PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 1 (125)
VINERI
7 ianuarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ȘTIINȚELE AGRICOLE ȘI CERINȚELE DEZVOLTĂRII ECONOMIEI NAȚIONALE

prof. univ. N. GIOSAN
membru corespondent al Academiei

ISTORIA civilizației umane conferă științei rolul de factor important pentru progresul vieții sociale și de mare forță transformatoare a omenirii. În secolul nostru, știința a devenit, datorită transpunerii ei quasi-imediate în practică, o însemnată forță de producție, un factor hotărîtor al progresului. Ampla revoluție tehnico-științifică care se desfășoară în zilele noastre modifică în mod radical condițiile producției materiale și posibilitățile de valorificare a bogățiilor naturale, asigură fabricarea pe scară industrială a unor noi și largi game de produse. Este firesc că în asemenea condiții se cer eforturi susținute pentru stăpînirea marilor cuceriri ale secolului nostru, mergînd în ritm cu progresul științei mondiale.

În anii construcției socialiste, știința a cunoscut în țara noastră o dezvoltare ascendentă, baza de plecare formînd-o tradiția științifică transmisă de ilustrii reprezentanți din trecut ai științei românești, precum și sintetizarea progreselor științifice realizate pe plan mondial.

Institutele de cercetări agricole, oamenii de știință, însușindu-și concepția științifică marxist-leninistă care stă la baza activității partidului, aduc o contribuție însemnată la dezvoltarea agriculturii. Paralel cu perfecționarea agrotehnicii — diferențiată pentru diferite zone și elaborarea măsurilor de ridicare a fertilității solurilor, s-au creat hibrizi și soiuri valoroase de plante care au fost introduse și generalizate în producție. Toate acestea au contribuit la modernizarea și îmbunătățirea organizării producției, la creșterea productivității muncii în agricultură.

Relevînd succesele obținute, nu putem trece cu vederea că și în agricultură, într-o serie de domenii de cercetare ca : zootehnia, cultura unor plante tehnice, legumicultura, problemele de economie agrară există unele rămîneri în urmă.

Una din cauzele principale ale rămînerii în urmă a unor importante domenii ale științei o constituie părerea greșită, ce și-a făcut loc în ultimii ani, de a **subaprecia cercetările proprii.** Dacă într-o serie de sectoare ale cercetării științifice din agricultură rezultatele sînt nesatisfăcătoare, acestea se datoresc în mare parte faptului că îndeosebi, în domeniul științelor biologice, au existat manifestări de preluare mecanică a unor poziții rigide, neștiințifice, din partea unor specialiști, poziții care au frînat dezvoltarea cercetărilor proprii.

Crearea Consiliului Național al Cercetării Științifice — expresie a aplicării în viață a hotărîrii Congresului al IX-lea al partidului — constituie o contribuție însemnată la sporirea rolului științei în dezvoltarea economică și social-culturală a țării. Aceasta se înscrie drept o **verigă importantă în sistemul de măsuri inițiate de partid** pentru înflorirea științei românești și pentru integrarea activității științifice în efortul poporului nostru îndreptat spre făurirea unei vieți noi, libere și fericite.

CERCETARE PE BAZA UNUI PLAN UNITAR

ÎN condițiile actuale, cînd dezvoltarea complexă și multilaterală a economiei naționale ridică probleme mari și variate, concentrarea activității științifice pe baza unui **plan unitar pe întreaga țară** a devenit o cerință imperioasă. Este știut că în absența acestui plan, au apărut fenomene de paralelism care au contribuit la fărîmițarea și dispersarea forțelor de cercetare, la slaba concentrare a eforturilor științifice către problemele principale.

Înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice permite să se pună ordine în cercetarea științifică, dirijîndu-se totodată mai bine mijloacele materiale și financiare spre problemele majore care condiționează, în primul rînd, dezvoltarea economiei în ansamblu și a fiecărei ramuri în parte. Așa cum se arată în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Sesiunea Marii Adunări Naționale și cum prevede legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea acestui for coordonator, Consiliul Național va trebui să **elaboreze** — pe baza planurilor întocmite de ministere și instituții centrale și în strînsă legătură cu sarcinile planului de stat de dezvoltare a economiei și culturii — programul unitar de cercetare științifică pe întreaga țară. În prezent o acțiune urgentă și de mare răspundere a Consiliului Național este elaborarea programului de cercetare științifică pe anii 1966—1970, care va constitui parte integrantă a planului cincinal, precum și schița unui

(Continuare în pag. 7)

În laboratoarele de la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice-Fundulea sînt studiate noi metode de sporire a productivității plantelor cultivate : iradierea semințelor cu substanțe radioactive

DIN SUMAR

• In pag. a 5-a

Corelațiile diferitelor momente ale procesului amplu de repartizare rațională a forțelor de producție între regiunile țării pot fi detectate cu mijloace statistice. In articolul Dezvoltarea regiunilor și cîteva probleme de statistică sînt prezentate unele metode neparametrice adecvate, cu eficacitate și în alte domenii.

• In paginile 8-9

Fragmente din jurnalul unei lăzi „fără cap de lemn", dezvăluind peripețiile ambalajului pe drumul între furnizori și beneficiari.

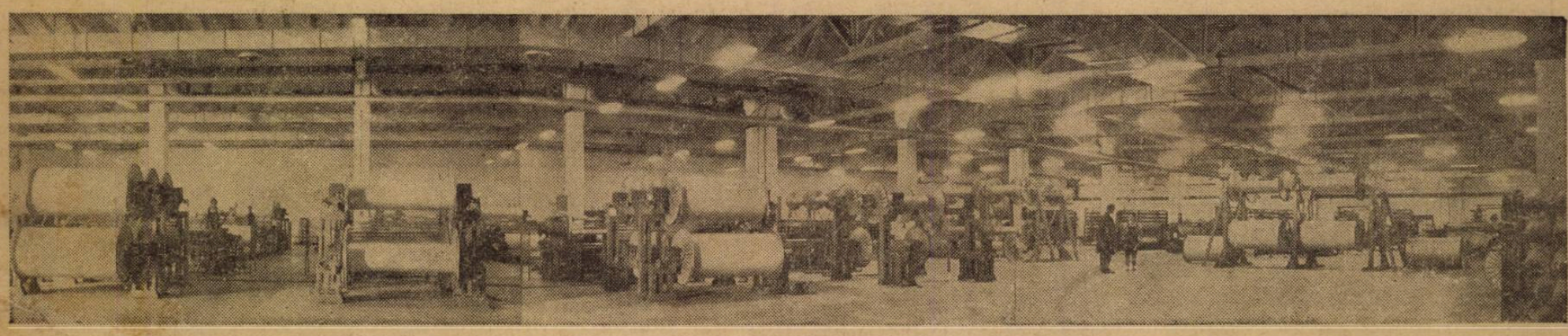

Intrată în funcțiune anul trecut, fabrica de rețele de cord de la Combinatul de fibre artificiale-Brăila, realizează anual 10 000 tone supercord. Produs cu o înaltă rezistență, supercordul este utilizat la fabricarea anvelopelor pentru autocamioane, tractoare și avioane

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

LICEELE ECONOMICE; FĂRĂ CLASE SPECIALIZATE

Consider că o specializare strictă, pe clase, a liceelor economice ar duce la îngustarea orizontului absolvenților acestor școli. Viața dovedește că specialiștii în economie au nevoie de cunoștințe economice multilaterale, pentru a putea face față cu maximum de eficiență, în oricare sector de muncă, mai ales că dezvoltării economice a țării noastre îi este necesar un mare număr de cadre pregătite în acest domeniu. Totodată, lipsa unui număr satisfăcător de asemenea cadre economice din unele ramuri de producție, înrudirea dintre diferitele discipline ale învățămîntului economic și a problemelor economice practice, cît și atracția spre o ramură sau alta (care numai în procesul muncii se poate cunoaște cu adevărat) cer ca și pentru absolvenții învățămîntului economic superior să nu se țină seama în producție de specializarea din institut (absolvenți ai Facultății de comerț lucrează în industrie, ai Facultăți de finanțe — în comerț, etc.). Lucrul acesta se va petrece cu atît mai mult în cazul absolvenților liceelor economice, ceea ce va face ca — atunci cînd vor lucra într-o altă ramură economică decît pentru cea la care s-au specializat — să nu dea randamentul necesar.

Specializarea pe clase n-ar putea fi niciodată perfectă. În nr. 49 al „Vieții economice" s-a publicat un articol semnat de N. Davideanu, care propune clase specializate pentru contabilitate, finanțe, comerț etc. Bineînțeles că s-ar putea continua cu: industrie, agricultură, transporturi; iar pentru fiecare din acestea, inclusiv ramurile lor, se mai poate: merceologie, planificare, statistică.

Mai mult: o specializare în liceele economice concepută și în raport de secțiile și grupele de la facultățile de științe economice, n-ar prea fi avantajoasă elevilor, dintre care numai o parte merg în învățămîntul superior; iar cei care o fac — la terminarea liceului, cînd sînt mai maturi — își cunosc mai bine înclinațiile spre o facultate economică sau alta.

În liceele economice ar fi indicat, în schimb, să se facă mai multă matematică decît s-a făcut în școlile medii tehnice de comerț; și, precum s-a mai arătat de către alții, să se pună accent pe latura practică a problemelor.

Gh. BĂLTEAN
șef serviciu plan
O.C.L. Alimentara-Timișoara

O GOSPODĂRIE TOT MAI PUTERNICĂ

Anul 1965 ne-a adus, mie și colectivului de muncă al G.A.S. Piscu Sadovei din raionul Corabia, succese în activitatea depusă. Astfel, în loc să cheltuim 2,1 milioane lei, cît am avut alocat pentru lucrările de investiții, am cheltuit numai 1,8 milioane, sumă în care sînt incluse și lucrările de plantație a 72 ha cu viță de vie, ce urmau să fie executate în anul 1966. Pe lîngă aceste economii, rezultate bune am avut și în alte domenii: de exemplu, am depășit planul cu 1 135 kg struguri de masă la ha.

Una din cele mai arzătoare dorințe ale mele și ale colectivului de muncă din care fac parte este să obținem rezultate și mai bune. În acest scop, în anii ce vin ne propunem să mărim suprafața plantată cu vie de la 400 la 750 ha, să creștem în loc de 400 taurine — 2 000 iar numărul coloniilor de albine să ajungă de la 2 300 la 5 000. Una din principalele noastre dorințe, care va deveni realitate în anii cincinalului, este și irigarea cu apă din Dunăre a plantațiilor. Așadar, gospodăria noastră va deveni complexă, multilaterală, o gospodărie tot mai puternică.

ing. Ion DOBRESCU
director, G.A.S. Piscu Sadovei, regiunea Oltenia

SIMPLIFICARE... CU ECONOMII

Cu ocazia unei verificări la Întreprinderea de transporturi-Craiova, echipa de control a analizat și formularistica, și a constatat că, la vînzarea abonamentelor lunare de călătorie, se eliberează și o chitanță tip — pentru fiecare sumă încasată. Or, din moment ce contravaloarea călătoriilor s-ar putea înscrie chiar pe abonament, s-a propus (și s-a înfăptuit apoi) renunțarea la chitanța tip, reducîndu-se, deci, numărul formularelor prin eliminarea chitanțierelor (care la I.T.-Craiova reprezintă în medie 40—60 bucăți pe lună, adică 210 lei, iar pe an — 2 520 lei). N-ar putea, oare, Ministerul Finanțelor, respectiv Direcția evidenței și dărilor de seamă contabile, să extindă simplificarea aceasta și în alte orașe?

Carol BORA
șeful corpului C. F. I.
Sfatul popular al orașului Craiova

PE ORBITELE TRANSPORTULUI

Am citit materialele publicate în paginile 8 și 9 din VIAȚA ECONOMICĂ Nr. 46/1965 („De la marfă la bani — pe orbitele transportului și decontărilor") și sînt întru totul de acord, că reducerea circuitului documentelor bancare a constituit pentru organele bancare o problemă de prim ordin pentru accelerarea decontărilor. Însă nu același lucru se constată și la organizațiile de transport, unde se lucrează ca acum 10 ani, cu aceleași spații reduse de depozitare și cu o lipsă acută de mijloace de descărcare.

De asemenea, expediția la beneficiar din gara București-mărfuri și „16 Februarie" (tot din Capitală), nu se face ritmic, ceea ce determină ca decontarea facturilor introduse în bancă să se execute cu întîrziere, sau chiar să primim refuzuri pentru neprimirea mărfurilor (exemplu: refuzuri repetate de la T.R.C.-Banat). Deci, documentele bancare ajung la beneficiar și mărfurile nu ajung nici peste 15 zile — termenul de amînare legal pentru neprimirea mărfurilor. Dată fiind situația aceasta, consider că trebuie îmbunătățită activitatea gărilor B.M. și „16 Februarie"-București prin mărirea spațiilor de depozitare și, în primul rînd, prin mecanizarea operațiunilor de descărcare a mașinilor auto pe rampă (nu este admisibil ca mașinile să stea pentru descărcare 2—3 ore și, uneori, să se întoarcă în fabrică avînd aceeași încărcătură, rampa fiind complet ocupată).

Un argument în plus: dacă ar exista în număr mai mare mijloace de descărcare, o mașină ar putea face patru transporturi pe zi, în loc de două — ca în prezent.

Georgică POPOVICI
contabil-șef
I.C.M.A. - București

PRIETENA MEA — REVISTA

1966... Pentru mine, proaspăt absolvent al I.S.E. „V. I. Lenin", este un an deosebit: primul an în care pot să-mi pun în practică cunoștințele căpătate pe băncile facultății. Deosebit, pentru că este anul de la care aștept primele satisfacții profesionale.

Cu prilejul noului an 1966, gîndurile mele se îndreaptă și spre „Viața economică", publicație de care mă leagă multe afinități. Din 1963, de la primul său număr, revista mi-a devenit un prieten de nădejde, care m-a ajutat de multe ori la pregătirea unor lucrări de seminar sau pentru cercul științific. Acum, este rîndul meu să-mi ofer ajutorul revistei, ajutor pe care-l doresc eficient și pe care îl văd materializat într-o colaborare rodnică.

Aș dori ca aportul meu la revistă să constea în articole bune privind — pentru început — diverse probleme de economie mondială, de organizare și tehnică a comerțului exterior, de conjunctură a diferitelor țări și mărfuri etc.

Pentru acest an, doresc ca revista să acorde o mai mare atenție problemelor legate de comerțul nostru exterior și de economia mondială.

Doresc din toată inima ca anul 1966 să aducă „Vieții economice" noi succese și un cerc tot mai larg și mai pasionat de cititori și colaboratori.

Grigore GAVRILOVICI
economist, I.S.C.E. „Exportlemn"-București

CU CREIONUL ÎN MÎNĂ

Pentru cooperativa noastră 1965 a fost un an cu roade bogate. Astfel, de pe cele 1 700 ha cultivate cu grîu am recoltat 3 270 kg la ha; de pe 1 550 ha cu porumb, am strîns 3 650 kg la ha; la floarea-soarelui (400 ha) — 1 910 kg la ha. În sectorul zootehnic, de la cele 450 de vaci cu lapte am obținut 2 200 litri de fiecare; cele 4 000 de oi cîte avem au produs de fiecare cîte 3,6 kg de lînă și 30 litri lapte; am îngrășat 870 de porci. De asemenea, am obținut — de pe cele 30 de ha cu vie — 10 800 kg struguri la hectar ș.a.m.d. Rezultatele acestea bune se văd i-n faptul că am putut să vindem statului mai multe produse decît prevedeau contractele încheiate, precum și în bugetul C.A.P. care trece de 14 milioane lei venituri (în plan: 11,5 milioane lei) sau în valoarea ridicată a zilei-muncă: 40 lei numai partea în bani, plus produsele (valoarea totală a zilei-

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

TRAIAN TOMA, muncitor, I.C.T.-Timișoara — La data încorporării vi s-a plătit compensația în bani a concediului neefectuat. În consecință, aveți drept de concediu de odihnă după trecerea unui nou stagiu în muncă de 12 luni. Întrucît, însă, perioada cît ați îndeplinit stagiul militar nu întrerupe vechimea în muncă, conducerea unității vă poate acorda, în baza art. 13 din H.C.M. nr. 136/1951, concediul de odihnă cu anticipație.

SUSANA GEANGALĂU, economistă, Oțelul Roșu-Caransebeș — Puteți urma Facultatea de chimie industrială numai la cursurile de zi și, bineînțeles, în baza unui examen de admitere.

IONEL IONESCU, Buzău — Apreciem sentimentele sincere ce le nutriți față de popoarele Africii. Vă sfătuim să trimiteți versurile unei publicații de specialitate.

Ing. ION I. BRATU, Focșani — Perioada la care vă referiți nu întrerupe vechimea în munca pe care ați avut-o după absolvirea școlii tehnice viticole, dar nu se ia în calculul vechimii neîntrerupte în munca din unitatea agricolă. Perioada de timp în care veți lucra după reîncadrarea într-o unitate agricolă se adună deci cu perioada lucrată anterior în unitățile agricole productive.

Întrucît proveniți din cîmpul muncii, salariul tarifar care vi se cuvine în primul an după trecerea examenului de stat și încadrarea într-o unitate productivă va fi salariul tarifar prevăzut între limitele de salarizare pentru funcția de inginer agronom, și nu salariul inginerului stagiar.

Conf. univ. ȘTEFAN LANCZOS-Cluj — Am primit studiul dv. despre „Evoluția și perspectivele mecanizării și automatizării lucrărilor de birou". Eventualele observații vi le vom comunica într-o scrisoare personală.

M. C.-Brașov — Îndeplinirea controlului tehnic de calitate se face, în funcție de fazele procesului tehnologic, atît de muncitori cît și de tehnicieni. Pentru a putea dovedi că, fiind absolventă a școlii medii tehnice ați ocupat efectiv o funcție tehnică în perioada august 1954 — februarie 1960, este necesar ca întreprinderea dv. să certifice acest lucru. În ipoteza în care, atunci cînd ați îndeplinit funcții de control tehnic, ați fost încadrată ca muncitoare în ultima categorie de calificare a rețelei tarifare din ramura respectivă, puteți fi promovată ca tehnician I, fără să mai fie necesar să prestați un anumit stagiu în munca de tehnician II. Promovarea în funcția de tehnician I se poate face numai dacă este vacant un asemenea post și dacă se apreciază de conducerea unității că puteți îndeplini, în bune condiții, sarcinile de serviciu ce revin acestei funcții.

UN GRUP DE ECONOMIȘTI, Valea Trotușului — Considerațiile dv. din articolul trimis redacției sînt în atenția forurilor în drept.

VASILE ILINESCU, contabil șef — Întreprinderea de morărit ARANCA — Sinnicolaul Mare, Banat — Potrivit Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 1627/1960, în unitățile care au îndeplinit criteriile și condițiile de premiere, repartizarea diferențiată a fondului de premiere pe secții și servicii, precum și stabilirea premiilor cuvenite fiecărui angajat îndreptățit, este de competența exclusivă a conducerii unității cu consultarea comitetului sindicatului. Propunerile prezentate de șefii serviciilor în ce privește repartizarea fondului de premiere pentru angajații din serviciile respective nu sînt obligatorii pentru conducerile unităților. De asemenea, nu este obligatorie nici propunerea formulată de contabilul șef pentru angajatul care îndeplinește funcția de șef de serviciu contabilitate.

La celelalte întrebări, vă vom răspunde ulterior.

ALEXANDRU PETRE — București. — Potrivit dispozițiilor normative în vigoare, concediul suplimentar pentru vechime neîntreruptă în muncă se acordă în prezent numai muncitorilor din unitățile economice. Acest concediu, cu durata de 3 pînă la 5 zile lucrătoare, se acordă diferențiat, în raport cu anii de vechime neîntreruptă în muncă, precum și de grupa de salarizare din care fac parte.

Problema ridicată de dv. privind eventuala diferențiere a duratei concediului de odihnă, în raport cu anii de vechime în muncă și pentru personalul tehnic-administrativ a fost reținută de Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, urmînd să fie analizată împreună cu celelalte organe competente.

MIRCEA GHIGIULIU, tehnician București; MIRCEA CROITORU, contabil șef O.C.L. produse industriale Rîmnicu Vîlcea; AUREL ILEA, muncitor Șantierele navale-Oltenița. Scrisorile trimise redacției și publicate anul trecut în legătură cu procurarea de mărfuri cu plata în rate au avut ecou. După cum ne informează Ministerul Comerțului Interior, s-au luat măsuri ca începînd din acest an formularele „dovezi" să fie procurate de la întreprinderile unde salariații își desfășoară activitatea. La solicitarea lor, salariații le vor putea completa pe loc cu semnăturile legale, fiind scutiți astfel de un drum inutil la magazin.

INDUSTRIA ROMÂNEASCĂ LA ÎNCEPUT DE CINCINAL

În industria ușoară

ȘI IN VIITOR, ATENȚIE IN PRINCIPAL CALITĂȚII

Alexandru SENCOVICI
ministru al industriei ușoare

Angrenați în munca întregului popor pentru realizarea sarcinilor trasate de Partidul Comunist Român, lucrătorii din industria ușoară au încheiat planul șesenal cu un bilanț pozitiv. În anul 1965, valoarea producției globale a industriei ușoare a sporit față de 1960, de 2,12 ori. Concomitent, s-a lărgit gama de sortimente și s-a îmbunătățit calitatea produselor. Au fost livrate comerțului noi țesături din fire fine și fire cardate de bumbac, imprimeuri, țesături și tricotaje cu fire de efect, confecții din țesături fantezii, blănuri artificiale ș.a., cu un finisaj îngrijit, în linii și croială modernă, de o calitate superioară.

REALIZĂRILE obținute au creat condiții pentru traducerea în viață a noilor sarcini trasate industriei ușoare de Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. Acest document de importanță istorică pentru viitoarea dezvoltare multilaterală a României socialiste, deschide perspective mărețe și industriei ușoare, ceea ce înseamnă de fapt o mai bună aprovizionare a populației cu bunuri industriale de consum. Iată o singură cifră semnificativă, care oglindește grija partidului pentru viitorul industriei ușoare: suma alocată investițiilor pentru 1966—1970 este de 2,7 ori mai mare decît volumul de investiții din perioada anterioară de cinci ani. În anul 1966 vor începe lucrările de construcție a 11 fabrici noi și modernizarea a 31 întreprinderi existente. Se creează deci condiții pentru realizarea unui obiectiv esențial al întregii activități economice și anume îmbunătățirea continuă a calității produselor.

Traducerea în fapt a sarcinilor trasate de Partidul Comunist Român privind îmbunătățirea continuă a calității produselor a constituit și constituie una din preocupările principale ale lucrătorilor din industria ușoară. **Nu uităm nici un moment că industria ușoară, prin produsele sale, este nemijlocit legată de milioane de cumpărători care reprezintă tot atîția controlori exigenți de calitate.**

Așa se explică măsurile luate în permanență pentru îmbunătățirea structurii sortimentelor prin creșterea producției articolelor cu caracteristici superioare (rezistență, durabilitate, aspect, colorit, contextură, croială etc.). În acest an, producția de țesături și tricotaje din fire fine va crește cu circa 20% față de anul 1965, producția de țesături de bumbac nesifonabile cu circa 50%, iar producția de țesături tip bumbac tratate împotriva contracției, după spălare, va fi cu circa 70% mai mare decît în 1965. În anul 1966 se va produce o cantitate de circa 1 000 000 mp țesături tip bumbac din fire de bumbac în amestec cu fibre poliesterice, sortiment realizat pentru prima dată în țară. De asemenea, se vor produce circa 500 000 mp P.V.C. expandat pe tricot, care vor fi folosiți pentru confecții și marochinărie.

A existat, de asemenea, preocupare pentru creșterea producției de stofă de mobilă și îmbogățirea sortimentului la toate articolele decorative. Astfel, numai noua fabrică de stofă de mobilă din București va da în anul 1966 o producție de 1 800 000 mp stofă, față de 2 000 000 mp producția de stofe de mobilă a întregului sector în 1965. Din punct de vedere al sortimentelor, față de cele 48 modele produse în 1965, colecția anului 1966 cuprinde 60 articole în cîte șase poziții coloristice fiecare.

Măsurile de extindere a procedeelor tehnologice avansate ca: nesifonabilizarea, imprimarea în 8—10 culori, vopsirea cu noi clase de coloranți deosebit de rezistenți, aplicarea de apreturi speciale, tratarea împotriva contracției după spălare etc. constituie premise care vor contribui eficace la îmbunătățirea calității produselor.

În industria de încălțăminte se vor extinde sistemele moderne de confecționare — lipit, vulcanizat ș.a. — care permit realizarea de încălțăminte flexibilă, comodă, ușoară și rezistentă.

Folosirea unor materii prime și auxiliare superioare, aplicarea glazurilor mate și decorarea cu luster a produselor de menaj va fi extinsă în industria sticlei și ceramicii fine (porțelan, faianță).

Extinderea nichelării lucioase a produselor (la patine, aparate de ras, bricege etc.), precum și folosirea unor materii prime plastice ca: polipropilena (pentru bunuri de uz casnic), polimetil metacrilat sidefat pentru nasturi etc., vor influența pozitiv îmbunătățirea calității produselor industriei articolelor casnice.

Concomitent cu aceste măsuri, vom pune un accent deosebit pe activitatea de creație pentru a lărgi permanent sortimentele și pentru a realiza produse la un nivel estetic ridicat.

În întreprinderile industriei ușoare activează un număr de 152 unități de creație (servicii, secții, ateliere), care au adus o contribuție importantă la îmbogățirea sortimentelor, în realizarea unor produse de o calitate îmbunătățită, în linii, culori și combinații de culori moderne. **În 1966, aproape 60% din sortimente și modele vor fi creații noi, iar unele articole de modă vor fi înlocuite aproape în întregime.**

Datorită faptului că standardele și normele interne au un rol important în realizarea unor produse de calitate superioară ne propunem să urmărim îndeaproape, continua lor îmbunătățire, pentru motivul că unele din ele sînt în prezent depășite de nivelul cerințelor.

Așa cum e și firesc, industria ușoară este cointeresată ca produsele pe care le fabrică să ajungă la cumpărători în condiții corespunzătoare nivelului calitativ realizat. Tocmai de aceea, vom căuta să colaborăm mai mult cu organizațiile comerciale, atît pentru o mai bună satisfacere a cerințelor lor, cît și pentru îmbunătățirea transportului, a manipulării, depozitării și prezentării produselor în magazine.

Realizarea importantelor sarcini care ne stau în față cere de la noi îmbunătățirea permanentă a stilului de muncă, o operativitate mai mare, un înalt simț de răspundere. Este motivul pentru care începînd **încă din 1966 vom extinde sprijinirea întreprinderilor prin brigăzi de specialiști, cercetători, ingineri, tehnicieni, economiști care să se deplaseze la fața locului, analizînd împreună cu colectivele întreprinderilor măsurile tehnice și organizatorice necesare în vederea îmbunătățirii continue a calității produselor.** Respectarea contractelor economice, o mai mare mobilitate în întîmpinarea cerințelor beneficiarilor noștri, eliminarea rapidă a acelor produse care sînt demodate, depășite de nivelul cerințelor și gustului cumpărătorilor — trebuie să constituie pentru lucrătorii din industria ușoară o preocupare permanentă.

Extinderea tehnicii noi în industria ușoară, utilajele și mașinile moderne cu care se dotează întreprinderile din sector, noile materii prime, cer de la noi un nivel profesional tot mai înalt. Vom organiza mai multe școli, cursuri de calificare, de perfecționare, pentru ca lucrătorii din sectorul industriei ușoare să stăpînească mai bine tehnica nouă, să o aplice cu succes.

Sîntem la începutul anului 1966, primul an al noului plan cincinal. Vom munci în așa fel încît să obținem noi realizări, la nivelul sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., fabricînd și livrînd numai produse de calitate superioară, într-un larg sortiment apreciat de cumpărători.

În industria carboniferă

ORGANIZAREA SUPERIOARĂ A PRODUCȚIEI — PRODUCTIVITATE SPORITĂ

ing. Constantin CENUȘĂ
adjunct al ministrului minelor

LUCRĂTORII din industria carboniferă au îndeplinit sarcinile trasate de Directivele Congresului al VIII-lea al P.C.R. privind sporirea producției de cărbune în anii șesenalului — factor important de întărire a bazei materiale energetice a țării noastre. **În 1965, producția de cărbune a crescut cu 53,7%, față de anul 1959, nivelul atins fiind de 12 milioane tone. Productivitatea muncii a fost, de asemenea, realizată, fiind în 1965 cu 43,2% mai mare decît în 1959. Peste 80% din sporul de producție realizat în perioada șesenalului a fost obținut pe seama creșterii productivității muncii.**

La sporirea producției și a productivității muncii au contribuit mai mulți factori.

Pe baza fondurilor de investiții alocate în anii șesenalului — circa 4 miliarde lei — au fost deschise noi mine și dezvoltate mult cele existente, au fost introduse instalații și utilaje noi.

Un aport deosebit a adus acțiunea continuă de concentrare a producției și sistematizare a minelor sub toate aspectele: simplificarea și modernizarea căilor subterane de aeraj și transport, activizarea frontului de abataje, precum și raționalizarea incintelor de la suprafața exploatărilor, au condus, treptat, la creșterea vitezei de avansare a frontului de abataje și la sporirea simțitoare a producției pe unitatea minieră. În această perioadă, viteza medie de avansare a abatajelor s-a dublat — de la 1,28 m pe zi în 1959 la 2,6 m în 1965 — iar producția medie zilnică pe o exploatare a crescut cu 52%, de la 940 tone la 1 430 tone.

INDUSTRIA carboniferă este solicitată și în viitor să dea economiei naționale cantități sporite de cărbune. Potrivit Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., **producția de cărbune va crește de 1,8 ori, de la 12 milioane tone în 1965 la 22 milioane tone în 1970, perioadă în care productivitatea muncii va trebui să crească cu 40%.**

Pentru realizarea capacităților corespunzătoare sarcinilor sporite de producție, s-au prevăzut fonduri de investiții în valoare de aproape 7 miliarde lei, reprezentînd o creștere de 72% față de perioada 1961—1965. Aceste investiții, împreună cu condițiile realizate pînă în prezent, creează premisele pentru realizarea producției prevăzute, cu o eficiență economică mult sporită. În acest scop, este necesar însă să ne axăm eforturile pe problemele esențiale, pe factorii hotărîtori specifici ramurii noastre.

Din creșterea totală de producție, 78,4% se va realiza în unități noi, iar restul pe seama dezvoltării și modernizării unităților existente. Va trebui, deci, ca unitățile noi să fie concepute și realizate pe bază de soluții tehnice avansate, cu un înalt grad de concentrare prin mecanizare și organizare. O pondere însemnată o vor avea exploatările la zi, care vor atinge o producție de 3,2 milioane tone în 1970, față de 1 milion tone în 1965, capacitatea lor urmînd să crească mult și după anul 1970. Exploatarea la zi se va realiza prin unități de capacitate mare, cu mecanizarea totală a procesului de producție. Aceasta va conduce la realizarea unei productivități a muncii de 5—8 ori mai mare decît nivelul prevăzut pentru exploatările în subteran.

Pentru exploatările subterane, experiența a arătat că **factorul hotărîtor în realizarea producției cu maximum de eficiență economică este concentrarea producției sub toate aspectele, pe baza extinderii mecanizării și organizării științifice a procesului de producție.** Acțiunea multilaterală de concentrare începută în șesenal, va fi, deci, intensificată în viitor, accentul punîndu-se cu precădere pe concepția în proiectare, pe îmbunătățirea și simplificarea pe parcurs a soluțiilor.

La suprafața minelor se va continua acțiunea de concentrare prin construirea de incinte centrale pe bazine, cu instalații complexe, la care se vor lega mai multe guri de mină prin căi ferate industriale sau funiculare. Prin aceste incinte, se vor reduce considerabil efectivele de deservire de la suprafața minelor.

Concentrarea producției în subteran — prin activizarea la maximum a frontului de abataje — constituie problema-cheie în dezvoltarea capacităților de producție și în creșterea productivității muncii. În anii 1960—1965, activizarea a fost realizată cu precădere prin creșterea vitezelor de avansare cu 53,2% a abatajelor cu front scurt. Linia de abataje cu front lung însă, nu a fost suficient de bine utilizată din cauza scăderii intensității de plasare în aceste abataje a muncitorilor și a deficiențelor și lipsurilor manifestate în crearea de condiții normale de lucru la unele mine, îndeosebi la minele din Valea Jiului.

Cum abatajele cu front lung au largi posibilități de mecanizare, și, deci, constituie baza creșterii productivității muncii și concentrării optime, atenția noastră se va îndrepta spre activitatea la maximum a liniei de abataje cu front lung. Pentru atingerea acestui scop, s-au prevăzut căile principale de acționare, urmînd ca ele să fie studiate, îmbunătățite și completate în continuare.

În 1966 și în următorii ani ai cincinalului, va continua mai intens acțiunea de raționalizare și de sistematizare a rețelelor subterane de aeraj și transport. Pentru evacuarea producției din abataje se vor adapta — în funcție de capacitatea abatajelor — scheme simple, care să asigure, atît un transport concentrat și continuu, cît și securitatea deplină a muncii. La minele mari, vor fi introduse locomotive puternice cu vagoneți de mare capacitate sau transportul cu benzi pînă la suprafață.

La minele de lignit, unde exploatarea a intrat sub nivelul hidrostatic, se va intensifica executarea în avans a lucrărilor de asecare, în vederea eliminării apelor din panourile abatajelor și creării de condiții mai bune de lucru.

Pe baza cercetărilor și rezultatelor de pînă acum, mecanizarea operațiunilor cu un mare volum de muncă a intrat în

(Continuare în pag. 4)

FABRICA DE TRICOTAJE „MOLDOVA"-IAȘI

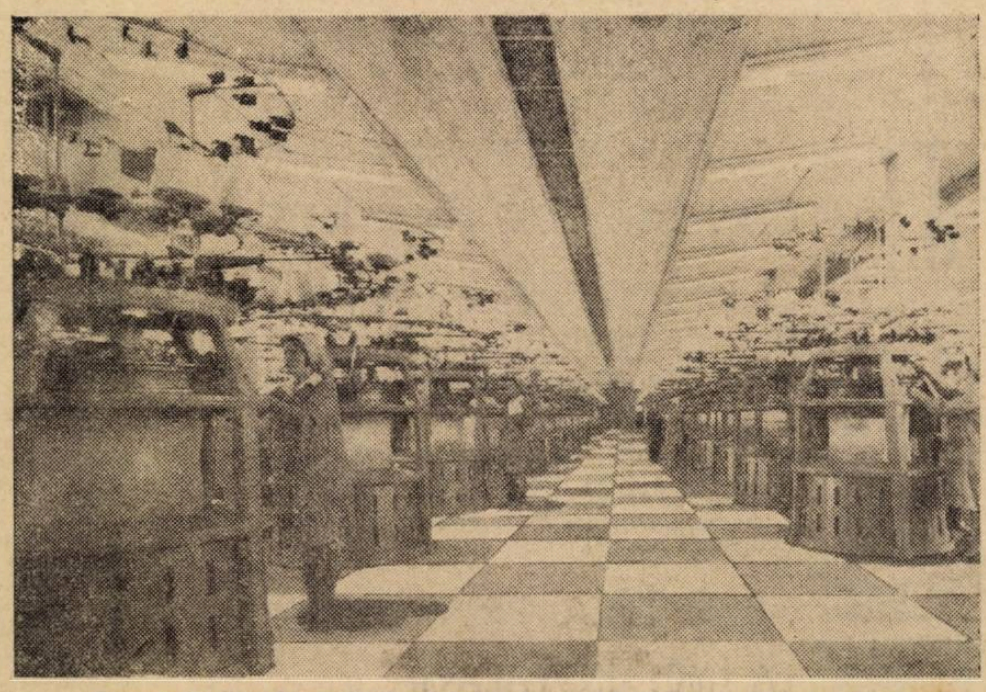

Extrase din fișa „biografică" a fabricii din nordul Moldovei: obiectiv al industriei ușoare construit în anii șesenalului; data intrării în funcțiune: ultimul trimestru al anului 1964; utilaje noi moderne: secția mașini circulare de tricotat, de pildă, din fotografie, — rezultat al muncii colectivului întreprinderii „Metalotehnica" Tg. Mureș — are o capacitate de peste 3 100 tone tricotaje bumbac anual.

- **Peste 80% din sporul producției din șesenal obținut pe seama creșterii productivității muncii.**
- **Mecanizarea, în continuare, a operațiunilor cu mare volum de muncă.**
- **Concentrarea — factor hotărîtor în realizarea producției cu maximum de eficiență economică.**

ORGANIZAREA SUPERIOARĂ A PRODUCŢIEI — PRODUCTIVITATE SPORITĂ

(Urmare din pag. 3)

faza de determinare a posibilităţilor de susţinere metalică şi mecanizare a tăierii, la condiţiile noastre naturale de zăcămînt. În prezent, nivelul de mecanizare pentru tăierea şi încărcarea în galerii este de 17,5% (faţă de 5,5% în 1959), iar în abatajele de lignit de 10,4% (zero în 1959); la minele noi din Valea Motrului, mecanizarea tăierii a atins 42,3%, mina Horăşti fiind complet mecanizată, inclusiv transportul pe benzi pînă la suprafaţă.

În anii cincinalului, acţiunea de mecanizare se va intensifica. Minele vor fi dotate cu echipament şi utilaje moderne, care vor asigura un nivel de mecanizare şi mai avansat: tăierea şi încărcarea în galerii va creşte progresiv începînd cu anul 1966 şi va atinge în 1970 un nivel de 50%, iar mecanizarea tăierii în abataje — de 19%. Pentru crearea unei baze materiale necesare extinderii mecanizării la condiţiile naturale de zăcămînt din ţara noastră, se va urmări cu perseverenţă realizarea planului elaborat cu industria constructoare de maşini pentru asimilarea în producţie a echipamentului şi utilajelor moderne prevăzute. Pe baza experimentării agregatului complex de tăiere şi susţinere mecanizată în abatajele frontale din Valea Motrului, se vor crea premisele pentru obţinerea de viteze de peste 50 m lunar şi randamente de peste 10—15 tone/post.

Acţiunea de concentrare a producţiei prin mecanizare va fi completată cu acţiunea de perfecţionare continuă a organizării producţiei şi muncii pentru a se asigura desfăşurarea ritmică a producţiei. În această direcţie, accentul se va pune în mod deosebit pe ridicarea calificării profesionale şi studierea ştiinţifică a organizării producţiei în toate compartimentele şi, în special, în procesele de transport, preparare, depozite şi ateliere. Totodată, se va acorda o mai mare atenţie folosirii mai depline a fondului de timp de lucru — domeniu în care există încă mari rezerve în minele noastre.

Ca urmare a măsurilor preconizate, se prevede ca producţia pe o gură de mină să crească progresiv de la 177 200 tone anual în 1965, la peste 280 000 tone în 1970. Mare parte din minele din Valea Jiului şi minele noi de lignit vor atinge în viitor capacităţi între 2 500—5 000 tone pe zi.

Îndeplinind sarcina de creştere a productivităţii muncii, precum şi ceilalţi indicatori de plan prevăzuţi pentru 1966 şi pentru următorii ani ai cincinalului prin Directivele Congresului Partidului, lucrătorii din industria carboniferă sînt hotărîţi să aducă, în continuare, contribuţia lor la dezvoltarea economiei naţionale.

UZINA MECANICĂ—SINAIA

FIECARE REPER — DE CALITATE ŞI LA UN PREŢ DE COST TOT MAI REDUS

COLECTIVUL uzinei noastre a încheiat anul 1965 încă din 17 decembrie, realizînd sarcinile de plan la toţi indicatorii. **În 11 luni am obţinut economii la preţul de cost de 500 000 lei şi beneficii peste plan de circa 1 600 000 lei.**

Aceste rezultate au fost dobîndite, în primul rînd, datorită antrenării întregului colectiv la descoperirea şi folosirea mai largă a rezervelor interne. Numeroasele propuneri făcute de muncitori, ingineri şi tehnicieni s-au materializat în două direcţii centrale: realizarea de economii şi îmbunătăţirea calităţii produselor. Cele 85 măsuri cuprinse în planul M.T.O., şi înfăptuite în totalitate, au avut drept efect importante reduceri de manoperă, care s-au ridicat la 52 118 ore anual.

Modificarea tehnologiei de prelucrare pentru operaţiile finale la elementele pompelor de injecţie a permis obţinerea unei economii de 314 000 lei, din care o bună parte pe seama reducerii manoperei cu 20 060 ore. De asemenea, prin extinderea prelucrării pe strunguri automate a încă 30 de repere, a rezultat o economie de 170 000 lei.

Prin crearea, la începutul anului 1965, a noi suprafeţe de producţie s-a putut efectua şi o mai bună organizare a procesului de fabricaţie în întreaga uzină. Astfel, au fost reorganizate sectorul A pentru fabricarea pieselor pe strunguri automate cu prelucrarea completă în această secţie şi sectorul C pentru fabricarea echipamentului hidraulic şi a pompelor de injecţie de serie mică. În cadrul halei noi s-au creat 18 linii în flux tehnologic pentru prelucrarea pieselor importante de la pompa de injecţie pentru tractor. Cele 26 de linii create în întreaga uzină, au permis desfăşurarea ritmică a procesului de producţie şi au avut o influenţă favorabilă asupra întregii activităţi de producţie şi financiare a uzinei.

Sarcinile ce revin colectivului nostru în anul 1966 sînt importante. Producţia-marfă va trebui să crească cu 12% faţă de realizările anului trecut, iar preţul de cost să fie redus cu 1,5%.

Cunoscînd din timp sarcinile de plan, s-au creat condiţii pentru realizarea lui din prima lună şi chiar din prima decadă. Studiile întreprinse în direcţia descoperirii şi valorificării a noi rezerve interne, s-au concretizat în 118 măsuri, a căror aplicare va avea un efect economic anual de peste 2 300 000 lei. Dintre acestea, 28 au fost înfăptuite încă pînă la sfîrşitul anului 1965.

Între prevederile cuprinse în planul M.T.O. se află extinderea rectificării de înaltă precizie a pistonaşelor după contrapiesă, cu folosirea controlului activ şi la pulverizatoarele pentru motoare cu injecţie directă şi la supapele de refulare. Economia de manoperă ce se va realiza pe această cale la pulverizatoarele U-650, va fi de 18 000 ore anual, iar la supapele de refulare pentru acelaşi produs — de 4 200 ore anual.

În cursul acestui an, se va introduce şi rectificarea profilată de precizie a acelor de pulverizator pe maşinile fără vîrfuri, de unde va rezulta o economie de manoperă de 20 000 ore anual. Noile tehnologii aplicate pieselor de precizie vor marca şi o substanţială îmbunătăţire a calităţii lor.

Un capitol special în planul M.T.O. — 1966 îl constituie problemele de studii din care citäm: unificarea sistemelor de injecţie pentru locomotive; controlul pneumatic al dimensiunilor şi calităţii găurilor de pulverizare; folosirea oţelurilor cu 3 elemente de aliere la fabricarea corpurilor pulverizatoarelor.

În cadrul dezbaterii măsurilor privind realizarea sarcinilor de plan cu întregul colectiv, planul M.T.O. s-a îmbogăţit cu noi propuneri valoroase. Analiza atentă şi în spirit critic a activităţii de pînă acum, scoaterea în relief a metodelor şi a măsurilor ce au dat roade bune, ca şi a lipsurilor care s-au mai înregistrat, va face posibilă concentrarea eforturilor întregului colectiv în direcţiile hotărîtoare ale îndeplinirii cu succes a sarcinilor de plan pe anul 1966.

Aurel BOGHICI
director

I. I. S. „FLORA"

1965 — INDICI DE CALITATE DEPĂŞIŢI
1966 — REALIZĂRI ŞI MAI BUNE

În anul 1965, colectivul de muncă al Fabricii de conserve „Flora" a reuşit să îmbunătăţească simţitor calitatea produselor sale (conserve, compoturi, dulceturi ş.a.). Indicii de calitate stabiliţi prin planul tehnic departamental au fost depăşiţi la o serie de produse principale, după cum urmează:

Sortimentul	Calitatea	Plan	Realizat
Conserve de fasole	Calit. I	74%	97,7%
Conserve de mazăre	Calit. super.	36%	45,7%
Pastă de tomate	Calit. I	98%	100 %
Gemuri	Calit. super.	94%	96,5%

Îmbunătăţind calitatea produselor, întreprinderea noastră a reuşit să-şi realizeze integral sarcinile de export.

Bineînţeles că vom urmări ca măsurile luate în 1965 — care ne-au dus la rezultatele amintite, — să fie aplicate în continuare. În acelaşi timp, însă, pentru a păstra şi ridica prestigiul calităţii produselor noastre au fost studiate, cu prilejul pregătirii planului pe 1966, noi măsuri tehnico-organizatorice. Iată numai cîteva din măsurile pe care ne-am propus să le traducem în practică în acest an:

- Instruirea în perioada de pregătire a campaniei a tuturor tehnicienilor, maiştrilor şi personalului încadrat în controlul tehnic de calitate şi în laborator pentru însuşirea stasurilor, normelor tehnologice, caietelor de sarcini pentru export, precum şi a procedeelor moderne aplicate în ţară şi străinătate.
- Instruirea muncitorilor calificaţi şi necalificaţi în însuşirea procesului tehnologic optim şi a organizării în cele mai bune condiţiuni a lucrului la locul de muncă.
- Organizarea propagandei tehnice în toate secţiile de fabricaţie prin: conferinţe tehnice ţinute de ingineri specialişti şi convorbiri în toate locurile de producţie.
- Organizarea de schimburi de experienţă cu fabricile mari de conserve din ţară.
- Terminarea reparaţiilor capitale şi curente la timp, precum şi întreţinerea permanentă în bune condiţiuni a tuturor utilajelor.
- Mecanizarea unor operaţiuni ca: baterea păstăilor de mazăre în cîmp, tăierea vinetelor pentru conserve, transporturile interne în secţiile de ambalaje, transporturile interne a recipientelor de sticlă în secţiile de conserve.
- Aplicarea în continuare a controlului statistic al calităţii pe faze de fabricaţie.
- Asigurarea aprovizionării cu materie primă de bună calitate prin zonarea culturilor, eşalonarea însămînţărilor, recoltarea la timp în cooperativele agricole de producţie şi gospodăriile agricole de stat din apropierea întreprinderii. În scopul obţinerii de legume de calitate superioară, întreprinderea va distribui producătorilor seminţe din soiurile cele mai bune pentru conservare.
- Urmărind să cunoaştem părerile consumatorilor, atît în ceea ce priveşte structura sortimentelor, cît şi calitatea produselor noastre, în cursul lunii martie 1966 se va organiza o consfătuire cu gospodinele din Capitală.

Toate aceste măsuri sînt menite să creeze condiţiile necesare realizării unei producţii care să satisfacă într-o măsură cît mai mare cerinţele mereu sporite ale consumatorilor.

Ion SGONDEA
director adjunct
ing. Constantin CRISTEA
şef serviciu producţie

CURIER

SEMNE BUNE ANUL ARE

Străvechea zicală şi-a găsit în faptele primei săptămîni din noul an o concludentă concretizare. În fabrici şi uzine, pe şantiere s-a păşit în cincinal cu dreptul. Datorită măsurilor tehnico-organizatorice adoptate din timp s-au înregistrat, de la începutul anului, importante sporuri de producţie. Cîteva exemplificări: **oţelul şi fonta realizate peste plan la Hunedoara în patru zile echivalează cu producţia primei săptămîni din 1965; azotatul de amoniu, produs suplimentar la Combinatul chimic din Făgăraş depăşeşte cu 10% media realizărilor zilnice din primul trimestru al anului precedent; la Combinatul chimico-metalurgic din Baia-Mare cantitatea de metale neferoase elaborate peste planul primelor zile din 1966 reprezintă dublul producţiei din perioada corespunzătoare a anului trecut.**

Astfel de exemple se îmbină organic cu alte realizări importante care vizează...

...DAREA ÎN FUNCŢIUNE A NOI CAPACITĂŢI DE PRODUCŢIE

- **Combinatul de hîrtie şi celuloză din Brăila** s-a îmbogăţit cu o secţie de fierbere a stufului, care va permite sporirea producţiei cu 20%.
- **Staţia termică a Uzinei „Rulmentul" din Braşov,** a fost dotată cu două noi cazane de abur (de 10 tone capacitate fiecare) menite să asigure necesarul noilor secţii de cuzineţi şi bile.
- **Mina Lonea şi-a lărgit dimensiunile** prin darea în exploatare a două noi orizonturi complet mecanizate, unde se vor extrage zilnic 400 tone de cărbune.

Imaginea realizărilor din primele zile ale anului este completată cu...

...ÎNCEPEREA PROBELOR LA NOI INSTALAŢII

- **Noul grup de 200 de megawaţi de la Centrala electrică-Luduş-Iernut şi primul grup turbogenerator din cele două, care vor funcţiona la Centrala electrică şi de termoficare din zona industrială a oraşului Iaşi;**
- **Complexul de alimentare cu apă potabilă a oraşului Rîşnov** (primele probe au arătat că aici se asigură un debit de 50 de litri pe secundă);
- **Instalaţia de transformatori de abur a Combinatului chimic din Borzeşti.** Aici se află în funcţiune şi o nouă staţie de tratare chimică a apei. Instalaţia, în ansamblul ei, va livra toată cantitatea de abur necesară combinatului

În alte unităţi, primele zile ale anului, au dus la finalizarea unor procese constructive concretizate în...

...PRODUSE CARE POARTĂ PECETEA NOULUI

- **Primele tone de acid sulfuric au fost produse la 3 ianuarie de noua fabrică a Combinatului chimic de la Copşa Mică.** Astfel, se prefaţează o producţie care se va ridica anual la 10 000 de tone de acid sulfuric.
- **Primul vas lansat în acest an pe Şantierul din Galaţi este un cargou de 4 500 de tone cu parametrii îmbunătăţiţi.** Viteza sporită, de 14 noduri pe oră, instalaţiile perfecţionate, care permit o mai mare capacitate de manevră şi mecanizarea completă a încărcării şi descărcării, sînt cîteva detalii în acest sens.
- **A fost construit la Şantierul din Oltenita corpul primului spărgător de gheaţă fluvial românesc.** Motoarele vasului au 2 200 cai putere.

DEZVOLTAREA REGIUNILOR ŞI CÎTEVA PROBLEME DE STATISTICĂ

REPARTIZAREA teritorială este o problemă a cărei actualitate politico-economică impune găsirea celor mai adecvate mijloace pentru măsurarea traducerii ei în fapt. Avem în vedere repartizarea raţională a forţelor de producţie pe teritoriul ţării, căreia partidul nostru i-a acordat o constantă atenţie în anii construcţiei socialiste. Documentele Congresului al IX-lea al partidului au trecut-o printre sarcinile de bază ale noului plan cincinal, precizînd şi mijloacele necesare pentru continua îmbunătăţire a repartizării teritoriale a forţelor de producţie, pentru ridicarea — în cadrul avîntului general al economiei naţionale — a regiunilor altădată rămase în urmă. Traducînd problema în termeni statistici, avem o serie de unităţi — regiunile — cu nivele diferite de dezvoltare, cărora, prin plan, cu ajutorul investiţiilor, li se imprimă ritmuri diferenţiate de creştere; efectul final al diferenţierii se concretizează în reducerea decalajelor de niveluri, în primul rînd, în ceea ce priveşte nivelul de trai material şi cultural al populaţiei.

Descifrarea momentelor esenţiale ale acestui amplu proces reclamă imperios folosirea unor mijloace de cuantificare, în rîndul cărora un loc aparte îl au mijloacele statistice. Acest lucru este pe deplin explicabil, dacă ţinem seama de faptul că procesele de care vorbim — planificate — prin multitudinea de factori, prin caracterul lor de masă admit o interpretare probabilistică, stohastică şi solicită ca atare o tratare statistică. Acest lucru apare cu toată evidenţa, de pildă, la caracterizarea legăturii dintre diferiţi factori în procesul îmbunătăţirii repartizării teritoriale a forţelor de producţie. Ea se integrează în problema mai generală a analizei cauzalităţii.

● Mai întîi a fost „regresia"

Cu aproximativ 100 de ani în urmă, omul de ştiinţă englez sir Francis Galton (1822—1907), unul din întemeietorii şcolii anglo-saxone de statistică matematică, cunoscut pentru aplicarea metodelor statistice în biologie şi genetică, întemeietorul aşa-numitei „biometrii", cercetînd problemele eredităţii la oameni cu ajutorul statisticii, a ajuns la constatarea unei interesante legături între înălţimea părinţilor şi înălţimea copiilor lor: din părinţi a căror talie este mai mare decît media grupului se nasc copii cu o talie inferioară lor şi invers. În interpretarea lui Galton, ereditatea ar încerca să „corecteze" abaterile de la medie. În reprezentare grafică, există deci o „regresie" către valoarea medie, de unde şi numele liniei de regresie, ca linie care reprezintă legătura între una din variabile şi mediile legate. Această încercare a lui Galton poate fi socotită ca punînd bazele uneia din cele mai fecunde şi prodigioase capitole de statistică matematică, acela al analizei corelaţiei statistice, ilustrat în continuare de nume cum sînt cele ale lui: K. Pearson, A. I. Ciuprov, G. U. Yule, R. A. Fisher, Cochran, Frechet, Kendall şi alţii.

Astăzi, cele mai variate şi complexe legături de tip stohastic pot fi măsurate cu ajutorul metodelor statistice. Dispunem de un adevărat arsenal de coeficienţi de corelaţie multiplă şi parţială, de corelaţie liniară şi curbilinie, de corelaţie directă şi inversă, de coeficienţi de regresie, coeficienţi de asociaţie, determinaţie etc. Cu suficientă precizie se cunosc efectele pe care creşterea veniturilor le generează în cererea de mărfuri, sau pe cele pe care creşterea înzestrării tehnice a muncii le generează asupra ridicării nivelului productivităţii muncii sociale. Un coeficient, să spunem, de 0,96 între înzestrarea tehnică a muncii şi nivelul productivităţii muncii este un indiciu clar că înzestrarea muncii este factorul hotărîtor al creşterii productivităţii muncii.

În cazurile de mai sus, caracteristicile statistice, care face obiectul analizei corelaţiei, au expresie cantitativă. Există însă o clasă de fenomene care nu au asemenea caracteristici cantitative. De asemenea, avem cazuri cînd metodele „clasice" de determinare a coeficienţilor de corelaţie se dovedesc fie ineficiente, fie imposibil de utilizat.

Statistica matematică a elaborat pentru asemenea situaţii metode adecvate de analiză şi de determinare a corelaţiei, care poartă denumirea de metode neparametrice. Una din cele mai interesante este metoda de corelaţie a rangurilor, care-şi dovedeşte eficienţa — printre altele — şi la analiza unor fenomene legate de repartizarea teritorială a forţelor de producţie.

● Ranguri, dar nu o ierarhie imuabilă

Şi metodele neparametrice îşi au istoria lor: elaborate iniţial de K. Pearson, ele au fost dezvoltate de mai mulţi statisticieni, din rîndul cărora se reliefează două nume: Spearman şi Kendall, de care sînt legate două variante mai cunoscute ale coeficientului de corelaţie a rangurilor.

Cîteva avantaje certe definesc aceste metode în raport cu metodele clasice ale coeficienţilor de corelaţie.

În ce constă această metodă? La folosirea coeficientului de corelaţie a rangurilor sau altor metode neparametrice nu se lucrează direct cu valorile caracteristicii statistice, ci cu „rangurile" ei. Această expresie, plină de sugestie, aproape inoportună în statistică, desemnează locul pe care-l ocupă valoarea caracteristicii respective în „ierarhia" valorilor, într-un şir crescător sau descrescător de valori.

În problema repartizării teritoriale a forţelor de producţie folosirea coeficientului de corelaţie a rangurilor este cît se poate de potrivită. Într-adevăr, regiunile noastre au „ranguri" după valoarea diferiţilor indicatori economici, social-culturali sau demografici. Dacă ierarhizăm regiunile după valoarea crescătoare a procentului populaţiei urbane, vom remarca o anumită legătură cu alte caracteristici: numărul de salariaţi la 1 000 de locuitori, volumul desfacerilor de mărfuri pe locuitor, adică cu caracteristici care sînt evident determinate de prima caracteristică. Bineînţeles, legătura dintre aceste „ranguri" este mai strînsă sau mai puţin strînsă, de sens direct sau invers, ea se poate schimba în timp, după cum se schimbă şi „rangurile" deţinute de diferite regiuni. Expresia numerică ne-o poate furniza cu întemeiată precizie coeficientul rangurilor după metoda Spearman şi Kendall.

Caracteristicile luate în studiu în cadrul regiunilor ţării noastre pentru exemplificarea aplicării coeficientului lui Spearman în 1964 sînt: procentul populaţiei urbane în populaţia totală, considerată drept caracteristică determinantă (x), iar caracteristică rezultativă (y) am considerat proporţia de salariaţi la 1 000 de locuitori în anul 1964. Am ales aceste două caracteristici, întrucît există o legătură evidentă între ele. Proporţia de salariaţi va fi cu atît mai mare pe fiecare regiune cu cît va fi mai ridicat procentul populaţiei urbane.

În tabelul nr. 1 sînt trecute valorile acestor două caracteristici, precum şi rangurile celor două caracteristici pe regiuni. În consecinţă, regiunile în tabel au fost aranjate în ordinea mărimii lor crescătoare după caracteristica determinantă (procentul populaţiei urbane), notate cu R_x. Rangurile caracteristicii rezultative (proporţia de salariaţi) sînt aşezate în funcţie de caracteristica determinantă (col. 3 şi 4) şi sînt notate cu R_y. În col. 5 se face diferenţa între cele două ranguri ale caracteristicilor pe fiecare regiune în parte ($d_i = R_x - R_y$) Deoarece suma algebrică a diferenţelor termenilor din această coloană ne dă 0, în coloana 6 s-a ridicat această diferenţă (d_i) la patrat d^2_i.

Formula simplificată a coeficientului lui Spearman este următoarea:

$$r_r = 1 - \frac{6 \sum d_i^2}{n^3 - n}$$

în care:

d — diferenţa dintre rangurile caracteristicilor R_x şi R_y;

n — numărul perechilor de valori x şi y.

Tabel nr. 1

Regiunea	Populaţia urbană în % în cadrul populaţiei totale din regiune	Numărul salariaţilor totali la 1000 locuitori	Rangul după: Procentul populaţiei urbane (R_x)	Rangul după: Proporţia salariaţilor la 1000 locuitori (R_y)	diferenţa $d_i = R_x - R_y$	d_i^2
A	1	2	3	4	5	6
Bucureşti	12,7	121	1	1	0	0
Argeş	15,6	161	2	5	—3	9
Suceava	17,2	130	3	2	+1	1
Oltenia	17,8	146	4	4	0	0
Dobrogea	18,6	189	5	10	—5	25
Iaşi	20,4	142	6	3	+3	9
Mureş Autonomă Maghiară	27,1	194	7	11	—4	16
Bacău	27,4	188	8	9	—1	1
Galaţi	29,4	208	9	12	—3	9
Crişana	30,4	170	10	6	+4	16
Cluj	30,7	187	11	8	+3	9
Maramureş	31,3	185	12	7	+5	25
Ploieşti	35,1	211	13	13	0	0
Banat	43,4	299	14	14	0	0
Braşov	50,2	323	15	16	—1	1
Hunedoara	57,3	305	14	15	—1	1
Oraşul Constanţa	90,0	481	17	17	0	0
Oraşul Bucureşti	94,5	498	18	18	0	0

Tabel nr. 2

Regiuni	Proporţia de salariaţi la 1000 locuitori	Volumul circulaţiei mărfurilor pe un locuitor	Rangurile după: proporţia de salariaţi la 1000 locuitori	Rangurile după: volumul circulaţiei mărfurilor pe un locuitor	P	Q	S
A	1	2	3	4	5	6	7
Bucureşti	121	1950	1	1	—	—	—
Suceava	130	2263	2	3	15	—1	14
Iaşi	142	2324	3	4	14	—1	13
Oltenia	146	2170	4	2	14	—	14
Argeş	161	2494	5	5	13	—	13
Crişana	170	2830	6	7	11	—1	10
Maramureş	185	2907	7	9	9	—2	7
Cluj	187	2942	8	10	8	—2	6
Bacău	188	2776	9	6	9	—	9
Dobrogea	189	2833	10	8	8	—	8
Mureş Autonomă Maghiară	194	3163	11	13	5	—2	3
Galaţi	208	3124	12	12	5	—1	4
Ploieşti	211	3041	13	11	5	—	5
Banat	299	4275	14	15	3	—1	2
Hunedoara	305	3920	15	14	3	—	3
Braşov	323	4411	16	16	2	—	2
Oraş Constanţa	481	9507	17	18	—	—1	—1
Oraş Bucureşti	498	7870	18	17	—	—	—

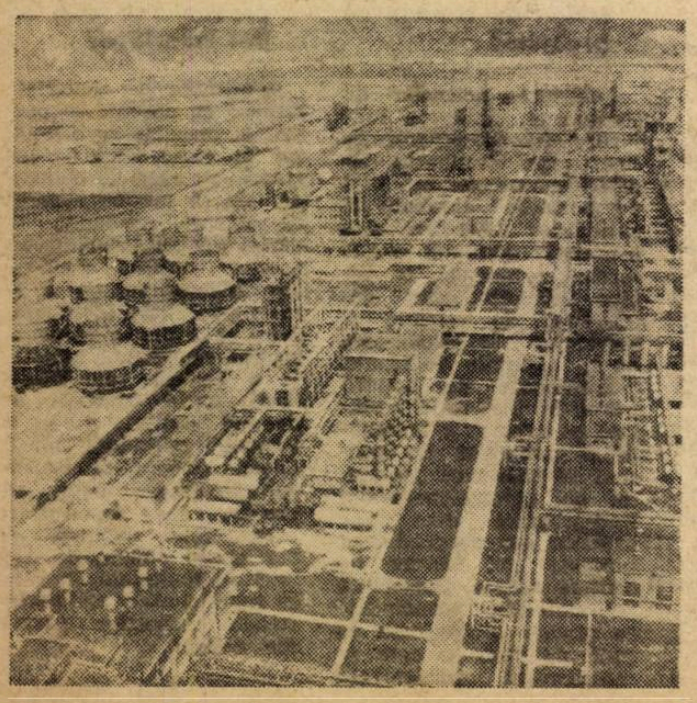

Unul din marile obiective ale regiunii Bacău — Combinatul de cauciuc sintetic şi produse petrochimice din oraşul „Gheorghe Gheorghiu-Dej"

Înlocuind în formula coeficientului lui Spearman rezultatele obţinute, n fiind egal în cazul nostru cu numărul regiunilor, vom obţine următorul rezultat:

$$r_r = 1 - \frac{6 \sum d_i^2}{n^3 - n} = 1 - \frac{6 \cdot 123}{18^3 - 18} = \frac{738}{5832 - 18} =$$

$$= 1 - \frac{738}{5814} = \frac{1}{1} - \frac{738}{5814} = \frac{5814 - 738}{5814} =$$

$$= \frac{5076}{5814} = 0{,}872$$

Coeficientul de corelaţie obţinut prin această metodă ne indică — cum era şi firesc — o legătură strînsă de sens direct ($r_r = 0{,}872$), între cele două caracteristici luate în studiu.

Între coeficientul lui Spearman (r_r) şi coeficientul de corelaţie „clasic" (r_{xy}) există următoarea legătură:

$$r_{xy} = 2 \sin\left(\frac{\pi}{6} r_r\right).$$

Această legătură este valabilă numai în cazul în care colectivitatea este destul de mare şi are o distribuţie normală după ambele caracteristici.

Cel de-al doilea coeficient al rangurilor, coeficientul lui Kendall, se calculează ca

S. FALCAN

(Continuare în pag. 11)

AGENDA ECONOMISTULUI

CONTRACTAREA PRODUSELOR TEXTILE-INCĂLŢĂMINTE PENTRU TRIMESTRELE II ŞI III/1966

ÎNTRE 7 ianuarie—15 februarie 1966, va avea loc la Bucureşti contractarea produselor de tricotaje, confecţii, ţesături şi încălţăminte, destinate fondului pieţei, pentru trimestrele II şi III/1966.

Metodologia de încheiere a contractelor se bazează pe experimentul de contractare a produselor de tricotaje pentru trimestrul IV/1965 şi trimestrul I/1966 („Viaţa economică" nr. 37/1965).

Pentru asigurarea încheierii unor contracte care să exprime nevoile pieţei şi posibilităţile reale de producţie ale întreprinderilor furnizoare; s-au luat din timp unele măsuri şi s-a stabilit o metodologie simplificată şi mai eficientă care, în esenţă, constă din următoarele:

● **DETERMINAREA FONDULUI DE MARFĂ CE URMEAZĂ A FI FURNIZAT ÎN TRIMESTRELE II ŞI III/1966:**

— Între 10—22 decembrie 1965, fabricile de confecţii au prezentat modelele oferite; după alegerea celor mai reuşite modele, întreprinderile comerţului cu ridicata au lansat comenzile; în baza comenzilor centralizate, fabricile de confecţii şi-au determinat fondul de ţesături necesar. Începînd cu data de 10 ianuarie 1966, fabricile de confecţii vor contracta materiile prime cu fabricile de ţesături, după care vor definitiva fondul de marfă (confecţii) posibil de realizat din comenzile comerţului cu ridicata.

— În continuare, începînd cu data de 20-I-1966, la Sinaia, fabricile de ţesături vor determina cu organele comerţului cu ridicata necesarul de ţesături — metraje pe specificaţii (desene, culori etc.) pentru fondul pieţei, în vederea încheierii contractelor.

— Începînd cu data de 7 ianuarie 1966, fabricile de tricotaje vor efectua aceeaşi operaţiune, respectiv, vor determina în adîncime, pe modele, necesarul fondului pieţei.

— La o dată care se va stabili ulterior, întreprinderile producătoare de încălţăminte vor efectua aceleaşi operaţiuni.

● **EMITEREA DISPOZIŢIILOR DE LIVRARE.** După determinarea în adîncime a necesarului de către furnizor şi beneficiar, pe baza plafoanelor stabilite pe grupe de produse de forurile tutelare, direcţiile generale de resort din Ministerul Industriei Uşoare, **vor emite la locul contractării dispoziţii de livrare (repartiţii), care vor exprima cantităţile exacte pentru care urmează a se încheia contracte.**

În modul acesta se îndeplineşte o cerinţă legală: contractele de furnizare pentru fondul pieţei, care sînt contracte planificate, vor avea la bază, anterior semnării lor, acte administrative de planificare.

● **ÎNTOCMIREA ŞI SEMNAREA CONTRACTELOR.** În baza dispoziţiilor de livrare primite, întreprinderile furnizoare vor întocmi contractele de furnizare şi anexele la acestea, care, după vizarea lor de colectivul juridic, vor fi prezentate la locul contractării spre semnare, întreprinderilor beneficiare.

Pentru a se evita divergenţele la textul contractelor, un colectiv de jurişti şi economişti de la Ministerul Industriei Uşoare şi Ministerul Comerţului Interior, au elaborat din timp un proiect de contract, care a fost tipărit centralizat şi va fi pus la dispoziţia furnizorilor la locul contractării. Modul de elaborare şi tipărire a proiectului de contract permite întreprinderilor furnizoare să adauge acele clauze specifice fiecărei întreprinderi.

● **CONCILIEREA DIVERGENŢELOR.** În ipoteza că unele contracte vor fi semnate cu divergenţă, se va efectua pe loc procedura de conciliere în asistenţa colectivului de jurişti, economişti şi tehnicieni din cadrul forurilor tutelare ale Ministerului Industriei Uşoare şi ale Ministerului Comerţului Interior.

Prin indicaţiile scrise, date întreprinderilor furnizoare şi care au fost aprobate de conducerea Ministerului Industriei Uşoare, s-a recomandat acestora să concilieze, pe cît posibil, divergenţele pentru ca să plece de la locul contractării cu contracte definitive.

● **LA CONTRACTĂRILE CARE URMEAZĂ A SE EFECTUA,** preocuparea principală a forurilor tutelare va fi aceea de a se asigura aprovizionarea cu materii prime a întreprinderilor furnizoare la nivelul produselor contractate la desfacere, corelarea termenelor de livrare a materiilor prime cu cele de desfacere a produselor finite, perfectarea pe loc a contractelor şi concilierea în întregime a divergenţelor.

D. ALEXANDRU

RECENSĂMINTUL STOCURILOR DE PRODUSE ŞI MATERIALE DIN IANUARIE 1966

CUNOAŞTEREA exactă a resurselor de materii prime, materiale şi combustibil de care dispune economia constituie una din principalele condiţii pentru planificarea aprovizionării tehnico-materiale.

Ca urmare, încă din 1954 s-a introdus practica recenzării la începutul fiecărui an a stocurilor existente la întreprinderi, şantiere, baze de aprovizionare şi desfacere şi la celelalte unităţi din economie.

Un asemenea recensămînt se va efectua şi în ianuarie 1966, după o metodologie stabilită de Direcţia Centrală de Statistică în colaborare cu Comitetul de Stat al Planificării. Unităţilor supuse recenzării le revine obligaţia ca întregul volum al lucrărilor de înregistrare să se efectueze în perioada 3—15 ianuarie a.c., datele urmînd să ilustreze însă situaţia existentă la 1 ianuarie a.c.

În cadrul acestei acţiuni vor fi supuse înregistrării, atît stocurile de produse repartizate de Consiliul de Miniştri, cît şi stocurile a numeroase alte produse a căror repartizare este coordonată de ministere.

Primul obiectiv al recensămîntului îl constituie identificarea stocurilor reale şi ca urmare, conform metodologiei folosite, determinarea lor cantitativă urmează a se face prin cîntărire, măsurare sau numărare efectivă, în funcţie de natura materialului respectiv. Trebuie menţionat însă că această operaţie nu se efectuează exclusiv în legătură cu recensămîntul stocurilor, ci cu prilejul inventarierii de sfîrşit de an, ale cărei rezultate vor fi preluate ca atare.

În scopul de a se asigura obţinerea unor date de volum cît mai complet, la recensămînt se vor înregistra nu numai stocurile din magaziile şi depozitele de materiale şi de produse finite, ci şi cantităţile existente în secţiile de producţie sau pe şantiere, care nu au intrat încă în procesul de consum. Se vor înregistra, de asemenea, stocurile de materiale primite de la clienţii din sectorul socialist în scopul efectuării anumitor prestaţii, stocurile de ambalaje care urmează a fi restituite, materialele existente pe rampele de încărcare-descărcare din gări şi cele care la „momentul critic" al recensămîntului — ora zero a zilei de 1 ianuarie 1966 — vor fi în curs de transport.

O atenţie deosebită se va acorda stocurilor de produse şi materiale provenite din import şi celor destinate exportului care la data recenzării se vor găsi în reţeaua Ministerului Comerţului Exterior. Înregistrarea acestora se va face conform unor instrucţiuni specifice elaborate chiar de ministerul deţinător, iar datele respective vor fi comunicate Direcţiei Centrale de Statistică.

Rezultă din cele de mai sus că metodologia adoptată va permite ca în urma recenzării de la începutul anului 1966 să se obţină date autentice şi complete cu privire la stocurile existente la unităţile de interes republican şi local din subordinea *principalilor deţinători* (ministere, organizaţii economice centrale, sfaturi populare regionale), asigurîndu-se astfel fondul de date necesar pentru definitivarea balanţelor materiale de plan pe anul 1966 şi pentru repartizarea cît mai judicioasă a resurselor disponibile.

Un număr de aproape 30 unităţi (ministere şi instituţii) care deţin materiale în cantităţi practic neglijabile sînt absolvite de obligativitatea recenzării lor. De asemenea, nu vor fi supuse înregistrării stocurile de materiale din rezerva de stat şi din reţeaua comercială de desfacere, stocurile de produse agroalimentare existente în cadrul gospodăriilor de consum (cantine, creşe etc.) şi în gospodăriile anexe ale întreprinderilor şi produsele agricole deţinute în calitate de producător de unităţile Comitetului de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole.

Rezultatele recensămîntului se vor concretiza nu numai prin identificarea volumului absolut al stocurilor, ci şi prin stabilirea calităţii de producător sau consumator în care sînt deţinute şi a destinaţiei lor în consumul intern — pentru producţie sau pentru investiţii — sau la export.

Ovidiu POPESCU

ELABORAREA, AVIZAREA ŞI APROBAREA DOCUMENTAŢIEI TEHNICE-GEOLOGICE

RECENT, pe baza prevederilor H.C.M. 830/1964 şi a regulamentului de aplicare a acesteia, au fost aprobate **„Instrucţiunile privind aplicarea regulamentului de planificare şi executare a lucrărilor geologice, precum şi elaborarea, avizarea şi aprobarea documentaţiei tehnice geologice"** întocmită de Comitetul Geologic cu consultarea tuturor ministerelor interesate şi a Comitetului de Stat al Planificării.

Aceste instrucţiuni au rolul de a stabili o metodologie unitară, de a defini conţinutul indicatorilor din documentaţii, de a preciza şi defini domeniul lucrărilor geologice, succesiunea lor, fazele de proiectare, conţinutul documentaţiilor, competenţele şi termenele de avizare etc.

Instrucţiunile prevăd lărgirea competenţei ministerelor în problema avizării documentaţiilor tehnice, întărirea rolului Comitetului Geologic la nivel asemănător Comitetului de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare pentru lucrările de construcţii-montaj.

Noile reglementări aprobate urmăresc crearea condiţiilor pentru eliminarea cheltuielilor neeconomicoase sau nejustificate în toate etapele, atît pe parcursul proiectării, cît şi al execuţiei. În acest sens se prevede că beneficiarul lucrărilor geologice ca şi executanţii au datoria de a sesiza eventualele soluţii neeconomice sau greşelile de proiectare, avînd totodată dreptul să nu le admită. De asemenea, pot face recomandări şi observaţii asupra proiectelor de lucrări geologice şi asupra proiectului tehnic de execuţie de care proiectantul trebuie să ţină seama.

Trebuie precizat că dacă în aceeaşi zonă se execută mai multe genuri de lucrări geologice se va întocmi un proiect care va cuprinde ansamblul lucrărilor geologice din această zonă.

În legătură cu avizarea documentaţiilor, termenele şi competenţele, se precizează că proiectele de lucrări geologice după însuşirea lor de către conducerile ministerelor, sfaturilor populare sau organelor centrale, se avizează de către Comitetul Geologic urmînd ca apoi să fie înaintate Comitetului de Stat al Planificării spre avizare. Avizul Comitetului Geologic trebuie dat în termen de 30 de zile de la data primirii documentaţiei. Proiectele pentru lucrările geologice prin foraj care se execută la adîncime de peste 4000 de metri, cît şi lucrările pentru zăcămintele de substanţe minerale solide al căror volum depăşeşte 15 milioane lei trebuie prezentate la Consiliul de Miniştri pentru aprobare după avizarea lor în prealabil de către Comitetul de Stat al Planificării şi Comitetul Geologic. Fac excepţie de la avizul C.S.P. lucrările în continuare, studiile şi cercetările aerogeologice, geofizice, geologice tehnice, lucrările miniere şi de foraj noi al căror volum total nu depăşeşte 500 mii lei, precum şi lucrările de foraj executate pentru petrol şi gaze.

L. LACHSZ

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

Normarea consumurilor de materiale în cooperaţia de consum

În aplicarea dispoziţiilor legale privind normarea consumurilor de materiale se solicită frecvent unele lămuriri în legătură cu pierderile tehnologice, modul de stabilire a normelor de consum, determinarea economiilor de materiale şi altele. Redăm mai jos cîteva dintre acestea, cu răspunsurile corespunzătoare.

● Ce sînt pierderile tehnologice şi dacă ele se cuprind în calculul normei de consum?

Normele de consum sînt, în principal, de două feluri: norme de consum de aprovizionare şi norme de consum tehnologice. Norma de consum de aprovizionare conţine, atît norma de consum tehnologică, cît şi pierderile netehnologice (pierderi prin transport, manipulare, depozitare, rebuturi în limitele admisibile etc.).

Norma de consum tehnologică — care reprezintă cantitatea de materie primă, material etc., stabilită a se utiliza în procesul tehnologic pe o perioadă determinată în scopul realizării unei unităţi de produs finit sau executarea unei unităţi de prestaţie — se compune din greutatea, volumul sau suprafaţa netă a materialului cuprins în produsul finit şi pierderile tehnologice. Pierderile tehnologice sînt acelea inerente procesului de producţie. Astfel, în această categorie intră, spre exemplu, pierderile provenite în întreprinderile de producţie ale cooperaţiei de consum, prin tăierea sau tragerea la rindea a materialului lemnos, strunjirea metalelor, pulverizarea vopselelor etc.

Ca atare, pierderile tehnologice se iau în calcul la determinarea normei de consum tehnologică, care se foloseşte pentru stabilirea necesarului de materii prime, materiale etc., care se introduc în producţie

● Care sînt criteriile de stabilire a normelor de consum?

Normele de consum se elaborează în funcţie de înzestrarea tehnică, organizarea producţiei, calificarea cadrelor etc., pornind de la premisa că acestea se realizează în condiţii normale. **Întreprinderile şi organizaţiile din cooperaţia de consum nu vor putea prevede cantităţi de materiale în plus, pe considerentul că unele instalaţii şi utilaje nu ar funcţiona normal din cauza anumitor defecţiuni, sau că muncitorii nu au calificarea necesară.**

La stabilirea unor noi norme de consum, întreprinderile nu vor putea propune norme mai mari decît acelea realizate în perioadele anterioare.

● Cum se evidenţiază economiile de materiale realizate comparativ cu normele de consum aprobate?

Analizarea normelor de consum şi stabilirea măsurilor tehnico-organizatorice pentru eliminarea depăşirilor constatate faţă de normele aprobate şi extinderea măsurilor care conduc la economii este o sarcină principală ce revine întreprinderilor cooperaţiei de consum şi serviciilor coordonatoare de la uniunile regionale.

Economiile de materii prime şi materiale rezultate ca urmare a îmbunătăţirii normelor de consum se comunică resortului de aprovizionare din întreprindere care ţine evidenţa lor pe produs şi propune noi norme de consum reduse. Cantităţile de materiale economisite se predau la magazie pe bază de bon, în care se menţionează proveniena lor.

● In ce condiţii se returnează în magazie deşeurile rezultate din procesul de producţie şi cum se pot valorifica?

Cantităţile de materiale rămase ca deşeuri se predau la magazie cu o notă, iar în cazul cînd se lucrează pe bază de comandă, ele se predau separat pe fiecare comandă în parte. Pentru valorificarea acestor deşeuri, magazia are îndatorirea de a le sorta pe calităţi şi dimensiuni şi a ţine o evidenţă asupra cantităţilor primite şi a acelora valorificate. Dacă unele cantităţi de deşeuri rezultate de la o comandă executată pot fi folosite corespunzător pentru realizarea unui alt produs, cu respectarea prescripţiilor tehnice, se vor emite obligatoriu bonuri de materiale, în care se menţionează că materialele respective provin din deşeuri.

Emil VICOL

ȘTIINȚELE AGRICOLE ȘI CERINȚELE DEZVOLTĂRII ECONOMIEI NAȚIONALE

(Urmare din pag. 1)

plan de cercetare pe o perioadă mai îndelungată de timp.

Experiența acumulată în cei aproape 5 ani care au trecut de cînd partidul și guvernul au luat măsuri de îmbunătățirea organizatorică a sistemului de cercetare din agricultură, **atestă printre altele eficacitatea planului unic de cercetare.** În urmă cu cîțiva ani cercetările științifice în agricultură fiind slab organizate nu au fost în măsură să orienteze cum se cuvine producția agricolă, să ofere soluții și recomandări utile practicii. Cu totul altfel s-au prezentat lucrurile după îmbunătățirea activității de cercetare științifică. Astfel, coordonarea cercetărilor pe baza unui plan unic pe țară a permis folosirea mai rațională a forțelor și mijloacelor de cercetare, îndreptarea preocupărilor spre problemele majore ale agriculturii. În același timp s-au creat condiții pentru înlăturarea paralelismelor, atît de dăunătoare activității științifice, o dată cu întărirea legăturilor cu practica agricolă; rezultatele experimentale au căpătat finalitate, ele fiind introduse în practică după ce în prealabil s-a urmărit efectul lor economic și practic. Toate acestea au permis ca într-o perioadă relativ scurtă să se obțină o serie de rezultate bune. Amintim numai producerea seminței hibride de porumb pe care în urmă cu cîțiva ani eram nevoiți să o importăm. Astăzi producem în țară cantitatea necesară de sămînță hibridă care acoperă nevoile pentru întreaga suprafață ce se cultivă cu porumb și a cărei valoare, dacă am importa-o, s-ar ridica la circa 12 milioane de dolari.

Desigur că în activitatea științifică din domeniul agriculturii mai sînt multe de făcut pentru a folosi din plin toate posibilitățile pe care ni le creează acest sistem de coordonare a cercetării științifice. Și din acest punct de vedere, înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice va permite ca în domeniul agriculturii, valorificînd experiența acumulată, să realizăm o mai bună orientare și coordonare a forțelor și mijloacelor de cercetare.

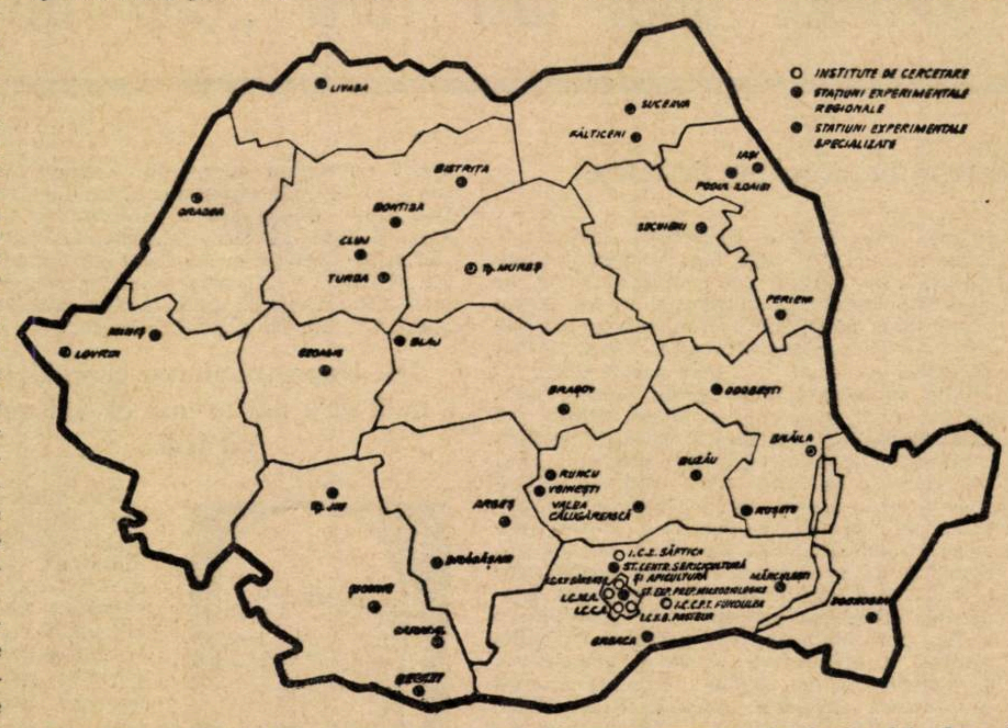

Repartizarea teritorială a institutelor și stațiunilor experimentale ale Institutului Central de Cercetări Agricole

● COLABORARE STRÎNSĂ ÎNTRE DIFERITELE DOMENII ALE CERCETĂRII

INTERDEPENDENȚA științelor moderne este binecunoscută, ea fiind o trăsătură caracteristică a științei în epoca noastră. Rolul din ce în ce mai mare pe care îl cuceresc științele de asociere oglindește necesitatea și valoarea preocupărilor științifice complexe în care interdependența și unitatea dialectică dintre fenomenele naturii se evidențiază mai bine decît în ramurile științelor luate fiecare în parte. **Tocmai această diversificare a ramurilor și domeniilor de cercetare, întrepătrunderea și dependența lor strînsă, pledează pentru colaborarea și cooperarea cercetătorilor de specialități diferite. În această colaborare strînsă stă de altfel cheia succesului activității științifice.**

Pentru agricultură, la fel ca și pentru celelalte ramuri ale economiei naționale, asigurarea unei colaborări strînse cu alte domenii ale științei are o importanță capitală. Cercetarea științifică agricolă, pentru a progresa continuu și în ritm susținut, trebuie **să fie bine armonizată cu celelalte ramuri și domenii ale activității științifice:** biologia, chimia, energetica, mecanica etc. Acest lucru a devenit absolut necesar dacă ținem seama că în condițiile actuale la dezvoltarea producției agricole concură un complex de factori din diferite ramuri de activitate.

De-a lungul anilor noi am lărgit colaborarea cu institutul de biologie, institutul de biochimie și cu o serie de institute departamentale, ceea ce a permis rezolvarea unor probleme ridicate de practica agricolă. Țin să relev, de exemplu, rezultatele obținute în colaborare cu ICECHIM și laboratorul de chimie de la uzinele Borzești în producerea de noi insecticide și fungicide.

În condițiile existenței unui for de coordonare pe plan național, colaborarea dintre diferitele domenii ale științei capătă o formă organizată, ridicîndu-se astfel pe o treaptă superioară. Sarcina noastră este de a **perfecționa** această colaborare pentru a mări eficiența activității științifice.

În această direcție de mare importanță este **organizarea pe scară largă a cercetărilor complexe** în care sînt antrenate într-o colaborare strînsă forțe de cercetare de diferite specialități.

Experiența ne arată că **succesele se obțin atunci cînd cercetătorii științifici cu profiluri diferite lucrează în strînsă colaborare în colective largi.** Oricît de bine ar fi coordonată activitatea științifică în agricultură trebuie, pentru a se dezvolta și a răspunde cerințelor practicii, să fie legată organic cu celelalte ramuri ale științei. Astfel, în munca de creare a unor soiuri de plante de înaltă productivitate, rezultate mai rapide se asigură atunci cînd alături de amelioratori lucrează și cercetătorii din biologie. De asemenea, la elaborarea metodelor agrotehnice trebuie să colaboreze alături de agrotehnicieni, fiziologii care studiază modul cum reacționează planta la diferite măsuri agrotehnice, condițiile pedoclimatice, agrochimiștii și microbiologii care cercetează procesele respective care au loc în sol ș.a. Numai în acest fel se pot elabora măsuri care fiind fundamentate în toată complexitatea lor vor răspunde cu eficiență sporită practicii. Iată de ce **desfășurarea cercetării multilaterale, pe teme complexe, trebuie să devină cît mai curînd una din principalele caracteristici ale activității noastre științifice în agricultură.** De bună seamă că o dată cu aceasta devine absolut necesară perfecționarea tehnicii experimentale, generalizarea metodelor moderne de cercetare care asigură exactitatea și eficiența concluziilor și recomandărilor științifice.

La baza colaborării strînse între diferitele domenii ale științei trebuie să stea **participarea largă a cercetătorilor științifici** din cadrul Academiei, din învățămîntul superior, din stațiunile experimentale, precum și a specialiștilor din producție. Rezultatele pe care le-am obținut ne arată că în această direcție există posibilități multiple care pot fi puse în valoare cu deplin succes. Oare este bine că din numărul de membri titulari și corespondenți ai Academiei numai 27 lucrează în institutele departamentale și restul în institutele Academiei? Nicidecum, mai ales dacă ținem seama că din cei 27, doar circa jumătate lucrează în institutele de cercetări agricole. Organizarea în colective largi, care să cuprindă specialiști diferiți și îndrumarea acestora de către cadrele cu cea mai bogată experiență duce la crearea unor adevărate școli de cercetare și creație științifică.

● ÎMBINAREA CERCETĂRII FUNDAMENTALE CU CEA APLICATIVĂ ASIGURĂ PROGRESUL ȘTIINȚEI

PROGRESUL continuu al științei în țara noastră cere o îmbinare mai judicioasă a cercetării fundamentale cu cea aplicativă. Realizarea acestei îmbinări de care depinde soarta științei în general este impusă de faptul că ambele domenii reprezintă laturi inseparabile ale procesului unitar de dezvoltare a științei.

Așa cum a dovedit în repetate rînduri viața, **nu se poate face o împărțire artificială** a celor două domenii de cercetare. Mai mult, am putea spune că în agricultură nu numai îmbinarea acestor două laturi, dar strînsa lor legătură trebuie să fie linia diriguitoare în activitatea de cercetare științifică. De exemplu, asigurarea eficienței maxime a îngrășămintelor sau a irigațiilor necesită efectuarea concomitentă a unor cercetări multilaterale și complexe privind relațiile dintre plantă, sol, îngrășăminte, norme de irigare și condițiile climatice concrete. Prin urmare, așa cum viața ne-a demonstrat, succesul deplin se obține atunci cînd **întregul complex de cercetări fundamentale și aplicative se execută concomitent, printr-o conlucrare reciprocă asupra problemelor dezvoltării producției agricole.**

Faptul că în unele domenii ale științelor agricole rezultatele nu s-au ridicat la cerințele tot mai mari ale producției, se datorește în cea mai mare parte neglijării unor probleme majore ale producției. Cu toate că cercetările în biologie s-au soldat cu o serie de rezultate bune, acest sector este rămas în urmă. Pînă în prezent cercetarea științifică nu a reușit decît în mică măsură să abordeze problemele de bază ale științelor biologice, ceea ce a stînjenit progresul cercetărilor privind elaborarea metodelor de creare de noi soiuri de plante, ameliorarea raselor de animale. Acest lucru se vede în faptul că multe cercetări sînt orientate spre studii descriptive (botanică, zoologie, sistematică etc.). În schimb, puțină atenție s-a acordat cercetărilor de fiziologie, citologie și în special genetica, biochimia și biofizica. Or, tocmai aceste ramuri sînt capabile să deschidă orizonturi și perspective noi pentru cercetătorii din institutele agricole și pentru practică.

Noile condiții care s-au creat prin înființarea Consiliului Național ne vor permite să înlăturăm aceste deficiențe. În mod deosebit va trebui să dezvoltăm cercetările de biologie experimentală cum este genetica moleculară strîns legată de anumite aspecte din viața plantelor și animalelor. O mare importanță pentru progresul agriculturii noastre prezintă cercetările din domeniul chimiei și anume cele privind sinteza unui sortiment de îngrășăminte chimice — insectofungicide, de mare eficacitate economică. Va trebui, de asemenea, să aprofundăm cercetările în domeniul mecanicii și energeticii pentru a putea crea în țara noastră utilaje și mașini agricole perfecționate etc.

Concomitent cu abordarea pe un front larg a problemelor dezvoltării agriculturii este necesar să crească preocuparea pentru **finalizarea cercetărilor și introducerea în producție a rezultatelor obținute.** În știință factorul timp joacă un rol deosebit de important. **Scurtarea duratei muncii de cercetare** pe lîngă faptul că mărește eficiența cercetărilor în soluționarea problemelor puse de practică, permite în același timp să ținem pasul cu ritmul de dezvoltare a științei mondiale.

În ansamblul de măsuri privind ridicarea nivelului creației științifice un loc de frunte îl deține dezvoltarea bazei materiale, formarea, promovarea, specializarea și perfecționarea cadrelor de cercetători. Prin atribuțiile pe care le are Consiliul Național al Cercetării Științifice este în măsură să asigure organizarea temeinică a rețelei de cercetare, dezvoltarea și folosirea rațională a forțelor și mijloacelor de cercetare, ridicarea nivelului științific al cercetătorilor.

Măsurile luate cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică sînt menite să asigure ridicarea creației științifice la nivelul cerințelor desăvîrșirii construcției socialismului în țara noastră.

ACORDURI

În ultimele două săptămîni au fost semnate:

● la Belgrad, protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1966 între Republica Socialistă România și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia;

● la Tirana, noul acord comercial de lungă durată pe perioada 1966—1970 și protocolul privind livrările reciproce de mărfuri pe anul 1966 între Republica Socialistă România și Republica Populară Albania;

● la Varșovia, acordul între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă privind livrările reciproce de mărfuri pe anii 1966—1970;

● la Ulan-Bator, acordul comercial și de plăți pe perioada 1966—1970 și protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile pe 1966 între Republica Socialistă România și Republica Populară Mongolă.

● la București, acordul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1966 între Republica Socialistă România și Republica Democrată Vietnam și convenții referitoare la acordarea de către Republica Socialistă România a unui credit și amînarea achitării unor credite acordate anterior Republicii Democrate Vietnam.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „Mașinexport" a încheiat recent 4 contracte privind exportul în R. P. Bulgaria a diferite mașini pentru industria lemnului, ca: mașini combinate tip ILIC, mașini de găurit cu lanț MGL, presă hidraulică cu 6 etaje PH6, mașini de rindeluit la grosime MRG 8, mașini normale de frezat MNF 10 și altele. Un alt contract prevede livrarea în R.P. Polonă a 300 de tone de armături industriale.

● „Tehnoimport" a contractat importul a 400 de tone de plăci poliuretan folosit în industria mobilei, din Austria, a 1 000 de tone de carton duplex alb pentru ambalaje din Finlanda și a 300 de tone de carton duplex alb și albastru pentru confecționarea cutiilor de chibrituri, din R. F. Germană.

● Contractele recent încheiate de Întreprinderea „Chimimport" prevăd exportul de celuloză papetară și celuloză pentru celofibră din stuf către firmele „Secopa" din Franța și „Dia Holz und Papier" din R. D. Germană, exportul a 10 tone de borax și circa 200 de tone de sulfat de sodiu anhidru 99% în Siria, circa 20 de tone de pămînt decolorant Bamarin și 7 tone de cărbune activ în Turcia, 10 tone de pămînt decolorant Sondafin în Iran și 400 de tone de Criptodin (fungicid pentru tratarea semințelor de cereale) în U.R.S.S.

● „Metalimport" a perfectat contracte pentru importul a 400 de tone de țevi de conductă de la firma „Mannesmann", 40 de tone de tablă groasă, precum și o cantitate de oțel de scule aliat de la firma „Stahlunion", 37 de tone de oțel de scule aliat de la firma „Witten" și 27 de tone de bare trase de la firma „Aufermann", toate din R. F. Germană. De la firma „Comptoir Franco-Belge" din Franța se va importa cantitatea de 34 de tone de țevi de precizie, iar de la firma „M. Miller" din Austria, 60 de tone de bandă pentru ferăstraie.

● Întreprinderea „Românoexport" va livra în Anglia tricotaje și confecții; peste 100 000 perechi încălțăminte vor fi exportate în Belgia, Olanda, Sudan, Suedia.

● Din portul Constanța au fost expediați în ultimele zile 2 500 de batali în Libia. Au sosit din import 40 000 de tone de minereu de fier din India, 4 500 de tone de laminate din R. P. Chineză, 2 500 de tone de cocs petrol din S.U.A., 700 de tone de bumbac din Siria, circa 1 600 de tone de portocale, 1 500 de tone de lămîi, 210 tone de măsline și 110 tone de stafide din Grecia.

PERIPEȚIILE AMBALAJULUI

- Din jurnalul unei lăzi fără „cap de lemn" -

I. În care se exprimă gîndurile unui brad înainte de tăiere

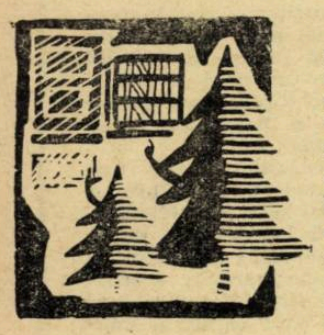

„Poc... poc... poc..." După consult, silvicultorul, ca un adevărat medic al pădurii, ne pune fiecăruia cîte un semn simbolic. Nu știm să descifrăm semnele, dar ne dăm seama că ele prezic viitorul nostru. Ce-o să ajungem? **„Eu aș vrea să mă fac bibliotecă, să stau tot timpul într-o cameră liniștită. M-am obișnuit cu liniștea pădurii. Freamătul frunzelor l-aș înlocui cu fișiitul lin al firelor de carte". „Eu,** spune un brad noduros, **aș vrea să fiu ușă. Ușă fără scîrțîituri la un apartament nou din București".**

Toți brazii, care au căpătat semne, își exprimă dorințele. Dar eu ce-o să ajung oare? Am stat ani mulți aici în munții Dornei. Am avut o tinerețe fermecătoare. Liniștea codrului însă m-a plictisit uneori. Acum, cînd pornim către o nouă viață, aș vrea să colind țara în lung și în lat, să-mi alung plictiseala, să mă bucur de farmecul priveliștilor încîntătoare. Ce-ar trebui să devin ca să-mi împlinesc aceste dorințe? **„Fă-te ambalaj,** îmi spune un brăduț tînăr, ne însemnat încă pentru tăiere. **Astfel, vei călători pînă o să-ți sară și ultimele așchii".**

Să mă fac ambalaj? De, știu eu! Nu-i un nume prea sonor, poți însă să călătorești mereu, mereu. Dar ce funcție îndeplinești oare în această calitate? M-am interesat și am aflat că ambalajul are un rol deosebit de important în buna desfășurare a activității economice. **El protejează produsele, înlesnește operațiile de manipulare a lor, contribuie la transportarea în bune condiții a mărfurilor, ușurează depozitarea și distribuirea lor. Unele ambalaje asigură prezentarea elegantă, atrăgătoare a mărfurilor; altele, contribuie la dezvoltarea comerțului prin autoservire.**

E clar. Mă fac ambalaj.

II. O problemă: de ce ambalajul e respins ca necorespunzător, cînd el a protejat în bune condițiuni marfa?

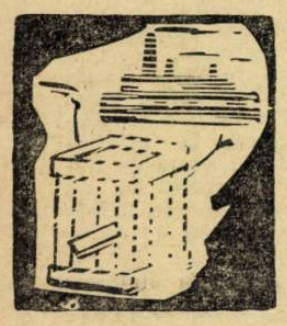

Ambalaj am devenit. Iată-mă în noua mea stare. Am o înfățișare plăcută. Leturile, bine geluite, emană cîteva sclipiri. Parcă aș fi lăcuită. Capetele cuielor sticlesc de strălucire. Lucrătorii, adică părinții mei de la I.F.E.T.-Piatra Neamț mi-au dat și un nume. Sînt lada stas nr. 5655/60 A. Tot ei mi-au fixat și un preț. Valorez 123 de lei.

Acum aștept să fiu achiziționată, să intru, cum se spune, în circulație. Cine m-o cumpăra oare?

Întîmplarea, a făcut să ajung la București, la Întreprinderea „Metaloglobus". E o întreprindere mărișoară, care produce articole de menaj, jucării metalice, garnituri auto, felinare de vînt și multe alte obiecte. Noii mei stăpîni m-au plătit integral, conform prețului stabilit. Drept urmare, au început să mă pună la lucru. M-au încărcat cu obiectele fabricate în întreprindere, mi-au dat foaie de drum, adică factură, și m-au trimis la I.C.R.M.-Timișoara.

Înainte de a mă plăti — conform facturii — „iceremiștii" m-au supus unui examen sever. O comisie întreagă, alcătuită în baza prevederilor regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, m-a cercetat și, găsindu-mă în bună stare, m-a acceptat. M-a bucurat succesul meu, dar m-a mîhnit faptul că unele surate de-ale mele, mai bătrîne, ce-i drept, au căzut la examen. Una avea un leat plesnit, alteia îi sărise un cui, cîteva au fost respinse pentru că le dispăruseră niscaiva așchii de la colțuri. Defecte mici, care n-au lezat cu nimic calitatea produselor ambalate. Atunci de ce au fost respinse (ambalajele, nu produsele)? **„Au fost respinse,** îmi explică cineva, **pentru că I.C.R.M.-ul e obligat să plătească ambalajul la valoarea lui integrală. Și dacă ambalajul are un mic defect (care de altfel, nu-l face nefolosibil) de ce să-l plătească la valoarea lui inițială?**

Dacă stai și te gîndești, dintr-un anumit punct de vedere „iceremiștii" au dreptate. Logic însă, situația pare de neînțeles: marfa protejată de ambalaj e bună, dar ambalajul care a protejat marfa în condiții bune, nu-i bun. Să priceapă alții, mie îmi plesnește capacul cînd încerc să dezleg o asemenea enigmă.

Dar ce se întîmplă mai departe cu ambalajele căzute la severul examen? Se întîmplă **multe.** Comisia de recepție întocmește un proces verbal prin care certifică defectele ambalajelor. Procesul verbal e actul care-i dă dreptul beneficiarului să refuze plata ambalajelor. După această operațiune se naște în mod legal un alt capitol: litigiul între furnizor și beneficiar, care se rezolvă în cele mai multe cazuri de organele de arbitraj.

În această privință mi s-au povestit lucruri de necrezut. De pildă, la Întreprinderea „Metaloglobus" din totalul refuzurilor înregistrate, circa 80% se referă nu la produsele fabricate în întreprindere, ci la ambalajele cu care sînt transportate. Tot aici 80% din totalul debitorilor sînt... debitori în contul ambalajelor. Precum se vede, ambalajele provoacă nu numai dureri de... capac, ci și multe dureri de cap și tot atîtea încurcături financiare. Ce-ați spune, bunăoară, dacă v-aș povesti că între „Metaloglobus" și „I.C.R.M.-Timișoara" s-a iscat un „mic" litigiu provocat de factura 3222 din 30 septembrie 1965? E vorba de o factură refuzată la plată. Cît era de plătit? 24,30 lei!

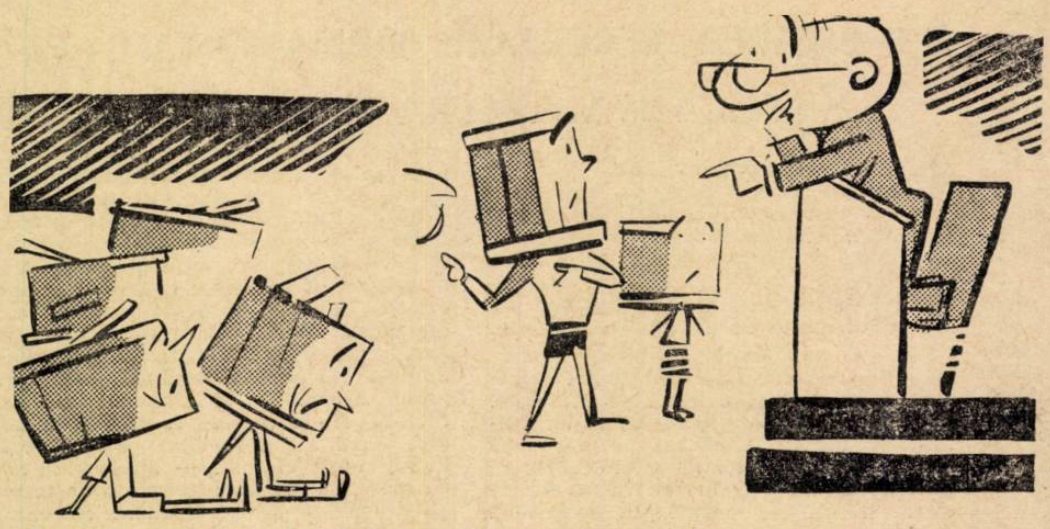

– Docr pentru atîta am căzut la recepție?!

III. După îndelungi cercetări, o ladă și-a dat seama că valorează cît trei

Sănătoasă tun, am „zăcut" destulă vreme la Timișoara. Ploile, soarele puternic și vîntul mă îmbătrînesc zi de zi. Cînd mă umflu de-mi plesnesc leturile, cînd mă usuc de-mi sar cuiele de la încheieturi! Cît o să mai stau oare așa, fără nici un rost? M-am interesat și iată ce-am aflat: depinde după ce decizie sînt clasificată, căci sînt multe instrucțiuni care stabilesc diverse termene de restituire a ambalajelor. În principiu, e vorba ca să fiu restituită în timp de 60 de zile de la primire. Pentru unele ambalaje însă, instrucțiunile 35901/1957 prevăd că la acest termen se adaugă încă 5 zile dacă beneficiarul este în altă localitate decît furnizorul. Alte instrucțiuni **(Condițiile fundamentale** pentru produsele petroliere) prevăd că termenul stabilit începe să curgă nu de la data primirii produselor, ci de la data facturării lor. Mai sînt și alte indicații referitoare la termenul de restituire a ambalajelor care prevăd termene diverse pentru produsele livrate înainte de data stabilită în contract.

Ce să-ți spun, ca să te dumirești în această problemă, ce pare atît de simplă, îți trebuie timp berechet. M-am lăsat păgubașă, gîndindu-mă doar cîte avantaje ar avea cei ce urmăresc circulația ambalajelor, **dacă în locul atîtor reglementări ar apare o instrucțiune unică, prin care s-ar stabili regulile de bază pentru restituirea ambalajelor.**

Și, să nu uit, încă un aspect. Interesîndu-mă de termenul de restituire am aflat că toate **Condițiile fundamentale** prevăd și penalizări pentru nerestituirea în termen a ambalajelor. Aceste penalizări variază între 10% și 300% din valoarea inițială a ambalajului. Pe mine, una, mă bucură că în cazul că aș fi pierdută, proprietarul meu ar primi **trei** lăzi în loc de una.

IV. Unde duce amînarea plății facturilor

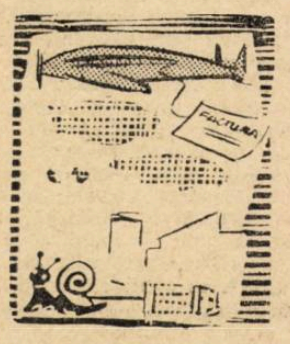

În vreme ce chibzuiam la această enigmă — sînt una sau trei? — un cutremur puternic m-a zdruncinat din toate încheieturile. Imensa stivă pe care mă aflam cocoțată tocmai sus, s-a prăvălit cu zgomot asurzitor. Dar n-a fost cutremur. A fost o simplă operație de transferare a noastră într-un autocamion. Din autocamion, într-un vagon de mesagerie.

Din nou la drum. Mă miră faptul că de data asta călătorim cu golul. Unde mergem oare? Fără mare greutate aflu că facem calea întoarsă la București. După ce suratele mele mai în vîrstă au fost reparate și făcute ca noi, I.C.R.M.-ul ne-a restituit adevăratului proprietar: Întreprinderea „Metaloglobus" din București. Mă uit pe factură și constat că după un drum valoarea mea a scăzut. I.C.R.M. m-a facturat numai cu 75% din valoarea inițială. Concluzia? Un drum = un sfert din viață. Deci, acum cînd, „Metaloglobus" o să mă trimită în altă călătorie o să mă factureze (cu cît credeți?). Eu zic cu 50%. O surată spune c-o să fim facturate cu 75% din valoarea inițială. O ladă, înnegrită de bătrînețe, susține ceva de neconceput: zice că „Metaloglobus" o să ne factureze ca pe niște ambalaje noi, la prețul inițial.

Nu pricep nimic din toate aceste presupuneri. Ca să mă lămuresc într-un fel încerc să mă uit din nou pe factură. Dar, ia factura de unde nu-i. Ca document de valoare, dînsa și-a luat tălpășița, prin poștă direct la banca plătitorului din București.

Mîhnită, m-am îngrămădit mai bine în

Bazat pe fapte și întîmplări con
prinse de redacție, „jurnalul" pe car
constituie de fapt povestea unei singu
desprindem însă cîteva aspecte tipice
întreaga țară legate de producerea, fol
de aspecte se întîlnesc la „Flamura
Sibiului", Întreprinderea de produse
301 de întreprinderi furnizoare ale cel
întreprinderi care au relații reciproc
Volumul mare de reglementări e
economică" nr. 51/1965 — rubrica „
vreme și cu aspecte contradictorii, în
că ar putea exista și alte asemenea
ambalaje și sisteme de circulație ale a
Deci... — Așteptăm în continua
care ar putea contribui la îmbunătățir
judicioasă și economicoasă circulație

V. Acum o să aflați că pentru ac 123 lei, iar beneficiar

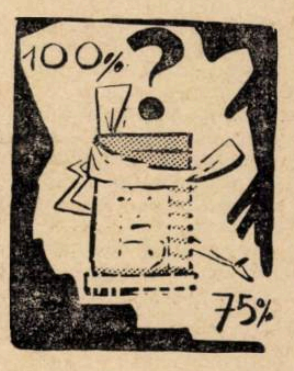

Au trecut mai multe luni de cînd n-am mai scris nimic în jurnal. Între timp, am efectuat încă 3 drumuri cu plinul și tot atîtea cu golul. Am fost la Baia-Mare, la Iași și la Vatra Dornei. Din toate aceste peregrinări o singură problemă merită a fi notată.

În însemnările de pînă acum, vă povesteam că părinții mei adevărați (I.F.E.T.-

– Ce facem? Schimbăm firma sau lărgim at

● **Oficiul pentru Ambalaje din țara noastră, împreună cu institutele de cercetări de specialitate, și-a propus să studieze: posibilitățile existente la Combinatul de celuloză și hîrtie de la Brăila în vederea realizării unor noi tipuri de ambalaje din carton; realizarea unui nou tip de carton pentru confecționarea cutiilor de chibrituri; corelația dintre caracteristicile și rezistența hîrtiei pentru saci; înlocuirea lemnului de rășinoase la fabricarea unor ambalaje pentru produse alimentare; extinderea folosirii tablei cositorite la toate tipurile cutiilor de conserve; stabilirea de sisteme constructive noi pentru unele tipuri de ambalaje de mare serie, care să permită mecanizarea operațiilor de încleiere și asamblare etc.**

● **Un cititor din Făgăraș ne semnalează: Depozitul I.R.V.A. din localitate este ocupat cu ambalaje doar în proporție de 60—70%, în timp ce depozitul Centrocoop este neîncăpător. Un alt cititor, de astădată din Călărași, ne sesizează: Depozitul cooperației nu este utilizat la întreaga lui capacitate, în timp ce depozitul I.R.V.A. este neîncăpător. Soluțiile preconizate de corespondenții noștri: o mai strînsă colaborare între aceste două unități achizitoare de ambalaje în sensul de a se ajunge chiar pînă la „împrumutarea" spațiului disponibil. Cercetînd mai temeinic această problemă s-a constatat că în peste 60 de localități din țară există cîte două depozite de ambalaje: unul aparținînd de I.R.V.A. și altul de Centrocoop. Întrucît problemele semnalate de cititorii noștri se repetă și la alte depozite paralele, s-a născut propunerea: unificarea acestor depozite. S-ar ține de noi ambalaje.**

● **În depozitele I.R.V.A. ca și în cele ale cooperației de consum, se află în momentul de față însemnate cantități de ambalaje (sticle și borcane, în special) care nu pot fi valorificate din lipsă de beneficiari. În același timp, întreprinderile din țara noastră au produs în cursul anului trecut cîteva milioane de sticle și borcane, care puteau fi procurate din recuperări ,adică din stocurile care zac în depozite. Se impune: o mai temeinică corelare între necesitățile beneficiarilor, posibilitățile de aprovizionare din recuperări și producție.**

…ton și am încercat să atipesc. Am reușit. … fost însă trezită în gară la Craiova. …i mă aștepta o telegramă. De la cine? … la factura noastră, fireşte. (Avem noi, …ectele neînsufleţite. un sistem de comuni…ii ultra-rapid. Nu-l destăinui, pentru că …venind public nu se mai poate obţine bre… de invenţie pentru el. Vă relatez nu… rezultatele acestui sistem de comuni…ii). Uite ce-mi telegrafiază factura: **„Ce …eţi nenorocitelor? Unde zăboviţi atita? … am sosit de trei zile la bancă şi pro…etarul („Metaloglobus") a cerut aminarea …erii de plată pe motiv că nu v-a pri…t, şi nu v-a văzut încă în ce stare sin… i. Grăbiţi-vă, că produceţi o serie de …urcături. Semnează a voastră factură …achitată".**

…e încurcături mai producem? **„Nu ştii?,** …earcă să ne lămurească o lădiţă expe…nentată în astfel de afaceri. **Să vă ex…c: fact… trimisă de I.C.R.M. a ajuns …intea voastră la banca plătitorului din …cureşti. În mod normal, „Metaloglobus" … trebui s-o onoreze deîndată. Cum însă …letaloglobus" n-a primit ambalajele res…ctive, adică pe noi, nu poate să plătească … obiect pe care nu l-a recepţionat. Ca …are, „Metaloglobus" a introdus la bancă o …rere de aminare a plăţii".**

Şi ce-i rău în asta? Unde-s încurcăturile … care le producem noi?

„Ce-i rău? Gîndeşte-te, numai că „Meta…globus" are relaţii cu cîteva sute de în…eprinderi de pe tot cuprinsul ţării. De la …ate-i vin ambalajele îndărăt. Pentru fie…re transport de ambalaje, care soseşte în …ma facturii (zilnic se înregistrează cîte …—12 cazuri de acest fel numai la această …ntreprindere), trebuie să se introducă ce…rere de aminare a plăţii. Închipuieşte-ţi că …entru întocmirea acestor operaţii e necesar …să lucreze unul sau chiar doi oameni. Acum, …gîndeşte-te şi la lucrătorii de la bancă. Ei …primesc zilnic astfel de cereri de aminare …a plăţii de la sute de întreprinderi. Cîtă …muncă se depune pentru această simplă …operaţiune! Îţi dai seama?"

Există vreo soluţie?

„Sînt mai multe. Una: să se înainteze fac…tura-talon la bancă după zece zile de la …expedierea ambalajelor.

…te cu prilejul unei anchete între… …publicăm în paginile de faţă, nu …izi. Din peripeţiile eroinei noastre …ntru numeroase întreprinderi din …ea şi circulaţia ambalajelor. Astfel …"-Sibiu, Fabrica de cuţite „Ocna …mice „Azur"-Timişoara şi la alte …6 I.C.R.M., ca şi în toate celelalte …e aprovizionare tehnico-materială. …ente în acest domeniu (vezi „Viaţa …nda economistului"), depăşite de …ele cazuri, ne fac să presupunem …rnale" privind celelalte tipuri de …tora.

… observaţii, propuneri şi sugestii …normelor legale existente, la o mai …mbalajelor.

…şi obiect furnizorul obţine … numai 92,25 lei

Piatra Neamţ) m-au vîndut Întreprinderii „Metaloglobus" cu 123 lei. „Metaloglobus" m-a facturat apoi I.C.R.M.-ului timişorean tot cu 123 lei. După aceasta, I.C.R.M.-ul m-a refacturat „Metaloglobus"-ului numai cu 92,25 lei. Deci după un drum, valoarea mea scăzuse cu 25%. Ajunsă la „Metaloglobus", valoarea mea a crescut din nou, deoarece „Metaloglobus" m-a facturat organizaţiei comerciale din Baia-Mare tot cu 123 de lei. La rîndul ei, această organizaţie comercială m-a retrimis „Metaloglobus"-ului refacturîndu-mă cu 75% din valoarea iniţială.

Un mic şi simplu calcul mă duce la următoarea constatare: după patru drumuri efectuate cu plinul şi alte patru cu golul, „Metaloglobus" m-a facturat de patru ori cu cîte 123 lei, iar beneficiarii m-au refacturat tot de atîtea ori cu 92,25 lei. Deci, „Metaloglobus" a încasat **pentru mine 492 lei** şi a plătit beneficiarilor **pentru mine 369 lei.** Diferenţa de 123 lei dintre aceste sume reprezintă valoarea exactă a mea, adică preţul cu care „Metaloglobus" m-a cumpărat de la I.F.E.T.-Piatra Neamţ.

După cum se poate constata cu uşurinţă, actualmente mă aflu în proprietatea Întreprinderii „Metaloglobus". Normal, gîndesc eu, ar trebui să fiu liberă, întrucît prin cele patru drumuri efectuate am fost plătită integral. Dar nu sînt liberă. Se fac pregătiri pentru a fi trimisă din nou în cărăuşie.

VI. De unde se vede că unul e cu foloasele şi altul cu ponoasele

Din nou la vechile cunoştinţe, la I.C.R.M.-Timişoara. Nu ştiu dacă o să mă recunoască pentru că merg acolo ca o ladă nouă (după factură, fireşte). De ce? Pentru simplul motiv că după ce a obţinut pentru mine — din cele patru drumuri precedente — întreaga sumă cu care m-a plătit cînd m-a achiziţionat, „Metaloglobus" m-a facturat şi de astădată tot la valoarea mea iniţială, adică cu 123 lei.

Mă miră acest lucru. O lădiţă, care de abia îşi poartă scîndurile (e la al 8-lea drum) face haz de mirarea mea. Aşa se procedează, zicea ea, **oricum am fi, sîntem facturate întotdeauna ca noi, cu 100%, şi sîntem returnate cu 75%. Aşa-i legea. E în avantajul furnizorului. Eu, după opt drumuri, i-am adus furnizorului un venit de două lăzi în plus".**

Aşa o fi, dar e just oare? În cazul cînd nu mă restituie, beneficiarul mă plăteşte furnizorului cu o sumă ce ajunge pînă la valoarea a trei lăzi; în cazul cînd mă foloseşte mai mult de patru drumuri (timp în care am fost amortizată în întregime) tot furnizorul încasează pentru mine — la fiecare drum — cîte o sumă ce echivalează cu 25% din valoarea mea.

Parcă aud c-o să-mi răspundeţi: **„Din moment ce furnizorul asigură o viaţă mai lungă ambalajului, e în drept să încaseze un beneficiu pentru acest efort..."** Numai că situaţia nu e tocmai aşa. Nu numai furnizorul, căruia îi rămîne la fiecare transport cîte 25% din valoarea ambalajului se îngrijeşte de repararea acestuia, ci şi beneficiarul (care suportă de fiecare dată cîte 25% din valoarea ambalajului) este obligat să-l repare şi să-l predea furnizorului în stare bună. În plus, beneficiarul suportă şi plata integrală a circa 20% din ambalaje (care se reformează de fiecare dată). Deci, beneficiarul care-l repară, suportă această cheltuială, plus amortizarea, în timp ce furnizorul încasează beneficiul.

O nouă reglementare, în sensul de a fi stimulaţi cei ce contribuie efectiv la prelungirea vieţii ambalajelor, e mai mult decît necesară.

VII. E vorba de o întîlnire care dă naştere la o idee: suprimarea circulaţiei în gol a ambalajelor

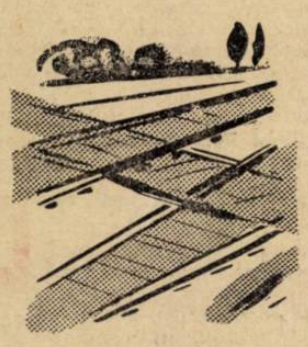

După o noapte înnegurată, cînd cerul era parcă vopsit cu catran, am avut, în zorii zilei, o întîlnire de neuitat. Mă aflam la Caransebeş. Lîngă vagonul nostru, pe o linie alăturată se găsea garat un alt vagon, tot cu ambalaje goale. Noi mergem la Bucureşti, la „Metaloglobus". Unde se duc oare semenele noastre din celălalt vagon? Avînd destul timp liber (în gări ne simţim ca la noi acasă), am început discuţiile cu vecinele.

Cu acest prilej, am avut o surpriză plăcută. M-am întîlnit cu colega mea, lada stas nr. 5655/60 B. Cu ea am copilărit în acelaşi brad, împreună am călătorit pînă la I.F.E.T.-Piatra Neamţ, am fost prelucrate la aceleaşi maşini. De la producător, însă, soarta ne-a despărţit. Eu am ajuns la „Metaloglobus", iar ea la Întreprinderea „Ambalajul metalic" din Timişoara.

Cum am văzut-o, am şi întrebat-o, ca de obicei:

— De unde vii?
— De la Bucureşti.
— Unde mergi?
— La Timişoara.

După ce am pălăvrăgit ca două cumetre care nu s-au văzut de atîta vreme, ne-am retras fiecare la locul nostru aşteptînd semnalul de plecare. Şi, în vreme ce aşteptam, un gînd s-a iscat în... capacul meu de lemn. Mă gîndesc: sora mea vine cu golul de la Bucureşti şi merge la Timişoara. De acolo, după ce o să fie încărcată cu produse, va fi trimisă din nou la drum. Eu vin cu golul de la Timişoara şi merg la Bucureşti. Nu ar fi fost oare mai bine, chibzuiesc eu, ca sora mea care era deja la Bucureşti să fi luat produsele de la „Metaloglobus", iar eu care am fost la Timişoara să fi luat produsele de la „Ambalajul metalic"? Prin ce sistem? După ce devenisem goale, să fi fost livrate la I.R.V.A., care la rîndul ei ne livra întreprinderilor din localitate, care ar fi avut nevoie de noi. În felul acesta, drumurile cu golul ar fi suprimate, şi noi am călători întotdeauna cu plinul. Vă daţi seama ce idee genială e asta? (Zău că merită s-o brevetez ca invenţie!).

VIII. Se constată că I.R.V.A. este de fapt I.R.V.A.L. şi se propune ca I.R.V.A.L. să devină I.R.V.A.

Credeam că ideea emisă în capitolul precedent mă va face inventatoare. Dar, de unde! Ideea pe care o considerăm genială şi care — socoteam — trebuia să mă scoată din anonimat se şi aplică de cîţiva ani de zile. Există o înţelegere între M.I.U. şi M.I.A., pe de o parte, şi M.C.I. şi Centrocoop, pe de altă parte, în care se prevede că unele ambalaje nu mai fac drumul turretur (cu plinul şi cu golul), ci sînt achiziţionate de I.R.V.A. care — în baza unor contracte — le distribuie celor ce au nevoie din localitatea respectivă.

Deci ideea e cunoscută. După cum am spus, se şi aplică. **Se aplică, însă limitat,** la un anumit număr de ambalaje. Majoritatea ambalajelor continuă să circule după sistemul restituirii, care presupune, după cum am văzut, numeroase drumuri inutile. De aici şi constatarea că I.R.V.A. este de fapt, nu o întreprindere care recuperează şi valorifică ambalajele, ci o întreprindere care recuperează şi valorifică ambalajele **limitat.** Deci, iniţialele actuale nu corespund situaţiei de fapt. I.R.V.A. nu e I.R.V.A., ci e I.R.V.A.L.

Ce-i de făcut? Să se schimbe iniţialele (eu nu sînt de acord cu această propunere!) sau să se lărgească atribuţiile întreprinderii în aşa fel încît ea să devină o unitate puternică care să se ocupe de problema ambalajelor? Subscriu pentru ultima propunere...

Pentru ca această problemă, a ambalajelor, destul de complicată în momentul de faţă, să fie rezolvată, este necesar ca diversele instrucţiuni, ca şi numeroasele decizii ale Primului Arbitru de Stat, să fie unificate într-un singur act normativ, care să lămurească clar simplele, dar actualmente complicatele probleme ridicate de circulaţia ambalajelor.

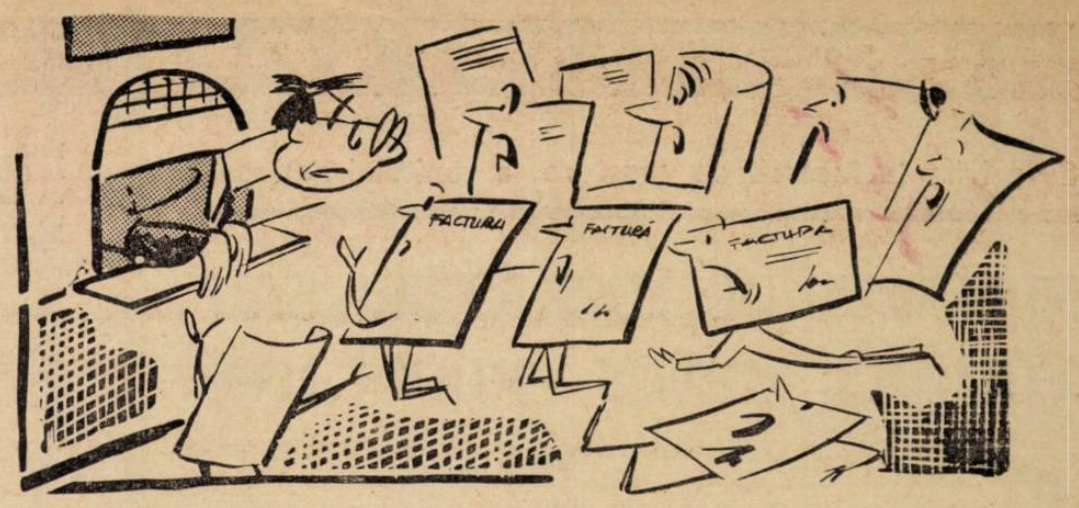

– Iar ne amînaţi???

(Desene de **Neagu RĂDULESCU**)

IX. Ultimele însemnări. E vorba de un testament prin care se stabilesc moştenitorii acestui jurnal

Acum stau aruncată într-un colţ al cimitirului nostru înnoroiat. Mă aflu într-o stare dezastruoasă. Cuiele mi-au ruginit, iar unele au sărit de la încheieturi. Cîteva leţuri sînt lipsă la apel. Vorba brăduţului din munţii Dornei: mi-au sărit şi ultimele aşchii.

Ştiu, o să mă întrebaţi: **„Dar cît ai vrea să trăieşti? De ajuns cu tine. La foc...".** Înţeleg, ăsta-i destinul nostru pînă la urmă, dar mă întreb totuşi: dacă în timpul vieţii aş fi fost mai bine păstrată, cu mai multă grijă manipulată, dacă aş fi fost scutită de atîtea peripeţii şi drumuri inutile (care mi-au mîncat jumătate din viaţă), oare durata mea de folosinţă activă n-ar fi fost mai mare? Cred că da, şi în acest caz mi-aş fi dublat contribuţia la efortul ce se depune în domeniul economic.

Înainte de a-mi încheia ultimele clipe, întocmesc obişnuitul testament prin care-mi exprim următoarele dorinţe:

1. Leţurile şi cuiele bune de care mai dispun să fie folosite la repararea altei lăzi.

2. La încheierea actelor care atestă dispariţia mea să mi se cînte:

Tot pe drum, pe drum, pe drum,
Dar cu plinul, nu oricum.

E cîntecul meu preferat.

3. Acest jurnal (singura mea avere) îl las drept moştenire tovarăşilor de la Oficiul pentru ambalaje (forul nostru suprem, care, de altfel, a moştenit toate racilele ce există în domeniul circulaţiei ambalajelor), cu credinţa că poate le-o fi de vreun folos.

Închei jurnalul şi dispar pentru totdeauna din scriptele care au certificat existenţa mea. Dispar cu mîhnire, dar şi cu speranţa că rubedeniile mele din marea familie a ambalajelor se vor bucura de un tratament mai „omenesc" şi vor fi scutite pe viitor de chinurile pe care eu le-am îndurat în efemera mea existenţă.

Adio,

LADA STAS Nr. 5655/60 A.
Pentru conformitate,

D. TĂRNĂUCEANU
Alexandru DETEŞAN

AMBALAJUL... PE GLOB

● În numeroase ţări, printre care U.R.S.S., R.D.G., Polonia, Ungaria, Danemarca, Austria, Elveţia, Italia, Anglia, Suedia, R.F.G., Belgia, Franţa există diverse institute de cercetări, laboratoare şi organizaţii care au în preocuparea lor problemele ambalajelor.

● În S.U.A. există numeroase întreprinderi şi organizaţii profesionale tehnice care dispun de secţii şi sectoare specializate în domeniul ambalajelor. Dintre acestea amintim: Institutul pentru ambalaje (care are mai multe sectoare: materiale, producţie, produse, ambalaje tipărite, maşini utilizate în industria ambalajelor etc.) şi Societatea inginerilor pentru ambalaje şi manipulare.

● În Cehoslovacia, Institutul de ambalaje, cu aproximativ o sută de salariaţi, dispune de o grupă de cercetare a sistemelor de ambalare şi preambalare, o grupă de coordonare, planificare şi economia ambalajelor, un centru de cercetare ştiinţifică, tehnică şi economică, o secţie de construcţie şi ateliere mecanice etc.

● Franţa dispune de trei organe de specialitate în domeniul ambalajelor. Laboratorul general pentru ambalaje, Institutul pentru ambalaje şi condiţionare şi Institutul naţional pentru îmbutelierea produselor alimentare.

● Institutul de ambalaje din R.D.G. este subordonat unei uniuni formată din reprezentanţii a peste 50 de întreprinderi producătoare de ambalaje din carton, folii metalice şi materiale plastice. Institutul are secţii de proiectare şi creaţie, de cercetare (care dispune de laboratoare), de cercetare şi dezvoltarea maşinilor de ambalat, de standardizarea ambalajelor, de elaborarea instrucţiunilor directoare pentru toate întreprinderile (din cadrul uniunii) producătoare de ambalaje. Tot în cadrul acestui institut funcţionează un sector care studiază eficacitatea economică a soluţiilor şi dă consultaţii în această direcţie întreprinderilor interesate, un sector pentru dezvoltarea metodelor de încercări, un sector pentru documentaţie şi o secţie pentru studierea materialelor şi a tehnologiei de producţie a ambalajelor. În R.D.G. mai există un institut, care se ocupă de tehnica imprimării ambalajelor.

● Între sarcinile ce revin Institutului de ambalaje din Belgia se numără: întocmirea unor studii privind crearea şi introducerea în producţie a diferitelor ambalaje, verificarea calităţii materialelor folosite în producţia de ambalaje, cercetarea modului de comportare a ambalajelor în timpul transportului etc.

Cu privire la factorii de creştere a venitului naţional

NUMĂRUL DE LUCRĂTORI SAU VOLUMUL MUNCII PRODUCTIVE?

CREŞTEREA venitului naţional este în ultima instanţă rezultatul acţiunii a doi factori : sporirea volumului de muncă efectuat în ramurile sferei productive şi creşterea necontenită a productivităţii muncii sociale [1]).

De cele mai multe ori, primul factor menţionat este întîlnit sub formularea „creşterea numărului de lucrători din sfera productivă" [2]). O astfel de formulare, după părerea noastră, nu este decît în parte corespunzătoare, acest factor neputînd fi caracterizat pe deplin numai pe baza elementelor legate de creşterea numerică a lucrătorilor ocupaţi în ramurile sferei productive.

Într-adevăr, sporirea venitului naţional este urmarea nu numai a creşterii numărului de lucrători (în anumite perioade, acesta poate chiar să nu crească), ci şi a altor factori legaţi de capacitatea forţei de muncă de a crea bunuri materiale. Trebuie menţionate, între altele, unele aspecte ale sporirii volumului muncii productive, cum ar fi, creşterea complexităţii şi intensităţii muncii, a duratei zilei de muncă. În socialism, sporirea volumului muncii productive pe calea creşterii duratei zilei de muncă şi a intensităţii muncii sînt excluse. Concomitent cu creşterea numărului de lucrători productivi are loc şi ridicarea nivelului lor de calificare, ceea ce, datorită creşterii complexităţii muncii, duce la sporirea volumului muncii productive.

Ţinînd seama de cele arătate, considerăm că acest factor de creştere a venitului naţional ar fi mai corect definit prin formularea „sporirea volumului muncii productive". De menţionat că Karl Marx vorbea de „mărirea cantităţii muncii folosite" [3]) ca factor al creşterii produsului anual.

În consecinţă, problema sporirii volumului muncii productive, ca factor de creştere a venitului naţional, trebuie analizată în condiţiile socialismului, în mod concret, în legătură cu următoarele două aspecte mai importante : a) creşterea numărului de lucrători ocupaţi în ramurile sferei productive şi schimbarea structurii populaţiei ocupate în această sferă ; b) creşterea volumului de muncă pe un lucrător ocupat în ramurile sferei productive prin creşterea gradului de complexitate a muncii în această sferă. Tratarea sub un astfel de unghi a problemei permite evidenţierea atît a faptului că munca productivă reflectă, după cum arată K. Marx, întregul conţinut şi caracterul specific al relaţiilor de producţie, cît şi a posibilităţilor de sporire a volumului acestei munci.

Structura populaţiei ocupată în sfera productivă

Dacă durata zilei de lucru, intensitatea şi complexitatea medie a muncii rămîn neschimbate, simpla creştere a numărului de lucrători ocupaţi în ramurile sferei productive va duce la sporirea volumului muncii productive şi deci la creşterea venitului naţional. Acest element de sporire a volumului muncii productive este influenţat de reproducţia naturală a forţei de muncă (creşterea populaţiei), de posibilităţile de atragere a noilor contingente ale populaţiei în sfera productivă, de schimbările în structura zilei de muncă etc.

În etapa actuală, în ţara noastră, sporirea volumului muncii productive este puternic influenţată de schimbările în structura populaţiei ocupate în ramurile sferei productive, în special prin reducerea populaţiei ocupate în agricultură şi prin creşterea populaţiei ocupate în industrie, construcţii etc. Întrucît în agricultură munca are un caracter sezonier, un lucrător efectuează în medie pe an un număr mai mic de zile decît un lucrător ocupat în industrie, transporturi, comerţ etc. Aceasta, împreună cu nivelul mai ridicat al productivităţii muncii au făcut ca venitul naţional creat de o persoană ocupată în industrie să fie în 1964 de peste 5 ori mai mare decît în agricultură.

Introducerea pe scară largă a progresului tehnic în agricultură permite ridicarea productivităţii muncii şi a volumului de muncă efectuat de fiecare lucrător în această ramură, ceea ce măreşte contribuţia agriculturii la creşterea venitului naţional.

Calificarea lucrătorilor productivi şi venitul naţional

În condiţiile producţiei de mărfuri, ridicarea calificării lucrătorilor productivi poate fi pusă în legătură directă cu valoarea tuturor bunurilor materiale create de societate într-o perioadă de timp şi, deci, şi în legătură cu valoarea nou creată în acea perioadă. Ridicarea gradului de calificare, deci de complexitate a muncii, este, prin urmare, dat fiind că „munca mai complexă este considerată doar ca muncă simplă potenţată, sau mai bine zis înmulţită, astfel că o cantitate mai mică de muncă complexă este egală cu o cantitate mai mare de muncă simplă" [4]), şi o sporire a volumului muncii efectuate de fiecare lucrător ocupat în ramurile sferei productive.

Nu orice calificare a lucrătorilor înseamnă o muncă mai complexă. Munca medie simplă este privită de Marx în mod dinamic ca ceva „care îşi schimbă caracterul după diferite ţări şi epoci de civilizaţie", dar care „într-o societate dată... este determinată". Aşadar, într-o anumită etapă, munca simplă presupune şi o anumită calificare medie a lucrătorilor, reprezentînd o „medie de îndemînare". Numai prin depăşirea acestei medii de îndemînare, care creşte şi ea o dată cu dezvoltarea societăţii omeneşti, printr-o calificare tot mai înaltă a lucrătorilor productivi, se asigură o sporire a volumului muncii productive şi, deci, o creştere a venitului naţional pe seama acestui factor.

Pe de altă parte, munca mai calificată înseamnă o îndemînare sporită a lucrătorilor, fapt legat nemijlocit de munca concretă şi ducînd la creşterea productivităţii muncii şi a venitului naţional în formă natural-materială.

Dacă privim astfel ridicarea calificării lucrătorilor productivi, atunci creşterea productivităţii muncii sociale nu poate duce decît la creşterea venitului naţional sub aspect natural-material, iar sporirea volumului muncii productive va duce la creşterea venitului naţional, atît sub aspect valoric, cît şi sub aspect natural-material [5]). Nu numai teoretic, dar şi practic, are loc o separare a influenţei celor două aspecte ale ridicării calificării cadrelor asupra celor doi factori de creştere a producţiei şi a venitului naţional.

Analiza rolului celor doi factori de creştere a producţiei dă posibilitatea reliefării posibilităţilor existente şi contribuţiei fiecăruia la creşterea venitului naţional în funcţie de condiţiile concrete ale etapei în care se află construcţia socialistă.

Constantin BĂRBĂCIORU

1) În literatura economică se întîlnesc păreri, după care, alături de cei doi factori de creştere a venitului naţional, ar mai exista şi un al treilea factor, de sine stătător : economisirea mijloacelor de producţie. Vezi : S. Ţaigăr „Veniturile populaţiei şi nivelul de trai în R.P.R.", E.P. 1964 pag. 63, M. V. Kolganov „Venitul naţional" Moscova 1959, pag. 203 etc. De remarcat faptul că nici cellalţi economişti nu ignorează importanţa problemei economisirii muncii trecute pentru creşterea venitului naţional, dar privesc aceastâ problemă ca fiind organic legată de creşterea productivităţii muncii, şi deci ca neputînd fi analizată în mod separat de aceasta.

2) Vezi în acest sens : C. Iacobovici şi C. Moineagu „Crearea şi utilizarea venitului naţional al R.P.R., expresie a superiorităţii economiei socialiste", Probleme Economice nr. 2/1962 pag. 8, Simion Ţaigăr „Aspecte ale distribuirii venitului naţional", Probleme Economice nr. 10/1962 pag. 31 etc.

3) K. Marx, Teorii asupra plusvalorii, Partea I-a, Ed. Politică, 1959, pag. 111.

4) K. Marx. Capitalul vol. I, ESPLP, 1957, pag. 84.

5) Uneori se susţine că „întrucît creşterea productivităţii muncii presupune ridicarea calificării muncitorilor, venitul naţional creşte şi valoric însă într-o proporţie mai redusă" (Economie politică, manual, Socialismul, Editura politică 1963, pag. 390—391.

POLITICA VENITURILOR: OBIECTIVE, SENSURI, POSIBILITĂŢI

TEORETICIENI şi practicieni deopotrivă sînt angajaţi de cîtva timp în vestul Europei în elaborarea unui nou instrument al intervenţiei statului în economie, denumit politica veniturilor.

Ce loc i se rezervă

În arsenalul creat mai de mult pentru această intervenţie şi ce funcţii urmează să îndeplinească ?

Măsurile prin care statele capitaliste îşi propun să asigure creşterea producţiei şi a venitului naţional în condiţii de echilibru economic şi social sînt împărţite în literatura occidentală în trei mari categorii : politica conjuncturală (vizînd oscilaţiile pe termen scurt), politica structurală (ţintind la echilibrarea schimbărilor pe termen lung) şi transferurile sociale (avînd ca scop declarat redistribuirea venitului naţional în favoarea celor dezavantajaţi prin mecanismele pieţei capitaliste). Aureola de perfecţiune cu care a fost înconjurat acest triptic s-a datorat şi absenţei unei crize economice majore în anii de după război. Fără să se întrevadă o asemenea criză, s-au înmulţit totuşi în ultimii ani părerile că instrumentarul de politică economică necesită completări. Sursa lor o formează, pe de o parte, accentuarea tendinţelor inflaţioniste care au făcut necesare într-o serie de ţări măsuri de frînare a conjuncturii ; pe de altă parte, părerile amintite au apărut pe terenul intensificării conflictelor sociale în Occident, patronatul căutînd să atribuie tendinţele inflaţioniste unei creşteri excesive a salariilor şi prezentînd ca atare lupta muncitorimii organizate pentru menţinerea şi sporirea puterii sale de cumpărare

Veniturile pe care le vizează

în primul rînd, în asemenea împrejurări, completarea ustensilelor de intervenţie ale statului capitalist sînt uşor de ghicit. Politica veniturilor are într-adevăr în vedere înainte de orice salariile. Toate încercările de a o formula pornesc de la şi pun pe primul loc ideea că creşterea salariilor nu trebuie să o depăşească pe aceea a productivităţii. Exprimarea ideii diferă destul de mult de la un autor la altul, sensul general însă este acelaşi : ar fi vorba de a împiedica salariile să crească mai repede decît posibilităţile pe care le oferă producţia. Penalizarea ce ar ameninţa în caz contrar societatea ar fi inflaţia. Citâm o formulare dintr-o lucrare recentă, care îmbrăţişează aceste două laturi ale ideii : „...În esenţă, este vorba de a menţine ritmul de creştere al veniturilor băneşti în limitele ritmului de creştere al producţiei naţionale, astfel încît să fie jugulată presiunea inflaţionistă care se manifestă de la sfîrşitul războiului în economia celor mai multe ţări occidentale" **(Jacques Lecaillon,** La politique des revenus. Paris, 1965, pag. 48).

Asemenea formulări sugerează, între altele, că salariile ar creşte în asemenea măsură încît ar duce fie la consumarea nu numai a valorii noi produse, ci şi a unei părţi din avuţia naţională, fie la o ştirbire a fondurilor destinate investiţiilor. Se impun de la sine două reflecţii : prima — nici unul din aceste procese, presupunînd că ar avea loc în realitate, nu generează **de la sine** tensiuni inflaţioniste ; a doua — ambele procese presupuse nu s-ar putea produce decît dacă mărimea profiturilor este socotită **intangibilă.**

Menţinîndu-ne la formulările date politicii veniturilor, trebuie spus că tot conceptul rămîne vag din cauza impreciziunii noţiunilor cu care operează. Să spunem că „productivitatea" sau „producţia naţională" ar putea fi identificate cu „produsul naţional brut" sau cu venitul naţional. Dar veniturile băneşti ? Este vorba de cele nominale sau urmează să li se aplice corectarea cuvenită, în lumina creşterii preţurilor ?

O remarcă generală, care arată că devansarea creşterii producţiei de către creşterea veniturilor este prezentată alarmist : dacă ar fi reală, această devansare ar trebui să se reflecte într-o creştere substanţială şi rapidă a ponderii salariilor în venitul naţional. Or, chiar atunci cînd din statisticile occidentale oficiale reiese o asemenea creştere, ea evoluează în limite foarte strîmte şi în plus, nu este corelată în aceste statistici cu creşterea ponderii salariaţilor în populaţia totală şi activă.

Valoare indicativă

pentru aprecierea evoluţiei reale a raportului dintre producţie şi venituri poate avea următorul calcul, pe care îl fac posibil statisticile existente : dispunînd de indicele producţiei industriei prelucrătoare şi de acela al forţei de muncă ocupate în aceeaşi ramură, putem să ne facem o idee despre evoluţia productivităţii muncii, cel puţin ca ordin de mărimi. În mod similar, dispunînd de un indice al salariilor nominale plătite în industria prelucrătoare în aceeasi perioadă şi de indicele preţurilor cu amănuntul ale bunurilor de consum, putem căpăta o imagine mai mult sau mai puţin lămuritoare a dinamicii salariului real. Confruntînd indicele astfel obţinut al salariului real cu indicele productivităţii muncii, calculat în modul arătat, vom putea afla dacă creşterea salariilor este excesivă faţă de creşterea producţiei, dacă există de pildă vreun pericol pentru capacitatea întreprinderilor de a face investiţii.

Am confruntat cu ajutorul datelor pentru zece ţări capitaliste, pe baza statisticii O.N.U. (U. N. MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS, noiembrie 1965). evoluţia indicatorilor enumeraţi în perioada 1959—1964 (1958=100). Constatările ni se par edificatoare : după numai şase ani, în trei ţări indicele salariului real reprezenta 90—92% din cel al productivităţii muncii, în alte trei ţări reprezenta 95—98%, în două (S.U.A. şi Anglia) cifra era de 84—85%, iar în una (Japonia) scăzuse la 67,7%. În una singură din cele zece ţări (R.F.G.), datele de care am dispus nu au permis constatarea unei creşteri mai mici a salariului real decît a productivităţii muncii. Cît despre îndreptăţirea confruntării acesteia. anume cu salariul **real** şi nu cu veniturile nominale, ea este evidentă, întrucît indicele producţiei industriale se calculează pe bază de preţuri constante. Or, recomandările de politică a veniturilor din ţările occidentale caută în mod curent să lege creşterea salariilor nominale de ritmul de creştere al productivităţii muncii.

Constatările faptice

prezentate pun în lumină o afirmaţie frecvent întîlnită la economiştii occidentali care se ocupă de problema politicii veniturilor. Toate statele, arată ei, au şi aplică de fapt mai de mult o politică a veniturilor, intervenind pentru corectarea acestora. Lumina pe care o aruncă asupra acestei afirmaţii datele citate este evident alta decît cea pe care o au în vedere autorii occidentali. Chiar dacă am accepta presupunerea lor că corectarea urmărită ar fi în avantajul salariaţilor şi că ea ar fi avut loc efectiv, din cifre rezultă că nici în asemenea împrejurări roadele productivităţii sporite nu au fost absorbite de creşterea salariilor, cum susţin exponenţii patronatului. Ni se pare însă că înseşi eforturile de elaborare a unei politici a veniturilor, sub cuvînt că acestea ar creşte mai repede decît productivitatea, denotă o intenţie de corectare — în continuare — nu în avantajul primitorilor de salarii, ci în defavoarea lor.

O ultimă observaţie în acest sens : politica veniturilor este de fapt o politică a salariilor şi pentru motivul că celelalte venituri sînt mult mai puţin cunoscute şi controlabile. Cum scria nu de mult LE MONDE (21—22 noiembrie) : „...această politică se limitează practic la o reglementare a veniturilor care se cunosc cel mai bine şi care totodată sînt în general cele mai scăzute". Există şi teoreticieni care recunosc că politica veniturilor ar trebui să îmbrăţişeze toate categoriile de venituri, inclusiv profiturile. La posibilităţile imense ale capitaliştilor de a tăinui mărimea reală a veniturilor lor, se adaugă însă argumentul statului care aplică politica respectivă, în sensul că trebuie menajată capacitatea de investiţii, ceea ce deschide drum unei game nesfîrşite de „adaptări" corespunzătoare ale conceptului însuşi.

O evoluţie în aceeaşi direcţie o indică şi faptul că, în ansamblul politicii economice a statelor occidentale, elaborarea politicii veniturilor reprezintă

Un efort de sistematizare

„De cîtva timp, scrie autorul francez citat mai sus, însăşi noţiunea de politică a veniturilor capătă o semnificaţie mai radicală şi mai largă decît aceea a unei intervenţii pentru corectarea repartizării venitului naţional. Încercările de punere în aplicare a acestei politici în numeroase ţări au contribuit la răspîndirea ideii că ne aflăm în prezenţa, dacă nu a unui remediu miraculos, cel puţin a unei tehnici orginale care tinde să rezolve problemele economice şi sociale ce se pun în faţa societăţilor industriale în stadiul actual al evoluţiei lor" (pag 9). Acelaşi autor, ca şi mulţi alţi teoreticieni şi practicieni, vorbesc despre integrarea necesară a politicii veniturilor în orice eforturi de „programare" sau planificare economică. Nu am putut desprinde în rîndurile de faţă decît cîteva din sensurile pe care le are politica veniturilor în ansamblul politicii economice a statelor occidentale. Evoluţia ei în direcţia sugerată de Jacques Lecaillon ne va determina poate să revenim asupra altor aspecte ale acestei laturi pe cît de actuale, pe atît de semnificative a intervenţiei statului capitalist în economie.

L. STROJA

CURIER

■ În zilele de 3 și 9 ianuarie a. c. va avea loc cea de-a **XI-a sesiune a cadrelor didactice din Institutul de construcții – București.** Sesiunea, la care vor fi prezentate 41 de referate, își va desfășura lucrările în următoarele trei simpozioane: I. Științe sociale; II. Probleme actuale în domeniul mașinilor folosite în industria construcțiilor și III. Probleme actuale cu privire la instalații electrice în construcții.

Accelerarea progresului tehnic

În scopul studierii cauzelor și repercusiunilor unui fenomen care marchează evoluția economică de la 1945 încoace, Congresul economiștilor de limbă franceză și-a ales pentru dezbaterile sale din 1966 tema Accelerarea progresului tehnic.

Congresul se va ține la Dijon (23—24 mai 1966) cu următorul program de comunicări:

— Analiza istorică a accelerării și imputația economică a progresului, **subiect care va constitui raportul general și va fi prezentat de Léon H. Dupriez, profesor la Universitatea din Louvain;**

— Motivările economice ale accelerării progresului tehnic **de J. Vincens, profesor la Facultatea de drept și științe economice din Toulouse;**

— Trecerea de la invenție la producție **de H. Aujac, directorul Biroului de informații și previziuni economice, Paris;**

— Probleme financiare ale accelerării progresului tehnic la nivelul firmei **de F. Scheurer, profesor de economie industrială la Universitatea Neuchâtel;**

— Incidența accelerării progresului tehnic asupra prețurilor **de J. Fourastié, profesor la Conservatorul de arte și meserii, Paris.**

■ În articolul **Economia politică și analiza sociologică,** apărut la rubrica **Schimb de păreri** a revistei PROBLEME ECONOMICE (nr. 12/1965), I. Florea, reluînd o opinie susținută anterior de M. Părăluță în sensul că limitarea obiectului economiei politice a socialismului numai la studierea legilor obiective ale producției sociale ar transforma-o într-o schemă abstractă, consideră că în cadrul studierii problemelor economice nu se poate neglija latura lor sociologică, a legăturii dintre fenomenul economic și alte laturi ale vieții sociale. Îmbinarea analizei economice cu cea sociologică, spune el, este determinată și de unitatea organică dintre acțiunea legilor economice și sociale și activitatea partidului și statului socialist în acest domeniu, de rolul deosebit al politicii în făurirea și dezvoltarea noilor relații de producție socialiste.

■ Revista sovietică **Ekonomika i matemateceskie metodî** publică în două numere consecutive (nr. 3 și 4/1965) studiul **Modelarea sistemelor economice,** scris special pentru această revistă de către econometricianul englez Richard Stone, profesor la Universitatea din Cambridge, în care se tratează stadiul actual al elaborării acestei probleme în Anglia. Redacția revistei consideră că articolul prezintă un anumit interes de ordin metodologic, întrucît examinează problemele îmbinării aspectelor statice și dinamice în modelarea proceselor din economia națională.

■ Se pare că butada unui cronicar al săptămînalului englez **The Observer,** după care „industria care se dezvoltă cel mai rapid este industria planurilor de dezvoltare" exprimă o situație reală. Dovadă, bibliografia de 40 de pagini despre „previziunile" asupra viitorului, publicată de Asociația franceză pentru creșterea productivității sub titlul **Cercetări asupra viitorului.** Dovadă, cea de-a doua **Schiță bibliografică privitoare la speculațiile asupra viitorului** publicată în numărul pe august al revistei **Revue française de science politique.** Autorul acestei schițe bibliografice, profesorul Jean Meynaud, crede că poate constata prezența unui fenomen pe care îl definește drept „avenirism" (de la avenir=viitor). „Avenirismul" – spune J. Meynaud – reprezintă o ideologie conservatoare deoarece presupune acceptarea ideii că lumea occidentală poate fi transformată fără conflicte sociale.

■ **Introducere în statistica matematică** (Editura științifică de stat, Varșovia, 1965) de Z. Pawlowski, este un manual destinat economiștilor avînd o oarecare pregătire matematică și oferă cunoștințele necesare pentru studiul mai adîncit al econometriei. O caracteristică a manualului lui Z. Pawlowski este locul larg ce se acordă teoriei probabilităților. Introducînd pe cititor în statistica matematică, autorul discută teoria estimației, a verificării ipotezelor statistice, cele mai importante teste statistice, elemente ale teoriei corelației și regresiei, iar ultimul capitol prezintă noțiuni introductive în domeniul proceselor statistice (lanțuri Markov și procese staționare).

■ În lucrarea lui R. A. Beaumont și R. B. Helfgott, **Management, automation and people. Industrial relations monograph.** New York, 1964, 372 pag. (Administrație, automatizare și oameni. Monografie a relațiilor industriale) se prezintă progresul tehnic în metodele de producție (reamenajarea instalațiilor întreprinderilor, introducerea sistemului de comandă automată etc), precum și influențele pe care, după părerea autorilor, acesta le are atît pe plan uman, cît și pe planul relațiilor profesionale. Se subliniază avantajele introducerii generalizate a tehnicii noi.

■ **Centre d'Etudes Prospectives** din Paris a editat al 11-lea caiet din colecția sa de studii, intitulat **L'Urbanisation** (Presses Universitaires). În articolul semnat de Philippe Pinchemel, **Les types et les niveaux d'urbanisation,** se consideră că în viitor „ierarhizarea" orașelor urmează să se facă nu după criteriul statistic, ci după cel funcțional: orașe capitale, orașe satelit și orașe turistice (relais). Se conturează, de asemenea, tendința organizării unor spații urbane de mare extindere și cu un nivel superior de servicii (metropole regionale) și dezvoltarea concomitentă a orașelor cu funcții industrial-economice, administrative și turistice.

■ Cartea lui Michael Tracy **Agricultura în Europa Occidentală** (Agriculture in Western Europe, New-York, Frederick A. Praeger, 1964, 415 pag.) înfățișează politicile agricole ale țărilor din această regiune proiectate pe fundalul istoric care a generat dificultățile în care se zbat astăzi partenerii din Piața Comună și, prin repercusiuni, și alte țări. Teza autorului este că structura economică a industriei agricole este o rezultantă a măsurilor protecționiste care izolează agricultura, împiedicînd-o de a se adapta la schimbările economice majore; că această structură devine la rîndul ei, un factor major în presiunile politice pentru continuarea protecției și că astfel ciclul se perpetuează mereu.

MERCUR PRINTRE MUZE

O „piață comună" a cîntecelor

LA începutul acestei ierni s-a desfășurat la Roma un congres oarecum neobișnuit: „primul congres internațional de muzică ușoară". Internațional, congresul a fost doar într-un sens limitat; scopul mărturisit al acestei reuniuni a fost punerea bazelor unei „piețe comune" (vest) europene a cîntecelor. De aceea la congres au participat îndeosebi reprezentanți ai cercurilor interesate din cele șase țări occidentale care fac parte din Piața Comună; conducători ai societăților de discuri, organizatori de festivaluri, impresari, directori ai unor publicații specializate și, ceea ce e deosebit de interesant, delegați ai ministerelor care se ocupă cu turismul din țările respective. Festivalurile de muzică ușoară au devenit în ultimii ani importante centre de atracție pentru turiști și organismele de stat responsabile (care în unele țări occidentale dirijează și activitatea în domeniul spectacolelor) au ținut să fie prezente la aceste tratative.

Oficial, congresul s-a terminat fără a se adopta hotărîri concrete; problemele dezbătute au rămas mai departe în studiu urmînd ca una sau mai multe noi întîlniri să încerce găsirea unor soluții. Eșecul primei tentative era în bună măsură previzibil: prea mari sînt contradicțiile care agită în momentul de față Piața Comună pentru ca o nouă inițiativă integraționistă, mai ales într-un sector cum este muzica ușoară, așa de puțin pregătit pentru asemenea operații, să poată avea dintru început sorți de izbîndă.

Ceea ce a străbătut ca un fir roșu toate intervențiile la congres a fost îngrijorarea manifestată față de concurența tot mai intensă a industriei discografice americane. Numărul discurilor americane de muzică ușoară vîndute în Europa Occidentală crește an de an, după cum crește și procentul de reimprimări după matrițe americane în producția caselor de discuri vest-europene. Industria americană a discului și a spectacolelor de muzică ușoară a atins un grad de concentrare și dispune de o bază financiară care-i permit să lupte cu succes împotriva concurenților din Europa Occidentală.

Deși — așa cum am mai arătat în cîteva însemnări trecute — producția de discuri de muzică ușoară cunoaște în ultimii zece ani o dezvoltare considerabilă în principalele țări occidentale, observatorii atenți n-au putut să nu constate în ultima vreme apariția cîtorva simptome îngrijorătoare. Despre aceasta s-a vorbit pe larg la congresul de la Roma.

Principala dificultate provine din faptul că, în pofida extinderii sale remarcabile, piața discului nu este totuși suficient de vastă în raport cu investițiile efectuate în ultimii ani și, mai ales, nu este suficient de stabilă. „Boom"-ul realizat s-a bazat și se bazează mai cu seamă pe cîteva „lovituri" fericite, pe cîteva descoperiri norocoase (ca de pildă, Rita Pavone în Italia și Johnny Halliday în Franța). Dar pentru cîteva reușite, un mare număr de lansări n-au îndreptățit speranțele — artistice și financiare — și au avut un caracter meteoric, de modă pasageră. Așa s-a întîmplat în Italia cu Gigliola Cinquetti, așa s-a întîmplat, într-o bună măsură, în Franța cu Françoise Hardy. O seamă de cîntăreți încearcă să rețină publicul americanizîndu-și complet repertoriul, mulțumindu-se să execute versiuni traduse ale unor șlagăre din S.U.A.

În Germania Occidentală n-a apărut în ultimii douăzeci de ani nici un cîntăreț care să poată fi cu adevărat impus opiniei publice. În Franța, locul Edithei Piaf n-a putut fi ocupat de nimeni, Maurice Chevalier și Charles Trenet sînt prea în vîrstă, iar unii cîntăreți din generația mijlocie, ca de pildă Aznavour și Yves Montand, înclină în ultimul timp mai mult spre cinematografie. Nici în Italia, Modugno nu mai poate determina un curent de opinie, iar vechii cîntăreți sentimentali, ca de pildă, Claudio Villa sau Nilla Pizzi au cam pierdut favoarea publicului. Pînă și cei mai agreați cîntăreți de „ye-ye" au lăsat în urmă apogeul popularității lor așa cum s-a putut constata, printre altele, la ultimul recital de la Paris al lui Halliday.

În discuțiile de la Roma s-au propus fel de fel de soluții, începînd de la concentrarea industriei discografice și desființarea taxelor la exportul de discuri, pînă la editarea de discuri cuprinzînd laolaltă cîntăreți din cîteva țări. Cele cîteva experimente făcute în acest sens n-au avut însă pînă acum nici un succes. Mai mulți participanți la concurs au pledat pentru lansarea de cîntece, fără personalitate națională marcată, în așa fel încît să poată fi distribuite ușor în toate țările Pieței Comune, înregistrate de același cîntăreț de succes pe rînd în toate limbile țărilor occidentale. La această propunere, a replicat printre alții și un mare comerciant libanez de discuri, care de la înălțimea experienței sale negustorești și bazîndu-se pe cifre care nu pot fi dezmințite, a arătat că publicul cere ca, neapărat, „cîntecele franceze să fie franceze, cele italiene, italiene, iar cele germane, germane". Cîntecele „apatride" nu sînt cerute de nimeni. Bunul simț și cunoașterea fenomenelor estetice nu pot decît să confirme, în acest caz, concluziile comerciale.

H. DONA

Dezvoltarea regiunilor și cîteva probleme de statistică

(Urmare din pag. 5)

un raport dintre „scorul" total efectiv studiat și scorul total maxim posibil.

Scorul total maxim este egal $\frac{n\ (n-1)}{2}$

adică este egal cu numărul combinărilor posibile din n elemente luate două cîte două.

Formula coeficientului de corelație a rangurilor după metoda lui Kendall este:

$$\tau = \frac{2\ S}{n\ (n-1)} \quad \text{sau} \quad \frac{S}{\frac{1}{2}\ n\ (n-1)},$$

în care: S este format din P = numărul rangurilor superioare care urmează fiecărui termen cuprins în coloana respectivă și Q = numărul rangurilor inferioare ce urmează fiecărui termen cuprins în coloana respectivă.

Am exemplificat în tabelul nr. 2 calculul acestui coeficient pe baza a două caracteristici: numărul total de salariați pe regiuni și volumul circulației mărfurilor pe un locuitor în anul 1964. Și în acest caz, este de presupus că există o legătură cauzală, deoarece un număr mai mare de salariați va determina o sporire a masei de mărfuri vîndute prin comerțul socialist (celelalte condiții fiind egale).

Înlocuind în formula coeficientului τ rezultatele obținem:

$$\tau = \frac{S}{\frac{1}{2}\ n\ (n-1)} = \frac{114}{\frac{1}{2} \cdot 18\ (18-1)} =$$

$$= \frac{114}{\frac{18}{2} \cdot 17} = \frac{114}{153} = 0{,}745$$

Acest coeficient, calculat prin metoda lui Kendall, arată o legătură destul de strînsă între cele două caracteristici, a cărei existență era de bănuit. Nu se cunoștea însă *intensitatea ei,* ceea ce am aflat cu ajutorul acestui coeficient.

● În loc de concluzii

Cele două exemple sînt concludente pentru posibilitățile de caracterizare lesnicioasă a legăturilor cu ajutorul unor asemenea metode. Or, pentru schimbările care au loc în repartizarea teritorială a forțelor de producție este extrem de important de a determina asemenea coeficienți la diferite momente de timp pentru a identifica evoluția legăturii și a intensității ei. S-ar putea să se remarce „saturația" influenței unor factori și să se detecteze formarea unor alte legături.

De altfel, metodele neparametrice descrise au un larg cîmp de aplicare la studierea diferitelor fenomene din economia națională: în industrie, agricultură, circulația mărfurilor, în domeniul investițiilor, finanțelor și în diferite probleme de defalcare teritorială a planului de stat. Ele își extind aplicabilitatea la domenii, cum sînt analiza eficienței cercetărilor științifice sau a învățămîntului.

Toate aceste însușiri ale metodelor arătate sînt tot atîtea recomandări în vederea aplicării lor pe scară largă în munca economiștilor.

ÎN LIBRĂRII

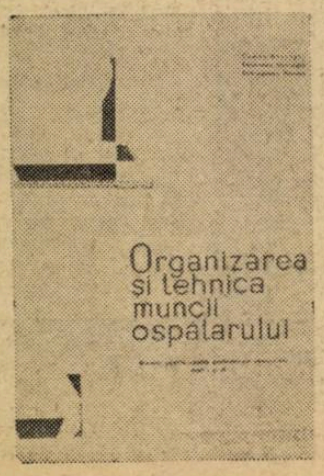

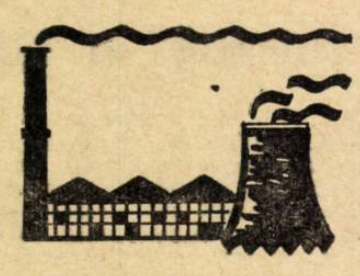

UZINELE LAMINORUL BRĂILA

PRODUC ŞI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIŢII

scoabe pentru construcţii şi plase din sîrmă

UZINA DE SUPERFOSFAŢI ŞI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

— **Superfosfat pulbere**

— **Superfosfat granulat**

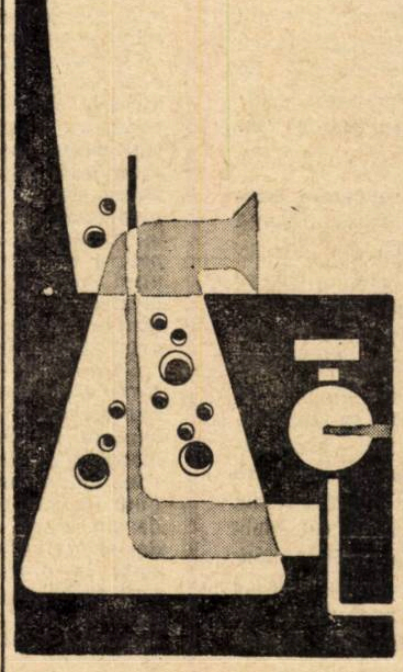

PENTRU INDUSTRIE:

— **Acid sulfuric**

— **Acid sulfuric chimic pur**

— **Fluosilicat de sodiu**

— **Fluorură de sodiu**

— **Acid fluosilicic 20%**

— **Utilaj chimic**

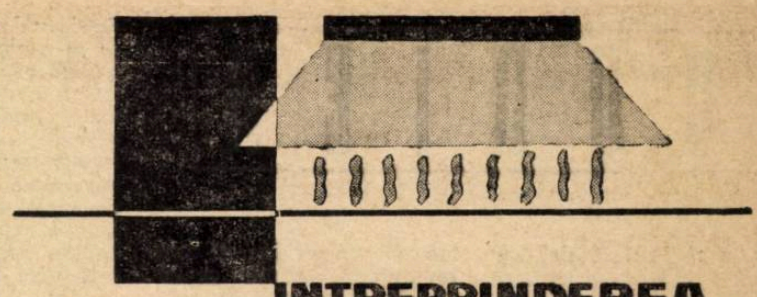

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIŞOARA

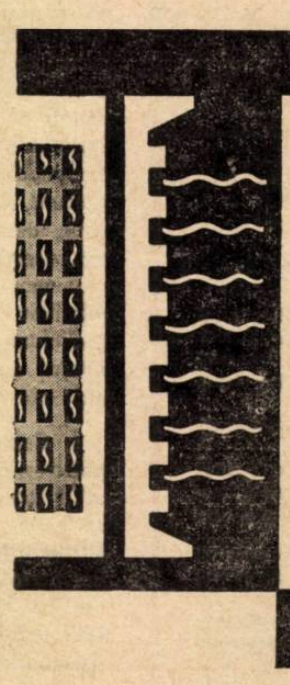

str. Circumvoluţiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianţi industriali cu raze infraroşii utilizabili la incălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum şi a altor obiective care necesită incălzire de la distanţă pe spaţii determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livraţi în baterii de N. elemente după comandă.

„ENERGIA" CONSTANŢA

INTREPRINDEREA METALURGICĂ

EXECUTĂ:

— **Reparaţii auto**

— **Produse din cauciuc cu şi fără inserţie**

— **Confecţii tîmplărie mecanică**

— **Rezervoare pentru depozitarea apei şi a combustibilului**

— **Piese turnate din fontă**

— **Maşini de gătit cu cuptor înalt şi format masă**

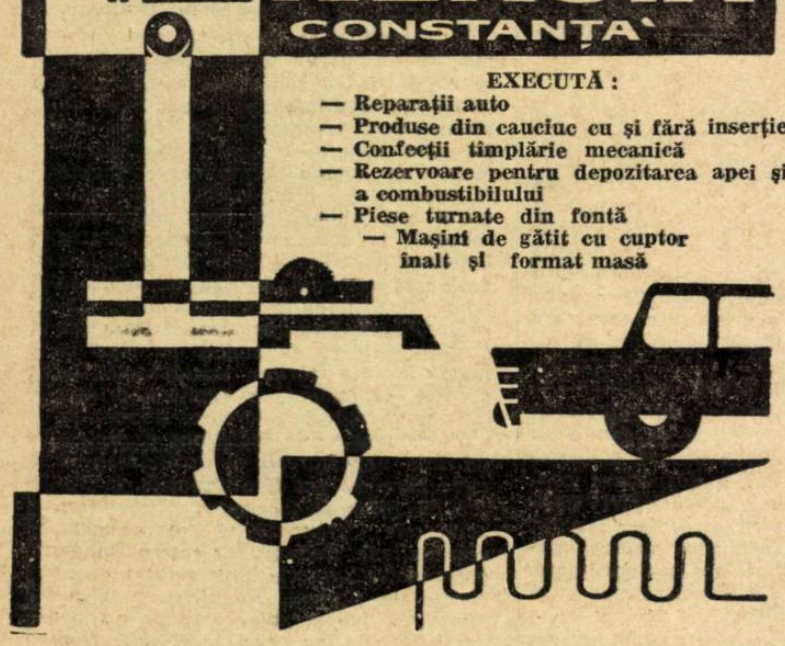

Intreprinderea de PREFABRICATE DIN BETON CRAIOVA

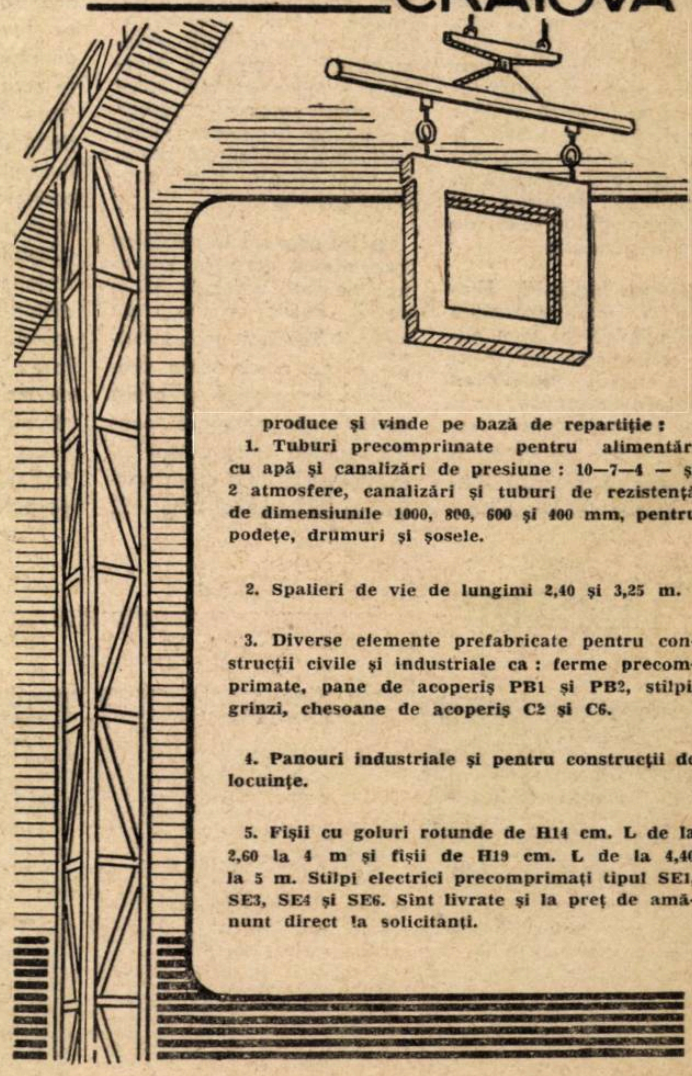

produce şi vinde pe bază de repartiţie:

1. Tuburi precomprimate pentru alimentări cu apă şi canalizări de presiune: 10—7—4 — şi 2 atmosfere, canalizări şi tuburi de rezistenţă de dimensiunile 1000, 800, 600 şi 400 mm, pentru podeţe, drumuri şi şosele.

2. Spalieri de vie de lungimi 2,40 şi 3,25 m.

3. Diverse elemente prefabricate pentru construcţii civile şi industriale ca: ferme precomprimate, pane de acoperiş PB1 şi PB2, stîlpi, grinzi, chesoane de acoperiş C2 şi C6.

4. Panouri industriale şi pentru construcţii de locuinţe.

5. Fişii cu goluri rotunde de H14 cm. L de la 2,60 la 4 m şi fişii de H19 cm. L de la 4,40 la 5 m. Stîlpi electrici precomprimaţi tipul SE1, SE3, SE4 şi SE6. Sînt livrate şi la preţ de amănunt direct la solicitanţi.

INTREPRINDEREA

FLARO

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe ,lalele, brebenei şi anemone

Florile au rezistenţă mare faţă de căldură şi umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic şi persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

INTREPRINDEREA

CABLUL ROMÂNESC PLOIEŞTI

produce şi livrează pe bază de repartiţie cabluri de tracţiune pentru:

— **ascensor**

— **macarale**

— **funicular**

şi conductori de aluminiu neizolator pentru mediul rural

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

AFRICA: DEZVOLTAREA ECONOMICĂ ȘI PROBLEMELE EI

În numărul său din 20/XII.1965, ziarul L'ESSOR din Republica Mali publică un articol în care sînt analizate unele probleme ale dezvoltării economice în tinerele state din Africa :

„De cîțiva ani problema dezvoltării economice este la ordinea zilei în statele tinere.

În aceste state se desfășoară în prezent experiențe pasionante, interesante de urmărit. Este remarcabil faptul că se urmează diferite căi. Anul 1965 a fost oarecum anul primelor bilanțuri comparative. Nu rareori în aceste bilanțuri se trag concluzii pripite în ceea ce privește valoarea unei experiențe sau a alteia. Sigur este faptul că, pentru experiențele lor diferite, unele state, printre care și Republica Mali, au ales calea acceptării de la început a unor sacrificii necesare și inevitabile, cu concursul și cu sprijinul absolut al întregii mase muncitoare, căreia i-a fost prezentată situația reală. A fost obținută astfel o adeziune masivă, care a permis parcurgerea unor etape de netrecut în alte împrejurări și în condițiile altei politici — adică dacă masele ar fi fost excluse sau chiar ținute în ignoranță cu privire la propriile lor probleme.

Acceptînd să înceapă cu «cei șapte ani slabi», Republica Mali și țările care au ales aceeași politică au optat pentru calea cea mai grea ; sîntem siguri că concluziile pripite ce ar putea fi trase datorită unor comparații superficiale nu pot schimba realitățile pe care unele state, ce au ales un drum diferit, sînt pe cale să le descopere în prezent, după cum era și de așteptat.

Nici un stat nu poate continua să trăiască pe bazele create de regimul colonial, cînd deficitele erau acoperite de țările colonizatoare prin mijloacele cunoscute de noi toți. Foștii colonialiști sînt pe cale să-și dea seama că independența este rentabilă și pentru ei — poate mai mult chiar decît pentru aceia care nu au decît o independență nominală...

Referindu-se la colaborarea economică cu fostele puteri coloniale, autorul scrie :

Colaborarea nu se concepe și nu poate fi concepută cu adevărat decît printr-un schimb, și nu ca un ajutor formal. Bunăstarea artificială, și probabil de scurtă durată, care se constată în acest ultim caz, rezervă pentru viitor privațiuni și sacrificii mai grele decît dacă ne angajăm mai devreme pe acest drum, rezolvînd problemele economice ale țării împreună cu poporul. Este suficient să privim ceea ce se petrece sau ceea ce s-a petrecut în unele țări subdezvoltate, mai ales în America Latină, unde dezvoltarea în favoarea puterilor și

L'ESSOR
ORGANE DE L'UNION SOUDANAISE R D A

capitalurilor străine a avut drept consecință faptul că în aceste țări s-a instaurat instabilitatea politică și guvernamentală, ducînd la înmulțirea cauzelor care provocau subdezvoltarea.

Desigur că dezvoltarea țărilor noastre nu ar servi la nimic dacă o bună parte din beneficiu n-ar reveni țării și poporului. Trebuie să mărturisim că, în caz contrar, aceasta ar reprezenta cea mai grea formă de exploatare, pe care nici un popor conștient nu o poate accepta.

În acțiunea de dezvoltare, importanța primordială revine factorului uman. Problema oamenilor se pune din punctul de vedere al cadrelor : cadre de producție, cadre administrative și cadre politice. În principal, în măsura în care are loc o largă colaborare internațională, de ele depinde soluționarea problemei. Într-adevăr, n-ar servi la nimic să avem capitaluri care să fie delapidate în favoarea unor interese particulare și să nu fie destinate unor obiective reale ; rezultatul nu ar fi mai bun nici în cazul unei folosiri nejuste a capitalurilor, din cauza pregătirii insuficiente a cadrelor necesare dezvoltării sau, pur și simplu, a faptului că acestea nu sînt conștiente de răspunderile ce le revin.

Al doilea factor este stabilitatea politică, fără de care nu poate exista un program pe termen lung. Se știe că pentru realizarea oricărei experiențe, mai ales în domeniul agricol, trebuie să ai posibilitatea de a o continua timp de cel puțin trei, patru sau cinci ani și că introducerea metodelor noi nu poate avea loc în grabă, pripit, într-un domeniu atît de dificil ca acesta. Lumea satelor, mai ales în țările noastre, cu mentalitatea ei, cu experiența ei acumulată timp de secole și în care crede, este o lume ce trebuie abordată cu multă precauție, pentru că orice eșec al noilor metode riscă să compromită aplicarea lor pentru totdeauna, sau cel puțin pentru foarte mult timp.

...Ceea ce este valabil pentru agricultură, este, de asemenea, valabil și pentr dezvoltarea industrială, mai ales cînd ne gîndim la studiile numeroase și aprofundate, indispensabile pentru introducerea în țările noastre a unei civilizații și a unei tehnici noi, care acționează direct asupra structurilor sociale și chiar asupra modului de a gîndi...

Al treilea factor este, evident, factorul financiar. Acest factor, deși atît de important, nu este folosit în modul cel mai indicat decît dacă cele două condiții menționate mai sus sînt efectiv îndeplinite. În acest domeniu este totuși necesar să luăm unele precauții pentru a evita inflația, care riscă să pună în pericol noua dezvoltare, ca urmare a creșterii prea mari a prețurilor și a măririi consumului prin majorarea salariilor în mod disproporționat cu mijloacele reale ale națiunii.

Toate acestea fac să apară încă o dată necesitatea imperioasă de a avea, pe de o parte, cadre de producție conștiente, capabile să evite accentuarea disparității dintre oraș și sat, pentru a nu crea noi probleme politice care ar pune sub semnul întrebării stabilitatea statului ; pe de altă parte, devine evidentă necesitatea de a lămuri cadrele conștiente cît de importantă este contribuția lor pentru ca fiecare franc, fiecare centimă investită să producă maximum în interesul național ; în sfîrșit, necesitatea de a avea cadre politice în stare să realizeze o adevărată simbioză între toate păturile populației și de a da fiecăruia o pregătire profesională, intelectuală și cetățenească, pentru ca fiecare cetățean să fie un factor motrice al dezvoltării...“

ESTE OARE LUMEA AMENINȚATĂ DE SUPRAPOPULARE?

În legătură cu această problemă, profesorul M. Kolganov, doctor în științe economice, expune în numărul din 25 decembrie 1965 o serie de considerațiuni pe care le reproducem :

„Creșterea vertiginoasă a populației globului pămîntesc dă naștere la multe probleme de tot felul. Una din acestea, cea principală, este : implică oare această creștere o primejdie de suprapopulare ? De obicei, chiar în formularea acestei probleme se tinde să se vadă un lucru reprobabil. Într-un trecut nu prea îndepărtat, acuzația de malthusianism făcea să fie greu să examinezi calm, în mod științific, o problemă atît de actuală a contemporaneității, cum este problema populației.

...Adepții concepției care nu admite posibilitatea suprapopulației se pretind «optimiști», spre deosebire de cei care consideră că este posibilă suprapopularea globului. Aceștia din urmă sînt considerați «pesimiști». Aceste calificări nu pot fi însă considerate precise“.

Arătînd apoi că problema principală se reduce la asigurarea fiecărui om cu o suprafață cultivabilă de teren necesară subzistenței lui, și referindu-se la calculele făcute de academicianul V. C. Nemcinov, autorul relevă că în prezent unui om îi revin cel mult 2—3 hectare de pămînt bun, adică atît cît este necesar pentru producția în condițiile actualului nivel al tehnicii și cerințelor de mijloace necesare subzistenței.

În continuare, autorul se referă la poziția clasicilor marxism-leninismului în această problemă și scrie :

„Nu este adevărat că clasicii marxismului au negat posibilitatea ivirii în fața omenirii a problemei reglementării creșterii numerice a populației.

«Posibilitatea abstractă a unei creșteri numerice a omenirii, care va provoca necesitatea de a se limita această creștere, există firește — a scris Engels. Dacă însă vreodată societatea comunistă va fi nevoită să reglementeze producția de oameni, la fel cum pînă în acel timp ea va fi reglementat deja producția lucrurilor, atunci numai ea va putea realiza aceasta fără greutăți».

Clasicii marxismului considerau că în timpul lor omenirea se afla încă în ajunul suprapopulării, care,

Литературная газета

după cum a arătat Engels, «printre alte consecințe trebuie abia să ducă la aceea ca **globul pămîntesc să fie populat...**». Dar, și după ce toate pămînturile libere vor fi arate și «se va ajunge la o lipsă de produse, va mai fi încă timp suficient pentru a preîntîmpina primejdia».

Engels considera problema populației în timpul lui ca «nefiind acută». Acest lucru se înțelege de la sine. Cînd Engels a scris aceste rînduri, populația depășea cu puțin un miliard de oameni, existau regiuni uriașe de pămînturi absolut libere în multe părți ale lumii și sporul anual al populației era mai mic de 1%. Este suficient să comparăm această situație cu cea actuală, cînd lumea în general este populată și sporul de populație depășește 2% pe an, pentru a spune : acum a venit timpul necesar să se treacă la rezolvarea acestei sarcini.

...Problema — *arată mai departe autorul* — nu constă în corelația dintre două mărimi variabile — dinamismul creșterii populației și al bogăției sociale — ci numai în corelația dintre populație și pămîntul care poate fi folosit pentru viața omului, care este o mărime constantă.

...Dacă întinderea pămîntului ar fi o mărime variabilă la fel ca și bogăția socială, atunci nu ar fi existat, în general, nici o problemă a suprapopulației. Astfel că, formula matematică a malthusianiștilor, care exprimă creșterea populației și a bogăției în forma progresiei geometrice și aritmetice, constituie o simplă pălăvrăgeală. Ea nu are nimic comun cu creșterea reală a bogățiilor, nici cu creșterea populației.

Deși dimensiunile uscatului constituie o mărime constantă, totuși cantitatea pămîntului necesar pentru obținerea mijloacelor de subzistență a fiecărui om luat în parte, este o mărime variabilă. Dacă în prezent, potrivit unor calcule, această cantitate este de 3 hectare, în trecut ea era mult mai mare, iar în viitor se va putea reduce pe măsura progresului științei și creșterii productivității muncii. Prin urmare, pentru a evita suprapopularea, omenirii nu-i rămîne nimic altceva decît să coordoneze creșterea populației cu aceea a cantității pămîntului necesar omului.

Unora li s-ar putea părea că reglementarea creșterii populației este ceva trivial — un fel de «sarcină de plan pentru nașterea copiilor». Firește, nu este vorba de așa ceva. Reglementarea populației se poate înfăptui pe calea elaborării unui complex întreg de măsuri. În primul rînd, aici trebuie subliniată folosirea rațională a bogățiilor terestre, sporirea fertilității solului și a recoltei la hectar, a productivității creșterii animalelor. O a doua măsură importantă este înlocuirea materiilor prime agricole cu materiale sintetice. Numai pe seama acestor două resurse numărul populației ar putea spori cel puțin de 3—4 ori.

Prezintă o importanță uriașă ridicarea nivelului de viață al populației și atragerea femeilor la viața socială activă. Aceasta este premisa de trecere la o maternitate conștientă, cînd nașterea va înceta să fie numai un act biologic, aducînd totdeauna fericire părinților și neumbrind niciodată viața copiilor. Succesele medicinei sporesc longevitatea și coeficientul vîrstelor înaintate, ceea ce în mod obiectiv reduce coeficientul natalității.

Reglementarea planificată a populației se poate realiza, după cum au prevăzut tocmai clasicii marxism-leninismului, fără greutăți deosebite în condițiile societății socialiste.

Așadar — *conchide M. Kolganov* — putem răspunde la ultima întrebare : este oare lumea amenințată de suprapopulare ? — Nu, nu este amenințată, numai dacă omenirea nu va da ascultare «optimiștilor», care neagă posibilitatea suprapopulării în toate împrejurările, și va întreprinde măsuri raționale, care stabilesc corelația dintre creșterea populației și suprafața de pămînt necesară vieții omului, în condițiile actualului nivel al productivității muncii sociale și necesitățile sociale“.

ITALIA: DUPĂ UN AN DE STAGNARE

„...În anul 1964 — *se arată într-un succint istoric al recentelor dificultăți ale economiei italiene* — s-a ajuns la o ascuțită criză monetară, care a putut fi oprită în ultima clipă prin investiții străine în marile întreprinderi, a căror situație era cea mai grea și prin «miracolul exportului», care începea. Prin politica circumspectă a băncii de emisiune și prin realizările întreprinderilor, balanța de plăți a devenit din nou activă, dar investițiile au scăzut cu 10,9%, iar cele productive chiar cu 20%.

La sfîrșitul anului 1964 și începutul anului 1965, s-a adăugat la stagnarea investițiilor reducerea consumului, în parte din teama de șomaj a consumatorilor, în parte din cauza unor măsuri guvernamentale întîrziate. Punctul cel mai scăzut al cererii interne a fost atins în prima jumătate a anului. La sfîrșitul anului 1965 existau unele semne de ameliorare prin reluarea cumpărărilor și printr-un export ridicat, dar nici vorbă nu poate fi deocamdată de relansarea pe care o întrevăd unii observatori.

Consecințe pozitive a avut exportul surprinzător al Italiei (1964 : +10,9%, 1965 (8 luni) : +21,7%) care, însoțit de un import descrescînd, de încasări sporite din turismul internațional și de transferuri mai mari ale muncitorilor plecați la lucru în străinătate, a dus la

Handelsblatt

un excedent ridicat al balanței de plăți (probabil de peste 1 000 miliarde lire) și la formarea unui nou stoc-tampon de devize. În mare parte, Italia trăiește din conjunctura altor țări. Rămîne deschisă întrebarea, cît timp vor suporta ceilalți acest lucru și dacă exportul forțat pentru menținerea activității în întreprinderi nu are loc în dauna formării necesare de capital.

În rest, 1965 a fost un an de stagnare. Sporului mult micșorat al produsului social din anul 1964 — în prețuri constante 2,7% — nu i-a urmat creșterea așteptată de 5%. Ea va atinge abia 3% și va proveni din nou, în mare parte, din agricultură, în vreme ce mica creștere a producției industriale (+2,8% în 9 luni) este inegal repartizată : creștere la metale, produse petroliere și în chimie, scăderi simțitoare la mașini, textile, piele, mobilă, materiale de construcție etc. Ramura construcțiilor, pentru care nu există un indice al producției, intră în criză abia acum, după scăderea cu 44,6% a autorizațiilor pentru construcții de locuințe. Se relatează că producția de locuințe pe un an întreg este neutilizată.

...În calea unui nou imbold spre investiții în economia privată stau mari incertitudini în ce privește viitoarele măsuri economice ale guvernului, atitudinea aripii de stînga a democraților creștini și posibilitatea unei echilibrări a costurilor și veniturilor. Speranța planificatorilor oficiali cu privire la o nouă creștere a produsului social cu 4,5% în anul 1966 are drept condiție prealabilă o sporire cu 8% a investițiilor. Personalități de vază ale economiei consideră speranțele planificatorilor economiei ca fiind prea ambițioase și sfătuiesc în sensul unei aprecieri prudente a viitorului“. *(24—25 decembrie 1965).*

INSEMNĂRI DIN R. P. D. COREEANĂ

ÎNVĂŢĂMÎNTUL SUPERIOR ÎN SLUJBA CONSTRUCŢIEI SOCIALISTE

DEPARTE, spre soare-răsare, la extremitatea estică a continentului asiatic, pe coasta Oceanului Pacific se află R.P.D. Coreeană, — „Ciosen", cum i se spune în limba coreeană, adică „ţara dimineţilor liniştite". Spre „Ciosen" drumul este lung. Distanţa geografică care o desparte de ţara noastră se exprimă în zeci de mii de kilometri ; dar cu avionul „TU-104", de la Moscova distanţa se topeşte, căci fiecare oră de zbor înseamnă scurtarea drumului cu 1 000 km.

Uralul, Baikalul şi Angara... Gheţari veşnici, rîuri îngheţate şi iar munţi cu strălucitoare creste de gheaţă... După ce depăşim fluviul Amnogang-Yalu, putem privi străvechiul pămînt al Coreei. Aterizăm la Phenian la ora 13, cînd la Bucureşti intră în uzine primul schimb.

● 86 000 DE TĂBLIŢE DE LEMN

Phenian (în coreeană Pyongyang) este un oraş cu mari tradiţii culturale şi cu o istorie de peste 1500 de ani. Mărturie a acestor tradiţii stau cele 86 000 de tăbliţe de lemn, o mare enciclopedie, tiparul metalic şi studiile de astronomie întreprinse cu multe secole în urmă de învăţaţii coreeni. Azi Phenian-ul renăscut este un oraş al culturii — mare centru universitar al ţării.

Universitatea „Kim Ir Sen", pe care am vizitat-o, înfiinţată la 1 octombrie 1945, a dat ţării multe mii de absolvenţi, specialişti cu înaltă calificare.

Peste 90% din numărul total al studenţilor — ne împărtăşeşte rectorul Li Ciang Ik — sînt fii şi fiice ale muncitorilor şi ţăranilor coreeni. Aici învaţă şi studenţi din ţările frăţeşti ale lagărului socialist şi tineri din ţări capitaliste. L-am întîlnit în incinta universităţii şi pe studentul român Mica Alexandru.

Universitatea coordonează o vastă activitate instructiv-educativă şi de cercetare ştiinţifică. Cadrele didactice de la facultăţile de fizică, chimie, biologie, geologie şi geografie, studiază probleme de importanţă majoră pentru economia naţională. În domeniul ştiinţelor sociale, am remarcat preocupările cercetătorilor pentru valorificarea tradiţiilor progresiste, dezvoltarea patrimoniului culturii naţionale şi fundamentarea unor teze care să slujească cauza construirii economiei socialiste.

În timpul războiului, universitatea a suferit multe pierderi în oameni şi materiale. Clădirea actuală nu mai corespunde cerinţelor şi, în prezent, alături de vechea construcţie se ridică vertiginos noul complex modern. Corpul principal va cuprinde peste 1 560 000 m² spaţiu de învăţămînt cu multe construcţii anexe : observator astronomic, institut meteorologic, o sală a sporturilor etc.

Vedere a Institutului Politehnic din Kansen

● ŞCOALA SE APROPIE DE UZINĂ

La Phenian, am vizitat, de asemenea, Institutul politehnic „Kim Cek". Aci, prin cursuri de zi, fără frecvenţă şi serale se pregătesc cadre tehnice pentru economia naţională. Politehnica şi-a înzestrat unele laboratoare cu aparatură modernă şi face eforturi susţinute pentru amplificarea laboratoarelor şi atelierelor. Sînt evidente străduinţele conducerii pentru legarea învăţămîntului de practica construirii socialismului, pentru apropierea studentului de uzină, de economia întreprinderii. Conform planului de învăţămînt, studenţii politehnicii efectuează în primii ani o practică generală după profilul facultăţilor pe care le frecventează. În anii următori îşi desăvîrşesc în uzine cunoştinţele şi culeg date în vederea întocmirii proiectului de diplomă, care în multe cazuri rezolvă o problemă tehnico-ştiinţifică specifică producţiei.

O mare importanţă se acordă învăţămîntului economic în R.P.D. Coreeană. Facultatea de ştiinţe economice de pe lîngă universitate — îmi arată decanul Hen Ho Bom — are 800 de studenţi la cursurile de zi şi 1 400 studenţi la fără fecvenţă. La Institutul politehnic, funcţionează o facultate de economie industrială, care oferă absolvenţilor săi titlul de inginer economist. Facultatea are cursuri de zi, cursuri serale şi fără frecvenţă. La această facultate se pregătesc ingineri economişti pentru metalurgie, mecanică şi energetică. Ei devin specialişti în problemele normării tehnico-economice, asigură o proiectare tehnico-economică eficientă şi desfăşoară activitatea ştiinţifică în institutele de cercetări. La Vonsen există, de asemenea, un institut economic independent, iar în alte centre funcţionează facultăţi sau secţii cu caracter economic.

Datorită necesarului în continuă creştere de cadre pentru economia naţională, pe lîngă institutele de învăţămînt superior din reţeaua Ministerului Învăţămîntului Superior funcţionează, în marile uzine, aşa-numitele institute de fabrică. Acestea sînt o creaţie a regimului democrat-popular şi ele completează, cum ne-a precizat ministrul Song Zăng U, sistemul şcolilor superioare tehnice. Sînt conduse de directorul uzinei — care capătă astfel şi împuternicire de rector — şi formează cadre în variate specialităţi în profilul uzinelor care le tutelează.

Studenţii acestor institute se recrutează dintre absolvenţii şcolilor medii din uzine sau din alte şcoli. În timpul şcolarizării, ei prestează muncă efectivă în schimbul de zi sau de noapte.

Nu pot încheia fără să subliniez cordialitatea şi ospitalitatea cu care poporul coreean îşi primeşte oaspeţii ; deşi foarte departe de ţară, ne-am simţit ca între prieteni, am fost pretutindeni întîmpinaţi cu căldură.

prof. dr. D. RUSU
prorector al Institutului Politehnic-Iaşi

Relaţii economice internaţionale

La Copenhaga au fost semnate acordul comercial pentru perioada 1966—1970 şi protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1966 între R. P. Bulgaria şi Danemarca, care prevăd o nouă sporire a volumului schimburilor de mărfuri.

★

Un protocol pe anul 1966, semnat la Helsinki, prevede lărgirea schimburilor comerciale dintre R. S. Cehoslovacă şi Finlanda.

★

A fost semnat un acord comercial pe anul 1966 între R. D. Germană şi Danemarca, care prevede o creştere cu 6% a comerţului între cele două ţări.

★

În ultimul timp, între organizaţiile comerciale poloneze şi engleze au fost încheiate contracte privind livrările de instalaţii engleze pentru combinatul de azot de la Polawy. De asemenea, Polonia va cumpăra în Anglia licenţe pentru construirea motoarelor de automobile de la firma „Leyland".

★

La Londra a fost semnat protocolul privitor la colaborarea tehnico-ştiinţifică dintre R. P. Bulgaria şi Anglia. Se prevede schimbul de oameni de ştiinţă şi informaţii din diferite ramuri ale ştiinţei şi tehnicii.

★

Organizaţia cehoslovacă de comerţ exterior „Strojimport" a cumpărat de la firma vest-germană „Friedrich Krupp Eisen und Brouzwerke" din Hamburg utilaje pentru producţia de anvelope în valoare de 10 milioane de dolari. Utilajele vor fi instalate la fabrica de anvelope din Ostrokovice, care va fi construită în 1966—1970.

★

În baza acordului comercial pe termen lung existent între R. D. Germană şi Finlanda, la Helsinki a fost semnat protocolul privind schimbul de mărfuri pe 1966 între cele două ţări.

★

Protocolul comercial polono-englez pe anul 1966, semnat la Varşovia, prevede o nouă creştere a schimburilor reciproce şi continua liberalizare a exportului polonez in Anglia, precum şi o colaborare industrială mai strînsă între cele două ţări în ce priveşte livrările pe pieţe terţe.

Momente grele în Commonwealth

ÎNTR-O conferinţă de presă la Lusaka, preşedintele Kenneth Kaunda al Zambiei a declarat că ţara sa şi Anglia au căzut de acord asupra unui termen-limită pentru răsturnarea regimului lui Ian Smith în Rhodesia pe calea sancţiunilor economice. Potrivit cu ziarul englez *Financial Times*, preşedintele Zambiei a adăugat că în cazul în care sancţiunile nu vor da rezultatul dorit vor trebui luate în consideraţie măsurile militare. Termenul-limită stabilit nu a fost făcut cunoscut, dar, după declaraţia preşedintelui, el a fost propus de Anglia ; termenul anterior, pe care şi-l propusese Zambia, a trebuit să fie schimbat.

La Londra aceste declaraţii au produs se pare surpriză, dar ele n-au fost desminţite în mod explicit. S-a înregistrat doar o declaraţie a ministrului Bottomley, în care se spune că guvernul britanic socoteşte că efectul sancţiunilor economice se va dovedi mai aspru în 1966.

Pe de altă parte, la iniţiativa primului ministru al Nigeriei, Abubakar Tafawa Balewa, urmează să aibă loc la Lagos, în 10 sau 11 ianuarie, o întîlnire a conducătorilor Commonwealth-ului, în vederea unei reexaminări a problemei rhodesiene. Din motive deosebite, a căror origine se află în poziţiile divergente ce se manifestă azi în sînul ţărilor fără cînd parte din Commonwealth, nu vor participa la această întîlnire mulţi dintre primii-miniştri invitaţi. Drept care, după cum informează presa, la Whitehall, domneşte îndoiala dacă premierul Wilson trebuie să plece la Lagos, unde, după cum se exprimă *Financial Times*, acesta „ar fi expus să fie dăscălit de un grup mic de conducători africani din cadrul Commonwealth-ului".

Opunîndu-se întîlnirii de la Lagos, purtătorul de cuvînt al conservatorilor, Selwyn Lloyd, şi-a exprimat părerea că vremea conducerii de către majoritate în teritoriile de peste mări trebuie să vină, dar pentru a realiza transferul puterii va trebui să mai treacă timp. Judecînd după echivocurile care se manifestă în politica faţă de Rhodesia şi de alte ţări ale Commonwealth-ului, e greu de presupus că asemenea poziţii nu sînt împărtăşite decît în rîndurile partidului conservator. Pentru unitatea ţărilor din Commonwealth — ţinînd seama de problema Rhodesiei, de ruperea relaţiilor diplomatice cu Anglia de către unele ţări africane, de problema anterioară a conflictului dintre Pakistan şi India, ca şi de multe alte situaţii nevralgice între care se află, nu pe ultimul plan, numeroasele contradicţii de ordin economic şi financiar care opun Angliei diferite alte ţări ale „comunităţii" — momentul actual pare să fie mai plin de încercări decît oricare altul de pînă în prezent.

Alexandru ANCA

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

Piaţa brevetelor şi a licenţelor

BALANŢA „tehnologică" – raportul dintre numărul brevetelor proprii şi al celor străine depuse într-o ţară, raportul dintre exportul şi importul de licenţe – constituie o preocupare tot mai mare în ţările capitaliste industriale, în special din Vestul Europei. Înregistrarea brevetelor – a invenţiilor în stare brută, cum li se spune uneori – este, atunci cînd se efectuează în altă ţară, un mijloc de pătrundere pe piaţa ei internă. Licenţele, pe de altă parte – care cuprind ansamblul de procedee pentru fabricarea unui produs –, fac obiectul unor tranzacţii comerciale şi ca atare influenţează pozitiv sau negativ balanţa comercială. Mai importantă este socotită însă astăzi balanţa „tehnologică", deci oglindirea, atît în brevete, cît şi în licenţe a locului diferitelor ţări în progresul tehnic mondial.

În 1964, exportul capitalist de licenţe a reprezentat circa 1,4 miliarde de dolari. S.U.A. au vîndut în străinătate 90 000 de licenţe pentru 700 milioane de dolari – deci jumătate din totalul valorii –, R. F. G. a vîndut 50 000 de licenţe (încasînd însă mult mai puţin – numai 54 milioane de dolari), Anglia 31 000 licenţe (25 milioane de dolari). Balanţa Statelor Unite este accentuat activă la acest capitol : ele încasează anual de 9–10 ori mai mult pentru licenţe vîndute decît cheltuiesc pentru licenţe achiziţionate în străinătate. În cazul Franţei, de pildă, situaţia este inversă : în 1964 schimbul ei de licenţe s-a soldat cu un deficit de 360 milioane de franci, apreciat ca „foarte mare" (LE FIGARO, 24 decembrie 1965). Pe de altă parte, după date preliminare, în 1965 s-au înregistrat în Franţa 47 500 cereri de brevetare, din care 17 800 au fost de origine franceză şi 29 700 străine (din acestea din urmă circa 10 000 proveneau din S.U.A.). Sub raportul numărului de brevete străine depuse, Franţa se situează pe locul al doilea în lumea capitalistă, fiind precedată numai de Anglia şi urmată de Canada, R.F.G. şi apoi, la mare distanţă, de S.U.A. „Acest modest loc 5 al prietenilor noştri americani, comentează clasamentul ziarul francez citat, este explicabil, dacă se ştie cît de greu este de cucerit piaţa lor internă". Ca număr al brevetelor proprii, Statele Unite se situează, dimpotrivă, pe primul loc, urmate de Japonia, R.F.G., Anglia şi Franţa.

Victor DUCA

SPANIA: INFLAŢIE ŞI DEFICITE

ÎNLOCUIREA succesivă a titularilor unor ministere economice — comerţ, finanţe, lucrări publice, agricultură — care a avut loc recent în Spania a fost pusă de majoritatea observatorilor pe seama conjuncturii nefavorabile din diverse sectoare economice şi a ineficienţei programului economic pe patru ani care a intrat în vigoare în 1964.

Datele statistice indică faptul că în anul trecut sectoarele construcţiilor şi al energiei electrice au cunoscut o anumită dezvoltare, în timp ce în industria minieră, în cea textilă, şi, în special, în agricultură, s-a înregistrat o rămînere în urmă. Producţia agricolă, de pildă, a scăzut cu 9,7%.

Cel mai acut simptom al dificultăţilor actuale este permanenta creştere a preţurilor. Ministerul Comerţului a comunicat recent că în luna mai 1965 preţurile erau cu 29,5% mai mari decît în aceeaşi lună a anului 1964 şi de atunci — chiar în lipsa unor date statistice oficiale — s-a apreciat că această tendinţă continuă să se accentueze. Cei cu venituri reduse sînt, desigur, cel mai greu loviţi. Autorităţile au proclamat nu o dată „îngheţarea preţurilor", dar în condiţiile încetinirii ritmului dezvoltării economice „stabilizarea preţurilor n-a fost — după expresia revistei TERESA — decît un vis de o zi".

Încă în primul semestru al anului 1965, importurile sporiseră cu 30%, în timp ce exporturile au scăzut cu 11%. Această tendinţă este, bineînţeles, legată de reducerea ritmului dezvoltării economice, precum şi de unele împrejurări speciale în relaţiile cu partenerii comerciali, mai ales în ceea ce priveşte produsele agricole (astfel, „războiul citricelor" din Piaţa Comună a împiedicat Spania să plaseze aceste produse în cantităţile dorite). Acum, deficitul comerţului exterior tinde să se permanentizeze. În primele 10 luni ale lui 1965, deficitul balanţei comerciale a fost de 77,2 milioane de dolari, faţă de excedentul de 293,1 milioane de dolari în perioada corespunzătoare a anului 1964. În luna octombrie se înregistrase — potrivit Institutului Spaniol pentru schimburile cu străinătatea — cel mai mare deficit al balanţei comerciale din ultimii trei ani, şi anume în valoare de 42,2 milioane de dolari. Deficitul comerţului exterior influenţează negativ şi balanţa de plăţi cu toate încasările masive de valută din turism (aproape un miliard de dolari într-un an). Ca urmare, în decembrie 1965, rezervele de aur şi dolari ale Spaniei au fost cu 100 milioane de dolari mai mici decît la începutul anului.

Autorităţile caută să ia măsuri de combatere a fenomenelor negative din economie. Se încurajează procesul de concentrare capitalistă şi se are în vedere obţinerea eventuală de noi credite din partea Statelor Unite.

Accelerarea concentrării se manifestă cu deosebire în momentul de faţă în sectorul bancar. În luna noiembrie 1965 se anunţase fuzionarea a două din primele cinci bănci spaniole: Banca Hispano-Americano cu Banco Central, noua instituţie bancară situîndu-se — din punctul de vedere al capitalului de care dispune — pe locul 6 în Europa Occidentală. Pentru aprecierea forţei capitalului bancar în Spania se poate aminti că în 1964, băncile spaniole controlau 1 008 întreprinderi. La procesul de concentrare participă şi băncile americane; astfel, „National City Bank" şi „Bank of America" au încheiat acorduri cu Banca de Biscaya şi cu Banco de Santander, dublîndu-le capitalurile şi obţinînd în consecinţă controlul asupra a 50% din activul lor.

De altfel, în căutarea sprijinului american, autorităţile spaniole au renunţat să mai preschimbe rezervele de dolari în aur, după ce au convertit 204 milioane de dolari pînă în luna iulie a anului trecut. Cu toate că popasul făcut recent de secretarul de stat Dean Rusk la Madrid — după ce a participat la sesiunea Consiliului ministerial al N.A.T.O. — a avut un caracter simbolic (pentru a demonstra interesul S.U.A. pentru Spania), totuşi, în cursul tratativelor hispano-americane, au fost abordate şi anumite aspecte economice. Sporirea în continuare a importului de capital străin (150 milioane de dolari în 1962 şi 300 milioane de dolari în 1965) va putea reprezenta însă o soluţie pentru actualul dezechilibru din economia Spaniei?

Z. FLOREA

UN COST CARE SE UMFLĂ ŞI O POVARĂ...

ÎNTR-UN articol intitulat „Tăinuirea costurilor în Vietnam", comentatorul Hobart Howen de la **Washington Post** analiza de curînd consecinţele pe care războiul le are asupra economiei americane. Referindu-se la asigurările date vara trecută de autorităţi că „escaladarea" intervenţiei nu va afecta ţara pe plan economic, Howen citează o înaltă oficialitate a administraţiei care i-a declarat atunci că mărirea cheltuielilor militare legate de acţiunea din Vietnam va fi „un tonic" pentru Statele Unite. „Dar, conchide comentatorul, lucrurile s-au schimbat rapid, mai ales în ultimele săptămîni. Vietnamul nu mai este pentru economie un extra stimulent care se absoarbe plăcut şi uşor. El reprezintă un cost care se umflă mereu şi o povară...".

Este semnificativ, între altele, faptul că a fost suficient să se anunţe ca probabilă o nouă încetare temporară a focului în perioada anului nou pentru ca, aşa cum relata la 28 decembrie corespondentul agenţiei Associated Press, bursa din New York să reacţioneze prompt şi acţiunile companiilor din industriile aerospaţiale — principale beneficiare ale intervenţiei în Vietnam — să înregistreze scăderi sensibile. Comentatorul menţionat al ziarului Washington Post consideră că dacă înainte cu cîteva luni un spor de 10—12 miliarde dolari afectaţi războiului din Vietnam ar fi fost privit ca „o presupunere ridicolă", acum o astfel de cifră nu mai este luată în considerare „cu scepticism". El anticipează că în mesajul la buget pe care preşedintele S.U.A. îl va prezenta în Congres la începutul acestui an cheltuielile militare vor putea fi fixate la 60 miliarde dolari.

Cheltuielile mărite pe care le pricinuiesc intervenţia S.U.A., apreciază la rîndul său **New York Herald Tribune,** într-un articol intitulat „Tunuri contra unt", „vor da o nouă forţă argumentelor aduse de criticii americani ai războiului din Vietnam, potrivit cărora acest război împiedică progresul în ţară. Se presupune că aceste cheltuieli vor implica reduceri corespunzătoare la alte capitole bugetare: agricultură, comerţ, asigurări sociale, dezvoltarea regiunilor înapoiate din chiar interiorul S.U.A., programele spaţiale, programul de luptă împotriva sărăciei.

În cursul anului trecut indicele preţurilor la mărfurile de consum a sporit cu 2% ceea ce, după cum arată revista **U. S. News and World Report,** „provoacă îngrijorare în cercurile economice din S.U.A.". În anul financiar în curs (1 iulie 1965—30 iunie 1966) deficitul bugetar va atinge cinci miliarde dolari iar revista apreciază că „presiunea inflaţionistă trebuie să fie supravegheată".

Războiul în Vietnam are o influenţă negativă şi asupra eforturilor administraţiei de a reduce deficitul balanţei de plăţi. După cum se exprimă Joseph Alsop în **New York Herald Tribune,** pe lîngă războiul din Vietnam deficitul este „factorul care afectează în cea mai mare măsură poziţia mondială a Statelor Unite". Războiul din Vietnam pune în faţa economiei americane, aşa cum subliniază presa de peste ocean, dificultăţi mereu sporite.

U. V.

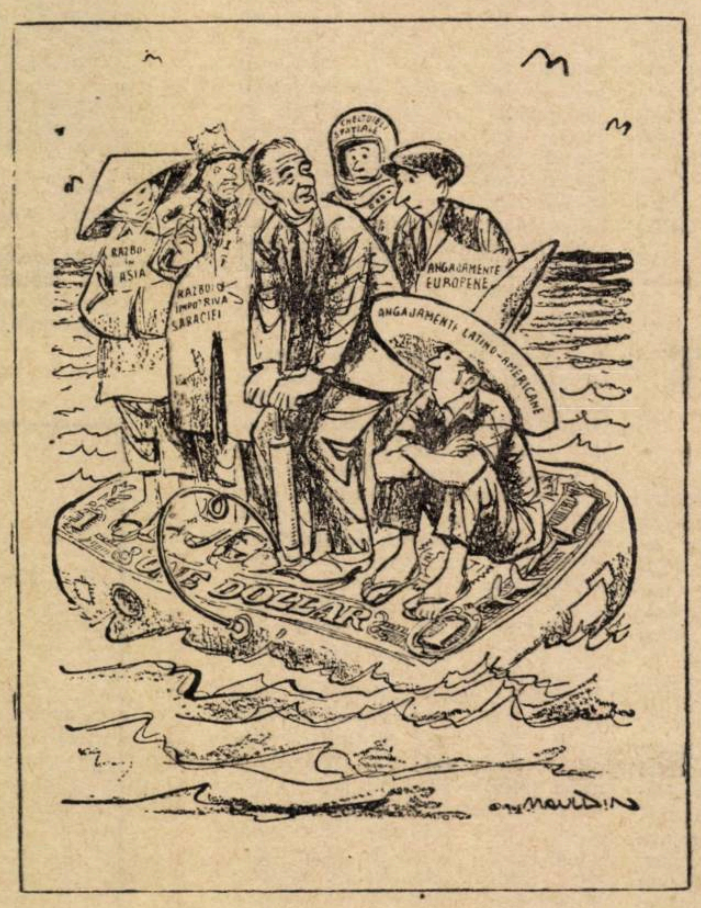

Să vedem cît ne-o mai ţine barca!

(După New York Herald Tribune).

PE GLOB

Buletinul lunar al Asociaţiei industriei chimice vest-germane îşi pune în ultimul său număr întrebarea dacă R.F.G., ţară a chimiei, se va transforma într-un importator masiv de asemenea produse. Se arată că, în timp ce în 1956 exporturile vest-germane de produse chimice depăşeau de trei ori importurile, proporţia azi este de doi la unu.

★

Referindu-se la seceta din anul acesta din India, ministrul aprovizionării a declarat că ea constituie „o catastrofă naturală de o amploare nemaiintîlnită în timpurile noastre". În iarna aceasta India va avea un deficit de 7 milioane de tone de cereale. Recoltele de iarnă au fost compromise în mai mult de jumătate din state şi mai ales în sudul ţării.

★

La Tokio a fost înfiinţat un comitet franco-japonez de colaborare tehnică şi industrială. El urmează să faciliteze instalarea unui mecanism de contacte regulate între cercurile conducătoare ale industriei şi comerţului din cele două ţări.

★

Numărul minelor de cositor din Malaya continuă să se înmulţească. Alte 23 de mine au intrat în funcţiune în luna octombrie. La sfîrşitul acestei luni, minele active totalizau un număr de 1 052. Producţia de cositor în octombrie se ridicase la 5 566 tone. Pentru primele 10 luni ale anului, producţia a fost de 52 650 tone, în comparaţie cu 50 052 tone produse în perioada corespunzătoare din 1964.

★

Institutul naţional pentru cercetări economice şi sociale al Marii Britanii a publicat un raport asupra situaţiei economiei engleze şi a perspectivelor ei de dezvoltare. Autorii raportului arată că creşterea producţiei industriale a Angliei în anul 1965 reprezintă numai 2% (în loc de 3,8% cît a fost stabilit în planul naţional de dezvoltare economică) şi prevăd creşterea în continuare a numărului şomerilor.

★

Cel mai mare vas maritim din lume — un tanc petrolier cu 205 000 t.r.b., comandat de o societate petrolieră japoneză unui şantier naval din Japonia, va fi lansat în a doua jumătate a anului 1966.

★

În oraşul Kumasi din Ghana se construieşte prima uzină de tractoare din ţară. Întreprinderea urmează să intre în funcţiune în decurs de 10 luni şi va produce anual 400 de tractoare. Utilajul uzinei va fi livrat de R.S.F. Iugoslavia.

★

De 173 de ani în Statele Unite nu au mai fost emise monede noi. Această perioadă lungă a luat acum sfîrşit prin punerea în circulaţie a unei noi piese de 25 de cenţi. Noile monede sînt confecţionate dintr-un aliaj de nichel şi cupru, pe cînd cele vechi erau de argint.

din bloc-notesul cronicarului

B.R.I. în timpul războiului

THE ECONOMIST din 20 noiembrie propune ca un bun subiect de roman polițist, sau, s-ar putea adăuga, ca un bun scenariu de film polițist, activitatea Băncii Reglementărilor Internaționale de la Basel (Elveția) în timpul celui de-al doilea război mondial. Săptămînalul englez istorisește următoarele întîmplări :

„Deși activitatea băncii a fost redusă considerabil, ea a continuat să funcționeze avînd în consiliul de conducere figuri atît de diverse ca : Walther Funk (ministrul economiei Reichului hitlerist), Montagu Norman (pe atunci guvernator al Băncii Angliei), lordul Catto și sir Otto Niemeyer. Deși membrii consiliului de conducere nu se întîlneau, ei corespondau regulat cu direcția băncii din Basel, supunîndu-li-se spre aprobare hotărîrile luate de aceasta. Președinte al comitetului de direcție din Basel pe tot timpul războiului a fost americanul Thomas A. McKittrick, iar statul său major era compus din cetățeni ai țărilor aliate, ai țărilor Axei și ai celor neutre, care reușeau să lucreze cot la cot, deși nu aveau contacte în timpul liber, iar în unele cazuri se bănuiau reciproc că sînt agenți ai serviciilor de informații (ceea ce unii și erau). Avutul băncii a fost respectat în toate țările. Ea continua să facă operații de transfer de aur și devize, inclusiv operațiile cerute de unele țări care se temeau că vor fi invadate și își puneau disponibilitățile la adăpost, peste mări. Germania hitleristă, în mod vizibil doritoare să mențină activitatea băncii, plătea cu scrupulozitate dobînzile cuvenite pentru investițiile B.R.I. în cuprinsul Reichului, conform complicatelor aranjamente încheiate la începutul deceniului al patrulea. Mai tîrziu s-a dovedit că aceste plăți au fost făcute cu aur furat din Cehoslovacia".

Pe calea tiparului sau a undelor?

Concurența dintre presă, radio și televiziune suscită de mai mulți ani vii controverse în Occident. O anchetă efectuată recent în R. F. Germană a demonstrat însă că televiziunea nu afectează serios piața ziarelor și revistelor. 58% din numărul persoanelor chestionate au declarat că preferă drept principal mijloc de informare cotidiană ziarul, în timp ce restul au optat pentru televiziune sau radio. S-a calculat că 35 milioane de vest-germani (circa 85% din populația adultă) citesc zilnic ziarele. În schimb, televiziunea a răpit cinematografului o mare parte din spectatorii săi : 46% din persoanele chestionate au afirmat că n-au mai fost la cinematograf de ani de zile.

Al cincilea „stat"

Prin volumul cifrei sale de afaceri (peste 17 miliarde de dolari, în 1964), cunoscuta societate americană General Motors ar putea fi clasificată pe locul cinci printre... țările membre ale O.N.U. Într-adevăr, numai S.U.A., U.R.S.S., Anglia și Franța au un buget care depășește cifra de afaceri a gigantului nr. 1 al industriei americane.

„1965 — o decepție pentru bursa vest-germană"

În bilanțul pe 1965, publicat sub titlul „Pe tema bursei", banca vest-germană Commerz Bank din Düsseldorf constata că „piața valorilor bursiere" a R.F.G. a fost „ o adevărată decepție", iar în anul bursier 1965 — „un an înșelător". După ce a debutat într-o atmosferă de optimism — se menționează în raport — piața bursieră a fost afectată de un fenomen de scădere aproape general, provocînd o scădere medie a cursurilor de 12,5% între 1 ianuarie și 30 noiembrie 1965. Indicele mediu al acțiunilor celor 60 de societăți mai importante a scăzut de la 704 la 606, atingînd nivelul cel mai scăzut din acest an. Între factorii care au influențat aceste scăderi sînt, în special, măsurile restrictive ale Băncii Federale și o politică economică și financiară apreciată în raport drept „lipsită de claritate".

Ordinatorul... îngrașă vitele

După ce au făcut carieră în industrie, în finanțe și în alte domenii, ordinatoarele își fac debutul în zootehnie. Societatea „Iowa Beef Packers Inc." din S.U.A. intenționează să realizeze, în decurs de doi ani, cea mai modernă crescătorie de bovine, care să livreze abatoarelor 50 000—100 000 de capete pe an. Animalele vor fi ținute în grajduri climatizate, iar alimentația lor va fi controlată de o mașină electronică. Pe baza analizei fișelor perforate, aceasta va stabili greutatea și compoziția rației pentru fiecare animal, întreaga hrană fiind preparată într-o „uzină" alimentară proprie.

Investițiile necesare pentru realizarea proiectului acestei crescătorii se ridică la 5 milioane de dolari.

De la statistică la... Bikini

Aparent, între statistică, care deservește atîtea științe îmbrăcînd multitudinea fenomenelor sociale în haina cifrelor și a formulelor, și între obiectul vestimentar, care permite purtătorilor (sau mai bine-zis, purtătoarelor) maximum de expunere corporală la soare cu respectarea minimului de decență, n-ar putea fi decît o legătură banală : atîtea costume de baie fabricate, atîtea vîndute sau cumpărate.

Și totuși, o apropiere mai profundă, de tendință, cunoscută de fapt mai de mult în cercurile economice capitaliste, dar păstrată cu grijă, precum secretul lui Polichinelle, a găsit recent o formulare expresivă. Astfel, luînd cuvîntul pe marginea unei conferințe ținute la Paris pe tema „Cîteva aspecte ale descentralizării industriale", bogat presărată cu date statistice, Le Guellec, președintele societății „Gaz de France", a spus, printre altele : „Noi știm bine că despre statistici se poate zice ceea ce se spune și despre un Bikini : arată multe lucruri, dar ascund esențialul...".

Încă o problemă feminină

Unul din cele mai elegante hoteluri din Berlinul Occidental a găzduit nu de mult o reuniune puțin comună : Congresul internațional al femeilor conducători de întreprinderi. În fața unei asistențe pur feminine, de vreo trei sute de persoane, aflate în fruntea unor întreprinderi industriale sau comerciale din diferite țări ale lumii, cîțiva sociologi și economiști — singurii bărbați admiși — au ținut o serie de conferințe științifice avînd ca temă centrală „Femeia — conducător de întreprindere".

Din referatele prezentate și discuțiile care s-au purtat pe marginea lor, au rezultat unele concluzii interesante, și anume :

— Aprecierea de care se bucură sau nu un conducător de întreprindere nu este în funcție de sexul lui, ci de modul în care își exercită atribuțiile.

— Femeile-patron au un stil propriu de a conduce : ele au o atitudine mai puțin distantă față de personal decît bărbații, fapt care constituie un avantaj pentru ele.

— O femeie conduce o întreprindere după aceleași criterii și cu același bun simț cu care o bună mamă de familie își administrează gospodăria.

— Femeile-patron sînt, totuși, dezavantajate de natură față de bărbați : sînt mai puțin rezistente la oboseală fizică și nervoasă.

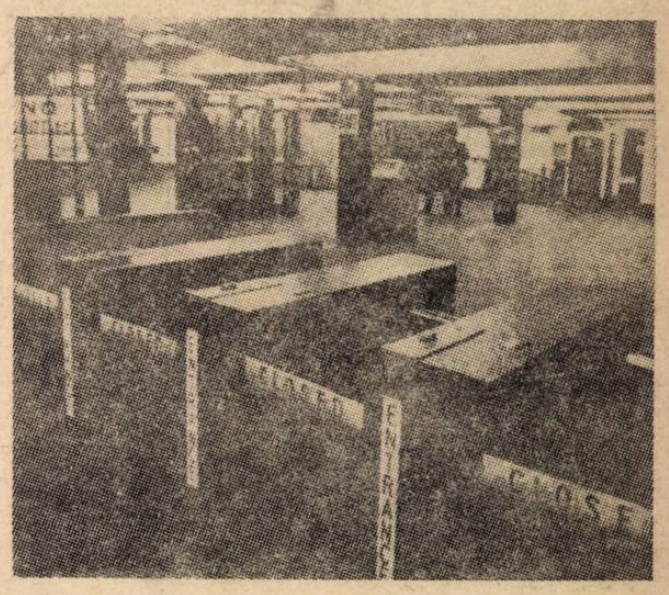

„Închis", spun afișele care barează intrarea în Times Square, una din cele mai aglomerate stații ale metro-ului new-yorkez

Greva celor 35.000 muncitori din transporturi, începută la 1 ianuarie, afectează zilnic 6 milioane de pasageri care folosesc metroul și autobuzele metropolei. Muncitorii revendică mărirea salariilor și a duratei concediilor

C. GRIGORE

DOUĂ FAȚETE

SFÎRȘIT de an a devenit aproape sinonim cu bilanț. Desigur, la cumpăna dintre prima și cea de-a doua jumătate a deceniului al șaptelea trecerile în revistă cu caracter bilanțier, în cele mai diferite domenii, au fost abundente. Agenția UNITED PRESS INTERNATIONAL a căutat să stabilească, pe baza unui sondaj în rîndurile editorilor de ziare americane, care au fost cele zece teme mai mult tratate în 1965. Pe primul loc s-a situat războiul din Vietnam. Printre evenimentele anului mult abordate s-a aflat și ieșirea, pentru prima oară, a oamenilor în cosmos. Există însă o temă care a suscitat prea puțin atenția acelora care au întocmit astfel de clasamente. Caracterul ei dramatic a făcut ziarul NEW YORK TIMES, ca, în ultimul număr pe anul trecut, să-i consacre un amplu articol-bilanț. Patru milioane de oameni din Italia și Grecia, Spania și Portugalia, Turcia, au emigrat în căutare de lucru spre Franța și Germania Occidentală, Elveția, Belgia, Olanda și chiar spre țările scandinave. Numărul lor este în continuă creștere. Această masivă mișcare, care sărăcește resursele umane ale țărilor din care provin cei în căutare de lucru și îmbogățește și potențează economia unor țări capitaliste mai dezvoltate, a început încă la mijlocul deceniului trecut. Ea a căpătat o și mai rapidă dezvoltare, o dată cu anii '60. În 1954 numărul italienilor plecați la muncă în Germania Occidentală se cifra la 6 500. Cifra a sărit în mod spectaculos la 144 000 în 1960, pentru ca la începutul acestui an să se ridice la 372 000 de oameni. Autorul articolului menționat citează remarca unui funcționar de la serviciul de emigrație din Lisabona : „Portughezii cred că întreaga Franță este Champs-Elysées. Dar cînd ajung acolo ei descoperă Champigny". Acesta este un bidonville la 15 mile de Paris. „Locuințele — scrie NEW YORK TIMES — sînt oriunde o problemă critică pentru muncitorii străini... Principalul pentru acești oameni îl constituie însă faptul că ei sînt departe de casa lor, că ei sînt săraci. Suferă discriminarea". Într-un anume sens, situația muncitorilor străini amintește de ceea a negrilor din Statele Unite. Ei au condițiile de trai cele mai dezolante și sînt puși la munca cea mai murdară. Totodată, existența acestei rezerve de forță de muncă „depreciază salariile sau împiedică creșterea lor", pentru muncitorii din țările gazde. Desigur, există încă numeroase aspecte ale dramei pe care o trăiesc muncitorii emigrați, de la destrămarea familiilor și pînă la izolarea în care se văd nevoiți să trăiască. Viitorul lor apare tot mai nesigur. În Germania Occidentală, potrivit unor calcule menționate de SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, pînă în 1970 fiecare al treilea om din cîmpul muncii își va pierde actualul post ca urmare a automatizării progresive. În legătură cu aceasta, au început să se emită ipoteze asupra felului în care se va continua exploatarea mîinii de lucru străine. Unii au propus chiar următorul remediu : să nu mai fie atrasă forța de muncă străină în Germania Occidentală și în schimb să se facă investiții în țările cu un procent de șomaj ridicat.

Există însă și o altă față a monedei. Aproape simultan cu articolul din NEW YORK TIMES, buletinul de informații al lui „Morgan Guaranty Trust" a abordat problemele folosirii forței de muncă în Statele Unite. După opinia acestui buletin, chiar ținînd seama de creșterea numărului de tineri americani chemați în armată datorită războiului din Vietnam, numărul șomerilor nu se va reduce în 1966 sub 3,7% din efectivul mîinii de lucru.

Ambele relatări prezintă două fațete ale unor realități pregnante din lumea capitalistă contemporană : milioane de oameni care trebuie să-și părăsească căminul și patria în căutare de lucru și alte milioane de oameni obligați să constituie o „rezervă de șomeri". Fenomene contradictorii, al căror numitor comun este tragismul situației celor în cauză.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, L. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 2 (126)
VINERI
14 ianuarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

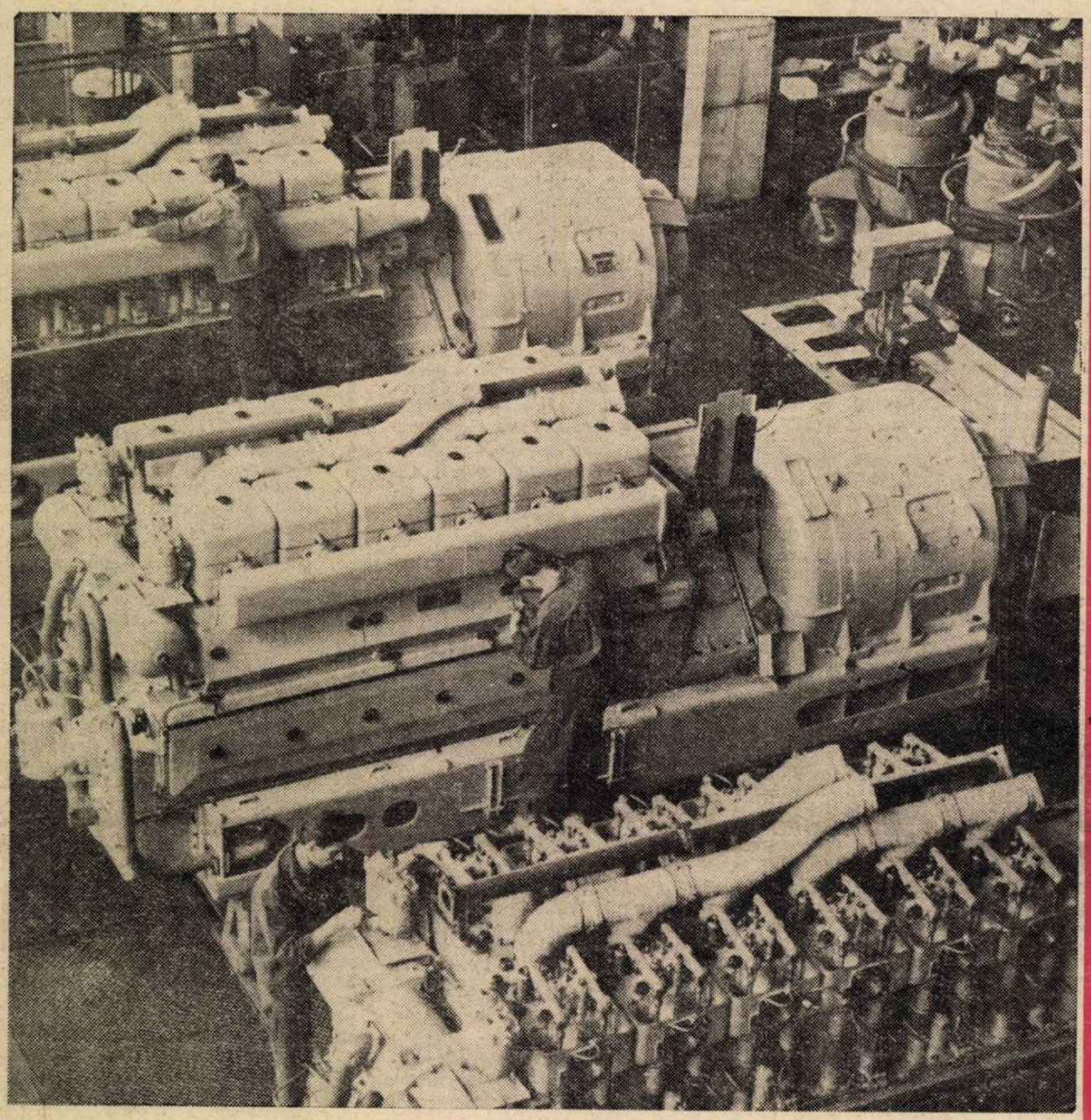

Reșița : în montaj motorul Diesel electric. La „cartea de vizită" a acestuia, specialiștii noștri au adăugat peste 200 de îmbunătățiri constructive

(Foto : Agerpres)

DIN SUMAR

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE – eveniment de seamă în formarea statului național român

- Însemnări despre Unire
- Participări transilvănene
- Ianuarie '59 în București

(paginile 8–9)

IN FIECARE INTREPRINDERE – MĂSURI EFICIENTE PENTRU ÎNDEPLINIREA PLANULUI PE ANUL 1966

(pag. 3)

AGENDA ECONOMISTULUI

(pag. 6)

DE LA CENSUS-UL ROMAN, LA RECENSĂMÎNTURILE MODERNE ALE POPULAȚIEI

(pag. 10)

ITINERAR BOEMIAN

(pag. 14)

Preocuparea de a urca cît mai repede treptele de automatizare în prelucrările pe mașini-unelte în diferitele uzine constructoare de mașini din țară este dezvoltată inegal. În folosirea extensivă și intensivă a mașinilor-unelte cu comandă-program, unor fapte pozitive lăudabile le stau în față, în alte uzine, insuficient interes și nesatisfăcătoare rezultate. Ce rezerve economice prezintă aceste mașini, cum pot fi ele folosite pe deplin ?

PROGRAME STABILITE PRIN CIFRE...
CIFRE CARE POT FI SUBSTANȚIAL ÎMBUNĂTĂȚITE

Folosirea integrală a capacității mașinilor-unelte cu comandă program

• TREPTE DE AUTOMATIZARE

UTILIZAREA în procesul de producție a mașinilor-unelte cu comandă după program reprezintă unul din cei mai importanți pași pe drumul automatizării în industria constructoare de mașini. Urmărind evoluția diferitelor tipuri de mașini-unelte realizate în ultimii ani, distingem cu ușurință mai multe **trepte de automatizare.**

• O primă treaptă pornește de la mașinile clasice cu comenzi manual-mecanice distribuite în diferite puncte ale mașinii, ajungînd la situația în care elementele de comandă pneumatice, hidraulice sau electrice, *centralizate pe blocuri de comandă*, permit o ușurare sensibilă a conducerii, evită comenzile greșite și asigură reducerea simțitoare a timpilor morți.

• O a doua treaptă constă în utilizarea unor dispozitive mecanice, hidraulice sau electrice (came, șabloane de copiere, limitatori de cursă), care permit realizarea unor *cicluri simple de prelucrare* eliberînd pe operator de necesitatea verificării la fiecare fază a preciziei dimensionale de prelucrare.

• Prin sistemele de limitare în spațiu a diverselor mișcări care determină prelucrarea mecanică, de *alegere automată a vitezelor de lucru, precum și de automatizare a secvenței (a succesiunii în timp) a acestor mișcări*, intrăm în domeniul vast al comenzilor programate. În aceste condiții, practic, întreg ciclul de prelucrare se desfășoară automat.

• Cu o treaptă mai sus se plasează așa-zisele mașini cu *comandă program numerică*. La acestea, comanda automată a procesului de lucru este realizată pe baza unui program stabilit prin cifre, cifre care corespund dimensiunilor, vitezelor de lucru, sculelor de prelucrare indicate în planul de operații. Sistemul numeric de programare permite efectuarea programării direct de către tehnolog, scurtînd considerabil timpul de reglaj la reprogramarea mașinii.

• În fine, ultima treaptă de automatizare este aceea în care prinderea și desprinderea piesei în și din poziția de lucru se face de asemenea automat, prin intermediul unor dispozitive de alimentare potrivite.

Pentru a obține un nivel contemporan de productivitate a muncii în industria de prelucrare a metalului, *aceste trepte de automatizare trebuie urcate cu pași repezi.*

Din ce în ce mai mult automatizarea mașinilor-unelte preocupă și trebuie să preocupe în continuare cadre largi de ingineri și economiști din industria noastră. Din ce în ce mai mult *comanda program*, una din cele mai importante trepte pe drumul automatizării, își găsește aplicare, atît în concepția tehnologilor, cît și în calculele operative de producție ale celor care conduc și realizează fabricația de mașini. Cele peste 200 de mașini-unelte cu comandă program cu care sînt dotate unele din cele mai importante uzine din țară, faptul că în ultimul timp industria noastră de mașini-unelte a început să fabrice în serie mașini cu un grad ridicat de automatizare, lucrările care se fac pentru extinderea comenzii program la alte tipuri, demonstrează că pășim pe aceste trepte.

• IDEI PRECONCEPUTE ȘI REALITĂȚI OBIECTIVE

IN legătură cu valorificarea cu maximum de eficiență a mașinilor-unelte cu comandă program trebuie combătute unele idei preconcepute și subliniate unele realități obiective.

Cea mai frecventă idee preconceputâ e definită de obicei astfel : automatizarea nu se poate valorifica în condițiile fabricației în serie mică, de aceea singurele tehnologii raționale sînt cele bazate pe mașini-unelte clasice. Susținătorii acestei idei își formulează astfel propria lor rămînere în urmă, propria lor necunoaștere a stadiului actual în tehnologia prelucrărilor mecanice.

Marele avantaj al mașinilor-unelte cu

ing. I. CRIȘAN
director general al Direcției tehnice din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

(Continuare în pag. 4)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CONDIȚIILE FUNDAMENTALE — ESTE NECESARĂ ACTUALIZAREA LOR

Reglementarea raporturilor contractuale între beneficiari și furnizori în sectorul construcțiilor de mașini este asigurată prin Condițiile Fundamentale, elaborate de fostul Ministerul Industriei Metalurgice și Construcțiilor de Mașini și aprobate prin H.C.M. din 1956. Dar actualele Condiții Fundamentale — deși li s-au adus modificări prin unele decizii ale Primului Arbitru de Stat — prezintă, după părerea mea, unele lacune, din care cauză modificarea și completarea lor sînt necesare.

Avînd în vedere că unele uzine, ca de pildă „Electroputere", au în profil produse cu un ciclu lung de fabricație și deci și o pregătire tehnico-materială mai îndelungată, propun ca la art. 4 al. 1 termenul fixat de 120 zile să fie modificat la 180 zile ; de asemenea, tot la acest articol, aliniatele ultim și penultim, termenul de 60 zile să fie modificat în 120 zile. La art. 5 al. 2, propun ca termenul de valabilitate al repartițiilor să fie fixat la 25 zile de la data emiterii, în loc de 35 zile (termenul de 35 zile, mult prea îndepărtat, nu permite furnizorului să-și asigure din vreme baza materială în vederea executării și livrării produselor la timp). Referitor la articolul 14, sugerez modificarea termenului de la 5 zile la 10 zile, deoarece din practică s-a constatat că cele 5 zile nu sînt suficiente pentru concilierea unei divergențe (majoritatea divergențelor se soluționează între 5 și 10 zile), întocmindu-se între timp dosare de arbitraj în mod inutil. Art. 35 cred că ar trebui abrogat, deoarece livrarea produsului sub aspect calitativ este garantată de furnizor prin trimiterea, o dată cu produsul respectiv, a buletinului de încercare și a certificatului de calitate sau prin autorecepție.

Paul DUGĂIȘESCU
Uzinele „Electroputere"-Craiova

LICEELE DE SPECIALITATE

● CONTABILITATEA, ÎN TREI „REPRIZE"

Este binevenită inițiativa revistei de a publica unele considerații ale cititorilor asupra viitoarelor licee de specialitate. În dezbaterea începută, aș vrea să-mi spun și eu părerea, pornind de la propria-mi experiență (absolvent al școlii medii de cultură generală și al școlii tehnice financiare, cu o anumită practică în producție) și ținînd seama și de faptul că unii dintre noi — acum studenți — se vor număra mîine printre cadrele didactice din învățămîntul mediu de specialitate.

Viitorul tehnician are nevoie de cunoștințe de literatură română, matematică, fizică, chimie, istoria și geografia României și de o limbă modernă — cunoștințe echivalente cu ale absolvenților liceului teoretic, dar într-un volum mai concentrat. În primii doi sau trei ani disciplinele amintite să dețină aproximativ 2/3 din numărul orelor, pentru ca apoi să scadă treptat, ca număr de obiecte și de ore, specialității revenindu-i în această etapă restul de 1/3 ; ponderea problemelor practice să crească mereu, în ultimii ani, pînă la absolvire. Optez pentru o asemenea repartizare a „materiei", bizuindu-mă pe cerințele pedagogice : întîi cunoștințe teoretice, apoi deprinderi practice.

Dacă durata liceului se va stabili la 5 ani, în ultimii doi s-ar crea posibilitatea unei pregătiri mai aprofundate în clase specializate în domeniile contabilității, planificării, statisticii și finanțelor.

Pornind de la experiența mea, apreciez că evidența contabilă poate fi bine însușită dacă se predă în trei cicluri. În primul an — „Teoria evidenței contabile" ; în al doilea — detaliat pentru industrie, iar la celelalte ramuri (agricultură, construcții, comerț) să se pună accentul numai pe particularități ; partea a treia — lucrări practice, monografii ample, lucrări legate de mecanizarea evidenței pentru ramura în care viitorul tehnician se specializează. Defalcarea aceasta se poate extinde și la studiul statisticii, al planificării și al finanțelor.

Teofil BOLCHIȘ
student, Facultatea de științe economice, Universitatea „Babeș-Bolyai"-Cluj

● PRO ȘI CONTRA UNOR PROPUNERI

În legătură cu viitoarele licee de specialitate s-au făcut multe propuneri ; printre ele sînt, însă, și unele care, după mine, nu ar putea asigura un profil corespunzător acestora. Astfel, în „Viața economică" nr. 49 din 1965, se sugerează specializarea pe anumite sectoare de activitate sau discipline, ca evidența contabilă, finanțe, comerț etc. ; o specializare prea rigidă poate avea însă influențe negative asupra orizontului și formării gîndirii economice a tinerilor absolvenți.

Specializarea liceelor economice ar putea fi orientată — cred eu — în două direcții, care să asigure specialiști în domeniul evidenței contabile pentru toate sectoarele de activitate și specialiști pentru planificare și evidență statistică. Dacă această diviziune s-ar face din primul an, în cadrul aceleiași școli, s-ar putea merge cu clase paralele. În ce privește alte specialități (finanțe, comerț etc.), acestea ar trebui să constituie discipline ce trebuie studiate în toate clasele, ele fiind necesare atît pentru contabili, cît și pentru planificatori.

Avînd în vedere lipsa mare de cadre tehnice cu studii medii necesare în domeniul organizării muncii, în liceele industriale un loc important ar trebui să se asigure organizării și normării muncii. De altfel, organizarea și planificarea întreprinderilor industriale, agricole și comerciale, vor trebui să se predea și în liceele economice, constituind una din disciplinele principale.

Consider judicioase propunerile cu privire la deprinderea elevilor cu munca de cercetare și analiză a proceselor și fenomenelor economice în perioada de practică, dar — adaug — și pe tot parcursul școlarizării, prin întocmirea unor lucrări, sub conducerea profesorilor de specialitate. Elevii vor înțelege astfel mai bine legăturile ce există între toate secțiunile planului economic.

În ce privește durata de școlarizare, ar fi indicată propunerea ce s-a făcut în „Viața economică" de a fi de 5 ani ; dar nu sînt de acord cu o altă propunere și anume organizarea a două cicluri — inferior și superior, deoarece elevii vor trebui din primul an să fie pregătiți în direcția specializării lor, încît să poată deveni buni tehnicieni.

Nu este potrivită nici propunerea ca liceele de specialitate să fie tutelate de unele ministere de resort. Experiența a dovedit că singurul minister care poate și trebuie să asigure buna funcționare a întregii rețele școlare — din toate punctele de vedere — este numai Ministerul Învățămîntului.

Constantin CUCOȘ
șeful Oficiului de muncă și salarii, Sfatul popular al regiunii Bacău

POVESTE NETERMINATĂ

Sînt nevoit să revin la o scrisoare anterioară trimisă de mine, în legătură cu echipamentul de excavator cu cupă directă. Scrisoarea a fost publicată în nr. 27/1964 al revistei, sub titlul „O cerere care peregrinează de 2 ani".

Ce s-a mai întîmplat de atunci ?

Noi am primit pentru acest echipament mult rîvnit repartiția nr. A 8516 a Ministerului Industriei Chimice, bazată pe repartiția nr. 435571 din 30 sept. 1965 a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, la Uzina „1 Mai" din Ploiești, pentru anul 1966. Deci, socotind și anul 1965, povestea acestui echipament se întinde într-al treilea an. Cum ?

Trimitem comanda noastră la Uzina „1 Mai"-Ploiești sub nr. 2069/23 oct. 1965, pe care adresanta o califică drept neclară (deși am folosit exact terminologia din cartea tehnică a excavatorului) și solicită trimiterea unui delegat, care s-o elucideze. Delegatul nostru se prezintă în ziua de 15 decembrie 1965 la Uzina „1 Mai", unde comanda „se clarifică" : uzina nu fabrică echipamentul cu cupă directă pentru excavatorul solicitat de noi, ceea ce ne confirmă și în scris cu adresa nr. 2/4784 din 15 decembrie 1965. În posesia acestei negații, delegatul nostru își continuă pelerinajul la Uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila, care totuși trebuie să știe ceva, avînd în vedere că fabrică și livrează curent excavatoare echipate cu cupă directă (care este, de fapt, și echipamentul de bază al excavatorului).

Uzina de utilaj greu „Progresul", însă, își declină competența ; pe originalul adresei noastre, prin care îi solicităm lămurirea situației, ea înscrie, semnează și întărește cu ștampila că acest echipament este fabricat de Uzina „1 Mai"-Ploiești, pe bază de repartiție de la M.I.C.M.-D.G.A.D. Degeaba insistă delegatul nostru, prezentînd tovarășilor de la „Progresul" negația scrisă din ziua precedentă a Uzinei „1 Mai", pentru că nu primește nici o informație suplimentară și se întoarce acasă cu mîinile pline cu... adrese și apostile contradictorii.

O logică simplă îmi impune concluzia că — din moment ce există și se fabrică în continuare excavatoare cu echipament cu cupă directă — undeva trebuie să se fabrice și acest echipament.

Andrei GAȘPAR
inginer-șef adjunct, Uzina de produse sodice Govora

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

● Confruntarea dintre exigențe și produs

PUBLICĂM noi răspunsuri primite în legătură cu raidul-anchetă în întreprinderile industriei alimentare privind calitatea produselor („Viața economică" nr. 42/1965) :

● **SFATUL POPULAR AL REGIUNII PLOIEȘTI :** S-a extins rețeaua de desfacere a subproduselor din carne în toate orașele și centrele muncitorești din regiune, înființîndu-se șase magazine specializate în principalele orașe ale regiunii. În urmă cu cîtva timp a fost analizat și modul cum Întreprinderea regională de industrializare a cărnii se preocupă de livrarea subproduselor din carne la nivelul comenzilor făcute de organizațiile comerciale. Constatîndu-se că nu întotdeauna s-au respectat cantitățile prevăzute în comenzi și nu s-a impulsionat livrarea unor subproduse, în special la organizațiile comerciale din regiune, s-au dat indicații și s-au luat măsuri de remediere a acestor lipsuri.

Gheorghe STAN
președintele Comitetului executiv

● **FABRICA DE CONSERVE „ZAGNA VĂDENI", RAIONUL BRĂILA :** Considerăm just articolul publicat în revista „Viața economică" și recunoaștem lipsurile arătate. Pentru a nu mai exista situații ca cele prezentate în revista dv., am luat măsuri privind ambalarea, etichetarea și aspectul produselor noastre, controlul conservelor pe bază de analiză chimică și bacteriologică. Personalul de la controlul tehnic de calitate va fi permanentizat, pentru ca prin controlul pe fiecare fază de fabricație să se întărească răspunderea personală. În plus, menționăm că laboratoarele noastre vor fi dotate cu aparatură și reactivi necesari efectuării analizelor amintite.

● **FABRICA DE CONSERVE „FRUCTONIL"-GIURGIU :** Articolul apărut în revista dv. a constituit pentru colectivul nostru încă un prilej de a-și analiza activitatea. Cu această ocazie, au fost stabilite măsuri adecvate. Dintre ele amintim : întărirea controlului la recepția ambalajelor, evidența spargerilor etc.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION GRECU, comuna Broșteni, Strehaia — În conformitate cu art. 63 din Codul Muncii, angajații cu program nenormat de muncă au dreptul la un concediu anual de odihnă de 15—25 de zile lucrătoare. Precizarea duratei concediului — între limitele menționate — se stabilește potrivit art. 19 din H.C.M. 186/1951, prin anexa la contractul colectiv de muncă, în care sînt prevăzute, atît funcțiile cu muncă nenormată, cît și durata concediilor ce li s-a stabilit.

ILIE ILARIU, economist I.R.E., Craiova — Vă mulțumim mult pentru cuvintele calde adresate colectivului nostru redacțional.

TOMA ERDÖS, orașul Brad — Am reținut propunerea dv.

ING. VICTOR NICOLESCU, Rîmnicu Vîlcea — Cadrelor care anterior absolvirii studiilor superioare și a examenului de stat au ocupat posturi inginerești, li se poate lua în considerare perioada lucrată ca vechime în funcții inginerești, în măsura în care posturile erau în aceeași specialitate cu cea dobîndită prin studii. Pentru a se putea lua în considerare ca vechime în funcții inginerești munca ce ați depus-o în anii 1953—1957, este necesar ca întreprinderea unde ați lucrat atunci să confirme funcția deținută și că activitatea desfășurată era de aceeași specialitate cu activitatea din construcții-montaj.

MELANIA DRAGHICI, Sfatul popular oraș Turnu Severin — Beneficiază în continuare de alocația de stat pentru copii, la care au avut dreptul în calitate de angajați, numai studenții care au fost scoși din producție de organizațiile de stat pentru a urma cursurile unor institute de învățămînt superior și cei care urmează cursuri postuniversitare.

BRAMBILA BLAZIUS, economist, Galați — Indemnizația plătită angajatului care pleacă în concediu de odihnă se calculează pe baza veniturilor avute în ultimele 12 luni premergătoare plecării în concediu. În consecință, angajatului care a plecat în concediu în luna septembrie 1 se calculează indemnizația pe baza salariului tarifar din perioada august 1964 — august 1965. Numai în cazul salariaților scoși din producție pentru a urma cursurile de calificare, specializare sau alte forme de învățămînt, pentru a îndeplini sarcini cu caracter obștesc, pentru satisfacerea obligațiilor militare, precum și al celor care se află în incapacitate temporară de muncă, se beneficiază de indemnizații sau ajutoare recalculate pe baza salariilor majorate.

ANTON ALBERT miner, Petrila — Ajutorul material acordat pe linia asigurărilor sociale de stat pentru incapacitate temporară de muncă, se calculează, în cazul celor care sînt pensionari de invaliditate de gradul trei, pe baza însumării salariului tarifar lunar cu pensia de invaliditate ce li se plătește pe timpul cît sînt angajați. Pe timpul cît pensionarul este în incapacitate temporară de muncă nu primește pensie.

V. CĂTUNEANU, N. IANORESCU, T. PREDESCU, economiști, agenția „Romtrans"-Constanța — Din propunerile trimise redacției, optăm pentru temele 1, 2, 6 și 8 din planul dv. tematic, cu recomandarea ca articolele să nu depășească 5—6 pagini dactilografiate la două rînduri.

AUREL ION, București — Angajatul care a cerut încetarea contractului de muncă din inițiativa sa la sfîrșitul trimestrului, nu pierde — în principiu — dreptul la premiul acordat pentru rezultatele obținute în acel trimestru în unitatea unde a lucrat. Desfacerea contractului de muncă din inițiativa angajatului presupune însă renunțarea la rezerva de 30% din premiile primite în trimestrele anterioare. Dar, atît acordarea premiului, cît și stabilirea cuantumului acestuia este de competența conducerii unității. Angajatul nemulțumit de modul de aplicare a regulamentului de premiere se poate adresa organelor ierarhic superioare pentru reanalizarea soluțiilor date.

ÎN FIECARE ÎNTREPRINDERE - MĂSURI EFICIENTE PENTRU ÎNDEPLINIREA PLANULUI PE ANUL 1966

ÎN aceste zile, cînd în întreprinderile industriale continuă dezbaterea sarcinilor de plan pe anul 1966, în centrul atenției colectivelor de muncă stă îmbogățirea planurilor M.T.O. Așa cum dovedește experiența anilor trecuți, orientarea judicioasă a măsurilor tehnico-organizatorice și, mai ales, înfăptuirea lor la termenele stabilite, constituie o verigă importantă de valorificare a noi rezerve interne, o pîrghie însemnată în perfecționarea continuă a activității întreprinderilor.

MODERNIZAREA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

IN scopul realizării sarcinilor sporite de plan, creșterii și îmbunătățirii calității producției de fire de bumbac și țesături, colectivul nostru a studiat și valorificat, an de an, noi și noi rezerve interne. Dacă în unele sectoare capacitățile de lucru asigurau condiții optime pentru producții sporite, în altele — situația era grea, fapt ce periclita îndeplinirea sarcinilor de plan pe întreprindere. **Așadar, armonizarea tuturor sectoarelor, în funcție de cerințele ridicate de buna organizare în flux a producției, a constituit și constituie, în continuare, una din preocupările noastre centrale.** În acest scop, a fost întocmit un plan de perspectivă care cuprinde dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție a unor sectoare.

Una din măsurile importante prevăzute a fost modernizarea secției de albitorie, secție-cheie pentru mărirea producției și îmbunătățirea calității în tot sectorul de finisaj.

Pînă în ultimii ani, secția albitorie era dotată cu utilaj de tip învechit, de diferite construcții. Datorită acestui fapt, caracterul procesului de producție era discontinuu, metodele de albire folosite fiind cele clasice — cu fierbere alcalină în autoclavă, albire cu hipoclorit pe clopot și depozitare în bazine. Fluxul discontinuu, precum și lipsa de spațiu, au dus la scurtarea timpului de depozitare interfazic, care adesea se realiza prin nerespectarea integrală a cerințelor impuse de procesul de albire.

În vederea înlăturării acestor dificultăți, s-a trecut la modernizarea utilajelor și aducerea procesului tehnologic la un flux cît mai rațional. Astfel, s-a mărit capacitatea de desancolare prin înlocuirea bazinului din lemn cu un bazin de fontă, care permite impregnarea produselor pe două benzi. Pe această cale s-a dublat capacitatea de producție a întregului sistem de pîrlire și impregnare și a sporit capacitatea de uscare cu 50%.

Vechiul sistem de clorare și acidulare a produselor era, de asemenea, necorespunzător ducînd la defecte în țesătură și în același timp la un consum mărit de clor și acid. Noile pipe de clorare și acidulare proiectate de un colectiv de ingineri din întreprindere, înlătură deficiențele menționate, ducînd la creșterea producției, îmbunătățirea calității albirii și la un indice de consum mai redus. Pentru o mai bună spălare a țesăturilor. mașinile care efectuează astfel de operațiuni au fost și ele modernizate.

În urma sporirii producției de țesături albite capacitatea mașinilor de uscat a devenit insuficientă. În scopul sporirii capacității de uscare, aceste mașini au fost modernizate. În prezent, ele totalizează un spor de capacitate de 150%, care echivalează cu sporul de producție realizat în fazele premergătoare. **Datorită modernizărilor efectuate în secția albitorie, se obține o producție cu 15% mai mare față de producția medie din ultimii ani.**

Ținînd seama de nivelul producției stabilit pentru acest an mai sînt în curs de realizare și alte importante măsuri. Astfel, capacitatea de producție în albitorie va fi mărită prin înlocuirea unei autoclave de 17 mc cu 2 autoclave a 10 mc fiecare, reprezentînd o creștere de circa 18% la această fază. Se va introduce un nou sistem de vopsire a firelor de bobine tronconice, care va determina creșterea producției și îmbunătățirea calității produselor. Înlocuirea mașinii de filțuit cu o mașină de plușat, va asigura o creștere a producției la secția plușat cu 5%.

Ion TUFĂ
director
Industria Bumbacului-București

PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNIC

PORNIND de la faptul că progresul tehnic se înfăptuiește în zilele noastre pe scară largă, cuprinzînd în primul rînd sistemul de mașini, de instrumente de producție, la Întreprinderea Optică Română a existat preocuparea de a se înzestra procesul de fabricație cu mașini și utilaje avînd caracteristici tehnice superioare. Acțiunea a fost necesară în vederea lărgirii capacității de producție (în special la sectoarele de prelucrări mecanice și optice) ca și pentru înlocuirea unor utilaje vechi cu un randament scăzut. Valoarea utilajelor și a aparaturii de control și măsură achiziționate în 1965 se ridică la peste 2,2 milioane lei.

Avînd în vedere faptul că sectorul optic este unul din sectoarele prelucrătoare de bază aici au fost preconizate, încă cu mult timp în urmă, o serie de măsuri în scopul introducerii tehnicii noi — procedee noi de lucru care au avut ca urmări : reducerea manoperei de polizare la 40%, eliminarea muncii fizice la atelierul de ebosare și mărirea productivității muncii la prelucrarea prismelor, posibilitatea realizării unor regimuri intensive de lucru etc.

S-au asimilat o serie de produse noi, de înaltă tehnicitate și au fost îmbunătățite unele produse existente în fabricație. Aceste acțiuni au avut drept rezultat obținerea unor economii la prețul de cost de 800 000 lei. De pe urma inovațiilor a rezultat o economie antecalculată de 1 800 000 lei.

Pentru anul 1966, planul M.T.O. prevede continuarea acțiunii de introducere în producție a celor mai noi mașini, utilaje și procedee de fabricație la nivelul tehnicii actuale. Se va merge mai departe pe linia creșterii capacității de producție în sectoarele de bază prin dotarea acestora cu noi utilaje de înaltă productivitate. În paralel, cu ajutorul colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri, se vor căuta soluții noi pentru modernizarea utilajelor existente.

Sînt prevăzute o serie de măsuri menite să asigure promovarea în continuare în cadrul întreprinderii a progresului tehnic : mecanizarea operațiilor de prelucrare a pieselor optice de dimensiuni mici ; modernizarea unei mașini de debitat sticlă cu discuri cu diamant sinterizat ; execuția unei mașini de grăduit tole ș.a. Se va îmbunătăți din punct de vedere constructiv preamplificatorul magnetic de la produsele APT—16—2 și APS—16—1, cu o eficiență economică antecalculată de 400 000 lei, precum și produsele : aparat de mărit, microscop școlar, electrocardiograf, compresor și truse de sudură cu o eficiență antecalculată de 700 000 lei.

Ion GÎRDU
director adjunct
I. O. R.

Mihai SAFTA

PRODUSE CU INDICI TEHNICO-ECONOMICI RIDICAȚI

UZINA noastră a livrat în anul 1965 peste plan produse în valoare de 1 000 000 lei, realizînd însemnate economii la prețul de cost.

În 1966 **va trebui să sporim producția cu peste 17% față de realizările din 1965, fără investiții, adică în condițiile suprafețelor de producție existente.**

În lumina plenarei C.C. al P.C.R. din 8—10 decembrie, vom pune în acest an un accent deosebit pe promovarea progresului tehnic, în scopul îmbunătățirii calității produselor pe care le fabricăm. În acest sens, un colectiv de ingineri și tehnicieni din cadrul serviciilor de concepție a întocmit proiectul privind îmbogățirea sortimentului cu produse noi. Ne **propunem să asimilăm 6 produse noi, printre care mașina de săpat gropi, lopata mecanică și agregatul mobil de tencuit.** Totodată, urmărim în egală măsură atingerea unui nivel tehnic superior și la produsele pe care le realizăm în mod curent. De exemplu, ulterior omologării betonierelor de 250 l și 500 l, cu cădere liberă și amestec forțat, în exploatare, s-a constatat că schema electrică și în special aparatajul electric de pornire și protecție, nu asigură funcționarea corespunzătoare a acestor utilaje. Serviciul constructor-șef din cadrul uzinei, în colaborare cu Institutul de aparate-București, a revizuit schema electrică a betonierelor. Prototipul cu noua schemă electrică a fost experimentat și a dat satisfacție în condiții de șantier. Așadar, **începînd din 1966 toate betonierele vor fi executate cu instalația electrică modificată.**

Un alt exemplu semnificativ. Uzina noastră construiește în medie pe an 2 500 buc. palane manuale cu melc (mecanisme de ridicat). Fără a avea reclamații asupra calității acestor produse, ne dăm seama că din punct de vedere constructiv ele nu se ridică încă la nivelul realizărilor actuale ale tehnicii. Ne-am propus, deci, să înlocuim palanele cu melc cu palane cu planetar, care prezintă parametri tehnici superiori față de vechea construcție. **Menționăm că anul trecut pe linia modernizării produselor fabricate, s-au proiectat și omologat troliile manuale modernizate, urmînd ca în 1966 să executăm aproximativ 500 bucăți trolii manuale după proiectele noi.**

În scopul îmbunătățirii calității produselor au fost elaborate numeroase măsuri tehnico-organizatorice. Printre altele, se prevede executarea unor repere în matrițe fără bavură, înlocuirea parțială a profilelor din laminate cu profile ambutisante și reproiectarea unor repere din fontă în construcții sudate sau ambutisate. Totodată, s-au luat măsuri pentru determinarea rațională a necesarului de S.D.V.-uri, în raport cu necesitățile procesului tehnologic. S-a trecut la confecționarea de modele din aluminiu în locul modelelor de lemn, pentru a se mări astfel durabilitatea acestora.

ing. L. HUBNER
șeful serviciului plan
Uzina „Steaua Roșie"-București

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MASEI LEMNOASE

COMBINATUL de industrializare a lemnului din Pitești — intrat parțial în funcțiune în 1961 — numără în prezent 9 fabrici, avînd un profil foarte complex. Capacitatea sa permite prelucrarea anuală a 413 000 mc masă lemnoasă.

Între principalele sarcini ce revin acestei noi unități forestiere, se află valorificarea superioară a masei lemnoase. În etapa finală — mai sînt de dat în funcțiune două unități noi — indicele de utilizare a masei lemnoase conform proiectului va trebui să fie de 75%. **Organizarea superioară a muncii și a producției, grija față de croirea și folosirea rațională a lemnului în funcție de calitate, a făcut cu putință ca încă din 1965 indicele de utilizare pe combinat a masei lemnoase să fie de 77%. Planul pe 1965 a fost realizat de combinatul nostru încă de la 20 decembrie la toți indicatorii, obținîndu-se o economie la preț de cost de aproape 720 000 lei și beneficii de peste 1 600 000 lei peste prevederi.**

În anul 1966, combinatului îi revin sarcini mult superioare realizărilor anului trecut : **producția-marfă crește cu 25%, productivitatea muncii cu 20%, iar sarcina de reducere a prețului de cost este de 4%.** Anul acesta constituie piatra de încercare a colectivului nostru de muncă, deoarece **este primul an cînd toate secțiile vor trebui să lucreze la capacitatea proiectată.** Importante sarcini ne revin și în domeniul exportului, produsele noastre fiind livrate în 20 de țări.

Colective de specialiști din combinat au studiat din vreme posibilitățile de îmbunătățire și perfecționare a proceselor de producție și au propus conducerii numeroase măsuri eficiente care, în cea mai mare parte, au fost incluse în planul M.T.O. Ele prevăd punerea în funcțiune a noi instalații, extinderea mecanizării, valorificarea mai largă a deșeurilor de lemn etc.

În acest scop, colectivul combinatului colaborează strîns cu specialiștii Stațiunii Institutului de studii și proiectări forestiere, care își desfășoară activitatea în incinta întreprinderii noastre. Prin înființarea acestei stațiuni, I.N.C.E.F. a adus o contribuție la legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de nevoile producției.

Ca prime rezultate ale colaborării cercetării științifice cu producția la întreprinderea noastră, putem arăta experimentarea cu succes a sistemului de finisare a mobilei cu lac poliesteric ud pe ud, prin care se scurtează ciclul de fabricație, precum și experimentarea utilizării epuizantului (rămășițe lemnoase de la extragerea taninului) în fabricarea plăcilor fibrolemnoase. Dintr-un calcul făcut, a rezultat că utilizarea acestui epuizant va aduce un beneficiu economiei naționale de circa 4 000 000 lei anual.

Discutarea cu întreaga masă de salariați a măsurilor privitoare la asigurarea îndeplinirii prevederilor de plan pe 1966, a dus la descoperirea de noi și importante rezerve interne, a căror valorificare va determina utilizarea și mai eficientă a masei lemnoase.

Virgil SAVASTRU
șeful serviciului plan
Combinatul de industrializare a lemnului-Pitești

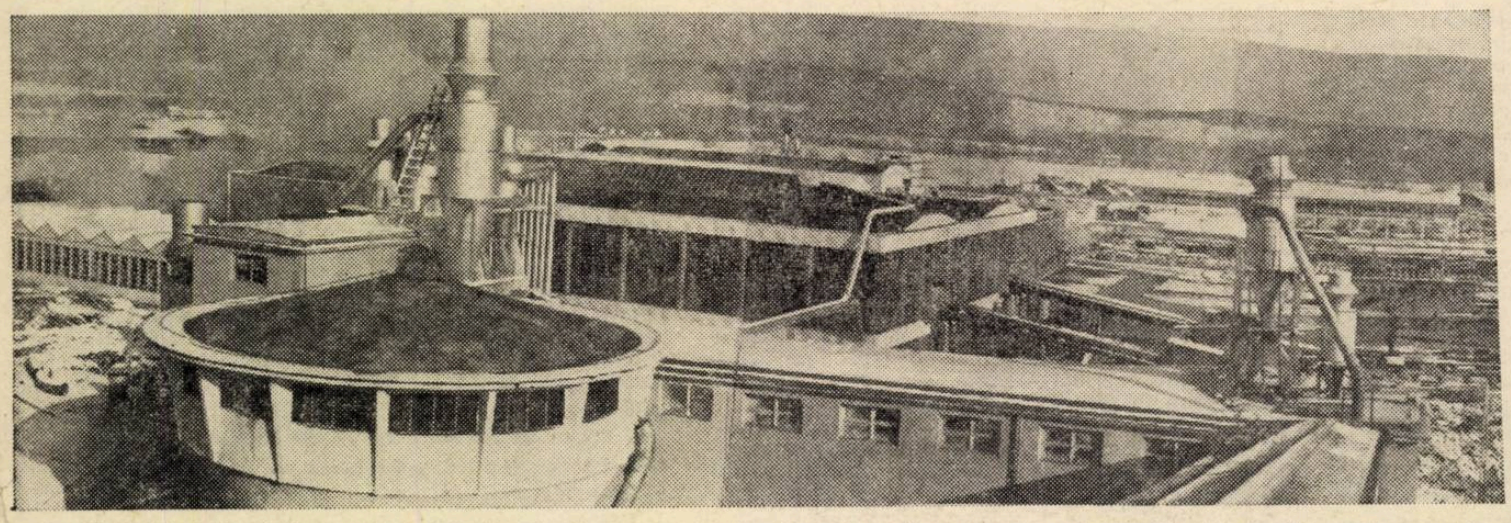

Combinatul de industrializare a lemnului din Pitești — o modernă unitate intrată în funcțiune în ultimii ani. În fotografie : secția gatere și depozitul de bușteni care o alimentează. (Foto : V. GODEANU)

PROGRAME STABILITE PRIN CIFRE... CIFRE CARE POT FI SUBSTANȚIAL ÎMBUNĂTĂȚITE

(Urmare din pag. 1)

comandă program, față de mașinile introduse în fabricația de mare serie cu zeci de ani în urmă, constă tocmai în faptul că **fac accesibilă automatizarea prelucrărilor în serii mici.** Mașinile moderne cu comandă program, atît cele cu program secvențial, cît mai ales cele cu program analogic sau numeric, se caracterizează printr-o **enormă elasticitate,** o foarte mare adaptabilitate la trecerea de la un reper la altul. Aceasta datorită faptului că schimbarea programului se poate face în timpi relativ scurți, fără necesitatea construirii unor dispozitive de programare specifice fiecărui reper. Mașinile cu comandă program prezintă o importanță deosebită **în special** în domeniul fabricației în serie mică. **Ele permit să se aducă nivelul de productivitate al prelucrărilor mecanice la seriile mici, aproape de cel realizat cu ajutorul mașinilor agregat și liniilor-transfer automate în condițiile unei fabricații în serie mare.**

Valorificarea acestor avantaje poate fi în întregime compromisă dacă nu se ține seama de cîteva realități specifice mașinilor-unelte cu comandă program. E deosebit de important de avut în vedere că o mașină prevăzută cu comandă program costă considerabil mai scump decît o mașină clasică de același gabarit. De aceea e absolut necesar ca **mașinile-unelte cu comandă program să fie utilizate intensiv.**

E, de asemenea, binecunoscut faptul că sistemele de programare, deși în general foarte robuste, necesită o **întreținere considerabil mai atentă și mai calificată.** Nu trebuie neglijată nici întreținerea mecanică a acestor mașini, respectiv supravegherea atentă a felului în care ghidajele și lagărele asigură menținerea preciziei de prelucrare. Experiența dovedește că o mașină cu comandă program nesatisfăcător întreținută, poate să conducă la rezultate mai slabe decît o mașină clasică.

Rezumînd, e de reținut faptul că **planificarea utilizării și exploatarea mașinilor-unelte cu comandă program prezintă cerințe sensibil diferite de cele ale mașinilor clasice. Urcarea unei trepte pe scara automatizării, presupune și o treaptă superioară în concepția utilizării lor.**

● PRACTICA — O CONFIRMARE EVIDENTĂ A AVANTAJELOR ECONOMICE

REZULTATELE practice ale utilizării mașinilor-unelte cu comandă program confirmă eficiența excepțională care se poate obține atunci cînd ele sînt **folosite corespunzător cerințelor deosebite care le sînt caracteristice. Așa de exemplu,** *indicii extensivi de utilizare* **ai strungurilor revolver cu comandă program cu care este dotată** *Uzina mecanică-Cugir,* **prezintă o imagine favorabilă.** *În cursul trim. III al anului trecut, mașinile au fost folosite în două schimburi la un coeficient de încărcare de 90—98%.* **De asemenea, prezintă indici ridicați de încărcare unele mașini-unelte cu comandă program utilizate la** *U.C.M.-Reșița.*

În cadrul acestor uzine există, de asemenea, preocuparea de a *utiliza cît mai intensiv* **aceste mașini, de a trece cu ușurință de la un reper la altul, de a valorifica posibilitățile lor în condițiile unor serii mici de repere relativ complicate. Astfel, s-au obținut rezultate bune** *la strungurile revolver cu comandă program de la U.M.-Cugir, pe care au fost prelucrate loturi de 100—400 piese, precum și la unele mașini cu comandă program de la U.M.-Cugir, pe care au prelucrat loturi de ordinul a 25—50 piese.*

Rezultate bune s-au obținut și *la Uzinele „Independența"-Sibiu,* **prin utilizarea intensivă a strungurilor cu comandă program în fabricația reperelor de scule pneumatice.** *Mașinile respective prelucrează în 3 schimburi 52 repere diferite, gradul lor de încărcare fiind de 95,5%.* **Datorită timpilor scurți de reglaj la schimbarea programului, prelucrarea pe mașinile cu comandă program devine mai rentabilă decît prelucrarea pe mașini clasice la o serie mai mare de** *două* **bucăți. Creșterea productivității muncii la loturile uzuale de 20—100 bucăți este de peste 100%.**

● MAȘINI UTILIZATE NEȘTIINȚIFIC — REZULTATE SUB POSIBILITĂȚI

ACESTE rezultate pozitive, susceptibile și ele de îmbunătățire, nu au însă un caracter general. Astfel, la **Uzina „Progresul"-Brăila** *trei mașini de frezat cu comandă program nu sînt folosite la nivelul posibilităților lor. Un număr de mașini-unelte cu comandă program de la* **Uzinele „Timpuri noi"-București** *și* **I.M.U.M.-Medgidia,** *se folosesc ca mașini clasice, reducîndu-se astfel productivitatea lor la nivelul unor mașini universale obișnuite. La* **Uzinele „23 August"-București,** *față de 19 mașini existente, dotate cu comandă program, dispozitivele de programe erau folosite, la finele trim. III anul trecut, la numai 9 dintre ele.*

La alte uzine, deși dispozitivele de programare sînt date în exploatare și funcționează corect, datorită unei pregătiri insuficiente a lucrului, mașinile cu comandă program respective sînt insuficient încărcate, în timp ce la mașinile clasice apar strangulări. Tot în legătură cu lipsa de preocupare pentru utilizarea cu maximum de eficiență a acestor mașini este de criticat procedeul de a le încărca pe perioade îndelungate cu comenzi (de serie) de repere simple, pentru a căror execuție pot fi găsite soluții tehnologice productive pe alte căi. Astfel de situații existau în trim. III/1965 la mașinile-unelte cu comandă program din parcul **Uzinelor „Unirea"-Cluj și Uzina mecanică-Plopeni.**

Cu atît mai mult sînt demne de popularizat realizările acelor colective care depun **o muncă științifică pentru a stabili domeniile optime de folosire a unor mașini cu comandă program, sau pentru a realiza prin modernizarea unor mașini clasice, mașini cu grad înalt de automatizare.** *Așa, de exemplu, la* **Întreprinderea „Autobuzul"-București** *s-a depus o serioasă muncă de experimentare, bazată pe metode științifice, a strungului cu comandă program analogică tip SNA-320, realizat în colaborare cu Institutul de proiectări și automatizări din București și Uzina „Strungul"-Arad. Sistemul de programare al acestei mașini se bazează pe înregistrarea programului pe o bandă magnetică, prin realizarea manuală a unei prime piese model.*

În cursul unei experimentări de lungă durată în condiții normale de lucru, care a permis și verificarea siguranței în funcționare, s-a dovedit valabilitatea soluției adoptate, care concurează cu succes soluțiile echivalente cu comanda numerică. Mașina a lucrat în regim de 8 ore zilnic piese de tip ax, lotul de piese fiind de 20 pînă la 400 bucăți. Experiența acumulată la Uzina „Autobuzul" reprezintă un bogat bagaj de informații care va fi valorificat în cursul anului viitor o dată cu intrarea în fabricație de serie a strungurilor prevăzute cu acest sistem de comandă program. **Față de un strung clasic, strungul cu comandă program tip SNA realizează o producție medie de circa 3 ori mai mare — în condițiile unor schimbări de program efectuate între 60—120 minute.**

O altă uzină în care preocuparea pentru automatizarea prelucrărilor este vie, desfășurîndu-se la un înalt nivel tehnic, este **Uzina de pompe-București.** *Lucrările au fost axate în special în direcția modernizării unor mașini-unelte, prin specializarea și dotarea lor cu un sistem de comandă program secvențială.* **Prin modificările aduse unui strung clasic de tip DXIIKS-32, care a fost specializat pentru prelucrarea rotoarelor de pompe, mașina a fost transformată într-un agregat în cadrul căruia comanda program asigură, în mod automat, strunjirea la cotele necesare prin copiere după șablon, precum și schimbarea turației și a avansului în conformitate cu cerințele de optimum tehnologic.** *Numărul de prinderi s-a redus de la 5 la 2, precizia pieselor a crescut considerabil, iar productivitatea muncii s-a dublat.*

SITUAȚIA existentă în privința modului de folosire a avantajelor economice a mașinilor-unelte cu comandă program, impune măsuri eficiente în toate întreprinderile. În primul plan se cere studierea de către cadrele de specialiști a posibilităților de prelucrare a unui număr cît mai mare de repere complexe la aceste mașini, încărcarea lor în toate schimburile de lucru. În al doilea rînd, se impune sintetizarea experienței acumulate pentru a fi generalizată ca metodă de bază.

Mașinile-unelte cu comandă program — cu toate treptele de automatizare ce le dețin — asigură, în condițiile unei raționale utilizări, o înaltă eficiență economică — piese prelucrate de calitate, executate într-un timp redus, cu cheltuieli mult mai mici față de celelalte tipuri de mașini.

● „TIP 1966"

NOUL an își pune amprenta pe numeroase realizări. Dintre acestea se evidențiază, înainte de toate, produsele noi care prefațează pașii înainte ai industriei noastre pe calea diversificării și perfecționării producției. Iată și două exemple pentru a ilustra ce cuprinde în sine noțiunea de „Tip 1966".

● Un colectiv de specialiști ai Întreprinderii pentru industrializarea lemnului din Reghin a conceput și executat **un nou tip de combină autopropulsată destinată recoltării și impachetării stufului din Delta Dunării.** Această combină are o productivitate dublă în exploatare față de tipurile existente. În „fișa biografică" a noului agregat atrag atenția cîteva elemente deosebite: combina va avea o capacitate mare de manevră, datorită faptului că plutește pe două flotoare, iar sistemul de propulsie cu elice îi permite să se deplaseze în ritm rapid.

● Răspunzînd cerințelor în creștere ale constructorilor de locuințe, colectivul Întreprinderii de prefabricate din beton-Roman a început să producă în serie **un nou tip de panouri mari.** Caracteristici tehnice: panourile au o izolație termică superioară realizată prin fețele exterioare din beton celular autoclavizat; greutatea lor este cu 10% mai mică față de tipurile de aceleași dimensiuni produse pînă acum; fiecare panou, potrivit destinației, cuprinde toate elementele necesare montării instalațiilor electrice, termice și sanitare. Producția noului tip de panouri prevăzută pe 1966 este echivalentă cu 1 500 de apartamente.

● PUNCTE DE PORNIRE...

SĂPTĂMÎNA pe care o încheiem, a doua a noului an, a continuat o tradiție: zilele ei sînt jalonate cu noi puncte de pornire spre realizări mai

CURIER

mari. Reconstituind itinerarul faptelor străbătute de numeroase colective, consemnăm:

● Deschiderea de NOI ȘANTIERE: unul la Oradea, unde se va ridica o modernă fabrică de zahăr (cu o capacitate de prelucrare de 3 000 tone de sfeclă în 24 ore) și altul la Iași, unde se va construi o fabrică de paste făinoase și biscuiți (cu o capacitate de 60 de tone de produse în 24 de ore).

● Punerea în funcțiune a NOI INSTALAȚII MODERNE, PERFECȚIONATE: **o linie tehnologică complet mecanizată pentru turnarea chiulaselor și colectoarelor la motorul de autocamioane („Steagul roșu"-Brașov); un agregat automat, pe bază de comenzi electronice, care execută operațiile de presare a rulmenților (Uzina „Rulmentul"-Brașov); instalații care mecanizează complet turnătoria Fabricii de faianță fină (Sighișoara).**

● Completări la capitolele începute în anul precedent: **pe șantierul hidrocentralei de pe Argeș** s-au înregistrat două fapte deosebite: **începerea operației de oprire a apelor riului în vederea umplerii lacului de acumulare și terminarea finisajului la uzina electrică subterană; la Fabrica de caprolactamă de la Uzina de fire și fibre sintetice din Săvinești au început probele mecanice ale utilajului; la Uzina de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău, o dată cu terminarea halelor, s-au montat și primele utilaje.**

● ...ȘI FINALIZĂRI

● **Au început să producă două din secțiile de bază ale Întreprinderii integrate de lînă „Palas"-Constanța: filatura și țesătoria.** Primii 10 mii de metri pătrați de stofă au și fost furnizați beneficiarilor.

● **Fabrica „1 Septembrie" din Satu-Mare s-a îmbogățit cu o nouă secție, cea de emailare.** Aici, în fiecare oră se livrează 1 100 de kg de piese emailate.

● **Secția de prelucrare a etilenei a Fabricii de mase plastice din Buzău a realizat, zilele trecute, primele sale produse.**

● **Secția de tricotaje a Fabricii de ciorapi și tricotaje din Sebeș a fost inaugurată cu două luni înainte de termenul prevăzut.**

ACORDURI

La 8 ianuarie 1966 s-a semnat la Phenian Acordul privind schimbul de mărfuri și plățile între Republica Socialistă România și R.P.D. Coreeană pe anul 1966.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Mașinimport" a semnat cu firma „Golay Buchet" din Elveția, un contract pentru importul unei linii tehnologice automate de fabricat umbrele, compusă din utilaje monobloc cu acționări centralizate care permit executarea simultană a unui număr de 3—5 operații.**

Pe baza unui contract încheiat cu firma „Peltzer & Ehlers" din R. F. Germană, se va importa o mașină de presat la rece role conice tip GB-35, destinată fluxului tehnologic de uzinare mecanică a rulelor conice pentru rulmenți.

● **„Mașinexport" a perfectat un nou contract pentru exportul în R. P. Polonă a 50 de locomotive Diesel electrice. Pînă în prezent au fost livrate 15 locomotive. În ultima perioadă s-au livrat în Mexic diferite mașini-unelte ca: shapinguri, mașini de găurit și ferăstraie alternative, iar în R.S.F. Iugoslavia circa 2000 de mașini de spălat rufe „Albalux".**

● **Întreprinderea „Metalimport" a încheiat contracte pentru exportul a 450 tone de plumb moale în R. F. Germană și Anglia, precum și pentru importul a 10 tone de tablă cositorită din Suedia.**

● **„Tehnoimport" a semnat cu firma „Ing. C. Olivetti" din Italia contracte pentru importul a circa 1 450 de mașini electrice de calculat și adunat, cu firma „Raccolta" din Austria un contract pentru importul a 300 de tone de hîrtie pergament cristal albit. Din Finlanda se vor importa 100 de tone de hîrtie sulfat electroizolantă.**

● **Întreprinderea „Chimimport" a perfectat exportul a circa 380 de tone de carbid în Cipru, Grecia, Liban și Siria, cauciuc sintetic CAROM-1500 în Turcia, polistiren de uz general incolor și colorat în R. F. Germană, R.A.U. și Turcia.**

În baza contractelor încheiate anterior, au fost livrate 3 500 de tone de carbid în Italia, 650 de tone de cauciuc sintetic în U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R. F. Germană, Izrael, Japonia, Noua Zeelandă, R.A.U. Turcia, 420 de tone de polistiren în R.P.D. Coreeană, R.S.F. Iugoslavia, R.A.U., Turcia.

● **Prin portul Constanța au fost livrate la export 1 400 de tone de tagle în Liban, circa 6 000 batali în Libia și Liban. Au sosit din import 1 000 de tone de bumbac din U.R.S.S., 880 de tone de măsline, circa 400 de tone de portocale și 200 de tone de smochine din Grecia, 220 de tone de lămîi și 160 de tone de arahide din Liban, 520 de tone de citrice din Cipru, 130 de tone de piper din Ceylon și 150 de tone de semințe de cînepă din Turcia.**

ÎN DEZBATERE

PROIECTUL LEGII DE BAZA A COOPERATIVEI AGRICOLE DE PRODUCȚIE

PRODUCȚII MARI POSIBILITĂȚI SPORITE DE ACUMULARE

PROIECTUL de statut al cooperativei agricole de producție, care va fi supus spre adoptare Congresului de înființare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, ne mobilizează puternic la o activitate mai organizată, mai perseverentă pentru creșterea producției agricole.

Pentru a ne aduce contribuția la îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului, noi am pregătit mai bine producția acestui an. Astfel, am asigurat semințe de cea mai bună calitate, o bază furajeră corespunzătoare atît din punct de vedere cantitativ cît și calitativ, îngrășăminte naturale și minerale în cantități sporite ș.a. O importanță sporită vom acorda unei mai judicioase organizări a producției și a muncii astfel încît să folosim mai intensiv pămîntul și celelalte mijloace de producție de care dispunem. Toate acestea vor face posibil ca producțiile din acest an să fie și mai ridicate.

Pe ultimii patru ani (1962—1965) noi am obținut în medie la hectar peste 2 000 kg grîu, circa 3 250 kg porumb boabe, peste 2 100 kg floarea-soarelui; de asemenea, am realizat aproape 2 000 de litri de lapte pe o vacă furajată.

Creșterea producției a constituit an de an *sursa principală a sporirii acumulărilor pentru dezvoltarea averii obștești.* În ultimii patru ani (1962—1965) acumulările la fondul de bază au fost în medie de 1 573 924 de lei.

Rolul hotărîtor al acumulărilor pentru creșterea producției și a veniturilor cooperatorilor se concretizează în construcții gospodărești, animale de producție, inventar agricol, mijloace de transport, instalații și amenajări tehnice ș.a. Cele 11 grajduri, 4 maternități pentru scroafe, 3 îngrășătorii de porci, 6 magazii pentru cereale, 6 autocamioane, 11 motoare stabile sînt numai o parte a bazei tehnice materiale de producție a cooperativei noastre. Cum e și firesc, pe temeiul dezvoltării economice a cooperativei au crescut an de an veniturile membrilor cooperatori.

În mod deosebit la capitolul al VI-lea al proiectului de statut este subliniat faptul că sporirea producției și repartizarea ei judicioasă între diferitele elemente și fonduri este cheia consolidării economice a cooperativei agricole. De aceea noi considerăm necesară *reglementarea evidenței acestor mijloace de bază, astfel încît să se cunoască valoarea și să se evidențieze consumarea* (uzarea) acestora în procesul de producție. Acest lucru are o deosebită importanță pentru buna organizare și urmărire a eficienței economice a procesului de producție în cooperativele agricole. De aceea, *propunem ca în proiectul de statut să se prevadă la alineatul „Cheltuieli materiale" includerea și a cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor de bază.* În această ordine de idei, noi așteptăm de la economiștii din domeniul agriculturii să elaboreze cadrul metodologic pentru rezolvarea acestei probleme.

Amortizarea constituie o cheltuială de producție și ea trebuie separată de acumulări. În timp ce fondul de acumulare are ca scop dezvoltarea producției an de an pe o scară tot mai largă, fondul sau cota de amortizare urmează să înlocuiască doar partea din mijloacele de bază care s-au uzat în procesul de producție. De aceea nu împărtășim părerea exprimată de tov. Mihai Mititelu, președintele cooperativei agricole „Nicolae Bălcescu", regiunea Bacău, cu privire la faptul că scopul cotei de amortizare ar fi „să concure la creșterea fondului de acumulare și să permită dezvoltarea producției din an în an pe o scară mai largă".

Mircea Dan ANGHEL
președintele cooperativei agricole de producție — Grindu, regiunea București

CONTRIBUȚII JURIDICE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA UNOR PREVEDERI

Criteriul care stă la baza atribuirii lotului de folosință personală

În articolul 4 din proiectul de statut se arată că adunarea generală **poate** să atribuie în folosința familiilor de țărani cooperatori loturi în suprafață de cel mult 30 ari. Expresia **poate** nu ni se pare cea mai potrivită deoarece ea ar putea conduce la concluzia că atribuirea lotului de folosință este lăsată la aprecierea adunării generale, cînd în realitate atribuirea lotului este o obligație și nu o simplă facultate. Iată de ce credem că textul ar putea fi formulat astfel: **„Din terenul agricol proprietatea cooperativei, adunarea generală atribuie, în folosința familiilor de țărani cooperatori, loturi în suprafață de cel mult 30 ari".**

Considerăm binevenită recomandarea comisiei de organizare pentru pregătirea Congresului de înființare a uniunii naționale a cooperativelor agricole de a include în proiectul de statut, la articolul 4, un aliniat nou cu privire la criteriile de atribuire a loturilor în folosință personală. Potrivit prevederilor proiectului de statut aliniatele 4 și 5 ale articolului 4 determină mărimea lotului de folosință după cum, la muncă, participă ambii soți sau numai unul din ei. Astfel, în cazul în care lucrează numai unul din soți, se atribuie familiei de țărani cooperatori o jumătate din lot, iar dacă lucrează ambii soți, se atribuie un lot întreg.

Este posibil ca, în cazurile cînd lucrează numai unul din soți și cînd deci ar trebui să se atribuie numai jumătate de lot, alături de el să mai lucreze și alți membri, spre pildă, 3—4 copii, care ca număr și deci ca aport în cooperativa agricolă au o contribuție mai mare decît familia care ar lucra numai prin soț și soție și căreia totuși i se repartizează un lot întreg de folosință. Or, termenii soț și soție nu pot avea altă semnificație decît aceea de a constitui criteriul după care se determină ceea ce proiectul de statut denumește „familie de țărani cooperatori".

Înlăturarea unor neconcordanțe în legislație

Potrivit articolului 8 din proiectul de statut, pot fi membri ai cooperativei agricole de producție cei care au împlinit vîrsta de 16 ani. Această parte a textului suscită nedumeriri sau are anumite implicații. Într-adevăr, potrivit articolului 10, aliniatul 2 din decretul nr. 31 din 30 ianuarie 1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, minorul între 14—16 ani are capacitate de exercițiu restrînsă, el putînd încheia un contract de muncă sau să intre într-o cooperativă agricolă de producție sau într-o organizație cooperatistă cu încuviințarea prealabilă a părinților sau tutorelui și pe baza unui aviz medical.

Cum decretul 31/1954, formează dreptul comun, și cum, pe de altă parte, dispozițiile referitoare la capacitatea persoanei fizice sînt de „ordine publică", credem că textul art 8 din proiectul de statut ar putea căpăta forma definitivă — exact în actuala redactare — numai dacă și în măsura în care, textul articolului 10, aliniatul 2 din decretul 31/1954, s-ar modifica corespunzător.

Încetarea calității de membru și consecințele ei patrimoniale

Articolele 12 și 13 din proiectul de statut stabilesc modalitatea prin care încetează calitatea de membru cooperator. Astfel, articolul 12, aliniatul penultim, se referă la încetarea calității de membru cooperator, ca urmare a îndepărtării sale din cooperativă de către adunarea generală pentru săvîrșirea unor fapte deosebit de grave; articolul 13 se referă la încetarea calității de membru cooperator prin retragerea din cooperativa agricolă.

Situațiile, deși deosebite, se aseamănă sau au un numitor comun, anume încetarea calității de membru. Așa fiind, reglementarea trebuie, ni se pare, să fie unitară, sub aspectul consecințelor patrimoniale legate de încetarea calității de membru. Cu alte cuvinte, s-ar părea că, în cazul îndepărtării din cooperativă, membrul cooperator ar avea dreptul numai la remunerarea muncii prestate și nu și la restituirea contravalorii părții sociale din bunurile aduse de el în cooperativă, drept prevăzut expres numai pentru cazul retragerii din cooperativă (vezi art. 13). Or, important și comun ambelor situații este faptul că și într-un caz și în celălalt încetează calitatea de membru al cooperativei, ceea ce — după cum am spus — trebuie să determine o reglementare unitară sub aspectul consecințelor patrimoniale. Altfel spus, și într-un caz și în celălalt, trebuie să se restituie contravaloarea părților sociale. Pentru a întregi explicațiile, sub acest punct subliniem că nicăieri nu se arată cum se formează „fondul" părților sociale ce urmează a se restitui.

Un principiu unitar de echivalare a muncii

Potrivit prevederilor articolului 21, adunarea generală poate hotărî acordarea unei cote-părți din producția obținută la anumite culturi fără a mai calcula și zile-muncă. Textul trebuie pus de acord cu prevederile articolului 4, aliniatul 3, care vorbește de atribuirea lotului de folosință membrilor care au efectuat minimul de zile-muncă stabilit de adunarea generală, precum și cu articolul 22 care vorbește de retribuirea președintelui în funcție de numărul mediu de zile-muncă efectuat de cooperatori, a vicepreședintelui, brigadierilor, contabililor etc.

Dacă pentru aceste munci nu se mai calculează zile-muncă (desigur într-o echivalență teoretică), înseamnă că, pe de o parte, cei ce le-au efectuat trebuie (în cazul cînd n-au mai făcut și alte munci) considerați a nu fi realizat minimul de zile-muncă, ceea ce e de natură să influențeze asupra determinării mărimii lotului de folosință. Pe de altă parte, neechivalarea muncilor respective în zile-muncă este de natură să influențeze negativ calculul retribuției cuvenite președintelui și altor persoane cu funcții de conducere sau administrative, deoarece numărul mediu de zile-muncă efectuat de cooperatori, în funcție de care se face retribuirea președintelui și a celorlalți, nu cuprinde și zilele-muncă consumate la recoltarea culturilor prevăzute la articolul 21.

Aceste neajunsuri pot fi înlăturate printr-o prevedere care ar stabili că, indiferent de modul cum se face retribuirea pentru efectuarea muncilor amintite (acordarea unei cote-părți din producția obținută) ele, astfel efectuate, se echivalează (teoretic) în zile-muncă.

Participarea la conducerea treburilor obștești — consecință a calității de membru

În sfîrșit, o ultimă observație se referă la articolul 30, litera n din proiectul de statut care prevede că adunarea generală poate hotărî suspendarea temporară a dreptului de vot al cooperatorilor, care, fără a avea motive bine întemeiate, nu îndeplinesc numărul de zile-muncă stabilit.

Măsura suspendării temporare a dreptului de vot ni se pare a nu corespunde principiilor statornicite în proiectul de statut și, în primul rînd, principiului democrației cooperatiste interne.

Participarea permanentă și activă a membrilor cooperatori, prin adunarea generală sau prin adunarea împuterniciților, la rezolvarea treburilor obștești trece ca un fir roșu prin întreg proiectul de statut, constituind chezășia dezvoltării și consolidării fiecărei cooperative agricole de producție.

Participarea la conducerea cooperativei agricole este un drept statutar legat intim de calitatea de membru al respectivei cooperative agricole de producție. Prin urmare, un astfel de drept nu se poate pierde decît prin încetarea calității de membru, fie prin îndepărtare (articolul 12, aliniatul 4), fie prin retragere (articolul 13). Este considerațiunea pentru care apreciem că textul nu-și găsește deplină justificare.

Ion BOTEZ
consilier juridic

O REGLEMENTARE UNITARĂ A SANCȚIUNILOR DISCIPLINARE

PROGRESUL cooperativei agricole, creșterea producției și a veniturilor membrilor își au izvorul în munca unită a cooperatorilor, în participarea creatoare a fiecăruia la procesul de producție. În proiectul noului statut, la capitolul în care se vorbește despre drepturile și îndatoririle membrilor cooperatori, se subliniază necesitatea ca fiecare să muncească conștiincios, să respecte disciplina muncii, să execute lucrări de bună calitate. **Respectarea acestor cerințe reprezintă nu numai o obligație a fiecărui membru cooperator, dar și o condiție de bază a succeselor.**

În cazul cînd au loc abateri care pot prejudicia bunul mers al producției, organele de conducere ale cooperativei agricole sînt în măsură să aplice sancțiunile cuvenite. În forma actuală proiectul de statut al cooperativei agricole de producție prevede numai sancțiunile următoare: îndepărtarea din cooperativa agricolă a membrului cooperator în cazul cînd a săvîrșit fapte deosebit de grave (articolul 12, aliniatul penultim) și suspendarea temporară a dreptului de vot al cooperatorilor care, fără a avea motive bine întemeiate, nu îndeplinesc numărul de zile-muncă stabilit de adunarea generală (articolul 30 litera n).

Ținînd seama că această lege de bază a cooperativei agricole de producție asigură prin prevederile sale cadrul juridic cel mai adecvat pentru dezvoltarea și consolidarea acestora, **considerăm că o reglementare sistematică și unitară a sancțiunilor disciplinare ar trebui să fie cuprinsă în statut.**

O atare reglementare ar cuprinde o gamă de sancțiuni disciplinare pe grade sau trepte, în raport cu care să se asigure posibilitatea unor diferențieri sub aspectul gravității abaterii disciplinare. De aceea, **propunem** ca în proiectul de statut **să se includă** următoarele: **pentru proasta gospodărire, atitudine neînstă față de avutul obștesc, lipsă nemotivată de la lucru, precum și săvîrșirea oricărei abateri de la disciplina muncii, consiliul de conducere aplică celor vinovați sancțiuni disciplinare ca: avertisment, refacerea fără plată a lucrărilor executate necorespunzător, trecerea la o muncă inferioară cu sau fără termen.**

În lipsa unei reglementări, într-un sistem închegat și unitar, a sancțiunilor disciplinare de către statutul cooperativei agricole, ar fi posibil ca aceste sancțiuni să difere de la o cooperativă agricolă la alta, adunarea generală a fiecărei cooperative agricole de producție putînd, prin aprobarea regulamentului de ordine interioară (articolul 30, litera f) să stabilească acele sancțiuni disciplinare care i se par a fi cele mai corespunzătoare.

S-ar putea susține că sancțiunile disciplinare, fiind stabilite de către Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, ar asigura o reglementare unitară a sancțiunilor disciplinare, neputînd exista, sub acest aspect, deosebiri de la o cooperativă agricolă la alta. Obiecția formulată de noi se menține însă, deoarece este posibil — cel puțin teoretic — ca o cooperativă agricolă să nu se afilieze la uniunea raională, caz în care, hotărîrile acesteia, ale uniunii regionale și Uniunii Naționale, nu sînt obligatorii pentru ea.

Pentru acest principal argument și ținînd seama și de faptul că aceasta este linia urmată și de statutele celorlalte organizații cooperatiste care stabilesc — cel puțin într-un cadru general — sistemul sancțiunilor disciplinare — (regulamentele de ordine interioară aducînd dezvoltări și completări numai cît privește problemele de caracter procedural) încercăm să nu abandonăm propunerea făcută.

P. MARICA
cercetător științific — Institutul de cercetări juridice

AGENDA ECONOMISTULUI

NOI MĂSURI PENTRU STIMULAREA INTRODUCERII MICII MECANIZĂRI

PENTRU stimularea introducerii micii mecanizări, prin Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 1830 din 24 decembrie 1965 au fost îmbunătăţite condiţiile de executare şi de creditare a lucrărilor de mică mecanizare şi a altor lucrări care au eficienţă economică imediată şi contribuie la reducerea volumului de muncă, îmbunătăţirea calităţii produselor, creşterea producţiei, productivităţii muncii, reducerea preţului de cost şi a cheltuielilor de circulaţie şi îmbunătăţirea aprovizionării sau deservirii populaţiei. În aplicarea acestei hotăriri, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanţelor şi Banca Naţională a Republicii Socialiste România au emis instrucţiunile nr. 7/1965, care au intrat în vigoare pe data de 1 ianuarie a.c.

În cele ce urmează ne vom referi la principalele îmbunătăţiri aduse prin hotărîrea de mai sus.

Pentru înlăturarea caracterului limitativ al vechii reglementări, s-a luat măsura ca **obiectul creditării să fie lărgit, în sensul ca, pe lîngă lucrările ce se executau în trecut, din credite bancare, să se poată executa orice lucrare cu caracter productiv, dacă din economii sau beneficii suplimentare se asigură recuperarea fondurilor în cadrul termenelor de creditare prevăzute în hotărire şi bineînţeles, dacă îndeplineşte şi celelalte condiţii de a fi creditată.**

La organizaţiile comerciale s-a extins creditarea şi pentru amenajarea şi modernizarea de spaţii comerciale în clădiri existente şi dotarea acestora cu mobilier şi utilaj comercial.

Acţiunile creditabile în toate sectoarele urmează să se realizeze, ca şi în trecut, de regulă, prin folosirea spaţiilor clădite existente. În caz de necesitate, s-a prevăzut posibilitatea amenajării şi extinderii acestor spaţii cu pînă la 500 m p suprafaţă construită desfăşurată pentru fiecare lucrare în parte, faţă de 100 m p cît a fost în condiţiile reglementării anterioare. Ponderea valorică a lucrărilor de construcţii-montaj nu va putea depăşi însă, pe minister sau sfat popular regional, 30% din volumul total al lucrărilor ce se execută din credite bancare.

Limita maximă a valorii unei lucrări ce se poate executa din credite bancare s-a majorat de la 3 milioane lei la 5 milioane lei de lucrare, pentru ramurile: industrie, construcţii, silvicultură, transporturi şi telecomunicaţii şi s-au menţinut actualele limite pentru agricultură (3 milioane lei) şi pentru celelalte ramuri (2 milioane lei).

De asemenea, s-a majorat de la 3 milioane lei la 5 milioane lei anual, pe întreprindere, limita pentru creditarea utilajelor care nu necesită montaj.

Termenul maxim de execuţie şi de dare în funcţiune, potrivit noii reglementări, este de pînă la 1 an de la începerea creditării (faţă de 6 luni cu drept de prelungire cu încă cel mult 6 luni cît a fost în trecut). Pentru lucrările de peste 3 milioane lei, s-a prevăzut că termenul de execuţie va putea fi prelungit, de la caz la caz, de către bănci, cu încă cel mult 3 luni.

În cadrul acestor termene, unităţile beneficiare vor stabili, cu acordul unităţilor bancare, termene de execuţie pentru fiecare lucrare, în funcţie de specificul, natura şi condiţiile în care se execută lucrările respective.

În scopul realizării la timp a lucrărilor aprobate, s-a prevăzut ca întreprinderea beneficiară de credit să facă dovadă, în termen de 2 luni de la aprobarea creditului, că are asigurată acoperirea cu materialele şi utilajele necesare executării în termen a lucrării, în caz contrar creditul anulîndu-se.

Pentru a se asigura executarea din credite bancare numai a unor lucrări de mare eficienţă economică, noua reglementare a menţinut actualele termene de rambursare a creditelor, de pînă la 3 ani, iar de la caz la caz, cu aprobarea băncii, pînă la 4 ani.

S-a prevăzut modificarea modului de rambursare a creditelor, în sensul că, în cazul nerealizării surselor pe seama cărora a fost stabilită rambursarea creditului, suma corespunzătoare din creditul ajuns la scadenţă să se treacă, în cursul anului, la credite restante, cu o dobîndă penalizatoare la fel ca la celelalte credite restante. La fel se va proceda şi cu creditele care au fost utilizate cu încălcarea dispoziţiilor legale.

Rambursarea creditelor restante provenite din aceste operaţiuni se va face, în cursul anului, pe măsura realizării surselor pe seama cărora a fost stabilită rambursarea ratelor scadente. În ce priveşte creditele restante nelichidate pînă la finele anului, s-a prevăzut măsura ca acestea să se retragă din mijloacele circulante proprii ale întreprinderii.

Această măsură este menită să cointereseze mai mult întreprinderile pentru a depune eforturi în vederea realizării eficienţei lucrărilor introduse, respectiv a economiilor şi beneficiilor necesare rambursării creditelor. Aceasta va evita, în acelaşi timp, crearea în cursul anului de goluri de mijloace circulante.

În ce priveşte fondul de salarii aferent lucrărilor de mică mecanizare, s-a stabilit ca acesta să se considere aprobat o dată cu aprobarea creditului, salariile necesare plătindu-se de unităţile bancare pe baza manoperei din deviz. În acest scop, s-a luat măsura ca, Comitetul de Stat al Planificării să prevadă în planul de stat o rezervă ce va putea fi reîntregită, la nevoie, din economiile la fondul total de salarii.

O măsură importantă s-a luat şi în legătură cu **elaborarea şi aprobarea documentaţiei tehnice, prevăzîndu-se competenţe diferenţiate pe ministere, în funcţie de specificul, particularităţile şi posibilităţile întreprinderilor din subordine. Este de menţionat, de asemenea, şi mărirea competenţelor de aprobare a creditelor de către unităţile bancare, prevăzută în noile instrucţiuni.** Aceste măsuri vor contribui la sporirea operativităţii şi la simplificarea muncii în rezolvarea creditelor solicitate de întreprinderi.

Noile instrucţiuni au intrat în vigoare de la data de 1 ianuarie a.c., iar prin circulara nr 64/64 din 30 decembrie 1965 a Băncii Naţionale a Republicii Socialiste România s-au dat şi o serie de dispoziţii în legătură cu lucrările creditate sau în curs de rezolvare la 31 decembrie 1965.

S-a prevăzut, astfel, că documentaţia tehnică privind cererile de credite primite pînă la 31 decembrie 1965 şi nesoluţionate încă, rămîne valabilă dacă este elaborată, avizată şi aprobată în condiţiile prevăzute în vechea instrucţiune (nr. 7/1963) a Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanţelor şi Băncii Naţionale a Republicii Socialiste România.

În ce priveşte creditele aprobate pînă la 31 decembrie 1965, din care nu s-a efectuat nici o plată pînă la această dată, vor fi acordate numai dacă unitatea beneficiară va face dovada în termenul de două luni prevăzut de noile instrucţiuni că are asigurată acoperirea cu materialele şi utilajele necesare executării în termen a lucrării aprobate.

Creditele folosite efectiv pînă la data de 31 decembrie 1965, pentru lucrările de mică mecanizare, urmează a fi rambursate la scadenţele stabilite iniţial, însă potrivit normelor prevăzute în noile instrucţiuni.

Pentru lucrările creditate a căror execuţie se continuă şi după 31 decembrie 1965, sumele necesare pentru plata salariilor, care se referă la lucrări executate după această dată, se vor elibera potrivit prevederilor noilor instrucţiuni.

Noile măsuri vor contribui la sporirea posibilităţilor de introducere a micii mecanizări în concordanţă cu cerinţele introducerii continue a progresului tehnic, precum şi pentru executarea de lucrări care să contribuie la îmbunătăţirea aprovizionării sau deservirii populaţiei.

Ev. ANTONIU
Gh. MARCU

RESTITUIREA TAXELOR TARIFARE PE CĂILE FERATE

ÎN mod frecvent transmiterea bunurilor materiale se efectuează prin intermediul contractului de furnizare, forma cea mai obişnuită de transmitere în circuit civil a acestora.

De cele mai multe ori însă, bunurile ce se livrează trebuie deplasate dintr-o localitate în alta pentru a ajunge în posesia beneficiarului. În acest caz intervine un alt contract, denumit contract de transport, prin care o organizaţie socialistă specializată — cărăuşul — îşi asumă obligaţia ca, în schimbul unei taxe tarifare, să transporte bunurile la destinaţia indicată de unitatea furnizoare, devenită expeditoare în relaţiile cu cărăuşul.

Contractul de transport, prin natura lui, este un contract autonom în cadrul căruia se realizează relaţii independente de cele ce au fost avute în vedere de părţile interesate la transmiterea bunurilor.

Ca o consecinţă a acestei autonomii, drepturile şi obligaţiile părţilor — expeditor, cărăuş şi destinatar — ce derivă din contractul de transport se exercită şi se execută exclusiv potrivit normelor ce reglementează contractul de transport. În aplicarea acestui principiu al autonomiei contractului de transport faţă de contractul de livrare, Primul Arbitru de Stat a dat recent, Decizia nr. 1478/1965 deosebit de importantă pentru organizaţiile socialiste.

În cadrul unei obligaţii de livrare, o organizaţie socialistă a expediat beneficiarului prin calea ferată mărfurile contractate. Potrivit obligaţiilor prevăzute în Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 şi Tariful local de mărfuri pe căile ferate, în vigoare de la 1 ianuarie 1963, organizaţia socialistă expeditoare a indicat în scrisoarea de trăsură greutatea mărfii. În baza acestei declaraţii de greutate, căile ferate au calculat taxele de transport al căror cuantum variază în raport cu greutatea transportată. Acest calcul s-a făcut exclusiv în baza declaraţiei de greutate făcute de expeditor, deoarece mărfurile expediate nu făceau parte din categoria celor a căror cîntărire este obligatorie pentru căile ferate. Taxele tarifare fiind stabilite cu regim de plată la destinatar (taxe transmise), au fost achitate de acesta la ridicarea mărfii.

Ulterior, printr-un proces-verbal încheiat de beneficiarii mărfii cu organul tutelar al furnizorului s-a constatat că în realitate a fost transportată o cantitate de marfă mai mică decît cea indicată de expeditor în scrisoarea de trăsură şi pentru care beneficiarul a achitat taxele tarifare. Prin acţiunea introdusă, organizaţia beneficiară a cerut ca organizaţia furnizoare să fie obligată să-i restituie contravaloarea taxelor tarifare de transport plătite în plus căilor ferate din cauza culpei acesteia, care a indicat în scrisoarea de trăsură cantităţi mai mari decît cele expediate.

Organizaţia expeditoare, fără a putea să conteste că declaraţia de greutate îi aparţine, a susţinut că acţiunea trebuie îndreptată împotriva căilor ferate, care au încasat o taxă tarifară mai mare decît cea care i se cuvenea.

Primul Arbitru de Stat n-a acceptat acest punct de vedere, stabilind că restituirea taxelor achitate în plus, este în sarcina organizaţiei expeditoare, din culpa căreia s-a produs taxarea peste greutatea reală.

Organele căilor ferate, în cadrul contractului de transport încheiat prin depunerea scrisorii de trăsură, au încasat just taxele calculate după greutatea indicată de expeditor în scrisoarea de trăsură, deoarece în speţă, pentru mărfurile expediate, căile ferate nu aveau obligaţia de cîntărire.

Constatarea făcută de furnizor şi beneficiar asupra cantităţii reale a mărfii expediate, mai mică decît cea declarată în scrisoarea de trăsură, nu afectează relaţiile ce derivă din contractul de transport.

Declaraţia de greutate făcută de expeditor în scrisoarea de trăsură constituind, în speţă, singura bază pentru stabilirea taxelor tarifare, are drept efect obligaţia de plată potrivit greutăţii declarate. În executarea contractului de transport, căile ferate prin încasarea taxării astfel făcute, executînd un drept legitim nu poate fi obligată la restituire, care incumbă organizaţiei expeditoare din culpa căreia s-a produs taxarea peste greutatea reală şi prejudiciul cauzat organizaţiei destinatare care a plătit acele taxe.

Radu ECONOMU

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

COMITETELE DE LOCATARI SARCINI, COMPONENŢĂ, ATRIBUŢII

ÎN scopul asigurării unei administrări cît mai eficiente a imobilelor, H.C.M. 407/1965 dispune luarea măsurilor necesare creării comitetelor de locatari, în care se specifică modul cum sînt ele create, drepturile, obligaţiile şi sarcinile lor. Întrucît mai mulţi cititori ne-au solicitat lămuriri în legătură cu aceste probleme, redăm mai jos cîteva răspunsuri.

● În ce scop se constituie comitetele de locatari ?

Comitetele de locatari realizează legătura dintre organele locale ale puterii de stat şi locatari, avînd sarcina de a contribui la buna întreţinere a fondului locativ. Comitetele de locatari trebuie să sprijine şi să asigure convieţuirea locatarilor în condiţii normale şi să contribuie la educarea locatarilor în spiritul unei atitudini juste faţă de avutul obştesc.

● Care este componenţa comitetelor de locatari ?

Conform H.C.M. 407/1965 art. 29, comitetele de locatari se organizează în imobilele cu un număr mare de locatari.

Numărul persoanelor alese în comitet, variază între 3—9 persoane, dintre care, una va fi desemnată ca preşedinte. Comitetul va fi apoi confirmat de către sfatul popular respectiv.

● Cum şi cînd se aleg comitetele de locatari ?

Art. 29 şi 30 reglementează acest lucru şi anume: alegerea se face anual de către adunarea generală a locatarilor. Adunarea generală a locatarilor poate fi convocată numai de către comitetul executiv al sfatului popular respectiv, de comitetul de locatari sau la cererea a minimum o treime din numărul locatarilor.

Pentru ca adunarea generală a locatarilor să fie legal constituită, este necesară prezenţa a jumătate plus unul din numărul locatarilor principali.

● Există imobile în care o parte din suprafaţa locativă ocupată de locatari are altă destinaţie decît cea de locuinţă (magazine, instituţii etc). În acest caz, care sînt modalităţile prin care aceşti locatari participă la activitatea comună ?

Articolul 31 al hotărîrii menţionate precizează următoarele: Instituţiile respective vor desemna delegaţi care să participe la adunarea generală. Organizaţiile socialiste (după o înţelegere prealabilă între ele, în cazul în care sînt mai multe în cadrul imobilului), desemnează un delegat care să facă parte din comitetul de locatari.

● Care sînt factorii care coordonează, sau cu care conlucrează comitetele de locatari ?

Comitetele executive ale sfaturilor populare coordonează şi controlează comitetele de locatari; ele pot anula hotărîrile adunărilor sau comitetelor de locatari în cazul în care contravin normelor legale.

Comitetele de locatari cooperează cu comitetele de stradă în rezolvarea problemelor edilitaro-gospodăreşti comune şi cu administraţiile imobilelor în probleme de administraţie interioară.

● Care sînt atribuţiile comitetelor de locatari ?

Principalele atribuţii ale comitetelor de locatari sînt următoarele:

- Desfăşoară o activitate susţinută în vederea îndeplinirii de către locatari a obligaţiilor ce le revin cu privire la păstrarea în bune condiţii a imobilului;
- Achitarea chiriilor şi cheltuielilor comune, ajutînd la lămurirea chiriaşilor rău platnici;
- Contribuie la asigurarea respectării ordinei, liniştii şi regulilor de convieţuire socialistă în imobil;
- Sprijină iniţiativele comitetelor executive ale sfaturilor populare respective, deputaţilor şi comitetelor de stradă în diferite acţiuni obşteşti;
- Stabilesc ordinea folosirii părţilor comune (spălătorii, uscătorii etc.) şi controlează activitatea personalului de exploatare şi întreţinere, sesizînd lipsurile lor administraţiei;
- În urma propunerilor administraţiei, supun spre aprobare adunării generale a locatarilor necesarul personalului de serviciu al imobilului, precum şi crearea fondului de rulment al imobilului necesar funcţionării în bune condiţii a părţilor şi instalaţiilor comune. Suma maximă solicitată, nu va depăşi cuantumul cheltuielilor de întreţinere într-o lună de vîrf (iarnă).

● Prin cine poate fi reprezentat în diversele acţiuni comitetul de locatari ?

Conform art. 38, comitetul de locatari este reprezentat în justiţie, sau în orice alt loc unde este necesară prezenţa lui, prin preşedinte sau delegatul său.

ing. H. RUNEŞ

PUNCTE DE VEDERE

TEORIA INFORMAȚIEI ȘI CONTABILITATEA

MATEMATICA, acea știință care studiază, după cum arăta F. Engels în **Dialectica naturii**, *„formele spațiale și relațiile cantitative ale lumii reale", își găsește o tot mai largă aplicabilitate în contabilitate, mai ales ramurile noi ale acesteia — teoria mulțimilor și teoria informației. Contabilitatea trebuie să asigure informațiile economice, în timp util și cu minimum de cheltuieli, pentru conducerea activității economice.*

Dacă privim contabilitatea din acest punct de vedere, apare evidentă necesitatea de a folosi, multiplele posibilități pe care ni le oferă cuceririle recente ale matematicii, precum și mijloacele tehnice de calcul create în ultimul timp. Aceasta impune, în primul rînd, luarea în considerare de către teoria contabilității a noilor cuceriri științifice, dezvoltarea acestei teorii. În al doilea rînd, este necesară adoptarea unei noi concepții privind organizarea contabilității, a noi metode de prelucrare a documentelor contabile, precum și a noi mijloace de informare și prelucrare a datelor. Cu cît se va schimba mai repede optica asupra contabilității și vor fi aplicate ultimele cuceriri ale științei și tehnicii în acest domeniu, cu atît ea își va putea îndeplini mai bine funcția socială.

● O interpretare nouă a contului și consecințele ei

ÎN forma clasică, contabilitatea dublă folosește două conturi pentru memorarea oricărei operațiuni contabile. Echivalența stabilită între debitul unui cont și creditul altui cont poate fi reprezentată geometric printr-un pătrat, construit din două triunghiuri dreptunghiuri, primul cu baza în jos și al doilea cu baza în sus. Primul va reprezenta debitul, iar al doilea creditul. Deci, o operațiune contabilă, înregistrată după sistemul clasic, în debitul unui cont (stînga) și în creditul altui cont (dreapta) poate fi memorată cu ajutorul a două triunghiuri dreptunghiuri egale și opuse, arătînd prin poziția lor, atît contul debitor, cît și pe cel creditor. Avantajul acestei memorări este deosebit, întrucît, pe de o parte, suma înscriindu-se o dată pentru amîndouă conturile dispare posibilitatea de apariție a erorii datorită înscrierii de două ori a aceleiași sume, iar pe de altă parte, creează posibilități pentru mecanizarea și automatizarea contabilității. De fapt aceasta este și principiul șahului folosit în contabilitate.

Conținutul fiecărui cont poate fi considerat din punct de vedere matematic ca o „mulțime". Fiecare categorie de mulțime din activ sau din pasiv poate fi considerată ca fiind alcătuită din „submulțimi" etc. Memorarea informativă se face convențional printr-o formulă de echivalență contabilă, care este de fapt expresia unei relații matematice. Numai o memorare integrală a tuturor informațiilor privind categoriile de „mulțimi" de activ și pasiv aparținînd unei unități economice, ca stare, sau în mișcarea lor ca procese, fenomene și relații economice, precum și a rezultatelor obținute, prinse concomitent în poziții contrarii, poate reda sub formă contabilă realitatea.

● Folosirea informației contabile

INFORMAȚIA, ca teorie își găsește o largă aplicabilitate și în contabilitate. Unitatea economică are nevoie de o cantitate optimă de informare pentru a putea activa și a-și îndeplini scopul cu mijloacele materiale, de muncă și financiare de care poate dispune. Progresul realizat în cercetarea științifică și în tehnică, ca și creșterea continuă a complexității relațiilor economice dintre întreprinderi, instituții etc., face ca o cantitate uriașă de informație să fie recepționată, prelucrată, sistematizată, memorată și redată cu mare rapiditate. Pentru fiecare organism economic este necesară o anumită cantitate de informație, care poate fi determinată cu ajutorul teoriei informației.

Informația contabilă se referă la trei aspecte: 1) la calitate, adică la felul elementelor 2) la sensul mișcării sau poziția în care se găsește ori se schimbă fiecare din elemente, și 3) la mărimea sau valoarea lor.

În consecință, contabilitatea, pentru a desăvîrși o informație, are nevoie de memorat concomitent, trei indicațiuni distincte, pe care să le retransmită la cerere:

1) Calitatea elementelor, prin denumirile conturilor, respectiv prin simbolurile lor.

2) Cantitatea sau mărimea reprezentată prin sumă, valabilă pentru ambele conturi și

3) Poziția fiecăruia din conturi, după natura operațiunii, stînga (debitor) și dreapta (creditor). Celelalte indicațiuni cuprinse în documente sînt detalii dispensabile, care pot fi deduse, sau cercetate ulterior în document, neavînd caracter contabil.

Contabilitatea cere ca fiecare eveniment (proces sau fenomen economic) să rezulte dintr-un document întocmit o dată cu producerea evenimentului. Orice informație rezultată dintr-un document trebuie să cuprindă neapărat toate cele trei indicațiuni.

● Clasificarea zecimală — premisă a mecanizării

PENTRU transmiterea și prelucrarea informației s-a recurs la un limbaj convențional de reprezentare cifric sau alfabetic, numit **cod.** Codul pe bază de cifre este simplu și precis, înlăturînd posibilitatea erorilor sau confuziilor. Ca atare, putem considera contabilitatea, din acest punct de vedere, un **cod** convențional, în care folosim conturi, pe care le îndentificăm prin denumire sau simboi. Nevoia de a preciza și uniformiza informațiile contabile a dus la sistematizarea conturilor, într-un **plan de conturi.** Ideea s-a născut dintr-o necesitate practică.

Simbolizarea după sistemul zecimal s-a dovedit a fi cea mai corespunzătoare. Ea permite ca în cadrul planului să dispunem inițial de zece simboluri. Fiecare din ele permite ca în cadrul lor să dispunem de alte zece subsimboluri cu cîte două cifre, în fiecare subsimbol să putem include alte zece subsimboluri cu trei cifre ș.a.m.d. În felul acesta putem obține simboluri pentru conturi cît mai analitice. Avantajul sistemului de simbolizare zecimal este că dă posibilitatea de a folosi aceleași simboluri pentru informare și în alte domenii înrudite, ca statistică, documentare tehnică, calculație, dări de seamă.

Din cele arătate, rezultă că disciplina contabilității este născută din analiza logică a lucrurilor, rînduite și grupate sistematic pe categorii, în mulțimi, submulțimi etc. Ea nu face decît să memoreze și să ne informeze despre stări, evenimente, relații și rezultate economice.

Folosind gîndirea matematică în analiza sa, putem să concepem posibilă contabilitatea și în altă formă decît cea clasică practicată de peste șase secole. Această nouă concepție îi deschide perspective largi în folosirea mijloacelor tehnice moderne. Prin ele obținem calitate, cantitate, exactitate și rapiditate.

prof. univ. Ștefan DUMITRESCU
doctor docent în științe

Reclama comercială — ECOURI LA ANCHETA NOASTRĂ

FOTOGRAFIE ȘI PUBLICITATE

ÎN ultimii ani, publicitatea a început și în țara noastră să ia un avînt din ce în ce mai mare. Fenomentul este cît se poate de firesc. El se explică prin creșterea cererii populației, prin creșterea fondului de mărfuri în sortimente tot mai diversificate. În aceste condiții apare necesitatea ghidării consumatorului spre acele mărfuri și servicii care îi pot fi cele mai utile și educarea lui în spiritul unei vieți civilizate, practice, moderne. Pe de altă parte, mărfurile și serviciile noi și mai exact caracteristicile distinctive ale noilor produse reclamă a fi cunoscute, iar consumatorul trebuie să fie informat asupra folosaelor lor și, eventual, inițiat cum și cînd să le utilizeze.

Problemele ridicate de campaniile publicitare sînt multiple — unele au fost discutate în numerele trecute din „Viața economică" — însă problema de bază, problema-cheie, este și rămîne **eficacitatea.** Întreprinderile mari de peste hotare care își vînd produsele pe teritorii vaste, cuprinzînd mai multe țări, cheltuiesc mari sume pentru reclamă. Pentru aceste întreprinderi, analiza eficacității mijloacelor folosite în reclama atît de costisitoare, formează obiectul unor studii aprofundate de cea mai mare însemnătate. Rezultatele acestor studii ne devin cunoscute chiar prin felul în care aceste întreprinderi își fac reclama, și, una din trăsăturile caracteristice, ușor de remarcat, este apelul din ce în ce mai insistent și mai frecvent la fotografie.

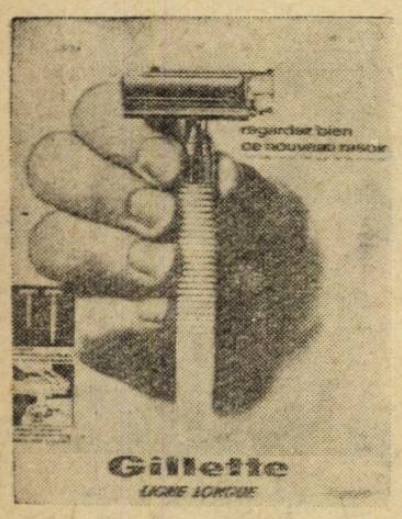

Fotografie frapantă pe plan foarte apropiat, în care se dezvăluie toate detaliile și se arată și proporțiile reale, folosind ca etalon mîna care ține aparatul de ras. Sloganul face parte integrantă chiar din fotografia.

● De ce este fotografia atît de mult folosită?

Cauzele sînt multiple, însă, în ierarhia lor, prima este convingerea privitorului că fotografia spune numai adevărul. Desenul, deși uneori poate fi mai frumos, mai viu colorat, convinge mult mai greu, deoarece el poate fi făcut și din imaginație, fără vreo bază reală. Această trăsătură caracteristică din psihologia privitorului de imagini este exploatată la maximum. Femeia frumoasă din reclama unor creme de față, bărbatul cuceritor cu tutunul său de pipă, friptura suculentă lîngă flaconul de sos, bătrînul distins ținînd în mînă o sticlă cu un anume vin de Burgundia, toate aceste imagini par a face parte din „lumea adevărată", din „înlănțuirea logică" dintre cauză și efect.

● O imagine foarte reală

Un alt avantaj al fotografiei este că ea oferă o imagine foarte reală, foarte concretă a produsului. Fie că este vorba de o mașină de spălat rufe lîngă care stă o gospodină, un automobil, o stofă, o brichetă sau un stilou, privitorul își dă seama de o mulțime de amănunte ale obiectului respectiv — îl poate privi și analiza singur, ca și cum l-ar avea înaintea lui într-un magazin. Imaginea concretă a obiectului cu dimensiunile și proporțiile lui, cu zeci de caracteristici pe care le poate cerceta în liniște, îl conving de calitatea obiectului, de necesitatea de a-l cumpăra.

Desigur, dacă fotografia conferă o imagine reală în raport cu desenul sau schița, nu se poate trece cu vederea neconcordanța flagrantă dintre fotografie și realitatea care se ascunde de multe ori în spatele reclamei capitaliste. Sînt bine cunoscute cazurile în care în spatele unei fotografii de reclamă extrem de atrăgătoare, se ascund produse care nu numai că nu sînt corespunzătoare, dar sînt chiar vătămătoare.

● Familiarizarea cu ambalajul și marca fabricii

Din punctul de vedere al celui care face reclama, fotografia îi oferă posibilitatea de a-și familiariza clientela cu toate caracteristicile ambalajului său distinctiv și a mărcii sale de fabrică, pe care clientul să le recunoască îndată în rafturile oricărui magazin.

Pentru a păstra convingerea privitorului că fotografiile spun numai adevărul, la reclame se evită, pe cît posibil, artificiile de laborator și trucajele fotografice. Se abordează în general o fotografie foarte clară, chiar naturalistă, în tendința de a oferi cît mai multe amănunte. Aceste cerințe pun probleme cît se poate de complicate întreprinderilor fotografice specializate în publicitate, mai ales de cînd o mare parte a fotografiilor de reclamă se realizează în culori. Unele din aceste întreprinderi specializate au ajuns la proporțiile unor mici studiouri cinematografice, cu un numeros personal calificat, cu spații pentru construirea unor decoruri destul de întinse, în care se pot monta tot felul de scene, de la o stație de benzină la un bar elegant sau de la o scenă de plajă la o cabană de munte iarna. Instalațiile moderne de iluminat și de retroproiecție (proiectarea pe un fundal al unei ambianțe, fotografiată cu alt prilej), fac posibilă imitarea peisajului tropical, sau atmosfera de noapte într-o metropolă. Aceste întreprinderi au propriile lor laboratoare color și alb-negru unde este posibilă realizarea operativă a oricărei manopere fotografice. Astfel utilate, ele pot executa cele mai năstrușnice comenzi, livrînd, de exemplu, în plină iarnă, fotografiile necesare pentru campaniile publicitare de vară.

● Un trio unitar: text — literă — fotografii

Obținerea fotografiei cît mai perfecte nu este decît primul pas spre reclama prin fotografie. Acest prim pas atît de costisitor, trebuie bine valorificat. Fotografia singură nu are decît o valoare relativă; valoarea ei poate și trebuie să fie amplificată în combinație cu textul („slogan") și cu punerea în pagină. Dispunerea grafică, adică transformarea fotografiei în material publicitar, trebuie să fie considerată ca un mijloc de valorificare de aceeași însemnătate ca și cuvîntul, litera (special aleasă pentru fiecare reclamă) sau imaginea.

În secolul nostru, căruia, printre altele, i se spune al vitezei, reclama nu mai poate conține un întreg pomelnic de calități și caracteristici. Ea trebuie, literalmente „dintr-o privire" să lămurească totul. Dacă fotografiei i se cere forță de atracție, atunci cu atît mai mult i se cere acesteia o dispunere grafică care să sudeze, în mod unitar cu o mare putere de atracție vizuală sloganul, litera aleasă și fotografia, producînd o valoare nouă, mai puternică decît suma elementelor luate separat.

La noi s-au făcut unele încercări în ceea ce privește utilizarea fotografiei în reclamă. Desigur că mai sînt încă multe de realizat în acest domeniu vast și foarte pretențios. Pentru a veni în ajutorul celor care inițiază campaniile publicitare, cît și a fotografilor care doresc să lucreze în această ramură, Asociația artiștilor fotografi a inclus în planul de expoziții pentru anul acesta, o expoziție de afiș și material publicitar bazat pe fotografie. Este de așteptat ca această expoziție să clarifice unele probleme de tehnică a reclamei fotografice, cît și alte aspecte legate de dispunerea grafică și de adaptarea la posibilitățile existente în întreprinderile noastre poligrafice.

Eugen IAROVICI

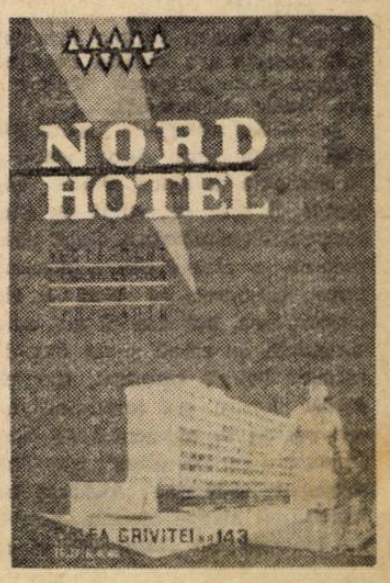

Panou mare — dimensiuni 1,70 2,75 m — realizat de RECOM pentru Nord Hotel. Fotografiile ies în evidență pe un fond de culoare închisă.

THEODOR AMAN — Hora Unirii la Craiova

ÎNSEMNĂRI DESPRE UNIRE

Cît îmi place în orele mele de izolare să-mi aduc aminte de unii din oamenii cu cari am trăit alături, pe care i-am văzut luptînd cu abnegaţiune şi curaj pentru redobîndirea drepturilor ţării şi pentru libertate !

ION GHICA

REÎNTORS de la Paris unde dobîndise titlul de inginer de mine, Ion Ghica nădăjduia să fie întrebuinţat la exploatarea salinelor sau să obţină o catedră la Sfîntul Sava. Nici unul din proiectele sale nu se va putea realiza, datorită suspiciunilor ce planau asupra lui. „Bănuielile că eu aş fi autorul scrierii puţin favorabile guvernului de atunci şi dominaţiunii străinului, precum şi stăruinţa de a vizita pe unchiul meu Cîmpineanu în închisoarea de la Mărgineni şi de la Plumbuita făcea că eram rău notat şi la Palat şi la consulat".

În mai multe rînduri marele Vornic Mihalache Ghica făcuse observaţii tatălui lui Ion Ghica, atrăgîndu-i atenţia asupra felului de a cugeta şi de a se exprima al fiului său, mergînd pînă la ameninţarea că va fi silit să ia măsuri împotriva lui. „Cu puţin înainte se izgonise Vaillant din ţară, se arestase şi se surghiunise la Snagov şi la Ocnă Mitică Filipescu, Niculae Bălcescu, Marin Serghiescu şi Telegescu" (Scrisori către Vasile Alecsandri).

Într-un asemenea climat, orice activitate cît de inofensivă să fi fost ea, devenise greu de realizat. Ion Ghica nu era însă omul care să rămînă în inactivitate şi sfătuindu-se cu unchiul său Cîmpineanu se hotărăşte să plece la Iaşi, unde avea o seamă de prieteni, pe care îi cunoscuse la Paris.

Plecarea lui la Iaşi era legată însă şi de îndeplinirea unei misiuni importante, încredinţate de prietenii săi de luptă : „Unii din boieri aflînd despre deciziunea ce luasem şi cunoscînd ideile care dominau între tinerii Români de la Paris, din care unii se întoarseră în Moldova şi ocupau poziţiuni însemnate, m-au însărcinat să duc lui Mihai Vodă Sturza o epistolă în care spunea Domnului Moldovei starea Ţării Româneşti arătîndu-i că domnia lui Alexandru Ghica era pe sfîrşite şi propunîndu-i să-l aleagă domn al Valahiei ca astfel să realizeze scopul dorit de toţi Românii **Unirea Principatelor.** Epistola aceasta era iscălită de Cîmpineanu, de Villara şi de Filipescu Vulpe" (Scrisori către Vasile Alecsandri).

Ion Ghica ajunge la Iaşi în toamna anului 1841. Puţin timp după sosire este primit în audienţă de către Mihai Vodă Sturdza, căruia îi este prezentat de secretarul său, maiorul Kogălniceanu. După citirea scrisorii, domnul „a rămas cîteva momente gînditor... pune scrisoarea pe masă şi, ridicînd ochii asupra mea, îmi zise că era măgulit de sentimentele de stimă şi de încredere ce-i exprimau boierii munteni, dar că realizarea acelor dorinţi era intempestivă. Lucrul nu era posibil în momentul de faţă, pentru că împăratul nu permitea". Ion Ghica îşi ia îndrăzneala şi-îi zice : **Audaces fortuna juvat.** Domnul îi atrage atenţia „acel care răspunde înaintea lui Dumnezeu şi al oamenilor de soarta unui norod datoreşte să fie prudent...".

În timp ce Ion Ghica se gîndea să părăsească Iaşii pentru Sicilia unde un prieten de-al său „Villeroz se afla în capul unei exploatări de sulfur", sau pentru Paris, unde era „sigur de protecţiunea lui Elie de Beaumont, lui Berthier şi lui Dafiemoz" profesorii lui de la Şcoala de mine din Paris, i se oferă o catedră la Academia Mihăileană. „...Şi iată-mă aşezat înaintea unei table cu creionul de cretă în mînă, arătînd tinerilor, dimineaţa, proprietăţile cercului, ale elipsei, ale parabolei şi ale iperbolei şi, după amiazi, vorbindu-le despre formaţiunile munţilor şi a straturilor pămîntului".

Dar Ghica, care deschisese cursul de geologie şi mineralogie la 12 octombrie 1842, îşi dă demisia de la această catedră la 28 iunie 1843, pentru anul următor rămînînd numai profesor de economie politică.

După aproape patruzeci de ani, de cînd îşi începuse cursurile la Academia Mihăileană, Ghica îşi aminteşte cu plăcere de anii aceia : „Grei dar plăcuţi ani am petrecut noi împreună ; mult am luptat noi tinerii de pe atunci... Am făcut-o respectînd credinţele fiecăruia, cinstind perii cei albi, lăudînd şi admirînd fapta bună, ori de unde venia, şi venerînd pe acei care iubeau ţara şi dreptatea".

Această muncă plină de greutăţi şi împotriviri era făcută „nu împins de setea de posturi bine plătite, sau de dorinţa de ranguri pe scara arhontologiei... Lucram fiecare cu cuvîntul şi condeiul, după puterile mijloacelor noastre, la dezvoltarea naţionalităţii române. Şi ştii că lucrul nu era lesne într-un timp pe cînd cea mai mică alusiune era pedepsită cu închisoare şi cu esil".

Frica de închisoare şi de exil nu l-a înspăimîntat pe Ghica, căci în lecţia de deschidere a cursului său de economie politică el strecoară unele aluzii la formarea unui stat naţional unitar ca cel urmărit de patrioţii din generaţia sa, susţinînd că aşa **„...trebuie să fie un neam de oameni care vorbesc aceiaşi limbă şi au aceiaşi origine.** Nu pot să nu vă împărtăşesc noutatea că în zilele noastre se tratează aici în Iaşi despre o unitate bănească între Principatele noastre ; folosurile ce ar ieşi dintr-o asemenea alcătuire nu pot fi măsurate..." (Despre importanţa economiei politice).

Peste cîţiva ani de la rostirea acestor cuvinte Unirea avea să fie înfăptuită. Prin lupta şi jerfta acelora care au crezut întrînsa, prin ataşamentul cu care poporul a susţinut Unirea.

Peste alţi douăzeci de ani de la Unire, Ion Ghica îşi începe cunoscuta corespondenţă cu Vasile Alecsandri. În „Introducţiunea" la aceste scrisori, Ion Ghica scrie : „Astăzi numele de român şi de Românie, ca naţiune şi ca stat sînt cunoscute în toate colţurile lumii civilizate, şi orice fiu al patriei îl poartă cu mîndrie".

Constantin PRISNEA

UNIREA PRINCII

Eveniment de seamă în fo

MASELE ŞI UNIREA

IANUARIE '5

Evoca

LA 5 ianuarie 1859, Alexandru Ioan Cuza a fost ales ca domn al Moldovei. Cîteva săptămîni mai tîrziu, la 24 ianuarie, Adunarea electivă muntеană îl alegea tot pe Alexandru Ioan Cuza domn al Ţării Româneşti.

În această memorabilă zi şi în zilele care au precedat-o, Bucureştii au trăit sub semnul entuziasmului maselor, al hotăririi populare de a face să triumfe cauza unirii Principatelor Române.

Liberal-radicalii (gruparea politică cea mai avansată din cadrul partidei naţionale), au desfăşurat o vie activitate propagandistică în cartierele Bucureştilor, în rîndul meşteşugarilor, negustorilor, precum şi în afara Capitalei, în rîndurile ţărănimii. La 22 ianuarie 1859, C. A. Rosetti, exponentul grupării liberal-radicale se adresa locuitorilor Capitalei, prin ziarul *Românul*, astfel :

„Ziua de astăzi este una din acele zile mari care hotărăsc uneori pentru vecie despre soarta unei naţii. Datoria noastră şi de cetăţean şi de ziarist, este dar a nu cruţa nici un mijloc, din cîte sînt date putinţei omeneşti, spre a face ca soarele acestei zile apunînd să lase în urmă lumina veseliei şi a fericirei".

Prin ulicele oraşului şi prin sate...

În acelaşi timp, în Bucureşti activa un grup de tineri compus din Grigore Serurie, C. Racoviţă, Mitică Racoviţă, Ion Polescu, Ion Bălăşescu, fraţii Caluda şi alţii. Ei erau conduşi de doi adepţi ai grupării liberal-radicale : N. T. Orăşanu şi I. G. Valentineanu, tineri intelectuali care începuseră a se face cunoscuţi printr-o vie activitate publicistică. Într-o lucrare memorialistică apărută în anul 1861, N. T. Orăşanu, referindu-se la evenimentele din zilele premergătoare actului Unirii, arăta :

„În acel ajun memorabil după ce străbătui o mare parte a ulicelor şi a mahalalelor (alţi joni făcau tot ca mine prin alte părţi), după ce intrai succesiv în mai multe prăvălii de negustori, în case de cunoscuţi, în tutungerii, în cîrciumi, chiar şi prin toate locurile unde vedeam ceva oameni adunaţi, după ce făcui o cursă prin mahalaua vestită a tabacilor, prin piaţă şi printr-o mare parte a cafenelelor capitalei, întinzînd propaganda contra guvernului, mă întornai obosit acasă şi ca să mă pot odihni mai bine, mă apucai a-mi curăţa şi a-mi ingriji armele cu care eram să mor în mînă disputînd mişeilor fericirea ţării mele".

În rîndurile ţărănimii cuvîntul partidei naţionale era dus de Mircea Mălăieru, fost deputat clăcaş în Adunarea Ad-hoc. Măsurile de pază luate de cămăcămia reacţionară la barierele oraşului n-au putut împiedica intrarea în oraş a unui număr mare de ţărani, care se îndreptau spre locul unde urma să se desfăşoare lucrările Adunării elective.

Răspunzînd apelului lansat de partizanii Unirii, în ziua de 22 ianuarie 1859, cînd avea loc deschiderea Adunării elective muntene, dealul mitropoliei şi străzile din împrejurimi erau înţesate de grupuri numeroase de locuitori ai capitalei şi de ţărani. Intrarea în curtea mitropoliei era străjuită însă de dorobanţi şi armată, iar accesul la cele două tribune pentru public era permis numai posesorilor de invitaţii distribuite de cămăcămie.

Cu multă dibăcie N. T. Orăşanu — tribun al maselor populare — reuşeşte să introducă în curtea mitropoliei cîteva sute de cetăţeni care, după ocuparea curţii interioare, au înlăturat prin forţă paza jandarmilor şi soldaţilor, permiţînd astfel liberul acces al poporului şi posibilitatea exercitării controlului său asupra modului de desfăşurare a Adunării. Un număr însemnat de oameni din rîndul maselor, a pătruns cu forţa şi în incinta Adunării.

Puterea maselor populare, care se manifesta ca un adevărat vulcan în erupţie, a produs panică şi derută în rîndul deputaţilor conservatori.

Caimacamii care părăseau Adunarea, deşi apăraţi împotriva furiei poporului de o gardă militară, au fost cuprinşi de frică la manifestaţia de ostilitate declanşată contra lor. Unul dintre ei, înspăimîntat, s-a adresat mulţimii prin cuvintele : „Să mă iertaţi fraţilor, dacă am greşit cu ceva", iar prefectul poliţiei care-i întovărăşea a adăugat : „Iertaţi-i fraţilor, iertaţi-i".

În aceste condiţii îşi desfăşura activitatea Adunarea care luase în discuţie în cadrul primei sale şedinţe, la cererea opoziţiei sus-

Ideea alegerii aceluiaşi domn şi în Ţara Românească, apărută anterior deschiderii Adunării elective, a fost impusă prin acţiunea maselor în zilele de 22, 23 şi 24 ianuarie 1859.

Lupta pentru alegerea domnului opunea două grupări de forţe : partida naţională, — progresistă şi unionistă şi partida conservatoare, reacţionară. Partida naţională cuprindea foşti revoluţionari de la 1848, precum şi pe Alexandru Ghica (fost domn şi caimacam al Ţării Româneşti), şi pe D. Ghica, nepotul acestuia, care se împotriveau alegerii drept principali candidaţi la domnie a lui Gheorghe Bibescu şi Barbu Ştirbei, ambii susţinuţi de partida conservatoare.

Contradicţiile dintre cele două partide s-au evidenţiat cu pregnanţă încă din perioada alegerilor pentru desemnarea deputaţilor în Adunarea ele-

Calea Victoriei la 1862 – Cortegiul Domnitorului Cuza la deschiderea Camerei. (După L

ATELOR ROMÂNE

rea statului național român

ÎN BUCUREȘTI

istorică

ținute de mase, ilegalitățile electorale săvîrșite cu sprijinul căimăcămiei. Susținuți frenetic de mase, membrii partidei naționale au cerut eliminarea din Adunare a deputaților aleși prin falsuri. Invalidarea mandatelor unor deputați conservatori nu înlătura însă posibilitatea unei majorități conservatoare în favoarea celor doi frați Gh. Bibescu și B. Știrbei.

Masele populare erau chemate și în zilele următoare ca prin acțiunea lor să facă imposibilă alegerea unui domn conservator, constituind astfel factorul hotărîtor în desfășurarea evenimentelor din zilele luptei pentru Unire.

„Goniți oștirea, domnilor!"

În ziua de 23 ianuarie 1859, cînd Adunarea dezbătea definitivarea contestațiilor, clădirea

tivă. Bucurîndu-se de sprijinul tacit a doi dintre cei trei caimacami, partida conservatoare și-a asigurat — prin abuzuri și falsuri — o majoritate de deputați în Adunare. După calculele consulului francez L. Béclard, voturile celor 72 de membri ai Adunării elective muntene se puteau distribui astfel: Gheorghe Bibescu — 30 de voturi, Barbu Știrbei — 13 voturi N. Golescu (membru al partidei naționale) — 18 voturi, Alexandru Ghica — 6 voturi și Ion Cantacuzino — 5 voturi.

Pentru a înlătura posibilitatea victoriei unui candidat al partidei conservatoare, ceea ce ar fi întîrziat înfăptuirea Unirii, partida națională a hotărît să mobilizeze masele populare, îndemnîndu-le la acțiuni hotărîte, mergînd, în caz de nevoie pînă la răscoală.

ei era înconjurată de mii de oameni.

Între miile de tabaci, cismari, măcelari etc. în toate cele 3 zile se constată prezența a unui număr impresionant de țărani, ajungînd, după aprecierea lui Béclard, la cifra de 5 000. În legătură cu aceasta consulul francez relata: „mulțimea adunată în jurul sălii de deliberare a crescut deja la mai multe mii de oameni. Ea creștea fără încetare prin sosirea de grupuri a căror atitudine părea amenințătoare. Sute de țărani, ușor de recunoscut în hainele lor de lucru, apăreau ici și colo".

Împotriva acestei mulțimi căimăcămia a concentrat forțe armate de infanterie și cavălerie în curtea lui Gh. Bibescu și pe o străduță în apropierea mitropoliei. Aducerea, chiar în curtea mitropoliei, a unui batalion de dorobanți a declanșat o puternică manifestație a poporului.

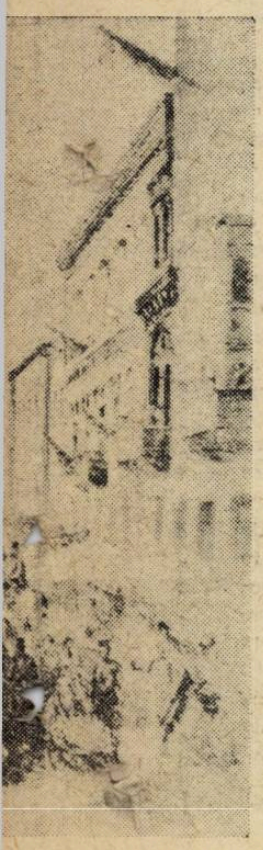

Illustration, 1862)

„Populul striga — *povestește N. T. Orășanu* — **din toate puterile și din toate părțile «afară oștirea» și o parte dintr-însul stringea batalionul deaproape și înghesuise pe soldați atît de mult încît nu se puteau mișca, pe cînd altă parte prăvălea la ușile Camerii și se gătea a pătrunde înăuntru. La o lovitură de picior ce dedei ușei principale, intrarea se și deschise și oprind pe ceilalți de a mă urma, făcui vreo trei pași înăuntru și strigai deputaților surprinși: goniți oștirea domnilor sau nu mai răspundem de viața dumneavoastră".**

O panică cumplită a cuprins pe conservatori. Deputații unioniști, avînd asigurat sprijinul maselor, au impus îndepărtarea armatei. Masele exercitau controlul lor nu numai în dealul Mitropoliei ci și pe străzile Bucureștilor.

Răspîndindu-se vestea că în zalhanaua Colentinei ar fi închiși numeroși țărani care încercaseră să intre în București, cîteva sute de oameni conduși de N. T. Orășanu se îndreptară, după închiderea ședinței Adunării, pe Calea Moșilor spre Colentina și apoi, reveniți cu 28 dorobanți luați sub pază, manifestau pe străzile capitalei în drumul lor spre casa caimacamului Emanoil Băleanu și a prefectului județului Ilfov. La vederea mulțimii ajunsă acum la mii de oameni, se pare că E. Băleanu a leșinat de teamă că a izbucnit revoluția, iar I. Crețulescu, administratorul județului, de frică a fugit pe fereastră.

Partida națională căuta să acționeze în așa fel încît să nu prejudicieze cauzei Unirii și să nu dea pretext unei intervenții armate. În aceste condiții se ajunge la un compromis între unioniști și conservatorii înspăimîntați.

A fost primită sugestia majorității conservatoare ca fiecare din cele două partide să renunțe la candidații lor. Ca atare, partida națională hotărăște să propună în ședința de la 24 ianuarie 1859 pe Alexandru Ioan Cuza.

În ziua de 24 ianuarie 1859, grupuri numeroase de oameni se îndreptau spre locul de desfășurare a Adunării. În aceeași dimineață între liberalii radicali și prefectul poliției, col. Caragea, s-a încheiat o înțelegere potrivit căreia nici armata și nici poporul să nu vină în jurul Adunării. Se urmărea mai ales prin aceasta, de către partida națională, să nu se dea pretext puterilor străine să anuleze alegerea noului domn.

Noul cuvînt de ordine este răspîndit în rîndul maselor de către tribuni și prin intermediul unei foi volante tipărite de C. A. Rosetti.

Batistă albă sau batistă roșie?

Cu toate acestea, masele continuau să fie ținute în stare de mobilizare. O parte se găsea pe dealul Filaret sub conducerea lui N. T. Orășanu, o altă parte ascunsă în împrejurimile Adunării condusă de I. G. Valentineanu.

Hotărîrea ce se luase de comitetul liberal unionist, *scrie I. G. Valentineanu,* **era ca îndată ce conservatorii sau albii din Cameră ar persista în alegerea lui Bibescu Vodă, poporul din dealul și curtea mitropoliei, unit cu poporul de la Filaret, să năvălească în Cameră și să o silească a proclama de ales, pe alesul camerei Moldovei.**

Semnalul era două batiste: una albă și alta roșie. Cea roșie trebuia să anunțe intrarea poporului în Cameră, iar cea albă, pacea și Unirea, adică proclamarea lui A. I. Cuza de domn al Moldovei și Țării Românești.

În aceste condiții s-a deschis cea de-a treia ședință a Adunării elective. La orele 11, în cadrul unei ședințe secrete a Adunării, V. Boerescu, membru al partidei naționale, a cerut concentrarea eforturilor tuturor în jurul ideii Unirii și a propus pentru triumful ei, candidatura lui Alexandru Ioan Cuza. Deputații conservatori se angajau printr-un act scris să voteze în unanimitate pe Cuza. Este consemnată astfel înfrîngerea partidei conservatoare.

Trecîndu-se la alegerea domnului, Alexandru Ioan Cuza a întrunit unanimitatea voturilor. Conservatorii și-au dat votul de frica maselor populare și sperînd că alegerea lui A. I. Cuza va fi anulată de marile puteri.

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza a fost primită de populația Bucureștilor cu un entuziasm de nedescris. Poporul își manifestă bucuria pe toate străzile capitalei.

„Trăiască Unirea! Trăiască Cuza Vodă, alesul Moldovei și al Munteniei! Trăiască România una și nedespărțită! Acest strigăt — *scrie I. G. Valentineanu* — **străbătu ca fulgerul în oraș și electriză toată capitala.**

Tot Bucureștiul era în picioare, de la Filaret și dealul mitropoliei pînă la Băneasa, mișcat de această veste salvatoare și strigînd din rărunchii inimii: Trăiască Unirea! Trăiască Cuza Vodă!"

Maria TOTU

Medalie de bronz, bătută cu ocazia votării Unirii la 5 și 24 ianuarie 1859. (Biblioteca Academiei – Cabinetul numismatic).

PARTICIPĂRI TRANSILVĂNENE

CONȘTIINȚA originii comune a poporului român și a continuității sale neîntrerupte pe teritoriul vechii Dacii a constituit, pe plan istoriografic, o stăruitoare preocupare a principalilor cronicari români, începînd de la Nicolae Olahul (sec. XVI) și pînă la Dimitrie Cantemir, a cărui operă marchează începuturile istoriei științifice.

Cei dintîi istorici români care au studiat în mod amplu, de la origini și pînă în secolul al XVIII-lea, viața poporului român de pe ambele versante ale Carpaților, concepînd-o în mod unitar și subliniind cu vigoare elementele unității naționale, au fost istoricii transilvăneni, și îndeosebi Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ion Budai Deleanu. Scrierile lor, străbătute de un puternic spirit militant și de un robust patriotism, au avut un adînc ecou național nu numai în Transilvania ci și în Moldova și Țara Românească. Înseși exagerările latinizante ale Școlii ardelene n-au făcut decît să dea un mai mare avînt cercetărilor științifice cu privire la istoria și limba românească, restabilindu-se astfel adevărurile istorice și filologice.

Vorbind în 1843 despre contribuția lui Petru Maior la formarea conștiinței patriotice a românilor, Mihail Kogălniceanu afirma: „Petru Maior, de fericită aducere aminte, prin cartea sa despre **Începutul românilor în Dacia** publicată pentru întîiași dată la anul 1812, ca un nou Moisi a deșteptat duhul național... și lui îi sîntem datori cu o mare parte a impulsului patriotic ce de atunci s-a pornit în tustrele provinții a vechii Dacii".

Cuvinte tot atît de înflăcărate avea să rostească mai tîrziu Ion Heliade Rădulescu în legătură cu opera și cu patriotismul lui Gheorghe Șincai, considerat de el ca „unul din cei mai mari români". Un rol asemănător în fortificarea conștiinței patriotice și a luptei pentru afirmarea limbii, a culturii și a unității naționale l-au jucat în Principate la începutul secolului al XIX-lea dascălii veniți din Transilvania în frunte cu Gheorghe Lazăr, pe urmele căruia s-au avîntat apoi Aron Florian, August Treboniu Laurian, Ioan Maiorescu, Al. Papiu-Ilarian, Simion Bărnuțiu și atîția alții. Prin lecțiile de la școlile la care au predat, prin manualele de istorie și geografie, prin studiile istorice și lingvistice și prin publicațiile înființate de ei, dascălii transilvăneni au susținut cu neobosită energie principiul unității culturale a poporului român și au adus o bogată contribuție la formarea conștiinței naționale.

Una dintre cele mai remarcabile tribune pentru afirmarea acestei conștiințe a fost ziarul **România,** cel dintîi cotidian apărut în limba română, înființat în 1838 la București de către profesorul transilvănean Aron Florian.

Conștienți de marea ei importanță socială și națională, oamenii de cultură transilvăneni din Principate au îmbrățișat în 1848 cu însuflețire revoluția de aici, aceasta fiind pentru ei semnalul eliberării și a populației din Transilvania.

Aceleași sentimente frățești le-au dovedit și românii din Moldova și Țara Românească la marea adunare revoluționară de pe Cîmpia Libertății de la Blaj, din 3/15 mai 1848, fiind prezenți nu numai conducătorii populației din Transilvania, ci și unii din cei mai remarcabili reprezentanți ai Principatelor transcarpatine în frunte cu Alecu Russo, autorul **Cîntării României,** cu Ion Ionescu de la Brad și cu George Sion. Alte centre transilvănene cunosc în acest timp prezența lui Vasile Alecsandri, care scrie la Brașov **Hora Ardealului,** a lui Costache Negri și a lui Alexandru Ioan Cuza, viitorul domn al României unite. Peste cîteva luni va trece în Transilvania și Nicolae Bălcescu.

La Blaj, ca răspuns la hotărîrea guvernului maghiar de a uni Transilvania cu Ungaria, au auzit revoluționarii din Principate marea strigare a țărănimii transilvănene: **Noi vrem să ne unim cu Țara.**

Această strigare, înregistrată cu atîta bucurie de N. Bălcescu, nu izbucnea numai dintr-un puternic sentiment patriotic, ci și dintr-o adîncă necesitate economică. „Ideea de a se uni toți românii — *scria la 14/26 februarie 1849 Ion Ionescu de la Brad lui A. G. Golescu* — o am găsit foarte răspîndită chiar între popor: el în ridicarea vămilor dintre Banat, Ardeal și Principate vede foloasele materiale ale Unirii"[1]).

Prin legăturile stabilite între transilvăneni, moldoveni și munteni, la începutul secolului al XIX-lea — legături la a căror dezvoltare a contribuit și apariția foilor lui Barițiu de la Brașov **(Gazeta de Transilvania** și **Foaia pentru minte, inimă și literatură)** a **Daciei literare** înființate de M. Kogălniceanu și a **Magazinului istoric pentru Dacia** întemeiat de N. Bălcescu și A. T.-Laurian — și prin consolidarea lor, s-au pus bazele acelei solidarități naționale care își va da roadele în perioada luptelor pentru Unirea Principatelor.

În această unire, românii din Transilvania nu au văzut decît o etapă a unirii celei mari care în 1918 avea să cuprindă pe toți românii între aceleași granițe.

Ziarele transilvănene din anii **1854—1859 — Telegraful român** de la Sibiu, **Gazeta de Transilvania** și **Foaia pentru minte, inimă și literatură** de la Brașov — au înregistrat, în limitele permise de cenzura austriacă și, uneori, cu înșelarea acesteia, întreaga frămîntare din cele două Principate, subliniind îndeosebi aportul maselor populare și lupta îndîrjită a fruntașilor unioniști.

Telegraful român din 4 iulie 1856, relatînd despre întrunirile patriotice organizate în diferite orașe din Moldova, arăta că în **„adunarea de popor de la Tecuci s-a pronunțat împreunarea ambelor principate ca singura mîntuire a țării".** Aceleași informații se dau și despre adunarea de la Galați care **„în interesul comerțului său poftește cu dor împreunarea".**

În legătură cu lupta pentru unire **Telegraful român** nu uită să amintească și de revendicările deputaților țărani, publicînd la 16 ianuarie 1858 intervenția lui Moș Ioan Roată în Divanul ad-hoc pentru a se pune capăt asupririi țăranilor.

Gazeta de Transilvania, anunțînd transilvănenilor apariția publicației lui Kogălniceanu **Steaua Dunării,** găsește și ea prilejul de a arăta la 12 iunie 1855 că noua foaie urmează a fi „jurnalul Unirii Principatelor", care constituia **„politica secularâ a românilor".** La 15 ianuarie 1859, neputînd spune mai mult, **Telegraful român** anunță că **unioniștii au învins.** În ambele ziare se publică apoi numeroase informații și comentarii asupra alegerii lui Alexandru Ioan Cuza, arătînd cu stăruință că alegerea sa se datorește dragostei și voinței neînfrînte a poporului.

Foaia pentru minte..., relatînd alegerea lui Cuza de la 24 ianuarie 1859, arată că vestindu-se rezultatul alegerii, „poporul se aruncă în curtea mitropoliei cu miile, strigînd: **Cuza domn, ura Cuza!"**

Mai mult decît se putea destăinui prin presă, românii din Transilvania, dornici de a se „uni cu Țara", și-au manifestat însă marea bucurie a Unirii Principatelor în intimitatea familiilor și a adunărilor restrînse, avînd ferma convingere că alegerea lui Cuza însemnează începutul unei noi ere în istoria poporului român — eră care va aduce atît desființarea iobăgiei din România, cît și o nouă fază în lupta începută pentru realizarea unității statale a tuturor românilor.

Vasile NETEA

1) Cornelia C. Bodea: **Lupta pentru unire a revoluționarilor exilați de la 1848,** în „Studii privind Unirea Principatelor". Buc., 1959, pag. 128.

DE LA CENSUS-UL ROMAN LA RECENSĂMÎNTURILE MODERNE ALE POPULAȚIEI

● Puțină istorie a tehnicii demografice ● Cît număra populația Daciei ?

CITITORII „Vieții economice" au luat cunoștință de faptul că la 16 martie 1966 se va efectua în țara noastră recensămîntul populației, clădirilor de locuit și al locuințelor și-i cunosc, în linii generale, programul de cercetare și obiectivele lui esențiale. **Primul recensămînt modern** al populației din România, efectuat cu respectarea aproape integrală a principiilor teoretice și metodologice prescrise de demografie, a fost făcut în anul 1838, iar acestuia i-au urmat cele din decembrie 1859 — martie 1860, decembrie 1899, 19 decembrie 1912, 29 decembrie 1930, 6 aprilie 1941, 25 ianuarie 1948 și 21 februarie 1956; recensămîntul din 15 martie 1966 va fi deci al nouălea în decurs de 128 ani și al treilea în perioada construcției societății socialiste în România.

Înregistrarea totală sau parțială a populației din țara noastră este însă mult mai veche și coincide, în general, cu formarea și dezvoltarea statului sclavagist, fiind izvorîtă din anumite necesități esențiale ale acestuia. Pentru a aprecia progresul realizat pînă acum în acest domeniu, pentru a cunoaște unele din rezultatele înregistrărilor mai vechi și pentru a releva cîteva probleme demografice încă nesoluționate, considerăm binevenită o scurtă incursiune în istoria înregistrărilor populației din România.

Două tipuri de înregistrare a populației

Înregistrările populației din țara noastră cunoscute pînă acum pot fi împărțite în două grupe:

1. **Census-uri, catagrafii sau conscripții**, proprii orînduirii sclavagiste și feudale. Scopul lor putea fi: a) **fiscal**, înregistrarea populației și a puterii ei economice servind ca bază pentru stabilirea cuantumului de bir al fiecărei gospodării; b) **urbarial**, adică înregistrări ale populației făcute în vederea reglementării raporturilor dintre feudali și țărănimea aservită, formă de înscriere cunoscută în Transilvania; c) **militar**, de tipul celei făcute în Transilvania de Iosif al II-lea (1785/7), cînd a fost înregistrată întreaga populație indiferent de clasă socială, sex sau vîrstă; d) **religios**, cunoscutele conscripții religioase din Transilvania (sec. al XVIII-lea) și catagrafia Munteniei și Moldovei din 1810. În timp ce conscripțiile fiscale sau urbariale făcute în Transilvania au înregistrat concomitent și puterea economică a gospodăriei, în Țara Românească și Moldova s-a produs, probabil pe la mijlocul sec. al XVII-lea, o rupere a evidenței puterii economice de cea a populației, din cauza multimii de dări impuse asupra produselor agricole. Numai în mod excepțional — cum a fost la prima catagrafie regulamentară — se înregistrau și caracteristici personale ale capului de gospodărie.

2. Recensămintele moderne, inițiate de statul burghez, ale cărui funcții se dezvoltaseră și ale cărui necesități de cunoaștere se înmulțiseră dincolo de cele de ordin fiscal (satisfăcute pe alte căi), militar etc. Combinarea dintre acestea și progresul demografiei teoretice a dus la lărgirea obiectului recensămîntului, cel al populației fiind asociat cu recensămîntul agricol, al întreprinderilor, clădirilor de locuit și locuințelor și la extinderea programului de observare la toate caracteristicile demografice, economice și sociale ale întregii populații înregistrată periodic (de obicei din 10 în 10 ani) la un anumit moment (momentul critic), conform unei tehnici din ce în ce mai perfecționate.

În perioada construcției socialiste, datorită creării sistemului unic de evidență a economiei naționale, obiectul recensămîntului populației a fost disociat de cel agricol și al întreprinderilor, rămînînd asociat numai cu cel al locuințelor, necesar pentru caracterizarea condițiilor ei de locuit. Datorită progresului tehnic, prelucrarea datelor înregistrate asigură din ce în ce mai mult necesitățile de cunoaștere ale statului și ale cercetătorilor din domeniul științelor sociale și le face din ce în ce mai apte muncii de elaborare a planurilor de dezvoltare ale economiei naționale.

Dacă recensămintele dau posibilitatea cunoașterii nu numai a **numărului**, ci și a **diferitelor structuri** (demografică, economică și socială) **ale populației din anumite perioade ale dezvoltării istorice**, censurile, catagrafiile sau conscripțiile nu satisfac așteptările decît după o muncă extrem de migăloasă. De multe ori, trebuie să fim mulțumiți dacă reușim să determinăm — printr-un procedeu sau altul — numărul populației de la o anumită înregistrare anterioară recensămintelor moderne. Desigur, dificultățile întîmpinate nu trebuie să ne descurajeze. Dimpotrivă, mai degrabă le vom considera ca îndemn și vom încerca să le biruim în măsura posibilităților oferite pînă acum de **tehnica demografiei istorice**.

500 mii, 1 milion sau 2,5 milioane ?

Statul dac, mare, puternic și centralizat a avut fără îndoială, un sistem de evidență a populației și a puterii ei economice. N-avem, însă, nici o mențiune despre el. Îndată după cucerire, Traian a dispus efectuarea unui census (**V. Lactanțiu**: De mont. persec.) al cărui obiect și program de înregistrare ni le-a transmis **Ulpian** în lucrarea lui **De censibus** (scrisă între 211—217 e.n.). Rezultatele nu le cunoaștem, așa cum nu se cunosc nici rezultatele celorlalte census-uri făcute din 10 în 10 ani pînă la retragerea administrației romane, dintre care pomenit documentar este censusul din jurul anului 240 (Vezi **Xenopol** — Ist. Rom., I, pag. 157). Din acest motiv, nu putem stabili numărul populației din Dacia decît recurgînd la procedee indirecte. Dacă ar fi să credem pe **Strabo**, care scria că pe vremea lui Burebista dacii aveau o armată de 200 de mii oameni și dacă am socoti că aceasta reprezenta numai 10% din populație, numărul dacilor s-ar ridica la 2 milioane locuitori. Este adevărat că **Strabo** reduce armata dacă de după Burebista la 40 de mii; probabil, ambele cifre erau exagerate, deși ultima conține o doză mai mare de exagerare, fiindcă o populație de 400 de mii locuitorii nu ar fi putut opune romanilor o rezistență atît de îndîrjită. Dacă am da crezare lui **Ioannes Lydos**, care scrie că Traian a dus la Roma un număr de 500 de mii prizonieri și bogății imense, cifră redusă de **Carcopino** la 50 de mii (mai probabil) și am lua-o pe aceasta din urmă ca bună și am mai face presupunerea (aproape certă) că Traian nu a dus **toată** armata dacilor în prizonierat, ci numai, să zicem 1/2 și am menține proporția de 10%, atunci numărul dacilor s-ar fi ridicat la 1 milion locuitori. Cifra de 500 mii, considerată de **Acad. C. Daicoviciu** (Istoria Românilor, I, pag. 267), că „nu poate fi prea departe", nu ni se pare acceptabilă. **V. Pârvan** (Dacia, pag. 118), luînd criteriu suprafața unui sat dac, socotea că acesta avea aproximativ 100 **locuințe**, iar în **Getica** (pag. 91) considera că cifra de 1 milion este „mai degrabă modestă". **N. Iorga** (Istoria poporului român I., pag. 51) scria că poporul dac nu putea număra mai mult de 100 mii locuitori. Nu putem accepta aceasta cifră, după cum nu putem accepta nici aceea de 2,5 milioane, dată de **Em. Panaitescu** (Numărul geților și al dacilor etc.).

Greutatea stabilirii cifrei populației din Dacia, cifră necesară pentru conturarea mai precisă a configurației statului dac și pentru îmbogățirea cunoștințelor noastre, nu o putem încă înlătura. Să așteptăm noi dovezi pe care ni le-ar putea furniza cercetările arheologice și cele de antropologie istorică, nu numai cu privire la numărul populației dace, ci și cu privire la destribuția ei pe sexe și vîrste, sau cu privire la durata medie a vieții pe baza inscripțiilor de pe pietrele funerare. O astfel de analiză, făcută de **John Durand**, a dus la concluzia că durata medie a vieții membrilor unor clase sociale din Dacia se ridica la 40 de ani pentru bărbați și la 33 de ani pentru femei (**The Journal of American Sociology** LXV, 4, 1960).

Retragerea administrației romane din Dacia a pus capăt census-urilor **nu în conținut**, ci în formă, deoarece catagrafiile anterioare jumătății sec. al XVII-lea și conscripțiile toate au avut un conținut identic census-urilor, transmise statelor feudale de pe teritoriul României, prin imperiul roman tîrziu sau prin Europa centrală. După perioada **răbojului** ca instrument de ținere a evidenței, a urmat perioada **listelor de dări** față de biserica romană sau a **catastifelor vistieriei**. De timpuriu au apărut conscripțiile fiscale, urmate mai tîrziu, de cele urbariale, militare și religioase, care, alături de catastife, devenite din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea catagrafii, precedate de **foile de cislă**, constituie sursa de stabilire a numărului populației din România pînă în epoca recensămînturilor moderne. Dar, stabilirea numărului populației din orînduirea feudală și a diferitelor ei structuri impune rezolvarea unor probleme deosebit de grele.

G. RETEGAN

MULTIPLELE FEȚE ALE ARAMEI

DEȘI întîmpinat inițial cu o oarecare doză de optimism, noul an pare să-și fi făcut debutul pe piața metalelor neferoase sub auspiciile unei conjuncturi nefavorabile. Îndeosebi, perspectivele acestui început se dovedesc de-a dreptul sumbre în ceea ce privește arama, ale cărei cursuri au cunoscut perturbări serioase, mai ales de la proclamarea unilaterală a independenței Rhodesiei și a sancțiunilor economice împotriva guvernului lui Ian Smith. Într-un articol publicat la 1 ianuarie în **Agefi**, președintele societății americane „Phelps Dodge Corp." sublinia că toate indiciile duc la concluzia că anul 1966 se va caracteriza printr-o creștere tot mai mare a cererii de cupru și a produselor sale de bază, stimulată de noile utilizări în industrie, de necesitățile militare și de restrîngerea posibilităților de aprovizionare. Cercurile interesate se tem mai cu seamă în momentul de față de consecințele unei întreruperi a livrărilor de cupru din Zambia care tranzitează prin Rhodesia, consecințe care s-ar repercuta atît în domeniul aprovizionărilor cît și în acela privind instabilitatea prețurilor pe piața mondială a aramei. Deși cu încă trei luni înainte de încheierea anului trecut au fost inițiate discuții secrete între guvernul englez, american și producătorii de aramă, problemele care agită de aproape doi ani spiritele în această materie nu au putut fi însă rezolvate.

● O BREȘĂ ÎN APROVIZIONARE...

Prima problemă care se pune în momentul de față este aceea a dificultăților aprovizionării cu aramă, în raport cu cererea mondială, mereu în creștere. După cum se știe, cele mai importante mine de cupru se află situate în zone geografice care — după aprecierea ziarului LES ECHOS — „prezintă riscuri politice considerabile, caracterizate printr-o succesiune de crize ce provoacă, de fiecare dată, în mod inevitabil, noi salturi ale prețurilor pe piața acestui metal". Mai mult decît în orice alt domeniu, tensiunea socială — menționa același ziar — a atins un stadiu endemic în toate marile centre cuprifere de pe glob. De mai mulți ani, grevele se țin lanț mai cu seamă în Chile unde ultima grevă, încheiată recent după 36 de zile, a provocat o pierdere de 55 000 tone de aramă, adică de aproape 10% din producția anuală a acestei țări. Pe continentul african, pînă nu de mult, Katanga era exemplul cel mai elocvent de instabilitate, iar acum problema rhodesiană pare să dețină primul loc în domeniul acestor preocupări, deși producția de cupru din această țară trece drept neglijabilă pe plan mondial. În schimb, așa-numita „copperbelt" (centura cuprului), cu Zambia și Mozambic, cuprinde și Rhodesia. Actuala criză este așadar, o piedică serioasă în calea aprovizionărilor cu aramă, dacă ținem cont de faptul că Zambia contribuie în proporție de circa 15% la aprovizionarea pieței mondiale. În prezent, se studiază diferite posibilități de evacuare a aramei fără să se treacă peste teritoriul Rhodesiei. Transporturile cu avionul afectează însă destul de serios prețul de cost, fără a mai pune la socoteală și cantitățile reduse de metal ce pot face obiectul unui asemenea trafic. La aceasta se mai adaugă și represaliile la care ar putea trece Rhodesia în domeniul furnizării de curent electric, deoarece centrala electrică de la Kariba ce aprovizionează în proporție de 70—80% minele și rafinăriile din Zambia, se află pe acest teritoriu. Cu toate acestea, principalele societăți producătoare de cupru — „Anglo American" și „Roan Selection Trust" (la care societatea „American Metal Climax" deține 46% din participații) — au și investit 1,3 milioane lire în vederea realizării unei „punți aeriene" (transportul cuprului cu avioanele) și a dotării minelor cu camioane speciale care să facă legătura cu aeroportul Ndola.

Pe de altă parte — potrivit relatărilor ziarului LE COMMERCE DU LEVANT — în urma negocierilor purtate, guvernul american ar fi răspuns favorabil cererii Angliei de a contribui la „salvarea aprovizionării cu aramă și ar fi promis, în cazul unei întreruperi importante a livrărilor din «zona aramei», de a-i pune la dispoziție metal din stocurile strategice". Aceste stocuri, care reprezintă aproape 1 225 000 tone, ar putea fi deblocate fără aprobarea prealabilă a Congresului american.

● ...ȘI UN PALEATIV PENTRU STABILITATEA PREȚURILOR

În ciuda acestei încercări de rezolvare a problemelor aprovizionării, urcarea prețurilor aramei constituie un punct nevralgic pe piața metalelor. Cei care gîndeau cu cîteva luni în urmă că deblocarea în anul trecut de către S.U.A. a 200 000 tone aramă din stocurile strategice (și a altor 208 000 tone la începutul acestui an) ar fi oprit tendința mondială de creștere a cursurilor metalului roșu (care durează de aproape doi ani), s-au înșelat. Este adevărat că unele companii americane au fost astfel nevoite să anuleze sporul de doi cenți la livră la prețul de vînzare; în schimb, la bursa metalelor din Londra (London Metal Exchange), considerată la ora actuală „barometrul fidel al variabilității piețelor", aceste cursuri ating nivelul record de 570 lire sterline tona.

Săptămîna trecută, prețul mondial al cuprului la producător a marcat o nouă creștere: Union minière du Haut Katanga a anunțat urcarea prețurilor la 42 cenți livra, exemplu urmat imediat de Chile (a doua țară producătoare din lume). Anumiți observatori apreciază că pe piața mondială aceste creșteri vor fi menținute și în viitor și că Statele Unite — unde cererea a crescut considerabil în ultimul timp (prevederile sînt de 2,2 milioane pentru 1966) — nu se vor mai putea opune în continuare menținerii prețurilor la 36 sau 38 cenți livra. Și aceasta din cauză că prețul mondial al aramei este superior celui practicat în S.U.A. Din 1964 prețul internațional al aramei la producător a trecut de la 31 la 38 cenți livra, marcînd o creștere de 22,6%, în timp ce prețul londonez a trecut de la 230 lire sterline tona în 1963, la 535—560 lire sterline tona în 1964, marcînd o creștere de 130%. „Nu trebuie să ai o deosebită subtilitate — sublinia LES ECHOS — pentru a-ți da seama că cei care beneficiază de piața londoneză sînt avantajați în conjunctura actuală în raport cu cei care vînd arama la prețul de producție". Pentru a împiedica un dezechilibru pe piața acestui metal, S.U.A., Canada și foarte recent Australia au interzis orice export de aramă, sub orice formă brută sau prelucrată. Un asemenea embargo ar putea avea însă și urmări neprevăzute, dacă se ține cont de temerile unor producători de cupru care se și văd concurați de alte metale și aliaje experimentate în prezent de industrie, în scopul înlocuirii metalului roșu. Așadar, perspectivele de instabilitate a acestei piețe pe 1966 continuă să rămînă încă destul de incerte, pe măsură ce arama continuă și ea să-și arate... multiplele sale fețe.

Viorica BABA

CURIER

■ În lucrarea **Economia și perspectivele energiei atomice,** J. Andriot, în colaborare cu J. Gaussens, consideră că experiența actuală de producere a energiei atomice permite să se trateze cîteva aspecte concrete ale economiei acestei producții : rezervele de combustibili nucleari, exploatarea și costul lor, costul unui kWh produs în centralele nucleare, amortizarea centralelor nucleare, compararea investițiilor și optimizarea centralelor nucleare, locul energiei nucleare în cadrul resurselor energetice, eficacitatea economică a folosirii energiei atomice în alte domenii decît acela de producere a energiei electrice, printre care, în producția de vapori industriali, în desalinizarea apei marine, în transportul oceanic.

■ În lucrarea **Gestion moderne de la qualité** (Gestiunea modernă a calității), ed. Bibliothèque technique Philips, 1964, 483 pag., inginerii A. H. Schaafsma și F. G. Willemze (de la întreprinderea Philips din Olanda), pornind de la constatarea că noțiunea de calitate se impune din ce în ce mai mult în industria modernă, consideră că aceasta obligă întreprinderile să găsească o metodă pentru a baza hotărîrile lor pe date reale. Determinarea acestei metode comportă, după autori, mai multe momente : **reglementarea calității** – de resortul birourilor de studii, **regia calității** – de resortul șefului de fabricație și **aprecierea calității** – în sarcina serviciului de control. **Gestiunea calității** ar consta în coordonarea soluțiilor la aceste probleme și în stabilirea măsurilor menite să asigure această coordonare, a cărei realizare necesită o experiență îndelungată. Autorii tratează amănunțit aspectele tehnice ale momentelor mai sus-menționate.

■ Problemele natalității, mortalității, morbidității, longevității, în genere problemele sănătății și reproducției populației sînt tratate în lucrarea **Sănătatea publică și sociologia,** Editura Mîsli – Moscova, 1965, de B. I. Smulevici, în funcție de factorii social-economici și naturali : condițiile de viață și de muncă, educație, factorii psihoemoționali, viața familială, situația femeii în societate, tradiții, structura pe vîrstă și pe sexe a populației, o serie de factori biologici și geografici etc.

■ În semn de omagiu pentru cunoscutul economist și statistician indian, prof. P. Mahalanobis, cu prilejul împlinirii a 70 de ani, au apărut două volume cuprinzînd contribuții ale unor autori indieni și străini. Ambele volume au apărut sub îngrijirea lui C. R. Rao în editura **„Pergamon Press"** (1965). Un prim volum intitulat **Încercări cu privire la econometrie și planificare** cuprinde contribuții privitoare la planificarea indiană, la formarea capitalului, la teoria folosirii resurselor de muncă, la creșterea economică. Bibliografia lucrărilor prof. Mahalanobis, care întregește acest volum, numără 182 titluri.

Al doilea volum este intitulat **Contribuții statistice** și cuprinde teme privitoare la metoda sondajelor, problema costului anchetelor, aspectele internaționale ale evoluției controlului calității. Acest al doilea volum este întregit cu o bibliografie a lucrărilor prof. Mahalanobis în domeniul statisticii.

● Într-un articol intitulat **Dezvoltarea economică și programarea : mituri și realități** (Annali de la Facolta de Economia Palermo) Cesare Castellano relevă că dezvoltarea se manifestă nu ca o funcție exclusivă a investițiilor, ci ca o funcție continuă a „structurii economice" și că structura apare ca „matricea dezvoltării". Autorul acordă prioritate programării „structurale", care ar pregăti condițiile transformării dinamice a aparatului productiv, pentru a-l îndruma spre obiectivele creșterii economice ; programarea „administrativă" urmează să exploateze posibilitățile de expansiune internă a sistemului economic creat prin programarea structurală. El susține necesitatea coordonării logice și raționale a politicii economice structurale și administrative.

■ Editura **Die Wirtschaft** a publicat cartea **Analiza economică a nivelului tehnic în producția industrială** de dr. H. D. Haustein și dr. K. Neumann. Considerînd analiza ca un element important al activității de conducere, autorii, după ce definesc sarcinile analizei economice a nivelului tehnic în producția industrială, se ocupă de domeniile și metodele ei, precum și de efectele revoluției tehnice.

■ Volumul **Classes de travail, automation, urbanisme,** al șaselea din seria „Cahiers d'études des sociétes industrielles et de l'automation", publicată de Centrul National al Cercetării Științifice din Franța (Editions C.N.R.S., 1964, 240 pag. + tabele și grafice), reunește cîteva studii teoretice în probleme de muncă și automatizare : analiza structurilor muncii pe baza tabelelor „input-output" calculate electronic, experiență întreprinsă recent de U.R.S.S. ; studierea reacțiilor muncitorilor față de progresul tehnic și metodele elaborate de diferiți autori pentru măsurarea nivelului automatizării ; schimbările aduse de automatizare în structura forței de muncă în U.R.S.S. Într-un capitol final, intitulat „Urbanizare și locuințe" este înfățișată o teorie sociologică a mobilității și a transformării sistemelor. Volumul cuprinde o bibliografie analitică în problemele muncii și automatizării.

Un model al planificării în etape

În studiul The Choice of Sectors and Regions — **Universitaire Pers Rotterdam, 1965 — (Alegerea sectoarelor și regiunilor), economistul de origine indiană J. C. Saigal se ocupă de așa-numita metodă a „planificării în etape".**

În opoziție cu metoda construirii unui model unic foarte complicat, comportînd o soluționare simultană a tuturor problemelor, în metoda „planificării în etape", procesul de rezolvare a problemelor este împărțit în faze, implicînd necesitatea revizuirii etapelor prealabile pe baza rezultatelor etapelor ulterioare.

În cadrul acestei metode se face distincția între următoarele patru etape : 1. o macroetapă în care este stabilită rata de investiții, alegerea ritmului de dezvoltare economică; 2. o fază sectorială în care se stabilește volumul optim de dezvoltare a producției într-un număr de sectoare; 3) o fază regională în care se face alegerea regiunilor — unităților geografice — cele mai potrivite pentru implantarea diferitelor activități economice; 4) o etapă-proiect, în care se face alegerea între o serie de proiecte de investiții.

Lucrarea lui J. C. Saigal se ocupă numai de etapa sectorială și etapa regională. Autorul face o serie de observații cu privire la deosebirile dintre modelul său și modelul profesorului J. Tinbergen („Mathematical Models of Economic Growth" — Modele matematice de creștere economică, 1962), unul din creatorii metodei „planificării în etape".

MERCUR PRINTRE MUZE

OPERAȚIUNEA „VIVA MARIA"

FILMUL care obține în momentul de față cel mai mare succes pe ecranele Parisului și New York-ului este ultima creație a tînărului regizor francez Louis Malle, „Viva Maria". Ieșit din mîna unui maestru care și-a afirmat încă din urmă cu cîțiva ani marele său talent, interpretat de cele mai vestite vedete actuale ale ecranului francez, Brigitte Bardot și Jeanne Moreau, bazat pe un scenariu ingenios și spiritual, „Viva Maria" avea într-adevăr toate calitățile necesare pentru a cuceri favoarea publicului.

Ce-i drept, nici producătorii filmului n-au lăsat nimic la întîmplare. Încă înainte de a se trage primii metri de peliculă, întreaga presă occidentală a început să publice articole și reportaje ample despre viitoarea producție; după aceea, luni și luni de zile „Viva Maria" n-a mai părăsit coloanele revistelor de cinema, magazinelor ilustrate și ziarelor de mare tiraj. Sute de reporteri fotografi, reporteri de televiziune și de cinema au fost trimiși în Mexic (unde se desfășurau turnările) pentru a transmite zi de zi imagini și texte despre munca echipei care realiza filmul ; au fost folosite din plin și diferite povești (adevărate sau, de obicei, false) cu privire la viața protagoniștelor și la relațiile dintre ele. După calculele experților, nici un film n-a beneficiat pînă acum de o asemenea campanie prealabilă de publicitate. Însăși lansarea filmului s-a făcut în condiții excepționale ; pentru cucerirea pieței americane a fost organizat un răsunător turneu în S.U.A. al artistei Brigitte Bardot.

După cum spuneam, rezultatele primelor săptămîni de rulare au justificat speranțele producătorilor, care contează că-și vor vedea, în scurt timp, rambursate toate cheltuielile. Dar, un asemenea tapaj publicitar, o asemenea risipă de fonduri nu țintesc numai la profiturile realizabile de pe urma vînzărilor de bilete. Reluînd și dezvoltînd o tehnică care s-a impus în ultimii ani, mai ales, în legătură cu lansarea cîntăreților de muzică ușoară, producătorii (francezi și americani) ai filmului au pregătit și o vastă operație comercială care depășește piața cinematografică propriu-zisă. E vorba de punerea în vînzare a unui mare număr de articole de modă, inspirate din toaletele purtate de eroinele filmului. Acțiunea din „Viva Maria" se petrece în jurul anului 1910 și o echipă de desenatori, modeliști, croitori, în frunte cu cunoscutul pictor elvețian Guillain Uhry, a creat o largă gamă de costume care, inspirîndu-se în linii mari din moda de acum peste cincizeci de ani, pot la nevoie să nu pară deplasate nici în zilele noastre.

Încă înainte de ieșirea pe ecrane a filmului, douăzeci de magazine din Paris și peste o sută în restul Franței au organizat vitrine speciale cu produse tip „Viva Maria". Cele mai mari firme din industria ușoară franceză au cumpărat licențe pentru fabricarea unor asemenea produse. Presa citează numele întreprinderilor Devanlay și Recoing pentru bluze, Timwear și Leonard pentru pulovere, Dofan pentru poșete, Tricoteriile din Chaligny pentru costume de baie, Rosy pentru lenjerie ș.a.m.d. În total, în Franța, au fost vîndute pînă la premiera filmului cincizeci de licențe „Viva Maria". Alte treizeci de licențe au fost vîndute în Statele Unite ; bizuindu-se și pe prestigiul modei pariziene, firmele franceze speră să poată exporta peste Atlantic stocuri însemnate.

Moda „Viva Maria", cu aerul ei ușor desuet (în Statele Unite ea a fost lansată sub denumirea „Granny Look" — „moda bunicii") este menită, în intenția oamenilor de afaceri, să cucerească un public feminin numeros și speriat de îndrăznelile și caracterul „geometric", „spațial" al modei din ultimii ani. În această operație, succesul filmului, prestigiul interpretelor, este menit să joace un rol de stimulator al vînzărilor.

De altfel, în ultimii doi ani, o acțiune asemănătoare a fost organizată și a avut un mare succes, pornind de la voga filmelor din seria „James Bond". Pentru exploatarea succesului de piață al acestor filme s-a constituit un adevărat consorțiu al mai multor societăți, printre care două, „Mervyn Brodie" din Londra și „Licensing Corporation of America" din New York s-au profilat aproape în exclusivitate pe comercializarea diferitelor produse (cămăși, haine, impermeabile, costume de baie, valize, portofele, cosmetice și zeci de „gadgets"-uri) care seamănă cu cele purtate de eroul filmelor mai susamintite. Sute de licențe pentru asemenea produse au fost vîndute și în Franța, R.F.G., Italia, Olanda, Suedia, Japonia și în alte țări. Pentru a da o idee asupra importanței acestui consorțiu, presa britanică a amintit că în cursul unui singur an s-a cheltuit aproape un milion de dolari numai pentru onorariile avocaților și acte de notariat.

Succesul comercial e atît de mare încît în cursul ultimelor luni au apărut pe piață, pentru uzul clienților care n-au vreo asemănare cu înfățișarea lui James Bond (interpretat pe ecran de cunoscutul actor britanic Sean Connery, pe care publicul nostru l-a putut vedea în filmul „Colina"), produse vestimentare cu totul obișnuite ,prevăzute doar cu monograma „J. B." sau „007" (matricola de agent secret a lui James Bond).

Și asemenea produse se desfac într-un ritm accelerat.

Granițele dintre spectacolul cinematografic și publicitatea comercială tind tot mai mult, să se estompeze.

H. DONA

MATEMATICĂ ȘI... DIPLOMAȚIE

RECENT apărută sub auspiciile Societății de Științe Matematice lucrarea **Teoria jocurilor** [1]) stîrnește un deosebit interes, atît în rîndul matematicienilor, cît și al economiștilor.

Prin analogie cu jocurile strategice, autorii se preocupă de unele probleme de economie. Se prezintă rezultatele matematice de bază ale teoriei jocurilor și implicit ale programării liniare, de care este intim legată prin calculul matricial. Problema care se degajă este cea referitoare la sensul economic pe care trebuie să-l îmbrace teoria jocurilor în condițiile economiei socialiste. După cum ne este cunoscut, această teorie apare proprie, din punct de vedere matematic, unor domenii specifice ca jocurile propriu-zise, situațiile strategice etc. Ca atare, aplicațiile în economie ale teoriei jocurilor se realizează prin reducerea acesteia la probleme de programare, întrucît orice problemă de acest tip este echivalentă cu una din teoria jocurilor. Din acest considerent, o pondere însemnată a lucrării este consacrată problemelor de programare, dintre care se relevă cele cu privire la programarea stohastică și tratarea lor cu ajutorul teoriei jocurilor. Această posibilitate a fost pusă pentru prima oară în evidență de doi dintre autorii lucrării (Radu Theodorescu și Marius Iosifescu). Exemplul dat la pag. 207 și următoarele, în legătură cu producția agricolă este semnificativ în sensul celor de mai sus, deoarece problemele de optimizare în acest domeniu economic, se rezolvă cu ajutorul programării stohastice, avîndu-se în vedere că intervin o serie întreagă de factori naturali, cu caracter aleator.

Interesant este modelul matematic pentru negocieri prezentat de autori și care relevă elocvent larga aplicație a aparatului de calcul ce aparține teoriei jocurilor. Autorii arată că studiul problemelor complexe puse de activitatea diplomatică, mai ales economică, necesită utilizarea unor **modele simplificate.**

În esență, teoria jocurilor este teoria matematică a unor situații denumite conflictuale, adică acele situații în care acționează două sau mai multe părți. În acest sens, participanții realizează ceea ce numim un joc în cadrul unei partide și acționează după o anumită strategie în vederea rezolvării situației conflictuale în care sînt antrenați, urmărind obținerea unui rezultat favorabil.

Aceste considerații prezintă evident interes mai ales din punct de vedere matematic. Sensul noțiunii de „situație conflictuală", precum și analogia dintre „joc" cu o situație de negociere, trebuie necondiționat înțelese corespunzător, aprioric aparatului matematic de calcul care poate interveni într-un asemenea domeniu.

Pentru a prezenta, cu titlu informativ, aspectul matematic al unui asemenea model, localizînd problema la situația negocierilor, să presupunem, ca și autorii, că se duc tratative între doi diplomați, indiferent dacă aceștia au ca obiect un scop politic sau unul economic. Ambele părți concep în prealabil conținutul situației conflictuale care necesită negocieri, sub forma unui model matematic în care se definesc o serie de propoziții elementare (de exemplu, considerații cuprinse în preambulul unui tratat, condiții necitate într-un act de vînzare, care ar face obiectul tratativelor, angajamente precise în cadrul unui tratat), precum și strategia rezolvării acestora. Inițial, se consideră că diplomații nu cunosc conținutul matricei părții adverse. Ei obțin însă informații parțiale, aproximativ suficiente, în cursul negocierilor cînd cele două părți își dezvăluie indirect, prin strategia aleasă, unele elemente din matricea proprie. Din punct de vedere matematic, cele două matrice se rezolvă cu aparatul matematic complex al teoriei jocurilor strategice, cu ajutorul calculului matricial și al elementelor de teorie a probabilităților.

În ultimii ani ne-am obișnuit să vedem metodele moderne ale matematicii pătrunzînd în tot mai multe și mai diverse domenii de activitate : economie, medicină, biologie etc. Aflăm acum o aplicație nouă, care, prin varietatea condițiilor în care trebuie construit modelul, pornind de la situații faptice reale, prezintă interes științific.

I. TEICH

1) G. Ciucu, M. Iosifescu, R. Theodorescu : Teoria jocurilor. Editura Tehnică, București, 1965.

UZINA MECANICĂ GALAȚI

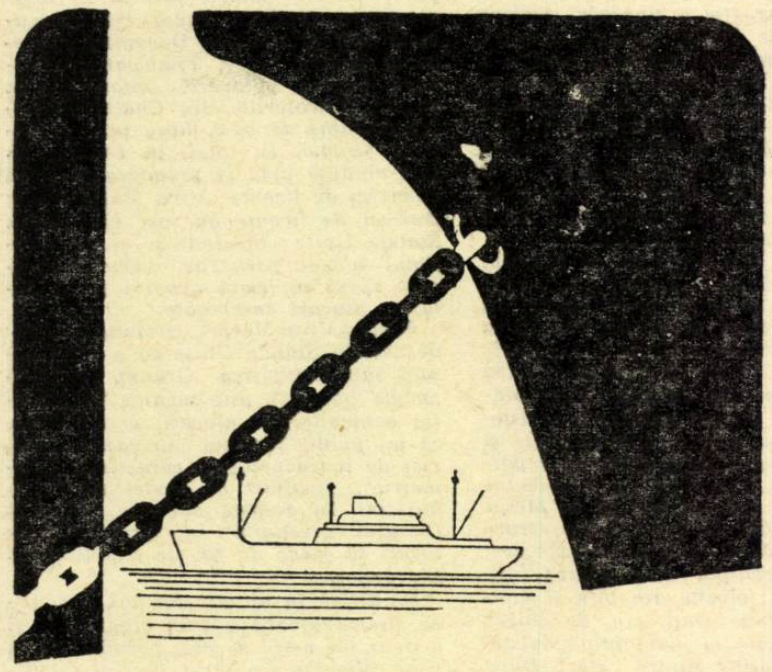

produce :

- Cuzineți pentru vagoane.
- Carcase pentru electromotoare.
- Vane ovale de Ø 350 și hidranți din fontă brută turnată.
- Butuci de roată pentru remorcă.
- Agregate de punte pentru cargouri, motonave, remorchere și șlepuri. (Vinciuri de ancoră, mașini de cîrmă, cabestane, vinciuri de grui).

INTREPRINDEREA METALURGICĂ „ENERGIA" CONSTANȚA

EXECUTĂ :

- Reparații auto
- Produse din cauciuc cu și fără inserție
- Confecții tîmplărie mecanică
- Rezervoare pentru depozitarea apei și a combustibilului
- Piese turnate din fontă
- Mașini de gătit cu cuptor înalt și format masă

M.I.C.M. — D.G.U.P.M.

UZINA „1 MAI" - Ploiești

str. Democrației nr. 121 – Telefoane : 1 03 00, 1 38 59, 1 68 99, 1 68 72

VINDE DIN STOC DISPONIBIL întreprinderilor socialiste, următoarele materiale :

- Oțeluri carbon, de calitate, aliate și de scule ;
- Țevi de instalații, construcții și burlane ;
- Laminate neferoase ;
- Table oțel ;
- Cabluri de forță ;
- Lacuri și vopsele ;
- Curele trapezoidale ;
- Rulmenți și bile ;
- Materiale abrazive ;
- Materiale de sudură ;
- Materiale siderurgice ;
- Materiale electrice ;
- Piese schimb utilaj petrolier.

Cei interesați se vor adresa serviciului aprovizionare al uzinei unde se pot consulta listele pe sortimente de materiale disponibile ; de asemenea se oferă informații telefonice la numerele indicate.

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ :

- Superfosfat pulbere
- Superfosfat granulat

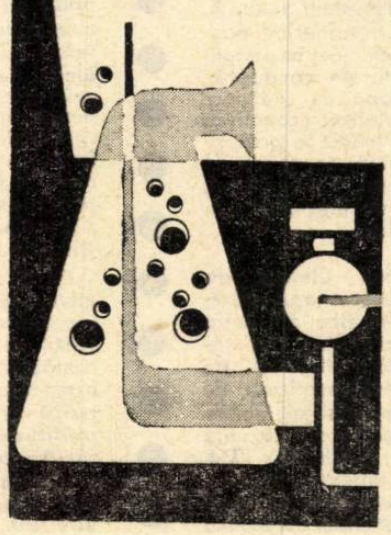

PENTRU INDUSTRIE :

- Acid sulfuric
- Acid sulfuric chimic pur
- Fluosilicat de sodiu
- Fluorură de sodiu
- Acid fluosilicic 20%
- Utilaj chimic

„MOBILA" GHIMBAV

DURABIL · ELEGANT · MODERN

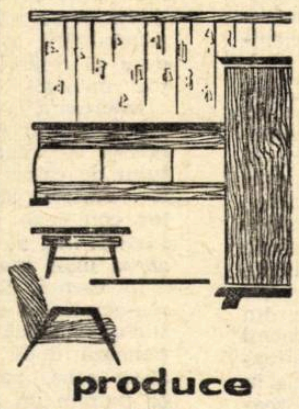

produce

MOBILIER PENTRU HOTELURI

fabrica de rulmenți BIRLAD

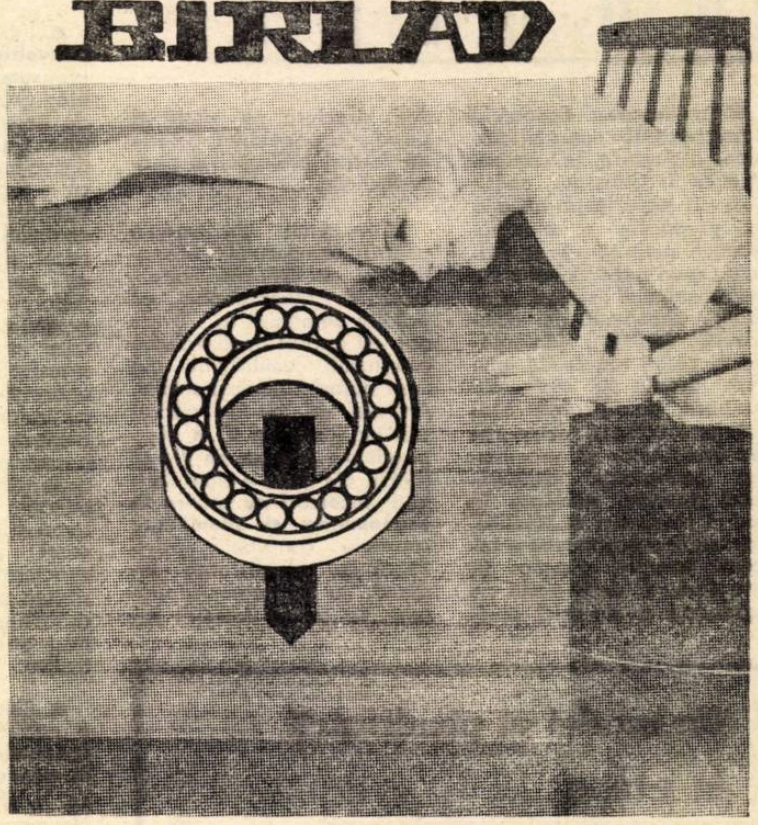

execută :

rulmenți radiali cu bile, aciali cu bile, radiali cu role cilindrice și oscilanți cu role butoi, precum și rulmenți de construcție specială.

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

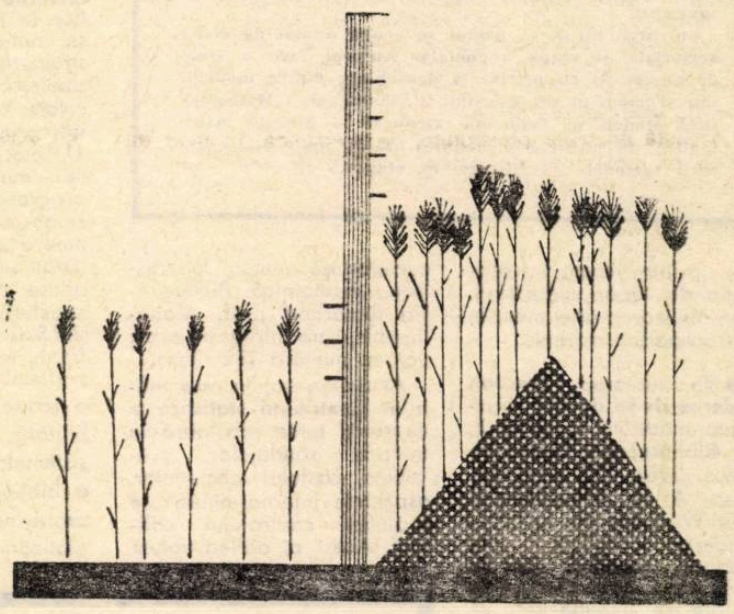

produce prin chimizarea complexă a gazului metan :

- Îngrășăminte cu azot pentru agricultură : azotat de amoniu, uree, ape amoniacale, amoniac lichid.
- Grupul produselor organice pentru industria de sinteză și a maselor plastice ca : acid acetic, butanol, acetat de vinil monomer, polivinil acetat-emulsie, alcool polivinilic.

UZINELE LAMINORUL BRĂILA

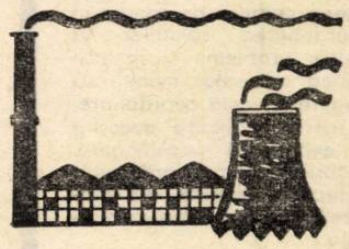

PRODUC ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚII
scoabe pentru construcții și plase din sîrmă

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

America Latină: Independența și dezvoltarea economică

CUNOSCUTUL economist latino-american Celso Furtado, publică în ziarul francez din 5 și din 6 ianuarie un studiu amplu consacrat căilor de luptă împotriva subdezvoltării :

„În această a doua jumătate a secolului al XX-lea, pentru Statele Unite problema fundamentală este aceea a «securității», adică aceea a formei de organizare mondială care va precumpăni, drept consecință a revoluției tehnice care are loc în prezent și care pretinde să fie compatibilă cu menținerea «modului de viață american» în S.U.A., precum și cu apărarea intereselor economice americane în străinătate. Din punctul de vedere al Americii Latine însă, marea problemă este aceea a dezvoltării și a accesului la beneficiile acestei revoluții tehnice.

...În America Latină dezvoltarea care a avut loc în urma revoluțiilor industriale din Europa și Statele Unite a fost suficientă pentru a transforma parțial sistemele economice moștenite din epoca colonială, dar insuficientă pentru a crea sisteme autonome de dezvoltare. Astfel, America Latină a rămas la periferia economiilor industriale dezvoltate în momentul în care materiile prime pierduseră din forța lor de expansiune de la început și erau departe de a putea să producă impulsul dinamic necesar.

Încercarea de industrializare de tipul care urmărește «substituirea importurilor» a constituit un timp o alternativă și a permis să se înceapă anumite modificări structurale în cîteva țări. Dar forma de organizare industrială viabilă într-o situație istorică dată nu poate fi independentă de tipul de tehnologie care trebuie adoptat. Tehnologia pe care trebuie s-o adopte America Latină în această jumătate a secolului XX permite uriașe economii de mînă de lucru și prezintă exigențe foarte mari în ce privește dimensiunile pieței. În situația actuală a Americii Latine, regula tinde să fie monopolul și o concentrare progresivă a veniturilor, ceea ce condiționează cererea și orientarea investițiilor spre anumite industrii care au nevoie de capitaluri mari și de o piață importantă. Experiența a dovedit că în America Latină acest fel de industrializare, în vederea «substituirii importurilor» își pierde vigoarea pe măsură ce se restring sectoarele în care înlocuirea este ușoară ; această industrializare poate chiar să ducă la stagnare economică.

...Din momentul în care se consideră că «securitatea» Statelor Unite implică menținerea statu quo-ului social în America Latină, este absolut clar că independența acestor țări (admițînd că popoarele și țările Americii Latine ar reprezenta altceva decît structuri accidentale ale puterii) se reduce la foarte puțin, în ce privește influența asupra dezvoltării.

Această doctrină presupune, de asemenea, în mod implicit că hotărîrile de primă importanță vor trebui să fie luate la un nivel mai ridicat, fără îndoială la nivelul centrului politic al zonei de influență, sau la nivelul unui organism supranațional, a cărui putere reală ar fi o simplă delegare din partea acestui centru politic. Se poate preciza astfel tipul de dezvoltare pe care S.U.A. îl preconizează pentru America Latină.

...Dacă nu există unanimitate asupra tuturor aspectelor acestor probleme complexe, în ce privește unul din aspecte există de pe acum în S.U.A. o doctrină bine stabilită : **«Rolul hotărîtor în dezvoltarea Americii Latine revine întreprinderilor private nord-americane, iar ajutorul S.U.A. trebuie să fie acordat prin intermediul acestor întreprinderi».**

În decursul ultimilor ani, atît Congresul cît și Administrația au manifestat o mare dorință de a obține garanții politice și a crea imbolduri economice pentru ca întreprinderile private din S.U.A. să îndeplinească această importantă misiune de politică externă. Au fost semnate tratate de garanție cu guvernele latino-americane, care stipulau că întreprinderile private ale S.U.A. care funcționează în țările respective, se vor bucura de o situație privilegiată față de întreprinderi asemănătoare funcționînd în S.U.A. Pe de altă parte, măsuri ca amendamentul Hickenlooper, creează o supragaranție politică pentru întreprinderile nord-americane, amenințînd în mod permanent puterea organelor naționale. După cuvintele profesorului Mason : «Se pare că guvernul (S.U.A.) a mers deja atît de departe, cît s-a putut, pentru a promova investițiile particulare nord-americane în America Latină, fără a recurge la ajutorul direct».

● Trusturile nord-americane — state in stat

Care anume organizație politică latino-americană va putea să fie compatibilă cu un sistem economic controlat de puternicele societăți anonime nord-americane ? Este ușor de dedus că sectoarele producătoare de bunuri sau de servicii în care progresul tehnologic joacă un rol foarte important vor fi alese în primul rînd de către societățile anonime. Fără a intra în celelalte aspecte ale problemei, trebuie să amintim că marile întreprinderi nord-americane constituie puternice birocrații private, care exercită funcțiuni publice sau semi-publice și a căror integrare în societatea politică a constituit pînă acum o problemă a cărei soluționare este încă incertă. Profesorul Andrew Hawker ne amintește că «spre deosebire de structurile religioase și corporative ale secolelor trecute, puterea, obiectivele și responsabilitatea marii întreprinderi moderne, nu sînt limitate». Din acest motiv nu s-a găsit încă modalitatea potrivită pentru a integra în structura unei societăți politice pluraliste aceste mari organizații, ale căror funcții capătă, pe

Le Monde

zi ce trece mai mult, un caracter public. Și guvernul devine pe zi ce trece mai neputincios în fața acestor mari întreprinderi, deoarece, chiar în Statele Unite, «el este mai slab decît instituțiile corporative (marile întreprinderi), care îi sînt subordonate». Chiar Adolph Berie, cea mai mare autoritate în materie, și puțin suspect de antipatie față de aceste mari întreprinderi, ne atrage atenția asupra faptului că «direcțiunea unei mari societăți nu-și trage puterea sa de la nimeni decît de la sine însăși». Este vorba de o oligarhie care se perpetuează în mod automat.

Avînd în America Latină numeroase privilegii, nefiind supuse legislației americane anti-trust și bucurîndu-se de o protecție politico-militară, marile întreprinderi nord-americane se vor transforma automat în supraputeri, în oricare din țările latino-americane. Dat fiind că acestor societăți anonime-mastodonți le revine un rol important în toate hotărîrile de bază privitoare la orientarea investițiilor, amplasarea activității economice, introducerea tehnicii și gradul de integrare a economiilor naționale, este limpede că centrele de decizie, reprezentate în momentul de față de statele naționale, vor căpăta rapid o importanță secundară.

● Hegemonia S.U.A. — un obstacol în calea dezvoltării

...Atunci cînd marile întreprinderi străine cu avansul lor tehnologic și uriașele lor capitaluri pătrund într-o economie subdezvoltată, și în special cînd ele se bucură de numeroase privilegii, ele produc efecte similare cu acelea ale unor mari arbori exotici care, fiind plantați în anumite regiuni, absorb toată apa din pămînt și îl usucă ; se produce astfel un dezechilibru între floră și faună. Pătrunderea brutală într-o economie slabă a marilor întreprinderi, caracterizate printr-o strînsă rigiditate administrativă și o mare putere financiară, provoacă un dezechilibru de structură, greu de corectat : de exemplu, accentuarea disparității între nivelul de viață al diferitelor grupuri ale populației, o rapidă creștere a șomajului, vizibil și ascuns. Dacă puterea de control a guvernelor naționale este redusă, permițîndu-se marilor întreprinderi nord-americane să dispună de mai multă libertate de acțiune, trebuie să se sconteze pe o accentuare a concentrării activității economice în anumite zone, ceea ce va agrava și mai mult disparitatea dintre nivelul de viață al grupelor de populație. Rezultatul final va fi o creștere reală sau potențială a încordărilor sociale în America Latină. Deoarece deciziile economice cu caracter strategic nu vor ține de guvernele latino-americane, aceste încordări vor fi considerate numai sub aspectul lor negativ ; iar acțiunea statului va deveni esențialmente represivă.

În condițiile dificile prin care trece acum America Latină, dezvoltarea economică necesită o atitudine de cooperare și participarea activă a unor sectoare largi ale populației. Din acest motiv sarcinile cele mai grele sînt acelea cu aspect politic, și nu tehnic. O acțiune politică dificilă va trebui să fie dusă la bun sfîrșit și acest lucru nu va fi posibil decît cu sprijinul centrelor actuale ale puterii politice naționale. **Contrar cu ceea ce se urmărește să se demonstreze, principiul naționalității este vital pentru actuala fază a dezvoltării latino-americane.** Orice politică de dezvoltare își derivă puterea dintr-un ansamblu de judecăți de valoare în care s-au concentrat idealurile unei colectivități. Dacă o colectivitate nu dispune de organe politice capabile să dea glas aspirațiilor sale legitime, ea nu este înzestrată cu ceea ce îi este necesar pentru a întreprinde o activitate de dezvoltare.

Mai mult decît în trecut, principiul naționalității este astăzi de o mare eficacitate socială. Orice slăbire a statelor latino-americane, în calitate de centre politice capabile să interpreteze aspirațiile naționale și să mobilizeze populația în jurul idealurilor comune, ar avea drept rezultat limitarea posibilităților de dezvoltare ale întregului continent latino-american. Astfel, integrarea economică latino-americană se justifică numai dacă a fost concepută ca o politică comună a unor țări și nu ca o coordonare a întreprinderilor străine care funcționează în America Latină. În concluzie, se pot defini cîteva puncte :

1. În condițiile echilibrului strategic termonuclear al lumii actuale, exercitarea hegemoniilor supranaționale nu poate fi justificată, decît prin prisma intereselor particulare ale puterii care vrea să exercite această hegemonie.

2. Zonele de influență nu au nici o importanță pentru supraputeri, din punctul de vedere al securității lor militare.

3. Din punctul de vedere al țărilor «celei de-a treia lumi», zonele de influență nu sînt decît sisteme de dominare economică, care limitează libertatea acestor țări, atunci cînd pretind că adaptează structurile lor la necesitățile dezvoltării economice.

4. Întărind structurile anacronice ale puterii, hegemonia Statelor Unite în America Latină constituie un obstacol serios în calea dezvoltării majorității țărilor de pe acest continent.

5. Proiectul guvernului american de dezvoltare a Americii Latine, pe baza acțiunii marilor întreprinderi private și a controlului preventiv împotriva «subversiunii» nu este viabil, decît ca o tehnică de conservare a statu quo-ului social.

6. Succesul unei politici de dezvoltare în America Latină va depinde în primul rînd de capacitatea promotorilor acestei politici de a mobiliza o mare parte din populație : acest lucru nu va putea fi realizat decît de către organe politice naționale și în conformitate cu valorile și idealurile fiecărei națiuni.

7. Integrarea economică nu va servi obiectivele dezvoltării continentului decît dacă ea va rezulta din formularea unei politici comune de către guverne autentic naționale și nu din suprapunerea intereselor marilor întreprinderi străine care operează în America Latină".

Lira sterlină: „Happy end" și începutul unei noi povestiri

„LIRA pare să fi încheiat anul pe o notă festivă, potrivită sezonului. După ce s-a prezentat în veșmintele zdrențuite pe scena internațională timp de luni de zile, o baghetă fermecată pare să fi fluturat deasupra lirei. Dar acest „happy end" nu este decît începutul unei noi povestiri.

În centrele financiare europene bancherii și economiștii care se ocupă de urmărirea tendințelor pe plan internațional, adoptă o atitudine oarecum echivocă față de liră. Ei sînt profund satisfăcuți că guvernul englez a reușit — în anumite limite — să recîștige încrederea, și că lira este acum relativ puternică. Dar, dacă examinăm perspectivele economiei engleze în anul viitor și în perspectivă mai îndelungată, constatăm că ele nu sînt prea certe.

Desigur că pe următoarele cîteva luni perspectivele lirei sînt bune. Încrederea a fost cîștigată în urma anunțării, la 10 septembrie, a programului masiv al băncilor centrale, de sprijinire a lirei (bagheta magică). Reînnoirea sprijinului acordat de bănci, cu excepția celor din Franța, a dus la o oarecare limpezire a situației, capitalurile pe termen scurt s-au înapoiat la Londra și speculanții au avut de suferit. Îmbunătățirea situației rezervelor în aur dovedește acest lucru.

● Printre ultimii

Există însă îndoieli în ce privește perspectivele pe termen mijlociu. Acestea apar în mod firesc din examinarea realizărilor exportului britanic. Este descurajator faptul că Anglia continuă să se mențină printre ultimii în liga țărilor exportatoare. În anul 1965 exporturile mondiale au sporit cu 8—9% ceea ce reprezintă o creștere considerabilă. Cu toate acestea, creșterea exporturilor britanice — 6,5% din punct de vedere valoric, în primele 10 luni ale anului, nu s-a menținut la acest ritm ; drept urmare ponderea Angliei în dezvoltarea comerțului mondial a scăzut...

În plus, este greu ca aceste rezultate ale exportului să inspire încredere în ce privește perspectivele înlăturării suprataxei asupra importurilor în 1966. Majoritatea experților europeni par să se îndoiască de acest lucru. Totuși din motive politice va trebui probabil să se renunțe la această taxă, altfel indignarea partenerilor noștri din E.F.T.A. și a altora amenință să fie covîrșitoare. Fapt este că va fi greu de găsit în Europa pe cineva care să fie de acord cu încrederea ministrului de finanțe englez în echilibrarea balanței de plăți engleze înainte de sfîrșitul anului 1966. Părerea majorității din Grupa de lucru nr. 3 a O.E.C.D. — templul supravegherii multilaterale — este că mersul evenimentelor a justificat părerea anterioară a grupei. Aceasta fusese că Anglia suferea de pe urma supraîncălzirii cererii interne și că remediile aplicate au fost prea blînde. Majoritatea europenilor propovăduiesc o politică de desinflație, mai curînd decît de deflație, în măsura în care politica veniturilor ar fi într-adevăr eficientă — obiectivul principal fiind creșterea exporturilor.

THE TIMES

● Prea bine... n-ar fi bine

Dar dacă se consideră că perspectivele pe 1966 sînt moderate, există totuși o tendință generală de a privi evenimentele, fiecare în parte, în perspectivă mai îndelungată. La sfîrșitul anului 1967 va trebui să înceapă restituirea sumelor trase de Anglia de la F.M.I. Deși data este încă destul de îndepărtată, problema începe să fie îngrijorătoare.

Chestiunea are două aspecte. Primul, dacă Anglia va reuși să obțină un adevărat excedent astfel încît să poată restitui din cîștigurile proprii o parte din împrumuturile sale. Pot exista îndoieli în ce privește măsura în care un asemenea lucru poate fi realizat, dar se consideră că aceasta nu depășește totuși posibilitățile noastre. El depinde de succesul politicii veniturilor, dar și de progresul reformelor economice de lungă durată ce au fost inițiate. Rămîne de văzut, de asemenea, cîți bani se vor întoarce la Londra în lunile următoare.

Al doilea aspect al problemei este dacă ar fi înțelept... să avem un excedent atît de mare. Pentru a-l realiza va trebui, probabil, să renunțăm la o dezvoltare economică cît de cît importantă. Pentru ca situația Angliei să nu devină prea încordată ar fi preferabil ca perioada restituirii să fie prelungită.

Fără îndoială că problema restituirii datoriilor va continua să fie studiată. Depinde ce forme de restituire se vor propune. Evident însă că chestiunea va deveni mai actuală atunci cînd Anglia va ajunge să realizeze excedente în devize.

Este clar că primul pas pe care trebuie să-l întreprindă Anglia este echilibrarea balanței sale de plăți. Dacă acest lucru nu va fi realizat, este foarte puțin probabil că Grupul celor Zece, care au dat sprijin lirei, va fi dispus să ia în considerare vreun plan de ajutorare a Angliei. Grupul celor Zece este preocupat, acum mai ales, de problema reformei monetare internaționale, în cadrul căreia orice propuneri pentru suplimentarea lichidităților ar ajuta direct lira sterlină. Problemele Angliei trebuie deci privite în contextul mai larg al discuțiilor monetare internaționale".

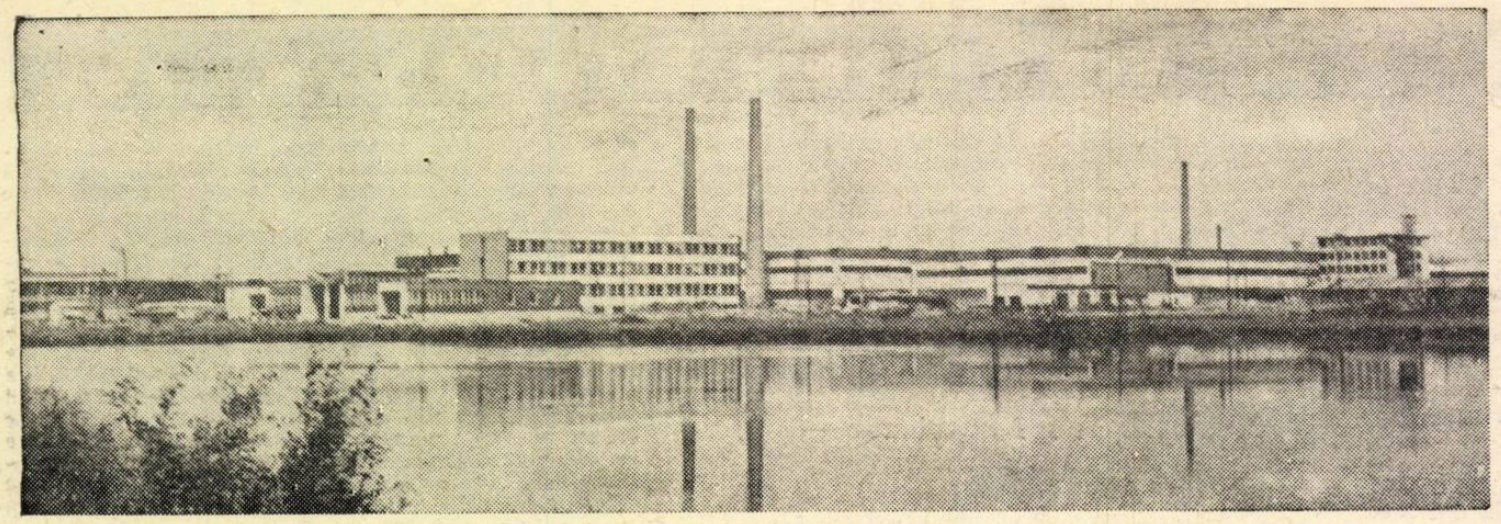

CESKÉ BUDEJOVICE – Vedere de ansamblu a noii uzine de piese turnate

ÎNSEMNĂRI DIN R. S. CEHOSLOVACĂ

ITINERAR BOEMIAN

ȘOSEAUA, străjuită de tei și arțari, traversează peisajul liniștit al Boemiei occidentale: relieful ușor variat, cu coline blînde care ondulează pe ambele maluri ale rîului Berounka. Trecem printre dealuri presărate cu păduri — mai bine-zis, pete de păduri — care devin tot mai dese pe măsură ce înaintăm spre sud-vest, spre Pădurea boemă. Ici și colo, pe o colină mai reliefată, cîte un castel medieval stă parcă de veghe, aducînd în peisajul șoselelor asfaltate, al coșurilor și al liniilor de înaltă tensiune, însemnele unei epoci preindustriale. Pămîntul fertil al acestei regiuni, pe care se cultivă cereale și cartofi, legume și hamei, ascunde în adîncurile lui zăcăminte prețioase de cărbune, fier, calcar — baza materială a industriei cehe.

● Aici se construiesc „arme" pașnice

LA Plzen — principalul oraș al regiunii — a luat ființă și s-a dezvoltat cea mai puternică întreprindere constructoare de mașini a Cehoslovaciei — Uzinele „V. I. Lenin"-„Skoda". Ocupînd un teritoriu de peste 200 de hectare, cu zeci și zeci de secții, hale și ateliere, între care circulația se asigură prin linii de autobuze, uzinele „Skoda" constituie adevărata inimă a orașului, baza sa materială: aici lucrează 50 000 de oameni — fiecare al treilea locuitor din Plzen.

Aici, în fosta citadelă a industriei de război, se construiesc astăzi arme pașnice ale luptei pentru socialism: utilaj energetic și minier, laminoare și cuptoare, locomotive electrice și mașini-unelte, echipament pentru industria chimică, a sticlei, zahărului și multe alte produse ale construcției de mașini grele. O simplă descriere a secțiilor, a proceselor de muncă, a organizării producției, a unor produse tehnice noi aplicate, ar necesita zeci de pagini. Traducînd în viață noile principii ale activității economice a întreprinderii, colectivul uzinei caută să realizeze, prin eforturile sale productive, o rentabilitate cît mai înaltă, care să asigure avantaje, atît economiei naționale, cît și lucrătorilor întreprinderii. Aceasta cere însă — cum mi s-a arătat — mărirea continuă a productivității muncii, reducerea prețului de cost și, în același timp, asigurarea unei calități superioare a produselor, astfel încît să înlesnească desfacerea lor pe piața internă și externă.

● „Controlul de calitate" în secolul XIV

NU numai cărbunele și fierul sînt materii prime valoroase; aflăm aici că materia primă „tehnologică" poate să fie și — apa. De acest adevăr te convingi vizitînd celebra fabrică de bere din Plzen. Se spune că la renumele berei „Pilsen" (așa cum este cunoscută după transcripția germană), contribuie în egală măsură cunoscutul hamei boemian, priceperea berarilor cehi și calitatea apei.

Fabrica „Prazdroj" din Plzen a fost fondată în anul 1842, dar tradiția berarilor din oraș este mult mai veche. Încă din secolul XIV, acest meșteșug este răspîndit în rîndurile burghezilor pilsenezi. Dreptul de a pregăti berea era inițial legat nu de persoană, ci de casă, pentru a asigura rămînerea pe loc, în breaslă, a berarilor. Iată de ce, pînă nu de mult, puteai să mai vezi în oraș o poartă veche (care nu ducea, de altfel, nicăieri); timp de secole, casa fusese conservată prin cele mai diverse mijloace de proprietarii ei, în scopul de a păstra dreptul la meserie. În acele timpuri îndepărtate, și controlul tehnic de calitate se efectua după o metodă ingenioasă: berarii care aduceau proba de bere la Primărie, trebuiau s-o verse pe o bancă de stejar și să se așeze apoi pe ea; dacă nădragii lor de piele se lipeau, după un timp, de bancă, calitatea berei era satisfăcătoare.

De la înființarea fabricii „Prazdroj" și pînă astăzi, prin instalațiile care s-au modernizat pe măsura dezvoltării tehnicii, prin depozitele ei de „maturizare" așezate în galerii subterane săpate în stîncă cu o lungime totală de 9 km, au trecut aproape 70 milioane de hl de bere: producția a crescut de la 3,5 mii hl în 1842 la 2 milioane hl în 1965, iar în cincinalul care a început acum, se vor pune în funcțiune noi instalații cu o capacitate anuală de 400 mii hl.

● Popas la Tábor

IN Boemia sudică peisajul se schimbă atît sub aspectul lui natural, cît și sub cel economic. Întinderile sînt mai deschise, orizonturile mai line, așezările mai distanțate. Vezi un mare număr de lacuri și eleștee, bogate în pește. În această regiune, o parte mai mare a populației este ocupată în agricultură, decît în industrie; dezvoltarea industrială realizată în anii construcției socialiste încă n-a putut elimina complet moștenirea politicii economice capitaliste, care considera puțin interesantă construirea de obiective industriale la distanțe mai mari de resursele de cărbune.

Industria și-a pus însă, și aici, amprentele adînci pe activitatea în agricultură, în care sectorul socialist cuprinde 95% din totalul suprafețelor agricole. Ea asigură un grad înalt de mecanizare a lucrărilor agricole — la 1 000 ha teren agricol productiv revin 22,4 tractoare.

Ceea ce nu înseamnă, că pe aceste meleaguri nu se păstrează tradiția. Iată-ne în istoricul oraș. Tábor, leagănul mișcării husite, construit în veacul al XV-lea. În anul 1415, predicatorul Jan Hus, care de la critica orînduirilor bisericești ajunsese repede la lupta împotriva nedreptății orînduirii sociale existente, a fost chemat la Consiliul de la Constance, condamnat și ars pe rug. Cenușa lui a fost aruncată în Rin, „pentru ca amintirea lui să fie ștearsă de-a pururi", dar învățătura sa, obiectivul său de luptă au fost preluate de masele populare. În 1420 adepții lui Hus — în majoritate săteni — își stabiliră cartierul general la Tábor, oraș întemeiat de ei. Aici ei încercau să organizeze o societate nouă, bazată pe egalitatea membrilor săi. Orașul lor de reședință, cu piața sa medievală, amestec de stil gotic și al renașterii, cu porțile sale fortificate, conservate pînă azi, rămîne un simbol al luptei seculare a poporului pentru o viață mai bună.

● Calitate și productivitate

SIMȚIM încă atmosfera istorică a acestei „tabere" a husiților, cînd ne apropiem — la numai cîțiva kilometri de oraș — de complexul modern al uzinelor „Kowo-Svit". Sîntem la o uzină specializată în producția de mașini-unelte: mașini de găurit radiale în coordonate, automate de copiat și alte agregate de înaltă tehnicitate. Organizată pe baza unei întreprinderi înființate în 1939 în cadrul concernului Skoda, uzina prezintă imaginea unei producții complexe, organizate după fluxul tehnologic: de la turnarea, forjarea și presarea pieselor pînă la fabricarea echipamentelor electrice și a unei serii de dispozitive de automatizare. Întreprinderea mai are două unități afiliate, pentru fabricarea sculelor și a unor piese auxiliare. Realizarea producției în cadrul profilării și cooperării — ne relatează directorul de producție, M. Benes — asigură o productivitate mărită a muncii și o reducere sistematică a prețului de cost; acum, cînd întreprinderea trece și ea la noul sistem de conducere, aceste aspecte cîștigă mult în importanță la aprecierea rezultatelor activității uzinei. În vederea îmbunătățirii continue a calității produselor — anual se fabrică aici circa 2000 de mașini-unelte — secția de proiectare și cercetare a uzinei colaborează cu Institutul pentru perfecționarea mașinilor-unelte din Praga.

Imagini noi găsim și în capitala Boemiei de sud — Ceské Budejovice. Deși mulți asociază orașul mai ales cu bravul soldat Svejk, erou popular din romanul lui J. Hasek (aici se petrec episoade ale peripețiilor sale), faima adevărată de care se bucură Ceské Budejovice provine de la două produse: creioanele „Koh-i-noor" și berea „Budvar". Vechi centru comercial și industrial, așezat pe fluviul Vltava, ale cărei ape aprovizionează țara și capitala ei cu energie și apă, pe drumul principal care leagă Praga de Viena, orașul a cunoscut încă de mult o vie activitate economică. Pe lîngă unități ale industriei hîrtiei, ceramicii și alimentare, aici s-a dezvoltat, mai ales în anii puterii populare, o variată industrie constructoare de mașini. Ea este reprezentată prin fabrici de utilaj pentru industria morăritului, utilaj pentru combaterea incendiilor, de produse de metal emailate, o nouă uzină de piese turnate și o uzină de motoare și carburatoare.

● Cu metode înaintate

ACEASTA din urmă, Uzina „Motor", înființată încă în anul 1899, este specializată azi în producția de motoare staționare, carburatoare pentru autovehicule și compresoare. Vedem aici nu numai realizările în producție ale colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri, dar și eforturile care se depun în vederea modernizării continue și a raționalizării producției. Numai în secția de cercetări și tehnologie a uzinei lucrează 180 de oameni. În secția de organizare — îmi spune directorul uzinei, Stanislav Vitoň, — se studiază probleme legate de mai buna organizare a întreprinderii, de raționalizarea legăturilor dintre secții și a circulației documentelor, de aplicarea metodelor matematice în planificarea și verificarea activității productive. Aflăm că uzina se folosește în acest scop de centrul de calcul raional din Ceské Budejovice, care deservește toate întreprinderile raionului. Oamenii privesc în spre viitor, caută metode înaintate pentru a-l pregăti...

...Cînd, după două zile de drum, ne apropiem cu mașina de Praga, ale cărei lumini se ridică ca o constelație uriașă pe orizontul întunecat, simt că m-am îmbogățit cu multe impresii noi: am cunoscut o parte a pămîntului vechi al țării prietene, pe care îl dinamizează și îl întineresc ritmuri noi de muncă.

dr. Ion KUN

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PROGNOZE VEST-EUROPENE 1966

INSTITUTELE specializate din Occident își multiplică încercările de a desluși direcțiile în care va evolua conjunctura economiei țărilor capitaliste în noul an. De regulă se apreciază că perspectiva imediată va aduce continuarea tendințelor principale conturate în 1965. Institutul de economie mondială de pe lîngă Universitatea Kiel (R.F.G.) socotește că pe ansamblul lumii capitaliste creșterea economică se va desfășura în 1966 aproximativ în ritmul actual. O evaluare în termeni aproape identici – „ritmul actual liniștit" – face și Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv, care se așteaptă ca „produsul social brut" al lumii capitaliste să crească în 1966 cu 3,5–4,5%.

Se prevăd însă diferențieri, uneori apreciabile, între diferitele țări. Despre conjunctura vest-europeană, Institutul de la Kiel spune că va înregistra o încetinire netă. O influență hotărîtoare va exercita în această direcție evoluția din două țări principale: Anglia și R.F.G. În privința Angliei, există un consens că creșterea reală nu va depăși probabil 2%. Pe de altă parte, în R.F.G. se înmulțesc indiciile unei slăbiri a conjuncturii, care fac incerte rezultatele economice ale noului an. Institutul economic al sindicatelor vest-germane semnalează îndeosebi o răsturnare a tendințelor la comenzile de bunuri de investiții, care au fost în anii precedenți un punct forte al situației economice din R.F.G. Deși referitor la Franța și Italia se consideră că va avea loc o oarecare redresare după dificultățile economice întîmpinate de aceste țări în ultimii doi-trei ani, influența asupra ansamblului conjuncturii vest-europene este apreciată ca minoră.

Scăderi ale sporului „produsului social brut" sînt așteptate în Norvegia, Suedia, Elveția. Presa guvernamentală suedeză se referă la anul 1966 ca la un „an greu" pentru economie, iar previziunile cercurilor de afaceri se înscriu îndeobște într-o gamă minoră: urcări de impozite, majorarea chiriilor, încetinirea creșterii consumului, cu efecte corespunzătoare asupra producției și desfacerii de textile, confecții, încălțăminte, echipament casnic. În Elveția se crede că va continua creșterea prețurilor bunurilor de consum, a căror urcare în 1965 – cu 5% – a fost mai mare decît în orice alt an de la sfîrșitul războiului. În Belgia anul nou a început cu o scumpire generală a bunurilor de consum, ca urmare a sporirii impozitelor – în special a celor indirecte – pentru acoperirea unui mare deficit bugetar. În Austria, unde ritmul creșterii economice a reprezentat în 1965 numai circa jumătate din cel al anului precedent (3–3,5% față de 6%), se așteaptă pe 1966 o creștere de 4%, deci din nou sub realizările din 1964.

Deosebit de insistent se atrage atenția, în prognozele privind conjunctura economiei capitaliste în 1966, asupra pericolelor care se conturează în domeniul prețurilor și asupra necesității unei politici economice care să contracareze efectele evoluției respective, în sensul încetinirii creșterii economice.

I. P.

PIAȚA COMUNĂ

RENDEZ-VOUS LA LUXEMBURG

DUPĂ laborioase și îndelungi discuții cu Franța, purtate în afara organismelor constituite ale Pieței Comune și avînd nu un caracter de consultare în comun, ci de tratative bilaterale, cu scopul unei reîntîlniri în șase și a soluționării diferendelor care de la 1 iulie 1965 au redus Piața Comună la neputință, „cei cinci" au în cele din urmă consimțămîntul Parisului pentru o reuniune care va avea loc la Luxemburg și nu la Bruxelles, în lipsa și nu în prezența Comisiei executive, la data de 17—18 ianuarie propusă de partea franceză și nu la 13—14 ale lunii, cum glăsuia invitația partenerilor săi. Dacă această reuniune va fi „un consiliu de miniștri cu caracter extraordinar" — așa cum îl doreau „cei cinci" — sau „o întîlnire interguvernamentală" — cum au definit-o francezii, — încă nu s-a precizat. În pofida faptului însă că unii observatori apreciază chestiunea ca fiind o simplă deosebire de vocabular și nu una de fond, nepotrivirea termenilor marchează totuși o divergență esențială, dezbătută îndelung, cu privire la legitimitatea unor instituții de caracter suprastatal, care, în concepția Franței, sînt menite să aducă atingere principiilor inviolabile ale suveranității naționale.

Oricum, de la 30 iunie 1965, adică după aproape șapte luni, aceasta va fi prima reîntîlnire în șase a partenerilor din Piața Comună și ea va constitui în mod evident un punct central de convergență a atenției opiniei publice.

Ce se va discuta la Luxemburg ?

După cum s-a anunțat, nu a fost elaborată o ordine de zi precisă, participanții la această inedită sesiune plenară urmînd a convorbi în derivă pe tema situației de impas în care se află Comunitatea Economică Europeană.

Ar părea însă normal ca acum, la încheierea celei de-a II-a etape a perioadei de tranziție spre uniunea vamală totală, să se treacă în revistă rezultatele obținute. În această privință, dacă este vorba de situația Franței, sînt îndeajuns de elocvente declarațiile făcute nu de mult, către sfîrșitul lunii decembrie, de raportorul Jean de Précigout, în Consiliul Economic și Social. Reproducem după ziarul *Le Monde* următoarele constatări : „La finele celei de-a doua etape fixate prin Tratatul de la Roma, este posibil să examinăm acum situația economiei franceze și evoluția prețurilor în această perioadă. La primul punct se constată că balanța schimburilor s-a deteriorat, devenind chiar deficitară. În ceea ce privește prețurile, urcarea lor a fost în Franța mult mai importantă ca în străinătate. O dată cu dezvoltarea exporturilor, a avut loc o degradare a investițiilor..."

Se presupune însă că în centrul preocupărilor la Luxemburg, nu se vor situa problemele legate în general de uniunea vamală, — extrem de dificile în primul rînd din cauza dezvoltării și nivelurilor inegale ale celor șase țări, — ci în primul rînd problema finanțării politice agricole comune — mai mult sub aspectul diferențelor în concepția referitoare la împuternicirile Parlamentului european și ale Comisiei executive a C.E.E. — precum și problema nevralgică pe care o pune prevederea Tratatului de la Roma, conform căreia, de la 1 ianuarie anul acesta, partenerii Pieței Comune, urmează să treacă în adoptarea hotărîrilor de la votul unanim la votul „majorității calificate".

Problemele sînt conexe

Firește, dar neaderența Franței este explicată de mulți comentatori nu atît prin considerentele ei de politică agricolă, cît mai ales prin aprehensiunea că votul majoritar ar putea fi extins la politica comercială în general și la tratativele privind schimburile cu țări nemembre. Dacă ținem seama de opinia multor observatori, care consideră că o dată cu trecerea la noul sistem de vot, unanimitatea va fi mai mult excepția decît regula, — cu toate asigurările contrare pe care unii se străduiesc să le dea Franței — reținerea acesteia, atîta vreme cît ea nu socotește acceptabil principiul renunțării la suveranitatea instituțiilor sale naționale, pare îndeajuns de justificată. Ziarul englez *Financial Times*, își exprimă cu francheță părerea că „cei cinci vor fi cu siguranță tentați acum să facă uz la maximum de votul majoritar pentru a asigura succesul rundei Kennedy".

Este de prevăzut de altfel că în această a treia etapă a Pieței Comune, lista problemelor supuse votului majoritar va crește, deoarece, cum observă în mod pertinent și ziarul citat „integrarea devine tot mai dureroasă pe măsură ce taxele vamale între statele membre se reduc, iar absența aproape totală a spiritului comunitar face luarea unei hotărîri mereu mai dificilă".

Este adevărat că la 5 ianuarie guvernul francez a acceptat în cele din urmă să se conformeze reducerii de 10% a taxelor vamale prevăzute în Tratat pentru 1 ianuarie 1966 între țările Pieței Comune. De asemenea, Franța s-a declarat de acord ca, pînă la negocierea unui nou acord, tariful extern al Pieței Comune, redus temporar, să rămînă în vigoare timp de încă patru luni la nivelul lui actual. Pare însă cu totul improbabil ca francezii să se ralieze la sistemul votului majoritar apărat de „cei cinci", date fiind cunoscutele implicații politice, fundamentale, ale acestuia. Este de așteptat, după cum scriu observatorii, ca la Luxemburg, ministrul de externe francez Couve de Murville să facă din eliminarea prevederii referitoare la noul sistem de vot, condiția esențială a participării Franței la orice încercare de a soluționa criza comunitară.

Dinu HERVIAN

PE GLOB

La 1 ianuarie a intrat în vigoare Uniunea vamală și economică a Africii Centrale, care are drept obiectiv armonizarea regimurilor vamale și a celor fiscale (aplicate investițiilor particulare), precum și a problemelor dezvoltării economice. Din această uniune fac parte Camerunul, Ciadul, Congo-Brazzaville, Gabon și Republica Africa Centrală.

★

La 14 februarie 1966, Australia va trece la sistemul monetar zecimal. În locul lirei va fi introdus dolarul australian. Astfel, Australia va părăsi zona lirei sterline, în care — datorită încasărilor sale masive în devize și aur de pe urma exportului — era un factor important de echilibrare a balanțelor de plăți deficitare din această zonă.

★

Indicele oficial al prețurilor cu amănuntul stabilit de Ministerul Afacerilor Economice al Belgiei s-a ridicat la 127,1 în luna decembrie față de 126,4 în noiembrie 1965 și 122,1 în decembrie 1964 (baza 1953 = 100). Dacă indicele se va menține la acel nivel se preconizează necesitatea creșterii salariilor cu 2,5% chiar în primul trimestru al acestui an.

★

Peste 6 000 falimente reprezentînd o datorie de circa 1 500 milioane dolari, au fost înregistrate în Japonia în 1965. Numeroase dintre aceste falimente s-au produs și în rîndul firmelor mari și îndeosebi în sectorul industriei ușoare.

UN ARMISTIȚIU PRECAR

DISPUTA însuflețită dintre administrația americană și *„United States Steel Corporation"*, cea mai importantă firmă producătoare de oțel din S.U.A., cu privire la recenta majorare a prețurilor, a luat sfîrșit deocamdată printr-un compromis. Prețul oțelului de construcție nu va fi sporit cu 5 dolari la tonă, cum intenționa societatea, ci numai cu 2,75 dolari.

În prezent, cînd guvernul Statelor Unite este atît de sensibil față de orice factor de natură să mărească presiunea inflaționistă, tentativele repetate ale trusturilor de a majora prețurile, fac să vibreze intens corzile întinse la maximum. De fapt, alarma a început încă de anul nou, cînd *„Bethlehem Steel Corporation"* a urcat cea dintîi prețul oțelului în lingouri cu 4%. Comentarii indignate în presa americană arătau că această societate își mărise considerabil beneficiile în 1965 pe seama comenzilor militare. *New York Herald Tribune* arăta destul de limpede că firma „Bethlehem" trage profituri mari de pe urma războiului în Vietnam.

Teama că s-ar putea produce o generalizare a ridicării prețurilor în siderurgie domină întreaga discuție. Nu e mult de cînd, în 1965, spre sfîrșitul anului, alte breșe în stabilitatea prețurilor fuseseră încercate de companiile producătoare de aluminiu și cupru. Președintele Consiliului experților economici care funcționează pe lîngă președintele Statelor Unite, Gardner Ackley, nu a evitat să arate că asemenea majorări ar putea provoca „o inflație distrugătoare" și ar avea un efect nefericit asupra balanței de plăți, prin stimularea importurilor și întîrzierea exporturilor. Sporirea prețurilor la oțel, a spus el, este o măsură „inflaționistă, contrară interesului public".

Mulți economiști americani însă scot în relief și alți factori care amenință stabilitatea prețurilor. „Într-o perioadă de inflație ca aceasta în care în mod evident intră în prezent Statele Unite — scrie *New York Herald Tribune* — e greu întotdeauna de spus dacă o sporire sau alta a prețurilor este sau nu justificată". Desigur, scrie mai departe ziarul, „guvernul este obligat să încerce a menține pe cît este posibil prețurile stabile. Dar aceasta nu se poate realiza... atunci cînd toate cîte le face acesta — achiziții militare, reduceri de impozite, infuzia creditelor în anumite zone ale economiei — presează mereu mai mult asupra structurii prețurilor". Și făcînd aluzie în mod evident la o politică a inflației și la comportarea trusturilor cărora astfel ziarul pare să le afle scuze, *New York Herald Tribune* adaugă : „Folosind persuasiunea morală sau metode mai tari în combaterea anumitor urcări de prețuri, guvernul trebuie să fie extrem de atent să evite eroarea grosieră de a pedepsi găina pentru că a ieșit dintr-un ou inflaționist".

Neizbutind să impună producătorilor de oțel renunțarea totală la urcarea prețurilor, dar obținînd pe calea unui compromis o reducere a plafonului de majorare, se presupune că administrația nu va reține ideea ventilată a unei întoarceri la politica de control a prețurilor. Astfel că, precum scrie *Financial Times*, „bătălia oțelului s-a terminat, combatanții ieșind din ea însîngerați amîndoi, dar nici unul încovoiat".

Semnele perioadei de inflație sînt însă ca și cele ale febrei recurente. Iar noul armistițiu, judecînd după repetatele încălcări ale celor anterioare, pare destul de precar.

Alexandru ANCA

ȘTIRI DIN R.P. ALBANIA

• Industria a devenit ramura conducătoare a economiei albaneze : ea reprezintă astăzi peste 55% din producția globală a industriei și a agriculturii. În cursul cincinalului 1961—1965 au fost puse în funcțiune importante întreprinderi în industria minieră, energetică, constructoare de mașini, ușoară și alimentară. Printre obiectivele industriale mai importante se numără o fabrică de îngrășăminte azotoase, o fabrică de sodă caustică și de superfosfat granulat, uzina metalurgică din Elbasan, rafinăria de cupru de la Rubik, combinatul textil de la Berat, fabrici de hîrtie și de ciment etc.

• Orașul petrolier Patos s-a dezvoltat în anii postbelici în urma descoperirii unor noi zăcăminte de țiței și gaze. A intrat în funcțiune o uzină pentru repararea utilajului petrolier, a luat ființă un institut de geofizică, care continuă explorarea de noi zăcăminte. Totodată, au apărut noi instituții culturale, școli care pregătesc muncitori petroliști, noi instituții de asistență medicală și altele.

• Se dezvoltă învățămîntul profesional și superior agricol. În cursul actualului an școlar, școlile agricole medii și Institutul Agricol Superior au primit circa 1 500 de elevi și studenți noi. Concomitent, 27 000 de muncitori agricoli frecventează cursuri serale și cursuri profesionale, cu sau fără scoatere din producție.

R. P. BULGARIA

Recensămîntul populației și al fondului locativ

PRESA centrală bulgară a publicat rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al fondului locativ, care s-a efectuat recent în R. P. Bulgaria.

După cum reiese din datele publicate, populația Bulgariei însumează la 1 decembrie 1965 8 226 564 de locuitori, din care în orașe — 3 615 387 (44%), în comune de tip orășenesc — 206 990 (2,5%) și la sate — 4 404 137 (53,5%). În orașul Sofia locuiesc 800 953 locuitori, iar în celelalte orașe mari (peste 100 000 locuitori) : Plovdiv — 222 737, Varna — 180 062, Ruse — 128 384, Burgas — 106 127. R. P. Bulgaria are azi 65 de orașe cu peste 10 000 de locuitori.

Din totalul populației, 4 111 236 (49,97%) sînt de sex masculin și 4 115 328 (50,03%) de sex feminin. După vîrstă, populația are următoarea structură : pînă la 15 ani (împliniți) — 2 109 494, de la 16 la 54 ani (împliniți) — 4 548 737, de la 55 la 59 ani (împliniți) 487 509, peste 60 ani — 1 080 824. Ponderea locuitorilor apți pentru muncă (bărbați între 16 și 59 ani și femei între 16 și 54 ani) este de 58,2%.

Fondul de locuințe a totalizat la 1 decembrie 1965 : în orașe și comune de tip orășenesc — 35 012 742 m^2, iar la sate — 56 292 399 m^2. Suprafața medie pe un locuitor, pe toată republica, este de 10,5 m^2, iar la Sofia — de 10 m^2 (în capitală sînt în prezent 197 220 locuințe cu o suprafață totală de 7 794 054 m^2).

I. C.

din bloc-notesul cronicarului

Incompatibile cu...

Criza prin care trece în prezent Comunitatea Economică Europeană, punînd sub semnul întrebării continuarea vechilor alianțe, a readus în discuție în Anglia aderarea acesteia la Piața Comună.

Una din părerile exprimate în cadrul discuțiilor a luat forma unei scrisori a șase deputați conservatori, publicată în ziarul THE TIMES. Semnatarii scrisorii atrag atenția că diverse prevederi ale Tratatului de la Roma „sînt incompatibile cu suveranitatea Angliei", că ele „ar încălca principiul de bază al constituției britanice care prevede suveranitatea deplină a parlamentului țării"; în numeroase domenii economice și sociale ele „ar lăsa Anglia la cheremul unor măsuri, la a căror formulare ea nu va participa și asupra aplicării cărora nu va avea nici un control".

O luare de poziție asemănătoare a fost, de pildă, publicarea recentă a unui pamflet, intitulat „O Europă a națiunilor", de către Clubul conservator al Universității din Cambridge. Opunîndu-se federalismului, autorii declară că „sentimentele naționale au o atît de mare însemnătate pentru mulți oameni, încît ei s-ar opune implacabil unei doze substanțiale de federalizare".

Comerț pe străzi acoperite

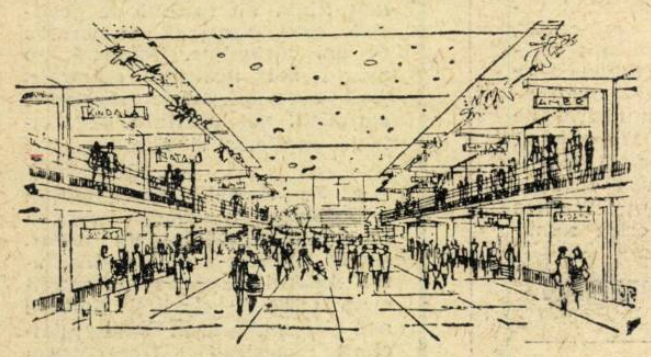

Oricît de paradoxal sună, dar uneori a merge înainte înseamnă... a relua un drum bătut. Acesta este cazul noilor centre comerciale — shopping centers — cu străzi acoperite, care în fond, nu reprezintă altceva decît o versiune modernă a ulițelor medievale străjuite de arcade, unde prăvălioarele se înghesuiau una în alta. În complexele comerciale moderne cu străzi acoperite și alimentate cu aer condiționat, funcționează nenumărate magazine specializate. Aici consumatorul, ferit de inconvenientele circulației, de intemperii, are asigurat totodată un contact vizual direct cu mărfurile, care sînt etalate pe standuri deschise. La sfîrșitul zilei de lucru, magazinele se închid cu uși glisante sau storuri. Sistemul a fost experimentat cu rezultate bune în S.U.A., Suedia și Anglia, urmînd a fi introdus și în Elveția. Un asemenea complex comercial oferă un mare confort cumpărătorilor, datorită aspectului arhitectonic plăcut, amenajării unor spații cu flori, a unor locuri de joacă pentru copii, cofetării etc.

Întrucît sistemul străzilor comerciale acoperite s-a dovedit rentabil din punct de vedere economic și pentru modernizarea unor centre urbane vechi, nu este întîmplător că prima stradă comercială acoperită și alimentată cu aer condiționat din Europa a fost Bull Ring Center, în vechiul centru al orașului Birmingham.

De la Pontul Euxin la Rotterdam

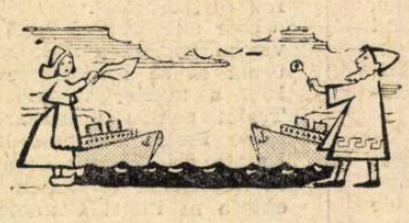

Vechiul proiect al unei căi fluviale transeuropene, care să scurteze și să ușureze legăturile comerciale dintre sud-estul și nord-vestul continentului, se apropie de realizare. O dată înfăptuit, vasele de pasageri sau cu mărfuri vor trece din Marea Neagră în Marea Nordului... de-a curmezișul Europei.

Pornind de la Rin și continuînd pe afluentul său Main, lucrările pentru canale și cele de amenajare avansează spre cursul superior al Dunării. Sectorul canalului dintre orașele Bamberg și Nürnberg (R.F.G.) va fi dat în exploatare prin anul 1970. Rămîne de construit un canal pe distanța de 133 km, care separă Nürnbergul de Regensburg, port comercial la Dunăre. O dată ce va fi rezolvată problema finanțării construcției acestui canal, al cărui cost este evaluat la 1,3 miliarde de mărci (325 milioane de dolari), înfăptuirea celei mai importante căi fluviale internaționale din Europa va intra în stadiul ei final.

Cine are viață lungă

Un studiu efectuat de Institutul național de statistică din Franța arată că longevitatea medie a populației franceze este în continuă creștere: de la 65 ani și opt luni în 1957, la 68 ani în prezent. Interesante sînt și constatările demografilor francezi în ceea ce privește gradația longevității pe profesiuni și categorii sociale. Astfel, în vîrful piramidei se situează învățătorii, urmați de aproape de liber-profesioniști, de cadrele de conducere și de clerul catolic, apoi de tehnicieni, cadre medii, maiștri și muncitori calificați, fermieri, funcționari de birou etc.

Dintre bolile care sînt cauze frecvente de deces în diversele categorii, leziunile vasculare cerebrale au o anumită predominare printre salariații agricoli și muncitorii necalificați, în timp ce în rîndurile cadrelor medii și funcționarilor de birou sînt mai frecvente afecțiunile cardiace; tuberculoza afectează mai ales muncitorii necalificați (7,5% din decese); accidentele provoacă 25% din decese printre muncitorii necalificați în vîrstă de 36—45 ani.

O soluție originală pentru problema parcării

Automobilul alăturat a fost produs cu titlu experimental de societatea Sheffields Co. din Anglia. Avînd

o lungime de numai 1,50 m și o lățime de 1,20 m, automobilul poate fi parcat pe verticală, „șezînd" pe roțile din spate.

Ceasurile japoneze contra celor elvețiene

Țările capitaliste produc anual aproximativ 100 milioane de ceasuri de mînă și de buzunar. Se presupune că pînă la sfîrșitul anului 1970 volumul acestei producții se va ridica la 150 milioane de bucăți. Din cantitatea menționată, Elveția produce, la ora actuală, 45 milioane de bucăți, din care peste 95% sînt exportate în zeci de state, mai ales în țările Commonwealth-ului și în S.U.A.

Poziția deținută de Elveția este însă amenințată de un puternic concurent — Japonia, a cărei producție de ceasuri a crescut de peste 3 ori în ultimii 5 ani, atingînd cifra de 22 milioane de bucăți anual. Piața internă ajungînd la saturație, se manifestă o puternică tendință de expansiune a exportului, care — în prezent — reprezintă doar 20% din volumul producției. În această înfruntare, ceasurile japoneze au un atu greu de neglijat: sînt mai ieftine, diferența de preț mergînd pînă la 30% la unele tipuri similare.

Primul exportator din lume

Avînd un teritoriu de proporții reduse și resurse naturale limitate, Belgia este nevoită să importe cea mai mare parte din materiile prime necesare economiei sale și o cincime din alimentele pentru populație. În schimb, Belgia dispune de forță de muncă cu o calificare înaltă și de o industrie de prelucrare bine dezvoltată, ale cărei produse concurează cu succes pe piața mondială.

Această situație se reflectă în strînsa dependență a economiei belgiene de comerțul exterior. Cu o populație reprezentînd 0,3% din cea mondială, Belgia contribuie cu 3,5% la volumul total al schimburilor internaționale (pondere egală cu cea a Italiei), fiind — raportat pe locuitor — primul exportator din lume printre țările industrializate. Ea se situează pe primul loc în lume la exportul de germaniu, pe al doilea — la cel de articole fotografice și ciment, pe al treilea — la cel de cupru, zinc, cositor etc.

C. GRIGORE

GAMBIT

MAREA Britanie întreprinde în aceste zile o mișcare hotărîtă de deschidere spre America Latină. Pentru prima oară, un ministru de externe englez vizitează acest continent. Călătoria lui Michael Stewart s-a desfășurat pe traseul Lima — Santiago de Chile — Buenos Aires, capitalele celor trei țări de pe continentul latino-american „mai puțin dependente economic de Statele Unite sau (cum e cazul statului Chile) foarte dornice să devină astfel" (GUARDIAN). Principalul loc pe agenda convorbirilor l-au ocupat problemele economice.

Datorită resurselor enorme de materii prime, nevoii acute de echipament industrial, ratei mari a profiturilor la capitalurile străine implantate în această zonă, țările latino-americane au devenit în ultimul deceniu unul din cele mai importante obiective ale rivalităților imperialiste. La încheierea celui de-al doilea război mondial, Statele Unite reușiseră aproape să elimine de pe continentul latino-american pozițiile celorlalte țări capitaliste dezvoltate. Dacă urmărim curba investițiilor de capital american și englez în America Latină, ajungem la următoarea situație semnificativă: în 1938 investițiile americane se cifrau la 4 miliarde de dolari pentru a ajunge în 1963 la 15,7 miliarde de dolari, în timp ce investițiile engleze au scăzut în aceeași perioadă de la 4,7 miliarde de dolari la 2,6 miliarde de dolari. O cincime din toate investițiile americane de capital în străinătate sînt grupate în America Latină, ele constituind 3/4 din tot capitalul străin aflat pe continent. Din 1955, în America Latină au început să devină tot mai active monopolurile din țările Europei Occidentale și Japonia. Investițiile de capital străin se simțeau atrase de America Latină ca de un magnet. Așa se face că, în 1964, ele au depășit 20 de miliarde de dolari, pe cînd în Africa totalizează 13 miliarde de dolari iar în Asia 10 miliarde de dolari.

Sub raportul investițiilor de capital, Marea Britanie continuă să se afle în America Latină pe locul al doilea, înaintea Germaniei occidentale, Franței, Japoniei, Italiei. În ce privește însă schimburile comerciale, Marea Britanie se situează după Statele Unite, Germania occidentală, Italia, volumul lor reprezentînd doar un sfert în comparație cu perioada antebelică. Afluxul de capital străin din Europa Occidentală și Japonia, a avut drept rezultat sfîrșitul monopolului Statelor Unite în acest domeniu. Unele țări latino-americane au favorizat chiar această evoluție din dorința de a mai desface cleștele strînsorii economice a Statelor Unite. „America Latină caută consecvent mijloace pentru a pune capăt sau cel puțin pentru a slăbi influența colosului din nord" (NEW YORK TIMES).

Ministrul de externe britanic a sosit în America Latină după vizitele întreprinse în ultimii doi ani de președinții Franței, Republicii Federale Germane, Italiei. Slăbiciunea situației financiare a Marii Britanii a făcut ca Michael Stewart să dispună, după părerea presei londoneze, mai mult de argumente verbale decît materiale. În esență el a pus accentul pe amplificarea schimburilor economice, lăsînd problema asistenței financiare cît mai de o parte. În capitala peruviană el a prezidat o consfătuire a reprezentanților diplomatici britanici, consacrată perspectivelor comerciale pe piața latino-americană și stabilirii jaloanelor viitoarei politici față de acest continent. La Lima, în centrul discuțiilor cu autoritățile locale s-a situat oferta anglo—vest-germană privind un proiect hidroelectric în Anzii Centrali. Acceptarea ofertei se află sub semnul întrebării în urma unei contraoferte competitive italiene. La Santiago de Chile a fost semnat un acord de asistență tehnică și Marea Britanie a consimțit la un împrumut de 750 de mii de lire sterline în vederea achiziționării de echipament industrial. Marea Britanie manifestă un tot mai mare interes față de cuprul chilian, în special de cînd au sporit dificultățile politice din „centura de cupru" africană. În capitala argentiniană s-a urmărit confirmarea unei oarecari relaxări conturate recent în conflictul privind Insulele Falkland.

Rezultatele vizitei nu vor putea fi constatate într-un viitor apropiat. În măsura în care ele se vor produce, aceste rezultate vor alimenta contradicțiile care nu încetează să se agraveze în legătură cu America Latină, între principalii rivali din lumea capitalistă.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 3 (127)
VINERI
21 ianuarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

24 IANUARIE

STĂPÎN pe soarta sa, în țara sa puternică cum n-a mai fost vreodată, în care edificiul socialismului se înalță tot mai viguros, poporul nostru aniversează în aceste zile un eveniment glorios și de mare însemnătate al istoriei sale : Unirea Principatelor Române, crearea bazelor statului național unitar român, desăvîrșit apoi în 1918.

Rezultat al unui îndelungat proces istoric, care s-a maturizat abia în condițiile destrămării orînduirii feudale și ale începuturilor capitalismului, unirea Moldovei și Țării Românești într-un singur stat național a fost pregătită și cerută de însăși necesitatea obiectivă a dezvoltării social-economice și politice a celor două Principate Române.

Cu adînci și vechi rădăcini strămoșești în pămînturile carpatice, poporul român a constituit de-a lungul veacurilor o comunitate unitară și compactă. Legăturile strînse — politice, economice și culturale — între românii care locuiau de o parte și de alta a Carpaților, de o parte și de alta a Milcovului au întreținut și dezvoltat sentimentul comunității de origine, de limbă, de factură psihică, conștiința intereselor comune. Aceste legături s-au desfășurat nu numai în cadrul oficial al tratatelor încheiate, dar și pe planul mai puțin oficial dar permanent al contactelor și schimburilor populației din cele trei țări, al circulației grupurilor românești dintr-o țară într-alta. La dezvoltarea sentimentului de solidaritate și a conștiinței de unitate a poporului român a contribuit puternic lupta dusă vreme îndelungată împotriva dușmanului comun, a jugului străin. În lupta antiotomană, sub conducerea lui Ioan de Hunedoara, în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, Petru Rareș și mai ales a lui Mihai Viteazul au fost întreprinse acțiuni cu forțe armate din cele trei țări române.

O mare însemnătate pentru înrădăcinarea în sufletul poporului a ideii necesității și posibilității unirii românilor într-un singur stat național a avut faptul că în anul 1600 Mihai Viteazul a reușit să înfăptuiască, vremelnic, prima unificare politică a teritoriului românesc.

Cultura comună a poporului român s-a ridicat pe o nouă treaptă prin apariția și răspîndirea tipăriturilor românești, prin demonstrarea științifică și promovarea înflăcărată de către cronicarii din secolul al XVII-lea și mai tîrziu de fruntașii Școlii ardelene a ideii unității de neam și limbă.

Conștiința națională a poporului român s-a dezvoltat astfel necontenit în pofida separării statale și a vicisitudinilor istorice, constituind unul din temeiurile profunde ale tendințelor și aspirațiilor spre formarea unui stat național unitar.

Realizarea unității naționale devine o necesitate obiectivă în condițiile destrămării feudalismului și apariției relațiilor capitaliste. Exploatarea cruntă a maselor țărănești, privilegiile feudale, barierele vamale și taxele impuse de boieri prin tîrguri, fărîmițarea statală și particularismul provincial frînau dezvoltarea forțelor de producție, împiedicau libera circulație a mărfurilor, constituiau o stavilă puternică în calea dezvoltării social-economice și a progresului

(Continuare în pag. 10)

DIN SUMAR

Paginile 8–9–10 :

– Unirea Principatelor Române – eveniment de seamă în formarea statului național român

Pagina a 3-a :

La masa rotundă

– În dezbatere : Proiectul legii de bază a cooperativei agricole de producție – Cum determinăm producția globală, producția netă, fondul de acumulare și fondul de consum.

Pagina a 5-a :

– Industria petrolului în cincinal

Pagina a 7-a :

– Preocupări pentru perfecționarea planificării financiare : ELASTICITATE ȘI OPERATIVITATE

Pagina a 14-a :

– Însemnări de călătorie din R. P. Chineză

Pagina a 15 a :

– Faptele săptămînii

PE AGENDA ÎNTRECERII SOCIALISTE

Angajamente 1966

DOVEDIND atașament nețărmurit față de partid, față de politica sa înțeleaptă care ne călăuzește spre o viață mereu mai prosperă, mai fericită, întregul nostru popor se pregătește să sărbătorească ziua de 8 Mai — **45 de ani de la crearea partidului** — cu angajamente însuflețite în muncă, cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut sarcinile istorice trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. Oamenii muncii din fabrici și uzine, din mine, de pe marile șantiere de construcții și de pe ogoare, în lumina Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste, pe baza unei analize adînci a posibilităților și rezervelor interne, își iau angajamente pe întregul an al primului cincinal, cu o primă etapă la 8 Mai. Cuvînt de onoare, angajamentul exprimă gradul înalt de conștiință a oamenilor muncii, hotărîrea lor neclintită de a munci mai bine, mai eficient. Caracteristică este atenția ce se acordă **ridicării calității muncii în toate sectoarele și domeniile de activitate.**

Presa centrală a început să publice angajamentele luate. **În numai 5 zile un număr de 35 de colective au făcut cunoscut angajamentele lor.** Să ne oprim asupra cîtorva cifre :

ANGAJAMENTE PESTE PLAN LA PRINCIPALII INDICATORI (IN MII LEI)*)

Producția globală		Producția-marfă		Economii la preț de cost		Beneficii	
Angajament anual	Din care pînă la 8 mai	Angajament anual	Din care pînă la 8 mai	Angajament anual	Din care pînă la 8 mai	Angajament anual	Din care pînă la 8 mai
103 341	34 887	78 426	24 656	32 354	11 016	21 385	7 042

*) Tabelul se referă la angajamentele luate de 35 uzine și întreprinderi din țară.

Valoarea totală a producției globale ce urmează a se realiza peste plan în aceste întreprinderi în 1966, ținîndu-se seama de nevoile economiei naționale și de asigurarea desfacerii întregii producții fabricate, reprezintă 103 341 000 lei. Acordînd o atenție deosebită indicatorului producție-marfă vîndută și încasată, colectivele celor 35 de întreprinderi și-au luat în această direcție angajamente peste plan însumînd 78 426 000 lei.

Deși ne referim la un număr relativ mic de întreprinderi care și-au luat angajamente — adunările oamenilor muncii pentru stabilirea acestora sînt în plină desfășurare — totuși datele existente sînt semnificative. Așa cum se desprinde din studiul acestora, valorile respective se concretizează în mii de tone de metal, petrol, cărbune, în mașini, utilaje și instalații peste plan, în sute de mii de confecții, perechi de încălțăminte și metri pătrați de țesături, în mii de garnituri de mobilă și însemnate cantități de produse alimentare. **Colectivul Fabricii de confecții și tricotaje-București va da peste plan 13 000 bucăți costume bărbați ; 75 000 bucăți cămăși bărbați ; 3 000 bucăți paltoane și pardesiuri femei ; 100 000 bucăți tricotaje de bumbac.** Totodată, textiliștii de la Uzinele „30 Decembrie"-Arad vor realiza **15 000 kg fire de calitate A, pe baza economisirii materiei prime, prin compunerea și folosirea cu chibzuință a amestecului de bumbac puf ; 130 000 mp țesături crude, realizate pe baza firelor fabricate din economii ; 200 000 mp țesături finite, din care 100 000 mp cali-**

(Continuare în pag. 7)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

UN NOMENCLATOR UNIC PENTRU PRODUSELE INDUSTRIALE

Activitatea de planificare și statistica aprovizionării tehnico-materiale, evidența și, în special, evidența mecanizată a mișcării produselor și materialelor între și în cadrul unităților economice, elaborarea devizelor de cheltuieli și a calculațiilor de preț de cost, planificarea normativelor privind sursele financiare ale A.T.M. — iată numai cîteva din domeniile de aplicabilitate a unui nomenclator unic de produse industriale. Lipsa unui asemenea nomenclator a determinat elaborarea, cu scopuri limitate, a unor nomenclatoare care nu pot satisface totuși, nevoile foarte variate ale unităților economice și organelor centrale, mai ales că nu totdeauna au fost folosite criterii de sistematizare științifice și suficiente (în special întreprinderile care au adoptat forme de evidență cu mijloace mecanizate și-au alcătuit, cu forțe proprii, nomenclatoare de produse și materiale). Pe aceste considerente și mai ales în lumina documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R. care orientează preocupările spre mecanizarea muncilor administrative și de evidență, necesitatea unui nomenclator unic al produselor industriale din țara noastră este clară.

Sistematizarea științifică a produselor ar trebui să constituie principiul de bază la elaborarea nomenclatorului, astfel ca să se asigure o uniformizare în denumiri și la unitățile de măsură. Desigur, ar fi indicat ca în datele pe care le va cuprinde nomenclatorul să figureze și prețul unitar de livrare cu ridicata și cu amănuntul, precum și condițiile de livrare.

Pentru întocmirea unui nomenclator eficient sînt necesare studii și consultări cu organele interesate. Eu îmi permit să propun o grupare (într-un sistem zecimal și cu subgrupe etc.) a produselor bazată pe legătura organică a acestora, determinată de procesele tehnologice de producție asemănătoare, de înrudire a materiilor prime principale utilizate și de caracterul produselor obținute în funcție de destinația lor principală.

Vasile I. GHEORGHIU
directorul contabilității, Întreprinderea de construcții siderurgice — Hunedoara

DE CE NU ȘI JURIȘTII?

Inițiativa luată de revista „Viața economică" de a supune discuției problema perfecționării organizării în întreprinderi a trezit interes deosebit în rîndul cititorilor.

Cu referire la această problemă, am citit în nr. 51/1965 al revistei interesanta opinie a lui D. Călugăru care susține, pe drept cuvînt, că organele chemate a influența activitatea de perfecționare a muncii în întreprinderi trebuie să aibă o înaltă pregătire. Mi se pare, însă, nejustă părerea, potrivit căreia este „anormal ca cel care conduce și coordonează serviciul de organizare să aibă, de exemplu, pregătire juridică".

Vreau să arăt, cu acest prilej, că pregătirea juridică înseamnă în mod necesar analiză și sinteză, înseamnă a aprofunda lucrurile, a cunoaște toate laturile unei probleme, a nu ieși din cadrul legii. Între pregătirea juridică și viața economică există o strînsă legătură și, de aceea, mi se pare lipsită de temei, repet, părerea că pregătirea juridică ar fi incompatibilă cu sarcina de organizare a muncii în întreprindere. Desigur, nu orice jurist, prin natura specializării sale, are și atributele unui bun organizator, așa după cum nu orice economist poate fi apt pentru activitatea de organizare.

L. STREISFELD
consilier juridic principal, Fabrica de confecții și tricotaje-București

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

MARICEL GEMENE, șef serviciu financiar I.G.I.L. Iași — Personalul de deservire a imobilelor (de bloc) care a devenit angajat al întreprinderilor de administrare a fondului locativ, fiind considerat, în conformitate cu art. 133 lit. d din Codul Muncii că are vechime neîntreruptă în muncă, are dreptul la concediul de odihnă chiar înainte de îndeplinirea stagiului de 11 luni de muncă neîntreruptă, dacă din carnetul de muncă rezultă că are această vechime. Dacă acest personal n-a beneficiat de concediul de odihnă pe anul 1965 pînă la angajarea lui de către aceste întreprinderi, urmează să primească acest drept în cursul anului 1966 la termenul cel mai apropiat posibil.

Alocația pentru copii se acordă din luna angajării, dacă din carnetul de muncă rezultă că personalul în cauză a îndeplinit vechimea neîntreruptă de 90 de zile calendaristice. Plata alocației se suportă de către locatari.

ING. MIHAI PLOSCARU, Întreprinderea de reparații capitale rafinării Ploiești — Întreprinderile au obligația să plătească absolvenților institutelor de învățămînt superior, repartizați în mediul rural, o indemnizație de instalare egală cu salariul tarifar lunar prevăzut pentru funcția ocupată. În cazul în care dv. ați fost repartizat în orașul Ploiești, n-aveți dreptul la această indemnizație.

NICOLAE VIZDEI, Secția financiară Turnu Severin — Angajatul care n-are studiile de învățămînt superior încheiate, întrucît n-a reușit (sau n-a dat) examenul de stat în cel mult doi ani și jumătate de la absolvire, poate fi trecut în calitate de contabil principal la serviciul de contabilitate. Aprobarea dată cu respectarea prevederilor legale pentru ocuparea unei funcții fără îndeplinirea condițiilor de studii își păstrează valabilitatea cît timp n-a fost revocată în mod expres de organul care a dat această aprobare.

N. N. Zălau — Secțiunea de gospodărie comunală a Sfatului Popular al Regiunii Cluj ne înștiințează că propunerea dv. este cunoscută, dar orașul Zălau nu poate fi propus ca stațiune climaterică, deoarece — în afară de o cabană — nu are nimic deosebit față de alte localități din țară.

PETRU L. BOJIN, economist, Boșca — 1. În listele ce se raportează în dările de seamă statistice de producție industrială, țevile de oțel de toate categoriile au ca unitate de măsură atît tona cît și metrul. În catalogul prețurilor cu ridicata reașezate pentru țevi din oțel 9/MT 6, prețurile pentru toate țevile fabricate în țară sînt stabilite în lei/metru. În consecință, întreprinderile trebuie să țină evidența producției de țevi atît în tone cît și în metri.

2. Organizațiile furnizoare, expeditoare și beneficiare care nu respectă dispozițiile regulamentului referitor la recepție, autorecepție și verificarea mărfurilor vor plăti o amendă de 200 lei pentru fiecare nerespectare în parte. Față de această situație, apreciem că amenda respectivă se va cere fără a mai fi nevoie de un proces verbal întocmit special pentru aceasta.

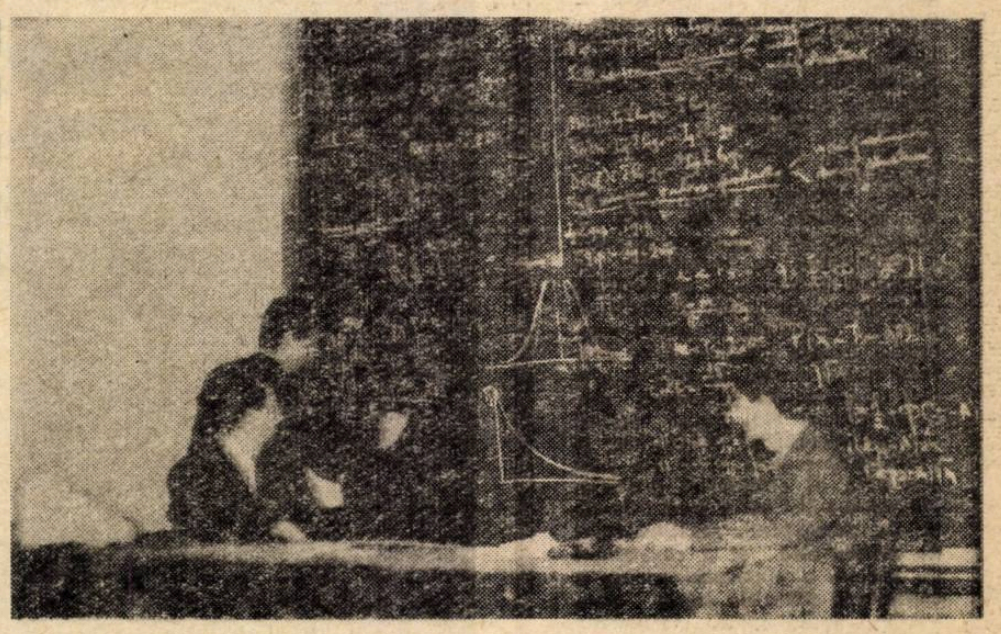

Viitorul economist Gheorghe Homorozeanu (anul V, Facultatea de economie generală), examinat de conferențiar dr. L. Tövissi, a luat nota 10 la examenul de specialitate, Statistica calității producției
(Foto : V. GODEANU

DE VORBĂ CU TINERI ECONOMIȘTI

REDACȚIA „Viața economică" a organizat o nouă întîlnire cu studenții de la I.S.E. „V.I. Lenin", de data aceasta de la Facultatea de economie generală și de la Facultatea de comerț interior și exterior. Din partea revistei au participat Gheorghe Crețoiu, redactor șef adjunct, și Ionel Nicolae, redactor. Redăm mai jos o parte din discuțiile care au avut loc cu această ocazie.

Ilie ȘIMON — „Viața economică" ne ajută mult să ne formăm o cultură economică multilaterală. În paginile revistei găsim lucruri interesante și utile, care ne înlesnesc pregătirea profesională.

Remarc, în săptămînalul nostru economic, rubrica „Teorii-teze-consultații", mult apreciată și citită de studenți, mai ales de cei de la Facultatea de economie generală ; regretăm, însă, neregularitatea apariției acestei rubrici.

Remarc, de asemenea, că ar fi bine ca, atunci cînd sînt publicate articole ale economiștilor străini, redacția să sprijine cititorii oferindu-le date despre autori și orientarea lor. Am dori mai multe articole scrise de economiști marxiști din alte țări. Propun să se publice mai des recenzii asupra unor cărți de economie politică apărute în străinătate. Vrem articole în care să se dezbată conjunctura vieții economice din țările capitaliste, date privind situația clasei muncitoare din țările capitaliste. La seminariile speciale de economie politică noi trebuie să dezbatem o serie de probleme teoretice, pentru care „Viața economică" poate să ne fie deosebit de utilă, venindu-ne în ajutor.

Apreciez ca interesante notele de călătorie și susțin ca asemenea pagini să apară mai des, pentru că ne oferă, într-o formă atractivă, o vedere de ansamblu asupra economiei unor țări.

Ar fi bine, poate, ca unele din cele mai izbutite lucrări ale studenților de la cercurile științifice și de la sesiuni să fie selecționate și să fie publicate, potrivit cu cerințele tematice ale revistei. Aceasta ar avea un efect pozitiv asupra muncii noastre de cercetare, ne-ar încuraja.

Andrei POPPER — Spunîndu-ne părerea despre „Viața economică", relev, înainte de toate, însuși profilul larg al acestui săptămînal economic, care îmbrățișează foarte multe probleme. Principalul este faptul că noi, prin și din această publicație, putem să ne informăm operativ.

La rubrici ca „Faptele săptămînii", „Din bloc-notesul cronicarului", „Curier", găsim informații utile. Evenimentele politice internaționale ar trebui — cred eu — să capete în revistă un loc mai larg, bineînțeles în legătură structurală cu problemele economice. Consider că pe această linie mai sînt posibilități. Sugerez, de exemplu, ca în revistă să se acorde un loc mai mare rubricii „Fișier". Ne-ar interesa „dialogul" dintre diferiți economiști contemporani, ca de pildă, cu privire la problemele valutare occidentale etc. De altfel, rubricile „Fișier", „Curente și idei", „Teorii-teze-consultații" ar trebui să apară cu o mai mare regularitate și să fie extinse, tratînd problemele respective în mod mai operativ.

Apreciez că revista ar putea să aibă un caracter mai larg și chiar mai atractiv în ceea ce numim respirație culturală. În acest sens, salut „Mercur printre muze", una din rubricile permanente, interesantă, nu atît pe linia adîncirii cunoștințelor pur științifice, cît mai cu seamă în ce privește orizontul de cultură generală și legătură cu economia. Rubrici scrise într-o asemenea manieră s-ar mai putea găsi și pentru alte probleme.

Sînt încredințat că nu reprezintă o pretenție prea mare din partea noastră, dacă cerem revistei să publice anumite informări despre munca științifică a studenților. De asemenea, socotesc că „Viața economică" ar putea să ne dea un sprijin serios, creînd o rubrică intitulată „Consultații" sau „Răspunsuri la întrebări", inserînd în coloanele sale un fel de glosar, care să explice termenii economici mai noi și mai importanți.

Ion GHIȚĂ — Cu toate că revista este variată și bogată, articolele și materialele care apar se adresează, în marea lor majoritate, economiștilor formați, și nu „tinerilor economiști". De aceea, este binevenită inițiativa revistei de a-și consacra o rubrică exclusiv tinerilor economiști. Am dori ca noua rubrică să prezinte aspecte care să intereseze și pe studenții din anii IV și V, pe studenții care se apropie de momentul absolvirii institutului.

În altă ordine de idei, revista ar putea să aducă o contribuție considerabilă la introducerea matematicii în economie, publicînd mai multe articole pe această temă.

S-a propus aici, și subliniez și eu, că este necesar ca revista să acorde o mai mare atenție vieții economice internaționale.

Ca unul care am lucrat și în producție, vreau să arăt c-ar fi bine dacă revista ar aborda mai pe larg problema raporturilor dintre întreprinderi.

Ca student la Facultatea de comerț, aș dori articole care să trateze și alte aspecte, decît cele „atacate", ale reclamei comerciale.

Întăresc și eu propunerea ca revista „Viața economică" să ne dea un sprijin direct, prevăzînd și publicarea unor consultații pe probleme teoretice care se discută la seminariile noastre speciale.

Liviu MUREȘAN — Ca student al Facultății de comerț, aș vrea să găsesc în „Viața economică" o rubrică permanentă cu privire la cursul valutelor.

Tratarea unor probleme politice cu serioase implicații economice (cum face H. Dona cu unele probleme ale culturii la rubrica intitulată „Mercur printre muze"), abordarea prin prisma economicului a unor teme de politică internațională (cum s-a făcut în articolul despre interesele financiare și economice din Congo), ne-ar ajuta mult ca viitori economiști, ne-ar capta mai mult atenția ca cititori. Așteptăm ca în „Viața economică" să apară mai multe articole despre problemele de mare și larg interes, de actualitate imediată.

Ne interesează și pe noi problema reclamei în comerțul socialist. Revista are o pagină specială cu reclame, dar nu știu dacă ea este realizată în cele mai bune condiții. De ce nu se dau reclame și în celelalte pagini ?

Propun ca legătura dv. cu noi să nu se facă numai prin rubrica de scrisori și răspunsuri, ci vă invităm să veniți mai des în mijlocul nostru.

Viorica RĂDUCANU — Ne-ar interesa dacă în revistă s-ar publica analize asupra modului cum se realizează principalii indicatori economici într-o serie de ramuri industriale. Ar fi utile pentru noi și relatările despre unele metode noi de calcul de planificare la unii indicatori.

Totodată, am vrea informații mai multe și mai explicite asupra publicațiilor care apar în țările capitaliste, pentru a ne orienta în documentarea noastră.

După părerea mea, ar fi interesant ca la Curier să apară o rubrică intitulată „Știați că...", în care să se publice date cu privire la ultimele lucrări economice apărute, arătînd unde se pot găsi aceste lucrări la noi în țară, în ce limbă au apărut etc.

Ion GEORGESCU — S-a vorbit aici despre foloasele pe care ni le aduc o serie de rubrici care apar în „Viața economică" și care reprezintă un stimulent în activitatea științifică a studenților din I.S.E. „V. I. Lenin".

În ce privește folosirea matematicii în economie, apreciez că trebuie dată mai multă atenție articolelor cu acest caracter.

Ianoș KOHER — O dificultate în cercetarea noastră științifică o reprezintă lipsa multor date necesare. Aș sugera o legătură mai strînsă a revistei cu cercurile noastre științifice, pentru a cunoaște tematica lor ; aceasta ar permite publicarea unor articole de actualitate, care să ne vină în ajutor.

ÎN DEZBATERE

PROIECTUL LEGII DE BAZA A COOPERATIVEI AGRICOLE DE PRODUCȚIE

CUM DETERMINĂM:

I. producția globală; II. producția netă; III. fondul de acumulare și fondul de consum

ASIGURAREA unor proporții raționale între fondurile destinate acumulării și cele destinate consumului are o importanță deosebită pentru dezvoltarea economică ascendentă a cooperativei agricole și ridicarea nivelului de trai al membrilor cooperatori. Sistemul de repartizare a producției practicat pînă în prezent de către cooperativele agricole a devenit necorespunzător, deoarece el nu asigura echilibrul necesar între fondul de acumulare și fondul de consum în funcție de gradul de dezvoltare al fiecărei unități. Astfel, pe lîngă faptul că fondul destinat acumulării se forma pe mai multe căi, el nu era direct proporționat cu valoarea producției globale sau nete create în cooperativa agricolă respectivă. Datorită acestui fapt unele cooperative agricole au alocat pentru acumulare fonduri mai mari, iar altele mai mici față de cerințele dezvoltării producției și de puterea economică.

Proiectul de statut al cooperativei agricole de producție, ținînd seama de recomandările Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 statuează prin prevederile sale un nou sistem de formare a fondurilor de acumulare și de consum. Astfel, **fondul de acumulare și cel de consum urmează să se fixeze în raport de un singur indicator și anume valoarea producției nete.** *Acest sistem asigură o bază temeinică pentru reproducția lărgită, creșterea proprietății obștești și a veniturilor membrilor cooperatori în funcție de gradul de dezvoltare al fiecărei cooperative agricole.*

Noile principii de formare a fondului de acumulare și a celui de consum evidențiază importanța pe care o capătă, pe de o parte, precizarea conținutului noțiunilor, valoarea producției globale și nete, a fondului de acumulare și a fondului de consum, iar pe de altă parte, fundamentarea economică a metodologiei de calcul. Fără îndoială că aplicarea acestor principii necesită printre altele îmbunătățirea evidenței în cooperativele agricole care să permită urmărirea cheltuielilor de producție.

Discuția organizată pe această temă de către redacția revistei „Viața economică" cu un grup de specialiști are drept scop să precizeze cîteva aspecte ale metodologiei de calcul, care pot permite ca în condițiile evidenței actuale din cooperativele agricole să se determine valoarea producției globale și nete. La această discuție au participat: M. Bulgaru, director general adjunct al Direcției Centrale de Statistică, I. Chirculescu, economist, D. Dumitriu, șef de sector la Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste Romînia, S. Hartia, director adj. al secției de economie agrară din Institutul central de cercetări agricole, Tr. Lazăr, cercetător științific la Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, Gh. Păun, șef de sector la secția economie agrară din Institutul central de cercetări agricole.

I

D. DUMITRIU : — Condiția de bază pentru elaborarea unei metodologii științifice de calcul a producției globale și nete, a fondului de acumulare și a fondului de consum în cooperativele agricole, constă în fundamentarea ei pe baza teoriei economice a procesului reproducției socialiste lărgite. Prin determinarea corectă a producției globale devine posibilă stabilirea producției nete, a fondului de acumulare și a celui de consum, precum și a raportului dintre ele. Datorită caracterului activității economice a cooperativei agricole determinarea corectă a producției globale ridică o serie de aspecte care impun o analiză atentă.

Elementele componente ale producției globale

M. BULGARU : — Producția globală este expresia valorică a producției obținute. Ea se compune din producția globală agricolă și producția globală neagricolă. Producția globală agricolă se calculează după metoda de ramură, adică însumînd producția globală din ramura culturii plantelor cu cea din ramura creșterii animalelor. Calculul producției globale, atît în sectorul vegetal și animal, cît și cel neagricol constă **în exprimarea valorică a produselor principale și secundare.** În plus, în sectorul vegetal se adaugă și valoarea producției neterminate : arături, însămînțări, plantații vitipomicole etc. Astfel determinată, producția globală constituie un indicator economic sintetic al activității economice a cooperativei agricole.

În ceea ce privește **alocația la fondul de pensii al cooperatorilor** consider mai potrivit ca aceasta **să se calculeze numai în funcție de producția globală a principalelor produse. agricole.** Aceasta înseamnă aplicarea procentului de 3,5 la o producție globală de un fel deosebit ; anume aceea care rămîne după ce se scade din producția globală a unității producția întreprinderilor anexe, producția neterminată și produsele vegetale și animale secundare.

Pentru început sînt de părere ca în producția globală a cooperativelor agricole să nu se includă producția neterminată. Afirmînd acest lucru am în vedere dificultățile actuale care există în sistemul de evidență al cooperativelor agricole, lipsa unor cadre de economiști și a mijloacelor de calcul economic, precum și faptul că producția neterminată se calculează numai în producția vegetală (în producția animală nu avem producție neterminată, prăsila fiind considerată producție finită), iar diferența de stoc de la an la an este foarte mică.

S. HARTIA : — O primă observație de principiu vreau să fac în legătură cu faptul că plantațiile vitipomicole nu trebuie considerate producție neterminată. Ele sînt o investiție în curs ; se efectuează din fondul de investiții și nu constituie o cheltuială de producție.

Cît privește propunerea tov. M. Bulgaru ca **alocația pentru fondul de pensii să se calculeze numai în funcție de producția globală a principalelor produse agricole eu nu o consider destul de întemeiată.** Aceasta ar complica munca de evidență și de calcul în cooperativele agricole deoarece va trebui să se calculeze două feluri de producție globală : una pentru aprecierea întregii activități și una pentru determinarea fondului de pensii.

Propun să se calculeze o singură producție globală ca expresie a întregii activități economice a unității, pe baza căreia să se aprecieze nivelul activității economice și să se calculeze procentul de 3,5% pentru pensii.

I. CHIRCULESCU : — Producția globală trebuie să reflecte în expresie valorică întreaga activitate economică de producție a cooperativei agricole desfășurată în cursul unui an calendaristic ; prin urmare, ea trebuie să cuprindă și investițiile în plantațiile vitipomicole, cele din alte sectoare, precum și producția neterminată. Însă cheltuielile de investiții pentru plantațiile vitipomicole și alte obiective nu se includ în cheltuielile materiale, și respectiv în cheltuielile cu munca vie. Ele se acoperă din fondul de investiții, din acumulări. În cheltuielile materiale se include numai cota de amortizare aferentă anului respectiv.

TR. LAZĂR : — După părerea mea găsesc judicioasă propunerea făcută ca alocația la fondul de pensii să se facă pe baza producției globale a principalelor produse. Ea pornește de la necesitatea de a forma fondul de pensii din producția principală care deja s-a realizat în activitatea de bază a cooperativei și care intră în procesul repartiției și circulației. Aceasta nu presupune calcularea a două feluri de producție globală ci, scăderea acelei părți din producția globală a cooperativei agricole care privește producția neterminată, producția întreprinderilor anexe și valoarea produselor secundare.

În ce prețuri se evaluează producția globală ?

M. BULGARU : — La alegerea prețurilor în care vom exprima producția globală este necesar să pornim de la prețurile pe care le realizează fiecare cooperativă agricolă. **Pentru produsele-marfă, precum și pentru partea din produse care nu se vinde se pot lua prețurile medii de realizare din cooperativa respectivă ; pentru produsele care de obicei nu se vînd** (siloz, masă verde etc.) **să se ia prețuri unice la nivelul anumitor zone, nu pe țară.** Prețurile medii de realizare ar urma să se determine pe baza mediei ponderate a prețurilor cu care se realizează produsul respectiv pe diferite căi de desfacere (contracte, achiziții, piață) inclusiv eventualele avantaje la preț și cheltuielile de transport.

II

Metoda de calcul a producției nete

D. DUMITRIU : — Producția netă reprezintă, după cum știm, valoarea nou creată în activitatea respectivă ; ea este partea din producția globală care rămîne după ce se scad cheltuielile materiale. În condițiile actualei evidențe din cooperativele agricole, care nu permite calcularea cheltuielilor de producție și a prețului de cost, producția netă nu o putem determina decît prin metoda **indirectă.** Și anume prin scăderea **din producția globală a cheltuielilor materiale.**

S. HARTIA : — După părerea mea, s-au creat și se creează tot mai multe condiții pentru determinarea cheltuielilor de producție în cooperativele agricole. Noi, în cadrul sectorului de la institutul nostru am experimentat, cu bune rezultate, în mai multe cooperative agricole, metoda determinării cheltuielilor de producție și a prețului de cost. Considerăm că metoda experimentată de noi poate fi aplicată pe scară mai largă.

GH. PĂUN : — Determinarea producției nete după metoda directă necesită intensificarea eforturilor pentru introducerea calculării cheltuielilor de producție și pe baza acestora a prețului de cost. Asupra metodologiei de calcul al acestor indicatori s-au purtat multe discuții între specialiști. Anul trecut, revista „Viața economică" a publicat o suită de materiale cuprinzînd păreri și unele concluzii cu privire la calcularea prețului de cost în cooperativele agricole. Consider că aceste propuneri și concluzii pot fi experimentate, iar cele mai bune aplicate în practică.

Amortizarea mijloacelor de bază

D. DUMITRIU — Un element important al cheltuielilor materiale din cooperativele agricole, ca și din orice unitate productivă, îl constituie amortizarea mijloacelor de bază. Pentru calcularea amortizării mijloacelor de bază în cooperativele agricole sînt necesare următoarele : 1) clasificarea fondurilor fixe, în fonduri fixe productive și fonduri fixe neproductive și 2) reevaluarea mijloacelor fixe. După cum știm, în prezent, acestea sînt evaluate, în majoritatea cazurilor, necorespunzător.

M. BULGARU : — Reevaluarea mijloacelor fixe și în cooperativele agricole se impune ca o necesitate stringentă. Această acțiune ar fi întrucîtva ușurată prin faptul că există cataloagele de reevaluare care s-au aplicat anul trecut în întreprinderile de stat, inclusiv în gospodăriile agricole de stat.

Pînă la reevaluarea mijloacelor fixe credem că trebuie totuși să se calculeze amortizarea pe baza valorii cu care acestea sînt înregistrate în prezent. Cotele de amortizare ar urma să fie cele din gospodăriile agricole de stat.

Crearea fondului de amortizare

GH. PĂUN : — Pentru amortizarea mijloacelor fixe, este necesară reținerea prin cheltuielile de producție a părții din valoarea mijloacelor de producție care s-a uzat și trecerea ei la fondul de amortizare, care să **asigure reproducția simplă a mijloacelor fixe.** În unele studii publicate în literatura de specialitate cu privire la amortizarea mijloacelor fixe din cooperativele agricole nu se face deosebire între funcția și scopul formării fondului de amortizare și a celui de acumulare. Astfel, au fost prezentate calcule prin care o parte din acumulările la fondul de bază este destinată acoperirii amortizării și numai restul pentru creșterea mijloacelor de bază. În multe studii se enunță părerea, după mine nejustă, potrivit căreia acumulările la fondul de bază nu numai că au acoperit amortizarea, dar au fost mai mari, asigurînd și lărgirea producției.

Includerea mijloacelor circulante

S. HARTIA : — O pondere însemnată în totalul cheltuielilor materiale dețin mijloacele circulante (semințe, furaje, îngrășăminte, însectofungicide etc.). Desigur că aceste mijloace circulante care provin din cumpărări le vom include în cheltuieli materiale la prețurile de cumpărare. Dar cele mai multe mijloace circulante sînt din producția proprie a cooperativei agricole. Ce prețuri putem folosi pentru acestea ? După părerea mea, aceste produse pot fi incluse în cheltuielile materiale la prețul de cost. În nici un caz aceste produse nu pot fi incluse în cheltuielile materiale la prețul de realizare, întrucît ar deforma calculul rentabilității producției, precum și nivelul și proporția fondurilor în care se împarte producția globală.

(Continuare în pag. 4)

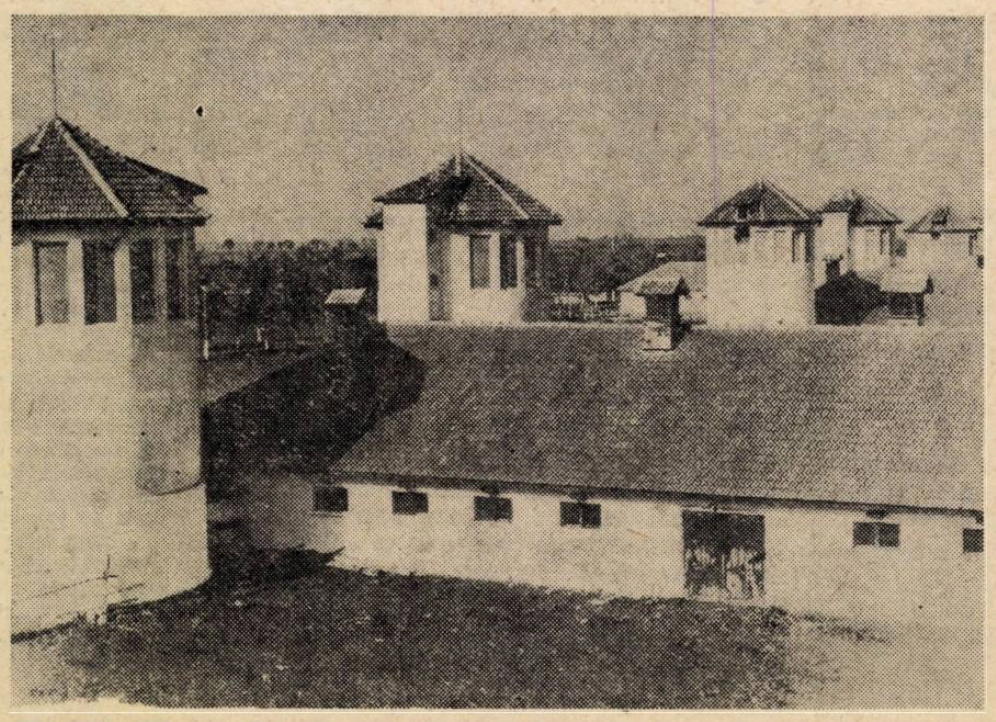

Cooperativa agricolă de producție Biled, regiunea Banat — construcții zootehnice

CUM DETERMINĂM:

I. Producţia globală; II. Producţia netă; III. Fondul de acumulare şi fondul de consum

(Urmare din pag. 3)

III

Conţinutul fondului de acumulare şi al celui de consum

M. BULGARU: — Fondul de acumulare reprezintă 18—25% din producţia netă şi asigură: efectuarea investiţiilor, inclusiv plata în natură şi în bani a zilelor-muncă cheltuite în această activitate; rambursarea creditelor pentru investiţii; mijloacele circulante (seminţe, furaje etc.) pentru lărgirea producţiei.

Fondul de consum reprezintă 75—82% din producţia netă şi serveşte la: retribuirea pentru zile-muncă şi plata suplimentară în bani şi în natură; contribuţia în bani la fondul de pensii; fondul de ajutor în natură; fondul social-cultural.

D. DUMITRIU: — Economiştii au datoria de a ajuta cooperativele agricole să determine cît mai precis şi corect conţinutul unuia şi celuilalt dintre fondurile amintite, **să fundamenteze cît mai temeinic din punct de vedere economic raportul pe care îl stabilesc între fondul de acumulare şi fondul de consum.** La fondul de acumulare ar trebui să intre, după părerea mea, şi rezerva de seminţe şi furaje. Totodată, consider necesar ca în cadrul fondului de consum să se delimiteze fondul de consum individual corespunzător retribuirii pentru zile-muncă şi retribuirii suplimentare, de fondul de consum obştesc corespunzător ajutoarelor, pensiilor şi cheltuielilor social-culturale. A nu face distincţie între aceste părţi componente ale fondului de consum înseamnă a nu cunoaşte în ce măsură sînt cointeresaţi în producţie cooperatorii care lucrează. Este necesar să existe un raport judicios în cadrul fondului de consum între veniturile destinate retribuirii muncii cooperatorilor şi cele repartizate satisfacerii altor nevoi.

S. HARTIA: — Sînt de acord cu cele arătate de tov. M. Bulgaru. După ce s-a stabilit producţia netă, cooperativele agricole urmează s-o împartă pe baza procentelor arătate, determinînd fondul de acumulare şi fondul de consum din componentele amintite.

Proveniența (sursa) şi modul de determinare

TR. LAZĂR: — Formarea fondului de acumulare şi a celui de consum, împărţirea producţiei nete între aceste fonduri nu este pur şi simplu un calcul matematic. Ea este o **„operaţiune" economică,** care trebuie să folosească drept instrumente categoriile economiei politice, analiza economică temeinică. Este important să cunoaştem nu numai ce intră în aceste fonduri ci şi care este proveniența elementelor componente. Una este **componenta şi alta proveniența,** sursa elementelor componente. De pildă, fondul de ajutorare, de pensii şi cel social-cultural intră în fondul general de consum, dar au altă sursă decît retribuirea muncii cooperatorilor. Retribuirea muncii cooperatorilor corespunde lui „v", iar ajutoarele, pensiile, premiile provin din „m" (respectiv „p"), la fel ca şi întreg fondul de acumulare. Prin urmare, în fondul de consum intră elementele care au proveniență diferită: plata muncii care intră în cheltuielile de producţie şi au ca sursă munca pentru sine şi celelalte elemente (ajutoare, pensii, premii etc.) care nu intră în cheltuielile de producţie şi care au ca sursă plusprodusul (venitul net), la fel ca acumularea.

I. CHIRCULESCU: — Pentru ca fondul de acumulare să nu se formeze pe baza fondului de consum el trebuie să aibă ca sursă plusprodusul, venitul net, ceea ce a rămas din producţia netă după ce s-au scăzut cheltuielile cu munca cooperatorilor. Dacă plata muncii cooperatorilor constituie retribuirea necesară şi posibilă în condiţiile date din cooperativa respectivă, ne-o arată, în primul rînd, corelaţia dintre nivelul retribuirii şi productivitatea muncii (producţia globală la o zi-muncă). Este îndeobşte cunoscut că sporirea retribuirii nu trebuie să devanseze creşterea productivităţii muncii, întrucît în acest caz se aduc mari prejudicii reproducţiei lărgite. Desigur că pentru a păstra o justă corelaţie între fondul de acumulare şi fondul de consum este nevoie ca în fiecare cooperativă agricolă să se analizeze dacă în condiţiile concrete respective nivelul retribuirii muncii planificat şi realizat este cel „socialmente" necesar. Mărimea retribuirii este hotărîtoare pentru mărimea venitului net în producţia netă, după cum cheltuielile materiale sînt hotărîtoare pentru mărimea producţiei nete în producţia globală. Retribuirea însă trebuie să fie cea necesară şi venitul net nu poate apare pe seama ei.

M. BULGARU: — Venitul net nu se poate evidenţia întrucît în cooperativele agricole nu se calculează cheltuielile de producţie. El poate să existe sau să nu existe, dar din considerentele amintite nu-l putem determina. În cooperativele agricole se pot face acumulări fără ca să se arate dacă acestea sînt din venit net sau nu. De altfel, deocamdată nu ne propunem să determinăm acest lucru.

S. HARTIA: — În producţia cooperativelor agricole nu se acumulează din venitul net. Aici nu se poate pune problema venitului net. Este suficient numai să reglementăm proporţia dintre fondul de acumulare şi fondul de consum în producţia netă. Acumulările se fac în fond din producţia globală după ce s-au scăzut cheltuielile materiale.

D. DUMITRIU: — Nu pot îmbrăţişa punctele de vedere exprimate de tovarăşii M. Bulgaru şi S. Hartia. A nu calcula venitul net, plusprodusul, înseamnă a nu fundamenta din punct de vedere economic procesul reproducţiei lărgite în cooperativele agricole. Cum vom putea lărgi producţia cooperativelor agricole, pe ce cale va avea loc consolidarea lor economică, dacă nu pe baza creşterii eficienţei producţiei?

I. CHIRCULESCU: — A renunţa la calcularea venitului net, la analiza eficienţei activităţii cooperativelor agricole pe baza acestui indicator, înseamnă a te lipsi de una din principalele pîrghii cu ajutorul căreia poţi determina eficienţa economică a producţiei, căile de sporire a acesteia, care în fond reprezintă baza acumulărilor pentru reproducţia lărgită. Ţin să subliniez că în cooperativele agricole există posibilităţi pentru calcularea venitului net. Păcatul constă în faptul că, în prezent, metodologia este mult rămasă în urma practicii. Oare nu este un paradox faptul că, deşi cooperativele agricole în procesul consolidării lor sporesc eficienţa producţiei şi a muncii, obţin plusprodus şi venit net, nu pot determina venitul net pentru că nu au la îndemînă metodologia respectivă?

TR. LAZĂR: — S-au elaborat metodologii, care desigur pot suscita încă discuţii, dar pot fi aplicate în practică cu bune rezultate. De pildă, la Institutul de cercetări economice s-a elaborat o metodologie pentru determinarea unor astfel de indicatori şi pe baza ei s-au făcut calcule în unităţi agricole cooperatiste.

Cu ajutorul acestei metodologii am reuşit ca într-o serie de cooperative agricole să determinăm producţia globală, producţia netă, fondul de acumulare şi cel de consum. Cu acest prilej s-a confirmat adevărul că venitul net constituie unica sursă a acumulării în vederea lărgirii producţiei. Dar, nu întreg venitul net se acumulează. O parte din venitul net urmează să intre în fondul de consum pe calea ajutoarelor, pensiilor, cheltuielilor social-culturale, a premiilor, nu însă pe calea retribuirii de bază. În unităţile unde am efectuat asemenea calcule, pe o perioadă de 10 ani (1953—1963), acumulările reprezintă în jur de 70% din venitul net.

Perfecţionarea evidenţei contabile

D. DUMITRIU: — Calcularea indicatorilor la care ne-am referit necesită perfecţionarea evidenţei contabile din cooperativele agricole. Pentru calcularea producţiei globale este necesară înregistrarea corectă a tuturor produselor obţinute, creşterea în greutate vie a animalelor, producţia neterminată. Este necesară evidenţierea cheltuielilor materiale şi a celor cu munca vie în vederea determinării producţiei nete şi a venitului net. Prin urmare se impune introducerea de conturi noi în bilanţ etc.

GH. PĂUN: — Bilanţul ca sinteză a activităţii economice a cooperativelor agricole, trebuie să exprime, pe de o parte, mijloacele existente şi, pe de altă parte, sursele. Modul cum sînt prinse în bilanţul actual fondurile (partea de pasiv), în mod global, la fondul de bază îl consider nejudicios. Vor trebui separate fondurile speciale: fondul de acumulare, fondul de circulaţie, fondul de amortizare.

Cît priveşte fondul de bază el ar urma să aibă o anumită funcţie şi nu cea de izvor de acumulare cum se spune în foarte multe studii publicate. Fondul de bază este rezultatul acumulărilor făcute în decursul anilor şi care s-au concretizat în mijloace de bază. El trebuie să fie în principiu egal cu valoarea mijloacelor de bază din activul bilanţului. În mod greşit, după părerea mea, în unele materiale publicate, chiar în ultimul timp, se pune semnul egalităţii între fondul de bază şi fondul de acumulare. Acumularea se regăseşte în fondul de bază numai după ce s-a concretizat în mijloace de bază. Fondul de acumulare ar urma să cuprindă partea ce se alocă (18—25%) din producţia netă pentru acumulare, care se va transforma prin activitatea de investiţii în mijloace de bază.

Determinarea producţiei globale şi nete, a fondului de acumulare şi a celui de consum în cooperativele agricole imbracă un caracter deosebit de complex. Pornind de la aceste considerente, redacţia revistei „Viaţa economică" organizează o dezbatere la care invită cadrele de specialitate să-şi spună părerea asupra problemelor şi aspectelor ce decurg din tema pusă în discuţie.

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● Potrivit unui contract perfectat recent de Întreprinderea „Maşinexport", se vor exporta în U.R.S.S. circa 1600 motoare electrice de 22 kW.

În anul 1965 au fost livrate la export peste 45 000 de electromotoare, 4000 de transformatori de diferite tipuri şi puteri, precum şi grupuri electrogene şi convertizoare de sudură. R. F. Germană, Elveţia, Thailanda au constituit noi pieţe ale exportului de electromotoare româneşti.

● „Tehnoimport" a încheiat contracte pentru cumpărarea a 77 de tone de clingherit fără insertie metalică de la firma „R. Klinger-AG" din Austria, 5000 de role de calc ozalid de la firma „Syncel" din Franţa, 34 de matriţe pentru anvelope turism de la firma „Hill Mouldy Equipement LTD" din Anglia, a unei instalaţii pentru măsurarea valorii pH (concentraţia ionilor de hidrogen în apă) al apelor reziduale de la firma „Stemmler Imex" din Olanda.

● Contracte de export încheiate în ultima perioadă de Întreprinderea „Exportlemn" prevăd vînzarea de mobilă şi scaune în Anglia, Belgia, R. F. Germană, Norvegia, Indonezia, Japonia, S.U.A. şi Sudan, 60 mc de cherestea de stejar în Italia, 11 600 mp de plăci din particule de lemn în Australia, Grecia, Tunisia, 640 de tone de plăci fibrolemnoase dure şi izolatoare în R. F. Germană, Irak, Kuweit, Malta, Sudan, 90 mc de lemn de rezonanţă în R. F. Germană, 25 mc de placaj de fag în Suedia, 1000 mc de lăzi de fag în Algeria.

● În cadrul contractelor şi abonamentelor existente, importante cantităţi de timbre filatelice ştampilate şi neştampilate au fost livrate de Întreprinderea „Cartimex" în Belgia, Elveţia, Franţa, R. F. Germană, S.U.A., covoare mecanice şi covoare orientale în valoare de circa 426 000 de lei valută în Anglia, Franţa, Arabia Saudită, instrumente muzicale în Anglia.

● În prima decadă a lunii ianuarie 1966 au fost livrate la export prin portul Constanţa 62 050 tone mărfuri, din care 25 200 tone ciment, 18 100 tone cereale, 2 200 tone seminţe de floarea-soarelui şi altele.

Din import au sosit 32 900 de tone de mărfuri printre care 15 500 de tone de minereu de fier, 8 700 de tone de apatită, 540 de tone de magnezită, 100 de tone de iarbă de mare şi altele.

Pe cale terestră au sosit, în aceeaşi perioadă, din U.R.S.S., 36 900 de tone de minereu de fier, 11 600 de tone de metale, circa 3 000 de tone de cărbuni, 18 000 de tone de cocs de furnal, 6 660 de tone de apatită.

CURIER

„Premiere"

Actualitatea economică — diversă şi dinamică — pune neîntrerupt pe primul plan „premiere" de un fel deosebit: noi unităţi industriale îşi anunţă prezenţa, marcindu-şi primii paşi în circuitul economic al ţării. Aşadar, ce „premiere" au avut loc în ultima săptămînă?

● Probele s-au terminat şi **UN NOU GRUP DE 100 DE MEGAWAŢI de la centrala electrică de termoficare Craiova a fost conectat la sistemul energetic naţional.** Este cel de-al patrulea grup pus în funcţiune aici şi astfel termocentrala furnizează în prezent o treime din cantitatea de energie electrică proiectată pentru faza finală a construcţiei acestei mari „fabrici de lumină".

● **Tot la Craiova A ÎNCEPUT RODAJUL MECANIC AL INSTALAŢIILOR FABRICILOR DE UREE ŞI ACETALDEHIDĂ de la Combinatul chimic.** Prima fabrică va produce anual 100 000 de tone de uree, iar cea de a doua 43 000 de tone de acetaldehidă.

● O cronică a Craiovei zilelor noastre trebuie să consemneze şi un alt fapt: **la fabrica de aparataj electric de înaltă tensiune care se construieşte la Uzina „Electroputere", A ÎNCEPUT MONTAREA UTILAJELOR ŞI INSTALAŢIILOR.**

● Pornind mai departe pe traseul noutăţilor, avem prilejul de a remarca **alte două realizări în domeniul industriei energiei electrice: S-AU TERMINAT LUCRĂRILE DE BETONARE LA CONDUCTA PRINCIPALĂ DE ADUCŢIUNE DE LA HIDROCENTRALA DE PE ARGEŞ, iar la Oradea a fost pusă în funcţiune O INSTALAŢIE DE TELECOMANDĂ PENTRU CENTRALELE ELECTRICE.** De remarcat: instalaţia de telecomandă a fost proiectată şi realizată în întregime în ţară.

● **La Iaşi, în incinta atelierelor Nicolina, s-a terminat CONSTRUCŢIA PRIMEI STAŢII DE MIXTURI ASFALTICE.** În acest mod se asigură cea mai mare parte din necesităţile de mixturi asfaltice ale Moldovei industriale.

● **Cel de-al 12-lea S.M.T. din regiunea Argeş a fost** inaugurat zilele acestea. Este S.M.T.-Scornicești, raionul Slatina care, începînd cu campania agricolă din primăvară, va deservi 7 cooperative agricole de producţie din raion.

Continuitate în zonele noului

Rubrica noastră, păstrînd tradiţia poate de fiecare dată, să semnaleze noi faţete ale unei tradiţii: asimilarea neîntreruptă de produse cu caracteristici tehnico-funcţionale superioare.

● **UN NOU TIP DE CABINĂ PENTRU TRACTOARE** realizat la uzina mecanică din Mîrşa. Construită din ţevi metalice şi mase plastice, noua cabină se remarcă prin linia ei elegantă şi prin posibilitatea de a-şi modifica dimensiunile în funcţie de schimbarea distanţei dintre roţile tractorului.

● **PRIMA DEROŞEZĂ** (navă cu ajutorul căreia se fac săpături subacvatice) a fost construită la Şantierul naval din Constanţa. Nava este dotată cu instalaţii speciale pentru spargerea stîncilor submarine. O caracteristică tehnică esenţială: deroşeza poate excava pe oră 15 metri cubi de stîncă.

● **NOI TIPURI DE AMORTIZOARE HIDRAULICE PENTRU AUTOVEHICULE** au fost concepute şi date spre execuţia de serie de către un colectiv de specialişti ai Institutului Politehnic din Braşov.

● **15 modele noi** au fost introduse în producţie la întreprinderea textilă din Galaţi.

INDUSTRIA PETROLULUI ÎNCINCINAL

ing. Alexandru BOABĂ
ministrul petrolului

HIDROCARBURILE constituie una din cele mai importante resurse naturale ale țării noastre. Ele asigură nu numai o balanță ieftină de combustibil, dar contribuie din ce în ce mai mult la dezvoltarea și ridicarea pe o treaptă superioară a industriei chimice cît și a celorlalte ramuri. Ținînd seama de aceasta, partidul și guvernul acordă o deosebită atenție dezvoltării industriei petrolului. În perioada 1960—1965, s-au cheltuit pentru dotarea tehnică și dezvoltarea ramurii peste 19 miliarde lei, adică peste 18% din totalul investițiilor industriale. *Investițiile se reflectă în: sporirea producției globale pe perioada 1960—1965 cu cca 52%, a valorii produselor obținute dintr-o tonă de țiței cu peste 47% și a productivității muncii cu cca 39%, față de 1959.*

Aceste rezultate s-au obținut ca urmare a efortului depus pentru creșterea rezervelor necesare asigurărilor extracției unui volum de țiței din ce în ce mai mare, unei exploatări raționale a zăcămintelor și a prelucrării tot mai adînci a țițeiului extras, ca urmare a introducerii proceselor avansate de prelucrare.

Înfăptuirea prevederilor din planul de 6 ani, cît și din cele două planuri cincinale precedente, a determinat obținerea unor realizări cu mult mai însemnate decît în aproape un veac de existență a industriei petroliere românești. Realizarea noilor obiective stabilite pentru perioada 1966—1970 va spori considerabil aportul acestei ramuri la dezvoltarea și întărirea continuă a economiei noastre naționale.

Sporirea rezervelor de hidrocarburi

ÎN perioada corespunzătoare planului de șase ani, cercetările geologice au fost îndreptate spre creșterea volumului și ritmului lucrărilor de prospecțiuni și explorare, spre folosirea unor metode moderne de lucru, ceea ce a dus la acoperirea aproape în întregime a teritoriului, cu perspective favorabile de valorificare a noi resurse de hidrocarburi. Cercetările întreprinse au permis efectuarea unui volum mare de lucrări de prospecțiuni și obținerea de informații prețioase asupra existenței țițeiului la adîncimi din ce în ce mai mari.

Și în prezentul cincinal — așa cum se arată în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. — **se va acorda o atenție deosebită cercetării structurilor de hidrocarburi.** Creșterea rezervelor va fi asigurată prin continuarea lucrărilor în zonele și obiectivele de prim interes și prin extinderea forajului sondelor de mare adîncime pe noi zone și structuri. Cercetarea geologică va avea la bază proiecte studiate temeinic, sprijinite pe o prospectare de înalt nivel tehnic, pentru a mări proporția sondelor cu rezultate pozitive din totalul sondelor de prospecțiune și explorare, mărind astfel eficiența economică a lucrărilor geologice.

Sporirea producției de țiței și gaze a fost realizată și ca urmare a extinderii metodelor moderne în forajul sondelor și dotării acestui sector cu instalații de un înalt nivel tehnic. Instalațiile de foraj 4 DH-315, pentru adîncimi de 6 000—7 000 metri, 3 DH-200 pentru 4 500—5 000 metri, 4 LD-150 pentru adîncimi de 3 500 metri, 2 DH pentru 2 000 m, instalații de prospecțiune și intervenție, agregate de cimentare și altele, proiectate de Institutul de proiectări și cercetări utilaj petrolier din București și fabricate de industria noastră constructoare de mașini, sînt deosebit de apreciate pentru înaltele lor caracteristici tehnice. Se vor realiza în continuare instalații de foraj acționate electric și o gamă de alte utilaje și scule. **Pînă în 1970 parcul instalațiilor de foraj va fi dotat în întregime numai cu instalații noi.**

Mărirea accentuată a gradului de folosire a instalațiilor de foraj va constitui în noul cincinal una din cele mai importante rezerve de săpare a unui număr mai mare de sonde cu cheltuieli cît mai reduse, pentru toate întreprinderile de foraj. **Este semnificativ de subliniat faptul că o creștere a gradului de folosire a instalațiilor de foraj cu 10% (prin majorarea metrajului pe instalație) asigură o economie la investițiile necesare pentru utilajul de foraj de cel puțin 140 milioane lei anual.**

- **Prin sporirea vitezelor de foraj cu 4% pe an (în condiții comparabile) — o economie la prețul de cost la sondele săpate de circa 100 milioane lei.**
- **În 1970, valoarea produselor obținute dintr-o tonă de țiței va crește cu 11,2% față de 1965.**

Extinderea tehnicii moderne a contribuit la creșterea în 1965 a vitezelor de foraj cu circa 40% și la reducerea prețului de cost pe metru forat cu aproape 20% față de anul 1959. Acești indicatori vor fi îmbunătățiți, în continuare, în anii noului cincinal. Atenția va fi îndreptată spre îmbunătățirea continuă a regimului de foraj, spre realizarea unor fluide de foraj termostabile și eliminarea greutăților cauzate de pierderile de noroi, avarii și complicații. Din calculele efectuate rezultă că la **o creștere a vitezelor de foraj în condiții comparabile de 4% pe an, rezultă o economie la prețul de cost al sondelor săpate de circa 100 milioane lei.**

Exploatarea economică a zăcămintelor

ÎN extracția țițeiului sarcina principală a trusturilor și schelelor de extracție a constituit-o creșterea factorului de recuperare a țițeiului din fiecare zăcămînt, exploatarea rațională prin aplicarea metodelor de menținere de presiune și recuperare secundară. Volumele de apă și gaze injectate în acest scop au crescut de peste două ori în perioada șesenalului, obținîndu-se anual un plus de producție care reprezintă aproape 10% din producția de țiței, asigurîndu-se în același timp creșterea rezervelor de țiței recuperabile din zăcăminte. **Aplicarea metodei de menținere a presiunii în zăcămintele noi și recuperarea secundară în zăcămintele vechi au adus o economie de fonduri de investiții de peste 300 milioane lei anual.**

Intensificarea extracției țițeiului din zăcăminte s-a făcut prin aplicarea și extinderea metodelor tehnologice avansate ca: fisurarea hidraulică, tratamentele cu solvenți și substanțe tensioactive, combaterea viiturilor de nisip și altele, care au dus la obținerea unor cantități suplimentare de țiței, la reducerea numărului de intervenții la sonde. La unele zăcăminte cu țițeiuri vîscoase se efectuează experimentări privind aplicarea procedeelor de combustie subterană și injecție de abur, care măresc de 2—4 ori recuperarea țițeiului.

Zăcămintele noi descoperite au fost trecute în exploatare pe baza proiectelor fundamentate de cercetări și studii. Pentru cercetarea sondelor și executarea diferitelor operații speciale s-a introdus și se lărgește aplicarea izotopilor radioactivi.

În scopul valorificării raționale a gazelor asociate cu țițeiul a fost sporită capacitatea de colectare, degazolinare și transport a acestora. Coeficientul de utilizare al acestor gaze a crescut de la 60% în 1959 la circa 97% în anul 1965, iar producția de gazolină a crescut în perioada 1961—1965 cu 17%.

O contribuție importantă la realizarea acestor sarcini a adus-o Institutul de cercetări pentru foraj-extracție din Cîmpina și Institutul de proiectări pentru foraj extracție din Ploiești. Aici se elaborează proiectele pentru forajul sondelor și exploatarea zăcămintelor, se studiază și se perfecționează continuu tehnologia forajului și a extracției, precum și procedeele originale pentru desalinarea electrică a țițeiului, desbenzinarea gazelor prin termoabsorbție și altele.

Extracția gazului metan a luat, de asemenea, o mare dezvoltare, crescînd din 1959 pînă în 1965 de peste 2,5 ori. Rețeaua de transport a gazelor s-a extins cu 2 100 km, construindu-se magistrale care alimentează cele mai importante industrii din aproape toate regiunile țării.

Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român prevăd ca sarcină principală pentru industria petrolului de „a se urmări în continuare gospodărirea judicioasă a rezervelor, asigurîndu-se o exploatare economică și rațională a tuturor zăcămintelor. Nivelul extracției de țiței în anul 1970 va fi de 13,1—13,3 milioane tone. Se va intensifica extracția țițeiului prin aplicarea în continuare a metodelor de menținere a presiunii și recuperare secundară, precum și prin introducerea unor procedee noi de exploatare, care să ducă la creșterea procentului de recuperare a țițeiului din zăcăminte". Extracția de gaz metan va atinge în 1970 nivelul de 18,5 miliarde metri cubi, față de 13,7 miliarde în 1965.

Pentru realizarea acestor sarcini, industriei extractive de țiței i s-au alocat pentru perioada 1966—1970 fonduri de investiții cu circa 15% mai mari decît în perioada 1961—1965. Utilizarea acestor fonduri în condiții de eficacitate maximă este una dintre sarcinile de bază care va trebui să stea în centrul preocupărilor tuturor petroliștilor. Geologii și geofizicienii, institutele de cercetare și proiectare, toți petroliștii, sînt chemați să sporească rezervele de țiței și gaze, să perfecționeze procedeele tehnologice și să creeze altele noi care să fie aplicate fără întîrziere. Vor trebui rezolvate toate problemele legate de săparea sondelor tot mai adînci cum sînt: fluidele de foraj, cimenturile speciale, combaterea pierderilor de noroi, prevenirea avariilor și complicațiilor, reducerea substanțială a costului forajului.

În scopul îmbunătățirii operațiunilor din sectorul extracției de țiței, se vor continua acțiunile în vederea reducerii pierderilor de țiței și a fracțiilor ușoare.

Pentru valorificarea într-o măsură mai mare a gazelor asociate cu țițeiul, se va continua acțiunea de modernizare a stațiilor de degazolinare și se vor pune în funcțiune instalații noi, care să asigure creșterea capacităților și adîncirea recuperării fracțiilor necesare industriei petrochimice.

În vederea asigurării consumului prevăzut de gaze naturale, rețeaua de conducte magistrale se va extinde pînă în 1970 cu circa 1 100 km conducte noi și se vor pune în funcțiune noi stații de comprimare a gazelor. Prin executarea acestor lucrări se va realiza interconectarea diverselor magistrale, în vederea constituirii unui sistem național, similar cu cel al energiei electrice, apt să creeze condiții de siguranță în alimentarea consumatorilor și să contribuie la industrializarea țării.

Din fiecare tonă de țiței — produse cu o valoare tot mai mare

OBIECTIVUL principal al industriei de prelucrare a țițeiului pentru perioada 1961—1965, stabilit de Congresul al VIII-lea al P.C.R., de sporire a valorii produselor obținute dintr-o tonă de țiței cu 40%, a fost depășit încă din anul 1964, cînd s-a realizat 43,3%, iar în anul 1965 a crescut la 47%. (vezi graficul).

În planul de șase ani acțiunea de ridicare a nivelului tehnic în rafinării a continuat într-un mod accentuat, prin introducerea unor procese noi de prelucrare secundară, îndeosebi a proceselor catalitice, a instalațiilor de cocsare, de separare a gazelor de rafinării, precum și prin instalații de distilație atmosferică moderne și de mare capacitate.

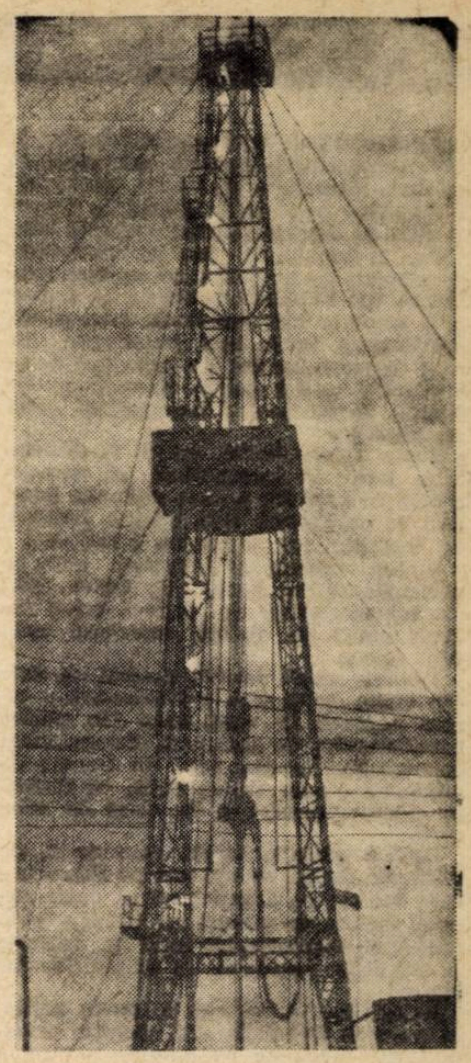

2 DH 75, — una din instalațiile moderne des întîlnite pe șantierele întreprinderilor noastre de foraj. Acționate cu motoare termice, ele sînt folosite la săparea sondelor cu adîncimi pînă la 2200 m

Prin construirea de unități moderne și perfecționarea proceselor de producție în unitățile existente, s-a schimbat esențial schema tehnologică de prelucrare în rafinării, avînd ca efect sporirea productivității muncii și reducera prețului de cost. În perioada 1959—1964 prețul de cost a fost redus cu 15%, iar productivitatea muncii a sporit cu peste 40%.

Creșterea nivelului tehnic în industria de prelucrare a țițeiului în perioada 1960—1965 se remarcă și prin aceea că, valoarea produselor obținute dintr-o tonă de țiței a depășit în 1965 prețul țițeiului cu 114% față de numai 30% în anul 1948.

Pentru obținerea în continuare a unor produse cu valoare tot mai mare dintr-o tonă de țiței se va continua introducerea de noi procedee de prelucrare a țițeiului și în viitorul cincinal. Locul cracării și reformării termice îl iau tot mai mult cracarea și reformarea catalitică, care asigură o valorificare superioară a țițeiului și obținerea unor produse de calitate mai bună.

În Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului se prevede ca prelucrarea țițeiului să fie orientată spre asigurarea cu materii prime a industriei chimice și spre îmbunătățirea calității produselor petroliere pe baza procedeelor înaintate; se va continua acțiunea de concentrare a prelucrării țițeiului în rafinării de capacități mari, urmărindu-se totodată o prelucrare mai complexă. Pentru realizarea acestor sarcini este prevăzut ca în anii cincinalului să se construiască noi instalații care să reprezinte cea mai avansată tehnică obținută pe plan mondial în acest domeniu. Astfel, se va dezvolta producția de uleiuri, se va construi o instalație de cracare catalitică cu o capacitate de 1 100 000 tone pe an, o instalație de reformare catalitică de 500 000 tone pe an, o instalație de cocsare a reziduurilor grele, o instalație pentru solventarea motorinelor cu furfurol. Se va continua înzestrarea rafinăriilor cu instalații de mare capacitate pentru distilarea atmosferică combinată cu distilare în vid și desalinare electrică.

Ca urmare a înzestrării rafinăriilor cu aceste instalații, **valoarea produselor obținute dintr-o tonă de țiței va crește în anul 1970 cu 11,2% peste cea din anul 1965.** Se va asigura materia primă necesară dezvoltării rapide a petrochimiei, care va ridica valorificarea țițeiului și a produselor petroliere pe o treaptă superioară. Dacă prin instalațiile complexe din rafinării, valoarea produselor obținute dintr-o tonă de țiței se ridică de două trei ori, prin petrochimie va crește de 15—20 ori.

Succesele dobîndite pînă în prezent, precum și realizarea noilor sarcini prevăzute în planul cincinal vor face ca industria petrolului să aducă o contribuție și mai mare la înflorirea economiei noastre naționale.

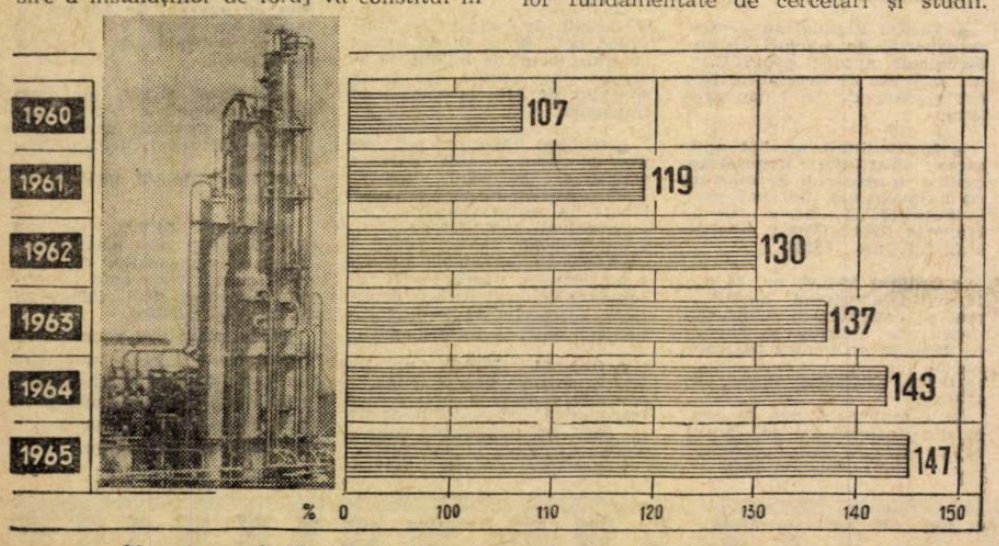

Dinamica valorificării țițeiului în perioada 1959–1965 (1959 — 100)

REGLEMENTĂRI TARIFARE ÎN TRANSPORTUL DE MĂRFURI CU AUTOVEHICULELE

SISTEMUL de taxare al mărfurilor în transporturile auto se caracterizează printr-o diversitate de tarife, consecință a adaptării acestora la condițiile proprii în care se desfășoară transporturile auto.

Tariful republican pentru transportul de mărfuri cu autovehicule, aprobat prin H.C.M. nr. 1 279/1962 și intrat în vigoare la 1 ianuarie 1963, cuprinde, între altele, următoarele tarife mai importante: tariful general, tariful pe oră, tariful pe kilometru, tariful pentru operații de expediții, tariful pentru transporturi locale de coletărie.

Toate aceste tarife, ca și în general orice tarife în transporturi, au caracteristica comună de a avea aplicație generală și obligatorie, atît pentru unitățile de transport, cît și pentru beneficiari.

Dintre tarifele de transport auto, în principiu, tariful general se aplică tuturor transporturilor de mărfuri, avînd din acest punct de vedere caracterul unui tarif comun.

Taxarea după tariful general se face din oficiu, adică fără a fi necesară o cerere expresă în acest scop din partea beneficiarului de transport, determinarea cuantumului taxelor fiind în funcție de greutatea efectiv transportată, de distanța efectiv parcursă și de clasa de mărfuri.

Pentru celelalte tarife, cum ar fi, de exemplu, tariful pe oră sau pe kilometru, este necesar ca beneficiarul să ceară expres, înainte de executarea transportului, aplicarea respectivului tarif în cazurile și condițiile prevăzute de dispozițiile tarifare.

Astfel, tariful pe oră se poate aplica, la cererea beneficiarului, pentru transporturile efectuate cu autovehicule pînă la o tonă capacitate sau în cazul transporturilor de colectare și de distribuire de mărfuri efectuate în raza teritorială a localităților, cu autovehicule mai mari de o tonă capacitate, atunci cînd la o singură cursă se execută cel puțin două încărcări sau două descărcări în locuri diferite.

Tariful pe kilometru se aplică pentru transporturile executate cu autovehicule mai mari de o tonă capacitate, la care se realizează un parcurs zilnic de cel puțin 100 km.

Greutatea — element determinant

În aplicarea tarifului general, unul din elementele determinante de taxare îl constituie greutatea efectiv transportată. Întrucît cărăușul auto nu este în măsură întotdeauna de a proceda prin mijloace proprii la determinarea cantitativă a mărfii primite pentru transport, dispozițiile tarifare prevăd un sistem complex — succesiv — de stabilire a greutății.

În primul rînd, greutatea mărfii se determină prin cîntărire la locul de încărcare, în al doilea rînd — dacă nu există posibilitate de cîntărire — greutatea taxabilă se determină ținînd seama de cîtimea (metri, bucăți, litri etc.) specificată în documentul de însoțire a mărfii prezentat de expeditor și în sfîrșit — în al treilea rînd — în lipsa acestui document, greutatea se socotește egală cu 100% din tonajul autovehiculului pentru mărfurile de clasa I și 80% din acest tonaj pentru mărfurile de clasa a II-a.

Cele trei criterii de determinare a greutății taxabile a mărfii se aplică în ordine succesivă, **nu la alegerea unității de transport sau a beneficiarului, ci în funcție de condițiile obiective.**

În practica arbitrală, în legătură cu aplicarea preferențială a unora din aceste criterii, s-a pus problema dacă este posibil ca după efectuarea transportului, beneficiarul prezentînd documente de însoțire cu date ce pot duce la stabilirea greutății mărfii transportate, este în drept să ceară taxarea la greutatea stabilită în acest mod.

Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2 665/1964 considerînd că elementele de taxare trebuie să fie stabilite după criteriile ce se puteau efectiv aplica în momentul efectuării transportului, a stabilit că **în cazul în care documentul (factura, avizul de expediere) care cuprinde date pentru stabilirea greutății, n-a însoțit efectiv transportul, determinarea greutății taxabile se face în funcție de tonajul autovehiculului și categoria mărfii (clasa I 100% și clasa a II-a a 80% din tonaj).**

Taxa la capacitate reală

Cînd datorită imposibilității cîntăririi mărfii și în lipsa documentului de însoțire a mărfii, taxarea se face după capacitatea autovehiculului, se pune problema care este capacitatea ce trebuie avută în vedere ca bază de taxare; capacitatea nominală sau capacitatea reală a autovehiculului.

În genere, greutatea maximă ce se poate încărca într-un autovehicul este în limita capacității nominale exprimată în tone, ce se află înscrisă pe caroseria mașinii.

Totuși, în cazurile în care organizația de transport indică beneficiarului o anumită capacitate a autovehiculului care în fapt se verifică a fi posibil de realizat după greutate și volum, aceasta trebuie să fie considerată capacitatea reală a mașinii, indiferent dacă pe caroseria mașinii ar fi înscrisă o altă capacitate.

În această situație, ținînd seama de principiul taxării pe unitatea de greutate efectiv transportată, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 1 458/1962 a stabilit **că taxa de transport se aplică la capacitatea reală a autovehiculului indicată de cărăuș și folosită efectiv de beneficiar.**

Staționarea și foile de parcurs

În scopul asigurării unei utilizări raționale a autovehiculelor și ținînd seama de criteriile și costurile care au stat la baza alcătuirii tarifului general, Tariful republican pentru transportul mărfurilor cu autovehicule, prevede, după cum este știut, că în cazul depășirii din vina beneficiarului a timpului liber acordat pentru operațiunile de încărcare-descărcare, se aplică taxe de staționare.

Timpul liber acordat pentru staționarea autovehiculelor este stabilit în funcție de felul și capacitatea autovehiculelor, după cum operațiunea de încărcare-descărcare se efectuează manual sau mecanic și ține seamă uneori și de însușirile mărfurilor ce se manipulează.

Constatarea efectuării operațiunilor de încărcare-descărcare a autovehiculelor înlăuntrul timpului liber stabilit prin tarif se face prin mențiunile de pe foaia de parcurs.

Conform art. 18 din Tarif, expeditorul mărfii ca și destinatarul sînt obligați să confirme prin semnătură pe documentele de transport, respectiv foaia de parcurs, timpul de staționare.

În realitate, datorită faptului că depășirea acestui timp atrage aplicarea de taxe de staționare care sînt imputabile, beneficiarii de transport nu se conformează întotdeauna acestei obligațiuni. În asemenea situații, datele referitoare la durata staționării și mențiunea depășirii timpilor liberi sînt trecute în foaia de parcurs exclusiv de șoferul autovehiculului.

În practică s-a pus problema care este forța probantă a acestor mențiuni și ce posibilități are beneficiarul transportului care n-a confirmat acele mențiuni să le combată ulterior.

Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2 606/1963 a stabilit că **indiferent de existența confirmării lor de beneficiar, datele înscrise de șoferul autovehiculului în foaia de parcurs, trebuie luate în considerare atît timp cît împotriva lor nu se face dovada contrarie. În ce privește posibilitatea combaterii lor, față de dispozițiile art. 43 din Tarif, beneficiarul transportului care n-a certificat datele din foaia de parcurs pierde dreptul de a le contesta ulterior.**

În consecință, dacă beneficiarul transportului a refuzat să certifice foile de parcurs, deși staționările, după cum rezultă din mențiunile șoferului autovehiculului s-au produs din culpa beneficiarului, aplicarea taxelor de staționare este justificată.

Tariful de dislocare

Autovehiculul comandat de un beneficiar pentru transportul de marfă este afectat în mod special acelui transport.

În cazul în care comanda privește un transport într-un singur sens și parcursul în sens invers (la ducere sau la înapoiere) se efectuează fără marfă, cărăușul este în drept a-și valorifica sub formă de taxe de dislocare și această prestație.

Tariful republican pentru transportul de mărfuri cu autovehicule întemeindu-se pe prezumția că în principiu întreprinderea de transport auto nu are posibilitatea de a asigura în asemenea situații acoperirea cu marfă a ambelor parcursuri, stabilește un tarif de dislocare aplicabil pentru parcursurile în gol.

Pentru transporturile ce se execută în cadrul planului operativ de transport sau pe bază de contracte în care se precizează volumul de transport lunar, nu se aplică tariful de dislocare, întrucît se consideră că întreprinderea de transport auto cunoscînd din timp transporturile pe care le are de efectuat, poate lua măsuri pentru asigurarea cu marfă a parcursurilor goale.

Tariful de dislocare, calculat în funcție de tonajul autovehiculului și distanța kilometrică, se suportă de beneficiar pentru distanța parcursă fără marfă în vederea folosirii autovehiculului în afara razei teritoriale a localității unde își are sediul unitatea de care aparține autovehiculul sau chiar în interiorul acestei raze teritoriale, dacă parcursul gol se produce din vina beneficiarului (de exemplu: a comandat inițial autovehiculul pentru ambele sensuri și a încărcat marfa pentru un singur parcurs).

Taxarea după tariful de dislocare se face pentru kilometrii parcurși efectiv de la garaj sau locul de parcare pînă la locul de muncă și la înapoiere de la locul de muncă pînă la garaj sau locul de parcare.

În practica arbitrală s-a stabilit — Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 1 197/1964 — că taxele de dislocare se cuvin cărăușului, ori de cîte ori, în situațiile arătate, beneficiarul transportului n-a asigurat de la început, prin comandă, încărcătură pentru ambele parcursuri spre a evita cărăușului riscul de a circula cu autovehiculele goale.

Taxarea expediției

În procesul de transport pe lîngă activitatea depusă pentru deplasarea mărfii dintr-un loc în altul, sînt necesare și o serie de operațiuni accesorii, atît la expediere, cît și la destinație. Astfel, întocmirea și depunerea scrisorilor de trăsură, achitarea taxelor de transport, deschiderea vagoanelor complete și constatarea stării mărfurilor, fac parte din operațiile de expediție.

Tariful republican pentru transportul de mărfuri cu autovehicule, consideră taxabile ca operații de expediție, prestațiile care se execută de cărăușul auto în numele și în locul expeditorilor sau destinatarilor, în baza unui contract, mandat sau delegație, în legătură cu primirea sau predarea mărfurilor din momentul depunerii planului sau comenzii de transport și pînă la predarea mărfii către destinatar sau în cazul traficului combinat către terțul transportator (cale ferată, transport naval sau aerian).

Tarifele pentru operațiile de expediție sînt diferențiate după cum sînt executate pentru transporturi de coletărie și mesagerii la și de la magazii sau pentru vagoane complecte în localități de categoria A (București, Arad, Brașov, Cluj, Iași și Timișoara) sau categoria B (celelalte localități).

Cărăușul auto este îndreptățit a încasa taxe de expediție numai dacă efectuează operațiile de expediții în totalitatea lor, adică atunci cînd preia marfa de la întreprinderea furnizoare și se îngrijește de transportul și expedierea ei prin coletărie sau cînd transportă marfa pentru încărcare sau după descărcare la sau de la vagoane complecte cu mijloace auto și în interiorul orașului.

Primul Arbitru de Stat a hotărît în mod constant că **efectuarea parțială a unor operații în legătură cu avizarea sosirilor și a anunțării stației despre terminarea descărcărilor sau a unor operații strins legate de manipularea și transportul mărfurilor, nu justifică încasarea de taxe speciale cuvenite pentru operațiile de expediție.**

Condiții de expediție prin coletărie

Transporturile auto de coletărie se pot executa fie în trafic interurban, fie în trafic local pentru colectări și distribuiri de colete în transporturi combinate cu calea ferată sau cu auto.

În traficul auto interurban sînt considerate ca expediții de coletărie mărfurile ambalate în greutate de la 12 kg (transportul coletelor în greutate de pînă la 12 kg constituie monopol poștal) pînă la 500 kg de fiecare colet, cu condiția ca totalul expediției să nu depășească 1500 kg de predător sau destinatar.

De asemenea, din punct de vedere tarifar, sînt considerate ca expediții de coletărie, mărfurile neambalate susceptibile de împrăștiere sau pierdere de conținut, dacă sînt în legături sau baloturi care nu depășesc condițiile de greutate stabilite pentru mărfurile ambalate.

În traficul local au regim de coletărie și în transporturile auto mărfurile sosite sau predate în sau la stațiile de cale ferată care se tratează din punct de vedere tarifar și se transportă pe calea ferată drept mărfuri de coletărie sau mesagerii.

În transporturile auto locale de coletărie, taxarea se efectuează după clasa de mărfuri, la greutatea efectiv transportată, la distanța medie, calculată diferențial pe categorii de orașe.

Numai transporturile la și de la liniile de garaj și șantierele de construcții cu depozitele lor se taxează la distanța reală.

Pentru București taxarea transporturilor de coletărie auto a fost stabilită prin Ordinul M.T.T. nr. 568/1964.

Taxarea transporturilor interurbane de coletărie se face conform tarifului general după categoria mărfurilor transportate în funcție de distanța kilometrică și greutatea efectiv transportată.

Transporturile interurbane de coletărie destinate cooperativelor de producție și particularilor se taxează după un tarif diferențiat față de cel general.

Radu ECONOMU

FIȘIER

Actele normative care reglementează regimul tarifelor în transportul de mărfuri cu autovehicule.

● **Tariful Republican pentru transportul de mărfuri cu autovehicule,** aprobat prin H.C.M. nr. 1279 din 31 decembrie 1962 (în vigoare de la 1 ianuarie 1963).

● **Instrucțiunile privind aplicarea Tarifului Republican pentru transportul de mărfuri cu autovehicule,** aprobat prin Ordinul M.T.T. nr. 7 din 31 ianuarie 1963 (Foaia oficială a M.T.T. nr. 4/1963).

● **Ordinul M.T.T. nr. 20 din** 15 mai 1963 privind modificarea și completarea Instrucțiunilor de aplicare a Tarifului Republican pentru transportul de mărfuri cu autovehicule (Foaia oficială a M.T.T. nr. 13/1963).

Se completează pct. 28 cap. II din Instrucțiuni în sensul că se adaugă între ambalaje și butelii de aragaz. Se modifică pct. 80 lit d) în sensul că transportul de butelii de aragaz sînt scutite de plata sporului de 15% la taxele de transport.

● **Ordinul M.T.T. nr. 345** din 14 aprilie 1964 privind stabilirea tarifului pentru transporturile de mărfuri executate în afara orașelor cu autovehicule sub 1,5 tone. (Bul. Comercial M.T.T. nr. 7/1964).

Tariful ce se aplică pentru transporturile executate în asemenea condiții pentru populație, întreprinderi și instituții este calculat pe kilometri.

● **Ordinul M.T.T. nr. 724** din 31 august 1963 privind aplicarea tarifului cu ora la transportul cu autovehiculele la care se depășește capacitatea nominală la încărcare.

Depășirea capacității nominale se poate face numai cu acordul scris al beneficiarului și pentru perioada convenită cu aceștia. Se adaugă la taxele din anexa 4: 4 lei pe oră la autovehicule și 2 lei la remorci.

● **Ordinul M.T.T. nr. 789** din 30 septembrie 1963 privind stabilirea tarifului pentru folosirea autoremorcherului „Tatra 141".

Se stabilește un tarif de 77 lei/ora.

● **Ordinul M.T.T. nr. 568** din 11 iulie 1964 privind taxarea transporturilor de coletărie cu mijloace auto în orașul București (Bul. Comercial M.T.T. nr. 11/1964).

Se stabilesc trei zone de taxare: Zona I pînă la 10 Km un tarif de 7 lei/km; zona II între 10—20 km un tarif de 16 lei/km; zona III peste 20 km un tarif de 26 lei/km.

ELASTICITATE ȘI OPERATIVITATE

ODATĂ cu realizările obținute pe linia înzestrării economiei noastre naționale cu tehnica modernă, industria construcțiilor de mașini a obținut succese și în mai buna folosire a fondurilor circulante. În 1965 s-a reușit să se realizeze o producție-marfă în preț de cost la 1 000 lei fonduri circulante de 1,26 ori mai mare decît în anul 1959. Ca urmare s-a reușit ca valoarea relativă a stocurilor supranormative să scadă la 30 septembrie 1965, față de 30 septembrie 1963, cu circa 11% și cu 7% față de aceeași perioadă a anului 1964. Pe această linie se pot sublinia preocuparea și eforturile depuse de unele unități cum sînt: Întreprinderea „Acumulatorul"-București, Uzina „Înfrățirea"-Oradea etc.

Cu toate rezultatele pozitive obținute în anul trecut de unele întreprinderi, situația imobilizărilor de mijloace circulante continuă să fie nesatisfăcătoare în cadrul unor unități cum sînt: Uzinele „23 August"-București, „Vulcan"-București, „Grivița roșie"-București, „Progresul"-Brăila etc. Printre cauzele mai importante care generează imobilizări de fonduri se numără: neexecutarea unui control preventiv la un nivel corespunzător; desele schimbări ale planului de producție; unele greutăți ce apar în aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor; aprovizionări în avans etc. Înlăturarea unor astfel de cauze depinde, în primul rînd, de întreprinderi și de forurile lor tutelare, de perfecționarea continuă a activității acestora pe linia planificării și organizării producției, a aprovizionării etc. Considerăm însă că un rol important îl are de jucat, în această direcție, perfecționarea metodologiei de planificare financiară, pentru care, în cele ce urmează, facem o serie de sugestii.

● Corelarea operativă a planului financiar

ÎN prezent, pe baza indicatorilor economico-financiari aprobați prin planul de stat, Ministerul Finanțelor vizează fișe de vărsăminte la buget pentru fiecare întreprindere, fișe care definitivează și certifică aprobarea planului financiar, deoarece în funcție de primirea acestora de către unități se acordă și fondurile circulante de la buget sau prin credite bancare. Ca urmare, pentru ca o întreprindere să poată beneficia de fondurile de producție necesare, chiar cînd acestoa sînt completate prin credite bancare, ea trebuie să obțină aceste vize de la Ministerul Finanțelor.

Planul economic al unei întreprinderi suferă însă modificări în timpul anului, uneori repetate, datorită unor condiții care de multe ori nu depind de întreprindere sau de ministerul tutelar. Competența pentru adaptarea planului economic la nivelul uzinelor și al direcțiilor generale revine în acest caz ministerelor, care în funcție de condițiile nou create aprobă aceste schimbări în cadrul cifrelor de plan de stat.

Planurile financiare adaptate pe parcursul anului ale unităților trebuie aprobate în final de Ministerul Finanțelor, care vizează fișele de vărsăminte la buget în baza cărora întreprinderile primesc majoritatea fondurilor de producție.

Pentru a se obține acest lucru se întocmesc centralizări la nivel de direcții generale și ministere care necesită un termen îndelungat. De aici rezultă o necorelare între planurile economice și cele financiare, datorită faptului că unele aprobări sînt în competența ministerelor și altele în competența Ministerului Finanțelor. În prezent, există o metodologie de adaptare a planului financiar pe parcursul anului, așa-zisă operativă, care nu s-a aplicat la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, deoarece situațiile cerute necesită o muncă suplimentară, urmînd a se întocmi, atît formularele de plan financiar în vigoare, cît și cele stabilite pentru modificările operative. În plus, decalajul între aprobarea planului economic și a celui financiar nu dispare.

Pentru ca unitățile să poată beneficia de fonduri circulante la timp, corespunzător nevoilor ce decurg din planurile economice, propunem ca și aprobarea planurilor financiare să fie în competența ministerelor.

Periodic însă, ministerele să prezinte centralizat la Ministerul Finanțelor **ultimul plan financiar adaptat în cursul anului, care să confirme respectarea indicatorilor aprobați prin planul de stat și după modificările ce s-au făcut între unități.**

● Credite pentru necesități temporare în aprovizionarea tehnico-materială...

LIPSA la termen a unor materiale, în special de la colaboratori, poate conduce la nefinisarea produselor la termenele planificate și deci la formarea temporară a unor supranormative la producția neterminată.

În unele cazuri, astfel de situații sînt creditate de Banca Națională, însă documentațiile întocmite de întreprinderi reclamă un volum mare de muncă (nominalizarea comenzilor, cauzelor etc.). De asemenea, formalitățile normale către bancă, mai ales cînd competențele de aprobare a creditului ajung pînă la conducerea acesteia, necesită un timp îndelungat.

Acest fapt conduce la unele situații cînd, fie că întreprinderea primește mult prea tîrziu creditul, fie că are lipsă de fonduri pînă la termenul de aprobare a creditului. Acest lucru se constată și din dinamica crescîndă a împrumuturilor restante în cursul lunii, care de regulă se reduc apoi la sfîrșitul acesteia. Exemplificăm cu Uzina „Tractorul"-Brașov, care în lunile octombrie și noiembrie 1965 a înregistrat împrumuturi restante din cauza colaboratorilor după cum urmează:

(în milioane lei)

Datele lunii	1	10	20	31
octombrie	15,0	50,7	65,1	13,0
noiembrie	13,0	39,3	62,7	12,0

Formalitățile pentru obținerea unui credit temporar pentru producția neterminată pe luna octombrie 1965 au întîrziat aprobarea acestuia pînă aproape de sfîrșitul lunii, timp în care uzina a avut lipsă de fonduri. **Pentru stabilirea cauzelor obiective ale lipsei temporare de fonduri circulante la unele unități constructoare de mașini, datorită specificului acestei ramuri, propunem completarea acestora în cursul lunii prin credite speciale acordate de Banca Națională printr-un cont simplu de împrumut.**

Lunar, pe baza datelor din bilanțul contabil ar urma să se facă regularizarea acestor conturi simple de împrumut, cu care ocazie se vor stabili, pe baza unor date certe, și eventualele cauze subiective. Valoarea acestora ar urma să fie trecută la împrumuturi restante.

În felul acesta unitățile nu ar mai fi penalizate în cursul lunii pentru lipsa de fonduri din cauze obiective și temporare. Analiza imobilizărilor pe baza datelor certe din bilanțurile contabile permite controlul prin leu din partea organelor bancare.

● ...și pentru schimbări de sortimente

DE la an la an, uzinele constructoare de mașini asimilează și execută produse noi din ce în ce mai complexe cu ciclul mai lung de fabricație, care influențează creșterea ciclurilor medii de fabricație pe întreprinderi și direcții generale. Acest fenomen inerent construcțiilor de mașini face ca necesarul valoric de mijloace circulante la producția neterminată să nu fie totdeauna asigurat integral prin metoda de calcul din prezent cînd trebuie respectată viteza de circulație din anul de bază. Asigurarea lor la început de an prin normativ de mijloace circulante de la buget nu este posibilă deoarece la datele cînd se definitivează indicatorii financiari pentru noul an de plan, nu se cunosc în amănunt toate sortimentele care vor fi fabricate. Astfel, o parte din acestea se nominalizează pe parcursul executării planului de producție în funcție de definitivarea documentațiilor din partea beneficiarilor, de încheierea contractelor trimestriale sau de precizarea cererilor la export și încheierea contractelor cu partenerii externi etc.

De aceea, considerăm necesar ca atunci cînd se ivesc diferențe de normativ de mijloace circulante prin apariția unor condiții noi necunoscute la data aprobării indicatorilor financiari de plan pe anul următor să se procedeze astfel: **să se stabilească un formular tipizat de comun acord cu Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Republicii Socialiste România, din care să reiasă abaterile sortimentelor de plan față de cele care au stat la baza normativului mijloacelor circulante aprobat de Ministerul Finanțelor. Eventualele plusuri sau minusuri de mijloace circulante să se regularizeze trimestrial cu ocazia întocmirii proiectului de plan de credite după cum urmează:**

- În cazul unui necesar de normativ de mijloace circulante în plus față de normativul aprobat de Ministerul Finanțelor, să se acorde diferențe de creșteri de mijloace circulante care să fie acoperite prin credite bancare, așa cum se procedează în cazul modificărilor de plan în cursul anului pentru sectorul comerț, proiectări etc. În acest scop, propunem a fi modificată și actuala metodologie de planificare financiară pentru sectorul industrie.
- În cazul unui necesar de mijloace circulante în minus față de normativul aprobat de Ministerul Finanțelor, să se modifice în mod corespunzător acest normativ.

N. PLOEȘTEANU
director adjunct, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

ANGAJAMENTE 1966

(Urmare din pag. 1)

tate „extra" și 100 000 mp de calitatea I. Numărul perechilor de încălțăminte peste plan ce vor fi realizate numai de Fabrica de pielărie și încălțăminte-Cluj echivalează cu necesarul populației unui oraș de mărimea Făgărașului sau Cîmpinei.

Obținerea unui volum tot mai mare de produse peste plan în concordanță cu nevoile economiei naționale și posibilitățile întreprinderilor, contribuie la accelerarea progresului economic general și, în același timp, dă putință statului să asigure o aprovizionare mereu mai abundentă, într-un cuvînt, sporește bunăstarea poporului. Iată, așadar, o împletire armonioasă a intereselor statului cu cele ale întregii colectivități, cu ale omului care participă nemijlocit la făurirea bunurilor materiale.

RIDICATĂ de partid la rangul de politică de stat, îmbunătățirea sistematică a calității produselor constituie unul din obiectivele principale ale întrecerii socialiste. Acest fapt este puternic reprezentat în toate angajamentele luate. Bunăoară, siderurgiștii hunedoreni s-au angajat să sporească ponderea oțelurilor aliate cu 14% față de realizările din 1965; *colectivul Fabricii „Filatura Românească de Bumbac"*-București și-a propus să producă peste plan 40 000 kg fire finite de calitate superioară; IPROFIL-Arad va proiecta și fabrica peste plan 5 garnituri de noi tipuri de mobilă, cu un grad de utilitate și confort sporit; Uzinele de produse sodice-Govora vor produce sodă caustică superioară cu 26% mai mult decît în 1965, livrînd la export în plus 3 000 tone etc.

Realizarea unei calități superioare a produselor necesită măsuri eficiente care să asigure la toate produsele caracteristici funcționale și de utilizare ridicate, siguranță în exploatare, durabilitate, finisaj și formă de prezentare la nivelul celor mai bune produse de pe piața mondială. Specialiștii din economie au datoria să urgenteze stabilirea în toate ramurile și întreprinderile a criteriilor de determinare a calității pe produse sau grupe de produse, subansamble, repere și operații.

ACȚIUNEA pentru o calitate înaltă a produselor se împletește strîns cu preocuparea pentru sporirea productivității muncii. De-a lungul anilor, ridicarea productivității muncii a adus o contribuție însemnată la creșterea produsului social și a venitului național, la ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc.

Propunîndu-și să folosească cît mai deplin capacitățile de producție, prin creșterea indicilor de utilizare a mașinilor, utilajelor, agregatelor și instalațiilor, prin menținerea în perfectă stare de funcționare a acestora, scurtarea duratei reparațiilor etc., colectivele de muncă s-au angajat să obțină în 1966 la acest indicator însemnate depășiri față de sarcinile date prin plan. Așa, de pildă, colectivul Fabricii de confecții și tricotaje-București și-a luat angajamentul să depășească productivitatea planificată cu 1,5%, iar Combinatul chimic-Borzești, Fabrica de antibiotice-Iași și Întreprinderea „6 Martie"-Timișoara — cu 1%.

Cît de important este ca toate întreprinderile să obțină în acest an sporuri de productivitate peste plan, ni-l ilustrează următorul exemplu: **sporirea vitezelor de săpare a sondelor cu 4% (în condiții comparabile) în întreprinderile de foraj ale Ministerului Industriei Petrolului — element esențial în creșterea productivității muncii — asigură o economie suplimentară în acest an de peste 20 milioane lei.**

NUMEROASE colectivе de muncă s-au angajat, de asemenea, ca prin gospodărirea cît mai judicioasă a materiilor prime și materialelor, a combustibilului, energiei electrice și termice, reducerea rebuturilor, cît și a cheltuielilor neproductive, să realizeze economii și beneficii peste plan cît mai mari — surse principale de creștere a acumulărilor bănești ale statului. Astfel, Combinatul chimic-metalurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Baia Mare s-a angajat să realizeze în acest an economii la prețul de cost de 3 750 000 lei; Fabrica de rulmenți-Bîrlad — 2 000 000 lei; Exploatarea minieră-Aninoasa — 450 000 lei; Schela de extracție-Boldești — 400 000 lei.

Cele 35 de întreprinderi amintite s-au angajat să realizeze în acest an **un volum de economii suplimentare în valoare de 32 354 000 lei și beneficii peste plan de 21 385 000 lei.** Dintr-un calcul sumar reiese că numai economiile suplimentare ce se vor obține echivalează cu costul a circa 550 apartamente. De asemenea, în industria construcțiilor de mașini, de pildă, reducerea numai cu 2% a consumului de laminate la producția comparabilă, poate conduce în acest an la o economie de peste 1 700 tone de laminate, cantitate ce echivalează cu metalul necesar pentru fabricarea a 485 autocamioane sau 475 de tractoare.

ÎN etapa actuală, pe măsura dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, sarcinile devin tot mai complexe, fiind legate de introducerea în producție a tehnicii și tehnologiei avansate, de ridicarea nivelului de pregătire profesională și de cultură generală a oamenilor muncii. **Rod al gîndirii colective, al spiritului de inițiativă și al capacității creatoare a oamenilor muncii, angajamentele au un caracter dinamic, mobilizator. Ele vizează îmbunătățirea și ridicarea pe o treaptă superioară a organizării producției și a muncii — principala rezervă de care depinde obținerea, în continuare, a unor rezultate mai înalte în dezvoltarea economiei naționale.** Desfășurarea ritmică a producției, utilizarea forței de muncă în concordanță cu nevoile reale ale producției, folosirea deplină a timpului de muncă, asigură realizarea unor însemnate sporuri de productivitate a muncii și economii peste plan.

Un rol hotărîtor în îndeplinirea angajamentelor luate de către fiecare om al muncii și de către colectivele de muncă în ansamblu, îl au măsurile tehnico-organizatorice înscrise în planurile M.T.O. — măsuri care se cer aplicate consecvent și integral la datele fixate.

Prin îndeplinirea integrală și depășirea angajamentelor luate în întrecerea socialistă, oamenii muncii vor aduce o nouă și importantă contribuție la înflorirea patriei noastre socialiste, la realizarea obiectivelor măreț stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R.

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

Eveniment de seamă în formarea statului național român

ALEXANDRU IOAN CUZA :

„Votul de la 24 ianuarie, care a chemat la domnia Munteniei pe alesul Moldovei, n-a fost decît reacțiunea imperioasă a instinctului național pe care nici o adunare reprezentativă nu-l mai putea nesocoti fără a fi răzbunat".

ACT DESVOLTĂTOR VOTULUI — DE LA 9 ALE LUNII LUI OCTOMBRIE AL ADUNĂRII AD-HOC

(6 noiembrie 1857)

„...pentru ca să ne asigurăm un viitor liniștit și ferice, voim să exprimăm via dorință a Țării Românești de a se uni într-un singur stat cu Moldova, a ei soră sau mai bine o parte de ea însăși... Lumea întreagă știe astăzi că totdeauna strădaniile necurmate ale locuitorilor ambelor Principate au fost să recîștige unitatea lor națională; că ei și sînt un singur popor, omogen, identic; că au aceeași origine, același nume, aceeași limbă, aceeași civilizare, aceeași tradițiune, aceeași istorie, aceleași instituțiuni, legi, obiceiuri, moravuri, aptitudini, interese; aceleași primejdii a încungiura; aceleași trebuințe a mulțumi; aceleași păsuri, bucurii, temeri, speranțe, suveniri, aspirări, cugetări, instincte; aceeași ursită, aceeași misiune, același geniu, același suflet, că... uniți într-un singur stat veniturile și puterea statului român se vor înzeci și cheltuielile vor scădea; că prin unire numai vor fi în stare să-și apere pămîntul, să desvolte resursele lor morale și materiale, să-și mulțumească toate dorințele legitime, să dea zbor geniului român, și astfel să-și dobîndească pacea sufletelor, fără care ei în veci vor fi în neastîmpăr...".

COMUNITATEA DE VIAȚĂ ECONOMICĂ A POPORULUI ROMÂN

Între Țara Românească, Moldova și Transilvania au existat din totdeauna, în pofida vremelnicelor constituiri statale separate, strînse legături economice. Stimulate de conștiința originii comune, de identitatea limbii vorbite, sprijinite pe continuitatea poporului român, aceste legături se bazau pe felul de viață asemănător, pe diversitatea resurselor și produselor în unitatea geografică pe care o constituiau teritoriile locuite de români. Dezvoltate de-a lungul veacurilor, aceste legături s-au amplificat în special în procesul apariției și consolidării relațiilor de producție capitaliste. Comunitatea de viață economică ce a luat naștere astfel avea să sporească conștiința națională a poporului, constituind unul din izvoarele necesității făuririi unui stat unitar român.

PÎNĂ la pacea de la Adrianopol (1829), relațiile comerciale ale Țării Românești și Moldovei, inclusiv politica lor vamală, erau reglementate de capitulațiile și tratatele comerciale încheiate de Poarta Otomană cu celelalte state, precum și de monopolul turcesc asupra comerțului exterior cu principalele produse agricole și miniere. Capitulațiile și tratatele comerciale se refereau la produsele care puteau fi exportate în mod liber. Monopolul turcesc asupra exportului produselor susarătate ale celor două Principate a fost îngrădit, prin mai multe hatișerife și firmane date după pacea de la Kuciuk-Kainargi (1774).

Pe măsura dezvoltării forțelor de producție și a îngrădirii monopolului turcesc, Țara Românească și Moldova și-au mărit comerțul dintre ele și cu alte state.

Dezvoltarea agriculturii cu caracter comercial și începuturile creării unei industrii autohtone au accelerat transformarea piețelor locale în piețe provinciale (Moldova, Țara Românească). Convenția de la Akerman (1826) și îndeosebi Tratatul de la Adrianopol conțineau stipulații de natură să înlesnească schimburile între cele două țări române și, implicit, să sporească necesitatea unificării piețelor lor. Conform „actului osăbit pentru prințipaturile Moldova și Țara Românească...", parte integrantă a tratatului de pace de la Adrianopol, ele au fost scutite de orice furnituri pentru aprovizionarea Constantinopolului și a cetăților de la Dunăre, locuitorii lor bucurîndu-se de deplina libertate a comerțului pentru toate produsele lor, fără nici o restricție.

Un rol important în dezvoltarea relațiilor economice dintre Țara Românească și Moldova l-a jucat Convenția comercială încheiată între ele, care a fost sancționată la București în decembrie 1846 și la Iași în ianuarie 1847. Intrată în vigoare la 1 ianuarie 1848, ea înlocuia vechea Convenție comercială din 8 iulie 1835, care prevedea, între altele, apărarea produselor fiecărei țări de concurența produselor celeilalte. Noua convenție desființa vama dintre cele două țări române. În felul acesta, se creează o singură piață a Moldovei și Țării Românești, apărată de un cordon vamal unic. Mărfurile, cu excepția sării, circulau dintr-o țară în alta în mod liber.

Lărgirea continuă a pieței interne și a relațiilor de comerț exterior a dat naștere unei numeroase pături de negustori care și-au extins continuu sfera de afaceri, au stabilit legături permanente cu negustori și case de comerț din alte țări. Relațiile strînse pe care aceștia le aveau cu casele de comerț din Transilvania — de pildă, cu cele ale lui Hagi Constantin Pop, Mihai Țumbru, Manicate — au contribuit la inițierea lor în practicile comerciale mai avansate din acel timp.

Pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, principalele produse de export ale Moldovei și Țării Românești erau animalele — bovinele, ovinele, cabalinele și porcinele — cerealele, lîna, mierea, ceara, cheresteaua, pieile, vinul, sarea, inul și cînepa. De la începutul deceniului al patrulea al secolului al XIX-lea vitele pierd primul loc în export în favoarea cerealelor.

Țara Românească și Moldova importau mai ales mărfuri fabricate, în primul rînd, bunuri de consum. În ultimele decenii premergătoare Unirii, un loc relativ tot mai important capătă unele unelte de muncă, necesare atelierelor meșteșugărești și manufacturilor și chiar agriculturii, precum și materii prime de origină minerală, ca fier și cărbune.

Exportul Țării Românești a crescut numai în decursul unui deceniu — 1850—1860 — de la 76 310 097 lei la 171 610 564 lei, iar cel al Moldovei de la 32 071 569 lei în 1848, la 163 465 288 lei în anul 1855. În anul 1864, exportul ambelor Principate se ridică la 401 005 807 lei. Cu toate că se menținеau în urma exportului, au crescut în mod simțitor și importurile. De pildă, în 1855, importurile Moldovei se cifrau la 43 655 215 lei, față de 26 461 693 lei în 1847. În anul 1864, importurile Principatelor crescuseră deja la 212 711 566 de lei.

Restricțiile impuse de Poartă în comerțul Moldovei și Munteniei erau adesea încălcate, uneori cu aprobarea sau pe baza interpretărilor domnitorilor. Un rol deosebit l-a avut contrabanda, acest comerț practicîndu-se pe scară largă. Obiectul acestui comerț, practicat de mari negustori, mai ales din porturile Galați și Brăila, de locuitorii de la granița dintre Moldova, Țara Românească și Transilvania, de oieri și crescători de vite, îl formau nu numai vitele, ușor de trecut, dar și cerealele și celelalte produse cu volum mare. Pentru a aprecia cît de intensă era contrabanda, semnificativă ni se pare aprovizionarea Transilvaniei în anii 1813—1817 în timpul foametei care a bîntuit. La cererea internunțiului, Poarta otomană autorizase exportul unor cantități de cereale care variau între 50 000 și 150 000 de chile constantinopolitane (de 36 ocale). Domnul Țării Românești, Caragea, transformă „cu obișnuita-i bunăvoință", după cum scrie consulul austriac, chilele constantinopolitane în chile românești, care erau de 10 ori mai mari (360 ocale). Scarlat Callimachi, domnul Moldovei, a mărit de cinci ori cantitatea de porumb autorizată de Poartă a fi exportată în Transilvania.

LEGĂTURILE economice dintre munteni și moldoveni, pe de o parte, și transilvăneni, pe de altă parte, au existat tot timpul. Sînt cunoscute cuvintele marelui vornic Vintilă din Țara Românească, care în 1588 se adresa brașovenilor : **„Știți bine că fără noi, voi nu puteți fi și țara voastră, Țara Birsei, fără țara noastră nu poate fi".** Aceste legături, întemeiate pe interese comune, pe conștiința comunității de origine și de limbă, au continuat și s-au dezvoltat, în pofida apartenenței statale diferite și a opreliștilor de tot felul ridicate de Poarta otomană și de Curtea de la Viena.

Astfel, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, Iosif al II-lea, continuînd politica de autarhie economică inaugurată de Maria Tereza, a interzis prin patenta de la 1784 importul de produse străine. Ca urmare, o serie de produse din Principate, printre care pieile, țesăturile de pînză și postavul, erau oprite la import. Importul din Moldova și Țara Românească a fost îngreunat, de asemenea, prin includerea Transilvaniei în 1850 în sistemul vamal unic al Imperiului.

Asemenea măsuri, deși au creat greutăți economiei Transilvaniei, Țării Românești și Moldovei cît timp s-au aplicat, nu au putut duce la ruperea legăturilor dintre ele, dată fiind strînsa interdependență dintre economiile lor. Chiar forurile politice de la Viena erau nevoite să recunoască această interdependență. Cancelaria aulică pentru Transilvania, cu sediul la Viena, recunoștea în 1799 **„strînsa legătură dintre marele principat al Transilvaniei și provinciile vecine, ale Munteniei și Moldovei ; foarte necesarul import al deosebitelor materii prime de care marele principat al Transilvaniei are în mare cantități nevoie".**

Imposibilitatea de a menține măsurile adoptate de Viena a dus la reluarea raporturilor economice tradiționale dintre Transilvania, Moldova și Țara Românească. Extinderea acestor raporturi a condus la creșterea numerică a negustorilor români din Transilvania organizați în „companii comerciale". Însemnătatea lor rezultă, de pildă, din renumele pe care l-au avut companiile brașovene și sibiene, mai ales în ce privește raporturile comerciale cu Țara Românească. Casa comercială și bancară Hagi Constantin Pop din

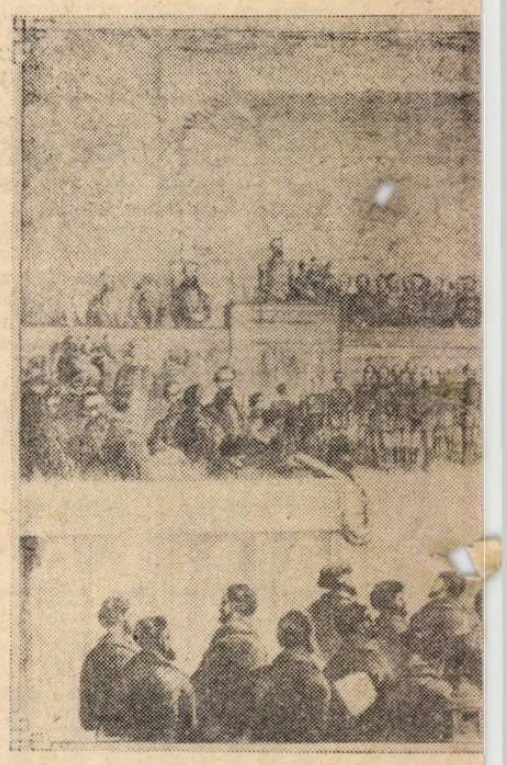

Solemnitatea deschiderii primei Came

Sibiu a dominat mai bine de jumătate de secol comerțul cu Țara Românească (1768—1821).

În secolul al XIX-lea, mai ales în anii de după Pacea de la Adrianopol, legăturile comerciale dintre cele trei țări au cunoscut un nou avînt, cu excepția perioadelor de criză economică, de războaie și de aplicarea regimului vamal austriac din 1850.

ESTE imposibil să se evalueze exact volumul comerțului exterior al Transilvaniei, în general, și al acesteia cu celelalte două Principate românești, în special, întrucît acesta nu a fost înregistrat separat. Cu toate acestea, o imagine asupra intensității legăturilor comerciale dintre cele trei țări române ne putem face urmărind activitatea negustorilor din Brașov, Sibiu și alte orașe din Transilvania, precum și din structura exporturilor și importurilor Transilvaniei în și din Țările Române. De pildă, numai prin vama de la Brașov s-au importat din Principate următoarele cantități de mărfuri: în 1851 — 118 269 măji (o maje = circa 56 kg), în 1852 — 128 625 măji, în 1853 — 166 251 măji, iar în 1854 — 290 956 măji. În aceeași ani, exportul a reprezentat 10 352 măji, 26 547 măji, 30 729 măji și, respectiv, 22 730 măji.

Transilvănenii cumpărau din Muntenia și Moldova animale, piei, lînă, cereale etc.

„Care trebuia să fie, deci, programul revoluției de la 1848 ? Era dezvoltarea progresivă a revoluției de la 1821. Era organizarea democrației și eliberarea țăranului, făcîndu-l proprietar. Într-un cuvînt, trebuia făcută o REVOLUȚIE DEMOCRATICĂ ȘI SOCIALĂ. Aceasta a fost ținta noastră și programul de la 1848... Această revoluție realizată, ne rămîneau alte două revoluții de făcut : O REVOLUȚIE DE UNITATE NAȚIONALĂ și, mai tîrziu, de INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ, pentru ca în acest fel națiunea să reintre în plenitudinea drepturilor ei naturale. Este deci evident pentru toți cei care înțeleg ceva din progres și din dezvoltarea istoriei, că revoluția viitoare nu se va mărgini să fie democratică și socială, ci că, după tendințele actuale ale ideilor din întreaga Europă și îndeosebi din sînul popoarelor romane, ea se va face într-un cadru de unități naționale... Problema unității a făcut mari progrese și s-a simplificat mult. Unirea Munteniei și Moldovei este un fapt cîștigat pentru toată lumea... și ea nu poate întîrzia să se realizeze. Românii din Austria... cer în unanimitate și cu multă insistență să se constituie într-un singur corp de națiune de 3 milioane și jumătate și ei îl vor obține.

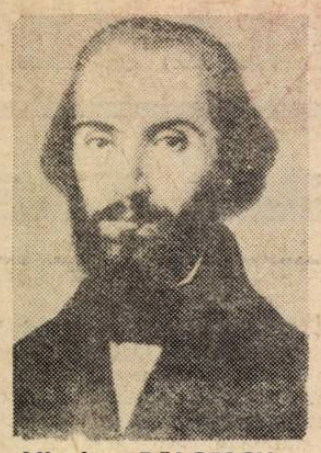

Nicolae BĂLCESCU

Cînd deci două mari grupuri, de 4 milioane și de 3 milioane și jumătate se vor constitui, cine îi va putea împiedica să se unească ? **PRIN URMARE ROMÂNIA NOASTRĂ VA EXISTA.** Aceasta este convingerea mea intimă. Este orb cel ce nu o vede".

„Pe lîngă toate aceste radicale instituții, singurele cari ne pot regenera patria, apoi partida națională mai propune una, ca cunună tuturor, ca cheia bolței, fără care s-ar prăbuși tot edificiul național ; aceasta este **UNIREA MOLDOVEI CU ȚARA ROMÂNEASCĂ**... Prejudețele veacului și intrigile străinilor pînă acum au stăvilit această unire. Astăzi însă împrejurările ne sînt mai favorabile ca să putem realiza aceea ce strămoșilor noștri le-a fost cu putință numai de a dori.

M. KOGĂLNICEANU

Unirea Principatelor a fost visul de aur, țelul isprăvilor marilor bărbați ai României, al lui Iancu Huniade ca și al lui Ștefan cel Mare, ca și al lui Mihai Viteazul, al lui Vasile Vodă ca și al lui Matei Basarab... Mîntuitoarele folosiri a rodului ce s-ar naște din întrunirea acestor două țări sînt netăgăduite... Unirea principatelor este dar dorința vie și logică a marii majorități a românilor... Unirea principatelor este singurul mod în stare de a consolida naționalitatea românilor, de a le da demnitate, putere și mijloace pentru a împlini misiunea lor pe pămînt".

IDEEA UNIRII DUPĂ 1848

PROBLEMĂ dominantă a poporului român la mijlocul secolului al XIX-lea, Unirea Principatelor s-a impus în atenția generală a contemporanilor. Crearea statului național unitar român apărea ca un firesc țel al luptătorilor pentru progres din țările române, iar într-o primă etapă se impunea înfăptuirea unității Moldovei cu Țara Românească.

Evenimentele revoluționare din 1848 au creat condiții pentru afirmarea programatică a năzuinței de unitate a poporului român. Grupul de revoluționari moldoveni refugiat la Brașov a elaborat **„Prințipiile noastre pentru reformarea patriei"** în care în mod sintetic a oglindit poziția sa ideologică. În acest program se cerea împroprietărirea țăranilor „fără nici o răscumpărare", „nimicirea tuturor privilegiilor" și „întemeierea instituțiilor țării pe prințipiile de libertate, de egalitate și de frățietate, dezvoltate în toată întinderea lor", dar, totodată, programul prevedea **„Unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat neatîrnat românesc"**, cu alte cuvinte Unirea și Independența. Peste cîteva luni, problema va fi reluată de **Mihail Kogălniceanu**, care — elaborînd **„Dorințele partidei naționale în Moldova"** — a propus **„Unirea Moldovei cu Țara Românească"**. El aprecia viitoarea unificare drept o **„cunună"** ori o **„cheie a bolții"** a **„edificiului național"** pe care urma să-l constituie ansamblul de reforme preconizat.

Presa revoluționară din Țara Românească aprecia că **„România toată, această mare familie de frați, nu poate fi fericită, nu poate fi tare și puternică decît numai prin unire"** — cum se scria în **„Pruncul român"** — sau potrivit **„Poporului suveran"** se cerea **„să lipsească acele barieri ce parcă s-au pus înadins ca să oprească frate pe frate a se îmbrățișa"**. Ca și la moldoveni, și la munteni Unirea apărea în acea vreme ca un act fundamental, neapărat necesar pentru a se asigura progresul și prosperitatea poporului român. Același sens îl avea și strigătul țăranilor transilvani strînși în marea adunare de la Blaj care cereau, la începutul lunii mai 1848, să se unească „cu țara", adică cu Principatele.

Ideea unității celor trei țări române ființa deci vie alături de cea a Unirii Moldovei cu Țara Românească — ca o primă etapă a procesului de constituire a statului național unitar. **„Dacă prințipiul naționalităților trebuie să triumfe** — exclama Dimitrie Golescu — **după cum totul ne face să sperăm, românii vor fi un popor de opt milioane de oameni".**

După revoluție, ideea Unirii se impune cu deosebită acuitate. Bălcescu cere în 1850 ca lozinca revoluționară să fie lărgită, adăugîndu-se formulei **„Dreptate. Frăție"** cuvîntul **„Unitate"**. Unirea este acum problema-cheie, aproape unanim susținută, dar de fiecare clasă și pătură socială de pe poziții proprii, corespunzătoare intereselor lor. Accepția cea mai largă și cea mai adîncă o dau Unirii masele populare, care văd în înfăptuirea unității celor două țări însăși calea cea mai nimerită pentru realizarea eliberării lor sociale și pentru care Unirea fără reforme era lipsită de înțeles ; burghezia — clasă tînără în formare — era interesată în netezirea drumului dezvoltării capitaliste și lărgirea pieței naționale, în dobîndirea unei poziții preponderente în conducerea noului stat. Elementele avansate ale acestei clase legau de Unire un șir întreg de reforme, printre care mai ales reforma agrară. În ceea ce privește boierimea, o mare parte a ei, interesată în dezvoltarea comerțului și înlăturarea stăpînirii turcești, se pronunța pentru Unire, dar, în schimb, ea era ostilă transformărilor sociale și politice de care indisolubil urma să fie legată formarea statului național.

La mijlocul deceniului al șaselea al secolului al XIX-lea, se ajunge la formularea programatică a programului unionist pe care-l preia spre a-l duce la izbîndă Partida națională, ca mandatară a poporului, a tuturor claselor și păturilor sociale interesate în realizarea Unirii. Prima formulare a acestui program apare în actul de constituire al Societății Unirii. De la acest program incipient se trece la un program mai bogat și totodată motivat și documentat în primele luni ale anului 1857.

La 1 martie 1857 unioniștii moldoveni cer, între altele, Unirea, **„recunoașterea dritului Principatelor de a-și întemeia relațiile comerciale după interesele lor"** și — fapt esențial — **„putere legiuitoare încredințată unei obștești adunări care să reprezinteze interesele întregei nații". „Partida Unirii** — se mai preciza în acest program — **este totodată și partida progresului. Dorim dar să se introducă și în țara noastră toate reformele cari sînt în stare de a ne civiliza societatea și a ne întări nația, reforme întemeiate pe principiile dreptății".** Semnificativ este faptul că acest program este întîmpinat cu bucurie și în Țara Românească, unde, de altfel, se elaborează un altul similar. Acest fapt arată că unioniștii din amîndouă țările se găseau pe poziții, deși nu similare, foarte apropiate.

Partida națională și comitetele unioniste — atît cele centrale, de la Iași și București, cît și cele județene — considerau deci Unirea ca „ideie principală", dar totodată, ea le apărea acestora indisolubil legată de un întreg program de reforme. Dintre acestea, una singură apare ca ascuțit divergentă în privința soluționării ei : problema agrară.

ÎN toamna anului 1857, întrunirea celor două Adunări ad-hoc asigură adoptarea publică, în acte oficiale, de către adunări constituite și alese de toate clasele și păturile sociale, a programului unionist. Acesta capătă astfel o consacrare pe plan intern, ca text programatic și pe plan extern, ca sinteză a dorințelor de bază ale poporului român exprimată față de puterile garante. Important este însă faptul că dezbaterile acestor adunări relevă — și aceasta își capătă confirmarea și în activitatea presei — încă o dată înțelesul larg pe care-l atribuia Unirii marea majoritate a poporului român. Adunarea ad-hoc a Moldovei adoptă — cu un foarte mare număr de voturi și deseori chiar în unanimitate — un întreg program de reforme legate de instituirea statului național. Se iau în dezbatere probleme legate de dezvoltarea economiei, de noile instituții ce se cereau înființate, de învățămînt, armată, justiție etc. Este vorba de un întreg program de perspectivă, care trebuia să stea la temelia viitorului stat unitar modern.

Dacă Conferința de la Paris din vara anului 1858 n-a dat o soluționare problemei Unirii și n-a satisfăcut în această privință năzuința arzătoare a românilor, ea a trebuit totuși să ia în considerare necesitatea organizării moderne a celor două țări, care urmau să ia titulatura de Principatele Unite. Era o satisfacție minimă dată mișcării pentru progres, dar aceasta nu putea opri exprimarea în continuare de către aceasta a năzuinței de Unire și nici lupta pentru aceasta. Lucrul era firesc, deoarece încă din 1848 Unirea apăruse ca o „încununare" a reformelor, ca o „cheie de boltă" a noului edificiu „modernizat" ; or, înfăptuirea unor reforme, fără a se realiza Unirea, însemna o realizare cu totul trunchiată a programului unionist.

Dar Convenția nu putea pune capăt luptei poporului român, căci soarta acestuia stătea în propriile sale forțe și nu în articolele reci ale unui act diplomatic eterogen. Unirea a rămas mai departe obiectivul central al planului de perspectivă al mișcării pentru progres și aceasta a reușit să-i dea o rezolvare practică și să pună Europa în fața unui fapt împlinit. La 5 ianuarie 1859 Alexandru Ioan Cuza era ales domn al Moldovei, iar la 24 ianuarie — supusă presiunii maselor — majoritatea din Adunarea electivă a Țării Românești și-a dat și ea voturile domnului Moldovei.

★

În perspectiva a mai bine de un veac, concepțiile luptătorilor pentru Unire apar ca un program înaintat, legat în măsura cea mai strînsă de aspirațiile poporului român în epoca formării statului național modern, ca o reflectare a necesităților obiective și a năzuințelor progresiste ale vremii, ale unuia din momentele cele mai de seamă din istoria României.

Dan BERINDEI

„Moldovenii ne-au dat dovadă de înțelepciune și de naționalitate ; — au înțeles epoca, au călcat cu un pas de gigant în progres și, împinși de un simțămînt adevărat patriotic, s-au dezbrăcat de orice spirit de partită, de oricare interes, patimă sau invidie, și a rezultat din iubirea lor pentru țară, o alegere care le face onoare și arată cu evidență că Moldova posedă oameni de stat bărbați de capacitate și de inimă, suflete mărinimoase și capabili de a înțelege interesul comun..."

Ion GHICA

și vindeau, în special, produse meșteșugărești, fier și cărbune etc.

În scopul intensificării relațiilor economice cu Moldova și Muntenia cercurile economice din Transilvania au protestat în repetate rînduri față de măsurile adoptate de guvernul imperial, au solicitat lărgirea căilor de comunicație etc. Una din numeroasele mărturii ale luptei elementelor progresiste din Transilvania dusă împotriva politicii economice a Austriei

ațională de către Al. I. Cuza

este memoriul întocmit în 1850 de G. Barițiu, secretar al gremiului negustoresc din Brașov în anii 1850—1857, prin care cerea să se ia măsuri în scopul organizării creditului și al îmbunătățirii legăturilor dintre Transilvania, Muntenia și Moldova.

RELAȚIILE economice dintre Țara Românească, Moldova și Transilvania nu s-au limitat bineînțeles numai la comerț. Capitaluri dintr-o parte a Carpaților erau investite în cealaltă parte, în întreprinderi comerciale, ateliere meșteșugărești etc., tot așa cum și cadre tehnice, în special, din Transilvania, treceau munții în Moldova și Muntenia.

Crearea statului național trebuia, pe de o parte, să consolideze și să lărgească piața internă corespunzătoare acestor legături economice, care, în ciuda vicisitudinilor legate de existența separată a Țării Românești, Moldovei și Transilvaniei, cunoscuse o continuă dezvoltare, iar pe de altă parte, era menită să constituie cadrul favorabil al adîncirii diviziunii sociale a muncii, cu implicații profunde asupra întregii dezvoltări a forțelor și relațiilor de producție ale României.

Răspunzînd acestor cerințe, Unirea Moldovei cu Țara Românească a favorizat dezvoltarea politică, economică și socială a României

prof. univ. Nicolae MARCU

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

Vasile ALECSANDRI

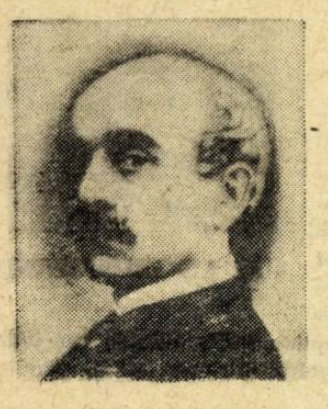

„Nu înțelegeam o mișcare în țările noastre (la 1848 — n. red.) decît în vederea Unirii tuturor românilor într-un singur corp".

Costache NEGRI

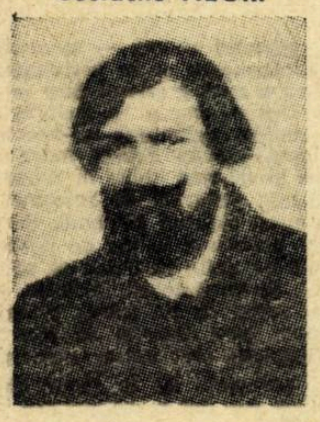

„Trăiască Moldova! Trăiască Valahia! Dar invrednicească-ne dumnezeu să putem striga într-o zi: Trăiască România unită! Atunci, fraților, soarele luminei va pătrunde și va împrăștia adîncul întuneric în care zacem; atunci numai vom fi ceea ce trebuie să fim, adecă fiii unei singure și puternice moșii!

În visurile mele, înflorit se arată viitorul României.

...Ce ne lipsește ca să ajungem un neam tare? Unirea. Numai Unirea!... Să trăiască Unirea românilor!"

B. P. HAȘDEU

Așadar, cestiunea ce ne va preocupa în acest studiu de înaltă politică nu este unirea cea mică, realizată deja între ambele țărmuri ale Milcovului, ci unirea cea mare, de realizat de acum înainte între toate piraele ce trebuie să se verse în oceanul românesc; între toate acordurile, fără care nu se poate armoniza hora noastră națională; între toate pietricelele, cîte sînt necesare pentru a reconstitui anticul mozaic: Dacia lui Traian!"

★

„Moldova, Transilvania, Muntenia nu există pe fața pămîntului. Există o singură Românie, cu un picior în Dunăre și cu altul pe ramificațiile cele mai depărtate ale Carpaților, există un singur corp și un singur suflet".

DIN PRESA VREMII

„UNIRE DE ROMÂNI CU ROMÂNI"

Unirea Principatelor e singura noastră mîntuire! Ea numai ne poate aduce fericirea, pentru că rodurile Unirei nu pot fi decît: țăria moralizatoare și o dezvoltare progresivă... În unire stă puterea.

...Unirea Principatelor nu-i o unire de elemente eterogene; ea e unire de români, cu români. Moldovenii și muntenii sînt un singur neam, o singură familie, ei nu sînt nici moldoveni, nici munteni, ci numai români... Esperiența istoriei povățuiască-ne! Ea trebuie să slujească fiecărei națiii de studie, și pe această studie toate națiile contează faptele și progresul lor...

(„Zimbrul" nr. 126 Iași 13 iunie 1856)

★

Ceea ce cerem astăzi dar nu este nou, și nu ni se pot împotrivi cei ce le-au cerut înainte de noi...

Niciodată un moldovean n-a avut nevoie a se mai pămînteni prin forme cînd trecea la munteni; niciodată un muntean n-a avut nevoie a se mai împămînteni prin forme cînd a trecut la moldoveni.

A trecut dintr-o țară într-alta cînd a vrut. A luat serviciuri publice unde a putut, s-a însurat unde și-a găsit, a devenit proprietar și s-a bucurat de drepturile de cetățean unde i-a plăcut. Puține familii de muntean care să nu fi dat o fată moldovenilor, puține familii de moldovean care să nu fi dat o fată muntenilor. Literatura munteneacă este a Moldovei; literatura moldoveană este a muntenilor. Muntenii se glorifică cu Mihai Viteazul; moldovenii se glorifică cu Ștefan cel Mare. Drepturi, obiceiuri, limbă sînt aceleași între aste două surori născute în aceeași zi din aceeași mumă.

Geograficește le leagă Carpații și Dunărea; istoricește ordinea comună, gloria și nenorocirile ce le-au avut în comun; politicește religia, limba, obiceiurile și legile; economicește starea agriculturei, starea industriei, starea comerțului; moralicește aceleași calități de inimă, aceleași defecte de caracter; mai dovedească oricine va voi altă asemenea identitate nu între doi populi, nu între două staturi, ci chiar între provincii din același stat. Toți în virtute ca și în vițiuri, în calități ca și în defecte, n-avem nici unii a pizmui întru nimic pe ceilalți.

Unire dar, frați moldoveni!

(„Secolul" nr. 29, 18 aprilie 1857)

„AVUȚIA VA CREȘTE, ȘI PRIN AVUȚIE, PUTEREA STATULUI"

Românii voiesc Unirea fiindcă dînsa va face țăria statului... În modul acesta, statul va înflori și va deveni tare înăuntru și respectat în afară. Cinci milioane de locuitori legați prin rudenia de sînge și naționalitate vor putea avea o armie destul de puternică spre a-și apăra teritoriul lor de năvălirile din afară, vor putea ridica cetăți pe malurile Dunării, porturi pe țărmii Mării Negre, de unde vor pleca bandierele naționale... rîurile se vor canaliza și comerțul, viața unui stat, se va dezvolta; astfel, aceste țări vor putea să-și ia locul între celelalte state ale Europei civilizate.

Prin aceasta avuția va crește, și prin avuție puterea statului se va mări. Țara românului va fi respectată în afară și reprezentată la curțile Europei așa cum merită; iară românul, departe de a mai călca pe tărîmuri străine, ca pînă acum, cu fruntea umilită, el va putea-o ține în sus și zice cu mîndrie: „Acum am și eu o patrie ce merită să-i port numele".

(„Timpul", nr. 24, 11 martie 1857)

24 IANUARIE

(Urmare din pag. 1)

societății românești. Un stîlp al menținerii relațiilor vechi și un puternic factor suplimentar de frînar al progresului, social-economic îl constituiau jugul și jaful turcesc. Dar așa cum arătase istoria, dobîndirea independenței și apărarea intereselor naționale nu puteau fi asigurate prin lupta izolată a fiecăreia dintre cele trei țări românești. Succesul luptei de eliberare națională cerea unirea organică, într-un singur stat, a forțelor economice, politice și militare ale țărilor române.

După răscoala lui Tudor Vladimirescu aspirațiile spre transformări sociale revoluționare, s-au împletit tot mai strîns cu aspirațiile spre înfăptuirea unității naționale și spre dobîndirea independenței. Un mare avînt a luat în toate cele trei țări române propagarea ideii realizării unității naționale o dată cu revoluția de la 1848. Vasile Alecsandri arăta în august 1848 că dorința cea mai înfocată a moldovenilor este „unirea Moldovei cu Valahia sub un singur guvern și sub aceeași constituție". În adunarea de la Blaj din mai 1848 a răsunat, cu un profund ecou, strigătul maselor populare „Noi vrem să ne unim cu țara". În martie 1849 N. Bălcescu spunea că „nu poate fi libertate fără putere, și noi românii nu vom putea fi puternici, pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic". În concepția marelui luptător, progresul poporului român era legat de înfăptuirea a „trei revoluții": o „revoluție democratică și socială", o „revoluție de unitate națională" și o „revoluție de independență națională". Numai astfel, considera el, națiunea va reintra „în plenitudinea drepturilor sale naționale".

Problema Unirii a devenit după 1848 centrul vieții social-politice atît în Moldova, cît și în Țara Românească. Prin scrierile și prin întreaga lor activitate revoluționară, o serie de patrioți înflăcărați din Moldova, Țara Românească și Transilvania au contribuit puternic la dinamizarea maselor populare, la transformarea lor în forța motrică principală a luptei pentru înfăptuirea acestui mare ideal național.

În condițiile creșterii continue a luptei pentru unire în țările române, a propagandei desfășurate de revoluționarii aflați în străinătate și ca urmare a ciocnirii de interese între marile puteri, unirea Principatelor Române devine o problemă europeană, fiind discutată în 1856 la Congresul de pace de la Paris și apoi la Conferința de la Paris din 1858. Revoluționarii din Moldova și Țara Românească și-au dat seama că unirea celor două țări române nu putea fi realizată pe calea pertractărilor dintre marile puteri și că singura cale era aceea a unei acțiuni energice a forțelor interne. Istoria a dat dreptate acestei concepții strategice a fruntașilor partidei naționale din Moldova și Țara Românească.

Lupta hotărîtoare pentru Unire din ianuarie 1859 s-a desfășurat nu numai în adunările elective, dar și în afara acestora, în rîndurile zecilor de mii de țărani și orășeni, care pe străzile celor două capitale, în orașele, și satele Moldovei și Țării Românești și-au manifestat, și în cele din urmă și-au impus voința lor.

Ne aplecăm astăzi cu emoție asupra documentelor vremii care consemnează entuziasmul fără margini, explozia de sentimente patriotice, trăite de poporul român, în zilele memorabile ale alegerii lui Alexandru Ioan Cuza ca Domn al ambelor Principate Române. Într-o formă vie, mereu proaspătă, aceste sentimente ajung pînă la noi prin versurile lui Alecsandri și Boliac, prin creația lui Alecu Russo, prin pînzele lui Tattarescu, Aman, Szathmari etc.

Unirea Principatelor Române marchează nașterea României moderne, începutul unei noi etape în dezvoltarea poporului român. Al. I. Cuza, cu sprijinul lui M. Kogălniceanu și al altor eminenți luptători pentru unire și progres, a înfăptuit o serie de importante reforme — reforma agrară, crearea unor instituții cu caracter modern, organizarea învățămîntului de toate gradele etc. — care au deschis un drum nou întregii evoluții economice și social-politice a poporului nostru.

Consolidat în 1877 prin cucerirea independenței, procesul de constituire a statului național român avea să fie desăvîrșit în 1918.

În cursul dezvoltării economice a țării, al creșterii industriei, s-a dezvoltat clasa cea mai înaintată a societății românești — proletariatul. În 1921, el și-a creat avangarda sa de luptă — Partidul Comunist — preluînd și ridicînd pe o treaptă superioară cele mai nobile tradiții ale luptei pentru unitate națională, pentru progres social-politic.

Sub conducerea partidului său marxist-leninist, clasa muncitoare, în fruntea întregului popor român, a smuls puterea din mîinile claselor exploatatoare, înfăptuind transformări radicale în structura politică, economică și socială a țării. În patria noastră socialismul a învins deplin și definitiv atît la orașe, cît și la sate. Industrializarea, dezvoltarea consecventă cu prioritate a industriei grele asigură țării noastre o înaintare sistematică pe drumul creării unei economii moderne atît sub raport structural cît și sub raport tehnic, al metodelor de muncă și al organizării producției. Asigurînd dezvoltarea forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, dinamizînd locuri odinioară vitregite, organizînd punerea cît mai deplină în valoare a tuturor resurselor naturale și de muncă, statul nostru socialist desăvîrșește închegarea tuturor regiunilor și raioanelor României într-un complex economic unitar și armonios.

Vastul program de dezvoltare a țării, elaborat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român deschide noi perspective însuflețitoare pentru progresul multilateral al societății noastre, pentru creșterea continuă a bunăstării oamenilor muncii.

Împlinirile datorate socialismului depășesc cu mult cele mai îndrăznețe visuri ale patrioților înflăcărați care au luptat în trecut pentru Unire, independență națională și progres social. Cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „Transformările petrecute în viața economică și în structura socială a țării, victoria socialismului au creat condiții pentru afirmarea din plin a ființei naționale a poporului, pentru înflorirea națiunii noastre socialiste și ridicarea ei pe o treaptă nouă de dezvoltare. Ca rezultat al dispariției claselor exploatatoare, al înlăturării antagonismelor de clasă, societatea a dobîndit un caracter omogen, unitar. Comunitatea intereselor fundamentale ale cetățenilor patriei, politica de ridicare economică a tuturor regiunilor, cultura socialistă comună, creșterea conștiinței socialiste a maselor populare determină dezvoltarea continuă a națiunii socialiste".

În patria noastră socialistă forțele descătușate și energiile inepuizabile ale poporului sînt puse astăzi în slujba progresului și prosperității întregii națiuni.

Sărbătorind aniversarea Unirii Principatelor Române ca pe un eveniment de seamă în mersul ascendent al istoriei sale, poporul nostru, strîns unit în jurul Partidului Comunist Român, pășește plin de hotărîre pe drumul deschis de luptele eroice ale înaintașilor, pe drumul jalonat de victoriile revoluției socialiste, pe drumul înfloririi continue a Patriei.

CURIER

■ Recent a apărut lucrarea **Culturi forestiere de protecție pe terenurile degradate din Republica Socialistă România,** elaborată sub egida Institutului de cercetări forestiere (INCEF) de un colectiv condus de dr. ing. C. Traci și dr. ing. E. Costin.

Lucrarea cuprinde o sinteză a numeroase lucrări de cercetare științifică și în special a lucrărilor experimen-

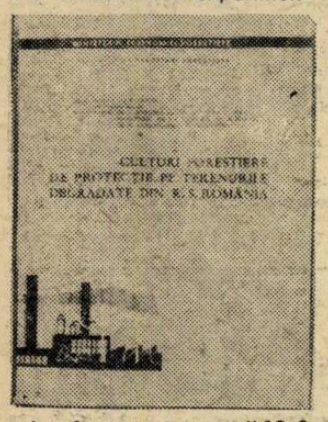

tale efectuate între anii 1949 și 1963 în problema împăduririi terenurilor degradate, precum și îndrumări practice utile, referitoare la împădurirea terenurilor degradate din toate zonele fizico-geografice ale țării.

Lucrarea aduce în același timp o contribuție științifică la identificarea și clasificarea terenurilor degradate și la ecologia speciilor forestiere din aceste condiții. Studiile sînt însoțite de rezumate în limbi străine.

■ După cum afirmă René Hugonnier în lucrarea **Former les chefs – promouvoir les hommes** – Dunod, Paris, 1964, 152 pag. (Formarea șefilor – promovarea oamenilor), în industrie există mari posibilități de perfecționare a personalului din toate funcțiunile și la toate treptele. Totuși ea nu este încă integrată în realitățile industriale. Formarea industrială ar trebui intim legată de viața întreprinderii, să favorizeze aplicarea politicii întreprinderii și să permită evoluția necesară a funcțiunilor individuale. Lucrarea, concepută în jurul ideilor-cheie : structură, rolul ierarhiei, crearea echipei, practica comandamentului, într-o concepție globală a întreprinderii, se adresează, atît conducătorilor de întreprinderi, cît și celor care ocupă un post de comandă în unități administrative.

■ Volumul lui John Hicks **Capitalul și creșterea** (Capital and Growth, Oxford University Press, New York, 1965, 350 pag.) este un studiu comparativ a patru metode ale „economiei dinamice" : 1. metoda statică (clasică și neoclasică) ; 2. metoda echilibrului temporar (elaborată chiar de autor în lucrarea sa „Value and Capital") ; 3. metoda prețului fix ; 4. metoda creșterii echilibrate.

■ În ziua de 22 ianuarie a.c. va avea loc simpozionul organizat cu ocazia împlinirii a 25 de ani de activitate a Institutului de cercetări și proiectări piscicole.

În cadrul simpozionului vor fi prezentate referate asupra cercetărilor privind : creșterea producției de pește în Delta Dunării ; aclimatizarea în țara noastră a unor specii de pești fitofagi originari din China ; baza trofică a lacului Razelm ; concepțiile de bază și indicatorii tehnico-economici stabiliți prin proiectele de amenajare a primelor două mari pepiniere carpicole furajate din Delta Dunării.

Lucrările se vor desfășura în sala de conferințe a Muzeului de istorie naturală „Grigore Antipa".

STATISTICA COMERȚULUI EXTERIOR

ÎN Editura didactică și pedagogică a apărut recent cursul pentru învățămîntul superior economic Statistica comerțului exterior. Tehnica de calcul statistic și analiză economică, sub redacția prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, șeful catedrei de calcul statistic și analiză economică la I.S.E. „V. I. Lenin"-București, și conf. univ. Titus Cristureanu, doctor-docent în științe.

În cele 254 pagini ale cursului se tratează despre obiectul și sarcinile statisticii comerțului exterior, organizarea evidenței și a statisticii acestui comerț în Republica Socialistă România, clasificarea și nomenclatura mărfurilor, compararea datelor statistice privind comerțul exterior al țărilor capitaliste și al țărilor socialiste, statistica comerțului internațional. În ultimele trei capitole se examinează aplicarea metodei indicilor și sistemul de indici utilizați în comerțul exterior și comerțul internațional, precum și indicatorii și procedeele utilizate în analiza datelor statistice asupra comerțului exterior și internațional. Pentru însușirea mai temeinică a cunoștințelor prezentate în curs și deprinderea studenților cu indicatorii și metodele de calcul preconizate, lucrarea cuprinde la sfîrșit o culegere de probleme de calcul.

■ În cartea lui B. N. Tolalaev **Izvoarele acumulării în economia națională a U.R.S.S.** (Edit. Misli, Moscova 1965, 173 pag.), se scot în evidență factorii care contribuie la mărirea izvoarelor acumulării socialiste, și anume : sporirea cheltuielilor de muncă productivă în producția materială, creșterea productivității muncii sociale, reducerea cheltuielilor de producție și creșterea rentabilității producției. Cu ajutorul „ratei acumulării socialiste" (greutatea specifică a fondului de acumulare în venitul național), autorul prezintă sintetic efectul factorilor mai sus-menționați.

MERCUR PRINTRE MUZE

TELEVIZIUNE AFRICANĂ

ÎN anul care a trecut, schimbări importante au avut loc în structura și orientarea televiziunii africane. Crearea Uniunii africane a societăților de radiodifuziune și televiziune (U.R.T.N.A.) în care au intrat 22 de țări, adunarea generală a acestei Uniuni care a avut loc la Dakar în iunie 1965, elaborarea unui plan pentru schimbul de programe de televiziune între statele africane, marchează noi pași spre eliberarea televiziunii africane de sub dominația marilor companii occidentale.

Televiziunea africană este încă foarte tînără. În 1962 existau stații de emisie numai în cinci țări și numărul receptoarelor nu trecea de 100 000 pentru întreg continentul (peste 90% fiind concentrate în Republica Arabă Unită și Algeria). Astăzi numărul țărilor în care există televiziune s-a ridicat la 21 (în alte cinci state va fi probabil introdusă anul acesta), iar numărul receptoarelor a trecut de jumătate de milion. În comparație cu celelalte continente, Africa înregistrează cel mai ridicat ritm de dezvoltare a televiziunii. Ceea ce nu înseamnă însă că decalajul dintre țările dezvoltate ale Americii de Nord, Europei, Oceaniei și țările Africii nu continuă să rămînă considerabil.

Semnificativ este faptul că în Africa, la fel ca în Asia sau în America Latină, dar într-o proporție mai accentuată, televiziunea dezvoltîndu-se extrem de rapid, tinde să capete o răspîndire mai mare decît presa. Deci, așa cum arătam și într-o însemnare trecută, și presa africană se găsește într-o perioadă de avînt susținut deși editarea publicațiilor cere mijloace tehnice mai puțin complicate și mai puțin costisitoare decît emisiunile de televiziune, totuși acestea din urmă se impun într-o măsură mai mare atenției opiniei publice.

Situația aceasta se poate explica prin mai multe motive. Dezvoltarea presei este condiționată de lichidarea analfabetismului, lichidare care, așa cum arată faptele, progresează încă destul de lent ; dimpotrivă, televiziunea este accesibilă și marilor mase de analfabeți, ba mai mult, așa cum se întîmplă în Ghana, Sierra Léone, Coasta de Fildeș, Volta Superioară, Etiopia, Kenya și alte țări, ea este folosită ca un principal mijloc de alfabetizare. În al doilea rînd, televiziunea dispune de un limbaj mai variat, mai accesibil populației ; așa după cum arată rapoartele UNESCO, mai mult de jumătate din programul televiziunilor africane este rezervat emisiunilor folclorice, de amatori, dansurilor și cîntecelor diferitelor triburi. Un loc important îl ocupă în emisiuni și sfaturile practice de tot felul, programele educative, culturale, sanitare, agricole, de luptă împotriva superstițiilor, incomparabil mai eficiente decît tratarea acelorași teme în presă. În sfîrșit, difuzarea presei este frînată în Africa și de slaba dezvoltare a căilor de comunicații ; un asemenea obstacol nu există însă pentru televiziune.

Dar, într-o măsură mai mare decît presa, televiziunea africană a fost și mai este încă dependentă de companiile de televiziune occidentale. Ziarele au relatat la sfîrșitul anului trecut că a fost produsă și difuzată în majoritatea statelor africane prima serie de filme de televiziune în întregime realizată de africani și consacrată realităților africane ; din păcate și această serie a fost elaborată din punct de vedere tehnic de către televiziunea britanică. Aceasta reflectă o situație generală. În aproape toate țările africane, foste colonii franceze, rețelele de televiziune au fost construite de companii din Franța, emițătoarele de către „C.S.F.", studiourile, camerele, aparatajul video și audio de către „Thomson-Houston". Pentru aceste investiții companiile franceze primesc opțiuni asupra programelor de televiziune. Astfel, „Compagnie Générale de Télégraphie sans fil" din Paris a obținut dreptul exclusiv de a exploata stația construită în Madagascar. La fel, conducerea stațiilor de televiziune din alte state africane aparține firmelor engleze. Pînă nu de mult, de pildă, televiziunea din Kenya depindea de societatea londoneză „B.B.C. and Associated Television". Aceeași societate deține controlul și asupra televiziunii din Nigeria. În ultimii ani se manifestă și o intensificare a penetrației nord-americane. Oficiul U.S.I.A. elaborează — la New York ! — un telejurnal intitulat „Africa astăzi", care este oferit televiziunilor africane.

Evenimentele la care ne-am referit la început marchează însă începutul unui reviriment. În ianuarie 1965 guvernul Kenyei a luat sub controlul său rețeaua de televiziune a țării, în februarie au fost anulate programele americane din televiziunea Ugandei, în septembrie a fost pusă sub control guvernamental televiziunea Zambiei.

Desigur, această luptă pentru independența televiziunii nu va fi nici scurtă, nici simplă, nici ușoară ; ea se inserează într-un context economic, social și politic mult mai amplu. Dar chiar primele episoade arată în ce direcție acționează spiritul vremii.

H. DONA

Cercetarea științifică și producția

LEGĂTURI PERMANENTE ÎNTRE INSTITUTELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR ȘI ÎNTREPRINDERI

EXPERIENȚA dovedește că activitatea de cercetare științifică desfășurată în învățămîntul superior tehnic poate da roadele scontate dacă se realizează o strînsă colaborare cu întreprinderile productive și cu institutele de cercetări departamentale. Semnificative ni se par cîteva exemple din practica catedrei noastre — Catedra de organe de mașini și teoria mecanismelor — de la Institutul politehnic Timișoara.

Împreună cu Institutul de cercetări pielărie-cauciuc din București s-a cercetat, de pildă, problema durabilității și capacității portante a curelelor trapezoidale. Rezultatele au contribuit la introducerea în fabricație a unor curele trapezoidale cu durabilitate și capacitate portantă mărită. Pentru Combinatul de cauciuc-Jilava și Uzinele „Strungul"-Arad s-a pus la punct un dispozitiv de măsurare a tensiunii de montaj la curele. În cadrul convenției încheiate cu Uzina „Unirea"-Cluj, s-a studiat construcția variatoarelor cu curele trapezoidale late, s-a elaborat proiectul unei serii unitare de astfel de variatoare și este în curs construcția unui stand pentru încercarea acestora. Pentru aceeași întreprindere, ca și pentru Uzinele „Semănătoarea"-București și „Strungul"-Arad, se studiază comportarea în funcționare a unor roți dințate din materiale plastice de fabricație românească în vederea înlocuirii angrenajelor din fontă sau oțel.

Membrii colectivului de catedră acordă, de asemenea, asistență tehnică unui mare număr de întreprinderi din regiunea Banat și alte regiuni.

Cîteva lipsuri în organizarea colaborării

Legătura dintre Institutul politehnic și întreprinderi a avut pînă acum un caracter insuficient de organizat. Ea s-a bazat mai mult pe relațiile existente între unele cadre didactice și cele inginerești din întreprinderi, ca între foști colegi de facultate sau între profesori și foști studenți.

O asemenea situație implica necunoașterea temeinică de către cadrele didactice a principalelor probleme tehnice de actualitate din întreprinderi, la a căror rezolvare își puteau da contribuția, ca și ignorarea, de către o parte însemnată a inginerilor din fabrici, a preocupărilor specialiștilor din institutele de învățămînt superior. Necunoașterea reciprocă a activității a avut numeroase aspecte negative, printre care cazul Uzinelor mecanice din Timișoara ni se pare concludent. Dacă pentru executarea unor produse în componența cărora intră lagăre axiale pe rulmenți cu bile, întreprinderea s-ar fi adresat colectivului catedrei noastre, s-ar fi putut experimenta unele variante constructive moderne, ca de exemplu, cele cu căi de rulare pe sîrmă, a căror fabricație ar fi fost mai economicoasă.

În același timp, cunoașterea în insuficientă măsură a activității din întreprinderi a determinat ca, uneori, cadrele didactice să nu-și îndeplinească la termen obligațiile asumate sau să înainteze întreprinderilor protocoale care, deși de certă valoare științifică, nu erau suficient prelucrate și adaptate spre a fi folosite cu succes în activitatea productivă.

O altă greutate provenea din insuficiența mijloacelor materiale necesare desfășurării cercetării și mai ales experimentării în laboratoare, pe standuri, instalații pilot etc. și apoi aplicării la scară industrială a concluziilor trase.

Contactul nemijlocit între cercetători și uzină, necesar în diferitele faze ale colaborării — măsurători, probe, încercări pe scară industrială etc. — a fost îngreunat și din cauza fondurilor de deplasare relativ reduse de care dispun institutele de învățămînt superior, ceea ce a determinat neefectuarea deplasărilor necesare la fața locului.

Unele lipsuri au existat și în finalizarea cercetării, punctul terminus în care munca desfășurată de cercetători și tehnicieni capătă contururi clare. Uneori chiar cei care au efectuat cercetarea, s-au dezinteresat de soarta rezultatelor la care s-a ajuns în faza de laborator, n-au acordat asistență tehnică întreprinderilor în aplicarea rezultatelor sau în faza încercărilor la nivel industrial. Alteori, deși avantajele aplicării unor asemenea rezultate au fost evidente, rutina, spiritul conservator al unor specialiști din producție sau unele dificultăți administrative au frînat valorificarea cercetărilor.

Forme mai variate de colaborare

În vederea stabilirii condițiilor organizatorice necesare pentru întărirea legăturii cu practica, **propunem să se generalizeze promovarea în consiliile tehnice ale întreprinderilor industriale a unor cadre didactice cu o valoroasă activitate științifică, ca și numirea în consiliile științifice ale facultăților și institutelor tehnice a unor conducători de întreprinderi de interes republican.**

În același scop, ar putea fi organizate, atît în întreprinderi și institute de cercetări departamentale, cît și în institutele politehnice, consfătuiri și sesiuni științifice cu tematici bine precizate, care să dezbată unele probleme tehnice ale întreprinderilor, necesitînd soluționări de nivel științific, ca și probleme ce sînt urmărite de cercetători și ar putea avea aplicații în practica industrială.

Una din formele întăririi legăturii cu producția o constituie și aportul mai intens ce-l pot da cadrele didactice la activitatea laboratoarelor uzinale — mijloc important în modernizarea și așezarea pe baze științifice a producției industriale. Măsurile preconizate de sesiunea Marii Adunări Naționale și constituirea Consiliului Național al Cercetării Științifice creează totodată premisele unei colaborări mai intense și mai stabile între catedre și întreprinderi, concretizate într-un control riguros asupra modului de îndeplinire a convențiilor încheiate. Aceste convenții vor putea căpăta în mai mare măsură caracterul de **contracte,** încheiate între întreprindere și institutul de învățămînt superior, cu toate atributele legale corespunzătoare.

După cum prevederile convențiilor de colaborare cu industria sînt trecute în planul de cercetare științifică a catedrelor, ar fi bine dacă aceste prevederi ar figura și în planul tehnic al întreprinderilor. Îndeplinirea acestor prevederi ar trebui analizată periodic, cu ocazia deplasării dispecerilor ministerelor beneficiare, împreună cu cadrele didactice care iau parte la rezolvarea problemelor cuprinse în convențiile de colaborare.

Aceasta implică din partea conducerilor institutelor de învățămînt superior tehnic un control continuu asupra modului în care catedrele își îndeplinesc obligațiile contractate. La discutarea realizării planului de cercetare științifică în cadrul institutelor politehnice ar putea să ia parte și cadre de conducere din întreprinderile cu care se colaborează.

conf. univ. B. HOROVITZ
conf. univ. F. KOVACS
Institutul politehnic – Timișoara

Adresîndu-vă printr-o simplă carte poștală librăriei „Cartea prin poștă" din București, str. Serg. Nuțu Ion nr. 8—12, raionul V. I. Lenin, primiți la domiciliu cartea sau discul preferat.

La cerere, librăria vă trimite gratuit lista de informare bibliografică cu lucrările apărute sau în curs de apariție, prospecte și cataloage — pe genurile de muzică indicate de dv. cu titlurile discurilor înregistrate de „Electrecord", precum și condițiile de expediere și de plată a discurilor și cărților.

I.I.L.

„MOBILA"

GHIMBAV

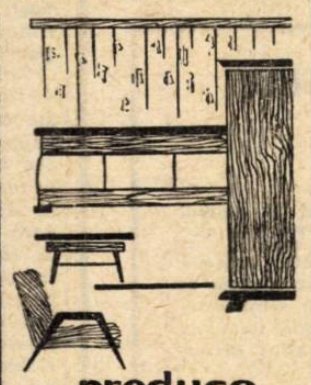

DURABIL · ELEGANT · MODERN

produce

MOBILIER PENTRU HOTELURI

UZINELE LAMINORUL

BRĂILA

PRODUC ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚII

scoabe pentru construcții și plase din sîrmă

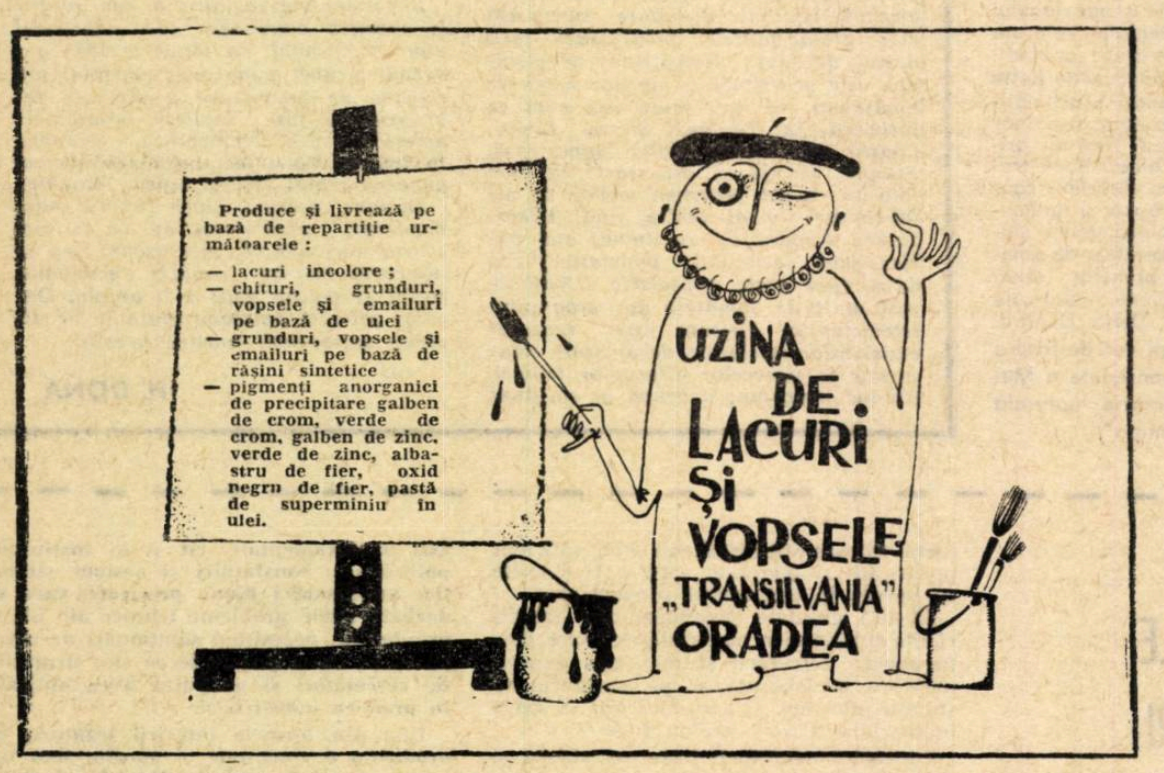

fabrica de rulmenți

BIRLAD

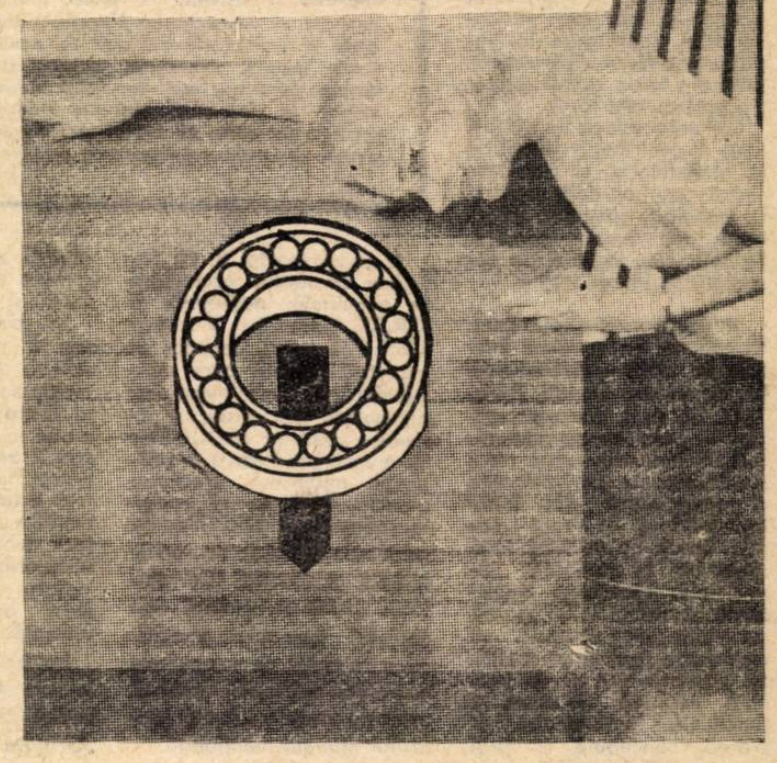

execută :

rulmenți radiali cu bile, aciali cu bile, radiali cu role cilindrice și oscilanți cu role butoi, precum și rulmenți de construcție specială.

UZINA Triumf CLUJ

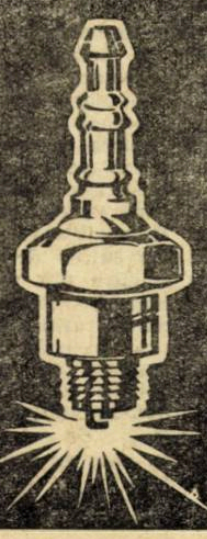

● **BUJIILE „TRIUMF" :**

- **asigură un consum minim de carburant ;**
- **permit un reglaj ușor ;**
- **au o durată de funcționare sporită ;**
- **elimină panele sistemului de aprindere ;**
- **garantează siguranța de funcționare.**

Încheind asigurări mixte de persoane:

- **luați o măsură de prevedere ;**
- **realizați economii planificate ;**
- **participați la tragerile lunare de amortizare.**

Orice cetățean prevăzător poate încheia o asigurare mixtă de persoane la ADAS.

Suma asigurată, durata asigurării și modul de plată a primelor de asigurare le stabilește asiguratul, în limita condițiilor prevăzute în regulament.

Suma asigurată se plătește la expirarea termenului pentru care s-a încheiat asigurarea sau mai înainte de expirare, în toate celelalte cazuri asigurate.

La asigurările mixte de persoane primele plătite se restituie, în orice caz, la expirarea contractului, iar pe durata acestuia sînt acoperite riscurile prevăzute în contractele de asigurare.

Le Monde

TUNURILE IMPOTRIVA „MARII SOCIETĂȚI"

Sub titlul „Prețul războiului", Jacques Almaric comentează în **Le Monde** *din 16—17 ianuarie mesajul președintelui Johnson cu privire la Starea Uniunii:*

„Încă de la începutul mesajului său despre Starea Uniunii, președintele Johnson a vrut să-i liniștească pe concetățenii lui: avansul economic al Statelor Unite este atît de mare încît, pentru prima oară, ele își pot permite să ducă un război, fără ca pentru aceasta să-și reorganizeze economia.

La o nouă lectură, textul prezentat parlamentarilor apare totuși mai puțin senin decît ar fi putut lăsa să se creadă această introducere. Faptul că spectrul războiului din Vietnam — «dur și amar» — revine ca un laitmotiv ar fi suficient să ne convingă de acest lucru. Dar există ceva și mai important. Imediat după ce și-a exprimat voința de a susține paralel conflictul vietnamez și construirea societății abundenței în interiorul Statelor Unite, Johnson a recunoscut de fapt că «războiul din Vietnam ne împiedică să realizăm tot ce ar trebui sau tot ce am vrea să facem». Și el a citat cîteva cifre care aveau cel puțin două tăișuri.

Contribuabilii americani au putut fi liniștiți, aflînd că bugetul viitorului an fiscal nu va depăși 113 miliarde de dolari: de o săptămînă ei știau că aprecierile guvernamentale inițiale erau de 125 de miliarde, adică aproximativ cu 25 mai mult decît anul trecut. Aceasta înseamnă că au fost efectuate serioase reduceri în aceste prevederi. Dar în ce sectoare?

Președintele nu a precizat în care anume. Se știe, totuși, că cheltuielile militare — adică mai degrabă cifrele aproximative, pentru că exercițiul anului fiscal în curs dovedește încă o dată că cifrele inițiale sînt întotdeauna depășite — vor atinge 58 300 000 000 de dolari, ceea ce face ca celorlalte capitole civile — din care face parte și «marea societate» — să le rămînă 54 500 000 000 dolari. Oare această sumă este compatibilă cu realizarea «marii societăți»?

● O picătură de apă și un supliment de 12 miliarde

În ciuda asigurărilor șefului Casei Albe, acest lucru pare îndoielnic. Pentru exercițiul fiscal în curs — care va lua sfîrșit la 30 iunie 1966 — cheltuielile civile vor atinge 52 de miliarde. Or, societății abundenței promise de Johnson nu-i revine decît o parte foarte mică din această sumă: legislația care pune în principiu bazele «marii societăți» nu datează decît de cîteva luni, și acum, pentru a fi înfăptuită, această legislație cere credite importante, fără îndoială mai mari decît cifra de 2 500 000 000 de dolari suplimentară, prevăzută pentru anul 1966—1967. Numai mărirea salariilor funcționarilor federali — hotărîtă de anul trecut — va costa între 600 și 800 de milioane de dolari... Săptămînalul **„U. S. News and World Report"** considera, în octombrie anul trecut, că aplicarea efectivă a tuturor legilor sociale adoptate în 1965 se va cifra la mai mult de 7 miliarde. Pentru ca acest program să fie respectat ar trebui deci ca Johnson să opereze reduceri serioase — de aproximativ 5 miliarde de dolari — în cheltuielile civile curente, ceea ce ar fi o adevărată minune. Singurele economii de acest gen, anunțate pînă în prezent, sînt cele în legătură cu parcul de automobile al Casei Albe, care va scădea de la 100 la 60 de unități, și cu folosirea telefoanelor administrative... O picătură de apă, în comparație cu cheltuielile de funcționare ale guvernului american. Mesajul despre buget, care va fi trimis Congresului la 24 ianuarie, ar trebui să dea soluția acestei dificile ecuații cu multe necunoscute...

În starea de incertitudine cu privire la viitorul «marii societăți», americanii pot oare să se felicite pentru costul relativ scăzut al războiului din Vietnam? De la 53 de miliarde pentru perioada 1965—1966, cheltuielile militare totale au crescut de fapt la «numai» 58 300 000 000 de dolari, în timp ce se aștepta ca ele să crească la 60 de miliarde, dacă nu și mai mult. Nu trebuie totuși să uităm că prezentarea unui buget este o adevărată artă; nu se vede decît ceea ce experții guvernamentali vor să lase să se vadă. Or, peste o săptămînă, președintele Johnson va cere parlamentului mai mult de 12 miliarde de dolari credite suplimentare pentru finanțarea războiului din Vietnam. Înscrise în bugetul pe 1965—1966, numai 5 din aceste 12 miliarde vor fi cheltuite în mod efectiv, restul putînd, eventual, să servească în viitor. Președintele Johnson ar avea astfel mîinile libere ca să ducă, după bunul lui plac, politica vietnameză a Statelor Unite: în cazul unei soluționări relativ rapide a conflictului, această rezervă de fonduri ar fi considerată ca o «economie»; în ipoteza contrară, angajarea militară a Statelor Unite ar putea crește fără să se mai facă apel la Congres pentru cererea de noi credite. Această sumă, în orice caz, nu ar apare printre prevederi.

● Neliniște in locul certitudinii senine

Suma totală a cheltuielilor federale pentru conflictul vietnamez pune totuși o problemă gravă șefului Casei Albe și consilierilor săi: problema inflației. Peste 50 de luni de expansiune continuă au dus economia americană în fața «supraîncălzirii»: o creștere substanțială a comenzilor federale ar fi suficientă pentru a rupe fragilul echilibru. Deja economia lucrează cu 90% din capacitatea ei maximă, ceea ce constituie un prag periculos de depășit, după părerea multor experți, și ar fi apărut, de asemenea, dificultăți mai ales în sectorul de îmbrăcăminte și încălțăminte. Această situație explică de altfel severitatea intervențiilor Casei Albe împotriva oricărei urcări de prețuri, susceptibilă să favorizeze o mișcare inflaționistă; producătorii de oțel au făcut de curînd această experiență, după producătorii de cupru și aluminiu.

Afirmînd că continuarea ostilităților în Vietnam ar putea «face necesare unele sacrificii» — ceea ce înseamnă că este vorba de mărirea impozitelor, — Johnson s-a declarat gata să fie de acord cu ele, însă cu condiția ca aceasta să nu aibă loc «pe socoteala celor săraci». Pentru că nu poate fi vorba de «sacrificarea copiilor care vor să se instruiască, a bolnavilor care au nevoie de îngrijire, a familiilor care trăiesc într-o mizerie ușurată oarecum prin speranța unui cămin». Șeful Casei Albe întrevede deci o creștere a impozitelor pe veniturile mari.

Totuși simpla promisiune că vor fi protejați împotriva unei eventuale creșteri a fiscalității nu este suficientă ca să liniștească «pe săraci și dezmoșteniți», care nu au încredere în desfășurarea războiului. George Meany, președintele centralei sindicale A.F.L.—C.I.O., a fost determinat să scrie recent președintelui ca să-l prevină împotriva unei diminuări a programelor sociale, ca o consecință a cheltuielilor războiului din Vietnam. Fiind un anticomunist zelos, Meany nu a pregetat niciodată să-și aducă sprijinul său luptei împotriva «roșilor asiatici». Imediat după primirea scrisorii lui Meany, mai mult de 6 000 de oameni de știință, întruniți la Berkeley (California) de Asociația Națională pentru dezvoltarea științei, au adoptat două moțiuni: prima cerea «șefilor guvernului din Statele Unite și celor din străinătate să-și intensifice eforturile pentru soluționarea rapidă a războiului din Vietnam»; în cea de-a doua «comunitatea științifică» se declara «profund neliniștită de reducerea creditelor pentru cercetarea și sănătatea publică, care pare iminentă, datorită unor angajamente bugetare nepreväzute».

Nemulțumirea nu se manifestă numai în cercurile sindicale și științifice.

Certitudinea senină de a fi pe drumul cel bun începe să fie înlocuită cu o neliniște încă nelămurită într-o mare parte a opiniei publice americane.

Deja ridicat, prețul — economic, dar și politic — al războiului nu poate decît să crească, dacă nu i se pune capăt în cel mai scurt timp".

THE FINANCIAL TIMES

INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

ASISTENȚA FINANCIARĂ ȘI FLUXURILE CONTRARE

În numărul său din 7 ianuarie, ziarul englez **Financial Times**, *sub semnătura redactorului* **Lombard**, *publică articolul de mai jos în care analizează situația dificilă a țărilor în curs de dezvoltare, împovărate de enormele obligații ale rambursării datoriilor.*

„Dacă există vreun aspect al problemei internaționale privitoare la modalitățile de a împiedica pe cei săraci să devie mai săraci, care se impune mai mult decît oricare altul atenției generale și cere adoptarea unei politici comune, apoi acela este cel legat de presiunea crescîndă pe care povara serviciului datoriei pentru ajutorul primit din străinătate o exercită asupra precarei balanțe de plăți a țărilor subdezvoltate. Căci dacă țările avansate nu vor stabili aranjamente care să le ușureze masiv obligațiile, atunci țările slab-dezvoltate vor trebui, în multe cazuri, să aleagă curînd între faliment pe scară largă și reducerea importurilor într-o asemenea măsură, încît speranțele lor de ridicare a standardului de viață la un nivel corespunzător, într-o perioadă rațională de timp, vor deveni mai reduse decît în prezent.

În parte, datorită creșterii rapide a numărului gurilor care trebuie hrănite, în parte datorită faptului că adeseori ajutorul străin nu a fost folosit în modul cel mai avantajos și în parte deoarece țările slab dezvoltate au avut cele mai neprielnice condiții de schimb, — circumstanțele în care multe dintre ele trebuie să achite datoriile sînt acum mai puțin favorabile decît în oricare altă perioadă postbelică.

● Obligații de nesuportat

Cu toate acestea, datoriile încep să ajungă acum la scadență, iar nota dobînzilor pentru creditele acordate crește din ce în ce mai mult. Nu este surprinzător faptul că după calculele O.N.U., între anii 1959 și 1963 proporția din cîștigurile realizate de pe urma exportului pe care țările subdezvoltate trebuiau să o pună de o parte pentru serviciul datoriei externe a crescut de la 3,5% la 8,5%.

Mai mult decît atît. După cum stau lucrurile acum, situația se va înrăutăți inevitabil foarte mult în următorii cîțiva ani. Aceasta se datorește faptului că de acum și pînă în prima parte a deceniului 1970—1980 țările subdezvoltate, în totalitatea lor, trebuie să facă plăți prin care să achite de la un sfert pînă la jumătate din datoria externă. Și, cum datoria se ridică la circa 24 de miliarde de dolari, nu este greu de imaginat ce va însemna aceasta pentru țările ale căror cîștiguri anuale de pe urma exportului nu depășesc în mod obișnuit 33 de miliarde de dolari.

Este adevărat că multe țări avansate sînt dispuse să contribuie la reducerea poverii dobînzilor pe care le au de plătit țările subdezvoltate pentru împrumuturi — uneori atît pentru împrumuturile acordate în trecut cît și pentru cele noi. Și există speranța că țările care pînă acum au refuzat să facă această concesie, se vor jena comparînd atitudinea lor cu aceea a unor țări mai generoase.

Se întîmplă, de asemenea, atunci cînd devine evident că efortul cerut pentru achitarea obligațiilor de plată se dovedește de nesuportat, că țările creditoare, acționînd în mod individual sau colectiv, se arată uneori dispuse să revizuiască datele scadențelor, în așa fel încît ele să fie amînate cel puțin pentru cîțiva ani. Asemenea aranjamente au salvat în anul trecut un număr de țări din America Latină de situații potențial dezastruoase în care au ajuns, deoarece au trebuit să recurgă la împrumuturi noi pentru a-și achita obligațiile financiare care le depășeau total posibilitățile.

● Dacă nu se vor găsi soluții...

S-ar putea argumenta că tratînd în continuare problema în tranșe, creșterea poverii datoriei țărilor subdezvoltate ar putea fi menținută într-un asemenea stadiu încît să nu ajungă să capete un caracter exploziv. Dar acesta nu ar fi nici pe departe un răspuns satisfăcător.

Nu există nici o siguranță că exploziile vor fi evitate dacă toate țările avansate ar fi dispuse să revizuiască toate scadențele datoriilor care ar putea să exercite presiuni de nesuportat asupra țărilor respective. Unele țări subdezvoltate ar putea hotărî că ar fi preferabil să nu-și îndeplinească obligațiile financiare decît să accepte condițiile de amînare stabilite de creditorii lor. Pe de altă parte, unele țări dezvoltate ar putea adopta punctul de vedere potrivit căruia starea balanțelor lor de plăți este de asemenea natură încît nu-și pot permite să renunțe la achitarea plăților ce li se cuvin, chiar dacă debitorii lor se găsesc în situații și mai grele.

Dar important este faptul că multe din țările subdezvoltate mai conștiincioase se vor considera obligate să facă tot ce pot pentru a face față angajamentelor lor de plăți, cu atît mai mult cu cît adeseori vor exista îndoieli pînă în ultimul moment în ce privește obținerea unei amînări. Iar acest lucru va avea inevitabil un efect negativ asupra politicii lor economice și deci asupra dezvoltării economiei lor, atît de esențială pentru ridicarea nivelului de viață, dat fiind că în majoritatea cazurilor se întîmpină mari dificultăți în găsirea valutelor străine cu care să plătească instalațiile și alte produse importante necesare dezvoltării".

Însemnări din R. P. Chineză

DE LA CIOPLITORII ÎN FILDEŞ LA CONSTRUCTORII DE MAŞINI

CĂLĂTOR dornic să cunosc cît mai mult din locurile vizitate, m-am pregătit pentru întîlnirea cu Şanhaiul, parcurgînd însemnări de călătorie şi cărţi de istorie, laolaltă cu lucrări literare ce-şi desfăşoară acţiunea în marele oraş de pe malul fluviului Huangpo. Înarmat cu aceste lecturi, dacă mi s-ar fi cerut să sintetizez profilul industrial al oraşului, aş fi indicat Şanhaiul drept un oraş al textiliştilor, aşa cum Anşanul e un oraş al siderurgiştilor.

Ca întotdeauna, realitatea e mult mai bogată decît imaginile pe care ni le formăm despre ea şi vizita noastră la Şanhai a confirmat încă o dată acest adevăr.

După o călătorie de 36 de ore, venind din Sian, din inima Chinei, vechea capitală a ţării, poposeam la Şanhai în zorii zilei, cînd oraşul, înfăşurat în ceaţa mării şi a fluviilor, nu-şi dezvăluia încă identitatea. Curînd însă, de pe terasa cea mai înaltă a hotelului „Internaţional", puteam realiza farmecul unic al metropolei cu întinderi vaste, în care trăiesc şi muncesc peste 10 milioane de locuitori. Gazdele ne furnizează şi primele date despre industria oraşului: Şanhaiul numără peste 3 000 întreprinderi — majoritatea lor fiind întreprinderi mijlocii cu 500—1 500 muncitori. Iar dacă industria textilă — îndeosebi a ţesăturilor de bumbac — continuă să constituie o faimă a Şanhaiului, ea nu mai poate să definească profilul industrial al oraşului, cu mult mai complex, în care îşi spun un cuvînt greu construcţia de maşini, electrotehnica şi chimia.

● În calcidoscopul expoziţiei

Ca într-un uriaş caleidoscop, marea varietate a producţiei industriale se reflectă în pavilioanele Expoziţiei produselor fabricate de colectivele întreprinderilor din Şanhai. În rîndul celor 13 000 de exponate — de la laminate feroase şi neferoase la textile, de la mase plastice la instrumentar medical — un loc de frunte îl ocupă produsele construcţiilor de maşini. Am văzut în expoziţie motoare Diesel, printre care cel de 1 200 C.P., motoare sincron de 800 kW pentru instalaţii de irigat cu o capacitate de 29 700 mc pe oră, maşini de rectificat arbori cu came.

În vremea cînd Şanhaiul era împărţit în concesiuni ale colonialiştilor, mulţi străini erau uimiţi de măiestria meşterilor chinezi, care, fără piese de schimb originale, reuşeau să repare orice tip de automobil. Azi această măiestrie a dobîndit alte proporţii şi alte obiective: din uzinele oraşului pornesc spre diferite colţuri ale ţării autocamioane cu o capacitate de 4 tone, autoturisme „Phoenix".

Străbătînd expoziţia, mi-a atras atenţia un grup de ţărani ale căror priviri erau atrase de unul din exponate: tractorul de 7 C.P. După ce ai văzut cum munceşte ţăranul pe ogorul de orez sau în grădina de legume, înţelegi lesne de ce această maşină, uşor manevrabilă şi adaptată condiţiilor agriculturii chineze, este deosebit de solicitată şi apreciată. La Şanhai se produc, de asemenea, tractoare de 35 C.P., maşini de decorticat orez şi alte maşini agricole.

Un stand special este consacrat utilajului medical, printre care aparate pentru tratament cu raze Gama, plăminul artificial şi inima artificială, cu ajutorul cărora medicii chinezi efectuează cu succes complicate operaţii pe cord.

Vastele hale ale expoziţiei nu ar fi putut cuprinde unele din realizările constructorilor de maşini şi de nave din marele oraş. Machete şi panouri fac cunoscute vizitatorilor roadele muncii lor: instalaţii industriale complexe, pacheboturi de 3 750 tone, baleniere cu o rază de deplasare independentă de 4 000 mile, diferite tipuri de cargoboturi

● O presă de 12 000 tone

Specialiştii care ne însoţeau au subliniat că pentru constructorii de maşini din China un obiectiv fundamental, urmărit cu perseverenţă, îl constituie apropierea şi atingerea nivelului tehnic mondial. Între cele mai importante realizări în acest domeniu ale colectivelor din Şanhai se numără microscopul electronic cu o putere de mărire de 200 000 ori şi presa hidraulică de forjat de 12 000 tone. Am văzut presa hidraulică la uzina de construcţii de maşini grele din cartierul Minhan — un oraş-satelit al Şanhaiului — unde a fost instalată într-un atelier cu o suprafaţă egală cu cea a unei săli de conferinţe cu 10 000 locuri. Corpul principal al presei este de înălţimea unei clădiri cu şase etaje. Presa este destinată forjării pieselor între 200 şi 300 tone, constituind un utilaj-cheie pentru construcţia maşinilor grele.

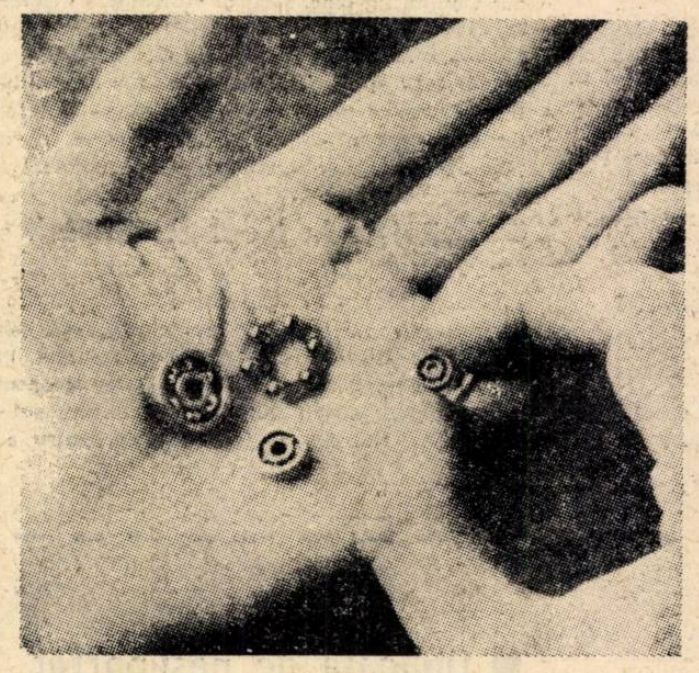

Rulmenţi cu bile miniaturale fabricate la Şanhai

Specialiştii şi muncitorii uzinei de construcţii navale Dziannan, care au proiectat şi fabricat acest agregat de mari proporţii, au adoptat soluţii ingenioase în biruirea unor dificultăţi tehnice. De pildă, la Şanhai neexistînd echipamente siderurgice pentru turnarea de piese cîntărind peste 100 de tone s-a aplicat soluţia sudării coloanelor principale. Lipsa unui pod rulant pentru ridicarea de piese în greutate de 300 de tone a fost suplinită prin utilizarea unei metode simple propuse de muncitorul Vei Mao-li.

Dacă în cursul primului plan cincinal China putea produce doar utilaj mijlociu şi mic, relativ simplu, în prezent ea produce unele tipuri de utilaj de mari dimensiuni şi de înaltă tehnică, ca: blumînguri cu un diametru de 1 150 mm, furnale înalte cu o capacitate de 1 513 mc, agregate electrogeneratoare cu turbine cu aburi cu o putere de 50 000 kW, locomotivele electrice.

● 13 uzine la Minhan

Orăşelul Minhan — apărut în anii construcţiei socialiste pe locul unui sat — cuprinde 13 uzine mari, printre care cele de turbogeneratoare, de motoare electrice, de cazane cu aburi, de strunguri. El oferă o imagine grăitoare a dezvoltării industriei Şanhaiului, a capacităţii sale de a contribui la rezolvarea problemelor tot mai complexe ale dezvoltării şi modernizării economiei chineze. În ultima vreme, mai multe uzine s-au profilat pe producerea de instalaţii industriale complete. Pentru industria chimică se produc instalaţii de fabricare a sulfatului de amoniu cu o capacitate anuală de 25 000 tone, fabrici de bicarbonat de amoniu cu o capacitate de 100 000 tone. La Şanhai a fost dată în exploatare prima fabrică de uree cu o capacitate de 40 000 tone, alcătuită din peste 200 maşini şi agregate. După cum ne arată gazdele, în ultimii ani, industria construcţiilor de maşini a livrat utilaj complet pentru mine de cărbune cu o capacitate de 1 200 000 tone anual, pentru uzine siderurgice cu o capacitate anuală de 1 500 000 tone, pentru hidrocentrale cu o putere de 650 000 kW.

● Maşinile grele ale Uhanului

Celui care vizitează azi Uhan, puternic centru industrial rezultat din contopirea a trei oraşe, i se întipăreşte în memorie construcţia masivă şi elegantă a podului de peste Iangtze. Lung de 1 670 m, podul simbolizează deopotrivă munca perseverentă şi inovatoare a constructorilor săi, ca şi a făuritorilor de metal.

La Uhan am putut cunoaşte unele din realizările colectivului fabricii de maşini grele

În China veche, ne-au informat gazdele noastre, se produceau doar cîteva tipuri de strunguri, în cea mai mare parte cu curea de transmisie, şi alte cîteva maşini de prelucrat metalul, de dimensiuni mijlocii şi mici. În prezent se produc maşini de alezat cu dispozitive optice, maşini pentru rectificat filete şi strunguri de filetat, maşini agregat, strunguri speciale.

La fabricarea utilajelor au început să fie folosite pe o scară relativ largă procedee tehnologice moderne ca sudura electrică, roţi dinţate ovale, tehnologia prelucrării electrice, metalurgia pulberilor.

Progresele industriei constructoare de maşini a Chinei se reflectă în contribuţia ei la înzestrarea economiei naţionale cu utilaj mecanic. Aflăm că dacă în 1957 proporţia acestei contribuţii era de 60%, în 1964 ea s-a ridicat la 90%.

În cursul călătoriei în China ne-a fost dat să vedem sculpturi în fildeş, care întruchipau măiestria, migala şi perseverenţa în muncă a artiştilor cioplitori — ca adevărate monumente ale însuşirilor omului muncii. Aceste însuşiri îşi găsesc astăzi un cîmp larg, noi coordonate, în dimensiunile industriei socialiste, în creşterea economiei ţării.

Sorin STRUJAN

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● La Budapesta a fost semnat un acord privind colaborarea între Ungaria şi Franţa în domeniul industriei gazelor naturale, care prevede o colaborare sistematică între specialiştii din industria gazelor naturale a celor două ţări.

● La invitaţia Consiliului chinez pentru promovarea comerţului internaţional, la Pekin a sosit o delegaţie a Asociaţiei pentru promovarea comerţului chino-japonez, condusă de Itsuka Kawase.

● O misiune comercială franceză, reprezentînd Federaţia franceză a industriilor constructoare de maşini şi metalurgice, condusă de François Peugeot, preşedintele federaţiei, a efectuat o vizită la Praga. S-au examinat posibilităţile concrete de sporire a schimburilor comerciale în domeniul construcţiilor de maşini şi metalurgiei, de cooperare în producţie şi schimb de licenţe în perioada 1966—1969, precum şi de încheiere a unui acord de colaborare tehnico-ştiinţifică între R. S. Cehoslovacă şi Franţa.

● Şantierele navale din Herson au executat primul vas maritim construit în U.R.S.S. pentru Grecia, potrivit contractului încheiat între asociaţia unională „Sudoimport" şi compania greacă „Franco-Man".

● La Ulan Bator a fost semnat un acord comercial pe anul 1966 între R. P. Mongolă şi Japonia. Volumul total al schimburilor va însuma 500 mii dolari.

● Între R. D. Germană şi Italia a fost încheiat la Roma un acord comercial de durată pe anii 1966—1969. Pentru anul 1966 acordul prevede creşterea volumului schimburilor cu 14% faţă de anul trecut.

● Pentru prima dată în ultimii 30 ani, Cuba a exportat alimente în Anglia: recent au fost livrate 1,25 milioane de bucăţi ouă, care vor fi urmate în curînd de un alt transport de 1,5 milioane de bucăţi.

● Întreprinderea „Linii oceanice poloneze" din Gdynia a comandat în Danemarca 8 vase comerciale cu motoare Diesel, avînd capacităţi între 1700 şi 11 600 tone.

AFACERILE ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTUL

Acum trei ani, cînd prof. F. Machlup şi-a publicat cartea sa „Producţia şi distribuţia cunoştinţelor în S.U.A." (Princeton, New Jersey, 1962), concepţia sa asupra învăţămîntului ca una din cele patru subramuri ale „industriei cunoştinţelor" (celelalte trei fiind: cercetările ştiinţifice, mijloacele de comunicaţii de masă şi maşinile şi serviciile aferente de prelucrare şi înmagazinare a informaţiilor), a produs o oarecare vîlvă. Multe discuţii au provocat calculele făcute de prof. Machlup cu privire la proporţiile valorice ale industriei cunoştinţelor; după aceste calcule, cheltuielile ce se fac în cadrul celor patru subramuri ar reprezenta 29% din produsul naţional brut, iar veniturile realizate de persoanele ocupate în acest sector ar reprezenta 32% din venitul naţional.

Dacă însă calculele valorice au fost contestate, tendinţa tot mai puternică a marelui business de a pătrunde în domeniul învăţămîntului constituie o confirmare sui generis a industrializării cunoştinţelor.

La începutul lunii decembrie, General Electric şi Time Inc. (întreprindere care editează revistele **Time** *şi* **Life***) au format o societate anonimă cu scopul de a furniza materiale didactice de concepţie proprie. După cum arată* **Financial Times**, *pătrunderea celor două mari întreprinderi americane în „industria cunoştinţelor" nu constituie decît evenimentul cel mai recent care se adaugă unui lung şir de evenimente similare. Alte mari întreprinderi americane ca Internaţional Business Machines (maşini electronice de calcul), Xerox (maşini de copiat) şi Radio Corporation of America (aparate electronice) pariază cu capitalurile angajate în scopul participării lor la business-ul învăţămîntului, că într-un viitor nu prea îndepărtat instrumentele clasice — profesorul şi manualul — nu vor mai putea ţine pasul cu populaţia şcolară în creştere şi cu sporirea masei de cunoştinţe ce trebuie predată. I.B.M. îşi pune mari speranţe într-o metodă, experimentată pentru formarea propriilor săi muncitori, pe care a denumit-o „învăţămînt sprijinit de maşina electronică de calcul" (computer assisted instruction).*

Xerox a achiziţionat din 1962 încă o participare majoritară la întreprinderea University Microfilms, care reproduce cărţi rare şi epuizate, iar în 1964 a cumpărat majoritatea acţiunilor întreprinderii Basic Systems, specializată în elaborarea programelor de formare a personalului pentru industrie şi pentru unele servicii de stat. În sfîrşit, în anul 1965, Xerox a cumpărat o editură specializată în publicaţii de mare tiraj pentru studenţii universităţilor americane.

Radio Corporation of America a încercat în anul 1965 să absoarbă cunoscuta casă de editură Prentice Hall pentru a combina învăţămîntul cu ajutorul manualelor şi tratatelor cu învăţămîntul prin mijloacele audiovizuale. Această încercare eşuînd, R.C.A. a format o direcţie specială cu scopul „de a elabora, fabrica şi vinde noi sisteme şi echipamente electronice pentru manipularea oricăror informaţii scrise".

Bineînţeles, nici General Electric, nici International Business Machines, nici Xerox nu se gîndesc să facă din învăţămînt un apostolat. Dar ele nu vor putea fi acuzate niciodată că n-ar fi adeptele unor cunoştinţe măsurate cu scumpătate.

A. L.

FRANŢA: REORIENTĂRI IN POLITICA ECONOMICĂ?

DACĂ perspectiva are la acest început de an o prioritate netă în Franţa asupra bilanţului evoluţiilor trecute, faptul se datorează, cel puţin în parte, întrebărilor în legătură cu schimbările pe care le poate aduce cu sine pe plan economic remanierea guvernului. După cum se ştie, preşedintele de Gaulle şi-a inaugurat noul septenat cu un şir de prefaceri în guvern, atît în privinţa organizării acestuia, cît şi în privinţa unor titulari. Cea mai importantă şi încărcată cu posibile semnificaţii este socotită plecarea fostului ministru al finanţelor, Giscard d'Estaing, transformarea departamentului în Ministerul Economiei şi al Finanţelor şi numirea în acest post a lui Michel Debré, fost prim-ministru. Ce politică va urma titularul noului minister?

Bilanţ 1965

Cîteva elemente privind rezultatele înregistrate anul trecut pe tărîm economic pot fi utile înaintea unei încercări de a schiţa un răspuns la această întrebare.

Date preliminare arată că „produsul naţional brut" a crescut în Franţa cu 2,4%, deci cu mult mai puţin decît în anii dinaintea lansării planului de stabilizare (septembrie 1963) şi decît avansul realizat de alte ţări capitaliste principale în 1965. Statele Unite, de pildă, au obţinut la acelaşi indicator un spor de 4,8%, R.F.G. — de 5%, Anglia şi Italia — de 2,8%. Unii observatori ai economiei franceze consideră totuşi că însănătoşirea ei, adică obiectivul urmărit prin planul de stabilizare, este pe cale de a deveni fapt. „Rezervele noastre de aur şi valută, scrie săptămînalul LA VIE FRANÇAISE, sînt excepţional de abundente; francul este o monedă respectată; deficitul bugetar a dispărut; comerţul exterior este în echilibru; producţia industrială s-a stabilit în noiembrie la un nivel record, ceea ce este de bun augur în momentul cînd demarează al V-lea plan; în sfîrşit, preţurile franceze sînt astăzi mai cuminţi decît toate celelalte preţuri europene" (14 ianuarie). Ceva mai rezervat se exprimă revista USINE NOUVELLE, care constată că în timp ce anul 1964 s-a caracterizat prin „progrese satisfăcătoare, dar cu o tendinţă de plafonare la sfîrşitul anului", 1965 poate fi caracterizat prin formula inversă „plafonare, dar cu o tendinţă către oarecare progrese spre sfîrşitul anului". Deosebirea, subtilă, îşi poate confirma valabilitatea evident numai prin prelungirea şi întărirea tendinţei mai susţinute de la finele anului trecut. Se pare că tocmai către obţinerea unui asemenea rezultat s-ar putea orienta acum responsabilii politicii economice franceze.

Economia înaintea finanţelor

Se consideră ca grăitor în acest sens că în denumirea ministerului încredinţat lui Michel Debré figurează pe primul loc economia. Faptul este interpretat ca indiciu că titularul va fi înainte de toate un ministru al economiei, spre deosebire de predecesorul său care a fost înainte de toate un ministru al finanţelor. Cu alte cuvinte, în timp ce acesta a avut ca obiectiv principal stabilizarea, Debré va urmări „relansarea" după aproape doi ani şi jumătate de frînare a activităţii economice. Aici se concentrează de fapt esenţialul întrebărilor ce se pun în legătură cu posibilele reorientări în politica economică franceză: dacă şi în ce măsură va fi continuată stabilizarea ca obiectiv principal, stabilitatea preţurilor şi a monedei, fiind socotite primordiale, dacă şi în ce măsură vor fi introduse noi priorităţi.

După unii observatori, eventuala revizuire a priorităţilor economice are la bază priorităţi politice izvorîte din rezultatele alegerilor prezidenţiale din decembrie. Conform acestor păreri, guvernul a tras anumite concluzii pe marginea scrutinului din decembrie şi va căuta acum, avînd în vedere alegerile legislative ce urmează să se ţină în 1967 sau poate chiar mai de vreme, să recîştige terenul printr-o politică economică cu obiective mai pronunţat sociale. Se citează în acest sens, ca indiciu, un pasaj dintr-un articol publicat la începutul anului de Michel Debré, în care autorul definea „progresul social" ca „esenţialul preocupărilor" sale. Afirmaţia este interpretată acum ca denotînd intenţia guvernului de a admite oarecare sporuri ale salariilor şi ale veniturilor ţărănimii, în contextul unei intensificări a activităţii economice generale, care va implica anumite deblocări de preţuri, reînvigorarea investiţiilor industriale etc. Pe de altă parte, în presa franceză se reaminteşte că Michel Debré a fost autorul unei scrisori adresate acum cîţiva ani patronatului, prin care se recomanda ca sporurile salariilor nominale să fie menţinute riguros în limite înguste.

Pe planul politicii economice externe, orientarea este socotită ca prefigurată de declaraţiile preşedintelui de Gaulle cu prilejul Anului nou, cînd a arătat, între altele, că Franţa intenţionează să-şi dezvolte în continuare schimburile internaţionale, inclusiv cu ţările socialiste.

Printre comentatori predomină părerea că, în orientarea generală a politicii economice franceze, noul ministru al economiei şi al finanţelor nu se va putea îndepărta prea mult, şi în orice caz numai cu mare prudenţă, de linia predecesorului său.

Actualmente, noul responsabil direct al politicii economice franceze este anagajat în multiple consultări, urmînd să-şi facă public programul nu mai de vreme de sfîrşitul lunii ianuarie.

I. PĂDUREANU

LAGOS: SOLUŢII AMINATE

„Un răgaz de jumătate de an", iată cum apreciază presa engleză rezultatele conferinţei de la Lagos, notînd totodată că, „deşi temporar calmate, nerăbdarea şi suspiciunile africanilor ar putea reapare curînd".

Întrunită din iniţiativa Nigeriei, în scopul de a elabora „un punct de vedere comun" faţă de regimul lui Ian Smith, conferinţa miniştrilor din ţările Commonwealth-ului nu pare să fi dat cîştig de cauză măsurilor energice cerute de ţările africane. Mai mult încă, absenţa Ghanei, Tanzaniei şi Australiei este interpretată în sensul că aceste ţări sînt libere acum de „limitările pe care primul ministru britanic a căutat să le impună asupra celorlalte ţări membre ale Commonwealth-ului..." (GUARDIAN).

Comunicatul dat publicităţii nu prevede alte măsuri decît continuarea aplicării sancţiunilor economice, a căror eficienţă va fi urmărită însă de un comitet anume creat.

În privinţa acestor sancţiuni, conferinţa nu a fost în situaţia de a putea lua o poziţie hotărîtă, deşi în cursul dezbaterilor ţările africane au cerut ca Zambia să stabilească deîndată embargoul asupra comerţului cu Rhodesia. Anglia a obţinut amînarea aplicării unei asemenea măsuri. Unele ziare engleze consideră că reticenţele Angliei sînt în primul rînd de ordin economic. S-a calculat că întreruperea legăturilor comerciale între Zambia şi Rhodesia, pe lîngă cele 750 mii de lire sterline plătite în prezent lunar pentru livrările de petrol pe calea aerului, ar costa Anglia 1,5—2,5 milioane de lire sterline lunar, sumă pe care Zambia ar retrage-o de la Banca Angliei pentru a acoperi importurile suplimentare de care ar avea nevoie.

O piatră de încercare

Într-un articol de impresii ale unui corespondent al său dintr-o călătorie prin ţările Africii, ziarul TIMES scrie că problema rhodesiană este privită de aceste ţări drept „o piatră de încercare" a sincerităţii Angliei în problema rasială.

Într-adevăr ţările africane se arată profund dezamăgite afirmînd că, de la proclamarea unilaterală a independenţei şi pînă în prezent, Anglia ar fi făcut totul pentru a evita, sau cel puţin a amîna, înlăturarea guvernului Smith, iar insistenţele Angliei pentru sancţiuni exclusiv economice ar servi doar drept mijloc pentru a împiedica o acţiune eficientă

Commonwealth-ul sub semnul întrebării

Problema rhodesiană scoate încă o dată la lumină şubrezirea întregului edificiu al Commonwealth-ului. Arătînd că în prezent atît în metropolă cît şi în ţările membre se pune din ce în ce mai mult întrebarea dacă în actualele condiţii economice şi politice existenţa Commonwealth-ului mai este de folos, autorul articolului din TIMES scrie: „Dacă această dezamăgire nu va fi curmată curînd, legăturile dintre ţările Commonwealth-ului se vor destrăma treptat, chiar dacă nu vor fi retezate...".

Între dorinţa de a-şi menţine prestigiul şi poziţia de conducere în Commonwealth şi interesele sale economice specifice, Anglia mizează pe timp, ca şi în numeroase alte ocazii din trecut. Ea speră, după cum observă unii comentatori, să ajungă încă o dată la un compromis. Socotind după starea de spirit a ţărilor africane, răgazul obţinut de data aceasta pare însă mai puţin încărcat de promisiuni.

Irina VIANU

Ian Smith şi realitatea

(Din Süddeutsche Zeitung)

JAPONIA: CONJUNCTURA ŞI NOUL BUGET

PREZENTĂ în atenţia opiniei mondiale încă din anul trecut prin unele indicii de instabilitate economică, Japonia n-a reuşit să treacă pragul noului an sub auspicii mai optimiste. La 12 ianuarie agenţiile de presă anunţau majorarea tarifelor poştale cu 20 la sută precum şi hotărîrea a 14 companii feroviare de a spori tarifele în aceeaşi proporţie pe căile ferate. Relatînd că guvernul a consimţit în principiu la aceste măsuri, ziarul *Tokio Shimbun* scria că „în cercurile largi ale populaţiei au început să se manifeste semnele unei serioase îngrijorări cu privire la creşterea costului vieţii". O zi mai tîrziu (13 ianuarie), compania Sekisui Kagaku Kaisi din Osaka a anunţat concedierea a 1 500 muncitori şi funcţionari din întreprinderile sale motivînd această hotărîre prin greutăţile financiare provocate de actuala depresiune economică din Japonia şi prin necesitatea unei aşa numite „raţionalizări" a producţiei.

Numeroase alte societăţi au anunţat şi ele concedierea muncitorilor şi funcţionarilor şi acordarea unor aşa-numite „concedii prelungite" (unele pînă la şase luni chiar), cu reducerea salariilor şi sistarea oricăror angajări.

În raportul său anual Consiliul Organizaţiei pentru cooperare şi dezvoltare economică (O.C.D.E.), din care Japonia face parte, consideră că numai o intervenţie „promptă şi viguroasă" ar mai putea înlătura un „marasm persistent" şi o „recesiune tenace". Raportul constata că măsurile luate anul trecut de guvernul japonez în vederea relansării economiei şi care prin amploarea lor „ar putea fi considerate ca fără precedent în istoria economică japoneză", n-au avut practic nici o influenţă.

Într-adevăr, în cel de-al patrulea trimestru al anului 1964 şi primul din 1965, investiţiile nu numai că nu au crescut, ci au scăzut cu 6,7 la sută.

În primele opt luni ale anului 1965 producţia industrială a rămas sub nivelul atins în octombrie 1964. În unele ramuri industriale s-au înregistrat reculuri puternice, în special din sectorul bunurilor durabile de consum (—10 la sută) şi în cel al bunurilor de echipament (— 12 la sută).

Adoptînd o orientare asemănătoare cu cea recomandată de O.C.D.E., Consiliul de Miniştri al Japoniei au aprobat recent noul buget pe exerciţiul 1966—1967, care înscrie la capitolul «încasări» suma de 4 314 200 milioane yeni (reprezentînd o creştere de 17,8 la sută faţă de actualul buget). Deficitul bugetar urmează a fi acoperit printr-o emisiune de obligaţiuni naţionale în valoare de 750 000 milioane yeni. O reducere a impozitelor pe venit şi a taxei asupra societăţilor vine să completeze această primă serie de măsuri. Dar este oare aceasta suficient — se întreabă observatorii — pentru a opera schimbări substanţiale în actuala situaţie a economiei japoneze sau, ca şi în trecut, este vorba de simple paleative?

Viorica BĂBA

PE GLOB

MARILE întreprinderi de morărit şi fabricile cele mai importante de pîine din Anglia au hotărît să ridice preţul pîinii cu circa 7% începînd de la 17 ianuarie. Încercările ministerului afacerilor economice de a le schimba hotărîrea s-au soldat cu un eşec.

BUGETUL Portugaliei pe anul 1966 prevede la venituri suma de 17 411 milioane de escudos, iar la cheltuieli — 17 410 milioane de escudos. Din aceştia 6 264 milioane de escudos, respectiv 36% din volumul bugetului ordinar, reprezintă cheltuieli în scopuri militare.

DUPĂ cum rezultă din datele publicate de Institutul naţional de statistică din Franţa, populaţia acestei ţări a sporit în decurs de 10 ani cu 6 milioane de locuitori. La sfîrşitul anului 1965 numărul populaţiei a fost de 49,3 milioane de oameni (la 31 decembrie 1955 = 43 615 000). Se remarcă faptul că, paralel cu creşterea numărului de naşteri, a scăzut mortalitatea infantilă, şi anume de la 34‰ în 1955 la 19‰ în 1964.

LA 18 ianuarie s-au întrunit la New York reprezentanţii statelor membre ale O.N.U. şi ale agenţiei sale specializate F.A.O. Scopul reuniunii este acela de a se asigura dotarea cu resurse pe anii 1966—1968 a programului de ajutor multilateral alimentar iniţiat în 1963. Programul urmăreşte stimularea dezvoltării economice şi sociale ca şi distribuirea unor ajutoare de urgenţă.

LA Tokio a fost anunţată construirea celui mai lung pod suspendat din Asia (de 1 062 m). Podul, care va costa 66,7 milioane de dolari şi va fi terminat în 1972, uneşte insulele japoneze Honshu şi Kyusu.

PRODUCŢIA mondială de zahăr brut pe 1965/66 este evaluată la 61,75 milioane de tone. Primul producător este Uniunea Sovietică (8,6 milioane de tone), urmează Cuba (5,75 milioane), Brazilia (4,03), Statele Unite (3,64), India (3,5), Mexic (2,3), Franţa (2,3) etc.

din bloc-notesul cronicarului

Probleme economice în opera lui Dante

În Italia a ieşit recent de sub tipar volumul intitulat „Gîndirea lui Dante în materie de economie monetară şi credit", aparţinînd profesorului Giuseppe Garrani din Palermo.

Studiul este considerat cu atît mai original cu cît elementul economic a fost în general ignorat pînă acum de comentatorii operelor lui Dante.

Garrani a încercat şi a reuşit să culeagă şi să ordoneze diferitele elemente cuprinse în trilogia lui Dante, într-un text compact şi unitar. Axa lucrării o constituie cîntul al VII-lea din Infern, în care Dante zugrăveşte ceea ce ar putea fi definit ca o „economie divină", modul cum este administrată această economie de către Fortuna, care supraveghează circulaţia bunurilor. Pe lîngă multe alte texte în care Dante condamnă diferite păcate legate de bani — avariţie, risipă, camătă, cupiditate, înşelătorie — autorul semnalează prezenţa unui text în care Dante vorbeşte despre consecinţele „ciumei monetare", înţelegînd prin aceasta inflaţia.

Despre monedă Dante vorbeşte şi în cîntul al VI-lea din Purgatoriu ,indicînd-o drept una din cauzele tulburărilor din Republica Florentină, precum şi în cîntul al XIX-lea din Paradis unde condamnă abuzurile unor principi în materie de inflaţie monetară.

Autorul studiului nu se limitează doar să releve episoadele mai importante referitoare la monedă şi credit din marea operă dantescă, ci indică şi sursele din care Dante şi-a extras materialul documentar pentru unele din cîntirile sale.

Stofe antiseptice

S-au fabricat pînă acum tot felul de stofe: nesifonabile, care rămîn intacte şi după ce le calci în picioare; neinflamabile, care nu ard nici cînd le arunci în sobă; „antimagnetice", de care nu se lipeşte nici o scamă şi nici o murdărie; cu mai multe „feţe", care-şi schimbă culoarea după anotimp şi după intensitatea luminii soarelui. Acum în S.U.A. a început fabricarea stofelor care conţin substanţe antibiotice. Începutul s-a făcut în sectorul echipamentului de spital, fabricîndu-se cearceafuri şi cuverturi care „ucid" orice fel de microbi aventuraţi în paturile bolnavilor. Succesul fiind confirmat de analizele periodice de laborator, s-a trecut la fabricarea stofelor cu proprietăţi antiseptice, urmînd să se lanseze pe piaţă... haine antimicrobiene, care nu se vor deosebi ca aspect cu nimic de cele obişnuite.

Zeii din Olimp se pregătesc de oaspeţi

Celebrul munte al Olimpului, consacrat de mitologia greacă drept sediu al zeilor, îşi va mări în curînd atracţia turistică internaţională. Oficiul naţional de turism din Grecia a lansat recent un plan spectaculos de lucrări, care prevede construirea următoarelor obiective: o autostradă modernă de 42 de km, pînă la platoul Sparmos (1 200 m altitudine), un hotel pe platou, un teleferic şi un funicular pentru schiori. Lucrările vor începe în primăvara aceasta şi vor fi terminate în 1967.

Un oraş subteran

Oraşul australian Coober Pedy, la circa 600 mile de Adelaide, are o „culoare locală" deosebită: el este săpat sub pămînt. Aidoma unui rozător care trăieşte în deşertul australian, căutătorii de opal, veniţi aici începînd din 1915, s-au apărat de căldura tropicală (care atinge adeseori 50°C), ascunzîndu-se în încăperi subterane. Duşumelele sînt acoperite cu linoleum, iar pereţii de pămînt asigură o temperatură care nu depăşeşte 30°C. Puţinele precipitaţii se colectează în rezervoare special construite.

Cîţiva dintre căutătorii din Coober Pedy, — care furnizează o mare parte din extracţia mondială de opal — s-au îmbogăţit: astfel, în 1958, s-a găsit un bloc de opal de 65 kg, a cărui valoare era de 175 000 dolari. Dar majoritatea muncitorilor nu sînt recompensaţi pentru sacrificiul de a trăi în condiţiile unui rozător...

„Industrializarea" struţului

Două sute de ferme specializate din Kenya, Etiopia şi Africa de Sud cresc anual aproape 100 000 de struţi. Încă acum 60 de ani, struţii sălbatici erau vînaţi numai pentru penele lor, care aveau mare căutare pe piaţă. De la abandonarea pălăriilor cu pene, epoca de glorie a struţului a apus. Dar de cîţiva ani, această pasăre a revenit în aten-

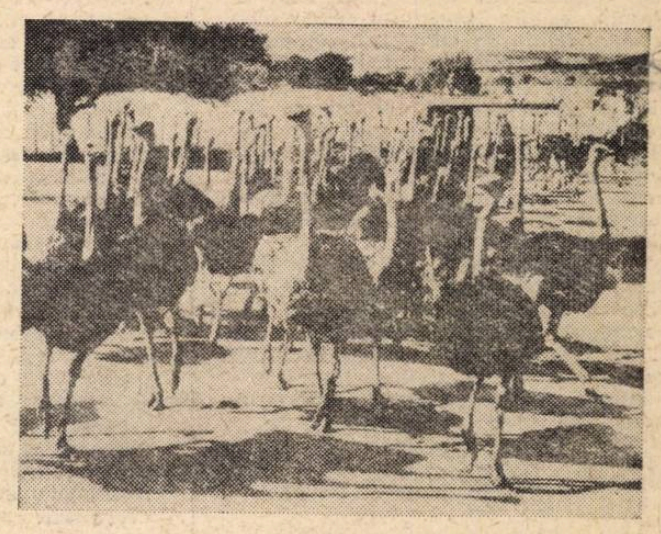

ţia fermierilor care s-au hotărît s-o domesticească şi s-o exploateze. Un struţ „produce" mai mult decît o vacă sau un porc, iar creşterea lui revine de trei ori mai ieftin. Se spune că pastrama de struţ este foarte gustoasă şi se vinde de cinci ori mai scump decît carnea de vită. Din piele de struţ se fac eleganţi pantofi de damă. Dintr-un ou de struţ se pot sătura 12 persoane. Penele de struţ sînt căutate acum de fabricanţii de perne şi de plăpumi, iar oasele sînt transformate în îngrăşămînt agricol. Ouă de struţ, vopsite şi purtînd inscripţii ocazionale, sînt vîndute ca amintire turiştilor, iar marile crescătorii primesc anual peste 20 000 de vizitatori, care plătesc bilete de intrare, ca la grădinile zoologice, precum şi taxe de călărie, dacă vor să încerce emoţia acestui sport strict african.

Concurs culinar internaţional

Cel mai mare concurs culinar din lume se organizează la Londra, în zilele de 18—27 inuarie 1966, în cadrul congresului şi expoziţiei „HOTELYMPIA 66". Bucătari din 46 de ţări se întrec în prepararea specialităţilor naţionale şi internaţionale, în faţa a sute de vizitatori care asistă la spectacol în fiecare zi şi-şi dau verdictul prin degustări, bineînţeles contra plată. Concursul se desfăşoară în 89 de sectoare separate, în saloanele Olympia.

Expoziţia „HOTELYMPIA", la care au fost invitaţi zece mii de hotelieri şi restauratori de pe toate meridianele, prezintă tot ce e nou în acest domeniu: instalaţii moderne de bucătărie, mobilier de hotel, decoraţiuni murale, uniforme pentru personal, aparataj electronic de supravegheat activitatea personalului, materiale pentru băi. Un ansamblu special de standuri este repartizat sectorului alimentaţiei „rapide", în cadrul căruia efectuează demonstraţii bufetele „fulger" create pentru consumatorii grăbiţi.

C. GRIGORE

REGĂSIREA

ÎN ajunul întîlnirii celor şase miniştri de externe de la Luxemburg, corespondentul ziarului **New York Times** *a pescuit următoarea remarcă a unui diplomat acreditat pe lîngă sediul Pieţei Comune din capitala belgiană: „Avem o bombă pe masă (tratativelor). Noi n-o putem da deoparte. Trebuie să căutăm un mijloc pentru a o dezamorsa". După discuţiile care au marcat regăsirea „celor şase" în jurul aceleiaşi mese de discuţii, situaţia continuă să rămînă în fond neschimbată. Partenerii din Piaţa Comună nu sînt mai aproape de realizarea unui acord decît acum şapte luni, cînd Franţa a pus în faţa unui antract prelungit instituţiile comunitare. Miniştrii de externe şi-au acordat doar un răgaz suplimentar de zece zile, în vederea unei noi întîlniri.*

Scopul declarat al negocierilor de la Luxemburg a fost repunerea Pieţei Comune pe linia de plutire. În centrul dezbaterilor care au avut loc luni şi marţi, s-au situat două probleme cardinale: rolul Comisiei Pieţei Comune şi procedura adoptării hotărîrilor în Consiliul ministerial.

Pînă acum era binecunoscută expresia „stilul e omul". După întîlnirea de la Luxemburg în vocabularul diplomatic va fi reţinută expresia „stilul Comisiei Pieţei Comune". Tocmai în legătură cu stilul Comisiei Pieţei Comune, reprezentantul francez a depus un memorandum în zece puncte. În esenţă, Franţa şi-a manifestat încă o dată nemulţumirea faţă de caracterul suprastatal al Comisiei Hallstein şi a cerut să se stabilească atribuţiile comisiei printr-un acord interguvernamental. Prin aceasta Comisia ar fi pusă sub controlul guvernelor naţionale şi i s-ar răpi orice veleităţi suprastatale. Se ştie că la originea diferendului izbucnit la 30 iunie, s-a aflat tocmai tendinţa Comisiei de a specula interesul Franţei într-o reglementare financiară favorabilă produselor sale agrare, prin grăbirea unui proces care să conducă la „integrare politică". Franţa s-a grăbit să sugrume în faşă această manevră, înainte de a se aplica reglementarea financiară asupra produselor agrare. În ce priveşte aplicarea regulii majorităţii în hotărîrile Consiliului ministerial, ministrul de externe francez n-a depus un document scris, dar a afirmat că guvernul său se menţine pe poziţia respectării regulii unanimităţii. El a reluat cuvîntarea din 20 octombrie rostită în faţa Adunării Naţionale, „în care accentul s-a pus pe dreptul inalienabil al naţiunilor de a se pronunţa suveran asupra propriilor interese". (A.F.P.).

Franţa a prezentat partenerilor săi un calendar, care-i oglindeşte pe deplin concepţia asupra reluării activităţii Pieţei Comune:

— Realizarea pînă la sfîrşitul lunii ianuarie a unui acord asupra celor două capitole cardinale şi stabilirea termenului depunerii instrumentelor de ratificare a tratatului privind fuziunea „celor trei executive". Acest din urmă aspect vizează intrarea în vigoare a acordului din 8 aprilie 1965 privind contopirea comisiilor Pieţei Comune, C.E.C.O. şi Euratom şi înlocuirea celor 24 de membri ai respectivelor organe cu un număr de 14 persoane.

— Între 1 februarie şi 1 martie: stabilirea componenţei noii Comisii, în activitatea căreia ar urma să se aplice principiul rotaţiei preşedintelui şi vicepreşedinţilor. Numirile ar fi efectuate de reprezentanţii guvernelor imediat după 18 aprilie.

Satisfacerea acestor cereri ar fi hotărîtoare pentru reluarea la Bruxelles a lucrărilor curente ale Consiliului ministerial cu participarea Comisiei. Franţa ar putea accepta ca activitatea Comisiei Hallstein să continue pînă în aprilie, cu condiţia ca după aceea locul ei să fie luat de Comisia unică.

Runda întîia a convorbirilor de la Luxemburg s-a încheiat într-o atmosferă încărcată de electricitate. Referindu-se la propunerile franceze, ministrul de externe vest-german, a declarat: „Îmi exprim rezerva asupra tuturor acestora".

Zece zile de reflecţii vor fi suficiente pentru găsirea unui compromis? La Luxemburg nu s-a manifestat nici o certitudine. Rămîne însă fapt că recenta confruntare a contribuit la definirea liniilor directoare pe care evoluează în prezent concepţiile şi acţiunile de care depind relaţiile unui important grup de state din Europa Occidentală.

Eugen PREDA

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu** (redactor şef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor şef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor şef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacţie), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 4 (128)
VINERI
28 ianuarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI ● 2 LEI

PE AGENDA ÎNTRECERII SOCIALISTE. Colectivul Uzinei mecanice Sinaia și-a luat angajamentul să depășească sarcinile de plan pe anul 1966 cu : 1 000 000 lei la producția globală ; 1 000 000 lei la producția marfă vîndută și încasată ; 0,45% la productivitatea muncii ; 300.000 lei economii la prețul de cost ; 700 000 lei beneficii. De asemenea, s-a angajat să îmbunătățească, în continuare, calitatea produselor uzinei.

În fotografie : **rectificatorul M. Dragomirescu verifică un lot de pistoane ale pompelor de injecție. „Drum deschis, calității produselor.**

DIN SUMAR

● În pagina a 3-a :

– La masa rotundă :

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN UZINĂ

● În pagina a 11-a :

PROBLEMELE ECONOMICE ALE UNIRII

În lumina mesajului din decembrie 1859 al lui Alexandru Ion Cuza

● În paginile 12–13 :

Consultație

CALCULUL PRODUCȚIEI GLOBALE ÎN COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE

● În pagina a 21-a :

Documentar

DIN CALEIDOSCOPUL MONDIAL AL ALIMENTAȚIEI

● În pagina a 22-a :

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE DIN R. P. POLONĂ

ÎN DISCUȚIA SPECIALIȘTILOR

CURSURILE POSTUNIVERSITARE

— mijloc de perfecționare a pregătirii economiștilor

DEZVOLTAREA rapidă a științei și tehnicii în epoca contemporană, creșterea volumului de date furnizate, diversificarea ramurilor și domeniilor de cercetare, importanța crescîndă a dezvoltării științei pentru progresul vieții sociale, toate acestea ridică probleme noi și complexe nu numai pentru învățămînt, ci și pentru toate cadrele cu studii superioare care activează în economia națională.

Perfecționarea instrumentelor de cunoaștere și a metodelor de conducere a activității economice solicită efortul susținut de însușire a noului, de ridicare continuă a competenței profesionale și din partea cadrelor de economiști. În legătură cu aceasta se impune găsirea unor forme variate care să stimuleze și să sprijine pregătirea economiștilor, astfel ca ea să țină pasul cu cerințele actuale.

Răspunzînd acestor cerințe, revista VIAȚA ECONOMICĂ a inițiat dezbaterea la „masa rotundă" a problemei perfecționării economiștilor prin învățămîntul postuniversitar, cu cadre didactice din învățămîntul superior și lucrători din cadrul aparatului economic. La invitația revistei au răspuns : prof. univ. M. A. Lupu, rectorul Institutului de Științe Economice „V. I. Lenin"-București, conf. univ. L. Tövissi — prorector I.S.E., prof. univ. I. Mărculescu, conf. univ. Al. Gheorghiu, conf. univ. D. Mărgulescu, conf. univ. C. Pintilie, conf. univ. I. Stăncioiu, conf. univ. V. V. Topor, V. Anghelescu, adjunct șef serviciul plan la Întreprinderea „Energo-construcția" și I. Andone, șef serviciu norme, în Direcția plan, organizare, investiții din Ministerul Chimiei. Din partea revistei au participat : Gh. Crețoiu — redactor șef adjunct, Florin Duca — șef de secție, Florence Costin — redactor.

● SĂ PREVENIM „ÎMBĂTRÎNIREA" PROFESIONALĂ

REDACȚIA : Formele prin care trebuie asigurată și stimulată perfecționarea continuă a pregătirii cadrelor de economiști pot fi desigur foarte variate. O serie de cititori, în scrisorile către redacție, s-au referit și la cursurile postuniversitare. Organizarea unei asemenea forme este o problemă foarte complexă.

Dezbaterea noastră nu-și propune să abordeze toate laturile acestei probleme și nici să dea soluții definitive pentru organizarea cursurilor postuniversitare pentru economiști. Ea este menită a constitui un schimb de păreri între specialiști în această problemă, care poate sublinia necesitatea, rolul și unele din direcțiile principale ale orientării unei asemenea forme de perfecționare.

Profesor univ. M. A. LUPU : Am răspuns cu plăcere la invitația revistei VIAȚA ECONOMICĂ din dorința de a asculta părerile unor tovarăși competenți, într-o problemă care ne interesează îndeaproape : perfecționarea continuă a economiștilor după absolvirea facultății, astfel ca ei să țină pasul cu cuceririle noi ale științei și cu sarcinile tot mai complexe pe care viața le ridică în fața lor.

Evident că aceasta nu este o problemă ușoară. Știința și tehnica fac pași uriași. Acest lucru cere din partea tuturor cadrelor, atît tehnice cît și economice să se țină la curent cu cuceririle științei pe plan mondial, să ia cunoștință de noile probleme și forme de modernizare a activității economice de conducere și organizare a proceselor economice.

Uneori se afirmă că pentru economiști s-ar pune mai puțin problema noului și a perisabilității unor cunoștințe. După părerea mea, pentru economiști această problemă se pune cu tot atîta acuitate ca și pentru cei din domeniul tehnicii.

Pe drept cuvînt, putem afirma că la unii dintre absolvenții noștri se constată „uzura morală" a multor cunoștințe. După un anumit timp de la terminarea studiilor în institut, o bună parte din ceea ce au învățat devine depășită. Aceasta ridică probleme cu privire la însuși modul de pregătire a studenților, cît și cu privire la actualizarea continuă a cunoștințelor absolvenților economiști. Experiența a dovedit că specializarea trebuie făcută în timpul facultății cînd studentul trebuie să-și însușească cunoștințele de bază ale specialității sale precum și să-și formeze o judecată proprie care să-l pună în situația nu numai de a rezolva problemele ce i se vor ridica în producție dar, mai ales, să-și însușească în permanență noul

(Continuare în pag. 6)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

UN NOMENCLATOR UNIC

Sînt întru totul de acord și susțin propunerea lui Vasile I. Gheorghiu, directorul contabilității Întreprinderii de construcții siderurgice-Hunedoara, publicată în nr. 3/1966 al revistei „Viața economică".

Elaborarea nomenclatorului unic de clasificare și codificare a produselor ar constitui înfăptuirea acelei condiții tehnice obligatorii, fără de care nu se poate organiza executarea mecanizată a lucrărilor de plan-producție, forțe de muncă, preț de cost, de întocmire a repartiției și a consumului, a produselor fabricate etc. Pentru ca elaborarea acestui nomenclator unic să se desfășoare mai ușor și să dea cele mai bune rezultate, cred că a sosit momentul ca D.C.S. și C.S.P. să stabilească un prim cadru de clasificare și codificare adîncit pînă la treapta impusă de clasificarea ramurilor economiei naționale și subramurilor industriei. Consider că este necesar ca, la întocmirea primului cadru de clasificare și codificare a produselor ce se fabrică și se consumă, să se definitiveze clasificarea ramurilor economiei naționale și a subramurilor industriei. Aceasta ar duce la înlăturarea neconcordanței ce există între numărul ramurilor economiei naționale și al subramurilor industriei din cele două nomenclatoare unice apărute anterior.

Grigore CRIVESCU
șeful serviciului metodologie, Ministerul Industriei Ușoare

DISCUȚII ȘI PE TEME TEORETICE

„Viața economică" ar putea să organizeze discuții și pe unele probleme teoretice care interesează îndeosebi cadrele de la catedrele de economie politică, pe teme privind, de exemplu, modul cum se manifestă acțiunea unor legi sau despre unele categorii economice în economia capitalistă. Deosebit de necesară, o astfel de discuție s-ar putea referi, de pildă, la relațiile agrare capitaliste în etapa actuală, la diferitele manifestări ale acestor relații și categorii economice: renta funciară capitalistă absolută și diferențială; creșterea compoziției organice a capitalului; problema egalizării ratei profiturilor; penetrația monopolurilor în agricultură, prețul de monopol-renta de monopol; capitalismul monopolist de stat în agricultură etc.

Alexandrina STĂNCIOIU
asistentă, Catedra de economie politică, Universitatea București

CALCULUL AMORTIZĂRII POATE FI PERFECȚIONAT

În legătură cu modificările preconizate la sistemul actual, nu sînt de acord cu măsura de recuperare a părții neamortizate pe seama rezultatelor întreprinderii, în cazul scoaterii din uz a mijloacelor fixe înainte de sfîrșitul duratei de serviciu normate ca urmare a uzării lor premature. Deasemenea, ținînd seama de faptul că noile norme de amortizare sînt medii și că uzarea prematură a mijloacelor fixe nu se datorește numai unei întrețineri neraționale, nu găsesc potrivit să se influențeze rezultatele activității în care au funcționat mijloacele fixe.

Dacă mijloacele fixe se mențin în funcțiune și după îndeplinirea duratei normate de serviciu, cotele de amortizare — cum se știe — pot fi reduse numai cu aprobarea Comitetului de Stat al Planificării și Ministerului de Finanțe. Cred, însă, că ar fi mai bine ca asemenea mijloace fixe (care se mențin în funcțiune și după îndeplinirea duratei de serviciu normate) să fie scoase de la calculul amortizării fără aprobare (din moment ce partea neamortizată a mijloacelor fixe scoase din uz înainte de îndeplinirea duratei de serviciu normate se trece pe seama rezultatelor întreprinderii) sau să se continue calculul amortizării și asupra mijloacelor fixe care și-au îndeplinit durata normată de serviciu (în cazul cînd partea neamortizată a mijloacelor fixe scoase înainte de îndeplinirea duratei normate nu ar afecta rezultatele întreprinderii). În felul acesta, întreprinderile vor fi cointeresate în îngrijirea mijloacelor fixe și menținerea lor în funcțiune un timp mai îndelungat

Ștefan SGÎRCITU
economist principal, C.I.L. - Brăila

VÎNZĂRILE ÎN RATE: ȘI MAI SIMPLE!

Simplificarea recentă, efectuată de Ministerul Comerțului Interior la vînzările în rate, prin completarea formularului-dovadă direct la întreprindere, este oportună.

Dar eu aș merge și mai departe și aș desființa dovada propunînd în schimb următoarea procedură: angajatul să se prezinte la unitatea vînzătoare, unde i se completează contractul, cu actul de identitate, o parte din date (funcție, vechime, salariu) completîndu-se pe baza declarației lui verbale; unitatea de care aparține angajatul, prin semnarea contractului, urmează să confirme: calitatea de angajat și vechimea în unitatea respectivă, precum și funcția, salariul și posibilitatea efectuării integrale a ratelor stabilite în raport cu mărimea salariului. Confirmarea ulterioară a acestor date, respectiv după întocmirea contractului de către O.C.L., nu prezintă nici un pericol, întrucît marfa se va elibera după semnarea contractului. În cazul că angajatul nu se prezintă în aceeași zi cînd a încheiat contractul pentru achitarea avansului și ridicarea mărfurilor, unitatea comercială poate să pună marfa reținută la dispoziția altor cumpărători.

Vasile GRUIA
contabil șef adjunct, Combinatul chimic-Făgăraș

NOI TIPURI DE NAVE ȘI VAGOANE

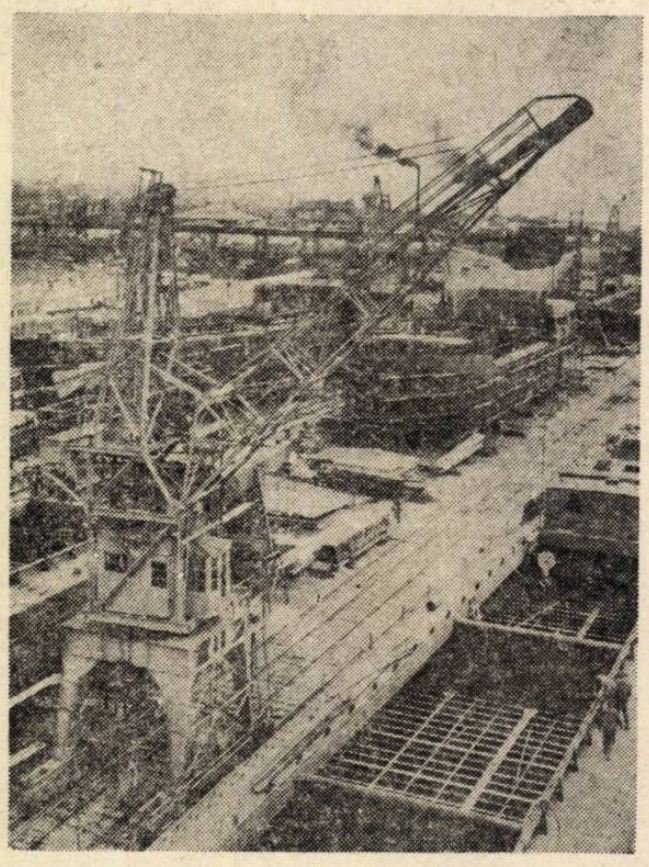

Turnu Severin — **Pe aceste linii tehnologice se pregătesc noi „oaspeți" ai porturilor fluviale și maritime**

În uzina noastră, anul 1966 a început cu apariția în fluxul tehnologic a vagonului descoperit pe patru osii, preluat de la Uzina de vagoane din Arad; apoi, pe același flux, vor apărea vagoane cisternă de 60 mc pe boghiuri, preluate de la Uzina „23 August"-București. Și în sectorul naval, pe cala de montaj vor apărea noi tipuri de nave ca: șalande, motonave de 2000 tone și cargouri de 2000 tone pentru export, precum și alte nave pentru nevoile interne.

Pentru ca secțiile de producție să aibă pregătită din timp documentația tehnologică, colectivul de muncă al serviciului pe care-l conduc a luat măsuri tehnico-organizatorice pe care le-a pus în aplicare.

Ing. Ion SOȘEA
șeful serviciului tehnolog șef, Uzinele mecanice-Turnu Severin

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

● Regimul ambalajelor

În articolul cu titlul de mai sus („Viața economică" nr. 44), se arată că circulația ambalajelor se realizează în prezent potrivit unei legislații speciale destul de complicate. Această situație a fost generată de faptul că, de la introducerea sistemului de restituire a ambalajelor recuperabile (anul 1951), au apărut alte reglementări cerute de practica de zi cu zi a întreprinderilor și organizațiilor economice. Sistemul de recuperare a ambalajelor pe principiul restituirii și Instrucțiunile de aplicare nr. 4285/1952 (ale fostului Comitet de Stat al Aprovizionării) au fost completate prin „Condițiile fundamentale de livrare a produselor" cu prevederi care iau în considerație specificul fiecărui minister, precum și de o serie de instrucțiuni și norme, date de către fiecare instituție centrală, pentru întreprinderile din subordine.

Sistemul de recuperare pe principiul vînzării-cumpărării a adus simplificări în evidențe și, totodată, avantaje pentru economia națională, prin aceea că ambalajele goale sînt colectate de către Întreprinderea pentru recuperarea și valorificarea ambalajelor, de regulă, pe plan regional, evitîndu-se transporturi lungi cu ambalaje goale. La aceasta, se adaugă și faptul că recondiționarea ambalajelor se face în mai bune condițiuni, asigurîndu-se folosirea ambalajelor la un număr mai mare de circuite.

Menționăm, însă, că pentru aplicarea acestui sistem este necesar să se folosească un număr redus de tipuri de ambalaje și, pe cît posibil, ambalaje de uz general. Din acest motiv, pînă în prezent, sistemul respectiv s-a aplicat numai pentru ambalajele cu care se transportă produse al căror coordonator este Ministerul Industriei Alimentare și Ministerul Industriei Ușoare, și numai în relațiile cu Ministerul Comerțului Interior și Centrocoop.

Oficiul pentru ambalaje, analizînd rezultatele obținute din aplicarea celor două sisteme de recuperare a ambalajelor de transport, a prevăzut, în planul activității sale pe anul 1966, unificarea legislației actuale și extinderea sistemului de circulație a ambalajelor pe principiul vînzării-cumpărării.

În acest scop au fost luate următoarele măsuri:

— analiza, în colaborare cu ministerele și celelalte organe centrale, a deficiențelor semnalate în aplicarea celor două sisteme de recuperare a ambalajelor, precum și a întregii legislații care stă la baza acestora;

— intensificarea acțiunii de standardizare a ambalajelor din sectoarele care în prezent aplică sistemul de recuperare bazat pe restituire și limitarea producerii pe bază de autorizație a ambalajelor nestandardizate;

— s-a propus completarea Condițiilor fundamentale de livrare a produselor, cu prevederi menite să îngrădească posibilitatea întreprinderilor de a introduce în circulația economică ambalaje nereglementate (în care scop Arbitrajul de Stat a emis Decizia nr. 8/1965).

Sînt în curs de definitivare lucrările privind extinderea, sistemului de recuperare a ambalajelor pe principiul vînzării-cumpărării pentru produsele coordonate de Ministerul Industriei Ușoare din sectoarele sticlă, articole casnice.

Prin aceste măsuri, precum și prin altele care urmează a fi luate în colaborare cu ministerele și celelalte organe economice centrale, în anul 1966 vom elabora proiectul de act normativ privind unificarea legislației în domeniul ambalajelor și vom extinde sistemul de circulație a ambalajelor pe principiul de vînzare-cumpărare și în alte sectoare economice.

Pentru realizarea acestei sarcini va fi necesar ca ministerele și celelalte organe economice centrale să ia măsuri pentru mai buna organizare a activității întreprinderilor din subordine pe linia aprovizionării cu ambalaje standardizate și a gospodăririi acestora.

D. CIZMAȘ
prim adjunct al directorului general al Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții

● În acest an

ÎN „Viața economică" nr. 47/1965) a fost publicată scrisoarea tovarășului Emil Vicol, consilier juridic în Centrocoop, intitulată „Pe cînd actualizarea și publicarea Condițiilor Fundamentale de livrare"? Recent, Centrala editurilor și difuzării cărților din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă ne-a precizat într-un răspuns următoarele:

„În cursul anului 1966 va apărea în Editura Științifică, într-un tiraj de 75 000 exemplare, lucrarea „Instrucțiunile Primului Arbitru de Stat", care va răspunde necesităților de informare și de lucru ale juriștilor.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION COSTACHE, contabil șef, G.A.S. Iancu Jianu — regiunea Oltenia — Metoda propusă de dv. (și anume: urmărirea realizării planului cheltuielilor de producție pe parcurs la sectorul vegetal în G.A.S. prin determinarea — atît în planificare cît și în execuție — a unor stadii de dezvoltare a culturilor la anumite date) nu poate fi acceptată. Afirmăm aceasta pe considerentul că influența foarte frecventă a condițiilor naturale aduce modificări în aplicarea în timp a tehnologiei fixate prin plan, precum și în stadiul de dezvoltare al culturilor la un moment dat, stadii care conduc la aprecieri eronate asupra valorii culturilor pe rădăcină. În plus, propunerea dv. nu se bazează pe cantitățile de muncă efectiv încorporate la culturi, ci sugerați ca prin aprecierea stadiului de vegetație — apreciere care diferă de la specialist la specialist — să se determine volumul cheltuielilor planificate pe ha, față de care să se stabilească depășirile sau economiile de cheltuieli.

UN TEHNICIAN GEOFIZICIAN — Absolventul școlii medii de cultură generală poate ocupa o funcție de tehnician II pe baza verificării cunoștințelor tehnice numai dacă a lucrat ca muncitor, în ramura respectivă, timp de cel puțin cinci ani. Absolventului școlii tehnice de geologie nu i se cere prestarea acestui stagiu prealabil. Pentru ca un angajat absolvent al școlii tehnice de geologie să poată fi promovat în funcția de tehnician I este necesar să presteze un stagiu în funcții tehnice de cel puțin cinci ani. În primul an de practică în producție, absolventul școlii tehnice are un salariu tarifar diferențiat de cel al tehnicienilor II cu o vechime mai mare în producție.

ING. AUREL MESEȘAN, Galați — Vechimea în muncă și în specialitate se dovedește cu înregistrările corespunzătoare făcute în carnetul de muncă. Dacă, deși ați prestat efectiv munca de inginer, ați fost încadrat în mod greșit ca muncitor și ca maistru, dovada acestei situații se poate face numai cu o adeverință eliberată în acest sens de T.R.C. Cluj. Pe baza acestei adeverințe puteți cere rectificarea înregistrării eronate din carnetul de muncă.

ANTON ALBERT, miner, pensionar, Petrila — Membrul cooperativei agricole de producție care este remunerat în raport de zilele-muncă prestate în cursul anului calendaristic, are dreptul ca în afară de această remunerare să beneficieze de pensia de invaliditate de gradul III acordată pe linia asigurărilor de stat. Pensionarul care se angajează poate beneficia de pensia de invaliditate numai dacă salariul primit împreună cu pensia nu depășesc 1000 lei lunar. Dacă invaliditatea a fost cauzată de un accident în muncă, în legătură cu munca sau de o boală profesională, pensia de invaliditate se acordă în cuantum integral, fără ca împreună cu salariul tarifar aferent muncii prestate să poată depăși salariul tarifar actual al funcției avute la data pensionării.

M. VITZLING, București — Potrivit dispozițiilor normative în vigoare, angajații care au fost menținuți pe funcțiile deținute în luna iulie 1960 fără a avea studiile prevăzute în indicatorul de studii pentru acele funcții, pot fi trecuți ulterior, de către același organ care a aprobat menținerea lor în funcțiune, pe alte posturi corespunzătoare pregătirii lor. În asemenea cazuri, angajații în cauză nu pot primi un salariu tarifar lunar mai mic decît cel avut în luna iulie 1960, chiar dacă salariul tarifar corespunzător funcției în care au fost reîncadrați ar fi mai mic.

Întreprinderea regională D.C.A. Crișana — Unitatea care vă interesează se află în Capitală. Este vorba de F.A.N.E.M. Militari — București, care produce și dușuri pentru băi.

CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ IN UZINĂ

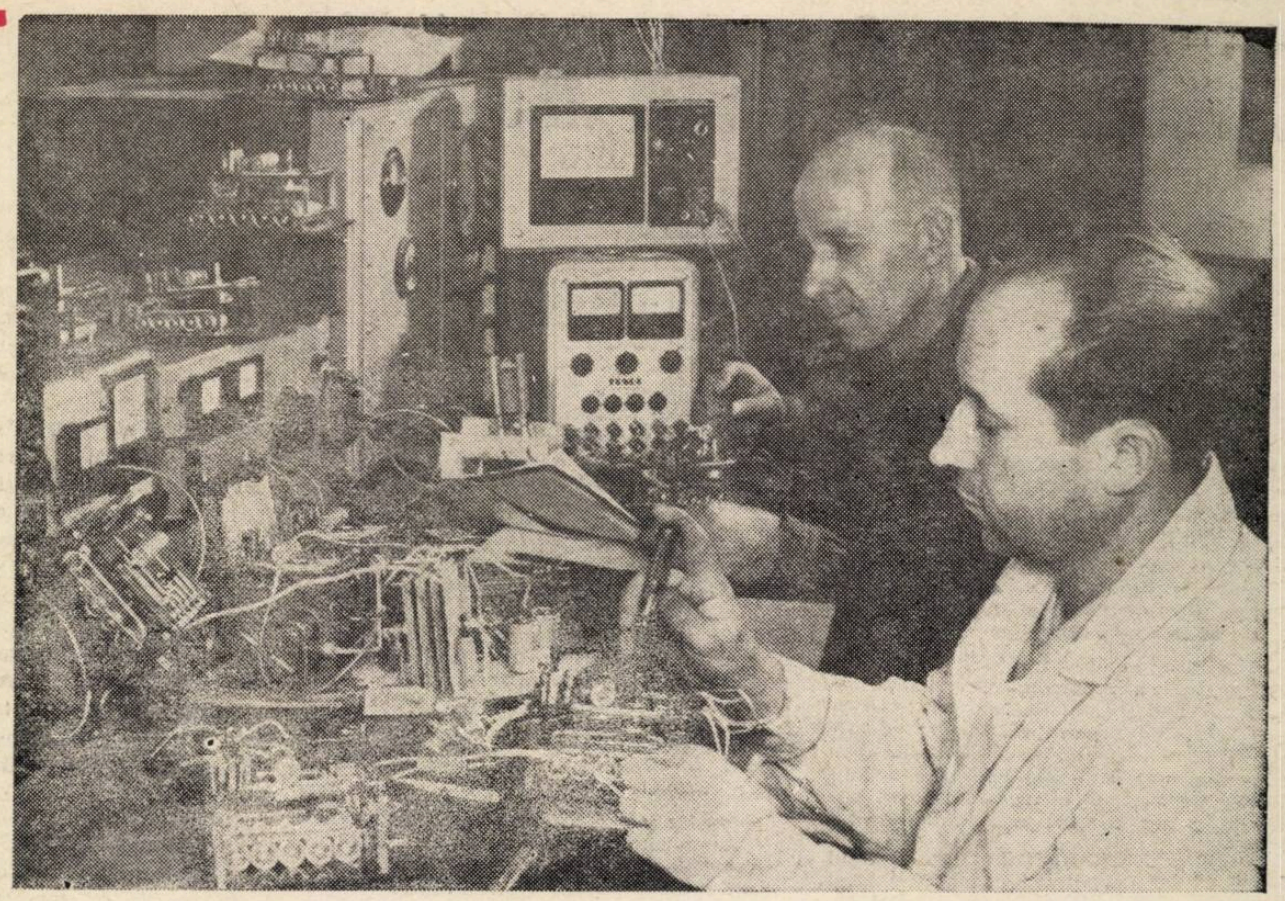

LOCUL unde se materializează marea majoritate a cercetărilor fundamentale și aplicative este uzina și fabrica. Tot aici se desfășoară o activitate științifică proprie, care cunoaște o continuă dezvoltare.

Îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică în întreprinderi, în nucleele de bază ale acestora — laboratoarele uzinale — strînsa legătură cu institutele departamentale și centrale, iată cerințe noi puse de partid pentru creșterea aportului științei și tehnicii la progresul multilateral al producției.

„Se impune perfecționarea organizării laboratoarelor uzinale — se subliniază în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică **— în vederea creșterii contribuției lor la ridicarea nivelului tehnic al producției industriale și introducerea în practică a realizărilor științei și tehnicii avansate. Paralel cu activitatea lor tehnologică, laboratoarele uzinale trebuie să desfășoare o susținută activitate de cercetare științifică cu caracter aplicativ, în funcție de specificul producției uzinelor pe lîngă care funcționează, de sarcinile actuale și de perspectivă ale ramurii industriale respective".**

LA MASA ROTUNDĂ: UZINELE „23 AUGUST"-BUCUREȘTI

Victor Beșa, inginer șef coordonator; dr. Teodor Has, inginer-șef de concepție; ing. Alexandru Jigmond, șeful serviciului tehnologic; ing. Dumitru Pretorian, metalurg-șef; ing. Iulius Lupescu, sudor-șef; ing. Pamfil Iliescu, șeful laboratorului uzinal; ing. Cornel Moldovan, șeful atelierului de tehnică nouă; ing. Radu Lazaride, de la pregătirea fabricației; Ion Marcoci, economist, șeful serviciului organizarea producției. Tema discuției: **ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ IN UZINĂ.**

SUTE DE PASIONAŢI PENTRU ACTIVITATEA ŞTIINŢIFICĂ

UZINELE „23 AUGUST" — unitate cu profil complex — ocupă un loc de frunte în ierarhia întreprinderilor constructoare de mașini din patria noastră. „Mecanicul-șef" al țării, cum i se mai spunea pînă nu de mult, realizează în fiecare an, alături de motoare, linii de ciment, vagoane, diferite tipuri de locomotive Diesel, utilaje și construcții metalice pentru unele obiective industriale, zeci de diverse prototipuri de motoare și utilaje pentru dotarea cu tehnică nouă a economiei naționale, pentru satisfacerea cerințelor la export. Gama largă de produse, nivelul mereu mai înalt de realizare a acestora, a cerut colectivului de aici să-și dezvolte, an de an, preocupările științifice de cercetare.

În diferitele verigi ale producției, numeroși entuziaști pentru tot ce e nou — ingineri, tehnicieni, muncitori inovatori și inventatori — participă, prin studii și cercetări asidue, la dezlegarea multora din problemele ce le ridică producția. Despre aceste preocupări ne-au vorbit participanții la „masa rotundă". Ei ne-au înfățișat multe și multe fapte semnificative. Firește, nu ne propunem să ne ocupăm de toate. Pentru a înfățișa amploarea acestei activități, este suficient să arătăm că la întrebarea: **„cîți oameni se preocupă și participă la activitatea de cercetare științifică pe uzină"?**, ni s-a răspuns: mulți, numărul lor trece de cîteva sute. **Se poate da mai precis numărul acestora?** Cu greu... întrucît — afirmau unii interlocutori — nu există o evidență pe uzină. Și totuși, un răspuns concret de la reprezentantul atelierului de tehnică nouă: **peste 700.**

Mai întîi, se poate aprecia activitatea celor de la proiectare, care prin natura și specificul muncii lor, aduc mereu înnoiri constructive și funcționale produselor; apoi merită relevată munca celor de la serviciul metalurg-șef, care au făcut numeroase studii metalografice, diferite cercetări a materialelor de fuziune și formare, pentru perfecționarea tehnologiilor de turnare etc.; inginerii și tehnicienii de la serviciul tehnolog-șef și-au adus aportul la introducerea de noi metode de prelucrare și sudură a metalelor, la perfecționarea construcției unor scule ș.a.

O activitate prodigioasă de cercetare științifică desfășoară colectivul de la atelierul de tehnică nouă. Deși restrîns ca număr, colectivul de aci a efectuat, după îndelungate studii, numeroase modernizări la mașini, introducînd la o parte din ele sisteme de automatizare.

Am lăsat intenționat la urmă reliefarea activității celor de la laboratorul uzinal. Colectivul acestuia socotește că nu a desfășurat o activitate de cercetare pe măsura posibilităților și a sarcinilor actuale; munca sa a fost axată, în cea mai mare măsură, pe analize chimice pentru determinarea proprietăților unor materii prime sau materiale. Trebuie totuși subliniat că un număr de specialiști de la laboratorul uzinei, din proprie inițiativă, au întreprins în diferite domenii ale producției, studii și cercetări de valoare.

Așa dar, la Uzinele „23 August" există activitate de cercetare, la care participă un număr mare de cadre din diferitele verigi ale producției. **Corespund cerințelor actuale nivelul și organizarea acestei activități?**

COORDONARE UNICĂ

CU posibilitățile de care dispun, Uzinele „23 AUGUST" ar putea obține rezultate mai fructuoase, dacă ar exista o coordonare, un plan unic pe întreaga întreprindere cu teme de studii și cercetări, dacă pasiunile existente pentru tot ce e nou ar fi îndrumate spre rezolvarea celor mai esențiale probleme ale producției. Cine ar trebui să asigure, de fapt, această coordonare?

— Lipsa unei coordonări unice a studiilor și cercetărilor științifice — a subliniat în cuvîntul său inginerul **PAMFIL ILIESCU** — se face simțită de multă vreme în uzina noastră. Conducerea uzinei, direcția tehnică s-au ocupat pînă acum în mai mică măsură de o rațională utilizare a forțelor, care pot desfășura activitate științifică, de îndrumarea acestora, de stabilirea problemelor de cercetare. Cele cîteva teme cuprinse în planul tehnic nu erau totdeauna cele mai stringente. Lipsuri au existat și în ce privește realizarea lor la termenele fixate. Așa se explică de ce una se prevede în plan și alta se realizează. Ce se impune pentru viitor?

Viața ne arată că este necesar să se concentreze toate forțele în jurul laboratorului uzinal care — așa cum se subliniază în documentele de partid — trebuie să devină nucleul de bază al rețelei de cercetare.

— Polarizarea întregii activități de cercetare științifică din uzină în jurul laboratorului — a întărit inginerul **TEODOR HAS** — va face ca acesta să se transforme dintr-un element static, de simplu înregistrator al calității produselor, într-unul dinamic, de promovare largă a progresului tehnic. Colectivul de la laborator — subordonat și îndrumat de direcția tehnică a uzinei — își va putea astfel propune să rezolve operativ temele de cercetare cele mai stringente cerute de buna desfășurare a producției, precum și temele impuse de sarcinile dezvoltării în perspectivă a uzinei.

Desigur că într-o asemenea concepție cu privire la organizarea activității științifice în întreprinderi, întocmirea planului de cercetare — propunerea aparține inginerilor Victor Beșa, Pamfil Iliescu, Iulius Lupescu și Radu Lazaride — **trebuie să cadă în sarcina laboratorului uzinal. O însemnată contribuție la întocmirea lui trebuie să aducă sectoarele de concepție. Definitivarea să aibă loc în urma dezbaterii și aprobării lui în consiliul tehnico-științific al uzinei. În acest mod, se pot stabili teme temeinic conturate, termene de realizare, răspunderi.**

Planurile de cercetări ale uzinelor trebuie apoi date spre aprobare direcției generale tehnice din minister, pentru o coordonare rațională a cercetărilor pe ramură, pentru a se evita paralelismul sau folosirea nerațională a forțelor de cercetare.

(Continuare în pag. 4)

DE PE AGENDA REALIZĂRILOR

● **S-a experimentat și aplicat un nou procedeu de cementare a pinioanelor mari, în așa fel încît să se prevină deformările și apariția rețelelor de carburi în stratul carburat. S-a redus astfel ciclul de cementare de la 24 de ore la numai 10 ore, iar rebuturile au fost reduse cu circa 33%.**

● **Prin studierea diferitelor regimuri de tratament termic al diverselor materiale s-a mărit productivitatea muncii la operația de răcire cu 5%.**

● **In colaborare cu Academia Republicii Socialiste România — Institutul „Traian Vuia" — s-au elaborat diferite tipuri de scule așchietoare, în special pentru operațiile de strunjire. Cercetările în acest domeniu au fost precedate de cercetări privind elaborarea unor oțeluri speciale (rapide) mai economice în oțelăria uzinei.**

● **După experimentări îndelungate, s-a rezolvat elaborarea fontei de mare rezistență pentru fabricația de mașini-unelte. Acest fapt a dus la posibilitatea obținerii de noi produse (frîna KE, cilindri de compresoare de înaltă presiune), precum și la reducerea cu peste 60% a rebuturilor.**

● **Prin studiul efectuat asupra sudării electrice în baie de zgură a pieselor groase, s-a stabilit tehnologia de sudare a unor piese cu secțiuni cuprinse între 100—300 mm, turnate din oțel cu conținut ridicat de carbon (OT50 și OT55). Tehnologia stabilită a fost aplicată la sudarea inelelor de rulare de la cuptoarele de prăjire magnetizantă a minereului de fier.**

● **Cu sprijinul Institutului de petrol, gaze și geologie și Institutului de construcții-București, s-au proiectat și executat pentru prima oară în țară rezervoare sferice de 1000 m.c. pentru amoniac lichid și s-a creat baza pentru dezvoltarea în viitor și a altor recipienți similari.**

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN UZINĂ

LABORATOARE PE SECȚII SAU LABORATOR CENTRAL?

FORMA organizatorică în care ar urma să-și desfășoare pe viitor activitatea laboratorul uzinal, a prilejuit multe discuții, părerile în această direcție fiind controversate. Redăm cîteva puncte de vedere :

Ing. IULIUS LUPESCU : Consider că e bine să se organizeze un laborator unic pe uzină, cu secție de specialitate, în funcție de specificul produselor ce le realizăm.

Prin aceasta se înlătură cercetarea fragmentată a problemelor, forțele existente putînd fi îndrumate spre rezolvarea cercetărilor esențiale de producție ale uzinei ; totodată, se creează condiții pentru o mai rațională cheltuire a fondurilor de dotare, întrucît un aparat sau instalație pot deservi mai multe secții.

Ing. RADU LAZARIDE : Sînt cu totul de acord cu necesitatea organizării unui laborator unic. Susțin, de asemenea, ideea că în cadrul său să activeze cadre cu o înaltă pregătire teoretică și practică, cu aptitudini pentru munca de cercetare. În nici un caz,

să nu se aplice formula de care sînt tentați unii tovarăși din uzina noastră, ca cei ce vor lucra la laborator să depindă organizatoric de diferite secții de producție.

Numai așa se va înlătura situația existentă, cînd oamenii de la laborator sînt transformați nu o dată în executanți ai sarcinilor curente de producție, fără a mai avea timpul necesar pentru activitatea de cercetare.

Ing. TEODOR HAS : După mine, organizarea cercetării științifice în uzină ar putea fi făcută în două sisteme :

a) organizarea unui grup de laboratoare uzinale centralizat, sub conducerea unui sector de studii și cercetări științifice ; b) organizarea de laboratoare uzinale conduse direct de serviciile de concepție respective.

Ultima propunere are marele avantaj că poate fi aplicată într-un termen mai scurt ; ea poate fi folosită ca fază premergătoare organizării unui mare laborator central. Această variantă, după părerea mea, ar fi cea mai corespunzătoare. Acceptarea ei conduce însă la necesitatea organizării a 7 laboratoare specializate pentru : motoare Diesel, compresoare de 200—7500 C.P., frîne pneumatice, tehnologie la rece (așchierea metalelor, sudură și metalizare, scule și dispozitive speciale), metalurgie fizică (chimie analitică, rezistența materialelor, spectrometrie, defectoscopie nedistructivă), electronică industrială și, ultimul, pentru încercarea locomotivelor Diesel hidraulice și transmisii turbohidraulice.

Toate aceste laboratoare ar urma să-și desfășoare activitatea în perioada de tranziție sub îndrumarea serviciilor de specialitate existente în uzină.

Ing. PAMFIL ILIESCU : În ce privește modul de organizare al cercetării științifice în uzină,

consider că forma cea mai eficientă este aceea a unui laborator central, care poate da — după părerea mea — un randament mult mai ridicat decît laboratoarele pe probleme sau pe secții.

Aceasta ar duce, pe de o parte, la mai buna utilizare a bazei tehnico-materiale existente, iar pe de altă parte, la evitarea unor paralelisme în preocupări. De exemplu, este greu de făcut studii de sudură fără metalografie și analize chimice și mecanice. Dacă fiecare și-ar amenaja execuția lor, ar constitui o risipă. De asemenea, fiind separate, ar conlucra mai greu. **Faptele dovedesc că consultările și colaborările interne sînt totdeauna mai rodnice, mai fructuoase.**

Fiind vorba de puncte de vedere diferite în ce privește forma de organizare a laboratorului uzinal, redacția a solicitat părerea și unor cadre din Direcția tehnică a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Din răspunsurile primite a reieșit că, organizarea de laboratoare centrale pe uzină, asigură mai bine dezvoltarea activității de cercetare. De asemenea, s-a opinat pentru organizarea unui număr limitat de laboratoare uzinale (numai pe lîngă marile uzine), capabile să rezolve fiecare probleme cu caracter diferit. Bineînțeles, aceste laboratoare ar urma să satisfacă, în primul rînd, nevoile specifice ale producției în uzina în care vor fi organizate.

NU INGUSTIME DE VEDERI — CI SPRIJIN LARG

Cum pot fi asigurate cadrele necesare

Dezvoltarea activității de cercetare științifică în uzină nu poate fi concepută fără cadre cu experiență, cu o înaltă pregătire tehnico-științifică. Către laboratoarele uzinale, se cer a fi îndrumate cadrele cele mai corespunzătoare și mai competente din uzină.

Unii tovarăși, în cuvîntul luat la masa rotundă, au făcut multe sugestii valoroase și au combătut tendința existentă, la diferite cadre cu munci de răspundere — nu numai la Uzinele „23 August", ci și din alte întreprinderi — de a vedea în cercetători oameni care pierd „timpul", „trăiesc cu capul în nori". Această vedere îngustă, îngreunează în prezent la Uzinele „23 August" atragerea unor cadre competente spre a munci în cadrul laboratorului. Se pune mereu problema aducerii unor specialiști din afara uzinei sau desfășurarea activității de cercetare „printre picături" de către oamenii din producție, în afara orelor afectate rezolvării sarcinilor curente încredințate.

Propunerea unanimă a fost aceea ca inginerii și specialiștii care se ocupă în prezent cu probleme tehnico-administrative — și care, în marea lor majoritate, au o îndelungată activitate în producție — să fie dirijați spre munca de cercetare. De asemenea, cadrele care au dovedit și pînă acum pasiune pentru cercetare, prin contribuția adusă la soluționarea științifică a unor cerințe de producție, să li se creeze posibilitatea de a se dedica exclusiv activității de cercetare în uzină.

Mai justa repartizare a fondurilor băneşti

Multe neajunsuri în dezvoltarea activității de cercetare — **au arătat tovarășii ing. Radu Lazaride, Teodor Has, Pamfil Iliescu și Ion Marcoci** — a creat și modul neechitabil de repartizare a fondurilor bănești necesare cercetării. Aceste fonduri s-au obținut pînă acum foarte greu și pe căi ocolite, (unele lucrări de cercetare efectuindu-se pe fondurile de producție sau de investiții pentru producție). Fonduri pentru asimilări de produse noi se acordau aproape numai pentru cele pe bază de licență. Chiar și în acest an au fost trecute pentru planul de cercetări tehnico-științifice fonduri mai ales pentru lucrări efectuate de institutele de cercetări, care au drept colaborator uzina. În schimb, lucrările de cercetare efectuate de uzină nu se introduc de cele mai multe ori în planul tehnic, socotindu-se că ele pot fi finanțate din resurse proprii.

Se mai ridică și un alt impediment. Cercetările pentru modernizarea produselor sînt serios frînate de condiția ca cheltuielile necesare să fie direct recuperate prin reducerea imediată a prețului de cost al produsului, în loc să se aplice aceleași criterii ca la recuperarea cheltuielilor de însușire a produselor noi.

Cum s-ar putea rezolva echitabil această problemă ?

Să se aloce un fond pentru cercetările tehnico-științifice (al cărui nivel de formare ar urma să se stabilească), fond care să fie recuperat în 2—5 ani, prin obținerea de economii mult mai mari la prețul de cost. Astfel soluționată problema finanțării, s-ar realiza implicit și grăbirea ritmului de introducere a progresului tehnic.

COLABORARE STRINSĂ INTRE UZINE, INSTITUTELE DE CERCETĂRI DEPARTAMENTALE ŞI CELE ALE ACADEMIEI

PRACTICA de pînă acum a reliefat necesitatea unei strînse legături, unei colaborări efective pe linia cercetării științifice între uzină și institutele departamentale, catedrele din învățămîntul superior și institutele Academiei Republicii Socialiste România. De altfel, pe această cale, au fost rezolvate, în decursul anilor, multe teme valoroase, creîndu-se o legătură firească între cercetarea **fundamentală și cea aplicativă. Ceea ce** preocupă în prezent sînt întărirea și dezvoltarea acestei colaborări în mod organizat, înlăturarea deficiențelor care au frînat, în unele cazuri, respectarea de o parte sau de alta a unor obligații asumate. În ce mod se poate organiza mai eficient această colaborare ?

Ing. PAMFIL ILIESCU : Consider că **forma cea mai rodnică de colaborare a cercetătorilor din uzină cu oamenii de știință, institutele de cercetări sau din învățămîntul superior este cea a contractelor încheiate între ele, cu obligații precise.** În aceeași ordine de idei, **socot utilă participarea unor oameni de știință consacrați în calitate de conducători ai unor secții de specialitate din cadrul laboratorului, cît și în calitate de consilieri în cadrul consiliului tehnico-științific al întreprinderii.**

Ing. TEODOR HAS : În dezvoltarea cercetărilor fundamentale este necesar să se acorde o importanță mai mare problemelor care derivă din cercetările aplicative din uzine. În această direcție,

consider utilă angajarea cu o jumătate de normă în marile uzine a unor cercetători științifici din institutele Academiei, care să sprijine munca de cercetare tehnico-științifică și să țină legătura permanentă cu institutele centrale. Totodată, **ar trebui să se consemneze într-un fel obligația cercetătorilor care au rezolvat probleme de cercetare legate de anumite uzine, să le viziteze periodic, după terminarea lucrării respective, pentru a sprijini aplicarea rezultatelor obținute în faza de laborator.**

Pentru ca inginerii constructori de mașini să fie la curent cu rezultatele noilor cercetări fundamentale, consider necesar să se organizeze, periodic, în uzine, simpozioane ale cercetătorilor științifici ai Academiei și ai institutelor centrale. De asemenea, socot că ar trebui extinsă inițiativa unor uzine și institute de proiectare de a publica buletine tehnice informative și de a face între ele un schimb organizat de publicații.

Ing. IULIUS LUPESCU : În colaborare cu institutele departamentale și cele ale Academiei Republicii Socialiste România, găsesc că metoda adoptării unor teme comune de cercetare, pe bază de contracte, este cea mai nimerită. Temele să fie propuse atît de uzină, cerînd colaborarea institutelor, cît și de institute care urmează să solicite colaborarea cu uzina. În acest fel, uzinele vor elucida mai ușor problemele ce interesează producția — care nu pot fi rezolvate cu forțele ei proprii — iar institutele vor avea asigurate condiții bune de experimentare în uzină.

Bine ar fi ca unii cercetători valoroși să-și desfășoare, în parte, activitatea în laboratoarele marilor uzine, fie în calitate de conducători științifici, fie în calitate de colaboratori.

★

Toți participanții la masa rotundă și-au exprimat încrederea că prin organizarea și funcționarea Consiliului Național al Cercetării Științifice activitatea de cercetare va lua un și mai puternic avînt, contribuind mai substanțial la ridicarea nivelului tehnic al producției, la dezvoltarea și mai impetuoasă a economiei noastre naționale.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

NOTA REDACȚIEI : — În legătură cu modul de organizare și dezvoltare a activității de cercetare științifică în uzine, solicităm, în continuare, părerile altor colaboratori din fabrici, uzine și instituții centrale.

ACORDURI...

• La 22 ianuarie s-au semnat la București Acordul comercial de lungă durată pentru perioada 1966—1970 și Protocolul privind livrările de mărfuri în anul 1966 între Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană.
Volumul livrărilor reciproce în perioada 1966—1970 crește cu 44% în comparație cu cel prevăzut în Acordul comercial de durată din perioada precedentă.

• La data de 25 ianuarie s-a semnat Acordul comercial de lungă durată, pentru perioada 1966—1970, între Republica Socialistă România și Republica Populară Ungară, care prevede o creștere de peste 20% față de volumul schimbului stabilit în Acordul comercial de durată pe perioada 1961—1965.
În aceeași zi a fost semnat și Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1966.

ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Întreprinderea „Mașinimport" a încheiat recent un contract cu firma Pepsi-Cola G.m.b.H. din Offenbach/Main (R. F. Germană) privind importul unei instalații pentru prepararea de băuturi răcoritoare tip Cola, cu o capacitate de 6 000 de tone pe an.

• Cu întreprinderile „Soiuzchimexport" din Moscova, „Chemolimpex" din Budapesta, „The General Company for Trading and Chemicals" din Cairo, „Chimimport" a încheiat contracte pentru exportul a 28 000 de tone de carbid, iar cu firma olandeză „Holzhaus Overseas Trading" din Amsterdam — un contract pentru livrarea a 100 de tone de fluosilicat de sodiu. Alte contracte prevăd exportul a 2 800 de tone de fenol în Austria, Italia, R.S.F. Iugoslavia, Norvegia, Suedia.

• Contracte de import semnate de „Technoimport" prevăd importul unui set de echipament electric auto și piesele de schimb pentru acest echipament de la firma „ISKRA" din R.S.F. Iugoslavia, a unui spectrometru de la firma „Grub Parsons" din Anglia, a 200 000 mp de carton suport foto alb baritat de la firma „IMEXCO" din Italia, precum și pînze circulare de ferăstrău cu plăcuțe din metal dur de la firma „Franz Lipowsky" din Austria.

• Întreprinderea „Românoexport" a încheiat noi contracte pentru exportul în Libia a 500 000 ml de țesături din celofibră și bumbac, 100 000 ml de țesături de mătase artificială și 50 000 de perechi de încălțăminte diversă.

• „Mineralimportexport" a angajat exportul a 35 000 mp de geamuri în Canada, Etiopia, Kenya, și a livrat 19 000 mp de geamuri în Canada și Irak. Alte livrări efectuate au cuprins : 190 de tone de minereu de mangan în R. D. Germană, 50 de tone de feldspat în Izrael, 48 de tone de polietilenă în R. P. Bulgaria și R. S. Cehoslovacă, produse din P.V.C. în U.R.S.S., 3 560 de tone de sare în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Ungară.

• În perioada 3—18 ianuarie 1966, Întreprinderea „Exportlemn" a semnat contracte pentru livrarea de mobilă în Anglia, Austria, Franța, R. F Germană, S.U.A., 300 de tone de plăci fibrolemnoase dure în Kuweit, 466 mc de lăzi de fag în Cipru, 140 mc de plăci aglomerate în Tunisia, scaune în Anglia, Norvegia, S.U.A.

• Întreprinderea „Mașinexport" a perfectat exportul în Libia a 37 de tractoare de 52 și 65 C.P.

• În portul Constanța au sosit din import 12 250 de tone de minereu de fier din India și Grecia, 648 de tone de țevi pentru construcții și 215 tone de cauciuc sintetic din Japonia, 500 de tone portocale din Grecia, 416 tone de lămîi din Liban, 500 tone de rafie din Republica Malgașă, 300 de tone de extract de valonee din Turcia.

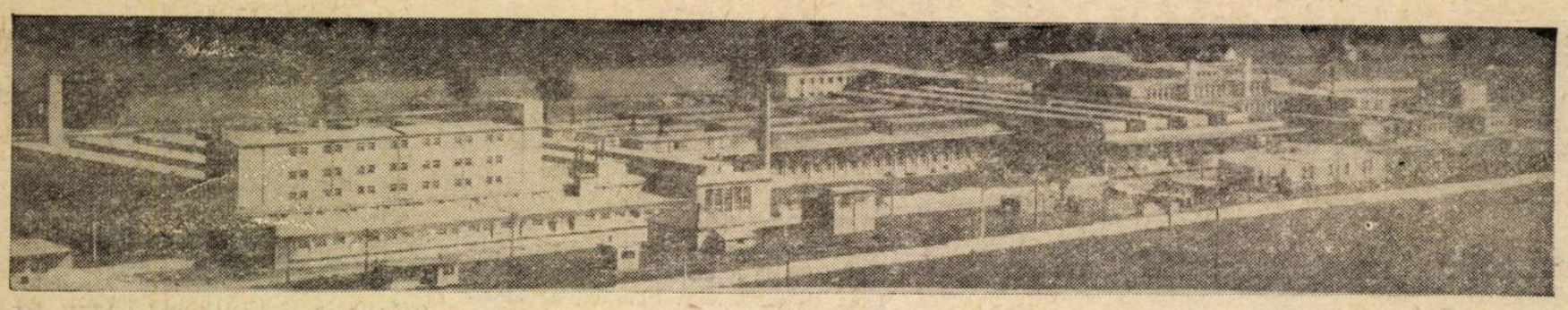

Fabrica de sticlă și faianță-Sighișoara.

FILE DE MONOGRAFIE

SIGHIȘOARA

VECHIMEA acestei localități este atestată de vestigiile caracteristice epocii bronzului, descoperite în vecinătatea actualului oraș, pe „Dealul Turcului". Datorită amplasării sale la răscrucea unor drumuri străbătute de numeroși călători și negustori, așezarea cunoaște o deosebită înflorire, încă din perioada premedievală, transformîndu-se din localitate rurală într-una urbană, locuită de meșteșugari și negustori.

Datorită dezvoltării meșteșugarilor se organizează aici 19 bresle. Acestora li s-au dat în pază cele 14 turnuri ale cetății, care poartă numele breslei: Turnul măcelarilor, fierarilor, aurarilor etc. În 1367 așezarea capătă titlul de „oraș liber".

● De la „turnul cu ceas" la...

BOGATA istorie a Sighișoarei este prezentată vizitatorilor orașului (în secolul al XVI-lea avea circa 2 500 locuitori) prin exponatele din muzeul amenajat în Turnul cu ceas (înalt de 60 m), construit în secolul al XIV-lea. În anul 1648 ceasul din turnul amintit a fost completat de un meșter din partea locului cu un dispozitiv care asigură, la fiecare miez de noapte, apariția unei statuiete, înaltă de 1 m, simbolizînd ziua respectivă din săptămînă (dispozitivul este prevăzut cu 7 asemenea statuiete). După un repaus de peste 100 de ani, ceasul, cu întregul său dispozitiv, a fost repus, recent, în funcțiune de un electrician din Sighișoara.

În muzeul din turnul amintit, vizitatorului îi sînt prezentate exponate cu privire la viața cetății (cutremurul din 1668; incendiul din 1676 — cînd întreaga așezare a fost mistuită de flăcări, moravurile medievale etc.).

Valoarea turistică a orașului este sporită de faptul că în zonă se găsesc numeroase monumente istorice din care se remarcă în mod deosebit: **cetatea medievală** — înălțată în secolul al XII-lea; **biserica din deal** — construită în secolul al XIV-lea (calea de acces spre acest monument istoric este asigurată de o scară de lemn cu 174 de trepte, trasată printr-un tunel din bîrne, construit în anul 1654) și **biserica mănăstirii** — amplasată pe același deal, dotată cu o orgă datînd din anul 1680.

Avînd în vedere valoarea turistică a Sighișoarei, gospodarii orașului inițiază diferite acțiuni. În acest sens a fost solicitat sprijinul unor specialiști în probleme de arhitectură, muzeistica, construcții și istorie care, prin studiile și investigațiile făcute la un număr de aproximativ 100 case, au scos în evidență culoarea dominantă a pereților, utilizată în evul mediu, vîrsta clădirilor etc. În scopul asigurării unui pitoresc de înalt nivel, edilii orașului au luat legătura cu „Colorom"-Codlea pentru ca specialiștii acestei unități industriale să asigure obținerea unor culori similare ca nuanță cu cele folosite în vechea cetate.

O dată cu revopsirea zidurilor s-au luat măsuri ca și acoperișurile ce intră în reparații să se facă din șindrilă. Pentru reconstituirea imaginii vechii cetăți nu au fost uitate nici „spațiile verzi", care, în trecut, împodobeau așezarea. Alături de cele 13 ha ocupate de parcuri și zone verzi existente în Sighișoara, silvicultorii se ocupă de efectuarea unor replantări în bătrînul parc al cetății. Aspectul cetății va fi reîntregit prin refacerea vechii piețe comerciale.

Ținînd seama de atracția pe care o exercită Sighișoara asupra turiștilor, al cărui număr crește an de an, nu ar fi lipsit de interes ca în vechile turnuri, alături de muzee, în urma unor studii bine documentate, să fie deschise unități comerciale care să asigure valorificarea unor produse de artizanat, caracteristice.

Prin grija factorilor în competența cărora intră gospodărirea orașului, anul trecut s-a deschis în oraș un important complex turistic compus dintr-un hotel cu 128 locuri, un restaurant, un bar, o braserie și o terasă de vară. Prin amenajarea unităților hoteliere și de deservire, bătrîna cetate Sighișoara își va merita din plin denumirea de „perlă a Tîrnavei", făcîndu-și, pe bună dreptate, loc în ghidurile turistice.

● ...turnurile cetății de sticlă

ALĂTURI de turnurile medievale, în apropierea Sighișoarei se înalță turnurile Combinatului de faianță-ceramică și sticlă. Aici se obține aproape întreaga producție de faianță și ceramică a țării. Combinatul se întinde pe 18 ha. În combinat sînt automatizate toate operațiunile. Cu toate acestea, arta tradițională face casă bună cu tehnica modernă; sectorul de creație, avînd ca sursă folclorul, este locul unde operațiunile se fac tot manual. Priceperea meșteșugarilor sighișoreni are răsunet în toată țara, aproape fiecare casă de la sate sau orașe avînd cîte ceva din frumosul creat în cetatea faianței și sticlei.

În Sighișoara, pe locul unui minuscul atelier de produse textile, a fost ridicată o fabrică de textile a cărei producție de mătase, comparativ cu nivelul producției realizate de vechiul atelier, este de 15 ori mai mare, de 8 ori la țesăturile de lînă și de circa 3 ori la cele de bumbac.

În oraș, alături de liniile arhitectonice și porțile mari, grele, sculptate, caracteristice evului mediu, întîlnim blocuri noi, moderne, care totalizează circa 300 apartamente, 4 școli noi cu 6 000 de elevi.

În pas cu evoluția orașului se dezvoltă comerțul de stat, care și-a modernizat rețeaua, operațiune căreia au fost supuse peste 40 de unități comerciale.

Sighișoara este acum legată de Brașov și Tg. Mureș prin șoseaua națională nr. 13 ale cărei lucrări de modernizare au fost de curînd încheiate. Prin lungimea ei (179 km) aceasta are o importanță economică deosebită, iar prin faptul că străbate o serie de zone pitorești, este mult frecventată de turiști.

Ion ISTRATE

Vedere panoramică parțială a Sighișoarei. În stînga: turnul cu ceas.

CURIER

● Produse noi

● TROLIUL REVERSIBIL DE 1 300 KG **a început să fie construit în serie la Uzina „Unio" din Satu Mare,** iar Trustul minier „Aurul"-Brad a și putut consemna calitățile primelor exemplare: productivitate mărită cu 20% față de troliile precedente, o mai mare siguranță în exploatare.

● ȘASE MODELE NOI, ÎN 30 DE POZIȚII COLORISTICE, se înscriu ca prim bilanț în acest an al luptei pentru o calitate superioară a produselor **la Întreprinderea „Textila" din Pitești.**

● Înainte de termen

● **Complexul de la Tîrgu Jiu al industriei materialelor de construcții s-a îmbogățit cu o nouă unitate industrială, respectiv, cu Fabrica de var.** Prima linie tehnologică pusă în funcțiune va realiza o producție anuală de 105 000 tone.

● Se apropie momentul în care necesitățile industriei de echipament electric de înaltă tensiune vor fi mai larg asigurate. Faptul se explică prin **începerea probelor tehnologice la fabrica specializată în acest domeniu, construită pe lîngă Uzina „Electroputere" din Craiova.**

● **O nouă centrală termică** vine să livreze aburul industrial necesar întreprinderilor de industrie alimentară din Mediaș. Construită lîngă Fabrica „Salvoconserv" din localitate, centrala are o capacitate de 3240 kg de abur industrial pe oră.

● Șantiere tinere

● AMPLIFICAREA COMPLEXULUI DE INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI DE LA RÎMNICU-VÎLCEA. Noua stație de epurare a apei care se construiește aici va rezolva deplin cerințele complexului.

● CONSTRUCȚIA UNEI NOI SECȚII LA FABRICA DE CONSERVE DIN BUFTEA. Profilată pe prepararea tomatelor, secția va produce anual 1 000 de tone de pastă.

● Obiective de servire a populației

● În noul cartier **Țiglina-Galați** a fost dat în folosință **al doilea complex comercial și de deservire** compus din unități alimentare, bucătărie de bloc, restaurant și unități ale cooperației meșteșugărești.

● Pentru acest an este prevăzută **în regiunea Hunedoara** construcția a **50 de unități noi ale cooperației meșteșugărești.**

● **În regiunea Bacău,** pe lîngă cooperativele de consum, vor fi create **115 unități** care vor satisface necesitățile țăranilor privind confecțiile de comandă, reparațiile utilajului de uz casnic.

CURSURILE POSTUNIVERSITARE-

(Urmare din pag. 1)

și să fie în stare să-l folosească. Actualizarea cunoștințelor și folosirea lor e problemă a fiecărui absolvent. De văzut este ce fel și în ce formă i se poate da un sprijin în acest scop. Consider că acest sprijin trebuie să constituie un accesoriu în sarcina de ținere la curent cu problemele timpului.

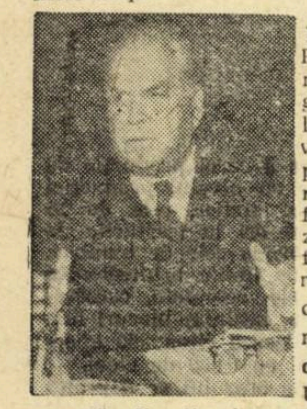

Prof. univ. I. MĂRCULESCU : Pentru ridicarea nivelului de pregătire a cadrelor care activează în întreprinderi și aparatul de stat, se folosesc în prezent asemenea forme ca doctoratul, diferite cursuri și seminarii organizate de ministere etc. Un anumit rol în această direcție l-au avut și cursurile postuniversitare, dar care au fost organizate numai pentru ingineri. Experiența acestor cursuri pledează însă pentru organizarea unor asemenea cursuri și pentru economiști, necesitate și oportunitate determinate de complexitatea sarcinilor și problemelor care se pun astăzi pentru perfecționarea activității economice în toate sectoarele de activitate economică. Asemenea forme de pregătire se practică și în alte țări. De exemplu, în Franța există Institutul francez pentru formarea și perfecționarea conducătorilor de întreprinderi.

V. ANGHELESCU : Dezvoltarea continuă a științei și tehnicii face ca o parte din cunoștințele căpătate să se perimeze rapid. Rutina și închistarea nu conduc la dezvoltarea gîndirii creatoare, nici a practicii. Apare mai curînd, la unele cadre, un fenomen pe care, în mod plastic, l-am putea denumi „îmbătrînire" profesională.

În multe țări specialiștii din producție revin din cînd în cînd pentru anumite perioade de timp — o lună sau două — în institutele de învățămînt, pentru a lua cunoștință de problemele noi care se ridică în specialitate.

În domeniul disciplinelor economice se conturează tot mai mult direcții noi de dezvoltare, pe linia folosirii matematicii și ciberneticii, a perfecționării formelor și metodelor de conducere și planificare, a raționalizării, mecanizării și automatizării muncii administrative, ceea ce necesită o informație temeinică curentă, la zi, pentru absolvenții învățămîntului economic.

Conf. univ. C. PINTILIE : Fie că-l numim „uzură morală", fie că-l denumim „îmbătrînire profesională", pericolul este mare și pentru prevenirea lui sînt necesare măsuri eficace. Dacă avem în vedere că unii economiști au terminat cursurile Institutului de științe economice cu 8 sau chiar 15 ani în urmă și dacă ținem seama de progresele învățămîntului nostru de atunci și pînă astăzi, concluzia este firească.

Conf. univ. D. MĂRGULESCU : După părerea mea, necesitatea cursurilor postuniversitare pentru economiști apare în mod axiomatic. Desigur că perfecționarea continuă a economiștilor din instituții și întreprinderi poate și trebuie să urmeze mai multe căi. Una dintre aceste căi ține de **preocuparea individuală** pentru tot ceea ce este nou în domeniul specialității. A doua cale care se impune și pe care, pe bună dreptate, o discutăm acum, este perfecționarea specialiștilor din întreprinderi în chip organizat, ca **formă organizată de stat, prin cursurile postuniversitare.**

Conf. univ. AL. GHEORGHIU: Aș adăuga la cele de mai sus cîteva considerente. Există absolvenți ai învățămîntului economic de acum 8—10 ani sau mai mulți. Acestor absolvenți le lipsesc o serie de cunoștințe deosebit de importante cerute de dezvoltarea economică, cum ar fi : cunoștințele de matematică, de calcul economic, organizarea producției și altele, care atunci nu erau cuprinse sau erau prea puțin reflectate în planul de învățămînt. O altă categorie o constituie absolvenții din seriile mai recente, cărora le lipsesc o serie de cunoștințe legate de progresul rapid al științei și tehnicii în etapa actuală.

Întrucît cunoștințele căpătate în școală devin anacronice în proporție de 50% — după cercetările unor savanți — în mai puțin de 10 ani se impune împrospătarea și completarea cunoștințelor absolvenților pentru ca aceștia să facă față cerințelor dezvoltării economice.

În afară de aceasta, în mod distinct se pune problema cadrelor de conducere, care trebuie înarmate cu cele mai înalte și mai noi cunoștințe în diferite domenii și compartimente ale activității economice. Toate acestea, după părerea mea, nu pot fi rezolvate printr-o singură soluție ; se impun o acțiune pe un front larg, ca și **o serie de măsuri diferențiate.**

Nu ar fi lipsit de interes, de pildă, dacă s-ar efectua studii statistice, care să ofere un tablou sintetic al situației cadrelor de economiști existenți în economia noastră, din punct de vedere al pregătirii, al anilor cînd au absolvit, al duratei de școlarizare etc. S-ar putea astfel determina și cunoștințele care sînt necesare și direcțiile de orientare în diferențierea formelor de perfecționare a pregătirii acestor cadre.

● O NOUĂ CALIFICARE SAU PERFECȚIONAREA CELEI CĂPĂTATE?

REDACȚIA : După cum se știe a existat o formă de învățămînt postuniversitar tehnico-economic, destinat pregătirii inginerilor-economiști ; el a funcționat pe lîngă Institutul Politehnic-București.

Întrucît majoritatea cadrelor didactice care participă la această discuție au predat la această formă, ar fi util să se refere la experiența dobîndită, trăgînd concluzii cu privire la rolul și organizarea învățămîntului postuniversitar pentru economiști.

Conf. univ. D. MĂRGULESCU : În organizarea învățămîntului postuniversitar este necesar să se afirme de la început o concepție de **principiu, unitară,** în această acțiune trebuind să ne ghidăm după aceleași coordonate generale în toate specialitățile. În ce privește învățămîntul postuniversitar tehnico-economic, eficiența acestor cursuri, după părerea mea, nu a fost cea scontată.

Cauza principală a constat în faptul că s-a urmărit predarea cunoștințelor economice în condițiile lipsei în prealabil a unei pregătiri economice temeinice, ceea ce a făcut practic irealizabil un salt calitativ în formarea gîndirii economice la ingineri.

Conf. univ. C. PINTILIE : Eu sînt de părere că învățămîntul postuniversitar, așa cum a fost organizat, a dat anumite rezultate, mai ales pe linia orientării gîndirii economice a inginerilor care au absolvit aceste cursuri.

Trebuie să relevăm o serie de aspecte ce țin de modul de organizare a învățămîntului postuniversitar și din care putem trage unele concluzii utile. Astfel :

- rezultate mai bune s-au obținut la cursurile de zi, în timp ce la cursul fără frecvență ele au fost mult inferioare ;
- nu au fost create condiții suficiente desfășurării învățămîntului, nu au existat cursuri scrise, examenele fiind pregătite pe baza notițelor luate la curs ;
- partea preponderentă a cursurilor, mai ales tehnice, a constituit-o, așa cum au arătat și unii absolvenți, reluarea cunoștințelor predate în facultate, cînd ar fi trebuit să predomine cele noi.

Subliniez acestea întrucît de **conținutul predării depinde în cea mai mare măsură succesul învățămîntului postuniversitar** economic.

REDACȚIA : Aceste deficiențe nu țin cumva și de însăși orientarea care s-a dat cursurilor postuniversitare, de a da inginerilor, după ce s-au format ca atare, o nouă pregătire, cea economică ? Care trebuie să fie menirea cursurilor postuniversitare : de a conferi o nouă specialitate sau de a continua și perfecționa specialitatea căpătată în facultate ?

Conf. univ. ing. I. STANCIOIU: Din discuțiile de pînă acum s-a desprins ideea că forma de pregătire prin cursuri postuniversitare trebuie să fie universală sau aproape universală pentru diferite specialități.

Trebuie să subliniez că pregătirea de ingineri economiști nu reprezintă, în forma actuală, o specializare în înțelesul în care s-a privit această problemă în discuția de pînă acum, ci o **pregătire de bază a unei profesiuni noi, o nouă calificare,** aceea de inginer-economist.

Această profesiune de inginer-economist s-a consacrat în ansamblul celorlalte profesiuni, în multe țări. În Statele Unite, de exemplu, potrivit unor relatări din publicațiile de specialitate, se pregătesc astfel de ingineri pentru producție, sau ingineri de producție, iar în Uniunea Sovietică se pregătesc, de asemenea, ingineri-economiști.

Perioada scurtă a experienței de pregătire a inginerilor-economiști prin cursuri postuniversitare la noi în țară și neanalizarea completă a rezultatelor nu ne permit să tragem concluzii definitive. Practica industrială și economică dovedește însă că este necesară prezența inginerilor-economiști.

Prof. univ. I. MĂRCULESCU : Nu ar fi mai bine să se organizeze o secție sau o facultate de ingineri-economiști la Institutul Politehnic ? Cursurile postuniversitare trebuie să aibă o altă menire.

Conf. univ. ing. I. STĂNCIOIU: Sînt de acord cu această idee. Consider că este posibilă pregătirea inginerilor-economiști sub această formă, cu mențiunea că timpul de studii să fie de șase ani și practica în producție mult mai temeinică. Iar pregătirea prin cursurile postuniversitare să se facă pentru ingineri așa cum s-a preconizat aici, în domeniul specialității lor.

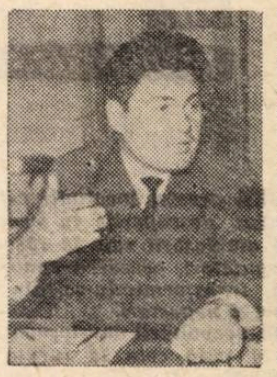

Conf. univ. V. V. TOPOR : Apreciez ca foarte bună ideea de a se organiza în cadrul învățămîntului obișnuit universitar astfel de secții. Cu un singur amendament însă: ca ele să pregătească **ingineri-organizatori** și nu ingineri - economiști, întrucît primii își au locul lor bine precizat în producție. După părerea mea, învățămîntul postuniversitar, indiferent ce formă ar lua, nu poate să confere **o nouă calificare, ci numai o specializare,** în domeniul în care s-a format.

Sistemul învățămîntului universitar existent — după părerea mea — **este suficient** și nu este nevoie să introducem o nouă verigă pe linia ierarhică a învățămîntului nostru universitar.

Conf. univ. L. TÖVISSI : Rostul unor forme de învățămînt postuniversitar îl văd nu în reîmprospătarea cunoștințelor absolvenților, ci în modernizarea și actualizarea lor în anumite domenii speciale (cum ar fi, de exemplu, folosirea mașinilor electronice de calcul și, în general, mecanizarea și automatizarea evidenței și a calculului economic, pentru unele specializări mai înguste în domeniul problemelor moderne ale conducerii și organizării producției și a muncii, ale gestiunii întreprinderilor). De aceea cred că în cadrul acestor forme de învățămînt postuniversitar nu este cazul să se facă o nouă specializare a cursanților sau să se dea o nouă calificare absolvenților, indiferent că sînt ingineri sau economiști.

Eu consider că problema esențială este **pregătirea temeinică a viitorilor economiști în primul rînd în timpul facultății.** Este esențial pentru munca economiștilor ca absolvenții să fie formați în institut cu o gîndire economică independentă, să fie în stare să se documenteze la locul de producție și să aplice cunoștințele căpătate, să găsească soluții noi acolo unde ele se cer. De aceea, condiția esențială este continuarea îmbunătățirii conținutului învățămîntului superior în cadrul institutului, **modernizarea, perfecționarea și ridicarea acestui învățămînt pe o treaptă superioară.**

Prof. univ. M. A. LUPU : În legătură cu problema pregătirii prin cursuri postuniversitare a inginerilor-economiști, cred că pretenția că inginerului poate să i se dea, prin cursuri de doi ani, o altă calificare, cea de economist, este greu să fie admisă dacă nu chiar nerealizabilă. Formarea de ingineri-economiști a fost necesară într-o anumită etapă. Astăzi trebuie să mergem pe linia specializării de sine stătătoare a economiștilor, a matematicienilor, a inginerilor. La baza îndeplinirii sarcinilor complexe legate de conducerea științifică a producției, trebuie să stea nu împerecherea specialităților, nu înlocuirea unuia de către altul, ci colaborarea strînsă între economiști, ingineri și matematicieni. Aceasta presupune, repet, specializarea de sine stătătoare în timpul facultății ca și în perioada de după absolvire a celor trei profesii distincte, creîndu-se încă din timpul facultății posibilități de colaborare prin cuprinderea în planurile de învățămînt a unor discipline de legătură care să formeze baza acestei conlucrări.

● ORGANIZAREA CURSURILOR — PROBLEMĂ COMPLEXĂ

Trebuie o anumită selecție!

REDACȚIA : Cele discutate pînă acum oferă, cred, o bază largă de discuție pentru abordarea în continuare a unor aspecte legate de forma și conținutul învățămîntului postuniversitar pentru economiști. Cum să se facă recrutarea cursanților, care ar trebui să fie modul de organizare a acestui învățămînt, cum

MIJLOC DE PERFECȚIONARE A PREGĂTIRII ECONOMIȘTILOR

să fie orientate programele de învățămînt, durata de școlarizare, sînt numai cîteva dintre problemele care se pun.

Conf. L. TÖVISSI: În cazul în care se ajunge la concluzia necesității organizării unor cursuri postuniversitare pentru anumite specializări, cred că este necesară o riguroasă **selecție** fără de care nu se va putea asigura eficacitatea acestor cursuri. Admiterea la asemenea cursuri ar putea avea loc pe baza unui concurs, prin care să se verifice nivelul de cunoștințe al candidatului, fiind admiși cei care vor îndeplini condițiile prevăzute și în limita unui anumit număr de locuri.

La aceste cursuri este bine **să participe economiști** și îndeosebi acei economiști care lucrează în specialitate, în funcții economice.

Conf. AL. GHEORGHIU: Aș completa cele spuse de tov. L. Tövissi arătînd că învățămîntul postuniversitar, **ca formă de stat, organizată,** trebuie să se adreseze mai ales acelor cadre care, în virtutea funcției pe care o îndeplinesc în aparatul economic, au nevoie, în primul rînd, de cunoștințe moderne, de ultimele cuceriri ale științelor în domeniul lor de activitate. Și, întrucît numărul lor este mare, aceasta presupune selecționarea lor pe baza unui examen de admitere.

Conf. D. MĂRGULESCU: După părerea mea, nu este bine să se recurgă la sistemul examenului de admitere și nici la un alt sistem similar. Aceste cursuri trebuie să fie înțelese ca o problemă întîi legată de **competența exercitării funcției** deținute, și în al doilea rînd, ca o **posibilitate de avansare** în muncă pentru cel care urmează aceste cursuri.

De aici izvorăște, practic, soluția ca pentru cursurile postuniversitare economice să fie făcută o recomandare din partea conducerii întreprinderilor sau a forurilor tutelare, după caz.

I. ANDONE: De asemenea, și eu sînt de părere că nu este oportun un examen de admitere. Într-adevăr, absolventul unui institut economic a terminat învățămîntul superior în perioade cînd acesta avea durate diferite: trei, patru sau cinci ani. Dar să nu uităm că cei care au terminat facultatea mai de multă vreme au căpătat pe baza practicii o anumită experiență în producție.

Eu apreciez că la aceste cursuri să fie atrase asemenea cadre cum ar fi: directori, contabili șefi, șefi de serviciu, economiști care au o vechime de minimum cinci ani în întreprinderi. De ce m-am gîndit la asemenea cadre? Pentru că ei, fiind coordonatori ai unor compartimente economice, pot transmite cunoștințele nou acumulate și, eventual, pot să se ocupe de organizarea unor cursuri de perfecționare la nivelul întreprinderii, întrucît învățămîntul postuniversitar, inevitabil, nu va putea cuprinde pe toți economiștii.

Formativ sau informativ?

REDACȚIA: Organizarea cursurilor postuniversitare impune elucidarea următorului aspect al problemei: care trebuie să fie concepția și planul de învățămînt al acestor cursuri?

Conf. V. V. TOPOR: După părerea mea, în învățămîntul postuniversitar, nu are nici un rost să repetăm ceea ce s-a spus cursanților la facultate. În viitor, în cadrul acestor forme de învățămînt, cursanții trebuie să primească o **sumă de cunoștințe noi,** iar pentru aceasta organizarea unor conferințe mi se pare cea mai potrivită. Nu e necesar ca un cadru didactic să predea un curs de la A la Z, ci ca prelegerile să fie axate pe anumite probleme, dintre cele mai noi ale științei respective.

De aceea, eu nu aș vedea organizarea acestui învățămînt postuniversitar după tipicul facultăților, întrucît el este un învățămînt de specializare. Ar trebui să existe mai multe forme de învățămînt postuniversitar, după fiecare profil. De pildă, pentru economiștii din întreprinderi, cred că ar fi potrivită crearea unui curs de gestiune a întreprinderilor cu mai multe discipline, cu tot ceea ce a intervenit nou în acest domeniu.

Prof. I. MĂRCULESCU: Cursurile postuniversitare trebuie într-adevăr să reflecte noul în materie economică, să comenteze noile idei, noile metode și procedee din țară și străinătate, să trezească interesul pentru lărgirea și adîncirea cunoștințelor, prin studierea a tot ce se publică în literatura de specialitate, prin cercetări personale etc.

Cursurile trebuie îndreptate către ideile noi în materie de tehnologie, planificare, finanțe, contabilitate, calcul economic, cibernetică, organizarea științifică a muncii etc.

Conf. D. MARGULESCU: Părerea mea este că în organizarea predării **trebuie să ținem seama de anumite etape.** Bunăoară într-un an, doi sau trei va fi necesar pentru o serie de economiști ca la aceste cursuri postuniversitare economice să fie reluate pe scară mai largă unele cunoștințe, chiar la nivelul facultăților, cunoștințe care lipsesc acestor economiști. Mai tîrziu, după scurgerea acestei etape, accentul trebuie pus pe formarea posibilității de analiză, de studiu și documentare a cursanților în literatura internă și externă.

În ce privește pe conducătorii de întreprinderi sau șefii unor servicii, **să li se** predea probleme privind **principiile** moderne de organizarea muncii, folosirea instrumentului matematic, statistica economică etc., metode moderne de conducere, de contabilitate, ca și cunoștințe în problemele teoriei generale.

Conf. C. PINTILIE: Ținînd seama de progresul însuși al învățămîntului nostru superior economic, ar fi util să îmbinăm perfecționarea cu împrospătarea cunoștințelor. Nu trebuie să rupem cele două cerințe, ci este necesar să le îmbinăm. Pentru 80% din economiștii din întreprinderi, absolvenți mai vechi ai institutului, dacă ar veni la cursurile universitare la nivelul cunoștințelor și exigențelor lor actuale, ar egala, cred, cu un curs de perfecționare. În unele cazuri am putea deci să predăm la aceste cursuri ceea ce dăm și studenților.

În ceea ce privește disciplinele ce ar trebui predate, este evident că ponderea cea mai mare trebuie s-o aibă disciplina de specialitate, în vederea specializării cursantului într-un anumit sector, astfel ca el să poată cunoaște tot ceea ce este nou. Concomitent însă trebuie să-i dăm și **cursuri de graniță,** care să-i dezvolte orizontul de înțelegere și pătrunderea profundă în complexitatea problemelor legate de dezvoltarea economiei noastre. Să acordăm deci atenție, în afara disciplinelor economice, matematice, și **disciplinelor psihologice, sociologice.**

Conf. AL. GHEORGHIU: Asociindu-mă părerii că învățămîntul postuniversitar va trebui să se axeze pe transmiterea a ceea ce e nou în științele economice și că trebuie serios analizată problema seriilor mai vechi de absolvenți, consider că disciplinele ce se vor preda trebuie să fie restrînse ca număr, iar problemele actuale, ca de pildă: **matematicile superioare, calculul economic, organizarea științifică a întreprinderii, probleme de cibernetică** etc. să aibă o pondere precumpănitoare.

Cred, de asemenea, că sînt necesare și cunoștințe de tehnologie, în ramura în care lucrează respectivii tovarăși, mai ales pentru seriile vechi. De asemenea, consider că acest învățămînt trebuie profilat pe ramuri pentru a fi cît mai eficient și a răspunde necesităților cadrelor care activează în economie.

Cu sau fără frecvență?

Conf. V. V. TOPOR: În desfășurarea perfecționării sînt de preferat **cursuri scurte** (3 luni), **cu frecvența obligatorie.**

Aceste cursuri se pot repeta la anumite intervale de timp, după caz.

Conf. D. MĂRGULESCU: Părerea mea este că în condițiile actuale — și poate mulți ani încă de aici înainte — **nu este oportună organizarea unui curs postuniversitar cu frecvență** pentru economiști. Un curs postuniversitar fără frecvență ar crea posibilitatea participării unui număr mai mare de cadre pentru care se impune perfecționarea; în al doilea rînd, nu s-ar aduce prejudicii exercitării însăși a funcțiilor în care se găsesc oamenii și nici cheltuieli prea mari economiei naționale.

Durata ar putea fi de un an și jumătate și poate chiar doi ani, asigurîndu-se condiții mai largi decît pentru învățămîntul **fără frecvență** universitar, înțelegînd prin aceasta dreptul la un concediu mai mare pentru cei înscriși la aceste cursuri (eventual un concediu de trei luni, în două etape, care să permită audierea cursurilor mai dificile și desfășurarea în bune condițiuni a unor examene). De asemenea, este necesară verificarea cunoștințelor printr-un șir de examene în această perioadă, pe grupe de discipline, audierea unor cursuri mai dificile, contactul sistematic cu cadrele didactice care se ocupă de acești cursanți, consultații în privința lucrărilor, schimburi de păreri prealabile. Am în vedere chiar și organizarea unor expuneri în principalele centre universitare. Organizarea trebuie să aparțină institutului de specialitate.

Conf. C. PINTILIE: Sînt în situația de a emite o a treia opinie: eu cred că trebuie să apreciem și să rezolvăm această problemă **în mod gradat.** Într-un prim stadiu, trebuie să promovăm cursuri cu frecvență, în care să pregătim materialul obligatoriu pe care să-l predăm cursanților, să elaborăm cursurile necesare. După aceea, vom putea trece la cursuri fără frecvență cu siguranța că și ele vor da rezultate bune.

Conf. AL. GHEORGHIU: Desigur că soluția cea mai fericită ar fi organizarea unui învățămînt cu frecvență. O soluție acceptabilă însă ar fi organizarea cursurilor postuniversitare ca învățămînt fără frecvență, dar, pe anumite intervale, de 2—3 luni, cursanții să fie obligați să audieze anumite cursuri, să participe la seminarii, să primească și să studieze materiale documentare, bibliografii ș.a.m.d.

Problema perfecționării calificării absolvenților învățămîntului superior trebuie soluționată, și după mine, prin cursuri de perfecționare. Adaug că aceste cursuri ar putea fi **gradate** ca în cazul **matematicienilor** și medicilor, pentru ținerea în actualitate a absolvenților cu problemele specialității lor.

Conf. L. TÖVISSI: Problema trebuie privită distinct în ce privește cursurile postuniversitare ca o formă de învățămînt organizat de stat și alte forme de sprijinire a economiștilor. În ce privește prima formă, se impune de la sine necesitatea cursurilor cu frecvență, cu o durată în funcție de timpul cerut de necesitatea adîncirii specialității.

I. ANDONE: Cei din domeniul practicii, printre care mă număr, sînt de părere că numai, cursurile de zi, conduse de cadre didactice competente, pot asigura pregătirea la nivelul cerut a economiștilor din producție. Din această cauză susținem organizarea unor cursuri de zi, cel puțin pentru început, chiar dacă aceste cursuri necesită cheltuieli mai mari decît cele ce se fac la cursurile fără frecvență.

● CU PRIVIRE LA STIMULENTE: INDEMNIZAȚIE, TITLU SAU... ALTCEVA

Conf. C. PINTILIE: Un principiu pe care nu-l putem omite în dezbaterea problemelor organizării învățămîntului postuniversitar este cointeresarea.

Este necesară crearea unui climat stimulativ, moral și material.

Pentru aceasta, un procedeu nimerit mi se pare stabilirea unei corelații între procesul de perfecționare profesională și promovarea cadrelor din economie.

Dar, mi se pare utilă și **cointeresarea întreprinderilor.** Cum? Grefînd activitatea acestor cursuri și pe necesitatea ca absolvenții, în lucrările lor, să se ocupe de rezolvarea unor probleme economice ce stau în fața întreprinderii sau a organului central respectiv.

Conf. AL. GHEORGHIU: Soluțiile ce se pot găsi pentru cointeresare sînt diferite, dar și eu consider că promovarea în funcții superioare în producție nu poate fi făcută decît cu condiția ca economistul să fi trecut printr-un curs de perfecționare sau învățămînt postuniversitar.

Soluția acordării unei indemnizații sau a unui titlu nu o îmbrățișez; nu trebuie să încurajăm ca automat cei care absolvă aceste cursuri să primească o indemnizație în plus. După părerea mea, ei trebuie să dovedească în funcțiile lor că merită să fie promovați.

Conf. L. TÖVISSI: Vreau să amintesc aici o precizare, care a mai fost făcută în cursul discuției și cu care sînt de acord. Aceste cursuri nu trebuie să ofere o specializare nouă, nici o calificare nouă, nici un titlu nou pentru absolvenții lor. Titlurile universitare căpătate precum și celelalte titluri științifice care există — doctor, doctor-docent — epuizează după părerea mea toată gama de titluri care pot și trebuie să fie acordate. Cei care ar urma cursul postuniversitar propriu-zis, în cazuri strict limitate ar putea primi certificate care să dovedească adîncirea specializării.

I. ANDONE: Este evident că trebuie să existe un element care să deosebească pe cei care promovează aceste cursuri postuniversitare de celelalte cadre economice. Absolvenților acestor cursuri li s-ar putea acorda, de pildă, titlul de **economist expert.**

Prof. M. A. LUPU: Am desprins ca una din concluzii că specializarea trebuie să o dea învățămîntul superior și în această direcție trebuie făcute eforturi mai departe pentru modernizarea acestui proces de pregătire.

După părerea mea, la adîncirea specializării după absolvirea facultății, care așa cum am mai spus, rămîne o problemă mai ales a fiecăruia, trebuie să concure în primul rînd stimulentele legale cu privire la promovare, diferite avantaje etc. Dar și sprijinul în ținerea la curent cu cuceririle științei sub forma organizării de seminarii, simpozioane, sesiuni științifice etc. de către ministere, departamente, mari întreprinderi etc. trebuie să joace un rol mai activ decît pînă acum; ele ar urma să îndeplinească un rol informativ.

Învățămîntul postuniversitar — ca un învățămînt de stat cu rol formativ — acolo unde adîncirea unor specialități o cere, trebuie, de asemenea, folosit potrivit necesităților.

Forma și durata corespunzătoare trebuie stabilite pornind de la eficiența acestor cursuri. Această formă de învățămînt n-ar trebui să apară ca o suprapunere ierarhică față de învățămîntul din facultăți, ci ca o adîncire a specializării în unele domenii strict determinante.

● PUNCTE CONVERGENTE

DEȘI discuțiile au scos la iveală o mare diversitate de păreri în ceea ce privește forma și conținutul organizării cursurilor postuniversitare pentru economiști, ele au relevat o serie de elemente comune de ordin principial, dintre care menționăm:

● Actualizarea și perfecționarea cunoștințelor celor care au absolvit învățămîntul superior și lucrează în economia națională constituie o problemă generală și permanentă. Rezolvarea ei nu trebuie lăsată numai pe seama unor cursuri, de genul celor postuniversitare, ci trebuie să fie o preocupare, în primul rînd, a celor în cauză și a întreprinderilor și instituțiilor unde ei activează.

● Un rol important în stimularea acestei perfecționări ar urma să-l joace și cursurile postuniversitare, organizate nu numai pentru ingineri, medici, ci și pentru economiști.

● Cursurile postuniversitare nu trebuie să confere o nouă specialitate, ci să dezvolte și să perfecționeze pe cea căpătată în facultate și practicată în producție. Lecțiile și programul de învățămînt trebuie astfel orientate încît să prepondereze predarea unor cunoștințe noi, a celor mai noi realizări ale științei și practicii economice în domeniul conducerii și organizării activității economice.

PUNCTE DE VEDERE

CALITATEA PRODUSELOR ȘI INDICATORII VALORICI AI PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

DOCUMENTELE Congresului al IX-lea al P.C.R. au acordat o atenție cu totul deosebită necesității adoptării unor măsuri menite să asigure creșterea substanțială a calității produselor — obiectiv esențial al politicii economice a partidului.

Un rol important pentru îmbunătățirea cointeresării materiale a întreprinderilor și a colectivelor lor în ridicarea continuă a calității produselor are perfecționarea modului în care funcționează principalele pîrghii de plan. În acest context ne propunem să discutăm unele aspecte ale lărgirii semnificației indicatorilor producției industriale.

În prezent eficiența activității unei întreprinderi industriale este apreciată în general în lumina a doi indicatori sintetici: volumul producției și cel al beneficiilor. Faptul că indicatorul producției globale are în practica curentă de planificare o poziție prioritară face ca în stimularea materială a întreprinderii și a salariaților un rol hotărîtor să joace realizarea nivelului planificat al acestuia.

Este cunoscut însă că, în structura sa actuală, indicatorul producției globale industriale — deși este exprimat valoric — nu reflectă în măsură suficientă rezultatele obținute în ridicarea calității produselor.

Pentru înlăturarea acestei deficiențe propunem să fie alcătuit și folosit în paralel și un indicator al producției industriale, capabil să exprime sintetic, mai complet, atît latura cantitativă cît și cea calitativă a activității de producție a întreprinderilor. Cum ar urma să fie alcătuit și cum anume ar urma să acționeze acest indicator pentru a contribui la ridicarea nivelului calitativ al producției?

Rezolvarea acestei probleme necesită unele măsuri tehnico-organizatorice prealabile.

● Sistemul de punctaj. Stabilirea claselor de calitate a producției

ÎN prezent din nomenclatorul de produse și sortimente realizate în industria noastră, numai un număr relativ redus au prețuri sensibil diferențiate pe calități. Deși majoritatea hotărîtoare a produselor se încadrează în condițiile prevăzute de standarde, norme interne sau caiete de sarcini, multe dintre ele se situează totuși în apropierea sau chiar la limitele inferioare ale acestor condiții.

Ținînd seama de această situație, în vederea realizării caracteristicilor fizico-chimice, microbiologice și organoleptice la un nivel cît mai înalt o dată cu creșterea exigențelor la stabilirea normelor de calitate, propunem **perfecționarea și extinderea sistemului de punctaj** — practicat sub diferite forme în unele ramuri ale industriei — astfel ca în funcție de condițiile prevăzute pentru fiecare din caracteristicile enunțate să se atribuie un număr de puncte, ponderat cu importanța cu care fiecare proprietate își aduce aportul la determinarea calității produsului respectiv. Prin însumarea punctelor acordate fiecărei condiții — în raport cu gradul îndeplinirii baremelor acesteia — se va putea exprima global calitatea produsului. În felul acesta calitatea se exprimă prin determinări cantitative.

Este util ca pentru fiecare produs să se stabilească, în funcție de punctajul practic realizabil — potrivit particularităților produsului respectiv — două sau trei clase de calitate. De exemplu, un produs care poate să însumeze în medie 100 de puncte (pragul inferior admisibil fiind de 80 de puncte) poate să fie clasificat în raport cu efortul depus de colectivul întreprinderii în următoarele trei clase: între 80 și 90 puncte — clasa a III-a; între 91 și 99 puncte — clasa a II-a; pentru 100 puncte și peste — clasa I.

● Evaluarea producției în „prețuri de decontare internă ale întreprinderii"

ÎN raport cu aceste clase de calitate a produselor se propune într-o primă etapă (ținînd seama de unele rezultate mobilizatoare înregistrate în ce privește îmbunătățirea calității producției obținute prin aplicarea unor penalizări asupra prețurilor de vînzare cu ridicata de întreprindere) diminuarea corespunzătoare — sub formă de „prețuri de decontare internă ale întreprinderii" — a prețurilor de vînzare cu ridicata de întreprindere, considerînd că numai prețul produselor din clasa I de calitate coincide cu prețurile de vînzare în vigoare.

Corespunzător cu această propunere, ar urma ca, prin plan și statistic, indicatorul producției industriale să fie evaluat atît în prețuri comparabile (necesare pentru măsurarea volumului activității precum și pentru planificarea și urmărirea statistică a dinamicii producției), cît și cu ajutorul „prețurilor de decontare internă ale întreprinderii". Aceste prețuri — după cum s-a arătat — fiind influențate de clasele de calitate, reflectă pe lîngă volumul cantitativ și nivelul calitativ realizat al produselor și sortimentelor și implicit al întregii producții.

Evident, prin plan se poate stabili un raport judicios între indicatorul producției evaluat în prețuri diferențiate după calitate (de decontare) și cel evaluat în prețuri nediferențiate (comparabile), ceea ce de fapt revine la un raport subunitar între producția în expresie cantitativ-calitativă și cea în expresie cantitativă, sau matematic:

$$\frac{\text{P cant-calit}}{\text{P cant}} \rightarrow 1$$

Mărimea acestui raport, pentru a deveni stimulatoare, va trebui diferențiată pe subramuri și întreprinderi (de exemplu cu variații între 0,80 și 0,95), în funcție de calitatea materiei prime utilizate, de caracterul dotării tehnice, de nivelul calificării personalului. Depășirea acestui raport oglindește în mod sintetic creșterea nivelului planificat al calității producției.

Bineînțeles că produsele care nu însumează punctajul necesar pragului inferior de admisibilitate, nu vor fi cuprinse în calculul valorii indicatorului producției industriale.

● Implicații. Eficiență

ELIBERAREA fondului de salarii pentru muncitori și sistemele premiale pentru muncitori și personalul tehnico-administrativ din întreprinderile industriale sînt axate, în prezent, în principal pe nivelul realizării producției globale planificate.

Corespunzător propunerilor formulate mai sus, considerăm că mecanismul eliberării fondului de salarii și sistemele premiale ar trebui să funcționeze în raport cu producția industrială evaluată în prețuri diferențiate pe calități. În aceasta constă de fapt simplitatea și eficiența scontată a metodicii propuse în scopul întăririi cointeresării nemijlocite a colectivelor întreprinderilor la îmbunătățirea substanțială a calității produselor.

În vederea cunoașterii sintetice a dinamicii calității produselor — atît la nivelul întreprinderilor cît și la cel al ramurilor — este necesar ca indicatorul producției industriale evaluat în prețuri diferențiate pe calități să fie cuprins în dările de seamă statistice de stat.

O dată cu utilizarea indicatorului propus, socotim că este necesar ca și constituirea fondului întreprinderii să fie influențată de rezultatele obținute în ridicarea calității producției. Aceasta s-ar putea realiza prin recalcularea beneficiilor în funcție de prețurile de decontare interne. Diferențele rezultate între beneficiile calculate în raport cu prețurile de vînzare cu ridicata ale întreprinderii și cele calculate în raport cu prețurile de decontare ar urma să fie vărsate statului într-un cont special, sub formă de diferențe bugetare; aceste vărsăminte nu vor putea fi raportate de întreprinderi ca venituri realizate și nici nu vor putea intra în calculul constituirii fondului întreprinderii.

★

În cazul cînd unele din propunerile schițate ar fi însușite, extinderea și generalizarea lor ar trebui să fie precedate de studii aprofundate care să clarifice o serie de detalii, precum și de experimentări — timp de un an de zile la cîte două-trei întreprinderi reprezentative (și pe cît posibil comparabile între ele) din fiecare subramură.

Firește, ridicarea continuă a calității produselor presupune un complex de măsuri temeinic fundamentate. În acest articol nu ne-am propus să discutăm decît un singur aspect, în legătură cu care o confruntare largă a punctelor de vedere ale specialiștilor ar fi deosebit de utilă.

E. TRATTNER
doctor în economie

NOTE ȘI COMENTARII

DE GUSTIBUS...

„GUSTURILE nu se discută". Dictonul este uneori infirmat. La laboratorul de analize al Direcției generale a produselor alimentare din M.C.I. ele au fost aprig dezbătute. Industria alimentară a propus spre omologare optsprezece noi sortimente de preparate de carne, realizate din organe și alte produse de abator care urmează să aducă în rețeaua comercială o mai mare varietate de produse. Reprezentanți ai organelor interesate — Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Industriei Alimentare, ai marilor magazine, ai Sfatului popular al orașului București, ai cooperației de consum, ai inspecției comerciale de stat, în calitate de membri ai comisiei de omologare, precum și consultativ, reprezentanți ai Comitetului pentru prețuri, ai laboratorului central al Consiliului Superior al Agriculturii, specialiști, economiști, au discutat produsele prezentate. Deși se spune în mod obișnuit că gusturile sînt diferite, aici, fapt îmbucurător, s-a putut constata aproape o unanimitate de păreri cu privire la majoritatea produselor.

Au fost apreciate îndeosebi unele sortimente care au la bază rețete asemănătoare cu produse tradiționale, cunoscute într-o regiune sau alta a țării și care acum au șansa de a deveni apreciate pe scară republicană. De pildă, caltaboșul în sînge afumat, piftia de vacă, diferite rulade și tobe.

Dar, din cele 18 produse prezentate, jumătate au fost respinse. De ce? Fie că nu au fost corespunzătoare ca gust, ca aspect și prezentare, fie că prin termenul redus de garanție — doar 24 de ore în care ele trebuie desfăcute — acestea nu puteau fi acceptate în rețeaua comercială, fie că semănau prin prezentarea lor cu un șir de produse existente în rețeaua comercială și adoptarea lor ar fi creat doar confuzie sau posibilitatea unor erori, eventual chiar substituiri.

O întrebare se impune: **Oare reprezentanții industriei alimentare nu știau și ei toate aceste amănunte, ținînd seamă că produsele amintite au mai fost o dată discutate?**

Așa după cum se știe, prin schimbarea doar a procentajului unor componente nu se obține de fapt o varietate reală, mai mare, de produse ci cel mult variante mai mult sau mai puțin reușite ale aceluiași produs. În plus, nu trebuia oare ca la această omologare să-și spună părerea și un medic igienist? Poate că atunci criteriul subiectiv al gustului ar fi fost dublat și de cel obiectiv al valorii alimentului respectiv. Probabil că și numărul sortimentelor admise ar fi fost mai redus sau poate s-ar fi ales altele. Cum s-ar zice, să știe și comerțul ce vinde!

Se mai ridică și o altă problemă: nu întotdeauna materia primă necesară este furnizată de întreprinderile de industrializare a cărnii în concordanță cu procentajele stabilite de rețetarele produselor. Este deci firească apariția unui dezechilibru. Ce se întîmplă în acest caz? Probabil că unele produse omologate nu se vor mai produce. Într-o asemenea eventualitate nu ar fi mai judicios să se introducă pe scară mult mai largă valorificarea unei varietăți mai mari de organe și produse de abator în stare proaspătă prin rețeaua de desfacere a cărnii? Așadar, mai multă exigență la aceste omologări!

Al. PLĂIEȘU

PRODUSE ALE INDUSTRIEI NOASTRE

MAŞINI-UNELTE CU PERFORMANŢE RIDICATE

UZINELE constructoare de maşini-unelte din ţara noastră au obţinut o serie de realizări importante pe linia lărgirii sortimentului şi ridicării calităţii produselor. Între maşinile asimilate în ultima vreme şi care asigură performanţe şi precizii corespunzătoare, se numără strungurile revolver (SRO-25) şi şepingul (S-800).

Strungul SRO-25

Acest tip de strung, realizat de Uzinele „Strungul"-Arad, este destinat prelucrării pieselor din bare de metal cu diametrul maxim de 25 mm. Noul produs se încadrează în categoria strungurilor uşoare şi este prevăzut cu disc port-sculă cu 16 locaşuri. Cinematica şi construcţia sa permit realizarea manuală sau mecanică a operaţiilor de strunjire longitudinală, strunjire plană, găurire şi filetare.

Strungul SRO-25 este echipat cu dispozitiv hidraulic de strîngere a materialului, cu dispozitiv de filetare şi dispozitiv de comandă după program. Cu ajutorul dispozitivului de comandă se pot programa turaţiile, avansurile, precum şi sensul de rotaţie a axului principal. Programarea se face cu ajutorul tampoanelor în conformitate cu regimurile prescrise pentru diferite operaţii şi cu tabelul indicator aflat pe capacul dispozitivului.

Principalele caracteristici tehnice ale strungului:

Diametrul maxim de prelucrare în cazul folosirii dispozitivului de strîngere şi avansare a materialului 25 mm

Diametrul maxim de trecere peste ghidaje 350 mm

Domeniul de reglare a turaţiei arborelui principal 112—2 800 t/minut

Numărul treptelor de turaţie 8

Domeniul de avansuri 0,04—0,9 mm/rot

Puterea motorului principal 3 Kw

Greutatea netă 1 450 kg

Strungul SRO-25 este prevăzut cu accesorii normale şi speciale care lărgesc domeniul său de utilizare.

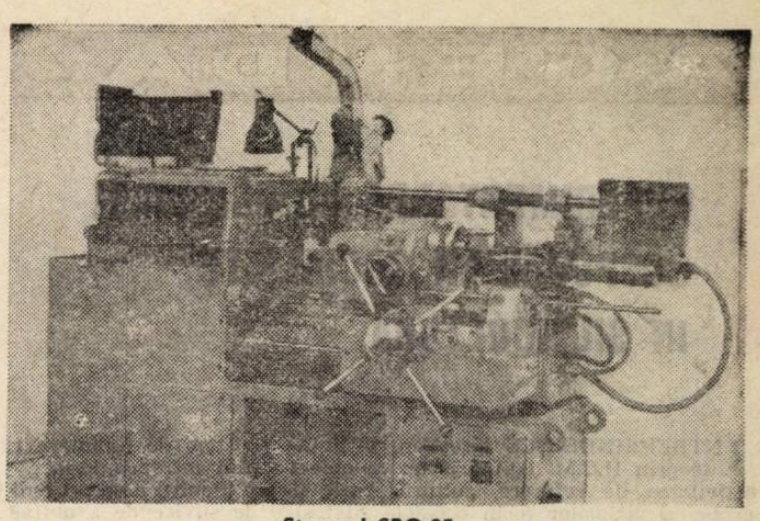

Strungul SRO-25

Şepingul S-800

Şepingul S-800 este executat de Uzinele „Înfrăţirea"-Oradea. Această maşină este destinată prelucrării prin rabotare a suprafeţelor plane orizontale, verticale sau înclinate. Produsul este prevăzut cu dispozitive pentru executarea de canale de gamă sau de alte forme, cu dispozitiv de copiat hidraulic, cu ajutorul căruia se pot executa şi piese cu profil mai complicat. Piesa de prelucrat se fixează pe masa maşinii care se mişcă de-a lungul ghidajelor suportului transversal cu o mişcare de avans intermitentă. În afară de avansul de lucru, masa se poate deplasa în toate direcţiile manual sau cu avans rapid.

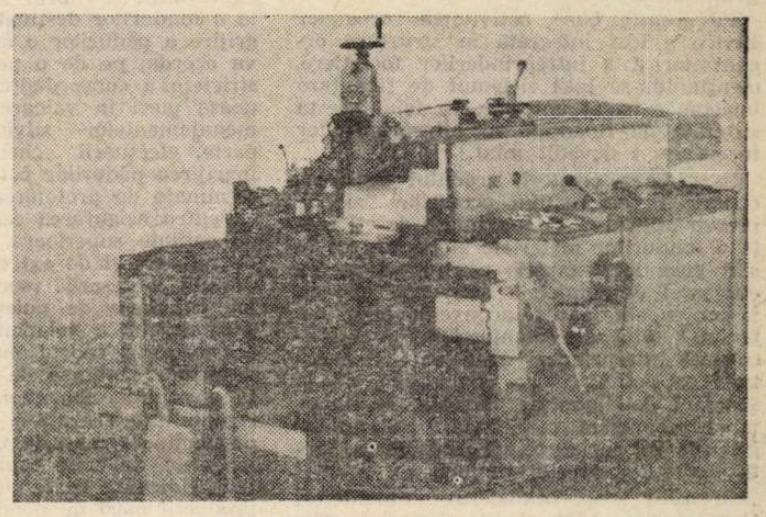

Şepingul S-800

Caracteristicile tehnice principale ale maşinii sînt:

Lungimea maximă a cursei berbecului 800 mm

Lăţimea maximă de rabotat 750 mm

Masa fixă 800×425×400 mm

Cursa maximă a mesei:
— orizontală 750 mm
— verticală 350 mm

Curse duble — pe minut ale berbecului: 11,2; 16; 22; 4; 31; 5; 45; 63; 90; 125

Avansul rapid:
— orizontal 1,2 m/minut
— vertical 0,4 m/minut

Motorul electric principal 5,2—6,5 kw

Greutatea maşinii 3 600 kg

Şepingul S-800 este prevăzut cu accesorii normale cum sînt: menghină paralelă rotativă, set de chei, manivelă şi chei speciale, lampă de iluminat. Dintre accesoriile speciale (se livrează la cerere) menţionăm: dispozitiv de copiat hidraulic, dispozitiv de divizare, dispozitiv de amortizat, canale de pană şi masă sinus.

ing. A. TULEŞ
Ministerul Industriei construcţiilor de maşini

NOI OBIECTIVE PE HARTA PATRIEI

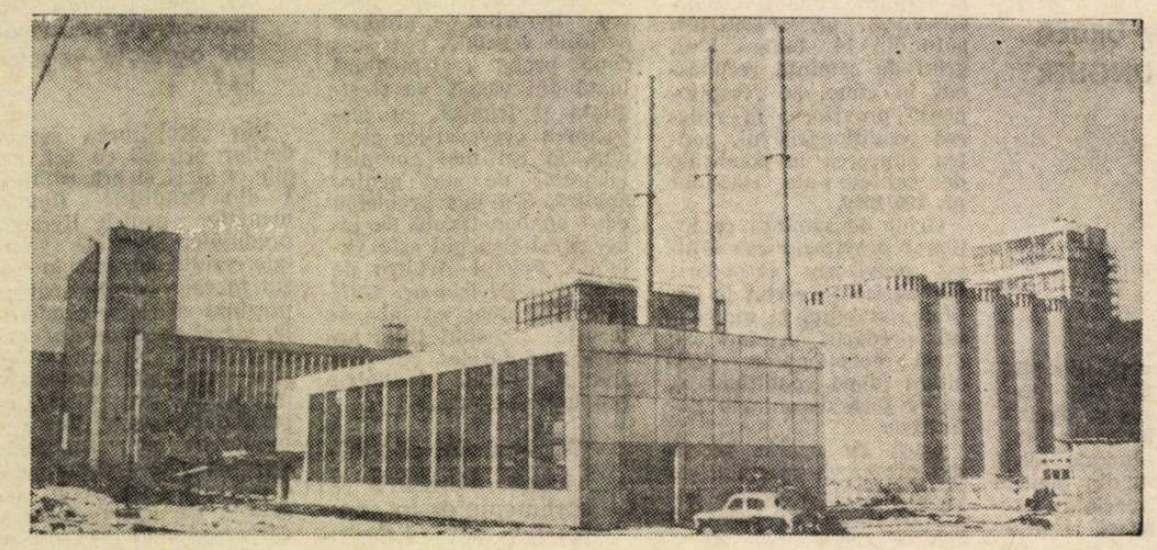

FABRICA DE BERE-BACĂU

ÎN zona industrială a oraşului Bacău a intrat în probe tehnologice prima fabrică de bere construită în anii puterii populare. Capacitate: 400 000 hl bere/an (ceea ce este egal cu 80 000 000 sticle) şi 10 000 tone malţ/an.

Noua fabrică, în afara contribuţiei substanţiale la sporirea producţiei de bere din ţara noastră, are menirea de a contribui efectiv la reducerea cheltuielilor de circulaţie a acestui produs. Este vorba de o repartizare mai raţională a producţiei de bere pe teritoriu, întrucît, după cum se ştie, în partea de răsărit a ţării, consumul de bere este asigurat, în prezent, prin transportul de la mare distanţă (în special de la fabricile din Bucureşti).

Producţia noii fabrici va asigura consumul de bere al regiunilor: Bacău, Suceava, Galaţi şi Iaşi.

● Construcţie modernă

Noua fabrică de bere cuprinde **mai multe corpuri de fabricaţie:**

— o fabrică de malţ;
— un siloz pentru malţ;
— fabrica de bere propriu-zisă cu secţiile de fierbere, fermentare primară şi secundară;
— o construcţie pentru filtrarea berei ce cuprinde: filtrarea berei cu depozitele respective; îmbutelierea cu magaziile de sticle goale şi pline; spălare — umplere butoaie, cu depozitele proprii; dogăria şi fabrica de gheaţă;
— o clădire pentru centrala de frig, secţia de CO_2;
— un siloz de borhot;
— clădiri auxiliare ca: ateliere, magazii, pavilion administrativ ş.a.

În concepţia şi proiectarea acestei unităţi de către I.P.I.A. s-a urmărit ca în realizarea soluţiilor constructive să se folosească într-o pondere însemnată betonul armat prefabricat. Astfel cantitatea de prefabricate este de peste 23% din întregul consum de beton armat. S-au folosit prefabricatele de uzină şi oţelurile superioare în limită foarte ridicată.

● Utilaje mecanizate şi automatizate

În alegerea procesului tehnologic s-a ţinut seama de cele mai noi procedee, astfel că noua fabrică este înzestrată cu utilaje moderne mecanizate şi în mare parte automatizate.

Descărcarea orzului adus în fabrică cu vagoanele se face pneumatic. De la siloz, pentru spălare şi înmuiere, orzul este transportat mecanizat. Germinarea lui se face în tobe cu casete, fierberea berei se realizează într-o instalaţie bloc, întregul proces fiind telecomandat. Fabrica este, de asemenea, dotată cu linii moderne de îmbuteliere, maşini de spălat sticle, umplut şi capsulat, etichetat, pasteurizat, cu dispozitive de scos şi introdus sticle în lăzi etc.

● Deosebiri faţă de fabricile actuale...

Faţă de nivelul actual al fabricilor de bere, noua unitate prezintă următoarele elemente de tehnică nouă:

● recircularea aerului la germinare sub atmosferă de CO_2 şi îmbogăţire de azot. Pierderile de substanţă uscată scad cu 3—4%;

● prelungirea duratei de maltificare cu 60 zile/an prin instalaţiile frigorifice de condiţionare a aerului;

● uscarea maltului în instalaţia de mare randament cu încărcare specifică de 3 ori mai mare decît în instalaţiile clorice;

● depozitarea maltului în siloz tampon cu celule închise. Se evită contactul maltului cu aerul;

● alimentarea silozului de malţ tampon şi a liniilor de măciniş prin transport pneumatic;

● instalaţia de fierbere este sistem bloc cu aşezare verticală a utilajelor ceea ce aduce faţă de soluţiile clasice: sporirea numărului de şarje pe zi, reducerea suprafeţei construcţiei cu 40% şi mărirea randamentului termic cu minimum 6%;

● întregul proces tehnologic — începînd cu alimentarea silozului tampon şi terminînd cu răcirea mustului — este comandat de la un panou central;

● îmbutelierea berei se efectuează sub atmosfera de CO_2 îmbunătăţindu-i-se astfel calitatea;

● se prevede pasteurizarea a 50% din berea îmbuteliată, prelungindu-se durata de conservare cu circa o lună;

● prin introducerea paletizării în depozitele de sticle goale şi pline, se măresc indicii de încărcare a suprafeţelor şi productivitatea muncii.

Noua fabrică va realiza indicatori tehnico-economici superiori în raport cu realizările ce se obţin în prezent în sectorul de bere. Principalele produse ale noii fabrici vor fi: malţ, bere blondă şi bere „Bucureşti", bioxid de carbon, borhot şi drojdie uscată.

V. ROTARU
director adjunct
Direcţia investiţii — mecanic şef
Ministerul Industriei Alimentare

EXPERIMENTAREA PRINCIPIULUI GOSPODĂRIRII SOCIALISTE IN SILVICULTURĂ

ÎNTREPRINDERILE forestiere înființate prin H.C.M. 1791/1959 au ca obiect activitatea de refacere, cultură, pază și protecția pădurilor (prin ocoalele silvice), precum și exploatarea și industrializarea lemnului.

Pe această bază, activitatea ocoalelor silvice a fost integrată în structura organizatorică a întreprinderilor forestiere, menținîndu-se însă sistemul de finanțare bugetar existent anterior. În felul acesta sistemul de finanțare al întreprinderilor forestiere a devenit mixt.

În vederea creșterii gradului de preocupare a personalului ocoalelor silvice pentru utilizarea cu maximum de eficiență a fondurilor materiale și bănești ce le sînt puse la dispoziție pentru creșterea eficienței economice a activității lor, cît și pentru eliminarea inconvenientelor sistemului mixt de finanțare la nivelul aceleiași întreprinderi a devenit necesară trecerea activității de silvicultură de la sistemul de finanțare bugetar, la finanțarea economică pe baza principiilor gospodăririi socialiste, cu respectarea particularităților acestei ramuri.

În acest scop, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării și Ministerul Economiei Forestiere au luat măsura, de comun acord, ca începînd cu data de 1 ianuarie 1966 să se introducă experimental gospodărirea socialistă în activitatea ocoalelor silvice din cadrul D.R.E.F. Argeș și D.R.E.F. București.

Așa cum rezultă din Instrucțiunile M.F., C.S.P. și M.E.F. nr. 2315 din 17.XII. 1965, acoperirea cheltuielilor legate de activitatea ocoalelor silvice se va face din veniturile proprii și nu de la buget.

Principalul produs al ocoalelor silvice destinat vînzării îl constituie masa lemnoasă pe picior. Pe baza actelor de punere în valoare se calculează taxele forestiere, care reprezintă valoarea masei lemnoase pe picior. Spre deosebire de trecut, aceste taxe forestiere nu se vor mai vărsa la bugetul statului sub formă de venit silvic, ci vor rămîne la dispoziția ocoalelor silvice ca principal venit propriu, din care urmează să se acopere cheltuielile legate de întreținerea ocoalelor silvice, lucrările de îngrijire și pază a pădurilor, punerea în valoare a masei lemnoase și amortizarea mijloacelor fixe din silvicultură.

Pentru sporirea veniturilor proprii — în condițiile gospodăririi socialiste, o atenție deosebită se va acorda apiculturii, pisciculturii, vînătoarei, dezvoltării răchităriilor, fructelor de pădure, pentru care ocoalele silvice au create condiții de extindere și dezvoltare.

Pentru cointeresarea materială, ocoalele silvice la care se experimentează noul sistem de finanțare vor beneficia de fondul întreprinderii.

Pentru a se preveni tendința unor ocoale silvice de a obține beneficii mai mari prin depășirea masei lemnoase destinate exploatării, sau prin nefolosirea integrală a fondurilor destinate lucrărilor de îngrijire a pădurilor o atenție deosebită se va acorda, pe de o parte, respectării cu strictețe a concordanței între masa lemnoasă pusă în valoare și prevederile amenajamentelor silvice, iar pe de altă parte, efectuării cheltuielilor legate de îngrijirea pădurilor potrivit cerințelor determinate de protejarea pădurii.

Pentru asigurarea cantităților de puieți de calitate superioară necesari lucrărilor de refacere și de extindere a pădurilor a devenit necesară reorganizarea actualelor pepiniere de puieți și modificarea substanțială a tehnicii de producere a acestora. În cadrul măsurilor luate se desprinde acțiunea de desființare treptată a pepinierelor mici, cu randament și rentabilitate scăzută și trecerea la crearea de pepiniere centrale, cu mijloace tehnice moderne, de mare capacitate și rentabilitate ridicată. Toate acestea vor asigura producții mari de puieți de bună calitate și cu un preț de cost redus.

În scopul cunoașterii în mod distinct a rezultatelor financiare ale pepinierelor, deoarece pînă acum costurile erau denaturate din cauză că nu se calculau și nu se vărsau cote de amortizare pentru mijloacele fixe existente în pepiniere, iar materialul săditor era distribuit gratuit, în baza noului sistem de finanțare se va folosi sistemul vînzării-cumpărării.

Semințele necesare pepinierelor vor fi livrate de către ocoalele silvice la prețuri legal stabilite care asigură acestora recuperarea cheltuielilor cu achiziționarea semințelor. Totodată, pentru stimularea obținerii unor semințe de calitate superioară se vor practica prețuri diferențiate pe calități.

La rîndul lor, pepinierele vor vinde puieții la prețuri care să le asigure recuperarea integrală a cheltuielilor efectuate. În felul acesta se va renunța la sistemul practicat pînă acum cu finanțarea acestor cheltuieli, atît din fondurile de investiții, cît și din credite bancare.

Deși integrată în activitatea întreprinderilor forestiere, ca urmare a măsurilor menționate, activitatea ocoalelor silvice și a pepinierelor centrale va putea fi cunoscută în mod distinct și se vor putea analiza separat rezultatele obținute de aceste subunități.

D. URDEA
O. KLINGHER

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ PENTRU CHELTUIELILE NEECONOMICOASE

SÎNT cheltuieli ilegale toate acelea pe care dispozițiile legale le interzic, ca de exemplu: construirea unor obiective neproductive fără aprobări speciale, depășirea numărului de ore suplimentare permise, utilizarea de personal nescriptic pentru executarea unor lucrări, care intră în sarcinile de serviciu ale angajaților scriptici etc.

Printre motivele care au determinat pe legiuitor să interzică asemenea cheltuieli, a fost și neeconomicitatea lor.

Principalele cheltuieli neeconomicoase imputabile, pot fi rezumate astfel:

● amenzile, majorările, penalitățile, dobînzile penalizatoare, stalițile, care au fost plătite din neglijența angajaților unităților respective (vezi „Viața economică" nr. 32/1965);

● cheltuielile administrativ-gospodărești, care demonstrează deficiențe în organizare ce au dus la irosirea fondurilor bănești ale unității;

● rebuturile peste cele admise, care se datoresc unei greșite organizări a procesului de producție.

Pentru unitățile bugetare, Ministerul Finanțelor, ținînd seama de sursa finanțării lor, a avut competența să reglementeze mai precis natura cheltuielilor ce le sînt permise. În acest sens, e important de reținut din Instrucțiunile Ministerului Finanțelor nr. 1 534/1965 dispoziția că nu pot fi prevăzute în devize procurări de obiecte cu caracter de lux, cum sînt: covoare persane lucrate manual; mape și truse de birou din piele; mobilier de birou, comandă specială; canapele, fotolii, vitrine, biblioteci și alte asemenea obiecte tip mobile, obiecte de artizanat, precum și alte obiecte considerate de lux de către organele competente.

Obiectele de natura celor enumerate nu se pot achiziționa decît cu aprobarea prealabilă a ordonatorilor principali de credite pentru unitățile finanțate din bugetul republican, respectiv a comitetelor executive regionale și ale orașelor București și Constanța pentru instituțiile finanțate din bugetele locale.

În privința unităților economice, art. 13 din Decretul nr. 199/1949 privind organizarea și funcționarea întreprinderilor și organizațiilor economice de stat prevede că directorii unităților economice răspund în această calitate de buna gospodărire a patrimoniului unității, precum și de rezultatele activității acesteia.

Desigur că organele de control financiar sînt obligate să sesizeze orice cheltuială neeconomicoasă pe care ar constata-o, iar de la Decretul nr. 840/1964 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, constatările lor se concretizează într-o formă deosebit de precisă: dispoziția obligatorie pentru înlăturarea abaterilor și recuperarea pagubelor cauzate, sau actul de suspendare a măsurilor vizînd cheltuielile nelegale, în care se încadrează și cheltuielile neeconomicoase.

Un aspect deosebit trebuie reținut pentru situația cînd o cheltuială a fost angajată dar neefectuată și organul de control a luat măsura suspendării efectuării cheltuielii respective. În această situație, dacă conducătorul unității în cauză nu este de acord cu calificarea dată de organul de control unei anume acțiuni, ca fiind neeconomică, aprecierea revine ministrului sau președintelui sfatului popular regional, după caz, din sistema cărora face parte unitatea verificată; sistarea lucrării, precum și recuperarea pagubei depinde de hotărîrea acestui organ. Dacă organul de control consideră cheltuiala respectivă ca ilegală, o dată cu măsura suspendării, poate da și dispoziție obligatorie cu privire la recuperarea cheltuielilor deja efectuate. Măsura luată de organele de control financiar poate fi atacată de ministerele și organele centrale ori de comitetele executive ale sfaturilor populare numai pe cale administrativă la Ministerul Finanțelor și în ultimă instanță, la Consiliul de Miniștri.

Se pot reține în mod incontestabil ca reguli general-valabile pentru situații de natura celor arătate mai sus următoarele:

● orice muncă prestată în serviciul unității trebuie remunerată. Răspunderea pentru paguba suferită de unitate, în cazul cînd s-au plătit operațiuni neeconomice sau inutile, revine, în asemenea situație, conducătorului unității;

● în domeniul investițiilor și al aprovizionării tehnico-materiale, cheltuielile neeconomicoase se impune a fi sistate, îndată ce angajarea lor a fost descoperită;

● în ce privește bunurile sau lucrările deja plătite, dacă sînt inutile unității beneficiare, se va trece la valorificarea acestor bunuri potrivit dispozițiilor legale. Aceasta înseamnă, practic, fie transferul bunurilor acolo unde sînt necesare (Decretul nr. 409/1955 și art. 11 al. 2 al Decretului nr. 199/1949), sau casarea respectiv declasarea cînd sînt îndeplinite condițiile din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 771/1962.

Orice cheltuială interzisă expres de lege este, prin aceasta însăși, sancționabilă și angajează răspunderea materială a celui care a dispus-o, deoarece nici un director de întreprindere nu se poate substitui, pentru interese strict locale, legiuitorului, care are viziunea de ansamblu a interesului general. De asemenea, o cheltuială asupra căreia toți factorii au căzut de acord că este neeconomică devine și ilegală, ca urmare a încălcării principiului gospodăririi socialiste.

I. KIRMAIER
A. MIHALCA

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

DISCIPLINA CONTRACTUALĂ IN SISTEMUL GOSPODĂRIILOR AGRICOLE DE STAT

PUBLICĂM în continuare răspunsuri la întrebările sosite la redacție în legătură cu disciplina contractuală la recepționarea și livrarea produselor gospodăriilor agricole de stat (vezi și „Viața economică" nr. 52 din 24 decembrie 1965).

● Cum se recepționează și se decontează livrările de cereale pentru sămînță?

Potrivit art. 12 din Instrucțiunile comune C.S.A.-C.S.V.P.A. nr. 152 527/109/2010 din 14 iunie 1962, grîul de sămînță recunoscut în cîmp, se recepționează provizoriu în vederea condiționării lui, pentru aducerea la condițiile de calitate ale stas-ului nr. 195/1959.

Grîul de sămînță recepționat provizoriu este achitat provizoriu gospodăriilor agricole de stat la calitatea stabilită în momentul predării, urmînd ca, după recepționarea definitivă (după condiționare), să se facă decontarea definitivă.

Dacă cu ocazia recepției provizorii se stabilește că grîul livrat pentru sămînță și pentru care s-a achitat prețul, este de o calitate inferioară celei stabilite după recondiționare (recepția definitivă) se pune problema caracterului dreptului la acțiune și în ce timp poate fi valorificat acesta.

Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 191/1964 a statuat că dreptul la acțiune „izvorăște din încasarea unei sume nedatorate, constatată cu prilejul recepționării definitive a grîului, ca urmare a condiționării lui". În aceste cazuri dreptul la acțiune este de 18 luni și curge de la data recepționării definitive.

● Cine poate face legal analiza calitativă a produselor vegetale?

Potrivit art. 39, pct. 1, lit. f. alin. ultim din Condițiile fundamentale pentru livrările de produse agricole vegetale, cea de-a doua probă reglementară luată din vagon va fi sigilată și trimisă, cu respectarea prevederilor stas-ului, la cel mai apropiat laborator de stat pentru analiză. S-a pus problema dacă analiza făcută de laboratorul Sanepid este valabilă. Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2797/1964 a statuat că laboratoarele Sanepid fiind laboratoare de stat, pot face analize valabile și pentru produsele vegetale.

● Care sînt condițiile de înlocuire a sortimentelor la contractele privind livrările de legume și fructe?

În cazul în care repartiția ce a stat la baza încheierii contractului privind livrarea de fructe și legume este emisă pentru fructe proaspete sau legume proaspete, părțile sînt acelea care precizează în contractele pe care le încheie sortimentele ce urmează a se livra, urmînd ca tot ele să fie acelea care să înlocuiască un sortiment cu altul. Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 1955/1965 avînd a se pronunța, în exercitarea dreptului de control, asupra caracterului acordului părților la înlocuirea sortimentelor de legume și fructe, a statuat că acordul poate să fie expres sau tacit — acordul tacit putînd să rezulte din orice împrejurare, cum ar fi aceea a acceptării sortimentului livrat.

● Cine suportă costul operațiunilor de încărcare a produselor agricole vegetale?

Din coroborarea prevederilor art. 82 cu art. 87, alin. I și II și art. 88, alin. I din Condițiile fundamentale pentru livrarea produselor agricole vegetale, rezultă că, atît în cazul în care beneficiarul se prezintă să ridice produsele, cît și în cazul în care gospodăria agricolă de stat furnizoare expediază mărfurile contractate, operațiunile de încărcare a produselor în mijloacele de transport trebuie executate de gospodăria agricolă de stat furnizoare, care răspunde de încărcarea la timp și la capacitate a mijloacelor de transport. În ceea ce privește partea care suportă contravaloarea operațiunilor de încărcare a produselor în mijloacele de transport, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 1192/1965, a statuat că acestea se suportă, fie de gospodăria agricolă de stat furnizoare, fie de beneficiar, după cum prețul de vînzare al produselor este stabilit de condiția de franco loco furnizor sau în altă condiție de franco.

Valentin PRISĂCARU

PROBLEMELE ECONOMICE ALE UNIRII

IN LUMINA MESAJULUI DIN 6 DECEMBRIE 1859 AL LUI ALEXANDRU ION CUZA

prof. G. ZANE
membru corespondent al Academiei

MESAJUL din 6 decembrie 1859 al lui Alexandru Cuza Vodă, adresat Adunării elective a Țării Românești și rostit în Adunare de către Ion Ghica, președinte de Consiliu la acea dată, este un important document în istoria gîndirii economice românești și a politicii de stat din această perioadă. El este primul act oficial care enunță ideologia social-economică a noii domnii și formulează în cuprinsul său un vast program economic concret. În lumina faptelor din epocă, el lasă a se întrevedea clar **strategia** economică pe care Cuza Vodă a practicat-o pe teren economic, atît pentru a rezolva probleme politice, cît și unele probleme majore economice.

I

Cea dintîi caracteristică politică a poziției adoptată de mesaj este că tratează Principatele, ca alcătuind un teritoriu economic **unic**. Economia celor două țări, unite la acea dată doar prin persoana domnitorului, este privită ca **o unitate economică**, ca economia unei singure țări. Domnitorul nu numai că enunța un program economic unic, dar ține să sublinieze anume acest lucru: **„Cuvintele ce rostesc astăzi dinaintea Camerei Țării Românești** — spune Mesajul — **le zic tot în acea oară Camerei din Moldova. Toate proiectele ce se vor aplica în unul din Principate vor fi ASEMENEA în celalt".** Așadar, de la început, afirmarea categorică a unei politici de **unitate economică și politică.** Nici o particularitate regională nu este adusă în discuție.

Concepția de politică economică unitară a mesajului reflectă realitatea strictă. Nu este vorba de o viziune doctrinară sau de o revendicare ideologică. Principatele române alcătuiau deja la acea dată **o unitate economică** și această unitate a fost însăși baza materială a unirii lor necesare. Este o unitate ale cărei elemente s-au format și s-au dezvoltat în cursul veacurilor, ajungînd să se închege, la mijlocul secolului trecut, într-o unitate legală, vamală și comercială, zece ani înaintea unirii politice. Elementele fundamentale de unitate economică rezidă în identitatea de structură economică, în identitatea permanentă a tendințelor de dezvoltare, în comunitatea unor principale instituții, ca și în egalitatea nivelului de dezvoltare economică.

În ambele principate particularitățile locale ale feudalismului și ritmul dezvoltării și destrămării sale sînt aceleași, în ambele principate pătrunderea capitalismului se înfăptuiește în aceeași epocă, în aceleași domenii, în același ritm. Identitatea economică structurală se reflectă în procesul de diviziune socială a muncii, în relațiile agrare, în formele specifice de exploatare și în tendințele lor de evoluție; în relațiile industriale și comerciale, la fel în formele și tendințele acestora. Această identitate structurală și ritmul general al dezvoltării au făcut posibile instituții comune, cum a fost sistemul monetar sau sistemul de măsuri și greutăți, ambele importante elemente de unitate economică. Principatele lipsite de dreptul suveran de a emite monede proprii, prin practica economică curentă și-au alcătuit cu mult înainte un sistem monetar **unic**, sistemul leului pe bază bimetalistă. Sistemul de măsuri și greutăți, cu infinitele sale particularități în Europa feudală, este la noi, cel puțin în unitățile și terminologia sa de bază, unul și același în ambele principate. Dezvoltarea treptată a elementelor de unitate a făcut posibilă și necesară **uniunea vamală** din 1847, creîndu-se și **legal** teritoriul **unic economic** al Principatelor, piața unică.

Procesul de unitate economică a României se dezvoltă în cadrul unui proces european și a avut aceleași etape.

Ceea ce trebuie subliniat este faptul că procesul de unitate economică n-a întîmpinat la noi, așa cum s-a întîmplat la alte națiuni, interese economice opuse, pretenții regionale; astfel și Unirea s-a făcut pe baza unei egalități perfecte.

Dubla alegere a pus lui Cuza Vodă și epocii sale sarcina imensă de a consolida baza economică a unirii, unitatea economică națională preexistentă, ca **primă** problemă, și a dezvolta, în raport cu cerințele vremii și revendicările marilor clase sociale, economia României, a rezolva deci problemele concrete ale epocii. Sarcina avea să fie confruntată de mari dificultăți, interne și externe. Dar prioritatea problemelor social-economice era bine înțeleasă de intelectualitatea democrată; în acest sens M. Kogălniceanu spunea la 4 mai 1860: „Sînt epoci cînd reformele sociale și materiale trebuie să fie îmbrățișate cu căldură, ca înainte mergătoare ale regenerației naționale. Ne aflăm în asemenea epocă...".

Ideea de bază a Mesajului exprimă aceeași concepție: consolidarea deplină a Unirii prin progres social, economic și neatîrnare. Formularea este categorică și lapidară: **„Românii din ambele principate păsind împreună pe calea progresului să cunoască pe toată ziua că Unirea lor se face MAI STRÎNSĂ și NEATÎRNAREA** lor mai deplină...".

II

Cui datorăm în fond Mesajul? Este un act personal al lui Cuza, exprimă el concepția domnului? Este un act al primului ministru, sau al cabinetului, cum de obicei este un mesaj? Răspunsul este, cred, util pentru a putea aprecia valoarea socială a ideilor sale, reprezentativitatea lor. În decembrie 1859 guvernul Țării Românești era prezidat de Ion Ghica, și în componența sa erau cîțiva pașoptiști: V. Alecsandri, A. G. Golescu, G. Crețeanu, Ion Bălăceanu. Conform uzului, schița Mesajului și redacția lui finală le-a făcut Ion Ghica; din acest punct de vedere se poate vorbi de contribuția personală a președintelui. Dar documentul este o operă colectivă; el exprimă ideile domnitorului, la acea dată, și ale întregului cabinet. Cuza a studiat primele concepte și le-a adus unele modificări. După cum a spus cu dreptate N. Iorga, Mesajul poartă sigiliul domnului. În conținutul și orientarea sa el reflecta poziția unui curent bine definit de opinii politice, cu înclinații vădite spre progres social și economic.

III

Formulînd astfel obiectivele economice ale operei de guvernare, Mesajul pune din plin două mari probleme: **independența economică a României și direcția de dezvoltare a forțelor productive românești.**

Problema independenței economice era primordială. Fără libertatea completă de inițiativă și acțiune în interior nici o reformă economică de amploare nu putea fi realizată. Independența se punea, în primul rînd, în relațiile externe ale României cu Turcia, dar și cu Puterile garante. Poarta pretindea că principatele sînt părți integrante ale imperiului otoman, că guvernele principatelor sînt „vasale și tributare" ale sultanului, cum declarase oficial Fuad pașa în 31 iulie 1856, că Turcia exercita ca atare chiar dreptul de suveranitate — nu numai suzeranitate — asupra principatelor. Astfel principatele nu puteau avea o politică externă proprie, nici comercială, nici de un fel; ele aveau să se supună politicii economice turcești, să aplice strict tratatele și convențiile ei. Puterile garante, atît prin Tratatul de la Paris, cît și prin Convențiunea din 1858, au adoptat o atitudine ambiguă: recunosc autonomia principatelor, dar și integritatea imperiului otoman, deci încorporarea acestora în politica economică turcească. Articolul 8 al Convenției statua în acest sens că tratatele Porții se aplică și principatelor, dar cu rezerva imunităților acestora. Un cîmp larg de interpretări, de presiuni și chiar de șantaje diplomatice rămînea astfel deschis.

În fața acestei situații Mesajul anunță o politică economică externă proprie și declară că această politică este **politica de libertate comercială.** Afirmarea categorică a unei politici economice proprii era un act indirect de **suveranitate,** iar proclamarea unei politici de libertate ca bază a relațiilor economice externe era un act direct de **oportunitate.** Domnitorul Cuza a rămas, în tot timpul domniei sale, neclintit pe poziția că România, chiar pe baza capitulațiilor și a tratatelor, avea un drept suveran de a face o politică economică externă proprie și a folosit cu succes această poziție în strategia sa economică. Proclamarea libertății economice, a liberului schimb, la acea dată și în aceste condiții, răspundea la mai multe interese românești: pe plan extern era singura susținere posibilă a politicii economice de independență. Gîndirea economică apuseană este predominată de ideea libertății în relațiile comerciale externe și toate statele occidentale aveau, dacă nu o politică totală pe această bază cel puțin o tendință pronunțată, care s-a menținut pînă pe la **1880—1885.**

La 23 ianuarie 1860 se încheie cunoscutul tratat comercial anglo-francez, bazat pe ideea de libertate a schimburilor comerciale. Relațiile comerciale externe ale statelor occidentale evoluează în acest sens; tratatele comerciale încheiate de Franța cu Belgia în 1861, cu Prusia și Zollvereinul în 1862 și 1865, cu Italia și Elveția în 1864, cu Țările de Jos, cu orașele hanseatice, cu Mecklenburg în 1865, sînt toate bazate pe principii de libertate de schimburi comerciale; la fel, tratatele încheiate de Anglia.

Mesajul încadra astfel politica economică românească în mișcarea economică burgheză europeană. De aceea, de Turcia nici nu vorbește, ci numai de „Europa". O astfel de politică deștepta și stimula interesele exportului de capital și de mărfuri străine în România, mai ales de credite, la care Cuza și guvernul viza mult. Pe plan intern, afirmarea acestor principii satisfăcea interesele marilor producători și exportatori de cereale, căci flutura speranța creșterii exportului nostru; în același timp satisfăcea interesele maselor de consumatori; la fel proceda și Napoleon al III-lea, cultivînd popularitatea în mase. Interesele lezate nu erau atît de puternice pentru a putea opune o împotrivire serioasă. În realitate, la nivelul taxelor vamale existente, așa cum le fixau convențiile turcești, de o politică protectoare nu putea fi vorba.

Strategia de politică economică externă, profesată de Mesaj, avea printre alții un susținător activ în persoana lui Costache Negri. Cu prilejul negocierilor din Constantinopol privitoare la noile convenții comerciale pe care urma să le încheie Poarta în 1862 și care, ca și în trecut, aveau să includă și principatele, el opina că este momentul cel mai potrivit de a afirma, o dată mai mult și categoric, în fața Europei **autonomia** și **independența** noastră. Luînd în considerare **importanța** comerțului internațional, el insistă că trebuie să ne asigurăm neapărat sprijinul atotputernic al lumii economice și în consecință guvernul român să treacă imediat la aplicarea practică a politicii economice proprii, preconizată de Mesaj, suprimînd de la 1 ianuarie 1862, pe de o parte, taxele de export, și pe de alta, anunțînd că va revizui în curînd, în opoziție cu stipulațiile din convențiile turcești,

(Continuare în pag. 15)

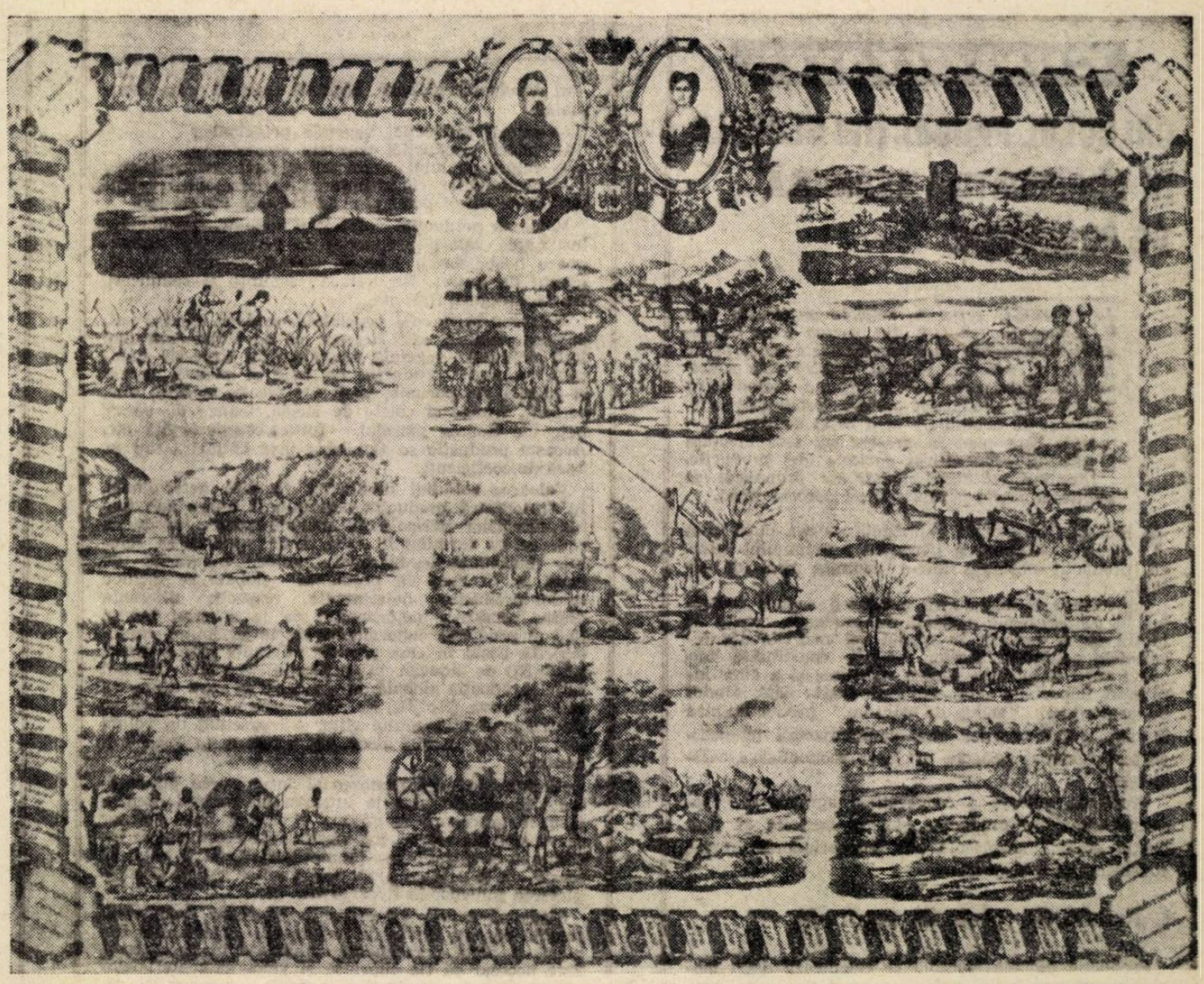

Proclamația domnitorului Al. I. Cuza către țăranii clăcași. (Litografie înfățișînd aspecte ale vieții rurale în preajma reformei agrare din 1864)

CONDIȚII DE BAZĂ ÎN APLICAREA RETRIBUIRII SUPLIMENTARE

DIN activitatea noastră practică ne-am convins că retribuirea suplimentară dă cele mai bune rezultate atunci cînd la aplicarea ei se ține seama de condițiile concrete în care lucrează fiecare brigadă și echipă, iar evidența este organizată în așa fel, încît să asigure cunoașterea factorilor care au contribuit la creșterea producției și a productivității muncii. Iată de ce împărtășesc întru totul punctul de vedere expus în articolul „Forme de legare a retribuirii de rezultatele obținute în producție" publicat în revista VIAȚA ECONOMICĂ nr. 52/1965.

Anul trecut noi nu am reușit să ținem seama de aceste condiții. Cu toate că terenul cooperativei noastre este destul de diferențiat din punct de vedere al fertilității naturale, iar îngrășămintele chimice am prevăzut să le aplicăm numai pe o anumită suprafață, planul de producție a fost uniform. De pildă, la porumb boabe planul pe anul 1965 a fost de 2 500 kg pentru toată suprafața cultivată cu această cultură. Din această cauză, deși planul de producție a fost depășit la culturile unde am stabilit să se acorde retribuirea suplimentară, noi nu am fost în măsură s-o aplicăm.

Producția medie de porumb boabe realizată la hectar pe cooperativă a fost de 2 900 kg. Depășirea planului de producție s-a realizat însă în proporții diferite pe brigăzi și în cadrul brigăzilor pe echipe. De pildă, echipele din brigada I au obținut producții medii de porumb la hectar după cum urmează: echipa I 2 328 kg, echipa a II-a 2 732 kg, echipa a III-a 2 867 kg, echipa a IV-a 2 864 kg, echipa a V-a 2 696 kg și echipa a VI-a 2 990 kg. Rezultatele diferite obținute de către echipe s-au datorat atît condițiilor variate de sol (de care nu s-a ținut seama la planificarea producției), cît și influenței diferite a factorilor economici: îngrășămintele chimice s-au aplicat numai pe terenul unor echipe, cheltuială care nu a fost evidențiată în mod separat pentru a cunoaște costul producției peste plan. Prin urmare, depășirea substanțială a planului de producție de către unele echipe (a VI-a, a III-a și a IV-a) este în bună măsură rezultatul unor factori independenți de munca lor (fertilitatea naturală, aplicarea îngrășămintelor chimice). Ținînd seama de acest lucru, adunarea generală a hotărît să nu se acorde retribuire suplimentară, deoarece de eforturile pe care le-a făcut cooperativa agricolă urma să beneficieze membrii unor echipe, ceea ce n-ar fi fost de natură, în condițiile date, să transforme retribuirea suplimentară într-un factor stimulator general al cooperatorilor noștri. Anul acesta, cunoscînd din propria noastră experiență cerințele complexe pe care le impune aplicarea retribuirii suplimentare, ne-am propus să organizăm temeinic activitatea. Cu ajutorul specialiștilor am analizat condițiile concrete de sol în care urmează să lucreze fiecare brigadă și echipă. În funcție de aceasta am stabilit planul de producție diferențiat pe brigăzi, echipe și chiar pe grupe mai mici de oameni. De asemenea, în scopul cunoașterii cheltuielilor efectuate pentru obținerea producției **vom organiza evidența acestor cheltuieli, atît în sectorul vegetal, cît și în cel al creșterii animalelor,** astfel încît să fundamentăm și economic retribuirea suplimentară. Evidențierea cheltuielilor de producție ne va ajuta să stabilim cît mai corect și procentul de retribuire suplimentară din depășirea peste plan, pentru a asigura, atît dezvoltarea proprietății obștești, cît și cointeresarea materială a cooperatorilor.

Dumitru I. ALEXANDRU
președintele cooperativei agricole-Tătăranu, raionul Focșani

ÎN DEZBATERE

PRO A COOPERATIVEI AGR

ducție — adunarea generală din unitatea noastră, pe baza condițiilor concrete de care dispunem, a stabilit o mai bună structură a culturilor și a întregii activități pe care am cuprins-o într-un plan de producție bine fundamentat.

Activitatea de bază a cooperativei se va concentra în continuare la cultura cerealelor, în primul rînd, grîu și porumb, a plantelor tehnice și legumicultură, iar în sectorul zootehnic în creșterea bovinelor și porcinelor.

Ținînd seama de rezultatele bune realizate ani de-a rîndul la cultura grîului și porumbului (în 1965 am obținut în medie la hectar 2 343 kg grîu, iar la porumb 4 070 kg), în anul 1966 am mărit suprafața acestor culturi la 870 ha (480 ha grîu și 390 ha porumb). Suprafața cultivată cu sfeclă de zahăr și floarea-soarelui va fi în acest an de 113 ha, față de 90 ha în anul trecut. Analizînd disponibilitățile mai scăzute de forță de muncă (comuna Luna fiind în apropierea centrului industrial Cîmpia Turzii, unde lucrează mulți dintre cooperatorii noștri), adunarea generală a hotărît scoaterea din planul de producție pe acest an a culturii tutunului, care cere consum mai mare de forță de muncă și includerea culturii cînepei pentru fuior pe o suprafață de 40 hectare; continuăm intensificarea culturii legumelor alocînd pentru aceasta o suprafață irigată de 30 hectare.

O mare atenție acordăm valorificării producției vegetale prin creșterea animalelor. Producția medie de lapte pe vacă furajată a fost anul trecut de 3 117 litri. La aceasta a contribuit în mare măsură organizarea producției de furaje valoroase, în afară de porumb boabe și siloz, noi producem mazăre, orz, ovăz, lucernă și trifoi; de asemenea, dispunem de peste 400 hectare pășune naturală, 40 hectare conveier verde etc.

Concentrîndu-ne activitatea numai pentru creșterea bovinelor și a porcinelor, am prevăzut ca în acest an să atingem un efectiv de 600 bovine, din care 323 vaci și juninci gestante. În același timp ne îngrijim de sporirea eficacității activității din zootehnie prin îmbunătățirea structurii efectivelor de animale. În

În adunarea generală din comuna Potlogi, regiunea București, membrii cooperatori dezbat pe larg proiectul noului statut și planul de producție pe anul 1966

ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII — CHEIA SUCCESELOR

DIN proiectul de statut al cooperativei agricole se desprinde importanța deosebită pe care o are îmbunătățirea organizării producției și a muncii.

O bună organizare a producției presupune stabilirea unei structuri raționale a culturilor, a efectivelor de animale și a altor activități, astfel încît să se asigure folosirea cît mai intensivă a pămîntului, a celorlalte mijloace de producție și a forței de muncă. Consider binevenită și întru totul întemeiată prevederea din proiectul de statut, potrivit căreia fiecare cooperativă își organizează producția și stabilește structura acesteia în funcție de condițiile concrete.

În lumina acestei prevederi a proiectului de statut — care va fi adoptat de Congresul de înființare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Pro-

CONSULTAȚIE

CALCULUL PRODUCȚIEI GLOBALE IN COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE

PRINTR-O serie de articole și scrisori primite la redacție din partea unor președinți și contabili din cooperativele agricole de producție, redacția revistei noastre este solicitată să publice materiale privind metodologia de calcul a producției globale, producției nete, fondului de acumulare și a celui de consum — calcule care pînă în prezent nu s-au efectuat la nivelul cooperativei agricole de producție. Începînd cu acest număr ne propunem să publicăm unele consultații pe această temă.

PRODUCȚIA globală reprezintă — așa după cum se știe — expresia bănească a volumului întregii producții obținute într-o anumită perioadă de timp.

Importanța și necesitatea calculării acestui indicator în cooperativele agricole de producție constă în faptul că el reflectă în modul cel mai sintetic rezultatele activității acestor unități, constituind totodată baza de plecare pentru stabilirea și a altor indicatori importanți cum sînt: producția netă, fondul de acumulare, fondul de consum, productivitatea muncii, a indicatorilor care caracterizează intensificarea producției agricole, eficiența economică a acesteia etc.

Producția globală a cooperativei agricole de producție cuprinde producția globală agricolă și producția globală neagricolă (din întreprinderile anexe, construcții și transport).

1. Producția globală agricolă

Producția globală agricolă se calculează după metoda de ramură, adică prin însumarea producției globale vegetale și producției globale animale.

a) **Producția globală vegetală** rezultă din însumarea:

— valorii producției vegetale principale;
— valorii producției vegetale secundare;
— valorii soldului producției vegetale neterminate;
— cheltuielilor cu înființarea și întreținerea plantațiilor de vii și pomi pînă la intrarea lor pe rod.

Valoarea producției vegetale principale. Rezultă din însumarea valorii producției de cereale, de leguminoase boabe,plante tehnice, cartofi, legume, pepeni, plante de nutreț, fîn natural, semințe și seminceri, fructe, struguri, flori etc.

Valoarea producției vegetale secundare. Pentru calcularea acesteia este necesar să se stabilească mai întîi producția vegetală secundară în expresie naturală, respectiv producția de paie și pleavă, coceni și ciocălăi de porumb, vreji (de fasole, mazăre, soia, cartofi), frunze și colete de sfeclă, frunze de varză, bețe (de floarea soarelui, tutun), coarde de viță etc. Această producție se stabilește prin cîntărire sau pe bază de coeficienți.

Valoarea soldului producției vegetale neterminate. În agricultură producția neterminată apare sub forma lucrărilor agricole de toamnă pentru producția care se va termina în anul viitor (pregătirea solului, însămînțările, îngropatul viilor, plantările de pomi și vii etc.). În producția globală se include soldul producției neterminate, respectiv diferența dintre producția neterminată de la sfîrșitul anului (N_2) și producția neterminată de la începutul anului (N_1). În cazul în care această diferență este pozitivă ($N_2 > N_1$) se adaugă la producția vegetală mărind astfel producția globală, iar în cazul în care diferența este negativă ($N_2 < N_1$) se scade, ceea ce înseamnă că pentru producția anului viitor s-a executat un volum mai mic de lucrări decît cel existent la începutul anului.

Cheltuielile cu înființarea și întreținerea plantațiilor vitipomicole pînă la intrarea lor pe rod. Pentru justa determinare a acestor cheltuieli este necesar să se aibă în vedere, atît cheltuielile efectuate cu înființarea și întreținerea plantațiilor de vii și pomi în masiv, cît și cele cu plantarea pomilor răzleți și completarea golurilor în livezi și vii.

Sistemul actual de evidență cuprinde doar cheltuielile bănești legate de procurarea materialului din afară și plata persoanelor angajate în acest scop. Este necesar să fie cuprinsă și valoarea materialelor consumate din producție proprie, precum și retribuția în natură și în bani a cooperatorilor pentru

zilele-muncă efectuate în înființarea și întreținerea plantațiilor vitipomicole pînă la intrarea lor pe rod.

Valoarea materialelor provenite din producție proprie este dată de cheltuielile materiale ocazionate cu confecționarea lor și a zilelor-muncă efectuate în acest scop.

b) **Producția globală animală** rezultă din însumarea:

— valorii producției animale principale;
— valorii producției animale secundare.

Valoarea producției animale principale. Pentru determinarea acesteia este necesar să se stabilească în prealabil producția animală în expresie naturală și anume sporul în greutate vie al animalelor și volumul produselor obținute fără sacrificarea animalelor: lapte de vacă și bivoliță, inclusiv consumul viteilor, lapte de oaie și capră muls, lînă, ouă, miere etc.

În stabilirea sporului în greutate vie al animalelor trebuie să se țină seama că acesta se realizează, atît prin obținerea de noi produși și creșterea în greutate vie a acestora, cît și prin creșterea în greutate vie, ca urmare a dezvoltării naturale a animalelor tinere și adulte, precum și prin îngrășarea lor în vederea sacrificării. De asemenea, trebuie avut în vedere și faptul că sporul în greutate vie se calculează numai pentru speciile: bovine, porcine, ovine și caprine, păsări și iepuri de casă, obținîndu-se astfel producția agricolă de carne. Pentru cabaline sporul în greutate vie se determină în capete, iar pentru albine în colonii.

Sporul în greutate al animalelor se calculează după formula următoare:

$$Sp = (Gs - Gi) + S + V - C.$$

Sp = sporul în greutate vie (sporul în creștere)
Gs = greutatea animalelor la sfîrșitul anului
Gi = greutatea animalelor la începutul anului
S = greutatea animalelor sacrificate
V = greutatea animalelor vîndute
C = greutatea animalelor cumpărate.

Valoarea producției secundare animale. Se obține prin însumarea valorii producției de puf și fulgi, ceară și gunoi de grajd.

Evaluarea producției agricole considerăm necesar a se face în prețurile medii de realizare a producției-marfă a C.A.P., inclusiv avantajele acordate de stat. Aceasta motivat și de faptul că contravaloarea avantajelor constituie surse de venituri pentru formarea și dezvoltarea diferitelor fonduri ale C.A.P. (fond de acumulare, fond de consum) și sînt de fapt cu-

IECTUL LEGII DE BAZĂ ICOLE DE PRODUCȚIE

prezent, 88% din efectivul de bovine reprezintă femelele, iar dintre acestea 55% vacile și junincile gestante.

În procesul organizării producției un accent deosebit punem pe aplicarea agrotehnicii celei mai înaintate, adecvată condițiilor de sol și climă din cooperativa noastră. Un obiectiv important pe care ni l-am propus este extinderea suprafeței irigate pînă în 1970 la 200 hectare, folosind în acest scop apa din rîul Arieș. Numai în acest an suprafața irigată va crește cu încă 40 hectare. De asemenea, se vor administra în cîmp cu 150 tone de îngrășăminte chimice mai mult decît anul trecut, precum și cantități sporite de îngrășăminte naturale.

O latură inseparabilă a desfășurării procesului de producție este organizarea muncii cooperatorilor, astfel încît cu resursele de muncă existente să se asigure îndeplinirea prevederilor planului de producție. Date fiind resursele de forță de muncă din cooperativa noastră, noi am organizat munca în sectorul vegetal pe **brigăzi mixte cu echipe specializate.** Această formă de brigadă s-a dovedit în condițiile noastre cea mai potrivită pentru executarea la timp și de bună calitate a lucrărilor agricole, atît în cîmp, cît și la grădină și vie. Astfel, că împărtășesc cele arătate în articolul : „Folosirea mai rațională a forței de muncă în tot timpul anului", publicat în revista VIAȚA ECONOMICĂ nr. 51/1965, cu privire la necesitatea organizării brigăzilor mixte permanente și consider binevenită prevederea acestui lucru în proiectul de statut al cooperativei agricole.

Gavrilă OLTEAN
președintele cooperativei agricole-Luna, raionul Turda

Mecanizatorii de la S.M.T. Horia, regiunea București, execută reparații de bună calitate, pregătindu-se pentru campania agricolă de primăvară

SURSE PRINCIPALE PENTRU CREȘTEREA PROPRIETĂȚII OBȘTEȘTI

AN de an cooperativa noastră agricolă alocînd fonduri sporite pentru acumulări a reușit să-și dezvolte continuu mijloacele de producție, asigurînd totodată surse de venituri mari pentru cooperatori.

Un sprijin substanțial în dezvoltarea proprietății obștești l-am primit din partea statului. Cele peste 800 000 lei credite, pe termen lung, acordate în primii ani de activitate a cooperativei (1960—1961) cînd aveam posibilități economice reduse, ne-au fost de un real folos pentru procurarea mijloacelor de producție necesare, a animalelor de producție matcă etc.

Principala cale de dezvoltare a proprietății obștești a cooperativei noastre a constat însă **în acumulările din munca proprie a cooperatorilor în cadrul cărora reținerile din veniturile bănești au jucat rolul hotărîtor.** Numai în anul 1965 noi am alocat din fonduri proprii, pentru investiții, aproape 380 000 lei. Sursa principală a realizării veniturilor bănești a constituit-o valorificarea produselor pe bază de contract cu statul. În anul trecut noi am vîndut statului 350 tone de grîu față de 300 tone contractat, 350 tone de porumb față de 325 tone contractat etc.

Ca urmare a dezvoltării proprietății obștești, pe lîngă mijloacele de producție necesare, s-au lărgit posibilitățile noastre în aplicarea măsurilor agrotehnice corespunzătoare, în organizarea producției și a muncii. Or, acestea au contribuit serios la sporirea an de an a recoltelor. Astfel, în perioada 1963—1965 cooperativa noastră a obținut o producție medie anuală cu aproape 700 kg la grîu, cu aproape 200 kg la porumb și 430 kg la floarea-soarelui mai mare decît în perioada 1960—1962. În 1965 deși condițiile climatice nu au fost favorabile culturilor cerealiere (din luna iunie pînă în luna septembrie a fost secetă), am reușit să realizăm o producție medie la hectar de 2 340 kg grîu, 2 160 kg porumb boabe și 1 180 kg floarea-soarelui.

Contribuind la dezvoltarea economică a cooperativei, proprietatea obștească a avut o influență hotărîtoare și asupra creșterii nivelului de viață al cooperatorilor. În cei șase ani de activitate a cooperativei noastre, veniturile obținute pentru o zi-muncă efectuată de un cooperator au crescut cu peste 50%. Concomitent cu creșterea veniturilor realizate la o zi-muncă, ca urmare a dezvoltării ramurilor de producție și intensificării producției, se realizează în fiecare an un număr tot mai mare de zile-muncă în medie pe un cooperator.

Adunarea generală care a avut loc recent cu prilejul analizei activității pe anul trecut și a planului de producție pe anul 1966, ținînd seama de prevederile proiectului de statut a acordat printre altele o atenție deosebită dezvoltării în continuare a proprietății obștești. La investițiile pe care le efectuăm în acest an avem în vedere în primul rînd mecanizarea procesului de producție în sectorul zootehnic (cumpărarea unui grup electrogen, introducerea apei în grajduri etc.), procurarea unei mori cu ciocănele, a unui selector de grîu, a spalierilor pentru vița de vie (în 1966 intră pe rod 10 ha de vie din cele 30 plantate) etc.

Cu toate că pînă în prezent am acordat o atenție deosebită dezvoltării proprietății obștești, nu am avut posibilitatea practică să stabilim un echilibru optim între fondul de acumulare și fondul de consum. Acest lucru a fost determinat, atît de faptul că sursele de acumulare erau diferite, cît și de faptul că în cooperativa noastră, ca și în celelalte cooperative, nu s-a calculat producția netă.

Prevederile proiectului de statut al cooperativei agricole care stabilesc ca unică sursă de formare a fondului de acumulare, producția netă calculată valoric — ca și proporțiile dintre fondul de acumulare și fondul de consum, au o mare însemnătate pentru noi. Astfel vom fi în măsură să asigurăm reproducția socialistă lărgită, creșterea proprietății obștești și ridicarea nivelului de viață al cooperatorilor, în raport cu cerințele dezvoltării producției, ale puterii economice și a condițiilor de care dispunem.

După părerea noastră este necesar să se **stabilească, de către economiști, ce se înțelege prin raportul rațional între fondul de acumulare și fondul de consum, care trebuie să fie dinamica și proporția dintre acestea în perspectiva dezvoltării economice a cooperativei,** de care credem că depinde realizarea reproducției socialiste lărgite în fiecare cooperativă agricolă de producție.

Ilie BĂRĂITARU
președintele cooperativei agricole-**„Unirea", raionul Calafat,** regiunea Oltenia

---

4

prinse în **planul** financiar al cooperativei agricole de producție.

Întrucît **în unele** unități nu toate produsele îmbracă forma producției-marfă, apreciem că pentru aceste produse ar putea fi folosite prețuri zonale. Ținînd seama că aceste produse au o pondere cu totul neînsemnată în producția agricolă, utilizarea unor astfel de prețuri n-ar denatura nivelul producției globale agricole.

2. Producția globală a secțiilor anexe

REZULTATELE muncii membrilor cooperatori din secțiile anexe ale cooperativelor agricole de producție sînt concretizate în :

— producția obținută din prelucrarea produselor agricole (vin, țuică, unt, brînză etc.) ;

— materialele confecționate pentru construcții (cărămidă, țiglă, olane, var etc.) ;

— producția atelierelor de tîmplărie, rotărie, fierărie etc...

Apreciem că valoarea producției secțiilor anexe obținută, în urma prelucrării produselor agricole, trebuie să se stabilească pe baza prețurilor medii de realizare ale producției-marfă. Evaluarea materialelor confecționate pentru construcții și a producției atelierelor ar urma să se facă în același mod atît pentru partea de producție consumată în cadrul unității (pînă la calcularea prețului de cost), cît și pentru partea vîndută în afară.

3. Producția globală a activității de construcții

PRODUCȚIA globală a activității de construcții rezultă din însumarea valorii :

— consumului de materiale pentru construcții (clădiri, construcții speciale și instalații de transmisie) precum și pentru reparații capitale efectuate cu mijloace proprii, atît din materialele cumpărate cît și din producție proprie ;

— valoarea zilelor-muncă efectuate pentru astfel de lucrări ;

— plata persoanelor angajate din afară.

5

Evaluarea producției activității de construcții se face la prețul de cumpărare inclusiv cheltuielile de transport pentru materialele cumpărate, iar cele din producție proprie la nivelul prețurilor în care au fost evaluate aceste produse (țiglă, cărămidă etc.), respectiv prețurile medii de realizare a producției-marfă.

4. Producția globală a activității de transporturi

ÎNTRUCÎT transporturile pentru nevoile gospodărești sînt cuprinse în celelalte activități și se reflectă în cheltuielile materiale, conținutul producției globale a activității de transporturi este dat numai de suma încasată din transportul diferitelor produse efectuat pentru terți inclusiv pentru membrii cooperatori

★

Pentru determinarea nivelului fondului de pensii care se formează, după cum știm, prin reținerea unei cote de 3,5% din producția globală obținută de către cooperativele agricole de producție, considerăm necesar ca din producția globală stabilită conform principiilor arătate să se elimine, atît dublele înregistrări — de care în metodologia de mai sus am considerat că nu trebuie să se țină seamă —, cît și valoarea unor produse cu caracter de autoconsum sau legate de obținerea producției în anul următor.

Pentru aceasta din producția globală a cooperativei se scade producția de furaje, producția de semințe și seminceri, precum și de coarde portaltoi, producția secundară, soldul producției neterminate, valoarea produselor care urmează să constituie materia primă pentru producția industrială (fructe, struguri, lapte etc.) și cheltuielile cu înființarea și întreținerea plantațiilor de vii și pomi pînă la intrarea lor pe rod.

5. Necesitatea îmbunătățirii evidenței

SOLUȚIONAREA multiplelor probleme ce se ridică în legătură cu determinarea producției globale a întregii activități a cooperativelor agricole impune îmbunătățirea sistemului actual de evidență.

6

În prezent, evidența din cooperativele agricole de producție răspunde numai în parte nevoilor de calculare a producției globale. De pildă, evidența actuală nu reflectă valoarea sporului în greutate vie, producția vegetală neterminată, cheltuielile cu înființarea și întreținerea plantațiilor vitipomicole pînă la intrarea lor pe rod precum și o parte din producția vegetală secundară.

Cu toate că dările de seamă cuprind majoritatea elementelor de calcul al producției globale a secțiilor anexe, valoarea produselor acestor secții este dată numai pentru cele rezultate din prelucrarea produselor agricole (vin, țuică, unt etc.) — celelalte elemente de calcul fiind stabilite, atît la nivelul unității, cît și al economiei, prin calcule orientative.

Dificultăți și mai mari apar în cazul surselor de date pe care trebuie să se bazeze calculele pentru determinarea producției globale a activității de construcții și transporturi.

Ținînd seama de faptul că, retribuția zilelor-muncă constituie unul din elementele principale de calcul al producției globale a secțiilor anexe și al activității de construcții, trebuie avute în vedere și posibilitățile care mai există în ceea ce privește evidențierea zilelor-muncă pe activități precum și modul de determinare a retribuției totale a unei zile-muncă.

De aceea, îmbunătățirile ce se impun a fi aduse actualului sistem de evidență ar trebui să se refere la cele menite să asigure fondul de date necesar determinării producției globale pe activități și pe baza acesteia a producției globale a întregii activități de producție a cooperativelor agricole de producție.

De asemenea, este necesar ca pe viitor determinarea retribuției totale a unei zile-muncă să se bazeze pe prețurile medii de realizare a producției-marfă a C.A.P., aceasta fiind impusă, atît de asigurarea unui calcul unitar al producției globale, cît și a calculării altor indicatori importanți care caracterizează activitatea cooperativelor agricole de producție și în primul rînd a fondului de consum și a proporției dintre fondul de acumulare și consum din aceste unități.

conf. univ. **Mircea BULGARU**
doctor în economie

Laurențiu GUȚESCU

STOP - MĂRFURILOR NECORESPUNZĂTOARE!

LA redacție continuă să sosească scrisori de la întreprinderi ca ecou la ancheta noastră cu privire la modul în care se efectuează recepția mărfurilor și posibilitățile de îmbunătățire a acestei activități (Viața economică nr. 44, 47 și 51/1965). Publicăm, în continuare din aceste scrisori.

STIMULARE — ÎN FUNCȚIE DE CALITATE

DEZBATEREA inițiată de revista VIAȚA ECONOMICĂ este binevenită, contribuind la elucidarea unor probleme care preocupă de mult timp, atît industria, cît și comerțul.

Considerăm că materialele publicate au exprimat multe idei juste care vor contribui la rezolvarea problemelor respective. Nu sîntem însă de acord cu unele păreri exprimate în legătură cu scoaterea controlului de calitate din subordinea întreprinderilor producătoare. Controlul de calitate este organic legat de fluxul tehnologic, de procesul de producție, de principiile de organizare și funcționare a întreprinderilor industriale socialiste. Este greu de presupus că cei ce efectuează munca de control tehnic de calitate ar putea fi competent coordonați și la un nivel tehnic corespunzător de către organe din afara industriei.

Aceasta nu înseamnă că activitatea C.T.C. nu este susceptibilă de îmbunătățire. Din contra.

Trebuie reținut însă, că mai sînt încă unele lipsuri, independente de întreprindere, care grevează și influențează negativ calitatea. Așa, de exemplu, o problemă de mare importanță pe linia îmbunătățirii controlului calitativ este **inexistența unor norme de sortare pe calități și, legat de aceasta, lipsa prețurilor diferențiate pe calități.** Anumite defecțiuni fiind inerente producției de serie, reclamă elaborarea unor norme de valorificare a produselor cu defecte la prețuri diferențiate în funcție de intensitatea defectului și de măsura în care acesta influențează valoarea de întrebuințare sau aspectul produsului respectiv. Normele existente în prezent (STAS-fir, norme de sortare țesătură, STAS-confecții) nu sînt corelate. Astfel, o serie de defecte de țesătură, fire îngroșate, cuiburi, fire rupte în urzeală, pete de dimensiuni mici etc., chiar dacă sînt admise pe țesătură, nu sînt admise deloc pe confecții.

Cu ocazia anchetei, mai mulți specialiști s-au pronunțat în favoarea declasării mărfurilor necorespunzătoare de către organele comerțului, în scopul evitării cheltuielilor suplimentare legate de returnarea și recondiționarea acestora. (De fapt, se avea în vedere evitarea posibilității livrării ulterioare a aceluiași produs nerecondiționat — pe „căi ocolite" — N.R.). Referitor la această problemă, **considerăm că declasarea trebuie făcută în continuare numai de Comisia de declasare din cadrul întreprinderii furnizoare, urmînd ca produsele cu defecte ajunse în rețeaua comerțului să fie returnate producătorului** în vederea recondiționării. Susținem acest lucru, deoarece recondiționarea presupune cheltuieli mai mici decît diferența de preț ce ar rezulta în urma declasării în comerț. Declasarea în comerț presupune și existența garanției unei aprecieri obiective. Această garanție nu poate fi confirmată atîta timp cît declasarea s-ar face — unilateral — numai de organele comerțului.

Pe linia găsirii unor soluții eficiente care să concure la eliminarea în cît mai mare măsură a mărfurilor necorespunzătoare propunem:

● Controlul tehnic de calitate să rămînă în continuare în cadrul organizatoric al întreprinderilor producătoare. Șeful serviciului C.T.C. **să fie însă premiat în funcție de calitatea produselor, respectiv în raport (invers) cu volumul mărfurilor refuzate de comerț.**

Procentul de premiere să fie stabilit de forul tutelar al întreprinderii producătoare. Se impune totodată întărirea C.T.C. prin numirea numai a cadrelor cu înaltă calificare profesională, iar acolo unde este necesar, revizuirea normelor de deservire.

● Salarizarea controlorilor de calitate să se facă în regie și nu în acord.

● Livrarea mărfurilor să se facă numai prin autorecepție, deci retragerea delegaților I.C.R.T.I. din toate întreprinderile.

● Recepția calitativă a mărfurilor să se facă în depozitul beneficiarului.

În încheiere, considerăm că nu ar fi lipsită de interes organizarea de către redacție a unei mese rotunde între furnizori și beneficiari.

Vasile BOLDIȘOR
inginer șef, Fabrica „Tehnica confecției"-București

Cu privire la trecerea C. T. C. în competența direcțiilor generale

MAI ÎNTÎI, O EXPERIMENTARE!

ÎN legătură cu soluțiile propuse cu privire la întărirea răspunderii C.T.C., apreciem că acestea ar trebui mai întîi aplicate în practică în mod experimental, pe o anumită perioadă, în cadrul cîtorva întreprinderi cu profil diferit, înainte de a fi extinse ca măsuri unice valabile pentru toate întreprinderile. Avem în vedere aici în special propunerea de trecere a serviciului C.T.C. **sub directa** conducere a direcției generale tutelare.

Concomitent cu măsurile de întărire a C.T.C., considerăm că este absolut necesară găsirea unor modalități de sporire a răspunderii compartimentului de recepție. În plus, semnalăm faptul că de multă vreme se resimte lipsa unui standard de control și recepție care să prevadă abaterile de confecții și de calitate admisibile.

Pe linia ajungerii la consumatori numai a produselor corespunzătoare și dorite de aceștia, trebuie relevat faptul că în cadrul acțiunii de contractare a fondului de mărfuri, de multe ori organele comerțului contractează încălțămintea în neconcordanță cu modelele și culorile solicitate de consumatorii din diferite regiuni. Ignorarea cererii de consum regionale face ca unele sortimente mai puțin solicitate de consumatori să fie trecute în categoria celor greu vandabile datorită unor presupuse defecte de calitate. Considerăm că se impune o mai strînsă colaborare între reprezentanții comerțului și tehnicienii industriei în scopul cunoașterii din timp a modificărilor intervenite în cererea de consum a populației.

Ion MARDĂȘANU
șeful serviciului C.T.C., Fabrica de pielărie și încălțăminte „Flacăra Roșie"-București

reclama comercială

AMPLASAREA LOCURILOR DE AFIȘAJ

UN mijloc des folosit în campaniile de reclamă comercială, îl constituie afișul publicitar. Deși metoda este veche, modul de realizare în practică al afișajului a evoluat mult. Pe lîngă concursul celor mai buni graficieni, campaniile de afișaj sînt tot mai bine susținute de tehnică.

Un rol tot mai important la dezvoltarea rapidă a activității de reclamă îl joacă cercetarea publicitară, destinată pregătirii teoretice a campaniilor de reclamă.

Cercetarea publicitară și-a dovedit în general utilitatea, recunoscîndu-i-se merite în soluționarea problemelor fundamentale ale reclamei: cum să fie efectuată reclama, cît costă și ce eficiență are? Așa se explică că într-o serie de țări activitatea de cercetare publicitară este consacrată în exclusivitate studiilor în vederea găsirii de soluții publicitare, fiind organizată distinct de întreprinderile care efectuează propriu-zis reclama.

Una din problemele actuale ale cercetării publicitare o constituie amplasarea optimă a locurilor de afișaj:

— cîte amplasamente trebuie pregătite într-o campanie de afișaj;

— cîte persoane din populația unui oraș trebuie să vadă anunțul pentru ca acesta să aibă o eficacitate maximă.

Aceste probleme au revenit în discuție și la al XVII-lea Congres mondial al Asociației internaționale de publicitate care a avut loc anul trecut la Paris.

O intervenție interesantă a avut cu acest prilej Tom Corlett (Anglia) care a expus o formulă care permite să se stabilească, atît sfera de cuprindere optimă a unei campanii publicitare, cît și numărul amplasamentelor utilizate în acest scop.

Tom Corlett a arătat că anchetele aprofundate efectuate în zece orașe de importanță diferită au dus la stabilirea unor anumite corelații matematice, exprimate în formula:

$$C\% = \frac{A\,S}{A\,S + 3{,}5}\,\%$$

unde:

C = sfera de cuprindere („covering" în practica publicitară engleză) reprezentînd partea din populație care are ocazia de a vedea cel puțin un amplasament de reclamă în cadrul unei campanii de afișaj de o săptămînă;

S = numărul amplasamentelor utilizate pentru campanie;

A = un factor proporțional cu populația orașului după formula:
log. A = 1,4317—0,7234 log. p.

p — fiind populația orașului în mii locuitori.

Aplicarea formulei de mai sus, de exemplu la orașul București, ne conduce, în cazul că alegem o sferă de cuprindere (covering) de 80% la următoarele date privind numărul amplasamentelor necesare:

(1). Deducem factorul proporțional în condițiile în care populația luată în calcul pentru publicitate — p — este de 1200 mii locuitori:

log. A = 1,4317—0,7284 log. 1200
log. A = 1,4317—0,7284×30792
log. A = 1,4317—2,243
log. A = —0,8113
colog. A = 1,1887
A = 0,154

(2) Aplicăm formula:

$$0{,}8 = \frac{0{,}154\,S}{0{,}154\,S + 3{,}5}$$

$0{,}1232\,S + 2{,}8 = 0{,}154\,S$
$-\,0{,}0308\,S = -2{,}8$

$$S = \frac{2{,}8}{0{,}0308} = 91 \text{ amplasamente}$$

Efectuînd aceleași calcule pentru un oraș cu 120 mii locuitori (Iași) și cu 60 mii locuitori (Satu Mare), pe diferite trepte de covering ajungem la următoarea reprezentare grafică:
C (axa absciselor) = sfera de cuprindere (covering).

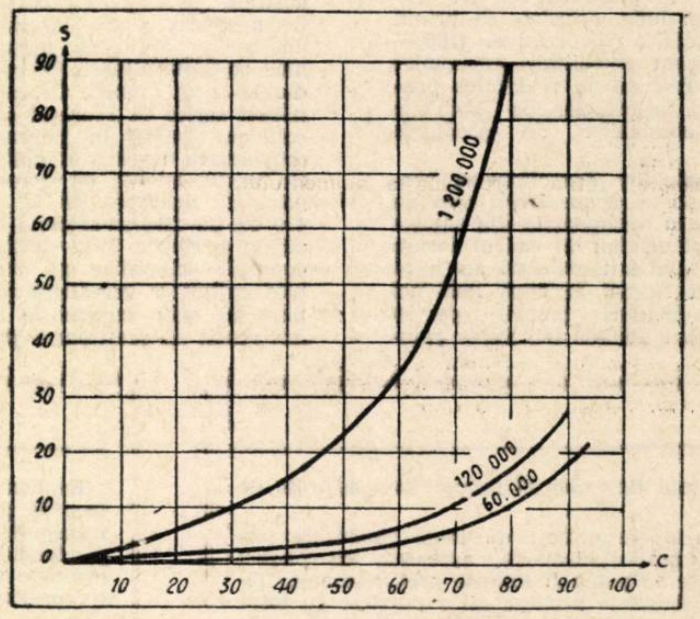

S (axa ordonatelor) = numărul amplasamentelor necesare.
— sferă de cuprindere (covering) 80%.

Orașe (în mii locuitori)	Numărul amplasamentelor necesare	Numărul de locuitori la un amplasament
60	10	6 000
120	17	7 058
1 200	91	13 186

Graficul ne permite să facem următoarea analiză:

O primă concluzie care se desprinde este aceea că cu cît orașul are un număr mai mare de locuitori sînt necesare mai puține amplasamente (raportat la numărul de locuitori). În cazul de față într-un oraș cu 60 mii locuitori pentru a obține un covering de 80% este necesar să se asigure 1 amplasament la 6 000 locuitori într-o campanie de afișaj de o săptămînă, în timp ce la un oraș cu 1 200 mii locuitori este necesar 1 amplasament la 13.186 locuitori.

Examinarea graficului mai scoate în evidență o tendință care ne ajută la stabilirea coveringului optim:

— linia care indică numărul necesar de amplasamente are tendința de ridicare pe verticală, începînd de la covering 70%. Aceasta înseamnă că pe măsură ce ridicăm gradul coveringului peste 70% sînt necesare tot mai multe amplasamente pentru fiecare 1 procent covering în plus. În cazul orașului București, situația se prezintă astfel:

— Covering 60% — 34 amplasamente
— „ 70% — 54 „
— „ 80% — 91 „

Rezultă că la creșterea cu 10 procente a coveringului, între 60—70%, numărul de amplasamente crește cu 24 (respectiv 2,4 amplasamente pentru fiecare procent), iar între 70%—80% numărul amplasamentelor crește cu 37 (3,7 amplasamente pentru fiecare procent).

Ținînd seama de aceasta se consideră că cel mai convenabil covering este acela de 70% care acoperă o parte importantă din populație și totodată nu este prea costisitor.

Desigur că formula prezentată nu rezolvă toate problemele unei campanii de afișaj. Se cer soluționate și astfel de probleme cum sînt: locurile cele mai potrivite pentru amplasamente; numărul afișelor la un amplasament; calitatea afișului etc.

Determinarea însă a cadrului unei campanii de afișaj, sfera de cuprindere și numărul amplasamentelor necesare, pe baze cît mai exacte, sînt de natură a ridica eficiența activității de reclamă și a reduce costurile acesteia la limita cea mai convenabilă pentru atingerea scopului propus.

Alexandru VICOL
din Ministerul Comerțului Interior

UN CICLU DE CONFERINȚE DESPRE PUBLICITATE

ÎN scopul ridicării nivelului profesional al cadrelor cu preocupări în domeniul publicității, din inițiativa **I. S. Reclama comercială** *s-a organizat un ciclu de conferințe pe teme de publicitate care a început în luna noiembrie 1965 și continuă pînă în luna iulie a.c. Din temele care au făcut pînă acum obiectul unor conferințe desprindem: „Reclama și eficiența economică"; „Reclama și evoluția mijloacelor de reclamă" și „Planificarea campaniilor publicitare și alegerea mijloacelor de reclamă".*

În lunile care urmează sînt prevăzute o serie de conferințe din care următoarele reținem atenția în mod deosebit: „Proiectarea mijloacelor de publicitate"; „Psihologia publicitară"; „Publicitatea în presă"; „Textele publicitare"; „Grafica publicitară"; „Fotografia și publicitatea"; „Filmul publicitar și televiziunea"; „Vitrina ca mijloc de publicitate" și „Publicitatea luminoasă".

PROBLEMELE ECONOMICE ALE UNIRII

(Urmare din pag. 11)

taxele de import, în avantajul comerțului european. Evident că o dată cu cîștigarea independenței de stat și în condițiile noii etape de dezvoltare economică a României, această politică nu mai era necesară sau folositoare statului român ; a trebuit adoptată o politică de restricții comerciale cu caracter protector, pe care a accentuat-o treptat, cum au făcut toate celelalte state europene.

IV

A doua problemă economică pusă de Mesaj este dezvoltarea forțelor de producție. „Avem **totul** de creat" spune Mesajul. La acea dată, soluția era una singură, ieșirea din înapoiere pe calea burgheză. Ne-am fi așteptat la o reafirmare a priorității, ba chiar a exclusivității importanței agriculturii. Mesajul dimpotrivă proiectează imaginea unei economii complexe, agricultură, industrie și comerț. Agricultura își are importanța ei firească în epocă, dar Mesajul recunoaște o însemnătate neașteptată industriei. În Mesaj străbat teze valabile ca, interdependența ramurilor de producție și a necesității dezvoltării lor paralele, a deosebitei utilități a industriei în țara noastră, tocmai în condițiile înapoierii agriculturii, a rolului industriei în propășirea agriculturii însăși. Evident, prioritatea trebuie să o aibă industria privată, dar Mesajul recunoaște necesitatea unei industrii de stat, în două domenii importante și anume industria extractivă (exploatarea băilor de fier și de cărbune) și industria constructoare de unelte și mașini agricole (și de reparațiuni).

Industria trebuie încurajată.

Consecvent ideii de libertate economică, nu este admisă metoda protecțiunii vamale, dar cum era opinia generală, pe care o vom mai găsi chiar și la unii economiști de mai tîrziu (Xenopol, Ghica) autorii săi preconizau probabil încurajarea prin mijloace interne, acordarea a diferite avantaje, asigurare de furnituri, prime, credite etc. Industria are în concepția Mesajului mai mult decît o valoare economică ; are o însemnătate națională : ea trebuie să joace un rol temeinic **„în consolidarea națiunii române"**, după expresia însești a textului.

Chestiunea relațiilor dintre clăcași și stăpîni, întîia problemă a momentului, este reținută fără însă a fi expusă pe larg. Mesajul relevă marea ei însemnătate și declară că tocmai de aceea trebuie bine studiată. Sugerează soluții conciliatoare. Așa cum rezultă clar din expunere, domnitorul evită deocamdată să enunțe o soluție categorică și nu vrea să precipite rezolvarea. Cuza evită **tactic** să deschidă o problemă atît de grea, pînă cînd Unirea deplină n-ar fi fost desăvîrșită. Dar încă înainte de Mesaj el ceruse Comisiei centrale, la 2 septembrie 1859, să elaboreze un proiect de lege rurală și proiectul întîrziind, revine cu o nouă cerere la 30 martie 1860.

Mesajul insistă asupra **căilor de comunicație, a creditului public și a culturii economice,** în care vede just factori importanți pentru dezvoltarea forțelor de producție. Căile de comunicație și creditul sînt probleme acute în epoca Unirii. Exista o nevoie imperioasă de căi de comunicație bune, de șosele, poduri, căi ferate ; greutățile și scumpetea transporturilor absorbeau 1/3 din venituri, împiedicau dezvoltarea și valorificarea producției. Organizarea creditului capitalist, o bancă de emisiune și scont și o bancă funciară sînt imperios reclamate pentru a combate camăta și a finanța economia. Dar atît în problema însemnătății căilor ferate, cît și a importanței creditului se simte o influență doctrinară, o exagerare, o vagă urmă de saint-simonism. Cuza însuși credea, la un moment dat, că o bancă funciară ar putea rezolva folositor, pentru ambele părți, problema agrară.

Michel Chevalier, fostul profesor al lui Ion Ghica și oarecum modelul său doctrinar, protagonistul francez al dezvoltării căilor de comunicație moderne, era un fost saint-simonist, iar bancherul Pereire, la care V. Alecsandri urma să se adreseze, în urma recomandării lui Napoleon al III-lea, pentru a obține credite, făcuse la fel parte din cercurile saint-simoniste. Dar după cum în Franța visurile saint-simoniste s-au realizat în instituții exploatatoare de credit capitalist, și în România capitalul străin, venit sub formă de credite și investiții ca o forță exploatatoare, a creat chiar domniei lui Cuza, prin monopolurile pe care căuta să și le asigure și manevrele sale, grave neajunsuri.

O altă urmă probabil tot de saint-simonism este grija pe care Mesajul o arată **culturii economice și cadrelor de specialiști,** preocupare inexistentă în epocă. Mesajul anunță înființarea unei **facultăți economice** și a unei alte facultăți de științe agronomice, industriale și comerciale. O facultate de economie era pentru acea vreme o idee foarte nouă ; în Europa astfel de instituții erau de-abia pe cale de a se înființa.

Mesajul proclamă ferm și necesitatea cadrelor tehnico-economice ; „Administratori, finanțiari, agricultori, industriali, comercianți, iată oamenii de care avem mai simțită nevoie". Pentru promovarea științelor aplicate anunță chiar că statul va încuraja și va răsplăti invențiile și descoperirile.

Un interes deosebit Mesajul acordă **finanțelor publice.** Situația tezaurului public era gravă ; datoriile moștenite din trecut erau mari, iar organizarea financiară dintre cele mai defectuoase. Reguli clasice de ordine financiară sînt enunțate : unificarea tuturor bugetelor și caselor speciale într-unul singur, echilibrarea bugetelor, punctualitate în executare, anualitate bugetară, contabilitate severă, o Curte de control. Despre reașezarea impozitelor nimic precis. Cuza evită și de această dată a se angaja pe o cale care ar fi ridicat înaintea operei sale de guvernare prea mari dificultăți.

În fața resurselor interne, considerate de la început insuficiente pentru atîtea mari creații, este acceptată ideea folosirii de credite externe, dar ca o metodă temporară și limitată de finanțare „pentru a împinge — greutățile de față" ; „departe de noi de a împinge țara pe o cale nesfîrșită de împrumuturi". Fără a face o declarație expresă, respinge indirect teza curentă a plafonării cheltuielilor la nivelul veniturilor curente și sigure. Într-o epocă în care era vorba despre mari reforme, teza era reacționară și conservatoare.

Mesajul omite să expună poziția sa în problema monetară. Era și de această dată o omisiune intenționată, un alt aspect de strategie economică. Știm din alte izvoare că inițiative erau luate pe plan intern și extern pentru emisiunea unei monede naționale. Anunțarea publică a acestor preocupări ar fi adus imediat opoziția turcilor — cum s-a întîmplat mai tîrziu — care considerau că baterea de monedă este un semn declarat al suveranității României.

V

Mesajul este astfel o operă de gîndire economică patriotică înaintată ; el ridica în fața țării problema consolidării bazei economice a unității politice și independenței naționale ; el evoca totodată viziunea unei societăți economice românești, clădită pe calea burgheză, cultivînd iluzia irealizabilă că toate marile probleme curente ar fi putut fi rezolvate în interesul general, societate în care ramurile de producție principale, agricultura și industria, s-ar fi dezvoltat armonios, în dependență și progres reciproc.

Cuza personal a rămas atașat în tot timpul domniei sale concepției atît de optimiste și direcției din 1859 ; a reafirmat-o, referindu-se de mai multe ori la primul său mesaj cu conținut economic.

Mesajul a trebuit să aibă printre contemporani un ecou puternic. Ziarele românești din Transilvania l-au retipărit în parte sau în întregime. **Gazeta de Transilvania** spunea că este „cu multă pătrunzătate, lucrat și bazat pe binele țării și renovarea puterilor ei". În țară luptele politice au influențat și aprecierile. Un neutru progresist, D. P. Marțian își însușea în întregime concepțiile documentului, cu excepția politicii economice externe, a cărei semnificație politică n-a sesizat-o ; el declară, cu multă justețe, că aplicarea marelui program este menită să schimbe destinul României, trista stare de umilință și inerție pe care ne-a creat-o doi secoli de umilință.

Reprezentanții partidelor de opoziție au adoptat o atitudine politicianistă. Ei formulează critici mărunte și formaliste. Ion Brătianu ridică falsa problemă a caracterului neconstituțional al actului și Gr. Costache Iepureanu critică punct cu punct problemele puse de Mesaj, superficial și neconsistent, calificînd de „teorie" programul său. Criticile aduse de partide, imediat după publicarea Mesajului, confirmă declarațiile de mai tîrziu ale lui Cuza, că el și-a dat seama că împotriva noii domnii se formase o opoziție, chiar din primele zile ale Unirii, din momentul cînd a început să pună problema reformelor.

Mesajul a avut ecou și în Occident. La Paris, Societatea de economie l-a discutat în ședința din 5 ianuarie 1860 și declarîndu-se de acord cu principiile din actul domnesc, pe care le recomanda și altor state, lua hotărîrea de a trimite lui Alexandru Cuza felicitările și salutul ei. La această ședință luau parte doi economiști de seamă occidentali, care erau la curent cu problemele românești, Michel Chevalier, amintit mai sus, și Cobden, cunoscutul om politic și economist englez liberal, pe care N. Bălcescu îl vizitase la Londra și îl informase despre situația din Turcia și din Principatele Române. Chevalier și Cobden avuseseră un rol însemnat în elaborarea tratatului de comerț anglo-francez, care urma să se semneze peste cîteva zile, la 23 ianuarie 1860. Astfel, adeziunea lor la principiile documentului românesc arăta că tendințele politice ale Mesajului își atingeau scopul.

Greutățile interne și externe pe care domnia lui Cuza Vodă le-a întîmpinat în realizarea reformelor pe care și le propunea la începutul noii epoci în Mesajul din '59, au fost, după cum se știe, imense. De aceea, cînd apreciem aceste reforme, condițiile istorice trebuie ținute permanent în seamă. Dar peste toate limitările, ceea ce era esențial înainte de toate, consolidarea unității economice a statului național român, a rămas un fapt îndeplinit pentru totdeauna. Și o dată cu consolidarea unității materiale a României, în poporul român a sporit, așa cum doreau Cuza Vodă și patrioții acestei epoci, **încrederea necesară în propriile sale forțe și în viitorul României** *).

*) Comunicare ținută în ședința festivă organizată de Academia Republicii Socialiste România și Universitatea din București, în ziua de 22 ianuarie 1966, consacrată aniversării Unirii Principatelor Române.

UN SISTEM DE CERCETARE STATISTICĂ A COMERȚULUI EXTERIOR

O CONTRIBUȚIE importantă la elaborarea unui sistem închegat de cercetare statistică în ramura comerțului exterior a fost adusă recent prin publicarea cursului **Statistica comerțului exterior** *), elaborat sub redacția prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România și conf. univ. doctor-docent în științe Titus Cristureanu (la întocmirea capitolelor au colaborat și conf. univ. I. Ivănescu, doctor-docent în științe, I. Negură, de la Centrul de statistică matematică al Academiei Republicii Socialiste România și E. Vioreanu din Ministerul Comerțului Exterior).

Aparat modern de analiză

Lucrarea prezintă o concepție metodologică nouă în domeniul statisticii de ramură, ilustrată printr-un aparat modern de cercetare și procedee de calcul perfecționate de statistica contemporană. Concepția metodologică constă dintr-un sistem de cercetare statistică structurat unitar și organizat pe o schemă largă a principiilor teoriei statistice social-economice în comerțul exterior, în concordanță cu indicatorii specifici acestei ramuri, așa cum au fost elaborați de practica științifică internațională modernă.

În ceea ce privește metodele și tehnicile de analiză, cursul demonstrează și pentru statisticile de ramură, posibilitatea echipării unei discipline cu toate instrumentele de cercetare statistico-matematică înaintate. Pe această linie, în lucrare sînt utilizate toate categoriile indicatorilor sintetici, metodele de analiză a seriilor dinamice, analiza dispersională, analiza regresională și corelațională, analiza factorială etc. Toate aceste forme avansate de analiză presupun utilizarea metodelor moderne ale matematicilor aplicative.

Folosirea matematicii în tratarea statistică a fenomenelor economice analizate reprezintă unul din meritele de bază ale lucrării. De altfel, fără folosirea matematicii, statistica nu poate duce la un spor de cunoaștere eficient și rapid obținut. Un exemplu elocvent este dat de selecția aleatoare, care permite cunoașterea datelor unei mari colectivități pornind de la informațiile oferite de un eșantion reprezentativ. Pînă nu de mult se considera că în comerțul exterior este necesară observarea totală, cu toate că diversitatea sortimentară a mărfurilor și variația cantităților de la un an la altul reclamau calcularea unor indici prin utilizarea selecției. Autorii arată cum aplicarea riguros științifică a selecției conduce la procurarea datelor necesare într-un grad de detaliere și cu o amploare de caracteristici pe care nu le poate da în condiții normale nici chiar observarea statistică totală. Lucrarea dovedește totodată cît de largi sînt posibilitățile de aplicare a metodelor selective în comerțul exterior. Tot așa de justificată este selecția concentrată, iar stratificarea este ușurată de existența sistemului zecimal al clasificării mărfurilor în comerțul exterior.

Teorie și aplicații practice

Semnificația integrală a unei metode nu poate fi sesizată decît prin studierea aplicațiilor sale. Acest punct de vedere a fost însușit de autori cu toată consecvența, ilustrînd metodele arătate cu un mare număr de procedee tehnice de calcul, tabele statistice, exemple din comerțul exterior al României, al celorlalte țări socialiste, al țărilor capitaliste și din comerțul mondial. O culegere de 56 de probleme de calcul statistic la sfîrșitul lucrării constituie, de asemenea, o contribuție pe linia îmbinării cercetărilor teoretice cu cele aplicative.

Potrivit importanței pe care o prezintă economia mondială, autorii tratează problemele comerțului internațional, clasificarea mărfurilor în comerțul internațional, indicii internaționali de prețuri, indicii navlurilor și alți indicatori.

Analizele și explicitările economice care însoțesc problemele teoretice, statistice și de calcul, servesc totodată la clarificarea unei serii de noțiuni importante, cum sînt : comerțul general și special, diverse aspecte ale prețurilor în comerțul exterior, eficiența și rentabilitatea comerțului exterior. De certă utilitate sînt și materialele referitoare la metodologiile de înregistrare și clasificare utilizate pe plan internațional.

Printr-o tratare modernă este prezentată și metoda indicilor, atît de importantă în comerțul exterior. Pe lîngă indicii utilizați în mod curent, în lucrare sînt expuși numeroși indici noi, ca indicii teritoriali care au, atît o putere de caracterizare sintetică, cît și semnificații calitative deosebite și care permit analize de structuri ierarhice demne a fi preluate și de alte științe ca : psihologia, psihosociologia, anchetele de opinie, comunicațiile de masă etc. Prezintă interes și perfecționările aduse cunoscutului raport de schimb (Terms of trade). Autorii folosesc metodele statistico-matematice și ca mijloace practice de analiză a fenomenelor din comerțul exterior, cum este cazul cu indicele de concentrare, coeficientul de disparitate, gradul de acoperire a importului prin export, coeficientul de depreciere monetară, cota pentru export și cota din import.

Presiunea necesităților viitoare

Statistica comerțului exterior este un manual redactat cu claritate în idei și metode, abundent în exemple stimulative, cu modele de calcul ușor de efectuat chiar și atunci cînd e vorba de rezolvarea unor formule mai complicate.

În legătură cu această primă ediție trebuie să observăm că ea face față cu prisosință nevoilor actuale ale programelor analitice universitare și a stadiului actual chiar și potențial de cunoștințe posedate de lucrătorii din rețeaua comerțului exterior. Există însă o presiune a necesităților viitoare care se simte din plin încă de acum și a cărei dezvoltare se află în pas cu creșterea ritmului de trecere în practică a descoperirilor și creațiilor din sfera cercetării științifice fundamentale. Metodele statistice se perfecționează neîncetat și actualele procedee sînt mereu reevaluate, recîntărindu-se justa lor valoare, prin punerea în lumini noi a unor semnificații vechi și prin modificarea aprecierii utilității sau neutilității multor sisteme și tehnici de gîndire și lucru. Se poate presupune că autorii s-au și angajat pentru întocmirea unei a doua ediții, deoarece au publicat unele studii care neapărat trebuie incluse într-o ediție viitoare, ca, de pildă, elasticitatea cererii în comerțul exterior, metoda balanțelor, unele noi aprofundări ale analizei dispersionale și ale analizei regresionale, utilizarea indicatorilor statistici pentru determinarea eficienței și rentabilității comerțului exterior.

M. C. DEMETRESCU

*) **Statistica comerțului exterior.** Editura Didactică și Pedagogică, 1965, 275 pag.

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

DE LA CENSUS-UL ROMAN LA RECENSĂMÎNTELE MODERNE (II)

SURSELE de care dispunem pentru stabilirea numărului populației din România din sec. al XI-lea și pînă la recensămîntul din 1859/60 efectuat în Țara Românească sub îndrumarea lui D. P. Marțian, iar în Moldova, inițial — sub a lui Ion Ionescu de la Brad, apoi a lui Costache Negruzzi, constau din **liste de dări, urbarii, conscripții și catagrafii.**

Caracteristica esențială a surselor menționate o constituie faptul că în sfera lor de cuprindere nu intrau decît **capii de gospodărie** aparținînd categoriilor sociale și fiscale prevăzute în actul care declanșa înscrierea și **feciorii în vîrstă de muncă.** În general, categoriile privilegiate nu au fost înregistrate la nici una din conscripțiile urbariale și fiscale din Transilvania și nici la catagrafiile din Țara Românească și Moldova atîta timp cît au fost scutite de dări (aproximativ 1 740). În plus, la catagrafiile din Țara Românească și Moldova anterioare anului 1800 nu au fost înregistrați capii de gospodărie din satele de plai, de drumuri, slobozii etc., breslele, țiganii boierești și mînăstirești, iar între 1740—1831 nici scutelnicii și poslușnicii. Prin urmare, în acest lung interval de timp, înregistrările populației de pe teritoriul României au avut un caracter parțial. Cunoaștem patru excepții de la această regulă și anume: conscripția religioasă a românilor din Transilvania făcută de Paul Aaron în 1750, conscripția militară a lui Iosif al II-lea din 1785/87, catagrafia populației ortodoxe din Țara Românească și Moldova din 1810 și recensămîntul Țării Românești din 1838. De fapt numai două au fost înregistrări totale: conscripția din 1785/87 și recensămîntul din 1838, fiindcă obiectul celorlalte două l-a format numai populația aparținînd anumitor culte religioase.

Prima problemă: unitatea și sfera înregistrării

Prima problemă care trebuie rezolvată în cadrul muncii de stabilire a numărului și a altor caracteristici ale populației pe care a avut-o România înainte de 1859/60 constă în **determinarea exactă a unității de înregistrare și a categoriilor sociale și fiscale supuse înregistrării.** Prima înregistrare pe care o cunoaștem este cea făcută de Petru Șchiopul, centralizată pe județe de mîna domnului în limba română. Însumarea pe întreaga Moldovă făcută de **C. Turcu** (Cele mai vechi statistici românești, 1956) dă un total de 47 217, din care 4 983 curteni, 1 349 popi, 3 221 nemeși, 574 vătași și 37 090 oameni. Deci, lipseau: boierii, dregătorii, slujitorii curților domnești și boierești, negustorii, călugării și, probabil, și alte categorii. Pentru a obține numărul capilor de gospodărie din categoriile neînregistrate, sîntem nevoiți să recurgem la alte surse sau la anumite procedee utilizate de demografia istorică. Nu o vom face aici. Dar cifrele din tabel reprezintă ele numai capi de gospodărie sau și feciori în vîrstă de muncă? Întrebarea rămîne, deocamdată, fără răspuns. Al doilea catastif este cel al **„Ardealului de pre județe și vamele și ocnele"**, întocmit pe vremea lui Mihai Viteazul (noiembrie 1599). Printre alte date, acest catastif conține **numărul de porți** (unitate fiscală) din județele Ardealului de atunci. Poarta reprezenta numai o gospodărie sau cuprindea, mai probabil, mai multe gospodării? Și cîte anume? Nici în acest caz nu avem răspuns. Contemporană acestora este o informație dată de **Mustafa Ali** (vezi Ist. Rom., II, pag. 861), potrivit căreia numărul de familii din Țara Românească, Moldova și Transilvania ar fi fost:

	Total	Țara Românească	Moldova	Transilvania
Soliman (1566)	128 000	48 000	30 000	50 000
Murad III (1591)	...	13 000	20 000	?

Nu știm dacă este vorba de familii contribuabile, dar probabil că așa este. Ceea ce izbește este considerabila diferență dintre datele din 1591/92 și cele din 1566 și neconcordanța dintre cifrele lui Mustafa Ali pentru 1591/2 și ale lui Petru Șchiopul pentru același an (februarie 1591). Această neconcordanță sugerează ideea că s-ar fi putut ca domnitorii Țării Românești și Moldovei să fi avut o evidență pentru ei și una pentru Poarta Otomană, între care existau diferențe deosebit de mari.

Problema nr. 2: coeficientul sustragerilor de la înregistrare

Diferența colosală dintre numărul familiilor existente în Țara Românească în anii 1566 și 1591 poartă gîndul nu numai la măsura luată de domnitor pentru ascunderea situației reale față de Poartă, ci și la cele luate de populația contribuabilă pentru a se sustrage de la înregistrare și prin aceasta de la plata birului. Problema nu se pune cu aceeași acuitate în Transilvania, unde politica fiscală a guvernului imperial prezenta mai multă stabilitate. În fapt, **necuprinderea întregii populații la înscriere formează caracteristica de căpetenie a tuturor catagrafiilor anterioare regulamentelor organice, probabil cu excepția catagrafiei făcută în Țara Românească de Constantin Mavrocordat în anul 1739.** Ar fi necesar să stabilim pentru fiecare înregistrare catagrafică mărimea **coeficientului de sustragere,** lucru ce nu este posibil decît în cazuri excepționale.

A treia problemă: multiplicatorul demografic

Pînă la conscripția din 1785/87 și la recensămîntul din 1838 înregistrările populației nu au înscris decît capii de familie și, de regulă, feciorii în vîrstă de muncă. Pentru a obține numărul populației categoriilor înregistrate, cifrele cunoscute trebuie înmulțite printr-un coeficient, denumit **multiplicator demografic.** Acesta reprezintă numărul mediu de persoane dintr-o gospodărie. Pentru a-l stabili în mod judicios este necesar: a) să cunoaștem compoziția unei gospodării (1 sau mai multe familii) și b) numărul de copii. În calculele privitoare la țara noastră, s-a folosit ca multiplicator demografic uneori 3, alteori 4, dar mai des 5. Noi înclinăm pentru multiplicatorul demografic 5, pe baza a două temeiuri: a) gospodăria din întreaga orînduire feudală a fost mai mare decît o familie și, din această cauză, deși fertilitatea umană atunci aproape egală cu nivelul biologic era contracarată de nivelul extrem de ridicat al mortalității generale, numărul mediu de membri pe gospodărie poate fi considerat 5 sau foarte aproape de 5; b) multiplicatorul 5 acoperă sustragerile de la înregistrare la anumite catagrafii. În cazul Țării Românești problema multiplicatorului se complică începînd cu a doua jumătate a sec. XVIII și pînă la 1814. În acest interval de timp, se pare de la Alexandru Ipsilanti (1775), la catagrafii s-au înregistrat nu capii de gospodărie, **ci liudele — unitate fiscală** cuprinzînd mai multe gospodării, după puterea lor economică. Într-o liudă puteau fi incluse 5—15 gospodării, ceea ce l-a făcut pe P. G. Dicov să utilizeze multiplicatorul 10 pentru obținerea numărului persoanelor din Țara Românească. Dar Dicov a greșit fiindcă în felul acesta el a obținut numărul gospodăriilor și nu al persoanelor.

Și ultima: sincronizarea

Datele la care s-au făcut înregistrările populației de pe teritoriul României feudale, împărțit în Țara Românească, Moldova, Transilvania au fost diferite. Este necesar ca ele să fie sincronizate. Dar cum în orînduirea feudală nu am avut o evidență curentă a mișcării naturale a populației, nu vom putea realiza această sincronizare decît dacă vom reuși să stabilim numărul populației la două momente diferite pentru fiecare din provinciile menționate, în vederea **determinării ritmului mediu anual de creștere.** În cazuri extreme, am putea recurge **la procedeul analogiei,** care ne-ar îngădui să fixăm ritmul mediu anual de creștere a populației din Moldova prin similitudine cu cel înregistrat în Țara Românească sau în Transilvania.

Aceste patru probleme pot fi rezolvate.

Dar, înainte de toate, trebuie să renunțăm la o falsă teorie și anume **a depopulării prin emigrare a Țării Românești și a Moldovei**

Țara Românească		Moldova	
Anul	Numărul gospodăriilor	Anul	Numărul gospodăriilor
1714	70 000	1733	18 000
1739	147 000	1743	50 000
1745	70 000	1768	71 000
1757	35 000	—	—
1815	189 000	1803	120 000
1819	194 000	1820	159 000
1831	368 000	1831/3	207 000

Nu în emigrare trebuie căutată explicația!

Unii istorici români și străini explică variația datelor cu privire la numărul capilor de gospodărie din Țara Românească și Moldova în principal prin emigrarea populației din fața apăsării fiscale feudale, apoi, în mai mică măsură, prin sustragerea de la înregistrare și prea puțin prin creșterea categoriilor necontribuabile. Adeseori se mai adaugă, deși ar trebui adăugate pentru întreaga orînduire feudală pierderile provocate de epidemiile de ciumă, holeră, febră tifoidă etc. Dar, dacă explicația ar fi ierarhizată în acest fel, **prin ce minune numărul capilor de gospodărie, fără cel al boierilor și al țiganilor particularilor din Țara Românească și Moldova ar fi evoluat astfel?** (vezi tabelul de mai sus).

NU. O asemenea evoluție nu se explică prin emigrare, prin ceea ce s-a numit despoporare și uneori deșertare. Ar fi însemnat ca mase mari de populație să fi trecut granițele încoace și încolo în căutarea unui regim fiscal feudal mai blînd, evident, inexistent. **Vom recurge la cîteva** argumente de natură demografică. **Cifra din 1831 este bună, bună este și cifra din 1739 pentru Țara Românească,** deși, fără îndoială, ambele trebuie corectate prin coeficientul sustragerilor, mic și într-un caz și în celălalt. Argumentul pe care ne bazăm cînd facem această afirmație decurge din nivelul regimului de reproducție a populației, propriu orînduirii feudale: **ritmul mediu anual de creștere era cuprins între 0,5%—1%. Cu acest ritm, a fost posibil ca de la 147 000 gospodării în 1739 să ajungem la 368 000 în decurs de 92 ani, dar era imposibil să obținem această cifră din 35 000 gospodării în 1757.** În funcție de acest ritm trebuie corectate datele anterioare, inclusiv acelea din 1819, care, dacă ar fi fost certe, nu s-ar fi putut realiza o creștere în decurs de 12 ani de 89,7%, în condițiile unei faimoase ciume, a unei revoluții etc. **Dacă povestea emigrării ar fi reală,** ar trebui să tragem concluzia că începînd din primii ani ai sec. al XIX-lea, **Țara Românească ar fi devenit ținta unor imigrări masive.** Or, documentele nu atestă așa ceva. În concluzie, variația numărului populației înregistrate de catagrafiile făcute între 1739 și 1831 **trebuie explicată prin sustragerile de la înregistrare făcute sub oblăduirea boierilor, birarilor, boierilor așezămîntari și chiar a pîrcălabilor sau vorniceilor de sate, prin spargerea și amestecarea satelor și prin fuga în munți, păduri etc.** Emigrarea nu a depășit cadrul unor treceri firești peste granită a populației de margină.

Metoda regresivă în demografia istorică

Pentru calculul populației din perioadele trecute se apelează **la metoda regresivă, pornindu-se de la primul recensămînt demografic considerat izbutit.** În Țara Românească avem toate temeiurile să considerăm recensămîntul făcut de D. P. Marțian ca atare. A fost numărată întreaga populație, indiferent de vîrstă, sex, clasă socială etc. **Numărul obținut a fost: 2 401 014 locuitori. Mai puțin decît s-au numărat nu puteau fi. În Moldova, Costache Negruzzi a înregistrat 1 325 406.** Ținînd seama de categoriile înregistrate în 1831 și de oarecare sustrageri, populația ambelor țări trebuia să atingă aproximativ 3 100 000 locuitori. Pe întregul teritoriu actual al României au existat în 1831/32, după calculele făcute, o populație totală de 7 238 000, din care 586 000, sau 8,1%, populație urbană și 6 652 000, sau 91,9%, populație rurală.

Am intenționat numai să relevăm greutățile pe care le întîmpinăm în stabilirea numărului și structurii populației din orînduirea feudală, implicațiile izvorîte din utilizarea necritică a datelor demografice — **și exemplele aduse nu sînt singurele** — pentru a înfățișa mai elocvent siguranța pe care ne-o dau recensămintele moderne ale populației.

G. RETEGAN

CONJUNCTURA, CICLUL ȘI POLITICA ECONOMICĂ

O viziune asupra evoluției noțiunii ciclului capitalist încearcă să o desprindă autorul unui articol intitulat: „Cicluri și dezechilibre ciclice într-o lume aflată în prefacere", publicat în numărul din noiembrie 1965 al revistei **Federal Reserve Bulletin.**

În anii depresiunii din deceniul al patrulea, conceptul ciclului părea să-și fi pierdut mult din semnificația sa — afirmă autorul, Frank R. Garfield, din aparatul Sistemului federal de rezervă al S.U.A. —, deoarece problema centrală pe care și-o puneau economiștii era cum să fie evitată stagnarea permanentă a economiei. Scăderea accentuată a producției în 1937—1938 a reamintit apoi existența elementelor ciclice chiar și la nivelul scăzut de atunci al utilizării resurselor. „Acum, la mijlocul deceniului al șaptelea, cînd nivelul activității se caracterizează printr-un grad înalt de folosire a resurselor, capătă răspîndire și se bucură de un sprijin considerabil ipoteza unei creșteri neîntrerupte perpetue". Conceptul creșterii economice continue „este acceptat în măsură crescîndă de către guverne ca un ghid în acțiunile lor".

Autorul se întreabă: „S-a schimbat oare lumea (economia capitalistă — n.n.) atît de mult încît ciclul prezintă sau va prezenta în curînd numai interes istoric? Condițiile care afectează luarea hotărîrilor particulare și publice s-au schimbat oare suficient pentru a preîntîmpina apariția unor dezechilibre sau pentru a anihila efectele lor?"

Un prim răspuns, foarte semnificativ, se dă în legătură cu importanța comparativă a hotărîrilor particulare și publice în economia americană. Autorul subliniază că trebuie desigur avute în vedere asemenea elemente ca volumul mult sporit al cheltuielilor guvernului federal, mai ales pentru scopuri militare, și creșterea corespunzătoare a încasărilor fiscale, programul amplificat de prevederi sociale ș.a. „Dar, continuă el, observația pe care o consider importantă mai întîi este că hotărîrile independente ale oamenilor de afaceri de a vinde sau cumpăra — în condiții mai mult sau mai puțin competitive — continuă să aibă un rol central în activitatea economică".

Un răspuns asemănător îl dă autorul cu privire la structura producției ca bază a unei creșteri mai uniforme. „... Schimbările recente în compoziția producției industriale — sub aspectul bunurilor de lungă și de scurtă durată, al bunurilor de investiții și al bunurilor de consum, al materialelor și al produselor finale — au fost oare de natură să reducă apreciabil amenințarea unor dezechilibre ciclice? Nu. Poate că sînt posibile speranțe mai mari într-o creștere mai echilibrată datorită folosirii mașinilor de calculat și a altor practici perfecționate care reduc necesarul de stocuri"...

Autorul, care prezintă într-o serie de grafice evoluția principalilor indicatori ai economiei americane, relevă în mod deosebit în cadrul concluziilor sale următoarea constatare: „Deși au avut loc numeroase schimbări, multe trăsături de bază ale economiei noastre industriale private — privind compoziția producției, organizarea producției, a comerțului și a finanțelor — seamănă de ajuns de mult cu cele din perioada care a urmat imediat după război și chiar din perioada interbelică, astfel că cei care iau hotărîrile particulare și publice trebuie să fie în continuare cu privirile ațintite asupra unor dezechilibre potențiale și asupra fluctuațiilor ciclice".

Merită reamintit faptul că această invitație la prudență apare în publicația unui for al cărui conducător — W. McChesney Martin, președintele consiliului guvernatorilor al Sistemului federal de rezervă — a dat în 1965 avertismente similare și a inițiat în decembrie o măsură în același sens prin ridicarea ratei scontului.

I. P.

CURIER

■ Referindu-se la problema organizării stațiunilor de mașini și tractoare pe baza principiului gestiunii socialiste, conf. univ. Radu Mănescu își exprimă părerea, în articolul **Folosirea pîrghiilor valorice în activitatea stațiunilor de mașini și tractoare,** apărut în LUPTA DE CLASĂ nr. 1/1966, că în momentul de față sînt create condițiile pentru organizarea întregii activități a S.M.T. pe acest principiu. Printre problemele ce considerâ că trebuie studiate și soluționate în această perspectivă, autorul indică sporirea volumului anual de lucrări pe un tractor, trecerea la calculul complet al prețului de cost, cunoașterea concretă a costului fiecăreia din lucrările agricole efectuate și nu media lor reprezentată prin hantru, stabilirea de tarife unice pe lucrare, indiferent de cultura la care se execută, punerea la dispoziția S.M.T. a sumelor necesare realizării lucrărilor pe calea creditului bancar.

■ Volumul **The Economics of Australian Industry,** publicat de prof. Alex. Hunter, Melbourne University Press (1965), cuprinde studii tratînd diferite aspecte economice și structurale ale industriei din această țară. Sînt analizate condițiile specifice ale economiei țării, printre care cele determinate de izolarea ei geografică, apoi producția, diviziunea muncii, aprovizionarea cu energie și materie primă ș.a.

■ Institutul de cercetări economice de pe lîngă Comisia de Stat a Planificării a R. D. Germane a publicat în editura **Die Wirtschaft,** Berlin, lucrarea **Rahmenmethodik für die Einführung der Verflechtungsbilanzierung in die Planung der Produktion** (Metodica de cadru pentru introducerea balanței legăturilor interramuri în planificarea producției, 127 pagini, 1966). Lucrarea se bazează pe cercetările teoretice și experimentările efectuate în decurs de mai multi ani în diferite ramuri ale economiei.

■ Săptămînalul economic HOSPODARSKE NOVINY, în nr. 51–52/1965, a publicat articolul „Împotriva tendințelor de dezvoltare extensivă a industriei din R. S. Cehoslovacă" semnat de J. Barvik și Fr. Vitovec, în care autorii subliniază rolul politicii de investiții în mobilizarea factorilor de creștere a eficienței economice și în prevenirea dezvoltării tendințelor extensive în industrie. Articolul „Consultanții și conducerea întreprinderilor" semnat de M. Kubr preconizează organizarea unor grupe de specialiști consultanți independenți, care să colaboreze cu conducerea întreprinderii, imprimînd activității de conducere un caracter științific.

■ **33 de principii de gestiune a întreprinderilor – Memento al directorului** (Editions Eyrolles, Paris, 1965, 196 pag.) de Karl Stefanie-Allmayer (Austria) ne prezintă rezultatul reflecțiunilor autorului, practician versat în controlul întreprinderilor. În prezența masei de obligații care apasă asupra sa, directorul unei întreprinderi – spune Allmayer – pierde adesea din vedere esențialul, se pierde în amănunte și uită că domeniul său este **ansamblul ;** alteori se mulțumește cu vederi generale și neglijează **detalii** care, la un moment dat, pot avea o **influență capitală** asupra succesului întreprinderii. În consecință, autorul prezintă cele **33 de principii,** pornind de la ideea că domeniul principal al directorului de întreprindere este **reflecțiunea :** un șef trebuie să știe să-și acorde timp de reflecție, bazîndu-se pe informații studiate cu grijă.

■ Recent a apărut versiunea franceză (a lui J. de Marcillac) a volumului I **Metode elementare** din lucrarea **Matematică și statistică pentru economiști** de Gerhard Tintner, profesor la Iowa State College (Dunod, 1965, 488 pag). Cartea cuprinde aplicații ale matematicii elementare la domeniul economiei, precum și elemente de analiză, de calcul al probabilităților și noțiuni de statistică teoretică.

■ Editura științifică de stat din Varșovia a publicat cartea **Creșterea accelerată a economiei socialiste în legătură cu teoriile lui G. Feldman,** de economistul polonez A. Lukasiewicz (P. W. N., Warszawa, 1965, 315 pag.). Cartea cuprinde trei părți. Prima parte analizează evoluția istorică a teoriei marxiste a dezvoltării economice ; în a doua parte se face o expunere asupra lucrărilor economistului sovietic G. Feldman, iar în partea a treia se examinează condițiile creșterii accelerate a economiei socialiste.

■ În editura Institutului tehnologic din Massachusets (S.U.A.) a apărut lucrarea **Dezvoltarea și planificarea regională,** publicată sub îngrijirea lui I. Friedmann și W. Alonso. Cele treizeci și cinci de contribuții cuprinse în această lucrare colectivă sînt împărțite în patru părți, purtînd ca titlu: spațiu și planificare, organizarea locală și spațială, teoria dezvoltării regionale și politica națională de dezvoltare regională. În cadrul diferitelor contribuții sînt abordate teme ca : rolul resurselor locale și al migrației în dezvoltarea regională, criteriile investițiilor regionale, problema regiunilor agricole periferice, aspecte instituționale ale planificării economice regionale.

■ În lucrarea **Dialectica dezvoltării contradicțiilor capitalismului monopolist de stat** (Editura Mîsli, Moscova, 1965) F. P. Kim analizează dezvoltarea conținutului și formei contradicțiilor imperialismului în condițiile capitalismului monopoliist de stat. Această fază poate fi caracterizată, după aprecierea autorului, drept faza menținerii forțate a unității contrariilor care au atins poziții extreme, cînd intervine o forță străină din punct de vedere economic, care urmărește să galvanizeze forma capitalistă de dezvoltare și să-i prelungească existența.

■ În editura DIE WIRTSCHAFT, Berlin, a apărut lucrarea intitulată **Introducere pentru economiști în calculul probabilităților** de dr. W. Runge și dr. G. Forbig (176 pag.). Autorii prezintă domeniile și modalitățile în care calculul probabilităților poate fi aplicat în rezolvarea unor probleme economice. După ce se expune latura teoretică, se indică detaliat numeroase posibilități de aplicare, în special în ce privește teoria sondajelor și teoria jocurilor.

■ În lucrarea **Problemele generale ale funcționării unei economii socialiste** (P.W.N., 1964, 371 pag.) cunoscutul economist polonez W. Brus face o prezentare teoretică a discuțiilor purtate timp de cîțiva ani în Polonia cu privire la așanumitul **model economic.** După ce face un istoric al problemei, autorul se ocupă de modelul centralizat și de relațiile socialiste de producție, de legea valorii în economia socialistă și de mecanismul pieței.

ANALIZA CANTITATIVĂ A CATEGORIILOR ȘI LEGILOR ECONOMIEI POLITICE A SOCIALISMULUI

ÎN ultimii ani s-a intensificat și s-a extins utilizarea metodelor matematice moderne în rezolvarea sarcinilor concrete ale conducerii și planificării economiei. Dar, așa cum observă I. Kotov în articolul Unele probleme ale aplicării metodelor matematice în economie și economia politică a socialismului (VOPROSI EKONOMIKI **nr. 11/1965), se simte o preocupare mai mică pe linia utilizării acestor metode în elaborarea mai departe și expunerea principalelor probleme teoretice ale economiei politice a socialismului.**

In momentul de față, spune Kotov, deși economia politică a socialismului dezvăluie legitățile modului de producție socialist, dialectica internă a dezvoltării sale, ea rămîne încă prea descriptivă și nu se poate spune că este de pe acum în măsură suficientă o știință exactă. Principalele ei categorii cer o determinare cantitativă mai precisă. Pentru a deveni exactă în adevăratul înțeles al acestui cuvînt, susține autorul economia politică a socialismului trebuie să-și concretizeze relațiile și dependențele principale cu ajutorul matematicii.

Referindu-se la cursurile de economie politică, autorul propune ca, menținîndu-se în principal conținutul cursurilor actuale — analiza calitativă a structurii economice a socialismului — să se expună și problemele speciale legate de folosirea metodelor matematice în economia politică. Aceasta înseamnă prezentarea principalelor modele ale fenomenelor și **proceselor economice, cercetarea căilor de realizare** optimală a cerințelor legilor economice, caracterizarea cantitativă **precisă a noțiunilor și categoriilor. Autorul examinează din acest punct de vedere circa zece teme ale cursului, propunînd modalitățile concrete de realizare a obiectivului preconizat.**

Kotov susține că elaborarea cantitativă a unei probleme poate să ducă la precizarea formulării unor teze teoretice ale economiei politice.

PROBLEME ALE POLITICII MONETARE OCCIDENTALE

ASOCIAȚIA științifică List din Frankfurt/Main își propune să discute din timp în timp probleme actuale de politică economică într-un cerc restrîns, format din reprezentanți ai științei, economiei, administrației și politicii.

Experților oficiali li s-a interzis să se ocupe de două probleme : 1) problema unei urcări a prețului aurului și 2) problema cursurilor de schimb flexibile. Tocmai această interzicere a fost pentru membrii Asociației List semnalul luării lor în discuție.

O astfel de discuție a fost cea din 5—6 martie 1965, la care au participat peste 60 monetariști, printre care profesorii Haberler, Hahn, Heilperin, Rueff, Magnifico și Veit. Tema discutată a fost „Probleme fundamentale ale politicii monetare viitoare", privite din următoarele puncte de vedere :

1) Ridicarea prețului aurului, cu sau fără revenirea la un etalon aur revizuit (Harrod, Rueff, Heilperin).

2) Rezolvarea prin cursuri de schimb flexibile (Lutz, Friedmann, Hahn, Sohmen, Haberler).

3) Adaptarea și extinderea etalonului aur și devize (planurile Roosa, Posthuma, Bernstein).

4) Căi noi pentru crearea lichidității (Triffin).

Protocoalele și referatele specialiștilor au fost publicate de curînd în editura Kyklos-Verlag, Basel, sub îngrijirea prof. Edg. Salin (1965).

MERCUR PRINTRE MUZE

CUM IA NAȘTERE O „ZONĂ A TĂCERII"

ÎN MAI multe rînduri am avut prilejul să amintim în aceste însemnări aspecte ale înstrăinării tot mai accentuate dintre presa occidentală și publicul ei cititor. Ca un exemplu flagrant au rămas în memoria multora întîmplările din toamna anului 1964 cînd victoriei laburiste în alegerile parlamentare din Anglia i-a urmat, la numai cîteva săptămîni, dispariția singurului cotidian național care expunea punctul de vedere al partidului laburist, ziarul DAILY HERALD.

O situație oarecum asemănătoare este înregistrată în aceste zile în Suedia. După cum se știe, cel mai puternic partid politic suedez este cel social-democrat, care se află la cîrma țării fără întrerupere de treizeci și patru de ani, ceea ce constituie un record absolut în întreaga lume occidentală. Partidul social-democrat are peste 800 000 de membri la o populație de circa 7 milioane și jumătate de locuitori și deține în parlament jumătate din numărul total al mandatelor. Cu toate acestea, ponderea presei social-democrate în ansamblul presei suedeze este departe de a corespunde acestei situații.

Iată, de pildă, cum se prezintă lucrurile în principalele centre ale țării. În Göteborg, al doilea oraș ca mărime al Suediei, cotidianul social-democrat (NY TID) are un tiraj de 48 000 exemplare, în timp ce celelalte trei cotidiene, toate liberale, au un tiraj zilnic de circa 400 000 exemplare (dintre care GÖTTEBORGS-POSTEN, 265 000 exemplare). În al treilea oraș al Suediei, la Malmö, ziarul social-democrat are un tiraj de 66 000 exemplare, față de 90 000 ale ziarului conservator și circa 115 000 ale celor două ziare liberale. În sfîrșit, în al patrulea dintre marile orașe suedeze, la Norrköping, cotidianul social-democrat are un tiraj de 19 000 exemplare față de 45 000 ale ziarului conservator.

Cifrele de mai sus devin și mai semnificative dacă luăm în considerație faptul că în timp ce social-democrației se bucură — cum am mai arătat — de sprijinul a 50% din corpul electoral, liberalii n-au obținut decît 17%, iar conservatorii 13% din voturi.

S-ar putea crede că presa din Stockholm, presa centrală, reflectă mai fidel curentele de opinii din rîndurile populației. Dimpotrivă. La sfîrșitul anului trecut, opinia publică suedeză a primit cu o deosebită emoție vestea comunicată în parlament de către primul ministru Tage Erlander că oficiosul central al partidului social-democrat, ziarul STOCKHOLMS-TIDNINGEN își va înceta apariția la 31 martie 1966. De la această dată partidul majoritar nu va mai dispune de **nici** *un ziar central.*

STOCKHOLMS-TIDNINGEN, înființat în 1889, a fost pînă în 1956 un ziar liberal. La acea dată, partidul social-democrat, cu sprijinul financiar al sindicatelor, a cumpărat pentru 25 milioane de coroane ziarul de la capitalistul Torsten Krueger. Dar legile de fier ale presei din societatea capitalistă contemporană și-au spus în curînd cuvîntul. Nu adeziunea cititorilor determină stabilitatea unui ziar, ci bunăvoința capitaliștilor care publică reclame. Dar, dacă în 1956, STOCKHOLMS-TIDNINGEN publica 24% din totalul reclamelor apărute în cele trei cotidiene de dimineață din Stockholm (ceea ce reprezenta un procent satisfăcător), în 1965, ziarului nu îi mai reveneau decît 14% din reclame, de cinci ori mai puțin decît publică ziarul liberal DAGENS NYHETER. Nu e de mirare că în zece ani, oficiosul social-democrat înregistrase pierderi cifrate la peste 110 milioane de coroane și se aștepta pentru 1966 la o pierdere de peste 22 milioane de coroane.

După cum arată datele citate mai înainte, nici celelalte ziare social-democrate, care apar în provincie, nu au o situație prea bună. În Suedia ca și în celelalte țări occidentale se desfășoară un proces intens de concentrare a presei, de eliminare a tuturor publicațiilor care nu dispun de o solidă bază financiară. De la război încoace, 60 de ziare și-au încetat apariția în Suedia, adică mai mult de o treime din totalul cotidienelor. Deși ziarele social-democrate sînt cît se poate de „cuminți" din punctul de vedere al intereselor burgheziei, marile monopoluri le preferă, cum e și firesc, publicațiile liberale și conservatoare. De aceea, peste două luni, sutele de mii de alegători social-democrați din Stockholm vor avea drept hrană politică numai ziarele adversarilor lor. Ascunzîndu-și cu greu satisfacția, cele două cotidiene burgheze din Stockholm au simțit de datoria lor să verse cîteva lacrimi de crocodil pe mormîntul proaspăt al răposatului lor confrate. Astfel, ziarul conservator SVENSKA DAGBLADET scrie că „în aceste împrejurări dramatice" este necesar „un angajament sporit al celorlalte ziare de dimineață de a publica informații și mai obiective", iar cotidianul liberal DAGENS NYHETER scrie că „marele nostru interlocutor coboară din păcate de pe scena ziaristică și o mare zonă a tăcerii ia naștere la Stockholm". De parcă „zona tăcerii" n-ar fi consecința firească a dominației monopolurilor asupra presei.

H. DONA

VITRINA CU CĂRȚI

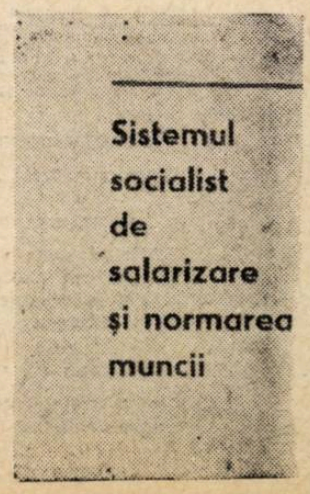

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

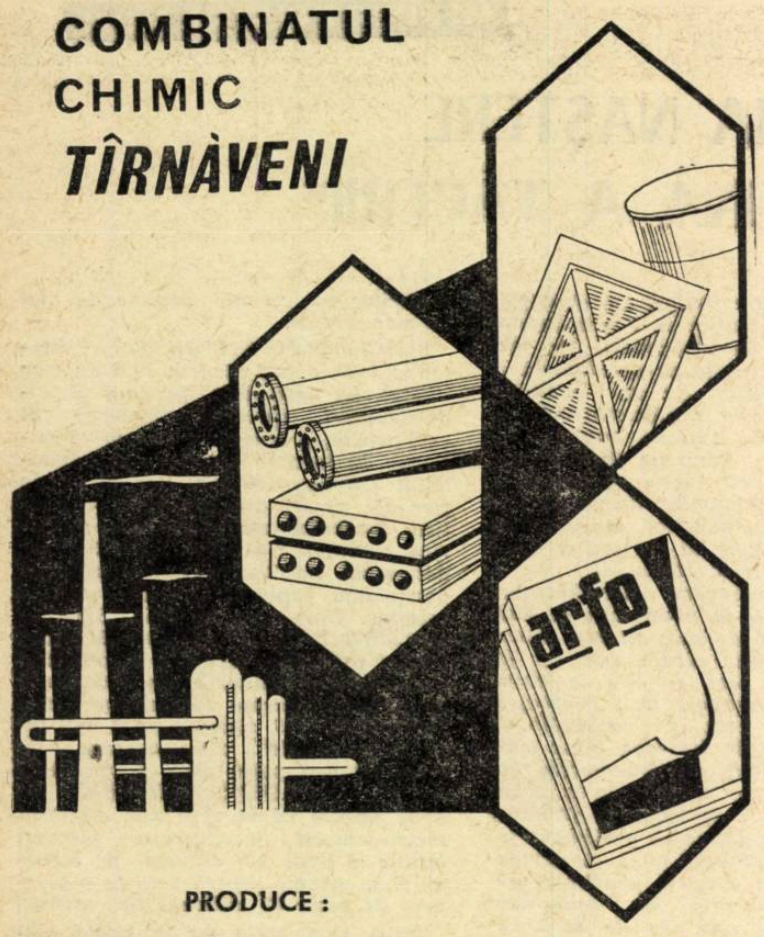

PRODUCE :

– carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

UZINA MECANICĂ GALAȚI

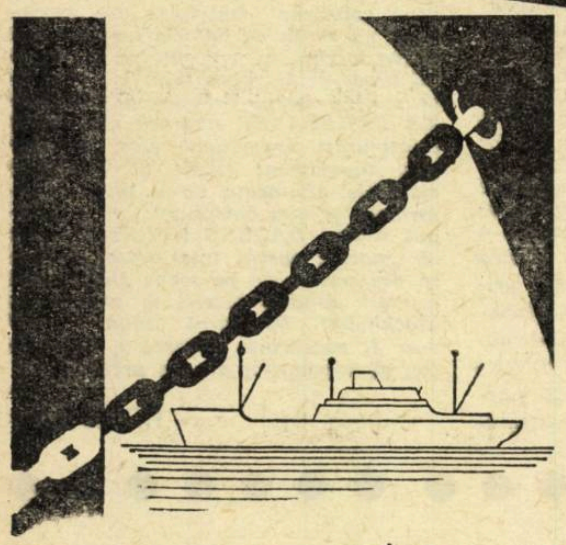

produce :

- **Cuzineți pentru vagoane.**
- **Carcase pentru electromotoare.**
- **Vane ovale de Ø 350 și hidranți din fontă brută turnată.**
- **Butuci de roată pentru remorcă.**
- **Agregate de punte pentru cargouri, motonave, remorchere și șlepuri. (Vinciuri de ancoră, mașini de cîrmă, cabestane, vinciuri de grui).**

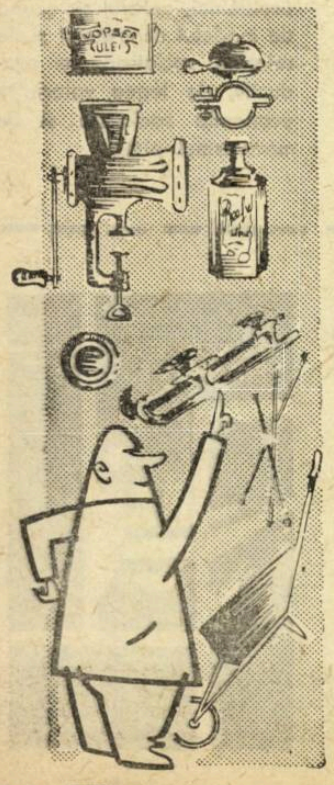

I. O. I. L.

METAL – LEMN ORADEA

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe :

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și bicicletă de 50 și 100 gr ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 gr.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

O.C.L. BRĂILA

Str. FABRICILOR 10

PRODUCE SORTIMENTE VARIATE DE MOBILĂ CALITATE SUPERIOARĂ

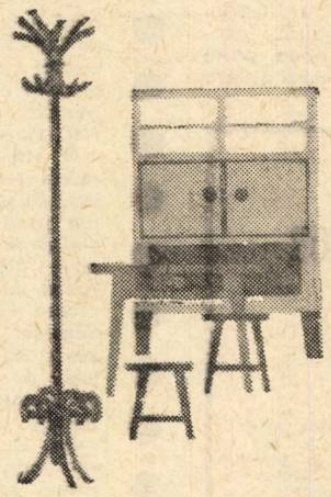

- Garnitură de bucătărie „Foișor" 2
- Garnitură de bucătărie „Polar"
- „Cuierul popular"

S-au pus în vînzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din țară

INTREPRINDEREA CABLUL ROMÂNESC PLOIEȘTI

produce și livrează pe bază de repartiție cabluri de tracțiune pentru :

— ascensor

— macarale

— funicular

și conductori de aluminiu neizolator pentru mediul rural

UZINELE LAMINORUL BRĂILA

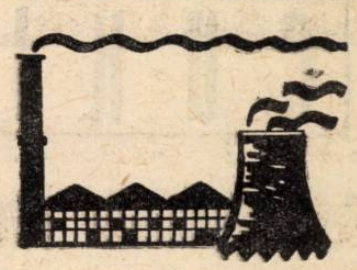

PRODUC ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚII

scoabe pentru construcții și plase din sîrmă

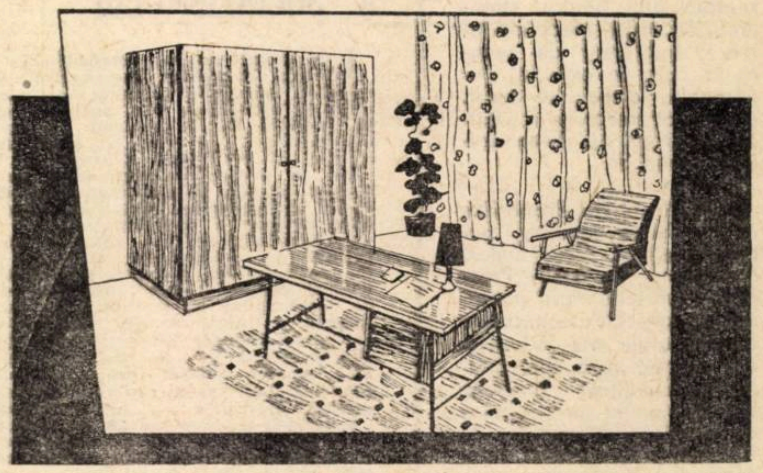

IPROFIL „23 August" - Tg. Mureș

Telefon 4086

produce :

- **Camera complexă ILVA lustruită ogliodă, în două variante, furniruită cu nuc sau fag :**
  a) Dormitor cu șifonier cu 3 uși sau cu 2 uși ;pat dublu, 2 noptiere, toaletă și masă pentru 4 persoane.
  b) Cameră de zi compusă din : dulap cu 3 uși, divan cu ladă pentru așternut, toaletă și masă.
- **Cameră ILVA melaminată (cu plăci fibrolemnoase) avînd aceleași piese ca aceea de la aliniatul a, de mai sus.**
- **Dormitor stil delfin, compus din : dulap cu 3 uși, pat dublu și 2 noptiere.**
- **Holuri : 319 și T.M. 3 compuse din : canapea extensibilă și fotolii.**
- **Fotolii 2 A și 2 B.**
- **Fotolii pat „Brateș" și fotoliu pat „Modern".**
- **Mobilier model universal compus din dulap cu 3 sau 2 uși, bufet, bibliotecă, dulăpior, etajeră, comodă, ladă de așternut, masă extensibilă și divan în 3 variante (cu și fără pernă la perete).**

produce și livrează paste făinoase de toate sorturile ; foi de prăjituri „Casnica", foi de tort „Marta". Produse de calitate.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

PIAȚA COMUNĂ: ANTRACTUL CONTINUĂ

REGĂSIREA «celor șase» la Luxemburg, la 17—18 ianuarie, unde în centrul dezbaterilor, după cum se știe, s-a aflat problema procedurii de vot în Consiliul ministerial și a rolului Comisiei Pieței Comune, s-a soldat cu o nouă amînare a dezbaterilor, pentru 28—29 ianuarie.

Între timp, presa occidentală consacră numeroase comentarii rezultatelor discuțiilor purtate, din care reproducem.

Le Monde

„UN VĂL PESIMIST ASUPRA NEGOCIERILOR"

„LA 17 ianuarie, la Luxemburg, Franța a pus cărțile pe masă. Dl. Couve de Murville a definit cu minuțiozitate cele 10 păcate capitale pe care Comisia nu trebuie să le mai făptuiască.

Lectura acestei liste arată, în primul rînd, în ce măsură guvernul francez a tras concluzii din evenimentele care au provocat criza din 30 iunie anul trecut. După cum se știe, lucrul care iritase cel mai mult Quai d'Orsay-ul a fost faptul că, nemulțumindu-se numai să elaboreze propuneri deosebit de îndrăznețe în ce privește reglementările financiare agricole, — care duceau de la sine la crearea unor infrastructuri federale, — prin vocea d-lui Hallstein, Comisia acordase prioritate în sugestiile sale nu Consiliului ministerial, cum ar fi trebuit, ci Adunării de la Strasbourg. Această orientare spre căile parlamentare este o manevră, a cărei repetare Parisul nu o mai acceptă. De aceea, nu este de mirare că din cele zece puncte ale memorandumului francez, patru se referă la relațiile mai strînse care trebuie să existe între Comisie și guverne sau cu reprezentanții acestora în Consiliu.

Parisul consideră că se cer, de asemenea, revizuite raporturile între Comisie și opinia publică. Se consideră că Comisia duce o politică prea autonomă în informarea publicului...

În sfîrșit, guvernul francez cere o examinare mai atentă a întregului sector al relațiilor Comisiei cu țările terțe. Avem de-a face în acest caz cu un amestec de genuri. Unele revendicări se referă la «stil» (se emite dorința ca ambasadorii străini să nu mai fie acreditați pe lîngă Comisie, ci pe lîngă Consiliu), iar altele vizează mai departe.

După interpretarea care se dă celor zece puncte cerute de Franța, se poate constata dacă acceptarea lor cere sau nu, revizuirea Tratatului de la Roma. Astfel, Tratatul nu obligă Comisia să consulte guvernele, înainte de a transmite propunerile sale Consiliului. Aceasta era uzanța generală...

Cealaltă problemă în curs de negociere — regula votului majorității calificate în Consiliu — pune aceeași întrebare. Juriști mai imaginativi ar putea găsi în Tratat chiar o modalitate de a suspenda dreptul de procedură, prevăzut pentru a treia etapă a Pieței Comune, dar alții, mai exigenți, consideră un asemenea spirit concesiv drept periculos.

Cerînd, în timpul dineului care a urmat lucrărilor, să se grăbească fuziunea instituțiilor comunitare și să se studieze de pe acum compoziția Comisiei unice, dl. Couve de Murville și-a dat osteneala să nu adopte o atitudine provocatoare. Dar sensibilitatea partenerilor noștri în această chestiune este atît de mare, încît un văl pesimist s-a așternut de îndată asupra negocierilor".

Frankfurter Allgemeine

UN TABLOU PUȚIN PROMIȚĂTOR

„PERSPECTIVELE pentru soarta viitoare a Comunității Economice Europene nu s-au îmbunătățit nici după recenta conferință a miniștrilor de externe. Programul de zece puncte, prezentat încă în prima zi a conferinței de către Couve de Murville, în care se cere transformarea Comisiei C.E.E. într-un fel de secretariat general și renunțarea la principiul majorității în Consiliul ministerial, a constituit «o bucată greu de digerat». Oricum, celelalte cinci țări membre se așteptau la aceste două pretenții, poate nu însă în proporțiile și severitatea acestora.

...Interpretărilor binevoitoare și cu intenții bune față de Franța nu le-a fost hărăzită decît o viață scurtă. Cîteva ore mai tîrziu ele au primit o lovitură grea, cînd ministrul de externe francez a prezentat un plan calendaristic bine precizat, în care sînt stabilite termene foarte scurte pentru soluționarea diferitelor probleme.

...Potrivit acestui plan, într-un termen de numai două luni ar trebui să se ajungă la un acord asupra tuturor problemelor ridicate de Paris și asupra altor teme. În acest scurt răstimp ar urma să se ia hotărîri cu privire la modul de votare în Consiliul ministerial, statutul Comisiei C.E.E., fuziunea celor trei comunități europene, persoanele care vor intra în Comisia mărită, precum și la finanțarea agricolă. Chiar dacă ar exista un minim de acord între «cei șase» asupra acestor lucruri, nici atunci chiar sub aspect pur tehnic nu s-ar putea face față unui program atît de voluminos într-un interval atît de îngust, cu atît mai puțin în condițiile contradicțiilor puternice actuale...

...Deși Parisul cere cu insistență o reglementare rapidă a finanțării agrare comune, care ar avantaja mai cu seamă agricultura franceză și pentru care ceilalți parteneri, și în special Republica Federală Germană, ar trebui să contribuie cu sume de miliarde, Couve de Murville nu a amintit nici un cuvînt despre înțelegerile anterioare, care prevedeau că, concomitent cu piața agrară, ar trebui să se facă progrese corespunzătoare și în alte domenii. Este vorba, în primul rînd, de runda Kennedy, a cărei înfăptuire este serios periclitată de criza din C.E.E. Toate acestea alcătuiesc tabloul oferit după Conferința de la Luxemburg, tablou neîmbucurător, supărător și puțin promițător".

IL SOLE 24 ORE

INUTIL A SE NUTRI ILUZII

„DUPĂ prima serie de întîlniri ale «celor șase», care au avut loc luni și marți la Luxemburg... se poate afirma că poziția Franței s-a întărit și a devenit mai fermă, iar rezistența «celor cinci» pare să fi ajuns la un punct critic...

Este evident că niciodată, ca în aceste clipe, Europa Pieței Comune nu s-a aflat la o cotitură capitală: pe de o parte, există posibilitatea de a ceda pentru a nu știu cîta oară pretențiilor franceze — fie chiar încercînd pînă la urmă, printr-o negociere inteligentă, de a se smulge cîteva concesii Parisului — și de a reconstitui, în consecință, înțelegerea în șase... Pe de altă parte, există riscul aventurii în necunoscut, negînd hotărît orice concesie viitoare Franței: Parisul ar putea să se retragă din Piața Comună...

La Luxemburg, Franța a mizat pe convingerea că, în fața unei poziții categorice, «cei cinci» ar fi putut ceda. Acest lucru nu s-a întîmplat însă, dar o nouă întîlnire este prevăzută peste 10 zile. Dintre «cei cinci», numai ministrul german Schroeder și-a exprimat rezerve grave asupra tuturor pretențiilor franceze; alți miniștri sau nu și-au manifestat opiniile, ori s-au limitat să sublinieze doar dificultățile dialogului, și chiar posibilitățile de reușită.

...Nu rămîne altceva de făcut decît de a aștepta ca cele cinci guverne să-și ia cu seninătate hotărîrile, cîntărind între pro și contra. Situația nu este roză, inutil să ne facem iluzii: și după cum evoluează lucrurile — fie că se acceptă în total sau în parte pretențiile franceze, fie că se resping — pentru Comunitatea Europeană se anunță vremuri de criză, de lupte îndîrjite..."

JOURNAL DE GENÈVE

ADEVĂRURILE DE LA LUXEMBURG

„PENTRU Franța, Piața Comună este un organ de cooperare interguvernamentală, guvernele păstrînd responsabilitatea ultimă a intereselor naționale ai căror singuri depozitari legitimi sînt. Această concepție a căpătat forme deosebit de inflexibile în momentele în care generalul de Gaulle a considerat necesar să frîneze evoluția supranațională a Pieței Comune; în realitate însă ea nu este atît de îndepărtată de preocupările celorlalte state membre. Cei care vroiau să includă Anglia în comunitate vroiau, de asemenea, în felul lor, să dilueze vinul supranaționalității...

Dacă ne plasăm în atmosfera «relansării europene» din 1955, este neîndoielnic că autorii Tratatului sperau să pregătească, prin intermediul uniunii vamale, o construcție instituțională europeană. Dacă ar fi fost vorba de o lege, s-ar fi putut spune că intenția legislatorului avea în mod cert caracter supranațional. Dar este vorba de un tratat, adică de un simplu contract între state suverane. Iar contractele nu au forță obligatorie decît prin ceea ce cuprind în ele.

Or, o lectură atentă a Tratatului de la Roma arată evident că negociatorii n-au îndrăznit — sau n-au putut — să înscrie în el în mod formal toate intențiile lor. Statele sînt acelea care se angajează să creeze o comunitate economică, să armonizeze legislațiile lor. Consiliul ministerial este cel care adoptă hotărîrile și care încheie tratate cu alte țări. Comisia «veghează», «propune», «recomandă», și nu dispune de o putere de decizie proprie decît în cadrul Tratatului, adică sub rezerva competențelor Consiliului.

Stimulată de semnificația misiunii sale — ceea ce constituie un fapt demn de laudă — și antrenată de ambiția prof. Hallstein — care a făcut greșala fatală de a se considera în mod prematur drept un șef de stat — Comisia s-a expus în mod periculos criticilor franceze. Este inevitabil ca ea să suporte spezele unei reconcilieri... dacă există o reconciliere. Căci este nevoie încă ca «cei șase» să se pună de acord pentru a menține un anumit drept de veto. Ei plătesc acum prețul dogmatismului de care erau atît de mîndri. Dacă ei nu s-ar fi lăudat atîta cu mersul lor spre supranaționalitate, i-ar fi costat în prezent mai puțin să recunoască că o asemenea asociere nu poate progresa fără consimțămîntul tuturor membrilor săi".

THE FINANCIAL TIMES

INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

PĂRERI ENGLEZE

O formulă tip A.E.L.S. sau o existență sub semnul întrebării

„ÎNTÎLNIREA dintre Franța și «cei cinci» de la Luxemburg a arătat cît de mare este distanța ce îi separă. Întrunirea viitoare ce va avea loc la sfîrșitul lunii la Luxemburg pare că va fi o sesiune «hotărîtoare» pentru Piața Comună în forma sa actuală.

Principala cerere a generalului de Gaulle este ca votul majoritar să fie înlocuit prin regula unanimității în toate problemele de interes național vital, fiecare țară putînd să hotărască care ar fi acest interes în cazul său. Faptul că președintele este de acord să accepte o înțelegere scrisă în locul revizuirii Tratatului de la Roma nu diminuează seriozitatea cererii sale; el arată numai cît de grea este o revizuire a Tratatului. În realitate, de Gaulle este dispus să accepte votul majoritar numai în probleme de importanță atît de mică, încît probabil asupra lor s-ar putea ajunge la un acord unanim chiar fără acest vot...

...Luate în parte, unele cereri franceze ar putea fi acceptate; dar efectul total ar fi o modificare fundamentală a caracterului Pieței Comune, așa cum a acționat ea pînă acum. Piața Comună ar fi redusă la statutul oricărei alte instituții internaționale, cum ar fi A.E.L.S. sau O.C.D.E., mai curînd decît o experiență importantă de integrare politică europeană...

...Pe de altă parte, dacă «cei cinci» vor respinge propunerile Franței, viitorul Comunității va fi pus sub semnul întrebării. Cu Franța și Anglia în afara ei, Comunitatea va putea rămîne cu greu principala forță motrice politică în Europa. Un impas final la Luxemburg ar putea să însemne deci o nouă dilemă pentru Anglia...".

THE TIMES

ÎNGRIJORARE LA BONN

LA 19 ianuarie, corespondentul din Bonn al ziarului scrie: „Principala concluzie trasă aici din întîlnirea Pieței Comune de la Luxemburg este că aceia care, în mod optimist, s-au așteptat la modificarea poziției franceze după alegerile prezidențiale, s-au dovedit a fi greșiți.

Pentru prima oară perspectiva descompunerii Pieței Comune apare clar la orizont. Nu există aici dorința de a judeca dinainte rezultatul celei de-a doua faze a discuțiilor, la sfîrșitul lunii acesteia, dar astăzi guvernul federal și-a exprimat deschis îngrijorarea..."

Franța și-a reluat locul.
(Caricatură din DIE WELT)

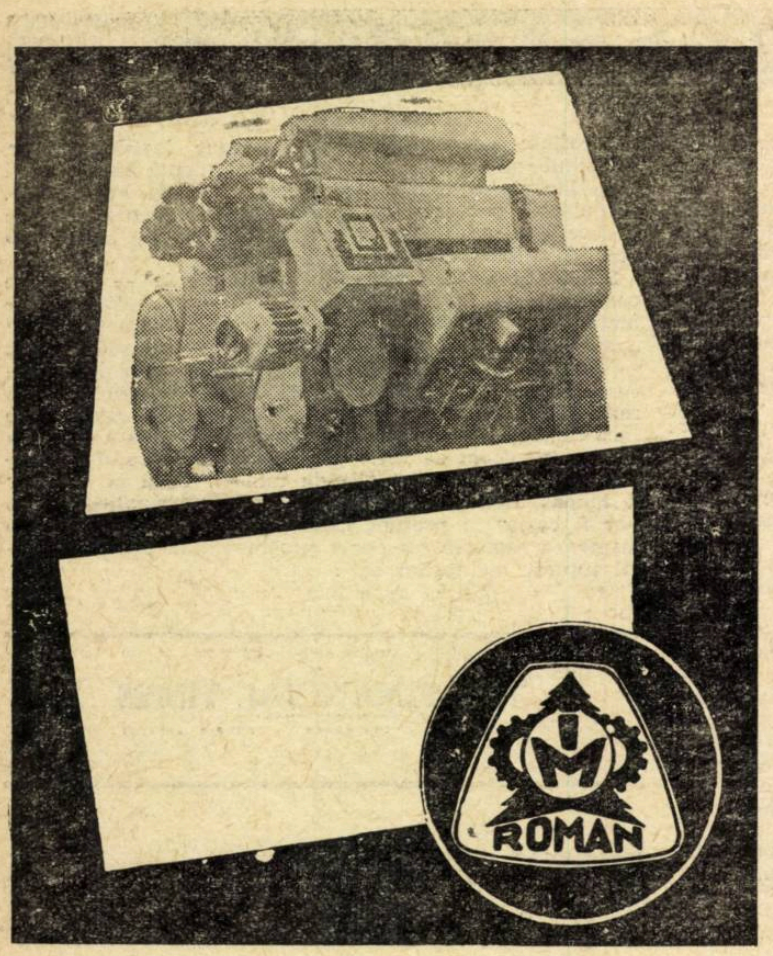

Intreprinderea mecanică - Roman

str. Ștefan cel Mare nr. 258, telefon 737

Mașina de șlefuit, cu doi cilindri, finisează suprafețele plane (panouri, șipci, lezne, rame etc.) confectionate din lemn.

Se folosește în mod avantajos și la zimțarea suprafețelor ce urmează a fi încleiate.

I.I.L.

„MOBILA"

GHIMBAV

ELEGANT · MODERN · DURABIL

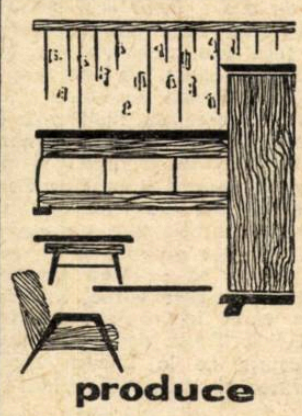

produce

MOBILIER PENTRU HOTELURI

Intreprinderea de PREFABRICATE DIN BETON

CRAIOVA

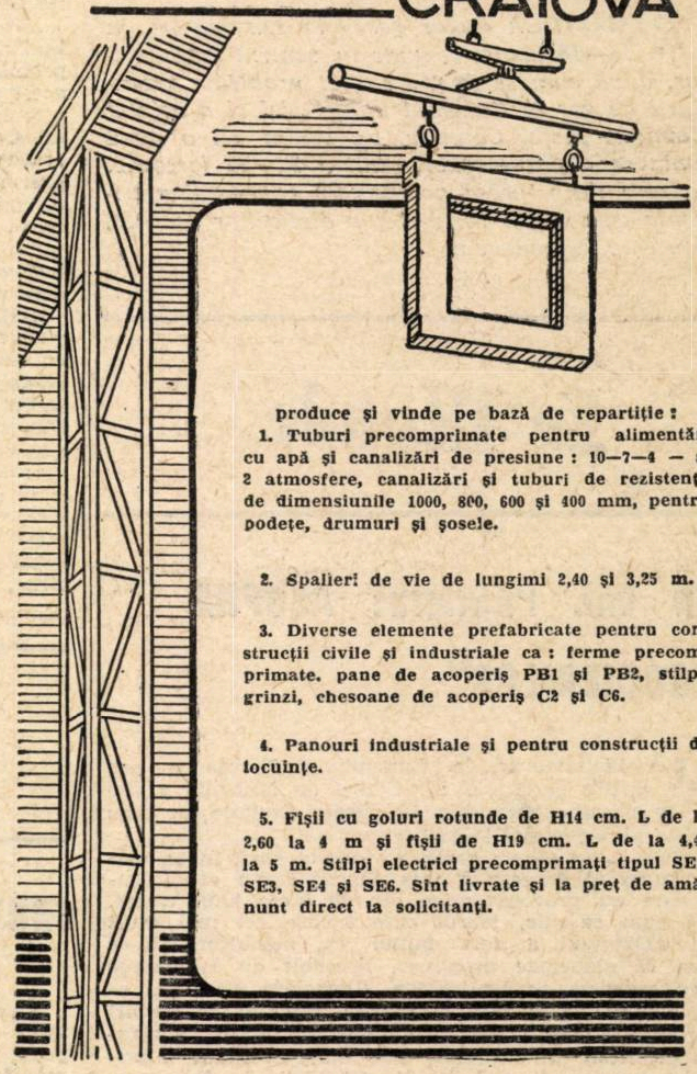

produce și vinde pe bază de repartiție :

1. Tuburi precomprimate pentru alimentări cu apă și canalizări de presiune : 10—7—4 — și 2 atmosfere, canalizări și tuburi de rezistență de dimensiunile 1000, 800, 600 și 400 mm, pentru podețe, drumuri și șosele.

2. Spalieri de vie de lungimi 2,40 și 3,25 m.

3. Diverse elemente prefabricate pentru construcții civile și industriale ca : ferme precomprimate, pane de acoperiș PB1 și PB2, stîlpi, grinzi, chesoane de acoperiș C2 și C6.

4. Panouri industriale și pentru construcții de locuințe.

5. Fișii cu goluri rotunde de H14 cm. L de la 2,60 la 4 m și fișii de H19 cm. L de la 4,40 la 5 m. Stîlpi electrici precomprimați tipul SE1, SE3, SE4 și SE6. Sînt livrate și la preț de amănunt direct la solicitanți.

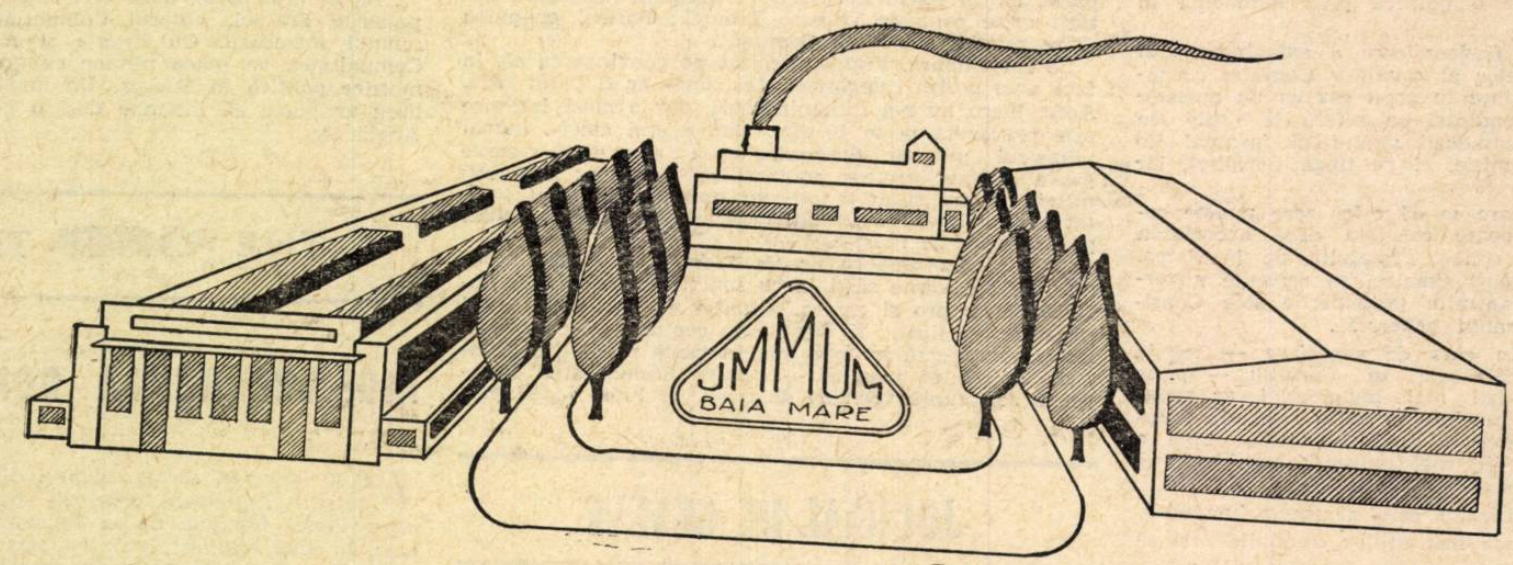

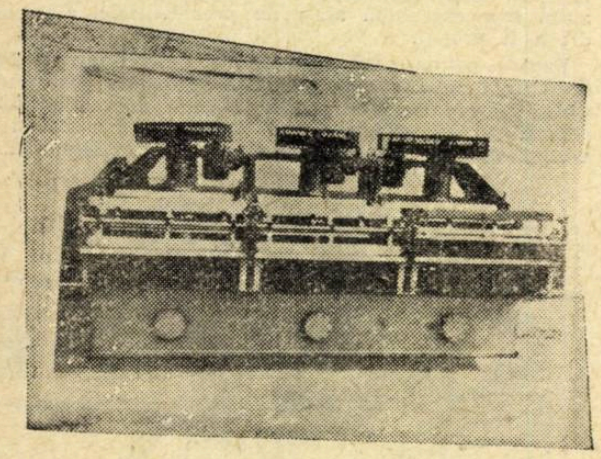

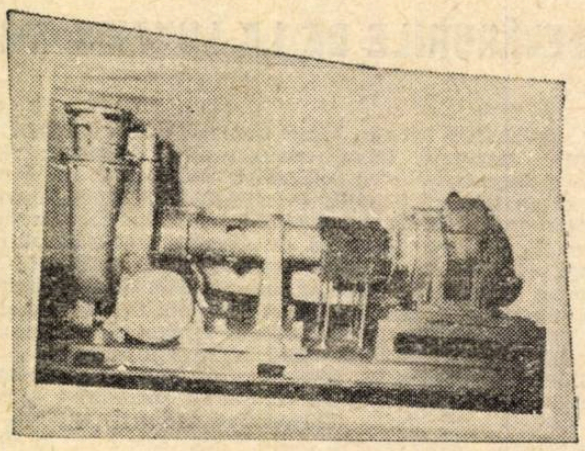

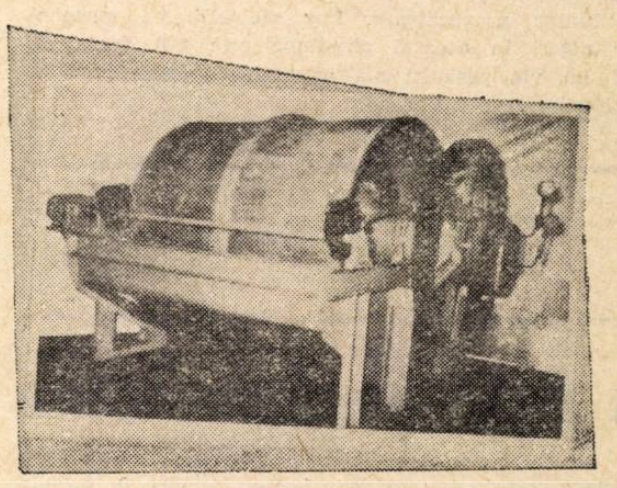

- **Celule de flotare**
- **Agitatoare**
- **Îngroșătoare**
- **Pompă de tulbureală și antiacide de mină**
- **Filtre de vid**
- **Clasoare spirale și cu greblă**

U.M.M.U.M.

BAIA MARE

str. Baia Sprie nr. 170 – telefon 2411

- **Colivii de extracție**
- **Alimentatoare diferite**
- **Ciururi vibratoare**
- **Vagonete de funiculare**
- **Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului.**

DOCUMENTAR

DIN CALEIDOSCOPUL MONDIAL AL ALIMENTAȚIEI

DUPĂ datele provizorii furnizate de F.A.O. în anul 1964—1965, față de 1963—1964 în agricultură, industria de pescuit și forestieră s-a înregistrat o creștere a producției mondiale de 2% : în același timp populația mondială a crescut tot cu 2%. După aprecieri oficiale, două treimi din populația globului suferă din cauza foamei, trei pătrimi avînd o alimentație insuficientă.

Dacă avem în vedere că alimentele au înregistrat creșteri cantitative mai mari în țările dezvoltate din punct de vedere industrial, rezultă că foametea s-a accentuat în țările în curs de dezvoltare, care reprezintă zone de mare concentrație demografică. În această lumină, studiile F.A.O., subliniază că rezervele alimentare totale ale țărilor în curs de dezvoltare vor trebui să fie multiplicate de 4 ori în viitorii 35 de ani, pentru a se asigura o alimentație fiziologic necesară.

După cum se desprinde din datele cuprinse în tabel, producția agricolă mondială a crescut mai repede decît populația în lume. Pe zone ale globului însă situația se prezintă oarecum diferit, așa cum reiese din graficele alăturate.

● Evantaiul caloric

ASIGURAREA necesarului de calorii are o importanță capitală în hrana omului. Acest necesar diferă nu numai în funcție de posibilitățile existente, dar și de condițiile climatice ș.a. Țările cu climat cald folosesc anumite alimente îndeosebi de origine vegetală, pe cînd țările cu climat rece au în rația alimentară zilnică alimente bogate în lipide și proteine de origine animală. În Suedia, de exemplu, consumul de calorii de origine animală se ridică la 40—47% din consumul total de calorii.

Este evidentă diferența mare de calorii existente pe zi și pe o persoană între diferitele țări. Astfel, dacă am face o mică grupare a țărilor prezentate am avea următorul aspect : sub 2000 de calorii pe zi și pe persoană Ceylon, India și Filipinele, între 2000—2200 calorii pe zi și persoană Columbia, Iordania și Pakistanul, între 2200—2400 calorii pe zi și pe persoană Japonia, Peru și Venezuela față de 2800—3000 de calorii pe zi și persoană în R. F. Germană, Italia, Spania și Brazilia și peste 3000 de calorii pe zi și pe persoană în Belgia, Danemarca, S.U.A., Australia, Regatul Unit etc.

● Proveniența caloriilor și structura lor

DUPĂ cum este cunoscut, pentru hrana omului o importanță mare are nu numai cantitatea de calorii, ci și structura acestora. În medie pe glob, din totalul caloriilor, circa 70% au o proveniență vegetală, iar circa 30% animală. În unele țări, caloriile de origine vegetală dețin circa 78% din totalul caloriilor, ceea ce vădește o alimentație neechilibrată. În schimb, în alte țări ponderea caloriilor de origine vegetală reprezintă circa 57% din total, avînd o tendință de scădere. Semnificația acestor proporții este evidențiată de o serie de date potrivit cărora se apreciază că din totalul caloriilor, cele de origine animală ar trebui să fie în jur de 30—40%. După Josué de Castro, caloriile de origine animală trebuie să reprezinte circa 50%.

Din existentul alimentar calculat în calorii, cerealele reprezintă în R.A.U. 71,7%, în India 66,8%, în Japonia 59,7%, în Ceylon 59,4%, în Italia 45,0%, în Spania 41,1%, iar în Brazilia 38,1%. Aceasta ne arată că alimentația este puțin diversificată și săracă în proteine.

Spre deosebire de țările enumerate mai sus, din existentul alimentar calculat în calorii, cerealele reprezintă numai 21,0% în S.U.A., 22,8% în Danemarca, 25,8% în Australia ; în aceste țări necesarul de calorii este asigurat și din alte produse ca : legume, carne și alte produse de origine animală.

În structura existentului de calorii pe zi și pe o persoană, proveniența caloriilor din carne prezintă, de asemenea, diferențieri mari : de la 23,1% în Argentina, 21,9% în Australia, 19,1% în S.U.A. și 13,9% în Danemarca, la numai 0,4% în Ceylon, 0,3% în India, 2,1% în Japonia și 4,7% în Spania. Desigur că aceste diferențieri se datoresc atît posibilităților existente în aceste țări, cît și unor condiții climatice locale care influențează direct alimentația populației.

La fel stau lucrurile și cu structura existentului de calorii pe zi și pe o persoană, provenite din lapte : 12,8% în S.U.A., 11,5% în Austria și 11,0% în Danemarca, față de numai 2,4% în Ceylon, 2,5% în Japonia, 3,2% în Brazilia și 4,7% în Spania. Existentul de calorii din lapte ne arată, de asemenea, o alimentație destul de redusă în proteine.

Diversificarea disponibilului de calorii, ponderea mare a alimentelor cu un conținut bogat în proteine și, în special, în proteine de origine animală caracterizează în general țările dezvoltate din punct de vedere economic.

● Foamea de proteine

IN majoritatea țărilor, malnutriția proteică este foarte răspîndită.

După cum se apreciază, existentul de proteine este de aproape 70 grame pe o persoană și pe zi în Europa, America de Nord, Oceania și în cîteva țări din America Latină, Orientul Apropiat și Africa și în majoritatea țărilor din Extremul Orient.

În ceea ce privește proteinele de origine animală, variațiile sînt însă mari. Astfel, în țările în curs de dezvoltare, existentul de proteine de origine animală este de numai 9 grame pe o persoană și pe zi, față de 44 grame în țările dezvoltate.

Existentul de proteine de origine animală nu depășește cu mult sau chiar nu atinge 30 de grame în medie în nordul Europei, în America de Nord, în Oceania, în Izrael și în Africa de Sud ; 15—20 grame în Europa Meridională, în marea majoritate a țărilor din America Latină, în Japonia și alte țări ; sub 15 grame aproape în toate țările din Extremul Orient, în majoritatea țărilor din Orientul Apropiat, din Africa și într-o mare parte din America Centrală. Media pentru ansamblul țărilor din Extremul Orient nu este decît de 8 grame.

Proporția proteinelor de origine animală în totalul proteinelor variază de la 70% în S.U.A. la 12% în India.

Nu întotdeauna procentul ridicat de proteine de origine animală exprimă însă și o rație alimentară suficientă. De exemplu, în mai multe țări din America Latină, procentul ridicat de proteine de origine animală se realizează în condițiile unei rații totale mici. În Columbia proteinele de origine animală reprezintă 48% din rația totală, aceasta fiind însă de 48 grame.

Tendințele regionale ale producției agricole și ale populației (1954–1955 = 100)

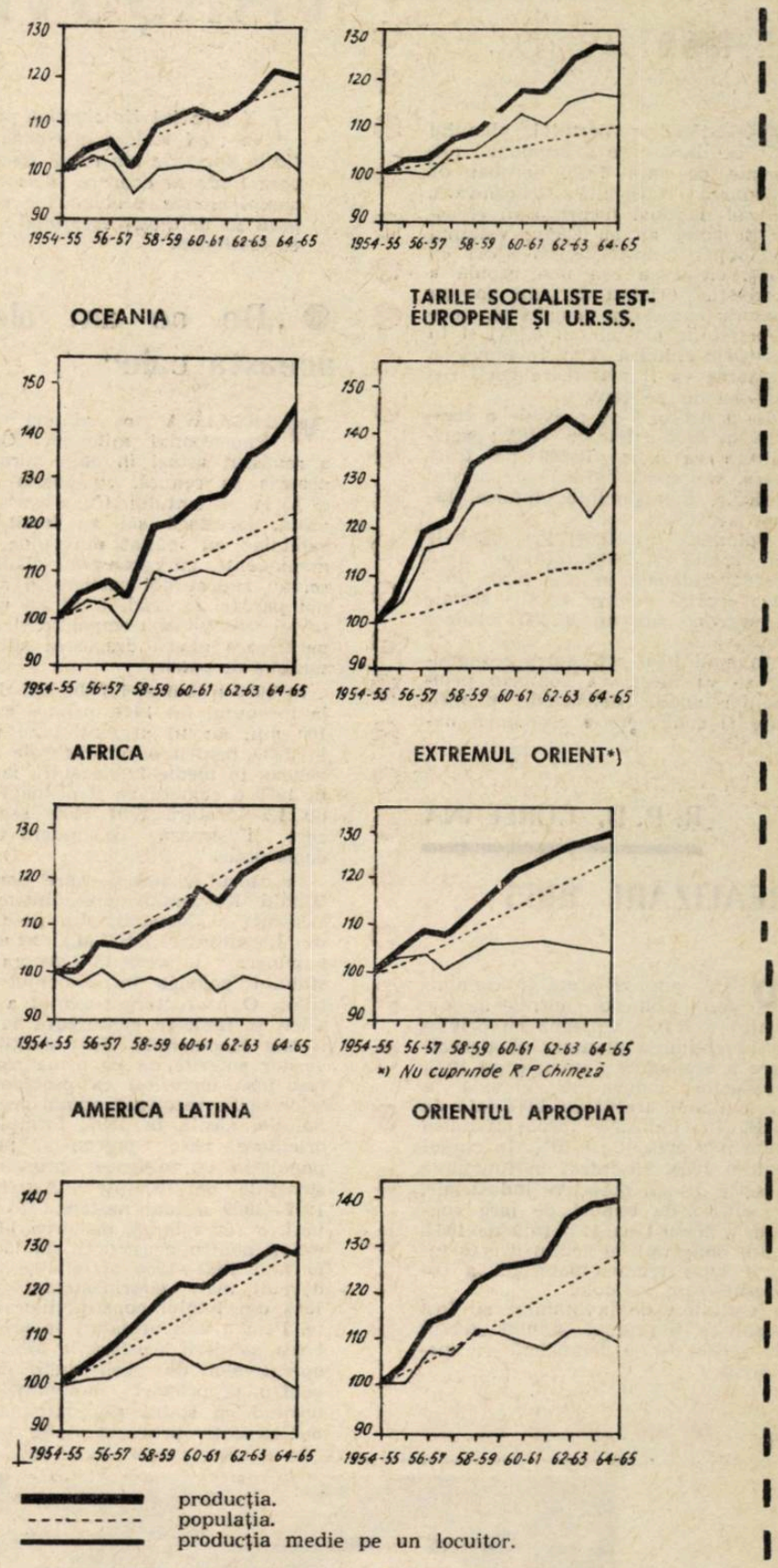

*) Nu cuprinde R.P. Chineză

După : **F.A.O., La situation mondiale de l'alimentation et de l'agriculture, 1965**

● Principalele surse de proteine

POTRIVIT unor calcule, existentul mondial de proteine este obținut în proporție de circa 70% din produsele vegetale și circa 30% din produsele animale.

Cerealele constituie alimentația de bază în cele mai multe țări și sînt de asemenea principalele surse de proteine, furnizînd în marea majoritate existentul total mondial. Proporția lor variază de la 72% în Pakistan și 16% în S.U.A. În Argentina, Australia, Canada, Noua Zeelandă și în Statele Unite, carnea este principalul produs alimentar care furnizează proteine, în timp ce Islanda și Suedia se bazează pe produse lactate. Carnea are aceeași importanță în Columbia ca și cerealele într-un număr de țări din Europa, unde alături de carne un loc important ocupă și produsele lactate.

Leguminoasele furnizează circa 13% din existentul mondial de proteine. Contribuția lor atinge circa 27% în India. Ele asigură de asemenea 23% din proteine în Brazilia și 19% în Japonia și în Mexic, în celelalte țări proporția lor fiind inferioară.

Rădăcinoasele asigură circa 5% din existentul de proteine, furnizînd în Peru aproape 12% din totalul existentului de proteine.

Legumele și fructele furnizează aproximativ 3% din existentul mondial de proteine. Contribuția lor atinge însă 9% în Spania, 8% în Libia, Peru, Filipine și Portugalia.

Printre produsele de origine animală, carnea și produsele lactate au aproape aceeași importanță în aprovizionarea mondială cu proteine. Carnea furnizează circa 13% și laptele circa 11%. Contribuția cărnii reprezintă 44% în Argentina, iar în Ceylon, în India și în Pakistan numai 2%. Produsele lactate oscilează între 35% în Finlanda și 1% în Japonia.

Ouăle nu furnizează decît circa 2% din necesarul de proteine mondial, însă contribuția lor atinge 7% în Izrael și în Statele Unite.

Peștele asigură circa 3% în aprovizionarea mondială cu proteine. Aportul lui este însă de 9% din proteinele de origine animală și constituie principala sursă de proteine într-un număr mare de țări ca : Ceylon, Japonia, Filipine și Portugalia. Peștele furnizează 23% din totalul proteinelor în Portugalia și 18% în Japonia.

N. ȘUFANĂ

Dinamica producției agricole și a populației pe glob [1]

	1953/1954	1954/1955	1955/1956	1956/1957	1957/1958	1958/1959	1959/1960	1960/1961	1961/1962	1962/1963	1963/1964	Date provizorii 1964/1965
	Media anilor 1952/1953 — 1956/1957 = 100											
Producția agricolă [2]	97	99	103	107	107	113	116	119	120	124	126	128
Populația	98	100	102	104	106	108	110	112	114	117	119	121

1. Nu cuprinde R.P. Chineză.
2. Agricultură, pescuit și silvicultură.

R. S. CEHOSLOVACĂ

PREVEDERI DE PLAN PE 1966

POTRIVIT proiectului planului de dezvoltare a economiei naţionale pe anul 1966, aprobat de Adunarea Naţională Cehoslovacă, venitul naţional urmează să crească în acest an cu 3,8% ; volumul producţiei industriale va spori cu 5,5%, creşterea cea mai rapidă a producţiei urmînd să aibă loc în ramura energetică (cu 8,4%), construcţiei de maşini (cu 8,1%) şi în industria chimică (7%). În Slovacia, creşterea va fi mai mare decît ritmul mediu pe ţară.

În agricultură se prevede o creştere a producţiei de 7,9% ; agricultura va primi 16 000 de tractoare, vor spori livrările de maşini agricole, îngrăşăminte chimice, furaje artificiale.

Volumul construcţiilor capitale va creşte cu 7,9% faţă de anul trecut. Totodată se vor aloca fonduri sporite pentru scopuri sociale şi se vor construi 82 000 locuinţe noi.

În anul 1966 activitatea economică se va desfăşura conform principiilor noului sistem de planificare şi conducere a economiei naţionale.

R. P. D. COREEANĂ

REALIZĂRI 1965

DUPĂ cum se arată în comunicatul Comisiei centrale de statistică a R.P.D. Coreene cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare a economiei naţionale pe 1965, producţia industrială globală a crescut anul trecut cu 14% faţă de 1964. În industrie, productivitatea muncii a crescut cu 10%. În cursul anului 1965, au intrat în funcţiune o serie de noi obiective industriale. Producţia de bunuri de larg consum a crescut cu 11% faţă de 1964.

În domeniul agriculturii s-a întărit baza tehnico-materială a cooperativelor agricole.

Institutele de învăţămînt au fost absolvite în cursul anului trecut de peste 82 000 tehnicieni şi specialişti.

O gară minieră la întreprinderea „Boleslaw"-Olkusz

Relaţii economice internaţionale

• La 21 ianuarie, N. Patolicev, ministrul comerţului exterior al U.R.S.S. şi E. Shiina, ministrul de externe al Japoniei, au semnat la Moscova un acord comercial pe cinci ani (1966—1970), care prevede ca volumul schimbului de mărfuri dintre cele două ţări să atingă 2 miliarde 250 milioane de dolari ; totodată a avut loc un schimb de documente referitor la comerţul riveran între cele două ţări.

În aceeaşi zi, E. Loghinov, ministrul aviaţiei civile al U.R.S.S. şi ministrul de externe al Japoniei au semnat un acord referitor la stabilirea de comunicaţii aeriene directe Moscova-Tokio.

• La Sofia a sosit o delegaţie guvernamentală economică turcă, condusă de Sadun Etensel, preşedintele Departamentului comerţului exterior de pe lîngă Ministerul Comerţului. Se prevede ca valoarea schimbului de mărfuri dintre cele două ţări să se mărească în anul 1966 la 15 milioane de dolari.

• La Amsterdam a fost semnat un acord comercial între R. D. Germană şi Olanda pe anul 1966, care prevede o creştere cu 40% a schimbului de mărfuri în comparaţie cu acordul precedent.

• O delegaţie comercială poloneză, condusă de A. K. Adamowicz, preşedintele Camerei de comerţ exterior a R. P. Polone, a sosit la Copenhaga pentru tratative cu ministerul comerţului al Danemarcei.

• Între societatea Marius Martin din Villeurlanne (Franţa) şi întreprinderea sovietică de comerţ exterior „Prommaşinimport" a fost încheiat un contract, care prevede livrarea către U.R.S.S. a unsprezece instalaţii complexe pentru fabricarea şi prelucrarea cartonului ondulat, în valoare de 60 milioane de franci.

VARŞOVIA—CRACOVIA—KATOWICE

ÎN ţara lui Kosciuszko, poate mai mult ca în alte părţi, simţi la fiecare pas în mod izbitor îngemănarea istoriei de veacuri a acestui popor cu dramaticele episoade ale celui de-al doilea război mondial şi cu vibraţiile prezentului care tinde să acopere filele trecute cu altele noi, scrise cu majuscule. Cu toată complexitatea problemelor care stau în faţa Poloniei contemporane, nu este greu să defineşti esenţialul : un imens efort constructiv, o încleştare pasionată cu realitatea.

• „De ce am ales această cale"

WARSZAWA o alături inevitabil Phoenixului mitologic. Oraşul-erou a renăscut astăzi în chip miraculos din propria sa cenuşă, cu poezia trecutului şi forţa prezentului. Cu o energie nestăvilită, locuitorii săi au trezit la viaţă capitala : au înălţat din ruine palate şi monumente, au reconstruit clădiri distruse, au ridicat noi cartiere şi au plantat noi parcuri şi grădini. Ei au redat Varşoviei sufletul său romantic şi au gravat pe fiecare piatră dragostea adîncă, inalterabilă de patrie.

În 1939 trăiau aici 1 300 mii de oameni, la începutul lui 1944, printre ruine, doar 160 mii, iar în prezent 1 250 mii. Dacă în 1939 pentru o încăpere de locuit reveneau în medie 2,2 locatari, iar azi 1,45, în 1970 o cameră va fi ocupată în medie de 1,2 locatari. Sînt cifre semnificative care ilustrează concludent efortul de construcţie.

În cadrul vizitei pe care i-am făcut-o, Witold Kaşperski, preşedintele Uniunii Centrale a Cooperativelor de Construcţii de Locuinţe (C.Z.S.B.M.), ne-a făcut o expunere interesantă asupra politicii statului polonez în domeniul construcţiilor. O prezentare succintă a argumentelor şi faptelor conturează în linii generale fenomenul : „În condiţiile distrugerilor suferite de pe urma războiului a fost însă imposibil ca problema locuinţelor să fie rezolvată numai de către stat. Soluţia, găsită în 1957, formula o nouă orientare care preconiza participarea populaţiei cu mijloace proprii la construcţiile de locuinţe". Astfel, în anii 1957—1960 a luat naştere, în întreaga ţară, o reţea largă, de circa 1 800 cooperative pentru construcţii de locuinţe, iar în anii 1961—1965 activitatea acestora a devenit mai cuprinzătoare, acoperind 15% din totalul construcţiilor de locuinţe. Pentru anii următori se prevede creşterea ponderii acestora la 57%, iar a cooperativelor de construcţii de locuinţe pentru proprietari individuali la 18%, urmînd ca statul să construiască restul de locuinţe prevăzute. „De ce am ales această cale. Există cauze financiare şi sociale care au pledat", ne-a explicat Kaşperski. În cartierele acestor locuinţe, s-a constatat o întreţinere mult mai bună a imobilelor, un „patriotism de cartier" : „aici este cartierul meu, al nostru, mai bun, mai frumos decît altele"...

• Două cetăţi...

ÎN somptuosul său şipet de parcuri şi arhitectură medievală, Cracovia (vechea capitală sec. XIII—XIV), scăpată intactă în mod miraculos din ghearele războiului, este considerată ca centru cultural şi oraşul cel mai frumos — inima Poloniei. O dată trecut „barbacanul" porţii Sf. Florian (sec. al XIII-lea) se şi vede întipărit pe fiecare piatră patinată de vreme sufletul Poloniei milenare. Vechile locuinţe, bătrînul turn al primăriei, biserica din secolul al XI-lea în formă de rotondă şi zvelta siluetă a bisericii Sf. Maria în stilul ogival al ultimelor secole ale evului mediu (flamboaiant) se constituie într-un ansamblu pitoresc care evocă atmosfera oraşului medieval.

Adevărata legendă a oraşului o aflăm pe colina lui Wawel unde se spune că, în secolul al VIII-lea, Krakus a ucis dragonul care teroriza oraşul. Scăpat de minare de către partizani în ultimele clipe ale ocupaţiei fasciste, se înalţă pe această colină cel mai mare castel, în stil renaştere, din Polonia: Wawel. Folosit de austro-ungari pentru cazărmi, de generalul Frank ca reşedinţă în cursul celui de-al doilea război mondial, restaurarea lui a durat din 1905, cînd a fost răscumpărat de la austro-ungari pînă în 1964. Ceea ce îţi reţine atenţia şi te uimeşte, este colecţia de goblenuri flamande din cele 3 cicluri : figurale, floră şi faună şi steme. Lucrate în atelierele din Bruxelles, unele din ele ajung la dimensiuni de zeci de metri pătraţi (construcţia Turnului Babel este de 8X6 m, iar la un metru pătrat, un om lucra un an de zile). Achiziţionată de Sigismund-August, colecţia număra 360 de goblenuri, din care în prezent se păstrează aici 160, evaluate la cîteva zeci de milioane de dolari.

Îngemănarea trecutului cu prezentul o simţi cu aceeaşi pregnanţă şi în Cracovia. Polonezii nu se mulţumesc cu gloria zilelor apuse ; ei plămădesc izbînzile Poloniei contemporane. În partea de est a oraşului au construit o cetate a zilelor noastre, a cărei valoare o dau dantelele multicolore ale şarjelor de metal.

După patru ani de la punerea pietrei de temelie (26 aprilie 1950) se obţine prima şarjă de fontă, iar un an mai tîrziu, cel dintîi şuvoi de oţel. Rînd pe rînd prind viaţă laminoarele de tablă, de ţevi, de sîrmă, instalaţia electrolitică pentru benzi trase etc. Combinatul continuă să-şi „scrie" istoria. În 1965, îşi înscriu în fişa biografică data naşterii noi instalaţii pentru ţevi, tablă, mufe, bateriile 7 şi 8 de cocs, cuptorul Martin 10 şi unul din cele mai mari furnale din Europa, „NR 4" de 1 719 m^3.

Nowa Huta. Semnificaţia acestor cuvinte o dau dimensiunile Combinatului siderurgic „V. I. Lenin", locul lui în economia ţării.

Cele peste 750 de clădiri industriale ale combinatului (peste 12 milioane m^3 de construcţie) înghit anual 380 000 de vagoane de materie primă. Volumul transportului feroviar, ţinînd seamă de rulajul intern şi de cele 185 000 de vagoane cu produse finite care părăsesc uzina, depăşeşte 32 milioane tone anual. Un consum de apă echivalent cu al unui oraş de 1 milion de locuitori, abia reuşeşte să astîmpere setea încinsului gigant.

De pe cei 13 km^2, suprafaţa combinatului, au fost „recoltate", în 1965, peste 3 milioane tone oţel, adică aproximativ 35% din producţia totală de oţel a Poloniei. Locul combinatului în cadrul economiei poloneze nu este dat numai de volumul producţiei de oţel care în 1980 va ajunge la 7—8 milioane tone, ci şi de participarea acestuia la atragerea devizelor prin exportul produselor sale în peste 25 ţări ale lumii şi vărsarea la bugetul statului a unui beneficiu net de 3 miliarde zloţi anual.

• Un pion al progresului tehnic

CAPITALĂ a bazinului carbonifer, a Sileziei superioare, Katowice prezintă o importanţă economică particulară. Situat în mijlocul unuia din cele mai largi bazine, împreună cu Chorzow, Bytom, Zabrze, Gliwice şi Sosnowiec constituie o puternică regiune industrială a Poloniei, cu o populaţie de 2 milioane de locuitori. Katowice este un pion al progresului tehnic.

La extremitatea de nord-est a oraşului, pe o suprafaţă de 15 hectare, fiinţează „Centrul progresului tehnic", el însuşi o expresie a progresului tehnic în construcţii. Hala autoportală de 3000 mp, cele cîteva pavilioane din sticlă şi aluminiu cu acoperişuri suspendate de cabluri reprezintă noul în domeniul construcţiilor.

Vedere din Cracovia

Actualizarea cunoştinţelor ştiinţifice ale inginerilor şi economiştilor, informarea ştiinţifică şi tehnică, organizarea de expoziţii, accelerarea introducerii soluţiilor tehnice şi tehnologice în producţie, într-un cuvînt **scurtarea drumului de la ideea realizată pînă la practică**, iată raţiunea de a fi a acestui centru.

Pornind de la ideea că în condiţiile dezvoltării contemporane, cînd în fiecare zi apar în lume cantităţi imense de informaţii, cunoştinţele ştiinţifice se devalorizează foarte repede, centrul organizează cursuri de perfecţionare pe specialităţi pentru inginerii şi economiştii scoşi din producţie. În cele 4—5 săptămîni de şcolarizare, cursanţii audiază prelegeri ale profesorilor universitari care sub formă condensată le prezintă noutăţile din specialitatea respectivă. Ne-am interesat care sînt direcţiile principale de pregătire a economiştilor şi am aflat că un accent deosebit se pune pe instruirea lor pentru aplicarea metodelor matematice în economie, şi primesc informaţii asupra noutăţilor în conducerea şi administrarea întreprinderilor.

Inginerul Kazimierz Prynda, directorul centrului, ne-a prezentat activitatea desfăşurată în domeniul informării : „Informarea ştiinţifică şi tehnică este concepută de centru — ne-a spus el — nu numai ca o activitate de documentare ci, **într-un mod activ, acţionînd efectiv pentru ajungerea cît mai grabnică a informaţiei de la sursă la practică.** Ţinînd evidenţa desfăşurării lucrărilor de cercetare a tuturor institutelor din ţară şi cunoscînd neîntîrziat momentul soluţionării problemei, centrul trage la gestetner materialul şi organizează întîlnirea între autor şi cei interesaţi în achiziţionarea lui. Eliminîndu-se pentru un moment tipărirea lucrării, care poate dura timp foarte îndelungat, cei interesaţi pot cunoaşte noul în 2—3 săptămîni".

În cei 15 000 de metri pătraţi de suprafaţă acoperită ai Centrului progresului tehnic am vizitat o expoziţie naţională de construcţii navale şi una de cataloage şi prospecte din 36 de ţări. Rolul acestor expoziţii este dublu : îndeplinesc funcţia de informare, iar uneori exponatele sînt folosite pentru instruirea celor care învaţă în cadrul centrului. De exemplu, în cadrul expoziţiei de siderurgie, au fost instruiţi în folosirea unei instalaţii moderne de turnătorie aproximativ 1000 de ingineri din această ramură.

În cadrul centrului pot fi consultate peste 30 000 de cataloage şi prospecte din toate ţările Europei şi Statele Unite, organizate pe tematici, informîndu-se operativ asupra noutăţilor tehnice din lume. Ţara noastră participă şi ea cu aproximativ 500 de cataloage şi prospecte.

Prin activitatea pe care o desfăşoară, Centrul progresului tehnic s-a consacrat ca un element **activ** de promovare a noului, ca un organism util economiei poloneze.

★

UN popor vechi, dirz, harnic. Efortul constructiv a situat Polonia în multe domenii, alături de ţările cele mai dezvoltate : locul 6 în lume în privinţa producţiei de cărbune şi cocs, locul 10 în privinţa celei de oţel, locul 9 în construcţiile navale, locul 8 în producţia de zahăr.

În prezent, se sărbătoreşte un mileniu de existenţă a Statului polonez (1 000 de ani de cînd Ibrahim Ibn Iacob, negustor arab, menţiona Statul polonez). Semnificaţiile mileniului polonez depăşesc bilanţul realizărilor, vizînd dimensiunile unui viitor tot mai prosper.

I. OLTEANU

CONSILIUL U. N. C. T. A. D.

DIN AGENDA SESIUNII A III-A

LA 25 ianuarie, la sediul O.N.U. din New York și-a început lucrările cea de-a III-a sesiune a Consiliului Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD). La actuala sesiune participă delegațiile tuturor celor 55 de țări membre ale Consiliului, printre care și România.

Pe ordinea de zi provizorie figurează nu mai puțin de 20 de probleme. Lăsînd la o parte unele aspecte organizatorice ori procedurale cum sînt: alegerea biroului sesiunii (compus din 12 membri), pregătirea celei de-a II-a sesiuni a Conferinței, definitivarea calendarului reuniunilor pe 1966, acordarea către unele organizații negu vernamentale a statutului de observator pe lîngă Consiliu, alegerea de membri în unele comisii etc., sesiunea dezbate și o serie de probleme care privesc însuși fondul activității acestei organizații. Urmează a fi discutate atît unele proiecte de rezoluție reportate de la sesiunea precedentă, cît și rapoarte elaborate în cele peste patru luni de zile care s-au scurs de atunci.

Astfel, se reia examinarea proiectului de rezoluție asupra raportului Comisiei produselor manufacturate (elaborat de 29 de țări în curs de dezvoltare), a două proiecte de rezoluție referitoare la măsurile ce trebuie adoptate pentru realizarea unui acord asupra principiilor menite să guverneze relațiile economice internaționale și politicile comerciale, precum și examinarea rezultatelor Conferinței plenipotențiarilor Națiunilor Unite asupra comerțului de tranzit al țărilor fără ieșire la mare. Se vor studia în continuare problemele pe care le ridică relațiile comerciale dintre țări cu sisteme economice și sociale diferite.

Printre documentele supuse pentru prima oară dezbaterilor, pe agenda celei de-a III-a sesiuni a Consiliului figurează: raportul interimar al secretarului general al UNCTAD-ului asupra aplicării recomandărilor Conferinței (din 1964), raportul Comisiei transporturilor maritime (care a ținut prima sa sesiune între 8 și 23 noiembrie 1965), raportul Comisiei pentru invizibile și finanțarea legată de comerț (a cărei primă sesiune s-a desfășurat între 6 și 22 decembrie 1965), raportul interimar al secretarului general referitor la evaluarea posibilităților ce le au țările în curs de dezvoltare de a realiza o rată de creștere mai ridicată decît pînă în prezent etc.

Actuala sesiune a Consiliului UNCTAD urmează să se desfășoare pînă la 16 februarie.

ANGLIA

JUMĂTATEA DIFICILĂ...

PRESA britanică comentează pe larg datele statistice publicate de Ministerul Comerțului privitor la bilanțul schimburilor externe ale Angliei pe anul trecut. Rezultatele sînt apreciate ca încurajatoare: în timp ce volumul exporturilor a crescut cu 7% față de 1964, cel al importurilor a sporit cu numai 1%. Ca urmare, deficitul balanței comerciale a fost redus aproape la jumătate (comparativ cu 1964), trecînd de la 540 milioane de lire sterline la 276 milioane.

După cum arată comentatorii, creșterea exporturilor a fost obținută în ciuda crizei lirei sterline și a temerilor de devalorizare. Această creștere a permis Angliei să-și mențină ponderea în comerțul mondial, în timp ce în anii anteriori ea scădea mereu. Sporul de 7% apare totuși modest, dacă este comparat cu creșterea exporturilor pe ansamblul țărilor Europei Occidentale, care a fost în 1965 de circa 10%.

În ceea ce privește importurile, chiar creșterea cu 1% este apreciată ca decepționantă, dacă se ține seamă, pe de o parte, de introducerea suprataxei vamale de 15% și de aplicarea politicii de restrîngere a cererii interne, iar pe de altă parte, de faptul că în 1965 Anglia a beneficiat de o recoltă bună (care a permis reducerea achizițiilor din străinătate de produse alimentare), precum și de prețuri avantajoase la importul unei serii de produse de bază. Totuși, introducerea suprataxei a acționat în direcția îmbunătățirii evoluției deficitului mediu lunar al balanței comerciale, și anume: de la 45 de milioane lire în 1964, el a scăzut la 13 milioane în trim. I/1965, a crescut la 40 de milioane în trim. II (în urma micșorării suprataxei de la 15 la 10% în luna aprilie), reducîndu-se apoi din nou la 25 milioane de lire în trim. III și la aceeași cifră în trim. IV/1965.

După cum subliniază ziarul FINANCIAL TIMES (13/I), „nivelul importului este totuși acela care creează cele mai multe motive de îngrijorare... Este neîndoielnic că, dacă supratava la importuri ar înceta să mai fie aplicată, cheltuielile ar fi considerabil mai ridicate".

Relativ la perspectivele exporturilor, sondaje recente au arătat că firmele exportatoare sînt mai puțin optimiste decît la începutul anului trecut din cauza intensificării concurenței pe piața mondială (îndeosebi în domeniul fibrelor chimice, maselor plastice, automobilelor etc.), scăderii puterii de cumpărare a țărilor slab dezvoltate și creșterii prețurilor de producție în Anglia. Presa britanică subliniază că tendința de creștere a exportului se va menține în 1966 numai dacă exportatorii vor reuși să-și lărgească debușeele lor. Analiza exporturilor în funcție de destinația acestora arată că, anul trecut, principalele creșteri au fost înregistrate pe seama comerțului cu S.U.A. (plus 23%), în timp ce exporturile în țările A.E.L.S. au sporit cu numai 8%, iar cele în țările membre ale zonei lirei sterline — cu 7%. Exporturile în țările Pieței Comune, ale Americii Latine și în restul lumii au rămas practic staționare. Dar, după cum arată FINANCIAL TIMES, cererea din zona lirei sterline este instabilă, iar în S.U.A. administrația depune eforturi pentru îmbunătățirea balanței comerciale, astfel încît perspectivele sînt nesigure în ambele regiuni. „Ar fi mai bine — remarca ministrul englez al comerțului, D. Jay — ca creșterea exporturilor să aibă loc mai echilibrat pe diferitele piețe ale lumii".

În cadrul unei declarații recente, primul ministru H. Wilson a afirmat că, în ciuda rezultatelor obținute, nu este de așteptat nici o relaxare a măsurilor de austeritate pînă cînd nu va fi echilibrată balanța de plăți. „Noi am redus la jumătate deficitul alarmant al balanței de plăți... Dar — a adăugat el — avem de parcurs încă un drum lung". După părerea lui FINANCIAL TIMES, nu este exclus ca tocmai această a doua parte a drumului să se dovedească a fi cea mai dificilă.

P. V.

Materiale plastice în agricultură

LA începutul lunii aprilie va avea loc în Italia, la Pisa, al doilea Congres internațional privind folosirea materialelor plastice în agricultură.

Printre problemele care urmează a fi discutate la congres, citățm: utilizarea serelor cu pereți dubli din polietilenă; acoperirea viței de vie cu foi din polietilenă; folosirea materialelor plastice în pepiniere; influența învelitorilor din material plastic colorat asupra germinării unor sorturi de tutun; materialele plastice în aprovizionarea cu apă și distribuirea ei; folosirea în irigații a tuburilor de polietilenă de mare densitate; aspectele microbiologice în folosirea materialelor plastice în agricultură; utilizarea de rețele din material plastic împotriva grindinii și efectele acestor rețele asupra creșterii și productivității viței de vie; producerea unor sere din poliesteri întărite cu fibre de sticlă etc.

ITALIA

PROBLEMELE RĂMÎN

FRĂMÎNTĂRILE dinlăuntrul coaliției guvernamentale de centru-stînga din Italia și demisia cabinetului s-au datorat, între altele — dincolo de „buturuga mică" a votului din parlament, legat de o problemă relativ minoră — disensiunilor privitoare la aprecierea conjuncturii economice. „Verificarea" dintre cele patru partide politice care participă la guvern (stabilită pentru mijlocul lunii ianuarie și apoi amînată pentru luna februarie) urma să consiste dintr-o confruntare a pozițiilor, în special față de felul cum au fost îndeplinite prevederile programului în domeniul economic. Demisia guvernului a scutit pe participanții la coaliție să se înfrunte deschis, dar problemele rămîn în suspensie.

Criza de guvern a pus acum sub semnul întrebării planul de dezvoltare pe cinci ani care urma să înceapă în 1966, după ce disensiunile dintre membrii coaliției au împiedicat intrarea în vigoare a planului anul trecut. Într-un articol publicat la începutul lui ianuarie în ziarul „Il Globo", ministrul trezoreriei din guvernul demisionat, Emilio Colombo, scria: „Situația conjuncturală nefavorabilă a cuprins economia italiană încă din a doua jumătate a anului 1963: dezechilibrul în aparatul productiv al țării a fost de proporții mari, dar astăzi putem afirma că ne aflăm în pragul unei faze de reluare a dezvoltării economice". Dar în 1965 rezultatele dezvoltării economice au fost inferioare așteptărilor oficiale: producția industrială a crescut nu cu 6% — cît se prevăzuse — ci cu 4,5%. Investițiile au fost în 1965 cu 8% mai mici decît în 1964. Scăderea volumului investițiilor cu 8% față de 1964 s-a resimțit în cele mai variate sectoare, provocînd neînfăptuirea sau înfăptuirea parțială a prevederilor programului coaliției de centru-stînga. Legea dezvoltării urbane care prevedea acordarea de credite pentru a se depăși criza care domină în sectorul construcțiilor, din pricina lipsei de investiții, nu a putut fi aplicată. Dacă în 1965 s-au înregistrat 674 000 de șomeri (cu 143 000 mai mult decît în aceeași lună a anului 1964) în ianuarie 1966 numărul șomerilor totali s-a ridicat (potrivit datelor oficiale), la un milion, iar al șomerilor parțiali la 1,5 milioane.

Reforma universitară, bazată pe PLANUL GUI (după numele ministrului învățămîntului din guvernul demisionat) care prevedea alocarea de fonduri — destul de modeste de altfel, — pentru construcția de clădiri universitare și laboratoare a fost amputată, în bugetul pe 1966 înscriindu-se cheltuieli cu 20% mai mici decît cele stabilite inițial pentru acest capitol.

Pe de altă parte, a fost amînată elaborarea legii antitrust, promisă în programul guvernamental, ceea ce a stimulat concentrarea monopolistă. După crearea supragigantului „Edison-Montecatini", care controlează acum aproape 80% din întreaga industrie chimică a Italiei și a fuzionării companiei „Pirelli" cu „Fiat" (care și înainte se situa pe primul loc din punct de vedere al capitalului și al numărului de salariați) interpelările opoziției adresate guvernului s-au intensificat. Crește mișcarea grevistă, în luna ianuarie înregistrîndu-se două greve pe scară națională: 250 000 de metalurgiști printre care și salariați ai companiilor siderurgice de stat și 100 000 de muncitori din industria energetică. Au loc deplasări chiar în partidul majoritar democrat-creștin, anumite curente cerînd să se țină seama într-o măsură mai mare de poziția opiniei publice.

Toate acestea constituie unele din elementele cadrului în care se desfășoară disputa legată de elaborarea platformei viitorului guvern „de centru-stînga".

Z. FLOREA

PE GLOB

În 1965 șantierele navale japoneze au furnizat 45% din tonajul global al navelor comerciale construite în întreaga lume.

★

Între 27 ianuarie și 10 februarie la Cairo se desfășoară, sub auspiciile O.N.U., primul colocviu african asupra dezvoltării industriale.

★

La sfîrșitul lui decembrie 1965, indicele costului vieții a atins în Canada nivelul record de 140,8 (1949 = 100), crescînd cu 4 puncte în decursul ultimului an; în Anglia nivelul atins a fost de 114,1 (ianuarie 1962 = 100), cu o creștere de 4,9 puncte în 1965.

★

Excedentul balanței comerciale vest-germane s-a redus de la 6,1 miliarde de mărci în 1964 la mai puțin de 500 milioane în 1965; rezervele de aur și devize imediat disponibile ale Băncii federale germane au scăzut, corespunzător, de la 27 000 milioane de mărci la 25 482 milioane.

★

Flota de pescuit islandeză a realizat în 1965 un volum record de peste pescuit: peste 1 milion de tone.

★

După evaluări provizorii, deficitul comerțului exterior al Suediei pe anul 1965 se ridică la un miliard de coroane, reprezentînd cel mai ridicat nivel din anul 1947.

★

Numărul șomerilor din Austria s-a ridicat la sfîrșitul lunii decembrie la 95 921 de persoane, cu 1% mai mult decît la sfîrșitul anului 1964; în Olanda, la aceeași dată, numărul șomerilor a fost de 49 870, respectiv cu circa 6% mai mult.

★

Rezervele franceze de aur și devize au crescut anul trecut cu 1 750 milioane de franci, atingînd un nivel record de 26 951 milioane de franci. Stocul de aur reprezintă circa 85% din volumul total al rezervelor

★

În Brazilia, în 1965 costul vieții a crescut cu 45,4%; chiriile s-au majorat cu 116,2%, costul serviciilor publice — cu 71,1%, iar prețurile produselor alimentare — cu 31,7%.

La începutul acestui an, s-au înregistrat noi urcări de prețuri, îndeosebi la combustibil, carne, țigări și bere.

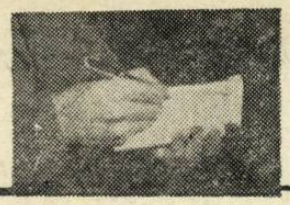

din bloc-notesul cronicarului

Aniversare

În anul 1965, s-a sărbătorit in Anglia aniversarea a 700 de ani de cînd fiinţează parlamentul britanic. Cu acest prilej s-au reamintit campaniile duse de partidul laburist — în opoziţie — pentru reinnoirea instituţiilor parlamentare, prin reforma Camerei Lorzilor. În legătură cu aceasta, au fost date publicităţii şi cîteva date interesante privitoare la compoziţia acestei camere. În momentul actual Camera Lorzilor numără circa 1 000 de membri. Printre ei se află unii din cei mai bogaţi oameni din Anglia. Ducele de Beaufort stăpîneşte 52 000 de acri. Ducele de Westminster are moşii intinse nu numai in Anglia, ci şi în Canada, Australia şi Africa de sud. Totuşi, reprezentanţii aristocraţiei constituie astăzi o minoritate în Camera Lorzilor. Din totalul membrilor, numai 58 sînt urmaşi ai unor familii ce datează din secolele XIII—XVII ; 85 sînt urmaşi ai unor familii innobilate in sec. al XVIII-lea ; 253 fac parte din familii innobilate în sec. al XIX-lea, iar 476 din familii innobilate în primele şase decenii ale secolului nostru.

Cu incepere din secolul trecut, au intrat în Camera Lorzilor din ce în ce mai mulţi reprezentanţi ai marii burghezii. Dintre cei 18 directori ai Băncii Angliei, cinci sînt membri ai Camerei Lorzilor. Fiecare dintre aceştia poate fi regăsit şi în fruntea unor monopoluri ca : „English Electric", „Vickers Armstrong" etc. Preşedintele bursei din Londra este lordul Ritchie. Printre magnaţii presei britanice se numără lordul Comrose, preşedintele societăţii care editează ziarul conservator „Daily Telegraph", lordul Rothermere, preşedintele societăţii care editează ziarul „Daily Mail" etc.

Flori „integrate"

Încă o „piaţă comună" ar urma să ia naştere în cursul acestui an : cea a florilor şi a plantelor decorative. Din punctul de vedere al volumului afacerilor problema nu e de neglijat. Volumul comerţului intracomunitar cu aceste produse se ridică la 450 milioane franci, iar cel al comerţului cu alte ţări — la 400 milioane.

Contribuţia hotărîtoare o are Olanda, a cărei pondere în cadrul acestui comerţ depăşeşte două-treimi din total. În prezent se poartă discuţii asupra reglementărilor preconizate în acest domeniu ; rămîne de văzut însă dacă soluţiile ce vor fi adoptate se vor dovedi suficient de elastice pentru a preveni izbucnirea, în viitor, a unui „război al florilor", similar celui al puilor sau al portocalelor, ale căror ecouri n-au apucat să se stingă încă.

Stadion cu acoperiş din material plastic

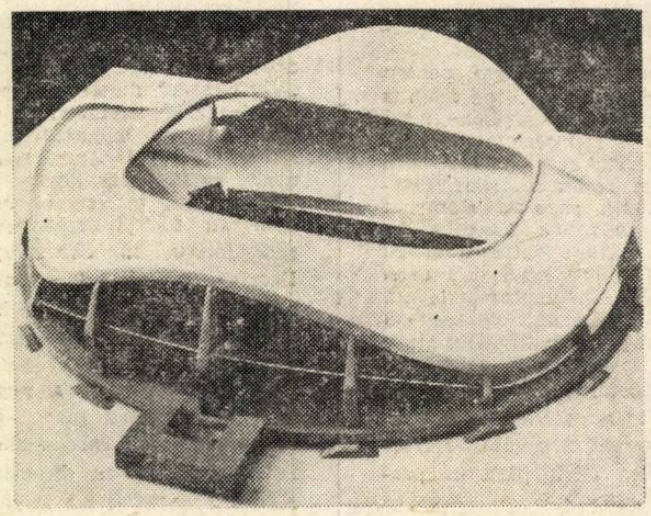

Peste cîţiva ani, meciurile de fotbal se vor putea desfăşura pe noul stadion din Köln (R.F.G.), ferite de intemperii pe o arenă acoperită. Sub acoperişul arcuit care se vede în fotografia machetei, 75 000 de persoane vor avea loc, şezînd sau în picioare. Bolta din material plastic va acoperi o suprafaţă rotundă cu un diametru de 200 metri. Pentru partea din mijloc, deasupra terenului de joc, este prevăzut un material translucid. Pe suprafaţa interioară a acoperişului vor fi instalate reflectoare.

Cursa giganţilor

Research Institute of America a elaborat recent unele elemente de comparaţie pentru determinarea stadiului în care se află concurenţa dintre companiile S.U.A. şi cele din restul lumii. Comparaţia efectuată de institut pe baza datelor privind primele 100 din cele mai mari societăţi din S.U.A. şi primele 100 de societăţi din restul lumii capitaliste, deşi indică menţinerea supremaţiei S.U.A. pe diverse planuri în lumea capitalistă, arată în acelaşi timp că celelalte ţări cîştigă teren, micşorînd decalajul faţă de S.U.A.

Cifrele vorbesc de la sine :

— în perioada 1961—1964 primele 100 de societăţi din S.U.A. şi-au mărit capitalul cu 32 miliarde de dolari — respectiv cu 29%, la primele 100 de societăţi neamericane, creşterea a fost de 37 miliarde, respectiv de 62% ;

— volumul vînzărilor a sporit cu 29% în grupul de societăţi americane şi cu 46% în celălalt grup de societăţi.

În schimb, grupul de societăţi din S.U.A. îşi menţine poziţiile în ce priveşte nivelul vînzărilor realizate, comparativ cu investiţiile ; acesta a crescut de la 1,12 dolari vînzări per dolar investit, la 1,15 dolari. La acest indicator, celelalte societăţi au pierdut teren, scăzînd de la 1,03 la 0,93 dolari.

Elementele publicate de Research Institute of America duc la concluzia că decalajul dintre marii giganţi industriali din S.U.A. şi cei din restul lumii se restrînge.

Un nou termen economic „stag-flaţie"

În cursul unor dezbateri recente în Camera Comunelor din Londra, unul dintre exponenţii de frunte ai opoziţiei conservatoare — Macleod, referindu-se la situaţia actuală a economiei engleze, a spus : „Nu reuşesc să determin nici o altă perioadă in care prăpastia să fi fost atît de profundă între ceea ce trebuie să facem şi ceea ce facem. Din cele două situaţii posibile, noi ne aflăm în cea mai grea dintre ele. Nu avem doar «inflaţie», sau «stagnare», ci le avem pe amîndouă împreună. Avem o situaţie pe care am putea s-o numim «*stag-flaţie*»".

Parfumurile şi reclama

În S.U.A., numeroase întreprinderi şi fabrici au adoptat sistemul de reclamă prin parfumuri, iar rezultatele generale sînt mai mult decît mulţumitoare. Articolele din material plastic, bunăoară, se vînd în cantităţi de două ori mai mari dacă sînt impregnate cu mirosul pielii pe care o imită, cu miros de ace de pin sau de lemn de cedru. Sfoara pentru pescari este mult mai căutată dacă miroase a sulf. Costumele pentru vînători, fabricate din stofe obişnuite, dar „parfumate" cu miros de veveriţă, concurează total celelalte costume. Magazinele care desfac fructe congelate au vînzare dublă şi triplă în zilele cînd îşi parfumează raioanele şi intrările cu miros de fragi şi de ananas. Chiar şi vînătorii de automobile de ocazie îşi sporesc cu 30—40% volumul afacerilor, parfumîndu-şi marfa cu un amestec de mirosuri de piele, de petrol şi de banane, care dau clienţilor impresia că achiziţionează vehicule noi. În sfîrşit, ultimii intraţi în competiţie sînt, se pare, editorii de biblii, care sînt tipărite cu cerneluri avînd... miros de tămîie.

Specialiştii în fabricarea de parfumuri pentru reclama comercială produc în prezent peste 700 de sorturi care imită mirosuri diferite.

Genealogie monopolistă

Compania petrolieră „Esso Nederland N. V." a anunţat recent la Haga crearea unei societăţi filiale — „Esso Chemie N. V.", care va concentra activitatea sus-numitei companii în domeniul chimiei. Capitalul social al noii-născute — 50 milioane de florini — va aparţine, de fapt, societăţii „Esso Chemical Co. Inc." din New York. Firul filiaţiunii nu se opreşte însă aici, pentru că toate societăţile amintite sînt descendente, de diferite spiţe, dintr-o singură mamă (sau bunică) — cunoscuta „Standard Oil Co. of New Jersey", ale cărei fiice, nepoate, strănepoate etc., atrase de mirosul petrolului (şi de alte mirosuri aducătoare de profituri) sînt răspîndite pe toate continentele lumii.

Expoziţia universală din 1970 : Osaka

Japonia a fost aleasă, de către Biroul internaţional al expoziţiilor, să găzduiască Expoziţia universală din 1970. Ea va fi organizată la Senriyama, la nord-est de oraşul Osaka, pe o suprafaţă de 3,3 milioane mp.

Numărul ţărilor participante la expoziţie, care va dura 6 luni, este evaluat la 55, iar numărul vizitatorilor străini la 1 100 000 de persoane.

C. GRIGORE

OGLINDA

SE pare că de la o vreme astrologii au început să se ocupe şi de problemele economice. Cel puţin aşa rezultă dintr-un număr recent al revistei americane de mare tiraj LIFE. Revista a consacrat mai multe pagini unui „colocviu" la care au participat opt dintre cei mai mari prezicători ai lumii occidentale. Toţi au ajuns la concluzia că în ce priveşte economia Statelor Unite lucrurile vor merge bine şi că preşedintele Statelor Unite „ştie cum să dea impuls şi optimism industriei". Unul dintre ei a avertizat totuşi asupra semnelor unei „devastatoare inflaţii" care vor apare în aprilie cu efecte asupra bursei. Deocamdată bursa a reacţionat viguros, înregistrîndu-se îndeosebi o creştere a cotei acţiunilor industriilor aeronautice, spaţiale şi electronice, după aflarea conţinutului mesajului referitor la bugetul pe anul 1966—1967. Oricît de mulţi cititori ai revistei menţionate ar fi dispuşi să dea credit prezicătorilor moderni, cert este că în rîndurile lor nu se numără nici cercurile politice, nici cele economice din Statele Unite.

Bugetul american pe exerciţiul care începe la 1 iulie reflectă, ca într-o oglindă, liniile directoare politice şi financiare ale administraţiei. El s-a născut după îndelungi calcule şi discuţii. Mesajul asupra bugetului constituie un document de bază cu care debutează fiecare sesiune a Congresului, alături de mesajul despre „starea Uniunii", prezentat deja şi Raportul economic a cărui remitere a fost aminată.

După prezentarea bugetului se observă că mai rămîn încă multe necunoscute ale marii ecuaţii pe care şi-a propus s-o rezolve administraţia : sporirea cheltuielilor militare şi menţinerea nivelului alocaţiilor civile. În fapt bugetul constituie o expresie a intenţiei de a amplifica cursa înarmărilor şi de a intensifica agresiunea în Vietnam. 60,5 miliarde de dolari din totalul de 112,8 miliarde de dolari, respectiv peste 53% formează capitolul cheltuielilor militare. A cincea parte din volumul acestor cheltuieli este destinată războiului purtat în Vietnam. De altfel, contabilitatea acestor cheltuieli este extrem de încurcată, ştiut fiind că numai săptămîna trecută administraţia a solicitat pentru exerciţiul în curs, care se încheie la 30 iunie, un supliment de 12,7 miliarde de dolari. După cum a declarat directorul Biroului bugetului, Charles Schultze, cheltuielile destinate aşa-numitului program al marii societăţi sînt inferioare sumelor autorizate de Congres. Totodată, arhitectura bugetului e concepută, avîndu-se în vedere că în noiembrie vor avea loc alegeri pentru reînnoirea unei treimi a Senatului şi a totalităţii Camerei Reprezentanţilor. Această arhitectură ar putea permite administraţiei să treacă răspunderea asupra Congresului, care după aprecierea agenţiei Associated Press „va dezlănţui o campanie pentru reducerea cheltuielilor pe plan intern", cu atît mai mult cu cît presiunea inflaţionistă este recunoscută în prezent şi de oficialităţi. Chiar preşedintele în mesajul său a arătat că în cazul în care presiunea inflaţionistă se va intensifica : „Nu voi ezita să iau măsurile fiscale corespunzătoare pentru a menţine stabilitatea economică". Ministrul de finanţe a explicat că aceasta va însemna sporirea impozitelor.

De altfel, preşedintele a comunicat anterior dorinţa, ca propunerile privind creşterea impozitelor să fie aprobate pînă la 15 martie.

Cine se va înfrupta din plăcinta cheltuielilor militare ? Anul trecut 69% din fiecare dolar alocat în scopuri militare a revenit celor 100 de contractanţi principali ai Pentagonului. Pe primele locuri s-au situat Lockheed (1,7 miliarde), General Dynamics, McDonnell Aircraft, General Electric, North American Aviation. Astfel de corporaţii vor avea şi acum partea leului.

Aparent capitolele de cheltuieli militare şi civile se prezintă asemenea unor vase comunicante. În realitate, primul a şi aspirat din cel de-al doilea şi nu întîmplător se măreşte numărul acelor persoane din Statele Unite care consideră imposibilă realizarea programului „tunuri şi unt" şi sînt îngrijorate de accentul tot mai mare pus pe tunuri.

Eugen PREDA

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu** (redactor şef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor şef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor şef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacţie), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 5 (129)
VINERI
4 februarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

DIN PRIMELE LUNI ALE ANULUI

ÎNDEPLINIREA RITMICĂ A PLANULUI DE PRODUCȚIE

„VIAȚA ECONOMICĂ" a publicat în cîteva numere articole cu privire la îndeplinirea ritmică a sarcinilor de producție. Abordăm acum noi aspecte ale aceleiași probleme.

Ce s-a desprins din raidul-anchetă efectuat în unele întreprinderi din București și Ploiești la încheierea primei luni din 1966 ?

De la bine, la mai bine

IARNA, cu capriciile ei, are adeseori o influență negativă asupra activității de producție. Oamenii însă găsesc remedii pentru a înfringe greutățile, își organizează astfel munca, încît și în acest anotimp reușesc să obțină ritmuri înalte de producție. Am urmărit graficele din luna ianuarie 1966 în cîteva întreprinderi, avînd profil cu totul diferit. Constatarea era identică : ascensiune ritmică și decadală. Ne-am oprit asupra cifrelor consemnate în graficele a două întreprinderi :

La **Rafinăria Ploiești-Sud** — cifrele care consemnează sarcinile de plan pe fiecare decadă a lunii sînt proporțional repartizate, iar **realizările depășesc prevederile cu peste 720 de tone diferite produse petroliere.** Aceeași caracteristică o prezintă și graficul de la **Fabrica de tricotaje „Crinul"**-București. Depășirile zilnice au permis colectivului respectiv să obțină peste plan în luna ianuarie : **în decada I — 500 bucăți tricotaje, în decada a II-a — 600 bucăți, iar în decada a III-a — 700 bucăți.**

Comparînd realizările din ambele întreprinderi obținute în ianuarie 1966 cu cele din prima lună a anului trecut, ele reprezintă un pas înainte sau, cum s-ar spune, de la bine la mai bine. Același lucru l-am putut consemna de altfel și la **Uzinele mecanice** - Sinaia, **Rafinăria**-Ploiești-Nord, **Rafinăria**-Brazi, **Rafinăria**-Teleajen, **Fabrica de sticlă**-București și altele.

Cu ocazia raidului efectuat am reținut un fapt cu totul deosebit : **rafinorii din cele cinci unități ploieștene, participînd la întrecerea socialistă pe 1966, ridică necontenit valoarea produselor realizate din fiecare tonă de țiței. De aici și realizările remarcabile pe care le-au obținut în luna ianuarie. Din datele obținute la Direcția generală a prelucrării țițeiului din Ministerul Industriei Petrolului reiese că toate rafinăriile din țară și-au realizat și depășit prevederile de plan pe luna ianuarie 1966.**

Succesele fiecărei întreprinderi își au desigur explicația lor. Esențialul constă în faptul că multe din prevederile cuprinse în planurile M.T.O. au fost înfăptuite încă de la sfîrșitul anului 1965. Urmînd indicațiile partidului, s-au luat măsuri, de pildă, pe linia perfecționării organizării producției, s-au încheiat contracte din timp pentru asigurarea cu materii prime, cît și pentru desfacerea produselor, s-au revizuit și reparat mașinile și instalațiile, au fost introduse în procesul de producție noi metode tehnologice.

Valoric da, dar la sortimente?

APARENT, toate întreprinderile vizitate au motiv de „mulțumire și liniște", în sensul că au îndeplinit prevederile valorice de plan pe luna ianuarie, atît la producția globală, cît și la producția-marfă. Oare aceasta să însemne totul ? A primit ritmic economia națională produsele pe care le așteaptă ?

„Vedeți, — ne-a spus tov. **Victor Bușa**, inginerul-șef coordonator de la Uzinele „23 August"-București, — la unele produse, cum sînt vagoanele cisterne de propanpropilenă, locomotivele pentru economia forestieră, mașinile de extrudere și de tras țevi pentru fabricile de mase plastice, cît și unele utilaje pentru industria siderurgică, prevederile de plan nu au fost realizate în întregime, livrările fiind făcute doar parțial. Cauza ? Lipsuri în aprovizionare cu anumite materiale, întîrzieri în proiectare, o slabă corelare a producției din sectorul mecanic cu cel de montaj".

„Întreprinderile care fac parte din Grupul de uzine de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare (G.U.A.E.I.A.), — ne-a relatat ing. **Pavel Deac**, șeful serviciului producției, — rămîn datoare pe luna ianuarie cu realizarea unor sortimente, cum sînt contactele sinterizate pentru contactoare, unele insta-

V. BOESCU
L. ȚINTEA
M. FERARINI

(Continuare în pag. 4)

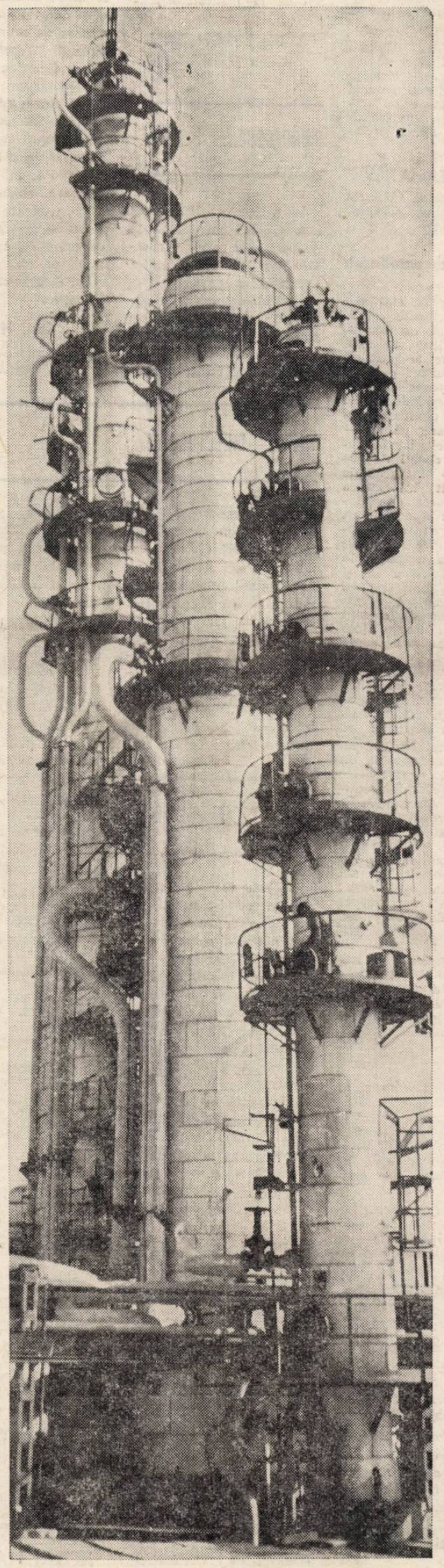

Turnuri ale noilor cetăți. (Rafinăria nr. 10 din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej

DIN SUMAR

● In pagina a 3-a :
SPECIALIZAREA – CERINȚĂ OBIECTIVĂ ÎN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE CONSTRUCȚII

● In pagina a 5-a :
ECONOMIA ÎNTREPRINDERII
MATEMATICĂ ȘI ORGANIZARE ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ

● In paginile 8–9 :
CONSULTAȚIE
CALCULAREA CHELTUIELILOR MATERIALE ÎN COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE

● In pagina a 13-a :
FORMAREA CADRELOR ECONOMICE

● In pagina a 14-a :
ÎNSEMNĂRI DIN FRANȚA

OAMENI ȘI SONDE

BOGĂȚIA schelelor oltene și hărnicia sondorilor pot fi exprimate printr-o singură cifră : **în 1965, petroliștii din Oltenia au dat patriei, peste plan, țiței în valoare de mai mult de 13 000 000 lei.**

În cărțile de muncă ale multor muncitori petroliști din Oltenia, anul calificării ca sondor, podar, component al brigăzilor de intervenție etc., coincide cu anul înființării schelelor — 1954.

...De copilandru a venit Matei Ungureanu la schelă, la Țicleni. Meseria a învățat-o din mers. A învățat-o bine. Brigada din care a făcut parte a fost, lună de lună, peste plan. A fost trimis, apoi, la școala de maiștri de la Tîrgoviște. Tot acolo au fost trimiși și alții. Și sînt astăzi, numai la Țicleni și Bîlteni, peste 120 de maiștri petroliști olteni ! Oameni care au învățat o meserie complexă.

Între ani, sondorii, pornind de la rezultatele obținute, stabilesc o adevărată ștafetă a experienței — o ștafetă care la fiecare schimb este mereu îmbogățită pe măsura pasiunii cu care ei participă la întrecerea socialistă desfășurată în vederea îndeplinirii exemplare a planului și respectării angajamentelor. În luna ianuarie am reținut o seamă de fapte, din munca petroliștilor olteni, prin care se conturează entuziasmul cu care ei vor străbate primul an din cincinal.

LA cota 40, de la Iancu Jianu, sonda 178 dădea semne de neliniște. Forajul era anevoios și, cumva, periculos pentru sănătatea sapei de fund. Era, într-un fel, un caz neprevăzut. Dar brigadierul Daniel Guloiu are o părere per-

Mihai COLEȘIU

(Continuare în pag. 4)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

STANDARDE — CALITATE

Din corespondența privind modul cum standardele asigură obținerea unor produse calitativ superioare, sau caracterul actual și stimulatoriu al STAS-urilor în vigoare, desprindem — și numai spațiul restrins ne obligă la reducere — următoarele :

● Între producător și beneficiar

Uzina noastră — de un profil complicat, cu multe sortimente, care se prelucrează apoi în și mai multe sortimente dimensionale — are un ajutor deosebit în standarde. În prezent, peste 90% din producția noastră se fabrică avînd la bază standarde de stat și numai restul după norme interne departamentale și caiete de sarcini. Analizînd standardele principalelor noastre produse, în lumina tehnologiei și dotării actuale, le considerăm în general corespunzătoare (fiind comparabile cu majoritatea celor din țările cu tradiție industrială) și stimulatorii. Dar și aceste standarde sînt susceptibile de îmbunătățiri.

Ne îndreptăm acum atenția — și solicităm sprijinul Oficiului de Stat pentru Standarde — asupra unor aspecte importante, cum ar fi: regruparea standardelor unor familii de produse în cîte un singur standard ; îmbunătățirea unor parametri ai caracteristicilor tehnice ; aducerea la nivelul actual a unor standarde elaborate cu ani în urmă.

În ce privește stilul de muncă la elaborarea standardelor, cred că munca în colectiv pentru stabilirea caracteristicilor trebuie să se ducă pînă la sfîrșitul acțiunii, părerile beneficiarilor să fie atent examinate de către producător și forurile lui tutelare, iar — în cazul introducerii de noi sortimente — să se experimenteze în prealabil de către producător și de către consumator. Cu regret, trebuie să arătăm că au avut loc încălcări ale acestor principii de standardizare unanim recunoscute, cum a fost cazul cu STAS 791—63 (Oțel aliat pentru construcții de mașini. Mărci și condiții generale) și STAS 795—62 (Oțel pentru acuri. Mărci și condiții generale) ; drept urmare, ambele standarde au trebuit să fie revizuite, fiindcă nu se pot aplica în întregime.

I. STAMATIEV
director general, Uzinele „Industria sîrmei"-Cîmpia Turzii

● Colecții de standarde

Standardele de stat sînt editate și difuzate separat, sub formă de foi volante și fascicole, pe care întreprinderile le păstrează în biblioraturi pe grupe sau în ordine numerică. Dar întreprinderile nu dispun decît de foarte puține exemplare (două — maximum trei), iar biblioraturile — destul de voluminoase — sînt greu de mînuit, încît informarea și documentarea cu standardele la zi a inginerilor, tehnicienilor și desenatorilor suferă. De aceea ne și gîndim cu nostalgie la experiența bună a însuși Oficiului de Stat pentru Standarde, care a tipărit cîteva volume de colecții din cele mai uzuale standarde, cum au fost „Fonte și oțeluri", „Organe de mașini" (2 volume), „Scule așchietoare" ș.a. Binevenite la vremea lor, aceste colecții sînt acum epuizate sau depășite.

La începutul fiecărui an vede lumina tiparului un Indicator al standardelor de stat, cu situația acestora la 31 decembrie a anului precedent. Normal ar fi — cred eu — ca și colecțiile de standarde să apară, concomitent cu Indicatorul amintit, în noi ediții, evitîndu-se astfel nepotrivirea permanentă dintre cele două tipărituri. Dacă zeci de manuale școlare se pot revizui an de an prin completări și îmbunătățiri, nu-i oare posibil ca și cele cîteva colecții de standarde, în cîteva zeci de mii de exemplare, să fie reeditate anual, completîndu-le, aducîndu-le mereu îmbunătățiri ?

Aș mai propune ca, în afară de colecțiile de standarde apărute pînă în prezent, forul de specialitate să publice, în volume, noi colecții de standarde pe sectoare și grupe (de exemplu mase plastice). Este nevoie de asemenea volume, mai cu seamă pentru serviciile de proiectări și tehnologice, dar ele vor fi foarte utile unui mare număr de cadre, inclusiv studenților de la institutele tehnice.

Ilie BERGHEZAN
Uzina „Balanța"-Sibiu

HIDROFOBUL... HIDROFIL

În perioada 1959—1962 constructorii au folosit la acoperișurile noilor cvartale de locuințe praful hidrofob ca material termohidroizolator. Din păcate, în ultimul timp s-a stabilit că soluția izolatoare cu praful hidrofob nu este cea mai bună, deoarece se degradează și permite infiltrarea apei. S-au impus, deci, măsuri pentru refacerea lucrărilor.

Față de multitudinea aspectelor legate de lucrările de remedieri, consider că ar fi bine ca, printre altele, să se aibă în vedere și unele măsuri operative cum sînt : formarea unui nucleu de muncitori specializați în domeniul izolațiilor, dirijarea și eșalonarea lucrărilor în funcție de documentațiile de remediere contractate, formarea unui stoc de materiale specifice lucrărilor de remediere de calitate superioară, asigurarea utilajelor necesare pentru intervenții rapide. Un accent deosebit ar trebui să se pună pe efectuarea unui control riguros al execuției lucrărilor.

ing. H. RUNEȘ
I.A.L. raionul „23 August"-București

TIMPUL DIRECTORULUI

În documentarul **„Cadrele de conducere din întreprinderi"** („Viața economică" nr. 44/1965), au fost tratate probleme ce mă preocupă și pe mine. Este vorba mai ales de modul de utilizare a timpului în funcția de conducere a unei unități economice.

Sugerez „Vieții economice" să publice, în continuare, articole despre conducerea științifică a întreprinderilor, despre modul cum poate fi perfecționată munca directorilor și a altor cadre de conducere.

Poate n-ar fi rău, dacă s-ar organiza cursuri de scurtă durată (în trimestrul I al fiecărui an) pentru cadrele de conducere din construcții-montaj, pe teme de economia, organizarea și planificarea muncii în domeniul nostru, eventual sub egida C.S.C.A.S. De asemenea, schimburi de experiență între trusturile regionale de construcții, la nivelul cadrelor de conducere din trust.

ing. N. DIMITRIU
director, Trustul regional de construcții-Ploiești

AZI O VEDEM ȘI NU E

Nu este vorba de steaua cîntată de Eminescu, ci de stația de filtre pentru apă potabilă construită în orașul nostru, stație pe care... azi o vedem și nu e... în stare de funcționare.

După multe demersuri, Ministerul Economiei Forestiere a acordat fondurile necesare, stația a fost construită, lucrarea fiind recepționată în iunie 1965. Toate bune, dar iată că... stația nu funcționează, descoperindu-se că lipsesc niște motoare și că reziduurile chimice venite pe Tîrnava Mare, de la Copșa Mică și Mediaș, o fac, deocamdată, nefolosibilă.

Această stație, care a costat milioane de lei, este transformată într-o minge „șutată" de Direcția Combinatelor în Construcție-București (din M.E.F.), C.I.L.-ului-Blaj ; acesta, la rîndul său, o pasează la I.G.O.-Blaj, pentru luarea în primire și darea ei în folosință, iar locuitorii orașului... așteaptă. Ne întrebăm : ce au de spus organele competente ? Poate ne ajută „Viața economică" să rezolvăm problema.

Alexandru HORNARU
șef birou contabil, C.I.L.-Blaj

U. I. C. F.

Am citit în mai multe rînduri despre Uniunea internațională a căilor ferate. Aș dori să știu ce scop are această organizație, dacă țara noastră face parte din acest for și, eventual, alte amănunte.

Gh. MIHĂILĂ
tehnician, Pitești

Uniunea internațională a căilor ferate, care a fost organizată în anul 1922, își are sediul la Paris. Ca și alte organizații pentru transporturi feroviare (Comitetul internațional al transporturilor, Uniunea pentru transporturile internaționale pe calea ferată), Uniunea internațională a căilor ferate are drept scop dezvoltarea colaborării în domeniul transporturilor feroviare. Țara noastră este membră a acestei organizații.

Cu prilejul ultimei sesiuni — în 1965 — a adunării generale a Uniunii internaționale a căilor ferate, s-au discutat trei probleme principale : posibilitățile de aplicare a automatizării în tranporturile feroviare, sporirea confortului la trenurile de persoane și vitezele de transport.

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

ÎNTR-O scrisoare publicată în nr. 49/1965 al revistei erau criticate cîteva întreprinderi pentru nerespectarea graficului de livrări la unele sortimente de conserve. La întrebarea din scrisoare : de ce nu-și respectă fabricile de conserve obligațiile contractuale și ce măsuri a luat ministerul de resort ? — am primit următoarele răspunsuri :

● De la Fabrica de conserve „Tecuci"

Critica este justă

Este adevărat că nu am respectat graficul de livrări conform obligațiilor contractuale, contribuind prin aceasta la o slabă aprovizionare cu conserve a Bucureștiului. În urma scrisorii publicate în „Viața economică", am luat măsurile adecvate. Informăm redacția că restanțele au scăzut în mod simțitor prin livrarea către depozitele I.C.R.A. din București a unor cantități masive de conserve din legume.

● Din răspunsul Direcției generale a industriei conservelor și produselor zaharoase din M.I.A., reținem :

Și C.F.R.-ul e de vină

Pe lîngă unele cauze de ordin obiectiv, la fabricile de conserve criticate au existat și unele deficiențe de ordin organizatoric. Pentru rezolvarea acestora, direcția noastră generală a dispus măsuri operative concretizate în mai buna aprovizionare cu conserve a rețelei comerciale.

Dar una din cauzele principale care au contribuit la o slabă desfacere a sortimentelor de conserve a fost lipsa de vagoane pentru transportul acestora. Toate fabricile au resimțit din plin acest neajuns.

● Iată însă și scrisoarea de răspuns a Ministerului Căilor Ferate, care nu este de acord cu afirmația că întreprinderile de conserve n-au avut vagoane la dispoziție.

Se caută un... vinovat

În urma analizelor efectuate, s-a constatat că în lunile septembrie, octombrie și noiembrie 1965 cererile de transport ale fabricilor de conserve, în cadrul planului operativ, au fost executate și depășite după cum urmează : în septembrie — 145%, în octombrie — 171%, iar în noiembrie — 180%, la „Valea roșie" ; 103% (în septembrie), 130% (în octombrie), iar în luna noiembrie „Fructonil" din Giurgiu n-a depus plan de transport ; 124%, 151% și respectiv 144%, la Fabrica din Tecuci etc. În consecință, nelivrarea produselor contractate de aceste fabrici cu I.C.R.A.-București nu se datorește lipsei mijloacelor de transport, așa cum susține și direcția generală din ministerul de resort, ci faptului că întreprinderile respective nu și-au cunoscut nevoile reale de transport, depunînd planuri operative mai mici decît necesarul.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION SCOREI, Întreprinderea metalică Sadu-Gorj — Cheltuielile de transport pentru trimiterea, de către întreprindere, a unor angajați în vederea controlului și tratamentului medical (fiind efectuată pentru motive de protecția muncii), se rambursează în aceleași condiții cu cele prevăzute de dispozițiile normative în vigoare pentru angajații trimiși în delegare.

Ing. VASILE UNGLAR, Tîrgu Jiu — Tehnica nouă va permite pentru prima oară în Europa, să se efectueze foraje petroliere pe fundul mării la adîncimi variind între 100 și 300 metri. Pentru această operațiune, Trustul petrolier Shell (ramura franceză) a comandat o platformă plutitoare, prevăzută cu o instalație de foraj, a cărei caracteristică este că nu se va sprijini pe fundul mării, ci pe niște flotoare aflate în imersiune la 15—20 metri, în afara razei de acțiune a valurilor. Stabilitatea orizontală a platformei va fi asigurată prin 8—10 geamanduri. Platforma, care se va înălța la 15 metri deasupra nivelului mării, va avea, pe lîngă instalațiile clasice de foraj, și o pistă pentru aterizarea helicopterelor. Munca scafandrilor va fi executată de un robot telecomandat, care va fi controlat de camere de televiziune.

IULIU IMRE, Miercurea Ciuc — Atunci cînd, prin excepție, locul de muncă obișnuit al unui angajat nu este la sediul întreprinderii unde este încadrat acesta, potrivit reglementării în vigoare, el beneficiază de diurna de delegare și de rambursare a cheltuielilor de transport și de cazare. În cazul dv., dacă O.R.P.O.T. Tîrgu Mureș v-a stabilit ca loc de muncă orașul Miercurea Ciuc, sînteți îndreptățit atunci cînd sînteți chemat la Tîrgu Mureș unde n-aveți domiciliu permanent, să primiți drepturile prevăzute pentru angajații aflați în delegare. Vă propunem, dacă nu veți rezolva situația sesizată revistei noastre, să vă adresați Comitetului de Stat pentru Probleme de Muncă și Salarii.

ALEXIU MELEGH, — Satu Mare — În U.R.S.S., cursuri de sociologia muncii sînt organizate de către Consiliul Central al Sindicatelor.

Din anul 1956, Academia de Științe din Polonia dispune de trei institute de cercetări sociologice, din care unul dedicat sociologiei industriale. Universitatea din Varșovia acordă și licențe speciale în sociologia industrială. În multe din școlile de învățămînt superior din Statele Unite se acordă licențe și doctorate în „sociologia muncii". În Franța se fac cursuri postuniversitare, unele speciale pentru ingineri și conducători de întreprinderi, și se acordă titlul de doctor în „sociologia muncii".

ILIE FINICHIU, tehnician II, Uzina mecanică Sinaia — Pentru ca un angajat care este absolvent al școlii medii de cultură generală și care îndeplinește funcția de tehnician II să poată fi promovat în funcția de tehnician I, este necesar să aibă un stagiu în funcții tehnice de cel puțin cinci ani. Promovarea în funcția de tehnician I nu este însă obligatorie pentru întreprindere. Această promovare se face numai dacă în unitatea respectivă există un post vacant pentru această funcție și conducerea unității apreciază că angajatul are aptitudini și capacitatea necesară. Perioada de timp în care dv. ați lucrat ca proiectant (de la 1 octombrie 1963) se va lua în seamă la calculul stagiului în funcții tehnice pentru promovarea în funcția de tehnician I.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

SPECIALIZAREA – CERINȚĂ OBIECTIVĂ ÎN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE CONSTRUCȚII

PRODUCȚIA de construcții-montaj din fonduri centralizate planificată pe 1966 va absorbi aproape o treime din cheltuielile bugetului de stat. Contribuind cu mai mult de o zecime la crearea produsului social și a venitului național, ocupînd peste o jumătate de milion de salariați — aproximativ a optsprezecea parte din totalul populației noastre apte de muncă — activitatea de construcții are un rol de seamă în progresul tuturor ramurilor producției materiale.

„Ținînd seama de proporțiile și tehnicitatea șantierelor — *se arată în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R.* — **ministerele și sfaturile populare vor trebui să-și întărească organizațiile de construcții-montaj de care dispun, să perfecționeze metodele de execuție a lucrărilor, să ia măsuri pentru permanentizarea și calificarea cadrelor".**

Aspectele complexe pe care le comportă specializarea — ca o cerință obiectivă în organizarea activității de construcții — au constituit una din temele de bază dezbătute la recentele adunări ale activului de partid din construcții ce au avut loc pe marile șantiere, în întreprinderi și trusturi, în institutele de proiectări, ca și la nivelul regiunilor.

● Principiul specializării: conținut și formă

CONCENTRAREA producției de construcții de un anumit tip și a mijloacelor de producție respective în cît mai puține unități specializate, constituie mijlocul cel mai rațional de folosire a fondului de specialiști pentru conducerea și execuția propriu-zisă a lucrărilor de înaltă tehnicitate, pentru exploatarea și întreținerea utilajelor din ce în ce mai complexe ce se folosesc în construcții.

Sectorul de coșuri și cuptoare industriale de la Întreprinderea nr. 3 Izolații a Ministerului Industriei Construcțiilor este un exemplu elocvent al justeței acestui principiu. Bogata experiență a acestei unități, din care nu lipsesc activități de cercetare uzinală și de proiectare, i-a permis obținerea unor succese cum sînt termenele-record în realizarea căptușelilor refractare la diverse cuptoare în industria siderurgică, a materialelor de construcții ș.a., sau crearea și răspîndirea unei metode originale de construcție a coșurilor de fum din beton armat — metodă care a trezit interes și în alte țări. Rezultate deosebit de bune dau și alte unități sau nuclee specializate, organizate în cadrul diferitelor ministere pentru construcții și montaje energetice, construcții de căi ferate și de drumuri, pentru montaje tehnologice și instalații în industria chimică, pentru izolații anticorozive, construcții hidrotehnice, lucrări de hidroameliorații etc.

Sînt însă cazuri cînd, ignorîndu-se conținutul principiului, se păstrează numai haina sa formală, încercîndu-se adaptarea ei forțată la împrejurări care nu au nimic comun cu specializarea. De exemplu, **pentru realizarea ansamblului de locuințe din Piața Palatului din Capitală — după soluții constructive cu totul noi la acea vreme, s-a constituit — în cadrul unui trust existent — un șantier specializat, care și-a încetat activitatea o dată cu îndeplinirea sarcinilor, cadrele de bază mergînd să extindă metoda, în continuare, la Galați și în Capitală. După această experimentare reușită, a fost creată o unitate complet separată — Întreprinderea de construcții locuințe-București. În 1966 însă, întreprinderea nemaiavînd de executat blocuri, s-a „reprofilat" pe construcții... industriale și agrozootehnice. Ce mai rămîne aci din elementele menționate ale principiului specializării? Oare organizarea specifică de profil nu are și ea — ca să împrumutăm un termen din tehnica construcțiilor — o limită de elasticitate?**

Se desprinde concluzia, pe care de altfel numeroși constructori au formulat-o ca o propunere pentru dezbaterile consfătuirii pe țară: organizarea unităților specializate să nu fie rigidă, să nu oblige la artificii pentru perpetuarea unor forme lipsite de conținut.

● Instrument sau scop în sine?

LA adunarea constructorilor din regiunea Hunedoara a fost citat ca un argument al specializării, rodul experienței acumulate de Întreprinderea de construcții siderurgice-Hunedoara. Lucrările de construcții-montaj, de pildă, la cuptorul Martin nr. 6, de 400 t, au durat 240 zile — cu 1/4 mai puțin decît la cuptorul nr. 1, de 185 t; cuptoarele nr. 7 și 8 au fost puse în funcțiune cu o lună înainte de termen.

Asemenea realizări justifică organizarea unităților profilate pentru executarea construcțiilor finite din anumite ramuri industriale, la care lucrările de montaj tehnologic reprezintă o pondere însemnată, au un caracter complex și, mai cu seamă, un specific aparte. Acest sistem a permis scurtarea termenului de dare în exploatare a numeroase noi capacități de producție în industria energetică, siderurgică și chimică, îmbunătățirea calității și reducerea prețului de cost al lucrărilor.

Treptat însă s-au ivit unele denaturări ale sistemului, ale căror efecte negative se resimt azi din plin. Pînă de curînd, lucrările de investiții ale Ministerului Minelor se efectuau de către trei unități cu profil asemănător, dintre care două executau în întreaga țară același gen de construcții. Specializarea se referea inițial numai la destinația acestor construcții — extracția și prepararea cărbunelui sau a minereurilor — pentru ca mai apoi și această distincție să se piardă. S-a ajuns, de pildă, ca în același perimetru (exploatările miniere din Munții Poiana Ruscă) să realizeze lucrări cu structuri similare mai multe întreprinderi tutelate de același minister, plus o întreprindere a Comitetului Geologic.

Nu încape îndoială — se arată în referatul prezentat la ședința de lucru din regiunea Hunedoara — că **prin coordonarea tuturor șantierelor cu același profil dintr-o zonă de către o singură organizație de construcții s-ar fi asigurat în condiții mult mai bune stabilitatea forțelor de muncă, folosirea eficientă a utilajelor din dotare, o urmărire și îndrumare tehnică mai competentă.**

Pentru înălțarea marilor combinate chimice, cu investițiile eșalonate pe cîțiva ani, s-a recurs la o formulă aparte — întreprinderea-șantier ca antreprenor general și executant prin forțe proprii al părții de construcții, cu legătură directă și operativă între aparatul de conducere, de concepție, planificare, urmărire a producției și loturile de lucrări. Eficace la data introducerii sale, sistemul nu a mai fost readaptat de Ministerul Industriei Chimice la noile necesități. În prezent, unele din aceste unități și-au păstrat titulatura, sediul, dar și-au pierdut profilul delimitat din punct de vedere teritorial. Întreprinderile-șantier de la Suceava și Săvinești au fost desființate. Marile șantiere deschise anul trecut pentru etapa a II-a de dezvoltare a combinatelor din aceste localități sînt subordonate azi întreprinderii din orașul „Gheorghe Gheorghiu-Dej". Întreprinderea de la Ploiești are lucrări la Pitești. La unele șantiere — cum sînt cele de la Slatina și Turnu-Măgurele — au lucrat în paralel, la aceeași investiție, mai multe unități de construcții! Practic, întreprinderea-șantier și-a pierdut, în astfel de cazuri, legătura specifică operativă cu producția, aparatul ei a fost redimensionat în consecință, cheltuielile de funcționare au sporit.

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA – Aspect de pe șantierul de construcție al noului furnal de 1 000 mc. Pînă în prezent au fost montate două preîncălzitoare, iar la al treilea se fac pregătiri pentru montarea cupolei.

(Foto: AGERPRES).

SUGESTII ȘI PROPUNERI

● Să se studieze posibilitatea organizării unor unități de construcții pe regiuni administrative sau pe zone mai mari pentru executarea lucrărilor industriale care nu comportă o strictă specializare (ing. Ioan Rovența, de la Trustul nr. 5 construcții-montaj din Brașov).

● În localitățile unde se desfășoară o activitate permanentă de construcții, să se realizeze baze de producție stabile, corespunzător dotate, folosite în comun de către diferitele unități executante. Aceasta ar elimina risipa de fonduri și mijloace la care duce, în situația actuală, folosirea amenajărilor provizorii pentru organizarea șantierelor (Ing. S. Buimovici, T.R.C.-Suceava).

● Unitățile specializate pentru deservirea șantierelor cu utilaje de construcții, să nu se rezume la închirierea parcului propriu, ci să preia în execuție, cu plan fizic, anumite lucrări de mecanizare complexă (săpături, nivelări de pămînt, bateri de piloți ș.a.). Aceasta le-ar cointeresa în buna exploatare a utilajelor, în realizarea la timp și cu cheltuieli reduse a obiectivelor (Ing. Arcadie Gregorian, Trustul nr. 5-Brașov).

● Să se înființeze, pe zone mari, unități de exploatare a utilajului greu și baze de aprovizionare pentru deservirea mai multor trusturi regionale de construcții, contribuind la mai judicioasa folosire a parcului mecanic esistent, la redistribuirea operativă a stocurilor supranormative (Ing. Alexandru Manoliu, directorul T.R.C.-Suceava).

● Goana după lucrări „rentabile"

DAR denaturările profilării organizațiilor de construcții pe specific de ramură nu se opresc aici. Simpla lectură a listelor de lucrări din 1965 și din acest an ale unor întreprinderi și trusturi „specializate" dă naștere la serioase nedumeriri. Întreprinderea de construcții din Brașov a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini execută investiții pentru Industria ușoară la Timișoara. Șantierele a două uzine metalurgice din București aparțin, unul de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, iar celălalt de Ministerul Industriei Construcțiilor. La Constanța, o întreprindere a Ministerului Industriei Chimice a preluat execuția parțială a unor locuințe, în timp ce trustul specializat al sfatului popular a fost nevoit să-și restrîngă temporar activitatea din lipsa frontului de lucru. La Hunedoara, Piatra Neamț, orașul „Gheorghe Gheorghiu-Dej" se menține realizarea locuințelor și clădirilor social-culturale de către întreprinderi de construcții industriale.

Ce a generat această situație? **Faptul că de la crearea unităților profilate, concepute ca un instrument pentru îndeplinirea în condiții optime a sarcinilor de investiții dintr-un sector sau altul, s-a ajuns în unele cazuri la tendința de a le menține ca organizații de construcții generale.** Unele deficiențe de planificare au agravat lucrurile. A intervenit, de asemenea, tergiversarea reglementării unor probleme majore, cum sînt cele legate de condițiile de rentabilizare a unor categorii de lucrări de construcții, sau îmbunătățirea metodologiei de calculare, planificare și urmărire a productivității muncii. Ca atare, trusturile de construcții ale sfaturilor populare, care la executarea locuințelor înregistrează o productivitate valorică scăzută și pierderi față de prețul-plafon, caută să obțină și lucrări industriale „rentabile", care să le amelioreze situația economică. Mai apare, printre factorii ce determină această denaturare, slaba pregătire a unor investiții, ducînd fie la fluctuația planului organizațiilor de construcții-montaj pe parcursul anului, fie la un decalaj nerațional între etapele de realizare a unei lucrări. Ing. **Radu Ionca**, de la Uzina de aluminiu „16 Februarie"-Slatina arăta: „Șantierul uzinei noastre a avut în 1963 un număr de 600 de muncitori, în anul următor — 8 000, în 1965 — din nou 600. Pentru 1966 e prevăzută începerea masivă a lucrărilor de extindere. De unde vor fi luate efectivele de constructori, de vreme ce ele s-au răspîndit la alte întreprinderi?

Tovarășul **Mircea Popovici**, inginer-șef al Întreprinderii de construcții-montaj din Cluj a Ministerului Industriei Chimice, releva un alt aspect: „La șantierul Uzinei de alumină din Oradea, întreprinderea noastră a organizat o bază de producție bine dotată. Decalajul ce s-a produs acum, pînă la atacarea lucrărilor din etapa a II-a, face ca această dotare să fie insuficient folosită; în același timp, în imediata vecinătate, alte unități deschid două noi șantiere, care își vor organiza, la rîndul lor, baze de producție... S-a avut oare în vedere, la stabilirea eficienței economice a investițiilor respective, ce efecte are această situație? Pornind de la exemplul dat, cred că ar trebui elaborat un studiu tehnico-economic pentru determinarea capacității optime și a limitelor de dezvoltare ale unei întreprinderi de construcții-montaj cu activitate delimitată teritorial, profilată pe lucrări industriale, pentru a face față sarcinilor economice în condiții de rentabilitate maximă".

★

Analiza și propunerile făcute cu acest prilej, expresie a inițiativei colective, oferă un prețios material orientativ pentru rezolvări la nivelul posibilităților actuale și al sarcinilor de perspectivă.

C. DORIN

ÎNDEPLINIREA RITMICĂ A PLANULUI DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 1)

lații de iluminat și încălzit vagoanele ș.a. Cu toate acestea, Uzinele „Electromagnetica", „Electrotechnica", „Electroaparataj" și „Automatica" din București, și-au realizat planul valoric atît la producția globală cît și la producția-marfă. Întreprinderile noastre au lucrat la realizarea produselor la care au avut condiții tehnico-materiale create. Astfel, în locul instalațiilor de iluminat și încălzit vagoane și al contactelor sinterizate, s-au executat unele produse prevăzute în plan pe luna martie".

„Cu toate că în uzina noastră a fost îmbunătățită organizarea producției și a muncii față de anul trecut, — a spus tov. **Nicolae Stoica**, directorul adjunct al Uzinei de pompe-București, — ea nu a reușit să se încadreze în ritmicitatea prevăzută și nici să realizeze planul la toate sortimentele. Aceasta se datorește, în primul rînd, faptului că motoarele electrice pentru dotarea pompelor ne sosesc de la Fabrica de mașini electrice-București neritmic și fără a respecta sortimentele solicitate".

Așadar, în întreprinderile menționate s-a realizat planul valoric, dar nu au fost realizate sortimentele prevăzute.

O caracteristică desprinsă din analiza activității de producție pe luna ianuarie în aceste întreprinderi este și faptul că ponderea mare a planului (50—60%) s-a realizat în ultima decadă a lunii, necesitînd eforturi suplimentare.

Nerespectarea ritmicității producției, cît și nerealizarea sortimentelor se datoresc și unor cauze în afara întreprinderilor, unele provenind chiar de la modul de repartizare a sarcinilor de plan de către ministerul tutelar.

● Planificare în cuvinte încrucișate

LA masa sa de lucru, inginerul-șef al producției **Vasile Mihăilescu**, de la Uzina de utilaj chimic-Ploiești, punea pe hîrtie cifre, calcula cu ajutorul riglei diverse variante... Omul cu gîndurile concentrate s-a pomenit în fața unei întrebări : „Cum stați cu îndeplinirea planului, cu ritmicitatea ?". Conducătorul tehnic al producției ne-a privit necăjit, a oftat și apoi ne-a spus :

„Am în față adevărate cuvinte încrucișate, provenite din cauza unei planificări insuficient gîndite. Calculele pe care le-am mai făcut și le fac și în prezent, nu ne-au ajutat în ianuarie și probabil nu vor avea efect nici pentru februarie în privința realizării integrale a sarcinilor de plan. Am să dau unele exemple : **Direcția generală din ministerul tutelar ne-a dat în planul de colaborare pe luna ianuarie să forjăm 9 flanșe pentru schimbătoarele de căldură** (instalații grele) **la Uzinele „23 August"-București. La data cînd speram că le vom primi, am fost anunțați că ele au fost date spre forjare de Uzinele „23 August", în cadrul planului lor de colaborare, la „Progresul"-Brăila.** Așa-dar, **ne-am trezit că avem schimbătoarele de căldură gata, dar ne lipsesc flanșele.** Aș mai adauga și faptul că **nu ni s-a nominalizat în totalitate planul la capitolul „utilaj chimic".** De aici întîrzieri în ce privește asigurarea documentațiilor la timp, clarificarea cerințelor pentru materiale, pregătirea fabricației etc.

Dacă anul trecut ne-am putut lăuda cu o bună ritmicitate în realizarea planului, în luna ianuarie a.c. am stat prost. Pentru a folosi capacitățile de producție am recurs la aducerea unor comenzi prevăzute în martie, spre a fi executate în ianuarie. Această rezolvare a problemei a atras după sine alte inconveniente : beneficiarii nu ne pot onora plata comenzilor făcute cu 2 luni mai devreme, blocîndu-ne astfel o parte din fondurile circulante și, deci, ne-am îngustat posibilitatea de a lucra rentabil".

Cu ocazia raidului-anchetă am desprins că, la rîndul lor și Uzinele „23 August" au necazuri asemănătoare.

„Uzinele «Semănătoarea» ne execută în cadrul planului de colaborare, ne spunea inginerul-șef **Victor Beșa** de la Uzinele „23 August", o serie de piese pentru echipamentele de frînă necesare vagoanelor. Conform planificării direcției generale, avem de primit 20 tone lunar, dar Uzinele „Semănătoarea" ne livrează, din lipsă de capacitate, numai 7—8 tone. E posibil în asemenea condiții să ne respectăm obligațiile din plan ?"

Rezultă în mod clar din exemplele date, **că o planificare făcută numai pe hîrtie, nu conformă cu realitatea, încurcă, îngreunează activitatea întreprinderilor. Ce-ar fi dacă pentru stabilirea unor obligații ce decurg din necesitatea îndeplinirii planului, întreprinderile ar avea posibilitatea mai largă de a-și stabili colaboratorii ?**

● Cînd lanțul are și verigi ruginite

CONTRACTE... Un lanț de obligații, îndatoriri de tăria căruia depinde succesul îndeplinirii planului de producție, a ritmicității. Cînd o singură verigă rugînește, apar greutăți care afectează nu numai interesele unei întreprinderi, ci ale unui șir întreg de unități, interesele economiei naționale. Acest adevăr ne-a fost confirmat de multe fapte la Fabrica „Intex"-Păulești și la unele întreprinderi electrotehnice din București. „Intex"-Păulești, de pildă, are contracte economice cu Întreprinderea textilă-Pitești, fabricile „Bucegi" și „Trăinicia" din Pucioasa, „Unirea" și „Producția" din București pentru livrarea unor mari cantități de țesături. Despre felul cum își respectă acestea obligațiile contractuale, ne-a vorbit tov. inginer **Angela Petrea**, șeful serviciului producție.

„Dacă întreprinderile de la Pucioasa se achită la timp de obligațiile ce le revin, celelalte ne livrează cele mai mari cantități de țesături crude fie în ultimele zile ale lunii, fie că rămîn restante. Pentru luna ianuarie, de pildă, Fabrica „Unirea"-București nu ne-a livrat peste 5000 m l din sortimentul „Romanța" și 20 000 m l din sortimentul „Balada" ; Fabrica „Producția"-București ne-a rămas datoare cu peste 8 000 ml din sortimentul „Ileana".

— Cum vedeți îmbunătățirea situației pe viitor ?

„Bine ar fi dacă ministerul nostru ar ține seama de propunerea pe care am făcut-o de mai multe ori — și anume ca produsele de in, la fabricarea cărora ne-am specializat, să ne fie repartizate nu numai pentru finisare, ci și pentru țesătorie. „Plimbarea" unor produse de la o fabrică la alta, introducerea în fabrica noastră a unor țesături de bumbac în dauna celor de in, nu permit valorificarea experienței cîștigate, aduc prejudicii economiei".

De nerespectarea contractelor economice se fac vinovate și Întreprinderile „Metrom"-Brașov (bare și tablă), „Oțelul Roșu" (benzi laminate la rece), „Ciocanul"-Nădrag (tablă normală) care nu livrează cantitățile și sortimentele stabilite pentru uzinele electrotehnice care aparțin de G.U.A.E.I.A.-București. La întrebarea adresată **tov. Nicolae Lungu** șeful serviciului aprovizionării al G.U.A.E.I.A. : „Ce posibilități există pentru îmbunătățirea situației ?" acesta ne-a răspuns :

— **„Ministerul nostru să analizeze posibilitatea punerii de acord a normativului de aprovizionare stabilit pentru unitățile noastre** (care prevede stocuri necesare pentru 30 de zile) **cu condițiile stabilite de uzinele siderurgice de a ne livra profile și tablă** (e vorba de cantități nu prea mari) **numai o dată la 3 luni.** În acest mod s-ar înlătura multe neajunsuri care îngreunează realizarea ritmică a planului și determină folosirea nerațională a metalului".

● Cu o mînă dau, cu alta iau

CU multă părere de rău ne-au vorbit unii interlocutori despre modul necorespunzător în care unele întreprinderi socot să se achite de obligațiile ce le revin în privința calității produselor.

„Produsele cu defecte, de calitate necorespunzătoare, ne-a spus **Emil Odiațiu**, ing. șef la „Intex"-Păulești, nu trec uneori prin sita exigenței și atunci, ca să mă exprim plastic, darnicul furnizor care și-a realizat prevederile contractuale a dat cu o mînă, însă cu cealaltă a luat înapoi. In cazul nostru, în luna ianuarie am primit de la Fabrica „Unirea"-București 4500 m l de țesături „Mangalia" care aveau pete, găuri, fire duble sau fire lipsă ; de la Întreprinderea textilă-Pitești și „Bucegi"-Pucioasa — 20 000 m l doc cu vicii ascunse (fire nuanțate în urzeală). Aceste produse stau și așteaptă pînă ce furnizorul le va lua înapoi spre a le recondiționa sau spre a le da altă destinație".

Calitatea produselor se cere urmărită cu simț de răspundere pe întregul parcurs al procesului tehnologic pentru a nu se înregistra o realizare cantitativă formală a planului.

„Am luat numeroase măsuri care să țină în frîu goana după cantitate în dauna calității — ne spunea în discuția purtată inginerul **Ion Toma**, șeful serviciului producție de la Fabrica de încălțăminte „Dîmbovița"-București. Am scăpat însă din vedere unele lucruri pe care considerăm că nu ne pot aduce surprize. Așa se explică faptul că la sfîrșitul lunii au fost respinse de către C.T.C. un număr de 1500 perechi încălțăminte din diferite motive : scămoșare, finisaj necorespunzător, altă culoare decît cea a încălțămintei etc. Dacă la acestea mai adăugăm și eventualele respingeri ale comerțului, înseamnă că deși cantitativ am realizat planul, ritmicitatea nu este asigurată întrucît calitatea și-a spus cu greutate cuvîntul".

Exemplele prezentate, sînt concludente. **ASIGURAREA RITMICITĂȚII PRODUCȚIEI TREBUIE FĂCUTĂ ÎN CONCORDANȚĂ CU REALIZAREA PRODUSELOR LA UN ÎNALT NIVEL CALITATIV. Fără respectarea acestei cerințe, nu poate fi concepută îndeplinirea ritmică, integrală și la timp a prevederilor de plan.**

★

DIN raidul-anchetă am desprins și alte aspecte. Unii beneficiari, cum sînt „Fructexport"-Focșani, întreprinderile constructoare de drumuri, întreprinderile de transporturi petroliere, unități agricole cooperatiste neridicînd la termen produsele contractate, fac greutăți diferitelor întreprinderi, întrucît fondul de rulment al acestora în loc să „circule", stă blocat. Tot din această pricină stau ocupate timp îndelungat suprafețe de depozitare, îngreunînd bunul mers al desfășurării producției.

Înfăptuirea exemplară a sarcinilor de plan cere întărirea și perfecționarea relațiilor dintre întreprinderi, realizarea integrală a obligațiilor reciproce.

OAMENI ȘI SONDE

(Urmare din pag. 1)

sonală despre „neprevăzutul" în sondorie. „Nu există așa ceva ! Noi și numai noi sîntem de vină. Trebuia să studiem mai atent harta geologică — asta-i !"

Nimic ciudat în această afirmație. Asistăm la o apropiere între munca de sondor la foraj și munca unor cercetători geologi.

Situația de la 178 nu suferea amînare. Cum s-ar mai fi respectat angajamentul de a termina forajul cu 4 zile mai devreme ?! Oamenii n-au mai așteptat nici o clipă. Cu mijloacele lor (un mic laborator de determinare a vîscozității noroiurilor — este și acesta un semn ai nivelului profesional al membrilor brigăzii), au stabilit coeficientul de vîscozitate în funcție de duritatea rocii — gresie, cu infiltrații de sare. Rezultatul ? Desfășurarea procesului de lucru a continuat aproape fără întrerupere, în mod normal, iar **sonda a fost dată producției cu cinci zile înainte de termen.**

ION Alexe (sondor, parcul 300-Țicleni) povestește : „Ne obișnuisem ca de la sonda 94 să ne vină o producție constantă. Numai că, într-o zi, producția a scăzut. Ceea ce însă ne neliniștea oarecum, era faptul că la gura puțului presiunea creștea cu fiecare nouă pendulare a pompei. Însemna că pe coloană nu se depusese parafină ! Recapitulez : la parc sonda murea, la gura puțului presiunea creștea. Un caz neobișnuit. Nu era timp pentru deplasarea brigăzii de intervenție. În asemenea situații, minutele contează. O defecțiune înseamnă scoaterea sondei din producție pe cel puțin 3—4 zile. Cînd i s-a comunicat asta maistrului Ungureanu, acesta doar că nu a făcut, cum se zice pe la noi, explozie. Într-un suflet a și venit la sondă. Cei din schimb **o „pipăiau" să vadă ce are.**

„Ventilele" — a spus dintr-o răsuflare. Maistrul a pornit grăbit de-a lungul conductei. Slăbea, împreună cu oamenii, ventil după ventil. Cînd nu mai avea mult pînă să ajungă la parc, debitul sondei l-am înregistrat normal. I-am ieșit în întîmpinare ca să-i spun. A dat mulțumit din cap și și-a strîns palmele sub subțiori, ca să le mai ostoiască usturimea.

„Înseamnă că, neținînd seama de factorul climatic, care influențează viscozitatea țițeiului, am lăsat ventilele prea strînse de cu vară".

Privindu-l atunci, mi-am pus o întrebare : trebuia să alerge, să deschidă el ventilele ? Fără îndoială că cei din schimbul sondei 94 ar fi dat ei singuri de cap situației neprevăzute. Atunci de ce s-a amestecat maistrul Ungureanu ? Zic că în asta se află nervul cel vechi al sondorului, și intervenția promptă a maistrului nu a avut loc pentru că el, Ungureanu, nu ar avea încredere în oameni, ci pentru că își iubește meseria și, mai cu seamă, pentru că are un respect deosebit față de producție, de angajamentele luate de secția I : **pînă acum, în prima lună a anului, această secție a extras, peste plan, 300 de tone de țiței...**

NICOLAE Cheșea (de la parcul Est al Întreprinderii de foraj-Craiova) : „E la noi o problemă : calitatea țițeiului. Puritatea lui, eliminarea, pe cît posibil, a apei sărate care îl însoțește din extracție. Separarea se face la un grup de tranzit prin rezervoare în care țițeiul, liniștindu-se, se decantează. Important e ca, la stația de pompare, țițeiul să ajungă curat. Vedeți, noi ținem în mod deosebit la asta. Și, într-un fel, angajamentul în întrecerea socialistă, de a reduce impuritățile cu 0,35%, nu-l socotim o limită, ci doar o bază de pornire. Dar la producția noastră, a parcului Est, timpul planificat pentru scurgerea apei din rezervoare este cam mic. De fapt, timpul e bine calculat pe o pereche de rezervoare, dar noi avem două perechi... Se năștea un fel de anomalie : două rînduri de rezultate — sus, la noi, reieșea că am extras într-o zi, să zicem, 300 de tone (și așa era, calculînd debitul fiecărei sonde), în timp ce la stație se înregistra o producție mai mică cu aproape o treime. Diferența era cauzată de întîrzierea scurgerii apei în batalurile deversoare. Așadar, sistemul evacuării apei pe rînd din fiecare pereche de rezervoare, nu mai corespunde. Ne-am sfătuit între noi. La discuții a participat și sondorul-șef Constantin Popescu, că, oricum, la probleme tehnice generale este mai priceput decît noi. Principiul soluției l-a dat sondorul Ion Georgescu, închipuind un sistem paralel de evacuare a apei. Era cam greoi.

„O să ne încurcăm în atîtea conducte".

„Se poate simplifica — a intervenit Constantin Popescu. Ce-ai zice, tovarășe Georgescu, dacă am face o punte cu două brațe și un T la mijloc cu o grosime în sol dublă față de brațe ? Practic ar rămîne tot două guri de evacuare, la care s-ar cupla însă toate cele patru rezervoare. Debitul la evacuare ar fi și el, în acest fel, dublat..."

Așa s-a făcut. Se cîștigau aproape trei ore. Scurgerea apei se făcea pînă la talpă, procentul impurităților reducîndu-se cu 0,53%, în loc de numai 0,35%. Vedeți, s-ar putea spune că ajutorul dat de sondorul-șef Constantin Popescu în rezolvarea acestei probleme era pentru el o sarcină de serviciu. Și poate că așa e. Dar eu cred că e ceva mai mult : e o manifestare a simțului de răspundere pentru bunul renume al colectivului...

Sînt acestea doar cîteva fapte din preocupările de fiecare zi ale oamenilor din Oltenia petroliferă.

MATEMATICĂ ŞI ORGANIZARE ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ

ZONELE OPTIME DE DESERVIRE ŞI TEORIA LINIILOR DE AŞTEPTARE

MODUL actual de tratare a zonelor de deservire nu reuşeşte să cuprindă în totalitate aspectele generale de diversitate a zonelor de deservire, putînd duce uneori la rezultate nefavorabile din punct de vedere economic. Multiplele probleme pe care le indică extinderea zonei de deservire pot fi soluţionate eficient prin aplicarea diferitelor metode moderne ale matematicii în analiza economică.

Studiul de faţă are la bază o lucrare efectuată de Secţia de cercetări economice a Filialei Iaşi a Academiei Republicii Socialiste România. Cu sprijinul Institutului de matematică al Filialei Iaşi şi în colaborare cu Direcţia plan economic din Ministerul Industriei Uşoare, s-a urmărit adaptarea şi aplicarea teoriei „liniilor de aşteptare", la condiţiile procesului de producţie din ţesătoriile de bumbac, la întreprinderile „Ţesătura"-Iaşi şi „Textila"-Piteşti, în vederea determinării zonei optime de deservire.

• „SISTEMUL DE AŞTEPTARE" IN ŢESĂTURI

TEORIA „liniilor de aşteptare", întîlnită şi sub denumirea de teoria „firelor de aşteptare", sau a „cozilor" se aplică în general acolo unde se constată un fenomen care generează o perioadă mai mare sau mai mică de aşteptare.

Prin aplicarea teoriei liniilor de aşteptare se urmăreşte rezolvarea concomitentă a două cerinţe: **pe de o parte, ca timpul de aşteptare al unităţilor solicitante (şi deci dezavantajele inerente acestuia) să fie minim, iar pe de altă parte, ca staţia de serviciu să fie cît mai puţin neocupată.**

Rezolvarea matematică a unui fenomen de aşteptare necesită cunoaşterea legilor după care au loc sosirile unităţilor solicitante şi timpul de servire a acestora, precum şi disciplina liniei sau liniilor de aşteptare.

În industria textilă, în ţesătoriile de bumbac, se întîlnesc frecvent fenomene de aşteptare. Astfel, dacă se observă o secţie de producţie dotată cu războaie de ţesut automate, se constată că uneori maşinile se opresc din cauza unor defecţiuni ce produc întreruperi în funcţionarea lor şi care trebuie înlăturate de către ţesătoarea ce este ocupată cu efectuarea de lucrări la unul din celelalte războaie din zona sa de deservire. Războaiele care aşteaptă intervenţia muncitoarei formează astfel o linie de aşteptare. În timpul aşteptării, deşi războaiele nu funcţionează, au loc consumări valorice, (amortizare, întreţinere etc.) care influenţează negativ asupra preţului de cost al produselor. Astfel privită problema, ar putea conduce la ideea că zona de deservire ce revine unei ţesătoare, trebuie să fie cît mai mică pentru a se evita la maximum timpii de aşteptare a maşinilor. În acest caz însă muncitoarea ar avea un grad de ocupare prea mic, ceea ce va influenţa negativ preţul de cost. Trebuie deci să se stabilească drept zonă de deservire optimă acel număr de maşini care să asigure, pe de o parte, un timp de staţionare a lor cît mai redus, iar pe de altă parte, ţesătoarea ce deserveşte maşinile să fie cît mai puţin neocupată (avînd un ritm normal de lucru şi o intensitate normală a muncii). **Drept criteriu pentru optimum, se consideră realizarea unui minimum de pierderi din cauza aşteptărilor maşinilor sau din cauza neocupării corespunzătoare a staţiilor de serviciu.**

Analizînd cele arătate se constată că modul în care se desfăşoară activitatea muncitoarelor la deservirea războaielor de ţesut, precum şi caracterul aleator al apariţiei diferitelor cauze de întrerupere în funcţionarea maşinilor se încadrează în **teoria liniilor de aşteptare — sistem închis cu o singură staţie de serviciu.** Ţesătoarea care lichidează defecţiunile reprezintă **„staţia de serviciu".** Aceasta, împreună cu războaiele oprite care formează **„o linie de aşteptare"** constituie **„sistemul".**

În continuare, pentru precizarea problemei se impune cunoaşterea următoarelor:

● Nivelul calităţii firelor, starea tehnică, reglajul maşinilor şi microclimatul sînt consideraţi parametri constanţi. În această situaţie apariţia defecţiunilor care provoacă staţionarea războaielor de ţesut (ruperi de fire) etc., precum şi timpul de lichidare a defecţiunilor (legări de fire etc.), urmează o lege Poisson care ne conduce spre o anumită rezolvare matematică.

● Ţesătoarea este obligată ca pe măsură ce devine disponibilă, să deservească în ordine, pe rînd, războaiele ce staţionează, parcurgînd un anumit traseu (marşrut) printre războaiele din zona sa.

Se dă notaţia:

λ' — numărul mediu de unităţi ce sosesc pentru a fi servite într-o unitate de timp (numărul de războaie ce se opresc şi necesită lucrări din partea ţesătoarei, ca legări de fire etc. în unitate de timp); μ — numărul mediu de unităţi servite pe unitate de timp (numărul de lucrări executate de ţesătoare în unitate de timp); $\psi' = \frac{\lambda}{\mu}$ — mărimea ψ' reprezintă astfel aşa-numitul factor de serviciu (sau intensitate de trafic). Atunci cînd, $\psi' \geqslant 1$ avem de-a face cu o aglomerare nelimitată, cînd $\psi < 1$ capacitatea sistemului este corespunzătoare, iar cînd $\psi \ll 1$ aproape lipseşte aglomerarea; m — numărul de unităţi din ansamblul fenomenului adică numărul războaielor dintr-o zonă; n — numărul de unităţi din sistem — în linia de aşteptare şi în curs de servire. În cazul acesta, este numărul de războaie ce staţionează aşteptînd legări de fire etc. şi la care se efectuează asemenea lucrări; p_0 — probabilitatea ca la un moment dat să nu existe nici o unitate solicitantă în staţia de serviciu (probabilitatea ca la un moment dat să funcţioneze toate maşinile din zonă); $\overline{\rho}$ — numărul mediu de staţii neocupate. În cazul de faţă deoarece este vorba de o singură staţie, ţesătoarea (S), mărimea $\overline{\rho}$ are semnificaţia de grad de neocupare al ei. Deoarece denumirea grad de neocupare este o expresie neutilizată în practica întreprinderilor industriale, se foloseşte cantitatea $S - \overline{\rho}$ care reprezintă numărul mediu de staţii ocupate, adică gradul mediu de ocupare a ţesătoarei, cînd $S = 1$; $\overline{\nu}$ — numărul mediu de unităţi în linia de aşteptare, adică numărul mediu de războaie oprite care aşteaptă intervenţia ţesătoarei; $\overline{n}$ — numărul **mediu** de unităţi în sistem — în „linia de aşteptare" şi în curs de servire (numărul de războaie ce staţionează aşteptînd legări de fire etc., şi la care se efectuează asemenea lucrări).

Aceste cantităţi sînt legate între ele prin următoarele formule (vezi 1, pag. 89):

a) $p_0 = \frac{1}{\sum_{n=0}^{m} \frac{m!}{(m-n)!} \psi'^n}$

b) $\overline{\rho} = p_0$ ceea ce exprimă faptul că atunci cînd toate maşinile funcţionează, ţesătoarea este neocupată (nu efectuează lucrări la maşini oprite)

c) $\overline{\nu} = m - \frac{1+\psi'}{\psi'}(1 - p_0)$

d) $\overline{n} = m - \frac{1 - p_0}{\psi'}$

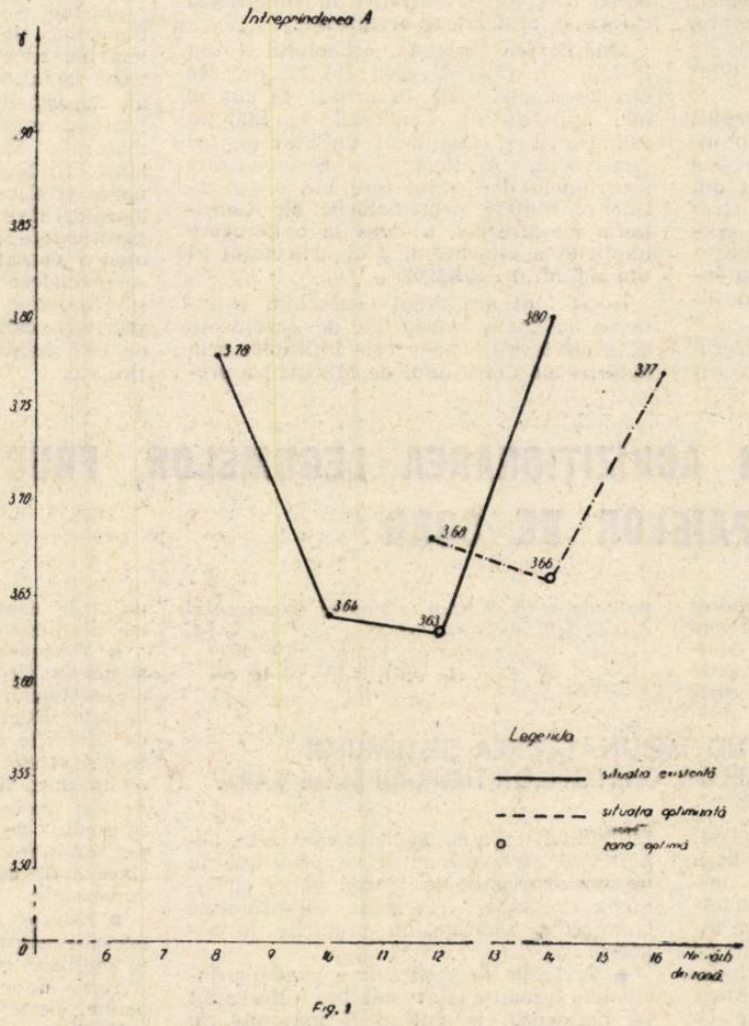

Fig. 1

• DETERMINAREA VALORILOR, ANALIZA DATELOR ŞI EFECTUAREA OPTIMIZĂRILOR

ÎN vederea aplicării în producţie a teoriei s-au elaborat lucrările necesare la două întreprinderi textile mari dotate cu secţii de ţesut utilate cu războaie automate. Ordinea de efectuare a lucrărilor a fost determinată de necesitatea aflării valorilor corespunzătoare modului în care se desfăşoară procesul de producţie şi de aspectul economic al cheltuielilor de producţie ale ţesătoriilor, valori care au fost transpuse în modelul matematic arătat.

Majoritatea termenilor necesari sînt valori rezultate din calcul. Factorul de serviciu ψ' necesită valorile medii λ' şi μ care se obţin însă din observări directe asupra modului de funcţionare a războaielor automate de ţesut şi asupra activităţii de producţie a ţesătoarei, şi anume: pentru determinarea mărimii medii λ' s-a aflat mai întîi valoarea medie $\frac{1}{\lambda'}$ adică timpul mediu de funcţionare a unui război între două opriri succesive, prin cronometrări efectuate asupra unui număr de 300 războaie ale primei întreprinderi şi asupra a 216 războaie ale celei de-a doua.

Determinarea valorii medii μ s-a făcut pe baza fotocronometrării timpului de lucru al ţesătoarei. Au fost fotocronometrate cîte 5 ţesătoare de la fiecare întreprindere în decursul a 2 schimburi (16 ore). S-au ales ţesătoare cu locul de muncă în puncte diferite ale sălii de războaie, cu vechime în meserie şi calificare diferită, în scopul obţinerii unei medii cît mai reprezentative, atît pentru numărul de lucrări executate în unitatea de timp cît şi pentru condiţiile de muncă. Ca urmare au fost prelucrate valorile timpilor şi frecvenţelor referitoare la acele lucrări care constituie activitatea de bază a ţesătoarei şi fără de care procesul de ţesere nu ar putea avea loc.

Mai departe valorile λ' şi μ sînt folosite pentru aflarea factorului de serviciu ψ' la cele două întreprinderi. Astfel la întreprinderea A $\psi' = 0{,}0452$, iar la întreprinderea B $\psi' = 0{,}0542$. Introducînd valorile lui ψ' în formulele prezentate s-au determinat pentru diferite zone mărimile: $\overline{\rho}$, $\overline{\nu}$, $\overline{n}$, care se găsesc în tabelul nr. 1.

Se observă că $\overline{\nu}$ şi $\overline{n}$, cresc odată cu zona însă mult mai repede decît aceasta. De asemenea, valoarea $\overline{\nu}$, creşte mai repede ca $\overline{n}$. Concomitent $\overline{\rho}$ înregistrează valori descrescătoare, dar într-o măsură mai mică în raport cu creşterea zonei şi a mărimii $\overline{\nu}$. Între valorile $\overline{\rho}$, $\overline{n}$, $\overline{\nu}$, există o relaţie de forma $\overline{\rho} + \overline{n} - \overline{\nu} = 1$ fiind folosită ca o cheie de calcul.

Urmărind numai descreşterea lui ρ şi creşterea mărimilor ν şi n calculate, nu putem totuşi încă decide care este zona optimă de deservire. De aceea este necesară abordarea unui criteriu de optimum, concretizat în cazul de faţă într-o funcţie economică menită să redea efectul combinat al influenţei mărimii pierderilor de producţie datorită staţionării maşinilor şi al influenţei mărimii pierderilor datorită ocupării insuficiente a ţesătoarei. Relaţia utilizată este de forma (vezi 1, pag. 97): $\gamma = C_1\overline{\nu} + C_2\overline{\rho}$ (în care C_1 — costul unei ore de nefuncţionare a maşinilor, lei/h; C_2 — costul de salarii al muncitoarei, lei/h).

În considerarea funcţiei γ este important să se stabilească în mod just semnificaţia termenilor C_1 şi C_2. Este ştiut faptul că o modificare a volumului producţiei dat fiind specificul cheltuielilor convenţional-constante, face ca acestea să aibă pe produs, fie un caracter regresiv cînd creşte volumul producţiei, fie caracter progresiv cînd volumul producţiei scade.

Studiul referindu-se la ţesătorii este firesc să aibă în vedere pentru determinarea lui C_1 numai cheltuielile convenţional-constante aferente acestei faze a procesului tehnologic. Pentru determinarea ponderii cheltuielilor convenţional-constante în totalul cheltuielilor secţiilor principale de fabricaţie, au fost analizate cheltuielile secţiilor principale de fabricaţie aferentei fazei ţesut; urmărind dependenţa în raport cu volumul producţiei, ele au fost grupate în cheltuieli cu caracter variabil şi cu caracter constant. Pe această bază s-a calculat ponderea cheltuielilor convenţional-constante din cheltuielile secţiilor principale de fabricaţie aferente fazei ţesut, care la întreprinderea A reprezintă 86%, iar la întreprinderea B 78%. Cu ajutorul acestor coeficienţi s-au obţinut cheltuielile secţiilor principale de fabricaţie la care s-au aplicat coeficienţii stabiliţi mai sus, obţinîndu-se astfel cota de cheltuieli convenţionale-constante (din cheltuielile secţiilor principale de fabricaţie) care au fost adunate la cheltuielile generale ale întreprinderii (pe metru) determinîndu-se astfel suma totală a cheltuielilor convenţional-constante (pe metru) pentru produsele şi întreprinderile respective. Acestea transformate în lei/h au condus la obţinerea valorii C_1 pentru întreprinderea A de 2,75 lei/h, iar pentru întreprinderea B 2,79 lei/h.

În ceea ce priveşte termenul C_2, acesta a fost calculat ţinînd seama de salariul ţesătoarei format din: salariul tarifar orar, sporul de acord, premiile pentru calitate şi sporul de noapte. Din

Al. TACU
C. TACU
cercetători ştiinţifici
ing. O. BANU
din Ministerul Industriei Uşoare

(Continuare în pag. 7)

PRELUNGIREA VALABILITĂŢII UNOR MĂSURI IN ACTIVITATEA DE PROIECTARE

HOTĂRÎREA Consiliului de Miniştri nr. 191 din 12 aprilie 1963 referitoare la organizarea şi profilarea activităţii de proiectare prevede o serie de măsuri care asigură mărirea capacităţii organizaţiilor de proiectare, astfel ca acestea să poată face faţă cerinţelor mari de documentaţii tehnice necesare realizării investiţiilor prevăzute în planul de stat. Astfel prin art. 33 se stabileşte că absolvenţii institutelor de învăţămînt tehnic superior şi ai Institutului de arhitectură vor putea fi repartizaţi direct organizaţiilor de proiectare — în cazurile în care necesitatea măririi capacităţii de lucru impune această măsură — perioada de activitate nemijlocită în producţie putînd să fie redusă la cel puţin un an pentru prima categorie de absolvenţi şi la cel puţin 6 luni pentru a doua categorie de absolvenţi. Perioadele de stagiu trebuie efectuate neîntrerupt, absolvenţii respectivi putînd fi trimişi în producţie de organizaţiile de proiectare în cadrul cărora au fost angajaţi, pe baza repartiţiei, în primul an după absolvire.

Modul de angajare a unor salariaţi prin cumul în activitatea de proiectare, îşi găseşte reglementarea în prevederile articolului 35 din Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 191/1963.

Organizaţiile de proiectare au dreptul să angajeze, prin cumul cu pînă la o jumătate de normă, personal de proiectare cu studii superioare tehnice, provenit din cadrul organelor centrale ale administraţiei de stat, din aparatul comitetelor executive ale sfaturilor populare din instituţiile de învăţămînt de orice grad, din institutele de cercetări, precum şi din întreprinderi.

În scopul lărgirii posibilităţii de recrutare a cadrelor cu pregătire tehnică superioară se prevede dreptul pentru conducerile organizaţiilor în cadrul cărora funcţionează serviciile, secţiile, birourile şi atelierele de proiectare, să angajeze prin cumul, cu pînă la o jumătate de normă, personal care funcţionează în celelalte secţii şi servicii ale organizaţiei respective. Pentru uzinele constructoare de maşini — ca o excepţie de la principiul că cumulul în proiectare este aplicabil cadrelor tehnice cu pregătire superioară — se prevede posibilitatea angajării prin cumul cu cel mult o jumătate de normă, în cadrul serviciilor de proiectare (inclusiv serviciile tehnolog şef, metalurg şef şi constructor şef) a maiştrilor şi tehnicienilor I cu îndelungată experienţă în producţie. În acelaşi timp se interzice angajarea prin cumul a personalului de proiectare de la o organizaţie de proiectare la altă organizaţie de proiectare. Totuşi, în cazuri justificate, se poate trece peste această restricţie, pentru specialităţi care nu intră în profilul organizaţiei de proiectare la care urmează să funcţioneze salariatul cumulard, dar numai cu aprobarea conducerii organelor în subordinea cărora se află aceste organizaţii.

Modificarea adusă articolului 4 din H.C.M. nr. 191/1963 prin H.C.M. nr. 886 din 20 august 1965 în sensul că nu se mai avizează de Comitetul de Stat al Planificării şi Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare programele de proiectare ale organizaţiilor înfiinţate prin hotărîri ale Consiliului de Miniştri, a dus la o abrogare implicită a alineatului 3 al articolului 35 din H.C.M. nr. 191/1963.

Acest fapt are drept consecinţă extinderea la toate categoriile de organizaţii de proiectare (inclusiv cele înfiinţate prin hotărîri ale Consiliului de Miniştri) a prevederilor alineatului următor care arată că angajarea de personal de proiectare prin cumul se va putea face numai în limita numărului de posturi „personal de proiectare" şi a fondului de salarii tarifare, aferent acestui personal, stabilit pe baza programelor de proiectare şi aprobat de către miniştri, de conducători ai celorlalte organe centrale şi de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa.

Aplicarea măsurilor de asigurare a organizaţiilor de proiectare cu cadrele necesare bunei desfăşurări a activităţii acestora, astfel cum au fost stabilite prin Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 191 din 12 aprilie 1963, a fost limitată pînă la sfîrşitul anului 1965.

Obiectivele prevăzute în noul plan cincinal, necesită asigurarea resurselor corespunzătoare de forţe de proiectare care să satisfacă nevoile de documentaţii tehnice necesare realizării investiţiilor respective.

În acest scop, Consiliul de Miniştri a emis Hotărîrea nr. 1922 din 28 decembrie 1965 privind prelungirea aplicării articolelor 33 şi 35 din H.C.M. nr. 191/1963, pînă la 31 decembrie 1967.

Virgil CALANGEA

EVIDENŢA ŞI GESTIONAREA VALORILOR MATERIALE

ÎN scopul îmbunătăţirii evidenţei contabile şi a gestionării materialelor, mijloacelor fixe şi a obiectelor de inventar de mică valoare sau de scurtă durată la instituţiile bugetare, extrabugetare, subvenţionate şi gospodăriile anexe ale acestora, Ministerul Finanţelor a elaborat instrucţiunile nr. 1562/1965 care se aplică de la 1 ianuarie 1966.

În noile instrucţiuni — printre alte probleme — se stabileşte obligaţia gestionarilor de a sesiza pe conducătorul ierarhic superior ,ori de cîte ori în magazie se află cantităţi de materiale care au depăşit limitele maxime sau sînt sub limitele minime. au apărut stocuri de materiale fără mişcare sau cu mişcare lentă. În legătură cu primirea, recepţionarea şi eliberarea materialelor şi a mijloacelor fixe sînt precizate documentele justificative pe baza cărora se fac asemenea operaţiuni, modul cum trebuie să se procedeze în cazul cînd la materialele şi mijloacele fixe intrate se constată nepotriviri calitative sau cantitative faţă de cele indicate în documentele de însoţire etc.

La elaborarea noilor instrucţiuni s-a ţinut seama şi de specificul activităţii unor instituţii. Aşa, de exemplu, la unele instituţii ierarhic superioare se mai efectuează, uneori, din motive obiective, aprovizionări în mod centralizat, fie cu materiale, fie cu obiecte de inventar necesare instituţiilor subordonate. În unele cazuri, asemenea valori sînt contractate şi achitate în mod centralizat, urmînd ca livrarea să se efectueze de către furnizori direct instituţiilor beneficiare. În asemenea situaţii, pentru a se elimina o serie de formalităţi şi unele înregistrări ce se efectuau cu operaţiunile respective, s-a stabilit ca instituţia tutelară să nu înregistreze intrarea şi ieşirea valorilor expediate de furnizori direct unităţilor subordonate, ci numai achitarea acestora. Instituţiile subordonate urmează să le recepţioneze, potrivit normelor în vigoare şi să confirme primirea valorilor respective instituţiei ierarhic superioare.

Pînă la apariţia acestor instrucţiuni se obişnuia ca pentru unele obiecte de inventar care, datorită stării lor fizice nu permiteau aplicarea de numere de inventar, să fie totuşi înregistrate în registrul „numere de inventar", atribuindu-se cîte un număr de ordine pentru fiecare achiziţionare. Întrucît o astfel de metodă nu era eficientă în urmărirea gestionării obiectelor respective, prin noile instrucţiuni se precizează în mod expres că la categoria obiectelor de natura celor de mai sus nu se atribuie numere de inventar sau de ordine, ci este suficient ca pe documentele de procurare să se specifice cine le-a luat în primire.

La sfaturile populare raionale şi orăşeneşti, evidenţa mijloacelor fixe pentru unităţile subordonate secţiilor operative, care nu au organe de contabilitate, se ţine de serviciile de contabilitate a ordonatorilor de credite. Atribuirea numerelor de inventar în cazul menţionat se va face de serviciile de contabilitate a ordonatorilor de credite care păstrează şi registrul respectiv. De la această regulă s-a prevăzut şi o excepţie şi anume la oraşele regionale, unde există un număr însemnat de unităţi, şeful serviciului de contabilitate a ordonatorilor de credite va putea să stabilească ca atribuirea şi ţinerea registrului numerelor de inventar să se facă de fiecare unitate în parte.

Instrucţiunile stabilesc, de asemenea, modul de ţinere a evidenţei contabile, atît a materialelor şi mijloacelor fixe, cît şi a obiectelor de inventar de mică valoare sau de scurtă durată. În ce priveşte evidenţa materialelor se arată mai multe metode după care instituţiile bugetare îşi pot organiza evidenţa sintetică şi analitică a materialelor. Este menţionată metoda cu ajutorul fişelor de conturi analitice şi metoda operativ-contabilă, cu două variante, după preţurile de facturare şi preţurile medii de decontare.

În cadrul primei metode, la instituţiile bugetare la care rechizitele şi imprimatele procurate se utilizează numai pentru consumul propriu, deci nu se redistribuie unităţilor subordonate, evidenţa acestora se poate ţine la contabilitate numai valoric, pe total sau categorii, urmînd ca evidenţa analitică să se ţină numai cantitativ la locurile de depozitare.

Metoda operativ-contabilă dă posibilitatea ca instituţiile bugetare să urmărească gestionarea materialelor numai cu ajutorul conturilor sintetice, al registrului stocurilor şi al fişelor cantitative de la locurile de depozitare. La fiecare metodă sînt redate totodată şi căile de control şi verificare a înregistrării operaţiunilor, fapt ce va determina ca metodele respective să fie aplicate fără dificultăţi.

În cazul mijloacelor fixe este reglementată, atît evidenţa de la contabilitate cît şi cea de locurile de folosinţă. Este de remarcat că pentru locurile de folosinţă, evidenţa este stabilită în raport cu volumul mijloacelor fixe, ceea ce corespunde pe deplin necesităţilor practice ale instituţiilor bugetare. Aşa de exemplu, potrivit celor arătate, la o instituţie cu un volum redus de mijloace fixe care se află în primirea unui singur responsabil, acesta va conduce numai registrul „numere de inventar".

Gh. VÎLCU

CONTRACTAREA ŞI ACHIZIŢIONAREA LEGUMELOR, FRUCTELOR, SEMINŢELOR ŞI PAIELOR DE SORG

CONSILIUL de Miniştri a elaborat recent unele hotăriri care prevăd sarcini importante pentru sporirea producţiei de legume, cartofi timpurii şi de vară şi volumului de seminţe de sorg, paie de sorg şi nuci, necesare consumului intern şi exportului. Redăm mai jos principalele prevederi ale noilor acte normative.

H.C.M. Nr. 1814/1965 PRIVIND ÎMBUNĂTĂŢIREA SISTEMULUI DE VALORIFICARE A LEGUMELOR, CARTOFILOR TIMPURII ŞI DE VARĂ

● Fondul de stat de legume, cartofi timpurii şi de vară se formează : pe baza sarcinilor de livrare stabilite pentru unităţile agricole de stat, prin contractele (pe termen lung sau anual) ce se vor încheia de către organizaţiile comerţului de stat, cooperaţiei de consum, întreprinderile Ministerului Industriei Alimentare şi Ministerului Comerţului Exterior cu cooperativele agricole de producţie, membrii acestora şi cu producătorii individuali, precum şi pe calea achiziţiilor. Se precizează că restaurantele, cantinele şi alţi consumatori colectivi pot cumpăra, pe bază de contract, legume şi fructe direct de la cooperativele agricole de producţie şi pot achiziţiona asemenea produse de la membrii acestora şi de la producătorii individuali.

● Ministerele şi celelalte organe centrale de contractare, pe baza sarcinilor ce revin pe anii 1966—1970, au sarcina ca, de comun acord cu Consiliul Superior al Agriculturii, să defalce pe regiuni, organizaţii şi întreprinderi contractante cantităţile de legume, cartofi timpurii şi de vară ce urmează să fie contractate. La rîndul lor, organizaţiile şi întreprinderile contractante, împreună cu consiliile agricole regionale, vor defalca sarcinile pe raioane şi vor elabora balanţele necesarului de legume pe regiune, pînă în anul 1970. Activitatea de contractare şi achiziţii a întreprinderilor şi organizaţiilor contractante urmează să fie apoi delimitată pe comune.

● Încheierea contractelor se va face pe bază de bună învoială între organizaţiile şi întreprinderile menţionate şi consiliile de conducere ale cooperativelor agricole de producţie, prezentîndu-se aprobării adunării generale.

● Cooperativele agricole de producţie — ca părţi contractante — pot beneficia de credite pe termen lung pentru investiţii şi de credite pe termen scurt pentru producţie, de avansuri pentru contractări, combustibil şi energie termică pentru nevoile de producţie legumicolă, de materiale pentru răsadniţe şi sere, precum şi de unele materiale ca : ciment, cherestea, geamuri etc. la preţurile stabilite prin Hotăriri ale Consiliului de Miniştri. De asemenea, membrii cooperativelor agricole de producţie, precum şi producătorii individuali care au încheiat contracte, beneficiază de avansuri şi de prioritate în aprovizionarea de la fondul pieţei cu ciment, cherestea răşinoase, îngrăşăminte chimice şi seminţe, la preţurile în vigoare.

● Preţurile de contractare pentru principalele produse sînt stabilite diferenţiat pe perioade, ele putînd fi majorate cu pînă la 10% în caz de recoltă nesatisfăcătoare, determinată de condiţii climatice. Comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa au primit largi competenţe pentru stabilirea unor preţuri (de contractare şi achiziţii) plafon de început şi sfîrşit de perioadă. Pentru unele sortimente de legume, sfeclă roşie, lobodă, cimbru etc., preţurile de cumpărare se stabilesc de organizaţiile, întreprinderile şi unităţile contractante, de comun acord cu producătorii.

● Preţurile plafon cu amănuntul se stabilesc de către Comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa în funcţie de preţurile de cumpărare, cheltuielile de transport şi baremurile orientative de cumpărare şi desfacere cu amănuntul. Pentru unele produse cu pondere redusă în fondul de stat sau cu grad ridicat de perisabilitate, preţurile cu amănuntul se fixează de organizaţiile şi întreprinderile comerciale.

● Este de reţinut că noua reglementare prevede stimularea producătorilor care îndeplinesc cerinţele de calitate pentru livrarea unor produse, prin acordarea de prime, peste preţurile de contractare şi achiziţii.

● Pentru transportul legumelor, fructelor şi ambalajelor, organizaţiile contractante au dreptul de a folosi mijloace de transport proprii pe orice distanţă, fără autorizaţie de transport.

● Contractele încheiate anterior H.C.M. 1814/1965 pentru livrarea de legume, cartofi timpurii şi de vară sînt valabile pînă la expirarea lor, cu menţiunea că producătorii vor beneficia începînd cu recolta anului 1966 de preţurile şi avantajele prevăzute în noua reglementare.

H.C.M. NR. 1812/1965 PRIVIND REGIMUL DE CONTRACTARE, ACHIZIŢIONARE ŞI LIVRARE A SEMINŢELOR ŞI PAIELOR DE SORG

● Prin H.C.M. nr. 1812/1965 s-a autorizat Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum — CENTROCOOP — de a încheia contracte prin organizaţiile sale cu unităţile agricole de stat şi cu cooperativele agricole de producţie pentru cumpărarea de seminţe şi paie de sorg, precum şi să achiziţioneze asemenea produse de la producătorii necontractanţi. Aceste contracte se încheie pe termen de un an sau mai mulţi ani.

● Preţurile de contractare sînt stabilite prin noul act normativ, iar preţurile de achiziţii, care vor fi cu cel puţin 10% mai mici decît preţurile de contractare, se fixează de Centrocoop. De asemenea, Centrocoop este competent să stabilească, pe baza avizului Comitetului pentru Preţuri, preţurile de livrare la seminţe şi paie de sorg, produse care sînt scutite de impozitul pe circulaţia mărfurilor.

● Cooperativele agricole de producţie care încheie contracte pentru cultura seminţelor şi paielor de sorg beneficiază de avantaje, cum ar fi : avansuri în bani, îngrăşăminte chimice conform preţurilor în vigoare etc. Producătorii care transportă produsele pînă la locul de recepţie, primesc plata transportului la tarifele în vigoare.

H.C.M. NR. 1813/1965 PENTRU STABILIREA PREŢURILOR DE CONTRACTARE ŞI ACHIZIŢII LA NUCI - FRUCTE

● Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum a fost autorizată prin H.C.M. nr. 1813/1965 să încheie cu cooperativele agricole de producţie, membrii acestora şi producătorii individuali, contracte pentru cumpărarea de nuci-fructe. Contractele se încheie pe o perioadă de un an sau pe mai mulţi ani. Preţurile de contractare şi de achiziţii sînt stabilite în textul hotărîrii.

Aplicarea corespunzătoare a măsurilor prevăzute în noile acte normative va duce la valorificarea superioară a legumelor, cartofilor, nucilor etc., contribuind în acest fel la o mai bună aprovizionare a populaţiei şi industriei, precum şi la creşterea calitativă şi cantitativă a produselor destinate exportului.

Emil VICOL

ZONELE OPTIME DE DESERVIRE ŞI TEORIA LINIILOR DE AŞTEPTARE

(Urmare din pag. 5)

însumarea acestor componente ale lui C_2 s-a obţinut pentru întreprinderea A, valoarea de 5,17 lei/h, iar pentru întreprinderea B 5,26 lei/h.

Odată determinaţi, termenii C_1 şi C_2 au fost introduşi în formula funcţiei γ, obţinîndu-se astfel influenţa negativă asupra preţului de cost pe unitate de produs, manifestată prin valoarea pierderii de producţie datorită staţionării maşinilor (termenul $C_1 \bar{\nu}$), precum şi prin salariul ţesătoarei plătit pentru un grad de ocupare inferior celui normat (termenul $C_2 \bar{\rho}$). **Valoarea minimă a funcţiei corespunde unei anumite zone, care este cea optimă, în condiţiile date.** În tabelul nr. 1 este redată evoluţia funcţiei γ după numărul războaielor din zonă şi a termenilor $\bar{\nu}$ şi $\bar{\rho}$ respectivi. Se observă descreşterea funcţiei o dată cu creşterea zonei, pînă la o anumită **valoare minimă — aceasta marcînd zona optimă** — după care funcţia creşte concomitent cu zona. (Vezi graficul nr. 1).

Tabel nr. 1

DETERMINAREA VALORILOR $\bar{\rho}$, $\bar{\nu}$, $\bar{n}$ ŞI A FUNCŢIEI γ PENTRU DIFERITE ZONE DE DESERVIRE

ÎNTREPRINDEREA	m	λ'	ι	ψ'	$\bar{\rho}$	$\bar{\nu}$	$\bar{n}$	γ
A	8	4,615	102	0,0452	0,65985	0,13441	0,47456	3,78105
	10				0,57781	0,23732	0,65951	3,73991
	12				0,49773	0,38556	0,88783	3,63355
	14				0,42019	0,59254	1,17235	3,80187
ÎNTREPRINDEREA	m	λ	μ	ψ	$\bar{\rho}$	$\bar{\nu}$	$\bar{n}$	γ
B	6	6,990	129	0,0542	0,69643	0,09551	0,39908	3,93369
	8				0,59887	0,19795	0,59908	3,70234
	10				0,50416	0,35582	0,85166	3,64462
	12				0,41330	0,58858	1,17528	3,81610

Alura curbei reprezentînd funcţia γ depinde atît de mărimea lui $\bar{\nu}$ şi $\bar{\rho}$ cît şi de mărimea şi raportul în care se află C_1 faţă de C_2. Ar prezenta interes pentru viitor studierea comportării acestei curbe în condiţiile în care $\bar{\nu}$ şi $\bar{\rho}$ sînt constanţi şi variază numai C_1 şi C_2 ($C_1 > C_2$; $C_1 = C_2$; $C_1 < C_2$), precum şi atunci cînd toţi termenii se modifică cu anumite valori.

Analizînd funcţia γ rezultată din studiile efectuate în întreprinderile amintite, se constată că minimul înscris în tabelul 1, se găseşte în dreptul zonei de 12 războaie, la întreprinderea A care, în condiţiile existente în acel moment, reprezintă însăşi zona optimă.

Reflectînd condiţiile diferite existente în timpul studiilor la întreprinderea B, minimul funcţiei γ se plasează în dreptul zonei de deservire de 10 războaie care devine astfel zona optimă de deservire.

Ca urmare a analizelor care s-au făcut la fiecare întreprindere, s-a constatat că valorile care generează minimul funcţiei γ pot fi îmbunătăţite, ceea ce ar conduce la obţinerea unui alt minim optimizat care s-ar plasa în dreptul unei zone de deservire mai mare.

Pe această linie s-a trecut la raţionalizarea unor timpi legaţi de activitatea muncitorilor consideraţi că vor fi obţinuţi prin creşterea calificării lor şi la eliminarea unor activităţi care nu cad în atribuţiile ţesătoarelor (spală pete, curăţă pînza de aţe, încarcă toba etc.). Lucrarea de faţă se rezumă la aceste raţionalizări efectuate pentru mărimea μ fără să se ocupe de îmbunătăţirile tehnologice posibile ale fazelor premergătoare ţeserii care influenţează asupra mărimii λ'.

Considerăm că un domeniu larg de raţionalizare ar prezenta şi termenul C_1. Spre exemplu, analiza în cadrul întreprinderii a structurii cheltuielilor convenţional-constante şi raţionalizarea unor cheltuieli (în special a celor cu pondere însemnată), precum şi elaborarea de normative unificate referitoare la anumite categorii de cheltuieli.

Ţinînd seama de raţionalizările efectuate la cele două întreprinderi, aşa cum s-a arătat mai sus — după recalcularea funcţiei γ — s-a constatat că **minimul acesteia s-a plasat la întreprinderea A în dreptul zonei de deservire optime de 14 războaie, iar la întreprinderea B în dreptul zonei de deservire optime de 12 războaie.** De exemplu, evoluţia noilor valori calculate după raţionalizările aduse pentru întreprinderea A este prezentată în tabelul nr. 2 şi reprezentată grafic în fig. 1.

Tabel nr. 2

DETERMINAREA VALORILOR $\bar{\rho}$, $\bar{\nu}$, $\bar{n}$ ŞI A FUNCŢIEI γ PENTRU DIFERITE ZONE

ÎNTREPRINDEREA	m	λ'	μ	ψ'	$\bar{\rho}$	$\bar{\nu}$	$\bar{n}$	γ
A	12	4,615	126	0,0366	0,58469	0,23742	0,65273	3,67576
	14				0,51830	0,35710	0,83860	3,66164
	16				0,45333	0,51699	1,06366	3,76544

Aşadar, termenul de zonă optimă este considerat la un moment dat, corespunzător anumitor condiţii tehnico-organizatorice. Pe măsura îmbunătăţirii acestor condiţii optimul se modifică, corespunzîndu-i o zonă de deservire mărită. Pornind de la caracterul dinamic al zonei de deservire, apare necesitatea stabilirii unei noi zone optime ori de cîte ori survin modificări în tehnica şi organizarea producţiei.

• EXTINDEREA ARIEI DE APLICARE A TEORIEI ŞI TABELAREA UNOR VALORI

UTILIZAREA metodei prezentate pentru determinarea zonei optime de deservire a războaielor automate de ţesut de către ţesătoare, necesită un important volum de calcule. Maşinile electrice ce stau la dispoziţia întreprinderilor pot rezolva problema însă într-un timp destul de îndelungat, ceea ce constituie un impediment în aplicarea eficientă şi operativă a acesteia. Dificultatea poate fi evitată prin **calcularea cu ajutorul maşinilor electronice a mărimilor $\bar{\rho}$, $\bar{\nu}$ şi $\bar{n}$ pentru diverse valori ale lui ψ' şi m, alcătuindu-se tabele care pot fi folosite de cei interesaţi.**

Ţinînd seama de limitele între care pot varia în practică întreprinderilor industriale textile (sectorul ţesătoriilor de bumbac) λ' şi μ, s-a început calcularea la Centrul de calcul al Universităţii-Bucureşti a respectivelor valori, pentru ψ' cuprins între 0,001 şi 0,3 la un m = 2, 4, 6, 8, 10... 20 războaie. **Odată efectuate aceste calcule şi transpuse în tabele, întreprinderile vor putea stabili zona optimă mult mai simplu şi mai repede, făcînd numai cronometrările şi fotocronometrările necesare stabilirii valorilor λ' şi μ şi deci realizînd astfel încadrarea în una din posibilităţile de variaţie ale lui λ', avute în vedere la tabelare.** Apoi, calculînd C_1 şi C_2 şi luînd pe $\bar{\rho}$ şi $\bar{\nu}$ din tabele, vor putea afla funcţia γ al cărei minim, după cum s-a arătat indică zona optimă.

Posibilităţile de aplicare a teoriei liniilor de aşteptare în industria textilă nu se reduc numai la sectorul ţesătoriilor de bumbac. Chiar şi o observare mai puţin aprofundată, face să se distingă noi sectoare de aplicare a acestei teorii. Semnalăm mai întîi sectorul filaturilor unde criteriul de optim poate avea în vedere nu numai filatoarea în raport cu o anumită zonă, dar şi activitatea echipei de levată din punct de vedere al componenţei ei şi a zonei de deservire. Industria tricotajelor poate constitui, de asemenea, în acest sens obiect de studiu. Un alt sector de producţie care prezintă interes sub raportul adaptării şi aplicării teoriei liniilor de aşteptare este acela al preparaţiei, atît în cadrul filaturilor, cît şi al ţesătoriilor. La unele întreprinderi textile mari, pe lîngă probleme de zone optime, pot apare şi probleme de rezolvat pe baza teoriei liniilor de aşteptare, legate de numărul optim al mecanicilor necesari reparaţiilor accidentale ale utilajului.

Este posibil ca după natura fenomenului de aşteptare din diverse alte sectoare ale industriei textile, să întîlnim sisteme diferite de aşteptare, necesitînd modele matematice şi analize economice specifice. Important este însă că aria de aplicare a teoriei liniilor de aşteptare în industria textilă şi alte industrii poate fi mult extinsă.

1) A. Kaufman, R. Cruon: Les phenomènes d'attente, Dunod, Paris 1961.

Pe agenda realizărilor petroliştilor

● La schela Urlaţi, ca şi la alte schele petrolifere, s-au efectuat **lucrări pentru modernizarea staţiilor de desbenzinare,** prin echiparea acestora cu instalaţii şi dispozitive automate. Ca urmare, la începutul acestui an, în schelele Trustului de foraj-extracţie Ploieşti, procentul de recuperare a propanului, dintr-un mc de gaze a ajuns la 60% faţă de 15% cît se realiza cu vechile instalaţii.

● La Rafinăria Ploieşti au început lucrările pentru construirea unui **complex de fabricare a uleiurilor superioare.** Noul complex va intra în funcţiune eşalonat pînă în anul 1968 şi va avea o capacitate dublă faţă de instalaţia actuală.

CURIER

● La Rafinăria Brazi au fost elaborate **noi tipuri de benzine** cu un conţinut de hidrocarburi aromatice şi de tetractil de plumb mai scăzute, iar cifra octanică a benzinei neetilate a crescut cu 4—10 unităţi. De asemenea, gama tipurilor de benzine auto s-a lărgit, ponderea deţinînd-o cele cu cifre octanice de 88, 90, 91, 92 şi 98.

● **Pentru forajul de mare adîncime,** au fost experimentate noi tipuri de preventoare de erupţie acţionate hidraulic pentru presiuni pînă la 700 atmosfere. Fabricate la Uzinele „1 Mai"-Ploieşti, ele asigură sondelor o mai mare siguranţă în forajul structurilor necunoscute la adîncimi pînă la 6 000 m.

Noi produse

● Gama oţelurilor cu calităţi superioare elaborate la Hunedoara s-a îmbogăţit cu două noi sortimente : **oţeluri speciale pentru sape şi turbine de foraj şi pentru armăturile construcţiilor din beton precomprimat.**

● **Un transformator gigant** de 40 megavolţi-amperi a trecut cu succes probele de verificare la Uzina „Electroputere" din Craiova. Este primul transformator de mare putere care va fi livrat hidrocentralei de pe Argeş.

● La Uzina de utilaj petrolier-Tîrgovişte s-a construit un nou tip de grupuri-motor-pompă, destinate lucrărilor de foraj, iar la Uzina „Independenţa" din Sibiu s-au omologat următoarele produse : maşina pentru executarea formelor de turnare prin procedeul de aruncare a amestecului şi presa mecanică pentru vinificaţie.

● În sfera preocupărilor fabricilor de mobilă din Iaşi şi Rădăuţi — un nou capitol : realizarea garniturilor **pentru camerele destinate tineretului.** Materialul folosit, plăci fibrolemnoase melaminate în diferite culori.

Complex de sere

● Lîngă Ploieşti, un nou **complex de sere** vine să sporească cu 10 000 de tone cantitatea de legume timpurii care va fi furnizată centrelor turistice din Valea Prahovei. De remarcat: instalaţiile moderne ale complexului vor asigura o productivitate de 10 ori mai mare decît cea obţinută în condiţiile culturii de cîmp şi de două ori mai mare faţă de cea înregistrată în serele de tip clasic.

ACORDURI

● **La 31 ianuarie a fost semnat la Sofia protocolul privind schimbul de mărfuri şi plăţile pe anul 1966 între Republica Socialistă România şi Republica Populară Bulgaria, care prevede o creştere faţă de anul trecut a volumului schimburilor.**

...ŞI TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● **La Bucureşti a fost încheiat recent, între întreprinderea „Maşinimport" şi societatea belgiană „Sybetra" un contract privind importul a două combinate de îngrăşăminte azotoase, fiecare cu o capacitate anuală de 300 000 tone amoniac, 240 000 tone acid azotic, 300 000 tone azotat de amoniu şi 300 000 tone uree.**

● **Cu firma vest-germană „Braunschweigische Maschinenbauanstalt", s-au semnat contracte privind importul de instalaţii pentru două fabrici de zahăr cu o capacitate de cîte 3 000 tone sfeclă prelucrată în 24 ore.**

● **În cadrul contractului încheiat cu firma „Shaphaga Phosphates Co." din Cairo privind livrarea de utilaje pentru exploatarea şi prepararea fosfaţilor de la Hamrawein (R.A.U.), „Industrialexport" a livrat recent 220 de tone de utilaj minier. Firmei „Yemenese Salt Mining Co." din Yemen i s-au livrat 3 şlepuri de 120 tone, construite la şantierele navale Brăila, iar asociaţiei unionale „Sudoimport" (U.R.S.S.) un cargou pentru transportat cherestea şi un şlep pentru transportat fructe.**

● **Ultimele contracte de export încheiate de întreprinderea „Chimimport" prevăd livrarea a 345 de tone de bicromat de sodiu în Italia şi Izrael, de clorură de calciu în valoare de circa 50 000 de dolari către firmele „Hempro" din Belgrad, „Kemikalija" din Zagreb şi „The General Company For Trading and Chemicale" din Cairo.**

● **Noi contracte au fost perfectate de „Tehnoimport" în a doua decadă a lunii ianuarie a.c., pentru importul a 5 instalaţii de postumflare, necesare la vulcanizarea anvelopelor, de la firma „Pomini Farrel" din Italia, aparate pentru încercat arcuri la solicitări dinamice de la firma „G. Reicherter" din R. F Germană, peliculă reversibilă şi casete pentru televiziune, precum şi diverse filme fototehnice pentru lucrări de poligrafie de la firma „Gevaert" din Belgia.**

● **Întreprinderea „Cartimex" a semnat contracte privind exportul de împletituri în valoare de 10 000 de dolari şi obiecte de marochinărie în valoare de 35 000 de dolari în R. F. Germană, jucării, pupitre şi leagăne pentru copii în valoare de circa 11 000 lire sterline în Anglia.**

● **„Mineralimportexport" a contractat exportul a 2 500 tone produse din P.V.C. în R. S. Cehoslovacă.**

● **Au fost livrate la export, prin portul Constanţa, 1 400 de tone de tagle în Liban : din import au sosit 19 000 de tone de minereu de fier din India, 6 300 de tone de apatită din Izrael, 1 000 de tone de celuloză cord din S.U.A., 950 de tone de laminate din Italia şi 710 tone de bumbac din Siria.**

CONSULTAȚIE

CALCULAREA CHELTUIELILOR MATERIALE ÎN COOPERATIVA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE

PENTRU a se obține producția netă, pe baza căreia să se determine fondul de acumulare și fondul de consum, din producția globală se scad **cheltuielile materiale.** Aceasta este metoda indirectă de calculare a producției nete care, în condițiile actuale, se poate aplica în cooperativele agricole.

Producția netă se poate calcula și prin metoda directă, care este mai complicată, mai ales în condițiile evidenței actuale din cooperativele agricole.

Cheltuielile materiale sau cheltuielile cu munca trecută reprezintă, prin conținutul lor economic, valoarea consumurilor productive sub formă de mijloace și obiecte ale muncii care au concurat la obținerea producției cooperativei agricole.

Întrucît calculele ce se efectuează la nivelul cooperativei agricole trebuie să reflecte numai cheltuielile materiale suportate efectiv de către cooperativa agricolă, este necesar să se aibă în vedere următoarele cheltuieli :

I. **Cheltuieli materiale directe.**

A. Cheltuieli materiale pentru producția agricolă

— sămînță și material de plantat ;

— îngrășăminte și produse chimice ;
— hrana și așternutul animalelor ;
— plata în natură și bani a lucrărilor efectuate de S.M.T. ;
— alte materii și materiale pentru obținerea producției agricole.

B. Cheltuieli materiale pentru activitatea secțiilor anexe

— produse agricole prelucrate în cadrul unității;
— alte materii și materiale pentru obținerea producției industriale.

C. Cheltuieli materiale pentru activitatea de construcții.

II. **Cheltuieli materiale comune mai multor activități.**

A. Întreținerea, reparațiile și reviziile periodice ale mijloacelor fixe ;

B. Amortizarea mijloacelor fixe ;

C. Energie electrică, combustibil și lubrifianți ;

D. Plata persoanelor angajate din afară ;

E. Alte materii și materiale.

Acest mod de grupare a cheltuielilor materiale (în cea mai mare parte după natura lor) pornește de la actualul sistem de evidență și posibilitățile de îmbunătățire a acestuia, precum și de la faptul că o astfel de grupare și determinare a cheltuielilor materiale este mai accesibilă cooperativelor agricole.

Cheltuielile cu sămînța. — Acestea cuprind cantitatea de sămînță efectiv folosită în toamna anului precedent și primăvara anului curent, inclusiv sămînța folosită pentru reînsămînțări și însămînțarea culturilor intercalate și succesive [1]). În cadrul acestei grupe de cheltuieli se includ și cele

efectuate cu încercarea germinației semințelor în laboratoare.

În ceea ce privește cheltuielile cu sămînța pentru culturile perene care dau producție, pe o perioadă de 3—5 ani, s-ar impune repartizarea lor pe mai mulți ani în funcție de durata plantei. Dar ținînd seama, cel puțin pentru început, de greutățile ce se ivesc în legătură cu evidența eșalonării acestor cheltuieli pe o anumită perioadă de timp, considerăm ca întreaga cantitate de sămînță folosită pentru aceste culturi să fie considerată cheltuială materială a producției anului respectiv.

Cheltuielile cu materialul de plantat. — În această grupă sînt cuprinse acele cheltuieli efectuate cu răsadurile, butașii, semincerii, precum și materialul săditor vitipomicol. Dacă răsadurile sînt produse în cadrul cooperativei agricole, calculul va cuprinde numai costul semințelor. Întrucît în calculul producției globale sînt cuprinse și cheltuielile cu înființarea și întreținerea plantațiilor de vii și pomi pînă la intrarea lor pe rod, este necesar ca pentru o justă determinare a producției nete, în calcul să se includă și materialul săditor vitipomicol.

Cheltuielile cu îngrășăminte. — Acestea se referă la îngrășămintele organice (inclusiv îngrășămintele verzi), îngrășămintele chimice și bacteriene, precum și amendamentele, iar **cheltuielile cu produse chimice** se referă la consumul de insectofungicide, medicamente și dezinfectanți.

Cu toate că îngrășămintele își mențin acțiunea fertilizantă pe o perioadă mai mare de timp (circa 3 ani), considerăm util să se folosească același mod

de calcul, ca și în cazul consumului de sămînță efectuat la culturile perene, pentru aceleași considerente.

Cheltuielile cu hrana și așternutul animalelor cuprind atît furajele care au ca sursă de proveniență însăși agricultura (cereale, fînuri, lapte etc.) cît și cele care provin din afara ramurii agriculturii (tărîțe, borhot, făină de oase, zer, reziduri alimentare, sare etc.).

Plata muncii S.M.T. cuprinde cheltuielile de bani și produse pentru lucrările efectuate de către S.M.T.

Pentru obținerea producției agricole — în afară de cheltuielile materiale menționate — se efectuează și alte **cheltuieli specifice producției agricole,** cum sînt cheltuielile cu aracii și spalierii pentru vie, aracii legumicoli și tutori pentru pomi, rafia și liberul de tei etc., care deși au o pondere redusă trebuie incluse în cheltuielile materiale.

Cheltuielile materiale pentru activitatea secțiilor anexe. — Acestea se referă la fructe, struguri, lapte, în, cînepă etc. în cazul prelucrării produselor agricole și la cherestea și doage, bușteni pentru gater, tablă, cuie, caiele, papură, răchită, tei, rafie etc. pentru confecționarea unor obiecte în secțiile anexe.

Cheltuielile materiale directe pentru producția de construcții cuprind consumul de var, cărămidă, țiglă, ciment, balast, nisip, pietriș, cherestea, tablă, uși, ferestre etc. pentru construcții noi și reparații capitale la toate mijloacele fixe.

Cheltuielile cu întreținerea, reparațiile și reviziile periodice includ toate cheltuielile făcute de cooperativă în acest scop.

Cheltuielile cu energie electrică, combustibili și lubrifianți. — Pentru stabilirea corectă a cheltuielilor cu energie electrică consumată se ia în considerație numai aceea provenită dinafară ; energia electrică din producție proprie este oglindită în consumul de combustibili, carburanți și lubrifianți, precum și în cheltuielile cu întreținerea și reparațiile uzinei electrice proprii. În legătură cu calculul cheltuielilor cu combustibili trebuie avut în vedere nu numai consumul pentru funcționarea autocamioanelor, motoarelor și mașinilor ci și acela pentru arderea cărămizilor, țiglelor și varului, încălzirea construcțiilor, iluminatul acestora (petrol lampant).

AMORTIZAREA MIJLOACELOR FIXE

În prezent în cooperativele agricole de producție nu se calculează amortizarea mijloacelor fixe. Ca atare recuperarea acestora are loc prin reparații capitale și pe seama unei părți din repartizările pentru fondul de bază. Din această cauză cooperativele agricole sînt nevoite să suporte, în anumiți ani, unele cheltuieli foarte mari pentru înlocuirea mijloacelor fixe scoase din funcțiune, în timp ce în alți ani aceste cheltuieli pot fi minime. Datorită acestui fapt, în cooperativele agricole de producție se creează, în anii respectivi, proporții nejustificate între fondul de acumulare și fondul de consum. Iată de ce, pentru determinarea corectă a producției nete și a fondului de acumulare, cît și pentru corelarea lor judicioasă, este nevoie ca în calculul cheltuielilor materiale ale cooperativei agricole **să se cuprindă amortizarea mijloacelor fixe și nu reparațiile capitale.** Pînă la introduce-

ÎN DEZBATERE

PROIECTE

ÎN întreaga țară, în toate cooperativele agricole continuă să se dezbată pe larg în adunările generale proiectul noului statut al cooperativei agricole, precum și cel al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole. Exprimîndu-și adeziunea față de aceste documente de mare însemnătate, membrii cooperatori discută în lumina lor sarcinile de plan pe anul în curs, stabilind măsuri concrete pentru creșterea producției și perfecționarea activității de conducere obștească și totodată fac propuneri pentru îmbunătățirea prevederilor cuprinse în proiectele de statut. În pagina de față, publicăm extrase din discuția purtată la redacție pe marginea proiectelor de statut la care au participat : Ioan Corbaci, președintele cooperativei agricole Șimand, regiunea Crișana ; Ion Motoi, președintele cooperativei agricole Negru Vodă, regiunea Dobrogea ; Iordache I. Curcă, brigadier la cooperativa agricolă Hîrlău, regiunea Iași.

• O CERINȚĂ: DELIMITAREA SFEREI CHELTUIELILOR MATERIALE

ION CORBACI : Proiectul noului statut al cooperativei agricole acordă un loc de frunte repartizării producției, determinării unor indicatori economici (producție globală, netă, fond de acumulare, fond de consum) la nivelul unității. În această ordine de idei, aș face următoarele propuneri :

ION CORBACI : — Cheltuielile materiale trebuie bine definite.

Consider necesar ca cheltuielile materiale să fie separate de obligațiile către stat (impozite, taxe etc.). Aceasta ar asigura cunoașterea reală a volumului cheltuielilor materiale, respectiv a cheltuielilor cu munca trecută, lucru foarte important pentru analiza eficienței economice a producției.

Este necesar ca în capitolul respectiv din noul statut **să fie cuprinse totalitatea cheltuielilor materiale care se fac în cooperativele agricole.** În acest sens, sînt de acord cu propunerile care se fac în articolul : „Totalitatea cheltuielilor materiale" publicat în revista VIAȚA ECONOMICĂ nr. 51/1965. De pildă, în afară de semințele din producție proprie, noi cumpărăm semințe de legume care ne costă în medie pe an circa 6 000 lei. De asemenea, prin schimbarea seminței de porumb plătim anual o diferență de calitate de circa 3 000 lei. Îndeobște noi asigurăm pentru animale furaje din producția proprie, dar plătim 50 000—60 000 lei anual pentru tărîțele primite pe baza laptelui predat. Iată de ce consider mai potrivite formulările : **„cheltuieli cu semințele și respectiv cheltuieli cu furajele"**, în locul reținerii semințelor și reținerii furajelor, cum este formulat în proiectul nou statut.

Cît privește cheltuielile cu fertilizarea solului, în afara îngrășămintelor chimice cumpărate, noi administrăm anual circa 6 000 de tone gunoi de grajd care socotit cu 0,10 lei/kg, înseamnă 600 000 lei. Întrucît și acestea constituie cheltuieli materiale propun să formuleze : **„cheltuieli cu îngrășămintele chimice și naturale".**

Cooperativa noastră agricolă dispune de mijloace de bază în valoare de proape 13 milioane lei. Este vorba de cele 12 grajduri pentru vite mari, 4 maternități pentru scroafe, 9 saivane pentru oi, 2 magazii pentru cereale, 10 camioane, 10 remorci, animale de producție și de muncă etc. Toate acestea participă la procesul de producție. Prin acest proces o parte din ele se uzează și după un anumit număr de ani trebuie înlocuite.

Iată de ce consider necesar ca **cheltuielile materiale să se introducă și amortizarea mijloacelor de bază,** acest element să fie cuprins la alineatul respectiv din proiectul de statut.

Întrucît rezerva de sămînță și furaje nu constituie, după părerea mea, cheltuială de producție, **propun să fie scoasă dintre elementele cheltuielilor materiale și să fie trecută la fondul de acumulare.** Aceasta va deveni cheltuială materială numai în caz de consumare.

• CÎND JUSTIFICĂ SPORUL DE PRODUCȚIE RETRIBUIREA SUPLIMENTARĂ?

IORDACHE I. CURCĂ : Experiența noastră ne-a arătat că retribuirea suplimentară dă rezultate bune atunci cînd munca este bine organizată pe brigăzi și pe echipe, cînd se asigură stabilitatea acestora, cînd se planifică real producția la hectar, iar evidența permite să se aprecieze calitatea și cantitatea muncii fiecăruia.

Consider însă că, pe lîngă toate acestea, este **absolut necesar ca la calcularea retribuirii suplimentare să se ia în considerare economiile realizate la cheltuielile de producție.** Socotesc că această propunere își poate găsi locul în capitolul respectiv din proiectul noului statut, deoarece problema ca atare **are o importanță deosebită, atît pentru sporirea acumulărilor în cooperativele agricole, cît și pentru creșterea veniturilor membrilor cooperatori.** Cît costă sporul de producție obținut peste plan de către membrii cooperatori, cît s-a cheltuit pentru el, este sau nu acest spor un rezultat al creșterii productivității muncii sau numai un rezultat al unor cheltuieli mai mari ? sînt întrebări de al căror răspuns **depinde eficiența aplicării retribuirii suplimentare.**

Bineînțeles, că prin condiționarea retribuirii suplimentare de realizarea de economii la cheltuielile de producție, crește foarte mult rolul evidenței. În prezent, noi nu dispunem, și celelalte cooperative agricole, de evidență eficientă și operativă a producției și a muncii. În această privință, de un real ajutor ne pot fi cadrele de specialiști-economiști și statisticieni — de la care așteptăm **soluții operative în ce privește îmbunătățirea evidenței din cooperativele agricole.**

IORDACHE I. CURCA : — Să gîndim bine cum aplicăm retribuirea suplimentară.

...LE DE STATUT

Bilanț, planuri, proiecte în discuția membrilor cooperativei agricole de producție din comuna Afumați-București

• REZERVE PENTRU CREȘTEREA GRADULUI DE FOLOSIRE A FORȚEI DE MUNCĂ

ION MOTOI: Bunul mers al activității cooperativei depinde în mare măsură de folosirea rațională a forței de muncă, de nivelul organizării acesteia.

Specificul de producție al cooperativei fiind cerealier, cea mai mare parte a forței de muncă (aproape 76%) lucrează în sectorul producției vegetale, la culturi de cimp. Culturile de bază sînt grîul, porumbul și floarea-soarelui, care reprezintă peste 71% din totalul suprafeței cultivate. Am acordat deci atenție concentrării producției, care asigură sporirea eficienței muncii cheltuite.

ION MOTOI: – Ne preocupăm să folosim cît mai bine forța de muncă.

O latură principală a utilizării raționale a forței de muncă constă în **folosirea ei cît mai deplină** în timpul anului. Din acest punct de vedere experiența noastră arată că există încă posibilități de folosire mai bună a forței de muncă, în special pe calea dezvoltării creșterii animalelor. Astfel, noi am dezvoltat și un puternic sector zootehnic. În acest sector lucrează permanent un număr de 111 cooperatori, reprezentînd peste 10% din numărul celor capabili de muncă, care participă la lucrări.

Am dezvoltat, de asemenea, viticultura și pomicultura, cultura inului pentru fuior și culturile intercalate.

Toate aceste măsuri au permis ca în condițiile creșterii gradului de mecanizare a lucrărilor să dăm posibilitate sporirii numărului de cooperatori care participă la lucrări și să menținem la un nivel ridicat numărul de zile-muncă efectuate în medie pe un cooperator. În ultimii trei ani am realizat în medie un număr de aproximativ 175 zile-muncă pe cooperator, atenuînd substanțial vîrfurile de muncă în cadrul cooperativei.

Cea de-a doua latură a utilizării raționale a forței de muncă în cooperativa noastră — care este esențială după părerea noastră — a constituit-o **creșterea eficienței muncii cheltuite.** Creșterea gradului de utilizare a forței de muncă în cooperativa noastră a fost urmată de sporirea eficienței muncii cheltuite.

Astfel, ca urmare a folosirii eficiente a forței de muncă, a aplicării întregului complex de lucrări agrotehnice și a altor măsuri pe care le-am luat, producția medie la hectar la principalele culturi a crescut, ajungînd în anul 1965 la 3 540 kg grîu, 3 685 kg porumb și 1 880 kg floarea-soarelui.

Eficiența muncii cheltuite la aceste culturi este ilustrată de faptul că în timp ce în 1963 s-a realizat în medie, la o zi-muncă cheltuită, 154 kg grîu, 100 kg porumb boabe și 65 kg floarea-soarelui, în 1965 s-a obținut 340 kg grîu, 140 kg porumb și 82 kg floarea-soarelui. Eficiența muncii cheltuite a fost avută în vedere la toate culturile și sectoarele de activitate. De exemplu, consumul de zile-muncă la cultura inului și a fasolei cultivată intercalat în porumb (40 zile-muncă și respectiv 5 zile-muncă la ha), a fost justificat de faptul că pentru fiecare zi-muncă cheltuită s-a realizat un venit de peste 110 lei.

În ultimă instanță, eficiența muncii cheltuite în cadrul cooperativei — asigurînd creșterea volumului producției — se oglindește în sporirea veniturilor realizate de cooperatori. Retribuirea totală pe o zi muncă a sporit de la 32 lei în 1963, din care 23 lei în numerar, la aproape 54 lei în 1965, din care 42 lei în numerar. Deci, cu același număr de zile-muncă efectuate (am arătat că numărul mediu de zile-muncă pe un cooperator s-a menținut la același nivel) un cooperator și-a sporit veniturile cu aproape 68%.

În planul de producție pe anul în curs, recent dezbătut în adunarea generală, am prevăzut noi măsuri care să ducă la utilizarea în continuare și mai rațională a forței de muncă de care dispunem și de care depinde bunul mers al activității cooperativei și ridicarea nivelului de viață al membrilor cooperatori.

PREVEDERI SUSCEPTIBILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE

UNELE prevederi din proiectul de statut al Uniunii Naționale, uniunilor regionale și raionale ale cooperativelor agricole de producție, necesită — după părerea noastră — îmbunătățiri din punct de vedere al conținutului lor juridic.

Armonizarea unor texte: modul în care este formulat textul articolului 4 din amintitul proiect conduce la concluzia că o cooperativă agricolă poate deveni, în mod direct, membru al oricăreia dintre uniunile cooperatiste (raională, regională, națională), pentru aceasta trebuind să-și manifeste distinct voința de asociere, prin organele sale (adunarea generală). De vreme ce există o organizare în sistem a cooperativelor de producție, **este impropriu să se statueze asocierea acestora în toate uniunile cooperatiste, deoarece prin efectul regrupării ele nu sînt, în mod direct, membri ai tuturor uniunilor cooperatiste.**

În speță, cooperativele agricole se asociază numai în uniuni raionale; uniunile raionale se asociază în uniuni regionale și, acestea, în Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție.

Imperfecțiunea, din acest punct de vedere, a textului amintit, este, de altfel, pusă în lumină de aliniatul 2 al articolului 5.

De aceea, se impune **armonizarea acestor două texte, în sensul ca art. 4 să capete o redactare în concordanță cu prevederile articolului 5, aliniatul 2. Acest lucru s-ar putea realiza prin suprimarea aliniatului 2 din articolul 4.**

Strîns legată de principiul regrupării persoanelor juridice organizate în sistem, potrivit cu care fiecare verigă se asociază la veriga imediat superioară, este și alcătuirea sau constituirea organelor de conducere la diferitele eșaloane sau trepte ale sistemului în care sînt organizate persoanele juridice.

Firul logic al constituirii organelor de conducere pe diferitele trepte ale sistemului, consacrat de articolele 19 și 27, este însă rupt de prevederile articolului 11, care stabilește că, Congresul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție este alcătuit din delegați aleși în adunările generale ale cooperativelor agricole de producție, în conferințele uniunilor raionale și uniunilor regionale.

În rigoarea principiilor la care ne-am referit și, în concordanță cu ceea ce în mod just se prevede în articolele 19 și 27, dispozițiile articolului 11 din proiectul de statut ar trebui **să aibă o formulare corespunzătoare,** în sensul că, Congresul Uniunii Naționale... **este alcătuit din delegați aleși în conferințele uniunilor regionale.**

Nu este vorba, desigur, de „amenajarea" unor texte potrivit principiului simetriei. Este mai ales vorba de statornicirea unui principiu referitor la modul de reprezentare, pe diferitele trepte ale sistemului, a persoanelor juridice organizate în acest sistem și, ca atare, de alcătuirea organelor de conducere, în cadrul sistemului.

Lărgirea competenței unor organe. — În proiectul de statut considerăm necesar să se prevadă lărgirea competenței unor organe ale uniunilor cooperatiste. Astfel, ținînd seama de faptul că, Congresul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole se întrunește, în principiu, o dată la cinci ani, ar fi necesar să se prevadă că, în intervalul dintre congrese, primirea uniunilor regionale **ca** membre ale Uniunii Naționale se face de către Consiliul Uniunii Naționale, sub rezerva ratificării acestor primiri de către Congres.

Nu există o răspundere dublă. — Potrivit articolului 8, aliniatul 5 din proiectul de statut, organele de conducere și comisiile de revizie ale uniunilor prezintă periodic dări de seamă și răspund pentru întreaga lor activitate în fața celor care le-au ales și **a membrilor cooperatori.**

Rezultă de aici că, în afara răspunderii pe care amintitele organe de conducere o au față de cele cărora le sînt subordonate la eșalonul sau pe treapta respectivă a sistemului, ele ar răspunde direct și în fața fiecărui cooperator în parte.

Este de înțeles că o astfel de răspundere nu poate exista. În cazul oricărei persoane juridice și cu atît mai mult atunci cînd acestea sînt organizate în sistem, răspunderea organelor de conducere se determină vertical, în cadrul subordonării ierarhice, organele inferioare răspunzînd față de organele superioare și nu față de fiecare membru al persoanei juridice (în cazul cînd este vorba de persoane juridice cu membri).

Prin urmare, textul la care ne-am referit ar trebui **să se limiteze numai la precizarea că „organele de conducere și comisiile de revizie ale uniunilor prezintă periodic dări de seamă și răspund pentru întreaga lor activitate în fața celor care le-au ales",** suprimîndu-se ultima parte a acestui aliniat.

Ion V. BOTEZ
consilier juridic

6

rea prețului de cost se poate folosi metoda de calcul al amortizării practicată în gospodăriile agricole de stat.

Stabilirea amortizării pe baza acestor cote nu reflectă însă în întregime nivelul amortizării mijloacelor fixe din cooperativele agricole — structura lor, atît pe grupe, cît și în cadrul grupelor, fiind diferită față de cea din gospodăriile de stat. Această situație este accentuată și de faptul că valoarea mijloacelor fixe cooperativizate a fost stabilită prin apreciere, ceea ce a dus în majoritatea cazurilor fie la o supraevaluare, fie la o subevaluare a acestora. De aceea, este necesară **reevaluarea mijloacelor fixe și în cooperativele agricole, precum și aplicarea unor cote de amortizare care să corespundă structurii mijloacelor din aceste unități.**

PLATA PERSOANELOR ANGAJATE DIN AFARA

Întrucît interesează calculul producției nete creată de membrii cooperativei agricole, plata persoanelor angajate din afară trebuie privită la nivelul unității, ca și plata S.M.T. ca o prestare de servicii.

EVALUAREA CHELTUIELILOR MATERIALE ȘI SURSELE DE DATE

La evaluarea cheltuielilor materiale este nevoie să se țină seama de faptul că acestea provin, atît din cumpărări, cît și din producție proprie.

Determinarea valorică a cheltuielilor materiale provenite din cumpărări (tărîțe, șroturi, îngrășăminte chimice, cherestea, tablă, țiglă, var, ciment, combustibil etc.) nu ridică probleme deosebite,

7

acestea urmînd să fie evaluate pe baza prețurilor de cumpărare la care se adaugă cheltuielile de transport.

Pentru cheltuielile materiale din producție proprie cum sînt: sămînța și materialul de plantat, hrana și așternutul animalelor, plata în natură a lucrărilor efectuate de S.M.T. și a persoanelor angajate din afară, a produselor agricole prelucrate în cadrul unității etc. considerăm că, pînă la introducerea calculării prețului de cost în cooperativa agricolă, se pot folosi prețurile medii de realizare a producției-marfă a cooperativei agricole, inclusiv avantajele acordate de stat. Unele produse agricole care nu îmbracă forma producției-marfă (acestea deținînd de altfel o pondere neînsemnată), și care sînt utilizate drept cheltuială materială (îngrășămintele naturale, unele plante de nutreț etc.), ar urma să se evalueze cu ajutorul unor prețuri zonale.

Deși majoritatea materiilor și materialelor care concură la obținerea producției în secțiile anexe provin din cumpărări, sînt și unele materii și materiale (pămîntul pentru țiglă și cărămizi, răchita și papura pentru coșuri și rogojini etc.) pe care unitățile le procură din resurse locale. La evaluarea cheltuielilor materiale acestea vor fi cuprinse la nivelul sumelor bănești cheltuite cu recoltarea (răchita, papura etc.) și extragerea lor (pămîntul) precum și cu transportarea și depozitarea acestora.

Evaluarea cheltuielilor materiale din producție proprie pentru activitatea de construcții (var, cărămidă, țiglă, cherestea, uși, ferestre etc.) va trebui să se facă la nivelul prețurilor cu care aceste produse au fost incluse în producția globală a

8

secțiilor anexe, respectiv cu prețurile medii de realizare a producției-marfă a cooperativei agricole.

Determinarea cheltuielilor materiale și a producției nete impune, la fel ca în cazul producției globale, îmbunătățirea sistemului actual de evidență.

Deși sistemul de evidență reflectă în mare parte cheltuielile materiale (consum de sămînță, furaje, îngrășăminte, plata lucrărilor efectuate de S.M.T. etc.), este necesară o sistematizare a acestora în sensul cuprinderii, atît a cheltuielilor cu materii și materiale din producție proprie, cît și a celor cumpărate. Totodată este necesară lărgirea actualului sistem de evidență prin reflectarea, alături de producția globală, a activității secțiilor anexe și de construcții, a cheltuielilor materiale directe pentru obținerea acestei producții, precum și a cheltuielilor materiale comune mai multor activități.

Conf. univ. Mircea BULGARU
doctor în economie
Laurențiu GUȚESCU

---

1) Considerăm că în calculul acestor cheltuieli n-ar trebui cuprinsă sămînța de la produsele care în prealabil s-au consumat, sămînța constituind un produs secundar (de exemplu, sămînța de pepeni, roșii, ardei, etc.) ținînd seama de faptul că cheltuiala cu obținerea acestor semințe este cu totul neînsemnată, precum și de faptul că produsul ca atare (pepeni, roșii etc...) se consumă sub o formă sau alta, indiferent dacă de la aceste produse se reține sau nu sămînța. Aceasta, bineînțeles, numai în cazul în care aceste semințe nu se cumpără din afara cooperativei.

PAGINI DE ISTORIE

MAREA BĂTĂLIE DE CLASĂ A PETROLIȘTILOR

IANUARIE-FEBRUARIE 1933

ÎNCEPUTUL anului 1933 s-a înscris cu litere de aur în istoria clasei noastre muncitoare și a Partidului Comunist Român. Eroica bătălie de clasă, organizată și condusă de P.C.R. în ianuarie și februarie ale acelui an a constituit — prin amploarea și combativitatea sa, prin forța și nivelul organizării — un moment de cotitură în viața clasei muncitoare din țara noastră. Ea a cuprins ca parte integrantă a unui tot unitar și marea luptă a muncitorimii petroliste din Valea Prahovei, de la care se împlinesc anul acesta treizeci și trei de ani.

Efectele crizei economice de supraproducție din anii 1929—1933 s-au manifestat în România deosebit de puternic. Primele ei simptome au început să se facă simțite cu mult mai devreme ; în 1929 criza s-a dezvoltat rapid în amploare și intensitate ajungînd să cuprindă toate ramurile economiei naționale. Împletirea crizei industriale cu cea agrară a avut drept consecință o înrăutățire deosebit de gravă a situației materiale a maselor muncitoare de la orașe și sate. În anii crizei, marile trusturi internaționale, căutînd să-și apere propriile lor rezerve de țiței și să stăvilească declinul prețurilor petrolului pe piața mondială, au hotărît ca în această perioadă să continue exploatarea zăcămintelor petroliere numai în cîteva regiuni ale globului, printre care și în România. Totodată, patronii străini și autohtoni au intensificat prin diferite mijloace exploatarea muncitorilor, asigurîndu-și astfel realizarea unor mari profituri, chiar în condițiile scăderii vertiginoase a prețurilor la produsele petroliere. Aceasta s-a răsfrînt direct asupra condițiilor de muncă și nivelului de trai al muncitorilor petroliști. Concedierile se țineau lanț. Asemenea și reducerile de salariu. În întregul bazin petrolifer munca prin rotație, formă deghizată a șomajului parțial, se generalizase astfel încît un muncitor nu lucra mai mult de 15 zile pe lună. La sfîrșitul anului 1932, reprezentanții trusturilor petroliere, inclusiv cei din România, au semnat Acordul de la Paris, care prevedea „reglementarea" producției de petrol pentru anii următori. Aplicarea acordului însemna o nouă lovitură dată muncitorilor petroliști.

● Frontul unic — formă eficace de luptă

ACTIVITATEA P.C.R. în Valea Prahovei era în această perioadă în plină reorganizare. Organizații ale partidului activau în centrele muncitorești : Ploiești, Moreni, Băicoi, Florești etc. Aparatul tehnic al partidului reorganizat asigura editarea și răspîndirea materialelor ilegale de partid în principalele centre muncitorești. În această perioadă o atenție deosebită se dădea refacerii organizației U.T.C. și atragerii tinerilor la activitatea politică. Comitetul județean P.C.R. reorganizat, condus de Gheorghe Vasilichi, care era secretar, și-a orientat permanent activitatea spre folosirea experienței acumulate în munca de organizare a maselor ceferiste, pe baza făuririi frontului unic al tuturor muncitorilor. În coloanele ziarului „Frontul Unic", editat de comitetul județean P.C.R., precum și cu prilejul tuturor adunărilor muncitorești au fost dezbătute și lămurite cu răbdare, toate problemele legate de frontul unic, de munca comuniștilor în sindicatele reformiste și socialist-independente. Muncitorii erau îndrumați să părăsească calea tratativelor interminabile cu patronii, a „plîngerilor" la comisia de arbitraj și să pornească pe calea luptei revoluționare pentru satisfacerea revendicărilor lor.

Munca desfășurată de organizațiile de partid și-a dat în scurt timp roadele așteptate. Imensa majoritate a muncitorilor au aderat la tactica revoluționară preconizată de P.C.R. Centrul muncii politice organizatorice a fost mutat treptat, de la sediul sindicatelor, în întreprinderi. Aceasta a avut drept urmare cuprinderea întregii muncitorimi organizate în diverse sindicate, precum și pe cea neorganizată. Paralel s-a trecut la alegerea comitetelor de acțiune, pe bază de front unic în care au intrat și conlucrat permanent împreună muncitorii comuniști, social-democrați, socialiști-independenți și alții neorganizați în partide politice.

Sub conducerea directă a comitetelor de acțiune au avut loc numeroase adunări și mitinguri la Casa Poporului din Ploiești, precum și manifestații ale oamenilor muncii din majoritatea centrelor muncitorești din Valea Prahovei. În focul acestor acțiuni revoluționare muncitorii de la Rafinăria „Astra Română" au obținut unele revendicări cuprinse în memoriul lor. Astfel, s-a semnat noul contract colectiv, s-a recunoscut comitetul de acțiune. Conducerea întreprinderii a fost determinată să declare că nu va concedia pe nici un muncitor care a luat parte la lupta revendicativă. Ulterior însă, manevrele patronilor s-au intensificat și au căpătat forme tot mai degnizate. Loviturile lor erau îndreptate în direcția spargerii unității de acțiune a muncitorilor, preconizîndu-se măsuri izolate pe întreprinderi și chiar secții și nu pe întreaga ramură petrolieră.

În aceste condiții s-a simțit nevoia creării unui organ coordonator de activitate al tuturor comitetelor de acțiune. Acesta a fost creat la începutul lunii ianuarie 1933 fiind format din muncitorii : Avramescu Tănase, Ghica Gheorghe, Nicolescu Ion, Vitner Dudu, Bordeianu Stere și alții.

Cu același prilej a fost elaborat și un program comun de revendicări, constituind sinteza tuturor programelor de pînă atunci. În el se prevedea ca cerințe de bază recunoașterea comitetelor de acțiune și deschiderea sediilor sindicatelor sigilate de autorități. Adoptarea și popularizarea acestui program de acțiune a marcat trecerea muncitorilor petroliști la luptă ofensivă. Alături de muncitorii petroliști au trecut, în acest timp, la acțiuni tot mai hotărîte și cei de la alte întreprinderi din Ploiești și din regiune, precum și marea masă a șomerilor.

● Trecerea la acțiuni deschise

GREVA de o zi, de la 21 ianuarie, a muncitorilor de la Rafinăria „Româno-Americană", declarată la chemarea comitetului de acțiune ca urmare a refuzului conducerii întreprinderii de a duce tratative directe cu delegația aleasă de muncitori, a constituit expresia radicalizării maselor, a coacerii condițiilor pentru trecerea la luptă deschisă, bine organizată, în vederea impunerii programului de revendicări stabilite.

Momentul declanșării eroicei bătălii hotăritoare a petroliștilor a fost determinat de măsura adoptată la 29 ianuarie de către direcția Rafinăriei „Astra Română" de a concedia un nou lot de muncitori. Prin această hotărîre conducerea rafinăriei își încălca angajamentul luat cu prilejul semnării contractului colectiv.

În fața situației create, comitetul local de acțiune, în deplin acord cu conducerea județeană P.C.R., a hotărît să se treacă la luptă deschisă. O consfătuire a reprezentanților muncitorimii ploieștene, care a avut loc în seara aceleiași zile, a adoptat toate măsurile organizatorice necesare pentru buna desfășurare a luptei. Ca revendicări imediate s-au stabilit : reprimirea la lucru a celor concediați și rezolvarea obiectivelor cuprinse în programul comitetului local de acțiune.

Conform măsurilor adoptate de consfătuire, în ziua de 30 ianuarie, la orele 16, muncitorii de la „Astra Română" au intrat în grevă. La chemarea sirenei, muncitorii s-au adunat în fața sediului administrației. Lor li s-au alăturat în scurt timp, venind din întreg orașul, cei de la „Orion", „Româno-Americană", „Union", „Dacia Română" etc., precum și textiliștele de la „Dorobanțul". Speriat de amploarea mișcării, directorul întreprinderii împreună cu reprezentanții autorităților veniți la fața locului au fost determinați să semneze o declarație prin care se angajau să renunțe la concedieri și să recunoască revendicările cerute de muncitori ; să respecte întru totul prevederile contractului colectiv.

În dimineața zilei de 1 februarie, întreaga muncitorime, toți cei din schimbul de zi și de noapte, de la „Româno-Americană" s-au adunat în fața casieriei întreprinderii așteptînd cu nerăbdare să vadă dacă direcția întreprinderii își respectă angajamentul privind plata chenzinei pe 19 zile. Cînd muncitorii au aflat că direcția desființase sistemul chenzinal, ei au cerut „să vină directorul". Acesta sosind a încercat din nou să trimită delegația la Comisia de arbitraj. Dar muncitorii au refuzat. Comitetul de acțiune a dat cuvînt de ordine pentru grevă cu ocuparea întreprinderii pînă la satisfacerea tuturor revendicărilor. La auzul sirenei, grupuri masive de muncitori și muncitoare din Ploiești și împrejurimi au venit în ajutorul greviștilor. Sub îndrumarea comitetului de acțiune s-a ocupat centrala telefonică, s-au constituit gărzi de autoapărare. După ce la rafinărie au sosit puternice forțe represive, reprezentanții autorităților, împreună cu direcția, au recurs la o nouă manevră. Văzînd că nu pot pune capăt voinței de luptă a muncitorilor, ei au cerut ca o delegație aleasă să se prezinte pentru tratative. Prezentîndu-se, delegația în frunte cu Dumitru Șerban, a fost arestată. Totodată, în curte se operau masive arestări. Muncitorii arestați erau urcați în camioane pentru a fi transportați la Chestura poliției din Ploiești.

Muncitorii însă nu s-au lăsat intimidați. Din acest moment obiectivul imediat al luptei lor a devenit eliberarea celor arestați. În drumul spre oraș, camioanele au fost întîmpinate de mii de muncitori care cereau ca tovarășii lor să fie eliberați. O parte din jandarmi au fost dezarmați. Lupta de stradă a durat pînă seara tîrziu cînd în fața Chesturii poliției s-a adunat întreaga muncitorime ploieșteană. În frunte se aflau cei de la „Astra Română", „Orion", „Standard", „Lumina" etc. După ore întregi de luptă îndîrjită, sub presiunea crescîndă a maselor, autoritățile au fost nevoite să elibereze pe cei arestați.

În zilele care au urmat, noi și noi lupte i-au așteptat pe muncitorii petroliști. Contopind și împletind acțiunile lor cu marea bătălie desfășurată de către ceferiști pe plan mai larg, în acele zile de februarie, muncitorii petroliști din Valea Prahovei au dat pilde de înalt eroism, dovedind că sînt conștienți de faptul că fac parte din detașamentul înaintat al clasei muncitoare din România.

Partidul Comunist Român, dînd o înaltă prețuire tradițiilor înaintate de luptă ale clasei muncitoare și poporului român, cinstește la loc de frunte marea bătălie din 1933 a muncitorilor petroliști, care alături de ceferiști au înscris pagini glorioase în trecutul de luptă al poporului nostru, pentru libertate, independență și progres social.

Vasile TOPALU
cercetător la Institutul de istorie a partidului de pe lîngă C.C. al P.C.R.

CUM EXPRIMĂM PRODUCȚIA INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI ÎN PERIOADA 1924—1938

ÎN România burghezo-moșierească statistica economică avea numeroase lacune. Se remarcă lipsa unei metodologii riguros științifice de culegere, grupare și sistematizare a datelor.

O serie de calcule, date statistice întocmite de anumite instituții cu profil statistic și economic și chiar unele studii elaborate de unii economiști din trecut, furnizează însă un material documentar-statistic util pentru analiza diferitelor fenomene economice și sociale din România. Cercetătorul de azi are sarcina de a analiza și folosi în mod critic acest material, de a recalcula acolo unde este posibil datele respective, pentru a obține o imagine cifrică cît mai reală a proceselor economice.

În articolul de față ne vom referi la o serie de indici ai producției industriale, recalculați, care ar putea fi utilizați, cu rezervele necesare, în cunoașterea evoluției industriei românești din perioada dinaintea celui de al doilea război mondial.

Din anul 1935, Institutul românesc de conjunctură, iar ulterior Asociația românească pentru studiul conjuncturii românești, au calculat și publicat o serie de indici de producție și de prețuri. Indicele volumului producției industriale a fost recalculat și pentru o perioadă anterioară — 1924—1932 — și continuat ulterior pînă în 1938.

● O bază de calcul insuficientă

NU ne propunem o analiză detaliată asupra metodelor de calcul folosite ; menționăm doar că metoda utilizată excludea circa 30% pînă la 50% din volumul producției. La calcularea acestor indici nu s-a luat întreaga producție din fiecare ramură. Din lipsa unei evidențe mai precise, cît și pentru a simplifica urmărirea evoluției producției — în dauna valorii reale a indicelui — s-a pornit de la un număr de produse principale pentru fiecare ramură. La alegerea produselor s-a pornit de la „importanța economică și calitatea industrială a produselor". Nu au intrat acele produse din cadrul industriei și meseriilor pe care autorii le-au considerat că nu influențează din punct de vedere economic mersul industriei mari propriu-zise *).

Pe de altă parte, coeficienții de ponderare au fost stabiliți la valoarea unei medii anuale pe o perioadă de cinci ani, 1927—1931. Deși ulterior au avut loc schimbări în ponderea diferitelor ramuri, coeficienții au rămas aceiași pînă în 1938, ceea ce nu putea să nu ducă la o și mai mare îndepărtare a indicilor rezultați de realitate.

Coeficienții de ponderare au fost următorii :

producția manufacturieră	73,2
„ extractiv-minieră	13.7
„ monopolurilor	8,2
„ energiei electrice	4,9
Total producție industrială	100,0

La rîndul său, industria manufacturieră era constituită din :

producția industriei	alimentare	27,7
„ „	chimice (în mare parte petroliere)	19.5
„ „	textile	15,9
„ „	metalurgice	14,9
„ „	lemnului	7,9
„ „	pielăriei	6,5
„ „	hîrtiei și artelor grafice	4,5
„ „	sticlei și ceramicii	3,1
„ „	electrotehnice	0,3
	Total	100,0

Industria extractiv-minieră era împărțită astfel :

producția petrolieră	65,4
„ carboniferă	24,4
„ gazului natural	4.4
„ metalelor diverse	3,3
„ cariereior	2,5
Total	100.0

Producția produselor monopol al statului era reprezentată de :

producția de tutun	88,7
„ de sare	11,3
Total	100,0

Utilizînd acești coeficienți rezultau următoarele producții :

Producția mijloacelor de producție 45,6%
Producția bunurilor de consum 54,4 %

Producția industriei mari a fost împărțită în patru mari grupe : producția industriei manufacturiere sau de transformare, a industriei extractiv-miniere, a industriei monopolurilor și a industriei energiei electrice. În industria monopolurilor era cuprinsă producția unora din produsele care constituiau monopol de stat, ca tutunul și sarea. Producția altor produse, tot monopol de stat, cum erau chibriturile, alcoolul, era inclusă însă la

*) Pînă în 1932 s-au luat aproape 100 de produse care reprezentau peste 70% din valoarea producției industriale. Din 1932, numărul produselor se reduce la 22, dintre cele mai importante care reprezentau o pondere de circa 50% din valoarea producției industriale ca : zahăr, ulei vegetal, țesături de lînă, de bumbac, fier laminat, tablă neagră, sîrmă și cuie, hîrtie, ciment, cherestea, talpă piele, încălțăminte, celuloză, acid sulfuric, sodă caustică, plăci geamuri, petrol, cărbune, tutun, sare, curent electric.

CURIER

■ Cursul recent apărut în Editura didactică și pedagogică **Evidența contabilă în agricultură** de Radu Topală, doctor Virgil Cărbunescu și Spiru Gherasimatos se adresează studenților secțiilor de specialitate din facultățile economice.

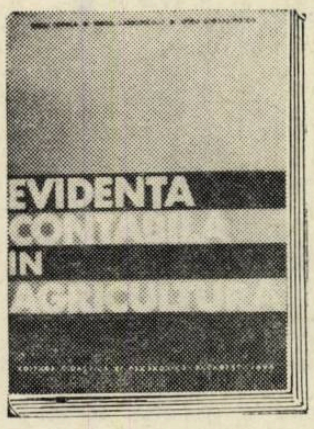

Lucrarea tratează forme de evidență ale celor trei tipuri de unități socialiste din agricultura noastră, dînd o dezvoltare amplă temelor reprezentative : evidența cheltuielilor de producție și a producției auxiliare, calculația prețului de cost (G.A.S.), evidența operațiunilor de bază (S.M.T.), evidența produselor, fondurilor, veniturilor și cheltuielilor (C.A.P.).

■ Studiul **Technological trends in 36 major American industries** (Tendințe ale tehnologiei în 36 ramuri principale ale industriei americane), Washington, 1964, 106 pag., face o analiză a principalelor aspecte ale evoluției tehnice în marile industrii ale Statelor Unite. Autorii prezintă tendințele ce se manifestă după război în domeniul producției, al folosirii fortei de muncă și al scăderii cheltuielilor pentru materiale și echipament, evaluîndu-se influențele evoluției tehnicii pînă în anii 1970.

■ Pentru orientarea în hățișurile tot mai dese ale literaturii economice, se folosesc în special trecerile în revistă, așa-numitele **surveys,** și bibliografiile adnotate. Avantajele acestor instrumente de orientare – față de obișnuitele mijloace de documentare – constau în aceea că ele oferă și anumite criterii de selectionare. De exemplu, o recentă trecere în revistă a problemelor creșterii a apărut în vol. LXXIV al revistei **The Economic Journal** sub semnătura lui F. H. Hahn și R. Mattews și a fost republicată în al doilea volum din **Surveys of Economic Theory** (Macmillan, Londra, 1965). Bibliografia acestei treceri în revistă cuprinde circa 240 de titluri. Tot în Anglia a apărut o bibliografie adnotată asupra acelorași probleme – **The economic of development** (Oxford University Press, 1964) de A. Hazlewood. Această bibliografie adnotată cuprinde referințe privitoare la 732 de titluri.

■ In lucrarea **Destrămarea sistemului colonial și ideologia imperialismului** (Editura Nauka, Moscova, 1965, 342 pag.), E. D. Modrjinskaia înfățișează evoluția ideologiei colonialismului în procesul destrămării sistemului colonial. Polemizînd cu profesorul de științe politice de la Universitatea din Chicago, H. J. Morgenthau, pentru care suveranitatea, deși categorie postfeudală, aparține doar epocii preatomice, Modrjinskaia susține că lupta popoarelor subjugate pentru independență de stat și suveranitate națională a fost întotdeauna și rămîne un fapt revoluționar progresist. In acest sens, ea critică încercările economiștilor burghezi de a înfățișa tendința spre independență economică ca autarhie (S. Frenkel), sau de a impune acestor țări teoria „stadiilor creșterii" (W. Rostow).

■ Lucrarea **Labor : readings on major issues** (Munca : materiale cu privire la teme majore), publicată sub direcția lui Richard A. Lester, New York, 1965, 626 pag., reunește mai mult de 40 de studii tratînd din punct de vedere istoric, social și politic problemele muncii și ale relațiilor industriale : istoria sindicalismului, evoluția mișcării sindicale, democrația sindicală, teoria salariilor și politica națională a salariilor, automatizarea, politica socială etc.

■ De curînd a văzut lumina tiparului lucrarea semnată de dr. ing. V. Giurgiu **Algoritmi pentru calcule dendrometrice,** 272 pag., apărută sub egida Institutului de cercetări forestiere. Pentru evidența pădurilor țării, a fondului de producție, creșterii și structurii acestuia, sînt necesare lucrări periodice de inventariere. In lucrare se fac propuneri cu privire la metodele de determinare a volumului și a creșterilor fondului forestier, urmărindu-se modernizarea tehnicii dendrometrice, automatizarea principalelor lucrări de calcul, ce au o pondere importantă în munca de cercetare și în practica forestieră.

FILMUL DE RECLAMĂ

ACUM cîteva săptămîni a avut loc la Gottwaldov (R.S. Cehoslovacă) primul Festival internațional al filmului de reclamă. Cele 157 filme prezentate aici de către țările socialiste participante cuprindeau patru teme : publicitatea de produse, prestații de servicii, turism și propagandă diversă (igienă, protecția muncii etc.).

Faptul că cele mai multe premii i-au revenit Cehoslovaciei, este explicabil : aci, de peste 10 ani, se produc filme de reclamă, se organizează concursuri naționale; autori, regizori, operatori, graficieni, decoratori cunoscuți contribuie la dezvoltarea genului. In alte țări filmul de reclamă e mult mai tînăr.

La festival s-a putut observa că ținuta artistică a filmului de reclamă este un element important în sublinierea valorii lui propagandistice.

După cum le-a rezumat unul dintre participanții din R.D. Germană, E. Stein, în revista DIE WIRTSCHAFT, concluziile concursului privind cerințele calitative față de filmul de reclamă pot fi definite astfel : un obiectiv de reclamă limitat și bine precizat; o formă pregnantă, convingătoare ; prezentarea cît mai scurtă ; înlăturarea oricărei exagerări cu privire la calitățile produsului ; trucurile și gagurile să nu abată atenția de la subiect ; cît mai puțină vorbărie („nu povesti, arată !"); acționare nu numai asupra gîndirii, dar și asupra sentimentelor spectatorului.

MERCUR PRINTRE MUZE

PENTRU 22 MILIARDE DE DOLARI

TOȚI comentatorii care au încercat să facă un bilanț al principalelor evenimente desfășurate în 1965 au subliniat ca un fapt de o deosebită importanță intensificarea și lărgirea considerabilă a mișcării pentru lichidarea discriminării rasiale din Statele Unite. Această mișcare îmbracă astăzi forme din cele mai diferite, de la petiții și „acțiuni neviolente" de tipul boicotării anumitor magazine și mijloace de transport și pînă la ciocniri, care capătă uneori aspecte sîngeroase, așa cum s-a întîmplat vara trecută la New York sau Los Angeles. În lupta pentru egalitatea în drepturi s-au antrenat marile mase ale populației de culoare dar și un foarte însemnat număr de albi progresiști, din rîndul cărora au și căzut în 1965 cîteva victime.

Desigur, relatările de presă nu pot da o imagine cît de cît completă a acestui extrem de complex proces care, după însăși expresia unei înalte oficialități guvernamentale, „zguduie întreaga societate americană". De pildă, nu toți cei care se pronunță astăzi împotriva discriminărilor rasiale sînt animați de aceleași interese și aceleași idealuri ; unii pornesc de la o analiză științifică a realității și sînt însuflețiți de aspirații progresiste, umaniste, alții își întemeiază poziția pe considerente de realism politic, unii doresc încetarea persecuțiilor la care sînt supuși negrii americani, ținînd seama de ponderea tot mai mare a popoarelor de culoare în lumea contemporană și de interesele internaționale ale politicii americane, alții se gîndesc la posibilitatea lărgirii pieței interne prin sporirea puterii de cumpărare a populației negre și așa mai departe. În cadrul fiecărei categorii amintite mai sus, există fel de fel de tendințe și nuanțe.

Nici în ce privește populația neagră, lucrurile nu trebuie privite într-un mod simplificator. Și aici există variate curente și tendințe care corespund într-o mare măsură procesului de diferențiere socială tot mai accentuat în cadrul acestei populații ca și implicației anumitor condiții concrete: deosebirile între negrii din sud și cei din nord, dintre cei de la orașe și cei de la sate, influența încă puternică a diferitelor biserici și confesiuni religioase.

Unele dintre aceste diferențe pot fi remarcate și prin examinarea presei care deservește această populație. In Statele Unite există cîteva sute de publicații scoase de negri și pentru negri. Majoritatea lor sînt publicații modeste, editate sub egida unor asociații culturale sau religioase și destinate unui public cu posibilități materiale reduse. Tonul acțiunilor revendicative ale acestei prese este în general ponderat ; în orice caz, mult mai puțin combativ decît al cărților scrise de marii scriitori negri de la Whrigt și pînă la Baldwin. Servituțile financiare și publicitare ale ziarelor impun această linie mai moderată.

Dar, în ultimii ani se dezvoltă și o presă a burgheziei negre, care pe de o parte vrea să marcheze distanța față de masele sărăcimii, iar pe de altă parte, să-și mențină și să-și consolideze influența asupra acestor mase.

Caracteristică în această privință este evoluția revistei EBONY, care și-a sărbătorit luna trecută a 20-a aniversare și care a ajuns acum la un tiraj de un milion de exemplare (numărul negrilor americani — 20 milioane).

EBONY avea în primii săi ani de activitate, după 1945, un caracter voit apolitic. Revista nu se ocupa de mizeria și persecuțiile la care erau supuși milioanele de negri, ci se limita îndeosebi la publicarea de știri și reportaje din viața vedetelor negre ale sportului și spectacolelor, adică a acelor negri care cîștigau mult și se bucurau de o situație socială mai bună. În revistă apăreau reclame pentru un soi de mașini de călcat care ar permite, cică, transformarea părului creț într-un păr lins sau pentru produse care decolorează pielea. Burghezia neagră se arată gata de orice pentru a fi primită, chiar prin ușa din dos, în cercurile bogătașilor albi.

Astăzi situația s-a schimbat. Beneficiind și de sprijinul unor cercuri financiare albe care se declară de acord cu înlăturarea discriminărilor celor mai flagrante, cu condiția ca această înlăturare să se facă evolutiv, fără nici un fel de zdruncinări, într-un mod cît mai „cuminte", EBONY încearcă să cucerească un public cît mai larg pe care să-l țină departe de influența mișcărilor de stînga. „Filozofia" politică a revistei a fost expusă de editorul ei John H. Johnson, în cursul unui banchet desfășurat în cel mai luxos hotel al Parisului, „George V", cu prilejul deschiderii biroului din Franța al lui EBONY : „Mișcarea pentru drepturi civile, care se află acum într-o perioadă de consolidare a cîștigurilor pe care le-a obținut și de stabilizare, a devenit mai mult o chestiune a celor ce au dreptate contra celor ce greșesc (Ku-Klux-Klanul greșește doar ! — n.n.), decît a negrilor contra albilor. Noi nu credem în mișcările segregaționiste, fie ele negre sau albe".

Cu o asemenea politică, afacerile revistei EBONY și a celorlalte două publicații care aparțin aceleiași firme, săptămînalul JET (400 000 exemplare tiraj) și lunarul pentru femei TAN (200 000 exemplare tiraj), prosperă. Aceasta deoarece, așa cum subliniază Jim Hoagland în NEW YORK TIMES, „ele sînt căutate cu insistență de cei ce publică anunțuri și care țintesc spre puterea de cumpărare, cifrată la 22 miliarde de dolari a negrilor americani".

H. DONA

industria de transformare. În afară de acest indice, se mai calculau volumul producției mijloacelor de producție și volumul producției bunurilor de consum, dar și aceștia incomplet întrucît nu intrau toate produsele. Pornind de la criteriul utilizării finale, în prima grupă se includea „producția de mașini-unelte, vehicule și în genere aproape toate produsele metalurgice, chimice, electrotehnice, materiale de construcții, hîrtia, lemnul, produsele miniere, energia electrică", iar în cea de a doua „volumul produselor alimentare, textile, produsele de piele, sticlă, ceramică, tutun, sare".

Folosind grupările, seriile de indici simpli, apoi ponderate s-a ajuns la un indice general al producției cantitative. Acest indice, prin urmare, nu poate ilustra cu strictețe volumul producției industriale pe diferite sectoare, ci doar cu aproximație tendința manifestată în evoluția industriei, și aceasta ținînd seama de caracterul său restrîns de cuprindere.

Pe de altă parte, se ia ca bază de comparație anul 1927, fără o justificare suficientă. Anul 1927 nu reprezintă nici începutul și nici sfîrșitul unui ciclu de producție. Ca moment de comparație el deformează imaginea asupra crizei de supraproducție din 1929—1932.

Un punct de pornire: recalcularea indicilor

PORNIND de la neajunsurile indicilor amintiți, nu putem să nu conchidem că, după părerea noastră, aceștia pot servi numai ca **orientare** pentru a aprecia **tendințele** dezvoltării industriei între cele două războaie mondiale. În acest scop, ei ar trebui, în primul rînd, **recalculați, utilizînd ca bază, în mod mai adecvat, fie 1924, anul cînd industria românească s-a apropiat de nivelul antebelic, respectiv terminarea în linii generale a refacerii postbelice, sau 1929, anul cu producția maximă înainte de criza economică.**

Utilizînd drept bază nivelul din 1924, indicii recalculați înregistrează următoarea evoluție :

	1924	1925	1927	1929	1932	1934	1938	Ritm de creștere 1924—1938
Ind. manufacturieră	100	104,0	137,7	161,6	132,2	203,4	215,4	5,2
Ind. extractiv-minieră	100	122,5	171,8	240,0	285,7	317,0	276,6	7,0
Total industrie	100	107,2	141,2	166,5	147,5	203,4	219,1	5,4
Mijloace de producție	100	116,1	160,8	191,5	193,2	232,6	251,8	6,4
Bunuri de consum	100	96,1	119.6	129,1	104,9	169,0	163,9	3,4

Recalculați avînd ca bază 1929, aceiași indici evoluează astfel :

	1924	1925	1927	1929	1932	1934	1938	Ritm de creștere 1924—1938
Ind. manufacturieră	61,9	64,4	85,3	100	81,8	125,9	133,3	2,9
Ind. extractiv-minieră	41,7	51,0	71,6	100	119,0	132,1	115,2	1,4
Total industrie	60,1	64,4	84,8	100	88,5	123,9	131,6	2,8
Mijloace de producție	52,2	60,6	84,0	100	100,9	121,5	131,5	2,8
Bunuri de consum	77,2	75,1	92,7	100	81,3	131,0	127,0	2,5

Direcțiile generale ale evoluției industriei

ÎNAINTE de a puncta unele direcții, atragem atenția că într-o anumită măsură industria petrolieră deformează evoluția acestor indici. Producția petrolieră, înregistrată, atît la industria manufacturieră (producția rafinăriilor), cît și la cea extractivă (producția de țiței), cunoaște o creștere puternică în perioada cercetată, mai ales în timpul crizei economice din 1929—1932. În acest interval producția de petrol a crescut de la 4 282 mii tone în 1928 la 7 348 mii tone în 1932. Însăși publicația Institutului românesc de conjunctură semnala că dacă nu s-ar ține seamă de producția de petrol, atît indicii producției manufacturiere, cît și cei ai producției extractive, ar fi considerabil mai reduși. Astfel în 1932, anul scăderii maxime a producției, indicele producției manufacturiere ar fi reprezentat în jurul a 70%, iar al industriei extractive ceva mai mult de 50%. După cum este cunoscut, producția petrolieră, după ce atinge nivelul maxim în 1936, cu 8 703 mii tone, scade continuu, ajungînd in 1938 la 6 594 mii tone. Această scădere se reflectă de altfel în indicii producției pe care-i influențează în sensul micșorării creșterilor.

Ritmul mediu de creștere a producției industriale a fost în cei 15 ani de circa 5% (și aici în măsură însemnată a contribuit industria petrolieră), cu oscilații puternice în perioadele de criză și avînt. Se observă un ritm de creștere mai mare a producției mijloacelor de producție față de cea a bunurilor de consum. Cu toată această creștere, în 1938 raportul dintre grupele A și B era în defavoarea grupei producătoare de mijloace de producție : A = 45,5, iar B = 54,5, ceea ce arată preponderența industriei ușoare în întreaga industrie.

O analiză detaliată, pe ramuri, ar aduce concluzii mai bogate, însă bineînțeles și acestea cu o serie întreagă de rezerve. Ar fi deosebit de util dacă Direcția Centrală de Statistică ar putea calcula conținutul și evoluția unor serii de indici destinați studierii economiei naționale din perioada dintre cele două războaie mondiale sau ar recalcula pe baze științifice indicii publicați de statistica burgheză.

Victor AXENCIUC
doctor în economie

UZINELE „1 MAI" – PLOIEŞTI

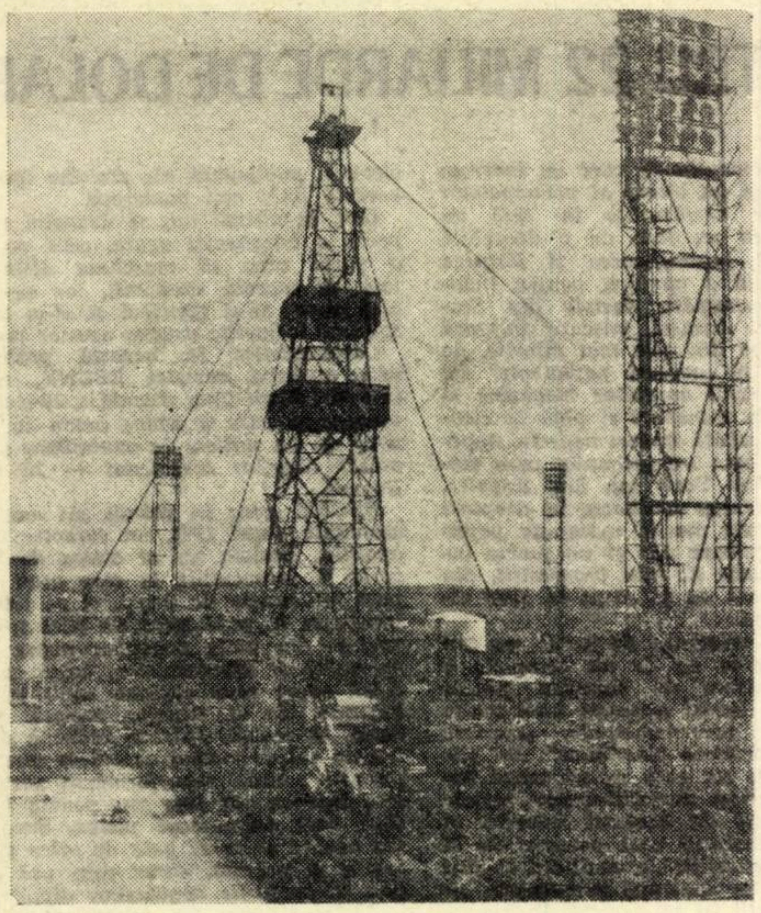

produc :

Instalaţia de foraj 4 DH–315 este destinată săpării sondelor de ţiţei şi gaze, la adîncimi de 7 000 m.

Turla piramidală de 53 m înălţime, cei 2800 CP ai motoarelor Diesel, precum şi pompele de noroi de mare putere cu care este dotată instalaţia, îi asigură înalţi indici tehnico-economici.

Comenzile instalaţiei sînt în întregime pneumatice şi centralizate la panoul de comandă al maistrului sondor.

Maşina de şlefuit, cu doi cilindri, finisează suprafeţele plane (panouri, şipci, lezne, rame etc.) confecţionate din lemn.

Se foloseşte în mod avantajos şi la zimţarea suprafeţelor ce urmează a fi încleiate.

C.I.L. BRĂILA

Str. FABRICILOR 10

PRODUCE SORTIMENTE VARIATE DE MOBILĂ CALITATE SUPERIOARĂ

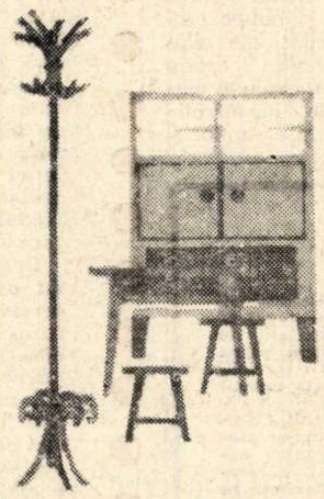

- Garnitură de bucătărie „Foişor" 2
- Garnitură de bucătărie „Polar"
- „Cuierul popular"

S-au pus în vinzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din ţară

I.I.L. „MOBILA" GHIMBAV

DURABIL · ELEGANT · MODERN

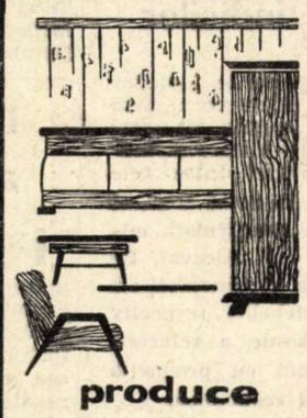

produce MOBILIER PENTRU HOTELURI

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

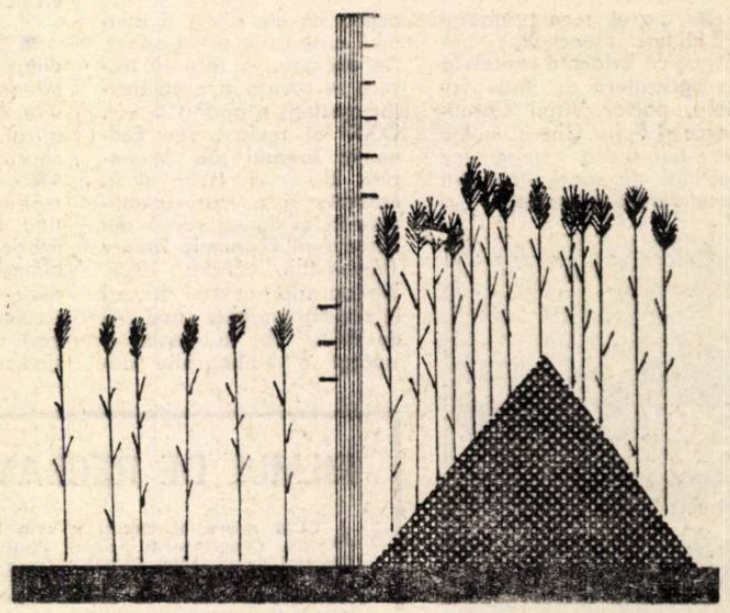

produce prin chimizarea complexă a gazului metan :

- **Îngrăşăminte cu azot pentru agricultură : azotat de amoniu, uree, ape amoniacale, amoniac lichid.**
- **Grupul produselor organice pentru industria de sinteză şi a maselor plastice ca : acid acetic, butanol, acetat de vinil monomer, polivinil acetat-emulsie, alcool polivinilic.**

INTREPRINDEREA METALURGICA „ENERGIA" CONSTANŢA

EXECUTĂ :

- **Reparaţii auto**
- **Produse din cauciuc cu şi fără inserţie**
- **Confecţii tîmplărie mecanică**
- **Rezervoare pentru depozitarea apei şi a combustibilului**
- **Piese turnate din fontă**
- **Maşini de gătit cu cuptor înalt şi format masă**

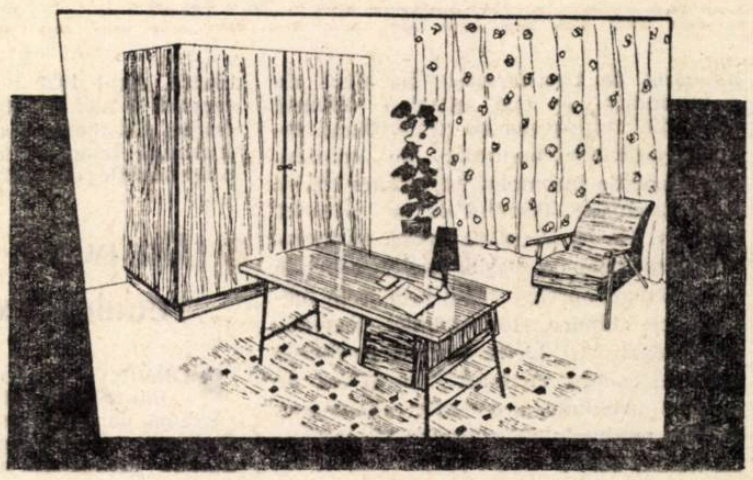

IPROFIL „23 August" - Tg. Mureş

Telefon 4086

produce :

- **Camera complexă ILVA lustruită oglindă, în două variante, furniruită cu nuc sau fag :**
  a) Dormitor cu şifonier cu 3 uşi sau cu 2 uşi ;pat dublu, 2 noptiere, toaletă şi masă pentru 4 persoane.
  b) Cameră de zi compusă din : dulap cu 3 uşi, divan cu ladă pentru aşternut, toaletă şi masă.
- **Cameră ILVA melaminată (cu plăci fibrolemnoase) avînd aceleaşi piese ca aceea de la alineatul a. de mai sus.**
- **Dormitor stil delfin, compus din : dulap cu 3 uşi, pat dublu şi 2 noptiere.**
- **Holuri : 319 şi T.M. 3 compuse din : canapea extensibilă şi fotolii.**
- **Fotolii 2 A şi 2 B.**
- **Fotolii pat „Brateş" şi fotoliu pat „Modern".**
- **Mobilier model universal compus din dulap cu 3 sau 2 uşi, bufet, bibliotecă, dulăpior, etajeră, comodă, ladă de aşternut, masă extensibilă şi divan în 3 variante (cu şi fără pernă la perete).**

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

FORMAREA CADRELOR ECONOMICE

ȘTIINȚA pătrunde tot mai mult în toate domeniile dezvoltării sociale. Acest lucru este vizibil îndeosebi în sfera proceselor economice, ale producției materiale. Dezvoltarea social-economică ridică exigențe tot mai mari față de învățămîntul public, de formarea cadrelor, printre care — a cadrelor economice. Majoritatea profesiilor și a activităților sociale cere calități din ce în ce mai multilaterale, îmbinarea cunoștințelor tehnice, economice și matematice.

Problemei formării și perfecționării cadrelor de economiști i se consacră un spațiu larg în presa din întreaga lume. Prezentăm mai jos unele aspecte ale acestor preocupări din cîteva țări socialiste.

SPECIALIȘTI CU UN LARG PROFIL

ÎNTR-UN articol intitulat „Sensul schimbărilor în formarea de economiști", I. Kluczynski se ocupă, în revista poloneză, printre altele, și de reforma învățămîntului economic, care se discută în prezent în R. P. Polonă.

● Modernizarea studiilor

„Principiile reformei programei analitice a studiilor economice — *scrie autorul* — tind în primul rînd spre formarea unor economiști cu un profil relativ larg.

Tendința spre formarea unui specialist cu un larg profil se impune în ultimul timp în majoritatea sistemelor de formare a cadrelor, atît în Răsărit, cît și în Apus. Pregătirea profesională pentru muncă a absolventului continuă în perioada stagiului de producție. Absolventul, care posedă o bună pregătire generală teoretică, poate să devină într-un timp scurt un specialist pe deplin calificat. În schimb, o specializare îngustă, în cursul studiilor, îngustează într-un mod exagerat orizonturile, neoferind pe deasupra nici o garanție că un specialist cu o pregătire atît de îngustă va nimeri tocmai la o întreprindere care îi va asigura o calificare profesională necesară pentru o muncă independentă, care să corespundă specialității sale.

...În al doilea rînd, reforma tinde spre o modernizare a studiilor. Acest lucru urmează să ducă la o sporire a numărului îndeletnicirilor auxiliare constînd în lucrări practice, lucrări de preseminar, de seminar și conversații. Se prevede că în noul plan de studii, aceste îndeletniciri auxiliare (împreună cu limbile străine) vor constitui cel puțin circa 40% din îndeletnicirile didactice, fără a mai socoti îndeletnicirile de educație fizică. Aceste lucrări urmează să înlesnească un contact mai strîns între student și lucrătorul științific".

● Prelegeri monografice

„O dată cu reducerea generală a numărului orelor de curs — *se arată în continuare în articol* — urmează să crească într-un mod substanțial numărul prelegerilor monografice, la alegere. Se prevede că fiecare student din anul IV va audia cel puțin 3—5 prelegeri, la care se va pune la curent cu direcțiile curente ale muncii de cercetare a diferiților oameni de știință. Aceste prelegeri ținute în forma de cercuri de conversații, ar trebui să devină un element principal al modernizării procesului de predare.

...Pe de altă parte, direcțiile de dezvoltare a științelor economice scot în relief importanța din ce în ce mai mare a metodelor matematice în aceste științe. Este nevoie de un grup din ce în ce mai mare de economiști, care să aibă cunoștințe necesare pentru valorificarea metodelor matematice în economie".

Vorbind despre studiile economice profesionale superioare, autorul arată apoi: „Pe baza experienței de pînă acum a școlilor superioare, precum și pe baza avizului forurilor economice — se prevede înființarea unor studii economice profesionale superioare, bazate în principiu pe alte prevederi de program decît studiile pentru cei aflați în cîmpul muncii, în vigoare pînă în momentul de față... Sarcina acestor studii constă în formarea cadrelor de lucrători în economia națională, așadar a persoanelor legate de un mediu organizat de muncă, care au o practică profesională de mai mulți ani și care ocupă un loc determinat în diviziunea socială a muncii, căreia trebuie să-i corespundă specialitatea de studii aleasă".

● Importanța calculului economic

O atenție deosebită se acordă în articol studiilor postuniversitare. În legătură cu acest aspect, citim: „Intervine urgenta nevoie de dezvoltare a unor forme adecvate de perfecționare — după obținerea diplomei — a economiștilor în domeniul metodelor calculului economic. Acest lucru se referă în special la absolvenții studiilor economice din anii trecuți, pentru care problema completării calificării constituie o condiție de exercitare a funcțiilor lor în economia națională.

O formă cu totul nouă de studii pentru cei aflați în cîmpul muncii o reprezintă studiile economice postuniversitare pentru neeconomiști, legată de cerința mereu crescîndă de cadre de specialiști, care să unească pregătirea lor de specialitate cu știința economică generală și de specialitate.

...În lucrările legate de perfecționarea concepției studiilor pentru cei aflați în producție și a metodelor de realizare a lor, un rol deosebit revine Centrului Metodic Interuniversitar de Studii pentru cei aflați în cîmpul muncii, care a luat recent ființă pe lîngă Institutul de economie și planificare din Varșovia. El va deveni cu siguranță un loc de coordonare și al inițiativelor oricărei activități în acest domeniu".

ȘCOALA GOSPODĂRIRII

VORBIND în paginile revistei despre funcționarea în orașul Moscova a sistemului de perfecționare a cunoștințelor lucrătorilor din industrie și construcții în materie de economie, tehnică nouă, organizarea producției, autorul V. Pavlov, îl caracterizează astfel:

„În primul rînd, la cursuri și în școli studiază lucrătorii din toate verigile principale ale producției. În al doilea rînd, învățămîntul se desfășoară sistematic și este obligatoriu, într-un șir de cazuri practicîndu-se scoaterea din producție. În al treilea rînd, problemele economice se studiază cu precădere pe exemple concrete din activitatea întreprinderilor, lecțiile se desfășoară adesea nemijlocit în uzine, fabrici și sectoare de producție.

● 54 000 de cursanți

Catedrele institutelor de învățămînt superior din Moscova au desfășurat o muncă importantă de pregătire a programelor și planurilor de învățămînt; acestea au fost alcătuite după minuțioase discuții cu cursanții, cu conducătorii organelor de resort orășenești și ai institutelor de cercetări științifice de ramură. O mare atenție se acordă studierii experienței înaintate a întreprinderilor din Moscova, Leningrad, Riga, Kiev, Lvov, Tallin și alte orașe. Aceasta contribuie, de asemenea, la întărirea legăturii dintre învățămînt și practică. În anul școlar trecut, 32 000 de ingineri și tehnicieni și-au completat cunoștințele la cursurile cu caracter permanent, alți 22 000 — la universitățile de progres tehnic și cunoștințe economice din Capitală și raionale.

În sistemul de instruire a cadrelor, un loc de seamă îl dețin cursurile de ridicare a nivelului de cunoștințe tehnice și economice ale directorilor, inginerilor șefi și economiștilor șefi din întreprinderi, organizate pe lîngă 18 institute de învățămînt superior din Moscova. În anul școlar trecut au urmat cursurile 1 400 conducători de întreprinderi, dintre care 516 directori și 518 ingineri șefi. Aceștia reprezintă, în mod practic, întregul personal de conducere din industria Moscovei. Anul acesta, toți acești cursanți (în afară de cei care s-au retras din anumite motive) își continuă studiul".

● Studiul individual

„Planurile de învățămînt și programele cursurilor — *se arată în continuare în articol* — sînt prevăzute pe doi ani. Principala atenție se acordă în ele studierii economiei ramurilor industriale, a metodelor de analiză a activității economice și financiare a întreprinderilor, a aplicării metodelor matematice și a mașinilor de calcul în planificarea și conducerea producției, a căilor de îmbunătățire a calității producției. Jumătate din timpul de studiu este afectat seminariilor, lucrărilor de laborator, studierii experienței înaintate. Totodată, trebuie subliniat că sistemul de pregătire a cadrelor, creat la oraș, reprezintă un ajutor științifico-metodic pentru cursanți, iar centrul de greutate al întregii activități se deplasează în spre studiul individual al economiei și organizării producției. La sfîrșitul anului de studiu, cursanții își susțin proiectele de curs pe teme legate de activitatea practică a întreprinderilor.

...Particularitățile componenței cursanților (din care majoritatea sînt oameni în vîrstă, cu experiență) creează cerințe oarecum neobișnuite față de metodele de desfășurare a lecțiilor. Aceasta complică sarcina selecționării cadrelor didactice, pentru că de ele depinde în mare măsură succesul fiecărui studiu.

În anul școlar trecut, au condus cursurile peste 300 de oameni de știință din institute de învățămînt superior, din institute academice și de ramură, lucrători cu munci de conducere din Comitetul de Stat al Planificării din U.R.S.S., din ministere și comitete de stat".

● In centrul atenției — eficiența economică

Apreciind apoi, că pînă în ultimul timp, în U.R.S.S. nu s-au pregătit suficienți economiști calificați, pentru finanțe, comerț etc., autorul arată, că „după părerea multor lucrători ar fi utilă reînființarea Institutului Economic de Stat. Unificarea lui în 1961 cu Institutul de economie națională «Plehanov», care pregătește cadre în special pentru comerț și alimentație publică, s-a dovedit a fi inoportună...

Acum, pe parcursul reformelor economice, necesarul de lucrători de această specialitate crește foarte mult.

Practica arată că absolvenții institutelor tehnice nu pot întotdeauna să proiecteze întreprinderi, să elaboreze prototipuri de mașini și procese tehnologice în așa fel, încît să realizeze o înaltă eficiență a lor. După părerea unor oameni de știință, în institutele tehnice ar fi utilă introducerea organică a studierii problemelor economice în disciplinele speciale care se profilează. Se pare că această sarcină nu va fi ușoară, dar e imperios necesară".

METODA CAZURILOR PRACTICE

ÎNTR-UN supliment special al revistei, consacrat problemei calificării cadrelor economice, H. Scheibler se ocupă de rezultatele muncii cu așa-zisa „metodă a cazurilor practice", care a început să se aplice la Școala superioară de economie din Berlin — Karlshorst.

„La Școala superioară pentru economia industrială — *arată autorul* — se lucrează de un timp cu metoda cazurilor practice. Spre deosebire de metoda cursurilor și seminariilor, aici nu se predă direct, ci se prezintă un caz din practica economică, la rezolvarea căruia cursanții trebuie să lucreze cu ajutorul cunoștințelor dobîndite anterior. Metoda cazurilor îndeamnă la studiu activ. «Cazul» schițează o situație din întreprindere, împreună cu faptele, părerile etc., pe care se bazează hotărîrea ce va fi luată de conducător. În general se prezintă o stare de lucruri complexă, care poate fi împărțită în elemente importante și mai puțin importante. Din cunoașterea problemei centrale și din formularea sa clară, rezultă baza de discuție a cazului.

● Două variante

În prezent se aplică cu succes două variante ale metodei de cazuri. Pe de o parte, se procedează după așa-numita „incidence method" *). Ca bază de dezbatere servește un caz care nu este elaborat în mod amănunțit, cu toate datele necesare pentru luarea unei hotărîri, ci o stare de fapt intenționat lăsată incompletă și care mai trebuie întregită. Pentru a se putea rezolva acest caz, trebuie mai întîi să fie stabilite datele relevante. Cursantul învață să determine singur datele și problema propriu-zisă. Abia după aceea vor fi discutate posibilitățile de rezolvare. La această formă a cazului exemplificat, participanții trebuie să desfășoare același proces de gîndire ca și practicianul din întreprindere.

Cealaltă variantă, este așa-numita formă «clasică» a metodei cazurilor practice. În principiu ea are aceleași cerințe față de procesul de gîndire ca și «incidence method», lămurește însă cazul mai complet. În această formă, «cazul» concret cuprinde date privind istoria întreprinderii, structura sa, producția, metodele de fabricație, organizarea, cadrele etc. Se dau și indicații asupra bibliografiei. Pentru rezolvarea temelor după forma «clasică» a metodei cazurilor, participanții trebuie să se pregătească temeinic. Lucrul cel mai important este aprofundarea temeinică a cazului. Dar, firește, pe lîngă analiza problemei, este vorba și de căile de rezolvare".

● Promovarea gîndirii analitice

După ce arată desfășurarea studiului unui caz, autorul scrie în continuare:

„Cu aplicarea metodei cazurilor s-a cîștigat o experiență bună. Desigur, există avantaje și dezavantaje, posibilități și limite. Avantajele se manifestă în primul rînd în direcția formării personalității cursanților. Prin prezentarea unui caz, ei sînt obligați să citească cu atenție materialul. Cu vechile metode de învățămînt se făcea prea puțin uz de această capacitate. În locul aplicării prin rutină a principiilor învățate, intervine acum gîndirea analitică. Prin exersarea multor cazuri, cursanții învață să deosebească esențialul de neesențial, să identifice problemele complicate și să elaboreze soluții proprii. Cursanții sînt, de asemenea, stimulați să-și concentreze cunoștințele acumulate anterior asupra rezolvării unei probleme și să-și verifice ei înșiși nivelul cunoștințelor. Diferite aspecte, ca de exemplu evidența contabilă din întreprindere, nivelul tehnic al producției, probleme de comerț exterior, calificare etc. vor juca aproape întotdeauna roluri concomitente. Cursantul va trebui să aplice acum coordonat, în interdependența lor, cunoștințele pe care anterior le-a cîștigat izolate între ele.

...La aplicarea metodei cazurilor practice, o problemă importantă o constituie caracterul cercului de participanți, și anume sub două aspecte: în primul rînd, este vorba de compoziția cercului, adică, dacă iau parte cursanți care au o mare experiență profesională și de viață, sau studenți care dispun de o experiență practică relativ redusă. În funcție de aceasta trebuie stabilit gradul de complexitate al cazurilor și apreciat timpul pentru pregătirea și dezbaterea lor. Al doilea aspect se referă la mărimea cercului de participanți. Acesta nu trebuie să cuprindă mai mult de 13—15 membri; în acest fel fiecare membru va participa în mod activ".

*) „Incidence" = întîmplare, eveniment, episod.

Relaţii economice internaţionale

• Între R. D. Germană şi Franţa a fost semnat un Protocol privind schimbul de mărfuri pe anul 1966. Valoarea totală a livrărilor reciproce se va ridica la 177 de milioane de franci.

• La invitaţia guvernului englez, un grup de ingineri bulgari, în frunte cu preşedintele Comitetului pentru energetică şi combustibil, ing. Konstantin Popov, vizitează o serie de obiective electroenergetice din Anglia şi poartă discuţii cu reprezentanţi ai industriei electrotehnice engleze.

• O delegaţie de reprezentanţi ai industriei grele din R. P. Polonă se află în vizită în Franţa, ducînd convorbiri cu reprezentanţi ai întreprinderilor şi concernelor franceze în probleme referitoare la cooperarea în domeniul industriei şi la extinderea schimbului de mărfuri franco-polon.

• La Atena a fost semnat un Acord comercial între R. P. Ungară şi Grecia pentru perioada 1 ianuarie 1966—31 decembrie 1970. Anual, schimburile comerciale ale fiecărei părţi se vor ridica la 14 milioane de dolari, ceea ce înseamnă o creştere cu 78% faţă de schimburile efectuate anul trecut între cele două ţări.

• Cu prilejul vizitei în R. P. Chineză a delegaţiei Asociaţiei pentru promovarea comerţului japono-chinez, a avut loc un schimb de păreri asupra relaţiilor şi comerţului dintre China şi Japonia, precum şi asupra schimburilor comerciale pe 1966, părţile exprimîndu-şi dorinţa de a dezvolta comerţul dintre cele două ţări.

• O dată cu semnarea documentelor privind schimbul de mărfuri între Cehoslovacia şi Austria în anul 1966, ministrul comerţului şi al reconstrucţiei al Austriei, Fritz Bock, şi ministrul comerţului exterior al R. S. Cehoslovace, Frantisek Hamouz, au făcut un schimb de păreri asupra reglementărilor pe mai departe în cadrul acordului comercial pe termen lung.

• La Roma a fost semnat Protocolul comercial între R. P. Albania şi Italia pe anul 1966.

• Schimbul de mărfuri între R. P. Bulgaria şi Franţa a crescut în ultimii 14 ani de 36 ori. În anul 1965, valoarea importului şi exportului s-a cifrat, după date preliminare, la aproximativ 36 milioane dolari.

ÎNSEMNĂRI DIN FRANŢA

PRINTRE CREATORII DE ENERGIE

O VIZITĂ de 30 de zile în Franţa ne-a permis să cunoaştem mai îndeaproape unele aspecte ale energeticii şi ale construcţiei de turbine din această ţară.

Îmbinarea relativ echilibrată a dezvoltării industriale cu o agricultură intensivă, se oglindeşte în consumul de energie electrică al Franţei: în anul 1963 volumul acestui consum a fost de 1 692 kWh pe cap de locuitor.

Pînă în ultimul timp, energia hidraulică a fost preponderentă faţă de cea produsă în centralele termoelectrice. Dar în urma creşterii rapide a consumului, precum şi datorită faptului că cele mai rentabile resurse hidroenergetice sînt de pe acum valorificate, asistăm în prezent la o creştere treptată a ponderii centralelor termoelectrice, care în ultimul an au depăşit ca producţie de energie pe cele hidroelectrice.

În centralele termoelectrice se foloseşte drept combustibil cărbunele superior — huila; prin descoperirea marilor zăcăminte gazeifere de la Lacq, în Sud, precum şi a altor zăcăminte de gaze, a început însă să se extindă folosirea gazelor.

Întrebuinţarea combustibililor superiori a permis amplasarea centralelor termoelectrice franceze independent de sursele de combustibil, în zona consumatorilor de energie şi pe cele mai importante cursuri de apă, care să asigure răcirea lor eficientă. Cele mai importante centrale termoelectrice se întîlnesc în regiunea pariziană (Porcheville, Créil, Vaires-sur-Marne, Champagne-sur-Oise, St. Ouen, Arrighy), sau în regiunea industrială din nordul ţării.

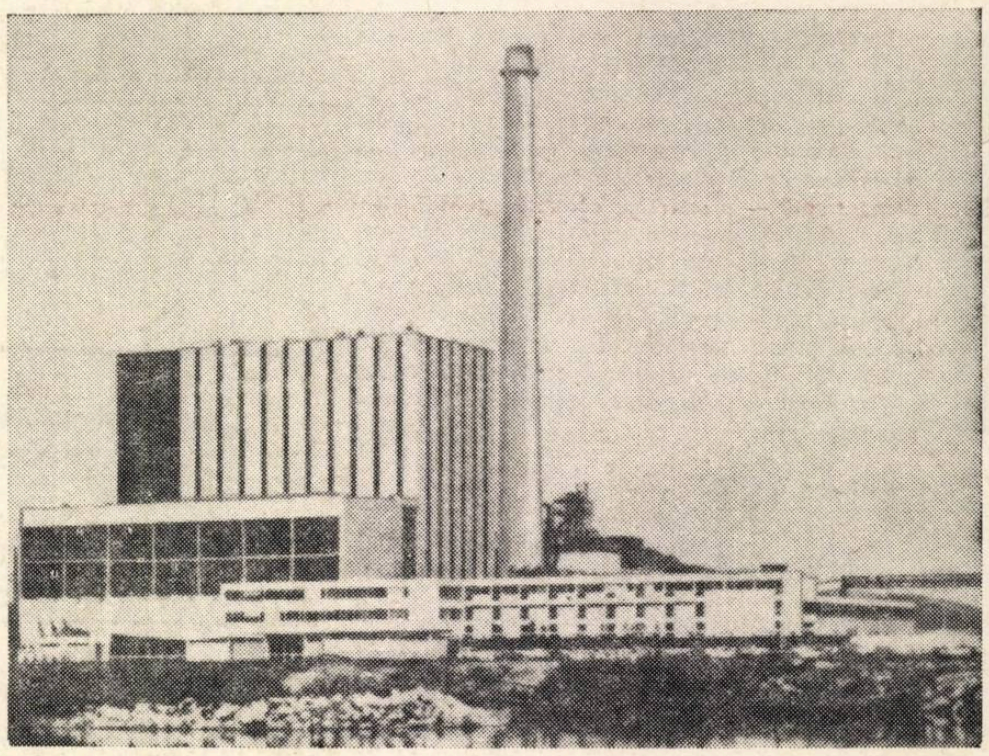

Vedere de ansamblu a centralei termoelectrice din Blenod (250 MW)

Centrale mai puţine — puteri mai mari

PRODUCŢIA de energie electrică este dirijată încă din anul 1947 prin întreprinderea de stat pentru producerea energiei electrice „Electricité de France" (E.D.F.). O concepţie energetică unitară, organizată la nivelul ansamblului economiei, a permis să se concentreze puterea în centrale electrice cît mai puţin numeroase, dotate cu grupuri de putere cît mai mare. Astfel, în Franţa primele grupuri de 125 MW s-au instalat în anul 1955, iar primul grup de 250 MW în anul 1961, urmînd ca în anul 1966 să fie dat în exploatare un grup de o putere unitară de 600 MW. Pînă în anul 1970, E.D.F. prevede că va avea în exploatare 30 de grupuri de 250 MW şi mai multe grupuri de 600 MW, iar pentru perioada următoare se întrevede folosirea unor grupuri cu putere de 800—900 MW.

Cele mai noi centrale termoelectrice din Franţa, pe care am avut ocazia să le vizităm, cea de la Champagne-sur-Oise (în care funcţionează două unităţi de 250 MW instalate în anii 1961 şi 1965) şi cea de la Vaires-sur-Marne (în care prima unitate de 250 MW a intrat în funcţiune în 1962, iar cea de-a doua, se găsea în montaj), se caracterizează prin reducerea investiţiilor şi simplificarea exploatării, realizată pe baza experienţei unui mare număr de unităţi în funcţiune.

Soluţiile franceze se orientează spre limitarea rezervelor şi a posibilităţilor de manevră. Ele folosesc scheme simple, prin care se reduce, în primul rînd, numărul surselor posibile de defecte. Pe ansamblul sistemului energetic, economiile de investiţii astfel realizate la fiecare unitate permit să se instaleze un grup suplimentar, care să asigure înlocuirea puterii intrate în avarie în alt punct al sistemului. Economia de spaţiu, deci amplasarea pe un teren de întindere limitată, constituie, de asemenea, o trăsătură comună a celor două centrale vizitate, iar alegerea amplasamentelor lîngă cursuri de apă permite economisirea, în majoritatea cazurilor, a cheltuielilor de construcţie a turnurilor de răcire.

În Franţa a fost abordată, încă în anul 1957, ideea aşezării echipamentelor principale — cazanul şi turbina — în aer liber, care s-a realizat la o centrală cu grupuri de 125 MW instalată la Bordeaux. Dar în urma studiilor şi experienţei dobîndite, centralele electrice din nordul Franţei se dezvoltă cu turbinele închise în săli de maşini de tip clasic.

Arhitectura şi construcţia centralelor se caracterizează prin sobrietate funcţională. Majoritatea suprafeţelor structurii din beton armat sînt netencuite, iar închiderile pereţilor sînt adeseori realizate simplu din tablă sau azbociment ondulat.

Soluţii şi utilaje

EQUIPAMENTELE folosite în centralele termoelectrice sînt în întregime asigurate de industria naţională de utilaj termoenergetic şi electric. Pentru a încuraja producţia la diferitele fabrici de specialitate, E.D.F., plasează comenzi ale unor utilaje similare pentru aceeaşi investiţie la mai mulţi furnizori. La Centrala electrică Champagne-sur-Oise, prima turbină este livrată, de exemplu, de o fabrică, iar cea de-a doua, de aceeaşi putere, este de alt tip, fiind furnizată de o altă fabrică. Aceasta are desigur repercusiuni negative în ceea ce priveşte exploatarea şi întreţinerea instalaţiilor, mărind şi stocul necesar de piese de schimb.

Grupurile electrogene sînt construite în Franţa de către patru firme de nivel tehnic şi pondere similară: „Rateau" şi „Compagnie Electromécanique" (C.E.M.) din Paris, „Alsthom" din Belfort şi „Schneider" din Creusot. Am avut ocazia să vizităm trei din aceste întreprinderi şi să urmărim fazele şi procedeele lor de fabricaţie. Turbinele de mare putere construite în Franţa, sînt de tipul de acţiune şi folosesc temperaturi de abur care nu depăşesc 565°C, astfel că întrebuinţează exclusiv oţeluri feritice, slab aliate. Se folosesc soluţii clasice, îndelungat verificate, spre deosebire de fabrici din alte ţări care folosesc soluţii mai îndrăzneţe şi de facturâ mai nouă.

Dotarea cu utilaj a fabricilor de turbine este foarte variată şi cuprinde pe lîngă un număr mare de maşini-unelte de construcţie mai veche şi unele maşini speciale de construcţie modernă. La secţia de palete a Fabricii „Alsthom" se întîlnesc maşini care prelucrează simultan prin copiere mai multe palete pe principiul strunjirii. În toate fabricile, mina de lucru de înaltă calificare asigură în mare măsură calitatea producţiei.

În multe cazuri, fabricile execută numai lucrări de strictă specialitate, ca prelucrările mecanice şi asamblarea turbinei. În ultimii ani, colaborarea industriilor producătoare de utilaj energetic a intrat într-o fază mai avansată. Uzinele „Rateau" şi „Schneider", de exemplu, şi-au unificat în colaborare fabricaţia turbinelor şi execută în specializare anumite părţi ale aceluiaşi agregat.

Pe un singur arbore

INDUSTRIA franceză construieşte în prezent o unitate puternică cu un singur arbore. Realizarea acestei maşini, care va avea 600 MW, se face cu colaborarea celor patru fabrici de turbine. În atelierele fabricilor am putut urmări, în faze avansate de execuţie, părţi componente ale acestei maşini. La construirea maşinii s-au folosit principiile adoptate la turbinele de 250 MW realizate anterior, şi anume, atît în ceea ce priveşte nivelul de presiuni şi temperaturi ale aburilor, cît şi în ceea ce priveşte sistemul constructiv. Consumul de oţel al acestui agregat, 1 250 t faţă de 640 t la maşina de 250 MW, va ameliora indicele de investiţii la centralele dotate cu asemenea agregate. Ultimele palete ale acestei turbine au o lungime liberă de 1 000 mm, fiind cele mai mari palete prevăzute pînă acum la vreo construcţie de turbină în vestul Europei pentru turaţia de 3 000 rot/min. De menţionat, că cele mai lungi palete folosite la această turaţie sînt cele ale fabricii de turbine din Harkov, cu o lungime de 1 040 mm.

Prima turbină de 600 MW se instalează la centrala Porcheville din regiunea pariziană şi va forma un bloc de producţie alimentat de un singur cazan de abur; cea de-a doua turbină va echipa o centrală electrică în zona Le Hâvre.

Din vizita noastră, am reţinut aspecte interesante instructive ale orientării energeticii franceze.

Conf. univ. Costin MOŢOIU

R. S. F. IUGOSLAVIA

O REPUBLICĂ ÎŞI SCHIMBĂ ÎNFĂŢIŞAREA

ÎN trecut una din cele mai înapoiate regiuni ale Iugoslaviei, de două decenii Bosnia-Herţegovina se dezvoltă în cadrul comunităţii socialiste a popoarelor R.S.F. Iugoslavia.

Bosnia-Herţegovina dispune — după cum arată revista iugoslavă „MEJDUNARODNA POLITIKA" — de diverse resurse naturale: masive lemnoase de 293 de milioane mc, adică aproape 30% din rezervele totale ale Iugoslaviei, aproape 4 900 de milioane de tone de cărbune (28% din rezervele totale); un potenţial hidroelectric de circa 17 miliarde de kWh, 380 de milioane de tone de minereu de fier, 47 de milioane de tone de bauxite ş.a.

Industria valorifică resursele naturale

DATORITĂ valorificării tot mai raţionale a acestor bogăţii cu ajutorul subvenţiilor primite de la bugetul federal, venitul naţional al republicii a crescut de peste trei ori în anii postbelici. Pe măsura sporirii investiţiilor alocate dezvoltării economice, s-a accelerat ritmul mediu anual de creştere a venitului naţional: 3,9% în perioada 1948—1952, 7,4% între 1953 şi 1957, 9,4% în perioada 1958—1964.

Producţia industrială a crescut în 1964 de peste 8 ori faţă de anul 1939. S-au construit numeroase obiective industriale, dotate cu utilaj modern. Ele au făcut ca producţia de cărbune să crească de la 670 kg pe locuitor în 1939 la 3 240 kg în 1964, producţia de oţel de la 29 la 231 kg, a energiei electrice de la 45 la 790 kWh etc. S-a dezvoltat industria constructoare de maşini, a prelucrării lemnului, industria chimică de bază şi alte ramuri. Astăzi Bosnia-Herţegovina produce maşini şi echipamente electrice, motoare auto, tractoare, televizoare, utilaj de construcţii ş.a. Participarea industriei la formarea venitului naţional a sporit de la 21% în 1947 la 42% în 1964.

Agricultura republicii înregistrează o dezvoltare accelerată, mai ales în ultimii ani, aflîndu-se într-un proces susţinut de modernizare. Ea dispune de peste 2 500 de tractoare şi a utilizat 64 kg de îngrăşăminte chimice la hectar.

Modernizarea şoselelor şi a căilor ferate care leagă Bosnia-Herţegovina de celelalte republici şi de mare, face posibilă creşterea circulaţiei mărfurilor şi a întregii activităţi economice a republicii.

Azi şi mîine

ARE loc o modificare în structura populaţiei. 550 mii de persoane lucrează în prezent în sectorul social al economiei; aproape 50% din populaţie este ocupată în afara agriculturii.

Bosnia-Herţegovina participă activ la exportul R.S.F. Iugoslavia; ea furnizează 10—11% din exportul total de produse industriale ale ţării, 3—4% din exportul de produse agricole şi 20—24% din exportul de produse forestiere. Peste 50% din exportul de produse siderurgice, peste 45% din produsele industriei celulozei, circa 20% din cărbune, 15% din exportul de produse chimice provin din această republică.

Pentru anii următori se prevede construcţia în republică de noi instalaţii energetice, organizarea producţiei de aluminiu, extinderea siderurgiei. În acelaşi timp se are în vedere modernizarea industriei constructoare de maşini şi electrotehnice, a prelucrării lemnului. Paralel cu dezvoltarea industriei, creşterea producţiei agriculturii în toate sectoarele ei — cerealiere, fructi-viticol, zootehnic — este chemată să contribuie la continua ridicare economică a Bosniei-Herţegovinei.

I. C.

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

PIAŢA COMUNĂ

VA FI COMPROMISUL DURABIL?

CEA de-a doua reuniune de la Luxemburg a miniştrilor ţărilor Pieţei Comune a fost considerată că dă satisfacţii tuturor părţilor, chiar dacă motivele „optimismului" pe care ea l-a generat nu sînt nici pe departe aceleaşi în ce-i priveşte pe toţi participanţii. Căci, în ciuda acordului, subliniat cu multă insistenţă de unele agenţii de presă occidentale, divergenţele nu s-au stins ci continuă să constituie principalul obiect al viitoarelor dezbateri. De altfel, însuşi ministrul vest-german Schroeder, într-un interviu televizat, arăta că mai sînt multe de făcut pentru rezolvarea crizei.

Baza discuţiei la Luxemburg au constituit-o cele zece puncte ale memorandumului guvernului francez depus în precedenta reuniune.

În ce priveşte atribuţiile Comisiei, negocierile dintre cele şase ţări au dus la acceptarea de către cei cinci a unui acord care a fost numit în Occident „Codul de bună conduită", ce urmează să ghideze în viitor activitatea acestui organ. Deşi amănuntele acordului nu au fost date încă publicităţii, relatările agenţiilor de presă lasă să se înţeleagă că sensul general al acestuia este limitarea prerogativelor Comisiei, dîndu-se prioritate ierarhică Consiliului Ministerial.

O asemenea soluţie frînează posibilităţile Comisiei de a ocoli Consiliul de Miniştri şi de a duce o politică suprastatală. Este cunoscut, de pildă, că tocmai propunerile Comisiei în ce priveşte accelerarea integrării economice şi politice supranaţionale au dus la declanşarea crizei care a durat şapte luni. Insistenţa cu care delegaţia franceză a apărat punctul de vedere privind necesitatea îngrădirii prerogativelor Comisiei, a fost argumentată prin dorinţa de a se evita pe viitor situaţii de natură să genereze noi crize. Este, în orice caz, plin de semnificaţii faptul asupra căruia atrag atenţia observatorii dezbaterilor care au avut loc la Luxemburg şi anume, fisurile ivite în unanimitatea iniţială a celor cinci parteneri care apărau uniţi poziţiile integraţioniste împotriva Franţei.

Memorandumul susţinea, de asemenea, menţinerea regulii unanimităţii în sistemul de vot, pentru ca o ţară sau alta să-şi poată apăra interesele în faţa eventualităţii de a i se impune, printr-o majoritate, o hotărîre inacceptabilă pentru ea.

În problema votului, la Luxemburg Franţa a reuşit să obţină o oarecare acceptare a poziţiei sale, în sensul că s-a socotit nimerit să se declare că „un acord unanim este preferabil votului majorităţii", cel puţin în problemele principale. Aceasta însă nu înseamnă că divergenţele nu ar mai persista, unii parteneri insistînd în continuare pentru folosirea votului majoritar, după o perioadă „rezonabilă" în care nu s-a putut realiza unanimitatea.

Pe de altă parte, cei cinci parteneri ai Franţei au reuşit să obţină ca Tratatul de la Roma să nu fie renegociat. Cedînd, dar nu în mod formal, în această chestiune, reprezentanţii francezi au afirmat că este necesară totuşi discutarea la nivel guvernamental a unui acord care să fixeze anumite condiţii de aplicare a acelor prevederi ale Tratatului de la Roma, ce nasc divergenţe între parteneri.

Soluţiile la care s-a ajuns la Luxemburg nu tranşează în fond vreunul din motivele generatoare ale crizei. Faptul că esenţa divergenţelor nu a fost depăşită, determină pe comentatorii şi observatorii occidentali să fie foarte rezervaţi în ce priveşte aprecierea implicaţiilor pe care le au temporarele „acorduri" realizate în zilele de 28 şi 29 ianuarie.

Dificultăţile care îi aşteaptă în apropiatele negocieri pe cei şase parteneri ai Pieţei Comune sînt cu atît mai mari, cu cît problemele concrete aflate pe ordinea de zi sînt deosebit de complexe. Astfel, finanţarea politicii agricole comune a ridicat şi în trecut piedici importante care au şi creat fondul material al crizei din a doua jumătate a anului 1965. În acelaşi sens, se înscriu şi aspectele legate de elaborarea unui punct de vedere comun în ce priveşte negocierile rundei Kennedy, unde atît problema includerii produselor agrare, cît şi aceea a „excepţiilor" de la reducerea tarifelor vamale au generat divergenţe profunde între cei şase parteneri ai Pieţei Comune. Tratativele se anunţă însă cu atît mai dificile, cu cît R. F. Germană, socotindu-se în faţa unei opţiuni majore, manifestă o tot mai marcată apropiere de Statele Unite, atît în problemele politicii occidentale, cît şi în cele economice. Apropiata întîlnire la Paris a cancelarului Erhard cu preşedintele de Gaulle, va aduce probabil în considerarea acestei probleme elemente noi.

N. S. STĂNESCU

R. P. UNGARĂ

REZULTATELE PLANULUI CINCINAL

ÎN partea introductivă a expunerii cu privire la bugetul de stat pe anul 1966, făcută la Sesiunea Adunării de Stat a R. P. Ungare, M. Timár, ministrul finanţelor, a prezentat o serie de date asupra înfăptuirii celui de-al doilea plan cincinal al Ungariei (1961—1965). El a arătat că în ultimii cinci ani producţia industrială a crescut cu 47%, producţia agricolă — cu circa 10% faţă de media anilor precedenţi, iar veniturile reale pe locuitor au sporit cu 20%. Cu toate acestea — a arătat raportorul — nu toate prevederile planului au putut fi îndeplinite integral. În ultimul an al cincinalului, venitul naţional a depăşit cu 25—26% nivelul anului 1960, faţă de 36% cît era planificat.

În anul 1965 — a subliniat M. Timár — producţia industrială s-a adaptat mai bine la nevoile consumatorilor; 90% din sporul producţiei s-a realizat pe seama creşterii productivităţii muncii. Producţia agricolă, în primul rînd, ca urmare a unor calamităţi naturale, a rămas însă cu 3—4% sub cea planificată. S-a mărit numărul obiectivelor a căror construcţie s-a terminat: anul trecut s-a încheiat construirea a circa 300 de obiective importante, faţă de 250 în 1964.

Deşi rezultatele anului 1965 sînt încurajatoare — a spus ministrul — în interesul asigurării unui echilibru economic trainic este nevoie de îmbunătăţirea în viitor a activităţii economice; în centrul preocupărilor vor trebui să stea realizarea reformei conducerii economice, precum şi elaborarea planurilor de perspectivă şi a celui de-al treilea plan cincinal.

Trecînd la analiza prevederilor bugetului de stat pe 1966, raportorul a arătat, printre altele, că volumul global al investiţiilor în economia naţională va însuma 45,1 miliarde de forinţi, reprezentînd o creştere de 5—7% faţă de anul precedent. 80% din veniturile bugetare se vor realiza din vărsămintele întreprinderilor de stat. Hotărîrile recente adoptate în domeniul preţurilor şi salariilor — a precizat M. Timár — nu vor afecta soldul bugetului.

PE GLOB

Suma globală a bugetului F.A.O. pentru exerciţiul 1966/1967 se ridică la 49 974 000 dolari, faţă de 38 800 000 dolari în exerciţiul precedent. Bugetul prevede o majorare cu 10,8% a creditelor acordate în vederea desfăşurării programului organizaţiei

★

În cursul ultimilor 5 ani, costul vieţii a crescut în Olanda cu 23%, din care cu 7% numai în 1965.

★

Guvernul argentinean a fost autorizat să tragă de la Fondul Monetar Internaţional echivalentul a 30 milioane dolari (dolari S.U.A., canadieni, mărci şi franci francezi în părţi egale) în scopul întăririi rezervelor de devize ale ţării în momentul scadenţelor datoriilor externe.

★

Investiţiile străine în Japonia au scăzut în cursul anului trecut cu 375,5 milioane dolari.

★

La 30 iunie 1965 investiţiile străine în Germania Federală au atins suma de 6,5 miliarde mărci din care 3.3 miliarde din S.U.A.

☆

Rezervele de aur şi devize ale Angliei au crescut în luna decembrie 1965 cu 6 milioane lire sterline, reprezentînd un total de 1073 milioane lire.

☆

În 1965, marile şantiere navale ale lumii au lansat vase comerciale, totalizînd circa 17 200 000 tone, pe locul întîi clasîndu-se Japonia, cu 232 asemenea vase.

☆

Sancţiunile economice luate împotriva Rhodesiei vor reduce de la 130 milioane lire sterline la 51 milioane lire veniturile ţării realizate anual din comerţul exterior.

☆

În primele 11 luni ale anului 1965, conflictele de muncă din Anglia au dus la pierderea a 2 842 000 zile de lucru, faţă de 2 209 000 zile pierdute în 1964

★

Washington — Departamentul Comerţului anunţă că în anul 1965 excedentul balanţei comerciale s-a redus cu circa 1,5 miliarde dolari— cifrîndu-se la 5.2 miliarde dolari. În acest an importurile au sporit cu 14%, iar exporturile cu numai 4%.

★

La 25 ianuarie a fost dat publicităţii un program de dezvoltare a economiei Scoţiei în anii 1966—1970. Obiectivul principal: lichidarea înapoierii economice a regiunii şi oprirea emigrării

★

În 1965 numărul fermelor americane s-a redus cu încă 3% faţă de anul 1964. În perioada 1959—1964, numărul total al fermelor a scăzut cu 20%.

CORESPONDENŢĂ DIN NEW YORK

U.N.C.T.A.D.: O NOUĂ ETAPĂ

SESIUNEA a III-a a Consiliului pentru comerţ şi dezvoltare, începută la 23 ianuarie 1966 la New York, marchează o evoluţie în activitatea acestui organism O.N.U. — trecerea de la etapa de organizare, la abordarea de fond a problemelor comerţului internaţional şi a dezvoltării economice.

Pe fundalul încetinirii ritmului de creştere a ţărilor în curs de dezvoltare în ultimii ani şi cel al accentuării distanţei între nivelul lor de dezvoltare economică şi al ţărilor industriale, Consiliul dezbate situaţii şi măsuri de politică economică comercială şi financiară în funcţie de rolul lor stimulator.

Disproporţia între produsul naţional al ţărilor industriale şi cel al ţărilor în curs de dezvoltare, spunea Hose Pinera (Chile), preşedintele Consiliului, este ilustrată şi de următoarele cifre: 24 ţări industriale dispun de peste 1 000 miliarde de dolari, în timp ce 80 ţări în curs de dezvoltare, cărora le aparţin 2/3 din omenire, dispun de 230 miliarde dolari.

Problema încetinirii ritmului de creştere

Ritmul de creştere al ţărilor în curs de dezvoltare marchează o încetinire; el se află sub 4% şi dacă se ia în considerare creşterea demografică este de abia peste 2%.

Dr. Prebish, secretarul general al Conferinţei, a atras atenţia asupra faptului că revoluţia tehnologică care are loc în lume, în diverse ţări industriale, tinde să agraveze şi mai mult situaţia economică a ţărilor în curs de dezvoltare, care rămîn, în continuare, în afara acestui proces.

Care ar fi căile posibile de contribuire la ameliorarea structurilor economice şi a sistemului relaţiilor comerciale?

Printre posibilităţile principale enunţate în dezbaterile generale sînt: aplicarea recomandărilor Conferinţei, dezvoltarea comerţului între ţări cu sisteme social-economice diferite, aplicarea principiilor elaborate de Conferinţă în relaţiile economice şi comerciale, noi mijloace pentru stimularea creşterii ritmului dezvoltării economice a ţărilor în curs de dezvoltare. În cadrul acestui ultim punct, problemelor financiare, ajutorului financiar internaţional, li se acordă o importanţă fără precedent în dezbaterile Consiliului.

Unele delegaţii acordă cea mai mare importanţă aplicării recomandărilor şi consideră că această problemă va fi tema majoră a celei de a doua Conferinţe pentru comerţ din 1967.

Pentru o expansiune rapidă a schimburilor internaţionale

Însăşi Adunarea Generală a O.N.U., la ultima sesiune, a considerat că aplicarea recomandărilor Conferinţei pentru accelerarea dezvoltării economice este de natură să favorizeze ansamblul economiei mondiale şi întărirea păcii. Expansiunea rapidă a schimburilor internaţionale, unul din obiectivele principale vizate prin aplicarea recomandărilor, este esenţială nu numai pentru ţările „periferice" cum sînt denumite în cercurile Consiliului ţările în curs de dezvoltare, dar şi pentru ca ţările industriale să continue să se dezvolte. Trebuie găsite forme noi de creştere a comerţului internaţional şi de dezvoltare economică. Aceste forme trebuie să aibă la bază cele 15 principii generale elaborate de Conferinţă. Aşa cum arăta şeful delegaţiei române, Titus Cristureanu, ele fac parte integrantă din rezultatele pozitive şi constructive ale Conferinţei pentru comerţ şi constituie baza pentru o nouă politică economică internaţională.

În dezbaterile Consiliului se menţionează frecvent legătura dintre comerţul internaţional, dezvoltarea economică, reforma sistemului monetar internaţional şi asistenţa financiară. Competenţa U.N.C.T.A.D. în aceste probleme, contestată la început, se afirmă din ce în ce mai mult. S-a creat un comitet al invizibilelor şi al finanţării comerţului internaţional. Un grup de experţi a elaborat un raport asupra problemelor monetare internaţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare, iar Banca Internaţională a elaborat un raport pentru lucrările Consiliului.

Ţările în curs de dezvoltare manifestă interes pentru problemele lichidităţii monetare internaţionale şi pentru reforma sistemului monetar. Ele consideră că nu numai clubul celor 10, ci toate ţările au interes să participe la rezolvarea acestei probleme. Raportul Băncii Internaţionale pe 1964—1965 arăta că curentul de capital către ţările în curs de dezvoltare nu a crescut în ultimii ani faţă de perioada 1950—1960.

Anul 1966, care premerge celei de-a doua Conferinţe mondiale de comerţ, reprezintă un an pregătitor care, se speră, va reprezenta începutul unui proces complex, îndelungat dar util, spre o nouă şi mai echitabilă structură a relaţiilor economice şi comerciale internaţionale, înlăuntrul căreia fiecare ţară, mare sau mică, să aibă dreptul la dezvoltare economică şi la prosperitate.

I. IACOB

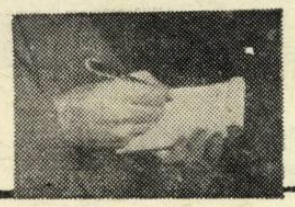

din bloc-notesul cronicarului

Prognoze '66

Editura americană McGraw-Hill Publications a dat recent publicității un studiu asupra perspectivelor dezvoltării lumii capitaliste în cursul acestui an.

Produsul național brut al principalelor țări industriale capitaliste ar urma să crească — în expresie reală — cu 4%. Autorii studiului apreciază că în 1966 problema echilibrării balanțelor de plăți apare mai puțin dificilă decît cu un an în urmă ; în schimb, inflația sau pericolul acesteia vor constitui o preocupare pe scara întregii lumi capitaliste.

Potrivit ipotezelor studiului, disparitățile existente în privința nivelului dezvoltării economice se vor menține și se vor accentua. În 1966 venitul pe locuitor ar urma să fie în Statele Unite cu 33—50% mai mare decît în Norvegia, Suedia, Canada, Elveția și Danemarca, cu 70—120% mai mare decît în R. F. Germană, Australia, Franța, Belgia, Olanda și Anglia, de circa 3—4,1 ori mai mare decît în Austria, Italia și Japonia, de 8,2—11,7 ori decît în Mexic și Brazilia și de peste 51 de ori decît în India.

Mobila românească la Köln

La cea de-a X-a ediție a Tîrgului internațional de mobilă de la Köln, la care participă 944 de firme din 21 de țări, întreprinderea românească „Exportlemn" a prezentat garnituri de mobilă stil și modernă, între care o sufragerie Sheraton, un hol stil baroc, piese de mic mobilier, scaune curbate și suprapozabile.

Produsele industriei de mobilă din țara noastră, contribuția creatoare a arhitecților și proiectanților noștri în realizarea unor noi tipuri de mobilier, îmbinînd calitățile estetice cu cele de rezistență și confort, au fost mult apreciate de numeroșii specialiști și oameni de afaceri care au vizitat standul românesc.

În subtextul concentrării

În Anglia, în întreprinderile cu peste 500 de salariați, producția medie netă pe muncitor este cu 13% superioară celei din întreprinderi mai mici ; între firmele cu 2 500 muncitori și cele sub 200 muncitori, diferența este de 26%.

„Croitoreasă" electronică

La fabricile de confecții ale Combinatului de producție „Ucraina" din Kiev, funcționează cu succes o mașină electronică de calcul „EMRT-2", cu ajutorul căreia au fost lichidate pierderile de material la croitul țesăturilor. Inițial, această „croitoreasă" electronică a putut elabora calculele necesare croitului numai pentru 11 măsuri de confecții, în timp ce fabricile produc îmbrăcăminte pentru cel puțin 100 de măsuri. Specialiștii Institutului tehnologic pentru industria ușoară din Kiev au adăugat de curînd mașinii un mecanism suplimentar, care a permis înlăturarea acestui neajuns. În prezent mașina „EMRT-2" poate elabora calculele pentru aproape 200 măsuri de îmbrăcăminte. Ea este simplă și ușor de mînuit. Calculele preliminare arată că, prin folosirea ei, combinatul va obține în fiecare an economii în valoare de 300 000 de rubie.

Oceanul și statistica

- Din valoarea totală a bunurilor obținute de omenire din oceanul mondial, 3/4 revin produselor biologice.
- Peștii reprezintă 85% din vietuitoarele pescuite în mări și oceane. Nevertebratele (moluște, raci etc.) — circa 8%. Mamiferele marine, în special balenele — 6%. Algele — ceva mai mult de 1%.
- Țara cu consumul cel mai mare de pește pe locuitor este Japonia (27 kg anual). Urmează, în ordinea consumului : Suedia, Norvegia și Portugalia, cu peste 20 kg.
- O tonă de alge uscate conține 178 kg săruri de potasiu, printre care 3 kg de iodură de potasiu, 16 kg azot organic, 9,6 kg fosfați și alte substanțe valoroase.

Citricele îi așteaptă pe docheri

Luna trecută, după ce greva majorității distribuitorilor de benzină amenințase să paralizeze circulația, docherii din principalele porturi din Izrael au trecut la o grevă perlată, cerînd mărirea salariilor. Acțiunea lor avea loc în plin sezon de export al citricelor — articol de primă importanță pentru balanța comercială. Numai în depozitele portului Haifa se acumulaseră 200 000 de lăzi cu citrice. A fost necesar să se întrerupă înșeși operațiile de recoltare și ambalare a citricelor pe plantații.

Încordarea cîștigă și alte domenii. Salariații instituțiilor publice, personalul serviciilor medicale, muncitorii din unele ramuri ale industriei, învățătorii, membrii cooperativelor de transport etc. fie că au declanșat greve în trecut, fie că se pregătesc pentru acțiuni revendicative.

Mișcarea revendicativă este o consecință a politicii guvernului de majorare a prețurilor pentru serviciile publice și de restrîngere a primelor pentru mărfurile de primă necesitate. Potrivit statisticilor oficiale, anul trecut costul vieții a sporit cu 10%, iar anul acesta numai la produsele alimentare se așteaptă o sporire a prețurilor cu 12%.

„Net defavorabil"

La recenta sesiune de la Strasburg a „Parlamentului European", Robert Marjolin, vicepreședintele Comisiei Pieței Comune, a schițat un tablou în culori roze al situației economice a „celor șase". El nu a putut contesta totuși existența unui factor „net defavorabil" : „creșterea prețurilor și a costurilor de producție, inflația cățărătoare", care se va menține și în cursul acestui an. Între 1960 și 1965, prețurile la bunurile de consum și la servicii au crescut în Italia cu 24%, în Olanda cu 20%, în Franța cu 19%, R.F.G. cu 16%, iar în Belgia cu 15%. R. Marjolin a avertizat că sporirea în continuare a prețurilor ar putea „compromite echilibrul general al Comunității, luată în ansamblul ei".

Curba ascendentă

După părerea unui ziarist canadian, în istoria omenirii curba limbuției ar crește în proporții geometrice. Pentru a documenta această părere, ziaristul canadian a citat trei exemple. Cele zece porunci biblice cuprind în total 300 de cuvinte. Declarația independenței americane numără 1 500 de cuvinte. Pentru o recentă reglementare a prețului cărbunilor în S.U.A. s-au folosit însă nu mai puțin de 26 811 cuvinte.

Cît poate costa un kilogram de pămînt

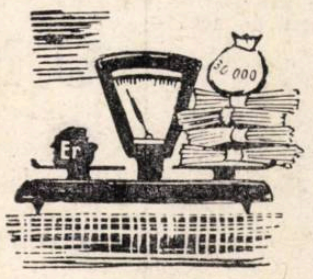

Industria modernă folosește din ce în ce mai mult pămînturile rare, datorită în primul rînd importantelor proprietăți cataiizatoare pe care acestea le au în rafinarea petrolului. Ele sînt foarte costisitoare, deoarece se urmărește la obținerea lor o puritate de 99,95%. Pentru prepararea citorva sute de kg de pămînturi rare este necesar să se trateze cam un milion de kg de materii prime. Aceasta face ca prețul unora dintre „pămînturile" despre care este vorba — de exemplu, erbiul, tuliul sau lutețiul — să atingă cifre impresionante : pînă la 30 000 de dolari kilogramul.

C. GRIGORE

EPILOGUL

De la o vreme asistăm la o reacție în lanț care marchează sfîrșitul „miracolelor" economice din lumea capitalistă. S-a vorbit vreme îndelungată de miracolul economic italian. Acum acest lucru aparține trecutului. S-a discutat în fel și chip despre miracolul economic vest-german. Nici el nu mai este consemnat la prezent. Dar poate cea mai mare cantitate de cerneală a fost consumată pentru miracolul economic japonez. Ani de-a rîndul, în lumea capitalistă, economia japoneză s-a caracterizat prin cel mai ridicat ritm de creștere a producției industriale. Aci rata profiturilor depășea pe cea din oricare altă țară capitalistă. Nu e mai puțin adevărat că aceasta era în directă legătură cu faptul că, în Japonia, nivelul de trai al maselor este mai scăzut decît în celelalte state capitaliste dezvoltate. Săptămîna trecută în Japonia s-a înregistrat ceea ce ar putea fi denumit epilogul la miracolul economic : guvernul a hotărît să abandoneze actualul plan economic național de cinci ani și să elaboreze în locul lui un nou program de dezvoltare.

Pentru a caracteriza situația economiei japoneze, specialiștii folosesc cel mai des termenul „depresiune prelungită". Încă la începutul anului trecut stagnarea a luat locul ritmului rapid de creștere a producției industriale. Tendința de scădere a acestui ritm a devenit tot mai evidentă ca urmare a reducerii cererii de mărfuri de consum pe piața internă. După unele calcule preliminate, indicele ritmului de creștere a industriei a scăzut la sfîrșitul anului trecut la o cincime față de 1964. Semnele de maladie deveniseră atît de evidente în economia Japoniei, încît vara trecută s-a procedat la o drastică remaniere ministerială care a afectat în primul rînd departamentele economice. Acest lucru a fost interpretat în sensul că se simțea nevoia de a aduce noi medici la căpătîiul economiei japoneze. Deși s-ar putea ca perioada cea mai grea din economie să fie depășită, indicii de relansare sînt foarte rari. Nu există nici un dubiu că stagnarea se va prelungi pînă în primăvara sau vara viitoare și aceasta cu toate că se menține un volum foarte înalt al exporturilor. De fapt, trăsătura specifică a situației poate fi sintetizată astfel : dificultățile economice sînt legate de criza de vînzări pe piața internă. În numeroase ramuri industriale folosirea capacităților de producție nu depășește la ora actuală procentul de 50—67 la sută.

În aceste condiții a survenit anunțul referitor la renunțarea la planul de cinci ani. După doi ani de aplicare, s-a văzut că acest plan își epuizase posibilitățile, chiar mai înainte de a se putea desfășura. După cum informează ziarul NEW YORK TIMES, planul s-a vădit ineficace în lupta cu dificultățile. În consecință, pînă în vară urmează să fie elaborat un nou program. Guvernul va renunța la politica echilibrului bugetar și în noul an fiscal care începe la 1 aprilie a hotărît să emită creanțe în valoare de 730 000 000 000 de yeni. Ca alt stimulent economic, se preconizează o reducere a impozitelor, dar se manifestă îndoieli asupra faptului că toate măsurile reunite vor putea preveni ascensiunea prețurilor. Creșterea numărului de falimente, a șomajului total și parțial a devenit de pe acum o expresie dramatică și de amploare a încordării din economie. Numeroși observatori opinează că dificultățile economice vor avea implicații pe plan politic. Mai mult chiar, ei relevă că adîncirea fenomenelor existente ar putea aduce modificări peisajului politic.

Coincidența face ca exact în aceeași zi în care la Tokio cabinetul japonez examina problema abandonării planului său economic, la Washington președintele Johnson să prezinte Congresului „Raportul economic" anual. Tocmai în momentul în care în celelalte state capitaliste dezvoltate nimeni nu mai alimentează discuțiile despre miracolul economic, președintele pentru a risipi îndoielile asupra politicii administrației a ținut să caracterizeze într-un fel deosebit situația Statelor Unite. Pentru aceasta, el s-a referit la... miracolul economic american. Dar după cum se exprima cotidianul LE MONDE, încă în iunie anul trecut, în legătură cu lumea capitalistă „nu există miracol economic care să nu aibă un sfîrșit... La exemplul ucenicilor vrăjitori din Tokio, e bine să se gîndească toți cei care, la Washington sau în altă parte, cred economia... la adăpost de orice criză".

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 6 (130)
VINERI
11 februarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 13.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

INVESTIȚIILE ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ

RITM ȘI EFICIENȚĂ

de ing. Răducanu CIOROIU
adjunct al ministrului Industriei chimice

PENTRU perioada 1966—1970 în industria chimică se prevede darea în funcțiune a peste 180 unități noi, și extinderi. Astfel, în 1970 producția globală a acestei ramuri va crește de 2,3 ori față de 1965. Dintre marile obiective ce urmează să se realizeze menționăm: două complexe industriale de 300 000 t/an uree și 300 000 t/an azotat de amoniu; o linie de 150 000 t/an olefine; o instalație de polietilenă de înaltă presiune de 48 000 t/an; două linii a 36 000 t/an fiecare de policlorură de vinil; dezvoltarea uzinei de aluminiu Slatina cu 25 000 t/an etc.

Toate aceste mari obiective vor trebui realizate la un înalt grad de eficiență economică. **„O preocupare centrală pentru organele noastre de partid și de stat — se subliniază în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. — va trebui să fie creșterea eficienței economice a investițiilor, a întregii activități din economie".**

Consultarea largă a specialiștilor, organizarea Consfătuirii pe țară a lucrătorilor din construcții care urmează să aibă loc pînă la sfîrșitul acestei luni, au ca scop dezbaterea și stabilirea celor mai bune căi și soluții pentru înfăptuirea cu eficiență maximă a tuturor investițiilor prevăzute în planul cincinal.

• Eforturi care se cer corelate

Practica a dovedit că amplasarea rațională, instalațiile moderne cu parametri superiori, proiectele predate din timp și cu soluții care să asigure execuția rapidă, precum și exploatarea economică a noilor obiective sînt elemente esențiale care asigură o eficiență ridicată investițiilor.

Lipsa principală care s-a constatat în anii precedenți și care a contribuit într-o mare măsură la întîrzierea intrării în funcțiune a unor importante obiective, a constituit-o pregătirea necorespunzătoare a investițiilor. Au fost numeroase cazuri cînd stabilirea amplasamentelor, elaborarea documentațiilor (studii tehnico-economice și proiectul de ansamblu) și, în special, avizările și aprobările acestora au durat foarte mult, ceea ce s-a răsfrînt negativ asupra întocmirii proiectelor cît și a execuției lucrărilor. S-au înregistrat cazuri cînd avizările și aprobările au durat mult mai mult decît elaborarea proiectelor. Așa au stat lucrurile la Uzina de cupru-Baia Mare unde elaborarea S.T.E. + P.A. a durat 8 luni, în timp ce avizările și aprobarea au necesitat 23 luni; la Uzina de alumină-Oradea (S.T.E. + P.A. s-au elaborat în 11 luni, iar avizările și aprobarea au durat 20 luni); la Combinatul de îngrășăminte azotoase-P. Neamț (S.T.E. + P.A. a necesitat 6 luni, iar avizările și aprobarea 16 luni) etc. Din cauza perioadelor lungi de avizare și aprobare, uneori datorite și întocmirii necorespunzătoare a documentațiilor de către institutele de proiectare (Institutul de proiectări pentru industria chimiei anorganice, Institutul de proiectări pentru industria chimică organică, Institutul de studii, experimentări și proiectare pentru industria celulozei hîrtiei, fibrelor artificiale și valorificarea stufului), care au necesitat o serie de completări, a rămas timp puțin pentru elaborarea proiectelor, fapt ce a dus la execuția unor obiective pe documentații fragmentate, fără să se cunoască lucrarea în ansamblu.

Toate acestea au generat lipsuri și gre-

(Continuare în pag. 4)

DIN SUMAR

• În pagina a 5-a :
SISTEME CIBERNETICE ÎN ECONOMIE

• În pagina a 7-a :
POPULAȚIA ROMÂNIEI ÎN INTERVALUL 1859–1966

• În paginile 8–9 :
CONSULTAȚIE : CALCULUL FONDULUI DE ACUMULARE ȘI AL FONDULUI DE CONSUM ÎN C.A.P.

• În pagina a 10-a :
SPIONAJUL INDUSTRIAL: O VARIANTĂ A „STRATEGIEI" BUSINESS-ULUI

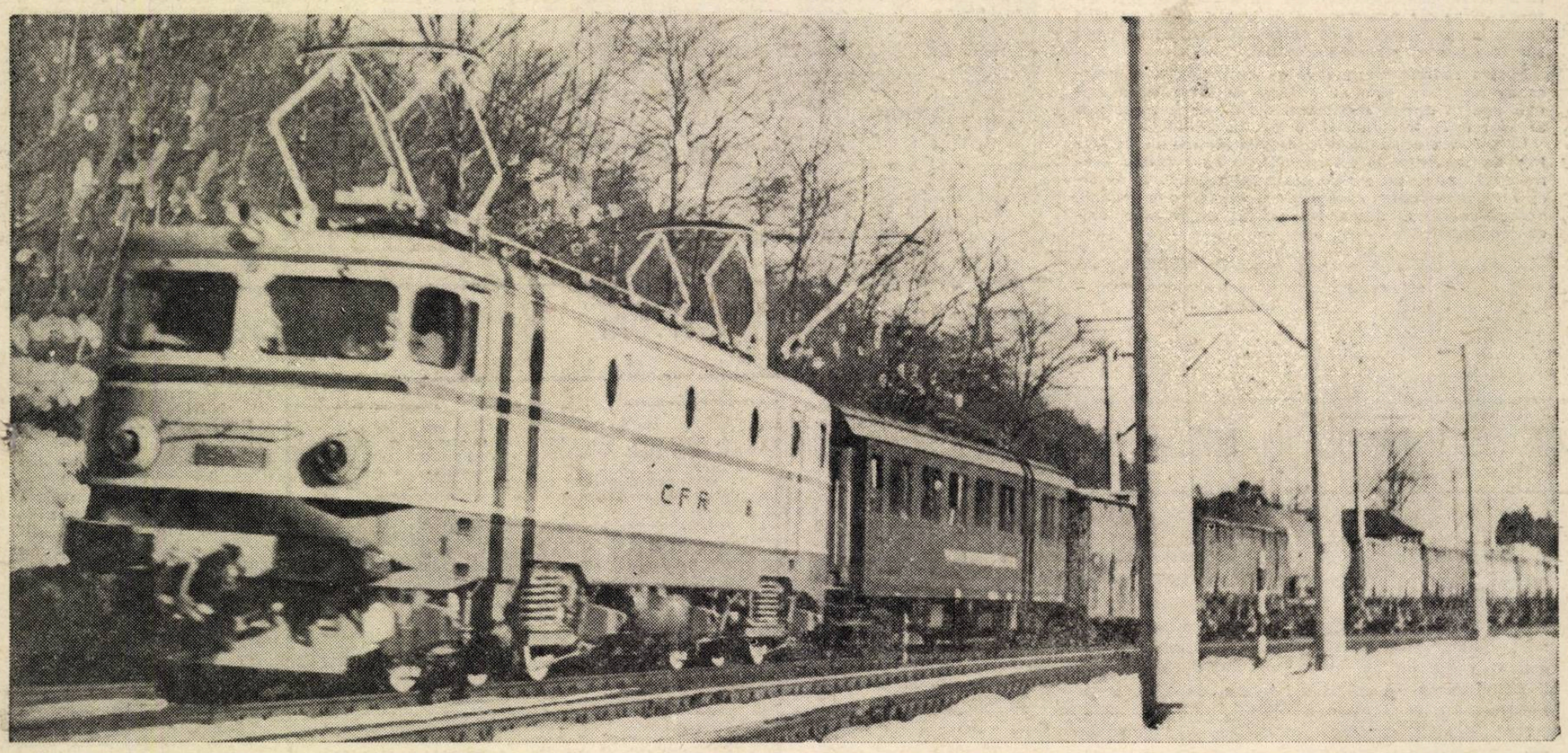

CU CAII PUTERE AI ELECTRICITĂȚII

VALEA Timișului a găzduit nu de mult un eveniment deosebit. Pe distanța Brașov — Predeal a avut loc remorcarea electrică a primului tren de marfă. S-a dat în funcțiune, pe distanța amintită, prima linie de cale ferată electrificată din țara noastră.

Locomotiva electrică de 7 000 C.P. — cu o instalație proprie de încălzire a vagoanelor, cu stație de radio ș.a. — a străbătut drumul de la Brașov pînă la Predeal, cea mai înaltă așezare urbană din țara noastră, în 26 de minute. Un timp superior celui realizat de locomotivele diesel electrice și cu aburi.

După primele rezultate obținute în exploatare, s-au tras primele concluzii: capacitatea de tracțiune a locomotivei electrice este de peste 3 ori mai mare decît a locomotivei Diesel electrice și de 5—5 ori, decît a locomotivei cu aburi — aflate în prezent în trafic.

Alte noutăți vin să completeze jurnalul electrificării căilor ferate: în acest an numărul de locomotive electrice va fi mărit; o altă porțiune (Predeal — Cimpina) va intra în funcțiune în trimestrul II; remorcarea majorității trenurilor de marfă pe distanța Brașov — Cimpina va fi făcută cu puternice locomotive electrice... Importante lucrări de modernizare, aduceri la gabaritul de electrificare a stațiilor și a lucrărilor de artă (poduri, tunele, viaducte etc.) ce se desfășoară în prezent, permit ca, pînă la sfîrșitul anului, locomotiva electrică să poată ajunge pînă la Ploiești-Triaj, electrificarea liniei Brașov — București urmînd a fi terminată în 1968.

În Oltenia vor fi întreprinse — încă din acest an — lucrări asemănătoare pe distanța Craiova — Filiași. Este vorba de prima din cele 5 etape ale unei lucrări de mari proporții: electrificarea liniei Craiova — Caransebeș — Cîlnic, ce se va termina în anii cincinalului.

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

INDICATORUL ÎNTREPRINDERILOR INDUSTRIALE

În activitatea noastră, mai ales la compartimentele de concepție, aprovizionare și desfacere, se resimte lipsa unor informații sigure, actuale și complete, referitoare la întreprinderile industriale din țară. Tocmai de aceea, propunem, prin „Viața economică", editarea unui *Indicator al întreprinderilor industriale*, în care să fie date: numele și adresa exactă a întreprinderii, numărul contului ei la bancă, precum și — în cîteva cuvinte — programul de fabricație. Întreprinderile ar urma să fie grupate pe ramuri industriale, iar un registru alfabetic să facă trimiterile necesare. Menționăm că în străinătate se editează cu regularitate asemenea indicatoare. Socotim că instituția care ar putea și ar trebui să alcătuiască neîntîrziat indicatorul propus este Camera de Comerț a Republicii Socialiste România.

E. MÎRZAN
inginer șef
ing. I. ROMÉE
șef serviciu
Uzinele „Electroputere"-Craiova

SĂ DISCUTĂM DESPRE STAGIATURĂ

MODUL în care să fie perfecționat stagiul inginerilor și economiștilor în întreprinderile industriale, cum să fie sporită eficiența acestei perioade, cui să fie încredințată îndrumarea stagiarilor — iată probleme care cred c-ar trebui discutate în „Viața economică". În întîmpinarea unei asemenea dezbateri, care ar interesa un mare număr de cadre, permiteți-mi să fac unele sugestii.

Mai întîi, propun ca în legătură cu stagiatura, forurile competente să consulte pe scară largă și cadrele cu experiență din întreprinderi. De asemenea, consider că este foarte necesară o strînsă colaborare între instituțiile de învățămînt superior, tehnic sau economic, și întreprinderi.

În mai mare măsură ar trebui solicitate cadrele cu experiență din producție, pentru formarea noilor specialiști, ridicînd problema aceasta la rangul de sarcină de serviciu.

Ar fi mai bine ca verificarea cunoștințelor stagiarului să se facă și pe parcurs, după trecerea prin diferite etape ale programului de stagiu, și nu ca pînă acum, la sfîrșit, pentru ca examenul final să nu ofere surprize pentru membrii comisiei.

Pentru cadrele tinere care au aptitudini spre munca de cercetare, deci de a lucra în laboratoare uzinale sau în cadrul serviciului C.T.C., ar fi poate util să se revadă termenul de 3 ani în producție.

În privința economiștilor, stagiul de un an în secțiile de producție la întreprinderile cu evidență centralizată, mi se pare prea mare (argument: în serviciile de planificare, contabilitate, organizarea muncii, aprovizionare și desfacere, există majoritatea evidenței primare).

ing. Ioan F. POPA
șef serviciu plan și organizarea muncii — Rafinăria-Ploiești

CURS DE MATEMATICĂ ÎN REVISTĂ

ÎN ultimii ani au apărut și-n țara noastră lucrări care-și propun să dezlege, pentru economiști, tainele matematicii. Epuizarea rapidă a celor cîteva titluri tipărite — cum sînt: „Bazele matematice ale programării liniare" (de Gh. Mihoc și H. Ionescu) sau „Programarea liniară" (a lui H. Ionescu, P. Mirescu și I. Nădejde) ș.a. — atestă necesitatea unor astfel de lucrări.

Dar unele din lucrările tipărite pornesc de la un nivel de cunoștințe matematice care depășesc pe cele însușite de majoritatea economiștilor absolvenți ai I.S.E. (abia în ultima vreme acordîndu-se, în facultate, o atenție sporită acestei discipline). Este motivul pentru care propun ca în coloanele revistei să-și găsească loc o rubrică permanentă cuprinzînd **un curs de matematică pentru economiști.** *La această rubrică, săptămînal sau bilunar — după posibilități, ar urma să fie prezentată cîte o lecție, însoțită și de o serie de probleme, pe care cursanții să le rezolve.*

Grigore GAVRILOVICI
economist, I.S.C.E. „Exportlemn"-București

VITRINA — CUM ȘI CU CE?

LA prima vedere, se pare că talentul, pregătirea, fantezia vitrinierului și decoratorului ajung pentru reușita celui mai însemnat mijloc de reclamă comercială. Apar, însă, greutăți de altă natură.

Este vorba, în primul rînd, de lipsa unor materiale de primă importanță, necesare decorării vitrinelor: hîrtie de cașerat (cea existentă se decolorează foarte ușor, chiar și la... umbră; furnizor, Fabrica din Lugoj); hîrtie metalizată, vitrou, împletituri, plexiglas; hîrtie gros-foto (se procură atît de greu, de parcă nu s-ar fabrica la Tîrnăveni); pensule de scris și unele nuanțe de vopsele tempera ș.a.

Mijloacele de etalare a mărfurilor sînt executate prin grija I. S. „Recom". Ponderea principală în confecționarea și realizarea unor utilaje pentru expunere și prezentare a mărfurilor rămîne în seama acestei întreprinderi specializate. Se observă, e drept, o îmbunătățire calitativă a unor produse în ultimul timp, însă... Majoritatea organizațiilor comerciale primesc cu întîrziere sau nu primesc utilajele asigurate „prin dotare". Utilajele nu întrunesc întotdeauna caracteristicele tehnice stabilite în Nomenclatorul de produse și prestații de servicii. De asemenea, diferă prețurile din nomenclator de cele stabilite în ordinele M.C.I. nr. 109, 342, 369. Manechinele feminine „Carmen" model 1, 2, 3 (înălțime 1,90 m), nu sînt făcute pe măsura tricotajelor și confecțiilor pentru femei. Manechinul copil model „Bebe" înalt de 1,60 m depășește media cu mult (...nici voinicul din poveste nu făcea asemenea progrese). Elementele mișcătoare, jocurile de lumini, în afară că sînt costisitoare, se și defectează foarte usor.

Mircea POIANĂ
merceolog principal, Direcția comercială a Sfatului popular al regiunii Banat

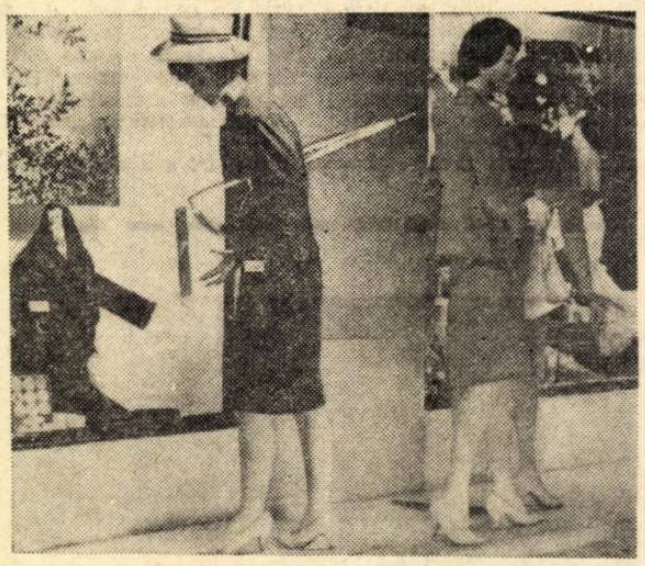

Invitație în magazin

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

● Elasticitate și operativitate

ÎN articolul cu titlul de mai sus („Viața economică" nr. 3), N. Ploeșteanu, director adjunct în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, arăta că întreprinderile din sectorul construcțiilor de mașini au unele greutăți datorită metodologiei actuale de planificare financiară, făcînd în același timp și unele propuneri de modificare a metodologiei. De acord cu articolul și propunerile din revista noastră, Direcția creditării industriei grele și a transporturilor din Banca Națională a Republicii Socialiste România ne răspunde:

Problemele ridicate în „Viața economică" sînt juste. Întreprinderile întîmpină greutăți datorită metodologiei de planificare financiară, care nu este pe deplin adecvată tuturor situațiilor ce se ivesc în cursul activității lor. La Banca Națională se caută soluții care să ducă la îmbunătățirea actualelor instrucțiuni. Așa, de exemplu, printre altele, s-a propus ca în cazul modificărilor de plan în cursul trimestrului, întreprinderile să poată modifica în mod corespunzător indicatorii planului financiar, iar organele bancare locale să poată corecta obligațiunile întreprinderilor față de buget, acordînd operativ eventuale credite de creșteri. Pe de altă parte, s-au preconizat unele simplificări la acordarea creditelor, propunerile fiind supuse aprobării forurilor superioare. Menționăm că sugestiile din „Viața economică" au fost preluate ca idei valoroase.

Aurel PETRESCU
director

● „Pe orbitele... studiului"

SCRISOAREA lui G. Popovici, contabil șef la I.C.M.A.-București, publicată sub titlul **Pe orbitele transportului** *(„Viața economică" nr. 1) a făcut obiectul unui amplu răspuns trimis de Direcția exploatării comerciale din Ministerul Căilor Ferate. Din răspunsul primit publicăm următoarele:*

Articolul **Pe orbitele transportului**, publicat în nr. 1/1966 din „Viața economică", menționează în mod just deficiențele din activitatea de expediții a magaziilor din gările „16 Februarie" și București-Basarab. Spațiile existente la magazia de mărfuri „16 Februarie" sînt într-adevăr insuficiente pentru volumul sporit de mărfuri, ceea ce îngreunează desfășurarea normală a lucrului. Pentru dezvoltarea la nivelul traficului de coletărie, în continuă creștere, se află în curs de elaborare studiul tehnico-economic privind „organizarea traficului de coletărie în orașul București", după aprobarea căruia se va trece la întocmirea proiectului de execuție. În documentațiile ce se elaborează, este prevăzută și introducerea mecanizării operațiilor de încărcare-descărcare, care va influența pozitiv circulația mărfurilor, utilizarea rațională a mijloacelor de transport și a forței de muncă.

Pînă la aplicarea soluțiilor ce vor rezulta din studiul tehnico-economic și proiectare, vom lua unele măsuri organizatorice care să amelioreze situația semnalată în „Viața economică".

Pavel TĂUNE
director

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

TRAIAN CRIȘAN, U.R.C.M.-Cluj — Activitatea desfășurată de dv. poate fi luată în calculul vechimii în funcții tehnice necesară pentru încadrarea într-o funcție de tehnician, dacă dovediți că ați fost scos din producție de pe o funcție de tehnician. Perioada în care ați fost trimis la cursurile de zi ale unei școli superioare, se ia în calculul vechimii în muncă, dar nu se consideră, însă, ca stagiu în funcție tehnică.

PETRE DANCIU, Cluj — Cum v-am precizat într-un răspuns personal anterior, tema propusă de dv. ne interesează. Din păcate, articolul despre care ne vorbiți nu ne-a parvenit; așa că-l așteptăm.

MIHAI PETRI, Arad — Ne pare rău, dar din ultima dv. scrisoare nu desprindem exact ce vă preocupă. În tot cazul, vă recomandăm să vă adresați organelor locale, în măsură să vă rezolve situația.

A. KLEIN, V. MĂRGINEANU, I. LUPEA, C. COCIȘ, mineri în Valea Jiului, s-au adresat redacției cu rugămintea de a primi lămuriri în legătură cu data de la care au dreptul să primească sporul la salariu muncitorii care lucrează în condiții deosebite de muncă.

Potrivit dispozițiunilor normative în vigoare, depistarea și măsurarea factorilor care determină condițiile deosebite de muncă se face în mod exclusiv de către organele locale de specialitate ale Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, care eliberează în acest sens buletine de analiză sau de determinare a factorilor existenți, făcînd și recomandările necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Completarea regulamentelor de acordare a sporurilor la salariu cu precizarea unor noi locuri de muncă, se aprobă de ministere, celelalte organe centrale și de comitete executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța, cu avizul prealabil al Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii și al Consiliului Central al Sindicatelor, pe baza buletinelor de analiză și determinare eliberate de organele menționate mai înainte.

Reglementarea în vigoare condiționează în mod expres recunoașterea dreptului la sporul la salariul tarifar de constatare îndubitabilă — pe baza măsurătorilor obiective — a existenței factorilor care creează condițiile deosebite de muncă, constatare care, așa cum s-a arătat mai sus, se poate face numai de organele locale de specialitate ale Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale.

Ținînd seama de această reglementare, Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, de acord cu Consiliul Central al Sindicatelor, a precizat că plata sporului la salariu se face, în toate cazurile, după aprobarea de către organele competente a completării regulamentului de acordare a acestui drept, însă în mod retroactiv, de la data înscrisă pe buletinele de analiză și determinare, din care rezultă existența factorilor care creează condițiile deosebite de muncă.

ILIE STOIENESCU, București — Angajatul care cere încetarea raportului de muncă și se reîncadrează ulterior într-o altă unitate, se consideră nou angajat, indiferent de durata întreruperii survenite în muncă. Întrucît dispozițiile normative în vigoare condiționează recunoașterea dreptului la alocația de stat pentru copii în sensul ca angajații îndreptățiți să aibă o vechime neîntreruptă în muncă de cel puțin trei luni, nu puteți beneficia de alocație în acest timp. În această perioadă, însă, soția dv. care, așa cum arătați, este salariată, urmează să beneficieze de acest drept. În acest scop, ea trebuie să se adreseze unității unde lucrează, prezentînd o adeverință din partea întreprinderii unde sînteți încadrat dv., din care să rezulte că n-aveți drept la alocați timp de trei luni. După trecerea acestei perioade, veți redeveni beneficiar al alocației.

PAGINI DE ISTORIE

EPOPEEA GRIVIȚEI

IANUARIE-FEBRUARIE 1933

Se împlinesc 33 de ani de la luptele eroice ale muncitorilor ceferiști din februarie 1933, care s-au ridicat cu hotărîre împotriva exploatării crîncene a clasei muncitoare și maselor largi de oameni ai muncii, împotriva înfeudării țării puterilor imperialiste, pentru libertate, independență națională și un trai mai bun.

Bătăliile proletare de la începutul anului 1933 s-au desfășurat pe fondul situației economice, sociale și politice a țării din anii crizei economice dintre 1929—1933, care a zguduit întreaga lume capitalistă. În România, urmările crizei s-au răsfrînt adînc asupra tuturor sectoarelor vieții economice. În mai toate ramurile industriale producția a scăzut permanent în această perioadă. Uzine metalurgice și-au stins furnalele; producția minelor de cărbune s-a redus la jumătate; producția industriei bunurilor de larg consum a scăzut și ea cu peste 40%. În agricultură, suprafețele însămînțate s-au redus mult. A izbucnit totodată o puternică criză în sistemul de credit, soldată cu prăbușirea a o serie de bănci.

Căutînd ieșire din dezastrul economic, guvernele burghezo-moșierești au contractat în străinătate o serie de împrumuturi în condiții înrobitoare, au acceptat așa-zisul „plan de asanare" de la Geneva, faimoasele „curbe de sacrificiu" care loveau cu cruzime în populația muncitoare prin reducerea sau suspendarea plății salariilor muncitorilor și funcționarilor și concedierea unui mare număr dintre aceștia. De asemenea, au acceptat controlul direct al acestor trusturi asupra gestiunii financiare a marilor instituții de stat, ca Banca Națională și C.F.R.

În felul acesta, cercurile guvernante românești din acel timp consimțiseră la un plan de lungă durată de subordonare față a intereselor țării monopolurilor apusene.

În cîrdășie cu imperialiștii străini, burghezia și moșierimea română au dezlănțuit un puternic atac asupra nivelului de trai al maselor muncitoare de la orașe și sate, urmărind ieșirea din criză pe seama acestora. Potrivit datelor oficiale, salariile nominale ale muncitorilor au scăzut între 1929—1933 cu peste 30%. Reducerea salariilor era însoțită de prelungirea zilei de muncă, de creșterea impozitelor directe și indirecte, de intensificarea exploatării și asupririi oamenilor muncii. Mase mari de muncitori au fost aruncate în acești ani în brațele șomajului. Șomerilor totali li se adăugau mulți șomeri parțiali, care în multe întreprinderi lucrau doar 2—3 zile pe săptămînă.

Urmările crizei au fost greu resimțite și de țărănimea muncitoare, precum și de o serie de alte pături și categorii sociale — meseriași, funcționari, intelectuali, pensionari etc.

Ofensiva economică împotriva nivelului de trai al poporului muncitor se împletea, pe plan politic, cu restrîngerea libertăților și drepturilor democratice și încurajarea de către cele mai reacționare cercuri burghezo-moșierești a organizațiilor teroriste fasciste.

● Detașament principal al clasei muncitoare—ceferiștii

VALUL luptelor revoluționare care a cuprins România în anii marii crize economice a crescut neîncetat.

Concentrîndu-și atenția spre principalele detașamente ale clasei muncitoare, partidul comunist a desfășurat o tot mai intensă activitate în rîndurile muncitorimii ceferiste, care era deosebit de greu lovită de criză și de măsurile luate de guvernanți și avea bogate tradiții de lupte revoluționare.

Acțiunile muncitorilor ceferiști, ca de exemplu, demonstrațiile din ianuarie 1931 și februarie 1932, în cursul cărora au avut ciocniri sîngeroase cu forțele represive, numeroase alte acțiuni ale proletariatului și diferitelor categorii de oameni ai muncii, care se desfășurau cu o intensitate mereu crescîndă în întreaga țară, au culminat cu mărețele lupte de la Atelierele C.F.R. Griviția din februarie 1933.

Aceste lupte au fost precedate de o muncă perseverentă a partidului comunist în vederea realizării unității de acțiune a muncitorimii ceferiste. Lozinca frontului unic de jos a prins viață și s-a transformat într-o realitate în focul luptelor ceferiștilor, cînd în arena luptei revoluționare au pășit detașamente de bază ale proletariatului, s-au ridicat cadre, ieșite din rîndurile clasei muncitoare, care au adus un suflu nou și metode noi în activitatea organizațiilor partidului. Conferința pe țară a ceferiștilor, care a avut loc în martie 1932 la București, a ales un Comitet Central de acțiune, alcătuit din reprezentanți ai muncitorilor din toate centrele importante feroviare, secretar al Comitetului fiind desemnat Gheorghe Gheorghiu-Dej. Crearea Comitetului Central de acțiune și adoptarea programului de revendicări economice și politice ale muncitorimii feroviare din întreaga țară au marcat ridicarea, pe o treaptă mai înaltă, a mișcării ceferiștilor.

Tovarăși muncitori ceferiști!

Avînd în vedere noile intențiuni de o nouă scădere de salarii și proiectul de statut care are drept scop militarizarea personalului C. F. R. și scoaterea în afară de legile existente.

Avînd în vedere că în prezent suntem văduviți de orice organizație în care să ne strîngem rîndurile indiferent de culoare politică pentru o luptă bazată pe un front unic al tuturor forțelor muncitorești pentru a apăra interesele economice muncitorimei ceferiste sîntem convocați la o

MARE INTRUNIRE

Duminică 19 Iunie 1932 ora 9 dim.

în Localul Ateneului Popular „NICOLINA"

unde vom lua atitudine asupra măsurilor de luptă împotriva acelor pomeni de mai sus.

La această întrunire vor sosi delegați din partea Comitetului Central de acțiune din București cît și din partea Comitetului Regional din Galați, aleși de Conferința din 31 Mai a. c.

Vor mai sosi delegați și din alte centre ceferiste.

COMITETUL DE ACȚIUNE (ss)

● Griviția—redută a muncitorimii bucureștene

ANUL 1933 a început sub semnul accentuării ofensivei claselor exploatatoare asupra nivelului de viață al maselor populare. A fost decretată o nouă „curbă de sacrificiu", prin care se reduceau cu 10—12,50% salariile și pensiile funcționarilor publici. Efervescența revoluționară creștea în întreaga țară.

Grevele demonstrative de la Atelierele C.F.R.-Griviția, din 28 și 31 ianuarie 1933, au constituit o verificare a forțelor proletariatului ceferist. Pentru a-și cuceri revendicările, cei circa 8 000 de muncitori de la Griviția au declarat în zorii zilei de 2 februarie 1933 greva cu ocuparea întreprinderii — formă înaltă de luptă a clasei muncitoare. A fost ales comitetul de grevă, alcătuit din 350 de muncitori de cele mai diferite apartenențe politice și fără de partid. Au fost totodată constituite gărzi de autoapărare și pichete de greve. Forma de luptă aplicată la Griviția a fost folosită și în grevele organizate în mod coordonat, ca parte a unei acțiuni pe țară, la Atelierele C.F.R. de la Nicolina-Iași, de la Galați, Pașcani etc.

În fața uneia din cele mai puternice manifestări de unitate, solidaritate și hotărîre de luptă revoluționară, guvernul s-a văzut silit să înceapă tratative cu reprezentanții ceferiștilor, care au obținut majorarea salariilor cu 15—20%, sistarea concedierilor, recunoașterea comitetului de întreprindere ca organ permanent de reprezentare a muncitorilor etc.

Profitînd de răgazul obținut, guvernul Vaida, cu asentimentul întregii reacțiuni, a trecut în zilele următoare la măsuri teroriste ca: decretarea stării de asediu, interzicerea Comitetului Central de acțiune al ceferiștilor și a tuturor organizațiilor revoluționare și democratice, suspendarea ziarelor muncitorești și arestarea conducătorilor maselor.

Împotriva politicii de teroare sălbatică a claselor dominante s-a ridicat cu vigoare clasa muncitoare, în frunte cu partidul ei comunist. În zilele de 4—6 februarie, muncitorii de la „Griviția" au trecut la alegerea Comitetului de fabrică; a fost ales totodată Comitetul Executiv al Comitetului de fabrică, avînd ca secretar pe tovarășul Chivu Stoica.

La 13 februarie au declarat grevă, cu ocuparea atelierelor, ceferiștii din Cluj. Importante acțiuni au întreprins și ceferiștii din Iași, Oradea, Timișoara și din alte centre.

În dimineața zilei de 15 februarie au intrat din nou în luptă muncitorii de la Atelierele C.F.R.-„Griviția". Acționînd în front unic și dînd o înaltă pildă de curaj și eroism proletar, întreaga muncitorime de la Griviția se afla acum în luptă deschisă împotriva reacțiunii, cerînd, pe lîngă satisfacerea revendicărilor economice neîndeplinite, imediata eliberare a conducătorilor arestați, încetarea stării de asediu, existența liberă a organizațiilor muncitorești. Astfel, greva cu ocuparea atelierelor de la Griviția s-a transformat într-o fățișă și împunătoare luptă politică, îndreptată împotriva exploatării capitalisto-moșierești și a aservirii țării monopoliștilor străini, pentru pîine, libertate, democrație și o viață mai bună.

Clasele stăpînitoare, în cap cu regele, au fost cuprinse de spaimă. Trupe au fost îndreptate în grabă spre Griviția. Ceferiștii au rămas însă fermi pe poziții. Valuri de muncitori din alte întreprinderi, precum și oameni aparținînd celor mai diferite pături și categorii sociale, au venit în sprijinul bravilor ceferiști. Peste 12 000 de oameni au înconjurat atelierele, solidarizîndu-se cu greviștii.

Sirena atelierelor răsuna ca o chemare înflăcărată la luptă. „Vibrațiile glasului său de metal — scria ziarul „Scînteia", avîntate deasupra capetelor împresurătorilor, năvăliră în cartierul Grand, în fabricile din acest cartier, în locuințele muncitorilor, răscoliră toată populația muncitorească din împrejurimile atelierelor. Muncitorii înțeleseseră semnalul de alarmă, înțeleseseră chemarea de luptă a ceferiștilor".

În zorii zilei de 16 februarie, la refuzul hotărît al muncitorilor de a părăsi atelierele, autoritățile au ordonat deschiderea focului; mulți muncitori au fost uciși sau răniți, iar peste 2 000 au fost arestați. Încadrați de unitățile de jandarmi, ceferiștii strigau: „Nu ne e frică de moarte!", „Jos guvernul asasin Vaida!", „Cinste și glorie eroilor căzuți în luptă!"

Procesul intentat conducătorilor luptelor revoluționare din ianuarie—februarie 1933 — Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Ilie Pintilie, Gheorghe Vasilichi, Dumitru Petrescu, C. Doncea și alții — a fost transformat într-o tribună de demascare a regimului burghezo-moșieresc, de propagare a politicii partidului comunist, ca apărător al intereselor și năzuințelor clasei muncitoare și întregului popor.

Eroicele și glorioasele lupte proletare din februarie 1933 au avut urmări adînci asupra desfășurării ulterioare a evenimentelor. Ca o consecință imediată a acestora, o parte din revendicările muncitorești au fost cîștigate. „Curbele de sacrificiu" au fost sistate, experții și controlorii străini au fost retrași, iar guvernul asasin Vaida, purtînd oprobriul opiniei publice, a trebuit să plece în noiembrie 1933 de la cîrma țării. **Clasa muncitoare s-a afirmat cu tărie ca stegar al luptei pentru apărarea intereselor vitale ale celor ce muncesc, pentru independența și suveranitatea patriei. Ea a făcut dovada forței și capacității sale revoluționare, a patriotismului ei fierbinte.**

EVENIMENTELE revoluționare din 1933 au avut nu numai o profundă semnificație de ordin național, ci și o deosebită semnificație pe plan internațional.

Reprezentînd prima mare ridicare a proletariatului împotriva fascismului pe plan internațional, după instaurarea la putere a hitlerismului în Germania, luptele muncitorești din februarie 1933 au dus la creșterea prestigiului internațional al clasei noastre muncitoare.

Arătîndu-se că muncitorii feroviari români „dau un frumos exemplu", într-un apel al Comitetului internațional al muncitorilor feroviari se spunea mai departe: **„În această perioadă, lupta eroică a muncitorilor feroviari români este un semnal. Pentru muncitorii feroviari din toate țările, ea este dovada că forța clasei muncitoare este imensă și de neînvins atunci cînd este unită, avînd la bază frontul unic revoluționar".**

Mișcarea muncitorească și democratică internațională și-a manifestat activ solidaritatea cu luptele muncitorimii române. Cei 3 500 de delegați la congresul mondial antifascist, din iunie 1933 de la Paris, au ovaționat pe reprezentanții mișcării muncitorești și antifasciste din România. Ca o cinstire a luptelor din februarie 1933, congresul a hotărît ca un lucrător de la căile ferate române să fie delegat la Comitetul mondial de luptă împotriva fascismului și războiului.

Evenimentele memorabile din februarie 1933 au constituit o prevestire și un preludiu al marilor lupte revoluționare și patriotice care au urmat în țara noastră și care au adus clasei muncitoare și poporului român cuceriri istorice măreți — insurecția armată antifascistă din August 1944 și eliberarea patriei din jugul fascist, instaurarea și consolidarea puterii democrat-populare și victoria definitivă a socialismului pe meleagurile României.

Amintirea vie a luptelor și jertfelor clasei noastre muncitoare, care în 1933 a încrustat cu litere de aur o pagină de glorie în istoria mișcării muncitorești și a patriei, însuflețește azi poporul nostru în munca avîntată, creatoare, desfășurată sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru dezvoltarea și înflorirea continuă, multilaterală, a României Socialiste.

conf. univ. Gh. MATEI

ACORDURI

● **La 4 februarie a fost semnat la București Protocolul pentru aplicarea pe anul 1966 a Acordului de colaborare tehnico-științifică între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Italiene.**

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **În cadrul vînzării de licențe pentru brevete românești de invenție, Întreprinderea „Industrialexport" a încheiat, de curînd contracte cu firma belgiană „Laboratoire du Gerovital H3" și firma din Turcia „Bilim Tibbi Mustakzarat Laboratuari Ltd." pentru cedarea mărcii de fabrică și a know-howului (tehnologiei) de fabricație a Gerovitalului.**

● **„Metalimport" a semnat cu firma „Lebanon Steel Mill Company" din Liban un contract pentru exportul a 31 000 de tone de țagle de relaminare, 2 000 de tone de oțel cornier și 3 000 de tone de oțel-beton, iar cu diverse firme din Iran — contracte pentru livrarea a 2 860 de tone de oțel-beton, profile grele și mijlocii.**

● **Noi contracte încheiate de „Exportlemn" prevăd exportul a 15 600 mc de cherestea de fag în Anglia și Finlanda, 1 000 mc de cherestea de stejar în Finlanda, 4 010 tone de mangal de retortă în Austria și R. F. Germană, 605 tone de plăci fibrolemnoase dure în Kuweit și S.U.A., 11 400 mp de plăci aglomerate în Irak și Islanda, 474 mp de uși furniruite în Italia, mobilă diversă în Libia.**

● **În luna ianuarie Întreprinderea „Agroexport" a livrat la export în cadrul contractelor existente 1 650 de tone de deșeuri de trior și 450 de tone de spărturi de coreandru în Anglia, 105 tone semințe de chimion, 37 de tone de semințe de muștar negru și 10 tone de herba majoranae în Olanda, 120 de tone de rădăcini de cicoare în Elveția, 10 tone de semințe de cînepă în Grecia, circa 3 tone de diverse plante medicinale în S.U.A.**

● **„Cartimex" a perfectat contracte pentru livrări de accesorii metalice pentru marochinărie în Austria, de ambarcațiuni sportive în Olanda, de jucării din lemn, metal și metal litografiat în Italia și Olanda.**

● **În perioada 21—28 ianuarie prin Întreprinderea „Romtrans" s-au livrat la export, din portul Constanța, 5 488 de tone de țagle în Italia și Liban, 17 550 de tone de ciment în Arabia Saudită, Dahomey, Libia, Togo etc.**

Din import au sosit în aceeași perioadă 1 270 de tone de caolină din Grecia, 1 000 de tone de cauciuc natural din Singapore, 980 de tone de bușteni exotici din Franța, 1 360 de tone de citrice din Izrael și Liban, 210 tone de arahide din R. D. Vietnam, 180 de tone de rafie din Republica Malgașă, 300 de tone de bumbac din Siria etc.

RITM ȘI EFICIENȚĂ

(Urmare din pag. 1)

șeli (lucrări suplimentare, suprapuneri de activități, execuții greșite etc.), contractări și livrări cu întîrziere a utilajelor tehnologice. Consecințele ? Intrarea cu întîrziere în producție a unor obiective industriale, (Fabrica „Melana"-Săvinești dată în funcțiune numai parțial, are o întîrziere de circa 15 luni, Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tg. Mureș va intra în funcțiune cu o întîrziere de circa 5 luni, Combinatul de celuloză și hîrtie-Dej cu circa 6 luni) provoacă pagube importante economiei naționale, care se ridică uneori pînă la circa 30% din valoarea investiției.

Înlăturarea lipsurilor semnalate impune măsuri în mai multe direcții. SOCOTIM UTIL, în prim plan, SĂ PROPUNEM CREAREA UNUI ORGAN CENTRAL UNIC DE AVIZARE. Rolul acestuia va trebui să se concretizeze în rezolvarea operativă a tuturor punctelor de vedere contradictorii ale diverselor părți, în eliminarea așteptărilor de la un aviz la altul, în examinarea unitară a documentațiilor prezentate. Organul unic de avizare va putea să asigure pe parcursul elaborării documentațiilor contacte valoroase între proiectanți, titularii de investiții și executanți.

Pentru pregătirea corespunzătoare a investițiilor propunem, de asemenea, ca **profilele unităților industriale să fie cunoscute pe o perioadă mai îndelungată, să se studieze cu mare atenție amplasamentele care, pe lîngă criteriile eficienței economice, trebuie să țină seamă și de necesitatea dezvoltării social-culturale a anumitor regiuni ale țării.**

Totodată considerăm că va trebui **să se acorde o mai mare atenție alegerii și contractării unor instalații moderne cu parametri superiori** (produse de înaltă calitate, capacitate mare, productivitate ridicată, consumuri specifice reduse, preț de cost scăzut etc.) și ale căror rezultate sînt **verificate pe piața mondială.**

● Factorul timp și soluția modernă în proiectare

RESURSE foarte mari pentru reducerea costului investițiilor pot fi valorificate de institutele noastre de proiectare (IPROCHIM, IPRAN, IPCFS). În anii precedenți, la majoritatea unităților industriale din chimie n-a fost creat un decalaj corespunzător între proiectare și execuție. De asemenea, nu s-a reușit să se aplice, în măsură satisfăcătoare — atît de proiectanți cît și de constructori — procedeele de lucru cele mai eficiente, care să asigure o durată minimă de execuție. În chimie a predominat metoda execuției halelor de beton armat monolit, procentul de prefabricate fiind în 1965 de numai 15%.

Pentru eliminarea lipsurilor enumerate, institutele noastre de proiectare vor trebui să aibă în vedere îmbunătățirea unor aspecte din activitatea lor care să asigure :

— elaborarea și predarea documentațiilor să se facă pe baza unui grafic științific întocmit prin metoda drumului critic, metodă care s-a verificat a fi foarte eficientă ;

— predarea în timp util a documentației de execuție către constructor (în cursul șesenalului documentațiile de execuție au fost asigurate la începutul fiecărui an în proporție de circa 50—60%, restul fiind eșalonate pînă în trimestrul IV. Aceasta a cauzat întreruperi în procesul de execuție a unor obiective ca de pildă, Melana și Relon II — Săvinești, și Combinatul de celuloză și hîrtie — Brăila etc.) și în consecință cheltuieli suplimentare).

Va trebui să se extindă sistemul de a se amplasa cît mai multe instalații în aer liber. Acest sistem s-a aplicat cu mult succes în chimie în ultimii ani și astfel ponderea de construcții-montaj în valoarea totală a investițiilor a ajuns la fabricile de acid sulfuric de la 45% la 27%, la amoniac de la 32% la 19% și la azotatul de amoniu de la 57% la 21%. Paralel, este necesar să crească gradul de folosire a prefabricatelor din beton armat și metalice și să se introducă pe scară mai largă proiectele tip și directive.

În cursul șesenalului au fost întîmpinate greutăți în întocmirea formalităților pentru aprobarea exproprierilor și scoaterea din circuitul agricol a terenurilor. Pentru eliminarea acestor greutăți propunem :

a) **Consiliul Superior al Agriculturii, odată cu transmiterea folosinței terenurilor (proprietate de stat), să dea și avizul pentru scoaterea din circuitul agricol (se scurtează timpul cu circa 1—2 luni) ;**

b) **Comitetele executive ale sfaturilor populare regionale să aibă dreptul de a aproba scoaterea din circuitul agricol a unor suprafețe de pînă la circa 5 ha. ;**

c) **să se fixeze durata de avizare a formalităților de expropriere la toate organele.**

● Șantierul în coordonatele sale esențiale: organizarea și metodele de lucru

ÎNTREPRINDERILOR de construcții-montaje le revine un rol deosebit de important în creșterea eficienței economice a obiectivelor industriale, în special prin scurtarea duratei și executarea lucrărilor de calitate. Pentru a ilustra importanța scurtării duratei de execuție, menționăm că **la Combinatul de îngrășăminte chimice-Tr.Măgurele, prin scurtarea duratei de execuție cu 90 zile a liniei de 200 000 tone, s-a obținut o producție suplimentară la fabrica de acid sulfuric de 46 335 000 lei.**

Execuția neritmică a lucrărilor în perioada șesenalului — în trimestrul I s-au înregistrat procente între 18—20%, iar în trimestrul IV s-a ajuns pînă la 30%, a dus continuu la restrîngerea activității în primul trimestru și la o execuție neuniformă, fapt ce s-a răsfrînt negativ, sub toate aspectele, în activitatea șantierelor. Cauza principală care a determinat acest lucru o constituie pregătirea insuficientă a investițiilor de către beneficiari, predarea cu întîrziere a documentațiilor tehnice, precum și organizarea defectuoasă a execuției la unele puncte de lucru. Acest fenomen persistă și în acest an. În trimestrul I 1966, de pildă, volumul de construcții-montaj s-a redus la numai 59% față de realizările trimestrului IV din anul 1965. Aceasta a necesitat reducerea efectivelor cu 13 000 muncitori. Ținînd seama că în perioadele de vîrf (trimestrele III și IV) sarcinile de execuție cresc, vor apărea o serie de greutăți organizatorice.

Nerealizarea la termen a unor obiective (Fabrica de rețele de supercord-Brăila, Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tg. Mureș, Uzina de sodă-Govora), a fost determinată și de lipsurile existente pe unele șantiere. Nu s-a acordat întotdeauna atenție organizării eșalonate a lucrărilor, nu s-au folosit rațional utilajele și forța de muncă. A existat și tendința de a se urmări cantitatea în dauna lucrului de bună calitate.

Pentru îmbunătățirea activității de construcții-montaje, în situația în care se vor pregăti corespunzător investițiile și vor fi asigurate documentațiile tehnice și utilajele în timp util, ar fi indicat ca :

— directorii marilor unități industriale să efectueze o coordonare a întregii activități, astfel încît să asigure în timp util documentațiile, utilajele tehnologice, obținerea avizelor și aprobărilor și totodată să urmărească în ansamblu desfășurarea execuției. Toată această muncă de coordonare să fie dusă pe baza unui grafic științific întocmit, care să țină seama de metodele moderne de planificare și control ;

— șefii șantierelor (sau directorii) de construcții să-și desfășoare munca de antreprenor general, prin coordonarea corespunzătoare și cu fermitate a activității de execuție (construcții, montaj, instalații, lucrări speciale).

În scopul grăbirii ritmului de lucru este nevoie să crească dotarea întreprinderilor de execuție cu utilaje moderne de construcții. **Realizarea acestei cerințe presupune necesitatea extinderii gamei utilajelor de construcții, pe baza unui program ce urmează să fie întocmit de comun acord între Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și organizațiile de construcții.**

În ultimii ani, la obiectivele industriale ale chimiei au fost aplicate o serie de metode cu o înaltă eficiență economică. În 1966 și în următorii ani ai cincinalului, se va extinde, de pildă, prefabricarea și preasamblarea rezervoarelor metalice și gazometrelor (între 500—10 000 mc), care aduc economii de circa 8—9% și contribuie la scurtarea duratei de execuție cu 30—40%. De asemenea, se va extinde executarea ansamblelor de conducte spațiale prefabricate, care asigură economii de 4—5% și reduc durata de montaj a conductelor cu circa 30%.

În acțiunea de sporire a eficienței economice a investițiilor, un rol foarte important revine activității de cercetare științifică. În prezent, este necesar să fie urgentată experimentarea unor procedee și tehnologii noi și, în special, a unor materiale noi, cu calități superioare și la prețuri corespunzătoare. Vor trebui experimentate și introduse noi tipuri de aparate de încălzire, filtre de aer, agregate de condiționare, materiale anticorozive, refractare, aditivi, chituri elastice pentru etanșarea rosturilor etc.

Institutele de cercetare au datoria să elaboreze un program de cooperare cu unitățile de execuție și instituțiile de proiectare cu teme concrete și actuale, rezultate din sarcinile planului cincinal.

Ținînd seama de experiența acumulată și de capacitatea lucrătorilor din construcții considerăm că în perioada 1966—1970 vom reuși să realizăm marile unități industriale ale chimiei la un grad de eficiență corespunzător sarcinilor trasate de partid.

CURIER

Obiective industriale...

● **În ultima săptămînă au început să producă (cu zece-treizeci de zile înainte de termen) următoarele unități industriale :**

— TREI ABATAJE NOI la mina Vulcan.
Producție zilnică — 300 tone de cărbune ; Noua instalație de fabricare a geamului securizat emailat (La Fabrica de geamuri din Mediaș). O FABRICĂ DE PÎINE (14 tone în 24 de ore) la Drăgășani.

● **La secția chimică — Combinatul chimic-Tîrnăveni — s-au terminat probele tehnologice la instalația de concasare și sortare a sulfatului de aluminiu.**

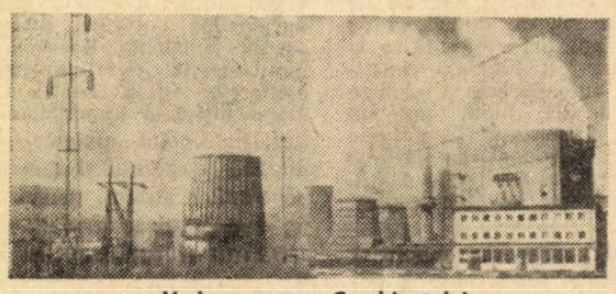

Vedere asupra Combinatului

● **SE EXTINDE TERMOCENTRALA DIN BORZEȘTI. Prin montarea a încă două grupuri de cîte 200 000 Kw fiecare, puterea centralei va ajunge la 625 000 Kw.**

● **La Combinatul de celuloză și hîrtie de la Brăila a intrat în funcțiune centrala de apă supraîncălzită. Capacitatea 20 gigocalorii.**

● **La Termocentrala electrică „Steaua roșie" din Fîntînele, agregatele puse în funcțiune în toamna anului precedent au depășit în ianuarie parametrii proiectați cu 3 milioane kilowați oră.** ● **Fabrica de faianță din complexul de la Sighișoara, proiectată pentru o producție anuală de 3 500 tone, a realizat în ianuarie un indice de producție echivalent cu 5 500 de tone anual.**

...și produse noi

● **Sticlarii de la Fabrica de geamuri din Tîrnăveni fabrică un nou sortiment — „Nevada" — PENTRU PLACAREA PEREȚILOR DESPĂRȚITORI a noilor construcții de locuințe.**

● **Specialiștii Întreprinderii de mecanizare și transporturi din Brașov au realizat un nou vehicul pentru transporturi forestiere numit AUTOTREN.**

● **„TESĂTURI" NEȚESUTE (prin presare) va produce în acest an Întreprinderea „Munca textilă" din București.**

● **Uzina mecanică din Turnu Severin a produs primele 10 vagoane PE PATRU OSII, cu o capacitate de 50 de tone fiecare.**

● **În luna ianuarie la IPROFIL „23 August" din Tîrgu Mureș 7 NOI TIPURI DE MOBILĂ în producție de serie.**

● **NOI TIPURI DE ÎNTRERUPĂTOARE (aparate electrice de protecție a circuitelor care deconectează automat legătura atunci cînd în centrală tensiunea depășește puterea instalată) au intrat în producție la „Electroputere"-Craiova.**

● **Pentru automobiliști : POMPA PNEUMATICĂ acționată cu piciorul (realizată de întreprinderea de specialitate din Reghin).**

ASELENIZAREA LINĂ

UN EVENIMENT ASTRONAUTIC DE O IMPORȚANȚĂ COVÎRȘITOARE

Întrăduința omului modern de a zbura către alte corpuri cerești, Luna este, pe bună dreptate, primul obiectiv. Satelitul nostru se află la o distanță de numai 384 000 km și, datorită performanțelor atinse pînă în prezent de navele cosmice, această cifră nu mai este impresionantă. Problema principală în drumul spre coborîrea pe Lună a primilor oameni era găsirea unui sistem de comandă, care să permită aselenizarea lină.

UN eveniment științific de o importanță deosebită ne-a fost adus la cunoștință : în ziua de 3 februarie a.c., la orele 21,45'30", ora Moscovei, stația automată „Luna-9", cîntărind 1 583 kg, lansată de Uniunea Sovietică, a reușit să realizeze aselenizarea lină, în regiunea Oceanului Furtunilor. Obținut după cîteva încercări preliminarii, succesul stației automate „Luna-9" este o nouă confirmare a înaltului grad de perfecțiune la care a ajuns știința sovietică.

● Încercări anterioare

Pînă la această dată, mai multe rachete cosmice, atît sovietice, cît și americane, au fost trimise spre, sau chiar pe Lună. Ne reamintim că prima încercare, în această direcție, a avut loc acum șapte ani, cînd la 2 ianuarie 1959 a fost lansată prima stație, „Luna-1", în greutate de 361,3 kg. Nereușind să atingă suprafața Lunei, această rachetă a devenit, așa cum s-a anunțat la vremea aceea, o planetă artificială a sistemului nostru solar. Cîteva luni mai tîrziu, la 12 septembrie 1959, „Luna-2" reușește să atingă suprafața Lunei ; întrucît aselenizarea a fost efectuată cu șoc nava s-a sfărîmat. De atunci, încercările au continuat cu perseverență, an de an, urmărind să se obțină aselenizarea lină.

Pînă acum, cunoștințele noastre despre solul lunar nu erau suficient de exacte. Nu se știa cu precizie, dacă acesta este acoperit cu un strat gros de praf meteoritic sau dacă, dimpotrivă, este compus din roci friabile ori suficient de dure, ca cele de pe suprafața Pămîntului, pentru a permite unei nave cosmice să aselenizeze.

Astronomul sovietic Markov, pe baza rezultatelor cercetărilor întreprinse la Observatorul Pulkovo precum și la alte centre științifice din U.R.S.S., era de părere că simpla studiere morfologică a structurii lanțurilor muntoase de pe Lună și a zonelor mărilor și cercurilor lunare atestă absența unor bazine adînci pline cu praf. După părerea savantului sovietic, pentru aselenizarea primelor nave cosmice ar trebui să se aleagă una din depresiunile „maritime" de pe Lună.

● Direct de la sursă

Ultima încercare sovietică a avut loc la începutul lunii decembrie, anul trecut, cînd a fost lansată stația automată „Luna-8" ; aceasta a reușit să aselenizeze în ziua de 7 decembrie, la ora 0,51'30" — ora Moscovei. Operația aselenizării era urmărită și de un grup de savanți englezi. Stația executase cu precizie toate comenzile, a atins solul lunar, dar la numai două secunde după aceea, legătura a fost întreruptă. Buna funcționare a mecanismelor a fost confirmată atît de observatorii sovietici, cît și de cei englezi, care urmăriseră zborul.

Era evident, că stația reușise să aselenizeze pe sol suficient de încet, pentru a nu se sfărîma, căci altminteri legătura s-ar fi întrerupt exact în clipa atingerii. Dar aceste legături, așa cum am văzut, au continuat încă două secunde. Ce se întîmplase deci ? Se punea, pe drept cuvînt întrebarea, dacă nu cumva solul însuși al Lunei este neprielnic pentru orice încercare de aselenizare. „Luna-8" fusese concepută să reziste chiar unei căderi libere echivalente aceleia a unui obiect care pe Pămînt ar cădea de la o înălțime de cinci metri. Faptul că timp de două secunde stația transmisese era o probă că nu se sfărîmase. Și totuși... Oare stația se îngropase în eventualul strat de praf cosmic a cărui grosime, după unele teorii, ar fi fost de cel puțin șase, șapte metri ?

Iată deci, că succesul realizat de „Luna-9" este cu atît mai important. S-a dovedit acum, că solul Lunei este prielnic să primească și să susțină o navă cosmică și poate chiar cosmonauți. Ceva mai mult, începe din acest moment o etapă nouă în cercetarea satelitului nostru : informații direct de la sursă.

Pentru obținerea acestei performanțe, zborul noii stații automate a fost organizat în patru etape : întîi plasarea pe o orbită de satelit al Pămîntului, apoi plasarea pe traiectoria de zbor în direcția Lunei, corectarea traiectoriei și dirijarea ei spre zona de aselenizare și — în sfîrșit — frînarea cu reducerea vitezei de la 2 600 m/sec, la numai cîțiva m/sec. și aselenizarea lină.

● Etapa următoare

Luna mai păstrează încă numeroase taine, dar, rînd pe rînd, ele vor fi descifrate, pentru a se trece la etapa următoare : aselenizarea primilor cosmonauți. Feoktisov, primul savant care a zburat în cosmos, apreciază că aselenizarea lină a stației „Luna-9" inspiră încredere în forțele omului și ne arată cît de real devine acum visul omenirii de a păși pe alte corpuri cerești.

Primele fotografii transmise de „Luna-9" au și fost recepționate. La observatorul astronomic Jodrell Bank din Anglia, cel care a urmărit și zborul stației „Luna-8", s-a arătat că primele fotografii au transmis imagini foarte vizibile ale rocilor și craterelor lunare. Ultimele vești ne anunță cu certitudine că solul lunar este solid și se pot distinge chiar pietre.

Reușita sovietică și următoarele încercări americane cu stația automată „Surveyor" ne îndreptățesc să sperăm că ne apropiem de o etapă hotărîtoare în cucerirea Lunei, precipitînd sosirea unei noi perioade în istoria cosmonauticii, cînd Luna va fi stație intermediară pentru zborurile navelor cu echipaj, spre planetele sistemului nostru solar.

Ion VIEROȘANU
catedra de fizică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" — București

Macheta stației automate sovietice „Luna 9". În conteinerul ermetic închis se află aparatura radiotehnică de ghidare și aparatura științifică ; cele patru brațe larg deschise poartă bateriile solare pentru alimentarea cu energie ; sistemul de amortizare ferește instalația de șocuri, iar cele patru antene deservesc stația de televiziune.

• În eventualitatea aselenizării primilor cosmonauți, se fac de pe acum planuri pentru viitoarele vehicule lunare. La baza aeriană Edwards din California, pilotul Joe Walker, a întreprins zboruri de încercare cu un aparat special proiectat și construit pentru a se demonstra tehnica aselenizării. Cu ajutorul unui motor cu reacție se creează condiții similare cu cele de pe Lună, unde forța gravitației este de șase ori mai mică decît pe Pămînt.

O firmă americană, la rîndul său, a construit un vehicul care se poate deplasa pe suprafața Lunei, pe o distanță de 50 de mile fără oprire. Forța de deplasare se realizează cu ajutorul a cinci rachete plasate sub fotoliul celor doi cosmonauți, care vor conduce vehiculul.

CURIER... LUNAR

• La observatorul astronomic din Pulkovo (U.R.S.S.) au fost realizate hărți de repartizare a temperaturilor pe suprafața vizibilă a Lunei. Cu ajutorul lor, pot fi apreciate modificările de temperatură la orice latitudine și longitudine, în diferite momente ale zilei și nopții lunare. Acest lucru are o importanță practică deosebită, în legătură cu posibila aselenizare a unor cosmonauți.

• În urma unor calcule efectuate în ultima vreme asupra orbitei lunare, s-a constatat existența unor oscilații periodice în viteza de deplasare a Lunei. Calculele au arătat că viteza de deplasare pe orbită crește și se micșorează periodic, la fiecare trei ani. Cauza acestei oscilații pare a fi faptul că nucleul Lunei este mai puțin dens decît straturile exterioare, datorită incluziunilor de gaze.

SISTEME CIBERNETICE ÎN ECONOMIE

UNUL dintre aspectele de mare importanță privind funcționarea organismelor economice este cel cibernetic, adică acela al recepționării, prelucrării, conservării și transmiterii comunicărilor privind activitatea organismului respectiv.

Din punct de vedere al funcționării sale ca sistem cibernetic, organismul economic se consideră ca **o mulțime de formațiuni economice denumite celule, unite prin legături informaționale** [1]) **și constituind un ansamblu care are obiective comune.** Un exemplu tipic de organism economic este o întreprindere. Celulele sînt serviciile și subunitățile întreprinderii, unite prin rețeaua care permite circulația comunicărilor privind producția, aprovizionarea, desfacerea etc. Caracteristic este faptul că fiecare celulă (unitate) a întreprinderii respective poate fi considerată la rîndul ei, ca un organism economic. Astfel, în cazul unei întreprinderi de construcții, avînd ca unități mai multe șantiere, fiecare șantier poate fi socotit un organism economic, celulele acestuia fiind loturile ș.a.m.d. Procedeul poate fi aplicat și în sens invers, ridicîndu-ne la organisme economice din ce în ce mai complexe, care, în cazul exemplului de mai sus, pot fi : trust, direcție generală, minister (organizație centrală).

Reamintirea acestui mod de a considera organismele economice permite evidențierea caracteristicilor comune, pe care le au, indiferent de nivelul lor în ierarhia organizatorică, fapt deosebit de important pentru studiul cibernetic al organismelor economice.

Una din aceste caracteristici este aceea privind funcțiunile principale. Acestea sînt : **1. recepționarea mesajelor (sau comunicărilor), 2) prelucrarea mesajelor, 3) memorarea lor, 4) luarea deciziilor, 5) emiterea (lansarea) mesajelor și 6) efectuarea operațiilor productive directe sau indirecte.** (În cele ce urmează vom nota abreviativ aceste funcțiuni, respectiv : R, P, M, D, L, E).

În general, un organism economic are toate funcțiunile celulelor care-l alcătuiesc. Excepție de la această regulă vom considera că există numai în privința funcției E, care rămîne strict o funcție a organismului direct productiv.

Schema grafică cibernetică a unui organism economic, sau **organigrama** prezintă celulele componente și legăturile informaționale între ele. Într-o organigramă se pot specifica, de asemenea, și funcțiunile fiecărei celule, ca și funcțiunile întregului organism.

Spre ilustrare prezentăm un exemplu simplu de organigramă, în care se prezintă circuitul informațional al aprovizionării unui șantier.

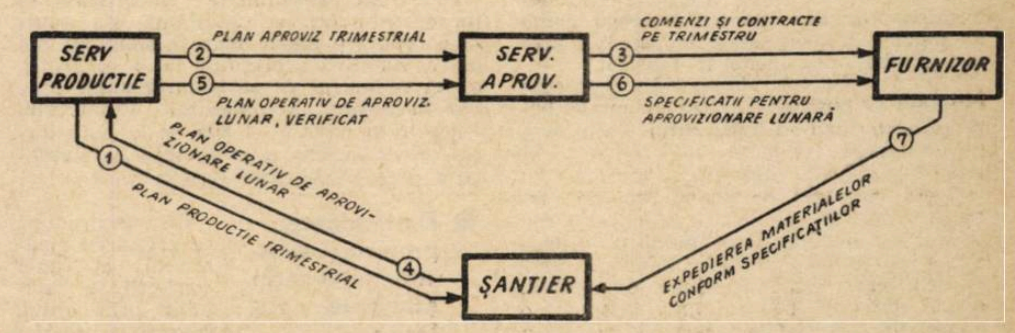

Astfel de scheme sînt binecunoscute și folosite în practica economică.

● Semnale, mesaje, limbaj

PRIN mesaj într-un organism economic se înțelege, în general, o succesiune de semnale discrete, sau un semnal continuu, care se poate emite, recepționa, prelucra, memora sau supune unei operații de decizie, de către o celulă a organismului respectiv.

Semnalele discrete mai sînt denumite **semne** sau **simboluri.** Un număr finit de semne distincte, folosit pentru a alcătui mesaje, formează un alfabet. Astfel, cele 27 litere, 10 semne de punctuație și pauza între cuvinte formează alfabetul limbii române, cifrele 0, 1..., 9, formează alfabetul sistemului de numerație zecimal, punctul, linia și pauza, formează alfabetul Morse etc. Semnele unui alfabet se grupează în cuvinte care, grupate la rîndul lor în propoziții, formează o **limbă** sau un limbaj. Gruparea semnelor în cuvinte și a acestora în propoziții se face după o serie de legi specifice fiecărui limbaj.

Există foarte multe limbaje cu ajutorul cărora se pot transmite mesaje între celulele unui organism economic : limba naturală (vorbirea), și diverse limbaje specializate ca : limbaje tehnice (meta-

ing. Gh. BOLDUR

(Continuare în pag. 10)

METODOLOGIA DE MODIFICARE A PLANULUI DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ PE ANUL 1966

LA 15 ianuarie, Comitetul de Stat al Planificării și Primul Arbitru de Stat, au emis instrucțiuni comune privind metodologia de modificare a planului de aprovizionare tehnico-materială pe anul 1966.

Modificarea planului de aprovizionare prin renunțări și suplimentări

● **Modificarea planului de aprovizionare ca urmare a modificării altor indicatori de plan (producție, investiții etc.).** — În această situație, pe baza repartițiilor primite de la C.S.P. sau de la ministerele coordonatoare pentru produsele repartizate de acestea, ministerele, celelalte organe centrale, sfaturile populare regionale și ale orașelor București și Constanța, interesate, vor introduce modificările aprobate în desfășurătoarele întocmite și le vor comunica unităților consumatoare și furnizoare în termen de cinci zile de la primirea repartițiilor respective.

Dacă prin actul normativ nu se prevăd explicit și cantitățile cu care se modifică planul de aprovizionare, ci numai sarcina de adaptare a planului de aprovizionare, ca urmare a modificării altei secțiuni de plan, organele centrale beneficiare, împreună cu cele furnizoare, vor introduce modificările în desfășurătoarele întocmite și le vor comunica unităților în subordine în termen de 10 zile de la data actualului normativ respectiv.

Pentru produsele repartizate de Consiliul de Miniștri, modificările se vor comunica în termen de 5 zile de la primirea repartiției modificatoare de la C.S.P.

● **Modificarea planului de aprovizionare din alte motive decît cele determinate de modificarea unor indicatori de plan.** — Unitățile beneficiare vor comunica organului tutelar propunerile lor de suplimentări și renunțări motivînd temeinic modificarea solicitată. Primind propunerile, organele centrale tutelare beneficiare, în cazul în care le aprobă, au dreptul: să-și mărească cu acele cantități cota nerepartizată, să le redistribuie altor unități din subordine care au solicitat suplimentări sau să renunțe la anumite cantități excedentare; în cazul în care cererile de suplimentare întrec posibilitățile de acoperire prin redistribuirea renunțărilor sau din stocurile supranormative, pentru neacoperire se vor solicita repartiții noi după cum se arată mai jos.

Cererile de modificare (renunțări și suplimentări), formulate de organele centrale beneficiare vor fi adresate:

— Comitetului de Stat al Planificării, pentru produsele repartizate prin planul de stat;

— organelor centrale coordonatoare pentru produsele repartizate departamental sau din cota D.G.D.

Întreprinderilor beneficiare le este interzis de a face cereri de renunțări sau suplimentări direct întreprinderilor producătoare-furnizoare sau organelor tutelare ale acestora.

● **Termenele în care se fac cererile de modificare a planului de aprovizionare.**— Organele centrale beneficiare fac aceste cereri la următoarele termene:

— pentru materialele metalurgice și mașini, cu specificații centralizate, în termenele prevăzute de condițiile fundamentale pentru depunerea specificațiilor trimestriale; pentru celelalte produse din ramura construcției de mașini, la fabricarea cărora se folosesc materiale metalurgice cu specificații, cu 75 zile înainte de trimestru; pentru utilaje cu caracteristici tehnice specifice, cu 90 zile înainte de trimestru, iar pentru piese de schimb, la 1 aprilie pentru semestrul II (De la acest termen face excepție C.S.A. care va putea trimite cererile de renunțare de două ori pe an: la 1 februarie și la 1 august);

— pentru materiale lemnoase cu specificații, cu 60 zile înainte de începerea trimestrului, iar pentru lemne de foc, cu 30 zile înainte de luna pentru care se solicită renunțarea;

— pentru produsele petroliere, cu 45 zile înainte de luna pentru care se cere renunțarea;

— pentru făină și pîine, cu 15 zile;

— pentru celelalte materiale și produse, cu 45 zile înainte de începerea trimestrului pentru care se cere renunțarea.

Instrucțiunea precizează că organele centrale beneficiare vor stabili pentru întreprinderile în subordine termenele la care acestea să comunice renunțările, astfel încît să se poată respecta prevederile de mai sus.

De asemenea, se precizează, că organele centrale beneficiare pot lua în considerare cererile de renunțări sau de redistribuire în termene mai scurte și chiar în cursul trimestrelor, dacă prin acceptarea lor nu se provoacă prejudicii întreprinderilor furnizoare sau dacă beneficiarul acceptă plata eventualelor prejudicii.

Subliniem faptul că termenele de mai sus se aplică și în ce privește produsele destinate fondului pieței. În cazul produselor care se contractează semestrial, aceste termene se aplică numai pentru trimestrul al doilea din semestrul respectiv.

● **Se exceptează de la metodologia expusă,** modificarea planului de import și a celui de export, care se va face după norme speciale privind aceste secțiuni de plan.

Modificarea eșalonării planului de repartiții

În ceea ce privește modificarea eșalonării planului de repartiții se precizează că aceasta se poate face, atît prin acordul organelor tutelare, cît și direct, prin acordul întreprinderilor consumatoare și furnizoare, în afară de anumite excepții, cu respectarea următoarelor condiții:

● **să se facă în limita cotei totale anuale a beneficiarului respectiv;**

● **să nu afecteze pe alți beneficiari sau rezerva de plan;**

● **întreprinderile furnizoare să informeze imediat organele tutelare asupra modificărilor la care au consimțit direct.**

Spre deosebire de anii precedenți, noile instrucțiuni prevăd că organele centrale producătoare vor putea folosi depășirea planului de producție pentru modificarea eșalonării planului de repartiții, comunicînd C.S.P., atît volumul depășirii, cît și trimestrele în care cantitățile respective urmează a fi introduse în rezerva de plan.

Modificarea contractelor de furnizare

Modificarea planului de aprovizionare — prin renunțări, suplimentări sau reeșalonări — se reflectă asupra contractelor de furnizare (de aprovizionare tehnico-materială sau pentru fondul pieței).

● **Actul administrativ de planificare care determină modificarea contractelor de furnizare.** — Atît organele centrale tutelare ale întreprinderilor furnizoare cît și acelea ale întreprinderilor beneficiare au obligația ca, de îndată ce sînt în posesia **actelor administrative de planificare prin care se modifică planul de aprovizionare,** să transmită aceste modificări întreprinderilor interesate.

Instrumentul pe baza căruia se face această transmitere poartă forma unor repartiții modificatoare — de suplimentare, anulare sau reeșalonare — care pentru a putea produce efectele dorite, trebuie să fie emise de organe competente, respectiv cele ce au emis primele acte administrative de planificare.

● **Procedura de modificare a contractelor, ca urmare a modificării sarcinii de plan aprovizionare.** — Întreprinderile furnizoare primind repartiția modificatoare, au obligația de a întocmi și remite întreprinderii beneficiare **actul adițional** la contractul care urmează a fi modificat.

Facem precizarea că actele adiționale astfel întocmite, urmează a fi semnate de aceleași persoane care au semnat și contractul sau de către împuterniciții acestora.

Actele administrative de planificare (repartițiile modificatoare) primite de părțile contractante, obligă la efectuarea modificărilor prevăzute de ele, peste voința lor; ceea ce rămîne la latitudinea părților, fiind necesar acordul de voință, este stabilirea unor clauze privind concretizarea sarcinilor suplimentare primite, cum ar fi determinarea, în unele cazuri, a specificațiilor, a termenelor de livrare etc.

● **Consecințele modificării contractelor, ca urmare a unor acte administrative de planificare emise în termenele legale.** Instrucțiunile amintite, prevăd că în cazul renunțărilor făcute în condițiile prevăzute de către acestea, nu se aplică amenzile și penalitățile prevăzute de actele normative.

Așa cum am arătat, ori de cîte ori modificările intervin după termenele stabilite în cadrul perioadei indicate prin aceste instrucțiuni, beneficiarii își asumă răspunderea eventualelor daune, precum și a penalităților prevăzute de condițiile fundamentale.

P. VASILESCU
D. ALEXANDRU

PREOCUPĂRI PENTRU CREȘTEREA OPERATIVITĂȚII IN STABILIREA PREȚURILOR LA CONFECȚII

ÎN scopul măririi operativității avizării și stabilirii prețurilor la confecții, recent, au fost luate, de Comitetul pentru Prețuri, o serie de măsuri din care vom expune mai jos pe cele mai importante.

● **Elaborarea de bareme de prețuri cu amănuntul** — Stabilirea prețurilor la confecții pe bază de barem asigură operativitatea maximă, deoarece prețurile sînt determinate **dinainte** pentru **întreaga gamă** de modele și de țesături în care un produs confecționat poate fi fabricat.

Pentru cele mai importante confecții din lînă și bumbac au fost elaborate bareme de prețuri cu amănuntul. Peste 80% din valoarea producției de confecții se află cuprinsă în prezent în bareme.

Deși din punct de vedere **valoric** restul de confecții reprezintă numai 1/5 din totalul producției, totuși **numărul** produselor pentru care nu s-au elaborat încă bareme este încă îndeajuns de ridicat, aceste produse reprezentînd totodată o mare diversitate. De aceea, în vederea creșterii operativității au mai fost luate și alte măsuri.

● **Reducerea verigilor prin care trece o propunere de preț** — În trecut, propunerea de preț urma o filieră lungă și complicată: de la întreprinderea producătoare la direcția generală de resort, la direcția plan financiar-prețuri din organul central, la Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării și Comitetul pentru Prețuri.

Pentru a scurta durata de stabilire a prețurilor, Comitetul pentru Prețuri a luat inițiativa ca determinarea prețurilor cu amănuntul să se facă în colectiv. Ca urmare, propunerea de stabilire a prețurilor venită de la întreprindere este discutată o singură dată într-un colectiv din care fac parte tehnicieni și economiști de la Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării și Comitetul pentru Prețuri.

Dat fiind că ședințele colectivului se țin de 2—3 ori pe săptămînă, s-a ajuns la o reducere foarte mare a timpului necesar stabilirii prețului la o confecție, astfel că **prețul cu amănuntul poate apărea în ordinul Ministerului Comerțului Interior în circa 2—3 zile** de la data discutării în colectiv a propunerii de stabilire a prețului la noul sortiment.

● **Determinarea prețurilor cu amănuntul prin diferențe valorice** — În trecut, după ce prețul cu amănuntul al unei confecții se stabilea prin ordin, veneau mereu cereri suplimentare pentru avizarea prețurilor la aceeași confecție, executată însă din alte țesături sau cu alte auxiliare. Aceasta însemna că ori de cîte ori o confecție se fabrica din altă țesătură, întreprinderea era nevoită să întocmească întreaga documentație ca pentru orice produs nou. Lucrarea urma aceeași filieră arătată mai sus chiar dacă se schimba numai căptușeala unei confecții sau dacă se schimbau unele furnituri de croitorie.

Pentru a simplifica stabilirea prețurilor, a fost avizat un normativ de calcul potrivit căruia dacă consumul specific, manopera și regia unei confecții rămîn neschimbate, schimbîndu-se numai auxiliarele (furniturile de croitorie) și țesătura din care produsul este confecționat, se face un calcul de diferențe valorice între vechiul și noul sortiment la care se adaugă acumulările procentuale la nivel de ramură ale prețului vechiului sortiment. Prețul astfel determinat se stabilește de Ministerul Comerțului Interior fără nici un alt aviz.

În acest mod, se scurtează filiera de avizare a prețurilor, deoarece numeroase propuneri de prețuri, în care se făceau calcule de determinare a diferențelor valorice, nu vor mai fi trimise pentru avizare. O altă simplificare constă în faptul că pentru asemenea cazuri întreprinderea nu mai este obligată a întocmi întreaga documentație, simpla sesizare a forului tutelar fiind suficientă pentru stabilirea prețurilor cu amănuntul la noul sortiment.

Rezultă din cele de mai sus că propuneri pentru stabilirea prețurilor cu amănuntul vor veni, în vederea avizării lor, **numai pentru produsele care se fabrică pentru prima oară.**

● **Stabilirea acelorași prețuri cu amănuntul** — Dacă pentru un produs confecționat dintr-o anumită țesătură de bumbac sau lînă există preț stabilit și dacă se confecționează același produs dintr-o altă țesătură al cărei preț cu amănuntul diferă față de prețul primei țesături în anumite limite, atunci Ministerul Comerțului Interior este în drept a stabili pentru noul sortiment de confecție **același preț cu amănuntul,** fără nici un alt aviz.

În acest fel, pe lîngă scurtarea duratei de stabilire a prețurilor, **se evită stabilirea a numeroase prețuri pentru diferențe valorice minimale.**

● **Prelungirea scărilor de prețuri** — S-a mai aprobat ca prelungirea în sus sau în jos a unei scări de prețuri să se facă prin adăugarea sau scăderea rației de către Ministerul Comerțului Interior fără nici un alt aviz, măsură care contribuie, de asemenea, la creșterea operativității în stabilirea prețurilor cu amănuntul.

● **Renunțarea la reomologarea confecțiilor** — Potrivit dispozițiilor actuale în vigoare, orice produs confecționat trebuie să fie omologat înainte de a i se putea stabili prețul cu amănuntul. Dacă același produs era fabricat dintr-o altă materie primă (care la rîndul ei fusese omologată) era necesar să se procedeze la o reomologare a confecției.

Constatînd că acest procedeu întîrzie apariția pe piață a confecției din noua materie primă, s-a hotărît ca reomologarea să fie desființată. În acest mod, prețul cu amănuntul pentru noul sortiment va putea fi stabilit în timp util, fără a se mai aștepta reomologarea confecției.

★

Considerăm că cele expuse mai sus pot constitui baza unui schimb de experiență, pentru a se analiza dacă măsurile de simplificare puse în aplicare în ramura confecțiilor, pot fi extinse și la alte domenii de activitate în care stabilirea de prețuri este frecventă.

Mircea MANOLIU

DE LA CENSUS-UL ROMAN LA RECENSĂMINTELE MODERNE (III)

Populația României în intervalul 1859—1966

PRIMA înregistrare nominală a populației pe care o cunoaștem pînă acum, asemănătoare, într-o anumită măsură, unui recensămînt modern este aceea făcută în orașul București în luna decembrie 1831. Datele culese au fost centralizate pe „vopsele" (raioane). La începutul anului 1832 un model al tabelului a fost trimis tuturor magistraturilor (consiliii comunale) orașelor din Țara Românească și Moldova pentru a întocmi o situație similară pentru populația lor. Este sigur că în restul orașelor nu s-a făcut o înregistrare nominală a fiecărui locuitor și că tabelul a fost completat pe baza evidențelor existente. Dar, datele obținute merită să fie mai pe larg analizate, fiindcă, în afară de aspectele demografice, tabelele conțin numeroase date de natură economică și socială. Aici vom reține numai totalul populației urbane a Țării Românești și Moldovei în 1832 și repartizarea ei pe **clase și pături sociale :**

Total	din care :					
	Boierimea	Clerul	Clasa de mijloc	Servitorimea	Robii	Alții
1	2	3	4	5	6	7
Cifre absolute : 257 214	7 974	6 627	180 187	43 785	13 147	5 494
în % : 100,0	3,1	2,6	70,1	17,1	5,0	2,0

Înregistrarea din **1838**, pe care, din punct de vedere metodologic și al programului de observare, o considerăm ca un recensămînt în sensul modern al noțiunii, nu este o înregistrare izbutită, fiindcă în liste a fost înscrisă **numai aproximativ 55% din populația Țării Românești.** Catagrafiile regulamentare (ultima în 1851/52) nu pot fi considerate ca recensăminte deoarece nu au înregistrat decît capii de gospodărie, cu excepția boierilor și a țiganilor proprietate particulară.

Primul recensămînt modern izbutit

A fost meritul lui D. P. Marțian și a lui Ion Ionescu de la Brad că au înțeles necesitatea unui recensămînt al populației **tocmai în epoca de unire a celor două Principate Române,** că au stăruit **fără preget pentru efectuarea lui și au muncit din răsputeri pentru a-i asigura reușita.** Lor trebuie să le adăugăm pe Costache Negruzzi, care a urmat în octombrie 1859 la conducerea Direcției Centrale de Statistică a Moldovei. Datorită lor dispunem din acea epocă de transformări **fundamentale,** de primul recensămînt **reușit** al populației, cu toate lipsurile metodologice care nouă ne apar mai clar datorită experienței de care dispunem, dar care, pentru ei și pentru epoca în care au lucrat, au fost inerente. Rezultatele obținute au fost :

Țara Românească :	2 401 016	locuitori
Moldova :	1 325 406	„
Total :	3 726 422	„

Dacă la această cifră adaugăm numărul populației din Transilvania și Dobrogea obținem un total de **8 195 900 locuitori, din care 954 200 populație urbană (11,6%) pentru anul 1859.**

Cunoștințele transmise prin grija lui D. P. Marțian și a lui Ion Ionescu de la Brad sînt mult mai bogate : populația pe sexe, pe profesiuni, forța de muncă din agricultură, clădiri și locuințe, animale de muncă și rentă etc., pe baza **cărora se poate realiza un tablou destul de veridic al României din perioada de dezvoltare mai accentuată a societății capitaliste.**

Prin urmare, zestrea umană cu care România a pornit în noua sa evoluție se ridica la 8195,9 mii locuitori. Cum a evoluat acest număr ținînd seama de evenimentele prin care a trecut pînă azi ?

Populația la sfîrșit de veac

Începutul bun făcut de Marțian nu a fost fructificat de urmașii lui. Ne apropiem de sfîrșitul sec. al XIX-lea fără a mai fi efectuat un recensămînt al populației, mulțumindu-ne cu rezultatele celor 3 recensăminte fiscale (1884, 1889, 1894), cu totul improprii unei cercetări demografice. La stăruințele lui Leonida Colescu, șeful de atunci al Serviciului Statisticii Generale, recensămîntul fiscal care trebuia efectuat în 1899 s-a transformat într-un recensămînt demografic modern, cu rezultate considerate de autor ca fiind **„foarte aproape de realitate".** Pe baza lui s-a recalculat populația României pentru intervalul 1866—1899. Dacă adăugăm cifrele pentru Transilvania și Dobrogea obținem următoarele rezultate, **în granițele actuale :**

	în mii	%		în mii	%
1859	8 195,9	100,0	1900	11 231,1	137,0
1880	8 822,4	107,6	1910	12 673,6	154,6
1890	10 030,4	122,4	1912	12 926,9	157,7

Deci, la sfîrșitul sec. al XIX-lea România avea o populație de 11 231,1 mii locuitori, sau cu 37,0% mai mult decît în anul 1859, ceea ce înseamnă o creștere de aproximativ 0,9% pe an. Ritmul redus de creștere se explică prin nivelul ridicat al mortalității generale și, în special, al mortalității infantile, derivat din reaua organizare sanitară pe care o avea țara noastră și din unele epidemii care au bîntuit frecvent (febra tifoidă, holera, scarlatina etc.).

În anul 1912, Leonida Colescu reușește să obțină efectuarea unui recensămînt al populației, clădirilor și locuințelor, în cadrul căruia el a acordat o atenție deosebită **profesiilor populației, științei de carte, fertilității populației feminine** (pentru prima dată studiată în țara noastră) și **caracterizării condițiilor de locuit ale populației.** Din păcate, în afară de profesii, știință de carte și locuințe, noi n-am moștenit decît o dare de seamă generală asupra rezultatelor recensămîntului și un dicționar statistic al populației pe comune și sate. În acest an, populația României atinsese o cifră de aproximativ **12 926,9 mii locuitori.** Recensămîntul populației din 1912 merită apreciat nu numai pentru programul bogat de cercetare pe care l-a avut, ci și pentru tehnica folosită, foarte apropiată de nivelul tehnicii mondiale de atunci. Lipsa de personal, de mașini statistice și izbucnirea primului război mondial au împiedicat prelucrarea lui după necesitățile demografiei, care făcuse, în acea perioadă, frumoase progrese în țara noastră.

O necesitate : prelucrarea datelor recensămîntului din 1948

Primul recensămînt postbelic a fost efectuat în decembrie 1930. A avut un obiect variat și încărcat, impus de lipsa unei documentații statistice mai ample : populație, clădiri și locuințe, întreprinderi industriale, dar a fost dus cu bine la capăt, este adevărat într-un lung interval de timp și avem azi 9 volume de rezultate valoroase pentru cunoașterea situației țării din anii 1930. În preajma celui de-al II-lea război mondial a fost făcut un nou recensămînt (6 aprilie 1941). La obiectul din 1930 s-a adăugat recensămîntul exploatațiilor agricole. Nu avem decît situații sumare, după cum sumare sînt și situațiile făcute pe baza recensămîntului din 1948. **Prelucrarea acestuia din urmă ar trebui luată în considerare, fiindcă rezultatele lui ar constitui o excelentă bază de comparație pentru constatările pe care le-a făcut recensămîntul din 1956 și le va face recensămîntul populației și locuințelor din 1966.**

Conform rezultatelor recensămintelor efectuate pînă acum, populația **României a evoluat astfel :**

Anii	în mii	%	1859 = 100,0
1930	14 280,7	100,0	174,2
1941	16 126,1	112,9	196,8
1948	15 872,6	111,1	193,7
1956	17 489,5	122,5	213,4

Dacă ținem seama de faptul că în 1832 România a avut aproximativ 7 238,0 mii locuitori, înseamnă că populația țării noastre s-a dublat în decurs de 100 de ani. La ritmul lent de creștere au contribuit factori numeroși, pe care îi menționăm doar : ciuma și holera și alte epidemii frecvente, 2 războaie balcanice și 2 războaie mondiale cu consecințe demografice importante, mortalitatea ridicată pînă în perioada construcției socialiste etc. Fără să intenționăm nici măcar o analiză sumară a datelor anterioare, nu putem trece cu vederea prilejul de a sublinia o parte din efectele pe care cel de-al doilea război mondial și consecințele lui le-au avut asupra creșterii populației țării noastre. Pe cele ale primului război mondial nu le-am putut releva deoarece pînă la recensămîntul din 1930 ele au fost parțial anihilate de sporul natural al populației din perioada 1919—1930. Dincolo de aceste constatări sumare se cuvine subliniat faptul că recensămintele moderne ne permit fără dificultăți deosebite stabilirea numărului populației României și ne oferă numeroase cunoștințe asupra diferitelor ei structuri.

RECENSĂMÎNTUL populației și locuințelor care se va efectua între 15—22 martie 1966 ne va arăta nu numai numărul total al locuitorilor țării noastre, ci și caracteristicile ei principale economice, sociale și demografice. Dar, totodată, el va însemna un pas înainte față de recensămintele anterioare în ceea ce privește tehnica și programul de înregistrare, dar mai ales în ceea ce privește tehnica de exploatare a datelor recoltate.

G. RETEGAN

CURIER

Știință și producție

● **Construcția de noi sortimente de aparataj, creșterea siguranței în exploatare, mărirea rezistenței la uzură — sînt numai cîteva din cele 61 DE TEME DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ la „Electroputere" din Craiova.**

● **O NOUĂ TEHNOLOGIE prin care se reduce cu 20% consumul de ciment LA FABRICAREA TRAVERSELOR DIN BETON ARMAT PRECOMPRIMAT reprezintă unul din rezultatele cercetării științifice desfășurate la Întreprinderea de poduri și prefabricate din beton din Pitești.**

● **Instalații automate prin care SE ÎNREGISTREAZĂ TIMPUL DE FUNCȚIONARE ȘI RANDAMENTUL UTILAJELOR — rezultate ale activității de cercetare la Combinatul de industrializare a lemnului din Rîmnicu Vîlcea.**

Orașele noastre

● **La Constanța se realizează proiectele microraionului Tomis-Nord: 40 de blocuri se vor înălța între lacul Tăbăcăriei și intrarea principală în oraș.**

● **Piața Unirii din Iași va fi încheiată cu un HOTEL DE 14 ETAJE. Capacitatea 340 locuri.**

● **Centrul de Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare a terminat recent două noi filme cu caracter documentar-tehnic : „CARTIERE NOI ÎN BUCUREȘTI", film colorat și „PREFABRICAREA INSTALAȚIILOR", ambele cu o durată de proiecție de cîte 20 minute.**

● **Zidurile care unesc bastioanele Tăbăcarilor, Blănarilor și Dogarilor ale vechii cetăți a orașului Tg. Mureș au recăpătat înfățișarea de odinioară.**

În porturi și pe șantiere navale

● **În portul Galați se construiesc în acest an NOI CHEIURI, DANE ȘI PLAT-**

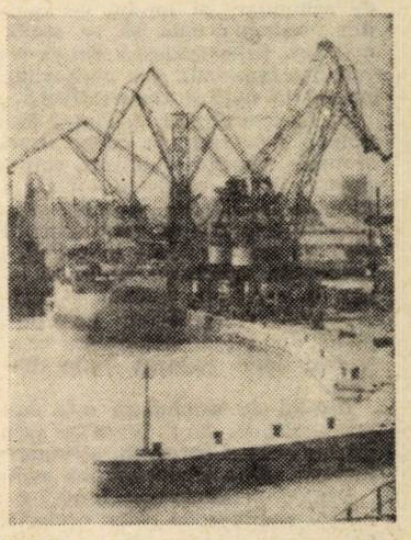

FORME pe care vor fi montate macarale portal de 5 și 10 tone.

● **32 DE VASE comerciale sub pavilion românesc navighează în prezent pe mările și oceanele lumii.**

● **În portul Constanța s-a sărbătorit, conform tradiției, plecarea în PRIMA CURSĂ a cargoului românesc „SIBIU", de 4 500 de tone, construit la Galați. Primul itinerar — porturi olandeze și engleze.**

● **Constructorii de nave severineni lucrează la cel mai mare vas realizat aici : MOTONAVA DE 2 000 TONE.**

Din agricultură

● **Suprafața plantațiilor viticole din țara noastră este de 308 000 ha, iar suprafața ocupată cu pomi fructiferi — de 345 000 ha.**

● **Combinatul avicol de la Uricani va livra în acest an peste 13 milioane ouă.**

● **24 de izvoare din perimetrul C.A.P. Livezile, raionul Vînju Mare vor fi captate pentru irigare.**

● **La G.A.S. Stoicănești-Argeș au început lucrările de construcție a unui modern complex pentru îngrășatul taurinelor. Complexul va avea o capacitate de 3 500 capete animale.**

● **În corpul barajului Vidraru al hidrocentralei de pe Argeș s-au turnat 480 000 mc beton. Echivalentul pentru o șosea lată de 6 m și groasă de 15 cm, care ar uni barajul de pe Argeș cu cel de la Bicaz.**

● **Constructorii de tractoare din Brașov au livrat în acest an unităților socialiste din agricultură 1050 TRACTOARE.**

● **2 000 DE RĂZBOAIE DE ȚESUT vor primi anul acesta unitățile industriei ușoare.**

● **300 de BLĂNURI PREȚIOASE vor „preda" în acest anotimp vulpile argintii, platinate și albastre, nutrii și nurcile de la creșcătoria de lîngă Tg. Mureș.**

CONSULTAȚIE

CALCULUL FONDULUI DE ACUMULARE ȘI A FONDULUI DE CONSUM ÎN COOPERATIVA AGRICOLĂ

ÎN cooperativele agricole, calcularea fondului de acumulare și a celui de consum îmbracă unele trăsături caracteristice determinate de proprietatea cooperatistă care stă la baza acestor unități, precum și de faptul că nu se calculează prețul de cost.

După cum este cunoscut, în întreprinderile de stat fondul de consum (care îmbracă, în principal, forma salariului), se cunoaște cu anticipație, iar fondul de acumulare se determină scăzindu-se din producția netă fondul total de salarii. În schimb, în cooperativele agricole, fondul de consum se cunoaște numai după ce s-au scăzut cheltuielile materiale, achitate obligațiile către stat și s-au făcut repartizările pentru fondurile obștești.

Introducerea calculării prețului de cost în cooperative va crea condiții pentru determinarea venitului net și stabilirea pe această bază a fondului de acumulare și a fondului de consum prin metoda directă de calcul. Pînă atunci, fondul de acumulare și fondul de consum se pot calcula indirect pe baza producției nete.

Determinarea fondului de acumulare și a fondului de consum, avînd la bază producția netă stabilită prin metoda indirectă, ridică unele probleme privind constituirea acestor fonduri și proporțiile dintre ele. Dintre acestea ne referim la următoarele:

a) o parte din producția netă obținută de către membrii cooperativei acoperă obligațiile pe care cooperativele agricole le au față de stat (impozite, prime de asigurare A.D.A.S., precum și diverse taxe). De aceea, **pentru a asigura proporții reale între fondul de acumulare și fondul de consum, este necesar ca din producția netă să se scadă obligațiile amintite mai sus.** Prin scăderea din producția globală a cheltuielilor materiale și a obligațiilor către stat se obține **producția netă a cooperativei;**

b) în constituirea fondului de acumulare și a fondului de consum, în cooperativele agricole, participă și unele venituri realizate sub forma dobînzilor din depunerile la bancă și C.E.C., a despăgubirilor primite de la A.D.A.S., precum și a premiilor primite la diferite expoziții și concursuri. Toate aceste venituri însă nu trebuie luate în calcul, întrucît nu sînt realizate din producția obținută — ele neregăsindu-se nici în producția globală și nici în producția netă.

Potrivit prevederilor înscrise în proiectul noului statut, fondul de acumulare se constituie prin repartizarea unui procent între 18—25% din producția netă.

Fondul de acumulare este destinat pentru lărgirea producției în anul următor prin: **rambursarea creditelor pentru investiții, efectuarea unor noi investiții, inclusiv plata zilelor-muncă pentru aceste lucrări** etc.

Pentru determinarea fondului de acumulare în limitele stabilite de către proiectul noului statut (18—25%), fiecare cooperativă agricolă — ținînd seama de condițiile concrete — analizează posibilitățile ei de

dezvoltare. În funcție de aceste posibilități, cooperativa agricolă este în măsură ca, în limitele stabilite de către proiectul noului statut, să asigure reproducția lărgită a mijloacelor de producție, precum și cointeresarea materială a membrilor cooperatori în rezultatul muncii lor. În cadrul acestei analize concrete trebuie ținut seama de faptul că acumulările efectuate în cursul unui an în cooperativele agricole și care sînt concretizate în creșterea valorii mijloacelor fixe (investiții, creșterii sau descreșterii efectivului de animale de producție și reparații capitale, din care s-a scăzut amortizarea), precum și a mijloacelor circulante (soldul stocului de materii și materiale pentru producție, soldul producției vegetale neterminate, precum și a creșterii sau descreșterii efectivului de animale tinere și la îngrășat), se realizează nu numai pe seama producției unui anumit an, ci și pe baza rezervelor la fondul de acumulare din anii anteriori, a creditelor primite de la stat pentru investiții.

Pot apare și situații în care fondul de acumulare creat în cursul unui an să nu fie utilizat în întregime, întrucît o parte din acesta este destinat rezervelor de acumulări. Din această cauză, acumulările pe care le pot realiza cooperativele agricole într-un anumit an, pot să fie mai mari sau mai mici decît fondul de acumulare creat pe baza producției acelui an.

Pînă în prezent, fondul de acumulare se forma pe mai multe căi: rețineri din veniturile bănești, acumulări în construcții, valoarea prăsilei și creșterea în greutate vie a animalelor etc. El nu era direct proporționat cu valoarea producției nete create în cooperativa agricolă.

Din această cauză unele cooperative agricole alocau

CERINȚE ALE CONSOLIDĂRII COOP

STABILIREA DIRECȚIILOR DE PRODUCȚIE

Din experiența Cooperativei agricole de producție-Dudești

UNA din condițiile esențiale pentru întărirea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție o constituie orientarea producției în funcție de condițiile naturale și economice de care acestea dispun. Experiența arată că rezultatele cele mai bune le realizează acele cooperative care se orientează spre ramurile care au condții optime de dezvoltare și asigură o eficiență economică maximă. Stabilirea ramurilor de producție într-o cooperativă are o mare importanță, deoarece ea contribuie în mare măsură la sporirea producției globale și a producției-marfă, la creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calității produselor, valorificînd cu cea mai mare eficacitate economică pămîntul, baza tehnico-materială și forța de muncă de care dispune fiecare cooperativă. Totodată, orientarea producției spre ramurile care au cele mai bune condiții de dezvoltare cere multă atenție, dat fiind că aceasta are drept urmare un anumit mod de organizare a producției, investirea de fonduri pentru anumite construcții, pentru înzestrarea cu mijloace de producție etc.

O experiență pozitivă în orientarea producției spre dezvoltarea ramurilor care au condiții naturale și economice favorabile, a acumulat-o și Cooperativa agricolă de producție din comuna Dudești, care este situată în zona preorășenească a Capitalei.

Orientarea producției spre cultura legumelor și creșterea animalelor de producție este reflectată și de structura producției-marfă realizată pînă în prezent, ca și de cea prevăzută pentru anul 1966.

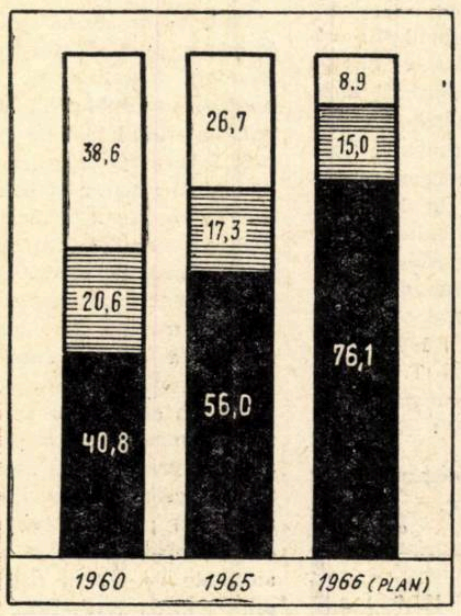

Structura producției marfă (%)

După cum observăm, în anul 1965 față de 1960, veniturile bănești realizate din legumicultură au crescut de peste 4 ori, iar ponderea acestora în veniturile totale a sporit de la 40% la 55%. O creștere importantă a veniturilor s-a realizat și în ramura creșterii animalelor, deși ponderea acestei ramuri în totalul veniturilor bănești ale cooperativei a scăzut. În planul de producție pe anul 1966, cooperatorii din Dudești prevăd o sporire a veniturilor bănești din legumicultură cu peste 46% față de 1965, ponderea a-

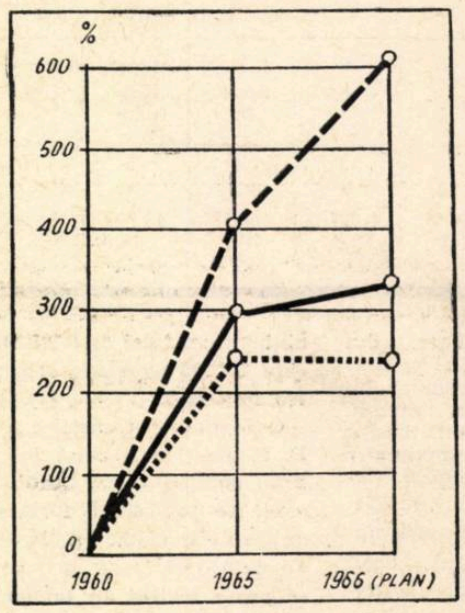

Dinamica producției marfă la 100 hectare.

cestei ramuri în totalul veniturilor bănești crescînd la peste 76%.

Orientarea producției legumicole

Suprafața cultivată cu legume în Cooperativa Dudești este de peste 100 hectare reprezentînd aproape 11% din suprafața arabilă. Cooperativa practică cultura legumelor în cîmp, iar pentru realizarea unor culturi timpurii se asigură cultura forțată a acestora în răsadnițe, a căror suprafață a ajuns în anul 1965 la 5 200 mp.

Orientarea principală în cultura legumelor în cîmp o constituie cultivarea verdețurilor, precum și a castraveților timpurii, a roșiilor, pătlăgelelor vinete etc. Pentru folosirea rațională a suprafețelor cultivate cu legume, cooperativa practică cu succes culturile duble (intercalate și succesive) care dau posibilitate să realizeze o producție eșalonată de legume în tot cursul anului. Spre exemplu, în cultura verdețurilor se practică semănatul pătrunjelului pentru frunze în luna august și începutul lunii septembrie, iar mărarul și leușteanul — primăvara — în luna martie. Mărarul se seamănă apoi eșalonat în încă două etape. În cadrul cooperativei se practică, de asemenea, cu rezultate pozitive, culturile duble cum ar fi: conopida de toamnă pe aceeași suprafață cu tomatele timpurii, plantate pînă la 10 iulie, urmînd ca în jurul datei de 1 august cultura tomatelor să fie desființată; culturi asociate: salate timpurii, intercalate cu conopidă timpurie, știut fiind că salata în circa 40 de zile de la plantare devine bună de recoltare, dînd posibilitate dezvoltării în continuare conopidei în bune condițiuni.

Folosirea intensivă a suprafeței cultivată cu legume prin metodele arătate a determinat creșterea an de an a producției medii și a veniturilor, cooperativa reușind să realizeze în anul 1965 o cantitate de peste 12 tone legume la hectarul cultivat și un venit mediu de peste 27 000 lei pe hectar de legume.

Veniturile importante obținute de Cooperativa Dudești, ca urmare a dezvoltării producției legumicole, au determinat cooperatorii ca și în anii următori să acorde în continuare atenția principală acestei ramuri. Direcția principală de dezvoltare a producției legumicole o va constitui însă sporirea producției medii la hectar pe calea extinderii suprafețelor irigate, a suprafeței acoperite pentru răsadnițe, folosirii unor soiuri de mare productivitate, precum și a metodelor agrotehnice avansate, sporirii suprafețelor cu culturi duble (intercalate și succesive). După calculele efectuate, producția medie de legume în cîmp va ajunge la aproape 15 000 kg pe hectarul cultivat și la peste 28 000 kg pe hectarul fizic. Dispunînd de condiții favorabile (apropierea termocentralei care va furniza căldura necesară), în orientarea producției legumicole Cooperativa Dudești a luat măsuri pentru construirea pînă în anul 1970 a unor sere în suprafață de 6 hectare. Calculele efectuate în cadrul cooperativei demonstrează că pe un hectar de seră — realizînd două cicluri de bază cu culturi succesive și asociate — se va realiza o producție de 240 tone legume și un venit total de peste 1 300 de mii lei. Aceasta va permite recuperarea cheltuielilor efectuate pentru amenajarea serei într-o perioadă de maximum 7—8 ani.

Profilul producției animale

Ca și în legumicultură, condițiile naturale și economice în care își desfășoară activitatea de producție Cooperativa din Dudești, au determinat orientarea producției în zootehnie spre creșterea taurinelor și, în special, a vacilor pentru lapte. Cooperativa dispune în prezent de un efectiv de 290 bovine, din care aproape jumătate vaci pentru lapte. Condiția esențială a orientării producției zootehnice spre creșterea vacilor pentru lapte a constituit-o pe de o parte, faptul că pentru desfacerea producției cheltuielile cu transportul sînt relativ mici, iar pe de altă parte, faptul că cooperativa dispune de suprafețele necesare asigurării bazei furajere. De altfel, dezvoltarea producției vegetale este subordonată asigurării bazei furajere pentru creșterea bovinelor. Astfel, suprafețele cultivate cu orz, ovăz, porumb reprezintă peste 50% din suprafața arabilă. La această suprafață, care asigură necesarul de furaje concentrate se adaugă plantele proporțiilor dintre fondul de acumulare pentru masă verde în cultura dublă, cooperativa asigurîndu-și întregul necesar de furaje din producție proprie.

În planul de producție pe anii următori orientarea producției în sectorul zootehnic va continua să fie în special creșterea vacilor pentru lapte.

Răsadnițele sînt o parte a conveierului verde legumicol pentru aprovizionarea permanentă a pietei Capitalei

(Foto: V. GODEANU)

RATIVEI AGRICOLE DE PRODUCȚIE

...urile luate în această direcție pre-...au, atît creșterea efectivelor, pînă la ...00 capete, dar mai ales creșterea pro-...ucției medii de lapte pe cap de vacă ...urajată pe baza îmbunătățirii bazei ...urajere, a selecționării și alimentării ...ționale a acestora.

Stabilirea direcțiilor producției contribuie la dezvoltarea economică a cooperativei, la creșterea veniturilor realizate de cooperatori și a nivelului de trai al acestora.

Gr. VILCEANU
N. ȘUFANĂ

PROPORȚIILE ȘI NIVELUL DEZVOLTĂRII

ÎN dezbaterea privind Proiectul de statut al cooperativei s-a acordat în presă o atenție deosebită (și meritată) elucidării problemei stabilirii proporțiilor dintre fondul de acumulare și consum. Discuțiile s-au axat, mai ales, asupra laturii metodologice. Acest lucru este justificat dacă ținem seama de faptul că problema este nouă și are o serie de laturi încă nelămurite.

Stabilirea proporțiilor dintre fondul de acumulare și fondul de consum nu este însă numai o problemă pur metodologică, de comensurare a unor raporturi, ci de stabilire a unor corelații obiective ce se creează în procesul dezvoltării economice a fiecărei cooperative în parte, luată ca unitate economică de sine stătătoare.

Repartiția este o problemă derivată, primatul avîndu-l producția, crearea producției ce urmează a fi repartizată în diferite fonduri pentru asigurarea procesului reproducției socialiste lărgite. Dacă abordăm problema din acest punct de vedere, putem evidenția o altă latură a dezvoltării cooperativelor și anume a **nivelului** la care se realizează producția, **nivelul** pe baza căruia se stabilesc aceste proporții, dacă are sau nu loc o reproducție lărgită. Analiza nu se poate opri la constatarea corectitudinii proporțiilor stabilite, ci la ce nivel al producției se materializează aceste proporții.

În sporirea producției și în stabilirea unor proporții care să asigure reproducția socialistă lărgită rolul hotărîtor îl are **creșterea productivității muncii, a eficienței muncii în totalitatea ei.** Legătura dintre sporirea productivității muncii, a eficienței muncii și creșterea acumulărilor și a retribuirii este evidențiată și în exemplul de mai jos :

Dinamica nivelului productivității muncii, a retribuirii și a acumulărilor în Cooperativa agricolă Lenauheim, regiunea Banat, în perioada 1953—1964

(în %)

Indicatori	1953—1954	1955—1956	1957—1958	1959—1960	1961—1962	1963—1964
Productivitatea muncii	100,0	105,3	110,0	118,0	128,9	134,2
Retribuirea muncii	100,0	102,6	105,3	115,0	121,1	126,3
Acumulări la 100 ha (agricol)	100,0	142,5	178,0	230,0	240,0	280,0
Producția netă la 100 ha (agricol)	100,0	114,3	151,8	155,0	158,2	165,1

Sporirea eficienței muncii se reflectă, atît în creșterea nivelului retribuirii, cît și al acumulărilor. Acest lucru este posibil însă numai în condițiile respectării corelației obiective dintre productivitatea muncii și retribuirea muncii. Este cunoscut că pentru a asigura fondul de acumulare, productivitatea muncii trebuie să depășească nivelul retribuirii, iar în procesul dezvoltării cooperativei productivitatea muncii trebuie să depășească ritmul de creștere al retribuirii muncii.

În perioada 1963—1964 față de 1953—1954 productivitatea muncii a crescut cu 34,2%, iar retribuirea zilei-muncă a sporit cu 26,3%. În acest fel, productivitatea muncii vii a contribuit și la sporirea acumulărilor pentru dezvoltarea proprietății obștești. La sporirea acumulărilor concură nu numai creșterea productivității muncii vii. Acestea sînt rezultatul sporirii eficienței întregii munci trecute și vii luate la un loc, a cheltuielilor totale de producție. În exemplul dat de noi eficiența întregii munci cheltuite în cooperativă, deci inclusiv a cheltuielilor materiale, se reflectă în creșterea producției nete, a valorii nou create în totalitatea ei. Dacă cheltuielile materiale n-ar fi fost an de an mai eficiente n-ar fi putut avea loc creșterea producției nete.

Este clară și convingătoare concluzia că nivelul acumulărilor pentru reproducția lărgită, a retribuirii muncii cooperatorilor, a veniturilor obținute sînt determinate de creșterea eficienței muncii (trecute și vii) în cooperativa agricolă.

Creșterea producției și a productivității muncii în cooperativă este determinată de introducerea progresului tehnic : mecanizarea complexă, irigarea, chimizarea, folosirea cuceririlor biologiei moderne ; de organizarea judicioasă a producției și a muncii astfel încît să se asigure folosirea intensivă și rațională a pămîntului și a celorlalte mijloace de producție și a forței de muncă ; de folosirea din plin a tuturor rezervelor existente, cheltuirea cu maximum de eficiență a fondurilor de investiții, înlăturarea oricărei risipe de mijloace de producție, de materii și materiale.

Sporirea eficienței muncii în cooperativele agricole este calea sigură, hotărîtoare pentru dezvoltarea lor economică pe baza procesului reproducției lărgite.

Traian LAZĂR

4

Specificare	U/M	Cooperativa agricolă de producție		
		Baba Ana	Comișul Mare	Darabani
	1	2	3	4
1. Producția globală total	mii lei	6 809	11 769	9 227
2. Cheltuieli materiale total	„	2 713	5 217	3 837
3. Producția netă — total	„	4 096	6 552	5 390
a) Fondul de consum — total	„	3 697	4 675	3 402
b) Fondul de acumulare — total	„	267	1 451	1 793
c) Obligații către stat	„	132	426	195
4. *În procente față de producția globală*	%	100,0	100,0	100,0
a) Cheltuieli materiale	%	39,8	44,3	41,6
b) Producția netă	%	60,2	55,7	58,4
5. *În procente față de producția netă* (fără impozite, taxe etc.)	%	100,0	100,0	100,0
a) Fondul de consum	%	93,3	76,3	65,5
b) Fond de acumulare	%	6,7	23,7	34,5

5

pentru acumulare fonduri mai mari, iar altele mai mici, decît posibilitățile existente. De pildă, calculele efectuate de noi în cîteva cooperative agricole — pe baza principiilor metodologice expuse în revista VIAȚA ECONOMICĂ numerele 4 și 5/1966 (calcularea producției globale și a cheltuielilor materiale) — ne arată următoarea situație: (vezi tabelul).

Din analiza indicatorilor de mai sus, cu toate rezervele pe care le impune actualul sistem de evidență, se constată că numai Cooperativa agricolă Comlosul Mare se înscrie în limitele proporțiilor dintre fondul de acumulare și fondul de consum stabilite în proiectul noului statut al cooperativelor agricole. Aceasta, întrucît prin sistemul de repartiție practicat în cooperativele agricole se asigura, în primul rînd, completarea și mărirea fondurilor sociale, achitarea obligațiilor bănești către stat etc., iar numai ceea ce rămînea se repartiza cooperatorilor în raport cu zilele-muncă. Aceasta conducea la fluctuații mari de la un an la altul.

Fondul de consum, care reprezintă 75—82% din producția netă, se repartizează cooperatorilor pentru munca depusă în anul respectiv (retribuirea de bază și suplimentară), precum și pentru fondurile consumptive obștești (fondul de ajutor în natură, fondul social-cultural, fondul de pensii).

Ca element constitutiv al fondului de consum, repartizările în natură și bani pentru zile-muncă și pentru depășirea producției planificate trebuie diminuate cu retribuția muncii pentru zilele-muncă efectuate în cadrul lucrărilor de investiții, acestea constituind fond de acumulare — din care, de altfel, se și acoperă.

Includerea în fondul de consum (alături de repartizările pentru zile-muncă și depășirea producției,

6

care reprezintă **fond de consum individual)** a contribuției în bani la fondul de pensii, a repartizărilor pentru fondul de ajutor în natură și a fondului social-cultural se justifică prin faptul că, deși acestea se formează pe calea redistribuirii producției nete, avînd ca sursă plusprodusul ele sînt folosite de către membrii cooperatori, **constituind fond de consum obștesc.**

Determinarea fondului de consum, atît pe elementele sale componente, cît și pe surse de proveniență, este impusă de necesitatea cunoașterii raportului ce se formează în cadrul fondului de consum între cotaparte a producției nete destinată retribuirii muncii cooperatorilor (fondului de consum individual) și cea destinată satisfacerii altor nevoi de consum ale acestora (fond de consum obștesc).

În legătură cu calcularea corectă a fondului de acumulare și a fondului de consum, a proporției dintre ele, precum și dintre producția globală și producția netă, menționăm următorul aspect : **determinarea retribuției totale a unei zile-muncă este necesar să se facă pe baza prețurilor medii de realizare ale producției-marfă a cooperativei agricole, inclusiv avantajele acordate de stat, și nu pe baza prețurilor de contractare și achiziție, cum se procedează în prezent.** Aceasta își găsește explicație în faptul că la determinarea producției globale sînt utilizate prețurile medii de realizare ale producției-marfă.

Conf univ. M. BULGARU
doctor în economie
Laurențiu GUȚESCU
Al. FILIPIDESCU

SPIONAJUL INDUSTRIAL:

O VARIANTĂ A „STRATEGIEI" BUSINESS-ULUI

DEFINIT laconic ca o simplă „acțiune de informare", spionajul industrial și-a făcut intrarea în istorie discret și fără carte de vizită, data nașterii sale neaflîndu-se înscrisă în niciun registru de stare civilă. După unii, acest gen de activitate, ar fi de dată recentă ; după alții — înzestrați cu mai mult umor — apariția sa ar fi contemporană cu cea a omului primitiv, care obișnuia încă din imemoriale timpuri să-și iscodească vecinul de grotă asupra „calității" și „varietății" armelor cu care pornea la vînătoare de iguanodoni sau brontozauri.

Obiectul spionajului industrial îl constituie orice informație privind secretele de fabricație ale concurentului. Practica s-a extins pe măsură ce concurența între monopoluri a devenit și mai acerbă. Contagios ca o epizootie în rîndul unei turme, spionajul industrial a devenit — după aprecierile lui Lawrence Stessin, profesor de relații industriale la Universitatea Hofstra (S.U.A.) — „o parte integrantă a strategiei business-ului, ca și acțiunile de «spadă și capă»".

● O nouă carieră pentru James Bond

SPIONUL sau colportorul de știri cu caracter secret este — după cum îl descria într-unul din numerele sale NEW YORK TIMES MAGAZINE — un fel de agent cu minte ascuțită și cu puțină forță fizică, care-i permite să treacă neobservat ; un individ care seamănă mai mult a contabil decît a... anchetator. Un fel de James Bond autentic. Cîmpul de activitate ? Extrem de variat. Cariera unui asemenea spion de afaceri poate fi „eșantionul unui nou săpun destinat pieței, în valoare de o jumătate miliard de dolari, sau sistemul special al canalului de scurgere de la bucătărie, un germene de cultură, aflat la baza unui antibiotic care a necesitat zece ani de cercetare și 20 milioane de dolari pentru a fi creat, un rest de hîrtie aruncat neglijent într-un coș de gunoi sau banda pe care a fost înregistrată convorbirea într-o cameră de hotel despre o proiectată fuzionare etc..." Lumea firmelor capitaliste, de la cele mai mărunte pînă la „mamuții" americani, este într-o continuă stare de alarmă ; orice trădare din partea unui salariat sau altul sau a unui intrus cu intenții necurate, poate însemna pierderi de milioane sau chiar dezastru. De aceea, orice secret este păstrat cu cea mai mare sfințenie. Este cunoscut, de exemplu, faptul că în Occident milioane de oameni consumă băutura Coca-Cola. Dar cu toate acestea, secretul de fabricație al acestei banale băuturi este asigurat de firma respectivă pentru suma de 43 milioane de dolari, rețeta păstrîndu-se într-un singur exemplar în seiful chimistului principal al companiei la care numai acesta are acces (și ajutorul lui în cazul îmbolnăvirii celui dintîi). La fel compania „Dr. Pepper" care concurează Coca-Cola, a încredințat secretul compoziției sale numai la patru persoane, iar firma italiană de vinuri „Campari" unui singur om, care păstrează în minte toate formulele privind fabricația, spre o mai deplină siguranță.

Modul de a intra în posesia datelor concurentului îmbracă însă uneori forme extrem de ingenioase și chiar de-a dreptul amuzante. Adevărate aventuri polițiste, captivante și de cea mai reală autenticitate. Prada cea mai aleasă — relata recent revista L'EXPRESS — o constituie, în general, industria de automobile ; pentru noile modele încă din 1966 spionii din Chicago, de exemplu, sînt mobilizați în vederea intrării din vreme în posesie a inovațiilor firmelor concurente. Revista amintea cazul Corporației General Motors și al firmei vest-germane Mercedes. Prima a avut surpriza în 1964 să-și vadă secretele furate, în timp ce Elliot Estes, patronul lui Pontiac (firmă asociată lui General Motors) vizita unul din centrele tehnice ale uzinei. Înainte ca cineva să-și dea seama și noile modele să fie ferite de privirile indiscrete, un elicopter cu aparate de fotografiat cu teleobiective își și însușise „linia nouă" a modelelor. La fel a pățit Mercedes în 1965 înaintea deschiderii salonului de automobile de la Frankfurt. Cît despre Detroit — unde se află de fapt uzinele marilor firme de automobile din S.U.A. — nu mai este astăzi un secret că există cel mai complex aparat de spionaj din țară. Nu este un lucru neobișnuit să vezi aici — relata Lawrence Stessin — un bărbat, doar în cămașă, cu un teanc de planuri sub braț, escortat fără menajamente pînă la ieșirea din uzinele Crysler, deoarece este stilizator la... Lincoln. Tot în Detroit, Dearborn Inn nu se dă în lături să închirieze terasele casei sale oamenilor lui General Motors. Lesne de înțeles de ce și mai ales rentabil : încăperile clădirii dau spre terenurile de probă ale firmei Ford.

Cu toate măsurile luate însă, secretele sînt totuși greu de apărat. De exemplu, gărzi cu telescoape patrulează pe acoperișurile uzinelor de automobile ; pentru a le păzi de „curioși" cutiile de gunoi din birourile companiei Ford sînt prevăzute cu dispozitive speciale electrice, care fărîmițează orice hîrtiuță, iar resturile sînt arse în cuptoare speciale ; ca „mijloc de apărare", General Motors a înzestrat noul său centru tehnic cu aparate acustice care, la cel mai îndepărtat ecou al vreunui avion sau elicopter, trag automat perdelele peste noile modele, și așa mai departe.

● Secretele — obiect de speculații la bursă

EVIDENT că se poate pune întrebarea, de ce această luptă acerbă pentru secretul altora, cînd în general se cheltuiesc sume însemnate în laboratoarele de cercetare ale fiecărei societăți în parte. Răspunsul este simplu : furtul este mai rentabil. În Italia, de exemplu, legea nu garantează dreptul de apărare al patentelor de medicamente și în asemenea situație, firmele italiene preferă să cumpere asemenea brevete de pe piața americană („la negru" bineînțeles). S-a calculat că zece tablete dintr-un medicament nou american costă 16,76 dolari, pe cînd aceleași tablete fabricate în Italia costă numai 8,13 dolari, deoarece brevetul „achiziționat" în mod fraudulos a costat și el la rîndul său mai ieftin decît dacă s-ar fi desfășurat o anumită muncă de cercetare în această direcție. Revista americană TIME relata că unele firme producătoare de medicamente din S.U.A. (printre care și „Merk" care și-a văzut un secret de fabricație vîndut pentru suma de... 500 000 dolari), au protestat nu demult împotriva faptului că însuși Pentagonul cumpără în mod curent din străinătate medicamente ale căror formule de fabricație au fost furate firmelor americane. Societatea „Lederl", de exemplu, se plîngea că a pierdut din cauza acestei „activități" peste 15 milioane dolari, care s-au adăugat la profitul firmelor străine beneficiare ale unei asemenea practici. (Printre formulele vîndute, se numără cele ale aureomicinei, aeromicinei și declomicinei).

Se spune că, în proporție de 70% „plasatorii de secrete" sînt oameni cu practică îndelungată în meserie, și de cele mai multe ori cu pregătire minuțioasă în școli anume create. Diletantismul reprezintă doar o excepție. O asemenea școală de spionaj și contraspionaj de reputație mondială este „Norman Jaspan Asociates" sau „Fidelifacts" din S.U.A., cea deschisă cu patru ani în urmă pe lîngă Institutul de protecție a industriei din Tokio sau „Securitor" din Anglia. Ieșit dintr-o asemenea școală, Elmont Cumming, în vîrstă de 65 de ani, este considerat asul numărul 1 al spionajului industrial solicitat în diferite țări de diferite concerne, el este capabil să îndeplinească orice însărcinare, folosindu-se de orice metodă pe care imaginația și abilitatea i-o pun la îndemînă. Bineînțeles, că prețul unor asemenea servicii este mai mult decît impresionant, dacă se ia în considerare că sumele plătite unui asemenea detectiv variază în medie între 100 și 200 dolari pe zi, plus cheltuielile ocazionate de „operație". Acestea sînt doar exemplele în mare, ca să nu mai vorbim de societățile care-și creează servicii speciale proprii de informare în care își pregătesc cadrele de profesioniști. Tim Matthews, fost salariat al INTELLIGENCE SERVICE-ului (aflat azi la conducerea lui Manajement Investigation Service) afirma chiar într-o recentă reuniune ținută la Londra cu conducători de întreprinderi, că spionajul industrial a luat în Anglia proporții îngrijorătoare.

Ceea ce este mai curios, este faptul că astăzi această activitate de spionaj și contraspionaj industrial nu mai constituie în lumea capitalistă nici un fel de secret. Acești așa-numiți „detectivi industriali" urmează uneori aceeași școală, aceleași reguli, ca apoi, după absolvire, să lucreze unii împotriva altora. Intervine aici doar abilitatea — metodele în general fiind cunoscute. De aceea, nu este de mirare, că alături de bursele de valori sau de mărfuri, funcționează în diferite țări (Japonia, Elveția ș.a.) și... bursele de secrete furate. Emisarii unor asemenea „burse negre" — relata revista americană BUSINESS WEEK — circulă prin toată lumea și nu există vreun secret care să nu poată fi cumpărat la o asemenea bursă. „Agenții ei sînt peste tot. Ei posedă informații complete despre posibilitățile financiare și comerciale ale diferitelor firme, despre contractele și planurile lor viitoare, știu la ce lucrează laboratoarele lor și ce producție intenționează să lanseze pe piață. De îndată ce o asemenea informație ajunge la bursa neagră, ea capătă imediat o anumită valoare și este cotată în funcție de conjunctură". În asemenea cazuri, intră în joc și detectivii „oficiali", ca cei ai agenției internaționale „Burns", angajați „pe profil industrial". Cu toate acestea însă, condicile tribunalelor țărilor occidentale sînt pline de procese, în care se dezbat furturile de secrete, acțiuni în pretenții pentru prejudiciile create sau... specula de pe piața brevetelor.

Dar în acest război al business-ului contra business este greu să închei un armistițiu : concurența își are legile ei care stau la baza existenței înseși a monopolurilor și care nu pot fi nici desființate și nici măcar ignorate într-o lume a profiturilor. Unui hoț, îi poți cel mult opune... un hoț și jumătate.

Viorica BABA

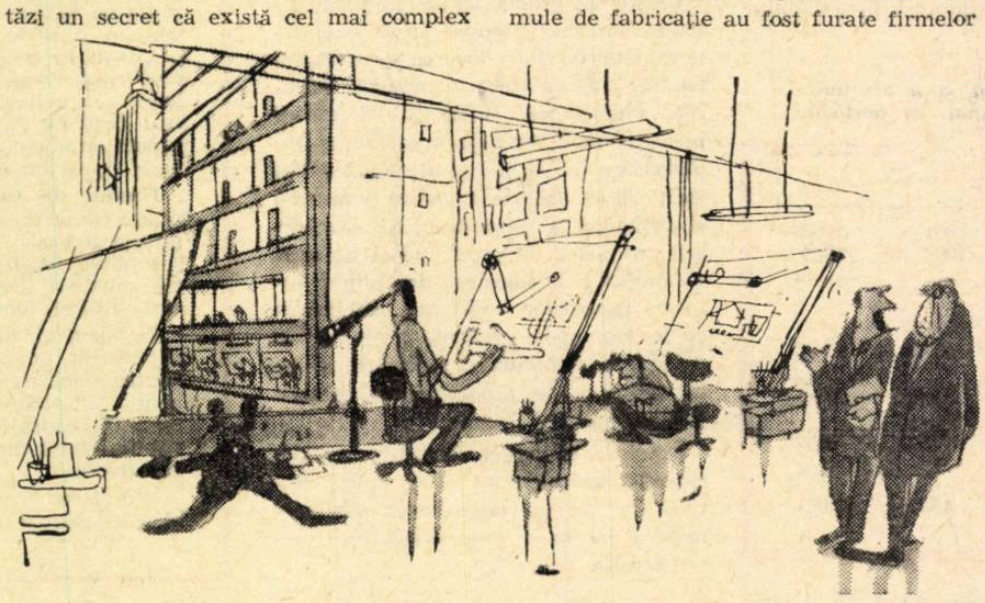

...Și totuși e mai rentabil să te „inspiri" de la vecin

(după l'EXPRESS)

SISTEME CIBERNETICE ÎN ECONOMIE

(Urmare din pag. 5)

lurgie, energetică, construcții), limbajul contabil, juridic etc. Nu trebuie uitate diverse limbaje ale unor dispozitive de comandă automată și altele.

Orice mesaj poate fi exprimat în mai multe limbaje. Astfel, un document oarecare poate fi „tradus" în mai multe limbi, numerele pot fi exprimate în sistemul de numerație zecimal, binar, în sisteme cu diverse baze de numerație, cu ajutorul cifrelor romane etc.

Aparatul cu care se poate studia riguros tot complexul de legi care caracterizează un limbaj este cel probabilistic, iar capitolul ciberneticii care se ocupă de aceste probleme poartă numele de **teoria informației.**

Să considerăm un limbaj avînd k semne elementare în alfabet $A_0, A_1, \ldots A_k$ Fie un mesaj exprimat în acest limbaj și avînd în total n semne. Fiecare din cele k semne elementare distincte în care este exprimat mesajul de n semne, are o frecvență proprie de apariție în mesajul respectiv. Cunoscînd aceste frecvențe pentru toate cele k semne, se poate scrie repartiția statistică a frecvențelor semnelor elementare din mesaj :

$$\begin{vmatrix} A_0, A_1, \ldots, A_k \\ p_0, p_1, \ldots, p_k \end{vmatrix}$$

în care $p_0, p_1, \ldots, p_k$ reprezintă probabilitățile (frecvențele relative) de apariție a semnelor elementare în mesaj.

Să presupunem că persoana care recepționează mesajul și care nu-i cunoaște conținutul (cunoașterea conținutului ar face ca transmiterea mesajului să fie inutilă), îi cunoaște, în schimb, repartiția statistică. În caz că probabilitățile $p_0, p_1, \ldots, p_k$ diferă între ele (și acesta este cazul cel mai frecvent), este firesc ca receptorul mesajului, înainte de a recepționa unul din semnalele elementare [2]), să se aștepte ca acesta să fie unul dintre semnalele cu probabilitate mare de apariție. Dacă acest lucru se realizează, receptorul a aflat ceva la care, oarecum, se aștepta. Dacă, dimpotrivă, semnul pe care îl recepționează are o probabilitate mică de apariție și totuși se produce, fenomenul capătă un aspect de noutate pentru receptor. Ideea aceasta de „noutate" a unui semnal stă la baza definirii conceptului de **„cantitate de informație"** fundamentală în teoria informației. Proprietățile „cantității de informație" a unui semnal sau mesaj pot fi definite astfel :

a) este invers proporțională cu probabilitatea producerii semnalului sau mesajului ;

b) dacă se consideră un mesaj A_{ij} alcătuit din două semnale A_i și A_j, avem relația $I_{ij} = I_i + I_j$ în care I_{ij} este cantitatea de informație a mesajului A_{ij}, iar I_i și I_j cantitățile de informație ale celor două semnale ;

c) dacă p_{ij} este probabilitatea producerii mesajului A_i, iar p_i și p_j, probabilitățile producerii celor două semnale, avem relația : $p_{ij} = p_i + p_j$.

Expresia matematică care reflectă aceste proprietăți pentru un semnal, este funcția logaritmică : $I_i = - \log p_i$

● Entropia informațională

PENTRU a caracteriza valoarea medie a cantității de informație pentru un semn al mesajului se introduce expresia $H = \Sigma p_i \log p_i$ denumită **entropie.**

Se demonstrează ușor că entropia unui mesaj, deci cantitatea medie de informație pe semnal, este maximă cînd distribuția statistică a semnalelor din mesaj cuprinde probabilități egale și probabilitatea de apariție a unui semnal nu este influențată de apariția altor semnale, adică, exprimîndu-se probalistic, semnalele sînt independente între ele. Entropia maximă se notează H_{max} În acest caz „noutatea" fiecărui semnal al mesajului este maximă, adică posibilitatea de a-l prevedea minimă. Mesajele reale, printre care și cele care circulă în organismele economice, au însă entropii mai mici decît H_{max}, datorită, în primul rînd, inegalității probabilității de apariție a semnalelor, cît și legilor de structură a limbajului, care fac semnalele să nu fie independente, existînd legături între ele.

● Codificare și decodificare

FIE un mesaj exprimat în limbajul L_1 care are K_1 semne elementare, lungimea mesajului exprimat în acest limbaj fiind n_1 semne. Să considerăm un limbaj L_2 avînd K_2 semne elementare, în care dorim să „traducem" mesajul. Operația aceasta de „traducere" se numește în teoria informației **„codificare".**

Un exemplu simplu de codificare este transcrierea unui număr din sistemul de numerație zecimal, în sistemul binar. Dacă dorim, de exemplu, să exprimăm numărul 9513 în sistemul binar, avem posibilitatea de a codifica semn cu semn.

CURIER

■ Volumul I al **Cursului de Finanțe**, de conf. univ. I. Văcărel, recent apărut în **Editura didactică și pedagogică**, este consacrat finanțelor publice **în orînduirile presocialiste** (volumul II a

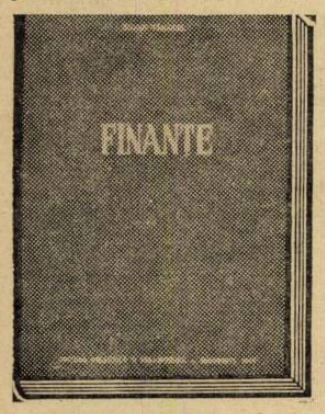

apărut în anul 1964 sub titlul „Finanțele Republicii Populare Române").

Pentru fiecare orînduire social-economică, problemele relațiilor financiare sînt tratate pe exemplul statelor considerate tipice și cu analiza specificului acestora pe teritoriul țării noastre. Partea hotărîtoare a cursului este consacrată finanțelor statelor capitaliste în epoca capitalismului contemporan și mai ales a perioadei postbelice. În lucrare se face analiza și interpretarea, de pe pozițiile marxism-leninismului, a teoriilor din domeniul financiar ale principalilor economiști clasici și contemporani din țările capitaliste, precum și reconsiderarea critică a concepțiilor financiare ale unor economiști burghezi români.

■ Revista Centrului francez de cercetare și documentare asupra consumului, CONSOMMATION, a publicat un studiu al lui Claude Lebedel **Etude de la demande des biens de consommation en économie planifiée** (Dunod, éditeur, „Consommation" nr. 2, 1964). Lebedel subliniază nivelul ridicat atins de asemenea studii în economiile planificate. Studiul lui Lebedel constituie prima prezentare de ansamblu apărută în Occident asupra metodelor de studiere a cererii bunurilor de consum în țările socialiste.

■ O încercare de expunere teoretică a principalelor particularități ale sistemului de prețuri în socialism, a modului de formare a prețurilor și a factorilor care le influențează evoluția, ne-o oferă volumul lui Céstmir Kozusnik **Probleme ale teoriei valorii și prețurilor în socialism** (Problemy teorie hodnoty a ceny za socialismu, Praha, UCSAV, 1964, 134 pag. + tabele). Tratînd despre producția de mărfuri, valoare și preț în socialism, studiul examinează factorii care condiționează distribuția plusprodusului prin prețuri și relațiile reciproce dintre prețurile cu ridicata și prețurile cu amănuntul.

■ Între 9 și 10 februarie a avut loc a IX-a SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ A CADRELOR DIDACTICE de la Institutul de științe economice „V. I. Lenin"-București. S-au prezentat circa 120 comunicări.

■ Sub semnătura lui I. P. Ivanov, în editura NAUKA, Moscova, 1965, a apărut lucrarea **Revoluția tehnică și clasa muncitoare în principalele țări capitaliste**, 190 pag., consacrată în special problemei calificării. Una din concluziile la care ajunge autorul este aceea că experiența țărilor capitaliste demonstrează inconsistența specializării înguste a cadrelor în procesul de pregătire. Numai o pregătire serioasă multilaterală, care presupune complexul disciplinelor ce se predau în învățămîntul mediu, urmată de o pregătire profesională de cîțiva ani, permite muncitorului să stăpînească în mod calificat tehnica nouă și totodată să existe o maleabilitate mai mare în folosirea cadrelor.

■ Diferitele aspecte ale conducerii și gestiunii întreprinderilor sînt tratate în lucrarea **Readings in Management : Landmarks and New Frontiers** (Conferințe despre gestiune : puncte de reper și noi frontiere) de Ernst Dale și colaboratorii săi de la Universitatea Virginia (McGraw-Hill, 1965, 516 pag.). Natura gestiunii, cine sînt conducătorii, în inima conducerii, începuturile gestiunii moderne, conducerea științifică : Taylor și Gilbreth ; Harrington Emerson și cele douăsprezece principii ale eficacității ; efecte ale mișcării gestiunii științifice ; Elton Mayo și școala relațiilor umane ; Taylor și Mayo – cine a avut dreptate ; Fayol universalistul ; ideologia gestiunii ; teoriile, mecanismul, dinamica organizării ; planificarea și previziunea ; inovația ; teoria și practica luării deciziilor ; calculatoarele de mare viteză ; gestiunea în viitor – sînt numai cîteva din cele 150 de studii reunite în acest volum.

■ Lucrarea **Socyologia zawodow** (Sociologia profesiunilor), Varșovia, 1965, 609 pag., publicată sub direcția lui Adam Sarapata, prezintă, în cele 42 de comunicări, diferite aspecte teoretice și practice ale folosirii forței de muncă în Polonia. Alături de definiții și clasificări, se analizează locul diferitelor profesiuni în societate, schimbările survenite în structura pe profesii în Polonia în ultimii 50 de ani, problemele psihologice legate de alegerea profesiunii etc

■ Cartea **Moneda și finanțele în Africa** de E. E. Jucker – Fleetwood (Money and Finance in Africa, London, Allen and Unvin, 1964, 335 pag.) oferă o descriere și o apreciere a experiențelor monetare din Ghana, Maroc, Nigeria, Rhodesia, Sudan și Tunisia, în perioada de la înființarea băncilor lor centrale (între 1956 și 1960) pînă în 1962. Prin prezentarea unor studii comparative, cartea răspunde unor nevoi stringente de informare, cu atît mai mult, cu cît fenomenul monetar este foarte larg interpretat, incluzînd în sfera lui politica salariilor, planurile de dezvoltare, investițiile străine și balanțele de plăți, pe lîngă activitatea bancară și instituțiile financiare propriu-zise.

MERCUR PRINTRE MUZE

CITRÖEN LA LUVRU

NU o singură dată ne-am ocupat în aceste coloane de prezența tot mai insistentă, obsesivă chiar, a publicității în lumea occidentală contemporană. Publicitatea ca suport principal al activității de presă, publicitatea și televiziunea, publicitatea și difuzarea mărfurilor culturale de masă sînt nu numai teme pentru lucrările sociologilor, economiștilor sau psihologilor, ci și realități cotidiene, jaloane de neevitat în viața omului simplu. În casă, pe stradă, în magazine și săli de spectacol, în ziare, reviste, cărți, pe drumurile de țară, pe malurile mării ca și pe crestele munților, publicitatea îl înconjoară, i se infiltrează în ochi, în urechi, în creier, îi creează centre de interes, necesități, obsesii, de care nu mai poate scăpa. Toate cărțile de filozofie, de teorie politică, de literatură la un loc nu au în ce privește prelucrarea ideologică în spiritul modului de viață burghez a maselor occidentale o pondere egală cu cea a atmosferei creată de publicitate.

Desigur, nu trebuie să vedem în publicitate numai laturile ei negative. Dincolo de exagerări, dincolo de o anumită falsificare a realității, dincolo de funcția ei de stupefiant spiritual — toate, atribute decurgînd din utilizarea ei în cadrul și în folosul economiei capitaliste — publicitatea are reale și de neînlocuit valori informative, evidente mai ales într-o economie complexă și diferențiată. Ea a devenit, pornind de la această bază, o componentă a vieții contemporane care nu poate fi nici ignorată, nici condamnată în bloc. S-a făcut, de pildă, de multe ori observația că o parte din farmecul propriu orașelor moderne este determinată de prezența reclamelor luminoase — uneori deosebit de ingenioase și pline de fantezie — de strălucirea afișelor multicolore și a vitrinelor, după cum pe un alt plan, mai minor, atractivitatea și succesul revistelor ilustrate din zilele noastre datorează mult paginilor adesea scînteietoare închinate reclamelor.

Se vorbește în ultimul timp în Occident, destul de mult, despre influența pe care universul publicitar o exercită și asupra creației artistice. Unii critici au remarcat, pe bună dreptate, că această influență este vizibilă, de exemplu, în așa-numita pictură „pop-art", care încearcă în ultimii ani în Statele Unite și mai recent în Europa apuseană să se opună picturii abstracționiste. Tot mai mulți critici încep să acorde atenție și afișului publicitar propriu-zis considerat ca lucrare de artă. De multă vreme, afișele de reclamă executate de marele pictor francez Toulouse-Lautrec pentru cabaretul „Moulin Rouge" sau pentru o marcă de biciclete sînt apreciate drept autentice opere de artă. Exemplul lui Toulouse-Lautrec a fost urmat și de alți numeroși pictori și graficieni iluștri. Nu de mult, o expoziție de grafică publicitară deschisă în București, a fost primită de public — dincolo de rezervele pe care le puteau provoca unul sau altul dintre exponate — ca o manifestare de artă și tratată ca atare.

În urmă cu cîțiva ani, cîteva din afișele și prospectele editate de firma italiană Olivetti (mașini de scris) au fost incluse în colecțiile Muzeului de artă modernă din New York. La sfîrșitul anului trecut, Muzeul Luvru din Paris a adăpostit o expoziție de artă publicitară organizată de Uzinele de automobile Citröen. Criticii de artă au avut cuvinte elogioase despre această expoziție, în care s-au remarcat, în special, creațiile graficianului André François. „Întreg ansamblul degajează o poezie grafică și plastică,

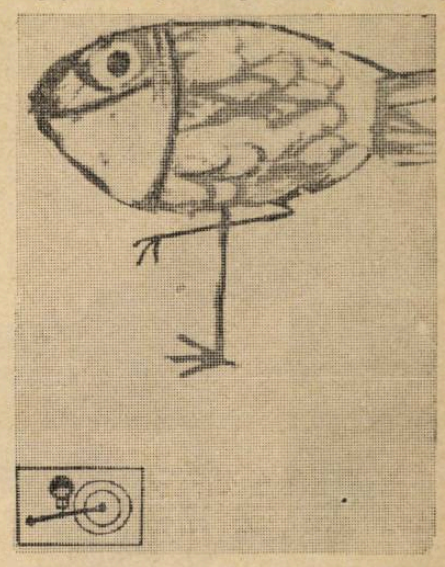

Acest desen al lui André François simbolizează supleteа mașinilor de tip DS. Peștele și picioarele de pasăre personifică cele două elemente care asigură o bună suspensie : un lichid și un gaz.

cu mult superioară celeia pe care o întîlnim în majoritatea galeriilor pariziene", scria cu acest prilej revista ARTS. Paralel cu expoziția, a avut loc și un festival cinematografic consacrat filmelor care fac publicitate Uzinelor Citröen. La acest festival un succes deosebit a obținut un film de metraj mediu realizat de talentatul regizor francez (cunoscut și publicului nostru) François Reichenbach.

Parcurgînd aceste informații, cărora li s-ar putea adăuga și multe altele în același sens, înțelegem mai bine interesul cu care cercetători serioși se apleacă asupra fenomenului publicitar contemporan.

Ne gîndim că și pentru economiștii și sociologii din țara noastră ar fi o interesantă temă de cercetare studierea caracteristicilor și implicațiilor publicității în condițiile economiei noastre socialiste în plină dezvoltare, analizarea deosebirilor de esență între principiile și funcțiunile publicității burgheze, pe de o parte, și a celei socialiste, pe de altă parte, examinarea rolului publicității în formarea opiniei publice. Impulsionarea creației artistice în domeniul publicității, lichidarea anumitor complexe care mai dăinuie față de această activitate ar putea să aibă consecințe extrem de pozitive asupra formării și dezvoltării gustului public, asupra creării acelei ambianțe de „frumos cotidian" despre care se vorbește atît de mult — și pe bună dreptate — în ultima vreme.

H. DONA

SESIUNEA ȘTIINȚIFICĂ A CENTRULUI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ — BUCUREȘTI

Între 11 și 13 februarie se desfășoară SESIUNEA ȘTIINȚIFICĂ A CENTRULUI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ – BUCUREȘTI. În cadrul sesiunii vor avea loc simpozioane ale comisiilor de studii și cercetări pentru : calcul economic, cibernetică economică, planometrie, organizarea producției și a muncii, sistemul informațional economic, econometrie, cercetări operaționale cu aplicații în economie, sociologia economică.

Conform acestei codificări, corespondentul binar al numărului 9513 ar fi : 1001, 101, 111. Acest mod de codificare nu permite, însă, operația inversă — **decodificarea** — întrucît nu avem nici un fel de indicație asupra grupării semnelor **1** și **0**. Pentru a înlătura acest neajuns și a permite o decodificare unică, condiție esențială pentru asigurarea preciziei mesajelor, se folosesc așa-numitele **coduri uniforme** prin care toate grupele de semne din limbajul în care se face codificarea și corespunzînd semnelor din limbajul inițial, se aduc la lungimea grupei cu cel mai mare număr de semne, prin adăogare de zero-uri la început. Astfel, grupul 1001 corespunzînd lui 9 va rămîne neschimbat, în schimb, grupul 101 corespunzînd lui 5 se va scrie 0101, semnul 1, corespunzînd lui 1 se va transcrie 0001, iar grupul 11 corespunzînd lui 3 se va scrie 0011. În felul acesta, corespondentul în cod binar uniform al numărului 9513 va fi : 1001 — 0101 — 0001 — 0011 — perfect decodificabil (în grupe de cîte 4 semne).

În operația de codificare efectuată în exemplul de mai sus, avem : $K_1 = 10$, $n_1 = 4$, $K_2 = 2$, $n_2 = 16$.

Teorema de bază a codificării stabilește că, **în cazul efectuării unei treceri prin codificare a unui mesaj din limbajul L_1 cu K_1 semne elementare, în limbajul L_2 cu K_2 semne elementare, dacă lungimea mesajului exprimat în L_1 este n_1 semne, lungimea lui, exprimată în L_2, nu va putea fi mai mică decît :**

$$n_2 = n_1 \frac{\log K_1}{\log K_2} \text{ semne.}$$

În cazul exemplului nostru $n_2 \geqslant 4$, $\frac{\log 10}{\log 2} = 13{,}28$. Codificarea rezultată mai sus, ne-a dat $n_2 = 16$. Putem, însă, să ne apropiem oricît de mult de $n_2 = 13{,}28$, dacă vom întrebuința metoda de codificare în „blocuri". Aceasta constă în a nu mai face trecerea de la fiecare semn al mesajului inițial, la un grup de semne al mesajului codificat, ci în a atașa direct un grup de semne mesajului exprimat în L_1 ca un tot. Astfel, dacă în loc de a codifica în binar numărul 9513, cifră cu cifră, vom face trecerea lui în binar ca un tot, vom găsi numărul 10010100101001 care însemnează în binar 9513 și are $n_2 = 14$ semne. În felul acesta realizăm o economie de 2 semne sau 12,5% față de primul mod de codificare. În cazul mesajelor lungi acest procent poate reprezenta foarte mult din punct de vedere al economicității mesajelor.

În practica transmiterii mesajelor există posibilitatea de a ține seama de probabilitatea de apariție a fiecărui semnal elementar ; ea se stabilește prin studii statistice. Codificările cele mai avantajoase sînt, în acest caz, cele neuniforme, prin care se atașează grupuri mici de semne din L_2, acelor semne sau grupe de semne din L_1 care au o probabilitate mare de apariție și invers.

● Legături informaționale

● Dimensionarea informațională a celulelor

PRIN legătură informațională (în teoria informației poartă denumirea de canal de transmitere a informațiilor, sau, pe scurt, canal) într-un organism economic se înțelege un sistem alcătuit din dispozitivul de emisie al unei celule emitente, mediul material care permite transmiterea mesajelor și dispozitivul de recepție al unei celule receptoare. De exemplu, o legătură informațională este sistemul alcătuit dintr-un reflector (dispozitiv de emisie), atmosfera (mediul material) și ochiul sau o celulă fotoelectrică (dispozitivul receptor). O altă legătură informațională o formează un salariat care vorbește la telefon (dispozitiv de emisie), cablul telefonic (mediul material) și salariatul care ascultă la celălalt cap (dispozitiv receptor).

Mijloacele moderne dau posibilitatea de a se determina cu suficientă precizie mărimile care caracterizează un canal de transmisie a informațiilor. Aceasta înseamnă că **vom putea dimensiona celulele unui organism economic, în ceea ce privește capacitatea de emitere și recepție a mesajelor,** dotîndu-le cu personal și dispozitive suficiente pentru a putea asigura transmiterea mesajelor cu o anumită viteză, impusă de necesitățile producției. În principiu, e perfect posibil, de asemenea, să se stabilească statistic capacitățile de prelucrare, memorare și decizie ale organismelor economice concrete, capacități exprimate în număr de semnale elementare în unitatea de timp și care vor fi stabilite diferențiat pe categorii de mesaje. Acest lucru permite să se efectueze **dimensionarea fiecărei celule a unui organism economic, în ceea ce privește capacitatea tuturor funcțiilor sale informaționale** ceea ce contribuie în mod hotărîtor la corecta organizare a organismului economic.

Evident că abordarea informațională a problemei mesajelor care circulă într-un organism economic nu rezolvă problema valorii lor, adică a eficienței acțiunilor pe care le generează. Ea poate fi determinată cu ajutorul teoriei deciziei.

---

1) Legătură informațională este termenul cibernetic consacrat pentru a desemna legătura prin care circulă mesajele (comunicările).

2) Se consideră că receptorul respectiv nu are evidența exactă a numărului de semnale din mesaj transmise pînă la momentul respectiv.

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

PRODUCE :

profile laminate din oțeluri de carbon calmate, semicalmate și necalmate, oțeluri carbon de calitate, oțeluri aliate și slab aliate

- **rotunde cu diametrul de 6—250 mm**
- **corniere de 20x20 — 160x160 mm**
- **I și U normale, (I 18—I 24, U 6,5—U 24)**
- **I și U economice (I 18 E, I 24 E, U 18 E și U 24 E)**
- **late de 20x5—200x20 mm**
- **benzi laminate la cald de 100x1—500x5 mm.**

UZINA Triumf CLUJ

- **BUJIILE „TRIUMF" :**
- **asigură un consum minim de carburant ;**
- **permit un reglaj ușor ;**
- **au o durată de funcționare sporită ;**
- **elimină panele sistemului de aprindere ;**
- **garantează siguranța de funcționare.**

Intreprinderea mecanică-

Roman

str. Ștefan cel Mare nr. 258, telefon 737

ROMAN

Mașina de șlefuit, cu doi cilindri, finisează suprafețele plane (panouri, șipci, lezne, rame etc.) confecționate din lemn.

Se folosește în mod avantajos și la zimțarea suprafețelor ce urmează a fi încleiate.

FABRICA DE MASE PLASTICE IAȘI

livrează pe bază de repartiție : butoaie tip I și II, capacitate 65 litri, necesare în utilizarea produselor alimentare (brînzeturi, miere albine etc.)

- **covor PVC 1,5 m lățime**
- **țevi PVC tip mediu + greu pentru instalații**
- **folii polietilenă pentru ambalaj și acoperirea răsadnițelor în agricultură**

Fără repartiție :

- **plăci de polistiren necesare la placări**
- **țeavă tip ușor**
- **canistre de 20 litri**

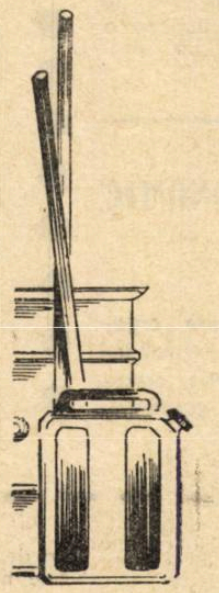

fabrica de rulmenți BIRLAD

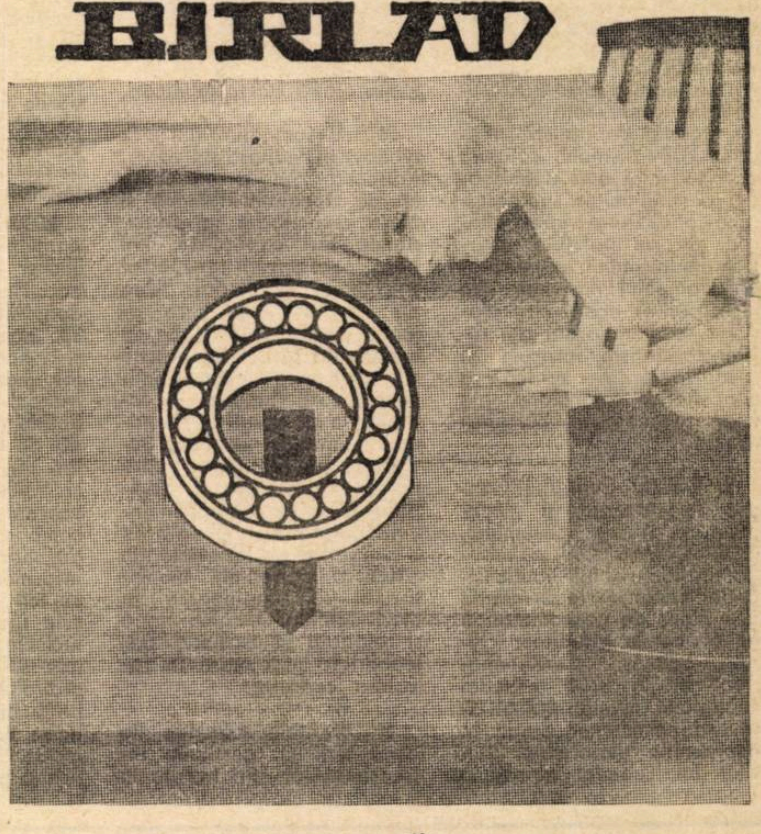

execută :

rulmenți radiali cu bile, axiali cu bile, radiali cu role cilindrice și oscilanți cu role butoi, precum și rulmenți de construcție specială.

INTREPRINDEREA

FLARO

execută un bogat sortiment de flori în variate culori : trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

Produce și livrează pe bază de repartiție următoarele :

- **— lacuri incolore ;**
- **— chituri, grunduri, vopsele și emailuri pe bază de ulei**
- **— grunduri, vopsele și emailuri pe bază de rășini sintetice**
- **— pigmenți anorganici de precipitare — galben de crom, verde de crom, galben de zinc, verde de zinc, albastru de fier, oxid negru de fier, pastă de superminiu în ulei.**

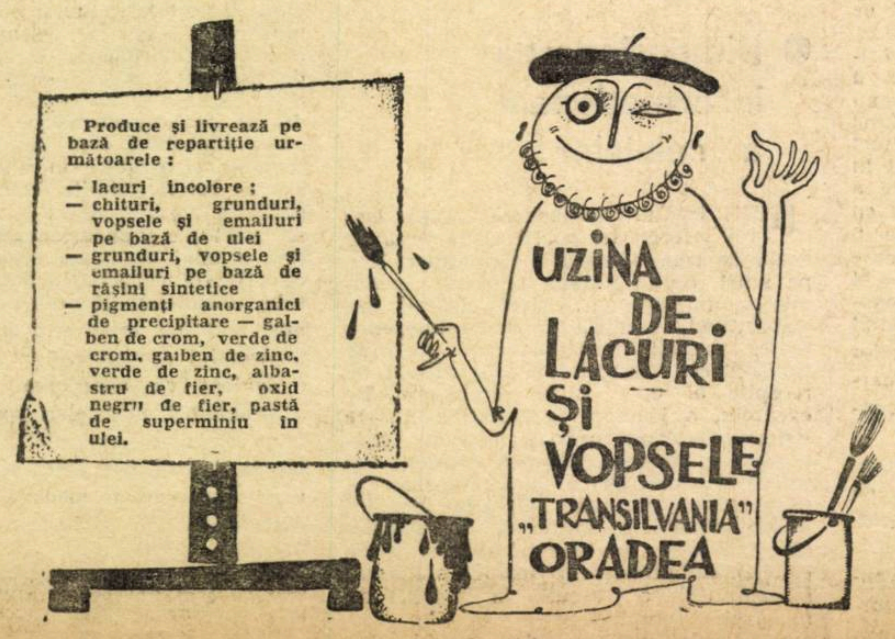

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

PREȘEDINTELE Camerei de Comerț franco — vest-germane, Jean Marcou, semnează, în săptămînalul francez, un articol cu privire la perspectivele economiei R.F.G. în 1966.

ECONOMIA VEST-GERMANĂ LA INCEPUT DE AN

„PENTRU prima oară apar acum nori la orizontul conjuncturii și aceștia îi fac pe conducătorii din guvern și din economia națională să formuleze avertismente. Ca s-a petrecut ? Echilibrul între cererea globală și oferta disponibilă pare amenințat. Limitele expansiunii sînt clar vizibile : rezervele productivității sînt aproape epuizate, astfel încît o creștere a ofertei interne, dată fiind penuria mîinii de lucru, nu este posibilă decît în limite înguste.

● Creșterea prețurilor

Fapt este că sporirea rapidă a costurilor de producție a dăunat simțitor competitivității întreprinderilor din anumite sectoare. Creșterea prețurilor, care în ultimii 15 ani nu au ajuns niciodată la un asemenea nivel, este deosebit de îngrijorătoare. Acest val de urcări de prețuri a cuprins rapid toate ramurile industriei. Cea mai mare creștere a fost înregistrată la prețurile de producție ale bunurilor agricole. Consumatorii nu au fost cruțați de această evoluție : în R.F.G., în 1965, prețurile cu amănuntul au sporit cu 3,3%, iar costul vieții cu 3,8%, în timp ce în Franța, în același an, costul vieții a crescut cu numai 2,7% aproximativ, mulțumită eforturilor de stabilizare ale guvernului francez.

Presiunile exercitate asupra producției interne au dus la o rapidă sporire a importurilor care au ajuns în primele 10 luni ale anului 1965 la 57,7 miliarde de DM,

LES ECHOS

crescînd astfel cu 21,1%. În aceeași perioadă soldul activ al balanței comerciale germane s-a ridicat numai la 0,7 miliarde DM, față de 5,5 miliarde în aceeași perioadă a anului 1964. Se poate observa deci o modificare importantă în evoluția comerțului exterior.

● Balanță nesigură

Este adevărat că și exportul german a progresat, dar numai cu 9,7% în perioada ianuarie — octombrie 1965, față de aceeași perioadă a anului 1964. Dacă se ține seamă de cheltuielile turiștilor germani în străinătate și de sumele, deosebit de ridicate în anul trecut, pe care muncitorii străini le-au trimis în țările lor de baștină, se poate prevedea că datele pe anul 1965, pînă în prezent încă necunoscute, vor arăta un deficit al balanței de plăți vest-germane.

Dificultățile în ce privește oferta interioară reflectă clar situația de pe piața muncii. Se știe că numărul muncitorilor străini a crescut cu 230 000, ajungînd la 1,2 milioane. Lipsa de mînă de lucru face să crească nivelul salariilor... Dealtfel sindicatele au și prezentat cereri pentru o sporire considerabilă a salariilor în acest an. Va trebui să așteptăm pentru a se putea constata cum va reacționa economia vest-germană la toate aceste revendicări care, în afara modificării balanței comerciale, vor duce inevitabil la creșterea costurilor și a prețurilor. La începutul anului curent s-au făcut auzite avertismente, între altele din partea ministrului economiei.

● O perioadă de tranziție

...Se poate afirma cu certitudine că Republica Federală va intra într-o perioadă conjuncturală de tranziție, unele sectoare ale economiei putînd să se aștepte la o încetinire a expansiunii lor, în timp ce altele, în special în industrie, vor cunoaște noi impulsuri.

Împărtășesc părerea ministrului economiei care a declarat la sfîrșitul anului 1965 că dezvoltarea depinde în mare parte de diviziunea muncii, ale cărei avantaje nu putem să le folosim complet decît printr-o intensificare a schimburilor comerciale pe plan internațional. Ministrul Economiei, dl. Schmücker, consideră că una din sarcinile constante ale politicii economice este să mențină și să dezvolte comerțul cu țările partenere, urmărind liberalizarea schimburilor de bunuri și servicii între state".

ELVEȚIENII RESIMT EFECTUL RESTRICȚIILOR

Succese dureroase în războiul împotriva inflației

„GOSPODINA elvețiană și capul de familie devin victime ale războiului purtat de guvernul lor împotriva forțelor expansioniste din economie. După aproape doi ani de eforturi, guvernul pare să se apropie de un succes. Dar comunicatele victorioase transmise de la Berna înseamnă prea puțin pentru elvețianul mijlociu. El se simte în situația unui infanterist în prima linie de atac care se află sub focul propriei sale artilerii.

La sfîrșitul lunii trecute indicele oficial al costului vieții crescuse cu 4,7%, față de începutul anului 1965 sau de două ori mai repede decît în primele 11 luni ale anului 1964. Într-o țară în care stabilitatea este considerată a fi sinonimă cu cinstea, saltul prețurilor a constituit un șoc.

Aveau să urmeze însă lucruri mai neplăcute. O dată cu noul an a fost introdusă o creștere cu 40% a impozitelor pe țigări, care a sporit prețul cu amănuntul la pachetele de 20 țigări ale mărcilor celor mai răspîndite în Elveția cu 1/5. Cu sosirea anului nou a fost introdusă și sporirea cu 7 franci a taxei pe aparatele de radio, urcînd-o la 33 franci sau aproximativ 7,70 dolari.

● 50 centi per galon

Deja indispus de creșterea de anul trecut a impozitului pe benzină, consumatorul elvețian urmează să suporte sporirea costului laptelui, al cărnii și al băuturilor spirtoase precum și al tarifelor poștale.

Răspunzînd plîngerilor cu privire la creșterea prețurilor, guvernul răspunde că fără restricțiile impuse asupra construcțiilor și a creditului la începutul anului 1964, în vederea frînării expansiunii economice, situația ar fi fost acum mult mai proastă, posibil chiar necontrolabilă.

INTERNATIONAL EDITION
The New York Times.

Hans Schaffner, ministru pentru problemele economiei, susține că asemenea factori ca vremea nefavorabilă din timpul verii au provocat în mare parte creșterea bruscă a indicelui costului vieții. El declară, de asemenea, că rezultatele favorabile ale măsurilor guvernamentale nu pot fi apreciate în funcție de acest indice.

Modificarea cea mai importantă a situației economiei elvețiene este reducerea deficitului din balanța comercială. Exporturile crescînd mai încet decît importurile, depășirea importurilor a fost totuși mai mică cu circa 190 milioane dolari la sfîrșitul lunii octombrie, în comparație cu deficitul din cele zece luni corespunzătoare ale anului 1964.

Datele definitive pe anul trecut vor arăta probabil o reducere cu 230 milioane dolari a deficitului comercial record de aproape 950 milioane dolari din 1964. Acest lucru va apropia considerabil Elveția de obiectivul urmărit — echilibrarea balanței sale externe, deficitară din 1960 încoace.

Încordarea din industria construcțiilor, unde cererea depășea capacitatea cu aproape 40% în 1964, s-a redus, fapt ilustrat de ultimele date statistice. Aprobările date proiectelor de construcții industriale au scăzut cu 16.8% în primele luni ale anului trecut, iar numărul permiselor pentru construcția de locuințe a scăzut cu 31,4%.

Piața pentru construcții de locuințe scumpe a devenit saturată. Restrîngerea creditului și embargoul însoțitor asupra folosirii capitalului străin au redus de asemenea cererea în industria de construcții".

CUM VEDE „NEW YORK HERALD TRIBUNE" DILEMELE BUGETULUI AMERICAN

– Strașnic dacă șcva n-o să vă facă bătături.

– Sînt flămînzi, îmblînzește-i !

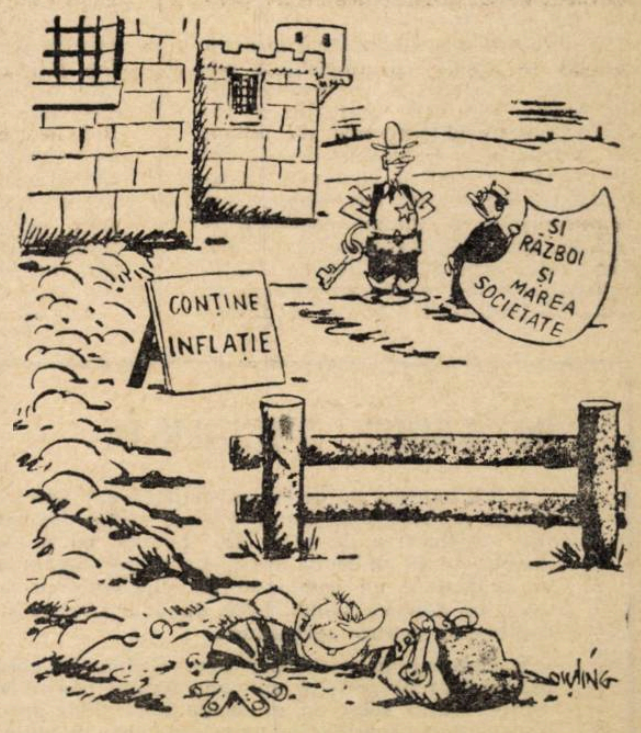

– Ești sigur că din închisoarea dumitale nu e posibilă evadarea ?

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

VIZITA DELEGAȚIEI GUVERNAMENTALE ROMÂNE ÎN ANGLIA

Vizita oficială în Marea Britanie, făcută la invitația guvernului englez, de prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Alexandru Bîrlădeanu, conducătorul delegației guvernamentale române, a luat sfîrșit.

După cum se arată, printre altele, în informația predată presei, cele două părți au fost de acord că relațiile româno-engleze au înregistrat, în ultimii ani, o dezvoltare favorabilă în interesul ambelor țări, și că aceste relații au perspective bune de dezvoltare în continuare.

Se apreciază că relațiile comerciale dintre cele două țări au o mare însemnătate pentru ele și că trebuie depuse în continuare toate eforturile pentru a dezvolta schimburile comerciale în ambele direcții. S-a acordat atenție schimburilor culturale și tehnice dintre cele două țări și s-a căzut de acord să aibă loc noi discuții cu privire la colaborarea științifică și tehnică. Cele două părți au căzut de acord asupra importanței ajungerii la o reglementare generală și realistă a problemelor financiare nerezolvate și au hotărît ca negocierile cu privire la acestea să înceapă în luna martie.

Tovarășul Alexandru Bîrlădeanu, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, conducătorul delegației române, împreună cu Douglas Jay, ministrul comerțului al Marii Britanii.

CORESPONDENȚĂ DIN NEW YORK

ÎN SESIUNEA CONSILIULUI U.N.C.T.A.D.

ÎN cadrul dezbaterilor din ultimele zile s-a acordat o deosebită atenție traducerii în viață a recomandărilor Conferinței din 1964, de care depinde, în ultimă instanță, succesul acțiunii U.N.C.T.A.D. Delegațiile țărilor în curs de dezvoltare au evocat situația economică critică în care continuă să se afle aceste țări, ceea ce se reflectă în mod sintetic în faptul că ritmul lor de dezvoltare economică, în loc să crească, marchează o tendință de încetinire, fiind sub 5% pe an, prevăzut de O.N.U. drept obiectiv pentru deceniul în curs.

În dezbateri s-a subliniat că în acest context se intensifică necesitatea punerii în aplicare a recomandărilor Conferinței din 1964, destinate să faciliteze progresul economic și implicit să contribuie la reducerea decalajului imens care le separă de țările industrializate. S-a relevat necesitatea de a se întreprinde acțiuni de ansamblu, pe termen lung, în vederea accelerării dezvoltării economice. Reprezentantul Pakistanului și-a exprimat părerea că deceniul 1970—1980 trebuie să devină un „deceniu al Națiunilor Unite pentru progres, prin comerț". El a susținut că în acest deceniu viitor, să se fixeze ca obiectiv o creștere anuală a produsului național al țărilor în curs de dezvoltare superioară procentului de 5% și să se stabilească măsuri realiste pentru creșterea exporturilor acestor țări.

Arătînd că toate marile curente comerciale sînt interdependente și, deci, trebuie să fie examinate în raporturile lor reciproce, delegația română a atras atenția asupra necesității ca U.N.C.T.A.D. să studieze problemele care se pun în relațiile comerciale dintre țări cu sisteme social-economice diferite, independent de gradul lor de dezvoltare economică sau zona geografică în care sînt situate. Schimburile comerciale între aceste țări fac parte din comerțul mondial și dezvoltarea lor ar exercita fără îndoială o influență favorabilă asupra schimburilor comerciale internaționale în ansamblul lor, inclusiv asupra comerțului țărilor în curs de dezvoltare

Ambele discuții au avut loc în Consiliu în problema realizării unui acord cît mai larg posibil asupra Principiilor destinate să călăuzească relațiile comerciale și politicile comerciale.

Țările occidentale care au formulat o serie de rezerve, se pronunță în sensul revizuirii acestor Principii. Delegația română — ca și numeroase alte delegații ale țărilor membre în Consiliu — a subliniat că realizarea unui acord cît mai larg posibil asupra principiilor adoptate de către Conferința din 1964 nu poate să comporte în nici un caz renunțarea la rezultatele pozitive obținute la această Conferință. În caz contrar s-ar face un pas înapoi. În același timp delegația noastră a subliniat necesitatea intensificării eforturilor în vederea elaborării unei declarații de principii asupra cooperării economice internaționale, a cărei utilitate este astăzi unanim recunoscută.

Consiliul examinează problema pregătirii celei de-a doua sesiuni a Conferinței. Printre problemele care s-au sugerat să fie examinate de Conferința din 1967 menționăm: aplicarea recomandărilor primei conferințe pentru comerț și dezvoltare — ca un obiectiv fundamental al conferinței din anul viitor, — principiile relațiilor comerciale internaționale, — avînd un caracter obligatoriu —, lichiditățile internaționale și eventuala reformă a sistemului monetar internațional, acordurile internaționale pe produse și aspectele lor financiare, comerțul internațional cu produse de bază etc.

Numeroase delegații au făcut recomandarea ca cea de-a doua sesiune a Conferinței, spre deosebire de cea dintîi, să aibă loc sub semnul unor acțiuni practice care să contribuie în mod efectiv la soluționarea problemelor complexe ale comerțului și dezvoltării economice.

Lucrările Consiliului urmează să se încheie la 16 februarie.

Victor ALDEA

PĂMÎNTUL SI CUPRUL CHILIAN

PRECONIZATE încă de la alegerea lui Eduardo Frei, ca președinte al statului Chile, în septembrie 1964, două proiecte de legi — cu privire la cupru și reforma agrară — au ajuns în dezbaterea parlamentului abia în ultima vreme, deși guvernul din Santiago se așteptase inițial ca ele să fie adoptate încă în 1965. Dar, în anul trecut, cum remarcau recent în relatări-bilanț corespondenți de presă din capitala chiliană, guvernul creștin-democrat a izbutit să obțină aprobarea parlamentului doar pentru un singur proiect, vizînd accesul mai larg în învățămînt al studenților cu posibilități materiale mai reduse, și o revizuire a legii impozitelor pe venituri menită să prevină evaziunea fiscală.

Tergiversarea adoptării unei noi legislaturi legate de exploatarea cuprului — materie primă cu o pondere foarte mare în venitul național al țării — se datorește aprecierii proiectului propus de guvern ca nesatisfăcător. Deputații comuniști și socialiști cer naționalizarea totală a industriei cuprului. Legea, așa cum a fost promulgată la sfîrșitul lui ianuarie de președintele Frei — chiar înainte ca în parlamentul chilian să fie puse la vot o serie de amendamente — prevede în esență obținerea de către guvern a unui procent majoritar (51%) din acțiunile întreprinderilor în exploatare, în schimbul sumei de 80 milioane dolari. În afara acestui drept de proprietate precumpănitor asupra cuprului extras, noua lege precizează că președintele republicii poate decreta monopolul vînzării cuprului în străinătate în cazul perturbării pieței internaționale sau în caz de război. După cum se afirmă în unele cercuri, la adoptarea noii legi a fost invocată promisiunea unui program masiv de investiții americane, care ar urma să ducă la dublarea, în viitorii cinci ani, a producției de cupru în Chile. Noua lege, după cum se exprima comentatorul Arthur Olsen în NEW YORK TIMES — „nu constituie o afacere proastă pentru deținătorii acțiunilor emise de societățile Kennecott și Anaconda (care exploatează cuprul chilian — n.a.) cărora li se garantează același venit substanțial timp de două decenii". Căci aceeași lege prevede ca impozitele chiliene asupra profiturilor străine să fie reduse de la 87 %— la cît se ridică în prezent — pînă la 44%, urmînd să rămînă la acest nivel timp de două decenii.

În ce privește reforma agrară, al cărei proiect de lege este abordat în prezent de parlament, se consideră că pînă la intrarea acesteia în vigoare vor mai trece multe luni, datorită opoziției cercurilor conservatoare, care reprezintă interesele marilor latifundiari. De altfel, încă înainte ca proiectul de lege să vină în discuția parlamentului, aceste cercuri au lansat o campanie care merge de la contestarea compatibilității reformei cu principiile constituției chiliene și pînă la negarea necesității și importanței ei economice. Dar — ca să ne referim doar la acest ultim aspect — susținătorii reformei pornesc tocmai de la situația de fapt, de la considerente de ordin economic; repartizarea nejustă a pămîntului fiind una din gravele probleme din Chile. Astfel, din cele 15 000 gospodării agricole, 19% posedă mai puțin de un ha și 32% mai puțin de 10 ha. Împreună însă, cele peste 50% din numărul total al gospodăriilor nu posedă decît 1% din terenul cultivabil. În schimb, 80% din suprafața cultivabilă aparține unui grup de 4% din totalul exploatărilor agricole. În plus, există în mediul rural 185 000 de familii care nu posedă nimic. Această situație grea de la sate are repercusiuni negative asupra situației din orașe. Circa 1 milion de oameni, mînați de situația lor disperată către centrele industriale, n-au putut găsi nici acolo de lucru, agravînd problemele sociale.

Potrivit proiectului, vor fi în general expropriate terenurile ce trec de 80 ha pămînt arabil irigat, iar cele care sînt prost cultivate sau cu totul neglijate pot fi în totalitate expropriate, indiferent de suprafață și împărțire. De asemenea, proiectul precizează că toate rezervele de apă ale țării sînt proprietate națională de folos public, interzicîndu-se întreprinderile particulare de irigare.

Ofensiva dezlănțuită de cercurile conservatoare este aprigă. Proiectul de lege asupra reformei agrare are însă de partea sa sprijinul forțelor progresiste din Chile care-l consideră, chiar în această formă, ca un pas important, favorabil soluționării problemei agrare.

I. CIOARĂ

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Londra s-a semnat, în cadrul acordului comercial de lungă durată ungaro-englez, Protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1966, care prevede o nouă creștere a volumului livrărilor reciproce.

● O delegație economică austriacă poartă convorbiri la Varșovia cu reprezentanți ai comerțului exterior ai industriei grele, chimice, ușoare, alimentare și forestiere, precum și ai altor instituții interesate din Polonia cu privire la volumul și formele colaborării economice.

● F. Hamouz, ministrul comerțului exterior al Cehoslovaciei a avut întrevederi la Istambul cu miniștrii industriei, comerțului și energeticii și resurselor naturale din guvernul turc, purtînd discuții privind dezvoltarea relațiilor comerciale dintre Turcia și Cehoslovacia. În anul 1965 volumul schimburilor comerciale dintre cele două țări a crescut la 22 milioane dolari, față de 13 milioane dolari în 1964.

● În conformitate cu Acordul semnat în decembrie 1964 de Consiliul chinez pentru dezvoltarea comerțului internațional și de Camera economică federală a Austriei, în R.P. Chineză a fost înființată o reprezentanță comercială a Austriei. Reprezentantul comercial austriac a sosit la Pekin.

● Delegația Ministerului Industriei Grele din Polonia, care a vizitat în Franța întreprinderi importante ale industriei grele, constructoare de mașini, electrotehnică, electronică, chimică, textilă etc. a încheiat contracte privind cooperarea dintre cele două țări în domeniul construcției de mașini.

ÎN ȚĂRILE SOCIALISTE

● La Fabrica de ceramică sanitară din Sofia a intrat recent în funcțiune cea mai mare secție din țară pentru producerea de plăci de faianță, cu o capacitate anuală de 40 milioane plăci. La Stara Zagora a intrat în exploatare un combinat de elemente prefabricate, care va produce anual 1 000 de apartamente și 70 de construcții pentru agricultură.

● Fabrica de sticlă din Svor (Cehia de nord), care produce anual peste 6 milioane lentile pentru ochelari, asimilează în acest an producția unei sticle speciale cu transparență sporită în domeniul ultravioletului, folosită mai ales în sectorul medico-sanitar și în industria alimentară.

● Industria de mase plastice a R. P. Chineze a dat în anul 1965 26 000 tone de produse din mase plastice (de cinci ori mai mult decît în 1964). Obiectivele planului pe anul 1965 au fost depășite cu 34%.

● Geologii polonezi au descoperit în regiunea orașului Lublin zăcăminte extrem de bogate de minereu de cupru. Zăcămintele cuprifere se întind aici pe o distanță de aproape 200 km, rezervele fiind evaluate la sute de milioane de tone. În această regiune se construiesc în prezent trei mine de mare capacitate.

● Constructorii centralei hidroelectrice de 1,5 milioane kW de pe rîul Inguri din R.S.S. Gruzină au terminat lucrările de deviere a apelor rîului. Noua albie trece printr-un tunel cu o lungime de 540 m. La ieșirea din tunel se construiește barajul, care va atinge înălțimea de 270 m.

● Localitățile rurale din Nordul R. D. Vietnam, unde înainte de eliberare nu au existat aproape de loc instituții sanitare, dispun în prezent de un mare număr de asemenea instituții. 95% din sate dispun de policlinici și maternități. Multe din satele de munte, ca și satele din împrejurimile orașelor Hanoi și Haiphong și orașele de reședință a unor provincii au fost înzestrate cu un mai mare număr de policlinici.

PARIS: „CLUBUL CELOR 10“

ABSENȚA unui comunicat final și discreția ce a învăluit negocierile supleanților miniștrilor de finanțe ai țărilor membre în „Clubul celor 10“, întruniți în cursul săptămînii trecute la Paris pentru a examina proiectele depuse de S.U.A., Anglia și Canada împreună cu cel prezentat, ca o propunere personală, de către delegatul R. F. Germane, dr. Emminger, pentru înființarea unei monede internaționale de rezervă a lumii capitaliste, confirmă că nici în etapa actuală nu s-a putut realiza un acord.

Elementul nou

apărut îl constituie poziția S.U.A., care recunoaște de această dată necesitatea creării unei unități monetare internaționale de rezervă dar în paralel cu cele existente : dolarul și lira sterlină. Noua unitate de rezervă nu ar trebui să fie legată strîns de aur, nici în ceea ce privește modalitatea de constituire, nici în ceea ce privește utilizarea ei. Pentru ca să fie acceptată în tranzacțiile internaționale, ar fi necesară numai încheierea unui acord între țările interesate, prin care ele să se angajeze, să o considere „tot atît de bună ca aurul“. Evident că această idee este opusă tezei centrale franceze, potrivit căreia valabilitatea noii unități de rezervă trebuie să rezulte în mod exclusiv din aur și, în consecință, să fie constituită proporțional cu rezervele de aur ale fiecărei țări membre, de unde ar rezulta capacitatea ei de a înlocui dolarul și lira sterlină.

Divergențe serioase se manifestă și în ceea ce privește sistemul de reglementare a deficitelor în balanțele de plăți. Franța preconizează ca o proporție bine definită a acestor deficite să fie reglementate prin aur, iar restul prin noua monedă de rezervă. Franța a arătat categoric, că nu mai dorește ca diversele țări să-și păstreze ca unitate monetară de rezervă dolarii potrivit sistemului actual al lui Gold Exchange Standard. Teza franceză ar slăbi poziția dolarului, deoarece orice țară doritoare să obțină cantități mari din noua unitate de rezervă internațională ar fi obligată să-și convertească în aur actualele rezerve de dolari. In această situație, s-ar agrava „fuga aurului“ american care, în ultimii ani, a redus sensibil rezervele S.U.A.

Propunerile dr. A. Emminger au fost discutate anterior la Bruxelles de către experți din țările Pieței Comune, — fără participarea Franței — și se pare că ele au primit aprobarea Italiei, Belgiei și Olandei. În încercarea de a afla un compromis între poziția americană și propunerile franceze, proiectul dr. Emminger înclină totuși — după cum remarcă unii observatori — mai mult în favoarea pozițiilor anglo-americane. Potrivit acestui proiect, un oarecare număr din sarcinile de administrare ar fi preluate de F.M.I., iar în privința modului de adoptare a hotărîrilor se sugerează ca decizia inițială de creare a unei cantități de unități de rezervă, necesară unei perioade de trei ani, să fie luată în unanimitate, urmînd ca grupul restrîns să se pronunțe prin majoritate calificată asupra măsurilor de ajustare ce vor fi considerate necesare, de la an la an. Pentru reglementarea deficitelor în balanțele de plăți, dr. Emminger prevede ca acestea să se efectueze pe baza unei proporții de aur și unități de rezervă, proporție stabilită de comun acord. Dar țările membre nu urmează să fie obligate să-și păstreze rezervele potrivit unei anumite proporții în aur și unități de rezervă, așa după cum cere Franța.

Reținerea

manifestată de delegația franceză în legătură cu convorbirile de la Paris este explicată mai ales prin recenta schimbare în conducerea Ministerului de Finanțe al Franței și elaborarea în curs a orientărilor în politica economică și financiară. Pentru viitoarele consultări, care vor avea loc peste șase săptămîni la Paris și în aprilie la Washington, se așteaptă o reluare fermă a poziției franceze.

Statele Unite doresc ca noua unitate monetară să nu fie pusă în circulație înainte de un an jumătate-doi, a declarat la reîntoarcerea sa de la Paris subsecretarul trezoreriei americane F. Demming.

Majoritatea comentatorilor sînt de acord că în afară de complexitatea problemelor monetare ale lumii capitaliste, intervin în această discuție factori de ordin politic, care necesită îndelungate negocieri, ale căror urmări practice sînt greu de prevăzut.

Mircea DIMITRIU

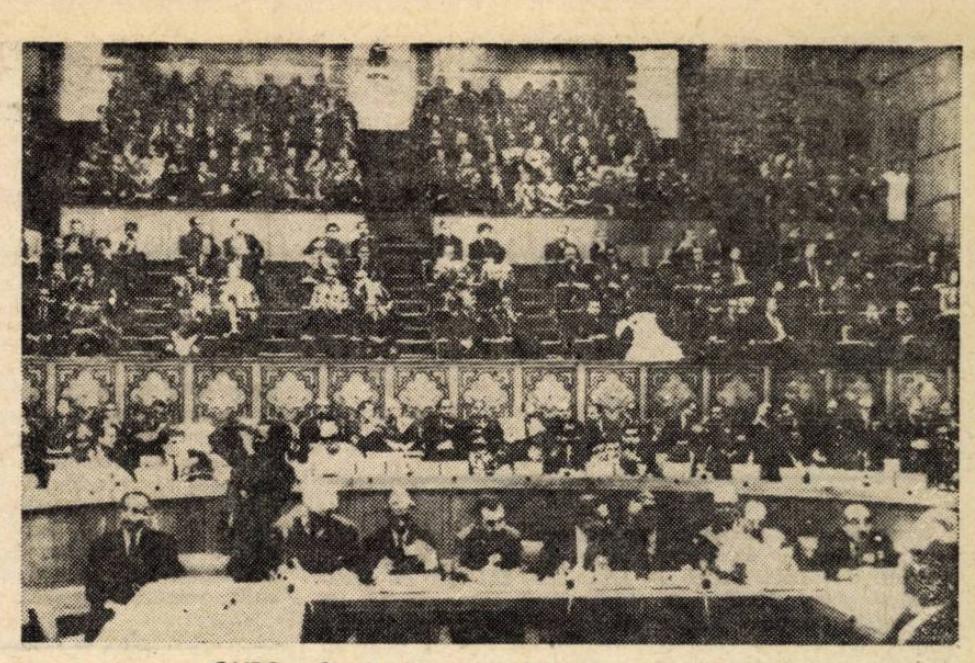

CAIRO – În căutarea unui chip nou pentru Africa

AFRICA ȘI INDUSTRIALIZAREA

REPREZENTANȚI ai 33 de state africane independente — printre care miniștri ai industriei, comerțului, economiei, precum și cei peste 300 de experți și tehnicieni — dezbat la Cairo, sub multiplele ei aspecte, una din problemele centrale care se pun în prezent țărilor în curs de dezvoltare : industrializarea. Dezbaterile, începute la 27 ianuarie, se desfășoară în cadrul „Simpozionului în problemele dezvoltării industriale a Africii“, reunind și reprezentanți ai Comisiei economice O.N.U. pentru Africa și ai altor organisme specializate ale Organizației Națiunilor Unite.

Discuțiile urmează în linii mari recomandările făcute încă la Conferința pentru comerț și dezvoltare de la Geneva, din 1964. Se pornește de la realitatea că fără independență economică Africa nu poate adopta măsurile hotărîtoare de care are nevoie pentru progresul ei. Din dezbateri străbate ideea că statele și popoarele africane devin tot mai conștiente de necesitatea de a îngrădi și lichida puterea monopolurilor străine.

Numeroși miniștri au arătat că Africa ar avea importante premise ale dezvoltării. Țările africane furnizează 96% din producția mondială de diamante industriale, 72% din producția de cobalt, 63% din producția de aur, 48% din producția de antimoniu, 28% din exportul mondial de cafea, au mari rezerve de cupru, bauxită, crom, magneziu, uraniu, fier și o serie de minereuri rare, esențiale pentru industria modernă. Africa dispune de considerabile resurse de energie — cărbune, petrol, gaze. Ea posedă valoroase produse și materii prime agricole — cacao, cafea, sisal, bumbac, arahide etc. Partea Africii în producția industrială mondială este însă în prezent de numai aproximativ 2%, iar industria existentă este concentrată doar în cîteva regiuni ale continentului. Ca să atingă nivelul țărilor industrializate, țările Africii ar trebui — după cum s-a arătat la Simpozion — să-și mărească producția agricolă de 2 ori, iar producția industrială de 25 de ori.

Dezvoltarea industriei grele are o deosebită importanță pentru țările africane, — declara șeful delegației R.A.U. — întrucît ea reprezintă „temelia necesară pentru crearea unei industrii moderne“. „Industria, este de părere ministrul kenyan Tom Mboya, trebuie să devină pilonul economiei naționale pentru ca să ne bizuim mai puțin pe ajutorul străin“.

Probleme foarte importante au reieșit din discuțiile cu privire la forța de muncă, în general, și la cea calificată, în special. În decursul ultimilor ani, aproximativ 40 de milioane de oameni au părăsit triburile, suprapopulînd periferiile marilor orașe. Formarea de cadre calificate, de tehnicieni este o necesitate urgentă. În acest domeniu, s-a menționat sprijinul pe care ar putea să-l dea țările dezvoltate din punct de vedere economic.

În problema mijloacelor de finanțare, o serie de vorbitori au arătat că politica economică trebuie să se bazeze — în primul rînd — pe eforturile din interior. Totodată, în vederea finanțării unor proiecte industriale importante, s-a subliniat și necesitatea armonizării resurselor interne cu cele externe, dar aceasta nu pe bază de condiționări politice sau militare.

Deosebit de prezentă în cuvîntul delegațiilor a fost problema intensificării colaborării economice interafricane.

După cum o dovedesc lucrările de pînă acum ale Simpozionului în problemele dezvoltării industriale a Africii, la Cairo se caută un chip nou pentru Africa. Simpozionul urmărește, de asemenea, să contribuie la o mai bună organizare a luptei țărilor africane pentru deplina lor independență economică, eliberarea potențialului lor industrial de ipoteca foștilor exploatatori. „Simpozionul de la Cairo — apreciază ziarul egiptean *Al Gumhuria* — constituie un act de suveranitate al statelor africane“.

Nicolae PUICEA

VIETNAMUL DE SUD

INFLAȚIE ȘI PROFITURI

„PE plan politic, economic, social și psihologic, situația din Vietnam nu a încetat să se înrăutățească pe măsură ce efortul american a crescut în amploare“, — scria zilele acestea ziarul **New York Times**, *explicînd motivele care au făcut necesară întrunirea dintre președintele S.U.A. și liderii guvernului sud-vietnamez la începutul acestei săptămîni, la Honolulu. Dîndu-și seama de impasul în care a ajuns acest război, din ce în ce mai discreditat, atît în ochii opiniei publice mondiale, cît și în fața trupelor sud-vietnameze care, după cum remarca revista* **Economist**, *se întreabă din ce în ce mai des pentru ce și pentru cine luptă, guvernul S.U.A. oferă acum noi promisiuni, atît militare, cît și economice. Aceasta de oarece situația economică a Vietnamului de Sud a devenit atît de grea, încît în ultimul timp în Occident tot mai mulți comentatori se întreabă ce va pune capăt mai repede regimului de la Saigon : loviturile forțelor patriotice sau haosul economic ?*

● Galopul prețurilor

Sume din ce în ce mai mari alocate scopurilor militare, continua sporire a numărului de soldați, cheltuielile celor peste 300 000 de militari americani în Vietnamul de Sud, — toate aceste supape de numerar cărora le corespund din ce în ce mai puține bunuri, au dat naștere unei inflații galopante. De la 80 piaștri în ianuarie 1965 la 110 în august, prețul a 10 kg de orez a ajuns la 120 piaștri în octombrie. De la 6 piaștri, prețul piinii

(după „DAILY WORKER“)

a crescut în aceeași perioadă la 7 și 8 piaștri, indicele prețurilor de consum sporind cu 40%.

Dat publicității la începutul anului, bugetul pe anul 1966, care prevede cheltuieli de 55 miliarde piaștri față de 25 miliarde cu 2 ani în urmă, un deficit de 37 miliarde și 65% din cheltuieli în scopuri militare — va agrava inevitabil și mai mult presiunea inflaționistă, făcînd mereu mai greu de suportat foametea și mizeria populației.

● Caesar Rupf și Esso

Eroul lui Dürrenmatt, Caesar Rupf, proprietar al unei „firme mondiale“ de textile, se adresa împăratului roman, îngrijorat de atacurilor triburilor germanice : „Roma nu poate face față asediului decît îmbrăcată în pantaloni !“ Este necesară promulgarea unei legi care să facă obligatorie purtarea acestui vestmînt modern, spunea Rupf, promițînd statului o frumoasă sumă de sesterți în schimbul asigurării desfacerii produselor sale...

În numeroase exemplare — de origine americană — Caesar Rupf acționează pe scară largă în Vietnamul de Sud. Într-adevăr, după cum scrie revista americană **Newsweek**, *Saigonul a devenit un oraș al speculei, un oraș plin de baruri ,tripouri, magazine cu suveniruri și mărfuri de lux. „Niciodată atît de mulți oameni de afaceri nu au urmat armata noastră“, scrie revista ,arătînd cum cîteva mii de civili americani s-au instalat în oraș, vînzînd febril cele mai diferite obiecte, construind uzine, șosele și încasînd profituri record, de 20—30%. Firme americane acaparează sectoare economice importante și au practic posibilitatea de a hotărî soarta economiei țării. Trustul de construcții RMK—BRJ va folosi în anul acesta 65 000 muncitori sud-vietnamezi, ceea ce reprezintă o dată și jumătate forța de muncă din industria acestei țări. Esso și Caltex furnizează 55% din consumul de petrol și benzină ; 15 curse civile și 22 curse militare ale societății Pan American World Airways sosesc săptămînal la Saigon.*

Situația cea mai fericită este rezervată însă soldaților americani, cărora li se oferă să achiziționeze „în cele mai avantajoase condiții“, „cele mai noi, mai luxoase și mai formidabile“ produse ale industriei americane.

Pentru o sumă relativ mică plătită pe loc și un angajament de a plăti restul în rate, recrutul american poate cumpăra chiar ultimul tip de autoturism, care urmează a fi livrat însă la întoarcerea în S.U.A... În aceleași condiții se poate cumpăra un loc de casă în însorita Floridă. Tentațiile sînt într-adevăr mari, comerțul prosperă, dolarii se acumulează, toată lumea ar trebui să fie mulțumită. Singura întrebare indiscretă ar fi doar dacă pînă la întoarcere cumpărătorul nu va fi achiziționat... un loc de veci în jungla umedă și întunecoasă.

Irina VIANU

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

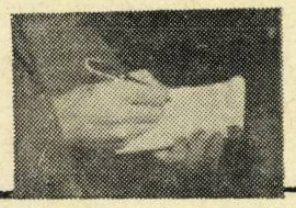

din bloc-notesul cronicarului

Doxometria

Ceea ce face posibilă prospectarea pieței și cercetarea opiniilor, — **doxometria**, cum o numește profesorul german Friedrich Lenz — (Anuarul EMNID al prospectării pieței, 1966), este, după acest autor, faptul că în spatele opiniei și atitudinii individuale se ascund puncte de vedere colective, relații de interes general. Așa se întîmplă, de exemplu, în orice întreprindere și chiar la locurile de producție. Astfel se și explică de ce opiniile și atitudinile individuale subiective pot fi evidențiate potrivit unor criterii obiective și pot căpăta semnificații obiective, privind relațiile economice și sociale dintre oameni.

Anchetele de opinie, statistic reprezentative, abordează la întîmplare, prin hazardul matematic al selecției, fiecare opinie individuală, ca un caz izolat, însă pe deasupra întîmplării, ansamblul rezultatelor proiectează semnificațiile generalului.

Întrucît descoperă caracteristicile esențiale ale unei colectivități, anchetele, științific executate, constituie un mijloc de cunoaștere a opiniei publice, precum o eprubetă în care se măsoară fenomene și procese de opinii sau un barometru care arată climatul părerilor publicului

Postașul devine inutil

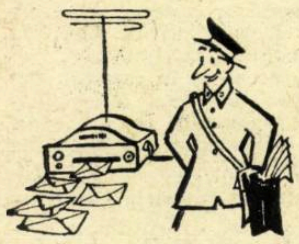

Întreprinderea „Xerox Corporation" din Rochester (S.U.A.) a reușit cuplarea sistemului de copiat pe cale electrofotografică cu o transmitere la distanțe mari, noul procedeu fiind denumit LDX (Long Distance Xerography). Aparatul, de dimensiunea unei mașini de scris, explorează electronic scrisorile, desenele sau alte documente și transmite imaginea fidelă prin unde scurte (radio) sau cablu telefonic, cu o lățime de bandă corespunzătoare, la aparatul de recepție unde se reproduce documentul în mod exact pe hîrtie obișnuită de scris.

Transmiterea unei scrisori, care ar dura prin intermediul poștei cîteva zile, se realizează prin telexerografie în cîteva secunde și nu ar costa mai mult decît timbrele acestei scrisori trimise cu avionul.

Aceeași întreprindere a elaborat un aparat mai complex, de mărimea unui șifonier, care deschide automat scrisorile și transmite pe calea undelor conținutul la aparatul de recepție. La aparatul de recepție scrisoarea se imprimă și este introdusă într-un plic, iar pe acesta se imprimă adresa respectivă. La oficiul poștal de transmitere scrisoarea se distruge automat după ce a fost transmisă. Aparatele de transmisie și recepție sînt plumbuite. asigurînd secretul scrisorilor

„Trădătorii sînt printre noi" ...

adică printre economiștii burghezi, declară dr. Volkmar Muthesius în ziarul patronal vest-german INDUSTRIE-KURIER. Trădează, după el, cei care acceptă ideea posibilității unei apropieri, a „convergenței" sistemelor economice capitalist și socialist.

Afirmația în sine nu iese din comun: teoria „convergenței" își are partizanii și adversarii ei. Demnă de reținut este însă argumentarea folosită de dr. Muthesius. Problema centrală, arată el, este cea a proprietății. Acei economiști occidentali, care acceptă posibilitatea apropierii de fond a sistemelor economice, acceptă tacit și desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție. Atîta timp cît vrem să menținem această proprietate, conchide autorul vest-german, apropierea va rămîne o iluzie, o fantasmagorie.

Rămîne de regretat că economiștii burghezi nu acordă acest loc central problemei proprietății, și tind s-o minimalizeze, atunci cînd este vorba de a defini evoluția **internă** *a economiei țărilor apusene.*

Economia în paginile cotidianelor

Ce loc acordă presa cotidiană franceză (din capitală și provincie) informării cititorilor săi asupra problemelor economice și sociale? La această întrebare încearcă să răspundă un articol apărut recent în publicația trimestrială a Asociației franceze pentru relațiile publice. Deși insuficient profilată din punct de vedere tematic, analiza pe interval de o lună, a conținutului a 13 cotidiane (printre care cunoscutele Le Monde, Le Figaro, Combat ș.a.) a relevat unele aspecte statistice interesante, și anume:

— 39% din spațiul rezervat informării economice și sociale (în ansamblu) revin produselor și schimbului acestora, creării avuțiilor, politicii urmate de stat sau de inițiativa privată în acest domeniu;

— 19% sînt acordate informării sociale propriu-zise;
— 15,7% sînt rezervate agriculturii;
— 7,75% revin problemelor europene;
— 7,3% sînt destinate problemelor tehnologice etc.

Raportată la volumul întregului text publicat în cotidiane, ponderea informării economice se ridică, conform unor sondaje, la 9—10% în Le Figaro și la circa 6% în ziarele de provincie, înregistrînd o anumită creștere în ultimii ani.

În fine — haine de oțel

O noutate în domeniul textilelor o constituie stofele din... oțel inoxidabil. La cererea unei mari firme textile, o uzină siderurgică din Sandviken (Suedia) a reușit să lamineze un fir de oțel inoxidabil cu secțiunea de 7/1000 mm (25 de astfel de fire dau grosimea unui fir de păr). Produsul a fost acceptat de client și prima tranșă a comenzii a fost livrată, astfel că în curînd vor apărea pe piață articole „semioțelite" (deocamdată): șosete, hăinuțe pentru copii și covoare, în care firul de oțel este amestecat în proporție de 50% cu fire de lînă sau sintetice. Mai rămîne de rezolvat o problemă — vopsirea firului de oțel, deoarece toate încercările de pînă acum n-au dat nici un rezultat. În privința uzurii, calculele au dus la concluzia că viitoarele stofe din oțel vor fi de 15 ori mai rezistente decît cele de lînă.

Dinamica turismului

Statistici recente ale Uniunii internaționale a organismelor oficiale de turism arată că, în 1965, totalul cheltuielilor efectuate de turiști (atît în cadrul național, cît și cel internațional) s-au ridicat la 57,3 miliarde de dolari, reprezentînd circa 5% din ansamblul cheltuielilor pentru consumul privat în lume. Ritmul anual de creștere a cheltuielilor cu caracter turistic este de 12%, fiind sensibil mai ridicat decît în numeroase alte domenii de activitate economică.

Conform unor evaluări provizorii, în 1965 s-au înregistrat în lume 117 700 000 de intrări de turiști străini, iar încasările de devize de pe urma turismului internațional s-au cifrat la 11 460 milioane de dolari. Europa își menține poziția de centru mondial al activității turistice, revenindu-i 74,2% din numărul total al intrărilor de turiști străini și 64,4% din volumul încasărilor. Pe locul doi se situează America de Nord — cu 16,4% și, respectiv, 16,2%. Aceleași regiuni sînt și principalii „furnizori de turiști" din lume.

În perioada 1958—1965 turismul internațional a cunoscut o creștere cu 107% a numărului de intrări și de 105% a încasărilor.

Pîine din... pește

Făina de pește are aproape tot atîtea substanțe hrănitoare ca și făina de grîu, dar pînă acum nu s-a putut fabrica pîine din ea din cauza mirosului particular pe care-l degajă. Un chimist danez, Ehlers, a reușit însă să pună la punct un procedeu cu ajutorul căruia se înlătură total acest miros. Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură se interesează de punerea în practică a procedeului, iar un mare consorțiu norvegian s-a oferit să preia patentul în vederea instalării a două mari uzine de panificație din făină de pește — una în Groenlanda și alta în Norvegia. Se prevede, pentru început, un sortiment de pîine „neagră" (din pește amestecat) și un sortiment „lux" (din batog).

În prezent, producția mondială de făină de pește se cifrează la 15 000 000 de tone, cantitate care este folosită ca hrană pentru animale și ca îngrășămînt agricol.

C. GRIGORE

ÎNTÎLNIREA

CLIMAT ameliorat, rezultate puține. Acesta s-ar părea că este bilanțul întrevederii de două zile din capitala franceză între președintele de Gaulle și cancelarul Erhard. Spre o astfel de concluzie concordă, în lipsa unui comunicat final, declarațiile concertate ale purtătorilor de cuvînt oficiali și ale presei din cele două țări. Ziarul FRANKFURTER ALLGEMEINE consemnează: „N-au avut loc evenimente deosebite. În circumstanțele actuale aceasta ar putea fi considerat ca cel mai bun rezultat la care ne puteam aștepta".

După injecția de optimism pe care s-au străduit s-o inoculeze luni și marți, unii reprezentanți vest-germani, de ce atîta modestie la încheierea convorbirilor? A șasea întîlnire la nivel înalt, prevăzută de tratatul franco — vest-german încheiat în 1963, s-a desfășurat în condițiile lentei, dar continuei degradări a relațiilor bilaterale. În ajunul discuțiilor de la Palatul Elysée ziarul LE MONDE indica în felul următor barometrul politic al relațiilor dintre cele două țări: „În privința Vietnamului — în legătură cu care Parisul a condamnat reluarea bombardamentelor asupra nordului — a liniei Oder-Neisse și a problemei înarmării atomice a Republicii Federale prăpastia între cele două capitale se adîncește pe zi ce trece". Totuși relansarea de la Luxemburg a Pieței Comune, printr-un compromis care a însemnat că dificultățile n-au fost soluționate ci amînate, a fost considerată o premisă favorabilă întîlnirii de Gaulle — Erhard. Mai mult chiar, într-un interviu acordat duminică de cancelarul vest-german, se punea problema reanimării pe această bază a ideii uniunii politice vest-europene.

Fixînd cadrul discuțiilor și prin aceasta și al implicațiilor lor, generalul de Gaulle în toastul rostit luni la Palatul Elysée definea că epoca actuală nu este cea a unor construcții grandioase teoretice și inutile, ci a unor realizări practice. Aceasta ne dă și explicația climatului existent în timpul convorbirilor. În cursul lor problemele divergente au fost lăsate deoparte. „Construcțiile grandioase", „ideile ambițioase" au fost eludate, convorbirile menținîndu-se la prozaicele realități practice. Așa opinează agenția France Presse. În consecință, problema înarmării nucleare nu a fost abordată. În chestiunea vietnameză au existat două monologuri. Fuziunea executivelor a fost de asemenea ocolită, ca și alte chestiuni generale ale „celor șase", ceea ce indică în mod clar că „gentlemen's disagreement"-ul de la Luxemburg asupra modului de vot în organele Pieței Comune se menține. Partea vest-germană a venit la convorbiri și cu intenția de a explora intențiile franceze în legătură cu anunțata vizită a generalului de Gaulle la Moscova.

Unii observatori, în lipsa unor clarificări, se întreabă în ce măsură, după aceste întrevederi, se va resimți o mai mare flexibilitate în politica vest-germană față de Europa, considerată nu ca o grupare restrînsă occidentală, ci așa cum și este ea, un continent. Totuși postul de radio Londra consideră că deosebirea de vederi fundamentale dintre Germania Federală și Franța constă în faptul că guvernul de la Bonn socotește o strînsă identitate de interese cu Statele Unite drept piatra de temelie a politicii vest-germane.

Partea de activ a bilanțului convorbirilor se află pe terenul intereselor convergente, îndeosebi de natură economică. După cum se spune, cele două țări reprezintă, una pentru cealaltă în același timp, cel mai bun client și furnizor. A fost abordată problema colaborării franco-vest-germane în diverse domenii, ca cel al energiei, al cercetării științifice etc. Concret s-a aflat deocamdată doar despre faptul că Franța, care este cel de al doilea furnizor de arme, al Germaniei Occidentale, după Statele Unite, va livra peste Rin comenzi în valoare de 1,5 miliarde de mărci. Demarajul în runda Kennedy și posibilitatea apropierii Marii Britanii de Piața Comună au fost și ele evocate în capitala franceză.

Avînd în vedere discreția cu care a fost înconjurată în general întîlnirea, alte elemente vor completa tabloul în mod treptat. Și din acest punct de vedere, la Paris ca și la Bonn, este așteptată anunțata conferință de presă a generalului de Gaulle din 21 februarie.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 7 (131)
VINERI
18 februarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

EXPRESIE CONCENTRATĂ A REALIZĂRILOR POPORULUI

Dr. Constantin IONESCU
director general al Direcției Centrale de Statistică

ÎNTR-O expresie concentrată, dictată de dimensiunea problemelor ce se cer caracterizate, Comunicatul Direcției Centrale de Statistică, recent apărut, prezintă aspectele esențiale ale dezvoltării economiei naționale în anii 1960—1965, reflectă faptul că sarcinile economice fundamentale stabilite de Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist Român, au fost îndeplinite cu succes.

Economistul se apleacă asupra cifrelor din Comunicat studiind semnificația nivelurilor atinse și a ritmurilor înregistrate, căutînd să identifice legăturile și interdependențele formate în cursul acestei perioade — 1960—1965 — care a cunoscut atîtea evenimente de importanță istorică pentru poporul român.

Prin puterea lor de caracterizare sintetică, cea mai mare atenție suscită cifrele din tabelul principalilor indicatori care caracterizează dezvoltarea economiei naționale în perioada 1960—1965. Asemenea indicatori oglindesc momentele principale ale întregului proces al reproducției socialiste lărgite din această perioadă, laturile cele mai importante ale dezvoltării economiei naționale și creșterii nivelului de trai. Mai este însă și altceva : comparația dintre acești indicatori scoate la iveală corelații, proporții, de cea mai mare însemnătate pentru caracterizarea integrală a economiei naționale, a eficienței producției, a marilor transformări social-economice petrecute.

Produsul social, întruchipare a masei de bunuri materiale — mijloace de producție și bunuri de consum, create de întreaga sferă a producției materiale — a crescut în 1965 cu 71% față de 1959, cu un ritm mediu anual de 9,3%. Valoarea nou creată de munca productivă — venitul național a crescut într-o proporție similară — cu 68%, ritmul mediu anual fiind de 9,1%. Lăsînd la o parte faptul că asemenea ritmuri se întîlnesc rar în publicațiile naționale de statistică din întreaga lume, comportă un mare interes științific semnificația acestor cifre fundamentale în raport cu altele. Mai întîi, ritmul mult mai rapid de creștere a producției industriale (14,5%) și, ca urmare, creșterea ponderii acestei ramuri în produsul social și venitul național subliniază încă o dată consecvența, amploarea și eficiența industrializării socialiste.

O altă comparație — de astă dată a creșterii venitului național cu a întregii populații și, separat, cu dinamica populației ocupate în producția materială — dezvăluie dintr-un alt unghi de vedere sensul ritmului de creștere a venitului național. **Creșterea mult mai rapidă a venitului național decît a numărului populației ocupate în sfera producției materiale dovedește creșterea rapidă a productivității muncii sociale.**

Volumul investițiilor realizate din fondurile statului

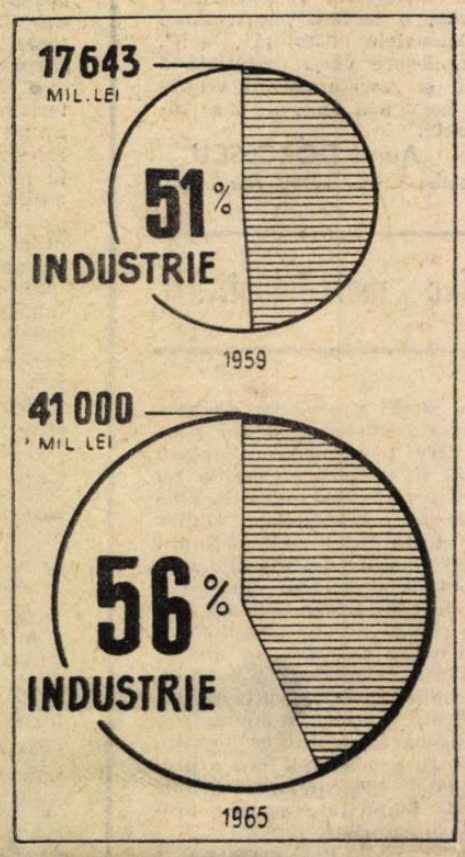

Atenția este atrasă în continuare de cifra privind volumul investițiilor — circa 211 miliarde. Este de reținut ritmul înalt de creștere a acestora, 15,8% în medie pe an, expresie a acelui dinamism al economiei noastre naționale, nu o dată remarcat de diferiți economiști și oameni politici străini. Materializarea investițiilor — printre altele — în cele 502 întreprinderi și secții industriale subliniază prin cifre politica de promovare neabătută a industrializării socialiste, de valorificare superioară a resurselor naturale și de muncă ale țării.

(*Continuare în pag. 4-a*)

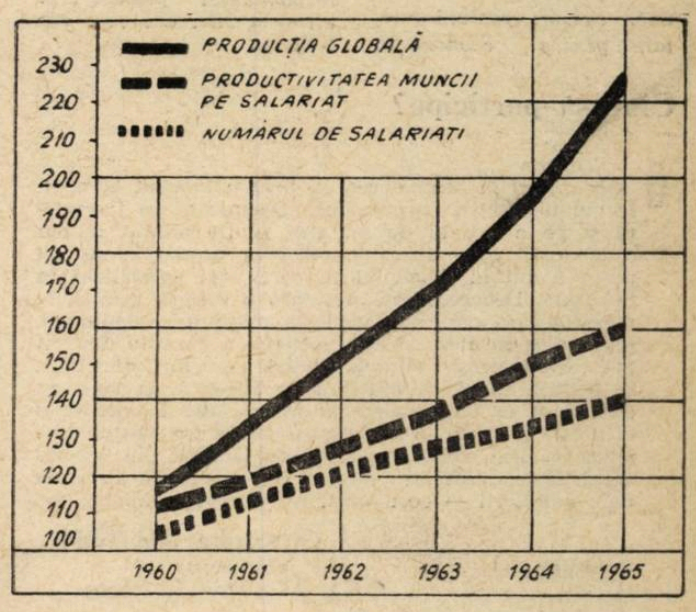

Dinamica producției globale, a productivității muncii pe salariat și a numărului de salariați în industrie (1959 = 100)

Producția principalelor produse industriale în anul 1965 față de 1959 (1959 = 100)

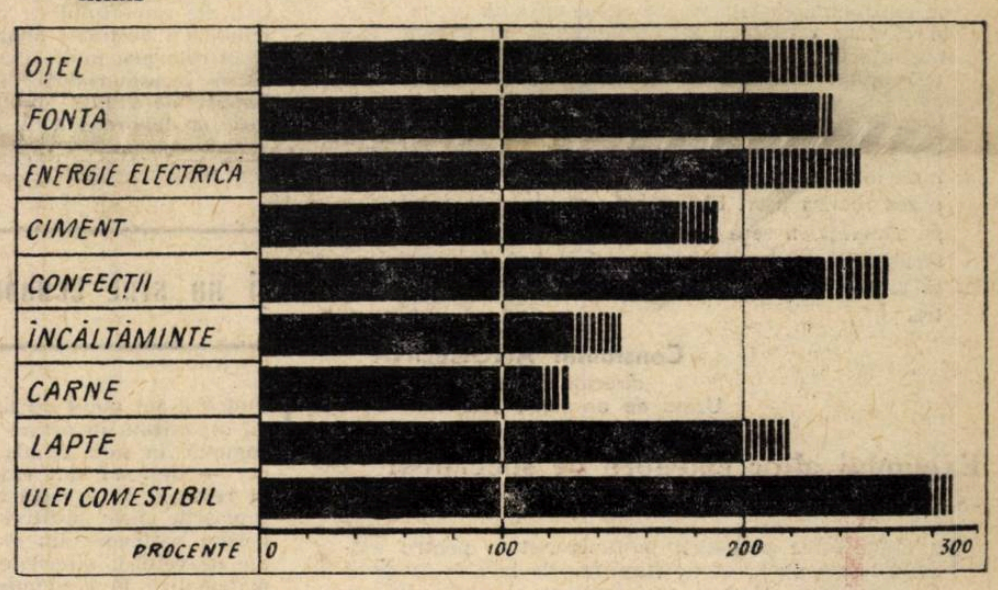

MATEMATICĂ ȘI ECONOMIE

— Însemnări pe marginea sesiunii științifice a Centrului de calcul economic și cibernetică economică-București —

In zilele de 11, 12 și 13 februarie s-au desfășurat la Institutul de științe economice „V. I. Lenin"-București lucrările sesiunii științifice a Centrului de calcul economic și cibernetică economică-București.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. Roman Moldovan, membru corespondent al Academiei, președintele Consiliului Național al Cercetării Științifice.

În ședința plenară, prof. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei, președintele Centrului de calcul economic și cibernetică economică, a vorbit despre dezvoltarea cercetărilor științifice de calcul economic și cibernetică economică în România. Conf. dr. Constantin Ionescu, vicepreședinte al Centrului de calcul a prezentat programul de studii și cercetări pe anul 1966 și pe perioada 1966—1970, iar prof. doctor docent Marin Lupu — componența consiliului științific al Centrului.

Lucrările sesiunii s-au desfășurat în 8 simpozioane, în cadrul cărora au fost prezentate 80 de comunicări științifice, elaborate de 160 de economiști, ingineri, matematicieni și alți specialiști din învățămînt, instituții și unități economice.

Diversitatea tematicii comunicărilor evidențiază că tehnica modernă de calcul economic, promovarea metodelor matematice și cibernetice intră tot mai mult în preocupările unui cerc larg de specialiști de cele mai diferite profesiuni. Astfel, din numărul total al autorilor care au prezentat comunicări, 60 sînt economiști, 38 matematicieni, 47 ingineri, precum și un număr important de alți specialiști, ca agronomi, biologi, medici etc.

Prin conținutul lor, comunicările prezentate, au demonstrat că în activitatea Centrului problemele legate nemijlocit de cerințele practicii economice ale producției ocupă un loc central.

La lucrările sesiunii au participat peste 400 de oameni de știință, academicieni, cadre didactice, cercetători științifici și specialiști din producție. La dezbateri au luat cuvîntul peste 250 de specialiști, care au subliniat însemnătatea sesiunii, valoarea lucrărilor, prezentînd numeroase propuneri, din experiența proprie, pentru dezvoltarea, în continuare, a activității de cercetare ce se desfășoară în cadrul Centrului de calcul economic și cibernetică economică.

În cele ce urmează, ne propunem să facem numai cîteva însemnări pe marginea sesiunii și a unor comunicări, nefiind posibilă epuizarea diversității mari de probleme abordate în lucrări sau în cadrul discuțiilor.

În vederea folosirii și aplicării în activitatea lor a valoroaselor soluții și propuneri formulate la sesiune, economiștii și ceilalți specialiști, care se ocupă de aceste probleme, așteaptă, desigur, cu interes, publicarea comunicărilor prezentate în revistele de specialitate și în primul rînd în revista Centrului intitulată „Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică", care urmează să apară începînd cu luna mai a.c. cu o periodicitate de șase numere pe an.

(*Continuare în pag. 3*)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CURSURILE POSTUNIVERSITARE

În numărul 4/ 1966 al revistei, a fost publicată sinteza unei „mese rotunde" privind necesitatea unor cursuri postuniversitare pentru economiști. ***Tema aceasta — prezentă și mai înainte în scrisorile cititorilor noștri — face obiectul unei părți a corespondenței primite în ultimele zile, din care extragem:***

Cine să participe?

Găsesc nimerită propunerea ca pentru început la aceste cursuri (după părerea mea organizate cu frecvență și pe o durată de un an) să fie admiși numai economiștii care au o practică în producție de cel puțin 5 ani în domeniul în care s-au specializat în facultate. Deoarece este necesară o selecție (cursurile nereușind să cuprindă întreaga masă de economiști), propun să fie înscriși acei economiști care au dovedit preocupare pentru studiu, analiză, cercetări științifice, și pentru aplicarea acestora în practică, și care au contribuit la bunul mers al întreprinderii, instituției etc. Este necesar să se asigure cursurilor postuniversitare același conținut pentru economiștii din aceeași specialitate, indiferent de funcția pe care o au ei la data admiterii — economist, șef serviciu, director etc.

Gheorghe BĂLTEAN
economist,
O.C.L. Alimentara-Timișoara

Familiarizare cu ceea ce e nou

Mă asociez părerii exprimate: cursurile postuniversitare pentru inginerii economiști nu s-au limitat decît la împrospătarea unor noțiuni studiate cu ani în urmă, la aprofundarea cîtorva probleme privind organizarea și analiza activității întreprinderilor, în general cunoștințe la nivelul absolvenților facultăților de științe economice. Consider că — pentru cele trei profesii avute în vedere la discuția amintită, adică pentru economiști, ingineri și matematicieni — organizarea pe lîngă facultățile respective a unor cursuri de 1—2 luni. în trimestrul II sau la finele trimestrului I, s-ar putea realiza ușor. Ele ar avea menirea de a informa pe cursanți cu ceea ce este nou și important în „meserie", cu concluziile care se desprind din experiența altor țări și care se pot aplica în economia noastră.

Constantin ANGHELINA
director comercial,
Uzina de anvelope „Danubiana"

Exemplul altor categorii de specialiști

In organizarea pregătirii postuniversitare pentru economiști am putea să ne inspirăm de la alte categorii de specialiști. Medicii se pregătesc și obțin diverse titluri sau grade: secundar, specialist, primar. Profesorii, la fel: definitiv, gradul II, gradul I. Oare n-ar fi cel mai indicat ca și pentru economiști să existe un sistem de pregătire asemănător? Adică, pe baza susținerii și trecerii unor examene (la terminarea unor cursuri cu sau fără scoaterea din producție) să se acorde, în funcție de vechime, gradele de economist definitiv, — după un an, economist gradul II — după 5 ani, economist gradul I — după 10 ani etc.

S-ar impune astfel desființarea ierarhizării actuale a economiștilor (principali, specialiști), urmînd ca în toate ramurile să fie numai posturi de economiști, diferențierea salariilor efectuîndu-se în funcție de gradele obținute și de unele sporuri pentru activități de conducere (șefi de servicii, șefi contabili, directori etc.).

Lucian PENESCU
Secția financiară a Sfatului popular al raionului Tîrgoviște

Nu numai reimprospătare

Imi exprim adeziunea la ideea organizării învățămîntului postuniversitar pentru economiștii cu studii superioare, în cadrul căruia să aibă loc modernizarea și actualizarea cunoștințelor, și nicidecum numai reîmprospătarea disciplinelor predate în facultăți. La aceste cursuri,să nu se urmărească o nouă calificare, ci specializarea cursanților.

Deoarece, în prezent, funcțiile de economist sînt îndeplinite și de absolvenți ai școlilor medii sau ai altor facultăți (în special, ai Facultății de drept), sînt de părere că ar trebui să se acorde economiștilor care au terminat cursurile postuniversitare un titlu. De altfel, ar putea să fie pus în discuție însuși titlul acordat la absolvirea unei facultăți de științe economice, fiindcă nu este încă bine definit.

Dumitru A. MIHUȚIU
Inspecția comercială de stat, reg. Crișana

Teme captivante din istoria culturii materiale

Mă pasionează problemele de istorie a culturii materiale (a poporului nostru, mai ales), trecutul diferitelor unelte de muncă, obiecte de consum, profesii etc. In acest scop, caut să citesc tot ce apare mai interesant. Astfel, mi-a plăcut mult lucrarea de renume mondial „Obîrșia lucrurilor" a savantului german Lips. Dintre lucrările mai recente, o lectură instructivă mi-a oferit cartea lui H. Daicoviciu intitulată „Dacii", în care am aflat date noi, despre viața materială a strămbunilor noștri. Cred că și revista „Viața economică" ar putea să „atace" asemenea teme de larg interes, aș zice chiar captivante.

Aurel DORCESCU
economist C.I.C. Turnu Măgurele

Unde sînt și ce fac merceologii?

DIN cei cinci merceologi cu studii superioare de specialitate (trei pentru produse industriale și doi pentru produse alimentare) care lucrează în regiunea noastră, numai doi lucrează în comerț, și aceștia nu în specialitatea directă pentru care s-au pregătit. Ceilalți, activează în alte sectoare economice. Dintre merceologii care lucrează în comerțul cu amănuntul din regiune, 63% au sau își completează studiile medii, 32% au școala elementară și 5% au studii superioare sau sînt în curs de completare. Cei cu studii superioare și medii, ca și cei care își completează studiile, nu au pregătire și nu se pregătesc în specialitatea în care lucrează. Lipsa merceologilor este înlocuită, în laboratoare și comisiile de recepție calitativă ale comerțului cu ridicata, uneori, cu ingineri și tehnicieni destinați altor sectoare, cu alți economiști, și în cele mai multe cazuri cu practicieni fără o pregătire corespunzătoare funcției, exigențelor crescinde impuse de gradul sporit de tehnicitate a unor produse și de preferințele consumatorilor.

Ion GUNEA
economist Bacău

Deși nu sînt economist

Fiindcă n-am putut participa la consfătuirea cu cititorii organizată în orașul nostru în luna decembrie, vă comunic în scris opinia mea, mai ales că mă consider — deși nu sînt economist — un prieten sincer al revistei. În această calitate, vă rog să primiți aprecierile mele pozitive pentru o serie de articole despre probleme din economia întreprinderii, aspecte ale dezvoltării diferitelor regiuni ale țării, aplicațiile matematicii în economie ș.a., care au constituit pentru mine o lectură utilă și atractivă. De asemenea, vă rog să primiți și sugestia de a aborda mai amplu metodele moderne de conducere a întreprinderilor, problemele de psihologie a muncii și de ergonomie, literatura care ne stă la dispoziție în aceste domenii fiind încă săracă.

ing. Alexandru MIHĂILĂ
Fabrica de porțelan — Cluj

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

Folosirea mașinilor-unelte cu program

ÎN articolul **Programe stabilite prin cifre... Cifre care pot fi substanțial îmbunătățite** *(„Viața economică" nr. 2) s-a pus în discuție folosirea integrală a capacității mașinilor-unelte cu comandă program. Printre altele, în articolul sus-amintit se semnala că uzinele „23 August" din București și „Unirea" din Cluj nu folosesc toate mașinile-unelte cu comandă program. În răspunsurile trimise redacției ni se comunică:*

● UZINELE „23 AUGUST"-BUCUREȘTI. Materialul publicat în „Viața economică" ne-a ajutat în problema folosirii raționale a mașinilor-unelte cu comandă program. Dintre măsurile imediate pentru rezolvarea acestei probleme amintim: punerea la punct a unui număr de șase strunguri revolver cu comandă după program; trimiterea a doi tehnicieni la cursul de specializare organizat de M.I.C.M.; întocmirea unui program de perspectivă în vederea întrebuințării la caracteristicele nominale a mașinilor-unelte cu comandă program. În cadrul acestui program de perspectivă al uzinelor noastre, am prevăzut ca obiective: refacerea documentației mașinilor-unelte cu comandă program și a utilajelor de mare importanță, depistarea și înlocuirea aparatajului defect și tranformările ce se impun, recomandarea tehnologiilor și SDV-urilor, instruirea muncitorilor de la aceste mașini și a celor de întreținere.

ing. P. TURCU
director general

● UZINELE METALURGICE „UNIREA" CLUJ — Termenele scurte de asimilare și de livrare a unor produse realizate de uzinele noastre au determinat mobilizarea întregii capacități de producție. Pe lîngă mașinile-unelte universale, și mașinile-unelte cu program au contribuit la realizarea sarcinilor de plan. Astfel, la mașinile-unelte cu comandă program au fost prelucrate loturi formate din 10 pînă la 2 880 bucăți piese; la strungurile semiautomate de copiat cu comandă program s-au prelucrat arbori în trepte, piese caracteristice de prelucrat la aceste mașini. Numai pentru strungul model DXHKS-32 s-au întocmit pînă în prezent 45 de reglaje, iar pentru strungul model SP 25, 51 de reglaje.

Începînd din trimestrul patru al anului trecut am pornit o acțiune susținută pentru asigurarea încărcării efective a acestor mașini în trei schimburi. Ca o piedică, însă, în exploatarea intensivă a mașinilor-unelte cu program existente la noi apare, în prezent, lipsa personalului calificat de întreținere și reglare.

Pînă la organizarea centralizată a unor cursuri de calificare pe grupe de întreprinderi, ne-am propus organizarea unor asemenea cursuri în cadrul uzinelor noastre.

Iosif BOT
director

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ȘANTIERUL 41 CONSTRUCȚII PODURI-Timișoara. — În cazul arătat de dv., beneficiarul alocației este tatăl legitim. Dacă din anumite motive acesta refuză să ceară alocația pentru a o remite mamei, aceasta se poate adresa unității unde fostul soț este încadrat, cu cererea de a se constata refuzul angajatului de a semna declarația tip. C.S.M.S. și M.F. au avizat în mod constant că, în asemenea situații, unitatea poate înlocui declarația tip cu un proces-verbal încheiat în fața a doi martori, din care act să rezulte refuzul angajatului de a semna declarația. Pe baza procesului-verbal, unitatea remite drepturile de alocație direct mamei. Drepturile de alocație pot fi acordate retroactiv pentru cel mult 12 luni de la data cînd au fost pretinse.

CONSTANTIN TĂNASE, Drăgășani, Argeș. — Pentru pierderile produse cu ocazia manipulării materialelor de construcții, perisabilitățile se acordă de conducerea întreprinderii sau de către organele de control și revizie, în raport cu rulajul desfacerilor în perioada dintre două inventare. Gestionarul este obligat să vîndă cumpărătorilor numai marfă corespunzătoare calitativ, țigla spartă urmînd să fie suportată din perisabilități.

Ing. IRINA DUMITRU, Întreprinderea forestieră „Moldovița"-Suceava. — Echipamentul de protecție și echipamentul de lucru, se acordă pe baza normativelor — care cuprind locurile de muncă și profesiunile, sortimentele de echipament și durata de folosință a acestora — avizate de organele competente. Ministerele, celelalte organe centrale, precum și comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța, au transmis unităților în subordine lista locurilor de muncă la care se acordă echipament de protecție sau de lucru, cu precizarea duratei de folosire și a personalului îndreptățit să beneficieze de acesta. Dacă pentru locul de muncă în care sînteți încadrat nu s-a prevăzut acordarea echipamentului, vă puteți adresa conducerii unității și comitetului sindicatului care, dacă vor găsi cererea îndreptățită, vor solicita completarea corespunzătoare a normativului.

ȘERBAN MOTAȘ, Brașov. — Conform dispozițiilor normativului în vigoare, în cazul cînd în cuprinsul aceluiași material (articol, desen tehnic, planșe etc.) se repetă de mai multe ori aceeași noțiune tehnică disparată, se plătește tariful prevăzut la litera e (H.C.M. nr. 2238/ 1952) o singură dată, întrucît efortul pentru traducerea acestei noțiuni s-a făcut o dată. Pentru fazele redacționale, corectură, colaționare și erată, control și revizie științifică, cu ordinul fostului ministerul al culturii nr. 97919/ 1956, dat cu avizul Comitetului de stat pentru problemele de muncă și salarii, s-au stabilit tarife speciale pentru traducerea noțiunilor tehnice disparate, în cazul alcătuirii dicționarelor în mai multe limbi. Sumele cuvenite pentru traducerea acestor noțiuni se plătesc separat de tarifele cuvenite pentru efectuarea fazelor redacționale menționate mai sus.

În ce privește reexaminarea tarifelor, am sesizat organele competente.

Ing. M. GURUIAN, director, IPROFIL-Balta Sărată, Caransebeș — În scrisoarea **Și dacă nucul nu-i bătrîn?** („Viața economică" nr. 48) a apărut o greșeală. Tov. N. Brujan, care ne-a transmis materialul sus-menționat, a transcris eronat — în loc de 1,20 m, 1,65 m.

MATEMATICĂ ŞI ECONOMIE

● Calculul economic şi optimizarea proceselor economice

UNA dintre direcţiile principale ale aplicării metodelor moderne ale matematicii în economie o constituie optimizarea indicatorilor economici şi tehnico-economici în cadrul diferitelor verigi ale economiei naţionale, determinarea eficienţei investiţiilor şi a tehnicii noi, calculul rentabilizării producţiei, perfecţionarea metodologiei de calcul a diferiţilor indicatori de plan şi statistici etc. În cadrul simpozionului Comisiei de studii şi cercetări pentru calculul economic, s-au prezentat comunicări privind optimizarea folosirii fondului de investiţii în industrie, stabilirea condiţiilor de rentabilitate în transporturile pe căile ferate, aplicarea programării matematice la obţinerea unor produse ale industriei petroliere, folosirea raţională a furajelor în creşterea animalelor ş.a.

În lucrarea ing. T. Hănciulescu şi V. Dumitru, s-au prezentat două modele pentru alegerea şi distribuţia investiţiilor pe structurile noi în extracţia ţiţeiului.

Ocupindu-se de problema antecalculaţiei preţului comercial al maşinilor şi instalaţiilor în comerţul exterior, conf. dr. docent T. Cristureanu şi ing. M. Livescu au propus folosirea „costogramelor". Ing. I. Saphier a relevat posibilităţile de aplicare a teoriei deciziilor în domeniul investiţiilor în cazurile de incertitudine a ipotezelor.

● Cibernetica economică

În lucrările Simpozionului de studii şi cercetări pentru cibernetică economică s-a subliniat că cibernetica are un rol de seamă în dezvoltarea producţiei materiale a societăţii, în revoluţia tehnico-industrială, în modernizarea întreprinderilor, în automatizarea proceselor tehnologice şi optimizarea producţiei, în creşterea productivităţii muncii sociale.

Pe această linie, în comunicarea prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei. s-a subliniat că organizarea producţiei şi a muncii în societatea contemporană cere aplicarea pe scară tot mai largă a matematicii moderne şi a cibernetici.

Totodată, procesul modern al producţiei impune tot mai mult delimitarea ciberneticii economice. ca disciplină de sine stătătoare, separarea ei de cibernetica generală.

În condiţiile ritmului accelerat de creştere a producţiei şi ca urmare a proporţiilor uriaşe la care a ajuns cantitatea de informaţii economice, sarcina ciberneticii specializate constă în elaborarea sistemului informaţional-economic, capabil să contribuie la cunoaşterea activităţii economice din întreprinderi, pe ramură sau pe ansamblul economiei. Acest sistem informaţional trebuie să fie bazat pe un înalt grad de mecanizare, exact, operativ şi ieftin.

Din acest punct de vedere — a precizat autorul — cibernetica economică studiază procesele de obţinere, transmitere, păstrare şi codificare a informaţiei economice, metodele de prelucrare a informaţiei şi diferitele dispozitive care efectuează transmiterea şi prelucrarea informaţiilor.

În cadrul aceluiaşi simpozion au fost abordate şi problemele modelării. Modelarea se afirmă din ce în ce mai mult ca un preţios procedeu în cercetarea problemelor, un factor important în acţiunile practicii economice, un auxiliar valoros în planificare, la elaborarea şi aplicarea eficientă a măsurilor de politică economică. Planul de dezvoltare a economiei naţionale ca ilustrare a unui model în ştiinţele sociale a constituit obiectul comunicării prof. Roman Moldovan, membru corespondent al Academiei.

Privit ca instrument de conducere a economiei naţionale, — s-a arătat în comunicare — planul are prin conţinutul său caracterul şi proprietăţile unui model macroeconomic. Planificarea este departe de a fi numai o previziune a unor procese în desfăşurare, fiind însăşi conducerea acestora; planificarea ca acţiune, ca ansamblu de măsuri, este un component al funcţiei economico-organizatorice a statului şi un atribut esenţial al suveranităţii naţionale.

Un model matematic pentru optimizarea problemelor de stoc a fost prezentat de prof. univ. Edmond Nicolau. Ţinînd seama de principalele mărimi care determină stocul, în comunicare sînt stabilite ecuaţiile corespunzătoare modelului matematic propus. Pe această bază s-a determinat schema bloc a unui calculator analogic specializat care poate rezolva problema.

În dezbaterea problemelor de cibernetică economică s-au mai abordat aspecte legate de conducerea economică a întreprinderilor siderurgice şi constructoare de maşini, utilizarea modelării în urbanism şi a teoriei grafelor în construcţii şi transporturi, metoda PERT, s-a prezentat un limbaj informaţional nou pentru descrierea algoritmică a proceselor de calcul etc.

● Planometrie

Un important domeniu de aplicare a metodelor moderne matematice şi cibernetice îl constituie planificarea economică la nivelul economiei naţionale şi al întreprinderilor. Cercetările şi studiile de planometrie au abordat probleme ale relaţiilor financiare din economie, aplicarea programării în planificarea producţiei, stabilirea gradului de uzură a fondurilor fixe, determinarea fondului de acumulare şi consum în C.A.P., planificarea pe brigăzi a culturilor etc.

Un model al relaţiilor financiare din economie a fost elaborat de conf. R. Mănescu, adjunct al ministrului finanţelor, M. Anastasescu, director general adjunct al D.C.S. şi alţii. Modelul, sub formă de balanţă şah, cuprinde sfera producţiei materiale, sistemul financiar şi de credit, sfera neproductivă, populaţia şi schimburile externe. Conf. dr. I. Răvar, director general adjunct al D.C.S. şi E. Basch demonstrează, în comunicarea prezentată, că cea mai potrivită metodă de calcul a gradului de uzură a fondurilor fixe se bazează pe duratele de serviciu normate.

● Organizarea producţiei şi a muncii

Răspunzînd necesităţilor de ridicare a organizării unităţilor economice pe o treaptă superioară, în simpozionul Comisiei pentru organizarea producţiei şi a muncii au fost dezbătute probleme de eficienţă tehnică şi economică a investiţiilor, de determinare a capacităţii de producţie, de defalcare optimă a sarcinilor de producţie, de amplasare raţională a unor staţii feroviare ş.a.

Posibilitatea rezolvării operative a unor probleme complexe legate de determinarea şi folosirea optimă a capacităţilor de producţie în întreprinderile constructoare de maşini a fost evidenţiată de ing. Şt. Bîrlea, ing. T. Homoş, de la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Bucureşti şi ing. P. Celan. În acest scop, a fost elaborat algoritmul problemei şi s-au prezentat în mai multe variante, modele matematice, adaptate la diferite tipuri de calculatoare electronice, pentru optimizarea capacităţii de producţie pe baza criteriului încărcării maxime a utilajului.

Eficienţa economică a investiţiilor la căile ferate a fost analizată multilateral de conf. C. Tomescu şi ing. V. Mihăilescu, iar în comunicarea conf. M. Maliţa şi A. Berechet a fost înfăţişat un model interesant de organizare a muncii într-un serviciu cu cerere exponenţială de suplinire a lucrătorilor.

● Sistemul informaţional economic

Planificarea şi conducerea economică necesită numeroase calcule şi informaţii operative şi exacte. Comunicările privind sistemul informaţional economic s-au axat pe studierea automatizării muncii contabile, mecanizării evidenţei producţiei finite şi a lucrărilor, pe fundamentarea matematică a calculului investiţiilor în automatizări complexe, ca şi pe probleme de metodologie şi organizare a informaţiei economice.

Soluţii pentru îmbunătăţirea limbajului informaţional prin urmărirea corectitudinii circuitelor informaţionale în cadrul unor servicii au fost propuse de ing. Gh. Boldur (I.N.C.E.R.C.). Prof. univ. dr. docent Şt. Dumitrescu şi ing. Al. Popovici (Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej") s-au ocupat de problemele automatizării muncii contabile, scoţînd în evidenţă posibilităţile de prelucrare mecanizată sau chiar de automatizare completă a operaţiunilor contabile pe baza calculatoarelor electronice digitale. Eficacitatea folosirii maşinilor de contabilizat pentru mai multe profile de lucrări, pe baza acelorași informaţii introduse în maşină, aplicînd soluţii tehnice de programare, a fost demonstrată în comunicarea elaborată de C. Hotăran, conf. dr. D. Puchiţă şi conf. dr. A. Balint.

● Cercetări econometrice

Perfecţionările recente realizate în tehnica contemporană în domeniul dezvoltării calculului econometric, metoda Monte Carlo, analiza secvenţială a lui Wald, diferite aplicaţii ale lanţurilor Markov, îşi găsesc tot mai mult teren de valorificare în analiza calităţii producţiei industriale şi agricole, în studiul circulaţiei mărfurilor etc. În dezbaterile simpozionului de econometrie au fost analizate o serie de aplicaţii practice ale acestor metode.

Analiza dispersională şi folosirea criteriilor de verificare a ipotezelor statistice au fost utilizate în cercetarea efectuată de colectivul condus de conf. dr. C. Ionescu, privind interpretarea rezultatelor probelor de purtare a produselor textile. Semnificaţiile acestor rezultate sînt prelucrate în vederea luării unor decizii cu privire la introducerea în producţia de serie a respectivelor produse sau înlăturarea lor.

Studiul statistico-matematic al variaţiei dimensiunilor tricotărilor semifasonate a fost elaborat de conf. dr. L. Tövissi, ing. T. Teodorescu şi L. Curta. Au mai fost prezentate o serie de rezultate din domeniul controlului statistic preventiv şi al siguranţei în funcţionare, aplicaţii ale metodei selective în industria uşoară şi agricultură.

● Economia şi cercetarea operaţională

Diferite aplicaţii ale metodelor moderne ale teoriei grafelor, drumului critic şi teoriei jocurilor au fost discutate în cadrul simpozionului referitor la cercetarea operaţională. Au fost prezentate, între altele, studii privind extinderea metodei drumului critic în construcţii (autori: ing. J. Aurian şi ing. S. Lazăr — INCERC). Se înfăţişează o soluţie aproximativă care revine la un model determinist pentru rezolvarea practică a problemelor de planificare a lucrărilor în lanţ. În alte comunicări prezentate s-au abordat probleme metodologice şi de tehnică de calcul ale programării, ale teoriei deciziilor, teoriei jocurilor, teoriei grafelor etc.

● Sociologie economică

Dezbaterea metodelor şi a tehnicilor de cercetare în domeniul sociologiei economice a format obiectul simpozionului Comisiei de studii şi cercetări pentru sociologie economică.

Prof. dr. docent M. A. Lupu, rectorul Institutului de ştiinţe economice. V. Pîrvu, vicepreşedinte al Comitetului de Stat al Planificării şi alţii au înfăţişat posibilităţile de utilizare a metodelor statistico-matematice pentru exprimarea cantitativă a raportului dintre disponibilităţile băneşti ale populaţiei şi principalii factori care determină formarea şi evoluţia acestora.

Abordînd problemele utilizării forţei de muncă din cooperativele agricole de producţie prin prisma sezonalităţii, conf. E. Barat, conf. dr. M. Bulgaru şi P. Grigorescu, au determinat, pe exemplul cooperativelor din regiunile Banat şi Dobrogea, structura cheltuielilor de muncă pe luni, valorile sezoniere maxime şi minime, coeficienţii lunari ai sezonalităţii.

În cadrul simpozionului au mai fost prezentate comunicări privind problemele populaţiei şi nivelului de trai, ale cererii de consum şi alte probleme ale cercetării opiniei publice.

Perfecţionarea metodelor de proiectare a numărului populaţiei prin examinarea tendinţelor mortalităţii specifice cu ajutorul tabelelor de mortalitate a fost dezbătută în comunicarea colectivului condus de conf. V. Trebici şi ing. I. Measnicov. În comunicarea sa M. C. Demetrescu s-a ocupat de utilizarea coeficienţilor de elasticitate a nevoilor în prevederea cererii viitoare de mărfuri, precum şi de studierea totalităţii nevoilor prin procedee complexe psihosociologice şi anchete de opinie. M. Vasilescu a propus, în comunicarea sa, o serie de metode pentru determinarea eşantionului total al bugetelor de familie în vederea sporirii reprezentativităţii acestora, pornind de la fiecare grupă de populaţie.

★

În şedinţa de închidere — prezidată de acad. Horia Hulubei — prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, preşedintele Centrului de Calcul Economic şi Cibernetică Economică-Bucureşti, a prezentat concluziile dezbaterilor şi a subliniat principalele direcţii de dezvoltare ale activităţii de cercetare ştiinţifică în domeniul tehnicii calculului economic şi al ciberneticii economice.

Ultimul control şi pornirea procesului de calcul la maşina electronică model „Economist – CIFA-102"

EXPRESIE CONCENTRATĂ A REALIZĂRILOR POPORULUI

(Urmare din pag. 1)

Să ne oprim la cifra creşterii numărului de salariaţi în cei şase ani. Unul spor relativ de 41% îi corespunde o masă absolută de circa 1 250 000 de persoane. Această cifră dă expresie capacităţii de absorbţie a economiei noastre naţionale, rezultat firesc al dinamismului dezvoltării sale. În perioada 1960—1965 sporul mediu anual al populaţiei a fost de circa 134 000 locuitori; în schimb, sporul mediu anual al salariaţilor a fost de peste 208 000 persoane, contingente încadrate în toate ramurile economiei naţionale. Desigur, acest spor este alimentat în cea mai mare parte de populaţia agricolă. Or, acest lucru semnifică o foarte importantă schimbare a structurii populaţiei şi a economiei naţionale: se modifică proporţia populaţiei ocupate în agricultură şi ramurile neagricole, în favoarea acestora din urmă, ceea ce a creat premise mai bune pentru creşterea productivităţii muncii sociale. O deosebită semnificaţie au cifrele privind salariul real şi cheltuielile social-culturale de la buget. Creşterea puterii de cumpărare a familiilor de salariaţi este oglindită de creşterea salariului real cu 35%; cheltuielile social-culturale de la buget au sporit cu 80%. Rolul cheltuielilor din fondurile de consum social devine tot mai important în creşterea nivelului de trai al populaţiei salariate — ca şi al întregii populaţii, în general.

Merită atenţie corelaţia dintre creşterea acumulărilor cooperativelor agricole de producţie şi veniturile cooperatorilor, provenite din munca prestată în cooperativă. Paralel cu sporirea fondurilor alocate pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, cooperativele agricole de producţie au repartizat pentru zile-muncă în anul 1965 faţă de anul 1964, cu 1,4 miliarde lei mai mult, venituri în bani şi în natură. Ca urmare, retribuirea unei zile-muncă a sporit în 1965 cu 16% faţă de anul precedent.

Dacă de la acest nivel general al economiei naţionale trecem la principalele ei ramuri, numeroase corelaţii se cer identificate, aspecte semnificative se cer subliniate.

Industria, care a făcut faţă cu cinste rolului de ramură conducătoare în economia naţională, a cunoscut un ritm rapid de dezvoltare, diversificarea ei a continuat, s-a îmbogăţit baza sa tehnică, a continuat cu amploare crescîndă ridicarea nivelului tehnic al industriei. De dezvoltarea şi perfecţionarea industriei au beneficiat toate ramurile economiei naţionale; agricultura a primit maşini agricole, tractoare, îngrăşăminte chimice, mai multe şi mai bune; transporturile feroviare, auto şi pe apă şi-au îmbogăţit înzestrarea tehnică; construcţiile datorează şi ele mult dezvoltării industriei, precum şi celelalte ramuri.

Trebuie să adăugăm că dezvoltarea industriei nu a fost un simplu proces cantitativ; ea a fost însoţită de îmbunătăţiri calitative, din care am vrea să relevăm cîteva. Creşterea eficienţei economice a acestei ramuri se vădeşte şi în faptul că fondurile fixe de care dispune industria au fost utilizate mai bine: în timp ce fondurile fixe au crescut în 1965 de circa 1,7 ori faţă de 1959, producţia globală în aceeaşi perioadă a crescut de 2,25 ori.

În decursul întregii perioade, producţia mijloacelor de producţie a crescut mai rapid decît a bunurilor de consum; ramurile hotărîtoare pentru valorificarea resurselor naturale au cunoscut ritmuri deosebit de înalte: industria chimiei (inclusiv a celulozei şi hîrtiei) a avut un ritm mediu anual de 23,8%, industria energiei electrice şi termice 20,2%, industria construcţiilor de maşini şi prelucrării metalelor 17,6%. A crescut simţitor indicele cu care industria prelucrătoare devansează industria extractivă, mărturie grăitoare a progreselor în valorificarea superioară, complexă a resurselor naturale. Despre capacitatea de asimilare a produselor noi, pe care o are industria noastră, despre semnificaţia economică şi tehnică a acestui proces vorbesc cele 2000 de noi tipuri de maşini, utilaje şi instalaţii pe care le-a introdus în fabricaţie industria constructoare de maşini.

Cu anul 1965 se termină o perioadă bogată în realizări şi evenimente de seamă pentru poporul nostru. În această perioadă s-a încheiat cooperativizarea agriculturii, a avut loc istoricul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, a fost adoptată Constituţia României Socialiste. Înfăptuirile din anul 1965 — comunicatul le inventariază sobru şi scrupulos — se încadrează pe aceeaşi linie a dezvoltării ascendente a ţării noastre şi constituie o punte trainică spre noul plan cincinal. Privind realizările economiei naţionale în anii socialismului, se impune de la sine integrarea lor într-un proces unic, în care anii şi perioadele sînt verigi ale aceluiaşi întreg — construirea şi desăvîrşirea construcţiei socialismului — proces a cărui bază şi chezăşie o constituie politica ştiinţifică a Partidului Comunist Român.

Dinamica venitului naţional, a volumului desfacerilor de mărfuri prin comerţul socialist şi a cheltuielilor social-culturale de la bugetul statului (1959 = 100)

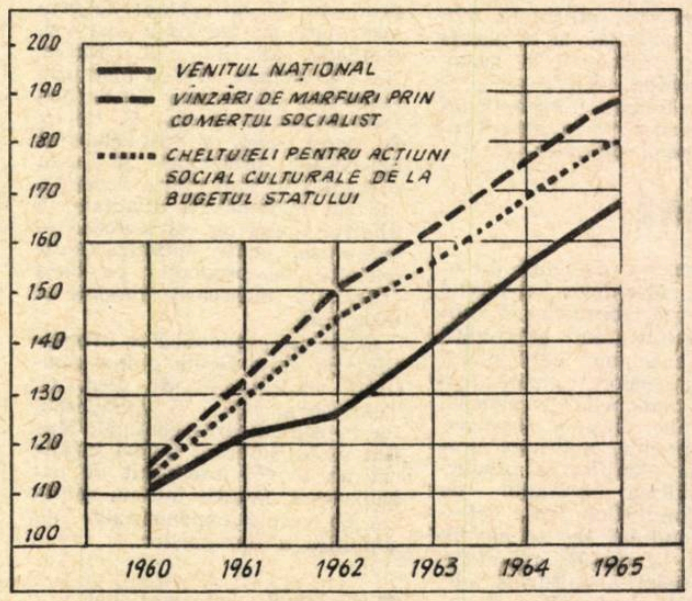

Numărul de tractoare şi suprafaţa arabilă ce revine în medie pe un tractor fizic

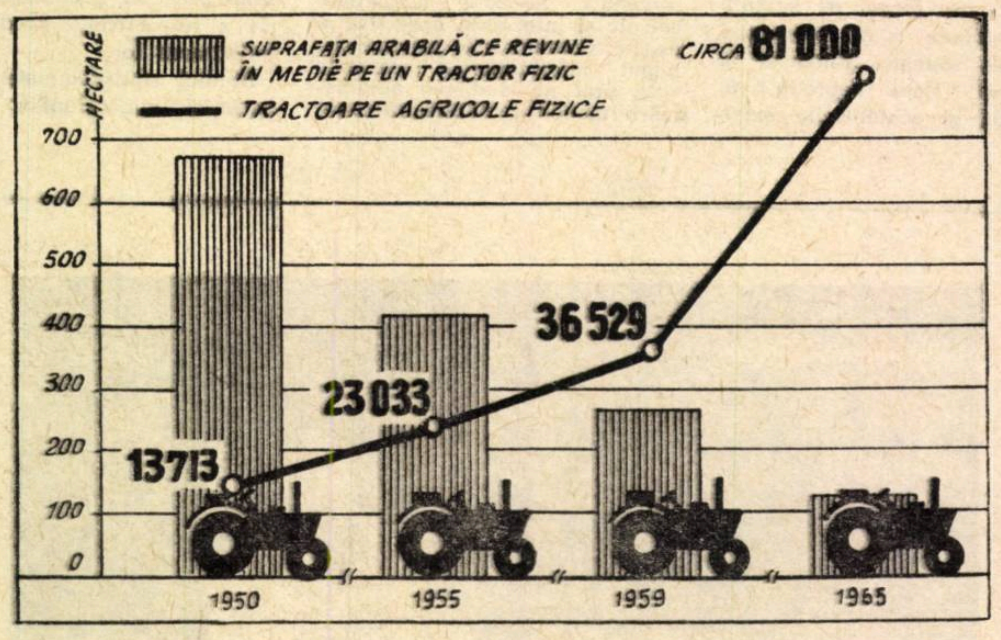

Noi articole de uz casnic

În magazinele comerţului de stat vom găsi în acest an o serie de articole de uz casnic noi — produse ale unor întreprinderi din cadrul Ministerului Industriei Uşoare:

„Inox"-Bucureşti — Sortimentelor de tacîmuri de masă produse în întreprindere, li se vor adăuga alte două executate din tablă inoxidabilă. Spre deosebire de vechile modele, acestea vor avea o linie modernă, lama cuţitului zimţată, iar culoarea mînerului patinată (fără luciu).

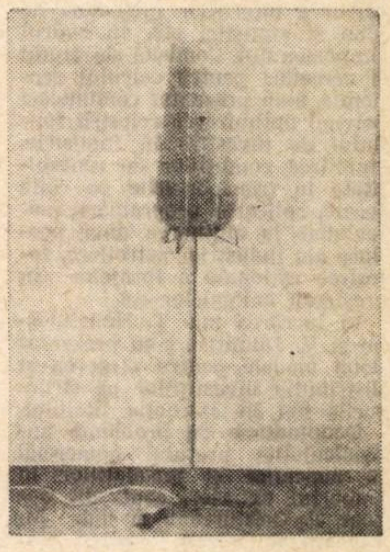

Lampadar L. 2

„Muntenia"-Bucureşti — Lămpile de noptieră, de masă şi lampadarele cu abajur din material plastic sînt din ce în ce mai căutate. Pentru a veni în întîmpinarea cererii cumpărătorilor, s-au pregătit 20 sortimente noi de asemenea articole.

„Metalica"-Oradea — Se împlineşte un vechi deziderat. Începe producţia de reşouri care funcţionează cu petrol. Emailate, ca şi reşourile aragaz, acestea dispun de două ochiuri a căror flacără poate fi reglată, iar dedesubt, fără a se vedea, un mic rezervor.

„Emailul roşu"-Mediaş — În afara unei game bogate de vase emailate în execuţie specială ce se vor produce în acest an (mai multe culori şi desene care imită marmura, coaja de stejar, granitul ş.a., merită atenţie o altă realizare: vase pentru bucătărie (oale, crătiţi, tigăi ş.a.) din tablă inoxidabilă. Vasele, în afara unui aspect plăcut, au o rezistenţă mult mai mare decît a acelora obişnuite şi se spală uşor.

„Viitorul"-Oradea şi „Muntenia"-Bucureşti — Preocupate de a trimite pe piaţă cît mai multe articole necesare în gospodărie, executate din material plastic, întreprinderea din Oradea a realizat 16 articole noi, iar cea din Bucureşti 20. Amintim cîteva dintre acestea: perii pentru curăţat vase de bucătărie, cutii de cafea, compotiere, cutii pentru şandvişuri şi forme de prăjituri.

Made in Romania

● Zilele trecute a fost expediat pe adresa Salonului Internaţional de Maşini Agricole de la Paris un lot de tractoare „Universal—650", „Universal—651" şi „Universal—550". Tractoarele sînt echipate cu agregate pentru efectuarea unei game variate de lucrări agricole. În acest an, produsele uzinei din Braşov îşi vor ocupa locul ÎN STANDURILE A 14 EXPOZIŢII ŞI TÎRGURI INTERNAŢIONALE.

● PRIMELE TONE DE ALUMINIU ROMÂNESC DESTINATE EXPORTULUI au fost încărcate la Constanţa pe nava vest-germană „Eliot" cu destinaţia Anvers şi Londra.

● 40% din producţia Fabricii de rulmenţi din Bîrlad este contractată şi livrată peste hotare.

Urbanism — 1966

● În oraşele Medgidia şi Tulcea a început construcţia a două noi ansambluri de locuinţe care vor totaliza 990 de apartamente.

● Şi aspectul urbanistic al oraşului Deva este în continuă transformare. Pe magistralele oraşului se construiesc în prezent 1240 de apartamente.

CURIER

● Şcoli noi în construcţie: în zona de vest a Oradiei (o şcoală cu 24 săli de clasă), la Piteşti (16 săli de clasă) şi Satu Mare (18 săli de clasă).

Noi şantiere

● La Combinatul de industrializare a lemnului din Suceava au început lucrările pentru construirea unei noi secţii de fabricare a plăcilor fibrolemnoase (8000 tone de plăci dure pe an), unei secţii de lăzi şi ambalaje şi unei moderne clădiri pentru serviciile de concepţie şi laboratoare.

● S-a pus „piatra fundamentală" a complexului industriei alimentare din Caracal. Primele obiective care se vor construi aici sînt fabricile de conserve şi de produse lactate.

● Tulcea se îmbogăţeşte cu un nou obiectiv al industriei alimentare: o moară de porumb cu instalaţii de degerminare. Va măcina 33 tone de porumb pe zi.

● L-a Iaşi s-a deschis şantierul fabricii de paste făinoase şi biscuiţi.

● În zona de sud a oraşului Corabia—Oltenia, au început lucrări pregătitoare în vederea construirii unei fabrici de zahăr. Capacitatea — 3000 tone în 24 ore.

● La C.I.L. Rîmnicu-Vîlcea au început lucrările pregătitoare pentru dezvoltarea secţiei de plăci aglomerate din lemn. Secţia îşi va spori capacitatea cu încă 6000 tone anual.

Obiective industriale finalizate

● S-a încheiat montajul utilajelor la cea de-a patra fabrică a Combinatului de industrializare a lemnului de la Turnu Severin, unitate unde vor fi produse placaje şi furnire.

● Uzina centrală de preparare a minereurilor din Baia-Mare s-a îmbogăţit (cu 2 luni înainte de termen) cu silozurile de minereu şi cu hala morilor. Tot aici s-a încheiat montajul utilajului la staţia de concasare şi la instalaţia de granulare.

● La Săveni a fost dată în exploatare o modernă autobază dotată cu ateliere de întreţinere, staţie de alimentare cu carburanţi, rampă de spălare şi centrală termică.

● Noua Fabrică de aparataj de înaltă tensiune de la Craiova, a intrat parţial în funcţiune. Aici vor mai fi produse: celule pentru comandă electrică de la distanţă, întrerupătoare de înaltă tensiune, aparataj de pornire pentru maşini electrice rotative.

• Baze universale sau baze specializate
• Legături directe între furnizorii de materiale și beneficiari

Aprovizionarea tehnico-materială la timp și în bune condițiuni a întreprinderilor reprezintă una din principalele laturi ale asigurării îndeplinirii planului de producție ritmic și la toți indicatorii. Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. pun ca sarcină perfecționarea continuă a metodologiei și organizării aprovizionării tehnico-materiale, ca una din verigile principale pentru perfecționarea activității economice a întreprinderilor.

Pornind de la acest considerent, „Viața economică" a inițiat mai multe

Ancheta „Vieții Economice"

sondaje în diferite unități industriale, a organizat convorbiri cu specialiști și conducători de întreprinderi pentru a cunoaște experiența acumulată și a desprinde punctul de vedere cu privire la căile de îmbunătățire, în continuare, a activității de aprovizionare tehnico-materiale.

În cadrul discuțiilor purtate, s-a conturat faptul că forma actuală de organizare nu mai corespunde cerințelor, că existența multor verigi intermediare în aprovizionare face anevoioasă desfășurarea acestei activități, îngreunează îndeplinirea planului în întreprinderi. Propunerile făcute de specialiști preconizează organizarea de baze de aprovizionare universale pe centre industriale sau regionale, *care să servească nevoile tuturor întreprinderilor pentru materialele nevagonabile. De asemenea, s-a susținut* necesitatea menținerii și întăririi legăturilor între furnizorii de materiale și întreprinderile beneficiare pentru livrările de produse vagonabile *și a fost menționată ideea* creării de baze de aprovizionare specializate pe diferite categorii de materiale și produse.

Publicăm pe această temă cîteva din părerile unor specialiști și cadre conducătoare din întreprinderi.

Simplificarea metodologiei și reducerea cheltuielilor de aprovizionare

PRIN specificul producției, uzina noastră este o mare consumatoare de laminate feroase (bare și tablă), de motoare electrice și termice. În afară de materialele menționate, uzina mai are nevoie de materiale neferoase (bronz bloc, alamă rotundă și exagonală, țevi cupru), organe de asamblare, rulmenți fitingărie etc, iar pentru întreținerea utilajelor — sîrme de bobinaj, materiale electrice ș.a.

Pentru aprovizionarea cu materii prime, materiale, semifabricate etc., în condițiile actualului cadru juridic, am încheiat în cursul anului 1965, peste 2 800 contracte cu diferiți furnizori. Pe lîngă perfectarea contractării și lansarea de comenzi, se cheltuiește multă energie pentru aducerea materialelor care se obțin de la furnizori, pe cale de relații. Totodată mai intervin numeroase concilieri cu privire la termenele cerute de uzină și arbitraje.

Aducerea materialelor prevăzute se face de către biroul de urmărire a contractelor și prin cei doi delegați permanenți ai uzinei care au sarcina de a supraveghea stadiul comenzilor și de a expedia din diferite regiuni ale țării materiile prime și materialele. În afară de acești delegați permanenți, se mai deplasează în provincie și alți salariați ai serviciului aprovizionării, se urmărește zilnic prin convorbiri telefonice sau telegrame telefonate urgentarea aducerii materialelor. **Dintr-un calcul sumar reiese că numai prin modul de urmărire a comenzilor la uzinele furnizoare, întreprinderea noastră cheltuiește anual circa 80 000 lei** (în această cifră nu este cuprins salariul celor doi delegați permanenți, ci numai diurna, abonamentele de tren și cazarea). **La aceste cheltuieli se mai adaugă cele** privind transportul cu mijloace proprii — autocamioane — care aduc de la diferiți furnizori materiale necesare realizării planului lunii în curs. **Numai în trimestrul IV. 1965, s-au făcut transporturi de peste 19 000 tone/km.**

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, **SOCOT CĂ AR FI NIMERIT SĂ SE ÎNFIINȚEZE ÎN BUCUREȘTI O BAZĂ DE APROVIZIONARE SPECIALIZATĂ (A MINISTERULUI INDUSTRIEI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI) — BAZĂ CARE SĂ AIBĂ ROL DE MAGAZIN UNIVERSAL.**

Cum aș vedea eu funcționarea ei? Întreprinderile să înainteze necesarul anual de materiale, — cu precizarea pentru trimestre în funcție de nominalizarea planului de producție — direct bazei și să încheie contracte cu aceasta. Emiterea de repartiții să se facă de către Direcția Generală de Aprovizionare și Desfacere, direct bazei. Cantitățile nevagonabile să fie aduse în bază, iar întreprinderile să le ridice cu mijloacele lor proprii sau cu mijloacele de transport ale bazei.

Ce avantaje ar aduce un asemenea sistem de organizare a aprovizionării tehnico-materiale:

1) O aprovizionare ritmică cu materialele necesare executării produselor repartizate.

2) Reducerea numărului de contracte, concilieri și arbitraje.

3) Evitarea stocurilor supranormative.

4) Înlăturarea volumului mare de corespondență.

5) Aprovizionarea la dimensiunile și calitățile prevăzute în specificații, prin aceasta înlăturîndu-se derogările la materialele supradimensionate.

6) Reducerea cheltuielilor de aprovizionare (deplasări, telefoane, telegrame și transporturi cu mijloace proprii la distanțe mari).

7) Înlăturarea situației actuale cînd se repartizează unei întreprinderi, ca beneficiar principal, materiale în cantități subminimale (cîteva kg sau bucăți) cu obligația de a le plăti din mijloacele ei circulante și a le păstra în stoc pînă ce beneficiari secundari au nevoie de ele și le comandă.

8) Materialele existente în stoc ce provin din anulări de repartiții de produse, ar putea fi preluate de către bază și distribuite mai ușor întreprinderilor care au nevoie de ele.

Nicolae STOICA
director adjunct
Uzina de pompe — București

În concordanță cu ritmul de dezvoltare și introducere a tehnicii moderne

UZINA „Semănătoarea" utilizează anual în producție circa 1 100 sortimente de materiale, din care cele mai multe sînt laminate. Aproape 400 din ele fiind în cantități mici, uzinele furnizoare preferă să plătească penalizări în loc să le livreze la termen. Uzina noastră încasează penalizările, dar, firește, ele nu pot acoperi nici pe departe pagubele. Pentru a nu cauza goluri în desfășurarea procesului de producție, sîntem nevoiți să înlocuim materialele ce lipsesc cu altele, uneori de calitate superioară sau supradimensionate, lucru care influențează negativ prețul de cost și uneori utilizarea rațională a capacității de producție. Anul trecut, de exemplu, uzina noastră a fost pusă în situația să dea 384 de derogări de materiale, care au avut drept consecință creșterea consumului de materiale la pozițiile respective cu 15% și o sporire a manoperei cu 20%.

Consecințele care decurg din sistemul actual de aprovizionare au efect negativ nu numai asupra consumului de metal sau a manoperei, ci se reflectă și în activitatea de introducere a tehnicii noi. Adesea, din cauza neaprovizionării cu materiale corespunzătoare și la timp, pregătirea SDV-urilor, lucrările de mică mecanizare cît și efectuarea de probe, experiențe sau cercetări, sînt fie întîrziate, fie modificate.

Sistemul actual de aprovizionare nu satisface cu promptitudine și în totalitate ritmul impus de dezvoltarea industriei și de introducerea tehnicii moderne. El se cere îmbunătățit pentru a duce la:

- **satisfacerea tuturor sortimentelor și a cantităților mici de material într-un termen corespunzător însușirii fabricației de produse noi;**
- **reducerea consumului de metal, prin eliminarea derogărilor;**
- **utilizarea mai largă a stocurilor supranormative din întreprinderi și baze de aprovizionare;**
- **micșorarea numărului de salariați din serviciile de aprovizionare ale întreprinderilor;**
- **asigurarea unei productivități mai înalte a agregatelor din uzinele furnizoare de materiale.**

După părerea mea, SATISFACEREA ACESTOR OBIECTIVE ESTE POSIBILĂ PRIN ÎNFIINȚAREA UNOR BAZE DE APROVIZIONARE UNIVERSALE, CARE SĂ ȚINĂ SEAMA DE REPARTIZAREA TERITORIALĂ A INDUSTRIEI ȘI SĂ DESERVEASCĂ TOATE ÎNTREPRINDERILE INDIFERENT DE RAMURĂ.

Cum ar trebui să funcționeze ele?

Bazele să primească toate comenzile de la întreprinderile beneficiare și să centralizeze pe sortimente cantitățile cerute. La aceste cantități, în mod sistematic să se adauge și unele cantități suplimentare, care să țină seama de cerințele întîmplătoare sau neplanificate. Tot ele să determine cantitățile vagonabile pe beneficiari, dînd grafice de expediere directă a acestora.

În cazul cînd intervin schimbări de produse în plan, întreprinderile beneficiare să dirijeze toate sortimentele de materiale ce le prisosesc către aceste baze. În depozitele întreprinderilor să rămînă numai materialele care concură la fabricarea produselor în viitorul apropiat și custodiile stabilite de bază. Astfel, întreprinderile n-ar mai fi puse în situația de a avea stocuri supranormative iar, bazele ar avea posibilitatea să satisfacă mai bine toate cererile.

Concentrarea tuturor cererilor la baze este justificată și prin aceea că uzinele furnizoare vor lucra cu un număr redus de beneficiari principali și astfel vor respecta cu strictețe cererile, ținînd seama cu prioritate de interesele economiei naționale.

Pentru ca furnizorii să nu se abată de la termenele stabilite pentru livrare, găsesc că sistemul de penalizare ar trebui schimbat. Ar fi bine ca furnizorul să suporte pagubele provocate beneficiarilor prin nelivrarea în termen a materialelor.

Florea CERNICA
inginer șef de concepție
Uzinele „Semănătoarea" — București

Verigi mai puține — un „angrenaj" mai eficient

DIN experiența întreprinderii noastre rezultă că forma actuală de organizare a aprovizionării tehnico-materiale prin baze specializate pentru fiecare ramură de producție în parte, nu mai este corespunzătoare cerințelor actuale. Între deficiențele existente, aș aminti crearea în întreprinderi de stocuri supranormative, îndeosebi la materialele cu pondere mică de consum sau a acelora cu consum accidental (rulmenți, unele produse electrotehnice, piese de schimb), cheltuirea unor importante sume de bani pentru găsirea materialelor care lipsesc din baze, utilizarea de materiale supradimensionate pentru nevoi urgente etc. Toate acestea se repercutează negativ, în condițiile întreprinderii noastre, în neredarea la timp producției a mașinilor aflate în reparații curente sau capitale.

De aceea, propun și susțin, la rîndul meu, necesitatea ÎNFIINȚĂRII UNOR BAZE REGIONALE UNIVERSALE, CARE SĂ SERVEASCĂ TOATE ÎNTREPRINDERILE, INDIFERENT DE MINISTERUL TUTELAR.

În cadrul noii organizări, repartițiile de materiale dirijate ar trebui emise numai către bazele respective, în funcție de necesarul întreprinderilor consumatoare. În felul acesta, întreprinderile n-ar mai fi obligate să ridice toată cantitatea ce li se repartizează, ci numai cantitățile necesare pentru buna desfășurare a procesului de producție. Acest lucru ar da posibilitate întreprinderilor să nu mai formeze stocuri supranormative, urmînd ca aceste stocuri să rămînă în baze, la dispoziția celor interesați.

Totodată, în cadrul bazelor ar fi indicat să se stabilească stocuri minime, pe sortimente, în funcție de numărul întreprinderilor pe care urmează să le deservească. În acest mod, baza ar putea satisface în orice moment cerințele beneficiarilor, preîntîmpinîndu-se astfel întreruperile intervenite în procesul de producție ca urmare a lipsei materialelor solicitate.

Ar fi bine totodată ca aprovizionarea cu materiale descentralizate, să nu se mai facă prin intermediul bazelor, ci direct între întreprinderile producătoare și beneficiari.

Ion POPESCU
șeful serviciului aprovizionării întreprinderilor pentru industria de bumbac — București

Sub ochii atenți ai țesătoarei...
(Fabrica de stofe de mobilă din București)

CREDITE PENTRU MICA MECANIZARE IN COMERŢ

DE o deosebită importanţă pentru activitatea întreprinderilor noastre economice este adoptarea H.C.M. nr. 1830 din 24 decembrie 1965 privind „creditarea lucrărilor de mică mecanizare şi a altor lucrări cu caracter productiv sau destinate îmbunătăţirii aprovizionării şi deservirii populaţiei", cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 1966.

Utilizate şi în comerţ, aceste credite constituie un element esenţial în realizarea politicii de dezvoltare şi modernizare a bazei tehnico-materiale a comerţului. În acest sens, recent, Ministerul Comerţului Interior a emis indicaţii de folosire a creditelor bancare în comerţ, pentru aplicarea H.C.M. mai sus-menţionată şi a instrucţiunilor nr. 7/1965 emise de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanţelor şi Banca Naţională a Republicii Socialiste România.

● Lucrările pentru care se pot obţine credite

Principalele obiecte pentru care unităţile comerciale pot obţine credite bancare privesc două grupe principale de lucrări :

- amenajarea şi modernizarea de spaţii comerciale în clădiri existente şi dotarea cu mobilier şi utilaj comercial ;
- mica mecanizare a unor operaţii sau faze ale muncii în unităţile comerciale sau întreprinderile industriale ale comerţului.

În cadrul primei grupe de lucrări, folosirea creditelor pentru modernizarea şi amenajarea spaţiilor comerciale trebuie să aibă ca scop şi rezultat sporirea capacităţii de desfacere a unităţilor comerciale şi de alimentaţie publică respective, introducerea formelor superioare de desfacere şi prezentare a mărfurilor (autoservire, expunerea deschisă, tipuri de unităţi mult apreciate de consumatori şi cu eficienţă economică ridicată), dotarea cu utilaj şi mobilier comercial.

Prin credite bancare se pot moderniza unităţi comerciale, fie menţinîndu-li-se vechiul profil, fie reprofilîndu-le în alte tipuri pentru satisfacerea în condiţii mai bune a aprovizionării populaţiei cu unele grupe de mărfuri la care reţeaua de desfacere nu este satisfăcătoare (ca de pildă, cea pentru desfacerea confecţiilor, a pieselor de schimb, a articolelor mărunte de uz casnic etc.).

Cu ocazia stabilirii profilului magazinelor modernizate trebuie să se efectueze o temeinică analiză a reţelei comerciale existente, avîndu-se în vedere că majoritatea noilor construcţii de spaţii comerciale au fost realizate în noile cartiere de locuinţe şi într-o proporţie mult mai mică în centrele comerciale principale ale oraşelor. În acest fel, o atenţie deosebită se va acorda reprofilării unor vechi spaţii comerciale, în unităţi specializate de tipul celor care în general se amplasează în centrele comerciale principale sau de cartier ale oraşului.

Faţă de rezultatele economice obţinute pînă în prezent şi ţinînd seamă de preferinţele manifestate de consumatori se impune ca, paralel cu lucrările de modernizare a reţelei comerciale, să se introducă noile forme de servire bazate pe autoservire şi expunere deschisă a mărfurilor, iar în sectorul de alimentaţie publică, să se extindă reţeaua de unităţi mici, intime, cu un iluminat discret, precum şi a tipurilor de bufet-bar, bar de zi, cofetărie-bar.

O atenţie deosebită se va acorda, de asemenea, introducerii cu consecvenţă a autoservirii în alimentaţia publică, cunoscîndu-se rămînerea în urmă din acest sector şi insuficienţa cadrelor specializate de ospătari, a căror lipsă se manifestă cu deosebire în sezonul de vară, o dată cu deschiderea staţiunilor balneoclimaterice şi a grădinilor.

Creditele vor permite de asemenea completarea sau înlocuirea utilajelor şi mobilierului comercial învechit sau depăşit, cu noi tipuri cu productivitate ridicată, pentru utilizarea intensivă a spaţiilor existente, precum şi cu mobilier interşanjabil şi tronsonabil, prezentat la expoziţia de lucru din Bucureşti, în decembrie anul trecut şi care prezintă serioase avantaje prin posibilităţile multiple de utilizare, montare rapidă şi întreţinere uşoară, precum şi datorită preţului mult mai scăzut.

În cadrul acestor lucrări va deveni totodată posibilă rezolvarea problemei ventilaţiei la unităţile comerciale existente, prin introducerea de exhaustoare sau alte utilaje pentru recondiţionarea aerului, ce au fost prezentate de întreprinderile noastre industriale în cadrul aceleiaşi expoziţii.

Pentru mica mecanizare, creditele bancare vor putea fi acordate în scopul achiziţionării de utilaje şi organizării mecanizării unor operaţii sau faze ale muncii desfăşurate în depozite şi silozuri, în laboratoare, carmangerii sau alte unităţi de producţie — ca de pildă pentru recondiţionarea ambalajelor, repararea utilajelor etc., pentru îmbuteliere, sortare sau preambalare a produselor, pentru mecanizarea transporturilor interne de mărfuri şi a manipulării acestora.

● Condiţiile în care se acordă creditele

Creditele se acordă cu o dobîndă de 1% pe an de Banca Naţională (pentru lucrări ce nu depăşesc 1 milion lei, precum şi pentru utilaje care nu necesită montaj) sau de Banca de Investiţii (pentru lucrări ce depăşesc valoarea de 1 milion lei), numai pentru acele lucrări care îndeplinesc cumulativ următoarele condiţii :

- să nu fie prevăzute în planul de investiţii ;
- să asigure obţinerea de beneficii sau economii la dotaţia de stat din care să se poată recupera integral creditul bancar ;
- sporul de desfacere sau producţie obţinut să răspundă unor necesităţi legate de buna servire şi aprovizionare a populaţiei ;
- valoarea totală a unei lucrări, pentru ramura comerţ, să nu depăşească valoarea de 2 milioane lei, iar pentru utilaje ce nu necesită montaj — 5 milioane lei anual pe întreprindere ;
- lucrările să poată fi executate şi date în funcţiune în cel mult 1 an de la data creditării ;
- rambursarea creditelor să se facă în termen de 3 ani (în mod excepţional prelungit la 4 ani) de la data stabilită pentru darea în funcţiune a lucrării.

Trebuie menţionate facilităţile create în obţinerea materialelor şi utilajelor necesare executării lucrărilor creditate, precum şi obligaţia pentru beneficiarul creditului de a dovedi că are asigurate materialele şi utilajele necesare, în termen de 2 luni de la aprobarea creditului, fără de care Banca va anula aprobarea lui.

dr. B. STĂNESCU

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

DECONTAREA ŞI LIVRĂRILE IN TRANZIT

Pentru decontarea livrărilor în tranzit, instrucţiunile nr. 1/1964 ale Ministerului Finanţelor şi Băncii Naţionale a Republicii Socialiste România prevăd două modalităţi şi anume : „tranzitul organizat" şi „tranzitul achitat", subliniind că, de regulă, trebuie să se folosească tranzitul organizat.

Ca şi în cazul livrărilor directe, fără intermediul verigilor intermediare, şi la livrările în tranzit se poate ca marfa să fie ridicată de beneficiar de la furnizor sau să fie predată beneficiarului la sediul acestuia.

În astfel de situaţii, dacă decontarea se face prin tranzit achitat, după cum se prevede la pct. 516 din instrucţiunile amintite mai sus, menţiunea despre livrarea mărfii prin delegat, prevăzută la pct. 441 din aceleaşi instrucţiuni, trebuie trecută, atît pe documentul emis de furnizor asupra verigii intermediare, cît şi pe cel emis de veriga intermediară asupra beneficiarului mărfii, iar decontarea din contul verigii intermediare, ca şi din contul beneficiarului mărfii se face fără avizare.

În legătură cu această reglementare, se ridică mai multe probleme.

● În ce termen trebuie să se depună la bancă, spre decontare, factura-talon emisă de către veriga intermediară asupra organizaţiei beneficiare ?

În legătură cu aceasta, trebuie avut în vedere că în cazul în care facturile-talon emise de către furnizori asupra verigilor intermediare se decontează fără avizare, termenul de refacturare şi de depunere a facturilor-talon la bancă de către verigile intermediare se stabileşte în aceleaşi condiţii ca şi în cazul decontării cu avizarea plătitorului. Pentru acest din urmă caz, potrivit prevederilor pct. 516 din instrucţiunile nr. 1/1964, termenul respectiv poate fi stabilit de unitatea bancară, de acord cu întreprinderea, în cadrul a maximum 3 zile lucrătoare. Acest termen curge de la data intrării la banca de care este deservită veriga intermediară a documentelor emise de furnizor (exclusiv ziua intrării acestora la bancă), adică de la data la care documentele respective se ţin la dispoziţia plătitorului, pentru avizare.

Dacă decontarea din contul verigii intermediare se face fără avizare, numărul de zile necesare pentru refacturare şi depunere la bancă a documentelor pentru decontare este acelaşi ca şi în celălalt caz, adică în cadrul a maximum 3 zile lucrătoare. În ceea ce priveşte data de la care urmează să curgă acest termen, trebuie avut în vedere că veriga intermediară este în măsură să ia cunoştinţă de operaţiile efectuate în contul său din momentul în care i se pune la dispoziţie extrasul de cont. Aşadar, termenul de refacturare şi de depunere la bancă a facturilor-talon respective curge din ziua stabilită de bancă în înţelegere cu întreprinderea pentru ridicarea extrasului de cont.

Pentru ca unitatea bancară să fie în măsură să aprecieze — în cadrul controlului curent la ghişeu — dacă au fost respectate dispoziţiile din instrucţiuni, pe facturile în cauză, veriga intermediară va trebui să menţioneze data extrasului de cont în care a fost înregistrată suma refacturată.

● Cum se rezolvă situaţia activelor stabile ce se creează la veriga intermediară ca urmare a achitării facturilor-talon înainte de refacturare asupra clientului său şi care îi pot produce greutăţi financiare, dat fiind că pentru sarcina de desfacere în tranzit verigile intermediare nu au normativ ?

În legătură cu această problemă, în calculul garanţiei creditelor din contul special de împrumut la aceste organizaţii, se admit şi facturile-talon decontate din acest cont fără avizare apărute în extrasul de cont bancar la finele perioadei pentru care se face verificarea garanţiei creditelor, în numărul de zile stabilit pentru refacturare şi pentru care nu s-au introdus încă la bancă facturile-talon de către veriga intermediară asupra beneficiarului mărfii.

Spre exemplu, dacă unitatea bancară, de comun acord cu veriga intermediară, a stabilit ca termen de refacturare 3 zile lucrătoare, la verificarea garanţiei creditelor din contul special de împrumut pentru luna decembrie se vor lua în calcul sumele achitate furnizorilor, din contul respectiv al verigii intermediare, pentru livrările de mărfuri în tranzit şi apărute în extrasele de cont pentru zilele de 29, 30 şi 31 decembrie (toate fiind zile lucrătoare), pentru care însă nu au fost introduse facturi-talon de către veriga intermediară pînă la 31 decembrie.

În cursul lunii, veriga intermediară nu poate pune problema greutăţilor financiare din cauza decontării în modul arătat mai înainte, dat fiind că plăţile respective se efectuează pe seama creditelor bancare.

Olga MATEESCU

OFERTE DIN STOC DISPONIBIL

● **UZINA MECANICĂ-TURNU-SEVERIN**, livrează din stoc, fără repartiţii, următoarele materiale : profil aval 0,10 ; cabluri electrice navale MK ; sîrmă sudură cuprată ; electrozi sudură ; elemente de asamblare (şuruburi T pentru vagoane, suruburi mecanice, şuruburi pentru lemn, piuliţe, nituri) ; fitinguri (curbe, mufe, nipluri, teuri) ; echipament metalic pentru binale şi mobilier ; diferiţi rulmenţi şi izolatori de porţelan.

● Lignofol (lemn stratificat densificat) şi lignostol (lemn presat nestratificat) livrează din stoc **COMPLEXUL DE INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI DIN RÎMNICU-VÎLCEA.** Lignofolul poate fi utilizat în industria construcţiilor de maşini, electrotehnică, textilă etc. Este de tip A,B,C, format 1250 cu 920, grosime de la 5—40 mm. Caracteristicile tehnice : densitate aparentă de la 1,2—1,4 gr/cm³, umiditate la livrare 5+2%, rezistenţă la compresiune, paralel cu straturile, de la 1200—1600 kg forţă/cm², rezistenţă la încovoiere statică minimum 1000 kg forţă/cm². Lignostolul poate fi folosit în industria minieră ca înlocuitor al metalului la executarea ancorelor. Are proprietatea de a se umfla în contact cu apa în proporţie de 70—120% în cel mult 24 de ore.

● Pentru marca de autocamioane SR-101, **INSTITUTUL DE FIZICĂ ATOMICĂ, COMUNA MĂGURELE—BUCUREŞTI** oferă celor interesaţi următoarele piese de schimb : cruci cardan, cruci glisante cardan, cruci cardan cu role, melc de direcţie şi buloni sferici.

● **ÎNTREPRINDEREA „METALOGLOBUS" DIN BUCUREŞTI** are în stoc supranormativ şi oferă fără repartiţii : bandă de alamă 20/0,7, M 63 1/2 tare (8000 kg), bandă de aluminiu 100/0,25 mm, 105/0,26 mm şi 106/0,26 mm, tablă de oţel inoxidabilă 1000/2000 mm şi grosimea de 0,3 mm.

● Vopsea ulei galbenă, vopsea email roşu, vopsea email albastru închis livrează din stoc disponibil **ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ „MOLDOVA" DIN BACĂU.**

● **COMBINATUL CHIMIC-BORZEŞTI — BACĂU**, vinde din stoc supranormativ : clorură de bariu, lac etinol, sulfat de aluminiu, ţevi de cupru de 57 x 4 x 2300 mm, de 57 x3,5 x 2300 mm şi de 320 x 10 mm, tablă placată cu V 2 A de 12 şi 16 mm grosime, sîrmă de bobinaj textil şi email, robineţi ventile din fontă, otel şi V 2 A, tablă din V 2 A de 28, 32 şi 40 mm, tablă neagră de 50 mm, rulmenţi şi cabluri electrice diferite.

● Din stoc supranormativ, livrează fără repartiţie, **ÎNTREPRINDEREA RAIONALĂ INDUSTRIALĂ „VLĂDEASA", HUEDIN, REGIUNEA CLUJ** : bandă laminată la cald de 20x1 mm, bandă laminată la rece de 45 x 1 mm, 54 x 1,2 mm şi de 55 x 1,2 mm, robineţi de trecere de 2,5.

● **UZINELE „23 AUGUST" DIN BUCUREŞTI** oferă spre vînzare armături şi fitinguri, rulmenţi de diferite serii, piese de schimb auto şi tractor, curele trapezoidale, plăcuţe metalice şi diferite articole de lăcătuşerie.

CURIER

Pe agenda realizărilor C. F. R.

● **Prin dotarea cu tehnica nouă a căilor ferate, prin mai buna organizare a transporturilor, utilizarea vagonului de marfă a fost îmbunătățită substanțial. In comparație cu anul 1959, în anul 1965 s-a încărcat în medie pe fiecare osie a vagonului o cantitate de mărfuri cu 15% mai mare. Rulajul vagonului de marfă a fost redus într-o măsură însemnată ; este suficient să amintim că dacă în cursul anului trecut s-ar fi lucrat cu același rulaj ca cel din 1959, calea ferată ar fi avut nevoie în plus de circa 5 000 de vagoane fizice.**

● **In anul 1961, TRACȚIUNEA DIESEL-ELECTRICĂ reprezenta 1% din transporturile efectuate. La sfîrșitul anului 1965, tracțiunea Diesel-electrică a atins o pondere de 40% din traficul feroviar.**

● **Creșterea puterii de tracțiune și a vitezei locomotivelor a impus ÎMBUNĂTĂȚIREA CARACTERISTICILOR TEHNICE A VAGOANELOR. Vagoanele de marfă construite în ultimii ani sînt înzestrate cu rulmenți și frîne de mare putere, permițînd circulația cu viteze pînă la 120 km pe oră.**

● **Spre sfîrșitul anului 1965 a fost dată în funcțiune INSTALAȚIA DE CENTRALIZARE TIP DISPECER Feteşti—Cernavodă Pod. Aci, pe o distanță de 21 km, toate macazurile și întreaga circulație se dirijează dintr-un singur loc.**

● **Rețeaua noastră de cale ferată cuprinde astăzi aproape 1 400 de km ȘINE SUDATE, pe care se asigură un mers lin și se reduce simțitor uzura materialului rulant.**

● **Față de consumul de combustibil realizat în anul 1959, în anii șesenalului, printr-o mai rațională utilizare a locomotivelor cu aburi, s-a înregistrat o economie de circa 700 000 de tone combustibil convențional.**

● **In ultimii șase ani, productivitatea muncii la calea ferată a crescut cu aproximativ 40%. De asemenea, a crescut și cîștigul mediu al ceferiștilor, acesta fiind în anul 1965 cu 27% mai ridicat decît în anul 1959.**

● **La gara Făurei s-au inaugurat, alături de alte construcții feroviare, și noile peroane pentru călători.**

● **A doua locomotivă Diesel electrică de 7 350 C.P. a început să străbată linia electrificată Brașov—Predeal. De la darea în funcțiune a liniei s-au transportat cu locomotive electrice peste 200 000 tone de mărfuri.**

● **S-au încheiat lucrările de sistematizare a stațiilor C.F.R. Iași, Nicolina și Socola, iar la stațiile Bacău, Roman, Tecuci, Pașcani și Suceava s-au pus în funcțiune instalații de centralizare electrodinamică a traficului.**

Noi produse

● **Uzinele de construcții metalice și mașini agricole Bocșa, au pus la punct fabricarea de PODURI RULANTE CU O CAPACITATE DE 5—32 TONE ȘI O LUNGIME DE PESTE 23 m. Primele două poduri au fost livrate Combinatului chimic din Turnu Măgurele.**

● **La Uzinele siderurgice din Călan s-a realizat un nou produs industrial : COCS-BRICHETE SPECIALE pentru Uzina de aluminiu din Slatina.**

● **TUBURI DIN OȚEL-CARBON cu diametru de 273 milimetri (Fabrica de țevi din Roman).**

● **BETONIERE cu o capacitate de 100 de litri la Uzina „Independența" din Sibiu. Producție planificată : 23 000 de betoniere pe an.**

● **RULMENȚI RADIALI OSCILANȚI cu role destinați mașinilor-unelte. Cu acest produs Fabrica de rulmenți din Birlad a ajuns la cel de-al 150-lea tip de rulmenți.**

● **Panouri prefabricate cu plăci de beton celular autoclavizat la Fabrica de elemente prefabricate din Roman. Producția anuală a acestor panouri va echivala cu 1500 de apartamente.**

★

● **110 milioane puieți de molid, pin, plop negru hibrid și alte specii sînt pregătiți pentru lucrări de împăduriri (peste 2 000 ha) în munții Gurghiului, Călimani și Harghita.**

● **Baia Mare este al 13-lea oraș conectat la rețeaua centralelor telegrafice — telex automate.**

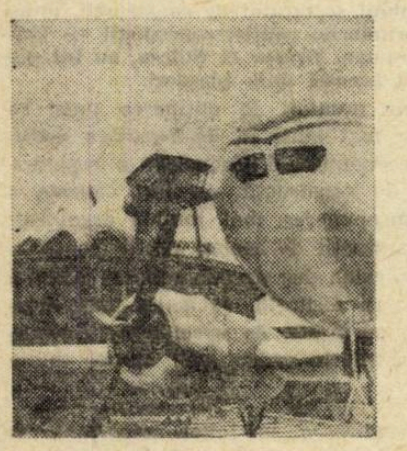

● **TAROM-ul a transportat anul trecut peste 350 000 de pasageri.**

● **În regiunea Banat vor începe pe 11 mii ha noi lucrări de îndiguire, desecare și regularizare a unor riuri și canale.**

● **A început la Moinești, construcția celui de-al 11-lea S.M.T. din regiunea Bacău.**

● **La Tîrgu Mureș au început lucrări de pregătire în vederea dezvoltării capacității de producție a fabricii de mănuși. Anual se vor produce aici 1,5 milioane perechi mănuși din piele.**

UN INDICATOR DE BAZĂ

PRODUCȚIA-MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ

● Calitatea produselor și... nerealizarea valorică a mărfii ● Se produce – dar nu totdeauna cu desfacere asigurată ● La producție peste plan – beneficii sub plan ● „Abundență" în depozite = credite restante

PRACTIC, ciclul de producție ar trebui considerat încheiat numai în momentul cînd întreprinderea producătoare a încasat valoarea mărfurilor produse.

Fabricarea și livrarea ritmică a produselor în sortimentele, dimensiunile și calitatea prevăzută în plan sau în contracte ,constituie o cerință esențială a îndeplinirii planului de stat de către fiecare întreprindere. Producția-marfă, livrată la timp și în condițiile respectării nivelului tehnic și calitativ, reflectă eficiența cu care sînt utilizate mijloacele de care dispun întreprinderile, creează posibilitatea reîntregirii rapide a cheltuielilor efectuate pentru obținerea producției și a realizării acumulărilor bănești stabilite prin plan.

Producția-marfă vîndută și încasată, pe lîngă faptul că indică îndeplinirea cantitativă a producției, constituie în final expresia calitativă a activității întreprinderii. Astfel, îndeplinirea sau neîndeplinirea acestui indicator scoate în evidență modul cum s-a realizat producția, dacă procesul de producție s-a desfășurat ritmic sau în asalt, dacă s-au fabricat produse cu desfacere asigurată sau neasigurată sau de calitate necorespunzătoare.

Analiza temeinică a cauzelor care duc la neîndeplinirea acestui indicator pune în evidență deficiențele care au provocat rămînerea în stoc a unor produse la sfîrșitul perioadei peste cele prevăzute în plan și, ca atare, creează posibilități conducerii întreprinderilor și organelor tutelare să ia măsuri pentru îmbunătățirea situației.

În general, colectivele din întreprinderi depun eforturi susținute pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la toți indicatorii. Rezultatele din ce în ce mai bune obținute în această direcție, caracterizează marea majoritate a întreprinderilor noastre.

Cu toate acestea, în executarea planului mai sînt unele întreprinderi, care, deși își îndeplinesc și depășesc sarcinile de plan privind producția globală și producția-marfă, prezintă rămîneri în urmă în ce privește realizarea producției-marfă vîndută și încasată. Așa de exemplu, la data de 30 septembrie 1965, întreprinderile din ramura industriei conservelor din cadrul Ministerului Industriei Alimentare, cu toate că au îndeplinit planul producției globale în proporție de 103,9% și al producției-marfă în proporție de 102,6%, nu au reușit să desfacă și să încaseze decît 87% din această producție. Cauzele disproporției dintre realizarea producției-marfă vîndute și încasate, față de îndeplinirea planului producției-marfă trebuie căutate în organizarea defectuoasă a muncii, în fabricarea unor produse calitativ necorespunzătoare, care au fost refuzate de beneficiari, sau a unor produse care ulterior au fost supuse operațiunilor de clasare sau declasare, în formalitățile greoaie de fixare a prețurilor de vînzare în unele cazuri etc.

Dacă ne-am opri la analiza modului în care întreprinderile din industria conservelor și-au îndeplinit planul producției globale și al producției-marfă, am vedea că activitatea acestora a corespuns cerințelor economiei naționale de a spori continuu producția bunurilor de consum ; dar se constată totodată că producția fabricată nu și-a găsit integral valorificarea, o parte rămînînd în stoc, altă parte fiind clasată sau declasată ,iar altă parte refuzată de beneficiari din cauza calității necorespunzătoare.

Rămîneri în urmă în îndeplinirea sarcinii de desfacere a produselor și încasare a valorii acestora se găsesc și în ramura tricotaje și confecții din Ministerul Industriei Ușoare. La data de 30 septembrie 1965, deși planurile producției globale și marfă pe ansamblul ramurii au fost îndeplinite, planul producției-marfă vîndute și încasate nu a fost realizat decît în proporție de 96,5%.

Decalaj între îndeplinirea planului de producție -marfă și a celui de producție-marfă vîndută și încasată au înregistrat și întreprinderi din ramura industriei petrochimice a Ministerului Industriei Chimice. La aceeași dată — 30 septembrie 1965, nerealizarea corelată a acestor indicatori provenea în cea mai mare parte de la întreprinderile : Uzina de fire și fibre sintetice-Săvinești, Combinatul chimic-Borzești, Combinatul de cauciuc sintetic „Gh. Gheorghiu-Dej", Combinatul petrochimic-Brazi, fiind generată în special de rămînerea în stoc a unor importante cantități de produse finite (hexacloran, detox, tricloretilenă, melană, celofibră tip B și L ș.a.).

Din analiza planului de producție-marfă vîndută și încasată în această ramură, se desprinde faptul că, o parte din produsele rămase în stoc, provine în special din cele obținute prin folosirea instalațiilor noi care încă nu au atins calitatea solicitată de beneficiari.

Economia națională trebuie să primească — așa cum este prevăzut prin plan — de la fiecare întreprindere, în raport cu sarcinile stabilite, producția planificată și o dată cu aceasta, acumulările bănești. Prin realizarea planului de producție-marfă vîndută și încasată, întreprinderile își asigură la timp mijloacele proprii necesare continuării procesului de producție și totodată vărsămintele la bugetul statului privind cotele de beneficii și a impozitului pe circulația mărfurilor.

Nerealizarea producției-marfă dovedește existența unor lipsuri în activitatea economico-financiară a întreprinderilor, care implicit se transmit economiei naționale.

Producția-marfă vîndută și încasată apare, așadar, ca unul din cei mai concludenți indicatori, reflectînd în final, dacă întreprinderea a desfășurat o activitate pozitivă, dacă și-a reîntregit într-un timp cît mai scurt mijloacele circulante, dacă este în măsură să-și îndeplinească volumul de acumulări planificat. Acest lucru apare și mai convingător, dacă ne întoarcem la unul din exemplele de mai sus : Direcția generală a industriei conservelor, pe primele 9 luni din 1965, pe lîngă faptul că din producția-marfă rezultată nu a vîndut și încasat decît 87%, nu și-a realizat nici acumulările planificate, beneficiul planificat realizîndu-l numai în proporție de 36%, iar impozitul pe circulația mărfurilor — de 96%. Nerealizarea planului de producție-marfă vîndută și încasată și a volumului de acumulări planificate, scoate în evidență existența unor deficiențe tehnico-organizatorice ce se cer grabnic remediate.

Este de dorit ca întreprinderile să-și concentreze mai mult atenția și să depună mai mult interes decît pînă acum pentru desfacerea și încasarea producției-marfă și să nu se mulțumească numai cu îndeplinirea, producției globale și producției-marfă.

Formarea de stocuri de produse finite peste cele normate lipsesc întreprinderile de mijloacele bănești necesare unei activități eficiente. Adeseori, pentru asigurarea continuării producției se recurge la împrumuturi garantate de organul tutelar, purtătoare de dobînzi penalizatoare, care încarcă prețul de cost al produselor. De aici, consecințe negative în stimularea întreprinderilor și colectivelor acestora.

Scurtarea timpului de staționare a produselor finite în magazie, asigură, pe lîngă încasarea valorii produselor la timp, și accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Spre exemplificare, arătăm că întreprinderile Zagna-Vădeni și „Flora"-București, care prezintă un decalaj mai mare între îndeplinirea planului producției-marfă și cea vîndută și încasată, au obținut la 30 septembrie 1965 o viteză de rotație încetinită față de plan cu 69 de zile, (plan 76, realizat 145), respectiv cu 54 de zile (plan 103, realizat 157). Se simte nevoia de a se analiza cauzele care au determinat această situație și de a se lua măsuri care să asigure îndeplinirea planului la toți indicatorii.

Necesitățile crescînde ale economiei impun tot mai mult ca producția care se realizează, să fie vîndută și încasată la timp. De aceea, întreprinderile trebuie să-și îndrepte atenția mai mult asupra acestui indicator, pentru a lega mai strîns producția de desfacere și încasare și, implicit, de realizarea acumulărilor bănești.

Importanța pe care o prezintă desfacerea și încasarea producției în cadrul economiei noastre, ne face să considerăm, că ar fi util, atît pentru întreprinderi, cît și pentru economie, ca, ținîndu-se seama de particularitățile de ramură, acest indicator să devină indicator obligatoriu în planul de stat. Nu ar fi lipsit de interes, dacă s-ar examina utilizarea lui chiar în sistemele noastre de stimulare materială a colectivelor din întreprinderi, fapt ce ar duce la creșterea eficienței valorificării ritmice a producției.

Gh. POPESCU
director general în Ministerul Finanțelor

ACORDURI

● **La 12 februarie s-a semnat Protocolul privind livrările reciproce de mărfuri pe anul 1966 între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă. Schimbul de mărfuri dintre cele două țări în anul 1966 va crește cu 14% față de prevederile Protocolului comercial pe anul 1965 și cu 10% față de Acordul de lungă durată — tranșa 1966.**

● **Tot la 12 februarie a fost semnat Acordul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1966 între Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă. Volumul schimbului de mărfuri crește, în conformitate cu acest acord, în comparație cu Prevederile Protocolului pe anul 1965.**

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **În acest an, Întreprinderea „Chimimport" a contractat exportul în R. F. Germană de produse chimice în valoare de circa 1 milion de dolari printre care : metanol, fenol, toluen, xilen, fluosilicat de sodiu, tripolifosfat de sodiu, sodă calcinată clor lichid etc. Recent s-a perfectat exportul în Austria de produse chimice în valoare de 50 000 de dolari, care cuprinde : clorură de metilen, acetonă, toluen, clorură de var și deșeuri de filme și altele. Contracte în valoare de 1 milion dolari prevăd livrarea de garnituri de anvelope în R. F. Germană, R.A.U., Sudan, iar 2 contracte totalizînd 120 000 de dolari — exportul de anvelope și camere de aer pentru biciclete, motociclete și autoturisme în Liban.**

● **„Mașinexport" a livrat recent 11 strunguri universale în Japonia, 7 strunguri în Danemarca, 6 strunguri în Iran, diferite mașini-unelte în R. D Germană, R.S.F. Iugoslavia, Finlanda, R. F. Germană, Grecia, Irak, Mexic, Turcia.**

● **Un contract în valoare de 77 000 de dolari încheiat de Întreprinderea „Românoexport" prevede exportul de cămăși bărbătești în Canada, alt contract — exportul a 200 tone fuior de cînepă superioară în Italia**

● **În perioada 1—7 februarie 1966, „Mineralimportexport" a livrat la export 27 000 de tone de ciment în R.A.U. și Spania, 62 000 mp de geamuri în R. S. Cehoslovacă, Austria, Congo, Italia, 125 de tone de minereu de mangan în R. D. Germană, 70 de tone de cretă în R. S. Cehoslovacă, 100 de tone de barită în R. P. Ungară, 2 700 de tone de sare în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară.**

● **În cadrul contractelor încheiate, Întreprinderea „Agroexport" a exportat 20 de tone de semințe de rapiță și 2 400 de tone de semințe de floarea-soarelui în Italia, 70 de tone de paie de sorg în Izrael și Liban.**

● **„Cartimex" a contractat exportul de diferite covoare manuale în valoare de 1,2 milioane de mărci în R. F. Germană, livrarea de viori și chitare în Austria și Suedia.**

● **Au sosit în portul Constanța 31 800 de tone de minereu de fier din India, 1 700 de tone de pește congelat și 1 550 de tone de pește sărat din R. P. Chineză, 1 600 de tone de orez din R.A.U., 160 de tone de piese de televizor din Japonia. Prin același port au fost livrate 590 mc de lăzi de fag în Cipru și R.A.U., 250 de tone de semințe de coreandru în Ceylon, 4 200 de tone de uleiuri lubrifiante în Indonezia și altele.**

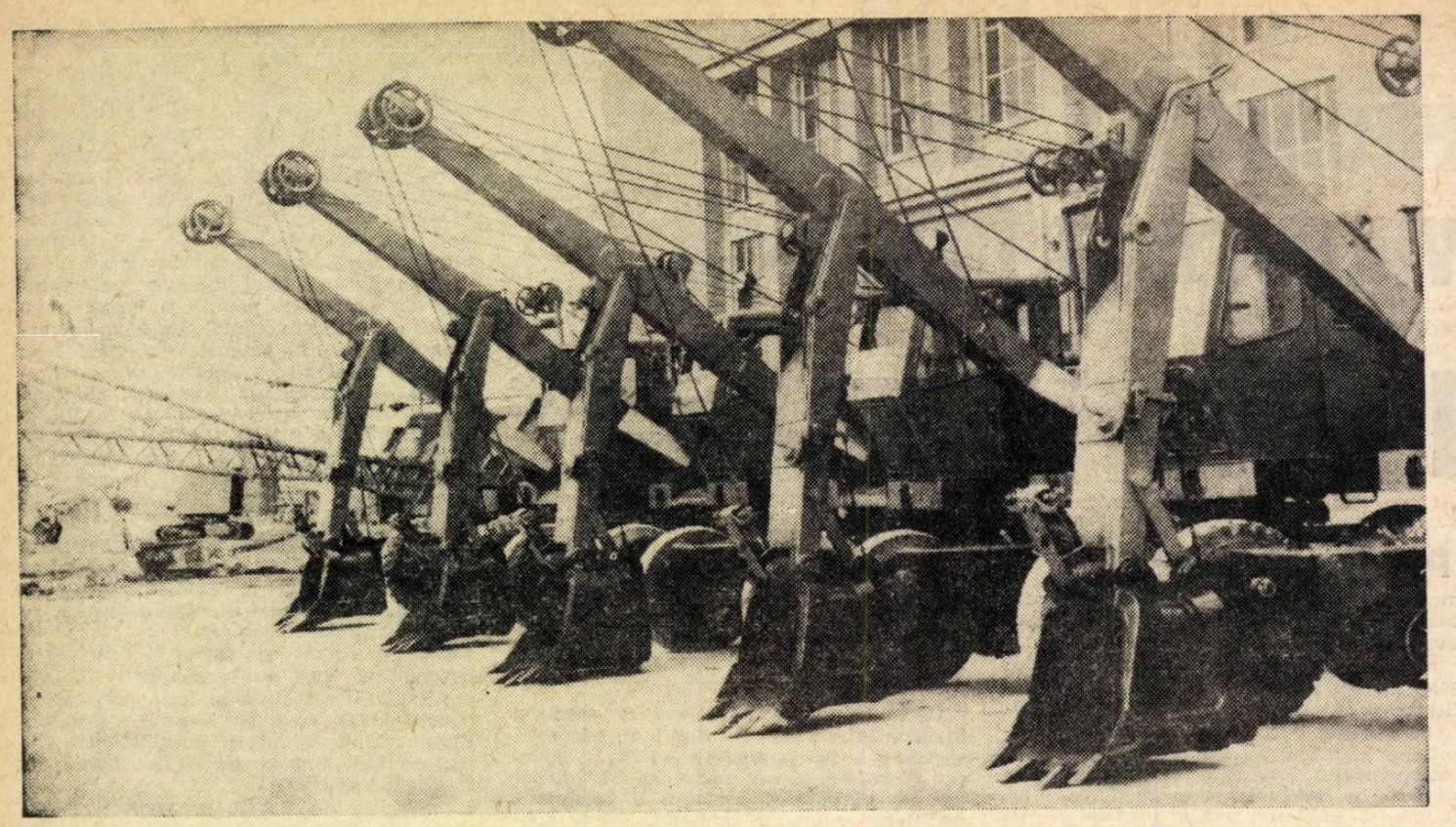

Excavatoarele produse de Uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila sînt cunoscute în țară și peste hotare

ÎN ACTIVITATEA DE CONSTRUCȚII-MONTAJ

COORDONATE ALE EFICIENȚEI ECONOMICE

Alexandru PINTEA
vicepreședinte al Băncii de Investiții

ÎN îndeplinirea planului de investiții la un nivel calitativ ridicat și asigurarea punerii în funcțiune la termen a lucrărilor, o contribuție însemnată o aduc organizațiile de construcții-montaj.

În anii șesenalului, producția de construcții-montaj a înregistrat o creștere medie anuală de **14,4%**, ajungînd să reprezinte în anul 1965 un volum de 2,24 ori mai mare față de 1959.

Procesul de modernizare a industriei construcțiilor, experiența tot mai bogată a sutelor de mii de oameni angrenați în această activitate au permis realizarea în țara noastră a unor construcții de mare complexitate și la un nivel tehnic ridicat în toate ramurile economiei naționale.

Planul de investiții și de punere în funcțiune pe 1965 — așa cum se subliniază și în Comunicatul D.C.S. — nu a fost îndeplinit integral, fapt determinat de **lipsuri în asigurarea la termen a documentațiilor** tehnice și proiectelor de execuție, în contractarea și livrarea la timp a utilajelor din producția internă, în organizarea și aprovizionarea șantierelor, **precum și de unele întîrzieri în contractarea diferitelor utilaje din import. O parte din deficiențe sînt, după cum se vede, datorate și organizațiilor de construcții.**

Accelerarea ritmului de execuție în vederea scurtării termenelor de punere în funcțiune a investițiilor, concomitent cu îmbunătățirea calității, creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost al lucrărilor de construcții-montaj, constituie pentru perioada următoare o sarcină de cea mai mare importanță a constructorilor. Pentru perfecționarea activității economice în acest domeniu sînt necesare : aprovizionarea corespunzătoare a șantierelor cu materiale și prefabricate, dotarea cu utilaje și mecanisme de construcții moderne, organizarea judicioasă a muncii și folosirea cît mai rațională a forțelor de muncă și a fondurilor de care dispun organizațiile de construcții-montaj.

Aprovizionarea tehnico-materială în concordanță cu nevoile reale

Asigurarea corespunzătoare a șantierelor cu materiale, prefabricate și detalii de montat necesită o atentă urmărire a întregului proces de aprovizionare de la întreprinderile producătoare și pînă la ultimul punct de lucru. În organizarea **acestei activități, în anul care a trecut, s-au manifestat o serie de necorelări pe de o parte între nevoile reale ale întreprinderilor și șantierelor, iar pe de altă parte, între cantitățile de materiale repartizate și achiziționate. De exemplu, la Trustul regional de construcții-Argeș**, pentru o serie de lucrări, necesarul de ciment, carton asfaltat și alte materiale a fost înscris în planul de aprovizionare pe anul 1965 cu cantități peste cele care rezultau din documentația de execuție. Și organele tutelare au contribuit la repartizarea nerațională pe întreprinderi a materialelor. Întreprinderea de construcții-montaj-București din cadrul fostului Minister al Industriei Petrolului și Chimiei, a primit în semestrul 1/1965 repartiții inferioare necesităților la unele materiale, în timp ce Întreprinderea șantier-construcții „Gh. Gheorghiu-Dej", din cadrul aceluiași minister, pentru aceleași materiale a primit repartiții peste necesar.

Deficiențele în aprovizionarea șantierelor la trusturile regionale de construcții Banat, Dobrogea, la întreprinderile de construcții în transporturi Banat, Cluj ș.a. s-au datorat în mare măsură și lipsei de colaborare între factorii responsabili pentru aprovizionarea șantierelor — serviciile : tehnic, aprovizionare, producție și financiar.

Asemenea aspecte negative au creat, pe de o parte, greutăți în execuția ritmică a lucrărilor, iar pe de altă parte, au generat imobilizări de fonduri în stocuri peste necesar sau de prisos, care atrag credite restante cu dobînzi penalizatoare, cu repercusiuni negative asupra activității financiare a întreprinderilor de construcții.

Folosirea utilajelor la întreaga capacitate

În realizarea importantului volum de construcții în șesenal, un rol important l-a avut și dotarea șantierelor cu mecanisme și utilaje.

Numărul mecanismelor de construcții aflate în folosință pe șantiere a crescut considerabil, ajungînd la unele categorii de utilaje (buldozere, automacarale, excavatoare) să depășească în anul 1965 de 2—4 ori existentul din anul premergător planului șesenal.

Creșterea înzestrării tehnice a sectorului de construcții-montaj a condus la posibilitatea mecanizării într-o proporție crescîndă a lucrărilor grele și cu volum mare de muncă, ca de exemplu, la lucrările de pămînt sau la lucrările de beton, la care gradul de mecanizare s-a ridicat de peste 4 ori și respectiv de peste 2 ori față de anul 1960.

Nu este însă suficient să se asigure o înzestrare tehnică corespunzătoare a șantierelor, ci să se acorde atenția necesară și folosirii cît mai complete și judicioase a parcului inventar.

În multe cazuri utilajele au fost folosite sub capacitatea planificată, fapt ce a condus, uneori la executarea manuală a unor lucrări prevăzute în devize a se executa mecanizat, influențîndu-se astfel nivelul productivității muncii. Așa a fost cazul la Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaje-București, din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Întreprinderea deși a fost dotată în anul 1965 cu 4 excavatoare în plus față de 1964, acestea au lucrat efectiv numai 68% din timpul de lucru, angajîndu-se muncitori peste numărul planificat pentru executarea manuală a lucrărilor. Acest fapt a contribuit în mare măsură la realizarea productivității muncii pe anul 1965 în proporție de numai 96,5%.

Realizarea sarcinilor prevăzute în planul cincinal 1966—1970 în domeniul creșterii productivității muncii necesită măsuri în organizarea execuției lucrărilor, asigurarea din timp a documentației tehnice, mecanizarea lucrărilor, folosirea judicioasă a forței de muncă.

Eficiența unor asemenea măsuri luate de întreprinderi în perioada planului șesenal s-a reflectat pozitiv în realizarea sarcinii de creștere a productivității muncii. Așa, de exemplu, unele întreprinderi din cadrul ministerelor : Industriei Metalurgice, Petrolului, Transporturilor și Telecomunicațiilor au realizat și depășit, în ultimii ani, sarcina privind productivitatea muncii. La o serie de organizații de construcții-montaj, s-au semnalat însă lipsuri în organizarea muncii ca : neîndeplinirea normelor de muncă de către unii muncitori calificați, extinderea muncii în acord sub nivelul planificat, o fluctuație mare a muncitorilor pe șantiere și o utilizare nerațională a timpului maxim de lucru disponibil, ceea ce a condus la nerealizarea integrală a sarcinii de creștere a productivității muncii. Astfel, la Întreprinderea 3 izolații din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor, numai în trimestrul IV/1965, datorită unora din aspectele sus-arătate, productivitatea muncii s-a realizat în proporție de numai 95,1%.

Depășiri ale costului de deviz

Toate aceste laturi ale activității economice a întreprinderilor de construcții se reflectă și în nivelul și modul de îndeplinire a sarcinilor de reducere a prețului de cost.

Rezultatele obținute arată că pe elementele componente ale prețului de cost la materiale și la manoperă, în foarte multe cazuri, se realizează economii, în timp ce la cheltuielile pentru exploatarea utilajelor și, în special, la cheltuielile indirecte se realizează depășiri ale prețului de deviz.

Depășiri ale prețului de deviz la utilaje au înregistrat în anul 1965, în special, organizațiile de construcții din cadrul ministerelor : Economiei Forestiere, Industriei Construcțiilor de Mașini și sfaturilor populare. Neîncadrarea în prevederile de deviz a fost determinată de folosirea nesatisfăcătoare a unor utilaje aflate în parcul inventar, precum și de depășiri ale duratei de reparații.

Volumul ridicat al cheltuielilor indirecte provine, în special, din cheltuielile neproductive, care sînt determinate de dobînzile penalizatoare plătite la împrumuturile restante, ca urmare a menținerii unei indiscipline de plan și financiare **reflectate în imobilizări de fonduri.**

Importante imobilizări de fonduri au fost concretizate în anul 1965 în producția executată și neîncasată, generate de faptul că unele organizații de construcții execută lucrări care nu îndeplinesc condițiile legale de finanțare și decontare. Organizațiile de construcții din cadrul ministerelor : Industriei Chimice, Industriei Construcțiilor, Transporturilor și Telecomunicațiilor au executat lucrări pentru care beneficiarii de investiții nu le predaseră documentația de finanțare și decontare. În cadrul acelorași ministere, unele întreprinderi de construcții au executat lucrări peste prevederile planului anual de investiții sau peste valoarea devizelor generale ale lucrărilor.

La depășirea cheltuielilor indirecte au mai contribuit și cheltuielile privind unele remedieri, precum și menținerea la unele organizații de construcții a unui aparat tehnico-administrativ peste necesar.

...Și unele consecințe imediate!

Modul de realizare a lucrărilor de construcții-montaj, de respectare a disciplinei de plan și financiare în procesul de organizare și execuție a lucrărilor se reflectă, **în final, în rentabilitatea întreprinderii.**

În cadrul întreprinderilor de interes republican, deși au fost realizate beneficii pe ministere, există cazuri în care unele întreprinderi datorită lipsurilor arătate nu au realizat sarcina privind beneficiul său și-au încheiat activitatea cu pierderi. Un singur exemplu : Ministerul Industriei Chimiei, deși a depășit beneficiul planificat la 30 septembrie 1965 pe **ansamblul sectorului de construcții, totuși întreprinderile șantier-construcții — Brăila, Craiova, Brașov și Tulcea, au înregistrat la aceeași dată pierderi.**

Unele greutăți în obținerea unor rezultate mai bune în desfășurarea activității economice și financiare a organizațiilor de construcții, au fost cauzate și de suprapunerea mai multor organizații de construcții de același profil (construcții generale), dar de subordonare diferită, pe același teritoriu, existența unor organizații cu profil de specialitate (instalații, izolații) în cadrul mai multor ministere.

În realizarea sarcinilor importante ce revin organizațiilor de construcții, un rol important revine și Băncii de Investiții. Preocuparea permanentă a aparatului bancar pentru cunoașterea concretă a activității fiecărei organizații de construcții, sînt sarcini de prim ordin. Pîrghiile financiar-bancare trebuie folosite cu mai multă eficiență pentru influențarea activității economico-financiare a fiecărei organizații.

ÎN DEZBATERILE CONFERINȚELOR DE CONSTITUIRE A UNIUNILOR RAIONALE DIN DOBROGEA

CREȘTEREA PUTERII ECONOMICE A FIECĂREI COOPERATIVE

LUCRĂRILE conferințelor de constituire a uniunilor raionale care au avut loc în regiunea noastră au dezbătut pe larg problemele consolidării cooperativelor agricole punînd un accent deosebit pe orientarea eforturilor în direcția valorificării rezervelor mari care există în fiecare unitate pentru creșterea producției, dezvoltarea proprietății cooperatiste și ridicarea nivelului de trai al membrilor.

În cooperativele agricole din regiunea Dobrogea ,proprietatea cooperatistă a crescut continuu, an de an, lărgindu-se astfel posibilitățile pentru intensificarea producției. Dacă în anul 1957, anul încheierii procesului de cooperativizare a agriculturii în regiune, valoarea averii obștești la 100 ha era de 86 600 lei, în anul 1965 aceasta a ajuns la 269 770 lei, înregistrînd o creștere de aproape 3 ori. Întărirea bazei tehnico-materiale și perfecționarea mijloacelor de cultivare a pămîntului au permis cooperativelor agricole să obțină, an de an, producții sporite. Astfel, în 1965, ele au obținut la ha 2 867 kg grîu, peste 2 900 kg porumb și peste 1 600 kg floarea-soarelui. Producția medie de lapte pe o vacă furajată a fost în 1965 de 1 807 l, cu 360 l mai mare față de 1960.

Rezultatele obținute puteau fi însă și mai bune. Subliniind acest lucru, conferințele de constituire a uniunilor raionale au stabilit **ca un obiectiv central în activitatea lor concentrarea eforturilor cooperativelor agricole în direcția folosirii cît mai eficiente a posibilităților existente, astfel încît să se înlăture diferențierile care există în nivelul de dezvoltare al acestor unități, prin ridicarea celor rămase în urmă la nivelul celor fruntașe.**

Din adunările generale ale cooperativelor agricole a rezultat că, în condiții naturale și economice asemănătoare, s-au obținut rezultate diferite.

Deosebit de instructiv este exemplul raioanelor Negru Vodă și Medgidia, ambele fruntașe în producția agricolă.

	Raionul Negru Vodă					Raionul Medgidia				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
grîu	1 427	1 962	1 862	2 210	3 012	1 311	1 717	1 500	1 847	2 978
porumb	2 958	2 347	3 196	3 427	3 659	2 430	1 790	2 833	2 590	2 900
floarea-soarelui	1 649	1 554	1 780	1 554	1 870	1 278	1 044	1 438	1 171	1 867

Deși condițiile pedoclimatice sînt mai puțin favorabile în raionul Medgidia, totuși diferențele de producție nu pot fi justificate numai datorită acestor condiții. În cooperativele agricole din acest raion lucrările agrotehnice nu se execută totdeauna la timp și la un nivel corespunzător.

Ținînd seama de suprafața cultivată în ultimii doi ani, cooperativele agricole din raionul Medgidia, numai atingînd producțiile obținute în raionul Negru Vodă, puteau realiza în plus peste 9 600 tone de grîu, 26 000 tone de porumb și 1 700 tone de floarea-soarelui.

Acest minus de producție înregistrat de cooperativele agricole din raionul Medgidia nu poate să nu-și găsească reflectarea în nivelul de dezvoltare economică a unităților. În raionul Negru Vodă, media veniturilor la o sută hectare în anii 1961—1965 este de peste 185 500 lei, pe cînd în raionul Medgidia de 147 549 lei.

Amintind despre rezervele însemnate existente în raionul Medgidia, cît și în celelalte raioane, nu se poate trece cu vederea faptul că și în raionul Negru Vodă cooperativele agricole mai au încă resurse însemnate de creștere a producției agricole.

În scopul ridicării eficienței economice a investițiilor, Comitetul regional de partid, pe baza unui studiu aprofundat, făcut în fiecare unitate cu participarea largă a cooperatorilor și specialiștilor, a ajutat consiliile de conducere ale cooperativelor agricole să stabilească dezvoltarea în perspectivă a fiecărei unități în raport de condițiile naturale și social-economice specifice. Prin orientarea investițiilor către ramurile cele mai rentabile s-a realizat o grupare a culturilor și speciilor de animale pe zone și unități, ținînd seama de nevoile proprii ale unităților agricole și de nevoile economiei naționale.

Această orientare a permis cooperativelor agricole să folosească mai eficient condițiile de care dispun. Următorul exemplu este concludent: cooperativele agricole din raionul Adamclisi, dezvoltînd creșterea oilor și îngrășarea taurinelor, au realizat în anul 1964 un venit cu 8 milioane lei mai mare decît în anul 1963.

Ținînd seama de experiența acumulată, conferințele raionale de constituire a uniunilor raionale au acordat o atenție deosebită problemelor ridicării eficienței economice a investițiilor. În acest scop, sub îndrumarea Comitetului regional de partid, s-au stabilit măsuri pentru continuarea acțiunii de orientare a producției în toate cooperativele agricole.

Experiența a demonstrat importanța pe care o are unirea eforturilor cooperativelor agricole în efectuarea unor lucrări de interes comun. De exemplu, prin unirea eforturilor mai multor cooperative agricole s-au redat agriculturii peste 500 ha în incinta Beștepe-Mahmudia, și s-au amenajat pentru irigat o suprafață de 3000 ha în sistemul Carasu.

Totodată, delegații cooperativelor agricole la conferințele raionale de constituire a uniunilor raionale au ridicat o serie de probleme către care va trebui să-și îndrepte atenția consiliile uniunilor raionale în activitatea lor viitoare.

Astfel, la Conferința raională de la Istria s-au făcut propuneri pentru construirea unor depozite, prin unirea eforturilor mai multor cooperative agricole, pentru îngrășămintele chimice și altor materiale în stațiile C.F.R. În felul acesta s-ar evita degradarea unor importante cantități de îngrășăminte chimice, care nu pot fi transportate în cooperative cînd drumurile sînt impracticabile. Această problemă a fost ridicată și în fața conferințelor raionale de la Adamclisi, Hîrșova și Măcin ale căror cooperative sînt situate la distanțe mari de calea ferată.

De asemenea, s-a mai propus organizarea într-un timp cît mai scurt a unor centre de reparații a autocamioanelor, motoarelor stabile, incubatoarelor și celorlalte utilaje al căror număr a crescut considerabil.

Perfecționarea continuă a conducerii cooperativelor agricole, întărirea rolului adunării generale, stimularea inițiativei personale, descoperirea marilor rezerve de care dispun cooperativele agricole, aplicarea unor măsuri eficiente în cultura plantelor și creșterea animalelor, a mecanizării, vor contribui la sporirea continuă a producției, la creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor pe unitate de produs. Pe această temelie vor spori în continuare veniturile cooperativelor și ale membrilor cooperatori.

ing. Emil CUBLEȘAN
secretar al Comitetului regional al P.C.R. Dobrogea

EFICACITATEA UNEI MĂSURI AGROTEHNICE

ÎN cooperativele agricole din regiunea Banat suprafața ocupată cu soluri acide depășește 150 000 hectare. Ridicarea fertilității acestor soluri se înfăptuiește prin aplicarea amendamentelor calcaroase, care alături de îngrășăminte și alte măsuri agrotehnice, contribuie la sporirea producției la hectar.

Deși se cunoaște efectul amendamentelor calcaroase, atît în sporirea producției agricole, cît și în îmbunătățirea însușirilor solului, această acțiune nu se desfășoară încă pe măsura posibilităților și a importanței pe care o are.

Prin înființarea uniunilor cooperatiste se creează posibilități mari pentru extinderea pe scară largă a acțiunii de amendare a solurilor. Avînd drept atribuție principală organizarea unor acțiuni de interes comun ale cooperativelor agricole, uniunile cooperatiste raionale constituie cadrul organizatoric necesar pentru coordonarea și îndrumarea acțiunii de amendare a solurilor acide. Ele sînt în măsură să asigure aprovizionarea cooperativelor agricole cu amendamentele calcaroase necesare, cu mijloace de transport și pentru mecanizarea lucrărilor de încărcare, descărcare și împrăștiere a acestora pe soluri ș.a.

Rezultatele economice pozitive obținute în ultimii ani pe solurile acide, ca urmare a aplicării amendamentelor calcaroase, sînt concludente.

EFECTELE APLICĂRII AMENDAMENTELOR CALCAROASE PE SOLURI ACIDE ÎN RAIOANELE LUGOJ ȘI FĂGET

	Raionul LUGOJ			Raionul FĂGET		
	1963	1964	1965	1963	1964	1965
Suprafața amendată ha	1 750	3 600	2 273	970	464	647
Cereale obținute în plus ca urmare a amendării-tone	823	1 740	960	477	206	284
Cheltuieli efectuate cu amendarea — mii lei	1 234,5	2 610	1 440	715,5	309	426
Sporul de producție — mii lei	560	1 152	681.9	291	139.2	207

La analiza eficienței economice a folosirii amendamentelor calcaroase pe solurile acide trebuie ținut seama de faptul că efectele acestora asupra sporirii producției sînt mai îndelungate, ele influențînd producția la hectar pe o perioadă de 5—6 ani.

În regiunea Banat se găsește atît spumă de var (de la fabricile de zahăr), cît și piatră de var măcinată. Cooperativele agricole care au folosit amendamente s-au orientat mai mult către spuma de var. Aceasta, datorită costului mai mic, ușurinței împrăștierii și cantităților însemnate de substanțe nutritive pe care le conține. Experiențele au arătat însă că eficiența folosirii spumei de var este mai mare dacă se administrează pe soluri cu aciditate mare (ph 4—6) sărace în substanțe nutritive, în cantități de 4-5 tone/ha, în timp ce pe solurile cu o reacție acidă mai redusă (ph = 6—6,8) se recomandă folosirea pietrei de var în cantități de 3—4 000 kg/ha. Dacă spuma de var influențează din primul an într-o măsură mai mare sporirea producției, în schimb eficacitatea prafului de piatră de var asupra producției se prelungește pe o perioadă mai îndelungată.

Experiențele științifice, ca și cele acumulate de cooperativele agricole, din regiunea Banat, au dovedit că eficacitatea amendamentelor calcaroase sporește atunci cînd administrarea lor este urmată de folosirea îngrășămintelor organice și minerale. Un exemplu concludent ni-l oferă cooperativa agricolă Dumbrava, unde producțiile nu depășeau 600—700 kg de grîu și 900—1 000 kg de porumb la hectar. În 1964 suprafețele cultivate cu porumb au fost amendate cu 5 000 kg spumă de var și 10 tone gunoi de grajd la hectar. În acest fel, producția medie la hectar a sporit la 3 182 kg porumb boabe, față de 1 800 cît s-a obținut pe suprafața amendată și neîngrășată.

Semnificative sînt efectele sporite ale amendamentelor calcaroase și atunci cînd acestea se folosesc concomitent cu îngrășămintele minerale. La cooperativa agricolă din Begheiul-Mic, raionul Făget, în 1965 s-au obținut următoarele rezultate la cultura grîului: pe o parcelă neamendată și neîngrășată o producție de 805 kg/ha; pe o altă parcelă neamendată, însă îngrășată cu 100 kg azotat de amoniu la hectar, o producție de 1 015 kg/ha, sporul fiind de 210 kg/ha; pe o altă parcelă pe care au fost administrate 6 tone spumă de var la hectar, 300 kg/ha superfosfat aplicat la arătura de însămînțare, iar primăvara 80 kg uree, producția medie a fost de 1 450 kg/ha. Sporul de producție pe această ultimă parcelă a fost deci de 645 kg.

Calculînd eficiența folosirii amendamentelor calcaroase la cultura grîului, la mai multe cooperative agricole în anul 1965, a reieșit că pentru fiecare leu cheltuit s-a realizat o producție de 1,3—1,7 kg grîu, respectiv 1,30—2,20 lei.

Rezultatele obținute în domeniul corectării acidității solului ne demonstrează rezervele mari care există pentru sporirea fertilității solului și creșterea producțiilor la hectar în cooperativele agricole situate în zona colinară a regiunii Banat.

ing. Gh. HONU
vicepreședinte al Consiliului agricol regional – Banat

ing. economist Iosif FAUR

La S.M.T. Radomirești, regiunea Argeș, se fac ultimele verificări tractoarelor reparate în vederea muncilor agricole de primăvară

MEDALION

VASILE MĂLINESCU

La o sută de ani de la moarte

G. ZANE
membru corespondent al Academiei

„OM zdravăn și serios. E mai bun decît toți ceilalți moldoveni și munteni împreună". Dacă luăm comparația drept o formulă literară, Bălcescu avea dreptate cînd vorbea așa de Vasile Mălinescu. Căci în omul bine legat la trup, moldovean voinic și învățat din Bucovina, era o fibră eroică; trăia pentru o cauză și pentru ea lupta, căutînd, într-un necruțător zbucium, primejdiile și înfruntînd riscurile. Șlefuirea ideilor înaintate și scînteierea luciului de sabie se întretăiau în firea lui.

Nu a avut avere și nici ranguri de boierie; dar a avut o cultură aleasă pe care o dobîndise prin lecturi personale și studii superioare, la Cernăuți și la Lvov. Încă din anii de tinerețe a fost confruntat cu problemele mari ale națiunii române. — Unirea, lichidarea feudalismului, reforme sociale adînci, trecerea spre societatea burgheză, — și a făcut din lupta pentru rezolvarea lor, cauza unică a propriei sale vieți. Din aceeași generație cu N. Bălcescu, Al. I. Cuza, M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, A. G. Golescu, a stat neclintit, în primele ei rînduri. Temperamentul său și concepțiile social-politice înaintate pe care și le însușise l-au apropiat mai mult de Bălcescu. I-a fost un prieten credincios și un adevărat discipol. A scris puțin și a vorbit în public, în adunări, arareori, dar numele său a rămas în istorie.

Mălinescu, ca și marele său prieten, a cultivat cu ardoare credința în revoluție. De aceea a și luat parte la mișcările revoluționare legate de interesele poporului român și la luptele pentru Unire și reforme. A părăsit repede profesiunea de judecător, pe care, la un moment dat, o acceptase. A împărți dreptatea, însemna, într-o societate întemeiată pe asuprirea maselor, a te face unealta asupritorilor. Cu un grup de tineri intelectuali el încearcă să ducă mai departe mișcarea revoluționară din anii 1840 și organizația secretă inițiată la București, de Mitică Filipescu, N. Bălcescu, Ef. Murgu, reluată la Iași în primăvara lui 1841 de către T. Rășcanu, J. Vaillant și alți tineri intelectuali. Dar în 1846 noua mișcare a fost descoperită. Urmărit, V. Mălinescu este găsit în satul Holmu, din ținutul Vasluiului, la moșia lui Teodor Rășcanu, cu ceva arme, muniții și echipament; dar ca întotdeauna se lasă greu prins și luptă; el știe să se apere și la nevoie să folosească armele. La Iași oamenii ocîrmuirii îl torturează, la anchetă; nici o mărturisire nu i-au putut smulge. Mihai Sturza îl condamnă pentru „sumeață împotrivire către slujbașii ocîrmuirii și slobozenie de pistol". Asprul domnitor al Moldovei crede că este preferabil a se scăpa de el, izgonindu-l din țară, ca pe un străin nevrednic. La 14 februarie 1847, era trecut peste frontieră în Austria. Începea pentru dînsul un exil de zece ani. Cu cîteva luni mai înainte plecase, silit, din București și N. Bălcescu.

★

Revoluția franceză din februarie 1848, a dat lui Mălinescu o strălucită arenă de luptă. Pentru el, ca și pentru toți adevărații revoluționari există o singură revoluție; oriunde izbucnea trebuia să lupte. La Paris, alături de muncitorimea pariziană, ia parte la luptele împotriva forțelor reacționare și a trupelor regale, pentru republică. Undeva, într-o luptă de stradă, cade rănit. Poate a fost și el, împreună cu Bălcescu, în rîndurile mulțimii care a atacat palatul regelui, și din tronul regesc, mai înainte de a-l arde poporul, va fi zmuls și dînsul, o bucată de catifea, ca prim trofeu al biruinței revoluționare, așa cum făcuse Bălcescu.

Grăbit, se reîntoarce în Moldova. Aici trebuia să înceapă revoluția română. Dar nu poate pătrunde mai departe de Grozești, lîngă frontieră. În ochii ocîrmuirii el întruchipa revoluția. Așezat noaptea, în hanul la care poposise, își poate asigura retragerea pentru a trece din nou munții în Transilvania, dînd împreună cu tinerii care-l însoțeau, o adevărată bătălie; doi slujitori ai domniei, unul mort și altul rănit, rămîn pe locul de luptă. După șase ani stăpînirea Moldovei îl urmărea încă pentru întîmplarea de la Grozești.

Reîntors la Paris, unde mai ardea focul revoluției, susține în presă și pe lîngă cercurile guvernamentale franceze, revoluția din Țara Românească.

Căderea guvernului provizoriu român, și exilarea fruntașilor săi l-a atras în frămîntările emigrației. În fața fracțiunilor îndușmănite, stă alături de Bălcescu. Colaborează la revista acestuia: **România viitoare.** Mînuiește mai sigur arma decît condeiul. Ideile sale sînt ideile lui Bălcescu: „O singură Românie"; o țară liberă înlăuntru și independentă în afară; cîștigată prin luptă și nu căpătată de la diplomați; „numai acela este demn de libertate care știe să lupte pentru ea...".

Oricît de greu a fost exilul pentru emigranții fără avere, Mălinescu a refuzat să capituleze; s-ar fi putut întoarce lesne în țară, cerînd stăpînirii iertare și punîndu-se în slujba ei, ca atîția alții. A vrut să se reîntoarcă, triumfător. Ca și Bălcescu a visat și el o armată națională în fruntea căreia să intre victorios, prin luptă. O cît de mică oaste românească nu s-a putut închega din emigranții răzlețiți prin lume. Atunci ,o dată cu izbucnirea războiului Crimeii, s-a înrolat în armata turcă; maior, comandant de escadron, la statul major al armatei imperiale care opera la Dunăre. Fără nici o renunțare la credința creștinească, așa cum făcuseră după 1849 unii fruntași revoluționari, din alte țări. Terminarea războiului i-a deschis porțile țării.

★

Începea pentru Mălinescu o nouă viață de zbucium și lupte. El ia parte activă la lupta pentru Unire și pentru reforme. Este aproape de M. Kogălniceanu: redactor la **Steaua Dunării,** membru în Comitetul Central al Unirii, deputat în Divanul Ad-hoc, deputat în Adunarea electivă, membru în Comisia Centrală de la Focșani. Unionist înflăcărat apare semnat pe toate documentele importante ale momentului. Reacțiunea îl combate cu vehemență; îi contestă drepturile cetățenești și îi impută mereu afacerea de la Grozești. Unii agenți consulari, în rapoartele lor, îl considerau ca un om primejdios dar recunosc că este iubit de masele populare. Un moment i s-a pus în seamă redactarea răsunătoarei petiții prin care deputații țărani din Divanul Ad-hoc, cereau libertate și pămînt. Chiar dacă nu este el redactorul conținutului petiției țărănești, aceasta reprezenta ideile și sentimentele sale.

În Comisia centrală a susținut reforma agrară în spiritul înaintat al momentului; emanciparea și împroprietărirea, prin recunoașterea dreptului țărănesc, la pămîntul pe care îl stăpînea deja. Concepția era limitată, deși în condițiile epocii era cea mai înaintată. Reprezenta, de fapt, poziția lui Kogălniceanu, pe care o va realiza legea din '64. Mălinescu o susține folosind o argumentare istorică, care amintește de Bălcescu. Dar cuvîntările sale, serioase și bine documentate, sînt lipsite de verbul înaripat, care a dat discursurilor lui Kogălniceanu, inegalabila lor strălucire.

Spre deosebire de mulți dintre oamenii lui '48, Mălinescu și-a dat bine seama de însemnătatea domniei lui Cuza. A sprijinit-o cu lealitate, fără ambiții de mărire personală. Domnitorul l-a considerat un om tare și a apelat la serviciile sale, în anumite momente. L-a luat în deputația cu care a mers în 1860, la Constantinopol; în 1861, l-a numit ministru în Țara Românească, în cabinetul Ștefan Golescu, pentru a ține în frîu o Cameră prea antidemocrată. A apreciat, cu siguranță, integritatea sa, căci dintre miniștrii săi, este unul dintre puținii care n-a tripotat în afacerile, mai mult sau mai puțin dubioase, de concesii sau împrumuturi în străinătate.

Dar Vasile Mălinescu, omul zdravăn și voinic, a trebuit să plătească, mai înainte de vreme, tributul cel din urmă, la legile vieții. O boală năpraznică l-a scos din luptă.

A suferit nu numai de boală dar și de sărăcie. Ori cît ar părea de paradoxal a putut exista în vechea Românie și un ministru complet sărac. Cuza Vodă, cunoscîndu-i starea a ținut să sublinieze că țara datora ceva fostului său colaborator. Printr-un mesaj special, la 7 februarie 1866, cerea Parlamentului să i se acorde o pensie de 2000 lei vechi (circa 800 lei noi: 1867). Președintele Consiliului, N. Krețulescu, aducînd propunerea domnească la cunoștința Adunării o informa că Mălinescu „bărbat care în multe împrejurări s-a distins prin patriotismul său, și a făcut sacrificii mari pentru țară «se află pe patul de moarte» în completă lipsă". Gestul generos al Domnului a venit însă prea tîrziu; la Iași, în ziua de 13 februarie 1866, Vasile Mălinescu, în vîrstă de 49 de ani, a încetat din viață.

Cîțiva prieteni l-au însoțit în drumul de pe urmă, la Cimitirul Eternitatea.

Uitat, aproape un veac, cultivarea din anii noștri a marilor tradiții progresiste de luptă pentru înaintarea poporului român, l-a readus în amintirea noilor generații.

Recensămîntul populației și locuințelor

DETERMINAREA LOCULUI DE MUNCĂ ȘI A OCUPAȚIEI

RĂSPUNSURILE la întrebările cuprinse în programul recensămîntului privind locul de muncă și ocupația permit cunoașterea structurii populației active pe ramuri ale economiei naționale și grupe omogene de ocupații, indicatori care oglindesc în mare măsură dezvoltarea economică și socială a țării.

Clasificarea populației pe ramuri

Conform instrucțiunilor Comisiei centrale, pentru recensămîntul populației și locuințelor, ramurile și subramurile sînt definite ca totalitate a activităților cu funcții omogene din punct de vedere al diviziunii sociale a muncii și a locului lor în sistemul reproducției socialiste lărgite. Determinarea ramurii și subramurii în care lucrează recenzentul se face, potrivit unui nomenclator. La determinarea ramurii și subramurii trebuie să se țină seama de următoarele criterii generale:

a) fiecare persoană recenzată se încadrează în ramura și subramura corespunzătoare activității unității economice sau social-culturale în care lucrează (unde își desfășoară activitatea de bază);

b) persoanele care lucrează în una din activitățile anexe ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor socialiste (cantine, creșe, grădinițe de copii, lucrări de construcții în regie etc.) se încadrează în ramurile corespunzătoare acestor activități;

c) persoanele care lucrează în întreprinderi care au mai multe activități de bază, aparținînd unor ramuri diferite ale economiei naționale (industrie, construcții, comerț etc.), se încadrează în ramurile corespunzătoare activităților în care persoana respectivă lucrează efectiv;

d) persoanele care lucrează în trusturi combinate sau alte unități similare care au activități ce aparțin unor ramuri industriale diferite se încadrează în ramură ținînd seama de activitatea unității (secției) în care își desfășoară activitatea. În mod similar se încadrează pe ramuri persoanele care lucrează în întreprinderile de industrie locală și cooperatistă;

e) persoanele care fac parte din aparatul economic administrativ al trusturilor, combinatelor și altor organizații similare, care asigură conducerea operativă și directă a întreprinderilor și unităților subordonate, se încadrează la ramura și subramura corespunzătoare unităților tutelare; dacă unitățile aparțin unor ramuri și subramuri diferite, la ramura preponderentă;

f) persoanele care la data recensămîntului îndeplinesc serviciul militar se încadrează la ramura corespunzătoare activității întreprinderii sau instituției sau altui loc de muncă în care au lucrat înainte.

Pentru a oglindi cît mai corect repartizarea pe ramuri a populației active și a asigura concordanța acestei clasificări cu principiile și metodele utilizate în calculele privind balanța resurselor de muncă, balanțele produsului social și a venitului național sau în alte lucrări de acest fel, o atenție deosebită trebuie să se acorde aspectelor specifice activității persoanelor din gospodăriile membrilor cooperativelor agricole de producție. Astfel se va asigura înscrierea locului concret în care lucrează, respectiv în activitatea obștească, sau numai pe lotul primit în folosință. Membrii gospodăriilor care ajută sporadic la efectuarea unor munci agricole, sau execută numai munci casnice, nu se socotesc populație activă.

Continua dezvoltare a cooperativelor agricole de producție a determinat apariția în cadrul acestora a unor activități neagricole, în ceea mai mare parte cu caracter productiv, cum sînt diferite activități industriale sau activitatea de construcții. Pe de altă parte, numeroși membri ai cooperativelor agricole de producție lucrează în unități cu caracter social-cultural, fără a avea calitatea de salariați. Aceasta necesită ca la recensămînt persoanele ocupate în cooperativele agricole de producție în activități permanente de industrie (ateliere de fierărie, lemnărie, varnițe, cărămidării, industrializarea laptelui etc.), construcții (brigăzile sau echipele permanente de construcții), învățămînt (personal de deservire la grădinițele de copii), ocrotirea sănătății (personal de deservire la creșe și case de nașteri), prestări de servicii (frizerii, băi comunale etc.), să fie înregistrate corespunzător la aceste ramuri.

Clasificarea populației pe ocupații

La recensămîntul din acest an, ocupația este definită ca activitate aducătoare de venit pe care persoanele o exercită în mod obișnuit în una din ramurile muncii sociale. Prin urmare, la înregistrarea ocupației se face abstracție de profesia sau specialitatea obținută prin studii sau prin alte forme de calificare.

Întrucît în procesul de prelucrare ulterioară a datelor recensămîntului nu este posibilă evidențierea numărului enorm de ocupații ale populației active, au fost alcătuite categorii și grupe de ocupații cu caracter omogen, în care se reunesc totalitatea ocupațiilor din economie. Iată principiile care au stat la baza constituirii acestor categorii și anume:

a) criteriul ramurii de specializare și caracterul muncii prestate, ținînd seama de importanța economică și de frecvența acestora în economia națională;

b) ocupațiile care au apărut și s-au dezvoltat ca urmare a progresului tehnic să fie evidențiate în cadrul unor grupe distincte;

c) categoriile și grupele de ocupații constituite să fie cît mai omogene, fără a mări însă prea mult numărul lor;

d) să se asigure gruparea populației pe categorii sociale, ceea ce se poate realiza prin unele instrumente de prelucrare și ca urmare a modului de înregistrare;

e) să se asigure pe cît posibil comparabilitatea structurii populației pe ocupații cu datele obținute la înregistrările similare anterioare, necesarul de date și comparabilitatea pe plan internațional.

Sistematizarea ocupațiilor după criteriul ramurii de specializare asigură o corelație strînsă între clasificarea populației pe ramuri, potrivit ocupației exercitate cu clasificarea populației pe ramuri după criteriul locului de muncă.

Pentru asigurarea corelației dintre clasificarea ocupațiilor și clasificarea ramurilor de activitate este necesar să se distingă ocupațiile specifice unei anumite ramuri de cele care sînt comune mai multor ramuri. În scopul efectuării înregistrărilor, potrivit acestor cerințe recenzorii dispun de nomenclatoare privind ocupațiile personalului de conducere, inginerilor, tehnicienilor, maiștrilor, cele ale personalului de specialitate din sănătate, învățămînt, știință, artă și cultură, justiție, ocupațiile economiștilor etc., precum și pentru categoriile de ocupații ale muncitorilor, categorii constituite după criteriul ramurii. Acestea din urmă cuprind ocupații specifice activității industriale, celorlalte ramuri ale producției materiale, ocupații specifice prestărilor de servicii și gospodăriei comunale și de locuințe și ocupații care sînt comune muncitorilor din mai multe ramuri. Numărul categoriilor este relativ redus (30—40 categorii), reprezentînd ultima treaptă a procesului de sintetizare a numărului mare de ocupații din economie. În cadrul fiecărei categorii sînt constituite grupe de ocupații, care reprezintă fie meserii și funcții individuale, fie o reunire de meserii și funcții cu profil asemănător. Numărul grupelor de ocupații este relativ larg (300—400 grupe), cuprinzînd circa 15 000 denumiri oficiale și uzuale ale ocupațiilor, sau ale operațiilor și lucrărilor ce pot fi declarate ca ocupații de către persoanele recenzate.

O problemă controversată în perioada de elaborare a programului recensămîntului a fost ocupația elevilor școlilor profesionale și ai școlilor tehnice. A existat propunerea ca aceștia să se înregistreze ca populație activă avînd meseria pentru care se pregătesc, procedeu utilizat la recensămîntul din anul 1956. Această soluție a fost respinsă, nefiind în concordanță cu situația reală a elevilor — aceea de întreținuți de stat — și ar conduce la înregistrarea unui număr mare de cadre calificate de care economia va dispune de-abia în anii următori. Pe de altă parte locul de muncă (ramura și subramura de activitate) s-ar fi atribuit în mod convențional pe baza meseriei pentru care se pregătesc sau a altor elemente. De aceea, s-a adoptat soluția ca ei să fie înregistrați ca elevi.

N. BRÎNZEI

CURIER

■ Nu de mult am anunțat apariția primului volum al Dicționarului Forestier Poliglot. Recent a ieșit de sub tipar al II-lea volum,

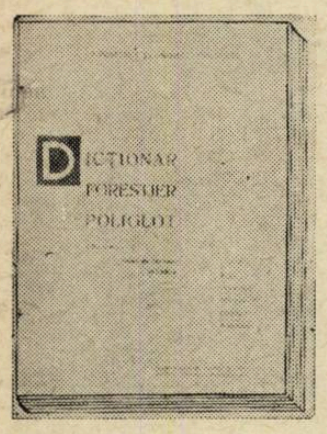

în elaborarea unor specialiști ai Centrului de Documentare Forestieră. Volumul al II-lea va servi pentru traducerile textelor în limba română .

■ Secretariatul Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa a publicat recent studiul **Economic Planning in Europe** (Geneva, 1965), în care se expune sistemul de planificare din țările socialiste europene – cu referire și la țara noastră – precum și metodele de programare economică din unele țări capitaliste din Europa. Cercetarea a fost întreprinsă pe baza Rezoluției 1708 (XVI) adoptată de Adunarea Generală din 19 decembrie 1961 prin care se cerea elaborarea unor studii de tehnică a planificării în condițiile unor sisteme economice și sociale diferite, care ar putea fi utile instituțiilor naționale și regionale de dezvoltare economică și planificare.

■ Lucrarea lui R. G. Kravcenko **Ekonomiko-matematiceskie modeli zadaci po selskomu hozeaistvu** (Modele economico-matematice pentru probleme de agricultură), Editura „Ekonomika" Moscova, 1965, 309 pagini, tratează de pe poziții economice problema aplicării în agricultură a metodelor matematice contemporane. Studiul este orientat în trei direcții : interpretarea economică a metodelor programării liniare, bazele modelării proceselor economice pentru planificarea producției agricole prin metodele programării liniare, modele economico-matematice pentru planificarea producției în colhozuri și sovhozuri. Este remarcabil că toate modelele din lucrare sînt verificate prin calcule practice de economie agrară.

■ **Comisia de economie generală și de finanțare a celui de-al V-lea plan francez** a trimis misiuni de studii în diferite țări capitaliste pentru a compara condițiile de finanțare a investițiilor. Din concluziile documentului, de peste 300 pagini, remis de această comisie Comisariatului Planului, în cursul lunii ianuarie a. c., rezultă că în Franța se întîlnesc în materie de finantare a investițiilor inconvenientele constatate în țările înconjurătoare, și anume : sub-autofinanțarea privată germană, sub-autofinanțarea publică engleză și finanțarea monetară și îndatorarea întreprinderilor italiene.

■ În Editura **Die Wirtschaft,** Berlin, a apărut lucrarea **Cu privire la planificarea creditului în noul sistem economic** de D. Hunstock și H. Keller, 1965, 168 pag. Autorii consideră creditul o pîrghie economică, care, ca și beneficiul, stimulează folosirea rațională a fondurilor întreprinderii. Un loc important ocupă în carte realizarea balanței planului de credit. Autorii dezvoltă, printre altele, ideea că răspunderea conducătorului trebuie să se refere nu numai la stabilirea necesarului de credit, dar și la eliberarea mijloacelor bănești, adică a surselor de credit.

■ Lucrarea prof. Henry **J. Bruton Principles of Development Economics** (Principiile teoriei economice a dezvoltării, Prentice Hall, 1965, 376 pag.), descrie caracteristicile unei economii „în stagnare", a economiei subdezvoltate, condițiile care, după părerea autorului, fac posibilă și favorizează dezvoltarea, procesul prin care o economie realizează creșterea venitului pe cap de locuitor. Se discută metodele prin care se pot obține resursele necesare metamorfozei economiilor subdezvoltate, problema criteriilor de alocare a resurselor de investiții, precum și rolul monedei și al finanțelor în procesul de dezvoltare.

■ În articolul **Despre metodele de determinare a ritmului mediu,** apărut la rubrica de **Discuții a Revistei de statistică** nr. 12/1965, R. Cresin, analizînd virtuțile și deficiențele diferitelor metode utilizate în calcularea indicatorului **ritmul mediu de dezvoltare** – media geometrică, media parabolică și media globală – propune o medie **geometrică îmbunătățită,** care să se sprijine, atît în perioada inițială, cît și în cea finală pe media cîtorva ani. După autor, media geometrică exprimă cel mai bine ritmul mediu anual al sporului, deoarece fiecare element nou creat în cursul unei perioade de timp contribuie și el la creșterea în continuare a fenomenului în perioada următoare, iar îmbunătățirea menționată înlătură influența factorilor accidentali asupra ambilor termeni de comparație

■ În cartea **„Géographie industriel'e"** vol. I **Les sources d'énergie,** J. Chardonnet (Paris, Editions Sirey, 1965, 521 pag.) examinează într-un mod sintetic ansamblul condițiilor fizice, tehnice, umane, financiare și politice, capabile să explice caracteristicile economiei surselor de energie din lume : repartiția producției, structurile societăților de producție, prețurile comparate ale surselor de energie. Autorul discută perspectivele pe care le oferă înlocuirea surselor clasice de energie prin energia nucleară.

■ Lucrarea profesorului indian A. K. Das-Gupta, **Planning and Economic Growth** (Planificarea și creșterea economică) London, George Allen and Unwin Ltd., 1965, 185 pag.) reunește 25 de studii grupate sub patru titluri : Creșterea și deplina utilizare a forței de muncă ; Preturi relative; Balanța externă; Învățămîntul economic.

Caracterul aplicativ al econometriei

este sistematic prezentat în cartea profesorului Dr. Menges, de la Universitatea din Saarbrücken, intitulată Econometrie (Betriebswirtschaftlicher Verlag Dr. Th. Gabler, Wiesbaden), în care autorul își propune „să-l pună pe cititor în situația de a lucra el însuși în mod econometric".

După o introducere în noțiunile de bază și în teoria modelării econometrice, punînd accentul pe procedeele de estimare a parametrilor sistemelor de ecuații simultane, după teoremele dezvoltate de „Cowles Commission for Research in Economics", urmează partea de „tehnică econometrică".

Estimarea parametrilor prin metoda celor mai mici patrate se face în ipoteza unei ecuații de regresie simplă, a unei ecuații de regresie multiplă și a procedeelor de corelație. O deosebită atenție se acordă așa-numitei „metode a verosimilității maxime" (Maximum — Likelihood-Method): se expune construirea modelului, condițiile necesare estimației și desfășurarea acesteia prin iterație. Exemplul utilizat prezintă în structura modelului funcția de consum, de investiție, de import, de producție și alți indicatori, rezultînd în final cea a produsului social. Se tratează aplicarea metodei și fără această structură, adică în ipoteza unei „informații limitate". Ultima parte a econometriei aplicative — tehnica cercetării ipotezelor — are în vedere utilizarea coeficientului de tendință (trend) și a coeficienților de regresie și corelație, precum și „tehnica predictiei" cu ajutorul unor metode în care se utilizează variabile endogene și exogene.

■ **Prof. Wilhelm RÖPKE,** economist și sociolog german, profesor de economie la Institutul de înalte Studii Internaționale din Geneva, a decedat în vîrstă de 66 de ani. Röpke a fost unul din fondatorii „școlii de la Freiburg" a neoliberalismului și a devenit reprezentantul cel mai de seamă al acestei orientări în gîndirea economică burgheză contemporană. Potrivit concepțiilor sale, prof. Röpke s-a situat pe poziții opuse socialismului, contestînd necesitatea socializării mijloacelor de producție și a planificării economiei naționale pe această bază. Pe de altă parte, în ultimii ani, el a adoptat o poziție potrivnică „integrării" vest-europene în formele sale suprastatale și supranaționale.

Prof. Röpke a desfășurat o largă activitate publicistică. Unele dintre articolele sale cu privire la Piața Comună au avut un larg ecou datorită analizei substanțiale și accentului critic.

Printre numeroasele cărți publicate de prof. W. Röpke menționăm cîteva din cele apărute în ultimii ani : „Dincolo de cerere și ofertă" (Jenseits von Angebot und Nachfrage), „Ordinea internațională și integrarea economică" (International Order and Economic Integration), „Economia umană" (Human Economy), „Confuzie și adevăr" (Wirrnis und Warheit), „Cuvîntul și acțiunea" (Wort und Wirkung).

MERCUR PRINTRE MUZE

„CERCUL FAMILIEI" SE EXTINDE

ÎMPLETIREA tot mai strînsă dintre marea presă burgheză și principalele monopoluri care domină viața economică a țărilor capitaliste are urmări directe și profunde — așa cum am văzut în repetate rînduri — asupra conținutului, metodelor de muncă și modalităților de expresie ale publicațiilor occidentale. Intreprinderi economice care urmăresc realizarea de profituri cît mai mari, aceste publicații sînt obiectiv determinate, într-o tot mai largă măsură, să abandoneze o seamă de caracteristici funcționale, tradiționale muncii de presă, în favoarea unor criterii strict comerciale. Subordonarea presei față de publicitate este doar un exemplu în această privință.

În aceeași ordine de idei, un alt fenomen interesant reține în ultimul timp atenția observatorilor. Se știe că una dintre tendințele cele mai caracteristice ale marilor monopoluri este și aceea de a nu se limita la piața internă, oricît de cuprinzătoare ar fi ea, ci de a căuta să pătrundă cît mai mult, pe tot mai numeroase piețe străine.

Transpunerea acestei tendințe în lumea presei părea să se izbească de cîteva obstacole de negrecut, legate de însăși natura intimă a activității publicistice. Unul dintre ele privea legătura indestructibilă între publicistică și instrumentul ei fundamental, limba națională. Alta, se referea la faptul că din totdeauna presa s-a constituit și profilat în raport cu o anumită comunitate omenească, clar localizată, asupra căreia urmărea să-și exercite influența.

Angrenarea presei burgheze în mecanismul relațiilor monopoliste a început însă să zdruncine și aceste axiome. O primă formă în care se manifestă această tendință este activitatea agențiilor mondiale de presă. Datorită creșterii caracterului informativ al ziarelor și sporirii ponderii informațiilor, monopolurile cărora le aparțin agențiile mondiale de presă din lumea occidentală exercită o mare influență asupra a mii de ziare din zeci de țări, într-un domeniu de primă însemnătate.

Au apărut însă și forme mai directe ale pătrunderii anumitor întreprinderi de presă în țări străine. De mai mulți ani, de pildă, unele mari ziare americane scot și ediții speciale pentru Europa, ediții tipărite chiar pe teritoriul vechiului continent. Așa procedează cunoscutele ziare americane „New York Times" și „New York Herald Tribune". Edițiile lor europene apar tot în limba engleză și nu se deosebesc în prea mare măsură de edițiile newyorkeze ; lipsesc doar o parte din știrile locale, iar în locul zecilor de pagini de reclame destinate publicului american, apar doar cîteva pagini cu publicitate interesînd metropolele vest-europene. Influența în mase a acestor ediții este foarte limitată ; ziarele respective au și la ele acasă un tiraj restrîns, rezervat unui public recrutat printre vîrfurile vieții economice și politice. Aceeași — desigur în proporții mai restrînse — este și compoziția cititorilor lor europeni, la care se adaugă și un număr de rezidenți americani din Europa Occidentală.

Cam aceeași este și formula „ediției internaționale" a revistei ilustrate americane „Life" ; trebuie adăugat însă că „Life" scoate și o ediție in spaniolă, destinată publicului sud-american. Această ediție, alături de alte cîteva publicații tipărite în limba spaniolă în Statele Unite, își are rolul ei în acțiunea propagandistică desfășurată de imperialismul nord-american în țările Americii Latine.

De cîteva săptămini supermagazinele și magazinele cu autoservire din Germania Occidentală sînt invadate de afișe multicolore care anunță apropiata apariție a unei reviste ilustrate, destinată gospodinelor și intitulată „Ich und meine Familie" (Eu și familia mea). Prea puțini dintre cei care citesc aceste afișe știu că este vorba în fond de o ediție în limba germană a unei cunoscute reviste americane „Family Circle" (Cercul familiei) aparținînd Trustului Cowles.

Această revistă s-a dezvoltat în ultimii ani, paralel cu creșterea numărului de supermagazine (supermarket). „Family Circle" care se intitulează „o revistă care numai pe o gospodină o poate interesa", are un tiraj de peste 7 milioane de exemplare și a realizat anul trecut (1965) de pe urma reclamelor, un venit de aproape 23 milioane de dolari. În afară de reclame, revista publică sfaturi privind alimentația și prezentări ale produselor alimentare — circa 30% din conținut — teme privind sănătatea, decorarea și mobilarea casei, grădinăritul, moda și tricotatul, îngrijirea copiilor, sfaturi cosmetice, discuții despre căsătorie și alte probleme asemănătoare. Revista nu se vinde, în general, prin chioșcuri și vînzători, ci se găsește în supermagazine și magazine cu autoservire.

Succesul revistei, ca și pătrunderea marilor firme americane de comerț alimentar pe piața vest-europeană, i-a determinat acum un an pe proprietari să scoată și o ediție engleză, în care este cointeresat și trustul de presă al lordului Thomson. La sfîrșitul anului trecut, ediția engleză atinsese un tiraj de 850 000 exemplare, vîndute prin intermediul a 13 000 magazine. Acum se pregătește apariția ediției vest-germane într-un tiraj de 600—790 000 exemplare și cuprinzînd „deocamdată" 25 pagini de reclame. Circa jumătate din material va fi redactat în R.F.G., cealaltă jumătate va fi reprodusă după ediția americană. Aceasta nu-l împiedică pe directorul revistei să declare : „Am fost și sînt de părere că trebuie să fie o publicație specific germană". Magnații presei americane au într-adevăr idei originale despre specificul național al presei !

Exemplul citat mai sus, nu este singurul. De un timp apare la München, cu sprijinul unor capitaluri americane, o ediție în limba germană a săptămînalului italian „Epoca", proprietatea Firmei Mondadori. O altă publicație, „Panorama", nici nu mai are măcar o naționalitate de bază ; faptul că Trustul american „Life-Time Inc." deține majoritatea acțiunilor, restul aparținînd unor companii italiene și vest-germane, e suficient însă pentru a o caracteriza.

H. DONA

Fișier filologic

ETAPĂ

Cuvîntul etapă e caracteristic pentru limbajul economic ? Desigur, economiștii îl folosesc des, dar „caracteristic" nu pare epitetul cel mai potrivit, căci etapă ar putea fi revendicat pe drept cuvînt și de sportivi sau de militari. Prioritatea economică totuși există, și cei dintîi dispuși s-o recunoască sînt filologii, căci prin conținutul său inițial etapă este un cuvînt „pur" economic.

Termenul a fost pus în circulație de o limbă cu contribuții modeste la formarea vocabularului internațional, și anume olandeza. E drept însă că nu forma originară olandeză stapel s-a bucurat de o largă răspîndire, ci forma pe care a căpătat-o cuvîntul în franceză étape. Stapel însemna „magazie, depozit", iar étape era folosit în Franța, în secolul al XVI-lea cu sensul de „depozit de alimente pentru unitățile militare cantonate într-o localitate". Pentru că, în marșurile lor, trupele se opreau tocmai la asemenea „etape", cuvîntul ajunge să însemne „ioc de popas" și apoi „distanță între două popasuri", adică ceea ce militarii înțeleg prin etapă de marș. Sensul se extinde, părăsește sfera operațiilor militare și a competițiilor sportive, iar étape devine sinonim cu interval, perioadă cuprinsă între două momente ,de unde se ajunge ușor la „stadiu în dezvoltarea unui proces, fază". Cuvîntul etapă se îmbogățește astfel cu un sens ce îi face apt de întrebuințare în limbajul economic, de care se ținuse departe timp de cîteva secole.

Sorin STATI

UZINA MECANICĂ GALAȚI

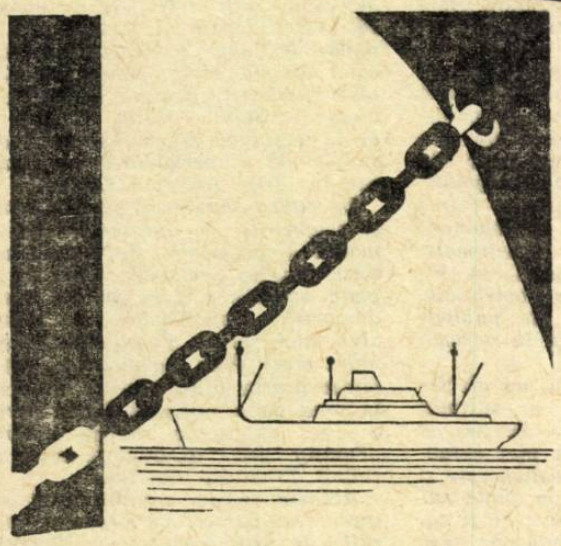

produce :

- **Cuzineți pentru vagoane.**
- **Carcase pentru electromotoare.**
- **Vane ovale de Ø 350 și hidranți din fontă brută turnată.**
- **Butuci de roată pentru remorcă.**
- **Agregate de punte pentru cargouri, motonave, remorchere și șlepuri. (Vinciuri de ancoră, mașini de cîrmă, cabestane, vinciuri de grui).**

M. I. C. M. — D. G. U. P. M.

UZINA „1 MAI" - Ploiești

str. Democrației nr. 121 – Telefoane : 1 03 00, 1 38 59, 1 68 99, 1 68 72

VINDE DIN STOC DISPONIBIL întreprinderilor socialiste, următoarele materiale :

- **Oțeluri carbon, de calitate, aliate și de scule ;**
- **Țevi de instalații, construcții și burlane ;**
- **Laminate neferoase ;**
- **Table oțel ;**
- **Cabluri de forță ;**
- **Lacuri și vopsele ;**
- **Curele trapezoidale ;**
- **Rulmenți și bile ;**
- **Materiale abrazive ;**
- **Materiale de sudură ;**
- **Materiale siderurgice ;**
- **Materiale electrice ;**
- **Piese schimb utilaj petrolier**

Cei interesați se vor adresa serviciului aprovizionare al uzinei unde se pot consulta listele pe sortimente de materiale disponibile ; de asemenea, se oferă informații telefonice la numerele indicate

---

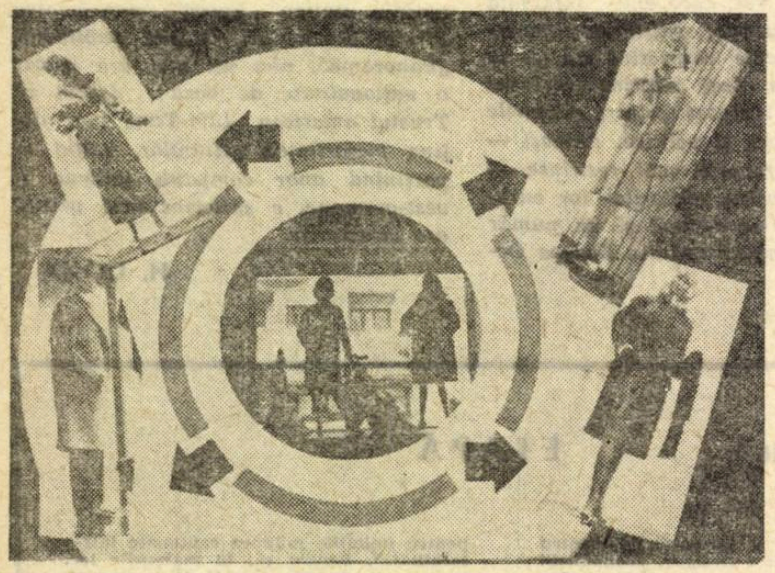

Confecții de sezon moderne, elegante, de bună calitate găsiți la

Magazinele universale și specializate ale cooperativelor de consum

---

IPROFIL

„MĂGURA CODLEI"

Orașul Codlea

Regiunea Brașov

telefon 126 și 54,

poate executa fără repartiție următoarele produse :

– platforme pentru autocamioane de orice tip, în stare completă sau subansamble

– platforme pentru remorci auto, complete sau subansamble

– scări de pompieri și diverse alte tipuri de scări

– uscătorii pentru paste făinoase

– diferite construcții din lemn combinate cu metal

C. I. L. BRĂILA

Str. FABRICILOR 10

PRODUCE SORTIMENTE VARIATE DE MOBILĂ CALITATE SUPERIOARĂ

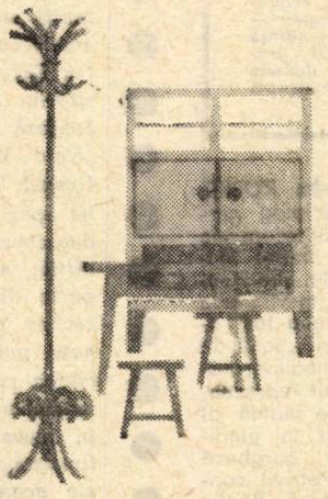

- **Garnitură de bucătărie „Foișor" 2**
- **Garnitură de bucătărie „Polar"**
- **Cuierul popular**

S-au pus în vînzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din țară

---

fabrica de rulmenți BIRLAD

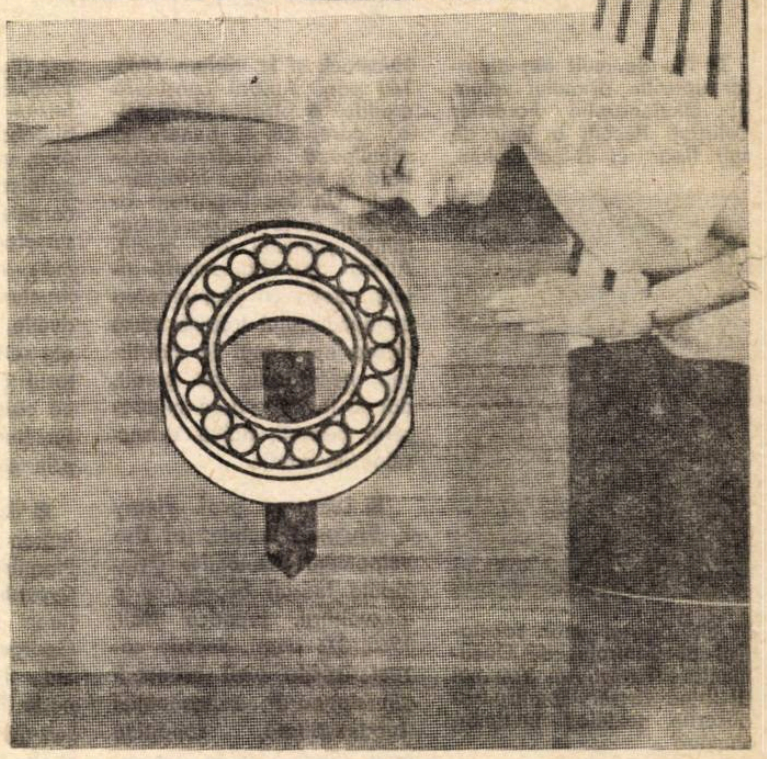

execută :

rulmenți radiali cu bile, axiali cu bile, radiali cu role cilindrice și oscilanți cu role butoi, precum și rulmenți de construcție specială.

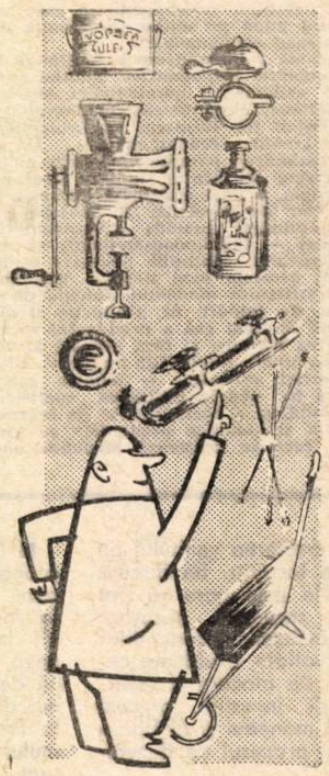

I. O. I. L.

METAL — LEMN ORADEA

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe :

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și bicicletă de 50 și 100 gr ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

CEAHLĂU EXECUTĂ

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ

Piatra Neamț

str. Aurel Vlaicu 34

Telefon 1110

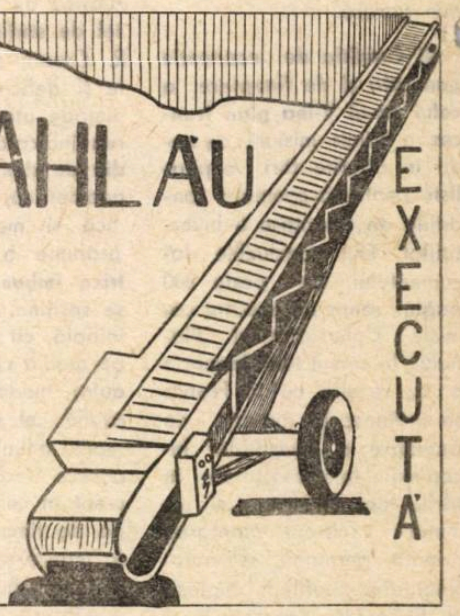

Cu repartiție :

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Transportor T.P. 6,5 m
- Transportor T. 14 m
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnante
- Conducte irigație

Fără repartiție :

- Generatori acetilenă

PRESTAŢIILE DE SERVICIU

● în economia timpului liber ● ...şi în propria lor economie

IMPORTANŢA crescîndă a prestărilor de servicii către populaţie — ca factor de ridicare a nivelului de trai — este îndecbşte recunoscută. Substituindu-se unor munci casnice puţin productive — spălat, curăţat, reparaţii etc. — ele pot modifica substanţial economia timpului liber al oamenilor muncii.

După un calcul statistic sovietic, în „fondul" total de timp, timpul de muncă profesională, inclusiv drumul, schimbul îmbrăcămintei etc. reprezintă la bărbaţi 37,3%, iar la femei — 33%, în timp ce muncile casnice şi îngrijirea individuală — 6,7%, respectiv 20,7%. Timpul liber propriu-zis (afară de mîncare şi somn) constituie 16,3% la bărbaţi şi 11% la femei. Studiul timpului liber în R. S. Cehoslovacă, efectuat de Comisia de stat pentru demografie şi de Biroul central de statistică, prezintă date asemănătoare : timpul de lucru inclusiv transportul la serviciu — 31,6% la bărbaţi şi 29,2% la femei, activitatea în gospodărie — 8,3% respectiv 22,2%, timpul liber propriu-zis — 14,6% şi 9%. (Vezi B. Stibalova în **Planovane Hospodarstvi**). Rezervele principale ale timpului liber sînt deci cuprinse în reducerea treburilor gospodăreşti, prin încredinţarea acestora unor forme sociale de deservire. Extinderea prestărilor de servicii, în primul rînd a acelora care au astăzi o pondere redusă în satisfacerea nevoilor gospodăreşti, are deci o mare însemnătate, mai ales pentru reducerea celui de-al „doilea schimb" al femeii muncitoare.

Ridicarea nivelului organizatoric şi tehnic al deservirii populaţiei, pe lîngă extinderea continuă a reţelei de deservire şi reducerea preţurilor prestaţiilor, va duce în ultimă analiză la creşterea productivităţii muncii sociale, va promova dezvoltarea multilaterală a personalităţii omului.

Perfecţionarea şi extinderea deservirii populaţiei constituie o preocupare în toate ţările socialiste, în centrul atenţiei fiind aspectele de eficienţă economică a prestărilor, şi — legat de aceasta — de organizarea raţională a centrelor de deservire.

Relevăm, în cele ce urmează, cîteva aspecte ale problemei deservirii populaţiei, aşa cum ele se oglindesc în presa unor ţări.

COMPLEXE ŞI COMBINATE

IN revista bulgară **Novo Vreme**, I. Nikiforov se ocupă de organizarea reţelei de deservire a populaţiei, considerînd prestările de servicii ca un corolar al nivelului de industrializare a ţării, care să corespundă cerinţelor actualului ritm de viaţă. Subliniind că serviciile prestate populaţiei trebuie să fie operative, de bună calitate şi ieftine, autorul preconizează concentrarea unităţilor de deservire în combinate, care să asigure o deservire complexă o dată cu reducerea cheltuielilor de organizare şi exploatare a reţelei de deservire. Combinatele vor însemna economie de spaţiu, de utilare tehnică, de personal. Combinatele pentru deservire, împreună cu magazinele şi reţeaua pentru alimentaţie publică ar urma să fie organizate în complexe comerciale. Articolul se referă şi la practica din alte ţări, care a demonstrat, că construcţia unor asemenea complexe de deservire prezintă o serie de avantaje. În primul rînd, se asigură deservirea completă şi complexă a cetăţenilor, fără ca aceştia să se deplaseze la diferite centre şi magazine. Concentrarea centrelor de deservire şi a magazinelor într-un singur complex, creează condiţii pentru organizarea altor conforturi, cum ar fi casa mamei şi a copilului, birou de informaţii pentru servicii, terenuri de parcare a vehiculelor. Construcţia centrelor comerciale permite aplicarea unor soluţii arhitecturale moderne, industrializarea construcţiilor şi o mai avantajoasă utilizare a capacităţilor de construcţie. Cheltuielile necesare construcţiei şi exploatării reţelei de deservire se reduc în măsură însemnată.

Aceeaşi idee se degajă şi din materialul publicat în revista sovietică **Ekonomiceskaia Gazeta** despre experienţa R.S.S. Estone în domeniul organizării prestărilor de servicii către populaţie. Mergînd pe linia înfiinţării unor complexe care prestează peste 40 de feluri de servicii, au fost realizate reduceri însemnate ale preţului de cost. Centrele complexe de deservire lucrează cu ateliere mari, centralizate şi specializate, ceea ce permite mecanizarea într-o proporţie tot mai mare a muncii (ateliere de reparaţie, spălătorie etc.), deci creşterea productivităţii muncii. Acest aspect este cu atît mai important, cu cît cheltuielile legate de mîna de lucru (salarii) reprezintă în domeniul prestaţiilor 55—60% din preţul de cost, faţă de 25—30% în producţia industrială. Diminuarea preţului de cost şi ridicarea rentabilităţii centrelor de deservire a făcut posibilă reducerea în 1964 în R.S.S. Estonă a preţurilor serviciilor prestate între 5% (curăţătorie) şi 25% (croitorie).

„INDICATORI DE DENSITATE"

UN aspect de seamă al problemei prestaţiilor de servicii este repartizarea raţională a reţelei de deservire. Sub acest aspect articolul menţionat al revistei bulgare recomandă să se ţină seama de o serie de indicatori cum ar fi : densitatea locurilor de muncă *) ; volumul mediu anual al prestaţiilor efectuate de un loc de muncă ; suprafaţa necesară pentru amenajarea unui loc de muncă sau pentru deservirea a 1 000 de locuitori ; numărul unităţilor de deservire.

Indicatorul „densitatea locurilor de muncă" reprezintă raportul dintre numărul locurilor de muncă şi numărul locuitorilor deserviţi. Acest indicator va fi influenţat de volumul prestărilor solicitate de un anumit număr de locuitori şi de productivitatea muncii unui loc de muncă.

În cadrul unei anchete efectuate în R. P. Bulgaria s-a constatat, că numărul organizaţiilor de deservire a populaţiei şi numărul locurilor de muncă în cadrul acestora,

PLÁNOVANÉ HOSPODÁŘSTVÍ

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

HOBO BPEME

KOZGAZDASÁGI SZEMLE

necesare pentru deservirea unui anumit număr al populaţiei, creşte direct proporţional cu mărimea aşezărilor omeneşti. Astfel în 1964, socotit la 1 000 de locuitori, în comune au existat opt tipuri de centre de deservire a populaţiei avînd în medie 4,96 locuri de muncă ; în oraşele mici au existat 46 de feluri de centre de deservire cu 13,38 locuri de muncă în medie ; în oraşe mijlocii — 52 de tipuri de centre cu 16,22 locuri de muncă în medie ; iar în oraşe mari au existat tot 52 feluri de centre de deservire în medie cu 18,49 locuri de muncă.

Volumul prestărilor de servicii este determinat şi de structura pe vîrstă a populaţiei, de numărul gospodăriilor, de nivelul cultural, de tradiţiile locale etc. Autorul consideră că pentru a se putea rezolva just planificarea şi organizarea unităţilor de prestări de servicii, mecanizarea şi automatizarea proceselor de deservire, pregătirea cadrelor necesare, stabilirea preţului serviciilor prestate etc. este necesară înfiinţarea unor centre speciale de studii şi de cercetare.

REPARAŢII = ECONOMII

DIFERITE aspecte ale dezvoltării prestărilor de servicii sînt examinate într-un articol publicat de revista ungară **Közgazdasági Szemle**. Autorul, T. Ferenci se opreşte în special asupra rolului economic al prestaţiilor de reparaţii.

Volumul activităţii de reparaţie şi întreţinere — arată autorul — depinde atît de cantitatea bunurilor de consum aflate în circulaţie, cît şi de corelaţia preţurilor lucrărilor de reparaţie şi ale produselor finite. Volumul lucrărilor de reparaţii este direct proporţional cu cantitatea mărfurilor aflate în circulaţie şi invers proporţional cu nivelul preţurilor lucrărilor de reparaţie, raportate la preţurile mărfurilor finite.

Progresul tehnic determină apariţia unor articole noi şi creează necesităţi în legătură cu întreţinerea lor ; alte mărfuri, însă, perimîndu-se, dispar din comerţ şi astfel nici reparaţia lor nu mai e necesară. Un efect diminutiv asupra volumului lucrărilor de reparaţie şi de întreţinere îl are şi creşterea durabilităţii produselor finite.

Lucrările de reparaţie pot fi privite, în unele cazuri, ca o prelungire a procesului de fabricaţie a mărfii finite ; în alte cazuri, înfiinţarea reţelei de reparaţii constituie o condiţie a punerii în circulaţie a mărfurilor. Astfel, cheltuielile de întreţinere a produsului respectiv înseamnă pentru cumpărător un fel de preţ de cumpărare suplimentar : el se va decide pentru cumpărare, ţinînd seama de ambele sume. Organizarea şi nivelul preţurilor lucrărilor de reparaţii influenţează deci asupra desfacerii şi a răspîndirii unor produse, în primul rînd, a bunurilor de consum de folosinţă îndelungată.

În anumite cazuri, organizarea lucrărilor de reparaţie poate fi o sursă importantă de economii, atît pentru economia naţională, cît şi pentru cetăţeni. Autorul ilustrează această afirmaţie cu exemplul reparaţiilor de încălţăminte, la care, dublîndu-se durata de folosire a produsului cu o cheltuială relativ redusă de material, se pot realiza economii substanţiale.

ACUMULĂRI DIN PRESTAŢII

DAR pentru a se ajunge la o proporţie sănătoasă între lucrările de reparaţie şi producţia de mărfuri finite, trebuie ţinut seama de faptul că lucrările de reparaţie consumă relativ mai multă muncă decît producţia de mărfuri finite ; prin urmare, avantajului unor economii de materiale (de obicei, şi de devize), i se opune o cheltuială mai mare de forţă de muncă. În exemplul precedent, fabricarea încălţămintei noi aduce un venit social net reprezentînd de cinci ori salariul pe unitate de produs, dar presupune în schimb un însemnat import de materiale, în timp ce la reparaţii se renunţă la beneficiul obţinut din producţia de încălţăminte nouă şi la economii de muncă, în schimb, scade la jumătate importul de materiale. Din punctul de vedere al politicii economice trebuie deci apreciat, dacă aceeaşi putere de cumpărare să fie îndreptată spre o acumulare mai mare, dacă primează economia de forţă de muncă sau aceea de materiale etc.

Ca o problemă importantă legată de ansamblul activităţii de prestare de servicii, autorul indică corelarea justă a numărului celor care prestează asemenea servicii, cu numărul celor care lucrează în domeniul producţiei. Un rol regulator îl va juca şi aici corelaţia între preţuri, astfel încît prestărilor de serviciu să le revină nici mai mult, nici mai puţin din munca socială totală, decît este necesar. Preţurile urmează să cuprindă, în afară de cheltuielile de material şi de manoperă (salariu) şi un venit social net, după o anumită rată. S-ar putea realiza ca partea din munca socială investită în deservire să aducă un venit net de aceeaşi rată, ca şi munca celor care fabrică produsele.

Desigur, în anumite cazuri, se poate renunţa parţial sau integral la acumulări (de exemplu, la dereticarea locuinţelor), întrucît, scutiţi de activitatea casnică, beneficiarii prestaţiei restituie societăţii venitul net respectiv prin munca efectuată la locul de muncă.

CENTRE „IN DEPLASARE"

TOT mai multă actualitate capătă lărgirea reţelei de deservire în mediul rural. Intensificarea schimburilor între oraş şi sat, „urbanizarea" treptată a satului, creşterea cerinţelor populaţiei rurale determină necesitatea organizării mai largi a prestărilor de serviciu. În R. P. Bulgaria, de pildă, din cele 218 combinate prevăzute a fi date în exploatare în viitorii ani, 99 se înfiinţează la sate.

Legat de acest aspect, o formă interesantă a prestării de servicii este relatată în revista sovietică amintită. Este vorba de organizarea de ateliere mobile instalate pe autovehicule, adevărate centre de deservire „în deplasare". Ele deservesc populaţia rurală din diferite raioane, prestînd anumite servicii pe loc, sau făcînd legătură cu atelierele de reparaţii orăşeneşti (pentru lucrări mai complexe ş.a.). Această formă, pe lîngă că reprezintă o soluţie foarte comodă pentru populaţie, s-a dovedit a fi pe deplin rentabilă. Un „centru" mobil poate deservi lunar 15—20 de sate, înlocuind tot atîtea ateliere sau puncte de primire, a căror întreţinere este, evident, mai puţin eficientă economiceşte. În Bulgaria au început să funcţioneze restaurante „pe roţi", care deservesc puncte populate mai izolate, în primul rînd, brigăzile de tractorişti şi cooperatori în timpul muncilor de cîmp.

Toate formele de deservire, cele arătate şi altele, urmăresc — în condiţii de eficienţă economică — uşurarea muncii şi a traiului omului, mărirea rezervei de timp liber, ridicarea nivelului material şi cultural.

---

*) Sub „loc de muncă" autorul înţelege suprafaţa şi utilajele necesare efectuării normale a procesului de muncă a unui lucrător din unitatea de deservire pe o zi de muncă de 8 ore.

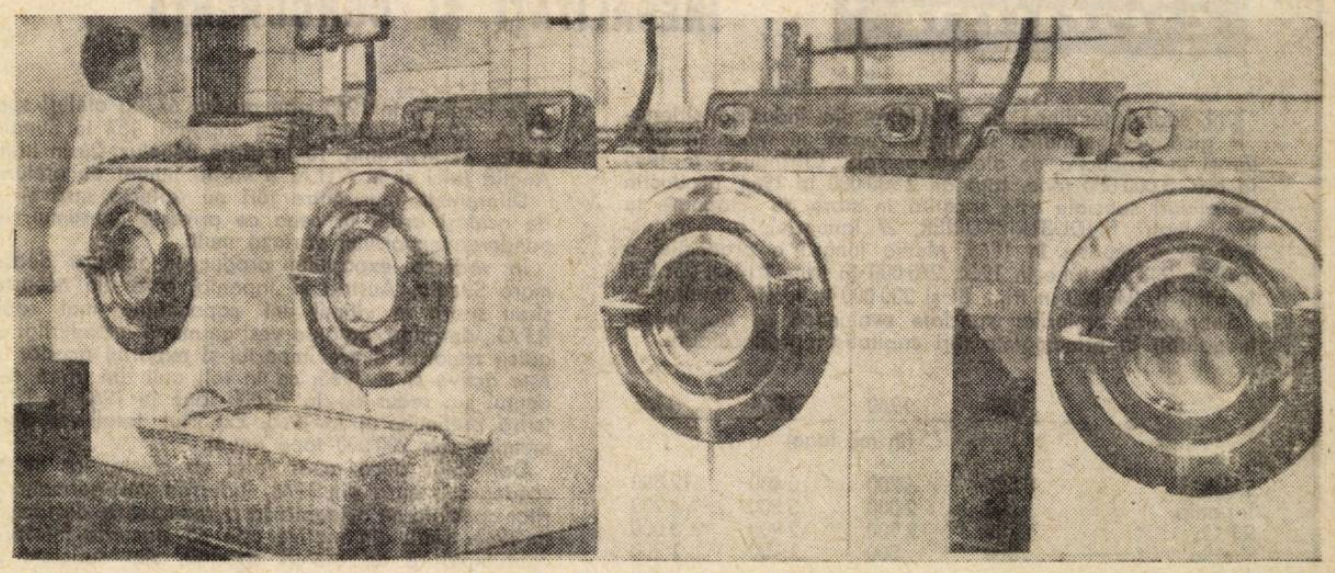

Spălătorii cu autoservire uşurează munca casnică grea a femeilor. Fotografia arată un salon cu autoservire înzestrat cu maşini moderne de spălat, uscat şi calandrat din Dresden (R. D. Germană)

In economia R. P. Bulgaria

• Într-un viitor apropiat va începe în R. P. Bulgaria, construcţia primei centrale atomoelectrice, prevăzută a fi pusă în funcţiune în anul 1972. Centrala va avea o capacitate finală de 800 000 de kilowaţi. Producţia anuală de energie electrică va fi de 5,6 miliarde kWh, ceea ce va reprezenta, în 1974, circa 15% din producţia totală de energie electrică.

Centrala atomoelectrică va funcţiona cu uraniu îmbogăţit, folosindu-se ca încetinitor şi purtător de căldură, apa.

• Planul de prospectare a zăcămintelor de minereuri pe anul 1965 a fost depăşit. Anul trecut au fost descoperite în R. P. Bulgaria 249 milioane tone de lignit, 15 milioane tone de cărbune brun şi 2 miliarde tone de antracit. S-a confirmat existenţa unor noi zăcăminte de 1 milion tone de minereuri de fier, 49 milioane tone minereuri de mangan, 100 000 metri cubi de marmură. Au fost descoperite importante cantităţi de minereuri de cupru şi aur.

Au fost încununate de succes prospecţiunile de minereuri de mangan în raionul Tolbuhin. A fost confirmată existenţa în acest raion a 950 milioane tone de minereuri de carbonat de mangan.

• Inginerii de la Întreprinderea de proiectări „Chimmetalurgproiect" au întocmit proiectul unei noi conducte petroliere care va lega zăcămintele de la Dolni Dibnik cu Plevna. Conducta va fi lungă de 10 km şi va ajuta la transportarea a aproximativ 1 milion tone de ţiţei pe an. O conductă petrolieră lungă de 27 km transportă ţiţeiul spre Uzinele petrochimice de la Burgas. În ţară există încă trei conducte de gaze naturale având o lungime totală de 60 km.

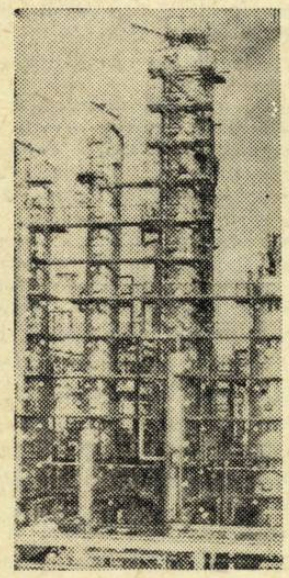

Vedere a Rafinăriei de la Burgas

Note de drum din Noua Zeelandă

Acolo unde căldura ţîşneşte din pămînt

LA decolarea din Sydney, încă la 3000 km de Noua Zeelandă, iei primul contact cu ţara către care te îndrepţi; ţi se oferă o reproducere în masă plastică a vestitelor pendantive purtate de băştinaşi, Hei-Tiki, iar foaia de bord pe care căpitanul o transmite pasagerilor arată că stewardesele vorbesc şi limba maori.

Zburînd deasupra albastrului intens al Oceanului, călătorii completează formularele pe care le cer organele vamale. Numărul şi natura întrebărilor arată grija excepţională pentru conservarea principalei bogăţii a ţării, animalele; este interzisă introducerea în Noua Zeelandă a tot ceea ce ar putea reprezenta un pericol pentru fauna sau flora ţării.

Aterizarea este pregătită de coruri maori transmise de staţia de amplificare de la bordul avionului. Sub noi, dincolo de Insula de Nord, care-ţi apare ca o fîşie îngustă de pămînt, se întinde nesfîrşit Pacificul (Noua Zeelandă este alcătuită din două insule mari, Insula de Nord şi Insula de Sud, şi cîteva insule foarte mici).

Călătorului european, Noua Zeelandă i se prezintă ca o împerechere ciudată de lucruri cunoscute — totuşi neaşteptate — cu lucruri complet necunoscute

• Blocuri cu 8 etaje — cu stîlpi pentru legat cai

Un relief şi o vegetaţie asemănătoare acelora din multe părţi ale Europei te fac să uiţi că te găseşti la antipozi; un mod de viaţă „mai englez decît al englezilor", împreună cu elemente specific americane şi totul asociat cu culoarea locală, îi descumpănesc chiar pe anglosaxoni.

Oraşele mari, ca şi localităţile mici, beneficiază de faptul că au fost întemeiate la jumătatea secolului al XIX-lea. Coloniştii au trasat străzi largi intersectîndu-se în unghiuri drepte, centrul comercial şi zona de locuinţe care îl înconjoară fiind două elemente distincte, care se întrepătrund numai între orele 9 şi 17. După-amiaza cetăţenii îşi petrec o mare parte a timpului îngrijindu-şi în fel şi chip locuinţele, gazonul şi florile din jurul acestora.

Centrul localităţilor îţi evocă într-un fel filmele americane din „vestul sălbatic"; în faţa magazinelor, un acoperiş peste trotuar este sprijinit pe 2—3 stîlpi de lemn, amintire a timpului cînd de ei cumpărătorul lega frîul calului. Este drept că în oraşele mari astfel de magazine reprezintă parterul unor blocuri cu 6—8 etaje, dar aceasta nu schimbă impresia generală.

Auckland, cu circa 450 000 locuitori, este cel mai mare oraş din Noua Zeelandă; el se găseşte pe locul unei vechi aşezări maori din extremitatea nordică a Insulei de Nord şi a fost ales drept capitală a ţării din 1840, cînd avea numai 10—20 aşezări de fermieri. În 1865 însă oraşul Wellington este proclamat reşedinţă oficială a guvernatorului general.

Şosele numeroase şi bune, în ciuda unor soluri foarte puţin favorabile construcţiilor în unele regiuni, permit legături uşoare între diversele puncte din ţară; circa 8 000 km şosele şi 5 500 km căi ferate, numeroase linii aeriene interne şi internaţionale satisfac necesităţile economiei naţionale.

Într-o ţară în care cartierele de locuinţe ale oraşelor se întind pînă la distanţe foarte mari faţă de centrul în care se desfăşoară activitatea economică, în condiţiile existenţei unui sistem de transporturi în comun extrem de redus, posedarea unui automobil este pentru cea mai mare parte a populaţiei o necesitate absolută. Se pot vedea, din această cauză şi maşini foarte vechi menţinute în stare de funcţionare. În ciuda preţurilor mari, Noua Zeelandă ocupă al 3-lea loc în lume în ceea ce priveşte densitatea automobilelor, cu o maşină la 2,5 locuitori.

Numărul locuitorilor este de numai circa 2,5 milioane. Pe un teritoriu de 1,35 ori mai mare decît al Noii Zeelande, în Japonia trăiesc de 40 de ori mai mulţi locuitori.

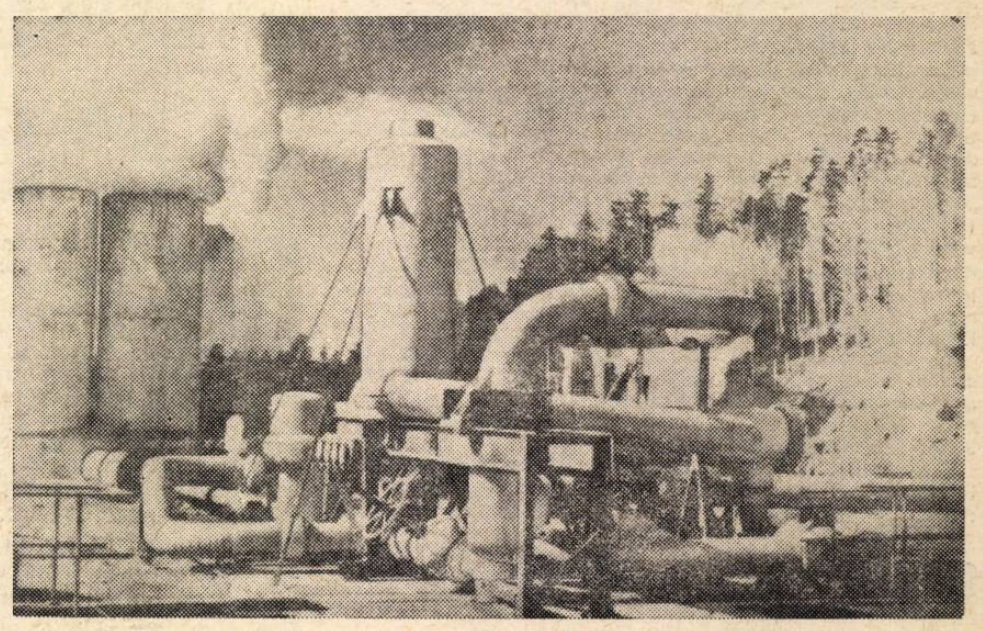

O sondă de aburi fierbinţi : Separatorul forajului Nr. 67

• Lînă, aur şi energie geotermică

Cele peste 50 de milioane de oi şi aproape 7 milioane vite mari fac parte din peisajul natural al ţării, unde un sol şi o climă favorabilă le oferă din belşug hrană. Produsele principale sînt lîna (cu o producţie de 280 mii tone în 1964, Noua Zeelandă ocupă al doilea loc în lume), carnea şi derivatele laptelui. Lînă pleacă spre prelucrare în Anglia, de unde ea se întoarce în formă de produse prelucrate, după care consumatorii interni mai suportă şi... taxe vamale.

Bogăţia principală a subsolului a fost pînă de curînd aurul, pe lîngă foarte puţin argint, şi cărbuni; producţia de cărbuni — huilă şi lignit — se ridică la circa 3 milioane tone (1963). În ultimii ani însă, a început să fie pusă în valoare energia geotermică, probabil elementul cel mai preţios pe care îl oferă adîncurile teritoriului ţării. Insula de Nord a Noii Zeelande este în mare parte de natură vulcanică şi cuprinde încă vulcani activi. În profunzime se găsesc, în aceste regiuni, vapori de apă care ţîşnesc cu mare presiune la suprafaţă, atît în mod natural, cît mai ales prin forajele executate; ei sînt folosiţi pentru producerea energiei electrice. Prima „staţie" geotermică, de 69 000 kW, a fost pusă în funcţiune în 1958, iar astăzi, 65% din întreaga energie electrică utilizată în Insula de Nord este produsă în acest fel.

Deşi se pune tot mai mult accent pe dezvoltarea industriei, principala ramură a economiei rămîne agricultura, axată pe producţia agrozootehnică destinată exportului. Aceasta reprezintă 95% din exportul ţării, în timp ce importul este constituit în proporţie de 80% din produse industriale.

• O poziţie vulnerabilă

Partea cea mai mare a comerţului exterior al ţării se realizează cu Marea Britanie. Cu toate că în ultimul sfert de secol Noua Zeelandă a intrat în legături comerciale şi cu alte ţări, în primul rînd, cu Australia, circa 60% din exportul său continuă să se îndrepte către Anglia. Anual se exportă în această ţară aproximativ 500 000 de tone de carne; ea preia peste 90% din exportul de unt, brînzeturi şi miei, circa 28% (1964) din exportul de lînă. Economia ţării depinde însă şi sub alt aspect de Metropolă. Capitalul englez — care reprezintă 2/3 din totalul investiţiilor străine — ocupă poziţii importante în industria electrotehnică, mecanică (asamblarea de automobile), de încălţăminte etc. Problema unui „pericol de colonizare" de către capitalul străin a format în ultimii ani obiectul unor discuţii în parlament şi al unor măsuri guvernamentale.

Orientarea economiei în principal spre producţia de lînă, carne şi lactate, foarte căutate pe piaţa internaţională, contribuie şi ea la întreţinerea unei intense activităţi economice: sporurile de preţ la aceste produse au adus exportatorilor numai în anul 1964 un venit suplimentar de aproape 40 de milioane de lire sterline în comparaţie cu anul precedent.

Dar, datorită structurii economiei sale, dependenţei de pieţele externe şi preţurilor ridicate de producţie în sectorul industrial ,Noua Zeelandă se află — după cum se arăta în ziarul **Financial Times** — într-o „poziţie vulnerabilă". Obiectivul imediat al guvernului, scria aceeaşi publicaţie, trebuie să fie combaterea tendinţelor inflaţioniste, care s-au făcut simţite în ţară.

Din totalul populaţiei, peste 160 000 sînt maori, populaţia băştinaşe, care pînă în 1865 au purtat războaie crîncene împotriva colonizatorilor.

Muzeele adăpostesc astăzi numeroase mărturii privind viaţa vechilor maori. În sculptura în lemn şi în prelucrarea aşanumitului jad de Noua Zeelandă ei au lăsat opere de artă remarcabile. Şi fără îndoială că, decantîndu-şi impresiile şi amintirile, europeanul care a vizitat această ţară nu poate să nu reţină poezia stranie pe care o dă acestor locuri îndepărtate vestigiile unei civilizaţii apuse.

Dan RĂDULESCU

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

PIAŢA OŢELURILOR SPECIALE: INEGALITĂŢI ŞI CONCURENŢĂ

ÎN cadrul tendinţei de încetinire din industria siderurgică vest-germană, se înregistrează un fenomen similar şi în producţia de oteluri speciale. Cifrîndu-se în 1965 la cca. 3 000 000 tone, faţă de 2 900 000 în 1964, producţia de oţeluri speciale este socotită în stare de „stagnare la nivel înalt" (INDUSTRIEKURIER, 27 ianuarie), cu perspectiva de a scădea în 1966. Media lunară a producţiei a fost de 243 000 tone în 1964, 270 000 în trim. I/1965, 251 000 în trim. II, 243 000 în trim. III şi 230 000 în lunile următoare.

Subramura oţelurilor speciale evoluează cu accentuate inegalităţi în principalele ţări capitaliste producătoare.

	1955	1960	1964	1965
		(în mii tone)		
S.U.A. *	8 500	6 700	10 400	12 800
Japonia	500	2 000	3 800	4 200
R.F.G.	1 700	2 900	2 900	3 000
Suedia	500	800	1 100	1 200
Austria	400	. . .	. .	500

* Numai oteluri aliate

În perioada 1960–1965, sporurile au variat deci între 50% şi 110%. Japonia a luat în această perioadă locul R.F.G. ca cel de-al doilea producător de oteluri speciale din lumea capitalistă.

Pe locuitor, în 1965 s-au produs 67 kg oţeluri speciale în S.U.A., 69 în Austria, 43 în Japonia, 157 în Suedia, 51 în R.F.G., 35 în Franţa, 10 în ţările Benelux, 26 în Italia, 33 în Anglia (aici şi în S.U.A. e vorba numai de oţeluri aliate).

Diferenţele mari între ţări nu reflectă însă şi decalaje de acelaşi ordin în ceea ce priveşte consumul, deoarece ponderea exportului variază mult.

În vederea exportului produc în măsură deosebit de mare Suedia, Austria şi Japonia, care din această cauză şi-au sporit în ultimii ani capacităţile mai rapid decît R.F.G., de pildă. Balanta vest-germană a oţelurilor speciale, adică raportul dintre importul şi exportul acestor produse, este activă şi în 1965, ca în toţi anii din urmă, dar excedentul s-a redus de la 78 000 tone în 1963 la 12 000 tone (cifră preliminară) în 1965. Exportul total vest-german se menţine sub 200 000 tone anual.

Dar chiar dacă acest total va creşte, iar importul va scădea sub cifra din 1965, industria vest-germană a oţelurilor speciale se aşteaptă la o reducere a desfacerilor sale în 1966. Unul din motive este că stocurile întreprinderilor consumatoare de oţeluri speciale sînt suficient de mari pentru a acoperi cel puţin în parte nevoile eventual sporite. Un alt motiv este concurenţa intensificată de pe pieţele internaţionale. „Mai ales japonezii, scrie INDUSTRIEKURIER, au ajuns astăzi cu preturile lor de vînzare la limita inferioară extremă. Se naşte întrebarea dacă ei nu practică încă de pe acum dumpingul, deoarece este problematic ca preturile lor să poată acoperi costurile".

BELGIA

SOLUȚIA N-A FOST GĂSITĂ

BELGIA cunoaște în prezent o atmosferă de încordare politică și economică. Greva minerilor din regiunea Limbourg, ciocnirea dintre greviști și poliție la mina Zwartberg, — soldată cu victime omenești —, manifestațiile unor organizații flamande, reizbucnirea „conflictului medicilor" și, în sfîrșit, divergențele de poziții din sînul guvernului de coaliție demisionat, condus de Pierre Harmel — constituie factorii nemijlociți și totodată etapele care au dus la declanșarea crizei guvernamentale în curs.

În raporturi variate, aceste evenimente sînt consecințe ale dificultăților economice care au întunecat orizontul belgian în cursul anului trecut și care n-au găsit încă o soluționare favorabilă. Încetinirea ritmului dezvoltării economice (evaluat la circa 3% în 1965, față de 5% în anii precedenți), sporirea rapidă a numărului șomerilor totali și parțiali (de la 123 330 la 219 828 de persoane numai în intervalul 30/XI.1965—22/I.1966), o creștere cu peste 5 puncte a costului vieții în ultimele 12 luni (cu tendință de accelerare în acest an), măsurile fiscale prevăzute pentru acoperirea deficitului bugetar curent — acestea sînt doar cîteva elemente principale ale tensiunilor care se manifestă în economia belgiană. În timp ce producția industriei belgiene a sporit în 1965 cu circa 2%, cea de cărbune a continuat să scadă. Și totuși, stocurile de cărbune acumulate lîngă mine au crescut, în cursul anului trecut, de la 1,5 la 2,4 milioane de tone. În cadrul Comunității Economice a Cărbunelui și Oțelului, Belgia este cea care plătește, comparativ, prețul cel mai ridicat pentru înlocuirea treptată a cărbunelui cu țiței, gaze sau energie electrică. Întrucît minele belgiene sînt considerate printre cele mai puțin rentabile în cadrul Pieței Comune, din totalul de 114 mine închise în perioada 1960—1965 în țările membre, 26 se găsesc pe teritoriul belgian, numărul lucrătorilor licențiați ridicîndu-se la 18 407. (În cursul acestui an s-a prevăzut licențierea a încă 9 800 de mineri, în urma închiderii mai multor mine). Greva de protest împotriva proiectatei închideri a minei Zwartberg nu constituie decît un episod recent, o verigă a unui lanț în continuă desfășurare. Guvernul a încercat să atenueze nemulțumirea opiniei publice prin referiri la „criza cărbunelui" din Europa Occidentală, prin decalarea calendarului închiderii minelor și prin asigurări că majoritatea minerilor rămași fără lucru vor fi integrați în alte întreprinderi.

În ceea ce privește acțiunea medicilor, ea amenință să aibă aceleași efecte sociale negative ca și greva de 3 săptămîni declanșată în aprilie 1964. Organizații ale medicilor, cărora li se opun nu numai sindicatele de salariați, ci și membrii socialiști ai guvernului, reclamă o reformă a sistemului de asigurări și asistență medicală care, prin desființarea asistenței medicale gratuite, să le asigure onorarii sporite. Tocmai divergențele apărute pe acest teren au precipitat criza și au pus sub semnul întrebării stabilitatea coaliției guvernamentale dintre socialiști și social-creștini.

Răgazul de două zile obținut de primul-ministru Pierre Harmel pentru o ultimă încercare de conciliere s-a scurs fără rezultat. În cursul celei mai scurte ședințe din istoria sa (2 minute în Camera Deputaților și 5 minute în Senat), Parlamentul belgian a luat act de demisia guvernului, iar regele Baudouin a acceptat-o. În ultimele zile, regele a avut consultări cu numeroase personalități politice, dar — după părerea majorității comentatorilor — soluționarea crizei guvernamentale se anunță a fi dificilă, date fiind divergențele de păreri dintre principalele partide politice în ceea ce privește amploarea măsurilor de „asanare" financiară preconizate și categoriile sociale pe care ar urma să le afecteze în primul rînd politica de austeritate.

N. POPOV

Mineri transportînd un muncitor rănit în cursul manifestațiilor din bazinul minier Limbourg

CORESPONDENȚĂ DIN VARȘOVIA

PENTRU DEZVOLTAREA GÎNDIRII TEHNICE

LA Zabrze, în apropiere de Katowice, în plin centru al Sileziei, una din regiunile cele mai industrializate ale Poloniei, s-au desfășurat între 10—12 februarie lucrările celui de-al V-lea Congres al tehnicienilor și inginerilor polonezi, organizat de Asociația tehnicienilor și inginerilor din Republica Populară Polonă (N.O.T), în colaborare cu Consiliul Central al Sindicatelor și Academia Polonă de Științe.

În ajunul congresului, Asociația tehnicienilor și inginerilor a primit „Ordinul Construcției Poloniei Populare" și a fost declarată — printr-o hotărîre guvernamentală — asociație de cea mai înaltă utilitate publică. Rolul, sfera de activitate și competența ei în domeniul pregătirii cadrelor de tehnicieni, dezvoltării mișcării inovatorilor și raționalizatorilor și a altor sarcini importante pentru dezvoltarea progresului tehnic în întreprinderi, au fost simțitor lărgite, printre altele, în ceea ce privește colaborarea cu ministerele, sfaturile populare și Comitetul pentru știință și tehnică.

● Îmbunătățirea calității, modernizarea producției

Dezbaterile congresului au avut loc în prezența conducerii de partid și de stat în frunte cu Jozef Cyrankiewicz, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Polone și s-au desfășurat sub lozinca „Calitate = cadre + tehnică + organizare".

Au participat 2 500 ingineri și tehnicieni, fiind, de asemenea, prezente, delegații din U.R.S.S., Bulgaria, Cehoslovacia, Iugoslavia, R. D. Germană, Ungaria. Din Republica Socialistă România a participat o delegație condusă de tov. Scripeț Vasile, membru al prezidiului Consiliului național al inginerilor și tehnicienilor din Republica Socialistă România, care a transmis congresului salutul frățesc al tehnicienilor și inginerilor din țara noastră.

Congresul și-a concentrat atenția asupra problemelor legate de ridicarea la un nivel mai înalt a calității și modernizării producției, lărgirea eficienței muncii tehnico-științifice, introducerea progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale, perfecționarea proceselor tehnologice. Această problematică a constituit, de asemenea, obiectul discuțiilor care au fost purtate timp de un an înaintea convocării congresului. Rezultatele acestor discuții au fost cuprinse în cele peste 15 000 de propuneri prezentate congresului.

Din discuțiile foarte vii și deseori polemice purtate în cadrul celor 12 secții de specialitate ale congresului au reieșit interesul și preocuparea tehnicienilor față de găsirea celor mai bune mijloace de realizare a progresului multilateral al științei și tehnicii și a sarcinilor planului cincinal, de dezvoltarea în continuare a gîndirii tehnice.

● 3500 produse noi

Au fost examinate metodele și mijloacele modernizării generale a producției industriei constructoare de mașini, cunoscînd că 60% din totalul acestei producții va trebui să atingă, în anul 1970, cel mai înalt standard mondial. În cursul actualului cincinal, întreprinderile acestei ramuri vor trebui să producă 3 500 de produse noi și să modernizeze producția altor 2 000 de fabricate. S-a subliniat, de asemenea, necesitatea dezvoltării mecanizării și automatizării producției.

O atenție deosebită s-a acordat problemelor economice. Examinîndu-se programul îmbunătățirii calității producției, s-a stabilit că, în vederea alegerii soluției celei mai raționale, trebuie să se țină seamă de indicatorul eficienței economice.

Hotărîrea adoptată de Congres stabilește direcțiile principale ale eforturilor pe care trebuie să le depună tehnicienii și inginerii polonezi în vederea realizării cu succes a directivelor partidului și guvernului pentru „întărirea socialismului și ridicarea culturii materiale și spirituale a întregului popor".

Gh. GHEORGHIȚĂ

CORESPONDENȚĂ DIN NEW YORK

U.N.C.T.A.D.: PROBLEMELE MONETARE ȘI DE FINANȚARE

LA sediul O.N.U. din New York au continuat lucrările celei de a III-a sesiuni a Consiliului U.N.C.T.A.D.

Consiliul a discutat pe larg raportul comisiei pentru invizibile și pentru finanțarea legată de comerț, inclusiv raportul grupului de experți în problemele monetare internaționale. Acest document aduce o contribuție la clarificarea unor probleme care se pun astăzi în domeniul monetar și al lichidității internaționale, privind interesele țărilor în curs de dezvoltare.

În același timp, în Consiliu s-a subliniat necesitatea de a se examina cu atenție studiul elaborat de către Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare cu privire la măsurile de finanțare suplimentare. Acest studiu, întocmit la recomandarea Conferinței din 1964, tratează posibilitățile de sprijinire financiară a țărilor în curs de dezvoltare în situația în care veniturile lor din export înregistrează o scădere pronunțată față de previziuni, cu repercusiuni grave asupra dezvoltării lor economice. Costul finanțării suplimentare care s-ar adăuga la formele existente de asistență financiară, este evaluat de autorii studiului la circa 300—400 milioane de dolari.

Studiul sus-menționat va face obiectul dezbaterilor viitoarei sesiuni a Comisiei pentru invizibile și finanțare, urmînd ca ulterior să fie examinat de Consiliul însuși, la sesiunea sa din vară.

DEZBATERILE ce au avut loc în cadrul organelor U.N.C.T.A.D. în problemele monetare și financiare internaționale confirmă faptul că aceste organe reprezintă un forum adecvat pentru examinarea problemelor respective, care — prin natura lor — interesează toate țările.

Examinarea problemelor monetare mondiale, a arătat delegația română, nu poate constitui apanajul unui grup restrîns de națiuni, ci este necesar ca toate țările să participe la ea, indiferent de faptul dacă sînt țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare, pentru a găsi împreună soluțiile cele mai potrivite. Măsurile care vor fi adoptate în acest domeniu trebuie să fie de natură a facilita în mod efectiv progresul economic în toate țările și în special în țările în curs de dezvoltare.

Subliniind că fenomenele negative din sfera circulației monetare nu sînt singurele care frînează comerțul și dezvoltarea economică, delegația română a atras în același timp atenția asupra necesității ca măsurile ce se vor lua în acest domeniu să fie însoțite de acțiuni pozitive, eficiente, în ceea ce privește producția și schimburile comerciale.

Examinîndu-se situația pieței mondiale la cacao, Consiliul a cerut secretarului general al U.N.C.T.A.D. să reunească în mai 1966 Conferința pentru cacao spre a se negocia un acord internațional asupra acestui produs.

CONSILIUL a examinat, de asemenea, ordinea de zi provizorie pentru sesiunea sa din vară, care cuprinde, printre altele, studierea aplicării recomandărilor Conferinței din 1964, — pe baza unui raport al secretarului general al U.N.C.T.A.D. asupra comerțului internațional și dezvoltării economice — și pregătirea celei de-a doua sesiuni a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare, care urmează să aibă loc în 1967.

V. ALDEA

PE GLOB

Anul trecut, balanța comercială peruviană s-a încheiat cu un deficit de 60 milioane de dolari S.U.A., față de un excedent de 87 milioane în 1964.

★

Hidrocentralele de pe Dunăre din Austria, au dat în 1965 o producție de peste 3 miliarde KWh energie electrică, cu 15% mai mult decît în 1964.

★

La 31 decembrie 1965 datoria externă a statului Chile s-a ridicat la 1833 milioane de dolari, crescînd cu 37 milioane în ultimul an.

★

Balanța de plăți a R.F.G. pe anul trecut s-a încheiat cu un deficit de 1506 milioane de mărci vest-germane.

★

Turismul este pe cale de a deveni principala ramură economică a Tunisiei și cea mai importantă sursă de devize a țării. Încasările din turism s-au ridicat în 1965 la 16 milioane de dolari.

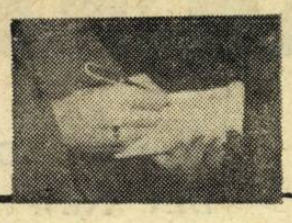

din bloc-notesul cronicarului

Aniversare cu întrebări

La începutul acestui an, în cursul căruia se va aminti, fără îndoială, aniversarea a 30 de ani de la apariția „Teoriei Generale" și a 20 de ani de la moartea autorului acestei cărți atît de discutate — lordul J. M. Keynes — sînt de semnalat unele simptome ale descreșterii autorității de care s-au bucurat atît teoria, cît și autorul nu numai în țara sa de baștină ci și în alte țări occidentale. Drept simptome certe ale acestor puneri sub semnul întrebării pot fi considerate cîteva scrisori adresate recent redacției ziarului englez Financial Times, de cititorii săi.

O scrisoare publicată în numărul din 28 decembrie 1965 al lui Financial Times pune întrebarea cam brutală : „De ce nu ne putem hotărî să-l îngropăm pe bătrînul ?" și invită la o discuție critică a actualității operei lui Keynes. Autorul scrisorii acuză de sterilitate școala fondată de el și crede că peste cîțiva ani aprecierea dată acestei școli va oscila între „total lipsită de merite" și „cu totul dezastruoasă".

Scrisoarea nu neagă originalitatea gîndirii keynesiene și constată existența unui element de continuitate între lordul Keynes și predecesorii săi în domeniul teoriei monedei.

Intr-o altă scrisoare, apărută în Financial Times semnatarul scrie : „Credința populară este că Keynes a inventat ideea reducerii impozitelor și a creșterii cheltuielilor bugetare pentru combaterea crizelor. Nu există nici un rînd în operele sale principale care să dovedească cum că el ar fi apărat astfel de măsuri, și cu atît mai puțin, că le-ar fi inventat". În ceea ce privește activitatea practică, autorul scrisorii amintește că în 1930, în calitate de membru al Comisiunii MacMillan, Keynes s-a opus luării unor măsuri de combatere a politicii deflaționiste și n-a propus vreo altă alternativă pentru a se găsi o ieșire din marea criză din acei ani.

E posibilă o reeditare ?

Nu este vorba de o operă literară sau de vreun alt bun cultural, ci de „planul Marshall" care a rămas sinonim în limbajul politico-economic occidental cu „ajutor american pentru Europa vestică". Autorul proiectului de reeditare a planului Marshall — dl. Guillaume Finnis, director general al Institutului internațional al brevetelor de la Haga — susține că acest ajutor, S.U.A. ar trebui să-l acorde acum în domeniul cercetării științifice. După aprecierile sale, decalajul respectiv între Europa Occidentală și concurenții ei americani este la fel de mare în prezent ca acum 20 de ani, dacă nu chiar mai mare, și are șanse să se adîncească simțitor în următoarele două decenii.

Cuvîntul-cheie este, evident, „concurenți". El este cel care îndreptățește replica dată autorului proiectului de către Wilfrid Baumgartner, fost ministru de finanțe al Franței : „Planul Marshall nu a fost suficient, și astăzi, mai mult ca oricînd, sîntem depășiți de tehnica americană. De altfel, împrejurările actuale nu favorizează nașterea unui nou plan Marshall".

Medic sau negustor de sănătate

După cum afirmă Asociația stomatologilor americani, în gura concetățenilor lor ar exista 700 milioane de măsele bolnave netratate și 300 milioane de măsele care ar trebui extrase deîndată. Dacă pentru tratarea fiecărui dinte bolnav s-ar cheltui, în medie, numai 30 de dolari, rezultă că în gura pacienților potențiali există... o „piață invizibilă" de 30 miliarde de dolari ! De ce nu este această piață exploatată ? Pentru că — susține Robert P. Levoy — medicii americani nu sînt negustori pricepuți. Proprietar al unei firme de consultații la New York, Levoy s-a specializat în organizarea de seminarii, în cadrul cărora se recomandă cursanților, făcînd parte din cele mai diferite profesiuni — medici, avocați, medici veterinari, opticieni, experți economici, ziariști — metode moderne de desfacere. El își atrage clientela la seminarii cu „formula magică" : cum să-ți organizezi practica, ca să-ți aducă 100 000 de dolari anual ? Își sfătuiește însă clienții să nu spună că încasează, să zicem, 100 000 de dolari anual, ci că sînt capabili să aducă clienților lor servicii în valoare de 100 000 de dolari.

Pe fire întortocheate

La sfîrșitul anului 1965, în Japonia s-a anunțat fuziunea a două mari societăți textile — Toyobo Co., cea mai mare producătoare de fire de bumbac, și Kureha Spinning Co., a patra ca ordine de mărime. Noua societate va avea un capital de 51 milioane de dolari, 33 de uzine și 32 000 de salariați.

Industria bumbacului din Japonia, deși încă cea mai mare exportatoare de articole de bumbac din lume, a cunoscut în ultimii ani un declin continuu. Atribuit în parte rămînerii în urmă a utilajului său față de uzinele mai moderne din S.U.A., Anglia și R.F.G., precum și ascensiunii sinteticelor, fenomenul a dus la scăderea ponderii Japoniei pe piața mondială a textilelor de bumbac, de la 30% în 1955, la 22% în 1964. Constituirea noii societăți, Toyobo, la sfîrșitul anului este privită drept un efort al industriei textile pentru a face față concurenței străine. În prezent, se desfășoară tratative în vederea unor noi fuziuni.

Orașul-turn

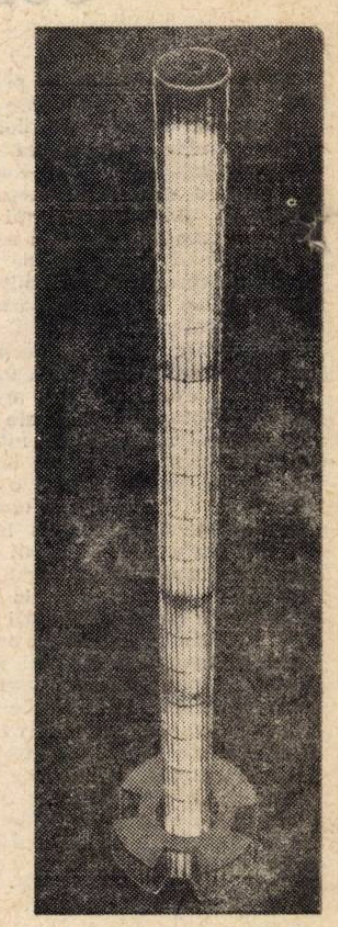

Macheta alăturată reprezintă proiectul celei mai înalte clădiri din lume — de 1 250 m, care ar urma să fie înălțată la 50 km de orașul Frankfurt pe Main (R.F.G.). Cu cele 356 de etaje deasupra solului și 16 etaje în subsol, cuprinzînd 8 000 de apartamente în care ar putea locui circa 25 000 de persoane, clădirea proiectată ar reprezenta un oraș pe verticală.

Autorul proiectului, arhitectul Robert Gabriel, a prevăzut de asemenea, în cadrul clădirii, ateliere, birouri, școli, grădinițe de copii, spitale, magazine, hoteluri, teatre, cinematografe etc., încît o bună parte din locuitori nu vor trebui să părăsească clădirea pentru a-și îndeplini treburile curente.

Construirea orașului-turn ar dura 10 ani.

Documentar

INSULELE CANARE

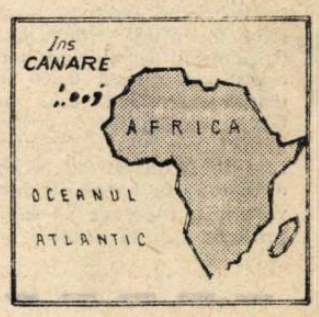

La 9 februarie, agențiile de presă anunțau că, biroul secretariatului general al „mișcării pentru autodeterminarea și independența arhipelagului Insulelor Canare (MPAIAC), a dat publicității un comunicat în care denunță organizarea unui congres hispano-african, denumit „pentru comerț și cooperare" care, la inițiativa guvernului spaniol, ar urma să aibă loc între 16 și 19 martie pe teritoriul Canarelor. Comunicatul exprimă de fapt protestul energic al populației împotriva manevrei guvernului spaniol care „continuă să ignoreze că arhipelagul este un teritoriu african și nu unul spaniol".

Situat la 100 km de coasta africană a Atlanticului, arhipelagul Canarelor, de origine vulcanică, se întinde pe o suprafață de numai 7 273 km², cuprinzînd (în afară de unele teritorii deșertice), șapte insule locuite : Tenerife, Fuerteventura, Gran Canaria, Lanzarote, Palma, Gomera și Hierro. Populația, care nu atinge în total cifra de un milion de locuitori, se ocupă în general cu agricultura, care datorită irigației practicată pe scară largă, furnizează cantități însemnate de cereale și legume destinate aproape în întregime exportului. Porturile principale, Santa Cruz și Las Palmas, au căpătat o importanță tot mai mare prin rolul lor de escală și punct de aprovizionare (făcînd parte din categoria acelora cu regim de porto-franco).

Cunoscute încă de pe vremea romanilor (sub numele de „Insulele Fericirii") și înaintea lor chiar de Fenicieni, Canarele au fost „descoperite" de europeni abia în 1402 și disputate multă vreme de Spania și Portugalia, dreptul spaniol asupra acestora fiind recunoscut abia în 1479 (prin Tratatul de la Alcaçova). Ostilă dominației străine, populația autohtonă alcă tuită din guanși a fost însă în mare număr exterminată. Economia țării, bazată aproape în exclusivitate pe exportul de zahăr și vin, legume și cereale și strict controlată de autoritățile spaniole, rezervă populației locale exact atît cît să-și poată duce un trai mizer de-o zi pe alta. O serie de mișcări de autonomie, începute încă în 1902, au fost sîngeros reprimate.

În insule a fost constituit un „secretariat general al mișcării pentru autodeterminare și independență", iar populația își manifestă tot mai hotărît voința de a scurta jugul colonial și dominația străină.

C. GRIGORE

MOȘTENIREA

LUNI, funcționarii de bancă din Australia au fost ocupați pînă peste cap. Ghișeele fuseseră închise 4 zile, iar în sediile băncilor avusese loc o activitate febrilă. Pe insula-continent, ale cărei dimensiuni sînt asemănătoare teritoriului Europei sau al Statelor Unite, urma să înceapă o vastă operațiune financiară. La 14 februarie s-a trecut la înlocuirea lirei printr-o nouă monedă — dolarul australian — sistemul monetar devenind totodată zecimal. La data respectivă, mulți dintre cei 11,5 milioane de australieni au primit în prăvălii sau în mijloace de transport în comun, dolari și cenți pentru lirele și șilingii folosiți. Modificarea sistemului monetar se va desfășura treptat într-un răstimp de 18—24 de luni. Lira va fi echivalentă cu doi dolari australieni. În mod oficial s-a anunțat că această schimbare urmărește simplificarea operațiunilor bancare cu străinătatea. Ar fi de precizat doar că adoptarea noului sistem monetar este consecința degradării continue a relațiilor economice cu Marea Britanie și cu țările Commonwealth-ului și a înscrierii tot mai accentuate a Australiei pe orbita zonei dolarului.

Australia a intrat în anul 1966 sub semnul unor incertitudini și frămîntări politice și economice. Anul trecut a fost mai puțin favorabil economiei decît anii precedenți. Vaste regiuni din Queensland, Australia Centrală, New South Wales au fost bîntuite de secetă. Numai în ultimul ținut menționat, pierderile provocate de secetă au fost estimate la 500 de milioane de dolari americani. În Queensland o cincime din cele 24 de milioane de oi au murit. Producția generală de grîu aproape s-a înjumătățit, ajungînd de la 370 de milioane de bușheli în 1964, la aproape 200 de milioane de bușheli anul trecut. Un declin a avut loc și în domeniul construcțiilor de locuințe, precum și o ușoară reducere a cererii de produse de folosință îndelungată și de textile. Calamităților naturale li s-au alăturat o serie de alte presiuni asupra economiei : dificultățile la export și o balanță de plăți neechilibrată, influența negativă a cheltuielilor militare, care anul acesta însumează 420 de milioane de lire australiene, respectiv dublu față de exercițiul 1962/1963. Aceste din urmă cheltuieli sînt urmarea satisfacerii insistențelor Statelor Unite cu privire la contribuția Australiei la sistemul strategic al blocurilor agresive S.E.A.T.O. și A.N.Z.U.S. Totodată Australia este una dintre puținele țări aliate Statelor Unite care au trimis efective militare în Vietnamul de Sud. Dependența de investițiile americane a afectat de altfel în general, politica Australiei.

O problemă crucială a economiei australiene o reprezintă debușeele. Înrăutățirea pe piața mondială a prețurilor produselor primare și barierele puse de o serie de țări occidentale au afectat serios comerțul exterior al țării. După cum scria John McEwen, prim-ministru adjunct și ministru al comerțului și industriei „în Statele Unite, de exemplu, accesul a numeroase produse agrare suferă restricții ; în ce privește lîna, la ea se percepe suplimentar un drept de vamă, de 25,5 cenți pe livră. Restricții de un fel sau altul, limitează în diverse țări (vest) europene, exporturile australiene de grîu, orz, carne, produse lactate, zahăr, fructe. Or, aceste produse reprezintă mai mult de o treime din valoarea totală a exporturilor australiene" („Le Monde" — 8 februarie).

Dificultățile economice și politice au accelerat schimbarea liniștită a gărzii pe scena politică australiană. După 16 ani în care s-a aflat în fruntea guvernului, Robert Menzies s-a retras pentru a-și scrie memoriile. Noul premier, H. Holt, specialist în probleme economice, ministru de finanțe în precedentul cabinet, va avea de înfruntat întreaga moștenire. De asemenea, calendarul politic australian prevede în acest an un referendum constituțional și alegeri parlamentare. Ambele evenimente se anunță deosebit de delicate. Referendumul constituțional din luna mai ar urma să ducă la o lărgire a Camerei Reprezentanților. De asemenea, barometrul electoral indică incertitudine și în privința rezultatelor alegerilor federale de la sfîrșitul anului. Singurul lucru sigur, îl constituie deocamdată faptul că Robert Menzies s-a dovedit a fi extrem de perspicace, retrăgîndu-se la timp.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 8 (132)
VINERI
25 februarie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

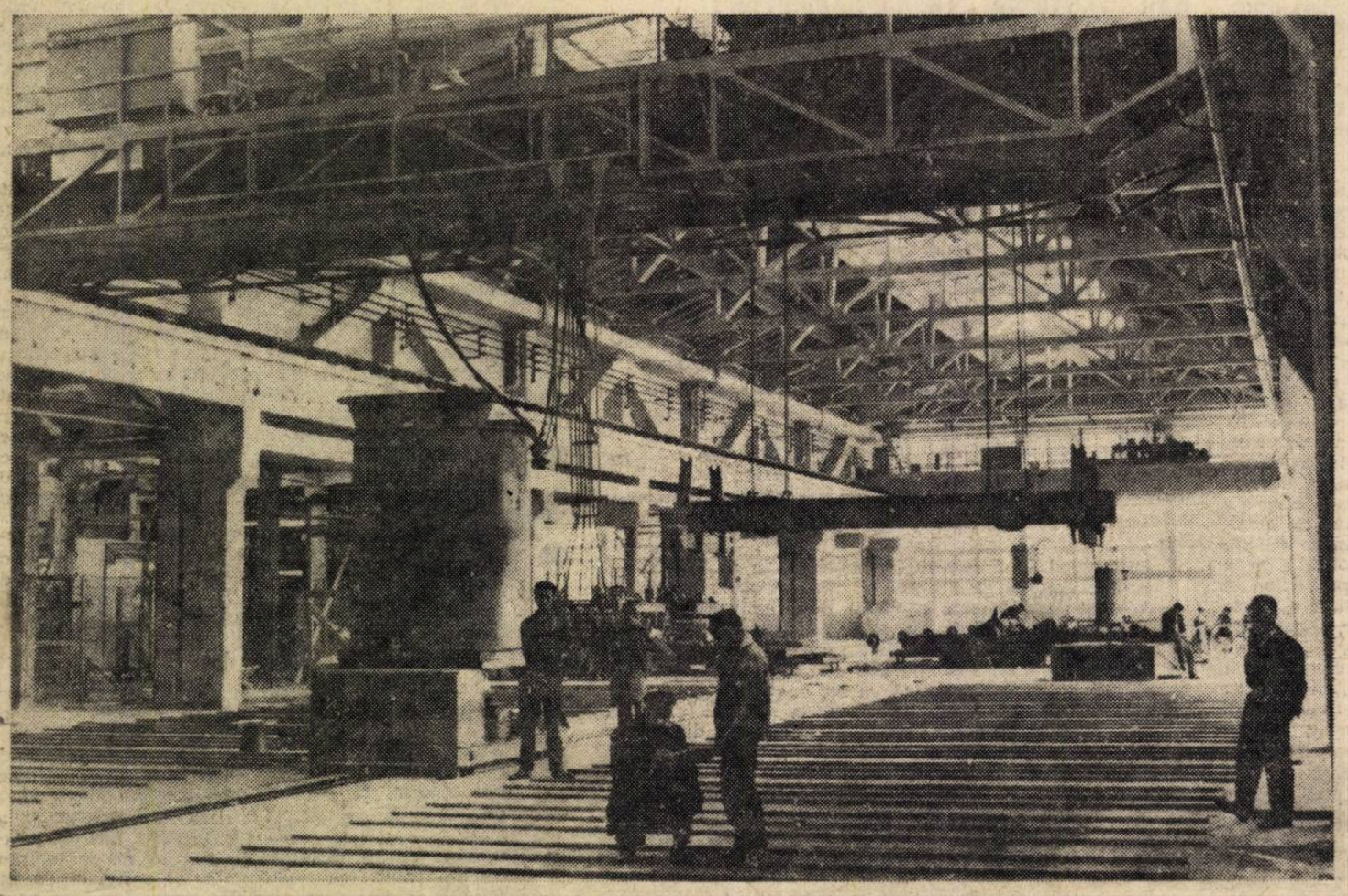

Produs nou al industriei materialelor de construcții, betonul celular autoclavizat permite reducerea cu 30% a costului lucrărilor la pereții exteriori portanți, în comparație cu folosirea cărămizii pline, și cu 3–5% față de cărămida eficientă. Un asemenea produs se realizează și la Doicești. Utilizînd cenușa de la termocentrala de aici, Fabrica de beton autoclavizat din Doicești realizează anual 104.000 mc de astfel de produse

DIN SUMAR

• În pagina a 3-a :

CURSURILE POSTUNIVERSITARE – MIJLOC DE PERFECȚIONARE A PREGĂTIRII ECONOMIȘTILOR

• În pagina a 5-a :

PREMISE ALE REPRODUCȚIEI ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE

• În paginile 8–9 :

– ORGANIZARE ȘI RITM DE EXECUȚIE

Secvențe de pe unele șantiere de construcții industriale din Capitală

– PUNCTE DE VEDERE

PROBLEME ACTUALE ALE PREȚURILOR DE DEVIZ

• În pagina a 11-a :

B. P. HAȘDEU – ECONOMIST

• În pagina a 15-a :

FAPTELE SĂPTĂMÂNII

MINEREURILE NEMETALIFERE — VALORIFICATE SUPERIOR!

RITMUL rapid de industrializare socialistă a țării și folosirea cît mai deplină a resurselor ei naturale, au impus și dezvoltarea producției de substanțe minerale nemetalifere.

În general, foarte puțin cunoscute și exploatate în trecut, substanțele nemetalifere[1]) au astăzi întrebuințări multiple și variate, cerute de numeroase ramuri ale economiei naționale : industria chimică, electrotehnică, ceramică, extracția petrolului, a materialelor de construcții, alimentară etc.

În anii puterii populare și, în special, în cursul șesenalului s-au depus eforturi susținute pentru descoperirea de noi zăcăminte de substanțe nemetalifere, precum și pentru cercetări tehnologice, în vederea aplicării de tehnologii noi de preparare, care să conducă la utilizarea lor cît mai rațională. Pe această bază au fost mult sporite capacitățile de producție, creîndu-se **o nouă ramură a industriei extractive de extracție și preparare a minereurilor nemetalifere.** *Pe ansamblul ramurii, producția globală ce s-a realizat în 1965 reprezintă o creștere de peste 20 de ori față de anul 1948.*

Sarcinile de viitor se referă, deopotrivă, în orientarea cu precădere a programului de cercetări geologice din perioada 1966—1970 în scopul sporirii rezervelor de minereuri nemetalifere, precum și la creșterea producției în proporții însemnate la principalele produse (barită, caolin, diatomită și altele).

Studiile de fundamentare a producției pentru perioada 1966—1970 au reliefat posibilități reale de acoperire, în mare măsură, a necesităților economiei naționale cu substanțe nemetalifere, iar la unele produse — de creare a unor disponibilități însemnate pentru export.

Principalele direcții în care se va acționa pentru dezvoltarea ramurii vor fi : creșterea rezervelor geologice și industriale de minereuri nemetalifere ; construirea de noi capacități de extracție minieră și preparare ; ridicarea calității produselor și lărgirea sortimentelor.

• Creșterea rezervelor geologice

PENTRU principalele substanțe nemetalifere există baze de rezerve și perspective de dezvoltare a acestora, atît pentru acoperirea nivelurilor de producție stabilite pentru anul 1970, cît și pentru o perspectivă mai îndepărtată. De aceea, orientarea lucrărilor de cercetare geologică în perioada 1966—1970 va avea în vedere realizarea următoarelor obiective principale :

— mărirea gradului de asigurare cu rezerve industriale pînă la 15—20 de ani, prevăzîndu-se în acest scop creșteri importante de rezerve la nisip caolinos (de 2,3 ori), la talc (peste 5 ori), la roci cu feldspat (peste 10 ori), la grafit (peste 10 ori) la bentonite (peste 3 ori) etc. :

— determinarea unei zonări a rezervelor geologice pe sorturi cu caracteristici cît mai apropiate de cerințele consumatorilor, în vederea valorificării lor la un nivel superior, sau pentru stabilirea unor amplasamente cît mai economicoase a capacităților de producție ce vor trebui create pentru unele produse de masă : calcare metalurgice, dolomite etc.

Pentru mărirea gradului de asigurare

ing. Eracle MILIȚESCU
directorul Direcției tehnice din Ministerul Minelor

(Continuare în pag. 4)

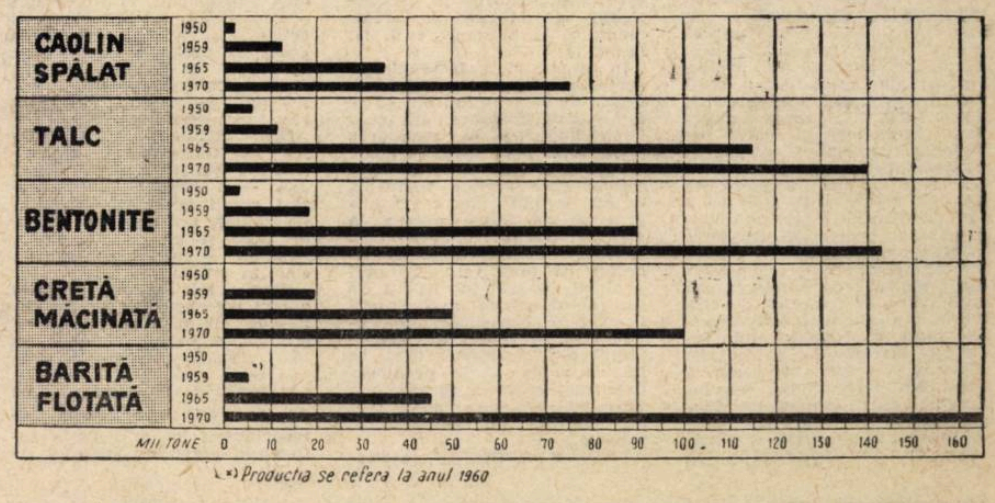

Dinamica producției la unele substanțe nemetalifere

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

NOI ARGUMENTE PENTRU NOMENCLATORUL UNIC

Tov. Vasile I. Gheorghiu, directorul contabilității din Întreprinderea de construcții siderurgice-Hunedoara, arată — (Viața economică nr. 3) — necesitatea unui nomenclator unic pentru produsele industriale. Fiind de acord cu această propunere, vreau să adaug și alte argumente care reclamă un astfel de nomenclator. Elaborarea lui este, astfel, impusă și de necesitatea unor calcule științifice pentru o întreagă serie de indicatori ceruți de conducerea planificată și de studiile legate de dezvoltarea economiei naționale, ca de exemplu: produsul global pe ramuri industriale, cheltuielile de producție și structura lor pe ramuri și subramuri industriale, gruparea mijloacelor fixe după natura lor, calculul indicilor de prețuri și dinamica acestora, prețul de cost mediu ponderat pe produse și reducerea acestuia pe ramuri și subramuri industriale etc.

Deosebit de util ar fi nomenclatorul unic și pentru efectuarea unor lucrări periodice, de anvergură, ca de exemplu: balanța legăturilor între ramuri, balanțele materiale și sintetice ale economiei naționale, reașezările periodice generale sau parțiale ale prețurilor și tarifelor și a acumulărilor cuprinse în prețuri și tarife, determinarea influențelor reciproce ce decurg din astfel de operațiuni etc. Nomenclatorul ar înlesni extinderea calculelor matematice în studierea fenomenelor economice și folosirea mașinilor electronice pentru astfel de calcule. Nomenclatorul unic de produse va trebui codificat în concordanță cu clasificarea ramurilor industriei, indiferent prin ce sistem.

Nu sînt de acord cu tov. Vasile I. Gheorghiu în ce privește cuprinderea în nomenclator a prețurilor și a condițiilor de livrare a produselor industriale, fiindcă ele apar în cataloagele de prețuri; or, după cum se știe, aceste cataloage se retipăresc periodic și, ca atare, au o existență mai scurtă decît nomenclatorul unic al produselor industriale. Este, însă, necesar ca în cataloagele de prețuri ce se vor tipări în viitor, să se cuprindă și numărul de cod al produselor din nomenclatorul de produse, care — sperăm — se va edita.

Luca NĂSTASE
din Comitetul de Stat al Planificării

ORIGINAL ȘI EFICACE

EXISTĂ atîtea posibilități, nefolosite încă, de a face reclamă ieftină și originală, la obiect, cu adevărat modernă etc., încît te întrebi...

De ce, cînd cumpărăm un aspirator de praf, nu găsim, în cutia ce-i servește drept ambalaj, fotografia în culori a unui nou tip de lampadar fabricat de aceeași întreprindere? Pe verso, o indicație simplă: „Lampadarul ....., produs al întreprinderii..... preț .....". Nu e și aceasta o formă de reclamă?

Lucrătorii din cooperație care vin la domiciliu pentru a repara frigidere, n-ar putea „uita" la plecare un pliant sau măcar un „fluturaș", care să prezinte cîteva produse noi de uz casnic ale industriei locale, produse pe care gospodina nu le folosește, pentru a-și ușura munca, deoarece nici nu a aflat de existența lor?

Cumpărînd, de pildă, de la „Codlea" o floare în ghiveci, n-ar fi util să primim și o carte de vizită a unei întreprinderi, a unei fabrici de îngrășăminte pentru plante, un simplu carton care să aibă tipărite nu mai mult de cinci cuvinte: „Mereu proaspătă prin produsul..."?

Or, mergînd cu copilul la circ pentru un spectacol cu dresură de lei, tigri sau... cățel, de ce nu găsim între filele programului un anunț ilustrat cu cîteva animale-jucării create de artiștii Fondului plastic?

Și în definitiv, ar fi atît de greu ca tinerii căsătoriți să găsească a doua zi după nuntă, în cutia de scrisori, un formular de telegramă-invitație cu următorul conținut: „Magazinul «Victoria» vă felicită cu ocazia căsătoriei și vă anunță că vesela (sau draperia etc.) necesară vă așteaptă la raionul nostru de la etajul X"?

Florin Andrei IONESCU
student, I.S.E. „V. I. Lenin"-București

DAR ECONOMIA TRANSPORTURILOR?

Vă propun să includeți în tematica revistei și economia transporturilor, activitatea comercială a direcțiilor regionale de transporturi auto, legăturile dintre sectoarele de transporturi, folosirea rațională a mijloacelor de transport pentru deservirea celorlalte ramuri ale economiei naționale, principalii indicatori din economia transporturilor ș.a. Numai ceea ce se scrie uneori la „Agenda economistului" este prea puțin pentru o ramură economică atît de mare și de importantă.

Emil TRIFAN
director adjunct, Direcția regională de transport auto Hunedoara

ÎNTRE ECONOMIȘTI ȘI JURIȘTI

Economistul D. Călugăru își exprimă, în nr. 51/1965 al revistei, opinia că nu este normal ca acela care conduce și coordonează serviciul de organizare din întreprindere să aibă, de exemplu, pregătire juridică. Jurisconsultul L. Streisfeld combate, în nr. 3/1966, afirmația de mai sus, spunînd că „între pregătirea juridică și viața economică există o strînsă legătură" și că „nu orice jurist, prin natura specializării sale, are și atributele unui bun organizator, așa după cum nu orice economist poate fi apt pentru activitatea de organizare. „Eu cred că dreptatea este de partea lui D. Călugăru. Dacă am accepta punctul de vedere al lui L. Streisfeld, ar însemna să generalizăm excepțiile, unele cazuri cu totul izolate, să punem semnul egalității între specializări diferite. Ar însemna să negăm conținutul economic al organizării muncii și producției, să anulăm însăși pregătirea teoretică și practică de specialitate. Căci, în cadrul facultății, un ansamblu de discipline teoretice, de economie generală și de ramură, inclusiv cursurile speciale de organizare și analiză, cuantumul de cunoștințe economice mereu mai mare și gîndirea de specialitate au menirea să asigure pregătirea și competența necesară. Cum și juriștii, la rîndul lor, sînt cei mai în măsură să interpreteze just fenomenele juridice, legislația.

Marius ALDEA
economist principal, București

O RUBRICĂ — DESPRE TURISM

Ar fi bine ca în coloanele „Vieții economice" să se reflecte și unele probleme ale turismului, ca de pildă: dezvoltarea bazei materiale, metode de stimulare, facilități acordate turiștilor, rolul publicității în acest domeniu, promovarea noilor forme de turism — caravaning și comping, influența turismului asupra altor ramuri ale economiei naționale, calitatea deservirii, locul turismului în economia României și a altor țări. Propun deci o rubrică despre turism.

Ion VOICU
economist, O.N.T. „Carpați"

ECOURI

• Săparea sondelor cu cheltuieli cît mai reduse

URMARE raidului-anchetă apărut sub titlul de mai sus („Viața economică" nr. 51/1965), publicăm opiniile tovarășilor Ion Lari și Ovidiu Ștefănescu, specialiști în materie de foraj.

Metoda de foraj — în funcție de condițiile concrete

Utilizarea unilaterală a unei metode de foraj în dauna alteia — chiar în cadrul procesului de foraj necesar a fi aplicat de o sondă — nu este indicată. Așadar, în comanda geologo-tehnică ar fi util ca serviciile tehnice din întreprinderile de foraj să indice — pe baza factorilor: natura și starea petrografică, hidrodinamică și forabilitatea rocilor — tipul și eficiența tehnică a sapelor, puterea instalată, tipul fluidelor de foraj și puterea hidraulică a pompelor. Să fie indicate formațiile care vor fi săpate prin metoda de foraj rotativ cu masa și cele care vor fi săpate prin metoda de foraj rotativ cu turbine de fund.

Considerăm că actualul stoc de turbine utilizate la noi sînt de tipuri constructive depășite. Din această cauză, în domeniul eficienței tehnice a forajului cu turbină sînt încă rezerve importante de reducere a prețului de cost și de mărire substanțială a indicilor de foraj.

Introducerea sapelor cu duze în scopul aplicării forajului cu jet va duce la o îmbunătățire substanțială a forajului rotativ cu masa. Se poate afirma că ambele metode de foraj trebuie să constituie, împreună, o unitate inseparabilă cu aplicabilitate combinată în cadrul fiecărei sonde în parte. Pentru valorificarea rezervelor de eficiență tehnică în domeniul forajului cu turbina și al forajului cu jet, se impun, ca măsuri urgente, îmbunătățirea de urgență a stării tehnice a turbinelor și extinderea forajului cu jet.

În institutele de cercetări, și în cele de proiectări nu a fost asigurată încă baza tehnico-materială de cercetare tehnologică sistematică a procesului de dizlocare prin sape a rocilor; în consecință, nici formele cinematice — dinamice optime de proiectare.

ing. Ion LARI
șeful serviciului Tehnologia forajului — I.C.F.E.-Cîmpina

Colaborarea între cercetători și practicieni

În cazul metodelor de foraj trebuie verificat în ce măsură elementele care au determinat aplicarea forajului cu turbina pot fi realizate la forajul cu mese, precum și reducerea accidentelor și costurilor determinate de rezolvarea lor. De asemenea, este necesară examinarea prealabilă a condițiilor de înzestrare tehnică considerate esențiale.

Problema organizării montajelor, realizarea unor sape cu role de calitate mai bună, înzestrarea garniturilor de foraj cu prăjini grele adecvate și cu stabilizatori, organizarea introducerii și extragerii garniturilor de foraj, tratarea și urmărirea condiționării fluidelor de foraj, utilizarea puterii hidraulice sau posibil a fi instalate cu mijloacele existente etc. — sînt elemente care pot ameliora rezultatele de pînă acum.

Din păcate, nici sistemul actual de înregistrare și evidențiere a datelor contabile nu permite stabilirea eficienței fiecărei metode de foraj. În special, în cazul cînd sonda este săpată cu două metode. După cum se arată și în raidul-anchetă publicat în „Viața economică", este necesar un studiu pentru stabilirea condițiilor limită de folosire combinată a metodelor de foraj. La realizarea acestui studiu este necesară strînsa colaborare între cercetătorii Institutului de cercetări pentru foraj și extracție și întreprinderile de foraj, care trebuie să aibă evidența elementelor tehnice și economice așa cum a fost preconizată în unele lucrări ale I.C.F.E., ca de exemplu: analiza critică a forajului cu turbina în Muntenia, Oltenia și Transilvania.

ing. Ovidiu ȘTEFĂNESCU
din sectorul de foraj al I.C.F.E.-Cîmpina

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

VAL. STAICU, economist, IPROMET, București — La scrisoarea dv. privind raporturile dintre beneficiar, proiectantul general și proiectantul de specialitate, arhitectul **Ion Rațiu, șef** de secție în C.S.C.A.S. precizează: Relațiile contractuale dintre beneficiar, proiectant general și proiectant de specialitate sînt suficient de clar reglementate în instrucțiunile de aplicare a regulamentului privind contractul de proiectare. Conform acestor reglementări, proiectantul general este organizația de proiectare cu ponderea cea mai mare în procesul de elaborare a lucrării respective, el fiind coordonator al întregii lucrări de proiectare. Ca atare, acesta contractează cu beneficiarul elaborarea întregii lucrări. Modul de contractare a lucrărilor de proiectare și soluționare a eventualelor divergențe sînt, de asemenea, lămurite în instrucțiunile de aplicare a regulamentului la punctele 6, 7, 11, 13 și 14.

În cazul cînd beneficiarul, proiectantul general și proiectantul de specialitate fac parte din același minister, așa cum se exemplifică în scrisoarea dv., termenele proiectanților se pot corela de către organul tutelar care aprobă planurile. Astfel, se pot evita toate litigiile ce ar putea apărea la contractarea lucrărilor de proiectare. De asemenea, considerăm că hotărîrea organului arbitral adusă în litigiu la contractul dintre proiectantul general și beneficiar, este obligatorie și pentru proiectantul de specialitate dacă se referă și la unele probleme (termene) ce intră în sarcinile acestuia, conform contractului încheiat cu proiectantul general.

ȘTEFAN SGÎRCITU, economist principal, C.I.L.-Brăila — Problemele ridicate de dv. în articolul **„Calculul amortizării poate fi perfecționat"**, apărut în nr. 4 al revistei, sînt în studiul Comisiei centrale pentru inventarierea și reevaluarea fondurilor fixe.

ILIE FLOREA, Întreprinderea de transporturi, ateliere și bază tubulară din Tîrgu Jiu. — Problema asupra căreia cereți lămuriri — corelația dintre economii la prețul de cost și planul de amortismente — nu a fost expusă clar în scrisoarea dv.

Pentru un răspuns cît mai corect este necesar să fie cunoscut cît mai amănunțit și modul de calcul efectuat de către organele trustului. Astfel, după cum a fost expusă problema în scrisoarea dv., nu se pot aduce învinuiri întreprinderii în aprecierea îndeplinirii planului prețului de cost, deoarece în acest plan ea a inclus un volum de amortizări care s-a realizat cu o depășire de 17 000 lei, depășire ce la rîndul său a fost inclusă în prețul de cost efectiv. Întreprinderea nu și-a constituit, deci, rezerve în prețul de cost planificat, care prin neefectuare să contribuie la realizarea sarcinii de reducere a prețului de cost fără eforturi.

Întreprinderea ar fi fost în culpă dacă în plan ar fi inclus suma de 2 301 mii lei drept amortizări prevăzute în planul de amortizări și ar fi realizat numai suma de 1 879 mii lei. Acest fapt ar fi creat avantaje la aprecierea îndeplinirii planului prețului de cost. Pentru un răspuns complet este neapărat necesar să cunoaștem, însă, și punctul de vedere al forului tutelar, care a efectuat analiza efortului propriu.

VASILE GRUIA, contabil șef adjunct, Combinatul chimic Făgăraș — În scopul simplificării formalităților de vînzare a mărfurilor cu plata în rate, **M.C.I.** a luat noi măsuri. Astfel, cumpărătorii se vor prezenta la magazine numai cu „dovezile" de salariat. După ce își aleg mărfurile dorite, cumpărătorii vor semna contractele și vor achita aconto respectiv; ei nu se vor mai deplasa la întreprinderi pentru a obține semnăturile legale pe contracte. Dovezile se vor găsi în continuare la toate unitățile.

D. HERȚANU, șef serviciu organizarea muncii, T.R.C. Argeș. — Concediul suplimentar pentru vechime neîntreruptă în muncă acordat muncitorilor care sînt încadrați în unități economice, precum și concediul suplimentar acordat celor care lucrează în condiții deosebite de muncă, se cumulează numai cu concediul anual de odihnă de bază. Concediul pentru muncă nenormată de 15—24 zile nu se cumulează cu concediile suplimentare menționate mai înainte. Prin urmare, conducătorului auto care are concediu de muncă nenormată de 18 zile lucrătoare nu i se acordă și concediul suplimentar pentru vechimea neîntreruptă în muncă. Dacă acest conducător autor ar avea dreptul la un concediu de muncă nenormată de numai 15 zile, el ar fi îndreptățit să opteze pentru concediul de bază, la care să se adauge concediul suplimentar pentru vechime neîntreruptă de patru zile, deci în total ar avea un concediu de 16 zile.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

CURSURILE POSTUNIVERSITARE

MIJLOC DE PERFECȚIONARE A PREGĂTIRII ECONOMIȘTILOR

de prof. ing. S. ȚAIGĂR
președinte al Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii

FAC parte din rîndul celor care au primit cu interes și au salutat ca o inițiativă binevenită organizarea dezbaterii la „masa rotundă" a problemei perfecționării cunoștințelor cadrelor economice prin cursuri postuniversitare.

Importanța problemelor abordate este subliniată de rolul crescînd al cadrelor cu pregătire economică în perfecționarea organizării și conducerii întreprinderilor. Economiștilor ca și inginerilor, le revin sarcini deosebit de complexe și de răspundere în traducerea în viață a măsurilor stabilite de partid de ridicare a nivelului activității în toate ramurile, în toate întreprinderile.

Îndeplinirea cu succes a acestor sarcini cere numeroase cadre cu pregătire superioară, care să stăpînească în cea mai înaltă măsură științele economice și instrumentele moderne de investigație și calcul, capabile să țină pasul cu progresul științei și să contribuie activ la dezvoltarea ei.

● Realitatea — într-o optică complexă

ANALIZA numărului și pregătirii cadrelor economice superioare arată că în acest domeniu **sînt încă foarte multe de făcut.** În întreprinderile noastre sînt neocupate numeroase posturi, la care se cere pregătire economică superioară; un procent însemnat din cadrele ce ocupă astfel de posturi nu posedă studiile cerute; absolvenții din promoțiile mai vechi ale învățămîntului superior trebuie să-și completeze pregătirea cu cunoștințe noi, la nivelul cerințelor moderne. În felul acesta, **problemele se cer analizate în mod complex și pe mai multe planuri:** o dată cu necesitatea creșterii sensibile a numărului de cadre pregătite în învățămîntul superior economic, a modernizării acestui învățămînt și a lărgirii posibilităților de însușire a cunoștințelor economice, se simte nevoia unor forme variate de perfecționare a cunoștințelor pentru absolvenții din promoțiile trecute, printre care organizarea unor cursuri postuniversitare ne apare pe deplin justificată.

În legătură cu direcțiile în care trebuie să aibă loc modernizarea disciplinelor în institutele de învățămînt superior economic, credem că ar fi întru totul justificat **să se reanalizeze, în sensul îmbogățirii, profilul de pregătire a cadrelor** în acest învățămînt. De exemplu, se resimte lipsa unor cadre de economiști profilați în planificare, profil în care s-au pregătit cu bune rezultate numeroase cadre în perioada funcționării facultăților de planificare. Ar fi întemeiat, de asemenea, să se analizeze lărgirea sferei disciplinelor privind aprovizionarea tehnico-materială, economia muncii etc., domenii în care în anii anteriori cursanții primeau o pregătire mai cuprinzătoare.

Cu ocazia dezbaterii s-au pus întrebări în legătură cu caracterul acestor cursuri; ele trebuie să ducă la o lărgire a profilului obținut în cadrul studiilor universitare, la specializare, la împrospătarea cunoștințelor, sau la modernizarea, respectiv perfecționarea pregătirii? Este evident că fiecare din aceste caractere corespunde unor nevoi diferite.

Însușirea unui profil suplimentar în cadrul învățămîntului superior este justificată atunci cînd, pe lîngă profilul de bază, pentru cadrele ce ocupă anumite funcții, este necesar încă un profil. Un exemplu în acest sens îl constituie cursurile postuniversitare de ingineri economiști *) care au funcționat la noi pînă în ultimul timp. Necesitatea cunoștințelor economice într-un volum mai însemnat se impune pentru inginerii ce ocupă anumite funcții de conducere sau de caracter tehnico-economic (director, inginer șef, șefi de serviciu cu caracter tehnico-economic, șefii secțiilor de producție ș.a.), unde caracterul muncii îndeplinite obligă la cunoașterea și a laturilor economice ale problemelor, respectiv unde rezolvarea problemelor legate de organizarea și conducerea procesului de producție cere, pe lîngă pregătirea tehnică, în mod necesar și o orientare economică.

Desigur volumul de cunoștințe economice însușite la aceste cursuri nu poate fi egal cu cel oferit de învățămîntul superior economic cadrelor de economiști dar — așa cum s-a subliniat în cadrul dezbaterii — el contribuie la orientarea gîndirii economice a inginerilor, ceea ce prezintă un interes incontestabil.

Experiența unor țări dezvoltate din punct de vedere industrial, ca și a țării noastre, arată că un asemenea profil mai larg poate fi obținut nu numai în cadrul învățămîntului postuniversitar ci și a celui universitar. Astfel, în S.U.A., de pildă, inginerii profilați pe organizarea producției (la care greutatea specifică a disciplinelor economice este ridicată) se formează, atît în facultăți (cu durată normală sau prelungită), cît și prin cursuri cu caracter economic, imediat după absolvirea facultăților tehnice, care dau drepturi la o diplomă suplimentară; se practică și cursuri postuniversitare pentru cadre care au lucrat un anumit număr de ani în producție și-și însușesc profilul suplimentar în organizarea producției. Și la noi în țară au funcționat o perioadă de timp, cu bune rezultate, în cadrul institutelor de învățămînt tehnic superior, facultăți tehnico-economice, unde cursanții primeau, pe lîngă pregătirea tehnică completă, un volum suplimentar de cunoștințe economice, durata cursurilor fiind prelungită.

Organizarea cursurilor postuniversitare nu este neapărat legată de lărgirea profilului inițial, obținut în învățămîntul universitar; lărgirea profilului inițial poate fi obținută și prin alte forme de pregătire, după cum forma învățămîntului postuniversitar poate foarte bine corespunde și altor nevoi cum sînt cele ale modernizării cunoștințelor obținute în facultate, ale specializării într-un anumit domeniu etc.

Cursurile de specializare au anumite trăsături caracteristice în comparație cu cursurile de perfecționare a cunoștințelor. În general, specializarea, avînd drept obiect aprofundarea cunoștințelor într-un anumit domeniu — ce face parte din profilul de bază sau are nemijlocită legătură cu acesta —, este legată în majoritatea cazurilor de specificul ramurilor și ca atare se realizează îndeosebi prin cursuri organizate de ministere pe profilul lor. Pentru ingineri de pildă, au fost organizate de către unele ministere sau întreprinderi mari cursuri de specializare în normarea muncii, domeniu direct legat de profilul lor, dar pentru care sînt necesare cunoștințe de specialitate mai profunde. Asemenea cursuri pot fi organizate și pentru specializarea unor economiști în anumite domenii, cum sînt aprovizionare, muncă și salarii, preț de cost — prețuri ș.a. Cînd se pune însă problema specializării în domeniul unor discipline moderne — folosirea ciberneticii în producție, gestiunea întreprinderilor, organizarea producției și a muncii ș.a. — sau în cazurile în care aspectele de interes comun predomină asupra celor specifice de ramură, apare rațională organizarea unor cursuri postuniversitare **pentru specializarea** în problemele respective, de preferință pe lîngă un institut de învățămînt superior, sau, în cazuri deosebite, pe lîngă un organ central specializat. Aceste soluții se justifică și atunci cînd există un interes deosebit pentru metode unitare de abordare a problemelor unui anumit domeniu, sau cînd cadrele competente pentru predarea disciplinelor respective, într-o anumită perioadă, pot fi asigurate numai pe plan central.

În ceea ce privește scopul urmărit prin **cursurile postuniversitare de perfecționare a cunoștințelor** — fie ele economice sau tehnice —, a căror utilitate este pe deplin justificată, împărtășesc punctul de vedere că nu este vorba de împrospătarea cunoștințelor dobîndite în facultate, de rememorarea lor, ci de **actualizarea lor,** de completarea cu ceea ce este nou în domeniul respectiv. **Împrospătarea cunoștințelor constituie o sarcină continuă a cadrelor de specialiști din toate domeniile,** fără ca ea să necesite cursuri special organizate; desigur, realizarea ei poate fi ușurată și făcută mai eficientă cu ajutorul unor simpozioane, colocvii, seminarii, cicluri de conferințe etc., organizate la diferite niveluri.

● O latură neglijată

DUPĂ părerea noastră discuția a acordat o atenție prea redusă problemei **completării pregătirii economiștilor cu un anumit volum de cunoștințe tehnologice.**

Desigur, nu este vorba ca economiștii să efectueze munca de ingineri sau să devină „economiști-ingineri". Problema constă în aceea că anumite funcții de conducere, respectiv funcții cu caracter tehnico-economic (directori, șefi de servicii tehnico-economice ș.a.) pot fi exercitate și de către economiști în condiții care să nu fie inferioare celor ale inginerilor; însușirea unui anumit bagaj de cunoștințe tehnologice (care se poate căpăta și prin practică, dar într-un timp cu mult mai îndelungat) oferă condiții și mai bune pentru obținerea rezultatelor dorite. Problemele economice nu pot fi analizate și nici rezolvate în mod izolat, rupte de condițiile tehnice, după cum nici acestea din urmă nu pot fi bine soluționate, fără a ține seama de parametrii economici ai problemelor. Însușirea unui anumit volum de cunoștințe economice de către ingineri și invers, de cunoștințe tehnologice de către economiști nu duce la înlocuirea reciprocă, ci, pe lîngă o rezolvare mai competentă a problemelor proprii, la condiții mai prielnice de colaborare între cadrele tehnice și economice și la rezolvarea optimă, prin eforturi comune, a problemelor în care domeniile de activitate se interpătrund. Din aceste motive ni se pare cu totul întemeiat să pledăm pentru **extinderea sensibilă a volumului de cunoștințe economice predat cursanților din învățămîntul tehnic superior** (volum care în prezent este cu totul

(Continuare în pag. 4)

*) Profilul acestor cadre este asemănător cu cel al „inginerilor cu organizarea producției" din alte țări și — după părerea noastră — nu sînt motive care să pledeze împotriva adoptării aceleiași denumiri și la noi.

Un număr de șantiere au înscris în acest săptămînă bilanțul constructiv concretizat în:

● Încheierea, cu două luni mai devreme, a LUCRĂRILOR DE CONSTRUCȚII-MONTAJ LA UZINA DE ACID SULFURIC DIN BAIA MARE. Primele tone din cele 200 de mii care vor fi produse anual aici, vor fi livrate în cursul acestui trimestru.

● Intrarea în ultimul stadiu a construcției fabricii de negru de fum din Pitești.

● Darea în exploatare a unei galerii duble la mina Aninoasa. (Lungime: 2 500 m). Se vor putea transporta pe această galerie 3 mii de tone de cărbune în 24 de ore.

CURIER

...de pe șantiere

Pe alte șantiere s-au atacat numeroase lucrări în avans față de grafic. Cîteva exemplificări:

● ÎNCHEIEREA PRIMEI ETAPE DE MONTAJ (utilajele care efectuează operații primare) LA NOUA FILATURĂ DIN IAȘI.

● ÎNCEPEREA FINISAJULUI LA FABRICA DE PREPARARE A BETOANELOR DIN MEDIAȘ. Aici se vor produce în instalații automate 250 de mc de betoane pe oră.

● Efectuarea ultimelor lucrări pentru lărgirea capacității de producție a secției de parafină de la Rafinăria din Teleajen (4 000 de tone de parafină în plus pe an).

Nume noi în cronica șantierelor. Le cităm, în ordinea deschiderii lucrărilor de construcție, în ultimele zile:

● O NOUĂ SECȚIE LA FABRICA TEXTILĂ „6 MARTIE" DIN SIGHIȘOARA. Proiectele prevăd să se realizeze aici o producție de țesături de mătase de 2 milioane metri pătrați anual.

● La Sighetul Marmației, Combinatul de industrializare a lemnului se va îmbogăți cu o nouă fabrică, a patra unitate a sa, profilată pe producția plăcilor fibrolemnoase (18 500 tone anual).

Imaginea activității constructorilor ar fi incompletă dacă n-am menționa și lucrările urbanistice.

● În zona de sud a orașului TÎRGU MUREȘ s-a trecut la realizarea unui amplu program constructiv concretizat în ridicarea a 42 de blocuri cu 2 200 de apartamente, 3 complexe comerciale, școli, dispensar și a 2 centrale termice.

● Au început lucrările de termoficare urbană a orașului PLOIEȘTI. Este prevăzută construcția unei magistrale și a ramificațiilor ei pe o lungime de 27 de km, de la Complexul industrial din Brazi pînă în noile cartiere de locuit și unitățile industriale din zona de nord-vest a orașului.

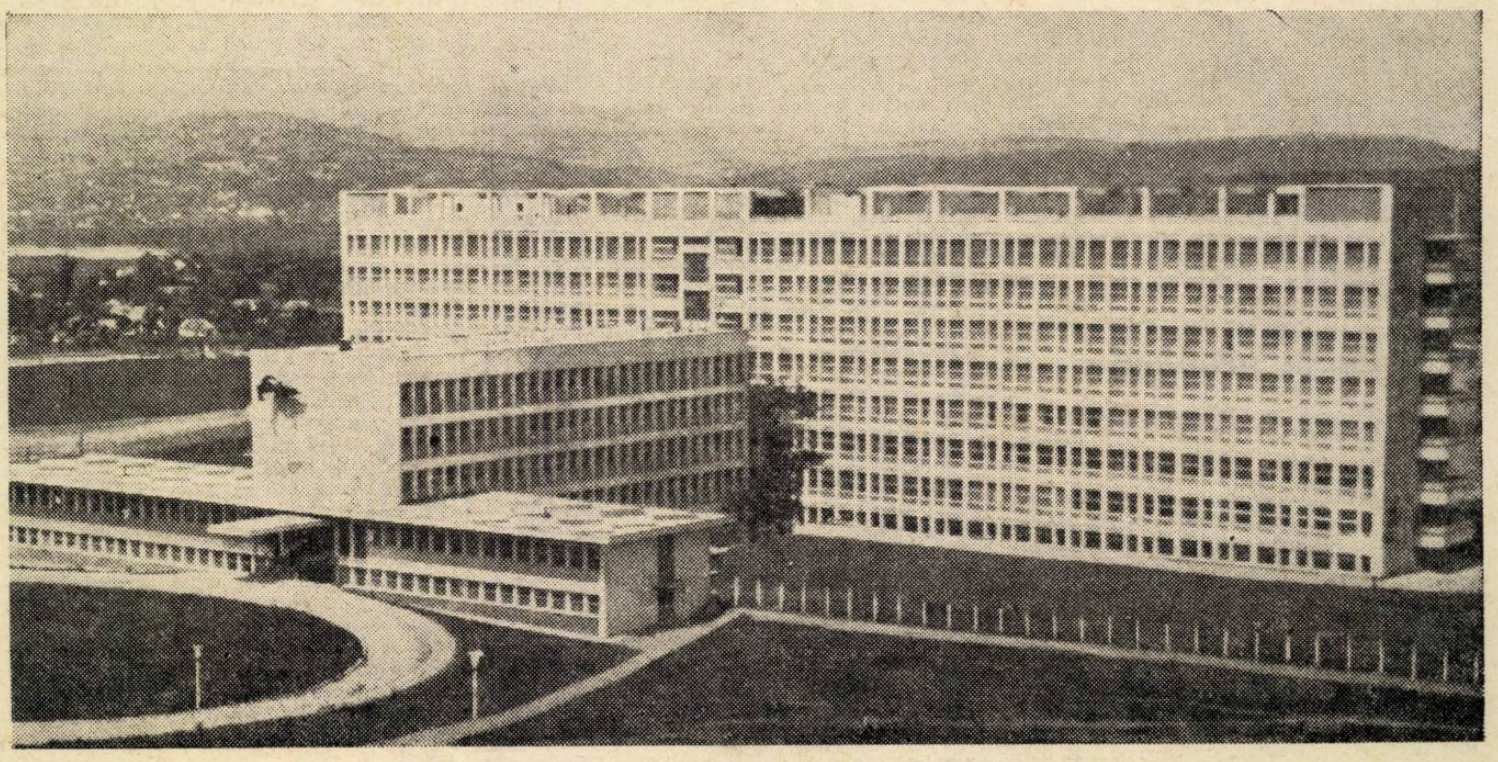

Noua clădire a spitalului din Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej

MINEREURILE NEMETALIFERE — VALORIFICATE SUPERIOR!

(Urmare din pag. 1)

cu rezerve la unele substanțe deficitare, cum ar fi, de exemplu, mica și azbestul, se vor executa prospecțiuni în regiuni noi.

Realizarea acestor obiective implică executarea unui volum important de lucrări geologice, care trebuie îmbinat armonios cu ridicarea eficienței economice a acestor lucrări, prin îmbunătățirea metodologiei de cercetare și a calității documentațiilor geologice, încît acestea să poată furniza toate datele calitative privind rezervele geologice.

● Amplificare și specializare

SPORIREA producției de substanțe nemetalifere se va obține prin amplificarea și raționalizarea exploatărilor miniere existente (concentrarea producției în subteran și la suprafață, prin aplicarea unor metode moderne de extracție, ridicarea gradului de mecanizare a operațiilor principale — toate acestea avînd drept scop obținerea unor productivități ridicate), precum și prin construirea de capacități noi. *Capacitățile de extracție minieră vor marca o creștere importantă în perioada 1966—1970 la produsele: nisip caolinos (de peste 2,5 ori), baritină (peste 3,5 ori), calcar metalurgic (1,8 ori), dolomită (peste 2,2 ori), nisipuri cuarțoase (de peste 2,0 ori) etc.* Paralel cu capacitățile de extracție minieră care, în general, vor consta din cariere dotate cu utilaje tehnologice de capacități mari și productivități ridicate, se vor construi și instalații noi de preparare. La aceste instalații se vor aplica fluxuri tehnologice corespunzătoare cerințelor calitative ale consumatorilor și ele vor consta, în general, din concasare-granulare-clasare pentru materialele de masă (calcare, dolomite), măcinări fine și micronice pentru talc, bentonite, cretă, dolomite etc., sau fluxuri complexe — concentrare și tratare chimică — pentru caolinuri și baritină.

Marea majoritate a instalațiilor de preparare, de capacități anuale mult mai mari decît cele existente, sînt prevăzute a fi proiectate și realizate în țară, pe baza unor utilaje tehnologice deja asimilate. În același timp, unele instalații urmează să fie realizate și prin colaborări externe, prin lărgirea capacităților prevăzute, **creșterea producției de substanțe nemetalifere în viitorul cincinal va fi de 2,7 ori, urmînd a se realiza un ritm mediu anual de creștere de peste 22%.**

● Calitatea produselor — obiectiv de cercetare științifică

PROBLEMA de bază a acestei ramuri industriale o constituie **calitatea produselor.** Dacă din punct de vedere cantitativ, cu foarte puține excepții, există premise certe de acoperire a necesităților, din punct de vedere calitativ cerințele unor ramuri consumatoare nu pot fi satisfăcute în prezent decît prin importuri, care se mențin încă la un nivel ridicat. Din aceeași cauză și posibilitățile de export sînt oarecum limitate la produsele unde există disponibilități. Această situație se referă mai ales la caolinuri de calitate superioară pentru ceramica fină, argile caolinoase cu grad de alb ridicat pentru fabricarea hîrtiei, produse de talc, cretă, baritină și diatomită de granulație fină sau micronizate, nisipuri cuarțoase spălate și clasate pentru miezuri de turnare etc.

Rezolvarea problemelor complexe legate de ridicarea calității unui număr mare și variat de produse nemetalifere, au constituit obiectivele principale ale cercetărilor tehnologice în ultima parte a șesenalului. Anul trecut, la Cluj, în cadrul unei sesiuni tehnico-științifice, s-au dezbătut pe larg rezultatele obținute de institutele de cercetări de specialitate și de organizațiile de cercetări din unitățile miniere și uzine consumatoare, stabilindu-se orientările pentru finalizarea lor.

Pe baza cercetărilor efectuate pînă în prezent, se poate aprecia că în perioada 1966—1970 vor fi introduse pe scară industrială tehnologii noi la care să se atingă indici calitativi superiori la o serie de produse nemetalifere:

- **la caolinuri,** prin ridicarea gradului de alb la peste 75% și printr-o clasare strînsă — micronică — (în funcție de ponderea clasei sub 2 microni), se vor realiza 3—4 sortimente, care să satisfacă necesitățile industriei de electroizolatori, ceramicei fine și hîrtiei de calitate;
- **la baritine,** printr-o concentrare prin flotație și o măcinare fină se vor putea satisface cerințele industriei de extracție a petrolului, care este consumatorul principal (în proporție de peste 95%);
- **la diatomită, cretă și talc,** prin introducerea măcinării fine și micronizate, se va ajunge la o utilizare superioară a acestor produse, atît pentru consumul intern, cît și pentru lărgirea exportului;
- **la nisipuri cuarțoase** — din care o bună parte se obțin prin spălarea nisipurilor caolinoase de Aghireș — prin introducerea unor spălări avansate, tratări mecanice sau chimice și o clasare corespunzătoare tehnologiilor reclamate de industria constructoare de mașini, se vor putea obține sortimentele de nisipuri pentru miezuri de turnătorie și pentru industria geamurilor.

Pentru alte produse sau sortimente speciale, se impune continuarea cercetărilor tehnologice și în prima parte a cincinalului viitor. Acestea se referă la sorturi speciale de baritină cu grad de alb ridicat și micronizate pentru industria hîrtiei și a materialelor elastice, la sorturi de diatomite pentru filtrare în industria alimentară, produse înnobilate de argile caolinoase pentru industria hîrtiei și altele.

În scopul introducerii în circuitul economic a noi produse sînt în curs cercetări geologice și tehnologice pentru valorificarea unor resurse de feldspați potasici din Munții Lotru și de sulf nativ din Munții Călimani.

Fără îndoială că realizarea programului vast de cercetări tehnologice în domeniul substanțelor nemetalifere necesită, pe de o parte, o dotare corespunzătoare a institutului de cercetări miniere, care să permită rezolvarea problemelor în primele faze; pe de altă parte, este nevoie ca, pe lîngă unitățile miniere mari, să se construiască instalații pilot și semiindustriale, care să finalizeze cercetările pentru însușirea lor industrială.

Foarte important este însă ca, pînă la realizarea industrială a unor tehnologii noi, să se folosească toate rezervele de îmbunătățire a calității produselor nemetalifere și de valorificare superioară a lor, pe calea unor măsuri concrete de îmbunătățire a fluxurilor actuale. **În acest scop, se cer mai larg valorificate rezultatele unor studii și cercetări efectuate la unitățile de producție și uzinele consumatoare** (omogenizarea sorturilor de caolin de la Aghireș, deferizarea feldspaților în instalațiile de la Cluj, decaparea nisipurilor cuarțoase pentru realizarea conținutului admis de materiale levigabile etc.). Această cale se cere urmată în continuare, folosindu-se instalațiile și laboratoarele proprii ale întreprinderilor producătoare, în colaborare strînsă cu uzinele consumatoare.

---

1) caolinul, barita, fedspatul, bentonita, talcul, dolomita, calcarul, creta, mica, asbestul, sulful, argilele, caolinoase, nisipurile cuarțoase etc.

CURSURILE POSTUNIVERSITARE

(Urmare din pag. 3)

necorespunzător nevoilor înțelegerii juste de către viitorii ingineri ai laturii economice a activității lor) și, în același timp, pentru **înzestrarea economiștilor cu un bagaj mai însemnat de cunoștințe tehnologice,** îndeosebi în cadrul cursurilor **postuniversitare.** Aceasta, întrucît în cadrul cursurilor postuniversitare se poate mai lesne ține seama de specificul ramurilor și subramurilor din care provin cursanții pentru a completa pregătirea lor cu cunoștințe tehnologice specifice.

● Și unele probleme organizatorice

CONSIDERENTELE cu privire la organizarea cursurilor, expuse de participanții la discuție, au relevat unele avantaje și dezavantaje ale unei forme exclusiv cu frecvență sau fără frecvență.

Sînt incontestabile avantajele cursurilor cu frecvență în care se pot asigura condiții mai bune de predare. Această formă este însă relativ scumpă, iar întreprinderile lipsite pe o perioadă mai îndelungată de o seamă de cadre corespunzătoare, trimit și cadre mai slabe, de care se pot dispensa mai ușor. Pe de altă parte, programarea unor cursuri pe o perioadă mai îndelungată favorizează cuprinderea și a unor probleme, teme, aspecte etc., care prin nivelul de tratare nu se deosebesc de cursurile universitare obișnuite, ceea ce, desigur, reduce din eficiența formei. La cursurile fără frecvență deși pot participa în mai mare măsură cadrele din întreprinderi, contactul mai slab cu cadrele didactice se răsfrînge asupra nivelului pregătirii cursanților.

De aceea ni se pare că mai potrivită ar fi **o formă mixtă,** de alternare a unor perioade (mai scurte) de cursuri cu frecvență, cu perioade (mai lungi) de studiu individual, pe bază de prelegeri tipărite și bibliografii bine puse la punct. Prima ar putea fi de 1½—2 luni în decursul unui an, iar în cazul în care s-ar cere mai mult timp, acesta poate fi divizat în doi ani consecutivi. Ea ar trebui folosită pentru prelegeri-conferințe (care să abordeze probleme de principiu, să orienteze pe cursanți asupra laturilor pe care trebuie să le adîncească în cadrul studiului lor individual), seminarii și consultații. Avantajul formei mixte constă nu numai în aceea că este mai ieftină și mai accesibilă cadrelor din producție, ci și în faptul că perioada de frecvență fiind scurtă, permite cuprinderea unui număr mai mare de cursanți în cursul unui an școlar, prin serii succesive (4—6 serii pe an).

În ceea ce privește selecționarea cursanților, aceasta, după părerea noastră, se impune numai atunci cînd numărul candidaților depășește numărul locurilor ce pot fi asigurate; în anumite împrejurări, cînd se urmărește completarea cunoștințelor unor cadre ce ocupă anumite funcții, poate prevala asupra concursului selecționarea cursanților de către conducerile întreprinderilor, respectiv de către organele centrale. În cazul unor cursuri de specializare într-un anumit domeniu, devine necesar mai degrabă un test pentru determinarea măsurii în care un candidat sau altul dă dovadă de aptitudini pentru domeniul respectiv.

În fine, cîteva cuvinte în legătură cu faptul dacă e cazul sau nu să fie stabilită obligativitatea absolvirii unor astfel de cursuri pentru promovarea în funcții superioare. După părerea noastră, capacitatea deținerii unei funcții de conducere sau chiar a unei funcții de execuție la un nivel mai ridicat nu poate depinde numai de faptul dacă candidatul a urmat sau nu anumite cursuri postuniversitare. Fără îndoială, însă, că ridicarea nivelului profesional, prin cursuri de asemenea nivel, creează cadrelor respective premise favorabile pentru rezolvarea mai competentă a sarcinilor ce le incumbă, pentru obținerea unor rezultate mai bune în muncă, ceea ce constituie principalul criteriu pentru avansarea în funcții superioare.

ACORDURI

● La 22 februarie a. c. s-a semnat Protocolul privind schimburile de mărfuri dintre Republica Socialistă România și Turcia pe perioada 1.IV.1966 — 31.III.1967.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Potrivit unui contract semnat la Moscova, Întreprinderea „Industrialexport" va livra asociației uniunale „Mașinimport" o instalație de foraj de mare adîncime tip 4 DH 315 și 2 instalații de foraj tip LD pentru o adîncime de 3 200 m. Cu firma „Faris Abdul Razak" din Irak s-a încheiat un contract pentru livrarea unei fabrici de gheață de 30 tone/24 h.

● „Metalimport" a semnat un contract cu firma americană „Kaiser Aluminium Co." privind exportul a 4 000 tone de aluminiu în blocuri, cu livrarea eșalonată în lunile februarie—mai 1966. Alte contracte prevăd exportul a 120 de tone de zinc către firma „Felten et Guilleaume" din R. F. Germană și a 100 de tone de zinc către firma „Oxyde" din Olanda.

● Întreprinderea „Chimimport" a încheiat contracte pentru exportul de carbid în valoare de circa 80 000 de dolari în Indonezia și Liban, de materiale plastice în valoare de aproape 500 000 de dolari în Franța (polistiren de uz general), în Anglia, Olanda, R.A.U., Spania (polietilenă), în Turcia (policlorură de vinil tip suspensie).

● „Exportlemn" a încheiat noi contracte pentru livrarea a 3 520 de tone mangal de bocșă în Grecia și Australia, 70 de tone de PFL dure în Pakistan, Italia, Suedia, 35 840 mc de cherestea de fag, 5 500 mc de cherestea de stejar și 220 mc de placaj din fag în Austria și Italia, 4 000 mc de lăzi din fag în R.A.U., 16 370 mp de plăci aglomerate din lemn în Belgia și Irak, 1 050 000 mp de furnir din fag și 15 400 mc de lemn pentru celuloză din diverse esențe în Austria, 1 670 mp de panel de fag și 40 000 mp de parchet lamelar în Italia, 25 000 mc de lemn de construcție rurală în Liban.

● Noi contracte încheiate de Întreprinderea „Mineralimportexport" prevăd exportul a 120 de mii de tone de sare în R. P. Ungară, 200 de tone mică în R. P. Polonă, 1 650 mp de plăci azbociment în Grecia.

● În perioada 5—11 februarie 1966 au sosit din import prin portul Constanța 2 210 tone de soia din Franța, 2 265 de tone de fosfați din Izrael, 700 de tone de cauciuc natural din Anglia, 31 000 de tone de minereu de fier din India, 20 300 de tone de cărbuni cocsificabili din S.U.A., 400 de tone de portocale din Grecia. La export au fost livrate prin Constanța 19 200 de tone de ciment în R.A.U., Spania, 3 900 de tone de țagle cu destinația Rotterdam, 620 de tone de ulei de osii în Turcia.

PREMISE ALE REPRODUCȚIEI ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

La redacție au sosit scrisori din partea a numeroși specialiști și practicieni din agricultură care își exprimă părerea cu privire la problematica dezbaterii publicate sub titlul: „Cum determinăm producția globală, producția netă, fondul de acumulare și fondul de consum" în revista „Viața economică" nr. 3/1966. În acest număr publicăm extrase din scrisorile trimise de tov. conf. univ. I. Hațegan de la Institutul agronomic-Craiova, Gr. Vilceanu, cercetător științific la Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, E. Buciuman, economist, Consiliul Superior al Agriculturii și ing. M. Vilău, de la Cooperativa agricolă de producție Siliștea Crucii, regiunea Oltenia.

Corelație optimă între fondul de acumulare și fondul de consum

Gr. Vilceanu — Această corelație are o deosebită importanță pentru îmbinarea intereselor personale ale membrilor cooperatori cu interesele generale ale cooperativei și statului.

Sursa de constituire a fondului de acumulare și a fondului de consum, fiind una singură — producția netă, calculată valoric — dă posibilitatea înlăturării multor neajunsuri în stabilirea corelației dintre aceste două fonduri.

În cele ce urmează aș dori să mă refer la un aspect, și anume, evoluția în timp a raportului dintre fondul de acumulare și fondul de consum.

Raportul rațional care trebuie stabilit între fondul de acumulare și fondul de consum **nu presupune,** după părerea noastră, **stabilirea unei ponderi fixe a acestora din producția netă, dată o dată pentru totdeauna.** De altfel, însăși prevederea din proiectul de statut care stabilește limita de 18—25% din valoarea producției nete pentru fondul de acumulare, permite, pe de o parte, aplicarea diferențiată a acestei cote în raport cu nevoile și posibilitățile de acumulare ale fiecărei cooperative, iar pe de altă parte, schimbarea ponderii stabilite pe măsura dezvoltării economice a cooperativei.

După părerea noastră, ponderea fondului de acumulare în producția netă va înregistra în mod necesar o tendință de creștere în decursul anilor, aceasta constituind condiția reproducției socialiste lărgite în cooperativa agricolă.

Semnificativ din acest punct de vedere este modul cum s-a realizat acest raport în Cooperativa agricolă „11 Iunie" din comuna Pechea — regiunea Galați.

medii anuale

	Ponderea în %			Dinamica în %		
	1953—1956	1957—1960	1961—1964	1953—1956	1957—1960	1961—1964
Producția netă	100	100	100	100	328,5	432,0
Fond de acumulare	10,5	17,1	19,5	100	533,0	832,6
Fond de consum	89,5	82,9	80,5	100	304,6	388,7

Realitatea demonstrează că ritmul mai mare de creștere a fondului de acumulare și mărirea ponderii acestuia în producția netă au contribuit nu numai la sporirea producției nete ci și a fondului de consum ce a revenit pe o zi-muncă, care în perioada 1961—1964 a fost cu 15,6% mai mare decît în perioada 1953—1956, cointeresînd tot mai mult pe cooperatori în dezvoltarea cooperativei agricole.

În ceea ce privește mărimea fondului de acumulare considerat în perspectiva dezvoltării economice a cooperativei, trebuie arătat că aceasta este determinată de cuantumul plusprodusului realizat anual.

Bineînțeles că în analiza acestei corelații trebuie să luăm în calcul perioade mai mari (4—5 ani) astfel încît să nu avem influența negativă (dacă este cazul), a factorilor naturali asupra producției, dînd posibilitate să apară tendințele obiective ale procesului reproducției. De altfel, și în exemplul dat, ponderea fondului de acumulare în producția netă a diferit în funcție de condițiile concrete din fiecare an de la 6% la 22,7%; în ceea ce privește valoarea absolută, aceasta a fost mai mică în 1956, față de 1955, în 1960, față de 1959 și în 1962, față de 1961. Pe grupe de cite 4 ani însă, așa cum rezultă din tabelul prezentat, s-a realizat, atît o creștere a ponderii, cît și a volumului fondului de acumulare.

Stabilirea unui raport rațional între fondul de acumulare și fondul de consum și înțelegerea științifică a acestui raport rațional de către toate cooperatorii vor contribui, atît la realizarea reproducției socialiste lărgite, cît și la ridicarea nivelului de viață al cooperatorilor.

Includerea cheltuielilor cu plantațiile vitipomicole în producția globală nu se justifică

I. Hațegan — Aceasta ar însemna ca asemenea cheltuieli (valoare a „producției") să intre în procesul de repartiție de două ori: o dată sub formă de cheltuieli de investiții în curs de realizare, iar a doua oară (după ce plantațiile încep să rodească), sub forma cotei de amortizare, ceea ce nu este just. Prin analogie, s-ar putea pune problema să se includă în producția globală și alte cheltuieli de investiții în curs de realizare: construcții, amenajări tehnice etc.

În legătură cu opinia ca cheltuielile de investiții în curs de realizare să fie incluse în producția globală dar nu în cheltuielile materiale, sau în cheltuielile cu munca vie, se ridică problema dacă acestea trebuie să intre sau nu în procesul de repartiție. Așa cum se arată în proiectul noului statut producția globală se repartizează astfel: A) — cheltuieli materiale de producție și obligații către stat și B) — fond de acumulare și fond de consum (adică producția netă, sau valoarea nou creată, sau v+p). Evident că A+B trebuie să fie egală cu producția globală. În situația în care cheltuielile de investiții în curs de realizare se includ în producția globală (în general), dar nu figurează nici la cheltuieli materiale și nici la cheltuieli de muncă vie, valoarea producției globale nu va mai fi egală cu componentele ei (A+B), ci mai mare.

Venitul net — unica sursă a fondului de acumulare

Eugen Buciuman — Împărtășesc ideea exprimată la „Masa rotundă" în legătură cu necesitatea determinării venitului net în cooperativa agricolă. Numai pe această bază se poate stabili un raport științific fundamentat între fondul de acumulare și fondul de consum. Prin calcularea fondului de acumulare din producția netă (v + p), fără a ține seama de partea de venit net (p) din această producție netă, se poate ivi posibilitatea încălcării corelațiilor obiective ale reproducției socialiste lărgite în cooperativele agricole. Necunoscînd distinct venitul net al cooperativei, s-ar putea ajunge la constituirea fondului de acumulare pe seama cheltuielilor materiale sau a produsului pentru sine, ceea ce ar avea, firește, consecințe nefavorabile.

Este evident că pentru a determina venitul net în totalul producției nete trebuie să cunoaștem valoarea mijloacelor de subzistență ale cooperatorilor. În acest scop este necesară elaborarea unei metodologii științifice de determinare a nevoilor cooperatorilor, adică a părții din producția globală, care trebuie acordată membrilor cooperatori. Din cauza lipsei de cercetări în acest domeniu, problema prezintă o serie de dificultăți la nivelul cooperativelor agricole. După părerea noastră, ar trebui ținut seama și de faptul că o parte a mijloacelor de subzistență se asigură pe seama gospodăriei personale a cooperatorilor.

Calcularea corectă a producției globale cere înlăturarea dublelor înregistrări

M. Vilău — Este știut că sectorul zootehnic utilizează drept materie primă producția furnizată de sectorul vegetal; datorită acestui fapt, consumul de furaje — care în cazul nostru reprezintă circulație internă — se înregistrează de două ori: o dată la producția vegetală, iar a doua oară, la cea animală. Or, dublele înregistrări au drept consecință mărirea artificială a producției globale, iar prin aceasta — în cazul cînd celelalte împrejurări rămîn constante — se mărește artificial atît producția netă, cît și fondul de acumulare și cel de consum.

De aceea considerăm necesar ca, în calculul producției globale să se elimine dublele înregistrări.

Reevaluarea asigură calcularea corectă a amortizării mijloacelor fixe

Întrucît în prezent nu există un sistem unitar de clasificare și evaluare a mijloacelor fixe existente, acestea fiind evaluate în majoritatea cazurilor în mod arbitrar, nu împărtășesc părerea exprimată la „masa rotundă" amintită, ca pînă la reevaluarea mijloacelor de bază, amortizarea să se facă pe baza valorii înregistrate în prezent. Considerăm că **numai după reevaluarea acestor mijloace se poate trece la calcularea amortizării și stabilirea cotelor anuale de amortizare.**

Microinterviu... cu adresă

PLOPENI-BUCUREȘTI ...FĂRĂ ROST

La Uzina „Timpuri noi" din Capitală au sosit 60 de ambielaje de la Uzina mecanică-Plopeni. Un fapt obișnuit la prima vedere. Și totuși mare vilvă.

De ce? Ne deplasăm la fața locului unde ne întîmpină tov. ing. CONSTANTIN BARBU, șef adjunct al serviciului C.T.C.

— Am aflat că v-au sosit 60 ambielaje de la Plopeni. Nu-s cele pentru motorul „S. 18"?

— Ba da!...

— Atunci...?

— Păi, cele 60 de ambielaje primite sînt... cele pe care delegații uzinei noastre le-au respins chiar la Plopeni. Este de neînțeles, de ce ni le-au expediat, de vreme ce au fost găsite necorespunzătoare.

— Poate n-or fi tocmai cele respinse, tovarășe Barbu?

— Ba chiar ele sînt. Le-am recunoscut după inscriere. Mai mult: două dintre ambielajele respinse atunci,

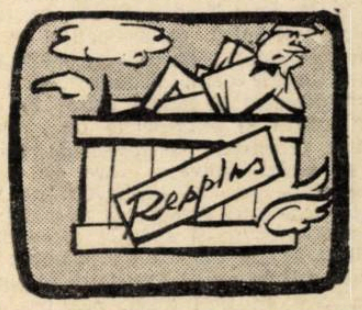

aveau defecte și le cerusem să le înlăture. Spre marea noastră surprindere, uzina de la Plopeni ni le-a trimis cu defectele semnalate.

— Din moment ce știu că le-ați respins, de ce le-au mai trimis?

— Tovarășii de la Plopeni nici nu știu că ambielajele au sosit la noi! Intenția lor fusese ca ele să ajungă la Baza I-București, dar dintr-o greșală a unui serviciu al uzinei ne-au fost expediate nouă.

— Adică, voiau să le vîndă altora drept bune...

— Exact. Numai că, spre ghinionul lor, a ieșit cum nu se așteptau.

— Și dacă piesele ajungeau totuși la Baza I, ar fi fost vreun neajuns pentru uzina dv.?

— Din păcate, da! Baza I ar fi folosit aceste ambielaje ca piese de schimb pentru motorul „S-18". Toți cei care folosesc acest motor ne-ar fi scos pe noi vinovați că executăm piese de schimb, de mîntuială.

Convorbirea noastră se oprește aici. În continuare au cuvîntul tovarășii de la Uzina mecanică din Plopeni.

M. FERARINI

CURIER

Produse noi

● SILUMIN — UN DERIVAT AL ALUMINIULUI, produs pentru prima dată la uzina din Slatina. El este destinat construcțiilor de mașini.

● PRIMELE PRODUSE ALE NOII FABRICI DE APARATAJ DE ÎNALTĂ TENSIUNE DE LA CRAIOVA au fost livrate beneficiarilor. Printre acestea menționăm: separatoare tripolare pentru exterior de 15 kilovolți, separatoare de interior de 10 kilovolți și transformatoare de curent în carcase de bachelită.

● AL 120-LEA TIP DE RULMENT fabricat la cunoscuta uzină din Brașov. El are diametrul de 440 de mm și va fi folosit la mașinile-unelte grele, îndeosebi la presele de o mie de tone.

● Hunedoara: prin prelucrarea superioară a gudroanelor a fost obținută O SMOALĂ SPECIALĂ DE GUDRON care va fi utilizată ca liant la fabricarea anozilor pentru Uzina de aluminiu din Slatina.

● Specialiștii de la întreprinderile Electro-Mureș și „Electronica" au proiectat și realizat O ANTENĂ COLECTIVĂ PENTRU TELEVIZOARE ȘI APARATE DE RADIO. Antena poate deservi 40 de abonați și asigură o recepție și o imagine de foarte bună calitate.

● CU 122 DE ZILE MAI DEVREME a fost străpunsă penultima porțiune a uriașei galerii de fugă de la Hidrocentrala de pe Argeș (loturile Rotunda și Mătușa).

● La Fabrica din **Bod** a fost **încheiată campania de fabricare a zahărului.** Față de campania precedentă: 10 mii de tone de zahăr mai mult.

● Combinatul chimic din Făgăraș a livrat în acest an o cantitate de **azotat de amoniu** egală cu întreaga producție realizată în 1960.

● **A început proiectarea strungurilor Carusel de mari dimensiuni** care vor fi construite la Fabrica de mașini-unelte și agregate din București. (Diametrul noilor strunguri va fi de 1 600 și 3 200 mm).

● **Uzina „7 Noiembrie" din Craiova** a fost solicitată **să trimită un lot de mașini la Expoziția internațională de la Moscova.** Printre mașinile cu performanțe tehnico-funcționale ridicate se înscriu cele destinate împrăștierii îngrășămintelor chimice, semănatului cerealelor și greblatului mecanic.

ELEMENTE NOI IN PLANIFICAREA INVESTIŢIILOR PE ANUL 1966

PRIN recenta Hotărîre a Consiliului de Miniştri privind aprobarea planului de stat pe anul 1966, s-au prevăzut — printre altele — şi unele măsuri destinate să îmbunătăţească metodologia de planificare a investiţiilor, acordarea unor competenţe mai largi ministerelor şi celorlalte organe centrale, în scopul obţinerii unor rezultate eficiente în realizarea volumului planificat al investiţiilor. Aşa de pildă s-a aprobat o nouă structură a anexelor la planul de investiţii. Lucrările de investiţii în planul pe anul 1966 se cuprind în :

● Lista de titluri a lucrărilor de investiţii în care sînt prevăzute nominal obiectivele a căror documentaţii tehnice se aprobă de Consiliul de Miniştri, sau de titulari, cu avizul C.S.P. şi care apar distinct cu capacitatea şi termenul de punere în funcţiune, realizarea lor urmărindu-se pe fiecare şantier în parte.

● Lista acţiunilor de investiţii — în care se cuprind, de regulă, în poziţii cumulative, lucrările ale căror studii tehnico-economice intră în competenţa de avizare şi aprobare a titularilor, atît prin limitele valorice stabilite prin H.C.M. nr. 881/1965, cît şi prin natura lucrărilor, ca de pildă : achiziţiile de utilaje, mijloace de transport, maşini agricole etc. În lista acţiunilor mai intră, de asemenea, reutilările şi completările de utilaje, în spaţiile existente, la ale căror documentaţii tehnice este necesar şi avizul C.S.P. Se cuprind totodată şi extinderile de reţele energetice (electrice, termice), de reţele edilitare, străzi, pavaje, care se execută pe etape anuale, indiferent de valoarea lor totală, în funcţie de dezvoltarea localităţilor, precum şi spaţiile comerciale din cadrul noilor blocuri de locuinţe.

Lista de titluri a fost împărţită în patru capitole care, în linii mari, prezintă următoarele caracteristici :

● **Capitolul A** în care s-au cuprins lucrările în continuare şi nu prezintă probleme deosebite din punct de vedere al documentaţiilor. La aceste lucrări titularii de plan au competenţa de a actualiza volumele de investiţii pe 1966 pe poziţii, în funcţie de realizările efective de la 31 decembrie 1965, bineînţeles în cadrul volumului total aprobat şi cu acordul constructorului.

● **Capitolul B** în care sînt cuprinse lucrările noi care au proiecte de ansamblu sau proiecte de execuţie în fază unică aprobate.

Există obligaţia titularilor ca împreună cu constructorii să întocmească grafice de eşalonare a execuţiei lucrărilor pe ani pînă la terminarea acestora. Aceste grafice se trimit Băncii de Investiţii şi C.S.P.

● **Capitolul C** cuprinde lucrările noi care au studii tehnico-economice aprobate şi ale căror proiecte de ansamblu sau proiecte de execuţie în fază unică nu necesită aprobarea Consiliului de Miniştri. După ce se aprobă documentaţia legală pentru aceste lucrări, volumele de investiţii ce urmează să se execute în anul 1966, se stabilesc de către titularii de plan de comun acord cu constructorii, la întocmirea graficelor de eşalonarea execuţiei ţinîndu-se seama de termenul de punere în funcţiune aprobat în plan.

Aceste lucrări se execută în cadrul volumului de producţie de construcţii-montaj al volumului de materiale şi al fondului de salarii aprobat prin planul exe-

Fişier

Prevederi din hotărîri şi dispoziţii ale Consiliului de Miniştri privind investiţiile şi lucrările de construcţii-montaj cu aplicabilitate şi în 1966.

● HCM nr. 1764/1960 **Anexa 13 art. 31 al. 2 privitor la modificările în lista acţiunilor de reparaţii capitale.**

● HCM nr. 393/1962 **Anexa la art. 1 cuprinzînd lista preţurilor de difuzare pentru materialele de construcţii ce se desfac de către ORAD şi Oficiul de aprovizionare şi desfacere al G.A.C., destinate pentru construcţii agrozootehnice.**

● HCM nr. 1403/1962 **art. 2 al. 3 şi anexa IV privind preţurile la care se vor livra unele materiale, pct. 4, pentru construcţii legumicole ale G.A.C.**

● HCM nr. 1030/1963 **referitoare la cererile de import în funcţie de planul de stat îmbunătăţit .**

● HCM nr. 967/1964 **pct. 8 referitoare la stabilirea necesarului de materiale de construcţii-montaj, pe baza graficelor actualizate.**

● Din HCM 665/1961 — **pentru prelungirea aplicării unor prevederi din hotărîri şi dispoziţii ale Consiliului de Miniştri :**
— HCM 2872/1955 **art. 48 privind instalaţiile pasagere cu caracter de investiţii din exploatările forestiere.**
— HCM 211/1957 **cu excepţia art. 34, 45 şi 58 al. 1.**
— HCM 525/1959 **cu privire la lucrările de reparaţii şi întreţinere a drumurilor, art. 13, 14 şi 15.**

cutantului. Graficele se comunică în termen de 10 zile la C.S.P., iar volumele de investiţii şi de construcţii-montaj stabilite aşa cum se arată mai sus se comunică şi Direcţiei Centrale de Statistică.

● **Capitolul D** cuprinde lucrările noi care nu au studiile tehnico-economice aprobate sau ale căror proiecte de ansamblu şi proiecte de execuţie în fază unică necesită aprobarea Consiliului de Miniştri, deci este vorba de unele lucrări mai importante. Acest capitol cuprinde lucrările la care trebuie luate măsuri pentru asigurarea documentaţiei. În acest sens se prevede obligativitatea titularilor de plan de a solicita aprobarea termenelor la care se va prezenta documentaţia legală. Aceste termene se comunică, după aprobare, Băncii de Investiţii, C.S.C.A.S. şi C.S.P. care vor urmări prezentarea documentaţiilor la termenele stabilite.

Termenele de punere în funcţiune a capacităţilor la lucrările din lista D se aprobă o dată cu documentaţia. Aceste termene se stabilesc cu acordul constructorului şi cu avizul C.S.P. Stabilirea volumului de investiţii pe anul 1966 se efectuează după aprobarea documentaţiei prin graficele de eşalonare a execuţiei ţinîndu-se seama de termenele de punere în funcţiune aprobate. Pentru introducerea în planurile de producţie ale constructorilor, C.S.P. este autorizat să efectueze repartizarea materialelor necesare şi a fondului de salarii, pe baza graficelor de execuţie.

Tot în scopul limitării posibilităţilor de imobilizare a fondurilor de investiţii s-a acordat titularilor de plan dreptul de a efectua modificări între titlurile din planul de investiţii, în limita volumului total de investiţii şi de construcţii-montaj aprobat. Aşa de pildă, se pot face virări între acţiunile din plan o dată pe trimestru — fără modificarea capacităţilor şi termenelor de punere în funcţiune. Pentru modificările privind lucrările geologice destinate descoperirii rezervelor de substanţe minerale utile, este necesar însă şi avizul C.S.P. Pentru virările din lista acţiunilor în lista de titluri, care de asemenea se pot efectua trimestrial — cu condiţia respectării valorii de deviz aprobate la lucrarea la care se face virarea — este necesar şi acordul constructorilor. Pentru virările din lista de titluri a lucrărilor de investiţii în lista acţiunilor de investiţii este necesară însă şi aprobarea Consiliului de Miniştri, urmărindu-se astfel limitarea fărîmiţării fondurilor de investiţii pe lucrări mai mărunte.

Analiza justificării economice şi a oportunităţii investiţiilor prevăzute în listele de acţiuni se va efectua de Banca de Investiţii, o dată cu deschiderea finanţării, pe baza documentaţiilor tehnice depuse de beneficiar.

Ludovic LACHSZ

CONTRACTAREA ENERGIEI TERMICE

EXTINDEREA termoficării ridică unele probleme specifice contractului de furnizare de energie termică, cum ar fi : **stabilirea cantităţii de apă şi de condensat ce urmează a se retura, răspunderea părţilor etc.**

Potrivit Tarifului 91/E.L. 6 elaborat în anul 1962 de fostul Minister al Minelor şi Energiei Electrice, cantităţile de apă şi de condensat pe care consumatorii urmează să le retureze, precum şi calitatea acestora, trebuie să fie prevăzute în contractele de furnizare.

În cazul în care, între părţile contractante intervin neînţelegeri cu privire la cantitatea de apă şi de condensat ce trebuie să se restituie, părţile se adresează organelor arbitrale pentru soluţionarea divergenţelor.

La stabilirea cantităţii de apă şi de condensat ce urmează să fie returată trebuie să se ţină seama de valorile prevăzute în proiectul instalaţiei şi de procesul tehnologic al consumatorilor.

Furnizorii sînt interesaţi în a stabili în contracte cantităţi de apă şi de condensat cît mai mari de restituit, deoarece, pe de o parte prin utilizarea apei deja folosite sau a condensatului urmează a se evita unele operaţiuni, care deja au fost făcute, cum sînt tratarea şi demineralizarea, iar pe de altă parte, prin restituirea condensatului se pune în circuit energia termică rămasă neutilizată, fapt ce duce la realizarea de însemnate economii.

Beneficiarii urmăresc ca, în contracte să se stabilească o cantitate cît mai mică de apă şi de condensat ce trebuie să o restituie, deoarece în acest caz folosesc mai multă energie termică din cantitatea livrată.

Fiind confruntat cu soluţionarea unei cereri de rearbitrare, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2917/1965, a statuat că la stabilirea cantităţii condensatului ce urmează să fie returat, trebuie să se ţină seama de posibilităţile consumatorilor şi să fie de natură a-i mobiliza spre a lua măsuri în vederea returării unei cantităţi cît mai mari de condensat, ceea ce este, atît în interesul părţilor contractante, cît şi în interesul economiei naţionale.

În ceea ce priveşte **răspunderea părţilor,** din contractul de furnizare de energie termică, Tariful 91/E.L. 6 citat prevede că în cazul în care consumatorii nu respectă procentul de apă sau condensat ce trebuie să retureze, vor plăti majorări în coeficienţii prevăzuţi la pct. 16 din tarif.

În cazul în care consumatorii vor restitui apă sau condensat peste normele contractate, furnizorii vor plăti consumatorilor bonificaţii după scara menţionată în tariful citat.

Valentin PRISĂCARU

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

APLICAREA NORMELOR INTERNE IN COOPERAŢIA DE CONSUM

RIDICAREA continuă a nivelului calitativ al produselor implică printre alte măsuri şi aplicarea în procesul de producţie a prescripţiilor cuprinse în normele interne. În cele ce urmează răspundem la unele întrebări solicitate de cititorii noştri cu privire la cadrul de aplicare a normelor interne, competenţele de aprobare, condiţiile de modificare şi revizuire.

● Care sînt produsele ce se realizează în cooperaţia de consum şi pentru care este obligatorie aplicarea normelor interne ?

Executarea şi livrarea produselor nestandardizate se face pe baza normelor interne. Se exceptează de la acest principiu prototipurile, unicatele şi capetele de serie, care se realizează pe baza caietelor de sarcini întocmite de întreprinderea producătoare şi acceptate de către organizaţia beneficiară. Ambalajele de transport ale căror caracteristici nu sînt stabilite prin standarde se execută pe baza autorizaţiei de fabricaţie a Oficiului de stat pentru ambalaje.

În ceea ce priveşte maşinile, utilajele şi instalaţiile, acestea se execută — în principal — pe baza documentaţiilor tehnice de proiectare (studiu tehnico-economic, proiect tehnic etc.). Utilajele auxiliare şi de întreţinere, piese izolate de mobilier, obiecte de inventar şi diverse produse — stabilite de Centrocoop — se execută prin întreprinderile de producţie cooperatiste pe baza normelor interne.

● Cum este reglementată competenţa de aprobare a normelor interne şi prin ce organe se realizează aplicarea prescripţiilor cuprinse în aceste norme ?

Propunerile de norme interne departamentale se elaborează de întreprinderile cooperatiste stabilite de colectivul central organizat în acest scop la Centrocoop. La întocmirea propunerilor se are în vedere baza tehnico-materială, experienţa anterioară, cerinţele beneficiarilor, nivelul tehnic şi calitatea superioară a produselor. După obţinerea avizului organizaţiilor beneficiare, lucrările de normare se transmit prin organizaţiile cooperatiste superioare (uniunile raionale şi regionale) la colectivul central, care rezolvă evenutalele divergenţe şi le prezintă aprobării conducerii Centrocoop. Normele interne de întreprindere se întocmesc prin colectivul de normare al întreprinderii şi se trimit spre aprobare direcţiei de resort din Centrocoop, care le definitivează.

● Ce prescripţii obligatorii cuprind normele interne ?

Normele interne (departamentale şi de întreprinderi) stabilesc condiţii de calitate obligatorii pentru produsele ce se realizează de către întreprinderile cooperatiste şi ele conţin următoarele prescripţii : definirea produsului şi domeniul de aplicare, forme şi dimensiuni, condiţii tehnice, execuţie, finisare, reguli pentru verificarea calităţii, marcare, livrare, ambalaje, transport şi depozitare, termen de garanţie.

● Normele interne departamentale elaborate de către organe centrale producătoare – furnizoare se pot aplica şi de către întreprinderile cooperaţiei de consum ?

Normele interne aprobate de ministerele coordonatoare sînt obligatorii şi pentru întreprinderile cooperaţiei de consum care execută produse similare. În cazul unor norme interne aprobate de organe centrale care nu sînt şi coordonatoare, se recomandă ca aceste norme să se aplice şi în cadrul cooperaţiei de consum, spre a se evita elaborarea a două norme pentru acelaşi produs.

● În ce condiţii se pot modifica, revizui, suspenda şi anula normele interne şi care sînt competenţele de aprobare ?

Normele interne pot fi modificate, suspendate sau revizuite la propunerea întreprinderilor de producţie, organizaţiilor beneficiare, la iniţiativa Centrocoop sau sesizarea organelor de standardizare. Aprobarea acestor propuneri este de competenţa direcţiilor de resort pentru normele interne de întreprindere şi a conducerii Centrocoop pentru normele interne departamentale, cu acordul organului central al beneficiarilor. Anularea normelor interne se poate face în cazul cînd normele în vigoare se înlocuiesc cu altele îmbunătăţite sau prin standarde, precum şi în cazul încetării executării produsului care a format obiectul normei interne.

Emil VICOL

SIDERURGIA ÎN FLUX CONTINUU

TEHNICA modernă ne-a deprins cu manifestările spectaculoase. O apăsare pe buton și un lanț de mașini-unelte prelucrează piese complicate, de la materia primă, — bara sau blocul metalic —, pînă la piesa finită.

Dar în fața furnalului, omul mai este încă necesar. Siderurgistul manevrează greoaia mașină de destupat gura, ia cu lingura probele de metal topit; mecanicul micii locomotive de uzină, cuplează vagonetul cu oala de zgură sau cu oala de fontă; în fața cuptorului Martin, oțelarul manevrează mecanismele de încărcare, controlează mersul procesului mai mult din privire și după îndelungata lui experiență proprie, aruncă manual ultimele adaosuri necesare.

● De ce această întîrziere?

DEȘI furnalul lucrează neîntrerupt și elaborează fonta în mod continuu, totuși furnizarea produsului său, scoaterile de fontă, se fac cu întermitențe, de trei pînă la șase ore. Agregatele industriei siderurgice funcționează cu viteze diferite și evacuările lor nu au putut fi încă sincronizate.

Siderurgia a înregistrat, fără îndoială, progrese considerabile; în același timp, însă, în alte industrii, s-a putut trece de la procedeele discontinui pe șarje, la procedee tehnologice continui (în industria sticlei, a cimentului, în industria petrolieră și chimică). În siderurgie, periodicitatea proceselor de elaborare a fontei și oțelului a făcut ca pînă în prezent să nu se poată înlătura discontinuitatea fluxului tehnologic. Și de aceea, automatizarea cu spectaculoasa apăsare pe butonul miraculos nu a atins decît aspecte parțiale.

Într-un spațiu unic — furnalul, cuptorul sau convertizorul — au loc procese chimice multiple, cum ar fi reducerea carbonului, sulfului, fosforului, care necesită condiții și temperaturi diferite.

Toate acestea, evident, frînează posibilitățile de automatizare. Mai mult, se ajunge uneori la rezultate paradoxale, cum ar fi pierderi de capacitate și eficiență tocmai acolo unde s-au introdus metode mecanizate: de exemplu, mașina de încărcare a minereului, utilaj de mare productivitate, poate încărca un convertizor într-un minut cu 100 tone de fier vechi, pentru ca apoi să aștepte aproape o oră repetarea operației.

Există deci situații care par să se opună cu hotărîre noțiunii de continuitate, de proces neîntrerupt. Și totuși, ideea unei siderurgii continue a prins viață, cu deosebire în ultimul deceniu, pentru că între furnal și instalația de turnare continuă a oțelului sau laminor nu a rămas de fapt decît o singură verigă de încheiat: afinarea continuă a fontei în oțel.

● Primele încercări

PRINCIPIUL de lucru al bătrînului furnal, de circulație pe verticală a materiei prime în contracurent cu gazele fierbinți, a sugerat prima propunere de cuptor pentru elaborarea continuă a oțelului, emisă în 1950, de cercetătorul englez prof. M. W. Thring, de la Colegiul Queen Mary din Londra. În 1954, dezvoltînd această idee, el descrie un cuptor în care fierul vechi — încărcat într-o cuvă verticală, împreună cu fonta topită încărcată la un nivel inferior, unde începe o vatră puțin înclinată, — circulă în contracurent cu gazele fierbinți de la arzătorul cu gaz de cocs amplasat în partea opusă.

În afară de eficiența termică ridicată, procedeul prezintă și avantajul unei uzări reduse a materialului refractar, datorită specializării fiecărui compartiment din cuptor, pentru o anumită operație; de asemenea, gazele au timpul să fie arse complet înainte de a ajunge în contact cu metalul, ceea ce înlătură primejdia pe care o prezintă sulful. Față de cuptorul Martin, productivitatea acestui cuptor este mai mare, iar constructiv, are avantajul că înlătură complicatele uși de încărcare. În urma experimentării timp de mai mulți ani într-o stație pilot la Sheffield, s-a ajuns la concluzia că acest agregat poate funcționa în bune condiții și cu randamente termice superioare celor propuse inițial, utilizînd 100% fontă.

Pe baza acestor lucrări, dr. Shack din Düsseldorf a proiectat și construit un cuptor de topire continuă a fierului vechi, cu care a reușit să obțină un ritm de topire de 8 t/oră, utilizînd pentru încălzire 70 kg păcură pe tona de oțel.

● Într-un agregat...

TREBUIE precizat încă o dată că ceea ce s-a realizat practic pînă în prezent este **afinarea continuă a fontei topite, pornind chiar de la fonta topită sau de la fier vechi.** Pentru realizarea unui proces siderurgic în întregime continuu, trebuie să se plece de la minereu de fier, cu evacuarea neîntreruptă a oțelului. În acest scop, prof. Thring propune o variantă a cuptorului anterior. Minereul de fier în brichete, eventual împreună cu fier vechi, urmează să fie încărcat într-o cuvă verticală, unde, în timpul coborîrii, întîlnește curentul ascendent de gaze fierbinți — după care, sub formă de fontă topită, ajunge pe vatra înclinată, pentru afinare, unde se introduce prin lănci varul pulverizat și oxigenul; oțelul topit curge printr-un canal de turnare, unde se adaugă elementele de aliere pentru obținerea calității dorite.

Întrucît temperatura oțelului poate fi măsurată la intrarea și la ieșirea din instalația de elaborare, unde se poate face și prelevarea probelor pentru analize automate, — aceste informații pot fi introduse într-un calculator electronic capabil să comande introducerea aerului și a combustibilului la arzătoare, insuflarea oxigenului și a varului și adăugarea fondanților pentru zgură sau a materialelor pentru aliere, — obținîndu-se calitatea de oțel dorită, în funcție de calitatea materiei prime.

Pe lîngă posibilitatea de conducere automată integrală a procesului, acest mod de elaborare ar mai avea și avantajul unei scăderi considerabile, pînă la sfert, a cheltuielilor, în comparație cu procedeele existente: nu mai sînt necesare furnalul și cauperele; se elimină podurile rulante greoaie, construcțiile grele de susținere, nu mai este necesară stocarea materialelor între faze, scade consumul de combustibil datorită eficienței termice ridicate, se înlătură pierderile de căldură între furnal și oțelărie; consumul de oxigen ar fi mai scăzut; se înlătură necesitatea captării și epurării fumului brun cu oxizi de fier, deoarece acesta este reținut în timpul ascensiunii sale în cuva verticală.

Debitul constant calitativ și cantitativ al oțelului este deosebit de indicat pentru alimentarea instalațiilor moderne de turnare continuă.

În U.R.S.S., se fac încercări similare, cu fontă topită de la furnal, care este afinată treptat cu lanci de oxigen, pe măsură ce curge printr-un canal înclinat. De asemenea, în Australia, s-au făcut experiențe cu fontă topită de la cubilou.

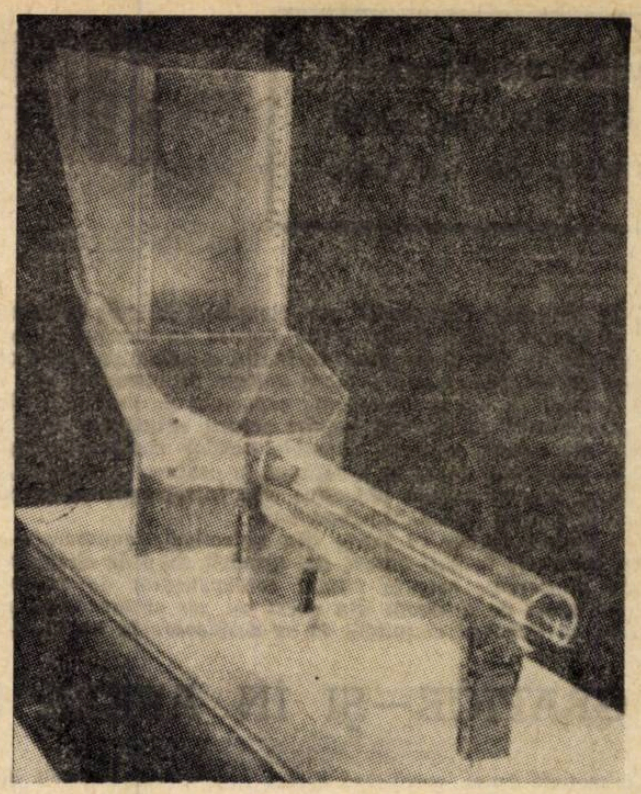

Macheta cuptorului propus pentru realizarea siderurgiei în flux continuu, de la minereu la oțel topit.

● ...sau în celule

O ALTĂ schemă de lucru, realizată în Uniunea Sovietică pe instalații experimentale — procedeul SAND — pornește de la fragmentarea elaborării oțelului în faze succesive nu numai în timp, ci și în spațiu, utilizîndu-se mai multe agregate — celule, unite prin conducte; în fiecare celulă se menține o temperatură și presiune determinată și este specializată pe operații; prima pentru îndepărtarea fosforului, a doua pentru îndepărtarea sulfului, alta pentru afinare, alta pentru omogenizarea compoziției. Se apreciază că această specializare permite desfășurarea în condiții mai bune a reacțiilor chimice, oțelul obținut fiind de calitate superioară celui obținut în prezent; instalația ar avea o productivitate mult mai mare decît cuptorul Martin, iar elaborarea ar decurge fără întrerupere.

La Redbourn, în Anglia, se fac încercări într-o stație pilot, de pulverizare fină a fluxului de fontă topită de la furnal, cu ajutorul unor jeturi de oxigen la presiune înaltă, care creează totodată atmosfera necesară afinării și purificării metalului, pînă la calitatea de oțel dorită. Temperatura metalului elaborat prin pulverizare este suficient de ridicată pentru a putea topi fontă solidă pînă la 15% din greutatea sa, ceea ce îi sporește eficiența.

Și astfel, cu ajutorul acestor noi metode și agregate care ar putea permite obținerea continuă a barelor de oțel, plecînd de la minereu de fier și fier vechi, ne putem închipui viitorul piro-metalurgiei complet automatizate, unde întregul proces ar avea loc într-o singură instalație complet închisă și tăcută, la care nu vom mai putea vedea reflexele luminoase ale băii metalice și nici fluxul de metal împrăștiind scîntei, — în jurul căreia prezența omului nu va mai fi necesară.

ing. T. BARBU

ÎN AJUTORUL RECENZORULUI

PROBLEME ORGANIZATORICE

PREGĂTIREA efectuării recensămîntului populației și al locuințelor necesită o largă și dificilă muncă organizatorică, metodologică și de popularizare. Fiecare dintre aceste laturi are o însemnătate de sine stătătoare, însă reușita acțiunii în ansamblu (criteriul principal de apreciere al recensămîntului) depinde de acțiunea lor corelată.

Sectorizarea

O importanță deosebită are împărțirea teritoriului în sectoare de recensămînt, perfect delimitate, pentru a se evita astfel orice omisiuni sau duble înregistrări.

La stabilirea mărimii sectorului de recensămînt în care își desfășoară activitatea recenzorul, s-a ținut seama, în primul rînd, de timpul necesar pentru înregistrarea caracteristicilor prevăzute în programa de recensămînt pentru cele trei unități diferite de înregistrare (populație, locuințe, clădiri). În acest scop s-au stabilit unități convenționale unitare pe baza unor anumite echivalențe. Astfel, pentru populație (o persoană) din **mediul urban** s-a luat coeficientul 1. Pentru înregistrarea caracteristicilor locuințelor, care necesită mai multă muncă s-a stabilit un coeficient de 1,7, iar pentru clădire 2,6.

Pentru **mediul rural**, unde condițiile de lucru ale recenzorilor se deosebesc față de cele din mediul urban, s-au stabilit coeficienții 1, 1,2, și respectiv 0,8.

Acești coeficienți sînt utilizați la împărțirea localităților în unități teritoriale de recensămînt. S-au stabilit următoarele unități teritoriale: sectorul de recensămînt, sectorul de îndrumare și control și circumscripția de recensămînt.

Sectorul de recensămînt este unitatea teritorială de bază pe care își desfășoară activitatea recenzorul. În mediul urban s-a stabilit că recenzor poate efectua în medie în ... ții normale de lucru înregistrarea ... —300 persoane, 60—109 locuințe (apar... sau 30—90 clădiri. Pentru mediu... aceste limite sînt mai mari: 250—... soane, 80—130 locuințe sau 70—120 ...

Trebuie subliniat că normele ... pentru recenzorii din cadrul ... de recensămînt sînt diferențiate ...

Sectorul de îndrumare și control constituie o unitate teritorială pe care-și desfășoară activitatea recenzorul șef și este superioară sectorului de recensămînt. El este format din circa 5—6 sectoare de recensămînt.

Circumscripția de recensămînt constituie unitatea teritorială pe care își desfășoară activitatea responsabilul de circumscripție și este formată din circa 10—12 sectoare de îndrumare și control. Ea se constituie numai în orașele cu peste 15 000 de locuitori.

Conform instrucțiunilor Comisiei centrale de recensămînt, în vederea delimitării perfecte a sectoarelor și circumscripțiilor, ca și pentru ușurarea identificării

Recensămîntul populației și clădirilor

lor, acestea trebuie să fie despărțite pe cît posibil prin limite naturale sau teritorial-administrative. Astfel, în mediul urban, sectoarele de recensămînt se constituie din una sau mai multe clădiri din aceeași stradă, dintr-o stradă întreagă sau din mai multe străzi. Este cu desăvîrșire interzis să se formeze sectoare de recensămînt din porțiuni ale unor clădiri diferite. În mediul rural se interzice includerea în același sector de recensămînt a două sate sau două părți din sate care aparțin de sfaturi populare comunale diferite.

Sectoarele de îndrumare și control și circumscripțiile de recensămînt trebuie să fie de asemenea delimitate, pe cît posibil, prin limite naturale (lacuri, zone verzi, căi ferate, bulevarde etc.) care pot fi ușor identificate.

Trebuie avut în vedere că în intervalul de timp de la constituirea sectoarelor de recensămînt și pînă în momentul cînd începe înregistrarea datelor vor interveni schimbări în fondul de locuințe, prin darea în folosință de noi apartamente și clădiri, precum și prin demolarea locuințelor vechi. Acest fapt va atrage după sine modificări în cadrul sectoarelor de recensămînt existente; probabil va fi necesară crearea de noi sectoare. Ținînd seama de aceasta, Comisia centrală de recensămînt a prevăzut pentru fiecare comisie regională un anumit număr de sectoare de recensămînt de rezervă. Orice modificări ale numărului sectoarelor de recensămînt se vor comunica Comisiei centrale de recensămînt, care va aprecia oportunitatea acestor modificări.

Personalul de recensămînt

O altă problemă a muncii organizatorice, la care considerăm necesar să ne referim, este recrutarea, selecționarea și instruirea personalului de recensămînt. Ea constituie una dintre sarcinile de bază ale comisiilor de recensămînt teritoriale care implică un deosebit simț de răspundere.

Munca acestui personal presupune vizitarea fiecărei case, interogarea fiecărei persoane și consemnarea clară și precisă a răspunsurilor primite. Această acțiune implică interpretarea și rezolvarea uniformă a problemelor ivite în timpul înregistrării. Aceasta reclamă, pe de o parte, o bună instruire a recenzorilor, iar pe de altă parte, familiarizarea deplină a populației cu programul de observare a recensămîntului.

Încrederea reciprocă între recenzori și populație — o condiție a reușitei acțiunii — presupune o temeinică pregătire a primilor, o bună cunoaștere a problemelor pe care le ridică completarea fișelor de recensămînt; în același timp, ei trebuie să fie agitatori activi în rîndurile populației, capabili să explice problemele ce se ivesc, să înlăture eventualele neînțelegeri, să știe să se orienteze în diferitele situații pe care munca de zi cu zi între oameni ni le poate ridica. Politețea și bunele maniere trebuie să fie pentru recenzori caracteristici indisolubil legate de felul lor de a fi. Recenzorul trebuie să știe să lămurească populația asupra utilității răspunsurilor la întrebări, asupra faptului că ele servesc exclusiv unor scopuri statistice, că declarația cetățeanului este singura sursă de informare pentru recensămînt.

Lămurind aceste probleme, recenzorul își va asigura neîndoielnic succesul misiunii sale și prin aceasta succesul întregii acțiuni.

V. GOGA

Secvențe de pe unele șantiere de construcții industriale din Capitală

ORGANIZARE ȘI RITM DI

NOI obiective industriale vor completa în anii ce urmează peisajul industrial al Bucureștiului. Unele dintre acestea au început de pe acum să capete contur. În partea de sud a orașului, se înalță o uzină metalurgică; în apropierea lacului Floreasca se construiește o mare unitate de elemente de automatizare; la Uzinele „23 August" — noi și importante capacități de producție; la Uzinele „Grivița roșie" și „Autobuzul" se execută lucrări pentru extinderea spațiilor de producție etc. Pe unele din aceste șantiere, siluetele halelor moderne, construite din beton, oțel și sticlă, prevestesc darea în funcțiune, în ordinea prevăzută, a primelor obiective. Executantul tuturor acestor obiective este Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj (I.C.S.I.M.)-București.

Ținînd seama că parte din obiectivele enumerate vor trebui terminate în 1966, iar altele în anii viitori, am urmărit timp de cîteva zile modul în care organizarea șantierelor asigură ritmul corespunzător de execuție a lucrărilor. Firește, timpul scurt ce a trecut din acest an, cît și iarna, nu au oferit toate condițiile pentru ca întreaga activitate să se desfășoare la un nivel corespunzător. Dar...

• PE GRAFICE — ȘI ÎN AFARA LOR

EXISTĂ o metodă bună, practicată astăzi pe mai toate șantierele din țară: urmărirea desfășurării lucrărilor pe bază de grafice. Întocmite de beneficiar, proiectant și constructor, ele au rolul de a înmănunchea și a antrena toate forțele spre realizarea la termen a diferitelor obiective, prin asigurarea mersului lucrărilor asemenea unui mecanism de ceasornic. Este posibil acest lucru? Faptele de pe multe șantiere atestă că da.

Pe șantierul Uzinei metalurgice-București, de pildă, **în ultimul trimestru al anului trecut, a fost necesară majorarea sarcinilor de plan, întrucît constructorul, proiectantul și beneficiarul au asigurat lucrărilor un ritm mai înalt de lucru decît cel prevăzut inițial în grafice.** Rezultatul? La capitolul construcții-montaj, prevederile de plan au fost depășite cu lucrări care s-au cifrat la cîteva milioane lei. Un asemenea ritm a existat și pe șantierul Fabricii de elemente de automatizare. Așa au stat lucrurile în 1965...

Ce consemnează însă graficele în acest an? Pe șantierul Uzinei metalurgice, un ritm lent, nerespectarea prevederilor de plan; la Fabrica de elemente de automatizare activitatea se desfășoară, de asemenea, anevoios, prevederile de plan pe luna ianuarie rămînînd neîndeplinite; la Uzinele „23 August" s-au realizat, în prima lună a anului, lucrări ce nu însumează nici 1 milion de lei, ceea ce reprezintă o parte infimă din valoarea celor planificate pe 1966. Aceeași situație se menține și în prima jumătate a lunii februarie.

Am cerut explicații specialiștilor asupra cauzelor care determină acest ritm scăzut de lucru. Din răspunsurile date am desprins că una din cele mai importante cauze rezidă în slaba organizare a muncii pe șantiere.

• TE ORGANIZEZI, DACĂ AI UNDE!...

PERIMETRUL în care este prevăzut să-și desfășoare activitatea șantierul Fabricii de elemente de automatizare se ridică la cîteva zeci de mii de mp. Cu toate acestea, lucrările sînt restrînse (la aproape un an de la începerea activității) la o suprafață de numai 60% din cea prevăzută. Cum e posibil acest lucru?

— „Am început organizarea șantierului și chiar primele lucrări — ne-a informat inginerul **H. Hascal**, șeful șantierului din partea I.C.S.I.M. — înainte de a fi avut pregătit terenul, mai devreme ca el să fi fost eliberat în totalitate de unitatea ce-l avea în folosință ca loc de depozit. Am sperat că, paralel cu înaintarea lucrărilor, situația se va lămuri, astfel încît să cîștigăm timp. Dar previziunea noastră nu s-a adeverit".

Poate că nu am insista prea mult asupra acestui fapt, dacă... **Terenul pe care este amplasată noua fabrică e denivelat. Pentru a-l terasa la cota prevăzută în proiect, este necesar să se excaveze o cantitate de 30 000 mc de pămînt. Conform prevederilor, pămîntul urma să fie împins la circa 200 de metri. Lipsind însă spațiul necesar — așa cum susține constructorul — (s-a ridicat hala principală în condiții de neterasare a terenului), pămîntul excavat este transportat la o depărtare de 8 km. De ce oare atîta cale, cînd, peste drum de șantier, există un teren denivelat unde putea fi depus? Constructorul însă nu s-a gîndit să ceară o asemenea aprobare Sfatului Popular al Capitalei. Mai mult, peste cîtva timp, cînd terenul afectat șantierului va fi eliberat complet, parte din pămînt va trebui adus înapoi pentru a fi pus acolo unde există denivelări** Cît costă asemenea operațiuni? Zeci și zeci de mii de lei. Toate acestea numai pentru faptul că s-a mers pe previziuni și nu pe respectarea unor cerințe stricte: **deschiderea șantierului numai atunci cînd întregul teren afectat construcțiilor este eliberat.**

O situație aproximativ similară am întîlnit și pe șantierul Uzinei metalurgice. Aici, **lipsa terenului destinat organizării șantierului, din cauza nedefinitivării din timp a ansamblului industrial, a determinat amplasarea stației de preparare a betoanelor la circa 3 km depărtare de obiectivul propriu-zis de lucru.** Consecințele: imobilizări de mijloace de transport și cheltuieli suplimentare pentru aducerea betonului etc.

S-ar părea că sînt fapte nu de prea mare însemnătate. Dar aceste „mici" scăpări din organizarea șantierelor fac să se irosească însemnate sume de bani.

• DE LA PLANȘETĂ LA ȘANTIER

RITMUL necorespunzător de lucru se datorează și nepredării la timp a unor proiecte, a greșelilor, cît și a schimbărilor de soluții ce intervin la acestea. Așa, de pildă, **proiectantul — Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice** (I.C.P.E.) **— nu a predat încă constructorului de la Fabrica de elemente de automatizare proiectele pentru lucrările interioare din hala principală, deși în grafic era prevăzută, la această dată, execuția unei bune părți din lucrări.** Cauza: lipsa de colaborare între proiectant și constructor pentru definitivarea contractelor de achiziționare a instalațiilor, atît din țară, cît și din străinătate.

Pe șantierul Uzinei metalurgice-București există un alt fenomen. Unul din proiectanții de specialitate — **Institutul de studii și proiectări energetice** (I.S.P.E.) **— schimbă mereu variantele proiectelor date constructorului.** S-a ajuns, în unele cazuri, chiar acolo încît ce se construiește azi, se dărîmă a doua zi, aidoma ca în povestea meșterului Manole. Așa stau în prezent lucrurile, de pildă, la stația energetică de conexiuni. Deoarece, proiectele au fost modificate de 20 de ori, ziduri și planșee groase turnate în beton armat se sparg, li se fac găuri, diferitelor încăperi li se dau altă destinație etc. Proiectantul susține că o astfel de lucrare se execută pentru prima oară la noi în țară și e firesc să intervină și asemenea situații. Am aflat însă că o lucrare similară, de proporții chiar mai mari, a fost realizată cu succes și în termen record, în 1965, la Combinatul siderurgic de la Galați. De ce nu este folosită experiența de acolo?

Sînt și cazuri cînd constructorul este care poartă răspunderea față de slaba c tate a unor lucrări. Faptul că apar înt față de grafice în realizarea unor obiect duce în diferite etape la suprapune unor faze. De aici, oameni schimbați de un loc de muncă la altul, grabă în execu rea unor lucrări, lipsă de îndrumare și c trol. Un asemenea exemplu l-am întîln pe șantierul Uzinei metalurgice. Din ca amintite, zidăria refractară a unui cupto oțel a trebuit demolată.

Pe șantierul de la Uzinele „23 Augu beneficiarul critică pe constructor că nu r

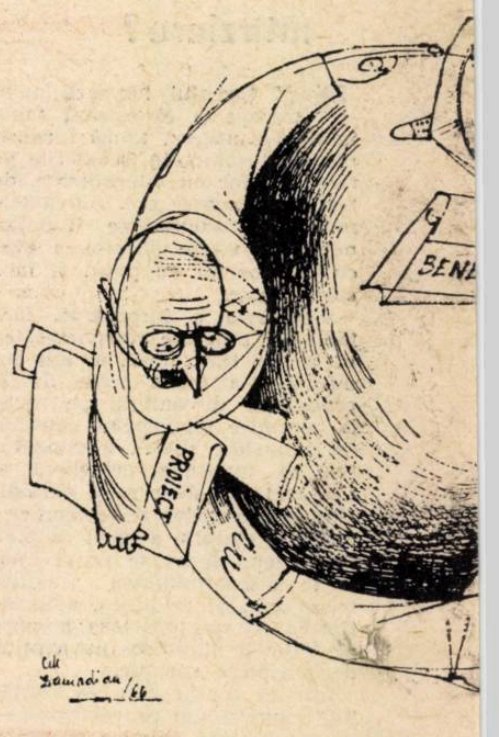

• CU SAU FĂRĂ M

TERMENUL scurt prevăzut pentru cuția diferitelor obiective are la ba folosirea largă a tehnicii moderne. Multe l crări, odinioară apreciate că nu pot fi efe tuate decît manual, se realizează astăzi mijloace mecanizate, care înlocuiesc activ tatea a zeci și sute de oameni. Astfel, săp turile de fundații se execută cu excavatoa și greifere, iar zidăria este înlocuită pr montarea de panouri prefabricate. Asemen metode noi se practică și pe șantierele amin tite. **La Fabrica de elemente de automat**

PUNCTE DE VEDERE

PROBLEME AC

ÎNDEPLINIREA prevederilor directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. în domeniul investițiilor este condiționată de îmbunătățirea continuă a activității tuturor factorilor de răspundere, a beneficiarilor, proiectanților, producătorilor de utilaje și a constructorilor.

Modul cum organizațiile de construcții-montaj gospodăresc mijloacele materiale și bănești puse la dispoziție, se reflectă în prețul de cost al lucrărilor de construcții-montaj.

Examinînd nivelul prețului de cost la organizațiile de construcții se constată că acesta a fost redus în anii 1964 și 1965 cu 0,4% în medie, pe ansamblul organizațiilor de construcții.

Cîteva întrebări se impun: reflectă oare această reducere un efort susținut din partea constructorilor în realizarea de economii? S-au epuizat resursele de reducere a consumurilor de materiale și manoperă sau de îmbunătățire a utilizării utilajelor de construcții?

Studiind mai aprofundat procesele ce au avut loc în aceste întreprinderi se constată că un număr de organizații de construcții cu rezultate satisfăcătoare în domeniul punerii în funcțiune la timp și în bune condițiuni a majorității lucrărilor planificate, ca D.G.C. a Capitalei, T.R.C. Banat, T.R.C. Bacău, și alte unități, au încheiat activitatea în ultimii ani cu costuri mai mari decît încasările și dotațiile din bugetul statului. Cum se explică aceasta?

Pentru aprecierea efortului depus de organizațiile de construcții-montaj o deosebită importanță o prezintă dimensionarea devizelor la justa valoare a obiectelor de construcții.

După cum se știe, prețul de cost în construcții se compară cu prețul de deviz al anului de plan și nu cu nivelul prețului de cost din anii anteriori, deoarece producția curentă realizată nu este comparabilă, cu unele excepții, cu cea din anii precedenți.

O condiție a determinării reale a efortului economic al întreprinderii de construcții-montaj este determinarea cu rigurozitate a prețului de deviz. Se constată însă că în devize nu totdeauna se cuprind toate articolele de lucrări. Așa de exemplu, la blocul 63 Balta Albă București, s-au omis 50% din tencuielile interioare, iar la blocul N 6 s-au omis cofrajele planșeelor pentru 9 nivele din 10, la blocurile N 1—N 6 și V 2—V 13 s-a omis gletul de var.

Cuantumul omisiunilor de deviz nu justifică însă decît în mică parte depășirile de costuri și în orice caz nu constituie un fenomen general. Sînt deci alți factori esențiali care cauzează depășirea de costuri și determină unele institute de proiectare să predea devizele cu omisiuni.

În construcții prețul de deviz al unui obiect constituie prețul de vînzare al acestuia. Dată fiind marea diversitate a obiectelor construite, ca destinație și tehnologie de execuție, prețul de deviz, poate fi extrem de variat.

Prețurile unitare ale articolelor de lucrări (săpături, zidărie, tencuieli etc.) sînt determinate diferențiat după metoda de execuție (săpătură manuală, săpătură mecanică etc.), de consumurile de materiale și de prețul de deviz al materialelor, de normele de timp pentru manoperă și salariile tarifare, de normele de timp pentru utilaje și tarifele orare.

Ce trebuie să cuprindă prețurile de deviz?

Prețurile de deviz actuale se calculează de proiectanți pe baza normelor de consum, de materiale, manoperă și utilaje prevăzute în indicatoarele de norme de deviz, denumite „seria 1961", la care se aplică, prețurile și tarifele unitare pe articole de deviz prevăzute în cataloagele de prețuri de deviz denumite „seria 1963", plus unele cote stabilite pentru aprovizionare, transport, cheltuieli indirecte, organizare de șantier.

Prețul de deviz al obiectelor de construcții este necesar să reflecte următoarele: prețul cu ridicata al materialelor de construcții și cheltuielile de manipulare și transport ale acestora loco șantier; cheltuielile cu manopera de prelucrare a materialelor și punerea lor în operă, plus sporurile muncitorilor pentru lucrările executate pe timp s, în mediu umed, nociv, sub circulație, în loc ; cheltuielile cu exploatarea, întreținerea, m transportul utilajelor de construcții; cheltuielile generale de regie și conducer ale întreprinderii; cheltuielile necesare pentru organ zarea șantierelor. La acestea se adaugă venitul net cre în construcții. Numai prin cuprinderea acestor element prețurile de deviz pot să aibă un conținut real, să re flecte mult mai bine cheltuielile de muncă socială, vi și trecută.

În prezent, prețurile de deviz nu reflectă această c rință deoarece indicatoarele din normele de deviz, cata loagele de prețuri pe articole de deviz, ca și cotele per tru cheltuielile indirecte sînt depășite.

Viața a depășit indicatoarele și prețurile de catalog

Actualele indicatoare d norme de deviz și prețu rile de catalog au intra în vigoare la 1 ianuari 1963 o dată cu reașezare prețurilor cu ridicata: ele trebuie însă corectate și pus de acord cu cerințele economiei din următoarele mo tive:

- În anii 1960—1965 baza materială a sectorului con strucții-montaj a crescut mult. Sectorul a fost dotat cu utilaje noi, moderne, de înaltă productivitate; s-au adop tat pe scară largă procedee tehnologice noi. În funcție de această situație, considerăm că trebuie reduse norm de consum și de timp din actualele indicatoare, prețu rile de deviz urmînd să scadă pe seama acestor factori **După părerea noastră, aceasta va conduce la o impor tantă economie de muncă socială.**
- După 1 ianuarie 1963 au intrat în fabricație noi t teriale de construcție și instalații care asigură o r mare durabilitate, siguranță și confort în exploat construcțiilor. Unele din noile materiale de construcți instalații fiind fundamental deosebite de cele fabricate în anii anteriori au prețuri cu ridicata corespunzătoare calității.

În cazul folosirii noilor materiale prețul de deviz co-

EXECUȚIE

pectă graficul. La rîndul său, constructorul critică beneficiarul pentru faptul că nu i-a pus la dispoziție întreaga documentație tehnică. În sfîrșit, proiectantul se străduiește la ora actuală, să schițeze pe planșetă ultimele coordonate. Firește, neînțelegerea are la bază nerespectarea obligațiunilor de toți cei 3 factori. Un lanț al slăbiciunilor, cum s-ar spune, care se concretizează în „pasarea" vinii. Și astfel zilele trec, iar graficele consemnează — nu știm pînă cînd — rămîneri în urmă în execuția obiectivelor planificate.

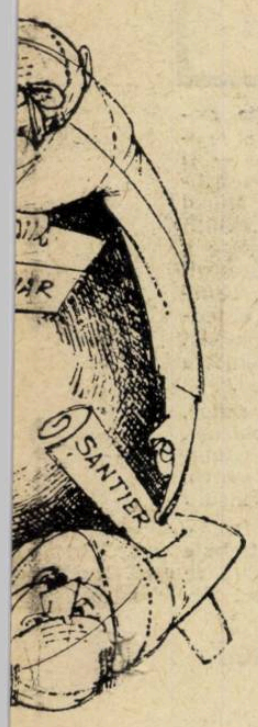

(Desen de CIK DAMADIAN)

CERCUL VICIOS

La șantierul Uzinelor „23 August", beneficiarul critică pe constructor că nu respectă graficul, iar constructorul critică beneficiarul și proiectantul pentru faptul că nu i-au pus la dispoziție întreaga documentare tehnică.

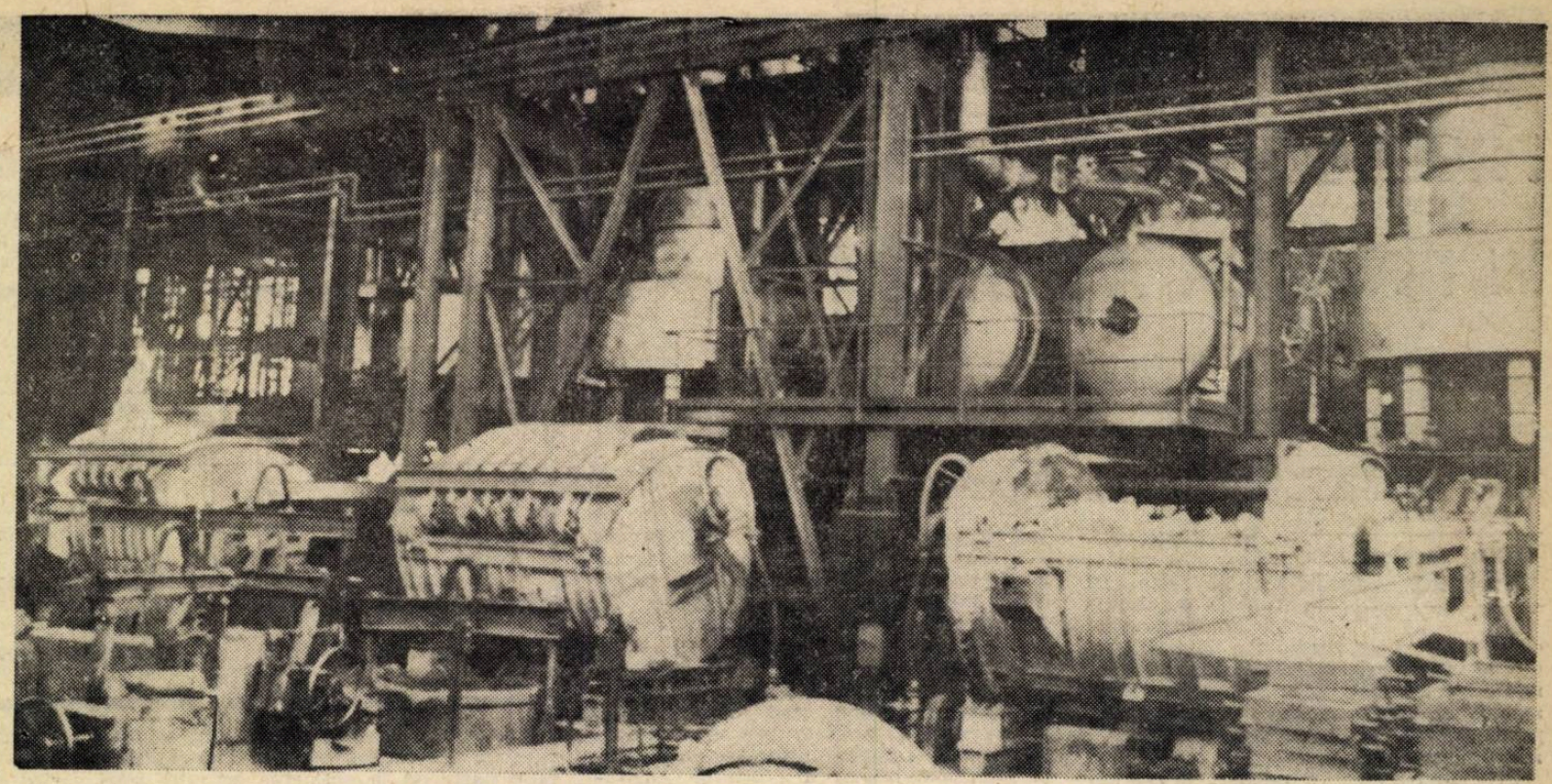

Aspect din hala noii turnătorii de fontă a Uzinelor „23 August" din București

CANIZARE

zare, de pildă, utilizîndu-se ferme, stîlpi, pene și panouri mari prefabricate, durata de execuție a unei hale de 17 000 mp se scurtează de la un an și jumătate, la numai 6 luni. Montarea elementelor prefabricate este desigur posibilă numai în condițiile asigurării unui grad înalt de dotare a șantierului cu mijloace mecanizate.

Te întrebi în mod legitim, de ce alături de cîteva mijloace mecanizate, întîlnești oameni care fac aceleași munci, însă manual. **Pe șantierul Uzinei metalurgice se sapă fun-**

dații cu excavatorul dar și manual: se terasează pămîntul cu buldozere, dar și cu lopata.

— „Nu avem o dotare corespunzătoare cu mijloace mecanizate, ne-a precizat inginerul **M. Bălănescu,** șeful șantierului, și astfel sîntem nevoiți să folosim și munca manuală. Pentru a face față unui ritm normal de lucrări, ne sînt necesare două buldozere, un excavator, un greifer, două autocamioane — mijloace care ar putea înlocui activitatea a circa 300 de oameni".

Adăugînd acest exemplu la altele constatate pe celelalte șantiere, care aparțin tot de I.C.S.I.M., se desprinde concluzia că există o insuficientă preocupare pentru execuția mecanizată a diferitelor lucrări. **Din statisticele întocmite de conducerea I.C.S.I.M., reiese că în ultimii ani, dotarea cu utilaje a șantierelor nu a ținut pasul cu creșterea continuă a volumului lucrărilor. Anul trecut, de pildă, valoarea utilajului pe mia de lei valoare producție a scăzut de la 295 în 1964 la 216 lei. Cum planul de producție crește în 1966 cu 39% — cu toate că s-au aprobat unele achiziții de utilaje — valoarea utilajului în dotație scade la 174 lei pentru fiecare mie de lei valoare producție.**

Existența unui parc insuficient de mijloace mecanizate pe șantiere duce și la folosirea nerațională a acestora. **Unele utilaje, care trebuie să intre în reparații curente (excavator pe șantierul Uzinei metalurgice, macara la Fabrica de elemente de automatizare), sînt folosite pînă cad.** Actuala situație impune un studiu aprofundat asupra nevoilor de mijloace mecanizate a fiecărui șantier în parte, organizarea repartizării acestora în raport de volumul și etapele de lucrări prevăzute.

• PE TREPTELE RĂSPUNDERILOR

FĂRĂ îndoială, deficiențele constatate pot fi înlăturate, cu condiția ca pe toate treptele răspunderii să existe o părere unică, o conlucrare deplină în toate direcțiile unde acestea se impun. Din păcate, am constatat că există adesea păreri diferite în aprecierea unor stări de lucruri, a unor cerințe. În timp ce, de pildă, șeful șantierului Uzinei metalurgice-București, (ing. M. Bălănescu), care are și sarcina de antreprenor general, reclamă necesitatea unor utilaje. Direcția generală lucrări de construcții și montaj (ing. Mihai Andrei, director tehnic), apreciază și susține că sînt suficiente față de sarcinile de plan din trimestrul I, cu condiția ca ele să fie folosite la întreaga capacitate. Tot în legătură cu această problemă, conducerea I.C.S.I.M. (ing. Aurelian Ungureanu, director tehnic), arată că Direcția generală din minister ține seama în mică măsură de propunerile întreprinderii. Studiile făcute anul trecut, de pildă, prin care se stabilea necesarul de utilaje pentru 1966, au rămas mult timp în fază de propuneri. I.C.S.I.M.-ul nu poate satisface cerințele șantierelor, întrucît o parte din utilajele de care dispune au o uzură înaintată. După cum se poate observa, există un cerc vicios care, menținut, prejudiciază bunul mers al lucrărilor pe șantiere, întîrzie punerea la termen în funcțiune a obiectivelor prevăzute. (N. A. — Inginerul Mihai Andrei, directorul tehnic al Direcției generale lucrări de construcții și montaj ne-a informat recent că — pe baza analizei făcute de Comitetul de Stat al Planificării și conducerea ministerului tutelar — s-au aprobat cote și repartiții pentru dotarea I.C.S.I.M.-ului cu diferite utilaje, în acest an).

Pe șantierele vizitate, organizarea actuală a activității pe linie de execuție are mai multe verigi: conducere de șantier, antreprenor general, coordonator din partea I.C.S.I.M., diriginți de șantier din partea beneficiarului, conducerea I.C.S.I.M., Direcția generală din minister. Așadar, verigi multe. Dar răspunderea pentru bunul mers al lucrărilor nu este împărțită pe trepte și astfel toate se „sparg", de cele mai multe ori, în capul constructorului. De slaba calitate a unor lucrări este învinuită, de pildă, conducerea șantierului Uzinei metalurgice-București. Firește că ea nu poate fi absolvită de răspundere. Dar tot firesc este să te întrebi: unde a fost dirigintele beneficiarului atunci cînd s-a făcut înzidirea proastă a unui cuptor de oțel pentru ca prin sfatul și ajutorul său direct să fie evitată paguba produsă? În aceeași măsură întrebarea este valabilă și pentru inginerul coordonator al I.C.S.I.M.-ului. Mulți sînt cei care trebuie să poarte răspunderea, dar puțini o simt direct. O anomalie care, după părerea noastră, se cere înlăturată.

Numai în măsura în care toți se vor simți răspunzători de bunul mers al lucrărilor, obiectivele vor putea fi puse la termen în funcțiune. În final acesta este și esențialul.

V. POESCU
L. ȚINTEA

TUALE ALE PREȚURILOR DE DEVIZ

respunzător articolelor de lucrări respective este mai mic decît prețul cu ridicata al noilor materiale.

• În 1961 și 1962 la elaborarea cataloagelor de prețuri de deviz s-au folosit liste informative de prețuri cu ridicata elaborate de ministere în anii 1960—1961. Unele articole din cataloagele de prețuri de deviz nu au fost puse de acord cu prețurile produselor prevăzute în cataloagele de prețuri cu ridicata reașezate aprobate prin H.C.M. 1279/1962, sau cu modificările aprobate ulterior de ministerele producătoare și publicate sub formă de erată.

• Prețurile medii regionale de deviz ale produselor de balastieră și carieră care stau la baza calculelor de deviz sînt mai mici în unele regiuni, cu 30—60 lei/m³, decît prețul real de revenire a acestora, loco șantier. Importanța acestei neconcordanțe iese în relief și mai mult dacă ținem seama de consumul acestor materiale care este de ordinul sutelor de mii de m³/an.

• Sistemul de salarizare în vigoare în prezent pentru toate categoriile de salariați din sectorul construcții-montaj a fost îmbunătățit succesiv în anii 1962 și 1965 cu 10% în medie, față de indicatoarele de salarizare care au stat la baza calculelor normelor și prețurilor de deviz intrate în vigoare la 1 ianuarie 1963. Este necesar ca prețurile de deviz să reflecte aceste îmbunătățiri de salarizare.

• În legătură cu cheltuielile indirecte, ce se calculează ca un raport față de manopera din deviz (s-a mai scris în revista Viața economică) trebuie remarcat că, actualele cote nu țin seama de sporurile aferente salariilor majorate arătate, așa încît nici acestea nu sînt în concordanță cu prețurile de deviz.

Ca o consecință a factorilor sus-menționați începînd cu anul 1963 un număr de organizații de construcții au fost planificate cu un preț de cost mai mare decît prețul de deviz.

Nu se poate ignora faptul că acest decalaj între prețurile de deviz și costurile reale și nerentabilitatea organizațiilor respective generează fenomene nesănătoase în gospodărirea fondurilor, alimentează mentalitatea „obiectivizării" tuturor cauzelor care duc la pierderi etc.

Mai puține justificări și justificatori

Pentru a arăta neconcordanța între devize și costuri, la unele întreprinderi de construcții s-au „specializat" ingineri și tehnicieni în justificări și care prezintă tot felul de calcule comparative de materiale, manoperă, utilaje, irosind astfel mii de ore de muncă și fiind sustrași de la munca efectivă de conducere a șantierelor. Numai în 1965 trusturile regionale de construcții au întocmit lucrări justificative ce totalizează peste 2 000 pagini. Uneori efectuînd astfel de calcule, economiștii și inginerii respectivi încearcă să justifice și cheltuielile neeconomicoase.

Organizațiile de construcții-montaj, trebuie să se „specializeze" nu pe justificări ci pe economii de muncă socială, pe procedee avansate, pe creșterea productivității muncii, pe respectarea termenelor de dare în funcțiune a obiectivelor, pe lucrări de **calitate.**

Determinarea reală a cheltuielilor și eficacității activității economice

Nenumărate controale efectuate pe astfel de teme la organizațiile de construcții, imobilizează în birouri cadre de conducere al căror timp de muncă s-ar folosi mai eficient pe șantiere.

Considerăm că stabilirea corectă a prețurilor de deviz în raport cu cheltuielile sociale medii necesare realizării producției este o cerință obiectivă, care decurge din însăși necesitatea reflectării reale a proceselor economice, a determinării nivelului și a factorilor eficacității activității economice, căreia trebuie să-i acordăm o atenție tot mai mare și în construcții.

• Prețul de deviz servește ca indicator de calcul în determinarea volumului de investiții și a producției planificate în fiecare an. Studiile tehnico-economice, proiectele de ansamblu privind noile investiții, variantele sistemelor constructive optime adoptate, au la bază nu numai posibilitățile rapide de punere în funcțiune a obiectivelor dar și costul construcțiilor, fapt pentru care considerăm că este de la sine înțeles că prețul de deviz trebuie să reflecte cheltuielile efective necesare.

• Prețul de deviz este în momentul de față elementul de referință general, în dimensionarea efortului organizațiilor de construcții, în creșterea productivității muncii, reducerea prețului de cost, calcularea volumului acumulărilor.

• Construcțiile terminate se înregistrează ca fonduri fixe la suma prevăzută în deviz. De aici decurg două neajunsuri și anume: neînregistrîndu-se obiectele create la valoarea reală, deoarece o parte din acestea se suportă din buget prin intermediul prețului de cost, nu se asigură o amortizare integrală; în al doilea rînd, cuantumul amortizărilor, cuprins în prețul de cost al produselor determinat pentru o valoare mai mică a fondurilor fixe decît cea reală, nu influențează corect nivelul prețului de cost al produselor.

Faptul că prețurile de deviz actuale au rămas în urmă față de noile condiții intervenite în economia națională comparativ cu anul 1963, impune cu stringență reexaminarea indicatoarelor de norme de deviz ce în prezent au la bază norme de consum de materiale, de timp și ore de funcționare a utilajelor, la nivelul rezultatelor obținute pe baza proceselor tehnologice din anii 1959—1960.

Desigur, elaborarea acestor indicatoare reclamă un timp mai îndelungat, fapt pentru care considerăm că organele interesate trebuie să-și îndrepte atenția cu toată seriozitatea asupra acestor probleme.

Pentru moment sîntem de părere că actualizarea devizelor s-ar putea realiza prin unele metode simplificate (coeficienți, devize suplimentare) care ar putea duce la reflectarea mai reală a valorii obiectelor de construcții și ar permite totodată ca organizațiile de construcții montaj să aibă mai bine asigurate condițiile necesare în vederea reducerii prețului de cost și a sporirii rentabilității.

Gh. ȘIOT
E. TĂUT

PRODUCTIVITATEA MUNCII ÎN DINAMICĂ AUTENTICĂ

DUPĂ cum se ştie, productivitatea muncii exprimă raportul dintre producţia obţinută şi cantitatea de muncă depusă. În practica în vigoare, aceasta din urmă este pusă în evidenţă prin numărul mediu scriptic al muncitorilor (sau al salariaţilor).

Forţa productivă şi volumul muncii

În realitate, însă, volumul muncii depuse este în funcţie nu numai de numărul muncitorilor, ci şi de gradul lor de calificare (intensitatea şi durata zilei de muncă rămînînd constante). O muncă de un grad anumit de calificare, de o anumită complexitate, este egală cu o muncă simplă, multiplicată.

Raportînd an de an valoarea producţiei globale la numărul mediu scriptic al muncitorilor, obţinem o dinamică autentică a productivităţii muncii **numai** în cazul cînd gradul de calificare al muncitorilor rămîne în medie constant. În realitate, lucrurile nu se petrec astfel. Calificarea muncitorilor creşte neîncetat şi, o dată cu ea, şi volumul muncii productive [1]). Ceea ce ne apare drept spor al productivităţii muncii nu este numai o forţă productivă mai mare a aceleiaşi cantităţi de muncă medie omenească, ci este şi un volum sporit al acesteia din urmă. În vederea unei analize riguroase, este necesară **separarea** influenţelor ce le generează ridicarea calificării muncitorilor şi creşterea productivităţii muncii.

Există păreri potrivit cărora de caracterul eterogen sub raportul complexităţii muncii ar trebui să se ţină seama numai la determinarea valorii diferitelor mărfuri, nu şi la calcularea indicelui productivităţii muncii, deoarece prin reducerea diferitelor munci la un numitor comun ar însemna să se facă abstracţie de acţiunea acestui parametru. Se pare că aci se identifică indicele mediu de calificare şi media de îndeminare. Munca simplă omenească, cu tot caracterul ei dinamic, istoric şi spaţial, nu presupune pentru locul şi timpul dat o pregătire specială. Munca complexă implică o depăşire a acestei munci simple, istoriceşte determinate, care reprezintă media de îndeminare [2]).

Calcularea indicelui mediu de calificare

În literatura de specialitate s-au făcut unele încercări de elaborare a unei metodologii de calcul al indicelui mediu de calificare. Pornindu-se de la indicaţia lui Marx că valoarea forţei de muncă de o calificare mai înaltă este dată de cheltuielile efectuate pentru realizarea ei, s-a apreciat că acestui scop i-ar corespunde „indicatorul costului pregătirii calculat pe un an muncă". Cum însă acest indicator, din lipsa datelor necesare, nu poate fi calculat, s-a propus ca înlocuitor „cheltuiala de pregătire medie pe o persoană ocupată" [3]).

Ţinînd seama de particularităţile formării şi ridicării calificării cadrelor, gradul de calificare nu poate fi pus totdeauna în raport direct cu cheltuielile ce se fac şi mai ales cu cele care se evidenţiază ca atare. În cadrul multiplelor şi variatelor forme de pregătire, aceeaşi calificare atestată este rezultatul unor eforturi băneşti diferite, datorită pregătirii prin cursuri de zi, serale, fără frecvenţă, la locul de muncă, pe baza experienţei şi confirmării acesteia în urma unor examene, a etapelor diferite de calificare, recalificării etc. Indiferent însă de neajunsurile ce le prezintă, acest indicator poate fi utilizat, după părerea noastră, în studiile şi analizele orientative ce se fac la nivelul economiei naţionale.

Pentru nevoile de analiză economică la nivelul întreprinderii şi chiar al ramurii, reducerea muncii complexe la muncă simplă se poate face însă cu ajutorul reţelelor de salarizare.

Sugerăm aplicarea aceluiaşi raport de transformare existent în reţelele de salarizare şi în cazul calculului productivităţii muncii. Dacă avem în vedere construcţia de maşini, de pildă, la 10 muncitori de categoria I raportul de transformare (1) ne dă acelaşi număr (10 x 1 = 10); la categoria a VIII-a, tot pentru 10 muncitori, aplicarea raportului de transformare (1,9) ne va da 10 x 1,9 = 19.

Pentru celelalte categorii de personal, inclusiv personalul tehnico-ingineresc şi administrativ, transformarea se poate face pe baza salariului categoriei celei mai simple de calificare şi fondului de salarii aferent acestor categorii.

Această transformare şi influenţele ei în determinarea productivităţii muncii s-ar prezenta, într-un exemplu convenţional, astfel :

Indicatori	După metodologia actuală			Pe baza reducerii muncii complexe la muncă simplă		
	an bază	an plan	%	an bază	an plan	%
Producţia globală industrială (în mii lei)	10000	11500	115	10000	11500	115
Număr mediu scriptic muncitori	100	105	105	130	138	106,1
Productivitatea muncii (în mii lei pe muncitor)	100	109,52	109,5	76,92	83,33	108,3

Se observă că se modifică şi raportul în care cei doi factori (număr şi productivitate) participă la obţinerea sporului producţiei. Astfel, folosind formula de separare a influenţei factorilor amintiţi

$$\frac{I_q - I_t}{I_q - 100} \cdot 100$$

în care: I_q — indicele creşterii producţiei planificate faţă de anul de bază

I_t — indicele creşterii numărului de salariaţi planificat faţă de anul de bază

avem :

a) $\frac{115 - 105}{115 - 100} \cdot 100 = 67\%$,

b) $\frac{115 - 106{,}1}{115 - 100} \cdot 100 = 59\%$

Aportul productivităţii muncii se adevereşte a nu fi de 67%, ci de 59%. Se evidenţiază contribuţia creşterii calificării.

Eficienţa calificării

Efectele acesteia nu pot fi reduse la economia de muncă vie [4]). După părerea noastră, eficienţa creşterii calificării cadrelor se evidenţiază şi prin economia de muncă trecută.

Efectele multiple ale ridicării continue a gradului de calificare se pot grupa şi regăsi în cele două categorii principale de indicatori : în indicatorii de volum ai activităţii întreprinderilor (producţie globală, producţie-marfă), ca rezultat al sporirii volumului muncii **productive** — şi din acest punct de vedere ridicarea calificării cadrelor nu poate fi privită numai ca un factor de creştere a productivităţii muncii, deoarece are loc şi o creştere a cheltuielilor de producţie ; în indicatorii economico-financiari (preţ de cost, beneficiu, rentabilitate) ca rezultat al economiei de muncă trecută şi sub acest aspect ridicarea calificării este un parametru indiscutabil al productivităţii muncii.

Consideraţiile de pînă acum ridică, după părerea noastră, şi alte probleme, legate de corelaţiile de bază între ritmul creşterii producţiei, al fondului de salarii, productivităţii muncii şi salariului mediu nominal.

În aprecierea acestor corelaţii trebuie să avem în vedere economia generală de muncă şi nu numai pe cea de muncă vie, sub forma economiei de salariaţi.

I. MARINESCU

[1]) **C. Bărbăcioru : Numărul de lucrători sau volumul muncii productive?** Viaţa economică, nr. 1/1966.
[2]) Ibidem
[3]) **E. Dobrescu:** Productivitatea muncii sociale, Editura Politică, 1963, pag. 183.
[4]) Aceste cheltuieli se pot reduce dacă ponderea salariilor şi a altor cheltuieli cu munca vie rămîne constantă în volumul costurilor secţiilor de fabricaţie şi în al celor generale ale întreprinderii.

CUM PREDĂM GEOGRAFIA LA ECONOMIŞTI

Pe marginea unui curs de geografie economică

PENTRU uzul studenţilor Institutului de ştiinţe economice, colectivul catedrei de specialitate a elaborat partea a treia a cursului de geografie economică, publicată recent în Editura didactică şi pedagogică *).

Autorii s-au străduit să prezinte lecţii cît mai actuale, să explice în mod ştiinţific fenomenele economice, cauzele şi implicaţiile lor, reuşind într-o bună măsură să atingă obiectivele propuse. Lucrarea oferă cititorilor informaţii asupra condiţiilor naturale, populaţiei şi economiei ţărilor respective, precum şi o serie de aspecte de geografie economică regională; cursul este ilustrat cu numeroase hărţi economice. Reţinînd aspectele sale meritorii, manualul este totuşi susceptibil de unele observaţii a căror discutare încercăm să o întreprindem în cele ce urmează.

După care criterii?

Ştiut este, că orice manual impune sistematizarea riguroasă a volumului de cunoştinţe ce trebuie transmis, pe baza unor criterii ştiinţific determinate, a unei concepţii de ansamblu, unitare şi închegate.

În ce măsură manualul de faţă răspunde acestor cerinţe ? Chiar la o primă vedere, lucrarea apare ca o culegere de lecţii, scrise de diferite cadre didactice şi înmănuncheate într-un volum. O atare concluzie este confirmată de o cercetare mai amănunţită a volumului.

Conform programei analitice, cursul cuprinde geografia principalelor ţări capitaliste şi a unor ţări în curs de dezvoltare. Caracterul didactic al lucrării cerea **ab initio** o justificare a organizării sale interne, a sistematizării materialului, explicarea raţiunii (dacă poate exista) după care au fost incluse numai patru ţări din Europa, trei din Africa, tot atîtea din Asia ş.a.m.d. Modul de tratare nu lasă să se întrevadă, cum ar fi fost de dorit, intenţia de a dezbate probleme ce ar putea fi extinse, prin generalizare, la celelalte ţări. Considerăm că acest neajuns s-ar fi putut, în parte, suplini printr-o lecţie de sinteză cu caracter introductiv, care să ofere studenţilor o privire de ansamblu şi un profil continental asupra geografiei economice a ţărilor respective, să explice repartizarea geografică a producţiei capitaliste mondiale, absolute şi pe locuitor, orientarea geografică a importurilor şi exporturilor pe grupe de ţări, să se aprecieze ponderea diferitelor ţări în economia capitalistă mondială etc.

Absenţa unei concepţii unitare în elaborarea lucrării, cît mai ales insuficienta coordonare a diferitelor părţi componente, a dus inevitabil şi la un nivel inegal de tratare a diferitelor lecţii. De pildă, autorii se opresc mai îndelung asupra economiei Angliei, R. F. Germane, Japoniei, Indoneziei, cărora le acordă o atenţie sporită faţă de restul ţărilor prezentate (printre care S.U.A., Italia, sau unele regiuni geografice), caracterizată prin conţinutul mai aprofundat şi forma mai unitară a expunerii.

Neomogenitatea se reflectă nu numai în tematică, ci şi în folosirea principalilor indicatori economici care caracterizează nivelul de dezvoltare economică. De pildă, indicatorul „gradul de concentrare a producţiei industriale" este folosit pentru caracterizarea economiei unor ţări în curs de dezvoltare — şi nu este utilizat în cazul Statelor Unite, Angliei şi altor ţări capitaliste dezvoltate (!?).

O concepţie unică se impunea şi în alcătuirea hărţilor. Nici o atare cerinţă nu s-a respectat. Hărţile care însoţesc expunerea cuprind la unele ţări principalele ramuri industriale, iar la altele — numai unele subramuri. Prin compararea lor am putea ajunge la concluzia că R. F. Germană este mai slab dezvoltată din punct de vedere industrial decît India, pentru că, în primul caz, harta industriei e redusă la 5 ramuri (pag. 34), iar în al doilea, prezintă 15 ramuri (pag. 151).

Un orizont mai larg în tratare

O lucrare de geografie economică nu poate ignora ansamblul fenomenului studiat fără pericolul de a rupe prezentarea unor părţi de contextul general, de a o singulariza şi, în acest fel, de a schematiza însăşi realitatea economică. Într-o serie de cazuri, tratarea pe regiuni a economiei unor ţări s-a făcut fără sudura necesară care există în mod firesc, între părţile economiei naţionale, denaturîndu-se caracterul unitar al acesteia. La rezultate nedorite se ajunge şi datorită netratării diferitelor ţări în ansamblul economiei capitaliste mondiale. Prezentarea în trei grupe : ţări, continente, regiuni geografice, poate provoca confuzii în înţelegerea împărţirii politice a lumii. Din moment ce există un capitol „Africa" (în care exemplificările se referă numai la Ghana, Nigeria, Republica Algeriană Democratică şi Populară) de ce Republica Arabă Unită a fost tratată numai ca o zonă geografică ?

Omisiuni ce nu pot fi... omise

În cuprinsul diferitelor lecţii se remarcă unele încercări de generalizare, insuficient de aprofundate, simplificatoare, formulări incomplete, deficitare din punct de vedere al rigurozităţii ştiinţifice, dintre care vom aminti cîteva. Astfel, autorii vorbesc despre politica colonială a ţărilor capitaliste mai mult la modul trecut, acordînd prea puţină importanţă faptului că încă mai există colonii, precum şi unor noi forme ale politicii colonialiste. Atrag de asemenea atenţia hărţile din capitolul „Harta politică a Africii" (pag. 90—94). În harta politică din 1914 se arată că Africa de sud-vest este colonie a Germaniei, pentru ca în hărţile politice din anii 1958 şi 1965 să fim greşit informaţi că acest teritoriu a intrat în rîndul statelor independente. Este cunoscut că Africa de sud-vest (teritoriu cu o suprafaţă de peste 820 mii km²), după lichidarea în anul 1945 a sistemului de mandat, a fost de fapt anexată de guvernul sud-african, care o guvernează ca pe una din provinciile sale. Ca atare, Africa de sud-vest nu poate fi considerată un stat independent ci este, de fapt, o posesiune a Republicii Sud-Africane.

Incomplet este prezentată structura de clasă a populaţiei din Africa. Astfel, la pag. 89 se spune : „Ca o rămăşiţă a organizaţiei tribalo-gentilice, în unele părţi ale continentului (mai ales în Africa tropicală), populaţia trăieşte încă în mari familii nedivizate. Recolta obţinută pe pămîntul comun se împarte între toţi membrii familiei. Această formă de proprietate asupra pămîntului este pe cale de dispariţie. Cea mai mare parte a populaţiei africane trăieşte astăzi fărîmiţată în milioane de mici gospodării ţărăneşti, din care o parte practică încă economia naturală".

În realitate : a) majoritatea ţăranilor africani, „mai ales în Africa tropicală", lucrează pămîntul proprietate comună ; b) proprietatea individuală asupra pămîntului este abia la început, ea nu trebuie confundată cu folosinţa individuală ; c) există şi o burghezie rurală africană în formare, ceea ce nu trebuie neglijat, căci ar face de neînţeles unele fenomene şi procese economice din Africa de azi.

La fel, vorbindu-se de economia Indiei, „se simplifică" relaţiile de proprietate, omiţîndu-se pur şi simplu existenţa sectorului de stat al economiei.

Lipsurile manualului amintit, semnalate în parte în articolul de faţă, se datoresc după părerea noastră, în mare măsură inexistenţei unui colectiv de redacţie sau cel puţin a unui redactor responsabil, care să asigure lucrării o concepţie unică şi un mod de tratare unitar, printr-o muncă riguroasă şi atentă de coordonare a diferitelor lecţii.

Ele sugerează totodată necesitatea unei exigenţe sporite în elaborarea lucrărilor didactice, atît din partea corpului profesoral, cît şi a Editurii didactice şi pedagogice, care poate contribui în măsură crescîndă la perfecţionarea procesului de învăţămînt prin publicarea unor manuale moderne, de înaltă ţinută ştiinţifică şi didactică. Totodată, considerăm că ar fi utilă o discuţie între specialişti asupra însăşi programei de învăţămînt şi a modului de predare, a structurii cursului de geografie economică la facultăţile cu alt profil decît cel de geografie, şi în primul rînd, la cele economice.

Conf. univ. I. BOCHIŞ
Conf. univ. V. CUCU

*) N. Djamo, V. Tufescu, Cl. Giurcăneanu, A. Holan, S. Andreuţă B. Zotta : **Geografie economică, partea a treia, Edit. didactică şi pedagogică, Buc. 1965.**

CURIER

■ Lucrarea **Evidența bugetară** de C. Topciu (Editura Științifică, 1966, 304 pag.) prezintă principiile organizării evidenței bugetare și organizarea acesteia potrivit cu : atribuțiile organelor care participă la executarea bugetului de stat ; structura și conținutul indi-

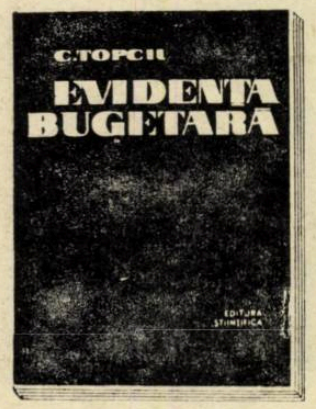

catorilor pe care trebuie să-i reflecte ; cerințele fiecărei unități în parte, cît și a celor de centralizare a datelor ei pe verigile sistemului bugetar și pe întregul buget de stat ; necesitățile îmbunătățirii și perfecționării eficienței muncii aparatului contabil.

■ De curînd a apărut la New York volumul omagial **Paul A. Baran (1910–1964): A Collective Portrait,** 1965, 135 pag., în memoria cunoscutului economist. Paul Sweezy, Harry Magdoff și o serie de colegi și prieteni publică amintiri personale, extrase din scrisori ale lui Baran între 1954–1964 și arată contribuția lui Baran în domeniul economiei și a științelor sociale în general.

■ Sociotogul polonez Z. Skórzynski a folosit în cartea sa **Între muncă și odihnă** (Editura Academiei de Științe a R. P. Polone, Varșovia, 1965) rezultatele unei serii de anchete întreprinse cu începere din 1957 asupra folosirii timpului liber. Autorul încearcă o sistematizare a modurilor folosirii timpului liber, delimitînd două funcții fundamentale : funcția culturală (legată de însușirea și dezvoltarea unor valori intelectuale, estetice și morale) și funcția odihnei (legată de regenerarea forțelor fizice și psihice) „Ipoteza de lucru" pe care se bizuie Z. Skórzynski este legătura organică ce o constată între conținutul noțiunii de timp liber și condițiile specifice ale țării pentru care se alcătuiește bugetul timpului liber.

■ **Elasticitate și analiză economică** de P. H. Derycke (Cujas, Paris) este o lucrare care a obținut în 1965 două premii destinate a răsplăti cele mai bune lucrări cu caracter economic. O primă parte a lucrării face un istoric al aplicării conceptului de **elasticitate** „importat din științele naturii" în economie, începînd cu analiza cererii și ofertei și continuînd cu extinderea acestei aplicări în domeniul producției, al schimburilor internaționale, al finanțelor, monedei etc. O a doua parte a lucrării este metodologică, avînd scopul de a arăta modalitățile folosirii conceptului de elasticitate. Ultimele două părți au un caracter aplicativ, prezentîndu-se calcule de elasticitate a cererii de ziare între 1946 și 1960 și a prețurilor.

■ În cadrul seriei **Planificarea** a apărut vol I, intitulat **Dreptul și politica planificării în economie și societate,** sub redacția prof. Joseph H. Keiser (Editura Nomos, Baden-Baden, R.F.G., 424 pag.). În acest volum, prof. Keiser se ocupă de „planificarea în condițiile capitalismului" în economie, întreprindere, în cercetarea științifică și chiar în domeniul politicii externe. Analizînd premisele, implicațiile și consecințele unei activități planificate, autorul scoate în evidență limitele „planificării" în societatea burgheză. În cadrul culegerii, își spun cuvîntul în această problemă și alți economiști și publiciști din Occident.

■ Societatea pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice din Ostrava a publicat primele două volume din seria **Psihologia ajută industria** de dr. J. Kribohlavy, dr. J. Sedlak și dr. J. Vobority. Primul volum, **Bazele sociologiei și psihologiei muncii. Psihologie inginerească,** tratează despre problemele de bază de psihologie și de fiziologie a muncii. Sînt abordate probleme ca: alegerea locului de muncă, construcția aparatelor și dispozitivelor pentru comandă și semnalizare, amplasarea și dimensionarea optimă a pîrghiilor de comandă, a volanelor, a butoanelor, pedalelor etc. Al doilea volum, **Dispozitive de comunicare** se ocupă în special de semnalizatoarele optice.

■ Oficiul statistic al Comunității Economice Europene a publicat în decembrie 1965 a doua versiune a tablourilor Imput-Output (balanța inter-ramuri) pentru anul 1959 a statelor membre ale C.C.E. (cu excepția Luxemburg-ului) în moneda națională a fiecărei țări. Tablourile revizuite cuprind 65 ramuri de producție (pentru R. F. Germană, numai 35 ramuri). Elaborarea tablourilor a fost îngreunată din cauza lipsei de omogenitate a datelor furnizate de către țările respective, obligînd Oficiul statistic să procedeze la o regrupare sau, dimpotrivă, la o dezagregare a anumitor ramuri, ceea ce a afectat precizia unor cifre.

■ În **Editura Agrosilvică** a apărut volumul **Sistematizarea și organizarea teritoriului** (340 pag.) de Gh. Timariu, I. Bold, E. R. Popescu, S. Popa și M. Rădulescu. Încercînd o generalizare a experienței acumulate în munca de proiectare a organizării teritoriului în țara noastră, autorii prezintă principiile și metodica pro-

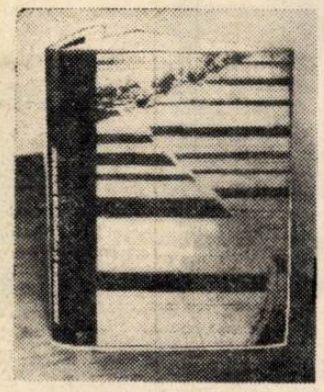

iectării în acest domeniu, primele noțiuni și conținutul sistematizării teritoriului în raioanele agricole în scopul amplasării raționale și coordonate a forțelor de producție; ei subliniază interdependența strînsă între planurile de dezvoltare în perspectivă ale întreprinderilor agricole socialiste și proiectele de organizare a teritoriului.

MERCUR PRINTRE MUZE

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU CINEMATOGRAFIA ENGLEZĂ

În istoria de șaptezeci de ani a cinematografiei, diferite școli naționale s-au afirmat într-o perioadă sau alta, aducîndu-și contribuția la aprofundarea și definirea gîndirii și expresiei filmice. Dacă cinematografia americană a reprezentat o prezență majoră de-a lungul tuturor acestor decenii, dacă într-o bună măsură același lucru se poate spune și despre cinematografiile franceză și sovietică, ținînd seama desigur de perioadele de eclipsă sau de stagnare pe care le-au cunoscut, celelalte școli naționale au beneficiat de o strălucire internațională ceva mai limitată în timp. A existat o scurtă perioadă de înflorire a cinematografului italian imediat înainte de primul război mondial și o mare perioadă de înflorire după cel de-al doilea război mondial ; cinematograful german a cunoscut anii săi de glorie în perioada 1920—1932, cel danez și cel suedez în ultima perioadă a filmului mut (cel de-al doilea cunoaște astăzi o revenire impresionantă), cinematografia japoneză s-a afirmat masiv pe arena internațională după 1950.

O situație specială a avut cinematografia engleză. Din totdeauna în Marea Britanie s-au produs multe filme care au cunoscut o largă răspîndire internațională, dintre care un procent însemnat era absolut onorabil, iar destule, bune și chiar foarte bune. Anglia a furnizat cinematografiei mondiale un număr de realizatori de prestigiu și mai ales numeroși actori de talent (începînd cu cel mai mare dintre toți, Charles Chaplin). Și totuși, pînă de curînd, Anglia n-a fost „o mare putere cinematografică". Mulți comentatori vorbeau chiar de o anumită inaptitudine a spiritului britanic față de cea de-a șaptea artă.

Chiar acum doi ani, un cunoscut critic italian scria : „Lipsa geniului cinematografic și carența capitalurilor constituie cei doi factori care explică criza perpetuă a filmului britanic".

Deodată, în 1965, situația a început parcă să se schimbe. O revistă franceză nota că Londra a devenit astăzi ceea ce era Roma în anii 50 și la începutul anilor 60 : un fel de Mecca a talentelor cinematografice. Chiar cunoscuți protagoniști ai filmului italian (De Sica, Sofia Loren, Alberto Sordi, Monica Vitti, urmați în curînd de Antonioni și alții) lucrează acum cu regularitate în Anglia. La Festivalul de la Cannes din 1965, Anglia „a pus mîna" pe mai toate premiile. În clasamentul celor mai apreciați actori occidentali (adică a acelor care aduc încasările cele mai mari) pe primul loc s-a situat, distanțat, actorul englez Sean Connery, iar dintre cei zece actori următori, șase sînt de asemenea britanici. În 1965, filmele engleze au realizat peste hotare încasări de 5 200 000 lire sterline, cu 10% mai mult decît în anul precedent. Ținînd seama de situația dificilă a finanțelor britanice, aceste realizări au fost cum nu se poate mai bine apreciate de către guvernul Wilson.

În ultimii cîțiva ani, șase filme britanice : primele trei filme din seria „James Bond", — „Lawrence al Arabiei", „Tom Jones" (actualmente pe ecranele bucureștene) și un film despre Beatles — au adus Angliei un cîștig de cincizeci de milioane lire sterline. Al patrulea film din seria „James Bond", — „Thunderball", — prezentat în premieră simultan în o mie de cinematografe din 25 de țări a reușit pînă la 1 februarie să-și recupereze capitalurile investite.

Iată deci că unul dintre cei doi factori despre care vorbea criticul italian, și anume factorul financiar, începe să acționeze favorabil pentru Marea Britanie. Ce e drept, o mare parte din capitalurile investite sînt americane, ceea ce provoacă cineaștilor englezi nu puține aprehensiuni asupra viitorului dar, deocamdată cel puțin, mașinăria industriei cinematografice se află în mișcare.

Se pare că și în ce privește al doilea factor, anumite concepții înrădăcinate trebuie revizuite. Un puternic vînt înnoitor suflă astăzi în studiourile engleze. Meritul principal revine curentului așa-numit „Free Cinema" care a adus pe ecrane o tematică profund contemporană, animată de spirit protestatar, o atenție deosebită pentru problemele sociale și care a îndrăznit, poate pentru prima dată în cinematografia occidentală, să-și recruteze eroii din rîndurile clasei muncitoare și ale altor pături exploatate, folosind în același timp o modalitate de expresie modernă, îndrăzneață, de un nivel artistic remarcabil. Spectatorii noștri au văzut cîteva din filmele produse de aderenții acestui curent („Privește înapoi cu mînie", „Viață sportivă", „Singurătatea alergătorului de cursă lungă", „Drumul spre înalta societate"). Numeroase altele ar mai merita să fie văzute („Simbătă seara, duminică dimineața", „Pentru rege și patrie", filmele americanului antifascist care lucrează în Anglia Joseph Losey etc). Spre deosebire de curentul francez „Nouvelle vague", care se preocupă în special de căutări formale, stilistice, cinematografia engleză contemporană în tot ce are ea mai bun este o cinematografie de idei, sensibilă la problemele cele mai acute ale actualității. Se pare că chiar și în țările occidentale, oricît s-ar mira unii, aceasta este calea cea mai sigură spre găsirea unei largi audiențe în public.

H. DONA

PAGINI DIN ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE

B. P. HAȘDEU — ECONOMIST

Personalitate puțin obișnuită, cu o serie de preocupări multilaterale, dotat cu o inteligență cu totul remarcabilă, spirit independent și polemist, B. P. Hașdeu (1838—1907) este apreciat și cunoscut mai ales ca istoric, filolog și literat (poet, dramaturg).

Încă în 1860, ca tînăr profesor de liceu la Iași, Hașdeu pare a se interesa mai din aproape de problemele economice. El își ia chiar sarcina să predea un curs de statistică. În anul 1866, cu prilejul publicării primei lucrări cu caracter economic („Industria națională față cu principiul concurenței"), Hașdeu se intitulează „vechi profesor de statistică". În 1871 apar o serie de studii, printre care și „Moșiile statului român".

Realitatea și teoria economică

Un interes special prezintă, desigur, contribuțiile care se referă la problemele de orientare a economiei și gîndirii economice din România.

În recenzia făcută Tratatului de economie politică a lui I. Strat, sub o foarte ascuțită formă polemică, Hașdeu combate tendința de a publica lucrări bazate pe traduceri și compilații din lucrări străine, care nu prezintă nici măcar material de a aplica, „măcar din cînd în cînd", anumite teorii abstracte la realitățile și condițiile concrete ale României. Denunțînd ca nefastă o asemenea orientare în gîndirea economică din România, Hașdeu era de părere că economiștii noștri, luînd exemplul economiștilor străini care se îndeletnicesc cu teoria economică, vor trebui să țină seama în mod permanent de situația și interesele proprii ale țării, dînd teoriei un conținut concret, legînd-o de nevoile dezvoltării economiei naționale.

Plecînd de la un asemenea deziderat, Hașdeu formulează sentențios întrebarea : pentru cine a scris oare Strat Tratatul său ?

„Pentru Europa ? Nu, fiind de-abia o palidă copie după ce dînsa posedă în original".

„Pentru România ? Cu atît mai puțin, neavînd în sine nimic local, afară numai de șubredul schelet al unei limbi fără colorit".

Critica făcută Tratatului lui Strat prezintă interes, în afară de latura ei ascuțit polemică, prin orientarea pe care caută s-o imprime gîndirii economice din România. Potrivit părerii lui Hașdeu, obiectivele acestei gîndiri trebuie să constea, pe plan teoretic, în elaborarea de idei noi, izvorîte din stadiul realității economice, iar pe plan practic, din orientarea preocupărilor în legătură cu interesele și nevoile economice ale țării.

Nu un simplu deziderat, ci o chestiune vitală

Ca o concretizare a acestor poziții, în studiul său asupra agriculturii și manufacturii, Hașdeu a combătut cu tărie orientarea economică unilaterală a țării și a pledat pentru necesitatea industrializării cu ajutorul unei politici protecționiste.

După părerea lui Hașdeu, lipsa unei industrii naționale constituia piedica esențială în calea progresului economic și social al țării și în calea asigurării independenței economice și politice față de străinătate. El critică poziția unor economiști români (N. Suțu, Ion Ionescu de la Brad, Dionisie Pop Marțian) care, deși se declarau adepții dezvoltării industriei naționale, nu manifestau după părerea sa, o convingere suficient de consecventă și fermă. Critica aceasta pare în parte îndreptățită, în ceea ce privește poziția lui N. Suțu și Ion Ionescu de la Brad, dar nu și aceea a lui Marțian. Acesta era, în general, pentru o dezvoltare multilaterală a industriei pe baza unei politici protecționiste, la fel ca și Hașdeu, în timp ce Suțu și Ion Ionescu de la Brad se declaraseră adepți ai unei industrializări limitate, pe baza prelucrării materiilor prime agricole în concurență liberă cu industria străină.

Subliniind neajunsurile unei țări agricole, lipsită de o dezvoltare a industriei, Hașdeu le sintetizează în următoarele :

- Despotism înlăuntru : populația agricolă este întotdeauna cea mai supusă.
- Umilire în afară : națiunile de fabricanți sînt întotdeauna stăpîne ale națiunilor de plugari.
- O înapoiere extremă chiar în agricultură.

Din aceste motive, Hașdeu considera că lipsa unei industrii naționale în România va avea consecințe din cele mai nefaste pentru viitorul țării. El afirmă chiar sentențios, că această situație „nu poate a nu ne șterge de pe fața globului pămîntesc". Tocmai de aceea, Hașdeu considera că industria pentru România nu era un simplu deziderat ci „o chestiune de viață și de moarte".

Combătînd teoria „România — țară eminamente agricolă", Hașdeu combătea, în special, poziția exponenților boierimii române, manifestîndu-se ca un adversar redutabil al întregii clase a marilor proprietari conservatori. Deși susținea necesitatea industrializării țarii, în primul rînd, de pe pozițiile burgheziei naționale, Hașdeu nu s-a solidarizat exclusiv cu interesele specifice de clasă ale acesteia, ci, cu un înalt simț patriotic, susținea interesele naționale. Adversar al tendințelor cosmopolite — promovate în special de exponenții boierimii — Hașdeu a alunecat, adeseori, în atitudini șovine, care au alterat linia orientării sale democratice.

Înarmat cu cunoștințe și o informație bogată din literatura economică universală (cunoștea lucrările lui F. List, W. Roscher, A. Smith, J. B. Say ș.a.) și cu o ascuțită capacitate critică, Hașdeu a căutat să dovedească, atît necesitatea imperioasă a industrializării României, cît și necesitatea de-a pune în slujba acestui imperativ o politică activă de încurajare și protejare a industriei naționale. El a pledat în favoarea protecționismului si a încercat să dovedească cu argumente teoretice și istorice că nici o țară nu și-a dezvoltat industria în faza inițială fără sprijinul activ al statului și fără măsuri de politică vamală protecționistă.

Adept fervent al industrializării României, Hașdeu trebuie considerat, după Marțian și alături de P. S. Aurelian și Alexandru D. Xenopol, ca unul din exponenții consecvenți ai unei industrializări multilaterale pusă în slujba independenței naționale și a progresului economic și social al României.

Ion VEVERCA

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

PRODUCE:

profile laminate din oţeluri de carbon calmate, semicalmate şi necalmate, oţeluri carbon de calitate, oţeluri aliate şi slab aliate

- **rotunde cu diametrul de 6—250 mm**
- **corniere de 20x20 — 160x160 mm**
- **I şi U normale, (I 18—I 24, U 6,5—U 24)**
- **I şi U economice (I 18 E, I 24 E, U 18 E şi U 24 E)**
- **late de 20x5—200x20 mm**
- **benzi laminate la cald de 100x1—500x5 mm.**

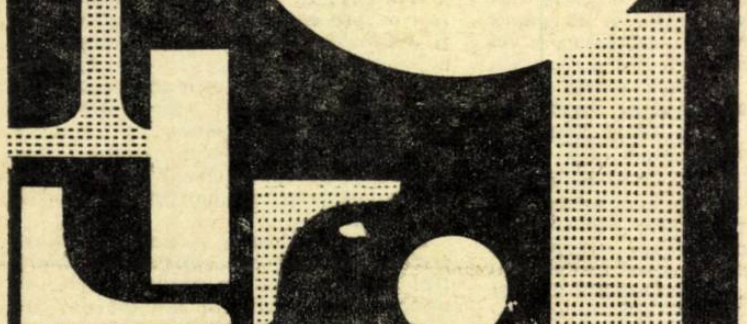

fabrica de rulmenţi BIRLAD

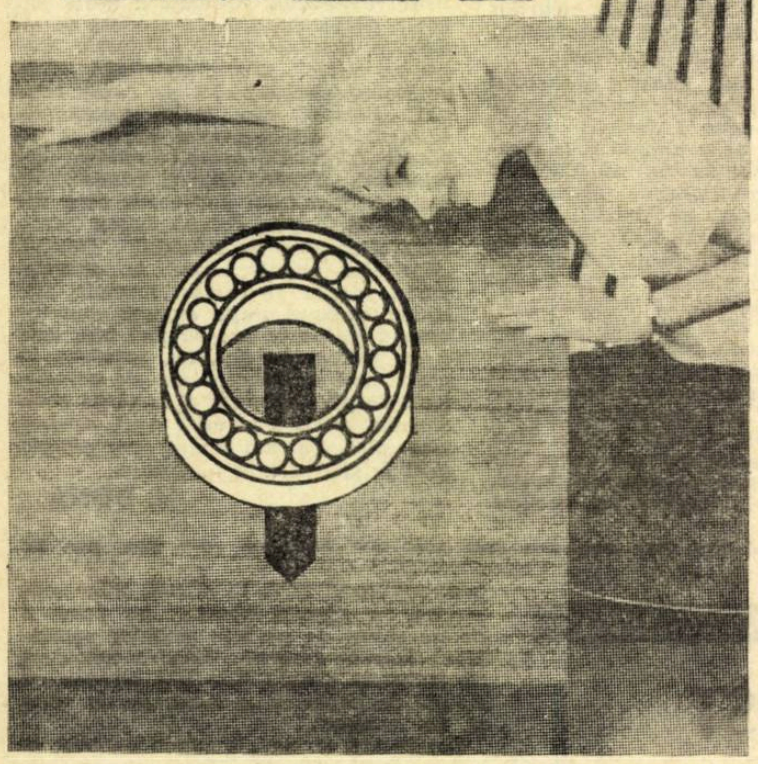

execută:

rulmenţi radiali cu bile, axiali cu bile, radiali cu role cilindrice şi oscilanţi cu role butoi, precum şi rulmenţi de construcţie specială.

INTREPRINDEREA MECANICĂ

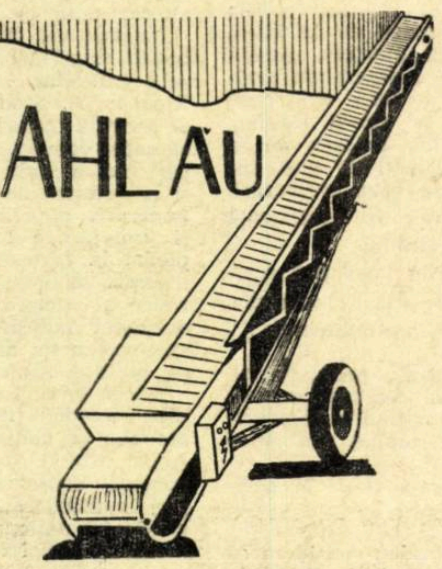

str. Aurel Vlaicu 34 — Piatra Neamţ
Telefon 1110
EXECUTĂ
CU REPARTIŢIE:
- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Transportor T.P. 6,5 m
- Transportor T. 14 m
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcţii metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigaţie

FARĂ REPARTIŢIE:
- Generatori acetilenă

UZINA DE SUPERFOSFAŢI ŞI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

— Superfosfat pulbere
— Superfosfat granulat

PENTRU INDUSTRIE:

— Acid sulfuric
— Acid sulfuric chimic pur
— Fluosilicat de sodiu
— Fluorură de sodiu
— Acid fluosilicic 20%
— Utilaj chimic

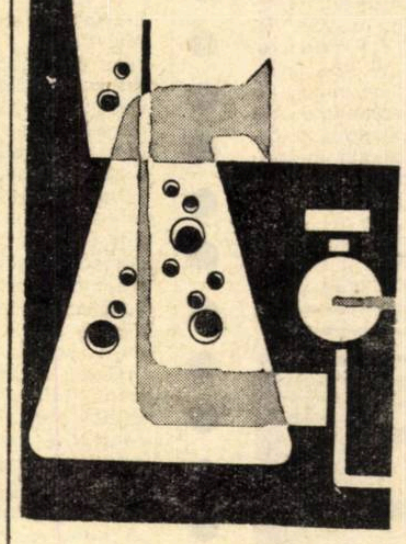

INTREPRINDEREA DE ECHIPAMENT METALIC PENTRU BINALE ORADEA

PRODUCE:

- **echipament metalic pentru binale ca: broaşte îngropate de siguranţă; broaşte îngropate cu cilindru de siguranţă; broaşte aplicate cu cilindru de siguranţă; lăcăte diverse.**
- **echipament metalic pentru mijloace de transport: piese şi subansamble pentru vagoane de călători; piese pentru locomotiva Diesel electrică şi hidraulică; piese auto.**

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianţă, vase şi conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide. plăci de pardoseală, precum şi hirtie fotografică ARFO în diferite gradaţii.

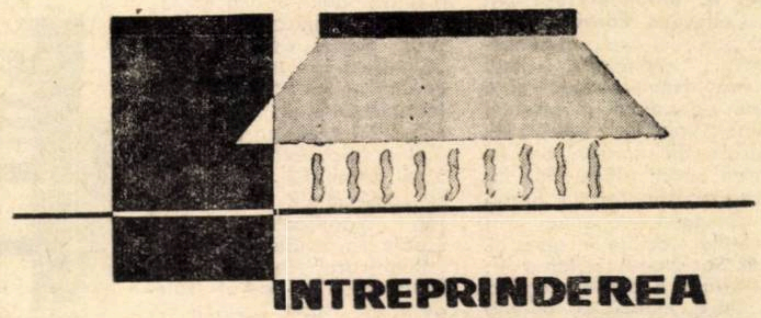

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIŞOARA

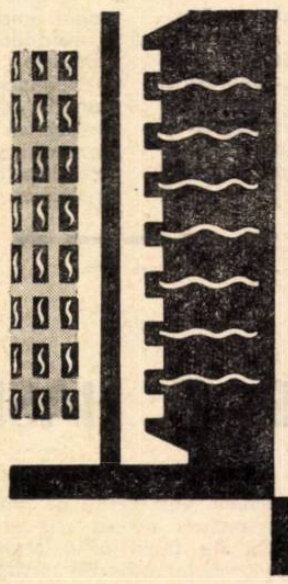

str. Circumvoluţiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianţi industriali cu raze infraroşii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum şi a altor obiective care necesită încălzire de la distanţă pe spaţii determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livraţi în baterii de N. elemente după comandă.

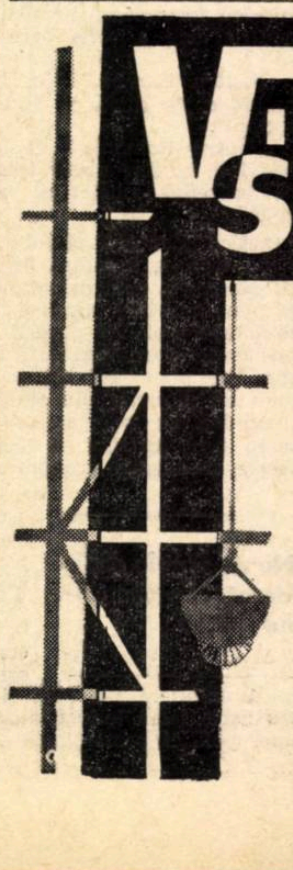

INTREPRINDEREA

VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

PRODUCE:

- **ciment de rezistenţe iniţiale mari**
- **ciment P.400 şi P.500**
- **ciment B.S.S. export**
- **ciment P.400 export**
- **ciment metalurgic**

De asemenea, produce var industrial şi pentru construcţii, ipsos şi calcar pentru industria chimică şi metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiţii.

ELVEŢIA ŞI INTEGRAREA EUROPEANĂ

LA sfîrşitul lunii ianuarie, la Strasbourg, în Adunarea Consultativă a Consiliului Europei, delegaţia elveţiană a făcut parte din grupul care s-a opus unei propuneri a lui Duncan Sandys, deputat conservator englez, atunci cînd acesta se adresa celorlalte ţări membre A.E.L.S., încercînd să le convingă să ceară asocierea la Piaţa Comună. În numele a trei ţări din această grupare — Suedia, Elveţia şi Austria — un deputat suedez a respins hotărît propunerea lui Sandys.

Asociindu-se poziţiei oficiale elveţiene adoptate la Strasbourg, Journal de Genève, sub semnătura lui Georges Perrin, scrie :

JOURNAL DE GENÈVE

„Ni se spune în fapt că nu va fi posibilă federalizarea Europei «integrarea» acesteia, pentru a folosi cu bună ştiinţă, un termen vag, dacă ţările care vor beneficia, în ultimă instanţă, de această «integrare» nu vor consimţi să abandoneze o parte din suveranitatea lor. Acest lucru este exact. Dar să examinăm totuşi valoarea acestei suveranităţi. Pentru un stat, oricare ar fi întinderea şi puterea sa economică sau militară, suveranitatea este condiţia primă a existenţei sale. Nu este un stat adevărat acela în care naţiunii îi lipseşte dreptul de a stabili şi de a exercita, fără intervenţie din afară, puterile politice. Putem să ne dăm seama deci ce ar reprezenta sacrificiul, fie chiar al unei fracţiuni din această suveranitate.

Or, la ce ne-am putea aştepta în urma acestui sacrificiu ? Ni se spune : veţi avea puterea de a influenţa destinele comunităţii, de «a vă spune cuvîntul». Dar tocmai aici lucrurile nu merg ! Un stat mic îşi va putea spune întotdeauna «cuvîntul». Rămîne de văzut în ce măsură cei mari vor ţine seama de el. De aceea noi continuăm să ne întrebăm dacă, în schimbul acestei realităţi pe care o reprezintă o parte a suveranităţii nu ni se propune o compensaţie iluzorie. Nu vom constata oare, odată pasul făcut, că dacă sacrificiul este egal, influenţa în administrarea patrimoniului comun va fi proporţională cu importanţa fiecăruia dintre coadministratori, adică aproximativ nulă pentru statele mici ?

Iată unele din considerentele care încă justifică rezervele exprimate în declaraţia minorităţii, cu prilejul votului în legătură cu textul recomandării d-lui Sandys".

„NOI ŞI EUROPA OCCIDENTALĂ"

Trei economişti suedezi avertizează ţara lor împotriva unei asocieri la C.E.E.

SUB titlul „Noi şi Europa occidentală", trei economişti suedezi au dat publicităţii o analiză a motivelor care pledează împotriva unei aderări sau chiar şi a unei asocieri a ţării lor la Piaţa Comună. Autorii sînt de renume internaţional : profesorul Gunnar Myrdal, fost ministru al comerţului şi secretar executiv al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, Tord Ekström, expertul economic al sindicatelor suedeze, şi Roland Pälsson, specialist în politică externă al Partidului social-democrat din Suedia. Reluînd argumentele lor şi atrăgînd atenţia asupra interesului pe care ele le prezintă şi pentru Austria, revista STANDPUNKT scrie :

DER ÖSTERREICHISCHE STANDPUNKT

„Este interesant că cei trei autori se ocupă înainte de toate cu problema, dacă calitatea de membru în Comunitatea Economică Europeană ar fi compatibilă cu neutralitatea Suediei. Răspunsul sună : Nu, nici chiar în cazul cînd specialiştii de drept internaţional ar susţine o astfel de compatibilitate. Căci ar fi «o iluzie să se creadă că dependenţa şi relaţiile strînse ce ar lua naştere printr-o asociere cu ţări care formează o alianţă militară, ar lăsa neatinsă neutralitatea oficial declarată a Suediei. Dimpotrivă, neutralitatea s-ar reduce la o simplă frază şi celelalte ţări ar pune tot mai mult la îndoială sinceritatea politicii noastre de neutralitate».

Autorii suedezi mai invoca şi un al doilea motiv : ţara asociată ar fi antrenată prin forţa lucrurilor în războiul rece... Căci crearea unui cordon de state neutre între Est şi Vest reduce pericolul de război, iar asocierea Suediei la Piaţa Comună ar desfiinţa acest coridor de siguranţă.

Ca un al treilea argument, studiul citează birocratismul excesiv al Comisiei Comunităţii Europene care pretinde tot mai multe puteri. Acest aparat funcţionăresc, care nu este răspunzător faţă de nici un organism liber ales, ci guvernează în mod arbitrar, cîştigă o tot mai mare putere asupra statelor membre, ale căror parlamente alese trebuie să se supună hotărîrilor de la Bruxelles. Presupunerea că asocierea simplă ar lăsa ţării o mai mare libertate faţă de aparatul autoritar de la Bruxelles decît o aderare completă, este combătută de declaraţiile repetate ale lui Hallstein că nici pentru asociaţi nu trebuie să se admită excepţii importante de la obligaţiile impuse de Tratatul de la Roma. Asocierea generează astfel un pericol real pentru propriile răspunderi ale unei naţiuni.

În al patrulea rînd, autorii sînt împotriva subestimării la care statele mici sînt expuse în Piaţa Comună şi a supraaprecierii politicii marilor spaţii. Nu este just ca un stat care este mare să aibă, în virtutea acestui fapt, avantaje faţă de cel mic... Aşa cum s-a amintit deja la punctul 3, organismele suprastatale, cărora le jertfim suveranitatea noastră, ar lua în numele Europei hotăriri obligatorii, fără ca parlamentul suedez, răspunzător în mod conştient faţă de alegători, să le fi putut examina în prealabil.

Abia în al doilea rînd se ocupă studiul de latura economică a unei asocieri a Suediei la Piaţa Comună. Rezultatul este şi aici considerat negativ. Concluziile trase pe baza unui vast material merită a fi luate în seamă şi de Austria. Autorii constată în primul rînd că în traficul comercial dintre statele industriale, taxele vamale nu mai constituie acum bariere importante. Căci în condiţiile gradului de monopolizare existent, reducerile taxelor vamale nu sînt transpuse aproape nicăieri în reduceri de preţuri. Grupele de interese încearcă să menţină preţurile la vechiul nivel şi să profite de pe urma reducerilor vamale, astfel încît consumatorul nu este avantajat de loc. Ca urmare nici furnizorul din străinătate nu este constrîns să reducă preţul, ceea ce în condiţiile concurenţei depline ar trebui să o facă. În afară de aceasta, în sectorul mărfurilor finite, calitatea produselor joacă astăzi un rol mai mare decît mărimea taxelor vamale. Pe de altă parte, materiile prime sînt supuse oricum numai taxelor celor mai mici.

Interesant este faptul că autorii văd, în cazul asocierii, şi unele pericole pe plan intern pentru Suedia. Asocierea la C.E.E., ţinînd seama de întreaga tendinţă a statelor membre, ar favoriza Partidul Conservator în raportul forţelor politice din Suedia. Astfel, vechile lupte dintre partide, calmate astăzi, ar izbucni din nou şi ar periclita stabilitatea ţării. În problemele de politică socială şi de etatizare a industriilor-cheie ar putea să intervină pericolul unui regres. În primul rînd însă, cercurile industriale şi bancare străine ar pătrunde pe baza libertăţii de stabilire prevăzută în tratatul Comunităţii în lumea noastră de afaceri şi — fiind sprijinite de puterea Comisiei de la Bruxelles — ar lucra împotriva guvernului şi a legislaţiei noastre. «Un aranjament cu Piaţa Comună ar zădărnici în acest fel echilibrul economic şi politic obţinut prin eforturi în Suedia». Cei trei autori ajung astfel la concluzia clară : nici aderare deplină, nici asocierea Suediei, ci numai încheierea unui acord comercial şi de relaţii cu Piaţa Comună".

AFRICA DE SUD: MĂSURI PENTRU INFRINAREA INFLAŢIEI

„ECONOMIA sud-africană... şi-a încetinit brusc ritmul de creştere la mijlocul lui 1965. La sfîrşitul anului ea continua să înainteze, dar în pas nesigur.

Semnalul de alarmă a fost tras de scăderea îngrijorătoare a rezervelor de devize şi aur ale ţării : de la 631 milioane dolari la începutul anului trecut, la 448,3 milioane dolari la sfîrşitul lunii septembrie.

În următoarele două luni, rezervele au urcat din nou cu 36,4 milioane. Puţini observatori consideră însă că aceasta ar însemna că în economie s-a produs o cotitură.

Chiar fără a ţine seama de nesiguranţa politică care întunecă perspectivele pe anul 1966 — pericolul ca Africa de sud să fie atrasă în criza rhodesiană, şi posibilitatea unei decizii nefavorabile din partea Tribunalului internaţional de la Haga în ce priveşte guvernarea Africei de Sud-Vest — părerea generală a cercurilor financiare este că anul în curs va fi încă un an de nivelare şi de reajustare.

● Capitaluri pe termen scurt

Sporirea rezervelor în octombrie şi noiembrie s-a datorat mai ales sprijinului extern, sub formă de capital pe termen scurt, şi nu reechilibrării balanţei de plăţi, al cărei deficit dusese la dificultăţi.

Banca de Rezerve, în raportul său pe anul trecut, îşi exprima părerea că intrările de capital pe termen scurt ar putea să distragă atenţia de la faptul că în realitate situaţia balanţei de plăţi «este încă departe de a fi satisfăcătoare» şi ar putea duce «la un fals sentiment de optimism».

...Problemele care au impus un control al economiei au două cauze principale : o secetă îndelungată şi tendinţe inflaţioniste... Seceta, care are loc acum în unele părţi din Transvaalul de nord şi de vest şi în statul Orange, durează de peste cinci ani. Se consideră că pierderile încasărilor din export în acest an, datorate unei producţii agricole scăzute, se cifrează la 150 milioane dolari, deşi în realitate o parte din această sumă a fost pierdută probabil datorită scăderii preţurilor mondiale la lînă şi zahăr. În timp ce exporturile scădeau continuu, importurile creşteau...

The New York Times.

● Inflaţia şi producţia de aur

Presiunile inflaţioniste... sînt deosebit de îngrijorătoare pentru o ţară al cărei produs principal — aurul — este vîndut la preţ fix. Urcarea costurilor de producţie poate împiedica vînzarea unor mari cantităţi din acest metal preţios şi ar putea chiar să ducă la închiderea unor mine.

Avînd în vedere acest pericol, Banca de Rezerve a cerut mai întîi celorlalte bănci să reducă creditele acordate. Atunci cînd apelul la restricţiile benevole nu a reuşit, Banca a stabilit limite ferme, pe care le-a strîns şi mai mult la sfîrşitul lunii octombrie. Nu a fost însă sporită rata dobînzii.

Speranţa că politica restrictivă va frîna expansiunea industrială în aşa măsură încît să scadă nivelul importurilor, s-a dovedit lipsită de bază pînă în august, cînd guvernul a decretat un program de control rigid al importurilor.

În Honolulu, preşedintele Johnson şi primul ministru sud-vietnamez Ky au căzut de acord asupra unui program social.

— Nu vreau nici o reformă a pămîntului. A fost destul de răscolit şi pînă acum.

Din „NEW YORK HERALD TRIBUNE"

AVANTAJ ŞI INTERES RECIPROC

De vorbă cu şeful delegaţiei comerciale turce, SADUN ETENSEL

În legătură cu semnarea Protocolului privind schimbul de mărfuri între Republica Socialistă România şi Turcia pe anul 1966/1967, un redactor al revistei „Viaţa economică" s-a adresat şefului delegaţiei turce, Preşedintelui departamentului Comerţului exterior din Ministerul Comerţului al Turciei, SADUN ETENSEL, cu rugămintea de a împărtăşi aprecierile d-sale cu privire la relaţiile economice româno-turce.

Ţările noastre— **a arătat dl. Sadun Etensel** — trăiesc de mult în relaţii prieteneşti, de bună vecinătate. Între ele nu există conflicte de nici un fel; deosebirea dintre regimurile lor politice — care este o problemă pur internă a fiecărei ţări, — nu constituie de loc o piedică în calea dezvoltării schimburilor comerciale. Partea turcă are toată dorinţa să-şi aducă contribuţia la creşterea volumului comerţului cu România.

În acest sens putem aprecia pozitiv faptul, că Protocolul privind schimburile pe perioada 1 aprilie 1966 — 31 martie 1967, semnat acum la Bucureşti pe baza acordului comercial şi de plăţi în vigoare între cele două ţări, prevede creşterea volumului livrărilor reciproce faţă de anii precedenţi. După progresul realizat în anul 1965, — spune şeful delegaţiei turce — dorim ca în 1966—1967 să înregistrăm un progres şi mai accentuat. Ţările noastre se află aproape una de cealaltă şi comerţul între ele apare reciproc avantajos şi interesant.

— În ultima perioadă România a fost vizitată de două delegaţii de experţi din Turcia. Cum vedeţi rezultatul acestor vizite pentru dezvoltarea comerţului între ţările noastre?

— Aş dori să subliniez mai ales utilitatea vizitei experţilor din industria petrolieră a Turciei, arată dl. Etensel. În Protocolul nostru comercial este prevăzut un contingent global pentru exportul din România în Turcia de utilaj pentru industria petrolieră. Delegaţii noştri care au vizitat obiective din industria dv. constructoare de utilaj petrolier şi din industria petrolului, au avut prilejul să se documenteze asupra posibilităţilor de livrare ale ţării dv.; aceasta va contribui într-o măsură importantă la realizarea contingentului prevăzut.

Menţionez, a adăugat interlocutorul nostru, că societatea noastră cea mai importantă din industria petrolului, la care participă în proporţie de 50—60% statul turc şi capitalul privat, este interesată în cumpărarea de utilaj petrolier din România pentru valorificarea resurselor noastre de ţiţei.

— Aţi putea să ne arătaţi cîteva aspecte ale evoluţiei economice a Turciei?

— În Turcia a fost elaborat un plan economic pe anii 1963—1968 — răspunde dl. Etensel, — care se află în curs de realizare. În cadrul planului, se întocmesc programe anuale. Noi dorim să dezvoltăm industria ţării — industria petrolului, textilă şi alte ramuri —, ţinînd totuşi seamă de faptul, că sectorul cel mai important al economiei Turciei este agricultura. Aci, un obiectiv de seamă este mărirea producţiei de bumbac pe ha, în care scop urmărim îmbunătăţirea aprovizionării cultivatorilor cu îngrăşăminte, realizarea unor lucrări de ameliorare a solurilor etc.

În domeniul comerţului exterior, planul aprobat pe 1966 de Consiliul de miniştri prevede un volum de import de 725 de milioane de dolari şi un export de 450 de milioane de dolari. Soldul balanţei comerciale urmează a fi acoperit prin credite, venituri din turism şi alte intrări de devize.

La sfîrşitul convorbirii rugăm pe şeful Delegaţiei turce să ne împărtăşească cîteva impresii despre ţara noastră.

— Am vizitat cîteva obiective industriale, arată dl. Etensel, printre care Uzina de utilaje petroliere „1 Mai", Uzina de tractoare din Braşov, Combinatul petrochimic şi o rafinărie de la Ploieşti. Pot să vă spun că întreprinderile dv. ne-au plăcut foarte mult. Nu sînt tehnician, dar am observat bunul mers al procesului de producţie; rezultatele exportului dv. — de exemplu la tractoare — vorbesc de la sine.

În drum, ne-a impresionat şi frumuseţea peisajului românesc. La anul, doresc să vin cu familia mea, să facem schi la Poiana-Braşov...

I. C.

U. R. S. S.

DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAŢIONALE ÎN ANII 1966—1970

LA 19 februarie a.c. s-a întrunit Plenara C.C. al P.C.U.S., care a examinat şi aprobat Proiectul de Directive al celui de al XXIII-lea Congres al P.C.U.S. privind planul cincinal de dezvoltare a economiei naţionale a U.R.S.S.

În Proiectul de Directive, se subliniază că:

Volumul producţiei industriale este prevăzut să sporească în următorul cincinal cu 47—50%, din care: producţia mijloacelor de producţie cu 49—52%, iar producţia bunurilor de consum cu 43—46%.

Pe baza progresului tehnic, a intensificării stimulării economice a producţiei şi stimulării materiale a oamenilor muncii, productivitatea muncii în industrie urmează să crească în cincinal cu 33—35%.

În vederea perfecţionării structurii producţiei industriale, se prevede dezvoltarea într-un ritm mai rapid a energiei electrice, construcţiilor de maşini, chimiei şi metalurgiei. În anul 1970, producţia de energie electrică va atinge 840—850 miliarde kWh, construindu-se în general centrale termice foarte puternice.

Extracţia de ţiţei trebuie să crească la 345—355 milioane tone, producţia de oţel — la 124—129 milioane tone; producţia de îngrăşăminte minerale şi fibre chimice va spori de aproximativ două ori, producţia de mase plastice şi răşini sintetice de 2,7 ori, iar producţia de cauciuc sintetic de 2,2 ori faţă de nivelul actual.

Volumul producţiei construcţiei de maşini şi prelucrării metalelor va creşte de 1,6—1,7 ori.

În domeniul agriculturii, sarcina principală este sporirea considerabilă a producţiei agricole şi animaliere. După cum se prevede în Proiectul de Directive, volumul mediu anual al producţiei agricole trebuie să sporească cu 25% faţă de volumul mediu anual din cincinalul precedent, în principal prin ridicarea producţiei la hectar a tuturor culturilor agricole. Productivitatea muncii în sovhozuri şi colhozuri, urmează să crească cu 40—45%, înzestrarea cu utilaje electrice — de trei ori.

Volumul total al investiţiilor în economia naţională a U.R.S.S. pe perioada 1966—1970 se prevede a fi de 310 miliarde ruble, cu 47% mai mult decît în cincinalul precedent. Investiţiile în industrie, transporturi şi comunicaţii trebuie să reprezinte circa 152 miliarde ruble, în agricultură (construcţii industriale şi procurarea tehnicii) 71 miliarde ruble, în construcţii de locuinţe şi social-culturale circa 75 miliarde ruble.

În cursul cincinalului se prevede majorarea salariilor muncitorilor şi funcţionarilor în medie cu cel puţin 20%, iar a veniturilor colhoznicilor în medie cu 35—40%. Volumul construcţiilor de locuinţe va creşte de 1,3 ori, iar vînzarea mărfurilor în comerţul interior — cu 40%.

Venitul naţional urmează să crească cu 38—41% asigurînd creşterea veniturilor reale pe cap de locuitor de circa 1,3 ori.

Numărul muncitorilor şi funcţionarilor din cadrul economiei naţionale va trebui să ajungă, conform prevederilor la 91—92 milioane de oameni.

După ce se face o trecere în revistă a principalelor realizări în dezvoltarea economiei sovietice în anii 1959—1965, în Proiectul de Directive se subliniază că, pe baza Directivelor ce se vor aproba de Congres, va fi elaborat Proiectul planului de dezvoltare a economiei naţionale a U.R.S.S. pe anii 1966—1970 pe care Consiliul de Miniştri al U.R.S.S. îl va prezenta spre aprobare Sovietului Suprem.

Planul de dezvoltare cincinal, se subliniază în proiect, va constitui o nouă etapă importantă în crearea bazei tehnico-materiale a comunismului, întărirea puterii economice şi de apărare a ţării, accelerarea ritmului de creştere a bunăstării poporului sovietic.

REALIZĂRI 1965

R. P. BULGARIA

DIRECŢIA centrală de statistică din R. P. Bulgaria a dat publicităţii rezultatele îndeplinirii planului de stat pe anul 1965. Reproducem mai jos cîteva date principale care se desprind din comunicat.

În anul 1965 au crescut faţă de 1964:

- Venitul naţional cu 6%
- Producţia industrială globală cu 13,7%
  din care:
  — construcţia de maşini şi prelucrarea metalelor cu 21%
  — industria chimică cu 19%
  — energetică cu 19%
- S-au produs în 1965:
  — energie electrică 10,2 mrd. kWh.
  — cărbune 26,2 mil. tone
  — oţel 588 mii tone
  — electrocare 16,6 mii buc.
  — îngrăşăminte azotoase şi fosfatice (în expr. naturală) 1,26 mil. tone
  — televizoare 72,2 mii buc.
- Producţia agricolă totală a fost la nivelul anului 1964.
- Volumul lucrărilor mecanizate în agricultură a sporit cu 6,6%
- Volumul lucrărilor de construcţii cu 12,7%
- Volumul investiţiilor cu 12%
- Productivitatea muncii în industrie cu 6,7%
- Salariul real cu peste 3%
- Volumul vînzărilor în comerţul cu amănuntul cu 7,8%

PIAŢA TRACTOARELOR: TENDINŢE NOI

PRODUCŢIA capitalistă de tractoare, care este concentrată în proporţie de 90% în cinci ţări (S.U.A., Anglia, R.F.G., Franţa şi Italia), a crescut în anul 1965, după evaluări preliminare, cu 20% faţă de cea a anului 1960 (este vorba de tractoare fizice). Exportul de tractoare, în care aceleaşi ţări deţin o pondere asemănătoare, a prezentat şi el o tendinţă de creştere, în 1965 estimîndu-se a fi cu 12% mai mare decît cel din 1960.

Caracteristic pentru ultima perioadă este creşterea cererii pentru tractoarele cu pneuri, de putere mijlocie (20—40 C.P.) şi de puteri mari (peste 50 C.P.), cererea de tractoare de puteri mici rămînînd constantă sau fiind chiar în scădere. Această deplasare în structura cererii se explică printr-un şir întreg de factori: tractoarele de putere mijlocie şi mare sînt mai economicoase în exploatare decît cele mici (întreţinere şi chiar consum de combustibil); ele prezintă o mai mare viteză în deplasare pe teren şi deci o productivitate mai ridicată; soluţiile tehnice moderne au creat tractoare de putere mijlocie şi mare cu gabarituri şi greutăţi relativ reduse (dacă acum 10—15 ani reveneau cam 100 kg motor la 1 C.P., în prezent greutatea respectivă s-a redus la aproximativ 50 kg); noile agregate agricole şi complexitatea întrebuinţării lor cer tractoare agricole puternice; metodele agrotehnice înaintate implică lucrarea pămîntului la adîncimi relativ mari; în fine, valorificarea unor noi terenuri cere tractoare puternice.

Dacă în America de Nord (S.U.A., Canada) şi în ţările în curs de dezvoltare, cererea de tractoare de puteri mijlocii şi mari este caracteristică mai de mult datorită terenurilor întinse care se lucrează aici sau în legătură cu amploarea valorificării de noi pămînturi, pentru Europa Occidentală unde predomină suprafeţele mici, cererea în acest sens este un aspect nou, legat de diferiţi factori dintre cei enumeraţi mai sus.

În R.F.G., de pildă, ponderea tractoarelor de putere mijlocie şi mare în parcul total a crescut de la 50% în 1960, la peste 65% în 1965. O evoluţie asemănătoare se înregistrează în Italia. În Franţa, ponderea tractoarelor de puteri mijlocii şi mari a ajuns la peste 75% din parc.

Ca urmare a creşterii cererii de tractoare de puteri mijlocii şi mari, se constată o evoluţie corespunzătoare în producţia principalelor ţări capitaliste. Se apreciază, de pildă, că în 1966 peste 50% din producţia de tractoare a S.U.A. vor fi tractoare de peste 60 C.P. Întreprinderile americane se orientează spre tractoare pe pneuri, grele, de peste 90 C.P.

Europa Occidentală, înainte de toate Anglia, care este al doilea producător de tractoare după S.U.A., dar cel mai mare exportator (cu circa 60% din totalul exportului mondial capitalist de tractoare), se îndreaptă şi ea spre producţia de tractoare de puteri mijlocii şi mari. Astfel, Anglia, care exportă anual circa 160 000 tractoare (peste 60% din producţie) produce de pe acum în cea mai mare parte tractoare cu puteri de peste 40 C.P. (mai ales între 40 şi 60 C.P.). În programul de producţie al firmelor britanice figurează o gamă largă de tractoare pe pneuri cu puteri pînă la 100 C.P. R.F.G., ţară mare producătoare de tractoare de puteri mijlocii (de pînă la 40 C.P.), a produs în ultimii ani tractoare de puteri mari a căror pondere în producţia totală a crescut de la 25% în 1960 la aproape 50% în 1965. În Franţa, atît datorită cerinţelor interne cît şi celor ale statelor africane către care se îndreaptă o bună parte din exportul francez de tractoare, peste 60% din producţie au constituit-o tractoarele de peste 35 C.P., tractoarele de puteri mari, de peste 50 C.P., deţinînd o pondere de 20% în producţia totală de tractoare.

Structura pe puteri a exportului capitalist de tractoare pe pneuri, oglindeşte şi ea foarte clar aceeaşi caracteristică a cererii de tractoare. Iată cîteva modificări în structura exportului de tractoare al Angliei şi S.U.A., ţări care deţin împreună 85% din totalul exportului mondial capitalist de tractoare. În cazul S.U.A. tractoarele mici nu reprezintă nici 1%; ponderea tractoarelor de peste 60 C.P. a crescut de la 35% în 1960 la peste 50% în 1965. În exportul Angliei tractoarele de puteri mici reprezintă doar 4%; ponderea tractoarelor de puteri mari a crescut de la 30% în 1960 la circa 70% în 1965.

Pentru perioada următoare cererea de tractoare de puteri mijlocii şi mari în Europa occidentală se va menţine. Tractoarele de peste 50 C.P. vor fi şi ele cerute în continuare. În America de Nord şi ţările în curs de dezvoltare cererea de tractoare pe pneuri între 40 şi 60 C.P. se va menţine ridicată. La categoria de peste 60 C.P. vor fi totuşi preferate unele tipuri de tractoare pe şenile.

Victor DUCA

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV nr. 9 (133)
VINERI
4 martie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 13.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

SUCCES DEPLIN CONGRESULUI!

PESTE cîteva zile, între 7 și 9 martie, va avea loc Congresul de înființare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, care are înscris în programul său de lucru discutarea și aprobarea proiectului noului statut al Cooperativei agricole de producție, a proiectului de statut al Uniunilor Cooperatiste și cel al Casei de pensii, precum și dezbaterea sarcinilor ce revin agriculturii cooperatiste în lumina hotărîrilor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Proiectele de statut au fost larg dezbătute de milioane de cooperatori, care și-au exprimat deplina aderiune față de prevederile fundamentale ale acestora și au făcut propuneri valoroase menite să ducă la îmbunătățirea organizării agriculturii cooperatiste. În adunările generale ale cooperativelor agricole, în conferințele de constituire a Uniunilor raionale și regionale, participanții au examinat cu competență și exigență, pe baza experienței acumulate, măsurile ce trebuie aplicate pentru sporirea producției, dezvoltarea proprietății cooperatiste, consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole. Modul în care s-au discutat problemele majore ale dezvoltării agriculturii cooperatiste constituie o dovadă grăitoare a maturității țărănimii cooperatiste, o expresie vie a hotărîrii ei de a urma neabătut politica partidului.

Măsurile hotărîte de partid — măsuri care pornesc de la necesitățile generale ale construcției socialiste — au găsit un ecou profund în rîndurile țărănimii, care vede în politica partidului nostru chezășuirea propriilor ei interese și năzuințe.

Întreaga noastră țărănime, a primit și și-a însușit într-o atmosferă de entuziasm indicațiile plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie, de a se constitui, pe baza adeziunii libere a cooperativelor de producție și a principiilor centralismului democratic, uniuni cooperatiste raionale și regionale și Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, ca organe proprii de conducere și îndrumare a cooperativelor de producție. Aceasta răspunde unei nevoi resimțite în practică a cooperativelor agricole de a avea un organ propriu la nivelul raionului, regiunii și pe plan central, care să mijlocească rezolvarea celor mai arzătoare probleme ale propriei lor activități în interesul, atît al cooperatorilor, cît și al întregii societăți. Se întărește astfel democrația cooperatistă, înscriindu-se pe linia lărgirii continue a democrației socialiste, a dezvoltării formelor obștești de gospodărire a treburilor țării.

Alcătuirea organelor proprii de conducere și îndrumare a cooperativelor va crea condiții mereu mai bune pentru rezolvarea problemelor agriculturii cooperatiste, va crea noi posibilități de punere în valoare a marilor rezerve de care dispun cooperativele agricole în creșterea producției, va da un nou avînt dezvoltării forțelor de producție și perfecționării relațiilor de producție socialiste la sate.

Sub îndrumarea permanentă a Partidului Comunist Român, noile organe de conducere vor asigura mobilizarea energiei creatoare a milioanelor de țărani, vor contribui la modernizarea agriculturii — această importantă ramură a economiei naționale, la cimentarea și mai puternică a alianței muncitorești-țărănești — baza de neclintit a orînduirii noastre — la înflorirea continuă a Republicii Socialiste România.

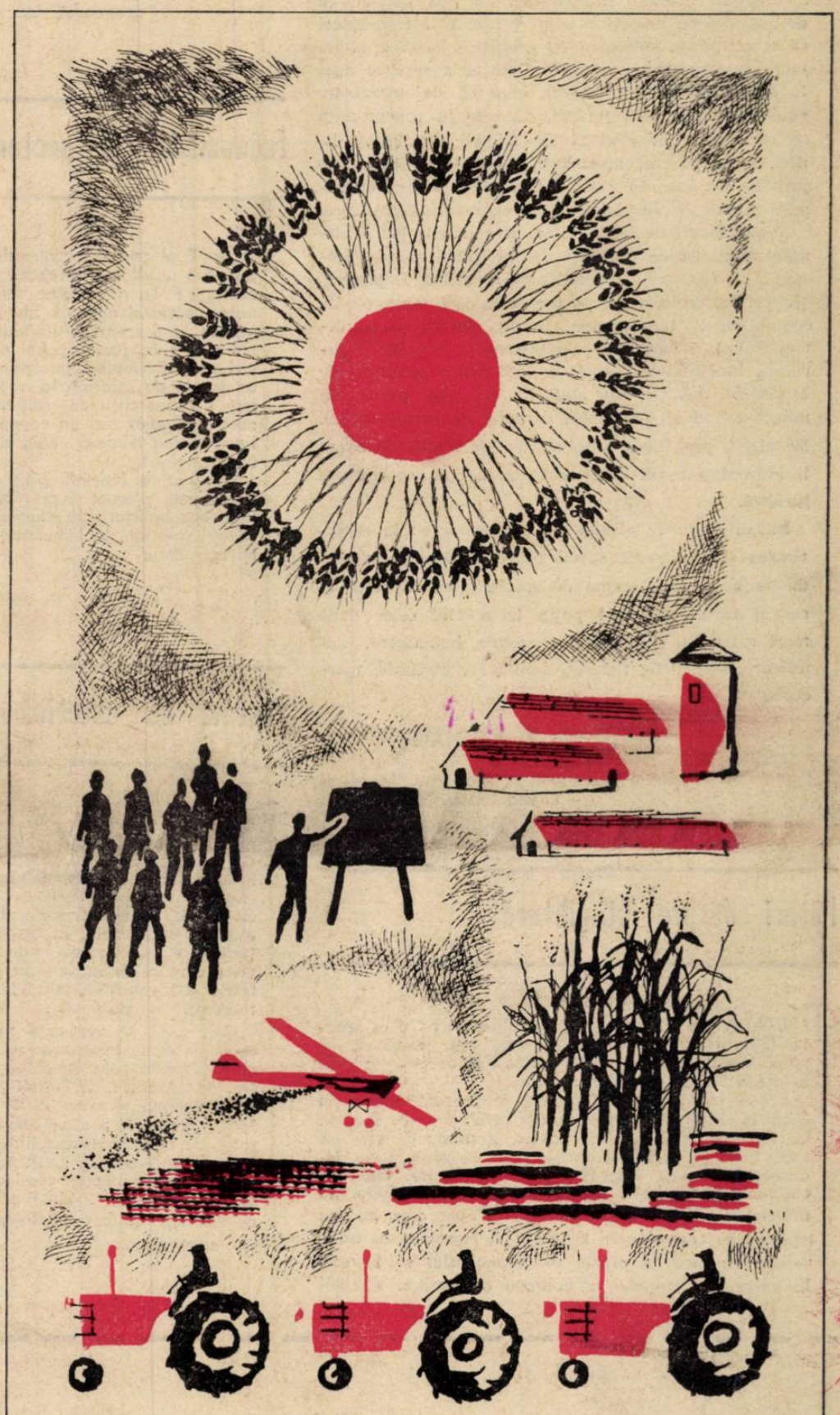

Desen de T. NICORESCU

Construcții la termen și cu un înalt grad de eficiență

ÎN zilele de 24—26 februarie, a avut loc Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din construcții — convocată de Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri. Participanții au dezbătut principalele probleme ale muncii de cercetare, proiectare și execuție, căile ce trebuie urmate și măsurile ce se impun pentru mobilizarea tuturor resurselor în vederea ridicării eficienței investițiilor — sarcină de mare răspundere trasată de Congresul al IX-lea al partidului.

De la tribuna consfătuirii, constructorii — muncitori, tehnicieni, ingineri, arhitecți, cercetători, economiști — au subliniat prin cuvinte pline de dragoste și încredere, grija ce o poartă partidul pentru dezvoltarea și înflorirea continuă a economiei țării și creșterea nivelului de trai, concentrînd, an de an, mijloace materiale și financiare deosebit de importante pentru realizarea unui vast program de investiții industriale, agricole și social-culturale. Volumul lucrărilor efectuate în 1965 a fost de peste 2,2 ori mai mare ca în 1959.

Activitatea de construcții reprezintă o parte componentă esențială a operei de edificare a socialismului în țara noastră, vastă operă constructivă creatoare. În anii șesenalului au fost ridicate și date în exploatare pe întreg cuprinsul țării peste 500 de întreprinderi industriale și secții noi, numeroase construcții în gospodăriile agricole de stat, în cooperativele agricole de producție și în stațiunile de mașini și tractoare, șosele și căi ferate. De asemenea, au fost clădite la orașe din fondurile statului aproape 270 000 de locuințe, la sate s-au construit circa 500 000 de locuințe, iar în întreaga țară s-au ridicat 26 000 săli de clasă, 1 570 cămine culturale și alte construcții social-culturale.

Pentru înfăptuirea acestui măreț program de investiții, lucrătorii din construcții au depus o activitate asiduă, au acumulat o bogată experiență.

Făcînd bilanțul realizărilor, consfătuirea a scos la iveală și neajunsurile care mai persistă în activitatea de construcții. Astfel, s-a subliniat că problemele eficienței economice, ale prețului de cost nu constituie în suficientă măsură o preocupare centrală a proiectanților și constructorilor, ceea ce are drept rezultat în unele cazuri adoptarea de soluții tehnico-economice costisitoare. Datorită deficiențelor în proiectare și construcții, unele lucrări se prelungesc în mod nejustificat, întîrziindu-se intrarea în producție a capacităților respective.

Analizînd cu înalt simț de răspundere cauzele care au generat asemenea deficiențe, participanții la consfătuire au făcut valoroase propuneri menite să ducă la lichidarea lor, în scopul îmbunătățirii continue a activității de construcții din țara noastră, realizării cu succes a planului de investiții prevăzut în perioada 1966—1970.

(Continuare în pag. 3)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

Specialiști și specialități

GASESC întemeiată opinia lui **D. Călugăru** (din nr. 51/1965 al revistei). Într-adevăr, nu este normal ca de organizarea muncii și a producției în întreprinderi să se ocupe un specialist cu pregătire juridică, și nu unul cu pregătire economică. Ceea ce a replicat apoi **L. Streisfeld** (în nr. 3/1966), cum că de organizare s-ar putea ocupa și juriștii, nu este în concordanță cu cerințele producției și ale muncii din întreprinderi. După părerea mea, locul specialiștilor în științe juridice nu este în cadrul serviciilor tehnico-economice și nici în cadrul serviciilor economico-financiare.

Aceste locuri de muncă sînt, prin natura lor, destinate specialiștilor profilați, fie pe probleme de economie, organizare și planificare-statistică a producției ori merceologie, fie pe probleme de finanțe, credit, contabilitate. Iar pentru juriști, există — în întreprinderi, instituții, ministere — oficiile juridice, bineînțeles alături de instituțiile pendinte de Ministerul Justiției sau alături de alte locuri de muncă avînd un pronunțat caracter de administrație. De altfel, pregătirea absolvenților facultății de drept îi îndreptățește să activeze în munci de specialitate juridică.

Închei rîndurile acestea cu o propunere: la repartizarea și încadrarea specialiștilor economiști în producție să se țină seama de specialitatea căpătată în cadrul facultăților, cel puțin la nivelul celor două mari categorii, și anume: economie, organizare, planificare, statistică; finanțe, credit, contabilitate, merceologie.

Constantin P. BELDIANU
economist
Institutul de studii și proiectări forestiere
– Filiala Brașov

Păreri despre stagiatură

INVITAȚIA din titlul articolului publicat în nr. 6 al revistei (**Să discutăm despre stagiatură**) m-a făcut să vă scriu. Dezbaterea ar trebui extinsă și asupra practicii în producție a studenților.

Absolventul trebuie să lucreze în prezent cel puțin 3 ani în secțiile de producție, din care un an ca stagiar. Că lucrează mai întîi în secțiile de producție este un lucru bun, dar termenul de trei ani este prea mare, deoarece împiedică valorificarea cunoștințelor teoretice căpătate în facultate. Un absolvent al unui institut nu trebuie folosit de la început în sectoare care nu au legătură cu specialitatea lui. Aceasta înseamnă că ar fi indicat ca încă în primul an economistul să lucreze la întocmirea planului, a balanței de venituri și cheltuieli, a planului de aprovizionare etc, adică tocmai în sectoare pentru care s-a pregătit.

Trecerea stagiarului prin mai multe sectoare de activitate nu aduce, după părerea mea, rezultatele scontate, nu-i dă posibilitatea să aprofundeze problemele. Luarea aceasta de contact cu toate sectoarele de activitate a viitorului inginer sau economist s-ar putea organiza mai bine în perioada de studenție, în timpul practicii de producție.

Constantin PASAT
economist, Uzinele „Electronica"-București

Economiștii și sectorul minier

IN nr. 7 al revistei, economistul Ion Gunea din Bacău punea o justificată întrebare: „Unde sînt și ce fac merceologii?" La rîndul meu, întreb: Unde sînt economiștii pentru sectorul minier? Îmi pun această întrebare, deoarece în prezent există întreprinderi și exploatări miniere care au foarte puțini economiști, iar altele nu au nici unul. Exemple? Întreprinderea minieră „Barza", cu un număr de salariați la nivelul unui combinat, are numai 4 economiști (de menționat că la această unitate nu s-a angajat nici un economist din anul 1957). La întreprinderea minieră „Baia de Arieș" nu activează nici un economist.

Prin natura funcției, prin pregătirea profesională și ideologică, precum și prin cunoștințele practice acumulate, economistul este chemat să contribuie, alături de ceilalți salariați, la îmbunătățirea activității economice a întreprinderii.

Ion COSEGA
economist, Orașul Nou Brad

Lucrări de estetică industrială

ESTETICA industrială se impune din ce în ce mai mult ca o știință indispensabilă economiei. Într-o serie de țări apar cu regularitate cărți și reviste de estetică industrială, există școli sau secții de specialitate în cadrul unor institute de învățămînt. Și la noi — după cîte știm — s-a preconizat înființarea de secții de estetică industrială, în cadrul unor institute de învățămînt superior; s-a sugerat, totodată, organizarea unor cursuri de inițiere în problemele esteticii industriale a inginerilor, tehnicienilor și economiștilor care lucrează în producție.

Dar, pînă se vor crea asemenea secții și cursuri, cred că ar fi binevenită editarea unor lucrări originale și traducerea unor lucrări de estetică industrială (ca, de exemplu, „L'Esthétique industrielle" a lui Denis Huisman și Georges Patrix, apărută la Paris în 1965, precum și a altor lucrări de genul acesta). Institutul de documentare tehnică ar putea să sprijine pe cei care lucrează în institutele de proiectări și în serviciile de concepție ale întreprinderilor, publicînd, sub forma unor „Caiete selective", studii și articole de estetică industrială, reproduse din revistele străine de specialitate.

Ilie BERGHEZAN
Uzina „Balanța"-Sibiu

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

— **Ing. CORNEL CRIHĂLMEANU, Uzinele chimice Turda** — La articolul ce ni l-ați trimis în legătură cu **„Stabilirea economiilor din efort propriu"**, vă răspunde tovarășul **Luca Năstase** din Comitetul de Stat al Planificării:

Observațiunile și propunerile făcute de Uzinele chimice-Turda nu afectează definiția efortului propriu din dicționarul statistic-economic.

Diferitele situații, — arătate în articol — duc într-adevăr la abateri. Fiecare din acestea pot fi luate în considerare la stabilirea volumului total al abaterilor, respectiv la stabilirea efortului propriu, dar numai în anumite condiții. De exemplu, economia la fondul de salarii planificat ar putea constitui efort propriu dacă în cursul îndeplinirii planului întreprinderea a găsit noi căi de creștere a productivității muncii (deci a făcut un efort pentru aceasta). Dacă, însă, aceste economii s-au realizat pe alte căi (de exemplu planificarea greșită și umflarea fondului de salarii), atunci economiile nu pot intra în calculul efortului propriu.

În toate cazurile semnalate de uzină pot fi argumente pro și contra încadrării în elementele de calcul al efortului propriu. Instrucțiunile în vigoare (art. 113 din Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea prețului de cost al producției industriale) precizează numai acele cazuri de abateri care pot fi considerate ca atare fără nici un echivoc. Pentru alte împrejurări ce pot da naștere la abateri, se cere avizul C.S.P. prin organul tutelar și numai după analiza de fond făcută de acesta în sensul respectării definiției date efortului propriu în dicționarul statistic-economic.

Dacă Uzinele chimice-Turda consideră că împrejurările arătate au generat abateri față de plan, care trebuie luate în considerare la stabilirea efortului propriu în îndeplinirea planului prețului de cost, va trebui să se adreseze organului său tutelar. La rîndul său, acesta — dacă va găsi justă situația arătată de întreprindere — va cere avizul C.S.P.

AURELIUS ULARU, revizor contabil, I.G.O. Reșița — În legătură cu întrebarea dv. despre **răspunderea materială a celor care au angajat personal administrativ peste prevederile statului de funcții și pe care l-au plătit din fondul de salarii cuvenit muncitorilor, I. Stroescu,** consilier în C.S.M.S., ne scrie:

Respectarea disciplinei financiare și de plan constituie o îndatorire esențială a organelor de conducere ale întreprinderilor, la toate nivelele. În consecință, statele de funcții aprobate de organele ierarhic superioare pentru personalul tehnico-administrativ prin care se stabilește limitativ numărul posturilor care pot fi ocupate, trebuie respectate în mod corespunzător. Încălcarea disciplinei financiare și de plan ca urmare a încadrării unor salariați peste prevederile statului de funcții, chiar dacă plata salariilor s-a făcut în limitele prevederilor planului de muncă și salarii, constituie o abatere și trebuie sancționată ca atare.

În ce privește acoperirea prejudiciului material cauzat unității prin plata salariilor pentru personalul încadrat în afara statului de funcții, angajații vinovați răspund din punct de vedere material, în conformitate cu art. 67 și urm. din Codul Muncii, în limita a trei salarii tarifare nete; iar dacă fapta care a produs prejudiciul are caracterul unei infracțiuni — pentru valoarea integrală, chiar dacă această valoare depășește limita menționată.

În ipoteza în care conducerea unei unități nu a cunoscut încălcarea disciplinei financiare de către subunitatea sa, răspunderea materială pentru prejudiciul cauzat revine exclusiv conducerii subunității.

Faptul că plata salariilor s-a făcut în limitele prevederilor fondului de salarii total (muncitori și rest personal) nu exonerează de răspundere materială pe cei care au dispus încadrarea salariaților în cauză, deoarece economiile realizate în cheltuirea fondului de salarii pentru o categorie de salariați nu pot fi utilizate pentru acoperirea plăților nejustificate pentru altă categorie de personal.

Instanțele jurisdicționale de muncă pot aprecia, însă, pe baza confirmării scrise date în acest sens de organul ierarhic superior și a înregistrării posturilor respective în statul de funcții al unității, dacă măsura încadrării unor salariați peste prevederile statului de funcții a fost impusă de nevoile serviciului, acești salariați fiind strict necesari pentru a asigura normala desfășurare a procesului de producție. În asemenea cazuri, întrucît nu s-a produs un prejudiciu, nu se poate pune problema acoperirii lui și, deci, a imputării sumelor plătite.

Precizăm că în conformitate cu instrucțiunile Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției nr. 1547 și 385/1962, salariații care au îndeplinit efectiv sarcinile care reveneau funcțiilor ocupate, chiar în afara prevederilor statului de funcții, nu pot fi obligați să restituie salariile încasate în limitele tarifelor legale, deoarece au primit aceste sume pentru remunerarea muncii efectiv prestate.

ECOURI

RENAȘTEREA OȚELULUI

REVISTA noastră a publicat în urma unei anchete, cîteva articole tratînd problemele colectării și valorificării metalului vechi. În legătură cu problemele ridicate, la redacție ne-au sosit numeroase scrisori. Din trei asemenea scrisori, extragem:

● Materialele publicate de revista „Viața economică" au fost studiate de colectivul de conducere al uzinei noastre, analizîndu-se cu acest prilej și activitatea depusă în uzină pentru colectarea și valorificarea deșeurilor metalice. În urma acestei analize, s-a alcătuit un plan de măsuri în care se prevede, printre altele: executarea macaralei-portal pentru încărcarea mecanizată a deșeurilor în vagoane (ea este deja montată în depozitul de fier vechi); stabilirea muncitorilor care se vor ocupa cu strîngerea deșeurilor la fiecare loc de muncă; numirea responsabililor pe sectoare care răspund de problema colectării deșeurilor și urmăresc realizarea planului pe sectorul respectiv; revizuirea evidenței predării fierului vechi și urmărirea realizării planului lunar și trimestrial de către sectoarele productive; repararea containerelor din sectoarele productive și executarea altora, pentru sectoarele care nu dispun de ele; revizuirea atribuțiunilor controlorilor tehnici și trasarea noilor sarcini privind controlul calității deșeurilor.

Marin VIRGILIU
director adjunct,
Uzinele „Semănătoarea"-București

● Într-adevăr, gospodărirea așchiilor din toate punctele de vedere (strîngerea, sortarea, depozitarea în secții, pregătirea lor, depozitarea centrală, brichetarea) nu este încă definitiv rezolvată în uzina noastră. Menționăm că în prezent este în curs de elaborare un studiu de sistematizare a uzinei care cuprinde și rezolvarea întregii probleme de gospodărire a așchiilor ca: spații, mijloace de transport, de depozitare și altele. Pe de altă parte, printr-o decizie recentă a conducerii uzinei, a fost creat un colectiv de specialiști, care — printre alte sarcini — are și pe aceea de a studia și prezenta propuneri pentru rezolvarea definitivă a problemei așchiilor rezultate în uzina noastră.

Pentru a nu se repeta deficiențele semnalate în materialele publicate în „Viața economică", au fost luate operativ o serie de măsuri cum sînt: evitarea amestecării așchiilor, a expedierilor greșite etc. În acest sens, personalul ce se ocupă cu gospodărirea deșeurilor metalice, precum și șefii de secție au fost instruiți în mod corespunzător. În scopul studierii rezultatelor pozitive din alte întreprinderi, ne propunem să ne deplasăm la acele uzine unde este bine organizată gospodărirea așchiilor.

ing. C. GORUNESCU
director tehnic,
Uzinele „23 August"-București

● Este necesar să luăm în continuare unele măsuri pentru îmbunătățirea calității șpanului și a deșeurilor furnizate combinatelor siderurgice. În ceea ce privește operațiunea de brichetare a așchiilor metalice, trebuie să arătăm că, la rîndul nostru, am avut mari greutăți din partea Uzinei „Progresul"-Brăila, care ne-a furnizat utilaje necorespunzătoare. Menționăm, în acest sens, presa hidraulică de brichetat și pompa triplex de mare presiune. Autorii instalației de presare, sau furnizorul, nu au întocmit un proiect de montaj pentru acest utilaj de concepție nouă și destul de dificil. Utilajele furnizate de Uzina „Progresul"-Brăila ne-au sosit fără o documentație tehnică, din care să rezulte modul de funcționare, exploatare și întreținere, ceea ce a constituit o serioasă greutate în activitatea de brichetare a șpanului.

Socotim necesar ca față de greutățile întîmpinate și pentru ca viitorii beneficiari să fie scutiți de ele, proiectantul instalației de sfărîmat și brichetat șpan să facă o anchetă la actualii beneficiari și, pe baza observațiilor, să reproiecteze instalația; pe baza noului proiect (care trebuie să tipizeze amplasamentul utilajelor, cît și racordurile conductelor hidraulice de mare presiune), să se întocmească documentația tehnică respectivă, fără de care o astfel de instalație nu poate fi furnizată.

ing. C. MARINESCU
director tehnic,
Uzinele „1 Mai"-Ploiești

Construcţii la termen şi cu un înalt grad de eficienţă

CALITATE SUPERIOARĂ — EFICIENŢĂ ECONOMICĂ SPORITĂ

(Urmare din pag. 1)

După cum se ştie, în perioada noului cincinal se prevede intrarea în funcţiune a 750 de obiective industriale, întărirea bazei tehnico-materiale a agriculturii, continuarea vastului program de construcţii de locuinţe şi social-culturale. Se vor realiza din fondurile statului investiţii în valoare de 250—260 miliarde lei, de 1,5 ori mai mult decît în cei 5 ani anteriori.

Înfăptuirea cu succes a planului de construcţii-montaj, cît şi ridicarea continuă a eficienţei economice a investiţiilor, va trebui să constituie o preocupare centrală a proiectanţilor, constructorilor şi beneficiarilor.

„Marea răspundere pentru cheltuirea unei părţi importante a venitului naţional destinat dezvoltării continue a economiei, progresului şi propăşirii patriei — *a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C. C. al P. C. R., în cuvîntarea ţinută la Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din construcţii* — impune beneficiarilor, proiectanţilor, constructorilor să chibzuiască profund la întocmirea fiecărui proiect, la executarea fiecărei construcţii astfel ca orice ban investit şi material consumat, orice lucrare executată să-şi atingă scopul, să răspundă unor necesităţi reale, să contribuie la creşterea avuţiei naţionale a poporului".

În asigurarea unei eficienţe maxime a investiţiilor, un rol însemnat îl are scurtarea duratei de construcţie. În acest scop, este necesar să se asigure şantierelor proiecte şi documentaţii complete, iar constructorii să doteze şantierele cu utilajele şi forţa de muncă necesară. Buna organizare a muncii, alături de eşalonarea după grafic a lucrărilor — reprezintă condiţii de cea mai mare însemnătate pentru grăbirea ritmului construcţiilor. Tot atît de important este să se stabilească în mod judicios amplasamentele noilor obiective, să se întocmească la timp studiile tehnico-economice şi proiectele.

În discuţii au fost vizate şi alte aspecte majore privind asigurarea eficienţei economice a investiţiilor, reducerea duratei şi simplificarea procedurii de avizare, lărgirea varietăţii arhitecturale, îndeosebi la construcţiile de locuinţe, contribuţia mai substanţială a oamenilor de ştiinţă din domeniul construcţiilor la rezolvarea problemelor de rezistenţe, fundaţii şi instalaţii, producerea de materiale de construcţii noi şi eficiente etc.

Conferinţa pe ţară a lucrătorilor din construcţii — eveniment deosebit de important în viaţa economică a ţării — va constitui un nou şi puternic imbold în activitatea de construcţii-montaj, în înfăptuirea cu succes a vastului program de investiţii prevăzut pentru planul cincinal.

Vasile BUMBĂCEA
vicepreşedinte al C.S.C.A.S

IN cuvîntarea ţinută la Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din construcţii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a arătat că sarcina centrală a tuturor miniserelor, a organizaţiilor de proiectare şi de construcţii, a tuturor muncitorilor, tehnicienilor, arhitecţilor şi inginerilor care lucrează în acest domeniu, este ridicarea continuă a eficienţei economice a investiţiilor.

LA EFICIENŢA RIDICATĂ A UNEI INVESTIŢII CONTRIBUIE ŞI CALITATEA CONSTRUCŢIEI PROPRIU-ZISE.

Calitatea reprezintă o noţiune complexă, în alcătuirea căreia intră deopotrivă proiectul aplicat, materialele folosite şi execuţia lucrărilor. Dacă unul din aceste componente conţine unele lipsuri, rezultatul final va fi influenţat, întrucît nu se poate realiza o lucrare bună cu materiale necorespunzătoare sau cu o mînă de lucru slab calificată, după cum oricît de îngrijită ar fi execuţia, ea nu poate suplini sau corecta deficienţele de proiectare.

În raportul prezentat, cît şi în discuţiile purtate la Consfătuire, au fost relevate succesele obţinute de constructori în îmbunătăţirea calităţii multor lucrări. Astfel, noile construcţii de la Combinatul siderurgic-Hunedoara, Complexul petrochimic-Brazi, combinatele de industrializare a lemnului, sînt obiective industriale care se remarcă prin nivelul indicilor tehnico-economici şi prin calitatea bună a execuţiei. Complexul turistic de pe litoral, noile hoteluri moderne ca Hotelul Nord din Bucureşti, complexele studenţeşti din Bucureşti, Iaşi şi Cluj, constituie exemple de construcţii social-culturale bine proiectate şi executate.

Progrese importante s-au realizat şi în ce priveşte calitatea construcţiilor de locuinţe. Cartiere noi, ca cele din Balta Albă-Bucureşti, pieţele noilor gări din Constanţa şi Braşov, sînt admirate de oamenii muncii din patria noastră şi de numeroşi străini care ne vizitează ţara.

La calitatea din ce în ce mai bună a lucrărilor, a contribuit atenţia mai mare acordată respectării prescripţiilor tehnice, ridicarea calificării profesionale a muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor, ca şi utilizarea unor procedee tehnologice avansate şi diferitelor materiale noi produse de industria noastră.

Avînd în vedere importanţa problemei calităţii, aceasta a fost pe larg dezbătută în Consfătuire, mulţi dintre participanţi făcînd numeroase propuneri valoroase. Un accent deosebit s-a pus pe rolul ce revine proiectării în îmbunătăţirea calităţii.

UN PROIECT BUN AL UNEI CONSTRUCŢII, TREBUIE SĂ REZOLVE CORESPUNZĂTOR PROBLEMELE DE FUNCŢIONALITATE, DE REZISTENŢĂ ŞI STABILITATE, CELE DE ORDIN ECONOMIC ŞI ALE ASPECTULUI PLASTIC GENERAL.

Cu alte cuvinte, pentru ca obiectul ce va fi realizat să poată fi folosit în scopul urmărit, se cere să aibă asigurate soliditatea şi durabilitatea în timp, să necesite cheltuieli minime de investiţie, de exploatare şi de întreţinere, volumul construit şi terenul ocupat să fie reduse la strictul necesar, să aibă un aspect plăcut, obţinut fără risipă de materiale şi fără excese ornamentale sau de altă natură. În acelaşi timp, proiectul mai trebuie să prevadă soluţii constructive simple şi uşor de realizat, care să folosească din plin mijloacele tehnice moderne, pe măsură ce acestea se dovedesc avantajoase pentru grăbirea punerii în funcţiune a obiectului şi pentru micşorarea costului investiţiei.

Un proiect care să răspundă la toate aceste condiţii, necesită o temă bine studiată, pregătire profesională ridicată şi o desăvîrşită colaborare între proiectanţii de construcţii, instalaţii şi tehnologie, precum şi o strînsă legătură a acestora cu inginerii şi tehnicienii din execuţie. Indiferent de natura investiţiei ce se realizează, este necesar ca soluţiile adoptate să rezulte din studierea mai multor variante constructive şi de amplasament, care să rezolve în modul cel mai raţional problemele de ordin tehnic şi economic şi să asigure cooperarea tuturor beneficiarilor din zonă la realizarea şi exploatarea surselor de apă şi de energie, precum şi a lucrărilor edilitare, în vederea economisirii fondurilor de investiţii şi a creşterii rentabilităţii noilor obiective.

Din acest punct de vedere, trebuie arătat că răspunderea nu cade exclusiv în seama proiectantului, ci revine în bună măsură şi beneficiarului, care are datoria să pregătească din timp noile investiţii, să elaboreze pentru ele teme de proiectare cît mai complete şi mai adecvate scopului urmărit, să urmărească elaborarea proiectelor şi să analizeze pe parcurs soluţiile propuse. **În cadrul avizării proiectelor de consiliile tehnico-ştiinţifice ale ministerelor, în special pentru lucrările industriale, trebuie să se acorde mai mare atenţie soluţiilor adoptate în ce priveşte construcţiile, economicitatea lor, ponderea construcţiilor în volumul investiţiilor.** Aceasta va contribui la înlăturarea unor neajunsuri de genul exagerării în dimensionarea volumelor şi suprafeţelor, dispersării clădirilor, ocupării neraţionale a terenului şi altele.

PREGĂTIREA TEMEINICĂ ŞI DIN TIMP A INVESTIŢIILOR TREBUIE SĂ DUCĂ LA ÎNLĂTURAREA TENDINŢEI DE A ÎNCEPE LUCRĂRILE PE ŞANTIER PRIN DEROGARE DE LA LEGISLAŢIA ÎN VIGOARE.

Practica a arătat că acest mod de lucru nu constituie un mijloc de grăbire a punerii în funcţiune a obiectivelor respective ci, din contră, creează greutăţi în desfăşurarea lucrărilor — greutăţi care se soldează îndeobşte cu întîrzieri în execuţie, scăderi ale productivităţii muncii pe şantiere şi creşterea preţului de cost. De asemenea, atunci cînd soluţiile adoptate în proiecte suferă multe modificări şi completări pe parcurs, acest lucru se reflectă negativ în calitatea finală a construcţiilor realizate.

În lucrările Consfătuirii s-a scos în evidenţă posibilitatea şi necesitatea ca industria materialelor de construcţii (Ministerul Industriei Construcţiilor, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Economiei Forestiere şi alte ministere) — **să contribuie mai mult la ridicarea calităţii lucrărilor prin lărgirea gamei sortimentelor, introducerea în fabricaţie a noi materiale cu eficienţă ridicată şi îmbunătăţirea continuă a calităţii materialelor de construcţii şi instalaţii.** A rezultat, de asemenea, necesitatea luării de măsuri menite să asigure producţia de aparataje, de instalaţii pentru toate domeniile activităţii de construcţii şi la nivelul actual al tehnicii.

UN ROL DEOSEBIT PENTRU RIDICAREA CALITĂŢII CONSTRUCŢIILOR REVINE LUCRĂTORILOR DIN EXECUŢIE.

Finisajele — faţa văzută a întregii activităţi a constructorilor — trebuie să stea în centrul atenţiei lor pentru a crea confortul necesar, condiţii optime de întreţinere şi a asigura un aspect plăcut. Se cere mărită însă exigenţa faţă de modul cum sînt respectate prescripţiile tehnice în executarea structurilor de rezistenţă, a lucrărilor în terenuri slabe şi sensibile la înmuiere — lucrări a căror calitate condiţionează comportarea în timp a construcţiilor şi a căror nerespectare a dus în unele cazuri la deficienţe. Refacerea unor lucrări greşit executate sau consolidarea lor necesită cheltuieli suplimentare, care încarcă costul efectiv al construcţiilor şi le micşorează eficienţa economică.

Realizarea vastului program de construcţii la un nivel calitativ superior impune ridicarea continuă a calificării cadrelor medii şi superioare, o atenţie sporită creşterii ponderii muncitorilor calificaţi. De asemenea, este necesară exercitarea unui control competent, care să dea posibilitatea prevenirii executării unor lucrări de calitate necorespunzătoare, precum şi sporirea exigenţei beneficiarilor pe parcursul execuţiei, atît la lucrările ascunse, cît şi la recepţia finală a lucrărilor.

NIVELUL ACTUAL AL TEHNICII, LĂRGIREA AN DE AN A INDUSTRIALIZĂRII CONSTRUCŢIILOR, CER EXTINDEREA ÎN PARALEL A METODELOR ŞTIINŢIFICE DE ÎNCERCARE A CALITĂŢII CONSTRUCŢIILOR.

Dezvoltarea laboratoarelor, dotarea lor cu aparatura necesară prevenirii unor deficienţe şi descoperirii în timp util a celor ce s-au produs, folosirea tuturor metodelor arătate în dezbaterile Consfătuirii, constituie un în-

(Continuare în pag. 4-a)

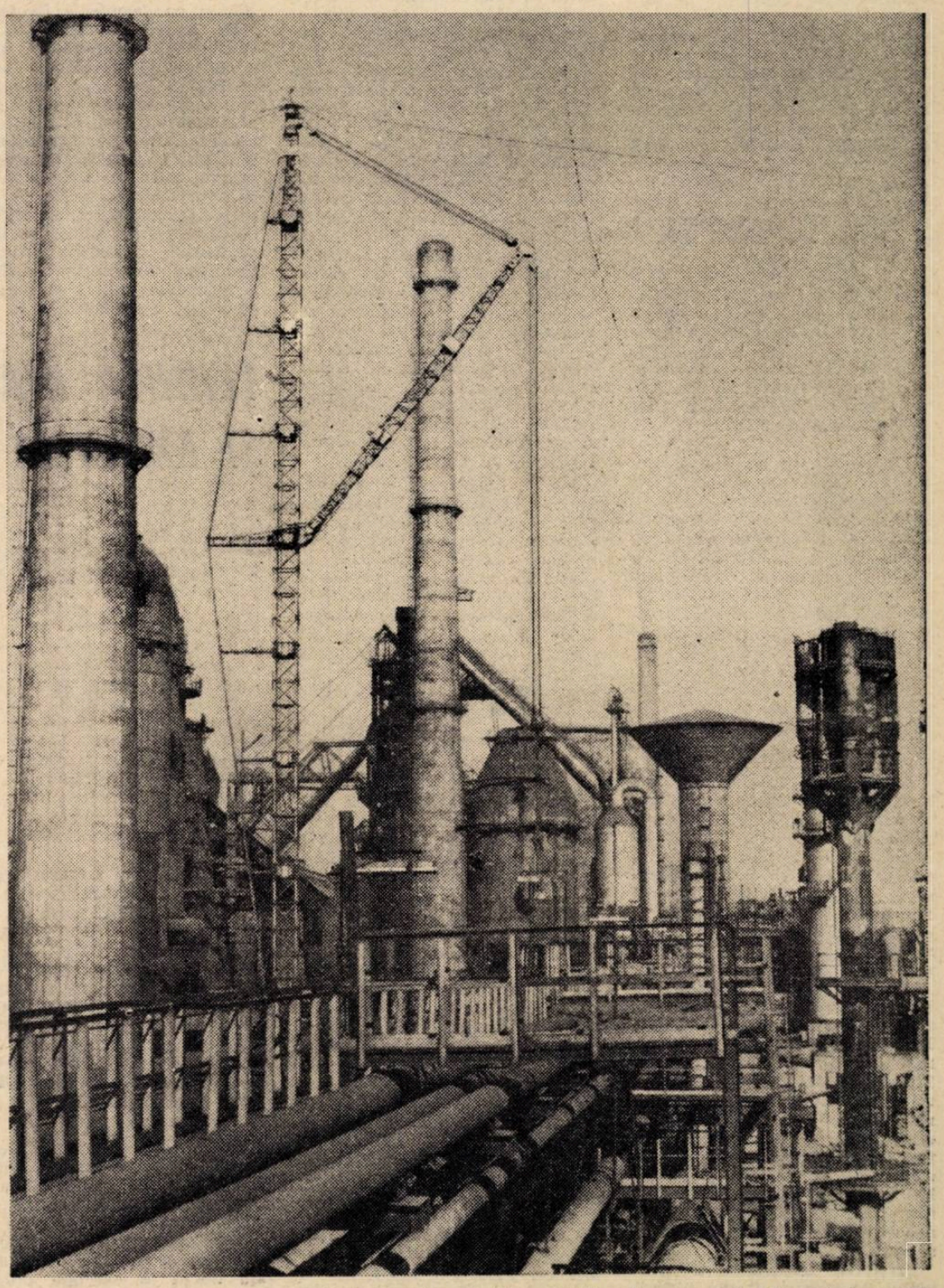

Secţia 3-a furnale de la Combinatul siderurgic Hunedoara va primi în curînd un nou agregat : furnalul nr. 8 de 1 000 mc. Constructorii (Întreprinderea de construcţii siderurgice Hunedoara) se străduiesc să dea în exploatare acest nou obiectiv la termenul planificat. Pînă în prezent, toate lucrările prevăzute în grafice au fost executate (Foto : V. GODEANU)

CALITATE SUPERIOARĂ — EFICIENȚĂ ECONOMICĂ SPORITĂ

(Urmare din pag. 3-a)

dreptar prețios pentru toate organele și organizațiile de construcții.

Un rol important pentru îmbunătățirea calității și creșterea eficienței investițiilor, va trebui să-l aibă în viitor cointeresarea în măsură mai mare a proiectanților și executanților în vederea realizării unor construcții cît mai economice, la un nivel calitativ cît mai ridicat. În acest scop, Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, împreună cu celelalte organe centrale interesate, va trebui să studieze propunerile făcute în Consfătuire, să elaboreze și să prezinte spre aprobare regulamente îmbunătățite de premiere.

Îndeplinirea sarcinilor mari trasate de partid și guvern în domeniul construcțiilor, în condiții calitativ superioare, cere o mobilizare a tuturor factorilor ce contribuie la realizarea investițiilor. **„Nu trebuie să uităm nici o clipă** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că beneficiarul tuturor construcțiilor este poporul, adevăratul stăpîn al bunurilor materiale și spirituale care se creează în țara noastră".** În fața acestui beneficiar trebuie într-adevăr să răspundă toți cei care sînt chemați să contribuie la traducerea în viață a planurilor de construcții.

Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din construcții a constituit, de asemenea, un prilej deosebit pentru Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare de a lua contact nemijlocit cu toate categoriile de lucrători din construcții, de a cunoaște sugestiile lor privind rezolvarea problemelor ce le ridică realizarea investițiilor. Toate propunerile făcute vor fi analizate cu atenție, astfel încît măsurile ce se vor lua să răspundă preocupării constructorilor de a realiza în condiții exemplare sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R.

MATERIALE DE CONSTRUCȚII DE CALITATE ȘI ÎN SORTIMENTE VARIATE

ing. Simion CONSTANTIN
adjunct al ministrului industriei construcțiilor

ÎN accelerarea ritmului de execuție a lucrărilor de construcții, concomitent cu îmbunătățirea calității, creșterea productivității muncii pe șantiere și reducerea prețului de cost, un rol deosebit îl au materialele și prefabricatele pentru construcții și instalații. Valoarea acestora reprezintă, în medie, 50—60% din aceea a construcțiilor.

„Ridicarea calității și ieftinirea construcțiilor, extinderea tehnologiei moderne de execuție, îmbunătățirea finisajului, lărgirea varietății arhitectonice, — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința pe țară a lucrătorilor din construcții — **reclamă materiale de construcții și instalații tot mai variate, la un preț de cost scăzut. Ministerul Industriei Construcțiilor, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Economiei Forestiere și celelalte ministere producătoare de materiale de construcții, de instalații și finisaj trebuie să ia măsuri pentru a lărgi sortimentele acestor materiale și a îmbunătăți calitatea lor".**

INDUSTRIA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII DIN ȚARA NOASTRĂ A REUȘIT SĂ REALIZEZE ÎN ANII ȘESENALULUI O PRODUCȚIE SPORITĂ ȘI UN NUMĂR ÎNSEMNAT DE PRODUSE NOI.

La aceasta se adaugă și contribuția altor ramuri industriale — siderurgie, chimie, economie forestieră etc. — care au pus la dispoziția constructorilor sortimente noi de materiale, contribuind la creșterea durabilității și confortului construcțiilor. Între noile materiale de construcții apreciate se numără cimenturile cu rezistențe inițiale mari, panourile mari prefabricate, plăcuțele de ceramică, obiectele sanitare de porțelan, plăcile P.F.L., unele articole de mase plastice înlocuitoare de materiale tradiționale etc.

Caracteristic executării construcțiilor din ultimii ani, a fost folosirea pe scară largă a betonului armat. Ținînd seama de aceasta, s-a impus sporirea simțitoare a producției de ciment și de agregate. Datorită măsurilor luate din vreme, cantitățile de ciment livrate, cît și sortimentele produse — cimenturile portland, metalurgice, cu rezistențe inițiale mari (R.I.M.), de baraje, maritime etc. — au satisfăcut cerințele construcțiilor. În perioada 1966—1970, se vor realiza creșteri cantitative mai importante, în special la cimenturile R.I.M. de mărci superioare, care vor contribui la ridicarea calității și eficienței producției de prefabricate, la cimenturile albe și colorate destinate îmbunătățirii și diversificării finisajelor, la cimenturile aluminoase pentru betoane refractare și anticorosive etc.

Creșterea importantă a volumului de construcții din ultimii ani a făcut necesară producerea într-o dinamică ascendentă a materialelor de zidărie. În cursul dezbaterilor la Consfătuire a fost criticată însă calitatea produselor ceramice realizate de unele întreprinderi, care nu se situează la nivelul cerințelor. Întreprinderile producătoare, atît ale ministerului nostru, cît și cele ale industriei locale, trebuie să țină seama de aceste critici îndreptățite și să asigure îmbunătățirea simțitoare a calității materialelor de zidărie.

Deosebit de importante sînt materialele pentru închiderea și izolarea construcțiilor. În cursul șesenalului, producția de carton asfaltat, geam tras, țiglă ceramică și vată minerală a crescut, îmbunătățindu-se permanent și calitatea lor. Întreprinderile producătoare nu au acordat însă aceeași atenție și lărgirii sortimentelor, ceea ce a creat greutăți în realizarea unor soluții constructive superioare. De aceea s-au întreprins acțiuni pentru a se realiza noi sortimente, cum sînt: împîslitură din fibre de sticlă bitumată, cu caracteristici superioare cartonului asfaltat, plăci semirigide și rigide de vată minerală și altele. Va spori producția de carton asfaltat blindat și perforat și se va organiza în industria republicană producerea fillerului de calcar. Industria chimică va trebui, de asemenea, să acorde o atenție producției de masticuri și chituri pentru lipirea materialelor de invelitori, ceea ce va da posibilitatea să se realizeze învelitori de bună calitate.

Pentru închiderea construcțiilor, va căpăta o mai mare extindere folosirea produselor din azbociment. În acest scop, se vor produce cantități însemnate de plăci din azbociment presat și ondulat, de dimensiuni mari, de calitate corespunzătoare standardelor internaționale, care vor permite construcții de acoperișuri cu pante reduse și de pereți pentru construcții industriale și agrozootehnice.

LA ÎMBUNĂTĂȚIREA ASPECTULUI CONSTRUCȚIILOR ȘI LĂRGIREA VARIETĂȚII ARHITECTURALE, O CONTRIBUȚIE SERIOASĂ POT ADUCE MATERIALELE DE FINISAJ.

Raportat la cerințele actuale, trebuie să arătăm că acestea se fabrică încă în sortiment redus. Ceramica de finisaj, de exemplu, nu a fost prezentă pînă nu de mult decît — în mică măsură — prin faianța de Tîrnăveni și prin placaje de ceramică brută. În vederea lărgirii sortimentelor, cît și a sporirii cantităților produse, s-a prevăzut construirea de noi capacități de producție pentru placaje de faianță, gresie fină și gresie roșie, astfel încît cerințele mereu crescînde să fie mai bine satisfăcute. Tot în scopul îmbogățirii sortimentelor de materiale de finisaj, s-au luat măsuri care permit ca, încă din acest an, să se producă plăcuțe colorate din sticlă, geamuri emailate securizate, care vor oferi posibilități de realizare a unor placaje plăcute la vedere și practice ca întreținere.

În privința industrializării construcțiilor de locuințe, procedeul de execuție cu panouri mari a adus avantaje tehnico-economice față de metodele tradiționale. Totuși, productivitatea obținută pe șantiere se situează încă la un nivel scăzut față de realizările din alte țări. De aceea, se impun a fi luate măsuri pentru finisarea lor cît mai completă în cadrul fabricilor, pe șantier urmînd să se execute eventual doar vopsirea și zugrăvirea acestora. Fața exterioară a panourilor va trebui să fie realizată cu placaj ceramic, piatră colorată sau alte finisaje, iar panourile exterioare să fie livrate cu tîmplăria montată, vopsită și cu geamurile fixate.

De mare importanță în construcții sînt materialele, aparatajele și prefabricatele pentru instalații. Cu toate realizările obținute, situația în acest domeniu este încă rămasă în urmă, atît cantitativ, pe sortimente, cît și calitativ, față de situația celorlalte materiale folosite în construcții. Criticile făcute de delegații la consfătuire, obligă producătorii să dezvolte și să îmbunătățească producția diferitelor materiale de instalații electrice, a echipamentului respectiv de protecție, de comandă, de măsură, de automatizare, a corpurilor de iluminat cu lămpi fluorescente și incandescente, cu dispozitive optice speciale etc. De asemenea, se impune îmbunătățirea calității la unele materiale pentru instalații sanitare, organizarea producției industriale a blocurilor sanitare și diversificarea în continuare a sortimentelor produse.

La instalațiile de încălzire și ventilare vor trebui luate măsuri pentru eliminarea deficiențelor și ridicarea performanțelor, în special la radiatoarele din fontă, la convectoare, baterii de încălzire și ventilatoare.

PENTRU CA LĂRGIREA GAMEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII SĂ SE DESFĂȘOARE ÎN RITMUL IMPUS DE CERINȚELE ACTUALE, ESTE NECESAR SĂ FIE ACCELERAT PROCESUL DE ASIMILARE ÎN PRODUCȚIE ȘI INTRODUCEREA ÎN CONSTRUCȚII A NOILOR MATERIALE.

Producătorii trebuie să manifeste mai multă inițiativă nu numai în ce privește asimilarea, ci și în privința introducerii noilor materiale în construcții. Totodată trebuie simplificată metodologia existentă, în vederea scurtării duratei de introducere a noilor materiale în producția de serie și în execuția pe șantier.

În scopul extinderii folosirii diferitelor materiale, este necesar să se asigure din timp cunoașterea caracteristicilor lor. Întreprinderile producătoare trebuie să generalizeze metoda editării și difuzării de cataloage și de prospecte, să îmbunătățească conținutul și prezentarea lor. În acest fel, proiectanții și constructorii vor cunoaște, înaintea producerii lor în serie, caracteristicile diferitelor materiale și tehnologia de punere în operă.

Pentru transferarea unui cît mai mare volum de operații de la șantiere la întreprinderile producătoare, este necesar să se extindă producția elementelor prefabricate cu un grad sporit de complexitate și de finisaj, să fie lărgită gama materialelor ce se livrează pe șantiere la dimensiunile necesare punerii în operă; de asemenea, materialele și prefabricatele să fie livrate împreună cu dispozitivele, accesoriile și piesele necesare.

Pentru ca aceste acțiuni să dea roadele așteptate, se impune o mai strînsă colaborare între diverșii producători de materiale și prefabricate pentru construcții și instalații, independent de subordonarea lor departamentală. Ar fi indicat ca planurile de asimilare în producție ale diferitelor ministere să fie definitivate în cadrul unei coordonări interdepartamentale, pentru a se asigura astfel unitatea de orientare în lărgirea gamei de materiale și introducerea lor în proiectare și execuție.

O CONTRIBUȚIE EFECTIVĂ LA ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII ȘI LĂRGIREA GAMEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII ESTE CHEMATĂ SĂ ADUCĂ CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ.

Se impun măsuri pentru intensificarea activității de cercetare științifică în sectoare specializate pe subramuri și la fabricile producătoare, în laboratoarele uzinale și stații pilot. Activitatea de cercetare se cere a fi orientată mai ales spre îmbunătățirea tehnologiei de fabricație, introducerea de noi tehnologii avansate, crearea de noi materiale și elemente de construcții, prin valorificarea, în primul rînd, a resurselor naturale ale țării.

Introducerea în fabricație, cît și pe șantierele de construcții a noilor materiale și, în special, a elementelor complexe de construcții, ridică o serie de probleme economico-financiare a căror rezolvare se impune în scopul de a se preîntîmpina stabilirea unor prețuri nejustificat de mari, care ar frîna extinderea folosirii lor. Este necesar să se îmbunătățească activitatea de analiză a eficienței economice comparate a materialelor și prefabricatelor de construcții și montaj. Astfel, la stabilirea prețurilor ar fi indicat să se țină seama de eficiența totală pe economia națională a materialelor respective, atît din punct de vedere al producției, transportului, depozitării, manipulării, punerii în operă, al scurtării duratei de execuție, cît și al exploatării și întreținerii construcțiilor.

Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din construcții constituie pentru muncitorii, tehnicienii și inginerii din industria materialelor de construcții un puternic imbold în îndeplinirea sarcinii pe care o au de a pune la îndemîna constructorilor materiale de bună calitate, într-o gamă tot mai largă și de înaltă eficiență economică.

TEHNICĂ ÎNAINTATĂ ÎN ORGANIZAREA ȘI EXECUȚIA LUCRĂRILOR

ing. GHEORGHE NICOLAU
director general al Direcției generale de construcții-montaje, Ministerul Industriei Chimice

DE un deosebit interes s-a bucurat, în cadrul dezbaterilor Consfătuirii pe țară a lucrătorilor din construcții, modul în care este promovată tehnica nouă în organizarea șantierelor și în execuția construcțiilor — element esențial al scurtării duratei de construcții, de creștere a eficienței investițiilor. În anii din urmă, și mai ales în perioada planului șesenal, s-a acumulat în acest sens o bogată experiență, atît pe șantierele de construcții de locuințe, cît și pe cele în care se realizează diferite obiective industriale.

MULȚI PARTICIPANȚI LA CONSFĂTUIRE, ÎN CUVÎNTUL LOR AU RELEVAT CONVINGĂTOR EFICIENȚA CE O AU METODELE MODERNE DE ORGANIZARE ȘI DE EXECUȚIE, ATUNCI CÎND ELE SÎNT APLICATE CORECT, CÎND SE CREEAZĂ CONDIȚII FAVORABILE PENTRU GENERALIZAREA LOR.

Astfel, pe unele șantiere, în scopul asigurării coordonării tuturor lucrărilor încă de la începutul activității, s-a practicat sistemul de a se concretiza toate acțiunile în proiectul de organizare și numai după aceea s-a trecut la execuția propriu-zisă a lucrărilor. În acest mod s-au putut preîntîmpina unele suprapuneri de lucrări, evitîndu-se astfel irosirea de timp și de forțe de muncă. De asemenea, în multe locuri a existat grijă pentru permanentizarea formațiilor de lucru și crearea unor unități specializate cu activitate continuă. S-au creat astfel condiții favorabile pentru aplicarea unor tehnologii de execuție de înaltă eficiență economică. Tot în domeniul organizării se mai poate aprecia și tendința de a se executa centralizat, în ateliere de șantier și în baze de producție, în proporție tot mai mare, procese de lucru care cer calificare înaltă și sînt costisitoare.

Buna organizare a muncii — așa cum de altfel s-a arătat și la Consfătuire — **nu a stat peste tot în atenția cadrelor de specialitate, a conducerii șantierelor și întreprinderilor, fapt ce a avut repercusiuni asupra respectării graficelor de execuție și a prețului de cost a lucrărilor.** Adesea constructorul a pornit la execuția lucrărilor fără a avea asigurate în totalitate terenurile pentru amplasarea obiectivelor, cu proiecte fragmentate și incomplete, fără a cunoaște în întregime ansamblul construcțiilor. Criticîndu-se lipsurile existente, s-au preconizat măsuri menite să ducă la înlăturarea multora din ele, prin extinderea experienței înaintate și aplicarea de noi metode înaintate de organizare, care să permită întărirea unităților de construcții-montaj, asigurarea continuă activității lor și permanentizarea cadrelor. S-a preconizat extinderea largă a specializării organizațiilor de construcții-montaj, a unei judicioase încărcări a capacității acestora, eliminînd paralelismul dintre organizațiile de același profil, care-și desfășoară activitatea pe un teritoriu restrîns. Comitetul de Stat al Planificării și C.S.C.A.S.-ul au primit sarcina să studieze și să propună măsuri în vederea coordonării repartizării lucrărilor de construcții pe organizații executante, cît și a rețelei de organizații de construcții, care să asigure realizarea integrală și în bune condițiuni a investițiilor.

ORGANIZAREA SUPERIOARĂ A ACTIVITĂȚII DE CONSTRUCȚII CONSTITUIE BAZA APLICĂRII TEHNOLOGIEI ÎNAINTATE DE LUCRU, PENTRU CREȘTEREA GRADULUI DE MECANIZARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LUCRĂRILOR.

În legătură cu aceasta, participanții la dezbaterile Consfătuirii au dat nenumărate exemple. Astfel, pe marile șantiere de locuințe, organizarea superioară a muncii a permis aplicarea largă a sistemului constructiv de zidărie portantă cu planșee din elemente prefabricate (la blocurile cu pînă la 5 nivele). În multe cazuri, s-au folosit și panourile mari, care au permis un grad înalt de industrializare. La clădiri înalte, s-a extins metoda cofrajelor glisante și a panourilor de inventar, fapt ce a făcut posibil ca execuția părții de rezis-

(Continuare în pag. 7-a)

• BAZE UNIVERSALE SAU BAZE SPECIALIZATE?

• LEGĂTURI DIRECTE ÎNTRE FURNIZORII DE MATERIALE ȘI BENEFICIARI

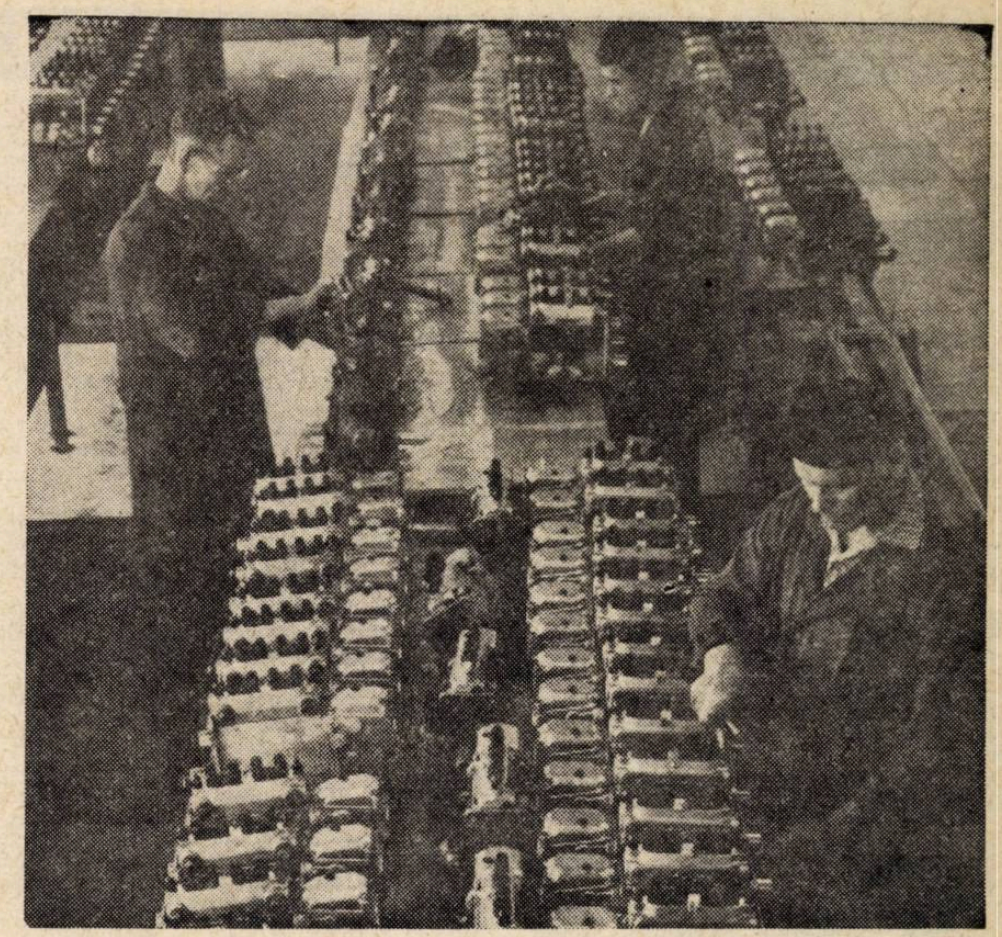

Pompele de injecție realizate de Uzinele mecanice-Sinaia sînt utilizate la o gamă largă de motoare fabricate de întreprinderile constructoare de mașini din țara noastră. Construcție sensibilă, de mare finețe, pompa de injecție trebuie să întrunească înalte calități tehnico-funcționale. În fotografie : **Un ultim control tehnic asupra unui lot de pompe de injecție ce urmează să părăsească uzina**

Ancheta „Vieții economice"

În legătură cu necesitatea îmbunătățirii organizării și metodologiei aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor, publicăm în continuare (vezi **„Viața economică"** nr. 7/131/1966) opinii ale specialiștilor :

Schimbări calitative impuse de viață

OPINIILE exprimate în ancheta cu privire la îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor sînt interesante, deși părerile sînt contradictorii. Uzina noastră este interesată, la rîndul ei, în găsirea unor soluții mai simple, mai eficiente, în această problemă.

Uzina mecanică-Sinaia are legătură directă cu numeroși furnizori de materiale, atît pentru cantitățile vagonabile cît și pentru cele nevagonabile. Cu toate acestea, am întîmpinat și întîmpinăm greutăți serioase în aprovizionare — greutăți care influențează negativ ritmicitatea producției, generează cheltuieli suplimentare etc.

Neprimind la timp diferitele materiale contractate, am fost nevoiți să intervenim la diferite întreprinderi din țară pentru a ni le procura, în scopul asigurării îndeplinirii planului de producție. În această situație, ne-am aprovizionat cu materiale de calități diferite, de dimensiuni mai mari, fapt ce a necesitat derogări pentru schimbarea calității sau a dimensiunilor. Din lipsa oțelului 17 MC 10 ∅ 70 mm, care trebuia să ni-l livreze Combinatul siderurgic-Reșița, de pildă, am fost nevoiți să folosim oțel de 13 CN 33 ∅ 80 mm. Aceasta a dus la manoperă în plus, la pierderi de materiale de circa 500 kg în 2 luni la un singur reper. De asemenea, Combinatul siderurgic-Hunedoara trebuia să ne livreze la data de 25.X.1965 o cantitate de 9 500 kg oțel OLC 15 ∅ 32 mm. În cursul trimestrului IV/1965 nu ne-a livrat însă nimic. Cu ce era să facem planul ? Am colindat din întreprindere în întreprindere în căutarea oțelului respectiv. În cele din urmă l-am găsit la Uzina mecanică din Turnu-Severin.

Lucrurile nu se opresc însă aici. Aceste materiale ne-au fost livrate de furnizori la data de 15.I.1966, împreună cu cota din trimestrul I.1966 — în total 26 980 kg — adică consumul pe circa 5 luni. S-a creat astfel o nouă situație : uzina noastră a devenit deținătoare de stocuri supranormative. De altfel trebuie să arăt că stocurile supranormative existente în uzina noastră, cît și în altele, sînt de cele mai multe ori o consecință directă a faptului că furnizorii nu respectă termenele de livrare prevăzute în comenzi în mod proporțional lunar, ci le livrează în majoritatea cazurilor spre sfîrșitul trimestrului sau de la un trimestru la altul.

Față de greutățile enumerate, **opinez pentru crearea de baze specializate pe regiuni, care să cuprindă, atît cantități de materiale vagonabile, cît și nevagonabile. Este necesar,** după părerea mea, **ca aceste baze să fie înzestrate cu personal bine pregătit, cu laborator de analiză a calității materialelor, care să emită certificate de calitate, astfel încît întreprinderile să le folosească direct în producție, fără să mai fie nevoite să facă asemenea analize.**

Consider totodată necesar ca bazele specializate să fie înzestrate cu utilaje de încărcare și descărcare mecanice, precum și cu utilaje de debitare, care să asigure și să ușureze transportul cu vagoane sau mașini IRTA. Bazele specializate pe regiuni ar trebui să-și creeze stocuri de materiale, pe calități și dimensiuni, astfel încît să fie în măsură să le asigure ritmic la nevoie întreprinderilor.

Marcel GORĂNESCU
șeful serviciului de aprovizionare
Uzina mecanică-Sinaia

Forme simple, dar eficiente

GRUPUL de uzine de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare (G.U.A.E.I.A.) București, coordonează activitatea a șapte întreprinderi din care cinci productive : „Electroaparataj", „Electromagnetica", „Automatica", „Electrotehnica" și „Întreprinderea de montaj". Cum se asigură în prezent aprovizionarea lor tehnico-materială ?

Specificațiile de materiale se centralizează și se depun la Direcția electrotehnică din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini cu 75 de zile înainte de începerea trimestrului. Repartițiile se dau cu cel puțin 45 de zile înainte de începerea trimestrului, iar unele chiar în cursul acestuia. După primirea repartițiilor urmează calea normală a contractărilor și urmărirea primirii materialelor la termenele fixate. În acest scop, se trimit delegați la furnizori, se fac dese intervenții telefonice. În 1965, s-au cheltuit numai pentru urmărirea expedierii materialelor contractate mai bine de 32.000 lei.

Uzinele noastre sînt consumatoare de materiale feroase și neferoase într-o gamă foarte largă de sortimente și dimensiuni, însă în cantități subminimale. Prin centralizarea cerințelor acestora, se ajunge la cantități care permit încheierea de contracte economice cu diverși furnizori. Cantitățile vagonabile sînt contractate de Grupul de uzine și dirijate prin comandă directă la fiecare beneficiar ; cele nevagonabile sînt îndrumate spre depozitul Grupului.

Viața a dovedit că metodologia actuală stabilită în domeniul aprovizionării tehnico-materiale nu este corespunzătoare și, deci, nu poate fi respectată deoarece :

- specificațiile de materiale se depun de către uzine la Direcția electrotehnică din ministerul tutelar cu 75 de zile înainte de începerea trimestrului, iar renunțările pot fi făcute numai cu 45 de zile înaintea începerii acestuia. Se ajunge astfel, în numeroase cazuri, la crearea de stocuri supranormative ;
- numărul de zile acordate pentru stocuri normative nu sînt în concordanță cu numărul de zile acceptate de uzinele furnizoare. Combinatul siderurgic-Hunedoara, Combinatul siderurgic-Reșița, Uzina „Laminorul"-Brăila, de pildă, contractează o singură dată livrarea materialelor în cursul trimestrului și numai în funcție de liniile de laminoare ;
- în cadrul centralizării materialelor feroase prin Grup, sînt o serie de poziții care reprezintă cantități subminimale, și deci, acestea nu se pot repartiza și nici contracta.

Pentru îmbunătățirea situației, **socot necesară înființarea unor baze specializate de aprovizionare. O astfel de bază ar urma să ia ființă, de pildă, în București numai pentru fabricile și uzinele care aparțin Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.** Organizarea unor astfel de baze ar aduce numeroase avantaje, așa cum s-a arătat în ancheta publicată de „Viața economică".

Opinez ca măsurile ce se propun să fie studiate de forurile în drept într-un termen pe cît este posibil mai scurt, astfel încît problema aprovizionării tehnico-materiale să-și găsească o cît mai eficientă rezolvare — personal sînt în totul de acord cu ele.

Nicolae LUNGU
șeful serviciului de aprovizionare
al G.U.A.E.I.A.-București

În pas cu cerințele dezvoltării economiei

STADIUL actual de dezvoltare a industriei construcțiilor de mașini al cărui ritm este în continuă creștere, reclamă o modificare a sistemului actual de aprovizionare tehnico-materială. Se simte nevoia unei îmbunătățiri radicale a activității pe această linie, prin mijloace care să determine apropierea furnizorului de consumator, gruparea resurselor, mărirea operativității, simplificarea metodologiei, restrîngerea circuitului documentelor și reducerea activității unor verigi intermediare numai la acte de planificare și eventual de urmărire.

Experiența de pînă acum a demonstrat că este necesară o mai mare elasticitate în adaptarea aprovizionării la nevoile producției. Dacă aparent lucrurile se desfășoară normal — deoarece majoritatea uzinelor își realizează planul de producție — în realitate se întîmpină mari neajunsuri, tocmai datorită defecțiunilor în aprovizionări. Dintre aceste neajunsuri menționez doar cîteva :

— neritmicitatea livrărilor și nerespectarea sortimentelor de către furnizori duc inevitabil la munca în asalt și efectuări de ore suplimentare în întreprinderile beneficiare ;

— stabilirea de către furnizori a unor termene de livrare la sfîrșitul trimestrului, în special pentru cantitățile nevagonabile, are aceleași consecințe ;

— nu s-a dezvoltat proporțional producția unor materiale ajutătoare industriei construcțiilor de mașini (articole tehnice din cauciuc, ferodouri etc.).

Greutățile în aprovizionare sînt prilejuite și de operațiunile greoaie de adaptare a planurilor de aprovizionare la planurile de producție, deoarece modificările trebuie făcute în anumite termene.

Datorită acestor aspecte, apare ca o necesitate gruparea resurselor materiale pe anumite organe teritoriale, care să rezolve greutățile de natura celor amintite, să poată face o judicioasă redistribuire teritorială și să asigure operativ nevoile nepreväzute. Ele apar cu atît mai necesare cu cît în sistemul actual, nu se poate cunoaște în orice moment situația resurselor pe sortimente (acestea fiind dispersate pe unități), aprovizionarea nu poate să completeze în mod corespunzător eforturile pentru realizarea unor produse importante pe economia națională, ce apar pe parcursul anului de plan.

În acest sens, **consider că soluția cea mai justă pentru îmbunătățirea aprovizionării este trecerea acestei activități pe seama unor baze teritoriale, care să asigure aprovizionarea cu materiale a uzinelor. Avînd în vedere că materia primă principală în ramura construcției de mașini o formează metalul, în special laminatele, apare necesitatea pentru Ministerul Industriei Constructoare de Mașini, ca aprovizionarea cu materii metalurgice a întreprinderilor în subordine să se facă prin baze proprii de aprovizionare, amplasate teritorial, pe lîngă marile centre industriale.** Pentru celelalte materiale, aprovizionarea urmează să se facă prin bazele regionale ale ministerelor coordonatoare. Această necesitate este justificată de următoarele avantaje mai importante :

- **— grupează pe un număr restrîns de unități resursele necesare uzinelor constructoare de mașini, dîndu-se posibilitatea unei mobilizări mai raționale a acestora ;**
- **— se pot constitui efectiv rezervele nerepartizate la dispoziția conducerii ministerului, care să rezolve favorabil eventualele defecțiuni apărute în realizarea resurselor ;**
- **— se realizează o urmărire mai concentrată și operativă a livrărilor de la producătorii direcți ;**
- **— se reduc stocurile supranormative din întreprinderi ;**
- **— se asigură întreprinderilor aprovizionarea cu materiale în cantități subminimale ;**
- **— se poate rezolva operativ aprovizionarea cu materiale a unor necesități nepreväzute, apărute pe parcursul executării planului.**

Întreprinderile constructoare de mașini, la rîndul lor, sînt nu numai beneficiare, ci și furnizoare, prin execuția diferitelor utilaje și mașini pentru terți. Faptul că unii beneficiari nu predau în timp util documentația tehnică, creează greutăți în stabilirea necesarului de materiale, atît din producția internă, cît și din import.

Pentru anul în curs, de pildă, ministerul nostru a stabilit, de comun acord cu beneficiarii, grafice de predare a documentației pentru această categorie de produse. Din păcate, se constată că o parte din beneficiari (Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Ușoare etc.) nu respectă în totalitate aceste grafice. Acest lucru se reflectă negativ, atît asupra planului de producție al uzinelor furnizoare, cît și asupra realizării unor obiective din planul de investiții al beneficiarilor.

Sigur că evitarea acestei situații depinde, în primul rînd, de beneficiari. Dar ținînd seama de practica încetățenită, socot că existența unor baze specializate, care să aparțină de ministerul nostru, ar constitui o verigă principală în rezolvarea operativă a tuturor acestor neajunsuri.

Gheorghe ILIE
director general al Direcției generale de aprovizionare și desfacere din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

REGIMUL LEGAL DE COLECTARE A DEŞEURILOR DE HIRTIE

ACŢIUNEA de colectare a deşeurilor de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili, se înscrie pe linia asigurării nevoilor în creştere de hîrtie ale economiei naţionale şi de economisire a resurselor de materii prime, care stau la baza obţinerii acestui produs, în primul rînd, a lemnului.

În cele ce urmează, prezentăm principiile legale ce reglementează această materie.

Măsuri organizatorice

Obligaţia de colectare a deşeurilor de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili este atribuită prin H.C.M. nr. 646/1964 întreprinderilor de contractări şi achiziţii (D.C.A.), subordonate Ministerului Industriei Uşoare.

Beneficiarii acestor colectări sînt întreprinderi subordonate Ministerului Industriei Chimiei şi Ministerului Industriei Construcţiilor.

Pentru realizarea optimă a sarcinilor de colectare, dispoziţiile normative prevăd printre măsurile organizatorice următoarele :

● Ministerele, instituţiile şi organizaţiile economice au fost şi sînt obligate să numească unul sau mai mulţi salariaţi care să răspundă de stringerea, depozitarea şi predarea la unităţile D.C.A. a deşeurilor de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili ; o copie de pe decizia dată trebuie comunicată întreprinderilor regionale D.C.A.

Subliniem faptul că la schimbarea din diferite motive a salariatului astfel numit, urmează a se comunica întreprinderilor regionale D.C.A. trimiţîndu-i-se o copie de pe noua decizie de numire.

● Întreprinderile regionale D.C.A. au obligaţia să numească un responsabil cu coordonarea acestei activităţi, îndrumînd salariaţii din întreprinderi care au sarcini în acest domeniu, după procedura şi cu atribuţiile arătate mai sus.

● Ministerele şi celelalte organe centrale vor lua măsuri să se creeze, atît în centrală, cît şi la unităţile subordonate, spaţiile necesare depozitării deşeurilor de hîrtie rezultate din activitatea zilnică.

● Ministerele şi celelalte organe centrale şi locale sînt obligate să ia măsuri de intensificarea operaţiilor de ordonare, inventariere şi expertizare a materialelor documentare în vederea predării celor ce urmează a nu fi păstrate.

● Ministerul Învăţămîntului împreună cu comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa, precum şi celelalte ministere care au în subordine şcoli, sînt obligate să organizeze colectarea de la elevi a caietelor perimate.

● Sfaturile populare trebuie să dea concursul pentru organizarea colectării deşeurilor de hîrtie de la populaţie.

Acelaşi concurs trebuie să-l dea şi organizaţiile cooperatiste şi obşteşti.

Obiectul colectărilor

Actul normativ care reglementează această materie prevede că sînt supuse colectărilor deşeurile de hîrtie şi sacii de hîrtie reutilizabili.

● Pentru a putea fi predate, deţinătorii — unităţi socialiste — au obligaţia să sorteze deşeurile de hîrtie şi sacii de hîrtie reutilizabili, în următoarele categorii : 1) deşeuri de hîrtie albă netipărită sau nescrisă — sortată ; 2) deşeuri de hîrtie arhivă, tipografică, ziare şi amestecată ; 3) deşeuri saci de hîrtie deterioraţi ; 4) cărţi, reviste şi confecţii hîrtie ; 5) deşeuri carton tare, mucava şi articole confecţionate din acestea ; 6) saci de hîrtie reutilizabili ; 7) saci de hîrtie reutilizabili şi deşeuri din saci de hîrtie care au conţinut produse toxice. Aceeaşi obligaţie o au unităţile D.C.A. pentru deşeurile pe care le colectează de la organizaţiile obşteşti, şcoli şi populaţie.

● Deşeurile de hîrtie şi sacii de hîrtie reutilizabili, trebuie predaţi fără să conţină corpuri străine din metal, lemn, sticlă, cauciuc, celuloid, celofan, piele, bachelită, materiale plastice etc. şi să nu fie ude, unsuroase sau amestecate cu alte corpuri.

● Pentru ca sacii de hîrtie să fie consideraţi reutilizabili trebuie să îndeplinească următoarele condiţii : să nu aibă lipsă sau ruptă niciuna din foile componente ; să nu conţină resturi din produsul care a fost ambalat.

Izvorul obligaţiei de predare

Obligaţia de a preda deşeurile de hîrtie şi a sacilor de hîrtie recuperabili rezidă din izvoare diferite, după cum urmează :

● **Din contracte planificate**, încheiate în baza actelor administrative de planificare prin care se transmite sarcina de plan rezultată din indicatorul prevăzut în planul de stat.

În baza H.C.M. 646/1964, Comitetul de Stat al Planificării prevede în planurile anuale pentru Ministerul Industriei Uşoare sarcina de colectare a deşeurilor de hîrtie, corelată cu sarcinile de predare pentru ministere şi celelalte organe centrale care au posibilitatea de a furniza cantităţi importante ; indicatorul de plan privind asemenea deşeuri se defalcă de organele centrale pe direcţii generale, iar de către acestea pe unităţi subordonate.

● **Din actul normativ**, fără a se încheia contracte. Astfel, art. 6 din H.C.M. nr. 646/1964 prevede obligaţia ca organizaţiile socialiste care primesc produse ambalate în saci de hîrtie să predea către unităţile D.C.A., în termen de 90 de zile de la data livrării, toţi sacii de hîrtie reutilizabili ; cei neutilizabili urmează a fi predaţi sub formă de deşeuri la kilogram, în proporţie de 60% de către unităţile comerciale şi 80% de către ceilalţi beneficiari.

Pentru ca unităţile D.C.A. să cunoască sursele de colectare, întreprinderile furnizoare de produse ambalate în saci de hîrtie sînt obligate ca pînă în ziua de 10 a fiecărei luni să comunice cantităţile de saci de hîrtie expediaţi întreprinderilor direct beneficiare din raza lor de activitate.

● În afară de izvoarele arătate mai sus, **unităţile D.C.A. valorifică pe calea achiziţiilor**, obligaţiile de predare rezultate din actul normativ a acelor instituţii sau organizaţii obşteşti, care nu au sarcină de predare prin planul de stat, precum şi de la particulari.

Transportul deşeurilor

Legislaţia în materie reglementează transportul deşeurilor de hîrtie de la predători la unităţile D.C.A., după cum urmează :

● ministerele, celelalte organe centrale, precum şi întreprinderile de stat, cu mijloace de transport proprii ;

● unităţile comerciale, sanitare, culturale, de învăţămînt, unităţile cooperatiste, populaţia etc., cu mijloace de transport ale unităţilor D.C.A. ; în acest scop trebuie întocmite grafice lunare preliminarii de predare, pentru planificarea mijloacelor de transport ;

● deţinătorii de deşeuri de hîrtie sau saci de hîrtie reutilizabili, în cantităţi vagonabile, vor expedia direct întreprinderilor beneficiare, prin intermediul unităţilor raionale D.C.A.

Preţurile de achiziţie

Potrivit art. 8 din H.C.M. nr. 646/1964, preţurile de achiziţie şi cele de livrare a deşeurilor de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili, inclusiv stimulentele de colectare, se stabilesc de Ministerul Industriei Uşoare, împreună cu Ministerul Industriei Chimiei şi cu avizul Comitetului pentru Preţuri şi al Comitetului de Stat pentru Probleme de Muncă şi Salarii.

● În baza acestei împuterniciri, Ministerul Industriei Uşoare a emis ordinul nr. 1169 din 30 decembrie 1964, prin care se stabilesc următoarele preţuri de achiziţii :

Clasa	Felul deşeului	U/M	Preţ de achiziţie: Pentru predător	Pentru stimulente (tarife maximale)	Pentru fond de premiere	Total
0	1	2	3	4	5	6
I	Maculatură (deşeuri hîrtie albă netipărită şi nescrisă)	lei/kg	0,15	0,17	0,03	0,35
II	Maculatură (deşeuri hîrtie) tipărită sau scrisă	„	0,13	0,15	0,03	0,31
III	Maculatură (deşeuri de hîrtie) amestecată	„	0,13	0,15	0,03	0,31
	din care :					
	— cărţi, reviste şi confecţii de hîrtie	„	0,09	0,10	0,03	0,22
IV	Maculatură (deşeuri de hîrtie) arhivă	„	0,13	0,15	0,03	0,31
V	Maculatură de hîrtie, ambalaje rezistente (deşeuri, saci de hîrtie deterioraţi)	„	0,10	0,10	0,03	0,23
VI	Maculatură care necesită tratament la cald. (Deşeuri de carton tare, mucava şi articole confecţionate din acestea)	„	0,12	0,10	0,03	0,25
—	Saci de hîrtie reutilizabili	lei buc	0,10	0,12	0,03	0,25

● La preţurile de mai sus, se adaugă o cotă a întreprinderilor D.C.A. de 0,17 lei (la saci de hîrtie reutilizabili de 0,10 lei), obţinîndu-se astfel preţul de livrare D.C.A. franco vagon staţia de încărcare.

Stimulente acordate

Din tabelul prezentat mai sus rezultă că în preţul de achiziţie se includ două elemente ce constituie cote de stimulare a achiziţiilor de deşeuri de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili : cota de stimulare (coloana 4) şi cota pentru fondul de premiere (coloana 5).

● Cota de stimulare, care variază între 10—15 bani per kg de deşeuri hîrtie este destinată, conform normelor legale, personalului care se ocupă efectiv cu strîngerea, depozitarea şi predarea deşeurilor de hîrtie şi a sacilor reutilizabili din întreprinderi, organizaţii economice de stat, ministere şi celelalte organe centrale şi din cadrul comitetelor executive ale sfaturilor populare.

Nu beneficiază de această cotă, conform ordinului Ministerului Industriei Uşoare nr. 1169/1964, personalul din întreprinderile poligrafice şi al întreprinderilor de textile care predau tuburi de hîrtie. La aceste întreprinderi cotele în cauză se înscriu în contul de beneficii.

● Ordinul menţionat precizează că în cazul în care preluările de deşeuri de hîrtie sau de saci reutilizabili de la populaţie se efectuează de organele de colectare D.C.A. stimulentele se plătesc acestora.

● Cota de 0,03 lei per kg deşeuri de hîrtie care se reţine de unităţile D.C.A. pentru constituirea fondului de premiere se centralizează la Direcţia de colectări şi achiziţii din Ministerul Industriei Uşoare.

Acest fond se redistribuie, prin organele tutelare, acelor întreprinderi sau organizaţii care au realizat predări substanţiale de deşeuri de hîrtie.

Desigur, din aceste fonduri urmează a fi premiaţi acei care contribuie direct la organizarea colectărilor.

● Potrivit ordinului M.I.U. amintit, atît stimulentele acordate personalului care se ocupă direct de colectare, cît şi celor care organizează colectarea, se plătesc din preţul de achiziţii, în afara fondului de salarii.

Penalizări

Penalizările privind nerespectarea obligaţiilor de a preda deşeurile de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili sînt diferite, în funcţie de izvorul obligaţiei de predare.

● Pentru obligaţiile decurgînd din contracte, penalizarea este aceea prevăzută de Condiţiile fundamentale pentru livrarea produselor industriei uşoare şi a materialelor realizate prin colectări, contractări şi achiziţii, respectiv 0,05% pentru întîrzieri în livrări şi 4% pentru nelivrări.

● Pentru nerespectarea obligaţiilor de predare decurgînd din lege, — sacii de hîrtie reutilizabili şi deşeurile din saci de hîrtie — sancţiunea este prevăzută în actul normativ (H.C.M. nr. 646/1964, art. 6, al. 3), respectiv, cei în culpă urmînd a fi obligaţi să plătească o penalizare egală cu valoarea sacilor nepredaţi, calculată la preţul cu ridicata al întreprinderii.

Alexandru DETEŞAN

FIŞIER

DE ACTE NORMATIVE PRIVIND COLECTAREA DEŞEURILOR DE HÎRTIE ŞI A SACILOR DE HÎRTIE REUTILIZABILI

● **H.C.M. nr. 646 din 3 septembrie 1964, privind unele măsuri pentru colectarea deşeurilor de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili, publicată în C.H.D. nr. 43/1964.**

● **Instrucţiuni pentru aplicarea H.C.M. nr. 646/1964 privind unele măsuri pentru colectarea deşeurilor de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili, emise de Ministerul Industriei Uşoare (nr. IV/1885—29 oct. 1964), Ministerul Industriei Petrolului şi Chimiei (nr. 808/N—29 oct. 1964) şi Ministerul Industriei Construcţiilor (nr. 718—29 oct. 1964).**

● **Instrucţiuni pentru colectarea deşeurilor de hîrtie de la populaţie, organizaţiile cooperatiste şi obşteşti, precum şi pentru acordarea stimulentelor (tarifelor) şi premiilor, conform art. " din H.C.M. nr. 646/1964, avizate de Direcţia pentru problemele organelor locale ale Administraţiei de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, cu nr. 57239 din 4 ianuarie 1965.**

● **Ordinul ministrului industriei uşoare nr. 1169 din 30 decembrie 1964, privind stabilirea preţurilor de achiziţii şi de livrare a deşeurilor de hîrtie şi a sacilor de hîrtie reutilizabili.**

Obligaţii contractuale:

EXECUTAREA ŞI EXPEDIEREA PRODUSELOR IN GARNITURI COMPLETE

LIVRAREA în garnituri complete este o noţiune strîns legată de calitatea produselor. Din acest punct de vedere, obligaţiile contractuale de livrare asumate de către organizaţiile socialiste se consideră îndeplinite numai prin livrarea unor produse care conţin toate elementele, piesele, mecanismele şi dispozitivele necesare pentru utilizarea lor normală.

Pentru nerespectarea acestei obligaţii se aplică sancţiuni organizaţiilor şi întreprinderilor care livrează produse în garnituri incomplete.

Printr-o recentă decizie (nr. 104 din 18 ianuarie 1966), Primul Arbitru de Stat a reţinut că Uzina „Tehnometal" din Timişoara, deşi s-a obligat prin contract să livreze beneficiarei G.A.S. Hîrşova instalaţii mecanice de muls tip „Banat" cu conducte principale vacuum, totuşi a livrat instalaţiile fără aceste conducte. În consecinţă, s-a considerat că G.A.S. Hîrşova „a fost îndreptăţită să refuze plata preţului pînă la livrarea tuturor pieselor componente ale instalaţiei.

De altfel, chiar şi în lipsa unor clauze contractuale privind piesele componente ale instalaţiei respective, soluţia ar fi fost aceeaşi, întrucît în speţă s-a dovedit că în lipsa acelor conducte, instalaţiile nu puteau fi utilizate conform destinaţiei lor normale şi ca atare, petiţionara (Uzina „Tehnometal") efectuînd o livrare în garnituri incomplete nu putea pretinde plata contravalorii produselor astfel livrate".

Reţinem din decizia citată, pe de o parte, îndreptăţirea beneficiarului de a nu achita preţul produselor livrate în garnituri incomplete, iar pe de altă parte, ideea că în lipsa unor prevederi legale sau contractuale, pentru a se ajunge la concluzia că produsele s-au livrat în garnituri complete, ele trebuie să corespundă unei utilizări normale.

În legătură cu consecinţele livrării produselor în garnituri incomplete, printr-o altă decizie a Primului Arbitru de Stat (nr. 76 din 15 ianuarie 1966) s-a reţinut că prin pct. 467 lit. a din Instrucţiunile MF-BNRSR nr. 1/1964 s-a prevăzut că plătitorul este îndreptăţit să refuze achitarea documentelor de decontare cînd „...marfa sosită este incompletă sau nefinisată".

Prin nota care urmează după textul citat se precizează că **„prin mărfuri incomplete sau nefinisate se înţeleg acele mărfuri şi produse care nu pot fi valorificate sau folosite din lipsa anumitor lucrări sau piese care le fac improprii satisfacerii scopului pentru care au fost comandate".**

O altă consecinţă este că în cazul livrărilor incomplete de natură a face imposibilă punerea în funcţiune a utilajului livrat, penalităţile de întîrziere şi de nelivrare se calculează la întreaga valoare a utilajului şi nu numai la valoarea garniturii nelivrate.

Ivan ICZKOVITS

Cadrul perfecționării activității economice a cooperativei agricole

PROIECTUL noului statut al cooperativei agricole constituie cadrul organizatoric necesar pentru perfecționarea continuă a activității economice și de conducere în cooperativele agricole, pentru lărgirea democrației cooperatiste. El îmbină interesele țărănimii cooperatiste cu cele ale întregii societăți.

Elaborat pe baza cunoașterii profunde și multilaterale a realității din cooperativele agricole, a experienței dobîndite, proiectul noului statut reflectă schimbările care s-au produs în decursul anilor în nivelul dezvoltării și consolidării lor economico-organizatorice.

Centrul de gravitate al prevederilor noului proiect de statut îl constituie perfecționarea activității interne a cooperativei agricole. Consemnînd rolul hotărîtor al activității economice asupra întregii vieți interne a cooperativei agricole, proiectul noului statut subliniază necesitatea întăririi economico-organizatorice a acesteia.

Într-o zi de plată a avansurilor băneşti la C.A.P. Stoicăneşti, regiunea Argeş

Activitatea economică a cooperativei agricole se desfășoară în virtutea unor legități economice generate de relațiile socialiste de producție. Cunoașterea profundă a acestor procese economice obiective, a manifestării lor specifice, concrete reprezintă condiția esențială a perfecționării activității economice interne a cooperativelor.

● Condiții ale reproducției lărgite

Esența mecanismului activității economice din cooperativa agricolă o constituie **reproducția socialistă lărgită.** Aceasta reprezintă un proces economic complex care arată mișcarea de ansamblu a activității economice a cooperativei agricole. Ea cuprinde, atît reproducția forțelor, cît și a relațiilor de producție.

Analiza acestui proces economic de ansamblu impune folosirea unor indicatori economici sintetici, a unor indicatori valorici — numai aceștia avînd puterea de a cuprinde în ansamblu rezultatele economice ale cooperativei agricole.

Pe această linie, de o deosebită importanță sînt prevederile din proiectul noului statut cu privire la **calcularea producției globale, producției nete, a fondului de acumulare și a fondului de consum.**

Procesul reproducției lărgite constă în înfăptuirea unor corelații optime. Una dintre aceste corelații este aceea dintre fondul de acumulare și fondul de consum, care este subliniată în mod deosebit în proiectul noului statut, deoarece reprezintă o condiție de o deosebită importanță pentru perfecționarea activității economice a cooperativei agricole.

Desigur că numai prin **calcularea** indicatorilor economici amintiți nu se asigură în esență condițiile reproducției lărgite. Aceasta reprezintă doar cadrul metodologic al analizei reproducției. Înfăptuirea reproducției lărgite în esența ei presupune că indicatorii arătați corespund unui anumit conținut economic, reflectă un anumit nivel al producției și productivității muncii.

Ca o coordonată centrală trece prin proiectul noului statut necesitatea obținerii unor rezultate economice superioare în cooperativele agricole.

Sporirea eficienței economice a producției în cooperativele agricole, creșterea producției și a productivității muncii constituie condiția hotărîtoare a reproducției lărgite.

● Retribuirea muncii corelată cu producția

Perfecționarea funcționării mecanismului economic în cooperativa agricolă de producție rezidă și în prevederile cu privire la îmbunătățirea sistemului de retribuire a muncii cooperatorilor. O condiție esențială pentru aceasta este legarea retribuirii muncii cooperatorilor de rezultatele obținute în producție. Corelarea retribuirii muncii cu rezultatele obținute în producție este o formă de realizare a unei cerințe esențiale a procesului reproducției lărgite și anume, a proporției dintre productivitatea muncii și retribuirea muncii. Stabilirea cuantumului retribuției muncii în strînsă legătură cu rezultatele obținute în producție asigură deci, în afară de cointeresarea materială a producătorilor în sporirea producției, și înfăptuirea corelațiilor reproducției lărgite.

Cadrul general fundamentat din punct de vedere științific, dat de proiectul de statut pentru desfășurarea întregii activități a cooperativei agricole, perfecționarea continuă a metodelor și formelor de aplicare concretă a prevederilor statutului conduce activitatea cooperativelor agricole spre ridicarea continuă a puterii lor economice și a bunăstării cooperatorilor.

Tr. LAZĂR
cercetător științific la Institutul de cercetări economice

TEHNICĂ ÎNAINTATĂ ÎN ORGANIZAREA ŞI EXECUŢIA LUCRĂRILOR

(Urmare din pag. 4)

tență să se efectueze în 9—12 zile, în loc de 4—5 luni, cît dura după metodele clasice.

Această metodă se aplică cu succes și la numeroase obiective industriale. S-au executat, de pildă, turnuri de granulare și castele de apă cu înălțimi pînă la 45 m, în termene variind între 15—30 zile și cu economii considerabile de materiale de lemn (turnuri de granulare la Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tg. Mureș, Combinatul de îngrășăminte chimice-Tr. Măgurele etc.). Sistemul a fost adoptat și la elemente cu conicitate, obținîndu-se scurtarea duratei de execuție cu 3—4 luni și reducerea costului cu circa 25%, față de coșurile de fum din clavouri (coșul de fum de la Centrala termoelectrică-Craiova cu înălțimea de 160 m s-a glisat într-un timp efectiv de circa 130 zile, iar coșul de fum de la Combinatul de fibre artificiale-Brăila cu înălțimea de 120 m s-a glisat în circa 80 zile).

Desigur, în fiecare ramură, ținîndu-se seama de condițiile specifice, au fost aplicate o multitudine de metode și tehnologii moderne de execuție care au constituit și constituie tot atîtea pîrghii de sporire a productivității muncii, de scurtare a duratei de execuție a obiectivelor. Pe șantierele chimiei, de pildă, s-a folosit pentru prima dată în țara noastră prefabricarea rezervoarelor metalice și a gazometrelor (între 500 și 10 000 mc) prin metoda rolării. Extinderea ei pe numeroasele șantiere ale acestei ramuri a condus la realizarea, în 1965, a circa 70% din totalul rezervoarelor și gazometrelor montate, la obținerea de economii în valoare de 8—9% și la reducerea duratei de execuție cu 30—40%.

Pe șantierele energetice, montajul cazanelor de aburi a fost organizat pe subansamble de 50 tone, realizîndu-se astfel productivități sporite și scurtarea cu circa 20—30% a duratei montajului. Gradul de preasamblare a cazanelor a crescut în șesenal de la 55% la 85,5%. De asemenea, pe șantierele industriei construcțiilor de mașini s-a executat montajul unor construcții metalice cu subansamble de 100 tone (Fabrica de mașini-unelte și agregate-București și „Electroputere"-Craiova) cu ajutorul unor dispozitive speciale, ceea ce a dus la scurtarea duratei de montaj cu circa 30%. La halele construite în întreprinderile industriei metalurgice, s-a introdus preasamblarea la sol a elementelor metalice în subansamble de 30—50 tone și îmbinarea cu buloane de înaltă rezistență, obținîndu-se astfel nu numai o calitate superioară a lucrărilor, ci și scurtarea duratei de execuție cu circa 30%.

EVIDENȚIIND CEEA CE ESTE NOU ȘI EFICIENT ÎN TEHNICA ACTIVITĂȚII DE CONSTRUCȚII DIN ȚARA NOASTRĂ, NU SE POATE TRECE CU VEDEREA FAPTUL CĂ ÎN ACEST DOMENIU MAI EXISTĂ ÎNCĂ ÎNSEMNATE POSIBILITĂȚI CE SE CER MAI BINE VALORIFICATE.

Deoarece nu la toate întreprinderile au fost organizate formații sau unități specializate, multe metode eficiente de execuție au întîrziat să fie aplicate sau extinse. De asemenea, lipsa unui schimb de păreri organizat periodic între diferitele organizații de construcții aparținînd diverselor ministere a condus la o necorelare a eforturilor în privința experimentării și aplicării largi a multora din metodele înaintate.

Pentru a ține pasul cu schimbările rapide ce au loc în tehnica construcțiilor, este nevoie — așa cum s-a subliniat la Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din construcții — ca pe toate șantierele să se imprime mai multă operativitate în studierea, însușirea și aplicarea tuturor metodelor noi, care își dovedesc eficacitatea în practică.

Experiența dovedește că utilizarea prefabricatelor constituie o cale importantă de grăbire a ritmului construcțiilor. Extinderea prefabricatelor conduce la scurtarea duratei de execuție cu 30—40%, la reducerea consumului de muncă vie pe șantiere cu cca. 20%, precum și la micșorarea consumului de material lemnos cu peste 60%. În 1965 însă, procentul de prefabricare a fost necorespunzător în industrie, atingîndu-se în medie circa 18%. Iată de ce unitățile de execuție vor trebui să intensifice folosirea lor la lucrările de construcții-montaj, tehnologic și instalații. Pentru aceasta **este necesar să fie lărgite sortimentele și gama dimensională a elementelor prefabricate, concomitent cu creșterea gradului de finisare a acestora.** Totodată **se impune și necesitatea sporirii ponderii prefabricatelor executate în industrie, prin dirijarea producției de pe șantiere spre fabrici și ateliere.**

Sînt multiple metodele și tehnologiile ce se impun a sta pe viitor în atenția constructorilor.

Merită studiate, de pildă, posibilitatea de extindere la fundații a piloților din beton armat prefabricat cu ajutorul vibrosonetelor, forarea și turnarea piloților de mare capacitate portantă cu instalația Benato, piloți tip Franki, a căror aplicare se soldează cu însemnate economii băneşti. Într-o măsură mult mai largă pot fi extinse mijloacele de hidromecanizare și metodele de lucru cu drăgi refulante, care au dat rezultate bune. **La Combinatul de îngrășăminte chimice-Tr. Măgurele, unde întreaga platformă s-a creat din nisip dragat de pe fundul Dunării, s-au realizat 2 200 000 mc cu o scurtare a duratei de execuție de circa 75% și cu economii de peste 50% față de umpluturi obișnuite. Volumul economiilor realizate s-a ridicat la circa 45 milioane lei.**

În domeniul lucrărilor de hidroameliorații — unde sînt de executat în următorii cinci ani circa 300 milioane mc săpături, umpluturi, nivelări și împrăștieri — este necesar să se acorde o mare atenție mecanizării complexe a lucrărilor. La mecanizarea completă a proceselor de săpare, împrăștiere și nivelare este indicat să se introducă mașini noi terasiere cu caracteristici superioare (mașini și pluguri de săpat canale, săpător de șanțuri, nivelatorul automat cu cadru lung, echipamente pentru lansat și pozat conducte etc.).

Pentru sporirea productivității betonării în subteran, ar fi util să se generalizeze transportul betonului cu ajutorul pompelor de beton și în mod deosebit introducerea pe scară largă a spriț-betonului și a torcretului, iar la sprijinirile în subteran — continuate și aprofundate — metodele de sprijinire cu ancore și plase.

Cu deosebită acuitate însă se pune problema extinderii mecanizării și introducerii unor metode moderne la lucrările de finisaj unde, rămînerile în urmă determină în prezent utilizarea unui număr mare de oameni și întîrzieri în predarea la timp a noilor construcții.

Introducerea tehnicii noi în construcții și creșterea gradului de mecanizare nu este cu putință fără lărgirea sortimentelor de materiale și semifabricate, fără instalații și mijloace de mecanizare corespunzătoare. În această direcție, participanții la Consfătuire au făcut multe propuneri. Ei au susținut, de pildă, necesitatea ca industria materialelor de construcții, industria producătoare de utilaje și mașini pentru construcții, să întărească legătura cu constructorii pentru a cunoaște mai îndeaproape cerințele, pentru a produce materiale și utilaje corespunzătoare tehnicii moderne.

Ținînd seama de experiența cîștigată, de concluziile trase cu ocazia Consfătuirii pe țară a constructorilor, există condiții ca printr-o preocupare mai intensă de la proiectant și pînă la constructorul de pe șantier, să fie promovată pe scară largă tehnica și tehnologia înaintată pentru punerea la termen în funcțiune a tuturor obiectivelor prevăzute în actualul plan cincinal.

PLAN OPERATIV LUNAR DE TRANSPORT PE CALEA FERATĂ

SE semnalează uneori în presă cazuri de repartiţie neraţională a unor produse. De obicei, repartiţia materialelor se face pe baza experienţei acumulate de personalul însărcinat cu această operaţie, folosind pe cît posibil criteriul distanţei minime de transport de la locul de producţie la cel de consum. În puţine cazuri s-au folosit şi calcule matematice pentru rezolvarea acestei probleme. Metodele folosite în practică nu duc întotdeauna la soluţia optimă.

Apare necesitatea de a se folosi pentru rezolvarea problemei repartiţiei materialelor şi a transportului acestora la locurile de consum o metodă ştiinţifică unică, care să ducă în toate cazurile la găsirea soluţiei optime pentru economia naţională. Aceasta se bazează pe folosirea metodelor matematice moderne. În cele ce urmează ne vom referi la o asemenea metodă, bazată pe calcule economice pentru cazul folosirii transportului pe calea ferată.

Efectuarea operaţiei de repartiţie lunară a materialelor ar urma să se facă, pe cît posibil centralizat, simultan cu elaborarea planului operativ lunar de transport. Se cere să se determine cantitatea necunoscută X_{ij}, exprimată în tone, dintr-un material de anumit sortiment, care urmează a fi încărcat în vagoane, în interval de o lună, la punctul de producţie P_i şi transportat la locul de consum L_j.

Criteriul pentru găsirea soluţiei optime a acestei probleme constă în condiţia ca să fie minimă suma alcătuită din costul total al materialului ce se încarcă în vagoane, în interval de o lună, într-un număr de u locuri de producţie ale acestuia $P_1, P_2, \ldots P_i, \ldots P_u$, precum şi din costul total al transportului pe calea ferată pînă la un număr de v locuri de destinaţie $L_1, L_2, \ldots L_j, \ldots L_v$. Soluţionarea în mod centralizat a acestei probleme permite să se obţină maximum de economii băneşti pe întreaga economie naţională.

Costul C_{pi} al unei tone de material din sortimentul considerat, franco-vagon staţia de încărcare P_i exprimat în lei pe tonă, se determină — în cazul cînd nu este stabilit direct în evidenţa contabilă — prin însumarea cheltuielilor directe de producţie cu cele indirecte, determinate prin diferite chei. Acest cost urmează a se calcula de fiecare unitate producătoare.

Costul C_{tij} al transportului pe calea ferată al unei tone din sortimentul considerat, de la locul de producţie P_i la cel de destinaţie L_j exprimat în lei pe tonă, trebuie calculat în mod diferenţiat pe grupe de mărfuri şi secţii de circulaţie, întrucît, acest preţ variază cu felul mărfii transportate, cu profilul în lung al secţiilor de circulaţie, cu indicatorii de calitate ai transportului etc., iar calculele efectuate arată că se realizează diferenţe de cost destul de mari, pentru aceeaşi categorie de mărfuri, pe diferite secţii de circulaţie.

Preţul de cost al transportului pe calea ferată, diferenţiat pe grupe de mărfuri şi secţii de circulaţie, urmează a se calcula de către Direcţia planificării din Ministerul Căilor Ferate, (vezi metoda expusă în articolul publicat de O. VLAD şi R. SĂNDULESCU, în „Revista construcţiilor şi a materialelor de construcţii" nr. 4 din 1965, pag. 192—197).

Rezultatele acestor calcule urmează a fi folosite în fiecare lună a anului de plan la găsirea soluţiei optime pentru repartiţia materialelor şi planul operativ lunar de transport al acestora.

Condiţia de a determina cantităţile X_{ij} ţinînd seama de elementele arătate mai sus se poate exprima prin funcţia de cost, astfel :

$$C = \sum_{i=1}^{i=u} \sum_{j=1}^{j=v} (C_{pi} + C_{tij})\, X_{ij} = \text{minim} \quad (1)$$

Să presupunem că pe timp de o lună la punctul de producţie P_i se încarcă cantitatea p_i de material din sortimentul considerat, destinată pentru diferite locuri de consum L_j şi că din cantitatea expediată în luna respectivă din diferite locuri de producţie se descarcă în L_j cantitatea q_j. În acest caz putem scrie următorul sistem de ecuaţie :

$$\sum_{j=1}^{v} X_{ij} = p_i \quad (2)$$

$$\sum_{i=1}^{u} X_{ij} = q_j$$

în care : $i = 1, 2, 3, \ldots u$
şi $j = 1, 2, 3, \ldots v$,

şi care reprezintă condiţiile că în P_i nu se poate încărca, în luna respectivă, spre expediere în diferite locuri de consum L_j, decît cantitatea p_i de care se dispune şi că în L_j nu se va descărca din cantitatea expediată decît cantitatea q_j care este necesară în L_j. Extinzînd la întreaga reţea de cale ferată, avem :

$$\sum_{i=1}^{u} p_i = \sum_{j=1}^{v} q_j \quad (3)$$

Întrucît în practică ne interesează numai soluţiile pozitive sau nule pentru X_{ij} punem şi condiţia :

$$X_{ij} \geqslant 0 \quad (4)$$

Sistemul (2) este compus dintr-un număr de u+v ecuaţii lineare, cu u v necunoscute şi se poate rezolva, ţinînd seama de condiţiile (1), (3) şi (4) prin metodele programării lineare.

Elaborarea planului operativ lunar de transport, simultan cu repartiţia lunară a diferitelor sortimente de material, constă în rezolvarea unui număr important de sisteme de ecuaţii de tipul (2), ceea ce reprezintă un volum mare de calcule. Problema în totalitatea ei se poate rezolva numai prin mecanizarea completă a calculelor, folosind maşinile electronice de calcul corespunzătoare.

METODA expusă prezintă nenumărate avantaje, dintre care vom arăta pe cele mai importante.

Stabilirea repartiţiei lunare a materialelor o dată cu elaborarea planului operativ lunar de transport pe calea ferată şi folosirea metodelor matematice moderne pentru rezolvarea acestor probleme reprezintă — pe lîngă o soluţie ştiinţifică — şi o simplificare a muncii, întrucît se soluţionează simultan două probleme dependente, care în prezent se tratează separat. Calculele se pot efectua şi pentru perioade mai mari : trimestru şi an.

Folosirea în calculele matematice arătate a preţului de cost real pentru produsul ce se încarcă în vagon şi a preţului de cost diferenţiat pe grupe de mărfuri şi secţii de circulaţie pentru transportul produsului pînă la locul de destinaţie permite să se obţină o repartiţie cît mai raţională a materialelor, întrucît soluţia optimă rezultă din calcule bazate pe evaluarea cît mai exactă a costurilor.

Utilizarea datelor înscrise în mod curent în evidenţele primare, contabile şi statistice, pentru efectuarea calculului anual al preţului de cost al produsului şi al preţului de cost al transportului diferenţiat pe grupe de mărfuri şi secţii de circulaţie face ca metoda să poată fi aplicată fără cheltuieli suplimentare pentru strîngerea altor date şi înfiinţarea altor evidenţe.

Reactualizarea din an în an a calculului preţului de cost al produsului şi al transportului face să se utilizeze în calculele economice pentru anul de plan preţul de cost mediu realizat în anul precedent, deci cel mai recent preţ de cost cunoscut.

Se înlătură erorile ce ar putea apare datorită calculării preţului de cost prin metode aproximative, întrucît metoda propusă dă posibilitatea să se facă verificarea justei repartizări a costului mediu al transportului pe grupe de mărfuri şi secţii de circulaţie, ca şi a repartiţiei costului producţiei pe diferite sortimente.

Efectuarea centralizată pe întreaga economie naţională a calculelor pentru stabilirea repartiţiei şi a planului operativ lunar de transport pentru materiale de masă înlătură încrucişarea unor transporturi sau unele transporturi pe distanţe lungi, care pot apare cînd problema se rezolvă de unele unităţi regionale.

Metoda propusă se poate utiliza şi în cazul folosirii altor mijloace de transport, cu condiţia să se adapteze calculele în mod corespunzător.

conf. ing. Octavian VLAD

FAŢĂ ÎN FAŢĂ

CALITATEA CĂRBUNELUI

Acelaşi obiectiv — atitudini diferite

EXPLOATĂRILE miniere Voevozi şi Salajul fac parte din Trustul minier „Ardealul". Ambele sînt dotate cu utilaje moderne : în abatajele frontale s-au introdus combine de tăiat şi încărcat, susţinerea este complet metalică, iar evacuarea din abataje se face cu transportoare blindate. În cursul anului 1965, exploatările au avut relativ aceleaşi greutăţi obiective privind alimentarea cu energie electrică şi desfacerea lignitului inferior (sortul 0—30 mm).

Totuşi, deşi cele două exploatări au avut condiţii asemănătoare, ele au încheiat anul 1965 cu rezultate diferite în domeniul calităţii, al creşterii puterii calorice a cărbunelui prin reducerea la maximum a conţinutului de materii sterile. Acest fapt s-a reflectat, bineînţeles, în activitatea lor economică. Iată, pe scurt, cum se prezintă situaţia :

	1964	1965		
		Plan	Realiz.	Diferenţe (+) (—)
1. Cenuşa medie în %				
a) E. M. Voevozi	31,9	34,5	36,8	+2,3
b) E. M. Sălajul	37,8	38,0	37,6	—0,4
2. Preţul mediu de vînzare				
— la E. M. Voevozi lei/t	136,4	133,5	133,0	—0,5
— la E. M. Sălajul lei/t	136,3	137,4	137,5	+0,1
3. Corecţiile de preţ (calculate la cenuşă + încasat-plătit)				
— la E. M. Voevozi lei/t	—	—	—2,8	—
— la E. M. Sălajul lei/t	—	—	+0,5	—

La exploatarea Sălajul, deşi condiţiile naturale de zăcăminte sînt ceva mai puţin favorabile faţă de cele de la Voevozi, calitatea a fost sensibil îmbunătăţită.

● Preocupări = eficienţă

Aici a existat şi există preocupare pentru îmbunătăţirea continuă a organizării producţiei factor hotărîtor în realizarea produselor la un nivel înalt calitativ. În ultimul timp mai ales, întregul colectiv a început să-şi concentreze atenţia spre respectarea întocmai a prevederilor din preliminarul tehnico-economic (ansamblul de măsuri tehnice privind metodele de deschidere, pregătire şi de abataje, inclusiv termenul şi modul de executare a acestor lucrări).

La exploatarea Voevozi, în schimb, calitatea este în scădere : conţinutul de cenuşă a crescut de la 40,5% în 1964, la 46,9% în trimestrul III — 1965 (la sortul 0—30 mm), deşi prin introducerea tăierii mecanizate o mare parte din cărbunele superior se sfărîmă, ceea ce ar fi trebuit să conducă nu la creşterea conţinutului de cenuşă, ci, dimpotrivă, la o substanţială reducere a acestuia. Cauzele ?

● Situaţie care trebuie să dea de gîndit

Deşi aplicarea măsurilor pentru gospodărirea apelor şi asecarea devansată a panourilor este hotărîtoare în crearea condiţiilor pentru buna desfăşurare a lucrului în abataje, totuşi — dintr-o preocupare insuficientă — în multe abataje apele au umflat rocile din vatră, fapt ce a dus la contaminarea cărbunelui cu sterilul din culcuş. Apoi, n-au fost utilizate corespunzător utilajele de abataj şi de transport, iar o parte din acestea n-au fost reparate la timp. Consecinţa : nu numai uzarea şi casarea lor prematură, dar şi imposibilitatea echipării fronturilor de abataje în termenele prevăzute de preliminarul tehnico-economic. La acestea se mai adaugă lipsa de îndrumare şi control a echipelor şi brigăzilor. Drept urmare, vitezele de avansare în abataje n-au fost realizate, astfel că prevederile din preliminar de a se extrage 72,5% din producţia prin abataje frontale, nu s-au realizat decît în proporţie de 42,4%. Cauzele de mai sus au favorizat apariţia de presiuni, care au fost urmate de surpări în abataje : cărbunele s-a amestecat cu materialul steril din rocile înconjurătoare şi cu nisipurile curse în urma fisurilor şi surpărilor.

Rezultatele nesatisfăcătoare obţinute de exploatarea Voevozi s-au reflectat negativ nu numai în activitatea economică proprie, ci şi în cea a trustului. Anul trecut, Trustul minier „Ardealul" a plătit drept corecţii pentru nerespectarea calităţii suma de 1 302 000 lei. La această sumă, exploatarea Voevozi a adus „contribuţia" cea mai substanţială.

Rezultatele tehnico-economice nesatisfăcătoare obţinute în 1965, trebuie să dea de gîndit întregului colectiv al minei. În plus, conducerea trustului ar trebui să sprijine mai eficient activitatea acestei exploatări, astfel încît munca de concepţie şi stilul de muncă în organizarea producţiei să conducă nemijlocit la respectarea disciplinei de plan şi la aplicarea întocmai a prevederilor din preliminările tehnice. Aceasta, cu atît mai mult, cu cît chiar de la început e nevoie să se creeze o bază sănătoasă pentru îmbunătăţirea calităţii cărbunelui pe anul 1966 şi pentru întregul cincinal.

Mihail ENACHE

DIRECȚII ALE MODERNIZĂRII AGRICULTURII

Valorificarea însemnatelor rezerve pe care le are agricultura, creșterea contribuției acestei ramuri la dezvoltarea întregii economii naționale, depind într-o măsură hotărîtoare **de crearea unei puternice baze tehnico-materiale.** *Aceasta este o necesitate obiectivă, mai ales în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, care și-a pus amprenta pe toate procesele de producție, inclusiv pe cele din agricultură. Aplicarea pe scară largă a științei și tehnicii înaintate, folosirea mijloacelor de muncă moderne, care să influențeze într-o măsură tot mai mare factorii naturali reprezintă calea sigură de sporire a producției agricole și a productivității.*

Analiza datelor privind progresul tehnico-științific contemporan în agricultură ne evidențiază conturarea citorva tendințe principale : **înlocuirea energiei animale prin energia mecanică,** *realizarea unor mari descoperiri științifice în* **biologie** *(îndeosebi în* **genetică***) și* **nutriție,** *pătrunderea rapidă și multilaterală a* **chimiei** *(îngrășăminte, antidăunători etc.) și extinderea rapidă a* **irigațiilor.** *Aceste tendințe se conturează tot mai puternic în agricultura noastră, ele fiind caracteristici esențiale ale intensificării agriculturii, ale modernizării treptate ale tuturor proceselor de producție.*

Congresul al IX-lea al partidului, pe baza analizei factorilor esențiali care determină creșterea producției agricole, a nivelului actual al agriculturii României, a stabilit un vast program de dezvoltare a mijloacelor de producție și de organizare modernă a tuturor ramurilor acestui sector de însemnătate vitală pentru economia națională. Principalele eforturi sînt îndreptate spre rezolvarea în linii generale pînă în 1970 a problemelor mecanizării complexe și ale chimizării agriculturii, spre extinderea irigațiilor, spre modernizarea și sporirea producției agricole. Îndeplinirea acestui vast program va apropia țara noastră de statele cu o agricultură avansată, cu înaltă productivitate. Pătrunderea multilaterală a progresului tehnic reclamă o temeinică fundamentare economică, în vederea asigurării unei rentabilități ridicate a producției agricole.

Perfecționarea continuă a bazei energetice

PARTIDUL și statul nostru acordă o atenție deosebită dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a agriculturii. **Numai în anul 1965 agricultura a primit 9 500 de tractoare, 5 000 de combine, 3 000 de semănători mecanice și alte mașini agricole.**

O trăsătură caracteristică a dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii noastre este **procesul rapid de înlocuire a energiei animale cu energie mecanică.** Tabelul de mai jos reflectă acest lucru, evidențiind faptul că puterea mijloacelor energetice mecanice în totalul mijloacelor energetice din agricultură a crescut de la 14,5% în anul 1938, la 90,1% în anul 1964. Schimbările petrecute în structura bazei energetice reprezintă o adevărată revoluție tehnică. Creșterea numărului de tractoare și a celorlalte mașini agricole — produse ale industriei noastre socialiste — a asigurat extinderea continuă a mecanizării lucrărilor agricole, trecerea treptată la mecanizarea complexă a proceselor de producție din agricultură.

În anii următori, mijloacele energetice mecanice din agricultură vor spori în mod simțitor, ceea ce va contribui direct la îmbunătățirea proceselor tehnologice agricole, la creșterea producției și a productivității muncii. **În anul 1970 agricultura va dispune de peste 115 000 de tractoare fizice, 47 000 de combine pentru cereale și un mare număr de alte mașini cu caracteristici tehnice superioare.** Pe această bază, va spori în continuare ponderea energiei mecanice în totalul energiei folosite în agricultură.

Puterea și structura mijloacelor energetice în anii 1938, 1964

	1938		1964	
	mii CP	%	mii CP	%
Total mijloace energetice	1 575,1	100,0	6 424,1	100,0
1 Mijloace energetice mecanice	228,5	14,5	5 786,3	90,1
— tractoare agricole	138,5	8,8	3 812,8	59,4
— mijloace de transport	...	...	1 395,0	21,7
— motoare și instalații electrice	90,0 *)	5,7	539,9	8,4
2 Mijloace energetice animale	1 347,2	85,5	637,8	9,9

*) Numai puterea motoarelor stabile.

● Universalizarea mașinilor agricole

Paralel cu înzestrarea agriculturii cu mijloace energetice, (energie) mecanică, are loc **perfecționarea continuă** a tractoarelor și mașinilor agricole. Este de menționat faptul că producția de tractoare din țara noastră se situează la nivelul progresului tehnic mondial.

Noile tractoare U-650 și U-651, care ocupă o pondere din ce în ce mai mare în cadrul mijloacelor energetice mecanice din agricultură, sînt superioare celorlalte tipuri de tractoare universale, prin randamentul de lucru și consumul redus de combustibil.

În ceea ce privește sistema de mașini agricole, principalele direcții de perfecționare sînt : **înlocuirea mașinilor tractate cu mașini purtate, creșterea gradului de universalizare, mărirea vitezei și a lățimii de lucru, reducerea consumului de metal etc.**

Înlocuirea mașinilor tractate cu cele purtate cum este, de pildă, cazul la cultivatoare, pluguri pentru tractor, mașini de semănat, etc., prezintă avantaje economice deosebite. Aceste mașini au o greutate mult mai mică, asigurînd economii însemnate de metal.

Universalizarea, reprezintă o direcție importantă a perfecționării sistemei de mașini agricole. Pe această cale, se asigură o sporire considerabilă a randamentului folosirii mașinilor și creșterea eficienței economice a producției.

Procesul de universalizare a mașinilor agricole se desfășoară în două direcții importante : construirea unor mașini care execută mai multe lucrări, ce nu coincid în timp (de pildă, combinele de recoltat cereale păioase, floarea-soarelui, soia etc.) și construirea unor mașini care efectuează simultan mai multe lucrări (mașina de mărunțit și afînat terenul în același timp, combina de recoltarea porumbului sub formă de boabe direct din lan etc.).

● Diversificarea mecanizării

În agricultura noastră procesul de mecanizare îmbracă un caracter tot mai complex, deoarece alături de culturile cerealiere, el se extinde treptat la cultura sfeclei de zahăr, cartofi, în viticultură, pomicultură și legumicultură, precum și pe terenurile în pantă din zonele de deal și munte ; o extindere tot mai mare capătă mecanizarea în zootehnie.

Drept urmare, are loc **diversificarea parcului de mașini agricole și tractoare,** care — după cum se știe — prezintă însemnate avantaje economice. Astfel, pe această cale se asigură ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole în toate regiunile țării, indiferent de caracterul culturilor zonei respective. În prezent, gradul de înzestrare cu mijloace energetice a regiunilor este, într-o anumită măsură, diferențiat, acestea concentrîndu-se în regiunile cerealiere ale țării. Calculele efectuate în anul 1964 arată că ponderea mijloacelor mecanice în totalul mijloacelor energetice variază de la 94,9% în regiunea Dobrogea, 92,6% în regiunea București, 91,9% în regiunea Galați, 91,4% în regiunile Banat și Oltenia, pînă la 81.8% în regiunea Hunedoara, 83,6% în regiunea Cluj etc.

Diversificarea sistemei de mașini și utilaje ridică probleme noi în activitatea de proiectare și de cercetare, în fața industriei construcției de mașini. Datorită progresului tehnic se impune înlocuirea la perioade scurte a tipurilor de mașini depășite, ceea ce necesită scurtarea duratei de asimilare în fabricație a noilor tipuri de mașini, inclusiv reducerea timpului necesar executării experimentărilor, a proiectării și construirii prototipurilor și încercării acestora.

● Folosirea energiei electrice

Una din căile principale ale promovării progresului tehnic în agricultură o constituie utilizarea energiei electrice. În prezent, consumul de energie electrică în producția agricolă este încă foarte scăzut, reprezentînd numai 1,8% din consumul total de energie electrică a țării.

Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. prevăd sarcini importante privind folosirea energiei electrice în agricultură, ceea ce ne va apropia sub raportul consumului de energie la hectar și pe un lucrător, de nivelul țărilor cu o agricultură avansată. Folosirea energiei electrice în agricultură va fi orientată, în primul rînd, către acele sectoare care contribuie nemijlocit la creșterea producției și la reducerea prețului de cost (lucrările de irigații, mecanizarea lucrărilor în zootehnie, pregătirea furajelor).

Creșterea însemnată a volumului de energie electrică folosită în agricultură necesită lărgirea sortimentelor de mașini, sporirea randamentului acestora în condițiile specifice de exploatare cerute de procesul de electrificare.

Dezvoltarea mijloacelor energetice mecanice va duce la creșterea producției și a eficienței muncii agricole, la apropierea treptată a condițiilor de muncă din agricultură de cele din industrie, la ridicarea nivelului de civilizație a satului.

conf. univ. M. BULGARU
doctor în economie

Chimizarea proceselor de producție

— Parametri ai folosirii îngrășămintelor chimice —

ÎN ultimele două decenii, aplicarea cuceririlor chimiei în agricultură au căpătat un rol determinant în sporirea producției agricole. Numeroase experiențe întreprinse la noi au arătat că din sporul de recoltă realizat la grîu, de pildă, 34% se datorește mecanizării, 15% soiurilor ameliorate, 12% rotației culturilor și partea cea mai mare — 39% revine îngrășămintelor.

Folosirea rațională a îngrășămintelor este, în primul rînd, o problemă de agrotehnică diferențiată. Nu obținem recolte numai din îngrășăminte, ci obținem recolte pe soluri îngrășate.

● Tipul de sol și planta indică îngrășămintele

Diferitele tipuri de sol se deosebesc între ele în ceea ce privește capacitatea de a mobiliza elementele nutritive din rezervele lor naturale, deci de a asigura nutriția minerală a feluritelor plante.

Plantele manifestă cerințe diferite față de elementele nutritive pe diferitele tipuri de sol. Pentru a nu se greși în aplicarea îngrășămintelor se cere o cunoaștere temeinică, atît a solului, cît și a cerințelor plantei ce se cultivă. Este greșită ideea că în aplicarea îngrășămintelor ne putem orienta numai după conținutul de substanțe fertilizante dat de analiza chimică. Analiza chimică poate constitui un îndreptar numai cînd este corelată cu o cunoaștere perfectă a cerințelor plantei în condițiile concrete de sol și climă ale locului la care se referă.

Grîul și porumbul, de pildă, valorifică bine îngrășămintele chimice și, în primul rînd, pe cele cu azot, pe solurile din regiunile umede, adică acolo unde cad peste 600 l/m² precipitații în cursul anului : podzoluri, soluri brune și brune roșcate de pădure podzolite, aluviuni și smolnițe podzolite, în timp ce pe solurile din regiunile secetoase — pe cernoziomuri — grîul, cu deosebire soiurile intensive, rezistente la secetă și cădere valorifică mult mai bine îngrășămintele minerale decît porumbul.

● Doze moderate cu eficiență maximă

Trebuie să folosim îngrășămintele chimice în dozele care ne asigură eficacitatea cea mai mare. Folosirea unor doze moderate de îngrășăminte asigură obținerea unui spor de recoltă cu mult mai mare la fiecare kg de substanță activă. Astfel pe cernoziomul ciocalatiu din comuna Ileana, raionul Lehliu, s-a obținut cu 300 kg/ha azotat de amoniu dat împreună cu 400 kg superfosfat ($N_{96}P_{64}$), în medie pe 6 ani de experiență (1960—1965) un spor de recoltă de 9781 kg rădăcini la ha la sfecla de zahăr, iar cînd s-a dat numai jumătate din doza de îngrășăminte ($N_{48}P_{32}$) s-a obținut un spor de 6 642 kg/ha rădăcini. La dozele mari a revenit așadar, un spor de recoltă de 61 kg rădăcini pentru fiecare kg substanță activă, iar la dozele moderate, 83 kg rădăcini. La grîu sporul la un kg substanță activă a fost de 9,8 kg la dozele moderate de îngrășăminte și de numai 5,9 kg boabe la dozele mari. Iată de ce este bine ca pînă vom avea îngrășăminte în cantități îndestulătoare să le folosim în doze mai mici pentru ca astfel să putem fertiliza suprafețe mai mari.

● Pe podzoluri — îngrășăminte + amendamente

Pentru sporirea eficacității îngrășămintelor chimice pe podzoluri trebuie combătută aciditatea prin încorporarea în sol a amendamentelor cu calciu și, în primul rînd, acelea care au pH în soluție salină sub 5, iar gradul de saturație în baze sub 70%.

S-au obținut rezultate bune, atît cu piatra de var fin măcinată, cît și cu reziduurile industriale bogate în calciu de la fabricile de zahăr, ciment și sodă, aplicate în cantitate de 4—6 tone la ha. Experiențele au arătat că este mai bine să se repete calcarizarea mai des — la 4—5 ani o

dr. docent Gr. COCULESCU
șef secție de cercetare I.C.C.P.T. – Fundulea

(Continuare în pag. 10)

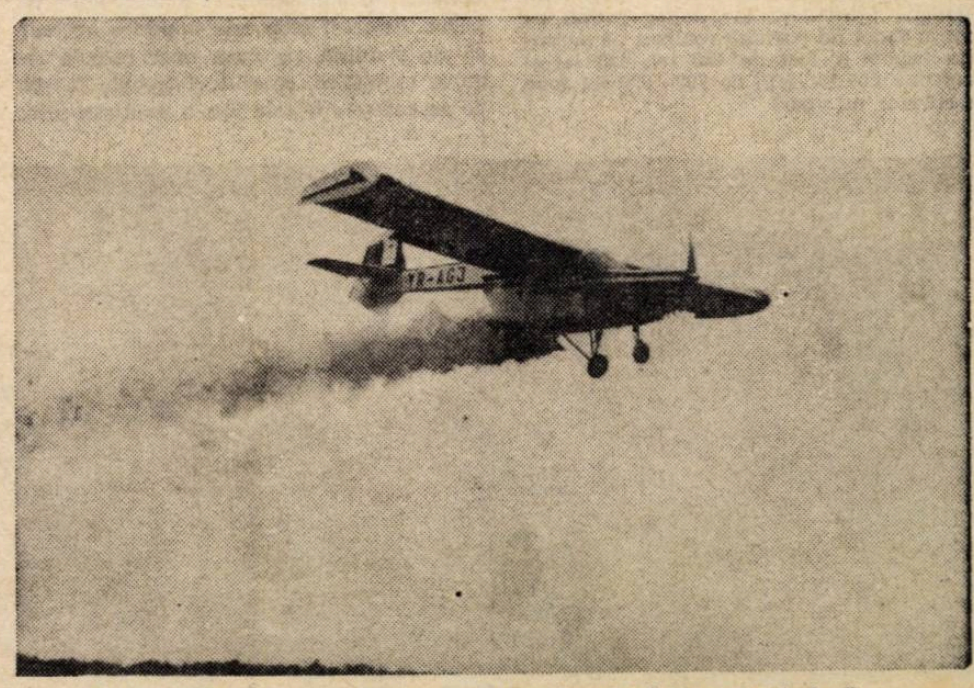

Aviația utilitară – o parte componentă a bazei tehnice a agriculturii

DIRECȚII ALE MODERNIZĂRII AGRICULTURII

Chimizarea proceselor de producție

(Urmare din pag. 9)

dată — și cu doze moderate, decît să se aplice doze mari la intervale lungi de timp.

Îngrășarea rațională și calcarizarea deschid perspective pentru cultura porumbului și pe solurile puternic podzolite. În experiențele din ultimul timp s-a văzut că prin aceste măsuri recolta crește de la 2 340 la 4 350 kg boabe la ha, adică cu 86%. S-a constatat necesitatea fertilizării porumbului cu potasiu, alături de azot și fosfor, pe podzolurile puternic acide și cu o textură ceva mai ușoară. Pe terenurile bine amendate, eficacitatea îngrășămintelor crește. Pe solurile acide, bine fertilizate cu gunoi de grajd nu mai apare necesitatea calcarizării.

Îngrășămintele chimice sînt mai eficace într-un sol bine aprovizionat cu humus, iar folosirea lor duce la sporirea rezervei de humus a solului. Nu se sporesc numai recoltele de boabe, ci și cantitățile de paie, furaje, gunoi de grajd și resturi organice ce se înapoiază în sol. În etapa actuală este mai indicat să se folosească separat îngrășămintele chimice și gunoiul de grajd pentru a se fertiliza suprafețe mai mari.

O deosebită atenție trebuie să se acorde calității îngrășămintelor chimice solide ce se fabrică astăzi. Ele trebuie să se prezinte sub formă de granule rezistente și neaglomerabile, să fie ambalate în mod corespunzător pentru a-și putea păstra calitățile fizice bune pînă la încorporare. Se va fabrica, de pildă, o uree granulată sau perlată neaglomerabilă, cu un conținut în biuret de maximum 1%. Pentru îmbunătățirea calității fizice a azotatului de amoniu, va trebui să se ia măsuri speciale pentru ca produsul să nu se mai aglomereze.

● O repartizare rațională, transport și depozitare în condiții optime

O problemă tot atît de importantă o constituie organizarea repartiției și transportul îngrășămintelor de la uzină în unitățile agricole. În ultimii ani s-a îmbunătățit modul de repartizare a acestora, s-a redus mult risipa față de anii trecuți, deși cantitățile livrate sînt cu mult mai mari. Mai sînt totuși multe lipsuri ce decurg tocmai din nerespectarea repartițiilor făcute. Acest fapt duce la rămînerea unor importante suprafețe nefertilizate și la perturbații în activitatea financiară a multor unități.

Asigurarea condițiilor de păstrare constituie de asemenea o problemă căreia trebuie să i se dea cea mai mare atenție. Industria livrează îngrășăminte în flux continuu, pe cînd agricultura le folosește doar în anumite perioade, mai ales toamna și primăvara. De aici apare necesitatea asigurării celor mai bune condiții de păstrare.

Unitățile agricole trebuie să-și asigure adăposturi pentru buna păstrare a îngrășămintelor, pentru a se evita degradarea și aglomerarea lor. Livrarea îngrășămintelor de către fabrici în saci de polietilenă, măsură care de altfel este în studiu, ar rezolva în bună măsură această problemă.

● Mai multe mașini de împrăștiat

Răspîndirea uniformă a îngrășămintelor în cîmp prezintă de asemenea o mare importanță. Industria a produs în cursul anilor diferite tipuri de mașini pentru răspîndirea îngrășămintelor, cele mai bune rezultate fiind obținute cu mașina centrifugă. Se impune fabricarea unui număr suficient de mașini de împrăștiat îngrășămintele pentru ca această lucrare să fie mecanizată în întregime.

Tot în acest scop se impune dezvoltarea aviației utilitare care oferă posibilitatea fertilizării într-un timp scurt a unor mari suprafețe de teren.

Sporirea producției de îngrășăminte merge mînă în mînă cu dezvoltarea unei baze științifice puternice. Institutele de cercetări din domeniul agriculturii sînt în măsură să indice cele mai potrivite doze, epoci și procedee de încorporare a îngrășămintelor pentru fiecare cultură în mod diferențiat, pe zone pedoclimatice. Îmbunătățirea repartizării, transportului și depozitării îngrășămintelor, precum și asigurarea mijloacelor necesare pentru administrarea lor corectă vor permite folosirea lor cu maximum de eficiență, în sporirea continuă a producției agricole.

Extinderea irigațiilor

Cîteva condiții ale asigurării unei eficiențe economice ridicate

EXPERIENȚELE efectuate în țara noastră au arătat că în condiții de irigare, producția a sporit în medie, față de cultura neirigată, cu 140% la porumb și soia, cu 118% la sfecla de zahăr, cu 90% la lucernă, cu 85% la grîu de toamnă și cu 60% la floarea-soarelui. În anii secetoși sporurile de producție au fost de 285% la grîu de toamnă, 190% la sfeclă de zahăr, 178% la porumb etc.

Eficiența economică ridicată a culturilor irigate este determinată, nu numai de producțiile superioare care se obțin, ci și de prețul de cost la care se realizează pe suprafețele neirigate, cu toate că cheltuielile de producție la hectar sînt mai mari. Spre exemplu în gospodăriile de stat Fundeni, Mărculești și Nădlag prețul de cost al tonei de porumb realizat pe suprafața irigată a fost de 420 lei, 423 lei și respectiv 560 lei față de 700—800 lei tona în cultura neirigată.

Reducerea prețului de cost al produselor realizate pe suprafețele irigate este unul din factorii esențiali de scurtare a termenului de recuperare a investițiilor. De aici rezultă cît de important este ca extinderea suprafețelor amenajate pentru irigat să se facă în primul rînd pe acele suprafețe care asigură o eficiență ridicată (producții mari la prețuri mici) și anume pe terasele superioare din Bărăgan și nu pe terenurile scoase de curînd de sub inundații prin îndiguirile din Lunca Dunării.

În problema extinderii irigațiilor un rol deosebit îl au alături de hidroamelioratori, agronomi și pedologi, economiștii care trebuie să studieze eficiența economică a sistemelor de amenajare și a metodelor de irigat. În acest scop este imperios necesar să fie stabilită, pe baza unor calcule riguros științifice, ce culturi trebuie făcute pe suprafețele irigate într-o zonă sau alta, cum trebuie orînduite în timp și spațiu și mai ales să fie elaborate schemele de folosire cît mai eficientă a terenurilor prin efectuarea a două sau chiar trei culturi pe an, pe aceeași suprafață.

● Soluții diferențiate

Folosirea rațională a suprafețelor irigate impune cunoașterea relațiilor dintre sol, apă și planta care se irigă, iar aplicarea corectă a irigațiilor nu se poate face fără un studiu temeinic al regimului hidric al solurilor irigate.

În zonele în care au fost identificate suprafețele care se vor iriga există diferite tipuri de sol cu proprietăți fizice, chimice și hidrofizice care diferă de la un tip de sol la altul. În funcție de aceste condiții introducerea și folosirea irigațiilor ridică probleme diferite, de a căror rezolvare depinde eficiența economică a irigațiilor. Astfel, pe solurile sărăturate și cele cu apa freatică aproape de suprafață este necesară, în prealabil, ameliorarea lor prin îmbunătățiri funciare pentru înlăturarea sărurilor din profilul solului și numai după aceea devine posibilă aplicarea irigațiilor. O dată cu irigarea trebuie aplicate toate măsurile de prevenire a salinizării secundare a solului. Așa este cazul pe unele suprafețe de pe litoralul Mării Negre, în unele zone din Deltă și Lunca inundabilă a Dunării, în unele din depresiunile și luncile rîurilor dintre Argeș și Siret, în depresiunea Jijia-Bașeu, în cîmpia Tisei și a Crișurilor.

Probleme speciale ridică și solurile freatic umede, cu apa freatică mineralizată și aproape de suprafață (2—5 m). Pe aceste suprafețe irigațiile trebuie combinate cu drenajul ca măsură de prevenire și combatere a salinizării secundare a solului.

De asemenea, solurile nisipoase și cele argiloase, datorită permeabilității foarte mari a primei categorii și prea reduse a celei de-a doua, ridică o serie de probleme speciale. Acest fapt impune alegerea cu grijă a metodei de irigare și aplicarea corectă a udărilor în funcție de caracteristicile fiecăruia. Aplicarea irigațiilor cu maximum de eficiență economică se poate face pe solurile zonale cu textură lutoasă din zona secetoasă, pe care de altfel vor fi executate lucrările de amenajare în prima etapă : în cîmpia Bărăganului, Dobrogea, cîmpia Burnazului, sudul cîmpiei Olteniei și partea de vest a cîmpiei Banatului.

Extinderea suprafețelor irigate în țara noastră necesită, alături de proiectarea pe baza unor studii temeinice a condițiilor de climă și sol din cadrul perimetrelor stabilite, rezolvarea a încă o serie de probleme ca : stabilirea metodelor de irigat pentru fiecare perimetru în parte ; precizarea sistemelor de aducțiune și evacuare a apei ; definitivarea sistemei de mașini și utilaje pe care să le producă industria noastră ; elaborarea formelor organizatorice corespunzătoare exploatării raționale a suprafețelor irigate ; pregătirea cadrelor necesare pentru proiectarea, executarea și exploatarea sistemelor de irigație ; lărgirea activității de cercetare în domeniul irigațiilor.

● Pregătirea cadrelor

Dintre problemele enumerate mai sus organizarea rațională a muncii și pregătirea corespunzătoare a cadrelor necesită o atenție deosebită. Găsirea formei organizatorice cea mai corespunzătoare de exploatare deplină și rațională a suprafețelor irigate constituie o sarcină de primordin a fiecărei unități agricole. Pe lîngă formarea brigăzilor sau secțiilor permanente, care să răspundă de cultivarea suprafețelor cultivate, încadrarea acestora cu personalul tehnic corespunzător, cu tractoarele, utilajele și materialele necesare se impune cu necesitate luarea unor măsuri corespunzătoare și pentru pregătirea cadrelor de specialiști.

În această direcție sporirea numărului de studenți în facultățile de specialitate, intensificarea pregătirii pe probleme de îmbunătățiri funciare și îndeosebi în irigații a studenților din ultimii ani și a elevilor din școlile tehnice agricole vor asigura în bună măsură necesarul de cadre de care avem nevoie.

Pînă la intrarea acestora în producție se impune instruirea pe o perioadă determinată (2—4 luni) a inginerilor și tehnicienilor chemați să lucreze în cadrul sistemelor de culturi irigate, în vederea cuprinderii mai bine a sarcinilor ce ne stau în față cu privire la proiectarea, executarea și folosirea suprafețelor amenajate pentru irigat.

● Exploatarea intensivă a suprafețelor amenajate

Irigarea culturilor creează în același timp condiții pentru o exploatare mai intensivă a acestor suprafețe. Realizarea unor sporuri mari de producții și a unei eficiențe economice ridicate a culturilor irigate se realizează și prin efectuarea de culturi succesive și intercalate. Experiența arată că în condițiile țării noastre se pot obține pe suprafețele irigate două recolte pe an : o recoltă de grîu de toamnă și o recoltă de porumb, sorg sau iarbă de sudan pentru furaj ; o recoltă de borceag de toamnă pentru masă verde sau orz de toamnă pentru boabe, după care se pot însămînța o gamă largă de culturi cum ar fi porumbul, soia, floarea-soarelui etc. Obținerea a două sau trei recolte pe an pe suprafețele irigate depinde în mare măsură de alegerea corespunzătoare a plantelor cultivate avîndu-se în vedere precocitatea lor.

Folosirea intensivă a suprafețelor irigate prin realizarea și a unor produse suplimentare pe lîngă producția de bază contribuie la scurtarea timpului de recuperare a cheltuielilor de investiții și la ridicarea eficienței economice a culturilor irigate.

prof. univ. ing. MARIN STANCU

Pătrunderea multilaterală a biologiei

Crearea și îmbunătățirea soiurilor și hibrizilor

BIOLOGIA pătrunde tot mai adînc în cunoașterea proceselor și fenomenelor care se desfășoară în materia vie. Rezultatele cercetărilor biologice — de fiziologie vegetală, genetică și fitopatologie, microbiologie ș.a. — găsesc astăzi un climat favorabil. Prin această orientare aplicativă a biologiei, sînt sporite implicit și posibilitățile ei de dezvoltare ca disciplină fundamentală.

Integrată în procesul transformărilor revoluționare generale, știința agricolă românească fructifică tot mai bine posibilitățile concrete de lucru de care dispune. Este semnificativ a dezvălui pe acest plan de idei, modul în care cercetările de biologie și-au găsit un cîmp nelimitat de aplicare în agricultură. În numeroase cercetări noi care se întreprind la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice-Fundulea și în rețeaua stațiunilor experimentale agricole, aportul fructuos al științelor biologice se face tot mai simțit.

● Aportul geneticii...

În genetică, direcțiile principale de cercetare fundamentală urmăresc în prezent probleme ale eredității moleculare, modalitățile de transmisie a informației genetice, chimismul mutațiilor și mecanismul lor, rolul și importanța metabolismului enzimatic asupra eredității, bazele chimice ale codului de informație genetică etc.

Prin aceste studii se tinde la cunoașterea mecanismului intim al eredității care dirijează creșterea, dezvoltarea și transformarea organismelor, și la cunoașterea factorilor fizici și chimici care determină variabilitatea eredității.

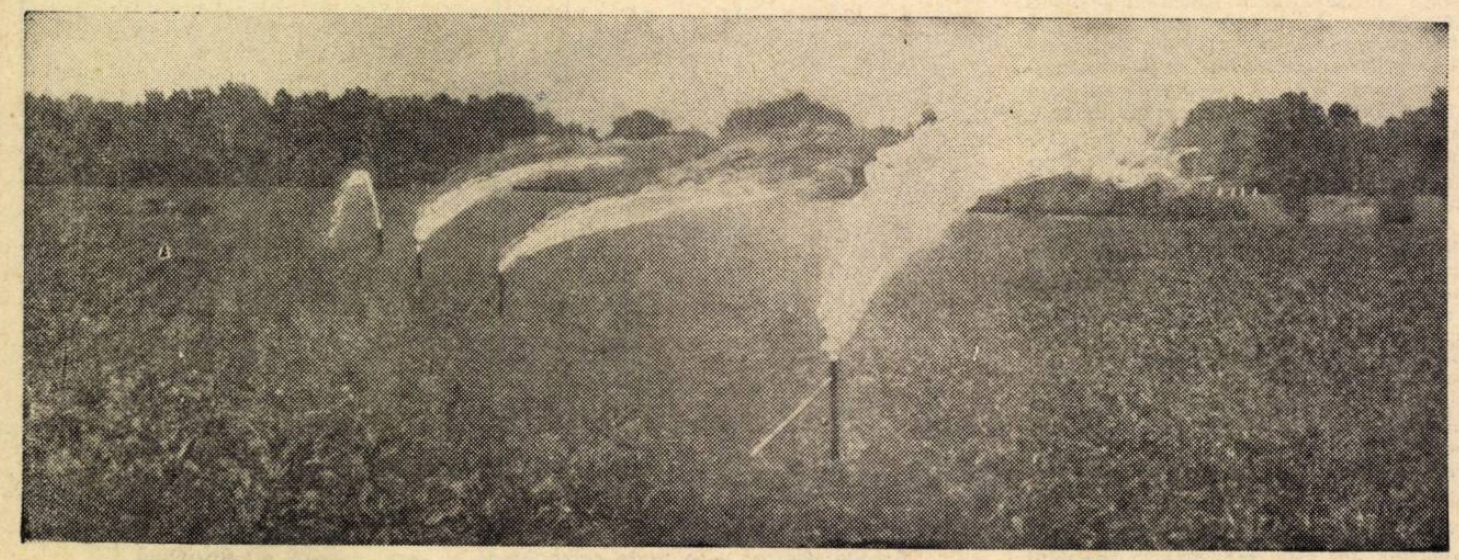

La C.A.P. Perianu, regiunea Banat, ploaia artificială sporește mult producția de porumb

Dezvoltîndu-se pe această bază a cercetărilor fundamentale, genetica aplicată s-a fixat asupra principalelor plante de cultură, cu scopul de a elabora metode moderne și eficiente de perfecționare a soiurilor și hibrizilor, precum și de crearea de noi forme de plante utile agriculturii. Pentru realizarea acestor obiective, metodele moderne de citologie ori embriologie trebuie îmbinate cu tehnici experimentale perfecționate de cîmp și laborator.

La un număr de peste 100 de soiuri de grîu s-au efectuat în ultimii ani în institutul nostru încrucișări intraspecifice, urmărindu-se identificarea celor mai buni genitori cu cea mai mare valoare combinativă generală și specifică. Combinațiile obținute au fost urmărite pînă în prezent în primele trei generații, stabilindu-se valoarea lor utilă pentru ameliorarea plantelor agricole.

Prin încrucișări între diferite specii de grîu au fost obținute primele generații hibride de perspectivă pentru crearea de forme cu androsterilitate citoplasmatică (în care toate plantele sînt androsterile din cauză că citoplasma provine în întregime din gametul femel). Utilizarea androsterilității citoplasmatice constituie o cale deosebit de importantă în producerea hibrizilor simpli și dubli de porumb.

De la încrucișarea intergenerică dintre grîu și secară s-au obținut primele trei generații de hibrizi simpli și complecși, iar prin hibridări simple între grîu și pir, forme de grîu peren și de grîu furajer.

Prin studii cu privire la efectul prelungit al consangvinizării secarei tetraploide se urmărește ridicarea fertilității liniilor consangvinizate. S-au obținut pînă acum primele materiale de cercetare în vederea realizării unui soi sintetic de secară tetraploidă pentru furaj și îngrășămînt verde.

În domeniul producerii de micromutații, s-au iradiat cu neutroni termici mai multe linii și soiuri de grîu și orz, obținîndu-se rezultatele promițătoare, mai ales la orzul de toamnă.

Cercetările noastre de genetică, pe specii de leguminoase, au dus la identificarea de elite valoroase de fasole și soia, provenite din iradierea semințelor.

S-au inițiat studii de citogenetică a porumbului, determinîndu-se unele particularități citologice ale androsterilității și restaurării fertilității la liniile consangvinizate și identificîndu-se acele linii care prezintă o capacitate maximă de restaurare a fertilității.

Realizările de mai sus, obținute prin folosirea rezultatelor cercetărilor de genetică fundamentală și aplicată, au creat premise pentru creșterea aportului specific în dezvoltarea ameliorării plantelor în crearea de soiuri cu înaltă valoare biologică. În acest domeniu, preluînd și dezvoltînd rezultatele cercetărilor de genetică, eforturile au fost orientate spre două **probleme nodale** pentru producția agricolă: **crearea de soiuri și hibrizi; producerea de sămînță elită și hibridă.**

În principalele zone ecologice, cu condiții corespunzătoare atingerii obiectivelor de ameliorare, specifice fiecărei culturi, se desfășoară importante lucrări de creare, verificare și raionare a noilor soiuri și hibrizi. La porumb, au fost obținuți hibrizi dubli autohtoni, productivi, rezistenți la secetă și arșiță.

La grîul de toamnă au fost obținute linii de mare productivitate, corespunzătoare condițiilor unei agriculturi intensive.

O realizare importantă a amelioratorilor o reprezintă crearea primelor soiuri poliploide de sfeclă de zahăr R. Poli 1, R. Poli 3, Poli 5, R. Poli 7, care în cultură s-au dovedit superioare sau cel puțin la nivelul capacității de producție a celor mai bune soiuri poliploide străine.

La cartofi au fost introduse în procesul de producere de sămînță elită soiul de masă foarte precoce, Carpatin, soiul timpuriu Brașovean, soiul timpuriu cu însușiri culinare excepționale Bucur, soiul semitardiv Colina, indicat pentru culturi irigate, soiul semitardiv Măgura, rezistent la boli, precum și numeroase linii de perspectivă.

La plante de nutreț au fost create și date spre înmulțire primele soiuri autohtone de lucernă, trifoi roșu, sparcetă, obsigă, măzăriche.

Însușiri biologice prețioase prezintă și liniile noi de in de fuior și de ulei, de cînepă, precum și soiurile nou create de degețel liinos și degețel roșu, dintre plantele medicinale.

...și al fiziologiei și biochimiei

Cercetările de fiziologie și biochimie sînt îndreptate, ca orientare generală, spre studiul rezistenței și nutriției plantelor, în strînsă colaborare cu lucrările de creare de soiuri și hibrizi valoroși și a cercetărilor privind elaborarea sistemelor agrofitotehnice. În acest domeniu, cercetările aplicate se realizează, într-o mare măsură, cu ajutorul realizărilor și metodelor științelor biologice de graniță. Din totdeauna, de altfel, și cu atît mai mult în faza actuală, deosebit de dinamică, a progresului științei, fiecare pas mai însemnat în studiul fiziologic și biochimic al plantelor a atras după sine noi succese în agricultură, iar problemele agriculturii au servit și servesc ca stimul pentru cercetările de fiziologie vegetală. Agronomi ca Boussingault ori Prianișnikov constituie în istoria fiziologiei vegetale exemple concludente în acest sens.

Însușirile de rezistență la condițiile nefavorabile ale mediului au fost studiate la materialul ameliorat sau aflat în cultura mare, concomitent cu adaptarea unor metode rapide de stabilire a reacției plantelor la ger ,iernare, secetă. S-au făcut progrese de seamă în studiul mecanismelor de transmitere a rezistenței plantelor la condiții nefavorabile, la caracterizarea capacității biologice de producție a principalelor soiuri și hibrizi, la stabilirea indicilor de corelație între compoziția chimică, metabolism și mărirea recoltei. Au fost, de asemenea, aduse contribuții la precizarea rolului macro și microelementelor în metabolismul radicular și s-a determinat regimul de apă optim al unor specii pentru fundamentarea fiziologică a sistemului de irigare.

Cercetările de biochimie aplicată, ca și studiile morfologice și anatomice întreprinse, au permis caracterizarea — pe baza unor însușiri complexe — a soiurilor și liniilor de perspectivă de grîu și orz de toamnă.

În relațiile de colaborare dintre biologie și agricultură, va trebui pe viitor să fie întreprinse noi eforturi coordonatoare, ținînd în permanență seama de cerințele concrete ale economiei naționale. Va trebui organizat un schimb direct de opinii, cu confruntarea nevoilor și posibilităților diferitelor grupuri de specialiști antrenați în efectuarea sau utilizarea cercetării științifce. Aceasta va duce, desigur, și la identificarea unor noi domenii de aplicație. Totodată, alegerea cu exigență sporită a temelor de cercetare ar putea contribui la ridicarea calității muncii științifice în funcție de importanța și urgența nevoilor practice.

ing. T. MUREȘAN
directorul Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice – FUNDULEA

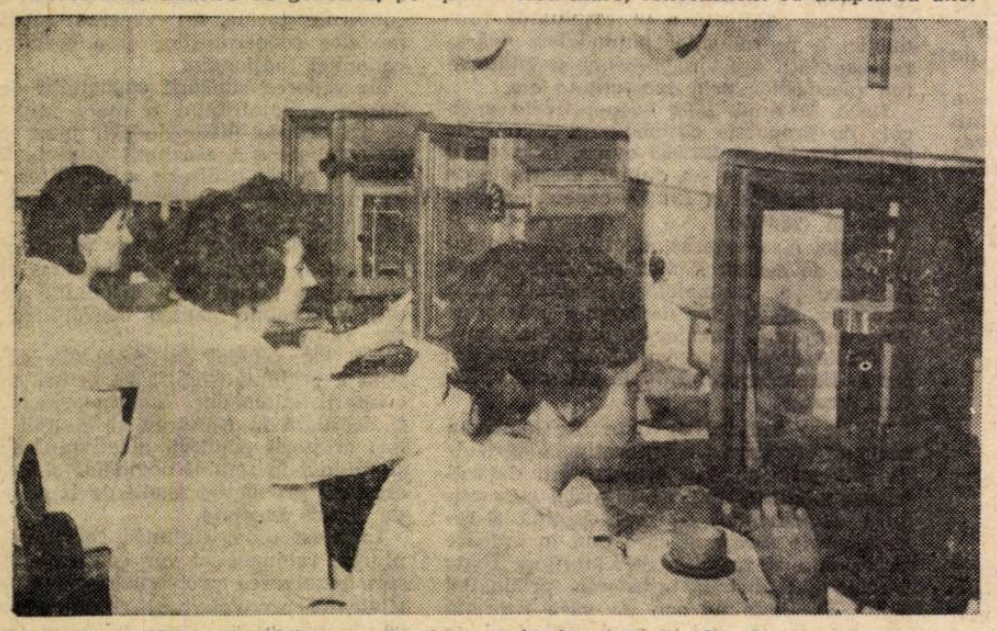

Cercetătorii din cadrul laboratorului de agrochimie al Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice-Fundulea, pătrund în tainele solului

Valorificarea superioară a fondului genetic al raselor de animale

DEZVOLTAREA zootehniei moderne implică folosirea din plin, pe un front larg, a două arme deosebit de eficace: posibilitățile ce le oferă genetica aplicată în procesul de ameliorare a animalelor și dublarea acestora printr-o alimentație fundamentată științific, la un nivel capabil să susțină potențialul genetic respectiv.

Producerea materialului de prăsilă în rasă curată și de o productivitate ridicată (pentru a servi la ameliorare și încrucișări de toate tipurile) constituie, alături de baza furajeră, „coloana vertebrală" a creșterii animalelor în etapa actuală. Totodată, este interesant de remarcat că tocmai cercetările de maximă extremitate pentru creșterea în rasa curată, acțiunile pentru formarea liniilor „pure" au demonstrat eficiența economică a contrariului lor — hibrizii.

Lucrările aprofundate de cercetare, teoretice și practice, duc pe zi ce trece la elaborarea și promovarea unor procedee noi de ameliorare care, în ansamblul lor, formează un adevărat sistem nou. Acest sistem corespunde și se încadrează mai bine în cerințele marii producții moderne, concentrată în întreprinderi mari, specializate.

● Linii și familii de animale cu potențial ridicat

În prezent avem reale posibilități ca lucrările de selecție bazate pe genetica cantitativă, să depășească faza experimentală și să fie amplificate în scopul creării de linii și familii cu un potențial de producție ridicat.

Un exemplu ilustrativ privind eficacitatea acestei metode îl constituie rezultatele lucrărilor întreprinse de Institutul de cercetări zootehnice în vederea perfecționării continue a raselor amelioratoare. Cercetările s-au soldat, la taurine (rasa bălțată românească), cu obținerea în cadrul stațiunilor experimentale a unor linii de singe caracterizate prin producții medii a 6 000—8 000 litri de lapte, avînd 3,8—4,1% grăsime; la ovine, liniile obținute au un nivel productiv de 10,4 kg lînă și 65 kg greutate corporală la merinosul de Palas, iar la țigaie 4,8 kg lînă și 147 litri lapte într-o perioadă de lactație.

Potrivit aceleiași orientări, în cadrul stațiunii de testare a reproducătorilor după descendență, la baza experimentală Săftica a Institutului de cercetări zootehnice s-a scos deja în evidență existența unor linii valoroase foarte precoce și economice la rasele de porcine. Astfel, un kg spor viu a fost obținut cu numai 3,4 kg concentrate la Landrace și 3,8 kg la marele alb. Greutatea de sacrificare (110 kg) s-a realizat la vîrsta de 6 luni și 12 zile, respectiv 7 luni.

Perspective deosebite — de o mare importanță economică — deschid în prezent lucrările de genetică, în special pentru creșterea păsărilor și porcinelor, specii pe seama cărora, de altfel într-un timp scurt, se va putea mări considerabil (după unele calcule ajungînd pînă la 60% din proteina din hrana omului) aportul proteic în alimentația populației.

Aceasta nu înseamnă, bineînțeles, a minimaliza rolul covîrșitor al cercetărilor de interior și aportul direct al biologiei moderne în creșterea taurinelor și ovinelor. În strînsă legătură cu aceasta și ținînd seama de necesitățile mereu mai mari de lapte și carne în zonele marilor orașe și centre industriale, reiese pregnant importanța elaborării celor mai indicate metode pentru crearea unor metiși industriali destinați exploatării intensive.

Aspectul economic al acestor probleme apare și mai evident, dacă luăm în considerare faptul — binecunoscut de altfel— că nu oricare din rasele unei specii se pretează condițiilor de creștere în sistemul industrial. Acest sistem presupune specializarea în ce privește producția și calitatea acesteia (lapte, grăsime, bacon, baby, belf, ouă ș.a.), pentru a obține în timp scurt sporuri mari, cu un consum redus de furaje. Aprovizionarea combinatelor de tip industrial, ca și a fermelor de animale cu materialul de exploatare — creat astfel încît să fie cît mai adecvat scopului propus — apare deci, ca o sarcină de mare răspundere.

● Consangvinizare și hibridare

În etapa actuală sporirea rapidă a producției animalelor este organic legată de ritmul în care se desfășoară lucrările de consangvinizare și hibridare. Pe această linie, arătăm că probleme cu totul speciale ridică lucrările din domeniul aviculturii. Cu un interval relativ mic între generații și prin posibilitatea aplicării unei selecții intense, păsările și îndeosebi găinile, oferă posibilități nebănuit de mari de modificare genetică rapidă. Numeroase cercetări genetice efectuate pe această specie i-au asigurat o bună cunoaștere genetică, ceea ce constituie premisa unei munci de ameliorare eficientă. În această ordine de idei, o importanță deosebită are intrarea în funcțiune a complexului avicol de hibridare de la baza Săftica. El va permite abordarea unor lucrări pentru sectorul avicol, care să ducă la crearea unei baze proprii pentru producerea materialului biologic.

La fel ca și la păsări, liniile hibride la porci conferă o rentabilitate deosebită, exprimată printr-o precocitate și o valorificare superioară a hranei.

Acest sistem de ameliorare a porcinelor — bazat pe folosirea fenomenului de heterozis — a depășit în unele țări în prezent perioada de cercetare teoretică, trecînd în faza de aplicare practico-organizatorică. Eficacitatea realizării acestor organisme este evidentă dacă amintim experiențele din mai multe țări care au arătat că la vîrsta de 6 luni, grăsunii obținuți în urma încrucișărilor între liniile consangvine au avut 92 de kg, consumînd în jur de 3,6 kg nutrețuri concentrate pentru 1 kg spor de greutate.

Apare deci extrem de importantă și actuala preocupare a Institutului de cercetări zootehnice pentru a produce acești hibrizi în țară, prin crearea de linii (consangvine) proprii în scopul populării continue cu hibrizi a crescătoriilor industriale sau a cooperativelor agricole.

Un aport direct la rezolvarea tuturor acestor obiective îl aduc studiile de imuno-genetetică asupra grupelor sangvine și polimorfismului proteic al umorilor organismului animal, care vor veni în sprijinul lucrărilor de creare și menținere a unor linii valoroase.

Progresele mari realizate în zilele noastre de biochimie, endocrinologie, fiziologia alimentației impun o revedere atentă a concepțiilor despre rolul și importanța factorilor genetici și negenetici în creșterea productivității muncii în zootehnie. În ce privește raportul dintre rolul ameliorării pe cale genetică și importanța îmbunătățirii condițiilor de exploatare în sporirea producției animale, trebuie arătat că între ele este necesar să existe un echilibru; fiecare dintre procedee trece pe primul loc, după ce celălalt și-a epuizat pentru perioada respectivă, posibilitățile.

● Suportul material

Lucrările de genetică, oricît de eficace ar fi sub raport teoretic, nu vor putea suplini suportul material al producției — substanțele nutritive pe care organismul, perfecționat sau nu, este chemat să le prelucreze. Perfecționarea unui organism nu micșorează cerințele de hrană ci chiar le amplifică. Bineînțeles că perfecționarea atrage după sine o sporire considerabilă a eficienței hranei respective. Rolul științei este aici tocmai de a spori eficiența hranei în producția animală, de a stabili căile unei hrăniri diferențiate, care să permită reducerea consumurilor specifice și a prețului de cost.

În general, plecînd de la considerentul unanim recunoscut că asigurarea proteinelor constituie una din problemele-cheie în zootehnie, este necesar a avea tot timpul în vedere că echilibrarea balanței proteice reprezintă una dintre cele mai actuale preocupări ale agriculturii de pretutindeni. În această situație, se impune sporirea producției de nutrețuri și de substanțe bogate în azot, ridicarea randamentului de utilizare a azotului în producția animalelor (prin dezvoltarea unei puternice industrii de nutrețuri combinate în primul rînd) și ca o a treia cale, verificarea actualelor norme de proteină în vederea micșorării lor prin îmbunătățirea calității acesteia.

Știința și practica au demonstrat că nu se poate asigura o alimentație rațională fără introducerea în rație a unor cantități determinate de vitamine, minerale, substanțe cu efect stimulator obținute pe cale industrială, prin sinteză, extracție etc. Acest fapt a determinat în unele țări ca S.U.A., Anglia, Danemarca, Belgia, Franța etc., apariția și dezvoltarea unei noi ramuri de producție — industria nutrețurilor combinate.

Aplicarea rezultatelor activității științifice în dezvoltarea producției nutrețurilor combinate a dus la creșterea permanentă a producției animale și la reducerea continuă a cheltuielilor pe unitatea de produs. Unele date privind rezultatele obținute în creșterea puilor pentru carne arată că în decurs de 34 ani, valorificarea hranei s-a îmbunătățit prin reducerea consumului de nutreț pe kg spor de la 10,3 la 1,8 kg.

Factorii care au dus la obținerea unor asemenea rezultate constă desigur, pe de o parte, în perfecționarea raselor și utilizarea heterozisului, iar pe de altă parte, în îmbunătățirea continuă, atît a compoziției nutrețului combinat, cît și a tehnologiei aplicate în prepararea acestuia.

În țara noastră, practica de pînă acum, precum și rezultatele experimentale în folosirea acestor tipuri de nutrețuri au evidențiat sporuri imediate și vizibile. Dotarea institutului nostru cu o stațiune pilot pentru producerea și experimentarea diferitelor rețete de nutrețuri combinate, va permite amplificarea cercetărilor în acest domeniu și elaborarea de rețete pe baza unui sortiment cît mai variat de nutrețuri, care să poată fi puse și operativ la dispoziția marii producții, asigurînd astfel o deplină siguranță și eficiență în aplicarea lor.

ing. V. HERDEA
secretar științific al Institutului de cercetări zootehnice

Coordonate ale consolidării agriculturii cooperatiste

Dezbaterile care au avut loc în adunările generale ale cooperativelor agricole, în conferințele de constituire a uniunilor cooperatiste raionale și regionale au subliniat adeziunea deplină a țărănimii cooperatiste față de proiectele de statut, încrederea și hotărîrea ei de a urma neabătut politica partidului. Totodată, de la tribuna acestor adunări a fost expusă pe larg bogata experiență dobîndită de către cooperativele agricole în dezvoltarea lor economică și creșterea producției. Participanții la dezbateri au făcut propuneri valoroase privind îmbunătățirea prevederilor proiectelor de statut, valorificarea marilor rezerve de care dispun cooperativele agricole în creșterea producției, a proprietății obștești și a veniturilor membrilor cooperatori.

Cu prilejul conferințelor de constituire, uniunile raionale și regionale și-au evidențiat rolul lor economic, de coordonator al eforturilor cooperativelor agricole. *Aceste organe economice obștești, au elaborat măsuri concrete care să conducă la îmbunătățirea organizării producției și a muncii, utilizarea rațională a fondurilor de investiții, a aprovizionării cu cele necesare procesului de producție; ele au stabilit, de asemenea, organizarea unor acțiuni economico-gospodărești prin unirea eforturilor cooperativelor agricole.*

Articolele de față, prezintă într-o formă sintetică unele laturi principale ale experienței valoroase dobîndite în dezvoltarea cooperativelor agricole.

Mobilizarea resurselor de creștere a producției agricole

Aurel DUCA
prim secretar al Comitetului regional Cluj al P.C.R.

CONFERINȚA de constituire a Uniunii regionale-Cluj a cooperativelor agricole de producție — eveniment de mare însemnătate în viața țărănimii cooperatiste din regiune — a dezbătut documente de o deosebită importanță pentru dezvoltarea ulterioară a agriculturii cooperatiste. Lucrările conferinței au demonstrat adeziunea unanimă a cooperatorilor din regiunea Cluj la înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, la traducerea în viață a importantelor măsuri adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965.

În cadrul agriculturii regiunii, un loc de mare însemnătate îl ocupă cooperativele agricole de producție. Ele dețin jumătate din suprafața agricolă, 78% din cea arabilă și aproximativ $^3/_4$ din suprafața ocupată cu vii și livezi. În sectorul creșterii animalelor, cooperativele dețin (inclusiv animalele aparținînd membrilor cooperatori) 64% din efectivele de bovine ale regiunii, 70,6% din efectivele de porcine și 69,8% din efectivele de ovine.

Constituirea organelor proprii de conducere și îndrumare a agriculturii cooperatiste din regiune, marchează un moment de cotitură în economia cooperativelor, în ridicarea nivelului calitativ al întregii activități economice a acestora.

Sprijinul multilateral al statului

Deosebit de prețios în această direcție a fost și continuă să fie sprijinul multilateral acordat de către stat pentru înzestrarea agriculturii cu mijloace tehnice moderne, precum și ajutorul permanent acordat țărănimii cooperatiste prin credite, semințe de mare productivitate, îngrășăminte chimice, specialiști de înaltă calificare. Stațiunile de mașini și tractoare dispun în prezent de 2 900 tractoare fizice, 2 460 semănători, 780 combine și alte mașini agricole moderne. Pe un tractor fizic revin circa 120 ha teren arabil. În conformitate cu prevederile planului, agricultura cooperatistă a regiunii va mai primi numeroase mașini și tractoare prin înființarea a încă 5 stațiuni de mașini și tractoare. Prin traducerea în viață a indicațiilor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la extinderea și diversificarea mecanizării, regiunea Cluj va primi tractoare și mașini agricole adecvate condițiilor de relief frămîntat, precum și pentru mecanizarea unor culturi ca cele de cartofi, sfeclă, legume, pomi și vii.

Pentru dezvoltarea bazei economice a cooperativelor agricole, numai în ultimii patru ani acestea au primit din partea statului credite în valoare de 285 milioane lei.

Pentru asigurarea unei îndrumări tehnice de înaltă calificare, cooperativele agricole au primit un sprijin prețios din partea statului prin repartizarea a 438 ingineri agronomi, zootehniști și medici veterinari, fiecare unitate fiind încadrată cu cel puțin un specialist.

Succesele obținute — baza dezvoltării de viitor

Dezvoltarea bazei tehnice-materiale și măsurile luate sub conducerea organelor și organizațiilor de partid pentru o mai bună organizare a muncii și aplicarea unei agrozootehnici corespunzătoare, au făcut ca marea majoritate a cooperativelor agricole să obțină an de an producții sporite. Astfel, producția totală realizată pe întregul sector cooperatist la cultura grîului în anul 1965 a depășit cu 25 000 tone pe cea din 1964 și cu 101 000 tone pe cea realizată în 1963.

Un număr de 130 cooperative au realizat o producție la hectar superioară mediei pe regiune, din care 12 cooperative o producție medie aproape dublă.

De asemenea, în ceea ce privește cultura porumbului, producția totală obținută în anul 1965 a depășit cu 36 656 tone pe cea realizată în 1963, iar producția medie la hectar a crescut în aceeași perioadă cu 34%.

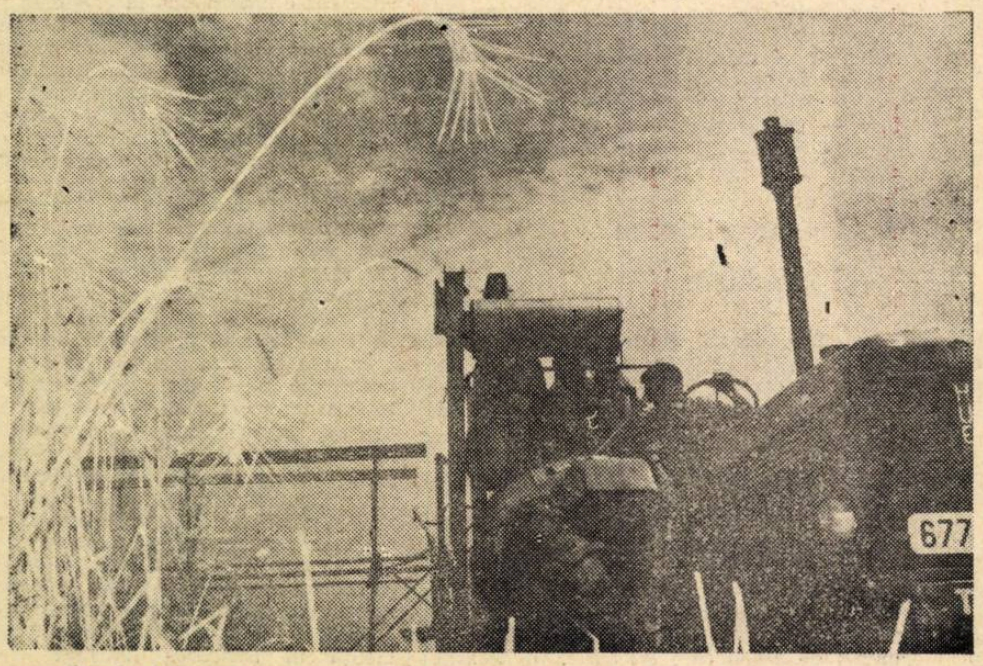

Pămîntul bine lucrat cu mașini moderne este mai darnic în recolte mari

Rezultate satisfăcătoare au obținut cooperativele agricole din regiunea Cluj și în sectorul zootehnic. Ansamblul condițiilor naturale și social-economice din regiunea Cluj au impus populației o preocupare tradițională în creșterea animalelor, care reprezintă o sursă importantă de realizare a veniturilor bănești în cooperativele agricole de producție. Activitatea cooperativelor ca și a cadrelor de tehnicieni și specialiști care se ocupă cu zootehnia a fost orientată spre creșterea și îmbunătățirea efectivelor și sporirea producției animaliere, prin organizarea mai bună a producerii furajelor, conducerea mai calificată a procesului de producție, a reproducției animalelor, apărarea sănătății acestora, precum și înlăturarea pierderilor prin mortalitate etc.

Dacă în anul 1962 cooperativele agricole de producție dețineau un număr de 57 000 bovine și 121 000 ovine, în prezent numărul acestora s-a dublat, efectivele de bovine ajungînd la 121 000 capete, iar ovinele la 236 000.

Paralel cu creșterea efectivelor, o preocupare de seamă a fost ridicarea valorii biologice a animalelor, îmbunătățirea structurii efectivelor de bovine prin creșterea proporției vacilor și junincilor, care la finele acestui an va ajunge la 38,4%, iar la finele anului 1970 la cel puțin 50% din total.

Pe baza indicațiilor date de Comitetul regional de partid, cooperativele agricole de producție au fost orientate în dezvoltarea zootehniei spre acele specii care asigură valorificarea cît mai deplină a resurselor de furaje și care pun în valoare experiența și tradiția crescătorilor. Toate acestea au dus la creșterea producției medii de lapte pe cap de vacă furajată cu aproape 400 litri în anul 1965 față de 1964. Creșterea producției medii de lapte a permis livrarea la fondul central în 1965 a unei cantități cu peste 77 000 hl mai mare față de anul 1964.

Succese importante au obținut cooperativele agricole de producție din regiunea Cluj și în celelalte ramuri și sectoare de producție, toate acestea contribuind la creșterea veniturilor și îmbunătățirea condițiilor de viață ale cooperatorilor. În anul 1965 veniturile cooperatorilor din gospodăria obștească au fost mai mari față de 1964, cu peste 29 milioane lei.

Rezultatele pozitive obținute sub conducerea organizațiilor de bază, prin munca depusă de harnica țărănime cooperatistă din regiune, sînt o chezășie a faptului că agricultura cooperatistă a regiunii a pornit pe un drum bun și este capabilă să se dezvolte într-un ritm accentuat în viitor.

Coordonarea și îndrumarea competentă a cooperativelor

Crearea organelor proprii de conducere constituie tocmai cadrul necesar pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității economice a cooperativelor.

Din dezbaterile ce au avut loc la conferință ca și din planul de măsuri adoptat, au reieșit o serie de sarcini ce stau în fața Uniunii regionale, de o deosebită importanță pentru activitatea viitoare.

Concentrîndu-și eforturile în direcția generalizării experienței înaintate dobîndite de unele cooperative, Uniurea regională cu sprijinul Consiliului agricol și sub îndrumarea Comitetului regional de partid, își va îndrepta eforturile spre lichidarea diferențierilor care mai există încă în nivelul de dezvoltare al diferitelor cooperative din cadrul regiunii, spre ridicarea cooperativelor rămase în urmă la nivelul celor fruntașe. În acest scop, ca și în vederea asigurării unei dezvoltări sănătoase a economiei cooperativelor, Consiliul Uniunii regionale, în strînsă colaborare cu consiliile agricole, oamenii de știință și cadrele de specialiști din agricultură, vor sprijini întocmirea unui plan de perspectivă a fiecărei cooperative, care să asigure practicarea unei agriculturi intensive și rentabile, în funcție de condițiile locale, în vederea satisfacerii nevoilor cooperatorilor și a cerințelor economiei naționale.

În vederea ridicării capacității de producție a pămîntului o mare importanță se va acorda întreprinderii unor acțiuni de combatere a eroziunii solului, de fertilizare și de utilizare a lui diferențiată, în funcție de rezultatele cele mai favorabile ce se pot obține.

O atenție importantă se va acorda, de asemenea, dezvoltării pomiculturii și viticulturii, regiunea Cluj dispunînd de condiții favorabile pentru dezvoltarea acestor ramuri.

Un loc central în economia cooperatistă a regiunii Cluj îl va ocupa sectorul creșterii animalelor. Atenția principală va fi acordată în acest an și în anii următori creșterii ponderii efectivului de vaci și juninci în totalul bovinelor și mai ales creșterii producției medii de lapte pe cap de vacă furajată.

În acest scop, Uniunea regională și uniunile raionale își vor concentra atenția spre rezolvarea problemei bazei furajere. Ridicarea productivității celor peste 200 000 ha de pășuni și fînețe naturale de care dispun cooperativele ca și extinderea furajelor cultivate, îndeosebi a trifoiului, lucernei și sparcetei și sporirea producției medii la hectar, va asigura condițiile necesare pentru preponderența sectorului creșterii animalelor în producția globală a regiunii.

Traducerea în viață de către Uniunea regională a propunerilor făcute în cadrul conferințelor de organizare în raioanele Zalău, Aiud, Gherla, Dej, a unor acțiuni comune privind îndreptarea cursurilor unor rîuri, desecări, îndiguiri, irigații, ca și a propunerilor de înființare în cadrul raioanelor a unor unități comune pentru repararea mașinilor și uneltelor, vor avea un rol deosebit în dezvoltarea economică a cooperativelor din raioanele respective.

Comitetul regional de partid, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite de Directivele Congresului al IX-lea privind dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, își va intensifica activitatea politico-organizatorică de mobilizare a comuniștilor, a tuturor celor ce muncesc la sate pentru sporirea producției, punînd în centrul întregii sale activități consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor. Acordînd o atenție deosebită problemelor creșterii producției și productivității muncii, organele de partid vor veghea la respectarea democrației cooperatiste, a prevederilor statutare, asigurînd în acest scop ridicarea rolului adunărilor generale în întreaga activitate a cooperativelor, creșterea răspunderii fiecărui cooperator în îndeplinirea hotărîrilor, în întărirea disciplinei în muncă, în apărarea și dezvoltarea avutului obștesc. Organele de partid vor îndruma cu atenție uniunile cooperatiste, astfel încît de la începutul activității acestea să-și poată îndeplini în cele mai bune condițiuni sarcinile ce le sînt încredințate. Harnicii lucrători ai ogoarelor din regiunea noastră — români, maghiari, germani — într-o unitate frățească de nezdruncinat, sub conducerea organizațiilor de partid, își vor dărui întreaga pricepere și energie creatoare pentru a smulge pămîntului recolte cît mai bogate.

COOPERATIVELE DIN RAIONUL NEGRU VODĂ

Deținătoare ale unei experiențe înaintate

RAIONUL Negru Vodă, situat în sudul Dobrogei, a cunoscut schimbări radicale în anii construcției socialismului. Procesul cooperativizării agriculturii s-a încheiat în anul 1957, creîndu-se astfel condițiile cele mai favorabile pentru creșterea continuă a producției agricole și ridicarea nivelului de trai al membrilor cooperatori.

Cu sprijinul organelor de partid și de stat, al specialiștilor, cooperativele agricole au desfășurat o activitate susținută pentru orientarea producției în raport cu condițiile naturale și economice concrete. Studiile tehnico-economice întreprinse au fost de un real folos pentru îmbunătățirea structurii culturilor, în special, și a modului de folosință a pămîntului, în general.

Grîul, porumbul și floarea-soarelui sînt cele trei culturi care au cunoscut o largă dezvoltare în cadrul cooperativelor agricole din raionul Negru Vodă. Dacă în 1957 ponderea acestor culturi în totalul terenului arabil reprezenta 42,9%, în 1965 aceasta a ajuns la 74,9%. Este de subliniat faptul că în dezvoltarea ramurilor de producție, cooperativele agricole **au acordat cea mai mare atenție grîului și porumbului, culturi care în această zonă au condiții naturale foarte bune.**

Dezvoltarea acestor trei culturi și în primul rînd a grîului și porumbului **s-a făcut treptat prin simplificarea structurii culturilor și eliminarea din cadrul acesteia a plantelor care nu aveau condiții favorabile.** Această profilare, care este un continuu proces de perfecționare, și-a dovedit din plin eficiența. Astfel, în condițiile extinderii mecanizării, fiecare cooperativă agricolă, cultivînd în principal aceste trei culturi, a fost în măsură să-și stabilească în raport cu condițiile concrete, cele mai potrivite soiuri și hibrizi

Alături de producția vegetală, pe baza dezvoltării cerealelor, a luat un mare avînt creșterea animalelor. În 1958, la 100 ha cooperativele agricole dețineau 6,5 bovine, din care 1,9 vaci cu lapte, 8,0 porcine și 61,4 ovine. În 1965 ele dețin 22,7 bovine, din care 8 vaci cu lapte, 32,4 porcine și 81,3 ovine. Cooperativele agricole dezvoltînd în principal aceste trei specii de animale, au reușit să ridice treptat nivelul organizării producției animale, perfecționînd an de an metodele de creștere.

Conferința Uniunii raionale a cooperativelor agricole a stabilit un program concret de dezvoltare a agriculturii în cadrul căruia s-a prevăzut, printre altele, continuarea și adîncirea studiilor în vederea îmbunătățirii profilării producției. În același timp, încă din acest an, va lua o mare extindere activitatea de fertilizare a pămîntului. În zootehnie, unul din principalele obiective este creșterea efectivelor matcă, astfel încît vacile să reprezinte cel puțin 50% din numărul total al bovinelor. De asemenea, în scopul ridicării valorii biologice a animalelor, se va continua pe scară largă selecția animalelor pe baza însămînțării artificiale.

● Producții mari și constante

O expresie evidentă a **perfecționării mijloacelor de cultivare a pămîntului este creșterea producției agricole.** Semnificative în acest sens sînt datele cuprinse în tabelul nr. 1. Cum este și normal, în condițiile unei repartiții judicioase, a crescut producția-marfă, care în marea ei majoritate, a fost valorificată prin contractări. (Vezi graficul nr. 1). Aceasta a condus la creșterea veniturilor bănești care calculate la 100 ha teren agricol, au reprezentat 60 835 lei în 1958, peste 108 000 în 1962 și 211 293 în 1965.

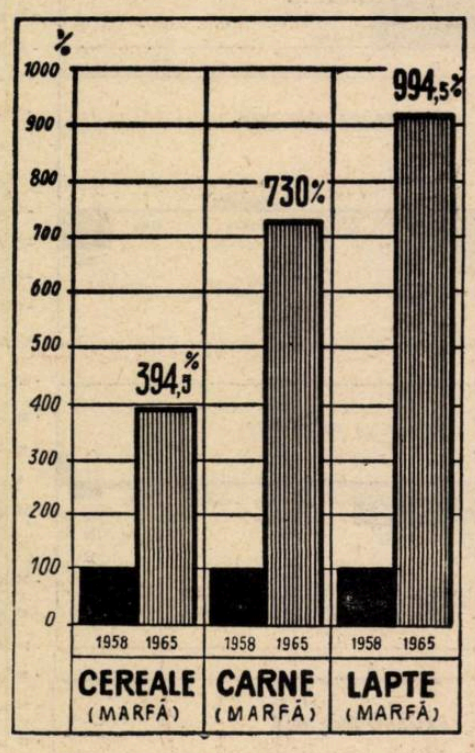

Producția-marfă de cereale, carne și lapte la 100 ha teren (1958 — 100).

● Izvorul bunăstării — creșterea proprietății cooperatiste

Creșterea producției, o dată cu repartizarea ei judicioasă, au permis ca an de an cooperativele agricole să-și asigure **acumulările necesare din fondurile proprii, în funcție de cerințele producției și puterea economică a fiecăreia.**

Asigurîndu-și acumulările necesare, cooperativele agricole au fost în măsură să-și mărească volumul mijloacelor de producție (construcții agricole, mașini și utilaje, animale de producție etc.), să extindă lucrările de îmbunătățiri funciare ș.a. Ca urmare, a crescut atît valoarea mijloacelor de producție, cît și proprietatea cooperatistă (Vezi tabelul nr. 2):

Tabel nr. 1

Producția medie pe perioada de 3 ani

	Perioada 1957—1959	Perioada 1963—1965	în % față de perioada 1957—1959
Grîu kg/ha	1 212	2 363	194,9
Porumb kg/ha	1 588	3 438	216,5
Floarea-soarelui kg/ha	990	1 611	162,7
Lapte de vacă litri/vacă furajată	1 411	1 911	135,4

Tabel nr. 2

	1961	1963	1965
Valoarea mijloacelor de bază la 100 ha	136 100	184 800	224 800
Valoarea proprietății cooperatiste la 100 ha	189 571	256 772	306 183

Dezvoltarea proprietății cooperatiste a constituit factorul hotărîtor care a asigurat ridicarea nivelului de trai al membrilor cooperatori.

Datele cuprinse în tabelul nr. 3 evidențiază creșterea valorii retribuirii unei zile-muncă, subliniind prin aceasta legătura organică dintre dezvoltarea proprietății obștești și ridicarea nivelului de viață al membrilor cooperatori. Demn de remarcat este creșterea ponderii retribuirii în bani ce revine la o zi-muncă.

Tabel nr. 3

Valoarea retribuirii unei zile-muncă (în lei)

	1961	1962	1963	1964	1965
Valoarea totală a retribuirii unei zile-muncă	23,15	23,31	30,58	34,10	43,38
din care:					
In numerar	11,34	13,61	21,72	25,71	33,48

Aceste date sînt o expresie concludentă a creșterii puterii economice a cooperativelor. Stimularea materială a cooperatorilor constituie unul din factorii de bază ai dezvoltării într-un ritm susținut a agriculturii cooperatiste a raionului Negru Vodă.

I. CHIRCULESCU

FACTORI DE BAZĂ AI DEZVOLTĂRII COOPERATIVEI

CONDUCEREA unei cooperative agricole cere discernerea din multitudinea de factori a acelora care în perioada dată, au o influență determinantă asupra întregii dezvoltări. Tocmai asupra cîtorva factori ai dezvoltării cooperativei doresc să mă opresc în cele ce urmează, pe baza experienței acumulate de cooperativa agricolă de producție din Siliștea Crucii, raionul Băilești.

Organizarea judicioasă a producției și a muncii

După încheierea cooperativizării în întreaga comună s-au creat premisele necesare organizării producției pe baze moderne. Prima problemă care s-a pus a fost **organizarea și sistematizarea** teritoriului. Prin această măsură s-a redus numărul parcelelor de la 98 în 1962, cu o suprafață cuprinsă între 15—75 ha, la 25 parcele cu o suprafață medie de circa 100 ha. Totodată, organizarea teritoriului a permis sporirea suprafeței arabile cu 27 ha, prin reducerea drumurilor de exploatare de la 42 ha, la 22 ha, defrișarea unei suprafețe de 5 ha cu fînețe naturale slab productive și desecarea unor bălți.

A doua problemă de bază a constat în stabilirea orientării de perspectivă a producției. Ținînd seama de condițiile concrete, cooperativa agricolă s-a orientat spre **dezvoltarea producției de cereale, în special grîu și porumb** și a plantelor tehnice. Față de 1961 (cînd reprezentau 50% din suprafața arabilă), în ultimii ani cultura cerealelor pentru boabe a cuprins peste 70% din suprafața arabilă (în cadrul acesteia grîul și porumbul reprezintă peste 90%). Este de remarcat, totodată, schimbarea ponderii în suprafața cultivată cu cereale pentru boabe în favoarea culturii porumbului.

Plantele tehnice ocupă 18,9% din suprafața arabilă, cele mai importante fiind **sfecla de zahăr și floarea-soarelui.** Deși în comuna noastră nu a existat o tradiție în cultivarea legumelor, cooperativa a acordat în ultimii ani atenție **dezvoltării legumiculturii.** Extinderea suprafeței legumicole, pe lîngă faptul că asigură utilizarea rațională a forței de muncă în tot cursul anului, inclusiv iarna, aduce însemnate venituri. În 1965 din această ramură s-au obținut 22% din veniturile cooperativei agricole.

O direcție principală în dezvoltarea economică a cooperativei agricole o formează **sectorul creșterii animalelor.** În prezent, la 100 ha dispunem de un efectiv de 25 bovine, din care 8.3 vaci; 26 ovine, 20,5 porcine, din care 4,3 scroafe.

Sistematizarea teritoriului și organizarea rațională a producției au constituit o pîrghie principală în îmbunătățirea formelor de organizare a muncii. Din cele 10 brigăzi de cîmp, 2 legumicole și 2 zootehnice existente în 1962, s-au organizat 4 brigăzi de cîmp, o brigadă legumicolă și o brigadă zootehnică formată din 93 cooperatori. Suprafața ce revine în medie pe o brigadă de cîmp este de circa 700 de hectare. Pentru a se crea condiții bune de lucru brigăzilor de producție, s-a asigurat permanentizarea membrilor cooperatori și a suprafețelor. Totodată, de mai mulți ani, planificarea producției se face diferențiat pe brigadă și echipă, în funcție de fertilitatea naturală a solului, creîndu-se în felul acesta condiții egale de lucru cooperatorilor și posibilitatea aplicării retribuirii suplimentare.

Aplicarea consecventă a formelor de stimulare materială

Sporirea cointeresării materiale a membrilor cooperatori necesită **legarea retribuirii muncii de rezultatele obținute în producție, prin îmbinarea retribuirii pe bază de zile-muncă cu retribuirea suplimentară.**

Retribuirea suplimentară pentru producția depășită peste plan, care se aplică începînd cu anul 1964, a constituit un factor mobilizator în executarea la timp și de calitate a lucrărilor agricole. Iată de ce apreciem ca justă prevederea din proiectul noului statut al cooperativei agricole, potrivit căreia retribuirea suplimentară pentru depășirea producției stabilite, face parte integrantă din sistemul de retribuire a muncii. Pînă în anul 1965 cooperativa noastră a aplicat retribuirea suplimentară pe echipă la cultura porumbului (30% în natură din producția depășită), la sfecla de zahăr și floarea-soarelui (50% din producția depășită) și la legume (30%, în bani). Începînd cu anul 1966, retribuirea suplimentară se va extinde și la cultura grîului (15% pe brigadă) precum și în zootehnie la toate speciile de animale (pe îngrijitor) ca și în creșterea viermilor de mătase, care este o îndeletnicire nouă a cooperatorilor.

Adoptarea noului statut al cooperativei agricole de către Congresul de înființare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție reprezintă un eveniment de seamă în viața țărănimii cooperatiste. Membrii cooperatori din comuna noastră sînt hotărîți ca sub conducerea organizației de partid să aplice întocmai, în funcție de condițiile concrete, prevederile noului statut, aducîndu-și astfel contribuția lor la îndeplinirea rolului pe care cooperativele agricole îl au în economia țării noastre.

ing. M. VILĂU
Cooperativa agricolă Siliștea Crucii — regiunea Oltenia

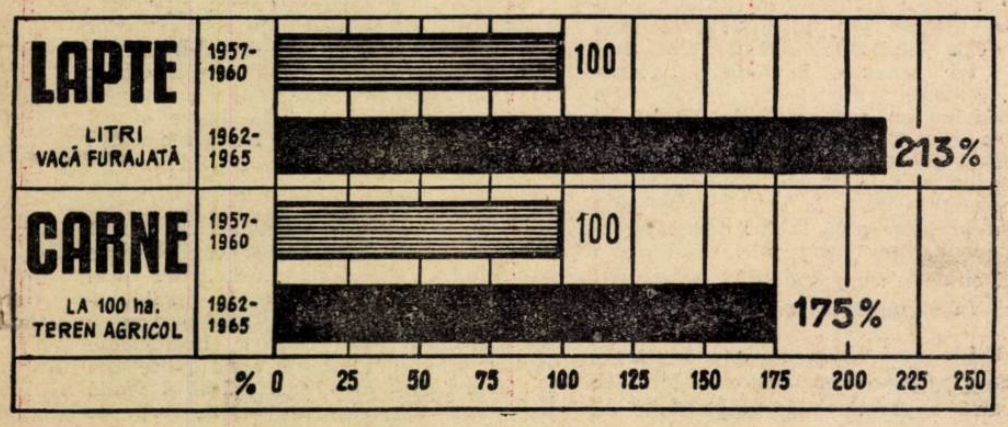

Creșterea producției de lapte și carne în perioada 1957—1965.

DOCUMENTAR

TENDINȚE STRUCTURALE ÎN AGRICULTURA ȚĂRILOR CAPITALISTE

- *Concentrarea proprietății*
- *Ponderea veniturilor mici*
- *Ocupațiile neagricole*

DIN datele recentelor mesaje economice ale președintelui S.U.A., Johnson, s-a putut constata că în timp ce venitul mediu calculat pe întreaga populație (care ascunde însă, așa cum se știe, mari discrepanțe) este aproape de două ori mai mare decît minimul de existență folosit de Administrația asigurărilor sociale, în cazul populației agricole venitul mediu este de peste două ori mai mic decît minimul. THE ECONOMIST putea să scrie la 12 februarie că „nu există loc în America unde este mai rău să fii sărac decît la țară".

Localizarea acestei constatări numai la S.U.A. nu pare totuși atît de îndreptățită pentru acela care parcurge paginile amplei lucrări despre „Veniturile scăzute în agricultură", publicată de O.C.D.E.*). Zona O.C.D.E. cuprinde principalele țări capitaliste dezvoltate. Tocmai cu privire la această zonă se arată în lucrare: „Dacă este adevărat că venitul pe locuitor a crescut îndeobște și în agricultură, sub efectul combinat al unei creșteri a valorii produsului agricol brut și al unei reduceri destul de rapide a populației agricole, aceste progrese s-au dovedit totuși insuficiente pentru a umple decalajul dintre veniturile populației agricole și cele ale populației neagricole" (pag. 15).

● Despre criteriile folosite

în lucrare pentru măsurarea acestui decalaj, trebuie spus înainte de toate că sînt neunitare. Faptul acesta nu numai că face aproape cu neputință comparațiile internaționale, dar dă și evaluărilor pe plan național un caracter de multe ori destul de aproximativ. Autorii au reținut îndeosebi două tipuri de criterii: cele care fixează, ca în S.U.A., un „plafon" sub care venitul este socotit insuficient, și cele definite ca „obiective în domeniul veniturilor", prin raportare la indicatorul analog din celelalte sectoare de activitate. Cum reiese din capitolul II al lucrării, de multe ori aceste obiective nici nu sînt exprimate cantitativ, ci doar în formule ca asigurarea „parității" sau a „participării la expansiunea economiei" sau a unui „nivel de trai rezonabil", și rămîn inaccesibile de fapt majorității gospodăriilor agricole.

Pentru a putea da un contur mai precis cercetării lor, autorii volumului au recurs în evaluarea veniturilor și la criterii conexe. Unul din acestea este mărimea gospodăriilor și producția obținută de ele, pornindu-se de la constatarea că de regulă gospodăriile mai mici permit mai greu proprietarului lor realizarea unui venit suficient sau apropiat de media națională a veniturilor. O altă împrejurare conexă este răspîndirea cazurilor cînd proprietarii de gospodării agricole sau membri ai familiilor sînt nevoiți să caute a-și completa veniturile muncind în afara agriculturii, dar fără a o părăsi definitiv. Cifrele cele mai recente folosite în lucrare ajung numai pînă la începutul actualului deceniu; în schimb, însă, este vorba de obicei de materiale de recensămînt sau de anchetă, ceea ce le sporește valoarea.

● Datele statistice

cele mai uniforme metodologic sînt probabil cele referitoare la schimbările intervenite în numărul și în dimensiunile gospodăriilor agricole în perioada de după război (pag. 36).

MODIFICĂRI ÎN REPARTIZAREA GOSPODĂRIILOR AGRICOLE DUPĂ MĂRIME

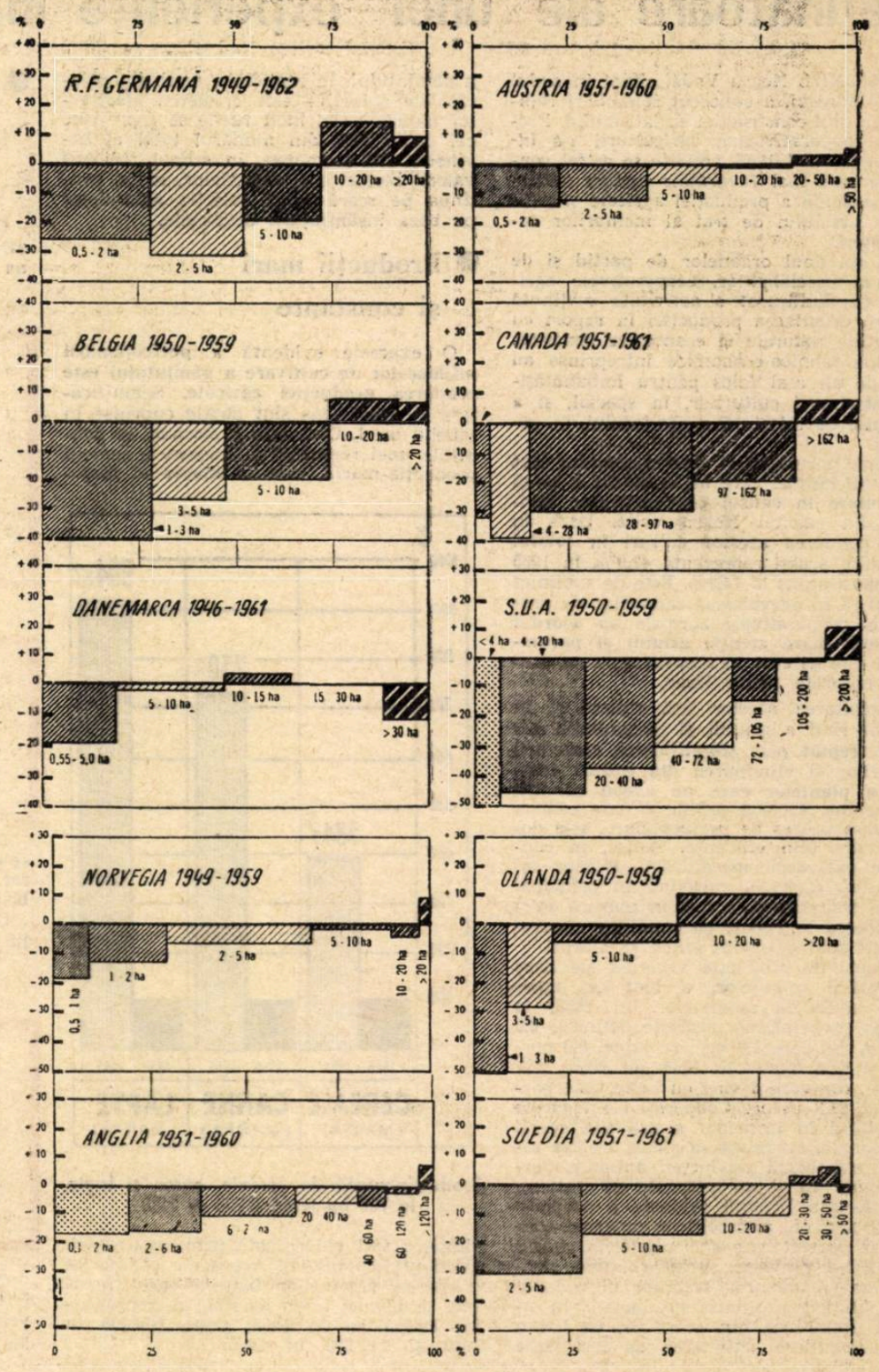

– Înălțimea coloanelor reprezintă procentul de scădere sau creștere a numărului gospodăriilor din fiecare categorie, în perioada indicată.
– Lărgimea coloanelor corespunde procentului de gospodării, cuprinse în fiecare categorie la sfîrșitul perioadei.

Țara	Perioada	Schimbări în numărul gospodăriilor, %	Schimbări în mărimea medie a gospodăriilor, %
Anglia	1950—1960	— 11	...
Austria	1951—1960	— 7	+ 10
Belgia	1950—1959	— 21	+ 21
Canada	1951—1961	— 23	+ 28
Danemarca	1946—1961	— 6	+ 4
Elveția	1939—1955	— 14	+ 10
Finlanda	1950—1959	+ 9	0
R. F. Germană	1949—1962	— 19	+ 19
Irlanda	1951—1960	— 8	...
Islanda	1951—1960	— 6	+ 81
Luxemburg	1950—1962	— 26	+ 31
Norvegia	1949—1959	— 8	+ 6
Olanda	1950—1959	— 12	+ 22
Statele Unite	1950—1959	— 31	+ 41
Suedia	1951—1961	— 17	+ 12

Evoluția caracteristică a fost deci micșorarea numărului gospodăriilor agricole, concomitent cu creșterea mărimii medii a acestora. Reducerea numerică s-a produs îndeosebi pe seama celor mai mici dintre gospodării, cum arată foarte clar graficele pe cîteva țări, reproduse în această pagină. În ciuda acestui fapt, gospodăriile sub 10 ha continuă să formeze majoritatea gospodăriilor în cele mai multe țări vest-europene. Iar din această majoritate se recrutează grosul agricultorilor cu venituri mici, de multe ori aceiași care sînt nevoiți să recurgă la ocupații neagricole ca sursă suplimentară de asigurare a existenței.

AUSTRIA. Cifrele disponibile arată că aproape o treime din gospodăriile în care întregul venit provine din activitatea agricolă și forestieră au obținut pe o unitate de lucrător un venit mai mic decît media. Venitul pe o unitate de lucrător scade o dată cu mărimea gospodăriilor. Din cele aproape 400 000 de gospodării agricole existente în Austria, circa 145 000 sînt tributare în mare măsură veniturilor din alte surse decît agricultura, iar încă 40 000 de gospodării depind într-o oarecare măsură de asemenea venituri. Mai mult de jumătate din gospodăriile cu venituri neagricole „constante" au sub 2 ha de pămînt, iar cele mai multe dintre ele au sub 5 ha.

BELGIA. „Problema veniturilor scăzute în agricultura belgiană este înainte de toate de ordin structural", se arată în studiul O.C.D.E. (pag. 148). Autorii se referă cu această apreciere la faptul că 69% din numărul total al gospodăriilor au mai puțin de 10 ha de pămînt, iar din acestea 37,8% au 1—5 ha. Fenomenul parcelării are o răspîndire considerabilă, mărimea medie a parcelelor în gospodăriile cu maximum 10 ha variind între 0,29 și 1,01 ha. Proporția proprietarilor de gospodării agricole care exercită o profesiune principală în afara gospodăriei lor este deosebit de mare în categoria de 1—3 ha, unde atinge 49%; în categoria 3—5 ha proporția mai este încă de 18%.

CANADA. Venitul mediu al familiilor de fermieri este apreciat de o anchetă oficială ca reprezentînd 72% din salariul mediu al unui muncitor din industria prelucrătoare. Agricultura furnizează mai puțin de 60% din venitul mediu net al fermierilor; importanța ocupațiilor neagricole ca sursă de cîștig crește cu atît mai mult cu cît este mai mică gospodăria — dintre cele mai mici. 36% au o sursă de cîștig neagricolă declarată.

DANEMARCA. Ca bază de evaluare a veniturilor agricole reduse în această țară este folosit salariul minim al unui muncitor agricol. Dintre gospodăriile cu mai puțin de 5 ha de pămînt, peste 78% au un venit net aproximativ egal cu acest minim sau mai mic decît el; în categoria cu 5—10 ha, 42,4% au un asemenea venit. (Gospodăriile avînd pînă la 10 ha reprezintă aproape jumătate din numărul gospodăriilor). În gospodăriile cu pînă la 5 ha de pămînt, 22,7% din fermieri au ocupații neagricole, cărora le consacră (în medie pe gospodărie) 185 de zile de lucru anual.

R. F. GERMANĂ. Decalajul între veniturile agricole și cele neagricole a oscilat în diferiți ani între 24% și 38% (pag. 83). Veniturile agricole sînt deosebit de scăzute în micile gospodării, foarte numeroase (70% din gospodăriile cu mai mult de 0,5 ha de pămînt au o suprafață totală de sub 10 ha) și excesiv de parcelate (în gospodăriile cu pînă la 10 ha, numărul mediu al parcelelor ajunge la 14,8, iar suprafața lor medie scade pînă la 0,22 ha). Răspîndirea ocupațiilor neagricole rezultă din faptul cu 44% din gospodării le sînt tributare ca sursă principală de cîștig.

ITALIA. Agricultura italiană se caracterizează printr-o concentrare deosebit de puternică a proprietății: gospodăriile cu pînă la 5 ha reprezintă 76% din numărul lor total dar dețin numai 20% din suprafață, în timp ce 1,1% din gospodării (cu peste 50 ha) ocupă 36,5% din terenuri. Statistica veniturilor impozabile arată că 76,9% din gospodării dețin 10,7% din venitul agricol impozabil, iar din acestea, 49,1% dețin numai 2,2%.

OLANDA. În ciuda faptului că în gospodăriile mici din această țară se practică, în general, o agricultură intensivă, veniturile gospodăriilor cu o suprafață de sub 15 ha sînt inferioare celor ale salariaților agricoli. Această categorie de gospodării reprezintă aproape 75% din numărul lor total și ocupă circa 50% din întreaga suprafață agricolă. Proporția agricultorilor ocupați exclusiv în gospodăria lor este de 93% în gospodăriile de 10—15 ha, de 82% în gospodăriile de 5—10 ha și de numai 44% în cele de 1—5 ha (pag. 415).

PORTUGALIA. După datele oficiale 54% din gospodăriile agricole obțin venituri prea mici pentru a asigura existența unei familii, iar alte 38% din gospodării au venituri care le permit doar un nivel de viață foarte modest. Totuși, se apreciază în lucrarea O.C.D.E., se pare că de multe ori familiile de agricultori pur și simplu nu pot găsi alte surse de cîștig, demne de menționat, pentru a-și completa venitul de bază.

SUEDIA. Veniturile accesorii reprezintă circa 25% din totalul net al veniturilor agricole și ocupă un loc deosebit de important în încasările micilor gospodării: în grupul cu 2—5 ha, 40% din fermieri obțin peste 50%, iar 23% dintre ei cel puțin 75% din veniturile lor din ocupații neagricole.

★

Datele succinte prezentate aici arată între altele că dezvoltarea capitalistă a agriculturii, eliminînd necontenit prin procese dureroase o parte din micii proprietari, menține în același timp o masă de gospodării cu venituri insuficiente pentru trai și silește o bună parte din cei care rămîn în agricultură să-și vîndă în același timp, măcar parțial, forța de muncă capitaliștilor neagricoli.

● Organisation de cooperation et de développement économiques. Les faibles révenus dans l'agriculture. Paris, 1964, 531 pag.

În prezent în întreaga țară se acordă distincții întreprinderilor fruntașe în întrecerea socialistă pe 1965. Printre colectivele întreprinderilor premiate se numără : Combinatul siderurgic Hunedoara, „Tractorul"-Brașov, Fabrica de confecții și tricotaje „București", Uzina constructoare de mașini Reșița, Fabrica de antibiotice Iași, Combinatul chimico-metalurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" - Baia Mare, Întreprinderea forestieră Cîmpina, „Electroputere" Craiova, Exploatarea minieră Rovinari, Fabrica de mobilă „23 August" Tg. Mureș, Rafinăria Ploiești-Sud, Întreprinderea de construcții și montaje metalurgice Reșița, Direcția navigației maritime.

În fotografie : Interior — banda de cusut de la secția încălțăminte lipită — la Fabrica de pielărie și încălțăminte „Clujana", unitate care a primit Steagul Roșu și diploma de întreprindere fruntașă pe ramură.

FOILETON

DISCUTAU DOUĂ OGLINZI FERMECATE...

MICUȚE, cît două cărți de vizită, ieșiră din tăcerea în care se complăceau și prinseră a vorbi. Sesizînd un eveniment deosebit, am luat hîrtie și creion să notez discuția.

— Sînt prea mică, spunea una dintre ele, necăjită. Mă simt tare nefericită. Stau mereu într-o poșetă sau în buzunarul unui costum. Rar sînt scoasă la lumina zilei...

— Mă rog, cum ai vrea să fii ?

— Mai mare. Uite, aș vrea să fiu oglindă de toaletă. Impunătoare. Mereu și-ar arunca cineva privirea spre mine.

— S-ar putea să fii mare, dar nu și fericită, zise oglinda care părea mai înțeleaptă. Ca să te conving, am să-ți spun o poveste cu oglinzi mari, de cristal, totuși nefericite. Uite, în ultimele zile ale lunii decembrie 1965, un număr de 406 oglinzi mari, frumoase, produse la Fabrica de geamuri și oglinzi-Mediaș — erau pentru niște toalete fabricate la IPROFIL „Tehnica Lemnului"-București — au luat drumul spre Capitală.

— Ce fericite. Mari... veneau în Capitală...

— Numai că ambalate de mîntuială, transportate în autocamioane deschise, fără prelate pe lăzi, mare parte plouate și ninse pe drum, au ajuns ca vai de ele în București. În total, 281 bucăți n-au putut fi folosite. Aveau defecte de fabricație, pete albe, ciuperci, amalgamul de pe spate înmuiat și deslipit, erau ude...

— Ghinion, s-a greșit la un transport.

— În 4 ianuarie 1966 a sosit un alt transport. 145 de oglinzi, tot în lăzi, neacoperite și tot... respinse din cauza calității.

— Cu două exemple, nu mă las convinsă.

— Nu sînt numai două. În 1965 „Tehnica Lemnului" a întocmit 27 procese-verbale de respingere a unor oglinzi necorespunzătoare. Din 3021 oglinzi mari, fericite, cum spui tu, 818 au fost infirme, bolnave și deci, apreciate ca fără rost în viață. Povestea continuă și în 1966. Din 725 oglinzi trimise pînă acum, peste 160 au avut aceeași soartă.

Se pare că micuța oglindă nemulțumită, a uitat de necaz și, interesată, a început să pună un alt soi de întrebări.

— Și s-au ales cu pagubă mare cei din Mediaș ?

— Cîteva sute de mii...

— E destul !

— Necazul mare nu-i la ei, ci la „Tehnica Lemnului".

Stau garniturile de mobilă fără oglinzi la toalete și nu pot fi vîndute. Cîteva milioane de lei blocați. Tot din cauza oglinzilor, întreprinderea din București este în pericol de a nu-și realiza planul pe primul trimestru al anului în curs.

Oglinda cea nemulțumită tăcu pentru o clipă, apoi spuse :

— Nu mai vreau să fiu mare. Prefer să rămîn așa micuță, dar frumoasă.

— Bine că te-am convins că poți fi și tu fericită, zise oglinda cea înțeleaptă. Cum să facem fericită însă și „Tehnica Lemnului" ? Ah, dacă cei de la Mediaș...

★

Nu știu dacă discuția a continuat, dar eu am pus punct. Cine are de auzit să audă. Și nu numai atît...

MODESTO FERARINI

— Nu sînt bune, dar costă mai scump. Se adaugă și prețul transportului, retur pînă la Mediaș !

(Desen de CIK DAMADIAN)

CURIER

De la planșete la execuție

● Lucrătorii D.S.A.P.C. Oltenia au predat, de la începutul anului, **proiectele complete pentru 1 000 de apartamente.** Cîteva caracteristici: o mai mare diversitate a soluțiilor arhitecturale, preț de execuție sub media realizărilor din anul precedent, un grad de confort sporit. Și în plus proiectele au fost elaborate economisindu-se 145 zile proiectare.

● O remarcă asemănătoare și în cazul D.S.A.P.C.-Brașov. **În primele** două luni ale anului s-au încheiat aici **lucrările de proiectare pentru un nou hotel la Poiana Brașov, o stațiune de mașini și tractoare la Ucea de Jos, un ansamblu de locuințe cu 600 de apartamente la Făgăraș și 3 școli noi la Sibiu, Agnita și Lunca Cîlnicului.**

● Pe baza proiectelor, livrate executanților cu 20—30 de zile mai devreme, au început în această săptămînă :

— construcția secției pentru turnarea în bandă a fontei la Combinatul siderurgic-Galați. Aici se vor putea turna pe oră 160 tone de fontă ;

— ridicarea unei noi secții la „Flamura roșie" din Sibiu. Se va obține un spor de 40% la producția de piese metalice pentru industria textilă ;

— construcția unui mare laborator de cercetări în domeniul fibrelor sintetice la Uzina din Săvinești ;

— amenajarea de trei noi baze turistice în regiunea Bacău (la Văratec, Agapia și Poiana Teiului). Bazele vor dispune de cîte un hotel, complexe comerciale, săli de spectacole și platforme pentru parcarea autovehicolelor.

Noi produse

● Constructorii de mașini din Reșița au înregistrat un succes de prestigiu: **pentru primul motor de 1 250 cai putere destinat locomotivei Diesel hidraulice — calificativul „foarte bine"** la probele de verificare.

● A fost lansat la apă **primul vas realizat în acest an pe șantierul din Brăila.** Este **șlepul de 1 700 tone** care deschide seria de 35 asemenea nave care vor fi construite aici în anii cincinalului.

● Pentru prima dată, la Întreprinderea textilă din Buhuși — țesături din fibre sintetice.

● Întreprinderile din regiunea Crișana livrează pentru export 70 de mașini-unelte diverse (construite la Uzina „Înfrățirea"), 700 garnituri de mobilă (realizate în întreprinderile pentru industrializarea lemnului) și 30 000 de perechi de încălțăminte (produse ale Fabricii „Solidaritatea").

● În mai puțin de o lună de la punerea în funcțiune, Fabrica de oxizi **de plumb din Baia Mare a atins parametrii proiectați** (s-au produs în această perioadă peste 50 000 de kg de oxizi de plumb).

● **Primele produse ale Combinatului avicol din Mintia,** regiunea Hunedoara, combinat pus în funcțiune la sfîrșitul anului trecut : 330 000 de ouă și 21 000 de kg carne de pasăre.

● Gospodăriile piscicole din Muscel și Rîmnicu Vîlcea și-au lărgit capacitățile de producție în vederea creșterii unui milion de puieți de păstrăvi **care vor popula viitorul lac de acumulare de la Hidrocentrala de pe Argeș.**

● S-a deschis, în apropierea orașului Tulcea, un nou mare **șantier de hidroameliorații** care va reda agriculturii 2 460 ha.

● La Facultatea de electrotehnică a Institutului politehnic din Timișoara — un curs postuniversitar de specializare a inginerilor în folosirea **și exploatarea mașinilor electronice de calcul.**

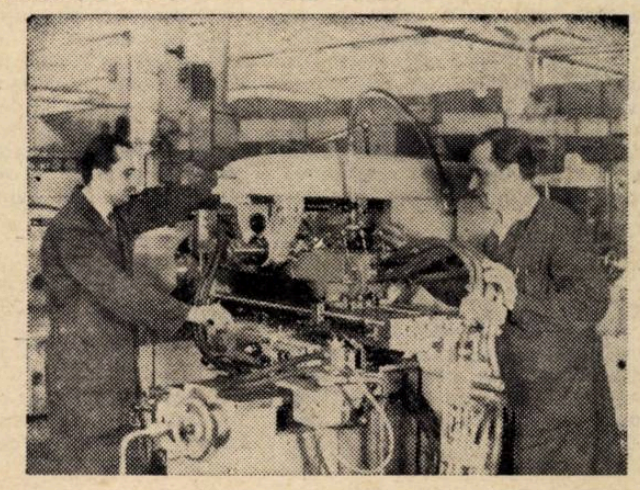

Pentru mașina universală de presat „Cugir" a fost proiectat și construit în cadrul Fabricii de scule-Rîșnov un cap divizor automat pentru frezarea canalelor drepte și elicoidale. Operațiile manuale din trecut se fac acum după un ciclu automat ; productivitatea muncii a crescut de trei ori. Dispozitivul este conceput și proiectat de Alexandru Pop și construit de ajustorul Otto Barf

Centre de vinificare în regiunea Dobrogea

În ultimii ani, în regiunea Dobrogea s-au extins plantațiile de vită de vie. Pentru a pune în valoare producția de struguri, au fost necesare noi construcții. Astfel, au fost construite 8 noi centre de vinificare și depozitare. Amplasate în bazinele viticole Niculițel, Hîrșova, Crucea, Topolog, Babadag, Mihai Viteazul, Medgidia și Băneasa, centrele — avînd fiecare o capacitate de fermentare și depozitare de 1 800 vagoane — sînt înzestrate cu aparatură și utilaj modern, fabricate la „Tehnofrig"-Cluj și Uzinele metalurgice-Timișoara.

Centrele amintite — executate după proiecte-tip — au intrat în funcțiune în anul trecut și se compun — în principal — dintr-un corp de vinificare, sală-depozitare, sală fermenți, laborator și sală pentru fermentare rapidă a tescovinei. Pentru a se asigura condiții de calitate sporită în procesul de vinificație, centrele dispun de linii tehnologice separate pentru prelucrarea strugurilor albi și a celor negri, capacitatea de lucru a liniei de vinificare fiind de 1 vagon pe oră.

Dotarea fiecărui centru cu cîte o cisternă de 12 vagoane capacitate, folosită la cupajarea vinurilor, permite obținerea de loturi mari de vin, de bună calitate, omogene și constante.

Pentru viitoarea campanie de vinificație, în regiune vor fi puse în funcțiune alte 3 centre de vinificare ; în comunele Aliman, Dăeni și Cogelac.

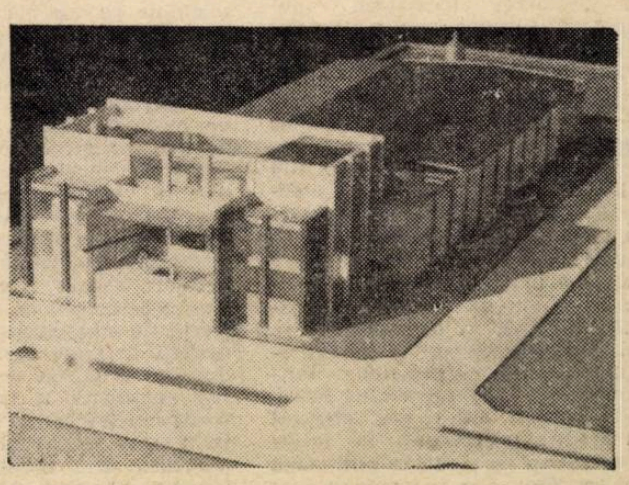

Macheta-tip a unui centru de vinificare

PROGRAMAREA LINEARĂ ÎN COMERŢ

— Posibilităţi, limite —

ÎN literatura de specialitate se consideră că domeniul de aplicare a programării lineare la elaborarea planurilor de repartiţie îl constituie întreaga circulaţie cu amănuntul a mărfurilor. La o analiză mai atentă, după părerea noastră, constatăm că acest domeniu este mai restrîns, prezentînd anumite limite. Programarea lineară se poate folosi cu succes, dovedindu-se justificată din punct de vedere economic, numai la elaborarea planurilor de repartiţie a produselor cu consum mare şi care nu prezintă varietate sortimentară, ca de pildă, zahărul, uleiul de floarea-soarelui, cimentul, lemnele de foc, cartofii.

Aplicarea programării lineare la repartiţia unor asemenea produse va scoate în evidenţă, indiscutabil, o serie de rezerve nefolosite de economii, ascunse mai mult sau mai puţin de însăşi metoda de lucru folosită pînă în prezent la întocmirea repartiţiilor. Chiar şi o sumară examinare a sistemului actual de repartizare pe teritoriu a fondului de marfă este edificatoare în acest sens.

Unde sînt ascunse rezervele ?

Potrivit actualului sistem, într-o primă fază, marii beneficiari calculează necesarul de mărfuri pe regiuni. Pentru mărfurile alimentare şi nealimentare, cantităţile necesare se comunică Ministerului Comerţului Interior, care le centralizează şi întocmeşte desfăşurătoare de mărfuri pe regiuni şi pe întreprinderile comerţului cu ridicata. Desfăşurătoarele sînt înaintate ministerelor producătoare. Pentru mărfurile agroalimentare, marii beneficiari comunică necesarul de aprovizionat direct ministerelor producătoare.

A doua fază constă în stabilirea de către ministerele producătoare a fabricilor furnizoare, în cazul mărfurilor alimentare şi nealimentare, sau a centrelor furnizoare, în cazul mărfurilor agroalimentare. Această operaţiune constă în arondarea **fiecărei regiuni**, pe baza cantităţilor solicitate, la un **număr de fabrici sau centre furnizoare** a fondului de marfă respectiv.

În faza a treia, ministerele producătoare emit ordine de livrare pentru mărfurile alimentare şi nealimentare, iar pe de altă parte, M.C.I., în calitate de principal organ central cu rol de coordonator pe întregul comerţ socialist, emite ordine de repartiţie. Pentru mărfurile agroalimentare se emit dispoziţii de achiziţii, livrări şi desfaceri de către ministerele producătoare.

Pentru studiul nostru ne interesează numai faza a doua. Metoda prin care se efectuează determinarea pe hartă a fabricilor şi centrelor furnizoare poartă în practică denumirea de **metoda cartografică** sau **a zonelor de influenţă**. Deşi unul din criteriile principale folosite la determinarea furnizorilor este reducerea continuă a distanţelor de transport a mărfurilor de la locul de producţie la centrele de consum, practica arată că metoda cartografică nu poate duce la eliminarea completă a transporturilor pe distanţe lungi sau neraţionale. Chiar dacă arondarea regiunilor se face perfect, repartiţia ulterioară — în cadrul regiunilor — a fondului de marfă pe centre de consum dă naştere unor asemenea transporturi.

Totodată, ministerele producătoare, atît timp cît la o serie de mărfuri condiţia de livrare este franco-furnizor (cheltuielile de transport fiind suportate de beneficiari), nu sînt stimulate în apropierea beneficiarilor de fabricile producătoare.

De menţionat că metoda cartografică nu a fost eficientă nici atunci cînd repartiţiile se întocmeau centralizat pe staţii de expediţie şi de destinaţie, întrucît aplicarea ei presupunea analiza succesivă a mai multor variante posibile, elaborate empiric, pînă ce se alegea varianta considerată cea mai bună.

Elaborarea unui plan optim de repartiţie...

Singura cale de determinare a unui plan optim de repartiţie în cazul mai multor producători şi consumatori de mărfuri omogene ne-o oferă **programarea lineară**. În cadrul actualului mod de elaborare a planului de repartiţii, această metodă nu se poate însă aplica, întrucît presupune efectuarea calculelor la nivel central, unde trebuie să se cunoască furnizorii şi beneficiarii, pe staţii de expediţie şi de destinaţie, cantităţile disponibile şi, respectiv, de aprovizionat. De asemenea, practica arată că metoda programării lineare nu dă rezultatele optime dacă se aplică la elaborarea unor planuri parţiale de repartiţie a unei mărfi, la nivelul unei regiuni, sau numai pentru o parte din cantitatea de repartizat, numai pentru unii furnizori ai mărfii respective, sau numai pentru unii beneficiari.

De pildă, planul optim de repartiţie pentru cartofii de toamnă nu s-ar putea determina numai pentru o regiune. Dacă în matrice s-ar trece numai o parte din producători şi totalul beneficiarilor atunci necesarul beneficiarilor nu ar fi acoperit, iar dacă s-ar trece toţi producătorii din toate regiunile, dar numai un mare beneficiar (sistemul M.C.I. sau Centrocoop), atunci disponibilităţile de cartofi ar fi neabsorbite. Planul astfel determinat ar fi optim numai pentru furnizorii sau beneficiarii respectivi, în sensul că cheltuielile de transport vor fi minime ; pentru restul furnizorilor sau beneficiarilor, neluaţi în calcul, el nu ar mai fi, de regulă, optim, cheltuielile de transport fiind mai mari decît atunci cînd planul s-ar fi întocmit după metoda tradiţională.

...şi aplicarea lui în practică

Ţinînd seama de avantajele incontestabile pe care le prezintă aplicarea programării lineare în mobilizarea rezervelor interne, cu ocazia elaborării planului de repartiţie, se impune luarea tuturor măsurilor pentru utilizarea ei în practică. Această necesitate se resimte şi de către cooperaţia de consum, unde greutatea specifică a cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor de circulaţie se menţine la un nivel încă ridicat, după cum rezultă din următoarele date (în procente) :

	1960	1961	1962	1963	1964
Ponderea cheltuielilor de transport	20,2	20,1	20,4	19,6	20,6

În condiţiile actuale, considerăm că prin eforturi comune din partea M.C.I., Centrocoop şi ministerelor producătoare, s-ar putea trece la stabilirea unei liste de produse cu pondere mare în desfacere şi fără varietate sortimentală pentru care ar urma să se întocmească repartiţiile centralizat, cu ajutorul programării lineare, utilizînd pentru aceasta maşinile electronice existente. Evident, pe măsură ce capacităţile de mecanizare ar creşte, lista acestor produse se poate lărgi corespunzător. În această situaţie, necesarul de aprovizionat al tuturor centrelor de consum ar urma să se centralizeze în funcţie de staţiile de destinaţie care, împreună cu datele puse la dispoziţie de ministerele producătoare privind producţia pe fiecare fabrică sau centru de producţie în parte la produsul respectiv, ar da posibilitatea întocmirii unor matrici ce s-ar rezolva cu ajutorul maşinilor electronice. Cantităţile ce ar urma să se ia în calcul ar fi numai cele ce trebuie transportate în alte localităţi, adică se vor scădea de la început cele ce se satisfac pe plan local. De asemenea, eventualele abateri de la repartiţiile planificate, ar urma să se rezolve uneori manual, în mod centralizat, pe matricea iniţială, iar alte ori chiar pe plan local între furnizori şi beneficiari de către direcţiile comerciale regionale şi uniunile regionale ale cooperaţiei de consum.

Punerea în aplicare a propunerii de mai sus ar avea, fără îndoială, o serie de consecinţe pozitive. E suficient să amintim în acest sens reducerea ce s-ar obţine la cheltuielile de circulaţie pe seama scurtării distanţei medii de transport, a micşorării cheltuielilor de manipulare, a perisabilităţilor. De asemenea, s-ar asigura gospodărirea mai eficace a parcului de vagoane şi s-ar reduce numărul contractelor economice încheiate între furnizori şi beneficiari. Circulaţia mai rapidă a mărfurilor determină, totodată, accelerarea vitezei de rotaţie a mijloacelor circulante.

V. SMĂRĂNDESCU

IMPLICAŢII SOCIALE ALE AUTOMATIZĂRII ÎN CAPITALISM

DIALOGUL între teoreticieni şi practicieni este de regulă interesant şi de multe ori util pentru mai buna sesizare a sensului realităţilor sociale. Cunoaşterea lor mai completă nu se naşte, desigur, numai din armonie între participanţi, ci deseori din înfruntarea pe care o prilejuieşte dialogul. Este cazul unei dezbateri recente din aşa-numitul „cerc de discuţii de la Bergedorf", care are drept animator pe industriaşul vest-german Kurt A. Körber (posesorul unui cvasimonopol al filtrelor pentru ţigarete în lumea capitalistă, dacă dăm crezare unei informaţii din KYKLOS nr. 1/1966).

La Bergedorf

lîngă Hamburg se întrunesc la diferite intervale, din iniţiativa lui Körber, teoreticieni şi practicieni cunoscători ai unei anumite probleme pentru un schimb de păreri asupra ei. Una din cele douăzeci de întîlniri, care au avut loc de-a lungul anilor, a fost consacrată implicaţiilor sociale ale automatizării *). Referatul de la care pornesc în mod obişnuit aceste discuţii a fost prezentat de data aceasta de profesorul Gottfried Bombach, de la Universitatea Basel. Profesorul Bombach nu a fost singurul teoretician printre participanţi, iar tezele susţinute de el nu au avut în persoana sa singurul apărător. Dar practicienii prezenţi care l-au contrazis — de altfel şi ei de pe poziţii burgheze — într-o serie de puncte importante, au tratat în mod justificat tocmai tezele sale ca o rămînere în urmă, greu de acceptat şi pentru ei, faţă de realităţi prea evidente.

Cauza generatoare

a unui ritm intens de introducere a automatizării în procesele de producţie îi apare profesorului Bombach cînd existenţa unei cereri susţinute pentru mărfuri, cînd insuficienţa braţelor de muncă (pag. 14—15). O contraargumentare fundamentată, în special în sensul că impulsul principal pentru automatizare nu provine de la o lipsă de braţe de muncă, ci de la eforturile pentru reducerea costurilor ca armă în lupta de concurenţă, au adus-o doi participanţi. Günter Friedrichs, economist şi consilier al sindicatului metalurgiştilor din R.F.G., a demonstrat cu cifre că introducerea inovaţiilor tehnice în industria vest-germană are loc, atît în ramurile cu producţie crescîndă, cît şi în cele a căror producţie stagnează sau scade din diferite motive. În toate ramurile, numărul muncitorilor a scăzut concomitent cu creşterea simţitoare a productivităţii muncii. După Friedrichs, „o producţie care creşte încet, care stagnează sau care dă înapoi provoacă de-a dreptul intensificarea raţionalizării" (pag. 27), ceea ce oglindeşte fără îndoială o practică curentă în capitalism.

Pe baza experienţei americane l-a contrazis pe referent şi ataşatul pentru problemele muncii de la Ambasada S.U.A. din Bonn, V. Ulriksson. Referindu-se la argumentul lui Bombach în legătură cu braţele de muncă şi citînd cifre cu privire la persistenţa şomajului în S.U.A., încă agravat în timpul celor patru recesiuni postbelice, el a declarat : „După teza domnului Bombach, automatizarea ar fi trebuit să nu facă decît progrese slabe în S.U.A. în perioada 1950—1960. În realitate, s-a produs însă contrariul, şi instalarea de maşini automate a luat proporţii aproape explozive" (pag. 90). Fără a ne putea asocia acestei din urmă aprecieri, ni se pare justificată constatarea lui Ulriksson că întreprinzătorii nu ezită să introducă automatizarea chiar şi atunci cînd producţia industrială scade, pentru a-şi menţine capacitatea de concurenţă.

Înlocuirea muncitorilor

cu maşini automate nu a constituit pentru profesorul Bombach o preocupare deosebită, atenţia sa concentrîndu-se cu predilecţie asupra penuriei actuale de braţe de muncă în R.F.G. Friedrichs a vizat clar această poziţie cînd a declarat : „Mă opun categoric acelor profeţi după care şomajul ar fi imposibil în Republica federală" (pag. 26). Propria sa poziţie se caracterizează prin accentul pus pe necesitatea de a menţine creşterea economiei ca remediu eficace împotriva eliminării de muncitori din producţie ca urmare a automatizării. „Multe indicii, scrie el, arată că în timp ce producţia continuă să crească, industria germană se îndreaptă spre descreşterea numărului celor ocupaţi". Friedrichs îşi pune speranţele în absorbirea celor eliminaţi de automatizare şi a noilor contingente de braţe de muncă de către celelalte sectoare ale economiei. El nu ia însă act de nici o posibilitate de frînare a creşterii economice generale, ceea ce îi îngustează foarte serios optica.

Acelaşi Ulriksson, aducînd în discuţie învăţămintele evoluţiei din S.U.A., a avut şi în această privinţă o intervenţie demnă de reţinut. „Ascultîndu-vă, a spus, el, am impresia că dv., cei din Europa, parcă aţi trăi într-o altă lume decît noi în Statele Unite, o lume fără şomaj şi cu veşnică folosire deplină a forţei de muncă... Aici se vorbeşte astăzi de economisirea forţei de muncă. Şi la noi a fost aşa la început" (pag. 121, 124).

„Prea mult pesimism"

— acesta a fost reproşul principal adresat de Bombach în cuvîntul final oponenţilor săi. Discuţia, a afirmat el, „s-a cramponat de fenomene însoţitoare neplăcute ale automatizării" (pag. 158), în care personal vede numai „probleme de tranziţie". Nouă ni se pare că nici aici nu are dreptate profesorul Bombach, căruia i s-au contrapus doar unele fapte reale, din prezent şi din experienţa trecută, de către oameni care nu au demonstrat cu nimic că ar fi în dezacord şi cu poziţiile sale ideologice. „Prea mult pesimism" nu a fost o trăsătură caracteristică a discuţiei de la Bergedorf măcar şi pentru faptul că s-au dezbătut căi de îmbunătăţire a sistemului de educaţie în capitalism, spre a face faţă implicaţiilor automatizării, la fel ca şi alte aspecte legate de menţinerea aceloraşi structuri sociale. Mai de grabă am fi tentaţi să spunem că a fost prea mult optimism, dar cele cîteva elemente de abordare realistă a problemelor, pe care le-am menţionat, îl temperează îndeajuns de mult.

S. DĂNESCU

*) Bergedorfer Protokolle : Automatisierung — eine gesellschaftliche Herausforderung ? R. v. Decker's Verlag. G. Schenck, Hamburg, 1965, 175 pag.

CURIER

■ In articolul **Perfecționarea învățămîntului tehnic superior** (LUPTA DE CLASĂ nr. 2/1966), prof. univ. Gh. BUZDUGAN, membru corespondent al Academiei și prof. univ. AL. FRANSUA apreciază că, în ansamblu, cunoștințele economice predate studenților din institutele tehnice sînt încă insuficiente și nu corespund cerințelor actuale. După părerea lor, îmbogățirea acestor cunoștințe trebuie să se realizeze nu prin mărirea numărului de discipline sau a volumului acestora, ci prin cuprinderea cunoștințelor economice în cursurile de cultură generală tehnică, îndeosebi în cele de specialitate.

■ Intr-un studiu publicat recent în **Harvard Business Review** (noiembrie-decembrie 1965), profesorul Martin K. Starr (Universitatea Columbia), denumește **producție modulară** o nouă modalitate, în curs de dezvoltare, pentru proiectarea și fabricarea de părți componente ce pot fi combinate în foarte multe feluri, ceea ce dă posibilitatea fabricării unui număr cu mult superior și unei varietăți mai mari de produse. Deși acest concept nou nu se va putea generaliza imediat, dat fiind dificultățile de ordin practic pe care le ridică, el va atribui, după autorul studiului, un rol crucial directorilor de fabricație în organizarea și controlul producției întreprinderilor.

■ In Editura Dunod din Paris a apărut recent cartea **Matematică și statistică pentru economiști,** vol. II : **Metode avansate,** de R. Pallu de la Barrière. Lucrarea constituie o completare a volumului I, **Metode elementare,** apărut în aceeași editură în anul 1965 în redactarea lui G. Tintner, profesor la Iowa State College și în traducerea lui J. de Marcillac.

■ **Literarni reserse o marketingu** (Literatură referitoare la cercetări în marketing), elaborată de J. Zakova de la Institutul tehnico-economic al industriei chimice – Praga, cuprinde peste 450 de însemnări și adnotări despre lucrări apărute în țările capitaliste și în țările socialiste în care se tratează despre marketing.

■ Editura **Meridiane** a scos de sub tipar în limbile franceză, engleză, rusă și germană lucrarea **Economia forestieră în România,** de ing. M. Suder, ministrul economiei forestiere. Volu-

mul, ilustrat, prezintă sintetic principalele probleme ale silviculturii, exploatărilor, construcțiilor de drumuri forestiere și industriei de prelucrare a lemnului din țara noastră, realizări importante obținute de economia forestieră românească în anii puterii populare.

■ In studiul său **La Suisse, sa neutralité et l'Europe** (Les Editions du Temps, Geneva, 1964, 102 pag.), economistul elvetian Max Lininger-Goumaz oferă o scurtă prezentare a cauzelor istorice și a caracterului neutralității Elveției. Referindu-se, printre altele, la „integrarea europeană", el susține că ea este o haină pentru mascarea ambițiilor politice de dominare a puterilor vest-europene, cărora statele mici ar trebui să le jertfească independența lor politică, economică și culturală.

■ Cum ar trebui organizat locul de muncă în mod rațional ? Ce factori influențează asupra consumului necesar de muncă ? Ce este un domeniu de muncă ? Cum să fie organizată munca în schimburi ? Sînt unele din problemele de care se ocupă Klaus Ladensack în cartea sa intitulată **Arbeitsorganisation. Probleme und Aufgaben** (Organizarea muncii. Probleme și sarcini), Die Wirtschaft, Berlin, 1965, 187 pag.

■ **O.C.D.E.** (Organizația de cooperație și dezvoltare economică) a publicat de curînd lista **Inventaire des possibilités de formation en Europe** a celor peste 1600 cursuri de specializare și perfecționare, organizate în țările europene membre ale O.C.D.E., pentru personalul de nivel universitar și mediu, cît și pentru lucrătorii calificați, la care se pot înscrie cetățenii țărilor în curs de dezvoltare.

■ In articolul **De la măsurarea productivității la problemele generale ale gestiunii economice,** apărut în REVUE ECONOMIQUE, nr. 6/1965, L. A. VINCENT se ocupă de problema „mijloacelor de conciliere între obiectivul «rentabilitate» la nivelul întreprinderii și obiectivul «productivitate» la scara națională". Autorul abordează două din aceste mijloace : unul, bazat pe teoria neoclasică a echilibrului, exprimîndu-se „esențialmente prin teorema randamentului social" și celălalt în strînsă legătură cu teoria creșterii economice. Primul din aceste mijloace – se subliniază în articol – are ca fundament microeconomia, în timp ce celălalt are contingențe mai curînd cu macroeconomia.

■ La Leningrad a avut loc un simpozion unional pe tema cercetării sociologice concrete în U.R.S.S. In cuvîntul său, K. N. Fedoseev, vicepreședinte al Academiei de Științe a U.R.S.S. ,a subliniat importanța cercetării sociologice pentru elaborarea bazelor științifice ale conducerii economiei, perfecționarea relațiilor sociale și educarea oamenilor muncii. La simpozion au fost prezentate circa 50 de referate și comunicări

■ In **Editura Științifică** a apărut **Planificarea operativă a producției de mașini** de I. Stăncioiu (1965, 272 pag.). Lucrarea se ocupă de principiile de bază și de calculele celor mai importante elemente preliminare ale planificării operative în domeniul construcției de mașini.

Planificarea operativă asigură repartizarea sarcinilor în timp și în spațiu, coordonarea reciprocă a tuturor verigilor de producție în scopul îndeplinirii ritmice și complete a planului de producție.

MERCUR PRINTRE MUZE

Ultimul vals al unor ziare vieneze

DIN nou, știrile provenind din Europa Occidentală ne anunță dispariția unor ziare importante. Dacă nu ne înșelăm, este probabil a noua sau a zecea oară cînd consacrăm această rubrică unui fenomen care a devenit, după cît se pare, cel mai tipic pentru evoluția actuală a presei occidentale. Ca într-un „roman negru", disparițiile acestea neîntrerupte devăluie, uneori mai pregnant decît activitatea obișnuită a presei, esența unui proces deosebit de semnificativ. Așa cum am mai arătat, cauza principală a reducerii continue a numărului de cotidiene în lumea occidentală o constituie subordonarea tot mai accentuată a criteriilor publicistice față de cele comerciale, intensificarea permanentă a procesului de concentrare monopolistă în sectorul presei.

De data aceasta este vorba de Austria. După cum anunță sursele bine informate, peste cîteva zile urmează să-și înceteze apariția cotidianul vienez „Neues Oesterreich". Acest ziar a apărut în aprilie 1945, la cîteva zile după eliberarea Vienei și timp de cîteva săptămîni a rămas singura publicație a Austriei renăscute. In entuziasmul primelor luni de libertate, la acest ziar colaborau reprezentanți ai tuturor forțelor politice din coaliția rezistenței antihitleriste : comuniști, socialiști, populiști, democrați fără de partid. In fruntea ziarului se găsea cunoscutul publicist și estetician comunist Ernst Fischer. Nu după mult timp însă, în condițiile începerii războiului rece, această colaborare a luat sfîrșit și „Neues Oesterreich" a încăput pe mîna unor cercuri burgheze de orientare centristă. Datorită acestor împrejurări, ziarul și-a pierdut în bună măsură simpatia publicului cititor fără a reuși, pe de altă parte, să se bucure în suficientă măsură de favorurile comanditarilor de reclame.

Un alt ziar care se pregătește să dispară de pe piață este „Die Presse", care a înregistrat anul trecut un deficit de trei milioane de șilingi. „Die Presse" a fost cîndva una dintre cele mai importante gazete din Europa. Înființat în 1848, în zilele revoluției vieneze, ca purtător de cuvînt al burgheziei doritoare de a se elibera de îngrădirile anacronice ale regimului Metternich, dar în același timp îngrijorată de inițiativa revoluționară a maselor populare, ziarul a exprimat mai tîrziu poziția cercurilor oarecum mai liberale din Viena imperiului lui Franz Josef (urcat pe tron în zilele în care apărea „Die Presse"). Timp de multe decenii, pînă la primul război mondial, ziarul, care-și schimbase între timp denumirea în „Neue Freie Presse", a ocupat primul loc între publicațiile din imperiul austro-ungar. „Neue Freie Presse" s-a identificat cu o anumită imagine a imperiului habsburgic, poleită pe dinafară cu strălucirea amăgitoare a valsurilor lui Strauss, a operetelor lui Lehar, a luminilor reflectate în „frumoasa Dunăre albastră", dar ascunzînd sub această fațadă de carton realitatea cumplitei asupriri a popoarelor subjugate, a unor lupte sociale tot mai crîncene, a unei monstruoase birocrații, al cărei ecou transfigurat îl mai regăsim astăzi în paginile de feroce satiră ale lui Hașek sau în cele de tulburătoare anxietate ale lui Kafka.

„Neue Freie Presse" a mai continuat să existe — mai corect, să supraviețuiască — și după destrămarea împărăției bicefale ; el și-a încetat apariția abia o dată cu ocuparea Austriei de către Hitler. Reînviat în 1945, după eliberare, sub numele de „Die Presse", ziarul, practicînd o politică conservatoare, n-a mai reușit să atingă decît un tiraj modest (36 000 exemplare vîndute pe număr), apărînd multora nu ca un ziar de azi, ci ca o fantomă a unor vremi pentru totdeauna apuse.

Dispariția acestor două ziare, pare să fie, în intenția cercurilor de afaceri, doar un început. Experții austrieci și străini au apreciat că la Viena apar prea multe ziare ; după calculele lor, în capitala Austriei care are circa 1 700 000 locuitori, trebuie să apară doar trei gazete zilnice. Beneficiarii unei asemenea operații sînt cunoscuți ; e vorba de ziarele „Kurier", „Express" și „Illustrierte Kronen-Zeitung", primele două avînd astăzi un tiraj de circa 300 000 exemplare, iar ultimul, circa 200 000 exemplare. Toate sînt ziare de informații, cu un caracter bulevardier, toate consacră publicității un spațiu foarte mare.

Deocamdată, trebuie înlăturați concurenții stingheritori. Dar, după cît se pare, atacul principal va fi îndreptat, nu atît asupra unor gazete de tipul lui „Neues Oesterreich" și „Die Presse", ci împotriva oficioaselor partidelor guvernamentale. In întreaga lume occidentală, organele partidelor burgheze au dispărut practic din circulație sau au fost reduse la rolul unor publicații semiconfidențiale. Acum cîteva săptămîni am avut prilejul să ne ocupăm de felul cum se desfășoară acest proces în Suedia. In Austria, din pricina unor condiții istorice concrete, situația este oarecum diferită. Ziarele celor două partide guvernamentale, „Volksblatt" (populist) și „Arbeiter Zeitung" (socialist) păstrează încă tiraje în jurul a o sută de mii de exemplare și o destul de mare influență. Impotriva acestei stări de fapt vor să acționeze, după cît se spune, cercurile de afaceri interesate în existența în exclusivitate a ziarelor „independente". Independente față de opinia publică, bineînțeles...

H. DONA

IN AJUTORUL RECENZORULUI

CLĂDIRE-LOCUINȚĂ

Recensămîntul populației și al locuințelor

RECENSĂMÎNTUL locuințelor din martie 1966 va furniza datele necesare cu privire la fondul de locuințe existent, asigurînd cunoașterea și caracterizarea acestora din punct de vedere statistico-economic și, într-o oarecare măsură, tehnic-constructiv. In acest scop, se vor înregistra clădirile de locuit și clădirile cu altă destinație în care se află locuințe, după diferite caracteristici, cum sînt : tipul clădirii, anul cînd a fost construită, forma de proprietate, materialul de construcție al pereților exteriori, al planșeelor și al învelitorii acoperișului, numărul etajelor, suprafața construită, gradul de uzură al clădirii de locuit, existența diverselor racorduri și instalații — energie electrică, apă, etc. Se vor culege de asemenea date în legătură cu tipul locuinței, numărul și suprafața camerelor de locuit, dependințele, diferitele instalații etc.

Datele obținute cu ocazia recensămîntului vor permite cunoașterea condițiilor de locuit ale populației, modul de folosire și gradul de confort al acestora. Se vor obține de asemenea date cu privire la numărul gospodăriilor și membrilor acestora pe clădire și pe locuință, densitatea populației pe camere și pe suprafețe, modul de utilizare de către gospodării a spațiului existent și a instalațiilor cu care sînt înzestrate apartamentele etc.

Caracteristicile urmărite pentru clădiri și locuințe se vor obține prin identificare pe teren de către recenzori și se vor înscrie în cele două formulare de recensămînt : „Buletinul clădirii" (formular L_1) și „Buletinul locuinței" (formular L_2).

„Buletinul clădirii" se va completa pentru clădirile de locuit și pentru clădirile cu unități de locuit în comun (internate școlare, cămine pentru studenți, case de copii, hoteluri, sanatorii, spitale, cabane turistice etc.), indiferent dacă sînt sau nu ocupate la data recensămîntului, precum și pentru clădirile cu altă destinație în care se află una sau mai multe locuințe. Buletinul se va completa, de asemenea, pentru clădirile de locuit în curs de construcție, numai în cazul cînd acestea sînt parțial date în folosința populației sau sînt folosite de constructori pentru cazarea temporară a muncitorilor sau ca birouri de șantier.

„Buletinul locuinței" se va completa pentru fiecare locuință, indiferent de locul unde se află situată : în clădiri de locuit, în clădiri cu altă destinație sau în clădiri și construcții improprii pentru locuit (construcții provizorii, dependințe și alte construcții gospodărești, unități de locuit mobile etc.).

Pentru asigurarea unei înregistrări unitare a clădirilor și locuințelor, instrucțiunile elaborate de către Comisia centrală de recensămînt definesc în mod clar cele două noțiuni. Astfel, în spiritul acestor instrucțiuni, prin clădire se înțelege o construcție ce se ridică deasupra solului, care formează un tot din punct de vedere constructiv și arhitectonic, izolat (distanțată) spațial sau despărțită complet de altele prin pereți exteriori, avînd acoperiș propriu și intrare separată din curte, stradă, grădină etc., iar prin locuință se înțelege una sau mai multe camere de locuit în general prevăzute cu dependințe (bucătărie, baie etc.) care au fost construite, transformate sau amenajate cu scopul de a fi locuite de o singură gospodărie, avînd intrare separată din casa scării, coridor, curte etc. Se menționează că unele locuințe pot avea două intrări, una principală și alta de serviciu.

O atenție deosebită va trebui acordată delimitării clădirilor și locuințelor întrucît, datorită diversității formelor acestora și îndeosebi a transformărilor și amenajărilor la care au fost supuse de-alungul anilor, pot apare pentru recenzori o serie de dificultăți.

Cu ocazia delimitării se vor considera clădiri distincte :

a) clădirile izolate (distanțate) spațial, față de alte clădiri situate în aceeași curte ;

b) clădirile alipite, care au sistem constructiv și arhitectonic diferit, intrări separate din curte, grădină etc., dar fără legături interioare directe ;

c) clădirile alipite, dar amplasate pe loturi alăturate, cu numere de casă proprii.

Spre deosebire de acestea, clădirile alipite care au sistem constructiv și arhitectonic diferit și intrări separate între care există însă legături interioare directe, ca și construcțiile alipite, situate în cadrul unui lot care au aceleași fațade și aceleași materiale de construcție, indiferent de anul cînd au fost construite, chiar dacă între ele nu există legături interioare directe, se consideră o singură clădire. In această a doua situație se află și blocurile de locuințe care au mai multe tronsoane între care nu există legături interioare directe, indiferent de numărul intrărilor (scărilor) pe care le au.

In ceea ce privește locuințele, pentru a evita orice posibilitate de interpretare eronată, instrucțiunile precizează că aceasta reprezintă o unitate distinctă din punct de vedere funcțional, independentă de alte locuințe sau spații, indiferent dacă este locuită de una sau mai multe gospodării.

Această precizare prezintă o importanță esențială, deoarece respectarea ei întocmai pe parcursul înregistrărilor va permite culegerea unor date pe de o parte omogene, iar pe de altă parte, constante și corespunzătoare din punct de vedere al comparabilității, pe o perioadă îndelungată de ani.

In funcție de aceste precizări, cu ocazia identificării locuințelor va trebui să se țină seama de unele situații mai deosebite. Astfel, apartamentele ocupate de două sau mai multe gospodării, avînd dependințe comune, intrarea în camerele ocupate de fiecare dintre acestea făcîndu-se dintr-un hol comun se consideră o singură locuință. Aceasta, deoarece existența holului comun indică faptul că întreg ansamblul este destinat a fi locuit de o singură gospodărie.

Locuințele care au camere de locuit situate pe mai multe niveluri, constituind însă un tot din punct de vedere constructiv și funcțional, reprezintă de asemenea o singură locuință, indiferent de numărul gospodăriilor care le folosesc. Acestea sînt clădirile de locuit tip vilă sau așazisele apartamente sistem duplex.

In cazul locuințelor împărțite ulterior prin ziduri despărțitoare, în două locuințe complet independente una de cealaltă, fiecare avînd intrare separată și eventual dependințe proprii (bucătărie și baie) avem de-a face cu două locuințe distincte. Apartamentele despărțite însă prin mijloace improvizate ca, de exemplu, montarea unui glasvand sau blocarea uneia uși, se consideră o singură locuință chiar dacă spațiile astfel delimitate au intrări separate și sînt folosite de două gospodării. Aceasta, deoarece modificările respective prezintă un caracter cu totul temporar.

In scopul cuprinderii întregului fond locativ de la orașe și sate se asimilează locuințelor și spațiile locuite permanent, din necesitate, situate în : construcții provizorii (barăci, colibe etc.), construcții gospodărești sau dependințe izolate de clădire (bucătării independente, garaje, magazii etc.), în dependințe și spații cu altă destinație din clădire (uscătorii, spălătorii, pivnițe, poduri etc.), sau în unități mobile locuite permanent (vagoane, remorci, șlepuri etc.). Se consideră locuințe din necesitate distincte și se înregistrează ca atare cu ocazia recensămîntului numai spațiile — de felul celor menționate anterior — locuite permanent din necesitate, care nu aparțin de alte locuințe.

I. PREDESCU

fabrica de rulmenți BIRLAD

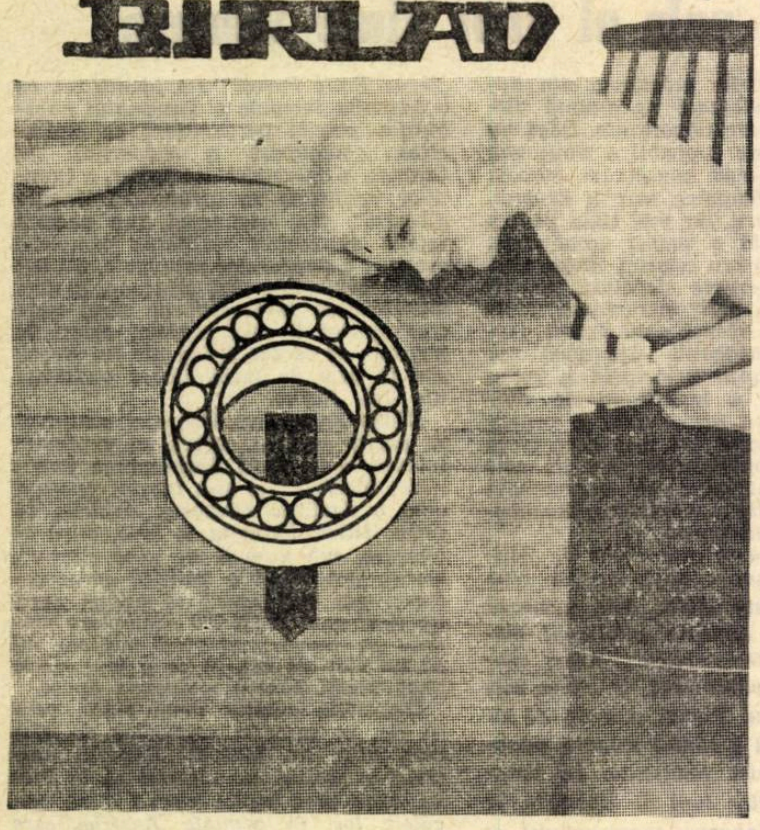

execută :

rulmenți radiali cu bile, axiali cu bile, radiali cu role cilindrice și oscilanți cu role butoi, precum și rulmenți de construcție specială.

FABRICA DE MASE PLASTICE IAȘI

livrează pe bază de repartiție : butoaie tip I și II, capacitate 65 litri, necesare în utilizarea produselor alimentare (brînzeturi, miere albine etc.)

- **covor PVC 1,5 m lățime**
- **țevi PVC tip mediu + greu pentru instalații**
- **folii polietilenă pentru ambalaj și acoperirea răsadnițelor în agricultură**

Fără repartiție :

- **plăci de polistiren necesare la placări**
- **țeavă tip ușor**
- **canistre de 20 litri**

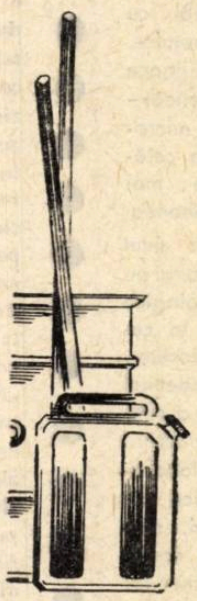

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

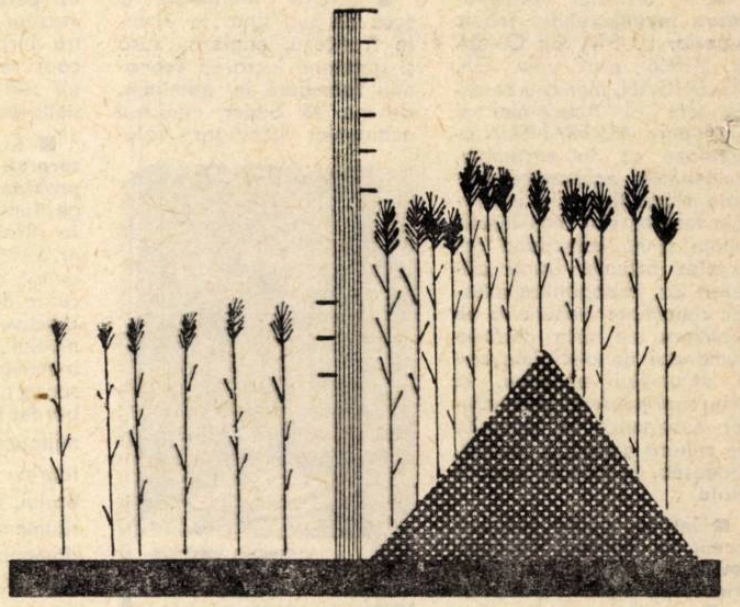

produce prin chimizarea complexă a gazului metan :

- **Îngrășăminte cu azot pentru agricultură : azotat de amoniu, uree, ape amoniacale, amoniac lichid.**
- **Grupul produselor organice pentru industria de sinteză și a maselor plastice ca : acid acetic, butanol, acetat de vinil monomer, polivinil acetat-emulsie, alcool polivinilic.**

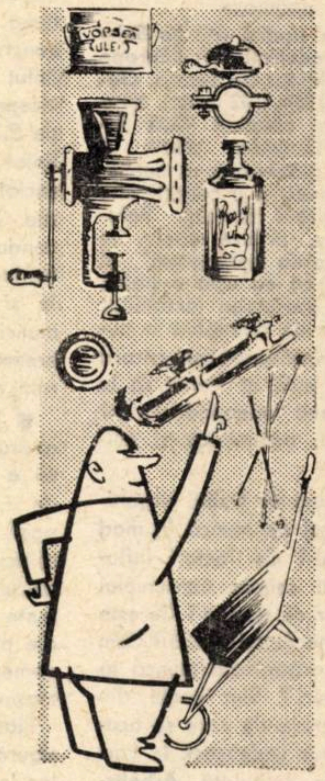

I. O. I. L.

METAL — LEMN ORADEA

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe :

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și bicicletă de 50 și 100 gr ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

UZINA DE LACURI ȘI VOPSELE „TRANSILVANIA" ORADEA

Produce și livrează pe bază de repartiție următoarele :

- **— lacuri incolore ;**
- **— chituri, grunduri, vopsele și emailuri pe bază de ulei**
- **— grunduri, vopsele și emailuri pe bază de rășini sintetice**
- **— pigmenți anorganici de precipitare — galben de crom, verde de crom, galben de zinc, verde de zinc, albastru de fier, oxid negru de fier, pastă de superminiu în ulei.**

UZINA Triumf CLUJ

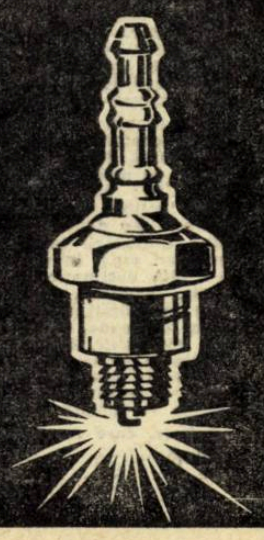

● BUJIILE „TRIUMF" :

- **– asigură un consum minim de carburant ;**
- **– permit un reglaj ușor ;**
- **– au o durată de funcționare sporită ;**
- **– elimină panele sistemului de aprindere ;**
- **– garantează siguranța de funcționare.**

UZINA BALANȚA SIBIU

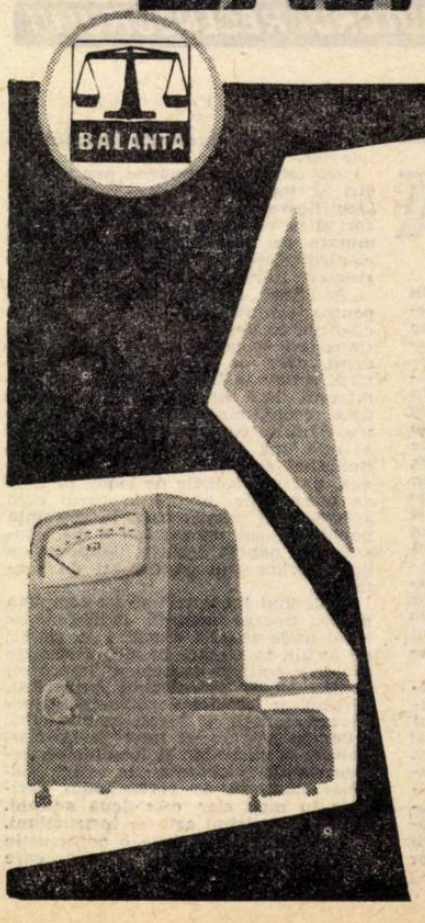

UZINA BALANȚA DIN SIBIU execută balanțe și bascule de la 1 kg la 200 tone, etalon — tehnice, semiautomate și automate, bascule romane de masă și bascule romane pod pentru vehicule rutiere, de 10, 15 și 20 tone, bascule vite de 2000 kg.

Pentru comenzi, întreprinderile se vor adresa direct Uzinei „Balanța" Sibiu, calea Gușteriței nr. 21—23, telefon 6200, serviciul desfacere, telefon 1035.

Cîntarele se livrează fără repartiție.

Gospodăriile agricole de stat și cooperativele agricole de producție se vor adresa cu comenzile lor, prin Întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii".

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

UN AVERTISMENT LA ADRESA SISTEMULUI MONETAR CAPITALIST

Analizînd dificultățile lumii capitaliste în domeniul relațiilor valutare și al balanțelor de plăți, ziarul oamenilor de afaceri vest-germani exprimă net poziția și temerile țărilor creditoare. Dacă o politică susținută de credite externe a fost și mai este un factor de expansiune, monopolurile își pun astăzi serios problema dacă interesele lor nu vor fi cumva lezate de insolvabilitatea debitorilor. Soluția neechivocă pe care o are în vedere ziarul vest-german și care se referă în special la țările în curs de dezvoltare — a proceda fără menajamente — este, fără îndoială, cît se poate de conformă cu natura relațiilor capitaliste :

„Cu vreun an în urmă s-a vorbit în acest loc despre un «Mane Thekel Phares» la adresa dezvoltării. Între timp temerea a sporit și chiar a devenit realitate. Ne aflăm oare în prezent în fața unui avertisment la adresa sistemului monetar mondial? De cîteva luni, presa tuturor țărilor publică zilnic știri despre înrăutățirea balanței de plăți a S.U.A., despre primejdia în care se află dolarul, despre îngrijorătoarea situație a politicii monetare și a politicii economice germane și despre urcările de prețuri, despre grijile monetare britanice, despre dificultățile financiare și tendințele inflaționiste italiene și franceze, despre tezaurizarea crescîndă a aurului de către particulari și mai ales despre amenințătoarea creștere a datoriilor țărilor în curs de dezvoltare către statele industriale creditoare. Banca mondială evaluează aceste datorii în străinătate la 40 de miliarde de dolari. Țările în curs de dezvoltare trebuie să plătească acum anual în contul datoriilor (dobînzi și amortizare) circa 5 miliarde de dolari. Organizația pentru colaborare și dezvoltare economică (O.C.D.E.) a acordat multă atenție acestei probleme și politicii comerciale care trebuie urmată față de țările în curs de dezvoltare. Și Conferința pentru comerț a Națiunilor Unite s-a ocupat, cu cîteva săptămîni în urmă, de așa-numitul plan Horowitz, care are drept scop crearea unui fond de echivalare a dobînzii pe piața internațională a capitalurilor pentru țările în curs de dezvoltare, în scopul de a mobiliza mijloace suplimentare mai mari.

Dacă pe scară internațională situația în domeniul monetar este într-adevăr foarte serioasă, acest lucru este valabil în ultimă instanță și pentru Republica Federală. De peste un trimestru știm din

Industriekurier

informațiile zilnice că situația noastră monetară și economică a evoluat într-un mod care trebuie să ne pună în mod serios pe gînduri. Președintele Băncii Federale Germane, Karl Blessing, a arătat la începutul anului că nici în interior nici în exterior economia germană nu este echilibrată. El consideră economia germană ca fiind suprasolicitată. Exportul nostru nu mai ajunge să acopere obligațiile noastre din import, precum și deficitul în domeniul serviciilor. Sumele de ordinul miliardelor necesare în acest scop sînt neliniștitoare. Blessing și-a exprimat avertismentul său, dar a vorbit în deșert; el se întreabă pe drept cuvînt ce s-ar fi întîmplat dacă Banca de emisiune n-ar fi tras semnalul de alarmă.

Ireparabilul nu s-a produs încă și mai există posibilitatea de a abate sau cel puțin de a atenua în mare măsură primejdiile ce amenință. Generația mai în vîrstă își poate aminti în legătură cu această stare de fapt, de anii 1922/1923 și de faimoasa „vinere neagră", cînd s-a prăbușit Banca DANAT, iar băncile și bursele au trebuit să-și închidă pentru cîteva zile porțile. Nu trebuie să fim inutil pesimiști, dar nu trebuie nici să subapreciem situația.

Oare dificultățile descrise mai sus nu constituie un Manetekel, un Manetekel nu numai la adresa dezvoltării, dar și un Manetekel cu caracter net internațional la adresa sistemului monetar mondial?

Desigur, din bogata experiență a ultimilor patruzeci de ani se va fi învățat cîte ceva și există puternice organizații, ca de pildă Banca Mondială, care au fost înființate de țările creditoare, pentru a interveni ca un fel de «poliție de stăvilar» dacă va amenința să se producă o rupere de dig, dar creșterea rapidă a datoriilor țărilor în curs de dezvoltare cu consecințele sale inevitabile, foarte serioase, trebuie luată în considerație fără menajamente. În S.U.A. hemoragia persistentă a dolarului este privită în prezent, la fel ca și pînă acum, cu foarte mare seriozitate, deoarece ea amenință să dezechilibreze întreaga structură monetară internațională. Și Republica Federală trebuie să depună serioase eforturi pentru a stăpîni situația. Căci nu ne putem permite o nouă inflație — cea de-a treia la număr" (24 februarie 1966).

R.F.G. – E ora cînd la carnaval se scot măștile

(din „Industriekurier")

INGRIJORĂTOAREA PROBLEMĂ A SUBDEZVOLTĂRII

Decalajul crescînd dintre țările industrializate și țările slab dezvoltate, cu întregul cortegiu de suferință pe care el îl implică pentru aceste din urmă țări, constituie din ce în ce mai mult în Occident o sursă de neliniște. Se pune în discuție eficacitatea asistenței acordate și se afirmă necesitatea reorientării ei. Dar chiar dacă se exprimă convingerea că o schimbare în politica de asistență a țărilor industrializate ar putea modifica situația, în subtextul a numeroase luări de poziții, rămîne teama justificată, deși nedeclarată, că orînduirea capitalistă este incapabilă să lichideze subdezvoltarea în lume. Pe această temă săptămînalul englez scrie :

„Din 1961 încoace ajutorul anual total acordat de Occident țărilor în curs de dezvoltare a rămas același, deși cei bogați devin mai bogați, iar banii își pierd puterea de cumpărare. Singură Franța acordă un ajutor apropiat de obiectivul propus — 1% din produsul național brut. În partea privitoare la ajutorul pentru străinătate din mesajul adresat luna aceasta Congresului de președintele Johnson, acesta a pus accentul pe modalități specifice de ajutor practic, cum ar fi acela în domeniul alimentar, al educației, ocrotirii sănătății și controlului natalității...

Teama foametei a cuprins din nou satele din India și chiar unele părți din Africa. Indiei îi lipsește aproape un sfert din grînele care îi sînt necesare anual acesta pînă și pentru a menține regimul alimentar de mizerie al țăranului mijlociu. Dat fiind că populația crește la fel de repede ca și producția de alimente în cele mai multe din regiunile în curs de dezvoltare, și chiar mai repede într-o bună parte din Asia, este probabil că foametea va obseda lumea încă mulți ani...

Se aud din ce în ce mai multe voci care susțin acum că cei săraci trebuie să renunțe la visele de bogăție industrială și să se concentreze asupra cultivării micului

The Economist

lor lot de pămînt. Acest sfat are rațiunea sa. Trebuie însă să ne dăm seama clar ce înseamnă acest lucru. A spune țărilor în curs de dezvoltare că ele trebuie să se concentreze asupra agriculturii și nu a industriei, înseamnă o răsturnare a priorităților tehnice. Acest lucru înseamnă în același timp o înrăutățire însemnată a poziției politice, deja precare, a țărilor în curs de dezvoltare...

Chiar dacă aceste țări trebuie să-și îmbunătățească situația prin eforturi pentru sporirea producției de alimente și a exporturilor, este greu să ne închipuim cum ar putea ele să facă acest lucru fără a primi un volum mult mai mare de ajutor, decît în prezent.

Să luăm cazul Indiei, care reprezintă 1/3 din populația țărilor în curs de dezvoltare. Principala sa problemă nu este lipsa de pămînt, cum s-ar putea crede din discuțiile în jurul așa-zisei «suprapopulații». Problema constă în recoltele îngrozitor de scăzute — jumătate din cele obținute de China și un sfert din cele ale Japoniei. Dar țările care obțin o productivitate agricolă ridicată, sînt aproape întotdeauna numai țările industrializate, unde fermierii întrebuințează o tehnică modernă. Acolo unde aceste condiții nu există, este improbabil ca o țară să poată obține mult prin irosirea puținelor sale resurse de capital și personal calificat de conducere într-o agricultură medievală.

Aceleași considerente sînt valabile în ce privește încercările țărilor în curs de dezvoltare de a-și mări exporturile. Pentru a avea un acces cît de cît însemnat la piețele mai bogate, țările în curs de dezvoltare trebuie să producă obiecte pe care cumpărătorii le cer în cantități crescînde, adică produse industriale. Amenințarea foametei nu trebuie să ascundă aceste necesități pe termen lung...

...Obsesia foametei și a necesității acordării unui ajutor imediat pot lesne să devină un pretext pentru a da înapoi de la o politică de ajutor cu adevărat eficientă. Ajutorul imediat dă oamenilor plăcerea de a fi caritabili, fără să-i determine să trateze rădăcina problemei, care constă în necesitatea de a începe reducerea uriașei și crescîndei disparități între regiunile industrializate ale lumii și cele subdezvoltate, care trăiesc la marginea foametei. Este tentant să ne concentrăm asupra unor programe care sînt doar destinate să evite foametea în masă, care să «salveze țările în curs de dezvoltare de la distrugerea totală». Amenințarea îngrozitoare a foametei ar putea fi salutară dacă ar atrage atenția Occidentului asupra imensității problemei. Ea va fi dăunătoare dacă va duce la scăparea din vedere a scopului pe termen lung, acela al construirii unor societăți industriale moderne..." (19 februarie).

SPANIA: DEZECHILIBRU IN ECONOMIE

Referindu-se la creșterea producției industriale și la sporirea produsului național brut în anul trecut, ziarul arată că „venitul anual pe locuitor a fost probabil de 500 dolari... dar această medie a fost în mare măsură influențată de veniturile mai ridicate din Madrid, Barcelona și Bilbao.

Locuitorii satelor — care reprezintă 40% din totalul populației, de 32 milioane, au un venit anual de circa 100 dolari, și puterea lor de cumpărare continuă să scadă.

Tot așa cum orașele spaniole modernizate impresionează pe vizitatori prin activitatea lor industrială, peisajele de țară din Castilia, Aragon, Andaluzia sau Galicia prezintă aspectul deprimant al cocioabelor sau al unor sate părăsite de locuitorii lor.

La distanța de o oră de Madrid așezări întregi sînt

The New York Times.

puse în vînzare pentru sume infime. Cu cîteva luni în urmă guvernul a cumpărat cîteva asemenea sate lîngă Toledo, pentru un proiect de reîmpădurire.

Cele ce se întîmplă la țară dezechilibrează întreaga economie.

Deoarece s-au făcut puține eforturi serioase pentru a îmbunătăți condițiile de viață și de producție la sate, și pentru că micii producători nu beneficiază de pe urma prețurilor ridicate ale alimentelor la orașe, populația agricolă părăsește satele în ritm anual de 250 mii de oameni. Producția agricolă continuă să scadă, ceea ce împinge spre plecare și mai mulți țărani.

Lipsa de alimente, care a început în 1964, a dat naștere presiunilor inflaționiste, presiuni ce au continuat în pofida eforturilor guvernamentale de a le menține sub control.

În anul trecut costul vieții a crescut cu aproximativ 12%, deși guvernul consideră că a avut loc doar o creștere de 8%. În anul trecut s-au importat alimente în valoare de peste 500 milioane dolari.

Importurile de alimente au dus la primul deficit al balanței de plăți spaniole din 1958 încoace. După date preliminare, deficitul este de peste 200 milioane dolari, în comparație cu un excedent de 300 milioane dolari în 1964.

Deficitul comerțului exterior al Spaniei, datorat, pe de o parte, importurilor de alimente și utilaje, și, pe de altă parte, scăderii bruște a exporturilor, s-a situat la circa 2 miliarde dolari. Cifrele oficiale pentru perioada ianuarie—noiembrie 1965, arată un deficit comercial de 1 917 000 000 dolari. Numai în luna noiembrie pierderea a fost de 171 milioane dolari".

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Pavilionul românesc la Tîrgul internațional de la Osaka 1965

PREZENTAREA PRODUSELOR ROMÂNEȘTI PE 4 CONTINENTE

— ROMÂNIA LA TÎRGURILE INTERNAȚIONALE DIN ACEST AN —

LA marile tîrguri internaționale de mostre, — expoziții generale și specializate, — țara noastră participă în acest an cu produse industriale și agro-alimentare începînd de la bunurile de consum și pînă la instalația de foraj la mari adîncimi 4 DH, cu o putere de penetrație subterană pînă la 7000 m.

Pentru acest an se prevede participarea Republicii Socialiste România la peste 40 de asemenea manifestări din țări situate pe patru continente: Europa, Asia, America și Africa. Cadrul adecvat, menit să scoată în evidență caracteristicile și valoarea tehnică a produselor industriei românești, constituie una dintre preocupările care prezidează participarea României la tîrgurile internaționale.

O prezență nu trebuie să semene cu precedentele, pentru a crea exponatelor un climat mereu nou și o conturare a unei personalități. De aici preocuparea pentru varietatea sortimentelor și nivelul calitativ al produselor.

Ca și în ceilalți ani, exponatele industriei românești vor putea fi văzute la tîrgurile tradiționale de la Izmir, Salonic, Leipzig, Brno, Budapesta, Poznan, Zagreb și Plovdiv.

Pe același calendar întîlnim, în primul semestru al acestui an, prezențe românești la tîrgurile cunoscute sub denumirea de „tîrguri de primăvară"; după tîrgul bunurilor de consum de la Frankfurt (R.F.G.), care a avut loc recent, țara noastră va participa la Tripoli și la München.

Dar, o caracteristică a structurii planului de participări din acest an o definește specializarea, în care se pune accentul pe calitatea produselor. Țări cu recunoscută tradiție industrială participă în mare număr și cu un larg volum de produse la această confruntare a calității, pe o scară dintre cele mai mari. Am putea spune chiar, după aprecierile inițiaților, că organizările din anul 1966 consacră specificul „tîrgurilor specializate", definite astfel prin creșterea selectivă a produselor; din volumul prezențelor noastre, două treimi sînt afectate acestor tîrguri.

La Hanovra vom debuta la „tîrgul tehnic" al Europei, care va fi deschis între 30 aprilie și 8 mai, cu mașini electrice, utilaje de construcții și instalații de foraj în frunte cu 4-DH.

Mașinile agricole, — între care tractorul brașovean cu un palmares bogat — vor fi expuse la tîrgurile-expoziții consacrate anume mecanizării agriculturii, tîrguri care sînt programate la Paris (8—13 martie), la Verona (13—21 martie) și la Milano (14—25 aprilie); la aceste manifestări, pe lîngă mașini agricole vor fi prezentate și alte diferite mașini produse de industria noastră.

„Salonul de automobile" care se va deschide la 10 martie a.c. la Geneva, înlesnește României un debut în care vor fi prezente autocamionul „Carpați" și tractoarele U-650 și S-650.

De un lung șir de ani țara noastră și-a cîștigat un loc de prestigiu la expozițiile internaționale de carte: în acest an, ea expune din nou produse editoriale și realizări ale poligrafiei românești la cele două „tîrguri de carte", care vor avea loc în mai la Varșovia și în iunie la Belgrad.

Titulatura expoziției de mobilier de la Londra: „Căminul ideal" (1—26 martie) exprimă însăși tematica ei. Aci, industria noastră de specialitate expune produse menite să afirme din nou, după Köln (ianuarie a.c.) posibilitățile industriei noastre de prelucrare a lemnului.

Între 9 și 29 aprilie, economia românească va fi prezentă și la tîrgul de mostre de la Osaka (Japonia) printr-un oficiu de mostre.

★

O expoziție economică românească de mari proporții și cu caracter de sine stătător, este programată la Moscova, între 4 și 17 mai. Este o expoziție economică generală, la care vor fi prezentate circa 2000 tone de exponate. Instalația de foraj 4-DH, înaltă de 63 m, va domina ansamblul expoziției. Pe cele circa 14 000 mp afectați expoziției, vizitatorii vor avea posibilitatea să urmărească „un catalog viu" al economiei românești din primul an al noului nostru cincinal.

V. FIROIU

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Mașinimport" a încheiat contracte cu firma „G. Simpelkamp et Co." din R. F. Germană pentru importul unei prese hidraulice pentru plăci stratificate cu o capacitate de 7 000 tone/an și cu firma „Glaswerke Ruhr" din R. F. Germană, pentru livrarea proiectului tehnic și tehnologiei de fabricație a unei fabrici de sticlărie de menaj și ambalaj.**

● **„Mașinexport" a perfectat noi contracte pentru exportul a 15 strunguri Carusel cu diametrul de 1250 mm în R. P. Polonă, 10 strunguri de același tip în U.R.S.S., 12 strunguri universale SN—320 în Iran, diferite mașini-unelte în Turcia și o mașină de găurit în Elveția.**

● **Noi contracte de export semnate de întreprinderea „Metalimport" prevăd vînzarea a 1200 km de conductori electrici izolați în R. D. Vietnam, a 110 tone de profile grele în Kuweit, 3600 de tone de profile ușoare, mijlocii și grele în Iran. La import s-a angajat cumpărarea a circa 4000 de tone de țevi (de extracție, precizie, construcție) din Japonia, R. F. Germană, Austria, cablu telefonic și naval din Italia și Franța.**

● **„Industrialexport" a încheiat un nou contract cu „China National Machinery Export & Import Co." privind livrarea unei instalații de foraj tip 3 DH—200 pentru 5000 m adîncime, iar cu șantierul naval „Nordsenhäm" din Blexen (R.F.G.) — pentru importul unui doc plutitor, cu o capacitate de ridicare de 15 000 tone.**

● **Între întreprinderile „Chemolimpex" din Budapesta și „Chimimport" s-au perfectat contracte pentru livrarea în R. P. Ungară de sodă calcinată, sodă caustică, bicarbonat de sodiu farmaceutic. Alte contracte prevăd exportul de polistiren, policlorură de vinil, ulei de anilină, fluosilicat de sodiu în Franța, a peste 3 800 de tone de cauciuc sintetic în Mexic, R.A.U., U.R.S.S.**

● **„Tehnoimport" a contractat importul a circa 157 000 diverse discuri ferodo pentru tractoare și autocamioane de la firma „Ferodo Ltd". din Anglia, a 1870 filiere cu diamant pentru profilarea sîrmelor de oțel moale și cupru de la firma „ETS Joseph Voanney" din Franța.**

● **În perioada 12—18 februarie a.c. au fost livrate la export prin portul Constanța, printre alte mărfuri, 1 850 de tone de uleiuri minerale în R.A.U., 1 600 de tone de țagle în Liban, iar din import au sosit 7 700 de tone de orez din R.A.U., 19 500 de tone de minereu de fier din India, 10 000 de tone de fosfați din Israel, 15 000 de tone de cărbuni din S.U.A., 4 000 de tone de făină de pește din Peru, 1 500 de tone de colemenită din Turcia, 850 de tone bumbac din Iran, 2 100 de tone de minereu de crom și 150 de tone de tutun din R. P. Albania.**

FABRICA ARTICOLE DE TABLA

INTREPRINDERE METALURGICA DE STAT

CODLEA-BRASOV

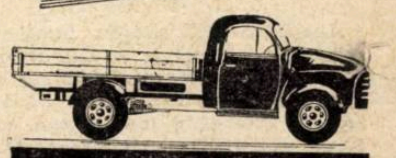

PRODUCE:

● Filtre de aer pentru motoare „Carpați", „Bucegi", „Autobuzul", canistre benzină 20 litri, butoaie metalice de 200 litri, rame contor, filtru tractor, uși firidă model de la 1—4, format 11/13.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

produce:

● celuloză papetară
● celuloză pentru celofibră
● carton: duplex, triplex
● hipoclorid de sodiu
● acid clorhidric

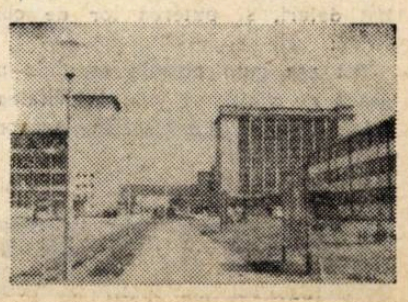

DECADA CADOURILOR PENTRU FEMEI

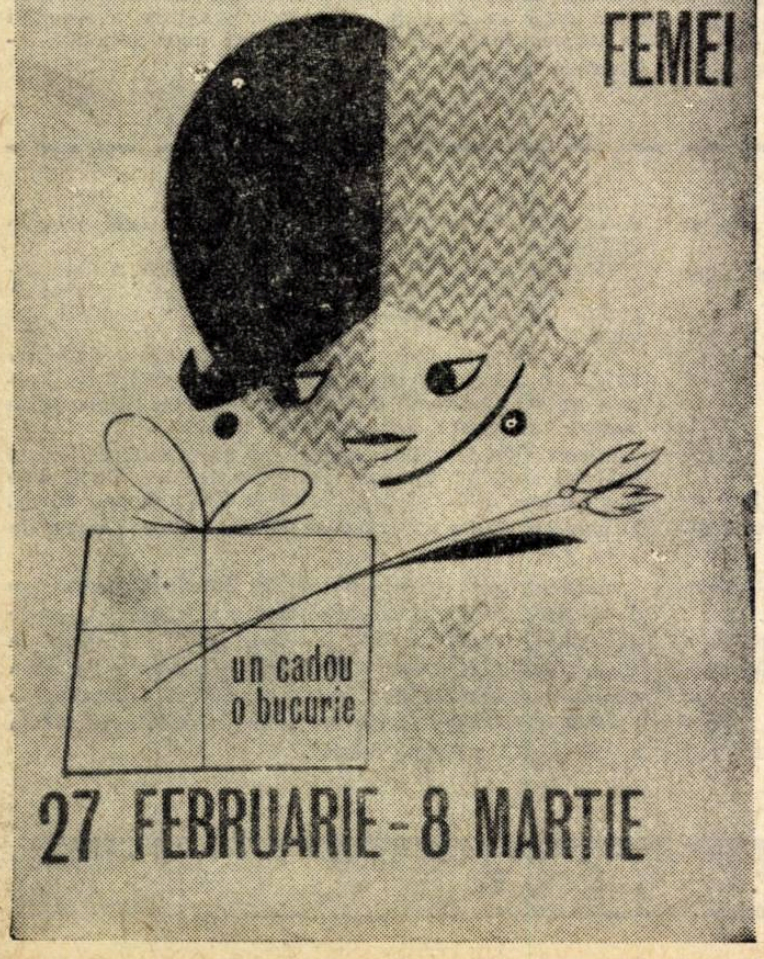

27 FEBRUARIE - 8 MARTIE

UZINA MECANICĂ GALAȚI

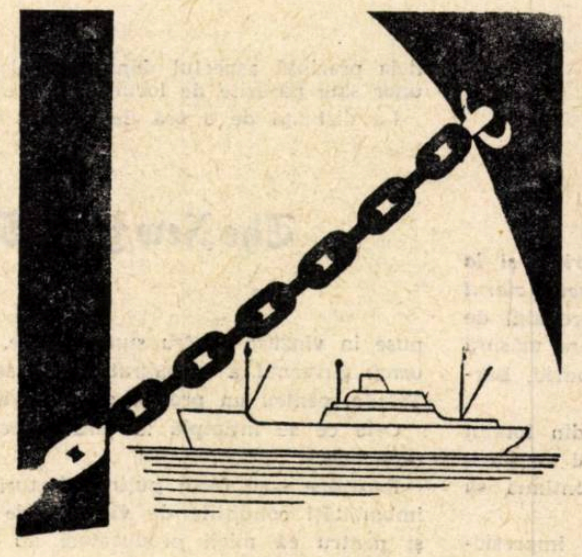

produce:
- **Cuzineți pentru vagoane.**
- **Carcase pentru electromotoare.**
- **Vane ovale de Ø 350 și hidranți din fontă brută turnată.**
- **Butuci de roată pentru remorcă.**
- **Agregate de punte pentru cargouri, motonave, remorchere și șlepuri. (Vinciuri de ancoră, mașini de cîrmă, cabestane, vinciuri de grui).**

NOTE DE DRUM

ITALIA, FRANȚA, R.F.GERMANĂ: NOI ÎNTÎLNIRI CU POLIESTERII

FIECARE lucru vechi sau nou își are desigur istoria sa, mai apropiată sau mai îndepărtată și cîteodată — cum este cazul anumitor materiale de construcție despre care este vorba în cazul de față —, o istorie chiar foarte recentă. Aș vrea să încadrez în această ultimă categorie poliesterii ramforsați cu fibre de sticlă, al căror act de naștere a fost semnat cu titlu de experiență ,abia cu un deceniu în urmă — folosirea lor pe scară industrială nedepășind însă vîrsta de numai cîțiva ani. Parcurgînd un itinerar pe harta a trei țări, cititorul va fi surprins poate constatînd că Turnul Eiffel sau Domul din Milano, Bois de Boulogne sau Catedrala din München au fost intenționat ignorate, în locul lor fiind invitat să facă cunoștință... cu utilizările noi ale maselor plastice sintetice care tind tot mai mult, în ultima vreme, să ia locul lemnului, betonului, oțelului.

● In „era"... compușilor plastici

Compușii plastici naturali (argila, asfaltul etc.) au fost folosiți din timpuri străvechi. Cei sintetici (ebonita și galalitul de exemplu), obținuți prin transformarea unor produși naturali de origine vegetală sau animală, au început să fie folosiți încă din secolul trecut. În prezent, cererea de materiale variate, cu proprietăți complexe și în cantități din ce în ce mai mari, nu a putut fi satisfăcută exclusiv cu ajutorul compușilor naturali sau al derivaților acestora. Astfel, s-a ajuns la fabricarea materialelor plastice sintetice, obținute din materii prime ieftine (gaze naturale, produse petrochimice sau cocsochimice etc.), considerate nu de mult produse secundare de reacție sau deșeuri.

Materialele plastice și-au creat așadar, ca și piatra sau bronzul o eră a lor, consumul pe cap de locuitor devenind astăzi un criteriu de apreciere a gradului de civilizație al unei țări.

Din sortimentul variat de materiale plastice, poliesterii ramforsați cu fibre de sticlă au cucerit în ultimul timp domenii largi de aplicație.

Tradiția Franței în prelucrarea compușilor macromoleculari datează de la începutul secolului nostru, o dată cu dezvoltarea producției de fenoplaste și aminoplaste. În anul 1965, Franța a înregistrat o producție anuală de circa 650 000 tone de materiale plastice, din care 10 000 tone poliesteri nesaturați. Principala firmă producătoare de poliesteri din Franța este firma Rhône-Poulenc, însă sortimente variate lansează pe piața mondială și alte firme ca: Péchiney, Saint-Gobain, Imaco, Polyplastic, S.E.P.P.I.C. etc. Fibrele de sticlă necesare ramforsării acestor compuși se fabrică în Uzina Verre Textile din Chambéry, iar prelucrarea lor sub formă de produse finite se realizează în mai multe întreprinderi specializate în fabricarea bunurilor de larg consum, a produselor electrotehnice etc. Este interesant de remarcat că industria franceză prelucrătoare de poliesteri ramforsați cu fibre de sticlă s-a orientat mai ales spre fabricarea bunurilor de larg consum.

Explicația acestei orientări constă, în primul rînd, în faptul că ramurile industriale enumerate mai sus dețin o pondere considerabilă în ansamblul economiei franceze, solicitînd consumuri mari de materiale tradițional deficitare. Pe de altă parte, existența unei concurențe greu de învins din partea R. F. Germane, Angliei și S.U.A., care au obținut succese remarcabile în aplicarea poliesterilor ramforsați cu fibre de sticlă în industria chimică, transporturi, agricultură etc. au determinat producătorii francezi să-și plaseze mărfurile în rețeaua comercială unde bunul gust și estetica, caracteristice articolelor franceze de larg consum, au putut să se manifeste mai evident.

● „Sanctuarul" lui Verre Textile

Dintre întreprinderile prelucrătoare de poliesteri ramforsați cu fibre de sticlă din Franța primul drum l-am făcut la F.A.M.E.C.A. și Plastrex-France din Mulhouse, oraș situat în regiunea superioară a Rinului (departamentul Haut-Rhin), la numai 10 km de granița cu R. F. Germană. Vizitat de numeroși turiști, pentru peisajul alpin și pentru vestigiile sale istorice (orașul datînd din anul 1246), Mulhouse este un oraș a cărui populație nu depășește cifra de 120 000 locuitori. Firmele F.A.M.E.C.A. și Plastrex-France (care numără circa 150 muncitori fiecare), aparțin din punct de vedere financiar aceleiași organizații bancare (Union Europeènne din Paris) și sînt coordonate de un singur director.

Neprezentînd o organizare remarcabilă a producției, nivelul tehnic al fabricației este menținut, nu atît de cercetările personalului tehnic (care de altfel este destul de redus), ci mai ales de către meseriașii foarte buni care lucrează în atelierele mecanice și de producție. Acest lucru asigură o calitate ridicată a produselor, dar limitează progresul fabricației și viteza de asimilare în producție a noutăților tehnice.

Cu totul altă imagine oferă vizitatorului Întreprinderea Verre Textile, producătoare de fibre din sticlă. Situată în Savoia, la Chambéry, între Aix-les-Bains și Grenoble (cunoscute centre universitare, turistice și sportive), întreprinderea numără circa 1 500 de muncitori, fiind socotită una din cele mai mari fabrici de acest gen din Europa. Amplasată într-o depresiune a regiunii alpine, în apropierea căii ferate Chambéry-Lyon, firma cuprinde patru hale mari, care se întind aproximativ pe cîte 30 000 m² fiecare.

În mod deosebit, ne-a atras atenția organizarea fluxului tehnologic, halele aerate de producție, importanța acordată sectorului de cercetare etc. activitatea fabricii bazîndu-se în mare măsură pe cercetările întreprinse în laboratoarele proprii. Acest mic „sanctuar" de cercetare al Întreprinderii Verre Textile este în realitate un mic sector distinct al fabricii.

Datorită necesității desfacerii fibrelor de sticlă, acest laborator este dotat cu toate utilajele de prelucrat poliesteri ramforsați cu fibre de sticlă (polisparyuri, prese, instalații de bobinare etc.) în bună parte construite și perfecționate în întreprindere. Secțiile laboratorului sînt dotate cu aparatură de control și măsură a caracteristicilor fizico-mecanice și chimice a produselor în conformitate cu principalele norme internaționale. Și ceea ce merită subliniat este faptul că în aceste secții, cercetările sînt conduse de specialiști renumiți și cadre didactice din învățămîntul superior. O asemenea întărire sau completare a muncii de cercetare cu cadre didactice din învățămîntul superior ar putea fi aplicată și în întreprinderile noastre, fie pe baza unor contracte cu întreprinderile, fie pe baza altor forme de stimulare a acestor specialiști care ar putea asigura baza teoretică a cercetărilor. Acest gen de activitate, (coordonată poate în viitor de Consiliul Național al Cercetării Științifice), ar contribui în mod nemijlocit la sporirea eficacității în rezolvarea unor probleme actuale ale industriei noastre.

● O reușită reprofilare...

Cea de-a doua etapă a călătoriei noastre ne-a permis să luăm contact cu realizările unei țări cotate de statisticile economice ca primă producătoare de materiale plastice din Europa: R. F. Germană, care a produs în anul 1965, circa 1 700 000 tone mase plastice din care circa 60 000 tone poliesteri nesaturați. Un scurt popas la Uzinele Carboplast din Velbert, oraș situat la numai 28 km de Essen, ne-a dat posibilitatea să facem cunoștință cu tehnica nouă germană a mecanizării și automatizării acestei industrii.

Dezvoltarea accentuată a industriei chimice vest-germane după cel de-al 2-lea război mondial, i-a determinat pe prelucrătorii de poliesteri ramforsați cu fibre de sticlă să-și specializeze întreprinderile în domeniul fabricării utilajelor chimice, unde înlocuirea oțelurilor superioare (V2A, V4A etc.) determină beneficii importante și asigură un succes relativ ușor în concurența cu întreprinderile metalurgice. Firma Carboplast a fost inițial o întreprindere minieră care se ocupa cu extragerea cărbunelui. După 1955, cînd criza a cuprins industria carboniferă vest-germană, firma a fost înglobată în concernul „Rheinstahlwerke", specializîndu-se în prelucrarea poliesterilor cu fibre de sticlă. Întreprinderea, care numără un efectiv de aproximativ 300 de muncitori, produce țevi de transport pentru industria petrochimică, cisterne de transport, reactoare chimice etc. Organizarea amănunțită a producției, însă, permite realizarea unei productivități impunătoare cu utilaje a căror automatizare nu este total rezolvată. Organizarea și automatizarea operațiilor de pregătire a fabricației, lansarea în producție, transportul mecanizat sau automatizat de materiale în secții, contabilizarea mecanizată a producției și automatizarea sistemului de înregistrare a produselor finite sînt o caracteristică a întregii industrii producătoare și prelucrătoare de materiale plastice din R. F. Germană. Automatizarea utilajelor rezolvă numai procesul efectiv de obținere a produselor. Timpul de producție efectiv este însă mult mai redus decît timpul de pregătire a proceselor productive și a operațiilor de înregistrare a mărfurilor.

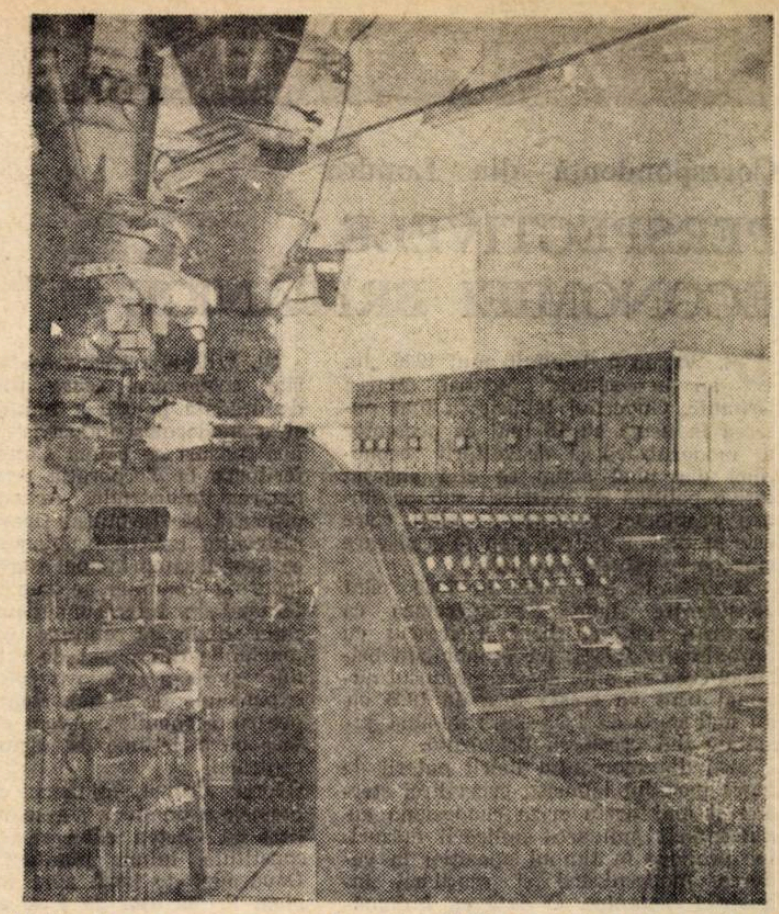

Secția de preparat amestecul pentru sticlă cu tabloul electronic de comandă de la Verre Textile (Franța).

● Și meșteșugărește se poate cuceri o piață...

În sfîrșit, ultima escală — Italia. În ierarhia producătorilor de mase plastice, țara lui Dante Alighieri și a lui Michelangelo se înscrie cu o producție realizată în 1965 de circa 750 000 tone, din care peste 4 000 tone poliesteri nesaturați. Principala firmă producătoare de poliesteri este Montecatini (astăzi Edison-Montecatini); calitatea poliesterilor nu este însă aici constantă și din această cauză, majoritatea firmelor prelucrătoare preferă să importe materiile prime din R. F. Germană, cu atît mai mult cu cît fibrele de sticlă nu se fabrică în Italia.

Ultimele date statistice menționează în această țară 2 750 firme prelucrătoare de materiale plastice din care peste 1 350 firme cu o producție de pînă la 10 tone anual, circa 800 firme cu o producție cuprinsă între 10 100 tone anual și restul cu o producție anuală de peste 100 tone. Industria prelucrătoare de poliesteri ramforsați cu fibre de sticlă prelucrează anual aproximativ 16 000 tone din care 9 800 tone pentru industria construcțiilor, 1 800 tone pentru construcțiile navale și 900 tone pentru industria constructoare de autovehicule.

Firma „Alpi" din Cremona, una din numeroasele fabrici pe asemenea profil, este o construcție relativ nouă (circa trei ani), modernă, alcătuită din hale mari, aerate. În uzină lucrează peste 250 de muncitori, în special, la fabricarea caroseriilor de automobile pentru firma „Fiat" și a ambarcațiunilor de diferite forme și dimensiuni (de la bărcile cu vele pentru agrement, pînă la yachturi pentru 10 persoane și vase ușoare de transport, ajungînd la un gabarit de 20—30 de metri). Cu toate că bărcile și caroseriile de automobil se execută manual în matrițe de lemn sau ipsos (fabricația avînd aspectul mai degrabă al unei industrii mici meșteșugărești), calitatea produselor este deosebită, iar aspectul lor atrăgător a asigurat succesul firmei pe piața mondială (inclusiv S.U.A.). Beneficiile realizate de întreprindere sînt foarte mari (anual circa 100 000 000 lire italiene), comenzile depășind cu mult capacitatea fabricii. Este interesant de semnalat că datorită folosirii poliesterilor ramforsați cu fibre de sticlă, care sînt de circa 6 ori mai ușori decît tabla de oțel, întreprinderea, care are o accentuată tendință spre construcțiile navale, nu a fost construită în apropierea țărmului, transportul produselor realizîndu-se cu camioane și remorci.

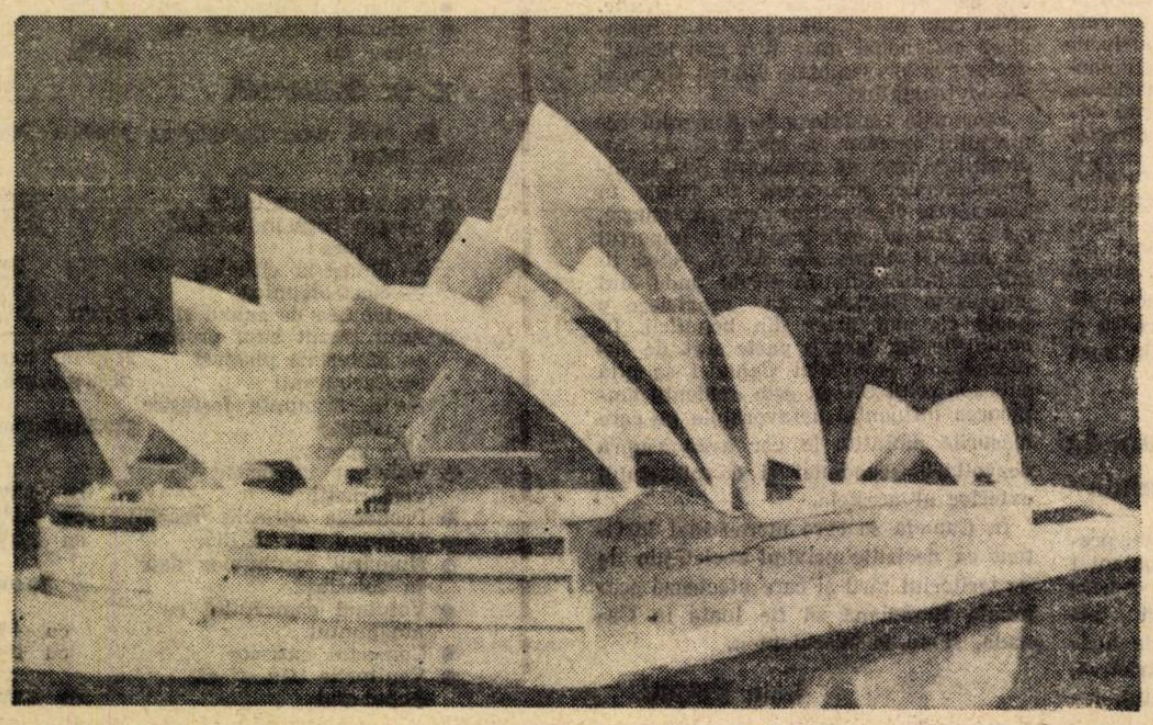

Macheta unui teatru de operă construită în întregime din poliesteri ramforsați cu fibre de sticla

★

Această sumară incursiune în industria maselor plastice a celor trei țări ne-a prilejuit un exemplu în plus de ceea ce poate însemna aportul poliesterilor ramforsați cu fibre de sticlă în progresul altor ramuri economice. În țara noastră au început în anul 1965 la UPRUC-Făgăraș cercetări privind fabricarea autoclavelor din poliesteri ramforsați cu fibre de sticlă pentru înlocuirea oțelului inoxidabil, iar în Institutul de cercetări al M.I.U. s-a studiat pînă în prezent fabricarea ambarcațiunilor și caroseriilor de dimensiuni mici. Succesele înregistrate ne îndreptățesc să sperăm că în curînd vom trece la prelucrarea pe scară industrială în întreprinderile noastre prelucrătoare, a acestor deosebit de importanți compuși.

ing. Mircea IONESCU-MUSCEL

Corespondenţă din Londra

PERSPECTIVELE ECONOMIEI BRITANICE

Dl. Wilson a denumit anul 1966 „un an de cotitură" pentru Marea Britanie. Guvernul laburist a luat puterea în urmă cu 16 luni ca promotor al modernizării şi dezvoltării economiei dar pînă acum se află angajat într-o politică de restricţii sub presiunea problemei balanţei de plăţi. Care este stadiul actual al economiei şi care sînt perspectivele imediate ?

Rezultatele economiei în 1965 sînt considerate slabe. Se apreciază că produsul naţional brut a crescut cu aproximativ 2,25%, iar economiştii britanici cred că, anul acesta, produsul naţional brut va creşte faţă de 1965 cu nu mai mult de 1,50—2% : de-abia jumătate din creşterea prevăzută.

încă din momentul luării puterii de către partidul laburist, criza lirei sterline şi mai tîrziu criza rhodesiană au determinat amînarea aplicării măsurilor promise în timpul opoziţiei în vederea modernizării şi reutilării industriei britanice. O dată cu îmbunătăţirea situaţiei balanţei de plăţi, cînd deficitul la sfîrşitul anului 1965 a fost redus cu aproximativ jumătate faţă de cifra din 1964, se părea că sarcina stabilită în lupta pentru apărarea lirei sterline a fost realizată. Exporturile britanice au crescut cu 7% faţă de 1964 şi surplusul importurilor faţă de exporturi s-a redus la 270 milioane lire sterline în comparaţie cu 534 milioane lire sterline în 1964. Mai sînt însă numeroase probleme de înfruntat. Principalele măsuri considerate de guvern a fi de natură să amelioreze situaţia balanţei de plăţi — în afara celor menite să stăvilească fuga capitalurilor — includ suprataxa asupra importurilor, o politică a veniturilor şi preţurilor şi de deflaţie. Ele urmează să contribuie la reducerea importurilor. Dacă însă balanţa de plăţi nu va continua să se îmbunătăţească, lira sterlină va continua să aibă probleme. Dacă suprataxa asupra importurilor va fi suprimată anul acesta, după cum s-a stabilit, iar comerţul mondial nu va continua să crească în ritmul actual — şi există de pe acum semnele nefavorabile ale unei încetiniri — s-ar putea ca Mare.. Britanie să aibă de făcut din nou faţă unei situaţii dificile în ce priveşte plăţile externe.

UNA din principalele arme de care înţelege să se folosească guvernul pentru a combate dificultăţile balanţei de plăţi, este politica veniturilor şi preţurilor. Ei speră că prin frînarea veniturilor, preţurile de export britanice vor deveni mai competitive şi de asemenea vor scădea importurile. Încă în aprilie anul trecut a fost pusă baza unei politici a veniturilor şi a luat fiinţă o comisie pentru preţuri şi venituri. Între septembrie 1964 şi septembrie 1965 indicele preţurilor cu amănuntul a crescut cu 4,5%, iar efectul imediat al creşterii preţurilor a dus, după cum era firesc, la revendicări de mărire a salariilor.

Politica veniturilor urmărită prin „presiune" a eşuat, iar politica „de forţă" (este vorba de proiectul de lege care are în vedere preîntîmpinarea acţiunilor revendicative ale muncitorilor prin aplicarea unui sistem de avertisment, prevăzînd amenzi şi închisoare în caz de nerespectare) se loveşte de opoziţia cea mai energică.

La Conferinţa partidului laburist din septembrie 1965, o rezoluţie extraordinară, care se opunea legii privind notificarea revendicărilor sindicale în legătură cu salariile, a fost înfrîntă cu puţin mai mult de un milion de voturi dintr-un total de peste 6 milioane voturi. Săptămînile din urmă au fost marcate de importante acţiuni muncitoreşti în domeniile căilor ferate, industriei miniere, a electricităţii, privind revendicări de majorare a salariilor şi refuzul de a presta ore suplimentare.

NOI planuri pentru încurajarea investiţiilor industriale în vederea modernizării şi expansiunii au fost publicate într-o recentă Carte Albă. Dl. Wilson a vorbit adesea de măsurile economice „care trebuie luate de urgenţă pentru a reutila fabricile şi a moderniza industria". De asemenea măsuri se ocupă Cartea Albă referitoare la Corporaţia pentru reorganizarea industrială. Această societate urmează să fie braţul financiar al ministerului pentru problemele economice. Scopul său principal este acela de a încuraja fuziunile pe care le va considera a fi „în interesul naţional". Corporaţia tinde să elimine firmele mici „neviabile din punct de vedere economic" şi de a promova „proiectele de expansiune de o importanţă deosebită pentru economie". Avem evident de-a face cu o acţiune de stimulare a concentrării.

George Brown, ministrul pentru problemele economiei, a remarcat în legătură cu Cartea Albă că : „investiţiile constituie inima planului naţional". Două idei de bază apar în acest nou plan. Prima este de a se ajuta industria de export şi a doua este de a convinge industria să facă investiţii în regiunile ţării care au o urgentă nevoie de dezvoltare şi unde există rezerve de braţe de muncă. În vederea realizării acestui scop, guvernul renunţă la vechile sisteme de alocaţie pentru investiţii, înlocuindu-le cu o contribuţie de 25% în vederea achiziţionării de utilaj nou şi care poate fi majorată la 40% dacă utilajul nou este instalat în regiunile mai slab dezvoltate.

Exporturile britanice în domeniul maşinilor-unelte sînt în fapt departe de a fi satisfăcătoare şi tocmai în acest domeniu importurile au crescut rapid. Noua corporaţie cu un capital de circa 150 milioane lire sterline îşi propune să pompeze fonduri în industrie pentru a încuraja investiţiile, probabil sub forma împrumuturilor şi nu prin achiziţionarea de titluri de proprietate. De îndată ce o afacere va fi terminată, fondurile urmează a fi retrase şi împrumutate altor industrii care ar avea nevoie de reorganizare. Dl. George Brown a conceput corporaţia ca pe o bancă comercială. Şi aceasta pare să fie un simbol al noii atitudini a guvernului laburist arătînd cît de izbitor s-a schimbat filosofia sa cu privire la structura industrială şi financiară a economiei britanice. Într-un timp unii credeau că, urmînd linia societăţii italiene I.R.I., corporaţia va fi un vehicul al naţionalizării indirecte. Cel puţin aşa se credea cînd a fost prezentată în primii ani de după 1950, de Gaitskell şi Jay. Acest rol este acum aprig contestat de dl. Brown, care a respins orice interpretare în sensul că ţelul acestei corporaţii ar fi să introducă naţionalizarea prin uşa din dos.

IMPLICAŢIILE politice ale conducerii economiei constituie pentru guvern o stringentă preocupare actuală. Importanta victorie laburistă de la ultimele alegeri parţiale pentru Camera Comunelor, precum şi rezultatele obţinute în domeniul reducerii deficitelor, a ridicat chestiunea unor alegeri generale apropiate de la care partidul laburist speră o întărire a poziţiilor. Aceste alegeri au şi fost dealtfel hotărîte pentru data de 31 martie. Fapt este însă că, în 1966, se vor ivi probleme serioase. Există, după cum s-a văzut, de pe acum, indicii că politica veniturilor aplicată de dl. Brown ar putea duce la o ciocnire făţişă cu sindicatele. Din punct de vedere economic, Marea Britanie nu a ieşit încă din dificultăţi. După indiciile prezente s-ar putea ca Marea Britanie să trebuiască să înfrunte un al treilea an de stagnare economică şi de dificultăţi în balanţa de plăţi. Dl. Callaghan, ministrul finanţelor a anunţat însă că 1966 va fi un an în care economia britanică o va lua înainte. Viitorul apropiat va arăta care sînt realităţile şi perspectivele.

Anila GRAHAM

CANADA: UN ANGRENAJ NECRUŢĂTOR

„ECONOMIA canadiană este strîns angrenată cu aceea a S.U.A.", scria într-un număr recent revista ECONOMIST, arătînd gradul de influenţă a intereselor americane în această ţară.

Numeroasele implicaţii ale situaţiei semnalate de revista engleză sînt subliniate cu o deosebită acuitate astăzi, cînd în faţa Canadei stau dificile probleme economice, pe plan intern şi extern.

După patru ani în care proporţia şomajului a fost de circa 7% iar peste 8% din capacitatea de producţie a ţării a rămas nefolosită, în 1965 economia canadiană a început să se redreseze, şomajul scăzînd la 4%, iar capacităţile productive nefolosite — la 3% ; în acelaşi timp însă preţurile au crescut cu 2,7%. Pentru anul 1966, o dată cu continuarea dezvoltării economiei, deşi în ritm mai lent, se prevede o nouă creştere însemnată a preţurilor, accentuîndu-se astfel tendinţele inflaţioniste care s-au manifestat încă în anul trecut.

Canada găzduieşte astăzi 1500 filiale ale unor firme americane care controlează 65% din industria de aparate electrice, 85% din industria cauciucului şi peste 90% din aceea a automobilelor. Totalul investiţiilor americane în Canada se ridică la 20 miliarde dolari, din care 60% — investiţii directe.

Comerţul exterior al Canadei se desfăşoară şi el sub semnul influenţei crescînde a S.U.A. : 70% din importurile Canadei provin din Statele Unite. Uriaşul deficit, de 1 miliard dolari, înregistrat în comerţul cu S.U.A. obligă Canada să depindă în mare măsură de importul de capital care se cifrează şi el la 1 miliard dolari anual din care ¾ provin tot din S.U.A.

„Deciziile care privesc Canada trebuie să fie luate in Canada"

În faţa ameninţării inflaţioniste, precum şi a uriaşului deficit al balanţei de plăţi — 1¼ miliarde în 1965 — economiştii canadieni preconizează recurgerea la mijloacele clasice de apărare : o politică de credit restrictivă, inclusiv majorarea ratei scontului, reducerea importurilor şi promovarea exporturilor.

Aci însă îşi spune din plin cuvîntul dependenţa de Statele Unite. Într-adevăr Canada nu poate recurge la măsurile privind politica internă de credite pe care o socoteşte necesară, datorită unui aranjament recent încheiat cu S.U.A.

În schimbul exceptării de la prevederile legii pentru egalizarea ratei dobînzii — lege pe care S.U.A. au adoptat-o anul trecut în vederea limitării ieşirilor de capital — cît şi de la restricţiile impuse asupra contractărilor de împrumuturi pe piaţa americană, Canada a acceptat încheierea unui aranjament, în baza căruia rezervele în dolari nu vor trebui să depăşească un anumit plafon. Aranjamentul amintit stabileşte că Canada nu va putea să majoreze rata scontului decît dacă o măsură similară ar fi adoptată şi în S.U.A. După părerea ziarului american CHRISTIAN SCIENCE MONITOR, efectul practic al acestei înţelegeri este că politica financiară a Băncii Canadei depinde acum de Statele Unite. „Nici cînd independenţa politicii financiare a Canadei nu a fost mai lezată", declara şi preşedintele Băncii Canadei W. McLaughlin.

Eforturile canadiene în domeniul comerţului exterior se lovesc şi de „indicaţiile" date de guvernul S.U.A. întreprinderilor americane cu filiale în străinătate cărora li se cere să recurgă, ori de cîte ori este posibil, la importul de materii prime din S.U.A., să-şi limiteze investiţiile în ţările unde sînt amplasate filialele, să repatrieze o parte cît mai mare din beneficii. În condiţiile în care o parte atît de însemnată a economiei Canadei se află sub controlul S.U.A. este evidentă amploarea influenţei nefavorabile pe care măsurile amintite le vor avea asupra dezvoltării economiei şi a comerţului exterior al acesteia.

În Canada se cere mereu mai insistent ca deciziile privind societăţile de pe teritoriul ţării şi care afectează economia canadiană să fie luate în Canada, şi nu la Washington.

Irina VIANU

REALIZĂRI 1965

DATELE oficiale publicate în ţările socialiste consemnează rezultatele îndeplinirii planurilor de stat pe anul 1965.

R. S. CEHOSLOVACĂ

În anul 1965 a crescut :

- Produsul social total cu peste 4%
- Venitul naţional cu 2,5%
- Producţia industrială globală cu 7,9%

din care :

- — energetica cu 7,8%
- — industria grea cu 11,1%
- — industria chimică cu 11,2%
- — industria bunurilor de consum cu 7%

- S-au produs în 1965 :
  - — energie electrică 34,2 mrd kWh
  - — cărbune (huilă şi lignit) 95,9 mil. tone
  - — oţel 8,6 mil. tone
- A sporit producţia la :
  - — îngrăşăminte azotoase cu 38,6%
  - — materiale plastice cu 20,8%
  - — construcţia de maşini cu 11,1%
- Productivitatea muncii în industrie cu 6,2%
- Producţia globală agricolă a scăzut cu 3,3%
- Volumul investiţiilor a crescut cu 6,6%
- Volumul comerţului exterior cu 7%
- Veniturile băneşti ale populaţiei cu 6,1%
- Consumul individual cu 4%
- Salariul real (mediu) cu 1,3%

R. P. CHINEZĂ

- Industria de mase plastice a R. P. Chineze în anul 1965 a realizat 26 000 tone de produse din mase plastice (de 5 ori mai mult decît în 1964). Obiectivele planului pe 1965 au fost depăşite cu 34%.
- În agricultură, producţia de grîu, seminţe de rapiţă şi alte recolte de vară au crescut în 1965, faţă de 1964, cu 10—20%, iar în anumite locuri — cu 30%.
- Patru noi mine de cărbune, avînd capacităţi anuale între 450 000 şi 800 000 de tone, au fost puse în funcţiune în provinciile Seciuan, Anwei, Şansi şi Kirin.

R. P. POLONĂ

În 1965 a sporit faţă de 1964 :

- Venitul naţional cu circa 6%
- Producţia industrială globală cu 9,1%

din care :

- — energetica cu 10,9%
- — industria combustibilului cu 7,4%
- — construcţia de maşini şi prelucrarea metalelor cu 13,4%
- — industria chimică cu 12,1%

- S-au produs în 1965
  - — energie electrică 43,8 mrd. kWh
  - — cărbune (huilă) 118,8 mil. tone
  - — oţel 9,1 mil. tone
  - — îngrăşăminte azotoase şi fosfatice (substanţă) 739,3 mii tone
  - — fibre chimice 103,9 mii tone
- Productivitatea muncii în industrie a crescut cu 3,9 %

Au crescut în 1965 :

- Producţia globală agricolă cu 7,4 %
- Volumul investiţiilor cu 9,2 %
- Volumul comerţului exterior cu 9,6 %

R. D. GERMANĂ

În 1965 s-au înregistrat sporuri faţă de 1964 :

- La venitul naţional 4,7%
- La producţia industrială 6,1%

din care :

- — industria chimică 9%
- — electrotehnica 10%
- — tehnica de calcul şi de birou 15%

- Anul trecut s-au produs :
  - — Materiale plastice 215,7 mii tone
  - — Carburanţi 3,86 mil. tone
  - — Îngrăşăminte fosfatice (100%) 230,5 mii tone

Au sporit :

- Volumul lucrărilor de construcţii cu 4,6%
- Producţia agricolă (marfă) cu 8,5%
- Volumul investiţiilor cu 7,5%
- Numărul locuinţelor date în folosinţă 70 000
- Volumul comerţului cu amănuntul cu 4%
- Comerţul exterior cu 5%
- Veniturile băneşti ale populaţiei cu 4,1%

Corespondenţă din New York

SESIUNEA A 40-A A CONSILIULUI ECONOMIC ŞI SOCIAL AL O.N.U.

SEDIUL din New York al Naţiunilor Unite găzduieşte în aceste zile, ca în fiecare an, lucrările sesiunii de primăvară a unui important organism economic şi social al O.N.U., Consiliul Economic şi Social (ECOSOC).

Aceasta este cea de-a 40-a sesiune ordinară şi ea marchează începutul celui de-al 20-lea an de activitate a Consiliului.

Prin amendamentul adus articolului 61 al Cartei O.N.U. şi care a intrat în vigoare la 31 august 1965, s-a mărit numărul membrilor Consiliului de la 18 la 27, asigurînd acestuia un caracter mai reprezentativ şi o participare mai largă a ţărilor în curs de dezvoltare.

În afară de rapoartele anuale ale unor instituţii financiare internaţionale, Consiliul dezbate în actuala sesiune probleme privind activitatea desfăşurată în domeniul dezvoltării industriale ; elaborarea unei declaraţii de principii ale cooperării economice internaţionale ; punerea în valoare a resurselor naturale ; turismul şi transporturile internaţionale ; punerea în aplicare a declaraţiei privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială.

În şedinţa inaugurală, Consiliul a procedat la alegerea biroului său pentru anul în curs. Preşedinte a fost ales ambasadorul Bouattoura, reprezentantul Algeriei, prima dintre ţările africane care ocupă această funcţie.

La propunerea Cehoslovaciei, susţinută de reprezentanţii Uniunii Sovietice, Franţei, Dahomey, Maroc, Peru şi Iran, Consiliul a ales în unanimitate ca prim-vicepreşedinte pe reprezentantul român, Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului de cercetări economice. În declaraţiile făcute de numeroşi delegaţi care au felicitat pe reprezentantul român, aceştia au subliniat contribuţia pe care România o aduce la dezvoltarea colaborării economice internaţionale şi interesul existent pentru experienţa sa de construcţie economică şi socială.

În cuvîntul său de răspuns, Costin Murgescu a arătat că socoteşte alegerea sa ca prim-vicepreşedinte al acestui important organism economic al O.N.U., ca un omagiu adus ţării sale şi ca o preţuire a interesului pe care-l manifestă România faţă de problemele dezvoltării economice şi sociale contemporane

Disparităţile continuă să subziste

După adoptarea ordinei de zi, au fost analizate rapoartele anuale prezentate de Fondul Monetar Internaţional, Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, Asociaţia Internaţională pentru Dezvoltare şi Societatea Financiară Internaţională. In aceste rapoarte se subliniază evoluţia recentă a economiei mondiale care indică, pe de o parte, pentru numeroase ţări, o situaţie economică grea, rezultată din nivelul scăzut al dezvoltării economice şi faptul că diferenţa între nivelul atins de ţările industrializate şi cel al ţărilor în curs de dezvoltare rămîne în continuare foarte mare.

În continuare, Consiliul a trecut la examinarea activităţii Comitetului său pentru dezvoltarea industrială, ca urmare a recomandărilor Conferinţei Naţiunilor Unite pentru Comerţ şi Dezvoltare. S-au purtat şi discuţii preliminare privind modalităţile de punere în aplicare a rezoluţiei 2089, adoptată la ultima sesiune a Adunării Generale, care prevede crearea unei Organizaţii a Naţiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială.

Un grup de ţări, printre care şi România, au prezentat o rezoluţie, adoptată în unanimitate, care prevede măsuri pentru aplicarea hotărîrii Adunării Generale.

Luînd cuvîntul în cadrul dezbaterilor, reprezentantul român Iacob Ionaşcu, după ce a subliniat că Consiliul este pentru prima dată, după mulţi ani, în faţa unui acord în problema creării unei Organizaţii a Naţiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială, a menţionat că România, alături de ceilalţi membri ai Comitetului special, va aduce contribuţia sa activă la aceste lucrări.

Valorificarea resurselor naturale — o problemă centrală

Cu mult interes a ascultat Consiliul raportul secretarului general, privind valorificarea resurselor naturale, prezentat în plenară de către Philippe de Seynes, secretar general adjunct al O.N.U. pentru afacerile economice şi sociale. Relevînd importanţa pe care valorificarea resurselor naturale o are pentru consolidarea bazei economice a ţărilor în curs de dezvoltare, raportul recomandă ca acestui domeniu să i se acorde prioritate şi atenţie sporită în cea de-a doua jumătate a Deceniului Naţiunilor Unite pentru dezvoltare. Raportul a prezentat un proiect de program de studii pe cinci ani privind valorificarea resurselor naturale, de natură să permită O.N.U. a juca un rol mai activ în domeniul asistenţei pentru ţările în curs de dezvoltare şi să asigure utilizarea de metode şi tehnici avansate de explorare şi exploatare a resurselor naturale.

Majoritatea delegaţilor a privit favorabil acest program O.N.U. menit să facă să progreseze cooperarea pe plan bilateral şi multilateral şi să ajute ţările în curs de dezvoltare a-şi dezvolta economia şi ridica nivelul de trai.

Dezbaterile privind acest punct al ordinei de zi vor continua în cadrul Comitetului Economic, cînd va fi prezentat şi cel de-al IV-lea raport bienal al Centrului O.N.U. pentru valorificarea resurselor hidraulice.

Alexandru NICULESCU

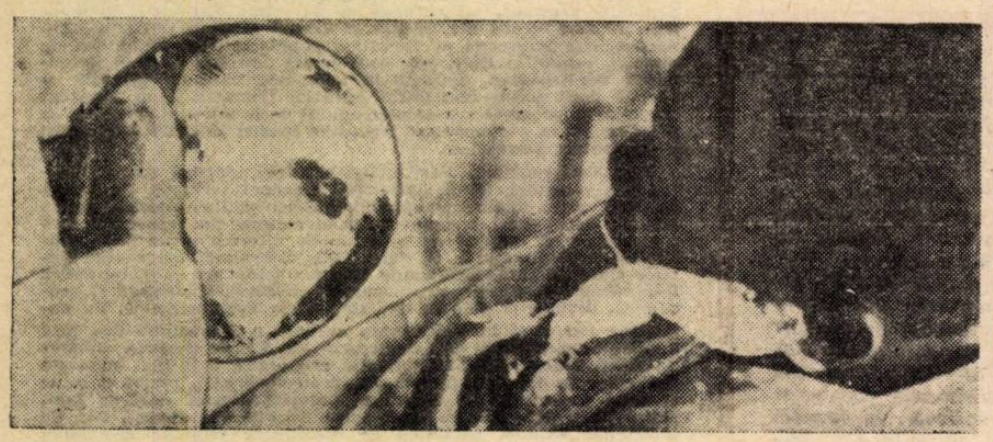

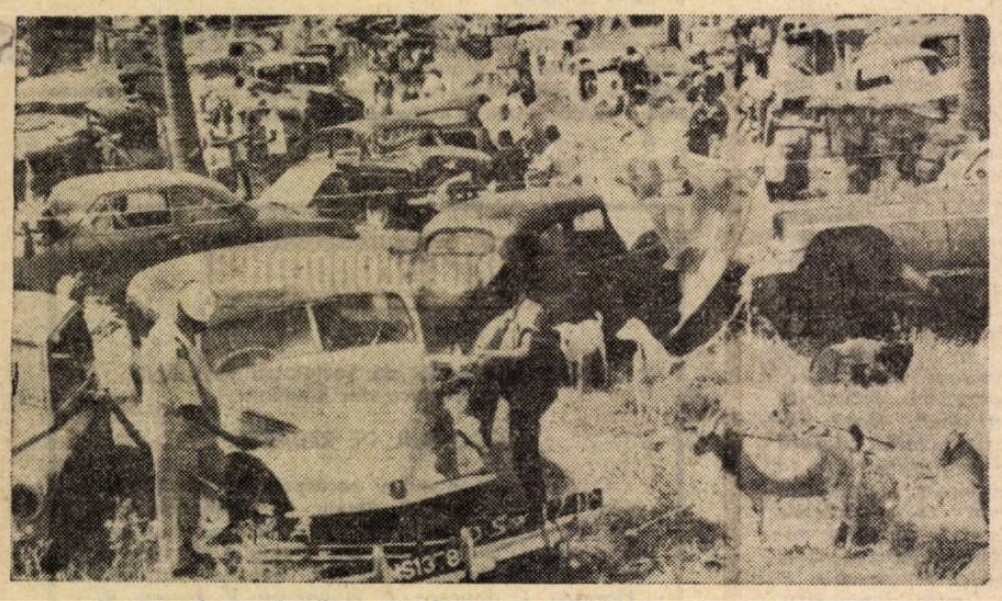

Aproape de lacul Albert, în Congo, un „cimitir" de automobile, transformat în cartier de locuinţe. Maşinile au fost abandonate de proprietarii lor care au părăsit ţara. Recuperate de populaţia fără locuinţe, ele poartă pancarte cu numele fiecărui locatar. O furgonetă a fost transformată într-un „local" de consum, un autobuz mai mare, într-o „sală" de reuniuni. Farurile servesc drept oglinzi — iar port-bagajele — drept cotețe de păsări.

PE GLOB

Exportul de ceasuri al Elveţiei a reprezentat în 1965 suma de 1 798 milioane de franci elveţieni, respectiv 12,1% din exportul mondial de ceasuri.

★

De la 1 martie a.c. tarifele pentru transportul de mărfuri şi călători pe căile ferate franceze au fost sporite, în medie, cu 5%.

★

Potrivit unei analize a Departamentului Muncii din S.U.A., dolarul a pierdut în ultimii 10 ani circa 15% din puterea sa de cumpărare. Conform calculelor, în anul 1965 au fost necesari 100 de dolari pentru cumpărarea unor bunuri care în 1955 puteau fi achiziţionate cu 85 de dolari.

★

La Ankara a fost semnat acordul pentru construirea de către un grup franco-italian a barajului de la Keban, pe Eufrat. Cînd va fi terminată, hidrocentrala de la Keban va produce 4,5 miliarde kWh pe an.

★

Conform evaluărilor oficiale, în perioada octombrie 1964 — ianuarie 1966 puterea de cumpărare a lirei sterline în Anglia a scăzut cu 5,4%.

★

După calculele Institutului de studii economice al Federaţiei sindicale vest-germane, în 1965 costul vieţii a crescut în R.F.G. cu 4,2% faţă de o creştere de 2,3% în 1964 şi de 3,3% în 1963.

★

Potrivit datelor publicate de Societatea belgiană de gaz şi electricitate, o treime din energia electrică a acestei ţări va fi în 1978 de origine nucleară.

★

Departamentul Comerţului din S.U.A. a hotărît recent obligarea producătorilor americani de cupru să rezerve 10% din producţia de metal rafinat, comenzilor militare.

★

La sfîrşitul anului 1965, rezervele de aur au atins 14 066 milioane dolari în S.U.A., 4 706 milioane dolari în Franţa, 4 410 milioane în R.F.G., 3 024 milioane în Elveţia şi 1 756 milioane dolari în Olanda.

SEMINARUL DE LA TANGER

PREGĂTIREA de cadre calificate ca unul din elementele determinante în crearea şi dezvoltarea unei industrii naţionale, preocupă din ce în ce mai mult ţările în curs de dezvoltare. După ce în documentele Seminarului pentru industrializarea Africii, care a avut loc recent la Cairo, au fost înscrise recomandări menite să înlesnească pregătirea de specialişti pentru diverse ramuri industriale, la Tanger a avut loc între 7 şi 27 februarie o întrunire a reprezentanţilor a 24 de ţări africane.

Sub egida Centrului african pentru formarea de specialişti şi pentru cercetări administrative în sprijinul dezvoltării (CAFCAD), la reuniunea de la Tanger a fost dezbătută tema „coordonării serviciilor centrale de administraţie în materie economică", punîndu-se un accent deosebit pe pregătirea economiştilor şi a altor specialişti. CAFCAD-ul a fost înfiinţat în martie 1965, iar UNESCO a trimis la Tanger o misiune, care — în colaborare cu autorităţile marocane — a înfiinţat un Centru regional pentru formarea şi perfecţionarea cadrelor superioare africane. Centrul este subvenţionat de către UNESCO, cu sprijinul Comisiei economice O.N.U. pentru Africa şi, bineînţeles, de mai multe state africane, printre care Maroc, Sudan, R.A.U., Tunisia şi Coasta de Fildeş. Rezultatele obţinute pînă acum au fost considerate încurajatoare, iar Gabriel d'Arboussier, directorul Institutului de cercetări al O.N.U., care a făcut recent o vizită în Maroc, a anunţat că pe viitor sprijinul O.N.U. pentru Centrul de la Tanger va fi sporit.

Activitatea CAFCAD are drept scop efectuarea de cercetări în problemele de administraţie ale ţărilor africane, de a organiza schimburi de experienţă în acest domeniu, de a alcătui o documentare amănunţită a repartizării resurselor naturale pentru a fi pusă la dispoziţia guvernelor africane şi organismelor specializate ale O.N.U., de a pune la punct servicii de consilieri în diverse probleme economice, precum şi de a organiza seminarii pentru formarea şi perfecţionarea specialiştilor.

Programul CAFCAD pe 1966 prevede convocarea altor două reuniuni şi anume, una consacrată problemelor organizării regionale şi locale a serviciilor economice şi a doua consacrată dezbaterii diferitelor aspecte ale influenţei opiniei publice în ceea ce priveşte adoptarea de către autorităţi a diferitelor proiecte economice.

În desfăşurarea activităţii CAFCAD, rolul principal — în special în acţiunea de cercetare — revine reprezentanţilor africani şi experţilor trimişi de diverse organisme specializate ale O.N.U.

Z. FLOREA

din bloc-notesul cronicarului

Limitele logicii

Discuții aprinse se poartă în prezent între economiștii din S.U.A. în jurul unui proiect de lege ce urmează a fi supus Senatului zilele acestea. Este vorba de grăbirea datei la care corporațiile trebuie să-și achite o categorie de impozite, ceea ce ar duce la sporirea încasărilor Administrației cu 2,9 miliarde de dolari în acest an și cu încă 4,8 miliarde de dolari în 1967. Măsura este preconizată de adepții neo-keynesismului, care recomandă reducerea cererii interne în legătură cu pericolul inflaționist.

Recunoscînd și ei existența acestui pericol, dar referindu-se la uriașele cheltuieli prevăzute în noul buget, unii membri ai Comitetului economic mixt al Senatului învinuiesc Administrația de „inconsecvență", deoarece „urmărește cu grijă să dea impresia unei politici restrictive, în timp ce aplică în fapt o politică expansionistă".

Inconsecvența pare într-adevăr reală. Cauza însă nu trebuie căutată în logică, ci în politica de agresiune dusă în practică, în Vietnam.

Cai pe acțiuni

Proprietatea individuală a cailor de curse nu mai rentează în S.U.A. Cîștigurile ce se pot obține în cazul cînd caii respectivi sînt învingători sînt supuse unor impozite progresive, iar pierderile nu se iau în considerație la stabilirea impozitului pe venit.

Proprietarii grajdurilor de cai de curse au găsit însă o soluție: au format un sindicat. După definiția dată de FORTUNE (nr. 1/1966), „Sindicalizarea înseamnă împărțirea proprietății unui cal într-un număr oarecare de acțiuni". Luînd forma unei societăți pe acțiuni, proprietatea cailor de curse și cîștigurile scontate nu sînt supuse decît impozitului — mai modest — asupra societăților. După FORTUNE, anul trecut opt cai valorînd peste 1 milion de dolari și un număr mai mare de cai valorînd cîteva sute de mii de dolari, fiecare, au devenit obiectul activității unor societăți anonime. O operațiune tipică a fost aceea a împărțirii proprietății unui armăsar de trei ani între posesori a 32 de acțiuni, valorînd 50 000 dolari fiecare. Pe bună dreptate, FORTUNE observă că hipismul a devenit mai mult ca oricînd un sport al oamenilor de afaceri, accentul principal căzînd, bineînțeles, pe oamenii de afaceri și nu pe sport.

La cinematograf... cu undița

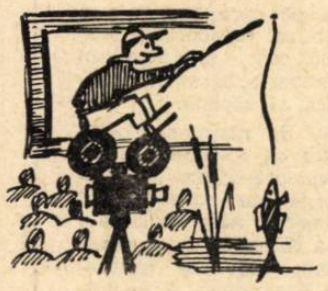

Cinematografia japoneză trece în ultimii ani printr-o perioadă de dificultăți, oglindite și de faptul că peste 3 000 de cinematografe au fost nevoite să-și închidă porțile. Nici ecranul panoramic, nici sonorizarea stereofonică nu au putut opri această evoluție. Un proprietar de cinematograf din Tokio a lansat recent o idee originală: în scopul de a atrage spectatorii, el a amenajat lîngă sala de spectacol un bazin populat cu pești. Între jurnalul de actualități, reclame și un film de scurt metraj și între filmul propriu-zis a fost introdusă o pauză de o jumătate de oră, în care timp spectatorii pot să-și încerce norocul... pescuind.

Rămîne de văzut cîți spectatori vor fi atrași de această momeală.

Un fenomen persistent

In veacul automatizării, al conducerii cu ajutorul mașinilor de calcul electronice, un fenomen caracteristic începuturilor capitalismului — munca la domiciliu — reușește nu numai să persiste, dar se și răspîndește. Date statistice, recent publicate, arată că în R.F.G. lucrează nu mai puțin de 230 000 muncitori la domiciliu — dintre care 206 000 femei. Majoritatea o reprezintă muncitorii folosiți de industria textilă și a confecțiilor. Dar și industria prelucrării metalelor folosește nu mai puțin de o zecime din numărul total al muncitorilor la domiciliu, iar industria electrotehnică circa 8%. Se vede treaba că și în condițiile dominației monopolurilor, vechi metode mai prezintă avantaje pentru patroni.

Ce căutăm noi, acolo?

Ce crede cetățeanul american de rînd despre politica S.U.A. în Vietnam? Trebuie oare să continue tinerii americani să-și dea viața la mii de kilometri de patria lor?

Despre răspunsurile furnizate la o anchetă întreprinsă de CHRISTIAN SCIENCE MONITOR în orașul Chicago, ziarul american scrie:

Cei mai mulți dintre cei întrebați se opun războiului. Cu puține excepții ei se întreabă ce caută americanii în Vietnam și pentru ce luptă acolo. Explicațiile furnizate sînt considerate „lipsite de logică și nemulțumitoare".

Aproape toți cei care au răspuns la anchetă se tem de extinderea războiului. Ei cer încetarea conflictului cu orice preț.

Iată ce declară un fotograf: „Toată lumea vorbește astăzi despre Vietnam. Niciodată nu trebuia să ajungem acolo... Sînt sigur că cel puțin 90% din populație se opune acestui război".

Un alt răspuns: „Am doi fii care urmează să fie recrutați în armată. Noi nu avem ce căuta acolo. Cei mai mulți dintre prietenii mei gîndesc la fel. Am avut destule războaie".

Zahărul lumii

În anul 1964/1965 s-a realizat o producție mondială record de zahăr brut: ea a însumat 64 milioane de tone, depășind cu aproape 9 milioane de tone nivelul anului precedent. Din total, 33,5 milioane de tone (sau 55,5%) constituie producția de zahăr din trestie și 28,5 milioane de tone (44,5%) — zahăr din sfeclă. La ambele categorii, pe primul loc se află țări socialiste: la zahăr de sfeclă — U.R.S.S. cu 8,6 milioane tone, iar la zahăr de trestie — Cuba cu 5,2 mil. tone. Pe locul doi se plasează, respectiv, S.U.A. (2,9 mil. tone) și Brazilia (3,5 milioane tone).

Între anii 1960—1964, consumul mondial de zahăr a crescut cu 20%, reprezentînd în anul 1963/1964 55,8 milioane de tone.

Documentar: HAITI

La sfîrșitul lunii februarie, Comisia internațională a juriștilor cu sediul la Geneva, a publicat un raport asupra regimului dictatorial existent în Haiti, în care atrage atenția „asupra situației tragice și deplorabile a acestei nefericite țări" și a nenumăratelor excese ale regimului Duvalier, datorită cărora Haiti „se găsește astăzi pradă mizeriei, ignoranței și nedreptății sociale".

Socotită cea mai mare insulă din arhipelagul Antilelor, republica Haiti, — alcătuită din partea occidentală a insulei (partea orientală aparținînd republicii Dominicane) —, se întinde pe o suprafață de 27 750 km² numărînd o populație de peste 3.500.000 locuitori. Șiruri de munți, (Cordilierii centrali depășind 3 000 m. înălțime), terenuri seismice, o climă și floră tipic tropicale caracterizează în linii generale această țară. Bogate culturi de sisal, cafea, cacao, banane, trestie de zahăr, orez și bumbac, întinse păduri cu esențe rare și însemnate zăcăminte de bauxită, au făcut din Haiti un obiect de continuă dispută și crîncenă exploatare de-a lungul veacurilor. Pînă la venirea europenilor, insula era locuită de populația arawaks, azi aproape în întregime dispărută. Repopulată de albii veniți din Spania și Franța și de negrii aduși din Africa, care împreună au format o populație nouă autohtonă de mulatri, republica Haiti este considerată „un stat negru". Descoperită de Cristofor Columb în 1492, colonizată de spanioli și atașată două secole mai tîrziu Antilelor franceze, ea a cunoscut dezvoltarea progresivă a capitalismului de la sfîrșitul secolului al XVII-lea, care a concentrat teritoriile insulei în mari proprietăți și exploatări sclavagiste.

Prin Tratatul de la Paris (1814) spaniolii reocupă partea răsăriteană a insulei, iar în 1843—1844 întregul teritoriu se separă în două state distincte: republica Haiti și Dominicană. De la această dată, Haiti a cunoscut o succesiune de președinți care n-au reușit să impună un program de reforme astfel încît, asasinarea președintelui I. G. Sam (1915) determină intervenția Statelor Unite în țară, intervenție care s-a soldat (ca și în republica Dominicană de altfel), cu o ocupație militară, financiară și economică, prelungită pînă în 1934. In urma evenimentelor din noiembrie 1949 cînd în Haiti junta militară a colonelului Magliore a adoptat o politică de „cooperare" cu S.U.A. (acestea obligîndu-se la ajutor financiar), situația economică a insulei cunoaște un regim de dependență față de „protectorii săi", practicat și de actualul guvern al lui Duvalier. Datorită acestei stări de fapt, statul Haiti este obligat la o serie de înlesniri fiscale față de societățile străine, rămînînd în continuare tributar economiei Statelor Unite, care dețin în prezent peste 2/3 din capitalurile investite în Haiti.

Raportul Comisiei Internaționale a juriștilor a denunțat tocmai această situație economică critică, la care se adaugă „violările insolente ale constituției, alegerile trucate, menținerea la putere a președintelui prin violență, dispreț față de respectarea legilor și un regim al arbitrariului absolut".

C. GRIGORE

PROLOG

PRIMUL Consiliu ministerial al Pieței Comune ținut la Bruxelles după o pauză de 8 luni, cu participarea Franței, a deschis o perioadă de tîrguieli și supertîrguieli strînse. Vedetele agendei reuniunii au fost reglementarea finanțării pieței agricole comune și participarea la tratativele din „runda Kennedy". Neajungîndu-se la nici o concluzie definitivă, Consiliul și-a stabilit un calendar încărcat care va da mult de furcă reprezentanților permanenți și experților de la sediul Pieței Comune situat, ironia soartei, pe Avenue de la Joyeuse-Entrée.

Dosarele agricole nu dau pace membrilor Pieței Comune de aproape 5 ani. După expresia plastică a unui expert, „stînca" reglementării financiare agricole de care Piața Comună era cît pe ce să se ciocnească și să se dezmembreze se află din nou în drum. Desigur, ambianța s-a schimbat într-o anumită măsură de la celebra noapte de 30 iunie 1965, în urma compromisului realizat la Luxemburg. Dar îndepărtarea acestei „stînci" nu se vădește a fi mai puțin dificilă decît în trecut. În primul rînd criza de încredere între principalii parteneri ai „micii Europe" — expresie a gravei crize prin care trece Blocul Nord-Atlantic — se menține și se adîncește. În al doilea rînd, asupra evoluției relațiilor inter-comunitare planează incertitudini, alimentate de interesele economice specifice care cu greu pot fi armonizate. Franța consideră realizarea Pieței agrare comune drept cheia de boltă a existenței însăși a Comunității Economice Europene. Republica Federală Germană a pus însă cu consecvență trei condiții: crearea uniunii vamale pentru produsele industriale pînă la mijlocul anului 1967 (în loc de 1970); stabilirea unui tarif exterior comun; armonizarea politicii fiscale, comerciale și energetice comune. Dindu-se satisfacție poziției franceze care se opune agitării „miturilor și abstracțiunilor", respectiv tendințelor de integrare politică, la baza actualelor negocieri de la Bruxelles se afla un memorandum al Comisiei Pieței Comune în care problemele economice au fost deconectate de problemele politice. Aparent, în cursul discuțiilor de luni și marți au fost abordate probleme de natură tehnică. Dar absența miniștrilor de externe ai Republicii Federale Germane, Olandei și Italiei a făcut să se contureze de la bun început că întîlnirea nu are șanse să se dovedească concludentă. Într-adevăr n-au fost luate hotărîri fundamentale.

Chestiunile dificile și litigioase — fixarea veniturilor și cheltuielilor „Fondului european de orientare și garanție agricolă" (F.E.O.G.A.) și ale instrucțiunilor privind tratativele în „runda Kennedy" n-au fost atacate frontal. „Impresia dominantă în rîndul observatorilor a fost cea a unei lupte de avangardă" (A.F.P.). Franța a prezentat două propuneri pachet: mișcarea liberă a produselor industriale (care interesează mai ales Germania Occidentală) va putea intra în vigoare de la 1 iulie 1967 dacă se ajunge la un acord asupra reglementării finanțării Pieței agrare; „cei șase" se vor prezenta la tratativele de la Geneva numai după ce se va ajunge la o hotărîre definitivă asupra prețurilor agricole. Ministrul economiei vest germane a pus însă accentul pe „politica comercială comună". Astfel, întîlnirea de la Bruxelles a fost doar prologul marii bătălii diplomatico-economice ale cărei etape sînt reuniunile din 7—8 și 28—29 martie ale miniștrilor agriculturii și 21—22 martie ale Consiliului ministerial consacrate finanțării agricole. În funcție de rezultatele obținute s-ar putea vădi decisivă reuniunea suplimentară a Consiliului ministerial, stabilită pentru începutul lunii aprilie.

Parafrazînd o cunoscută expresie, revista britanică ECONOMIST scria după compromisul de la Luxemburg: „Criza a murit, trăiască criza". Iar cotidianul SÜDDEUTSCHE ZEITUNG consemna: „În domeniul politicii economice și comerciale, „runda Kennedy" va fi principala piatră de încercare a compromisului de la Luxemburg". Acum toți observatorii sînt unanimi în a defini drept trăsătură dominantă a noii reprize de negocieri principiul „Îmi dai — îți dau". Dacă reglementarea financiară agrară în care este interesată Franța va fi pusă la punct, „cei șase" se vor prezenta la negocierile „rundei Kennedy", căpătînd satisfacție Germania Occidentală și Olanda. Astfel s-a deschis o nouă cursă contra-cronometru. Rezultatele ei vor parveni din sala de conferințe restrînse a Consiliului ministerial din Palatul Congreselor de la Bruxelles, căreia vest-germanii i-au dat denumirea de „Katastrophensaal".

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 10 (134)
VINERI
11 martie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

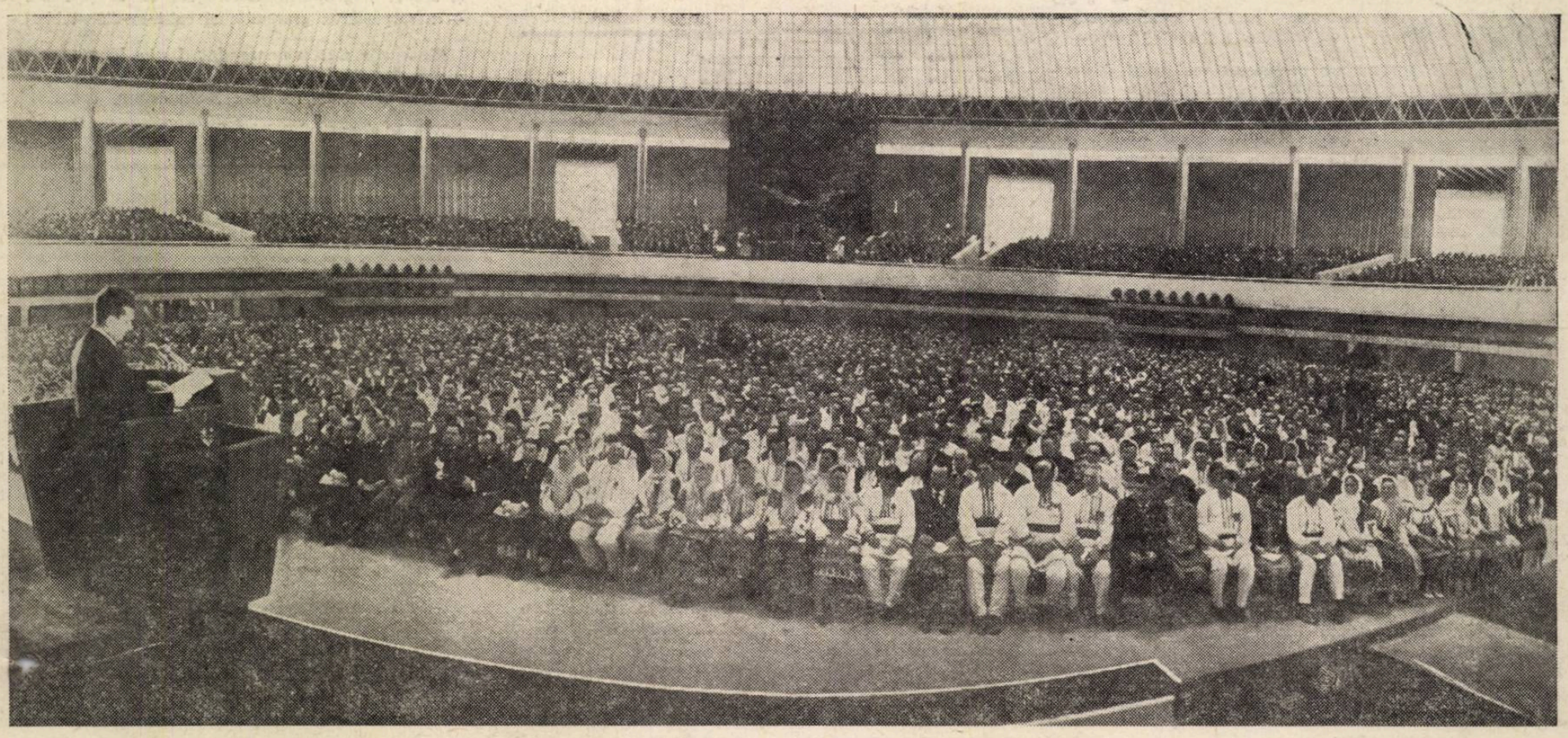

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., rostindu-și expunerea la Congresul Cooperativelor Agricole de Producție

PERSPECTIVELE LUMINOASE ALE DEZVOLTĂRII AGRICULTURII SOCIALISTE

DESFĂȘURAT cu participarea a peste 5 000 de delegați ai țărănimii cooperatiste, în prezența conducătorilor respectați și iubiți ai partidului și ai statului nostru, urmăriți cu neslăbită atenție de miile de invitați — țărani, muncitori, activiști de partid și de stat, oameni de știință și cultură — iar prin intermediul presei, radioului, televiziunii — de întregul popor, primul Congres al Cooperativelor Agricole de Producție reprezintă o manifestare fără precedent în viața țărănimii noastre. Prin importanța problemelor dezbătute, a măsurilor adoptate, el se înscrie ca un eveniment de o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea satului românesc, pentru continuarea cu succes a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste în patria noastră.

Constituirea unei largi organizații, grupînd întreaga țărănime cooperatistă, statutele uniunilor, al cooperativei agricole și al Casei de pensii, adoptate de Congres, sintetizează și consfințesc un amplu și temeinic chibzuit sistem de măsuri, care, corespunzînd pe deplin cerințelor etapei actuale de dezvoltare, creează premisele organizatorice pentru un puternic avînt al agriculturii cooperatiste și, implicit, pentru înflorirea satelor și sporirea contribuției țărănimii la progresul general al țării. Datorită felului în care au fost inițiate de partid, care a organizat o consultare largă a activului de partid și de stat, a președinților de cooperativă, brigadierilor, șefilor de echipă, cooperatorilor, a specialiștilor din agricultură, datorită dezbaterii largi la care au fost supuse și a modului în care au fost adoptate, aceste măsuri concentrează în ele înțelepciunea și experiența, oglindesc dorințele și voința întregii noastre țărănimi cooperatiste. Acest fapt constituie o puternică chezășie a justeței lor, a succesului cu care vor fi aplicate în viață.

La înălțimea rolului său istoric, de conducător al întregului popor, Partidul Comunist Român a dovedit și de această dată capacitatea de a sesiza cerințele arzătoare ale vieții, de a găsi în fiecare etapă cele mai potrivite forme de organizare și conducere a economiei. În această ordine de idei în lucrările Congresului a fost subliniat puternic rolul deosebit pe care l-au avut Comitetul Central al partidului, Comitetul său Executiv și personal, secretarul general al Comitetului Central — tovarășul Nicolae Ceaușescu, care s-a preocupat îndeaproape și cu stăruință de problemele perfecționării organizării și conducerii agriculturii, ale creșterii producției agricole vegetale și animale. Devenite astăzi, prin voința întregii țărănimi, legi ale cooperativelor agricole, măsurile inițiate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român constituie o contribuție creatoare a partidului nostru la teoria și practica cooperației agricole în socialism.

Prin urmările profunde și îndelungate pe care le vor avea asupra legăturilor dintre oraș și sat, dintre industrie și agricultură, asupra vieții sociale și politice a țării prin participarea sporită a țărănimii, grupate într-o organizație unică, la conducerea treburilor statului, măsurile adoptate de Congres deschid o nouă etapă în întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănime — temelia de granit a înaintării țării noastre pe drumul socialismului și comunismului.

Congresul a făcut un aprofundat bilanț al rezultatelor obținute de agricultura noastră după încheierea cooperativizării. Marile succese obținute de multe cooperative din diverse regiuni ale țării în consolidarea lor economico-organizatorică, sporirea producției, a avutului obștesc și a veniturilor cooperatorilor dovedesc marile posibilități ale organizării cooperatiste a agriculturii. Ele arată că este pe deplin posibil ca sarcinile însuflețitoare stabilite de Congresul al IX-lea în domeniul agriculturii să fie îndeplinite cu succes. Cele trei zile de dezbateri au oferit posibilitatea unui bogat și rodnic schimb de păreri și experiență privind cele mai bune căi de aplicare a noilor măsuri, de ridicare continuă a nivelului calitativ al întregii activități cooperatiste. Ponderea și chibzuiala gospodărească, cunoașterea și înțelegerea profundă a unor complexe probleme economice și tehnice, oglindite de cuvîntul participanților la dezbateri, demonstrează grăitor că, o dată cu dezvoltarea cooperativelor, s-a creat un fond bogat de organizatori, pricepuți și talentați, că la sate există astăzi cadre pe măsura sarcinilor mari care stau în fața agriculturii cooperatiste. Aceasta sporește încrederea în posibilitatea transformării fiecărei cooperative într-o unitate de producție puternică, cu o producție ridicată și o înaltă productivitate.

(Continuare în pag. 4)

DIN SUMAR

• În pagina a 3-a
ÎN CINCINAL- MAȘINI ȘI UTILAJE ROMÂNEȘTI CU PERFORMANȚE SUPERIOARE

• În pagina a 5-a
PLANUL ECONOMIC DE PERSPECTIVĂ ȘI PE 1967 ÎN INTREPRINDERI

• În pagina a 7-a
TRAIAN VUIA
18 martie 1906 – dată memorabilă în istoria aviației moderne

• În paginile 8–9
NOUL CADRU DE ORGANIZARE ȘI CONDUCERE A COOPERAȚIEI AGRICOLE
– Uniunile cooperatiste
– Legea de bază a cooperativei agricole

• În pagina a 10-a
CURENTE ȘI IDEI

• În pagina a 11-a
GOSPODĂRIA ȘI FAMILIA
În ajutorul recenzorului

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

LANSATORI — ȘI ÎN SECȚII

Într-o întreprindere industrială, modul de organizare al „lansării" producției ocupă un rol important. În acest scop, nomenclatoarele specifice de funcțiuni prevăd, în cadrul serviciilor dispecer-șef — acolo unde lansarea se face centralizat — funcțiuni adecvate atribuțiunilor de lansare, și anume: lansator principal și lansator.

În uzina noastră s-a considerat mai utilă descentralizarea lansării producției pe secții. Noua soluție, însă, nu are o rezolvare legală, deoarece nomenclatoarele specifice de funcțiuni în vigoare nu prevăd această funcție la secții; recomandările primite din partea unor organe de resort la diferite nivele (ca, în astfel de cazuri, sarcinile de lansare să fie atribuite unor cadre pe posturi existente în schemele secțiilor, cum ar fi: funcționari, calculatori etc.), nu rezolvă problema. Consemnînd o stare de lucruri existentă (deoarece conținutul muncii în sine nu este modificat de forma organizatorică aleasă: centralizat sau descentralizat), se impune completarea nomenclatorului specific de funcțiuni.

ing. Dan JILAVU
Uzina mecanică — Galați

CÎTEVA SUGESTII

La rubrica **Redacția către cititori**, socot că ar fi bine să se indice și actul normativ care reglementează problemele respective. În cadrul rubricii **Agenda economistului** ar trebui să se publice și unele articole care să relateze despre rezolvarea practică a unor probleme, despre experiența concretă din unele întreprinderi.

Foarte interesante sînt materialele de felul grupajului **Peripețiile ambalajului** (Viața economică nr. 1/1966). Astfel de teme, din păcate, sînt încă destule. Revista ar putea să se ocupe de unele dintre ele, de exemplu, de exploatarea parcului auto, aprovizionarea cu diferite materii și materiale, transporturile încrucișate, formularistica inutilă etc.

Ion POPOVICI
economist, „Vinalcool"
Timișoara

SCRISORI DESPRE FURNIZORI

Le-am primit de la corespondenți voluntari din Capitală și le prezentăm sintetic în ordinea sosirii.

UZINELE „AUTOBUZUL" exprimă mulțumiri furnizorilor punctuali și care au livrat produse de bună calitate: **„Electromagnetica"** — pentru aparatajul electric, **I.I.S. „Acumulatorul"** — pentru acumulatori cu caracteristici îmbunătățite, **Uzina de mecanică fină** din București — pentru diversele piese pe care le trimite, **Întreprinderea „Victoria"** din București — pentru garnituri de cauciuc și articole P.V.C. etc. Reproșuri pentru întîrzieri se pot adresa Uzinelor **„Electronica"** (aparataj electric), **Combinatului de cauciuc-Jilava** (garnituri K 24 pentru etanșeitatea ușilor la autobuze).

I.C.R.A.-BUCUREȘTI este satisfăcută de promptitudinea și calitatea livrărilor de la **fabricile de zahăr din Giurgiu și Roman, Rizeria-Brăila, I.I.S.-Buftea, I.C.I.L.-Constanța, „Candia"-Timișoara, „Victoria"-Sibiu, G.A.S.-Murfatlar, G.A.S.-Tohani, Valea Călugărească** ș.a. Nemulțumiri provin încă de la **I.I.S.-Valea roșie** (care nu respectă graficul de livrări), **F.P.L.-București** (care a furnizat magazinelor nu cinci sortimente de unt, cîte erau prevăzute, ci numai unul), **Fabrica de țigarete-București** (cu mari restanțe la „Carpați cu filtru"), **I.R.I.C.-Deva** și **„Solvoconserv"-Mediaș** (ambele cu întîrzieri la conserve de carne).

UZINA DE MAȘINI ELECTRICE-BUCUREȘTI apreciază punctualitatea exemplară și calitatea livrărilor de la colaboratorii săi: **Uzina metalurgică-București** (turnătoria de fontă pentru motoarele de macara și pompa submersibilă), **Uzinele „Semănătoarea"** (turnătoria de fontă maleabilă pentru motoare electrice antigrizutoase), **Uzinele „Vulcan"** (turnătoria de oțel pentru motoarele de curent continuu), **Uzina „Republica"** din Reghin (care — la cererea noastră, fără plan de colaborare, prin eforturi suplimentare — ne-a asigurat piese de precizie necesare controlerului de comandă de la L.D.E.). Restanțe sau livrări neritmice sînt de notat la întreprinderi ca: **Uzina mecanică-Cugir** (seturile de bendixuri pentru demarorul Auto D.2 de la camioanele „Carpați" și „Bucegi" — întîrzieri și calitate necorespunzătoare), **Uzinele „23 August"** (ventile de reglare a controlerului L.D.E. — întîrzieri), **Uzinele „Steagul roșu"** din Brașov (beneficiare ale demarorului, „oferă" pinioanele și bucșele sinterizate necesare confecționării acestui demaror cu mari întîrzieri și numai după intervenții susținute!), **„Electrotehnica"** (grupurile de sudură de 350 și 500 A și grupurile electrogene de 30 și 100 kWA — nerespectarea graficului și calitate discutabilă).

(Scrisorile sînt semnate de: Liviu Munteanu, tehnician Uzinele „Autobuzul", Mihaela Drăghici, de la I.C.R.A.-București, Arghir Buciumeanu, contabil șef, Uzina de mașini electrice-București).

DECONTAREA AMORTISMENTULUI

O mare parte a lucrărilor de investiții din întreprinderile miniere se execută în regie. Acestea se realizează cu instalațiile destinate activității de producție pentru care se plătește amortisment de două ori pe luna curentă și care se recuperează, în prezent, în luna următoare. Nedecontarea cheltuielilor în cursul lunii respective duce la creșterea soldurilor în decontări, la reducerea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, la imobilizări de fonduri etc. De pildă, la Trustul minier „Ardealul"-Oradea, cheltuielile care grevează activitatea de producție se ridică lunar la peste 1,5 milioane lei.

Consider că metoda decontării prin plăți planificate poate fi bine utilizată și între activitatea de producție și investiții, termenele de plată planificate putînd fi stabilite la 10, 20 și 30 ale lunii, cu regularizare la 10—14 ale lunii următoare.

Ioan ILISIE
economist, Trustul minier „Ardealul"-Oradea

ECOURI

CURSURILE POSTUNIVERSITARE
mijloc de perfecționare a pregătirii economiștilor

PREOCUPAREA economiștilor pentru ridicarea pregătirii lor profesionale, la nivelul cerințelor actuale ale economiei noastre naționale, este exprimată unanim în numeroasele scrisori sosite la redacția noastră. Totodată sînt puse în discuție aspecte variate ridicate de problema perfecționării cadrelor, se exprimă păreri și se fac sugestii. În cele ce urmează prezentăm cîteva opinii pe marginea dezbaterii organizate de revista noastră privind cursurile postuniversitare pentru economiști.

● Pe primul plan — probleme de sinteză și adîncirea specializării

Necesitatea învățămîntului postuniversitar economic a fost privită de către unii participanți la discuția organizată de „Viața economică" prin prisma **„întreținerii organizate"** a pregătirii economistului, în sensul actualizării periodice a cunoștințelor.

După părerea mea, învățămîntul postuniversitar economic nu trebuie să aibă un asemenea scop, care, în mod practic, este irealizabil. **Întreținerea cunoștințelor, permanenta preocupare pentru documentare,** așa cum de altfel a subliniat tov. prof. M. Lupu, este o chestiune **de răspundere personală, chiar de etică profesională,** și care nu poate avea decît un caracter permanent.

Pentru a se veni în sprijinul economiștilor se pot organiza și **cursuri de informare și perfecționare** de durată scurtă, în cadrul unor întreprinderi, departamente sau chiar ministere care, la rîndul lor, ar trebui ajutate cu prelegeri, cursuri și materiale documentare **(în unele cazuri și cu lectori)** de către institutele de specialitate.

Perfecționarea cadrelor economice, absolvenți ai institutelor de științe economice, **nu trebuie însă să se oprească aci, ci să fie organizată și pe plan superior — prin cursuri postuniversitare.** Această formă de pregătire nu trebuie înțeleasă ca fiind numai ulterioară învățămîntului universitar, cît mai ales **superioară acestuia,** fără însă ca să se suprapună doctoratului.

În această ordine de idei, mă asociez părerilor exprimate că tot ce **este postuniversitar, trebuie să meargă în profunzime „pe verticală", în direcția specializării.**

Învățămîntul postuniversitar economic, să fie orientat către **problemele majore ale economiei noastre naționale.** Pe baza experienței mele, propun ca în acest învățămînt să se studieze îndeosebi **teme de sinteză** (mă asociez părerii exprimate de tovarășul V. V. Topor, că nu sub formă de cursuri obișnuite de la A la Z), cum sînt: creșterea eficienței economice în diferite ramuri de activitate; metode moderne de conducere și organizare științifică a producției; rolul, principiile și metoda planificării de perspectivă; îmbunătățirea sistemelor de evidență (operativă, contabilă, statistică); urmărirea operativă a realizării planului, prevenirea și înlăturarea greutăților ivite în timp util; prospectarea pieței interne și externe, găsirea unor căi de informare rapidă și completă; modificarea structurii producției și consecințele acesteia asupra indicatorilor de plan la nivel de întreprindere, minister, ramură etc.

Modul de tratare și dezbatere a acestor probleme trebuie să tindă spre depășirea nivelului de pregătire oferit de facultate, nu atît în ce privește volumul de cunoștințe, cît sub raportul calitativ al gîndirii economice, al puterii de analiză și prevedere, particularizare și generalizare.

I. MARINESCU
din Comitetul de Stat al Planificării

● O problemă permanentă

Față de ritmul de dezvoltare al științei și tehnicii, actualizarea cunoștințelor celor care au absolvit, în orice ramură, învățămîntul superior și lucrează în economia națională constituie **o problemă generală și permanentă.** Pentru economiști ea se caracterizează după părerea noastră prin două momente distincte, cerute de necesitatea actualizării cunoștințelor vechilor absolvenți și a ținerii acestora în pas cu progresul științei și al practicii economice.

Potrivit acestor cerințe, actualizarea cunoștințelor economiștilor **s-ar** putea realiza, credem, într-o primă perioadă: prin însușirea la locurile de muncă, cu lectori de specialitate și după o programă analitică bine definită a noțiunilor teoretice necesare înțelegerii aplicațiilor matematice în economie, a calculului economic cu largi aplicații în diferitele ramuri ale economiei; predarea altor discipline moderne.

Studiul problemelor noi, fiind o sarcină permanentă a economiștilor, aceștia ar putea fi ajutați în mod organizat prin conferințe profesionale periodice, obligatorii, desfășurate teritorial pînă la nivel de raion, pe baza unor materiale elaborate de Institutul de științe economice sau Institutul de cercetări economice al Academiei și cu sprijinul cadrelor de specialitate din localitățile respective.

În afara disciplinelor matematice și tehnice de graniță, cursurile postuniversitare pentru economiști ar trebui, cred, să cuprindă cu precădere probleme noi de planificare, probleme de tehnologie a ramurilor noi, de organizare a întreprinderilor.

Consider că majoritatea cursurilor ar fi nimerit să se profileze pe specificul principalelor ramuri ale economiei naționale. Industria chimică, industria siderurgică, electrotehnică, sectoarele de proiectare au nevoie de economiști cu înaltă calificare, specialiști care să lucreze alături de ingineri și matematicieni, pentru găsirea variantelor optime a proceselor de producție sau a viitoarelor obiective economice.

Recrutarea cursanților să se facă de organele centrale, pe baza unei cifre de plan, fără concurs, pe baza recomandării celor mai buni economiști dată de conducerile întreprinderilor. Concursul nu va da rezultate — după părerea mea — deoarece vor fi puțini cei care s-ar prezenta, sau s-ar putea ajunge la o reprezentare nejudicioasă a economiștilor din diferitele ramuri ale economiei naționale.

Ioan C. POPA
șef serviciu contabilitate — Editura Politică

● Mai mult discernămînt

Important în obținerea unor rezultate pe măsura așteptărilor și a efortului făcut de stat, mi se pare criteriul de selecționare. Va trebui să existe mai mult discernămînt în recomandarea celor ce urmează să studieze la cursurile postuniversitare, deoarece economia națională contează pe un viitor cadru cu o pregătire mai completă, cu un orizont mai larg, ce ar putea fi utilizat în munci de mai mare complexitate și care cer o competență superioară.

Pe această linie apreciez că nu toți conducătorii de unități au înțeles menirea acestei forme de învățămînt.

Consider însă ca după ce cadrul trimis a absolvit aceste cursuri, răspunderea conducătorilor de departamente, direcții generale, trusturi, ar trebui să fie și mai mare, fiind vorba de utilizarea unui capital investit.

ing. Cornel ILIESCU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

GH. TĂNĂSESCU, E. M. Filipeștii de Pădure — Perioada de timp în care elevii școlii tehnice de maiștri electromecanici subordonată Ministerului Minelor, care funcționează în orașul Petroșeni, au făcut practică în subteran, se înscrie în cartea de muncă cu precizarea că această practică s-a efectuat în subteran. Precizăm că la stabilirea vechimii în muncă a angajaților care urmează această școală se ia în întregime în considerare perioada de școlarizare. Activitatea în subteran este însă limitată numai la perioada de practică care s-a efectuat în subteran în timpul întregului program de lucru.

GH. BOGDĂNEANU, contabil șef, Fabrica de postav-Prejmer — Conform dorinței dv. am comunicat organelor competente problema care vă preocupă.

Ing. VASILE GULEȘU, G.A.S.-Buziaș — Alte materiale în legătură cu industrializarea pregătirii furajelor, în afara celor ce figurează pe lista dv., n-au mai apărut în revista noastră.

ALEX. HORNARU, C.I.L.-Blaj — După cum ne informează forurile competente, apa prelucrată de stația de filtre pentru apă potabilă din orașul dv. nu poate fi dată în consum, deoarece prezintă încă unele impurități. Laboratorul stației care analizează zilnic puritatea apei, va putea — în curînd — să dea aviz favorabil pentru consumul apei, deoarece la Uzina „Carbosin" din Copșa Mică, stația de epurare a apelor reziduale se găsește în probe tehnologice.

ÎN CINCINAL

MAȘINI ȘI UTILAJE ROMÂNESTI CU PERFORMANȚE SUPERIOARE

ing. Mihai MARINESCU
ministrul industriei construcțiilor de mașini

INDUSTRIA construcțiilor de mașini, ca urmare a politicii partidului nostru cunoaște, an de an, o continuă și puternică dezvoltare. Acest lucru este reflectat, atît prin realizările dobîndite pînă în prezent, cît și prin sarcinile sporite de dezvoltare în perspectivă stabilite pentru perioada 1966—1970. În acest an, **producția va crește cu 11,5%. Se va lărgi nomenclatorul de produse, prin introducerea în fabricație a peste 50 de tipuri noi de mașini și utilaje cu caracteristici și performanțe tehnice superioare. Industria construcțiilor de mașini va trebui să asigure, în continuare, înzestrarea tehnică a economiei și să dețină o pondere însemnată în exportul de produse industriale.**

În lumina unor cifre sintetice

ANUL 1965, ca de altfel întreaga perioadă a șesenalului, s-a soldat cu realizări prețioase. Prin sporurile de producție obținute an de an, **nivelul producției globale pe ansamblul ministerului a fost în anul trecut de peste 2,8 ori mai mare decît în 1959, față de 2,2 ori stabilit în Directivele Congresului al VIII-lea al P.C.R. pentru întreaga ramură. Ritmul mediu anual de creștere a producției realizat în perioada 1959—1965 a fost de peste 19%, față de 14%, cît era prevăzut pentru întreaga ramură.**

Sporul de producție din 1965 față de 1959 s-a realizat în proporție de peste 68% pe seama creșterii productivității muncii. Concomitent cu creșterea volumului de producție, în condițiile lărgirii specializării producției, s-a mărit și gama de sortimente, s-a reproiectat și modernizat cea mai mare parte a produselor existente în fabricație, nomenclatorul produselor lărgindu-se în același timp cu noi tipuri de mașini și utilaje. **În 1965, s-au realizat peste 400 prototipuri, printre care grupul motor-reductor pentru laminor I.S.C.T. de 1800 kW, locomotiva Diesel hidraulică de 350 CP, grupul motopompă dublex de 7¼ × 12″, cargoul de 3500 tdw pentru cherestea, electromotoare pentru macarale cu regim greu de lucru și altele.**

S-au introdus în fabricația de serie un număr de peste 300 produse noi, cum sînt: strungurile Carusel de 2000 mm și 2500 mm, mașina de șlefuit cu bandă lată tip SCI, războiul automat pentru mătase, tractorul pe șenile S-650 CP, transformatorul de 40 MVA—242 kV, noi tipuri de transformatoare pentru export etc.

Sporirea volumului producției, lărgirea gamei de sortimente și îmbunătățirea calității produselor, au creat condiții pentru creșterea **ponderii mașinilor și utilajelor în totalul exportului de la 15% în anul 1959, la peste 19% în 1965.**

Concordanță deplină între cerințe și realizări

CU toate realizările importante dobîndite, cerințele dezvoltării unor sectoare ale economiei naționale nu au fost satisfăcute pe deplin. Astfel, întreprinderile din sectorul electrotehnic deși au înregistrat o creștere a producției de peste 4 ori față de anul 1959, nu au reușit să acopere cantitativ și nici calitativ necesitățile economiei.

Nivelul tehnic al aparatajului de joasă tensiune și tehnica de producție a acestuia, solicită, de asemenea, importante îmbunătățiri. Unele grupe importante de produse ca: mașini-unelte, utilaje pentru construcții și rutiere, utilaje pentru transporturi uzinale etc., sînt, de asemenea, susceptibile de a fi îmbunătățite.

Întreprinderile producătoare de utilaj chimic, energetic, metalurgic nu au asigurat întotdeauna livrarea ritmică și în cantitățile necesare a comenzilor pentru beneficiarii din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Industriei Construcțiilor. O cauză o constituie și faptul că beneficiarii nu au clarificat la timp documentația tehnică pentru o parte din utilajele cu ciclu lung de fabricație, pentru a se crea condițiile necesare pregătirii și lansării lor în producție (materiale din import, colaborări tehnologice etc.).

Deși s-au luat măsuri pentru întărirea serviciilor tehnologice și de proiectare din întreprinderi, prin trecerea în această activitate a celor mai bune cadre din producție (în ultimii patru ani numărul inginerilor și tehnicienilor din munca de concepție s-a dublat), totuși, în unele uzine, aceste sectoare au o capacitate insuficientă față de necesitățile în continuă creștere ale ramurii.

Rămînerile în urmă în asigurarea documentațiilor tehnice pentru investiții au condus la nerealizarea lucrărilor planificate pe unele șantiere. La acestea a contribuit și lipsa unui plan de perspectivă. Necunoașterea de către beneficiari a necesităților concrete de mașini și utilaje a generat greutăți în stabilirea unor planuri judicioase de încărcare a capacităților de producție și, mai ales, în determinarea corectă a planurilor de aprovizionare. În această situație și fondurile de investiții alocate au fost concentrate pentru dotările condiționate de cererile cantitative ale producției, amînîndu-se pentru „etapa ulterioară" investițiile care să conducă la ridicarea nivelului tehnic al producției, la recuperarea rămînerilor în urmă.

Astfel, reînnoirea și creșterea continuă a parcului de mașini-unelte din economia națională se va realiza prin aportul substanțial al subramurii constructoare de mașini-unelte, a cărei producție va fi în 1970 de aproape 2 ori mai mare, față de 1965. Paralel cu sporirea producției, se va completa și gama de mașini-unelte la nivelul cerințelor economiei naționale.

Dacă în 1959 au fost asimilate numai 25 tipodimensiuni, în 1965 numărul acestora se ridica la 79, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului 1970 să fie introduse în fabricație peste 120 tipodimensiuni.

În procesul de asimilare se va urmări introducerea în fabricație numai a acelor tipuri care să corespundă exigențelor tehnicii mondiale sub raportul indicilor calitativi — performanțe, precizie de lucru, siguranță în exploatare — al complexității și durabilității. **Mașinile existente în producție, precum și tipurile ce se vor însuși în fabricația de serie în viitorul cincinal vor fi echipate cu dispozitive de acționare hidraulică, pneumatică, electrică și cu comandă-program. Mașinile-unelte moderne cu care vor fi dotate uzinele vor contribui la reînnoirea parcului de mașini-unelte, îmbunătățirea calitativă a structurii lui, sporirea potențialului productiv, precum și la perfecționarea caracteristicilor tehnice ale produselor ce se vor fabrica cu ajutorul lor.**

În planul economic de 5 ani (1966—1970) se vor accentua eforturile pentru asimilarea de linii tehnologice complete necesare industriilor chimice, ușoare, alimentare. De asemenea, parcul de mașini de tracțiune specifice transportului feroviar se va îmbunătăți structural. **Transportul maritim va fi înzestrat cu noi vase, iar cerințele parcului auto de deservire generală și interurbană, precum și cererile crescînde pentru export vor fi satisfăcute, atît prin creșterea producției de autocamioane și autotractoare, cît și prin însușirea în fabricație a noi tipuri de autoutilitare pentru transportul mărfurilor în loturi mici.**

Vor fi asimilate noi tipuri de mașini și utilaje, care să acopere în măsură din ce în ce mai mare sfera mecanizării muncilor agricole. În perioada 1966—1970, producția de tractoare și mașini agricole va spori, concomitent cu extinderea și

(Continuare în pag. 4)

Ritm accelerat la asimilarea noilor produse

RIDICAREA întregii activități de producție la nivelul actualelor sarcini impune măsuri eficiente pe toate verigile, de la întreprinderi pînă la minister. În acest scop au fost analizate îndeaproape cauzele deficiențelor înregistrate în anul 1965 și s-au stabilit măsuri concrete

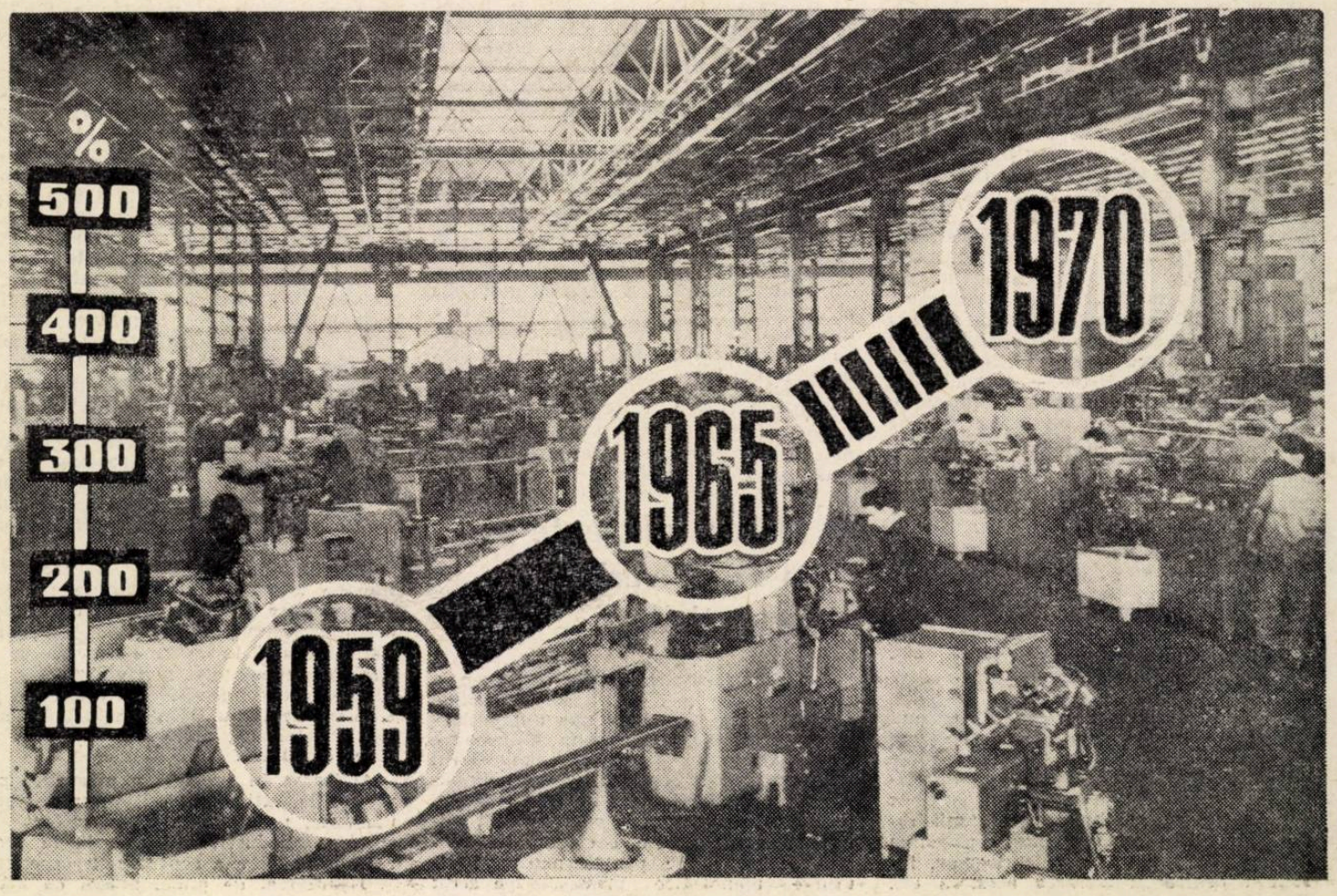

Dinamica producției industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor (în %).

Șantiere noi

● Au fost turnate fundațiile a **două noi hale** care se construiesc **la Uzina „Electroputere" din Craiova.** Aici se vor asambla instalațiile fabricii de locomotive Diesel de 6580 cai putere și fabricii de mașini electrice rotative.

● Inaugurarea unui șantier într-un șantier: au început **lucrările de extindere a Șantierului naval din Oltenița.** Obiectiv: calele de montaj și lansare pentru motonave de 5 000 de tone.

CURIER

● Săptămîna pe care o încheiem este marcată de **începerea lucrărilor pentru ridicarea a 2 000 de apartamente în orașele regiunii Hunedoara, a 952 de apartamente în centrul industrial Baia Sprie, a unui mare complex comercial pe Dealul Copoului la Iași și a unui modern hotel la Putna.**

Număr și calitate

● De la începutul cincinalului, Uzina „Rulmentul" din Brașov a fabricat **2 milioane de rulmenți.** Astăzi, la fiecare 2 secunde se realizează aici cîte un rulment, ceea ce echivalează cu un spor de producție de 50 de ori față de anul 1950. Produsele uzinei se exportă în 20 de țări.

● Minereul de fier din Teliuc a atins un coeficient de 51% fier față de 48% cît este planificat. Prin asigurarea unui conținut sporit de fier în minereu, s-a putut obține o producție suplimentară de 400 de tone de fontă.

● Instalația de rafinare a zincului de la Combinatul chimico-metalurgic din Copșa Mică a fost dată în exploatare cu o lună mai devreme. Primele analize arată că zincul obținut are o puritate aproape absolută: 99,9%.

● Folosind instalația românească 4DH-315, petroliștii din regiunea Oltenia au atins o adîncime record de foraj: 6 000 de metri.

PERSPECTIVELE LUMINOASE ALE DEZVOLTĂRII AGRICULTURII SOCIALISTE

(Urmare din pag. 1)

„Ansamblul măsurilor economice, organizatorice și social-culturale stabilite de partid — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea făcută la Congres — **va face ca țărănimea să se bucure tot mai mult de binefacerile civilizației, va asigura înflorirea multilaterală a vieții satului — cerință esențială a procesului desăvîrșirii construcției socialiste și trecerii treptate la comunism".**

MERSUL ascendent al societății noastre impune perfecționarea continuă a formelor organizatorice și a metodelor de conducere, ele constituind o parte organică a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste, de lărgire continuă a democrației socialiste, de atragere tot mai largă și mai activă a maselor la conducerea țării. Măsurile de îmbunătățire a conducerii agriculturii se înscriu pe linia acestei concepții generale a partidului nostru. Ele asigură un sistem de conducere unitară și competentă a întregii agriculturi, creează cadrul necesar îndeplinirii obiectivelor trasate de Congresul al IX-lea al partidului în această ramură de importanță vitală a economiei naționale.

În dezvoltarea agriculturii, partidul nostru îndreaptă eforturile principale în direcția dezvoltării forțelor de producție, creării unei puternice baze tehnico-materiale, de care depinde valorificarea însemnatelor rezerve pe care le deține această ramură. Aceasta este o necesitate obiectivă mai ales în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, care și-a pus amprenta pe toate procesele de producție, inclusiv în agricultură. Principalele eforturi sînt îndreptate spre rezolvarea în linii generale pînă în 1970 a problemelor mecanizării complexe și ale chimizării agriculturii, spre extinderea irigațiilor, spre modernizarea și sporirea producției agricole.

Rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică procesul de desăvîrșire a construcției socialiste, necesită creșterea rolului statului în organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale, inclusiv a agriculturii. Măsurile hotărîte de partid pentru îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, organizarea unui sistem de sprijinire și îndrumare unitară a tuturor unităților socialiste sînt menite să sporească rolul organizator al statului, să asigure rezolvarea în cele mai bune condiții a obiectivelor trasate. Acestui scop îi sînt subordonate perfecționarea formei de organizare și a metodelor de muncă ale Consiliului Superior al Agriculturii și ale organelor sale teritoriale, pentru a imprima activității lor un caracter mai eficace și mai operativ, răspundere mai mare în rezolvarea multiplelor probleme ale agriculturii.

Noua formă de organizare și conducere a agriculturii cooperatiste răspunde unei necesități legice, determinate de cerințele întăririi și dezvoltării cooperativelor, de creșterea aportului agriculturii la avîntul întregii economii naționale, în vederea continuării, pe o treaptă superioară, a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste.

Esențialul în dezvoltarea întregii societăți, ca și a agriculturii cooperatiste, constă în lărgirea și perfecționarea continuă a forțelor de producție. În același timp un rol activ îl joacă relațiile socialiste de producție. Relațiile socialiste de producție în curs de maturizare sînt factorul motor al dezvoltării rapide a forțelor de producție. Interacțiunea dialectică a forțelor de producție cu relațiile socialiste de producție se manifestă astfel ca izvor continuu al progresului. Stadiul actual al bazei tehnice-materiale, precum și cerințele creșterii rapide a forțelor de producție în agricultură, de integrare organică a acestei ramuri în dezvoltarea generală a economiei, determină necesitatea perfecționării continue a relațiilor de producție din agricultura cooperatistă. Noul sistem de conducere și îndrumare a cooperativelor agricole — uniunile cooperatiste — asigură cadrul organizatoric necesar dezvoltării rapide a forțelor de producție, ridicării relațiilor cooperatiste pe o treaptă superioară, deschide o etapă nouă în dezvoltarea cooperației agricole în țara noastră.

Prin crearea acestor organizații economice obștești se vor lărgi și perfecționa, într-un cadru organizat, relațiile dintre cooperative, atît în sfera producției, cît și a circulației produselor. Aceasta creează potențe noi consolidării economico-organizatorice a fiecărei cooperative agricole de producție. În cadrul Congresului, ca și în dezbaterile care l-au precedat, s-au făcut numeroase propuneri privind întreprinderea de acțiuni comune de mare anvergură, care depășesc posibilitățile unei singure cooperative, cum sînt lucrările de hidroameliorații, amenajările pentru irigații, combaterea eroziunii solului, îmbunătățirea pășunilor, construirea de depozite pentru fructe și legume, instalații pentru prelucrarea acestora etc. Reunind cooperativele din raionul și regiunea respectivă și pe scara întregii țări, prin Uniunea Națională, organizațiile cooperatiste vor asigura unirea eforturilor cooperativelor pentru o folosire mai rațională a fondurilor de investiții, a forței de muncă, și a bazei tehnice-materiale puse la dispoziție de către stat. Creșterea gradului de socializare a proprietății cooperatiste, determinată de dezvoltarea bazei tehnice-materiale, va asigura perfecționarea relațiilor de producție socialiste la sate, progresul continuu al forțelor de producție, sporirea într-un ritm susținut a producției în agricultura cooperatistă.

În condițiile dezvoltării intensive și multilaterale a agriculturii au loc transformări calitative în cadrul schimbului de activități între industrie și agricultură. Aceste schimbări țin, atît de valorificarea și prelucrarea producției, cît și de aprovizionarea cooperativelor cu utilaje, îngrășăminte chimice și materiale.

Valorificarea produselor pe bază de contract reprezintă una din formele principale prin care cooperativele își aduc contribuția la dezvoltarea economiei naționale și ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. Potrivit Statutului, Uniunea Națională, în colaborare cu organele de contractare ale statului, va coordona activitatea cooperativelor agricole de valorificare a produselor pe bază de contract. Extinderea sistemului de contractare pe termen lung asigură o perspectivă clară planificării producției în fiecare cooperativă, realizării veniturilor bănești. Studierea cu grijă a numeroaselor propuneri făcute la Congres și adoptarea celor mai adecvate soluții, va permite ca sistemul schimbului dintre industrie și agricultură să devină mai suplu și mai eficace, să exercite o puternică influență în creșterea producției agricole.

Concomitent cu perfecționarea relațiilor socialiste de producție pe scara întregii agriculturii cooperatiste, are loc și perfecționarea acestor relații în fiecare cooperativă agricolă. Un instrument puternic al acestei perfecționări este Statutul cooperativei agricole de producție adoptat de Congres. El creează cadrul necesar pentru îmbunătățirea formelor de organizare a producției și a muncii, utilizarea rațională a fondurilor în vederea asigurării reproducției lărgite, mai buna normare și retribuire a muncii cooperatorului. Asigurînd îmbinarea intereselor țărănimii cooperatiste cu cele ale întregii societăți, noul statut răspunde — așa după cum s-au exprimat în unanimitate delegații la Congres — progresului continuu al agriculturii cooperatiste.

Respectarea cu strictețe a prevederilor lui va contribui la îndeplinirea rolului pe care cooperativele agricole îl au în economia națională, la ridicarea nivelului de trai al țărănimii cooperatiste.

MĂSURILE aprobate de primul Congres al cooperativelor agricole de producție presupun dezvoltarea largă a democrației cooperatiste. Sporirea rolului adunării generale, îmbunătățirea muncii consiliilor de conducere prin aplicarea riguroasă a principiului muncii colective sînt prevederi ale noului statut al cooperativei, a căror importanță a fost subliniată în întreaga desfășurare a lucrărilor Congresului. S-a reliefat, de pildă, ideea că pretutindeni trebuie să fie create asemenea condiții, un asemenea climat, încît fiecare țăran să se simtă în cooperativă ca în propria lui casă, să fie părtaș la tot ce se realizează, să aibă sentimentul puternic al drepturilor și responsabilităților lui. Omul care se vede respectat, a cărui părere este cerută sistematic, care se simte ca adevărat stăpîn pe tot ceea ce se înfăptuiește în unitatea sa, își manifestă din plin inițiativa, energia și talentul în slujba înfloririi cooperativei din care face parte.

Pe bazele unei largi democrații cooperatiste sînt așezate și uniunile nou constituite. Aceasta se referă, atît la funcționarea lor, la îndeplinirea sarcinilor ce le revin și la raporturile dintre ele, cît și la raporturile dintre uniuni și cooperative. Latura centralistă a principiului centralismului democratic conferă unitate și coeziune întregului sistem de conducere obștească a agriculturii cooperatiste. Dar în aria competențelor sale, fiecare verigă a sistemului își păstrează cea mai largă posibilitate de inițiativă. Totodată, adunarea generală a cooperatorilor este suverană în adoptarea tuturor deciziilor care privesc producția, circulația și repartiția produselor în cadrul cooperativei. Întru totul corespunzătoare principiilor democrației sînt și relațiile contractuale ce se stabilesc între organele statului, pe de o parte, uniuni și cooperative, pe de altă parte. Profundul democratism al sistemului de măsuri adoptat asigură nu numai stimularea maximă a activității maselor în rezolvarea problemelor care privesc fiecare cooperativă, fiecare uniune raională sau regională, dar și participarea sporită a țărănimii la conducerea treburilor statului. Toate acestea se încadrează în procesul general, în plină desfășurare, de lărgire a democrației în patria noastră, reprezintă un rezultat al realizărilor noastre de pînă acum și o condiție a mersului nostru înainte.

Țărănimea cooperatistă are acum instrumente puternice și un program amplu și clar de dezvoltare a agriculturii. Ea se bucură de sprijinul multilateral al statului, de îndrumarea permanentă a încercatului conducător al întregului popor — Partidul Comunist Român. Cum s-a subliniat în lucrările marii reuniuni cooperatiste de la București, acum totul depinde de energia și priceperea cu care țăranii cooperatori vor munci spre a asigura măsurilor hotărîte de Congres o cît mai grabnică eficiență, pentru ca aceasta să-și dea roadele încă în cursul acestui an al noii bătălii pentru o recoltă bogată, începută pe ogoarele țării.

ÎN CINCINAL: MAȘINI ȘI UTILAJE ROMÂNEȘTI CU PERFORMANȚE SUPERIOARE

(Urmare din pag. 3)

diversificarea mecanizării lucrărilor agricole. Peste 80 de tipuri de mașini și utilaje agricole vor fi asimilate și introduse în fabricația de serie.

PENTRU a face față necesităților de aparate de măsură, control și automatizare, industria electrotehnică trebuie să aibă cel mai înalt ritm de dezvoltare din ramura construcții de mașini. **Urmînd indicațiile partidului de introducere a progresului tehnic în industrie la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, s-a început și dezvoltat fabricația unor produse noi; instalații de curenți purtători pentru transmiterea simultană a mai multor convorbiri pe o singură cale telefonică; televizoare; aparate de radio cu tranzistori; lămpi de iluminat fluorescent și cu vapori de mercur etc. A început construcția unei întreprinderi profilată pentru producția de elemente de automatizare electronice.** Ele constituie un sistem complet, utilizabil pentru controlul și reglarea automată a proceselor continuu lente, inclusiv a mașinilor electrice de control centralizat, cu ajutorul cărora se va putea realiza optimizarea funcționării unor secții sau uzine întregi.

Ținînd seama de cerințele și realizările importante ale științei și tehnicii se iau măsuri ca industria electrotehnică să țină pasul cu acestea.

● Măsuri eficiente — în toate verigile de activitate

ÎNTRUCÎT nominalizarea din timp a produselor ce urmează a fi executate a constituit și constituie una din problemele esențiale pentru buna desfășurare a activității întreprinderilor, ministerul și-a concentrat eforturile pentru îmbunătățirea situației pe anul 1966. Astfel, încă din luna mai 1965 s-au solicitat ministerelor beneficiare documentația tehnică și comenzile pentru necesarul de utilaje tehnologice prevăzute pe acest an; s-a urgentat elaborarea documentațiilor în vederea specificării planului de producție al întreprinderilor furnizoare; s-au încheiat protocoale cu privire la asigurarea necesarului cu repartiții pentru utilaje, precum și grafice de prezentare a documentațiilor tehnice la uzinele constructoare de mașini.

Pentru producția nenominalizată, care are o pondere însemnată la unele întreprinderi — în special din sectorul utilaj chimic, energetic și metalurgic — se solicită sprijinul ministerelor beneficiare în urgentarea întocmirii documentațiilor pentru utilaje tehnologice și predarea lor conform graficelor, emiterea neîntîrziată a comenzilor pentru volumul de utilaje stabilit.

În vederea sprijinirii întreprinderilor în mobilizarea tuturor rezervelor și stabilirea de măsuri care să asigure realizarea sarcinilor de plan, s-au organizat brigăzi ale ministerului, constituite din specialiști și cadre cu munci de răspundere, care s-au deplasat în întreprinderi. Atenția lor este îndreptată în vederea organizării științifice a producției și a muncii. Acum cînd știința este nemijlocit o forță de producție, este clar că în zona aplicării rezultatelor științifice trebuie să intre într-o măsură tot mai mare asemenea elemente ca normarea tehnică, folosirea rațională a timpului de lucru și a forței de muncă, eliminarea locurilor înguste, utilizarea cu mai multă eficiență a suprafețelor de producție. Un pas important în rezolvarea la un înalt nivel științific a acestor probleme îl constituie **măsurile luate pentru întărirea serviciilor de organizare a producției cu cele mai calificate cadre tehnice, cu experiență îndelungată.**

Organizarea superioară a producției, impune totodată îmbunătățirea relațiilor de cooperare între întreprinderi, în scopul asigurării ritmicității producției și eliminării lucrului în asalt. De aceea se va perfecționa neîncetat metodologia de planificare a cooperării, creînd astfel noi posibilități pentru utilizarea rațională a mijloacelor tehnice, materiale și umane de care dispunem.

Aplicarea în practică a măsurilor privitoare la extinderea metodelor de lucru înaintate, va conduce, concomitent cu sporirea productivității muncii, la reducerea simțitoare a consumurilor specifice. **Reducerea, de pildă, numai cu 2% a consumului de laminate la producția comparabilă, echivalează în acest an cu o economie de circa 1 700 tone de metal.** În acest scop au fost luate măsuri pe linia reproiectării unor subansamble și repere, aprovizionării întreprinderilor cu profile corespunzătoare etc. **De asemenea, în turnătorii s-au precizat măsuri tehnico-organizatorice care vor determina reducerea în acest an a consumului de cocs și electrozi de grafit, economisindu-se circa 700 tone cocs și circa 750 tone electrozi.**

O condiție principală pentru asigurarea creșterii producției la nivelele prevăzute pentru 1966 și următorii ani este punerea în funcțiune la termen a obiectivelor din planul de investiții. **Sporul important al volumului de investiții prevăzut pentru acest an impune un efort deosebit din partea institutelor de proiectare pentru întocmirea în timp util a documentației tehnice necesare lucrărilor noi.** Se vor întări sectoarele de proiectare și îmbunătăți actuala structură cu cadre de ingineri și economiști bine calificați, care să contribuie la sporirea eficienței fondurilor de investiții alocate. Întreprinderile vor fi îndrumate să pună un accent mai mare pe autodotarea cu utilaje și creșterea indicilor de utilizare a mașinilor și instalațiilor existente, analizîndu-se cu mai mult simț de răspundere utilitatea și oportunitatea investițiilor solicitate. Se vor lua măsuri pentru micșorarea duratei de execuție a lucrărilor și se va aplica o exigență sporită la recepția acestora.

În activitatea anilor precedenți au existat dificultăți în introducerea rezultatelor cercetărilor în producția industrială, ca urmare a neasigurării de către cercetători a unor proiecte reproductibile pe scară industrială. Pe baza învățămintelor trase, **în acest an eforturile cercetătorilor și proiectanților vor fi concentrate pe un număr limitat de probleme, astfel încît contribuția lor să finalizeze în timp scurt cerințele pe care le pune dezvoltarea continuă a economiei naționale.**

★

Ansamblul de măsuri stabilit pentru 1966, cît și pentru anii următori, asigură o bază solidă înfăptuirii exemplare a sarcinilor încredințate industriei construcțiilor de mașini pentru dotarea în continuare a economiei noastre naționale cu noi mașini și utilaje la nivelul cerințelor actuale ale tehnicii.

PLANUL ECONOMIC DE PERSPECTIVĂ ȘI PE 1967 — ÎN ÎNTREPRINDERI

ÎN întreprinderile industriale din întreaga țară s-au desfășurat, în lumina Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., largi acțiuni—studii și dezbateri—pentru elaborarea și fundamentarea proiectelor planului cincinal și a planului pe anul 1967.

Cifrele orientative privind indicatorii planului cincinal primite din partea ministerelor au fost analizate la nivelul conducerilor de întreprinderi, în această acțiune fiind atrași ingineri, tehnicieni, economiști, precum și numeroși fruntași în producție. După dezbateri, au fost elaborate propunerile de plan și s-au conturat principalele măsuri tehnico-organizatorice menite să creeze condițiile optime pentru înfăptuirea lor. Elaborarea planului pe întreaga perioadă a cincinalului în fiecare întreprindere în parte, constituie o măsură importantă luată de partid pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale.

Una din secțiile de preparare de la Fabrica „Țesătura"-Iași.

STUDII APROFUNDATE — PREVEDERI REALISTE

ÎN întreprinderea „Automatica" s-a încheiat de curînd elaborarea și dezbaterea proiectelor planului de perspectivă și a planului pe anul 1967. La această acțiune a participat un larg colectiv format din cele mai bune cadre de ingineri, tehnicieni și economiști, precum și muncitori fruntași în producție. Cifrele de plan au căpătat astfel un caracter realist, bazat pe posibilitățile existente și pe aprofundarea măsurilor tehnice și organizatorice ce trebuie luate pentru asigurarea realizării ritmice a sarcinilor de producție la un nivel calitativ ridicat și cu un preț de cost cît mai scăzut. Propunerile de plan au ținut seama de dezvoltarea în perspectivă a întreprinderii.

CREȘTEREA PRODUCȚIEI-MARFĂ FAȚĂ DE 1965

- **1967 : 27%**
- **1970 : aproape de 2 ori**

Pentru realizarea acestor sarcini de creștere a producției, s-au analizat temeinic toate posibilitățile întreprinderii — ținînd seama, în primul rînd, de elementul de bază : **capacitatea de producție.**

În urma analizei suprafețelor de producție, în strînsă corelare cu sarcinile de viitor, întreprinderea noastră s-a angajat ca **în acest an să sporească producția cu circa 23% în cadrul spațiului existent.** Întrucît din 1965 valoarea producției pe mp a depășit cifra prevăzută în studiul de dezvoltare al întreprinderii, prin realizarea angajamentului luat vor fi valorificate în întregime posibilitățile de creștere a producției pe suprafețele existente. Profilarea din ce în ce mai accentuată a întreprinderii pentru producția panourilor și pupitrelor de automatizare — producție ce necesită în general o suprafață mare și o valoare aproximativ constantă pe metrul pătrat — impune în viitor construirea unei noi hale de circa 8 000 mp.

Numărul mediu scriptic de muncitori productivi a fost determinat pe baza fișelor de manoperă specifică, avîndu-se totodată în vedere îmbunătățirea normelor existente. **Reducerea manoperei specifice a rezultat din măsurile trecute în planul M.T.O., întocmit în urma propunerilor făcute de colectivele ce au lucrat la elaborarea fiecărei secțiuni de plan.** Între altele s-au prevăzut : tipizarea elementelor de prindere a aparaturii în dulapuri și pupitre ; mecanizarea transportului în hala de construcții metalice ; organizarea noului flux la vopsitorie ; revizuirea tehnologiilor la produsele de serie, urmărindu-se în principal îmbunătățirea gradului de echipare cu SDV-uri și organizarea montajului în flux.

S-au stabilit, de asemenea, principalele etape de trecere la profilul definitiv al întreprinderii, respectiv la producția de panouri, pupitre și tablouri de automatizare, fără a se crea goluri în livrarea aparatelor și elementelor de automatizare necesare economiei naționale — aparate care se fabrică în prezent în cadrul întreprinderii, dar care în viitor vor trece în profilul altor întreprinderi.

Pe baza cifrelor privind evoluția structurii și ponderii sortimentelor în volumul producției-marfă, s-au întocmit propunerile de asimilare de produse noi și de modernizare a celor existente în fabricație. În strînsă legătură cu acestea, au fost stabilite sarcinile planului de cercetare tehnico-științifică și a planului pentru introducerea procedeelor tehnologice noi. **Propunerile de plan tehnic prevăd asimilarea unor noi tipuri de panouri pentru mașini-unelte, poduri rulante și macarale, precum și modernizarea panourilor de fabricație curentă, în colaborare cu întreprinderile constructoare ale utilajelor respective.**

Ținînd seama de necesitatea reducerii volumului de muncă la pregătirea fabricației panourilor unicate, s-a prevăzut extinderea acțiunii de tipizare a construcției metalice a panourilor și pupitrelor, tipizarea schemelor sinoptice, a cablajului și a unor scheme electrice de semnalizare. Cu această ocazie, s-a constatat că ritmul de tipizare a panourilor și pupitrelor de automatizare a fost prea lent și de aceea s-au stabilit măsuri pentru intensificarea muncii serviciilor tehnice în această direcție.

Apreciindu-se complexitatea muncii de creație tehnică în domeniul automatizării, s-a propus un plan de cercetare cu probleme axate pe specificul activității întreprinderii — și anume : rigidizarea construcțiilor metalice în vederea eliminării influenței vibrațiilor asupra funcționării aparatelor ; noi metode de control pentru verificarea și încercarea în sarcină a panourilor de automatizare ; reducerea ciclului de fabricație la panourile unicate, precum și studierea loturilor optime și a fluxului tehnologic corespunzător pentru fabricarea panourilor de serie mică. **Realizarea acestor măsuri implică o colaborare largă cu institute de cercetări specializate, precum și cu institute de învățămînt superior.**

O problemă mult dezbătută la elaborarea propunerilor de plan a constituit-o **asigurarea la timp a producției cu proiecte de execuție de bună calitate.** Panourile și pupitrele de automatizare, care constituie baza producției întreprinderii noastre, sînt proiectate de către Institutul de proiectări de automatizare, precum și de alte institute specializate. Documentațiile întocmite de unele din aceste institute sînt la nivel de proiect tehnic, urmînd ca întreprinderea noastră să elaboreze proiectul de execuție.

Proiectele se primesc însă în multe cazuri cu întîrziere, iar calitatea lor lasă adesea de dorit. Sînt situații în care proiectele prevăd aparate ce nu sînt încă asimilate sau cu caracteristici necorespunzătoare ; sînt și cazuri în care nu există corespondență între schema electrică de principiu, schema de conexiuni și specificația de aparate. Asemenea greșeli provoacă mari dificultăți în aprovizionarea cu materiale și în realizarea ritmică a planului de producție — unele din ele fiind sesizate abia la finalizarea produsului.

De asemenea, o altă greutate care se cere înlăturată cît mai curînd, o constituie marea varietate a soluțiilor constructive de panouri de automatizare. Deși a fost definitivă o normă de tipizare a conținutului proiectelor de automatizare și a tipodimensiunilor panourilor, pupitrelor și dulapurilor — normă acceptată de toate întreprinderile de proiectări interesate — ea nu este aplicată în suficientă măsură. Toate aceste neajunsuri au fost dezbătute pe larg de întreprinderea noastră cu institutele de proiectări colaboratoare, stabilindu-se măsuri corespunzătoare.

Succesele obținute de colectivul nostru pînă în prezent, analizarea temeinică și aprofundată a cifrelor de plan, constituie chezășia realizării și în viitor a sarcinilor de producție la un înalt nivel calitativ.

I. CODRU
inginer-șef de concepție,
Intreprinderea „Automatica"-București

O CORELARE JUDICIOASĂ A INDICATORILOR DE PLAN

LA Fabrica „Țesătura"-Iași, analiza temeinică a rezervelor de folosire a capacităților de producție și a condițiilor tehnico-organizatorice în care se va desfășura în viitor procesul de muncă, a determinat ca propunerile de plan făcute la nivelul întreprinderii să depășească simțitor cifrele orientative primite de la forul tutelar. La producția globală, spre exemplu, cifrele orientative indicau pentru anul 1970 o creștere de circa 66%, față de anul 1965. Specialiștii întreprinderii, au apreciat însă că acest nivel este sub posibilitățile ce le va avea întreprinderea, **indicînd o creștere de aproximativ 79%.**

Pentru fundamentarea științifică a prevederilor determinate la nivelul întreprinderii, o atenție deosebită s-a acordat corelării diferiților indicatori. **Determinarea prin corelare a elementelor componente ale planului tehnic, industrial și financiar, a oferit argumente realiste în aprecierea nivelului unor indicatori ai volumului, calității și costului producției. Corelarea indicatorilor a fost totodată și un mijloc de scoatere la iveală a noi rezerve interne.** Astfel s-a apreciat că, efectuîndu-se anumite modificări calitative și cantitative în capacitatea de producție (în acest an se va da în funcțiune secția nouă de filatură pieptănată, iar în 1967 se vor schimba utilajele și procesul tehnologic la finisarea țesăturilor), creșterea producției globale din 1970, față de 1965, va fi asigurată într-o proporție de 37% pe seama capacităților noi și modernizărilor ce se vor efectua. **Cea mai mare parte din sporul producției globale din 1970 — anume 62% — se va asigura însă prin creșterea productivității muncii.**

În ansamblul măsurilor tehnice și organizatorice preconizate, se va pune un accent deosebit pe intensificarea folosirii utilajului, paralel cu ușurarea muncii, sporirea productivității ei în directă concordanță cu creșterea calității produselor și reducerea costurilor, valorificarea superioară a materiei prime prin îmbunătățirea proceselor tehnologice și lărgirea sortimentelor cu valoare de întrebuințare mai înaltă. Planul de măsuri tehnico-organizatorice pentru anul 1967—1970 cuprinde 58 de propuneri mai importante.

Complexul de măsuri tehnico-organizatorice va avea ca urmare **mărirea indicilor de utilizare a războaielor cu aproape 12% în 1967 și cu circa 18% în 1970, față de 1965.** Va spori, de asemenea, simțitor și indicele de folosire a utilajului de la filatură, în condițiile îmbunătățirii titlului mediu al firului.

Intrarea în funcțiune a noii secții de filatură pieptănată de bumbac, va contribui la creșterea producției de fire în 1967 cu 85%, iar în 1970 cu de peste 2 ori, față de nivelul anului 1965. **Aceasta va permite apoi sporirea țesăturilor din fire pieptănate într-o proporție de aproape 2,3 ori în anul 1967 și de peste 3,3 ori în anul 1970, în comparație cu nivelul din anul 1965.** Prin introducerea în fabricație a unor produse noi cu un înalt grad de prelucrare și prin sporirea într-un ritm mai înalt a sortimentelor cu valoare mare de întrebuințare, se asigură dezvoltarea continuă a întreprinderii și creșterea eficienței activității ei de producție.

Pentru anii viitori se remarcă tendința spre livrarea într-o proporție mai mare a produselor către întreprinderile de confecții, care au sarcini de export. Acest fapt merită deosebită atenție. **Paralel cu sporirea producției-marfă destinată în mod direct și indirect exportului, se prevede sporirea livrărilor către fondul pieței cu peste 70 de milioane lei în 1967 și cu peste 115 milioane lei în 1970, față de nivelul anului 1965.**

Analizarea cu minuțiozitate a tuturor modificărilor care vor interveni în viitor în desfășurarea procesului de muncă va permite îmbogățirea planului de măsuri tehnico-organizatorice, mobilizarea tuturor rezervelor interne ale producției.

Apostol CONSTANTIN
director adjunct la I.I.S. „Țesătura"

Dumitru PĂTRU
asistent, Universitatea „Al. I. Cuza"-Iași

VALORIFICAREA UNOR STOCURI IN INDUSTRIA UŞOARĂ

PENTRU valorificarea unor stocuri de produse de larg consum cu desfacere neasigurată existente în întreprinderi, recent, Ministerul Industriei Uşoare, Ministerul Comerţului Interior şi Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum au luat unele hotărîri comune (Instrucţiunea nr. V/651 din 7 martie 1966) ale căror principii le vom prezenta în cele ce urmează.

Instrucţiunile comune prevăd că fac obiectul acestei reglementări speciale următoarele categorii de produse cu desfacere neasigurată :

— **Mărfurile rămase de la partizile destinate exportului ;** din această categorie fac parte produsele realizate de întreprinderi peste cantităţile prevăzute în contractele de furnizare pentru export.

— **Mărfuri produse în afara contractelor sau care nu au fost livrate în termen şi pentru care întreprinderile beneficiare au făcut renunţări întemeiate ;** mărfurile din această categorie trebuie să îndeplinească toate condiţiile de calitate prevăzute în standarde sau în normele interne de fabricaţie.

— Se mai prevăd spre valorificare şi mărfuri care prezintă unele defecte — de cele mai multe ori legate de aspect, estetică, formă — dar care pot fi folosite în bune condiţii potrivit scopului pentru care au fost create.

Beneficiari şi modalităţi speciale de desfacere

POTRIVIT instrucţiunilor amintite, întreprinderile producătoare care deţin asemenea mărfuri le vor desface către :

• **Întreprinderile comerţului cu ridicata de textile-încălţăminte, cu preluare fermă,** a acelor mărfuri din primele două categorii arătate mai sus, la care se apreciază că desfacerea va fi asigurată.

• **Direct unităţilor comerciale de stat sau cooperatiste,** stabilite de direcţiile comerciale regionale şi de uniunile regionale ale cooperativelor de consum, **cu preluare fermă sau în comision,** a mărfurilor din primele două categorii neangajate de întreprinderile comerţului cu ridicata ; de asemenea, aceste unităţi vor prelua, **numai în comision,** acele mărfuri care nu corespund în totalitate condiţiilor de calitate stabilite prin standarde sau prin norme interne şi pentru care se vor stabili, cu respectarea dispoziţiilor legale, preţuri reduse, proporţionale cu natura defectelor pe care le prezintă.

• **Unităţi de desfacere cu remizieri ale organizaţiilor locale de stat şi cooperatiste,** pentru desfacerea în exclusivitate de asemenea mărfuri şi care vor fi aprovizionate direct de întreprinderile industriale producătoare.

• **Unităţi proprii de desfacere cu remizieri,** care vor funcţiona în cadrul întreprinderii de prezentare şi ambalaje M.I.U. Asemenea unităţi nu vor putea fi deschise decît cu acordul prealabil al direcţiilor comerciale regionale, în ipoteza în care nu au putut fi deschise unităţi cu remizieri în cadrul organizaţiilor comerciale de stat locale şi cooperatiste.

• **Alţi beneficiari din sectorul socialist,** pentru mărfurile nesolicitate de organizaţiile comerciale de stat şi cooperatiste.

Înlesniri şi stimulente în desfacerea unor mărfuri

INSTRUCŢIUNILE prevăd următoarele :

• **Transformarea în confecţii a ţesăturilor.** Organizaţiile comerciale beneficiare vor putea comanda direct confecţii din ţesăturile ce li se oferă, fără a mai fi nevoie de repartiţii, adresîndu-se întreprinderilor de confecţii indicate de forul tutelar, cu arătarea ţesăturilor alese şi a producătorului.

• **Plata în rate şi acordarea de stimulente.** Pentru sporirea volumului desfacerii unor mărfuri din categoriile arătate mai sus, acestea vor putea fi vîndute şi în rate ; de asemenea pentru desfacerea acestora se acordă stimulente legal stabilite lucrătorilor din comerţ antrenaţi în desfacerea acestor mărfuri.

Contractarea şi livrarea mărfurilor

ALEGEREA, contractarea şi livrarea mărfurilor se face după următoarele reguli :

• **Ofertarea-repartizarea.** Trimestrial (în primele zece zile ale lunii următoare) întreprinderile producătoare vor comunica direct întreprinderilor comerţului cu ridicata situaţia stocurilor de mărfuri fără desfacere asigurată, indicîndu-se sortimentele şi preţul, situaţii însoţite de mostre, schiţe, fotografii etc. ; concomitent se va transmite o asemenea situaţie şi direcţiilor generale industriale, care împreună cu forul tutelar al întreprinderilor beneficiare vor analiza fondul de marfă oferit şi vor emite acte administrative de planificare (repartiţii) coordonate (din care o copie se trimite direcţiilor regionale comerciale). Aceste acte administrative de planificare vor avea caracter orientativ.

În baza actelor administrative de planificare primite, întreprinderile comerţului cu ridicata se vor pronunţa asupra cantităţilor şi sortimentelor pe care le preiau ferm, iar diferenţele, împreună cu direcţiile regionale comerciale şi uniunile regionale ale cooperativelor de consum, vor fi repartizate pe unităţi comerciale de stat şi cooperatiste, în vederea preluării în comision.

• **Contractarea.** Pentru cantităţile de mărfuri ce urmează a fi preluate de întreprinderile comerţului cu ridicata se vor întocmi numai anexe la contracte, făcîndu-se menţiune printr-un act adiţional că acestea fac parte din contractele încheiate pe perioada respectivă. Unităţile comerciale de stat şi cooperatiste, pentru mărfurile pe care le preiau în mod ferm, cu avizul prealabil al I.C.R.T.I., vor emite comenzi urmate de livrarea din stoc, iar pentru acelea pe care le vor prelua în comision se va întocmi un contract cu stabilirea tuturor clauzelor necesare unor asemenea livrări.

Decontarea livrărilor în comision

DECONTAREA mărfurilor preluate în comision, precum şi a celorlalte cheltuieli legate de desfacerea acestor mărfuri se face după cum urmează :

• Mărfurile preluate în comision vor fi decontate în termen de 20 de zile pentru sumele rezultate din vînzările realizate în luna expirată, pe bază de deconturi valorice, prin dispoziţii de plată introduse de unităţile comerciale.

• Mărfurile vîndute în rate, provenite din cele preluate în comision, vor fi decontate, la acelaşi termen, pe măsura încasării ratelor.

• Cheltuielile de transport la mărfurile predate în comision avansate de întreprinderea furnizoare vor fi decontate pe măsura vînzării acestora.

• La plata preţului, întreprinderile comerciale vor reţine stimulentele acordate şi cotele de remiză.

Alexandru DEŢEŞAN
Ion MINEA

REFLECTAREA STATISTICĂ A CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE

ÎN articolul *Reflectarea statistică a activităţii de cercetare ştiinţifică* (Revista de statistică nr. 1/1966) I. Ferenbac expune elementele principale ale sistemului de dări de seamă statistice elaborat pentru anul 1966, în vederea urmăririi programului general al cercetării ştiinţifice. Sistemul cuprinde întreaga reţea a unităţilor de cercetare ştiinţifică, puse în evidenţă pe ramuri şi domenii ştiinţifice, precum şi în profil teritorial. Prin sistemul de dări de seamă se vor urmări : temele de cercetare nominalizate prin planul de stat, temele care se înscriu în planurile de cercetare departamentale — separate pe criteriul cercetării fundamentale şi al celei aplicative — şi cele realizate în instituţiile de învăţămînt superior pe bază de contracte ; structura personalului şi nivelul de pregătire al acestuia ; cheltuielile efective pentru cercetare, separate după provenienţă (fonduri bugetare, venituri proprii, fonduri de producţie, suma încasată pe bază de contracte), fondurile fixe ale unităţilor de cercetare, specializarea cadrelor etc.

NORMELE DE AMORTIZARE IN INDUSTRIA MINIERĂ

ÎN industria minieră durata de serviciu a anumitor categorii de fonduri fixe cum sînt unele clădiri şi construcţii speciale este limitată de volumul rezervelor de substanţă minerală utilă existent în zăcămînt şi în mai mică măsură de structura constructivă a fondurilor fixe. Aşa de pildă durata de serviciu, adică timpul mediu cît este menţinută în funcţiune o construcţie pentru ventilatoare (aeraj minier) sau o construcţie minieră subterană (puţ de mină, galerie, buncăr minier, depozit subteran etc.) este strîns legată de durata de exploatare a zăcămîntului. Fondurile fixe la care ne referim fiind în general aşezate izolat, la epuizarea rezervelor rămînînd fără obiect se casează, indiferent de gradul de uzură fizică în care se află. De aceea, pentru fondurile fixe de la suprafaţa minei care deservesc producţia şi pentru cele subterane, normele de amortizare pentru înlocuire se stabilesc în funcţie de volumul, respectiv durata de exploatare a rezervei de substanţă minerală utilă existentă în zăcămînt.

La lucrările miniere subterane se disting două situaţii diferite şi anume :

a) O parte din lucrările miniere subterane, respectiv lucrările principale de deschidere a minei (puţuri, galerii principale de coastă, planuri înclinate), care formează scheletul de bază al minei au în general o durată de utilizare economică egală cu rezerva exploatabilă a cîmpului minier.

b) O altă parte din lucrările miniere subterane, respectiv care deschid numai o parte din rezervele cîmpului minier (etaj, orizont, bloc etc.) au o durată de utilizare economică pînă la epuizarea rezervelor din porţiunea respectivă de zăcămînt.

Durata lucrărilor din prima categorie variază între 20—80 ani, în timp ce acele din a doua categorie se rezumă la durate între 3—15 ani.

Este de relevat că în sistemul de amortizare în vigoare bazat pe durate medii de serviciu exprimate în ani — neinfluenţate suficient de duratele scurte ale lucrărilor miniere subterane de la pct. b) — o parte a valorii de inventar a acestor lucrări miniere (care deschid numai o parte din rezervele cîmpului minier) rămîne neamortizată.

Rezultă că pentru lucrările miniere subterane este necesar să se stabilească două norme distincte pentru înlocuire şi anume pentru cele de la punctul a) în funcţie de volumul rezervei exploatabile a cîmpului minier, iar pentru cele de la punctul b) în funcţie de rezerva exploatabilă a porţiunii din zăcămînt.

Introducerea metodei de stabilire a normelor de amortizare, în funcţie de rezerva exploatabilă, presupune cunoaşterea cu destulă certitudine a volumului de rezerve privitoare la un cîmp minier, sau la porţiuni dintr-un cîmp (orizont, bloc, etc.). Această condiţie este în general îndeplinită în industria carboniferă şi în carierele exploatabile la zi pentru orice substanţă minerală solidă.

În concluzie se disting următoarele situaţii :

a) clădiri şi construcţii speciale de la suprafaţa minei care la epuizarea rezervelor pot primi utilizări în continuare şi la care corespunde aplicarea normei în funcţie de durata de serviciu normată şi calculată în procente anuale la valoarea de înlocuire ;

b) clădirile şi construcţiile speciale de la suprafaţa minei şi lucrările miniere subterane legate direct de exploatarea zăcămîntului şi care la epuizarea rezervelor cîmpului minier nu mai pot primi alte utilizări ;

c) construcţiile speciale (lucrări miniere subterane) care deschid numai o parte din rezervele cîmpului minier şi care la epuizarea rezervelor pe care le-au deschis nu mai pot primi alte utilizări.

În ce priveşte modul de calcul, respectiv de exprimare a normei de amortizare pentru înlocuire pentru cazurile de la pct. b) şi c) analizăm două variante :

1. Norme de amortizare medii, unice pe ramură, în procente anuale din valoarea de înlocuire a fondurilor fixe în funcţie de cît durează (aproximativ în ani) exploatarea rezervelor ;

2. Norme de amortizare pe unitate de produs calculate pe fiecare mină în parte indiferent de forma ei de organizare (întreprindere, exploatare, secţie sau sector).

Avînd în vedere că volumul rezervelor diferă, atît pe cîmpuri miniere, cît şi pe deschideri parţiale de zăcămînt, în scopul reflectării costurilor reale de producţie, cît şi pentru certitudinea recuperării integrale a valorii de inventar a fondurilor fixe, apare mai adecvată varianta de la pct. 2.

Formula pe baza căreia se determină norma de amortizare pentru înlocuire pe unitate de produs pentru clădirile, construcţiile speciale de suprafaţă şi pentru lucrările miniere subterane care durează cît exploatarea întregului cîmp minier, este :

$$N_i = \frac{V_r}{R}$$

Amortizarea anuală în acest caz se calculează pe baza formulei :

$A_a = Ni \times Q$

în care :

N_i = amortizarea pentru înlocuire pe tone de rezervă exploatabilă, în lei ;
V_r = valoarea rămasă (neamortizată) a clădirilor, construcţiilor speciale, în lei ;
R = rezerva exploatabilă de substanţă minerală utilă existentă la începutul anului precedent, în cîmpul minei, în tone ;
A_a = amortizarea anuală, în lei ;
Q = extracţia anuală de substanţă minerală utilă, în tone.

Pentru construcţiile miniere subterane cu durata determinată în funcţie de rezervele deschise (menţionate la pct. b) de mai sus) formula de calcul a normei de amortizare pentru înlocuire este identică cu formula sus-arătată, cu deosebirea că :

— calculul se face pe baza datelor fiecărei lucrări miniere subterane în parte ;

— rezerva exploatabilă de substanţă minerală utilă ce se ia în calcul este cea pe care o deserveşte fiecare fond fix.

Determinarea normei de amortizare pentru înlocuire pe baza valorii rămase şi a rezervei existente la începutul anului precedent prezintă avantajul că reflectă pe parcurs situaţia reală din industria minieră şi ca atare asigură recuperarea integrală a valorii de inventar a fondurilor fixe. Recalcularea normelor de amortizare se cere să fie făcută desigur numai în situaţiile în care proporţiile modificărilor cer acest lucru.

Menţionăm că cele expuse mai sus corespund cu principiile avute în vedere la elaborarea proiectului de catalog al noilor norme de amortizare.

O. RUBICEC

18 martie 1906
dată memorabilă
în istoria
aviației moderne

TRAIAN VUIA

Acad. Elie CARAFOLI
director al Institutului de mecanica fluidelor
„Traian Vuia"

NUMELE lui Traian Vuia este indisolubil legat de începuturile aviației moderne. El a rămas înscris în istoria acestei minunate cuceriri a omenirii, ca cel dintîi om care s-a desprins de pămînt prin mijloacele proprii ale aparatului său, a zburat în văzduh și a revenit luînd din nou contact cu pămîntul.

În preajma anului 1900, mulți credeau că acest lucru este imposibil. Și totuși, unul din spiritele îndrăznețe ale vremii — românul Traian Vuia — a putut defini într-o formă precisă zborul integral și a imaginat mașina ce avea să-l execute.

PLECASE din Banatul natal către sfîrșitul secolului trecut, animat de dorința de a-și însuși cît mai multe cunoștințe, în special în domeniul mecanicii — către care se simțea atras în mod deosebit, — și ajunsese la Budapesta, cu scopul de a urma ingineria mecanică. Dar exigențele acestui studiu, care nu-i dădeau nici un răgaz pentru a-și găsi un mijloc de existență, depășeau posibilitățile materiale ale fiului de țăran. A trecut atunci la Facultatea de drept, unde frecvența mai puțin riguroasă îi permitea să-și cîștige existența lucrînd în cancelariile avocațiale.

Nu a încetat însă nici o clipă să se preocupe de problema zborului. În bibliotecile Budapestei a întreprins cercetări asidue pentru a cunoaște tot ce se realizase pînă atunci în acest domeniu. Și-a însușit totodată prețioase cunoștințe de matematică, fizică, mecanică. De asemenea, a urmărit în mod susținut toate experiențele de zbor ale vremii, în special cele ale lui Otto Lilienthal, care făcuse zboruri reușite cu planorul său fără motor. Inteligența sa excepțională l-a condus pe Vuia la concepția precisă a zborului integral cu un aparat mai greu decît aerul.

În dorința de a-și realiza această mare idee, Vuia a plecat la Paris, centrul de atracție a tuturor inventatorilor din acea vreme. Aici el și-a continuat studiile și documentația asupra realizărilor aviatice de pînă atunci, care i-au furnizat noi elemente în sprijinul concepțiilor sale. Proiectul ce se înfiripase de mult în mintea sa și-a găsit o temeinică argumentare științifică în memoriul său „Projet d'aéroplane-automobile", prezentat la 16 februarie 1903 Academiei de Științe din Paris. Într-o formă plastică, el a dat soluția problemei integrale a zborului mecanic, soluție pe care a sintetizat-o în trei factori principali: viteza, motorul și echilibrul în zbor.

La 17 decembrie 1903, frații Wright s-au lansat în zbor pe aparatul lor, dar desprinderea de pămînt s-a făcut cu mijloace exterioare. Frații Wright au fost primii care au zburat, dar Vuia va completa zborul acesta, reușind să se desprindă de pămînt prin mijloacele proprii ale avionului, fără ajutor exterior.

Lipsa de fonduri și alte greutăți au întîrziat cu încă trei ani transpunerea în practică a ideilor inovatoare ale lui Vuia; el a lucrat personal la construirea aparatului. Chiar și motorul a fost opera sa, căci l-a conceput aproape în întregime; căutările sale în această direcție aveau să-l conducă la o altă mare realizare — generatorul de abur cu ardere catalitică.

Aparatul cu care Vuia avea să efectueze memorabilul zbor din 18 martie 1906 era deci echipat cu un motor de concepție proprie, utilizînd ca mediu fluid anhidrida carbonică și dezvoltînd 20 CP. Aripile erau construite din tuburi de oțel acoperite cu pînză. Ele aveau aspectul unui liliac și se puteau plia atunci cînd avionul nu zbura. Aparatul era prevăzut cu un tren de aterizare în formă de cărucior cu patru roți de cauciuc, avînd și amortizoare pentru absorbirea șocurilor. Acesta este printre primele sisteme de tren de aterisaj.

Din cauza lipsei unei comisii oficiale de omologare, prioritatea realizării zborului mecanic complet incluzînd desprinderea de pămînt prin mijloace proprii de bord, nu a fost de la început conferită oficial lui Vuia ci lui Santos-Dumont, care zburase însă ceva mai tîrziu. Ulterior însă, publicațiile străine autorizate au recunoscut meritele excepționale ale lui Vuia în efectuarea zborului mecanic integral: decolarea, zborul în aer, aterizarea.

Vuia și-a continuat și după 1906 activitatea sa științifică, aducînd importante îmbunătățiri primei variante a aparatului său. De asemenea, el a adus contribuții importante în construcția elicopterelor.

Evocînd realizările excepționale ale lui Traian Vuia, cinstim memoria acestui strălucit fiu al poporului român, care avea să constituie o pildă pentru generațiile viitoare, ca om de știință și mare cetățean, ce și-a închinat întreaga viață pe altarul progresului.

Încercările pentru realizarea „mașinii cu aripi rotative" erau pe atunci încă la început. În timp ce în Franța și în alte țări predomina concepția că sustentația și propulsia elicopterului trebuie realizate prin organe separate, Vuia avea convingerea justă că soluția cea mai rațională este „rotorul" care să asigure ca organ unic, atît sustentația pentru zborul vertical, cît și propulsia pentru zborul de translație.

Încă în anul 1918, Vuia a construit un **elicopter de studiu „Vuia 1"**. Aripile rotative, compuse din cîte două rotoare cu sens de rotire contrar, erau dispuse simetric de ambele părți ale fuzelajului. Aparatul a fost încercat în 1920 pe aerodromul de la Juvisy obținînd o ușurare la punct fix de 57 kg, iar în zbor de translație atingînd înălțimea de 10 m. Viteza de translație a elicopterului Vuia 2, care a fost încercat în 1922, a fost de 20 km/ha.

Cu toate aceste încercări atît de reușite, Vuia nu a găsit o posibilitate de finanțare substanțială pentru perfecționarea invenției sale în vederea industrializării ei și, lipsit de mijloace, a fost nevoie să abandoneze o activitate atît de promițătoare.

ing. Ion N. IACOVACHI
Oficiul de stat pentru invenții

„Am credința nestrămutată că mașina de zburat cea adevărată, aceea practică și folositoare omenirii — mașina care să se poată înălța și menține acolo pe orice vreme și ori care ar fi condițiile curenților atmosferici, nu va întîrzia să ne fie dată de cercetătorii care luptă pentru realizarea ei, numai din iubire pentru adevăr și pentru binele neamului omenesc".

(TRAIAN VUIA, „Ceva despre navigația aeriană". Viața Socială, nr. 4/1910).

AEROPLANUL AUTOMOBIL ȘI MAȘINA CU ARIPI ROTATIVE

ÎN primăvara anului 1903, cu circa două luni înainte ca inginerul Octave Chanutte, elev al lui Otto Lilienthal, să fi venit în Europa pentru a expune rezultatele la care ajunsese Wilbur Wright cu privire la experimentările avionului său în aer, Academia de Științe din Paris primea memoriul lui Traian Vuia despre zborul mecanic cu **„un avion mai greu decît aerul"** confirmat de Analele aceleiași Academii prin publicația făcută în numărul 7 din 16 februarie 1903 sub titlul: **„Proiect de aeroplan automobil".**

În acest memoriu, Vuia a fost primul care arăta ce trebuie să se înțeleagă prin soluționarea completă a zborului și anume: **„realizarea unui aparat de zbor, prevăzut cu un motor acționînd o elice pentru propulsia aparatului, capabil să se desprindă de sol numai prin mijloace proprii și care să se poată dirija în deplină siguranță, la voia pilotului, în orice direcție"**

Comisia Academiei de Științe de la Paris, însărcinată cu examinarea memoriului, îl clasează cu rezoluția: **„Realizarea și rezolvarea problemei zborului mai greu decît aerul este himerică".**

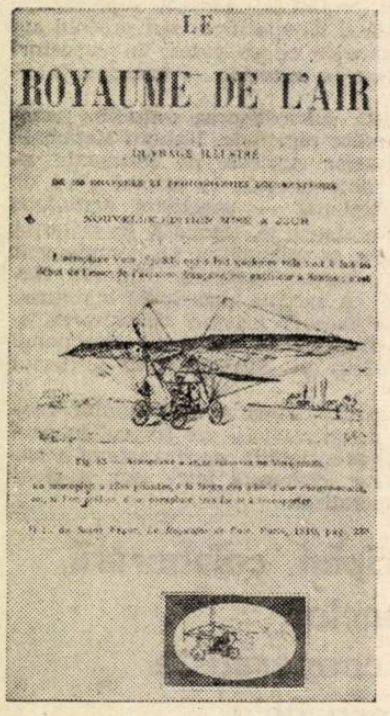

Coperta și o pagină din cartea lui L. de Saint Fégor, Paris, 1910.

● Primul tren de aterisaj...

MODUL de lansare a avionului în atmosferă a fost hotărîtor pentru realizarea zborului mecanic și Traian Vuia este inițiatorul și realizatorul trenului de aterisaj cu care a echipat pentru prima dată în lume „aeroplanul" dîndu-i astfel independență totală față de sol și posibilitatea de a folosi viteza cîștigată la decolaj și a-l aduce în situația de planare, — aceasta în timp ce mașinile celorlalți constructori rămîneau legate de pămînt, avînd nevoie de planuri înclinate, catapultate sau cabluri.

Cu primul său avion care avea o greutate totală de zbor de 241 kg, Vuia a executat la Montesson la 18 martie 1906 saltul de 12 m lungime la 1 m înălțime după un rulaj de 50 m în lungime pe teren orizontal.

În legătură cu acest avion, revista franceză „L'aerophile" din septembrie 1906 scria: „Sistemul lui Vuia este bogat în dispoziții ingenioase, **dovedind prin aceasta «spirit original, inventiv și cunoștințe de mecanică foarte serioase»".** Literatura de specialitate, care confirmă autenticitatea zborului lui Vuia este vastă în străinătate. Citățm ziarul sportiv „L'auto" chiar din 18 martie 1906 și cartea intitulată: „L'Homme s'envole" de Sazérac de Forge publicată în editura Berger-Levrault & Cie. În anul 1910, De Saint Fégor în lucrarea „Le Royaume de l'air" precizează prioritatea zborului lui Vuia scriind: **„Aeroplanul Vuia, care a făcut cîteva zboruri chiar de la începutul aviației franceze, este anterior lui Santos-Dumont".**

Vuia și-a perfecționat apoi continuu aparatul; superioritatea aeroplanelor Vuia, față de ale celorlalți aeronauți francezi construite în anii 1905—1907 a fost recunoscută de toți specialiștii din acea vreme și în ce privește recordul de siguranță: în timp ce celelalte aparate se rupeau aproape de fiecare încercare de zbor, aeroplanele Vuia au avut de suferit cel mai mic procentaj de avarii. Și din punct de vedere al caracteristicilor și performanțelor, aparatele lui Vuia au fost superioare celor ale contemporanilor săi Santos-Dumont și Langley: aeroplanul Vuia tip 1 realiza o posibilitate de a purta de 13 kg/m² și de 15 kg/CP în timp ce acela al brazilianului Santos-Dumont nu realiza decît 3,75 kg/m² și 6 kg/CP, iar acela al lui Langley 3,95 kg/m² și 7,2 kg/CP.

● Elicopterul „Vuia"

SPIRIT de adevărat pionier, Vuia a fost un precursor și în domeniul zborului vertical.

GENERATORUL DE ABUR CU ARDERE CATALITICĂ

PORNIND de la ideea de a realiza un motor practic și sigur, care să acționeze asupra elicei avionului, Vuia s-a îndreptat spre folosirea turbinelor cu abur, de unde a rezultat nevoia de a produce abur într-un cazan special, cît mai ușor și cu funcționare absolut sigură.

După o muncă stăruitoare, care a durat un sfert de veac, Vuia a realizat o nouă metodă de producere a aburului, deoarece nici unul din cazanele existente nu corespundea scopului urmărit. **Aparatul imaginat de el, denumit „generator de abur", avea o serie de calități noi: fiind foarte ușor, vaporiza pe oră de zece ori propria sa greutate; nu avea rezervă de apă ca orice cazan și deci era neexplozibil; începea să producă abur în trei minute de la aprindere, la 100 atm. presiune și 500°C temperatură; iar prețul de cost era de 10 ori mai redus decît la cazanele de putere echivalentă.**

Acest agregat excepțional a fost conceput plecînd de la două raționamente științifice: trebuia să realizeze o ardere cît mai completă și rapidă, practic instantanee și trebuia să obțină o recuperare aproape totală a căldurii dezvoltate în focar. Pentru realizarea unei arderi rapide și totale, Vuia a construit, dintr-un aliaj special, un tub focar de dimensiuni reduse, în care arderea amestecului combustibil se produce în fracțiuni de timp extrem de mici, cu o viteză ce se apropie mai mult de viteza exploziei, decît de aceea a arderilor obișnuite. Recuperarea căldurii dezvoltate în focar are loc pe principiul contracurentului, combinat cu mari viteze de circulație a celor două fluide: apa și gazele arse.

Generatorul său are o formă cilindrică și pe cele două capace are fixate cîte două șicane coaxiale, care, în felul acesta, formează patru camere prin care circulă gazele calde de la centru spre periferie pe care o părăsesc la o temperatură cu 40—60°C mai ridicată decît a apei de alimentare. În aceste camere sînt plasate o serie de serpentine prin care circulă apa și aburul venind din sensul opus. Temperatura aburului se reglează în cîteva secunde, după necesități, acționînd fie asupra combustibilului, fie asupra apei. Amorsarea focului se face cu o bujie de automobil, plasată pe capacul superior, în fața tubului central. Alimentarea cu aer se face forțat, cu un ventilator.

În timp ce Vuia lucra la realizarea generatorului său, motoarele cu explozie se perfecționau mereu. Astfel ele au putut fi folosite la avioane. Dar simplitatea noii metode de producere a aburului face ca folosirea generatoarelor Vuia să ocupe domenii nebănuite, datorită volumului și greutății lor foarte reduse față de cazanele de putere echivalentă.

Vestea invenției lui Vuia, realizată în Franța, ajungînd și în țara noastră, i s-a cerut telefonic să trimită cît mai urgent la București un generator pentru încălzirea unui mare imobil în construcție. Și astfel, primul generator „Vuia" a sosit în țară într-un geamantan, — dat fiind volumul său redus — pentru ca după două zile să înceapă să funcționeze și să încălzească marele imobil ocupat astăzi de Ministerul Industriei Alimentare, în calea Victoriei nr. 63—67.

În toamna anului 1953, acest generator pe care l-am putea numi „istoric", a fost încredințat Institutului de energetică al Republicii Socialiste România, căruia i s-a trasat sarcina de a studia și dezvolta această importantă problemă de un interes atît de mare pentru economia noastră națională.

Ministerul Energiei Electrice a instalat, pentru încălzirea unei părți a Centrului de documentare tehnică din Parcul Libertății, un generator „Vuia" de 500 kg/h, iar Ministerul Petrolului a instalat, pe un autocamion destinat acțiunii de deparafinare a sondelor de petrol, două generatoare „Vuia" cu o producție de o tonă/h fiecare, întrucît acestea nu prezintă pericolul de incendiu.

La Uzinele „Vulcan" din București, se realizează în prezent cazane de acest fel.

ing. Andrei MEȚIANU

Principii fundamentale

NOUL CADRU DE ORGANIZARE ȘI CONDUCERE A COOPERAȚIE

MARELE for al țărănimii noastre cooperatiste — Congresul cooperativelor agricole de producție — care și-a desfășurat lucrările între 7—9 martie a.c., marchează o nouă etapă în dezvoltarea satelor, un eveniment de importanță deosebită în viața întregii țări. Exprimînd adeziunea și voința unanimă a întregii țărănimi, cei 5500 de delegați aleși în adunările generale ale cooperativelor agricole, în conferințele de constituire a uniunilor raionale, orășenești și regionale, au aprobat documente de mare însemnătate pentru progresul continuu al agriculturii cooperatiste și ridicarea nivelului de trai al membrilor cooperatori.

Înființarea organizației proprii a țărănimii cooperatiste — Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție — reprezintă o treaptă superioară în procesul de perfecționare a conducerii și organizării agriculturii cooperatiste. Răspunzînd cerințelor actualei etape de dezvoltare a agriculturii noastre socialiste, perspectivelor și particularităților acesteia, crearea uniunilor cooperatiste reflectă lărgirea continuă a democrației socialiste și dezvoltarea formelor de gospodărire a vieții obștești. Ele asigură atragerea largă a țărănimii la activitatea de conducere obștească, la rezolvarea problemelor pe care le ridică modernizarea producției agricole.

Uniunile cooperatiste asigură coordonarea eforturilor cooperativelor agricole pentru sporirea producției, rezolvarea problemelor ce decurg din propria lor activitate, precum și mijlocirea relațiilor dintre cooperativele agricole și alte organizații socialiste.

Noul statut al cooperativei agricole de producție — legea de bază a activității lor — reflectă stadiul dezvoltării agriculturii noastre, asigură îmbinarea intereselor țărănimii cooperatiste cu cele ale întregii societăți. Statutul cooperativei agricole răspunde progresului continuu al agriculturii cooperatiste, corespunzător rolului pe care aceasta îl are în economia națională. El reprezintă cadrul necesar îmbunătățirii activității economice și de conducere a cooperativei agricole, lărgirii democrației cooperatiste, perfecționării formelor de organizare, normare și retribuire a muncii, ridicării eficienței fondurilor destinate investițiilor, asigurării unei juste repartiții a producției obștești.

Una din problemele arzătoare ale satului cooperativizat o constituie pensionarea de bătrînețe și în caz de incapacitate de muncă. Prin Statutul Casei de pensii, această importantă problemă socială a satului nostru și-a găsit rezolvarea corespunzătoare.

Documentele aprobate de primul Congres al țărănimii cooperatiste reprezintă prin caracterul și natura lor o călăuză în întreaga activitate a uniunilor cooperatiste și a cooperativelor agricole. Aplicarea întocmai a prevederilor statutare va contribui la îndeplinirea rolului pe care cooperativele agricole îl au în economia țării noastre, la ridicarea nivelului de trai al țărănimii cooperatiste.

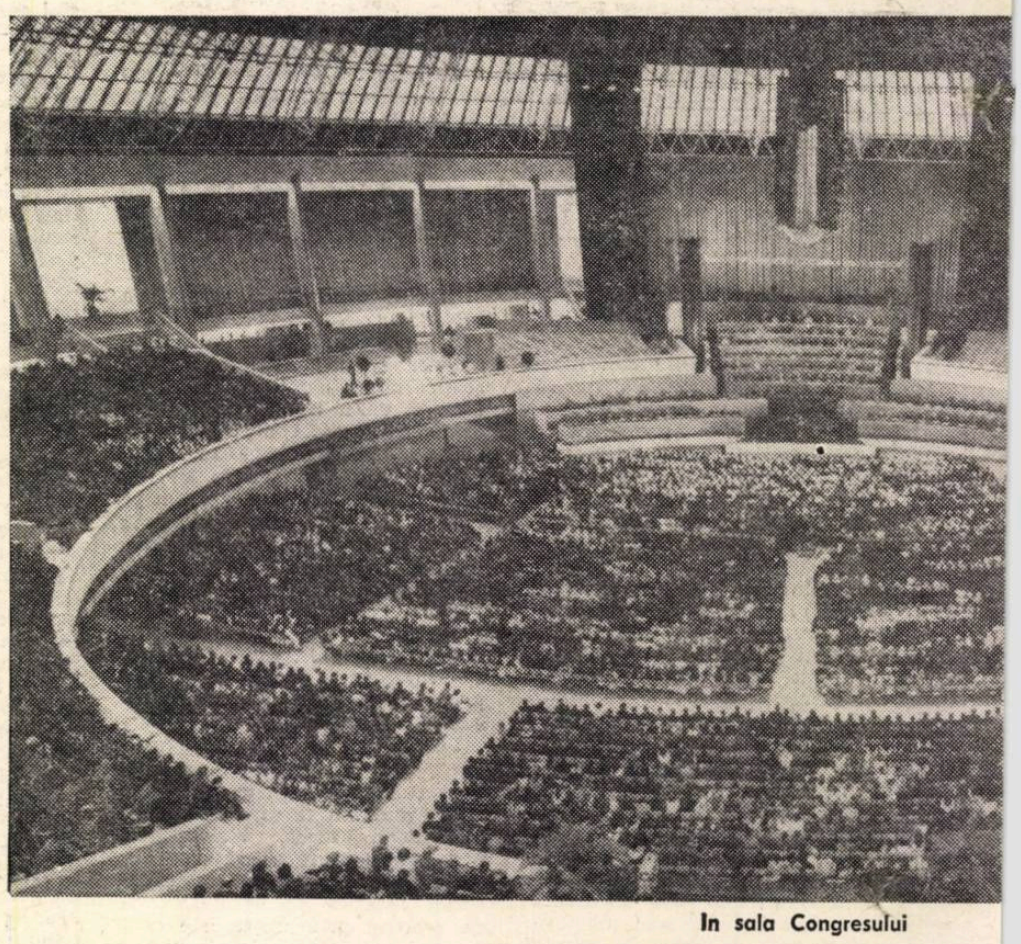

In sala Congresului

UNIUNILE COOPERATISTE

NOILE organe de conducere și îndrumare a agriculturii cooperatiste alcătuiesc un **sistem**, prin aceea că prezintă anumite trăsături caracteristice care permit unirea lor într-un angrenaj, prin stabilirea unor raporturi juridice de subordonare între ele, pe de o parte, precum și prin unitatea scopului și metodelor de lucru, pe de altă parte.

● Principiul liberei asocieri în uniunile cooperatiste

UNUL din principiile fundamentale constă în asocierea liberă — la eșalonul sau treapta respectivă — a celor care devin membri ai acestor uniuni. Astfel, potrivit articolului 4 din Statutul Uniunii Naționale, uniunilor regionale și uniunilor raionale ale cooperativelor agricole de producție (și articolul 40 din Statutul cooperativei agricole de producție), membrii uniunii raionale sînt cooperativele agricole de producție; membrii uniunii regionale sînt cooperativele agricole de producție din aceeași regiune, prin uniunile lor raionale, iar membrii Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție sînt cooperativele agricole din întreaga țară, prin uniunile lor regionale.

Calitatea de membru al uniunii raionale se dobîndește în temeiul hotărîrii adunării generale a fiecărei cooperative agricole, care **voiește să se asocieze**, cu acordul Conferinței uniunii raionale la care se asociază; calitatea de membru al celorlalte uniuni se dobîndește în temeiul hotărîrii organului suprem care **voiește să se asocieze** și cu acordul organului suprem al uniunii la care se asociază.

Realizarea principiului liberei asocieri în sistemul organelor cooperatiste poate fi urmărită și la nivelul Casei de pensii; într-adevăr, potrivit articolului 2 din Statutul Casei de pensii, membrii cooperativelor agricole sînt membri ai Casei de pensii, prin **aderarea** cooperativelor la Casa de pensii, aderare care se face în temeiul hotărîrii adunării generale.

● Principiul centralismului democratic

ACEST principiu organizatoric de bază al statului socialist, își găsește realizarea și în cadrul organizării în sistem a cooperativelor agricole de producție. El este expres enunțat de articolul 8 din Statutul Uniunii Naționale, uniunilor regionale și uniunilor raionale ale cooperativelor agricole de producție care arată că **„Uniunile cooperativelor agricole se organizează pe principiul centralismului democratic"**.

Realizarea acestui principiu fundamental în cadrul organizării în sistem a cooperativelor agricole se caracterizează prin următoarele trăsături: toate organele de conducere ale uniunilor cooperatiste sînt alese, de sus pînă jos; organele alese sînt obligate să facă dări de seamă periodice, asupra activității depuse; stricta obligativitate a hotărîrilor organelor superioare pentru cele inferioare; supunerea minorității față de majoritate.

Asupra acestei ultime trăsături enunțate încercăm să reliefăm unele aspecte. La nivelul tuturor organelor de conducere din cadrul sistemului organizat al cooperativelor agricole de producție, hotărîrile se adoptă cu majoritatea de voturi. Astfel, statutul stabilește două quorumu-ri: unul de prezență și celălalt privind adoptarea hotărîrilor. Congresul, de pildă, poate lucra dacă sînt prezenți cel puțin două treimi din delegații aleși — quorum de prezență — și, în lipsa unei prevederi contrare, adoptă hotărîri cu majoritatea de voturi (articolul 11, al. final). Este primul aspect al principiului la care ne-am referit. Aceasta nu înseamnă, însă, că toate problemele se rezolvă de la centru, ci numai că, centralizarea privește planificarea și rezolvarea problemelor fundamentale, în vederea asigurării unității de acțiune a întregului sistem, pentru continua dezvoltare a agriculturii socialiste. Celălalt aspect al principiului de care ne ocupăm — democratismul — își găsește expresia în independența organelor din sistem, subordonate, și în larga inițiativă a acestora în rezolvarea problemelor curente și a celor cu caracter local, specific, ținînd seama bineînțeles, de hotărîrile și îndrumările organelor superioare (cooperatiste). Această inițiativă este reclamată de aspectele specifice, diferențiate de la o regiune la alta și chiar de la un raion la altul, fără să mai amintim de deosebirile dintre diferitele cooperative agricole (profilul producției etc.); totodată, ea stimulează răspunderea organelor cooperatiste subordonate, permițîndu-le să descopere metodele cele mai adecvate pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

Am vrea să subliniem — în încheierea considerațiilor legate de principiul centralismului democratic — că aplicarea acestuia, în cadrul sistemului organizat al cooperativelor agricole, prezintă o trăsătură caracteristică care nu se regăsește la nivelul organelor administrației de stat.

Într-adevăr, în aparatul (sistemul) administrației de stat, organele locale sînt subordonate, atît pe linie orizontală — adică organelor puterii de stat —, cît și pe linie verticală — adică organelor superioare ale administrației de stat. Este o regulă a centralismului democratic, astfel cum el își găsește aplicarea și realizarea în acest domeniu, cunoscut sub numele de „dubla subordonare".

În cadrul sistemului organizat al cooperativelor agricole de producție, nu regăsim — în conținutul principiului centralismului democratic — această dublă subordonare. Altfel spus, organele intercooperatiste se găsesc în raporturi de subordonare, numai pe linie verticală: uniunea raională este subordonată uniunii regionale și Uniunii Naționale, iar uniunea regională, este subordonată Uniunii Naționale. Prima subordonare este teritorial funcțională; cea de a doua este funcțional-teritorială. Cu alte cuvinte, uniunile raionale sînt subordonate uniunii regionale respective și nu tuturor uniunilor regionale din țară — criteriul teritorialității. Această subordonare ține, totodată și de specificul sau profilul activității organelor ce se găsesc în raporturi de la inferior la superior — criteriul funcțional.

În ce privește subordonarea uniunilor raionale și uniunilor regionale, Uniunii Naționale a Cooperaitvelor Agricole de Producție, aceasta este determinată, în primul rînd de criteriul funcțional — specificul activității organelor din sistem și, totodată, de criteriul teritorial care, se adaugă ca un complement la primul criteriu; organele Uniunii Naționale au ca sarcină principală stabilirea principalelor măsuri privind dezvoltarea agriculturii cooperatiste (criteriul funcțional al subordonării) **pe întreaga țară** (criteriul teritorial).

Această caracteristică a principiului centralismului democratic își are izvorul în particularitățile proprietății cooperatiste și a naturii relațiilor economice între stat și țărănimea cooperatistă.

● Principiul colaborării organelor intercooperatiste cu organele sau organizațiile de stat

RELUÎND ideea ce ține de caracteristicile și particularitățile proprietății obștești, precum și de natura relațiilor ce se statornicesc între stat și țărănimea cooperatistă, principiul la care ne referim, devine pe deplin explicabil.

Uniunile cooperativelor agricole de producție fiind organizații economice obștești, între ele și organele sau organizațiile de stat nu se pot stabili raporturi administrative de subordonare.

Principiul colaborării organelor intercoop ratiste cu organele sau organizațiile de s își găsește reflectarea într-o serie de p vederi ale statutului uniunilor.

Astfel, potrivit articolului 14, pct. statut, Consiliul Uniunii Naționale **pr și participă,** la cererea organelor competen la elaborarea proiectelor de acte normat privind agricultura cooperatistă..., iar pot vit punctelor 8 și 9 ale aceluiași articol, ganizează, **în colaborare** cu Consiliul perior al Agriculturii, introducerea tehn înaintate în procesul de producție al coo rativelor agricole, colaborează cu acesta Banca Națională a Republicii Socialiste mânia la stabilirea și repartizarea credite necesare cooperativelor agricole de produc

În același context, trebuie să reținem, c pozițiile art. 22, pct 3 și 6, art. 30, pct. 7 10 etc., referitoare la colaborarea dintre c siliile agricole regionale, pe de o parte, c siliile uniunilor raionale și consiliile agric raionale, pe de altă parte.

LEGEA DE BAZĂ A COOPERATIVE

ÎNFĂȚIȘAREA principiilor fundamen ale dreptului cooperatist-agricol ne ră posibilitatea să cuprindem într-o vizi de ansamblu aspectele cele mai caracteri ce ale agriculturii cooperatiste din act etapă, cărora le-a dat expresie noul Statu cooperativei agricole de producție.

Principiul liberului consimțămînt, căruia dă expresie articolul 1 din Statut, const după cum spune textul — în unirea de năvoie a țăranilor care aduc în patrimo cooperativei agricole pămîntul și celel mijloace de producție, organizîndu-și mu în comun, iar retribuirea făcîndu-se, potr principiului socialist, după cantitatea și litatea muncii și în funcție de produ realizată.

În condițiile încheierii procesului de coo rativizare, liberul consimțămînt se manif în modul cel mai pregnant, în posibilit pe care o au cooperativele agricole, ca bunăvoie, pe baza hotărîrii adunării ge rale, să participe la acțiuni de intrajuto sau de asociere cu alte cooperative agri și organizații de stat, la lucrări de int comun, menite să ducă la continua lor voltare și consolidare. Este un aspect căruia îi dă expresie articolul 39 din sta

AGRICOLE

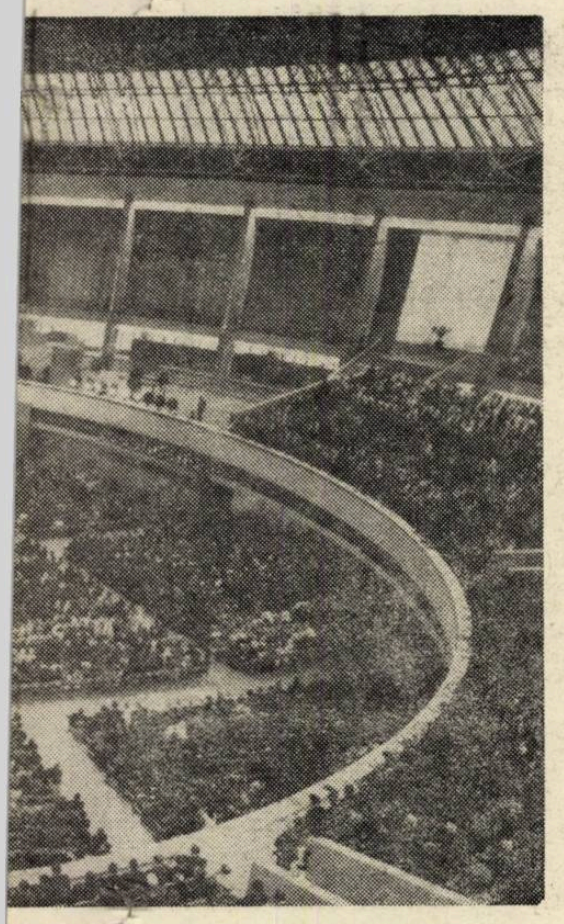

● Principiul muncii colective

TOATE organele de conducere ale uniunilor cooperatiste își desfășoară activitatea pe baza principiului muncii colective (articolul 8, al. 4). Aceasta înseamnă, pe de o parte, că problemele legate de continua dezvoltare a agriculturii cooperatiste trebuie să facă obiectul discuțiilor largi și active ale membrilor ce alcătuiesc — la niveluri diferite — organele de conducere ale uniunilor cooperatiste și, drept urmare, hotărîrile luate trebuie să fie rodul muncii colective, cu corolarul supunerii minorității, majorității membrilor ce alcătuiesc organul respectiv.

Fiecare membru care intră în compunerea organului de conducere al uniunilor cooperatiste, are, în baza acestui principiu, dreptul de a-și exprima părerea cu privire la problemele supuse dezbaterii și, pe cale de consecință, de a vota acea propunere care coincide vederilor sale, precum și intereselor generale legate de dezvoltarea agriculturii.

Ion BOTEZ

SIMȚĂMÎNTUL UNEI MARI ÎNFĂPTUIRI

ȚĂRANI, EROI AI MUNCII SOCIALISTE, DESPRE PRIMUL CONGRES AL COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE

GHEORGHE GOINA, președintele Cooperativei agricole de producție din Sintana, regiunea Crișana :

Congresul reprezintă un eveniment de mare însemnătate în viața țărănimii noastre, a întregului popor. Plec de la acest Congres cu simțămîntul unei mari înfăptuiri, țărănimea cooperatistă dobîndind prin organizația ce a fost creată un instrument puternic, un nou izvor de forță pentru întărirea și dezvoltarea fiecărei cooperative în parte, pentru sporirea aportului întregului sector cooperatist la progresul agriculturii noastre, la creșterea puterii economice a patriei. Prevederile statutelor ce au fost adoptate creează un cadru deosebit de favorabil ca viața fiecărei cooperative să pulseze mai din plin, iar relațiile intercooperatiste să se dezvolte pe o scară largă. Vom avea de acum încolo posibilitatea de a întreprinde numeroase acțiuni economice care depășesc posibilitățile de care dispune fiecare unitate. Sînt încredințat că, urmînd îndemnul partidului, uniunile cooperatiste vor activa, într-adevăr, ca organizații obștești, se vor consulta în permanență cu președinții de cooperative, cu brigadierii și șefii de echipă, cu masa largă a țărănimii, cu specialiștii. Ca delegat al cooperatorilor din Sîntana folosesc și acest prilej pentru a reafirma hotărîrea lor de a da viață documentelor adoptate de Congres.

VIOREL UIBARU, președintele Cooperativei agricole din Lenauheim — Banat :

Doresc să-mi exprim părerea asupra importanței pe care o are adoptarea la Congresul nostru a noului statut al cooperativei agricole de producție. Dezvoltarea sectorului cooperatist a determinat multiple schimbări economice, organizatorice, în relațiile de muncă și de viață în fiecare cooperativă. Vechiul statut era depășit. Prevederile noului statut reunesc toate condițiile ca fiecare cooperativă să progreseze mai viguros, să obțină în producție rezultate mai bune și, prin aceasta, să asigure ridicarea sistematică a nivelului de trai al membrilor ei. Este necesar, ca acum după ce am adoptat hotărîri înțelepte, să luăm toate măsurile astfel încît prevederile statutare să fie respectate întocmai și să dea efectele pe care le așteptăm. Este deosebit de important să dezvoltăm democrația cooperatistă, să facem, într-adevăr, din fiecare cooperator un om cu un înalt simț al drepturilor și îndatoririlor sale, un om care să se simtă — așa cum, pe bună dreptate, s-a subliniat în Congres — stăpîn și părtaș la tot ce se realizează în cooperativă.

GHEORGHE MAFTEI, președintele Cooperativei agricole de producție din Țibucani, regiunea Bacău :

O impresie profundă pe care mi-a lăsat-o Congresul nostru, este că el a constituit și un minunat prilej pentru un larg schimb de experiență între cooperative. Fiecare delegat a vorbit cu îndreptățită mîndrie despre realizările obținute în întărirea economico-organizatorică a cooperativelor, în creșterea producției, despre căile și mijloacele folosite pentru aceasta. Dar tot ce am obținut nu ne îndreptățește — cum bine s-a spus — să ne oprim aici. Dimpotrivă, crearea uniunilor cooperatiste ne dă posibilitatea — și va trebui să o folosim din plin — de a realiza progrese și mai mari pe tărîmul producției. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea sa, conducătorii partidului și statului, ne-au vorbit cu claritate că trebuie, în interesul nostru al cooperatorilor și al întregului popor, să ne încordăm eforturile pentru ca în fiecare cooperativă să crească averea obștească, să se obțină producții vegetale și animale din ce în ce mai mari. Aceasta cere să gospodărim mai bine mijloacele din agricultură, să descoperim și să valorificăm noi și noi resurse care se găsesc în toate sectoarele de activitate.

cii în cooperativa agricolă. Aceasta se referă, în primul rînd, la brigada permanentă — ca formă de bază a organizării muncii în cooperativa agricolă. Înfăptuind concret și nemijlocit procesele de producție, brigada permanentă are, prin aceasta, posibilitatea să descopere și să valorifice mijloacele și metodele de muncă cele mai adecvate, de natură să ducă la realizarea sarcinilor de producție ce i-au fost încredințate. Acest lucru se realizează prin discutarea largă și activă de către membrii brigăzii, a problemelor de ordin economic-gospodăresc, în cadrul adunărilor de brigadă ; pe baza discuțiilor purtate, brigada va putea propune spre aprobare, organelor de conducere, măsurile considerate a fi cele mai eficiente pentru realizarea sarcinilor de producție.

În acest fel, brigada permanentă de producție — ca formă organizatorică de muncă — asigurînd o efectivă participare a membrilor la discutarea celor mai diferite probleme legate de buna desfășurare a procesului muncii, **devine, implicit, un instrument de realizare, adîncire și perfecționare a democrației cooperatiste.**

În realizarea aceluiași principiu al lărgirii democrației cooperatiste, o semnificație deosebită are prevederea din articolul 28, potrivit căreia, în cazurile cînd adunarea generală se constituie cu împuterniciți, aceștia au obligația să discute cu membrii brigăzii problemele ce figurează pe ordinea de zi, iar apoi, să-i informeze asupra discuțiilor purtate și hotărîrilor luate de către adunarea generală, astfel constituită.

Dezvoltarea și consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole sînt indisolubil legate de sprijinul permanent și multilateral acordat de către stat. Ceea ce vrem să subliniem aici — și aceasta ca o consecință a organizării în sistem a cooperativelor agricole de producție — este faptul că, sprijinirea și îndrumarea cooperativelor agricole de către stat se realizează și printr-o metodă nouă : metoda colaborării.

Colaborarea se regăsește ca element comun în toate formele și metodele de îndrumare și sprijinire de către stat a cooperativelor agricole. Însă, ca urmare a organizării în sistem a cooperativelor agricole, colaborarea între acestea și organele sau organizațiile de stat, devine și o metodă de sine stătătoare.

Astfel, **planul de stat** pentru întreaga agricultură se întocmește de către Consiliul Superior al Agriculturii și Comitetul de Stat al Planificării, **în colaborare** cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție (articolul 25, alin. 2 din Decretul nr. 20/1966). De asemenea, Consiliul Superior al Agriculturii, consiliile agricole regionale, raionale și orășenești **colaborează** cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, cu uniunile regionale și raionale, în vederea stabilirii celor mai corespunzătoare măsuri, care să ducă la sporirea producției agricole, la dezvoltarea și consolidarea cooperativelor agricole (articolul 26 din același Decret).

Progresul agriculturii cooperatiste este organic legat de aplicarea principiului **cointeresării materiale a țăranilor cooperatori și îmbinării intereselor acestora cu interesele obștești ale cooperativei agricole și ale întregii societăți.**

Acest principiu își găsește expresia, în primul rînd, în sistemul retribuirii muncii în cooperativa agricolă care — după cum este cunoscut — dacă se face numai pe baza zilelor-muncă nu ține seama în suficientă măsură de calitatea muncii depuse, nu constituie un stimulent în cointeresarea cooperatorilor în rezultatele muncii, conducînd adesea, la nivelarea — nejustificată — a veniturilor acestora.

De aceea, noul Statut al cooperativei agricole de producție, dînd expresie experienței deja existente în practica unor cooperative agricole, face din retribuirea suplimentară o parte integrantă a sistemului de retribuire în cooperativa agricolă.

Trebuie să reținem și un alt aspect care, credem că este legat de cointeresarea materială a cooperatorilor, anume, acela ce rezultă din prevederea articolului 23 din Statut, potrivit căreia, adunarea generală poate reduce cu pînă la 10% din numărul zilelor-muncă efectuate, tuturor membrilor brigăzii, dacă din vina lor, sarcinile de producție planificate nu s-au realizat.

Determinînd răspunderea materială a cooperatorilor pentru nerealizarea sarcinilor de producție planificate, actualul statut face din aceasta un instrument al cointeresării materiale a cooperatorilor în rezultatele muncii lor.

Salvador BRĂDEANU
dr. docent în științe juridice

Petre MARICA
cercetător științific

Aprobare unanimă, entuziastă !

AGRICOLE

O importanță deosebită are principiul **democrației cooperatiste** care asigură conducerea tuturor treburilor obștești de către membrii cooperatori, prin organele lor proprii de conducere : adunarea generală, consiliul de conducere etc.

Un prim aspect care decurge din actualul statut privește întărirea rolului adunării generale — organ suprem de conducere — singura în măsură să hotărască asupra întregii activități economice, financiare și organizatorice a cooperativei agricole.

În legătură cu lărgirea democrației cooperatiste, se impune să evidențiem faptul că aceasta se manifestă ca o legitate, la nivelul tuturor organelor de conducere a cooperativei agricole de producție.

Astfel, consiliul de conducere al cooperativei agricole — ca organ executiv al adunării generale — are o componență mult mai largă, fiind format din 13—21 membri, aleși de către adunarea generală.

Dar, lărgirea democrației cooperatiste — ca principiu fundamental în conducerea și organizarea activității cooperativelor agricole de producție — nu se realizează exclusiv la nivelul organelor de conducere, ci și la nivelul formelor specifice de organizare a mun-

TIMPUL ŞI COMPARABILITATEA INDICATORILOR

CONFORM metodologiei actuale, indicatorii **productivitatea muncii** şi **salariul mediu** se calculează prin raportarea producţiei globale şi, respectiv, a fondului de salarii, corespunzătoare perioadei de referinţă, la numărul mediu scriptic de muncitori (salariaţi), iar indicele dinamic se determină prin compararea nivelurilor indicatorilor obţinute în două sau mai multe perioade analizate.

Una din condiţiile principale ce trebuie să o îndeplinească indicatorii statistici pentru a permite caracterizarea cît mai justă a fenomenelor este comparabilitatea datelor.

Variaţia fondului de timp

Practica economică foloseşte periodicitatea lunară drept cel mai scurt interval de urmărire, raportare şi analiză corelată a indicatorilor productivităţii muncii şi salariului mediu.

Pentru a se putea compara nivelurile acestor doi indicatori în timp se impune ca durata perioadelor analizate să fie absolut egală. Fondul de timp efectiv lucrat al lunilor este însă diferit în funcţie de numărul de zile lucrătoare. Se poate observa că numărul de zile lucrătoare este deosebit chiar şi între lunile cu durată calendaristică egală şi uneori chiar şi între aceleaşi luni considerate în ani diferiţi. În genere, în cadrul unui an, fondul de timp disponibil concretizat prin numărul de zile lucrătoare ale lunilor variază în proporţii de pînă la 12,5%. Durata variabilă a fondului de timp disponibil al fiecărei luni are, evident, o influenţă directă asupra indicatorilor, cărora le imprimă oscilaţii sensibile.

De exemplu, dinamica productivităţii muncii şi a salariului mediu la o structură de producţie constantă, are, în condiţiile actualei metodologii, următoarea reprezentare grafică lunară faţă de nivelul mediu lunar pe întregul an.

Desigur că o asemenea variaţie nu dă o imagine completă pentru colectivele unităţilor de producţie în urmărirea şi analiza acestor importanţi indicatori.

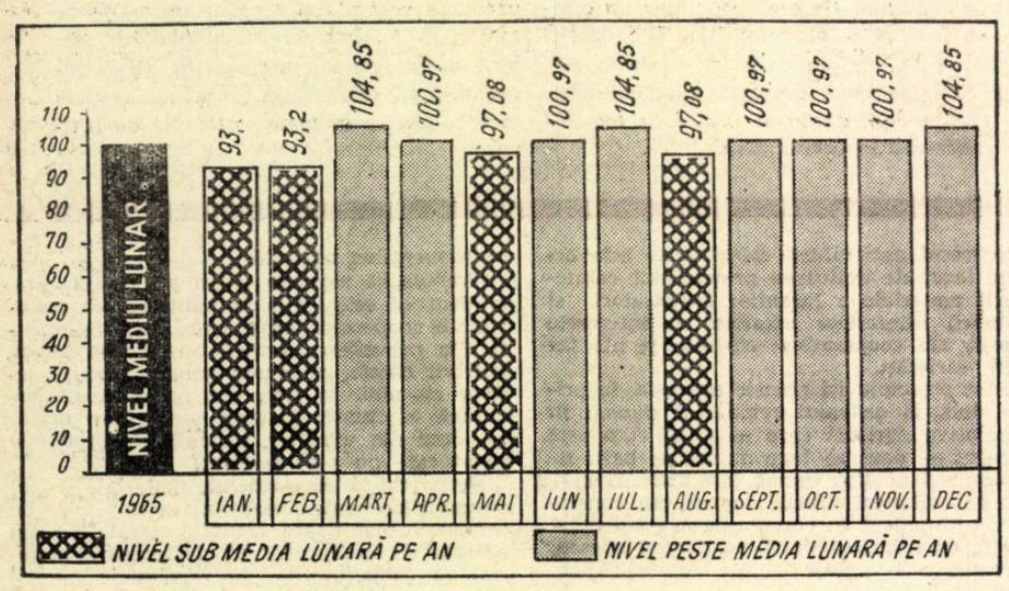

Un număr mediu corectat

Pentru ca indicatorii respectivi să poată fi urmăriţi în dinamica lor lunară, în condiţiile unei durate de timp comparabile, **propunem ca metodologia de calcul, urmărire şi analiză să fie îmbunătăţită prin folosirea indicatorului număr mediu corectat în locul actualului număr mediu scriptic.** Acesta urmează a se determina prin însumarea numărului scriptic de muncitori (salariaţi) în zilele lucrătoare şi raportarea totalului de om-zile lucrătoare la durata medie lucrătoare a lunilor, care este diferită de la an la an. În condiţiile anilor 1965 şi 1966, de exemplu, numărul total de zile lucrătoare este de 309 zile, deci durata medie lucrătoare a lunilor este de 25,75 zile. Anul 1967 va număra 307 zile lucrătoare, durata medie a unei luni fiind de 25,58 zile lucrătoare.

Procedînd la recalcularea indicatorilor în funcţie de numărul mediu corectat, vom înlătura influenţa duratei diferite care generează necomparabilitatea celor doi indicatori. Considerînd, de exemplu, producţia globală zilnică de 200 000, producţia globală lunară va varia între 4 800 000 în ianuarie şi februarie (24 zile lucrătoare în 1965) şi 5 400 000 în martie, iulie şi decembrie (27 zile lucrătoare în acelaşi an). Productivitatea muncii lunară va varia, la aceleaşi luni, presupunînd un număr scriptic de 100 muncitori, între 48 000 şi 54 000. În cazul folosirii **numărului mediu corectat**, la aceeaşi producţie globală zilnică de 200 000, productivitatea corectată va fi **constantă:** 200 000 x 25,75 : 100 = 51 500. Un rezultat similar se obţine şi în cazul salariului mediu.

În aceste condiţii cei doi indicatori — productivitate şi cîştig mediu — se referă la perioade de timp comparabile. Dinamica lunară a indicatorilor analizaţi va ilustra niveluri comparabile, neinfluenţate de variaţia factorului timp. Aceasta va permite unităţilor interesate să separe, prin însuşi nivelul indicatorilor urmăriţi, influenţa timpului, astfel că dinamica indicatorilor va oglindi rezultatele unităţilor de producţie şi influenţa factorilor ce depind în exclusivitate de activitatea acestora.

Virgil ANGHELESCU

CURIER

● **În planul de cercetare pe 1966 al CENTRULUI DE STATISTICĂ MATEMATICĂ AL ACADEMIEI au fost înscrise 9 probleme cu 25 de teme, din care 7 probleme şi 19 teme cu caracter aplicativ. Dintre acestea, următoarele se referă la economie:**

procesele stohastice şi teoria siguranţei; procesele stohastice şi teoria reînnoirii; modelarea stohastică a proceselor de formare a preţurilor; programarea discretă şi mixtă; probleme de programare neliniară rezolvabile cu metode simpliciale; generalizări ale problemei transporturilor; programare

Matematică şi economie

parametrică şi stohastică; planificarea stocurilor; controlul statistic preventiv şi de recepţie în producţia industrială (în general şi în anumite întreprinderi); aplicarea analizei regresiei şi corelaţiei în industrie; determinarea unor programe economice în funcţie de cererea de consum; metode matematice de analiză a rentabilităţii comerţului exterior.

● **În cadrul GRUPEI DE CERCETĂRI ECONOMICO-MATEMATICE DIN MINISTERUL FINANŢELOR, sînt prevăzute a se studia în acest an următoarele probleme: dezvoltarea modelului matematic al relaţiilor băneşti din economie; determinarea unor planuri optime de repartizare a sarcinilor de producţie între întreprinderile unor ramuri industriale în funcţie de preţul de cost.**

● **În EDITURA ŞTIINŢIFICĂ vor apare în cursul acestui an:**

Elemente de statistică matematică şi aplicaţiile ei (lucrare colectivă);

Elemente de teoria probabilităţilor (lucrare colectivă);

Acad. Gh. Mihoc şi I. Nădejde: Programarea parametrică şi programarea neliniară.

În pregătire:

A. Kaufmann: Metode şi modele de cercetare operaţională, 2 volume (traducere);

L. Kantorovici: Calculul economic al folosirii resurselor (traducere).

DIFUZARE ŞI DIFUZABILITATE

„Politica averilor" într-o economie capitalistă

A ÎNCEPE cu sfîrşitul s-a dovedit de atîtea ori un procedeu util, încît vom încerca să-l aplicăm în cazul cărţii pe care o avem în faţă[1]: „Dacă s-ar reuşi, scrie autorul, ca numeroasele familii actualmente lipsite de avere să-şi creeze în decurs de o generaţie averi de care să dispună după plac şi care să le procure o mai mare siguranţă pe răspundere proprie şi un venit suplimentar faţă de cel provenit din muncă, aceasta ar fi cea mai mare cucerire socială a timpurilor noastre" (pag. 268).

Lucrarea cu care se încheie această constatare-deziderat se referă la R.F.G., unde, după spusele autorului, existau în 1964 şapte pînă la nouă milioane de familii (25—35 milioane de persoane) lipsite de avere. Compararea acestei evaluări cu cifra persoanelor **salariate** (fără membrii familiei) din economia vest-germană — circa 22 milioane de persoane — provoacă îndoieli lesne de înţeles cu privire la definiţia averii şi în general a criteriilor respective de încadrare, folosite în carte. Interes stîrneşte, pe de altă parte, concluzia autorului că în R.F.G. a avut loc în anii postbelici o puternică concentrare a averilor. Or, aşa cum constată tot el, „concentrarea averilor este opusul difuzării lor". Ceea ce e greu de contestat.

Fără ezitare

profesorul Bosch susţine totuşi **difuzabilitatea** averilor într-o economie capitalistă ca cea vest-germană. „În deceniul al şaselea, scrie el, nu au existat premisele difuzării averilor". A existat, cum rezultă şi din carte, o politică oficială de promovare a „formării averilor". În repetate declaraţii guvernamentale, difuzarea proprietăţii a fost prezentată ca un obiectiv al politicii economice a statului. S-au luat şi măsuri legislative, ca legea din 1961 „pentru promovarea formării de avere în mîinile salariaţilor". În aceiaşi termeni a fost definit ţelul unui şir de reprivatizări efectuate în R.F.G. de-a lungul anilor postbelici. Rezultatul, constatat de Bosch, a fost însă concentrarea averilor.

Cum justifică autorul credinţa sa în difuzabilitate în ciuda faptului că difuzarea, astfel promovată, nu a avut loc? „Averile, citim în lucrare, se pot naşte în două feluri: ori prin ştirbirea sau confiscarea altor averi, ori prin economii din veniturile curente" (pag. 26). Preferinţa hotărîtă a profesorului Bosch pentru a doua cale este consemnată clar în concluziile care rezumă întreaga demonstraţie întreprinsă în carte şi după care: „trei lucruri sînt hotărîtoare în politica averilor — a stimula voinţa de a face economii, a îmbunătăţi capacitatea de economisire şi a crea suficiente posibilităţi pentru plasamente de care deţinătorii averii să poată dispune după plac" (pag. 267).

Esenţialul

ar fi deci economiile celor lipsiţi de avere, ceea ce demonstrează o dată mai mult cît de greu este de a inventa ceva nou în această materie. Abţinerea de la consum este de prea multe decenii şi secole explicaţia dată de economiştii burghezi originii capitalului, pentru a nu fi fost obiectul unor repetate confruntări cu realitatea. Stimularea economiilor din salarii n-a produs niciunde şi nicicînd capitalişti, şi pe o asemenea bază, premisele difuzării averilor vor continua evident să lipsească şi de acum încolo în economia vest-germană. Soarta „acţiunilor populare", emise în R.F.G. cu prilejul unor reprivatizări şi încăpute rapid în mîinile unui număr mult mai mic de proprietari, a fost doar unul din prilejurile de dezamăgire pentru susţinătorii difuzabilităţii averilor într-o economie capitalistă. Continua concentrare şi centralizare a capitalului a fost un altul, semnificativ pentru întreaga direcţie a dezvoltării în acest domeniu.

Profesorul Bosch constată pînă la urmă că „cea mai bună politică a averilor constă în a avea grijă ca oricine să-şi poată înjgheba o avere după priceperea, voinţa şi abilitatea sa". E greu de a afirma că statul burghez nu duce în mod obişnuit şi consecvent tocmai o asemenea politică (numai că beneficiarii — „pricepuţi şi abili" — nu sînt alţii decît aceiaşi). E foarte greu de a afirma, pe de altă parte, cum ar putea să creeze o astfel de politică în viitor premisele de a căror absenţă se plînge Bosch, referindu-se la trecut. Autorul mai spune ceva demn de reţinut în privinţa „politicii averilor" a statului burghez şi anume că obiectivele ei nu pot fi realizate decît „într-o perioadă extrem de lungă" (pag. 193). Şi aici ideea sa despre difuzabilitatea averilor se ciocneşte direct de faptul că difuzarea lor nu a avut loc în capitalism în „perioada extrem de lungă" a istoriei sale de pînă acum. Se mai poate adăuga însă aici şi o vorbă de duh a lui John Maynard Keynes despre promisiunile „perioadelor lungi": „in the long run we are alle dead". În tălmăcire liberă: oricît s-ar vorbi despre difuzabilitatea averilor într-o economie capitalistă, difuzarea lor în cadrul acestei economii va fi greu s-o apuce cineva.

S. DĂNESCU

1) **Werner Bosch:** Vermögensstreuung. Eine Betrachtung über Gtrundlagen der Vermögenspolitik (Difuzarea averilor. Consideratii despre bazele politicii averilor). Quelle und Meyer, Heidelberg, 1965, 273 pag.

CURIER

■ Discutînd cu unii economiști din țara noastră și din alte țări socialiste, care consideră că impozitul pe circulația mărfurilor ar conține anumite elemente de impozite indirecte, sau că nu s-ar deosebi de loc de impozitele indirecte din capitalism, I. Bituleanu arată în articolul **Natura economică a impozitului pe circulația mărfurilor** (Probleme economice nr. 2/1966) că nivelul în genere sub valoare al prețurilor mijloacelor de producție nu determină adaosuri compensatoare la prețurile bunurilor de consum, dar nici pierderea acestei diferențe de valoare, întrucît o parte se regăsește în valoarea și implicit în prețurile bunurilor de consum, iar altă parte își găsește reflectarea în expresia valorică a fondului de acumulare, a fondului de consum social și a celorlalte fonduri sociale; în cazul producției mijloacelor de producție pentru sectorul A și a celei avînd destinație neproductivă etc. o anumită „neregăsire" a venitului net se compensează după părerea autorului prin ieftinirea investițiilor ș.a.

■ Publicistul economist vest-german Bernd Huffschmied și-a intitulat studiul despre industria oțelului **Das Stahlzeitalter beginnt erst** (Epoca oțelului abia începe, Editura „Moderne Industrie", München, 1965, 281 pag.), bazîndu-și afirmația pe creșterea vertiginoasă a consumului și producției mondiale de oțel. In ultimii 25 de ani consumul de oțel a sporit de peste patru ori, de la 100 la peste 400 milioane tone anual, iar previziunile de consum pentru anul 2000, care vorbesc despre un miliard tone anual, vor fi, după părerea autorului, depășite.

■ Cartea lui Paul-Marie de la Gorce **Franța săracă** (Grasset, Paris 1965) analizează condițiile de viață ale diferitelor categorii de „învinși ai prosperității". O primă categorie o constituie francezii avînd peste 65 de ani, dintre care, afirmă autorul, o treime trăiesc într-o stare de „sărăcie lucie". O a doua categorie o constituie populația agricolă a departamentelor subdezvoltate, a regiunilor formînd ceea ce se numește „deșertul francez". O a treia categorie este formată din cei circa două milioane de muncitori străini, care ar fi „niște paria ai națiunii". Dar faptul pe care autorul îl consideră cel mai surprinzător și cel mai grav este existența unei categorii numărînd nu mai puțin de două milioane de muncitori avînd cîștiguri lunare cu mult sub salariul minim garantat.

■ Lucrarea economistului Fritz Machlup, profesor la Universitatea din Princeton (S.U.A.) **Involuntary Foreign Lending** (Imprumuturi externe involuntare), Stockholm, 1965, 129 pag. se ocupă de nemulțumirile mai multor țări europene care, în ultimii șase ani, s-au văzut constrînse din cauza unor reguli nescrise ale actualului sistem monetar internațional, să acorde împrumuturi Statelor Unite pe care or fi preferat să nu le acorde dacă ar fi fost complet libere în hotărîrile lor. In lucrare se examinează balanța de plăți a S.U.A., care a provocat creșterea datoriilor curente față de deținătorii străini de disponibilități în dolari, precum și sistemele monetare sub regimul cărora asemenea împrumuturi involuntare ar fi ori inerente, ori reduse la dimensiuni moderate și la perioade scurte, ori în fine total eliminate.

■ In articolul **Tehnica electronică de calcul și economia capitalistă** de I. Inkov publicat în **Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșenia** nr. 2/1966, autorul consideră că, dacă în trecut principalii indicatori care erau luați în considerație pentru determinarea nivelului economic de dezvoltare al unei țări se refereau la electrificarea și mecanizarea muncii, în prezent, pe lîngă aceștia mai trebuie avut în vedere un indicator nou, care caracterizează **gradul de folosire a tehnicii electronice** în activitatea economică.

FIȘIER FILOLOGIC

GAJ

O INSTITUȚIE juridică foarte veche îl îndreptățește pe creditor să primească de la debitorul său un obiect cu titlu de garanție. Pentru a denumi zălogul, francezii au recurs la un cuvînt din limba neamului germanic al francilor și astfel a apărut gage (împrumutat de noi cu aceeași pronunțare: gaj). Cum era și firesc, termenul acesta n-a rămas fixat în accepțiunea de „garanție pentru o creanță", ci a căpătat și alte sensuri, de pildă, „salariu" sau „obligație, îndatorire, răspundere". Această evoluție e importantă pentru înțelegerea celor ce urmează.

A încredința un zălog celui care te împrumută, a amaneta un obiect, a primit numele francez engager (en + gage), devenit în românește a angaja; din pricină că gage a dezvoltat sensuri noi, engager a depășit și el cadrul semantic originar. Engager înseamnă astfel și „a lua în serviciul său, în schimbul unui salariu" (a angaja un tehnician); s'engager (ca și a se angaja) e legat, printre altele, de sensul de „obligație, îndatorire" al lui gage, căci se spune s-a angajat să respecte termenul; a-și lua un angajament echivalează cu a-și asuma o obligație, o răspundere.

Contrarul lui engager este, în conformitate cu sistemul lexical francez, dégager, care înseamnă într-adevăr „a scoate de sub gaj", dar acesta e numai unul din sensuri, cel primitiv. In românește cuvîntul a trecut numai cu sensurile noi, astfel că a degaja nu poate fi dedus din gaj, cum demonstrează istoria sa. Din înțelesul figurat „a scăpa pe cineva de o obligație, a elibera de o răspundere" s-a dezvoltat acela, foarte general, de „a elibera, a pune în libertate", pe care îl recunoaștem în formulări ca: degajează un miros puternic, analiza n-a izbutit să degajeze ideea esențială **și chiar în limbajul fotbaliștilor, unde a degaja înseamnă de fapt „a trimite mingea departe de poarta proprie, pentru a o** elibera de un pericol".

Sorin STATI

MERCUR PRINTRE MUZE

FAIMA FALNICEI VENEȚII

IN sfîrșit, se pare că lucrurile s-au aranjat; la 18 iunie cea de-a 33-a Bienală de artă de la Veneția își va putea deschide porțile. Pentru cei care știu că, începînd din 1895 (cu excepția, bineînțeles, a anilor de război), la fiecare doi ani, marea expoziție venețiană își înscrie prezența prestigioasă pe calendarul celor mai importante manifestări artistice internaționale, știrea de mai sus nu pare să conțină nimic senzațional. A 32-a Bienală a avut loc în vara lui 1964 și e firesc ca a 33-a să se desfășoare în vara lui 1966...

Și totuși, faptele nu stau chiar așa. La fiecare doi ani, cu multe luni înainte de deschiderea Bienalei, începe în Italia o agitație extraordinară, curînd amplificată și de presa internațională. Declarații dramatice care anunță că „de data aceasta, în mod sigur, Bienala nu va avea loc" din cauza enormelor dificultăți financiare, interpelări în parlament, campanii de presă, polemici publice, demisii răsunătoare ale cîte unui conducător al Bienalei, ba uneori chiar a întregului consiliu de conducere, constituie, oarecum, scenariul obișnuit al acestei faze pregătitoare. Pînă la urmă se găsesc unele fonduri și mașina organizatorică se pune în mișcare, bineînțeles cu întîrziere, ceea ce nu poate să nu aibă consecințe asupra desfășurării manifestărilor.

Cauzele acestei situații sînt de ordin economic și administrativ; nu poate fi vorba deci de o îmbătrînire a venerabilei expoziții care se străduiește (după părerea unora, exagerînd chiar) să fie la pas cu ultimele noutăți în domeniul artei. Dar, oricît ar fi de surprinzător, Bienala este organizată potrivit unui statut, impus în anii întunecați ai dictaturii fasciste. În perioada de după eliberarea Italiei, cînd se părea că sînt întrunite condițiile pentru adoptarea unei noi organizări, mai conforme cu realitățile zilelor noastre, străduințile animatorilor Bienalei au fost contracarate de refuzul autorităților guvernamentale, nemulțumite de influența pe care și-o cîștigaseră intelectualii de stînga și de spiritul pe care acestia vroiau să-l introducă în cadrul tradiționalelor manifestări artistice venețiene. De atunci, toate eforturile în vederea unor îmbunătățiri radicale au eșuat, atît din pricina unor rivalități între partidele guvernamentale, cît și din cauza conflictelor de interese dintre autoritățile centrale, cele provinciale și cele municipale, cît mai ales din cauza imposibilității de a găsi o modalitate eficace și stabilă de finanțare. De fapt, în dificultățile Bienalei se reflectă o situație care se manifestă și în alte țări occidentale și care provoacă nu puține proteste: insuficiența alocațiilor bugetare pentru acțiuni culturale de amploare și prestigiu, inferioritatea în care se găsesc organismele de stat din acest domeniu față de cele particulare.

Nu există o reglementare permanentă a subvențiilor Bienalei din Veneția; la fiecare doi ani trebuie adoptată o lege specială pentru deschiderea creditelor. Deoarece operația legislativă este destul de complicată și nu se încheie niciodată în termen util, conducerea Bienalei este nevoită să apeleze mereu la avansuri din partea băncilor (pe baza promisiunilor guvernamentale), avansuri care trebuie, bine înțeles, restituite cu dobînzi însemnate.

După calculele experților, Bienala, care organizează în afara expoziției de arte plastice, un festival al teatrului de proză, un festival al muzicii contemporane și binecunoscutul festival (anual) cinematografic, are nevoie de minimum 400 milioane de lire în fiecare an, în condițiile unor economii sîngeroase. Dintre acestea, în cel mai bun caz, ea poate primi din partea statului 287 milioane de lire (40 pentru teatru, 40 pentru muzică, 135 pentru cinema și 72 pentru artele plastice), sub formă de subvenții din partea mai multor ministere. Veniturile proprii ale Bienalei (bilete de intrare, cataloage etc.) nu depășesc 40 milioane. Tot restul, la care se adaugă dobînzile pentru avansuri (8 pînă la 11% anual) trebuie acoperit prin ajutoare din partea municipalității și mai ales prin donații din partea băncilor, oamenilor de afaceri, colecționarilor. Desigur, acești finanțatori particulari nu sînt animați numai de mobiluri idealiste și încearcă tot mai mult să-și impună punctele de vedere. Astfel, propunerea de a se transforma festivalul filmului într-un adevărat festival de artă cinematografică, fără parade ale vedetelor, fără strip-tease-uri spectaculoase pe plaja de la Lido, fără premii, fără concesii făcute criteriilor comerciale, a întîmpinat rezistența hotărîtă a producătorilor cinematografici, a proprietarilor de hoteluri, de localuri de noapte și agenții de turism și a rămas, deocamdată, literă moartă.

Din toate aceste pricini, are loc agitația de care vorbeam la început. Bienala nu dispune de localuri corespunzătoare, iar patrimoniul ei — printre care arhiva istorică unică în genul ei în lume sau biblioteca cu cărți de artă, pe care UNESCO a definit-o „a opta minune a lumii" sau cinemateca — nu poate fi valorificat așa cum trebuie.

De pe acum, deasupra lagunelor venețiene plutesc corbii „inițiativei particulare". Un miliardar brazilian a și construit un pavilion încăpător, dar total contrastant cu arhitectura venețiană. Alții au ridicat chestiunea trecerii Bienalei în administrarea unui consortiu privat. Dar, deocamdată cărturari entuziaști continuă lupta pentru a păstra, în ciuda tuturor greutăților, expozițiile și festivalurile care aduc în mijlocul secolului al XX-lea ceva din „faima falnicei Veneții".

K. DONA

IN AJUTORUL RECENZORULUI

GOSPODĂRIA ȘI FAMILIA

Recensămîntul populației și al locuințelor

LA recensămîntul din 15 martie 1966 populația se înregistrează pe gospodării, iar în cadrul acestora pe nuclee familiale, pentru fiecare gospodărie completîndu-se cîte un formular denumit „Lista membrilor gospodăriei", chiar dacă gospodăria este formată dintr-o singură persoană.

La identificarea gospodăriei, se va ține seama că, potrivit instrucțiunilor elaborate de Comisia centrală de recensămînt, **gospodăria este constituită din una sau mai multe persoane care locuiesc împreună în mod obișnuit, avînd în general legături de rudenie și care participă în totalitate sau parțial la formarea veniturilor și cheltuirea lor.**

Se consideră însă gospodării și grupurile de două sau mai multe persoane între care nu există legături de rudenie, dar care prin înțelegere se gospodăresc împreună și duc un trai comun (copii înfiați, copii aflați în plasament familial, bătrîni sau ale persoane aflate în întreținerea gospodăriei).

În cadrul gospodăriei se includ și acei membri care locuiesc și se gospodăresc în mod obișnuit împreună dar care absentează temporar din gospodărie sau sînt plecați în alte localități pentru satisfacerea stagiului militar, la studii, la lucru, internați în sanatorii, se află temporar în străinătate, în detenție sau în stare de prevenție.

Nu se consideră membri ai gospodăriei la care se află în gazdă, elevii și studenții veniți în localitate pentru studii și nici persoanele venite pentru lucru ca și persoanele angajate pentru munci casnice, chiar dacă iau masa și locuiesc în mod obișnuit cu ceilalți membri ai gospodăriei. Pentru toate aceste persoane se completează un formular separat.

Membrii unei gospodării, la ora „O" din noaptea de 14 spre 15 martie se pot găsi în una din situațiile următoare:
— prezenți în gospodărie;
— absenți din localitate pentru o perioadă de timp mai scurtă (plecați în delegație, în concediu, în vizită, internați în spitale sau sanatorii balneare etc.);
— plecați în alte localități pentru o perioadă de timp mai îndelungată. În această situație se află elevii și studenții plecați pentru studii, precum și persoanele angajate (în unități socialiste, la persoane particulare etc.), — indiferent de cît timp — și persoanele luate la lucru în alte localități de mai mult de 6 luni).

Membrii gospodăriei, care la data recensămîntului sînt prezenți la domiciliu sau sînt temporar absenți (plecați din localitate pentru o perioadă de timp mai scurtă), se înregistrează în prima parte a „Listei membrilor gospodăriei" și intră în calculul populației stabile a localității respective. Se mai consideră prezenți în gospodărie și acei membri care la ora „O" se aflau plecați pentru satisfacerea stagiului militar sau ca elevi ai școlilor militare, și cei plecați în străinătate: în interes de serviciu, la studii, în vizită la rude etc.

Membrii gospodăriei, plecați pentru o perioadă de timp mai îndelungat în alte localități decît acelea în care se află gospodăriile din care fac parte, se înregistrează în partea a doua a „Listei membrilor gospodăriei". Aceste persoane vor fi incluse însă în populația stabilă a localității în care se află pentru studii, la lucru etc.

Cei plecați în alte localități pentru o perioadă de timp mai îndelungată se înregistrează tot în partea a doua a „Listei membrilor gospodăriei" chiar dacă la data recensămîntului se află temporar prezenți în gospodăria din care ei fac parte. În această situație se pot găsi salariații care eventual se află în concediu de odihnă la gospodăriile lor situate în alte localități și, în mod frecvent, elevii școlilor generale și ai liceelor care în perioada de înregistrare a populației vor fi în vacanță la părinții lor.

Persoanele care la data recensămîntului se află în localitate pentru o perioadă scurtă de timp, în vizită la rude sau prieteni, în delegație, în excursie, la odihnă etc. dar care în mod obișnuit locuiesc în alte localități, se înregistrează ca temporar prezente în partea a III-a din „Lista membrilor gospodăriei" completată pentru gospodăria la care aceste persoane se aflau în noaptea de 14 spre 15 martie. Toate aceste persoane, în localitățile unde își au domiciliul, se înregistrează ca temporar absente în cadrul gospodăriilor din care fac parte.

În cadrul fiecărei localități, din însumarea persoanelor înregistrate în partea a III-a a formularului cu persoanele prezente înregistrate în partea I a formularului rezultă populația prezentă a localității respective.

În formularul de recensămînt, recenzorii trebuie să înscrie membrii gospodăriei într-o anumită ordine, în așa fel, ca să rezulte dacă gospodăria este familială sau nefamilială și în caz afirmativ, dacă este constituită dintr-un singur nucleu familial, sau din două sau mai multe nuclee familiale.

În instrucțiunile privind efectuarea recensămîntului populației se precizează că, se consideră nucleu familial, — sau familie în sens restrîns — soțul și soția fără copii; soțul și soția cu copii necăsătoriți; unul din soți cu copii necăsătoriți.

La identificarea nucleelor familiale din cadrul gospodăriei se vor lua în considerare toți copiii necăsătoriți, indiferent dacă provin sau nu dintr-o căsătorie încheiată legal, dintr-o căsătorie anterioară sau dacă sînt copii înfiați.

Gospodăriile formate dintr-o singură persoană, precum și cele formate din persoane care nu constituie un nucleu familial se consideră gospodării nefamiliale.

În cazul cînd gospodăria este formată dintr-un singur nucleu familial, recenzorul va înscrie mai întîi datele privind capul gospodăriei dacă acesta este prezent sau temporar absent și va continua apoi cu ceilalți membri: soția sau soțul și copiii necăsătoriți în ordinea descrescîndă a vîrstei lor.

Dacă însă gospodăria este formată din două sau mai multe nuclee familiale, recenzorul va înscrie mai întîi nucleul familial din care face parte capul gospodăriei, în ordinea arătată mai sus, apoi celelalte nuclee familiale, în aceeași ordine, după care urmează membrii gospodăriei care nu constituie nuclee familiale.

Respectîndu-se întocmai ordinea de înregistrare a membrilor gospodăriilor, la prelucrare se vor putea obține importante date privind numărul și structura gospodăriilor după componența lor, pe tipuri de gospodării și după numărul nucleelor familiale care le compun.

N. CORNEA

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

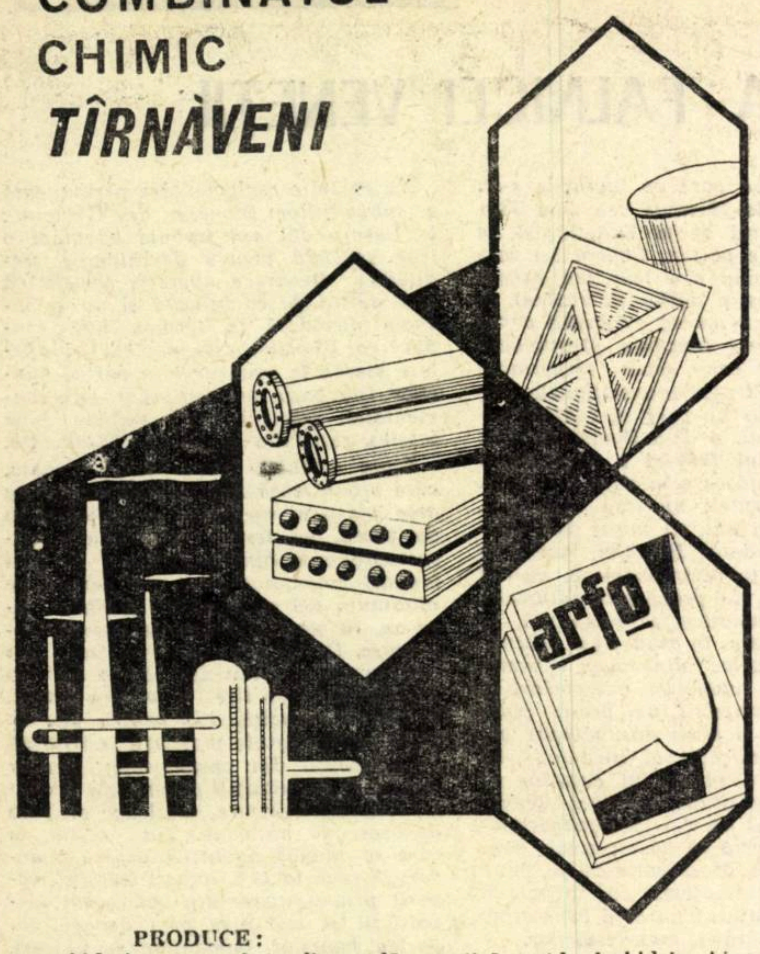

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

---

fabrica de rulmenți BIRLAD

execută:

rulmenți radiali cu bile, axiali cu bile, radiali cu role cilindrice și oscilanți cu role butoi, precum și rulmenți de construcție specială.

INTREPRINDEREA MECANICĂ

CEAHLĂU

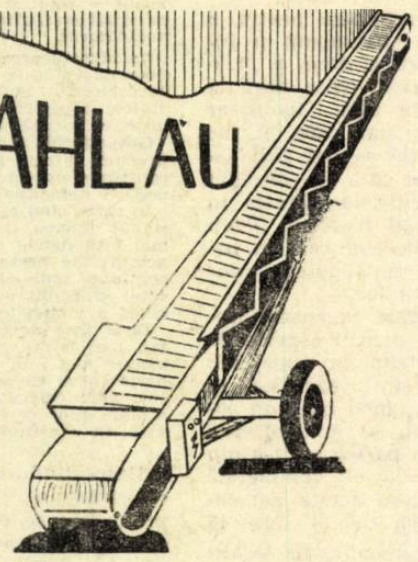

str. Aurel Vlaicu 34 — Piatra Neamț
Telefon 1110

EXECUTĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Transportor T.P. 6,5 m
- Transportor T. 14 m
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

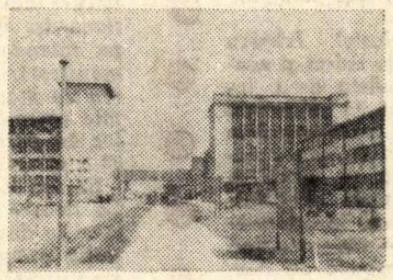

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex, triplex
- hipoclorid de sodiu
- acid clorhidric

C.I.L. BRĂILA

Str. FABRICILOR 10

PRODUCE SORTIMENTE VARIATE DE MOBILĂ CALITATE SUPERIOARĂ

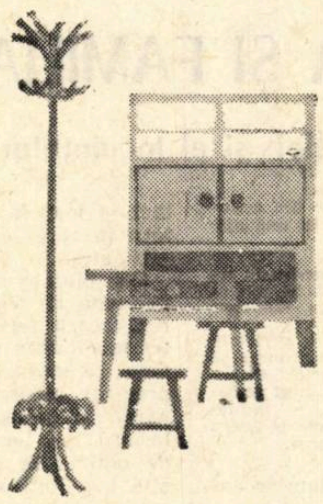

- Garnitură de bucătărie „Foișor" 2
- Garnitură de bucătărie „Polar"
- Cuierul popular

S-au pus în vinzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din țară.

INTREPRINDEREA VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

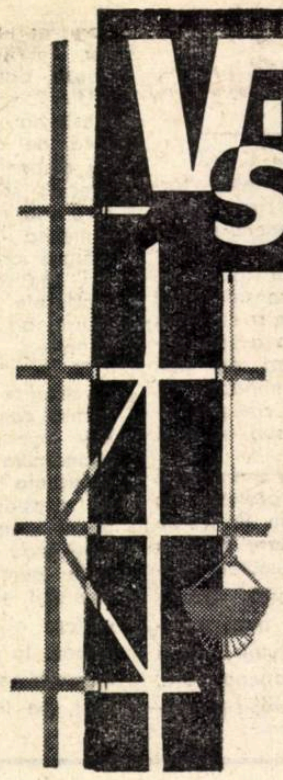

PRODUCE:

- ciment de rezistențe inițiale mari
- ciment P.400 și P.500
- ciment B.S.S. export
- ciment P.400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiții.

INTREPRINDEREA

FLARO

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

---

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

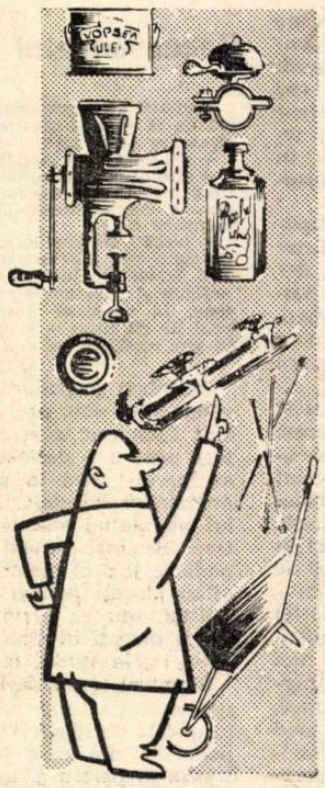

Piața Cetății nr. 15

produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și bicicletă de 50 și 100 g ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

ANGLIA ȘI EUROPA

INTERVENIND în controversa ce se poartă în prezent în Anglia cu privire la posibilitatea aderării acesteia la Piața Comună, revista laburistă de stînga își exprimă categoric dezacordul cu o eventuală asociere:

„...Fără îndoială, eliminarea tarifelor și a măsurilor de control asupra importului în comerțul dintre Anglia și Piața Comună ar reprezenta un stimulent pentru industria engleză. Dar concurența nu poate numai să vindece, ci să și ucidă și ea nu este o garanție nici a folosirii depline a forței de muncă, și nici o întrebuințării celei mai judicioase a resurselor.

Chiar după construirea unui tunel sub Canalul Mînecii, Anglia ar rămîne la periferia principalelor concentrări ale populației și industriei din Europa de nord-vest, unde piețele sînt de acum acaparate ferm de producătorii continentali, în special, de aceia din R.F.G. Intrarea liberă a capitalurilor în Anglia a dus deja la o deplasare importantă a ocupației în industrie spre sud-est, deplasare pe care pînă în prezent intervențiile guvernamentale nu au reușit s-o contracareze.

Mișcarea liberă a capitalului din Anglia spre Continent nu ar submina doar balanța de plăți, ci ar slăbi simțitor întreaga economie. Tratatul de la Roma nu admite însă măsuri de restricții în ce privește ieșirile de capital, pornind de la considerente de promovare a dezvoltării economice a unor țări, decît în condiții speciale, în cazul cînd «nivelul de viață este sub acela normal și cînd există un grad serios de subfolosire a forței de muncă». Prin urmare, înainte ca un guvern englez să aibă permisiunea să adopte anumite măsuri de apărare, Anglia va trebui să devină «Scoția Europei Occidentale».

Un rezultat și mai important al integrării comerțului englez cu Piața Comună ar fi că politica noastră agricolă și alimentară ar trebui să se alinieze politicii Pieței Comune. Acest lucru ar însemna abandonarea actualului sistem de apărare a fermierilor noștri — prin subvenții menite să mențină prețurile alimentare la nivelul mediei mondiale, mai scăzute, — și trecerea la sistemul practicat în Piața Comună: o taxă de import care să ducă la urcarea prețului mondial pînă la nivelul intern. În ambele cazuri, fermierul este protejat prin sistemul de impunere, dar în situația noastră de acum, principalii beneficiari sînt grupurile cu venituri mai mici, care plătesc puține impozite și cheltuiesc o mare proporție din veniturile lor pentru alimente.

În plus, nivelul protecției în Piața Comună ar trebui să fie suficient de ridicat, pentru a apăra, pe lîngă fermierii noștri, pe cei francezi sau germani, care sînt mult mai puțin eficienți. Oricît de intens am negocia, noi nu putem să lichidăm dependența guvernelor francez și german de voturile agricultorilor.

Un alt factor este faptul, că pentru a importa mai multe alimente de pe continent, noi vom trebui să importăm mai puțin de la actualii noștri parteneri din Commonwealth și America de Sud. Chiar dacă am obține concesii temporare pentru aceștia — și îndeosebi pentru țări ca Noua Zeelandă, care depind acum în mare măsură de piața alimentară engleză — este probabil că cîștigurile lor s-ar reduce. În acest caz, ei vor cumpăra mai puțin de la noi, iar noi vom fi nevoiți să exportăm și mai mult în Piața Comună, unde producătorii noștri au o poziție mult mai slabă.

...Este neîndoielnic că soluțiile pentru problemele comerțului mondial, ca și acelea pentru problemele politice ale lumii, trebuie căutate pe plan mondial. Chiar dacă începem prin grupări mai mici, acestea trebuie să fie grupări în esența lor neexclusive.

...Noi putem începe să rezolvăm propriile noastre probleme și problemele comerțului mondial inițiind planificarea comerțului nostru exterior cu alte țări cu orientare similară cu a noastră, țări care au și ele planuri economice naționale. Căci numai în acest fel vom putea evita crizele de restricții reciproce asupra comerțului, crize care intervin în momentul în care fiecare țară își reduce importurile pentru a echilibra plățile externe. În anul acesta sîntem martorii situației în care fiecare din marile națiuni comerciale — America, Anglia, R.F.G. își propun simultan să mărească exporturile și să reducă importurile.

Deoarece nu vor exista suficienți cumpărători pentru aceste exporturi suplimentare, efectul nu poate fi decît o reducere a comerțului mondial sau cel puțin o încetinire a creșterii comerțului mondial.

...Am arătat unele din îndoielile care ne frămîntă în legătură cu perspectiva asocierii Angliei la Piața Comună, așa cum a fost ea construită de cei șase membri ai săi și cum pare să se dezvolte, impulsionată de principalele forțe politice care acționează acum în Europa Occidentală. Desigur, aceste forțe ar putea să se modifice în mod radical cu timpul; deocamdată ar fi însă un lucru necugetat să ne legăm dezvoltarea noastră politică și economică de a lor... Este oare sentimentul național atît de «demodat», atunci cînd prin el se înțelege controlul asupra planificării economiei de către reprezentanți aleși ai poporului, și nu de către birocrați dintr-un for internațional, care reacționează mai ales la presiunile principalelor oligopoluri internaționale?".

TRIBUNE

CĂRBUNELE DIN RUHR ȘI CONCURENȚA

ARTICOLUL pe care-l reproducem și a cărui tendință este de a sprijini procesul de concentrare monopolistă a producției de oțel, pune în relief dificultățile în domeniul energetic cu care este confruntată economia vest-germană și pe care perioada actuală, de slăbire a conjuncturii, în general, le agravează.

„Timp de un secol și jumătate Ruhr a fost regiunea industrială care a constituit sîmburele dezvoltării economice a Germaniei. În prezent în Ruhr au loc transformări care vor modifica complet, în puțini ani, sau puține decenii, fața acestei regiuni.

DIE WELT

Pretutindeni se înmulțesc semnele furtunii: fie că se închid mine, fie că mii de mineri demonstrează cu steaguri negre în legătură cu închiderea minei „Graf Bismarck", fie că industria oțelului introduce în măsură crescîndă reducerea orelor de muncă, fie că mari concerne găsesc noi forme de colaborare; — o mare transformare, cum n-a mai avut loc de la începutul existenței acestei regiuni, este în pregătire. Totodată se înmulțesc curente de dezvoltare complet diferite și, adesea, este dificil să distingi ceva în păienjenișul firelor. Avem de-a face, în primul rînd, cu slăbirea conjuncturii după mulți ani de avînt în numeroase ramuri industriale; se conturează tot mai pregnant transformările structurale.

Industria minieră era odinioară baza pe care s-a constituit regiunea industrială a Ruhr-ului. În afară de cărbune, minereul din apropiere, din Siegerland, din Lorena, era și el exploatat. Mai tîrziu s-a adăugat minereul din Suedia care se afla situat la distanța cea mai mare. Lîngă mine au luat naștere uzine metalurgice și laminoare, care s-au grupat apoi într-o „uniune", în mari concerne.

În primul deceniu și jumătate care a urmat reformei monetare, o operă de reconstrucție de proporții nemaicunoscute în Ruhr a pus în umbră toate celelalte schimbări adînci care au avut loc. Dar în cele din urmă, la prima stagnare, aceste schimbări au ieșit tot mai mult în evidență și n-au mai putut fi trecute cu vederea. Totodată diferitele transformări se încrucișau între ele, înainte de toate revoluția tehnică și cea spațială, îmbinîndu-se și influențîndu-se reciproc.

Mai întîi a venit valul petrolului, al benzinei, apoi al păcurei, care au izgonit mult încercatul cărbune de pe piață. Apoi a țîșnit din pămînt gazul natural, iar conductele se întind ca niște artere de-a lungul întregului continent. Acum apare la orizont energia atomului. Se ridică centrale atomoelectrice și specialiștii susțin că în anii '70 curentul electric nuclear ar putea să fie mai ieftin decît cel pe bază de cărbune și chiar de petrol sau gaz metan.

Astăzi noi importăm cărbune american la un preț mai ieftin decît cel al minelor Ruhr-ului. Cu uriașe vase de transport ne aducem minereu din îndepărtatele țări africane sau sud-americane. Iar petrolierele cu care este adus țițeiul, sînt din ce în ce mai mari, astfel că în prezent, alături de cocs, se utilizează tot mai mult păcura în siderurgie drept combustibil ieftin.

Nu-i de mirare că de-a lungul coastei, îndeosebi pe coasta belgiano-olandeză, între Anvers și Rotterdam, ia ființă, treptat, un centru industrial în întregime nou, cu cuptoare înalte, uzine metalurgice, laminoare etc., centru care începe să pună în umbră Ruhr-ul, luînd proporții tot mai mari, europene. Aici se produce cu ajutorul cocsului ieftin, al petrolului ieftin și al curentului ieftin — oțel ieftin; aici se află rădăcina nu numai a crizei cărbunelui german, dar și a crizei oțelului german...

Unele mari concerne germane de oțel și-au venit singure în ajutor, în măsura în care acest lucru a fost cu putință. În frunte se situează probabil concernul Hoesch care printr-o lovitură de maestru s-a asociat cu Dortmund-Hoerder Hüttenunion și, prin intermediul acestuia și cu concerne siderurgice olandeze de frunte. Dar și contractul cu privire la laminare dintre Krupp și Thyssen, desfacerea în comun a țevilor de către Hoesch și Salzgitter, sau acordurile dintre Thyssen, Mannesmann și Oberhausen, fac parte din acest program vast de raționalizare, care neîndoios va duce la convenții tot mai largi sau la concerne tot mai mari".

În final în articol se pledează pentru reducerea producției de cărbune din bazinul Ruhrului.

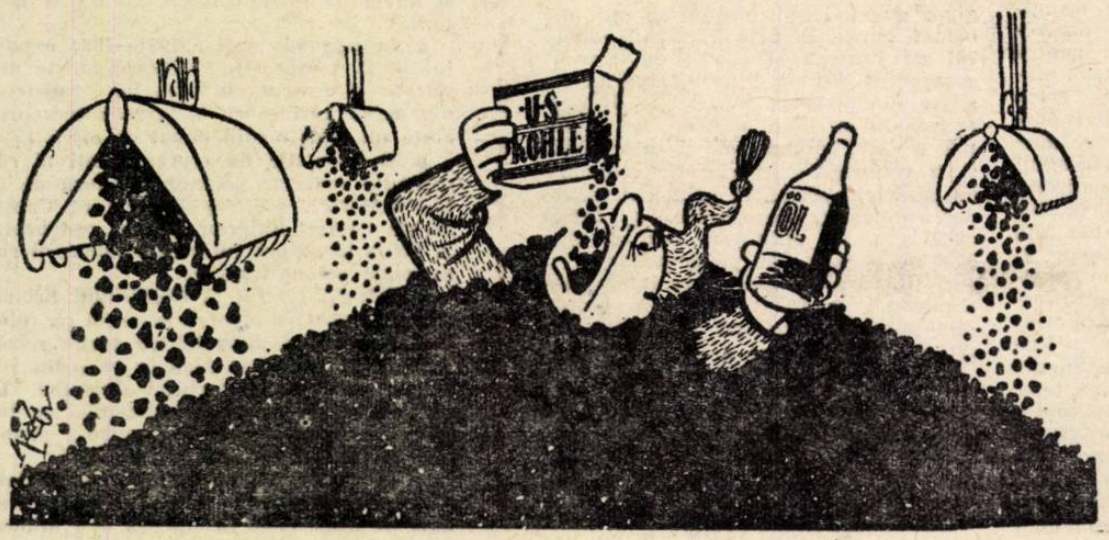

– Nu-mi pot permite luxul să-l consum pe al meu propriu.

(Din „DIE WELT")

SITUAȚIA CRITICĂ A INDUSTRIEI CARBONIFERE IN C.E.C.O.

BILANȚUL carbonifer al Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.O.) atestă o tendință evidentă de scădere a producției. Din anul 1963 pînă la sfîrșitul lui 1965 stocurile au trecut de la 11 milioane la 25,4 milioane tone. Potrivit previziunilor, volumul stocurilor ar urma să înregistreze în viitor, o nouă creștere de circa 10 milioane tone.

Din 1955 pînă în 1965, numărul minelor în activitate a scăzut de la 434 la 240. Numărul minerilor a scăzut și el în aceeași perioadă.

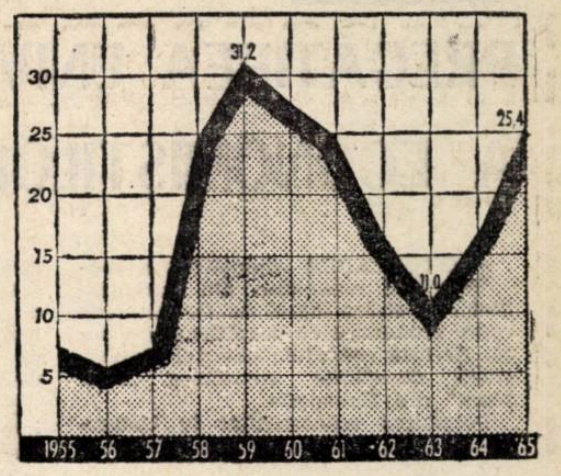

Stocurile de cărbune lîngă mine (în milioane tone)

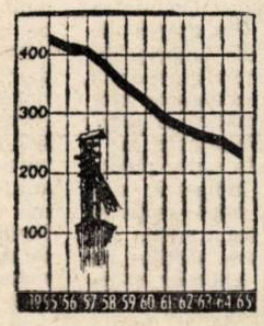

Mine în activitate

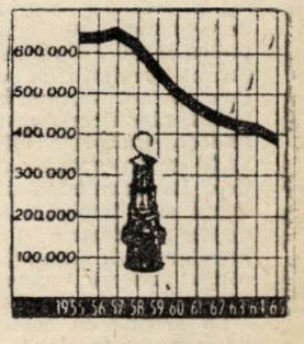

Numărul minerilor

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

La construcția hidrocentralei de la Nurek se desfășoară lucrări de cercetări seismice

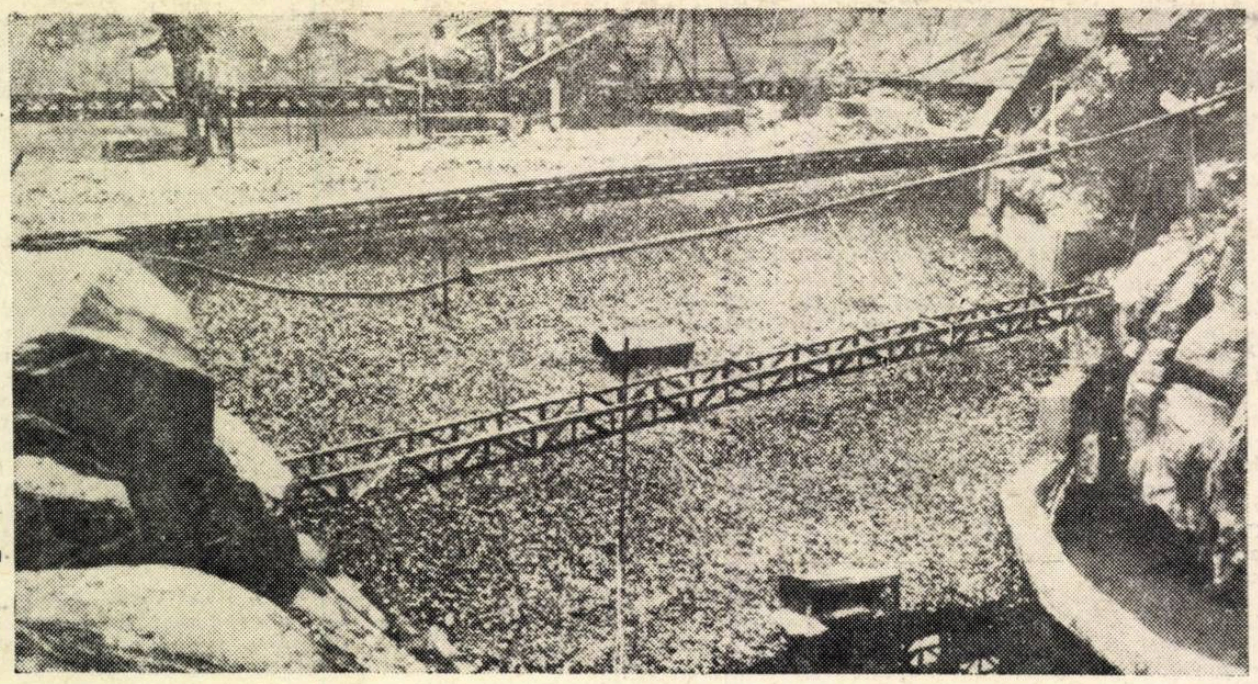

Corespondență din U.R.S.S.

ÎN ȚARA MUNȚILOR ȘI A SOARELUI

AȘA i se spune în Uniunea Sovietică Tadjikistanului, una din cele mai sudice republici unionale, vecină cu Afganistanul. Dacă la Moscova încă nu de mult gerurile atingeau —30 de grade, acolo e primăvară, înfloresc migdalii și arborii de fistic. Zece luni din an cerul este senin și soarele își răspîndește darnic, chiar prea darnic razele : pentru ca pămîntul să rodească, trebuie să fie irigat. Acolo unde apa nu vine pe canal, vegetația este sfarogită de canicula cumplită a verii. Așadar, țară a soarelui dar și a munților, pentru că 93% din întregul teritoriu al republicii (143 000 de kilometri pătrați) îl ocupă crestele Pamirului, Alai-ului, Zeravsan-ului. Aici, în Munții Pamirului, se înalță cele mai semețe piscuri din U.R.S.S. : vîrful Comunismului — 7 495 metri și vîrful Lenin — 7 134 metri.

● De la meșteșugari la industria modernă

DACĂ înainte de revoluție „industria" Tadjikistanului era reprezentată de mici ateliere meșteșugărești, în prezent, în republică se dezvoltă o industrie modernă care îmbrățișează numeroase ramuri : există peste 200 de întreprinderi mari în industria extractivă, constructoare de mașini, textilă, a materialelor de construcții, pielărie și încălțăminte, alimentară etc.

Cel mai important centru industrial al republicii este capitala sa — orașul Dușanbe. El are 73 de întreprinderi, printre care un mare combinat textil, un combinat de mătase, o fabrică de războaie automate de țesut, o fabrică de frigidere, alta de tuburi de azbociment, întreprinderi alimentare, printre care o fabrică de ulei și o mare fabrică de dulciuri. În fiecare zi industria Dușanbe-ului produce bunuri în valoare de peste un milion de ruble. Am vizitat combinatul textil și fabrica de frigidere. Combinatul este una din cele mai mari întreprinderi textile din Uniunea Sovietică. Întreprinderea crește mereu. De curînd au intrat în producție 400 de războaie la cea de-a treia țesătorie, iar alte 600 se află în faza finală de montaj. A început să funcționeze și cea de-a treia filatură cu 30 000 de fuse. Ca urmare a dării în exploatare a acestei noi unități, producția anuală de țesături a combinatului va atinge aproape 100 de milioane metri.

Fabrica de frigidere din Dușanbe a intrat în funcțiune în luna mai a anului trecut. Ea produce frigiderul „Pamir", cu o capacitate de 160 litri. La construcția lui se folosesc pe larg masele plastice, capacitatea proiectată a fabricii e de 140 000 frigidere pe an.

● Gaz, petrol, aluminiu...

MULTĂ vreme printre geologi era răspîndită părerea că în Tadjikistan nu există zăcăminte exploatabile industrial de petrol și gaze. Explorările făcute în ultimii ani au infirmat această părere. În sudul republicii au fost descoperite zeci de cîmpuri de gaze cu rezerve apreciate la sute de milioane de metri cubi. Au fost puse în evidență, de asemenea, și trei zăcăminte de petrol : Saambarinsk, Kicikbelsk și Akbasadir. Ultimele două au și început să fie exploatate. Un nou zăcămînt de gaz cu mai multe orizonturi a fost pus în evidență în imediata apropiere a capitalei republicii. Cinci orizonturi ale acestui zăcămînt au și fost date în exploatare. Productivitatea sondelor este aici de peste un milion de metri cubi pe zi. Nimeni nu are îndoiala că în viitor vor fi descoperite alte zăcăminte bogate.

Cele mai importante obiective industriale aflate în construcție în republică sînt : combinatul electrochimic din Iavan, uzina de aluminiu de lîngă orașul Regar și fabrica de îngrășăminte azotoase din Valea Vahsului. Combinatul electrochimic din Iavan va prelucra bogatele zăcăminte de sare, dolomită și gaze naturale din sudul republicii, iar energia electrică necesară va fi furnizată de hidrocentrala Nurek. Combinatul va da circa 20 de sortimente de produse chimice. Alături de combinat — care va fi una din cele mai mari unități ale industriei chimice din U.R.S.S. — se va construi un oraș cu o populație de 100 000 de locuitori. La combinatul de aluminiu se lucrează în prezent la săparea fundațiilor. Materia primă se află în apropiere, la poalele Munților Pamirului. Energia electrică va fi aici tot de la Nurek. Fabrica de îngrășăminte azotoase va intra în funcțiune la sfîrșitul acestui an ; ea a fost amplasată în mijlocul principalei zone producătoare de bumbac a republicii, unde este cea mai mare nevoie de îngrășăminte chimice.

● Izvoare de lumină și forță

TADJIKISTANUL este deosebit de bogat în resurse hidroenergetice : numai pe rîurile Vahs și Piandj, care se alimentează din ghețarii Pamirului, se pot construi hidrocentrale cu o putere totală de 25 milioane kilowați. În anii septenalului au fost date în exploatare 6 hidrocentrale. De curînd a intrat în funcțiune al șaptelea turbogenerator cu o putere de 100 000 kilowați la termocentrala din Dușanbe, care a ajuns astfel la o putere instalată de aproape 220 000 kilowați. Se află în curs de înfăptuire cascada de hidrocentrale de pe rîul Vahs. Pe cursul inferior al rîului au și fost puse în funcțiune trei hidrocentrale : Golovnaia, Țentralnaia și Perepadnaia. Se construiește din plin cea de-a patra hidrocentrală de la Nurek, cea mai mare unitate hidroenergetică din Asia Centrală și a treia ca mărime din U.R.S.S., după cele de la Krasnoiarsk și Bratsk.

Puterea instalată la Nurek va fi de 2 700 000 kilowați. Centrala se construiește într-un defileu îngust ; barajul de aici va avea o înălțime de 304 metri și va fi realizat din 58 de milioane metri cubi de piatră și argilă. S-a ales această soluție, atît pentru că ea oferă posibilitatea ieftinirii considerabile a construcției, cît și din cauza seismicității înalte a acestei zone, care ar pune în pericol un baraj de beton. În spatele celui de-al treilea munte înălțat de mîna oamenilor în calea vijeliosului rîu se va forma un lac de acumulare cu o lungime de 82 de kilometri și o lățime de circa 5 kilometri. Uriașul rezervor va cuprinde 11 miliarde metri cubi de apă.

Puternicul nod hidroenergetic de la Nurek va permite regularizarea debitului de apă a Amu-Dariei (al cărei principal afluent este Vahs-ul), și deci prevenirea inundării unor întinse suprafețe de pămînturi roditoare pe care se va putea cultiva bumbac, orez și alte culturi.

Energia produsă la Nurek va fi ieftină — un kilowat va costa doar cinci sutimi de copeică. Primul agregat va fi pus în funcțiune în 1968. În total se vor instala aici 9 agregate cu o putere de 300 000 kilowați fiecare. Hidrocentrala va ajunge la puterea proiectată în anii 1971—1972.

În ceea ce privește marile resurse hidroenergetice ale rîului Piandj, aflat la granița cu Afganistanul, Uniunea Sovietică a încheiat un acord cu țara vecină care prevede exploatarea în comun a acestor resurse.

În 1966 în republică se vor produce 1 850 000 000 kilowați-ore energie electrică.

Silviu PODINĂ

R. P. UNGARĂ

PREGĂTIREA UNIVERSITARĂ A ECONOMIȘTILOR

CONDUCEREA competentă a activității economice din întreprinderi este strîns legată de formarea de cadre economice cu pregătire superioară. Aceasta constituie obiectul Universității de științe economice „Karl Marx" din Budapesta.

Pregătirea economiștilor în Universitate se caracterizează prin combinarea principiilor profesional și funcțional, în care prioritatea o deține principiul profesional, adică specializarea pe ramuri.

Universitatea cuprinde : Facultatea de economie generală, Facultatea de industrie și Facultatea de comerț. În cadrul Facultății de economie generală funcționează secțiile de economie teoretică, planificare, matematică și plan, finanțe, probleme internaționale și 4 secții pentru pregătirea de cadre didactice. La Facultatea de industrie, studenții sînt împărțiți în două secții și anume : industrie și comunicații, iar Facultatea de comerț, are secțiile de comerț interior, comerț exterior și economia agrară.

La secțiile cu cursuri de zi durata de studiu este de 4 ani, cu excepția secției de matematică și plan și a secțiilor pedagogice. La cursurile serale și prin corespondență durata de studii este de 5 ani, la secția de ingineri economiști — de 2 ani. La sfîrșitul perioadei de studii, studenții prezintă și susțin lucrarea de diplomă. Examenul de agregare *) se susține succesiv, în mai multe etape. Susținerea lucrării de diplomă are loc în cadrul celui de-al treilea examen de agregare.

În toate secțiile Universității de științe economice se urmărește dezvoltarea aptitudinilor studenților pentru organizare și planificare, pentru analiza fenomenelor economice. Se acordă o mare importanță studierii raporturilor între diferitele ramuri ale economiei naționale și se pune accentul pe caracterul complex al analizelor pentru a promova, în acest fel, la studenți gîndirea economică. O tendință importantă a dezvoltării științelor economice care se face simțită în activitatea Universității, este analiza raporturilor cantitative. Matematica constituie o parte tot mai organică a formării economiștilor. Studiul matematic fundamental este adaptat exigențelor formării economiștilor ; învățămîntul matematic fundamental unitar continuă și în anii superiori, în care studenții sînt inițiați în aplicarea metodelor matematice la materiile de specialitate, în primul rînd, la economia de ramură și la planificare.

Programul de învățămînt cuprinde și predarea unor cunoștințe tehnice, de tehnologie și merceologie. Aceste materii sînt, de exemplu, „problemele economice ale dezvoltării tehnicii" sau „dezvoltarea tehnicii și cercetarea științifică", care sînt obligatorii în unele secții și facultative în altele.

O mare importanță se acordă laturii practice a pregătirii economiștilor. Pe această linie se situează seminariile profesionale, al căror scop principal este studierea, prin procedeul muncii independente a unor probleme profesionale importante din punctul de vedere al practicii.

Numărul studenților Universității de științe economice „Karl Marx" din Budapesta a crescut de la 1239 la cursurile de zi și 416 la cursurile serale în anul 1949/1950 la 2032 la cursurile de zi și 1751 la cursurile serale în 1964/1965. În acest din urmă an, afară de studenții menționați, au mai urmat cursurile prin corespondență 761 de studenți și cursul de ingineri economiști 356 de oameni. La Universitate funcționează și o secție de perfecționare a economiștilor cu diplomă, a cărei sarcină este de a organiza și a coordona cursurile de economie cu caracter special, în principal în vederea formării specialiștilor cu înaltă calificare. În ultimii 5 ani aproape 9000 de persoane au participat la acest curs, la care cel mai mare interes s-a manifestat pentru matematică, economie politică și pentru problemele financiare. S-a format o cooperare între secțiile de perfecționare și diferitele departamente cu privire la alegerea tematicii și organizarea cursurilor.

István GERGELY
șeful Oficiului de rectorat al Universității economice „Karl Marx"

*) Corespunzător Examenului de stat (n.r.).

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● După cum se arată, între altele, în recentul Comunicat comun sovieto-englez, „părțile au căzut de acord să studieze măsurile pe termen scurt și de durată în vederea lărgirii bazei și realizării unui înalt nivel al comerțului în ambele direcții. Ele au hotărît de asemenea să-și numească reprezentanții pentru examinarea posibilităților încheierii unui tratat de comerț și navigație între U.R.S.S. și Marea Britanie".

● În perioada anilor 1961—1965 exportul R. P. Ungare în țările capitaliste din Europa a crescut cu 79%, iar importul din aceste țări — cu 63%, ceea ce reprezintă un ritm mediu anual de circa 15%.

● O delegație de reprezentanți ai comerțului exterior polonez, condusă de S. Maksimowicz, secretar general al Camerei de Comerț Exterior, a avut convorbiri la Paris în scopul întăririi colaborării comerciale polono-franceze.

● Într-un referat al Consiliului Economic de cercetare japonez se arată că volumul comerțului Japoniei cu țările socialiste poate fi ridicat pînă la 10% din volumul total al comerțului Japoniei. În 1965, volumul comerțului Japoniei cu țările socialiste a depășit, pentru prima dată, suma de un miliard de dolari.

● Volumul schimburilor comerciale dintre R. D. Germană și Austria, prevăzute pe anul 1966, însumează 66,4 milioane de dolari față de 51 milioane de dolari în 1965.

● O delegație de oameni de afaceri britanici din industria maselor plastice a făcut o vizită în R. S. Cehoslovacă în vederea dezvoltării colaborării dintre cele două țări în acest domeniu.

E.C.O.S.O.C.

REAFIRMAREA UNUI DREPT INTANGIBIL

RECENT s-au încheiat la New York lucrările celei de-a 40-a sesiuni a Consiliului Economic și Social al O.N.U. (E.C.O.S.O.C.) La activul acestei sesiuni pot fi trecute unele contribuții însemnate în direcția concentrării activității și resurselor de care dispune E.C.O.S.O.C asupra problemelor actuale, avînd în vedere necesitatea sprijinirii eforturilor depuse de diferite state pentru dezvoltarea lor economică și socială.

Suveranitatea permanentă asupra resurselor naturale și valorificarea acestora; acțiuni ale O.N.U. în vederea sprijinirii procesului de industrializare; turismul internațional etc. — iată temele unora dintre rezoluțiile discutate și adoptate în unanimitate de participanții la recenta sesiune E.C.O.S.O.C.

Peste 20 de delegații au ținut să sublinieze în intervențiile lor importanța pe care o prezintă prima din problemele menționate pentru dezvoltarea economică a tuturor statelor. În acest sens, programul de acțiune pe 5 ani, prezentat de Philippe de Seynes, secretarul general adjunct al O.N.U. pentru problemele economice și sociale, este considerat drept un pas însemnat în direcția identificării și utilizării resurselor naturale în scopul industrializării, al întăririi suveranității permanente a fiecărei țări asupra resurselor naturale proprii. Acest program urmează să fie înaintat guvernelor ca și organismelor O.N.U., pentru ca acestea să prezinte observațiile și sugestiile lor în scopul elaborării unui program de măsuri care să reflecte preocupările de interes major ale statelor în acest domeniu.

În intervenția sa la acest punct, reprezentantul român, Iacob Ionașcu, a expus pe larg experiența țării noastre în utilizarea rațională a resurselor și bogățiilor naturale. Adoptarea rezoluției în această problemă a constituit un prilej de reafirmare a principiului — propus de delegația română încă la sesiunea a XII-a a Adunării Generale a O.N.U. (în 1957) — referitor la dreptul inalienabil al fiecărei țări de a dispune în mod liber și permanent de resursele sale naturale în interesul dezvoltării economice.

Dat fiind că sesiunea a XX-a a Adunării Generale a O.N.U. a adoptat o rezoluție prin care se va crea o agenție a O.N.U. pentru industrializare, cu statut de instituție specializată, la sesiunea E.C.O.S.O.C. s-au purtat discuții aprofundate în legătură cu statutul și mandatul ce urmează să fie atribuit acestui nou organism. Au fost formulate propuneri și sugestii, ce urmează a fi analizate la începutul lunii aprilie, de către un comitet special compus din reprezentanții a 36 de țări, printre care și România.

Comitetul economic al Consiliului economic și social al O.N.U., prezidat de reprezentantul român, Costin Murgescu, prim-vicepreședinte al E.C.O.SO.C., a luat în discuție problema turismului și a călătoriilor internaționale.

Problemele și perspectivele turismului internațional au fost examinate în primul rînd prin prisma rolului și contribuției sale la procesul de dezvoltare economică și socială. Delegația română a arătat importanța turismului ca factor al dezvoltării economice și ca mijloc de cunoaștere, de apropiere între popoare, subliniind interesul manifestat de țara noastră față de dezvoltarea acestei activități.

Cele două rezoluții adoptate de E.C.O.S.O.C. — declararea anului 1967 drept „An al turismului internațional" și elaborarea de acțiuni privind dezvoltarea cooperării în domeniul turismului internațional inițiate de 12 țări, printre care și România, sînt edificatoare în privința preocupării acordate acestei probleme în cadrul O.N.U.

Constantin NIȚĂ

DIFICULTĂȚILE CONSTRUCȚIILOR ȘI TRANSPORTURILOR NAVALE IN ȚĂRILE VEST-EUROPENE

LANSAREA vasului petrolier Tokyo Maru, avind o capacitate de 150 000 tone — cel mai mare din lume pînă la ora actuală — realizat la șantierul Iahikawajima, a fost însoțită de știrea că același șantier va începe construcția unui alt petrolier de 205 000 tone. Ziarul englez TIMES nota cu vădită îngrijorare că Tokyo Maru a fost construit în 144 de zile, comparativ cu cele 834 de zile necesitate de realizarea unui tanc de numai 100 000 tone pe șantierele britanice. Automatizarea instalațiilor vasului Tokyo Maru, reducînd echipajul la numai 29 de membri, marchează net calitățile competitive ale industriei navale japoneze.

Poziția de lider a Japoniei reiese mai ales din realizările anului 1965, cînd a construit 232 de nave cu un deplasament total de 7 837 000 tone, depășind astfel pe cel al Suediei, Angliei, R. F. Germane și Franței la un loc. Pe locul doi, la o mare diferență, se află Suedia cu 2 730 000 tone, urmată de Anglia cu 1 664 000 tone și R. F. Germană cu 1 304 000 tone.

În perioada postbelică, șantierele navale japoneze s-au putut dezvolta și moderniza, printre altele, prin condiția specifică Japoniei: mînă de lucru foarte ieftină. În afară de aceasta mai trebuie ținută în seamă dezvoltarea generală a industriei japoneze, cu un mare volum destinat exportului, de unde a rezultat necesitatea unor transporturi maritime corespunzătoare.

Reducerea activității șantierelor navale din țările Europei Occidentale a fost determinată, în cursul ultimilor ani, în principal, de diminuarea transporturilor maritime. Camera de navigație a Angliei a anunțat că în ultima perioadă a anului trecut tonajul navelor de transport neutilizate în lumea capitalistă a continuat să se mențină la un nivel ridicat și anume, 97 de vase, însumînd un deplasament de 645 000 de tone, pe primul loc situîndu-se Anglia, cu 133 000 de tone. Se semnalează în legătură cu aceasta deficitul de 1 138 000 lire, înregistrat de Compania engleză Cunard, în cursul primului semestru al anului trecut, față de numai 65 000 de lire din perioada corespunzătoare a anului precedent.

Actualele dificultăți ale șantierelor navale se explică, în bună parte, și prin lipsa de interes a întreprinzătorilor, manifestată încă de la terminarea celui de-al doilea război mondial, de a face investiții într-o ramură industrială, care nu oferea beneficii mari și imediate. Pe de altă parte, nici guvernele acestor țări nu au creat posibilități de creditare prin care să se modernizeze, atît utilajele șantierelor navale, cît și instalațiile vaselor construite. În acest mod s-a ajuns la situația ca industria navală să fie considerată nerentabilă.

Recentele manifestații și greve de protest ale muncitorilor din construcții navale din porturile franceze Marsilia, Le Hâvre și Toulon, îngrijorați de perspectivele închiderii unor șantiere, au readus în centrul atenției generale consecințele sociale ale unei vechi politici de neglijare a acestei ramuri economice. Un comentator al ziarului LE MONDE aprecia că actualul sistem de subvenționare din partea statului, pentru șantierele navale apare „cînd consecințele umane sînt prea penibile pentru ca opinia publică să le accepte, fără a reacționa" și a cărui „acțiune tinde să anestezieze, mai degrabă decît să vindece; nu se caută vindecarea răului, ci se tinde de a-l face mai suportabil".

Frămîntări ca cele de azi în Franța, se petrec aproape în mod curent, în ultimii ani, în țări ca Anglia, R. F. Germană sau Olanda. De aceea și soluțiile preconizate în fiecare din aceste țări prezintă caractere comune. Printre acestea se remarcă închiderea unităților considerate nerentabile, împreună cu sugestiile, ca guvernele să naționalizeze șantierele deficitare, sau să preia majoritatea acțiunilor, ori să aloce credite ieftine și pe termen lung. Cît despre scopul acestui din urmă gen de soluții, același comentator al ziarului LE MONDE scrie: „beneficiile merg la acționari, iar deficitele sînt suportate de colectivitate".

Concomitent, se mai încurajează de către guverne și fuzionarea marilor șantiere navale și a întreprinderilor metalurgice anexe. Urmînd exemplul șantierelor scoțiene Greennock și Scotts, două mari șantiere vest-germane: Stülcken și Blohm & Voss, împreună cu întreprinderea siderurgică Ottenseer-Eisenwerke și-au anunțat recent hotărîrea de a fuziona în vederea raționalizării producției. Evident, măsurile de raționalizare anunțate au generat temeri justificate în rîndurile muncitorilor, care se așteaptă acum la concedieri.

Lansarea unor soluții de ultimă oră pentru dificultățile unei ramuri industriale care durează de multă vreme, nu pare însă să aibă șanse de succes într-un viitor imediat.

Mircea DUMITRIU

Potrivit datelor publicate de Petroleum Information Bureau, consumul de petrol s-a ridicat în 1965 în Anglia, la 67,4 milioane tone, ceea ce reprezintă o creștere de 10,2%, față de anul 1964.

★

Banca Federală de Rezerve din S.U.A. (Federal Reserve Board) a anunțat recent că datorită unor achiziții de aur în valoare de circa 100 milioane de dolari din Canada. Statele Unite au reușit să compenseze în ianuarie convertirile făcute de Franța, evaluate numai în această lună la 34 milioane dolari.

★

Într-o notă adresată de Asociația argentiniană a exportatorilor de carne ministrului argentinian al economiei, Juan Carlos Pugliese, se exprimă îngrijorarea acestora în legătură cu noile măsuri protecționiste propuse de Comisia C.E.E. țărilor membre, măsuri care „pun în pericol exporturile argentiniene la acest produs".

PE GLOB

★

Numărul muncitorilor italieni care au părăsit în anul trecut Italia în căutare de lucru s-a ridicat la 312 000 persoane, cu 54 000 mai mult decît în 1964.

★

Firmele vest-europene de automobile și-au manifestat îngrijorarea în legătură cu încheierea unui contract între firma japoneză „Nissan Motor Comp." și firma olandeză „Hart Nibbirg N. V.", care va permite o pătrundere masivă a automobilelor japoneze pe piața europeană.

★

Balanța comercială a Mexicului a înregistrat în cursul anului 1965 un deficit de peste 5609 milioane pesos, importurile crescînd cu 8,6% față de exporturi care au marcat o creștere de numai 4,6%.

LEIPZIG — PRIMĂVARA 1966

TÎRGUL internațional de primăvară de la Leipzig s-a deschis oficial printr-un spectacol festiv, în seara zilei de 5 martie. Anul acesta la tîrg participă peste 10 000 de expozanți din 75 de țări de pe toate continentele. Se contează pe un număr de peste 600 000 vizitatori; sînt așteptați 100 000 de oaspeți din circa 90 de țări. Din suprafața netă de expunere, de circa 345 000 mp, 2/3 revin tîrgului tehnic și 1/3 tîrgului bunurilor de consum. Mai mult de un milion de exponate din toate domeniile de producție, împărțite în 60 de grupe, sînt prezentate în cele 17 săli din centrul orașului, în peste 50 hale și pavilioane ale tîrgului, precum și pe un teren vast în aer liber.

Sînt reprezentate aici toate ramurile industriale, distingîndu-se în primul rînd mașinile-unelte, produsele electrotehnice, echipamente pentru industria chimică și produse chimice, tehnica automatizării, mecanica de precizie etc.

România participă cu un birou de informații reprezentativ, grupînd toate întreprinderile de comerț exterior. Prin linia sa modernă și prin estetica produselor expuse în cele 5 vitrine, Biroul românesc se distinge printr-o notă de originalitate și fantezie.

Din prima zi, vizitele la Biroul nostru comercial ale unui număr însemnat de oameni de afaceri au subliniat interesul pentru produsele românești.

Aurel DUȘAN

PARIS — SALONUL DE MAȘINI AGRICOLE

REUNIND pe o suprafață de 180 000 mp fabricatele producătorilor de tractoare și mașini agricole din peste 30 de țări, cel de-al 37-lea Salon internațional de mașini agricole de la Paris, care s-a deschis la 8 martie, constituie una din principalele manifestări specializate din Europa. De remarcat participarea unor firme producătoare de tractoare cu renume mondial, printre care: Massey-Fergusson, Someca, Ford, Fiat, Caterpillar, John Deer, Deutz, Zetor etc. Salonul reprezintă o platformă de confruntare internațională, care poate contribui la dezvoltarea tehnicii în acest domeniu.

La această expoziție, care cuprinde peste 10 000 de mașini, utilaje și agregate grupate pe 22 secțiuni, țara noastră prezintă diverse tipuri de tractoare, printre care tractoarele U—450, U—650 și U—651, precum și o gamă variată de mașini agricole ca: plug purtat, grapă cu discuri, mașini de împrăștiat îngrășăminte, cositoare purtată, greblă rotativă, combină-batoză de porumb etc. — mașini cu caracteristici tehnice superioare.

Binecunoscute atît în Franța, cît și în alte 40 de țări datorită calităților lor tehnice — robustețe, aderență la sol, forță mare de tracțiune, uzură lentă, aspect modern — tractoarele românești constituie puncte de atracție pentru specialiștii, constructorii și cumpărătorii de tractoare prezenți la deschiderea salonului.

Ion BAN

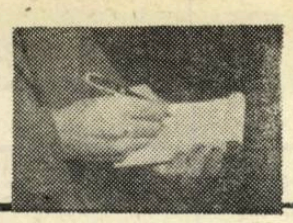

din bloc-notesul cronicarului

Acționari sau musafiri?

Capitalul vest-german, imitînd practicile americane în materie, mobilizează micile economii ale unor pături ale populației prin plasare de acțiuni. Gradul de participare — mai bine-zis, de neparticipare — a posesorilor de „acțiuni populare" la administrarea fondurilor și la conducerea întreprinderilor respective reiese și din cîteva cifre, pe care le publică DER SPIEGEL (14 februarie 1966). La ultima adunare generală a uzinelor Volkswagen (1,1 milioane de acționari) au luat parte 2 500 de persoane, a societății Bayer (245 000 de acționari) — 2 400 de persoane, a Uzinelor chimice Hoechst (250 000 de acționari) — 2 277 de persoane, a companiei BASF (226 000 de acționari) — 4 444 de persoane.

Revista vest-germană îi numește sistematic și pe acești participanți „musafiri". Chiar presupunînd că ar fi la mijloc doar o inadvertență redacțională, ea e totuși plină de tîlc.

Electronica și informarea

Peste 10 ani, ajungînd dimineața la birou sau în laborator, oamenii de știință vor găsi poate pe masa lor de lucru o listă a tuturor articolelor apărute în presă cu o zi în urmă, în întreaga lume și care i-ar putea interesa.

Această problemă, pusă de așa numita „explozie a informațiilor" care are loc astăzi în lume, a fost recent luată în studiu de Consiliul național pentru cercetări electronice din Anglia.

Într-adevăr, în fiecare zi apar în lume două reviste noi; zece reviste bibliografice lunare furnizează 3 000 rezumate, fiecare; 100 000 reviste tehnice și științifice sînt publicate astăzi în 60 de limbi; circa două milioane de articole vor fi publicate numai în 1966.

Pus în fața acestui noian de informații, teorii etc., cercetătorului științific îi este tot mai greu să fie la curent cu rezultatele studiilor de specialitate publicate în întreaga lume, lucru indispensabil însă pentru o activitate științifică eficientă.

Lucrările cu titlu de experiență ale Consiliului pentru Cercetări Electronice urmăresc să selecționeze, din multimea de publicații, numai pe acelea care interesează pe lucrătorii respectivi. Cu ajutorul unei mașini electronice va fi catalogată întreaga bibliografie publicată zilnic în lume, furnizîndu-se apoi specialiștilor informațiile necesare.

Aceste lucrări care încep în luna martie vor antrena 1 000 de colaboratori. Ele vor dura un an, timp după care vor fi analizate rezultatele obținute.

Turism spre... centrul Pămîntului

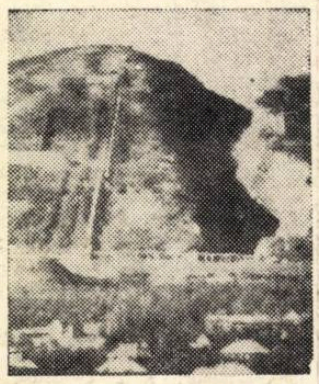

Începînd din anul trecut, Suedia a trecut la valorificarea unui nou obiectiv turistic: subteranele localității Kiruna, importantul centru minier situat în extremitatea nordică a țării, în Laponia, la 150 de km dincolo de cercul polar (ale cărui mine, etatizate, dau o producție anuală de 17 milioane tone de minereu de fier). Pentru turismul internațional Kiruna constituie o atracție cu totul deosebită, datorită rețelei de căi ferate și de șosele subterane (în total aproape 500 de km) ale minelor. 100 de autobuze și 18 trenuri circulă zilnic pe aceste căi, transportînd — pînă la cele mai îndepărtate colțuri ale minelor — personalul de exploatare și, de curînd, pe turiștii străini. În 1965 numărul turiștilor care au vizitat Kiruna, s-a ridicat la 20 000, ei fiind atrași și de perspectiva de a admira aurora boreală.

Kiruna este considerat drept unul dintre cele mai moderne centre miniere din lume. Între altele, întreaga circulație feroviară (manevrarea, staționarea, încărcarea, descărcarea) este dirijată din exterior, de un ordinator electronic.

„Marginal de la Selva"

Din inițiativa Columbiei, în cercurile conducătoare ale unor state sud-americane se discută proiectul privind construirea unei autostrăzi pe versantul răsăritean al Anzilor. Autostrada, denumită „Marginal de la Selva", urmează să traverseze Columbia, Ecuador, Peru și Bolivia, de la granița Venezuelei pînă la hotarele Argentinei, pe o distanță de 5600 km, străbătînd în unele sectoare regiuni de junglă încă neexplorate. Întrucît pe traseul stabilit există șosele gata construite pe o distanță de 1800 km, rămîne de fapt să se execute 3800 km de șosele noi. Cheltuielile legate de construcția autostrăzii, inclusiv podurile necesare, sînt evaluate la 350 milioane de dolari. Columbia ar urma să participe cu 73 de milioane, Ecuador cu 55 de milioane, Peru cu 172 de milioane și Bolivia cu 50 de milioane de dolari la acoperirea acestei sume. Experții prevăd, de asemenea, că vor fi necesare investiții de 143 milioane de dolari, pentru finanțarea populării unei regiuni de 7,4 milioane de hectare în vecinătatea traseului autostrăzii.

Businessmenii horoscopului

Dacă în Franța sau Anglia horoscopurile reprezintă mai mult o rubrică de amuzament din ziare, Statele Unite constituie în schimb „țara tuturor posibilităților" pentru astrologi. Și nu e vorba de micile ciubucuri ale unor vînzători ambulanți de bilete de papagal. Profesia de astrolog este considerată cît se poate de onorabilă, „știința" respectivă fiind predată în nu mai puțin de 50 de școli, iar printre clienții astrologilor numărîndu-se oameni din cele mai diferite categorii sociale, inclusiv congresmeni. Mai mult, buletine speciale analizează în Wall Street evoluția cursului acțiunilor în raport cu... poziția stelelor, iar mari societăți imobiliare au prevăzut în bugetul lor un fond de cheltuieli pentru buletine astrologice lunare.

Astrologii încasează onorarii rivalizînd cu cele ale avocaților, medicilor etc., fără a mai vorbi de marile „lovituri" realizate prin prezentarea de horoscopuri în ziare sau la radio (care aduc milioane de dolari autorilor lor). După unele estimații, numai în cursul anului trecut peste 200 milioane de dolari au trecut în S.U.A din buzunarul cetățenilor creduli în cele ale zecilor de mii de magi moderni.

De unde rezultă că arta cititului în stele constituie dincolo de Ocean o îndeletnicire rentabilă, mai ales că astrologii din zilele noastre nu-și riscă — precum confrații lor cu milenii în urmă — capul, atunci cînd prezicerile lor nu se adeveresc.

Documentar: FILIPINE

Recent, un grup american de studiu a vizitat Filipinele, cu scopul de a examina situația economică a acestei țări și eficiența creditelor acordate. În raportul întocmit se menționează însă eșecul înregistrat pînă acum de programele americane de ajutor și „dezamăgirea de a constata că administrația S.U.A. are de făcut aici față unor probleme formidabile în ce privește stagnarea economică și nemulțumirea crescîndă a maselor populare", deși țara dispune de resurse suficiente unei creșteri economice corespunzătoare.

Stat insular, situat în sud-estul asiatic, între Marea Filipinelor, Celebes, Marea Chinei meridionale și Oceanul Pacific, Filipinele se întind pe o suprafață de 297 370 km², fiind alcătuite din 11 insule mari (Luçon, Mindanao, Samar, Negros, Panay, Palanan, Mindoro, Leyte, Cebu, Bohol și Masbat — care reprezintă 95% din teritoriu) și peste 7 000 de insule mici. Populația eterogenă, numără aproape 30 000 000 locuitori, iar orașele cele mai importante — Quezon City (capitala țării) și Manilla — sînt centre cunoscute în această parte a lumii. De origină vulcanică și caracterizate de un climat tropical, obstacolele naturale au imprimat în aceste insule disparități mari în evoluția diferitelor regiuni și a modului de viață a diferitelor triburi, inegal repartizate teritorial. Baza economiei o formează agricultura — întinse culturi de orez, porumb, manioc, copra, trestie de zahăr etc, reprezentînd circa 40% din exploatarea solului și aproape 70% din alimentația populației. Bogate zăcăminte de cărbune, minereuri de fier (evaluate la circa 1 miliard tone) crom, aramă, magneziu și aur (care-i asigură locul al șaselea printre producătorii mondiali), ar fi putut asigura condiții optime dezvoltării economiei care, datorită însă lipsei de interes din partea colonizatorilor de-a lungul veacurilor, a continuat să rămînă într-o stare de dependență, în special față de S.U.A.

Descoperite în 1521 de Magellan (care le și dă numele infantelui Philippe, viitorul rege Filip al II-lea al Spaniei) Filipinele sînt colonizate de spanioli. În 1897, generalul Aquinaldo ocupă insulele și proclamă republica, dar este asasinat, iar spaniolii cedează Filipinele Statelor Unite. În 1916 S.U.A. acordă țării acel așa-numit „Philippine Autonomy Act", care menține totuși în insule o stare de dependență economică față de Washington. Ocupate mai tîrziu de japonezi (1941—1942), ele devin abia în 1946 independente cu numele, dar dependente în continuare față de S.U.A. (care aveau aici și bazele aeronavale), printr-o serie de tratate comerciale și vamale expirabile în 1973. Acordul încheiat cu S.U.A. — prin acel Bell Trade Act — a conferit americanilor aceleași drepturi asupra exploatării solului ca și filipinezilor, comerțul rămînînd orientat în principal spre S.U.A. (Din 1947 pînă în prezent volumul importurilor n-a încetat să fie superior exporturilor, iar industrializarea se lovește de concurența produselor americane). Deși s-a încercat o negociere a acestui acord, iar printr-un regim de austeritate o reducere a importurilor, un control asupra creditelor, extinderea anumitor culturi industriale (bumbac) și crearea unor uzine pentru a satisface nevoile interne fără a face apel la exterior, situația Filipinelor nu a reușit să se schimbe, economia țării continuînd să rămînă în aceeași stare de dependență, iar nivelul de trai al marii majorități a populației, la fel de mizer.

C. GRIGORE

PULSUL

OFICIAL, campania electorală în Marea Britanie începe azi. Dar primele salve electorale au fost trase de mult. De fapt întreaga perioadă de 500 de zile de la venirea la putere a laburiștilor, cu o majoritate care a pendulat între cinci și trei locuri în Camera Comunelor, a fost considerată ca un prolog prelungit al unor noi alegeri. Unii observatori consideră chiar că Marea Britanie se află într-o zodie preelectorală încă de la retragerea din viața politică a fostului premier conservator Mac Millan. Pentru laburiști problema crucială o constituia fixarea momentului alegerilor anticipate. Hotărîrea a fost determinată, se pare, de pulsul sondajelor opiniei publice, care de la începutul anului s-au succedat în ritmul unei cavalcade. Rezultatele sondajelor înclină balanța în favoarea laburiștilor. După opinia ziarului **Le Monde** *fixarea alegerilor reprezintă un „risc calculat". În cercurile de afaceri din City vestea a fost primită cu satisfacție „sperîndu-se că noul guvern, oricare ar fi el, va dispune de data aceasta de o majoritate suficientă pentru a-i permite să aplice remediile, fie ele chiar draconice și nepopulare, capabile să pună o frînă inflației și să accelereze restabilirea balanței de plăți..." (AFP).*

În Anglia se consideră că anatomia celor 17 luni de guvernare laburistă indică dovada faptului că laburiștii constituie la ora actuală pentru corpul electoral un partid de guvernămînt valabil, care a desființat din acest punct de vedere aparentul monopol al conservatorilor. De la instalarea lui, cabinetul laburist a fost confruntat mai ales de o balanță de plăți extrem de deficitară și de amenințarea crescîndă a supraîncălzirii economiei interne. Poziția lirei a putut fi salvată datorită unor enorme împrumuturi și măsuri severe deflaționiste. Prin restricții asupra exporturilor de capital, un progres sensibil al exportului și o încetinire a importului, deficitul balanței de plăți a fost redus la jumătate în 1965. Din toamnă au fost rambursate 318 milioane de lire sterline din împrumuturile efectuate. Dar poziția lirei nu poate fi considerată pe deplin asigurată. În luna ianuarie importurile au marcat o tendință de creștere, iar exporturile de scădere, ceea ce a fost interpretat ca un indiciu că balanța de plăți necesită noi măsuri pentru a fi echilibrată. Un sondaj al opiniei publice, analizat în mai multe numere ale revistei **Economist**, *releva că 48%, față de numărul celor consultați, sînt de părere că Marea Britanie se află pe o pantă de coborîre „prea înceată pentru a se schimba". Revista aprecia încă în luna ianuarie drept principala problemă a alegerilor, costul vieții. În acest sens ea dezvăluia că, atunci cînd persoanelor sondate li s-a cerut să răspundă pe loc care este principala problemă, cei mai mulți au răspuns: Rhodesia. „Aceasta reflectă măsura în care Rhodesia domină titlurile ziarelor și succesul domnului Wilson de a o menține ca principală problemă a dialogului politic britanic". Cînd au fost însă întrebați care sînt cele trei probleme mai importante care îi preocupă, pe primul loc s-a situat costul vieții.*

Înainte de a trece Rubiconul spre confruntarea electorală, cabinetul britanic și-a precizat politica militară în „Cartea Albă" cu privire la apărare și a lăsat aprobarea noului buget, ale cărui linii abia le-a schițat, viitorului parlament.

Miezul campaniei electorale va fi alcătuit din problemele economice. Aceasta e concluzia ce se desprinde după lectura Manifestului electoral laburist, intitulat „Timpul hotărîrilor", cît și a Manifestului conservator, avînd o copertă nu mai puțin sugestivă: „Acțiune — nu vorbe". Esența celor 10 mii de cuvinte ale Manifestului laburist este redată de **Agenția Reuter** *în următorii termeni: „O politică la mijlocul drumului". De remarcat că Manifestul reia și angajamentele anterioare care n-au fost îndeplinite în decursul actualului mandat, inclusiv renaționalizarea industriei siderurgice. În cele două documente există cîte o absență: la laburiști nici o aluzie la problema rhodesiană; la conservatori nici o referire la „rolul mondial" al Marii Britanii. S-ar putea să fie doar o simplă coincidență că exact în ziua apariției Manifestului laburist, s-a dat publicității raportul anual al Băncii Londrei și Americii de Sud, al cărei președinte este administratorul Băncii Angliei, raport în care se afirmă că „Marea Britanie nu mai are mijloacele de a se comporta ca putere mondială".*

Cele 21 de zile ale campaniei electorale se anunță aprige. Din această cauză, ziarul **Times** *se felicită de scurtimea campaniei, pagubele pe care le vor aduce incriminările electorale fiind limitate.*

Ce va fi scris pe pagina postelectorală se va putea începe să se citească după 18 aprilie, cînd noua Cameră a Comunelor se va constitui.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.
40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr 11 (135)
VINERI
18 martie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN CADRUL PREOCUPĂRILOR UNIUNILOR COOPERATISTE

LUCRĂRILE AGRICOLE DE PRIMĂVARĂ

ing. Constantin IFTODI
vicepreședinte al Comitetului Executiv
al Consiliului Uniunii Naționale
a Cooperativelor Agricole de Producție

ȚĂRĂNIMEA cooperatistă, dînd viață chemării Congresului Cooperativelor Agricole de Producție, muncește cu avînt creator pentru executarea în cele mai bune condițiuni a însămînțărilor și îngrijirea culturilor semănate în toamna trecută. Multe cooperative agricole, urmînd exemplul gospodăriilor de stat, au și terminat însămînțarea culturilor din prima urgență.

Uniunile regionale și raionale ale cooperativelor agricole, în colaborare cu consiliile agricole, au în prezent în centrul preocupărilor lor **organizarea temeinică a muncii, în scopul executării în perioada optimă și la un nivel agrotehnic superior a lucrărilor agricole.** Pe baza planurilor de măsuri stabilite de conferințele regionale și raionale ale uniunilor cooperatiste, aceste organizații economice obștești, concentrează eforturile cooperatorilor pentru a asigura desfășurarea ritmică a întregii activități, folosirea rațională a mijloacelor de producție și a forței de muncă.

Experiența a demonstrat că succesul lucrărilor agricole este hotărît în bună parte de folosirea integrală a capacității de lucru a tractoarelor și mașinilor agricole.

Ținînd seama de acest lucru, uniunile cooperatiste se îngrijesc îndeaproape ca în fiecare cooperativă agricolă munca brigăzilor de producție să fie bine organizată. Astfel, un mare accent se pune pe întărirea disciplinei în producție, participarea regulată la muncă a membrilor cooperatori, și creșterea rolului brigadierului. Totodată, pentru a asigura realizarea ritmică a planului de lucrări, uniunile cooperatiste, în colaborare cu consiliile agricole, urmăresc îndeaproape modul în care mecanizatorii din S.M.T. conlucrează cu brigăzile de cîmp din cooperativele agricole.

În această ordine de idei, fiecare cooperativă agricolă are datoria să asigure aprovizionarea ritmică a brigăzilor de tractoare cu semințe și alte materiale. La rîndul lor mecanizatorii sînt chemați să execute lucrări de bună calitate și să extindă, pe măsura posibilităților, mecanizarea îndeosebi la cultura cartofului.

Rezultate bune în creșterea gradului de folosire a tractoarelor se obțin, atunci cînd **organizarea temeinică a muncii este conjugată cu aplicarea pe scară largă a metodelor înaintate de lucru**, printre care, de mare eficiență s-au dovedit agregatele de cuplare a două mașini la un tractor. Uniunile regionale și raionale ale cooperativelor agricole au datoria să vegheze asupra modului în care se asigură asistența tehnică pentru remedierea operativă a defecțiunilor ivite la tractoare și mașini agricole în timpul lucrului. Așa cum demonstrează experiența, calitatea lucrărilor depinde în bună parte de măsura în care mecanizatorii stăpînesc mînuirea mașinilor agricole, întreținerea tractoarele

(Continuare în pag. 10)

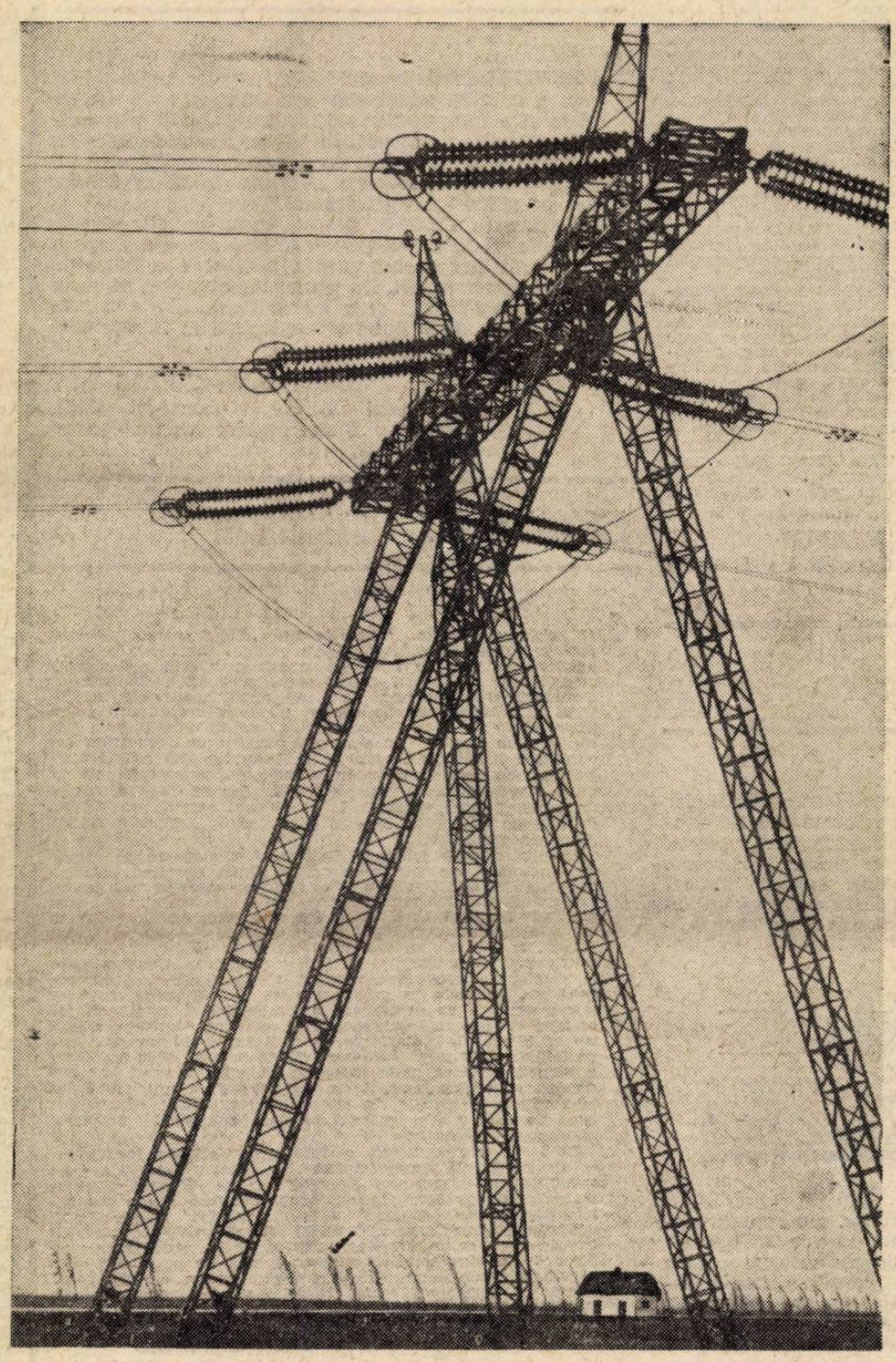

Salt înainte !

(din expoziția de fotografii artistice Sandu MENDREA)

DIN SUMAR

● În pagina a 3-a
Ancheta noastră : Între industrie și comerț
SUPLEȚE ȘI OPERATIVITATE ÎN RELAȚIILE RECIPROCE

● În pagina a 5-a
NERITMICITATE... PLANIFICATĂ

● În pagina a 6-a
AGENDA ECONOMISTULUI

● În pagina a 7-a
MAȘINI AGRICOLE PERFECȚIONATE – PRODUCTIVITATE ÎNALTĂ

● În paginile 8–9
NICOLAE TITULESCU ȘI PROBLEMELE RELAȚIILOR ECONOMICE DINTRE STATE

● În pagina a 13-a
DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ
BRAZILIA – ARGENTINA
AFACERI DE CONTRABANDĂ ȘI VIOLAREA SUVERANITĂȚII

● În pagina a 14-a
Note de drum
MILANO – PARMA – VENEȚIA

RECENSĂMINTUL POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR

AMPLĂ INVESTIGAȚIE SOCIALĂ

I. PĂCURARU
director general adjunct al
Direcției Centrale de Statistică

ÎN întreaga țară se desfășoară lucrările recensămîntului populației și locuințelor, importantă acțiune de stat, operă vastă și complexă de cercetare statistică, menită să servească la fundamentarea științifică a politicii partidului de dezvoltare a economiei naționale și a măsurilor de ridicare a nivelului de trai material și cultural al poporului.

Importanța acestui recensămînt este cu atît mai mare cu cît el este efectuat după victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră, cînd oamenii muncii au pășit la înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. În aceste condiții, atît rolul, cît și funcțiile recensămîntului se amplifică.

În datele recensămîntului se va reflecta tabloul economiei românești în plin avînt, în care industria cunoaște un continuu proces de perfecționare și adaptare la cerințele progresului tehnic, iar agricultura socialistă pune în valoare marile ei rezerve. Compararea datelor actualului recensămînt cu ale celor din 1948 și 1956 va permite studierea influenței industrializării socialiste asupra ocupației și structurii forței de muncă, asupra creării de noi și noi profesii, asupra repartizării populației apte de muncă pe teritoriul țării, pe grupe de vîrstă, pe sexe, nivel de pregătire etc., asupra nivelului de trai, dezvoltării orașelor etc.

O influență covîrșitoare asupra utilizării forței de muncă și creșterii nivelului de trai a avut, de asemenea, cooperativizarea agriculturii. Industrializarea țării, utilizarea pe scară largă a mașinilor agricole, a îngrășămintelor chimice, a irigațiilor, crearea posibilității unei mai bune organizări a producției agricole etc., au permis ca o parte a populației din mediul rural să fie atrasă în industrie, spre noile fabrici și uzine construite la orașe. Nivelul de trai al celor ce lucrează în agricultură a crescut substanțial.

Bogatul material statistic ce va fi culeș cu ocazia recensămîntului, prelucrat științific, va permite aprofundarea cunoașterii repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării.

Datele ce se vor obține prin actualul recensămînt, vor servi, de asemenea, la studiul schimbărilor de struc-

(Continuare în pag. 10)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

RECALCULARE — CU CE BAZĂ?

În „Viața economică" nr. 5 a apărut sub semnătura tov. V. Axenciuc articolul **Cum exprimăm producția industriei românești în perioada 1924—1938.** În prima parte a acestui articol se sesizează just anumite deficiențe ale statisticii burgheze în ce privește determinarea indicilor producției industriale a României în perioada 1924—1938. De aceea, concluzia autorului — că datele respective pot servi numai orientativ pentru aprecierea tendințelor dezvoltării industriei românești între cele două războaie mondiale — este întrutotul îndreptățită. Este judicioasă și observația că anul 1927, care „nu reprezintă nici începutul și nici sfîrșitul unui ciclu de producție", nu are o semnificație deosebită și nu poate fi adoptat ca an de bază pentru a exprima dinamica producției industriale, așa cum s-a procedat în publicațiile statistice ale vremii. În acest sens, este întemeiată propunerea autorului ca indicii producției industriale în perioada 1924—1938 să fie exprimați luînd ca termen de comparație anul 1929, anul cu producția maximă dinaintea crizei economice.

Mai puțin acceptabilă ni se pare însă cea de-a doua alternativă propusă — de a se lua ca bază anul 1924 — ținînd seama de slaba dezvoltare industrială a țării în perioada premergătoare primului război mondial și în anii imediat următori; aceasta ar putea contribui la crearea unei imagini deformate a dinamicii reale a producției industriale.

În două tabele, autorul prezintă dinamica producției industriale în intervalul 1924—1938, cu baza 1924 și, respectiv, 1929, observînd că ritmurile de creștere a producției ar fi diferite. Este îndeobște cunoscut că anul de bază nu se poate alege în mijlocul seriei. Or, nu putem fi de acord cu această afirmație: în cel de-al doilea tabel (1929=100), ritmurile respective nu se referă la întreaga perioadă 1924—1938, așa cum se arată în articol, ci numai la intervalul 1929—1938. În general, o anumită dinamică a producției în intervalul de timp considerat — indiferent de baza de comparație a datelor respective — nu poate prezenta decît un singur ritm mediu de creștere. Și în primul tabel și în cel de-al doilea, ritmul de creștere, de exemplu, al producției manufacturiere, a fost în perioada 1924—1938 de 5,6% și nu de 5,2%, iar în perioada 1929—1938 a fost de 3,2% în loc de 2,9%.

I. MARCUS
din Direcția Centrală de Statistică

ÎN UNELE CARTIERE

Am fost obișnuiți ca o dată cu ridicarea cartierelor noi, a zeci și sute de blocuri care înfrumusețează orașele noastre, să fie construite și complexe comerciale. La Craiova însă lucrurile nu se petrec chiar așa. Peste 1700 de familii care locuiesc în noile blocuri din cartierul Brazda lui Novac, sînt nevoite să se deplaseze în centrul orașului pentru a face cumpărături. Din cele discutate cu constructorul și cu con-

ducerile unor organizații comerciale, am reținut faptul că în cartierul sus-menționat se vor înființa cîteva unități comerciale, dar despre raioane pentru textile, încălțăminte, unități de prestații (frizerii, ateliere de cismărie și croitorie), librărie etc., nici vorbă.

Faptul că rețeaua comercială din orașul Craiova nu este judicios amplasată rezultă și din exemplul unor cartiere lipsite de unități comerciale de strictă necesitate. Amintesc cartierele: Bordei din jurul Uzinelor „Electroputere", Lunca Jiului, Bariera Vilcii etc.

Carol BORA
șeful corpului de control,
Sfatul popular oraș Craiova

ȘCOLI PENTRU NORMATORI

Comitetul executiv al Sfatului popular regional Bacău a orientat activitatea aparatului său de specialitate și a întreprinderilor, în direcția extinderii normelor tehnice de muncă. În legătură cu activitatea de normare a muncii mai avem unele greutăți care, în general, sînt determinate de lipsa de cadre tehnice cu pregătire corespunzătoare.

Propun ca C.S.M.S., în colaborare cu alte organe centrale, să ia în studiu modalitatea de organizare a unor școli sau cursuri pentru pregătirea cadrelor de tehnicieni normatori. De asemenea, apreciem că ar fi necesar ca sfaturile populare să fie sprijinite și prin repartizarea de ingineri și economiști la întreprinderile de industrie locală.

Constantin CUCOȘ
șeful Oficiului de muncă și salarii,
Sfatul popular regional-Bacău

REORGANIZAREA... ORGANIZĂRII

Am citit cu interes articolele din **„Viața economică"** despre organizarea producției și a muncii. Lucrez de șapte ani într-un serviciu care s-a numit mai întîi organizarea muncii, iar mai apoi organizarea producției. Schimbarea denumirii n-a modificat, însă, cu nimic conținutul activității. Este interesant de reținut că în nomenclatura funcțiilor din acest gen de servicii nu există funcții de organizatori. În august 1960 s-a creat funcția de „tehnician organizarea producției", care de la 1 martie 1965 a fost anulată. Avem servicii doar cu numele de organizare, ele în fond ocupîndu-se cu alte activități. Așa se face că secții de producție de gradul II, I sau chiar I special, nu dispun de nici un economist care să se ocupe de aspectele economice ale producției.

Situația aceasta există și în serviciile centrale cu caracter economic sau tehnico-economic, unde numărul cadrelor cu pregătire superioară este mic în comparație cu gradul întreprinderii. Unele probleme acute de organizare, sînt rezolvate în fugă de către cadre care n-au legătură directă cu producția.

Acestea sînt cîteva din motivele care mă determină să consider că în momentul de față o problemă care-și așteaptă rezolvarea este **reorganizarea compartimentelor de organizare.** Subscriu la propunerea ca în întreprinderi să se creeze servicii de organizare a producției și a muncii încadrate cu personal corespunzător, care să se ocupe numai cu probleme de organizare. Ar fi cazul să se analizeze posibilitatea de a se crea servicii de salarizare și legislație a muncii, care să preia toate problemele de acest gen din sarcina actualelor servicii de „organizare" a producției, iar normativele să treacă în obligațiile serviciilor tehnologice care de fapt au în prezent sarcina elaborării normelor tehnice de producție.

Cred că este necesară o formă specială de învățămînt — de preferință postuniversitar — pentru pregătirea de specialiști în organizare. Așteptăm să se difuzeze sistematic materiale pe teme de organizare din țară și din străinătate, legate de aspectul concret, practic, al problemei, evitîndu-se caracterul didacticist al majorității materialelor de pînă acum. În fine, propun ca la conducerea secțiilor de producție să se creeze funcția de economist specialist în vederea rezolvării problemelor cu caracter economic și tehnico-economic (defalcare plan, forțe muncă, ritmicitate, rentabilitate, preț de cost etc. etc.).

Marian CĂPRARU
economist, Uzina Mecanică-Sinaia

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION MISARÂȘ, S.M.T.-Sărmaș, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — *În legătură cu regimul imputațiilor pentru plăți nelegale, vă comunicăm:*

Potrivit art. 67 din Codul Muncii, angajații răspund pentru pagubele aduse unităților din vina lor și în legătură cu munca lor. În măsura în care un angajat, căruia i s-a imputat o pagubă, consideră că suma respectivă nu trebuie recuperată din salariul său, ci de la alte persoane, că nu este singurul vinovat sau că nu are nici un fel de vină, el are dreptul să se adreseze instanțelor de jurisdicția muncii, în fața cărora poate invoca orice motive crede că-l apără de răspundere.

Potrivit regulamentului privind organizarea și exercitarea controlului preventiv, aprobat prin H.C.M. 74/1959, răspunderea materială este angajată în următoarele situații: a) dacă s-a efectuat o plată ilegală fără viza de control preventiv (art. 15) și b) dacă s-a luat viză de control preventiv pentru o plată ilegală și păgubitoare, fie de către contabilul șef, fie de delegații săi (art. 5 și 14). Dacă sînt mai mulți angajați în această situație, iar partea de vină a fiecăruia nu poate fi stabilită se va proceda potrivit pct. 5 din instrucțiunile Ministerului Finanțelor nr. 2061/1957.

IOSIF VERBA, Baia Mare; N. MILITARU, Craiova; FLOREA ȘTEFĂNESCU, Drăgănești-Olt; DANIEL SCRIPCARU, Buzău; ALICE CIOBOTARU, București; ALEXANDRU ROSMARIN, Galați; un grup de cititori de la U.F.S.-Săvinești. — În curînd vă vom răspunde la întrebările puse.

N. IONESCU, București. — *La întrebarea dv., tov.* **A. Alexandrescu,** *director general adjunct, Direcția generală, — A.D.A.S. — București, răspunde:*

În conformitate cu regulamentul de asigurare în vigoare, retragerea din asigurarea de persoane (răscumpărarea poliței) se poate face numai dacă asiguratul a plătit primele de asigurare pe cel puțin doi ani la contractele încheiate la durata de cinci ani și pe cel puțin trei ani pentru contractele încheiate pe durate mai mari de cinci ani. Suma de răscumpărare însă, nu poate fi egală cu totalul primelor plătite pentru motivul că acestea se reduc în raport cu riscurile prevăzute în contractul de asigurare și suportate de A.D.A.S. pînă la data retragerii din asigurare. Pentru a primi suma de răscumpărare, este necesar ca asiguratul să depună o cerere la Inspectoratul raional A.D.A.S., unde a plătit primele de asigurare.

TRAIAN TOMA, muncitor, I.C.T. Timișoara. — Cu ocazia reorganizării Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor întreprinderile de construcții transporturi sînt subordonate Direcției generale a construcțiilor din Ministerul Căilor Ferate. În consecință, salariații acestor întreprinderi — conform răspunsului oficial primit de redacția noastră — vor primi permise de călătorie pe C.F.R.

Un marinar, Constanța. — *Vă mulțumim pentru aprecierile la adresa revistei noastre. Sperăm că răspunsul de mai jos să fie interceptat de dv. În legătură cu întocmirea planului pe nave, tov. ing.* **Emil Savu,** *director general al direcției generale a navigației civile din Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene ne răspunde de următoarele:*

Personalul navigant de pe navele maritime de transport se premiază pentru realizarea și depășirea planului de transport, exprimat în „lei valută", cu respectarea următoarelor condiții: îndeplinirea planului de transport exprimat în tone transportate; respectarea duratei voiajului și a timpului de staționare în porturi. Acești indicatori se stabilesc pe nave la începutul fiecărui trimestru. Avîndu-se însă în vedere că angajarea navelor se face în ședințe comune cu delegații întreprinderilor de comerț exterior, de două ori pe lună, în funcție de felul mărfii și de relația de transport, planurile se adaptează în funcție de programul concret de transport.

Semnalarea cititorului revistei „Viața economică", este justă în sensul că modificările de plan nu mai duc la stimularea echipajelor de a realiza sarcinile de plan stabilite la începutul trimestrului. Pentru a se elimina modificările de plan, s-au luat măsuri ca repartizarea pe nave să se facă lunar, întrucît pe perioade scurte se pot stabili sarcini mai apropiate de planul de transport al fiecărei nave în parte.

ECOURI LA ANCHETA NOASTRĂ

RENAȘTEREA OȚELULUI

SUGESTII PENTRU INTENSIFICAREA COLECTĂRII METALELOR VECHI DE LA POPULAȚIA ORĂȘENEASCĂ

În unele scrisori primite de la cititorii revistei se tratează diverse probleme legate de colectarea metalelor vechi de la populația orășenească. Sintetizînd conținutul acestor scrisori desprindem cîteva aspecte:

● *În unele orașe I.C.M. nu asigură întotdeauna mijloacele necesare pentru transportarea la depozite a metalelor colectate de la populație. În raionul Lenin din București, bunăoară, din cantitatea de peste 500 tone fier vechi au fost transportate cu mijloacele proprii ale I.C.M. abia 30%, restul transporturilor fiind asigurate, cu mari greutăți prin mijloacele sfatului popular; în raionul Nicolae Bălcescu, în lunile iunie, iulie și august 1965, transporturile de metal colectat au fost asigurate numai prin grija comitetului executiv al sfatului popular. Greutăți legate de transport s-au manifestat în cursul anului 1965 și la celelalte raioane din Capitală. La aceasta mai adăugăm și faptul că autocamioanele încărcate trebuie să piardă mult timp în depozitele I.C.M., pentru predarea și recepționarea materialului colectat. Deci, măsuri pentru o mai bună organizare a transportului. Mărirea parcului de mașini la I.C.M., în special cu autocamioane de mică capacitate, ar rezolva în mare măsură această greutate permanentă, ar da posibilitatea unor ridicări periodice din punctele de strîngere și prin aceasta ar contribui la stimularea acțiunii de colectare.*

Ion VICOVANU – București

● *O problemă legată de colectarea metalului vechi de la populație, o constituie actuala cointeresare materială a celor chemați să desfășoare această acțiune. Limitat la premieri izolate în bani, obiecte sau cărți, sistemul de cointeresare materială existent este departe de a avea un caracter stimulativ. Este vorba în special de stimularea predătorilor individuali, care obțin prețuri mici și extrem de diferențiate pentru predările directe de metal vechi. O măsură cu efecte bune pe linia colectărilor de metal vechi ar fi, deci, unificarea prețurilor de achiziție pentru predătorii individuali, în momentul de față existînd o gamă de prețuri, care îngreunează formele de predare și dau în același timp posibilitatea unor interpretări adesea subiective din partea celor puși să primească aceste metale.*

Nicolae AXINTE – Iași

● *H.C.M. 407 a dat în sarcina I.A.L.-urilor din Capitală înființarea administrațiilor de blocuri, care reunesc în sînul fiecăreia un număr între 8 și 10 blocuri, administrate centralizat. Existența acestor administrații face posibilă aplicarea unei metode noi de colectare a metalului vechi, prin amenajarea unor conteinere speciale, amplasate pe lîngă fiecare bloc sau grup de blocuri și în care, prin cointeresarea directă a administrației respective, să fie strînse de la locatari toate metalele vechi, inclusiv cutiile de conserve goale rezultate din gospodării. Cointeresarea se poate realiza prin micșorarea cotelor-părți comune, pe care locatarii le au de plătit administrației, cu sumele rezultate din vînzarea către I.C.M. a cantităților de metal strînse, sau prin transmiterea acestor sume, sub formă de premii, personalului de serviciu existent la fiecare bloc și căruia să-i revină sarcina strîngerii de la locatari a metalului vechi.*

Zamfir MICU – București

● *Pentru cartierele cu locuințe individuale, o metodă cu rezultate bune ar putea fi aplicată de I.C.M., în colaborare cu I.S.B., aceasta din urmă amenajînd la fiecare mijloc de transport a gunoaielor menajere, cîte o cutie în care personalul respectiv să strîngă toate metalele vechi și cutiile de conserve, care în mod obișnuit în momentul de față, sînt aruncate la gropile de gunoi. Și în acest caz sumele rezultate din vînzarea către I.C.M. a acestui metal, ar putea să revină sub formă de premii colectorilor I.S.B.*

Vasile ZUGUN – București

● *Propun să se organizeze consfătuiri semestriale de către sfaturile populare și I.C.M., cu deputații raionali, comitetele de blocuri și alți cetățeni care concură la colectarea de metal vechi, în cadrul cărora să fie discutate și relevate cele mai bune inițiative, metodele cele mai eficiente și în același timp să se facă și recompensările materiale și morale ale celor atrași în această muncă.*

Gheorghe LEONTE – București

ANCHETA NOASTRĂ

SUPLEȚE ȘI OPERATIVITATE ÎN RELAȚIILE RECIPROCE

CREȘTEREA și diversificarea volumului de produse destinat fondului pieței, ca și necesitatea desfacerii mărfurilor în condiții optime către populație impun perfecționarea continuă a relațiilor dintre industrie și comerț, a formelor și metodelor lor de organizare. Pornind de la sarcinile ce revin industriei și comerțului în actuala etapă pe această linie și ținînd seama de experiența și rezultatele pozitive ale îmbunătățirilor aduse în ultimii ani în domeniul acestor relații, redacția „Vieții economice" și-a propus, în cadrul unei anchete, să examineze posibilitățile perfecționării mai departe a raporturilor contractuale între întreprinderile producătoare și comerț.

Extinderea perioadei de contractare

Potrivit sistemului de contractare, între întreprinderile producătoare și cele ale comerțului cu ridicata se încheie : contracte semestriale-sezoniere pentru produse de textile-încălțăminte și contracte anuale pentru celelalte produse.

Mai multe produse la contractarea anuală

Trecerea de la sistemul de contractare pe semestre calendaristice la sistemul de contractare pe semestre sezoniere a constituit un pas înainte în acțiunea de contractare a fondului de mărfuri. Această acțiune nu a adus însă toate rezultatele scontate, deoarece trecerea de la un sistem la altul nu a fost însoțită și de o altă măsură care se impunea cu necesitate și anume : **restrîngerea numărului articolelor pentru care contractarea trebuie să se facă semestrial numai la acele sortimente care sînt influențate de modificarea modei de la sezon la sezon. La recenta contractare pentru sezonul de toamnă-iarnă, alături de articole strict legate de modă, cum sînt paltoane fanteziuri, rochii, jersee tip lînă, pantofi, țesături pentru rochii ș.a., s-au contractat tot sezonier și articole total neinfluențate de linia modei cum sînt : broboade, pleduri, maiouri, treninguri, perdele, bocanci, pînză nealbită, tifon, țesături lenjerie și multe altele de acest gen.**

Consecințele acestui sistem : un volum mare de muncă desfășurată cu operațiunile de contractare, cheltuieli suplimentare determinate de deplasarea unui număr mare de delegați la locul contractării și de prelungirea acestor operații datorită ponderii mari a acestor articole neinfluențate de modă.

Contractarea simultană are și o altă consecință negativă și anume : diversificarea preocupărilor, legate de contractarea întregului fond de marfă realizat de industria de textile, face ca preocuparea pentru pregătirea și contractarea judicioasă a articolelor efectiv sezoniere să scadă în mod considerabil. *„Personal, apreciez că o mare parte din articolele care în prezent se contractează sezonier pot face obiectul unor contractări anuale"* — subliniază tov. L. Călin, inginer-șef la Întreprinderea textilă „Suveica"-București. *„Contractarea anuală a unor asemenea articole* — remarcă tov. Constantin Popescu, director general la Uzinele textile „30 Decembrie"-Arad — *nu numai că nu va fi în dezavantajul pieței, dar va contribui la o mai bună organizare a procesului de producție, ceea ce desigur se va reflecta în aprovizionarea populației".*

Această idee a fost susținută și de conducătorii unor întreprinderi ale comerțului cu ridicata de textile-încălțăminte, ca tov. N. Gănciulescu, director la I.C.R.T.I.-București, tov. Emeric Kindling, directorul I.C.R.T.I.-Timișoara și alții.

Se poate și pe doi ani

Trecerea cu doi ani în urmă de la contractarea semestrială la contractarea anuală a produselor care nu fac parte din grupa textile-încălțăminte a reprezentat, desigur, un important progres cu consecințe pozitive importante, atît pentru întreprinderile producătoare, cît și pentru cele comerciale. **Experiența acumulată în acești doi ani permite punerea în discuție a problemei extinderii contractelor anuale la o perioadă mai mare.** Nu vrem să insistăm asupra avantajelor unor contracte pe termen lung, care sînt evidente. Asemenea contracte vor duce la o mai temeinică pregătire a procesului de producție, la o mai bună aprovizionare tehnico-materială, ceea ce implicit se va reflecta în mai buna satisfacere a cererii comerțului.

„În urmă numai cu cîțiva ani — ne declară tov. N. Părăian, director adjunct și Gh. Niculescu, șef serviciu desfacere la întreprinderea „Flamura Roșie"-Sibiu — *aveam mari greutăți în procesul de producție, din cauza sistemului greoi de contractare semestrială. Extinderea perioadei de contractare la un an, privită la început cu scepticism de mulți conducători de întreprinderi comerciale și chiar industriale, nu numai că nu a influențat negativ relațiile noastre economice cu beneficiarii noștri, ci din contră, se poate spune că s-au înregistrat progrese sensibile. Aceste considerente ne determină să apreciem că în prezent în sectorul metalocasnice există condiții pentru extinderea acestei perioade la doi ani".*

Extinderea perioadei de contractare la doi ani se poate aplica — așa cum a rezultat din anchetă — și la o serie de produse chimice, mobilă și materiale de construcții. „La unele articole, așa-numite clasice — arată tov. Liviu Archiudeanu, directorul I.C.R.M.-Cluj — se poate introduce sistemul de contractare pe un termen mai lung. Din această categorie ar putea face parte : laminate, vase emailate, sticlărie, porțelanuri, tehnice-sanitare, mașini de gătit și încălzit, mobilă, mașini de spălat, frigidere, mașini de cusut, radio-televizoare, biciclete, motorete etc. *Contractarea pe termen mai lung de un an presupune însă eforturi sporite din partea industriei pentru crearea de sortimente noi, fără a se baza pe faptul că și-a asigurat desfacerea producției pe o perioadă îndelungată".*

O opinie similară cu cea de mai sus a fost formulată și de tov. I. Bildea, director la I.C.R.M.-Craiova, precum și de tov. S. Eugen, director comercial la I.C.R.T.I.-Brașov, care arată : „Chiar și în sectorul textile-încălțăminte sînt unele articole clasice, care se pretează la o contractare pe doi ani cum sînt : pînza albită și nealbită, șifon, damasc, ciorapi patenți, maiouri etc.".

O analiză minuțioasă a celor discutate mai sus îndreptățesc, după părerea noastră, concluzia că pentru o mare parte din articolele textile-încălțăminte, se poate trece de la contractarea semestrială, la cea anuală, iar pentru unele articole, chiar la o perioadă mai mare — respectiv de doi ani. În celelalte sectoare, contractarea pe o perioadă de doi ani ar urma să constituie regula, iar pentru unele articole influențate de modificarea gustului și preferințelor masei de consumatori, s-ar putea menține actualul sistem de contractare anuală.

Relațiilor dintre furnizori și beneficiari — o sferă mai largă

Îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației cu bunuri de consum, în raport cu sporirea veniturilor acesteia, necesită, pe lîngă creșterea și diversificarea producției, și o perfecționare și lărgire continuă a cadrului de relații între producători și beneficiarii direcți.

Sub acest aspect s-au făcut, evident, progrese, cum ar fi : restrîngerea nomenclatorului de produse repartizate centralizat, trecerea în anumite sectoare la repartiții valorice ș.a. Trebuie subliniat însă, că eforturile făcute pe această linie nu au epuizat posibilitățile, iar pe de altă parte, rezultatele obținute în urma experimentărilor efectuate, dovedesc că există încă rezerve insuficient folosite pînă în prezent. *„De pildă,* — ne relatează tov. Alexandru Vicol, șeful serviciului fond-mărfuri din Ministerul Comerțului Interior — *stabilirea articolelor, modelelor, culorilor, într-un cuvînt, întreaga gamă sortimentală ar trebui să fie un atribut exclusiv al întreprinderilor comerțului, bazat pe un sondaj al preferințelor consumatorilor, efectuat prin consultarea „pe viu" a modelelor transmise din timp de întreprinderile producătoare. Aceasta presupune însă organizarea creației și reproducerii modelelor noi în timp util, pentru a putea fi difuzate I.C.R.T.I.-urilor, operațiune mult înlesnită de descentralizarea omologărilor. Pe aceeași linie a descentralizării unor operațiuni privind contractarea, relev posibilitatea extinderii încheierii contractelor, la o serie de articole, prin relații directe furnizor-beneficiar, fără a mai fi nevoie să fie reunite la nivel central".*

Un alt aspect legat de extinderea relațiilor directe între furnizori și beneficiarii de fapt, este acela al stabilirii de raporturi contractuale între producători și organizațiile cooperației de consum.

Din fondul de mărfuri de textile-încălțăminte destinat pieței, cooperația de consum desface circa 45%, procent care justifică relații contractuale directe între furnizori și organizațiile cooperației de consum. Realizarea unor asemenea contracte ar simplifica în mod considerabil aprovizionarea satelor prin evitarea unor verigi intermediare — I.C.R.T.I. — al căror rol în această aprovizionare a devenit formal, datorită extinderii considerabile a livrărilor în tranzit, activitatea acestora rezumîndu-se în fapt numai la încasarea beneficiului.

Susținînd ideea unor asemenea relații, tov. O. Vidu, șef-contabil la Uniunea regională a cooperativelor de consum-Argeș, sublinia : *„Trecerea la relații directe între unitățile noastre și cele producătoare ar conduce la scăderea cheltuielilor de circulație, prin extinderea tranzitului, iar neplata cotei de 1% către I.C.R.T.I. ar contribui la creșterea gradului de rentabilizare a unităților noastre ; pe de altă parte, va duce și la o mai bună și operativă aprovizionare a populației din mediul rural".*

Cum putem simplifica modul de încheiere și de modificare a contractelor ?

Evoluția și complexitatea raporturilor economice între producătorii de bunuri de consum și organele comerciale, determinate de actualul stadiu de dezvoltare a economiei naționale — creșterea substanțială a producției bunurilor de consum și lărgirea considerabilă a gamei sortimentale — precum și imperativul de a satisface exigențele crescînde ale consumatorilor, pun în discuție unele aspecte ale modului de încheiere și modificare a contractelor economice.

Procedura de conciliere

Legat de modul de încheiere a contractelor, se ridică problema modului formal în care se efectuează procedura de conciliere a divergențelor. Aproape toate condițiile fundamentale prevăd obligația furnizorilor de a încerca conciliera divergențelor formulate de beneficiari în termenul scurt de cinci zile ; cum în cele mai multe cazuri părțile contractante nu sînt situate în aceeași localitate, această obligație de conciliere în termen de 5 zile se reduce la un schimb formal de telegrame, după care, aproape în toate cazurile, furnizorii sesizează organele de arbitraj, pentru a evita decăderea din termen. Consecința economică a acestui formalism este perturbarea producției, cunoscut fiind faptul că divergențele suspendă executarea obligațiilor în litigiu și aceasta, nu pentru o zi sau două, ci chiar și pe luni de zile, intrîndu-se cu contracte neperfectate în perioada de executare a acestora.

Un exemplu : Divergența la contractul încheiat între Postăvăria-Buhuși și I.C.R.T.I.-Timișoara, pentru furnizarea unei cantități de pături pe trimestrul I. 1966, cu termen de livrare începînd cu luna ianuarie a.c., a fost soluționată abia la data de 14 martie a.c. de Arbitrajul de Stat al Consiliului de Miniștri, cu toate că contractul expiră la 31 martie a.c.

Din actele de la dosar rezultă că, dacă părțile ar fi avut timpul real necesar pentru conciliere efectivă, ar fi lichidat divergența încă din luna decembrie 1965, fără ca litigiul să mai ajungă la organul de arbitraj.

Pentru înlăturarea acestei proceduri formale cu implicații negative asupra economiei întreprinderii, se impune majorarea termenului de sesizare a organelor de arbitraj, de la 5 la 15 zile ; apreciem că acesta este un timp minim necesar pentru documentarea și comunicarea reciprocă prin corespondență a punctelor de vedere și de redactare a acțiunii de sesizare și el ar permite concilierea divergențelor într-o măsură mai mare prin contacte directe.

Dintre persoanele consultate care opinează pentru o asemenea soluție menționăm : tov. Mircea Săvuț, consilier juridic principal în M.C.I., tov. G. Corijescu, consilier juridic la Fabrica de ace-București, tov. O. Popescu, consilier juridic la Fabrica de stofă de mobilă-București.

Contractarea prin confirmare de comandă

Legislația actuală prevede ca formă simplificată de contractare, confirmarea furnizorului la comanda beneficiarului, formă care însă nu poate fi utilizată decît pînă la un anumit nivel valoric stabilit prin condițiile fundamentale, care, de regulă, este de 20 000 lei.

Această formă de contractare, de un deosebit interes practic pentru întreprinderi, a devenit inoperantă, datorită limitării plafonului la 20 000 lei de către condițiile fundamentale pentru livrarea produselor industriei ușoare. Acum, cînd volumul producției și al schimburilor de mărfuri a crescut de cîteva ori, iar relațiile economice între organizațiile socialiste s-au intensificat într-o proporție considerabilă, acest plafon este complet necorespunzător. Ca urmare, pentru toate comenzile primite, care depășesc acest plafon, furnizorii sînt obligați să emită, în loc de o simplă confirmare, un contract în toată regula, pe care îl expediază beneficiarilor, urmărind primirea lui semnat și aceasta, în situația fericită că nu urmează apoi procedura de soluționare a divergențelor, arbitraj etc.

„Dacă plafonul mult prea limitat pentru care se poate contracta simplificat — arată tov. E. Angelescu, șef-contabil la

Cînd termenul de conciliere zboară cît ai clipi...

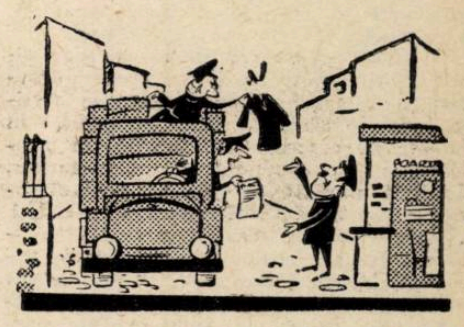

Bine, dar în factură sînt prevăzute tricotaje de culoare albă, iar marfa văd că-i neagră ! ?
— Păi da, e negru pe alb ! !

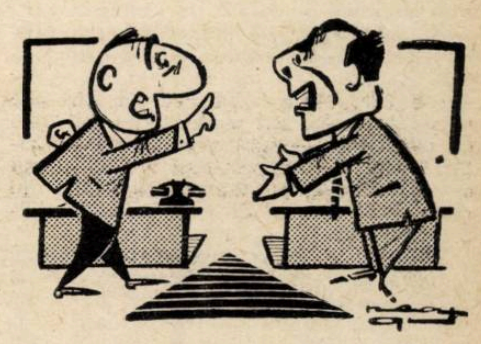

— Am plătit penalizare de 4% !
— Da, dar eu ce vînd ?

(Desene de Neagu Rădulescu)

Direcția comercială regională-Pitești, *creează dificultăți întreprinderilor furnizoare, cu atît mai mari sînt aceste neajunsuri pentru organizațiile noastre comerciale, la care operativitatea în aprovizionare este o condiție esențială în satisfacerea rapidă a cererii de consum a populației".*

Așa după cum a rezultat și din alte discuții purtate în cadrul anchetei, pentru rezolvarea acestei probleme se impune revizuirea actualelor plafoane, în sensul majorării limitei superioare la minimum

Eduard BIBIRI
Alexandru DETEȘAN

(Continuare în pag. 4)

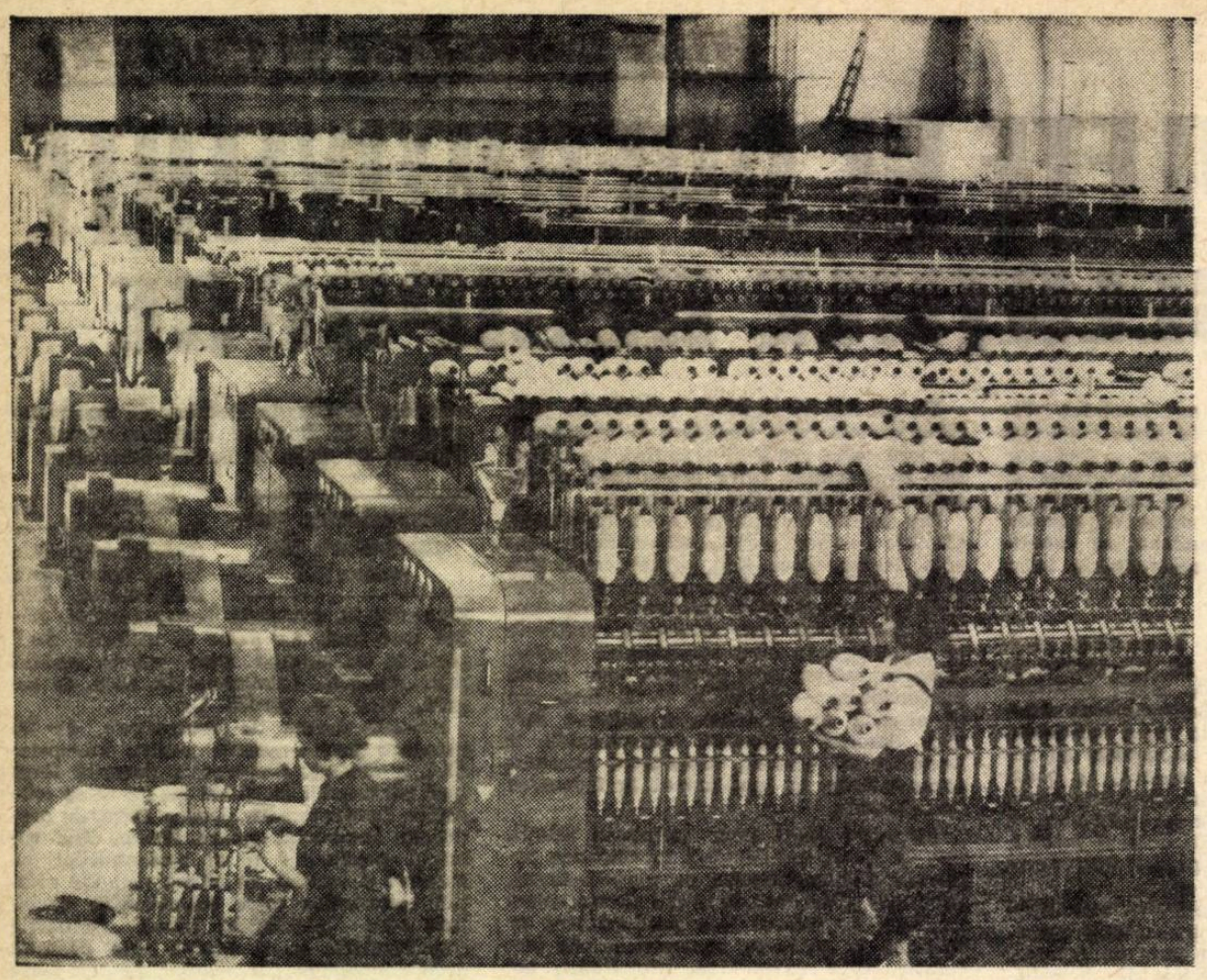

Fabrica de postav Buhuși – secția ringuri

SUPLEȚE ȘI OPERATIVITATE ÎN RELAȚIILE RECIPROCE

(Urmare din pag. 3)

100 000 lei, sau al înlăturării oricărui plafon, în cazul în care furnizorul acceptă în întregime comanda.

Mobilitatea contractului

O condiție esențială a contractelor de furnizare o constituie **mobilitatea procedurii de adaptare la noile** condiții apărute pe parcursul executării lor, determinate de modificarea cererii de consum, lipsa unor materii prime la un moment dat, solicitarea peste prevederi a unor mărfuri, precum și de alți factori imprevizibili la data încheierii contractelor.

Acești factori impun găsirea unor soluții care să permită o rapidă adaptare a producției la cererea de consum.

O primă soluție ar fi, ca părților direct contractante să li se acorde drepturi depline de a modifica gama sortimentală de articole, modele, culori, în funcție de cererea beneficiarilor și posibilitățile de producție ale furnizorilor, drepturi îngrădite în prezent, prin dispoziții scrise ale forului tutelar al I.C.R.T.I. „*Viața* — ne relatează tov. Maria Mironescu, director adjunct la Fabrica de tricotaje „Crinul"-București, *ne-a impus pentru a nu încălca reglementările existente, să livrăm în fapt, în înțelegere cu beneficiarul, unele tricoturi de o anumită culoare și să înscriem în acte — culoarea din contract. Mă întreb, cui servesc asemenea dispoziții ?*".

Un alt aspect al mobilității contractelor este adaptarea acestora la modificările sarcinilor de plan. Dar, cum în prezent metodologia de modificare a planului de aprovizionare tehnico-materială prevede numai un termen unic, de regulă 45 de zile, înlăuntrul căruia trebuie să se efectueze, atît modificările solicitate de beneficiar — suplimentări sau renunțări — cît și corelarea acestora cu planul de aprovizionare tehnico-materială, în mod firesc această corelare nu este posibil de realizat.

Materiile prime la care nu se mai poate renunța, prin pierderea termenului de 45 de zile, se transformă în stocuri supranormative, iar imposibilitatea de suplimentare, din același motiv, cu unele materii prime, duce implicit la nerealizarea unor produse finite.

Singura soluție, după părerea noastră, este de a se stabili termene diferențiate. Astfel, termenul de modificare a planului de livrare ar trebui să-l preceadă pe cel de modificare a planului de aprovizionare cu cel puțin 10 zile, timp necesar corelării acestor două planuri.

Este necesară și adaptarea cadrului legal

Baza legală a disciplinei contractuale în țara noastră a fost fundamentată prin Decretul 265 din 25 iunie 1949, dezvoltat prin H.C.M. nr. 524/1951. Cu toate că legislația în vigoare este bogată (vezi fișierul de la pag. 6 a numărului de față) aceasta nu a putut să țină pasul cu relațiile economice dintre întreprinderi care au devenit tot mai complexe.

Existența unor acte normative sau a unor prevederi din aceste acte — corespunzătoare unei anumite etape de dezvoltare — care continuă să reglementeze relațiile noi economice ce s-au creat și perfectat între întreprinderile socialiste, constituie azi mai mult decît un anacronism. Ne vom referi numai la cîteva aspecte.

Opinci, ghetre... dar produsele noi ?

Nu poate fi apreciat decît ca un anacronism faptul că, în actualele condiții fundamentale se mai cuprind în anexe unele produse depășite de noua tehnologie, cum este cazul în industria ușoară — opinci, ghetre, mașini de lampă țărănești, placheuri și multe altele. În schimb, nu sînt incluse produse create, nu cu 2—3 ani în urmă, ci chiar cu 7—8 ani, cum sînt : produse din materiale plastice, confecții și tricotaje din materiale sintetice, precum și, în general, țesături din asemenea fibre cu o gamă sortimentală foarte largă.

De asemenea în anexele la condițiile fundamentale de livrare a produselor industriei ușoare, mai figurează încă articole ca — indigo, matrițe, cerneluri, carbon, care de mult au trecut în producția și coordonarea Ministerului Chimiei.

Din sondajul efectuat și în alte sectoare de activitate care au făcut obiectul acestei anchete, rezultă că în toate ramurile de activitate economică se impune revizuirea anexelor la condițiile fundamentale sub aspectul regrupării pe departamente coordonatoare a produselor ce figurează în aceste anexe, cu adaptarea în același timp la produsele noi realizate și excluderea celor depășite.

De ce 4% și nu 0,05% ?...

Un alt aspect, care confirmă unele reguli desuete ale legislației actuale, îl constituie modul de tratare a contractului pe semestru sezonier — toamnă-iarnă — ca două contracte distincte, respectiv, unul pe trimestrul IV și al doilea pe trimestrul I, **deși din punct de vedere economic, contractul sezonier constituie o entitate bine închegată.**

Dacă în trecut, cînd contractele se încheiau pentru semestre calendaristice — I cu II, III cu IV — prevederile legislației erau corespunzătoare, astăzi cînd trecerea experimentală la contractarea pe semestre sezoniere s-a soldat cu rezultate pozitive, consecințele juridice ale acestor prevederi se reflectă în mod negativ în economia întreprinderilor. Așa, de exemplu, dacă produsele care trebuiau livrate de o întreprindere pînă la data de 31 decembrie, au fost livrate în primele zile ale lunii ianuarie, deci cu o întîrziere de numai cîteva zile, furnizorul este penalizat pentru nelivrare cu 4% ; aceeași întîrziere sau chiar mai mare, dar care s-a produs în cadrul lunii noiembrie sau decembrie, duce la o penalizare de numai 0,05% pe zi. (Vezi „Mobilitatea cererii și exigențele producției (Viața economică nr. 37/1965).

„*Mai mult decît atît*, — ne precizează tov. I. Mazilu, șef serviciu confecții în Direcția generală pentru comerțul cu textile-încălțăminte din M.C.I. — *pe lîngă penalizările pe care le suportă furnizorul, aceste norme legale au efecte economice negative și asupra beneficiarilor. Un singur exemplu : la 31 decembrie 1965, în sectorul de confecții au rămas unele produse nelivrate, deoarece furnizorii au primit materii prime pînă în ultimele zile ale anului, fără însă a avea dreptul să le prelucreze în primele zile ale lunii ianuarie și să le livreze în contul acestor restanțe. În felul acesta, fondul pieței a fost prejudiciat de importante cantități de produse, cum sînt : 35 000 rochii și rochițe, 12 000 pantaloni bărbătești, 2 800 sacouri și 4 500 costume bărbătești și multe altele*".

Cele de mai sus ne determină să apreciem oportunitatea revizuirii normelor legale, impunîndu-se, ca soluție, penalizarea pentru nelivrări la sfîrșitul fiecărei perioade semestriale-sezoniere, corespunzînd unui flux de producție ce se desfășoară în cadrul a două etape a cîte 6 luni, respectiv octombrie—martie și aprilie—septembrie.

Părinți vitregi și părinți filantropi

Pe aceeași linie trebuie să ne referim și la cuantumul diferit de sancționare care se aplică pentru aceeași încălcare a disciplinei contractuale. Astfel, pentru livrări de produse necorespunzătoare, condițiile fundamentale ale produselor alimentare prevăd o sancțiune de 5%, cele pentru produse chimice-cauciuc de 3%, cele pentru produse și materiale electrotehnice de 1% etc. Nelivrarea unor produse este sancționată, de asemenea, diferit : cu 5% de condițiile fundamentale pentru produsele alimentare, cu 4% de condițiile fundamentale ale industriei ușoare, cu 1% pentru materiale electrotehnice etc.

„Într-o economie planificată în care încălcarea disciplinei de plan constituie o abatere de aceeași gravitate, indiferent din ce ramură face parte întreprinderea, tratarea diferită sub acest aspect este total nejustificată — subliniază tov. I. Bîrsan, consilier juridic la Întreprinderea „Flamura roșie"-Sibiu — fapt ce mă determină să consider *absolut necesară unificarea tuturor dispozițiilor normative privind sancționarea unor asemenea abateri*".

Ancheta întreprinsă de redacția revistei noastre — în cursul căreia a fost consultat în număr însemnat (peste 40) de conducători de întreprinderi industriale și comerciale, economiști, juriști, ingineri — a relevat posibilități însemnate de perfecționare a relațiilor între industrie și comerț. O primă direcție o constituie extinderea perioadei de contractare la o serie de produse. Părerile, contradictorii în unele cazuri, cu privire la produsele care ar putea constitui obiectul unor contracte pe termen mai lung decît cel prezent denotă necesitatea elaborării de către organele de resort coordonatoare a unor nomenclatoare de produse pentru stabilirea perioadei contractuale optime.

Extinderea perioadei contractuale și lărgirea relațiilor economice între industrie și comerț, prin descentralizarea operațiunilor de contractare și omologare și intensificarea relațiilor directe între furnizori și beneficiari, impun de asemenea, revizuirea actelor normative care guvernează această materie și adaptarea lor corespunzătoare stadiului actual de dezvoltare a economiei naționale.

CURIER

ÎNCEPUT DE PRIMĂVARĂ PE ȘANTIERE

● **În cursul acestei săptămîni marele șantier hidroenergetic de pe Argeș și-a schimbat înfățișarea. Riul Argeș a întîlnit în cale o barieră de netrecut : barajul de la Vidraru. S-a născut și a început să crească imensul lac de acumulare, care va înmagazina aproape o jumătate de miliard de metri cubi de apă. Cu această „materie primă", valorificată în Hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej", se va spori cu încă 220 megawați potențialul energetic al țării.**

● **În ultima săptămînă s-au deschis numeroase șantiere care au drept obiectiv :** construcția a trei secții noi la Fabrica de încălțăminte „Crinul" din Oradea, o nouă secție la Fabrica de covoare din Cisnădie, un complex zooveterinar lîngă Brașov **(care va deservi întreaga regiune),** o modernă autobază la Comănești etc.

● **S-a încheiat** construcția cuptorului de topire în suspensie de la uzina de cupru a Combinatului chimic din Baia Mare. **A fost dată în exploatare** o nouă secție la Uzina mecanică din Bacău, **secție care va avea o producție anuală de 180 de milioane de șuruburi cu dimensiuni diverse. A intrat în funcțiune** secția de tricotaje a Fabricii „Miorița" din Oradea.

FABRICAT: MARTIE 1966

● **A fost lansat la apă** primul vas din producția anului 1966 **construit** pe șantierul din Oltenița. **Este o** motonavă de 2000 de tone **destinată traficului maritim și fluvial.**

● **La Fabrica „TEMELIA" din Brașov a fost pusă la punct tehnologia unui nou tip de ciment hidraulic care se caracterizează printr-o mare rezistență la apele sulfuroase. Primele 1000 de tone din noul tip de ciment au și fost expediate la șantierul de la Porțile de Fier.**

● **Primul lot de 600 de betoniere construite la Uzina „INDEPENDENȚA" din Sibiu a luat drumul șantierelor.**

● **Telechinograful este numele unui modern agregat forestier. Proiectat și construit de specialiștii Institutului de cercetări forestiere în colaborare cu colectivul întreprinderii de reparații din Reghin. Telechinograful transportă și sortează în 8 ore 2 400 de bușteni.**

● **La „TEHNOLEMN"-Timișoara, a intrat în producția de serie, rigla de calcul „Politehnica". Rigla are 20 de scări. Cu ajutorul ei se pot efectua 90 de operații matematice.**

ÎN SPRIJINUL AGRICULTURII

● **Combinatul din Borzești a produs de la începutul anului 22 500 tone de** insecticide condiționate, **cu 500 tone mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului trecut, iar combinatele din orașele Victoria și Făgăraș, și-au depășit planul cu 800 tone de** îngrășăminte.

● **Efectuînd 150 de ore de zbor, piloții** aviației utilitare **din regiunea Ploiești, au împrăștiat pe ogoare peste 10 000 tone de îngrășăminte.**

● **În regiunea Iași au început ample** lucrări de hidroameliorații. **Prin ridicarea unui dig de 60 kilometri lungime între Fălciu și Albița, vor fi redate agriculturii peste 20 000 de hectare din Lunca Prutului.**

CONSFĂTUIRI

● **La Brașov a avut loc o consfătuire pe țară, inițiată de Ministerul Industriei Ușoare, la care s-au analizat căile și mijloacele pentru** îmbunătățirea calității produselor la fabricile de piele, încălțăminte și marochinerie. **Consfătuirea s-a încheiat cu adoptarea unui plan de măsuri care vizează perfecționarea proceselor tehnologice, lărgirea sortimentelor, întărirea activității serviciilor de creație și de control tehnic de calitate.**

Tot Ministerul Industriei Ușoare a organizat la București o consfătuire privind creșterea producției sericicole **din țara noastră.**

● Ridicarea nivelului gospodăresc-edilitar al orașelor și satelor, **a fost tema unei consfătuiri care s-a desfășurat în orașul Constanța. Consfătuirea a prilejuit un schimb de păreri și de experiență în legătură cu sistematizarea localităților urbane și rurale, organizarea serviciilor publice, întreținerea în cele mai bune condiții a fondului locativ etc.**

Neritmicitate... planificată

FABRICAȚIA electro și motopompelor necesare aproape tuturor ramurilor industriale, agriculturii, construcțiilor de locuințe etc. — fărîmițată în diverse unități fără un profil bine definit — a fost concentrată, începînd cu anii 1955—1959, la „Uzina de pompe"-București. An de an, prin grija partidului, s-au construit hale noi, au fost aduse mașini și utilaje moderne de mare randament, a crescut specializarea colectivului de muncă. Toate acestea au permis ca într-un timp, relativ scurt, — zece ani — producția pompelor să crească de circa șase ori, de la 3 405 bucăți în 1955, la 22 057 bucăți în 1965. Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. au stabilit ca producția de pompe să se dubleze în acest cincinal, urmînd să se producă în 1970 peste 43 000 de pompe.

● Decade „mici" și decade „mari"

Cu toate realizările obținute, în activitatea noastră nu și-a găsit rezolvarea una dintre problemele-cheie ale producției și anume: **ritmicitatea.** Producția-marfă este realizată într-o proporție mică în primele două decade ale lunii, ponderea cea mai mare fiind împinsă spre decada a treia, așa cum se vede din tabel:

RITMICITATEA REALIZĂRII PRODUCȚIEI-MARFĂ (%)

Perioada	Decada I	Decada II	Decada III
1963	21,68	22,57	55,75
1964	21,77	23,82	54,41
1965	24,84	24,80	50,26
ian. 1966	23,12	29,17	47,71
febr. 1966	20,88	15,37	63,75

Se desprinde faptul că, într-o perioadă de peste trei ani, uzina a realizat și livrat producția-marfă în proporție de peste 50% în decada a III-a. Îndeplinirea „în asalt" a producției-marfă se datorește, fără îndoială, și deficiențelor de ordin intern: existența unui decalaj insuficient între atelierul prelucrător și cel de montaj, planificarea operativă încă necorespunzătoare la nivelul unor ateliere și brigăzi, slaba organizare a unor locuri de muncă etc.

Din analizele economice pe care le-am efectuat, rezultă însă că modul în care este reglementat din punct de vedere metodologic sistemul de emitere a repartițiilor de electro și motopompe și electromotoare și motoare termice, constituie principala cauză a neritmicității producției.

● O rezolvare care nu ajută indeajuns producția

Uzina noastră produce pompele și primește de la uzinele subramurii industriei electrotehnice, electromotoarele de care are nevoie. Atît pompele, cît și electromotoarele sînt produse dirijate pe bază de repartiții emise de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini.

În decursul anilor, metodologia de repartizare a electropompelor și electromotoarelor a cunoscut mai multe stadii de dezvoltare. În 1960, de exemplu, uzina era obligată — deși nu cunoștea cererile beneficiarilor și nu era în posesia repartițiilor de electropompe — să întocmească specificații pentru electromotoare, pe baza cărora fabricile de mașini electrice le produceau și ni le livrau. Cînd soseau comenzile de la beneficiari, se constata că motoarele de care aveau nevoie aceștia nu au fost cuprinse în specificațiile întocmite înainte de a se cunoaște comenzile. În felul acesta, uzina era obligată să primească, pe de o parte, electromotoare de care nu avea nevoie — întrucît termenul de renunțare era depășit — iar pe de altă parte, nu putea satisface cererile beneficiarilor.

Analizîndu-se situația creată la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, s-a ajuns la o nouă metodologie de repartizare care, **în esență, constă în emiterea repartițiilor de electropompe și electromotoare în același timp, nominalizat — cu toate caracteristicile tehnice — pe baza unei cereri concrete din partea beneficiarilor.**

Această reglementare a constituit, la timpul său, un pas serios înainte, care a permis, între altele, ca producția de electropompe să crească mult, într-o perioadă scurtă, a înlăturat stocurile supranormative la motoare. **Dar ea nu a ajutat în aceeași măsură și la desfășurarea ritmică a producției.**

● Contractări și livrări în contratimp

Pe baza noii metodologii, atît repartițiile de motoare, cît și cele de electropompe au termen de **livrare în același trimestru.** Uzinele electrotehnice stabilesc termene contractuale — în baza unor programe de fabricație aprobate de Direcția generală a industriei electrotehnice — așa cum se poate vedea din tabelul de mai jos:

CONTRACTAREA PE LUNI A ELECTROMOTOARELOR (%)

Perioada	1963	1964	1965
Luna I din trimestru	11,32	8,94	22,47
Luna II din trimestru	31,40	24,61	29,79
Luna III din trimestru	57,28	66,45	47,74

Așadar, întreprinderile de mașini electrice și termice încheie contracte în prima și a doua lună a fiecărui trimestru pentru o valoare foarte mică din motoarele repartizate pe trimestru. În ce privește livrarea, aceasta are loc de preferință în ultimele zile din ultima decadă a fiecărei luni, respectiv trimestru.

Urmările acestui mod de a încheia contracte și de a face livrările de către fabricile de motoare se concretizează, în primul rînd, în neritmicitatea predării producției-marfă de către uzina noastră. Motoarele sosind în cea mai mare parte în decada a III-a din ultima lună a fiecărui trimestru, uzina nu le poate monta decît tot în această perioadă. Un singur exemplu este edificator: Uzina „Electroputere"-Craiova a livrat opt motoare în ziua de 30 decembrie 1965, Fabrica de mașini electrice-București a livrat în aceeași zi 20 electromotoare, iar „Electroprecizia"-Săcele, 4 motoare.

Datorită faptului că în prima și a doua lună a fiecărui trimestru, fabricile de mașini electrice încheie contracte pentru motoare de valori mici, uzina noastră este obligată, la rîndul ei, să defalce planul producției-marfă pe luni în funcție de aceasta:

DEFALCAREA PE LUNI A PLANULUI PRODUCȚIEI-MARFĂ (%)

Perioada	Trimestrul		
	Luna I	Luna II	Luna III
1963	31,31	30,50	38,19
1964	24,51	27,98	47,51
1965	20,19	29,70	42,11
Trim. I. 1966	24,29	27,14	48,57

După cum se vede, uzina este pusă în situația să defalce circa 50% din planul trimestrial al producției-marfă în luna a III-a. Ținînd seama de faptul că producția globală a uzinei este defalcată de obicei în mod egal, pe toate cele trei luni, deoarece capacitățile de producție și forța de muncă sînt aceleași, este lesne de închipuit că sîntem nevoiți să facem eforturi pentru sporirea stocului de producție nefinită din producția proprie, pentru a realiza producția globală planificată.

Dar nu numai atît. Pe parcurs sîntem puși, nu de puține ori, în situația de a face schimbări în execuția loturilor de produse, după cum Uzinele de mașini electrice ne comunică schimbări în modul de livrare anunțat anterior. În asemenea condiții, organizarea producției nu are decît de suferit, nu poate fi vorba de o producție ritmică, cu toate consecințele negative care o însoțesc.

● Cînd nu realizezi producția—marfă, nu o poți nici încasa

Produsele realizate în ultima decadă a lunii, nu pot fi vîndute și încasate în aceeași lună și acest fapt se răsfrînge negativ asupra îndeplinirii planului producției-marfă livrată și încasată și, ca urmare, și asupra planului de beneficii. Această situație are o frecvență de mai mulți ani, oglindită în cifrele de mai jos:

PRODUCȚIA GLOBALĂ ȘI PRODUCȚIA-MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ (REALIZĂRI FAȚĂ DE PLAN în (%)

Indicatorii	1964				1965			
	Luna I din trim.	Luna a II-a	Luna a III-a	Total an	Luna I din trim.	Luna a II-a	Luna a III-a	Total an
Producția globală	101,48	101,58	110,13	104,51	103,21	104,68	100,71	102,9
Producția-marfă vîndută și încasată	139,52	95,81	74,48	99,24	115,69	79,74	97,88	97,07

Reiese pregnant că, deși producția globală se realizează în mod constant, planul producției-marfă vîndută și încasată se îndeplinește și depășește numai în prima lună a trimestrului, cînd se valorifică producția-marfă realizată la sfîrșitul trimestrului anterior, dar neîncasată în cadrul acestui trimestru. În celelalte luni, trimestre sau an, acest indicator rămîne nerealizat.

● Divergențe = pierderi bănești

Un alt fenomen care pledează pentru îmbunătățirea actualei metodologii de repartizare a motoarelor și electropompelor, îl constituie faptul că **uzina nu poate respecta contractele încheiate cu beneficiarii, avînd încă un număr mare de procese la arbitraj și un volum mare de cheltuieli neeconomicoase pentru plata penalizărilor și suportarea taxelor de arbitraj.**

Iată cum se petrec practic lucrurile: Uzinele de mașini electrice stabilesc la contractele încheiate cu noi — în baza repartițiilor — termene de livrare în ultimele zile ale trimestrului; urmează divergența din partea noastră și procese la arbitraj. La rîndul nostru — forțați de termenul stabilit de Uzinele de mașini electrice — stabilim termene de livrare beneficiarilor tot în ultima zi a trimestrului; urmează divergențe din partea beneficiarilor și procese la arbitraj. În timp ce fabricile de mașini electrice au avut cu uzina noastră cîteva procese la arbitraj pe an, noi am avut cu beneficiarii, numai în 1965, peste 550 asemenea procese.

Ceea ce pare de neînțeles este faptul că de multe ori în instanțele de arbitraj, în special, la arbitrajul departamental, deși uzina argumentează că nu poate să primească de la furnizorii săi (fabricile de mașini electrice) majoritatea motoarelor în ultimele zile ale trimestrului, întrucît trebuie să satisfacă cererile beneficiarilor care au obiective de dat în funcțiune în fiecare lună, se dă totuși cîștig de cauză fabricilor de mașini electrice.

Ca urmare a actualei metodologii și a modului cum unele instanțe de arbitraj înțeleg să rezolve divergențele cu fabricile de mașini electrice, uzina noastră a rămas în anul 1965, numai în trim. IV cu 103 contracte nerespectate din punct de vedere al termenului de livrare.

● Și totuși se pot găsi soluții

Am arătat cîteva aspecte care, prin consecințele pe care le au, pledează pentru îmbunătățirea actualei metodologii de repartizare a electropompelor și electromotoarelor, în scopul asigurării ritmicității producției și a satisfacerii cerințelor mereu crescînde ale economiei naționale. Menținîndu-se principiul existent de a se emite repartițiile de motoare și electropompe în același timp, nominalizat — cu toate caracteristicile tehnice — pe baza cerințelor beneficiarilor, problema se poate rezolva în unul din următoarele moduri:

- pe baza programelor de fabricație lunară ale fabricilor de mașini electrice, **repartițiile de motoare să aibă termen de livrare lunar, nu trimestrial,** asigurîndu-se un decalaj de cel puțin o lună de zile între termenul de livrare al motoarelor prevăzut în repartiții și al electropompelor. Aceasta ar permite programarea lunară a fabricației de electropompe după cea de motoare și s-ar putea organiza producția pe baze științifice și în mod ritmic, înlăturîndu-se astfel cea mai mare parte a proceselor, iar cerințele beneficiarilor ar putea fi mai bine satisfăcute;
- crearea unui stoc de motoare la nivelul unui plan trimestrial de electropompe dintre cele folosite în mod obișnuit, într-o bază, sau în uzina noastră, cu normativ corespunzător în ce privește mijloacele circulante, pentru a putea organiza fabricația lunară — stoc de care să se țină seama la emiterea repartițiilor și asigurarea decalajului.

Studiată într-un colectiv mai larg, acestei probleme de ordin metodologic i s-ar putea găsi și alte soluții. Rezolvarea ei urgentă o impun interesele satisfacerii cît mai bune a cerințelor de asemenea produse.

Nicolae STOICA
director adjunct

Ion BUNEA
șeful serviciului planificării
Uzina de pompe — București

AGENDA ECONOMISTULUI

O NOUĂ REGLEMENTARE A TIPIZĂRII IN CONSTRUCŢII

REGLEMENTAREA recent actualizată de Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare privind tipizarea în construcţii, intrată în vigoare la 15 februarie 1966, aduce unele elemente noi în planificarea, elaborarea, avizarea, aprobarea şi folosirea documentaţiilor tehnice de tipizare, reducînd totodată această documentaţie la trei categorii şi anume : proiecte tip, proiecte directive şi proiecte refolosibile.

În scopul îmbunătăţirii planificării tipizării, noua reglementare delimitează orientările principale spre care trebuie îndreptate propunerile de plan, dintre care menţionăm : extinderea industrializării şi mecanizării execuţiei construcţiilor, extinderea tipizării la lucrările de masă, înlăturarea monotoniei ansamblurilor alcătuite din construcţii tipizate, promovarea tehnicii noi în tipizare, introducerea prin tipizare a prevederilor legate de consumul de materiale etc.

Noua reglementare prevede că elaborarea proiectelor tip şi directive este precedată de o etapă pregătitoare de stabilire a datelor de bază necesare, etapă care constă din elaborarea de studii de tipizare, precum şi din efectuarea — la nevoie — a unor cercetări în laboratoare, staţii pilot, şantiere, a unor anchete la factorii interesaţi etc. Concluziile studiilor de tipizare, însuşite de beneficiar şi avizate de C.S.C.A.S. trebuie să conţină tema de proiectare pe baza căreia se poate trece la activitatea de proiectare propriu-zisă.

Cu privire la fazele în care se desfăşoară procesul de elaborare a documentaţiilor de tipizare, menţionăm că acestea au fost reduse, renunţîndu-se pentru toate categoriile la ultima fază „redactarea pentru aprobare" prevăzută în vechea reglementare, fapt care are drept consecinţă reducerea timpului de elaborare şi totodată reducerea sarcinilor organelor de elaborare, avizare şi aprobare a acestor documentaţii tehnice.

Pentru proiectele tip, care pot fi destinate pentru construcţii întregi sau părţi de construcţii, se prevăd două faze de proiectare şi anume : proiect de ansamblu (PA) şi proiect de execuţie (PE), în unele cazuri special prevăzute, ele putînd fi contopite.

Procesul de elaborare a proiectelor tip constă, în afară de proiectarea propriu-zisă în cele două faze, şi din alte activităţi, cum ar fi : executarea de prototipuri, încercarea sau experimentarea prototipurilor conform unei teme elaborate în acest scop, întocmirea de referate cu concluziile încercărilor sau experimentărilor etc. Etapele de desfăşurare a procesului de elaborare a documentaţiilor tehnice pot fi însă reduse pînă la forma cea mai simplă — adică elaborarea celor două faze PA şi PE — în funcţie de specificul obiectului ce se tipizează, de complexitatea problemelor noi ce trebuie rezolvate şi de necesitatea de experimentări sau verificări de noi tipuri de prefabricate, sisteme constructive etc. Noua reglementare precizează contribuţia care trebuie să o aducă la elaborarea proiectelor tip şi alţi factori în afara beneficiarului şi a organizaţiei de proiectare şi anume organizaţiile de cercetări, întreprinderile de prefabricate etc.

Referitor la proiectele directive care pot fi elaborate pentru construcţii întregi, secţiuni de construcţii, precum şi pentru subansamble (detalii) de construcţii şi instalaţii, proiectarea se face de regulă într-o singură fază „proiect de ansamblu", dezvoltarea acestora în faza proiect de execuţie făcîndu-se numai în anumite cazuri, prevăzute în regulament.

Conţinutul fazelor de elaborare a proiectelor tip şi proiectelor directive este stabilit în anexele regulamentului lăsîndu-se latitudinea organizaţiilor de proiectare elaboratoare de a adapta conţinutul fazei PA în funcţie de specificul fiecărei construcţii tipizate.

Cît priveşte proiectele refolosibile, acestea fiind destinate iniţial unor investiţii, ele se elaborează în condiţiile stabilite prin H.C.M. nr. 881/1965 privind elaborarea, avizarea şi aprobarea documentaţiilor tehnice pentru investiţii şi sistematizare.

Studiile de tipizare şi documentaţiile tehnice de tipizare sînt supuse avizării în termenele şi conform unei metodologii stabilite ; prima treaptă de avizare o constituie consiliile tehnico-ştiinţifice ale beneficiarilor documentaţiilor respective, avizele acestor consilii însoţind studiile şi documentaţiile care se supun avizării C.S.C.A.S. ca ultim organ de avizare.

Pentru proiectele tip şi proiectele directive, avizul C.S.C.A.S. se dă la faza proiect de ansamblu, iar pentru proiectele refolosibile la faza proiect de execuţie, documentaţia urmînd să fie însoţită de fişe de indici tehnico-economici. Avizul C.S.C.A.S. la proiectele refolosibile se referă numai la parametrii de bază şi la datele care fundamentează aceşti parametri.

Atît proiectele tip, cît şi proiectele directive se aprobă de C.S.C.A.S. după ce organizaţia de proiectare care le-a elaborat a comunicat în scris că a terminat faza proiect de execuţie (respectiv că a definitivat faza proiect de ansamblu în cazul proiectelor directive care se elaborează numai pînă la această fază), că a transmis fişa tehnică a proiectului, specificînd totodată că a introdus toate condiţiile din avizul la faza proiect de ansamblu şi că a respectat indicatorii tehnico-economici avizaţi la această fază.

În mod similar se procedează şi pentru proiectele refolosibile, care se aprobă tot de C.S.C.A.S., după introducerea îmbunătăţirilor cerute prin aviz.

Este de menţionat faptul că titularii de investiţii pot aproba ca proiectele refolosibile, a căror valoare nu depăşeşte un milion lei şi care întrunesc condiţii tehnice şi economice corespunzătoare, să fie refolosite pentru maximum trei obiecte similare.

Regulamentul privind tipizarea construcţiilor precizează mai amănunţit ca în trecut, modul de urmărire a comportării construcţiilor şi măsurile de îmbunătăţire continuă a documentaţiei de tipizare. Astfel, organizaţiilor autoare de proiecte tip şi directive le revin obligaţia de a urmări în timp modul de comportare a construcţiilor realizate după proiectele pe care le-au întocmit, pentru a cunoaşte eventualele deficienţe ale acestora şi a lua măsuri de înlăturarea lor. Ele vor analiza anual documentaţia de tipizare din punct de vedere al uzurii morale, al comportării construcţiilor respective în exploatare şi al concordanţei cu standardele şi celelalte prescripţii tehnice apărute ulterior, făcînd după caz, propuneri pentru viitorul plan de tipizare. La această acţiune, sînt antrenate şi organizaţiile de proiectare care au folosit documentaţiile tip sau directive la proiectarea investiţiilor, organizaţiile de execuţie şi titularii investiţiilor respective, care după primul an de la intrarea în funcţiune a unei investiţii, au obligaţia să comunice la C.S.C.A.S. şi la organizaţia de proiectare autoare, observaţiile lor cu privire la comportarea în exploatare a construcţiilor respective, la dificultăţile în execuţie etc., făcînd propunerile necesare.

Regulamentul prevede totodată obligativitatea pentru organizaţia care a elaborat proiecte tip sau directive de a acorda — la cerere — asistenţă tehnică organizaţiilor de proiectare. În acest scop, organizaţiile de proiectare elaboratoare a documentaţiilor tehnice de tipizare, vor cuprinde în planurile trimestriale activitatea de asistenţă tehnică, în cadrul unei poziţii globale de plan de 5% din capacitatea afectată tipizării prin planul anual.

Virgil CALANGEA

PLATA PRIMELOR LA ASIGURĂRILE FACULTATIVE DE PERSOANE PE BAZĂ DE „CONSIMŢĂMINT SCRIS",

UNA din clauzele contractelor de asigurare este respectarea termenelor de plată a primelor la asigurările facultative de persoane.

Încasarea la termenele contractuale a acestor prime apare dificilă, deoarece remizierii ADAS, în zilele de plata chenzinelor, ar trebui să fie prezenţi în numeroase locuri de muncă, sistem care crea serioase greutăţi.

Pentru remedierea inconvenientelor arătate, au intervenit instrucţiunile Ministerului Finanţelor nr. 13/1965 şi circulara ADAS nr. 47451/1966, care au introdus **plata primelor la asigurările facultative de persoane pe bază de „consimţămînt scris".**

Prin consimţămîntul scris, asiguraţii împuternicesc lucrătorii însărcinaţi cu achitarea drepturilor lor bănesti să plătească administraţiei asigurărilor de stat, în numele lor şi pentru ei, din aceste drepturi, primele de asigurare, atît pentru asigurările în curs, cît şi pentru asigurările ce se vor încheia sau reînnoi.

Acest consimţămînt se poate da numai organelor ADAS şi numai de cei ce vor să încheie asemenea asigurări sau să folosească forma de plată a primelor de asigurare prin reţinerea din salarii.

Drept consecinţă a caracterului de liberă manifestare a voinţei, consimţămîntul **poate fi revocat în scris oricînd de către asiguraţi.**

În noul sistem un rol important revine unităţii în cadrul căreia lucrează asiguratul şi care îi plăteşte salariul, din care urmează a se face reţinerea primei. În legătură cu aceasta trebuie menţionate următoarele :

Consimţămîntul scris, care se semnează fie o dată cu declaraţia de asigurare, fie oricînd în cursul duratei contractului de asigurare, nu este valabil decît după ce a fost vizat de contabilul şef sau de împuternicitul său din organizaţia socialistă în care lucrează asiguratul respectiv.

Plata muncii depuse cu reţinerea primelor de asigurare pe bază de consimţămînt scris este remunerată plătitorilor de salarii cu o cotă de 5% din primele de asigurare. Aceşti plătitori nu beneficiază de alte drepturi şi nu au alte obligaţii în legătură cu încheierea asigurărilor sau cu administrarea portofoliului de asigurări.

I. KIRMAYER

NORME ORIENTATIVE PENTRU ORGANIZAREA UNOR NOI TIPURI DE UNITĂŢI COMERCIALE

PENTRU clarificarea problemelor pe care le ridică amenajarea, organizarea, dotarea şi funcţionarea diferitelor tipuri de unităţi comerciale, recent, Ministerul Comerţului Interior a elaborat reglementarea **„Norme orientative privind organizarea interioară a unităţilor tip bufet-bar, cafe-tabac-bar şi cafe-bar".**

Normele menţionate cuprind sub forma unor indicaţii concrete cu caracter orientativ următoarele laturi principale ale organizării interioare ale acestor unităţi comerciale : 1. obiectul unităţilor ; 2. amplasarea teritorială ; 3. sortimentul de produse care urmează a fi desfăcut prin unităţile respective ; 4. sistemul de servire a consumatorilor ; 5. structura şi funcţiile spaţiilor necesare, legate de organizarea interioară a unităţii respective — sala de servire, secţia de producţie, spaţiile de servire, vestiare, grupuri sanitare etc. ; 6. dotarea cu mobilier şi utilaje ; 7. inventar, decorare interioară şi exterioară, firma, iluminat, ventilaţie, aparate muzicale, liste-meniu, etalarea şi etichetarea produselor etc.

Normele orientative sînt completate cu schiţe şi planşe privind organizarea şi funcţionalitatea unităţilor, plan-schemă de amplasare a principalelor spaţii, piesele de mobilier specific.

Noua reglementare dă unele indicaţii referitoare la sortimentul specific orientativ al acestor tipuri de unităţi ce se adaptează pe plan local în funcţie de particularităţile cererii de consum a consumatorilor.

Amplasarea acestor tipuri de unităţi comerciale este recomandabilă în centrele comerciale de cartier sau centrele principale ale oraşelor, cu minimum 25 mii locuitori (pentru cafe-bar 50 mii locuitori), sau în locuri de mare afluenţă sau tranzit (gări, hoteluri, trasee turistice etc.).

Normele prevăd şi elementele necesare calculării indicilor tehnico-economici pentru aprecierea eficienţei şi termenului de recuperare a investiţiei şi respectiv a oportunităţii ei.

Dintre principalii indici tehnico-economici ai investiţiei menţionăm : volumul investiţiei specifice pe mp suprafaţă construită desfăşurată şi pe loc de consumaţie, volumul desfacerilor realizate ce se asigură printr-un leu investiţie, volumul desfacerilor medii ce revin pe un loc de consumaţie, pe mp suprafaţă utilă, pe mp sală de consumaţie, pe lucrător. De asemenea, volumul valoric al desfacerilor din producţie proprie ce revine pe mp suprafaţă de producţie şi pe lucrător operativ de producţie.

Activitatea se reflectă şi în beneficiul net asigurat pe fiecare loc de consumaţie şi în termenul de recuperare a investiţiei făcute, respectiv raportul dintre valoarea investiţiei şi beneficiul net.

Aceste calcule trebuie să preceadă începerea lucrărilor de amenajare, în raport de rezultatele lor urmînd a se aprecia oportunitatea economică a organizării unor asemenea unităţi, iar după deschidere, pe baza realizărilor efective se va controla periodic modul în care se asigură încadrarea în indicii prealabil calculaţi.

dr. B. STĂNESCU

FIŞIER

ACTE NORMATIVE CARE REGLEMENTEAZĂ CONTRACTUL DE FURNIZARE

- **Decretul 265 din 25.VI.1949 privind obligativitatea contractelor scrise şi reglementarea plăţilor între întreprinderi şi organizaţii economice.**
- **H.C.M. din 23.VI.1951: măsuri pentru reglementarea şi asigurarea disciplinei contractuale.**
- **H.C.M. nr. 2782/1956 prin care contractele generale introduse prin H.C.M. nr. 524/1951 au fost suspendate pentru anul 1957 fiind înlocuite prin desfăşurătoare, suspendare care se menţine în continuare.**
- **H.C.M. nr. 75 din 27.I.1954 privind procedura de elaborare a condiţiilor fundamentale.**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrarea produselor alimentare, aprobate prin H.C.M. nr. 132/1956;**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrarea produselor de panificaţie, aprobate prin H.C.M. nr. 132/1956;**
- **Condiţiuni fundamentale privind livrarea produselor chimice şi articolelor de cauciuc, aprobate prin H.C.M. nr. 52/1956;**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrarea produselor de hîrtie, aprobate prin H.C.M. 52/1956;**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrarea aparatelor şi materialelor electronice aprobate prin H.C.M. nr. 335/1956 ;**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrarea produselor din ramura exploatării şi industrializării lemnului, aprobate prin H.C.M. nr. 526/1956;**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrările de materiale de construcţii, aprobate prin H.C.M. nr. 3067/1955;**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrarea produselor din metal — maşini şi utilaje — produse refractare — minereurilor şi cocsului metalurgic, aprobate prin H.C.M. nr. 70/1956;**
- **Condiţiuni fundamentale privind livrările de produse petroliere, aprobate prin H.C.M. nr. 2959/1955;**
- **Condiţiuni fundamentale pentru livrarea produselor industriei uşoare, aprobate prin H.C.M. nr. 314/1956;**
- **H.C.M. nr. 1656/1959, privind metodologia de încheiere a contractului de furnizare pentru fondul pieţii, a cărui aplicare a fost prelungită şi pentru anul 1966.**
- **Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, privind recepţia, autorecepţia etc.**
- **Instrucţiunile nr. 1/1964 ale Ministerului Finanţelor şi Băncii Naţionale a Republicii Socialiste România.**
- **Condiţiunile fundamentale au fost modificate prin hotăriri ale Consiliului de Miniştri şi prin numeroase decizii ale Primului Arbitru de Stat, din care le redăm pe acelea prin care au fost modificate condiţiunile fundamentale pentru livrarea produselor industriei uşoare :**
  - **H.C.M. nr. 2169/1956**
  - **Anexa la H.C.M. nr. 1622/1957**
  - **Decizia P.A.S. nr. 11/1959**
  - **Decizia P.A.S. nr. 7/1963**
  - **Decizia P.A.S. nr. 8/1963**
  - **Decizia P.A.S. nr. 8/1965.**

Maşini agricole perfecţionate — productivitate înaltă

INDUSTRIA noastră constructoare de maşini a pus la dispoziţia agriculturii, începînd din 1965, noua maşină de semănat pneumatică S.P.C.-6 construită pe principii noi la nivelul tehnicii mondiale.

Această maşină prezintă o serie de avantaje agrotehnice şi economice, dintre care cele mai importante sînt: viteză mare de lucru; folosirea seminţelor necalibrate; realizarea densităţii plantelor cu mare precizie; semănatul mai multor plante prăşitoare; reducerea normei de seminţe la hectar; aplicarea concomitentă a ierbicidelor şi a insecticidelor.

● Un salt important: dublarea vitezei

Viteza optimă de lucru pentru vechea semănătoare 2-S.P.C.-2 este de 2—4 km/oră, cu care se pot realiza 8—10 hectare pe zi. În schimb, noua maşină S.P.C.-6 poate lucra cu viteza maximă a tractorului, fără ca precizia de semănat şi producţia la hectar să fie influenţate negativ. Sînt edificatoare în acest sens datele cuprinse în tabelul nr. 1:

Datorită performanţelor semănătorii S.P.C.-6, agricultura va avea nevoie de un număr de maşini de 2—3 ori mai mic. În etapa actuală dispunem de peste 30 000 semănători 2 S.P.C.-2. Socotind o normă de semănat de 8—10 ha pe zi, înseamnă că cele 3,5 milioane ha (pretabile mecanizării) se pot semăna în 12—15 zile. Aceeaşi suprafaţă de porumb va putea fi semănată în cadrul epocii optime numai cu 10 000—15 000 de semănători pneumatice, deoarece norma de semănat în 10 ore este de 20—30 ha.

Tabel nr. 1

VITEZA DE SEMĂNAT	La 2 S.P.C.-2		La S.P.C.-6	
	Porumb kg/ha	%	Porumb kg/ha	%
Viteza I mare = 4,6 km/oră	3 934	100	3 912	100
Viteza II mare = 6,2 km/oră	3 657	92	3 982	101
Viteza III mare = 8,4 km/oră	3 046	76	4 022	102

● Perfecţionarea tehnologiei producţiei

Cu semănătoarea pneumatică se realizează un **ideal** al specialistului: să semeni la porumb cu atîta precizie, încît de la răsărit şi pînă la recoltare să se menţină numărul necesar de plante. Înainte nu se putea concepe o cultură de porumb fără să fie **rărit manual** — lucrare citată şi socotită indispensabilă în toate tratatele de fitotehnie.

Rezultatele experimentale obţinute la I.C.C.P.T.-Fundulea demonstrează posibilitatea eliminării răritului, fapt ce este ilustrat de datele cuprinse în tabelul nr. 2:

Tabel nr. 2

Numărul de boabe semănate la ha	Norma de semănat kg/ha	Densitatea plantelor la recoltare	Producţia de boabe kg/ha			
			1963	1964	1965	Media pe 3 ani
30 000	9	25—28 000	4 202	4 490	5 942	4 878
40 000	12	36—39 000	4 542	4 180	6 947	5 223
50 000	15	44—47 000	4 702	4 230	7 505	5 478

Semănatul de precizie şi înlăturarea răritului manual înseamnă totodată **economie de seminţe şi de forţă de muncă.** Pentru a realiza 40 000 plante la ha cu semănătoare 2 S.P.C.-2, gospodăriile de stat şi cooperativele agricole seamănă cîte 2 boabe la cuib, adică 80 000. Aceasta echivalează cu norma de 24 kg la ha (socotind 300 grame greutatea a 1 000 boabe). Prin folosirea maşinii pneumatice, norma de seminţe la hectar se reduce cu 5—10 kg/ha.

Avantajul economic este evident. Astfel, numai reducerea normei nu cu 10 ci cu 5 kg seminţe la hectar înseamnă la cele 3,5 milioane hectare semănate cu porumb o economie de 17 500 tone porumb, din care se pot obţine circa 3 500 tone de carne de porc. În acelaşi timp semănatul cu maşina pneumatică elimină răritul manual. Din calculele efectuate rezultă că prin eliminarea acestei lucrări pe cele 3,5 milioane ha (socotind costul acestei lucrări a 50 lei/ha), se obţine o economie de cel puţin 175 milioane lei.

● Economie de „tractoare" şi de combustibil

Un alt avantaj al folosirii semănătorii S.P.C.-6 constă în aceea că în timpul campaniei de semănat (10—15 zile) ne rămîn libere 15 000—20 000 tractoare, care pot fi folosite la pregătirea terenului, în vederea semănatului. Din cercetări a reieşit că pentru semănatul unui hectar cu maşina 2 S.P.C.-2 se consumă aproape 6 litri motorină, faţă de numai 2 litri la S.P.C.-6. Dintr-un calcul simplu, înseamnă că pentru semănatul celor 3,5 milioane ha, folosind 10—15 000 semănători pneumatice (în loc de 30 000 din tipul 2 S.P.C.-2) se realizează o economie de circa 14 000 tone combustibil, care valorează peste 10 000 000 lei.

● 1 = 300

Cu semănătoarea pneumatică S.P.C.-6, o dată cu semănatul se pot aplica şi ierbicide, fie pe rînd pentru a exclude prăşitul manual, fie pe toată suprafaţa, pentru a exclude şi prăşitul mecanic — încît de la semănat şi pînă la recoltat nu se mai aplică nici o lucrare.

Înlocuirea prăşitului manual cu „prăşitul chimic" constituie o pîrghie importantă în sporirea producţiei de porumb şi creşterea productivităţii muncii în agricultură. Iată cîteva cifre concludente. Pentru prăşitul a un milion de hectare este nevoie de următorul consum de muncă umană: prăşitul manual de 3 ori = 12 000 000 lucrători = 120 000 000 ore; prăşitul chimic = 40 000 lucrători = 400 000 ore.

N. ŞARPE
doctor în ştiinţe agricole

FOILETON

UN NOU SPORT?

O bătaie în uşă. Spun obişnuitul „poftim" şi în cameră intră patru bărbaţi înalţi, bine făcuţi.

— Am venit la redacţie, zice unul, pentru a vă ruga să scrieţi şi despre noi. Am inventat un nou joc sportiv.

— Atunci trebuia să mergeţi la „Sportul popular".

— Ba aici! Jocul nostru e sportiv, dar are, cum se spune, implicaţii economice.

Nu prea înţeleg despre ce e vorba dar, ca gazdă, rog delegaţia să ia loc. Se fac şi prezentările. Cei patru lucrează la C.F.R. şi sînt: magazineri, încărcători, şefi de vagoane de mesagerii. Unul din ei ţine în braţe o cutie de carton în care este un aparat de radio „Delta". Mă vede că privesc cutia şi zice:

— Asta-i mingea. Ştiţi că la volei, fotbal, baschet e nevoie de mingi. Avem şi noi la jocul nostru un fel de minge. Un aparat de radio.

— Dar cu televizoare nu merge?

— Ba da.

— Atunci spuneţi-mi o dată şi mie cum e jocul. M-aţi făcut curios.

— Întîi vă rugăm să reţineţi că nu sîntem singurii jucători. Ca noi sînt mulţi alţii. Jucăm în timpul serviciului şi împuşcăm doi iepuri deodată: trece vremea mai uşor, facem şi treaba mai repede. Aruncăm cu mingea de la unii la alţii în timp ce încărcăm sau descărcăm vagoanele.

— Şi dacă scăpaţi mingea?

— Atunci înseamnă că înscriem puncte. Depinde cum cade aparatul. Dacă e pe muchie, iei puncte mai multe, dacă ai şansa să cadă complet cu partea de jos în sus, iar iei. Cînd cade pe o parte sau se răstoarnă de două-trei ori, iei, dar mai puţine. Calculul se face după un regulament...

— Aveţi şi adversari?

— Sigur. Jucăm cu cei de la Uzina „Electronica". Dar i-am surclasat. Noi învingem. Avem la puncte...

Nu cred în victoria categorică a celor de la C.F.R. şi chem la telefon „Electronica". Vorbesc cu şeful serviciului C.T.C.

— Într-adevăr scorul e favorabil celor de la C.F.R., ni se răspunde. În 12 luni au punctat numai ei: scări radio sparte sau căzute la peste 600 aparate, casete radio sparte la 56 aparate, tuburi kinescop implodate la 305 aparate, casete de televizor defecte la 70 aparate.

— De ce nu reclamaţi ministerului?

— Am reclamat, dar în zadar. Cît o mai continua „jocul"? Nu ştim...

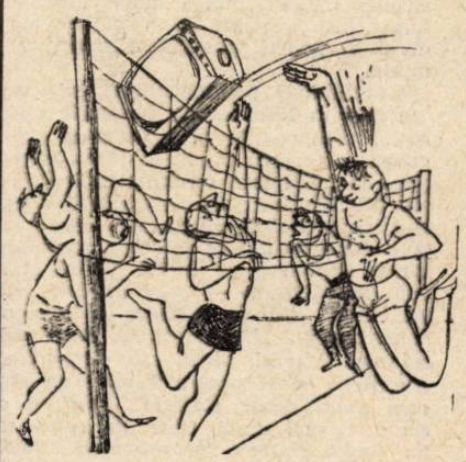

Nu-i păcat de bietele aparate de radio, de televizoare? Vînzătorii se pomenesc cu marfă defectă, cumpărătorii cu aparate care nu funcţionează, Uzina „Electronica" trebuie să trimită specialişti pe teren pentru reparaţii, se cheltuiesc sute de mii de lei, se tocesc nervi... N-ar fi rău dacă direcţiile regionale C.F.R. ar îndruma pe toţi aceşti încărcători, şefi de vagoane, magazineri spre alte sporturi. Spre tenis de masă, de pildă, unde o minge costă numai doi lei şi cincizeci...

Modesto FERARINI

FAŢĂ ÎN FAŢĂ

NIVELE ASEMĂNĂTOARE DE LUCRU — DAR REZULTATELE?

ANUL trecut, structura lucrărilor executate de trusturile regionale de construcţii Bacău şi Crişana a fost oarecum similară. Analizînd productivitatea muncii (în valoare absolută) la cele două organizaţii, rezultă:

T.R.C. Bacău	**100**
T.R.C. Crişana	**87**

Rezultatele au fost diferite şi în ce priveşte consumul de fond de salarii raportat la valoarea producţiei şi indicele de îndeplinire a planului — aşa cum rezultă din tabelul de mai jos:

	Producţia	Consum de fond salarii raportat la producţia realizată	
	realizat/plan	Total salarii	din care: muncitori
T.R.C. Bacău	100,9%	33,1%	28,0%
T.R.C. Crişana	96,8%	35,1%	27,3%

De mulţi ani constructorii T.R.C. Bacău obţin rezultate bune. Ei manifestă o deosebită preocupare pentru organizarea şi desfăşurarea optimă a muncii pe şantier, începînd cu locurile de lucru; paralel cu aceasta, trustul dă atenţie mecanizării complexe a unor lucrări şi, mai ales, folosirii eficiente a utilajelor. Lucrările de beton sînt mecanizate complex în proporţie de 80%. În ce priveşte folosirea utilajelor, anul trecut s-a obţinut 99 000 mc de pămînt pe mc capacitate de excavator.

Pe şantiere este promovată cu curaj tehnica avansată. La Bacău au fost construite primele apartamente cu pereţi despărţitori mobili, avînd dulapurile montate pe aceştea; aici s-au executat faţade cu elemente ornamentale confecţionate cu mijloacele trustului, s-a utilizat precomprimarea prin metoda electrotermică (la şarpar a Casei de cultură Bacău).

Deşi fondul de salarii consumat la milionul de lei producţie este unul din cele mai mici dintre toate trusturile regionale de construcţii, calitatea lucrărilor este, în general, foarte bună. La executarea unor lucrări de calitate se utilizează materiale noi, unele fiind produse prin mijloace proprii. Pardoselile de mozaic cu plăci produse în cadrul trustului, sînt dintre cele mai frumoase din ţară. Ca urmare a calităţii deosebite a unor lucrări au fost organizate schimburi de experienţă cu alte organizaţii de construcţii locale.

★

Faţă de anii precedenţi, în 1965, s-au înregistrat îmbunătăţiri şi în activitatea constructorilor T.R.C. Crişana. Comparînd însă rezultatele de aici, cu cele ale constructorilor din regiunea Bacău, reiese că însemnate rezerve interne n-au fost încă pe deplin valorificate. Un singur exemplu: dacă T.R.C. Crişana ar fi consumat acelaşi fond de salarii la milionul de lei producţie ca şi T.R.C. Bacău, el ar fi obţinut la producţia realizată o economie de circa 2 600 000 lei şi în acelaşi timp, ar fi folosit un număr mai mic de lucrători. Aceasta ar fi dus şi la o creştere a productivităţii muncii de circa 6%.

Numai prin organizarea corespunzătoare a lucrărilor la centrala de beton din şantierul Oradea-Vest, se putea obţine o economie de aproape 15—20 oameni/an, ceea ce ar fi echivalat cu creşterea productivităţii muncii, pe ansamblul activităţii cu circa 0,5%. Şi în domeniul folosirii utilajelor s-au manifestat anul trecut deficienţe serioase.

Timpul de execuţie a unor lucrări depăşeşte, în multe cazuri, de aproape două ori normativul de durată (blocuri mici cu 12—18 apartamente se execută în circa 7—8 luni), ceea ce influenţează negativ asupra creşterii productivităţii muncii. Poate fi grăbit ritmul construcţiilor? Fără îndoială că da. Acest lucru a fost dovedit recent la glisarea primului bloc turn din Oradea, a cărui durată de turnare (inclusiv planşeele) a fost de 21 zile — una din cele mai scurte durate de execuţie realizate de constructorii de blocuri cu cofraje glisante.

Consumul de fond de salarii şi productivitatea muncii sînt influenţate negativ şi de faptul că, în multe cazuri, există întreruperi de lucru din pricina defecţiunilor organizatorice. Alteori sînt necesare refaceri la lucrări executate necorespunzător.

Ţinînd seama de sarcinile din acest an, atît conducerea T.R.C. Crişana, cît şi conducerile grupurilor de şantiere şi ale şantierelor, împreună cu colectivele lor, au posibilitatea să înlăture defecţiunile organizatorice ce mai persistă pe şantiere. În acest fel, va putea fi sporită productivitatea muncii şi redus consumul de fond de salarii la nivelul altor unităţi de construcţii locale.

M. VASILESCU

NICOLAE TITULES

și problemele relațiilor economic

Costin MURGESCU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste

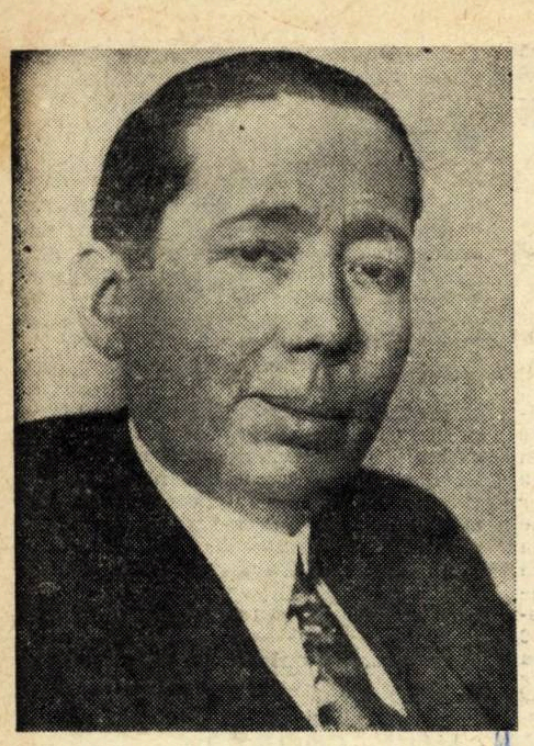

Nicolae Titulescu s-a născut la Craiova în anul 1882. După absolvirea școlii elementare și a liceului din localitate, urmează cursurile Universității din București, continuîndu-și apoi studiile la Paris, unde obține cu succes titlul de doctor în drept. Întors în țară, se remarcă de îndată în baroul de Ilfov, iar în 1905, în vîrstă de numai 23 de ani, este numit profesor de drept civil la Facultatea de drept din Iași, iar în 1910 la Facultatea de drept din București. În 1912 este ales deputat pentru prima oară. Devine pentru scurtă vreme, în 1917, ministru de finanțe, iar în 1919 reprezentant al României la Paris la tratativele pentru semnarea tratatului de pace. În 1920—1921, este pentru a doua oară ministru de finanțe, iar un an mai tîrziu (1922) este numit ministru la Londra. În 1927—1928 și 1932—1936 ocupă funcția de ministru de externe. În această calitate, ca și în aceea de reprezentant al României la Liga Națiunilor, la marile reuniuni politice și economice care au avut loc în al treilea și al patrulea deceniu, și în mai multe organisme cu caracter internațional, N. Titulescu își consacră întreaga sa activitate diplomatică apărării intereselor României, dezvoltării relațiilor pașnice, de prietenie între state și menținerii păcii generale.

Susținînd colaborarea și prietenia cu toate statele și în special cu țările vecine, N. Titulescu a fost unul din inițiatorii Micii Înțelegeri și a Înțelegerii Balcanice și a avut un rol important în restabilirea relațiilor cu U.R.S.S. În iunie 1934, în scrisoarea adresată Comisarului poporului pentru afacerile externe al U.R.S.S., M. Litvinov, N. Titulescu spunea: „Am ferma convingere că relațiile astfel stabilite vor rămîne pe veci normale și amicale și că națiunile noastre vor continua să colaboreze, pentru binele amîndorura, în vederea menținerii păcii în lume".

A fost singura personalitate aleasă de două ori consecutiv (în 1930 și 1931), președinte al Societății Națiunilor. Aprecierile de care se bucura sînt concretizate și în invitațiile primite din Statele Unite, Anglia, Germania etc., de a ține conferințe în cadrul Universităților; unele universități printre care cea din Atena și Bratislava i-au acordat în 1933 și respectiv 1937 titlul de doctor honoris causa.

În august 1936 însă, deși în plină ascensiune diplomatică, N. Titulescu este înlocuit în funcția de ministru de externe și scos în afara diplomației românești. Continuă să trăiască departe de țara pe care a iubit-o.

N. Titulescu, mare diplomat român de prestigiu internațional, personalitate caracterizată de Eduard Herriot, „ministrul unei țări mici care face o politică mare", moare la 17 martie 1941, în Franța la Cannes.

ALĂTURI de istoricii diplomației și de juriști, economiștii evocă astăzi — cu egală îndreptățire — personalitatea complexă a lui Nicolae Titulescu.

Sensibil la frămîntările poporului și epocii sale, el a participat activ la dezbaterea și soluționarea a numeroase probleme intrate în istoria economică a țării din primele decenii ale acestui secol. Nu ne propunem să reconstituim acum întreaga această activitate, ci numai să atragem atenția asupra unor momente și aspecte care ni se par cu deosebire caracteristice pentru cunoașterea concepțiilor sale social-politice și economice.

I.

PĂȘIND pe scena vieții politice înaintea primului război mondial, Nicolae Titulescu s-a afirmat de la început ca un om politic lucid, conștient de racilele grave ale regimului burghezo-moșieresc. El analizează în spirit critic aceste racile și caută remedierea lor prin reforme menite să orienteze treptat sistemul într-o direcție mai democratică. În 1914 îl aflăm astfel pe N. Titulescu militînd de la tribuna parlamentului pentru introducerea evolutivă a votului universal și pentru înfăptuirea unei reforme agrare prin exproprierea marilor moșii și împroprietărirea țăranilor, completată cu măsuri de ridicare a gospodăriei țărănești. Cu tot caracterul lor moderat, propunerile lui N. Titulescu nu sînt adoptate de vechile partide ale „rotativei guvernamentale". Clasele conducătoare ale vremii aveau să accepte precipitat, atît votul universal, cît și o ciuntită reformă agrară abia cîțiva ani mai tîrziu, în condițiile valului revoluționar care urmează primului război mondial. Cel care întrevăzuse inevitabilitatea unor asemenea reforme încă dinainte de război devine acum, în două scurte guvernări, ministru de finanțe.

Frămîntările politice adînci prin care trecea țara în 1920, haosul economic și inflația, însești componența și orientarea șubredului guvern Averescu din care făcea parte, complică la maximum sarcinile tînărului vistiernic. N. Titulescu analizează însă aceste sarcini cu spiritul de răspundere care-i era propriu. Rezultatul este înfățișat parlamentului, într-o expunere de înaltă ținută științifică, dar necruțătoare — care reflectă deopotrivă simțul său de echitate și concepția sa democratică: *„Un regim în care impozitul cel mai general, birul, este deopotrivă pentru sărac ca și pentru bogat; un regim în care omul dator plătește statului o dare egală cu cel avut, liber de orice sarcini; un regim în care proprietatea imobiliară duce greutățile fiscale, iar proprietatea mobiliară, sub pretextul dezvoltării economiei noastre naționale, crește sub ochii noștri în chip amețitor ferită aproape de foarfecele fiscului; un regim în care veniturile mari, ale muncii profesionale, nu plătesc mai nimic; cele și mai mari, ale muncii... mai liniștite, remunerate prin tantieme și jetoane, sînt complet exonerate, atunci cînd cel mai umil salariu e izbit de un impozit de 3%; un asemenea regim fiscal trebuie dărîmat de noi, dacă nu vrem să fim dărîmați noi de el"* [1]).

Din această denunțare vehementă, pe care chiar ministrul de finanțe o face, izvorăsc trăsăturile reformei prin care N. Titulescu încearcă să pună de acord sistemul fiscal cu noile cerințe ale dezvoltării economiei naționale și cu unele revendicări ale maselor muncitoare.

N. Titulescu este conștient — și o afirmă fără ezitări — că nu prin reforme fiscale se pot repara în societatea capitalistă nedreptățile sociale; dar el este convins că sistemul fiscal poate împiedica agravarea inechităților care decurg din însăși natura orînduirii și, sub unele aspecte, le poate atenua.

Pentru a ajunge la o mai echitabilă repartizare a sarcinilor fiscale, N. Titulescu mută centrul de greutate de la impozitele indirecte care *„sfîrșesc prin a apăsa mai ales clasele muncitorești, iar nu clasele bogate"*, care *„produc mizeria claselor muncitorești și ating libera dezvoltare a națiunilor"* [2]), spre impozitele directe, în raport cu averea, bazate pe cote de impunere proporționale și progresive. În mod special, reforma urmărește (și N. Titulescu o afirmă deschis) să lovească pe îmbogățiții de război și pe profitorii de pe urma inflației.

Energia cu care N. Titulescu își apără reforma împotriva atacurilor dezlănțuite de cei care se simțeau lezați prin ea, nu este egalată decît de căldura sentimentelor sale față de micii salariați.

Într-adevăr, concomitent cu majorarea impozitelor directe, cu impunerea averilor și îmbogățiților de război pentru a se echilibra treptat bugetul, N. Titulescu punea și problema majorării salariilor funcționarilor publici ca urmare a scumpirii traiului în timpul inflației. Nici un considerent de ordin abstract-financiar nu-l putea abate de la această preocupare, izvorîtă dintr-o adîncă omenie. Este aceeași grijă care avea să-l determine să formuleze, zece ani mai tîrziu, un protest categoric în clipa în care controlorii financiari instalați la Banca Națională au recomandat aplicarea „curbelor de sacrificiu". Plin de indignare, N. Titulescu n-a ezitat să se adreseze în termeni cu totul neobișnuiți cunoscutului expert financiar Charles Rist, autorul raportului: *„Dumneata, Domnule Rist, te-ai gîndit probabil la un om economic abstract, lipsit de pasiune, lipsit de dîrele adînci pe care le creează suferințele și supunîndu-se orbește, ca un automat, la exigențele teoriei financiare și economice... Problema nu-i numai financiară, ci profund omenească"* [3]).

Caracterul democratic al reformei fiscale din 1921 — cea mai progresistă legiferată vreodată în România burghezo-moșierească — atrage lui N. Titulescu simpatia partidelor de stînga. Exprimînd aceste sentimente, N. D. Cocea declara în 1921: *„Pot să admir în d. Titulescu pe unul din rarii miniștri care au avut îndrăzneala nu numai să exprime o convingere democratică, dar și să o traducă totodată în fapt, ceea ce este infinit de greu"* [4]).

Dar, pentru aceleași motive, reforma este întîmpinată cu ostilitate de cercuri din cele mai importante ale burgheziei. Luptînd împotriva opoziției declanșate, N. Titulescu face din nou dovada spiritului său politic realist: *„Socotesc că servesc mai bine burghezia din care fac parte... dacă îi impun jertfele pe care socotesc că trebuie să le facă... decît dacă i-aș măguli interesele actuale în dauna intereselor ei viitoare"* [5]).

Avertisment inutil. După cîteva luni N. Titulescu nu mai este ministru de finanțe, iar reforma fiscală abia adoptată este anulată înainte de a-și fi putut produce efectele scontate de autorul ei. Și mai semnificativ este faptul că, ani de zile mai tîrziu, foști colegi ai săi de cabinet aveau să găsească una din explicațiile căderii guvernului tocmai în reforma fiscală [6]).

II.

ÎN 1913, tînăr deputat, la începuturile activității sale politice, N. Titulescu făcea o adevărată profesiune de credință afirmînd că destinul popoarelor nu mai depinde nici de forța lor numerică, nici de întinderea lor teritorială, ci de felul în care înțeleg să se pună în slujba civilizației [7]).

În 1934, spre sfîrșitul unei cariere pline de strălucire pe plan internațional, ministrul de externe al României mărturisea: *„...ideia misiunii viitoare a țării mă susține în orice clipă... Pentru că simți că dacă tu ai să ispășești anume lipsuri, tot tu ai și misiunea de a micșora diferența de nivel dintre țara ta și altele privilegiate, pe vremuri cînd a ta trăia în asuprire"* [8]).

Între cele două declarații se scurseseră două decenii, în care — consecvent cu el însuși — N. Titulescu a apărat cu mîndrie drepturile României pe arena internațională și a înfățișat cu energie punctul ei de vedere în marile probleme ale vieții internaționale.

Pentru diplomatul român, respectarea deplinei egalități în drepturi a statelor, mari sau mici, reprezenta un principiu de nediscutat al relațiilor internaționale.

„Vrem prietenia tuturor marilor puteri, fără deosebire... — declara cîteva luni înainte de a fi scos din guvern — *Sîntem gata să dăm tuturor acestor puteri dovezile concrete ale sincerei noastre dorințe de a trăi cu ele în pace și prietenie. Dar în schimb nu vom renunța niciodată în favoarea nici uneia și nici chiar în favoarea tuturor marilor puteri împreună, la principiul egalității statelor, adică la dreptul suveran de a dispune fiecare de soarta noastră și de a nu primi niciodată o hotărîre care să ne privească, la care noi nu am fi consimțit"* [9]).

Hotărîrea cu care a apărat el acest principiu a apărut în întreaga lumină într-una din cele mai agitate și controversate probleme ale relațiilor intraeuropene din deceniul al treilea. Este vorba de reglementarea obligațiilor financiare care decurgeau fie din tratatele de pace, fie din datoriile interaliate contractate în timpul primului război mondial, — problemă care a format timp de peste 11 ani obiectul a numeroase reuniuni internaționale și tratative bilaterale. Interesele României erau puternic angajate în această luptă diplomatică al cărei deznodămînt avea să influențeze întreaga situație financiară a țării.

Încă din primul moment, în 1920, cînd marile puteri au stabilit cote de reparații care lezau deopotrivă cerințele de echitate internațională și drepturile țării, N. Titulescu — în calitate de ministru de finanțe — a fost unul din cei care au elaborat poziția României, concretizată într-un protest oficial împotriva hotărîrilor adoptate de aliații săi din război și în refuzul de a semna acordul de la Spa. Refuzul de a semna și recunoaște acordul de la Spa a înlesnit întreaga activitate ulterioară a țării în problema reparațiilor. Cu toate acestea, n-au lipsit comentatori care să reproșeze, de pildă, lui N. Titulescu că, evaluînd datoria publică a țării în martie 1921, cu ocazia întocmirii bugetului, „n-a menționat toate sarcinile care urmau a fi imputate României de Comisiunea de Reparații, în fața căreia avea împuternicirea de a susține interesele României" [10]).

S-au căutat și explicații pentru aceste omisiuni. Cred că una singură poate rămîne în picioare: N. Titulescu refuza *din principiu* să recunoască orice fel de obligațiuni care ar fi impuse României împotriva voinței ei. Opt ani mai tîrziu, într-o telegramă confidențială adresată primului ministru, el își reafirma această poziție, sfătuind guvernul de la București la 4 octombrie 1929: *„Voi începe cu bunurile cedate și datoria de liberare care însumează pentru România o datorie de circa un miliard aur. Hotărît, România nu trebuie să plătească nici o centimă din aceste datorii dacă nu primește reparații echivalente... Așa este drept și nu putem ieși din această poziție"* [11]).

În virtutea aceluiași principiu, al egalității statelor, a luptat N. Titulescu împotriva proiectului de a se convoca în 1929 Conferința de la Haga în două etape: una cu participarea a numai șase puteri care să adopte hotărîrile și a doua, cu participarea tuturor statelor interesate, care să ratifice hotărîrile adoptate de cea dintîi.

Apărarea nesovăitoare a intereselor României reprezenta pentru N. Titulescu un comandament moral de la care nu înțelegea să facă concesii în fața nimănui.

„Poziția noastră morală este atît de tare încît nu mă sfiesc să o expun în plină lumină în fața lumii întregi", declara el unui diplomat prieten în timpul pregătirii Conferinței de la Haga și al negocierii planului

1934: N. Titulescu împreună cu Gast Miniștri al Franței, și Louis Ba

CU

e dintre state

România

Young, pentru a preciza apoi că nu se întreabă dacă aliații vor semna planul fără România, ci se întreabă ce ar cîștiga România acceptînd planul fără satisfacerea concomitentă a cererilor ei [12]).

Baza principială pe care s-a situat diplomatul român a făcut ca o dată cu interesele financiare ale României, el să apere însuși dreptul țărilor mici și mijlocii de a participa pe picior de egalitate la soluționarea tuturor problemelor care atingeau interesele lor.

Negociator tenace, N. Titulescu îmbina totodată permanent consecvența în problemele de principiu cu suplețea formulelor de tranzacție. Întreaga sa strălucire diplomatică se dezvăluia în inventivitatea și subtilitatea formulelor succesive care-l puteau duce la obținerea rezultatului dorit. Soluția propusă de el atunci cînd marile puteri au impus acceptarea sau respingerea în bloc a planului Young, socotit ca indivizibil, soluția compensațiilor înlăuntrul sau în afara planului, dar concomitent cu el, a întruchipat întreg acest talent, creînd terenul pentru satisfacerea prin acorduri speciale a revendicărilor României și a altor țări mici.

Într-adevăr, prin principialitatea, perseverența și abilitatea sa, N. Titulescu a reușit să obțină :

— anularea completă a obligațiilor României decurgînd din bunurile cedate și datoria de liberare ;

— reducerea datoriilor de război față de aliați și compensarea restului de plată prin drepturi de reparații, cu un sold favorabil României.

Despre talentul sclipitor, sau chiar despre geniul diplomatic al lui N. Titulescu s-a vorbit și s-a scris adesea. Este poate timpul, la această comemorare, să se vorbească și despre munca epuizantă, dusă nopți la rînd, pe care își clădea succesele diplomatice, despre meticulozitatea cu care pregătea apărarea intereselor țării. Primind astfel în 1925 însărcinarea de a reglementa datoriile de război în Anglia, N. Titulescu — în calitate de ministru la Londra — începe prin a verifica toate cifrele stabilite în cursul negocierilor duse pînă atunci. El calculează din nou post cu post, minister cu minister și an cu an avansurile acordate, reface apoi întregul calcul al dobînzii acumulate, face probe și contra probe, compară cifrele sale cu cele la care ajunseseră colaboratorii săi și pentru cea mai mică diferență sau îndoială insistă la Trezoreria britanică spre a obține reverificarea unor conturi de ani de zile închise. Numai după ce cunoaște în amănunțime fiecare obligație și este convins de exactitatea cifrelor, angajează negocierile, în timpul cărora nu economisește nici un argument, de la cele general politice pînă la cele de detaliu tehnic, spre a obține cîștig de cauză și dreptate pentru țara sa.

Cînd, după lungi discuții, cealată parte îi cere să-și precizeze oferta, N. Titulescu răspunde fără ezitare :

— Eu n-am mandat să vă ofer nimic. Numai guvernul și parlamentul țării au calitatea de a oferi sau accepta ceva. Eu sînt aici pentru a obține de la dv. o ofertă cît mai joasă, pentru ca guvernul și parlamentul să poată să o judece.

Cînd partenerii refuză să continue discuția, Nicolae Titulescu — departe de a se lăsa impresionat de întreruperea negocierilor trece la reexaminarea pozițiilor, pentru a găsi noi căi de promovare a intereselor României. În acest scop, el întocmește pentru guvern un amplu raport, în realitate un studiu analitic în care profesorul dublează pe financiarul experimentat. În capitole distincte și cu obiectivitate științifică, trimisul țării la Londra înfățișează succesiv : „Punctul de vedere al trezoreriei", „Combaterea punctului de vedere englez", „Răspunsul trezoreriei" și din nou „Combaterea" răspunsului, pentru ca pe baza lor, să propună într-un capitol final, „Drumul de urmat" în viitor. În elaborarea propunerilor sale, el înfățișează sub toate aspectele tactica prin care speră să ajungă la rezultatul urmărit și merge pînă la ultimele detalii, redactînd scrisorile pe care ar urma să le schimbe cu negociatorii. Cu un înalt simț al răspunderilor față de țară, N. Titulescu se ferește însă să creeze iluzii chiar cînd este vorba de propriile sale propuneri. *„Trezoreria* — scrie el guvernului — *afirmă categoric că nu va da altui debitor condiții mai bune ca României. Pentru mine aceasta este mai mult o dorință decît o garanție"* [13]).

Am insistat asupra acestui episod deoarece mi se pare că îndelungatele tratative bilaterale duse cu diferite țări pentru reglementarea datoriilor interaliate oferă un material pasionant și instructiv pentru conturarea personalității lui N. Titulescu și a stilului său de muncă.

Joumergue – președintele Consiliului de – ministrul afacerilor externe

III.

În strategia luptei pentru organizarea păcii, N. Titulescu a acordat o atenție deosebită promovării cooperării economice între popoare, socotind că acordurile economice pot reduce dificultățile care apar în relațiile dintre state și pot accelera apropierea lor.

În concepția lui N. Titulescu, dezvoltarea relațiilor economice internaționale trebuie să se întemeieze însă pe respectarea personalității naționale a fiecărui popor, să reprezinte cadrul pentru afirmarea și promovarea capacității sale creatoare.

„Românii — spunea el — *ca toate popoarele care și-au cucerit recent independența, sînt cu înverșunare geloși de tot ce privește libertatea lor de a iubi, de a gîndi, și de a lucra. Românii vor să toarne ei tiparul propriei lor vieți naționale și sînt foarte sensibili la gîndul că făcînd ceea ce fac, s-ar putea crede că imită pe cineva. Românii concep ei înșiși interesele lor..."* [14]).

Adept al cooperării între state și al acordurilor internaționale N. Titulescu a afirmat totodată cu demnitate dreptul suveran al fiecărei țări de a adopta măsurile pe care le socotește indicate pentru organizarea vieții sale și a refuzat să accepte transformarea acordurilor internaționale și a dorinței de cooperare într-un pretext de imixtiune în treburile interne ale altuia.

Este inutil să mai amintim atașamentul adînc al lui N. Titulescu față de Societatea Națiunilor. Cu toate acestea, cînd s-a încercat discutarea în forul internațional de la Geneva a legitimității și caracterului reformei agrare înfăptuită în România după primul război mondial, reprezentantul român s-a ridicat cu energie : *„Pe terenul egalității, acționînd în deplina sa suveranitate, România nu are de dat socoteală nimănui pentru faptele și gesturile sale"* [15]).

Pentru grija cu care veghea N. Titulescu ca nu cumva vreun acord economic să împieteze asupra suveranității țării și a libertății sale de acțiune este semnificativă și poziția adoptată de el în 1931, cu ocazia semnării Convenției pentru creditul agricol internațional. Într-o telegramă pe care o adresa ministrului de externe al epocii, el sintetiza astfel preocuparea care îl călăuzise : *„Sforțările României la Geneva au avut de scop a asigura României satisfacția la care are dreptul în materie agricolă, dar și libertatea ei de acțiune"* [16]).

Pe temeiul principiilor de respect al suveranității, de egalitate, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, N. Titulescu a făcut eforturi susținute pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale de schimb și de colaborare economică ale României cu toate țările. În același timp, convingerea sa că relațiile comerciale dau consistență și stabilitate relațiilor politice dintre state, precum și atașamentul său față de Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică, l-au determinat să acorde întreaga atenție dezvoltării schimbului de mărfuri și altor forme de cooperare între țările aparținînd acestor organizații.

În acțiunea sa, diplomatul român vedea numai un prim pas spre o colaborare economică mai largă, la care să participe toate țările acestei părți a Europei. Nimic mai firesc, deci, că el făcea o delimitare netă între promovarea cooperării economice în cadrul Micii Înțelegeri sau al Înțelegerii Balcanice și ideea creării de grupuri închise cu drepturi privilegiate, izolate și opuse altora. Dimpotrivă, el sublinia insistent că este o cooperare care trebuie să se întemeieze *„pe nobila obligație a respectării dreptului celuilalt, în astfel de măsură, încît cei care sînt membrii ei nu au cu acest titlu mai mult drept decît cei care nu sînt încă membri"* [17]).

Pe aceeași linie de gîndire, a respins N. Titulescu sugestiile privind crearea unui așa numit „teritoriu economic unitar", confederat, în această parte a Europei. *„O colaborare economică strînsă între statele Europei centrale* — declara el în 1934 — *este unica soluțiune pentru a îmbunătăți situația bazinului dunărean și a readuce prosperitatea în limita posibilului. Sîntem gata să facem acțiunea necesară în acest sens, la orice moment. Trebuie să ne ferim însă cu orice chip de soluțiuni artificiale și în special de împărțirea Europei centrale în blocuri rivale"* [18]).

Pentru N. Titulescu, promovarea cooperării economice între toate statele din centrul și sud-estul Europei nu reprezenta decît o parte componentă a cooperării regionale la scara întregii Europe, concepută la rîndul ei ca o parte a economiei mondiale.

Realismul cu care N. Titulescu privea relațiile economice internaționale ca un tot unitar l-au dus la acea viziune profetică pe care o înfățișa la Geneva în ianuarie 1931 : *„Cred... că nu există zece probleme economice, ci una singură și că aceasta este o problemă mondială. După părerea mea, pe care am afirmat-o de altfel, va veni o zi cînd această problemă mondială va trebui să fie examinată de o adunare a viitorului. Alături de problema mondială, există problemele regionale care-i formează elementele"* [19]).

Nu pot să citez aceste cuvinte, fără să evoc faptul că ziua întrevăzută de N. Titulescu cu trei decenii în urmă a venit în momentul cînd, în aceeași Genevă s-a deschis în 1964 Conferința mondială pentru comerț și dezvoltare

*

CUVÎNTĂRILE, rapoartele și activitatea practică desfășurată în viața politică internă și internațională — întreaga operă a lui N. Titulescu — reprezintă un important izvor de cunoaștere a unor importante pagini din istoria Patriei, oferind contemporanilor un vast material de studiu și reflecții. Nu încape îndoială că comemorarea de astăzi va stimula cercetările menite să delimiteze mai clar luminile de umbre, concepțiile sale progresiste care au intrat în tezaurul gîndirii social-politice și economice românești de unele teze pe care istoria nu le-a confirmat. Este firesc acest proces cînd opera cuiva este supusă analizei urmașilor. Dar tot astfel, nu încape îndoială că aceste cercetări, dincolo de succese și eșecuri, de adevăruri și erori, vor pune tot mai puternic în lumină imaginea unei puternice personalități a vieții politice europene din perioada 1920—1940 și a unui patriot clarvăzător care — adeseori în condiții vitrege — și-a slujit cu abnegație și devotament Patria

SESIUNE COMEMORATIVĂ

Joi, a avut loc în sala mică a Palatului Republicii Socialiste România sesiunea comemorativă prilejuită de împlinirea a 25 de ani de la încetarea din viață a lui Nicolae Titulescu, organizată sub auspiciile Ministerului Afacerilor Externe, Academiei, Ministerului Învățămîntului și Asociației de drept internațional și relații internaționale.

Au fost prezenți Manea Mănescu, secretar al C.C. al P.C.R., Roman Moldovan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Corneliu Mănescu, ministrul Afacerilor Externe, Ștefan Bălan, ministrul Învățămîntului, Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Adrian Dimitriu, ministrul Justiției, acad. Iorgu Iordan, vicepreședinte al Academiei, Athanase Joja, președintele Comisiei naționale pentru U.N.E.S.C.O., prof. univ. Takaks Ludovic, membru al Consiliului de Stat, Vasile Vlad, șeful secției externe a C.C. al P.C.R., Ștefan Birlea, șeful secției știință a C.C. al P.C.R., membri ai conducerii unor ministere, ai Academiei și altor instituții centrale, oameni de știință și cultură profesori universitari, funcționari superiori din Ministerul Afacerilor Externe și din alte instituții de stat, reprezentanți ai presei române și străine, studenți, un numeros public.

La sesiune au luat parte rude și prieteni ai lui Nicolae Titulescu.

Au asistat șefi ai misiunilor diplomatice acreditați la București și alți membri ai corpului diplomatic.

Sesiunea comemorativă a fost prezidată de Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, care a evocat figura lui Nicolae Titulescu, om politic și diplomat român de seamă, militant pentru apărarea independenței și suveranității naționale, pentru pace și relații de bună vecinătate cu toate statele.

În continuare au prezentat comunicările : prof. univ. George Macovescu despre „Nicolae Titulescu — diplomat român progresist ; activitatea sa pentru apărarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a României, pentru apărarea și consolidarea păcii și crearea unui sistem de securitate colectivă" ; Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei — „Nicolae Titulescu — despre relațiile economice dintre state" ; prof. univ. Grigore Geamănu — „Contribuția lui Nicolae Titulescu la dezvoltarea dreptului internațional" ; prof. univ. Traian Ionașcu, membru corespondent al Academiei — „Nicolae Titulescu — profesor și cercetător în dreptul civil".

[1]) N. Titulescu : Discurs rostit în ședința Adunării Deputaților din 10 iunie 1921, București, 1921, pag. 26—27.
[2]) Op. cit. pag. 30 și 31.
[3]) M.A.E. : Documente N. Titulescu, vol. IV, pag. 1363—1366.
[4]) Citat după I. Burduja : „N. Titulescu, militant pentru o reformă fiscală progresistă", Viața economică nr. 23 din 1965.
[5]) N. Titulescu : Op. cit. pag. 115—116.
[6]) Iată una din aceste explicații : „Situația financiară, pe de altă parte, devenea tot mai critică. O reformă financiară complicată și inaplicabilă vroise să schimbe din temelii sistemul de pînă atunci. Nici starea de pronunțată criză financiară, nici aparatul fiscal de care țara putea dispune, nu îndica o astfel de reformă. Ba, ministrul de finanțe preconizează pe față nevoia unui impozit pe capital"... etc. (C. Xeni, Take Ionescu, 1858—1922, București f. a. pag. 479).
[7]) N. Titulescu : Discurs rostit în ziua de 20 decembrie 1913 în Adunarea Deputaților cu ocazia discutării răspunsului la Mesaj, București, 1914, pag. 1.
[8]) România și revizuirea tratatelor Discursuri în ședința Adunării Deputaților din 4 aprilie 1934. București, 1934, pag. 76—77.
[9]) N. Titulescu : Discursuri, București, 1936, pag. 10.
[10]) Enciclopedia României, vol. IV. pag. 777.
[11]) Ministerul Afacerilor Externe. Documente N. Titulescu, vol. III pag. 971.
[12]) M.A.E. Documente... vol. III, pag. 1009.
[13]) Ministerul Finanțelor. Arhiva generală, Direcția Datoriei Publice, raportul asupra acordului româno-britanic cu privire la datoriile de război din 1925. Inv. nr. 46/1925, Pachet nr. 6.
[14]) N. Titulescu : Discursuri, București, 1936, pag. 18.
[15]) N. Titulescu : Memoire du gouvernement royal de Roumanie concernant la proposition du 9 mars 1928, Paris, 1928, pag. 70.
[16]) M.A.E. Documente N. Titulescu, vol. III. pag. 1210.
[17]) N. Titulescu : Discursuri, București, 1936, pag. 7.
[18]) România și revizuirea tratatelor... pag. 73.
[19]) Discurs ținut la 17 ianuarie 1931 la Societatea Națiunilor, citat după M.A.E. Documente N. Titulescu, vol. III. pag. 1172.

CURIER

Obiective noi in industria alimentară

În diferite orașe din țară se construiesc în prezent o serie de noi obiective ale industriei alimentare. Unele sînt într-un stadiu mai avansat de lucrări, altele abia începute. Toate însă, vor intra în funcțiune în cursul anului 1967.

Iată cîteva din obiectivele în curs de execuție:

IAȘI

● **Complexul de morărit și panificație.** *Capacitatea 220 tone grîu și 60 tone făină în 24 ore. Utilajele, la nivelul tehnicii moderne, sînt executate în țară.*

● **Fabrica de paste și biscuiți.** *În 24 ore va produce 30 tone biscuiți și 30 tone paste.*

CARACAL

● **Fabrica de conserve,** *nou construită, va livra anual 22 700 tone de conserve de legume sterilizate.*

● **Fabrica de produse lactate** *cu o producție de 2 000 tone brînză pe an.*

TIMIȘOARA ȘI GALAȚI

● *În cele două orașe vor intra în funcțiune cîte un* **antrepozit frigorific** *pentru depozitarea mărfurilor perisabile (brînzeturi, salam, carne etc.).*

BUZĂU

● **Fabrica de zahăr.** *Va prelucra 3 000 tone sfeclă în 24 ore.*

SIBIU

● **Complex de morărit și panificație.** *Capacitatea: 220 tone grîu și 60 tone făină în 24 ore.*

BÎRLAD

● *În fiecare an în* **Fabrica de produse lactate** *din acest oraș se vor prelucra circa 35 000 hl de lapte.*

TG. MUREȘ și GALAȚI

● *Cîte un* **depozit de condiționare și îmbuteliere a vinului.** *Depozitele de condiționare cu o capacitate de 940 vagoane vor fi folosite încă în cursul anului 1966, iar stațiile de îmbuteliere (5 000 sticle/oră) în anul următor.*

CLUJ, SUCEAVA, CRAIOVA, TIMIȘOARA, TR. SEVERIN

● *Orașele de mai sus vor fi îmbogățite cu cîte o modernă* **fabrică de pîine.** *Capacitatea toală: 290 tone/24 ore, adică aproximativ 290 000 pîini într-o zi.*

BISTRIȚA

● *1 000 tone brînză pe an se va produce în acest oraș, la noua* **Fabrică de produse lactate.**

★

În afara obiectivelor amintite, tot în 1967, vor intra în funcțiune o serie de alte cîteva, mai mici: **Moară de porumb** *cu secții de degerminare la Ploiești și București;* **Fabrica de produse lactate** *la Tr. Severin;* **secții noi de supe concentrate și paste tomate** *la Fabrica de conserve de la Valea Roșie ș.a.*

LUCRĂRILE AGRICOLE DE PRIMĂVARĂ

(Urmare din pag. 1)

conform normativelor tehnice și folosesc integral timpul bun de lucru.

Ridicarea nivelului agriculturii noastre este organic legată de folosirea rațională și pe scară largă a îngrășămintelor chimice, precum și de extinderea irigațiilor.

Volumul tot mai mare de îngrășăminte chimice, puse la dispoziție de către industrie, în sortimente variate, impune ca o necesitate **îmbunătățirea administrării acestora în vederea creșterii eficienței economice.** Membrii cooperatori, ținînd seama de recomandările Consiliului Superior al Agriculturii, aplică îngrășămintele chimice în doze moderate, în funcție de condițiile pedoclimatice concrete, de cerințele plantelor și structura culturilor. Nu în toate părțile se asigură însă folosirea chibzuită a îngrășămintelor chimice, din care cauză eficiența acestora este mult redusă. Bunăoară, în unele cooperative agricole, există tendința ca îngrășămintele chimice azotoase să fie administrate în cea mai mare parte culturii grîului, din care cauză cantitățile folosite la floarea-soarelui, cartof, sfeclă de zahăr etc. sînt mici. Iată de ce este important ca uniunile cooperatiste, în colaborare cu consiliile agricole, să urmărească modul în care cooperativele agricole folosesc îngrășămintele chimice asigurînd, conform recomandărilor date, și a planului ce s-a stabilit pe culturi, administrarea rațională și proporționată a acestora. De asemenea, ele sînt chemate să se îngrijească îndeaproape de modul în care se desfășoară acțiunea de combatere a dăunătorilor, intervenind operativ acolo unde se ivesc deficiențe în această acțiune de mare însemnătate.

Uniunile cooperatiste au un rol deosebit de important în organizarea **acțiunilor de extindere a irigațiilor.** În strînsă colaborare cu Consiliul Superior al Agriculturii, uniunile cooperatiste sînt chemate să mobilizeze cooperativele agricole pentru terminarea lucrărilor de reamenajare a terenurilor destinate culturilor irigate și executarea de noi amenajări pentru irigații. Asigurarea unui succes deplin în această acțiune deosebit de importantă cere din partea uniunilor cooperatiste multă chibzuință. Principiul călăuzitor în activitatea noastră trebuie să fie **executarea lucrărilor după posibilitățile și puterea fiecărei cooperative agricole, folosind metode simple care nu reclamă investiții mari.**

În această perioadă, cooperativele agricole au de executat și alte numeroase lucrări privind dezvoltarea bazei furajere, cultivarea legumelor, plantarea viței de vie, a pomilor fructiferi ș.a. Prin activitatea pe care o desfășoară, uniunile cooperatiste asigură concentrarea eforturilor cooperativelor agricole pentru executarea la timp și în condiții agrotehnice superioare a lucrărilor, ceea ce lărgește și întărește baza creșterii producției agricole în acest an.

AMPLĂ INVESTIGAȚIE SOCIALĂ

(Urmare din pag. 1)

tură ale forței de muncă între cele două ramuri principale ale economiei naționale. Cît de însemnate sînt aceste schimbări, rezultă, de pildă, din faptul că planul de dezvoltare a economiei naționale pe 1966—1970 prevede o creștere a numărului salariaților cu 900 000 persoane, ajungîndu-se astfel la 5 000 000 persoane, din care circa 400 000 vor proveni din populația ocupată în agricultură. Recensămîntul va oferi baza documentară pentru elaborarea măsurilor corespunzătoare în vederea atragerii în rîndul salariaților a persoanelor active.

Recensămîntul va oferi totodată largi posibilități de a se adînci cunoașterea dezvoltării culturii și științei românești, a schimbărilor petrecute în nivelul profesional și cultural al maselor muncitoare.

Toate acestea atestă însemnătatea deosebită pe care o are actualul recensămînt pentru planificarea economică curentă și de perspectivă.

În sistemul cercetărilor statistice, recensămîntul populației și al locuințelor are rolul unei cercetări fundamentale. Acest caracter rezultă nu numai din complexitatea cercetării, care presupune îmbinarea unei înalte munci organizatorico-statistice cu activitatea metodologică, ci, mai ales, din marea însemnătate a informațiilor ce se culeg, atît pentru analiza economică, cît și pentru măsurile concrete ce se vor adopta pe baza rezultatelor sale. Două exemple sînt edificatoare pentru a aprecia valoarea cifrelor obținute cu ajutorul recensămîntului. Analiza datelor obținute prin recensămîntul populației din 1948 a servit la cunoașterea stării științei de carte și a compoziției intelectualității și a stat la baza măsurilor prevăzute de partid privind dezvoltarea continuă a învățămîntului, ridicarea nivelului de cultură generală și de pregătire profesionale a oamenilor muncii. La fel, prelucrarea materialului statistic cules la același recensămînt a furnizat datele necesare pentru caracterizarea structurii de clasă a țărănimii și pentru fundamentarea politicii partidului privind întărirea alianței muncitorești-țărănești și transformarea socialistă a agriculturii.

Prelucrarea datelor recensămîntului va permite alcătuirea de grupări statistice de cea mai mare importanță, începînd cu numărul populației pe întreaga țară, regiuni, raioane, orașe și sate, pe mediul urban și rural. Structura populației va fi arătată pe vîrste, pe grupe de cîte 5 ani, pe grupe mari corespunzătoare populației active și pasive, va fi stabilită populația nupțiabilă, se va putea alcătui piramida vîrstelor, totală și separat pe medii și pe regiuni. Structura populației va fi înfățișată după starea civilă, pe naționalități, după limba maternă, după nivelul de instruire. Populația activă va fi grupată pe ramuri ale economiei naționale și pe sectoare social-economice. Un prețios izvor de date va fi oferit de o serie de grupări noi care vor permite cunoașterea mișcării migratorii.

Datele recensămîntului privind ocupația, locul de muncă, gradul de instruire, mișcarea migratorie, densitatea și așezarea populației pe regiuni, raioane, localități vor servi la alegerea mai justă a amplasamentului noilor întreprinderi industriale, a zonelor industriale și a proporțiilor dintre acestea, atît în ceea ce privește industria republicană, cît și industria locală.

Unele caracteristici demografice ale familiei, a numărului și structurii populației pe sexe, vor fi deosebit de importante pentru planificarea desfacerii mărfurilor, amplasarea rețelei comerciale, a transportului în comun și a prestărilor de servicii, nu numai la nivelul întregii economii naționale, ci și la nivelul regiunilor și localităților, în funcție de mărimea populației, repartizarea ei pe medii, sexe, vîrste.

Cunoașterea precisă a numărului și pregătirii cadrelor din economia națională va sta la baza elaborării planului de învățămînt, ținînd seama de contingentele de școlarizat, pe tipuri de școli și rețele de învățămînt, în stabilirea necesarului de locuri la internate, cămine, cantine, pentru planificarea construcțiilor școlare și a altor programe de această natură.

De o deosebită însemnătate vor fi datele recensămîntului pentru dezvoltarea activității cultural-sportive. Datele privind condițiile de locuit vor fi folosite la planificarea construcțiilor de locuințe.

Domeniile arătate cu titlu ilustrativ scot în evidență nu numai însemnătatea recensămîntului ca instrument de cercetare a fenomenelor demografice, ci și importanța sa ca instrument concret în mîna statului socialist pentru analiza economică și sociologică.

Realizarea în bune condițiuni a acestei lucrări este în strînsă dependență de modul concret de culegere a datelor. Reușita recensămîntului depinde direct de factorul uman, reprezentat prin cetățeanul recenzat și prin recenzor. Răspunsul obiectiv al cetățeanului recenzat este cheia obținerii unor date veridice. Singurul izvor de informații al recenzorului este declarația cetățeanului — verificarea actelor sau cercetarea prin alte mijloace fiind strict interzise. Pe de altă parte, recenzorul va trebui să fie bine pregătit, să respecte întocmai instrucțiunile primite, să înscrie toate datele cerute în formulare. Datele obținute prin recensămînt, vor fi folosite în ultimă instanță în interesul societății noastre socialiste și al fiecăruia dintre membrii ei. De aceea este o datorie patriotică a fiecărui cetățean de a răspunde corect, concis și mai ales sincer la întrebările din formular, astfel încît toate răspunsurile să corespundă realității.

ACORDURI

● **La New Delhi a fost semnat Protocolul de schimb de mărfuri între Republica Socialistă România și India pe anul 1966.**

● **La 14 martie a fost semnat la București, Acordul de facilitare a transporturilor rutiere de mărfuri și a tranzitului de mărfuri între Republica Socialistă România și Republica Franceză.**

...SI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Mașinimport" a încheiat cu firma vest-germană „Plastima" din Düsseldorf un contract privind importul unei instalații pentru fabricat perii și bidinele cu păr din material plastic și mîner de lemn sau din material plastic; cu firmele „Entreprises et Constructions à l'Etranger" și „Etudes et Recherches Industrielles" din Belgia s-au perfectat contracte privind importul a două instalații pentru producerea de acid fosforic și îngrășăminte compuse (azot, fosfor, potasiu); cu firma „Varta" din Frankfurt pe Main (R. F. Germană) s-a contractat achiziționarea unei instalații complete pentru fabricarea acumulatoarelor electrice cu plăci de plumb cu o capacitate de 650 000 kWh, iar cu firma „Alessandro Calzoni" din Italia — importul a 2 fabrici pentru producerea de tuburi din azbociment cu o capacitate de 1 800 km/an fiecare.**

● **„Industrialexport" a semnat cu firma „Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg" un contract pentru livrarea în R. F. Germană a 7 poduri rulante grele, de diferite tipuri, iar cu întreprinderea „Strojexport" din Praga — un contract pentru livrarea în R. S. Cehoslovacă a unei instalații de foraj de tip 3 DH-200.**

● **Întreprinderea „Metalimport" a cumpărat de la firmele „Stahlunion-Export", „Contistahl" și „Dobbertin" din R. F. Germană circa 544 de tone de țevi casing fără sudură, țevi de precizie sudate și țevi din oțel aliat, de la firma „Philipp Brothers" din Anglia — mercur, iar din Franța și Italia — cabluri diferite**

● **Un contract încheiat recent de „Mașinexport" prevede exportul în Cuba a circa 8 000 de apometri de diferite tipuri. În cadrul contractelor încheiate anterior, s-au livrat 13 mașini de găurit de tipurile G 40 și G 25 în Brazilia, peste 800 de remorci basculante de 5 tone în R. S. Cehoslovacă.**

● **Întreprinderea „Mineralimport-export" a semnat noi contracte pentru exportul a 960 000 m² de geam mecanic tras în Anglia, Cipru, Iran, S.U.A., Tailanda, a 650 de tone de cenușă de pirită în Austria.**

● **„Tehnoimport" a contractat cu firma „Handelsverkehr" din Austria importul a 300 de tone de plăci de uretan, utilizate în tapiseria mobilelor, cu firma „Queimado & Pampolim" din Portugalia — importul a 325 de tone de plăci de plută, cu firma „Kodak Pathé" din Franța — importul de peliculă color și alb-negru**

● **Întreprinderea „Românoexport" a perfectat un export de tricotaje din bumbac în valoare de 480 000 lei valută în R. F Germană, precum și un export de fibre PAN-melana în valoare de circa 550 000 dolari în Elveția.**

● **La începutul lunii martie au sosit din import în portul Constanța 9 400 de tone de laminate din Japonia, 9 200 de tone de antracit și 19 000 de tone de cărbuni cocsificabili din S.U.A., 500 de tone de magnezită din Grecia, 2 760 tone de fosfat din Izrael, 945 de tone de bumbac din Iran, 100 de tone de alune din Turcia, 1 900 de tone de minereu de crom din R. P. Albania, 1 870 de tone de colofoniu și 1 460 de tone de fluorură de calciu din R. P. Chineză.**

Pe cale terestră au sosit din U.R.S.S. 62 470 de tone de minereu de fier, 32 920 de tone de metale, 11 280 de tone de cărbuni cocsificabili, 11 880 de tone de apatită, 13 290 de tone de cocs furnal.

CURIER

■ În articolul **Comerțul invizibil – factor de dezvoltare a schimburilor internaționale și influența sa asupra balanței de plăți externe** (FINANȚE ȘI CREDIT nr. 1/1966), Ion N. Craiu face o analiză multilaterală a comerțului invizibil pe plan mondial, evidențiind tendințele sale actuale. Referindu-se la aspectul eficienței valutar-financiare a acestui comerț în țara noastră, autorul consideră că este necesară o justă evidențiere a aportului în valută al fiecărei unități în parte (și nu în lei interni cum se practică în prezent într-o serie de cazuri), aceasta nu numai pentru a asigura o reflectare corectă a prețului mărfii exportate, dar în mod deosebit pentru a lega în mai mare măsură rezultatele activității unităților de felul în care ea se desfășoară, element esențial în cointeresarea materială a întreprinderilor

■ O lucrare care desfide metodele keynesiste cu privire la utilizarea deplină a forței de muncă în capitalism este cartea lui James Meade, profesor de economie politică la Universitatea din Cambridge, intitulată **Efficiency, Equality and the Ownership of Property** (Eficiență, egalitate și deținerea proprietății), London, Allen and Unwin, 1965. Analizînd implicațiile automatizării, autorul consideră că aceasta va duce la o reducere absolută a folosirii forței de muncă. Inegalitatea între patroni și salariați, spune el, va deveni tot mai mare și tot așa și dificultățile de desfacere a producției.

■ În Editura Die Wirtschaft, Berlin, a apărut lucrarea **Ökonomisch begründete Preisrelationen** (Corelații de prețuri fundamentate economic), de Siegfried Schauer (1965, 148 pag.). Autorul analizează prețul ca un instrument al activității de conducere științifică în economia socialistă planificată. Preocuparea sa centrală se referă la problema : în ce fel poate prețul să stimuleze progresul tehnico-științific, cum trebuie stabilit prețul ca să trezească atît la producător, cît și la beneficiar, cel mai mare interes pentru introducerea în producție a unui produs modern.

■ **Geobotanica – Metode de cercetare a vegetației cu aplicații la teritoriul Republicii Socialiste România** de E. Pușcaru-Soroceanu și A. Popova-Cucu (Editura Științifică, 1966, 352 pag.), tratează nu numai problema învelișului vegetal al pămîntului, a formațiilor vegetale componente, ca fenomen natural, ci și aspecte legate de dirijarea dezvoltării vegetației pentru rezolvarea unor probleme în directă legătură cu cerințele producției. Cartea cuprinde și un conspect al principalelor asociații vegetale din țara noastră.

■ În cartea **Yemen – salt peste milenii** apărută în Editura Politică, București, 1966, 144 pag., Dic. Baboian

prezintă drumul parcurs de una din cele mai vechi țări din lume, considerată de cercetători ca fiind sursa limbii arabe, de la izvoarele parțial deslușite ale istoriei ei, trecînd prin revoluția yemenită din toamna anului 1962, care a înlăturat regimul anacronic al imamilor, pînă la fenomenul economic, social și politic care se petrece astăzi între hotarele Republicii Arabe Yemen.

■ Charles Bettelheim, cunoscut pentru lucrările sale asupra planificării, publică în colecția **Economie et Socialisme** lucrarea **Planification et Croissance Accélérée** (Paris, Editions François Maspero, 213 pag.). Lucrarea reunește o serie de studii ale autorului privind, atît experiențele țărilor socialiste în domeniul planificării, cît și scheme de dezvoltare sugerate unor țări în curs de dezvoltare. Nutrind convingerea că o dezvoltare rapidă a țărilor în curs de dezvoltare reclamă o planificare de tip socialist, autorul subliniază că planificarea nu este o simplă tehnică transportabilă în orice sistem și că numai țările cu sistem socialist pot avea o planificare adevărată.

■ Editura vest-germană H. Luchterhand din Neuwied pe Rin a publicat **Manualul posibilităților de raționalizare în întreprindere și birou** de Rudolf Werneburg. În cele trei volume ale lucrării (1939 pag.), autorul a încercat să cuprindă variatele aspecte ale economiei întreprinderii, ilustrîndu-le cu situații concrete. În ceea ce privește munca administrativă, de exemplu, manualul indică metode privind organizarea muncii, evidența contabilă, statistica, controlul achizițiilor, desfacerea produselor și publicitatea. Se examinează chiar și asemenea probleme, cum este comportamentul funcționarilor.

■ Societatea pentru răspîndirea cunoștințelor științifice și politice din R. S. Cehoslovacă a căpătat denumirea de **Academia Socialistă.** Academicianul Ivan Malek, președintele ei, a afirmat, cu ocazia instalării sale în această funcție, că activitatea cea mai intensă urmează să se depună în sectorul economic, în legătură cu pregătirea **sistematică** a cadrelor economice care au o incompletă sau insuficientă pregătire economică, prin conferințe, presă, radio și televiziune.

■ **Initiation à la Comptabilité Nationale** de Edmond Malinvaud (Presses Universitaires de France, Paris, 232 pag.) este o lucrare de sinteză. Această a treia ediție (prima datează din 1957) este îmbogățită cu reflecții referitoare la experiențele a diverse sisteme de contabilitate națională, cu o schiță a creșterii economice franceze între 1938 și 1963, precum și cu o apreciere critică a rolului contabilității naționale.

MERCUR PRINTRE MUZE

După San Remo

NU de mult, publicul românesc a putut urmări pe ecranele televizoarelor o transmisie de la Festivalul de muzică ușoară din San Remo. Transmisia a avut pe lîngă alte calități și pe aceea de a „demitiza" într-o mare măsură în fața spectatorilor noștri imaginea vestitului festival și a nu mai puțin vestitei muzici ușoare italiene ; s-a văzut, cu alte cuvinte, că multe dintre reproșurile pe care sîntem obișnuiți să le adresăm producției noastre de muzică ușoară se potrivesc și celor care sînt considerați de obicei maeștri ai genului. Transmisia ne-a mai permis să întrevedem și ceva din atmosfera agitată care a caracterizat ediția din anul acesta a festivalului de la San Remo (agitație care, într-o proporție mai mică, a existat și la unele ediții anterioare).

Festivalul din anul acesta a adus o serie de surprize care reflectă unele aspecte ale crizei prin care trece industria italiană a cîntecului și a discului. În primul rînd, rezultatele au infirmat toate pronosticurile anterioare și, mai ales, previziunile fabricilor de discuri și ale editorilor muzicali. Juriile, în care spectatorii simpli au fost în acest an mai masiv reprezentați, au eliminat rînd pe rînd formații și soliști în care antreprenorii de muzică ușoară investiseră sume considerabile, în așteptarea unui succes strălucitor. Spre surprinderea generală, spectatorii au refuzat să-și dea votul diferitelor formații de „beatsingers", dușmani ai melodiei și partizani ai extravaganțelor ; încă din primele ture au fost scoși din concurs Bobby Solo, „Yardbirds", „Renegades", iar mai tîrziu și formațiile „Surfs" și „Ministrels". Chiar cel mai „cuminte" dintre cîntăreții „beat" ai Italiei, Gene Pitney, nu s-a clasificat printre finaliști. Rezultatele au fost cu atît mai neașteptate cu cît casele de discuri n-au neglijat nici un mijloc pentru a-și impune favoriții. În afara unei publicități exorbitante a fost adusă special de la Napoli la San Remo cea mai bună echipă italiană de „claqueri" (specialiști în aplauze) care, plătiți copios, au încercat să încălzească atmosfera din sală.

A doua surpriză a constituit-o faptul că vînzările de discuri în săptămînile care au urmat festivalului nu s-au orientat, contrar celor ce se întîmplă de obicei, după clasificările din concurs. Astfel, discurile cu cîntecul „Dio, come ti amo", interpretat de cîntăreții Modugno și Cinquetti, se găsesc abia pe locurile patru și cinci în ierarhia vînzărilor, deși cîntecul a luat, după cum se știe, marele premiu al festivalului. Asemenea nepotriviri nu fac decît să sporească îngrijorarea fabricanților de discuri care nu mai știu în cine să se încreadă. O singură tendință pare să se deseneze cu certitudine : cîntecele cîntăreților de ye-ye și a „capelonni"-lor („pletoșilor") se vînd tot mai slab.

Neliniștea de pe piața discurilor se explică prin lipsa de stabilitate a acestor afaceri care depind de gustul — dificil de controlat și dirijat — a milioane de cumpărători și care vehiculează o marfă ce n-a devenit încă de primă necesitate. Dilatarea considerabilă a comerțului cu discuri în ultimii ani a depășit și ea posibilitatea consolidării unor structuri economice stabile. S-a calculat că în momentul de față publicul italian cheltuiește circa 25 miliarde de lire pe an pentru cumpărarea de discuri. Mai mult de două treimi din această sumă merge spre discurile mici de 45 de turații, aproape în exclusivitate discuri de muzică ușoară. 25 milioane de discuri sînt astfel vîndute prin peste cinci mii de puncte de desfacere.

Un disc de 45 de turații se vinde de obicei cu 800 lire. Din această sumă, compozitorul primește 20 lire, textierul 10 lire, iar cîntărețul 60 de lire (dacă e vorba de o vedetă). Orchestratorul și dirijorul orchestrei nu primesc la un loc decît 15 lire. În schimb, casa de discuri își oprește un profit net de 125 lire, iar negustorul încasează 250 lire. În aceste condiții, s-ar părea că producția de discuri, care nu necesită utilaje tehnice prea complicate și prea scumpe, e o afacere bănoasă (desigur, în primul rînd, pentru fabricanți și negustori). Și chiar așa este cînd e vorba de discuri de mare succes, editate în 200, 300 sau 400 de mii de exemplare (discul „Volare" al lui Modugno s-a vîndut în 850 000 exemplare). Dar, așa cum a demonstrat și recentul Festival de la San-Remo, publicul se arată destul de capricios, succesul unui cîntec nu poate fi garantat dinainte. E explicabil de ce, în aceste condiții, casele de discuri cu o putere financiară mică, care nu dispun de cîntăreți și compozitori asigurați în chip solid de favoarea publicului (toți aceștia se găsesc sub contract la firmele mari) își văd existența tot mai periclitată.

Nu e întîmplător că tocmai în aceste zile, presa italiană se ocupă de locul tot mai preponderent pe care-l ocupă pe piața discului cîteva case mari care au înlăturat treptat o serie de concurenți mai mici. Printre aceste companii puternice unele, ca de pildă vestita Casa Ricordi (un film închinat ei a fost văzut acum cîtva timp de spectatorii din țara noastră) se bazează aproape numai pe capital italian, altele însă, cum sînt C.G.D. sau R.C.A. aparțin capitalului american, în timp ce Phonogram e proprietatea lui Siemens (R.F.G.) și Philips (Olanda), iar „Voce del Padrone" nu e decît un fel de sucursală a britanicei „His Master's Voice".

După cum se vede, soarta sentimentalelor cançonete este decisă de cîteva solide consorții, cu renume în lumea capitalistă și de loc permeabile la sentimentalism (cel puțin în afaceri !).

H. DONA

S. U. A.

ALUNECARE SPRE INFLAȚIE

ÎN ziua de 7 martie, coborînd cu 14,58 puncte, indicele acțiunilor industriale a înregistrat la bursa din New York cea mai bruscă scădere de la moartea președintelui Kennedy.

Scăderea din 7 martie a reprezentat continuarea unei tendințe începute încă la 10 februarie după ce, cu o zi înainte, indicele acțiunilor atinsese nivelul record de 995,15, în cercurile bursiere sperîndu-se chiar atingerea și depășirea nivelului de 1 000.

După părerea comentatorilor, scăderea cursului acțiunilor se explică prin temerile privitoare la presiunea inflaționistă ce se manifestă în ultimul timp în economia S.U.A. și la măsurile restrictive — urcarea impozitelor, restrîngerea creditelor, controlul asupra prețurilor și salariilor — pe care le-ar putea lua Administrația în acest context.

Anul trecut, produsul național brut a crescut cu 7%, iar profiturile — cu 15%. Totodată, însă, după 4 ani de relativă stabilitate, indicele prețurilor cu ridicata a urcat cu 3,6%, iar cel al prețurilor cu amănuntul — cu 1,9% ; din ianuarie 1965 pînă în ianuarie 1966, prețurile produselor agricole și alimentare au crescut cu 9%. Anticipîndu-se noi urcări de prețuri, în industrie au loc importante acumulări de stocuri. La sfîrșitul lunii trecute, după îndelungate controverse cu Administrația, U. S. Steel Corp. anunțase urcarea cu 3% a prețului la unele sortimente de tablă de oțel, măsură considerată de natură a duce la urcări de prețuri în lanț în numeroase alte industrii.

Dezbaterea în jurul tendințelor inflaționiste a început de fapt aproape cu un an în urmă cînd, o dată cu unele măsuri în vederea prelungirii expansiunii — cum au fost de pildă reducerile de impozite de la începutul anului 1965 — s-au făcut auzite avertismente că stimulentele fiscale ar putea duce la pericolul opus : inflația. O dată cu sporirea cheltuielilor guvernului, pe măsură ce noi și noi miliarde erau alocate războiului din Vietnam, îngrijorarea cu privire la inflație a devenit mai accentuată.

„Dacă inflația nu s-a manifestat încă pe deplin, ea constituie totuși, în mod evident, un pericol mult mai mare — și mai apropiat — decît în orice alt moment de la începutul expansiunii încoace", scria ziarul NEW YORK TIMES încă la 17 februarie.

În jurul realității pericolului inflaționist și al măsurilor ce se cer adoptate se poartă în prezent o aprinsă controversă între exponenții „noii teorii economice" și așazișii „economiști conservatori". La 28 februarie revista NEWSWEEK scria : „în ultima săptămînă a lunii februarie dezbaterile în jurul politicii economice au cedat locul, ca importanță, doar dezbaterii asupra Vietnamului".

● STIMULARE SAU FRÎNARE

„Noua teorie economică" reprezintă ideile unui grup de economiști americani, dintre care s-au recrutat, de la Administrația președintelui Eisenhower încoace, consilierii economici oficiali. Ei se consideră apropiați de școala keynesistă, continuatori ai acestei școli, dar în același timp susțin că doctrina keynesistă necesită actualmente modificări pentru a o adapta condițiilor schimbate ale capitalismului postbelic. Adepții „noii teorii" preconizează o politică liberală de credit și sporirea cheltuielilor guvernamentale. Deși afirmă că recurg la metode noi, ei nu fac altceva decît să apeleze la mijloacele preconizate încă cu 30 de ani în urmă de John Maynard Keynes.

În actuala controversă ei susțin că deocamdată nu sînt necesare măsuri drastice de reducere a cererii, deoarece persistența unui șomaj de 3,6% și a unei oarecare subfolosiri a capacității de producție ar asigura industriei destulă „elasticitate" pentru a se putea dezvolta în continuare, fără ca acest lucru să ducă la o reducere „periculoasă" a disponibilului de forță de muncă și deci la urcări de salarii.

Oponenții „noii teorii" susțin însă că în prezent, în al șaselea an de creștere a producției, într-o perioadă în care cheltuielile militare exercită presiuni din ce în ce mai mari asupra resurselor, „supraîncălzind" economia, cînd numeroase industrii au atins, după expresia lor, nivelul „preferat" de folosire a capacităților, proporția șomajului nu mai este suficientă pentru a contracara revendicările muncitorești. „Pe măsură ce economia utilizează o mai mare proporție din forța de muncă, devine mai greu ca profiturile să urce", scrie în buletinul său lunar First National City Bank. În consecință, spun ei, dacă nu vor fi luate de îndată severe măsuri restrictive, întregul edificiu, construit cu grijă, ar putea să alunece irezistibil pe panta inflaționistă.

● ÎNTRE „RESTRÎNGERE" ȘI „FRÎNARE"

Judecînd după unele măsuri recente, Administrația a început să împărtășească în oarecare măsură îngrijorarea cu privire la inflație : la sfîrșitul lunii februarie a fost mărită dobînda la bonurile de tezaur de la 3,75% la 4,15%, iar Congresul a hotărît accelerarea intrărilor de impozite și anularea unora din reducerile de impozite indirecte efectuate în anul trecut. Se scontează că laolaltă aceste măsuri vor duce la micșorarea cererii globale cu circa 4 800 milioane dolari.

Se presupune, de asemenea, că, pentru a menține stabilitatea prețurilor, Administrația ar putea recurge, mai mult decît în trecut, la folosirea stocurilor strategice.

Explicînd măsurile luate, dar respingînd în același timp teza iminenței pericolului inflaționist, ministrul finanțelor, Henry Fowler, spunea : „Este drept că momentul actual cere o atenție deosebită... Administrația a trecut la o politică de restrîngere moderată". Totuși, insista el referindu-se la părerile că există un pericol de recesiune, „nu consider în nici un caz că este momentul de a pune frînele".

Vor fi oare suficiente aceste măsuri timide ? — întreabă „economiștii conservatori". Dacă răspunsul va fi negativ, se va dovedi, după părerea ziarului NEW YORK TIMES, că noua teorie economică „nu conține în fapt nimic nou".

Irina VIANU

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

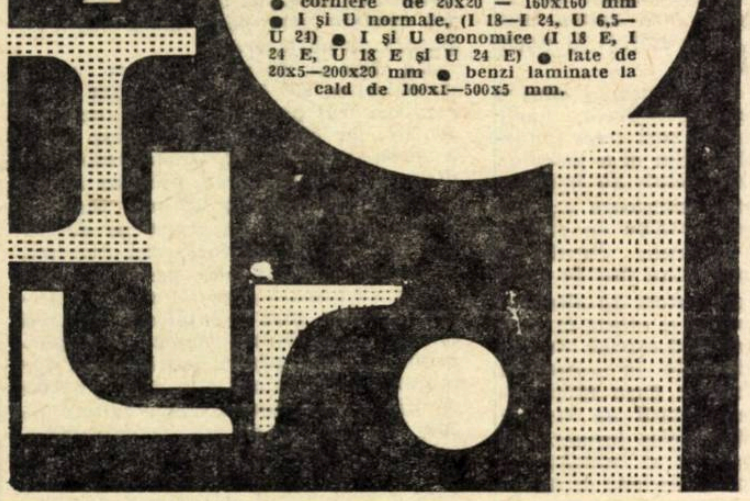

PRODUCE:

profile laminate din oțeluri de carbon calmate, semicalmate și necalmate, oțeluri carbon de calitate, oțeluri aliate și slab aliate

- rotunde cu diametrul de 6—250 mm
- corniere de 20x20 — 160x160 mm
- I și U normale, (I 18—I 24, U 6,5—U 24) ● I și U economice (I 18 E, I 24 E, U 18 E și U 24 E) ● late de 20x5—200x20 mm ● benzi laminate la cald de 100x1—500x5 mm.

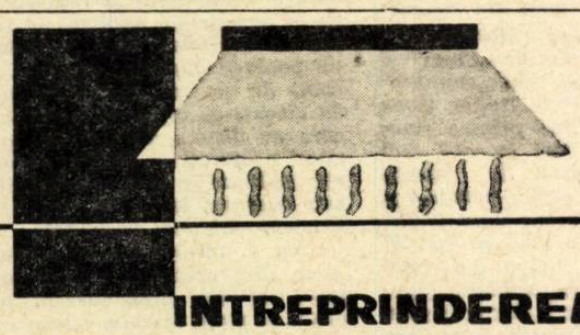

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIȘOARA

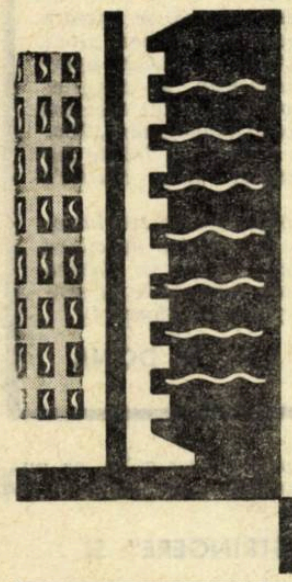

str. Circumvoluțiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N. elemente după comandă.

CEAHLĂU EXECUTĂ

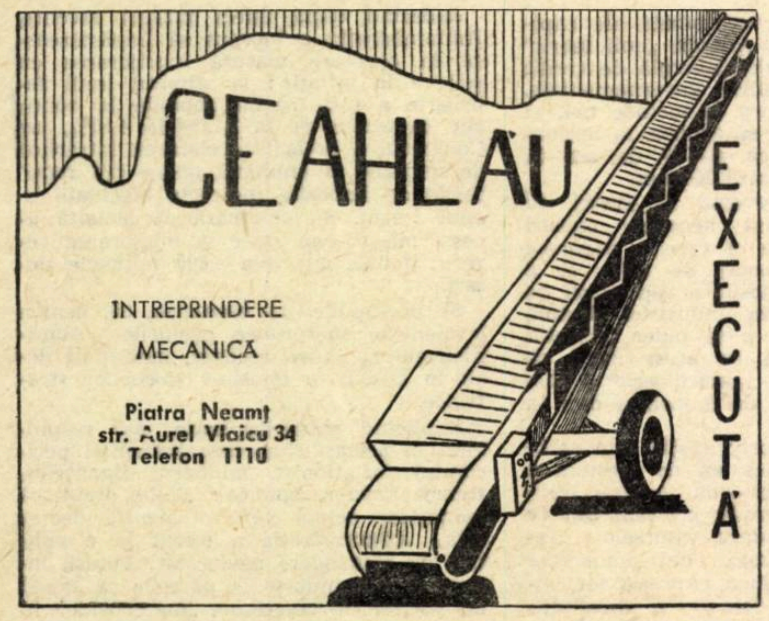

INTREPRINDERE MECANICĂ

Piatra Neamț
str. Aurel Vlaicu 34
Telefon 1110

Cu repartiție:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Transportor T.P. 6,5 m
- Transportor T. 14 m
- Bărăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnante
- Conducte irigație

Fără repartiție:

- Generatori acetilenă

PRODUCE:

- echipament metalic pentru binale ca: broaște îngropate de siguranță; broaște îngropate cu cilindru de siguranță; broaște aplicate cu cilindru de siguranță; lacăte diverse.
- echipament metalic pentru mijloace de transport: piese și subansamble pentru vagoane de călători; piese pentru locomotiva Diesel electrică și hidraulică; piese auto.

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

— Superfosfat pulbere
— Superfosfat granulat

PENTRU INDUSTRIE:

— Acid sulfuric
— Acid sulfuric chimic pur
— Fluosilicat de sodiu
— Fluorură de sodiu
— Acid fluosilicic 20%
— Utilaj chimic

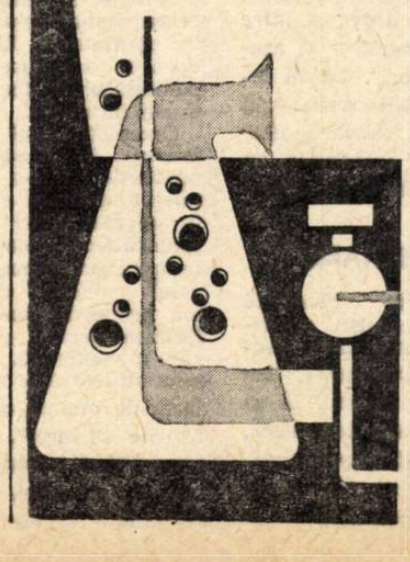

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

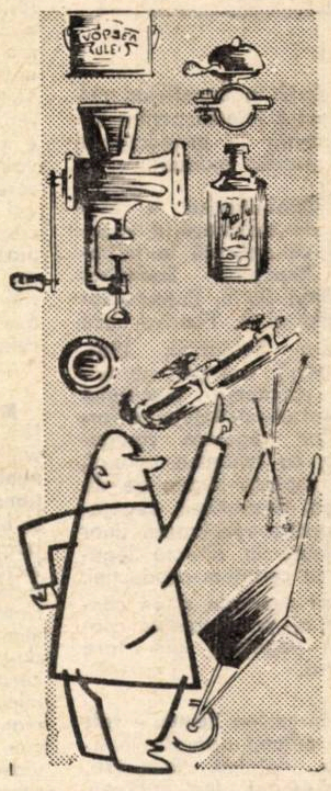

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și bicicletă de 50 și 100 g ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

Fabrica de cuie, sîrmă și lanțuri

din Galați,

Bd. Gheorghe Coșbuc nr. 219

livrează:

- Sîrmă arsă STAS 889–52
- Cuie construcții gama 1,8–4,0 mm
- Ținte albe 1,2–1,6 mm
- Cuie tablă 2,0–2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20–38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.–D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

UZINELE SODICE GOVORA

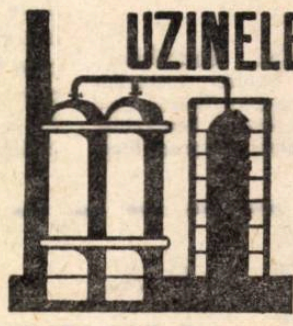

● RAION R. VÎLCEA
REGIUNEA ARGEȘ

OFERĂ

spre vînzare:

- Sodă calcinată 98,0–99,0% CO_3Na_2
- Sodă caustică 96,0–99,0% Na OH
- Silicat de sodiu solid neutral (1/3)
- Silicat de sodiu solid alcalin (1/2)
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Bé
- Silicat de sodiu lichid Tip C
- Carbonat de calciu precipitat

Produsele noastre întrunesc toate condițiile de puritate putînd fi utilizate cu succes în:

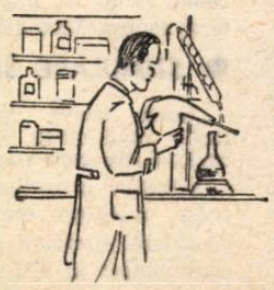

- industria sticlei
- industria chimico-farmaceutică
- industria metalurgică
- industria celulozei, mătasei artificiale, supercordului
- industria metalelor neferoase
- industria petrochimică
- industria minieră
- industria electrotehnică

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

BRAZILIA — ARGENTINA

AFACERI DE CONTRABANDĂ ȘI VIOLAREA SUVERANITĂȚII

Articolele reproduse mai jos înfățișează în detalii revelatoare unele afaceri dubioase practicate pe teritoriul continentului sud-american, a căror semnificație nu este pur și simplu contrabanda. În afară de prejudiciile materiale, de valoare imensă, este vorba, după cum s-a subliniat în presa țărilor respective, de încălcări flagrante ale drepturilor suverane pe care le au statele asupra teritoriilor naționale și a bogățiilor naționale de care dispun. Aceasta este și tema procesului împotriva grupului de cetățeni nord-americani și a unor complici brazilieni, intentat la Rio de Janeiro, și despre care au informat recent și ziarele noastre.

AMERICA LATINĂ — UN PARADIS AL CONTRABANDEI

„Europenilor traficul de mineruri «atomice» braziliene le aduce aminte de James Bond, realitatea depășind însă ficțiunea. Dar America Latină este de mult timp paradisul contrabandei. Inițiații știu bine acest lucru. Dacă în Brazilia traficul atomic atinge fabuloasa sumă de patru miliarde de dolari — dublul bugetului național — Argentina nu îi cedează pasul.

Valoarea mărfurilor care intră sau ies în mod ilegal din Argentina ajunge la un miliard nouă sute patruzeci și șapte milioane de dolari... Numărul pistelor clandestine este mai ridicat decît acela al terenurilor de aterizare autorizate. Și în Argentina, contrabanda cunoaște o epocă de aur. Contrabanda aeriană, care de altfel nu este singurul mod de contrabandă, ajunge la aproape două miliarde de dolari și furnizează dividende frumoase persoanelor care participă la această afacere. Pentru un transport din Miami pînă într-o localitate oarecare din Argentina, un pilot capătă 15 mii de dolari. Proprietarul terenului de aterizare primește 1 000 de dolari de fiecare avion. Șoferul camionului care transportă mărfurile pînă la depozit primește și el 350 de dolari. În ce privește colaboratorii întîmplători — «peonii» — ei primesc 35 de dolari, fiind cel mai prost retribuiți. Dacă, întîmplător, distanța este ceva mai redusă, prețurile scad totuși destul de puțin ; un drum din Asuncion (Paraguay sau țările limitrofe) revine la 10 000 de dolari pentru pilot și la 4 000 de dolari, pentru cheltuieli suplimentare.

Imunitatea pare asigurată, deși poliția și autoritățile vamale au avut cîteva succese ocazionale. Situația se explică prin dimensiunile atît de mari ale teritoriului. Ne amintim despre descoperirea unui avion de patru locuri, în apropierea orașului Buenos-Aires, încărcat cu țigări de contrabandă, a căror valoare depășea suma de 100 de mii dolari. La SanAntonio de Areco, s-a descoperit o pistă clandestină, precum și o flotă aeriană. În provincia Cordoba, aterizează numai avioanele de contrabandă și diversele localități de aci sînt binecunoscute, pentru a nu spune celebre : Rio Segundo, Rio Cuarto, Calamuchita, Villa Carlos Paz, Las Varillas, Cruz del Eje etc.

Încă se mai vorbește despre cazul, întîmplat în provincia Misiones, la frontiera braziliană. În inima pădurii adînci, poliția căuta urmele unui avion dispărut în iulie 1963 cînd, în localitatea numită «Tropezon», a fost descoperit un avion Beechcraft cu patru locuri. Avionul se găsea pe o pistă clandestină de 400 de metri lungime și 60 de metri lățime, pistă care a fost probabil construită în mijlocul unei vegetații extrem de bogate, cu buldozere și mașini de tot felul, deoarece s-a dovedit că ea era corect balizată. Un deputat argentinian, Isaias Nouguès, a descoperit la San Pedro Colorado o pistă de 600 metri lungime și 150 m lățime unde s-a putut dovedi cu ușurință că în fiecare zi se efectuau una sau mai multe

jeune afrique

aterizări. Deputatul a făcut să izbucnească scandalul ; proprietarii terenului au fost admonestați... dar mîna justiției nu a putut ajunge mai departe.

Paralela 42. Avionul nu reprezintă însă decît una din numeroasele forme ale contrabandei. Timp de mulți ani paralela 42 avea în limba argentiniană semnificația de «contrabandă». La sudul acestei linii se găsește una din regiunile cele mai neospitaliere ale Argentinei — Patagonia. În virtutea unui regim vamal liberal, introdus de guvernul Aramburu (1955—1958), toate produsele care intrau în această zonă erau scutite de taxe. A doua zi după publicarea decretului a fost inaugurat itinerarul care urma să permită intrarea a mii de vehicule, a 12 mii de televizoare, aparate de tot soiul, precum și numeroase alte mărfuri, toate în cantități fabuloase. Automobilele treceau paralela 42 sub paravanul «turismului» sau al «tranzitului».

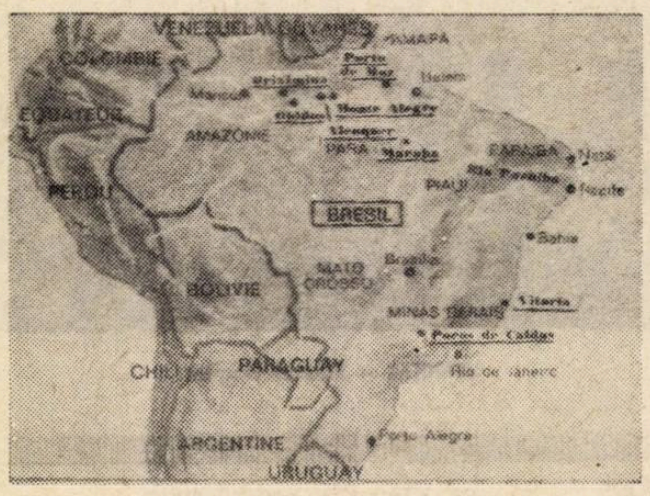

Ca o plagă, traficul s-a întins pînă la Buenos-Aires...

În Argentina anului 1966, tot ce este port sau aeroport înseamnă aproape întotdeauna contrabandă. Situația a luat o asemenea amploare încît 6500 de întreprinderi, alarmate de această concurență neloială, s-au întrunit într-un congres pentru a încerca să obțină eleminarea acestui flagel. Dar încă mult timp — și afacerea din Brazilia o dovedește — aceasta parte a lumii rămîne paradisul traficanților...".

O FANTASTICĂ REȚEA DE CONTRABANDĂ IN BRAZILIA

„O escadrilă de bombardiere de tip vechi B-26, treizeci și șase aerodromuri clandestine în jungla Amazoanelor, laboratoare și mine de uraniu. Iată cum arăta fantastica rețea de contrabandă atomică, care a fost recent lichidată de către serviciile de informație ale armatei braziliene.

În capul bandei se aflau cinci cetățeni nord-americani. Aceștia încărcau minereuri radioactive în avioane cu destinația Statelor Unite. Aparatele se întorceau apoi în Brazilia pline cu whisky, țigări și aparate electrocasnice Timp de doi ani, mulțumită numeroaselor complicități de care se bucurau în cercurile oficiale braziliene și americane, «contrabandiști atomici», au putut acționa ab-

L'EXPRESS

solut neturburați. Ultima lor ispravă : un B-26 încărcat cu 8 tone de tantalită. Avionul a fost confiscat de poliție săptămîna trecută, în momentul cînd se pregătea de decolare.

● In albia riului Paraiba

Este pentru prima dată cînd autoritățile braziliene s-au hotărît să facă să înceteze exportul clandestin de minereuri radioactive. Totuși, încă de prin anul 1960 «activități misterioase» fuseseră semnalate pe litoralul de nord-est, în statul Minas Gerais, în împrejurimile Vitoriei și în Amazonia. La acea epocă, un profesor universitar, Jose Munes Guveia, descoperise șase aerodromuri la frontiera Braziliei cu Venezuela.

Trei ani mai tîrziu, în ianuarie și august 1963, un ofițer din armata Aerului, colonelul Jocelyn Brasil, făcea noi dezvăluiri asupra existenței unei «adevărate punți aeriene de minereuri atomice între Brazilia și Statele Unite». În nord-estul țării, elicoptere ale armatei aeriene americane aterizau periodic în albia riului Paraiba, pentru a încărca lăzi cu minereuri uranifere pe care le transportau apoi pe vase ancorate în largul coastei. În statul Para, de-a lungul Amazonului, mai multe aerodromuri de campanie erau utilizate de bimotoare C-47 și de quadrimotoare Lockheed «Hercules» și anume la Oriximina, Alenquer, Monte Alegre și Obidos.

În Adunarea legislativă din Belem, afacerea a provocat scandal. Primarul din Porto de Moz, la gurile riului Xingu, a dezvăluit cu această ocazie, că, avioanele transportînd minereuri radioactive, făceau naveta către Statele Unite.

Brazilia este una din țările care posedă cele mai mari zăcăminte uranifere din lume. Numai în regiunea Pocos de Galdas, în statul Minas Gerais, ele ocupă o suprafață de 460 km² și se ridica la aproape 500 000 de tone. Deși neexploatate, aceste rezerve constituie o formidabilă bogăție naturală.

Pentru a le feri de apetitul străin, guvernul Braziliei decretase, în decembrie 1951, că toate zăcămintele sînt proprietatea statului și că numai guvernul este autorizat să exporte uraniu. După 15 ani se face încercarea de a aplica legea".

OLANDA :

SPIRALA PREȚURILOR ȘI PRIMEJDIA INFLAȚIEI

„În anul 1965 economia olandeză s-a dezvoltat satisfăcător. În ansamblu acesta a fost un an prosper, caracterizat mai ales, prin restaurarea echilibrului extern. Într-adevăr, în 1964 importurile depășiseră prea mult exporturile. În schimb, în anul 1965, balanța de plăți a înregistrat un surplus de circa 500 milioane fiorini în comparație cu un deficit de peste 700 milioane fiorini în 1964. Dezvoltarea producției olandeze, continuă acum într-un ritm regulat și destul de rapid. Totuși ea duce la anumite consecințe care nu pot să nu îngrijoreze.

● Piața muncii

Într-adevăr, activitatea economică în dezvoltare exercită o presiune continuă asupra pieței muncii. La sfîrșitul anului 1965 numărul șomerilor înregistrați era aproximativ același ca și la sfîrșitul anului 1964. Numărul ofertelor de posturi vacante a rămas, de asemenea, aproximativ egal în acești doi ani (aproximativ 120 000). Angajarea de muncitori străini, cu salarii scăzute, a continuat, însă ea s-a dovedit insuficientă pentru a remedia situația...

Guvernul a hotărît că în 1966 salariile nu vor trebui să crească decît cu cel mult 7% în medie, deoarece un ritm superior ar putea să pună în pericol economia olandeză. De ... acum acest procent, comparat cu curba sporirii p... urilor în ultimele luni, nu pare acceptabil. Reprez...anții organizațiilor muncitorești din industria const...ctiilor au anunțat deja că vor cere o sporire a salariilor de 8% în două etape, prima în martie 1966, iar a doua în martie 1967. Ei depășesc astfel în mod considerabil limitele fixate de guvern, dar consideră că sînt justificați să facă acest lucru. Dificultăți de același fel au apărut în diferite întreprinderi, în relațiile dintre patroni și sindicate, cum este de pildă situația în cazul marii întreprinderi olandeze ALLGEMENE KUNSTZIJDE UNIE (AKU), unde a izbucnit un conflict cu sindicatele, privitor la cererea lor de a se mări salariile și de a se spori contribuțiile patronatului la fondurile sindicale.

● Concentrarea industrială...

Anumite întreprinderi au considerat că pot găsi o soluție în **măsurile de raționalizare** care iau forme multiple (automatizare etc.). Dar soluția cea mai caracteristică și care pare să se răspîndească din ce în ce mai

Wirtschaftliche Mitteilungen

mult este **concentrarea întreprinderilor** în unități mai mari. Conform unui raport al ministrului afacerilor economice, între 1958 și iulie 1965 au avut loc 258 fuziuni sau alte forme de concentrare a întreprinderilor, fără a ține seama de fuziunile intervenite în sectorul neindustrial (transporturi, bănci, asigurări) unde s-au efectuat de asemenea importante concentrări... S-au înregistrat 83 de cazuri de fuziuni cu întreprinderi străine. Analiza acestei cifre este deosebit de interesantă. Numai în opt cazuri fuziunile s-au făcut cu întreprinderi din țări membre ale Pieței Comune, iar în 68 de cazuri fuziunea s-a făcut cu **întreprinderi americane** sau engleze.

Această cifră arată în același timp forța penetrației americane în Europa cît și dorința întreprinderilor americane și engleze de a-și asigura un punct de sprijin în Piața Comună.

...Sindicatele sînt îngrijorate de această tendință spre concentrare și se tem de crearea unor unități economice prea puternice și mai ales de formarea unor monopoluri. Se pune problema amenințării drepturilor muncitorilor ; recent această problemă a luat un caracter ascuțit în urma închiderii unor uzine, după fuziunile efectuate în industria textilă.

● ...și consecințele ei

Aceste concentrări au dus la concedieri de personal, care ar fi trecut poate neobservate în perioade normale, dar care au provocat o oarecare îngrijorare în actuala perioadă de conjunctură ridicată. Această îngrijorare a fost agravată prin aceea că unele întreprinderi, și nu din cele mai mici, au întîmpinat dificultăți. S-a înregistrat astfel închiderea unor uzine sau reducerea personalului altora. Citām închiderea minelor în Limbourg-ul olandez. De asemenea, au trebuit să-și înceteze activitatea un număr de fabrici textile din Deventer («Tixoprint Noury» și «van der Lande»), precum și uzina «Textilfabrik Holland» la Enschede. De asemenea, la Deventer o mare uzină metalurgică trece în prezent prin dificultăți și nu este exclus că va trebui să-și închidă porțile. Fabrica de pîine (Knäckebrot) la Weert, deschisă în 1963, și-a încetat și ea producția. O mare întreprindere, ca Philipps a efectuat reduceri de personal prin pensionări anticipate, atît pentru a ține seama de reducerea producției cît și pentru a lupta împotriva creșterii continue a cheltuielilor.

Aceste evenimente au fost de natură să provoace o anumită înrăutățire a stării de spirit în țară, cercurile economice fiind îngrijorate în legătură cu «spirala prețurilor» și pericolul inflației.

● Inflație și conjunctură

La sfîrșitul anului 1965, dl. J. W. de Pous, președintele Consiliului social-economic olandez și fost ministru al afacerilor economice, a rostit un discurs care a provocat un larg ecou în cercurile economice din țară. El a declarat că, dacă este prea devreme pentru a se vorbi de o criză care ar pune în pericol bunăstarea țării, el consideră totuși că «pe baza diverșilor factori conjuncturali și structurali, o dare înapoi în folosirea forței de muncă și o destindere pe piața muncii nu mai țin de domeniul posibilităților teoretice»...

După părerea d-lui de Pous, fenomenul inflației ce se constată în Olanda, nu se datorează numai influențelor externe. În anii anteriori Olanda a fost ea însăși o «generatoare de inflație».

În legătură cu perspectivele conjuncturale, dl. de Pous a exprimat păreri puțin optimiste. Politica aplicată, mai ales de R.F.G. (principal client al Olandei) și Statele Unite, de a restabili echilibrul balanței de plăți, ar putea să ducă la un deficit al balanței olandeze.

Din punct de vedere structural, dl. de Pous consideră că trebuie să se conteze pe o diminuare a ritmului creșterii economice în Europa. În cadrul Pieței Comune s-a ajuns la o perioadă cînd anumite activități economice trebuie oprite. În sfîrșit, și în alte țări se manifestă în ultimul timp, anumite tendințe de scădere a conjuncturii".

Știri din R. D. Vietnam

• Desfășurind întrecerea patriotică în producție, muncitorii fabricii de utilaj electric din Hanoi au produs în afara timpului de lucru 12 transformatori de diverse tipuri.

• Prin ridicarea nivelului agrotehnic al muncii lor, țăranii membri ai cooperativei Nam-Tien au reușit să sporească substanțial producția de orez la hectar. În anul 1965 ei au obținut la recolta din mai 3 050 kg/ha, față de 2 250 kg/ha în 1961, iar la recolta din octombrie 1964 — 3 532 kg/ha, față de 3 150 kg/ha în 1961.

• Perfecționînd dispozitivele interioare ale cuptoarelor, muncitorii fabricii de ciment din Haifong au mărit capacitatea de producție a acestora de la 250 tone/zi (capacitatea de proiect), la 280 tone ciment pe zi.

• În anul 1965, producția globală a industriei a depășit de aproape 20 de ori pe cea din 1954. 95% din totalul bunurilor de larg consum se produc în țară.

Relații economice internaționale

• La Tokio a sosit o delegație economică a U.R.S.S. condusă de M. V. Nesterov, președintele Prezidiului Consiliului Unional al Camerei de Comerț a U.R.S.S., pentru a participa la prima Consfătuire economică sovieto-japoneză. La consfătuire se vor discuta probleme privind dezvoltarea în continuare a colaborării economice și a relațiilor comerciale japono-sovietice.

• La Paris a avut loc prima sesiune de lucru a Prezidiului secției franceze a Camerei de Comerț a R. P. Polone și secției poloneze a Camerei de Comerț a Franței. Participanții la sesiune au stabilit formele și metodele colaborării în domeniul schimbului de mărfuri între cele două țări.

• A fost încheiat Protocolul privind schimbul de mărfuri pe 1966 între R. P. Bulgaria și Grecia, care prevede o creștere a volumului schimburilor cu 42% față de anul trecut

• Întreprinderea de export-import pentru instalații chimice din R. D Germană și concernul francez Schneider-Creuzot au încheiat un Acord privind livrarea unei instalații industriale complete pentru rafinăriile de petrol de la Schwedt, din regiunea Frankfurt pe Oder.

• Directorul concernului suedez „Grängesberg", M. Stein, a dus tratative în R. S. Cehoslovacă în legătură cu posibilitățile promovării schimburilor comerciale și a cooperării în domeniul cercetării și proiectării.

• Potrivit unui studiu publicat de Institutul austriac pentru problemele răsăritene, în 1965 comerțul Austriei cu țările socialiste a crescut simțitor. În timp ce importul global al Austriei a crescut cu 12,8%, importul din țările socialiste a sporit cu 14,9%. La rîndul său, exportul total al Austriei a crescut în anul trecut cu 10,9%, în timp ce exportul spre țările socialiste a sporit cu 12,7%

• Recent a fost încheiat un Acord între întreprinderi de comerț exterior din U.R.S.S. și firme italiene cu privire la livrarea în Uniunea Sovietică a unor instalații și nave pe baza unui credit bancar de lungă durată. Au fost stabilite, de asemenea, contacte mai strînse cu marile firme italiene „Fiat", „Montecatini", „Olivetti" și altele în domeniul colaborării tehnico-științifice

• La Ankara a fost semnat Protocolul privind schimbul de mărfuri și colaborarea economică între R.S.F. Iugoslavia și Turcia pe anul 1966. Valoarea livrărilor reciproce va atinge anul acesta 25 milioane de dolari.

• Între R. P. Polonă și Austria a fost încheiat un Acord de înființare a unei linii de autobuze între cele două țări.

NOTE DE DRUM

MILANO - PARMA - VENEȚIA

CÎND am coborît din avion pe aeroportul din Milano, proverbialul soare italian cedase locul unei ploi fine și pătrunzătoare. Poate și din această cauză, aeroportul relativ mic, dar de construcție modernă, ni s-a părut mai primitor, impresie pe care am păstrat-o tot timpul călătoriei în Italia.

Așezat în cîmpia Padului, orașul Milano (considerat capitala economică a Italiei) poate fi definit prin cîteva cifre: 1 600 000 locuitori, 34 000 întreprinderi industriale în care lucrează peste 500 000 de muncitori, peste 60 000 întreprinderi auxiliare care absorb circa un milion din populația orașului și împrejurimile sale. Dar această definiție a unei metropole care dispune de un aparat comercial și financiar considerabil, nu poate fi înțeleasă decît dacă ne referim la participarea sa în bugetul italian: peste 900 miliarde lire sub formă de impozite și taxe, ceea ce reprezintă o șesime din contribuția întregii Italii. Milano este orașul unde întîlnești principalele societăți ale industriei italiene (cu excepția firmei Fiat), marile bănci ale Italiei, reprezentanțele comerțului internațional.

Cunoscut în egală măsură pentru monumentele și operele sale de artă — printre care Domul care-i poartă numele (construcție în stil gotic începută în 1386), opera „Scala", palatul Sforza și biserica Santa Maria delle Grazie ocupă primul loc — Milano mai este și orașul grădinilor cu nenumărate statui și fîntîni arteziene în majoritate construite din vestita marmură de Carrara. Toate la un loc, plus rolul pe care îl joacă, în calitatea sa de cel mai important centru industrial și comercial din Italia, au făcut ca Milano să fie supranumit „barometrul conjuncturii economice italiene".

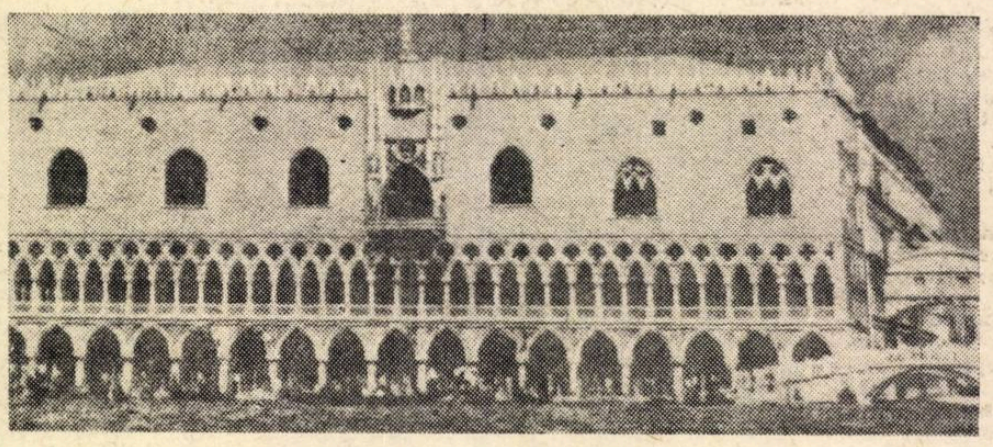

VENEȚIA — Palatul Dogilor

● PRIN MAGAZINELE DE PE VIA MANZONI

Nu este așadar, de mirare că înspre acest centru nordic s-au îndreptat de totdeauna amatorii de îmbogățire subită cărora un oarecare spirit mercantil și un surplus de inițiative le-a apropiat pe zeița Fortuna. Industriașul milanez a profitat aici mai mult decît oriunde de anii de expansiune economică, dispunînd printre altele de o mînă de lucru abundentă venită din sud, de o salarizare care era cu 30% inferioară Franței și Germaniei Federale, și lucrînd la o scară înaltă de beneficii cu un capital obținut ușor pe piața financiară. Uzinele și atelierele s-au extins vertiginos de-a lungul marilor axe rutiere, creînd astfel în jurul orașului o imensă centură industrială compusă din clădiri construite după ultimele exigențe ale esteticii industriale și echipate cu utilajele cele mai moderne.

Dar alături de arhitectura industrială și clasică a orașului, atenția călătorului mai este atrasă și de numeroasele sale magazine. Înșiruite unele după altele, atît pe marile artere — dintre care via Manzoni și Montenapoleone sînt cele mai atractive — cît și pe străzile lăturalnice, alcătuind o îmbinare curioasă de complexe universale și mici prăvălioare cu mărunțișuri, magazinele din Milano îmbie cumpărătorul prin varietatea formelor vitrinelor și reclamelor multicolore care-ți dau senzația unui fel de neastîmpăr. Vitrinerii desfășoară aici o adevărată artă decorativă, de sine stătătoare, pe care foarte mari de la fabricile producătoare, magazinele universale obțin rabaturi comerciale importante care permit desfacerea produselor la prețuri scăzute. Totuși, magazinele mici rezistă acestei concurențe deoarece ele desfac mărfuri în sortimente variate și serii mici care satisfac pretențiile de originalitate și exclusivitate ale cumpărătorilor.

● VECHILE HANURI — HOTELURI DE LUX

Circulînd pe Autostrada del Sole spre Brescia, după o scurtă călătorie pe o șosea laterală, am ajuns în Parma: o așezare situată chiar pe rîul Parma și care nu are mai mult de 150 000 de locuitori. Deosebit de dezvoltată este însă aici industria alimentară precum și cea petrolieră, chimică, cosmetică etc. Orașul este foarte vechi și în afară de mînăstirea care-i poartă numele și pe care a făcut-o cunoscută Stendhal în romanul său, mai sînt celebre: catedrala — construcție romană datînd din secolul XI, ale cărei interioare sînt ornamentate cu fresce de Coreggio și Parmizianino, baptisteriul — construit în secolul XII și decorat în interior cu statui simbolizînd lunile anului și vîrstele caracteristice ale omului etc., palatul Farnese și prima farmacie organizată (Apotecaria) construită în Italia în secolul al XV-lea.

Parma este un oraș în care s-a păstrat atmosfera feudală încă din timpul cînd aparținea puternicei familii Farnese. Atelierele micilor meșteșugari și micile magazine sînt foarte răspîndite în oraș, de unde și impresia unui tîrg feudal de calfe și breslași. În restaurantele rustice, foarte bine aprovizionate care stau la dispoziția numeroșilor turiști străini, s-a păstrat obiceiul de a prepara mîncărurile în prezența consumatorilor, bucătăria ocupînd o parte din sala de mese.

Din Parma spre Veneția drumul parcurge o distanță de circa 300 km trecînd prin Padova. Reședința dogilor apare brusc călătorului o dată cu apele destul de tumultuoase ale Adriaticei. „Orașul de Aur" al Evului Mediu și-a păstrat nealterată arhitectonica, alături de operele de artă și atmosfera romantică. În afară de gara orașului, nimic nu este modern. Restaurantele și hotelurile cu nume răsunătoare („Hotel Modern", „Hotel de Luxe" etc.) nu sînt altceva decît vechile hanuri venețiene, reconstruite și echipate cu strictul necesar confortului actual. Orașul cu podurile sale, gondolele și palatele renumite care se ivesc din apele care țin loc de străzi, (și care amenință Veneția cu scufundarea) par un decor de teatru și tocmai acest aspect ireal atrage anual peste 2 milioane de vizitatori.

În centrul orașului se înalță Palatul Dogilor, monumentală clădire a secolului XIII—XIV, care împreună cu catedrala orașului, mărginesc și definesc renumita piață San Marco.

Industria Veneției este dezvoltată, mai ales în domeniul prelucrării sticlei (renumita sticlă de Murano), a pescuitului și prelucrării peștelui, artizanatului etc. Importanța sa ca port la mare a cedat importanței turistice și aceasta aduce orașului veniturile anuale cele mai importante. Venețienii sînt mai puțin comunicativi decît restul italienilor. Ei sînt însă buni negustori, calitate care i-a făcut cunoscuți încă din cele mai îndepărtate timpuri.

★

Milano — Parma — Veneția... trei orașe în care am avut prilejul să cunosc nordul Italiei, diferit oarecum de proverbiala exuberanță meridională a așa-numitului „mezzogiorno"; trei orașe care păstrează încă și azi vestigiile vechii civilizații romane, în care trecutul se îmbină armonios cu prezentul.

ing. Mircea IONESCU-MUSCEL

Corespondență din Geneva

La Salonul internațional auto

LA 10 martie s-a deschis cea de-a 36-a ediție a Salonului internațional de automobile de la Geneva. Participă 1 168 expozanți din 22 de țări. Pe o suprafață de 41 312 mp sînt expuse autoturisme, automobile de curse, autoutilitare, autocare, camioane, tractoare, remorci, echipament de gospodărie comunală, precum și unele utilaje pentru construcții: macarale-compresori, echipament pentru garaje, piese de schimb.

Țara noastră expune la această ediție a Salonului trei tipuri de tractoare — U-650, U-651 și U-450, și două de autocamioane — „Bucegi" și „Carpați".

Prezența pentru prima oară la Salon a României a fost remarcată cu interes de către presa elvețiană. Performanțele tehnice, finisajul, modul de expunere al exponatelor românești sînt apreciate pozitiv de specialiști, ziariști și public.

Salonul internațional de automobile din Geneva are o veche tradiție, prima sa ediție avînd loc în 1924. Expoziții de automobile au fost însă organizate aici încă din 1905.

Anul acesta Salonul se desfășoară în condițiile unei simțitoare crize a industriei de automobile în țările occidentale producătoare. Cu atît mai zgomotoasă și insistentă este reclama care se face limuzinelor și mașinilor de curse, iar vizitatorii elvețieni și străini se înghesuie în primul rînd în jurul acestor exponate. Specialiștii și oamenii de afaceri cercetează însă cu interes și sectoarele prezente pentru prima oară la Salon: fabrici mobile de betoane, macarale telescopice pentru construcții, hidratoare atașate la autocamioane, autodube speciale, executate în întregime din oțel inoxidabil, autovehicule pentru transport forestier cu remorcă surmontabilă, tractoare etc. Demne de remarcat sînt diferite tipuri de garaje auto mici și mari din elemente prefabricate, ușoare. Toate poartă amprenta preocupărilor pentru rezolvarea cît mai ingenioasă a problemelor de confort și ușurință de exploatare.

Claudiu POPIȘTEANU

RUNDA KENNEDY: IN STADIUL RUTINEI

LA Geneva vor fi reluate la începutul lunii aprilie tratativele din cadrul G.A.T.T., cunoscute sub numele de „runda Kennedy". Încă de pe acum comentatorii a numeroase ziare occidentale se străduiesc să întrevadă perspectivele, să analizeze din nou pozițiile diferitelor părți participante la negocieri, investigînd șansele actuale ale unor rezultate concrete. Ca o trăsătură generală, se remarcă o oarecare doză de scepticism, considerîndu-se că se va asista și de data aceasta la o serie de interminabile discuții tehnice, în care rutina va predomina sub forma repetării unor lucruri de nenumărate ori afirmate și cunoscute de toată lumea. Unii observatori subliniază însă că în cursul tratativelor ce se desfășoară de aproape doi ani au fost făcuți și oarecari pași înainte, de natură să ducă, eventual, la o apropiere a punctelor de vedere.

Inițiate de defunctul președinte al Statelor Unite, aceste negocieri, care-i poartă numele, își propun găsirea unor mijloace pentru intensificarea comerțului capitalist internațional. Ca bază juridică pentru declanșarea negocierilor, a servit fostului președinte Kennedy legea — adoptată în urma insistențelor sale de către Congresul S.U.A. — „Trade Expansion Act", care-i dădea posibilitatea luării unor măsuri vamale pentru stimularea comerțului dintre Statele Unite și celelalte țări capitaliste. Negociatorii S.U.A. au propus o așa-numită „reducere liniară" a tarifelor vamale, în sensul ca simultan și reciproc, participanții să reducă la jumătate toate taxele vamale aplicate la importul mărfurilor. La timpul respectiv numeroși economiști americani au încercat să prezinte această propunere ca pe un instrument concret de creare pentru toate țările a unor „șanse egale".

O dată deschise tratativele în cadrul G.A.T.T. („Acordul general pentru tarife și comerț"), țările membre au fost invitate să-și prezinte propunerile în ce privește termenele la care consideră că pot efectua reducerea liniară solicitată de partea americană. Dar, de la început, a devenit evident că această reducere egală pentru toți partenerii, în fapt ar rămîne extrem de inegală. La ora actuală, diversele țări membre ale G.A.T.T. au taxe vamale inegale, ceea ce ar face ca reducerea liniară să micșoreze tarifele, dar să mențină discrepanțele dintre ele. Din această pricină, pe parcursul tratativelor s-a stabilit că țările membre vor prezenta „liste de excepții", altfel spus, liste de mărfuri la care ele socotesc că nu pot accepta încă reducerea de 50%. Prezentarea „listelor de excepții" s-a prelungit și amînat aproape un an, fiecare țară așteptînd ca mai întîi să depună listele celelalte state. Acest tip de negocieri a dat naștere la tergiversări, dar și la studierea reciprocă aprofundată a sistemelor vamale. S-a constatat astfel de către țările Pieței Comune că tarifele vamale americane pentru numeroase produse industriale erau de cîteva ori mai mari decît chiar și viitorul lor tarif comun, discriminatoriu, față de importul din țări terțe. În plus, a ieșit la iveală în cursul tratativelor, că S.U.A. au o legislație vamală care permite aplicarea unor proceduri netarifare discriminatorii asupra anumitor produse provenite din alte țări. Așa, de pildă, produsele chimice vest-europene întîmpină mari obstacole netarifare la intrarea în Statele Unite. În această situație, tratativele din cadrul „rundei Kennedy" apar mai degrabă ca negocieri asupra tarifelor care să nu fie reduse, cel puțin în momentul de față, decît asupra tarifelor pe care diverse țări sînt dispuse să le reducă.

Încă de la început incertitudinea a planat asupra „rundei" și din pricina problemei produselor agricole. Statele Unite, mari exportatoare de cereale și alte produse agricole au solicitat încă de la început includerea acestora în tratativele tarifare, urmărind să-și ușureze și să-și lărgească exporturile neindustriale pe piața vest-europeană și în primul rînd, în R.F.G. Atît înainte de declanșarea crizei Pieței Comune, cît și în etapele următoare, Franța a condiționat însă includerea produselor agricole de elaborarea unor prețuri și tarife comune la aceste mărfuri. În plus, a condiționat însăși începerea tratativelor cu privire la tarifele mărfurilor industriale de prealabilul acord al membrilor Pieței Comune în ce privește prețurile și tarifele la produsele agricole. Cum însă criza în Piața Comună a durat de la sfîrșitul lui iunie 1965, tratativele au fost practic blocate. Fiecare țară membră a avut dreptul să-și prezinte propriile sale propuneri dar Comisia executivă a C.E.E. a fost lipsită de posibilitatea de a face propuneri în numele ansamblului „celor șase".

Pe parcursul celor doi ani ai „rundei Kennedy" au căpătat o pondere din ce în ce mai importantă problemele tarifare ridicate de țările în curs de dezvoltare. Acestea au criticat deseori, în cadrul tratativelor, optica țărilor capitaliste dezvoltate, care concep G.A.T.T. ca pe un „club al celor bogați" în care avantajele rămîn de partea țărilor industriale. În timpul negocierilor, sub presiunea țărilor în curs de dezvoltare, s-au făcut o serie de modificări în statutul G.A.T.T., care să permită aplicarea unui tratament vamal preferențial țărilor neindustriale .Aplicarea acestor prevederi întîrzie însă, ceea ce a accentuat nemulțumirea acestor țări.

Stadiul actual al „rundei Kennedy" înregistrează, așadar, stagnarea tratativelor tarifare propriu-zise, din pricina divergențelor existente în interiorul Pieței Comune, ca și „lipsa de entuziasm" a țărilor capitaliste dezvoltate de a aplica hotărîrile luate în privința avantajării țărilor neindustriale. Tocmai astfel se explică poate și scepticismul celor mai mulți dintre observatori, care nu se așteaptă la realizări spectaculoase nici în viitoarea sesiune a „rundei".

N. S. STĂNESCU

SEMNELE DE INTREBARE ALE POLITICII ENERGETICE IN PIAȚA COMUNĂ

DACĂ atenția comentatorilor economici vest-europeni a fost reținută săptămîna trecută îndeosebi de reluarea discuțiilor pe marginea finanțării politicii agricole a țărilor membre ale Pieței Comune, nu a fost însă trecută cu vederea nici întrunirea Consiliului ministerial al Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului — de asemenea, cu participarea pentru prima dată de la criza din iulie trecut a delegatului Franței. Căci poziții divergente se manifestă și pe tărîmul politicii energetice. Punctul principal al ordinei de zi la sus-menționata reuniune a C.E.C.O. l-a constituit criza pieței comune a cărbunelui și oțelului și măsurile pe care respectivul organism și le propune pentru a o remedia. Unul din obiectivele de bază urmărit, a fost scăderea cu 15%, în următorii 5 ani, a producției de huilă, precum și realizarea „restrîngerii" fără consecințe negative de ordin economic și social. Miniștrii „celor șase" s-au pus însă de acord numai în privința creării unei comisii de experți, care, în viitoarele două luni, „să informeze Consiliul de miniștri asupra posibilităților de rezolvare, sau cel puțin de abordare, a problemei excedentelor de cărbune în cadrul Comunității...".

Nu întîmplător însă, în rezoluția adoptată, se trece în sarcina experților, atît studierea situației pieței cărbunelui, cît și analiza „perspectivelor energetice ale Comunității" în ansamblul lor. De altfel, chiar discuțiile din cadrul sesiunii C.E.C.O. au abordat diferitele aspecte ale crizei cărbunelui comunitar în contextul ansamblului situației energetice a „celor șase". Căci cărbunele nu este singura materie primă energetică în legătură cu care nu s-a putut ajunge la o politică unitară în cadrul C.E.E. O situație similară prezintă problema petrolului. Pornind de la constatarea de fapt că „«cei șase» nu sînt dispuși să trateze într-un cadru comun ansamblul chestiunilor care se pun economiei lor energetice" — cum remarca LE MONDE — cercurile conducătoare ale Pieței Comune au ales calea găsirii unor „soluții comune numai pentru un anumit număr de probleme, specifice, care pot fi examinate separat". Pe această linie se situează și „nota" adresată de Comisia Pieței Comune Consiliului ministerial al „celor șase" și guvernelor țărilor membre ale C.E.E. Aceasta are în vedere adoptarea unui anumit număr de măsuri menite să favorizeze întreprinderile petroliere „europene" și să le încurajeze a-și dezvolta în așa fel activitatea încît să poată face față puternicei concurențe a monopolurilor internaționale. Importanța acordată problemelor petroliere de forurile conducătoare ale Pieței Comune este cu atît mai mare, cu cît cota-parte a acestei materii prime în aprovizionarea cu energie a țărilor C.E.E. a crescut din 1950 și pînă în 1965 de la 10 la 49% (procentaj incluzînd și gazul metan) și manifestă în continuare o tendință de creștere. În lumina acestui fapt — se reliefează dependența țărilor C.E.E. în ce privește aprovizionarea cu petrol de către țări nemembre ale Comunității (partea deținută de importurile de produse petroliere fiind în R.F.G. de 27%, în Franța — 35%, în Belgia — 46%, în Italia — 65,7%, în Olanda — 72,4%, în Luxemburg — 99,6%).

Pentru realizarea obiectivelor cuprinse în „notă" — al cărei autor este vicepreședintele Comisiei C.E.E., Marjolin — sînt prevăzute contacte cu societățile petroliere și cu guvernele altor țări consumatoare, ca S.U.A. și Anglia ; dar mai ales se stăruie asupra necesității de a se stimula înfăptuirea de fuziuni între mai multe întreprinderi din C.E.E., în scopul dobîndirii de aprobări sau concesiuni, precum și al acordării de ajutoare, atunci cînd e cazul, pentru a se permite întreprinderilor comunitare, „să joace un rol pe piață în condiții de egalitate față de concurenți".

Subliniereа necesității unei politici „comunitare" în domeniul energetic, în general, și petrolier, în special, este de altfel deosebit de insistentă în „nota" lui Marjolin. Subliniereа se reflecta și în afirmația că la sfîrșitul așanumitei perioade de construcție a C.E.E., la 31 decembrie 1969, „cînd toate obstacolele directe și indirecte în calea comerțului dintre țările membre vor fi înlăturate și va fi introdusă o politică comercială comună, urmărirea unor obiective pur naționale, va fi practic imposibilă". Aceste din urmă cuvinte sînt adresate cu precădere Franței, a cărei politică națională în domeniul petrolier, nu este privită cu ochi buni la sediul din Bruxelles al C.E.E. Ele scot însă în evidență, fie că o vor sau nu, incompatibilitatea între interesele „comunitare" și cele naționale ale țărilor membre ale C.E.E. Această contradicție — pusă în lumină de altfel prin ani întregi de discuții, care nu s-au soldat cu altceva decît cu semnarea în aprilie 1964 a unui „protocol de acord" conținînd doar principii generale, pune sub semnul îndoielii și șansele de reușită ale noilor propuneri ale Comisiei C.E.E.

I. CIOARĂ

PREOCUPĂRI ECONOMICE ALGERIENE

SĂPTĂMÎNA trecută au început la Paris tratativele franco-algeriene pentru rezolvarea problemelor rămase în suspensie între cele două țări. În Algeria se subliniază spiritul constructiv în care se desfășoară aceste tratative menite să lichideze rămășițele trecutului colonial și să ofere o bază solidă relațiilor dintre Algeria și Franța. Menționînd condițiile social-economice dezastruoase în care Algeria și-a cîștigat independența, un editorial din ziarul EL MOUDJAHID subliniază că măsurile economice și financiare ce sînt adoptate în prezent în țară au drept scop cucerirea independenței economice a poporului algerian. „Concepția noastră fundamentală despre independență, scrie ziarul, n-ar putea îmbrăca nici o semnificație, nici pentru noi, nici pentru alții, dacă ar fi lipsită de baza economică".

Presa algeriană reflectă un interes sporit acordat în ultimul timp în această țară problemelor economice. La 22 februarie erau date publicității principalele orientări ale bugetului pe 1966, aprobate de Consiliul revoluției. O comisie interministerială a fost însărcinată cu studierea formelor de dinamizare a intervenției statului în economie. Guvernul urmează să elaboreze un plan premergător, menit să fixeze perspectivele de dezvoltare pe termen mijlociu și lung ; el va trebui să accelereze studiul proiectului de reformă agrară ; să grăbească punerea în funcțiune a unei organizări a circuitelor bancare.

Cum s-a anunțat la 22 februarie, un proiect de cod al investițiilor va fi supus aprobării Consiliului revoluției. Codul va preciza intențiile autorităților în ceea ce privește rolul, locul, modalitățile și garanțiile acordate capitalului, în cadrul dezvoltării economice. Recent, într-un interviu acordat ziarului italian CORRIERE DELLA SERA, președintele Boumedienne afirma : „capitalul străin și cel național au un rol în faza actuală de dezvoltare a Algeriei". „Evident, sublinia președintele, sectoarele-cheie ale economiei vor rămîne în mîinile națiunii".

Un număr recent al revistei algeriene RÉVOLUTION AFRICAINE conține un amplu articol despre sectorul industrial autogerat. În afară de întreprinderile naționalizate și de cele în curs de construcție, acest sector, care cuprinde 500 de întreprinderi cu 15 600 salariați, realizează 20% din cifra de afaceri a industriei algeriene. Cum remarcă revista, o treime din aceste întreprinderi nu și-au reluat încă activitatea. Arătînd dificultățile mari ale acestui sector „prost echipat, rău structurat, constituit dintr-o multitudine de mari întreprinderi care au suferit mai mult decît restul economiei algeriene de pe urma exodului maxim al capitalurilor, materialului și cadrelor după independență" revista se ocupă de măsurile întreprinse pentru remedierea acestei situații și subliniază că soluția pentru așezarea lui pe principiile rentabilității și competitivității poate fi găsită prin amenajarea acestui sector și înzestrarea lui cu mijloace tehnice și financiare.

I. G.

PE GLOB

În cursul anului 1965, R.F.G. a produs 7,9 milioane tone de țiței și a importat 58,9 milioane tone, îndeosebi din țările Africii și Orientului Mijlociu.

★

Guvernul britanic a hotărît trecerea la sistemul monetar zecimal, lira sterlină urmînd a fi divizată în o sută de unități. Noul sistem va intra în vigoare peste cinci ani (în februarie 1971), costul ansamblului de operațiuni necesare fiind evaluat la circa 130 milioane de lire.

★

Începînd de la 5 martie, tarifele căilor ferate japoneze au fost majorate cu 31,2% pentru călători și cu 12,3% pentru mărfuri.

★

Producția de automobile a Italiei a atins în 1965 cifra de 1,2 milioane, depășind cu 10,6% nivelul anului precedent.

★

În vederea reducerii deficitului bugetar, în Irlanda au fost sporite impozitele asupra veniturilor și taxele la anumite articole între care : țigările, alcoolurile și benzina. Cu aceste măsuri, deficitul va fi redus în anul fiscal în curs, la 12 milioane lire sterline.

★

Indicele prețurilor cu amănuntul în Belgia la sfîrșitul lunii februarie a fost de 128,1 față de 122,8 în februarie 1965, înregistrînd o creștere superioară celei prevăzute inițial.

★

În 1965, turismul a devenit „a patra industrie exportatoare britanică". Potrivit cifrelor publicate de AGEFI, cei 2 750 000 de turiști care au vizitat Anglia în acest an, au cheltuit peste 300 milioane lire sterline.

★

Ministerul zambian al finanțelor a anunțat recent că începînd cu anul 1968, Zambia va adopta un sistem monetar zecimal. Noua unitate monetară, valorînd 10 șilingi, se va numi „Kwacha", adică „libertate".

★

Producția de minereu de fier din Algeria a atins în 1965 cifra de 3 131 655 tone, cu 14,04% mai mult decît în 1964.

din bloc-notesul cronicarului

Oțelul în 1965

Conform estimațiilor revistei engleze „Metal Bulletin", anul trecut producția mondială de oțel a depășit 452 milioane de tone, față de 433 milioane de tone în 1964. Principalii producători sînt: S.U.A. — 117.855.000 tone (+2,4%, față de 1964), U.R.S.S. — 91.000.000 tone (+7,0%, Japonia — 41.170.000 tone (+3,7%), R.F.G. — 36.821.000 tone (—1,4%), Anglia — 27.400.000 tone (+2,8%) și Franța — 19.602.000 tone (—0,9%).

On revient toujours...

În Statele Unite, trenul tinde să-și recucerească importanța sa de odinioară, umbrită de concurentul său mai rapid — avionul. Folosind turbina cu gaze el se străduie să înfrîngă predominanța avionului. Noul avion cu reacție, pe șine', desfășurînd o viteză de 250 km pe oră, va fi pus la încercare anul viitor pe o porțiune a liniei ferate Boston—Providence. Ulterior va deservi linia Boston—Washington. O garnitură de tren, cu mărime maximă, poate să fie alcătuită din două automotoare și nouă vagoane de pasageri. Automotorul este înzestrat cu 2—4 turbine, în funcție de mărimea garniturii. Fiecare turbină de tipul celor folosite la avioanele autopropulsate, are o greutate de 110 kg (lungimea — 1,50 m, diametrul — 45 cm). Vagoanele, cu un profil aerodinamic și construite din metal ușor, sînt deosebit de economicoase. S-a calculat că pe o distanță pînă la 500 km cheltuielile de exploatare se reduc cu o treime față de trenurile obișnuite. Guvernul american a și comandat — spre închiriere pe doi ani — două garnituri cu cîte două automotoare. Construcția lor va costa aproximativ 2,1 milioane dolari.

Cinecalificare

Întreprinderile industriale și comerciale din țările capitaliste recurg tot mai mult la cinematografie ca mijloc de formare a personalului. În Statele Unite, după cum arată revista USINE NOUVELLE, cea mai mare parte a producției de filme comandate de întreprinderi se referă, în ultimii ani, la: formarea personalului din sectorul vînzărilor; publicitate; relații publice și informație; cercetări; relații „umane" în întreprindere; pregătirea muncitorilor; protecția muncii; simplificarea procesului de muncă. În anul 1964 s-au produs 6 200 astfel de filme, în valoare de 91 milioane de dolari. (Aceste cifre nu cuprind filmele mute produse de întreprinderi industriale pentru uzul lor propriu și nici filmele comerciale sau programele pentru televiziune).

Curba demografică după război

Către jumătatea anului 1965, populația mondială atinsese cifra de 3 miliarde 308 milioane de oameni. Un studiu publicat de **Population Reference Bureau**, o organizație americană neguvernamentală, arată că dacă se menține ritmul de creștere actual, înainte de anul 2000, populația globului va depăși cifra de 7 miliarde.

Datele folosite sînt culese în special de O.N.U. și din ele rezultă că în fruntea ratei de expansiune demografică se situează America Latină. Urmează apoi Africa și Asia.

În 1965, numărul nașterilor în lume era de 125 milioane, iar numărul deceselor de 60 milioane. Rata natalității s-a micșorat pretutindeni de la finele celui de-al 2-lea război mondial. Înainte de război, rata globală era de 26‰. În 1965 ea scăzuse la 19‰, iar în prezent este de 16‰.

„Avicultura" — 1966

Cocoșul din desenul alăturat reprezintă emblema Expoziției internaționale avicole care se va organiza în perioada 15—21 august 1966, la Kiev, cu ocazia celui de-al 13-lea Congres mondial de avicultură. Expoziția are ca scop evidențierea progreselor făcute de diferite țări în domeniul creșterii păsărilor. Se vor expune, în afară de „figurile reprezentative" ale tuturor raselor de păsări domestice din lume, și mașini moderne folosite la creșterea și industrializarea păsărilor. Vor fi prezentate, de asemenea, numeroase filme de specialitate din domeniul aviculturii, astfel încît vizitatorii să poată lua cunoștință de cele mai noi metode de reproducție și creștere a păsărilor. Grafice și scheme uriașe vor demonstra eficacitatea sistemelor de creștere în raport cu alimentația și clima fiecărei regiuni din lume. Uniunea Sovietică va prezenta, separat, și un pavilion cu păsări sălbatice, păsări decorative și păsări cîntătoare.

Fluviul țițeiului

Producția mondială de țiței a sporit anul trecut cu 9% față de 1964, depășind pragul a 1,5 miliarde de tone.

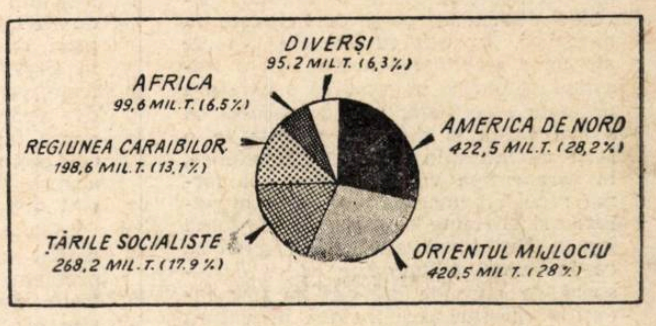

Contribuția principalelor regiuni producătoare de pe glob la realizarea acestei cifre apare din graficul de mai sus reprodus după revista JEUNE AFRIQUE nr. 264/1965.

Între 45 și 64 de ani

Statisticile demonstrează că, într-o proporție variabilă, în toate țările lumii mortalitatea este mai ridicată între 45 și 64 de ani în rîndurile bărbaților decît al femeilor.

După zece ani de cercetări asupra cauzelor acestei anomalii, Institutul național de studii demografice din Franța a ajuns la concluzia că ele sînt, în principal, două: fumatul și alcoolismul.

Coaja de ou

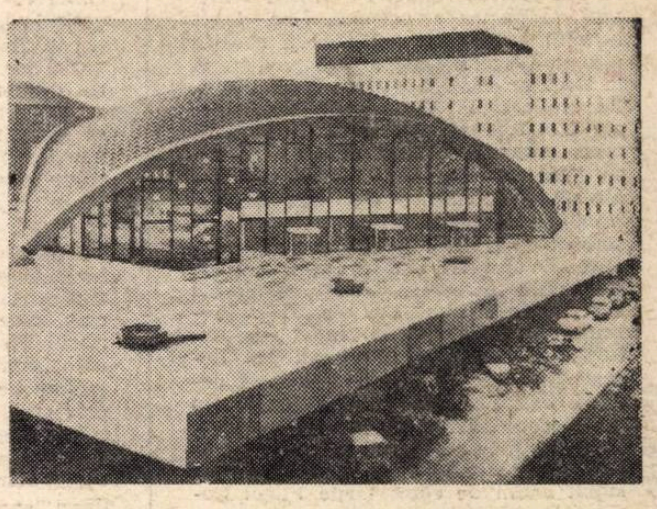

Avînd o grosime a stratului de beton de numai 85 mm, cupola Teatrului din Dortmund (R.F.G.), inaugurat la 3 martie, poate fi într-adevăr comparată cu coaja unui ou: în raport cu raza ei, ea este mai fragilă decît învelișul calcaros al oului de găină. Cupola se bolțește deasupra foaierului și a sălii de spectacole. Clădirea transversală (în ilustrație pe planul al doilea) adăpostește scena, atelierele și administrația. Pentru spectatorii care vin cu automobilul, a fost amenajat un garaj subteran, de unde se urcă cu un ascensor în foaier.

C. GRIGORE

MOMENTUL

PENTRU economia vest-germană a sosit „momentul adevărului". Cartea de vizită a persoanei care a făcut această declarație spune tot despre caracterul și amploarea problemei: Karl Blessing, președintele Bundesbank-ului. El a avertizat că balanța economică internă și externă este serios tulburată. Semnale asemănătoare răsună în ultima vreme cu o frecvență tot mai mare. La sfîrșitul anului trecut cinci experți însărcinați de guvern să elaboreze un studiu, exprimau că în 1966 venitul național nu va progresa mai mult decît cu 4%. În luna februarie ministrul economiei declara în fața Bundestag-ului: „Conjunctura slăbește văzînd cu ochii". Într-un moment cînd Germania Occidentală și-a ocupat în mod temeinic locul al doilea în lumea capitalistă, din punct de vedere al dezvoltării industriale și capacității de export, astfel de declarații ar putea părea surprinzătoare. Dar ministrul Kurt Schmuecker considera că două pericole contrare au apărut la orizont: deflația brutală și inflația galopantă. Cum va încerca economia vest-germană să treacă printre aceste Scyllă și Caribdă se și întrevede de la orizont. Principalele întreprinderi de stat, căile ferate și poșta vor face obiectul unui program de asanare de mare anvergură. Dar, opiniază ziarul austriac Die Presse *„o povară de un miliard de mărci în plus pe umerii economiei, ca urmare a sporirii, încă în această primăvară, a tarifelor feroviare și a taxelor poștale, este de natură să producă îngrijorare chiar și pentru o economie ca cea a Republicii Federale Germane". În ce-l privește pe Karl Blessing el a trasat un program de „răcire" a economiei. După expresia lui, aceasta se poate obține numai prin slăbirea cererii monetare — de către industriași pentru investiții de capital, de către sindicate pentru salarii, de către guvern pentru cheltuieli publice. Cu alte cuvinte, trecerea poverii în principal pe spatele maselor.*

Fundalului economic pe care se va desfășura Congresul Partidului de guvernămînt — Uniunea Creștin-Democrată (21—24 martie) i se adaugă, evident, problemele de natură politică, în primul rînd, cele de politică externă. Criza N.A.T.O. a intrat într-o nouă fază, în urma demersurilor Franței privind retragerea sa din comandamentele militare integrate. Unii comentatori occidentali văd în aceasta o posibilitate pentru Republica Federală de a obține un nou statut, superior, în N.A.T.O. și, implicit, accesul la arma nucleară. „În pofida oricărui obstacol — spunea în toamna trecută președintele Bundestag-ului, Eugen Gerstenmaier — trebuie să insistăm asupra unui echilibru între influența economică și politică a Republicii Federale".

Cum vor evolua discuțiile la Congresul U.C.D. rămîne de văzut. O problemă a fost rezolvată însă dinainte: cea a desemnării președintelui partidului. În momentul în care cancelarul Erhard se afla la Paris, luna trecută, și-a anunțat candidatura pentru postul lăsat vacant prin retragerea lui Konrad Adenauer, unul din apropiații acestuia, Reiner Barzel. În vîrstă de 41 de ani, catolic, fost locotenent în Luftwaffe, lider al majorității în Bundestag, Barzel a contat pe rivalitățile locale și religioase. Reîntors la Bonn, cancelarul a intrat imediat în competiție, anunțîndu-și, la rîndul său, candidatura. În momentul respectiv, ziarul New York Times *exprima părerea „că zilele doctorului Erhard în calitate de cancelar ar putea fi numărate dacă nu-l împiedică pe Barzel să cîștige controlul mașinăriei de partid". Primul asalt a fost respins, chiar în momentul în care mai toate ziarele vest-germane se refereau la pregătirile de culise în vederea stabilirii unui contracancelar. După două săptămîni și jumătate de conciliabule s-a ajuns la următoarea formulă: Ludwig Erhard va fi desemnat președinte, iar ca locțiitor al său, Reiner Barzel. Lucrurile nu s-au oprit însă aici, confruntarea continuînd în spatele ușilor închise. Cu o săptămînă înaintea începerii Congresului, s-a anunțat că vor mai fi desemnați doi vicepreședinți, Kai-Uwe von Hassel, ministrul apărării, și Paul Luecke, ministru de interne, despre care s-a vorbit că ar putea să devină cancelar în cazul în care s-ar realiza „marea coaliție" cu social-democrații. Bruno Heck, ministru pentru problemele tineretului și care are influența asupra emisiilor pentru străinătate ale Germaniei Occidentale, va fi numit secretar general. La Bonn se interpretează că s-a înfăptuit astfel un compromis acceptabil și totodată o construcție menită să limiteze rolul lui Reiner Barzel. Unii observatori trag însă concluzia că, în ce privește situația din conducerea U.C.D. și corespondentul ei pe plan statal, „momentul adevărului" încă nu a sosit.*

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr 12 (136)
VINERI
25 martie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI ● 2 LEI

12

TINERETUL

ÎN marea sală a Palatului Republicii Socialiste România, reprezentanții celor peste 2 200 000 de utecișt: tineri muncitori, țărani, intelectuali, elevi și studenți, întruniți în cel de-al IV-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist, fac bilanțul muncii entuziaste, desfășurate de tineret, alături de întregul popor, pentru dezvoltarea patriei noastre. Ei stabilesc în același timp căile participării tineretului la realizarea mărețului program elaborat de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român pentru înflorirea României socialiste.

Tînăra generație a țării are fericirea de a crește și munci în anii cînd pe întinsul patriei se simt tot mai mult roadele eforturilor făcute de poporul nostru sub conducerea partidului, pentru construirea socialismului. În toți acești ani, o dată cu edificarea societății noi, a crescut capacitatea creatoare a tineretului nostru, contribuția la marile înfăptuiri în economie, în cultură, în toate domeniile activității sociale.

Exprimînd atașamentul său față de politica clarvăzătoare a partidului, pretutindeni, în fabrici și uzine, pe șantierele de construcții care împînzesc țara de la un capăt la altul, pe ogoare, în domeniul operei de instruire și educație, al cercetării științifce și al artelor, în școli și universități, tineretul țării este prezent prin talentul și dinamismul, hărnicia și entuziasmul său.

În uriașa operă de transformare revoluționară a societății — *a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul U.T.C.* — **a crescut un tineret viguros, harnic și talentat, devotat patriei, poporului și partidului, cu o concepție înaintată despre lume și viață, hotărît să-și consacre întreaga putere de muncă progresului țării, viitorului ei luminos. Partidul și guvernul dau o înaltă apreciere contribuției aduse de Uniunea Tineretului Comunist, de întregul nostru tineret la înfăptuirea politicii de industrializare socialistă, de cooperativizare și dezvoltare a agriculturii, la desfășurarea revoluției culturale, la toate marile victorii obținute de poporul român în anii socialismului.**

Așa cum s-a arătat la Congres, aproape 600 000 de tineri iau parte activă la întrecerea socialistă; circa 40% din numărul celor declarați fruntași în întrecerea socialistă pe anul 1965 sînt din rîndurile tineretului. Numărîndu-se printre promotorii entuziaști ai progresului tehnic, 30 000 de utecișt din industrie, construcții etc. au devenit inovatori. Alături de vîrstnici, tineretul, care reprezintă aproape o treime din cei ce muncesc în agricultură, a contribuit cu însuflețire la consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole, a unităților agricole de stat, la aplicarea metodelor agrotehnice avansate.

Continuarea pe o treaptă superioară a operei de desăvîrșire a construcției socialismului ridică sarcini noi, complexe în fața întregului nostru popor. O dată cu condițiile tot mai prielnice pe care societatea noastră le creează înfloririi talentelor și capacităților tineretului se cere din partea sa înzecirea eforturilor pentru sporirea contribuției la creșterea bogățiilor materiale și spirituale ale patriei, la ridicarea continuă a nivelului de bunăstare a poporului. Este o datorie de onoare și o mîndrie pentru toți tinerii din țara noastră de a-și consacra toate forțele lor creatoare, împreună cu întregul popor, pentru înfăptuirea politicii marxist-leniniste a partidului, pentru ridicarea României socialiste spre culmile tot mai înalte ale progresului și civilizației.

Înconjurat de grija părintească a partidului și guvernului, a întregului nostru popor, tineretul patriei noastre va fi și de aici înainte la înălțimea sarcinilor și încrederii acordate. Lucrările Congresului U.T.C., ca și întreaga activitate de pînă acum a tinerei noastre generații, dovedesc cu prisosință că răspunsul utecișt-ilor, al întregului tineret al țării la condițiile minunate de muncă, învățătură și afirmare, create de partid și guvern îl va constitui și pe viitor, munca perseverentă, plină de abnegație pentru fericirea poporului, pentru cauza socialismului și comunismului.

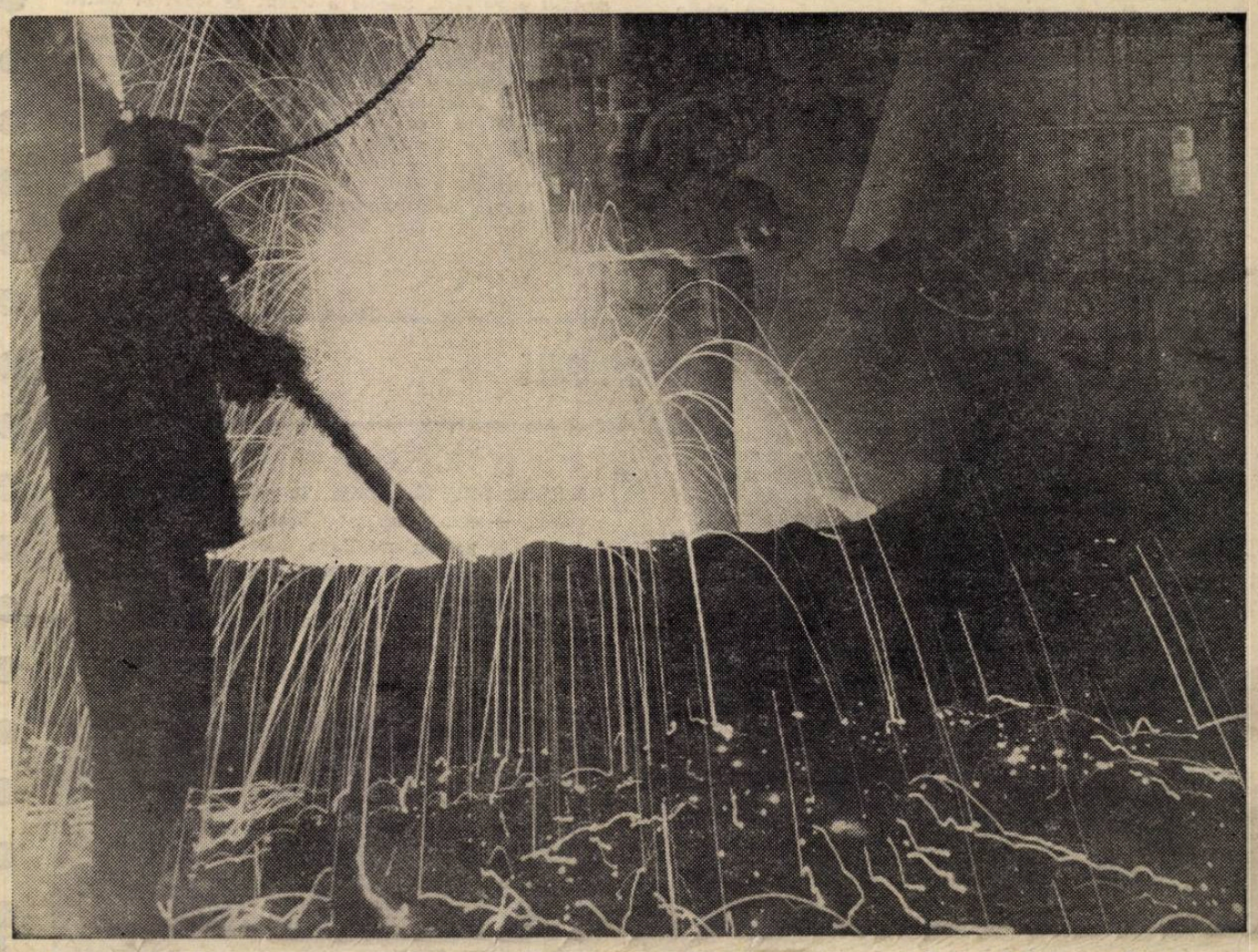

„Carbochim"-Cluj. La o temperatură de 2 000°, într-un decor de flăcări și scîntei, se produce corindon normal cu concentrație de 94–96% trioxid de aluminiu. Întreprinderea a obținut bune rezultate în primele două decade ale lunii martie: în afara unei bune ritmicități în producție, merită amintită, în special, depășirea planului de producție-marfă cu 21%

Foto: V. GODEANU

POATE FI MĂRITĂ EFICACITATEA DOCUMENTĂRII TEHNICE?

● **Documentare la nivelul tehnicii moderne** ● **Prezență activă în rezolvarea tuturor problemelor producției și cercetării**

SARCINILE trasate de partid în domeniul îmbunătățirii organizării și coordonării cercetării științifice, precum și pentru dezvoltarea economiei naționale în anii 1966—1970 pun cu o nouă forță problema însușirii celor mai recente cuceriri ale științei și tehnicii mondiale. În mod corespunzător crește rolul documentării tehnice, acest important mijloc de cunoaștere a realizărilor tehnicii din țară și de peste hotare.

În țara noastră, datorită grijii partidului și guvernului, condițiile principale ale desfășurării unei activități de documentare corespunzătoare sînt create. Se cere însă să asigurăm folosirea lor cît mai deplină, în așa fel ca documentarea să-și poată aduce întreaga contribuție la realizarea unui nivel înalt în desfășurarea cercetării științifice și a activității în producție.

● Principalul în activitatea de documentare

CÎT de însemnat este aportul pe care-l aduce consultarea materialului documentar la rezolvarea problemelor întreprinderilor și institutelor de cercetări și proiectări rezultă din numeroase exemple. Bunăoară, **la Institutul de cercetări tehnologice pentru industria construcțiilor de mașini (I.C.T.C.M.) s-au studiat și s-au pus la punct procedee eficace de încărcare prin sudare cu materiale dure și rezistente la uzură. Prin aplicarea acestora a fost sporită de 2 pînă la 10 ori durata de funcționare a unor organe de mașini care lucrează în condiții de uzură deosebit de grele. La Uzinele „Industria Sîrmei" din Cîmpia Turzii s-a aplicat procedeul laminării simultane, în flux continuu, a profilelor, cu o singură încălzire, obținîndu-se o economie anuală de peste 560 000 lei prin reducerea consumului specific de metal și combustibil.** Pentru fiecare din realizările menționate poate fi prezentată o bi-

Conf. ing. Vasile TĂRĂBOI
directorul Institutului de documentare tehnică din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții

(Continuare în pag. 4)

DIN SUMAR:

● In pagina a 3-a: **CU CE NE PREZENTĂM LA EXPORT ÎN 1966**

● In pagina a 5-a: **APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ÎN ÎNTREPRINDERI –**

● In pagina a 8-a: **ECOURI: CURSURILE POSTUNIVERSITARE PENTRU ECONOMIȘTI**

● In pagina a 11-a: **„VIAȚA ROMÂNEASCĂ" LA 60 DE ANI**

● În paginile 12–13: **Știință–tehnică–producție PREOCUPĂRI ÎN CONSTRUCȚII**

● In pagina a 14-a: **PRODUCTIVITATEA MUNCII ȘTIINȚIFICE**

● In pagina a 16-a: **MARILE PORTURI ALE LUMII**

● In pagina a 17-a: **Documentar: EXPORTUL DE CAPITAL ȘI EXPORTUL DE MĂRFURI**

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CUPLUL ȘTIINȚĂ-PRODUCȚIE, LA NOI

PLANUL la producția-marfă și cea globală îndeplinit, produse la nivelul tehnicii actuale (din care unele livrate și la export) ș.a. — sînt rezultate bune pe care le-am obținut și datorită colaborării fructuoase cu cadre de cercetare științifică (de la Institutul de proiectări și cercetări petroliere-București, Institutul de energetică al Academiei, Institutul de cercetări metalurgice-București și Institutul politehnic din Brașov). La aceasta se adaugă contribuția consiliului tehnico-științific al uzinei, care s-a preocupat îndeosebi de experimentarea și introducerea în fabricație a unor tehnologii noi.

Preocupările noastre de viitor se îndreaptă spre crearea unui nucleu de specialiști, care să studieze ceea ce apare nou în construcția de mașini, în special în domeniile care ne interesează, și să adapteze aceste noutăți la producția noastră, în scopul îmbunătățirii continue a calității ei. Acest colectiv va ține legătura cu institutele de cercetări ale Academiei, cu institutele politehnice din țară etc. Atenția principală ne-o vom concentra asupra unor produse noi (diferite convertizoare, cuplaje hidraulice, turboambreiaje, transmisii hidraulice ori turbosuflante), pe care urmează să le asimilăm. Am făcut oferte de colaborare științifică către toate institutele politehnice din țară. Întrucît pentru o serie de produse pe care le executăm documentația de specialitate este restrînsă și greu de găsit, am solicitat Academiei procurarea de documentație pentru convertizoarele hidraulice de cuplu, pentru transmisiile hidraulice, cît și pentru turbosuflantele folosite la supraalimentarea motoarelor cu piston.

Ne-ar interesa să scrieți în revistă despre ceea ce se face în alte uzine, cum se organizează colaborarea cu institutele de cercetări. Dezbaterea începută (în numărul 4) la Uzinele „23 August", trebuie continuată.

Pavel MOLDOVAN
director, Uzina „Hidromecanica"-Brașov

UN VOLUM „NICOLAE TITULESCU"

Personalitatea strălucită a lui Nicolae Titulescu a fost evocată, zilele acestea, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la moarte. Faptul că au apărut în presă multe elemente mai puțin cunoscute publicului larg sau chiar inedite și că s-a întreprins o serie de cercetări științifice, m-a făcut să adresez, prin intermediul revistei, o propunere pentru Consiliul editurilor: cred că cititorii ar primi cu satisfacție un volum închinat lui Nicolae Titulescu. Elaborat de un colectiv de juriști, economiști, istorici etc, un asemenea volum ar putea, după părerea mea, să cuprindă trei părți: studii asupra personalității **lui Titulescu; amintiri despre marele diplomat; cuvîntări și scrieri reprezentative ale lui Nicolae Titulescu.**

prof. Gheorghe D. STROE
Găești

CLASAMENT NAVAL

Am citit cu interes articolul **Dificultatea construcțiilor și transporturilor navale în țările vest-europene** *din nr. 10 al revistei „Viața economică". Ocupîndu-mă de unele statistici în legătură cu construcția de nave, îmi permit să prezint o scurtă, dar interesantă clasificare a țărilor occidentale în perioada 1954—1964.*

În anul 1954 producția de nave în țările capitaliste era repartizată astfel: pe primul loc — Marea Britanie cu 28%, urmată în ordine de R. F. Germană (18%), Suedia (10%), Statele Unite și Japonia — cu cîte 8%. În anul 1964, Japonia a construit 40% din tonajul total al lumii capitaliste și și-a depășit considerabil adversarii. Suedia a trecut pe locul al doilea cu 10%, Marea Britanie 9%, R. F. Germană 8% și Statele Unite 3%. În prezent din 10 vase construite în lumea capitalistă două sînt realizate de japonezi. După informațiile publicate la Londra de „Lloyds Register of Shipping", — Le Monde nr. 6546/1966 — anul trecut au fost lansate la apă de pe șantierele tuturor țărilor capitaliste vapoare noi ce reprezintă 12 231 000 tone. Din acestea, numai șantierele japoneze au construit 5 340 000 tone și nu 7 837 000 cum s-a arătat în articolul menționat.

B. DEMETRESCU
economist, București

VITRINELE

CONSIDER justă observația din scrisoarea cu titlul „Vitrina — cum și cu ce" („Viața economică" nr. 6): într-adevăr pentru aranjarea unor vitrine reușite, în afară de talentul și buna pregătire a vitrinierilor, mai sînt necesare și unele materiale și utilaje adecvate expunerii mărfurilor. În vederea rezolvării aspectelor legate de etalarea mărfurilor, Ministerul Comerțului Interior a luat măsuri de realizare a unor noi modele

de utilaje necesare expunerii mărfurilor. Printre acestea, se numără și 8 tipuri de manechine noi.

A fost asigurată, de asemenea, procurarea unor materiale necesare decorării vitrinelor (etichete pentru afișarea prețurilor, gros-foto, diferite blikfang-uri etc.) materiale care au și fost distribuite organizațiilor comerciale. Hîrtia metalizată — ce se va achiziționa în curînd — va contribui de asemenea la înfrumusețarea vitrinelor.

B. STĂNESCU
director adjunct, Direcția organizării comerțului din M.C.I.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ING. ANDREI GAȘPAR, Uzinele sodice Govora — După ce s-a publicat scrisoarea trimisă de dv. în numărul 2 al revistei noastre, Direcția generală utilaj chimic, energetic și metalurgic din M.I.C.M., care coordonează Uzina „Progresul" din Brăila, a emis dispoziția nr. 216.215 de a executa și livra uzinelor dv echipamentul de excavator solicitat.

ILARION SFRIJAN, Constanța — Multe din problemele ridicate de dv. pot fi stabilite numai în urma verificării situației de fapt de către organul ierarhic superior. De aceea, considerăm că este necesar să vă adresați acestui organ pentru a cere răspuns la unele din întrebările puse. În ce privește problema șefilor de echipă la care vă referiți, vă informăm că de la 1 octombrie 1964, o dată cu aplicarea indicatoarelor tarifare de calificare în activitatea de cariere, s-a precizat de fostul Minister al Transporturilor și Telecomunicațiilor că funcția de „supraveghetor mină suprafață" îndeplinește și atributiunile șefului de echipă. Pînă la această dată nu exista în cariere funcția de șef de echipă, coordonarea unei formații de muncitori fiind făcută de mineri.

Referitor la răspunderea celor care au făcut plăți ilegale de salarii, vă comunicăm că sumele plătite peste limita legală prevăzută de tarifele în vigoare trebuie recuperate de la cei care au beneficiat în mod nejustificat de ele. Dacă nu se poate asigura recuperarea acestor sume de la cei care le-au primit, prejudiciul cauzat trebuie recuperat — în conformitate cu art. 67 și următoarele din Codul Muncii, de la angajații vinovați de producerea acestui prejudiciu.

N. MILITARU, Craiova — Pe baza instrucțiunilor nr. IV/423 din 11 octombrie 1965 emise de Ministerul Finanțelor și Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, pensionarii militari de invaliditate de gradul III, precum și pensionarii IOV gradul III care sînt angajați, au dreptul la ajutoare materiale pe linia asigurărilor sociale de stat pentru incapacitate temporară de muncă. Ținînd seama de faptul că ei beneficiază, în această perioadă, de pensia întreagă, ajutoarele se calculează exclusiv în baza salariului lor tarifar de încadrare. Ceilalți pensionari militari, care au și calitatea de angajați, primesc în timpul incapacității temporare de muncă numai pensia.

TODEA LAUREANU, Turda — Revizorii tehnici recrutați dintre lăcătușii montatori de agregate energetice și de transport trebuie să posede carnet de conducere auto și să aibă o practică efectivă în meseria de șofer de cel puțin 36 luni. Revizorii tehnici recrutați dintre șoferi trebuie să fie evidențiați în munca de întreținere și exploatare a autovehiculului.

În conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 940/1965, coloanele auto sînt clasificate pe trei categorii, pe baza unor criterii emise de C.S.M.S. Încadrarea în funcția de șef coloană se poate face numai cu respectarea unor condiții stabilite. Din cele arătate în scrisoare rezultă că dv. nu îndepliniți condițiile necesare, nici pentru ocuparea funcției de revizor tehnic și nici pentru ocuparea funcției de șef coloană auto.

PAUL C. CIUCĂ, Timișoara — Angajatul nemulțumit de modul de acordare a premiilor în unitatea unde lucrează se poate adresa organelor ierarhic superioare întreprinderii cu cererea de a se reanaliza atribuirea premiilor. De asemenea, el poate sesiza și organele sindicale din unitate, precum și pe cele superioare.

Potrivit deciziei plenului Tribunalului Suprem, organele de jurisdicție a muncii nu au competența de a judeca asemenea litigii, deoarece acordarea premiilor se bazează pe aprecierea rezultatelor în muncă obținute de fiecare salariat, apreciere care nu poate fi cenzurată de organele de jurisdicție a muncii.

Răspunsurile la întrebările cititorilor publicate de organele de presă nu constituie acte normative, dar ele trebuie să aibă la bază avizele organelor competente, avize care se dau în aplicarea dispozițiilor normative în vigoare.

La celelalte întrebări vă vom răspunde ulterior.

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

SĂPAREA SONDELOR CU CHELTUIELI CÎT MAI REDUSE

ÎN raidul-anchetă **Săparea sondelor cu cheltuieli cît mai reduse** *(„Viața economică" nr. 51/1965) erau criticate, pentru nerespectarea unor clauze contractuale, uzina „Hidromecanica" și Fabrica de cauciuc, ambele din Brașov, și Uzina de țevi din Roman. În răspunsurile primite se arată:*

● Piesele de schimb—capitol deficitar

UZINA „HIDROMECANICA" — Este adevărat că anul trecut nu am livrat, la unele repere de la compresorul de aer, întreaga cantitate contractată, înregistrînd în același timp și unele întîrzieri față de termenele scadente. Pentru 1966, ne străduim să livrăm la timp și în condiții mai bune piesele de schimb necesare.

Am dori să menționăm că planul „Piese de schimb" pe care-l primim de la forul tutelar, exprimat în mii lei sau tonaj, permite distribuirea unor sarcini care, de regulă, depășesc posibilitățile uzinei de pregătire și execuțe a lor. Atunci cînd uzina este pusă în situația să contracteze peste posibilități (poziția de plan nefiind acoperită la nivelul valorii dat), este de la sine înțeles că problema execuției va rămîne deficitară. Nu este de neglijat nici faptul că cererile la capitolul „Piese de schimb" se ridică în fiecare an la valori foarte mari și că unele uzine nu sînt profilate pentru execuția lor. De cele arătate mai sus, consider, ar trebui să se țină seama în viitor.

Tănase TĂNĂSACHE
inginer-șef de producție

● Garnituri de cauciuc, în cote suficiente

FABRICA DE CAUCIUC. — Ne-a surprins afirmația tov. Nicolae Ștefan, director la Întreprinderea de foraj-Ploiești, în legătură cu livrarea unor cantități insuficiente de garnituri de cauciuc. Singurul nostru beneficiar din cadrul Ministerului Petrolului este I.A.P.S.-Cîmpina, care anul trecut a dispus de o repartiție de 64 290 kg garnituri. Cele 80 948 kg livrate în plus sînt elocvente și ne scutesc de comentarii suplimentare.

În vederea obținerii unei cote care să acopere necesarul de garnituri, socotim necesar ca Direcția generală de resort din Ministerul Industriei Petrolului, să obțină pentru noi o repartiție mai mare de cauciuc. Vom putea sprijini astfel mai eficient întreprinderile de foraj.

ing. Eugen APOSTOL
director

● Munca sondorilor va fi ușurată

UZINA DE ȚEVI—ROMAN. — Am fost criticați că pricinuim greutăți sondorilor prin livrările defectuoase ale materialului tubular. Pentru a ușura munca sondorilor și a evita cheltuielile suplimentare pe sondă, am luat măsuri ca într-un vagon să se încarce maximum 2 pereți de burlane de foraj și aceasta numai în cazul lichidărilor de contracte sau în intervențiile pentru urgentarea unor livrări. Pentru ca în viitor să nu se mai producă greutăți în depozitarea țevilor, am hotărît ca grosimea interioară a acestora să poarte pe mufă un inel de vopsea de culoare deschisă pentru a fi distinsă în cazul unor încărcări în același vagon a două dimensiuni.

Vasile SAV
inginer-șef

ÎN legătură cu semnalările critice privind calitatea sapelor cu role folosite în prezent, direcția generală de specialitate răspunde:

● Măsuri pentru îmbunătățirea sapelor

Este adevărat, calitatea actuală a sapelor cu role nu poate fi considerată mulțumitoare. Prin studiile și cercetările făcute în ultimul timp, s-au stabilit materialele cele mai indicate ce vor fi folosite în fabricația sapelor. În cursul acestui an se elaborează în țară oțelul nichel — molibden pentru conurile sapelor, iar din anul viitor se va asimila și oțelul pentru fălci — crom, nichel, molibden.

Printr-un plan de măsuri aprobat de conducerile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerului Petrolului se vor aplica în acest an o serie de îmbunătățiri constructive pentru sape. Totodată sînt în curs de elaborare noi proiecte pentru diferite tipodimensiuni de sape cu role la care vor fi adoptate toate noutățile în acest domeniu.

ing. P. ORĂNESCU
director tehnic în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

SĂPTĂMINAL —

UN GRAFIC COMENTAT

INVESTIȚII — PE 7 ȘANTIERE ALE INDUSTRIEI UȘOARE

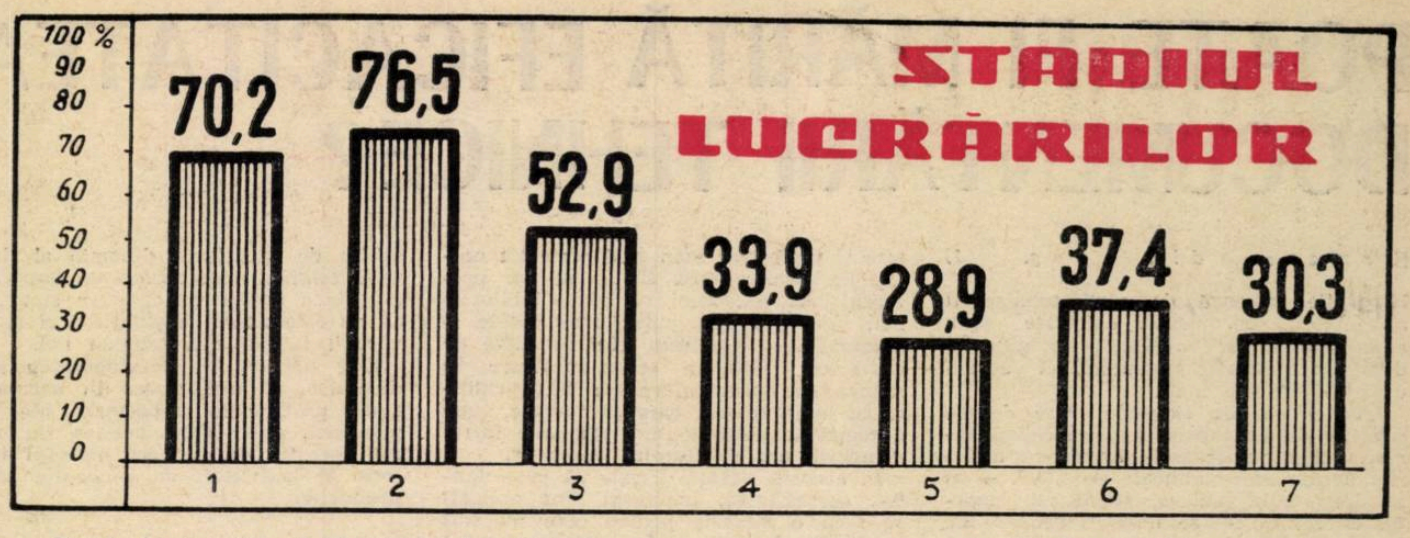

ÎNTREPRINDERILE : 1. „Țesătura"-Iași ; 2. Fabrica de pielărie și încălțăminte „Clujeana"-Cluj; 3. Fabrica de lînă integrată-Constanța ; 4. Fabrica de nasturi-București ; 5. Fabrica de confecții „Oltenia"-Craiova ; 6. Uzinele textile „Moldova"-Botoșani ; 7. Fabrica de confecții-Vaslui.

Planul de investiții al Ministerului Industriei Ușoare pe primul trimestru al anului 1966 – stabilit de comun acord cu Ministerul Industriei Construcțiilor – este în plină desfășurare. Analizînd stadiul lucrărilor pe 7 din șantierele industriei ușoare, se poate face o primă constatare pozitivă : pe trei din ele – „Țesătura"-Iași, „Clujeana"-Cluj și „Lîna integrată"-Constanța – realizările obținute în două din cele trei luni ale trimestrului arată că lucrările executate se încadrează în grafic

În schimb – pe șantierele din București, Craiova, Botoșani și Vaslui – valoarea lucrărilor executate în două luni este mică față de plan, marcînd rămîneri în urmă nejustificate. Se poate face această afirmație, întrucît la toate cele patru șantiere amintite au existat condiții pentru încadrarea în grafic : lucrările deschise din timp, proiecte de execuție asigurate, finanțare deschisă etc. De remarcat că pe șantierul din Iași lucrările sînt în grafic, în timp ce la Botoșani și Vaslui, cu același executant – Întreprinderea de construcții-montaj Iași – lucrările sînt în întîrziere.

Se impune accelerarea lucrărilor și încadrarea în grafic, cu atît mai mult cu cît unele din întreprinderile rămase în urmă au plan de punere în funcțiune a unor noi capacități de producție încă în trimestrele II, III și IV ale anului în curs.

CU CE NE PREZENTĂM LA EXPORT ÎN 1966

POSIBILITĂȚILE crescînde ale industriei țării asigură tot mai multe și mai variate produse de calitate care, satisfăcînd necesarul intern, se pun și la dispoziția exportului. Între anii 1959—1964 volumul exportului aproape s-a dublat, iar anul trecut el a continuat să sporească. Pe anul 1966 sînt prevăzute noi sarcini de creștere și de diversificare a livrărilor noastre externe.

Se îmbunătățește în continuu structura exportului nostru, mărindu-se ponderea în exportul total al mașinilor și utilajelor, precum și al altor produse cu înalt grad de prelucrare industrială.

Anul acesta întreprinderile de comerț exterior vor fi prezente pe piața externă cu o serie de noi produse românești. Iată cîteva din preocupările actuale ale unor întreprinderi în acest domeniu.

Mașini-unelte perfecționate

ÎNTREPRINDEREA **„Mașinexport"** — al cărei plan de export prevede sporirea volumului livrărilor externe cu circa o treime față de anul trecut — iese pe piața externă cu o serie de noi mașini și utilaje cu performanțe superioare. Astfel **strungurile Carusel SC-2000** și **SC-2500,** fabricate pe bază de licență de Fabrica de mașini-unelte și agregate din București, sînt destinate strunjirii cilindrice interioare, exterioare, frontale, plane și conice pentru piese cu o greutate pînă la 12 000 și respectiv 15 000 kg, cu înălțimea de 1 500 respectiv 1 900 mm și diametrul de 2 100 respectiv 2 600 mm. Aceste strunguri sînt caracterizate prin rigiditatea construcției, puterea mare a motorului, gama largă de viteze și avansuri, funcționarea fără vibrații la regimuri de așchiere grele. Cutia de viteză este înzestrată cu amplificator magnetic cu echilibrare și comandă direct prin intermediul unui potențiometru, obținîndu-se astfel în progresie continuă viteza dorită a planșaibei.

Pe lîngă locomotiva Diesel electrică de 2100 CP, de-acum cunoscută în alte țări, anul acesta apare la export **locomotiva Diesel hidraulică de 350 CP** de tip Bo-Bo cu ecartament de 760 mm, realizată la Uzinele „23 August". În greutate de 30 tone, locomotiva suportă o sarcină maximă pe o osie de 7,5 tone.

Pe roți și pe șenile

TRACTOARELE românești care și-au cîștigat un prestigiu cert pe piața externă, se oferă anul acesta într-un sortiment îmbogățit și perfecționat. Uzina de tractoare din Brașov a îmbunătățit construcția **tractorului pe roți U-650** de 65 CP (care a obținut medalia de aur la Leipzig, 1965), mai ales prin : montarea unui reductor de viteză (tractorul dispune de 10 viteze pentru mersul înainte și 2 viteze pentru mersul înapoi) ; echiparea cu noi pneuri în față cu dimensiunile 6,50 x 20" cu greutăți adiționale ; mărirea turației la priza de putere ; echiparea cu cuplă pentru remorcă monoax ; echiparea cu țeavă de eșapament cu parascîntei etc. Îmbunătățirile aduse ridică și mai mult valoarea tehnică a tractorului.

Totodată, uzina a realizat **tractorul pe șenile S-650,** tot de 65 CP, o construcție modernă, robustă, bine echilibrată, destinată lucrărilor grele pe terenuri agricole în pantă, pe șantiere de construcții etc. Dispune de un motor Diesel de 65 CP, identic cu acela al tractorului U-650 pe roți, de 5 viteze pentru mersul înainte și una pentru mersul înapoi, forța de tracțiune fiind de peste 4 000 Kgf. Tractorul S-650 este economic în exploatare datorită consumului redus de combustibil pentru această clasă de putere.

Cele de mai sus sînt doar cîteva exemple.

Anul acesta va aduce o colaborare tot mai strînsă între uzinele furnizoare și întreprinderea de comerț exterior, în vederea efectuării în cele mai bune condițiuni a livrărilor. O preocupare de seamă rămîne aprovizionarea cu piese de schimb, îmbunătățirea servis-ului, asigurarea punerii în exploatare și instructajul personalului beneficiarului, astfel încît exportul să fie sub toate aspectele la nivelul cerințelor pieței externe.

Noile capacități dau noi produse

ÎN anul 1965, țara noastră exporta produse chimice în 65 de țări. 20% din întreaga producție chimică ia drumul exportului. Aceste „repere" vor crește, în continuare, în anul 1966, pentru care planul de export al întreprinderii de comerț exterior **„Chimimport"** prevede un spor de peste 30% față de anul trecut.

O dată cu mărirea volumului exportului de produse chimice — în mod absolut și ca pondere —, gama producției exportate se va completa, anul acesta, cu noi produse realizate de industria noastră chimică în continuă dezvoltare. Astfel, noul Combinat chimic de la Craiova va pune la dispoziția exportului un îngrășămînt valoros — uree granulată. Cu caracteristicile lui tehnice : culoare albă, umiditate maximă de 0,3%, conținut de azot — min. 46,3%, fier — maxim 20 părți/milion, amoniac liber — max. 0,010%, punct de topire — 132—134°C, sulfat — lipsă, produsul se va înscrie la nivelul de calitate cerut pe piața mondială.

Întreprinderea va pune accent pe introducerea pe piața externă, pe scară mai largă, și a altor produse, a căror furnizare în cantități industriale devine posibilă anul acesta : butanol, acid acetic, anhidridă ftalică și alte produse realizate de combinatele noastre chimice la indici de calitate internaționali.

Cu peste 30% este prevăzut să crească volumul exportului de medicamente.

Concomitent cu realizarea produselor noi, industria va asigura și sortimente îmbunătățite la unele produse chimice, al căror export a devenit de-acum „tradițional". De pildă, anul acesta se va livra beneficiarilor externi soda calcinată cu un conținut mai înalt de Co_3Na_2 — de 98,5% (față de 98% în trecut) și un conținut mai scăzut de oxizi de fier, soda caustică electrolitică cu un conținut de hidroxid de sodiu (Na OH) de 98% etc.

În centrul atenției tuturor verigilor interesate rămîne rezolvarea optimă a problemei ambalajelor, care are o importanță deosebită în domeniul exportului de chimicale ; este vorba, atît de aspecte calitative, cît și de capacitatea ambalajelor, în funcție și de solicitările transportului după felul și durata acestuia.

Produsele chimice românești sînt cunoscute astăzi pe toate continentele, în țările socialiste ca și în țări capitaliste dezvoltate și în țările în curs de dezvoltare. Introducerea noilor produse și mărirea continuă a posibilităților de livrare, o dată cu îmbunătățirea neîncetată a calității producției, vor deschide, desigur, noi piețe exportului țării noastre.

I. COSTEA

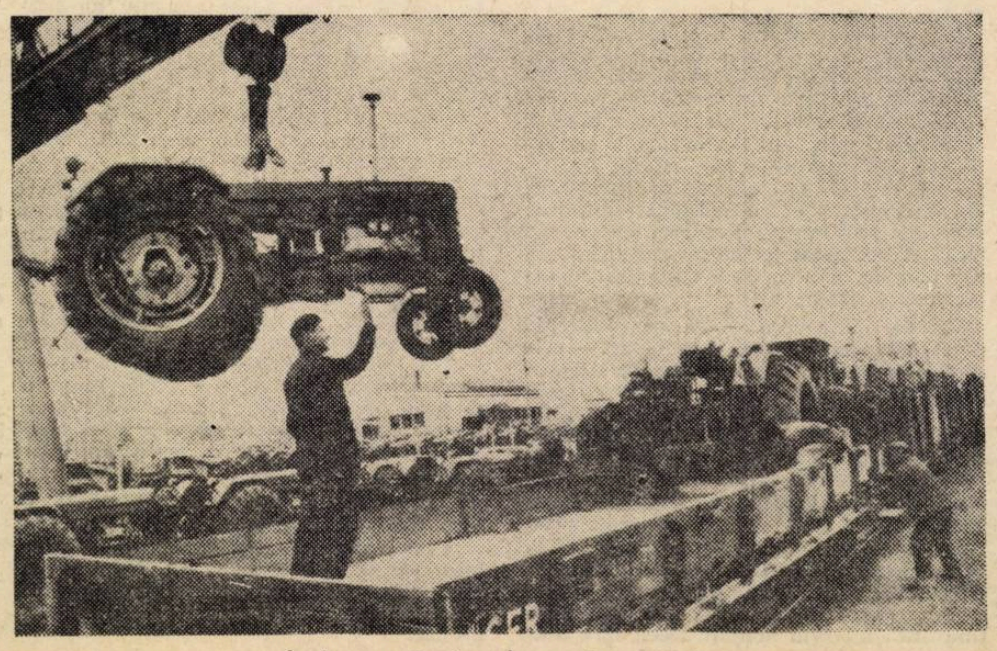

Încărcarea tractoarelor pentru export

Întrecerea cu timpul

● **Crește zilnic numărul întreprinderilor care raportează îndeplinirea integrală, înainte de termen a planului pe primul trimestru al anului. Din lista acestora, spicuim :** Trustul de foraj Moinești, exploatările miniere Lonea și Rovinari, laminorul de tablă subțire din Galați, Uzina chimico-metalurgică Copșa Mică, Combinatul de industrializare a lemnului Suceava, Întreprinderea de materiale de construcții Constanța, Întreprinderea piscicolă Tulcea.

● **500 tone amoniac pe zi la fabrica de amoniac a Combinatului chimic Craiova, 34 de metri cubi placaj pe zi la Fabrica de placaj din Sighetul Marmației și 50 de tone de hîrtie pe zi la Fabrica din Palas, indică, cu 2, 3 și 5 luni mai devreme, ATINGEREA PARAMETRILOR PROIECTAȚI la aceste obiective industriale.**

CURIER

● **De cîteva zile se desfășoară PROBELE TEHNOLOGICE LA NOUA FABRICĂ DE CELULOZA A COMBINATULUI DIN DEJ, fabrică proiectată pentru o producție anuală de 60 de mii tone celuloză.**

● **Cinci ocoale silvice din regiunea Maramureș și trei din regiunea Crișana au îndeplinit PLANUL DE ÎMPĂDURIRI din acest an (s-au împădurit aproape 15 000 hectare). Pe întreaga țară este planificată împădurirea a 53 000 de hectare în actuala campanie.**

— Cu o lună mai devreme a fost dată în exploatare la Glodeni, raionul Tîrgu Mureș, o mare CRESCĂTORIE DE PUIET DE PEȘTE (3 000 000 de mrene și morunași pentru popularea rîurilor și iazurilor din regiune).

Șantiere

● **În domeniul energeticii, a început să se materializeze stația de transformare de 110 kilovolți de la Bacău.**

● **Chimie : s-au deschis lucrările pe șantierul stației-pilot a Combinatului de cauciuc din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Aici, se vor face experimentări pentru crearea de NOI SORTIMENTE DE CAUCIUC SINTETIC cu caracteristici superioare.**

● **La Sînmartin, regiunea Crișana se desfășoară lucrările pentru construcția unei noi stațiuni de mașini și tractoare care va avea 300 tractoare și alte sute de mașini agricole.**

● **Pe o suprafață de 3 000 de metri pătrați, în zona industrială a Iașului, se ridică o seră modernă destinată să aprovizioneze cu legume locatarii noilor cartiere**

POATE FI MĂRITĂ EFICACITATEA DOCUMENTĂRII TEHNICE?

(Urmare din pag. 1)

bliografie întreagă de cărți tehnice și alt material documentar cercetate spre a se asigura ca contribuția proprie în dezvoltarea științei și tehnicii să atingă un nivel cît mai înalt.

Iată și un alt exemplu, care devine sugestiv dacă ne permitem un calcul sumar. Între numeroasele forme de material documentar publicate de I.D.T. — și nu dintre cele mai consistente sub raportul eficacității — se numără caietele de inovații. Se întocmesc și se difuzează anual 120 caiete conținînd în total circa 2 000 inovații. Considerînd valoarea medie a economiilor generate de o inovație aplicată prin generalizare la numai 5000 lei, precum și că din cele 2000 de inovații nu se aplică decît 400 (20%), iar fiecare din acestea în numai 10 întreprinderi, se obțin 20 000 000 lei economii.

Deși contribuția documentării tehnice nu figurează nicăieri cu sume certe, contabilizate aparte, este limpede pentru oricine că multe din milioanele realizate în întreprinderi peste plan pe seama măririi eficienței activității, rezultă nemijlocit din idei transmise celor interesați de literatura tehnică.

Situația nu se prezintă însă la fel de favorabil peste tot. În multe locuri, în domeniul documentării mai domină empirismul, discontinuitatea și lipsa de organizare. Nu sînt folosite în măsura posibilităților condițiile create, materialul documentar prezentîndu-se în bibliotecă amorf, nesistematizat, neprelucrat. O deficiență des întîlnită este atitudinea inactivă în munca de documentare: mare parte a unităților de documentare nu iau inițiativa de a cunoaște din vreme problemele tehnice ale întreprinderilor și institutelor, pentru a oferi pe baza aceasta un material documentar cît mai complet și ușor de folosit.

● Și materialul documentar se pretează la o valorificare superioară

ÎN condițiile actuale, cînd întreprinderilor și institutelor li se cere o activitate la nivel mondial, contribuția documentării tehnice la stabilirea nivelului de activitate capătă o importanță esențială. Pentru a argumenta, vom recurge la exemple care, după părerea noastră, sînt cu atît mai semnificative, cu cît pornesc de la realizări pozitive. Uzine importante ca **„23 August", „Timpuri Noi", „Electromagnetica", „Uzina de Pompe"** din București și altele au avut și au de asimilat produse noi sau modernizează produsele aflate în fabricație.

Pentru a putea fundamenta soluțiile date, proiectanții au studiat literatura tehnică de specialitate, după care s-au întocmit — de exemplu la uzinele „Timpuri Noi" și „Electromagnetica" — tabele comparative cu performanțe și caracteristici cuprinzînd uneori sute de produse similare fabricate în străinătate și ilustrînd nivelul mondial. Pe baza datelor culese și sintetizate, proiectanții au rezolvat problemele de regulă în așa fel încît au asigurat produselor proprii caracteristici și performanțe care se înscriu în limitele celor mai bune realizări mondiale.

Iată un mod de lucru care dă rezultate pozitive. Din punctul de vedere al activității de documentare se pun însă inevitabil mai multe întrebări:

- în primul rînd, cine a strîns datele privitoare la sutele de produse similare fabricate peste hotare?
- în al doilea rînd, au fost epuizate toate datele existente în literatură privind problemele urmărite?
- în sfîrșit, în al treilea rînd, ce se întîmplă după rezolvarea problemei? Se urmăresc în mod continuu realizările cele mai noi și tendințele existente în lume?

● Cine trebuie să asigure documentarea tehnică?

RĂSPUNZÎND la prima întrebare, este de subliniat că datele necesare din literatura de specialitate au fost identificate și apoi sintetizate chiar de către proiectanți. Fenomenul este frecvent nu numai în întreprinderi ci și în institutele de proiectări și în munca de cercetare. De aici rezultă că în multe locuri nu se cunoaște rolul documentării ca activitate de sine stătătoare, creîndu-se fisuri în însăși activitatea de concepție.

Dacă vom vizita serviciile de concepție ale unor mari uzine (inclusiv cele citate), precum și numeroase institute de cercetare și proiectare vom găsi peste tot unități de documentare. Ele ni se vor prezenta însă îndeosebi ca niște biblioteci mai bine sau mai puțin bine dotate și sistematizate. **Rar vom găsi colective de cadre cu calificare corespunzătoare în munca de documentare (pe lîngă calificarea inginerească) care să lucreze după o tematică rezultată din planurile întreprinderii sau institutului respectiv.**

În această situație firește că proiectantul, cercetătorul, inginerul sînt obligați să facă o meserie pentru care nu sînt calificați și deci o fac cu randament scăzut. Ei consumă uneori un sfert și chiar mai mult din timpul total afectat temei pe care o au de rezolvat alergînd din bibliotecă în bibliotecă pentru identificarea materialului documentar, apoi așteaptă traducerea materialelor redactate în limbi necunoscute lor, iar în final trebuie să reziste la confruntarea cu un volum mare de material, din care au de reținut de fapt doar unele date.

Consider de aceea că este necesar să se schimbe însăși concepția care domină în multe locuri (inclusiv în unele ministere) cu privire la activitatea de informare și documentare. Trebuie să se știe că atunci cînd se înființează o unitate de documentare, aceasta nu reprezintă un birou de traduceri și o bibliotecă, ci o unitate care intră în circuitul activității de concepție; deci, ea trebuie încadrată corespunzător și să aibă sarcini caracteristice bine definite. Creînd condiții corespunzătoare, conducătorul întreprinderii sau institutului va putea pretinde organului de documentare răspundere sporită pentru nivelul la care se realizează producția, proiectarea sau cercetarea.

De asemenea, este necesar ca ministerele să prevadă în schemele întreprinderilor și institutelor, unități de documentare încadrate și salarizate la nivelul serviciilor tehnice. Trebuie înlăturate anomalii ca bunăoară cea care persistă de ani de zile în întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini: pe de o parte ministerul a lansat un regulament ce obligă întreprinderile și institutele să înființeze servicii de documentare încadrate cu ingineri (2—3 și mai mulți, după gradul întreprinderii), dar, pe de altă parte, nu prevede același lucru în nomenclatoarele de funcțiuni. Drept consecință, chiar și acei conducători care vor să încadreze unitățile de documentare după necesități, nu o pot face.

Desigur că nu este îngăduit să se aștepte totul de la aprobarea posturilor. Dacă unitatea de documentare, deocamdată chiar modest încadrată și înzestrată, are inițiativă în cunoașterea problemelor, poate lua măsuri pentru a acoperi o parte cît mai mare a activității legate de identificarea, selecționarea și prelucrarea materialului documentar corespunzător.

● Folosirea tuturor izvoarelor de informare și continuitatea — cerințe permanente

ÎN ce privește a doua întrebare — și anume dacă au fost consultate toate izvoarele posibile de material documentar care tratează problema studiată — și aici se pot face unele observații. Proiectanții din întreprinderile citate au culeș informații din biblioteca proprie și din cea a Institutului de documentare tehnică; de asemenea, au luat contactul cu întreprinderi de comerț exterior, de la care au obținut prospecte de produse străine.

Cu aceasta însă nu s-au epuizat toate izvoarele. În țară mai există biblioteci bine dotate, de pildă la instituțiile de învățămînt superior. De asemenea, se pot crea legături directe cu mari biblioteci din străinătate, cu producătorii de fabricate similare de peste hotare, cu firme și reviste specializate în furnizarea de informații pentru anumite produse sau alte probleme. Asemenea izvoare nu au fost solicitate. Aceasta argumentează din nou necesitatea unei documentări organizate și active.

Ultima întrebare — ce se întîmplă după rezolvarea unei probleme? — este dintre cele mai importante. Într-adevăr, admițînd chiar că documentarea cu privire la nivelul atins în lume a fost temeinic efectuată, aceasta nu înseamnă că problema poate fi considerată încheiată. De obicei însă, după terminarea proiectării și cercetării, se trece la o altă temă pentru care se începe documentarea. Problema încheiată de cele mai multe ori se părăsește pînă ce se va trasa sarcina reluării ei, de unde rezultă uneori o întrerupere îndelungată, în care răstimp însă intervin noutăți. Deci, spre deosebire de caracterul dinamic al dezvoltării tehnicii, documentarea îmbracă în asemenea cazuri un caracter static, ceea ce nu este numai neștiințific, ci și defavorabil introducerii tehnicii noi.

Este necesar ca documentarea să fie dinamică, să urmărească în permanență toate problemele importante ale întreprinderii, chiar dacă acestea nu constituie pentru un moment obiectul nemijlocit al activității de concepție sau de producție.

● Ce își propune Institutul de documentare tehnică

INSTITUTUL de documentare tehnică a fost înființat cu 17 ani în urmă ca institut central de documentare în țara noastră. În 1953 acest rol a fost întărit printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, accentuîndu-se asupra sarcinii I.D.T. de a coordona și îndruma întreaga activitate de documentare tehnică în țara noastră.

Străduindu-se să îndeplinească această sarcină de mare răspundere, Institutul de documentare tehnică s-a orientat în primul rînd către o activitate de organizare, în colaborare cu ministerele economice. Consecința acestei activități a fost înființarea în cursul anilor a unui număr de centre și oficii de documentare de ramură, precum și a unui important număr de unități de documentare în institute și în întreprinderi.

Pe o asemenea bază, activitatea de documentare a putut fi coordonată, ceea ce s-a materializat, printre altele, prin măsuri — aprobate de conducerea partidului — pentru înlăturarea paralelismului în prelucrarea materialului documentar. S-a colaborat, de asemenea, cu ministerele în vederea instruirii și îndrumării unităților de documentare din întreprinderi. A fost instruit de repetate ori prin cursuri, instructaje și prin vizitarea sistematică a peste 1000 de întreprinderi din întreaga țară, practic, întreg personalul unităților de documentare din întreprinderi și institute.

În condițiile noi create de partid — ne referim aici în primul rînd la coordonarea activității de cercetare științifică și la sarcinile planului de stat pe 1966—1970 — ceea ce s-a făcut trebuie dezvoltat în mod corespunzător. În acest scop, recent s-a trecut la reorganizarea activității Institutului de documentare tehnică, înființîndu-se sectoare pe ramuri industriale și agricultură, pentru o mai bună deservire și îndrumare a acestora sub raportul documentării. Considerăm că prin această măsură I.D.T. s-a apropiat și mai mult de nevoile economiei naționale, ale ramurilor, întreprinderilor și institutelor.

În continuare, vom lua măsuri pentru intensificarea activității de informare prin mărirea volumului de material documentar publicat, punînd însă accentul în primul rînd pe calitate. Prin aceasta înțelegem îmbunătățirea conținutului materialului publicat, abordarea celor mai importante probleme, lăsînd problemele specifice pe seama centrelor de ramură și a unităților de documentare din întreprinderi.

O tendință importantă în activitatea institutului nostru va fi reducerea relativă a volumului de lucrări traduse și prezentate integral, în favoarea întocmirii unui număr sporit de materiale de informare bibliografică și a unor materiale de sinteză pe teme care prezintă o situație de ansamblu asupra stadiului și perspectivelor în lume și în țară în problemele date. Acest obiectiv al activității noastre va putea fi realizat cu atît mai bine cu cît vom reuși să coordonăm activitatea de documentare pe țară în așa fel ca la prelucrarea materialului documentar să participe întreaga rețea de documentare din țară, pe baza unei stricte diviziuni a muncii.

Considerăm că, date fiind noile măsuri luate de partid pentru coordonarea cercetării științifice, există condiții pentru perfecționarea organizării actualei rețele de documentare, prin însumarea ei într-un sistem național al informării și documentării, a cărui activitate să fie reglementată prin acte normative ale Consiliului de Miniștri. Prin urmare, să perfecționăm ceea ce s-a făcut pînă în prezent, să lichidăm golurile care s-au produs inevitabil ca urmare a unei activități desfășurate pe un teren lipsit de experiență.

Vom spori, de asemenea, numărul și vom ridica nivelul instruirii personalului care se ocupă cu documentarea în întreprinderi și vom intensifica îndrumarea concretă pe teren, prin vizitarea cu regularitate și cu eficacitate a întreprinderilor.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „Industrialexport" a încheiat contracte cu „Mașinoimport" din Moscova, pentru livrarea în U.R.S.S. a circa 1400 de tone piese de schimb destinate instalațiilor de foraj de tip T 50, 4 LD, 3 HD și 4 DH.

● Un contract perfectat recent de „Mașinexport" prevede livrarea a 1200 tone armături industriale din oțel în U.R.S.S.; cu o firmă din Danemarca a fost încheiat recent un contract pentru livrarea de diferite tipuri de mașini-unelte; pe baza unui contract în vigoare, s-a livrat în Iordania un nou lot de 10 tractoare de tip U—520.

● Contractele încheiate în luna februarie pentru exportul de hidrocarburi aromatice prevăd livrarea de paraxilen în R. F. Germană, xilen de 5°C în R.S.F. Iugoslavia, toluen în Austria. Cu firme din Italia au fost încheiate, — în trimestrul I/1966 — contracte pentru exportul de produse chimice românești, a căror valoare se cifrează la peste 600 000 dolari. Printre produsele contractate se înscriu: tetraciclina bază, acid salicilic farmaceutic, ulei de vaselină, vaselină, salicilat de sodiu, fenol, policlorură de vinil.

● Contracte de export încheiate de „Metalimport" cu firme din R. F. Germană prevăd livrarea a 32 000 de tone de fontă de turnătorie și oțelărie și 1600 de tone profile de oțel. Alte contracte prevăd exportul de fontă de turnătorie către firmele „Pelten & Guilleaume" din Austria și „Iacoubian" din Liban, precum și profile de oțel către diverse firme din Iran.

● Cu firma „Lurgi" din R. F. Germană, „Mașinimport" a încheiat un contract pentru importul unei instalații pentru prepararea metanolului, cu o capacitate de 50 000 tone/an, destinată Combinatului chimic din orașul Victoria, iar cu firma „Voith" din Austria s-a contractat importul a 2 mașini pentru fabricarea hîrtiei.

● În perioada 8—14 martie 1966, „Mineralimportexport" a încheiat contracte pentru exportul a 60 000 mp geamuri către firme din Italia și Tailanda. În aceeași perioadă a fost livrată la export cantitatea de 145 000 mp geamuri în Arabia Saudită, R. S. Cehoslovacă, Canada, R.S.F. Iugoslavia, Italia, R.P. Ungară. Au mai fost exportate 1600 de tone de piatră de gips și 670 de tone de ipsos în R. P. Ungară, 4750 mp plăci azbociment și 120 tone covor PVC în R. S. Cehoslovacă

● Noi contracte au fost încheiate de „Exportlemn" în luna februarie pentru exportul a 10 tone mangal de bocșe în Grecia, 900 de tone mangal retortă în Austria, R. F. Germană, 230 000 mp PAL în Australia, Cipru, Franța, Irak, Islanda, Kenya, Tunisia, 3100 de tone de plăci fibrolemnoase în Belgia, Cipru, R. F. Germană, Irak, Malta, Pakistan și Siria, 129 000 mc cherestea de fag în Anglia, Franța, Malta, Grecia, Italia, 4350 mc cherestea de stejar în Franța și Italia, 80 mc cherestea de rezonanță în Anglia, 96 000 mc lemn pentru celuloză de diferite esențe în Austria și R. F. Germană, 47 400 mc bile/manele în Austria și Italia.

● În cursul lunii februarie au plecat din porturile Constanța, Galați și Brăila 45 vase încărcate cu diverse produse lemnoase, livrate de „Exportlemn" în R. P. Albania, Anglia, R.A.U., R. P. Chineză, Franța, Grecia, Irak, Italia, Izrael, Liban, Olanda, Pakistan, Siria, Sudan În aceeași perioadă, prin diverse puncte de frontieră, au ieșit 5 900 vagoane încărcate cu produse lemnoase livrate la export.

● În perioada 5—11 martie 1966 au sosit din import în portul Constanța 1 000 de tone de laminate din Japonia, 350 de tone de lămîi din Turcia, 500 de tone de bumbac din Siria, 1000 de tone de cauciuc natural din Anglia. 1180 de tone de laminate din R. F. Germană, 850 de tone de laminate din Italia, 6650 de tone de fosfat din Izrael, 300 de tone de arahide din Liban, 20 370 de tone de cărbuni cocsificabili din S.U.A., 1150 de tone de cauciuc din Extremul Orient.

ANCHETA VIEȚII ECONOMICE

Aprovizionarea tehnico-materială în întreprinderi

— BAZE UNIVERSALE SAU BAZE SPECIALIZATE ? — LEGĂTURI DIRECTE ÎNTRE FURNIZORII DE MATERIALE ȘI BENEFICIARI

PUNCTE DE VEDERE ALE FURNIZORILOR

MĂSURI CARE SĂ SATISFACĂ INTERESELE AMBELOR PĂRȚI

COMBINATUL nostru are relații economice cu majoritatea întreprinderilor de pe cuprinsul țării, cărora le livrează importante cantități de laminate, oțel lingou, fontă etc. În 1965 am livrat peste 440 000 tone laminate, 170 000 tone fontă, mai bine de 130 000 tone oțel lingou și alte produse siderurgice. **Livrarea acestor materiale s-a făcut pe baza a peste 8 500 contracte economice încheiate cu diferiți beneficiari însumînd circa 80 000 poziții** (dimensiuni și calități). **Ele s-au expediat la 1 000—1 100 diferite destinații.**

Numărul mare de sortimente pe care trebuie să le expediem (în 3 si chiar 4 tranșe pe trimestru, în funcție de nevoile beneficiarilor) este determinat de faptul că actualele condiții fundamentale de livrare ale Ministerului Industriei Metalurgice, întocmite în anul 1949, prevăd livrarea laminatelor în cantități de la 400—1 800 kg pe dimensiuni și calități. Expedierea unor asemenea cantități mici de produse constituie o frînă în realizarea la termen a obligațiilor contractuale, duce la neutilizarea vagoanelor la capacitatea lor, la formarea stocurilor supranormative, la nerealizarea producției-marfă vîndută și încasată.

Din cauza cantităților minime prevăzute de condițiile fundamentale de livrare **(50—60% din volumul metalului se expediază numai în vagoane combinate** beneficiarilor principali), unii beneficiari secundari refuză adesea plata facturilor, motivînd că nu au primit produsele.

În ultimul timp au apărut și alte neajunsuri. Majoritatea beneficiarilor, pe adresa cărora se expediază vagoanele combinate, refuză primirea acestora pe motivul că nu au spațiu de depozitare, posibilități de conservare, cît și datorită sistemului greoi de decontare a cheltuielilor ocazionate. Așa stînd lucrurile, **considerăm juste propunerile făcute de unii specialiști și conducători de întreprinderi în cadrul anchetei inițiate de revista „Viața economică", de a se înființa baze universale pe centre industriale sau regiuni, pentru aprovizionarea cu cantități nevagonabile și legătură directă cu beneficiarii care solicită cantități vagonabile.**

De altfel, combinatul nostru a cerut încă din anul 1960 conducerii Ministerului Industriei Metalurgice schimbarea condițiilor fundamentale de livrare și adaptarea lor la nivelul producției actuale, iar cantitățile nevagonabile să fie preluate de către diferitele baze de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor. Din experiența acumulată se constată însă că bazele specializate existente, care aparțin diferitelor ministere, nu-și îndeplinesc rolul pentru care au fost create, deoarece ele nu primesc cantități nevagonabile, ci fac doar oficiul de emitere a comenzilor, obligînd întreprinderile furnizoare să livreze cantități nevagonabile la adresele beneficiarilor acestora. **Așadar, punctul nostru de vedere, în soluționarea mai bună a organizării aprovizionării tehnico - materiale este :**

a) baze universale pe regiuni sau centre industriale pentru aprovizionarea întreprinderilor care solicită laminate în cantități nevagonabile ;

b) legătură directă între furnizori și întreprinderea beneficiară pentru produsele solicitate în cantități vagonabile.

Nică NIȚOIU
șeful Serviciului desfacere, Combinatul siderurgic-Reșița

O CERINȚĂ VITALĂ: IMBUNĂTĂȚIREA METODOLOGIEI

ÎN cadrul anchetei privind îmbunătățirea formei organizatorice și a metodologiei de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor și-au spus cuvîntul mulți specialiști în calitate de **beneficiari.** În ce privește uzina noastră, aș dori să-mi spun părerea de pe pozițiile **furnizorului de materiale.**

Uzina de țevi-Roman laminează și livrează burlane de foraj, conducte pentru petrol și gaze, prăjini grele de foraj, prăjini pătrate și hexagonale și diverse țevi. Stadiul actual de dezvoltare a uzinei, care realizează o producție medie de peste 1 000 tone laminate în 24 ore și cu o diversitate mare de sortimente, necesită condiții de desfacere ritmică, atît pentru evitarea blocării materialelor, cît și pentru asigurarea unei mai înalte eficiențe economice. Dacă acest deziderat este realizat în mare parte prin desfacerile masive către marii beneficiari, nu același lucru se poate spune despre restul livrărilor pe bază de repartiții (beneficiari Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Industriei Construcțiilor, Sfaturile populare regionale etc.).

Cu toate că volumul acestor repartiții este relativ mic — circa 25% din producția realizată de uzina noastră — totuși sistemul actual de organizare a desfacerii laminatelor direct la consumatori, constituie un mare impediment. Pentru elucidarea problemei, am să dau un exemplu. Prin repartiția nr. 210001/tr.I.1966 emisă de Ministerul Industriei Metalurgice, uzina noastră urma să livreze Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, în calitate de beneficiar, 790 tone conducte în 24 sortimente. Cantitatea respectivă a fost împărțită de beneficiarul principal la șapte direcții generale care, la rîndul lor, au repartizat-o la 34 uzine consumatoare. Pînă la urmă s-a ajuns la următoarea situație : uzina noastră a fost nevoită să perfecteze 34 contracte pentru 118 sortimente, în cantități minimale și subminimale, începînd de la 100 kg/sortiment și la termene de livrare diferite (de la „imediat" și pînă la „cîte 1/3 lunar"). Pentru marea parte a beneficiarilor, transportul s-a efectuat cu mijloace proprii sau I.R.T.A. S-au irosit astfel însemnate sume de bani și s-au creat multe divergențe între întreprinderile beneficiare și cea furnizoare.

Dacă cele 790 tone de conducte ar fi fost livrate unei baze specializate a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — așa cum foarte just au opinat unii participanți la ancheta inițiată de revistă — **o asemenea situație putea fi eliminată, întrucît exista o cantitate vagonabilă ; în plus, s-ar fi eliminat și toate problemele litigioase izvorîte din contractările cu beneficiarii direcți.**

Exemplul dat nu este unicul. Anul trecut uzina noastră a încheiat 917 contracte, din care 375 pentru livrări de produse în cantități nevagonabile. Pentru a respecta prevederile contractului a fost necesar să livrăm diferite produse, fie cu mijloace de transport auto, fie cu vagoane colective. Or, utilizarea acestui sistem de livrare a condus la o serie de deficiențe :

— 27 contracte nelichidate în termenul fixat ;

— multe refuzuri la plată, pe motivul că beneficiarii secundari nu ridicau în termen materiale de la destinatarul principal ;

— încărcarea multor sortimente la vagon a contravenit dispozițiilor legale.

Pentru evitarea acestor greutăți, socotim că adoptarea sistemului de organizare de baze de aprovizionare specializate pe ministere, încadrate cu personal calificat va duce la îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor.

D. ANTONIU
șeful Serviciului desfacere, Uzina de țevi-Roman

PUNCTE DE VEDERE ALE BENEFICIARILOR

EVITAREA STOCURILOR SUPRANORMATIVE ȘI CASAREA PREMATURĂ A UNOR PRODUSE

RĂMÎNEREA în urmă a metodologiei existente în aprovizionarea tehnico-materială determină la ora actuală o situație contradictorie. Pe de o parte, în întreprinderi se creează stocuri supranormative de materiale și semifabricate a căror lichidare anevoioasă necesită eforturi mari și nu întotdeauna urmate de rezultate satisfăcătoare ; pe de altă parte, întreprinderile întîmpină greutăți în aprovizionarea cu materiale necesare procesului de producție curent, reparațiilor capitale sau investițiilor.

Schimbarea producției de la un profil sau sortiment la altul (în întreprinderile producătoare de bunuri de larg consum producția este influențată de cererea cumpărătorilor), atrage după sine rămînerea în stoc a unor materiale sau semifabricate. În plus, se primesc multe materiale comandate la care nu s-a putut renunța în termenul legal. O parte din acestea se consumă în producție, altele se vînd diferitelor întreprinderi. Dar o bună parte rămîn în stoc supranormativ ani de zile. Pentru a scăpa de ele, întreprinderile recurg la ultima soluție : casarea lor. Așa se petrec lucrurile periodic și în întreprinderea noastră cu o serie de produse (lămpi de radio, instalații electrotehnice), care nemaifiind utilizabile (se fabrică alte tipuri de radiouri și televizoare), se distrug.

În ce privește nevoile întreprinderilor pentru materiale curente, actuala formă de organizare a bazelor de aprovizionare nu mai corespunde. Ele nu au întotdeauna materialele cerute de întreprinderi. Amînarea satisfacerii comenzilor obligă beneficiarul — pentru a-și putea îndeplini sarcinile de plan — să se descurce cum poate și atunci cînd baza livrează materialul, acesta rămîne o bună perioadă în stoc supranormativ.

Deoarece nu în toate regiunile există baze departamentale, distanța dintre bazele existente și beneficiari este mare. De aceea sînt frecvente cazurile cînd trebuie să se folosească mijloace de transport de tonaj mare — 3—4 tone— pentru aducerea unor cantități de 2—300 kg pe distanțe de sute de km. Toate acestea stînjenesc activitatea întreprinderilor și au o influență negativă asupra ritmicității îndeplinirii planului de producție.

Găsirea unui sistem mai elastic de relații între furnizori și beneficiari se impune cu stringență. În acest sens, propun :

Pentru materialele va gonabile, să rămînă, fără continuare, **relațiile existente directe între furnizor și beneficiar.** Bineînțeles, **se impune găsirea unor soluții și mai stimulative pentru respectarea întocmai a disciplinei contractuale.**

În ce privește materialele în cantități nevagonabile, consider că este bine să se creeze baze universale, care să aprovizioneze toate întreprinderile indiferent de ramurile din care fac parte. De asemenea, tot prin ele, cu ajutorul unui sistem eficient de informare, să se difuzeze în permanență lista materialelor disponibile la întreprinderi prin :

— tipărirea periodică a unui buletin informativ, care să cuprindă materialele disponibile. Ele să fie înscrise în buletin, grupate pe întreprinderi, pe feluri de materiale și în ordine alfabetică, cu indicarea adresei exacte, a numărului de cont, de telefon etc., a întreprinderilor ce le dețin ;

— buletinul să fie primit de toate întreprinderile din regiunea respectivă, de bazele de aprovizionare și de organele centrale care tutelează întreprinderile.

Pe lîngă baze, s-ar putea organiza unități-magazine, care să vîndă materiale din stocuri supranormative către populație (materiale care nu corespund procesului de producție, dar sînt necesare populației și nu se găsesc în comerț). Acest lucru ar fi mai economicos decît casarea materialelor respective.

C. PASAT
economist, Uzinele „Electronica"-București

FORMULARISTICĂ REDUSĂ, OPERATIVITATE IN APROVIZIONARE

MĂ raliez întru totul părerilor exprimate în cadrul anchetei „Vieții economice" că, în etapa actuală a dezvoltării economiei naționale, sistemul de organizare și metodologia de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor sînt necorespunzătoare.

Bunăoară, pentru a obține 100 kg sodă calcinată, 500 becuri electrice, 100 kg săpun de rufe, se cer îndeplinite aceleași formalități ca și pentru obținerea unui autocamion, tractor, transformator de forță sau strung, deosebirea constînd numai în ce privește ministerul coordonator. Se cer nu mai puțin de 40 aprobări și semnături ce se etalează pe 12 formulare diferite, toate referindu-se la obținerea aceluiași material sau utilaj. Oricine își poate imagina ce pierdere mare de timp cere îndeplinirea acestor formalități.

Totodată, pentru diferitele materiale este necesar să se întocmească încă din luna septembrie anul curent. pentru anul viitor, planul de aprovizionare tehnico-materială. Apoi aceste documente se depun la ministerele coordonatoare. O dată făcută repartiția și emisă comanda fermă, furnizorul îți stabilește termen de livrare numai în ultimele zile ale trimestrului. Astfel, aprovizionarea nu mai corespunde cerințelor operative ale procesului de producție.

Încă un fenomen care merită relevat. În prezent, dacă ceri, de pildă, o repartiție pentru cuie de construcții, șuruburi, globuri mate sau clare, ipsos etc., de care ai nevoie, ministerele respective fie că îți emit repartiție condiționat să ridici materialele cu mijloace proprii de la Cluj, fie că te obligă să majorezi cantitățile la stocurile minimale. În felul acesta se creează premise pentru formarea de stocuri supranormative.

Pentru a face ca aprovizionarea tehnico-materială să fie mai eficientă, **consider că trebuie să se înființeze baze universale care să aibă toate sorturile de materiale, iar acestea să fie în măsură să asigure întreprinderilor toate materialele din țară nevagonabile, indiferent dacă sînt dirijate sau nedirijate.** Socot, de asemenea, că bazele trebuie să fie dotate cu mijloace pentru transportarea materialelor la întreprinderile beneficiare.

Ar fi nimerit să se studieze posibilitatea de a se scoate de sub regimul produselor dirijate a unui număr cît mai mare de materiale, revenind în sarcina ministerelor de a reimprospăta stocurile din baze pentru a putea fi livrate întreprinderilor, institutelor de cercetare și celorlalte organizații socialiste. Totodată, ar fi bine să se desființeze contractele pentru produsele nevagonabile, confirmarea livrării materialelor făcîndu-se pe exemplarul 2 al comenzii ce se emite de cumpărător. În sfîrșit,

Alexandru DOCHINOIU
șeful Serviciului aprovizionării, Institutul de fizică atomică

(Continuare în pag. 9)

CUM MODERNIZĂM TRANSPORTURILE IN COOPERATIVELE AGRICOLE?

INTENSIFICAREA producției în cadrul cooperativelor agricole impune, alături de alte măsuri, folosirea unor cantități sporite de îngrășăminte chimice și naturale, amendamente și insectofungicide care vor contribui la creșterea continuă a producției vegetale și animale. Ca urmare, volumul transporturilor de produse și materiale va spori considerabil în următorii ani, constituind o problemă de a cărei rezolvare depinde în bună măsură întreaga activitate de producție a cooperativelor agricole.

● 40 % din timpul de lucru

PE baza unor calcule estimative, s-a stabilit că, în medie pe țară, se transportă anual cîte 10 000—12 000 tone la fiecare 1 000 ha teren arabil. Potrivit aceluiași calcul, din totalul lucrărilor necesare în producția vegetală, transporturile au o pondere de 40% din timpul de lucru folosit.

Ponderea transporturilor și perspectivele de creștere continuă a lor, impun organizarea temeinică a acestei lucrări, în vederea folosirii cît mai rațională a mijloacelor de transport de care dispun cooperativele agricole.

Din compararea cheltuielilor de transport realizate pe hectarul și tona de grîu în cîteva cooperative agricole, care țin evidența prețului de cost al producției, reiese că mijloacele de transport sînt folosite foarte neuniform. Iată cum se prezintă situația acestor cheltuieli în anul 1964, la cultura grîului în 4 cooperative agricole (tabel nr. 1):

Tabel nr. 1

Cooperativa agricolă de producție	Raionul	Prod. medie Kg/ha	CHELTUIELI DE TRANSPORT	
			Lei/ha	Lei/t
Băilești	Băilești	1 615	43	26
Mircea Vodă	Călărași	1 064	31	29
Peciul Nou	Timișoara	1 283	59	46
Cășei	Dej	1 760	58	33

Din datele prezentate reiese că cheltuielile de transport pe tonă la Cooperativa agricolă din Băilești sînt cu 43,5% mai mici decît la Cooperativa agricolă din Peciul Nou. Aceasta se datorește, atît alegerii celor mai potrivite mijloace de transport, în funcție de distanță, folosirii depline a capacității de încărcare etc.

În prezent, cooperativele agricole folosesc 3 categorii de mijloace de transport: remorci tractate de tractor de la S.M.T., autocamioane proprii sau de la I.R.T.A. și mijloace cu tracțiune animală. Transporturile pe care le efectuează se pot grupa în două categorii: transporturi interioare (în cadrul fermei de animale și al comunei) și transporturi de produse la distanțe mai mari.

Alegerea la fiecare lucrare de transport a agregatului, care asigură eficiența economică maximă, are o importanță hotărîtoare în organizarea rațională a transporturilor. Ținînd seama de distanța de transport și de natura încărcăturii, problema trebuie rezolvată de către fiecare cooperativă agricolă, în funcție de condițiile specifice.

● Au nevoie cooperativele agricole de cai?

TRANSPORTURILE interioare (la deservirea fermelor de animale, în legumicultură, pentru repartizarea și valorificarea unei părți din producție) sînt caracterizate prin aceea, că ele se repetă la intervale scurte de timp, uneori chiar zilnic și cu o frecvență care nu variază mult de la un sezon la altul. Volumul acestor transporturi crește paralel cu procesul de intensificare a producției agricole. În etapa următoare, prin măsurile ce vor fi luate de către uniunile raionale ale cooperativelor agricole pentru valorificarea industrială a produselor agricole și dezvoltarea activității anexe, volumul acestor transporturi va crește și mai mult.

Pentru efectuarea acestor transporturi, cooperativele agricole folosesc în prezent, aproape exclusiv, mijloacele cu tracțiune animală. În tabelul nr. 2 prezentăm situația transporturilor interioare în cadrul a două cooperative agricole din regiunea București:

Tabel nr. 2

Cooperativa agricolă de producție	Supraf. agricolă (ha)	Volumul anual de transport (tone)	Tonaj mediu pe ha	Animalele de muncă pt. transporturi (capete)	Supraf. agricolă pe un atelaj (ha)	Tonaj transp. în medie de un atelaj (tone)
Ion Roată	3 226	18 877	6	224	28,8	168
Roșiori	2 345	12 239	6	254	23,5	122

Din aceste date rezultă că în ambele unități tonajul transportat anual de un atelaj a fost relativ redus. Trebuie adăugat, că pentru întreținerea animalelor de muncă au fost destinate, în prima unitate circa 224 ha, iar în cea de-a doua circa 254 ha teren arabil, suprafețe care ar putea fi folosite mai eficient pentru creșterea animalelor de producție.

Pentru rezolvarea acestei probleme la nivelul progresului tehnic actual, am studiat posibilitățile de introducere pentru transporturile interioare, a unui agregat format dintr-un tractor monoax de 10 CP și o remorcă de 1,5 tone.

Comparînd cheltuielile efectuate cu transportul baloților de fîn prin folosirea mijloacelor cu tracțiune animală, a tractorului de 65 CP cu remorcă de 4 t și a tractorului monoax, pentru distanțe cuprinse între 200—4 000 m, au reieșit următoarele: pentru distanțe pînă la 600 m este mai avantajoasă folosirea mijloacelor cu tracțiune animală, între 600—3 000 m tractorul monoax, iar la peste 3 000 m tractorul de 65 CP cu remorca de 4 t.

Aceste rezultate se datoresc faptului că, cu cît distanța de transport este mai mică, cu atît ponderea timpului de încărcare și descărcare crește, prin repetarea ciclului de transport. Din această cauză, nu este avantajoasă folosirea autocamioanelor de 5 tone și agregatelor alcătuite dintr-un tractor cu 2 remorci la transporturi pe distanțe mici.

Calculele efectuate în cadrul celor 2 cooperative agricole analizate (Ion Roată și Roșiori) au dus la concluzia că, prin introducerea în aceste unități a 15 tractoare monoax și folosirea mijloacelor cu tracțiune animală numai la transporturi pe distanțe mici, pînă la 600 m, numărul animalelor de muncă va putea fi redus cu 374. Ca urmare, suprafața agricolă destinată bazei furajere pentru aceste animale va putea fi folosită pentru creșterea animalelor de producție. Reducerea numărului cailor nu înseamnă lichidarea lor. Pentru distanțe mici de transport și în condiții speciale de lucru se impune încă menținerea unui anumit număr de animale de muncă.

Producerea de către industria noastră, începînd chiar din anul viitor, a tractorului monoax cu remorcă, va permite înzestrarea cooperativelor agricole cu acest agregat, care va putea fi folosit în următorii ani pe o scară din ce în ce mai largă.

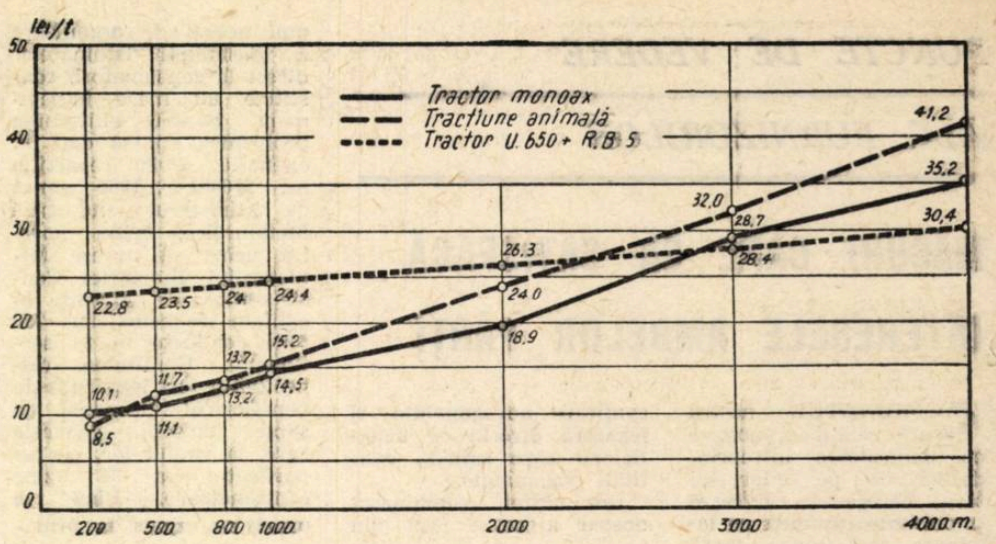

Variația cheltuielilor la transportul baloților de fîn, în funcție de distanță și mijlocul de transport

● Tractor sau autocamion?

PENTRU transporturile în cîmp, la distanțe de 3—5 km, în special acolo unde starea drumurilor nu permite folosirea vitezelor mari, tractorul cu remorca de 4 tone este cel mai avantajos. La distanțe mai mari de 5 km, se impun a fi folosite autocamioanele.

La o distanță de transport de 12 km, productivitatea unui autocamion de 5 tone ajunge la 20,75 tone/zi, pe cînd a unui agregat alcătuit dintr-un tractor cu remorca RB-5, numai la 14,4 tone. Pentru îmbunătățirea folosirii remorcilor este indicată cuplarea a două remorci la un tractor, acolo unde timpul de încărcare și descărcare nu este prea mare.

● Organizarea și mărirea vitezei

O CALE a folosirii rationale a mijloacelor de transport o constituie îmbunătățirea ciclului de transport: reducerea la minimum a ponderii timpului de încărcare și descărcare și sporirea pe această bază a numărului ciclurilor de transport pe zi. Pentru aceasta, mecanizarea lucrărilor de încărcare și descărcare au o importanță deosebită. Încărcătorul pivotant cu greifer produs de industria noastră dă rezultate foarte bune la încărcarea sfeclei de zahăr, gunoiului de grajd, porumbului însilozat etc. în mijloacele de transport.

Folosirea mijloacelor de transport basculante permite reducerea timpului de descărcare a unei încărcături de 4—5 tone la numai 2—3 minute.

Sporirea vitezei medii de deplasare duce la creșterea capacității de transport a mijloacelor folosite. Prin mărirea vitezei de deplasare a tractoarelor de la 15 la 20 km/oră și a autocamioanelor de la 30 la 40 km/oră, la o distanță de transport de 10 km în cîmp, productivitatea acestora crește cu 20%. La transportul de boabe cu autocamionul se pot reduce cheltuielile de la 20 lei la 16 lei/tonă.

Economiile realizate la cheltuielile de transport vor permite cooperativelor agricole efectuarea unor lucrări de amenajare a drumurilor interioare, — condiție principală a modernizării transporturilor — creîndu-se premise mai bune și pentru folosirea autocamioanelor.

I. BIANU
ing. N. MARGHIDAN

La Cooperativa agricolă de producție „Înfrățirea" din comuna Curcani, regiunea București, se lucrează din plin la semănatul culturilor din prima epocă.

STUDII ŞI EXPERIMENTĂRI ÎN INDUSTRIA UŞOARĂ

COINTERESAREA MATERIALĂ ŞI CALITATEA PRODUSELOR

PRINTRE pîrghiile care influenţează şi determină realizarea unor produse de calitate superioară un rol deosebit de important revine cointeresării materiale a lucrătorilor. Studiile şi experimentările făcute au avut ca rezultat conturarea unor modalităţi variate de corelare a cointeresării materiale a lucrătorilor cu calitatea produselor, în funcţie de specificul producţiei.

Aceste preocupări au fost determinate de faptul că sistemul de premiere practicat în ţesătorii şi fabricile de tricotaje nu stimula în suficientă măsură ridicarea calităţii produselor, muncitorii fiind interesaţi mai mult spre realizări cantitative, prin depăşirea normelor de producţie. De asemenea, nu se evidenţia îmbunătăţirea calităţii produselor datorată activităţii muncitorilor şi nici îmbunătăţirea realizată ca urmare a aplicării unor noi factori tehnologici sau folosirii de noi materii prime şi materiale. Din această cauză muncitori cu un aport mic la îmbunătăţirea calităţii primeau premii la acelaşi nivel cu muncitorii care aveau o contribuţie importantă la evitarea defectelor de calitate.

În vederea remedierii acestei situaţii **s-a elaborat şi aplicat experimental** în ţesătorii şi fabricile de tricotaje, noi forme de retribuire a muncitorilor astfel încît aceasta să fie mai judicios diferenţiată în funcţie de volumul şi calitatea producţiei realizate.

Tarife diferenţiate în funcţie de calitatea producţiei

ESENŢA acestei forme de retribuire a muncitorilor constă în faptul că atunci cînd **calitatea produselor este îmbunătăţită faţă de norma de calitate stabilită se majorează tariful de bază,** iar cînd nu se realizează norma de calitate tariful este micşorat.

Pentru aplicarea acestei forme de salarizare s-au luat în prealabil o serie de măsuri :

- clasificarea riguroasă a producţiei pe calităţi ;
- determinarea tarifelor unitare de plată diferenţiate în funcţie de calitatea produselor realizate şi gradul de complexitate şi dificultate în execuţia acestora.

Faţă de trecut cînd pentru repansarea (eliminarea defectelor) ţesăturilor crude se plătea un tarif global pentru fiecare bucată de ţesătură, o dată cu aplicarea tarifelor de acord diferenţiate pe calităţi, s-a introdus şi în ţesătorii plata repansatului în acord, în funcţie de natura şi mărimea defectelor. În acest fel se asigură o strînsă corelare între manopera plătită pentru ţesut şi cea plătită pentru repansat, deoarece îmbunătăţirea calităţii la ţesut se oglindeşte direct în diminuarea defectelor şi deci scăderea manoperei la repansat.

Astfel, la Întreprinderea „Dorobanţul" din Ploieşti, în urma îmbunătăţirii calităţii prin plata diferenţiată a manoperei la ţesut, cheltuielile cu salariile pentru repansat la 1000 fire de bătătură au scăzut la articolul 190—11 de la 0,23 lei la 0,20 lei, iar la Întreprinderea „Partizanul roşu" din Braşov, la articolul 255—08—09, de la 0,38 lei la 0,30 lei.

Introducerea la operaţia de ţesut a tarifelor de acord diferenţiate pe calităţi, a avut un efect pozitiv asupra calităţii produselor, structura pe calităţi a producţiei evoluînd la Întreprinderea „Dorobanţul" din Ploieşti după 7 luni de experimentare astfel :

	— în % din total — CALITATEA		
	I	II	III
— înainte de experimentare	26,7	58	15,3
— după experimentare	41,4	45,4	13,2

Îmbunătăţirea calităţii ţesăturilor s-a oglindit şi în reducerea cantităţilor de cupoane şi bonificaţii de la 1,50% la 0,67%, precum şi în creşterea productivităţii muncii.

Premierea colectivă după calitatea finală a produselor

TOT în scopul stimulării ridicării calităţii producţiei, în industria porţelanului s-a introdus premierea muncitorilor din toate fazele de fabricaţie în funcţie de calitatea finală a producţiei realizate, premiere condiţionată însă de realizarea planului de producţie. Mărimea fondului de premiere a muncitorilor se determină în proporţie de pînă la 50% din valoarea economiilor realizate prin reducerea rebuturilor sub limitele celui admis prevăzut în planul preţului de cost şi 50% din valoarea suplimentară a producţiei ce rezultă din diferenţa de preţ de vînzare, ca urmare a realizării unor produse superioare calitativ faţă de cele prevăzute în plan.

Întrucît contribuţia muncitorilor din secţiile de producţie la ridicarea calităţii produselor şi reducerea rebuturilor este diferită, s-au stabilit coeficienţi diferenţiaţi pe secţii pentru acordarea premiilor. Prin aplicarea formei noi de premiere producţia de calitatea I-a a crescut la Fabrica de porţelan din Cluj cu circa 15%, iar rebuturile s-au redus cu 16,3%, rezultînd totodată însemnate acumulări peste plan.

Plata în regie cu premii la benzile rulante

ÎN industria încălţămintei, s-a ajuns la concluzia că forma de salarizare cea mai corespunzătoare la benzile rulante de încălţăminte este aceea în regie cu premii, în care muncitorii sînt încadraţi în raport cu calificarea necesară operaţiei ce o execută şi primesc pentru îndeplinirea sarcinii de producţie o cotă de premiere stabilită în raport cu gradul de încărcare a locului de muncă respectiv şi cu calitatea producţiei realizate pe bandă. În cazul depăşirii planului de producţie cotele de premiere se majorează corespunzător.

Plata muncii în regie cu premii păstrează ierarhizarea salarizării muncitorilor corespunzător categoriilor de salarizare şi asigură, prin cotele de premiere stabilite (în raport cu gradul de încărcare a locurilor de muncă) retribuirea justă a muncii. Această formă de plată a muncii a dus la îmbunătăţirea calităţii produselor şi creşterea disciplinei în muncă.

În perioada de experimentare a acestei forme de salarizare, ponderea producţiei de calitatea I-a în totalul producţiei a crescut, la Întreprinderea „Dîmboviţa" din Bucureşti, de la 91,3% la 95,5%, la Fabrica de pielărie şi încălţăminte din Cluj de la 77,1% la 96,1%, la Uzinele „8 Mai" din Mediaş de la 76,7% la 98,9%, iar la Întreprinderea „Carmen" din Bucureşti de la 77,7% la 96,8%.

Îmbunătăţirea retribuirii muncii în tăbăcării

DEOARECE încălţămintea ce se produce este condiţionată în mare măsură de calitatea pieilor întrebuinţate, atenţia a fost îndreptată şi spre organizarea, normarea şi salarizarea muncii în tăbăcării în aşa fel încît să se stimuleze îmbunătăţirea continuă a semifabricatelor din piele. În acest scop, în urma analizelor făcute, s-a aplicat o nouă formă de plată a muncitorilor din tăbăcării în raport cu calificarea şi timpul efectiv lucrat şi acordarea unui premiu stabilit la începutul perioadei. Noua formă de salarizare are la bază :

- recalcularea planului de producţie în unităţi natural-convenţionale (pe baza timpului normat) şi stabilirea pe această bază a planului zilnic de producţie ;
- introducerea autocontrolului din partea muncitorilor în ce priveşte calitatea, prin refuzarea semifabricatelor neprelucrate corect la fazele anterioare.

Stabilirea procentului iniţial de premiere se face în funcţie de gradul de încărcare a locului de muncă, iar acordarea premiului este condiţionată de îndeplinirea programului de producţie şi a sarcinilor planificate de calitate. Procentul de premiere stabilit iniţial se reduce de către maistru pentru nerealizarea programului zilnic de producţie, nerespectarea prevederilor tehnologice, indisciplină în muncă.

Cotele de premiere stabilite la sfîrşitul lunii sînt mai mari sau mai mici faţă de cele prevăzute iniţial în raport cu gradul de realizare a planului de calitate şi a programului de producţie. Majorarea fondului de premiere stabilit iniţial se poate asigura din diferenţa de valoare obţinută în urma vînzării semifabricatelor în condiţiile în care a crescut ponderea producţiei de calitatea I-a. În acest fel muncitorii sînt mobilizaţi să execute operaţiile la un nivel calitativ superior şi să întărească răspunderea la executarea operaţiilor pe întregul proces tehnologic.

Aplicată experimental la Fabrica de piele şi încălţăminte din Cluj, această formă de salarizare a avut ca efect :

- creşterea ponderii producţiei de calitatea I-a la tăbăcăria vegetală de la 64,4% la 83% iar în tăbăcăria minerală de la 39,5% la 53% ;
- creşterea utilizării timpului de muncă de la 88% la 92% în tăbăcăria minerală şi de la 89% la 92% în tăbăcăria vegetală ;
- creşterea beneficiului întreprinderii cu 1,4 milioane lei anual ca urmare a îmbunătăţirii calităţii produselor şi a reducerii consumurilor specifice, sumă din care 297 mii lei s-au folosit la majorarea fondului de premiere stabilit iniţial pentru muncitori ;
- creşterea salariilor muncitorilor din tăbăcării cu 4,4%—8,5%.

În cadrul industriei uşoare s-au mai elaborat şi se aplică experimental sau definitiv la o serie de întreprinderi şi alte forme de cointeresare a muncitorilor adaptate la specificul activităţii întreprinderilor respective.

Rezultatele obţinute pînă în prezent ilustrează că atunci cînd există preocupare, **formele de plată a muncitorilor pot fi adaptate la condiţiile concrete ale producţiei** devenind unul din principalele instrumente de îmbunătăţire a calităţii, de creştere a producţiei şi a productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost al produselor.

ing. I. MOLDOVAN
director adjunct, Ministerul Industriei Uşoare

FAŢĂ ÎN FAŢĂ

DE CE CONSUMURI DIFERITE DE MANOPERĂ ?

COMPLEXELE pentru industrializarea lemnului de la Suceava, Piteşti şi Comăneşti sînt trei unităţi construite în ultimii ani şi dotate la nivelul tehnicii moderne. Fabricile de placaje din aceste combinate — avînd aceeaşi capacitate de producţie — sînt înzestrate cu instalaţii şi utilaje asemănătoare, de înaltă productivitate. Cu toate acestea, consumul de manoperă pe unitatea de produs (mc de placaj) a fost în ianuarie a.c. diferit de la o unitate la alta :

	U/M	C.I.L.-Suceava	C.I.L.-Piteşti	C.I.L.-Comăneşti
— Realizări în ianuarie 1965	ore/mc	55,1	58,3	60,1
— Consum de manoperă în plus faţă de C.I.L.-Suceava	ore/mc	—	3,2	5,0

Merită menţionat, de altfel, că luna ianuarie din acest an marchează la C.I.L.-Suceava o îmbunătăţire în domeniul sporirii productivităţii muncii faţă de anul trecut. În 1965 s-a obţinut aici, în medie, 56,3 ore/mc, faţă de 61,0 ore în anul 1964.

Ce factori au influenţat, în primul rînd, reducerea consumului de manoperă la C.I.L.-Suceava şi ce a determinat utilizarea necorespunzătoare a timpului de lucru în celelalte două unităţi ?

Situaţia diferită se explică prin modul deosebit în care este privită organizarea producţiei în ansamblu şi a locurilor de muncă în special — elemente de bază în utilizarea cu maximum de eficienţă a capacităţilor de producţie, a utilajelor şi a timpului de lucru. Dacă la C.I.L.-Suceava se acordă o atenţie deosebită reducerii timpului de muncă la fiecare operaţie — îndeosebi la cele principale — nu tot aşa se prezintă situaţia la celelalte unităţi amintite. Astfel se explică şi faptul că la operaţiile de retezat buşteni, derulat şi fasonat furnire, de pildă, C.I.L.-Suceava a obţinut în luna ianuarie un timp cu circa 6% mai mic decît C.I.L.-Piteşti şi Comăneşti.

Asemănător s-a prezentat situaţia şi la efectuarea altor operaţii. La presarea placajului, printr-o bună organizare a locului de muncă şi folosirea din plin a capacităţii de presare, C.I.L.-Suceava a consumat un volum de muncă de 10,5 ore/mc, faţă de 12,1 ore la Piteşti şi 11,6 ore la Comăneşti. Aceste diferenţe nu pot avea nici o justificare, întrucît cele trei întreprinderi aplică normative tehnice de timp departamentale. Explicaţia constă în faptul că deşi se pontează 8 ore de lucru, presele hidraulice nu lucrează decît 7 ore, iar în unele schimburi, chiar sub 7 ore. Aceasta din lipsa de alimentare ritmică a preselor cu furnire sau din cauza unor defecţiuni tehnice sau organizatorice.

Operaţia de chituit placajele are rolul de a acoperi defectele naturale ale lemnului, precum şi unele defecte mici de prelucrare. Or şi aici se constată un consum de muncă foarte diferit — 0,8 ore la C.I.L.-Suceava, 1,6 ore la C.I.L.-Piteşti şi 2,4 ore la C.I.L.-Comăneşti. Consumul de manoperă s-ar putea reduce mult la această operaţie dacă şi la cele două întreprinderi s-ar acorda maximum de atenţie calităţii prelucrărilor anterioare, în special îmbinării şi reparării foilor de furnir.

Am enumerat numai cîteva din cauzele care determină consumuri diferite de manoperă la unele operaţii, deşi — aşa cum s-a subliniat — există condiţii asemănătoare de lucru în toate cele trei întreprinderi. Diferenţele înregistrate au o influenţă negativă asupra rezultatelor economice.

	U/M	C.I.L.-Piteşti	C.I.L.-Comăneşti
— Economia de forţă de muncă (dacă s-ar fi realizat productivitatea muncii de la C.I.L.-Suceava — de 55,1 ore/mc)	nr. de muncitori	23	35
— Fond de salarii ce s-ar fi economisit (pentru muncitorii de mai sus)	lei/lună	18 000	28 000
— S-ar fi putut realiza în plus pe ianuarie un volum de placaj	mc	84	129

Analiza comparativă a consumului de manoperă pe unitatea de produs demonstrează că la C.I.L.-Piteşti şi Comăneşti există rezerve însemnate de sporire a productivităţii muncii la majoritatea operaţiilor. Această analiză conturează de altfel şi măsurile ce se impun a fi luate de către cele două unităţi.

ing. Ştefan RUSU
Direcţia generală a produselor finite din lemn, Ministerul Economiei Forestiere

ECOURI LA

CURSURILE POSTUNIVERSITARE

MIJLOC DE PERFECȚIONARE A PREGĂTIRII ECONOMIȘTILOR

ÎN continuarea discuției organizate de revista noastră privind perfecționarea cunoștințelor cadrelor economice prin cursuri postuniversitare, publicăm în acest număr cîteva din numeroasele păreri și propuneri sosite la redacție.

• SPECIALIZARE, NU O A DOUA SPECIALITATE

UNII dintre participanții la discuția organizată de VIAȚA ECONOMICĂ au ridicat pe bună dreptate problema inginerului-organizator al producției. Ni se pare în acest sens edificatoare situația din S.U.A., unde prin învățămînt universitar ca și postuniversitar se formează ingineri organizatori ai producției („industrial engineer"), ingineri conducători ai procesului de producție („production engineer"), ingineri cu raționalizarea metodelor de lucru („methods engineer") care, prin formația lor profesională, se deosebesc de inginerii tehnologi („process engineer"). În Anglia, specialiștii în domeniul organizării producției, denumiți sugestiv „arhitecții productivității", sînt recrutați dintre ingineri și economiști.

De fapt, inginerul economist pregătit la noi prin cursurile postuniversitare s-a dovedit a fi, într-o serie de cazuri, tot un specialist în organizarea producției, deși s-ar părea că disciplinele cuprinse în planul de învățămînt și studiate în timpul școlarizării urmăreau să-i dea o nouă specialitate, cea de economist. Este însă evident, că limitarea sferei de preocupare a inginerului economist, în practica de producție, la probleme de organizare ne îndreptățește să apreciem că este vorba doar de **o specializare** a acestuia **și nu de o a doua specialitate,** care — după părerea noastră — nici nu se poate realiza într-o perioadă relativ scurtă de școlarizare prin cursurile postuniversitare.

Problemele economice de ordin general, probleme financiare, contabile, analiza economică a rezultatelor activității etc., prin natura lor, neputînd intra în preocupările inginerilor de acest profil, presupun **o specializare a economiștilor cu pregătire superioară, prin cursuri postuniversitare,** similare cu acelea pentru ingineri.

Asigurarea cadrelor de înaltă calificare, corespunzător nevoilor tot mai complexe ale economiei, trebuie deci să meargă pe **linia perfecționării continue a cadrelor de conducere, prin cursuri postuniversitare de specializare,** de completare și de actualizare a cunoștințelor. Aceste cursuri trebuie să fie de trei feluri: pentru unii ingineri — în vederea specializării ca ingineri-organizatori ai producției; pentru ingineri tehnologi — în domeniul tehnicii; pentru economiști — în vederea completării și aprofundării cunoștințelor economice.

Actualitatea perfecționării pregătirii economiștilor

În ultimii ani, alături de inginerul tehnolog și inginerul organizator al producției (denumit impropriu inginer economist), apare într-un profil bine determinat, **economistul,** avînd un rol bine precizat și un cîmp larg de activitate. Experiența industriei socialiste relevă faptul că numai colaborarea dintre inginerul tehnolog și cel specializat în probleme de organizare nu este suficientă. Preocupările tehnice ale primului asupra procesului tehnologic, pe care îl concepe și îl realizează în cadrul condițiilor organizatorice asigurate de cel de-al doilea, nu pot face abstracție de **conținutul economic** al activității de producție, de finalizarea ei prin rezultate economice superioare, a căror urmărire și interpretare intră în preocupările economistului.

Acesta are, de asemenea, sarcina de a analiza în mod competent întregul volum de date economice obținute de întreprindere, de a le interpreta, și, în colaborare cu inginerul organizator și inginerul tehnolog, de a întocmi, studia și definitiva, folosind cele mai moderne metode matematice, varianta optimă a planului tehnic, industrial și financiar al întreprinderii.

Considerați la un loc, inginerul tehnolog, inginerul organizator al producției și economistul formează aparatul armonios și complex de conducere și îndrumare tehnico-organizatorică. Raportul de funcțiune dintre aceste cadre cu pregătire superioară trebuie să fie echilibrat, astfel că inginerul cu problemele de organizare să constituie legătura între tehnolog și economist.

Din aceste considerente, se impune cu necesitate perfecționarea sistematică nu numai a inginerilor tehnologi în probleme de tehnologie modernă și specializarea unora dintre ei în probleme de organizare, ci și a economiștilor. În acest sens, propunem ca perfecționarea să se refere, în primul rînd, la actualizarea și completarea cunoștințelor economiștilor cu metodele și mijloacele cele mai moderne de calcul matematic și de interpretare, **cu aplicație la specificul industrial în** care **își desfășoară activitatea.** Specializarea trebuie să ofere viitorului **economist specialist** de ramură, pe de o parte, orientarea cea mai potrivită în mînuirea calculului economic și folosirea lui pentru rezolvarea problemelor de optimizare a planului, iar pe de altă parte, rapiditatea determinării rezultatelor economice zilnice, de pildă, cunoașterea operativă zilnică a celui mai sintetic indicator al întreprinderii — prețul de cost — și identificarea cauzelor care provoacă variația acestuia pe parcursul procesului tehnologic. Ne asociem părerilor exprimate cu privire la familiarizarea economistului cu tehnologia, pentru o anumită ramură, chiar din facultate ca și a inginerului tehnolog cu cunoștințe economice cu caracter general. Mai tîrziu, în cadrul perfecționării postuniversitare, aprofundarea cunoștințelor tehnologice se va realiza concomitent cu completarea cunoștințelor privind metodele și mijloacele moderne de analiză și calcul economic. În aceste condiții, specializarea, perfecționarea și completarea la zi a cunoștințelor va contribui la o colaborare eficientă între cadrele tehnice și cele economice cu pregătire superioară, la înțelegerea justă, reciprocă, a muncii lor creatoare.

conf. ing. D. LUBENESCU
Laureat al Premiului de Stat

I. TEICH
economist

Delimitare a competențelor și cooperare

Considerăm că în stadiul actual de dezvoltare a industriei, problemele organizatorice au o importanță așa de mare încît problemele tehnice în unele cazuri apar ca subordonate (ca exemplu, menționăm problema specifică a concentrării producției în industria minieră). De aceea, sîntem de părere că ar fi necesară **reînființarea facultăților tehnico-economice** la institutele tehnice, care să pregătească temeinic cadre de **ingineri organizatori ai producției.** Pînă la apariția primelor promoții a acestor facultăți s-ar putea continua specializarea inginerilor în domeniul economic, prin cursurile postuniversitare tehnico-economice.

Acest paralelism în pregătirea inginerilor organizatori ai producției va constitui numai o tranziție. S-ar realiza astfel o continuitate a procesului de formare profesională în practica de producție. O astfel de orientare a învățămîntului superior tehnic și economic universitar și postuniversitar **va înlătura imixtiunea „inginerului economist" în sfera de activitate a economistului propriu-zis și, în aceeași măsură, în preocupările curente ale inginerului tehnolog, cei trei factori** de bază — organizator, tehnic și economic — conlucrînd armonios pentru realizarea țelului comun: producția.

• CERINȚĂ A PERFECȚIONĂRII CONTINUE A CONDUCERII ÎNTREPRINDERII

DISCUȚIA deschisă de revista VIAȚA ECONOMICĂ în problema perfecționării pregătirii economiștilor prin cursuri postuniversitare mi se pare deosebit de importantă. **Experiența mea practică confirmă necesitatea perfecționării cunoștințelor dobîndite, pe măsura și la nivelul cerințelor crescînde ale științei și tehnicii.**

Realitatea dovedește că **nu trebuie să ne lăsăm surprinși de progresul tehnic,** ci trebuie să dispunem de astfel de cunoștințe, încît să putem folosi cît mai bine și mai repede toate cuceririle științei moderne. Un exemplu din uzina noastră este elocvent.

Acum cîtva timp, a fost adusă o mașină de facturat. Pînă la punerea ei în funcțiune a trebuit însă să treacă o bună bucată de timp. De ce? Pentru că în uzină nu existau specialiști care să cunoască funcționarea mașinii, machetarea lucrărilor și efectuarea lucrărilor la mașină.

Cadrele mai vechi de absolvenți ai Institutului de științe economice nu au cunoștințe mai dezvoltate despre mecanizarea muncii administrative și cu atît mai puțin despre mecanizarea complexă în activitatea de conducere a unităților economice, în întocmirea și prelucrarea evidențelor, în elaborarea lucrărilor de proiectare etc., care, în viitor, vor cunoaște o mare extindere.

O altă serie de probleme se ridică în legătură cu perfecționarea formelor de planificare, de urmărire a încărcării mașinilor și de funcționare cu staționări minime, programarea producției după lungimea ciclurilor, respectiv folosirea completă a capacităților, utilizarea eficientă a fondului de scule, a fondului de timp etc. De aceste aspecte ale producției, care necesită mijloace îmbunătățite și operative de organizare, urmărire și control depind și o serie de probleme economice importante al căror efect asupra prețului de cost, beneficiului, rentabilității etc., trebuie cunoscut la termene scurte, prin căi de informare rapidă. Prin intermediul unor mijloace moderne — informația, calculul economic, analiza ș.a. — se descoperă și se mobilizează rezervele interne, se pot optimiza procesele de producție, pot fi utilizate mai bine resursele materiale și de muncă, se pot obține rezultate superioare în activitatea economică a întreprinderii.

Voi da încă un exemplu din activitatea practică. Folosind metoda selectivă pentru analizarea utilizării fondurilor fixe în secția de prelucrări mecanice, s-a putut face un tablou foarte exact asupra modului cum sînt utilizate capacitățile de producție și, ca urmare, s-au putut lua măsuri pentru folosirea mai eficientă a acestor capacități.

Toate acestea pledează pentru accelerarea procesului de însușire a calculului economic, a aplicării metodelor matematice în economie, a tot ceea ce este nou din punct de vedere științific. Publicațiile de specialitate pot aduce desigur o contribuție importantă la informarea de masă a cadrelor din economie, dar considerăm că cea mai mare eficacitate se va obține prin **organizarea predării sistematice a acestor cunoștințe,** prin diferite forme de învățămînt — de la cercuri în întreprindere și pînă la cursuri postuniversitare — ceea ce va accelera trecerea metodelor economice moderne într-un vast domeniu aplicativ.

V. TURCULESCU
contabil-șef, Uzinele „Semănătoarea"-București

• RELAȚIA TEHNIC-ECONOMIC ÎN PROCESUL PERFECȚIONĂRII CADRELOR

DIN discuția purtată în coloanele revistei VIAȚA ECONOMICĂ, în problema perfecționării cadrelor de economiști, se ridică și o asemenea întrebare: ce fel de perfecționare va trebui să capete, prin cursurile postuniversitare, inginerul conducător de întreprindere sau cel care coordonează o anumită activitate, cel care lucrează într-o instituție centrală (minister, C.S.P., B.C.I. etc.)? Una pur tehnică? Indiscutabil că și aceasta ar folosi. **Dar activitatea lor** (deci, nu este vorba de o nouă profesie pe care le-ar acorda-o învățămîntul postuniversitar, așa cum au susținut unii participanți la discuție), cere și alte cunoștințe și anume, **cunoștințe economice** din cele mai noi, cu mare efect practic. Să fie trimiși la cursurile postuniversitare pentru economiști? Dar lor le lipsește pregătirea economică de bază, fără de care nici nu se poate vorbi despre o **perfecționare** economică.

S-ar părea că problema poate fi rezolvată prin pregătirea unor ingineri economiști încă din facultate, în cadrul Politehnicii. Soluția însă nu este practică deoarece primii absolvenți ai acestor facultăți ar putea intra în producție peste cel puțin 6—7 ani. Fiind cadre tinere, ele ar putea fi folosite cu eficacitate abia după o perioadă de alți 3—5 ani.

Pentru soluționarea problemei se pare că cel mai potrivit ar fi ca **inginerii care au contingență cu activitatea economică să primească în cadrul unui învățămînt postuniversitar și o pregătire corespunzătoare în această direcție.** În acest fel nu s-ar face altceva decît o perfecționare calificată, a unor oameni care prin natura împrejurărilor s-au și specializat și au o experiență în munca respectivă. Experiența cursurilor postuniversitare tehnico-economice — în ciuda neajunsurilor lor — pledează pentru această soluție.

Pentru economiștii care activează în ramurile producției materiale, în special în diferitele ramuri ale industriei și agriculturii (în toate verigile — de la întreprinderi și pînă la muncile de conducere din ministere) se impune cu stringență cunoașterea calificată a aspectului tehnic al producției. Avînd în vedere că în facultate studentului i se predau diferite tehnologii — de la industria siderurgică la cea alimentară — **în specializarea ulterioară a economiștilor, pe lîngă noutățile din disciplinele economice, credem că ar fi necesar să se acorde un loc corespunzător și disciplinelor tehnologice** — evident în ramura în care acesta își desfășoară activitatea. În predarea acestor discipline în nici un caz nu se poate **omite** noul. Economistul trebuie să fie la curent cu noile tehnologii, cu noile utilaje, cu noile instalații, cu noile procedee ce se aplică sau urmează să se aplice în ramura respectivă pentru că în funcție de acestea apar sau vor apărea noi probleme și chiar noi metode de determinare a eficacității economice, de organizare a producției, de evidență, de analiză etc.

Prin aceasta nu se va schimba calificarea lor, ei nu vor deveni ingineri (cum nici inginerii care își însușesc cunoștințele economice nu devin economiști). Este un proces absolut necesar de completare a cunoștințelor, cerut de viață, atît pentru unii economiști, cît și pentru unele specialități de ingineri. Cursurile postuniversitare, pe lîngă specializarea propriu-zisă — economică pentru economiști și tehnică pentru ingineri — pot rezolva, după părerea mea, cu succes și această necesitate.

Eugen PRAHOVEANU
lector universitar

ÎN LIBRĂRII

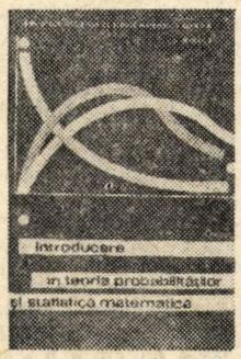

În cadrul eforturilor pe care Societatea de științe matematice le face pentru a pune la dispoziția economiștilor lucrări de matematică și de aplicare a matematicii în economie se înscrie și apariția sub egida sa a acestei introduceri în teoria probabilităților și statistica matematică.

Lucrarea lui N. Mihăilă are meritul de a prezenta în mod didactic, într-un volum de pagini relativ redus (416 pag.), noțiunile fundamentale ale teoriei probabilităților și statisticii matematice (evenimente, probabilități, frecvență, variabile aleatoare, distribuție, selecție etc.) și o seamă de metode de lucru pe care statistica matematică le oferă cercetătorului științific. Ea conține numeroase exerciții în care se aplică cunoștințele de statistică matematică la rezolvarea unor probleme din practica economică, insistîndu-se, îndeosebi, asupra analizei statistice a calității producției. Fără a-i fi consacrată în mod special, este neîndoielnic că lucrătorul pe tărîm economic găsește în această lucrare un instrument util în activitatea sa.

Deși autorul lucrării nu și-a propus să epuizeze tratarea tuturor problemelor legate de folosirea statisticii matematice — și are desigur perfectă dreptate, date fiind proporțiile acestei discipline științifice și posibilitățile ei de aplicare în cele mai variate sectoare de activitate — pe economiști, însă, neabordarea teoriei corelației și regresiei îi privează de cunoașterea acestui instrument atît de util și necesar de cercetare.

M. H.

PUNCTE DE VEDERE

SĂ FIE SIMPLU, DAR... ŞI RAŢIONAL

Carenţele planificării financiare la întreprinderi, pe bază de coeficienţi

GĂSIREA celor mai adecvate metode pentru îmbunătăţirea planificării financiare preocupă cercuri din ce în ce mai largi de economişti.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei naţionale pune incontinuu probleme care trebuie rezolvate cu operativitate în aşa fel, încît să nu constituie o frînă în desfăşurarea normală a activităţii întreprinderilor. În acelaşi timp, se cere ca metodele care se au în vedere să fie clare, uşor de aplicat şi să ţină seama de posibilităţile economico-financiare ale întreprinderilor. Bineînţeles, accentul trebuie pus şi pe înlăturarea unui formalism greoi, care reclamă muncă însemnată, fără ca întotdeauna să aibă şi eficienţa scontată la nivelul efortului făcut. O altă condiţie este aceea a eliberării cadrelor de munci inutile astfel ca acestea să aibă posibilitatea să-şi dedice mai mult din timpul lor analizelor economice legate de îmbunătăţirea muncii în cadrul întreprinderilor.

La nivel central, stabilirea indicatorilor financiari se face pe baza indicatorilor sintetici, cu rezultate destul de bune. În schimb, la nivelul întreprinderilor, metoda indicatorilor sintetici şi a coeficienţilor nu permite determinarea corectă a indicatorilor financiari. Această situaţie se datoreşte de multe ori gradului mare de diversitate a producţiei care urmează a se fabrica, a structurii şi ponderii sortimentelor date ca sarcină de plan sau ca rezultat al contractărilor cu beneficiarii, a preţului de cost care variază de la un produs la altul şi implicit, a rentabilităţii diferite, a proceselor tehnologice care au cicluri mai lungi sau mai scurte etc. De aceea, este necesar ca la întreprinderi determinarea indicatorilor financiari să pornească de la calculele de detaliu, examinînd critic fiecare element de cheltuială în parte, scoţîndu-se la iveală posibilităţile care există pentru micşorarea cheltuielilor de producţie, mărirea beneficiului şi folosirea cu maximum de eficienţă a mijloacelor materiale şi băneşti aflate la dispoziţia întreprinderilor.

Deficienţe... planificate

Unii economişti*) propun ca, în prima fază, întocmirea indicatorilor financiari să se facă în mod simplu. Se porneşte de la ideea defalcării cheltuielilor în două grupe: cheltuieli constante şi cheltuieli variabile; cheltuielile variabile din anul de bază urmînd să se mărească automat cu procentul de creştere a producţiei.

Exemplul dat în articol este edificator: la materiile prime şi materialele de bază, unde realizările preliminate în anul de bază sînt evaluate la 22 800 lei (şi care sînt cheltuieli variabile), se înmulţesc cu coeficientul de creştere a producţiei de 2% şi se ajunge să se stabilească preţul de cost al producţiei — în cazul nostru — la suma de 23 256 lei.

Dacă analizăm această grupă, constatăm că prin aplicarea procentului de creştere a producţiei la cheltuielile variabile preliminate ale anului de bază se denaturează volumul acestora pentru anul de plan.

În realizările preliminate din anul de bază se cuprind o serie de deficienţe, cum sînt: depăşirea consumurilor specifice peste cele normate, rebuturi peste cele normate, cheltuieli neeconomicoase (amenzi, penalizări etc.), valoarea materiilor prime casate sau declasate, cheltuieli făcute în anii anteriori anului de bază, dar care s-au descoperit în anul de bază şi s-au înregistrat în acest an etc. De aici concluzia că, în pofida regulilor de bază, privind planificarea preţului de cost, în loc să se elimine aceste deficienţe, dimpotrivă, se planifică efectul acestor deficienţe şi în anul de plan, creîndu-se, în modul acesta rezerve în plan, care să uşureze îndeplinirea şi chiar depăşirea sarcinii de reducere a preţului de cost.

Este mobilizatoare o asemenea planificare? Hotărît că nu! Planificarea financiară trebuie să joace un rol activ. Scopul ei este să mobilizeze rezervele aflate în întreprinderi. Mai trebuie avut în vedere şi faptul că an de an, asistăm la un proces continuu de introducere a tehnicii noi, a micii mecanizări, a micşorării consumurilor specifice, a îmbunătăţirii proceselor tehnologice şi a măsurilor tehnico-organizatorice. Toate acestea trebuie să ducă, în final, la reducerea preţului de cost. În propunerea făcută, nu se ţine seama de acest complex de împrejurări. Aplicarea propunerii ar duce nemijlocit la mărirea rezervelor în planul preţului de cost, din cauza lipsei de studiere analitică a indicatorilor economico-financiari.

Desigur, că şi beneficiul — a cărui stabilire ar fi, aşa cum se afirmă, o operaţie simplă — va fi influenţat negativ în ce priveşte volumul şi rentabilitatea. **După părerea mea, o planificare financiară judicioasă cu rezultate eficiente în cadrul întreprinderilor — indiferent de faza în care are loc elaborarea ei — trebuie să fie făcută în mod analitic, adică pornind de la analiza indicatorilor economici şi financiari în strictă corelaţie cu posibilităţile existente din întreprinderi. Aceasta, cu atît mai mult, cu cît de determinarea justă a preţului de cost depinde volumul beneficiului şi al normativului mijloacelor circulante.**

Planificarea financiară la nivelul întreprinderilor, pe bază de coeficienţi, nu poate constitui o fundamentare temeinică ci, cel mult, un sondaj cu totul neconcludent.

În final – consolidarea metodei analitice

În privinţa planificării impozitului pe circulaţia mărfurilor, cred că s-a pornit de la un exemplu prea simplu şi din această cauză, neconcludent. Chiar în cazul cînd se menţine cota pe grupe de produse, însă se schimbă ponderea în totalul desfacerii pe beneficiari, volumul impozitului este influenţat, fie pozitiv, fie negativ, după caz.

În cazul unor aspecte mai complexe (schimbări de preţuri, de sortimente etc.), pentru ca impozitul pe circulaţia mărfurilor să fie cît mai just stabilit, trebuie să se facă desfăşurarea pe produse, pe cote de impozit, care să ducă, în final, la consolidarea metodei analitice care se foloseşte şi astăzi şi care reflectă posibilităţile reale ale întreprinderilor cu privire la impozitul pe circulaţia mărfurilor.

În concluzie, cred că stabilirea preţului de cost, a beneficiului şi a impozitului pe circulaţia mărfurilor, a nivelul întreprinderilor trebuie să se facă, necondiţionat, în mod analitic, ţinînd seamă de toate condiţiile tehnico-economice şi financiare, în scopul mobilizării rezervelor interne şi constituirii unui plan fundamentat pe realităţi şi posibilităţi concrete.

Evident pot fi şi alte păreri; cunoaşterea lor ar da posibilitatea fructificării celor mai bune, care să ajute la îmbunătăţirea metodologiei de planificare financiară la nivelul întreprinderilor.

Iordan LUCACI
consilier în Ministerul Finanţelor

*) Vezi articolul „Rezultatul unei experimentări" „Viaţa economică" nr. 51/1965.

Noi produse chimice şi petroliere

● „2,4 D" este un erbicid care se înscrie pe lista noilor produse ale **Combinatului chimic-Borzeşti** Cele 750 tone ce se vor produce anual aici sînt suficiente pentru plivitul chimic al buruienilor de pe circa 370 000 ha. Anul acesta chimiştii de la Borzeşti vor mai realiza produsele: „PINETOX" — insecticid eficient şi economic pentru pomicultură şi „PERMIN" — fungicid, pentru agricultură şi pomicultură.

● La **Fabrica „Sinteza"**-Oradea a început pentru prima dată în ţara noastră producţia de BROMURĂ DE ETIL şi BROMURĂ DE METIL folosite la fabricarea insecticidelor pentru agricultură.

● Pentru sectorul zootehnic, **la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice din Bucureşti** se studiază obţinerea unor CONCENTRATE FURAJERE DE PROVITAMINĂ A cu o valoare nutritivă ridicată. Introduse în hrana păsărilor, vitelor şi porcilor, concentratele contribuie la obţinerea unui spor rapid de greutate.

CURIER

● Gama materialelor plastice s-a lărgit cu un NOU SORTIMENT DE POLIETILENĂ cu o mare transparenţă, obţinut la **Combinatul petrochimic de la Brazi.**

Destinaţia: ambalaje fine pentru articole de galanterie şi produse textile.

Urbanism

● **Dintre lucrările începute în ultima săptămînă, menţionăm: un nou microraion cu 400 de apartamente în cartierul Ţiglina-Galaţi; blocuri însumînd 700 de apartamente la Tulcea, Medgidia şi Constanţa; un hotel cu 14 etaje (400 locuri) la Iaşi şi un altul cu 200 de locuri la Piteşti.**

Schimburi de experienţă

● **Ministerul Comerţului Interior a organizat la Bacău un schimb de experienţă cu cadrele de conducere şi lucrătorii din reţeaua comercială din regiunile Bucureşti, Bacău, Ia[illegible], Galaţi şi Suceava. Tema:** „Extinderea metodelor moderne de deservire".

● **La Întreprinderea de industrializare a cărnii din Suceava a avut loc un schimb de experienţă pe ţară consacrat extinderii noilor** procedee de prelucrare industrială a păsărilor.

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ÎN ÎNTREPRINDERI

(Urmare din pag. 5)

propun să se desfiinţeze avizul de expediţie, tichetul de transport şi bonul de poartă, rămînînd numai factura la care să se emită un exemplar în plus, pentru a rămîne la portarul întreprinderii.

PREMISA ORGANIZATORICĂ CONJUGATĂ CU STIMULAREA MATERIALĂ

ÎN discuţiile purtate în coloanele VIEŢII ECONOMICE se atribuie bazelor de aprovizionare de profil universal sarcini importante pe linia redistribuirii stocurilor supranormative.

Bine informate asupra stocurilor materiale disponibile existente la unele întreprinderi şi asupra necesităţilor altor întreprinderi, bazele ar avea însemnate posibilităţi în acţiunea de redistribuire operativă a stocurilor de materiale între întreprinderi. După părerea noastră, înscrierea acestei sarcini în sfera de atribuţie a bazelor **reprezintă numai o premisă de ordin organizatoric care poate rămîne în acest stadiu dacă în rezolvarea ei nu sînt conjugate şi alte elemente.** Transformarea bazelor în verigi eficiente ale activităţii de lichidare a stocurilor supranormative nu poate fi înfăptuită fără **aplicarea unor stimulente economice corespunzătoare factorilor cu rol hotărîtor în această acţiune şi în primul rînd bazelor.**

Activitatea de redistribuire a stocurilor presupune o cheltuială de muncă socială suplimentară la organele care îşi asumă astfel de atribuţii, aceasta presupunînd o evidenţă bine organizată, cheltuieli de transport, sau de transfer (în cazul în care stocurile respective rămîn în custodia organizaţiei deţinătoare) şi, oricum, răspunderi diferite în raport cu sfera de activitate obişnuită.

A atribui bazelor astfel de preocupări, presupune, în primul rînd, recuperarea cheltuielilor suplimentare efectuate şi, respectiv, un stimulent material concretizat eventual în beneficii mai mari în raport cu operaţiunile obişnuite. Pe această bază ar deveni posibil să se acorde o remunerare a personalului bazelor în funcţie de efortul făcut — relativ mai mare — pentru găsirea plasamentelor şi dirijarea cu preponderenţă a stocurilor de la deţinători la solicitanţi.

Cointeresarea materială a bazelor în acţiunea de lichidare a stocurilor supranormative trebuie să fie înfăptuită pe seama mijloacelor puse la dispoziţie de către deţinătorul de stocuri, obligaţia unor astfel de plăţi constituind ea însăşi o sancţiune — stimulent pentru a evita formarea stocurilor supranormative.

După cum se ştie, la întreprinderi, formarea stocurilor supranormative, o dată considerate ca atare, constituie imobilizări, fapt ce implică utilizarea împrumuturilor restante garantate de forul tutelar şi deci plata unor dobînzi penalizatoare de 18% anual. Raportarea directă a acestei dobînzi la valoarea stocurilor ne arată că, de pildă, stocajul timp de 6 luni a unor materiale înseamnă de fapt reducerea cu circa 9% a valorii lor. Pe această cale întreprinderea suportă o pierdere **substanţială, deşi nu se produc modificări calitative în situaţia de fapt,** imobilizările în stocuri, pentru întreprindere ca şi pentru întreaga economie naţională, menţinîndu-se în continuare.

Trecerea stocurilor la dispoziţia bazei, într-o perioadă imediată după formarea lor, la preţurile uzuale, ar însemna nu numai descongestionarea întreprinderilor de astfel de stocuri, ci şi un avantaj de ordin financiar, concretizat în scutirea întreprinderilor de plata dobînzilor penalizatoare. Considerarea problemei redistribuirii stocurilor supranormative prin baze, cu toate implicaţiile sale economice, duce la concluzia că **livrarea stocurilor spre redistribuire bazelor trebuie să se facă la preţuri mai reduse, în raport cu cele uzuale.**

Aplicarea reducerilor de circa 10—15% la preţurile materialelor ce se redistribuie prin bază urmează să acţioneze ca un puternic stimulent pentru întreprinderi. Ştiind cu precizie că lichidarea stocurilor supranormative implică pierderi însemnate pentru ele, întreprinderile vor privi cu mai mult spririt de răspundere desfăşurarea procesului de constituire a stocurilor şi vor depune eforturi mai intense pentru a evita astfel de situaţii. Combaterea formării stocurilor din cauze subiective ar putea fi mai eficientă prin aplicarea unui sistem de penalităţi personalului responsabil, corelat cu un sistem de premiere în cazul în care lichidarea stocurilor supranormative ar putea fi înfăptuită de întreprinderi fără intermediul bazelor. În sfîrşit nerespectarea relaţiilor de cooperare ar pune în sarcina întreprinderilor furnizoare şi plata de penalităţi pentru acoperirea pierderilor cauzate de formarea, din aceste motive, a stocurilor supranormative.

Cezar BAZNO
lector universitar

O SOLUŢIE DE PRINCIPIU PRIVIND REFUZUL PRODUSELOR CONTRACTATE

CAPITOLUL X din Condiţiile fundamentale cu privire la livrarea produselor alimentare stabileşte răspunderea patrimonială a părţilor şi întinderea ei. La art. 66 se prevede astfel, că pentru refuzul nejustificat de a primi în termen produsele contractate, beneficiarul va plăti furnizorului pentru fiecare zi de întîrziere o penalizare de întîrziere de 0,05% din valoarea produselor respective.

În practica arbitrală, interpretarea dată acestui text este de a se considera că penalităţile sînt datorate de beneficiar **chiar dacă furnizorul nu a efectuat livrarea, cu condiţia ca nelivrarea să se datoreze refuzului ferm şi repetat al beneficiarului de a accepta livrarea produsului contractat.**

Astfel, Combinatul de zahăr şi ulei „Oltenia", Podari-Craiova a cerut penalizarea beneficiarei, I.C.I.-Arad, pentru refuz nejustificat de a prelua la termenul contractual o cantitate de ulei.

Beneficiarul a refuzat primirea uleiului sub motiv că nu are vase în care să descarce, comunicînd furnizorului că în situaţia în care va executa totuşi livrarea nu va descărca produsul, iar locaţiile vor rămîne în sarcina acestuia. De asemenea a comunicat că va încunoştiinţa furnizorul cînd să execute livrarea, dar nu a făcut o asemenea înştiinţare timp de două luni.

Furnizorul a revenit arătînd că dacă beneficiarul îşi menţine refuzul de a primi produsul va cere organului arbitral penalizarea în condiţiile legii. Beneficiarul şi-a manifestat din nou refuzul de a primi produsul.

Faţă de refuzul repetat al beneficiarului de a primi produsele contractate, furnizorul a cerut Arbitrajului de Stat al regiunii Banat să oblige pe beneficiar la plata de penalităţi pentru refuzul nejustificat de a prelua la termenul stabilit cantitatea de ulei contractată.

Organul arbitral a respins acţiunea pe motiv că, potrivit art. 66 din Condiţiile fundamentale M.I.A., penalităţile pentru refuzul nejustificat de a primi produsele pot fi acordate numai atunci cînd produsele au fost expediate, iar beneficiarul a refuzat preluarea produselor în staţia de destinaţie.

Fiind confruntat, în exercitarea dreptului de control, cu soluţionarea cererii de rearbitrare împotriva hotărîrii de respingere a penalităţilor pretinse, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 120/1966, **a dat o interpretare de principiu a textului art. 66 din Condiţiile fundamentale citate, în sensul că faţă de refuzul categoric şi repetat al beneficiarului de a primi produsele, furnizorul a fost împiedicat să livreze. Efectuarea livrării prin autorecepţie l-ar fi expus — cel puţin pentru moment — să suporte taxele de locaţie ocazionate de nedescărcarea vagonului, deoarece beneficiarul îi pusese în vedere că va refuza transportul.**

Din cele expuse rezultă că, în cadrul relaţiilor născute din furnizarea de produse, unităţile beneficiare trebuie să procedeze cu mult simţ de răspundere în executarea obligaţiilor contractuale asumate, orice abatere de la clauzele contractuale afectînd interesele economiei naţionale prin efectuarea unor cheltuieli inutile, pe de o parte, şi perturbarea procesului de producţie, pe de altă parte.

Elisabeta DUMITRACHE

VALORIFICAREA AMBALAJELOR CU PREŢURI REDUSE

PENTRU aplicarea corespunzătoare a noilor prevederi ale H.C.M. nr. 521/1965 cu privire la valorificarea unor ambalaje, CENTROCOOP a elaborat instrucţiunile nr. 68 şi 22.049/1965.

● Potrivit acestor instrucţiuni propunerile de reduceri de preţuri pentru ambalajele fără mişcare şi cu mişcare lentă, se fac de către întreprinderile comerciale raionale sau interraionale, uniunii regionale a cooperativelor de consum, de două ori pe an, respectiv la 31 iulie pentru ambalajele existente în stoc la 30 iunie şi la 31 ianuarie pentru acelea stocate la 31 decembrie.

Uniunile regionale centralizează propunerile întreprinderilor comerciale — întocmite pe baza evidenţelor operative — şi le prezintă întreprinderii regionale pentru valorificarea ambalajelor în vederea obţinerii aprobării de reducere a preţurilor.

Comunicarea listei preţurilor reduse aprobate de Ministerul Comerţului Interior către uniunile regionale ale cooperativelor de consum se face potrivit Ordinului M.C.I. nr. 764/1965 de Direcţia generală pentru comerţul de produse alimentare.

● Întreprinderile comerciale, raionale şi interraionale ale cooperaţiei de consum, luînd cunoştinţă de preţurile reduse, prin comunicarea acestora de către uniunile regionale, au următoarele îndatoriri:

— inventarierea ambalajelor pentru care s-a aprobat reducerea de preţ. În evidenţa contabilă preţurile iniţiale nu se vor modifica, diferenţele de preţ înregistrîndu-se în raport cu vînzarea ambalajelor la noul preţ şi se suportă integral de întreprinderile comerciale;

— preluarea de la organizaţiile comerciale cu amănuntul a tuturor ambalajelor la preţurile cu care acestea au fost facturate la livrarea cu produse;

— depozitarea ambalajelor preluate şi evidenţierea lor separat de celelalte ambalaje. Se va menţiona distinct în fişele de raft preţul prevăzut de instrucţiunile nr. 2/1963 pentru aplicarea H.C.M. nr. 1690/1960, precum şi preţul redus aprobat de Ministerul Comerţului Interior.

● Valorificarea ambalajelor cu reducere de preţ se face de către unităţile deţinătoare, cu respectarea următoarelor condiţii:

— oferirea ambalajelor numai către organizaţiile şi întreprinderile socialiste. Aceste oferte scrise se întocmesc în termen de 10 zile de la inventariere, menţionîndu-se că ambalajele se transmit direct fără a fi necesară existenţa unui act administrativ de planificare (repartiţie) şi că ele nu sînt supuse regimului de recuperare;

— vînzarea ambalajelor către populaţie, după expirarea unui termen de 30 zile de la data ofertelor către organizaţiile şi întreprinderile socialiste, dacă în acest interval de timp nu au putut fi valorificate în condiţiile de mai sus.

Valorificarea către populaţie se face la depozitele organizaţiilor deţinătoare, de către gestionarii acestor depozite.

Pentru stabilirea exactă a împlinirii termenului de 30 zile, după care ambalajele se pot vinde populaţiei, s-a prevăzut ca ofertele pe plan local să se depună la organizaţiile şi întreprinderile socialiste pe bază de semnătură de primire, iar pentru alte localităţi expedierea se face prin poştă, recomandat.

● Unităţile deţinătoare pot solicita în mod repetat reduceri de preţuri pentru ambalajele care nu s-au putut valorifica la preţurile reduse aprobate, utilizînd procedura prevăzută mai sus.

În cazul cînd ambalajele nu s-au valorificat în 180 zile de la data aplicării preţurilor reduse, ele se pot propune pentru casare. Termenul pentru casarea ambalajelor la care s-au obţinut noi reduceri de preţuri, începe să curgă de la data aplicării noilor preţuri reduse.

● Aprobarea de două ori pe an, respectiv în luna martie şi septembrie, a casării ambalajelor este de competenţa uniunilor raionale, interraionale sau regionale, după cum este subordonată întreprinderea comercială deţinătoare a acestora. Propunerile pentru casare se fac de către serviciul comercial al întreprinderii comerciale, cu avizul contabilului şef. Organizaţiile care aprobă casarea ambalajelor vor cere şi avizul serviciului comercial propriu.

● Casarea efectivă a ambalajelor prin desfacere, distrugere etc. se face în prezenţa unei comisii stabilită de conducătorul întreprinderii. Cu această ocazie se întocmeşte un proces verbal care cuprinde: felul şi cantitatea ambalajelor, materialele şi deşeurile rezultate cu indicarea felului, cantităţii şi valorii lor.

Emil VICOL
Pompiliu IONESCU

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

REGLEMENTAREA GARANŢIEI DE BUNĂ FUNCŢIONARE A UNOR BUNURI

CU ocazia aplicării instrucţiunilor nr. 800 A/1965 elaborate în urma apariţiei H.C.M. nr. 753/1965 privind reglementarea garanţiei de bună funcţionare şi durabilitate a unor bunuri de folosinţă îndelungată vîndute de către organizaţiile comerciale s-a ivit necesitatea precizării unor soluţii:

● În ce situaţii se înlocuiesc bunurile garantate?

Înlocuirea bunului vîndut cu termen de garanţie poate avea loc numai în trei situaţii:

● cînd, din cauza lipsei pieselor de schimb necesare înlăturării defecţiunii constatate, obiectul nu poate fi repus în stare de funcţionare în termen de 60 zile de la data reclamării defecţiunii;

● în cazuri în care bunul nu mai poate fi reparat;

● cînd obiectul în cauză a stat în reparaţie cel puţin 1/3, iar autoturismele şi motoretele 2/3 din termenul de garanţie.

Cu privire la modul de calcul al timpului cît bunul a stat în reparaţii se face precizarea că acesta se determină prin însumarea perioadelor cît bunul a fost în reparaţii succesive fapt ce rezultă din menţiunile făcute în certificatul de garanţie.

La prezentarea posesorului cu bunul pentru care s-a încheiat proces verbal de înlocuire, organizaţia comercială va dispune fără întîrziere schimbarea bunului în cauză cu unul nou de acelaşi tip — eliberînd un nou certificat de garanţie ca pentru bunurile vîndute în mod obişnuit.

În cazul în care în stocurile organizaţiilor comerciale sau bazelor ce aprovizionează reţeaua comercială, lipsesc tipurile necesare schimbului ce se impune — organizaţia comercială va dispune restituirea sumei plătite de cumpărător, dar numai după ce în prealabil a fost obţinută negaţia scrisă din partea I.C.R.M.

● Cum se efectuează justificarea şi decontarea pieselor de schimb utilizate în operaţiile de depanare a bunurilor în termen de garanţie?

Modalitatea de decontare şi justificare a pieselor de schimb este prevăzută la pct. 33 din instrucţiunile nr. 800 A.

Lista pieselor ce au fost înlocuite şi urmează a fi restituite furnizorului în vederea justificării, se stabileşte de către Ministerul Comerţului Interior pentru bunurile aduse din import şi de organele centrale producătoare pentru bunurile din producţie internă. Lista urmează să fie comunicată la UCECOM.

● Care sînt defecţiunile a căror înlăturare este de competenţa unităţilor de deservire?

Conform pct. 18 din instrucţiunile nr. 800 A, unităţile de deservire efectuează operaţiuni pentru înlăturarea defecţiunilor apărute după recepţie la bunurile aflate în depozite sau la unităţile organizaţiilor comerciale cu amănuntul.

Indicaţia de mai sus se referă la defecţiuni care nu au fost generate de manipulare, conservare sau transportare necorespunzătoare, ci numai la defecţiuni de natura viciilor de fabricaţie. Defecţiunile de natura viciilor de fabricaţie se repară contra cost la cererea întreprinderii producătoare. Obligaţia aceasta este prevăzută în contractul tip întocmit de Ministerul Comerţului Interior, UCECOM şi organele centrale producătoare.

În cazul în care după recepţia calitativă efectuată în reţeaua comercială sînt depistate vicii de fabricaţie care erau nesesizabile la recepţia la furnizor — va fi anunţată în scris întreprinderea producătoare pentru bunurile din producţia internă — iar pentru mărfurile din import va fi sesizat I.C.R.M., I.D.M.S. sau I.C.S. „Bijuteria", după caz.

● Cine efectuează reparaţiile necesare înlăturării defecţiunilor?

Înlăturarea defecţiunilor, aducerea bunului în stare de funcţionare o face întreprinderea producătoare pentru mărfurile din producţie internă — iar pentru cele din import repararea cade în sarcina I.C.R.M., I.D.M.S. sau I.C.S. „Bijuteria" (după natura mărfurilor).

De menţionat este faptul că pentru introducerea în reparaţie a bunului nu este necesar un contract, reparaţia urmînd a se efectua pe baza unei comenzi scrise.

● Se pot solicita sume suplimentare faţă de tarifele plătite pentru garanţie?

Pct. 7 al. II din instrucţiunile nr. 800 A prevede că drepturile cumpărătorului iniţial se transferă subdobînditorului legal, dacă bunul se află încă în termen de garanţie, socotit de la data vînzării iniţiale menţionată în certificatul de garanţie, care, de asemenea, trebuie să fie în posesia subdobînditorului — certificatul fiind singurul act în baza căruia se fac reparaţiile în perioada de garanţie.

După data de 28 septembrie 1965, în mod greşit unele unităţi de deservire au solicitat sume suplimentare faţă de tarifele plătite pentru garanţie pentru depanarea bunurilor aflate în depozitele sau unităţile comerţului cu amănuntul. Aceasta contravine convenţiei şi contractelor încheiate în baza H.C.M. 865/1961, precum şi instrucţiunilor aprobate prin ordinul M.C.I. 12992/1962 a căror valabilitate a fost prelungită pînă la 31 decembrie 1965 şi apoi şi pentru anul 1966 pînă la stabilirea noilor tarife, fapt comunicat de altfel direcţiilor comerciale regionale prin circulara nr. 34/168/29.XII/1965 a Ministerului Comerţului Interior — Direcţia generală a comerţului pentru produse metalo-chimice, lemn mobilă şi materiale de construcţii.

Ion ISTRATE

Contribuția revistei ieșene în anii 1906-1916 la dezbaterea problemei agrare

„VIAȚA ROMÂNEASCĂ“ LA 60 DE ANI

prof. G. ZANE
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

ERA de așteptat ca în coloanele **Vieții Românești** din epoca 1906—1916 problema agrară să fie pe larg dezbătută, nu numai ca un reflex al frămîntărilor sociale din acea vreme și al marii răscoale țărănești din 1907, dar ca o expresie a ideologiei pe care revista de la Iași a profesat-o chiar din primul său număr.

În dezbaterea chestiunii agrare **Viața Românească** a adus o contribuție de care studiul istoriei gîndirii economice românești trebuie să țină seamă, fără însă ca aportul ei în acest domeniu să fie la nivelul contribuției sale literare, prin care și-a asigurat un atît de mare prestigiu în cultura românească.

Reprezentînd, din punct de vedere social, o ideologie democrat-burgheză, sub formula susceptibilă de diferite înțelesuri a poporanismului, **Viața Românească** a dezbătut în coloanele sale aspectele principale ale problemei agrare, așa cum aceasta se punea în cursul epocii; dar la un nivel superior de cercetare față de o bună parte a literaturii agrare curente, și de pe o poziție pe care o putem considera înaintată, față de ideologiile și programele atît de răspîndite, conservatoare și reacționare ale timpului. Cu toate că C. Stere, unul dintre directorii revistei, a încercat să formuleze, în opoziție cu social-democratismul, o doctrină socială **proprie**, sub numele de poporanism — care, după cum se știe, s-a dovedit greșită — cercetările în problema agrară publicate în **Viața Românească**, chiar ale lui C. Stere, nu pot fi identificate cu această „doctrină“. Ele evocă mai degrabă semnificația pe care G. Ibrăileanu o dădea „poporanismului“, căci conducătorul de fapt al **Vieții Românești** contestă că poporanismul ar fi o doctrină și față de diversele interpretări care se dădeau acestui termen l-a definit în repetate rînduri ca un „sentiment de recunoștință, de simpatie și de datorie față cu țărănimea“. În aceste condiții, **Viața Românească** a fost o tribună cu mare răsunet, care în limitele concepției sociale pe care o promova, prin studiile și literatura sa a susținut drepturile și revendicările țărănimii.

În tratarea problemei agrare **Viața Românească** este călăuzită de o idee justă asupra stadiului de dezvoltare a societății românești, și anume că revoluția burgheză democrată în România n-a fost desăvîrșită și că ea trebuie dusă pînă la capăt. Astfel, **Viața Românească** preia, în principiu, tezele revoluției burgheze democratice, pe care însă le amendează, cu privire la direcția și clasa care trebuia să o desăvîrșească. G. Ibrăileanu recunoștea chiar în 1925 că revista pe care o conducea a preluat din ideologia lui '48 ceea ce era în favoarea țărănimii.

COLABORATORII principali în cercetarea problemei agrare: C. Stere, Radu Rosetti, A. D. Xenopol, Constant Georgescu, adoptă deci teze deja cunoscute pe care le adîncesc și le completează: denunțarea mizeriei țărănești, critica repartiției nefirești a proprietății funciare și a incapacității marii proprietăți din România de a împlini funcțiile ei economice; legitimitatea despăgubirii în caz de expropriere, realizarea reformelor pe cale legală; în plus dezbat ideea cooperației.

Viața Românească a analizat situația concretă a țărănimii în cîteva studii interesante, aducînd un material bogat, de constatări personale sau de interpretări corecte. Concluzia generală a acestor cercetări era că economia românească — contrar opiniilor conservatoare foarte curente — traversa o gravă criză agrară, caracterizată prin extrema mizerie a țărărimii și înapoierea agriculturii. Această criză era considerată de economiștii de la revistă rezultatul concentrării proprietății funciare în mari latifundii.

Critica latifundiilor este unul dintre obiectivele principale ale **Vieții Românești**. Prin latifundiu C. Stere nu înțelege, în principiu, orice mare proprietate, ci numai pe aceea, care în anumite condiții social-economice, are o forță devorantă a proprietății mici și mijlocii. Critica este pe deplin justificată. În preajma răscoalei de la 1907, cel puțin 75% din pămîntul cultivabil și necultivabil al țării, aflat în proprietate privată, se găsea în mîna moșierimii și a diferiților exploatatori mai mici; din această suprafață 3/4 — aproape 3 milioane de ha, — sînt concentrate în stăpînirea a 1500 moșieri. Un mic număr de arendași exploatează suprafețe imense; un singur arendaș dispune, la un moment dat, de 236 863 ha, din care 159 389 ha teren cultivabil. De aceea, C. Stere a putut caracteriza, cu dreptate, România de atunci ca „țară de latifundii“ și Moldova de nord „Fischerland“ (Fischer, marele arendaș din Moldova).

Radu Rosetti și A. D. Xenopol, reluînd o idee de la '48, în special a lui N. Bălcescu, tăgăduiesc, invocînd un amplu material documentar, legitimitatea dreptului istoric al marilor proprietari asupra moșiilor ce posedă. Radu Rosetti critică cu vehemență legea agrară de la '64, tocmai pe considerația că a consfințit uzurpările comise de boieri, față de țărani, în cursul veacurilor. „Legea rurală de la 1864, spune distinsul istoric — a fost o cumplită nedreptate făcută țăranului. Ea a consfințit groaznica cotropire de la 1832...“ Era desigur în această apreciere o privire unilaterală asupra reformei, formulată, în toiul luptei, pentru a sublinia și mai pregnant rolul marii proprietăți în aservirea și decăderea țărănimii.

C. Stere expune pe larg cum marea proprietate latifundiară a produs mizeria țărănimii: „starea mizerabilă a țăranului nostru — spune dînsul — se datorește, în primul rînd repartizării nenormale a proprietății funciare, care pe de o parte a dat naștere sistemului nenorocit de exploatare a moșiilor prin cămătărie, vestitele «trusturi», iar pe de alta a creat înfricoșatul mecanism de presiune a tocmelilor agricole“. Constant Georgescu subliniază în diverse rînduri starea de înapoiere a marii agriculturi, relevînd, printre altele, că în timp ce Franța produce 40 hl grîu la ha, România produce numai 20. În același timp **Viața Românească** relevă superioritatea țărănimii, în care vede un factor de cultură agricolă.

Frămîntările țărănești sînt frecvent semnalate. Răscoala de la 1907 a găsit un larg ecou în coloanele revistei. Un program de reforme trebuia neapărat elaborat. Acest program urma să fie realizat numai pe cale legală. Ca și Gherea, economiștii de la **Viața Românească** resping ideea căii revoluționare.

Un program radical, ca urmare a premiselor ideologiei sale militante, ar fi fost lichidarea totală a marii proprietăți și împărțirea moșiilor la țărani în proprietate individuală. **Viața Românească** nu a ajuns însă pînă aci. Coalizarea claselor dominante, în frunte cu Carol I, îndîrjirea cu care era apărată marea proprietate, mai ales în urma răscoalei din 1907, făcea imposibilă o astfel de soluție, pe cale legală. De aceea, în prima fază **Viața Românească** susține programul limitat de reforme din 1908, în special ideea **Casei rurale** și în a doua — mai ales după războiul balcanic, militează pentru ideea exproprierii și a împroprietăririi; „pămînt și vot“ este acum lozinca programului său agrar. **Casa rurală** în care democrații burghezi, încă de la finele secolului al XIX-lea, își puseseră atîtea speranțe, se dovedise ineficace. Economiștii de la **Viața Românească** își îndreaptă acum eforturile pentru a demonstra legitimitatea și utilitatea exproprierii și a împroprietăririi. Cele două reforme „pămînt și vot“ sînt considerate la 1914 „crezul“ revistei. Radu Rosetti combate cu tărie așa-zisa „sfințenie“ a dreptului de proprietate, și cu o vigoare sporită susținută de serioase argumente denunță caracterul spoliator al marii proprietăți funciare: „boerimea — spune dînsul — a luat pămîntul de hrană din mîinile țărănimii — (a împiedicat alcătuirea) unei țărănimi bogate, sănătoase mîndre, încrezătoare în sine, scut și sabie a neamului românesc“; pe urma marii proprietăți „nu descoperi decît ruina morală și materială, stavilă la progres și sămînță de ură“.

Despre lichidarea totală a marii proprietăți nu este vorba. **Viața Românească** rămîne pe linia gîndirii burgheze tradiționale, care încă de la 1848 recunoștea utilitatea și chiar necesitatea unei mari proprietăți; limitată însă, după Radu Rosetti și alții, la cel mult 500 ha. De aci și distincția între latifundiu și mare proprietate. Mica proprietate trebuia să hrănească satele, marea proprietate orașele și să asigure exportul. Teza, deși inspirată de ideea lichidării complete a rămășițelor feudale, în condițiile românești purta în sine germenele menținerii, în esență, a regimului agrar în ființă.

REFORMA agrară bazată pe expropriere și împroprietărire, promisă electoral, încă din 1914, de guvernul liberal, nu a putut fi înfăptuită decît după război. Împotriva reformei s-au coalizat toate forțele moșierești și burgheze, interesate în menținerea marii proprietăți. Reforma realizată nu a fost inspirată de sentimentele generoase ale claselor dominante cum a fost prezentată, ci impusă de marile împrejurări istorice. Unul dintre fondatorii **Vieții Românești**, eminentul profesor Mihai Carp, spunea în Parlament — cu drept cuvînt — la 28 mai 1917, că concesiile făcute de clasele stăpînitoare au fost determinate de influența mișcării revoluționare ruse și că, și de această dată, ca la 1907, ele le-au făcut cu rezerva mintală de a nu le traduce în fapt.

În același sens, N. Iorga, la aceeași dată, exprimînd rezerve față de limitele reformei anunțate, denunța egoismul clasei marilor proprietari și al susținătorilor lor, spunînd că dăm țăranului **atîta** cît putem **smulge** de la stăpînul lui.

După reforma agrară din 1917—1921, G. Ibrăileanu a ținut să aducă din nou o precizare cu privire la poziția **Vieții Românești** în problema țărănească și asupra reformei agrare. În 1925 el reafirmă mobilele etice care au stat la baza concepției agrare a revistei, sentimentul de **vină** și de **datorie** al intelectualității române față de clasa țărănească. Privind înapoi, la luptele pentru reformă și la rezultatele dobîndite, el spunea următoarele despre întemeietorii și conducătorii **Vieții Românești**: „acești oameni au adus ideea, că intelectualii trebuie să-și plătească datoria față de iobagi, față de această clasă fără analogie în Europa civilizată, să-și răscumpere vina luptînd pentru emanciparea și pentru luminarea ei...“.

Este surprinzător însă, cum un om atît de lucid și atît de adînc cunoscător al realităților românești ca G. Ibrăileanu, a putut crede că reforma agrară înfăptuită sub ochii lui rezolvase problema țărănească din România și prin urmare, scopul luptei pe care revista o purtase cu vigoare și consecvență timp de un deceniu, fusese atins. Din moment ce țăranul a fost împroprietărit și i s-a dat dreptul de vot, spunea Ibrăileanu, „o dată ce nu mai este iobag, nu mai poate fi vorba nici de vină, nici de datorie; vina a fost răscumpărată, datoria i s-a plătit“. Încă o dată în problema agrară **Viața Românească** prelua idei care mai circulau încă în cultura română, din moștenirea ideologică a lui '48; Bălcescu, Kogălniceanu și atîția alții cultivaseră și ei iluzia că exproprierea, chiar parțială, a moșiilor și împroprietărirea individuală, fie și limitată, a țăranilor, va rezolva definitiv chestiunea agrară la noi. Această iluzie, desmințită ulterior atît de grav de fapte, l-a făcut însă pe Ibrăileanu să formuleze noua orientare ideologică a revistei, în perioada de după război; în același spirit democrat și umanist, el spune că de-acum înainte **Viața Românească** trebuie să lupte pentru „idealul de dreptate, de libertate, de toleranță și de cultură“.

Din viața politică

de Iser

(„Viața Românească“, *vol. XIX, anul V— 1910, pag. 339*)

PREOCUPĂRI ÎN CONSTRUCȚII

PROBLEMELE de proiectare, organizare și conducere a lucrărilor de construcții devin tot mai complexe. Așa cum s-a subliniat și la recenta Consfătuire pe țară a lucrătorilor din construcții, preocupările constructorilor noștri trebuie să se îndrepte spre cunoașterea și adaptarea celor mai eficiente realizări ale științei și tehnicii mondiale. Un instrument de mare utilitate pentru îmbunătățirea organizării și conducerii producției și pentru mecanizarea complexă a activității de proiectare și a celei administrative, pot fi metodele matematice moderne — programarea lineară, teoria grafelor, analiza secvențională și altele — cuplate cu calculul la mașinile electronice, metode care sprijină prin eficiența lor desăvîrșirea procesului de industrializare a construcțiilor în diferitele faze — proiectare, prefabricare, execuție pe șantier, — determinînd totodată și cele mai economice căi de realizare a acestora.

INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR

CONSILIUL internațional pentru cercetări, studii și documentare în domeniul construcțiilor a ținut anul trecut la Copenhaga-Danemarca, cel de-al III-lea congres al său, la care au participat peste 600 specialiști din 44 țări ; primul congres a avut loc în 1959 și al doilea în 1962. **C.I.B. — Conseil International du Bâtiment** — a luat ființă în 1953, în vederea dezvoltării unei colaborări internaționale pe tărîmul cercetărilor în construcții, studiind atît aspectele tehnice, cît și pe cele economice.

Congresul din 1965 s-a ocupat de tendințele care se manifestă astăzi în domeniul construcțiilor de locuințe, aflate pe calea industrializării, considerată ca singura capabilă să realizeze volumul de construcții în continuă creștere. Participanții din toate țările au definit **o nouă industrie care a luat naștere — cea a construcțiilor.** Totodată au fost delimitate caracteristicile și condițiile care sînt necesare acestei producții industrializate, — care trebuie să țină seama de specificul fiecărei țări sau regiuni, — precum și modul în care se reflectă în procesul de proiectare : continuitatea unei planificări riguroase, programe de perspectivă, raționalizare, tipizare, producție de mare serie. Metodele acestei producții implică fabrici specializate, utilizarea prefabricatelor, organizarea asamblării, mecanizare. Coordonarea dimensională și standardizarea modulară se impun ca instrumente esențiale ale acestei industrializări, prefabricarea uzinală fiind considerată principala metodă.

Desigur, tipizarea va trebui să țină seama de exigențele funcționale și arhitecturale, astfel ca soluțiile adoptate să păstreze un echilibru între suplețe și economie. În acest sens, s-a precizat că în prezent se utilizează în paralel două sisteme de prefabricare : cel **„închis"** cu elemente de serie determinată, pentru clădiri complet prefabricate, limitate ca tip, de mai mare eficiență economică și cel **„deschis"**, folosind elemente modulate, prefabricate, utilizate la mai multe tipuri de clădiri, sistem mai suplu și cu perspective de dezvoltare în viitor.

Ținînd seama că transportul este factorul critic în costul producției de construcții, cel de-al III-lea Congres al C.I.B. a recomandat organizarea unei rețele de uzine, uniform repartizate pe întreg teritoriul unei țări, acoperind astfel necesarul de elemente prefabricate ; în cazul fabricilor de panouri mari, raza lor de acțiune economică nu trebuie să depășească 30—50 km.

Lucrările acestui Congres au subliniat că efectul principal al industrializării construcțiilor îl constituie creșterea productivității muncii pe șantier, influențată direct de repetiția operațiilor — care însă necesită specializarea personalului, precum și **planificare și organizare cît mai desăvîrșită, posibilă numai cu ajutorul metodelor moderne de tehnică a programării și calcul electronic.** Cele două efecte principale ale industrializării, mărirea productivității muncii pe șantier și reducerea duratei de execuție sînt însoțite în majoritatea cazurilor de un al treilea efect care derivă din primele : **reducerea costurilor.**

În ceea ce privește **integrarea producției de prefabricate și a montajului într-o singură unitate, experiența arată că aceasta dă rezultate economice bune** ; în cazul separării lor, se poate obține o calitate superioară, însă este necesară o coordonare foarte riguroasă.

ing. Mircea LUPAN
director adjunct științific INCERC

SETEA DE FRUMOS

ARHITECTURA trebuie să țină pasul cu necesitățile unei locuințe moderne. Ea trebuie să găsească soluții practice și estetice care să satisfacă, atît nevoia imperioasă de construcții masive industrializate, cît și cerințele estetice ale orașului. În prezent, în toate țările, grija pentru estetica orașului este o preocupare de seamă.

Cu toate acestea, **se pare că arhitecții de astăzi sînt copleșiți de industrializare,** iar rezultatele nu sînt favorabile nici frumosului și nici confortului. Cel puțin aceasta este părerea unui arhitect francez care, într-o revistă de specialitate, analizînd situația din regiunea Parisului, ajunge la concluzii puțin îmbucurătoare, constatînd că noile construcții nu oferă în ansamblul lor decît un peisaj de o întristătoare mediocritate ; el se întreabă, dacă este oare cu neputință să se împace nevoia de construcții cu multe apartamente, — cu estetica urbanistică. De multe ori, dispunerea imobilelor în ansamblul exterior se prezintă ca aranjarea unui șir de vagoane. Unde este acel „joc savant, corect și magnific al volumelor sub lumină" la care, încă din 1920, ne-a îmbiat într-una marele Le Corbusier ?

În arhitectura locuințelor, ca și în producția industrială, calitatea trebuie să fie o preocupare de seamă și autorul articolului nu este de loc de acord cu părerea unor exponenți ai industriei capitaliste, care susțin că, în ritmul producției de azi, calitatea ar fi un produs auxiliar al cantității. Calitatea, sub aspectele ei : tehnic, economic, estetic, uman, trebuie să fie scopul principal al arhitecturii. Calitatea estetică și umană a unei opere arhitectonice, capacitatea ei de a plăcea și de a satisface nevoia de confort, frumusețea unei proporții, calitatea unei dinamici a volumelor exterioare sau a spațiului interior sînt fructul unei cercetări din partea arhitectului, a valorilor spirituale ale formei. Repetiția și cantitatea nu ne vor fi de nici un folos, dacă totul nu este pus în slujba „setei de frumos", care permanent a fost unul din imboldurile ființei umane.

Pentru ca arhitectura să răspundă acestor cerințe, trebuie — ca și industria — să intensifice munca de cercetare proprie. Cercetarea științifică face ca industria să scape de sub tutela brevetelor străine. **Cercetarea arhitecturală va duce la găsirea de soluții proprii specificului național.**

Și în Anglia, cei mai valoroși arhitecți dezaprobă atît arhitectura, cît și soluția urbanistică aleasă de cei care, fără să țină seama de considerentele de mai sus, construiesc blocuri de un caracter arhitectural indecis, cosmopolit. „Să nu uităm, spune un alt arhitect francez, că omul trebuie să-și aleagă și să-și organizeze singur locuința după personalitatea sa". El mai arată că standardizarea locuințelor, așa cum este tendința în Apus, riscă să dezumanizeze omul, să facă din el un robot. De aceea, **arhitectura, folosind, pe de o parte avantajele industrializării construcțiilor** (și conclude : prefabricatele să nu impună arhitectului — așa cum este cazul în Franța — un simplu joc de asamblaj, ci dîndu-i întreaga libertate de creație, să constituie numai un auxiliar în obținerea calității dorite), **trebuie în același timp să canalizeze totul spre o evoluție în care nevoia de frumos și confort să predomine,** adică spre o arhitectură proprie locuinței.

În acest sens, Consfătuirea lucrătorilor din construcții, din țara noastră, precizează printre sarcinile constructorilor noștri pe aceea de a îmbunătăți permanent confortul și a diversifica tipurile noilor locuințe, de a realiza o arhitectură frumoasă, variată și specifică.

Paul CARAVIA
Institutul de arhitectură „Ion Mincu"

CERCETAREA OPERAȚIONALĂ ÎN CONDUCEREA CONSTRUCȚIILOR

PĂTRUNDEREA cercetării operaționale în cele mai diverse domenii ale practicii economice este un fenomen care caracterizează revoluția tehnico-științifică din ultimele decenii. În construcții, s-au obținut avantaje economice importante **prin aplicarea programării matematice, reducerea cheltuielilor fiind de 4—15%,** precum și prin elaborarea graficelor calendaristice cu **ajutorul metodelor de planificare în rețea, sau metoda drumului critic,** conducînd la **reducerea duratelor planificate de execuție cu 20—30%** și la reduceri însemnate a investițiilor.

Optim, prin programare matematică

În țara noastră, la Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor — INCERC, s-a început încă din anul 1960 studiul posibilităților de aplicare a metodelor matematice moderne și a tehnicii electronice de calcul în rezolvarea problemelor de economia construcțiilor. S-au efectuat aplicații experimentale în colaborare cu numeroase organizații de execuție și cu unele institute de proiectare, iar pe baza rezultatelor experimentărilor, au fost elaborate materiale de instructaj metodologic și numeroase exemple de aplicare.

Programarea matematică, pentru alegerea variantei optime, se poate utiliza în numeroase cazuri. INCERC a calculat și pus în practică planul optim de transport al agregatelor de balastieră la Trustul regional de construcții-București, unde s-au obținut astfel, în trimestrul II 1964, reduceri ale prețului transportului de balast de circa 220 000 lei, adică 3,5% ; de asemenea și pentru repartiția optimă a betonului de la centralele de beton în orașul Iași. O altă aplicație importantă a programării lineare o constituie folosirea ei la determinarea amplasamentelor și capacităților optime ale

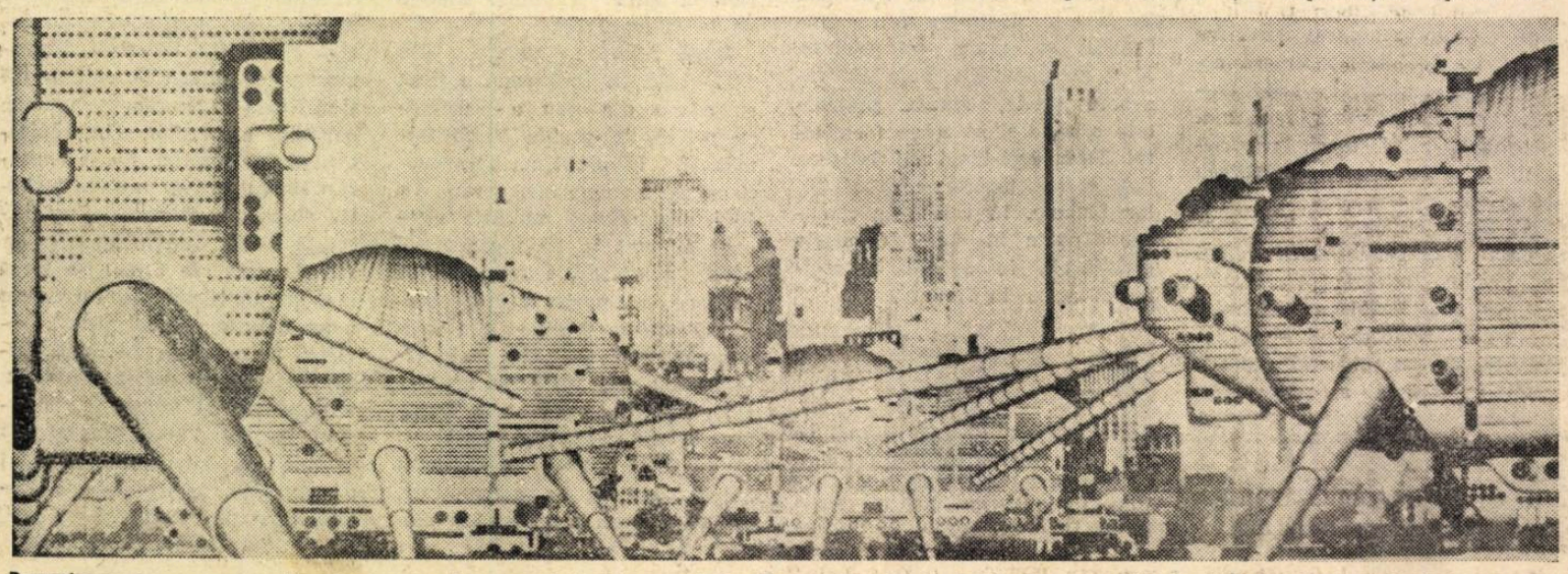

Prototip pentru un oraș gigant, propus de grupul Archigram **al tinerilor arhitecți eng'ezi care caută formule noi, un limbaj nou, în concordanță cu era electroatomică, a capsulelor spațiale și a calculatoarelor electronice. Ei consideră marile aglomerări umane drept un fel de... „silozuri cu indivizi"**

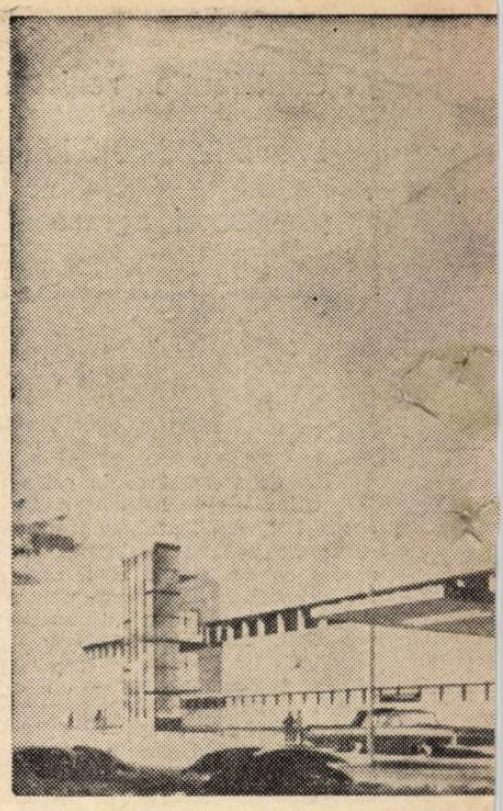

Macheta fabricii de celofibră — baia de fila Chișcani — Brăila

unităților de producție de materiale de con strucție, în condiția satisfacerii necesarului În 1964—1965, s-au elaborat o serie de stu dii în această direcție, iar modelul obținu cuprinzînd o matrice de 65 × 97, întîmpi nînd dificultăți în rezolvare din lipsa unc calculatoare electronice corespunzătoare, impus folosirea unei metode de divizare matricei. S-au obținut reduceri ale investi țiilor totale de 8—14% pentru unele din va riantele studiate. Metoda se poate aplica în alte probleme similare, în proiectarea d urbanism, dezvoltarea unor ramuri indus triale etc., de aceea s-au elaborat și în aces caz instrucțiuni cu caracter metodologic.

„Drumul critic" pe șantier

Această metodă permite o reprezentar mai bună a înlănțuirii tehnologice a pro ceselor de lucru necesare pentru realizare lucrărilor de investiții ; urmărirea operativ a mersului lucrărilor este mult ușurată, ma cu seamă în cazul folosirii calculatoarelo electronice. La INCERC, metoda se studi din anul 1963 ; s-au efectuat numeroase cații la șantierele Ministerului Indus Chimice, Sfatului popular al Capitalei, M nisterului Energiei Electrice, Ministerul Industriei Construcțiilor, sfaturilor popular din Iași, Cluj, Ploiești și altele și la une institute de proiectare, de exemplu la Inst tutul de proiectări pentru construcția de ma șini. Rezultatele obținute, de exemplu urmărirea execuției unui cămin de studen la Institutul agronomic-București, la execu tarea unei țesătorii la Iași, la hala de c zineți de la Fabrica „Rulmentul"-Brașov la alte lucrări, sînt încurajatoare și apl carea metodei s-a extins continuu.

Pentru a sprijini introducerea acestor m tode, Direcția generală construcții-mont din Sfatul popular al Capitalei a organiz un serviciu de cercetare operațională și u centru de calcul dotat cu mașini de calcul cu cartele perforate. Primele rezultate a aplicării programării lineare în cadrul ace tor direcții au condus la **economii de cir 7%, față de vechile soluții ;** iar metoda dr

CALENDAR 1966-1967

- **2—8 MAI 1966, primul Salon internațional pentru echipament urban, de la Nancy, va desfășura în fața constructorilor, arhitecților și instalatorilor, tot ceea ce tehnica de azi pune la dispoziție pentru organizarea vieții într-un oraș modern.**
- **10—21 MAI 1966, Expoziția IBSAC — „Industrializarea construcțiilor" va avea loc la Crystal Palace, Londra, unde va prezenta cele mai noi utilizări ale materialelor și elementelor de construcție pentru executarea ansamblelor complete, raționalizarea și standardizarea fabricației și a montajului ; sisteme de prefabricate pentru închideri, pereți, planșee, plafoane, instalații diverse.**
- **IUNIE 1966 — LA LENINGRAD se vor desfășura lucrările simpozionului I.A.S.S. asupra construcțiilor din pînze subțiri.**
- **11—18 IUNIE 1966 — la Paris, al V-lea Congres al Federației internaționale pentru betoane precomprimate.**
- **17—26 IUNIE 1966 — ESSEN (R.F.G.) — Congresul internațional pentru construcții și expoziția DEUBAU.**
- **SEPTEMBRIE 1966 LA BELGRA Seminarul internațional asupra industri lizării construcțiilor, organizat de Uniu nea Internațională a Arhitecților.**
- **21—29 IANUARIE 1967 — HANOVRA — (R.F.G.) — Expoziția internațională pentru construcții.**
- **MAI 1967 — LA PARIS, al IV-lea Congres internațional pentru încălzire și climatizare.**
- **1967 — OSLO — Congresul european pentru mecanica solurilor și tehnica fundațiilor.**

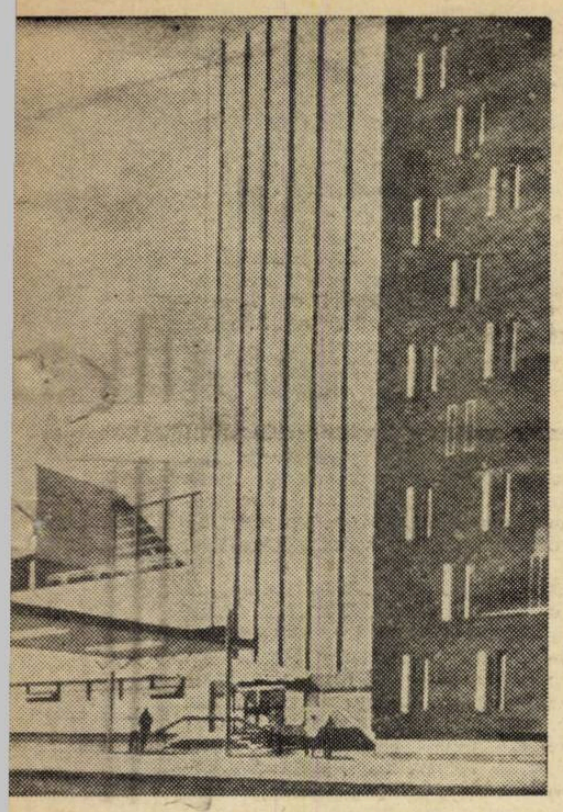

ilatură a Combinatului de fibre artificiale de la

mului critic este în curs de generalizare la toate șantierele importante. Astfel de preocupări există și la Institutul de studii și proiectări energetice, Institutul de proiectări Proiect-București, Trustul de construcții și montaje electrice, Institutul de proiectări pentru construcția de mașini. La Institutul de proiectări pentru construcții și materiale de construcții, în anul 1964, a fost studiat planul optim de distribuție a sarcinilor de producție a cimentului pe sortimente, precum și amplasarea unor noi fabrici de ciment.

Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor se preocupă în continuare de extinderea aplicării metodei drumului critic la lucrări organizate după metoda în lanț, aplicarea teoriei șirurilor de așteptare în domeniul economiei construcțiilor, folosirea noțiunilor din teoria deciziilor și teoria informațiilor, elaborarea modelelor economico-matematice ale planului de producție în construcții s.a.

Cunoașterea... primul pas spre valorificare

Cercetarea operațională și cibernetica economică reprezintă preocupări de mare actualitate cu largi posibilități de aplicare în construcții. Experiența de pînă acum a dovedit că succesul în introducerea cercetării operaționale la conducerea economică în construcții depinde în cea mai mare măsură **de cunoașterea noilor metode de către un număr cît mai mare de ingineri și economiști din producție, din institutele de proiectare și din aparatul central. Este deosebit de important ca înșiși conducătorii organizațiilor de construcții și proiectare să cunoască posibilitățile noilor metode și să imprime orientarea corespunzătoare în rezolvarea problemelor curente ale producției.**

Ținînd seama de efectul economic însemnat obținut în toate țările în care metodele matematice avansate se aplică pe scară largă, precum și de realizările din țara noastră în prima perioadă de asimilare, **este necesar să se continue strădania pentru extinderea și generalizarea procedeelor care s-au dovedit eficiente.** Există în momentul de față mai multe nuclee de specialiști care au și obținut primele rezultate favorabile. Acest efort trebuie încurajat, organizat și dirijat pe linia Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român și a Chemării adresate de Consfătuirea pe țară a lucrătorilor în construcții, adică a obținerii unor rezultate superioare în cercetarea fundamentală și aplicativă și a perfecționării stilului și metodelor de conducere în ramura construcțiilor din țara noastră.

ing. Justin AURIAN
șeful secției Cercetări operaționale, de la INCERC

CONSTRUCTORII ȘI CALCULATOARELE ELECTRONICE

TEHNICA electronică de calcul prezintă importante posibilități de perfecționare a activității de cercetare și execuție a construcțiilor, datorită vitezei mari de lucru și probabilității mult mai mici de a greși. Economiile realizate acoperă în scurt timp volumul cheltuielilor alocate; spre exemplu, în U.R.S.S., în unele cazuri, costul unui calculator a fost amortizat din economiile obținute la un singur proiect; iar prin crearea unei rețele de centre de calcul, care să asigure conducerea centralizată a construcțiilor, s-a apreciat că s-ar putea aduce economii anuale pînă la de 10 ori valoarea investițiilor consumate; organizarea corespunzătoare a centrului de calcul pentru construcții din R. P. Polonă, în perioada 1966—1970, conform aprecierilor, poate aduce economii anuale de 20—35 ori mai mari decît amortizarea investițiilor cumulată cu cheltuielile de exploatare; în S.U.A., costul calculelor la proiectarea drumurilor s-a redus cu 75%, prin utilizarea calculatoarelor.

Introducerea calculului automat în proiectarea construcțiilor datează din 1953 și este considerată ca deschizătoare de eră nouă în acest domeniu. Succesele obținute au dus la progrese rapide, astfel că numai după zece ani, în S.U.A., de exemplu, folosirea calculatoarelor electronice în proiectarea construcțiilor este mai extinsă decît în orice alt domeniu ingineresc de interes public. Cu ajutorul lor se pot efectua **calcule tehnice de proiectare** a structurilor, a drumurilor, a căilor ferate, a instalațiilor și rețelelor de alimentare cu energie electrică, cu apă, cu gaze; **calcule tehnico-economice** privind sistematizarea teritorială și urbanismul, organizarea executării lucrărilor de construcții și conducerea producției de materiale și elemente de construcții; **calcule economice** de planificare — optimizarea planurilor de transport și aprovizionare, dezvoltarea bazei tehnico-materiale, calculul balanțelor, rezolvarea problemelor de planificare operativă, curentă și de perspectivă — de mecanizare a lucrărilor de gestiune și control; precum **și calcule** în scopul **de cercetare.**

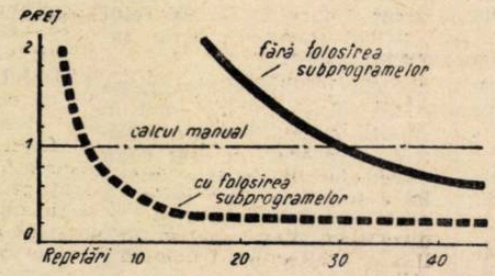

Calculele : manual și electronic în competiție...

Utilizarea rațională a calculatoarelor electronice impune, adeseori, schimbarea metodelor de calcul pentru rezolvarea problemelor de proiectare și aceasta este explicația de ce proiectanții mai rutinieri fac mai greu pasul spre calculul automat. Elaborarea programelor pentru calculator necesită specialiști calificați și, uneori, timp îndelungat și cheltuieli însemnate: de exemplu, la elaborarea programului de calcul pentru un coș de fabrică, s-au consumat 2 000 de ore; dar prin refolosirea programului, calculul cu mașina revine numai la circa 20% din cel manual. Pentru proiectarea rețelelor de conducte, reducerea duratei de calcul este de 23—47%, iar reducerea prețului de cost al proiectării este de 29—52%.

Bibliotecile de programe

Astfel, în vederea refolosirii, pentru clasele universale de probleme, se întocmesc programe standard, iar bibliotecile de programe se livrează o dată cu mașinile; de exemplu, la mașina Elliot, există programe pentru calculul grinzilor plane cu zăbrele și continue, cadre plane, drumuri, căi ferate, triangulații, distribuții de apă. Institutul de cibernetică în construcții — Ghiprotis — de la Moscova, a editat o serie de programe universale; R.D.G., R.P.P. au elaborat, de asemena, o serie de programe-tip și refolosibile.

În țara noastră, efectuarea calculelor cu ajutorul mașinilor electronice a fost introdusă din anul 1962; calcule cu ajutorul mașinilor electronice s-au efectuat la Institutul de studii și proiectări energetice, Institutul pentru planuri de amenajare și construcții hidrotehnice, Institutul de studii și construcții hidrotehnice, Institutul de studii și proiectări hidroenergetice, Institutul de proiectări Proiect-București, Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor, Direcția de sistematizare, arhitectură și proiectare în construcții-Timișoara, unde au fost elaborate programe specializate pentru o serie de probleme de proiectare, spre exemplu: grinzi continui cu reazeme fixe sau mobile, cadre cu un nivel sau etajate, diafragme pentru clădiri de locuit etc. **Din experiența în acest sens a Institutului de studii și proiectări energetice din București, în cursul anilor 1962—1963, a rezultat că reducerea prețului de cost al proiectării pentru calculul structurilor static nedeterminate este de 88%, în comparație cu calculul manual.**

Colaborarea programării matematice cu mașina electronică permite calcularea variantei optime dintr-un număr mare de posibilități pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a construcțiilor; de exemplu U.R.S.S. a elaborat calculul amplasării optime și a dezvoltării pentru toate fabricile sale de ciment, pînă în anul 1970, ceea ce a permis totodată punerea în evidență a fabricilor neeconomice existente, care trebuie desființate sau modernizate. Din evaluările preliminare, eficiența planului propus rezulta din reducerea fondurilor de investiții necesare, cu circa 150 milioane ruble — față de prevederile anterioare, obținînd totodată reducerea cheltuielilor de producție — transport cu cîteva zeci de milioane ruble pe an. Metoda a fost aplicată experimental și în țara noastră, pentru calculul amplasării și al capacității unităților de producție de materiale de zidărie.

Pentru metoda drumului critic, considerată în Uniunea Sovietică drept „Sistemul automat de organizare a lucrărilor", întrucît poate fi ușor programat la calculatoarele electronice, s-au elaborat programe de grafice-rețea cu pînă la 3 800 de activități; în R. S. Cehoslovacă, cu un Elliot-803, s-a calculat planul general al executării clădirilor de locuit din orașul Praga, iar în S.U.A., ofertele pentru lucrări trebuie să cuprindă obligatoriu și graficele întocmite după metoda drumului critic. **Aplicarea acestei metode și a calculului la mașini electronice poate duce la reduceri ale duratei de execuție între 20 și 37%, precum și la economii de investiții de circa 9,5%.**

Optimizarea planurilor de transport conduce, în general, la reducerea cheltuielilor totale de transport cu 5% în medie pentru transporturile pe calea ferată și cu 10—20% pentru transporturile cu autocamioane, în timp ce cheltuielile necesare pentru organizarea aplicării metodei reprezintă numai 1/20—1/30 din economiile realizate. **Ca apreciere generală, trebuie arătat că, prin introducerea calculului electronic în proiectare și la organizațiile de construcții, precum și în conducerea construcțiilor, s-ar putea obține reduceri ale costului construcțiilor care s-ar ridica la cel puțin 1—2%.**

ing. T. BARBU

ÎNCERCĂRI, TENDINȚE

● **METODE RAPIDE — Constructorii francezi au elaborat un procedeu de construcție cu cofraje metalice standardizate, asamblate pe sol în formă de cheson, de dimensiunea camerelor clădirii. Aceste chesoane au o formă paralelipipedică, fără baza inferioară, iar fețele laterale și eventual fața superioară sînt căptușite cu panouri de ipsos care rămîn în construcție după decofrare și formează fețele pereților și tavanului.**

Chesoanele se montează cu ajutorul unei macarale pe planșeul etajului inferior, la distanța corespunzătoare grosimii pereților viitoarei clădiri. Cofrajul exterior este un panou; zidurile se toarnă din beton celular, iar planșeele din beton armat. Pentru decofrare, elementele se demontează.

● **BLOCURI ROTITOARE.. Într-un oraș din S.U.A. s-a proiectat construcția unui complex de locuințe alcătuit din nouă blocuri rotitoare, cu cîte 18 și 24 etaje; dacă scheletul clădirii este metalic, blocul poate avea 24 etaje; iar în cazul scheletului de beton armat, va avea 18 etaje. Turnul central al clădirii are un diametru de 6,1 m și este așezat pe un reazem hidraulic; el servește drept ax de rotație. Fundația sa are adîncimea de 18,3 m și cuprinde un garaj cu patru niveluri. Un motor electric de 7,5 kW permite unui bloc să efectueze o rotație completă în trei ore. Sînt posibile variante cu schimbarea direcției de rotație după fiecare rotație și variante cu rotație continuă. Întregul complex va ocupa o suprafață de 12 ha.**

● **...ȘI BLOCURI DIN POLIMERI. — În U.R.S.S. se termină în prezent, proiectarea unei clădiri cu 11 etaje, din panouri mari. Panourile portante sînt prevăzute numai în direcția transversală a clădirii, iar cele de protecție și-au micșorat considerabil greutatea, deoarece betonul armat a fost înlocuit cu polimeri. Un panou din polimeri s-a dovedit a fi de cinci ori mai ușor ca unul din beton. Blocul-turn va fi confecționat în întregime la fabrică, iar constructorii nu vor avea decît să-l asambleze.**

● **SE ÎNCHIDE SINGURĂ — Datorită unei ferestre automate construite de o firmă vest-germană, putem pleca liniștiți de acasă, lăsînd fără grijă fereastra deschisă. Dacă începe să bată un vînt mai puternic, se anunță o furtună sau începe să plouă, fereastra se închide singură, automat. De asemenea, fereastra se închide automat și o dată cu venirea serii și se redeschide dimineața.**

Mecanismul se bazează pe tranzistori; cu o singură instalație poate fi comandată închiderea și deschiderea mai multor ferestre.

● **ÎNCĂLZIRE PRIN PLAFON — Pentru încălzirea încăperilor, o firmă americană folosește un material format din două straturi subțiri de vinilin care îmbracă o rețea de rezistențe electrice. Materialul se prezintă sub formă de panouri înfășurate, care se aplică pe plafon cu ajutorul unui adeziv special, la fel ca un tapet. Instalația funcționează cu o tensiune de 220—240 V și are un randament termic de 180 W/m².**

CURENTUL ELECTRIC LA PREPARAREA BETONULUI

ESTE surprinzător, dar anual, la prepararea betonului, se pierd cam 40 de milioane tone de ciment, deoarece numai 30% din cantitatea de ciment utilizată participă la obținerea rezistenței betonului; restul se pierde. Excesul de apă face ca betonul să fie poros și îi reduce rezistența aproximativ cu 30%; compactarea insuficientă a amestecului, din cauza imperfecțiunii utilajelor, poate determina, de asemenea, micșorarea rezistenței betonului cu încă 20%, iar nisipul și pietrișul prelucrate în mod nesatisfăcător, precum și aerul rămas după compactare, aburirea și diferiți alți factori pot reduce eficiența de utilizare a cimentului cu încă 20—30%. Iată de ce se pierd cantități uriașe de ciment.

Se știe că granulele de ciment se grupează sub acțiunea forțelor de atracție moleculară. La prepararea amestecului, particulele de apă, datorită tensiunii superficiale, învăluie aceste grupe. Granulele de ciment care se găsesc la suprafața lor, absorbind apa, formează hidrați coloidali. Peliculele lipicioase de coloizi învăluie granulele de ciment care intră în reacție și procesul de dizolvare încetează cu mult înaintea hidratării întregii cantități de ciment.

Nu este utilă nici măcinarea mai grosolană a clincherului, deoarece apa nu poate pătrunde în adîncimea granulei mai mult de 15 microni. O granulă de 50 de microni, de exemplu, nu va fi complet dizolvată și prin urmare nici complet folosită.

Pentru prevenirea acestor inconveniente în prepararea betonului, inconveniente economice în primul rînd, un cercetător sovietic, A. R. Mașin, a emis o idee curajoasă. Pentru hidratarea completă a unei granule de ciment cu dimensiunea de 20 de microni, este necesară o particulă de apă aproximativ de cinci ori mai mică în greutate. Pentru obținerea unor asemenea particule microscopice, este necesar să se învingă atracția intermoleculară și tensiunea superficială a apei, egală cu aproximativ 14 000 kg/cm². Mijloacele mecanice de care se dispune în prezent nu sînt capabile să învingă o rezistență atît de mare.

A. R. Mașin a propus să se utilizeze pentru aceasta curentul electric. Dacă se trece apa printr-un cîmp electric de înaltă tensiune, va fi pulverizată în particule fine. Cu cît tensiunea curentului este mai mare, cu atît particulele de apă obținute sînt mai mici. Dar cum să unim fiecare granulă de ciment cu particule de apă? Autorul propune și aici utilizarea electricității. Particulele de apă, trecînd prin cîmpul electric, capătă o sarcină electrică. Dacă în încăpere se introduce simultan apa dispersată și ciment, ale căror particule au sarcini electrice de sens contrar, atunci particulele acestor substanțe se vor atrage reciproc și se vor uni. Fiecare granulă de ciment va primi neapărat o anumită porție de apă.

Aceasta este și propunerea lui Mașin: să creeze **o tehnologie dirijată a betonului, alcătuită din agregate legate între ele, care lucrează după un ciclu continuu.** Nisipul trece într-un malaxor cu jeturi, cu funcționare continuă, unde este amestecat cu apă și ciment, prelucrate, în prealabil, cu un curent electric de înaltă tensiune. Aplicarea mortarului pe armătură și compactarea amestecului se face cu pompa specială, pe seama energiei aerului comprimat și a cîmpului electric. **Continuitatea procesului de producție permite completa automatizare și mecanizare a întregului ciclu tehnologic.**

Prelucrarea apei și a cimentului, în suspensie, cu un curent de înaltă tensiune, a mărit rezistența cimentului întărit cu 60%. **După calculele orientative, economia rezultată numai din mărirea coeficientului de utilizare a cimentului și din utilizarea nisipului de rîu, este de peste două milioane ruble pe an.** Tehnologia prefabricatelor creată de A.R. Mașin nu produce zgomot nici vibrații și nu necesită abur.

ing. Gh. CIOBOTARU

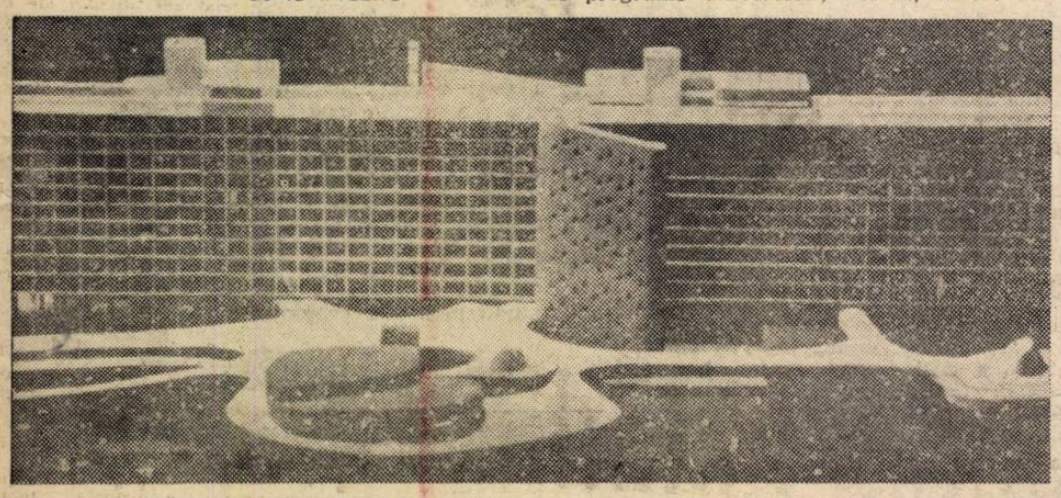

„Centrul de calcule electronice" Olivetti — Milano — este unul din ultimele proiecte ale arhitectului francez Le Corbusier; acest centru urma să fie „un laborator al deciziei științifice", uzină, sediu al cercetării și investigației și muzeu electronic totodată (în figură: macheta Centrului)

PRODUCTIVITATEA MUNCII ŞTIINŢIFICE

ASTĂZI nu mai constituie pentru nimeni o problemă de discuţie dacă ştiinţa ocupă sau nu un loc şi un rol tot mai important în dezvoltarea multilaterală a societăţii. Cercetarea ştiinţifică a devenit o necesitate vitală, indispensabilă mişcării ascendente a omenirii.

Cunoaşterea ştiinţifică se caracterizează în epoca contemporană prin pătrunderea în domenii tot mai noi ale realităţii înconjurătoare, prin descoperirea unor legităţi noi (care duc la revizuirea unor idei şi noţiuni fundamentale), prin mare mobilitate, schimbări rapide ale ipotezelor şi teoriilor ştiinţifice. Azi, gîndirea ştiinţifică are o formă teoretică mai pregnantă, abstractizarea joacă un rol tot mai mare în procesul de cunoaştere a legităţilor lumii materiale şi spirituale. Faptul incontestabil că, în epoca contemporană, revoluţia în domeniul tehnicii şi în mod deosebit în cel al tehnicii de producţie se realizează prin intermediul revoluţiei în ştiinţă, că aceasta din urmă exercită o influenţă puternică asupra tuturor laturilor vieţii sociale, pune în relief rolul uriaş şi crescînd al teoriei, importanţa evidenţierii logicii interne a dezvoltării ştiinţei. Deşi se bazează pe dezvoltarea forţelor de producţie, dezvoltarea ştiinţei are loc, totuşi, pe linia legilor ei interne. Datorită acestui fenomen interdependenţa, interinfluenţarea ştiinţei şi producţiei este deosebit de complexă. Un lucru este însă cert: cu cît descoperirile teoretice sînt mai valoroase cu atît şi rezultatele practice (în producţie) vor fi mai importante.

Unitatea dintre teorie şi practică

Una din problemele mari ale dezvoltării ştiinţei este cea a unei juste aprecieri a rolului teoriei, a cercetărilor teoretice. Orice minimalizare a importanţei rolului teoriei, manifestarea unui anumit „practicism", unui „tehnicism" îngust nu poate avea decît urmări grave. Acelaşi lucru trebuie spus cu privire la ruperea teoriei de practică, a cercetării fundamentale de cea aplicativă. Unitatea dintre teorie şi practică este un principiu absolut obligatoriu. Calea dintre ştiinţă şi producţie trebuie redusă la minimum.

Vom răspunde cerinţelor revoluţiei ştiinţifice-tehnice contemporane, numai dacă în cadrul economiei noastre naţionale vom aloca an de an — aşa cum şi face statul nostru — o parte tot mai mare din venitul naţional pentru cercetare şi creaţie ştiinţifică. Aceste mijloace şi forţe urmează să fie folosite în aşa fel, încît cercetarea şi creaţia ştiinţifică să aibă drept rezultat creşterea maximă a productivităţii muncii sociale, a rentabilităţii producţiei noastre şi să mărească astfel continuu venitul naţional al societăţii noastre socialiste. Este ştiut şi unanim acceptat că progresul ştiinţific reprezintă un indicator foarte important al dezvoltării generale a unei ţări.

Este evident că rămînerea în urmă în domeniul cercetării ştiinţifice nu poate fi compensată satisfăcător, pe calea cumpărării de patente şi licenţe, prin importul diferitelor utilaje speciale, ceea ce firesc, nu înseamnă că s-ar putea renunţa la asemenea tranzacţii. Dar între import şi producţia ştiinţifică proprie trebuie să existe o corelaţie justă, iar aportul la dezvoltare al producţiei interne să crească în permanenţă. Este, de asemenea, de dorit să ajungem în situaţia de a desfăşura un comerţ cu licenţe, care face parte integrantă din dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii.

În alegerea direcţiilor strategice de cercetare, orientarea este determinată de tendinţele de dezvoltare a tehnicii de producţie, a marii producţii maşiniste. Etapa de dezvoltare în care se găseşte astăzi marea producţie maşinistă, cît şi etapa în care intră, caracterizată prin introducerea şi generalizarea noilor realizări ale revoluţiei ştiinţifice-tehnice contemporane în producţie, va avea drept consecinţă schimbări structurale, determinate, în special, de tendinţele principale ale dezvoltării revoluţiei ştiinţifice-tehnice contemporane: automatizarea, chimizarea şi electrificarea producţiei. Tendinţa obiectivă a dezvoltării în perspectivă a marii producţii maşiniste arată cît de justă este politica economică a partidului nostru, care promovează industrializarea, punînd accent deosebit pe construcţia de maşini, electroenergetică, electronică, industria chimiei — ramuri conducătoare ale procesului de industrializare, ale dezvoltării economiei.

Un domeniu nou: economia cercetării ştiinţifice

Cercetarea nu se face de dragul cercetării. Nu e suficient să cauţi, principalul lucru este să şi găseşti. La care mai trebuie adăugat că nu este de loc indiferent cum şi în ce condiţii realizezi această „găsire".

O importanţă deosebită o capătă, în condiţiile actuale, ridicarea continuă şi generală a **productivităţii muncii** în cercetările ştiinţifice (a muncii oamenilor de ştiinţă), a **eficienţei** acestei munci. Productivitatea muncii ştiinţifice (într-un sens mai precis, mai concret decît eficienţa) poate fi considerată ca o categorie economică şi tratată ca atare.

A vorbi, astăzi, de productivitatea muncii ştiinţifice este un lucru necesar şi normal. Dacă într-un trecut nu chiar aşa de îndepărtat, cu greu s-ar fi putut vorbi de aşa ceva, astăzi cînd ştiinţa intervine nemijlocit în procesul producţiei bunurilor materiale, consider că se poate şi trebuie abordată problema cercetărilor ştiinţifice şi sub acest punct de vedere.

Factorii economici au un rol deosebit de important în analiza şi elaborarea problemelor ştiinţifice şi tehnice. Finalitatea tehnică fără luarea în seamă a laturii economice este astăzi cu neputinţă, poate duce la rezultate negative, la soluţii care, din punct de vedere economic, să reprezinte un insucces.

Studiul eficienţei economice a cercetărilor ştiinţifice ridică problema creării unei ramuri speciale a economiei — **economia cercetărilor ştiinţifice.** Acestei ramuri i-ar reveni sarcina să stabilească indicatorii economici proprii activităţii institutelor de cercetări ştiinţifice şi a oamenilor de ştiinţă, formele de finanţare a acestei munci şi de stimulare a oamenilor de ştiinţă, să stabilească criteriile de măsurare a productivităţii muncii ştiinţifice şi căile ridicării ei continue. Descoperirea, stabilirea formelor şi căilor de apropiere a ştiinţei de producţia bunurilor materiale intră, de asemenea, în obiectul disciplinei menţionate.

Eficienţa cercetării şi unele criterii de determinare

Problema aprecierii, măsurării efectului economic al aplicării în producţie a realizărilor ştiinţifice este destul de complexă. Acest efect se referă, atît la prezent, cît şi la viitor, deoarece numeroase cercetări ştiinţifice se realizează de-a lungul mai multor ani. Aci trebuie luate în seamă criterii şi indici diferiţi şi multipli. În Statele Unite ale Americii această productivitate este exprimată — între altele — prin numărul lucrărilor ştiinţifice în diferite domenii ale ştiinţelor naturii şi tehnice, publicate într-o anumită perioadă de timp. Potrivit unor date statistice, americanii produc anual în jur de 33% din producţia ştiinţei mondiale. Din datele publicate de savantul sovietic de renume mondial P. L. Kapiţa, rezultă că Uniunea Sovietică produce aproape 17%, adică cam jumătate din producţia americană. Toate celelalte ţări sînt mult sub acest nivel.

În urmă cu două decenii cheltuielile pentru cercetări ştiinţifice în principalele ţări capitaliste au reprezentat nu mai mult de un sfert de procent din venitul naţional. Astăzi ele au crescut — conform unor date — la 1,9% în Japonia, 2,1% în Germania Federală, 2,2% în Franţa, 3,5% în Anglia, 4,6% în S.U.A. (alte statistici indică cifra de 3% pentru S.U.A.). În orice caz se constată o creştere foarte importantă, nu numai absolută, ci şi relativă a părţii din venitul naţional alocate cercetării ştiinţifice în ţările capitaliste. „Romanul dintre ştiinţă şi stat a început încă în timpul celui de-al doilea război mondial", scrie savantul american Berland.

Pentru a aprecia productivitatea muncii oamenilor de ştiinţă trebuie avut în vedere şi numărul oamenilor care realizează producţia ştiinţifică. Nu este deloc indiferent cu ce eforturi (umane, materiale, financiare) şi în cît timp se realizează o anumită cercetare ştiinţifică.

Productivitatea muncii în ştiinţă, randamentul cu care lucrează oamenii de ştiinţă este determinat, în primul rînd, de nivelul de pregătire a cadrelor de cercetători, de repartizarea lor judicioasă în institutele ştiinţifice. Concentrarea unui număr de cadre suficient de mare şi calificate pe direcţii realmente principale, hotărîtoare (unde există perspectiva unor înaintări rapide şi serioase) este garanţia succesului, a sporirii productivităţii muncii ştiinţifice. O cale a realizării acestui obiectiv este recrutarea de cadre de cercetători din industrie şi trimiterea de cercetători în industrie. Acest schimb bilateral este folositor atît ştiinţei, cît şi producţiei. În orice caz, este necesar ca numărul oamenilor de ştiinţă care lucrează în institutele de cercetări din industrie să fie mai mare decît în tot restul institutelor.

În legătură cu sporirea eficienţei muncii ştiinţifice se pune şi problema atragerii cu curaj a cadrelor tinere, în special din universităţi şi institute de învăţămînt superior.

O verigă importantă a muncii ştiinţifice: învăţămîntul universitar

Învăţămîntul superior este, alături de Academie, institute de cercetări departamentale şi laboratoare uzinale, o verigă foarte importantă, cu tradiţii serioase în ţara noastră şi cu mari posibilităţi. Aci se găsesc, fără îndoială, un număr mare din cercetătorii şi inventatorii, descoperitorii de mîine. Este binecunoscut că marile descoperiri, în special teoretice, care au reprezentat etape revoluţionare în ascensiunea ştiinţei, au fost făcute, de regulă, de tineri. Linné, Einstein, Bohr, Dirac, au creat operele lor nemuritoare între 26—28 ani. Newton, Mendeleev, Watt şi mulţi alţii — în jurul vîrstei de 30 de ani. Bolyai, Gogu Constantinescu, Racoviţă, Vlaicu, Babeş şi-au făcut descoperirile lor principale pînă la vîrsta de 30 de ani. Aceste date privesc ştiinţele naturii.

Firesc, aceasta nu înseamnă de loc că mari descoperiri şi invenţii au fost făcute numai la vîrstă tînără. Orice absolutizare ne-ar împinge la concluzii greşite. Există nu puţine cazuri cînd ele s-au făcut la vîrste înaintate. Dar, oricum, nu se poate neglija enormul potenţial creator ce se ascunde în tineret şi care se cere a fi stimulat, încurajat, dirijat în mod corespunzător. Colaborarea dintre oamenii de ştiinţă cu experienţă bogată şi tineret este garanţia cea mai sigură a reuşitei tuturor.

Se poate observa totuşi că în ce priveşte ştiinţele sociale, arta şi medicina practică, tabloul este diferit. În aceste domenii realizările teoretice serioase sînt legate de vîrste mai înaintate: „Capitalul" a apărut cînd Marx împlinise 49 de ani, „Antidühring" a fost scris de Engels la vîrsta de 58 de ani, iar „Dialectica Naturii" între 60 şi 70 de ani; „Imperialismul", „Statul şi revoluţia" şi „Stîngismul" au fost scrise de Lenin între 45—50 de ani. La aceasta se poate adăuga totuşi că în 1848, cînd a apărut **Manifestul comunist**, Marx nu avea încă 30 de ani, iar Engels împlinise abia 27.

Eficienţa muncii de cercetare ştiinţifică este şi în funcţie de alegerea direcţiilor de cercetare. Nu este nici oportună, nici posibilă extinderea cercetărilor în absolut toate ramurile ştiinţei, sub aspect fundamental şi aplicativ. Este însă cu totul justificată indicaţia de a se proceda la cercetări multilaterale proprii în acele ramuri care sînt importante, hotărîtoare în planurile noastre de perspectivă. Aceasta cu atît mai mult cu cît aceste ramuri vor avea, totodată, un rol important şi în exporturile noastre.

Legătura tot mai strînsă a ştiinţei cu tehnica de producţie, cu producţia bunurilor materiale, face necesară asigurarea unui **flux continuu**, de care şi depinde, în mare măsură, eficienţa economică a muncii ştiinţifice. **Continuitatea** înseamnă organizare superioară a muncii şi cere o concentrare din timp a forţelor materiale şi spirituale existente pe direcţiile considerate drept primordiale.

Prof. univ. ing. Valter ROMAN

EXPERTII MONETARI LA LUCRU

SOCIETATEA List din Frankfurt pe Main (R. F. Germană) a consacrat anul trecut o sesiune de lucru unor probleme fundamentale ale politicii monetare occidentale. Materialele reuniunii din 5—6 martie 1965 asupra acestor probleme ne-au parvenit acum adunate într-un volum* din seria publicaţiilor Societăţii List.

În prefaţa întocmită de profesorul Edgar Salin se arată că reuniunea şi tematica ei au corespuns unei preocupări „de a discuta probleme actuale de politică economică într-un cerc restrîns de reprezentanţi ai ştiinţei şi ai economiei, ai administraţiei şi ai vieţii politice, pentru a se ajunge la concluzii întemeiate în vederea unor acţiuni creatoare". Domeniul ales oferă neîndoielnic probleme dintre cele mai actuale ale economiei ţărilor din Vest, iar cercul experţilor atraşi la reuniune, chiar dacă a fost restrîns, a inclus nume cu rezonanţă internaţională de practicieni şi profesori cunoscători ai domeniului. De menţionat, dintre cele mai notorii, cele ale unor autori de propuneri de reformare a actualului sistem monetar internaţional capitalist ca Roy Harrod, Michael Heilperin, Suardus Posthuma, sau ale unor teoreticieni nu mai puţin cunoscuţi ca Gottfried Haberler, L. Albert Hahn ş.a. Cît despre concluziile la care s-a ajuns, ar fi evident prematur dacă am voi să vedem de pe acum efecte practice ale lor, dar felul cum decurg în continuare tratativele în cadrul forurilor îndrituite să ia măsuri nu oferă posibilităţi de prea mult optimism celor interesaţi.

Problemele asupra cărora s-au întocmit referate şi s-au purtat discuţii la Frankfurt au fost: 1) urcarea preţului aurului; 2) cursurile de schimb flexibile, 3) proiectul unei uniuni monetare europene.

La prima problemă — şi cea mai semnificativă, ni se pare, pentru starea sistemului monetar capitalist — s-au prezentat două referate, autorii amîndurora pronunţîndu-se **pentru** majorarea preţului aurului. Roy Harrod a privit chestiunea mai ales sub unghiul rezervelor monetare internaţionale. „Schimbarea preţului aurului, scrie el, este recomandată de noi ca pasul preliminar cel mai simplu în direcţia unei sporiri a lichidităţii internaţionale" (pag. 125). Cum rezultă şi din aceste cuvinte, Harrod nu exclude alte măsuri în acelaşi sens, însă, cum arată el, „ridicarea preţului aurului are categoric prioritate (first priority)" (pag. 130).

Al doilea referent la această problemă, Michael Heilperin, socoteşte că „argumentele în favoarea majorării preţului aurului sînt legate... de argumentele care pledează pentru revenirea la etalonul aur, iar acestea, la rîndul lor, sînt legate de găsirea unor soluţii alternative pentru ordinea monetară internaţională" (pag. 137). Heilperin porneşte într-adevăr de la zugrăvirea „fundalului sumbru" (pag. 132) al situaţiei actuale din acest domeniu, încărcată după aprecierea sa cu multiple primejdii pentru stabilitatea economiei capitaliste. El se asociază unor judecăţi ale economistului francez Jacques Rueff asupra deficienţelor sistemului bazat pe etalonul aur şi devize, care „creează posibilitatea, cel puţin pentru ţările cu monedă de rezervă, de eschivare de la rigorile disciplinei internaţionale legate de regulile etalonului aur". După părerea lui Heilperin, necesitatea de a se trece la fapte în faţa acestei stări de lucruri devine presantă. Respingînd unul din argumentele preferate ale oponenţilor scumpirii aurului — că aceasta va aduce avantaje excesive ţărilor producătoare de aur—, Michael Heilperin scrie că pe celălalt taler al balanţei trebuie puse „consecinţele politice ale unei crize majore în sfera monetară, şi deci economică, în lumea occidentală" (pag. 137). Concluzia sa: argumentul principal în sprijinul urcării preţului aurului constă în aceea că „aceasta ar face parte dintr-un program cuprinzător de reforme şi acorduri monetare internaţionale, graţie cărora lumea va fi înzestrată, pentru întîia oară din august 1914, cu o ordine monetară internaţională capabilă să funcţioneze" (pag. 138).

Din discuţiile purtate ar fi de relevat, mai ales în lumina aprecierii citate la urmă, că s-a pus insistent la îndoială că modificările propuse vor incita ţările participante la o mai riguroasă respectare a disciplinei plăţilor internaţionale decît în prezent.

Pe de altă parte, critici la adresa actualelor rînduieli monetare s-au făcut auzite foarte clar şi în discuţiile asupra cursurilor de schimb flexibile (în special prin glasul lui L. Albert Hahn), şi în cele asupra unei uniuni monetare europene. La acest din urmă punct, profesorul Salin a putut declara: „Probabil că nici nu am sta de vorbă astăzi despre o uniune monetară europeană, dacă sistemul de la Bretton Woods ar funcţiona cu adevărat" (pag. 93). Este cazul să se spună că se pune nu mai puţin problema capacităţii de funcţionare a însăşi Pieţei Comune, care ar urma să constituie terenul uniunii monetare preconizate.

prof. dr. docent Ştefan DUMITRESCU

* Fundamentale Fragen künftiger Währungspolitik. Kyklos-Verlag, Basel — J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1965, 230 pag.

CURIER

■ Cartea **Capitalism as a System** (Capitalismul ca un sistem), New York, Monthly Review Press, 1965, 366 pag., de profesorul american de sociologie D.C. Cox, reprezintă o încercare de analiză socio-economică a capitalismului, privit ca un sistem internațional. Trăsătura dominantă a acestui sistem, afirmă autorul, constă în aceea că națiunile și teritoriile pe care le cuprinde sînt de o putere inegală și că mișcarea de bunuri, bani și oameni dintre ele este guvernată de acest factor.

■ În lucrarea **Limitele folosirii programării liniare,** Editura Ekonomika, Moscova, 1965, I. P. Gherciuk, pornind de la ideea că principiul optimizării poate fi aplicat numai acelor probleme în care punctele de plecare determină mișcarea spre limita unei funcții variabile, iar instrumentul ce dirijează această mișcare îl reprezintă însăși parametrii variabilelor, consideră că modelul economico-matematic al balanței legăturilor dintre ramuri nu satisface această cerință și în consecință, folosirea programării liniare nu este, în acest caz, suficient de fundamentată.

■ În cartea **Technologie des Warenverkaufs** (Tehnologia desfacerii mărfurilor) de un colectiv de autori se tratează numeroase aspecte importante ale unei tehnologii rationale de desfacere a mărfurilor în unități comerciale moderne. Cartea cuprinde indicații pentru aplicarea în practică a unor metode moderne ca : principiul drumului celui mai scurt, evitarea afluxurilor contrare, organizarea în linie dreaptă cu asigurarea vederii de ansamblu, așezarea la parter, fără scări etc. Volumul a fost publicat în editura DIE WIRTSCHAFT, Berlin (1965 134 pag).

Conferința „tinerilor economiști"

ASOCIAȚIA Internațională de Științe Economice organizează o conferință cu tema Risc și nesiguranță, **care urmează să reunească specialiști din rîndurile tinerilor economiști (sub 45 de ani). Conferința va avea loc în Cehoslovacia (la castelul Smolenice, lîngă Bratislava) între 30 martie și 6 aprilie 1966.**

În proiectul de program al Conferinței figurează 18 comunicări prezentate de specialiști din Franța, S.U.A., Anglia, Austria, R.F.G., R.S. Cehoslovacă, U.R.S.S. și alte țări. Titlurile Comunicărilor anunțate sînt : Comportarea „minimax" și previziunea prețurilor ; Utilitatea și preferințele în spațiile măsurabile; Stabilirea costurilor riscurilor individuale, cooperative și competitive; Comportarea în materie de investiții în care utilitatea este o funcție concavă a bogăției; O analiză empirică a riscurilor firmelor în activitatea de economii și împrumuturi; Extinderile formulei Ameroso—Robinson; Generalizarea teoriilor clasice în domeniul deciziilor; Implicațiile descriptive și normative ale postulatelor teoriei deciziilor ; Calculele organizațiilor — mecanismul prețurilor și alte procese de ajustare ; Chestiuni deschise în teoria statistică a deciziilor ; Măsurarea recepției riscului ; Teoria jocurilor și problemele economice ; Factorii personalitate și formarea comportării coaliților; Un model Leontieff dinamic cu constrîngeri aleatorii ; Aplicarea controlului stohastic în procesele economice; Creșterea economică într-o economie planificată — previziuni pentru diferite tipuri de nesiguranță; Previziunile și deciziile; Teoriile moderne ale previziunii economice și fluctuațiile pe termen scurt.

OASPEȚI STRĂINI ÎN VIZITĂ LA „VIAȚA ECONOMICĂ"

În ziua de 19 martie la redacția revistei a făcut o vizită Raymond B. Nixon, profesor de ziaristică și comunicații de masă la Universitatea din Minneapolis, Minnesota — S.U.A. El a fost primit de Costin Murgescu, redactor șef, Gh. Dolgu, redactor șef adjunct și M. Demetrescu, redactor, cu care a avut o discuție.

Profesorul Nixon a fost timp de 20 de ani redactor șef al revistei Journalism Quarterly, publicație care a promovat și dezvoltat larg cercetările în ziaristică, radio și televiziune. În prezent face parte din conducerea IAMCR — Asociația internațională pentru cercetările și comunicațiile de masă — afiliată la UNESCO ; între 1960—1965 a fost președinte al acestei asociații. Raymond Nixon a publicat numeroase cărți și articole despre opinia publică și mijloacele de comunicații de masă, printre care : „Opinia publică și presa", „Direcții de dezvoltare și tendințe în cercetarea comunicațiilor de masă", „Anchete asupra cercetărilor în ziaristică și pregătirea ziariștilor în lume".

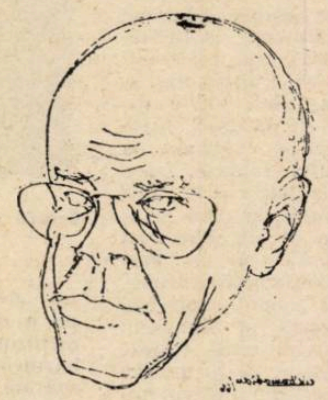

prof. Raymond B. Nixon
Desen de Cik Damadian

★

La 21 martie redacția revistei a fost vizitată de Karel Holbik, profesor de economie la Universitatea din Boston. K. Holbik este autorul unor cărți și articole despre relațiile economice internaționale, precum și al unor articole despre dezvoltarea economică a României.

K. Holbik a fost primit de Gh. Crețoiu, redactor șef adjunct și I. Desmireanu, șef de secție.

MERCUR PRINTRE MUZE

CUM SE FABRICĂ STELELE...

DE la sfîrșitul anului trecut un institut de studiere a opiniei publice a întocmit o statistică originală : care este vedeta de cinema pe care presa din ansamblul țărilor Europei Occidentale a popularizat-o cel mai mult în primele zece luni ale anului 1965 ? Au fost cercetate sute și sute de ziare și reviste, au fost numărate rîndurile de text și măsurate cu centimetrul fotografiile, iar aceste date au fost raportate la tirajele respective. Rezultatul n-a constituit o surpriză pentru cine a urmărit cît de cît presa — și în special presa ilustrată — occidentală : cea mai popularizată vedetă a anului 1965 a fost actrița franceză Claudine Auger.

Această uriașă campanie n-a fost, bineînțeles, lipsită de eficacitate ; o anchetă efectuată în rîndurile a numeroși spectatori de cinema a demonstrat că acestora le este familiară nu numai înfățișarea (de altfel foarte agreabilă) a Claudinei Auger, ci și biografia (prin nimic ieșită din comun) a actriței. Pînă aici toate ar fi bune, dacă n-am ține seama de un mic amănunt : nici unul dintre milioanele de spectatori și cititori atît de bine informați despre „vedeta anului" nu avusese vreodată prilejul s-o vadă pe ecran. Și aceasta dintr-un motiv foarte simplu : pînă la data la care se efectua ancheta, primul (și deocamdată singurul) film în care joacă Claudine Auger (nu în rolul principal) nu ieșise încă pe ecrane. De altminteri, după premiera filmului — e vorba de „Operațiunea Tunetul" din seria James Bond — toată zarva s-a potolit.

Pînă nu de mult, se părea că indiferent de calitățile mari sau mici pe care trebuie să le posede o vedetă cinematografică, una cel puțin este obligatorie : aceea de a fi apărut măcar într-un film. După cum se vede, nici chiar această condiție nu mai este indispensabilă.

Cazul citat mai sus nu e singurul. În primele luni ale acestui an vedeta de cinema despre care se vorbește cel mai mult în presa franceză este englezoaica Julie Christie ; pînă în prezent însă, nici un film în care ea apare n-a fost vizionat pe ecranele franceze. În această privință, bucureștenii sînt mai favorizați, ei au văzut-o pe Julie Christie într-un rol principal din „Comedia erorilor", cu prilejul turneului lui „Royal Shakespeare Company".

Asemenea întîmplări au readus în actualitate cîteva dintre procedeele industriei de „fabricare a stelelor de cinema". Nu de mult, o revistă pariziană a publicat un deviz întocmit de un vestit „fabricant" de stele, Georges Cravenne. După calculele lui Cravenne, pentru a lansa repede o vedetă e nevoie de următoarele :

1. Alegerea unui nume cu virtuți publicitare, a unui nume care „să prindă". Se știe că majoritatea vedetelor au renunțat la numele „de acasă".

2. Efectuarea de către un as al meseriei, al unui mare număr de fotografii în poziții și situații variate. Cost : un milion de franci vechi.

3. Zece panouri la Paris, dintre care unul pe Champs-Elysées. Cost : cinci milioane de franci.

4. Publicitate în revistele de cinema (opt pagini de-a lungul a patru săptămini). Cost : două milioane.

5. Campanie la radio ; 25 de anunțuri de cîte 30 de secunde, la un mare post particular, cum este de pildă „Europe nr. 1". Cost : cinci milioane.

6. Două pagini de reportaj publicitar într-o mare revistă ilustrată. Cost : cinci milioane.

7. Efecte speciale, ca de pildă, scrierea numelui vedetei cu litere fumigene pe cerul Parisului, sau amplasarea pe o arteră principală a unui panou cu fotografia ei, mărită de zece ori. Cost: trei milioane.

8. Recepții, cocktail-uri etc. Cost : două milioane.

9. Procurarea unei garderobe corespunzătoare, „ameliorarea" înfățișării cu ajutorul institutelor cosmetice și coaforilor. Cost : două milioane.

10. Comision de 10% pentru cel care se ocupă cu această întreagă campanie publicitară.

În total, pentru 27,5 milioane de franci, se poate asigura într-o lună lansarea unei vedete. După cum se poate vedea, interpretarea vreunui rol într-un film nu este considerată drept o condiție importantă și nici nu figurează măcar în deviz.

Desigur, toate cheltuielile amintite mai sus reprezintă doar un început. O vedetă despre care se vorbește doar o lună nu se poate considera ca fiind afirmată. Campania trebuie continuată și la un moment devine obligatorie și apariția pe ecran. Iar după aceea abia încep cheltuielile mari ; ca să devină „rentabilă" pentru oamenii de afaceri din cinematografie, o vedetă trebuie să rețină atenția opiniei publice cel puțin doi-trei ani.

Statisticile care arată că în Occident peste 40% dintre spectatori merg la cinema pentru a-și vedea actorul preferat, ca și statisticile care dovedesc că o vedetă ca Brigitte Bardot aduce Franței mai multe devize decît Uzinele Renault, îi determină pe acei care investesc capitaluri în industria filmului să privească fabricarea, lansarea și menținerea pe firmament a unei „stele" drept un „business" important.

H. DONA

FILE DE DOSAR

POCHERUL REGAL

AVID fără măsură să se îmbogățească grabnic – Carol II întronat „suveran" în iunie 1930, prin complicitatea fratelui său Nicolae și a unei junte militare – a pornit să-și înfăptuiască planul încă din primele luni ale domniei.

Prin mijlocirea elementelor din camarila regală, folosind persuasiunea, ispita favoritismului, amenințarea cu suprimarea fizică, regele a înfrînt treptat rezistența magnaților de toate categoriile ai industriei și finanței naționale, spre a se înfrupta copios din beneficiile marilor întreprinderi economice ale țării. Cu aceste metode, în scurtă vreme, regele a devenit mare acționar la Reșița, Malaxa, la fabricile de postav – „Buhuși" și „Dorobanțul". De altfel, începînd din 1935–1936, s-a pus în practică sistemul ca marile întreprinderi industriale românești să pună în mod gratuit la dispoziția casei regale 15–20 la sută din noile emisiuni de acțiuni, destinate să mărească capitalul întreprinderilor respective.

Spre a-și asigura controlul direct asupra **beneficiilor reale** ale societăților, unde casa regală se bucura de privilegiul unor importante pachete de acțiuni, Carol II a impus la conducere unii din membrii devotați ai camarilei : generalul Baliff – administratorul domeniilor coroanei – **președinte** la Reșița ; Ernest Urdărianu – mareșal al palatului – **administrator-delegat** la „Astra–Vagoane"-Arad ; baronul Ion Mocioni – maestru de vînătoare al palatului – la Malaxa etc.

Pe aceeași linie a lăcomiei carliste nemăsurate – cînd în 1938 s-a instaurat dictatura regală de tip fascist – s-a hotărît ca finanțarea întreprinderilor, onorate cu calitatea de mare acționar a așazisului suveran, să se facă printr-o bancă proprie. Se realizo, în chipul acesta, pe de o parte, accentuarea controlului regal asupra mersului afacerilor societăților patronate de palat, iar pe de altă parte, creștea cota beneficiilor din perceperea dobînzilor la sumele împrumutate pe diverse termene întreprinderilor finanțate. Zarul atenției palatiste a căzut pe **Banca de Credit Român,** al cărei director general și stăpîn era Oskar Kauffman. Banca de pe Strada Stavropoleos deținea și majoritatea acțiunilor **holding-ului Zarujani,** grupînd fabricile de zahăr din nordul Moldovei. Oskar Kautfman a fost silit, sub amenințarea lichidării forțate a băncii și întreprinderilor finanțate de ea, să-și vîndă acțiunile la un preț derizoriu grupului carlist. Prețul vînzării i s-a achitat însă în lire sterline la o bancă londoneză. Bineînțeles, plata s-a făcut din stocul de devize al Băncii Naționale.

Transformată în bancă regală, Banca de Credit Român și-a refăcut consiliul de administrație, Ernest Urdărianu – omul de totală încredere al regelui și Elenei Lupescu – fiind desemnat administrator-delegat.

Și astfel, fiul, pe care Ferdinand și Maria îl socotiseră **nevrednic să domnească** – numai după cîțiva ani de, în adevăr, nevrednică domnie, ajunsese **Profitorul nr. 1** al bunurilor produse de marea industrie națională.

Pentru a da o cît mai sugestivă imagine a moravurilor epocii de care ne ocupăm, merită să amintim că **toate afacerile carliste se puneau la cale în ce privește obiectivele de atins și metodele de concretizare, în jurul faimoasei mese a pocher-ului regal.** (Originalul pocher bilunar cu cinci jucători : Carol II Elena Lupescu, Ernest Urdărianu, N. Malaxa și Max Auschnitt). Fostul primministru C. Argetoianu – care, în fond îl detesta pe Carol II, deși îi fusese de cîteva ori sfetnic – participa și el din cînd în cînd la pocherul din vila „Domniței" Lupescu, nesfiindu-se însă să declare public, că îl are pe rege în „careul" său.

Printr-o strălucită manevră a celor doi industriași din componența pocher-ului, jocul se finaliza întotdeauna, spre ziuă, cu acest rezultat : Auschnitt și Malaxa, **perdanți,** regele, „Duduia" și Urdărianu **cîștigători.** Sumele ridicate de pe masa de joc de răsfățații norocului variau între 1–2 milioane. Era și aceasta o sursă de beneficii pentru camarila și regalul ei șef.

Marele debater parlamentar, profesorul ieșan Victor Iamandi, – fost ministru liberal, ucis de legionari în măcelul de la Jilava – și fostul ministru Alexandru Alexandrini mi-au declarat în repetate rînduri, că ing. N. Malaxa le-a făcut această mărturisire (în legătură cu pocherul regal): **„Nu-mi pare rău de banii care-i pierd, ca să fac plăcere regelui și codițelor lui... Mă obosesc însă nopțile trecute în tovărășia unor oameni prost crescuți, silindu-mă să mă simt jenat, auzind-o pe «Duduia», taxîndu-și «iubitul», prost, dobitoc, imbecil, caraghios etc., ori de cîte ori nu e atent și comite vreo greșală grosolană la joc".**

Triste vremuri a trăit înzestratul și harnicul popor român trebuind să îndure la conducerea țării, un întreg deceniu, un om căruia îi lipsea și fărîma de simț al demnității elementare, pe care și curtezana îl adjectiva ca pe cel din urmă barbutist.

Petre GHIAȚĂ

MARILE PORTURI ALE LUMII

LA început a fost cabotajul. Ambarcațiunile rudimentare ale omului primitiv navigau prudent de-a lungul țărmurilor și pe rîuri. Mai tîrziu, galerele lumii antice s-au putut avînta în largul mărilor, străbătîndu-le în toate direcțiile. Dar nici o ambarcațiune nu putea pluti la nesfîrșit. Era necesar să acosteze la țărm, fie pentru încărcarea și descărcarea mărfurilor și pasagerilor, fie pentru a se apăra de furtunile năprasnice care ocoleau mările, în anumite perioade ale anului.

Pentru aceasta, navigatorii tuturor timpurilor, au căutat și folosit întotdeauna, acele golfuri care, închizînd porțiuni de mare cu ape liniștite și îndeajuns de adînci, constituiau porturi naturale corespunzătoare nevoilor lor.

Nici porturile naturale însă, nu puteau satisface necesitățile crescînde ale navigației, fapt pentru care construcțiile hidrotehnice portuare ale antichității au căpătat o importanță hotărîtoare. La vremea sa (începutul primului mileniu î.e.n.), Tyrul dispunea de una dintre cele mai remarcabile construcții portuare, iar Cartagina constituia o complexă și interesantă realizare de același gen. Deosebit de originală este istoria portului Alexandria, realizat de constructorii macedoneni prin unirea insulei Pharos cu continentul și crearea unor băi de o parte și de alta a digului de legătură. În felul acesta el a devenit cel mai mare port din lumea antică, danele sale putînd adăposti — după afirmațiile contemporanilor — 1200 de vase.

Ca rezultat al inventării cimentului hidraulic, în perioada dominației romane, construcția porturilor a făcut un uriaș pas înainte, Ostia și Pozuoli, reprezentînd dovezi incontestabile în acest sens.

● De la Cartagina și Siracuza la „Poarta Europei"

DECĂDEREA civilizației antice a atras după sine declinul navigației și, implicit, al porturilor mediteraneene. Ulterior, în arena istoriei au intrat mările din jurul insulelor Britanice și Marea Baltică. Nu mult după înființarea sa, în 1167, Copenhaga a ocupat o poziție-cheie, ca centru comercial și politic al Europei de nord, menținîndu-se astfel pînă în anul 1864.

Formarea Ligii hanseatice, a orașelor comerciale și portuare, în fruntea cărora se afla Lübeck-ul, a reflectat creșterea importanței Europei de nord și a țărmurilor sale. După anul 1300 cînd Liga hanseatică a atins apogeul, centrul de greutate al economiei europene a început să treacă către Flandra, orașul Bruges, devenind unul din cele mai însemnate porturi ale timpului.

Cam în aceeași perioadă pe insulele arhipelagului britanic iau dezvoltare o serie de porturi ca: Londra, Bristol, Chester, Liverpool, New-Castle, Wysby și altele.

Îmbunătățirea sistemului de pînze al vaselor și mai tîrziu, folosirea portulanelor (un fel de ghid al țărmurilor și porturilor, cuprinzînd datele necesare pentru navigație), au ridicat navigația din Marea Mediterană pe o treaptă superioară: Tunisul a devenit cel mai mare port arab, în timp ce Veneția, urmașa Ravennei, a căpătat o deosebită importanță datorită comerțului său maritim. Pisa și Genua au luat mare amploare în secolul al XI-lea, ducînd apoi o luptă crîncenă pentru hegemonia comercială în partea de vest a bazinului mediteraneean. Dintre toate porturile Mediteranei, Veneția, care își crease un fel de imperiu al ei, și-a menținut cel mai îndelung dominația.

Marile descoperiri geografice au stimulat puternic navigația și dezvoltarea porturilor, atrăgînd în circuitul economic al lumii vechi pămînturi necunoscute pînă atunci. După declinul Bruges-ului, o creștere fără precedent a înregistrat-o pe coasta europeană a Atlanticului, orașul Anvers care beneficia de condiții naturale excelente, fiind așezat pe Schelda apuseană, aproape de vărsarea ei în Marea Nordului. În scurt timp, Anvers-ul a devenit în Europa principalul centru de distribuție a mărfurilor aduse din Indiile de vest, a liniei din Anglia etc., el concentrînd în același timp nu numai păstrarea, sortarea și transvazarea mărfurilor, ci și operațiile financiare de asigurări.

În 1585 armatele spaniole de sub conducerea ducelui de Parma, cuceresc Anvers-ul, iar pirații din insula Zeeland și insulele olandeze închid estuarul Scheldei, punîndu-se astfel capăt înfloririi marelui port. Următorul său a fost orașul Amsterdam, devenit piață a comerțului maritim, legat de noile cuceriri coloniale ale Olandei. Marele volum de mărfuri, pescuitul deosebit de rentabil și băncile sale care au dominat Europa timp de două secole, l-au transformat în cel mai de seamă port european și au favorizat, în același timp, dezvoltarea multor altor porturi olandeze cum sînt de exemplu: Middelburg, Horn, Rotterdam, Vilssingen și Dordrecht. Înflorirea Olandei a dus la declanșarea unei lupte maritime cu Anglia, mult mai periculoasă pentru cea dintîi, decît chiar războiul de o sută de ani cu Spania. Către sfîrșitul războaielor, Anglia a devenit mai puternică decît Olanda. Relațiile ei comerciale cu țările Europei și cele de peste mări au crescut, pe măsura lărgirii imperiului colonial, porturile Londra, Bristol, Glasgow și Liverpool luînd o amploare din ce în ce mai mare.

Intensificarea traficului de mărfuri, a determinat, în secolul al XVIII-lea construcția masivă de docuri, Londra posedînd marele doc Howlands încă din timpul restaurației (1660). În 1720 a fost deschis primul doc din Liverpool, iar în 1753 și 1762 s-au construit alte două, purtînd numele Solthouse și respectiv — George.

Descătușînd uriașe forțe de producție, revoluția industrială a favorizat dezvoltarea construcțiilor portuare și navale. În America de Nord se dezvoltă impetuos portul New York sub influența unui șir de factori, dintre care cel mai important a fost — după părerea unor oameni de știință — organizarea navigației liniare a vaselor (stabilirea de trasee fixe și regulate), ce aduceau mărfuri în porturile americane și nu descoperirea canalului Erie — după părerile altora —, cu toate că și acesta a avut o importanță destul de mare. Între 1820 și 1830 New York-ul depășește cu mult Philadelphia și Boston-ul, în timp ce New Orleans-ul, deși slăbit, rămînea încă un concurent serios.

Deschiderea în 1869 a Canalului de Suez a restabilit însă importanța mondială a Mării Mediterane și a stimulat dezvoltarea porturilor: Marsilia, Veneția, Triest, Bari și Pireu.

Pe drumul către Japonia, porturile Colombo, Georgetown, Singapore, Hong-Kong, Shanhai și Guancijou (Kanton), printr-un intens trafic comercial, au reușit la rîndul lor să transforme această parte a lumii într-o însemnată rețea de schimb. Între acestea Shanhai-ul așezat la vărsarea fluviului Jangtse, (care numără aproximativ 7 milioane de locuitori, și care printre altele este și un însemnat centru metalurgic și un vast șantier de construcții navale), este considerat „nodul comercial al Asiei de răsărit" și „debușeul unui bazin fluvial unde trăiesc peste 200 milioane de locuitori", deținînd circa ½ din traficul total al porturilor chinezești.

Intrarea Japoniei în rîndul marilor puteri navale și comerciale a determinat dezvoltarea rapidă însă a porturilor Kobe, Osaka și Yokohama, acestea rivalizînd cu Manilla și Honolulu, care alături de baza maritimă militară de la Pearl Harbour, făceau din S.U.A. o mare putere în Oceanul Pacific. Canalul Panama (deschis în 1913) s-a bucurat de atenție abia în 1919 cînd Vancouver-ul a început să exporte grîu pe această cale către Europa concurînd cu Montréal-ul și cînd porturile din golful Mexic și estul S.U.A. au început să facă legătură cu Orientul, ducînd la decăderea orașului Seattle.

● Porturile „gigant"

ÎN anul 1938 țările lumii dispuneau de 171 porturi al căror trafic depășea un milion de tone-bruto; astăzi numărul acestora a depășit cifra de 200.

Al doilea război mondial și evenimentele care s-au succedat, în noile condiții create, au dus la o nouă ierarhie a porturilor lumii. Astfel, dintre porturile care în 1938 se aflau pe primele 15 locuri în ordinea volumului traficului, numai 7 au reușit să-și mai păstreze locurile, dar și acestea schimbate între ele. Considerat cel mai mare port al lumii (deși și alți concurenți își dispută astăzi același loc: Rotterdam, Hamburg, Londra, Amsterdam, Yokohama), New York, orașul american așezat pe insulele de lîngă golful Long Island și estuarul fluviului Hudson, se numără printre acelea care și-au menținut locul în clasificarea generală. Zeci de mii de vase vizitează anual portul, ale cărui cheiuri se întind pe o lungime de peste 190 km închizînd o acvatorie (totalitatea bazinelor acvatice dintr-un port, apărată de diguri uriașe) de aproape 12 000 ha. Cele peste 410 dane ale sale, oferă posibilități de acostare comodă vaselor maritime cu cele mai variate pescaje (diferența de nivel dintre linia de plutire a unei nave și orizontala care trece prin punctul cel mai jos al secțiunii de raportare). Procesul de încărcare-descărcare a navelor este deservit de 400 de macarale puternice, iar antrepozitele se întind pe o suprafață de 160 ha. Importul, alcătuit în principal din minereuri, este de 4 ori mai mare ca exportul, în a cărui componență produsele industriale dețin o pondere de aproape 100%. În prezent, 12% din cargourile particulare ale marinei comerciale ale S.U.A. sînt însă închiriate pentru aprovizionarea forțelor din Vietnam, din care cauză — declara recent Ralph C. Casey, președintele Institutului american al marinei comerciale —, se simte din ce în ce mai mult nevoia sporirii numărului de nave care și așa, în 12 ani (din cauza extinderii flotei comerciale aeriene), s-au redus de la 1 258 la 954 — în timp ce flota comercială a altor țări, ca de exemplu U.R.S.S., a crescut în aceeași perioadă de la 487 la 1 261 unități. Datorită acestui regres, — sublinia agenția FRANCE PRESSE — flota comercială americană a trecut în clasament de la locul doi în 1953, la locul șase în prezent, ceea ce afectează și problemele traficului marilor porturi americane.

Dincolo, peste ocean, Rotterdam-ul (în clandeză: baraj pe rîul Rotte) supranumit și „Poarta Europei" situat la vărsarea rîului Rotte în brațul de nord al Rinului, Maas, este al doilea oraș al Olandei (730 000 locuitori) după Amsterdam (care tinde să devină primul port al Europei) și al doilea port al lumii. O rețea de canale îl leagă cu Marea Nordului (canalul „Noul drum maritim" lung de 28 km), cu Amsterdam-ul și cu Haga. Posibilitatea unei largi folosiri a drumurilor maritime, fluviale și de canale a favorizat, în condițiile istorico-economice din ultimele două decenii, transformarea portului Rotterdam, într-un mare punct de tranzit pentru mărfurile ce vin din America, Marea Britanie, țările scandinave (pe mare), din țările Europei centrale (pe Rin) și din Belgia și Franța (pe Maas și Schelda).

În ultimii ani însă, Japonia a devenit concurenta cea mai puternică, atît în ceea ce privește industria construcției de vase (în special de mare tonaj), cît și în ceea ce privește traficul de mărfuri care a crescut, influențînd dezvoltarea marilor porturi. Astfel, Yokohama și Kobe au reușit să se mențină printre primele cinci locuri pe plan mondial. Așezat pe țărmul golfului Tokio la mică depărtare de orașul cu același nume, Yokohama este vizitată anual de peste 20 000 nave al căror trafic depășește cifra de 75 000 000 tone bruto. Specializat pe traficul diferitelor tipuri de mărfuri (petrol, cărbuni, cherestea, articole diverse), portul dispune de macarale puternice și diferite alte mecanisme pentru încărcare-descărcare profilate potrivit tehnicii celei mai moderne. Remorcajul este deservit de 118 remorchere, dar în egală măsură se practică și pilotajul. Activitatea portuară, mereu crescîndă a Yokohamei, a determinat și dezvoltarea avanportului său Yokosuka. Celălalt port japonez, Kobe, aflat pe același loc în ceea ce privește traficul este deservit de șase dane care asigură condiții optime ancorării vaselor cu o capacitate de circa 35 000 tone. Prin portul Kobe, a cărui acvatorie generală depășește 500 ha, trec 40% din exporturile japoneze în care predomină produsele finite și 23% din importuri, constituite în principal din minereuri.

Multă vreme, dincolo de Marea Minecii, Londra a fost considerată primul port al lumii. Din 1938 însă, portul a început să ocupe rînd pe rînd locul secund ca în prezent să ajungă dincolo de locul cinci.

Situat pe ambele maluri ale Tamisei la 80 km de vărsarea ei în mare, portul este accesibil marilor nave oceanice, care în timpul refluxului se găsesc în docuri închise. Cele cinci sisteme de docuri (docurile așa-numite „londoneze" și Sfînta Ecaterina, docurile comerciale Surrey, docurile indiene, cele ale reginei Victoria, prințului Albert și regelui George al V-lea, precum și docurile Tilber) ocupă o suprafață de 8,21 km², iar antrepozitele, elevatoarele, de-

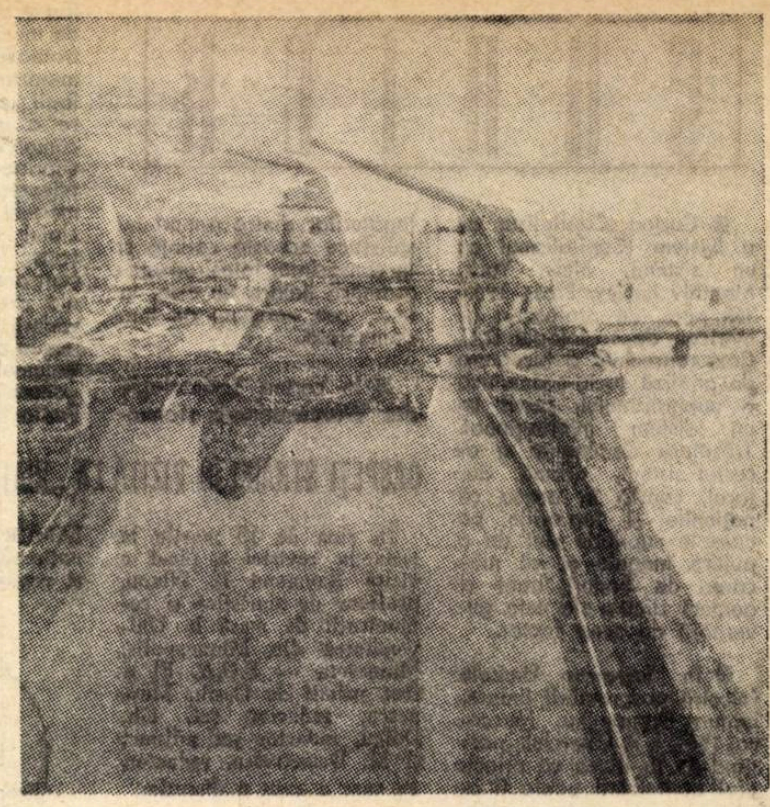

Ecluza de la Saint Lambert (lungă de 20 de mile), care leagă portul Montréal de lacul Saint Louis (Canada)

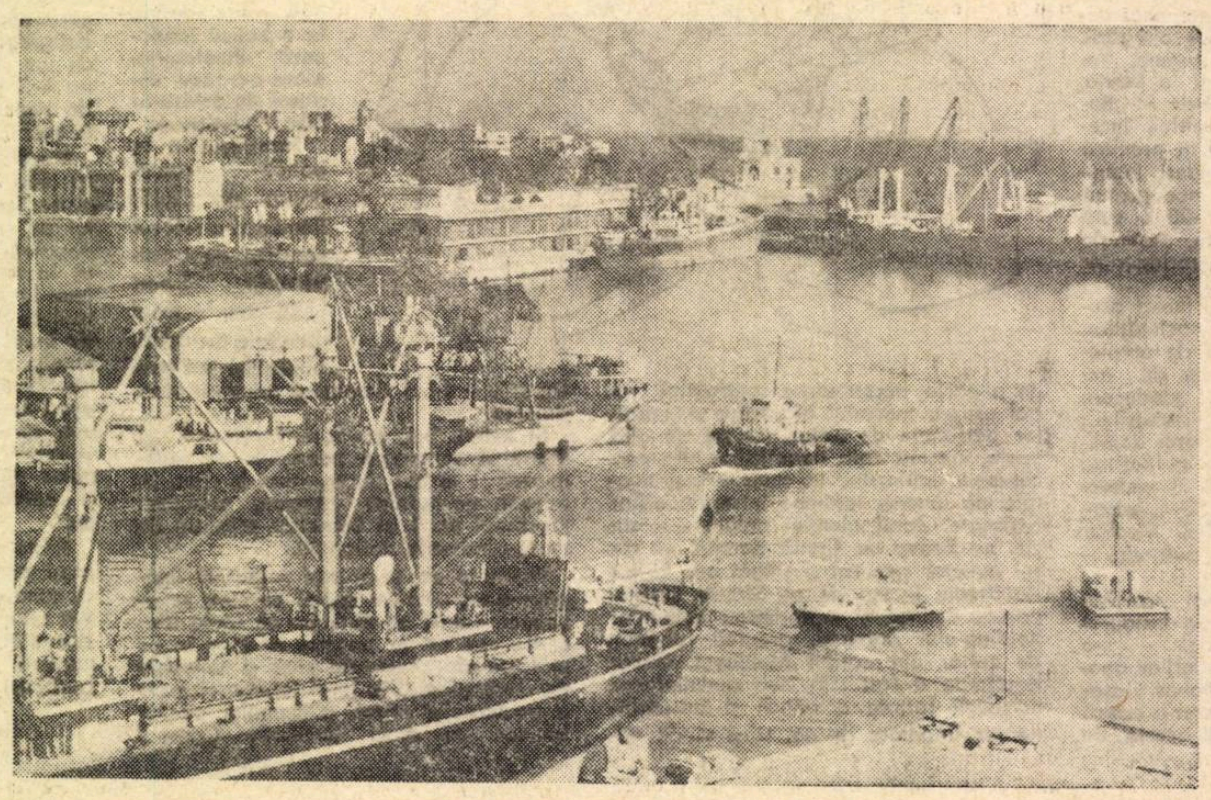

Vedere din portul Constanța

Sterie CIULACHE
Cezar POPESCU

(Continuare în pag. 22)

DOCUMENTAR

EXPORTUL DE CAPITAL ŞI EXPORTUL DE MĂRFURI

Efecte ale investiţiilor americane in străinătate

ÎNTREPRINDERILE cu capital american, amplasate mai în toate regiunile lumii capitaliste, „pot fi privite ca extensiuni ale activităţii de producţie a firmelor-mamă din S.U.A.". Constatarea aparţine revistei SURVEY OF CURRENT BUSINESS), organ al Departamentului comerţului al Statelor Unite. Publicaţia, care oglindeşte sistematic, de multă vreme, evoluţia investiţiilor americane în străinătate, a inclus în ultimii ani printre indicatorii urmăriţi şi vînzările efectuate de filialele respective (din 1957), iar mai recent exporturile firmelor-mamă către aceste filiale (din 1962). Cercetarea materialului statistic pune în lumină unele legături între exportul de capital şi exportul de mărfuri, care completează reprezentările curente despre mecanismul expansionist din aceste două domenii.*

● Proporţiile investiţiilor externe

PESTE 75 de miliarde de dolari — la atît se ridica la sfîrşitul anului 1964 totalul investiţiilor private americane în străinătate. Din această sumă, 44,3 miliarde erau plasate sub forma investiţiilor directe, adică a celor care implică dreptul de proprietate asupra întreprinderilor în cauză. Sînt plasamente care justifică propriu-zis discuţiile despre **implantarea** capitalului american în economia altor ţări şi care îşi fac simţită influenţa şi în exportul de mărfuri al S.U.A.

TABEL nr. 1

Structura pe regiuni şi pe ramuri a investiţiilor americane directe în străinătate, 1964
(în milioane de dolari)

	TOTAL	Ind. extract. fără petrol	Industria petrolului	Industria prelucr.	Serviciile publice	Comerţ	Alte ramuri
Toate regiunile	44 343	3 564	14 350	16 861	2 023	3 736	3 808
din care :							
Canada	13 820	1 671	3 228	6 191	467	805	1 458
America Latină	8 932	1 098	3 142	2 340	568	951	832
Europa	12 067	56	3 086	6 547	53	1 472	854
din care :							
Piaţa Comună	5 398	13	1 511	3 098	45	551	180
Africa	1 629	356	830	225	2	93	122
Asia	3 062	34	2 014	535	55	238	186
Oceania	1 582	100	444	856	2	87	93

SURSA : Survey of Current Business nr. 9/1965, pag. 24.

Merită să fie reţinute cîteva schimbări intervenite în **structura** investiţiilor directe americane în străinătate de-a lungul unei perioade mai mari. Dacă luăm ca punct de plecare anul 1950, constatăm că atunci ele reprezentau 11,8 miliarde de dolari, ceea ce înseamnă că într-un deceniu şi jumătate au crescut aproape de 4 ori (cu 276%). Ritmurile nu au fost însă egale pentru diferite regiuni şi ramuri, astfel că structura oglindită în tabelul nr. 1 se deosebeşte, în unele privinţe simţitor, de cea din anul de bază.

În privinţa **regiunilor**, fenomenul cel mai semnificativ este probabil creşterea ponderii investiţiilor S.U.A. în ţările dezvoltate. Dacă la începutul perioadei 1950—1964 ansamblul ţărilor subdezvoltate din America Latină, de o parte, şi Canada, de altă parte, ocupau aproape acelaşi loc în totalul investiţiilor directe, în anii următori Canada a trecut detaşat pe primul loc. Accentuarea tendinţei reiese din faptul că acum Canada, la rîndul ei, este urmată de aproape de o regiune mai dezvoltată decît ea, Europa, care o va depăşi foarte curînd dacă se menţin ritmurile actuale.

De această evoluţie se leagă principala tendinţă sub aspectul structurii pe **ramuri** — creşterea ponderii industriei prelucrătoare. Investiţiile directe ale S.U.A. în industria prelucrătoare a altor ţări au crescut în perioada 1950—1964 de 4,4 ori (cu 340%) şi reprezintă acum 38% din suma lor totală (32% în 1950). Cea mai rapidă ascensiune au cunoscut-o investiţiile în această ramură în Europa — o creştere de 7 ori, ceea ce a situat ţările europene în 1964 pentru prima oară înaintea Canadei şi de departe înaintea oricărei alte sfere de plasamente americane de acest fel.

Orientarea prioritară a investiţiilor directe americane spre regiunile dezvoltate ale lumii capitaliste şi spre industria prelucrătoare se află în corelaţii complexe cu exportul de mărfuri al S.U.A., pe care exportul de capital îl depăşeşte sistematic şi simţitor (în 1964, faţă de 1950, exportul de mărfuri reprezenta 259%, faţă de 376 în cazul exportului de capital).

Exportul american de mărfuri este format în proporţie de 80% din produse ale industriei prelucrătoare, iar „exporturile destinate filialelor din străinătate ale firmelor americane sau efectuate prin aceste filiale constituie un element important al exportului total al S.U.A." (SURVEY OF CURRENT BUSINESS, nr. 12/1965, pag. 12). Materialul statistic publicat de organul Departamentului comerţului al S.U.A. oferă puncte de sprijin pentru înţelegerea legăturii dintre cele două fenomene semnalate.

● Filialele ca clienţi

EXPORTUL de mărfuri din S.U.A. destinat filialelor din străinătate ale firmelor americane — filiale, în care se află materializate investiţiile directe ale acestor firme — a crescut în 1964 faţă de 1963 aproape cu 18%, depăşind sporul exportului total. Exportul destinat filialelor a reprezentat 25% din total (evoluţia pe termen lung a acestei ponderi nu poate fi urmărită, deoarece datele respective se culeg numai din 1962, dar în intervalul acesta scurt tendinţa este crescătoare). Întrucît însă în exporturile destinate filialelor nu figurează de regulă produse agricole, este mai justificat, cum se arată în revista americană, să se raporteze suma lor la totalul exporturilor neagricole ale S.U.A.; rezultă o ponderea de 1/3 în 1964, şi în cazul acesta cu o tendinţă de creştere faţă de cei doi ani precedenţi.

Cea mai mare parte a exporturilor destinate filialelor sînt efectuate de firme din industria prelucrătoare a S.U.A. În 1964, acestora le-au revenit 5,4 miliarde de dolari din totalul de 6,3 miliarde cît a reprezentat exportul spre filiale. Din cele 5,4 miliarde de dolari, mărfuri în valoare de 1 371 de milioane au luat calea unor filiale comerciale ale firmelor din industria prelucrătoare a S.U.A., iar 4 068 de milioane s-au îndreptat spre filialele din industria prelucrătoare a altor ţări, şi anume : 1,3 miliarde — spre filialele producătoare de echipament pentru transporturi, 1,1 miliarde — spre filiale constructoare de maşini, inclusiv maşini electrice, 0,6 miliarde — spre filiale din industria chimică.

Există deci o puternică concentrare a acestor exporturi în ramuri dintre cele mai expansive ale economiei S.U.A. Aspecte şi mai interesante dezvăluie datele din tabelul nr. 2, în care exportul spre filiale este clasificat după destinaţia căpătată de mărfurile respective.

Exportul total de produse ale industriei prelucrătoare al S.U.A. şi exportul spre filialele externe

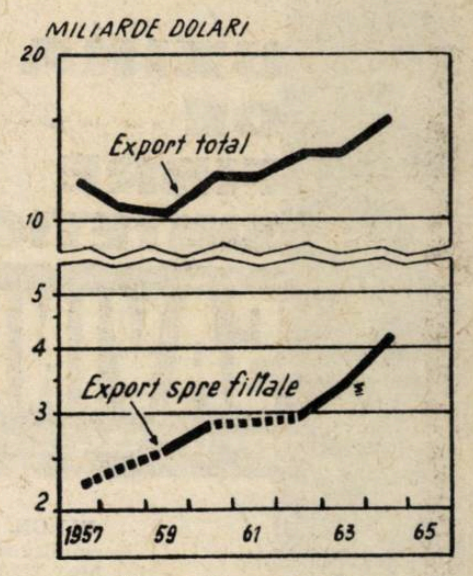

: Sursa : *Survey of Current Business, nr. 12/1965).*

TABEL nr. 2

Exporturi spre filialele din străinătate ale firmelor americane, după tipul de folosinţă, pe regiuni şi ramuri, 1964
(în milioane de dolari)

	TOTAL	Livrări în contul firmei-mamă			Mărfuri cumpărate în S.U.A. nemijlocit de filiale
		Pentru prelucrare sau asamblare	Pentru simpla revînzare	Utilaje pentru investiţii	
TOTAL, toate regiunile	6 290	1 752	2 774	345	763
Industria petrol.	480	30	204	59	53
Industria prelucrăt.	4 068	1 589	1 403	198	578
Comerţ *	1 371	98	1 050	16	99
Alte ramuri	372	35	118	72	38
din care :					
Canada TOTAL	2 169	665	861	58	526
Industria petrol.	31	2	14	(**)	15
Industria prelucrăt.	1 840	628	659	56	438
Comerţ	283	33	184	1	65
Alte ramuri	15	2	4	1	8
America Latină, TOTAL	1 400	410	500	126	118
Industria petrol.	145	3	48	27	26
Industria prelucrăt.	703	360	141	36	47
Comerţ	405	29	309	7	29
Alte ramuri	147	18	2	56	16
Europa, TOTAL	1 813	481	977	65	78
Industria petrol.	131	19	76	4	3
Industria prelucrăt.	1 029	428	408	54	66
Comerţ	493	25	385	7	(**)
Alte ramuri	160	9	108	(**)	9

*** Mai ales filiale comerciale ale firmelor din industria prelucrătoare a S.U.A. ** Sub 500 000 de dolari**
SURSA : Survey of Current Business nr. 12/1965, pag. 14.

● Ce arată tipul de folosinţă

CIFRELE din tabelul nr. 2 arată, înainte de toate, încă o dată, ponderea ridicată a produselor industriei prelucrătoare (rubricile „Industria prelucrătoare" şi „Comerţ") în exportul spre filiale, şi anume în toate regiunile, dar în mai mare măsură în cele dezvoltate. Ce arată însă folosinţa tuturor produselor, indiferent de ramura de provenienţă, expediate de firmele-mamă din S.U.A. filialelor lor din străinătate ?

De departe cea mai mare categorie — 44% din cele 6 290 milioane de dolari — o formează mărfurile pe care filialele urmează să le revîndă pur şi simplu, fără a le mai supune vreunei operaţii de prelucrare. Filialele create în străinătate de capitalul american pentru a produce anumite mărfuri la faţa locului sînt folosite deci, în bună măsură, pentru a desface direct mărfuri produse în S.U.A.

Bunurile destinate prelucrării sau asamblării de către filiala din străinătate formează o categorie mai mică 28% din totalul exportului spre filiale. Cea mai redusă categorie, după tipul de folosinţă, o constituie însă utilajele pentru investiţii — numai 5,5%. Or, această categorie înglobează tocmai acel capital real în forma sa cea mai importantă — pentru că poate fi determinantă pentru nivelul tehnic al producţiei în filiale —, pe care îl invocă în ţările Europei Occidentale partizanii importului de capital american (se ştie că aceştia salută investiţiile americane ca formă de transplantare în Europa a tehnicii avansate din S.U.A.). Utilaje pentru investiţii pot figura şi printre produsele cumpărate din S.U.A. nemijlocit de filialele externe, dar structura acestei categorii de exporturi americane nu este cunoscută şi nimic nu îndreptăţeşte presupunerea că ea s-ar deosebi de structura mărfurilor livrate de firmele-mamă.

Criterii suplimentare de apreciere a importanţei exportului spre filialele din străinătate în exportul total al S.U.A. le oferă unele date care se limitează la sfera produselor industriei prelucrătoare.

Am văzut că exportul de produse ale industriei prelucrătoare, destinat filialelor, reprezintă 5,4 miliarde de dolari, adică 1/3 din exporturile comparabile totale ale S.U.A. În cazul Canadei, însă, ponderea este mult mai mare, fiind în 1964 de 61,2% din exporturile comparabile totale care s-au îndreptat din S.U.A. spre această ţară. „Această pondere ridicată reflectă faptul că cele mai multe firme din industria prelucrătoare a S.U.A., care participă activ la export, au în momentul de faţă filiale în Canada" (SURVEY OF CURRENT BUSINESS, nr. 12/1965, pag. 14).

Aceeaşi legătură strînsă reiese, chiar şi mai clar, din compararea exportului spre filiale cu exportul total al firmelor-mamă din industria prelucrătoare a S.U.A. spre ţările în care ele posedă filiale. Iată corelaţiile calculate de publicaţia americană (exportul spre filiale în % din exportul total, 1964) :

— Toate regiunile	78,1
— Canada	77,0
— America Latină	86,5
— Europa	79,4
— Alte regiuni	67,3

Proporţia pe ansamblul regiunilor este în creştere — cifra pentru 1962 : 69% — şi totodată foarte ridicată pentru toate regiunile. „Reiese clar din aceste date că, îndată ce într-o ţară a fost creată o filială în industria prelucrătoare sau o filială comercială, cea mai mare parte a exportului firmei-mamă spre acea ţară se efectuează spre sau prin filială". Constatarea aceasta din publicaţia Departamentului comerţului relevă una din cauzele fricţiunilor actuale pe tema investiţiilor americane între S.U.A. şi alte ţări capitaliste dezvoltate, mai ales din Europa de vest, unde nu de puţine ori întreprinderile cu capital american sînt privite ca un „cal troian" al exportatorilor de mărfuri transoceanici.

I. P.

* U.S. Exports to Foreign Affiliates of U. S. Firms, by Samuel Pizer and Frederick Cutler, în nr. 12/1965 al revistei. În cele ce urmează au fost folosite, de asemenea, articolele Foreign Investments, 1964—65 (nr. 9/1965) şi Financing and Sales of Foreign Affiliates of U. S. Firms (nr. 11/1965) ale aceloraşi autori.

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI produce

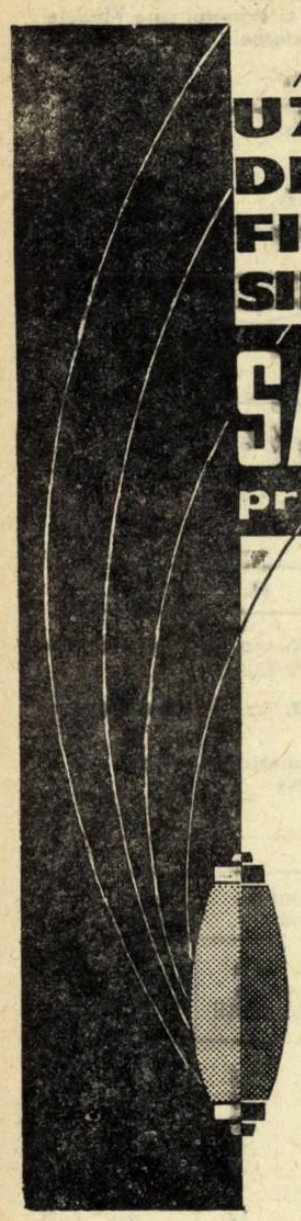

- **RELON, fire și fibre poliamidice și MELANA, fibră poliacrilonitrilică**
- **RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul lînii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.**
- **MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: Fibre pentru țesături ● Pale pentru tricotaje.**

UZINA DE FIBRE SINTETICE — SĂVINEȘTI

produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu.

Intreprinderea mecanică-

Roman

str. Ștefan cel Mare nr. 258, telefon 737

ROMAN

Mașina de șlefuit, cu doi cilindri, finisează suprafețele plane (panouri, șipci, lezne, rame etc.) confecționate din lemn.

Se folosește în mod avantajos și la zimțarea suprafețelor ce urmează a fi încleiate.

UZINELE CHIMICE VALEA CĂLUGĂREASCĂ

produc oxigen tehnic în noua secție din Ploiești, Bd. Petrolului nr. 105.

Produsul se livrează pe bază de comandă.

C.I.L. BRĂILA

Str. FABRICILOR 10

PRODUCE SORTIMENTE VARIATE DE MOBILĂ CALITATE SUPERIOARĂ

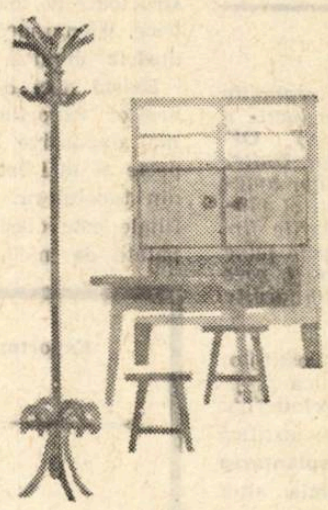

- Garnitură de bucătărie „Foișor" 2
- Garnitură de bucătărie „Polar"
- Cuierul popular

S-au pus în vînzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din țară

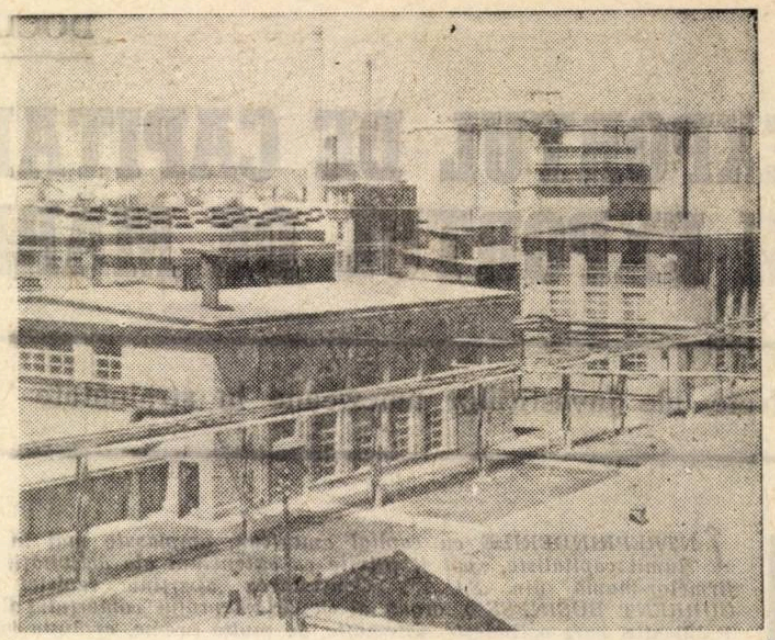

UZINELE CHIMICE — TURDA

produc :

- **Produse clorosodice :**
  - hidroxid de sodiu leșie.
  - acid clorhidric soluție 32%.
  - acid clorhidric pro analisy.
  - clorură de var.
  - hipoclorit de sodiu.
  - sodă caustică tehnică 98–99%.
- **Insecticide clorurate:**
  - detexan.
  - hexaclorciclohexan.
- **Produse clorurate :**
  - cloroform farmaceutic.
  - toluen clorurat.
  - clorură ferică.
- **Mase plastice :**
  - policlorură de vinil suspensie și emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție :

- cloroform farmaceutic.
- toluen clorurat.
- hidroxid de calciu (șlam).

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

INTREPRINDEREA CABLUL ROMÂNESC PLOIEȘTI

produce și livrează pe bază de repartiție cabluri de tracțiune pentru :

— ascensor

— macarale

— funicular

și conductori de aluminiu neizolator pentru mediul rural

UZINA BALANȚA SIBIU

BALANȚA

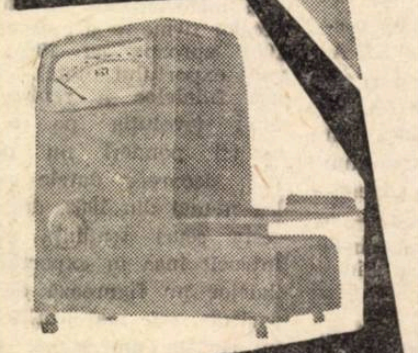

execută balanțe și bascule de la 1 kg la 200 tone, etalon — tehnice, semiautomate și automate, bascule romane de masă și bascule romane pod pentru vehicule rutiere, de 10, 15 și 20 tone, bascule vite de 2000 kg.

Pentru comenzi, întreprinderile se vor adresa direct Uzinei „Balanța" Sibiu, calea Gușteriței nr. 21—23, telefon 6200, serviciul desfacere, telefon 1035.

Cîntarele se livrează fără repartiție.

Gospodăriile agricole de stat și cooperativele agricole de producție se vor adresa cu comenzile lor, prin Întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii.

DIN PRESA INTERNAŢIONALĂ

„NOI INDOIELI IN LEGĂTURĂ CU PERSPECTIVELE COMERŢULUI INTERNAŢIONAL“

O LĂRGIRE mai lentă a comerţului internaţional în 1965, asociată cu eforturile depuse în prezent, simultan, de un număr de ţări industriale pentru redresarea balanţei lor externe, ridică noi semne de întrebare în legătură cu conjunctura internaţională în lunile următoare. In articolul de mai jos, ziarul englez împărtăşeşte cititorilor unele din îndoielile sale:

„Semnalele de alarmă trase acum 12 luni, prin care se anunţa înrăutăţirea climatului comercial internaţional, continuă să fie valabile. Cifre preliminare arată că exporturile internaţionale au crescut în anul trecut la aproximativ 186 000 milioane de dolari. Ţările necomuniste şi-au sporit exporturile cu 8%, ajungînd la 164 000 de milioane dolari. Aceasta nu reprezintă un ritm cu mult inferior mediei pe ultimii zece ani, dar este totuşi o scădere bruscă faţă de creşterea de 12% realizată în 1964. Ritmul din ultimul trimestru al anului 1965 a scăzut de asemenea, după ce înregistrase un avînt în al doilea şi al treilea trimestru.

● Un semn de intrebare: America

Cu 12 luni în urmă, principalul motiv de îngrijorare consta în perspectiva unei încetiniri a activităţii economice în America de Nord. Totuşi boom-ul american a continuat şi costul vieţii a crescut cu 2%. Urcarea însă a dobînzii din ultimul timp şi bugetul mai voluminos sugerează că motivele de îngrijorare au putut doar să fie amînate şi că va trebui să se recurgă din nou la abilitatea economiştilor pentru a se obţine continuarea perioadei de înviorare în America, fără o dezechilibrare a costurilor interne sau o înrăutăţire a balanţei externe. Politica de dezinflaţie şi de reducere a deficitului comercial va încetini inevitabil dezvoltarea comerţului. De data aceasta, Germania Occidentală, a doua naţiune comercială a lumii, cunoaşte şi ea un deficit al balanţei de plăţi şi este îngrijorată în legătură cu inflaţia. În ultimele 12 luni, Piaţa Comună a cunoscut şi a depăşit o criză, dar aminarea pe care a provocat-o aceasta în negocierile rundei Kennedy a fost, de asemenea o problemă. Perspectiva unui nou avînt al comerţului care ar urma eventualei reduceri a tarifelor vamale nu este destul de apropiată pentru a fi luată în consideraţie atunci cînd se evaluează perspectivele pe termen scurt.

Situaţia rezervelor internaţionale nu dă nici ea motive de liniştire. Ultimele cifre de la sfîrşitul anului arată că rezervele mondiale au crescut anul trecut cu peste 1 200 milioane dolari, ajungînd la 70 200 milioane dolari. Această sporire este mai mică decît aceea din 1963 şi din 1964, dar mult mai mare decît se sperase, ţinîndu-se seama că avusese loc convertirea pe scară largă a valutelor în aur. Este probabil că rezervele în aur se vor micşora în oarecare măsură, indicînd cumpărări continue de către particulari şi este probabil că sporul neaşteptat al rezervelor, în general, se explică prin sporul de rezerve în devize, mai ales în dolari şi lire sterline. Date fiind eforturile pentru lichidarea deficitelor din balanţa engleză şi americană, această creştere a rezervelor în devize reduce şi mai mult perspectiva unui acord monetar internaţional care să ducă la o extindere a comerţului mondial.

● Comerţul ţărilor in curs de dezvoltare

Ultimele 12 luni nu au oferit motive de optimism nici unor producători de produse primare, cum ar fi Australia şi Noua Zeelandă, ale căror exporturi au scăzut cu circa 2% în anul trecut, în urma reducerii preţurilor la grîu, lînă şi unt... Ţările în curs de dezvoltare au pierdut, de asemenea, cea mai mare parte a avantajelor temporare pe care le obţinuseră în cadrul conjuncturii mai ridicate pentru materii prime din anul 1964. Exporturile lor crescuseră cu circa 5,5%, ajungînd la aproximativ 35 000 de milioane dolari.

În anul trecut, preţurile mondiale la cacao, cafea, zahăr, bumbac şi cauciuc au scăzut faţă de preţurile medii din anul 1964. Indicele materiilor prime al Băncii Mondiale, pentru exporturile ţărilor slab dezvoltate, a scăzut mult sub nivelul anului 1958, în timp ce exporturile ţărilor industriale au urcat cu 5% faţă de acest an de bază.

Laolaltă, ţările în curs de dezvoltare furnizează considerabil mai puţin decît 20% din comerţul internaţional. Nu este probabil că ele ar putea să atragă restul ţărilor comerciale într-o depresiune, dar însăşi lipsa lor de influenţă înseamnă că importanţa lor comercială pentru ţările industriale nu este mare... Atîta timp cît situaţia se prezintă astfel, perspectivele unei reforme a sistemului comercial mondial care să ajute ţările în curs de dezvoltare sînt şi mai îndepărtate chiar decît ale unei reforme monetare, de la care se spera să ducă la sporirea comerţului între ţările industriale, membre ale «grupului celor zece»“.

THE TIMES

În landul Renania de nord-Westfalia, pe teritoriul căruia se află şi bazinul carbonifer Ruhr, urmează să aibă loc în curînd alegeri. Punînd în balanţă ce-i promite în preajma acestor alegeri coaliţia guvernamentală, de o parte, şi opoziţia social-democrată, de altă parte, minerul amenintat de închideri de mine şi de reducerea producţiei, nu vede prea mari deosebiri: în ambele talere nu sînt decît memorii, proiecte, expertize...

(După INDUSTRIEKURIER — 17 martie)

„SE APROPIE MOMENTUL ADEVĂRULUI“

SUB semnătura lui Lombard, ziarul publică la 14 martie articolul de mai jos în care sînt analizate pespectivele balanţei comerciale britanice şi ale redresării lirei.

„Se pare că ne apropiem acum rapid de momentul adevărului în legătură cu importurile noastre. Va trebui desigur să constatăm că nu există altă cale decît recurgerea la restricţii, pe bază de contingentări, în vederea limitării temporare a importurilor. Fără o asemenea limitare nu este posibil să sperăm că vom putea amîna pentru o perioadă mulţumitoare criza lirei sterline, astfel încît Anglia să poată realiza acea expansiune a exporturilor care este necesară pentru găsirea unei soluţii de lungă durată acestei probleme marathon. În caz că autorităţile se gîndesc să-şi facă o virtute din luarea măsurilor pentru a face faţă acestor necesităţi, ele ar putea să examineze posibilitatea ca, o dată cu stabilirea unei plafonări temporare a importurilor, să introducă reduceri tarifare — care să depăşească chiar înlăturarea suprataxei actuale la import — pentru a evita astfel interpretarea greşită a acţiunii lor de restrîngere drept „protecţionistă“ de către industria britanică şi de către lumea întreagă.

În linii generale, eforturile oficiale pentru sporirea exporturilor, în vederea restabilirii echilibrului balanţei de plăţi, au avut efecte destul de bune. Este adevărat că exporturile britanice nu au crescut la fel de repede ca acelea ale altor ţări industriale. Dar rămînerea în urmă faţă de realizările străine a fost relativ mult mai mică decît ne obişnuisem în trecut. Între 1960 şi 1964, de exemplu, exporturile principalelor ţări europene au crescut de două ori mai repede decît acelea ale Angliei. În anul trecut însă, diferenţa a fost de numai cîteva procente.

Lucrurile nu s-au îmbunătăţit însă în domeniul importurilor. Astfel, la un an şi jumătate după ce operaţiunea pentru restabilirea echilibrului balanţei de plăţi a fost începută, importurile se încăpăţînau să rămînă la un nivel record, şi chiar să depăşească acest nivel, cu rezultatul inevitabil că folosul pe care lira urma să-l obţină de pe urma creşterii exporturilor, atît din punct de vedere practic, cît şi psihologic, a fost anulat.

Trebuie să ne dăm seama că, chiar cu ajutorul suprataxei la import, măsurile economice generale de restrîngere nu sînt suficiente pentru a limita importurile, în măsură necesară pentru îmbunătăţirea suficientă a balanţei de plăţi şi în ritmul dorit.

● Nici o surpriză

Trebuie să adăugăm că acest fapt nu-i va surprinde pe aceia care au studiat consecinţele altor măsuri dezinflaţioniste, asemănătoare, asupra plăţilor externe. Căci ei au constatat desigur că astfel de acţiuni nu au reuşit niciodată să obţină altceva decît o reducere a ritmului

THE FINANCIAL TIMES
INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

creşterii importurilor sau o întrerupere scurtă a creşterii. Dar în Anglia lecţiile nu se învaţă uşor. Astfel, ritualul discreditat a trebuit să fie reluat de la început. Şi putem să fim destul de siguri că şi de data aceasta, cînd metoda şi-a dovedit eşecul, ni se va spune în cercurile oficiale, devotate acestei idei, precum şi în afara acestor cercuri, că lucrul s-a întîmplat numai deoarece nu s-a mers destul de departe şi că este necesar să se recurgă imediat şi mai mult la frînarea dezvoltării economice în general, în vederea limitării importurilor.

Este însă evident că, dacă numeroasele măsuri dezinflaţioniste luate de guvern în ultimele 18 luni nu au reuşit să disciplineze în măsura necesară importurile, o frînare suplimentară, în măsura în care ea este practicabilă din punct de vedere politic, nu va duce la rezultate mult mai importante. În plus, nu dispunem de suficient timp pentru a continua să recurgem la această metodă fără efect, în vederea menţinerii cheltuielilor de import la un nivel suficient de redus.

Principala obiecţie este că o nouă intensificare a politicii dezinflaţioniste ar frîna dezvoltarea economică generală, care este însă necesară pentru a crea o bază care să favorizeze continuarea realizărilor în domeniul exportului. Căci, în timp ce industriaşii din alte ţări industrializate îşi dezvoltă destul de rapid producţia pentru a putea face faţă creşterii costurilor... producătorii englezi, fiind lipsiţi de o piaţă internă în expansiune, necesară pentru a realiza acelaşi lucru, vor rămîne curînd în urmă în lupta pentru pieţe.

După cum am spus la început, ne apropiem rapid de momentul adevărului în ce priveşte importurile — moment în care va fi pur şi simplu imposibil să continuăm să negăm faptul că, pentru a avea vreo speranţă de a împiedica prelungirea crizei lirei sterline în restul acestui an, şi mai tîrziu, guvernul va trebui să adopte măsuri pentru a plafona, mai mult sau mai puţin precis, cheltuielile de import.

Prezentată — aşa cum şi trebuie — ca un mijloc de a evita devalorizarea fără a recurge la restrîngeri economice generale, care, în perspectivă mai îndelungată, nu ar putea să nu reducă şi mai mult contribuţia Angliei la dezvoltarea comerţului mondial, o astfel de măsură nu ar trebui să provoace multă nemulţumire în străinătate. Dar, după cum am mai menţionat, dacă există pericolul ca măsura să fie greşit interpretată drept protecţionistă, acest lucru ar putea fi atenuat anunţîndu-se, simultan cu noile contingentări, o reducere a tarifelor vamale. În acest fel, opinia publică din străinătate şi-ar da seama că scopul măsurii nu este de a acorda producătorilor englezi o apărare mai mare împotriva concurenţei externe, ci numai de a menţine într-un echilibru rezonabil balanţa de plăţi o perioadă suficient de lungă pentru a mări exporturile, care să permită acoperirea cheltuielilor de import.

În acelaşi timp, producătorii englezi ar înţelege că ar fi foarte neînţelepţi dacă ar interpreta modificarea politicii guvernului drept un indiciu că ei ar putea slăbi eforturile pentru a mări competitivitatea mărfurilor lor. Deoarece posibilităţile producătorilor străini de a reduce preţurile lor pe piaţa engleză ar arăta că, în momentul în care contingentările vor fi înlăturate, produsele engleze vor trebui să facă faţă unei concurenţe şi mai aprige decît înainte, pe propriul lor teren.

● O oră tirzie

Aceasta este deci o modalitate de a obţine un răgaz imediat în ce priveşte dificultăţile lirei, un răgaz care ne este atît de necesar şi care va deschide calea în acelaşi timp pentru o reabilitare de durată a balanţei de plăţi engleze. Desigur, o asemenea măsură trebuia luată încă cu mult timp în urmă. Dar chiar dacă va fi adoptată la această oră tîrzie, ea ar putea să salveze Anglia din situaţia grea în care a adus-o politica nerealistă din ultimii ani, înainte ca ea să devină şi mai vulnerabilă decît este în faţa dezastrului final al devalorizării“.

DIN PRESA INTERNAŢIONALĂ

UZINELE ELECTROPUTERE CRAIOVA

EXECUTĂ

TRANSFORMATOARE DE PUTERE ECONOMICE

100–1600 kVA, pînă la 35 kV inclusiv, în ulei trifazate

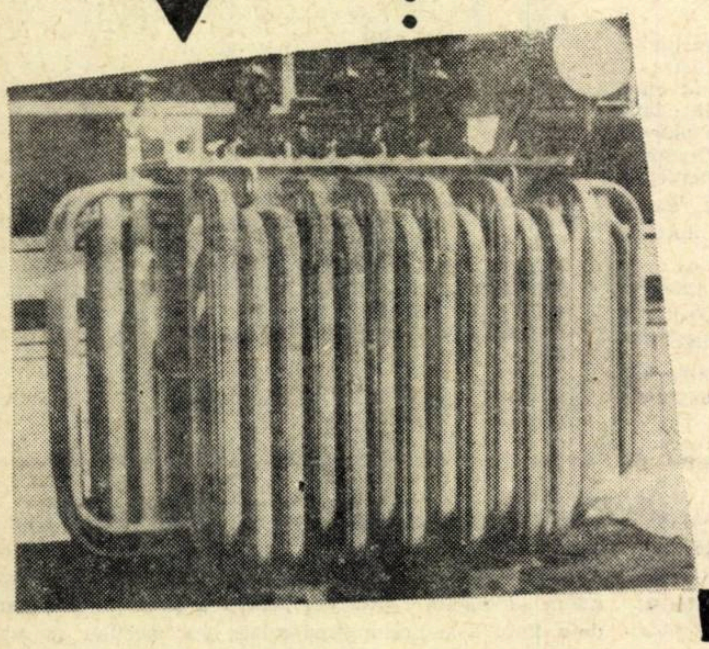

- circuite magnetice din tablă laminată la rece de cea mai bună calitate ;
- înfășurări din cupru sau aluminiu rezistente la eforturi de scurtcircuit și la supratensiuni atmosferice ;
- nivel de pierderi foarte redus.

UZINELE „ELECTRONICA" — BUCUREȘTI

str. Baicului nr. 82

vinde (fără repartiție) din stocul supranormativ :

Tablă oțel ARC 0,5 mm — 0,75 mm — 1 mm • Benzi oțel ARC de 0,25 × 6,5 — 0,3 × 12 — 0,3 × 20 — 0,5 × 15 — 0,5 × 16 — 0,6 × 70 — 3,5 × 100 • BARE EBONITĂ de Ø 4,5 — 5,5 și 8 mm • Balamale îngropate • Garnituri cauciuc • Șaibe nituri și șuruburi diferite dimensiuni • Plăcuțe de metal ; Stearat de calciu ; Polipropilenă • Silicagel • Tiloza • Cianură de zinc • Jugovinil granule • Cărămizi refractare • Corpuri ceramice • Bandă tip extrafor de 10 mm și de 15 mm. • Sîrmă poliuretan — 0,25 — 0,35 — 0,40 — 0,50 — 0,70 — 0,80 — 0,90 — și de 1 mm • Șuruburi lemn 2 × 20 — 2,5 × 17 — 3,5 × 15 • TUB Pertinax 9 × 16 — 10 × 12 — 14 × 19 — 16 × 20 • Fibră vulcanică de 0,6 — 0,8 și 2 mm • Plăci Micalex 5000 × 418 × 12—5000 × 418 × 8 • Tub sticlă 19 — 21,6 — 6,4 3,8 — 4,2 9 • Folio aluminiu 0,075 × 18 — 0,075 × 50 • Mufe capacitive Z.S.R. • Rulmenți diferiți, piese radio și televizor

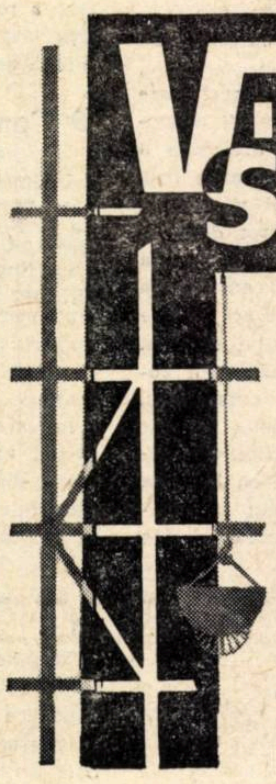

INTREPRINDEREA

VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

PRODUCE :

- ciment de rezistențe inițiale mari
- ciment P.400 și P.500
- ciment B.S.S. export
- ciment P.400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiții.

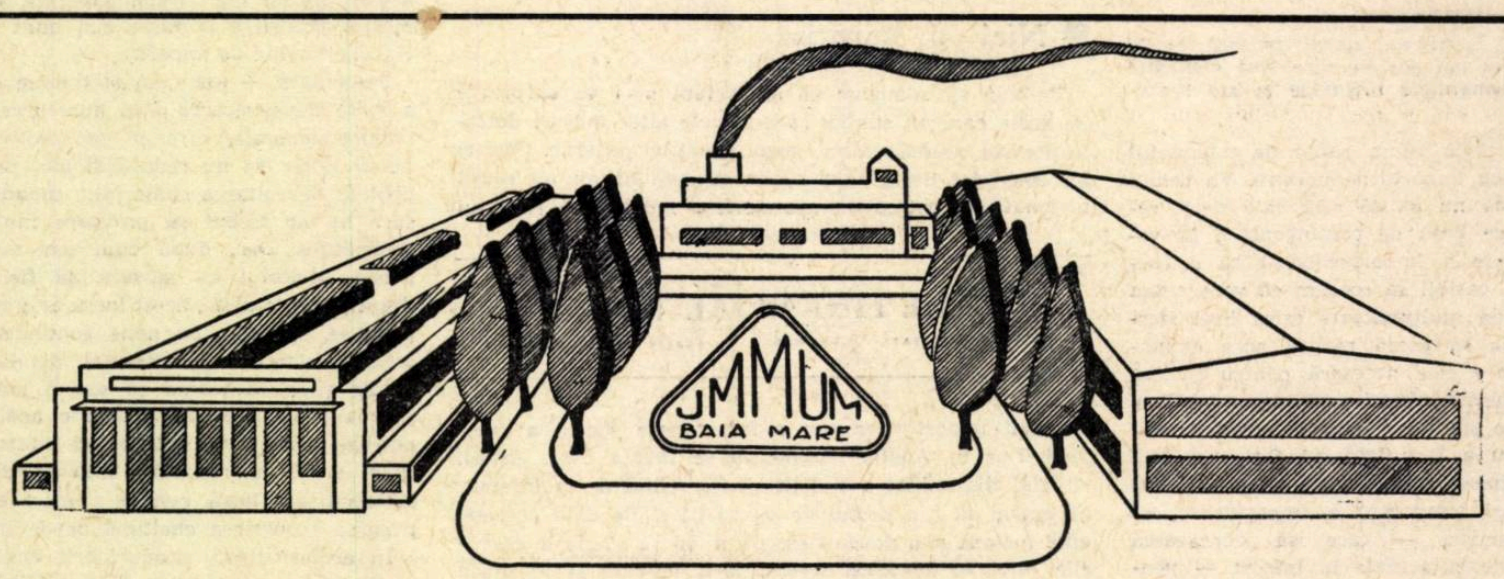

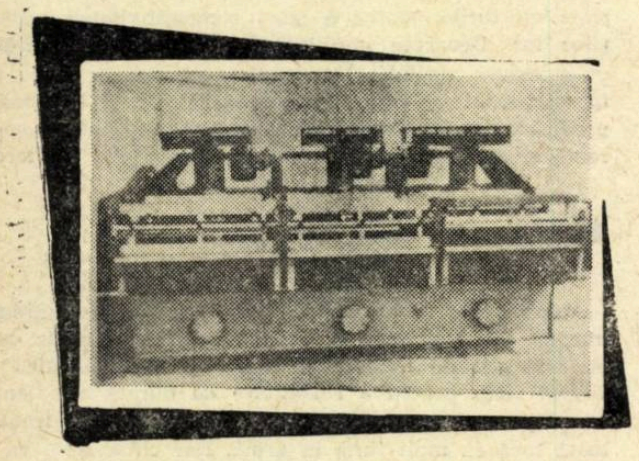

- Celule de flotare
- Agitatoare
- Îngroșătoare
- Pompă de tulbureală și antiacide de mină
- Filtre de vid
- Clasoare spirale și cu greblă

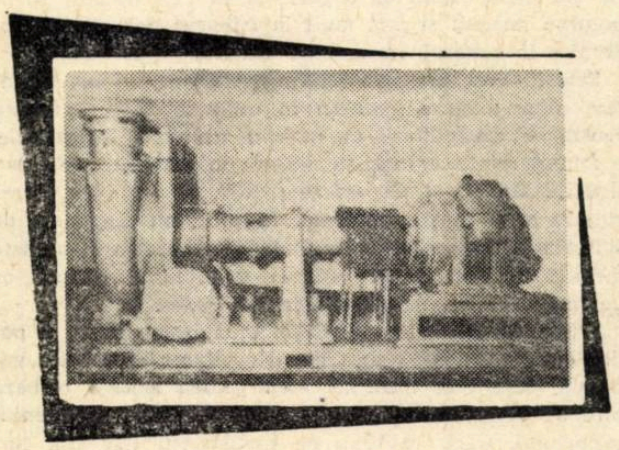

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER – BAIA MARE

str. Baia Sprie nr. 170 – telefon 2411

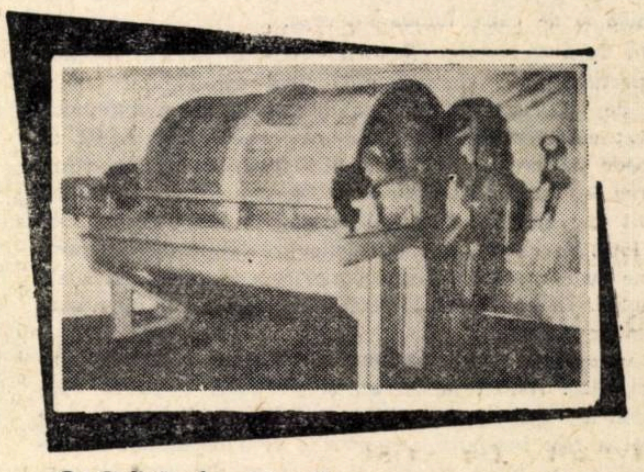

- Colivii de extracție
- Alimentatoare diferite
- Ciururi vibratoare
- Vagonete de funiculare
- Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului

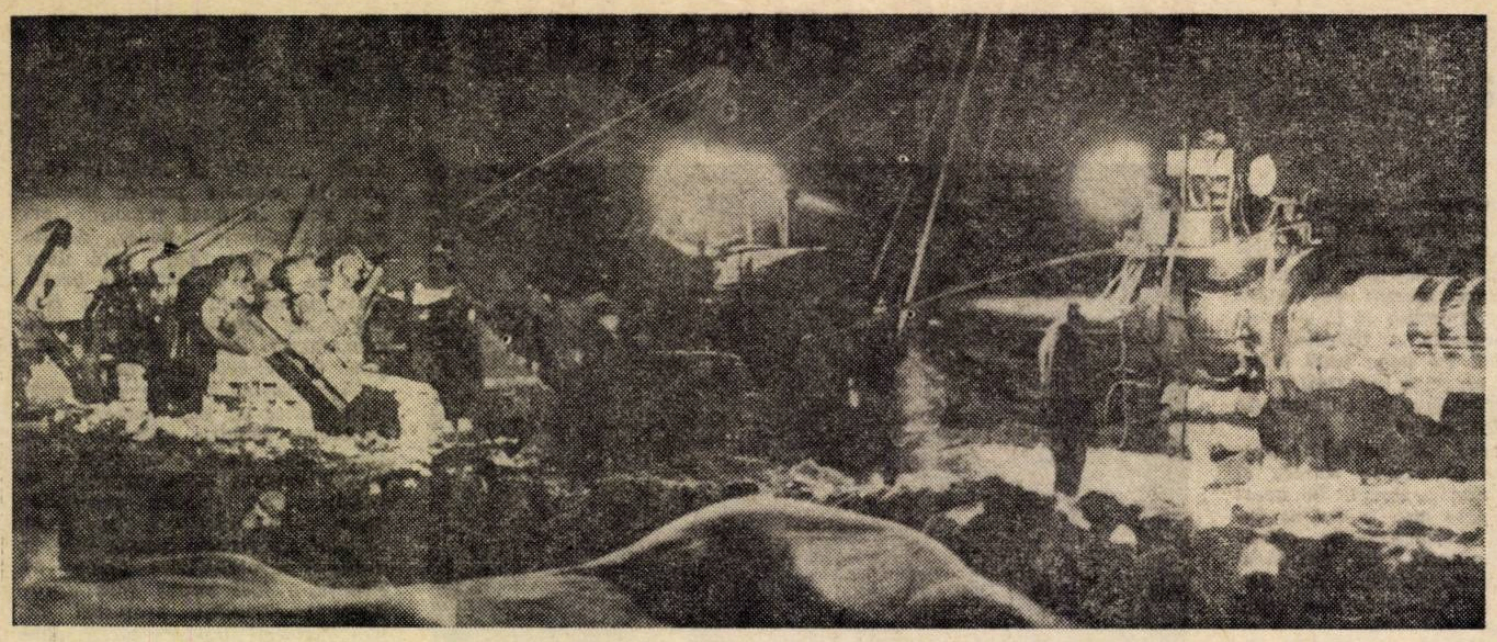

Lucrările pentru construcția conductei de gaze Igrim-Serov – Nijni Taghil nu contenesc nici ziua, nici noaptea. Prin această conductă, gazul siberian va ajunge în Ural

U. R. S. S.

NOUL CINCINAL ŞI UNELE PROBLEME ALE REPARTIZĂRII TERITORIALE A PRODUCŢIEI

ÎN epoca noastră de revoluție tehnico-științifică și de avînt impetuos al industrializării, cartografii nu pot ține pasul cu timpul; ei „se plîng" că — îndeosebi în țările socialiste — geografia economică se schimbă prea repede, că nu trece zi în care să nu se nască o nouă întreprindere socialistă.

În Uniunea Sovietică continuă procesul de dezvoltare industrială intensivă: în anii septenalului trecut (1959—1965) au intrat în funcțiune zilnic 2—3 întreprinderi mari. În această perioadă, fondurile productive ale industriei s-au dublat. Vorbind la figurat, pe teritoriul U.R.S.S. a apărut încă o țară industrială egală ca forță productivă cu Uniunea Sovietică din anul 1958.

● Profilare, specializare și dezvoltare complexă

DESIGUR, există și aici tonuri mai deschise și tonuri mai întunecate. Nu întîmplător, în proiectul de directive privind planul cincinal al U.R.S.S. pe anii 1966—1970, care se află în prezent în dezbatere publică (directivele vor fi aprobate definitiv la cel de al XXIII-lea Congres al P.C.U.S. care se va deschide la 29 martie), se subliniază necesitatea fundamentării mai temeinice, din punct de vedere tehnico-economic, a amplasării și a dimensiunilor optime ale noilor întreprinderi, precum și ale celor ce urmează a fi reconstruite. Mai apar încă soluții insuficient chibzuite, mai au loc, de asemenea, manifestări îngust-departamentale și de patriotism local. Creșterea eficienței producției sociale și ridicarea productivității muncii, care reprezintă una din sarcinile centrale, hotărîtoare ale noului cincinal sovietic, sînt concepute în condițiile îmbunătățirii, în viitor, a repartizării forțelor de producție în țară.

În mod practic aceasta înseamnă dezvoltarea complexă și specializarea economiei republicilor unionale și a regiunilor economice ale U.R.S.S., atragerea mai deplină în producție a populației apte de muncă, justa îmbinare a planificării teritoriale cu principiul conducerii economiei naționale pe ramuri.

Cum să fie îmbunătățite proporțiile teritoriale, cum să fie valorificate rezervele uriașe existente? Eficiența investițiilor, economia de muncă, rentabilitatea, depind de organizarea, în mod științific, a economiei raionului, de profilarea producției sale, de măsura în care diferite întreprinderi și grupe întregi de întreprinderi au fost judicios și bine amplasate. Un rol important în această direcție joacă legăturile deja statornicite, pe de o parte, și condițiile naturale-climatice ale raioanelor, pe de altă parte, care influențează economia întreprinderilor amplasate aici.

● Amplasarea obiectivelor și reducerea prețului de cost

MAI există mari diferențe la prețul de cost al materiilor prime și al producției întreprinderilor prelucrătoare. S-a calculat, de pildă, că în prezent la prețul de cost al țițeiului extras în diferite raioane există oscilații de ordinul a 1—6,5 ori, la gazul natural — de 1—10 ori, la minereul de fier — de 1—4 ori, la cărbune — de 1—5 ori. Prețul de cost al hîrtiei are variații între 1—5,3 ori, al cimentului — între 1—2,6 ori.

Diferențe asemănătoare întîlnim și în domeniul investițiilor. Nordul și răsăritul U.R.S.S. sînt foarte bogate în zăcăminte; însă, în măsura înaintării în adîncul acestor raioane, crește costul construcțiilor. De aceea, trebuie să se țină seama de concentrarea resurselor geologice și de valoarea lor pentru economia națională. În special în răsăritul țării sînt concentrate resurse de materii prime și energetice atît de mari, încît ele permit aprovizionarea cu combustibil și energie electrică ieftine, nu numai a acestor raioane, ci în mare măsură și a întregii Uniuni Sovietice. Avantajul construcției industriale în nordul și răsăritul U.R.S.S., eficiența economică a punerii în valoare a acestor raioane sînt evidente.

După cum arată cunoscutul specialist sovietic în probleme de repartizare teritorială a producției, N. Nekrasov, membru-corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., diferențele regionale care apar la prețul de cost al producției industriale, la investiții pe unitate de producție, necesită o profundă analiză economică. Generalizînd indicatorii tehnico-economici regionali ai amplasării forțelor de producție, subliniază N. Nekrasov, este posibil să se determine folosirea științific fundamentată, pe bază de plan, a avantajelor naturale și economice ale unora sau altora dintre regiunile economice și să se creeze în acest fel condiții pentru fundamentarea economică a proporțiilor teritoriale.

Aceasta permite descoperirea și utilizarea pe scară mai largă a rezervelor economiei naționale, lichidarea unor aspecte negative legate de greșita amplasare a unor întreprinderi.

Legăturile de producție trebuie să fie raționale, iar aceasta depinde în primul rînd de amplasarea centrelor de producție față de raioanele de consum. Potrivit datelor Consiliului pentru repartizarea forțelor de producție, în U.R.S.S. consumul de metale feroase crește tot mai mult nu numai în centrul, dar și în răsăritul țării, în timp ce aproximativ 4/5 din producția de fontă, oțel și laminate este concentrată în Ural și în sudul U.R.S.S. O astfel de amplasare a bazelor metalurgice și a consumatorilor generează transporturi lungi și costisitoare. Revista *Economiceskaia gazeta* relata recent că fiecare milion de tone de laminate aduse din Donbas în Siberia apuseană înseamnă 5 milioane de ruble cheltuieli de transport.

● Direcțiile principale

ÎN noul cincinal, în U.R.S.S. se prevede un complex de măsuri avînd ca scop îmbunătățirea amplasării forțelor de producție:

● Pe primul plan se pun regiunile răsăritene ale țării care dispun de resurse bogate și ieftine de materii prime, combustibil și resurse energetice. În această parte se vor dezvolta în ritm rapid extracția de combustibil, producția de energie electrică, subramuri ale industriei chimice și metalurgiei neferoase cu consum mare de energie electrică, precum și prelucrarea superioară a lemnului.

În anul 1970 ponderea raioanelor de la răsărit de Ural în producția totală a U.R.S.S. va crește la 45% în extracția totală de cărbune, 16% în extracția de petrol, 35% în extracția de gaze naturale; greutatea specifică a acestor raioane în producția unională va spori la 28% la energie electrică, 65% în producția de aluminiu, 58% de cupru, 28% în producția de celuloză etc.

● Dezvoltarea regiunilor răsăritene și nordice ale U.R.S.S., în care se simte o mare nevoie de lucrători de toate profesiunile, va depinde în mare măsură de formarea de cadre permanente. De aceea, în noul cincinal se va acorda o deosebită atenție creării de condiții social-culturale favorabile pentru muncă și viață. Ritmul construcțiilor de locuințe și de așezăminte social-culturale va depăși aici media pe țară.

● În partea europeană a U.R.S.S. și în Ural — raioane industriale dezvoltate, care dispun de mari fonduri de producție și de resurse de muncă, — se vor reconstrui în special întreprinderile existente. Se vor construi și uzine noi din ramuri care necesită un mare volum de muncă. Va continua construcția pe scară largă a unor mari centrale termice și hidroelectrice, va crește considerabil extracția de minereuri, bauxite, producția de metale, de produse petroliere; de asemenea se va termina construcția a 7 mari combinate textile și se vor construi noi întreprinderi ale industriei ușoare și alimentare.

● În cincinal se acordă o deosebită atenție orașelor mici și mijlocii, a căror dezvoltare constituie o problemă social-economică importantă. Tocmai aici se vor construi cu precădere noile întreprinderi, ceea ce va permite folosirea mai deplină a rezervelor existente de forță de muncă bărbătească și femeiască și să se asigure amplasarea mai egală a industriei. În marile orașe industria se va dezvolta mai ales pe seama unei mai bune folosiri a capacităților și a modernizării întreprinderilor existente, construindu-se în schimb, pe scară largă, întreprinderile de prestări de servicii.

● O problemă importantă a cincinalului rămîne perfecționarea legăturilor economice între raioane și între republici, si în special între raioanele apusene și răsăritene ale U.R.S.S. În acest scop se prevede în primul rînd întărirea principalelor magistrale de transport și lărgirea rețelelor de gazeificare. Printre altele se prevăd, în următorii cinci ani, darea în exploatare pe toată lungimea, a magistralei Siberiei mijlocii și construirea unor noi linii de cale ferată care să unească Asia centrală cu partea europeană a U.R.S.S. Se prevede construirea unui sistem de conducte de gaze între regiunile asiatice și partea europeană ale U.R.S.S.

● Dezvoltarea multilaterală a economiei tuturor republicilor unionale va însemna un nou avînt al forțelor de producție ale republicilor și o nouă creștere a nivelului de trai al populației. A fost trasată sarcina ca la amplasarea producției să se îmbine just interesele întregii economii a U.R.S.S. cu interesele republicilor, economia acestora putînd să se dezvolte în ritm chiar mai înalt decît economia națională în ansamblu. Astfel, la o creștere medie anuală a industriei U.R.S.S. în cincinal de circa 9%, industria unor republici ca: Bielorusia, Lituania, Gruzia, Armenia, Tadjikistan, Kazahstan va crește în medie cu circa 11—13%, iar ramurile principale vor crește și mai repede.

În U.R.S.S. se elaborează schema generală a amplasării forțelor de producție care trebuie să servească drept material științific de bază pentru crearea unor proporții teritoriale raționale. Schema generală se elaborează în trei direcții: pe ramuri, pe raioane și sintetică (general-economică). În ultimii doi ani au fost ebalorate scheme de amplasare a forțelor de producție în toate raioanele economice ale țării pentru noul cincinal. Aceste materiale se folosesc în prezent la alcătuirea planului cincinal de dezvoltare a economiei și culturii U.R.S.S. pe anii 1966—1970.

M. POSTOLOVSKI
comentator al Agenției de presă „Novosti"

VEŞTI DIN ŢĂRI SOCIALISTE

● În ultimul timp lucrările de irigare din R. P. Chineză au cunoscut o mare dezvoltare. Din toamna anului trecut și pînă în prezent numai în regiunea Sințian au fost irigate peste 100 000 de hectare. În deșertul Takla Makan a fost construit un canal principal lung de 50 kilometri, care alimentează cu apă peste 26 000 hectare de teren arid. În aceeași regiune au fost construite 25 de stații hidroelectrice, care produc energie electrică pentru agricultură sau pentru electrificarea satelor.

● În apropierea orașului Zeithain din R. D. Germană se construiește o mare uzină metalurgică producătoare de țevi. Numai pentru înălțarea clădirilor uzinale au fost necesare 20 000 tone construcții metalice. Recent, laminorul uzinei a dat primele produse — țevi fără cusătură. Procesul de producție, începînd cu primele faze de prelucrare a semifabricatelor pînă la obținerea produselor finite, este aproape în întregime automatizat.

● Productivitatea muncii în industria R. P. Mongole a crescut în 1965 cu 22,9% față de anul 1960. În industria grea productivitatea muncii a crescut cu 11,4%, iar în industria ușoară cu 34,1%. Se prevede ca în viitorul cincinal productivitatea muncii în industrie să fie sporită cu 21,3%.

● În anul 1966, producția de îngrășăminte azotoase a R. P. Polone va crește față de anul trecut cu 25%, iar în 1967 cu 60%. Creșterea producției este legată de darea în exploatare în acest an a primei părți a Combinatului de azot de la Polawy, precum și de lărgirea combinatului de la Tarnow. De asemenea, va începe construirea unei noi uzine de azot la Wloclawek și a unei fabrici de îngrășăminte fosfatice la Police, lîngă Szczecin.

● În bazinul carbonifer Velenie din Slovenia (R.S.F. Iugoslavia) s-a dat recent în exploatare o nouă mină de lignit, ale cărei rezerve sînt apreciate la 40 000 000 tone. Extragerea și aducerea la suprafață a cărbunelui vor fi semiautomate. Potrivit aprecierilor făcute de experți, rezervele de cărbune ajung pentru aproximativ 40 de ani.

UN CURS O.N.U.

asupra alegerii şi folosirii echipamentului de calcul

ÎN condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice pe care o trăim, are loc o transformare amplă în conducerea şi în organizarea activităţilor omeneşti, însoţită de pătrunderea maşinilor de calcul electronice în cele mai variate domenii de activitate. Folosirea maşinilor de calcul electronice în calculul economic impune calculatorul în atenţia unui cerc de specialişti din ce în ce mai larg. O manifestare a acestui interes a constituit-o şi cursul de orientare O.N.U., ţinut la sfîrşitul anului trecut la Ottawa (Canada) şi avînd ca obiect alegerea echipamentelor de calcul şi organizarea centrelor de calcul. Au participat 17 cursanţi din 16 ţări, printre care şi din Republica Socialistă România.

Cursul şi-a propus să arate cum trebuie să decurgă introducerea şi extinderea automatizării informaticii economice. In special, au fost analizate aplicaţiile privitoare la efectuarea recensămintelor, la prelucrarea datelor statistice, la calculul salariilor şi al impozitelor în întreprinderi, la ţinerea unei gestiuni, la calculul stocurilor, la evidenţa într-o magazie, la întocmirea unui inventar, la evidenţa personalului, precum şi la evaluarea resurselor minerale şi agricole. Relativ la aceste aplicaţii s-a subliniat că automatizarea prelucrării informaţiilor economice se poate efectua cu un randament bun atunci cînd sînt satisfăcute unele condiţii, cum ar fi, de exemplu, existenţa unui volum mare de informaţie sau caracterul repetitiv al procesului de prelucrare.

Lecţiile cursului de orientare O.N.U. s-au desfăşurat în conformitate cu programul următor: 1. Introducere; 2. Avantajele şi dezavantajele mecanizării; 3. Calculul cu cartele perforate; 4. Sistemul de intrare în prelucrarea mecanizată a datelor; 5. Maşinile de calcul electronice; 6. Studiul sistemelor; 7. Organizarea centralizată a mecanizării prelucrării datelor; 8. Studiul tehnico-economic asupra realizării unui centru de calcul; 9. Alegerea echipamentului de calcul; 10. Contribuţia care trebuie cerută din partea firmei care furnizează echipamentul de calcul; 11. Activitatea între alegerea echipamentului de calcul şi instalarea lui; 12. Organizarea unui centru de calcul — Personalul şi pregătirea cadrelor.

Intr-un studiu asupra mecanizării lucrărilor de administraţie şi evidenţă, întocmit pentru Departamentul problemelor economice şi sociale O.N.U.[1]) şi prezentat cursanţilor, s-au făcut mai multe recomandări cu privire la modul în care trebuie să decurgă introducerea şi extinderea automatizării prelucrării datelor.

Astfel, s-a apreciat că pregătirea trebuie efectuată totdeauna înainte de a se alege echipamentul de calcul. Această pregătire se referă la o analiză şi la o evaluare a sarcinilor de calcul, la iniţierea unui grup de lucru în sensul cunoaşterii posibilităţilor şi modului de utilizare a unei maşini de calcul electronice, precum şi la o anumită organizare a fluxului informaţional. Pe baza unei atare pregătiri, alegerea maşinilor de calcul electronice va corespunde necesităţilor concrete.

Sublinierea importanţei pregătirii are în vedere durata şi complexitatea acesteia. In acest sens, se poate cita faptul că introducerea automatizării calculelor economice în industria cărbunelui din Anglia a fost studiată şi a fost pregătită timp de aproape doi ani.

Studiul O.N.U. recomandă, de asemenea, ca introducerea şi extinderea automatizării calculelor economice să plece de la sarcinile de calcul, ca factor primar, şi nu de la unul sau altul dintre echipamentele de calcul. Alegerea echipamentului de calcul este efectuată în funcţie de o anumită problemă de calcul concretă, pe care vrem să o rezolvăm.

Din cele două recomandări de mai sus rezultă că introducerea şi extinderea tehnicii de calcul electronice se organizează în cadrul unui colectiv de economişti, matematicieni şi ingineri. In special matematicianul cunoaşte cerinţele pe care trebuie să le satisfacă maşina de calcul, elaborează metodologiile de calcul şi este, în ultimă instanţă, autorul sistemului de utilizare a maşinii de calcul electronice.

In cadrul cursului de orientare O.N.U. s-a bucurat de o atenţie specială analiza studiului tehnico-economic asupra realizării unui centru de calcul[2]).

In afară de necesitatea unei maşini de calcul electronice, studiul determină modul de exploatare a acesteia şi operaţiunile noi, bazate pe calculator şi profitînd de particularităţile acestuia. In special, un studiu detaliat dă sistemul de lucru propus, definind circuitul informaţiei şi procedurile de prelucrare care vor permite efectuarea procesului de producţie în mai bune condiţiuni şi cu rezultate mai bune, pe baza utilizării unei maşini de calcul electronice.

In ţara noastră, actualitatea dezvoltării preocupărilor în domeniul programării şi utilizării maşinilor de calcul electronice trebuie pusă în legătură cu rolul important în valorificarea rezervelor interne de creştere a producţiei şi a productivităţii muncii, pe care îl deţine organizarea ştiinţifică a economiei întreprinderilor, a procesului de producţie şi a muncii.

dr. Dragoş VAIDA
lector universitar

1. **E.F.R. Hearle**: Mechanized data processing in government operations. A preliminary appraisal for developing countries. U.N. 64—42025.1964.
2. **R. W. Ranley**: L'etude de l'opportunité d'emploi d'un ensemble électronique. Ottawa, Commission du service civil, 1963; Comment conduire une étude d'opportunité de l'emploi d'un ensemble électronique. Ottawa, Commission du service civil, 1963.

MARILE PORTURI ALE LUMII

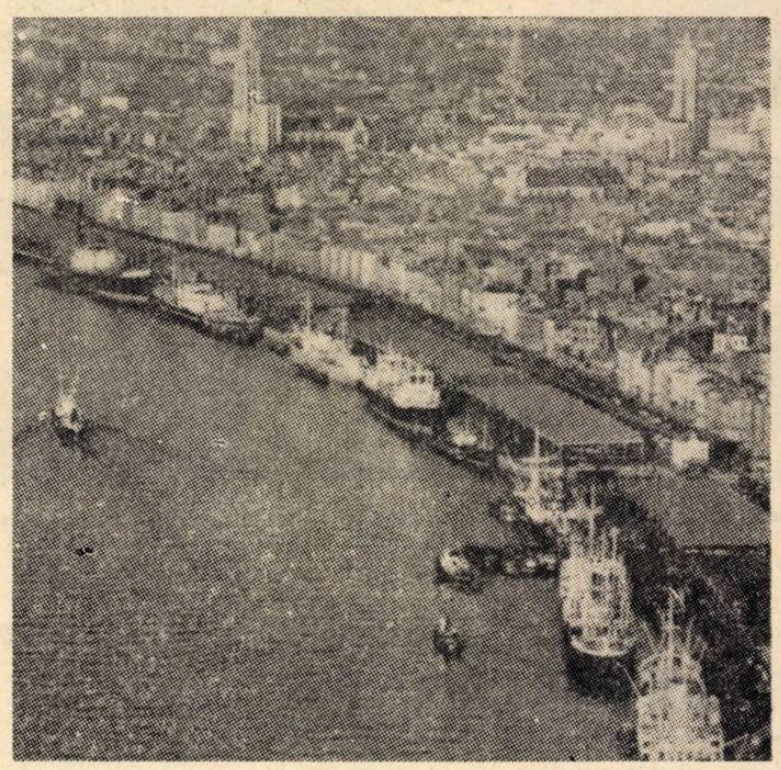

Anvers — al patrulea port din lume

(Urmare din pag. 16)

pozitele frigorifice etc. se întind pe 264 ha. Portul Londra concentrează pînă la 2/5 din exportul Regatului Unit (în special produse industriale), aproximativ 1/4 din import (carne, unt, zahăr, vin, ceai, petrol, lemn, hîrtie, cauciuc, metale colorate, piei etc.) şi mai mult de jumătate din reexport. În plină concurenţă cu Anvers, Hamburg, Le Havre, Marsilia, Rotterdam şi altele, Londra a fost trecută ca prim obiectiv în viitorii ani, în vederea modernizării şi adaptării portului la cerinţele noilor tendinţe de trafic şi construcţii.

Există însă şi numeroase porturi al căror trafic, deşi deocamdată redus, au o mare însemnătate pentru regiunile ce intră în hinterlandul lor. Printre acestea se numără portul Murmansk, aflat de ţărmul golfului Kola, la 50 km depărtare de ieşirea acestuia în Marea Barentz. Faptul că apele golfului nu îngheaţă (datorită curentului cald al Capului Nord), face ca activitatea lui să fie continuă, el constituind baza unei puternice flote de pescuit şi un centru al industriei peştelui. Alături de portul forestier Arhanghelsk, Murmansk-ul constituie cea mai importantă punte de legătură maritimă a nordvestului sovietic cu Anglia, ţările nordice şi alte ţări occidentale. Din Murmansk pleacă „Marele drum maritim al Nordului" (deschis în 1932), al cărui punct terminus este oraşul Vladivostok de pe coasta sovietică a Mării Japoniei. Prin darea în funcţiune a spărgătorului de gheaţă atomic „Lenin" şi a altor spărgătoare, tot mai multe vase de mare tonaj parcurg acest drum în ambele sensuri, într-o singură perioadă de navigaţie.

Pe litoralul baltic al R. D. Germane, cel mai mare trafic (2 milioane tone anual) l-a înregistrat pînă acum portul Wismar, pe cale în prezent de a ceda acest loc Rostock-ului; portul nou de pe rîul Warnow (la 12 km de Baltica).

Dar indiferent de capacitatea de trafic, de mărimea flotei sau de arhitectonica lor, pentru toate porturile lumii, dar mai ales pentru cele europene, introducerea tehnicii moderne şi adaptarea vechilor construcţii portuare în vederea primirii „vaselor-gigant", (care exprimă noua tendinţă a industriei constructoare de nave), constituie imperative majore şi imediate. Pe această linie se înscrie şi dezvoltarea din ultimii ani a portului Constanţa prin construirea de noi diguri şi bazine, prin adîncirea danelor sale pînă la 30 m şi prin realizarea unor noi şi moderne instalaţii portuare.

Lucrările de lărgire a portului începute în 1965, vor transforma Constanţa într-un mare port maritim înzestrat cu cele mai moderne mijloace tehnice necesare desfăşurării activităţii portuare specifice

● Cursa tonajelor

LANSAREA recentă de către Japonia a unuia dintre cele mai mari petroliere din lume, şi înainte de aceasta a altor vase care au depăşit tonajele obişnuite (tonaje care ating azi chiar impresionanta cifră de... 200 000) duce la necesitatea construirii de cale uriaşe în marile porturi şi şantiere complexe pentru a putea face faţă acestei concurenţe. Dar în Europa mai ales, puţine sînt întreprinderile capabile să pună în construcţie şantiere pentru asemenea vase. In mică măsură Germania Federală, Suedia, Anglia şi Franţa pot face faţă unor vase de peste 100 000 tone bruto. Hala principală din Saint Nazaire, nu permite, de exemplu construcţia decît pentru nave pînă în 145 000 tone bruto.

Gigantizarea vaselor de transport, ridică în faţa porturilor şi problema lărgirii radelor şi a construirii unor dane adînci şi de dimensiuni mari, capabile să adăpostească aceşti impresionanţi coloşi plutitori, din ce în ce mai numeroşi. Acesta este şi motivul pentru care recent în Franţa a fost supus spre aprobare guvernului proiectul de lege privind modernizarea porturilor franceze, proiect care-şi propune printre altele adaptarea calelor necesităţilor cerute de vasele-gigant şi a şantierelor construcţiei vaselor de cel puţin 200 000 tone. Asemenea proiecte au fost elaborate şi pentru alte şantiere europene printre care se numără cele de la Göteborg-Suedia, cele ale firmei Howaldswerke-R.F.G., şantierele Verhme din Olanda precum şi John Brown din Anglia (unde este în studiu amenajarea unei cale pentru vase de 260 000 tone capacitate).

Această tendinţă către gigantism, ridică însă şi alte probleme. Orice navă de 191 000 tone bruto fără încărcătură poate trece de exemplu prin Canalul de Suez, dar orice tonaj superior acestuia, face imposibilă folosirea acestei căi maritime. Armatorul norvegian Sigval Bergesen — relata revista JEUNE AFRIQUE — aprecia că o dată depăşit acest tonaj, ruta va trebui să se abată pe la punctul Le Cap (Capetown). Dar pentru ca acest drum să fie şi rentabil, vasele trebuie să aibă cu cel puţin 40 000—50 000 tone-bruto mai mult decît cele care pot tranzita prin Suez. Aşadar, trebuie să se treacă, după părerea sa, direct la construcţia vaselor de 250 000 tone. Pentru petrolierele care în anumite porturi au posibilitatea încărcării şi descărcării direct pe radă, aşa-numita „problemă portuară" nu se pune atît de acut. Dar dacă, după cum preconiza preşedintele lui Lloyd's Register of Shipping, Grover, „petrolierele de 200 000 tone şi vasele de transport de 100 000 tone vor deveni mijloace de transport normale peste puţină vreme, aceasta va constitui un handicap serios pentru numeroase porturi pe plan mondial". O selecţie naturală se va produce desigur cu această ocazie, deoarece foarte puţine dintre ele sînt adaptate cerinţelor timpurilor moderne, unele fiind insuficient echipate, iar altele, în imposibilitate de modernizare. Şi cine ştie dacă surpriza primului loc în anul 2000 nu va fi rezervată Rabatului, lui Laurenço Margues (Africa), sau unui alt neînsemnat port de pescari de pe coasta Americii Latine?

RHODESIA

SÎNT EFICIENTE SANCŢIUNILE?

DATA fatidică de 15 martie, anunţată de guvernul britanic ca fiind aceea de la care presiunea sancţiunilor luate împotriva regimului lui Jan Smith va începe să se facă simţită din plin, a trecut fără ca să apară indicii că dificultăţile economice în Rhodesia ameninţă „să dea lovitura de graţie" guvernului rebel. Telegramele transmise de corespondenţii din Salisbury afirmă că ascuţişul sancţiunilor nu a fost resimţit prea mult.

La 7 februarie, guvernul de la Londra întăreşte măsurile de presiune. Embargoul asupra importurilor din Rhodesia atinge în prezent 95 la sută din produse. O notă a ministerului de finanţe britanic avertiza celelalte ţări, că Londra nu va mai recunoaşte datoriile externe contractate de regimul ilegal al lui Smith. Şi cu toate aceste măsuri, Jan Smith se declară optimist. Recent, purtătorul de cuvînt al Camerei de Comerţ rhodesiene anunţa că totul a fost prevăzut şi că stocurile necesare au fost constituite. Potrivit declaraţiilor lui, societăţile Ford şi B.M.C. vor putea să-şi continue producţia, embargoul asupra exporturilor neatingînd decît industria textilă. Este adevărat că purtătorul de cuvînt recunoştea că pierderea pieţei zambiene ar putea să ridice probleme delicate şi că unii observatori consideră că actualele sancţiuni sînt susceptibile să-l lovească pe Smith mai mult la sfîrşitul lunii martie, atunci cînd va deveni deosebit de acută problema vînzării recoltei de tutun.

Optimismul manifestat de Jan Smith este alimentat în primul rînd de sprijinul pe care-l primeşte din partea conducătorilor Africii de Sud şi Africii portugheze. Rămînînd neutru în mod formal, în practică Verwoerd împărtăşeşte, alături de autorităţile portugheze, părerea că sancţiunile împotriva Rhodesiei nu-l privesc. În ciuda repetatelor demersuri ale Londrei, Rhodesia continuă să primească din Africa de Sud, direct sau prin Mozambic, petrol reprezentînd circa o cincime din consumul ei. Paralel, în portul Beira (Mozambic) se construiesc cu maximă rapiditate rezervoare de petrol şi o conductă care va transporta ţiţei spre rafinăria rhodesiană de la Umtali. Revista engleză THE ECONOMIST scrie că construirea lor urgentă „indică intenţia de a se ocoli actualele depozite de petrol existente în Beira, controlate de firme care respectă embargoul, şi de a se trimite, începînd din decembrie, ţiţei pe conductă".

Ministrul de externe britanic Michel Stewart, a făcut o serie de demersuri pe lîngă însărcinatul de afaceri portughez la Londra, comunicîndu-i îngrijorarea guvernului britanic faţă de informaţiile privind construirea rezervoarelor de la Beira. Însă Portugalia nu a dat pînă în prezent asigurări Angliei că noile depozite nu vor servi la alimentarea Rhodesiei cu produse petroliere. De asemenea, după o intervenţie a ambasadorului britanic la Pretoria, Harold Wilson a convocat, personal, pe ambasadorul Africii de Sud la Londra, pentru a-i cere sistarea livrărilor de petrol sud-african către Rhodesia. Dar nici aceste demersuri nu par să se fi soldat cu rezultate satisfăcătoare.

În portul Beira este aşteptată zilele acestea, sosirea unui petrolier grec, care transportă 20 000 de tone de petrol destinat Rhodesiei. Dacă vasul îşi va lăsa încărcătura, neabătut din drum de intervenţia vaselor militare britanice, rezervele de petrol ale Rhodesiei vor spori simţitor. Între timp, Anglia a cerut Madagascarului să autorizeze avioanele britanice să efectueze escale tehnice pe teritoriul malgaş. Aceste avioane supraveghează coastele Mozambicului, pentru a repera petrolierele care ar încerca să descarce petrol cu destinaţie rhodesiană. Observatorii politici se întreabă însă dacă aviaţia britanică va interveni într-adevăr pentru a împiedica livrarea de petrol Rhodesiei. Deoarece, precum subliniază comentatorii, intervenţia într-un asemenea moment ar reprezenta „un embrion al folosirii căii militare". Or, pînă în prezent, guvernul britanic a refuzat cu orice preţ recurgerea la asemenea măsuri. În orice caz, cele „cîteva săptămîni" care după părerea premierului Wilson ar mai fi fost necesare pentru a provoca căderea regimului lui Jan Smith şi de care vorbea presa engleză după întîlnirea de la Lagos au fost de mult depăşite.

Rodica GEORGESCU

CIUDAD DE PANAMA

SUB SEMNUL DIVERGENŢELOR

DE APROAPE o lună capitala statului Panama găzduieşte lucrările unei comisii speciale a Organizaţiei Statelor Americane (O.S.A.). Scopul dezbaterilor, mărturisit public încă de acum trei luni, cu prilejul închiderii celei de-a doua Conferinţe extraordinare a O.S.A. — este de a elabora propuneri de modificare a Cartei Organizaţiei, aşa-numita Cartă de la Bogota. Proiectele îmbunătăţite ale Cartei ar urma să fie aprobate de către Conferinţa O.S.A. care trebuie să se ţină în vară la Buenos Aires.

Iniţial, comisia trebuia să-şi desfăşoare lucrările în capitala Mexicului. Dar, fără nici o explicaţie, locul reuniunii a fost schimbat, ceea ce a dat naştere unei multitudini de comentarii, în rîndul cărora n-a lipsit acela după care obiecţiile Mexicului faţă de problemele discutate au jucat în această privinţă un rol hotărîtor.

Pe parcurs a devenit din ce în ce mai evident că punctele de vedere ale participanţilor sînt departe de a coincide. Statele Unite concep „remanierea" Cartei în sensul înfiinţării unui organism suprastatal, ale cărui atribuţii multilaterale să cuprindă în afara problemelor economice, pe cele politice şi militare în primul rînd. Astfel, se proiectează ca viitoarea Conferinţă de la Buenos Aires să adopte propunerea înfiinţării unei „forţe armate interamericane", menită să stea la dispoziţia O.S.A. pentru a interveni — în orice moment — în orice colţ al Americi Latine. O astfel de Cartă ar legifera intervenţia în treburile interne ale oricărui stat. După cum arată experienţa trecutului, — cel mai recent caz citabil fiind acela al Republicii Dominicane, — asemenea acţiuni de imixtiune brutală în viaţa politică a ţărilor latino-americane s-au petrecut în repetate rînduri, de fiecare dată S.U.A. încercînd a se adăposti după un paravan sau altul pentru a „justifica" intervenţia în faţa opiniei publice interne şi internaţionale. Adoptarea propunerii de înfiinţare a forţei interamericane ar dispensa Statele Unite de a mai căuta alte acoperiri. Majoritatea ţărilor Americii Latine s-au opus însă acestui proiect la precedenta Conferinţă de la Rio de Janeiro reclamînd preponderenţa în O.S.A. a preocupărilor economice, în speranţa unui concurs al Statelor Unite pentru lichidarea subdezvoltării.

Ele au arătat că sînt interesate nu într-o „solidaritate continentală" care să se exprime printr-o forţă militară de intervenţie în treburile interne ale unuia sau altuia dintre statele de pe continent, ci într-una care să asigure progresul lor economic. Din nou acum, la Ciudad de Panama, după ce Mexicul a precizat că „se împotriveşte oricăror modificări ce ar atinge principiile neintervenţiei şi autodeterminării", Ecuadorul, Columbia şi Argentina au subliniat şi ele necesitatea de a se da o preponderenţă netă aspectelor economice, sociale, ca şi celor legate de învăţămînt, cercetare ştiinţifică etc. În decursul lucrărilor, o subcomisie ajunsese să elaboreze un proiect de „norme economice şi sociale" care să ghideze relaţiile interamericane şi care de altfel fusese adoptat. Între acestea figurau: apărarea intereselor economice ale ţărilor Americii Latine, garanţii pentru desfacerea produselor lor, sprijin reciproc în domeniul comerţului, dezvoltarea economiei etc. Ulterior însă, după săptămîni de discuţii, cu o brutalitate care a produs indignare, reprezentantul Statelor Unite, G. Woodword a anunţat că S.U.A. resping „în bloc" normele economice şi sociale aprobate, precizînd că ţara sa este interesată în momentul de faţă, în primul rînd, de rezolvarea problemei lărgirii atribuţiilor politice ale Consiliului O.S.A.

SURSELE divergenţelor dintre S.U.A. şi cea mai mare parte a numeroaselor state latino-americane sînt multiple şi ele se află, atît în istoria ultimului secol şi jumătate, cît şi în evenimente de cea mai recentă dată. În ceea ce priveşte „normele colaborării" economice cu S.U.A., luînd un exemplu între altele, ele sînt deosebit de sugestiv ilustrate de actualul conflict petrolier cu Venezuela. Guvernul Venezuelei cere S.U.A. să i se achite suma de 100 milioane dolari de care a fost frustrată printr-un abil sistem de preţuri impus de către companiile petroliere nord-americane care exploatează petrolul venezuelian. Deşi disputa privea direct trusturile nord-americane, a intervenit imediat ambasadorul S.U.A. la Caracas, ameninţînd că în cazul în care Venezuela nu-şi retrage solicitarea, ea riscă să-şi piardă în întregime piaţa Statelor Unite.

Episodul pe care-l reprezintă conflictul Venezuela—S.U.A. se înscrie însă în situaţia de ansamblu a Americii Latine, care constituie un domeniu preferat al dominaţiei monopolurilor nord-americane. Ele dobîndesc aici profituri de multe miliarde de dolari anual. Monoproducţia, menţinută cu ajutorul sistemului plantaţiilor şi concesiunilor, a deformat economia ţărilor latino-americane, făcîndu-le să depindă de un număr limitat de produse. E cunoscut că şi astăzi veniturile din comerţul exterior sînt legate în Columbia, Brazilia, Costa-Rica aproape exclusiv de exportul cafelei, în Chile de exportul cuprului, în Bolivia de al cositorului. Altele depind exclusiv de exportul zahărului, bananelor, lînii, produselor creşterii animalelor (piei brute, carne etc.). Monocultura determină o risipire a terenurilor: pe ansamblul Americii Latine se apreciază că numai 5% din terenurile cultivabile sînt folosite (în Brazilia — 2%, în Columbia — 3%, în Chile — 5% ş.a.).

Slaba dezvoltare industrială a continentului latino-american este oglindită şi în faptul pe care-l semnalează **The Growth of World Industry**, 1938—1961 ed. O.N.U. 1965, că, la un loc, toate cele 27 de ţări dau abia 3,7% din producţia industriei prelucrătoare a lumii capitaliste.

Scena politică latino-americană, atît de răvăşită în prezent de evenimentele din Venezuela, Ecuador, Guatemala, de mişcarea grevistă din Chile, înfăţişează într-o lumină vie natura normelor care guvernează în prezent raporturile cu marele vecin din Nord.

Tot mai larg îşi face loc în opinia publică sud-americană convingerea că între înapoierea economică a continentului şi dependenţa neocolonială faţă de Statele Unite există o legătură de nedesmînţit. Tocmai aceasta şi alimentează contradicţiile interamericane ce se manifestă pe fundalul străduinţei ţărilor latino-americane de a dobîndi şi consolida independenţa economică.

N. S. STĂNESCU

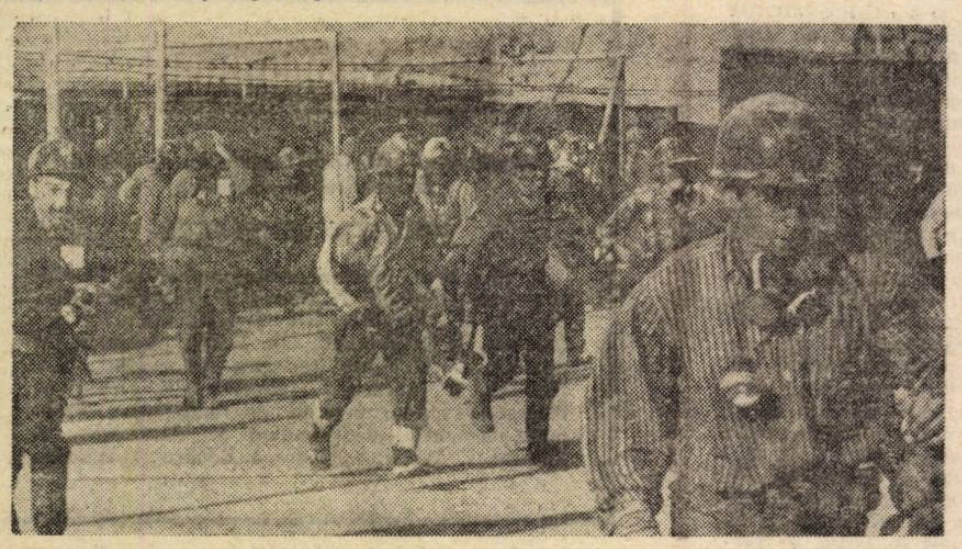

Minerii de la mina El Salvador (Chile), au hotărît să înceteze lucrul în semn de solidaritate cu lupta revendicativă a celor 17 000 muncitori de la minele de cupru aparţinînd societăţii nord-americane „Braden Cooper Company", aflaţi în grevă de aproape 3 luni de zile. În cursul ciocnirilor cu jandarmii, la mina El Salvador au fost ucişi şi răniţi mai mulţi muncitori

ADÎNCIREA DEZACORDULUI ÎNTRE MEMBRII „CLUBULUI CELOR 10"

RECENTA reuniune de la Paris a experţilor „Clubului celor 10" a pus încă o dată în evidenţă lipsa de perspective a unui acord în domeniul actualelor relaţii monetare din lumea capitalistă. Contrar aşteptărilor partenerilor săi din „Club", Franţa nu sprijină planul de creare a unei unităţi colective de rezervă (C.R.U.) — elaborat anterior de fostul ministru de finanţe V. G. d'Estaing, dar care nu a fost niciodată aprobat oficial de guvernul francez, — reafirmînd o poziţie mai veche, potrivit căreia aurul trebuie să fie unica fundamentare valabilă a sistemului monetar internaţional. Această poziţie denunţă sistemul monetar actual care permite dolarului să aibă o situaţie privilegiată şi-i acordă acelaşi statut pe care-l deţine aurul. Folosirea dolarului, conform sistemului **Gold Exchange Standard**, ca modalitate de garantare, împreună cu rezervele de aur, a monedelor naţionale, este criticată de partea franceză pentru considerentul că favorizează inflaţia pe plan mondial şi perpetuează deficitul balanţei de plăţi americane.

● Raportul dolar - aur instabil

Practica din ultimii ani arată că, atunci cînd S.U.A. au deficite în balanţa de plăţi externe, le achită în dolari şi că, chiar în momentul încasării lor de către străini, aceştia sînt plasaţi cu dobîndă pe piaţa mondială, asigurîndu-se astfel o recuperare imediată a acestor plăţi, precum şi acoperirea necesităţilor interne de dolari.

În acest mod se acumulează datoriile externe pe termen scurt şi se perpetuează deficitul balanţei de plăţi americane. În cazul cînd nu resimte efectul dezechilibrului în balanţa sa de plăţi, o ţară debitoare poate ajunge la situaţia de a rămîne deficitară pentru perioade nedeterminate. Alte state însă au cerut contravaloarea în aur a dolarilor, ceea ce a făcut ca, în ultimii şase ani, S.U.A. să piardă în medie anuală cîte un miliard de dolari. Drept urmare, în momentul actual, rezervele metalice ale S.U.A. sînt insuficiente pentru convertirea în aur a dolarilor aflaţi în posesia băncilor străine. Tocmai pentru acest motiv, dolarul nu mai poate pretinde a beneficia de acelaşi regim cu aurul în garantarea monetelor naţionale, fapt şi mai precis conturat prin aceea că, în ultima vreme, preţurile pe piaţa S.U.A. au sporit considerabil, în timp ce preţul aurului a rămas în mod arbitrar, neschimbat.

Au fost de asemenea formulate critici şi în legătură cu faptul că, deşi dolarul este un instrument internaţional, valoarea lui în aur este totuşi stabilită în exclusivitate de către instituţiile bancare americane şi de administraţia S.U.A. În această ordine de idei, se reaminteşte că S.U.A. au recurs în ultimii ani la emisiuni de dolari, fără a avea acoperirea corespunzătoare. De exemplu, în anul 1965, aceste emisiuni au ajuns la nivelul de 1,5 miliarde dolari, fapt care constituie încă o sursă de extindere a inflaţiei asupra monedelor dependente de dolar.

● Proiectul C. R. U. depăşit

În opoziţie cu punctul de vedere american, Franţa socoteşte că nu există o lipsă de lichidităţi şi, în consecinţă, argumentează că proiectele pentru crearea unor rezerve monetare internaţionale adiţionale n-au sens. Actuala poziţie oficială a Franţei respinge proiectul C.R.U. (unitatea colectivă de rezervă) şi pentru considerentul că nu există o delimitare precisă între rezervele de aur ale băncilor de emisiune şi aurul deţinut de particulari, de asemenea şi pentru că alte ţări în afara celor în discuţie, au început să elaboreze proiecte de creare a unor unităţi de rezervă, ambii factori putînd alimenta, atît o incertitudine permanentă pe piaţa aurului, cît şi tendinţele inflaţioniste.

Poziţia oficială a Franţei respinge aşadar şi planul prezentat de vicepreşedintele Băncii Federale vest-germane Emminger, în cadrul consultărilor precedente, şi de la care unii membri ai clubului aşteptau o posibilitate de compromis între teza franceză de abandonare a sistemului **Gold Exchange Standard** şi cea americană, care tinde la crearea unor noi mijloace de plată nelegate de aur. Potrivit ziarului LE MONDE, nu există şanse ca propunerea franceză de revenire totală la etalonul aur să fie acceptată la viitoarea consultare. Dar nici şansele ca Franţa să-şi schimbe poziţia în sensul acceptării punctului de vedere american nu sînt mai mari. Noua întîlnire, scrie FINANCIAL TIMES, va avea loc în aprilie, la Washington. Acesta a fost termenul limită pentru întocmirea raportului experţilor celor zece, dar acum pare sigur că o nouă reuniune va fi necesară în mai, care ar putea, de asemenea, să fie urmată de o nouă întrunire ministerială în iunie. Cum s-ar spune, **ad calendas...**

Mircea DUMITRIU

PE GLOB

Întrunit la 21 şi 22 martie pentru a discuta în principal problema finanţării politicii agrare comune şi aceea a componenţei viitoarei comisii unice, Consiliul ministerial al Pieţii Comune s-a încheiat fără să izbutească a rezolva nici una din problemele abordate.

★

Între 22 martie şi 4 aprilie se desfăşoară la New-Delhi lucrările celei de-a XXII-a sesiuni anuale a Comisiei O.N.U. pentru Asia şi Extremul Orient

★

În Franţa continuă mişcările greviste şi acţiunile revendicative care înglobează numeroşi muncitori din căile ferate, mine, metalurgie, servicii publice, gaz şi electricitate, manufacturi de tutun şi chibrituri etc.

★

Ca răspuns la măsurile luate de guvernul de la Washington în decembrie 1965, privind restringerea investiţiilor americane în străinătate, guvernul canadian a invitat zilele trecute pe investitorii canadieni şi în special băncile şi organismele financiare, să refuze cumpărarea titlurilor emise de societăţile americane şi filialele lor.

★

Balanţa comercială a Portugaliei s-a soldat în 1965 cu un deficit de 9 394 milioane escudos, faţă de 7 546 milioane în 1964

★

În anul 1965 Italia a obţinut reducerea cu 87,5% a deficitului balanţei sale comerciale. Rezultatul se datorează sporirii masive a exporturilor — cu 20,7%, în timp ce importurile au crescut cu numai 1,5%.

Îmbunătăţirea s-a înregistrat mai ales în schimburile cu celelalte ţări membre ale Pieţei Comune. În schimburile cu S.U.A. balanţa comercială a Italiei continuă să rămînă deficitară.

★

În luna februarie în S.U.A. indicele preţurilor cu ridicata a sporit cu 7/10 dintr-un punct, ajungînd la 105,3% faţă de media anilor 1957—59. Aceasta este a şasea urcare consecutivă lunară, — şi cea mai mare din iunie încoace.

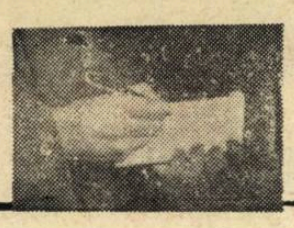

din bloc-notesul cronicarului

Electronică, poligrafie, concentrare

Industria electronică din S.U.A. își prelungește cîmpul de activitate, pătrunzînd în sectorul editorial. Faptul se bazează pe aplicațiile tot mai variate ale creierelor electronice. S-a calculat că acestea sînt capabile încă de pe acum să pregătească pentru tipar, în decurs de o lună, mai mult material decît au tipărit toți editorii americani în ultimii 10 ani. Între altele, aceasta înseamnă că ar fi prea mulți editori pe piață. Fapt este că importanta firmă „Radio Corporation of America" a absorbit recent casa de editură „Random House" cu societățile afiliate, „International Business Machines" a achiziționat „Science Research Associates", „Raytheon Company" — editura școlară „D. C. Heath", iar „Xerox Corporation" — pe „Wesleyar University Press". Un antecedent al acestui proces de concentrare prin fuziuni „combinate": pătrunderea mai veche a unor trusturi din industria chimică în industria textilă, pentru care produc noile materii prime sintetice.

Metoda „hopa sus"

Prin exploatarea intensivă a sistemului „piggy-back" ofensiva americană în domeniul exporturilor urmează să se accentueze, scontîndu-se pe apariția a 5 000 noi exportatori în următorii doi ani. Expresia „piggy-back" evocă gestul aceluia care ia pe umerii săi un copil. În limbaj comercial, ea înseamnă un sistem de întrajutorare comercială: o societatea importantă implantată puternic pe o piață, pune la dispoziția unei societăți mai puțin importante rețeaua sa de agenți, servicii etc. Practic, pe bază de contract, ea exportă în contul unei alte firme.

La început, asemenea contracte se încheiau între întreprinderi din aceeași familie profesională. Astăzi însă, utilizarea metodei „piggy-back" s-a extins și fronturile profesionale au dispărut. Astfel, prima societate exportatoare de făină reprezintă în străinătate societăți de „engineering" și fabricanți de produse de frumusețe.

Însuși secretariatul Departamentului de comerț, față de dezechilibrul balanței de plăți americane, a hotărît să intensifice practica acestui sistem, orice candidat la export putîndu-se adresa Administrației care-i va indica firma cu care să încheie un asemenea contract.

Comerț cu cîntec

Nu este lipsită de logică metoda pe care o aplică de 12 ani Întreprinderea japoneză pentru producția de piane și instrumente muzicale „Yamaha" în scopul de a-și asigura o piață de desfacere permanentă. Din anul 1954 firma a început să organizeze pe tot cuprinsul țării școli de muzică, care au fost absolvite pînă acum de 600 000 de copii. În Japonia funcționează în prezent un număr de 6 000 de astfel de școli, unde învață 300 000 de elevi.

Producția de piane a întreprinderii a sporit la 100 000 de unități pe an, din care 10% merg la export.

Majuscule, minuscule...

Venitul mediu anual al unui țăran african din Angola este de zece dolari, deci mai puțin decît salariul zilnic mediu al unui muncitor din S.U.A. Aceasta, în Angola cea bogată în aur, cărbune, diamante (900 000 carate exportate într-un singur an), fără a mai pomeni de resursele agricole, de întinsele plantații de cafea, de nemărginirea cîmpurilor de bumbac. Dar în Angola diamant înseamnă DIAMANG, bumbac — COTONANG ș.a.m.d., adică marile trusturi care stăpînesc și dictează în această enclavă a colonialismului în Africa neagră. Este țara în care diamant, bumbac se scriu cu majuscule, iar omul...

Vîrsta satelor italiene

La Roma a apărut recent lucrarea „Structura civilă a satului italian", conținînd documentele unei Consfătuiri care a avut loc la Roma în toamna anului 1965, din inițiativa Alianței naționale a țăranilor și a Ligii comunelor democratice.

Studiul scoate în evidență cîteva cifre semnificative pentru situația satului italian. Astfel, în mediul rural 70% din case sînt neigienice, 41% necesită reparații, iar 5% trebuie demolate.

Ca urmare a migrației masive spre orașe, precum și a emigrării, locuitorii în vîrstă de peste 45 de ani reprezintă aproape 44% din populația satelor, iar copiii pînă la 14 ani — circa 23%.

Electricitatea desărează solul

În Uniunea Sovietică există terenuri întinse (20 000 000 ha numai în Kazahstan) cu un conținut sporit de săruri minerale. Cum pot fi atunci desărate aceste soluri? Inspirîndu-se din metodele aplicate la desalinizarea apei mărilor și oceanelor cu ajutorul unor instalații electrice, Institutul agronomic din R.S.S. Kazahă a experimentat cu succes această metodă, plasînd în sol, la o anumită distanță unul de altul, doi electrozi între care circulă curent continuu. Experiențele făcute în Kazahstan și Gruzia pe soluri puternic sărăturate au dat rezultate bune. S-a stabilit că ameliorarea electrică a sărăturilor este o metodă mai simplă și mai avantajoasă decît cele obișnuite: amendarea cu ghips, drenarea, arătura adîncă în subsol.

Lemnul Africii

Suprafața împădurită a continentului african este de 727 milioane de hectare, reprezentînd aproape un sfert (24%) din întregul teritoriu al Africii. Pentru o mare parte a populației, pădurile sînt o sursă directă și importantă de mijloace de subzistență. Indirect, pădurile apără de vînt și soare culturi vitale pentru economia multor țări africane cum sînt cafeaua, cacaua, ceaiul, bananele.

Pe piețele internaționale ajung mai ales esențele tari din pădurile Africii — circa 35% din întreaga cantitate oferită spre vînzare. Cu toate acestea, valorificarea pădurilor africane mai are încă mari rezerve. Aproximativ 90% din copacii tăiați sînt folosiți ca lemne de foc. Pentru comparație: în S.U.A. proporția lemnului folosit pentru combustibil este de circa 14%.

Cît a costat Conciliul Vaticanului?

Răspunsul îl dă OSSERVATORE ROMANO: nu mai puțin de 4,5 miliarde lire italiene. Din această sumă apreciabilă, 400 milioane lire s-au cheltuit pentru transformările efectuate și instalațiile tehnice montate în bazilica Sf. Petru, unde s-au ținut sesiunile (din anii 1959—1965); 360 milioane au costat tipăriturile și alte materiale de presă; 2,8 miliarde lire au reprezentat spezele de călătorie și întreținere a reprezentanților bisericii catolice din alte țări. Rubrica „diverse", figurează și ea cu importante cheltuieli.

15 cenți

În presa occidentală, Liberia era prezentată totdeauna drept cea mai „liniștită" țară africană, care nu cunoaște mișcările sociale și politice ce au zguduit în ultimele decenii continentul african, drept o „oază a securității" pentru întreprinderile și plantațiile străine, în majoritatea lor cu capital american, care exploatează bogățiile naturale ale acestei țări.

Recent, însă, agențiile de presă au anunțat declanșarea unei greve de către muncitorii de pe cea mai mare plantație de arbori de cauciuc din lume, situată la Harbel, plantație care aparține societății americane „Firestone Tire and Rubber Co.", a doua întreprindere ca mărime din S.U.A. în ramura cauciucului. În 1962, compania a realizat o cifră de afaceri de 1 278 milioane de dolari, iar profiturile obținute în ultimii ani au oscilat între 60 și 65 milioane de dolari. Profituri, realizate în bună parte și datorită faptului că salariul minim orar al muncitorilor africani de pe plantațiile sale este de 15 cenți (0,15 dolari), în timp ce în S.U.A. salariul minim orar garantat este de 1,25 dolari.

Iată de ce, înfruntînd forțele de represiune, muncitorii africani au continuat greva pînă la începerea negocierilor oficiale asupra revendicărilor lor privind salarizarea.

C. GRIGORE

AUSTERITATE

LA Bruxelles, la numărul 16, Rue de la Loi, se află un nou locatar. Dosarele care-l vor confrunta însă pe Paul Vanden Boeynants, la reședința oficială a premierului belgian, sînt, în mare măsură aceleași care au dus la declanșarea recentei crize de guvern de 37 de zile.

Schimbarea nu este numai de persoane. S-a modificat și evantaiul formației guvernamentale. Alianței social-creștinilor cu socialiștii i-a luat locul coaliția social-creștinilor cu liberalii. Noua echipă dispune de 116 locuri din cele 178 ale Senatului și de 125 de locuri din cele 212 ale Camerei Deputaților.

Ultima criză de guvern din Belgia, a doua în decurs de 7 luni, își avea ancorate rădăcinile în special în situația economică. După opinia presei belgiene s-a accelerat un proces de criză al instituțiilor naționale și a raporturilor dintre flamanzi și valoni, mai ales ca urmare a neaplicării unei politici de dezvoltare economică armonioasă și echilibrată a celor două regiuni. Pe ansamblul economiei, anul trecut produsul național global a crescut numai cu 3%, față de 5% în perioada anterioară. Totodată costul vieții a sporit cu 4,1%. Moneda belgiană este susținută de aur numai în proporție de 44,9%. Inflația și deficitul bugetar s-au împletit tot mai strîns, iar pentru anul curent, după afirmația ziarului „New York Times" deficitul bugetar s-ar putea solda la 200 milioane de dolari. Pentru a umple deficitul, fosta coaliție guvernamentală a preconizat o serie de măsuri drastice de regresiune. Curba impozitelor indirecte urma să urce cu alte 14 miliarde de franci belgieni în același timp cu o comprimare a cheltuielilor statului de 11 miliarde de franci belgieni, afectînd îndeosebi sectoare care au directă legătură cu nivelul de trai al populației. În aceste condiții, mișcarea revendicativă a cîștigat în amploare. Evenimentele au fost dramatizate de intenția închiderii unor mine carbonifere și reprimarea mișcării greviste care a culminat la 31 ianuarie prin împușcarea la Zwartberg a doi mineri. La 10 februarie, guvernul Harmel a demisionat. După îndelungi consultări și mai ales după desemnarea lui Paul Vanden Boeynants ca premier, socialiștii au refuzat să-și mai asume răspunderea guvernamentală, fiind evident că noul cabinet va face din austeritate programul său. Astfel, după 5 ani, formula unei guvernări de centru-stînga în Belgia s-a încheiat printr-un eșec.

Pe plan financiar, specialiștii belgieni sînt unanimi că se apropie ora „H". Noul premier, într-o recentă declarație, a afirmat chiar că „este fără cinci".

În vîrstă de 47 de ani, Paul Vanden Boeynants a deținut funcția de președinte al Partidului social-creștin, reprezentînd aripa dreaptă a acestui partid și, fiind, după părerea observatorilor belgieni, mai îndepărtat decît toți predecesorii săi de sindicatele creștine. Partidul său deține 14 portofolii în actualul cabinet, iar partidul liberal —9. Se pare că Partidul liberal, care are o orientare de dreapta, a acceptat cu greu să intre în guvern dat fiind situația economică. El nu și-a ascuns intenția de a promova o politică de mînă forte față de sindicate. După cum transmite Agenția France Presse „austeritatea este caracteristică esențială a programului de redresare economică în trei ani pus pe picioare de dl. Vanden Boeynants". Pentru 1966 se prevăd compresiuni bugetare într-o serie de sectoare. În 1967 creșterea cheltuielilor publice ar urma să fie limitată la 10 miliarde franci belgieni. În sfîrșit, în 1968 ar urma să se realizeze echilibrul bugetar. Astfel se conturează accentuarea trecerii dificultăților din economie pe seama maselor largi și respingerea afectării în vreun fel a intereselor celor bogați în cursul programului de asanare economică. În consecință, atît pe frontul economic, cît și pe cel social, se acumulează nori încărcați de furtună.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 13 (137)
VINERI
1 aprilie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

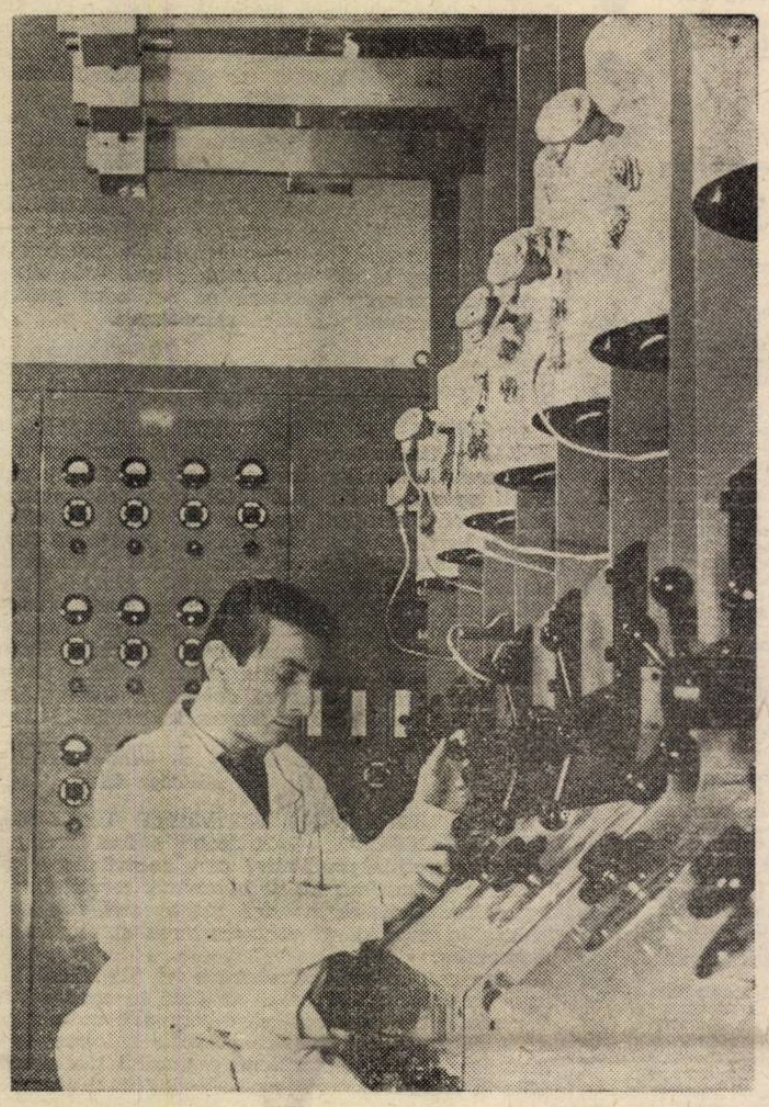

Oțelarii hunedoreni, sprijiniți de cercetătorii de la Institutul de cercetări metalurgice, elaborează în acest an la cuptoarele Martin oțeluri de calitate superioară, destinate, printre altele, executării osiilor de locomotive și vagoane pentru viteze sporite. Fotografia din stînga : **În laboratorul de încercări mecanice al I.C.E.M.-ului se fac determinările calitative ale oțelurilor termorezistente.** Fotografia din dreapta : **Aspect din hala noii oțelării de la C. S. Hunedoara : se elaborează o nouă șarjă.**

DIN SUMAR

În pag. 5

● **PUNCTE DE VEDERE**
Un drum care poate fi mult scurtat : INTRODUCEREA TEHNICII NOI IN CONSTRUCȚII

În pag. 8–9

● **În întîmpinarea consfătuirii pe țară a lucrătorilor din comerț**
COMERȚ MODERN – OPERATIVITATE, BUNA DESERVIRE

În pag. 14

● **Un aport însemnat la colaborarea economică dintre România și R.D. Germană**
– Declarațiile vicepreședintelui Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, Julius Balkow –

În pag. 15

● **FAPTELE SĂPTĂMÎNII**

OȚEL CALITATE ȘI SORTIMENTE

Numai în acest fel se creează bazele unei valorificări superioare a metalului.

Înt condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, dezvoltarea rapidă și multilaterală a României socialiste ridică la rang de problemă de stat îmbunătățirea calității și lărgirea sortimentelor de produse. Diversificarea producției industriei constructoare de mașini, extinderea construcțiilor metalice, sporirea capacității transporturilor rutiere, feroviare și navale etc. solicită, pe lîngă creșterea producției de metal, realizarea unei game variate de oțeluri cu proprietăți superioare. Folosirea acestora contribuie la obținerea unor mașini și utilaje cu performanțe ridicate, cu o greutate proprie redusă și durabilitate înaltă.

De multe ori s-a subliniat caracterul dinamic și complex al noțiunii de calitate, ea fiind dependentă de dezvoltarea generală a tehnicii în epoca actuală, de apariția și introducerea în practica industrială a celor mai noi realizări ale științei contemporane. Și în cazul producției de oțel, problema calității îmbracă aspecte multiple. Calitate superioară înseamnă, în primul rînd, asigurarea unui complex de caracteristici fizice, chimice și mecanice proprii fiecărei mărci ; printre acestea se numără : rezistența superioară la solicitări statice și dinamice la uzură, stabilitate în anumite condiții de agresivitate și temperatură, precum și o serie de proprietăți tehnologice etc. Atingerea acestor performanțe nu este însă suficientă. Pentru constructorul de mașini și utilaje, de pildă, este important ca materialul utilizat să aibă un grad înalt de omogenitate, să asigure constant și în limite destul de strînse proprietățile solicitate.

● Intr-un an — 300 mărci

DEZVOLTAREA industriei siderurgice a fost însoțită, în anii șesenalului, de o creștere a ponderii produselor de calitate superioară. **La o creștere totală a producției de oțel în 1965 de 2,3 ori, față de anul 1959, îi corespunde o creștere a producției oțelurilor aliate de 3 ori, precum și o sporire a producției oțelului carbon de calitate, de 4 ori.** În acest interval, **s-au asimilat circa 150 mărci noi de oțeluri, numărul mărcilor produse anual fiind astăzi aproximativ 300.** Trebuie menționat că România ocupă un loc de frunte printre țările producătoare de oțel, în ce privește numărul mărcilor de oțel standardizate. Cu cele 235 mărci de oțel standardizate, țara noastră se situează, spre exemplu, înaintea Suediei, Japoniei și R.F.G.

Cercetătorii și lucrătorii din uzinele siderurgice au pus la dispoziția constructorilor de mașini, în această perioadă, o gamă largă de oțeluri cu performanțe la nivelul tehnicii celei mai înaintate, printre care un loc important îl ocupă oțelul special microaliat cu bor. Experimentat cu rezultate satisfăcătoare la fabricația tractoarelor și utila-

O cale importantă de valorificare superioară a metalului

jului petrolier (axe de turbine, racorduri speciale etc.), acest oțel a intrat în producția curentă a Combinatului siderurgic Hunedoara. **Se cuvine menționat, că numai în fabricația racordurilor speciale, la o producție de 10 000 tone oțel lingou pe an, efectul economic este de 3 370 000 lei anual, eliberîndu-se o cantitate importantă de valută.**

În urma studiilor efectuate de Insitutul de cercetări metalurgice (I.C.E.M.), au putut fi produse — pentru nevoile industriei constructoare de utilaj petrolier — oțeluri crom-nichel-molibden cu un conținut scăzut de nichel, dar cu caracteristici comparabile cu oțelurile cu conținuturi de nichel ridicate. Constructorii locomotivelor Diesel de 2100 CP au primit în acest an primele produse realizate din oțelul românesc refractar aliat cu crom și niobiu. Asimilarea de către Uzinele constructoare de mașini-Reșița (U.C.M.R.) a oțelului cercetat de institutul nostru a permis să se renunțe la importul de oțel de acest tip. De asemenea, cercetările efectuate de colectivul Institutului nostru au dat putința să se producă la U.C.M.R. oțelurile aliate cu Cr și Si pentru supapele motorului de 2 100 CP.

În aceste cazuri, cercetările au avut un caracter complex, cercetătorii stabilind nu numai tehnologia de fabricare a oțelului, ci și toate etapele tehnologiei metalurgice pînă la produsul finit. De exemplu, în cazul supapelor s-a pus la punct și omologat tehnologia de elaborare a oțelului, forjarea lingoului, matrițarea semifabricatului, tratamentele termice intermediare, precum și tratamentul termochimic (nitrurarea) al produsului. Asemenea cercetări complexe au un caracter deosebit de eficient.

● Sarcinile de răspundere ale cercetării

CU toate realizările însemnate dobîndite, industria siderurgică nu satisface în prezent toate cererile beneficiarilor, mai ales în ce privește oțelurile aliate, din care unele refractare și inoxidabile. **Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român prevăd remedierea acestei situații prin sporirea producției de oțeluri aliate în cincinal de 2,5 ori.**

Dezvoltarea și perfecționarea continuă și în ritm susținut a producției de mașini și utilaje, în vederea înzestrării întregii economii cu tehnică modernă, necesită creșterea în paralel a producției de oțel, lărgirea și îmbunătățirea structurii sortimentelor, precum și ridicarea continuă a calității acestora. **Mărirea sortimentelor de laminate ca tipodimensiuni și mărci de oțeluri va permite uzinelor constructoare de mașini să obțină produse de calitate tot mai**

dr. ing. I. TRIPȘA
ing. A. CONSTANTINESCU
ing. D. COSMA
Institutul de cercetări metalurgice I.C.E.M.

(*Continuare în pag. 4*)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

DEȘEURILE METALICE: DISPOZIȚII CONTRADICTORII

Cum se știe, în prezent întreprinderile primesc planuri de predare a metalelor feroase și neferoase, planuri obligatorii. Aceste planuri nu sînt, însă, corelate cu planurile întreprinderilor, nu se „impacă" în primul rînd cu planurile de producție, aprovizionare și preț de cost. Mai precis spus, sarcina importantă de reducere continuă a consumurilor specifice prin utilizarea rațională a materiei prime și printr-o serie de măsuri tehnico-organizatorice, care duc implicit la reducerea deșeurilor, nu se reflectă în planurile de colectare a metalelor care cresc an de an. Astfel, întreprinderea noastră are plan de predarea fierului vechi de 2.100 t, față de un plan de aprovizionare de 8.400 t materiale feroase. Deci, deșeurile ce trebuie predate reprezintă circa 25% din totalul metalelor feroase aprovizionate, procent care depășește cu mult coeficientul de deșeuri — în medie de 7%, prevăzut în consumurile specifice.

Se acordă stimulente materiale numai dacă planul de colectare este realizat și numai pentru metalul colectat peste plan. Deci, sînt stimulați cei care creează și string cît mai multe deșeuri. Dar acest sistem de cointeresare materială nu este cel mai just, întrucît aceiași salariați, care sînt puși să colecteze metalele, au în întreprindere și sarcini de a face economii de metale, ceea ce în final se reflectă în realizarea și reducerea prețului de cost. Mai mult, întreprinderile sînt penalizate pentru nerealizarea planului de colectare a deșeurilor metalice, dar aceasta în contradicție cu sarcina de reducere a prețului de cost, care, de asemenea, este obligatorie.

Un amsamblu de măsuri tehnico-organizatorice concură la folosirea mai judicioasă a metalelor, la reducerea deșeurilor, și pînă la urmă la nerealizarea planului de colectare a acestor deșeuri metalice. În consecință: penalizarea întreprinderii și neprimirea de către salariații care au colectat metale a nici unui stimulent material, așa cum s-a întîmplat în trim. III/1965 și la noi — Întreprinderea de confecții metalice și aparataje.

Pentru a îmbina interesele întreprinderii de a reduce permanent prețul de cost și cele ale ICM-ului de a colecta toate deșeurile de metale, propun: cointeresarea materială a salariatilor să se facă în raport cu cantitatea de deseuri colectate, indiferent dacă se îndeplinește sau nu planul de colectare pe întreprindere.

De asemenea, să fie stimulați mai mult salariații care colectează metalele neferoase fără impurități și cît mai omogene (întrucît în prezent una din greutățile cele mai mari ale întreprinderii „Neferal" din București, care transformă deșeurile de metale neferoase în metale blocuri, provine din faptul că deșeurile neferoase ajung la „Neferal" amestecate). În afară de stimularea materială, pentru metalele neferoase, sugerez ca prin grija I.C.M.-ului să se distribuie întreprinderilor cutii cu dispozitive de închidere care să fie folosite de salariați (strungari) pentru colectarea deșeurilor de metale neferoase, pe fiecare sort de metal neferos în parte. Aceste cutii ar ajunge prin I.C.M. direct la uzina de prelucrare a deșeurilor, blocurile de metale neferoase obținute ar fi de cea mai bună calitate și nu ar mai fi necesare o serie de operațiuni costisitoare la întreprinderea prelucrătoare

Georgică POPOVICI
contabil șef
I.C.M.A. -București

REGULAMENTE TIP, TERMINOLOGIE...

În orice întreprindere sau instituție (iar în cadrul acestora, în orice serviciu, secție sau alt compartiment) trebuie să existe regulamente de organizare și funcționare pentru nivelul sectorului de activitate respectiv. Regulamentele la care mă refer cuprind atît sarcinile mai importante pe care trebuie să le realizeze un compartiment, cît și organizarea acestuia.

La nivelul serviciului și secției prezintă o importanță deosebită repartizarea sarcinilor (prevăzute în mare în regulament) pe fiecare persoană în parte sub forma **atribuțiilor de serviciu.** Cunoscîndu-se volumul de lucru ce trebuie prestat, se poate face o analiză judicioasă, științifică, a numărului de personal necesar, se pot încărca echilibrat salariații.

Consider că de un real folos pentru întreprinderi ar fi întocmirea de către organele competente a unor „regulamente tip" pe ramuri de activitate. Întreprinderile s-ar ghida după aceste regulamente, le-ar adapta specificului lor.

Regulamentele tip presupun, însă, existența și folosirea unor nomenclatoare unice, care după părerea mea, în prezent lasă de dorit. Mă refer, de exemplu, la cascada de denumiri atribuite serviciilor care se ocupă de organizare în întreprinderi (vezi articolul „Terminologie și concepție în organizare" „Viața economică" nr. 41/1965).

De asemenea, sînt de părere că ar trebui precizate (fie chiar în mod experimental) de organele corespunzătoare, sarcinile inginerului, tehnicianului, economistului, normatorului și altor funcții, deoarece legislația în vigoare precizează sarcinile numai la cîteva categorii de salariați.

ing. Ioan F. POPA
șef serviciul plan și organizarea muncii
Rafinăria-Ploiești

PRIMA SCRISOARE

Întrucît este pentru prima oară cînd vă scriu, aș dori mai întîi să vă asigur că apreciez pozitiv varietatea problemelor ce se dezbat în coloanele revistei, inclusiv pe cele cu caracterul general de informare asupra diverselor aspecte economice din țară și străinătate. Consider, totuși, că în unele cazuri, problemele ridicate rămîn numai în faza de „sesizare" sau „discuție", și nu se face prea mult pentru finalizare, chiar dacă competența de rezolvare este a unor organe centrale.

După aceste observații mai generale vreau să vă spun că sînt de acord întru totul cu modul cum s-a pus problema de către tov. profesor S. Țaigăr în articolul publicat în nr. 8 al revistei privind perfecționarea pregătirii economiștilor. Organizarea unor cursuri cu frecvență de scurtă durată în serii și pe specialități, trebuie să-și găsească rezolvarea prin colaborarea mai strînsă între Ministerul Învățămîntului și ministerele interesate.

Și încă ceva: cu toate că în ultimul timp multe publicații periodice s-au axat pe extinderea reclamei industriale, consider că pentru informarea și rezolvarea operativă a multor probleme este necesară editarea indicatorului general al unităților industriale din țară, așa cum s-a sesizat în nr. 6 al revistei „Viața economică".

Alexandru NEAMȚU
șef serviciu contabilitate U.F.S.-Săvinești

DE LA 18 LA 2000, NU-I PREA MULT?

Întreprinderea noastră a fost desemnată de Comisia centrală pentru inventarierea și reevaluarea fondurilor fixe să aplice experimental noile norme de amortizare. Cu această ocazie am luat cunoștință de proiectul de hotărîre care va urma să reglementeze problema amortizării fondurilor fixe.

Răsfoind catalogul normelor de amortizare se desprinde concluzia generală că ele sînt extrem de analitice. Spun acest lucru ținînd seama că de la 18 norme actuale, se preconizează folosirea a circa 2 000. Desigur că cei ce au participat la elaborarea acestor norme s-au gîndit la faptul că acest sistem analitic de calcul va permite o mai bună reflectare a amortizării în prețul de cost, evitarea cunoscutelor sub sau supraamortizări ale mijloacelor fixe. Dar aplicarea acestor norme reclamă un volum mai mare de muncă și complică într-o anumită măsură sistemul de evidență. Cu toate îmbunătățirile pe care le aduc noile norme de amortizare, ele nu vor reuși să reflecte integral echivalentul uzurii, întrucît în practică, intervin și alți factori obiectivi și subiectivi. Ca urmare a acestor factori, subamortizarea sau supraamortizarea mijloacelor fixe nu va putea fi complet evitată. În această situație se ivește întrebarea legitimă: este necesară o detaliere chiar așa de mare a normelor? Mai mult, o serie de stipulații ale noilor instrucțiuni vin și diminuează necesitatea acestor norme analitice. Mă refer în primul rînd la stipulația de recuperare a părții neamortizate a mijloacelor fixe scoase din funcțiune pe seama rezultatelor întreprinderii.

Datorită faptului că normele de amortizare sînt medii, stabilite în funcție de folosirea mijloacelor fixe, neexistînd în toate cazurile o corelare de 100%, uzura prematură a mijloacelor fixe nu se datorește în exclusivitate unei exploatări naționale pentru că partea neamortizată drept penalizare să fie suportată în prețul de cost. Consider că recuperarea părții neamortizate pe seama prețului de cost ar fi mai rațională în ipoteza suprimării stipulației referitoare la continuarea amortizării pentru mijloacele fixe în funcțiune complet amortizate. În acest caz, s-ar asigura recuperarea valorii de înlocuire în proporție de 100%, și nu în proporție mai mare sau mai mică. Menționarea acestei stipulații nu va evita supraamortizarea mijloacelor fixe, lucru ce diminuează necesitatea sistemului de norme de amortizare destul de complicat prevăzut a se aplica în viitor.

Nu mi se pare rațională nici precizarea că mijloacele fixe aflate în reparații capitale indiferent de durată să se amortizeze, întrucît utilajele nefiind utilizate, amortizarea aferentă urmează a se repartiza asupra altor produse, denaturîndu-le rentabilitatea, sau să formeze obiectul unei cheltuieli anticipate și să se repartizeze în prețul de cost în lunile cînd se reia activitatea. Consider că ar trebui menținută vechea stipulație potrivit căreia mijloacele fixe aflate în reparație capitală pe o perioadă mai mare de 30 de zile, să fie exceptate de la amortizare mai ales că precizarea referitoare la recuperarea părții neamortizate asigură în final amortizarea integrală a mijlocului fix respectiv. Socot asadar că proiectul de norme de amortizare poate fi concentrat fără teama de a obține rezultate diferite.

În condițiile actuale cînd mecanizarea evidenței este într-o fază redusă, aplicarea noilor norme ar fi posibilă numai prin antrenarea unui personal suplimentar, iar pentru întocmirea fișelor de calcul a planurilor de amortizare ar trebui afectate termene mult mai mari. În plus, modificările planurilor de amortizare, care sînt destul de frecvente vor întîrzia încadrarea în termenele cerute, pentru planificarea prețului de cost, elaborarea planului financiar etc. În concluzie consider, deci, că în elaborarea acestor norme de amortizare, trebuie să se țină seama în mai mare măsură de necesitatea simplificării lucrărilor de planificare.

Vasile GRUIA
contabil șef adjunct,
Combinatul chimic-Făgăraș

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

Renașterea oțelului

ANCHETA noastră privind colectarea și prelucrarea deșeurilor metalice din nr. 49/1965 a făcut obiectul a numeroase scrisori de răspuns. În numărul de azi publicăm extrase din alte răspunsuri:

● **BANCA DE INVESTIȚII** — Instrucțiunile nr. 7/1963 pentru aprobarea creditelor de mică mecanizare nu sînt elaborate de Banca de Investiții, ci de către Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Republicii Socialiste România. Potrivit acestor instrucțiuni, creditele de mică mecanizare pentru lucrări pînă la 1 milion lei și pentru utilaje care nu necesită montaj, indiferent de sumă, se acordă de către Banca Națională, iar peste această sumă, de către Banca de Investiții.

Întrucît în articolul **„Renașterea oțelului"** se menționează și despre existența unor restricții în actele normative legate de suprafața de construcții permisă în cadrul acțiunilor de mică mecanizare, informăm că prin H.C.M. nr. 1830 din 24 decembrie 1965, s-a aprobat majorarea — în anumite condiții — a suprafeței de construcții de la 100 mp la 500 mp. Aceasta constituie, desigur, o importantă înlesnire ce s-a adus pentru realizarea acțiunii de mică mecanizare.

Al. PINTEA
vicepreședinte

● **UZINA DE UTILAJ PETROLIER-TÎRGOVIȘTE:** — Semnalarea critică în legătură cu neutilizarea fondurilor destinate mecanizării prelucrării șpanului este justă. Cu toate că avizarea deschiderii finanțării pentru instalația de sfărîmat și brichetat șpan s-a făcut de mai mult timp de către direcția generală din minister, instalația nu este încă terminată.

Cunoscînd eficiența economică a acestei instalații, am luat toate măsurile pentru montarea ei în cel mai scurt timp. Avem deschisă finanțarea, am obținut repartiția pentru presă și instalația hidraulică. O singură doleanță: Uzina „Progresul" din Brăila să ne livreze instalația la timp.

ing. I. CHIVĂRAN
director tehnic

● **ATELIERELE DE REPARAȚII MATERIAL RULANT-PAȘCANI** — Articolul a fost prelucrat în toate secțiile productive care contribuie la colectarea deșeurilor, cît și în cadrul serviciului de expediție. Unitatea noastră are o serie de deficiențe în ceea ce privește sortarea și expedierea deșeurilor.

Am luat măsuri ca sortarea să fie făcută cît mai corect, expedierea să se facă în mod ritmic, iar cantitatea expediată să corespundă cu cea primită de beneficiari. În ce privește balotarea șpanului cu prese, vom solicita organului tutelar credite în acest scop.

Constantin URSULEANU
director

● **UZINELE „STEAGUL ROȘU"-BRAȘOV** — Brichetarea șpanurilor metalice constituie o preocupare de bază pentru uzina noastră. În acest scop s-au și întreprins o serie de lucrări pentru amplasarea, în incinta uzinei, a unei instalații de brichetat șpan. Dar, cu toate insistențele noastre, atît la uzina furnizoare, cît și la M.I.C.M., aceste utilaje nu sînt încă terminate. Uzina „Progresul" trebuia să ne livreze presa și sfărîmătorul încă cu mult timp în urmă. Le așteptăm...

ing. Gh. IONESCU
director tehnic

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ALEXANDRU ROSMARIN, Galați — Angajatul care, avînd aprobarea legală de a ocupa o funcție fără îndeplinirea condițiilor de studii, a primit un salariu mai mare decît cel prevăzut în nomenclator pentru funcția în care este încadrat, este obligat să restituie diferența dintre salariul primit și salariul funcției ocupate, stabilit pentru angajații care nu îndeplinesc condițiile de studii. Această diferență se calculează față de limita maximă a salariului la care este îndreptățit.

Prevederile deciziei Tribunalului Suprem, la care vă referiți, nu se pot aplica în cazul dv., deoarece prin nomenclator s-au stabilit în mod concret limite de salarizare pentru funcția ocupată, atît pentru angajații care îndeplinesc condițiile de studii, cît și pentru cei care nu îndeplinesc aceste condiții.

VIOREL RADOVICI, Reghin — Profesorul dv. avea dreptate cînd nota rău pe elevii care scriau **Gheorghe** Coșbuc în loc de **George** Coșbuc, cum este corect.

ȘTEFAN COLCERIU, Cluj — Forurile competente care vă interesează sînt: Sfatul popular al orașului, Procuratura și Uniunea regională a cooperativelor meșteșugărești.

FLOREA ȘTEFĂNESCU, Drăgănești-Olt — Potrivit indicatorului de studii și stagiu, pentru a ocupa funcția de șef de secție secretariat-administrativ, este necesar să fiți absolvent al învățămîntului superior cu examen de stat. Dacă aveți aceste studii, puteți fi delegat să îndepliniți funcția de șef de secție, fiind îndreptățit să primiți salariul tarifar prevăzut pentru funcția ocupată prin delegație.

IOSIF VERBA, Seini, Baia Mare — Pentru ca un angajat să poată fi promovat în funcția de tehnician I, este necesar să aibă un stagiu minim de cel puțin 5 ani în funcția de tehnician II. Pentru ocuparea acestei funcții nu se poate aproba derogarea de la condițiile de stagiu.

UN GRUP DE CITITORI, Uzina de fire sintetice-Săvinești — În conformitate cu prevederile Codului Muncii și pe baza îndrumării date de Consiliul Central al Sindicatelor, contractele colective de muncă pentru anul 1966 au fost încheiate în toate unitățile, fiind aprobate și anexele la aceste contracte. Pînă la încheierea contractului colectiv și aprobarea unei noi anexe, are valabilitate anexa la contractul colectiv al anului anterior. În consecință, concediul de odihnă pentru munca nenormată se acordă cu durata integrală prevăzută în această anexă.

În legătură cu întrebarea a doua, vă recomandăm să vă adresați ministerului de resort și uniunii sindicatelor de ramură. Potrivit art. 19 din HCM 186/1951, fiecare întreprindere stabilește, de acord cu comitetul sindicatului, funcțiile cu muncă nenormată și durata concediilor corespunzătoare. S-ar putea, deci, să existe asemenea necorelări ca cele semnalate de dv. În prezent se studiază îmbunătățirea acestei reglementări.

NOMENCLATORUL UNIC

VASILE I. GHEORGHIU, Întreprinderea de construcții siderurgice Hunedoara, GRIGORE CRIVESCU, Ministerul Industriei Metalurgice — În legătură cu scrisorile trimise de dv. **Un nomenclator unic pentru produsele industriale și Un nomeclator unic,** apărute în „Viața economică" **nr. 3 și 4** din acest an, Comitetul de Stat al Planificării și Direcția Centrală de Statistică **răspund:**

Nomenclatorul unic de clasificare și codificare a produselor este cerut de însesi necesitățile de îmbunătățire continuă a muncii de planificare și de urmărire statistică în condițiile dezvoltării multilaterale a economiei. Ținînd seama de importanța și utilitatea acestui nomenclator, la lucrările pe care le va întreprinde în continuare Direcția Centrală de Statistică în vederea elaborării lui, va colabora și Comitetul de Stat al Planificării.

COMITETUL DE STAT AL PLANIFICĂRII

★

Pornind de la necesitatea stringentă a unui nomenclator unic de produse industriale — judicios sesizată în scrisorile publicate de revista „Viața economică", a fost inițiat un studiu privind principalele probleme teoretice și metodologice legate de alcătuirea unui asemenea nomeclator. În acest sens, un colectiv din D.C.S. a întocmit un referat „Cu privire la elaborarea unui nomenclator unic de produse industriale al Republicii Socialiste România" care a fost analizat în Consiliul științific metodologic al D.C.S. și aprobat în toate punctele sale esențiale. În prezent se află în studiu problemele organizatorice legate de trecerea, în viitorul apropiat, la elaborarea nomenclatorului. Se prevede ca această lucrare să fie întocmită în cadrul Consiliului științific — metodologic al D.C.S. cu antrenarea largă a unor specialiști din ministerele și organizațiile centrale interesate.

În ceea ce privește propunerile făcute de dv.: asigurarea concordanței între clasificarea ramurilor industriei și aceea a produselor industriale, aplicarea unor criterii științifice de grupare, unificarea denumirilor produselor identice etc., au fost considerate ca întemeiate, ele fiind corespunzătoare întru totul condițiilor pe care trebuie să le întrunească un nomenclator unic de produse industriale.

DIRECȚIA CENTRALĂ DE STATISTICĂ

SĂPTĂMÎNAL –

UN GRAFIC COMENTAT

ÎNTRE FURNIZORI ȘI BENEFICIARI

GRADUL DE ÎNDEPLINIRE A PLANULUI DE LIVRĂRI ÎN CADRUL COOPERĂRII

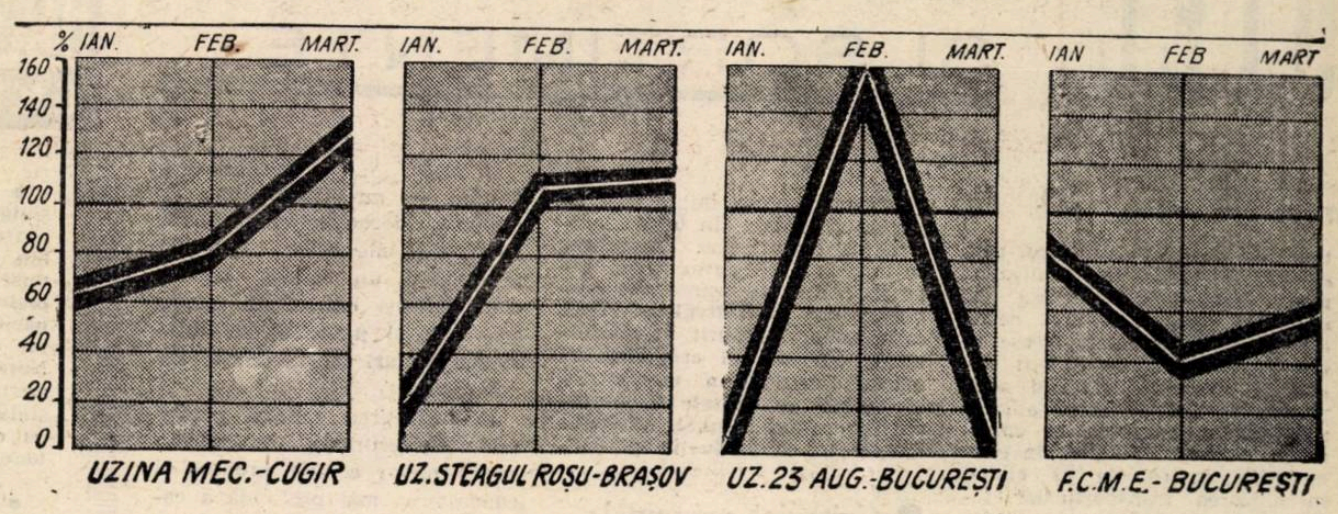

Uzina de mașini electrice-București colaborează de cîțiva ani în foarte bune condițiuni la realizarea produselor sale cu uzinele Vulcan, Autobuzul, Mecanică-Galați și Metalurgică-București. Pe trim. I a.c. unitățile amintite și-au realizat integral planul de livrări.

Cu altele însă, așa cum arată și graficul nostru (pînă la 25 martie inclusiv), la o serie de produse principale colaborarea lasă de dorit. Este de amintit că celor 3 uzine – Uzina mecanică-Cugir, Uzina „23 August"-București și Uzinele „Steagul roșu"-Brașov – care și înainte au mai creat greutăți, li se adaugă în acest an și Fabrica de cabluri și materiale electroizolante cu „performanțe" demne de relevat : pînă la 25 martie a livrat doar 60% din cantitatea de garnituri de micanită și numai 50% din tuburile de sticlă și impregnate contractate.

Evident, cu asemenea furnizori, Uzina de mașini electrice-București a avut greutăți mari în realizarea planului. Astfel, din cauza Uzinelor Cugir și „Steagul roșu" nu și-a putut realiza planul pe lunile ianuarie și februarie la demarorul pentru autocamioanele „Carpați". Nelivrarea unor ventile de reglare, de către Uzinele „23 August" a dus, de asemenea, la nerealizarea planului și amînarea beneficiarului (Uzina „Electroputere"-Craiova). Lipsurile F.C.M.E. au făcut ca să nu se poată realiza ritmicitate în desfășurarea producției. De altfel, neritmicitatea și „munca în asalt" au fost alimentate de toate întreprinderile menționate în grafic. N-a lipsit și o situație paradoxală : Uzina „Steagul roșu"-Brașov nelivrînd – ca furnizor – pinioane uzinei din București, aceasta nu i-a putut livra la timp demarorul pentru autocamion. Și ca beneficiari, cei din Brașov au reclamat ! !

Scuzele întreprinderiior care nu și-au realizat planul de colaborare (în scris sau verbal) – lipsă de capacitate, „vitregia" unor procese tehnologice, „cauze obiective" – nu pot fi luate în considerație. De ce se mai semnează contracte dacă se știe că nu pot fi realizate ?

SPRIJINIREA DEZVOLTĂRII ZOOTEHNIEI ÎN SECTORUL COOPERATIST

REVOLUȚIA tehnico-științifică ce se desfășoară în toate domeniile economiei naționale, inclusiv în agricultură, cere eforturi susținute pentru promovarea noilor tehnologii, care să ducă într-un ritm rapid la modernizarea tuturor ramurilor agriculturii. În cadrul acestei acțiuni, care ridică probleme mari și variate, cercetarea științifică este chemată să-și aducă contribuția la orientarea producției agricole, să ofere soluții și recomandări utile practicii. Îndreptarea preocupărilor către problemele majore ale agriculturii, întărirea legăturilor cu practica vor face ca cercetarea științifică să devină un factor important de producție.

Dezvoltarea zootehniei, ridicarea ponderii acestei ramuri în ansamblul producției și veniturilor în agricultură impun, alături de realizarea efectivelor planificate, extinderea raselor superioare, adaptate condițiilor din țara noastră și îmbunătățirea calității și productivității animalelor. Fundamentarea științifică și fixarea jaloanelor de reper în dezvoltarea creșterii animalelor vor permite valorificarea pe scară largă a rezervelor mari de care dispune agricultura din țara noastră în creșterea producției animale.

În cele ce urmează vom reliefa unele aspecte ale acestor probleme și vom prezenta unele rezultate obținute în cadrul cercetărilor efectuate de către Stațiunea experimentală Dobrogea și în activitatea de producție a unităților agricole din această regiune.

DIN ACTIVITATEA STAȚIUNII EXPERIMENTALE COMPLEXE DOBROGEA

● Suportul material al sporirii productivității

Pentru întărirea bazei furajere, stațiunea a dus și duce o susținută acțiune de sprijinire a unităților agricole din regiune în vederea folosirii cu maximum de eficiență a resurselor de care dispun.

În această direcție, stațiunea noastră a dus o acțiune susținută pentru răspîndirea în cultură a unor plante noi, mai productive și adaptate condițiilor de stepă, ca : sorgul pitic, iarba grasă, porumbul Tungxpeno, rapița Liho, guliile furajere ș.a.

Paralel cu aceasta, în cadrul stațiunii s-au efectuat experiențe de conservarea, determinarea valorii nutritive și folosirea rațională a tescovinei și drojdiei de vin, a pălărilor de floarea-soarelui, algelor marine, făinii de midii, nămolului de Techirghiol, cojilor și semințelor de roșii de la fabricile de conserve etc.

În cadrul celor 50 schimburi de experiență organizate de stațiune, la care au participat peste 500 de specialiști și lucrători fruntași din sectorul zootehnic s-au executat demonstrații practice privînd organizarea și folosirea rațională a conveierului verde, prepararea și administrarea corectă în hrana animalelor a nutreturilor grosiere, recoltarea finului după diferite metode, prepararea nutrețului murat, prepararea finului vitaminos și nutrețului murat vitaminos.

În 30 de cooperative agricole au fost organizate loturi experimentale și demonstrative aplicîndu-se în producție rezultatele experiențelor efectuate de către stațiunea noastră. În cadrul acestor loturi, s-a urmărit : ridicarea producției de lapte și a procentului de grăsime la vacile din rasa Roșie dobrogeană, hrănirea viteilor cu cantități diferite de lapte integral, îngrășarea tăurașilor cu nutreturi grosiere, melasă și uree, îngrășarea porcilor pe bază de porumb ș.a.

Toate aceste acțiuni au avut o puternică înrîurire asupra cadrelor de conducere din cooperativele agricole și membrilor cooperatori, fiind reliefată de sporirea continuă a producției animaliere.

După părerea noastră, pentru echilibrarea balanței furajere prin sporirea productivității plantelor de nutreț valoroase ca porumbul, lucerna și soia, în activitatea stațiunilor experimentale se înscriu ca principale obiective : crearea unor soiuri de porumb cu perioada de vegetație mai lungă, pentru a prelungi perioada de folosire a nutrețului verde pînă toamna tîrziu ; sporirea producției de masă verde și fin a lucernei prin îmbunătățirea agrotehnicii și irigare ; sporirea producției de boabe a fasolei soia și asigurarea în cadrul fabricilor de ulei a unor instalații speciale pentru distrugerea factorului antitriptic din șroturi.

● Peste 80% animale de rasă

Paralel cu creșterea efectivelor de animale, ameliorarea raselor, care să ducă la obținerea unor înalți indici de producție, constituie obiectivul principal al muncii de selecție științifică în țara noastră.

În scopul creșterii rapide a efectivelor de oi și a ameliorării raselor, începînd din anul 1959 s-a trecut la extinderea însămînțărilor artificiale cu spermă diluată de la berbecii cu mare valoare biologică de la stațiune. Astfel, în anii 1959—1962 au fost însămînțate artificial 182 000 oi din unitățile agricole din regiune. Metoda de însămînțări artificiale la oi aplicată în stațiunea noastră a fost folosită ca model și extinsă și în cadrul altor stațiuni.

O contribuție însemnată la ameliorarea raselor și ridicarea productivității animalelor din regiunea noastră și-a adus stațiunea prin livrarea de reproducători masculi și femele de reproducție cu înaltă valoare zootehnică unităților agricole. În ultimii 10 ani s-au livrat 210 tauri, 250 vaci și juninci, 5700 berbeci, 5400 oi și mieluțe, 670 vieruși, 2260 scroafe, 60 000 pui de o zi și 90 000 ouă pentru incubație.

Rezultatele obținute de unitățile agricole în ameliorarea raselor de animale sînt edificatoare. În prezent, 80% din taurine sînt de rasă Roșie sau roșizate, 97% din ovine sînt cu lînă fină și semifină, iar la porci și păsări majoritatea efectivelor sînt din rase ameliorate.

Paralel cu ameliorarea raselor de animale a crescut și producția animală. În anul 1965, cooperativele agricole din regiune au realizat o producție medie de lapte de 1900 l pe o vacă furajată, 2,7 kg lînă de la o oaie etc.

Toate aceste rezultate dovedesc grăitor că alături de factorii de mediu ca : hrana, îngrijirea, adăpostirea, ameliorarea raselor de animale constituie o cale principală în sporirea productivității lor.

● O cerință a progresului tehnic

Condițiile climatice din țara noastră impun o stabulație de peste 200 zile la bovine, iar la alte specii, întreaga perioadă de exploatare. În vederea menținerii sănătății animalelor și creării unor condiții optime de exploatare considerăm necesar ca adăposturile să fie executate după planuri judicios întocmite, să asigure spații de adăpostire în funcție de specie și tipul de exploatare, să permită mecanizarea complexă a lucrărilor, care să ducă la creșterea continuă a productivității muncii, astfel ca un lucrător să poată crește și exploata 7 000 găini, 20 000 pui, 80 vaci etc.

Pentru proiectarea și construirea unor astfel de adăposturi este necesară antrenarea unor cadre tehnice cu înaltă calificare profesională. În acest scop, propunem ca în cadrul Consiliului Superior al Agriculturii să se înființeze un serviciu al construcțiilor rurale în a cărei sferă de activitate să fie cuprinsă proiectarea construcțiilor zootehnice pe specii și direcții de exploatare. Înainte de introducerea lor în unitățile agricole, considerăm utilă experimentarea prealabilă a viitoarelor tipuri de construcții în cadrul a 2—3 stațiuni experimentale cu condiții climatice diferite, care să dea posibilitatea stabilirii celor mai bune caracteristici constructive.

● Forme noi de calificare a cadrelor

În condițiile creșterii intensive a animalelor, care ridică probleme noi de organizare a proceselor de producție și în cadrul pătrunderii progresului tehnic, îngrijitorii de animale, maiștri, tehnicienii zootehniști și întregul personal care activează în acest sector trebuie să aibă o bună pregătire profesională, să fie la curent cu ultimele cuceriri ale științei și tehnicii.

Referitor la îngrijitorii de animale, actualele cursuri de împrospătare a cunoștințelor, după felul cum sînt organizate dau rezultate parțiale, fiind legate puțin de practică. Pentru formarea de mulgători, îngrijitori de animale, ciobani, crescători de păsări etc. cu o pregătire corespunzătoare propunem să se înființeze școli speciale de calificare pe regiuni, dotate cu laboratoare și cu o durată de școlarizare de 4—6 luni, unde elevii să urmeze cursuri teoretice paralel cu practica în producție și laborator.

Considerăm de asemenea utilă înființarea unor ferme didactice pentru instruirea elevilor. În felul acesta va fi evitat pericolul de vehiculare a bolilor în fermele de producție, în care vizitarea și cu atît mai mult instruirea elevilor sînt contraindicate.

Pentru cercetătorii din stațiunile experimentale și cadrele cu pregătire superioară din centrele și fermele de selecție, reproducție etc. este necesară organizarea periodică a unor cursuri de specializare și împrospătare a cunoștințelor în domeniul geneticii, alimentației, mecanizării, construcțiilor etc. pentru ca aceștia să fie la curent cu tot ce este nou în domeniul respectiv.

ing. P. TOMOROGA
director
dr. S. TIMARIU
Stațiunea experimentală complexă Dobrogea

OȚEL CALITATE ȘI SORTIMENTE

(*Urmare din pag. 1*)

bună, la un preț de cost tot mai scăzut, asigurînd și realizarea unor importante economii de metal și manoperă. Sînt necesare produse laminate, trase și trefilate superioare pentru industria extractivă și, mai ales, pentru forajul de mare adîncime, pentru creșterea în continuare a nivelului tehnic în construcțiile industriale și civile, mecanizarea transporturilor feroviare, rutiere și navale, transportul de gaze și lichide prin conducte, pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii și silviculturii etc.

Îndeplinind neabătut sarcina trasată de partid de a îmbina cercetarea fundamentală cu cea aplicativă, cercetătorii din I.C.E.M. își orientează activitatea spre problemele asimilării unor noi produse cu caracteristici tehnice și calitative superioare. Se fac cercetări pentru asimilarea unor oțeluri noi inoxidabile și refractare necesare producerii țevilor pentru utilajul industriei chimice, petroliere și alimentare. Avînd în vedere vitezele comerciale sporite la care urmează să se treacă în transportul feroviar, se preconizează asimilarea unor oțeluri superioare pentru bandaje, discuri și osii de locomotive și vagoane. Vor fi cercetate oțelurile pentru armarea betonului cu rezistență sporită. Se fac, de asemenea, cercetări cu caracter complex a proceselor de elaborare, deformare plastică și tratament termic, în scopul obținerii materialului tubular necesar forării la mare adîncime, a țevilor rezistente la temperaturi ridicate și presiuni înalte necesare regeneratoarelor de aburi moderne. Pentru o perioadă mai îndepărtată se prevede dezvoltarea cercetării oțelurilor electrotehnice și, în special, a materialelor cu textură corespunzătoare obținerii unor proprietăți electromagnetice superioare etc.

În acest scop, s-au luat măsuri de dezvoltare a bazei materiale experimentale a institutului. Se prevede construirea unor stații-pilot pentru tratamente termice ale produselor laminate (țevi, profile, trefilate), precum și lărgirea bazei de efectuare a încercărilor de durată la temperaturi înalte, dezvoltarea cercetărilor micro și roentgenostructurale.

Creșterea numărului mărcilor de oțeluri nu poate fi însă abordată în mod simplist. Pentru siderurgia noastră, care lucrează cu o cantitate mare de materii prime din import, se pune în mod deosebit problema valorificării superioare a acestora, prin producerea în proporție mare a oțelurilor de calitate superioară, eliminînd în cea mai mare parte importul lor. **Tocmai de aceea, se preconizează ca în 1970, producția oțelurilor aliate, slab aliate și carbon de calitate să reprezinte mai bine de 50% din producția totală de oțel, ponderea oțelului aliat ajungînd la 7,5% din întreaga producție de oțel.**

Sporirea mărcilor de oțeluri nu trebuie să ducă însă în nici un caz la aglomerarea unui mare număr de oțeluri din aceeași clasă, cu caracteristici fizico-mecanice apropiate. Aceasta ar crea dificultăți în alegerea lor judicioasă pentru anumite scopuri, în tipizarea produselor industriei constructoare de mașini și a altor ramuri, precum și în producerea economică a diferitelor calități de oțeluri.

Totodată, trebuie ținut seama că operația de asimilare a noilor oțeluri nu este de loc o acțiune ușoară. Adeseori, aceasta necesită ani de eforturi ale specialiștilor din institute și uzine și ocuparea unor importante aparate și utilaje din baza materială a cercetărilor. De aceea, se impune adoptarea unei selecții critice la asimilarea oțelurilor noi. **Obiectivul principal care trebuie urmărit în permanență este cel al acoperirii în măsură maximă a necesarului de oțeluri de calitate și limitarea importului la unele laminate din oțeluri cu destinație specială.**

● Criteriul principal: eficiența economică

ASIMILAREA noilor oțeluri prezintă, în general, dificultăți de grade diferite, în funcție de numeroși factori, cum sînt: compoziția chimică, procedeul de elaborare, natura caracteristicilor fizico-chimice, ale proprietăților tehnologice, particularitățile microstructurale ale acestora ș.a. De aceea, pentru folosirea judicioasă a mijloacelor posibile de utilizat în acest scop, este necesară considerarea gradului de dificultate ce se poate aprecia la asimilarea fiecărui oțel și preconizarea unei împărțiri rationale a sarcinilor care ar trebui să revină, după natura complexității lor, sectoarelor productive din uzine, centrelor și serviciilor de cercetare din întreprinderile siderurgice și Institutului de cercetări metalurgice.

Oțelurile, a căror asimilare nu ridică probleme dificile, pot fi introduse în producția curentă fără cercetări prealabile, direct de sectoarele productive. În cazul cînd asimilarea unor oțeluri noi implică rezolvarea unor probleme posibil de realizat de cercetătorii din uzine, cu mijloacele pe care le au, este bine ca ele să intre în planul tehnic al acestor centre sau servicii. Institutul nostru ar trebui să rezolve problemele dificile ale asimilării unor oțeluri cu proprietăți deosebite, pentru cercetarea cărora el este dotat cu aparatură specială și cu cadre cu nivelul tehnico-științific corespunzător. Astfel repartizate sarcinile, s-ar asigura o rezolvare mai rapidă a diferitelor aspecte privind asimilarea oțelurilor noi. **Dar înaintea analizei dificultăților legate de asimilarea oțelurilor noi, se cere studiată, în primul rînd, eficiența economică care, de regulă, hotărăște oportunitatea fiecărei cercetări.**

● O mai largă acțiune de informare

STABILIREA unui oțel pentru anumite scopuri este determinată, în primul rînd, de caracteristicile sale fizico-mecanice în diferite condiții. S-au constatat însă numeroase cazuri cînd adoptarea unui oțel sau altul pentru anumite construcții specifice, nu a fost corespunzătoare. Cauzele unor asemenea erori s-au datorat deseori **necunoașterii satisfăcătoare, atît a diferitelor tipuri de produse ale uzinelor noastre siderurgice, cît și a caracteristicilor fizico-mecanice și proprietăților tehnologice ale mărcilor de oțeluri fabricate la noi sau importate.** Pentru informarea corespunzătoare a consumatorilor de oțeluri și extinderea, pe această bază, a utilizării oțelurilor asimilate și produse curent în țara noastră, **se află în curs de elaborare — la Institutul de cercetări metalurgice — un nomenclator de produse siderurgice ale uzinelor noastre și ale celor importate, precum și un catalog cuprinzînd date și comentarii asupra structurii și proprietăților diferitelor oțeluri de fabricație românească.**

Îmbunătățirea calității produselor siderurgice, extinderea sortimentelor acestor produse și cunoașterea mai profundă a capacității lor de rezistență în diferite condiții, vor permite lărgirea domeniului de utilizare a mărcilor de oțeluri produse curent sau asimilate în ultimul timp. Extinderea domeniului de utilizare a diferitelor oțeluri slab aliate și aliate este necesară, atît pentru satisfacerea în mai bune condițiuni a cerințelor, cît și pentru evitarea consumului nejustificat a unor oțeluri aliate cu elemente deficitare sau scumpe. De asemenea, nu trebuie risipite oțelurile superioare, atunci cînd prin diferite procedee s-ar putea ridica caracteristicile unor oțeluri mai slabe la nivelul celor superioare. Aceasta presupune însă o cunoaștere mai profundă a tuturor particularităților oțelurilor respective, cît și alegerea unor soluții mai raționale în faza de proiectare.

Firește, pentru lărgirea utilizării oțelurilor noi, asimilate în urma cercetărilor din institut și uzine, se impune un sprijin mai mare din partea institutelor de proiectări și a uzinelor constructoare de mașini. În același timp, este bine să se adopte o poziție mai fermă față de reținerile, uneori nejustificate, privind utilizarea noilor oțeluri.

● Cerință imperioasă: instalații adecvate de încercare a oțelurilor

ORGANELE de mașini proiectate în prezent la noi în țară sînt, în general, destinate a lucra în condiții deosebit de dificile ca natură a eforturilor, temperatură, agresivitatea mediului etc. De aici rezultă și necesitatea cunoașterii comportării oțelului în condițiile grele din exploatare. Acest lucru se poate asigura cel mai bine prin încercări pe piese, în completarea încercărilor standardizate pe epruvete. Încercarea pe piese contribuie la scurtarea duratei de asimilare a unui oțel, prin evitarea etapei de urmărire a comportării oțelului în condițiile de exploatare.

Adeseori, reproducerea la instalațiile obișnuite de laborator a condițiilor de solicitare a pieselor în exploatare este practic imposibilă; acest lucru limitează pe cercetător și proiectant la o apreciere calitativă a stării reale de tensiuni.

Construirea unor instalații pentru încercări de piese, în completarea celor pe epruvete și executarea unor lucrări corespunzătoare de încercări, reprezintă metoda cea mai corespunzătoare de verificare a comportării cel puțin a unor piese sau subansamble de mare răspundere pentru funcționarea unor anumite utilaje. Pentru anumite oțeluri, care urmează să fie folosite la temperaturi înalte, încercările de fluaj și alte încercări la temperaturi înalte sînt absolut necesare. De aceea, dotarea institutului nostru și a altor unități cu instalații adecvate acestui scop, va permite rezolvarea problemelor comportării oțelurilor la temperaturi ridicate, la nivelul unor țări cu tehnică avansată.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Mașinimport" a semnat un contract cu firma „Aufas" din Italia pentru importul unei instalații de fabricat piele artificială cu o capacitate de 2 400 tone/an, iar cu firma „Oronzio de Nora", tot din Italia, — pentru importul unei instalații de sodă caustică cu o capacitate de 50 000 tone/an.**

● **„Românoexport" a încheiat recent noi contracte pentru exportul de încălțăminte, printre care peste 40 000 de perechi în Belgia, 20 000 de perechi în Canada, 25 000 de perechi în Libia, 15 000 de perechi în Sudan. S-au perfectat exporturi de tricotaje pe noi piețe ca: Finlanda, Camerun, Insulele Maurițiu, Malta, Nigeria.**

● **Întreprinderea „Mașinexport" s-a angajat să livreze 360 de electromotoare asincrone de diferite puteri în Elveția, circa 400 de tone de radiatoare în R. P. Bulgaria, în cadrul contractelor existente s-au exportat recent 21 mașini de găurit în R. D. Germană, diverse alte mașini-unelte în Finlanda și Turcia.**

● **„Tehnoimport" a contractat cu firma „International Computers and Tabulators Ltd." din Anglia, importul unui calculator electronic pentru lucrări statistice, iar cu firma „Flica-Ernst Flitsch" din R. F. Germană — importul de ventile termostatice și automate de expansiune pentru producția agregatelor frigorifice.**

● **Întreprinderea „Chimimport" a semnat contracte pentru exportul de bicarbonat de sodiu în Argentina, 3 000 de tone de fenol în R. F. Germană, Italia, Olanda, R. P. Ungară, 500 de tone de anilină în R. P. Bulgaria, Franța, India, Italia, 10 tone de acid I în Anglia, 150 de tone de acid salicilic în Anglia, R. F. Germană, India.**

● **În cadrul contractelor în vigoare, „Prodexport" a livrat circa 300 de tone de produse zaharoase — bomboane diferite și geleuri — firmei vest-germane „A. West", iar 160 de tone — în R. P. Mongolă.**

● **Au fost livrate la export prin portul Constanța 3 030 de tone de toluen în Italia, 8 050 de tone de sodă calcinată în Argentina, 1 600 de tone oțel beton în Siria, 10 400 de tone de ciment cu destinația Iordania; au sosit din import pe cale maritimă 760 de tone de lămîi din Grecia, 1 500 de tone de portocale și 5 560 tone de fosfat din Izrael, 1 200 de tone de benzen petrolier din Italia, 10 300 de tone de minereu de fier din India.**

NOTE ȘI COMENTARII

Un aparat de radio... neînțelegător

AȘA este cum vă spun: neînțelegător. Vă asigur că nu exagerez cu nimic. Este aparatul meu și-l cunosc foarte bine. Ca să vă convingeți, am să vă spun și dv. cum se manifestă și-mi veți da dreptate.

Este un aparat de radio pentru autoturism cumpărat de la magazinul Întreprinderii de difuzare a materialelor sportive (I.D.M.S.) din str. Doamnei. La cumpărarea lui — în urmă cu vreo două luni — mi s-a spus: „N-avem antene la aparate, dar în cîteva zile vor veni". Am crezut, l-am luat fără antenă și a doua zi, un specialist mi l-a montat la autoturism. Bineînțeles însă că aparatul — fără antenă — nu cînta. De atunci, în dorința de a-l face cuvîntător, m-am tot dus la magazin cu întrebarea: „N-au venit antene?", dar de fiecare dată m-am întors acasă cu răspunsul „Nu încă". Și aparatul tot nu cînta.

Disperat am ajuns pînă la Direcția electronicii din M.C.I. unde am aflat cîte ceva: că într-adevăr lipsesc antene; că pentru aparat s-a făcut contract cu o întreprindere și pentru antene trebuie contract cu alta; că între cele două contracte a existat un decalaj prea mare; că n-a existat o sincronizare...

Cum am aflat motivele de mai sus, am alergat urgent la aparat. Și i-am povestit din ce cauză n-are antenă: contracte... sincronizare... decalaj... În sfîrșit, nu i-am ascuns nimic. Stătea insensibil.

— Bine mă omule, i-am zis (fiindcă „bine măi aparatule" nu se obișnuiește) de ce taci? Nu vezi că-ți lipsește antena din motive obiective? Cîntă fără!

El să cînte, nimic. Așa aparat neînțelegător n-am mai văzut.

M. F.

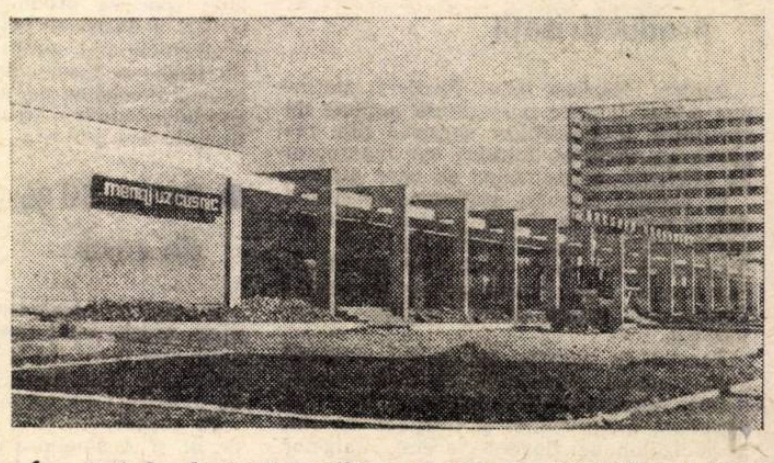

În curînd, locatarii noilor blocuri din str. Baba Novac vor avea la dispoziție un modern complex alimentar. Prezentîndu-l în fotografia de mai sus, nu putem să nu arătăm că deschiderea lui a fost tergiversată, cam mult.

Spre sfîrșitul trimestrului, mai precis în ultimele zile ale lunii martie, constructorii mai lucrau încă la finisarea unităților. Deși, după cum se angajase (a stat scris și pe niște panouri) Întreprinderea de construcții-montaj nr. 2 trebuia să predea complexul, gata, la 31 decembrie 1965.

Deci avem de-a face cu o „mică întîrziere" de... numai trei luni!

UN DRUM CARE POATE FI MULT SCURTAT:

INTRODUCEREA TEHNICII NOI ÎN CONSTRUCŢII

● Întreprindere specializată pentru experimentarea şi generalizarea tehnicii noi.

● Criteriu de apreciere: nu preţul de cost realizat la executarea lucrărilor experimentale, ci economiile obţinute prin generalizarea tehnologiilor şi materialelor noi.

SARCINA realizării unor volume din ce în ce mai mari de investiţii, în condiţiile unei eficienţe cît mai ridicate, impune integrarea activităţii de construcţii-montaj în acţiunea generală de modernizare şi perfecţionare tehnică a întregii noastre economii naţionale. Îmbogăţirea şi diversificarea nomenclatorului şi sortimentului de materiale semifabricate şi elemente de construcţii, ca şi a tehnologiilor de execuţie, trebuie să se realizeze în condiţii care să asigure generalizarea lor operativă. Pentru toate măsurile de tehnică nouă trebuie asigurată parcurgerea organizată a unei succesiuni de etape, astfel încît să fie posibilă trecerea cît mai rapidă de la iniţiativa cercetării sau proiectării la generalizarea aplicării măsurilor respective în practica curentă.

Cercetarea şi proiectarea dispun de unităţi organizate şi dotate corespunzător realizării acţiunilor specifice acestor etape. Dacă s-ar întocmi tablouri care să concentreze activitatea de introducere a tehnicii noi în construcţii, efectuată pînă acum, arătînd pentru fiecare capitol în parte problemele cercetate şi etapele corespunzătoare parcurse, ar rezulta că o serie de probleme din fiecare capitol au parcurs etapele iniţiale, iar parte din ele şi etapele finale, **fără însă ca generalizarea aplicării lor pe scară republicană să fi fost asigurată.** Cît despre factorul timp, s-ar constata că **pentru problemele finalizate, durata experimentării şi a generalizării a fost, în multe cazuri, neadmisibil de lungă.**

Acest rezultat nesatisfăcător se datoreşte, după părerea mea, modului actual de organizare a etapelor de experimentare şi de generalizare, care a condus la întîrzierea finalizării productive a unor părţi din munca de cercetare şi proiectare efectuată pînă acum.

Amintesc că necesitatea unei rezolvări practice a problemei se resimte de mulţi ani. În 1958 luase fiinţă o întreprindere de lucrări experimentale în construcţii. Organizarea defectuoasă, la acea vreme, a noii întreprinderi — gîndită ca unitate obişnuită de execuţie, dotată în consecinţă şi apreciată ca activitate prin prizma valorii lucrărilor ce le realiza — a făcut ca viaţa ei să fie de scurtă durată şi să dispară fără a lăsa urme. Cu această excepţie, de un deceniu, regimul executării lucrărilor experimentale a rămas cel prevăzut în H.C.M. nr. 2775/1956, fără a exista un instrument de punere în practică în mod organizat a prevederilor acestei hotăriri, sarcina aplicării ei revenind întreprinderilor de execuţie — ceea ce constituie, după părerea mea, principala cauză a rămînerilor în urmă în acest domeniu.

Dacă analizăm acţiunile ce trebuie întreprinse în faza de experimentare şi generalizare, apare evident că unităţile de execuţie — ţinînd seama de obiectivul lor principal, de modul lor de organizare, de indicatorii ce caracterizează eficienţa activităţii lor — nu le pot înfăptui. După cum se ştie, în etapa de experimentare urmează să se efectueze verificarea aplicării în condiţii adecvate a măsurii de tehnică nouă, instruirea oamenilor, acumularea şi materializarea experienţei în vederea transmiterii sale în etapa de generalizare ; totodată, pe baza acestor verificări şi a evidenţelor, se determină condiţiile tehnologice, tehnice şi economice definitive pentru generalizare. Fără aceste date, aplicarea generalizată în proiectare şi execuţie a unor măsuri de tehnică nouă este, practic, imposibilă.

Dacă în condiţiile actuale, în unele cazuri această etapă a putut fi îndeplinită de către întreprinderile de execuţie — fără însă a se putea obţine datele complete şi directe necesare generalizării şi compromiţîndu-se adeseori măsura de tehnică nouă experimentată, ca urmare a unor concluzii eronate — extinderea organizată la scara întregului sector de construcţii, nu a putut fi practic realizată.

Analizînd acţiunile ce trebuie întreprinse în etapa de generalizare, rezultă — după natura măsurii de tehnică nouă — următoarele :

● pentru măsuri de aplicaţie mijlocie sau relativ largă ce solicită mijloace uzuale, apare necesitatea organizării periodice a unor **cursuri de specializare a cadrelor de ingineri, arhitecţi, tehnicieni, maiştri ;**

● pentru măsuri de aplicaţie restrînsă ce solicită mijloace uzuale, este nevoie ca unităţile ce au de realizat asemenea măsuri să primească un **sprijin calificat ;**

● pentru măsuri de aplicaţie largă ce solicită mijloace speciale, se impune, în actuala etapă, **înfiinţarea de întreprinderi specializate ;**

● pentru măsuri de aplicaţie restrînsă sau mijlocie ce solicită mijloace speciale, se impune de asemenea **să existe în ţară cel puţin un executant.**

Evident, cel ce ar trebui să înfăptuiască acţiunile enumerate mai înainte ar trebui să fie acela care a acumulat şi materializat experienţă, cu ocazia experimentării. Acest rol nu-l pot însă îndeplini întreprinderile curente de execuţie din sectorul de construcţii-montaj, şi nici cercetarea sau proiectarea.

Prin asigurarea unui cadru organizat de realizare a etapelor de verificare experimentală şi de generalizare la nivelul sectorului, se poate conta :

● pentru cercetările efectuate în ultimii ani şi ajunse în stadiul final de cercetare şi proiectare — pe posibilitatea fructificării rapide a rezultatelor prin generalizare, după verificarea lor tehnică, tehnologică şi economică în faza de şantier experimental ;

● pentru cercetările ce se vor efectua de acum înainte — pe obţinerea rapidă a finalităţii productive.

În vederea obţinerii unor asemenea rezultate, consider necesar **să se organizeze o întreprindere specială, care să asigure verificarea experimentală a măsurilor de tehnică nouă în construcţii şi generalizarea acestora.**

În ce priveşte organizarea sa, aş sublinia doar importanţa ce trebuie acordată acumulării şi materializării experimentărilor, în vederea transmiterii acestora mai departe, folosirii unor metode moderne şi eficiente (filme documentare, filme didactice, albume de fotografii tehnologice, machete etc.). Pentru asigurarea cadrului legal de activitate ar trebui să se asigure, după părerea mea, posibilitatea repartizării cheltuielilor specifice de experimentare şi generalizare pe un volum mare de lucrări, pentru ca realizarea de lucrări experimentale să nu devină prohibitivă pentru beneficiari, din punctul de vedere al preţului.

Avînd în vedere rolul esenţial al calităţii şi conştiinciozităţii cadrelor necesare realizării lucrărilor experimentale în construcţii — activitate cu un specific aparte — ar fi necesar să se asigure un sistem mai stimulator de salarizare pentru muncitorii, tehnicienii şi inginerii acestei unităţi. În privinţa stabilirii indicatorilor de plan, propun ca activitatea întreprinderii să fie urmărită în funcţie de numărul de probleme experimentate şi de gradul de generalizare obţinut şi nu în funcţie de valoarea producţiei realizate. Este, de asemenea, mai important să se urmărească economiile obţinute prin generalizare decît preţul de cost realizat la executarea lucrărilor experimentale. Aşadar, mijloacele să fie acordate întreprinderii în funcţie de gradul de realizare a acestor indicatori specifici obiectivului principal al activităţii ei.

ing. St. ANGELESCU
Laureat al Premiului de Stat

DE CE ATIT DE ANEVOIOS?

● Cu cîţiva ani în urmă, la un concurs organizat de Ministerul Industriei Construcţiilor pentru cele mai avantajoase soluţii care să permită reducerea consumului de material lemnos, a fost premiat proiectul elaborat de un colectiv de la I.P.C.M.C. — realizarea planşeelor la clădiri industriale cu ajutorul unor cofraje casetate cu un număr mare de refolosiri. Metoda nu a fost pînă în prezent aplicată, deoarece nu s-au rezolvat problemele organizatorice şi financiare legate de experimentarea ei.

● Producţia blocurilor şi plăcilor din beton celular autoclavizat a început în noua Fabrică de la Doiceşti, în ianuarie 1965. Anul acesta a intrat în funcţiune şi fabrica de la Bucureşti-Militari. Ambele însumează o capacitate de peste 200 000 mc anual. Dar atît în proiectare, cît şi în execuţie, folosirea betonului celular autoclavizat — ca înlocuitor al cărămizii la lucrările de zidărie — este încă extrem de limitată.

● Procedeul de realizare a unor construcţii industriale speciale şi clădiri civile, cu pereţi din beton armat cu ajutorul cofrajelor glisante, a căpătat o largă răspîndire. Această tehnologie impune însă o precauţie cu totul deosebită la anumite lucrări de înaltă tehnicitate sau cu condiţii de execuţie aparte. Este necesară experienţă : altfel se poate ajunge la defecte de calitate. Dacă la construcţia coşului de fum de la Işalniţa, sau a castelului de apă de la Copşa Mică, asemenea defecte au apărut într-o fază iniţială şi au putut fi lesne înlăturate, în alte cazuri urmările au fost mai grave. Unele silozuri de la fabrica de ciment din Tîrgu-Jiu (executate cu un nou tip de cofraj, fără o asistenţă tehnică adecvată), de la Fabrica de var din Bicaz, sau pentru depozitarea de produse agricole au necesitat remedieri şi consolidări costisitoare.

● Direcţia generală de construcţii-montaj a Sfatului popular al oraşului Bucureşti manifestă o preocupare susţinută pentru introducerea şi răspîndirea noilor tehnologii. Dar forma organizatorică, care constituie o condiţie a succesului acţiunii, n-a fost încă găsită. Experimentarea clădirilor din elemente spaţiale (rămasă, de altfel, fără concluzii tehnico-economice şi fără vreo indicaţie orientativă asupra perspectivelor de extindere), s-a făcut cu întîrziere, din cauza neprecizării de la început a unităţii executante. În timp ce nucleul de cadre cu practică bogată în glisări era dizolvat, cîteva blocuri cu cofraje glisante au fost încredinţate spre execuţie unui colectiv neexperimentat, care n-a putut asigura de la început o calitate corespunzătoare ; unul din blocuri a trebuit să fie consolidat.

● În prezent, din capacitatea Institutului de cercetări în construcţii şi economia construcţiilor asistenţa tehnică acordată pe teren diverselor unităţi de execuţie ocupă 10—12%. Necesară în principiu ca puncte între cercetarea de laborator şi aplicarea practică în producţie a noilor soluţii şi tehnologii, această activitate cuprinde însă şi multe neajunsuri. Unele întreprinderi de construcţii, neavînd experienţă în anumite lucrări mai dificile, apelează la concursul institutului, ceea ce distrage o parte din cadrele acestuia de la realizarea planului de cercetări. Pe de altă parte, experimentările întîmpină uneori dificultăţi, ceea ce duce la întîrzierea definitivării şi aplicării unor cercetări, din cauza relaţiilor greoaie cu diverşii executanţi. O unitate de execuţie specială, care să lucreze în strînsă colaborare cu institutul, ar rezolva favorabil această situaţie.

★

Exemplele enumerate pledează în favoarea unei formule organizatorice care să asigure în construcţii — una din ramurile cu cea mai dinamică perfecţionare a tehnologiilor — legătura între cercetare şi proiectare, între cercetare şi execuţie, prin realizarea lucrărilor cu un grad deosebit de dificultate tehnică, de către una sau mai multe unităţi special constituite. Aceasta ar stimula şi proiectarea să introducă soluţii mai curajoase, fără teama că ar putea fi compromise printr-o execuţie nepricepută.

Iată un cerc larg de probleme pentru a căror aprofundare revista „Viaţa Economică" solicită opiniile specialiştilor din ramura construcţii.

CURIER

● ENERGII ÎN CREŞTERE

● PRIMUL GRUP DE 100 MEGAWAŢI de la termocentrala „Steaua roşie"-Fîntînele **a fost pus în funcţiune cu o lună mai devreme decît prevedea graficul.**

● INSTALAŢIA ELECTRICĂ A MARELUI LAMINOR DE TABLĂ GROASĂ DE LA GALAŢI **a fost racordată la sistemul energetic naţional în vederea începerii probelor la cald.**

● SUB SEMNUL TEHNICII NOI

● **A intrat în exploatare cea de-a** patra locomotivă Diesel electrică **(de 7 000 de cai putere) pe linia ferată electrificată Braşov-Predeal.**

● **La noua oţelărie Martin a Combinatului siderurgic Hunedoara a fost pus în funcţiune un aparat, de concepţie originală (carbometru) pentru** determinarea automată a procentului de carbon din oţel. **Noul aparat reduce de 10 ori timpul de efectuare a probelor.**

● O linie tehnologică automată **care execută 300** de cutii de conserve pe minut **a intrat în exploatare la Fabrica „Avîntul" din Oradea.**

● JURNAL DE ŞANTIER

● **Lucrări pentru lărgirea capacităţii** de producţie a minei Harghita: **un nou puţ de extracţie care va deschide drumul spre un nou orizont, va permite sporirea cantităţilor de caolin scoase la lumina zilei : 4 000 de tone pe lună. (caolinul se foloseşte la fabricarea cauciucului, hîrtiei, faianţei).**

● **A început construcţia** poligonului **de prefabricate destinate lucrărilor portuare de la Constanţa. Aici se vor turna pe an 50 000 de tone de blocuri mari de prefabricate din beton.**

● OBIECTIVE INDUSTRIALE ÎN FAZA FINALĂ: **încheierea construcţiei secţiei de finisaj şi producerea primilor metri de ţesături de lînă la întreprinderea integrată de lînă din Constanţa; începerea probelor tehnologice la fabrica de bioxid de carbon din acelaşi oraş; terminarea lucrărilor la centrele de vinificaţie din Răducăreni şi Huşi, regiunea Iaşi.**

● PE LINIA DIVERSIFICĂRII PRODUCŢIEI

● Două tipuri noi de REMORCI BASCULANTE **(pe ambele părţi) cu o capacitate de cinci tone fiecare au început să fie produse în serie la Uzina mecanică din Medgidia.**

● **Cel de-al** 10-lea produs pe acest an **al întreprinderilor chimice din regiunea Ploieşti a fost realizat la Combinatul petrochimic din Ploieşti:** POLIETILENA DE ÎNALTĂ REZISTENŢĂ. **(din cele 10 produse amintite citîm : anvelope pentru autoturisme, polietilena de mare transparenţă, noi tipuri de detergenţi industriali).**

● **S-au asamblat ultimele bloc-secţii** din corpul primului vas mineralier **de 12 500 de tone construit pe şantierul naval din Galaţi.**

● CONSFĂTUIRI

● **Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini a organizat la Uzina din Topleţ (raionul Orşova) o consfătuire pe ţară a lucrătorilor din turnătorii în vederea extinderii folosirii miezurilor din răşini sintetice. Participanţii la consfătuire au putut constata „pe viu" multiplele avantaje ale noii metode: miezurile se usucă de trei ori mai repede faţă de metoda clasică, se exclud armăturile, se reduc substanţial adaosurile de prelucrare.**

● **La Ploieşti, sub auspiciile Ministerului Industriei Petrolului şi Consiliului Naţional al Inginerilor şi Tehnicienilor s-a desfăşurat o consfătuire pe ţară consacrată metodelor de valorificare superioară a ţiţeiului.**

● COMPLEXUL LEGUMICOL DE SERE AL G.A.S.—CODLEA

Pentru 1966 s-au extins culturile de castraveţi, s-au importat noi soiuri de seminţe de roşii. În fotografie : stropirea contra dăunătorilor la castraveţi.

RECLAMAŢIILE ADMINISTRATIVE IN TRANSPORTURI ŞI SUSPENDAREA PRESCRIPŢIEI

DATORITĂ complexităţii şi varietăţii relaţiilor dintre părţile contractului de transport, între organizaţiile socialiste beneficiare şi cărăuşi se ivesc diferite litigii, care prin specificul lor necesită o tratare deosebită.

Pentru a se realiza o cît mai mare operativitate în rezolvarea acestor litigii şi în scopul evitării unui paralelism în soluţionarea lor între organele administrative ale cărăuşului şi organele arbitrale, prin instrucţiunile comune date de fostul Minister al Transporturilor şi Telecomunicaţiilor şi Primul Arbitru de Stat nr. 565/3896 şi 10 din 30 octombrie 1964, s-a reglementat introducerea de către organizaţiile socialiste beneficiare, pentru pretenţiile născute din contractul de transport, a reclamaţiei administrative.

Reclamaţia administrativă se introduce ţinînd seamă de felul mijlocului de transport utilizat şi de valoarea pretenţiilor la organele administraţiei competente ale cărăuşilor.

Astfel, pentru pretenţiile derivînd din contractul de transport pe căile ferate competenţa aparţine, în cazul pretenţiilor pînă la 5 000 lei, direcţiilor regionale de căi ferate, iar pentru pretenţiile ce depăşesc această sumă Direcţiei comerciale din Ministerul Căilor Ferate, căreia îi revine şi competenţa tratării litigiilor referitoare la pierderi şi avarii de mărfuri, indiferent de valoare, rezultînd din traficul internaţional.

Pretenţiile în legătură cu diferenţele de taxe de transport în traficul internaţional se tratează de Oficiul controlului veniturilor din Ministerul Căilor Ferate.

Pretenţiile derivînd din contractul de transport auto în traficul intern se rezolvă de direcţiile regionale de transporturi auto, iar cele din traficul auto internaţional de Direcţia regională de transporturi auto-Bucureşti.

Întreprinderea de transporturi aeriene „TAROM" are competenţa rezolvării reclamaţiilor administrative în legătură cu contractul de transport aerian local şi internaţional, iar direcţiile de navigaţie fluvială Giurgiu şi Galaţi şi maritimă Constanţa, cele derivînd din transporturi pe apă, interne şi internaţionale (fluvial şi maritim).

Instrucţiunile reglementează obligativitatea însoţirii reclamaţiei administrative de documentul de transport în original (unicatul, în cazul reclamaţiei introduse de destinatar, şi duplicatul, în cazul reclamaţiei din partea predătorului), precum şi a actelor doveditoare a pretenţiilor (procesul verbal de constatarea lipsei sau avariei, dovada valorii mărfii, eventuala cesiune a drepturilor).

Introducerea reclamaţiei administrative are drept efect ca pînă la rezolvare, dar cel mult 3 luni de la introducere, să suspende cursul prescripţiei pentru pretenţiile născute din contractul de transport în trafic intern.

În practica arbitrală s-a pus problema în legătură cu suspendarea prescripţiei, dacă reclamaţiile administrative ce nu sînt însoţite de documentul original de transport (scrisoare de trăsură, scrisoare de transport auto, conosament sau document de transport aerian) au efect suspensiv de prescripţie.

Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2127/1965 soluţionînd de principiu această problemă, a hotărît că, pentru ca reclamaţia administrativă să fie suspensivă de prescripţie este necesar să întrunească aceleaşi condiţii ca şi o acţiune arbitrală.

O reclamaţie neînsoţită de documentul original de transport, a statuat Primul Arbitru de Stat, nu poate fi considerată ca o reclamaţie administrativă, ci numai ca o încercare de conciliere, obligaţia depunerii o dată cu reclamaţia administrativă a documentului original de transport, rezultînd pentru transportul pe căile ferate şi din art. 84 din Regulamentul de transport.

Acest punct de vedere a fost confirmat pentru transporturile pe căile ferate din traficul internaţional SMGS prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 2104/1965.

Ambele decizii ale organului arbitral suprem, atrag atenţia organizaţiilor socialiste beneficiare de transport asupra îndatoririi ce o au ca o dată cu reclamaţia administrativă să depună şi documentul original de transport şi învederează consecinţele la care beneficiarii de transport, ce nu respectă aceste îndatoriri, se expun în ceea ce priveşte prescripţia acţiunilor derivînd din contractul de transport.

Radu ECONOMU

LIVRĂRILE ANTICIPATE ŞI CIRCULAŢIA AMBALAJELOR

DE regulă, furnizorii livrează produsele la termenele stabilite în contractele încheiate cu beneficiarii. Sînt cazuri în care, totuşi, se efectuează şi livrări anticipate. Pe lîngă implicaţiile legate de plata preţului produselor livrate cu anticipaţie, implicaţii ce sînt rezolvate în funcţie de faptul dacă beneficiarul a fost sau nu de acord cu o astfel de livrare, precum şi de faptul dacă beneficiarul a trecut sau nu la folosirea acestor produse înainte de termenul contractual, livrarea produselor cu anticipaţie ridică şi unele aspecte referitoare la termenele în care se restituie ambalajele produselor respective, precum şi momentul în care se naşte dreptul la acţiunea pentru penalităţi de restituire cu întîrziere a ambalajelor.

Dacă beneficiarul a acceptat livrarea anticipată, termenul de restituire a ambalajelor începe să curgă de la data primirii produselor.

Cînd produsele sînt livrate anticipat, fără acordul beneficiarului şi fără ca acesta să treacă la folosirea acestora pînă la termenul de livrare prevăzut în contract, termenul de restituire a ambalajelor începe să curgă de la scadenţa termenului de livrare.

Stabilind momentul în care începe să curgă termenul de restituire a ambalajelor în cazul produselor livrate anticipat, urmează ca, în funcţie de termenul de restituire a fiecărei categorii de ambalaje, de 30, 45 sau 90 zile, beneficiarii să restituie ambalajele.

În legătură cu modul de calculare a termenului de restituire este de precizat că Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 295/1966, **a statuat că, termenul de restituire a ambalajelor nefiind un termen procedural, nu se calculează pe zile libere.**

În cazul în care nu se restituie ambalajele în termenele stabilite de dispoziţiile normative ce reglementează circulaţia ambalajelor urmează ca, pe cale de acţiune, furnizorii să ceară penalităţile legale datorate pentru nerestituirea în termen a ambalajelor.

În practică, s-a pus problema determinării momentului naşterii dreptului la acţiune pentru penalităţi de întîrziere în restituirea acestor ambalaje.

Avînd a se pronunţa asupra acestei probleme, recent, Primul Arbitru de Stat, în exercitarea dreptului de control, prin Decizia nr. 547 din 8 martie 1966, a statuat că **în cazul în care livrarea cu anticipaţie a fost acceptată de beneficiar, dreptul la acţiune pentru nerestituirea în termen a ambalajelor începe să curgă de la expirarea termenului legal de restituire, calculat din momentul în care beneficiarul a primit produsele.**

Dacă produsele livrate cu anticipaţie, dar fără acordul beneficiarului, au fost folosite, dreptul la acţiune se va socoti din momentul expirării termenului legal de restituire calculat de la data folosirii.

În cazul în care beneficiarul nu a acceptat livrarea anticipată şi nici nu a folosit produsele înainte de scadenţa livrării, dreptul la acţiune pentru penalităţi de întîrziere în restituire începe să curgă de la împlinirea termenului legal de restituire, calculat de la termenul de livrare prevăzut în contract.

Valentin PRISĂCARU

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

RECUPERAREA DEBITELOR MICI

ÎN cele ce urmează, răspundem la unele întrebări ridicate cu privire la modul de recuperare a debitelor mici în raporturile dintre organizaţiile socialiste, în legătură, în primul rînd, cu organele competente să rezolve litigii avînd ca obiect asemenea debite.

● Care sînt organele chemate să rezolve litigiile referitoare la debite mai mici de 1000 lei ?

Potrivit art. II din Decretul nr. 259/1959, litigiile dintre organizaţiile socialiste avînd o valoare mai mică de 1000 lei, cu excepţia celor născute din neîndeplinirea obligaţiei de a contracta şi a divergenţelor ivite cu prilejul încheierii contractelor, se rezolvă de către **organele tutelare ale debitorilor** şi nu de către organele arbitrajelor de stat şi ministeriale, care sînt competente să rezolve numai litigiile avînd valoarea minimă de 1000 lei.

Organele tutelare ale debitorilor, chemate să rezolve litigiile privind debite mai mici de 1 000 lei, sînt următoarele :

- sfatul popular raional, pentru organizaţiile socialiste de stat subordonate raionului, oraşului de subordonare raională sau comunei ;
- sfatul popular al oraşului de subordonare regională, pentru organizaţiile socialiste de stat subordonate acestuia ;
- organul central tutelar, pentru organizaţiile socialiste de stat de interes republican ;
- uniunile centrale cooperatiste sau celelalte organizaţii centrale obşteşti, pentru organizaţiile subordonate acestora.

● Care sînt debitele pentru care cererile se introduc la organele tutelare ale debitorilor ?

Asemenea debite sînt sumele datorate cu titlu de preţ, tarif, diferenţe de preţ ori de tarif, restituiri de sume plătite din eroare, penalităţi, amenzi, daune etc.

Cererea se va putea introduce numai în situaţia în care nu s-a reuşit recuperarea sumei reprezentînd debitul prin folosirea modului de plată prevăzut de lege sau contract. Deci, creanţele care — potrivit Cap. H pct. 427 din Instrucţiunile nr. 1/1964 (emise de Ministerul Finanţelor şi Banca Naţională a Republicii Socialiste România) — pot fi încasate prin bancă, nu devin litigioase decît după ce folosirea modului de decontare prin bancă nu a dat rezultate, iar în celelalte cazuri, dacă nu s-a obţinut plata de bunăvoie.

● Care este procedura de urmat pentru recuperarea debitelor mici de 1000 lei ?

Reclamantul va înainta la organul tutelar al debitorului o cerere la care va anexa copii certificate de pe actele doveditoare a creanţei sale. De asemenea, va ataşa copie de pe cerere şi de pe actele anexate la aceasta, pe care organul sesizat le va comunica pîrîtului-debitor pentru ca acesta să-şi poată formula apărarea.

Litigiile se rezolvă totdeauna fără citarea părţilor, numai pe baza susţinerilor scrise şi dovezilor depuse de către părţi. Hotărîrile pronunţate sînt definitive şi executorii. Reclamaţiile privind aceste hotărîri se rezolvă de către organul care le-a dat.

Menţionăm că **introducerea acestor cereri nu este condiţionată de efectuarea concilierii prearbitrale,** îndeplinirea acesteia fiind obligatorie numai în cazul litigiilor care urmează să fie rezolvate de către organele arbitrale.

● Care este procedura specială de urmat în cazul debitelor mai mici de 250 lei ?

Potrivit Îndrumarului dat de Ministerul Finanţelor şi Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, în legătură cu condiţiile formulării pretenţiilor pentru recuperarea unor debite mici în raporturile dintre organizaţiile socialiste, „în cazul în care organizaţia socialistă creditoare nu a putut obţine lichidarea creanţei sale prin plata de bunăvoie de către debitor, ea va introduce acţiune în condiţiile Decretului nr. 259/1959, numai atunci cînd faţă de acelaşi debitor creanţele vor atinge suma de 250 lei. În cazul în care, în cursul anului de plan, nu se acumulează faţă de acelaşi debitor, pretenţii în sumă de 250 lei, la sfîrşitul anului se va reclama suma acumulată pînă atunci, indiferent de cuantumul ei".

Cu alte cuvinte, dacă o organizaţie socialistă are o creanţă de 10, 20, 100 sau 200 lei, iar organizaţia socialistă debitoare refuză să achite creanţa, **nu se va introduce cererea pentru recuperarea debitului pînă cînd, faţă de acelaşi debitor, organizaţia creditoare nu va avea o creanţă totală de cel puţin 250 lei.**

Totuşi, pentru ca să nu se întîrzie în mod excesiv recuperarea debitelor, **la sfîrşitul anului, creditorul este obligat să introducă cererea la organul tutelar al debitorului chiar dacă valoarea totală a creanţelor sale este mai mică de 250 lei.**

● Cum se aplică prescripţia extinctivă în cazul cînd se amînă introducerea acţiunii pentru debite mai mici de 250 lei ?

Potrivit dispoziţiilor legale privind prescripţia extinctivă, neintroducerea cererilor în termenele stabilite are drept consecinţă stingerea dreptului la acţiune, astfel încît debitele nu mai pot fi recuperate pe cale silită.

Pentru cazul în care termenul de prescripţie a fost depăşit din cauză că s-a aşteptat cumularea pretenţiilor pînă la suma de 250 lei, îndrumarul menţionat prevede că „creditorul va cere repunerea în termen potrivit art. 19 din Decretul nr. 167/1958 republicat, depăşirea termenului de prescripţie fiind justificată".

Cererea de repunere în termen se va formula în termen de 30 de zile de la încetarea cauzei de împiedicare a introducerii acţiunii prin aşteptarea acumulării creanţelor, adică în 30 de zile de la data cînd, în cursul anului de plan, creanţele au totalizat suma de 250 lei, sau de la finele anului de plan atunci cînd în cursul anului de plan nu s-a acumulat această sumă. **Deci, procedînd astfel, organizaţia socialistă creditoare nu va fi pusă în imposibilitate de a recupera debitul datorită aplicării prescripţiei extinctive.**

Ivan ICZKOVITS

FIŞIER

ACTE NORMATIVE CARE REGLEMENTEAZĂ PROCEDURA DE RECUPERARE A DEBITELOR MICI

- **Decretul nr. 167 din 21 aprilie 1958 privitor la prescripţia extinctivă, modificat prin Decretul nr. 218 din 1 iulie 1960 şi prin Decretul nr. 101 din 20 aprilie 1961.**
- **Decretul nr. 259 din 17 august 1959 privind modificarea Legii nr. 5/1954 pentru organizarea şi funcţionarea Arbitrajului de Stat.**
- **Îndrumări pentru rezolvarea litigiilor de o valoare mai mică de 1 000 lei între organizaţiile socialiste (nr. 37766 din 8 iulie 1960) date de Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, Ministerul Finanţelor, Ministerul Justiţiei şi fostul Minister pentru Problemele Organelor Locale ale Administraţiei de Stat.**
- **Îndrumar privind condiţiile formulării pretenţiilor pentru recuperarea unor debite mici în raporturile dintre organizaţiile socialiste date de Ministerul Finanţelor (nr. 1536 din 14 august 1964) şi Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri (nr. 7 din 14 august 1964).**
- **Precizările nr. 1564 din 18 octombrie 1965 şi nr. 674 din 18 octombrie 1965, în legătură cu aplicarea Îndrumarului nr. 1536/1964 al Ministerului Finanţelor şi nr. 7/1964 al Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri.**

TÎRGURI ŞI HANURI

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

MĂRTURII ALE RELAŢIILOR ECONOMICE DE ODINIOARĂ

DINTRE vechile tradiţii ale românilor, **tîrgurile periodice** *se înscriu cu precădere, ca statornice datini* **ale pămîntului.**

Sînt relaţii de comerţ istorice, pe care nici **războaiele, nici** *calamităţile naturale, nici graniţele de mai tîrziu ale* **principatelor, nu le-au putut împiedica să se dezvolte, ele mijlocind** *o comuniune neîntreruptă, între oamenii de acelaşi* **neam şi** *de aceeaşi limbă, legături cu popoarele vecine.*

„Încă din vechime (scria în **1579 Petru Schiopul,** *voievodul Moldovei, în privilegiul dat* **lemberghezilor)** *locul* **iarmaroacelor** *era în Botoşani, mai pe urmă neguţătorii şi-au ales* **un tîrg** *mai aproape de graniţă...".*

Un secol după aceea sînt menţionate documentar **legături** *frecvente cu* **tîrgurile occidentului...** *pentru ca spre* **sfîrşitul veacului al XVIII-lea şi începutul** *celui de-al XIX-lea* **să înceapă** *o epocă de înviorare economică, printr-un negoţ* **românesc** *tot mai intens cu apusul şi răsăritul continentului...*

Este acum timpul cel mai înfloritor al **iarmaroacelor, bîlciurilor sau nedeelor,** *ţinute în zile de hram, prin* **oraşele şi satele ţării...**

CUM arăta un bîlci de altă dată, e greu de zugrăvit în cuvinte...

Să privim însă vestitul **„Tîrg din Transilvania"**, vedere panoramică a iarmaroculuí din **Sibiu,** pictat în culori de apă de **Franz Neuhauser tînărul (1763—1836)** în ultimii ani ai secolului al **XVIII-lea** şi litografiat mai tîrziu (1819) de **Lanzedelly.**

E un instantaneu magnific această viziune a iarmaroculuí transilvan, pe care Neuhauser o surprinde în cele **6 planşe** colorate ale lui.

Litografiate în culori sau gravate monocrom, în aramă, planşele s-au vîndut şi s-au răspîndit ca nişte tablouri de sine stătătoare.

Ba succesul lor a fost atît de mare încît, cu vremea, unele figurí s-au desprins din grup, fiind imprimate aparte, cum este cazul acelui **bătrîn cu narghilea** şi înfăţişare de boier român, în costum răsăritean.

Iată şi **„Un bîlci din Ţara Română"**, văzut în prima jumătate a secolului al XIX-lea, o scenă de tîrg muntean, din sursa aceluiaşi neîntrecut litograf Lanzedelly. O mulţime de oameni pozează şi aici, de la negustorii de pînzeturi, care îşi desfac marfa sub privirile ţăranilor, pînă la **dorobanţii** cu cepchene şi poturi, în atitudini mîndre, aşa cum îi zugrăvea şi **Doussault şi Bouquet.**

Cînd şi cînd, străbate prin acest tîrg o haraba cu coviltir, o trăsură de Herasca, prin ferestruica căreia priveşte galeş o femee.

Puţini dintre noi mai ştim astăzi ce intensă viaţă comercială au cunoscut mai de mult oraşele ţării, cum arătau, altădată, dughenile şi hanurile româneşti...

Şi e un adevărat noroc că dintr-un trecut mai îndepărtat ne-au rămas destule condici şi catastife de negustori, iar de pe la sfîrşitul veacului al XVIII-lea şi pînă către vremea noastră s-au găsit destui pictori, care să ne păstreze imaginea acestei vieţi tumultuoase, împletind în lucrul lor cea mai autentică mărturie de epocă cu o mare măiestrie artistică.

Sînt adevărate pagini de istorie în albumele acestea din prima jumătate a secolului XIX şi din anii imediat următori.

Nu ştim ce îi va fi hotărît pe francezii **Michel Bouquet** şi **Lancelot** să deseneze între 1840—1860, în atîtea feţe osebite, vestitul **Han al lui Manuc,** bogatul negustor care puţin a lipsit să nu ajungă şi domn în Ţara Românească şi a cărei viaţă de pomină intrase în legendă mai înainte de moartea eroului.

Poate faima de care se bucura printre călători vasta şi impunătoarea clădire în stil italian, construită în maniera acelor depozite **„I fondachi"** ale negustorilor din Veneţia, cu pitorescul ei aspect de mînăstire *„fatto a* guisa di un gran chiostro" ori numele proprietarului acestui han, atît de răsunător printre pămînteni ?

Negustor român. (Dintr-o carte a lui JOH. HEDENBORG apărută la Stockholm, 1839)

Români din spre sfîrşitul secolului al XVIII-lea. (D. SESTINI, Notizie istoriche, Milano, 1821).

● Portrete de negustori

DIN autobiografia lui Teodor Vîrnav cunoaştem traiul pe care îl ducea, între 1813—1816, negustorul lipscan **Constantin Lada,** fratele stolnicesei Leonardi.

O existenţă largă, de om bogat.

Umbla îmbrăcat cu beniş de postav englezesc şi cu anteriu de suvaia sau de cutnie. Pe cap purta veşnic işlicul din pielicelele de Crimeea. Vorbea franceza, germana şi italiana şi vindea marfă austriacă şi saxonă la **Hanul Şerban Vodă** din Bucureşti.

Dimineaţa bea „cafea nemţească" sau „ciocolată"... seara se plimba în caleaşcă, cu lachei la spatele trăsurii pe podul Mogoşoaiei... Aşa era Constantin Lada şi ca el toţi lipscanii din Bucureşti : bogaţi, cilibii...

Acestui negustor îi scria **Nicolae Paciura,** şeful unei case de Comerţ din Sibiu, rugîndu-l pentru o haină scumpă.

Mulţumită lui **J. Rey** şi lui **T. Müller** putem cunoaşte astăzi cum arătau, în 1845, **dughenile lui Niculi şi ale Paşcanului din Uliţa pavelei de lemn** sau un colţ din **Strada Mare din Iaşi,** cu construcţiile ei „moderne", străjuite de porţi grele şi cu ganguri prin care se strecoară femei cochete în lungi rochii „cloche".

Acum, francezul Nodet, feciorul lui **Jean Nodet** din Cartierul Latin, ţinea restaurant în Iaşi şi negustorul **Raymond** îşi anunţa clientela feminină că i-au sosit din Paris ultimele noutăţi la modă :

„J'ai l'honneur de vous
prévenir, madame,
que j'ai reçu de Paris des
chapeaux capotes
et des nouveautés...
J. RAYMOND

E un inedit document de epocă, probant pentru felul în care francezii, pripăşiţi prin ţările noastre, reuşeau să se descurce, făcînd negoţ sau devenind preceptori prin casele oamenilor cu stare.

● ...Şi cîţiva filfizoni cu „tupeu"

POATE printr-un asemenea străin, aciuiat în Principate şi devenit peste noapte negustor, va fi pătruns în garderoba noastră o piesă vestimentară nouă, provenind de la vreo casă de modă daneză, a cărei firmă avea ca emblemă numele eroului mitic iutlandez : **Virfilsson** [1]) (supranumit „frumosul") — replică a frumosului **Brummell** britanic — un fel de arbitru al eleganţei baltice (! ?).

N-ar fi de mirare ! În 1840 în raza portului Galaţi trăgeau la chei şi vase de comerţ daneze şi se tălmăcea în românește tragedia lui Hamlet, prinţul de la Dania.

Va fi fost o piesă de costum extravagantă, pe care tinerii noştri din Bucureşti şi Iaşi, vor fi adoptat-o, căpătînd de atunci porecla batjocoritoare de **filfizoni,** din partea bătrînilor vremii...?

De notat că în jurul acestei date... tinerii din ţările noastre arborau, după moda Parisului şi o coafură, ce a părut foarte îndrăzneaţă pentru vremea ei (un fel de „creastă de cocoş") căreia francezii îi ziceau **„toupet"** şi românii mai în vîrstă îi spuneau la fel, **tupeu,** termenul păstrîndu-se de atunci în limbă cu semnificaţia de „îndrăzneală..."

Al. ALEXIANU

1) Opunem etimologia noastră, ca fiind mai aproape de adevăr, explicaţiei ingenioase pe care o dădea cuvîntului, în 1884, I. Ghica în scrisoarea literară „Bălţăreţu", făcînd să derive termenul de **filfizon** din refrenul cîntecului revoluţionar francez **La Carmagnole : Vive le son** (du canon), refren pe care Manea Nebunul, omul banului Dumitrache Ghica (+1807), îl cînta în felul lui : **Zon Zon Vivrelzon... (I. Ghica Scrisori către V. Alecsandri).** Interpretarea, reluată apoi de **G. I. Ionescu Gion (Istoria Bucureştilor,** Buc., 1899, pag. 611), a căpătat drept de cetate în 1911, cu rezerva cuvenită, în **Dicţionarul limbii române** (Tomul II Fascicola II Bucureşti, pag. 123) şi a fost primită apoi în toate dicţionarele care au urmat.

Un bîlci în Ţara Românească (începutul sec. al XIX-lea).

Joagăr pe Dîmbovicioara.

Bîlci la Rîureni

INDUSTRIA ŞI COMERŢUL ÎN FOTOGRAFIE ACUM 100 DE ANI

PICTORUL clujean Carol Popp de Szathmary, de la care ne-au rămas numeroase stampe cu aspecte din viaţa satului şi a oraşului românesc, s-a ocupat, în a doua jumătate a secolului trecut, şi de arta fotografică, activitatea sa în acest domeniu înscriindu-l printre primii reporteri fotografi din lume. Colecţia de fotografii realizată se află astăzi în fondul Bibliotecii Academiei.

Se găsesc în această colecţie : peisaje, figuri de ţărani, clădiri, aspecte din activitatea industrială şi comercială. În fotografiile alăturate dăm două din aceste aspecte, caracteristice epocii :

1. Un joagăr pe Dîmbovicioara, în anul 1866 — nucleu al marilor gatere care aveau să apară mai tîrziu pe toate cursurile de apă din ţară;

2. Bîlci la Rîureni, în fostul judeţ Rîmnicu-Vîlcea la 1866.

Acestea sînt primele obiective industrialo-comerciale fotografiate în ţara noastră.

Ion MUNTEANU

Tîrgul din Sibiu (sfîrşitul sec. al XVIII-lea).

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONSFĂTUIRII PE

COMERȚ MO

OPERATIVITATE,

Specializarea rețelei de desfacere, condiție a satisfacerii cererii diversificate a consumatorilor, pătrunde tot mai mult. În fotografie : **Noul magazin specializat în desfacerea televizoarelor și aparatelor de radio din Calea Griviței.**

PERFECȚIONAREA FORMELOR DE ORGANIZARE

Eugen BARAT
adjunct al ministrului
comerțului interior

REALIZAREA obiectivelor importante ale planului cincinal, atît în domeniul producției, cît și al ridicării nivelului de trai impun sporirea eforturilor pentru îmbunătățirea activității comerciale sub toate aspectele sale. O problemă de prim ordin este aceea a organizării comerțului, care trebuie să asigure legătura operativă și eficientă între organizațiile și întreprinderile comerciale în calitatea lor de beneficiari și întreprinderile producătoare în calitate de furnizori. Îmbunătățirea organizării comerțului contribuie la influențarea mai eficientă a producției bunurilor de consum în conformitate cu cererea populației, la o vehiculare mai rațională a mărfurilor de la producător la consumator, precum și la introducerea formelor avansate de servire. Toate acestea în ultimă instanță au ca efect ridicarea gradului de aprovizionare a populației, reducerea timpului folosit de consumatori pentru cumpărături și eliminarea unor cheltuieli de circulație neraționale. Găsirea unor forme organizatorice adecvate prin care se pot realiza aceste cerințe trebuie să stea permanent în centrul atenției organelor comerciale.

Soluțiile organizatorice trebuie aplicate cu grije, păstrîndu-se acele forme a căror eficacitate a fost verificată, pentru a asigura o stabilitate în perspectivă a organizării comerțului. Trebuie ținut seamă de faptul că formele de organizare din această ramură au implicații și în afara sferei circulației mărfurilor. Ele se reflectă și în modul de rezolvare a problemelor urbanistice, în orientarea construcțiilor de depozite, în eficiența fondurilor investite etc.

● Magazine specializate... dar și universale

La stabilirea liniei de urmat în dezvoltarea rețelei comerciale trebuie pornit de la experiența proprie, precum și de la experiența altor țări ; ea se concretizează, pe de o parte, în realizarea unei concentrări a desfacerilor în unități mari, iar pe de altă parte, printr-o specializare, atît în cadrul raioanelor marilor magazine universale, cît și în anumite unități.

Specializarea în comerț este determinată de creșterea volumului desfacerilor, de diversificarea fondului de marfă și de necesitatea îmbunătățirii continue a deservirii consumatorilor. Această acțiune se referă, atît la unitățile de desfacere, cît și la organizațiile comerciale cu amănuntul și întreprinderile cu ridicata.

Cu toate că peste 60% din numărul total al unităților de desfacere de la orașe sînt specializate, se impune adîncirea acestui proces în acele sectoare în care se înregistrează creșteri mari la desfaceri, cum este cazul la confecții, încălțăminte, articole electrotehnice, articole pentru copii ș.a. În sistema cooperației de consum trebuie să se extindă specializarea magazinelor în alimentare și nealimentare, precum și organizarea de magazine de mobilă și de confecții în localități cu cerere de consum ridicată.

Paralel cu condițiile ce determină specializarea în comerț, acționează și factori care [illegible] magazine universale. În primul rînd, în această direcție acționează constituirea și dezvoltarea de puternice centre comerciale în toate orașele mari ale țării. Este cunoscut faptul că pentru aprovizionări mai complexe ce se fac la anumite perioade, cumpărătorii se deplasează în centrele comerciale. De asemenea, magazinele universale stimulează cumpărăturile de produse diferite, prin asociere

În aceste magazine se îmbină de fapt specializarea pe raioane de desfacere cu activitatea comercială mixtă în cadrul aceleiași unități și — dacă proporțiile magazinelor sînt corespunzătoare — se rezolvă una dintre sarcinile principale și anume, punerea la dispoziția cumpărătorilor a mărfurilor într-un sortiment complet. Dezvoltarea orașelor patriei noastre necesită extinderea rețelei de magazine universale în centrele comerciale ale acestora, ca și de altfel în orașele industriale unde în trecut nu au existat astfel de magazine.

În centrele urbane se resimte lipsa unor magazine mari pentru anumite grupe de mărfuri, în care să se asigure desfacerea întregii game de articole și sortimente din aceste grupe. Astfel de magazine ar putea fi organizate pentru confecții, îmbrăcăminte, mobilă etc. Ele ar constitui și un mijloc de stimulare pentru ridicarea calității produselor de către întreprinderile producătoare, ale căror mărfuri ar putea fi comparate de cumpărători.

În domeniul comerțului cu produse alimentare, centrele comerciale ale orașelor impun organizarea de mari magazine (supermagazine) cu autoservire, în care pe lîngă sortimentul complex de produse alimentare se desfac și articole de uz casnic și gospodăresc de primă necesitate.

Găsirea unor forme mai eficiente de organizare nu se referă numai la unitățile de desfacere, ci și la întreprinderile comerciale cu ridicata și organizațiile comerciale cu amănuntul. De altfel, modul de organizare a magazinelor, atrage după sine măsuri corespunzătoare și în celelalte verigi ale comerțului.

● Organizații pe ramuri de activitate comercială

În unele localități, organizațiile comerciale au sarcina de a conduce și îndruma un număr prea mare de magazine, cu profil de desfacere foarte diferit. În aceste condiții, activitatea de conducere își pierde conținutul economic transformîndu-se în bună parte în muncă administrativă. Pornind de la condițiile concrete din fiecare localitate este necesară luarea de măsuri pentru transformarea treptată și pe măsura creării posibilităților, a actualelor organizații comerciale pentru produse industriale în organizații specializate pentru comerțul cu textile-încălțăminte și pentru comerțul cu produse metalochimice. Trebuie avută, așadar, în vedere continuarea scindării organizațiilor comerciale mixte din orașele mai importante în organizații pe ramuri de activitate comercială.

De asemenea, astăzi și în comerțul cu ridicata există unele întreprinderi care întîmpină greutăți în îndeplinirea sarcinilor economice în bune condițiuni, deoarece au relații cu un număr prea mare de furnizori (uneori peste 300) cu profil de producție foarte variat și trebuie să asigure aprovizionarea cu mărfuri pentru numeroase magazine. Pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru ale acestor întreprinderi este necesară specializarea lor în întreprinderi comerciale cu ridicata pentru confecții, pentru încălțăminte și pentru textile-galanterie.

Extinderea specializării unităților, organizațiilor și întreprinderilor comerciale este o cerință a organizării comerțului după obiectul de activitate și creează condiții pentru cunoașterea mai adîncită a cererii populației, influențarea mai eficientă a industriei producătoare de bunuri de consum în funcție de cerere și ridicarea calificării lucrătorilor din comerț.

Procesul economic al circulației mărfurilor cu amănuntul în sectorul socialist de stat din țara noastră se desfășoară prin unitățile de desfacere conduse de organizațiile comerciale locale care la rîndul lor sînt subordonate direcțiilor comerciale regionale și prin întreprinderile comerciale cu ridicata, a căror activitate este îndrumată de direcțiile generale din Ministerul Comerțului Interior.

● Utilitatea unei experimentări

Aceste două verigi comerciale, avînd indicatori de plan proprii, nu sînt cointeresate în toate cazurile în aceeași măsură în realizarea unei aprovizionări corespunzătoare a rețelei. Relațiile statornicite între ele — pe baza reglementărilor în vigoare — nu oferă totdeauna posibilitatea realizării unor deziderate ca participarea la contractare a reprezentanților unităților care desfac efectiv mărfurile, aprovizionarea continuă a rețelei cu amănuntul cu toată gama de produse și sortimente ce se găsesc în depozitele comerțului cu ridicata etc.

Necesitatea apropierii conducerii întreprinderilor comerciale de activitatea de desfacere — reclamă găsirea unor forme organizatorice îmbunătățite. Apreciem că la un anumit nivel de dezvoltare a activității comerciale *la unele grupe de mărfuri* apare necesară unificarea comerțului cu ridicata și cu amănuntul într-o singură întreprindere.

În această direcție acționează, în special, necesitatea de a se asigura răspunderea în angajarea fondului de marfă și în relațiile cu furnizorii, a aceluiași organ care să aibă în atribuțiile sale nu numai depozitarea mărfurilor, ci și desfacerea lor prin unități. Pentru creșterea eficienței în influențarea unităților producătoare, în funcție de cererea populației, este evidentă nevoia apropierii furnizorilor de organele comerciale ce sînt în contact direct cu consumatorii, adică de întreprinderile de vînzare cu amănuntul, a conducerii unitare a activității comerciale și orientării ei spre sarcinile principale legate de aprovizionarea populației, în raport nemijlocit cu cererea de mărfuri și cu posibilitățile industriei.

Conducerea unitară a întregii activități comerciale în întreprinderi integrate, asigură condiții mai bune pentru așezarea stocurilor de mărfuri pe unități de desfacere și depozite, în funcție de perioada de reaprovizionare, și în acest mod, pentru prezentarea t turor mărfurilor consumatorului. Pe aceast cale sporesc și posibilitățile de adîncire specializării rețelei comerciale cu cheltuiel minime, deoarece se reduc costurile comune și se creează condiții pentru mecanizarea centralizată a evidenței și scăderea volumului acesteia. Pe de altă parte, aceasta înlesnește extinderea livrărilor directe de la furnizori la magazine, înlăturîndu-se tendința care se mai face simțită de trecerea mărfurilor prin depozit, determinată de încasarea rabatului comercial, de volumul rulajului în funcție de care se stabilește și gradul întreprinderilor cu ridicata, respectiv — salariile personalului.

Trebuie subliniat însă faptul că realizarea unor astfel de întreprinderi ridică o seamă de probleme cu privire la nivelul cheltuielilor de circulație, amplasarea și dimensionarea depozitelor, relațiile contractuale ale întreprinderilor industriale cu cele comerciale și altele. Date fiind însă îmbunătățirile care se conturează, organizarea unor astfel de întreprinderi comerciale, în acele domenii în care există condiții de aplicare, urmează să se facă pe baza unor experimentări judicioase și a unor studii aprofundate.

Astfel, în cazul comerțului cu mobilă și al desfacerii confecțiilor, încălțămintei, existența condițiilor necesare în acest scop este de pe acum evidentă. Totuși, nici în aceste sectoare nu se poate generaliza această măsură pentru toate orașele și regiunile țării. Organele Ministerului Comerțului Interior au analizat deja posibilitățile concrete de experimentare a unor forme organizatorice, prin care să se realizeze în cadrul aceleiași întreprinderi atît comerțul cu ridicata, cît și cu amănuntul. Trecerea la experimentare și urmărirea cu grijă a rezultatelor obținute vor constitui un mijloc de analizare temeinică a eficienței unora sau altora dintre formele organizatorice ale întreprinderilor comerciale, independent de subordonarea acestora.

Organele comerciale își vor spori eforturile pentru ca și pe calea perfecționării organizării comerțului să-și aducă contribuția la îndeplinirea sarcinilor puse în fața noastră de Congresul al IX-lea al P.C.R.

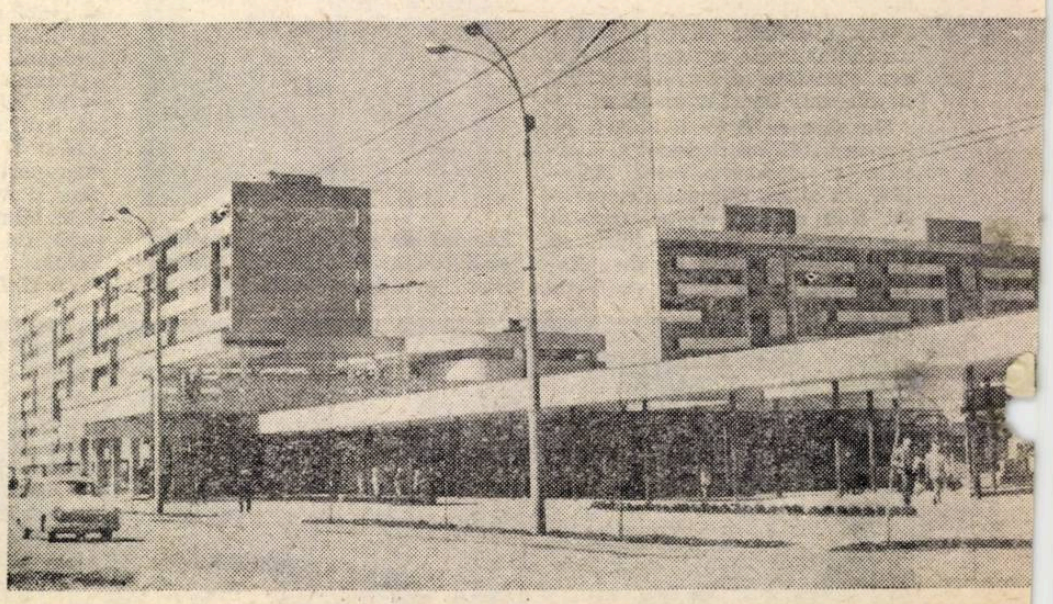

Într-o ambianță cartierul Drumul urmează să satisfa

ODERN –

BUNĂ DESERVIRE

EXTINDEREA APROVIZIONĂRII DIRECTE

NOUL sistem de contractare sezonieră, precum și noile forme de desfacere cu expunere deschisă contribue fără îndoială la îmbunătățirea comerțului cu confecții. Aceasta nu înseamnă însă că rezervele în acest domeniu s-au epuizat.

Cerințele crescînde ale populației — urmare firească a creșterii continue a nivelului de trai — impun permanent îmbunătățirea aprovizionării prin unitățile noastre comerciale, prin găsirea celor mai indicate metode de aprovizionare și desfacere.

Una din metodele mult controversate este aprovizionarea prin tranzit. Desigur, părerile sînt împărțite și posibilitatea extinderii acestei forme de aprovizionare directă trebuie examinată diferențiat în funcție de structura și specificul fondului de marfă, de amplasarea rețelei, de condițiile de depozitare și conservare a mărfurilor și de alți factori.

Avantaje multiple

Avantajele aprovizionării prin tranzit sînt evidente. Prin contractarea fondului de marfă direct între furnizor și beneficiar, comerțul cu amănuntul poate transmite nemijlocit și mai judicios cererea de consum a populației cu care vine în contact. Astfel, comerțul cu amănuntul poate influența întreprinderile producătoare să producă cu precădere acele mărfuri care satisfac mai bine cererea de consum a populației. Cererea prezentată de comerțul cu amănuntul poate ajunge mai operativ la furnizor, fapt de o deosebită importanță în comerțul cu confecții, unde oscilațiile liniei modei sînt foarte frecvente. La aceste avantaje se adaugă, desigur, și cele legate de accelerarea vitezei de circulație a mărfurilor, ceea ce se reflectă implicit în reducerea cheltuielilor de circulație, în sporirea eficienței economice, în ridicarea gradului de rentabilizare, în mai buna gospodărire a fondurilor materiale acordate de stat. Un avantaj nu mai puțin important îl constituie și faptul că recepția calitativă efectuîndu-se în loturi mai mici decît cele ale comerțului cu ridicata, mărfurile necorespunzătoare livrate de furnizori, care au trecut de poarta fabricii, pot fi mai ușor depistate în sondajul calitativ care se efectuează cu această ocazie.

Pornind de la avantajele aprovizionării directe, organizația noastră a depus eforturi pentru extinderea continuă a tranzitului organizat. Astfel, 32% din fondul de marfă care s-a desfăcut în cursul anului 1965, provenea din aprovizionarea directă de la furnizori prin tranzit organizat. Aceasta a însemnat — prin suplimentul de rabat de 2% care s-a economisit prin eliminarea verigii cu ridicata — un plus de 500 000 lei beneficii peste plan.

Toate aceste avantaje ne întăresc convingerea că aprovizionarea directă a magazinelor trebuie în continuare extinsă.

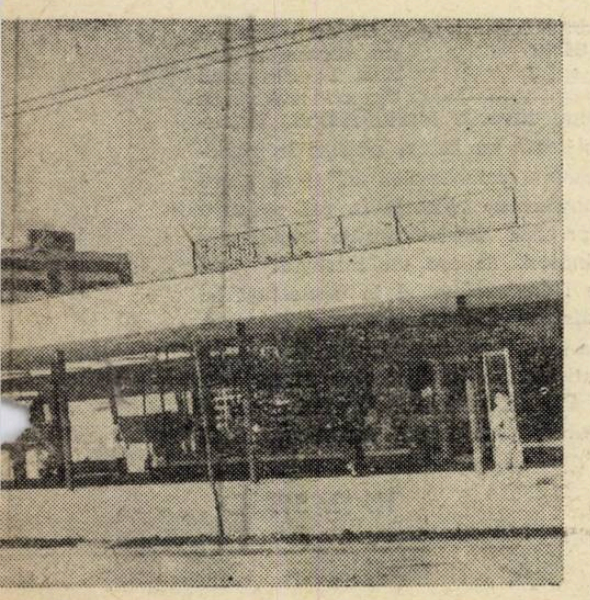

hitecturală adecuată, noul supermagazin din erei din București, recent intrat în funcțiune, mai complex exigențele crescînde ale consumatorilor

Să asigurăm condiții mai bune de extindere

Sînt însă și unele greutăți, care printr-un concurs susținut atît din partea industriei cît și a comerțului, credem că s-ar putea elimina. Astfel, o primă problemă o constituie posibilitatea alegerii furnizorilor. În mod ideal, ținînd seama de cheltuielile ce se efectuează cu ocazia transporturilor de mărfuri de la distanțe mari, furnizorii ar trebui să fie din apropierea organizației noastre. Aceasta presupune ca încă din faza de contractare, organizația noastră să aibă posibilitatea să angajeze fondul de marfă pe cît posibil de la furnizori din orașul sau cel mult regiunea București. În condițiile în care organizația noastră s-ar aproviziona cu precădere de la furnizori din Capitală, multe confecții ar putea să fie transportate exact în starea în care au ieșit pe poarta fabricii, pe umerașe sau în conteinere speciale de 5—10 bucăți. Aceasta ar elimina operațiunea de ambalare pentru C.F.R. și de dezambalare, care presupune readucerea confecțiilor la forma inițială printr-o armată de călcători. În prezent, sistemul amintit mai sus se practică într-o formă redusă numai la cîteva magazine din Capitală.

O altă condiție este livrarea în loturi direct la magazine. Din păcate, acest punct de vedere nu este împărtășit de industrie, considerîndu-se că acest procedeu ar implica transporturi mai numeroase și bineînțeles mai multe facturi.

Un aspect, deloc lipsit de importanță, este existența unor stocuri permanente, la unele categorii de mărfuri, care să asigure în continuu formarea sortimentului comercial (pe mărimi, talii, poziții coloristice etc.). În prezent, acest lucru nefiind totdeauna posibil sîntem nevoiți să așteptăm sosirea unui nou transport pentru a constitui sortimentul necesar desfacerii.

Cîteva măsuri care se impun

Considerăm util, sub aspectul extinderii aprovizionării directe și, în general, al îmbunătățirii deservirii consumatorilor, să se ia unele măsuri dintre care amintim:

- Revizuirea amplasării rețelei de desfacere și crearea condițiilor optime pentru etalarea corespunzătoare a produselor în sala de vînzare.
- Extinderea spațiului necesar depozitării și conservării mărfurilor în condiții corespunzătoare.
- Construcții de stelaje intersanjabile și ușor de manipulat în sala de vînzare.
- Mai multă preocupare atît din partea industriei, cît și a comerțului pentru găsirea unor forme corespunzătoare de ambalare și prezentare.

În încheiere, subliniem încă o dată necesitatea studierii aprofundate și complexe a problemelor pe care le ridică extinderea aprovizionării directe.

O. IANCU
directorul O.C.L. Confecția-București

Îmbinarea armonioasă între stilul arhitectonic nou și formele superioare de desfacere – expunerea deschisă a mărfurilor – este vizibilă la magazinul „Modern" din Pitești.

CONTRACTARE ÎNAINTE DE DEFINITIVAREA PLANULUI

SPRE deosebire de vechiul sistem de contractare semestrială calendaristică, actualul sistem practicat în sectorul textile încălțăminte, potrivit căruia majoritatea articolelor fac obiectul unei contractări pe semestre sezoniere (trimestrul II + III; IV + I), iar unele articole chiar anuale, prezintă evidente avantaje economice. Întreprinderile industriale au posibilitatea să cunoască mai bine cererea de mărfuri a comerțului și să ia din timp măsuri pentru pregătirea procesului de producție, iar comerțul, la rîndul lui, poate satisface în condiții mai bune cererea de consum a populației.

Actualul sistem de contractare sezonieră, care se aplică experimental, începînd din anul trecut, considerăm că reprezintă un important pas înainte pe linia îmbunătățirii aprovizionării populației și, în consecință, el trebuie menținut în continuare.

O problemă care se pune totuși, o constituie faptul că posibilitățile de influențare a industriei de către comerț în direcția producerii mărfurilor solicitate de populație sînt limitate de împrejurarea că la data încheierii contractelor pentru trim.II—III și IV, întreprinderile producătoare au planul de producție și aprovizionare tehnico-materială, ca și indicatorii de consecință — fond de salarii, productivitate, rentabilitate etc. — deja stabiliți.

În legătură cu aceasta se ridică problema utilității încheierii contractelor înaintea definitivării planului de stat. Acest sistem ar prezenta avantaje evidente, întrucît la definitivarea planului s-ar putea avea în vedere, sub toate aspectele, rezultatele discuțiilor aprofundate dintre organele industriei și comerțului cu privire la acoperirea necesarului de consum pe anul următor. Organele de planificare ale industriei ar putea astfel să prevadă măsuri care să asigure realizarea integrală a contractelor și, în plus, măsuri pentru contractări suplimentare cînd aceasta este necesar. În aceste condiții apreciem că fundamentarea planului și orientarea lui în direcția bunei aprovizionări a populației ar fi și mai bine asigurată.

După părerea noastră, această problemă trebuie însă examinată diferențiat, în funcție de structura fondului de marfă.

Așa după cum se știe, fondul de marfă în sectorul de textile-încălțăminte se caracterizează printr-o structură foarte complexă. El este supus unor influențe legate de sezonalitate, precum și de modificarea liniei modei.

Modificarea liniei modei, destul de frecventă la o serie numeroasă de articole, impune adaptarea fondului de marfă în mod corespunzător. Aceasta presupune ca acțiunea de angajare a fondului de marfă să se facă pe perioade cît mai scurte. Întrucît atît planul de desfacere, cît și planul de producție și respectiv livrare la fondul pieței, se stabilesc anual, contractarea articolelor cu caracter sezonier sau puternic influențate de linia modei, nu credem că ar putea în întregime să preceadă definitivarea planului de stat.

Deși la aceste articole cu contractare sezonieră nu se poate pune problema contractării înainte de definitivarea planului de stat (planul se definitivează înainte de începerea anului, iar contractarea pe trim. II—III se face în cursul lunii februarie a anului de plan), totuși **considerăm necesar ca înainte de definitivarea planului de stat să se poarte discuții aprofundate între organele industriei și comerțului în legătură cu acoperirea cererii de mărfuri pentru întreg anul de plan.**

Chiar la produsele cu contractare sezonieră, angajarea fondului de marfă are loc în unele perioade înainte de definitivarea planului. Astfel, contractarea fondului de marfă pentru trimestrul I al anului 1966 a avut loc în vara anului 1965 înaintea definitivării planului de stat; consecințele economice ale acestui fapt se reflectă pozitiv în activitatea noastră.

Dar, dacă angajarea fondului de marfă pentru sezonul primăvară-vară (trim. II și III) nu poate avea loc pentru articolele de sezon și influențate de modă decît după definitivarea planului, **considerăm că exista posibilitatea contractării înainte de definitivarea planului de stat la o serie întreagă de mărfuri de sortiment simplu, nelegate de modă.** Nu există nici un impediment economic sau de alt ordin care să nu permită extinderea perioadei de contractare — și aceasta bineînțeles înainte de definitivarea planului — la o serie întreagă de articole.

Trecerea la un sistem diferențiat de contractare care să preceadă definitivarea planului și care presupune extinderea perioadei de contractare la unele produse neinfluențate de modă — posibilitate amplu examinată în ancheta **„Suplețe și operativitate în relațiile reciproce"**, publicată în revista **„Viața economică"** nr. 11/1966 — va contribui în mod neîndoielnic la sporirea eficienței activității comerciale, la mai buna aprovizionare a populației, la îmbunătățirea continuă a relațiilor economice între întreprinderile producătoare și organizațiile și întreprinderile comerciale.

N. GĂNCIULESCU
directorul I.C.R.T.I. -București

FINANȚELE PUBLICE ÎN ORÎNDUIRILE PRESOCIALISTE

SUB un titlu căruia i se poate obiecta prea mult laconism, se prezintă cititorilor cursul de Finanțe publice în orînduirile presocialiste, predat de autor — conf. dr. Iulian Văcărel — la Institutul de științe economice „V. I. Lenin" din București [1]). Întrucît într-un alt volum apărut anterior, același autor a tratat finanțele socialiste ale țării noastre, ne aflăm în fața unui curs complet privind disciplina finanțelor.

Larg interes

Apariția acestei lucrări depășește interesul pe care îl suscită, în general, tipărirea unui curs universitar. **În primul rînd,** aceasta se datorește faptului că, prin conținutul și contextul lor economic, politic și social, relațiile financiare interesează pe toți economiștii și, mai departe, pe numeroși oameni de cultură, care simt nevoia consultării unui bun manual ca mijloc de informare științifică. **În al doilea rînd,** acest curs este rodul osîrdiei de ani și ani a unui singur om de știință. Nu vreau să diminuez cu ceva rezultatele adeseori strălucite, obținute în stăpînirea complexității unor teme de cercetare prin munca bine organizată a unui colectiv de autori. Este însă incontestabil că, atunci cînd condițiile obiective și subiective sînt îndeplinite, o operă care poartă amprenta formației științifice și a personalității unui cercetător, ea cîștigă prin caracterul unitar al concepției și tratării, prin ambianța deosebită pe care o creează trecerea tuturor fenomenelor cercetate prin filtrul unei singure și autentice gîndiri. **În sfîrșit,** mai adaug o calitate a acestui curs, mai rar întîlnită în familia cursurilor universitare, și anume aceea a conciziei, izvorîte nu din renunțări și mutilări voite sau impuse, ci din spirit de sinteză, ajutat printr-o muncă de sistematizare a aspectelor fundamentale, prin perceperea și relevarea esențialului, prin simț pedagogic. Acest proces de sintetizare a unui material vast se poate ușor identifica parcurgînd în paralel modul cum au fost tratate unele teme comune cursului de finanțe și lucrării anterior publicate de același autor sub titlul „Probleme ale teoriei finanțelor" (1963). Rezultatul procesului este valoros, el răsplătind o muncă migăloasă, tenace.

Pe de altă parte, confruntînd volumul recent apărut cu prima ediție a cursului de finanțe, se remarcă preocuparea autorului de a folosi o documentație mai amplă, de a adăuga analizei încă o doză de rafinament, de a conferi expunerii mai multă precizie și relief. Este binevenită aprofundarea cercetării privind relațiile financiare în sclavagism și feudalism, deși poate ar mai fi fost încă ceva de făcut pentru atenuarea caracterului europocentrist al acestei cercetări. Tratarea aspectelor teoretice ale relațiilor financiare în orînduirea capitalistă, a problemelor financiare ale dezvoltării capitalismului în România, a concepțiilor financiare ale economiștilor burghezi români sînt mai dezvoltate și mai nuanțate. În general se poate spune că îmbunătățirile aduse au îmbogățit cursul fără a-l încărca.

Lucrarea depășește însă calitățile unui curs universitar, ea este rodul unei ample munci de cercetare științifică, concretizînd o serie de idei valoroase ale autorului pe această linie.

Una dintre cele mai fructuoase idei fundamentale

determinante pentru întreaga concepție a autorului cu privire la categoria finanțelor, este că finanțele — fie ele capitaliste sau socialiste — sînt un sistem de relații economice, apărînd în procesul de mobilizare și repartizare a fondurilor bănești necesare statului pentru îndeplinirea funcțiilor lui. Alți autori marxiști scot finanțele statului burghez în afara procesului de producție socială, considerîndu-le un element de suprastructură (A. M. Aleksandrov), sau cel mult un domeniu în care suprastructura politică acționează asupra bazei economice (V. P. Diacenko). I. Văcărel se situează ferm pe poziția încadrării finanțelor în categoria relațiilor economice, ceea ce are implicații importante — pe care le consider favorabile — asupra modului de tratare a problemelor ce fac obiectul volumului apărut. În concepția adoptată de autor, sfera finanțelor este mai restrînsă decît aceea a relațiilor bănești, ea cuprinzînd numai anumite relații, legate de constituirea și utilizarea resurselor financiare ale statului. Asemenea relații apar, atît în orînduirile sociale bazate pe exploatare, cît și în socialism, de fiecare dată ele avînd un anumit conținut de clasă și funcții specifice condițiilor economice, politice și sociale date.

O problemă care trebuie aprofundată

În caracterizarea generală a finanțelor statului capitalist autorul scoate în relief esența economică a acestor finanțe, arătînd că în condițiile proprietății private asupra mijloacelor de producție, statul capitalist nu participă în mod **nemijlocit** la repartiția primară a venitului național; ca aparat parazitar, de opresiune, statul burghez nu îndeplinește nici o funcție cu caracter productiv; că atunci cînd statul capitalist este proprietar al anumitor întreprinderi din sfera producției materiale, suma ce-i revine din distribuirea primară a valorii nou create de muncitori este de cele mai multe ori neglijabilă (pag. 53).

Într-un alt capitol, autorul arată însă că ponderea sectorului de stat în producția industrială și în alte ramuri ale economiei a crescut continuu, mai ales în ultimele decenii, ceea ce dovedește întărirea capitalismului monopolist de stat în țările respective. De asemenea, menționează că în anul 1962, statul și întreprinderile publice au participat la formarea capitalului brut interior cu 17% în S.U.A., cu 35,6% în Franța, cu 41,6% în Anglia (pag. 83). În paranteză spus, cred că aceste cifre trebuie supuse unei verificări, deoarece ar putea fi influențate de metodologia de calcul care să vicieze ponderea reală a aportului organelor de stat. Chiar dacă facem abstracție de realitatea procentelor indicate în lucrare, este incontestabil că sectorul productiv de stat în economiile naționale citate s-a dezvoltat considerabil.

Comparînd afirmațiile de mai sus, s-ar putea ajunge la concluzia că există o contradicție între ele.

Participarea tot mai largă a statului capitalist contemporan la acumulare și consecințele ei financiare sînt fenomene care-și pun atît de apăsat amprenta pe cursul evoluției capitalismului, încît justa caracterizare a finanțelor acestui stat nu poate să le treacă cu vederea.

Într-o ediție viitoare este necesar ca autorul să stabilească nu numai dimensiunile participării statului la formarea capitalului brut interior, dar și sursele de finanțare. Aceasta, deoarece în numeroase cazuri rezultă că formarea capitalului nu s-a realizat pe seama distribuirii primare a valorii nou create de muncitori în întreprinderile de stat existente, ci pe aceea a altor resurse financiare (impozite, împrumuturi etc.).

De altfel, intensificarea intervenției statului în viața economică, sub forma lărgirii sectorului productiv de stat și în mai mică măsură — ținînd seama de profilul cursului — sub aceea a politicii de „nivelare" a ciclului conjunctural prin măsuri de reglementare a producției, prețurilor, salariilor etc., este tratată convingător în volumul recenzat. Astfel, în cap. VII: „Veniturile de la întreprinderile și proprietățile statului" se analizează dezvoltarea întreprinderilor și proprietăților statului în epoca imperialismului, dîndu-se cifre concludente cu privire la importanța întreprinderilor de stat din S.U.A., Anglia, Franța, Germania, Italia, precum și din România burghezo-moșierească. Problema dezvoltării sectorului de stat este examinată și sub aspectul cheltuielilor bugetare afectate acestei dezvoltări. Ceea ce, după părerea mea, urmează să se mai facă este ca rezultatele analizei acestor fenomene semnificative pentru orientarea capitalismului contemporan să-și găsească reflectarea și valorificarea în toate secțiunile cursului.

Lucrare remarcabilă, dovedind înalta exigență științifică a autorului, primul volum din cursul de finanțe se înscrie printre operele valoroase ale noii noastre literaturi de specialitate.

Costin KIRIȚESCU

[1]) **Iulian Văcărel: Finanțe, Editura didactică și pedagogică, 1965, 301 pag.**

SOCIOLOGIA INDUSTRIALĂ ÎN CAPITALISM

PREOCUPĂRILE de sociologie industrială au apărut și se dezvoltă în capitalism sub stimulul goanei după profit, iar evoluția lor este în directă dependență, atît de raporturile între patroni și muncitori, cît și de progresul cercetărilor în acest domeniu. Taylorismului, care a efectuat **bugetul** efortului fizic uman, i-au urmat cercetările de psihologie a muncii în vederea realizării **climatului psihic** industrial, iar apoi schimbarea de problematică de la psihologic la social, axată pe studiul **relațiilor** oamenilor muncii în profesiune, familie și viața cetățenească. Ansamblul acestor preocupări formează ceea ce se numește **sociologie industrială.**

Sociologii industriali din țările capitaliste au ajuns la cîteva procedee de cercetare și soluții al căror sens trebuie privit în complexul relațiilor social-economice date.

Ancheta interdisciplinară

În încercarea de a găsi cauzele imediate ale conflictelor de muncă și căile unor soluții conforme cu interesele patronatului, sociologii industriali (pentru prima oară numiți astfel în 1945) au dat la iveală metoda anchetelor interdisciplinare. Această metodă are o sferă largă. În forma în care se aplică în țările capitaliste, ancheta este efectuată de o echipă complexă de cercetare formată din medici, igieniști, tehnicieni ai securității muncii, psihologi, asistenți sociali, specialiști în problemele de legislație a muncii. Toate aceste discipline existau de multă vreme. Nou este însă faptul că în cadrul unei sociologii industriale, toate problemele analizate de aceste discipline se pun simultan aceluiași grup de oameni, constituiți într-un singur colectiv, încadrat într-un singur proces de muncă. Ancheta este deci obligatoriu „interdisciplinară". Fiecare membru al colectivului studiat este raportat la un „cadru de referințe" multiplu: un cadru de referințe individuale (biologic și psihologic; de nivel cultural și profesional); un cadru de referințe al condițiilor locului de muncă (atelier, mașini, relații ierarhice); un cadru de referințe sociale, muncitorul făcînd parte dintr-o familie, dintr-un sindicat, dintr-un partid, dintr-o serie de relații de încadrare în viața generală a societății.

Detalii tehnice

Misiunea unei astfel de echipe de sociologi industriali este socotită a fi dublă: pe de o parte, să contribuie la asigurarea randamentului maxim al producției, iar pe de altă parte, să stabilească dacă e rentabil să se plătească prețul satisfacerii unora din revendicările muncitorești. Vechiul taylorism se află astfel modernizat: problema de bază este astăzi cea a adaptării muncitorilor la munca automatizată, prin folosirea tuturor procedeelor indicate de pedagogi, psihologi și medici. În această privință „detaliile tehnice" ale acestor procedee sînt de luat în seamă, ele constînd, în linii mari, în transformarea uzinei într-o școală permanentă, dotată cu corp profesoral, laboratoare, ateliere de studii și experimentare, dublate cu o grijă deosebită pentru echiparea atelierelor, pentru luarea măsurilor de securitate a muncii, de igienă (aer condiționat, lumină, culori ale pereților etc.). Pentru fiecare sală în parte, întreaga echipă procedează la studii amănunțite, hotărînd soluțiile optime ce trebuie date, mergîndu-se pînă la detalii care ar putea scăpa celor neavertizați. De pildă, se interzice contramaistrului să inspecteze lucrul plimbîndu-se prin spatele muncitorilor, iar nu prin fața lor, căci prezența lui invizibilă provoacă un val de crispări pe măsură ce el se deplasează de la un cap la altul al sălii, ceea ce se soldează cu o scădere a randamentului. Relațiile ierarhice din producție sînt și ele ținute în seamă. S-a dovedit cu date contabile că tonul de comandă al șefilor duce la scăderea randamentului, că lipsa unei prețuiri a atelierului, vădită prin absența sistematică a directorilor întreprinderii, strică climatul psihic al atelierului etc. etc.

Serviciile sociale de întreprindere

Cum se aplică rezolvările date problemelor legate de unele revendicări ale muncitorilor? Calculele stabilite prin anchete sociologice arată, de pildă, că muncitoarele care lasă acasă copiii fără supraveghere, au un randament scăzut în muncă și că este mai rentabil pentru patron să organizeze creșe, sporul de producție astfel obținut acoperind cheltuielile făcute în acest scop. Sau, socotindu-se cheltuiala de energie depusă de muncitorii cu domicilii depărtate și deci cu randament scăzut, s-a ajuns la concluzia că e mai economic să se construiască locuințe muncitorești în preajma locurilor de muncă. De asemenea, e mai economic să se dea îngrijire medicală muncitorilor și familiilor lor decît să se accepte paguba absenteismului, a muncii unor salariați bolnavi sau îngrijorați de sănătatea familiei lor. Așa se explică apariția a numeroase „servicii sociale de întreprindere".

Care este substratul?

Să nu uităm că un muncitor industrial din ziua de azi reprezintă un capital investit foarte ridicat. Patronatul plătește un întreg sistem de profesionalizare a muncitorilor săi și ca atare nu-i convine să renunțe la cel pe care și l-a pregătit anume pentru trebuințele întreprinderii. El are tot interesul să-l lege de întreprindere și în consecință se arată dispus să facă „jertfele" necesare pentru a-și asigura „stocul" său de specialiști, satisfăcîndu-le dorințele în măsura în care aceasta se dovedește pînă la urmă recuperabilă prin randamentul sporit al uzinei.

H. H. STAHL

CURIER

■ **Statistica calității producției industriale** de prof. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei, conf. L. Tövissi, N. Rancu și I. Marcus (Editura didactică și pedagogică, București, 1966, 298 pag.), primul curs de acest gen din țara noas-

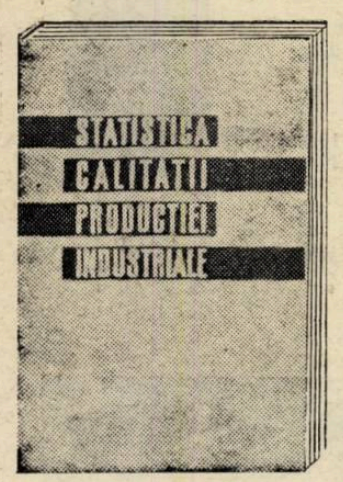

tră, analizează noțiunea de calitate a producției, criteriile sale de evaluare și examinează indicatorii statistici care se folosesc pentru caracterizarea îmbunătățirii calității producției. Lucrarea își propune să lărgească sfera de utilizare a metodelor statistico-matematice legate de mecanizare și automatizare. Ea tratează diferitele probleme ale calculului statistic și analizei economice a calității producției cerute de analiza proceselor de fabricație, dirijarea lor și controlul selectiv al calității producției și produselor.

■ Profesorul G. L. S. Shackle, de la Universitatea din Cambridge, își propune în cartea **A Scheme of Economic Theory** (O schemă a teoriei economice), Cambridge University Press, 1965, 209 pag. să clasifice teoriile economice într-o anumită ordine. Ideea de bază a lucrării sale – unilaterală și eronată – este că diferitele teorii economice trebuie privite ca „viziuni complimentare" ale vieții economice a societăților și nu ca fiind „concurente".

■ Un colectiv de colaboratori ai Institutului de economie mondială și relații internaționale al Academiei de Științe a U.R.S.S. a publicat cartea **Clasa muncitoare contemporană în țările capitaliste,** Editura MISL, Moscova, 1965, 375 pag. Autorii consideră că revoluția tehnico-științifică contemporană este însoțită în sistemul capitalist de bariere în calea realizării unei fluidități profesionale a muncitorilor, de specializarea îngustă, nivelul scăzut al cunoștințelor generale, lipsa de fonduri pentru recalificare sau pentru transferarea în alte regiuni, inexistența unei preocupări de perspectivă privind pregătirea cadrelor. Toate acestea, spun ei, accentuează contradicția dintre acea diviziune a muncii ce s-a creat în etapa anterioară de dezvoltare a producției și noile cerințe create de nivelul actual al forțelor de producție.

Evoluția cercetării cererii

SUB titlul Cercetarea cererii în căutarea unei a treia etape, D. Lindon publică în Revue française de marketing (nr. 15/1965) un articol în care analizează evoluția și perspectivele studiului pieței. După părerea lui D. Lindon, într-o primă etapă, cercetarea pieței s-a limitat la observarea și înregistrarea fenomenelor (prelucrarea datelor statistice, anchete, sondaje etc.). Vădindu-se necesitatea de a se explica fenomenele pieței și a se prevedea evoluția acestora, a trebuit să se treacă la folosirea metodelor econometrice (analiza seriilor dinamice, calcularea coeficienților de elasticitate etc.). Această a doua etapă a fost caracterizată prin construirea unor modele cantitative. Concluziile ce pot fi trase prin folosirea acestor procedee s-au dovedit însă insuficiente pentru nevoile practicii. Practica impune crearea unor metode eficiente pentru măsurarea influenței unor factori — prețuri, calitate, aprecierea conjuncturii din partea cumpărătorilor — asupra formării cererii. Spre deosebire de metodele folosite în cele două etape anterioare, în a treia etapă a evoluției studiului cererii de mărfuri și servicii, accentul se va pune pe metodele cibernetice, care consideră luarea deciziilor din partea cumpărătorilor ca un proces în cadrul căruia acumularea prealabilă a informațiilor influențează alegerea în momentul cumpărării.

■ În revista **La nouvelle critique,** Paris, februarie 1966, a apărut articolul lui Paul Gillet intitulat **Connaissez-vous l'érgonomie?** După autor, ergonomia este „o grupare de cunoștințe de fiziologie, psihologie și a disciplinelor similare care au ca obiect de studiu munca în vederea adaptării în mai bune condițiuni a metodelor, mijloacelor și a locului de muncă la om". După părerea sa, s-ar cristaliza două direcții: o ergonomie de corectare, care încearcă să rezolve problemele ridicate de anomaliile de funcționare a cuplului om-mașină și o ergonomie de concepție, la care se apelează înainte ca instrumentul să fie fabricat, mașina instalată, secția proiectată.

■ S.U.A. „reprezintă un sistem economic, a cărui situație conjuncturală relativ bună este codeterminată în mod esențial de cheltuielile de înarmare, fără de care ar manifesta trăsături depresive" – afirmă economistul vest-german Fritz Vilmar – în cartea sa **Rüstung und Abrüstung im Spätkapitalismus** (Înarmare și dezarmare în capitalismul târziu), Europäische Verlagsanstalt, Frankfurt pe Main (319 pag.). În ce privește R.F.G., Vilmar este de părere că remilitarizarea constituie miezul amar și periculos „al celei de-a doua restaurări capitaliste în Germania", înțelegînd prin aceasta refacerea postbelică a economiei capitaliste a R.F.G.

■ Economiștii cehoslovaci O. Kyn și P. Pelikan publică cartea **Kybernetiky v ekonomii** (Cibernetica în economie), Praga, 1965, 214 pag. Metoda de creare a modelului – spun autorii – este comună pentru toate științele, inclusiv pentru cele sociale. În sistemul social, omul este elementul care emite hotărîri. Schematic, aceasta înseamnă că el primește informații, le prelucrează după un anume algoritm și emite hotărîri care constituie informații pentru alții. Autorii încearcă elaborarea elementelor de bază pentru modelul cibernetic al economiei naționale a R. S. Cehoslovace.

FIȘIER FILOLOGIC

Fonduri și latifundii

ÎNTRE noțiunile latifundii și proprietate funciară există fără îndoială apropieri evidente, a căror bază lingvistică este înrudirea dintre elementele — fund — și func —. Ne întrebăm însă dacă cineva e dispus să facă asociații între cele două expresii de mai sus și fond (de pildă, în fondul de rulment) sau a plafona (anumite cheltuieli, investiții). Diversitatea de idei cuprinse în toate aceste cuvinte ne obligă să căutăm unitatea lor pe plan istoric, la origine.

Punctul de plecare pentru cele de mai sus — și pentru încă multe alte cuvinte — este într-adevăr unitar: un singur cuvînt latin — FUNDUS. Însemna mai întîi „partea de jos, cea mai adîncă, a unui obiect"; de aici au rezultat cuvintele noastre fund, profund, fundament, fundamental, și tot de aici a plafona (verbul e derivat de la plafon, iar acesta e format în franceză din plat+fond, adică „tavan neted"). Dar pentru ceea ce ne interesează aici, mai important e al doilea înțeles al lui fundus, și anume „pămînt, teren aflat în proprietate particulară, avere funciară". Cuvîntul a fost moștenit de francezi devenind fons (astăzi se scrie fonds) și de aici s-a format adjectivul foncier (pronunțarea, adică fonsié, arată mai bine legătura cu substantivul fons), pe care românii l-au adaptat în funciar, orientîndu-se mai mult după scrierea decît după rostirea franceză.

Sensul „pămînt proprietate particulară" e păstrat foarte bine în latinescul latifundium (= moșie întinsă), de unde se trag latifundiu și latifundiar.

De la „avere funciară" s-a putut trece foarte ușor la înțelesul mai cuprinzător, și deci mai vag, „avere", apoi la „avere exprimată în bani". Cu acest sens, descendentul românesc al lui fundus este fond din limbajul economiștilor.

Sorin STATI

ECONOMIȘTI ȘI GAZETARI STRĂINI LA „VIAȚA ECONOMICĂ"

În ziua de 24 martie a.c. redacția revistei a fost vizitată de Wayne A. Leeman, profesor de economie la Universitatea Missouri din Columbia (Statul Missouri, S.U.A.). Oaspetele, care se află într-o călătorie de studii în țările socialiste din Europa, a fost primit de D. Dumitriu, redactor șef adjunct și I. Kun, șef de secție.

★

În aceeași zi, D. Dumitriu, redactor șef adjunct al revistei, l-a primit la redacție pe Sam Russel, redactor la ziarul englez „Daily Worker", cu care a avut o discuție despre direcțiile principale de dezvoltare ale economiei naționale a României.

MERCUR PRINTRE MUZE

TEHNICA LANSĂRII

NE-AM ocupat în numărul trecut despre cîteva aspecte ale operațiunilor financiare și publicitare prin care se asigură în cinematografia occidentală lansarea unei vedete. Ponderea însemnată pe care o reprezintă popularitatea unor actori sau actrițe în realizarea de încasări mari îi determină pe oamenii de afaceri din industria cinematografică să acorde acestei chestiuni maximum de atenție și să consacre capitaluri adesea considerabile. Reacțiile publicului sînt deseori imprevizibile, succesul inițial al unui actor depinde de multe ori de o conjuncție norocoasă cu un scenariu adecvat, cu un regizor capabil să scoată la lumină calitățile proprii respectivei personalități actoricești, cu o temă care pasionează la un moment dat publicul. De aceea, pentru „a trage un număr cîștigător", marile case de filme sînt obligate să lanseze în fiecare an cîte zece, cincisprezece sau douăzeci de vedete, cu tot ce aceasta implică în materie de cheltuieli. Dacă dintre acestea două sau trei reușesc să se afirme și să se mențină, se poate afirma că bilanțul este pozitiv.

Menținerea în atenția publică a unei vedete necesită, de asemenea, cheltuieli foarte mari. Un onorariu cît mai mare, deseori exorbitant, nu reprezintă doar justa răsplătire a unei munci artistice valoroase, ci, în primul rînd, o carte de recomandare, un element publicitar menit să uimească și să impresioneze publicul. Dar sumele cele mai importante sînt cheltuite totuși nu pentru onorarii, ci pentru așazisa publicitate indirectă, care trebuie să asigure că nu va trece nici măcar o săptămînă fără să se vorbească în presă sau la televiziune despre respectiva vedetă. Orice subiect este bun, fie el de ordin profesional sau, mai ales, personal; nu importă nici dacă aprecierile sînt bune sau rele; cea mai murdară calomnie este preferabilă tăcerii. Desigur, o asemenea insistență costă. Iar pentru a alimenta această cronică permanentă, multe vedete sînt obligate să se preteze la acte și situații profund străine eticii artistice și profesionale.

E bine poate să precizăm că, împotriva unor aparențe, imensa majoritate a actorilor care au reușit să se afirme în constelația „stelelor" de cinematograf sînt oameni talentați. Oferta e atît de mare, selecția atît de dură, posibilitatea de a înșela simultan zeci de milioane de spectatori atît de infimă, încît cei fără talent și care se bazează numai pe eventuale calități fizice sau pe tapaj publicitar nu reușesc îndeobște să facă mare carieră. În aceste condiții, este de-a dreptul întristător că artiști autentici sînt siliți să se lase angrenați în jocul dubios al campaniilor de presă puse la cale de agenții de publicitate și de specialiștii în „relații publice".

Ziarele au relatat, de pildă, cazul unei talentate artiste franceze, nepoata unui vestit om politic occidental, care, pentru a se lansa în Italia, a făcut tot ce e posibil pentru a se găsi aproape doi ani de zile pe pagina întîi a ziarelor de senzație: s-a convertit la catolicism, s-a căsătorit cu un cîntăreț de muzică ușoară de care s-a despărțit după cîteva luni, a încercat să se strecoare peste frontieră cu copilul abia născut, a dat interviuri în care-și calomnia tatăl (un cunoscut scenarist), s-a certat cu sora ei, de asemenea artistă de cinema în căutare de publicitate etc., etc.

Nu de mult, o agenție de publicitate din Germania Occidentală a pornit la relansarea unei tinere vedete care nu mai apăruse pe ecrane de mai mulți ani. „Experții" s-au consfătuit pentru a inventa o lovitură tare care să impresioneze opinia publică. Ideea de a se monta o sinucidere (desigur neizbutită) a trebuit (cu regret) să fie abandonată, deoarece vedeta mai folosise acest truc la începutul carierei sale. În cele din urmă, s-a găsit o altă soluție: în toată presa au apărut reportaje care o prezentau pe actriță în mijlocul familiei în postură de soție și mamă ideală. Au fost lăsate să treacă două săptămîni pentru ca publicul să digere bine această imagine și apoi s-a anunțat brusc că „soția ideală" divorțează. De o lună de zile, numai cele patru principale reviste ilustrate din R.F.G. au publicat pe această temă peste 200 de pagini de texte și fotografii, cuprinzînd amănuntele cele mai deșucheate. O asemenea campanie costă, pe puțin, la tariful actual, o sută de mii de mărci vest-germane.

Nu e de mirare că pentru a asigura rentabilitatea unor asemenea investiții, piața internă se dovedește insuficient de cuprinzătoare. La sfîrșitul lunii februarie, marea revistă americană „Life" a publicat un amplu reportaj intitulat „Piața comună a farmecului", în care arată prin exemplul cîtorva actrițe: Susannah York (Anglia), Elga Anderson (R.F.G.), Marisa Mell (Austria), Marilu Tolo (Italia), Catherine Spaak (Belgia), Tina Marquand (Franța), Françoise Dorleac și Catherine Deneuve (Franța), Valeria Ciangotini și Stefania Sandrelli (Italia) că în momentul de față producătorii vest-europeni se orientează spre vedete poliglote, capabile să joace cu aceeași dezinvoltură și același succes în oricare din țările Europei Occidentale. Această piață comună sui-generis se deosebește de cea „clasică", prin faptul că include Anglia și încă cîteva țări (Suedia, Austria, Spania) și se aseamănă prin existența (chiar dacă nu într-o formă atît de spectaculoasă) a unor ascuțite conflicte de interese.

Dar, cu aceasta, implicațiile economice ale „problemei vedetelor" nu se termină. Ne vom permite să mai revenim.

H. DONA

ÎN LIBRĂRII

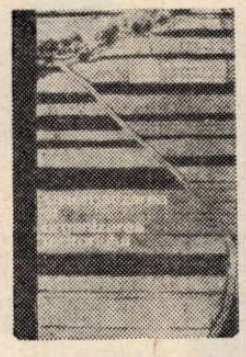

Marx spunea că oamenii au obligația „ca buni patres familias" să transmită generațiilor viitoare pămîntul îmbunătățit. În condițiile societății noastre socialiste gospodărirea judicioasă a pămîntului constituie o parte componentă a politicii partidului și statului nostru. Pe linia sarcinilor trasate de partid în acest domeniu, autorii lucrării „Sistematizarea și organizarea teritoriului" Editura Agrosilvică, București, 1965, 340 pag.), întreprind o încercare de generalizare a experienței acumulate în munca de proiectare a organizării teritoriului în țara noastră. Ei prezintă principiile și metodica proiectării în acest domeniu, primele noțiuni și conținutul sistematizării teritoriului în raioanele agricole, în scopul amplasării raționale și coordonate în teritoriu a forțelor de producție, subliniind interdependența strînsă între planurile de dezvoltare în perspectivă ale întreprinderilor agricole socialiste și proiectele de organizare a teritoriului. Esența temei tratate este organizarea pămîntului ca principal mijloc de producție. Această esență este, spun autorii, de natură economică și nu tehnică. Organizarea teritoriului folosește metodele unor discipline tehnice, dar nu se reduce la ele. Unul din obiectivele principale ale acestei organizări este folosirea pămîntului în raport cu însușirile sale naturale, pentru a obține maximum de producție cu minimum de muncă și cheltuieli materiale, restabilind și ameliorînd continuu fertilitatea solului și protejîndu-l totodată împotriva eroziunii.

Lucrarea conține numeroase scheme, tabele, planuri și grafice. În măsura în care sînt utilizate elemente ale unor discipline conexe, se simte lipsa unor referiri bibliografice. Cu atît mai mult era necesară o bibliografie cu privire la studiile existente pe tema lucrării.

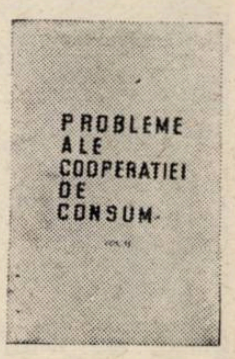

Oficiul de studii și documentare al Uniunii centrale a cooperativelor de consum a publicat un nou volum, al doilea, de analize, studii și materiale documentare pe problemele cooperației de consum (128 pag.). Lucrarea cuprinde unele cercetări cu caracter mai general, dintre care semnalăm cea cu privire la unele modificări în volumul și structura cererii de mărfuri a populației de la sate și cea cu privire la comerțul prin coletărie, considerată ca o formă eficientă realizînd trecerea de la „magazinele fără vînzători" (autoservire) la „vînzarea fără magazine". Volumul cuprinde experiența unor unități în domeniul aprovizionării, normării stocurilor de mărfuri, un studiu despre alimentația publică la sate, un material întocmit de Oficiul de studii și documentare în problema circulației mărfurilor ș.a.

UZINA PROGRESUL BRAILA

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIŢU:

- Reductor 1000 kw.
- Rulou compresor R. 12 şi R. 13
- Excavatoare 0,3 m.c.
- Utilaj rafinării
- Concasor 4 A şi 6 A
- Concasor mobil pe pneuri
- Utilaj pentru fabrici de ciment
- Osii montate

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

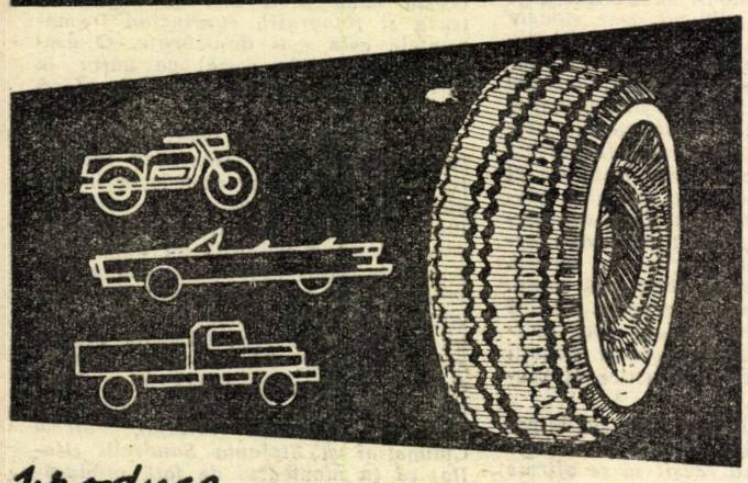

produce

ANVELOPE SI CAMERE DE AER

Floreşti, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploieşti,
telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

I.R.I.L.

VICTORIA

TÎRGOVIŞTE

produce şi livrează fără repartiţii următoarele produse:

- Şah magnetizat de buzunar
- Lac de bronz
- Uleiuri pentru mecanisme fine
- Albastru de var şi albastru de Berlin
- Coloranţi oxizi negru şi roşu pentru mozaic
- Chit alb pentru geamuri
- Sifoane complet montate
- Prestaţii de reparat şi încărcat aparate incendiu

COMBINATUL DE CELULOZĂ ŞI HÎRTIE — BRĂILA

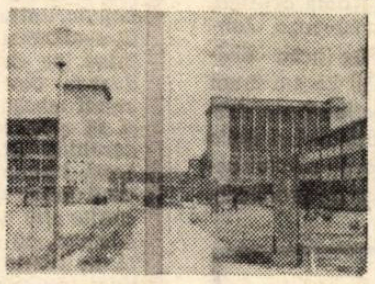

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton:
  - duplex
  - triplex
- hipoclorid de sodiu
- acid clorhidric

INTREPRINDEREA DE ECHIPAMENT METALIC PENTRU BINALE

ORADEA

PRODUCE:

- echipament metalic pentru binale ca: broaşte îngropate de siguranţă; broaşte îngropate cu cilindru de siguranţă; broaşte aplicate cu cilindru de siguranţă; lacăte diverse.
- echipament metalic pentru mijloace de transport; piese şi subansamble pentru vagoane de călători; piese pentru locomotiva Diesel electrică şi hidraulică; piese auto.

UZINA MECANICĂ BUZĂU

produce:

şi livrează pe bază de repartiţie următoarele:

- Ramificaţii C.F.R. tip 40—49
- Ramificaţii tip industrial 9,3; 13,75; 17,65
- Tirfoane tip A. I; A.3 : B. 1 : B. 2B3; B. 4
- Crampoane tip 8 x 8 x 100; 10 x 10 x 100; 12 x 12 x 120; 14 x 14 x 140; 16 x 16 x 160
- Stingătoare incendiu, pe roţi, de 100 l.
- Tîrnăcoape, topoare, tîmplărie mecanică

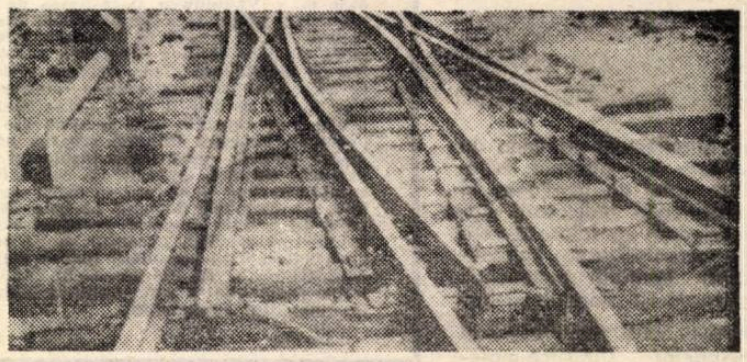

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ "CIOCANUL" TÎRGOVIŞTE

execută la comandă fermă următoarele piese din cauciuc:

— piese de schimb pentru diverse tipuri autovehicule

— garnituri presate cu şi fără inserţie de pînză normale sau rezistente la produse petroliere

— diverse piese de schimb pentru utilaj agricol.

Fabrica de cuie, sîrmă şi lanţuri

din Galaţi,

Bd. George Coşbuc nr. 21

livrează:

- Sîrmă arsă STAS 889–52
- Cuie construcţii gama 1,8–4,0 mm
- Ţinte albe 1,2–1,6 mm
- Cuie tablă 2,0–2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanţuri industriale in gama 20–38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.–D.A.D. Bucureşti pentru obţinerea repartiţiilor.

DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A IUGOSLAVIEI PE PERIOADA 1966—1970

„La o conferință de presă, organizată recent de Institutul federal pentru planificare economică al R.S.F. Iugoslavia — arată ziarul iugoslav din 5 martie a.c. — Richard Stainer, directorul general al institutului, a expus principalele obiective ale anteproiectului planului mediu de dezvoltare economică a Iugoslaviei pe perioada 1966—1970.

În principiu, a arătat el, Vecea Executivă Federală a adoptat anteproiectul care va fi în curînd supus discuției opiniei publice din Iugoslavia.

În anteproiectul planului mediu se prevede ca pînă în 1970, veniturile individuale să crească cu 8%, în așa fel, ca media veniturilor individuale să se ridice de la actualii 65 000 dinari la 95 000, chiar și pînă la 100 000 dinari pe salariat; în măsura în care vor fi obținute rezultate bune în producție și veniturile individuale vor putea crește peste prevederile anteproiectului. Se prevede, de asemenea, o accentuare a diferențierii în retribuirea muncitorilor cu înaltă calificare în producție și a altor muncitori. În anii viitori vor fi stimulați și bine retribuiți inovatorii, oamenii de știință și alții, care, prin munca și cunoștințele lor, contribuie la sporirea producției.

O dată cu creșterea nivelului de trai vor surveni schimbări esențiale și în structura consumului individual. În timp ce în 1964 hrana reprezenta în consumul individual o pondere de 41%, în 1970 ea va avea o pondere de 36%. În același timp va crește interesul pentru bunurile de consum cu durată îndelungată de întrebuințare cum ar fi locuințele, automobilele etc. Astfel, pînă în 1970, în Iugoslavia se prevede construirea a peste 700 000 locuințe, ceea ce înseamnă că 15% din totalul familiilor din Iugoslavia se vor muta în locuințe noi. Cu alte cuvinte, în fiecare an se vor construi opt locuințe noi la 1 000 de persoane. De asemenea, se prevede creșterea consumului individual de carne de la 29 kg la 38—40 kg carne pe cap de locuitor, iar la produsele textile — de la 21 la 32 mp de țesături anual. Producția va crește în această perioadă ceva mai lent decît pînă în prezent.

Spre deosebire de perioada actuală, în anii viitori se prevede o canalizare a investițiilor prin metode selective. Pe lîngă industria energetică, se va acorda întîietate industriei metalelor neferoase, silviculturii, agriculturii, turismului și transporturilor, precum și acelor ramuri care dispun de mari capacități pentru realizarea de produse care să poată concura cu succes pe piața străină. Pînă în 1970 se va încheia construcția rețelei de magistrale din Iugoslavia, va fi rezolvată definitiv balanța energetică, vor fi construite și date parțial în funcțiune întreprinderi pentru producția de aluminiu, cauciuc sintetic, precum și noi obiective turistice.

Condiții favorabile vor permite ca pînă în 1970 să se lichideze și importul de grîu.

Rolul productivității muncii în realizarea venitului național va crește pînă în 1970, la 70%, față de 52% în perioada 1961—1964. Astfel, 75% din totalul investițiilor în economie vor fi destinate modernizării producției.

În planul mediu un loc de seamă îl ocupă și problema dezvoltării regiunilor slab dezvoltate. În acest scop se vor aloca 2% din venitul național, — respectiv 800 milioane dinari. Prin dobînzi suplimentare, Federația va stimula trecerea investițiilor din regiunile dezvoltate în cele slab dezvoltate. Se prevede ca în 1970 venitul național să reprezinte în aceste regiuni 85—90% din actualul venit mediu al Iugoslaviei.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei va necesita și o creștere anuală a numărului de angajați cu 2,5—3%. Aceasta va permite să se angajeze toată forța de muncă de care dispune tînăra generație, va permite ca un mare număr de angajați din sectorul agricol și din alte sectoare de activitate să treacă în industrie și în sectoarele productive.

În 1970, numărul angajaților se va ridica astfel la un milion, din care peste jumătate îl va deține tînăra generație.

În măsura în care vor fi realizate prevederile planului mediu de dezvoltare, în 1970, consumul curent va fi în Iugoslavia la nivelul celor mai dezvoltate țări europene. În ceea ce privește numărul medicilor, țara se va situa pe un loc apropiat de țările dezvoltate.

În realizarea prevederilor planului mediu, a arătat în încheiere Stainer, vor exista în următoarea perioadă și greutăți: producția agricolă este nestabilă și dezvoltarea ei cu succes constituie una din problemele primordiale.

În același timp — a subliniat vorbitorul — trebuie să ne așteptăm ca un număr de organizații de muncă să nu se poată include în condițiile severe impuse de activitatea economică".

БОРБА

PROTESTE IMPOTRIVA INVAZIEI S. U. A. PE PIAȚA IMPRUMUTURILOR

Datorită restricțiilor interne în domeniul exportului de capital societățile americane se îndreaptă pentru împrumuturi din ce în ce mai frecvent spre piața financiară externă. Nemulțumirea față în față a cercurilor de afaceri europene, este tratată în articolul pe care îl reproducem:

„Unul din motivele mai puțin evidente ale scăderii cursului lirei sterline este persistenta și puternica cerere de dolari. Cînd cererea de dolari este foarte mare, pe continent există totdeauna tendința de a se vinde lire pentru a se cumpăra dolari. Acest lucru se întîmplă acum și aceasta a contribuit la scăderea cursului de schimb al lirei față de dolar. Recent, o parte din cererea de dolari a fost în mod nemijlocit atribuită emisiunilor de acțiuni în eurodolari lansate de companiile americane pe piața europeană de capital și care în ultimele săptămîni au devenit, atît de numeroase, încît au pricinuit o considerabilă iritație pe continent. Iritația se reflectă acum în măsuri oficiale. Se crede că bancherii elvețieni au și cerut guvernului lor să prezinte un protest Washington-ului. Se pare că bancherii germani au de gînd să ia o atitudine similară. Și este posibil ca bancherii din alte țări să le urmeze exemplul.

...Atît de multe companii americane importante au contractat anul trecut împrumuturi în Europa încît întreprinderile de pe continent, care aveau insuficiente fonduri, nu au putut face față necesităților lor obișnuite. După cum a arătat recent o bancă vest-germană, raidurile yankee pe piața monetară locală au devenit acum o problemă foarte îngrijorătoare pentru cercurile financiare vest-germane și europene: este disponibil numai un anumit volum de lichidități și aceste emisiuni americane seacă fondurile de investiții care altfel ar fi putut să fie folosite pentru investiții germane.

Ceea ce irită atît de mult băncile germane este faptul că americanii invadează, aproape monopolizează, o piață nouă, despre care ei singuri au susținut la timpul său că ar trebui creată pentru un alt scop. În ultimul deceniu, Germania de Vest și încă cîteva țări de pe continent au creat un mare volum de capital dar, deoarece acesta nu a fost mobilizat în mod corespunzător, țările respective au ridicat în mod necontenit fonduri din Statele Unite. Presiunea mai mare asupra balanței de plăți americane care a rezultat de aici l-a determinat pe domnul Dillon, fost ministru de finanțe al Statelor Unite, să sugereze, în anul 1962, că europenii ar trebui să-și creeze o piață de capital proprie pentru a putea satisface în măsură suficientă cererile întreprinderilor industriale de pe continent. Acum, fondurile pieței nou create sînt acaparate de companiile americane (sau sucursalele lor) care au fost îndemnate de guvernul lor să nu ridice din S.U.A. capitalul de care au nevoie pentru a-și dezvolta afacerile în străinătate. În felul acesta, din punctul de vedere al europenilor, americanii încearcă să prindă doi iepuri deodată.

Teoretic, companiile americane concurează la egalitate cu companiile europene pentru capitalurile disponibile pe piața europeană. Dar în practică, companiile americane sînt atît de mari, atît de bine cunoscute, atît de solvabile, încît se găsesc într-o situație privilegiată. Emisiunile lor de acțiuni sînt mult mai atrăgătoare decît ale solicitanților locali, iar posibilitatea de a converti acțiunile lor în dolari le face încă și mai atrăgătoare, mai ales cînd Wall Street-ul este puternic. În consecință, societățile de pe continent sînt sau excluse cu totul, sau trebuie să plătească dobînzi apreciabil mai mari decît ar fi fost necesar dacă n-ar fi fost americanii. Creșterea ratei dobînzii îi irită în prezent și mai mult pe investitorii europeni care contractează împrumuturi, deoarece

THE TIMES

ea a dus la scăderea valorii acțiunilor lor, emise încă înainte ca creșterea ratei dobînzii să fi început.

Realitatea este că piața europeană nu este încă suficient de dezvoltată pentru a face față tuturor cererilor. Acest lucru ar fi devenit probabil evident mult mai devreme dacă împrumuturile americane date Europei nu ar fi fost în parte subscrise din fonduri realizate prin vînzarea la New York a unor acțiuni americane deținute de investitorii europeni.

Dacă companiile americane continuă să invadeze piața pe scară mare — și după indicațiile actuale ele vor continua să facă acest lucru — s-ar putea ca la Washington să sosească mai multe proteste și poate se vor întreprinde de temporar acțiuni locale care să reducă pofta americană de capital european sau să asigure, cel puțin, că se va scurge mai mult timp pînă la posibilitatea contractării unor noi împrumuturi".

Una din măsurile guvernului american pentru a combate amenințarea inflației este sporirea impozitelor.

Îmi pare rău, domnule, dar aceasta face din nou parte din echipamentul standard.

(după **New York Herald Tribune**)

Presiunea inflației crește în S.U.A.

(după **Newsweek**)

O CONTRIBUȚIE IMPORTANTĂ LA COLABORAREA ECONOMICĂ DINTRE ROMÂNIA ȘI R. D. GERMANĂ

— DECLARAȚIILE VICEPREȘEDINTELUI CONSILIULUI DE MINIȘTRI AL R. D. GERMANE, JULIUS BALKOW —

În legătură cu desfășurarea celei de-a II-a sesiuni a Comisiei guvernamentale mixte de colaborare economică dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, ne-am adresat președintelui părții germane a Comisiei, Julius Balkow, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. D. Germane, cu rugămintea de a ne împărtăși părerea cu privire la rezultatele acestei sesiuni.

Întrebare: *Stimate tovarășe Vicepreședinte, v-ați declarat în mod amabil dispus să ne răspundeți la cîteva întrebări. V-am fi recunoscători pentru aprecierile Dv. despre desfășurarea și rezultatele actualei sesiuni.*

Răspuns: Cea de-a II-a sesiune a Comisiei guvernamentale mixte de colaborare economică a decurs într-o atmosferă de prietenie și colaborare frățească, de înțelegere reciprocă, pentru problemele economice ale fiecăreia din țările noastre. Au fost adoptate hotărîri, s-au stabilit planuri de măsuri și s-au creat noi posibilități privind dezvoltarea colaborării economice bilaterale.

Sînt convins că hotărîrile adoptate de comun acord, vor fi utile pentru dezvoltarea economiei țărilor noastre și creează posibilitatea de a lărgi în mod însemnat volumul acordului comercial de durată pe anii 1966—1970.

Cu prilejul vizitei în România ne-am putut convinge de marile realizări ale poporului român în opera de construcție socialistă. Pe baza dezvoltării cu succes a economiei în țările noastre s-au creat condiții pentru adîncirea colaborării economice și stabilirea în acest scop a unor măsuri care interesează ambele țări.

Întrebare: *Ați putea să ne spuneți, tovarășe Vicepreședinte care sînt principalele probleme examinate?*

Răspuns: În centrul convorbirilor au stat continuarea și lărgirea colaborării economice dintre Republica Democrată Germană și Republica Socialistă România în diferite ramuri industriale și creșterea schimbului de mărfuri, în special în domeniul construcțiilor de mașini, al electrotehnicii, electronicii și aparaturii de măsură și control, precum și în domeniul construcției de instalații și utilaje chimice. Astfel, au fost examinate posibilitățile de livrare din R. D. Germană de instalații pentru exploatări miniere în carieră, ale livrării din Republica Socialistă România de instalații pentru prelucrarea țițeiului și a gazului.

Specialiștii celor două părți au precizat o serie de probleme legate de livrările reciproce de instalații chimice și de lărgirea sortimentelor livrabile în domeniul industriei chimice. S-a convenit asupra folosirii unor noi posibilități privind colaborarea în producție și livrarea reciprocă de aparatură de măsură, optică și de mecanică fină.

Ambele părți consideră necesar să se acorde o mare atenție ridicării continue a nivelului tehnic și a calității produselor livrate, îndeosebi în ceea ce privește produsele industriei constructoare de mașini.

În comisie s-a căzut de acord asupra utilității pregătirii unei colaborări mai strînse, în interesul ambelor țări, în vederea exportului unor instalații complete pe terțe piețe.

În domeniul colaborării tehnico-științifice s-a convenit să se examineze, într-un viitor apropiat, propuneri reciproce cu privire la dezvoltarea în continuare a acestei colaborări.

În încheiere, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R. D. Germane a spus:

Mă bucură faptul că s-a ajuns la puncte de vedere identice în toate problemele discutate. Aceasta va permite o mai strînsă colaborare prin adîncirea relațiilor de cooperare, care contribuie la creșterea continuă a livrărilor reciproce.

Consider că actuala sesiune a Comisiei guvernamentale mixte și convorbirile interesante și utile între reprezentanții celor două țări reprezintă o contribuție importantă la colaborarea economică eficientă și la dezvoltarea economică a celor două țări.

GH. CREȚOIU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• În scopul extinderii în continuare a comerțului între Turcia și U.R.S.S., cele două părți au discutat posibilitățile achiziționării din Uniunea Sovietică a unor mașini și utilaje pentru construcția de întreprinderi industriale în Turcia.

• La Paris a fost semnat Acordul comercial dintre Franța și R. P. Bulgaria pe perioada 1 ianuarie 1966—31 decembrie 1969. Acordul prevede ca schimbul de mărfuri să atingă suma de 155 milioane de franci anual de fiecare parte, ceea ce reprezintă o creștere de 33% față de nivelul actual.

• La Budapesta a avut loc o ședință a Comitetului ungaro-suedez pentru dezvoltarea comerțului, în care s-au dezbătut probleme legate de activizarea schimbului de mărfuri dintre cele două țări.

• O delegație guvernamentală comercială engleză condusă de O'Conell, director adjunct în Ministerul Comerțului, a sosit la Sofia pentru a duce convorbiri în vederea reglementării problemelor schimbului de mărfuri între R. P. Bulgaria și Marea Britanie.

• Comisia pentru energia atomică a S.U.A. a anunțat că a eliberat o licență pentru exportul unei cantități de radioizotopi în R. D. Germană.

• O delegație guvernamentală comercială suedeză condusă de H. Naukhoff, director în Ministerul Afacerilor Externe a sosit la Varșovia pentru a duce tratative referitor la schimbul de mărfuri polono-suedez în anul 1966.

• Reprezentantul unei firme comerciale engleze, Ronal James Gatehouse, a încheiat recent la Phenian contracte comerciale cu organizații de comerț exterior din R.P.D. Coreeană.

• La Pekin a fost deschisă o Expoziție de instrumente biochimice produse de firma suedeză „LKB". După cum s-a subliniat la deschiderea expoziției, ea este menită să contribuie la dezvoltarea relațiilor comerciale dintre R. P. Chineză și Suedia.

Corespondență din Budapesta

CSEPEL — UN TRUST PE INSULĂ

După ce părăsește Budapesta, Dunărea se desparte în două și cuprinde în mijlocul ei Insula Csepel. La ea se poate ajunge pe un bulevard larg și modern, o adevărată autostradă, care merge paralel cu fluviul. Cîndva, insula a fost un oraș de sine stătător. Înainte de război, aici s-au construit fostele uzine metalurgice Csepel pe care în timpul războiului, fasciștii le-au devastat și le-au distrus luînd cu ei o bună parte din utilaj. După război, la chemarea partidului, muncitorii de la Csepel, le-au reconstruit și apoi au adăugat fabrici moderne, care constituie unul din centrele importante ale industriei grele ungare. Astăzi, Csepel-ul este un trust cuprinzînd numeroase uzine, în care lucrează peste 40 000 de muncitori.

Ieri muncitori — azi ingineri

Am vizitat recent cîteva unități ale Trustului Csepel. În primul rînd, turnătoria, unde se fac piesele necesare pentru celelalte unități din complex și anume piese pentru autocamioane, tractoare, motociclete și pentru mașini-unelte. Cei 2 000 de muncitori, care lucrează aici, folosesc metode noi de turnare, care asigură reducerea procentului de rebuturi și îmbunătățirea calității pieselor. Spre deosebire de alte turnătorii, unde munca este manuală, aici cea mai mare parte a formelor se fac la mașini, o bandă rulantă, formată din vagoneți, transportîndu-le apoi la secția de turnare.

Într-o altă secție, formele se fac dintr-un amestec de nisip și sacîz. Tiparul după care trebuie să se facă o formă se încălzește cîteva minute în cuptor, apoi se toarnă peste el amestecul de nisip și sacîz. În contact cu piesa caldă, sacîzul se topește și ia forma tiparului. Prin introducerea acestui procedeu, rebuturile au fost reduse la jumătate.

Turnătoria are și o secție experimentală, care se ocupă de introducerea în procesul de turnare a unor noi metode de muncă în vederea reducerii în continuare a procentului de rebuturi și a îmbunătățirii calității pieselor turnate.

Este impresionant faptul că din cei 99 de tehnicieni și 33 de ingineri, care lucrează la turnătorie, peste 80% au fost turnători la Csepel.

La patru minute o motocicletă

Vizităm apoi Fabrica de motociclete „Pannonia". După eliberarea Ungariei, una dintre vechile fabrici ale Csepel-ului a fost profilată pentru producția de motociclete. Înainte de a fi fabricată prima motocicletă, a trebuit să fie înălțată din ruine și această fabrică. În 1948 pe poarta ei a ieșit prima motoretă „Tura" de 100 cmc. Primele motorete aveau două viteze, apoi 3. Un an mai tîrziu, a fost produsă prima motocicletă „Csepel", de 125 cmc, iar în 1950 a început fabricarea motocicletei de 250 cmc.

Motocicleta „Pannonia", care circulă pe șoselele Ungariei și în multe alte țări, s-a născut în 1954. De atunci ea a suferit numeroase modificări, a devenit mai elegantă, puterea motorului a crescut de la 9 CP la 15 CP, iar timpul de fabricație a fost redus cu 25 de ore. Astăzi, la fiecare patru minute, pe poarta fabricii iese cîte o motocicletă.

Spre celălalt capăt al insulei, se află fabrica de autocamioane, construită pe ruinele unei întreprinderi de avioane. În 1949, ea a produs un singur motor, expus în clădirea centrală a fabricii ca o piesă de muzeu, care subliniază și mai mult măiestria la care a ajuns astăzi colectivul Csepel-ului. Un an mai tîrziu, fabrica a produs 2 200 de motoare și 1 666 de autocamioane; astăzi aici se fac și axele cardanice pentru locomotive Diesel, pentru vapoare, tramvaie, tractoare etc.

În centrul atenției — calitatea

— În centrul atenției noastre — îmi spune șeful secției — este creșterea productivității muncii și continua îmbunătățire a calității produselor. În ultimii ani, printr-o mai bună organizare a muncii (organizarea pe echipe), am reușit să sporim de aproape două ori productivitatea muncii.

De mai mulți ani există o strînsă colaborare între Institutul de cercetări pentru autovehicule și fabrică; ea dă rezultate bune. Astfel, pentru îmbunătățirea calității roților dințate, au fost concepute și puse în funcțiune diferite mașini.

În cei 15 ani care au trecut de la începerea producției în serie a motoarelor și autocamioanelor „Csepel", fabrica a produs aproape 160 000 de motoare, dintre care peste 120 000 au fost montate în autocamioane, tractoare și autobuze.

Aici se fabrică, în prezent, 28 de tipuri de autocamioane și 71 de tipuri de motoare, care se exportă în 38 de țări.

Realizările obținute de muncitorii de la Csepel în anii puterii populare, constituie un bilanț încurajator al activității colectivului.

Aurel POP

PE GLOB

• Crește concentrarea în industria olandeză și în special în industria textilă, chimică și de prelucrare a metalelor. În perioada de la 1958 pînă la jumătatea anului 1965 s-au înregistrat 258 fuziuni de întreprinderi.

★

Compania italiană „ENI" a semnat un acord cu guvernul tunisian cu privire la exploatarea zăcămintelor de petrol în schimbul unui împrumut de 12 milioane dolari, rambursabil în 7 ani. Cu ocazia forărilor experimentale, specialiștii italieni apreciază rezervele de petrol din Tunisia la 40 milioane tone.

★

Societățile americane părăsesc piața suedeză scrie WALL STREET JOURNAL pentru mai multe motive: suprimarea privilegiilor fiscale, creșterea prețurilor, dificultățile la găsirea forței de muncă etc. Din cele 600 de societăți nord-americane stabilite pînă în prezent în Suedia, care reprezintă un activ de 668 mil. dolari, mai mult de 50 de firme au și încetat parțial sau total activitatea lor în această țară. Alte mari monopoluri intenționează să facă la fel.

★

După cum relatează Ministerul Muncii și Asigurărilor Sociale din Italia, la sfîrșitul lunii ianuarie 1966 existau în țară 1 387 609 șomeri.

★

În cadrul reuniunii O.C.D.E. care a avut loc recent la Paris, Japonia a cerut ridicarea restricțiilor vamale impuse de multe țări produselor sale, restricții care în ce privește Italia vizează 98 produse, Franța — 87, Benelux — 73, R.F.G. — 24 și Anglia — 6.

★

Între 20 iunie și 2 iulie va avea loc la Roma sub auspiciile O.N.U. și F.A.O., o Conferință mondială privind problemele reformei agrare. Pînă în prezent și-au anunțat participarea 60 de țări.

★

Centralele atomice britanice furnizează în prezent 2 miliarde kWh pe lună, adică 14% din totalul energiei electrice a țării. Cu aceste cifre, Anglia se situează pe primul loc în lume în ce privește producția de energie nucleară.

★

Necesitățile industriei franceze privind cuprul vor atinge în anul 1970 peste 360 000 tone (față de 300 000 t în prezent), ceea ce înseamnă — după aprecierile ziarului LES ÉCHOS — că aprovizionările vor urma să fie acoperite din importuri.

★

Președintele Johnson a cerut Congresului american aprobarea unui credit suplimentar de 200 milioane dolari, destinat construirii unui avion comercial supersonic, care să concureze avionul anglo-francez „Concorde".

★

Reprezentanții a 20 țări africane s-au întîlnit la 28 martie la Addis-Abeba, în cadrul unei conferințe pentru comerț și tarife vamale, organizată sub auspiciile Comisiei economice O.N.U. pentru Africa.

★

În provincia Burgos — Spania, a fost descoperit un important zăcămînt petrolier. După părerea tehnicienilor, subsolul cuprinde aici cinci straturi petroliere deosebit de bogate. Pînă în prezent a început forarea a 52 de sonde.

★

Conform datelor publicate în buletinul lunar al Băncii Centrale a Tunisiei, în 1965 indicele costului vieții a ajuns la 114,1 față de 107 în anul 1964 (+6,6%); s-a înregistrat, de asemenea, o înrăutățire a situației balanței comerciale, care s-a soldat cu un deficit de 66 146 000 dinari față de 53 541 000 dinari în 1964.

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

LA CONGRESUL AL XXIII-LEA AL P. C. U. S.

DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE A U. R. S. S.

MARȚI dimineață s-a deschis în marea sală a Congreselor din Kremlin cel de-al XXIII-lea Congres al P.C.U.S. La primul punct al ordinei de zi tovarășul L. I. Brejnev, primul secretar al P.C.U.S., a prezentat raportul de activitate al C.C. al P.C.U.S.

O parte importantă a raportului a fost consacrată problemelor construcției economice în U.R.S.S., luptei partidului pentru crearea bazei tehnico-materiale a comunismului, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

Vorbind despre realizările septenalului (1959—1965), raportorul a arătat că în ultimii șapte ani venitul național a sporit cu 53%, iar volumul producției industriale cu 84%. În acești ani s-au dezvoltat necontenit ramurile de bază ale industriei grele și a sporit, de asemenea, considerabil producția mărfurilor alimentare și a obiectelor de uz social-cultural. Ca urmare a creșterii potențialului industrial, ponderea U.R.S.S. în producția industrială mondială a ajuns în 1965 la aproape o cincime. Numărul muncitorilor a sporit cu 14 milioane ,iar numărul specialiștilor și funcționarilor cu 7 milioane de oameni.

Cu toate acestea, se arată în continuare în raport, la unii indicatori importanți sarcinile planului septenal n-au putut fi îndeplinite. Aceasta se referă în primul rînd la agricultură, a cărei producție a crescut cu numai 14%, ceea ce a avut o influență negativă asupra ritmului de dezvoltare a industriei ușoare și alimentare.

În economia U.R.S.S. s-au produs nu numai mari prefaceri cantitative, dar și profunde modificări calitative. Progresul tehnic-științific, mecanizarea și automatizarea producției au permis ca productivitatea muncii în industrie să se ridice în ultimii cinci ani cu 25%.

Raportorul a relevat apoi preocupările Comitetului Central al P.C.U.S. pentru perfecționarea relațiilor economice, îmbunătățirea sistemului de conducere a' economiei naționale, de planificare și de stimulare a producției.

Referindu-se apoi la pianul cincinal 1966—1970, ale cărui Directive vor fi dezbătute și adoptate de Congres, L. I. Brejnev, a subliniat că sarcina principală a noului plan cincinal constă în aceea că pe baza folosirii multilaterale a realizărilor științei și tehnicii, a dezvoltării industriale a întregii producții sociale, a ridicării rentabilității ei și productivității muncii să se asigure o creștere considerabilă continuă a industriei, un ritm înalt stabil de dezvoltare a agriculturii și datorită acestui lucru să se obțină o ridicare substanțială a nivelului de trai al poporului, o satisfacere cît mai completă a necesităților materiale și culturale ale tuturor oamenilor sovietici.

Se prevede ca în viitorul cincinal volumul producției industriale să sporească de aproximativ 1,5 ori, iar producția agricolă de 1,25 ori.

Partidul — a relevat raportorul — va promova și pe viitor linia dezvoltării cu precădere a industriei grele, canalizîndu-se totodată resurse considerabil mai mari spre dezvoltarea ramurilor care produc bunuri de consum. În noul cincinal se acordă o deosebită atenție accelerării progresului tehnico-științific și sporirii eficienței producției sociale, precum și îmbunătățirii radicale a calității producției.

Subliniind importanța măsurilor luate pentru asigurarea avîntului producției agricole, în raport se arată că sarcina cea mai importantă în agricultură, rămîne creșterea producției de cereale, sporirea prin toate mijloacele a recoltei la hectar. Raportorul a relevat, de asemenea, necesitatea perfecționării continue a relațiilor sociale la sate.

În cursul noului cincinal veniturile reale pe cap de locuitor vor crește de circa 1,3 ori. Paralel cu unele măsuri privind majorarea și reglementarea salariilor, Comitetul Central consideră posibilă trecerea treptată a muncitorilor și funcționarilor la săptămîna de lucru de cinci zile lucrătoare, cu două zile libere, numărul orelor lucrătoare ale săptămînii rămînînd de 41.

În noul cincinal se preconizează construirea în orașe, așezări muncitorești și sovhozuri de noi suprafețe locative de 480 milioane mp., iar prin forțele populației rurale și ale colhozurilor vor fi construite 2,5 milioane de case.

Arătînd că în U.R.S.S. s-a format o armată întreagă de oameni de știință remarcabili, devotați cauzei comunismului, în stare să rezolve problemele științifice cele mai dificile ale contemporaneității, raportorul a relevat că în prezent în cele 4650 de instituții de cercetări științifice din U.R.S.S. și la catedrele din institutele de învățămînt superior își desfășoară activitatea peste 600 000 de lucrători științifici, ceea ce reprezintă un sfert din numărul total al lucrătorilor științifici din întreaga lume. În anii următori se va acorda o atenție și mai mare științei și aplicării realizărilor ei în economie.

Tot ce s-a realizat în țara noastră — a subliniat L. I. Brejnev — s-a făcut sub conducerea partidului. Partidul a putut obține aceste cuceriri numai datorită muncii pline de abnegație și sprijinului neprecupețit al poporului.

I. COSTEA

22 martie — 4 aprilie

SESIUNEA A XXII-A A COMISIEI ECONOMICE O. N. U. PENTRU ASIA ȘI EXTREMUL ORIENT

ÎN aceste zile se desfășoară la New-Delhi lucrările celei de-a XXII-a sesiuni anuale a Comisiei economice pentru Asia și Extremul Orient (C.E.A.E.O.).

Comisia dezbate probleme ale dezvoltării economice și sociale ale țărilor zonei geografice respective și urmează să pregătească raportul său anual de activitate care va fi prezentat la sesiunea de vară a Consiliului Economic și Social al O.N.U. Cîteva din punctele mai importante înscrise pe agenda sesiunii, sînt următoarele: analiza situației economice din Asia în 1965; dezvoltarea și planificarea economică în regiunea C.E.A.E.O.; problemele privind Banca Asiei pentru dezvoltare și Institutul asiatic pentru dezvoltare și planificare economică; dezvoltarea industriei și agriculturii și punerea în valoare a resurselor naturale; problemele dezvoltării comerțului în regiune; aspectele sociale ale dezvoltării.

Studiul situației economice a Asiei întocmit pe 1965, consacră prima sa parte analizei interdependenței care există între dezvoltarea economică și dezvoltarea și utilizarea resurselor umane, subliniind prin aceasta importanța factorului uman în procesul dezvoltării economice și sociale și confirmînd interesul pe care diversele organisme ale O.N.U., printre care Consiliul Economic și Social, ca și organismele sale subsidiare, îl acordă în ultimii ani acestei probleme.

În capitolele referitoare la acest subiect, dintre care menționăm: forța de muncă și dezvoltarea economică, investiții destinate să amelioreze calitatea resurselor umane — se remarcă necesitatea includerii planificării forței de muncă în planul general al dezvoltării economice. Partea a II-a a studiului face o analiză a schimbărilor marcante intervenite în situația economică a regiunii după 20 de ani de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial.

Analiza activității centrului regional de proiectări și programare economică și a rezultatelor obținute în cadrul sesiunilor conferinței planificatorilor economici din Asia, oferă Comisiei posibilitatea de a preciza domeniile de interes comun și de a explora metodele practice care să permită lărgirea schimbului de experiență în domeniul planificării. Aceste probleme vor constitui de altfel obiectul activității unui grup de lucru compus din experți în planificare, care va fi convocat în cursul acestui an.

Comisia va analiza și rezultatele primei Conferințe asiatice pentru industrializare, care s-a desfășurat la Manilla în decembrie 1965. Această importantă manifestare regională, care se înscrie pe linia acțiunilor O.N.U. de pregătire a unui colocviu mondial pentru industrializare, a trecut în revistă situația actuală a procesului de industrializare în Asia și a făcut recomandări în vederea intensificării și accelerării eforturilor în această direcție. Conferința a adoptat programe de acțiune în numeroase domenii. Multe dintre ele au fost propuse să fie studiate în cadrul colectivului internațional al Națiunilor Unite privind industrializarea, care urmează să se întrunească în 1967.

În domeniul relațiilor comerciale, în Comisia Economică pentru Asia și Extremul Orient, se discută pe marginea raportului Comitetului său pentru comerț asupra unor probleme importante privind dezvoltarea comerțului în această regiune: liberalizarea schimburilor și transporturilor la nivel regional, punerea în aplicare a recomandărilor Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, pregătirea Tîrgului internațional al Asiei (Bangkok, noiembrie—decembrie 1966). Sînt luate în considerare aspectele noi intervenite în problema creării Băncii asiatice pentru dezvoltare. La Conferința plenipotențiarilor pentru Banca asiatică de dezvoltare, 22 de țări au semnat statutul Băncii.

O altă instituție regională, care se găsește în al treilea an al existenței sale, Institutul asiatic pentru dezvoltare și planificare economică, va prezenta în fața Comisiei raportul său anual de activitate și programul de priorități pentru viitor. În ultimul an, Institutul a încheiat cu succes 5 stagii de pregătire a unor cadre aparținînd țărilor regiunii, oferind nu numai condițiile unei formări generale în tehnica planificării, dar și o specializare în domeniul valorificării resurselor umane, al planificării sociale, finanțării dezvoltării, precum și analizei proiectelor și construcției de modele economice.

Alexandru NICULESCU

Corespondență din Geneva

G. A. T. T.: IN CĂUTAREA UNEI IEȘIRI

SCRIITORUL Marcel Aymé suferea cumplit de migrenă. Un prieten a încercat să-l ajute cu un sfat: „De ce nu faci ca Pascal? Cînd avea dureri de cap le combătea rezolvînd probleme de geometrie". La care Marcel Aymé a răspuns: „Este posibil. Numai că eu cînd eram licean, reușeam să combat problemele de geometrie susținînd că am migrenă". Anecdota se potrivește foarte bine celei de-a XXIII-a sesiuni G.A.T.T. (Acordul general pentru tarife și comerț), care se desfășoară la sediul Palatului Națiunilor din Geneva. După aproape trei ani de la inițierea lor, negocierile în cadrul rundei Kennedy — obiectul principal al Sesiunii — lasă impresia că metoda combaterii unei maladii prin contractarea alteia continuă să fie în favoare. Americanii au văzut în G.A.T.T. o posibilitate de a-și lărgi piețele de desfacere printr-un sistem de concesiuni reciproce, care să înglobeze S.U.A., Japonia și Piața Comună, concepută ca o comunitate cuprinzînd nu numai pe „cei șase", ci și Anglia și alte țări europene. Veto-ul francez opus în ianuarie 1963 includerii Marii Britanii în Tratatul de la Roma, a împiedicat desființarea preconizată a taxelor vamale la o serie de produse ce formau obiectul schimburilor între țările Pieței Comune și Statele Unite.

A urmat bătălia pentru succesul rundei Kennedy, care prevede reducerea liniară (adică uniformă asupra tuturor pozițiilor tarifului vamal) cu 50% a drepturilor în vigoare pentru altă serie de produse. Țările participante la negocieri urmau să prezinte „liste de excepții", adică liste de produse pe care acestea înțeleg fie să le sustragă complect negocierilor (excepțiuni totale), fie să le supună (excepțiuni parțiale) unui regim special: procente de reducere inferioare procentului general de coborîre a tarifelor. Operația a durat însă atît de mult, încît a fost ajunsă din urmă de criza Pieței Comune, declarată la sfîrșitul lunii iunie trecut, și care a paralizat negocierile.

S-A spus adeseori: „Situația din Piața Comună determină blocarea rundei Kennedy". În pofida presiunilor americane pentru a grăbi reluarea tratativelor, în ședința de marți seara a G.A.T.T.-ului, numeroși delegați au acuzat Canada și Statele Unite că vina întîrzierii o poartă ele, deoarece au amînat în mod sistematic depunerea „listelor de excepții". Pe de altă parte, politica vamală netarifară, discriminatorie, practicată de S.U.A., nu este de loc de natură să stimuleze liberalizarea comerțului. Un studiu publicat zilele acestea de secretarul Asociației europene a liberului-schimb (A.E.L.S.) relevă că deficitul țărilor membre ale Asociației în schimburile cu Statele Unite, datorită în primul rînd, acestor discriminări, s-a ridicat anul trecut la 740 milioane dolari. Dacă se adaugă deficitul de peste 3 miliarde dolari, înregistrat în schimburile cu Piața Comună, ca și cele provocate prin deteriorarea continuă a comerțului exterior al țărilor în curs de dezvoltare, tabloul raporturilor comerciale internaționale apare în culori destul de cenușii.

ÎN sfîrșit, calendarul rundei Kennedy prevedea un acord asupra produselor agricole. Sesiunea a început însă exact a doua zi după încheierea fără rezultate a negocierilor „celor șase" de la Bruxelles asupra „Europei verzi". Încă în mai 1965 „cei șase" au prezentat la Geneva un plan de acord cerealier, fără însă a preciza și condițiile acordului. Aceasta datorită divergențelor existente între partenerii Pieței Comune, în cadrul cărora Franța susține prioritatea finanțării agricole asupra celorlalte probleme, în timp ce R.F.G. subordonează reglementarea finanțării unor probleme conexe, între care stabilirea prețurilor comune și demararea rundei Kennedy. Pe de altă parte, în Anglia, se aud voci în favoarea revizuirii statutului G.A.T.T., în sensul adaptării sistemului de taxe vamale la interesele exportului britanic. Toate acestea au stimulat umorul unui ziarist belgian care a caracterizat situația ca pe „un maquis al Europei verzi".

La deschiderea sesiunii G.A.T.T., președintele J. A. Lacarte a vorbit despre necesitatea de a se depăși lunga fază preliminară a discuțiilor, și a se trece „la stadiul unor adevărate negocieri". El a avertizat în același timp asupra „complicațiilor și caracterul rebel" al problemelor ce se pun în cadrul negocierilor Kennedy. Ședința din seara zilei de 29 martie, departe de a fi îndepărtat norii adunați asupra sesiunii, a avut un efect cumulativ. Directorul general al G.A.T.T.-ului Wyndham Whyte a considerat — în raportul său asupra evoluției rundei — că negocierile sînt sistate, atît în domeniul agriculturii, cît și în acela al produselor industriale. După părerea sa, demararea tratativelor nu poate fi realizată decît prin voința partenerilor Pieței Comune. Mai exact, a făcut apel la metoda filozofului francez în speranța că o migrenă va putea fi înlocuită cu o geometrie a liniilor frînte. Ceea ce a provocat o reacție paradoxală: delegații Părților contractante au simțit nevoia să ridice moralul raportorului. „Domnul Whyte — a remarcat delegatul indian — era cunoscut ca un optimist de profesie. Acum ne apare ca un pesimist de profesie".

SESIUNEA G.A.T.T. are de dezbătut numeroase alte probleme între care o importanță deosebită o are aceea a modului în care din martie trecut, au fost traduse în viață prevederile Părții a patra a Acordului general care se referă la stimularea comerțului țărilor în curs de dezvoltare. De pe acum reținem o afirmație a președintelui Lacarte, după care „ar fi prematur să se pună mari speranțe în Partea a patra a Acordului general".

Desigur, discuțiile care continuă, vor evidenția mai limpede în zilele următoare perspectivele. Sesiunea desfășurîndu-se cu „ușile închise", o analiză aprofundată va fi posibilă numai după consumarea argumentației preliminare.

Indicii mai precise asupra șanselor rundei Kennedy, în care unii au investit atîtea speranțe, le va oferi poate ziua de 6 aprilie, data încheierii sesiunii.

Horia LIMAN

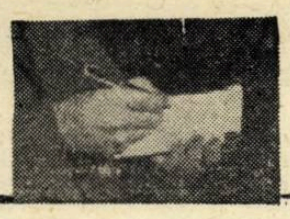

din bloc-notesul cronicarului

Europa Occidentală: ritmul dezvoltării scade, presiunile inflaţioniste continuă...

După cum se arată într-un studiu al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, publicat la 21 martie la Geneva, în anul 1965 produsul naţional brut al ţărilor vest-europene, luate laolaltă, a sporit cu numai 3,5% — cel mai scăzut ritm anual înregistrat de la al doilea război mondial pînă în prezent, cu excepţia perioadelor de depresiune din 1952 şi 1958.

Judecînd după evoluţia lentă a cererii şi producţiei în ultimele luni, se presupune că în anul 1966 ritmul dezvoltării va putea atinge cel mult 4%, faţă de 5% în perioada 1958—1965. Studiul remarcă însă, că deşi era de presupus că încetinirea ritmului dezvoltării va duce la scăderea presiunilor inflaţioniste înregistrate în ultimul timp în ţările respective, acest lucru nu s-a produs în practică.

Hotel pe... roţi

Primul „rotel" (hotel pe roţi) a intrat recent în funcţiune la Stuttgart (R.F.G.). Amenajat într-un autobuz cu etaj, el poate adăposti 26 pasageri, care îşi pot petrece ziua în fotolii confortabile la parter, iar seara, la etajul

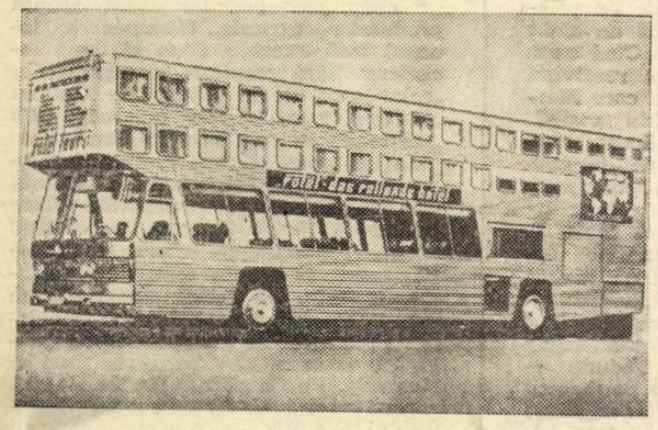

I, pot dispune de dormitoare, duşuri, toalete şi o bucătărie. Prima sa călătorie a fost proiectată pe ruta Stuttgart — Ierusalim pentru sfîrşitul lunii martie, iar după aceea, hotelul va fi transferat în S.U.A., unde va face cursa New York — Rio de Janeiro.

În programul acestui ingenios mijloc de transport şi cazare, este prevăzută vizitarea a peste 82 de ţări pe diferite rute atractive de pe glob: Oazele îndepărtate ale Saharei, Persia, India, de la Leningrad pînă în Caucaz, din Scandinavia pînă în Portugalia etc.... Cine călătoreşte cu „rotelul" nu are într-adevăr grija cazării şi aprovizionării — remarca un comentator — dar trebuie să aibă în schimb grija procurării celor 7 900 mărci (1975 dolari) cît reprezintă costul unei asemenea călătorii.

Lampa „Neolux" şi... frumuseţea femeilor

În Finlanda a fost dat în producţie un nou tip de lampă cu care se obţine o lumină mai plăcută, graţie faptului că aceasta cuprinde mai puţină culoare galbenă şi mai mult din culorile roşu, verde, albastru şi violet.

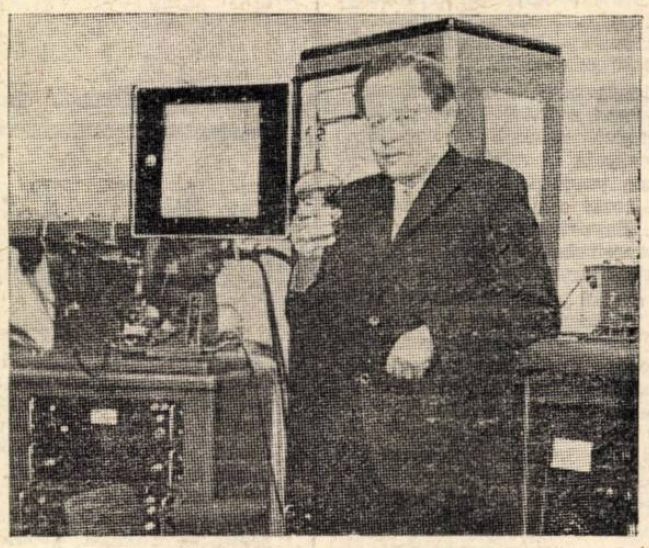

Profesorul Olavi Erämetsä şi lampa Neolux

Lampa, numită **Neolux**, *dă un relief limpede şi agreabil foaierelor, restaurantelor, magazinelor, expoziţiilor etc.*

Secretul lămpii constă în sticla ei care conţine un anume oxid de lantanidă, oxid de neodym, un pămînt rar în studiul căruia s-a specializat profesorul finlandez de chimie minerală Olavi Erämetsä. După cum explică profesorul, cea mai mare parte a lantanidelor sînt colorate datorită asimetriei interne a structurii lor atomice. Cînd lumina trece printr-o sticlă care conţine lantanide, anumite nuanţe sînt absorbite. Fiecare pămînt rar are propriul lui spectru de absorbţie, deşi, din punct de vedere chimic, se aseamănă mult între ele şi în stare naturală ele se află întotdeauna asociate.

După părerea exprimată în ziare, noua lampă face ca în lumina ei femeile să arate mult mai frumoase.

O chestiune de... „abilitate" şi „noroc"

Referindu-se la problemele şomajului în S.U.A., Thomas Marshall, comentatorul economic al Buletinului Casei Albe, constată — citînd surse oficiale — că şomajul în Statele Unite depăşeşte 4% din totalul forţei de muncă, iar măsurile fiscale, bugetare sau monetare întreprinse de guvern pentru a crea noi locuri de muncă, s-au dovedit a fi greu de aplicat în condiţiile existenţei unui mare număr de muncitori negri, de tineri şi de persoane cu calificare necorespunzătoare. El precizează că în prezent 12% din tinerii americani sînt în situaţia de a nu putea găsi de lucru, iar numărul şomerilor negri s-a dublat în raport cu numărul celor albi. Astăzi, — subliniază Marshall — „se spune în S.U.A. despre un şomer care caută de lucru şi găseşte — că acest eveniment se datoreşte abilităţii sale şi norocului cu care s-a născut". Grea problemă în orice caz pentru cei pe care Fortuna, zeiţa norocului, i-a ignorat la naştere.

„Costul" taifunurilor

După cum rezultă dintr-un studiu întocmit de Comisia Economică a O.N.U. pentru Asia şi Extremul Orient, în aceste regiuni un taifun provoacă pierderi materiale în valoare medie de 500 milioane dolari. Anual 0,72% din venitul naţional al Japoniei şi 0,45% din acela al Filipinelor trebuie afectat, refacerii daunelor pricinuite de taifunuri; în unele ţări, pagubele se ridică la 2% din venitul naţional.

Documentar

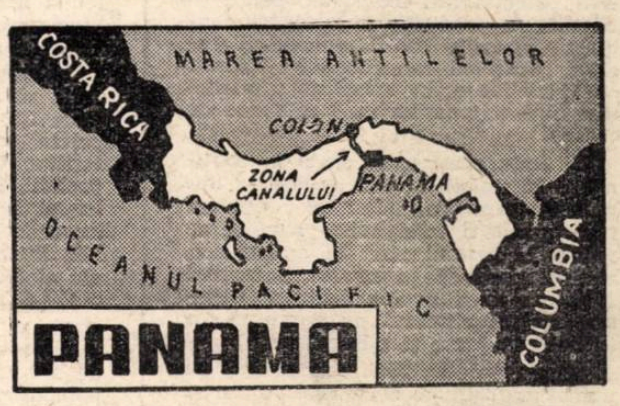

Stat al Americii Centrale, întinzîndu-se peste istmul cuprins între Marea Antilelor şi Oceanul Pacific, pe o suprafaţă de 74 010 km², Republica Panama este cunoscută în special prin canalul ce-i poartă numele şi care a concentrat de fapt în jurul său economia şi marea majoritate a populaţiei acestei ţări, care este de 1 200 000 locuitori. Descoperită la începutul secolului al XVI-lea de către spaniolii porniţi în căutarea noului drum spre Indii, istmul dintre cele două Americi apare în însemnările privind expediţiile lui Bastidas, Columb, La Cosa, Vespucci şi Balboa ca un fel de „punte de legătură între două mări". Abia după 1848, se pune problema construcţiei unui canal, care să lege cele două oceane şi să uşureze traficul crescînd din acest punct al lumii. Dar la acea vreme Panama se afla încă sub dominaţia străină (independentă devenind abia în 1903), aşa că iniţiativa unor lucrări de o atît de mare anvergură nu putea aparţine decît unor organisme dispunînd de capital suficient. În 1880, Ferdinand de Lesseps fondă Compania universală a Canalului interoceanic, iar lucrările începură în 1881 în condiţii grele, ca să se oprească şapte ani mai tîrziu, prin lichidarea Companiei în urma celebrului scandal cunoscut sub numele de „afacerea Panama". Drepturile şi lucrările sînt achiziţionate de S.U.A. La 3 august 1914 primul vapor trecea prin Canalul Panama. La 18 noiembrie 1903 însă Statele Unite negociază un tratat (reînnoit prin acordurile din 1936) în baza căruia li se încredinţează dreptul administrării unei zone de 10 mile de la un ocean la altul.

Lung de 79,6 km şi avînd o adîncime variind între 12—13,7 m, Canalul Panama cunoaşte un trafic de peste 50 milioane tone anual, din care peste 55 la sută revin Statelor Unite. Din 1914 pînă în 1959 beneficiile realizate de S.U.A. din administraţia Canalului s-au ridicat la peste 2 750 000 000 dolari, în timp ce, în aceeaşi perioadă, Republicii Panama i-au revenit doar 20 750 800 dolari, adică 0,88 la sută din totalul încasărilor. Această situaţie a determinat pe preşedintele José Antonio Remon (1952—1955) să ceară revizuirea acordurilor din 1903 şi 1936 cu S.U.A. şi ridicarea redevenţelor fixate de la 430 000 dolari la 1 990 000 dolari anual.

În 1956 Ernesto de la Guardia revendică chiar suveranitatea Canalului. Dată fiind însă dependenţa economică a ţării de Statele Unite (economia statului nefiind propriu-zis reprezentată decît prin cîteva culturi de cacao, cafea şi abaca, şi cîteva plantaţii de banane ale filialei americane United Fruit Comp.), o asemenea pretenţie a fost urmată de vii controverse cu guvernul american. Ameninţarea cu construcţia unui nou canal prin Columbia, Costa Rica sau Nicaragua, nu s-a soldat cu rezultatul dorit, date fiind sumele enorme necesare unor asemenea lucrări (mai multe miliarde de dolari). În consecinţă, noi tratative cu Republica Panama au fost socotite cele mai eficiente. Problema naţionalizării Canalului continuă însă să rămînă unul din dezideratele principale ale panamezilor, denunţarea tratatului fiind de altfel un drept care — după cum arată recent cunoscutul jurist peruvian Garcia Montufar — se încadrează în normele dreptului internaţional.

C. GRIGORE

VID

LUNA de miere americano-saigoneză de la Honolulu a dat naştere cel puţin unui rezultat neaşteptat. A fost suficient ca „premierul"-general Ky să fie propulsat în urma întîlnirii din insulele Hawai deasupra capetelor celorlalţi membri ai Directoratului Militar, ca să apară frămîntări care dezvăluie, o dată în plus, fragilitatea întregii construcţii politice a regimului saigonez. După opinia ziaristului francez Robert Guillain, care timp de mai multe săptămîni a cercetat la faţa locului situaţia din Vietnamul de sud, această fragilitate persistă în pofida amploarei sprijinului american, sau poate tocmai din cauza acestui sprijin. Actualul val de demonstraţii şi greve antiamericane şi antiguvernamentale din oraşe aflate sub un strict control militar confirmă vidul politic existent în jurul regimului de la Saigon. Epicentrul acestor manifestări l-au format oraşele Hue şi Danang (unde se află de altfel o mare bază americană) iar protagoniştii sînt studenţi, călugări budişti, funcţionari şi muncitori.

Vietnamul de sud a fost împărţit de autorităţile saigoneze şi americane în patru regiuni militare, în fruntea cărora se află, oficial, comandanţii corpurilor de armată. „Atunci cînd, aşa cum a fost cazul aproape permanent în ultimii doi ani, la Saigon nu există un guvern cu adevărat eficient, comandanţii corpurilor de armată devin guvernatorii regiunilor lor, transformate în patru zone militare separate" („New York Times"). În zonele respective şi în măsura în care le controlează, aceşti comandanţi hotărăsc după bunul lor plac în toate problemele. În plus, comandanţii celor patru corpuri de armată sînt membri ai Directoratului Militar, autoritatea supremă a regimului de la Saigon. După Conferinţa de la Honolulu, în zona de activitate a primului corp de armată, respectiv în cele cinci provincii situate în partea de nord a Vietnamului de sud au reizbucnit pasiunile. Generalul Ky a început să fie acuzat că este „prea servil faţă de americani". Replica n-a întîrziat. Comandantul primului corp de armată, generalul locotenent Nguyen Chanh Thi, a fost destituit. Apele nesigure, pe care pluteşte regimul de la Saigon, au început să clocotească. Manifestanţii budişti au reintrat în scenă. În încercarea de a umple vidul politic, generalul Ky a reînnoit promisiunea, formulată de cîte ori un nou puseu ameninţa cu o criză fatală, şi anume de a se convoca o Adunare constituantă. Nimeni nu mai crede însă în asemenea remedii. Autorităţile militare sînt izolate şi izolarea lor provine din lupta dîrză a Frontului Naţional de Eliberare, care controlează cea mai mare parte a Vietnamului de sud, din faptul că şi în zonele restrînse în care se află forţele americano-saigoneze, populaţia, în pofida suferinţelor şi a ameninţărilor, nu scapă nici o posibilitate care i se oferă pentru a-şi manifesta adevărată atitudine faţă de Directoratul Militar.

Între timp, Statele Unite încearcă să umple vidul în jurul regimului de la Saigon, intensificînd debarcarea de trupe al căror efectiv ajunge la 235 000 de soldaţi, amplificînd angajarea militară în Vietnamul de sud şi bombardamentele împotriva Republicii Democrate Vietnam. După unele calcule ale presei internaţionale, la fiecare sută de soldaţi americani există un reprezentant al monopolurilor din Statele Unite. Aceştia acţionează pe „al doilea front", frontul profiturilor. Anul trecut volumul operaţiilor financiare a 35 de companii americane din Vietnamul de sud s-a cifrat la 45 de milioane de dolari. Separat, companiile americane au înghiţit partea leului din cele 500 de milioane de dolari cheltuite pentru construcţii militare. Investiţiile americane aduc în Vietnamul de sud beneficii care se ridică pînă la 30% din valoarea lor. Invazia dolarului accelerează creşterea costului vieţii şi inflaţia, iar corupţia capătă proporţii vaste. Luna trecută cercurile financiare din Wall Street au descoperit că diferiţi comercianţi şi funcţionari sud-vietnamezi au reuşit să transfere în 1965 la bănci europene, aproape 200 de milioane de dolari, proveniţi, în special, din ajutorul american destinat stopării inflaţiei. Conform aceloraşi cercuri, se aşteaptă ca aceste transferuri ilegale să atingă 250 de milioane de dolari în anul în curs. Prezicerea nu-i lipsită de temei, avîndu-se în vedere noile sume aprobate de Congres pentru aşanumitul ajutor direct destinat Vietnamului de sud. Este şi aceasta o mostră a faptului că aplicarea oricărei terapii americane în Vietnamul de sud, nu face în ultimă instanţă altceva decît să agraveze criza regimului de la Saigon.

Eugen PREDA

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu** (redactor şef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor şef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor şef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacţie), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.
Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 15 (139)
VINERI
15 aprilie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

PRIMAVARĂ

Foto : Gh. VINȚILA

DIN SUMAR

În pagina a 3-a :
- LA LEMAÎTRE ÎN '23

În pagina a 4-a :
- ECONOMIA CONSTRUCȚIILOR

În pagina a 5-a :
- Aprovizionarea tehnico-materială în întreprinderi : EXPERIENȚA O.R.A.D. – BRAȘOV ȘI TIMIȘOARA

În pagina a 6-a :
- Agenda economistului – CONSTRUIREA DE LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ

În paginile 8–9 :
- PROSPECTAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN COMERȚ

În pagina a 10-a :
- CURENTE ȘI IDEI

În pagina a 14-a :
- Corespondență din R.S.F. Iugoslavia BELGRAD – ORAȘ INDUSTRIAL

În pagina a 15-a :
- FAPTELE SĂPTĂMÎNII

ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR CONSUMATORUL

CONSFĂTUIREA PE ȚARĂ A LUCRĂTORILOR DIN COMERȚ

Nicolae BOZDOG
adjunct al ministrului comerțului interior

CONGRESUL al IX-lea al Partidului Comunist Român, trasînd liniile directoare de dezvoltare a economiei noastre naționale pentru perioada 1966—1970, a acordat o atenție deosebită problemelor privind dezvoltarea și perfecționarea comerțului. Înfăptuirea consecventă a politicii partidului de industrializare socialistă a țării, sporirea continuă a producției industriale și agricole au creat condiții pentru creșterea fondului de mărfuri destinat aprovizionării populației, lărgirea varietății sortimentelor de mărfuri și îmbunătățirea calității acestora. O expresie grăitoare în această privință o constituie creșterea volumului total al vînzărilor de mărfuri cu amănuntul în anul 1965 cu aproape 88% față de anul 1959. Ritmul mediu anual de creștere a desfacerilor de mărfuri a fost în această perioadă de 11,1%, ceea ce caracterizează o dezvoltare rapidă a comerțului.

Realizări însemnate s-au obținut în ce privește diversificarea structurii sortimentelor prin asimilarea și introducerea de noi produse în fabricație, la care organele comerțului și-au adus contribuția prin diferite mostre oferite industriei. Este semnificativ în această privință că numai în anul 1965 s-au pus la dispoziția consumatorilor circa 4 500 de articole și sortimente noi.

Prin măsurile luate de conducerea de partid pentru creșterea producției agrozootehnice și dezvoltarea industriei alimentare, în prezent, aprovizionarea populației cu produse alimentare s-a îmbunătățit substanțial.

Evoluția din ultimii ani arată că cererea populației de la orașe și sate se îndreaptă în tot mai mare măsură spre produsele nealimentare și îndeosebi spre bunurile de uz îndelungat, la care creșterea vînzărilor depășește simțitor nivelul general. Cu toate că industria a pus la dispoziția comerțului cantități de mărfuri mult mai mari decît în trecut, totuși livrările întreprinderilor industriale nu au fost suficiente pentru a se satisface cererea sporită a populației la unele sortimente de țesături, de încălțăminte de piele, articole de uz casnic și de sticlărie, unele produse chimice.

Problema centrală a activității comerciale o constituie asigurarea unui fond de mărfuri în cantități suficiente și într-o varietate de sortimente care, oferite prin rețeaua de magazine, să satisfacă cît mai deplin cerințele diferitelor categorii ale populației. Deși în această privință s-au obținut an de an îmbunătățiri, se mai constată cazuri cînd magazinele nu dispun de întreg sortimentul de mărfuri existent în depozitele comerțului sau în industrie. Unii responsabili de unități, merceologi și conducători de întreprinderi și organizații comerciale se ocupă mai mult de aprovizionarea cu mărfuri care au o desfacere imediată, neglijînd produsele care se vînd mai lent, deși sînt necesare populației.

În ultimul timp, verificîndu-se peste 1 000 de unități din comerțul de stat și cooperatist, s-au constatat lipsuri în aprovizionarea magazinelor cu mărfuri care existau în depozite și în special cu articole mărunte de uz casnic și gospodăresc, tacîmuri, farfurii, articole cosmetice și parfumerie, unele confecții, diferite țesături de bumbac etc. Conducerile întreprinderilor și organizațiilor comerciale, precum și direcțiile comerciale și uniunile regionale ale cooperației de consum au datoria să urmărească îndeaproape modul cum se asigură aprovizionarea unităților cu amănuntul cu întreg fondul de mărfuri ce există în depozite, să întărească controlul în vederea luării măsurilor care se impun.

O atenție deosebită trebuie să se acorde continuității în aprovizionare. Aceasta presupune formarea de stocuri în diferite verigi comerciale, a căror mărime optimă urmează să asigure buna aprovizionare a rețelei cu amănuntul.

În prezent la mărfurile alimentare stocurile din comerț asigură necesarul de aprovizionare la majoritatea produselor. Nu același lucru se poate spune despre unele mărfuri nealimentare, unde mai

(Continuare în pag. 4)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

„STUDII APROFUNDATE — PREVEDERI REALISTE", DAR ȘI CALITATE SUPERIOARĂ

Cu privire la articolul „Studii aprofundate — prevederi realiste" apărut la grupajul „Planul economic de perspectivă și pe 1967 în întreprinderi", din nr. 10 (134) al revistei „Viața economică", am de făcut cîteva completări.

Pupitrele și panourile nu constituie numai suportul aparatelor și circuitelor de comandă și automatizare, ci un tot funcțional, cu aparatele și circuitele pe care le susțin. De felul cum sînt proiectate și realizate pupitrele și panourile de comandă și automatizare depinde în mare măsură siguranța în funcționare a unei centrale electrice sau a unei întreprinderi industriale. De aceea:

1. In alegerea celor mai bune soluții pentru construcția și echiparea pupitrelor și panourilor de comandă și automatizare este necesar să se pornească de la cele mai bune realizări existente. In centralele electrice și marile combinate industriale din țara noastră sînt în funcțiune pupitre și panouri ce pot corespunde acestui scop, mai ales dacă se va ține seama de concluziile ce se impun din experiența exploatării și montajului.

Panourile ce le-a furnizat recent întreprinderea „Automatica"-București centralei noastre au multe aspecte criticabile: documentație nepredată (scheme de montaj și certificate de calitate), construcția metalică lipsită de rigiditate, circuitele trase aparent în panouri, marcaj ce nu permite o rapidă recunoaștere a aparatelor și circuitelor (vina proiectantului, Institutul de proiectare de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare), vopsitoria neestetică și culoarea obositoare (verde închis). Se observă utilizarea unor procedee de mică productivitate: marcarea circuitelor prin scriere manuală, formarea pachetelor prin matisare.

Utilizarea circuitelor trase liber în jgheaburi, a brățărilor de vinilin cu butoniere și nasturi, a etichetelor imprimate pe tub de cauciuc, ar duce la realizarea unor panouri mai sigure în exploatare, la o marcare mai clară, la o execuție mai estetică și la un consum redus de manoperă.

Echipamentul comun panourilor (chei, clame, lămpi de semnalizare, siguranțe, rezistențe) se defectează ușor (cheile), ocupă spațiu mult (rezistențele), sînt neestetice și realizate din material necorespunzător (clamele). Lipsesc clamele speciale și o gamă întreagă de chei.

2. Fiind o lucrare cu caracter pronunțat tehnologic, proiectarea construcției panourilor, a pupitrelor și a schemelor de montaj trebuie să se facă de către însăși întreprinderea constructoare a panourilor și pupitrelor. S-ar realiza în acest fel o strînsă legătură între proiectarea tehnologică și fabricație, obișnuită în fabricile specializate în producția de panouri și pupitre din alte țări.

Marcarea aparatelor și a circuitelor în schemele de montaj și pe panouri după metoda „Elektropult", cred că e cea mai clară și mai practică.

3. In articolul menționat nu se amintește nimic despre utilitatea legăturii dintre fabrica constructoare de panouri și întreprinderile unde aceste panouri sînt exploatate, cu toate că urmărirea comportării în exploatare a oricărui produs dă cele mai prețioase indicații pentru îmbunătățiri ulterioare.

4. Consider că e util ca înainte de omologare, panourile și pupitrele să fie văzute de către delegații întreprinderilor interesate (I.R.E.-uri, centrale electrice, combinate industriale).

5. Oricît de bine ar fi construite panourile și pupitrele, oricît de corect trase și marcate circuitele, siguranța în funcționare va fi mică dacă elementele comune panourilor de orice destinație (chei, clame, siguranțe, rezistențe, lămpi semnalizare) nu vor fi de bună calitate și corespunzătoare scopului.

In încheiere: cred că montajul panourilor și pupitrelor ar trebui făcut de către însăși întreprinderea constructoare a panourilor (sau cel puțin sub conducerea sa tehnică).

ing. N. AMĂRĂSCU
șeful laboratorului P.R.A.M.
I.C.T. — Borzești

AMBALAJELE — ÎN PROGRAMA ANALITICĂ

DINCOLO de aspectele concrete și acute ale problemei ambalajelor, cred că e cazul să ne preocupe și perspectiva. Pornind de la constatarea că în cadrul facultății de comerț (pe care și eu am absolvit-o) se acordă prea puțină atenție elucidării problemei ambalajelor, fiind prevăzute numai cîteva lecții despre importanța, clasificarea și sistemul lor de circulație, vin cu două propuneri:

1) la disciplinele „Economia și planificarea comerțului socialist" și „Organizarea și tehnica comerțului" să se asigure predarea și seminarizarea mai în extenso pe temele cele mai importante ale problemei ambalajelor, mergîndu-se pînă la calcule privind circulația și transportul ambalajelor, eficiența lor economică;

2) în programa analitică a liceelor economice să nu fie omisă problema ambalajelor (locul și rolul lor în economie, reglementarea și evidența, circulația și transportul).

Ștefan BUZAȘ
economist
Direcția comercială regională-Crișana

PE CÎND NOILE CATALOAGE?

ÎN numărul 8 al „Vieții economice", a fost publicat articolul **Probleme actuale ale prețurilor de deviz, pe marginea căruia aș vrea să arăt următoarele:**

Necorelarea existentă între prețurile de vînzare cu ridicata de întreprindere și prețurile de deviz ale materialelor de construcții creează și sectorului nostru de construcții-montaj greutăți financiare foarte mari. În acest sens am intervenit în nenumărate rînduri la C.S.C.A.S., coordonatorul și singurul elaborator al prețurilor de deviz, în vederea punerii de acord a prețurilor de vînzare cu prețurile de deviz. Prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 523/1965 s-a trasat ca sarcină C.S.C.A.S. de a stabili pînă la finele anului trecut, noi prețuri de deviz corelate, dar pînă în prezent nu au fost elaborate noile cataloage.

arh. T. BANTAȘ
director, Direcția plan economic
din Ministerul Industriei Construcțiilor

ATLASE REGIONALE

Experiența arată că puțini oameni sînt în măsură să cunoască bine diferitele aspecte ale regiunii în care trăiesc. Dinamismul dezvoltării social-economice ne pune adesea în întîrziere chiar și în domenii în care pretindem că sîntem mai informați. Iată de ce socotim util ca să fie întocmit cîte un atlas complex al fiecărei regiuni administrative, lucrare care să reflecte amănunțit cele mai importante aspecte ale teritoriului dat. Datele necesare în acest scop există gata prelucrate în marea lor majoritate; rămîne ca ele să fie exprimate cu ajutorul hărții și al metodelor grafice — statistice. Atlasul regional ar putea fi completat cu texte explicative și cu alte elemente (de pildă, fotografii) privind în special localitățile. Capitolele mai importante ale atlasului ar putea fi: mediul natural, populația, economia, cultura și arta, rețeaua de localități etc.

Întocmirea materialului pentru fiecare capitol ar trebui făcută de specialiști care lucrează în institutele de cercetări, în colectivele filialelor Academiei și în institutele de învățămînt superior, etc.

Atlasul ar putea cuprinde circa 70—100 planșe în culori, lucrate artistic, într-o formă atrăgătoare. După difuzarea atlasului în marele public vor fi posibile, pentru ediții viitoare, completări și îmbunătățiri.

Planșele originale (mărite) întocmite cu acest prilej pot fi expuse în muzeele raionale și regionale. Pe baza materialelor adunate cu prilejul întocmirii atlaselor regionale, se pot redacta și monografii ale regiunilor.

Ar fi desigur de dorit ca lucrările să fie întocmite pe baza unei metodologii unitare, bine puse la punct.

Petre DANCIU
economist, Cluj

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

PLAN ȘI CALITATE

La rubrica **Față în față** („Viața economică", nr. 9) în articolul CALITATEA CĂRBUNELUI, am fost criticați pentru unele rezultate slabe în comparație cu Exploatarea minieră-Sălajul. Conducerea exploatării noastre a analizat materialul publicat și și-a însușit observațiile din articol.

În scopul îmbunătățirii calității lignitului, s-au analizat toate cauzele care au influențat negativ asupra acestui indice și s-au preconizat o serie de măsuri. Astfel, la abatajele cameră și abatajele frontale cu pușcare s-au raționalizat schemele de pușcare în vederea evitării mărunțirii sterilului din intercalații, pentru a permite o alegere cît mai completă a sterilului vizibil. Pentru a evita scurgerile din tavan și amestecul sterilului cu cărbunele din abataje, s-a trecut la îmbunătățirea monografiilor de armare printr-o bandajare și o susținere mai atentă a locurilor de muncă. În abatajele de cameră cu intercalații s-a trecut la extragerea selectivă și depozitarea sterilului în spațiile libere ale lucrărilor miniere.

În afara altor măsuri menite să contribuie la îmbunătățirea calității lignitului, conducerea exploatării noastre a numit un inginer minier care să urmărească aplicarea cu strictețe a măsurilor preconizate.

ing. S. TODICA
șef serviciu producție
Exploatarea minieră — Voievozi

★

Articolul INDEPLINIREA RITMICĂ A PLANULUI DE PRODUCȚIE („Viața economică", nr. 5) a făcut obiectul unei analize în cadrul Direcției industriale. Este adevărat că nerespectarea termenelor de livrare de către unitățile cu care Întreprinderea „Intex" cooperează duce la o producție neritmică în finisaj și la pierderi de capacități care trebuie recuperate prin muncă suplimentară.

Pentru a evita în viitor astfel de situații s-au stabilit următoarele măsuri: urmărirea respectării termenelor de livrare de către dispecerii Direcției industriale conform graficului întocmit; s-au dat dispoziții întreprinderilor de a da prioritate în fabricație articolelor destinate spre finisare la „Intex"; pentru îmbunătățirea transportului, s-a stabilit ca livrarea țesăturilor crude să se facă din două în două zile cu mijloace ale întreprinderilor producătoare.

În vederea îmbunătățirii calității țesăturilor, s-au stabilit, de asemenea: sortarea suplimentară a firelor de urzeală și bătătură la introducerea în fabricație; dotarea suvoicilor cu dispozitive de frînare a firului de bătătură pentru evitarea producerii aglomerărilor de fire și, în fine, manipularea îngrijită a țesăturilor pe tot traseul fabricației.

ing. Adrian PETRESCU
director general
Ministerul Industriei Ușoare

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

GHEORGHE ADAM, economist, București — Activitatea de procurist și de prim procurist la o organizație economică, desfășurată înainte de introducerea nomenclatorului de funcții utilizat în prezent pentru personalul tehnic-administrativ și de specialitate, se consideră stagiu în funcții economice.

ING. MUNTEANU ADRIAN, Brăila — Potrivit normelor legale (H.C.M. 1053/1959) dreptul la indemnizația de șantier este recunoscut numai salariaților nelocalnici, adică numai celor care au domiciliul permanent și gospodăria în altă localitate decît aceea în care se află locul de muncă. Atunci cînd un salariat primește spațiul locativ și își mută și gospodăria în localitatea unde se află locul de muncă, el încetează de a mai fi nelocalnic și în consecință nu mai are drept nici la indemnizația de șantier.

GHEORGHE LĂZANU, contabil șef, T.R.C. Instalații 4-Cluj — Potrivit Codului Muncii (art. 40), plata salariului se face periodic, la intervale ce nu trebuie să depășească două săptămîni. Întrucît propunerea dv. ridică unele aspecte interesante, am trimis-o spre examinare organelor competente.

D. SCRIPCARU, Buzău — Taxa de timbru pentru succesiuni se stabilește de notariate asupra activului succesoral net după scăderea pasivului succesiunii stabilit în prealabil. Sarcina stabilirii activului revine organelor Notariatului de Stat. În ce privește cazul arătat de dv., Ministerul Finanțelor a dat următoarea precizare: la activ se trece valoarea de asigurare a construcției plus valoarea terenului după barem și la pasiv suma din credit care nu a fost restituită.

Cetățenii care nu sînt de acord cu modul în care Notariatul a stabilit activul succesoral, pot contesta soluția acestuia în justiție. Contestațiile urmează să fie prezentate în ordine la secțiunea financiară a sfatului raional, regional și Ministerul Finanțelor.

I. SAVU, Cîmpulung, regiunea Argeș — Secțiunea de gospodărie comunală a Sfatului popular al orașului Cîmpulung, a introdus în planul acestui trimestru amenajarea drumului Godeni.

CONSTANTIN VIȘAN, Turnu Severin — Majorarea salariilor tarifare aplicată ca urmare a aprobării de către Consiliul de Miniștri a unei hotărîri în acest scop, are valabilitate de la data prevăzută în hotărîre. Față de cele de mai sus, dv. aveți dreptul retroactiv la salariul tarifar majorat al funcției ocupate pînă la 31 decembrie 1965.

ION SCOREI, Sadu, Gorj — Indemnizația acordată în conformitate cu dispozițiile normative în vigoare (H.C.M. nr. 1505/1954) pentru prestarea muncii nenormate, se calculează la salariul tarifar în vigoare.

ALEXANDRU GAITĂNARU, I.C.M.A. — București — Potrivit dispozițiilor normative în în vigoare (H.C.M. nr. 240/1963), în cazul în care întreprinderea unde lucrați nu are lucrări corespunzătoare categoriei de calificare la care solicitați să fiți promovat, ea are obligația să vă dea acordul pentru a vă prezenta la proba practică în fața unei comisii tehnice de încadrare de la o altă întreprindere care are asemenea lucrări. În cazul în care sînteți admis la proba practică, aveți dreptul să solicitați transferul la acea întreprindere. În conformitate cu legislația muncii, în cazul că vă transferați, vi se recunoaște vechimea neîntreruptă în muncă, beneficiind în continuare de toate drepturile.

ION BĂLOIU, șef serviciu planificare, Trustul minier — Oltenia — **Din materialul trimis de dv. se desprind două probleme și anume: dacă economiile de la „cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajului" sînt considerate efort propriu și dacă reducerea fondului de salarii în sumă de lei 1 640 mii în trimestrul IV.1965 și virarea lui la altă întreprindere, afectează economiile de la prețul de cost planificat, respectiv dreptul de premiere suplimentară a întreprinderii. Ținînd seama de relatările dv. arătăm următoarele:**

Economiile față de cheltuielile planificate pentru întreținerea și funcționarea utilajului fac parte, de regulă, din efortul întreprinderii. Ele se pot obține, fie prin economii absolute în timpul executării planului de la diferitele componente ale acestor cheltuieli complete, și, aceasta chiar în condițiile îndeplinirii planului numai în proporție de 100%; fie prin depășirea planului de producție, dat fiind caracterul constant al acestor cheltuieli față de mărimea lor planificată. Prin depășirea planului de producție se pot obține economii chiar dacă cheltuielile planificate pentru întreținerea și funcționarea utilajului s-au efectuat în proporția planificată; fie prin economii față de plan, cît și prin depășirea planului de producție. Întrucît întreprinderea a depășit în proporție însemnată planul de producție, era firesc să obțină economii la întreținerea utilajului. În lumina celor arătate, nu sînt deci premise de a exclude din efortul propriu economiile față de plan la cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajului. Situații contrare pot interveni dacă în aceste cheltuieli s-au inclus poziții nereale, nejustificate de cerințele bunei funcționări a utilajelor care prin neefectuare au dus la economii ce nu aparțin efortului întreprinderii. La acordarea premiilor, organele tutelare au obligația verificărilor de rigoare și în urma constatărilor luarea de măsuri corespunzătoare. La elucidarea completă a acestei probleme trebuie cunoscut însă și punctul de vedere al ministerului și al Băncii Naționale.

Dacă economiile la fondul de salarii s-au obținut în urma unor măsuri speciale ale întreprinderii care a permis concomitent depășirea planului de producție cu 15%, a productivității muncii cu 9,8% și realizarea cîștigului mediu cu 1,7%, unitatea nu poate fi exclusă de la drepturile de premiere. Situația se poate datora însă și unei greșite planificări a fondului de salarii, caz în care s-au creat întreprinderii posibilități de a realiza economii. Sau fondul de salarii a fost bine planificat, însă întreprinderea nu a efectuat unele lucrări (de ex.: lucrări de rambleiaj, de întreținere a galeriilor) și a obținut economii față de cheltuielile planificate. Și în acest caz, răspunsul trebuie dat de ministerul tutelar care cunoaște situația reală din întreprindere.

FILE DE ISTORIE

LA LEMAÎTRE în '23

Construită în 1864, Uzina „Lemaître" (azi „Timpuri noi") este una dintre cele mai vechi întreprinderi metalurgice din România, cu cea mai veche turnătorie industrială, pentru piese mari, din București (1873). Muncitorii de la „Lemaître", au înscris în istoria întreprinderii pagini de recunoscută tradiție revoluționară în lupta împotriva exploatării capitaliste.

Luînd parte la mișcarea muncitorimii române pentru dreptul la organizare încă din ultimul deceniu al veacului al XIX-lea, lucrătorii de la „Lemaître" au fost în primele rînduri ale marilor demonstrații și bătălii greviste purtate de proletariatul bucureștean în anii avîntului revoluționar 1918—1920. La 13 decembrie 1918 metalurgiștii de la „Lemaître" au dat tribut de sînge în Piața Teatrului Național, pentru pace, pîine, pentru dreptul la organizare și libertăți democratice, pentru o viață mai bună. În anul 1920 marea grevă a muncitorilor metalurgiști din București și multe alte orașe din țară, a început în aprilie și s-a sfîrșit în septembrie cu greva „lemetriștilor". După 6 luni de grevă, în octombrie același an, la chemarea Partidului Socialist și a Comisiei generale a sindicatelor, lemetriștii au intrat din nou în luptă în cadrul grevei generale care cuprinsese aproape întreg proletariatul din România. În urma experienței luptelor din anii avîntului revoluționar, cu deosebire a grevei generale, muncitorii de la această uzină s-au pronunțat cu hotărîre pentru crearea Partidului Comunist Român.

● O citadelă comunistă

După crearea P.C.R., sub conducerea organizației de partid din fabrică și a sindicatului lor revoluționar, metalurgiștii au continuat lupta pe o treaptă nouă, superioară.

Guvernul liberal acționa cu brutalitate pentru consolidarea pozițiilor regimului existent, pentru mărirea profiturilor capitaliste. Intensificarea exploatării muncitorimii era un scop principal al capitaliștilor. De aceea, a fost dezlănțuită ofensiva patronatului împotriva cuceririlor clasei muncitoare din anii precedenți, și anume: regimul de lucru de 8 ore, salarii la nivelul scumpetei, indemnizațiile de chirie și de familie, dreptul de concedii plătite, repaosul săptămînal, contractul colectiv și dreptul sindicatelor de a reprezenta și apăra interesele muncitorilor, dreptul la organizare profesională și politică. Pe de altă parte, au fost mărite impozitele și introduse tot felul de taxe pe mărfurile de larg consum.

Ofensiva claselor exploatatoare a întîmpinat însă rezistența organizată și hotărîtă a muncitorimii, călăuzită și condusă de P.C.R.

Pe acest fundal economico-social și politic s-a desfășurat mișcarea grevistă a muncitorimii metalurgiste, în anul 1923, care a cuprins aproape toate întreprinderile metalurgice din București, Timișoara, Brașov, Sibiu, Ploiești, Tg. Mureș,

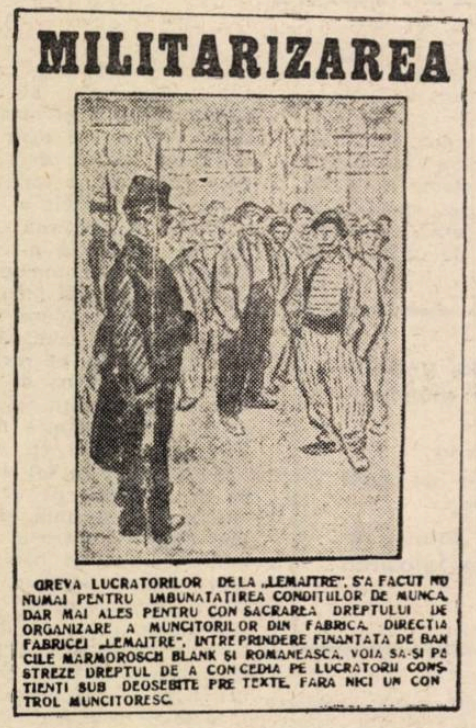

GREVA LUCRATORILOR DE LA „LEMAITRE", S'A FACUT NU NUMAI PENTRU IMBUNATATIREA CONDITIILOR DE MUNCA, DAR MAI ALES PENTRU CON SACRAREA DREPTULUI DE ORGANIZARE A MUNCITORILOR DIN FABRICA. DIRECTIA FABRICEI „LEMAITRE", INTREPRINDERE FINANTATA DE BAN CILE MARMOROSCH BLANK ȘI ROMANEASCA, VOIA SA-ȘI PO STREZE DREPTUL DE A CONCEDIA PE LUCRATORII CONS TIENTI SUB DEOSEBITE PRE TEXTE, FARA NICI UN CON TROL MUNCITORESC.

Galați; în cadrul acestora, greva de la „Lemaître" a jucat un rol principal.

Conflictul de muncă dintre lucrători și administrația uzinei „Lemaître" a fost declarat în ianuarie 1923, cînd patronii („Banca Românească", Banca „Marmorosch Blanck" și „Banque de la Société Generale de Belgique") au refuzat să respecte obligațiile întreprinderii prevăzute în contractul colectiv. Potrivit legii reglementării conflictelor de muncă, o delegație a lucrătorilor a reclamat cazul Ministerului Muncii. A fost numită o „Comisie de arbitri" condusă de inspectorul general Stavri Cunescu. Au urmat apoi îndelungi tratative, dar Consiliul de administrație al întreprinderii, în înțelegere cu Uniunea Generală a Industriașilor din România (U.G.I.R.) a respins sistematic revendicările muncitorilor.

● Confruntarea

În ziua de 20 iunie 1923, adunîndu-se în curtea uzinei, muncitorii au hotărît să comunice direcțiunii că așteptarea lor a luat sfîrșit. Cînd delegația lucrătorilor a comunicat directorului S. Marino această hotărîre, el a dispus imediata concediere a delegaților. Solidarizîndu-se cu tovarășii lor concediați, muncitorii au înștiințat direcțiunea că dacă nu revine imediat asupra dispoziției date, vor declara grevă. Primind un răspuns negativ, cei peste 800 de muncitori au încetat lucrul. Astfel a început greva de la „Lemaître" din 1923, care a durat aproape 5 săptămîni.

La 22 iunie, sub pretextul că întreprinderea lucrează pentru comenzile statului (C.F.R.), Consiliul de administrație al uzinei a reclamat că greva nu se încadrează în prevederile legii conflictelor de muncă pendinte de Ministerul Muncii și că în consecință, ea este un act de sabotaj antistatal. Totodată el a cerut militarizarea întreprinderii, pentru ca, sub imperiul legilor militare, greviștii să fie siliți să presteze muncă forțată. „Ancheta" autorităților a dat cîștig de cauză patronilor. Cei patru delegați, care fuseseră concediați, au fost arestați sub invinuirea „instigării contra ordinei publice", iar greviștilor li s-a „ordonat" să reia lucrul.

Greva de la „Lemaître" a depășit limitele unei acțiuni economice, căpătînd un pronunțat caracter politic.

Greviștii au rămas dîrji, strîns uniți și hotărîți să nu cedeze în fața tuturor presiunilor și manevrelor claselor exploatatoare. Comitetul sindicatului metalurgist și comitetul de grevă au fost îndrumate îndeaproape de către Comitetul Organizației P.C.R. București și de către Comisia locală a sindicatelor. În conducerea grevei se aflau: Dumitru Grofu, Ion Burcă, C. Trandafirescu și alții.

Ziarul „Socialismul", Uniunea muncitorilor în fier, metal și chimică din România, Comisia locală a sindicatelor, Uniunea Tineretului Socialist au lansat apeluri către muncitorimea din întreaga țară, chemînd-o la solidarizare cu greva de la „Lemaître". În apelul său **Socialismul** — purtătorul de cuvînt al P.C.R. — scria: „Victoria va veni numai prin lupta noastră. Să ne sprijinim unii pe alții în această luptă" (5 iulie 1923). Asemenea chemări au avut răsunetul scontat. Muncitorimea metalurgistă din România a înscris, cu prilejul grevei de la „Lemaître", o glorioasă pagină de solidaritate proletară. Patronii n-au reușit să recruteze nici un spărgător de grevă. La București, în semn de solidaritate cu lemetriștii, au declarat grevă lucrătorii de la fabricile „Wolf", „Vulcan" și „Phönix". Acțiunea de la „Lemaître" a dat un nou impuls mișcării greviste din centrele metalurgice, care, în prima decadă a lunii iulie, cuprindea peste 5 000 de greviști.

Printre muncitorii dela Lemaître

Lupta continuă.—Cum se prezintă fabrica. De vorbă cu patronul.--In mijlocul muncitorilor

„Nu vom reintra în fabrică cu capetele plecate!"

Cea dintâi isbândă a muncitorilor dela Lemaître

Eliberarea celor 4 arestați. Muncitorii le cer reprimirea necondiționată în fabrică. Patronul azită, și fabrica... lucrează.

Hotărîrile muncitorilor

● După 33 de zile de grevă..

După o săptămînă de la declararea grevei, consiliul de administrație, a declarat Uzina „Lemaître" închisă și a concediat pe toți greviștii. Faptul n-a intimidat pe greviști; lupta lor a continuat cu aceeași hotărîre. Zilnic greviștii se adunau în sălile unor organizații muncitorești, unde ascultau cuvîntul de îmbărbătare al P.C.R. Aceste adunări au constituit o școală a luptei de clasă; aproape toți lucrătorii s-au înscris în sindicat.

În cea de-a treia săptămînă de grevă, muncitorii au cucerit o primă victorie. Parchetul Tribunalului Ilfov a eliberat pe cei patru delegați arestați și a declarat că greva de la „Lemaître" se încadrează în prevederile legii conflictelor colective de muncă. Direcțiunea uzinei însă, continuînd să respingă memoriul greviștilor, a încercat o manevră: ea a introdus în fabrică echipa de muncitori care lucrau pe traseul liniei C.F.R. și a făcut cunoscut că lucrul a reînceput. A doua zi însă n-a mai intrat în fabrică nici echipa adusă de pe traseu.

În aceste condiții, la 23 iulie, adică după 33 de zile de grevă, administrația uzinei este silită să accepte revendicările muncitorilor. Apreciind importanța acestei cuceriri **Socialismul** (26 iulie 1923) scria: „Tovarășii de la „Lemaître" au deschis drumul. Prin lupta lor au dovedit că prin organizare și solidaritate se poate înfrînge lăcomia patronilor".

Victoria greviștilor de la „Lemaître" a avut însemnate urmări pentru întreaga muncitorime metalurgistă din țară. U.G.I.R.-ul, bunăoară, a fost nevoit să întocmească un contract colectiv de muncă tip, care apoi a fost încheiat în toate întreprinderile. Aceasta a însemnat o victorie de prestigiu în lupta revoluționară a proletariatului. Organizația P.C.R. de la „Lemaître" și-a întărit rîndurile, iar unitatea de acțiune a muncitorilor s-a consolidat. Metalurgiștii de la „Lemaître", sub steagul de luptă al Partidului Comunist Român, au înscris o nouă pagină în istoria glorioasei tradiții de luptă a uzinei lor.

N. G. MUNTEAN

CURIER

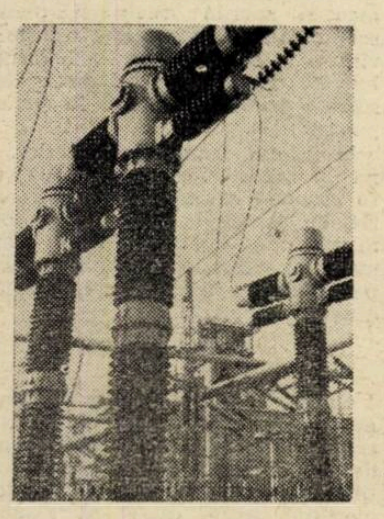

Stația de 220 Kv de la Termocentrala „Steaua roșie"-Fîntînele

● Ritmuri

● **In ultima săptămînă s-au înscris la capitolul „noutăți în energetică":** conectarea definitivă la sistemul energetic național a noului grup de 100 de megawați de la Termocentrala Steaua roșie din Fîntînele **(prin devansarea graficului de lucrări cu o lună de zile);** începerea lucrărilor pe noua linie electrică de 110 kilovolți între Hidrocentrala Sadu și șantierul viitoarei hidrocentrale de pe Lotru **(linia traversează munții și este montată, în principal, cu ajutorul elicopterelor)**

● **Au fost „atacate" noi obiective industriale și în alte ramuri. Dintre acestea menționăm:** hala marelui laminor Fleming de la Combinatul siderurgic din Galați, linia tehnologică pentru producția sodei calcinate de la **Uzina chimică din Govora,** o nouă secție de confecții la Fabrica Steaua roșie din Sibiu 2 linii tehnologice **cu o capacitate zilnică de preparare a 10 000 tone de minereu** la stația centrală a Combinatului chimico-metalurgic din Baia Mare.

● **Lucrări finalizate:** prima linie tehnologică a Fabricii de amoniac de la Combinatul de îngrășăminte azotcase din Tîrgu Mureș **(150 tone producție pe zi),** a 6-a linie de flotare a minereului la complexul de la Leșul Ursului **(500 tone pe zi de minereu preparat),** Întreprinderea de întreținere și reparații auto Suceava **proiectată pentru repararea a 6 000 autovehicule** pe an.

● Produse noi

● **Uzina „Armătura" din Cluj a început să producă în serie ASPERSOARE PENTRU IRIGAȚII (cu diametrul de un țoi și jumătate).**

● **Printre cele patru produse noi asimilate în ultima lună la Fabrica de mase plastice din Buzău se numără și SABOȚII DE FRÎNĂ PENTRU CAILE FERATE. Saboții, din material plastic, se remarcă prin calități superioare celor realizați pînă acum din metal.**

● **La Intreprinderea „Chimica" din Cluj s-a produs pentru prima dată în țară CERAMINA SINTETICA pentru sidefarea maselor plastice, produsul-sintetic este de trei ori mai ieftin decît cel natural.**

● **Stația pilot Sadova (Cîmpu Lung Moldovenesc) a realizat primele cantități de CETINA PUDRA, destinate unei game variate de produse chimice.**

● Inițiative

● **La Uzina constructoare de mașini „Unio" din Satu Mare a fost inițiată o acțiune permanentă de îmbogățire a cunoștințelor profesionale ale colectivului: ZIUA INFORMĂRII TEHNICO-ECONOMICE (cu o frecvență bilunară). Cu acest prilej, în mod diferențiat, pe secții și profesii, se prezintă ultimele noutăți tehnice pe plan național și mondial în domeniul construcției de mașini, studii, referate și recenzii asupra problemelor de organizare științifică a producției, de planificare internă a principalilor indicatori de aplicare a metodelor matematice în economie etc.**

ECONOMIA CONSTRUCȚIILOR

BALASTUL — „UN BALAST" CARE FRÎNEAZĂ RITMUL LUCRĂRILOR

LÎNGĂ Suceava se află în construcție un complex avicol, **prevăzut să intre în funcțiune în trimestrul III.1966: complexul urmează să livreze zilnic 900 bucăți pui pentru consum.** Lucrarea a fost începută în luna noiembrie 1965, deși ea fusese prevăzută prin plan să fie deschisă încă din luna august. Întîrzierea cu care au fost atacate lucrările se datorește în mare parte tărăgănelilor în definitivarea amplasării ei și, în special, dificultăților în obținerea avizului pentru scoaterea din circuitul agricol a terenului.

Constructorul, o întreprindere din Iași a Ministerului Industriei Construcțiilor, a atacat lucrările în condiții organizatorice destul de bune. Au existat unele păreri după care lucrarea ar fi trebuit s-o execute trustul local de construcții. Dar ceea ce a determinat în ultimă instanță preferința pentru acest constructor a fost faptul că a executat o lucrare similară în regiunea Iași. Și bine s-a orientat beneficiarul, cînd a contractat lucrarea cu această întreprindere.

În prezent, pe șantier se află o stație modernă de betoane, macarale necesare pentru montarea prefabricatelor, mijloace mecanice pentru egalizarea platformei. Drumurile de șantier sînt pavate cu plăci din beton demontabile, iar depozitele de materiale, amplasate judicios, sînt bine aprovizionate. Cimentul, cărămida și prefabricatele sînt asigurate pentru întreg semestrul I, iar oțelul-beton, cheresteaua și alte materiale — pentru întreaga lucrare. Șantierul are muncitori calificați și necalificați suficienți, cazați în cîteva elegante construcții ușoare, demontabile, cu încălzire centrală — o realizare ieftină și utilă a constructorului. În general, se poate spune că mijloacele de muncă ale constructorului sînt pregătite pentru a asigura ritmul susținut necesar predării la termen a construcțiilor.

EXISTÎND asemenea condiții bune pentru desfășurarea lucrărilor, s-ar presupune ca șantierul să se afle în plină activitate. Situația însă se prezintă cu totul altfel. În prima jumătate a lunii martie, stația de betoane a lucrat cu mari intermitențe, la drumurile interioare patul de fundație a progresat încet, iar la sectoare-cheie, cum ar fi halele, turnarea fundațiilor a fost cu mult întîrziată. În mod normal, șantierul ar trebui să realizeze lucrări în valoare de cel puțin 100 000 lei pe zi, dar se menține doar la 20 000—30 000 lei.

În primele 2 luni s-a realizat numai 6% din planul anual, iar planul operativ pentru luna februarie a fost îndeplinit numai în proporție de 76%. Situația nu este prea bună nici în luna martie.

Ce factori determină această situație? În regiunea Suceava, iarna a fost mai aspră ca de obicei. Dar ea a trecut. Și totuși, hibernarea șantierului s-a prelungit. Justificări sînt multe. Lipsește balastul, deși nimic nu scuză această lipsă. Balastiera se află în apropiere, drumurile sînt în stare bună, șantierul este așezat lîngă o șosea națională. Și totuși din cele 5 000 de tone, cît trebuia să fie aduse pe șantier în luna februarie, Întreprinderea regională de trasport auto-Suceava, a transportat numai 412 tone. Această situație paralizează efectiv activitatea pe șantier și practica arată că întîrzierile de la începutul lucrărilor pot fi cu greu recuperate. În mod normal, I.R.T.A.-Suceava trebuia să asigure zilnic pe șantier 5 autobasculante și cu cît întîrzie să-și respecte obligațiile, sarcinile nerealizate se cumulează. Este știut că în trimestrul I se acordă prioritate transporturilor pentru aprovizionarea șantierelor. E posibil ca toyarășii de la I.R.T.A.-Suceava, să nu cunoască acest lucru?

S-ar părea că nici întreprinderea de construcții nu a insistat suficient pentru a se pune capăt acestei stări de lucruri. Dacă situația ar fi fost adusă la cunoștința Direcției generale din Ministerul Transporturilor Aeriene, Navale și Auto, fără îndoială că ea ar fi fost rezolvată operativ. Și încă nu e tîrziu.

MAI sînt și alte probleme nerezolvate, care ar putea periclita darea în funcțiune la termen a complexului. Este știut că una din condițiile esențiale ale asigurării respectării termenului de punere în funcțiune, o constituie corelarea termenelor de livrare a utilajelor cu graficele de execuție și, în special, cu graficele de montaj. Complexul avicol, care este proiectat la nivelul tehnicii moderne, cuprinde unele utilaje care asigură o exploatare mecanizată. Principalul furnizor de utilaje este întreprinderea Tehnometal-Timișoara. Se pare însă că nici acest furnizor nu ține seama în măsură suficientă de obligațiile ce îi revin. Astfel, nu se poate explica de ce a fixat termen de livrare pentru transportoarele TN-28 la 25 octombrie, adică mai tîrziu cu aproape 2 luni, decît data cînd sînt solicitate. În schimb, eleveuzele vor fi livrate de aceeași întreprindere în luna iunie, deși nu sînt necesare în prima etapă.

Lipsa utilajelor la termen poate determina o întîrziere de aproape 2 luni, față de data cînd poate fi dat în funcțiune complexul. Această întîrziere poate atrage după sine o pierdere de circa 54 000 pui, cu toate consecințele economico-financiare respective, precum și imobilizarea unor fonduri importante de investiții. De acest argument ar trebui să țină seama și conducerea Uzinei Tehnometal-Timișoara.

R. TUDOR

MATERIALE NOI

BETONUL CELULAR AUTOCLAVIZAT

ÎN tehnica proiectării și executării construcțiilor, s-a afirmat, în ultimele decenii, principiul reducerii greutății clădirilor. Mărcind o etapă firească în evoluția spre sisteme și forme constructive simple, suple, acest fenomen a fost însă determinat, în primul rînd, de considerente

- **Sporirea productivității muncii cu 50%**
- **Reducerea prețului de cost cu 30%**
- **De ce, totuși, rețineri în folosirea lui?**

economice. O clădire mai ușoară se poate mai lesne funda chiar în terenuri slabe; în dimensionarea structurii ei de rezistență se obțin consumuri reduse de oțel; se micșorează tonajul total al materialelor, deci și cheltuielile pentru transportul și manipularea lor, ca și volumul de muncă pentru realizarea construcției.

Pentru a obține aceste rezultate, prima cerință ce se impune este de a asigura producția unor materiale ușoare — în a căror gamă, încă destul de restrînsă, betonul celular autoclavizat — produs nou al industriei materialelor de construcții — se evidențiază prin avantaje substanțiale. **Cu o greutate volumetrică ce merge doar pînă la circa 200 kg/mc, deci mai mică de 3 ori decît a cărămizii pline și de 4 ori decît a betonului obișnuit, el prezintă caracteristici de rezistență mecanică și, mai ales, termotehnice satisfăcătoare, pentru a fi utilizat la elemente cu o pondere importantă în construcții, cum sînt pereții și acoperișurile.** Se realizează, de pildă, din blocuri de beton celular autoclavizat, ziduri exterioare cu grosimea de numai 20—25 cm, însă cu un confort termic cel puțin tot atît de bun ca al zidurilor de 37,5 cm din cărămidă normală, și cu 60% mai ușoare. Pentru a executa un metru pătrat de perete, muncitorul zidar manipulează doar 20—25 blocuri, în loc de 160 cărămizi, de unde rezultă o creștere cu circa 50% a productivității muncii. Un alt domeniu de utilizare — sub formă de plăci armate — este acela al acoperișurilor pentru hale industriale, înlocuindu-se dintr-o dată, atît chesoanele de beton armat greu sau plăcile de armociment, cît și termoizolația necesară acestora.

Din calculele estimative rezultă că prin folosirea betonului celular autoclavizat, costul lucrărilor se reduce: la pereți exterior portanți — cu 30%, în comparație cu cărămidă plină și cu 3—5%, față de cărămida eficientă; la acoperișuri de hale industriale — cu 10%, în comparație cu plăcile de armociment.

Ținînd seama de eficiența acestui material de construcții, s-au luat măsuri pentru construirea în țara noastră a 3 fabrici specializate, avînd întregul proces de producție mecanizat. Astfel, la începutul anului trecut, a fost pusă în funcțiune la Doicești, prima fabrică de beton celular autoclavizat (capacitatea 104 000 m³/an), care utilizează ca materie primă cenușă de la termocentrala din aceeași localitate.

Anul acesta a intrat în funcțiune și fabrica de la București-Militari. (capacitatea 110 000 m³/an). Ea folosește ca materie primă tot un deșeu — nisipul ce a servit la turnătoriile Fabricii de băi și radiatoare din fontă. De asemenea, la Craiova, în cadrul noii întreprinderi de prefabricate, se construiește o unitate cu o linie tehnologică (capacitatea 104 000 m³/an), care va fi aprovizionată cu nisip dintr-o carieră proprie, locală.

Indicii tehnico-economici din proiectele acestor fabrici sînt deosebit de favorabili. Pentru cea de la București-Militari, de pildă, investiția specifică este cu circa 25% mai mică decît în cazul fabricilor de cărămizi de la Roman și Piatra Neamț (printre ultimele construite în țară).

Productivitatea muncii — 2,8 mc producție brută sau 2,5 mc producție finită/zi/muncitor direct productiv — este considerabil superioară celei din industria ceramicei de construcții a prefabricatelor din beton armat (1 mc de blocuri din beton celular autoclavizat înlocuiește, în zidărie, aproximativ 800 de cărămizi).

Cu toate că primele fabrici produc cantități mari de beton celular autoclavizat, șantierele le solicită încă în mică măsură. Cauza? Acest material este introdus în măsură insuficientă în proiectele de construcții, din lipsa unor date complete asupra diverselor domenii și condiții de utilizare. De asemenea, pe șantiere încă nu se cunosc toate cerințele speciale cu privire la manipularea, transporturi, depozitarea și folosirea produsului. Nu s-au studiat și precizat metodele prin care folosirea la zidărie a acestui material (a cărui higroscopicitate obligă la decalarea lucrărilor de tencuieli), să nu ducă la prelungirea duratei de execuție. Este necesar ca, în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor, Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare să urgenteze rezolvarea acestor probleme, să elaboreze întreaga serie necesară de normative și proiecte tip, să lărgească propaganda și să stimuleze folosirea produsului în unitățile de proiectare și de execuție.

Dragomir CRISTEA

CONSUMATORUL

(Urmare din pag. 1)

ales structura stocurilor a devenit mai puțin corespunzătoare. Este adevărat că pentru lipsa din stoc, la un moment dat, a unor mărfuri și sortimente există și anumite cauze obiective, independente de organele comerciale. În același timp, însă, unele organizații și întreprinderi comerciale manifestă o reținere nejustificată în contractarea unor produse solicitate de consumatori, pe care industria le poate pune la dispoziție în cantități corespunzătoare. Este cazul întreprinderilor comerciale din regiunile Oltenia, Dobrogea, Galați, Banat și altele, care n-au contractat unele mărfuri la nivelul oferit de industrie.

În ultimii ani organele comerțului s-au preocupat în mai mare măsură de îmbunătățirea metodelor folosite în cunoașterea cererii de mărfuri. S-au introdus unele forme noi de cercetare cum sînt: sondarea cererii prin magazine reprezentative, anchete statistice privind cerințele actuale și viitoare etc.

Cu toate măsurile întreprinse, organizațiile și întreprinderile comerciale care se prezintă la contractări nu cunosc destul de temeinic cererea populației, fiind dese cazurile cînd la mărfuri unde există capacitate de producție și nu se ridică probleme de materii prime, se contractează sub nivelul cererii.

Alte ori, la intervale scurte după contractare, se cer industriei suplimentări sau renunțări, deși se știe că organizarea procesului de fabricație este o problemă complexă și că modificările cerute de comerț creează întreprinderilor producătoare o serie de greutăți.

Se constată, pe de o parte, o tendință de a se subdimensiona cererea la articole mai ieftine, dar cu importanță pentru nevoile de consum ale populației, iar pe de altă parte, de a se supraaprecia cererea la articole temporar deficitare. De asemenea, se constată frecvente cazuri de neurmărire a executării livrărilor conform graficului. Unele întreprinderi comerciale nu au organizat în mod corespunzător evidența livrărilor de mărfuri și nu se preocupă de preluările sau expedierile de mărfuri de la industrie, ceea ce, în ultimă instanță, influențează negativ aprovizionarea populației.

În ultimii ani s-a înregistrat, evident, o îmbunătățire în repartizarea fondului de mărfuri la toate nivelele. S-au stabilit criterii mai judicioase pentru organizarea desfacerii în mod diferențiat pe localități și magazine, la mărfurile de cerere curentă sau periodică, în funcție de cantitățile existente. Cu toate acestea, nu sînt rare cazurile cînd se constată că mărfurile de cerere periodică sînt pulverizate în multe magazine, ceea ce duce la dezasortări și lipsă de continuitate în aprovizionare. Astfel, încălțămintea se desface printr-un număr mare de unități mici, nespecializate, fapt ce determină populația să caute articolul, sortimentul sau mărimea de care are nevoie, vizitînd multe magazine.

Un aspect negativ este repartizarea unor bunuri de folosință îndelungată în prea multe magazine, deși aceste produse (televizoare, aparate de radio etc.) presupun o verificare atentă, o demonstrație practică, un sfat tehnic. Or, toate aceste condiții pot fi asigurate numai într-un mare magazin specializat, cu personal tehnic corespunzător.

Lucrătorii din industrie au obținut realizări importante în ridicarea nivelului calitativ al mărfurilor și îndeosebi la: produse de panificație, biscuiți, paste făinoase, conserve de legume și fructe, țesături de bumbac, de lînă și mătase, tricotaje, vase emailate, tacîmuri, articole de porțelan, mașini de spălat rufe, mobilă și altele. La îmbunătățirea calității produselor au contribuit o serie de acțiuni întreprinse de industrie și comerț: consfătuiri cu lucrătorii din fabricile producătoare și întreprinderile comerciale, omologarea de produse noi cu însușiri calitative superioare, revizuirea standardelor și normelor interne în concordanță cu posibilitățile maxime de producție și altele. Concomitent cu îmbunătățirea controlului tehnic de calitate în întreprinderi, comerțul a sporit exigența la recepția mărfurilor, pentru a preveni pătrunderea în rețeaua comercială a mărfurilor calitativ necorespunzătoare.

Cu toate rezultatele pozitive, lasă încă de dorit calitatea unor mărfuri cum sînt: brînzeturi, telemea din lapte de vacă, unele confecții, jucării mecanice, unelte pentru uz agricol. Faptul că în rețeaua comercială mai pătrund asemenea produse, se datorează și organelor de recepție ale comerțului cu ridicata care nu acordă suficientă atenție și exigență în recepția mărfurilor.

În scopul îmbunătățirii activității de recepție calitativă a mărfurilor vor fi luate în continuare măsuri pentru ridicarea pregătirii și calificării organelor de recepție, instruirea organizată a acestora, dotarea cu aparatura de control necesară a depozitelor unde se efectuează recepția. De asemenea, pentru evitarea transporturilor neeconomicoase cu returnări de mărfuri respinse de beneficiari și pentru cunoașterea reală a volumului de mărfuri necorespunzătoare, respinse la recepție de comerț, este necesar ca după controlul prin sondaj (5—10%) — așa cum se practică în prezent — în cazul cînd se constată lipsuri calitative, la produsele unde este posibil, să se extindă recepția totală, respingîndu-se și evidențiindu-se efectiv numai mărfurile necorespunzătoare calitativ.

O mare răspundere revine comerțului, industriei și unităților cooperației meșteșugărești în ceea ce privește rezolvarea în cel mai scurt timp a reclamațiilor cumpărătorilor pentru toate mărfurile și, în special, pentru buna funcționare a aparatelor de radio, televizoarelor, frigiderelor etc. În acest scop s-au luat o serie de măsuri organizatorice; s-a acordat o atenție sporită asigurării pieselor de schimb, s-a interzis recepția și punerea în vînzare a unor bunuri de folosință îndelungată care nu au asigurate piesele de schimb pentru depanare în perioada de garanție etc.

Ministerul Comerțului Interior, împreună cu ministerele producătoare, urmează să propună extinderea actualei reglementări cu privire la întreținerea bunurilor în perioada de garanție la un număr mai mare de produse, precum și garantarea pe un termen mai lung a funcționării produselor respective.

★

Consfătuirea lucrătorilor din această ramură de activitate care își desfășoară lucrările în aceste zile, constituie un prilej de amplă analiză și dezbatere a direcțiilor de perfecționare a activității comerțului, astfel ca el să răspundă tot mai bine sarcinilor etapei actuale.

Punînd în centrul preocupărilor sale satisfacerea cît mai deplină a cerințelor consumatorului, comerțul își va aduce contribuția, alături de celelalte ramuri ale economiei, la creșterea nivelului de trai al populației.

EXPERIENȚA O. R. A. D. — BRAȘOV ȘI TIMIȘOARA

BAZELE REGIONALE UNIVERSALE — VERIGI EFICIENTE

CU aproape cinci ani în urmă, au fost organizate la Brașov și Timișoara două oficii regionale de aprovizionare și desfacere (O.R.A.D.), **în scopul experimentării unui sistem îmbunătățit de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor.** *Subordonate sfaturilor populare regionale și coordonate de Ministerul Comerțului Interior, acestor oficii le-au revenit sarcina de a aproviziona în primul rînd, întreprinderile de interes local și apoi, treptat, uzinele și fabricile republicane din raza regiunii respective, cu acele materiale care nu se încadrează în limita de livrare.*

În perioada ce a trecut, oficiile respective au acumulat o valoroasă experiență, care atestă necesitatea lărgirii acestui sistem de aprovizionare, bineînțeles cu luarea unor măsuri care să asigure condițiile materiale ale unei organizări corespunzătoare cerințelor actuale ale dezvoltării economiei naționale.

Despre experiența acumulată, despre necesitatea aplicării unor măsuri de întărire a acestor oficii, ne vorbesc în cele ce urmează directorii comerciali ai O.R.A.D. Brașov și Timișoara.

ORGANIZAREA UNOR DEPOZITE MODERNE

REGIUNEA Brașov, binecunoscută prin specificul ei industrial, consumă anual un mare volum de materii prime și materiale. Din acestea, o bună parte sînt solicitate de întreprinderi în cantități subminimale și nevagonabile. Greutățile provocate în întreprinderi, cu consecințe negative asupra ritmicității producției, s-au ivit și se ivesc tocmai datorită neaprovizionării la timp cu astfel de materiale.

Faptul că la Brașov a fost organizată o bază de aprovizionare cu caracter universal, a înlesnit rezolvarea mai bună a aprovizionării întreprinderilor cu materialele respective. **În prezent, Oficiul nostru aprovizionează un număr de 484 de întreprinderi, față de 172 în anul 1962. De asemenea, el are relații cu un număr de 453 de furnizori de materiale.**

În primii ani de activitate, O.R.A.D.-Brașov a preluat sarcina de aprovizionare a întreprinderilor cu cantități de materiale sub limita de livrare, prin cesionarea repartițiilor de la ministerele coordonatoare. Ulterior, pe baza experienței, precum și a lărgirii activității, s-a trecut la sistemul cedării de cote anuale la materialele dirijate, întreprinderile beneficiare depunînd specificațiile trimestriale direct la O.R.A.D. Tot în această etapă, oficiul nostru a preluat și aprovizionarea cu materiale libere la contractare (descentralizate), necesare întreprinderilor în cantități mai mici de un vagon.

Unul din sistemele de aprovizionare pe care-l utilizăm se caracterizează prin următorul mod de lucru: întreprinderile beneficiare își determină cantitățile mici și nevagonabile pe care le specifică la O.R.A.D., urmînd ca ministerele coordonatoare să acopere cu cote aceste materiale la nivelul prevăzut. În acest mod se lucrează cu întreprinderile aparținînd Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerului Industriei Metalurgice. Întrucît sistemul a dat rezultate bune, propunem ca el să fie extins.

DACĂ la materialele dirijate problema nomenclaturii este soluționată, în cazul materialelor libere la contractare (descentralizate) s-au întîmpinat numeroase greutăți datorită folosirii diverselor denumiri pentru unul și același produs. În scopul eliminării acestor neajunsuri, **oficiul nostru a luat inițiativa de a elabora un nomenclator (catalog) al produselor descentralizate, conținînd o largă gamă de materiale cu mare frecvență în consumul întreprinderilor, în care sînt descrise caracteristicile tehnice, precum și prețurile informative.** Acest catalog este trimis tuturor întreprinderilor beneficiare din regiune, în dublu exemplar, în a doua jumătate a anului curent, spre completarea necesarului de specificații, desfășurat pe trimestre, pentru anul următor. Un exemplar semnat de unitatea beneficiară este înapoiat O.R.A.D. sub formă de comandă fermă. După o prealabilă verificare, noi centralizăm aceste nomenclatoare-comenzi și urmărim contractarea lor la producător. Prin introducerea acestui nomenclator s-au obținut bune rezultate în aprovizionarea unităților din cadrul regiunii noastre: **de la circa 230 în 1961, numărul pozițiilor aprovizionate a sporit la 2 800 în 1966, cu o creștere valorică de plan de 4,5 ori.**

DINTRE elementele noi ale îmbunătățirii muncii de aprovizionare tehnico-materială, care se aplică cu succes în activitatea noastră, mai remarcăm:

● Ajutorul acordat întreprinderilor din regiune prin cantități mici de materiale solicitate pentru nevoi urgente, indiferent de ramura de producție din care fac parte. Aceste ajutoare au fost acordate și se acordă din stocurile formate, ca urmare a unor renunțări sau preluări de stocuri supranormative, precum și din stocurile curente puse la dispoziția O.R.A.D.-ului în cadrul normativului.

● Acceptarea unor renunțări la materiale din partea întreprinderilor beneficiare (în special, la materialele uzuale), chiar dacă au fost depășite termenele legale de renunțare.

Eficiența acestui sistem este exprimată și de creșterea rulajului de materiale prin depozitele noastre care, comparativ cu anul 1961 (înaintea experimentării), a înregistrat în 1965, o creștere de 4,8 ori.

O parte din întreprinderile beneficiare din regiune nu-și pot însă procura toate cantitățile prin oficiul nostru. Aceasta, pe de o parte, pentru că nu avem depozite și mijloace mecanizate moderne, capabile să ruleze într-un timp scurt cantități mari de materiale, iar pe de altă parte pentru că în regiune își desfășoară activitatea și alte baze specializate ale unor ministere, care se suprapun activității noastre.

ORGANIZAREA UNOR BAZE UNIVERSALE REGIONALE BINE DOTATE — așa cum au propus participanții la ancheta „Vieții economice" — **VA UȘURA ÎN MARE MĂSURĂ ACTIVITATEA OPERATIVĂ DE APROVIZIONARE A ÎNTREPRINDERILOR ȘI REALIZAREA ÎN CONDIȚIUNI OPTIME A SARCINILOR DE PLAN CE LE REVIN.**

Sistemul bazelor regionale universale va duce la desființarea practicii vagoanelor combinate folosită astăzi de către marii furnizori în livrările efectuate către întreprinderile din marile centre industriale, precum și la eliminarea cheltuielilor neeconomicoase pentru descărcarea, colectarea și strîngerea acestor materiale, prin dirijarea lor în cadrul bazelor. Existența acestor baze va duce și la îmbunătățirea relațiilor cu ministerele coordonatoare, se vor simplifica o mare parte din lucrările care se înaintau acestor organe pentru necesități de materiale mărunte, urmînd ca bazele să le livreze la cerere.

Bazele regionale vor cere ministerelor coordonatoare cantități mai mici de materiale decît întreprinderile — întrucît ele au colectate și stocurile supranormative, stocurile din renunțări, de care vor ține seama la cererile de aprovizionare. Stocurile vor putea să intre în circuitul economic mult mai rapid.

FIREȘTE, se poate pune întrebarea: **ținînd seama de experiența acumulată, baza noastră ar putea să preia întreaga răspundere de a aproviziona cu materiale toate întreprinderile din regiune?** După părerea mea, acest lucru este cu putință. În prima etapă ar urma ca unitatea noastră să preia în totalitate sarcinile de aprovizionare cu materiale repartizate sub limita de livrare, care cădeau în atribuțiile celorlalte baze de aprovizionare, precum și cele cu materialele descentralizate. În a doua etapă ar urma să preia întreaga activitate de aprovizionare a materialelor în cantități mai mici de un vagon.

În organizarea viitoare, mai dezvoltată a întreprinderii noastre, socot indicat să fie trecute toate bazele și depozitele departamentale de aprovizionare existente și numai în măsura în care nu vor putea fi satisfăcute necesitățile de spațiu și mijloace, să se construiască din fonduri de investiții noi depozite.

În activitatea viitoare a bazei regionale, socot indicat să intre activitatea de aprovizionare a tuturor ramurilor, cu excepția necesităților specifice ce revin unor departamente cum ar fi: Baza Ministerului Ttransporturilor pentru piese de schimb, Baza Petrol și altele.

Consider de asemenea, indicat ca cele două regiuni — Banat și Brașov — care au experimentat aproape 5 ani acest sistem la nivelul posibilităților avute, să facă un pas înainte prin începerea desfășurată a acestei activități. În felul acesta, circa 35% din personalul din întreprinderi care se ocupă în prezent cu aceste sarcini ar putea fi folosit, în mod treptat, în alte scopuri.

Exprim părerea că o asemenea organizare va permite mai buna aprovizionare a întreprinderilor cu cantități de materiale mai mici de un vagon, îmbunătățirea permanentă a ritmicității livrărilor către beneficiari, limitarea formării de stocuri peste necesar în unitățile productive și deservirea corespunzătoare condițiilor actuale.

Zaharia BOHOLȚ
director comercial O.R.A.D.-Brașov

Ancheta „VIEȚII ECONOMICE"

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ÎN ÎNTREPRINDERI

SPRIJIN OPERATIV ÎNTREPRINDERILOR

OFICIUL nostru aprovizionează întreprinderile republicane din regiunea Banat cu materiale în cantități sub limita de livrare a căror valoare depășește anual 40 milioane lei. Avînd posibilitatea să-și constituie un stoc curent pînă la nivelul de 40% din valoarea desfacerii pe un trimestru, baza noastră asigură beneficiarilor, în cadrul relațiilor contractuale încheiate, numeroase sortimente de materiale. **Dacă volumul desfacerii din luna ianuarie 1963 a fost de numai 830 mii lei, în ianuarie 1966 acesta a ajuns la 5 982 mii lei.**

Beneficiarii avînd dreptul să renunțe la acele materiale care nu le mai sînt necesare — chiar după expirarea termenelor legale de renunțări, cu condiția de a fi aprovizionați prin depozitele O.R.A.D. și de a avea desfacerea asigurată — se reduce, într-o bună măsură, posibilitatea creării de stocuri supranormative. În plus, fiind autorizat să aprobe eliberări de materiale pentru satisfacerea necesităților imediate ale diferitelor întreprinderi, O.R.A.D.-ul contribuie la evitarea strangulărilor în producție ivite din lipsa de aprovizionare. **În 1965 au fost soluționate în mod favorabil 2 802 comenzi urgente — în afara cotelor de plan — livrîndu-se aproape 1 500 tone de diferite materiale.**

Înlocuirea contractelor în relațiile dintre O.R.A.D. și beneficiari prin comenzi confirmate în scris, în urma emiterilor repartițiilor și pe măsura definitivării contractelor dintre oficiul nostru și furnizori (fapt care are drept urmare simplificarea relațiilor contractuale și reducerea litigiilor), dă posibilitatea aprovizionării beneficiarilor în mod organizat și la termen, cu materiale descentralizate.

Ținînd seama de experiența acumulată, opinez că ÎMBUNĂTĂȚIREA ÎN CONTINUARE A APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE A ÎNTREPRINDERILOR NU SE POATE REALIZA DECÎT ÎN CONDIȚIILE EXISTENȚEI UNEI SINGURE BAZE REGIONALE DE APROVIZIONARE ȘI DESFACERE. Organizarea în fiecare regiune a unei asemenea baze, în măsură să aprovizioneze cu tot felul de materiale toate întreprinderile și instituțiile beneficiare — indiferent de subordonarea lor — va avea consecințe economice favorabile.

ORGANIZAREA bazelor regionale de aprovizionare și desfacere va ușura mult și sarcina furnizorilor de materiale. Faptul că aceștia vor lucra cu un număr relativ redus de beneficiari — adică numai cu bazele regionale — va înlesni nu numai contractarea și urmărirea realizării contractelor, ci și livrarea propriu-zisă a materialelor contractate prin eliminarea în totalitate a expedierilor de cantități sub limită și nevagonabile. În acest mod apare necesitatea desființării actualelor baze teritoriale de desfacere ale ministerelor furnizoare. De fapt acestea — și mă refer în special la bazele Ministerului Industriei Metalurgice — nu concură la operativitate în aprovizionare, datorită sistemului greoi ce-l practică. Grăitor în această privință este și faptul că, în trimestrul I a.c. aceste baze au rămas datoare beneficiarilor, aprovizionați prin O.R.A.D.-Banat, cu 237 tone metal, tocmai datorită sistemului defectuos de planificare, repartiție și livrare.

PENTRU ca bazele regionale de aprovizionare și desfacere să-și poată desfășura activitatea în cele mai bune condițiuni este absolut necesar ca ele să devină întreprinderi bine aprovizionate și dotate, să aibă depozite moderne situate lîngă linii de garaj, cu spații largi de depozitare și cu mijloace mecanizate pentru operațiunile de sortare și manipulare. De asemenea, ele trebuie să aibă asigurată specializarea de la gestionar și pînă la serviciul de resort care se ocupă cu aprovizionarea grupei respective de materiale.

Cu sprijinul personalului tehnic din ministere, mai ales pentru problemele de recepție, aceste baze ar putea fi folosite și pentru aprovizionarea și desfacerea produselor specifice de mare valoare sau din import departamental. În scopul înlăturării greutăților financiare provocate întreprinderilor prin livrarea materialelor sosite din import cu anticipație sau după perioada cînd erau necesare, aceste materiale (în neconcordanță cu cererile beneficiarilor) ar putea rămîne în baze pînă la livrare conform termenelor din contracte, sau valorificate în cazul cînd acestea nu mai sînt necesare beneficiarilor inițiali.

DESIGUR, perfecționarea actualului sistem de aprovizionare tehnico-materială nu poate fi concepută fără îmbunătățirea și perfecționarea planificării aprovizionării tehnico-materiale. Plecînd de la principiul că un plan de aprovizionare trebuie să aibă o bază cît mai reală și să fie fundamentat științific, cunoașterea din timp de către întreprinderi a sarcinilor ce le revin permite elaborarea unor planuri de producție stabile și pe perioade lungi și, ca urmare, stabilirea necesarului de materii și materiale mai apropiat de nevoile reale ale întreprinderilor.

O dată planul de aprovizionare întocmit, emiterea repartițiilor cu cel puțin 15 zile înainte de începerea trimestrului, semestrului sau a perioadei pentru care sînt emise, constituie o altă condiție esențială. În acest scop, considerăm că este necesar ca bazele regionale să cunoască toate cotele anuale de plan, cu defalcările trimestriale pentru toți beneficiarii din regiune. La rîndul lor, aceștia ar trebui să întocmească și să depună specificațiile la baze, la început numai pentru cantitățile sub limita de livrare, în etapa a doua și pentru cantitățile nevagonabile, iar în ultima etapă pentru toate cotele.

NU este însă mai puțin adevărat că **nevoile economiei impun uneori modificarea programelor de producție și, deci, adaptarea pe parcurs a planurilor de aprovizionare la noile cerințe.** Aceasta se poate face, atît pe linia simplificării formalităților cerute pentru aprobarea renunțărilor și a suplimentărilor, cît și prin asigurarea în mai mare măsură a posibilității ca beneficiarii să poată ridica materiale din bazele regionale de aprovizionare și desfacere pentru nevoile urgente. Bineînțeles că, în acest scop, bazele regionale ar trebui să fie dotate cu stocuri asortate de materii prime și materiale, care să asigure devansarea cantităților contractate la termene, cît și solicitările urgente în afara cotelor de plan.

Mergînd pe linia simplificării relațiilor reciproce dintre întreprinderi — concomitent cu întărirea disciplinei contractuale — considerăm că GENERALIZAREA SISTEMULUI DE COMENZI CONFIRMATE ESTE NECESARĂ PENTRU REDUCEREA SIMȚITOARE A VOLUMULUI DE MUNCĂ ȘI PENTRU URGENTAREA LIVRĂRILOR, FURNIZORII PUTÎND ÎNCEPE EXPEDIEREA MATERIALELOR CHIAR DIN MOMENTUL PRIMIRII COMENZILOR.

Extinderea experimentării acestui sistem de aprovizionare în toate regiunile din țară, va aduce operativitate, elasticitate în aprovizionare și economii însemnate.

Nicolae LUCA
director comercial O.R.A.D.-Banat

CONSTRUIREA DE LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ

În baza Hotărîrii nr. 26/1966 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, privind sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe în construirea de locuințe proprietate personală, organele centrale competente au emis o serie de instrucțiuni (vezi fișierul) care constituie ansamblul dispozițiilor normative, privind această problemă. În cele ce urmează vom expune, în sinteză, aceste norme.

Cine beneficiază, ordinea de preferință, bonificații

De sprijinul acordat de stat pentru construirea de locuințe proprietate personală — vile cu unul sau mai multe apartamente, parter sau parter cu unul ori mai multe etaje, blocuri cu un număr sporit de etaje — beneficiază toți cetățenii care: au domiciliu permanent în orașul unde solicită construirea; nu au mai beneficiat de ajutorul statului pentru alte construcții; au depusă la C.E.C., la data depunerii cererii, o sumă egală cu cel puțin 30%, respectiv 40% din valoarea locuinței solicitate.

La rezolvarea cererilor, în cadrul numărului de locuințe planificate, se va ține seama obligatoriu de următoarea ordine de preferință pentru același apartament:

1) Cetățenii ale căror imobile proprietate personală sînt supuse demolării în interes public și care doresc să-și construiască noi locuințe proprietate personală.

2) Titularii libretelor de economii pentru construirea de locuințe, ieșite cîștigătoare la tragerile la sorți trimestriale, dacă folosesc în întregime sumele cîștigate pentru constituirea avansului.

3) Ceilalți cetățeni în ordinea mărimii sumei de care dispun ca avans, iar la sume egale hotărîtoare este vechimea medie a depunerilor la C.E.C. Cererile nesatisfăcute în anul depunerii lor vor avea prioritate în anul următor, chiar dacă sumele depuse de noii solicitanți sînt mai mari.

Pentru sumele depuse din economii la C.E.C. care depășesc avansurile minime datorate, solicitanții vor beneficia de o bonificație de:

— 2,5% dacă totalul depunerii reprezintă 50% din valoarea locuinței contractate;

— 3,5% dacă totalul depunerii reprezintă 51—75%;

— 4% dacă totalul depunerii reprezintă 76—95%;

— 5% dacă totalul depunerii reprezintă 96—100%.

De asemenea, se acordă o bonificație de 2,5% la valoarea locuinței contractate dacă solicitanții eliberează apartamente proprietate de stat deținute în folosință exclusivă, dotate cu instalații uzuale complete, bonificații care se pot cumula cu cele arătate mai sus.

Atribuțiile oficiilor constituite în acest scop

Comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța vor înființa, prin decizii, oficii pentru construirea de locuințe proprietate personală, care vor funcționa ca organizații economice socialiste avînd personalitate juridică și cont la Banca de Investiții, cheltuielile necesare urmînd a fi acoperite din comisionul de 2% potrivit planului de venituri și cheltuieli ce se va aproba.

Atribuțiile acestor oficii:

- În colaborare cu organele de sistematizare și arhitectură identifică terenurile proprietate de stat care pot fi folosite pentru construcții de locuințe proprietate personală, alegîndu-se cu precădere acele terenuri care vor permite racordarea instalațiilor la rețele de termoficare sau la centrele termice existente, după care se îngrijește de atribuirea terenurilor către solicitanți, prin decizii ale comitetelor executive ale sfaturilor populare, desigur numai după aprobarea cererilor pentru construirea de locuințe.
- Organizează informarea cetățenilor asupra condițiilor în care statul acordă sprijin pentru asemenea construcții, asupra amplasamentelor și asupra prețurilor orientative ale apartamentelor, prin prezentare de proiecte, expuneri de machete etc.
- Încheie cu organizația locală de proiectare contracte pentru întocmirea proiectelor de ansamblu sau a proiectelor în fază unică pentru fiecare din amplasamentele stabilite.
- Analizează cererile solicitanților și le supune spre aprobare — în cadrul ordinei de preferință arătate mai sus — comitetului executiv al sfatului popular pe lîngă care funcționează, după care încheie contracte cu aceștia.
- În calitate de beneficiar de investiții încheie cu organizația locală de construcții, pe baza proiectului de execuție elaborat, contractul de antrepriză la preț ferm, urmărind executarea lucrărilor în condițiile contractuale, după care le recepționează, fiind singurul răspunzător de calitatea acestora față de beneficiarii de locuințe.

Contractarea cu beneficiarii

Încheierea contractelor de construire de locuințe proprietate personală, între oficii și solicitanți, se face după următoarele reguli:

- Cei interesați, care îndeplinesc condițiile arătate mai sus, vor depune la comitetul executiv al orașului unde își au domiciliul permanent o cerere-tip, confirmată de unitatea C.E.C., cu privire la existența depunerilor.
- Cererile astfel depuse, vor fi rezolvate în cel mult 45 de zile de la data expirării termenului stabilit pentru depunerea lor, **care pentru acest an este de 25 aprilie 1966**; respectîndu-se, așa cum am mai arătat, prioritatea legal stabilită.
- În baza cererilor aprobate, oficiile încheie contracte cu solicitanții beneficiari, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Menționăm că față de prevederile proiectului ales se pot solicita următoarele modificări:

- un grad mai ridicat de finisare și echipare pentru apartamentele ce se execută în clădiri după proiecte curente folosite pentru locuințele ce se finanțează din fondurile statului;
- un grad mai ridicat de finisare și echipare față de proiectul ales, precum și modificări ale soluțiilor interioare ale apartamentelor, în clădiri ce se execută după proiecte unicate, în măsura în care nu influențează apartamentele alăturate spațiile comune din clădire, regimul de construcție stabilit, aspectul plastic al clădirii, sistemul constructiv adoptat, instalațiile sanitare și de încălzire ale clădirii.

După definitivarea proiectului de execuție a locuinței, solicitanții nu vor mai putea cere nici un fel de modificări în documentația tehnică de execuție, iar dacă renunță la modificările cerute după introducerea lor în proiectul de execuție, vor suporta costul proiectării suplimentare efectuate.

Prețul devizului fiecărui apartament contractat se va determina în funcție de valoarea totală a clădirii, după următoarele reguli:

Se va stabili prețul pentru partea de construcții, pentru instalații electrice de încălzire, aferentă suprafeței desfășurate a apartamentului respectiv.

La acest preț se va adăuga:

— prețul instalațiilor sanitare și cotelepărți din prețul aferent spațiilor comune din clădire, din punctul termic sau centrala termică, din prețul racordurilor branșamentelor și al lucrărilor de împrejmuire-pavaje, toate acestea calculate în raport cu suprafața desfășurată a apartamentelor.

Prețurile astfel determinate pentru fiecare apartament dintr-o clădire se vor diferenția, în funcție de etajul la care se găsește apartamentul în cauză, sau în funcție de orientarea acestuia astfel:

— la prețul apartamentului amplasat la etajele I și II ale clădirilor, se adaugă 4% din prețul acestora;

— la apartamentele de la etajul 8 inclusiv în sus, se scade 3% coeficient de înălțime;

— la prețul apartamentelor care beneficiază de o orientare favorizată, se adaugă un coeficient de orientare de 1%;

— valoarea celorlalte apartamente din aceeași clădire la care nu se aplică nici unul din coeficienții de mai sus, se va reduce în funcție de diferențele rezultate dintre coeficienții de majorare și reducere.

Se menționează că aceluiași apartament i se pot aplica, atît coeficienții de orientare, cît și de înălțime.

Pentru nepredarea locuinței la termenele stabilite prin contract, oficiile pentru construirea de locuințe proprietate personală, în calitate de contractanți, vor plăti beneficiarilor de locuințe o penalizare de 0,05% din valoarea locuințelor în contracte, pentru fiecare zi de întîrziere.

Încheierea contractelor cu organizațiile de construcții

Contractele de antrepriză se vor încheia de către oficii, cu organizațiile locale de construcții-montaj, numai după ce toate apartamentele dintr-o clădire au fost contractate cu beneficiarii de locuințe, sub condiția confirmării unității Băncii de Investiții că s-au aprobat împrumuturile pentru toți acești beneficiari.

Pe parcursul executării lucrărilor, beneficiarii de locuințe vor putea avea relații cu organizația de construcții, numai prin oficiul — parte în contractul de construcții încheiat.

Se subliniază faptul că întreprinderea constructoare va executa pe cheltuială proprie toate lucrările care nu corespund prevederilor din contractul încheiat cu oficiul, acelea rezultate ca necesare în urma efectuării recepției, precum și cele cerute de oficiu, la sesizarea cetățenilor în timpul perioadei de garanție.

Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală are obligația să efectueze un control permanent cu privire la calitatea lucrărilor ce se execută de către întreprinderea de construcții, urmărind totodată încasarea penalizărilor prevăzute în legislația în vigoare, pentru neexecutarea construcțiilor în termenul înscris în contractul de antrepriză.

Acordarea și restituirea împrumuturilor

Împrumuturile solicitate de beneficiarii contractelor de construcții de locuințe proprietate personală se acordă de unitățile operative ale Băncii de Investiții în baza următoarelor acte prezentate de aceștia:

— cerere de împrumut întocmită pe un model tipizat;

— un exemplar din contractul încheiat cu oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală;

— o adeverință tip, eliberată de organizația socialistă de la care solicitantul primește drepturile bănești și din care trebuie să rezulte salariul tarifar net sau venitul lunar, precum și acordul acestei organizații de a reține și vira băncii creditoare ratele lunare scadente, împreună cu dobînzile aferente.

În cazul cînd contractul este încheiat de ambii soți cu Oficiul pentru construirea de locuințe proprietate personală, se va avea în vedere venitul cumulat al acestora.

După acordarea împrumutului, unitatea Băncii de Investiții comunică acest fapt oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală.

Contractul de împrumut, precum și formalitățile de transcriere în registrul de transcripțiuni imobiliare, respectiv de înscriere în cartea funciară, sînt scutite de orice fel de taxe.

După aprobarea împrumutului, acesta se va vira în contul Oficiului pentru construirea de locuințe proprietate personală.

Restituirea împrumutului se va face în rate egale lunare la care se adaugă dobînda aferentă de 1% anual, începînd cu luna următoare a termenului de predare al locuinței, prin rețineri pe statele de plată a salariilor, cunoscut fiind faptul că pentru ratele restante se va percepe o dobîndă de 6% anual, precum și spezele de urmărire; neachitarea ratelor timp de șase termene, conduce la executarea silită asupra locuinței, în baza contractului de împrumut.

Se menționează că locuințele construite în condițiile date pot fi înstrăinate, dar numai cu acordul prealabil al Băncii de Investiții ,pentru ca dobînditorul să se subroge în toate drepturile și obligațiile rezultate din contractul pentru construirea de locuințe, precum și din contractul de împrumut încheiat cu Banca de Investiții.

Instrumente de economisire și operațiuni C. E. C.

La constituirea avansurilor pentru construcții de locuințe pot fi folosite depunerile al căror titular este solicitatorul, soția (soțul și copiii acestora, folosindu-se orice instrument de economisire: libret de economii cu dobîndă, libret de economii cu dobîndă și cîștiguri, libret de economii cu cîștiguri, obligațiuni C.E.C. și conturi curente personale.

Confirmarea existenței depunerilor ce se folosesc la constituirea avansurilor pentru construirea de locuințe proprietate personală se face de către casele raionale de economii la cererea cetățenilor care solicită construirea de locuințe în a căror rază de activitate domiciliază, confirmare care se înscrie pe verso cererii-tip întocmită de solicitant către comitetele executive ale sfaturilor populare.

În cazul cîștigurilor ieșite la sorți privind libretele de economii pentru construirea de locuințe, unitățile C.E.C. sînt obligate să elibereze adeverințe cu privire la cîștigurile realizate de depunători, care vor folosi la obținerea priorității, așa cum s-a arătat.

De asemenea, unitățile C.E.C. sînt obligate, la cererea oficiilor pentru construirea de locuințe proprietate personală să calculeze soldurile medii, în vederea determinării priorității solicitanților care au depus sume egale.

V. VLĂDESCU
D. ALEXANDRU

FIȘIER

DISPOZIȚII NORMATIVE PRIVIND CONSTRUIREA DE LOCUINȚE PROPRIETATE PERSONALĂ; INSTRUMENTE DE ECONOMISIRE ȘI PLATĂ

- Hotărîrea nr. 26/1966 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România privind sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe în construirea de locuințe proprietate personală, publicată în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, nr. 1/1966.
- Instrucțiuni pentru aplicarea Hotărîrii nr. 26/1966, emise de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat, Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare.
- Instrucțiunile C.E.C. nr. 7 din 29 martie 1966, privind operațiunile CEC în legătură cu sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe în construirea de locuințe proprietate personală.
- Regulament privind normele de bază în legătură cu operațiunile pe libretele de economii pentru construirea de locuințe, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 184 din 24 martie 1966.
- Instrucțiunile CEC nr. 6 din 24 martie 1966, privind operațiunile pe libretele de economii pentru construirea de locuințe.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

VARIAȚIA CONSUMULUI DE PUTERE ÎN ORAȘUL BUCUREȘTI

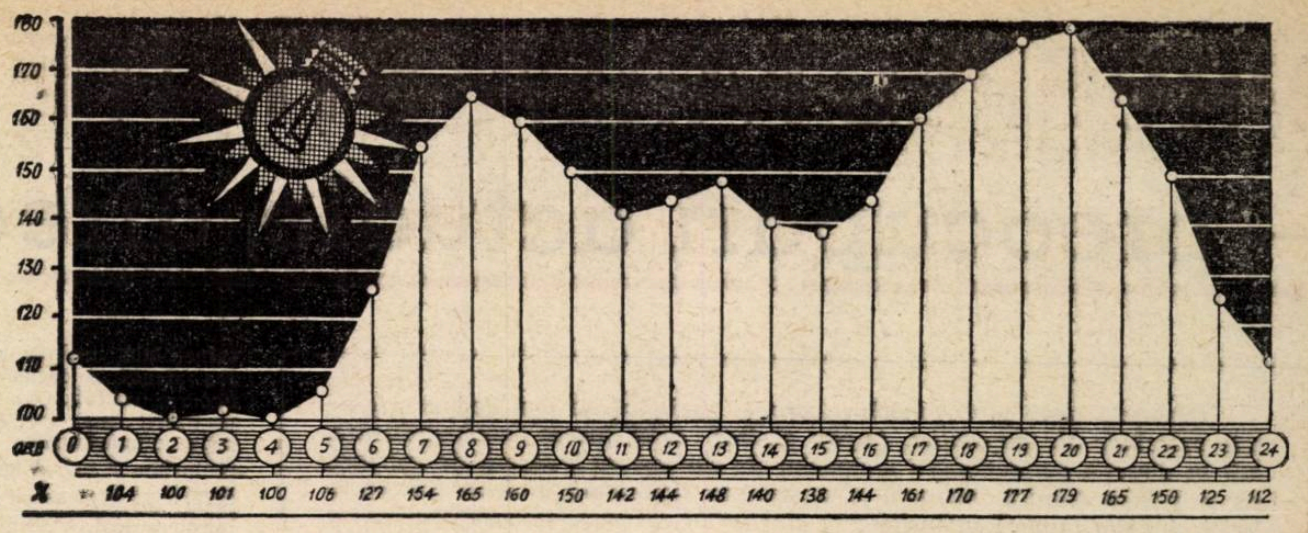

În dorința de a răspunde unui cititor al revistei noastre care ne întreba cum variază consumul de putere electrică la diferite ore în Capitală, ne-am adresat Întreprinderii de distribuire a energiei electrice-București.

Datele puse la dispoziție se referă la consumul de putere într-o zi lucrătoare, cea mai încărcată din cursul anului 1965 (17 decembrie). Ele arată că față de consumul minim din ziua respectivă (linia de 100% luată convențional), cererea de putere variază de la simplu pînă aproape la dublu. Observația se referă, în special, la zilele de toamnă tîrzie și iarnă. Vara, cînd se apelează la serviciile becului electric mai tîrziu, consumul maxim de putere, în orele de vîrf, scade aproximativ cu 20%.

Menționăm că în grafic se ține seamă de întregul consum de energie electrică din București : consum casnic, industrial, transport în comun, iluminat public și iluminat general (spitale, teatre, cămine etc.).

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• **Întreprinderea „Mașinimport" a încheiat recent următoarele contracte de import : cu firma „Desma Werke GmbH" din R. F. Germană — 3 agregate carusel tip 906/10 pentru fabricarea tălpilor și tocurilor din cauciuc, prin metoda injecției ; cu firma „Angelo-Cremona" din Italia — o instalație pentru producerea de furnire estetice din lemn exotic și indigen, cu o capacitate de 5,1 mil. mp pe an ; cu firmele „Karl Hopt" din R. F. Germană și „C.S.F." din Franța — o linie pentru producerea de condensatoare variabile și una pentru rotactoare, destinate fabricării subansamblelor de radio și televiziune.**

• **„Metalimport" a semnat contracte de export pentru livrarea în R. F. Germană a 9 000 de tone de fontă de oțelărie, 5 000 de tone de lingouri de oțel, 1 300 de tone de aluminiu blocuri. S-a mai perfectat livrarea a 1 000 de tone de aluminiu blocuri firmei „Legheleggere" din Italia, și a altor cantități firmelor „Oxyde" din Olanda, „Transmetal" din Austria și „Sidal" din Belgia. De la firmele „Mannesmann" și „Dobbertin" din R. F. Germană se vor importa peste 6 900 de tone de țevi laminate, țevi de precizie fără sudură, țevi inoxidabile.**

• **Întreprinderea „Mașinexport" a contractat livrarea a 75 de electromotoare asincrone de diferite puteri în Irak. Au fost livrate în U.R.S.S. și R. S. Cehoslovacă electromotoare românești, însumînd circa 52 200 kW, precum și diverși transformatori electrici de distribuție cu puteri cuprinse între 100—1000 kva.**

• **„Chimimport" a perfectat contracte pentru exportul de vaseline și uleiuri de vaselină, în valoare de circa 20 000 dolari, în R. P. Albania, Grecia, Siria și Turcia, de uree tehnică în Anglia, de acetonă în R. F. Germană și R.S.F. Iugoslavia, de clorură de var în R. S. Cehoslovacă și Turcia.**

• **Întreprinderea „Tehnoimport" a încheiat contracte pentru importul de la firma „Autocentar" din R.S.F. Iugoslavia, de echipament electric auto, de la firma „Société Métallurgique d'Imphy", din Franța — de arbori cotiți, iar de la firma „Gevaert" din Belgia — de plăci fotospectrale și fototehnice.**

• **Noi contracte semnate de „Mineralimportexport" prevăd exportul de 283 000 mp de geamuri în R.S.F. Iugoslavia, Anglia, Canada, S.U.A., 15 000 de tone de sare în R. P. Bulgaria 12 500 de tone de minereu de mangan în R. D. Germană, 130 mc de marmură bloc în R. P. Ungară, 150 de tone de produse din PVC în R. S. Cehoslovacă, 500 000 mp de covor din PVC pe suport textil în U.R.S.S.**

• **Întreprinderea „Cartimex" a semnat cu firma „Philips" din Paris un contract pentru coproducție la imprimarea de discuri.**

PAJIȘTILE NATURALE — O IMPORTANTĂ SURSĂ FURAJERĂ

Din experiența cooperativelor agricole ale regiunii Cluj

În dezvoltarea creșterii animalelor un rol esențial îl are baza furajeră în cadrul căreia, alături de culturile furajere, pășunile și fînețele naturale pot asigura o producție mult mai mare de masă verde și finuri printr-o exploatare rațională.

Sporirea contribuției pășunilor și fînețelor la echilibrarea balanței furajere impune trecerea de la folosirea extensivă a lor la o folosire intensivă, ceea ce necesită aplicarea unui complex de măsuri agrotehnice, în mod diferențiat, corespunzător condițiilor fiecărei zone.

În regiunea Cluj, majoritatea pășunilor și fînețelor naturale din cele 508 400 ha sînt situate pe dealuri și munți. Condițiile diferite de altitudine, mărimea pantelor, fertilitatea solului, compoziția floristică etc. sînt factorii de care trebuie ținut seama la stabilirea celor mai eficiente măsuri pentru ridicarea continuă a productivității pajiștilor naturale.

● Eficiența lucrărilor anticrozionale

PAJIȘTILE de pe dealuri, situate în general în pante sînt alcătuite dintr-un covor vegetal compus din plante cu o valoare furajeră scăzută (cimbrușor, cinci degete, jaleș, laptele cîinelui etc.), dar cu potențial productiv ridicat. Excepție fac suprafețele afectate de eroziune.

O primă măsură ce s-a impus a fi aplicată pe aceste pajiști a fost efectuarea lucrărilor antierozionale. Stingerea eroziunii de adîncime s-a făcut prin construirea de cleionaje pe firul ravenelor, a gărduleților pe taluze și înființarea unor plantații masive pe toate ravenele. Concomitent au fost aplicate măsurile agrotehnice pentru stimularea vegetației acestor pajiști.

Aplicînd corect acest complex de măsuri, numeroase cooperative agricole, ca de pildă, cele din Creaca, Meseșeni de sus, Romita, Racîș, Chendrea, Drag, Gălpîia, Borza, Pordănești ș.a. au obținut, pe suprafețele cuprinse în perimetrele ameliorate sporuri la producția de iarbă de pînă la 200% ,față de producția suprafețelor neameliorate.

Pe cele 5 043 ha unde s-au executat lucrări de combatere a eroziunii (cleionaje — 10 827 m, gărulețe — 555 940 m, plantații pe ravene — 350 ha ,suprainsămînțări — 1 753 ha, aplicarea îngrășămintelor — 2 000 ha etc.) cheltuielile s-au ridicat la 3 654 993 lei, revenind în medie 724 lei/ha. Valoarea sporului de producție obținut chiar în primul an de folosire a acestor pajiști a ajuns la 4 034 000 lei, adică 799 lei/ha. Datele prezentate demonstrează grăitor eficiența economică a investițiilor făcute. Ținînd seama de faptul că aceste lucrări au efect pe o perioadă de mai mulți ani, eficiența lor crește și mai mult, ceea ce impune cooperativelor agricole continuarea și amplificarea ameliorării pajiștilor pe suprafețe cît mai mari.

● De 6-7 ori mai mult

Stăvilirea eroziunii de suprafață pe pășuni și fînețe constituie, de asemenea, o preocupare a cooperativelor agricole din regiunea Cluj. Prin desțelenirea și reînsămînțarea pajiștilor slab productive de pe pantele erodate și foarte erodate, numeroase cooperative agricole au obținut rezultate deosebite, realizînd sporuri de producție ce au depășit 700%. Cooperativa agricolă din Apahida, prin desțelenire și însămînțare cu sparcetă a obținut o producție de 22 000 kg/ha masă verde, față de numai 3 000 kg/ha cît a produs pajiștea naturală. Și mai elocvent este exemplul Cooperativei agricole din Mînăștur, care a realizat 57 475 kg/ha masă verde, de peste 6 ori mai mult față de pajiștea naturală.

Eficiența economică a desțelenirii și reînsămînțării pajiștilor de pe versanții cu sol erodat este dovedită de prețul de cost la care s-a realizat tona de masă verde : 11 lei pe pantele de 10° și 58 lei pe pantele de 28°. Pe aceste pajiști reînsămînțate după desțelenire au dat rezultate bune amestecurile de 1—2 graminee în proporție de 60—70% și 1—2 leguminoase în proporție de 30—40%.

● Suprainsămînțare + îngrășăminte

Rezultate foarte bune au fost obținute prin suprainsămînțarea pajiștilor cu sol erodat, după o prealabilă fertilizare cu îngrășăminte organice sau chimice, dar mai cu seamă prin folosirea lor concomitentă. Prin aplicarea acestor lucrări, Cooperativa agricolă din Mînăștur a obținut 21 800 kg/ha masă verde, realizînd un spor de producție de 201% comparativ cu pajiștea naturală. Folosirea numai a îngrășămintelor chimice a asigurat o producție de 153,4 kg masă verde pentru 1 kg de îngrășăminte, în timp ce în combinație cu îngrășămintele organice (100 kg gunoi de grajd + 1 kg îngrășăminte chimice) producția a ajuns la 309 kg, prețul de cost al unei tone de masă verde fiind cel mai scăzut, de 20 lei.

● 25-50 lei / tonă

Pe dealurile cu pajiști alcătuite din ierburi valoroase, care reacționează pozitiv la aplicarea îngrășămintelor, cum sînt cele de pe pantele line, cu expoziție nordică sau estică, rezultatele obținute prin fertilizare sînt edificatoare. Astfel, Cooperativa agricolă din Apahida a realizat o producție de 19 230 kg/ha masă verde, față de 6143 kg/ha pe pajiștea naturală, obținînd un spor de 211%, la un preț de cost sub 50 lei/tonă.

O altă categorie de pajiști din zona de dealuri sînt cele ocupate de tufe lemnoase (porumbar, măcieș, păducel, lemn-cîinesc etc.) care pot fi valorificate prin defrișare, suprainsămînțare și aplicarea îngrășămintelor. Experiența Cooperativei agricole din Baciu este edificatoare : aplicînd acest complex de lucrări, producția de masă verde s-a ridicat la 42 000 kg/ha, prețul de cost fiind cuprins între 25—50 lei/tonă. Producția mare de masă verde, pe de o parte, și prețul de cost relativ scăzut (fiind sub 60 lei/tonă, cifra este admisă ca economică) demonstrează eficiența economică a complexului de lucrări aplicate.

Pe unele pante mari există pajiști dominate de ierburi puțin valoroase, ca bărboasă, cimbrușor etc. care, pentru a fi folosite cît mai rațional, trebuie introduse în conveierul verde. Așa a procedat Cooperativa agricolă din Bolduți, care a înființat un conveier verde pe o suprafață de 20 ha dintr-o pășune slab productivă. În acest mod, cooperativa a reușit să furajeze cu nutreț verde un lot de 80 vaci pe toată perioada de secetă din lunile iulie-august. De altfel, aceeași metodă o folosesc și gospodăriile agricole de stat Gherla și Cojocna producînd cantitățile de masă verde necesare primăvara cît mai devreme, precum și în perioada secetoasă a verii

● Posibilități valorificate

Pe pajiștile din zona montană, factorul limitativ al producției îl constituie lipsa elementelor minerale din sol, necesare hrănirii plantelor. Covorul vegetal fiind format din specii care valorifică bine îngrășămintele (păiuș roșu, iarba cîmpului, trifoi alb, trifoi roșu etc.) are capacitatea de a da producții sporite prin fertilizarea solului.

La Vlădeasa, în urma aplicării îngrășămintelor, producția de iarbă a crescut de la 7600 kg/ha la 28 800 kg/ha, înregistrîndu-se astfel un spor de 278%. Prețul de cost pe tona de masă verde, de 30 lei, este destul de redus dacă avem în vedere cheltuielile efectuate cu transportul îngrășămintelor. Aceasta ne permite să apreciem, că chiar în condițiile actuale de transport, fertilizarea este economică.

Folosirea, tot la Vlădeasa, a îngrășămintelor organice în combinație cu cele chimice a permis sporirea producției pînă la 29 000 kg/ha. Foarte important din punct de vedere zooeconomic este faptul că masa de iarbă cuprinde în proporție de 95—98% ierburi valoroase (păiuș roșu, iarba cîmpului, trifoi alb etc.), iar țepoșica, o plantă cu valoare furajeră scăzută, a dispărut.

Pajiștile de țepoșică din stațiunile mai joase și cu solul suficient de gros pentru a permite desțelenirea, cum sînt cele de pe Muntele Mluha, la 1350 m altitudine, și pe Muntele Virfuraș, la 1600 m, prin cultivarea lor cu plante furajere valoroase au dat posibilitatea obținerii unor producții mari de masă verde : 31 000 kg/ha borceag și 28 500 kg/ha trifoi hibrid pe Muntele Mluha, față de 2230 kg/ha iarbă pe suprafața nedesțelenită ; pe Muntele Virfuraș, trifoiul hibrid a produs 30 000 kg/ha, față de 6670 kg/ha iarbă. Sporurile importante de producție și valoarea nutritivă ridicată a acestor plante justifică pe deplin cheltuielile efectuate.

O ultimă categorie de pajiști degradate din zona montană a regiunii Cluj o constituie pășunile și fînețele acoperite cu mușuroaie. Folosirea cea mai economică a acestor suprafețe s-a dovedit reînsămînțarea (arat și semănat) combinată cu fertilizarea. Pe Muntele Mluha ,prin desțelenirea și reînsămînțarea unei pășuni ocupată cu mușuroaie în proporție de 60%, s-a obținut o producție de 36 250 kg/ha masă verde, de peste 15 ori mai mult decît pe pășunea naturală.

● Fertilizare prin tîrlire

Indiferent de tipul pajiștei, un mijloc important pentru sporirea productivității lor îl constituie fertilizarea prin tîrlirea rațională, care permite realizarea unor importante economii de îngrășăminte chimice și naturale. În regiunea Cluj se pot fertiliza anual, prin tîrlire, 25 000—30 000 ha. Avînd în vedere că o pășune tîrlită nu mai are nevoie 4—5 ani de fertilizare, însemnează că se pot valorifica superior prin tîrlire circa 100 000—150 000 ha. În felul acesta, contribuția pajiștilor la sporirea producției de furaje va fi din ce în ce mai mare, permițînd echilibrarea balanței furajere a unităților agricole din regiune.

ing. I. REȘMERIȚĂ
Cluj

PROSPECTAREA ŞTIINŢIFICĂ ÎN COMERŢ
— preocupări actuale, direcţii de orientare

Cerinţele unui comerţ modern, care să satisfacă cît mai deplin exigenţele crescînde ale populaţiei, impun găsirea unor forme corespunzătoare, atît în direcţia perfecţionării metodelor de cunoaştere a cererii de mărfuri, cît şi pentru tehnică înaintată şi organizare superioară a deservirii populaţiei. Aceasta implică intensificarea eforturilor de perfecţionare continuă a metodelor de cercetare actuale, precum şi elaborarea unor noi modele de analiză calitativă şi cantitativă a proceselor economice care au loc în circulaţia mărfurilor şi consumul populaţiei.

Pentru a cunoaşte stadiul de dezvoltare al acestor preocupări, şi mai ales direcţiile de orientare a cercetării ştiinţifice în comerţ, redacţia noastră s-a adresat unor specialişti în acest domeniu ale căror opinii le publicăm mai jos.

OBIECTIVE IMPORTANTE: ORGANIZAREA ŞI TEHNICA COMERCIALĂ

PERFECŢIONAREA continuă a activităţii economice în comerţ, în sensul îmbunătăţirii aprovizionării cu mărfuri a populaţiei şi realizarea unor indicatori economico-financiari superiori este condiţionată, alături de asigurarea unui fond de marfă corespunzător, de adoptarea unor soluţii moderne, avansate, în rezolvarea problemelor actuale şi de perspectivă pe care le ridică dezvoltarea formelor organizatorice şi a bazei tehnico-materiale a comerţului.

● Norme ştiinţifice pentru dezvoltarea reţelei

În cadrul acestor probleme un rol central îl joacă **stabilirea concepţiei unitar-ştiinţifice de dezvoltare a reţelei comerciale.** Elaborarea normelor de organizare a reţelei comerciale (aprobate pentru aplicare experimentală de M.C.I.), urmează a fi definitivate în cursul acestui an pe baza concluziilor studiului atent al aplicării lor, precum şi a propunerilor de îmbunătăţire primite. Aceasta va permite asigurarea dezvoltării coordonate a unităţilor comerciale şi de alimentaţie publică în raport cu creşterea desfacerilor de mărfuri şi cerinţelor populaţiei. Normele de organizare a reţelei comerciale cu amănuntul, ce urmează a fi definitivate, cuprind principiile organizatorice de amplasare teritorială, de determinare a necesarului şi dimensionării optime, de tipizare şi specializare a unităţilor comerciale.

Importanţa deosebită pe care o prezintă aceste norme în ansamblul activităţii comerciale moderne, **presupune o intensă activitate ştiinţifică pentru stabilirea criteriilor privind corelarea optimă dintre frecvenţa cererii pentru diferitele grupe de produse cu principiile de repartizare proporţional-diferenţiată şi concentrică a reţelei comerciale pe teritoriul oraşului, precum şi organizarea ei grupat-raţională pe diferite tipuri de unităţi comerciale, asigurînd concomitent folosirea intensivă şi eficienţa economică care** comercială, trebuie să o constituie studierea atentă a organizării muncii în cadrul fiecărei unităţi comerciale — sub aspectul realizării unei corelări optime între circulaţia cumpărătorilor, fluxul de muncă al lucrătorilor şi cel al aprovizionării cu mărfuri, dotării şi amplasării utilajului şi mobilierului comercial, precum şi al soluţiilor arhitecturale şi constructive ale fiecărui tip de unitate comercială în raport de particularităţile tehnologice ale acesteia.

Sub acest aspect, studierea în continuare a tipurilor de utilaje şi mobilier comercial, experimentarea şi perfecţionarea acestora, constituie un element fundamental al îmbunătăţirii bazei tehnico-materiale a comerţului. O atenţie sporită merită a fi acordată utilajelor de mică mecanizare şi mecanizare a manipulării mărfurilor — îndeosebi din depozite şi, de asemenea, unor mijloace de transport specializate pentru comerţ, ca de pildă, pentru transportul confecţiilor, al mobilei sau pentru realizarea aprovizionării locurilor de mare aglomerare — ştranduri, parcuri etc., prin bufete — mobile, eventual de tip remorcă.

să justifice înfiinţarea şi exploatarea rentabilă a fiecărei unităţi în parte.

● Criterii de amplasare optimă a spaţiilor de depozitare

Legat de definitivarea normelor privind dezvoltarea reţelei cu amănuntul, o altă preocupare centrală ce merită a sta în atenţia cercetării ştiinţifice, o constituie **elaborarea criteriilor de amplasare şi funcţionare optimă a depozitelor de mărfuri.** Complexele aspecte pe care le ridică rezolvarea acestor probleme, în sensul apropierii optime a amplasării depozitelor, atît de centrele de consum, dar şi de producător, în vederea asigurării vehiculării şi manipulării raţionale a mărfurilor — şi deci reducerea cheltuielilor legate de această activitate — impun o temeinică muncă de documentare şi experimentare, precum şi **crearea unui centru de şcolarizare şi specializare a cadrelor din acest domeniu, eventual şi de cercetare, ce ar putea să funcţioneze pe lîngă unul din depozitele-model ce se vor crea în ţară.**

Concluziile cercetărilor ştiinţifice, avînd drept obiect depozitul de marfă, cu problemele conexe pe care le presupune (paletizarea şi containerizarea transporturilor; organizarea ştiinţifică şi unitară a evidenţei pe întregul lanţ producţie - depozit - unitate cu amănuntul; organizarea interioară a activităţii depozitelor prin crearea, de pildă, a unui flux continuu neinterferat al mărfii recepţie - depozitare - expediţie; mecanizarea manipulării acesteia etc.), — ar putea constitui un element important în îmbunătăţirea activităţii generale a comerţului din ţara noastră, prin elaborarea unor norme de amplasare, tipizare, specializare şi organizare a depozitelor, similare celor privind activitatea comerţului cu amănuntul.

● Organizarea muncii

O preocupare a cercetării ştiinţifice, nu mai puţin lipsită de interes în activitatea

● Perfecţionarea formelor organizatorice

Încă o grupă de probleme majore ale organizării şi tehnicii comerciale ce pot fi reţinute de cercetarea ştiinţifică o constituie de pildă, **crearea unor întreprinderi comerciale.** Progresele deosebite ce s-au realizat în ultimii ani pe linia specializării organizaţiilor comerciale cu amănuntul, apropierea conducerii de activitatea şi unitatea operativă etc., trebuie continuată, atît în comerţul cu amănuntul, dar mai ales în comerţul cu ridicata, în care sporirea considerabilă a circulaţiei mărfurilor şi diversificarea sortimentelor impun **perfecţionarea în funcţie de noile condiţii a formelor organizatorice actuale.**

În raport de specializarea ce se va realiza, va deveni posibilă şi experimentarea treptată şi cu discernămînt a unor noi forme de organizare a activităţii comerciale, ca de pildă **crearea unor întreprinderi comerciale integrate** care să desfăşoare, atît activitatea de comerţ cu ridicata, cît şi de desfacere cu amănuntul pentru o anumită grupă de mărfuri şi rază teritorială (confecţii, mobilă etc.).

dr. B. STĂNESCU

CERCETAREA NEMIJLOCITĂ A CERERII CONSUMATORILOR

CA urmare, în principal, a creşterii producţiei bunurilor de consum, a diversităţii tot mai largi a articolelor şi sortimentelor puse la dispoziţia consumatorilor, precum şi datorită creşterii veniturilor băneşti ale populaţiei, asistăm la un proces de diferenţiere a cererii de mărfuri. Diferenţierea se dezvoltă, în general, în raport cu diferitele categorii de venituri, dar ea se accentuează tot mai mult în raport şi cu alţi factori din ce în ce mai numeroşi şi de o complexitate crescîndă.

Totodată, se constată o **mobilitate a cererii,** în raport cu categoriile de consumatori, în funcţie de diferite mărfuri, de substituirile ce au loc între ele, sau în funcţie de corelaţia ce există între cumpărările unor mărfuri. **De aceea, pe lîngă analizele globale la nivelul economiei naţionale, pentru a cunoaşte în mod concret aspectele multiple ale cererii se impune o cercetare cît mai nemijlocită a consumatorilor asupra comportamentului acestora în cadrul categoriilor social-economice, din care ei fac parte.**

● Cercetări la nivel teritorial

Este necesar astfel, să se cunoască la nivel regional, precum şi pe principalele centre muncitoreşti şi localităţi, raportul de corelaţie între cererea de mărfuri şi diferitele categorii de venituri băneşti ale populaţiei, nivelul realizat în consumul unor produse alimentare, precum şi o serie de factori ce îl influenţează (profesiune, sex, vîrstă, gradul de înzestrare existent cu unele bunuri de folosinţă îndelungată etc.). De asemenea, cererea populaţiei trebuie examinată şi sub raportul obiceiurilor de consum regionale, tradiţiilor, vechimei reşedinţei în mediul urban, caracterul sezonier al unor consumuri etc.

Avînd în vedere necesitatea cunoaşterii nemijlocite a aspectelor multiple ale cererii populaţiei, pentru a putea asigura o influenţare judicioasă a producţiei bunurilor de consum şi o aprovizionare corespunzătoare, Ministerul Comerţului Interior, cu sprijinul organelor locale de partid şi de stat, a trecut la o serie de cercetări, folosind metode selective. În acest scop s-au stabilit prin metode statistico-matematice, eşantioane reprezentative ale populaţiei, în diferite oraşe (Braşov, Cluj, Galaţi), urmînd ca să se stabilească astfel de eşantioane şi în alte localităţi. S-a tins ca eşantioanele respective să fie cît mai apropiate de structura populaţiei totale din localitatea respectivă pe categorii de venituri, vîrstă, sex, profesiuni.

● Sondarea comportamentului consumatorilor

Cu ajutorul unor chestionare adecvate, se urmăreşte identificarea comportamentului real al persoanelor cercetate în ceea ce priveşte cererea pentru confecţii, tricotaje, bunuri de folosinţă îndelungată (frigidere, mobilă, televizoare, aparate de radio, autoturisme etc.).

În acest mod s-au putut cerceta următoarele aspecte ale cererii: cumpărări efectuate în ultimii ani în corelaţie cu factorii menţionaţi mai sus; intenţiile sigure şi posibile de cumpărare pentru viitor; gradul de înzestrare a familiilor cu aceste bunuri; surse de constituire a fondurilor pentru cumpărarea unor bunuri de folosinţă îndelungată (autoturisme, televizoare, mobilă etc.); modificări intervenite în structura cheltuielilor ca urmare a acestor cumpărări; aprecieri cu privire la calitatea produselor achiziţionate.

Întrucît cererea populaţiei se manifestă printr-un mare număr de articole şi sortimente în continuă creştere, evidenţa cantitativă a desfacerii acestora necesită un mare volum de muncă. De aceea, pentru a cunoaşte cererea de mărfuri prin prisma desfacerilor şi a preţurilor de vînzare s-au folosit cercetările selective. Folosind metode statistico-matematice, în toate centrele de regiuni, s-au alcătuit eşantioane de magazine în cadrul cărora se urmăreşte, dinamica cantitativă a desfacerilor, preţul, mişcarea stocurilor pentru totalitatea sortimentelor din cadrul unor grupe de mărfuri.

Prin analiza datelor obţinute, se poate astfel cunoaşte pe trimestre şi ani, modul cum se orientează cererea populaţiei în raport cu mărfurile obţinute, mişcarea stocurilor, sezonalitatea cererii, situaţia aprovizionării precum şi unele aspecte ale cererii nesatisfăcute.

De asemenea, s-au urmărit unele aspecte

STUDIEREA MACRO

STUDIUL tendinţelor cererii populaţie pentru bunurile de consum la nivelu întregii economii naţionale, în cadrul balan ţelor materiale şi valorice, constituie o pro blemă complexă şi deosebit de actuală, or ganic legată de necesităţile perfecţionări circulaţiei mărfurilor.

Activitatea de planificare a circulaţiei măr furilor prin comerţul socialist se efectueaz pe baza sistemului unitar al evidenţei eco nomice ce se utilizează pentru cunoaştere proceselor economice. Evidenţele statistici curente sînt folosite pentru cunoaştere orientării cererii pe marile sectoare: pro duse alimentare, nealimentare, alimentaţi publică şi alte servicii, pentru stabilirea ten dinţei desfacerilor la unele grupe mari d mărfuri cum sînt: textile, încălţăminte et sau la unele produse alimentare în sortimen simplu. O deosebită importanţă prezintă cu noaşterea cererii pe această cale la unel produse de masă, ieftine, cu pondere mar în aprovizionarea populaţiei, care de regul sînt nominalizate în planul de stat.

Specificul mărfurilor impune anumite l mite în utilizarea evidenţelor complete ca nu pot fi folosite decît în mod excepţiona pentru studierea cererii la produsele cu sor timent complex sau a căror vînzare est supusă variaţiilor sezoniere, influenţei mod ori altor factori.

● Metode şi avantaje

Unul din procedeele principale ale aceste forme de cercetare a cererii, îl constitu **analiza datelor privind desfacerile de măfuri, pe serii de ani şi pe structura urmărită prin evidenţe, în vederea determinări tendinţelor viitoare ale cererii, în speci-**

Vînzarea unui disc sau a unui instrument muzical — la magazinul „Muzica" din Bucureşti — **este precedată de o scurtă audiţie muzicală ce oferă cumpărătorului şi un moment de recreere**

Oțelarilor de la marele Combinat siderurgic din Galați li se oferă – pe lîngă alte posibilități de divertisment – și unități moderne de alimentație publică.
În fotografie : **Noul restaurant din cartierul Țiglina – Galați.**

ale cererii nesatisfăcute, prin sondaje făcute în unele centre urbane, în anumite zile, în totalitatea magazinelor care au desfăcut produsul respectiv (mobilă, încălțăminte) eșantionul fiind constituit din zile-vînzare și nu din unități. La mobilă s-a obținut cunoașterea structurii cererii și a prețurilor în funcție de categoriile de venituri, precum și de alte caracteristici (vîrstă, profesie, sex) ale cumpărătorilor.

● Cerințe pentru viitor

Pentru viitor se elaborează metodologia și se preconizează extinderea unor astfel de cercetări ale cererii în următoarele direcții :

● Extinderea în majoritatea centrelor regionale și muncitorești a anchetelor statistice, prin stabilirea unor eșantioane de populație.

● Alcătuirea unor eșantioane de populație reprezentative stabile (paneluri) în principalele centre urbane și în unele centre din mediul rural. În acest mod, se va crea un mijloc de cunoaștere periodică, dinamică și operativă a multiplelor aspecte și modificări ce intervin în orientarea cererii populației, adesea imprevizibile, precum și a cauzelor care le-au provocat.

● Cercetările selective prin magazine reprezentative se vor extinde la toate grupele de produse unde problemele cererii prezintă un caracter mai acut.

Un avantaj direct al unor astfel de cercetări constă în faptul că ele permit cunoașterea unor aspecte multiple ale cererii la diferite nivele teritoriale pentru care întreprinderile comerciale contractează fondul de marfă și unde ele își exercită activitatea comercială.

O dată cu creșterea gradului de satisfacere a cererii pentru unele bunuri de consum, a gradului de înzestrare cu bunuri de folosință îndelungată, la categoriile de cumpărători respective, cererea tinde să fie mai puțin influențată de venituri și într-o măsură tot mai mare de o multitudine de factori motivaționali, către care cercetările moderne ale cererii își îndreaptă tot mai mult atenția.

Radu PAUL

ECONOMICĂ A CERERII

prin ajustarea seriilor, eliminarea influențelor temporare, întîmplătoare și extrapolarea tendințelor în anii de plan.

Un rol important în acest domeniu îl joacă și studiul cererii pe sectoare comerciale și grupe de produse prin corelarea desfacerilor cu factorii economici care le determină și anume veniturile populației, mișcarea prețurilor, creșterea populației, folosind în acest scop trendurile, coeficienții de corelație, analiza regresională, coeficienții de elasticitate și alte procedee.

La unele produse nealimentare, pe care consumatorii și le procură în proporții covîrșitoare sau exclusiv din comerțul socialist, cum sînt : încălțămintea, bunurile de uz casnic și gospodăresc etc., pe baza datelor privind desfacerile, îmbinate cu gradul de înzestrare a populației, se pot stabili nu numai tendințele cererii, ci și acțiunea legităților consumului prin analizele cantitative ale statisticii matematice.

Aplicarea acestor metode de cercetare a cererii dă bune rezultate, atît la fundamentarea planificării curente și de perspectivă, cît și la repartizarea sarcinilor de plan pe regiuni. În același timp, această formă de cercetare nu poate servi decît în anumite cazuri la comensurarea influenței unor factori mai complecși cum sînt schimbările survenite în structura veniturilor, mișcarea prețurilor pe articole și substituirile de produse și sortimente etc.

● ...și unele limite

Contractarea mărfurilor presupune a se ține seamă de volumul și structura cererii populației în toată varietatea ei, pînă la articole, sortimente, mărimi, așa cum se manifestă aceasta în perioade mai scurte de un an. În aceste condiții nu pot fi utilizate decît în măsură mai mică metodele de cercetare ce folosesc evidența exhaustivă a vînzărilor. În viitor, la contractarea fondului de marfă, analiza mișcării stocurilor pe baza inventarelor periodice trebuie mult îmbunătățită pentru a se putea asigura comparația științifică a stocurilor existente cu stocul necesar, în funcție de intervalul de reaprovizionare. De asemenea, trebuie să se acorde mai mare atenție unor factori economici, conjuncturali care influențează volumul stocurilor pe perioade scurte.

Utilizarea sistematică a metodelor statistico-matematice pentru cunoașterea orientării cererii populației constituie un început, **fiind necesară extinderea lor în viitor în acțiunea de repartizare a fondului de marfă pe regiuni iar în cadrul acestora pe mediul urban și rural și chiar pe unele orașe mai mari.** În acest scop este necesară **cunoașterea din timp, la nivel regional** a unor date în perspectivă cum sînt : **veniturile populației** pe total și structură, **creșterea populației, dezvoltarea obiectivelor industriale** și altele.

Acest lucru este impus de necesitatea stabilirii unor previziuni științifice cu ajutorul metodelor statistico-matematice pe baza legăturii funcționale între tendințele desfacerii în trecut și modificările factorilor economici care influențează cererea. De asemenea, trebuie luate măsuri pentru îmbunătățirea pregătirii cadrelor de planificare de la direcțiile comerciale regionale spre a putea aplica în mod curent metodele statistico-matematice în studiul cererii populației.

Bogăția structurii fondului de marfă, precum și complexitatea factorilor ce influențează cererea, impun anumite limite cercetării cererii populației pe baza statisticilor curente și necesită utilizarea ei concomitent cu alte metode.

C. IONETE

INVESTIGAȚII PSIHOLOGICE ȘI PSIHOSOCIOLOGICE

EXPERIENȚA contemporană a cercetării științifice a elaborat două metode moderne de bază pentru studierea cererii în condiții normale de aprovizionare a rețelei comerciale cu mărfuri : elasticitatea cererii și consultarea părerilor consumatorilor ; sondarea intențiilor, comportării și motivelor cumpărătorilor.

● Ce rezolvă coeficienții de elasticitate...

În domeniul satisfacerii nevoilor curente de mărfuri de larg consum și servicii, care reprezintă cea mai mare parte din cheltuielile populației, coeficienții de elasticitate fac posibilă studierea cererii viitoare, definesc gradul de acoperire a nevoilor, constituie măsurători pentru intensitatea cu care consumatorii își doresc mărfurile respective. În acest domeniu natura și presiunea nevoilor se dezvăluie prin manifestările concrete ale cumpărătorului care pot fi studiate prin metode statistico-matematice relativ simple. Aceste nevoi sînt în relație directă cu unele stimulente (venit, preț), iar cererea se formează în funcție de aceste stimulente. Coeficienții de elasticitate măsoară modul variat după care cererea diferitelor produse răspunde la stimulenții dați, potrivit intensității, clarității și repetiției stimulenților care reglează cea mai mare parte din actele de consum.

● ...și ce nu rezolvă

Cheltuielile pentru unele mărfuri nealimentare care reprezintă valori mari, în special bunurile de uz îndelungat, au o elasticitate ridicată, însă coeficienții de elasticitate sînt aci de multe ori nesatisfăcători datorită frecvenței rare a cererii și ușurinței relative cu care aceste cheltuieli se înlocuiesc între ele (o familie își cumpără un televizor, renunțînd la achiziționarea unei mobile etc.).

Un factor important în formarea și manifestarea unei nevoi este contactul cu ceilalți consumatori. Consumatorii își recomandă între ei aparatele de radio, mașinile de spălat rufe etc. și aceasta este cea mai eficientă publicitate.

Cumpărarea produselor de uz îndelungat este plănuită, dezbătută și analizată în prealabil de către o familie. Stimulenții care dezvoltă această cerere pot fi numeroși. O complexitate de factori acționează în luarea unor hotărîri asupra folosirii veniturilor pentru cheltuieli care nu sînt strict necesare și care alcătuiesc ca atare un cîmp al libertății consumatorului. Extinderea cîmpului libertății consumatorului favorizează înmulțirea nevoilor și rafinarea trebuințelor vechi. În acest domeniu, al mărfurilor care nu sînt strict necesare vieții, manifestările consumatorilor nu pot fi explicate printr-un mecanism de stimulente și răspunsuri, printr-o simplă relație între creșterea venitului sau scăderea prețului și reacția cumpărătorului. Stimulentele acestea justifică acțiunea, însă nu o explică, deoarece modul de reacție depinde încă de factori sociologici și psihologici. Acțiunea acestor factori se dezvoltă pe măsură ce crește venitul consumatorului și se mărește cîmpul libertății lui de alegere prin trecerea din domeniul satisfacerii nevoilor esențiale în domeniul satisfacerii unor nevoi variate de bunăstare în care are de ales între diferite mărfuri și servicii.

● Nu cercetări biologice, ci psihosociologice

Studierea cererii de consum în comerțul modern se orientează în ultimii ani tot mai mult în direcția explicării manifestărilor consumatorilor, a obținerii unui răspuns la întrebarea de ce acționează cumpărătorii așa cum acționează ; această cale duce mai eficient la posibilitatea anticipării cererii. Nu atît nevoile, cît mai ales dorințele, reprezentările și ideile consumatorului duc la concretizarea manifestărilor de consum. Nevoile cumpărătorului nostru nu sînt pur biologice. Satisfacerea dată consumatorului de către produsele alimentare este legată indisolubil de anumite reprezentări și imagini care însoțesc aceste mărfuri. Formarea acestor imagini este influențată de prezentarea și ambalarea produselor, opinia celorlalți consumatori, informațiile date de publicitatea comercială și de vînzători etc. De aceea, cercetarea motivelor consumatorului trebuie să îmbrățișeze toate aceste aspecte. Numai această cercetare poate explica de ce produse în fond egale ca utilitate practică, cum este cazul mărfurilor de textile și încălțăminte, fac totuși obiectul unor preferințe inegale. Însușirile de consum însă ale unui produs nu explică singure atracția pe care acestea o inspiră consumatorului. Intervine obișnuința, preferința mai veche pentru un obiect pe care consumatorul îl cunoaște spre deosebire de un obiect străin de care nu a dispus niciodată. Intervin fenomenele de modă, de imitare a obiceiurilor de consum ale grupului social-economic din care face parte consumatorul și o serie de factori demografici, sociologici, culturali și mai ales psihologici de mare însemnătate. Tot mai mult trebuie luate în considerare preferințele consumatorilor, dorințele, motivele și atitudinile lor ca forme complexe prin care se manifestă necesitățile oamenilor. În aparență s-ar părea că aceste forme nu se pot măsura cantitativ, ele constituind numai un fel de bază calitativă a cererii. Experiența aplicării metodelor statistico-matematice a dovedit însă că și această latură subiectivă a cererii poate fi măsurată tot așa de bine cum se măsoară influența venitului sau a prețului asupra consumului.

● O mai largă extindere analizelor motivaționale

Metoda sondajelor a permis obținerea unor amănunțite date psihologice individuale, diferențiate și de profunzime, păstrînd în același timp anchetei o valoare reprezentativă cu concluzii și semnificații globale.

Eșantioanele alese sînt reprezentative, iar întrebările caută să desprindă ansamblul manifestărilor economice ale consumatorului, comportamentul său, situația lui economică și atitudinile sale. În vederea investigării problemelor de psihologie economică, tehnica anchetelor este complexă și depășește tipul simplu de chestionare la care se răspunde prin da sau nu, căutîndu-se a se obține date privind caracteristicile de familie, economice, financiare și profesionale ale consumatorilor. De asemenea, se culeg informații în legătură cu comportamentul economic înțelegînd prin aceasta actele sau hotăririle consumatorului privind utilizarea veniturilor pentru diferite cumpărături sau economisiri, precum și în legătură cu atitudinile. Trebuie subliniat că prin atitudini înțelegem o noțiune complexă care exprimă un total de puncte de vedere care fac ca anumite situații să întrunească acordul sau dezacordul consumatorului, precum și orientarea consumatorului provenind din cauzele care îl determină să cheltuiască, să economisească sau să facă cumpărături pe credit. De asemenea, atitudinile includ opiniile consumatorului față de ușurința procurării de mărfuri din comerț.

Cercetarea opiniei consumatorilor scoate la iveală motivele după care se conduce consumatorul. Prin motiv se înțelege un total de factori motrici de comportare în care se includ diferite elemente ale procesului de justificare : nevoi, tendințe, sentimente, intenții. Răspunzînd la întrebarea de ce ? enumerăm motivele.

Pe calea anchetelor repetate sînt evidențiate intențiile consumatorilor de efectuare a cumpărăturilor și se obține verificarea gradului de realizare a proiectelor de cumpărare. Prevederile consumatorilor sînt un fel de atitudini care se referă la viitor. Aceste noțiuni trebuie întregite cu sistemul de referință. Părerile consumatorului sînt conforme cu acelea ale grupului social-economic înlăuntrul căruia el trăiește și care constituie un sistem de referințe definit de mediul de viață, profesie, venit, pregătirea școlară etc., un bloc de opinii dominante față de anumite probleme ce influențează comportarea o perioadă mai îndelungată.

În concluzie, considerăm că în viitor asemenea cercetări ar trebui să constituie obiectul unor preocupări mult mai largi ; rezultatele obținute vor putea fi valorificate pentru conducerea economiei, prevederea cererii pe termen scurt, fundamentarea planurilor, cunoașterea motivelor economisirilor, cheltuielilor, alegerii bunurilor de uz îndelungat și, în general, pentru îmbogățirea cunoștințelor noastre, despre legitățile din domeniul repartiției, schimbului și consumului mărfurilor și serviciilor.

M. C. DEMETRESCU

TEME DE CERCETARE ÎN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ

● **Căile de creștere și diversificare a producției proprii din volumul total al desfacerilor alimentației publice și la un nivel calitativ superior.**

● **Mijloacele de îmbunătățire a actualei structuri a rețelei de desfacere a alimentației publice, în vederea extinderii tipurilor de unități cu activitate complexă și mult solicitate de consumatori.**

● **Eficiența economică a formelor moderne de deservire (autoservirea și automatele) și căile de extindere a acestora.**

● **Concentrarea operațiilor de preparare a unor produse necesare unităților de alimentație publică, în cadrul unor secții specializate și eficiența economică a acestora.**

● **Soluții optime de construcții a diferitelor unități de alimentație publică în diferite rețele (suprafețe, organizare interioară, tipuri de utilaje și mobilier, decorații interioare, amenajări etc.).**

Gh. TEODORAȘCU

REALITATEA UNICITĂŢII

ÎN numărul 42/1965 al revistei VIAŢA ECONOMICĂ, sub titlul atractiv **Seducţia unicităţii**, tov. I. Cristescu face unele observaţii în legătură cu terminologia preţurilor, considerînd improprii noţiunile de „sistem unic de preţuri", „preţuri unice" şi „unicitatea preţurilor". Problema pusă în discuţie depăşeşte evident sfera terminologiei, referindu-se, în primul rînd, la conţinutul conceptelor teoriei preţurilor.

Unic sau unitar?

În literatura economică de specialitate se vorbeşte despre existenţa în economia socialistă a unui **sistem de preţuri**, uneori acesta fiind caracterizat drept **unic**, iar alteori **unitar.**

În economia socialistă există şi se practică mai multe feluri de preţuri (cu ridicata, cu amănuntul etc.), fiecare fel de preţ putîndu-se prezenta sub multiple forme şi variante în funcţie de produs, calitate, destinaţia produsului etc. Cu toată această diversitate, preţurile formează în ansamblul lor un sistem închegat şi aceasta deoarece nici un preţ nu se formează în mod independent şi izolat, ci ele toate se întrepătrund şi se influenţează reciproc, constituind — după expresia unui economist — un adevărat „sistem de vase comunicante".

Desigur, preţurile de cumpărare, preţurile cu ridicata şi cu amănuntul, avînd o structură şi funcţii diferite, pot avea şi o evoluţie distinctă, însă numai în anumite limite. Este posibilă, de exemplu, modificarea preţurilor cu ridicata ale întreprinderii, fără a se modifica preţurile cu amănuntul corespunzătoare, cum s-a procedat la reaşezarea generală a preţurilor cu ridicata din 1963. Dar modificarea preţurilor de cumpărare, mai ales în proporţii mai însemnate, atrage după sine modificarea preţurilor de livrare (cu ridicata); modificarea preţurilor cu amănuntul sau a rabaturilor comerciale impune schimbarea preţurilor cu ridicata. În toate cazurile, modificările generale sau parţiale, chiar izolate, ale unor preţuri influenţează structura şi nivelul preţurilor altor produse, în care primele intră ca materie primă sau materiale etc. Aceste corelaţii şi influenţe reciproce demonstrează că **preţurile tuturor mărfurilor constituie un ansamblu cu o anumită structură interioară, un sistem unitar de preţuri, după cum unitar este şi procesul de reproducţie.**

Nivelul şi corelaţiile dintre preţuri în socialism nu se formează spontan, ca urmare a oscilaţiilor repetate în jurul valorii, ci se stabilesc **planificat** de către organele de stat, pe baza unor reglementări unitare.

Cît priveşte faptul că sistemul de preţuri este calificat uneori ca fiind unic, iar alteori unitar, aceasta nu constituie decît o inconsecvenţă terminologică, mai potrivită fiind desigur expresia „sistem unitar de preţuri", care scoate în evidenţă şi aspectul calitativ al existenţei unor raporturi judicios stabilite între diferite elemente ale sistemului de preţuri

Caracteristică principală a preţurilor în economia socialistă

Considerînd că noţiunea „unicitatea preţurilor" ar exprima existenţa unor preţuri care nu admit varietăţi calitative, tov. I. Cristescu susţine că „...nu poate fi vorba de preţuri unice, de o unicitate a preţurilor..." Evident, în această accepţiune nu s-ar putea vorbi de unicitate. Dar acest concept defineşte cu totul alt conţinut.

Într-un sens mai general, **unicitatea preţurilor înseamnă faptul că la un moment dat, pe o anumită piaţă, uneia şi aceleiaşi mărfi, în condiţii normale de circulaţie, îi corespunde un singur preţ.** Prin confruntarea succesivă a diferitelor mărfuri în procesul schimbului, diferitele valori individuale se reduc la valoarea socială.

În condiţiile socialismului, această valoare socială nu se formează sub acţiunea spontană a cererii şi ofertei pe piaţă, ci se cunoaşte în mod planificat, stabilindu-se preţuri unice, de către organele cu competenţă legală, pe baza unor reglementări unitare, ca o consecinţă a caracterului planificat al întregii economii.

Preţurile stabilite pe plan central sînt unice pe economie ,atît ca nivel ,cît şi ca condiţii de livrare (franco şi ambalaj). Aceasta înseamnă că orice cumpărător din orice loc al ţării, cumpărînd un produs de la orice furnizor va plăti acelaşi preţ. Această regulă generală nu este infirmată de situaţii de fapt sau reglementări cu caracter de excepţii (care duc la cheltuieli diferite de aprovizionare pentru beneficiari, în funcţie de distanţa de la locul de livrare a mărfii sau în funcţie de categoria beneficiarului, destinaţia produsului, locul de aprovizionare). În principiu, şi aceasta este esenţialul, cumpărătorul de o anumită categorie (unitate socialistă sau consumator particular), va plăti pentru unul şi acelaşi produs, cu o anumită destinaţie (producţie, investiţii, consum neproductiv) un singur preţ, indiferent de provenienţa produsului.

Unicitatea preţurilor în economia socialistă capătă expresia cea mai pregnantă în domeniul bunurilor de consum-produse industriale. Preţurile cu amănuntul ale mărfurilor din această categorie sînt, aşa cum se cunoaşte, unice pe economie: unul şi acelaşi bun de consum se vinde în întreaga ţară la acelaşi preţ.

Aparent, situaţia ar fi diferită la produsele de fabricaţie şi circulaţie locală, pentru care preţurile — stabilite de organele locale ale administraţiei de stat — pot varia de la regiune la regiune. În primul rînd, aci trebuie avut în vedere că de obicei, în speţă, nu poate fi vorba de produse absolut identice, ci doar de produse care circulă în cadrul unei singure regiuni şi ca atare sînt în fond unice pe piaţa respectivă. În plus, ponderea acestor produse este restrînsă şi nu exercită o influenţă importantă asupra nivelului de trai. Practic, atunci cînd fabricarea sau circulaţia unui produs local se extinde pe mai multe regiuni sau pe ţara întreagă, i se stabileşte preţ republican unic pe economie, în al doilea rînd, preţurile stabilite pe plan regional nu pot veni „în concurenţă" cu preţurile stabilite pe plan republican, fiind vorba de produse diferite.

În domeniul produselor agricole, preţurile de livrare sînt de regulă unice pe economie, iar cele de cumpărare sînt diferenţiate în funcţie de cerinţele de producţie şi valorificare locale.

Aspecte specifice din punct de vedere al unicităţii prezintă preţurile legumelor şi fructelor desfăcute populaţiei la preţuri denumite „de conjunctură", care variază în sezonul de producţie, atît în timp, la intervale uneori destul de scurte, cît şi de la o localitate la alta. Aci caracterul regional al producţiei se îmbină cu variaţiile în timp în ceea ce priveşte apariţia aceloraşi produse în diferite regiuni, cu specializarea unor anumite regiuni în producţia de legume şi fructe şi necesitatea mutaţiilor dintr-o regiune într-alta. Caracteristicile producţiei locale, cu cheltuieli de producţie variabile, pe regiuni şi bazine de producţie, se îmbină în acest caz cu circulaţia lor pe economie, provocînd variaţia preţurilor de cumpărare şi a celor de vînzare. În condiţiile etapei actuale a dezvoltării şi valorificării producţiei de legume şi fructe din ţara noastră, încă nu este posibilă practicarea în acest domeniu a unor preţuri unice. Totuşi, chiar în condiţiile existente, s-au luat în ultimii ani şi sînt extinse continuu măsuri de atenuare a diferenţelor ce apar în preţurile legumelor şi fructelor, pe calea preţurilor ferme de cumpărare pentru unele produse (ceea ce asigură formarea de preţuri cu amănuntul mai apropiate pentru aceste produse) şi a plafoanelor care se stabilesc în mod centralizat pe regiune şi perioade, atît la preţurile de cumpărare, cît şi la cele cu amănuntul. Este însă limpede că, datorită specificului producţiei de legume şi fructe, practicarea de preţuri unice la aceste produse are o limită naturală, cel puţin în timp: oricît de mare ar ajunge uniformizarea condiţiilor de aprovizionare a diferitelor regiuni ale ţării, preţurile pentru producţia de seră, timpurie şi de sezonvîrf vor trebui să rămînă diferenţiate.

Departe de a fi o simplă combinaţie de cuvinte, unicitatea preţurilor decurge din acţiunea legii valorii. Înfăptuirea planificată a unicităţii preţurilor reprezintă o importantă pîrghie de influenţare economică a producţiei, de realizare consecventă a principiului repartiţiei după muncă. Dacă, de exemplu, la aceleaşi mijloace de producţie ar exista o multitudine de preţuri, rezultatele economice ale întreprinderilor n-ar mai reflecta efortul propriu al acestora, ar slăbi rolul preţurilor de măsurător al cheltuielilor de muncă socială. În cazul bunurilor de consum, diversitatea preţurilor ar şterbi principiul repartiţiei după muncă. În acelaşi timp, stabilirea unor preţuri unice la mărfurile de producţie şi circulaţie locală ar frîna folosirea raţională a resurselor locale, în afară de greutăţile de ordin practic pe care le-ar atrage după sine. Aceasta nu înseamnă, în ultimă instanţă, o abatere de la principiul unicităţii preţurilor, ci înfăptuirea lui corespunzător condiţiilor de producţie şi desfacere.

În consecinţă, principiul unicităţii preţurilor este o problemă de fond, legată de esenţa şi specificul economiei socialiste şi ea nu poate fi rezolvată prin analiza formală a terminologiei uzuale. Aceasta nu înseamnă, desigur, că nu trebuie să se urmărească îmbunătăţirea şi precizarea termenilor cu care se lucrează în domeniul preţurilor, după cum nu se poate concepe că nu mai este nimic de făcut pentru îmbunătăţirea sistemului de preţuri sau întărirea aplicării principiului unicităţii preţurilor.

M. MAIEVSCHI
dr. C. TUDORAN

Definiţia juridică a noţiunii de inovaţii

OBSTACOLELE SCHIMBĂRILOR DE SOLUŢII ÎN CONSTRUCŢII

ÎN articolul „Definiţia juridică a noţiunii de inovaţii", publicat în revista „Viaţa economică nr. 47/1965, Yolanda Eminescu argumentează în mod judicios lipsa de concordanţă a normelor în vigoare privind conţinutul noţiunii de inovaţii cu stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre naţionale, cît şi necesitatea elaborării unei noi reglementări care să asigure stimularea gîndirii creatoare, eficacitatea şi operativitatea în aplicarea celor mai bune soluţii tehnice, economice şi organizatorice.

Extinzînd sfera discuţiilor în domeniul activităţii de investiţii, constatăm că legislaţia în vigoare privind inovaţiile şi raţionalizările are implicaţii directe asupra actelor normative ce reglementează schimbarea soluţiilor de execuţie proiectate, afectînd posibilitatea de obţinere a unei eficacităţi economice maxime pentru fiecare leu investit.

Normele în vigoare privind cointeresarea inovatorilor şi raţionalizatorilor de pe şantierele de construcţii-montaj pornesc de la premisa că înlocuirea soluţiilor constructive prevăzute în proiectele de execuţie prin alte soluţii mai economice (care conduc la reducerea costului lucrărilor) sînt economii la preţul de cost al unităţilor de construcţii-montaj şi, deci, realizări prin „efort propriu". Din această cauză, în practică se constată că, pe de o parte, eforturile pentru inovaţii şi raţionalizări nu se reflectă în reducerea şi economisirea fondurilor de investiţii, deci în reducerea investiţiei specifice, ceea ce contravine însăşi politicii de folosire cu maximum de eficacitate a fondurilor de investiţii, iar pe de altă parte, nu atribuie un caracter mobilizator sistemului de cointeresare a celor ce fac asemenea eforturi.

Un „efort propriu" fictiv al şantierului şi o soluţie

Desigur că nivelul investiţiei specifice depinde, în primul rînd, de modul în care studiile, proiectele şi devizele — rezultatul activităţii comune a beneficiarilor şi proiectanţilor — reflectă adoptarea soluţiilor cu cel mai înalt grad de tehnicitate în condiţii de eficienţă economică maximă. Dar procesul de execuţie şi de aplicare a proiectelor asigură constructorilor avantajul desfăşurării activităţii în timp şi spaţiu, conferind acestora posibilitatea de apreciere imediată a soluţiei optime, atît din punct de vedere tehnic, cît şi economic. Considerată ca atare, este necesar ca îmbunătăţirea nivelului tehnic al lucrărilor prin aplicarea unor soluţii de execuţie mai economice decît cele indicate de proiectant să devină o sarcină de primă importanţă în activitatea curentă a unităţilor de construcţii-montaj, constituind totodată un obiectiv pentru cointeresarea individuală a constructorilor.

Pentru schimbarea soluţiei proiectate şi aplicarea altor soluţii cu caracteristici tehnico-economice superioare, metodologia în vigoare obligă pe inovator sau raţionalizator la obţinerea unui dublu acord (proiectant — beneficiar). De cele mai multe ori, aceştia — din motive de ordin subiectiv, cît şi din lipsă de cointeresare — refuză aplicarea noilor soluţii propuse de către constructor. Este evident, că aceasta frînează iniţiativa executanţilor pentru reducerea costului lucrărilor şi deci încătuşează însăşi mişcarea de inovaţii şi raţionalizări. Pentru cointeresarea unităţilor beneficiare şi de proiectare în aprobarea soluţiilor constructive propuse de către raţionalizatorii proveniţi din rîndul executanţilor, este necesar ca raţionalizările să conducă direct la reducerea costului de devize al lucrărilor, cu alte cuvinte, înlocuirea soluţiilor din proiect să se reflecte în costul investiţiei şi nu în costul efectiv al lucrărilor de construcţii-montaj. De altfel, aplicarea unor soluţii mai eficiente decît cele proiectate, ca urmare a avantajelor execuţiei sau gradului mai avansat de informare ştiinţifică al unor executanţi, confirmă aportul meritoriu al acestora sub aspectul individual, dar în nici un caz aceasta nu trebuie apreciat ca „efort propriu" al şantierului.

Sub aspect metodologic, modificările de soluţii se pot opera fie prin devize modificatoare, fie prin anularea articolelor de deviz corespunzătoare înlocuirii soluţiilor propuse şi emiterea de note de comandă suplimentare. În note se va include distinct, suplimentar la cota de cheltuieli indirecte, valoarea recompensei cuvenite raţionalizatorului şi pe care unitatea de construcţii urmează să o plătească acestuia.

Cîteva avantaje

În acest fel se preîntîmpină situaţia actuală în care, de multe ori, rezultatul economic al inovaţiilor nu poate fi determinat în mod real pe bază de postcalcul, efectele economice ale noilor soluţii fiind anihilate uneori de rezultatele negative ale altor lucrări de construcţii, astfel că avantajele raţionalizărilor nu se regăsesc în totalitatea lor în reducerea costului lucrărilor. În al doilea rînd, se previne posibilitatea dublei recompense a raţionalizatorului pentru rezultatele economice ale raţionalizării sale: o dată sub forma recompensei de inovator, iar a doua oară (cînd inovatorul sau raţionalizatorul aparţine categoriei de personal tehnic-administrativ, ceea ce se întîmplă în majoritatea cazurilor), prin sistemul premial. În al treilea rînd, sînt cointeresaţi deopotrivă beneficiarul şi proiectantul pentru o mai mare operativitate în aprobarea noilor soluţii propuse de executanţi, întrucît reducerea costului investiţiei se va reflecta pozitiv asupra indicatorilor tehnico-economici proiectaţi: investiţie specifică mai mică, preţ de cost al unităţii de produs mai scăzut etc. În sfîrşit, pe ansamblul economiei naţionale, fondurile de investiţii economisite ca urmare a noilor soluţii de execuţie propuse de constructor vor putea fi imediat dirijate spre noi obiective de investiţii. Chiar dacă economiile datorite inovaţiilor s-ar regăsi complet în preţul de cost al unităţii de construcţii, pentru utilizarea lor va trebui să treacă un interval de timp, necesar pentru stabilirea acumulărilor şi vărsarea acestora.

Pentru a da posibilitatea şantierelor şi întreprinderilor de construcţii-montaj de a valorifica cu mai bune rezultate avîntul creator al colectivelor, este necesar ca şi pe viitor inovaţiile şi raţionalizările să se înregistreze — indiferent de conţinutul lor — ca o activitate a cabinetelor tehnice din cadrul acestora.

Virgil ANGHELESCU

CURIER

■ Între 15 și 17 aprilie a. c. are loc la Paris o reuniune a Mesei rotunde economice în problemele comerțului Est-Vest. În anul acesta, organizatorii proiectează să pună accentul pe experiența pozitivă a comerțului Est-Vest și să studieze formele existente de schimburi și de cooperare economică pentru ca pe baza lor să se poată face un pas înainte în direcții care se întrevăd de pe acum. Din țara noastră participă acad. N. Teodorescu și C. Grigorescu.

■ În articolul **Limitele faptice și spațiale ale contabilității**, apărut la rubrica **Schimb de păreri** a revistei PROBLEME ECONOMICE nr. 3/1966, prof. doctor docent I. Mărculescu, consideră că ceea ce constituie specificul contabilității este **dublul aspect** – al mijloacelor materiale și al surselor – sub care sînt oglindite, grupate, generalizate și analizate fenomenele economice. Analizînd diferitele definiții ce s-au dat, autorul le consideră deficiente din diferite puncte de vedere și îndeosebi prin nespecificarea criteriului menționat. În concluzie, el consideră că sfera de cercetare și acțiune a contabilității cuprinde mijloacele și faptele economice din cadrul întreprinderilor, organizațiilor economice, instituțiilor obștești etc. care produc modificări evaluabile în bani a mijloacelor economice, privite sub dublul aspect al materialității și al surselor, care reflectă relațiile de producție.

■ T. Lupton, profesor de relații industriale la Universitatea din Leeds (Anglia), a publicat lucrarea **Management and the Social Sciences**, Hutchinson, 1965 (Conducerea întreprinderii și științele sociale) cu dublul scop: de a familiariza pe conducătorii întreprinderilor cu noțiunile elementare ale științelor sociale (abordate din punctul de vedere al teoriei comportării) și de a scoate în evidență însemnătatea practică a acestor științe pentru practica capitalistă a conducerii întreprinderilor. Prima parte expune cîteva aspecte ale științelor sociale ce au o legătură directă cu organizarea întreprinderilor industriale. A doua parte se referă la studiile întreprinse pentru verificarea practică a rezultatelor științelor sociale. În partea a treia se discută, în lumina acestor rezultate, patru probleme de interes deosebit pentru conducerea întreprinderilor: conflictele industriale, procedura consultărilor personalului, stimulente și motivări, modificări tehnologice și organizatorice. În ultima parte, se înfățișează stadiul actual al „teoriei relațiilor industriale".

■ Lucrarea colectivă **Puti povîșenija proizvoditelnosti truda v selskom hosiaistve S.S.S.R.** (Căile de ridicare a productivității muncii în agricultura U.R.S.S.), Moscova, 1964, 391 pag., cercetează creșterea productivității muncii în agricultură, punîndu-se accentul pe dezvoltarea tehnicii, pe stimulentele economice și pe caracterul intensiv al culturilor.

■ Cartea lui J. Acher **Algèbre linéaire et programation linéaire** (din seria „Statistique et programmes économiques" vol. 5, Paris, Dunod, 1965, 272 pag.), este o expunere modernă de algebră și programare liniară. După ce introduce noțiunile de bază ale algebrei moderne – ansambluri și structuri algebrice – autorul se ocupă de algebra liniară propriu-zisă: spațiile vectoriale, aplicațiile liniare, determinanții, ecuațiile liniare și calculul matricial. Partea consacrată programării liniare se ocupă îndeosebi de metoda simplex, de teoria dualității, de interpretarea programelor liniare și de problemele de transport.

■ Revista bulgară PLANOVO STOPANSTVO I STATISTICA, publică în numărul 2/1966 articolul **Despre statistica economică și socială a orașelor în Bulgaria**, semnat de M. Atanasov. Autorul ridică problema urmăririi sistematice, prin analize științifice, a mișcărilor de populație în mediul urban, în condițiile creșterii populației urbane. Aceste analize urmează să reliefeze aspectele structurale ale orașelor, legate de industrializarea, dezvoltarea comerțului, a transporturilor etc.

Curente și tendințe în psihologia inginerească

Un articol de sinteză pe această temă ne oferă revista PROGRESELE ȘTIINȚEI (vol. II nr. 2, febr. 1966) sub semnătura dr. Elena Popescu-Neveanu și dr. Paul Popescu-Neveanu.

Apariția psihologiei inginerești — deși pregătită de realizări în alte domenii — este legată de schimbarea funcțiilor omului în producție în condițiile dezvoltării mijloacelor de comunicație, a mașinilor de calcul și a instalațiilor automatice. Pe primul plan apar funcțiile de programare, reglare și control; operatorul lucrează cu modele informaționale ale sistemelor de conducere. Toate acestea solicită mai ales procesele senzoriale și intelectuale. În această situație, omul apare ca o verigă a sistemului de conducere și anume o verigă cu caracteristici superioare în unele privințe, dar inferioare în altele, care, în împrejurări nefavorabile, iese din funcțiune în primul rînd tulburînd mersul normal al sistemului în întregime. De aici obiectivul practic principal al psihologiei inginerești: elaborarea principiilor de repartizare optimă a funcțiilor între om și mașină, căutarea construcției optime a mijloacelor de semnalizare și a organelor de conducere în corespondență cu particularitățile omului, stabilirea criteriilor adecvate pentru aprecierea eficacității sistemului.

În cadrul psihologiei inginerești (în sensul larg al cuvîntului) se detașează trei discipline:

a) ingineria factorilor umani, a cărei sarcină practică constă în raționalizarea construcției unor elemente ale sistemelor de conducere pentru a asigura evidențierea și identificarea optimă a semnalelor (forma optimă a schemelor figurative folosite pe tabloul de comandă, alegerea sistemului de codare, volumul optim de informație pentru activitatea eficientă a operatorului etc.);

b) psihologia inginerească (în sensul îngust al cuvîntului), a cărei problemă centrală este repartiția funcțiilor dintre om și mașină în sistemul complex de conducere (atribuțiile operatorului, posibilitățile lui, pregătirea lui în funcție de semnale redondante sau neredondante. menținerea stării sale active, criteriile de repartiție a funcțiilor între om și mașină etc.);

c) studiul operațiilor, avînd ca probleme de bază mecanismele proceselor de detectare și identificare a semnalelor și mecanismelor proceselor de rezolvare a sarcinilor operative (teoria statistică a adoptării hotărîrii, operațiile logice ale activității de planificare a dispecerului etc.).

MERCUR PRINTRE MUZE

„PRODUCĂTORI DE TEATRU"

ANII de după război au cunoscut în cinematografia occidentală ascensiunea vertiginoasă a unui personaj altădată aflat pe planul al doilea sau care pur și simplu lipsea din procesul de realizare al unui film: producătorul. Astăzi, cînd marile companii care au dominat decenii de-a rîndul piața cinematografică și-au restrîns, în general, activitatea la difuzarea și comercializarea filmelor și eventual la închirierea de studiouri și utilaj, cei care organizează producția filmelor, cumpără scenarii, angajează actori, regizori și personal tehnic, comanditează întreaga publicitate, sînt producătorii.

Producătorul nu dispune adesea nici de o cameră de filmat, dar el și numai el poate reuni capitalurile (deseori considerabile) necesare realizării unei opere cinematografice. În această calitate, el are cuvîntul hotărîtor în acceptarea sau respingerea unui subiect, a unui scenariu, în modificarea, adeseori pînă la desfigurare, a planului regizoral, în angajarea sau neangajarea unui actor. Majoritatea producătorilor sînt simpli oameni de afaceri, fără nici o preocupare artistică; unul dintre cei mai vestiți dintre ei, italianul Carlo Ponti a și declarat, nu de mult, că nici nu vrea să audă de termenul de „artă cinematografică" (calitatea majorității peliculelor produse de Ponti pare să demonstreze îndeplinirea cu succes a acestui deziderat).

Dar dacă existența și funcțiile producătorilor pot fi oarecum explicate prin caracterul industrial al producției de film, prezența unor asemenea personaje în viața teatrală pare, cel puțin la prima vedere, surprinzătoare. Și totuși, încadrarea tot mai accentuată a unei bune părți din teatrul occidental în ceea ce se cheamă „show-business" (afaceri cu spectacole) și, implicit, accentuarea caracterului comercial al întreprinderilor teatrale au determinat apariția și consolidarea poziției producătorilor. În Statele Unite, în momentul de față, în mod practic, întreaga viață teatrală este dirijată de producători. Simultan, rolul altădată prestigios, al directorilor de teatru s-a redus la minimum. În mod ironic pe Broadway, directorilor de teatru li se spune acum „garajiști" adică oameni care se mulțumesc să-și închirieze pe un termen limitat sălile, ai căror proprietari sînt, unor producători pentru ca aceștia să-și monteze acolo piesele pe care le-au achiziționat cu trupa pe care au angajat-o.

Fenomenul capătă extindere și în Europa Occidentală. O revistă pariziană a publicat nu de mult o anchetă cu privire la situația teatrului particular din Franța. Rezultă din datele publicate că, în momentul de față, majoritatea teatrelor din Paris depind de acești oameni de afaceri, fără capitalurile cărora punerea în scenă a unui spectacol devine tot mai dificilă și care, în consecință, au un cuvînt tot mai greu de spus în alcătuirea repertoriilor.

S-a calculat că pentru a monta un spectacol într-un teatru parizian de mărime mijlocie este nevoie de un capital inițial de circa 200 000 franci (în această sumă sînt cuprinse cheltuielile pentru decoruri, pentru lansarea publicitară, pentru repetiții, garanțiile contractuale pentru actorii angajați etc.) la care se adaugă fondurile necesare pentru plata drepturilor de autor (și eventual de traducător) și bineînțeles cheltuielile pentru continuarea reprezentațiilor și impozitelor. Puțini directori de teatre dispun de capitalurile necesare unei asemenea operațiuni. Și atunci se recurge la producători.

Ceea ce e interesant, e că în mod legal, profesiunea de producător de teatru nu este recunoscută în Franța și că deci autorii nu pot semna contracte cu el. Aceasta nu-i împiedică pe producători să dispună de sedii comerciale în toată regula. Pe birourile acestora se acumulează sute de manuscrise de piese, agenții lor contractează actorii cei mai bine văzuți și înjghebează trupe ad-hoc pentru montarea cîte unui spectacol. Unii producători au devenit oameni de afaceri de anvergură internațională. Astfel, suedezul Lars Schmidt, care-și are sediul principal la Paris — unde a finanțat în ultimii ani spectacole de succes cu piese ca „Jurnalul Annei Frank", „Un tramvai numit dorință", „Doisprezece oameni furioși", „Cui i-e frică de Virginia Wolff" — are birouri și la New York, Stockholm, Berlinul Occidental ,iar în ultima vreme a pătruns și în Anglia, unde a montat un spectacol cu piesa „O lună la țară" de Turgheniev, în care joacă soția sa, cunoscuta actriță Ingrid Bergman.

De cele mai multe ori producătorii sînt ei înșiși niște intermediari care nu-și riscă propriile capitaluri, ci obțin, pe numele lor, credite din partea unor bănci sau a unor capitaliști individuali profilați pe „speculații artistice" (formula trebuie înțeleasă în sens strict financiar!). Aceasta nu-i împiedică să se amestece tot mai mult în activitatea propriu-zis artistică a teatrelor. Directorul unui teatru parizian descria în felul următor raporturile sale cu producătorul: „Acesta vine și-mi spune: Iată o piesă pe care am cumpărat-o. Adaptarea a și fost făcută. Pe regizor l-am ales eu și iată și lista actorilor pe care trebuie să-i angajezi. Restul vă privește". În aceste condiții nu e de mirare că multe din cele mai bune forțe artistice, mulți dintre autori — inclusiv cei considerați de „avangardă" — se îndreaptă spre teatrele de stat care asigură o respectare incomparabil mai mare a criteriilor artistice.

În acest timp, teatrele particulare, supuse inexorabilelor legi ale pieței capitaliste, alunecă tot mai mult pe panta comercializării. Existența producătorilor este doar un aspect al acestui proces.

H. DONA

CERCETĂRILE STUDENȚILOR ECONOMIȘTI

AFLATE la a X-a manifestare publică, cercurile științifice studențești din I.S.E. „V. I. Lenin" se prezintă cu o tradiție și experiență bogată pe tărîmul ucenicie în munca de cercetare. A devenit un punct de vedere unanim îmbrățișat că activitatea de cercetare a studenților constituie una din căile importante cu ajutorul căreia se realizează aprofundarea cunoștințelor căpătate în procesul instructiv-educativ. Cercurile științifice au fost frecventate în ultmii doi ani de peste 1000 de studenți și aici au fost susținute numeroase lucrări interesante atît sub raport tematic, cît și sub cel al realizării științifice.

Cunoștințele căpătate de studenți în anii de studiu sînt astfel supuse sistematic, prin intermediul activității de cercetare, unei examinări proprii de apreciere și interpretare, sesizîndu-li-se valorile și limitele, propunîndu-se soluțiile socotite mai eficiente. În acest fel, paralel cu aprofundarea cunoștințelor de specialitate, studenții sînt îndrumați metodic și cu atenții prevenitoare să facă primii pași în munca de cercetare. Activitatea aceasta de mare responsabilitate îndrumată cu grijă de cadrele didactice, se află în atenția permanentă a conducerii institutului, urmărindu-se formarea la studenți a primelor deprinderi necesare activității de cercetare, cu metodica și rigoarea ei specifică. Rezultatele dobîndite pînă acum oferă o bază pentru intensificarea activității de cercetare a studenților economiști la nivelul condițiilor prielnice, materiale și intelectuale, de care beneficiază din plin studențimea noastră.

La cea de-a X-a sesiune științifică a studenților din I.S.E., care a avut loc în zilele de 2—3 aprilie, au fost prezentate 97 de comunicări datorate unui număr de 134 studenți sub îndrumarea a 111 cadre didactice. Lucrările sesiunii s-au desfășurat în opt secțiuni, bucurîndu-se de o participare și un interes deosebit. Au fost susținute comunicări de economie politică, de istoria doctrinelor economice și istoria economiei naționale, ca și materialism dialectic și istoric, de planificarea economiei naționale, economia industriei și agriculturii socialiste, de matematici aplicate în economie și de calcul economic și statistic, de contabilitate și analiza activității economice, de finanțe și circulație bănească, de economia comerțului și merceologie industrială și alimentară. A fost astfel abordată o gamă largă și variată de probleme din sfera științelor economice potrivit structurii și profilului institutului. Unele dintre lucrări au fost realmente valoroase, depășind prin modalitatea realizării nivelul general al unei cercetări elaborată de un student. Multe dintre lucrări au folosit cu pricepere metodele moderne, matematice și statistice, de cercetare a fenomenelor economice.

Lucrările sesiunii, la care au participat aproape 900 de studenți, au prilejuit dezbateri ample în jurul unor probleme de interes major, dovedind preocuparea și capacitatea analitică a viitorilor economiști. Numeroase intervenții pe marginea unor comunicări s-au ridicat la valoarea efectivă a comunicărilor, adăugîndu-le un spor de informație și de idei. Peste tot, în cele opt comisii, s-a făcut auzită opinia cadrelor didactice care, prin aprecieri judicioase, au stabilit valoarea lucrărilor, oferind totodată indicații utile privind desfășurarea cercetărilor viitoare. Cele mai valoroase cîntre lucrările sustinute au fost apoi premiate.

Rezultatele sesiunii au fost apreciate ca pozitive, ele oferind importante sugestii pentru organizarea activității științifice studențești în viitor. Cuvîntul de închidere al rectorului institutului, prof. dr. docent M. A. Lupu, a evidențiat rezultatele sesiunii, insistînd asupra măsurilor care trebuie adoptate pentru ridicarea activității de cercetare a studenților la un nivel superior. Se preconizează, astfel, antrenarea unui număr mai mare de studenți în cercurile științifice și, în primul rînd, a majorității celor din anii III—V. Pentru studenții anilor I, II se vor organiza cercuri de inițiere științifică în care, sub îndrumarea cadrelor didactice, va fi asimilată sistematic metodica muncii de cercetare. S-a evidențiat, de asemenea ,necesitatea unei îmbunătățiri a organizării cercurilor științifice studențești. Se va elabora, în primul rînd, o tematică bogată și interesantă pe probleme importante ale economiei, va fi reexaminată componența cercurilor, se vor înființa altele noi. S-a propus, ca în viitor la unele ședințe curente de comunicări ale unui cerc sau altul, să fie invitați specialiști din producție, iar cele mai valoroase dintre lucrări să fie îndrumate spre publicare în presa economică de specialitate.

Experiența dobîndită în activitatea de cercetare a studenților economiști, măsurile care se vor lua în perioada imediat următoare creează baza pentru obținerea unor rezultate și mai bune în acest domeniu.

Z. O.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

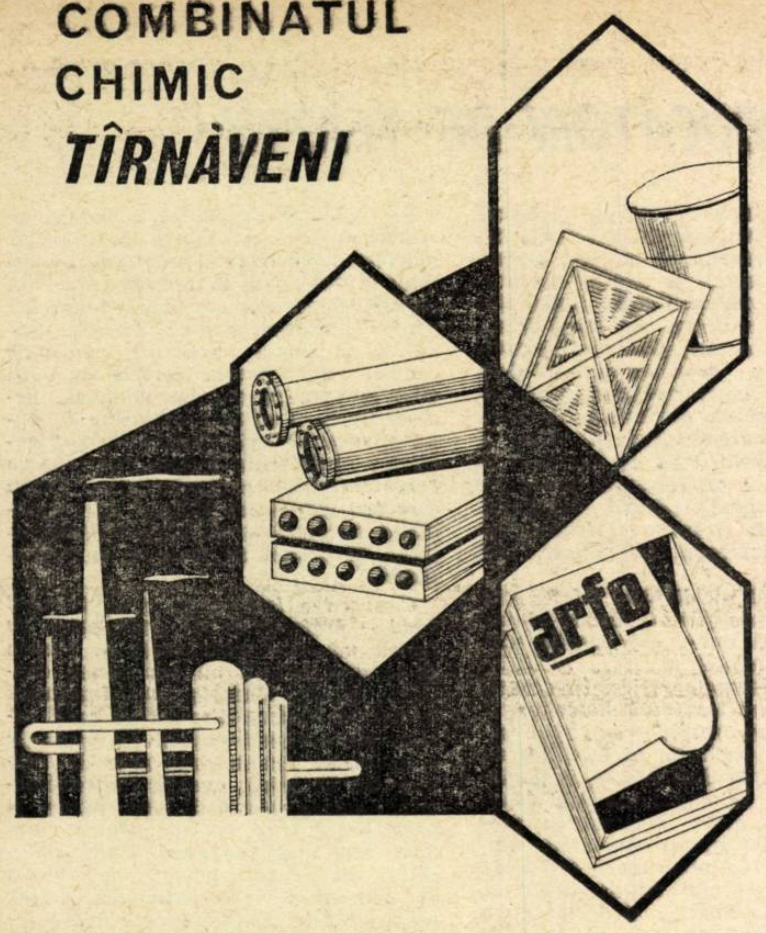

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

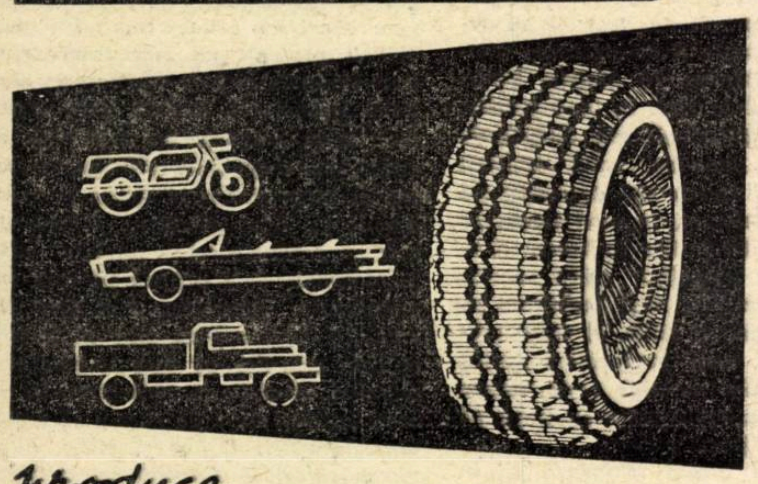

produce

ANVELOPE SI CAMERE DE AER

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești,
telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

IPROFIL „23 AUGUST" – TG. MUREȘ

Telefon 4086

PRODUCE:

- Camera complexă ILVA lustruită oglindă, în două variante, furniruită cu nuc sau fag:
  a) Dormitor cu șifonier cu 3 uși sau cu 2 uși; pat dublu, 2 noptiere, toaletă și masă pentru 4 persoane.
  b) Cameră de zi compusă din: dulap cu 3 uși, divan cu ladă pentru așternut, toaletă și masă.
- Cameră ILVA melaminată (cu plăci fibrolemnoase) avînd aceleași piese ca aceea de la alineatul a, de mai sus.
- Dormitor stil delfin, compus din: dulap cu 3 uși, pat dublu și 2 noptiere.
- Holuri: 319 și T.M. 3 compuse din: canapea extensibilă și fotolii.
- Fotolii 2 A și 2 B.
- Fotolii pat „Brateș" și fotoliu pat „Modern".
- Mobilier model universal compus din dulap cu 3 sau 2 uși, bufet, bibliotecă, dulăpior, etajeră, comodă, ladă de așternut, masă extensibilă și divan în 3 variante (cu și fără pernă la perete).

Fabrica de cuie sîrmă și lanțuri GALAȚI

Bd. George Coșbuc
nr. 219

livrează:

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcții gama 1,8—4,0 mm
- Tinte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 3,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

COMBINATUL DE INGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ

AZOCHIM

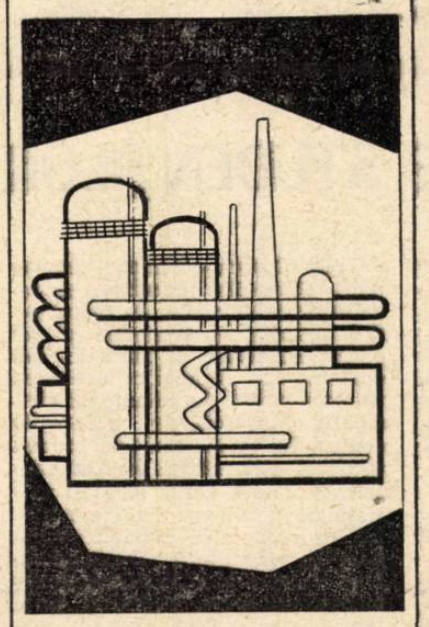

produce:

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99, 998%

UZINA PROGRESUL BRAILA

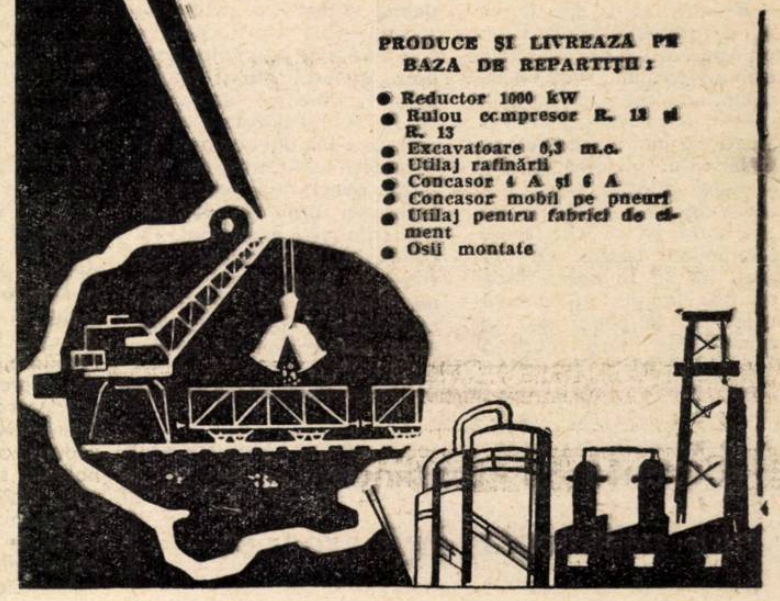

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZA DE REPARTIȚII:

- Reductor 1000 kW
- Rulou compresor R. 12 și R. 13
- Excavatoare 0,3 m.c.
- Utilaj rafinării
- Concasor 4 A și 6 A
- Concasor mobil pe pneuri
- Utilaj pentru fabrici de ciment
- Osii montate

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

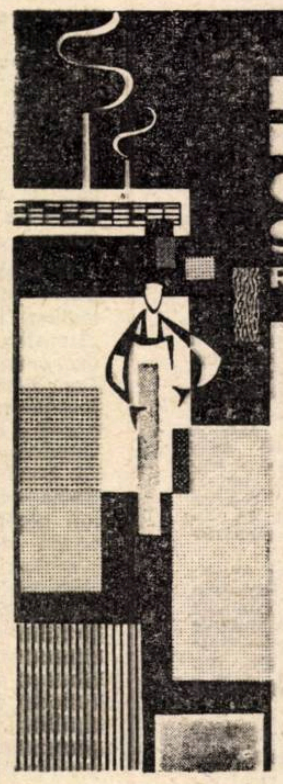

livrează fără repartiție:

GEAM LAMINAT, ORNAMENTE, diferite modele

Se folosesc la intrări în blocuri, la pereți despărțitori, cabinete, holuri, spitale, magazine etc.

Dimensiuni: lățime 120 – 180 cm
lungime 160 – 200 cm

GEAMURI ARMATE PLANE ȘI ORNAMENTATE;

Se folosesc la acoperișuri hale industriale și în construcții de locuințe

---

UZINELE „ELECTRONICA" — BUCUREȘTI

str. Baicului nr. 82

vinde (fără repartiție) din stocul supranormativ:

Tablă oțel ARC 0.5 mm — 0,75 mm — 1 mm ● Benzi oțel ARC de 0,25 × 6,5 — 0,3 × 12 — 0,3 × 20 — 0,5 × 15 — 0,5 × 16 — 0,6 × 70 — 3,5 × 100 ● BARE EBONITĂ de Ø 4,5 — 5,5 și 8 mm ● Balamale îngropate ● Garnituri cauciuc ● Șaibe nituri și șuruburi diferite dimensiuni ● Plăcuțe de metal; Stearat de calciu; Polipropilenă ● Silicagel ● Tilozâ ● Cianură de zinc ● Jugovinil granule ● Cărămizi refractare ● Corpuri ceramice ● Bandă tip extrafor de 10 mm și de 15 mm. ● Sîrmă poliuretan — 0,25 — 0,35 — 0,40 — 0,50 — 0,70 — 0,80 — 0,90 — și de 1 mm ● Șuruburi lemn 2 × 20 — 2,5 × 17 — 3,5 × 15 ● TUB Pertinax 9 × 16 — 10 × 12 — 14 × 19 — 16 × 20 ● Fibră vulcanică de 0,6 — 0,8 și 2 mm ● Plăci Micalex 5000 × 418 × 12—5000 × 418 × 8 ● Tub sticlă 19 — 21,6 — 6,4 3,8 — 4,2 9 ● Folio aluminiu 0,075 × 18 — 0,075 × 50 ● Mufe capacitive Z.S.R. ● Rulmenți diferiți, piese radio și televizor

---

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALA ORAȘUL URZICENI

str. „23 August" nr. 2,

telefon 372,

produce și livrează pe bază de comandă fermă:

– INLOCUITOR PIPER utilizabil la aromatizarea preparatelor de carne ca: mici, cîrnați, trandafiri, precum și a preparatelor de carne din grupa prospăturilor și semiafumatelor.

Produsul înlocuiește cu succes condimentele din import la un PREȚ REDUS CU 45%

O TEMĂ TOT MAI ARZĂTOARE: COSTUL VIEȚII

Sub acest titlu, cunoscutul comentator David Lawrence scrie:

„Costul înalt al vieții depășește uneori ca importanță politică orice altă temă. Aceasta a fost tema care, în 1910, după 16 ani, a pus capăt conducerii republicane în Congres și a furnizat democraților majoritatea în Camera Reprezentanților; aceasta cu toate că, cu doi ani înainte, republicanii cîștigaseră alegerile prezidențiale cu o majoritate răsunătoare.

Săptămîna trecută, Ministerul Muncii a arătat că costul vieții a făcut un salt important — de fapt cel mai mare față de fiecare lună a lui februarie în ultimii opt ani.

Economiștii Administrației speră că condițiile se vor îmbunătăți și că prețurile vor fi menținute. Dar experiența dovedește că, o dată ce costul vieții sporește în mod substanțial, presiunea pentru o urcare a salariilor începe să crească și în ultimă instanță își face loc pe întreaga linie o tendință spre prețuri din ce în ce mai ridicate.

În momentul de față, prețurile alimentelor sînt acelea care atrag atenția, pe măsură ce curba lor urcă. Există însă și numeroase alte domenii, cum ar fi onorariul medicului, sau spitalizarea, dobînda la ipoteci, întreținerea și reparațiile locuinței, îmbrăcămintea, benzina, încălzirea și altele care costă mai mult decît înainte.

Firește, sindicatele muncitorești urmăresc evoluția prețurilor și intenționează să ceară urcarea salariilor. În unele ramuri industriale există prevederi pentru o creștere automată a salariilor, atunci cînd costul vieții urcă, dar numai o mică parte a muncitorilor din S.U.A. sînt cuprinși în astfel de contracte. Într-adevăr, deși cîștigurile medii au crescut cu circa 20 de cenți pe săptămînă în luna februarie, în comparație cu luna precedentă, creșterea prețurilor a absorbit această urcare a salariilor, muncitorului rămînîndu-i de fapt un venit real mai mic decît acela din ianuarie.

Puterea de cumpărare a dolarului continuă desigur să scadă și ea. Incluzînd datele pe ianuarie, pentru a cumpăra mărfurile și serviciile care costau cu opt ani în urmă 10 dolari, ar trebui să se plătească acum 11,16 dolari.

Nu numai muncitorul care nu face parte dintr-un sindicat este afectat de această situație, ci același lucru se poate afirma despre salariații din ramurile industriale care sînt cuprinși în sindicate. Nu se poate afirma nici că efectele costului mai urcat al vieții s-ar resimți numai de grupurile cu venituri mai scăzute.

Astfel, un muncitor de fabrică care a obținut în anul acesta o sporire a salariului de 300 de dolari față de anul trecut, constată că cheltuiește 288 de dolari din acest spor nu numai pentru a acoperi urcarea prețurilor, ci și pentru taxe mai mari de asigurări sociale, impozite locale și de stat mai mari, între care 49 de dolari în plus pentru impozitul federal pe venituri. Îi rămîn astfel numai 12 dolari, sau mai puțin de 25 cenți pe săptămînă peste venitul său din anul trecut.

Un funcționar care a obținut în anul acesta o creștere de 400 de dolari a salariului său, rămîne doar cu 83 de cenți în plus pe săptămînă, după ce a făcut față acelorași capitole la cheltuieli și scumpirii a costului vieții.

În ce privește un cadru inferior din conducerea unei întreprinderi care a obținut o sporire de 600 dolari în anul acesta, lui îi rămîn circa 2,25 de dolari în plus pe săptămînă, după ce și-a acoperit cheltuielile menționate mai sus.

În timp ce unele din aceste grupuri de cetățeni nu suferă prea mult de pe urma urcării costului vieții, ele trebuie să acopere cheltuieli sporite în alte domenii, cum ar fi, de pildă, creșterea taxelor în învățămîntul superior sau alte cheltuieli cărora trebuie să le facă față o familie în decursul anului.

De fapt, familiile cu venituri mici sînt afectate cel mai mult de creșterea costului alimentelor și al altor bunuri și servicii strict necesare, și acest lucru ar putea să ducă la un apreciabil vot defavorabil în alegerile din noiembrie. În orice alegeri, nu o singură problemă, sau atitudinea unui anumit grup, este aceea care schimbă tendința anterioară, ci reacția colectivă a tuturor grupurilor.

Fără îndoială, este încă devreme să se poată cîntări importanța vreuneia din probleme pentru rezultatul viitoarelor alegeri, dar există neîndoielnic semne ale unei nemulțumiri crescînde pe tărîm economic, care nu poate să fie redusă în urma publicării ultimelor date cu privire la o nouă creștere substanțială a costului vieții în luna februarie". (5 aprilie 1966).

Herald NEW YORK Tribune

MUNCA UNEI FEMEI VALOREAZĂ MAI PUȚIN DECÎT A UNUI BĂRBAT?

Trei mii de muncitoare luptă pentru a dovedi contrariul

Greva muncitoarelor de la Uzina **Fabrique Nationale** *din Belgia nu are doar o rezonanță locală, ci una europeană. În articolul reprodus parțial mai jos, Michel Bosquet arată de ce:*

„A început a 8-a săptămînă de grevă pentru cele 3 000 de muncitoare de la **Fabrique Nationale** (F. N.) din Belgia. Această grevă are o însemnătate care depășește cu mult hotarele provinciei Liège, unde ea se desfășoară, sau ale întreprinderii pe care o paralizează...

● O problemă de principiu

Cele 3 000 de muncitoare de la **Fabrique Nationale** luptă pentru urcarea salariilor, dar ele nu sînt de acord ca lupta lor, începută la 16 februarie, să fie redusă doar la o chestiune de centime. Dacă le întrebați pentru ce fac grevă, ele răspund: pentru un principiu. Este vorba de principiul la muncă egală — salariu egal. Acest principiu nu este respectat nici la **Fabrique Nationale**, nici

LE NOUVEL OBSERVATEUR

în alte întreprinderi belgiene, nici în Franța și nici într-un alt loc din Europa Occidentală, — ceea ce dă grevei o importanță «europeană»...

Cele 3 000 de muncitoare de la **Fabrique Nationale** consideră că această problemă dificilă trebuia să fie ridicată o dată undeva, de către cineva. Și deoarece niciodată nimeni nu te poate ajuta la fel de bine cum te poți ajuta singur, au ridicat-o ele votînd pentru grevă, nu o dată, ci de 7 ori, adică în fiecare săptămînă a grevei. Făcînd acest lucru, ele nu luptă numai pentru urcarea salariilor lor, și nici doar pentru principiu: ele consideră că luptă pentru clasa muncitoare din întreaga Europă Occidentală...

Declanșînd greva, muncitoarele de la **Fabrique Nationale** s-au lovit de obișnuitul argument patronal: «Dacă cîștigați mai puțin decît un bărbat, acest lucru se întîmplă deoarece munca voastră nu valorează atît cît munca unui bărbat». Pentru a dovedi acest lucru, patronii recurg la un sistem așa-zis științific de clasificare a sarcinilor și funcțiilor. În acest sistem de clasificare, fiecare aptitudine necesară într-o muncă este notată cu un anumit număr de puncte: forță fizică, concentrare, dexteritate, pregătire școlară și profesională etc.

În ciuda pretențiilor sale științifice, acest sistem îngăduie evaluări cel puțin elastice, pentru a nu spune arbitrare, în Belgia ca și în Franța, sau în alte locuri. Căci notarea fiecărei aptitudini socotită necesară se bazează în mare măsură pe o apreciere subiectivă. Mai mult, ponderea acordată fiecăreia din aptitudini tinde, de cele mai multe ori, să favorizeze aptitudinile bărbaților (forța fizică de exemplu) și să subestimeze aptitudinile femeilor (concentrare, dexteritate).

De cînd Proudhon calcula, pe baza unui sistem de ponderi, și el cu pretenții «științifice», că o femeie valorează 8 iar un bărbat 27, lucrurile nu s-au prea schimbat... Deoarece însă se consideră că bărbații în general sînt înapți să îndeplinească muncile rezervate femeilor, ar fi la fel de logic să se afirme că o femeie valorează mai mult decît un bărbat.

● O jignire

Muncitoarele din Liège nu au făcut o asemenea afirmație. Ele sînt chiar de o modestie dezarmantă. Ele spun doar: o muncitoare specializată valorează măcar cît muncitorul cel mai puțin calificat, adică salahorul. Prin urmare, ele revendică salariul unui salahor... Dar organizația patronală **Fabrimétal** vine cu sistemul său care stabilește în mod «științific» că 93% dintre femeile supuse «clasificării» valorează mai puțin decît un salahor bărbat. Uzina **Fabrique Nationale** a vrut totuși să facă un gest de bunăvoință: ea a oferit un spor de 50 de centime pe oră. Cele 3 000 de muncitoare au considerat că aceasta nu era nici măcar o pomană: era o jignire. Ele au votat din nou pentru grevă într-o atmosferă de entuziasm.

Nu este adevărat că metodele, științifice sau nu, ale **Fabrimétal**-ului ar fi imposibile în altă parte, de exemplu în Franța, unde se afirmă că există o mai mare egalitate între salariile masculine și feminine decît în alte țări ale Europei, deoarece aci egalitatea este în principiu garantată de lege. Patronatul francez plătea poate femeile ceva mai echitabil decît alții înainte de intrarea în Piața Comună; de atunci însă situația s-a schimbat, iată dovada: discrepanța între salariile muncitorilor bărbați și femei, care era de ordinul a 6,3% între 1944 și 1956, a ajuns la 12% în luna octombrie a anului trecut (față de 10%—20% în Belgia și Olanda, 11% în Germania Occidentală și 0%—7% în Italia).

● Aceeași soartă

Această cifră, de 12%, este în orice caz pur simbolică: ea nu se aplică decît la ceea ce baremurile de clasificare patronale consideră ca fiind «aceeași muncă». Pentru a avea o idee mai precisă asupra realității este suficient să ne referim la ultimele tabele statistice ale I.N.S.E.E. publicate de «Etudes et Conjuncture» în noiembrie 1965. Se va vedea acolo, de exemplu, că patronii francezi, ca și cei belgieni, apreciază și ei că o muncitoare, chiar calificată (pe baza unei ucenicii îndelungate) nu valorează cît un muncitor calificat. Dovada:

- Un muncitor necalificat cîștiga în medie în anul 1963, ultimul an pentru care datele sînt cunoscute, 6 384 franci;
- O muncitoare calificată (nu specializată, ci calificată în urma unei ucenicii îndelungate) cîștiga în medie 6 078 franci.

Un lucru și mai surprinzător: muncitorul necalificat, deci fără nici un fel de instruire, capătă de la început un salariu de 5 369 franci. O muncitoare calificată capătă inițial un salariu de 4 933 franci...

În Franța numai 13% din muncitoare sînt calificate, în comparație cu 41% din muncitori; la 1 000 tehnicieni numai 28 sînt femei...

După toate acestea este uimitor faptul că femeile continuă să muncească: ele furnizează 27% din mîna de lucru în industrie; jumătate dintre ele sînt căsătorite. De ce acceptă ele munca în condiții inegale? Răspunsul este că ele nu o «acceptă»: 80% dintre femei muncesc dintr-o necesitate absolută, pentru a se întreține sau pentru a-și întreține familiile. Ele nu acceptă situația, ci sînt constrînse să lucreze în asemenea condiții. Pînă în ziua în care ele declanșează totuși greva, deoarece lucrurile au durat prea mult. După șapte săptămîni în Belgia ele rămîn hotărîte să-i facă pe directori să capituleze". (12 aprilie).

Corespondenţă din R. S. F. Iugoslavia

BELGRAD — ORAŞ INDUSTRIAL

CU ocazia împlinirii a 25 de ani de la dezlănţuirea agresiunii fasciste împotriva Iugoslaviei, la Belgrad s-a deschis Expoziţia de fotografii care arată oraşul în „Prima zi de război". Aproape 500 de avioane de bombardament s-au năpustit, la 6 aprilie 1941, asupra Belgradului lipsit de apărare, provocînd grele pierderi. Documentele expoziţiei prezintă imagini din clipele de restrişte, cînd, într-o singură zi, peste o treime din fondul de locuinţe a fost transformată în moloz şi ruine, îngropînd sub dărîmături peste zece mii de persoane. Mari pierderi a suferit oraşul şi în timpul luptelor pentru eliberare, în octombrie 1944.

Privim acum Belgradul de la punctul cel mai înalt, situat pe dealul Banovo, urmărind, ca pe o machetă uriaşă, creşterea oraşului în anii de după război, dezvoltarea sa urbanistică şi, mai ales, industrială.

● ÎNTRE PORT ŞI AEROPORT

Să începem călătoria de la aeroportul Surcin, unde zilnic zeci de avioane sosesc şi pleacă spre toate colţurile ţării şi mai departe, spre Roma, Atena, Bucureşti, Tirana, Paris etc. La numai cîţiva kilometri de aeroport strălucesc în soare acoperişurile cunoscutei întreprinderi de maşini agricole „Zmaj". În faţa halelor fabricii, sute de combine, batoze, remorci de tractoare şi autocamioane aşteaptă să ia drumul spre beneficiari. Dotată cu maşini şi utilaje moderne, această întreprindere a obţinut în ultimii ani succese însemnate, sporindu-şi producţia cu peste 40%. În prezent, principala preocupare a colectivului este deplina folosire a capacităţilor de producţie existente şi sporirea productivităţii muncii. Pe această cale se aşteaptă sporirea producţiei în viitor, fără noi investiţii. Anul acesta la „Zmaj" se vor produce o mie de combine pentru culesul porumbului şi 800 combine pentru recoltatul grîului. În vederea îndeplinirii acestei sarcini, s-au luat din vreme măsuri pentru crearea de rezerve de materii prime, a căror lipsă a determinat, uneori, în trecut, scăderea producţiei, precum şi pentru o mai bună organizare a procesului de producţie.

În apropiere de „Zmaj", o nouă întreprindere îşi anunţă prezenţa: Laminorul de tablă „Zemun". Nu peste mult timp aici vor fi gata lucrările de construcţie iar laminorul, al cărui proces tehnologic va fi în întregime automatizat, îşi va începe producţia.

Pătrundem în Novi Beograd, acest nou cartier al capitalei iugoslave, care de pe acum are o populaţie de circa o sută de mii de locuitori. În urmă cu două decenii, pe locul unde în prezent se află blocuri cu 8, 10, 12 şi 24 de etaje, se întindeau doar mlaştini. Întreprinderea belgrădeană de construcţii de locuinţe „Komgrap", autoarea celor mai multe din clădirile de la Novi Beograd, a imprimat aci soluţii noi, o arhitectură elegantă. Aceeaşi linie avem s-o întîlnim şi la podul „Slavia", operă a aceleiaşi întreprinderi, la Casa tiretului şi la alte construcţii belgrădene.

Trecînd prin noul pod peste Sava intrăm în Belgradul propriu-zis. În dreapta se află Şantierele navale, unde se construiesc unităţi fluviale de mic tonaj, în stînga — portul. Peste doi-trei ani, portul de pe Sava va fi destinat numai călătorilor, deoarece un port de mărfuri, cu mult mai mare, se construieşte pe Dunăre, nu departe de confluenţa celor două fluvii. În 1970, cînd lucrările din port vor fi gata, acesta va putea încărca şi descărca anual circa şase milioane tone de mărfuri.

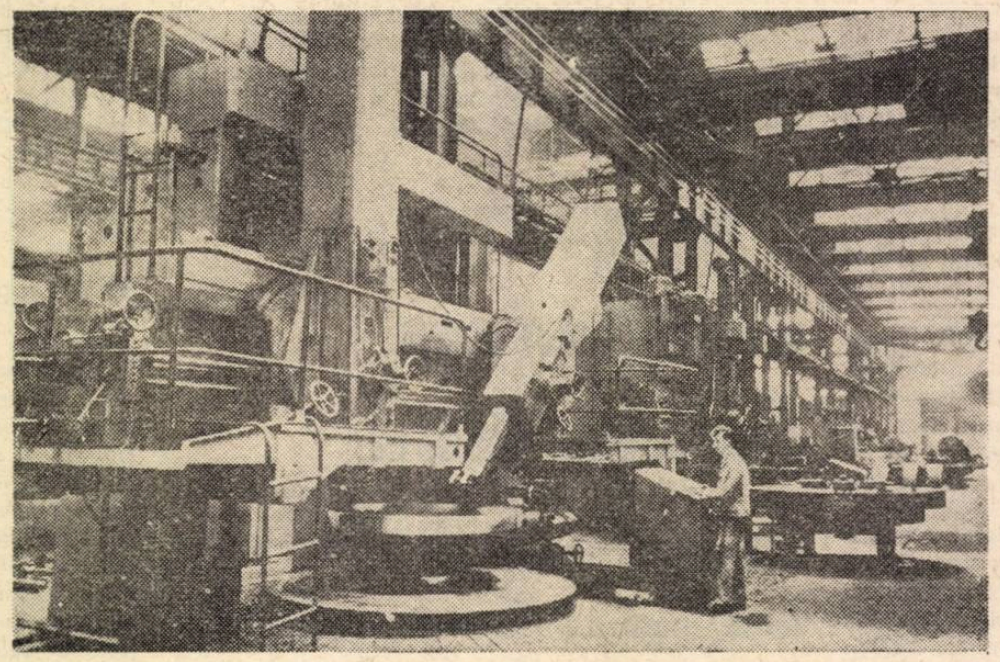

Vedere din Uzina constructoare de maşini „Ivo Lola Ribar" de la Belgrad

● „PIVOTUL" CONSTRUCŢIEI DE MAŞINI

La cîteva sute de metri de centrul oraşului, poţi întîlni o mare întreprindere modernă a industriei belgrădene: Fabrica de rulmenţi. În 1948, cînd a fost înfiinţată, această întreprindere era unica de acest fel din ţară. Au fost desigur greutăţi, ca la orice început, cînd lipseau cadre, experienţă, materii prime. Nici utilajele nu erau de prea bună calitate. Această etapă a fost de mult depăşită. Dacă în 1950, producţia brută a întreprinderii era de circa o sută de tone de rulmenţi, astăzi ea este de aproape 1 100 tone. Prin importul de maşini şi utilaje din R. D. Germană, R. F. Germană, Italia, fabrica s-a modernizat. Problema care se pune în prezent este aceea de a se reduce sortimentul de rulmenţi, pentru a se trece la producţia mare, de serie. În acest scop s-au luat măsuri în vederea unei mai bune organizări a procesului de producţie şi pentru calificarea cadrelor necesare. Colectivul întreprinderii urmăreşte să obţină, în colaborare cu Combinatul metalurgic din Zenica, cantităţile şi profilurile necesare de oţel, fără să mai fie nevoie să se recurgă la importuri. Se speră ca într-un an-doi, întreaga cantitate de oţeluri speciale să fie realizată la Combinatul de la Zenica.

Ne continuăm drumul spre cartierul Marinkova, unde se înalţă Întreprinderea „Mecanica de precizie". Principalele produse ale întreprinderii sînt pompele de injecţie şi diferite alte piese pentru motoare Diesel. Ca şi colectivul Fabricii de rulmenţi, cei de la „Mecanica de precizie" au făcut muncă de pionierat. Ca urmare a eforturilor depuse, producţia întreprinderii a crescut mult — de la o valoare de 663 milioane dinari vechi, cît era în 1953 (avînd un efectiv de 481 salariaţi), la 4,5 miliarde în prezent (cu 1432 salariaţi). În această perioadă, întreprinderea s-a mărit şi s-a modernizat, iar numărul specialiştilor cu studii superioare a crescut de la şase la peste 60.

La sfîrşitul lunii martie, întreprinderea a sărbătorit 20 de ani de la înfiinţare. Cu acest prilej s-a făcut un bilanţ al drumului parcurs — de la modestul atelier de odinioară la fabrica modernă de astăzi. Acest drum poate fi ilustrat printr-un singur exemplu: după ce cumpărase licenţe pentru pompele de injecţie de la o firmă din Anglia, în prezent, întreprinderea exportă aceste piese pe piaţa engleză.

● INDUSTRIA AJUTĂ AGRICULTURA

Ultimul popas îl facem în cealaltă parte a oraşului, la „Rakoviţa", cunoscuta fabrică de motoare şi tractoare. Împreună cu Fabrica de tractoare din Novi Beograd şi cu fabrica de piese turnate, ea formează Complexul industrial de motoare şi tractoare din Belgrad. De peste un deceniu şi jumătate, numele fabricii este legat de procesul de mecanizare a agriculturii. În această perioadă cei de la „Rakoviţa" au produs peste zece tipuri de tractoare, 80 de diferite unelte şi dispozitive cuplate şi suspendate, care pot fi întîlnite nu numai pe ogoarele Iugoslaviei, dar şi într-o serie de ţări, din Pakistan pînă în Brazilia. Eforturile colectivului de proiectanţi ai întreprinderii se îndreaptă în prezent spre realizarea unui tractor cu putere medie, cu ajutorul căruia să poată fi mecanizate o serie de lucrări agricole mai complexe.

★

Acestea sînt cîteva din întreprinderile Belgradului de astăzi. Desigur, în drumul nostru am mai întîlnit şi alte întreprinderi: metalurgice şi electrotehnice, textile şi alimentare, de construcţii de locuinţe şi de nave, fabrici de confecţii şi de medicamente etc., reprezentînd 17 din cele 22 de ramuri ale industriei iugoslave. Laolaltă, ele ocupă în producţie un număr de circa 250 000 de salariaţi.

S-a modificat radical fizionomia Belgradului. Expoziţia „Prima zi de război", de care aminteam la început, se încheie cu o fotografie care contrastează puternic cu celelalte, pline de ruine şi pulbere: este imaginea oraşului de astăzi în plină înflorire, expresia muncii paşnice, constructive, a dezvoltării Iugoslaviei socialiste

Nicolae PLOPEANU

Relaţii economice internaţionale

● La Londra a fost semnat un nou acord comercial între R. S. Cehoslovacă şi Anglia pe perioada 1 aprilie 1966—30 iunie 1967. Acordul prevede lărgirea schimburilor faţă de anul trecut, cînd acestea însumau 31,7 milioane de lire sterline.

● La Paris s-au încheiat tratativele franco-polone privind colaborarea în domeniul chimiei. Delegaţia poloneză în frunte cu ministrul industriei chimice, A. Radlinski, a discutat cu reprezentanţi ai ministerelor industriei, de externe şi comerţului exterior, ai marilor firme chimice din Franţa, probleme legate de schimbul de mărfuri, de informaţii tehnice şi de specialişti între cele două ţări.

● În cursul primei Consfătuiri privind dezvoltarea colaborării comerciale sovieto-japoneze, care a avut loc la Tokio, au fost discutate problemele dezvoltării continue a colaborării economice, ale lărgirii comerţului şi ale colaborării tehnico-ştiinţifice dintre cele două ţări.

● Volumul schimburilor între R. D. Germană şi Suedia, prevăzut pe 1966, creşte cu 35% faţă de anul trecut.

● O delegaţie finlandeză, reprezentînd 47 întreprinderi constructoare de maşini şi de utilaje, a făcut o vizită la Budapesta, unde a dus tratative cu privire la posibilităţile de colaborare industrială între Finlanda şi R. P. Ungară.

ROMÂNIA — O ŢARĂ MODERNĂ ŞI ÎN PLIN PROGRES

Convorbire cu prof. KAREL HOLBIK

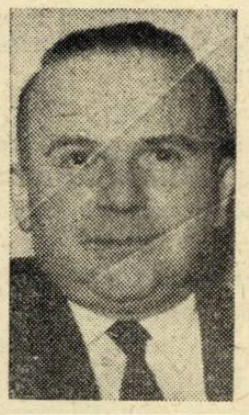

Cu prilejul unei vizite în România Karel Holbik, profesor de economie la Universitatea din Boston a avut o convorbire cu I. Vianu, redactor al „Vieţii economice".

K. Holbik studiază relaţiile economice internaţionale şi este autorul unor articole despre dezvoltarea economică a României.

Referindu-ne la activitatea sa, precum şi la vizita în România, l-am rugat pe prof. Holbik să ne împărtăşească cîteva impresii despre dezvoltarea economică a ţării noastre.

— Vorbind despre vizita mea, ne spune K. Holbik, nu pot să nu folosesc cuvîntul „surprindere". După tot ce am citit favorabil în presa internaţională despre România sînt totuşi deosebit de surprins să constat că România este chiar atît de modernă şi în plin progres. Am purtat discuţii la Comitetul de Stat al Planificării, Camera de Comerţ, am avut întrevederi cu redactori şefi ai unor publicaţii, am vizitat Uzina „Steagul roşu" din Braşov şi Cooperativa agricolă de producţie de la Codlea. Peste tot am fost impresionat de capacitatea cadrelor de conducere, de luciditatea lor şi spiritul realist şi deschis cu care abordau problemele. În calitate de cercetător sînt convins că informaţiile ce mi s-au furnizat sînt corecte şi serioase şi că economia României este în mîini bune.

Pentru mine aceasta a fost o vizită foarte interesantă, am învăţat multe din ea, şi mi-am dat seama că trebuie să mai învăţ multe despre dezvoltarea României.

La rugămintea noastră de a ne vorbi despre perspectivele comerţului internaţional şi căile de lărgire a acestuia, oaspetele nostru a spus:

— Aş dori să arăt în primul rînd că, după părerea mea, dezvoltarea comerţului exterior şi a cooperării economice internaţionale are un viitor bun. Toate ţările participante sînt interesate să promoveze lărgirea acestuia şi politicile lor economice sînt îndreptate spre acest scop. Există forţe obiective care trebuie să ducă neapărat la extinderea comerţului, precum şi la toate urmările acestui fapt, între care o mai bună înţelegere între popoare. După ce a arătat că în S.U.A. extinderea comerţului est-vest este dorită de numeroase cercuri şi că s-au şi întreprins unele măsuri în acest sens, prof. Holbik a adăugat: credem că această tendinţă obiectivă spre lărgirea comerţului îşi va face loc în practica internaţională.

În ce priveşte România, consider că ea oferă numeroase condiţii pentru un comerţ reciproc avantajos. Realizarea planurilor economice ale României contribuie fără îndoială la crearea acestor condiţii.

La rîndul lor, ţările în curs de dezvoltare ar trebui să-şi redreseze propria lor economie pentru a avea mai multe posibilităţi de participare în comerţul internaţional, iar participarea lor la acest comerţ le va ajuta să-şi dezvolte economia şi să lichideze datoriile lor externe.

Referindu-ne la faptul că ziarele americane scriu mult în ultimul timp despre evoluţia conjuncturii economice în S.U.A., l-am solicitat pe prof. Holbik să ne spună cîteva cuvinte despre preocupările actuale în politica economică din S.U.A.

— În S.U.A. există în prezent o îngrijorare cu privire la faptul că stabilitatea preţurilor din ultimii cinci ani ar putea să dispară datorită presiunilor inflaţioniste. Problema economică principală care confruntă în momentul de faţă Statele Unite este evitarea inflaţiei, cu toate consecinţele sale nefavorabile în domeniul economic, social şi politic.

Referindu-se la cauzele presiunilor asupra dolarului şi asupra preţurilor, prof. Holbik a amintit de cheltuielile legate de războiul din Vietnam, precum şi de unele programe ale Administraţiei. Nimeni nu poate spune deocamdată, a adăugat el, cît de puternice vor deveni în viitor aceste presiuni opuse. Se înţelege că autorităţile americane intenţionează să ia măsurile necesare pentru a evita devalorizarea dolarului. Unele măsuri simbolice au fost luate — mă refer la urcarea ratei scontului în decembrie trecut — şi se intenţionează de asemenea să se mărească unele impozite sau să se renunţe la unele reduceri de impozite promise în anul trecut. În orice caz, în combaterea inflaţiei, accentul se pune pe măsurile fiscale.

O altă problemă care preocupă autorităţile economice din S.U.A. este aceea a balanţei de plăţi, problemă care stă în atenţie în ultimii opt ani şi care este rezolvată treptat. Consider şi eu că revizuirea sistemului monetar internaţional este acum coaptă şi cred că principalele ţări interesate vor cădea de acord într-un viitor relativ apropiat, asupra unei reforme monetare internaţionale. În acest caz, măsurile adoptate de S.U.A. şi alte ţări pentru redresarea balanţei lor de plăţi nu ar duce la stagnarea temută în comerţul internaţional. Dacă însă reforma monetară nu va fi înfăptuită în timp util, este posibilă o reducere a comerţului internaţional, precum şi a veniturilor şi a gradului de folosire a forţei de muncă în diferite ţări.

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

Corespondenţă de la Geneva

G.A.T.T. ÎN FAŢA UNEI VERI LUNGI

REUNITE în cea de-a XXIII-a sesiune a lor, de la 24 martie pînă la 6 aprilie, părţile contractante ale Acordului general pentru tarifele vamale şi comerţ au realizat unele progrese în probleme laterale — considerate şi ele de observatori drept anemice — şi nici un pas înainte pe planul celor esenţiale.

Numărul membrilor G.A.T.T. s-a ridicat la 69, prin admiterea Elveţiei şi Iugoslaviei în rîndul celor cu titlu definitiv.

S-au adoptat, de asemenea, rapoartele grupurilor de lucru asupra zonelor de liber-schimb. Intenţia exprimată de Australia de a acorda preferinţe tarifare ţărilor în curs de dezvoltare, pentru anumite produse, a provocat o anume încordare în dezbateri. In timp ce unii au exprimat părerea că ar fi interesant să se constate efectele preferinţelor consimţite asupra exporturilor acestor ţări, precedentul a fost considerat de o serie de delegaţii drept inoportun. De altfel şi în cazul promovării Elveţiei în rîndul membrilor cu drepturi depline, a fost necesară o derogare de la statut, deoarece importurile de produse agricole în această ţară sînt supuse unor măsuri protecţioniste. Derogarea a fost justificată prin volumul foarte ridicat al importurilor elveţiene.

A fost remarcată participarea la sesiune a unui număr neobişnuit de mare de reprezentanţi ai ţărilor în curs de dezvoltare. Faptul subliniază interesul ce-l acordă acestea negocierilor tarifare şi comerţului internaţional. Or, tocmai problemele promovării exporturilor şi ale scurgerii stocurilor de care dispun ţările în curs de dezvoltare nu au putut fi abordate. Cauza principală rezidă în criza Pieţei Comune, ai cărei membri continuă să negocieze o poziţie comună în cadrul rundei Kennedy. Ultimele discuţii de la Bruxelles au îngăduit un compromis limitat: Comisia Hallstein a primit mandatul să ducă tratative la Geneva, în cadrul rundei, în problema tarifelor la aluminiu şi la produsele chimice, care — în treacăt fie zis — interesează în primul rînd ţările industrializate. Dimpotrivă, problema cerealelor şi a produselor tropicale continuă să rămînă în suspensie.

La întrebările ziariştilor, directorul general adjunct al G.A.T.T.-ului, Finn Gundelach, şi-a exprimat, la închiderea sesiunii, speranţa că, în vara acestui an, se va găsi o soluţie pentru tarifele cerealelor. La insistenţa reprezentanţilor presei, el a adăugat în privinţa termenului: „Nu pot preciza. Vara aceasta va fi foarte lungă".

CEA DE-A XXI-A SESIUNE A C.E.E.

La 12 aprilie a avut loc aici prima reuniune a celei de-a XXI-a sesiuni a Comisiei Economice a Naţiunilor Unite pentru Europa (C.E.E.—O.N.U.). România face parte din Comisie. C.E.E. va lua în discuţie rapoartele comitetelor permanente pentru problemele: agricultură, cărbune, lemn, energie electrică, gaz, oţel, planificare şi construcţii de locuinţe, transporturi interne, statistică şi dezvoltarea comerţului. Un loc deosebit de important îl va ocupa dezbaterea asupra Studiului cu privire la situaţia economică în Europa, dat publicităţii de Divizia de studii şi programe. Raportul secretarului executiv a cuprins tendinţele şi perspectivele în domeniul produselor chimice, al energiei, automatizării, poluării aerului şi apei, industriei şi mecanicii, productivităţii muncii etc.

Este de aşteptat ca sesiunea să abordeze în mod substanţial problema dezvoltării relaţiilor comerciale între ţările răsăritene şi cele occidentale ca şi aceea a cooperării ştiinţifice şi tehnice.

Alte probleme supuse dezbaterilor se vor referi la contribuţia Comisiei în domeniul ajutorului pentru ţările în curs de dezvoltare şi la traducerea în viaţă a declaraţiei cu privire la afectarea în scopuri paşnice a mijloacelor şi resurselor eliberate prin dezarmare.

Horia LIMAN

DILEMELE AMERICII LATINE

A proape simultan s-au încheiat două reuniuni latino-americane de însemnătate deosebită, desfăşurate la Buenos Aires şi Ciudad de Panama. În capitala statului Panama au luat sfîrşit într-un climat de mare tensiune lucrările Conferinţei Organizaţiei Statelor Americane. Insistenţele ţărilor Americii Latine de a se reformula capitolul VI al Cartei de la Bogota în sensul unei priorităţi date problemelor economice, s-au lovit de respingerea în bloc a propunerilor de către Woodword, reprezentantul Statelor Unite. De aceea, presa internaţională a denumit reuniunea de la Ciudad de Panama „Conferinţa deziluziei", subliniind că divergenţele dintre ţările latino-americane şi S.U.A. au ajuns într-un stadiu de încordare deosebită. În acest context un fapt semnificativ îl constituie poziţia pe care în cursul reuniunii a adoptat-o Brazilia. După ce la Rio de Janeiro ea se declarase de acord cu crearea unei forţe militare „interamericane" — al cărei scop, se ştie, este intervenţia în treburile interne ale statelor continentului american, — la Ciudad de Panama reprezentantul brazilian a declarat că planul nord-american este „un factor de natură să stimuleze conflictele" interamericane.

Acuitatea problemei intervenţiei S.U.A. sub paravanul Organizaţiei Statelor Americane în treburile interne ale statelor latino-americane s-a manifestat din nou în legătură cu pregătirea alegerilor în Republica Dominicană. La inspiraţia Statelor Unite, Organizaţia Statelor Americane preconizează trimiterea unor „consilieri" în Republica Dominicană, chipurile pentru a „ajuta" la buna desfăşurare a alegerilor. Această propunere a întîmpinat o largă opoziţie din partea populaţiei dominicane care doreşte ca scrutinul să reflecte adevăratele sale aspiraţii şi nu un raport de forţe impus din afară.

● Un climat de nemulţumiri şi tensiune

Era de aşteptat ca cea de-a patra reuniune ministerială a Consiliului Economic şi Social Interamerican (C.I.E.S.), la Buenos Aires să se desfăşoare sub semnul controverselor. Ea a debutat, după expresia Agenţiei **ASSOCIATED PRESS**, „într-un climat de nemulţumiri provocate de respingerea de către S.U.A. a proiectelor economice prezentate de latino-americani, atît la reuniunea din Panama a Comisiei speciale O.S.A., cît şi la conferinţa preliminară a experţilor C.I.E.S. de la Buenos Aires". Reuniunea ministerială a C.I.E.S. a avut ca temă principală proiectele de „reînviorare" a Alianţei pentru progres. Ministrul economiei Argentinei, Juan Carlos Pugliesse, declara în cadrul reuniunii: „Cinci ani de Alianţă pentru progres nu au permis decît timide avansuri pe drumul construcţiei solidare", iar Edgardo Seoane Corrales, vicepreşedintele Perului, arăta că „Pentru ca Alianţa pentru progres să se bucure de succes, este absolut necesar ca ea să nu depindă de politica unuia dintre statele asociate", făcînd aluzie — fără să le numească — la Statele Unite şi la dominaţia pe care acestea o exercită în cadrul vieţii economice şi politice latino-americane.

În ce le priveşte, S. U. A. doresc un „Pact asupra garantării investiţiilor" pe care monopolurile nord-americane le fac în economia ţărilor continentului. Această preocupare îşi găseşte explicaţia în faptul că pături tot mai importante ale opiniei publice din America Latină militează pentru naţionalizarea monopolurilor străine sau, cel puţin, pentru controlul asupra activităţilor şi profiturilor acestora. E un fapt public cunoscut că în ultimii zece ani, la investiţii de aproximativ 12 miliarde de dolari, s-au obţinut profituri de peste 25 miliarde de dolari. Rata profitului net se cifrează la circa 20%, iar în industria petrolului chiar la 25%; ceea ce înseamnează că întregul capital investit se recuperează după 5 ani, sau chiar după numai 4 ani

● Monopolurile şi ajutorul

Or, în Statele Unite, după cum aminteşte şi economistul sud-american Celso Furtado, există o concepţie larg răspîndită, după care în dezvoltarea Americii Latine întreprinderile particulare nord-americane sînt cele care au rolul hotărîtor, iar ajutorul S.U.A urmează să se realizeze prin intermediul acestor întreprinderi. Experienţa tuturor ţărilor latino-americane dovedeşte însă că interesul monopolurilor nord-americane nu este de a dezvolta economia acestor state, ci de a-şi asigura profituri proprii cît mai mari cu putinţă. Aşa se face că ritmul de creştere a producţiei industriale în aceste ţări are o tendinţă de încetinire marcată. Între anii 1950—1955, de exemplu, ritmul net de creştere a producţiei industriale a fost de 3%, între 1955—1960 de 1,5%, între 1960—1964 — circa 1%.

Situaţia economică a ţărilor latino-americane este afectată şi de pierderile crescînde înregistrate în comerţul lor exterior în urma înrăutăţirii raportului de schimb. Aceste pierderi s-au ridicat la 535 milioane dolari în medie anual între 1954 şi 1956 şi la 1882 milioane dolari în 1964. Beneficiarul principal al acestei situaţii este America de Nord, care importă mare parte din mărfurile exportate de către ţările Americii Latine şi exportă la preţuri ridicate în aceste ţări cantităţi apreciabile de mărfuri.

● Eforturi spre independenţă

Aşa se şi explică poziţiile tot mai contradictorii în relaţiile dintre Statele Unite şi partenerii săi din sud. Cele două conferinţe desfăşurate recent nu constituie, din acest punct de vedere, decît un bilanţ oficial al nemulţumirilor care frămîntă continentul latino-american de pe urma dominaţiei economice şi politice a S.U.A. Numeroşi observatori şi experţi în problemele Americii Latine le interpretează ca un semn al creşterii eforturilor ţărilor latino-americane în direcţia obţinerii cuvîntului hotărîtor în ce priveşte mijloacele de rezolvare a problemelor lor economice şi politice.

N. S. STĂNESCU

SESIUNEA DE LA NEW DELHI

În centrul dezbaterilor celei de-a XXII-a sesiuni de la New Delhi a Comisiei Economice O.N.U. pentru Asia şi Extremul Orient (C.E.A.E.O.), încheiată la 4 aprilie, s-au aflat problemele comerţului, considerate de însemnătate majoră, pentru progresul economic al ţărilor în curs de dezvoltare. Constatînd continuarea tendinţelor de înrăutăţire a condiţiilor de schimb a acestor ţări pe piaţa mondială, sesiunea a amintit că nici pînă acum ţările industriale nu au îndeplinit recomandarea O. N. U. de a consacra 1% din venitul lor naţional drept contribuţie la industrializarea ţărilor în curs de dezvoltare. De asemenea nu s-a acceptat încă acordarea unor credite rambursabile în natură, care să permită achiziţionarea utilajelor strict necesare acestor ţări. Este timpul, au arătat mulţi vorbitori la sesiune, ca ţările industriale să deschidă porţile produselor manufacturate din ţările insuficient dezvoltate şi să le acorde unele preferinţe vamale.

O preocupare de seamă a sesiunii a constituit-o şi situaţia agriculturii din ţările acestei regiuni, unde, la 20 de ani după război, producţia agricolă pe cap de locuitor este încă inferioară celei din 1939.

Discuţiile s-au oprit de asemenea asupra rolului Institutului Statistic pentru Asia şi al Consiliului Industrial de Dezvoltare în coordonarea planurilor economice ale ţărilor respective.

Banca Asiatică de Dezvoltare, la care ţările C.E.A.E.O. au subscris 65% din capital, a constituit de asemenea un subiect de îngrijorare. După cum scrie ziarul LE MONDE *„asiaticii dispun de o majoritate în conducere, dar influenţa americană rămîne, fără îndoială, preponderentă". Se ştie, într-adevăr, că banca nu a îndreptăţit pînă în prezent speranţele puse în ea de ţările din această regiune a lumii.*

În încheierea lucrărilor sesiunea a aprobat proiectul unei noi întruniri a ţărilor membre, pentru pregătirea participării lor la Conferinţa O.N.U. pentru Comerţ şi Dezvoltare în 1967

PE GLOB

● Guvernul italian a hotărît să ceară parlamentului aprobarea sumei de 800 milioane lire italiene pentru cercetări în vederea salvării monumentelor istorice din Veneţia care, datorită eroziunii produse de apă, sînt ameninţate să se scufunde.

● Şantierul naval japonez Ishikavajima-Harima pregăteşte producţia în serie a unor cargoboturi „ieftine" de 13600 tone. Construcţia unui asemenea vas va dura 25 de zile.

● Ministerul Minelor din Chile a dat recent publicităţii un decret privind stabilirea cuantumului sumelor pe care societăţile străine care exploatează mine chiliene de cupru, sînt obligate să le reinvestească în ţară. Potrivit acestui decret, Andes Copper Comp. şi Chile Exploration (ambele filiale ale societăţii Anaconda) vor trebui să reinvestească cîte 16 720.000 şi 34 164 000 dolari, iar Braden Copper (Kennecott) — 20 270 264 dolari.

● Fabricile de zahăr din Argentina sînt obligate în acest an să-şi reducă cu 25% producţia, pentru a da posibilitatea absorbirii stocurilor nevîndute, evaluate la 300 000 tone.

● Potrivit unui studiu al băncii First National City Bank din S.U.A., venitul global al 3862 companii americane a crescut în 1965 cu 13% faţă de 1964.

● Elveţia are reputaţia de „paradis al societăţilor anonime", numărul acestora ridicîndu-se, la sfîrşitul anului 1965, la 48 000, cu un capital global de 25 miliarde franci. Ritmul de creştere al societăţilor anonime a fost de 88% în zece ani.

● La 15 aprilie urmează să înceapă la Geneva lucrările Comitetului consultativ A.E.L.S. (Asociaţia Europeană a Liberului Schimb), în cadrul cărora se va examina în principal posibilitatea creării unui Comitet economic şi social al A.E.L.S.

● Situaţia financiară a republicii africane Volta Superioară s-a tradus la sfîrşitul lunii decembrie printr-un deficit de circa 4 miliarde franci CFA, adică aproximativ 50% din întregul buget al ţării.

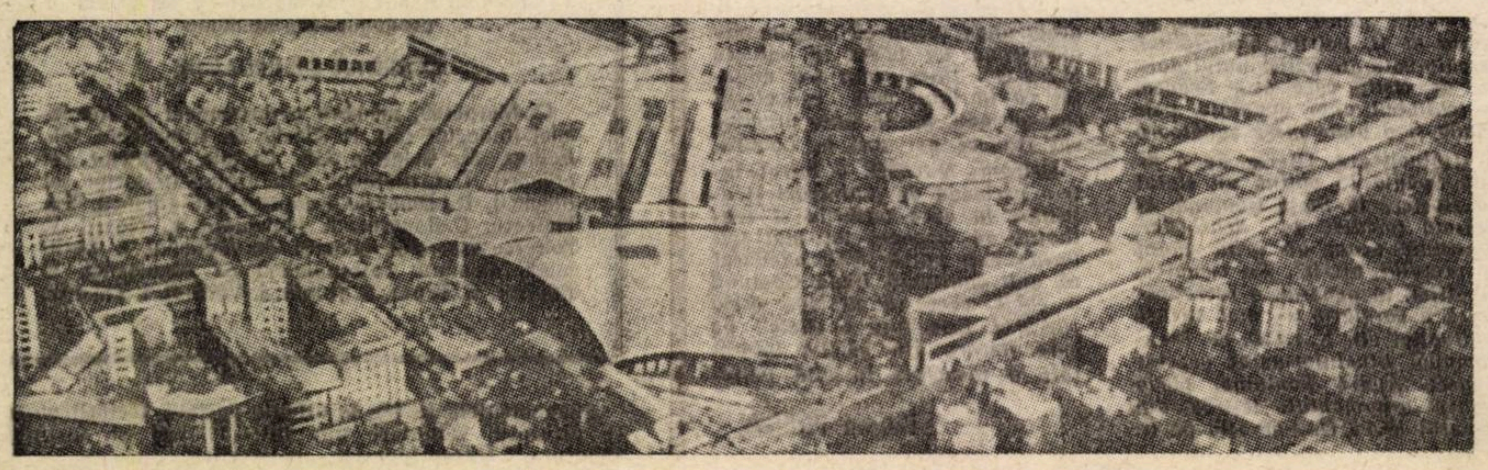

Vedere generală a Tîrgului internaţional de la Milano, deschis la 14 aprilie

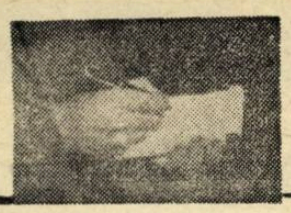

din bloc-notesul cronicarului

În primul rînd, echilibrul intern

Referindu-se la planurile anglo-americane pentru o reformă a sistemului monetar internațional, prin crearea unei noi unități de rezervă, într-un discurs ținut la întrunirea acționarilor Băncii Naționale a Elveției, dr. Walter Schwegler, președintele Consiliului de administrație, previne împotriva efectelor inflaționiste ale unei asemenea reforme : „Pentru a mări potențialul de credit al economiilor naționale se preconizează astăzi constituirea unor rezerve monetare internaționale, create artificial din hîrtie și cerneală și fără vreun corespondent real în economie".

Înmulțind resursele financiare și stimulînd cererea, noile unități monetare ar duce la accelerarea procesului inflaționist, afirmă Walter Schwegler. O asemenea reformă a sistemului monetar internațional nu ar reuși să reînvie încrederea în stabilitatea valutelor și în funcționarea mulțumitoare a mecanismului plăților internaționale. După părerea președintelui Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Elveției, ceea ce se cere în primul rînd este o politică monetară și fiscală disciplinată și eforturi pentru echilibrarea conturilor interne și externe în fiecare țară în parte.

Sub sabia lui Damocles...

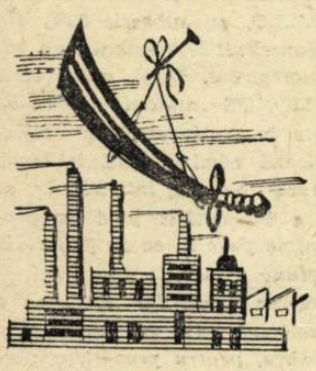

Ceea ce ne frămîntă cel mai mult nu sînt prețurile concurenței, ci grija pentru asigurarea calității uniforme a produselor noastre, a declarat un producător vest-german de aparate casnice. De fapt, sabia lui Damocles amenință întreprinderea în cauză, din momentul cînd ea a organizat un serviciu care în cel mult 48 de ore repară la domiciliul clientului orice defecțiune, cît de neînsemnată, chiar și la cel mai ieftin aparat pe care l-a produs. Într-adevăr, se întreabă ziarul FRANKFURTER ALLGEMEINE, ce se întîmplă dacă un defect tehnic, cît de mic, se strecoară într-o serie întreagă. În acest caz, reparațiile, pe care ar trebui să le execute serviciul în mii de gospodării, ar putea să provoace întreprinderii daune atît de mari încît să-i pericliteze chiar existența — căci serviciul nu lucrează cu beneficiu. Morala : tot calitatea cea bună rămîne cel mai bun serviciu făcut clientului și totodată soluția cea mai ieftină pentru producător.

Astrologia și economia

Există unele păreri că în economia capitalistă contemporană hazardul și anarhia în producție nu mai stăpînesc în mod absolut și că, între altele, mașinile electronice de calcul pentru prospectarea pieței, precum și anumite pîrghii care au intrat în acțiune o dată cu sporirea rolului de intervenție a statului, contribuie la previziuni și echilibru. Problema merită desigur analiza și studiile care se fac. Dar în lumina acestor considerente, ce s-ar putea oare spune despre influența crescîndă pe care o are azi în rîndurile oamenilor de afaceri din S.U.A., Anglia, Franța, Germania Federală, astrologia ? Să fie oare vorba de o revenire la „pîrghiile" vechi ?

Katina Teodosiu, născută la Londra din mamă engleză și tată grec, este unul din astrologii cu predominanță în Anglia și S.U.A. — cel puțin așa scrie „New York Herald Tribune" — și ea dă consultații în probleme de tendință ale pieței, de garanții și achiziții de titluri de proprietate, prezice succesul sau insuccesul unui nou magazin, a unei noi întreprinderi, a unui nou produs, sfătuiește în problemele angajării de personal. „Economistul care publică în ziare, are dreptate în 50% din cazuri, eu — se laudă astrologul nostru — am dreptate în 85%". Horoscoapele Katinei Teodosiu sînt publicate în paginile financiare ale presei engleze și sînt prezentate în mod frecvent la televiziune. „Un nucleu de 48 de companii constituie clientela mea de bază dar consiliez cu regularitate 103" — a mărturisit ea. Ramurile care o solicită în mod special pe Katia sînt petrolul, oțelul, textilele, construcția de avioane. Asta fără să-i mai pună la socoteală pe directorii de bănci, pe bursieri, administratorii din societățile de asigurare ș.a. „Mai solicitată ca oricînd, declară Katina Teodosiu sînt în perioadele alcătuirii și votării bugetelor și cele de alegeri".

Katinei Teodosiu, informează New York Herald Tribune îi plac rochiile frumoase și bărbații prezentabili, dar ea niciodată nu s-a căsătorit. Poate că în acest caz oamenii de afaceri care o caută, cred nu atît în stele, cît... într-o singură stea ?

Concursul orezului

În cadrul măsurilor luate de Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură — FAO — cu privire la „anul orezului", care a început la 1 ianuarie 1966, s-a instituit și un concurs privind această plantă care hrănește în prezent o treime din populația globului. Concursul este dotat cu premii și este deschis tuturor specialiștilor în problemă (din țările afiliate la FAO) care pot prezenta comunicări originale, nepublicate pînă acum, pe teme de : agronomie, genetică, patologie, entomologie, fiziologie, înmagazinare, tratament (inclusiv mașini), aspect nutritiv, economie (inclusiv comercializare).

Lucrările prezentate la concurs vor avea maximum 5 000 de cuvinte, vor fi redactate într-una din limbile : franceză, spaniolă sau engleză, și vor fi trimise în trei exemplare, pînă la 31 decembrie 1966, pe adresa : **FAO, via delle Terme di Caracalla—ROMA.**

Serviciul telex între pămînt și mare

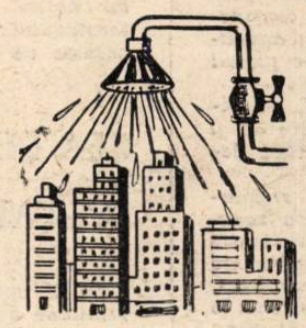

În Belgia a fost inaugurat recent un serviciu de comunicații între apă și uscat prin teleimprimatoare, permițînd vaselor aflate în larg să comunice cu pămîntul și pe această cale. Prima legătură comercială pămînt-mare a fost realizată între vasul „Philippine Bear" și birourile companiei „Pacific Far East Lines". În perioada următoare vor fi echipate cu astfel de instalații și alte vase ale marinei comerciale pentru ca în scurt timp acestea să poată fi legate prin telex cu abonați din peste 100 de țări.

Comentariile pe marginea noului serviciu de comunicații afirmă că avantajele acestuia constau nu numai în prețul relativ redus al acestui sistem, ci și în faptul că schimbul de mesaje imprimate diminuează riscurile de erori de transmisie.

Documentar : GIBRALTAR

Peste puțină vreme vor începe la Londra tratative între Anglia și Spania în legătură cu mult disputata problemă a statutului Gibraltarului. După ce respinsese inițial ideea tratativelor, guvernul britanic a acceptat — potrivit știrilor publicate de agențiile de presă — în mod cu totul neașteptat în luna februarie 1966, să dea curs cererii spaniole de negocieri necondiționate, fără însă ca aceste discuții „să aibă în vedere suveranitatea britanică asupra Gibraltarului".

Colonie engleză, situată la extremitatea meridională a Peninsulei Iberice, dominînd strîmtoarea cu același nume, Gibraltarul nu este altceva decît o stîncă calcaroasă în suprafață de numai 6 km² și înaltă de 425 m, legată de continent printr-o fîșie de teren nisipos și mlăștinos.

Istoria Gibraltarului trebuie căutată în îndepărtata antichitate, cînd această stîncă (denumită — Calpe), forma împreună cu Ceuta (Abyla) de pe coasta africană, celebrele coloane ale lui Hercule care străjuiau Mediterana. Cucerit, rînd pe rînd, de musulmani, sarazini și mauri, Gibraltarul revine definitiv Castiliei abia în 1462 ; aceasta l-a folosit ca bază fortificată împotriva invadatorilor, pînă în 1704 cînd, (profitînd de certurile pentru succesiune din Spania) Anglia intră în stăpînirea Gibraltarului. În 1713, Tratatul de la Utrecht recunoaște Angliei deplin posesiunea, cu toată opoziția și revendicările spaniolilor. Valoarea sa strategică s-a afirmat din plin în timpul războiului naval care a opus pe englezi lui Napoleon și, după aceea, în primul și cel de-al doilea război mondial. Scoțit colonie britanică din 1950, Gibraltarul numără o populație de circa 25 000 locuitori și este condus de un guvernator (care este în același timp și comandantul șef al garnizoanei), asistat de un consiliu executiv.

Acest punct strategic și-a pierdut astăzi mult din importanța sa militară, reducîndu-se la rolul de escală navală de aprovizionare. Pe stîncile sale se află, de asemenea, cartierul general al flotei britanice mediteraniene, la care se adaugă aerodromul care folosește ca escală forțelor aeriene britanice.

Din punct de vedere economic, Gibraltarul este dependent, în special, de traficul naval, de docurile și instalațiile sale portuare. Intenționînd să acorde Gibraltarului un fel de autodeterminare (1964), Anglia s-a lovit de pretențiile Spaniei care, invocînd Tratatul de la Utrecht (ce prevedea, în cazul renunțării Angliei la suveranitatea asupra stîncii, să cedeze Gibraltarul Spaniei), s-a opus acestei inițiative. Este de așteptat, menționează agențiile de presă, ca în fața unor asemenea pretenții, de o parte, și intransigenței de alta, apropiatele negocieri anglo-spaniole să fie foarte încordate.

C. GRIGORE

CHEIA

CORESPONDENȚA diplomatică privind N.A.T.O. continuă într-un ritm vertiginos. Scrisori, memorandumuri, notificări alcătuiesc baza unui Mont-Blanc de hîrtie. Apar calendare și contracalendare privind termenele în care se va aplica practic hotărîrea Franței de a ieși din comandamentele militare integrate. Au loc consultări în diferite formații. Între timp se caută locuri potrivite în afara teritoriului Franței pentru sediile comandamentelor militare N.A.T.O. și ale bazelor militare americane.

Ca o explicație, evident secundară, a dorinței de a dilata termenul stabilit de Franța în vederea retragerii efectivelor americane de pe teritoriul ei (1 aprilie 1967), din Statele Unite se avansează argumentul că într-o perioadă atît de scurtă de timp aceasta ar aduce haos în materie de dislocare administrativă. Se discută totodată despre viitorul Anvers-ului și Rotterdam-ului ca „porturi N.A.T.O.".

Din activitatea diplomatică desfășurată pînă acum, deși incriminările nu lipsesc, se degajă că cel puțin deocamdată ușile nu se trînteșc. Într-o primă fază a unui proces cu asemenea implicații faptul nu e de mirare. Mai mult, din diverse părți se reamintește ceea ce Richelieu scria în testamentul său politic : „Statele pot obține atîtea avantaje din negocieri, atunci cînd acestea sînt duse cu prudență, încît sînt de necrezut, dacă nu le-am cunoaște din experiență". Comentatorii care recurg la această maximă pornesc de la consensul că hotărîrea Franței nu poate fi schimbată. Însuși acest fapt a întors pagina unor negocieri precipitate și a dus la apariția unor sugestii într-un domeniu aparent periferic în raport cu problema aflată în centrul disputei.

La sfîrșitul lunii martie, ministrul de externe vest-german, G. Schroeder, a întreprins un turneu fulger la Lisabona și Madrid „Retragerea Franței din N.A.T.O., riscînd să reducă Germania Federală la un platou fără hinterland, a scos la lumină importanța punctelor sale de sprijin dincolo de Pirinei" (Le Monde). Gazdele de la Madrid au fost oarecum rezervate față de avansurile vest-germane, dar, după cum se relevă în presa occidentală nu și insensibile și se emite ipoteza unei schimbări de atitudine. Ziarul menționat consemnai „Dacă o vor face, aceasta ar fi, potrivit principiilor neschimbate ale galicianului dornic de cîștig care este Franco, în schimbul unor avantaje, palpabile și a unor piese sunătoare și strălucitoare. Oferta de a ajuta Spania să obțină un statut de asociere la Piața Comună, avansată imediat de Schroeder, constituie acum un prim anunț al prețului oferit". Se remarcă, de altfel, în general, o recrudescență a corelării tot mai strînse a situației din N.A.T.O. cu Piața Comună. Bineinformatul gazetar francez André Fontaine, pleda pentru argumentul ieșirea din impasul N.A.T.O. s-ar afla pe linia întăririi Pieței Comune, dar pentru a avea șanse de reușită, o astfel de inițiativă ar trebui să parvină de la Marea Britanie, căreia „i se cere ca, încetînd să se mai lase pradă unor nostalgii imperiale sau transatlantice, respectabile dar depășite, să înțeleagă că șansa ei, adevărata ei șansă, se află pe continent". O părere similară a găsit ecou în „New York Times", dar dintr-un unghi cu totul diferit. În timp ce autorul francez vedea în ideea pe care o susține o contrapondere la creșterea influenței Germaniei Federale, autorul american considera că „Londra deține cheia viitorului alianței atlantice". Dar, scrie „New York Times" este puțin probabil ca prim-ministrul Wilson, spre deosebire de conservatorii englezi, să ia inițiativa, (în vederea intrării în Piața Comună — n. a.), decît în cazul cînd Washington-ul arată clar că salvarea economică a Angliei rezidă în Europa și nu în menținerea sprijinului acordat de americani lirei. Punctul de întîlnire al celor doi comentatori este acolo unde susțin că „hegemonia americană nu poate să salveze N.A.T.O". Între timp s-a anunțat că în luna mai cancelarul vest-german, iar în iulie premierul francez vor sosi la Londra.

Oricum, N.A.T.O. a intrat într-o perioadă de schimbări și ajustări în care miturile și realitățile se ciocnesc tot mai puternic. S-ar putea să fie adevărat că unii consideră Piața Comună o cheie care să deslege criza N.A.T.O. Este însă o cheie pe care fiecare din părțile interesate o răsucește în altă parte.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

Anul IV Nr. 16 (140)
VINERI
22 aprilie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din comerț

BILANȚ ȘI PERSPECTIVE

CONVOCATĂ de Comitetul Central al Partidului și Consiliul de Miniștri, recenta Consfătuire pe țară a lucrătorilor din comerțul socialist a constituit un prilej de analiză a stadiului de dezvoltare în care se găsește comerțul nostru, un moment important de trecere în revistă a realizărilor obținute în această ramură — fiind prima consfătuire pe țară de acest gen.

Desfășurîndu-se la numai cîteva luni de la încheierea planului de 6 ani — perioadă în care poporul român, sub conducerea partidului, se poate mîndri cu rezultate remarcabile în toate domeniile de activitate — consfătuirea a constituit și un bilanț al muncii rodnice a celor aproape 300 000 de lucrători din comerțul socialist. Dezvoltarea economiei în ansamblu și sporirea, pe această bază, a puterii de cumpărare a populației au creat condiții pentru dezvoltarea neîntreruptă a comerțului nostru. În cursul planului de 6 ani, desfacerile de mărfuri prin comerțul socialist au crescut cu 88%, realizîndu-se un ritm mediu anual de 11,1%, ritm superior celui atins de multe țări cu o economie mai dezvoltată. S-a realizat integral sarcina trasată de cel de-al VIII-lea Congres al P.C.R. de reducere a cheltuielilor de circulație, s-au extins formele moderne de desfacere.

Consfătuirea a constituit totodată și un prilej de examinare a posibilităților de dezvoltare și perfecționare a activității comerciale, în vederea stabilirii măsurilor necesare pentru realizarea obiectivelor trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului.

De la tribuna consfătuirii, rapoartele prezentate în ședința plenară și în secții, precum și luările de cuvînt ale celor 260 de vorbitori au scos în evidență, pe lîngă numeroase realizări, și rezervele însemnate existente pe linia ridicării nivelului activității economice în domeniul comerțului, subliniind căile și măsurile menite să lichideze lipsurile manifestate în acest sector.

Vorbindu-se despre insuficienta preocupare pentru gospodărirea cu grijă a fondului de mărfuri, la consfătuire s-a arătat că aceasta s-a reflectat în repartizarea de multe ori necorespunzătoare a fondului de marfă în profil teritorial, fără a se ține seamă în măsura necesară de cererea locală de mărfuri specifică regiunii, raionului sau localității respective, de sezon, de anumite categorii de cetățeni etc. Alături de lipsurile în gospodărirea fondului de mărfuri, consfătuirea a relevat și lipsuri în domeniul realizării planului de investiții, rămîneri în urmă în domeniul nivelului de deservire, precum și lipsuri ale unor furnizori ai comerțului, legate în spe-

(Continuare în pag. 6)

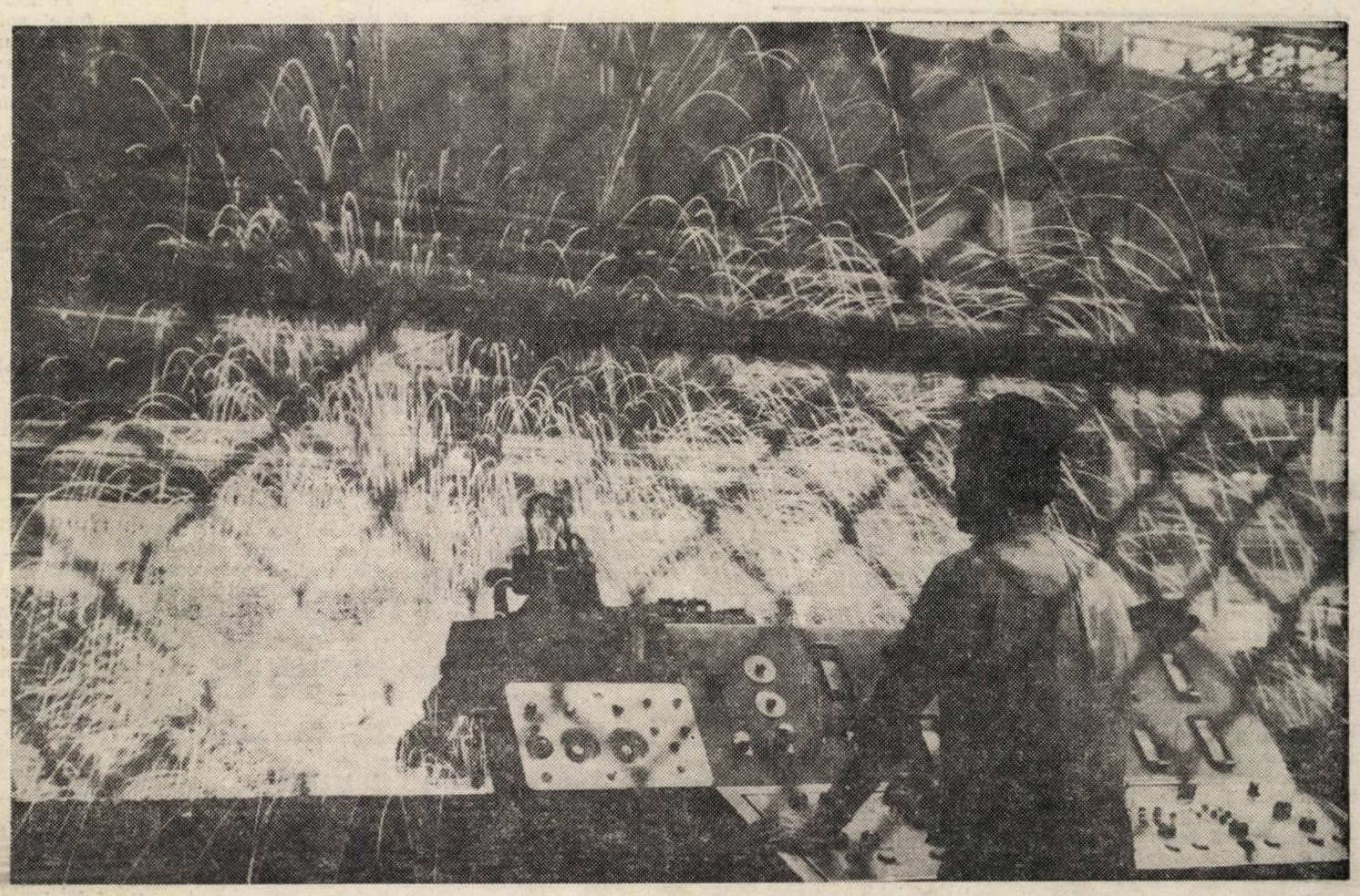

„Joc de artificii". – La Uzina metalurgică din Iași se taie țeava încă incandescentă

ORGANIZAREA SUPERIOARĂ A PRODUCȚIEI ÎN CONSTRUCȚIA DE MAȘINI

TIMPUL NU AȘTEAPTĂ

Cicluri scurte de pregătire tehnică la asimilarea produselor

FABRICAREA unor mijloace de producție, capabile să îndeplinească procese tehnologice din ce în ce mai productive, constituie calea principală pentru promovarea tehnicii noi în întreaga economie. Iată de ce este pe deplin justificată atenția care se acordă în industria noastră și în special în industria constructoare de mașini, asimilării produselor noi. Un aspect esențial al acestei activități, îl reprezintă ciclul de asimilare.

Pentru a obține o eficiență economică ridicată în exploatare și fabricarea unui produs este necesar ca ciclul de asimilare — *definit prin durata de timp între luarea deciziei de începere a elaborării proiectului de execuție industrială și pînă la omologarea primei serii* — să reprezinte o parte cît mai redusă din acest interval. *Cu cît ciclul de asimilare e mai lung, cu atît eficiența economică a dotării economiei cu produsul respectiv e mai redusă.*

Experiența ne arată că, în etapa actuală, aproape toate ramurile tehnice parcurg într-un interval de 3—8 ani un progres suficient de mare care să determine o reînnoire radicală a sortimentelor fabricate.

• Unele concepții pe care practica le respinge

SÎNT de combătut unele păreri care abat atenția de la această problemă esențială. Așa, de exemplu, se scot uneori în evidență deficiențe apărute la realizarea primelor serii ale unui produs, fiind puse pe seama grabei prea mari în asimilarea fabricației. Ceea ce este însă de criticat în astfel de cazuri nu este durata ciclului de asimilare, ci faptul „săririi" sau îndeplinirii superficiale a unor faze importante în procesul de însușire a produselor noi, ca de exemplu încercările de anduranță efectuate asupra prototipurilor. Astfel de „metode" trebuie evitate, deoarece ele conduc de cele mai multe ori la efecte negative, datorită „bolilor copilăriei" care apar și se prelungesc mult timp după începerea fabricației de serie.

O altă observație care se poate face, privește părerea că ciclul de asimilare este neesențial, principalul fiind doar momentul în care producția reușește să atingă nivelul tehnic contemporan. Cu alte cuvinte ar fi suficient să pornești devreme la asimilarea unui produs nou, să-ți fixezi o țintă cît mai avansată în raport cu stadiul atins în domeniul respectiv, pentru a fi totdeauna în pas cu tehnica modernă. Această părere își găsește însă cu greu o valorificare practi-

ing. I. CRIȘAN
Laureat al Premiului de Stat

(Continuare în pag. 4)

DIN SUMAR

• În pagina a 3-a :

96 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI V. I. LENIN

• În pagina a 5-a :

File de istorie
– ȚĂRANII DIN JUDEȚUL IAȘI ÎNFĂPTUIESC REFORMA AGRARĂ

• În pagina a 6-a :

FORMAREA STOCURILOR IMPUNE SOLUȚII DIFERENȚIATE

• În paginile 7–8 :

PROGRAMAREA LINIARĂ

• În paginile 12–13 :

Știință–tehnică–producție

ZGOMOTUL – FACTOR ANTIECONOMIC

• În pagina a 16-a :

File de monografie

CONSTANȚA – POARTA ȚĂRII SPRE OCEANE

• În pagina a 23-a :

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

O discuție... in suspensie:

CONTABIL ȘEF, ECONOMIST ȘEF SAU DIRECTOR ECONOMIC?

Începînd cu nr. 17 din 24 aprilie 1964, revista „Viața economică" a înserat în paginile ei o suită de articole privind necesitatea schimbării actualei forme de conducere a serviciilor economice — plan, organizarea muncii, aprovizionare, desfacere, financiar, contabilitate. Tema a suscitat interes și a antrenat la discuții un număr important de participanți. Cu toate că au existat și păreri diferite, în ansamblu materialul publicat dă posibilitatea să se tragă unele concluzii.

Într-adevăr, actuala formă de organizare, cînd serviciile economice sînt conduse prin intermediul a 3 cadre de conducere (director, contabil șef și director adjunct), a devenit necorespunzătoare. Sfera de cuprindere a atribuțiunilor contabilului șef este restrînsă practic numai la serviciile contabilitate și financiar, ceea ce îngreunează activitatea sa de coordonator al activității economice. Faptul că nu există o conducere unitară a serviciilor economice, duce și la dificultăți în relațiile dintre ele, măsurile luate neavînd un caracter unitar.

Majoritatea participanților la discuție au susținut înființarea funcției de economist șef, acesta urmînd să conducă întreaga activitate a serviciilor economice. Cu alte cuvinte, se vor sectoriza sarcinile întreprinderii în 2 părți : sectorul tehnic-productiv și sectorul economic. Aceasta ar da posibilitatea coordonării și analizării unitare a sarcinilor economice, iar măsurile ce trebuie luate pot avea, de asemenea, un caracter unitar pe întregul sector economic.

Conducerea sectorului economic — s-a arătat — să fie încredințată cadrelor economice cu pregătire superioară, cu experiență în muncă, competente în a rezolva problemele complexe care apar în activitatea întreprinderii. În legătură cu aceasta, s-a propus crearea funcției de economist șef — pentru întreprinderile mici și mijlocii, sau de director economic — pentru întreprinderile mari. Consider și eu că aceasta ar fi rezolvarea cea mai potrivită și mai adaug că — așa cum inginerul șef este ajutat de ingineri șefi adjuncți, sau directorul tehnic de inginerii șefi — tot așa economistul șef să fie ajutat de unul sau doi economiști șefi adjuncți, respectiv directorul economic să fie ajutat de economiști șefi.

Dar ideea principală care se desprinde din discuția purtată nu se rezumă numai la înlocuirea denumirii funcției de „contabil șef" cu aceea de „economist șef", ci ea se referă la ceva mult mai important : o mai bună organizare a conducerii activității economice a întreprinderii, încadrarea posturilor de conducere cu cadre cu pregătire teoretică și practică temeinică, precum și o judicioasă folosire a cadrelor în raport cu pregătirea lor, în sensul unei juste îmbinări a conținutului sarcinilor unor funcții cu pregătirea cadrelor ce trebuie să le ocupe.

Dacă acestea sînt aspectele care au reieșit din discuția purtată în coloanele revistei, cu regret trebuie spus că cititorii n-au constatat nici un fel de luare de poziție din partea forurilor competente (ministere, C.S.M.S., C.S.P. etc.).

Nu s-ar putea ca redacția revistei „Viața economică" să solicite forurilor competente — și, în primul rînd, C.S.M.S. — răspuns la discuția amintită ? Desigur, nu cerem să ni se comunice rezolvarea si reglementarea practică a problemelor dezbătute, înainte ca ele — aceste probleme — să fi fost soluționate și aprobate ca atare de organele superioare. Dar părerea de principiu asupra ideii de perfecționare a organizării conducerii economice a întreprinderilor — credem — poate fi exprimată. Cititorii revistei au dreptul la răspuns și, de aproape doi ani, îl așteaptă.

Constantin PASAT
economist, Uzinele „Electronica"-București

DE CE SE LASĂ AȘTEPTATE ?

Am luat cunoștință de doleanțele tovarășilor de la uzinele de utilaj petrolier Tîrgoviște și „Steagul roșu"-Brașov (exprimate în nr. 13 al revistei „Viața economică") de a primi cît mai curînd instalațiile de brichetat șpan. Din păcate, instalațiile respective se vor lăsa, totuși, așteptate. Și iată de ce :

Pentru Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște avem de executat o presă de brichetat șpan în greutate de circa 30 tone. Am contractat acest utilaj, foarte complex, avînd un volum de manoperă mare și un ciclu de fabricație lung, cu termen de livrare 30 septembrie a.c. Aceasta pe baza următoarelor considerente : repartiția M.I.C.M. a indicat termen de livrare anul 1966 fără a stabili o perioadă precisă de livrare ; arbitrajul M.I.C.M. a scurtat termenul de livrare de la 30 septembrie la 30 iunie, fără a ține seama de repartiție și de faptul că practic utilajul nu va putea fi realizat la 30 iunie.

Considerăm necesar să arătăm că, prin permanentele scurtări de termene contractuale ce se fac de organele de arbitraj, obligațiile din trimestrul II la poziția de plan (în care sînt cuprinse și aceste utilaje) sînt superioare sarcinii de plan de stat cu 23,7%.

Pentru Uzina „Steagul roșu" din Brașov am primit repartiția M.I.C.M. la 4 februarie a.c. și în baza acesteia beneficiarul a emis comanda la 2 martie. Întrucît pe anul acesta avem deja 400 tone de utilaje contractate peste plan, am cerut M.I.C.M. anularea repartiției. La cererea noastră, nu am primit, însă, nici un răspuns și, deci, noi nu am contractat comanda cu „Steagul roșu".

Socotim că organele M.I.C.M. ar trebui să țină o legătură mai strînsă cu uzinele pentru rezolvarea operativă a unor probleme ce impun repartizarea de sarcini peste plan.

ing. Gheorghe MUNTEANU
director tehnic
ing. Ilie GROZEA
șef serviciu producție
Uzina de utilaj greu-„Progresul"
Brăila

EFICIENȚA UTILAJELOR FOLOSITE ÎN COMERȚ

Ar fi util dacă s-ar discuta, în coloanele revistei, despre eficiența economică a utilajelor frigorifice folosite în comerțul cu amănuntul și cu ridicata (vitrine, dulapuri, camere frigorifice etc.) și a celor de mică mecanizare utilizate în comerțul cu amănuntul (mașini pentru prăjit și rîșnit cafea, mașini pentru tăiat mezeluri etc.).

De asemenea, ar merita studiată eficiența utilajelor din laboratoarele de producție culinară și de cofetărie (mașini pentru tocat carne, malaxori, roboți culinari, mașini pentru bătut albușul de ou, mașini de făcut înghețată ș.a.). Un capitol important, care ar trebui și el cercetat, îl constituie utilajele de mică mecanizare, pentru transportat sau ridicat, funcționînd în depozitele comerciale cu ridicata (benzi transportoare, macarale electrice, electrocare etc.).

Albert SOLOMON
economist principal – CENTROCOOP

URMĂRIM LUNAR PRODUCȚIA-MARFĂ

Apreciem că problemele ridicate în articolul **„Producția-marfă vîndută și încasată"** apărut în „Viața economică" nr. 7, prezintă o importanță deosebită pentru întreaga economie națională. Începînd din luna februarie a.c., în industria ușoară, în afară de urmărirea indicatorului producția-marfă vîndută și încasată pe baza dărilor de seamă contabile lunare și trimestriale, s-a organizat urmărirea operativă a acestui indicator în fiecare lună.

Urmărirea operativă organizată în industria ușoară va permite aprecierea întregii activități economice a întreprinderilor. Ea va permite, de asemenea, luarea de măsuri în vederea asigurării unei producții ritmice, de bună calitate, precum și respectarea disciplinei contractuale.

Gh. MAIOR
director, Direcția plan financiar și prețuri, Ministerul Industriei Ușoare

OPERATIVITATE, DA—DAR CONFORM NORMELOR

Pe marginea anchetei „Vieții economice" (nr. 11) **Suplețe și operativitate în relațiile reciproce** opinia noastră este următoarea :

Arbitrajul de Stat are sarcina ca în rezolvarea litigiilor să aplice cu strictețe legalitatea socialistă. În rezolvarea propunerii de extindere a perioadei pentru care se încheie unele contracte, nu trebuie pierdut din vedere principiul anualității sarcinilor de plan stabilite prin H.C.M. Cu alte cuvinte, posibilitatea contractării și livrării în ani de plan diferiți trebuie prevăzută expres prin hotărîrea care aprobă planul de stat. În ce privește aprovizionarea cooperației de consum direct de la furnizori, trebuie să se țină seama de faptul că aceștia nu sînt organizați pentru a contracta și livra produsele la un mare număr de beneficiari. Acest procedeu presupune înființarea, paralel cu bazele Ministerului Comerțului Interior, a unor baze proprii ale cooperației de consum. În acest caz, desigur, paralelismul în aprovizionarea fondului pieței este evident și nerecomandat din punct de vedere economic.

Procedura de conciliere a divergențelor, așa cum se practică în prezent, este stabilită prin H.C.M. nr. 524/1951 și Condițiile Fundamentale aprobate. Opiniile exprimate în această problemă sînt uneori justificate, dar practica arbitrală nu poate fi schimbată pînă ce reglementarea legală nu va fi modificată. De altfel, Primul Arbitru de Stat a făcut propuneri pentru prelungirea termenului de conciliere a divergențelor.

În altă ordine de idei, este cunoscut faptul că plafonul valoric al produselor ce se pot livra pe bază de comandă confirmată este stabilit de ministerele furnizoare. Penalitatea pentru nelivrarea produselor pînă la finele anului de plan, în respectarea principiului anualității sarcinilor de plan, urmează a fi aplicată chiar în cazul contractelor încheiate pentru sarcini de plan din ani diferiți. Unificarea sancțiunilor pentru neexecutarea obligațiilor contractuale este posibilă numai în cadrul unei noi reglementări a disciplinei contractuale, în care scop Primul Arbitru de Stat a inițiat un proiect de decret privind disciplina contractuală corespunzător etapei actuale.

G. CĂTUȚ
prim-consilier, Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri

FUNDAMENTATE PE REALITĂȚI

La rubrica **Puncte de vedere** din nr. 12 al revistei, a fost publicat articolul **Să fie simplu, dar... și rațional,** în care se vorbea despre carențele planificării financiare la întreprinderi pe bază de coeficienți.

Metoda expusă în articolul **Rezultatele unei experimentări** („Viața economică" nr. 51/1965), dezbătută în articolul **Să fie simplu, dar... și rațional,** se bazează pe indicatorii sintetici și pe coeficienți. În general, această metodă se folosește la nivel central și nu considerăm indicat ca ea să fie folosită la nivel de întreprindere. Așa cum se arată în articolul **Să fie simplu, dar... și rațional,** în întreprinderi stabilirea indicatorilor financiari trebuie să aibă la bază calcule de detaliu, fundamentate pe realități și posibilități existente.

Considerăm, însă, că există posibilități de simplificare a planificării financiare în întreprinderi, pentru care motiv sîntem de părere că dezbaterea acestei probleme între economiști este utilă și poate duce la găsirea celor mai indicate metode pentru perfecționarea planificării financiare.

Gh. ȘICLOVAN
director, Direcția finanțe-prețuri din C.S.P.

O DISCUȚIE UTILĂ

CONSIDERĂM că punerea în discuție — în cadrul raidului-anchetă **„Săparea sondelor cu cheltuieli cît mai reduse"** („Viața economică" nr. 51/1965) — a problemelor privind îmbunătățirea tehnico-economică a forajului, a prilejuit un valoros schimb de experiență.

În ceea ce privește forajul cu turbina, opinia noastră este că această metodă se poate aplica eficient în aproape toate formațiile. Nu trebuie uitat, însă, că forajul cu turbina necesită un studiu și o pregătire complexă. De asemenea, se știe că în întreprinderile de foraj există un mare număr de instalații electrice de tip învechit, cu o eficacitate tehnico-economică redusă și care nu mai pot face față cerințelor actuale. Propunerea de electrificare a instalațiilor 2 DH, 4LD, de tipizare a lor, se cere a fi urgent pusă în practică. În altă ordine de idei, menționăm că este necesară construirea de pompe mai puternice, sape mai bune, turbine mai moderne, prăjini de foraj adecvate.

ing. A. VOINEA
director
ing. L. LANG
director tehnic
Institutul de proiectări, foraj, extracție – Ploiești

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION DUMITRESCU, economist, București — Dispozițiile normative în vigoare (art. 10 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 822/1959, republicată) prevăd în mod expres că se aprobă decontarea cheltuielilor de cazare efectuate, **în limita tarifelor legale stabilite pentru una cameră cu un pat la hotelurile de categoria I—IV.** Față de aceste prevederi, normele de decontare și control emise de Ministerul Finanțelor și de Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii nu pot stabili un tarif unic pentru cazarea în hoteluri. Pentru a ușura modalitatea de decontare a acestor cheltuieli, Ministerul Finanțelor și Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii au precizat în circulara nr. 6400/1965 următoarele : „Angajaților cazați — din lipsă de camere cu un pat — în camere cu mai multe paturi, li se decontează drept cheltuieli de cazare suma reprezentînd cota-parte pentru un pat din tariful camerei respective. Angajaților care au fost cazați în camere cu pat dublu, li se poate deconta tariful prevăzut pentru camerele cu 2 paturi, numai pe baza certificării făcute de administrația hotelului pe chitanța de plată că au folosit pat dublu, **certificare care va fi solicitată de cei în cauză".** În anexa la această circulară sînt prevăzute tarifele de bază la hoteluri corespunzător dispozițiilor H.C.M. 228/1965. **Organele de resort din Ministerul Comerțului Interior au comunicat unităților hoteliere sarcina de a preciza, la cerere, categoria hotelului respectiv.** Greutățile arătate în corespondența dv. se datoresc faptului că angajații trimiși în delegare nu solicită precizările menționate mai înainte.

Propunerile dv. de îmbunătățire a reglementării actuale au fost comunicate organelor competente.

V. BĂJENARU, contabil șef, Combinatul de cauciuc sintetic, oraș Gheorghe Gheorgiu-Dej — Situația prezentată de dv. în materialul **Economistul contabil-financiar și economistul în general în întreprindere** este în atenția organelor competente.

AL. PETRESCU, Petroșeni — Semnalarea dv. a fost trimisă Ministerului Finanțelor.

CONSTANTIN IONESCU, București — Dacă vi se cuvine un procent ? Greu de răspuns. Nu știm în ce condiții ați primit să îndepliniți munca respectivă. Socotim, totuși, că întreprinderea va ține seama de efortul suplimentar depus de dv.

VASILE I. PETRESCU, oraș Gheorghe Gheorghiu-Dej — Condiția stagiului de 6 ani în funcții juridice prevăzută pentru ocuparea funcției de consilier juridic al unei întreprinderi este obligatorie. Nu este posibil să se dea aprobare pentru renunțarea la îndeplinirea stagiului amintit.

ȘTEFAN BUZAȘ, Oradea — În cazul în care ați fost scos din producție și trimis de întreprinderea la care ați lucrat pentru a urma cursurile învățămîntului superior în condițiile prevăzute de H.C.M. 882/1957, (reîncadrîndu-vă ulterior în muncă), perioada în care ați urmat aceste cursuri se ia în considerare la calculul vechimii și al vechimii neîntrerupte în muncă. Precizăm că reglementarea stabilită prin Hotărîrea amintită a fost abrogată prin Hotărîrea 1054/1962, ultima serie de studenți care au beneficiat de această reglementare fiind aceea încadrată din anul școlar 1960—1961.

GH. NEGRU, Brașov — Problema pusă de dv. este în atenția C.S.M.S.

V.I.LENIN

96 de ani de la naştere

ASTĂZI se împlinesc 96 de ani de la naşterea lui Vladimir Ilici Lenin — discipol al lui Marx şi Engels şi continuator strălucit al învăţăturii lor, conducător al proletariatului internaţional şi al primului stat socialist din lume. Lenin a intrat în istorie ca simbol al noii lumi, pentru triumful căreia şi-a închinat întreaga viaţă, geniul său teoretic şi nemărginita dragoste faţă de oamenii muncii. Ideile leniniste cuceresc inimile şi minţile a milioane de oameni din lumea întreagă, vădindu-şi tot mai pregnant forţa lor înnoitoare.

Publicăm mai jos amintiri ale unor contemporani ai lui V. I. Lenin.

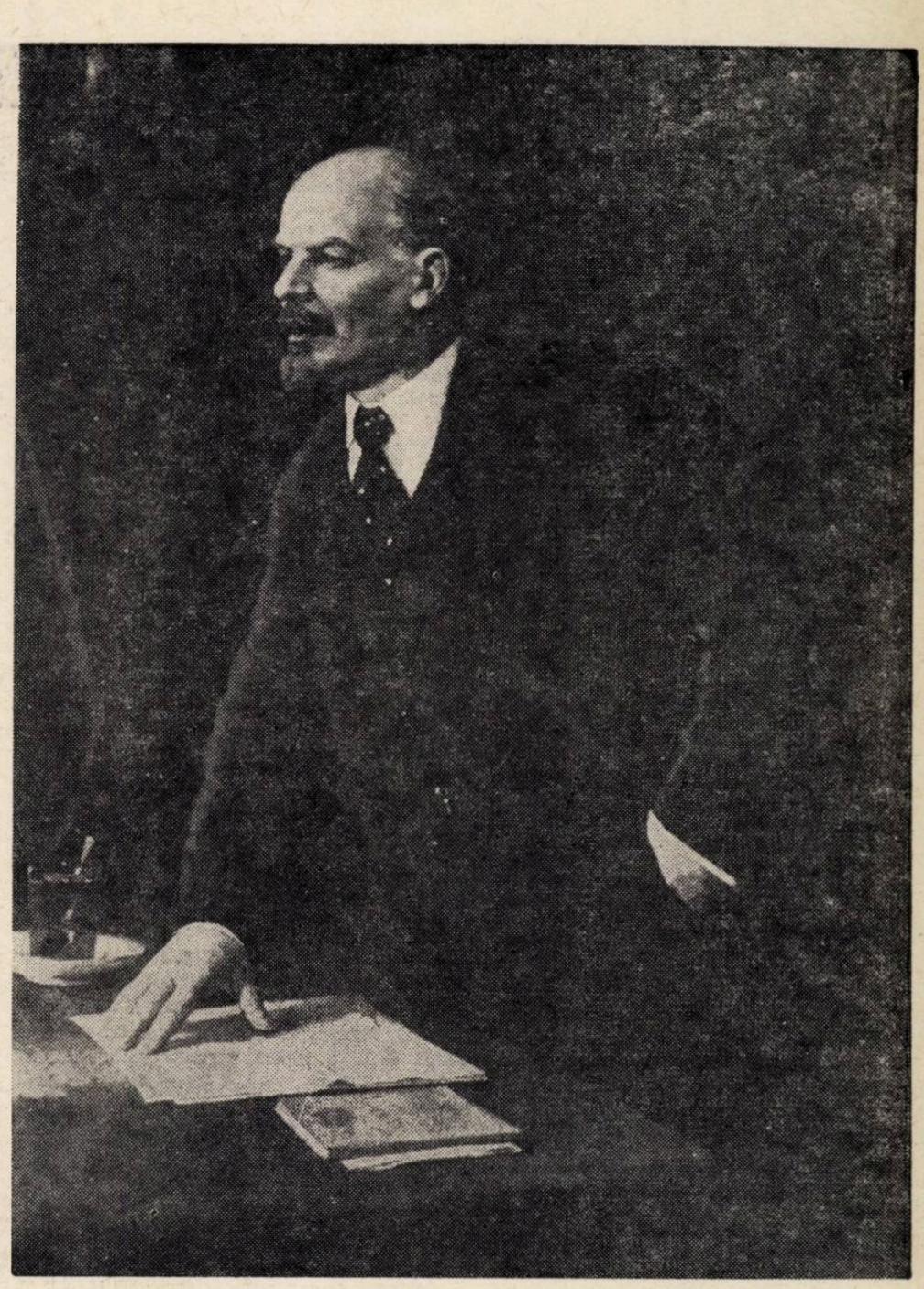

LENIN LA UZINA „DINAMO"

UN eveniment istoric remarcabil în viaţa uzinei „Dinamo" a fost vizita şi discursul lui V. I. Lenin în 1921.

...Cu toţii eram emoţionaţi : această vizită era un eveniment foarte important în viaţa uzinei. În acelaşi timp, noi înţelegeam că sîntem răspunzători pentru viaţa lui Vladimir Ilici.

Lenin a sosit pe înserat, fără pază, fără însoţitori. Era singur. Maşina s-a oprit la poarta uzinei, Vladimir Ilici a ieşit repede din ea şi ne-a salutat. Mai întîi au intrat cu toţii în cabinetul directorului sperînd să discute cu Lenin despre treburile uzinei. În cabinetul directorului, împreună cu V. I. Lenin se aflau 8 oameni printre care tovarăşii Uhanov, Maximov, Dejis, Prianişnikov, Pines.

Fără să se dezbrace, sprijinindu-se de masă, Vladimir Ilici a început să discute despre uzină, despre greutăţile din producţie din cauza lipsei de materiale şi combustibil. A început să întrebe amănunţit ce produce uzina, cum este aprovizionată cu energie electrică după intrarea în funcţiune a centralei electrice Kaşira. La aceste întrebări a răspuns inginerul şef Pines.

Vladimir Ilici l-a ascultat cu atenţie şi i-a spus :

— În primul rînd întocmiţi o listă scurtă cu nevoile pe care le aveţi şi trimiteţi-mi-o mîine ; vom încerca să ajutăm cumva uzina. În al doilea rînd, ce faceţi voi pentru electrificarea agriculturii ?

...Apoi Lenin a întrebat :

— Ce ajutor primiţi de la subcentrala Kaşira ? I-aţi acordat vreun ajutor ?

Pines a spus că uzina a trimis subcentralei întrerupătoare cu ulei şi izolatori de faianţă pentru înaltă tensiune, iar ajutorul subcentralei Kaşira i-a dat posibilitatea uzinei să lucreze în schimbul de zi.

În cele din urmă Lenin a spus :

— Tovarăşi, sîntem aşteptaţi. Să mergem la adunare.

Cu toţii am ieşit în curte şi ne-am îndreptat spre clădirea în care era aşteptat Vladimir Ilici.

Pe atunci la uzină lucra un grup numeros de uzbeci. Ei au ieşit în întîmpinarea lui Lenin strigînd „Ura !". Uzbecii erau fericiţi că l-au văzut de aproape pe Lenin, de numele căruia era legată dezrobirea popoarelor asuprite din Asia Centrală.

Cînd V. I. Lenin s-a ridicat la etajul al III-lea al atelierului de motoare mici, clădirea a răsunat de aplauze şi exclamaţii : „Ura !", „Trăiască tovarăşul Lenin !"...

Cu însetare, cu mare atenţie am ascultat cuvîntarea lui Vladimir Ilici.

Lenin vorbea simplu, adresînd adesea întrebări, ca şi cum ar fi vorbit cu muncitorii.

Îmi aduc aminte ca acum : stătea Vladimir Ilici la tribună ; cu mîna stîngă ţinea reverul hainei, iar cu mîna dreaptă gesticula energic.

— Comunismul nu poate fi construit dacă nu vom electrifica întreaga ţară ! — spunea Lenin. După o scurtă pauză ni se adresează nouă : — Voi trebuie să începeţi să produceţi maşini electrice, cît mai multe !... Dacă veţi avea greutăţi, veniţi la mine, spuneţi-mi doar că sînteţi de la „Dinamo".

Apoi Vladimir Ilici s-a dresat adunării cu întrebarea : Tovarăşi, puteţi voi să ajutaţi la electrificarea satelor ?

Muncitorii au răspuns :

— Ne vom strădui, Vladimir Ilici.

Noi înţelegeam că Lenin socotea uzina noastră ca una din bazele electrificării. Lenin a mai vorbit despre alianţa dintre muncitori şi ţărani, despre consolidarea industriei noastre, despre cooperaţie, despre Armata roşie şi situaţia internaţională.

— Puterea sovietică capătă pe zi ce trece, în conştiinţa oamenilor muncii, o însemnătate tot mai mare, convingîndu-i că ea este puterea oamenilor muncii înşişi. „Omul cu arma — de temut în trecut în conştiinţa maselor muncitoare — nu mai este de temut astăzi ca reprezentant al Armatei roşii, ci este apărătorul lor". (V. I. Lenin, opere, vol. 33, pag. 96).

V. I. Lenin şi-a încheiat cuvîntarea cu cuvintele :

— Noi ne-am eliberat de sub jugul capitalului şi îi vom elibera pe toţi asupriţii de pe globul pămîntesc. Strîngeţi-vă şi mai mult mîinile şi vom învinge.

Un ropot de aplauze a încheiat cuvîntarea lui.

Cînd vorbea Lenin, feţele tuturor erau încordate, toţi vroiau să-l asculte din nou, la nesfîrşit.

Dinamoviştii au lucrat cu multă energie pentru traducerea în viaţă a indicaţiilor lui Vladimir Ilici. Muncitorii bătrîni transmiteau tineretului, ca pe o ştafetă, cuvintele conducătorului. Eu, care am lucrat aproape o jumătate de secol la uzină, am văzut cu ochii mei cum datorită eforturilor eroice ale colectivului a crescut şi s-a dezvoltat repede uzina, cum însuşea unul după altul noi produse, sporind producţia lor.

În timpul vizitei sale la „Dinamo", V. I. Lenin a discutat cu muncitorii despre nevoile lor. Cineva îi spunea că pentru creşterea producţiei la turnătorie nu ajunge combustibilul. Aceste cuvinte s-au rostit în treacăt, dar Lenin n-a uitat să dea indicaţii lui V. A. Smolianinov, ajutorul conducerii treburilor de la Consiliul comisarilor poporului, ca să suplimenteze cota de cocs repartizată uzinei".

S. A. MORGUNOV

UN TRACTOR PENTRU SKNEMVAR

...O DIMINEAŢĂ din toamna anului 1919...

La Kremlin, la etajul trei, V. I. Lenin se apropie de uşa cabinetului său, scoate din buzunar cheia, descuie uşa, intră şi se aşează la masa de lucru.

După el, în cabinet, intră comisarul poporului pentru agricultură, S. P. Sereda. Acesta îi spune :

— Vladimir Ilici, astăzi am primit un document foarte interesant.

— Ce fel ?

— Un statut al „Sknemvar".

— Cum ? Cum ? repetaţi !

— Statutul „Sknemvar".

— Ce-i asta ?

— Denumirea unei comune agricole... undeva în Ural.

— Într-adevăr, este ceva foarte interesant ! Daţi-mi statutul !

...În sala roşie a Kremlinului, vecină cu cabinetul lui V. I. Lenin, are loc o şedinţă a guvernului sovietic. După şedinţă, Vladimir Ilici îl opreşte pe comisarul poporului pentru agricultură.

— Simion Pafnutievici, nu-mi iese de loc din cap această comună „Sknemvar". Le-am trimis chiar o scrisoare.

— Ce le-aţi scris ?

— Nimic deosebit... i-am felicitat pentru buna iniţiativă, le-am vorbit despre însemnătatea ei, le-am urat succese pentru viitor... Mai aveţi ştiri noi despre comună ?

— Avem, Vladimir Ilici...

— Atunci, de ce tăceţi ?!

— Avem veşti foarte bune ! Numărul familiilor membre ale comunei a crescut simţitor, de la 9 la 47 !

— Grozav ! Prin urmare, de peste cinci ori !

— Membrii comunei au început să facă rost de materiale de construcţii, taie copaci, defrişează buturugile, extind ogoarele.

— Bravo lor !

Vladimir Ilici s-a ridicat şi a început să se plimbe prin cameră :

— Ştiţi ceva, Semion Pafnutievici, ar trebui să-i ajutăm !

— Aveţi dreptate ! Dar cum ? Cu ce ?

— Să zicem : s-ar putea, oare, să le trimitem un tractor ?

Văzînd că comisarul tace, Vladimir Ilici adaugă :

— Desigur, unul nu prea mare...

— Le vom trimite un tractor !

— Ar trebui şi piese de schimb. Fără ele, tractorul se va opri pentru o nimica toată...

— Mi-am notat : piese de schimb !

— Desigur, că pentru un tractor va trebui să căutăm şi un tractorist. Pe calea ferată, tractorul va ajunge numai pînă la Ekaterinburg, iar mai departe, 200—300 de verste ar trebui să meargă singur...

— Vom invita şi un tractorist !

— Vă rog să mă scuzaţi, Semion Pafnutievici, că vă reţin cu treburi cu totul nepotrivite pentru un comisar al poporului...".

— Cum „nepotrivite" ?! A acorda ajutor comunei este prima mea obligaţie, tovarăşe Lenin !".

V. A. KARPINSKI

CURIER

● AU INTRAT ÎN FUNCŢIUNE

● **AL DOILEA GRUP TURBOGENERATOR** (50 megawaţi) **al Centralei electrice de termoficare Bucureşti-Sud a intrat în funcţiune continuă.**

● **La marele laminor al Combinatului siderurgic din Galaţi** au început **PROBELE LA MOTOARELE ELECTRICE** care vor acţiona complexul-agregat.

● **La noua Fabrică de cabluri telefonice din Capitală,** locul constructorilor a fost luat de montatori. În vastele şi modernele clădiri ale fabricii s-a trecut la **MONTAJUL UTILAJULUI.**

● Au fost **date în exploatare, în ultima săptămînă : O SECŢIE DE TRATAMENTE TERMICE la Uzina „Steagul roşu" din Braşov. O NOUĂ LINIE TEHNOLOGICĂ la Fabrica de încălţăminte „Solidaritatea" din Oradea** (1 400 perechi pantofi pe zi), **O NOUĂ SECŢIE la Fabrica „Drapelul roşu" din Sibiu** (450 de mii articole de tricotaje pe an).

● CONSTRUCŢII PENTRU... CONSTRUCŢII

● Date la zi de **pe marele şantier al nodului hidroenergetic de la Porţile de Fier : SÎNT GATA 19 CELULE DIN CELE 24 ALE BATARDOULUI CIRCULAR, SE LUCREAZĂ** (în stadiul final) **LA 14 VIADUCTE ŞI 7 TUNELE.**

● La **Baia Mare** au fost încheiate **LUCRĂRILE DE CONSTRUCŢIE A STAŢIEI DE PREPARARE A MIXTURILOR ASFALTICE DURE.** (Producţie : 120 tone pe zi).

● A fost pus în funcţiune **UN AGREGAT MODERN** pentru exploatarea calcarului la **cariera Lespezi a Fabricii de ciment Fieni.** Agregatul concasează pe zi 400 tone de calcar (blocuri-mari).

● INAUGURĂRI DE ŞANTIERE

● O dată cu descoperirea unor **zăcăminte de calcar şi dolomită** (necesare îndeosebi Combinatului siderurgic de la Galaţi), la Mahmudia, în nordul Dobrogei, **se fac pregătiri pentru deschiderea unui mare şantier de valorificare.** De remarcat : rocile cuprind carbonat de calcar în proporţie de 95%.

● Au început **LUCRĂRI DE DESCHIDERE A UNEI NOI MINE la Complexul din Leurda.** Aici se vor extrage zilnic 1 200 tone de cărbune.

● **În bazinul carbonifer Motru, din regiunea Oltenia,** s-a deschis **ŞANTIERUL UNEI CENTRALE ELECTRICE DE TERMOFICARE.**

CICLURI SCURTE DE PREGĂTIRE TEHNICĂ, LA ASIMILAREA PRODUSELOR

(Urmare din pag. 1)

că într-o industrie aflată într-un proces de dezvoltare impetuoasă, în cadrul căreia se deschid zi de zi noi direcții de urmat.

În industria noastră constructoare de mașini există acumulată o experiență pozitivă în ceea ce privește scurtarea ciclurilor de asimilare. Așa, de exemplu, **Fabrica de mașini electrice-București** (pentru unele tipuri de motoare electrice), **Uzinele „1 Mai"-Ploiești** (instalația de foraj 3 DH-200), **Uzina de vagoane-Arad** (pentru vagoanele de marfă de 60 t), **Uzinele constructoare de mașini-Reșița** (pentru hidroagregate), **Uzinele „Electroputere"-Craiova** (pentru transformatoare de mare putere) au realizat cicluri relativ scurte de asimilare, de 8—24 luni, pentru produse de mare complexitate. În alte cazuri însă, la **Uzinele „Vulcan", Fabrica de mașini-unelte, Fabrica „Electromagnetica"** din București, **Uzinele „Progresul"-Brăila**, ciclurile realizate au depășit considerabil prevederile planurilor tehnice. Cum pot fi oare calificate duratele cu totul exagerate de punere în fabricație de serie la **Uzinele „23 August"-București**, de pildă, a unor tipuri noi de echipamente de frînă pentru vagoane, sau faptul că la aceeași uzină prototipul unei prese de 1 200 t pentru industria materialelor refractare, al cărei proiect a fost realizat în 1964, nu e gata nici pînă în prezent?

Dat fiind importanța ei, problema ciclului de asimilare preocupă un cerc larg de ingineri și economiști din întreprinderi. Nu totdeauna însă se reușește să se evidențieze suficient de clar influența factorilor interni. Într-adevăr, durata ciclului pare a fi, în primul rînd, determinată de amploarea mijloacelor puse la dispoziție pentru rezolvarea problemei. Experiența arată însă că **metodele de lucru folosite, modul de organizare și de coordonare a muncii de pregătire tehnică, au o influență hotărîtoare asupra ciclului de asimilare.**

● Elemente necesare la parcurgerea rapidă a unui drum nou

O PRIMĂ condiție pentru realizarea unor cicluri raționale de pregătire tehnică la asimilarea noilor produse constă în **stabilirea clară și realistă a temei.** Nu poți parcurge repede un drum decît dacă îl cunoști bine, dacă vezi cu claritate ținta pe care trebuie să o atingi. Această țintă e concretizată de obicei într-o serie de caracteristici tehnice și de multe ori între acestea există corelații antagoniste (ca, de exemplu, între „rigiditate" și „greutate"). De aceea, simpla însumare a unor caracteristici tehnice de vîrf, — întîlnite la diferite realizări pe plan mondial — nu înseamnă totdeauna soluția cea mai bună. Dimpotrivă, de multe ori acest procedeu sumar de caracterizare a „tehnicii noi" conduce la stabilirea unor ținte care nu pot fi atinse.

Pentru a stabili o orientare corectă este necesar ca din ansamblul de parametri care determină un produs să se aleagă cei esențiali pentru fiecare caz în parte. Alegerea acestor parametri esențiali este o problemă dificilă, necesitînd, în primul rînd, o bună cunoaștere a condițiilor de exploatare a produsului. De aceea, proiectantul trebuie să fie un bun cunoscător al tehnologiei specifice căreia îi este destinată mașina sau aparatul care trebuie proiectat. Așa, de exemplu, un proiectant de mașini care cunoaște bine condițiile de lucru existente în subteran sau în exploatările petroliere din regiunile deluroase, va ști să acorde importanța cuvenită parametrului „robustețe" la proiectarea utilajelor destinate acestor exploatări. În proiectarea utilajului energetic, parametrul „randament" e de multe ori sensibil mai important decît parametrul „greutate specifică proprie". Așadar, stabilirea temei trebuie să concentreze atenția asupra parametrilor esențiali care urmează să fie atinși, ținînd seama că fiecare condiționare inutilă reprezintă cheltuieli suplimentare și timp irosit.

● Tipizarea—metoda de bază la proiectarea seriilor mici

FOLOSIREA maximală a experienței acumulate în proiectare, trebuie să contribuie de asemenea la obținerea unor cicluri cît mai scurte. Mă refer, în primul rînd, la posibilitățile pe care le creează tipizarea și unificarea. Folosirea pieselor, organelor de mașini și ansamblelor tipizate reduce din timpul necesar proiectării și pregătirii fabricației. **Cu cît seriile de fabricație sînt mai mici cu atît trebuie să se tindă la o tipizare mai accentuată.** În această direcție sînt de menționat rezultatele bune obținute în domeniul mașinilor de ridicat și transportat. În schimb, în proiectarea utilajului de construcții și construcții rutiere, tipizarea și unificarea nu au fost suficient urmărite.

O importanță deosebită o are în actuala etapă de dezvoltare a construcției de mașini pentru diferite utilizări, tipizarea adîncită a aparaturii pentru acționări hidraulice și pneumatice. De remarcat că avantajele acestei tipizări sînt atît de mari încît unele firme capitaliste, care lucrează în regimul unei acerbe concurențe, realizează și adoptă totuși în comun soluții unificate. În industria noastră acțiunile începute în acest domeniu trebuie să facă pași repezi înainte. Prin tipizarea aparaturii de acționări hidraulice am putea scurta sensibil ciclurile de asimilare pentru unele utilaje de construcții, utilaje folosite în instalațiile siderurgice, chimice ș.a. **Utilizarea judicioasă a unor elemente tipizate, bine verificate anterior în condiții similare de utilizare, reduce coeficientul de risc în crearea unor mașini noi, scurtează durata de proiectare, de experimentare și de pregătire tehnologică a acestora.**

Tot în domeniul seriilor relativ mici de fabricație, tehnica modernă introduce sisteme constructive care asigură realizarea unor sortimente variate prin folosirea unui număr limitat de ansamble componente, combinate în diferite feluri. Aceste sisteme (numite în general „baukasten", după denumirea jocurilor mecanice pentru copii) se aplică cu succes în domenii foarte diferite, ca de exemplu, în fabricația mașinilor-unelte și a aparaturii electronice industriale. Dintre mașinile-unelte în curs de asimilare, frezele portale (realizate de **Fabrica de mașini-unelte-București**) și mașinile de rectificat interior (fabricate de **Uzinele mecanice-Cugir**) folosesc acest principiu. Aparatura electronică de automatizare UNILOG și UNIDIN, elaborată de **Institutul de proiectări și automatizări** și executată de **Uzinele „Electromagnetica"-București**, e concepută de asemenea ca un sistem de elemente constructive unificate, care se combină într-o mare varietate de aparate și instalații complexe, destinate diferitelor utilizări.

● „Serii unitare" sau în „familii"

ÎN condițiile proiectării produselor destinate a fi fabricate în serii mari, folosirea elementelor componente tipizate trebuie analizată cu multă grijă. **În cazul seriilor mari, considerente pur economice conduc de obicei la abandonarea soluțiilor tipizate de uz general și la stabilirea unor construcții adaptate în mod optim fiecărui produs în parte.** În astfel de cazuri este însă oportună folosirea metodei de proiectare în „serii unitare" sau în „familii" de produse. Proiectarea în „serii unitare" aplicată cu succes în cazul mașinilor și aparatelor electrice, precum și al pompelor, presupune adoptarea pentru o gamă largă de produse asemănătoare din punct de vedere funcțional, dar diferite ca mărime, forme constructive și tehnologii de bază comune. Proiectarea în „familii", aplicată printre altele în construcția de autocamioane și tractoare, presupune realizarea unei varietăți cît mai mari de produse complexe, folosind unele elemente comune (motor de antrenare, transmisii ș.a.). Ambele metode conduc la o scurtare a ciclului de pregătire tehnică, mai ales în ce privește pregătirea tehnologică. Atît **seriile unitare de motoare electrice realizate de industria electrotehnică, cît și caracterul unitar al gamei de tractoare cu motor de 65 CP, au permis o pregătire tehnologică unitară și, în special, folosirea unui număr restrîns de linii de fabricație diferite.** În perioada următoare, numeroase grupe de produse noi se vor realiza pe baza unei astfel de concepții ca, de exemplu, seria nouă de motoare electrice în aluminiu 0,25—7,5 kW (5 gabarite fabricate pe o linie de fabricație unică), familia nouă de tractoare 40—45 CP (7 variante constructive pe 2 tipuri de bază) etc.

● Structuri organizatorice orizontale, în locul celor verticale

METODA **paralelizării fazelor de pregătire tehnică** este binecunoscută. Despre aplicarea consecventă a acesteia, în special despre posibilitatea proiectării în paralel, ar fi de subliniat unele aspecte. Este evident că proiectarea diferitelor ansamble componente poate să se desfășoare în același timp de către specialiști diferiți. Așa, de exemplu, încă din prima fază a proiectării, pot fi transmise teme pentru echipamentul de acționare electrică, pentru echipamentul de automatizare, precum și pentru unele organe de mașini care necesită o atenție specială (lagăre de alunecare, ambreiaje, transmisii mecanice, sisteme de suspensie ș.a.). Este evident, de asemenea, că o desfășurare a acestei proiectări în paralel, în loc de o înlănțuire în serie a rezolvării diferitelor probleme, e de natură să conducă la cicluri mai scurte de proiectare.

Aplicarea acestei metode conduce și la forme superioare de organizare a muncii în serviciile de proiectare: apare necesitatea constituirii unei structuri organizatorice orizontale cu specialiști pe genuri de probleme (acționări, transmisii, lagăre, suspensii, echipament electric) **în locul structurii verticale** (cu specialiști pe produse). În condițiile sortimentelor variate care caracterizează cea mai mare parte a uzinelor noastre o structură orizontală bine adaptată profilului uzinei prezintă o eficiență superioară, deoarece asigură o mai bună unificare a soluțiilor constructive și folosire mai intensă a experienței cîștigate.

De aici derivă și o altă măsură de natură să accelereze concepția noilor produse: amenajarea instalațiilor de încercări pentru verificări calitative și experimentări pe subansamble. Existența acestor standuri de probe, care în cele mai dese cazuri pot fi realizate cu mijloace proprii, permit definirea completă a diferitelor părți ale produsului nou, reducînd la minimum surprizele ce pot apărea la încercările de ansamblu ale prototipului.

● Cînd se poate socoti finalizată munca de concepție?

LA definitivarea unui proiect trebuie avut în vedere că munca proiectantului nu se termină o dată cu copierea și verificarea ultimului desen: **fiecare produs trebuie să fie studiat în continuare.** Pentru a ține pasul cu evoluția tehnicii, el trebuie să aibă mobilitatea unui ansamblu viu în continuă evoluție. **E deosebit de important ca soluțiile care se adoptă să conțină în ele germenul perfecționărilor ulterioare.** E normal ca, la început, precauțiunile constructive să fie mai mari, să se aibă în vedere cele mai severe solicitări, cele mai variate condiții de funcționare. Pe parcursul exploatării primelor produse, proiectantul își va da însă repede seama de corecturile care pot fi aduse, reducînd treptat diferiții coeficienți de siguranță la valoarea lor minimă admisibilă. În această privință e interesant exemplul unor proiecte de acționări electrice și automatizări elaborate de **Institutul de cercetare și proiectare electrotehnică.** În prima variantă au fost adoptate soluții care aveau în vedere îndeplinirea strictă a tuturor condițiilor de exploatare imaginabile. Încercarea de durată a primelor echipamente a dovedit posibilitatea de a se renunța la unele caracteristici, fapt ce a permis simplificarea proiectului pentru seriile următoare și reducerea corespunzătoare a prețului de cost. O astfel de înțelegere a obligațiilor care revin proiectantului permite o îmbinare armonioasă a tendințelor spre un termen scurt de punere în fabricație și, în același timp, spre o soluție cît mai bună.

În finalizarea cît mai rapidă a muncii de concepție, o importanță esențială are existența posibilităților de încercare în laborator a diferitelor prototipuri. Tehnica actuală dă posibilitatea să se reproducă în laborator cele mai variate condiții de exploatare, precum și unele condiții stabilite pe bază științifică care permit tragerea concluziilor în termene mai scurte decît cele echivalente cu durata de viață a produsului. Așa de exemplu, încercările efectuate la **Uzinele constructoare de mașini-Reșița**, pentru verificarea anduranței la motoarele Diesel 2 300 CP, la **Uzinele „Electroputere"-Craiova**, pentru verificarea stabilității transformatoarelor la scurt-circuit etc. au contribuit la omologarea în timp relativ scurt a unor soluții constructive noi. În timp ce în alte cazuri, omologarea și perfecționarea unor utilaje ca, de exemplu, sculele pneumatice fabricate de **Uzinele „Independența"-Sibiu**, mașinile textile fabricate de **Uzinele „Unirea"-Cluj** ș.a. întîrzie din cauza duratei lungi a încercărilor în exploatare. Experiența dovedește în permanență eficiența economică ridicată a acestor instalații de încercări, precum și posibilitățile pe care le au diferitele uzine de a-și realiza prin eforturi proprii astfel de instalații.

● Tehnologie de înaltă productivitate

UN factor de care depinde în mare măsură ciclul de asimilare al unui produs nou, îl reprezintă **tehnologicitatea soluțiilor constructive.** Prin această noțiune se înțelege măsura în care diferitele soluții constructive adoptate permit aplicarea unei tehnologii de cît mai înaltă productivitate. **Noțiunea de tehnologicitate poate avea un sens foarte larg, cuprinzînd și interdependența dintre soluțiile constructive și modul de organizare și dotare a întreprinderii.** Se înțelege de exemplu, că într-o uzină care nu are turnătorie proprie, dar dispune în schimb de un atelier de construcții sudate, în proiectarea unui produs nou de serie mică ar trebui evitată folosirea unor piese turnate speciale, căutînd înlocuirea lor cu construcții sudate. În sensul ei restrîns, tehnologicitatea se referă la detaliile constructive ale diferitelor piese.

Se știe că în construcția de mașini pe lîngă acele dimensiuni care rezultă din calcul, un număr mare de cote și de forme constructive sînt stabilite pe baza așa-numitelor „considerente constructive". În realitate, e vorba mai de grabă de „considerente tehnologice". Adoptarea unor forme constructive complicate, nejustificate din punct de vedere tehnic, nerespectarea cerințelor de tehnologicitate ale diferitelor categorii de piese, prescrierea unor toleranțe foarte strînse fără a avea în vedere soluții mai economice de rezolvare a lanțurilor de dimensiuni (de exemplu, folosirea elementelor de reglaj), iată o sumă de cauze, în aparență mărunte, însă care au o consecință nefastă asupra timpului necesar unei pregătiri tehnologice corecte. Soluția constă într-o colaborare strînsă între proiectant și tehnolog, care conduce la cunoașterea reciprocă a problemelor și la eliminarea greșelilor încă din fazele incipiente.

Și în aceste relații, caracterul de serie al producției joacă un rol important. Cu cît seria de fabricație e mai mică, cu atît proiectantul trebuie să se adapteze mai mult cerințelor tehnologice determinate de condițiile existente în uzină; cu cît seria de fabricație e mai mare, tehnologia este aceea care trebuie să se adapteze mai mult cerințelor impuse de considerente de proiectare.

Pentru a realiza cicluri raționale de asimilare, este necesar ca legătura între concepția constructivă și tehnologică să se desfășoare și pe alte planuri. Așa, de exemplu, elaborarea tehnologiei trebuie să înceapă încă în faza de studiu. De multe ori, realizarea prototipului presupune ea însăși executarea unui anumit echipament de scule sau dispozitive. În astfel de cazuri e potrivită, de exemplu, folosirea pentru prototip a unor metode tehnologice cu totul diferite de cele ce vor fi folosite în producția de serie, în vederea economisirii timpului necesar execuției unor scule complicate. Ne referim la execuția unor prototipuri care comportă piese complicate din mase plastice. Întrucît execuția matrițelor de confecționat aceste piese necesită cîteva luni, este de recomandat metoda realizării acestor piese din rășini de turnare, folosind cochile simple din același material. Atunci cînd nu pot fi aplicate soluții de acest fel, este indicat ca sculele care se execută pentru prototip să fie concepute în așa fel încît să fie utilizate ulterior în producția de serie.

Realizarea unui ciclu rațional presupune stabilirea **nivelului optim de echipare cu scule.** Adoptarea unui grad de echipare prea redus conduce la dificultăți în realizarea primelor serii de fabricație, în timp ce un grad de echipare exagerat amînă în mod nejustificat punerea în fabricație. Experiența a dovedit că, în cazul produselor fabricate în serii mici și mijlocii, este normal ca echiparea inițială cu SDV-uri a produsului să acopere, în primul rînd, toate cerințele de asigurare a calității produsului, rămînînd ca exigențele cu privire la nivelul productivității muncii să fie realizate treptat, în paralel cu începerea fabricației, în mod coordonat cu creșterea nivelului producției. O importanță mare în atingerea unor cicluri scurte în echiparea cu SDV-uri o are folosirea procedeelor tehnologice și a dispozitivelor tipizate, generalizată prin aplicarea științifică a tehnologiei de grup.

★

CELE cîteva idei schițate sînt departe de a acoperi în întregime considerentele care trebuie avute în vedere pentru obținerea unor cicluri scurte de asimilare a produselor noi. Necesitatea acestor sublinieri se impune, în special, pentru a atrage atenția asupra influenței puternice a metodelor de lucru folosite în activitatea de concepție asupra ciclurilor realizate. Nu trebuie uitat că ciclul scurt reflectă de fapt gradul de organizare a acestei activități, în care problema economiei de muncă se pune la fel de puternic, dacă nu și mai imperios, ca în orice alt domeniu de activitate.

IN ÎNTÎMPINAREA CELEI DE-A 45-A ANIVERSĂRI A CREĂRII P. C. R.

FILE DE ISTORIE

ȚĂRANII DIN JUDEȚUL IAȘI ÎNFĂPTUIESC REFORMA AGRARĂ

ÎNFĂPTUIREA pe cale revoluționară a reformei agrare a reprezentat, în mod obiectiv, una dintre sarcinile principale ale primei etape a revoluției populare din România, constituind un obiectiv central al activității Partidului Comunist Român și al celorlalte forțe democratice interesate în progresul economic și social al țării noastre. În focul luptei pentru pămînt și transformări democratice s-a realizat și consolidat continuu alianța muncitorească-țărănească, temelia orînduirii democrat-populare în România.

Ocuparea pămînturilor moșierești în fostul județ Iași, parte componentă a luptei generale a maselor țărănești din România pentru reforma agrară, s-a desfășurat în linii generale ca și în celelalte părți ale țării. În primăvara anului 1944, cînd frontul se apropia de granițele țării, I. Antonescu a ordonat evacuarea Moldovei. Frontul s-a stabilizat în această parte a țării timp de 5 luni ceea ce, evident, a agravat mult situația maselor populare. Peste 300 de sate au fost distruse, zeci de mii de hectare de teren arabil erau minate, lipseau aproape complet vitele de muncă, moșierii părăsiseră pămînturile.

În condițiile cînd foametea și tifosul exantematic bîntuiau orașele și satele Moldovei, comuniștii, încrezători în forțele creatoare ale poporului, au luat inițiativa înfăptuirii unor măsuri de îndreptare a situației, mobilizînd în acest scop toate forțele patriotice.

● Dispare o clasă

Încă din toamna anului 1944, P.C.R. a îndrumat țărănimea să strîngă recolta de pe moșiile părăsite și să treacă la însămînțările de toamnă. Pentru aceasta, moșiile au fost parcelate și date în folosința țărănimii muncitoare. În același timp, atelajele agricole ale moșierilor au fost strînse și folosite în comun la treieratul recoltelor și la aratul terenurilor date în lucru țăranilor muncitori.

Un rol deosebit de important l-au jucat comitetele sătești, care încă de la sfîrșitul lunii octombrie 1944 s-au preocupat de organizarea țărănimii pentru preluarea în folosință a pămînturilor moșierești din satele și comunele județului, printre care cele din plasa Bahlui: Sinești, Goești, Lemgani, Lihău, Mădîrzești etc.

Cu toată lipsa de unelte și vite de muncă, de semințe, înfruntînd pericolul terenurilor minate, țărănimea a muncit pentru strîngerea recoltei, și a realizat campania însămînțărilor din toamna anului 1944. Datorită acestor acțiuni a putut fi salvat în mare parte inventarul agricol rămas și mărită suprafața însămînțată.

La sfîrșitul anului 1944 și începutul anului 1945, cînd majoritatea reacționară din guvern încerca să readucă în Iași elementele administrației vechi, pe care să le folosească împotriva țăranilor muncitori, aceștia, sprijiniți puternic de muncitorimea organizată, în frunte cu comuniștii, au trecut la realizarea năzuințelor lor. Un avînt deosebit în lupta pentru pămînt a țărănimii din fostul județ Iași s-a înregistrat, ca de altfel în toate satele și comunele României din acea perioadă, după publicarea, la sfîrșitul lunii ianuarie 1945, a Programului de guvernare al F.N.D. în care se prevedea realizarea imediată a reformei agrare.

Sub imboldul și cu sprijinul nemijlocit al muncitorimii, masele țărănești și-au strîns rîndurile, organizîndu-se peste tot în comitete sătești. Asemenea comitete existau la sfîrșitul lunii noiembrie în toate comunele și satele județului. Totodată, activau organizații ale Frontului Plugarilor îndrumate de Comitetul județean al Frontului Plugarilor constituit în sfîrșitul lunii noiembrie 1944. Ziarele „Moldova liberă", organ al regionalei P.C.R. Moldova, „Vrem pămînt", gazetă a organizației județene a Frontului Plugarilor, stimulau activitatea țărănimii, popularizau în rîndurile acesteia chemările P.C.R., experiența comitetelor sătești etc.

În ianuarie—februarie 1945 comitetele sătești au întocmit tabele cu cei îndreptățiți la împroprietărire, au stabilit loturile pe comune și s-a trecut la împărțirea pămînturilor moșierești. Pe această cale, înaintea apariției legii reformei agrare, majoritatea pămînturilor moșierești au fost luate în stăpînire de țăranii muncitori, peste capul și împotriva reacțiunii din guvern.

● Muncitorii sprijină țărănimea

Un ajutor neprecupețit a primit țărănimea muncitoare din județul Iași nu numai din partea muncitorimii orașelor moldovene, ci și a muncitorilor din alte orașe. În raportul prezentat la Conferința organizației regionale Moldova a P.C.R. din 19—21 august 1945, se arăta: „În freamătul luptei împotriva reacțiunii, ne-au sosit din capitala țării muncitori din fabricile și uzinele bucureștene, ne-au sosit luptători dîrji pentru libertate și democrație, care au înțeles în plină iarnă să lase ocupațiile și gospodăriile lor, pentru a veni în ajutorul țăranilor din Moldova. Sprijinul lor, țărănimea din Moldova nu-l va uita niciodată. În felul acesta s-a sudat alianța dintre muncitori și țărani".

ANUL II.— Nr. 125 6 pagini 20 lei

PARTIDUL COMUNIST DIN ROMÂNIA

Scânteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL al P. C. R.

Țăranii din jud. Iași au luat atitudine împotriva amânării reformei agrare

Impozante demonstrații la Iași pentru un guvern F. N. D.

Moldovenii desăvârșesc reforma agrară

Moșia Rusovici din județul Iași a fost împărțită

— Prin telefon dela corespondentul nostru —

Țăranii cer sprijinul muncitorimii

Motiunea Adunării Plugărești din Iași

Marea adunare populară din Iași

Reprezentanții tuturor partidelor politice și ai tuturor organizațiilor au cerut guvern F. N. D.

— Prin telefon dela corespondentul nostru —

Ocuparea pămînturilor moșierești și împroprietărirea țăranilor s-au înfăptuit în condițiile intensificării activității elementelor dușmănoase din aparatul administrativ local sprijinite de majoritatea reacționară din guvern. În pofida încercărilor lor de a alunga țăranii împroprietăriți de pe moșii, țărănimea muncitoare, sprijinită de către muncitorime, și-a exprimat hotărîrea fermă în numeroase mitinguri și adunări, de a contribui la lupta maselor populare din întreaga țară pentru instaurarea unui guvern democratic care să transpună în viață prevederilor Platformei Frontului Național Democrat. Astfel, la sfîrșitul lunii ianuarie 1945, la adunarea plugărimii din fostul județ Iași, la conferința prefecților democrați din Moldova din 15 februarie, au fost adoptate moțiuni prin care erau demascate actele provocatoare ale lui Rădescu, cerîndu-se cu hotărîre instaurarea unui guvern democratic și legiferarea reformei agrare. La asemenea acțiuni desfășurate de-a lungul întregii perioade a luptei pentru putere, forțele democratice și patriotice din județul Iași, în frunte cu comuniștii, au mobilizat zeci de mii de oameni din orașe și sate. Numai în luna februarie 1945 au avut loc în satele județului Iași 165 de manifestații împotriva guvernului Rădescu, prin care se afirma forța maselor țărănești în lupta pentru un guvern democratic, care să legifereze fără întîrziere reforma agrară.

Valul luptei revoluționare din întreaga țară, desfășurat cu intensitate crescută, a măturat din viața politică guvernele cu majoritate reacționară, aducînd la cîrma țării, pentru prima dată în istoria României, un guvern cu adevărat democratic, în care clasa muncitoare avea rolul precumpănitor.

Instaurarea guvernului democrat la 6 martie 1945, legiferarea de către acesta la 23 martie a reformei agrare au deschis noi perspective luptei maselor populare pentru transformările radicale viitoare; alianța muncitorească-țărănească făurită în focul luptei pentru înfăptuirea reformei agrare s-a întărit continuu, devenind temelia de nezdruncinat a puterii populare în România.

C. BĂRBULESCU
cercetător la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

ÎN SATISFACEREA OPTIMĂ A CERERII DE CONSUM

FORMAREA STOCURILOR IMPUNE SOLUȚII DIFERENȚIATE

O CONDIȚIE necesară pentru aprovizionarea sistematică și neîntreruptă a consumatorilor, o constituie și formarea de stocuri de mărfuri care să corespundă nevoilor reale ale acestora.

Stocurile reprezintă un stadiu important și anume ultimul în procesul circulației mărfurilor; o etapă de trecere a mărfurilor în drum spre consumator. Din această cauză, una din condițiile de bază ale formării stocurilor o constituie permanenta lor reîmprospătare; în timp ce unele stocuri intră în consumație, alte mărfuri livrate de industrie trebuie să le ia locul.

Ca urmare a perfecționării repartizării teritoriale a întreprinderilor producătoare de bunuri de consum prin apropierea lor de centrele de consum, a îmbunătățirii și raționalizării transportului, a unei mai judicioase amplasări teritoriale a rețelei comerciale, precum și a măririi continue a volumului de mărfuri, viteza de circulație a mărfurilor înregistrează o tendință de creștere. Astfel, în 1965 față de 1959, volumul destacerilor de mărfuri prin comerțul socialist a crescut cu 88%, în timp ce nivelul stocurilor de mărfuri a sporit numai cu 51%.

● O mai judicioasă corelare

O CONDIȚIE esențială în aprovizionarea ritmică a populației este asigurarea unei corelări optime între ritmurile de creștere a stocului mediu de mărfuri cu cele ale sporirii circulației mărfurilor. Referindu-se la stocurile de mărfuri, Marx arăta că „Stocul trebuie să aibă un anumit volum pentru a corespunde volumului cererii în cursul unei anumite perioade... stagnarea mărfii este calculată aici ca o condiție necesară a vînzării mărfii... iar volumul trebuie să fie apoi mai mare decît vînzarea medie sau decît volumul cererii medii. Altminteri, ceea ce ar întrece această vînzare medie, respectiv această cerere medie, nu ar putea fi satisfăcută".

Această proporție nu presupune însă creșterea volumului stocurilor la mărfuri la care se observă o tendință de diminuare a cererii, ci din contră, numai la mărfurile unde se constată că acestea nu satisfac permanent cererea populației

Accelerarea vitezei de circulație a mărfurilor constituie un fenomen pozitiv, atunci cînd se obține pe calea îmbunătățirii organizării circulației mărfurilor și nu ca urmare a insuficienței unor mărfuri în rețeaua comercială. În același timp, încetinirea vitezei de circulație a mărfurilor nu trebuie considerată ca un fenomen negativ în situația cînd ea este provocată de lichidarea insuficienței unor produse și normalizarea stocurilor de mărfuri.

Un exemplu care confirmă că accelerarea vitezei de circulație se poate obține concomitent cu îmbunătățirea aprovizionării populației îl constituie situația stocurilor la produse alimentare. Astfel, deși în 1965, față de 1959, viteza de circulație, respectiv nivelul relativ al stocurilor la aceste produse s-a redus cu 22%, totuși, în prezent, magazinele de produse alimentare sînt mai bine aprovizionate, sortimentul de produse alimentare s-a lărgit, iar condițiile în care cumpărătorii își procură aceste produse sînt mai bune.

La aceasta au contribuit și măsurile luate pentru îmbunătățirea organizării desfacerilor de mărfuri cu produse alimentare: extinderea aprovizionării directe a unităților de desfacere, o mai rațională organizare a circulației produselor, o frecvență mai bună în aprovizionarea cu mărfuri a rețelei etc.

Deși din punct de vedere fizic stocurile de produse nealimentare au sporit simțitor în perioada șesenalului, iar magazinele care desfac aceste mărfuri sînt mai bine aprovizionate, accelerarea vitezei de circulație în această perioadă nu poate fi considerată pe deplin corespunzătoare la aceste produse.

● Stocuri in raport cu cererea de consum

ȘA după cum se sublinia și la recenta Consfătuire pe țară a lucrătorilor din comerț, stocurile la unele produse cum sînt confecțiile, tricotajele, încălțămintea, articolele de galanterie, articolele mărunte de uz casnic, deși sînt mai mari decît în anii trecuți, nu sînt încă la nivelul cererii actuale a populației.

Considerăm că sub acest aspect există și unele rezerve de îmbunătățire a stocurilor la aceste produse, în cadrul resurselor de mărfuri existente, pe seama înlăturării unor verigi intermediare și simplificării circulației acestor produse încă destul de greoaie.

În raport cu condițiile existente în fiecare perioadă, **este indicat ca ritmurile de creștere a livrărilor să depășească ritmul de creștere al desfacerilor prevăzute, ceea ce creează condiții pentru completarea stocurilor.**

Avînd în vedere că stocurile nu se pot completa decît cu produse corespunzătoare solicitate și care urmează a trece în consumație în perioada următoare, organele comerțului au obligația de a cere industriei să producă tocmai astfel de mărfuri. În acest fel, corelația dintre nivelul livrărilor industriei și nivelul desfacerilor de mărfuri, exercită în mod indirect o influență considerabilă asupra producției solicitate și a ridicării calității produselor. În caz contrar, întreprinderile producătoare nu-și pot realiza sarcinile de livrări, cu toate consecințele economico-financiare cunoscute.

● Imbunătățiri in sistemul de finanțare și creditare

MULȚI dintre participanții la Consfătuirea lucrătorilor din comerț au subliniat necesitatea îmbunătățirii sistemului de finanțare a comerțului, astfel ca acesta să stimuleze și mai mult buna aprovizionare a rețelei de desfacere cu amănuntul, fluxul continuu și direct al mărfurilor de la producător la consumator.

O contribuție însemnată o pot aduce îmbunătățirile sistemului de finanțare și creditare și la formarea de stocuri corespunzătoare în comerț.

Diferențierea finanțării de la buget, pe întreprinderi și organizații, în raport cu felul mărfurilor comercializate (cu viteză de circulație mai accelerată sau mai lentă, de sortiment simplu sau complex etc.) poate cointeresa în mai mare măsură organizațiile și întreprinderile comerciale în formarea de stocuri — la produsele de sortiment mai complex la care, de altfel, nevoile de stocuri sînt în general mai ridicate.

Mărirea duratei de creditare a unor stocuri de mărfuri la unele produse sezoniere care prin natura lor rămîn în stoc o perioadă mai îndelungată decît mărfurile de consum curent, considerăm că poate favoriza valorificarea mai corespunzătoare a acestor mărfuri (prin desfaceri în sezonul următor și mai puțin prin soldări la sfîrșitul sezonului în curs). De asemenea, aceasta ar influența lucrătorii din comerț în sensul de a nu limita comenzile către industrie de teama rămînerii cu stocuri la sfîrșit de sezon.

În volumul cheltuielilor de circulație, o pondere însemnată o au, la unele întreprinderi de comerț cu ridicata, îndeosebi de produse textile-încălțăminte, dobînzile pentru credite, ceea ce poate face ca uneori, întreprinderile, pentru a nu depăși nivelul de cheltuieli, să manifeste rețineri în aprovizionarea cu mărfuri și completarea stocurilor la nivelul necesar.

În situația reducerii nivelului dobînzii plătite de întreprinderile și organizațiile comerțului de stat s-ar majora în mod corespunzător sarcinile de beneficii și totodată întreprinderile ar fi mai cointeresate să-și îmbunătățească situația stocurilor.

Îmbunătățirea în continuare a modului de formare a stocurilor de mărfuri din rețeaua comercială are un rol important în acțiunea de ridicare a nivelului comerțului din țara noastră, în buna aprovizionare a populației cu întregul sortiment solicitat.

Ilie NEACȘU
doctorand în economie

Alexandru VICOL

Există deficiențe în privința aprovizionării magazinelor cu unele sortimente de mărfuri.

— Vă rog să-mi dați o învoire de 24 de ore. De data asta vreau ca pantofii să-mi fie potriviți și ca număr și ca model și culoare.

Desen de CIK DAMADIAN

ACORDURI ...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

La 14 aprilie a fost semnat la București Acordul comercial pe termen lung între Republica Socialistă România și Danemarca pe perioada 1966—1970.

● Un contract încheiat recent de Întreprinderea „Mașinimport" prevede importul de la firma „Schuller" din München a unei instalații complexe de fabricat învelitori din impîslitură de fibre de sticlă asfaltate, avînd o capacitate anuală de 16,5 mil. mp. Cu firma „Extraction de Smet" din Belgia s-a perfectat importul unei rafinării de uleiuri vegetale, cu o capacitate de 150 tone ulei rafinat în 24 ore (din semințe de floarea-soarelui).

● „Metalimport" a cumpărat 11 600 de tone de tablă groasă din U.R.S.S., 1 150 de tone de cabluri oțel-aluminiu din R. P. Ungară, 800 de tone de profile din oțel LD de la firma „Hansa Stahl Export" din R. F. Germană, 800 de tone de tubing din Franța, precum și cabluri telefonice de la firma „Cablexport" din Italia

● Noi contracte semnate de Întreprinderea „Exportlemn" prevăd livrarea a 590 000 mp plăci aglomerate în Anglia, Cipru, Franța, R. F. Germană, Grecia, Irak, Islanda, S U.A., Suedia, Tunisia, 8 700 de tone de plăci fibrolemnoase în Anglia, Cipru, Franța, R. F. Germană, Irak, Liban, Malta, Pakistan, Sudan, Tunisia, 310 000 mc de lemn de celuloză de diverse esențe în Austria, Franța, Grecia, Italia, 120 000 mc cherestea de fag și stejar în Anglia, Austria, Belgia, Iordania, Italia, Olanda, R.A.U., Suedia, 125 mc de cherestea de rezonanță în R. F. Germană și Italia, precum și de mobilă în Austria, R. F. Germană, Liberia, Norvegia, de mic mobilier și scaune în valoare de 770 000 lei valută în Anglia, Cipru, Franța, R. F. Germană, Olanda, S.U.A.

● „Mineralimportexport" a contractat exportul a 2 milioane de cărămizi dialit în R. D. Germană și R. P. Polonă, 570 de tone de articole sanitare în R. D. Germană, 200 000 mp de covor din P.V.C. pe suport textil în U R.S.S.

● Contracte încheiate de Întreprinderea „Tehnoimport" prevăd importul de cîntare automate și cîntare dozatoare de la firma „Gi et Gi" din Italia, aparatură electroacustică și accesoriile necesare de la firma „Brüel & Kjaer" din Danemarca, aparatură electrică diversă de la firma „C. P. Goerz-Electro GmbH" din Austria.

● Întreprinderea „Cartimex" a angajat un export de hîrtie kraft în valoare de peste 140 000 de dolari în Italia.

● Prin portul Constanța au fost expediate 22 000 de tone de ciment în Golful Persic, Libia, R.A.U., Spania: au sosit din import 900 de tone de măsline din Turcia, 10 100 tone de orez din R. P. Chineză, 10 300 de tone de minereu de fier din Libia, 2800 de tone de șroturi de soia din Elveția, 850 de tone de bumbac din R.A.U., 1850 de tone de laminate din R. F. Germană, Franța și Anglia, 520 de tone de cărămizi crommagnezită din Anglia.

BILANȚ ȘI PERSPECTIVE

(Urmare din pag. 1)

cial de nerespectarea disciplinei contractuale.

„Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, stabilind programul multilateral al dezvoltării întregii economii naționale și creșterii, pe această bază, a bunăstării poporului — arăta tovarășul Gheorghe Apostol în cuvîntarea ținută la consfătuire — a trasat sarcini importante comerțului socialist. Realizarea în bune condiții a acestor sarcini cere ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități comerciale, o muncă perseverentă din partea tuturor lucrătorilor din comerț pentru lichidarea lipsurilor și neajunsurilor constatate".

Pentru creșterea volumului și îmbunătățirea structurii fondului de marfă în vederea satisfacerii în mai bune condiții a cererii populației, în continuă creștere și diversificare, participanții la consfătuire au subliniat că o contribuție mai mare trebuie s-o aducă, alături de industria republicană, și cooperația meșteșugărească și industria locală, prin extinderea producției de serie mică. Tot în această direcție și ținînd seamă de necesitatea perfecționării relațiilor economice dintre furnizori și beneficiari, reține atenția propunerea de generalizare a practicii de încheiere a contractelor înainte de definitivarea planurilor de producție și desfacere. S-a scos în evidență, de asemenea, necesitatea perfecționării metodelor de recepție calitativă folosite în comerț, concomitent cu necesitatea întăririi și creșterii simțului de răspundere al organelor de control tehnic de calitate din industrie.

Rezerve însemnate pentru o mai bună aprovizionare a populației pot fi puse în valoare prin scurtarea căilor de trecere a mărfurilor de la producător la consumator, prin extinderea formelor de aprovizionare directă. Pe această linie s-au înscris propunerile cu privire la lărgirea livrărilor în tranzit. Tot în scopul unei mai bune, mai ritmice și mai operative aprovizionări a populației, reține atenția și propunerile de îmbunătățire a sistemului de finanțare și creditare a comerțului.

Subliniind rolul pe care trebuie să-l exercite comerțul în așezarea rațională a fondului de mărfuri în strictă conformitate cu cererea de consum a populației, consfătuirea a scos în evidență necesitatea extinderii și perfecționării metodelor științifice de cercetare a cererii populației. Elaborarea balanțelor de venituri și cheltuieli bănești ale populației în profil teritorial — problemă ridicată în discuții de mulți participanți și cuprinsă și în concluziile consfătuirii — va contribui desigur la extinderea cercetărilor de acest gen.

Perfecționarea continuă a bazei tehnico-materiale a comerțului — condiție principală a unui comerț modern și eficient — strîns legată de modul judicios în care se realizează obiectivele planului de investiții, atrage o serie de măsuri menite să ducă la eliminarea lipsurilor ce s-au manifestat în acest domeniu. Consfătuirea a subliniat astfel necesitatea orientării fondurilor de investiții, în special, în sectoarele rămase în urmă, cum sînt magazinele pentru desfacerea produselor de masă și spațiile de depozitare. Scurtarea termenelor de dare în funcțiune și reducerea costurilor noilor spații comerciale rămîn în continuare sarcini de mare răspundere, atît pentru organele comerciale, cît și pentru organizațiile de construcții ale sfaturilor populare. Ținînd seamă de volumul însemnat al lucrărilor de construcții și de modernizare a unităților comerciale, consfătuirea a subliniat necesitatea creării unor grupe specializate în proiectarea și elaborarea documentațiilor tehnico-economice pentru construcțiile comerciale, în cadrul organizațiilor de proiectare regionale.

Conferința pe țară a lucrătorilor din comerțul socialist — eveniment deosebit de important în viața economică a țării — va constitui un nou și important stimulent pentru mobilizarea eforturilor creatoare ale tuturor lucrătorilor din comerțul de stat și cooperatist, în scopul perfecționării continue a activității acestei ramuri, în scopul unei mai bune și mai depline satisfaceri a cerințelor crescînde ale populației.

APLICAREA MATEMATICII ÎN ECONOMIE

PROGRAMAREA LINIARĂ

ÎN ultimii ani, cercetătorii, inginerii și economiștii au pus la punct un mare număr de metode matematice noi, în scopul de a aprofunda studiul științific al fenomenelor și proceselor economice. Contribuția lor constă mai ales în analiza cantitativă a fenomenelor și proceselor economice, în calculul riguros al mărimilor economice, dintre care o parte erau studiate pînă acum numai calitativ sau evaluate aproximativ.

Principalul instrument al aplicării matematicii în economie este **modelul.** Pentru fiecare problemă economică se construiește un analog matematic : mărimile economice sînt notate cu simboluri matematice, relațiile dintre ele devin ecuații sau inegalități matematice, proprietățile lor se evaluează algebric sau statistic etc. Ramura matematicii care a fost creată din studiul acestor modele a fost numită Cercetări operaționale. Apariția și dezvoltarea cercetărilor operaționale este strîns legată de evoluția mijloacelor electronice de calcul, deoarece complexitatea proceselor economice se traduce și prin dimensiunile mari ale problemelor matematice, dimensiuni care fac imposibil sau prea îndelungat studiul lor cu mijloace obișnute.

Din marea varietate de modele care au fost construite, deosebim pe acelea formulate în situațiile economice care cer stabilirea cu precizie a variantei celei mai bune de plan, în raport cu posibilitățile și scopurile concrete. De studiul și rezolvarea lor se ocupă un capitol al cercetărilor operaționale — Programarea liniară.

Pentru a defini mai precis obiectul programării liniare și a stabili limbajul pe care îl vom întrebuința, dăm mai jos un exemplu :

Un exemplu concret și formularea lui matematică: O întreprindere poate fabrica trei produse diferite P_1, P_2, P_3 ; pentru aceasta ea are la dispoziție mașinile M_1, M_2 și M_3, care lucrează fiecare 90 ore pe săptămînă. Primele două produse trebuie prelucrate la M_1 și M_2 cel de-al treilea la M_1 și M_3. Mașina M_1 are o productivitate orară de 1/30 pentru P_1 și de 1/45 pentru P_2 și P_3, M_2 de 1/60 pentru P_1 și de 1/30 pentru P_2 iar M_3 poate prelucra într-o oră 30 de piese P_3 (are productivitatea 1/30 pentru P_3). Știind că beneficiul unitar este de 3 lei pentru P_1, 4 lei pentru P_2 și 8 lei pentru P_3, să se determine ce produse și în ce cantitate ar trebui să se fabrice pentru ca beneficiul total să fie maxim.

Datele problemei sînt sintetizate în următorul tabel :

	P_1	P_2	P_3
M_1	1/30	1/45	1/45
M_2	1/60	1/30	-
M_3	-	-	1/30
	3	4	8

în care am scris pe linii datele pe care le avem despre mașini și pe coloane pe cele privitoare la produse. Partea încadrată a tabelului este „matricea tehnică".

Să notăm cu X_1, X_2, X_3 necunoscutele pe care problema ne cere să le determinăm ; deoarece ele sînt cantități de produse (de fabricat într-o săptămînă) o condiție evidentă este aceea ca ele să fie mai mari sau egale cu O : $X_i \geq 0$, i = 1, 2, 3. Alte condiții sînt impuse de timpul disponibil al mașinilor care este de 90 ore pe săptămînă. Pentru M_1 trebuie să avem deci : timpul necesar producerii unei piese P_1 × numărul necunoscut de piese tip P_1 pe care îl va prelucra $\left(\frac{1}{30} \cdot x_1\right)$, plus timpul necesar prelucrării cantităților necunoscute de piese P_2 și P_3 calculat la fel ca cel al lui P_1 $\left(\frac{1}{45} \cdot x_2 + \frac{1}{45} \cdot x_3\right)$, nu trebuie să depășească limita superioară a timpului de lucru al mașinii pe săptămînă.

$$\frac{1}{30}X_1 + \frac{1}{45}X_2 + \frac{1}{45}X_3 \leq 90$$

Condiția analoagă pentru M_2 se scrie

$$\frac{1}{60}X_1 + \frac{1}{30}X_3 \leq 90$$

iar pentru M_3

$$\frac{1}{30}X_3 \leq 90$$

Obiectivul problemei este de a calcula mărimile necunoscutelor pentru care se obține beneficiul maxim $z = 3X_1 + 4X_2 + 8X_3$.

Formularea matematică a problemei (modelul matemat[illegible]

$$(1)\ \max(3X_1 + 4X_2 + 8X_3)$$

$$\frac{1}{30}X_1 + \frac{1}{45}X_2 + \frac{1}{45}X_3 \leq 90$$

$$(2)\ \frac{1}{60}X_1 + \frac{1}{30}X_2 \leq 90$$

$$\frac{1}{30}X_3 \leq 90$$

$$(3)\ X_1 \geq 0,\ X_2 \geq 0,\ X_3 \geq 0$$

Funcția Z pe care trebuie să o maximizăm (1) se numește **funcție-obiectiv ;** relațiile (2) care exprimă condițiile economice concrete în care trebuie să atingem obiectivul, se numesc **restricțiile ei ;** (3) sînt restricțiile de nenegativitate.

Ca să ne dăm seama intuitiv mai bine, la ce revine această problemă din punct de vedere matematic, vom reprezenta grafic (1), (2) și (3) în spațiul necunoscutelor X_1, X_2, X_3 supuse condițiilor de nenegativitate.

Înainte însă de a reprezenta relațiile (2) vom aduce la forma mai simplă echivalentă :

$$(2)'\begin{cases} 3X_1 + 2X_2 + 2X_3 \leq 8100 \\ X_1 + 2X_2 \leq 5400 \\ X_3 \leq 2700 \\ X_1 \geq 0\ ;\ X_2 \geq 0\ ;\ X_3 \geq 0 \end{cases}$$

Fiecare din ele poate fi figurată astfel ca semispații, mărginite respectiv de

$3X_1 + 2X_2 + 2X_3 = 8100$ (planul ABC)
sau
$X_1 + 2X_2 = 5400$ (planul DEG)
sau
$X_3 = 2700$ (planul JHI)

Intersecția acestor semispații este poliedrul cu vîrfurile A, F, E, I, J, H, O (hașurat în figură) care va cuprinde deci toate punctele (sau toți vectorii) ale căror coordonate X_1, X_2, X_3 îndeplinesc restricțiile problemei. Deoarece printre

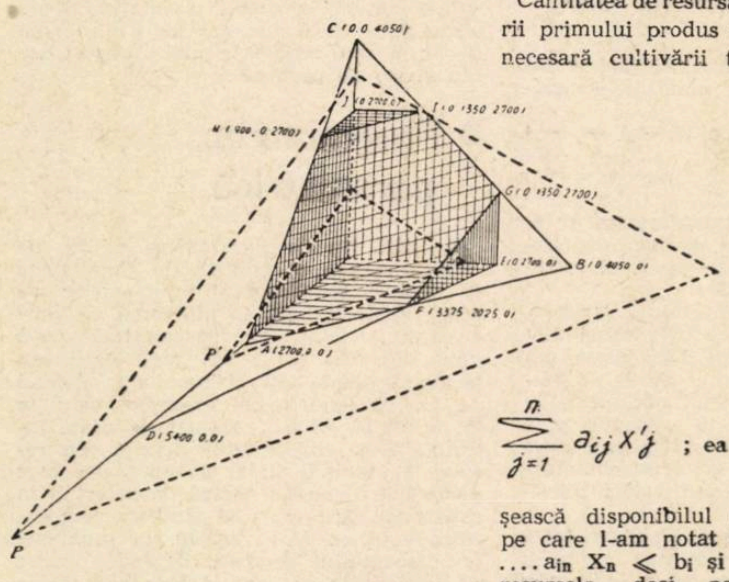

aceste puncte trebuie să căutăm optimul problemei, vom spune că ele formează **mulțimea soluțiilor posibile** (pe care o vom nota cu K), spre deosebire de **mulțimea soluțiilor optime** care este o parte a ei și anume acea parte care satisface în afară de (2)′ și (3) și pe (1).

Funcția de maximizat este $z = 3X_1 + 4X_2 + 8X_3$.

Deoarece valoarea lui z este variabilă pentru X_1, X_2, X_3 variabili, relația de mai sus nu reprezintă un plan anume, ci poate fi oricare din planurile paralele între ele și paralele cu planul P din figură ; z este proporțională cu distanța acestor plane la origine și poate lua diferite valori pentru valori diferite ale lui X_1, X_2, X_3. Bineînțeles trebuie pusă condiția ca ele să reprezinte un punct din K și cum noi trebuie să maximizăm pe Z, vom alege planul, care are cea mai mare distanță pînă la origine dar care totodată conține cel puțin un punct din mulțimea soluțiilor posibile, K. În figură acest plan este P′ : el este paralel cu P și conține încă un punct al lui K, anume pe I. I (0, 1 350, 2 700) este deci soluția optimă a problemei noastre.

Se vede intuitiv că, faptul că optimul este atins într-un vîrf al policdrului nu este întîmplător.

Pentru rezolvarea problemei ne vom interesa deci în cele ce urmează mai ales de vîrfurile mulțimii K ale căror coordonate le vom numi soluții posibile de bază.

Este evident că, dacă ar trebui să alegem maximul fără restricții, adică fără condiția de a fi atins într-un punct din K, el ar fi infinit ; ceea ce exprimă faptul că, dacă nu ținem seama de posibilitățile limitate reale ale procesului de producție, beneficiul poate să ne iasă oricît de mare.

● Definirea obiectului

PROBLEMA expusă mai sus este de un tip deosebit de frecvent întîlnit în practică în domenii foarte diferite, anume de tipul problemelor de programare liniară. Iată alte cîteva exemple care conduc la formulări aproape identice.

I. O gospodărie agricolă colectivă are la dispoziție anumite resurse : pămînt, mașini-unelte, semințe, bani etc., cu care poate face diferite culturi (grîu, orz, tutun etc.). Cantitățile disponibile din fiecare resursă, prețul unității fiecărui produs și cantitatea din fiecare resursă necesară unității de produs se cunosc. Se cere să se afle ce culturi trebuie să facă gospodăria și în ce proporții pentru a-și maximiza venitul total.

Pentru a formula modelul matematic, vom nota :

- m — numărul resurselor
- n — numărul produselor
- x_j — cantitatea de resurse care trebuie întrebuințate pentru a se maximiza venitul : j = 1, ..., n
- b_i — cantitatea disponibilă din resursa i ; i =1, ..., m
- c_j — valoarea unitară a culturii j
- a_{ij} — cantitățile din resursa i necesare cultivării unității de produs j

Cantitatea de resursă i necesară cultivării primului produs va fi a_{i1} X_1, iar cea necesară cultivării tuturor produselor j, $\sum_{j=1}^{n} a_{ij} X'_j$; ea nu trebuie să depășească disponibilul din această resursă, pe care l-am notat cu b_i deci $a_{ij} X_1 + \ldots a_{in} X_n \leq b_i$ și asta pentru toate resursele, deci pentru i = 1, ..., m funcția obiectiv va fi venitul total, deci

$$Z = C_1X_1 + \ldots + C_nX_n$$

Problema se scrie atunci

$$4)\ C_1X_1 + \ldots + C_nX_n = \max$$

$$5)\ a_{11}X_1 + \ldots + a_{1n}X_n \leq b_1$$
$$a_{21}X_1 + a_{22}X_2 + \ldots + a_{2n}X_n \leq b_2$$
$$a_{m1}X_1 + a_{m2}X_2 + \ldots + a_{mn}X_n \leq b_m$$

$$6)\ X_1 \geq 0 \ldots X_n \geq 0$$

II. O problemă analogă se pune uneori în industrie : avem un număr de m resurse (mașini, materii prime etc.) cu care putem fabrica n produse. Notăm cu : x_j cantitățile care să fie fabricate din fiecare produs, c_j — venitul pe unitate de produs, cu b_i disponibilul de resurse și cu a_{ij} — cantitatea din resursa i necesară fabricării unității de produs j. Atunci formularea problemei coincide cu cea de mai sus.

III. Pentru a fi complet, regimul furajer zilnic trebuie să conțină un număr de m substanțe nutritive (proteine, glucoză etc.), fiecare în cantitate de cel puțin b_i (i = 1, .., m). Regimul alimentar poate fi ales din cele n feluri de furaje disponibile fiecare avînd costul unitar c_j (j = 1, ..., n). Fiind date cantitățile a_{ij} din substanța nutritivă i care intră în componența unității de furaj, să se afle ce cantitate din fiecare fel de furaj trebuie să consume un animal pe zi pentru ca regimul alimentar să fie cel mai economic. În termeni matematici, căutăm $X_j \geq 0$, astfel încît costul total $C_1 X^1 + \ldots + C_n X_n$ să fie minim și regimul furajer să conțină totuși cel puțin necesarul b_i din fiecare substanță nutritivă.

$$a_{i1}X_1 + a_{i2}X_2 + \ldots + a_{in}X_4 \leq b_i \quad i = 1, \ldots, m$$

După cum este ușor de observat, formularea acestei probleme diferă de cea a celor precedente, prin faptul că avem de căutat minimul unei funcții liniare în loc de maximul ei.

IV. O problemă analogă este cea a amestecului diferitelor calități de benzină care trebuie să aibă un anumit număr de proprietăți și pe care urmărim să-l realizăm astfel încît costul total să fie minim.

V. Foarte frecvente sînt problemele de tip transport, caz particular al problemelor de programare liniară.

Avem m centre de producție ale unui aceluiași produs și n centre consumatoare ale acestui produs. Fie a_i cantitatea disponibilă la centrul i și b_j cantitatea de produs necesară în centrul consumator. Fiind date costurile transportului unității de produs de la i la j se cere să se afle cantitățile x_{ij} care trebuie transportate de la i la j, astfel încît să se minimizeze costul total al transporturilor.

Suma cantităților transportate de la centrul producător i la toate centrele consumatoare j este limitată de disponibilul a_i :

$$\sum_{i=1}^{n} x_{ij} \leq a_i \quad i = 1, \ldots$$

De asemenea, cantitatea totală primită de un consumator trebuie să însumeze cel puțin cantitatea cerută

$$b_j : \sum_{j=1}^{m} x_{ij} \geq b_i$$

Desigur $x_{ij} \geq 0$.

Scopul nostru este să minimizăm costul total al transporturilor

$$\sum_{ij} c_{ij} x_{ij}$$

Putem defini deci programarea liniară ca pe ramura matematicii care se ocupă cu studiul și rezolvarea problemelor de tipul celor care intervin în planificare, în care se cere aflarea optimului unei funcții obiectiv economice liniare de mai multe variabile, cu condiții liniare în aceste variabile care reflectă condițiile concrete ale fenomenului economic.

În esență aceste modele reflectă situațiile în care o unitate economică urmărește să obțină o eficacitate maximă prin repartizarea optimă a resurselor existente, în condițiile în care posibilitățile pe care le oferă aceste resurse sînt cunoscute. Unitatea economică avînd la dispoziție resurse în cantități limitate (sau necesități determinate), întrebuințarea uneia din ele într-o anumită destinație are implicații și asupra celorlalte resurse care sînt necesare aceleiași destinații și deci condiționează utilizarea lor în alte destinații posibile (sau în satisfacerea celorlalte necesități). Problema constă deci în determinarea unei repartiții cu eficacitate maximă pe întreg ansamblul, ținînd seama de toate elementele lui, resurse și produse și de interdependența dintre ele. De asemenea, influența fiecărei resurse asupra fiecărei destinații este diferită și reprezentată în model prin coeficienții de consum specific care exprimă dependența dintre sistemul de resurse și cel de produse (sau de necesități).

Trebuie specificat că în modelul studiat de programarea liniară toate aceste dependențe sînt presupuse a fi liniare ca și expresia eficacității în funcție de cantitățile necunoscute de produse sau de resurse întrebuințate, deși, în practică lucrurile nu se petrec chiar așa. Din punct de vedere matematic și chiar economic este însă de multe ori mai simplu să aproximăm și în aceste cazuri funcțiile mai complicate cu unele liniare, bineînțeles alegînd cu grijă perioada de timp și mărimile factorilor pentru care aproximația este acceptabilă ; este ceea ce se face în cele mai multe dintre cazuri. De altfel, există metode aproximative care ne conduc la rezultat chiar pentru funcții mult mai complicate. Mai greu de evaluat sînt inexactitățile pe care le comitem considerînd acești factori, mărimi determinate și nu date stohastice (sau aleatorii) cum sînt de fapt cele mai multe dintre ele. Luarea

Adriana BERECHET

(Urmare [illegible])

PROGRAMAREA LINIARĂ

(Urmare din pag. 7)

în considerare a factorului întîmplător al mărimilor duce la complicații nedepășite de către matematicieni ; pentru problemele de programare liniară stohastică nu există criterii și metode de rezolvare bine stabilite, ca pentru cele de programare liniară.

● Rezolvarea problemelor de programare liniară. Metoda Simplex

METODA generală de rezolvare a problemelor de programare liniară este metoda simplex (dată de G. B. Dantzig în 1947). Ea este o metodă iterativă, deosebit de adecvată cerințelor programării la mașinile electronice de calcul cea mai ușor de întrebuințat și în calculul manual.

Principiul metodei constă în a căuta optimul printre soluțiile-vîrfuri ale mulțimii soluțiilor posibile K (soluțiile de bază) ; pornind de la o soluție de bază oarecare se caută o altă soluție de bază, astfel încît valoarea funcției obiectiv să crească. Pentru fiecare soluție de bază prin care trecem, construim un tabel din care să se vadă dacă soluția respectivă este optimă sau nu, și care, în ultimul caz, să ne permită trecerea la tabelul următor.

Vom explica cu prilejul rezolvării exemplului numeric dat mai sus cum se utilizează metoda simplex la soluționarea unei probleme de programare liniară.

Pentru aplicarea metodei simplex este necesară transformarea restricțiilor din inegalități în egalități echivalente (aducerea problemei la forma „standard"). În cazul nostru aceasta se poate face adăugînd la fiecare membru stîng al ecuațiilor cîte o variabilă pozitivă numită variabilă auxiliară egală tocmai cu diferența dintre membrul drept și cel stîng și care reprezintă resursele economice neîntrebuințate (în cazul nostru orele de lucru disponibile rămase, ale mașinilor)

$$\max (3X_1 + 4X_2 + 8X_3)$$
$$3X_1 + 2X_2 + 2X_3 + X_4 = 8100$$
$$X_1 + 2X_2 + \dots + X_5 = 5400$$
$$2X_3 + X_6 = 2700$$
$$X_1 \geq 0 \quad X_2 \geq 0 \quad X_3 \geq 0$$

Introducerea variabilelor auxiliare, ai căror coeficienți sînt vectorii unitate, prezintă și avantajul că astfel se construiește foarte ușor primul tablou simplex, prin simplă completare cu datele problemei.

Fiecare tablou și deci fiecare soluție-vîrf se caracterizează printr-o bază formată din m (la noi m = 3) dintre vectorii coloane ai matricii soluțiilor posibile, în funcție de care se calculează toate elementele problemei la etapa dată care se trece în tablou în prima coloană.

Deoarece o teoremă — pe care nu o vom demonstra — spune că din cele n coordonate ale lui X numai m sînt diferite de zero, cele ale căror coeficienți sînt coloanele din bază, vom trece în tabel pe coloana 3-a numai componentele lui X. Pe coloanele 4 pînă la 9 vom scrie vectorii $P_1 \dots P_6$ exprimați în funcție de baza curentă.

Tabelul 1

G			3	4	8	0	0	0
B	0	X	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6
P_4	0	8100	3	2	2	1	0	0
P_5	0	5400	1	2	0	0	1	0
P_6	0	2700	0	0	1	0	0	1
		0	—3	—4	—8	0	0	0

Ultima linie cuprinde mărimile $z_j - c_j$ pe care le-am notat astfel după notația generică clasică și care au interpretarea următoare : dacă j este indicele coloanei P_j, atunci dînd variabilei x_j o valoare egală cu unitatea, valoarea funcției-obiectiv se va modifica cu cantitaea $c_j - z_j$. Depinde de semnul lui $z_j - c_j$ dacă creșterea valorii lui x_j este convenabilă pentru noi sau nu. Dacă $(c_j - z_j) > 0$ atunci valoarea funcției obiectiv se va îmbunătăți (problema fiind de maxim) prin introducerea acestei variabile ; dacă nu, alegem un alt j ; iar dacă toți $c_j - z_j < 0$ aceasta înseamnă că funcția este maximă în condițiile date, deoarece introducerea nici unei alte variabile nu mai duce la creșterea ei. Pe linia lui $z_j - c_j$ în dreptul coloanei lui X se trece valoarea z =

$$\sum_{j=1}^{n} c_j x_j$$

a funcției obiectiv.

În sfîrșit, se obișnuiește să se treacă în tabel și coeficienții funcției obiectiv, atît deasupra (linia c) cît și în coloana a doua (c_j numai cu j corespunzător bazei).

În tabelul 1 avem, trei $z_j - c_j < 0$: $z_1 - c_1 = -3$; $z_2 - c_2 = -4$; $z_3 - c_3 = -8$; cel mai mic dintre ei este cel cu indicele 3 ; (criteriul de ieșire P_k : pentru care $z_k - c_k = \min z_j - c_j$) deci vom introduce în baza următoare pe P_3. Cum însă am spus că baza cuprinde totdeauna numai 3 P_j trebuie să și scoatem din bază unul din P_4, P_5, P_6 care o compun actualmente. Dacă notăm cu y_{1k}, y_{2k}, y_{3k} coordonatele lui P_k în baza curentă scrise în tabel în dreptul lui P_k criteriul de ieșire este P_l pentru care avem min

$$\dots \quad \frac{x_l}{y_{lk}} \cdot \frac{x_c}{y_{ck}}$$

$y_{ik} > 0$

La noi min (8100 , 2700) = 2700 = x_6 ; și acum știm că baza următoare va fi P_4, P_5, P_3.

Elementele tabelului se transformă după următoarele formule :

$$\begin{cases} y'_{ij} = y_{ij} - \frac{y_{cj}}{y_{ck}} \cdot y_{ik} & i = 0,1,2,\dots l-1, l+1, \dots, n \\ y'_{kj} = \frac{y_{cj}}{y_{ck}} & j = 0,1,2,\dots, n \end{cases}$$

unde

$$y_{i0} = x_i \; ; \; y_{0j} = z_j - c_j \; ; \; y_{00} = z$$

Sau practic : fie Y_{ck} elementul pivot ; linia care îl conține va fi transformată în noul tablou prin împărțirea fiecărui element al ei cu pivotul (la noi linia a treia rămîne neschimbată) deoarece pivotul este 1). Pentru celelalte elemente vom aplica regula dreptunghiului : vom considera elementul de transformat de exemplu pe 3, primul din stînga și vom forma dreptunghiul care are ca vîrfuri pe 3 și elementul

$$\begin{matrix} 3 & - & 2 \\ | & & | \\ 0 & - & 1 \end{matrix}$$

pivot 1 : transformatul lui 3 se obține scăzînd din 3 produsul vîrfurilor pe cealaltă diagonală împărțit la $\frac{2,0}{1}$ pivot.

La fel se vor calcula ușor, fără a înlocui în formule, toate elementele tabelului II.

Vedem imediat că min $(z_j - c_j) = -4$ deci $P'_k = P_2$, și că $\min \frac{X_i}{Y_{i2}} = \frac{2700}{2}$ deci $P'_e = P_n$, apoi transformăm și acest tabel după regulile de mai sus. Următorul tabel are toți $z_j - c_j$ 0, el corespunde deci soluției optime.

Ea ne indică că cea mai bună variantă, în condițiile date de productivitatea mașinilor este să fabricăm 1350 piese din primul produs și 2700 din cel de al treilea). Se vede că beneficiul obținut (z) a crescut de la variantă la variantă, pînă la cel maxim, de 27 700 lei. Nu vom avea resurse (ore de lucru) neîntrebuințate deoarece x_4, x_5, x_6 nu iau valori diferite de 0.

Metoda simplex ne ajută să găsim toate soluțiile optime, dacă sînt mai multe și de asemenea, pe cele apropiate de optim pentru cazul în care din cauza unor condiții pe care nu le-am putut formula, varianta optimă nu poate fi aplicată.

● Problema dual㠄

PROGRAMAREA liniară poate servi însă și pe alte căi la studiul modelelor economice. Unul din cele mai puternice instrumente care pot servi la aceasta este considerarea împreună cu problema dată și a **dualei** ei. Prin definiție, pentru problema de programare liniară I, duala ei este II

$$\max (C_1 X_1 + \dots + C_n X_n)$$
$$\begin{cases} a_{11} X_1 + \dots + a_{1n} X_n \leq b_1 \\ a_{m1} X_1 + \dots + a_{mn} X_n \leq b_m \end{cases}$$
$$X_1 \geq 0 \quad \dots \quad X_n \geq 0$$

$$\min (b_1 y_1 + \dots + b_m y_m)$$
$$a_{11} y_1 + \dots + a_{m1} y_m \geq c_1$$
$$a_{1n} y_1 + \dots + a_{mn} y_m \geq c_n$$
$$y_1 \geq 0 \quad \dots \quad y_m \geq 0$$

Tabelul 2 și 3

G			3	4	8	0	0	0
B	c^3	X	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6
P_4	0	2700	3	2	0	1	0	—2
P_5	0	5400	1	2	0	0	1	0
P_3	8	2700	0	0	1	0	0	1
		22300	0	4	0	0	0	8
P_2	4	1350	3/2	1	0	1/2	0	—1
P_5	0	2700	—2	0	0	—1	1	0
P_3	8	2700	0	0	1	0	0	1
		27700	3	0	0	2	0	4

și reciproc, pentru o problemă de forma II, duala ei este I.

În condițiile îndeplinite de problemele practice corect formulate valorile optime funcțiilor-obiectiv ale problemelor I și II sînt egale. Aceasta exprimă faptul că planificarea unei producții, de exemplu, în raport cu cantitățile de produse astfel — încît beneficiul să fie optim — și planificarea aceleiași producții în raport cu resursele — astfel ca cheltuielile totale să fie minime — constituie de fapt două aspecte diferite ale aceleiași probleme economice.

Un exemplu de aplicare a teoriei dualității în economie, interesant pentru aplicațiile importante pe care le are este următorul : Să se calculeze cantitățile x_j (j = 1, ...,n) din fiecare resursă care să se întrebuințeze în producție, știind că costurile lor unitare sînt respectiv c_j, că fiecare resursă i este necesară producerii unității de j în cantitatea a_{ij} și că produsele i sînt necesare în cantitățile de cel puțin b_i (i = 1....m)

Deci vom avea

$$I \quad \sum_{j=1}^{n} a_{ij} x_j \geq b_i \quad x_j \geq 0 \quad \min \sum_{j=1}^{n} c_j x_j$$

Duala ei este

$$II \quad \sum_{i=1}^{m} a_{ij} y_i \leq c_i \quad y_i \geq 0 \quad \max \sum_{i=1}^{m} b_i y_i$$

sau, înlocuind coeficienții cu semnificațiile lor

$\sum_{i=1}^{m}$ (cantitatea de resursă i necesară unității de j) x $y_i \leq$ (cost unitar al lui j)

$y_i \geq 0$ $\max (\sum_{i=1}^{m}$ necesarul de produs i $x y_i)$

De unde se vede că problema are sens numai dacă dăm fiecărui y_i valoarea **prețului unitar al produsului i.**

Extinderea acestui rezultat la matricea **balanței legăturilor între ramuri** arată calea pe care se pot stabili prețurile optime pe întreprindere, pe ramură sau economie națională, ținînd seama de toate elementele care intervin în fabricarea fiecăruia din produsele mai importante sau grupe de produse.

● Programarea parametrică

ACEST tip de programare aduce, de asemenea, o contribuție importantă la studiul economic al problemelor de programare liniară. O problemă de programare liniară este „parametrică" dacă unul sau mai mulți din coeficienții sau termenii liberi dați ai problemei depind de un parametru. De exemplu, dacă în (5) $b_i = b'_i + b''_i$. Aceasta se poate întîmpla dacă disponibilul maxim din resursa b_i depinde liniar de un factor care poate lua o gamă întreagă de valori și în raport cu care vrem să studiem comportarea soluției. De exemplu, la problema (1) disponibilul de bani depinde practic de investițiile pe care le face gospodăria și trebuie să studiem planul optim de culturi în raport cu suma care rămîne disponibilă și care poate fi mai mare sau mai mică ; sau se pot achiziționa cantități discrete de materie primă și nu știm dacă e mai convenabil să luăm un lot sau două, sau mai multe, ș.a.

Se mai poate pune problema și în felul următor : una dintre resurse, depinde de factori care încă nu s-au hotărît (semințele depind de vremea din timpul strîngerii recoltei) și vrem să avem problema rezolvată pentru toate alternativele posibile pentru a avea la dispoziție soluția chiar în momentul în care și acest factor s-a decis ; sau problema trebuie rezolvată (planificarea trebuie făcută) periodic și numai cîteva din datele ei se schimbă de la o perioadă la alta.

Programarea parametrică nu ajută să găsim soluțiile problemei pentru fiecare valoare pe care o poate lua parametrul. Mai precis, dacă cunoaștem soluția problemei pentru o valoare numerică a parametrului, de exemplu pentru $\lambda = 0$, putem să determinăm întreg intervalul de valori ale lui λ pentru care această soluție este valabilă, să zicem $0 \leq \lambda \leq \lambda_1$. Pentru $\lambda \geq \lambda_1$ căutăm din nou soluția problemei și apoi determinăm intervalul (λ_1, λ_2) pentru care ea este bună și așa mai departe. Metoda de rezolvare este o modificare foarte naturală a metodei simplex. Ea duce la calcule mai mult sau mai puțin complicate după elementele care sînt parametrizate și după numărul lor.

Literatura de specialitate arată că în general, concluziile economice ale studiului parametric al problemelor sînt foarte interesante și de multe ori surprinzătoare.

● Aplicarea în practica economică a programării liniare

NU totdeauna problemele practice de planificare sînt ca aspect așa de simple, ca cele din exemplele date pînă acum. De multe ori trebuie pus un întreg complex de condiții, de naturi diferite, toate influențînd însă asupra necunoscutelor. Uneori, chiar o parte din mărimile pe care în modelele de mai sus le-am trecut cu date, pot fi considerate și ele ca necunoscute și alese astfel încît funcția-obiectiv să fie optimă ; alteori, ni se cere un plan anual defalcat pe luni sau pe trimestre, fiecare caracterizîndu-se prin condiții de producție diferite (de exemplu, o producție sezonieră) sau un plan care să minimizeze cheltuielile de producție și transport împreună.

Putem cita astfel problema repartizării în cadrul unei ramuri economice a sarcinilor de producție între întreprinderi, ținînd seama și de transporturi.

În limitele tipului de probleme pe care le studiază, programarea liniară este un instrument foarte maleabil pentru economist ; exemplele pe care le-am dat și indicațiile asupra utilizării dualității și a programării parametrice ilustrează suficient acest lucru. Un mare număr de posibilități în întrebuințarea ei pe care nu le-am enumerat aici mai mărește încă varietatea aplicațiilor pe care le are (probleme cu condiții logice, în numere întregi etc.).

Important este ca construirea modelului să fie precedată de o temeinică analiză a procesului economic pentru stabilirea cu discernămînt a factorilor esențiali (pe care îi vom include în model) și a celor neesențiali pe care îi vom omite. Din acest punct de vedere o mare importanță o are stabilirea funcției-obiectiv, care trebuie să reprezinte și din punct de vedere practic tendința cea mai imperioasă a procesului la momentul considerat. Multe discuții s-au făcut asupra faptului dacă ea trebuie să fie unică. Modelul matematic nu ne permite să rezolvăm o problemă în care ne propunem, de exemplu, să maximizăm beneficiul, minimizînd costul și tinzînd spre producția maximă a unuia din produse. Putem însă să maximizăm beneficiul impunînd costului producției să nu depășească o anumită limită și cantitățile de produs cerut să fie cel puțin b_i. Economiștilor și conducătorilor de întreprinderi le este tot atît de necesar să se obișnuiască cu aceste limite ale modelului întocmai ca și cu posibilitățile foarte largi pe care le oferă programarea liniară.

O altă direcție care necesită o mare atenție în formularea problemelor, este cea a stabilirii efective a datelor problemei. Dacă disponibilul și necesarul (b_i) sînt aproape totdeauna cunoscute, costurile (c_j) și coeficienții a_{ij} ai consumului specific nu există de multe ori gata calculați. Aplicarea metodelor programării liniare poate necesita deci calculul judicios al multor coeficienți economici. Pe baza unei **informații complete** și amănunțite, ea face analiza **tuturor** alternativelor posibile și o alege pe cea mai economică, cea mai adecvată scopului producției în timpul pentru care se face calculul.

Trebuie să remarcăm că în cele mai multe întreprinderi și instituții există posibilitatea indicării sau calculării tuturor datelor necesare planificării cu ajutorul programării liniare, pe baza cifrelor de plan stabilite. Mai mult decît atît, specificul economiei socialiste face ca programare liniară să aibă un vast cîmp de aplicabilitate, la nivelele cele mai diferite.

Utilizarea metodelor programării liniare și în general a matematicii face parte din instrumentele de modernizare a calculului economic și în special a planificării.

ÎN GOSPODĂRIILE AGRICOLE DE STAT

REZERVE DE CREȘTERE A EFICIENȚEI CONCENTRĂRII ȘI SPECIALIZĂRII PRODUCȚIEI

CONCENTRAREA și specializarea producției în gospodăriile agricole de stat — proces care se desfășoară pe scară tot mai largă — ridică pe o treaptă superioară activitatea acestor unități, întărind rolul lor în progresul întregii agriculturi și în formarea fondului central de produse agricole. Experiența gospodăriilor agricole de stat acumulată în acest domeniu este de pe acum destul de bogată. Ea ne dovedește, printre altele, că aceste unități au mari rezerve care, puse în valoare, ridică în mare măsură eficiența economică a concentrării și specializării producției. Grăitoare în această privință sînt rezultatele obținute de către gospodăriile agricole de stat Cobadin și Topraisar din cadrul Trustului G.A.S. Constanța.

Condițiile create în ultimii ani prin dezvoltarea bazei lor tehnice de producție au dat posibilitate gospodăriilor agricole de stat Cobadin și Topraisar să-și intensifice procesul de concentrare și specializare a producției. Mărturie sînt următoarele date: față de 1962, în 1965, suprafața arabilă a crescut cu 6,2% la Cobadin și cu 14,7% la Topraisar. Valoarea mijloacelor fixe calculate la 100 ha teren agricol a însumat, la sfîrșitul anului trecut, 698 000 lei la prima unitate și 968 500 la cea de-a doua. Totodată, în perioada 1962—1965, suprafața arabilă ce revine la un tractor a scăzut de la 77 ha la 73 ha la gospodăria de stat Cobadin, și de la 84 ha la 65 ha la gospodăria de stat Topraisar. Concomitent cu extinderea suprafețelor și dezvoltarea bazei tehnice de producție, a avut loc simplificarea structurii ramurilor agricole, ceea ce a înlesnit, în mare măsură, concentrarea și specializarea producției potrivit condițiilor naturale și economice concrete. Înlăturînd caracterul pestriț al structurii producției, gospodăria de stat Cobadin dezvoltă în principal producerea de sămînță, creșterea vacilor de lapte și a ovinelor, iar gospodăria de stat Topraisar, cultura grîului, creșterea vacilor de lapte și a păsărilor.

Drept rezultat al concentrării și specializării producției, aceste două unități agricole au reușit să asigure folosirea mai bună a pămîntului, a tehnicii, a investițiilor și a forței de muncă. Pe această cale ele au realizat, an de an, creșterea producției agricole, sporirea productivității muncii și reducerea prețului de cost.

● Nivel superior de organizare a producției și a muncii

CONCENTRAREA și specializarea producției nu dau și nu pot da rezultate de la sine. Este nevoie, printre altele, de organizarea temeinică a producției și a muncii care creează suportul material absolut necesar pentru folosirea rațională și eficientă a pămîntului, a tehnicii și a forței de muncă.

În cele două gospodării de stat amintite, producția agricolă a marcat o însemnată creștere, ceea ce a avut drept urmare o influență pozitivă asupra întregii lor activități economice (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

	G.A.S. Cobadin				G.A.S. Topraisar			
	1962	1963	1964	1965	1962	1963	1964	1965
Grîu la ha (kg)	2 797	2 170	2 520	3 398	3 034	2 350	3 006	3 986
Porumb la ha (kg)	2 175	4 432	3 550	3 733	3 176	4 017	3 327	3 836
Producția globală:								
— la 100 ha agricol	370 200	453 000	481 300	458 700	455 000	622 000	670 000	673 000
— la 100 lei fonduri fixe	51,4	77	79,7	71,3	63	68	78	76,2
— la 100 lei salarii	394	471	419	407,7	414	417	436	459,4

Din suita datelor prezentate cît și din întreaga activitate a acestor unități se degajă o deosebire vizibilă în ce privește gradul de valorificare a eficienței economice a concentrării și specializării producției. Grăitor în acest sens este nivelul creșterii producției. În timp ce la gospodăria de stat Topraisar producția obținută în medie la ha pe perioada 1962—1965 este de 3 019 kg grîu și 3 589 kg porumb, la gospodăria de stat Cobadin aceasta este de 2 721 kg grîu și 3 447 kg porumb. Mult mai rapid este și ritmul de creștere a producției globale. Astfel, în perioada amintită, aceasta crește la gospodăria de stat Topraisar în proporție de 148%, față de numai 123,8% la gospodăria de stat Cobadin. Semnificativ este și faptul că producția globală calculată la 100 de lei fonduri fixe și la 100 de lei salarii, marchează o creștere continuă la gospodăria de stat Topraisar. Nu același lucru rezultă din datele referitoare la cealaltă gospodărie de stat.

Aceste deosebiri manifestate în activitatea de producție din cele două unități își au izvorul în **modul diferit de muncă, de organizare și conducere a producției.**

La gospodăria de stat Topraisar, s-a acordat o mare atenție organizării la un nivel superior a producției și a muncii, atît în cadrul secțiilor, cît și în cadrul fiecărei brigăzi. Aceasta și-a găsit expresia, în primul rînd, în ridicarea gradului de folosire a tractoarelor, prin întărirea disciplinei în muncă, reducerea timpului neproductiv, precum și prin aplicarea pe scară largă a metodelor înaintate de lucru; în al doilea rînd, s-a acordat o atenție deosebită folosirii raționale a îngrășămintelor chimice prin aplicarea lor în funcție de compoziția tipurilor de sol și a cerințelor plantelor respective; în al treilea rînd, s-a îmbunătățit evidența muncii și a producției în toate sectoarele de activitate. Toate acestea au contribuit la asigurarea unui ritm continuu de muncă, la aplicarea în mod diferențiat, în funcție de condițiile pedoclimatice specifice, a întregului complex de măsuri agrotehnice.

Nivelul diferit de organizare a producției și a muncii își are corespondentul deosebit de elocvent în creșterea productivității muncii. Fiind în măsură să asigure un grad de folosire mai ridicat a mijloacelor de producție și a forței de muncă, gospodăria de stat Topraisar a avut posibilitatea să reducă în mod vizibil cheltuielile cu munca vie și materializată, mărind astfel productivitatea muncii. Astfel, producția globală calculată pe

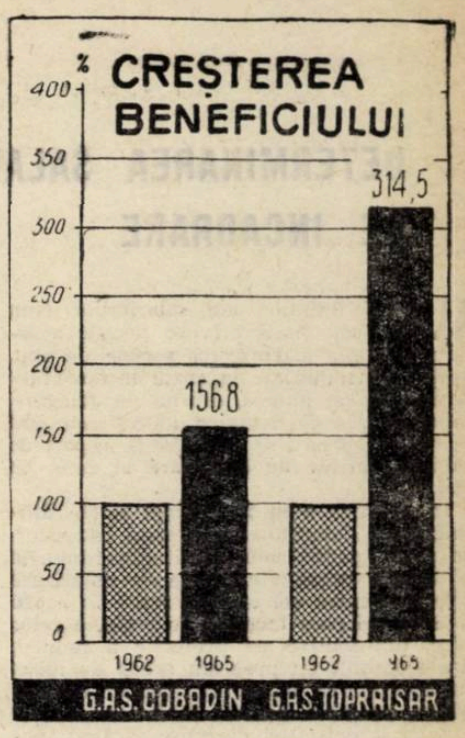

un muncitor crește în 1965, față de 1962, cu 27,8%, în timp ce la gospodăria de stat Cobadin — numai cu 20%.

● Cheltuieli reduse în toate sferele de activitate

ÎN condițiile organizării superioare a producției și a muncii, concentrarea și specializarea creează largi posibilități nu numai pentru creșterea producției, dar și pentru reducerea cheltuielilor. Așa cum ne demonstrează experiența gospodăriei de stat Topraisar, de mare importanță în această direcție este realizarea unui regim strict de economii în toate sectoarele de activitate care, alături de creșterea producției și a productivității muncii, contribuie la reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs.

Datorită atenției acordate de către gospodăria de stat Topraisar realizării de economii în toate sferele de activitate și cheltuirii chibzuite a fondurilor, această unitate a obținut, în condițiile creșterii producției, o reducere continuă a prețului de cost. În perioada 1962—1965 prețul de cost al unei tone a fost redus cu 1,8% la grîu și cu 11,9% la porumb. În schimb, la gospodăria de stat Cobadin, prețul de cost al unei tone de grîu crește, în aceeași perioadă, cu 15,9%; numai la porumb ea reușește să reducă prețul de cost al unei tone cu 17,2%, ceea ce este într-adevăr un succes demn de relevat, care demonstrează că se pot obține rezultate bune atunci cînd posibilitățile existente sînt puse în valoare.

Rezultatele mai bune, decît cele ale gospodăriei de stat Cobadin, obținute de către gospodăria de stat Topraisar în activitatea sa de producție își găsesc o ilustrare semnificativă prin indicatorul „cheltuieli la 1000 de lei producție-marfă", (vezi tabel nr. 2).

Tabel nr. 2

	G.A.S.-Cobadin					G.A.S.-Topraisar				
	1962	1963	1964	1965	1965 față de 1962 (în %)	1962	1963	1964	1965	1965 față de 1962 (în %)
Cheltuieli la 1000 de lei producție-marfă	795	817	826	743	93,4	845	908	842	754	89,2

Este evident faptul că la gospodăria de stat Topraisar, în această perioadă, activitatea economică mai eficientă a dus la rezultate mai bune în ce privește reducerea cheltuielilor pentru obținerea a 1000 de lei producție-marfă. Această situație a avut drept urmare o influență pozitivă asupra creșterii beneficiului, a rentabilității producției (vezi graficul).

În perioada analizată, an de an, cele două unități au realizat beneficii, însă ritmul de creștere al acestora a fost diferit. După cum se desprinde din grafic, în timp ce la G.A.S.-Topraisar, beneficiul crește în 1965, față de 1962, în proporție de 314%, la G.A.S.-Cobadin el crește numai cu 156,8%.

Ridicarea eficienței economice a concentrării și specializării producției se înscrie drept un obiectiv central în activitatea gospodăriilor agricole de stat. Valorificînd din plin condițiile ce le sînt create în acest scop, gospodăriile de stat își vor întări și mai mult rolul pe care îl au în progresul agriculturii noastre.

I. CHIRCULESCU

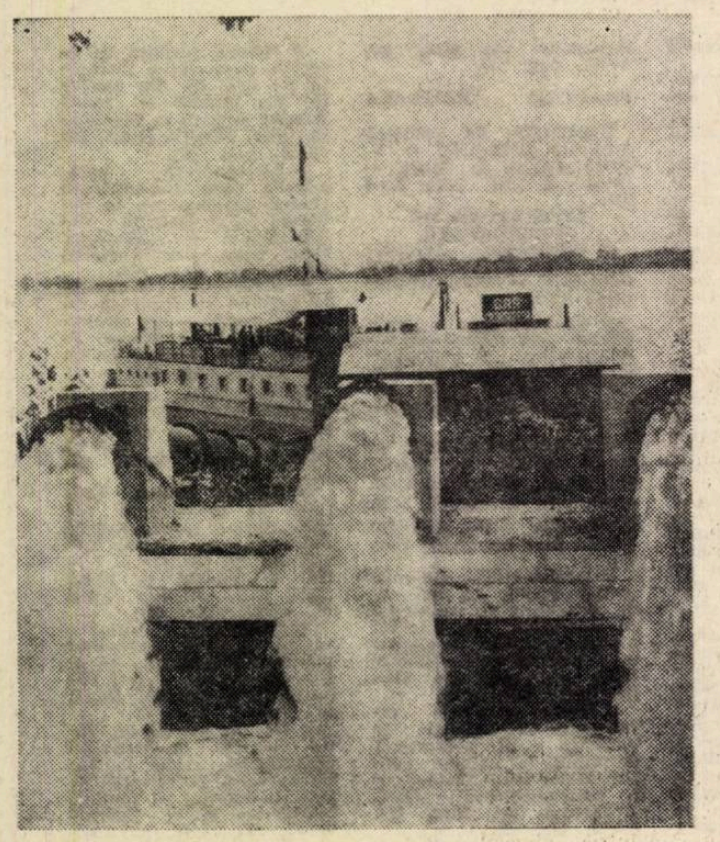

G.A.S. – Dunărea, regiunea București: Stația de pompare de pe Dunăre pentru irigarea culturilor

DETERMINAREA SALARIULUI TARIFAR DE INCADRARE

UNELE drepturi ale salariaților cum sînt cele care privesc pensia acordată pe linia asigurărilor sociale de stat, ajutoarele materiale în cazul incapacității temporare de muncă, diurna de delegare, indemnizația de detașare, alocația de stat pentru copii etc., se stabilesc în raport de **salariul tarifar de încadrare** al celor în cauză.

În practică s-au întîmpinat unele dificultăți în determinarea acestui indicator, de pildă, pentru muncitorii din ramurile unde sînt prevăzute nivele de salarizare diferite pentru cei care lucrează în acord față de cei care lucrează în regie, a celor care, din motive de protecție a muncii, li s-a stabilit un program redus de lucru cu menținerea salariului tarifar cuvenit pentru program normal de 8 ore etc.

Potrivit definiției cuprinse în Dicționarul statistic-economic*) prin salariu tarifar de încadrare, „se înțelege salariul stabilit pe baza indicatorului tarifar de încadrare, în funcție de calificarea și pregătirea salariatului, precum și în funcție de forma de salarizare aplicată, pe baza rețelelor tarifare și a listelor de funcții".

Definiția răspunde numai în parte problemelor ridicate în aplicarea reglementării în vigoare astfel că, pentru a asigura un mod unitar de determinare a salariului tarifar de încadrare, Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, de acord cu Ministerul Finanțelor și Consiliul Central al Sindicatelor, a precizat recent soluțiile adoptate în această problemă

● STABILIREA SALARIULUI TARIFAR ORAR DE ÎNCADRARE PENTRU MUNCITORII CARE LUCRÎND ÎN CONDIȚII DEOSEBITE DE MUNCĂ, BENEFICIAZĂ DE PROGRAM DE MUNCĂ REDUS, se face prin înmulțirea cu opt a salariului tarifar orar prevăzut pentru categoriile de calificare în care sînt încadrați, în rețelele tarifare ale meseriilor din care fac parte, rezultatul împărțindu-se la numărul de ore ce li s-a stabilit ca program de lucru (7, 6 ore sau mai puțin).

Astfel, pentru obținerea salariului tarifar orar de încadrare al muncitorului de categoria a VII-a care lucrează la fabricarea carbidului, se înmulțește cu opt salariul orar de 5,55 lei, rezultatul împărțindu-se la 6 (numărul de ore fixat ca program de lucru pentru muncitorii respectivi).

● STABILIREA SALARIULUI TARIFAR ORAR DE INCADRARE PENTRU MUNCITORII CARE LUCREAZĂ ÎN RAMURILE UNDE SÎNT PREVĂZUTE NIVELE DIFERITE DE SALARII ÎN RAPORT DE FORMA DE SALARIZARE APLICATĂ.

Acești muncitori (din ramura construcțiilor de mașini, construcții-montaj, transporturi auto etc., **au salariul tarifar orar de încadrare** corespunzător formei de salarizare în care lucrează, în acord sau în regie, după caz. Numai pentru muncitorii din ramura construcțiilor de mașini, care lucrează în regie datorită specificului muncii prestate (matrițeri, sculeri) etc., precum și pentru o categorie restrînsă de muncitori de la fabricile de mobilă s-a aprobat aplicarea nivelului de salarizare prevăzut pentru acord

● STABILIREA SALARIULUI TARIFAR LUNAR DE ÎNCADRARE.

De regulă, salariul tarifar lunar de încadrare al muncitorilor se stabilește prin înmulțirea cu 204 a salariului tarifar orar (numărul mediu al orelor lucrătoare dintr-o lună).

Același mod de calcul se aplică și în cazul muncitorilor care lucrează în program redus de lucru, salariul tarifar orar care se ia în considerare fiind însă cel prevăzut în rețeaua tarifară a meseriei din care fac parte muncitorii în cauză, corespunzător categoriei de calificare în care sînt încadrați.

Numai pentru muncitorii din ramura metalurgiei neferoase, pentru care salariul orar prevăzut în rețeaua tarifară a fost stabilit luîndu-se în considerare programul redus de 6 ore pe zi de care beneficiază, salariul tarifar orar se înmulțește cu 153 ore (25,5 zile x 6 ore).

Pentru muncitorii care lucrează în ramurile unde se practică două nivele de salarizare, **salariile tarifare lunare de încadrare se stabilesc la sfîrșitul fiecărei luni calendaristice**, înmulțindu-se cu 204 ore salariul tarifar prevăzut pentru munca în acord, respectiv pentru munca în regie, după cum acești muncitori au lucrat mai mult de 50% din orele lucrătoare din luna respectivă în una din aceste forme de salarizare. Un muncitor de categoria a VIII-a din ramura construcții de mașini, de pildă, care a lucrat în luna martie 120 ore în acord cu 7,35 lei ora și 96 ore în regie cu 6,75 lei ora, are salariul tarifar lunar de încadrare în acea lună de 1 499,40 lei deoarece mai mult de jumătate din numărul total al orelor lucrate le-a prestat în acord (7,35 lei x 204 ore 1 499,40 lei).

În cazul conducătorilor auto, salariul tarifar lunar de încadrare se stabilește în funcție de categoria auto a vehiculelor deservite, de clasa de calificare și de forma de salarizare în care lucrează. Dacă un șofer, care este încadrat în regie, a lucrat într-o lună mai mult de jumătate din lună în acord, salariul său tarifar de încadrare este în acea lună cel corespunzător nivelului prevăzut pentru munca în acord. Același mod de calcul se aplică și celor care au fost trecuți de pe o categorie de autovehicul la alta.

Salariul plătit muncitorilor din formațiile de încărcări-descărcări fiind diferențiat în trei categorii, în raport de categoria mărfurilor manipulate, salariul tarifar lunar de încadrare este stabilit în raport de categoria de mărfuri manipulată. Dacă pentru nici una din categoriile de mărfuri volumul muncii nu depășește 50%, salariul tarifar de încadrare este cel prevăzut pentru categoria a 2-a de mărfuri.

Salariul tarifar lunar de încadrare al muncitorilor minieri sau al muncitorilor agricoli, pentru care sînt fixate salarii tarifare zilnice, se stabilește prin înmulțirea acestor salarii cu 25,5 care reprezintă numărul mediu al zilelor lucrătoare dintr-o lună.

În ceea ce privește personalul tehnico-administrativ, salariul tarifar lunar de încadrare este cel prevăzut în mod concret în decizia (ordinul) de încadrare.

Acest salariu este stabilit între limitele de salarizare prevăzute în nomenclatorul funcțiilor care se aplică în unitățile unde acest personal este încadrat.

Ion STROESCU

*) Dicționarul statistic-economic edit. Direcția Centrală de statistică, 1962, pag. 351.

CONCURS DE INOVAȚII IN COOPERAȚIA DE CONSUM

PENTRU stimularea inițiativei lucrătorilor din organizațiile cooperației de consum în vederea introducerii în muncă a unor metode și procedee noi, perfecționate, Centrocoop a organizat un concurs de inovații, dotat cu premii, care urmează să se încheie la 31 decembrie 1966.

La concurs vor lua parte toți inovatorii, toate întreprinderile și organizațiile cooperației de consum prin inovațiile aplicate cel puțin 3 luni în cursul anului 1966, precum și acelea care s-au introdus în aplicare după 1 octombrie 1965, neincluse în concursul de inovații organizat în cursul anului 1965. În ambele cazuri este necesar ca economiile rezultate să fie superioare sumei de 10.000 lei pentru raționalizări în producție și 30.000 lei pentru perfecționări tehnice.

Criteriul de clasificare în concurs este determinat de eficiența economică postcalculată pentru întreg anul de folosire, sau eficiența antecalculată pentru întreg anul de folosire, pe baza postcalculului pentru cel puțin primele trei luni de aplicare.

Primelor trei întreprinderi (organizații) clasificate, li se atribuie cîte un premiu în valoare de 5.000 lei, 4.000 lei și 3.000 lei, care se împarte membrilor din colectivul de inovații care au contribuit în mod deosebit la organizarea și îndrumarea activității de inovații.

Inovatorii individuali sau brigăzile de inovatori clasificate pe primele 10 locuri primesc cîte un premiu în valoare de la 5 000 lei la 1 500 lei. Premiile obținute de brigăzi se repartizează în raport cu proporțiile convenite de autori cu ocazia înregistrării inovației.

Premiile se plătesc în rate, concomitent cu cele ale recompenselor pentru inovațiile respective și încep să se achite de către întreprinderea sau organizația din care face parte colectivul de inovații, brigada sau inovatorul individual premiați în termen de 45 zile de la aprobarea lor de către conducerea Centrocoop.

Plata premiilor se efectuează dintr-un fond ce se planifică și se realizează în limita sumelor înscrise în planul de muncă și salarii, poziția „alte remunerații". În cazul cînd fondul unei întreprinderi sau organizații nu este îndestulător pentru achitarea premiilor, diferența necesară se acoperă din fondul cumulat de invenții și inovații al organizației superioare.

Lucrările privind comunicarea rezultatelor la nivelul întreprinderilor și organizațiilor se fundamentează prin procesele verbale ale colectivelor de invenții și inovații, aprobate de conducerile respective și cu avizul prealabil al sindicatului. De asemenea, postcalculul de economii pentru inovațiile care participă în cadrul concursului urmează să se întocmească de organele competente (preț cost și postcalcul al unităților) cu confirmarea contabilului șef al organizației superioare.

În vederea desfășurării în condiții corespunzătoare a concursului de inovații și obținerea unor rezultate pozitive în activitatea economică este necesar ca organele de conducere din cooperația de consum să popularizeze acest concurs, acordînd sprijinul tehnic și material pentru aplicarea în producție a celor mai bune inovații.

V. EMIL

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

RECLAMAȚIA ADMINISTRATIVĂ LA C. F. R.

În practica aplicării Instrucțiunilor comune date de fostul M.T.Tc. și Primul Arbitru de Stat din 30 octombrie 1964, cu privire la pretențiile născute din contractul de transport, s-au ridicat unele aspecte pe care le prezentăm în cele ce urmează.

Care sînt consecințele cu privire la cheltuielile de arbitrare, în cazul în care s-a introdus acțiunea la Arbitraj înainte de a expira termenul pentru tratare a reclamației ?

Prin Decizia nr. 175/1966 Primul Arbitru de Stat a precizat că, în asemenea situații, organizația reclamantă va suporta cheltuielile ocazionate de acțiune.

Care sînt efectele unei reclamații administrative restituite pentru completare și nereintrodusă ?

Avînd a se pronunța asupra acestui aspect, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 224/1966, a statuat că în asemenea cazuri se poate considera că reclamația administrativă nu s-a formulat.

În cazul în care se admite reclamația administrativă și se restituie sumele pentru care aceasta a fost formulată, pot fi cerute penalități de întîrziere pentru sumele încasate nejustificat ?

Prin Decizia nr. 249/1966, Primul Arbitru de Stat, a statuat că, potrivit art. 22 pct. 5 din T.L.M., Calea ferată este autorizată ca în cadrul procedurii reclamației administrative să reducă sau să anuleze locațiile, dacă apreciază că acestea s-au produs ca urmare a existenței unui caz fortuit. În cazul în care organul competent a tratat reclamația, a anulat locațiile și a dispus restituirea lor, pentru perioada cît a deținut suma nu se datorează penalități. În acest sens s-a dat și avizul nr. 42 890/1965 al Băncii Naționale a României — Direcția Planificare.

Potrivit prevederilor art. 13 lit. c din Decizia nr. 167/1958, cursul prescripției dreptului la acțiune decurgînd dintr-un contract de transport se suspendă pe timpul tratării reclamației administrative însă cel mai tîrziu pînă la expirarea unui termen de trei luni de la înregistrarea reclamației. S-a pus problema dacă, în cazul în care o reclamație administrativă a fost respinsă și reclamantul a mai formulat una, este suspendată prescripția și pe timpul soluționării celei de-a doua reclamații administrative?

Prin Decizia nr. 211/1966 Primul Arbitru de Stat a precizat că se poate suspenda cursul prescripției numai pentru timpul necesar tratării unei singure reclamații administrative. Dacă s-ar permite repetarea reclamațiilor administrative suspensive de prescripție, s-ar ajunge la prelungirea nepermisă a termenului de prescripție

Reclamația administrativă introdusă la un organ necompetent întrerupe prescripția ?

Avînd a se pronunța asupra acestei probleme Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 100/1966 a statuat că, în cazul în care reclamația administrativă se introduce la un organ care nu este competent a o rezolva, aceasta nu suspendă cursul prescripției, deoarece o asemenea reclamație nu a existat atîta timp cît a fost introdusă la organul necompetent.

Care sînt documentele ce trebuie să însoțească o reclamație administrativă pentru lipsuri sau avarii și cele necesare pentru restituirea unor taxe ?

a) Reclamația administrativă pentru lipsuri sau avarii trebuie să fie însoțită de: documentul de transport în original; cesiunea dreptului; procesul verbal de constatarea lipsei sau avariei; dovada valorii mărfii; orice alte acte necesare pentru dovedirea pretențiilor (Dec. P.A.S. nr. 54/1966).

b) Reclamația administrativă pentru restituirea de taxe trebuie să fie însoțită de: documentul de transport în original; dovada plății taxelor a căror restituire se cere; cesiunea drepturilor (Dec. P.A.S. nr. 67/1966).

Valentin PRISĂCARU

FIȘIER TEMATIC

DISPOZIȚII NORMATIVE ȘI LITERATURĂ DE SPECIALITATE PRIVIND PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ

DISPOZIȚII NORMATIVE

- **Decretul nr. 167/1958, privitor la prescripția extinctivă, republicat în Buletinul Oficial al M.A.N., nr. 11/1960, pag. 86.**
- **Decretul nr. 101/1961, cu privire la expirarea unor termene de prescripție, Buletinul oficial al M.A.N., nr. 10/1961, fila 151.**
- **Instrucțiunile Primului Arbitru de Stat nr. 1/1959, referitor la aplicarea art. 19 din Decretul nr. 167/1958 (Rev. Arbitrajul de Stat nr. 1/1959, pag. 44).**
- **Instrucțiunile P.A.S. nr. 5/1960, referitoare la unele probleme în legătura cu aplicarea Decretului nr. 167/1958, privitor la prescripția extinctivă (Rev. Arbitrajul de Stat, nr. 2/1960, pag. 41).**
- **Instrucțiunile P.A.S. nr. 27/1960 privitoare la suspendarea prescripției prin reclamația administrativă (Rev. Arbitrajul de Stat, nr. 6/1960, pag. 29).**
- **Instrucțiunea P.A.S. nr. 30/1960 privitoare la data de la care începe să curgă prescripția dreptului la acțiune în contractele de custodie (depozit). (Rev. Arbitrajul de Stat, nr. 6/1960, pag. 36).**
- **Instrucțiunile comune ale P.A.S. și B.R.P.R. nr. 11/1961, cu privire la suspendarea prescripției prin folosirea formelor legale de decontare (Rev. Arbitrajul de Stat, nr. 4/1961, pag. 53).**

PRACTICA ARBITRALĂ

Repertoriu de practică arbitrală (1955—1964) — V. Prisăcaru și A. Savin — București 1965, pag. 292—305.

LITERATURĂ DE SPECIALITATE

- **Prescripția extinctivă — Jean Mateias și Paul Cosmovici — Editura Științifică 1962.**
- **Suspendarea prescripției prin reclamație administrativă în reglementarea Decretului nr. 167/1958 V. Istroan (Rev. Arbitrajul de Stat nr. 1/1963, pag. 57).**
- **Cîteva considerații asupra taxelor de manevră C.F.R., în legătură cu prescripția extinctivă — E. Ștefănescu (Rev. Arbitrajul de Stat nr. 2/1964, pag. 48).**
- **Reclamația administrativă, mijloc de realizare de economii și soluționare operativă a litigiilor dintre unitățile socialiste — Ionescu B. Nicolae (Rev. Arbitrajul de Stat, nr. 6/1964, pag. 41).**
- **Unele probleme referitoare la obligația de garanție și prescripția dreptului la acțiune pentru reclamarea viciilor — I. Constantinescu (Rev. Arbitrajul de Stat, nr. 1/1965, pag. 3).**
- **Natura juridică și efectele prescripției instituită de art. III din Decretul nr. 218/1960 — Ionas Kessler și Paul C. Vlachide de (Rev. Justiția Nouă, nr. 6/1964, pag. 57).**
- **Întreruperea prescripției prin introducerea cererii de chemare în judecată la o instanță necompetentă — Vladimir Rusu (Rev. Justiția Nouă, nr. 11/1964, pag. 90).**
- **Prescripția dreptului la acțiune în legătură cu viciile ascunse ale produselor livrate — Marcel P. Mihai (Rev. Justiția Nouă, nr. 1/1965, pag. 52).**
- **Prescripția dreptului la executare în caz de insolvabilitate a debitorului — Mihai Femșanu (Rev. Justiția Nouă, nr. 3/1965, pag. 98).**
- **Discuții asupra cauzelor de întrerupere ori prelungire a termenului de prescripție în cadrul Decretului nr. 167/1958 — Marin A. Enescu — Petre Anca (Rev. Justiția Nouă, nr. 4/1965, pag. 76).**
- **Prescripția extinctivă în materia pensiilor plătite din fondurile de asigurări sociale — Ion Văleanu (Rev. Justiția Nouă, nr. 11/1965, pag. 30).**
- **Recunoașterea de către debitor a dreptului creditorului, cauză de întrerupere a prescripției — Dan Rădulescu — Mihnea Marmeliuc (Rev. Justiția Nouă, nr. 2/1966, pag. 87).**

O SURSĂ VALOROASĂ DE ECONOMII

PRELUNGIREA VIEȚII METALULUI

● Acțiuni largi pentru combaterea coroziunii ● Întreprindere specializată pentru cercetarea și producerea materialelor de protecție

PE drept cuvînt, unii economiști fac o paralelă între boala cea mai gravă din punct de vedere medical — cancerul, și maladia instalațiilor și construcțiilor metalice: **coroziunea. Pe ansamblul unei economii dezvoltate din punct de vedere industrial se pierd din cauza uzurii premature a metalului, ca urmare a coroziunilor, valori materiale ce se ridică anual la zeci de milioane de lei.** *Cu toate acestea, cercetările în acest domeniu se fac sporadic, coroziunea nefiind considerată încă o problemă economică de certă importanță.*

Din unele studii pe plan mondial rezultă că în industrie se distruge sau se scoate din uz prematur din cauza coroziunii o cantitate echivalentă cu 15—20% din producția anuală de metal. Pe lîngă pierderile directe (cauzate de scoaterea prematură din uz a construcțiilor și a instalațiilor metalice) cele indirecte provenite din opriri în producție, accidente tehnologice, impurificare, rebutarea producției, pricinuiesc și ele pagube care se cifrează la sume considerabile.

Pentru a ne putea imagina dimensiunile reale ale acestor pagube sînt concludente cîteva cifre luate din statisticile țărilor care urmăresc procesul de coroziune. În 1950, pierderile datorate coroziunii au fost evaluate în S.U.A. la peste 6 bilioane de dolari, în Ungaria, ele ajung la peste 2,0 miliarde de forinți anual. Așadar, preocuparea pentru combaterea coroziunii este o necesitate obiectivă. Măsurile — stabilite de la caz la caz — se cer aplicate astfel încît cheltuielile efectuate să contribuie la prelungirea duratei de funcționare a instalațiilor, iar realizările ce se obțin să fie superioare investițiilor făcute în acest scop.

● Acțiuni insuficiente — cheltuieli suplimentare

În țara noastră, mai ales în ultimii ani, s-au luat diferite măsuri pentru cercetarea cauzelor degradării prin coroziune și s-au stabilit unele soluții de prelungire a vieții metalului. Astfel, în 1965, a fost creată Comisia de coroziune a Academiei, for menit să asigure o legătură permanentă între colectivele de cercetări și unitățile industriale. Existența unui astfel de organism va face ca eforturile unite să fie canalizate spre stabilirea unor soluții eficace, mai ales dacă se are în vedere masivele investiții destinate dezvoltării construcțiilor industriale. Măsurile practice ce se iau pentru protejarea anticorozivă — lacuri, vopsele, smalțuri, materiale plastice, cauciucuri, protecție prin cromare, nichelare, zincare, protecție catodică etc. sînt însă insuficiente față de cerințele și, mai ales, de posibilitățile actuale.

Pe măsura dezvoltării neîncetate a procesului de industrializare a țării, a sporirii numărului unităților industriale și a capacităților amplasate în aer liber, crește necesitatea stabilirii unor soluții eficiente de prelungire a vieții acestora. Dacă la realizarea volumelor importante de investiții, proiectanții și constructorii noștri au dobîndit succese, în domeniul combaterii coroziunii, putem afirma (cu toată lipsa datelor statistice și de evidențe economice) că se acționează încă timid, realizările fiind nesatisfăcătoare. Diferitele soluții ce se aplică — insuficient puse la punct — nu dau rezultatele scontate și astfel economia națională înregistrează serioase pierderi. Bunăoară, la **Combinatul chimic-Borzești,** folosirea azboviniului și a lacului etinol la dispozitivul de amestecare de la secția clorură de var nu a dat rezultate, deși s-au investit pentru lucrările de protecții circa 200 000 lei. Nici măsura luată ulterior de a se folosi lacurile de etinol și bitumen în mediu de clor umed și clorură de calciu, nu a avut eficiență. Folosindu-se pentru remedieri e-mail perclorvinil și apoi carbomastice, cheltuielile efectuate s-au ridicat la peste 800 000 lei.

Tot aici, placările cu folii de cauciuc la vasele de saramură, au trebuit refăcute din cauza necunoașterii tehnologiei de execuție (pe suport umed), cheltuindu-se peste 120.000 lei. Realizarea protejării pereților cu lac perclorvinilic (mediu cloral, HCl și Cl_2 gazos) îmbinat cu clor cauciuc a determinat de asemenea cheltuieli suplimentare de circa 1 000 000 lei.

La **Combinatul de fibre artificiale-Chiscani,** vopseaua aplicată la instalația de ventilație de la fierbătoria I s-a degradat înainte de vreme, refacerea necesitînd cheltuieli de peste 700 000 de lei. La **Uzinele chimice-Copșa Mică,** vopselele folosite pentru protejarea construcțiilor metalice și a învelitorilor nu au corespuns. Refacerea lucrării a costat peste 1 500 000 lei, fără a se asigura nici prin aceasta o protecție total corespunzătoare.

Exemple mai pot fi date. Cheltuielile ce se fac anual pentru refaceri sau recondiționări — (ca pardoselile de la hala de decupare la **Uzina „Petru Poni"-Valea Călugărească,** turnurile de clorinare de la **Fabrica de hîrtie și celuloză-Zărnești,** fundațiile unor turnuri de producție de la **Combinatul chimic-Tîrnăveni** și **Piatra Neamț),** — se cifrează la milioane de lei.

● Izvorul deficiențelor

ANALIZÎND deficiențele semnalate se ajunge la concluzia că ele se datoresc:

● Soluțiilor incomplete date de proiectant. Protecția anticorozivă nu constituie în proiectele obiectelor de investiții un capitol aparte cu detalii de execuție, tehnologii etc. Unele precizări se fac doar în devize (acestea numai în ce privește materialele ce urmează a se folosi), realizarea protecției fiind lăsată la latitudinea executantului.

● **Utilizării de materiale de protecție necorespunzătoare.** La ora actuală industria noastră produce numai trei sortimente de chituri anticorozive, în timp ce în alte țări cu industrie dezvoltată se folosește o gamă de 20—30 tipuri. De asemenea, tot ca material de protecție industria noastră produce doar doi adezivi — în timp ce în străinătate se fabrică și se folosesc peste 100 sortimente. Aceeași situație există și în ce privește materialele de placare, de acoperiri peliculare etc.

● **Neasigurării unor fronturi de lucru corespunzătoare pentru executarea izolațiilor.** Din controalele făcute pe unele șantiere din industria chimică s-a constatat că lucrările de protecție se fac adesea nesatisfăcător, în grabă, fără răspundere, constructorii recurgînd la improvizații.

● **Exploatării necorespunzătoare a instalațiilor.** Neetanșeitățile la îmbinările conductelor tehnologice, deversările de soluții agresive, depășirea unor parametri, depozitarea defectuoasă sau neevacuarea unor reziduri — situații inerente în desfășurarea proceselor de producție — sînt nerezolvate la timp de cei ce conduc procesele tehnologice și astfel unele instalații se corodează prematur.

Sintetizînd cauzele deficiențelor, rezultă că:

— 50% din fenomenele care conduc la scurtarea vieții instalațiilor se datoresc proiectării. Sînt cazuri cînd, datorită necunoașterii aprofundate a procesului tehnologic, proiectantul dă soluții de protecție necorespunzătoare sau din lipsa unor materiale speciale recomandă folosirea altora cu proprietăți inferioare;

— 30% din deficiențe sînt cauzate de realizarea necorespunzătoare a lucrării de către constructor;

— 20% apar din cauza calității necorespunzătoare a materialelor puse în operă.

Tot cu prilejul analizei amintite s-a desprins și faptul că **DACĂ PROIECTANȚII ȘI EXECUTANȚII AR FI AVUT LA DISPOZIȚIE O GAMĂ LĂRGITĂ DE MATERIALE DE PROTECȚIE, A CĂROR ÎNSUȘIRI S-AR FI FĂCUT CUNOSCUTE PRIN BROȘURI, PLIANTE, NOTE TEHNICE ETC., PESTE 80% DIN DEFECȚIUNILE SEMNALATE S-AR FI PUTUT EVITA.**

Diferitele aspecte reliefate sînt valabile pentru toate ramurile economiei naționale. Iată de ce grija pentru eficiența economică maximă a obiectivelor industriale nou construite trebuie asigurată atît de proiectant, constructor cît și de beneficiar. Tot la fel protecția anticorozivă cea mai corespunzătoare trebuie asigurată de toți acești trei factori în parte.

● Studii organizate — soluții eficiente

CE măsuri se impun, după părerea mea, **pentru a se asigura o viață mai lungă instalațiilor, construcțiilor metalice?**

Una din măsurile ce se cere imediat aplicată este **împiedicarea repetării unor deficiențe.** La ora actuală experiența acumulată nu este suficient cunoscută și atît proiectanții cît și executanții noilor obiecte nu sînt puși în mod organizat la curent cu deficiențele din trecut. Se urmărește în mod sporadic comportarea lucrărilor realizate.

Combaterea coroziunii necesită o mai mare preocupare și din partea ministerelor (în special Ministerul Chimiei, care trebuie să dovedească mai multă inițiativă în producerea de materiale de protecție), direcțiilor de specialitate, conducerilor unităților industriale. Fără ca acestea să acorde atenția cuvenită măsurilor de protejare a instalațiilor și construcțiilor metalice, se ajunge la degradarea lor prematură.

Tot în direcția combaterii coroziunii un aport însemnat poate aduce cercetarea științifică. Obținerea unor noi oțeluri inoxidabile, a unor aliaje de aluminiu rezistente la coroziune, alături de aplicarea unor metode moderne — metalizare în flacără, pulverizare de materiale plastice etc. — iată domenii unde cercetarea trebuie să-și spună mai mult ca pînă acum cuvîntul.

În acțiunea de combatere a coroziunii un rol important revine și Consiliului Național al Cercetării Științifice. Prin centralizarea și coordonarea activității de combaterea coroziunii, acesta poate determina stabilirea unor soluții optime, începînd de la proiectarea noilor obiective. În prezent se impune, de pildă, redactarea unor normative de protecție (de proiectare și de execuție), care să fie puse la îndemîna proiectanților. C.S.C.A.S. nu are încă un organ specializat în această activitate și astfel normativele respective nu sînt întocmite.

Anumite interese economice ale unităților producătoare de materiale și a celor de execuție trebuie unificate prin includerea lor în același sistem stimulativ pentru dezvoltarea și lărgirea gamei de produse anticorozive cît și pentru utilizarea acestora. În acest sens, consider util înființarea unei unități economice care să aibă un profil complex de specialitate, compus din trei sectoare: 1) o grupă de proiectare sau atelier care să fie subproiectant de specialitate și să lucreze pe bază de contract cu proiectantul general; 2) un sector de cercetare aplicativă și de producție de materiale speciale (din materii prime furnizate de industria republicană) care să poată ajuta grupa de proiectare la stabilirea soluției și să furnizeze materialele de producție speciale prevăzute în proiect; 3) un sector specializat în execuția lucrărilor de protecție, care să devină subantrepriză la constructor.

Pînă la stabilirea soluției cu cea mai mare eficiență, socot necesar să propun luarea urgentă a următoarelor măsuri:

— crearea unor puncte de consultații tehnice privind coroziunea la producătorii de materiale care, cunoscînd atît produsele proprii cît și tehnologia lor de aplicare, pot da pe lîngă unele „sfaturi" și un ajutor prețios la stabilirea și realizarea soluției pentru proiectul de protecție anticorozivă;

— editarea unui număr mai mare de lucrări de specialitate — astăzi fiind puține asemenea materiale;

— stabilirea unor planuri de școlarizare la toate nivelele (muncitori calificați, ingineri din proiectare și din execuție — tehnologi din exploatare);

— urmărirea prin evidențe tehnico-economice a problemelor de coroziune și centralizarea datelor prin Direcția centrală de statistică pe ramuri industriale.

În prezent, se impune mai mult ca oricînd organizarea unor largi acțiuni împotriva coroziunii, pentru a prelungi viața instalațiilor și construcțiilor metalice, — sursă însemnată de a economisi mari cantități de metal și un volum considerabil de fonduri bănești.

ing. N. VESCAN
din Direcția generală construcții-montaj, Ministerul Chimiei

CURIER

NOI UTILAJE DE FORAJ

● **La Uzinele „1 Mai"** din Ploiești s-a realizat un nou tip de **preventor cu acționare hidraulică** pentru presiuni pînă la 700 atmosfere. Acționarea hidraulică a comenzilor de închidere și deschidere a preventorului se face de la distanță, evitîndu-se eventualele accidente în caz de erupție.

● **Gama utilajelor de foraj va fi completată cu un nou tip de instalație de 160 tone** (realizată la **Uzinele „1 Mai"** — Ploiești) care se află în prezent în experimentare. Constructorii de mașini din Ploiești mai produc **grupuri motopompă Duplex de 1250 CP** pentru pomparea noroiului de foraj la sonde (acționat de 2 motoare a cîte 700 CP fiecare, realizate de constructorii de mașini de la **Uzinele „23 August" — București**) și vor realiza **agregate de cimentare și fisurare pentru 700 atm.**

● **Importante utilaje petroliere** sînt în curs de realizare și la **Uzinele metalurgice — Tîrgoviște.** Printre acestea se numără **instalații de foraj S.G. 300 pe remorcă,** folosite la cercetările geologice, **autotrolii pentru operațiuni și măsurători speciale la sonde** pînă la 7 000 m adîncime.

● **La Uzina mecanică din Cîmpina** sînt în curs de asimilare **elevatoare cu bancuri pentru țevi de extracție pentru sarcini de 28 și 50 tone,** diferite scule de foraj pentru mari adîncimi.

● **La Întreprinderea „Hidromecanica"** din Brașov se realizează tipuri noi de **convertizoare hidraulice.**

● CONSFĂTUIRI

● În lumina perspectivelor industriei forestiere au avut loc două consfătuiri: prima, a reunit la Tîrgu Mureș reprezentanți ai fabricilor de mobilă din țară (s-au analizat, în principal, căile diversificării producției și folosirii noilor materiale), iar a doua, desfășurată la Ploiești, a avut drept obiectiv organizarea științifică a producției și muncii în întreprinderile forestiere.

● Experiența pozitivă dobîndită în schelele petroliere ale Olteniei a constituit tema consfătuirii organizate de Ministerul Industriei Petrolului la Țicleni. Extinderea forajului de mare adîncime a reținut, îndeosebi, atenția participanților la consfătuire.

● Două consfătuiri în industria ușoară. La Fabrica „Moldova" din Botoșani, reprezentanți ai întreprinderilor textile au analizat noi posibilități de utilizare rațională a materiei prime în industria bumbacului, iar la Timișoara, delegați ai fabricilor de pielărie și încălțăminte din țară au dezbătut raportul dintre cerere și producție și mijloacele de satisfacere a cererilor crescînde și variate ale cumpărătorilor.

● Organizarea documentării și informării tehnice în sprijinul introducerii noului în producție a făcut obiectul unei consfătuiri a colectivelor întreprinderilor din regiunea Hunedoara. Consfătuirea s-a desfășurat la Petroșeni.

REALIZĂRI NAVROM

În anul 1965, indicatorii tehnici de exploatare și economici ai flotei maritime sub pavilion român, marchează o îmbunătățire față de anii precedenți. Iată de pildă creșterea înregistrată la patru indicatori principali în comparație cu anul 1959: coeficient de utilizare al parcului de nave 113%; încărcătura medie pe tonă capacitate 94%; viteza medie tehnică (mile/zi) 140%; productivitatea medie pe tonă capacitate și zi exploatare (tone mile/zi) 150%.

Rezultatele obținute în anul 1965 se datorează în principal următoarelor:

● **Flota a continuat să fie dotată cu nave noi, moderne, cu viteze sporite față de parcul vechi. Astfel, în 1965 flota a crescut cu 110% față de 1964 și 470% față de 1959.**

● **Planul la indicatorul lei valută a fost depășit cu circa 18%. La transporturile de cherestea și produse petroliere navlurile obținute au fost de circa 10% mai mari față de preliminări.**

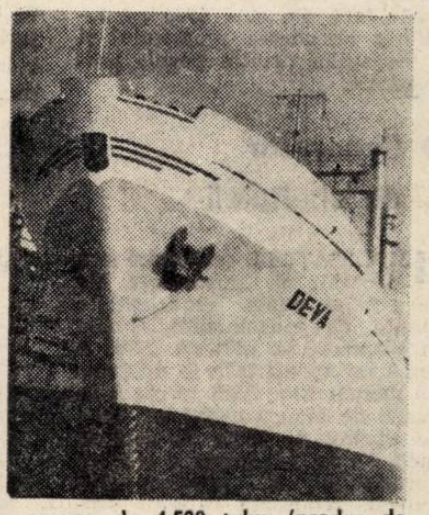

...cargou de 4 500 t.dw. (produs de șantierele navale-Galați)

ZGOMOTUL — FACTOR ANTIECONOMIC

DUȘMAN al sănătății și al capacității de muncă a omului și totuși ignorat multă vreme, zgomotul a intrat astăzi în atenția publică. Zgomotul din marile aglomerații urbane, în special în ultimii 30 de ani, — circulație intensă, activitate industrială sporită, reclame sonore — atinge de multe ori limite periculoase pentru organism. De altfel, nici locuința proprie nu mai este o sursă de liniște. Tendința de a folosi materiale mai ușoare și, în consecință, mai permeabile pentru sunete, face ca locuința omului modern nu numai să nu fie izolată, dar să devină chiar receptivă la fel de fel de zgomote. Pereții și plafoanele nu absorb sunetele, ci le transmit mai departe.

Munca într-un mediu gălăgios, circulația prin larma străzii, lipsa de liniște de acasă, fac ca omul modern să nu se mai poată odihni, să devină nervos, să-i scadă în mod îngrijorător puterea de muncă. Nenumărate boli de inimă și nervoase, chiar unele boli de degenerare, îi sînt urmarea directă.

Combaterea zgomotului preocupă tot mai mult pe oamenii de știință. Problema nu este cît de puțin simplă, deoarece în afară de aspectele obiective, pe care le putem mai ușor sesiza și combate, joacă un rol important și aprecierea subiectivă a fiecăruia dintre noi. Intr-un editorial al unei reviste engleze se punea chiar întrebarea care este substratul psihologic al faptului că unii oameni simt totuși o plăcere în a face zgomot de dragul zgomotului — de la pornirea unui motor de motocicletă, pînă la învîrtirea la maximum a butonului de la aparatul de radio.

Măsurat în decibeli — unitate de măsură special creată pentru acest nou inamic al omului — zgomotul a devenit obiect de studiu. O convorbire normală măsoară 40 de decibeli, motorul unui automobil 88, al unei motociclete 100. Este bine, deci, să știm că peste 80 de decibeli, zgomotul devine supărător, iar peste 120 provoacă traumatisme ale creierului.

Sesizat pe scară mondială, pericolul trebuie combătut cu mijloace eficace. Proiectanții, constructorii, arhitecții au o sarcină deosebită în atenuarea sau îndepărtarea zgomotului, atît a celui industrial, cît și a celui urban. O cît mai strînsă colaborare între tehnicieni și economiști pentru cunoașterea tuturor aspectelor și a implicațiilor pe plan economic, va duce în mod sigur spre o rezolvare fericită a acestei noi probleme a civilizației noastre.

NOXĂ SOCIALĂ

CERCETĂRILE clinice și statistice arată în mod evident că zgomotul și vibrațiile care depășesc anumite intensități produc modificări și traumatisme în organismul uman, făcînd să apară o serie de defecțiuni cu caracter local sau general, atît fiziologice, cît și psihologice. Surditate parțială sau totală, boli de inimă, boli nervoase, ulcerații stomacale, hipertensiune arterială sînt numai cîteva din afecțiunile la care zgomotul și vibrațiile au o contribuție importantă.

În zonele industriale, un procent însemnat din populație lucrează și trăiește în medii zgomotoase, iar dintre muncitorii care lucrează în întreprinderile industriale, un număr ridicat este expus acțiunii unor vibrații ale căror intensități depășesc limitele admisibile.

Recunoașterea acțiunii nocive asupra organismului omenesc a devenit unanimă și la noi în țară; încă din anul 1959 s-a legiferat includerea zgomotului și a vibrațiilor printre noxele profesionale.

● Generator de cheltuieli

IMPLICAȚIILE economice sînt deosebit de importante. Pe de o parte, sume considerabile plătite ca indemnizații. Numai în București se plătește lunar o sumă de aproximativ 3 milioane lei muncitorilor care lucrează în locuri de muncă avînd un nivel de zgomot de peste 75 decibeli (dB). Pe de altă parte, o scădere apreciabilă a productivității muncii, reducerea calității produselor, dereglarea aparatelor de măsură, iar în cazul unor vibrații puternice, chiar distrugerea organelor de mașini sau a clădirilor din vecinătatea surselor de vibrații.

Zgomotul afectează și munca fizică și, mai ales, pe cea intelectuală. În condițiile actuale ale automatizării și mecanizării complexe, cînd munca fizică devine o variantă a muncii intelectuale, problema apare deosebit de actuală.

Randamentul muncitorilor care lucrează în vecinătatea ciocanelor automate scade cu 33% după patru ore de expunere la zgomot; scăderi apreciabile ale productivității muncii s-au constatat și în birourile de dactilografiere, în centralele telefonice, în birourile cu mașini de calculat și contabilizat.

Într-o fabrică s-a constatat că o echipă de lucrători experimentați asambla într-un interval de timp dat un număr de 80 de regulatoare de temperatură făcînd 60 de greșeli atunci cînd lucra lîngă un atelier de cazangerie. Puși să lucreze într-o încăpere izolată fonic, lucrătorii au asamblat în același interval dat un număr de 110 regulatoare făcînd numai 7 greșeli. Experiența este concludentă. Dar scăderea productivității muncii este consecința oboselii organismului și este necesar ca problema să fie privită mai general, în sensul luării în considerare nu numai a acțiunii produse de intensitatea zgomotului la locul de muncă, dar și a acțiunii perturbatoare a zgomotului la locuința muncitorului. Aceasta pune în continuare problema izolării fonice a clădirilor social-culturale și mai ales a celor de locuit.

Este deosebit de greu, poate chiar imposibil de stabilit în mod concret partea ce revine oboselii cauzate de o odihnă nesatisfăcătoare în scăderea productivității muncii, dar apreciem totuși că echivalentul în lei a creșterii productivității muncii ca urmare a unei izolări fonice a locuințelor muncitorești depășește suma ce s-ar cheltui cu instalațiile necesare acestei insonorizări. Din calculele făcute în institutele de proiectări, confirmate și de date similare din străinătate, aplicarea măsurilor de reducere a zgomotelor într-o clădire de locuit ar reprezenta, în stadiul actual al tehnicii, un procent de maximum 3% din costul clădirii și al instalațiilor.

● Proiectantul are cuvîntul

MIJLOCUL cel mai radical de a combate zgomotul industrial este însă împiedicarea producerii lui. Practic, cel puțin în condițiile tehnice de astăzi — acest lucru nu este cu putință. De aceea, este necesar să se aplice o serie de măsuri la sursă pentru a reduce cît mai mult nivelul intensității acesteia, măsuri de limitare a răspîndirii zgomotului, precum și măsuri de protecție colectivă și individuală.

Reducerea nivelului zgomotului la sursă reprezintă o soluționare economică a problemei combaterii zgomotului industrial. O mașină mai puțin zgomotoasă înlătură necesitatea insonorizării atelierului în care este amplasată. Insonorizarea unui atelier textil cu o capacitate de 1000 de războaie necesită, pentru tratarea acustică a suprafețelor disponibile, o investiție de aproximativ 400 000 lei. Această sumă ar fi economisită dacă s-ar monta războaie de țesut silențioase, bazate pe alte principii de funcționare. Pe de altă parte, dacă nu s-ar admite executarea lucrărilor de izolație fonică, suma de 400 000 lei ar fi depășită de cuantumul indemnizațiilor care ar trebui să se plătească într-un interval de un an și jumătate muncitorilor care lucrează în acel mediu zgomotos.

Este clar că eficacitatea maximă în această direcție se obține prin reducerea nivelului de intensitate a zgomotului și vibrațiilor la surse. Se preconizează, printre altele, înlocuirea unor lagăre metalice sau a roților dințate astfel ca cel puțin una din două piese în contact să fie din mase plastice sau alt material nemetalic, evitînd frecări sau șocuri între metale.

Astăzi nu se mai poate concura pe piața mondială cu mașini și utilaje care să nu corespundă cu prevederile normelor internaționale în ce privește intensitatea zgomotului și a vibrațiilor. Acolo unde nu se pot realiza agregate cu nivel redus de zgomot, este necesar să se creeze dispozitive antizgomot interpuse între sursă și muncitori, pentru ca zgomotul să ajungă în dreptul acestuia cît mai mult atenuat.

Constatările făcute pînă în prezent au demonstrat cu destulă tărie că investițiile cerute de lupta împotriva zgomotului nu constituie un lux, ci o necesitate obiectivă, tehnică și economică. Proiectarea noilor întreprinderi industriale trebuie să țină seama de această realitate, s-o rezolve cu cea mai mare seriozitate încă din faza de proiect, pentru că orice măsură preconizată după terminarea construcției reprezintă o soluție puțin eficace din punct de vedere tehnic și costisitoare (demontări, reamenajări etc.) din punct de vedere economic.

ing. M. GRUMĂZESCU
ing. A. STAN
Institutul de fizică al Academiei

UN NEAJUNS AL CIVILIZAȚIEI

● În experiențele lui Von Eiff s-a constatat că dacă un subiect este supus timp de cinci zile unui zgomot care să dureze ceva mai mult de o oră, tensiunea arterială crește și se mărește cantitatea de CO_2 produsă mai ales în momentul cînd zgomotul începe.

● Medicii au dovedit că zgomotul care depășește un anumit nivel afectează inima, creierul și alte organe, diminuează sensibil puterea de muncă și scade calitatea lucrului; duce la asurzire totală sau parțială, temporară sau permanentă. Trebuie să fie considerat ca un agent traumatizant al structurilor fine ale auditiei și ca un parazit al cîmpului perceptiv și conceptual al omului. Zgomotele sînt suportabile de persoanele sănătoase, pînă la 60 dB; influențează sistemul nervos central și afectează starea psihică între 60—70 dB; peste 70 dB, undele acustice influențează activitatea sistemului nervos vegetativ, de unde rezultă tulburări funcționale; începînd de la 90 dB cu acțiune continuă, sau peste 120 dB chiar accidentale, se produc leziuni ale organului auditiv.

● Zgomotul plasează pe om într-o stare de tensiune care nu întîrzie să acționeze asupra psihicului său sub formă de anxietate. Chiar acceptat conștient, chiar considerat indiferent, își urmează acțiunea dăunătoare asupra organismului, prin intermediul sistemului neuro-vegetativ și provoacă afecțiuni psihosomatice care constituie, după cum se știe, adevărate maladii ale civilizației. În Anglia, fiecare al patrulea bărbat și fiecare a treia femeie sînt bolnavi de nevroză datorită zgomotului. În Franța, de asemenea, s-a constatat că fiecare al cincilea pacient din clinicile de psihiatrie este un bolnav al zgomotului. De asemenea, cercetările efectuate în diverse țări au stabilit că zgomotul reduce longevitatea cu 8—12 ani.

ing. T. BARBU

SURSELE DE ZGOMOT ÎN ORAȘUL MODERN

ORAȘUL modern este supus astăzi unor numeroase surse de zgomot de intensitate variabilă, din care citâm aici cîteva:

Motor de avion cu reacție (la 100 m distanță)	145—170 d B
Motor de avion obișnuit (la 15 m distanță)	110—120 „
Activitatea diverselor uzine	75—110 „
Trenurile, tramvaiele, motocicletele (la 7 m distanță)	90—100 „
Claxonul automobilelor	90—100 „
Autocamioanele	73—95 „
Țipetele copiilor la joacă	68—95 „
Jocurile sportive	62—92 „
Autoturismele	68—88 „
Manipularea cutiilor de gunoi	78—88 „
Conversația trecătorilor	58—74 „

În medie, se poate considera următorul „potențial decibelic":

— o stradă liniștită la marginea orașului	30—40 dB
— o stradă liniștită din interiorul orașului	40—60 „
— o stradă zgomotoasă	60—70 „
— o stradă foarte zgomotoasă, cu circulație intensă	70—90 „

Sursele de zgomot, așa cum arată numeroasele determinări făcute în orașele R.D.G., participă în diverse proporții: 66% circulația pe străzi; 9,8% trenurile și avioanele; 9,8% activitatea industrială; 7,2% aparatele de radio, televiziune, magnetofoanele și picupurile; 7,2% jocurile copiilor.

● În fiecare oraș — un „pol al zgomotului"

DE altă parte, s-a constatat că în fiecare oraș mare există un „pol al zgomotului" și fiecare minut petrecut în interiorul acestei zone este deosebit de primejdios. La **Paris**, în Piața Saint-Augustin, în jurul orei 17, zgomotul este mai puternic decît al cascadei Niagara. La Orly, o suburbie a Parisului, unde se află cel mai mare aeroport al Franței, farmaciștii vînd populației de 7 ori mai multe calmante decît în alte cartiere ale Parisului.

Totuși, se pare că **Londra** este cel mai zgomotos dintre marile orașe ale lumii. Intensitatea medie a zgomotelor datorită circulației pe străzile principale, determinată pe baza unor numeroase observații, măsurată la circa 8—10 m distanță, este de 70—90 decibeli. În aceleași condiții, intensitatea medie la **Moscova** este de 67—70 dB, la **Leningrad** la 65—74 dB, iar la **New York** de 70—75 d B.

Pentru **București**, cercetările au stabilit că pe bulevardul Magheru zgomotele cele mai intense au fost de 87—88 decibeli, cu un zgomot de fond de 60 dB; pentru bd. Bălcescu rezultatul măsurătorilor a fost de 85—87 dB, cu un zgomot de fond de 70 dB. Intensitatea zgomotului pe Bd. Bălcescu este mai scăzută datorită măririi amprizei, iar zgomotul de fond este mai ridicat datorită intersecțiilor cu str. C.A. Rosetti și Onești, care aduc prin culoarele stradale, unde sonore. Pe Bd. Tolbuhin zgomotele cele mai intense au fost de 87—89 dB, cu un zgomot de fond de 50 decibeli. Acest zgomot de fond scăzut este determinat de caracterul zonei de locuit prin care trece această arteră, cartier cu bogate plantații.

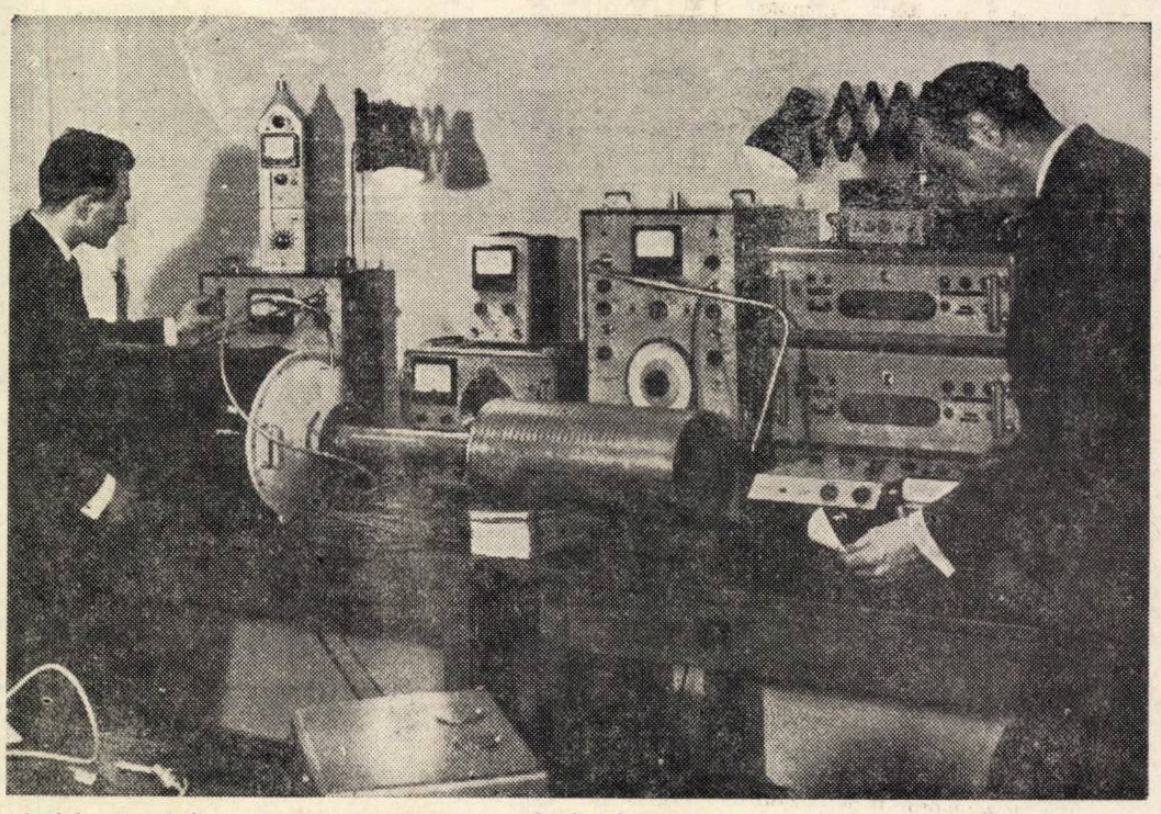

În laboratorul de combatere a zgomotului, la Institutul de igienă și protecția muncii din București

URBANIȘTII NE VIN ÎN AJUTOR

PE teritoriul relativ restrins al orașului, oamenii muncesc, locuiesc, se recreează. Aceste necesități ale vieții normale a oamenilor de pretutindeni sînt generatoare de zgomote. Locul de muncă, activitatea zilnică, necesitatea de a se deplasa între locuință și locul de muncă, de a se aproviziona, de a se distra, constituie, de asemenea, surse de zgomot. Mai concentrat în unele zone, mai slab în altele, formează un fond sonor permanent care caracterizează fiecare oraș. Cu cît apar mașini și utilaje noi, cu cît circulația și transporturile orășenești cresc și cu cît se mărește numărul populației unei localități, aceste zgomote devin din ce în ce mai intense, conducînd la un climat sonor care, peste o anumită limită, devine supărător și chiar periculos sănătății.

Apare deci limpede că orice acțiune menită să oprească sau să diminueze aceste efecte dăunătoare este binevenită și contribuie esențial la crearea condițiilor optime de muncă și trai al locuitorilor — scop final al operei de sistematizare socialistă a orașelor. În prezent, s-a ajuns la o serie de concluzii din punct de vedere urbanistic, avînd un caracter general, dar care sînt formulate în urma a numeroase cercetări experimentale asupra propagării zgomotelor pe străzi, în funcție de diverși factori: lățimea străzilor, înălțimea clădirilor, natura pavajelor, felul vehiculelor care le străbat.

● Amplasamentul industriei și al magazinelor

STRĂZILE formează un sistem de canale, de spații închise pe două laturi, în lungul cărora se propagă nu numai zgomotele circulației, dar, amplificate — și zgomotele provenite de la industrii. De aceea, industriile zgomotoase trebuie amplasate la distanțe corespunzătoare de zonele de locuit, așa fel ca vînturile dominante să bată dinspre oraș spre aceste industrii. Cu atît mai mult vor fi izolate industriile provocatoare de vibrații, care se transmit apoi prin sol la clădiri. De asemenea, sursele de zgomot nu vor fi amplasate la înălțime deasupra solului sau în punctele înalte ale terenului, deoarece distanța de propagare a sunetului crește cu înălțimea de la care se produce.

Cercetările au arătat că lățimea străzii influențează propagarea zgomotelor invers proporțional, în timp ce înălțimea clădirilor, direct proporțional. În cazul unor clădiri de înălțimi diferite pe cele două părți ale străzii, zgomotul scade începînd de la etajul care depășește nivelul acoperișului din față. Diminuarea efectelor dăunătoare ale zgomotelor străzii se poate obține dacă raportul între înălțimea clădirilor și lățimea străzii este mai mare de 1/2, iar clădirile sînt amplasate astfel ca fațadele lungi — principale — să nu fie perpendiculare pe direcția de propagare a undelor sonore. Pe arterele cu mare trafic din Onești, Craiova, Constanța etc., noile clădiri de locuit sînt amplasate cu latura îngustă spre stradă. Dacă distanța între blocuri este suficient de mare și lungimea lor mică, nu mai intervine reflectarea și deci întensificarea zgomotelor. De asemenea, se pot amplasa spre stradă serviciile, iar spre interiorul microraionului sau grupului de locuințe să fie camerele de dormit.

Atît din punct de vedere economic și funcțional, cît și pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, — în toate noile ansambluri din țară, magazinele nu se mai amplasează la parterul blocurilor de locuit, ci în clădiri separate, numai cu parter sau parter și un etaj. Pe acest principiu sînt construite noile ansambluri din București — Drumul Taberii, Balta Albă etc. —, la Constanța, Brașov, Craiova etc. Astfel, zgomotele produse de magazine nu mai tulbură liniștea locatarilor de la etaj.

Intensitatea zgomotelor și transmiterea vibrațiilor sînt mult influențate de natura pavajelor. Cel mai scăzut nivel îl dă cel de asfalt pe fundație de piatră spartă, iar cel mai ridicat îl dă pavajul din bolovani de rîu.

● Tramvaiul, troleibuzul, avionul...

PRINCIPALUL vinovat pentru zgomotul străzii rămîne însă vehiculul. Dacă transportul greu în interiorul unui oraș poate fi reglementat prin fixarea anumitor trasee, problema este mult mai dificilă cu transportul în comun, care trebuie să pătrundă de multe ori și pe străzile secundare, adevărate „canale" pentru zgomote. Dintre toate, tramvaiul produce cel mai mare zgomot și trepidații în interiorul zonelor de locuit; în București, acolo unde a fost posibil, au fost înlocuite cu troleibuze; de asemenea, s-a îmbunătățit construcția lor — tramvaie silențioase — precum și execuția căii.

Pentru atenuarea zgomotelor ce ne vin de sus, de la avioanele care străbat văzduhul orașului, singurele metode sînt interzicerea zborului sub 4 000—5 000 m, sau ocolirea totală a orașului; iar amplasarea corectă a unui aerodrom trebuie să se facă la 3—4 km de locuințe.

● Plantațiile atenuează zgomotele

ESTE bine cunoscut rolul binefăcător al plantațiilor în atenuarea transmiterii zgomotelor. Plantațiile de aliniament, între partea carosabilă și fațadele blocurilor de locuit reduc, în medie, cu 6—10 dB zgomotele datorate circulației vehiculelor. Terenul dintre industrii și clădirile de locuit sau între acestea și străzile cu circulație intensă trebuie să fie bogat plantat cu arbori. Prin justa distribuție a plantațiilor în interiorul cvartalelor sau microraioanelor, se poate diminua intensitatea zgomotelor cu 6 dB; în acest sens, gruparea liberă a copacilor și plantarea discontinuă protejează mai bine, în timp ce aliniamentele compacte de tufișuri reflectă și amplifică zgomotele. Iarba de pe sol contribuie la diminuarea zgomotelor cu încă 6—7 dB.

De asemenea, acoperirea cu plante agățătoare a pereților clădirilor contribuie la protejarea locuințelor împotriva zgomotelor; iar plantațiile cu rădăcini ramificate și adînc înfipte în pămînt atenuează transmiterea vibrațiilor prin sol. Spațiile de joacă ale copiilor trebuie prevăzute cu porțiuni asfaltate și înconjurate de arbori și tufișuri pentru a evita reflectarea succesivă a zgomotului de zidurile din jur. Crearea fîntînilor arteziene în cadrul spațiilor plantate sau în interiorul microraioanelor este încă o soluție antizgomot, datorită umidității din atmosferă pe care o provoacă.

În afară de aceste măsuri de urbanism general, precum și cele privind relațiile dintre zonele de locuit și zonele industriale, o serie de rezolvări revin constructorilor care trebuie să realizeze izolarea fonică a locuinței sau biroului nostru, atît cu ajutorul pereților, planșeelor și pardoselilor fonoabsorbante, cît și prin etanșări cît mai depline la uși și ferestre. Nu trebuie neglijat nici calculul adecvat al instalațiilor pentru a înlătura orice sursă de zgomot pe această cale.

Desigur, la obținerea unui climat sonor favorabil, în orașele noastre, va contribui nemijlocit cetățeanul însuși, care, pătruns de interesul colectivității și al său personal, va evita punerea la maximum a aparatelor de radio și televizoarelor, trîntirea porților metalice, a bidoanelor de lapte — precum și a tuturor acelor surse de zgomote care, cumulate, împiedică realizarea condițiilor optime de locuit.

arh. Traian CHIȚULESCU
C.S.C.A.S

ing. T. D. VÎJA
Institutul de igienă și protecția muncii

O preocupare pe plan mondial

La cel de al II-lea Congres pentru combaterea zgomotului de la Salzburg, s-a arătat că, în Republica Democrată Germană, la o populație de circa 17 milioane, în intervalul 1956 — 1960 au fost depistate și definite medical 775 cazuri de leziuni ale auzului, din care 81,8 la sută în industria metalurgiei prelucrătoare, construcții și comunicații, cei mai mulți fiind lăcătuși. Repercusiunile financiare datorite infirmității auditive, pentru anul 1956 s-au ridicat la cca. 45 000 DM, iar pentru anul 1960, la cca. 9.000.000 DM, la care se adaugă și costul ajutorului dat infirmilor auditivi.

La conferința internațională pentru proiectarea tip de la Mamaia din 1964, delegația R.D.G. a precizat că datorită zgomotului excesiv la locurile de muncă, erau surzi 200 de muncitori în 1957 și 1500, în 1963.

Pentru combaterea zgomotului, în America și Europa s-au întreprins diverse anchete pe scară largă.

Direcția „Problemelor umane" din CECO a constituit un grup însărcinat să studieze surditățile profesionale și turburările auditive cauzate de vibrații. Acest grup s-a adresat unor specialiști în acustica fizică și fiziologică, medici specializați în boli de urechi și statisticieni. Printre altele, s-a constatat că minele de cărbuni și fier, siderurgia și țesătoriile sînt industrii deosebit de zgomotoase.

Tot în cadrul acestor preocupări, între 15-19 iunie 1965 a avut loc, la Earls Court (Londra), prima Expoziție pentru reducerea zgomotului și a vibrațiilor.

La noi în țară, rezultatele cercetărilor diferiților factori antrenați — institute ale Academiei Republicii Socialiste România, ministere, întreprinderi — au fost prezentate în trei consfătuiri pe țară, organizate în 1959, 1963 și recent, în ianuarie 1966. Măsurile stabilite au fost concretizate în normative și stasuri care, desigur, pentru a fi eficace, trebuie să fie bine cunoscute și... respectate.

Bulevardul Magheru: intensitate maximă 88 decibeli, zgomot de fond 60 decibeli...

Foto: A. Copos

ERGONOMIA ȘI ZGOMOTUL

LUPTA împotriva acestei noxe este o preocupare de seamă a ergonomiei și este interesant de relevat cîteva realizări în această direcție la o mare uzină franceză constructoare de mașini. S-a dispus mai întîi o analiză obiectivă a fenomenului, care a constat din măsurarea nivelului sonor în funcție de frecvențe, pentru a se obține spectrul zgomotului, evaluarea duratei de expunere zilnică a muncitorilor, diferențierea între zgomotele continui, ritmice și cele întîmplătoare etc. Cu ocazia aceasta, s-a putut stabili că urechea are un fel de apărare reflexă propice la zgomotele cunoscute, permanente, pe care muncitorul le cunoaște și le așteaptă, pe cînd, dimpotrivă, apărarea reflexă nu există la zgomotele nepreveăzute.

Iată și cîteva din soluțiile practice adoptate în diverse situații. În cazul tobelor de sablare, la turnătorie, zgomotul este provocat de lovirea pieselor de virola tobei. Căptușirea interioară a virolei cu cauciuc a dat rezultate acustice excelente. La toba cu alice, zgomotul este și mai puternic, peste 100 de decibeli și riscul de surditate al muncitorilor mai acut. Căptușirea cu cauciuc nu ar fi dus la rezultate satisfăcătoare și s-a recurs atunci la acoperirea tobei cu un fel de capotă căptușită cu un strat de cel puțin 20 mm de material absorbant, cum ar fi poliuretanul poros suplu. În hala de asamblare a prototipurilor de automobile, zgomotul este variabil, dar nu scade sub 100 decibeli. Soluția utilizată a fost îmbrăcarea plafonului și a părții superioare a pereților cu fibre minerale. La bancul de încercare a motoarelor, zgomotul este foarte ridicat și s-a ales soluția plasării bancului într-o cabină de încercare cu pereți lipsiți de reflecții sonore, lăsînd în afară pupitrul de comandă și control. În cazul tractoarelor, dimpotrivă, deoarece bancul de încercare este mai mare, s-a ajuns la o soluție inversă: s-a construit o cabină izolată pentru pupitrul de control.

La multitudinea soluțiilor practice găsite pentru fiecare loc de muncă, a contribuit în mod substanțial echipa de ergonomiști ai uzinei.

ing. M. GHINEA

CURIER

● Căști antifon

Zgomotul produs de motoarele avioanelor pe aeroporturi este deosebit de puternic. O firmă engleză experimentează căști speciale pentru protecția împotriva zgomotului. Aceste căști sînt confecționate din fibre de sticlă acoperite cu un strat de plumb, material plastic și rășini sintetice. Asemenea căști vor împiedica pătrunderea la ureche a zgomotului periculos care atinge 90 dB. Pentru un zgomot mai puternic, peste 140 dB, se folosesc și haine speciale de protecție din plumb și spumă plastică.

● Materiale fonoabsorbante

Ventrolonul este un produs nou al industriei textile vest-germane destinat amortizării zgomotelor de orice fel. El se prezintă sub forma unei țesături pentru perdele și datorită structurii și materialului din care este confecționat absoarbe, atît zgomotele din interiorul încăperii, cît și pe acelea din afară. Pe lîngă proprietățile sale fonoabsorbante, noul produs are și calitatea de a fi neinflamabil, de a nu absorbi mirosurile (în special mirosul de tutun) și de a se murdări foarte greu.

Tot industria vest-germană a produs un material modificat, un copolimer de vinil acetat, menit să deschidă perspective noi în amortizarea zgomotelor. De data aceasta e vorba de un produs care pe foile de tablă folosite în diverse construcții de mașini și aparate, amortizează zgomotul produs în timpul prelucrării, prin reducerea vibrațiilor.

● Ciocane insonore

Un constructor englez a realizat un ciocan hidraulic insonor, care poate sparge betonul, asfaltul sau pămîntul tasat fără a produce decît un zgomot slab, surd, atunci cînd vine în contact cu betonul. Agregatul cîntărește 544 kg, are o putere de lovire de 46 600 kg/m² și poate fi astfel reglat încît să nu producă deteriorarea instalațiilor subterane sau a clădirilor învecinate.

În domeniul ciocanelor pneumatice s-a reușit ca zgomotul puternic al acestora să fie transformat într-un sunet inofensiv. Convertizorul se compune dintr-o cameră deschisă la baza inferioară, care îmbracă corpul ciocanului. Camera este căptușită cu un material fonoabstract care absoarbe componenții de înaltă frecvență ai zgomotului produs și îl convertește în elemente de joasă frecvență.

În aceeași idee de transformare a zgomotului în sunet inofensiv se înscrie și dispozitivul construit de un inginer sovietic. Branșat la un aparat de radio obișnuit, acest dispozitiv absoarbe zgomotele de o anumită frecvență și le transformă în sunete de aceeași frecvență, dar de fază opusă, ceea ce are ca efect anularea undei sonore originale.

● Ventilatorul silențios

Pentru instalațiile de încălzire, ventilare și condiționare a aerului din cadrul construcțiilor social-culturale, Întreprinderea de construcții metalice și aparataje — I.C.M.A. — a realizat un ventilator silențios, seria VS, de la 3 la 16, proiectat prin similitudine, cu 12 tipodimensiuni. Aceste ventilatoare fără zgomot constituie rezultatul unor încercări sistematice efectuate în cadrul acestei întreprinderi, utilizînd totodată cele mai noi date din literatura tehnică, mondială, cu privire la proiectarea și tipizarea ventilatoarelor. Seria VS este caracterizată prin coeficient de debit și presiune mare, ceea ce permite obținerea parametrilor necesari la turații foarte reduse. Realizează randamente ridicate — în jur de 60% — ceea ce duce la însemnate economii de exploatare.

● Zgomotul... sursă de electricitate

Zgomotul puternic al reactoarelor va putea avea în curînd o utilizare practică: el va putea fi transformat în electricitate care va alimenta cabina avionului și aparatele de bord. Punctul de plecare al acestei idei — la care lucrează în prezent un grup de cercetători americani — îl constituie principiul electrofoniei conform căruia un cristal de cuarț sintetic transformă în energie electrică vibrațiile mecanice transmise de un safir. Zgomotul nefiind decît vibrație, ar fi de ajuns ca în teava eșapamentului să se introducă un asemenea cristal.

PLANIFICAREA OPERATIVĂ

O primă lucrare sintetică pe o temă actuală și complexă

ASIGURAREA unei producții ritmice prin îmbinarea judicioasă în timp și spațiu a elementelor procesului de producție — obiectiv al planificării operative — constituie problematica lucrării lui Ion Stăncioiu, nu de mult apărută [1]). Autorul consacră studiul său nevoilor perfecționării activității de programare a producției în întreprinderile constructoare de mașini.

Utilitate teoretică și practică

Profilată pe o temă atît de actuală și importantă, lucrarea a stîrnit un viu interes în rîndul economiștilor, inginerilor, tehnicienilor, studenților, cadrelor didactice și îndeosebi al acelora care se ocupă nemijlocit în producție de problemele planificării operative. Și este explicabil, deoarece în literatura noastră economică s-a abordat puțin această problemă și numai sub formă de studii și articole pe probleme parțiale.

Lucrarea se remarcă prin ținuta ei științifică; problemele sînt prezentate în legătura lor dialectică, fiecare capitol luat separat lămurind un cerc de aspecte, iar lucrarea în ansamblu închegîndu-le într-un singur tot. Ea este utilă, atît în procesele de învățămînt, cît și în practica planificării operative din întreprinderi, reprezentînd o contribuție reală la îmbogățirea literaturii noastre economice, la orientarea mai bună a cadrelor ce lucrează în practică în rezolvarea diferitelor probleme ale planificării operative. Este o lucrare binevenită, cu atît mai mult cu cît în acest domeniu lucrurile se rezolvă încă în bună măsură empiric. Folosind experiența dobîndită la catedră și în practică, pe lîngă prezentarea și prelucrarea unor teorii și formulări pe care le-a elaborat știința organizării în acest domeniu, autorul își aduce contribuția sa prin noi generalizări și formularea unor păreri personale judicioase, ca cele relative la programarea operativă a funcționării liniilor tehnologice automate, concepția graficului general, coordonator, al planificării operative a întregii producții dintr-o uzină, extinderea graficului de producție pentru exprimarea legăturilor dintre întreprinderi și ramuri ș.a.. Adeseori, autorul vizează noi aspecte ale planificării operative, care pot și trebuie să facă obiectul cercetărilor viitoare ale economiștilor practicieni și teoreticieni din țara noastră. Trebuie subliniat, de asemenea, că în general autorul nu s-a lăsat „furat" de dorința de matematizare excesivă, căutînd să indice modalități cît mai simple de rezolvare a problemelor de planificare operativă și propunînd formulele matematice adecvate, cu ajutorul cărora să se poată mecaniza calculele de programare operativă.

Cu privire la structură

Considerăm că lucrarea ar fi cîștigat în utilitate, dacă se asigura o mai bună proporționare a problematicii abordate. Așa, de pildă, capitolele I—VI, se ocupă de calculul principalelor elemente **preliminare** ale planificării operative, între care menționăm: durata ciclului de fabricație, mărimea lotului de fabricație, periodicitatea producției de serie, producția neterminată; capitolele VII—XIII sînt consacrate problemelor principale care formează **conținutul** planificării operative, cum ar fi: planul de încărcare, planificarea operativă în producția de unicate, în producția de serie și de masă după grafice, graficul general și altele. Ni se pare prea mare spațiul pe care-l ocupă prima parte în economia lucrării.

Multe probleme care formează de fapt conținutul planificării operative trebuiau, după părerea noastră, să-și găsească o abordare mai amplă. Deși împărtășim întru totul punctul de vedere exprimat de autor chiar în prefața lucrării, privind „tendința de a se trece tot mai mult la producția în flux, organizată pe linii tehnologice", nu putem fi de acord cu subestimarea tratării planificării operative în producția unicală, care ocupă încă în multe întreprinderi o pondere însemnată.

Pe tipuri de producție și pe secții

Cît privește modul de abordare ni se pare că ar fi mai eficientă îmbinarea tratării planificării operative pe **tipuri (sisteme) de producție**, așa cum o face autorul, cu tratarea acestora pe **principalele secții** ale întreprinderii, în conformitate cu procesul tehnologic, în genere comun tuturor întreprinderilor constructoare de mașini (turnătorie, prelucrări la rece și montaj), ținînd seama și de particularitățile secțiilor primare.

Este adevărat că în linii mari principiile planificării operative pe bază de grafic sînt comune pentru toate secțiile. Planificarea operativă în secțiile și sectoarele „calde" (turnătorii, oțelării, forje), de care autorul se ocupă mai puțin în lucrare, are anumite particularități. De pildă, la întocmirea planurilor operative pentru secțiile „calde" este neapărat necesar să se țină seama de tonajul ce urmează a fi realizat, de suprafața de turnare, de complexitatea produselor și a pieselor, de indicii de utilizare realizați, precum și de alți indicatori, comuni și celorlalte secții ca: necesarul de forță de muncă, fond salarii, cheltuieli de producție etc. Cele de mai sus diferă în funcție de gradul de mecanizare a principalelor operații privind prepararea amestecului de formare, turnarea propriu-zisă, dezbaterea și curățirea pieselor etc.

În producția de unicate, care cuprinde adesea la un singur produs mii sau chiar zeci de mii de repere (cazul mașinilor-unelte grele, a motoarelor de nave etc.), planificarea operativă se face cu greutăți, adesea mergînd numai pînă la mașinile principale, la mașinile mici lucrul repartizîndu-se „după o zi pe alta", pe bază de urgențe. Era necesară insistarea asupra unor metode care să înlăture practica planificării operative pe bază de urgențe.

Referitor la legăturile operative dintre secții, autorul arată că în condițiile unei planificări operative judicioase nu este necesar un decalaj arbitrar între secții și că decalajul, care se poate exprima prin stocuri de siguranță, trebuie să aibă o valoare optimă din punct de vedere al cheltuielilor de producție. Apreciem ca fiind pozitivă preocuparea pentru aplicarea teoriei stocurilor în acest domeniu, dat fiind posibilitatea de folosire mai eficientă a mijloacelor de producție de care întreprinderile dispun.

Apreciem că lucrarea este utilă și își găsește aplicație practică în producție și în învățămînt. Considerăm că observațiile semnalate vor putea fi de folos autorului în munca sa ulterioară asupra unei teme deosebit de complexe și actuale, care, evident, nu poate fi epuizată prin apariția unei singure lucrări.

Gh. RABOACA
cercetător științific la I.C.E.

Ion BUNEA
șef serv. planificare, Uzina de pompe

1) Ion Stăncioiu: **Planificarea operativă a producției de mașini**, Editura științifică, București, 1965, 272 pag.

„SOCIETATE INDUSTRIALĂ"?

UN termen folosit frecvent în ultimul timp de unii economiști occidentali este „societatea industrială". După părerea noastră acest termen a fost adoptat, probabil, prin analogie cu cel de „economie industrială", fiind adeseori însoțit de termenul de „societate agricolă".

Sensul ce i se atribuie conceptului de „societate industrială" rezultă, de pildă, din felul cum își formulează economistul francez Paul Bairoch tema principală a unei lucrări apărute în 1964: „determinarea mecanismelor economice ale revoluției industriale, adică mecanismele care au suscitat, permis și facilitat trecerea de la o societate esențialmente agricolă la o societate industrială, în cursul secolelor XVIII și XIX" [1]).

Dar utilizarea celor două concepte poate duce la o și mai mare încîlcire a problemei respective.

Mai întîi o precizare

Considerăm că însuși modul cum își formulează P. Bairoch problema nu permite o rezolvare a ei satisfăcătoare. Cum se știe, prima revoluție industrială a început în Anglia în secolul al XVIII-lea; este greu de spus că atunci ar fi fost vorba de „o trecere de la o societate esențialmente agricolă la o societate industrială". Căci, economia Angliei în secolul al XVIII-lea era o economie manufacturieră într-un stadiu de-ajuns de avansat al diviziunii sociale a muncii, în care manufactura nu numai că s-a desprins de agricultură, dar s-a dezvoltat într-o asemenea măsură, încît i-a asigurat acestei țări superioritatea față de țările unde meșteșugurile și manufactura fiind încă foarte slab dezvoltate nu s-au desprins de agricultură. Acest lucru l-a subliniat încă Adam Smith în lucrarea sa „Avuția națiunilor, cercetare asupra naturii și cauzelor ei", apărută în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Esențialul: modul cum se produce

Folosirea termenelor de „societate agricolă" și „societate industrială" nu ni se pare de loc justificată, pentru a defini procesul de dezvoltare a industriei. Caracterizarea unor tipuri de societate după **natura producției lor principale**, după ceea ce ele produc, **nu după modul cum produc**, în sensul social-economic, ci mai mult după modul cum produc în sensul tehnic, nu poate avea un caracter științific, ci doar unul metaforic.

W. W. Rostow folosește termenul de societate „tradițională" pentru acele societăți care „din cauza limitării productivității trebuie să consacre o proporție foarte mare a resurselor lor agriculturii" [2]). Ocolind termenul de „societate agricolă" și folosind pe cel de „societate tradițională", el subliniază totuși că nu este vorba decît de un expedient. Astfel, după ce arată că „prin expresia societate tradițională grupăm întreaga lume prenewtoniană; dinastiile din China; civilizația Orientului Mijlociu și mediteranean; lumea Europei medievale", Rostow recunoaște că o astfel de grupare „nu spune într-adevăr nimic", dar că „la urma urmei curățim astfel drumul ca să ajungem la subiectul cărții". El nu este însă suficient de consecvent pentru ca să exprime aceleași rezerve și cu privire la termenul de „societate industrială". Formulele „tradițională", „agricolă" sau „industrială", reprezintă în realitate denumiri prin care se evită ceea ce este **esențial** pentru caracterizarea științifică a unei societăți, modul de a produce, relațiile de producție și expresia lor concentrată — tipul de proprietate asupra mijloacelor de producție.

Extinderea denumirilor „agricol" sau „industrial" de la economie la însăși societatea respectivă nu corespunde unei necesități științifice și nici unui criteriu științific. A arunca în circuitul științific termeni ce nu corespund unui astfel de criteriu și unei astfel de necesități înseamnă a crea cel puțin confuzii. Paul Bairoch sau W. W. Rostow folosesc asemenea termeni în scopul nemărturisit de a sugera o identitate între societăți esențial diferite din punctul de vedere al structurii social-economice, o integrare a lor în cadrul unuia și aceluiași tip de societate. Nu s-a adus pînă acum nici un argument hotărîtor pentru a considera mai caracteristice, mai esențiale, trăsăturile comune societăților capitaliste și socialiste industrializate decît acelea ale țărilor socialiste industrializate și celor pe cale de a se industrializa, sau decît trăsăturile comune țărilor capitaliste dezvoltate și celor subdezvoltate. În primul caz, le deosebește esențial tipul de proprietate asupra mijloacelor de producție, după cum în al doilea caz tipul de proprietate le apropie.

Dezvoltare economică și afinități calitative

Dar, s-ar putea obiecta că dacă prin termenii de societate industrială și societate agricolă se face abstracție de tipul de proprietate, ca expresie caracteristică a relațiilor de producție, se ține în schimb seama de gradul de dezvoltare a forțelor de producție care, în prima societate, sînt puternic dezvoltate, iar în cea de a doua insuficient dezvoltate. Nu se poate contesta că este util și chiar necesar ca societățile să fie privite și sub aspectul nivelului de dezvoltare economică pe care l-au atins. Din acest punct de vedere nu se resimte însă vreo lipsă în terminologia curentă, deoarece s-au folosit și se folosesc în continuare, în mod mai eficient și mai clar, termenii de societate dezvoltată din punct de vedere economic și subdezvoltată sub același aspect sau alți termeni echivalenți. Acești termeni se referă strict la nivelul de dezvoltare economică a societăților respective fără a implica vreo afinitate **calitativă** între societățile cu același nivel de dezvoltare economică. Căci, este clar, dacă se pun probleme asemănătoare în dezvoltarea forțelor de producție societăților cu același nivel economic, modul de a le rezolva nu este același în societățile capitaliste, ca în cele socialiste.

Aci intervine rolul hotărîtor pe care îl au relațiile de producție, în dezvoltarea forțelor de producție. Este un fapt verificat, că proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție asigură modalități deosebite și superioare celor pe care le oferă proprietatea privată, inclusiv cea capitalistă. Chiar cei care neagă această superioritate nu neagă deosebirea profundă în modul cum funcționează o economie socialistă și o economie capitalistă și — implicit — aceea care există între modalitățile de rezolvare a problemelor pe care le ridică dezvoltarea forțelor de producție.

Iată de ce ni se pare inadecvată folosirea termenelor de societate industrială și societate agricolă, care presupun o afinitate calitativă între societățile capitaliste și socialiste care au același nivel de dezvoltare economică. Că această afinitate este presupusă o dovedește faptul că folosirea largă a termenului de „societate industrială" a contribuit într-o bună măsură la vehicularea teoriei despre așa-zisa **convergență** a capitalismului și socialismului. În afară de această contribuție, el nu ajută la înțelegerea sau rezolvarea nici unei probleme teoretice sau practice.

Armand POPPER

1) Paul Bairoch: Révolution industrielle et sous-développement, Paris, 1964, pag. 7.
2) W. W. Rostow: The Stages of Economic Growth, Cambridge, 1960, pag. 5—6.

CURIER

■ In **Editura ştiinţifică** a apărut lucrarea lui Titu Georgescu **Nicolae Iorga împotriva hitlerismului** (1966, 151 pag.). Evoluţia lui N. Iorga pe poziţii antihitleriste – spune autorul – reflectă dinamica evenimentelor

epocii premergătoare celui de-al doilea război mondial, de iminent pericol pentru drepturile şi libertăţile maselor, pentru suveranitatea şi integritatea ţării. Animat de o profundă dragoste de patrie, savantul Iorga a căutat toată viaţa, uneori reuşind, alteori nu, calea spre sufletul poporului, pe care-l voia ridicat pe treapta cuvenită trecutului său istoric. Fără a depăşi limitele concepţiei idealiste, burgheze, Iorga – apreciază T. Georgescu – era tipul savantului lucid, ajuns la acel nivel de înaltă erudiţie care nu-i îngăduia să rămînă impasibil la înjosirea demnităţii umane, împinsă pînă la limitele sale extreme de către hitlerism.

■ **Deciziile comerciale în faţa incertitudinii. Analiză economică, cercetări comerciale şi luarea deciziilor** este o carte recent apărută (Dunod, Paris, 415 pag.), care aplică teoria deciziilor în domeniul circulaţiei mărfurilor. Autorul, Jean-Jaques Lambin, susţine părerea că luarea deciziilor în acest domeniu se bizuie, atît pe intuiţia şi capacitatea de judecată a conducătorului de întreprindere comercială, cît şi pe datele obiective furnizate de ceea ce el numeşte „cercetarea comercială". După ce tratează problema incertitudinii şi a influenţei acesteia asupra deciziilor în domeniul comerţului, autorul expune metodele de experimentare în sfera circulaţiei mărfurilor, puse la punct de statisticianul englez R. A. Fisher. Ultima parte a cărţii cuprinde cîteva „cazuri" de luare a deciziilor comerciale.

■ Sub egida Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. a apărut lucrarea prof. D. I. Oparin **Mnogostvornaia shema funcţionirovania narodnovo hozeaistva** (Schema multisectorală a funcţionării economiei naţionale), Editura Nauka, Moscova, 1965, în care se tratează premisele metodologice ale construirii şi analizei schemelor reproducţiei lărgite. Trăsătura caracteristică a lucrării – după cum arăta V. L Nemcinov în prefaţă – constă în îmbinarea organică a legităţilor economice şi a metodelor statistico-matematice, reflectarea şi analiza lor.

OLIGOPOL

TERMENUL (de la oligoi = cîţiva şi pôlein = a vinde) se întîlneşte tot mai des în lucrările economiştilor occidentali. Se pare că a fost lansat de Jean Marchal, de la care avem şi o definiţie — „în regiunea oligopoliei cîţiva vînzători, puţini la număr, depun eforturi în vederea satisfacerii nevoilor unei mulţimi de cumpărători" — pe care o întîlnim, de altfel, şi în Larousse. În „Dictionnaire des sciences économiques", vol. II, G. Pasqualaggi susţine că teoria oligopolului a fost mult timp prezentată sub alte denumiri. Aflăm că încă Cournot a sesizat fenomenul despre care însă vorbeşte foarte simplu ca despre o concurenţă între doi sau mai mulţi producători. După Cournot, în acest scop s-a folosit termenul de „monopol incomplet" (K. Fouchheimer), „concurenţă limitată", „monopol multiplu" (Schumpeter, 1927) şi, în sfîrşit, „concurenţa monopolistă". Tot Pasqualaggi subliniază că actualmente se generalizează expresia de „oligopol", concomitent cu care circulă şi termenul de „duopol" introdus de E. Chamberlin şi „polypole" (K. Sting, R. Frisch, L. Baudin), care vrea să însemne „o lume economică în care toate ofertele sînt monopolizate".

Să revenim la oligopol. P. Sylas Labini publică o lucrare vastă despre „Oligopolio e progresso tecnico" în 1956, reeditată în 1961 şi tradusă în engleză în 1962; R. W. Rothschild publică „Price theory and oligopoly", Economic Journal 1957, iar recent Siro Lombardini — acelaşi care editase în 1953 la Milano „Monopolurile în teoria economică" — un vast studiu despre „Oligopolurile în Italia", apărut în REVUE ECONOMIQUE, nr. 6/1965. Se poate observa o evoluţie de la termenul „monopol" la „oligopol". Oligopol însă nu înlocuieşte în terminologia economiştilor occidentali cuvîntul „monopol", ci mai curînd „concurenţa monopolistă". El presupune înţelegerea între monopoluri sau o „concurenţă insensibilă". După părerea economiştilor burghezi, cînd concurenţa devine sensibilă, ea nu este altceva decît o formă accidentală de manifestare a oligopoliei.

După cum se ştie, în concepţia marxistă esenţa monopolului este legată de dimensiunile mari ale întreprinderilor sau uniunilor de întreprinderi capitaliste, care permit limitarea concurenţei, dictarea de preţuri monopoliste şi obţinerea de profituri mari de monopol. Astfel în poziţie de monopol se pot afla nu numai o singură întreprindere, ci simultan cîteva întreprinderi gigantice dintr-o ramură dată.

■ Săptămîna trecută s-a aflat în ţara noastră, la invitaţia Ministrului Învăţămîntului prof. Etienne Kirschen, decanul Facultăţii de Ştiinţe Sociale, Economice şi Politice al Universităţii din Bruxelles, director al Centrului de Studii Europene. Profesorul belgian a vizitat o serie de instituţii de învăţămînt superior din ţară, ţinînd conferinţe şi purtînd discuţii cu cadre didactice. La Institutul de Cercetări Economice al Academiei a fost primit de Costin Murgescu – membru corespondent al Academiei, directorul Institutului. La redacţia noastră, profesorul Kirschen, a fost primit de Gheorghe Dolgu, redactor şef adjunct.

MERCUR PRINTRE MUZE

PE UNDELE SUD-AMERICANE

FAPTUL că în Statele Unite întreaga reţea de radiodifuziune şi televiziune (cu excepţia unor emisiuni de propagandă destinate străinătăţii) aparţine nu statului — aşa cum e cazul în Europa — ci capitalului privat, a determinat acestei reţele un anume caracter specific, în care considerentele comerciale şi, în special, publicitare predomină în mod absolut asupra oricăror altor cerinţe: estetice, etice, publicistice ş.a.m.d. Situaţia aceasta, cu tot ce presupune ea, ca lipsă de respect pentru auditori şi spectatori — staţiile de radio şi TV nu încasează nici o taxă de la posesorii de receptoare, ci se întreţin exclusiv din reclame — şi cu toate consecinţele nefaste asupra calităţii programelor — a provocat şi provoacă protestele vehemente ale multora dintre cei mai autorizaţi reprezentanţi ai intelectualităţii americane (scriitori, profesori, sociologi, psihologi, ziarişti etc.) ca şi ale unor cercuri tot mai largi ale populaţiei. Puţinii apologeţi ai acestor procedee argumentează că ele corespund unei „economii de piaţă" (adică unei economii capitaliste), ajunsă la cel mai înalt nivel de dezvoltare şi că laturile negative, nocive, care nu pot fi contestate, sînt oarecum compensate de „avantajele" pe care o asemenea economie dezvoltată le aduce după ea, inclusiv în domeniul radioteleviziunii.

Aceste argumente nu prea reuşesc să fie convingătoare, atîta timp cît mult lăudatele „avantaje" rămîn destul de obscure chiar pentru observatorii mai puţin pretenţioşi. Dar, la ce mai poate folosi raportarea la condiţiile unei economii dezvoltate atunci cînd se ştie că după modelul, şi, în bună măsură, sub presiunea nord-americană, acelaşi sistem, al privatizării şi comercializării cvasi-integrale a radioteleviziunii, este dominant şi în ţările Americii Latine, despre care se poate spune orice, numai că dispun de o economie avansată, nu?

În aceste ţări, consecinţelor nefaste pe care le-am amintit mai sus, li se adaugă încă una, de cea mai mare importanţă: pierderea caracterului naţional al programelor de radio şi televiziune, subordonarea celui mai important mijloc de influenţare a opiniei publice unor interese străine.

Marile trusturi străine şi, în primul rînd, cele nord-americane exercită un control tot mai larg şi mai profund asupra reţelelor de radio şi televiziune din ţările Americii Latine. În ultimul timp, de pildă, se constată o mare agitaţie în Brazilia, în legătură cu dezvăluirea unor date cu privire la penetraţia companiilor din S.U.A. în acest sector. S-a aflat astfel că binecunoscutul trust new-yorkez „Time-Life Inc." are o participare financiară prioritară nu numai în cîteva din cele mai importante edituri de reviste din Brazilia, ci şi în conducerea a zeci de staţii de radio şi televiziune din această ţară. Dacă ne vom aminti că în ce priveşte America Latină trustul „Time-Life" este partizanul aşa-numitei politici „a marii bite", vom înţelege ce consecinţe poate să aibă această influenţă masivă asupra formării opiniei publice din cea mai mare ţară sud-americană. Şi „Time-Life" nu este singur. Nu de mult, s-a amintit că firma nord-americană „World Wide Education and Missionary Foundation" şi-a asigurat, în schimbul sumei de 1,5 milioane dolari, controlul asupra reţelei braziliene de radio-televiziune „Piratininga", care dispune de 30 posturi de emisie. Dar nici Brazilia nu este singura ţară sud-americană. Dacă în Brazilia există o lege după care numai cetăţeni brazilieni pot edita ziare şi reviste şi pot conduce staţii de radio şi TV (dar legea nu spune nimic cu privire la finanţarea unor asemenea întreprinderi), în alte state nici măcar asemenea îngrădiri formale nu sînt în vigoare. Faptul că multe societăţi de radio poartă frumoasele nume de „Radio Nacional", „Radio Cultural", „Radio Libertad", „Radio Excelsior", „Radio Splendid" etc., nu poate ascunde faptul că pentru a funcţiona, staţiile lor utilizează nu numai curent electric, ci şi dolari. De altfel, cea mai mare staţie de radio din Guatemala nu se jenează să poarte titlul „La Voz de la Telefunken" (Vocea Telefunken-ului), mărturisindu-şi astfel deschis dependenţa faţă de cunoscutul concern vest-german.

Penetraţia capitalului străin în radioteleviziunea latino-americană este facilitată (ca şi în cazul presei) de „pulverizarea" activităţii în acest domeniu, adică de existenţa unui foarte mare număr de staţii de radio şi TV, utilate în majoritate cu aparatură învechită, dispunînd de o putere mică (nu emit decît în zone restrînse din jurul unei localităţi) şi folosind un număr extrem de mic de cadre redacţionale, tehnice şi artistice. S-a socotit că instalarea unui asemenea primitiv post de radiodifuziune este mai ieftină decît editarea unui ziar şi, în orice caz, mai eficace, date fiind proporţiile ridicate ale analfabetismului (circa 44% din populaţia adultă a Americii Latine nu ştie carte).

Numărul staţiilor de radio este, după criteriile europene, pur şi simplu exorbitant. De exemplu, în Brazilia există 600 staţii comerciale de radio, în Mexic 331, în Columbia 200, în Ecuador 196, în Salvador 47 (la o populaţie de 2 500 000 locuitori şi la 400 000 posesori de receptoare), în Guatemala 45, în Nicaragua (la 1 500 000 locuitori) 51 ş.a.m.d. Această colosală fărîmiţare a forţelor în domeniul radioteleviziunii permite celor „tari" — care, după cum am văzut, sînt reprezentanţii marilor trusturi străine —să domine mai uşor piaţa şi s-o controleze chiar fără investiţii prea mari. Ceea ce se şi întîmplă.

H. DONA

Concernul MONACO

ÎN 1934 necesităţile crescînde ale industriei naţionale au impus mărirea producţiei de oţel, întrucît Reşiţa şi Hunedoara aveau un debit de oţel mult inferior nevoilor sporite, ce trebuiau împlinite. Pentru a satisface noile cerinţe, era necesară procurarea unei mai mari cantităţi de fier vechi, mai ales că Uzinele Reşiţa, folosind cuptoarele Martin, acuzau un consum ridicat de minereu de fier. În noua situaţie creată de creşterea consumului de oţel al industriei româneşti, a apărut imperioasă rezolvarea problemei acesteia prin importarea de fier vechi din ţările apusene.

Max Auschnitt, primul administrator-delegat al Complexului industrial Reşiţa, a sesizat însemnătatea rezolvării acestei probleme şi împrejurarea favorabilă ce i se oferea, spre a realiza un **beneficiu sigur şi continuu în valută forte.** *În acest scop, el şi-a asociat şi pe celălalt administrator-delegat al Reşiţei, ing. N. Malaxa, şi împreună au fundat un* **concern,** *avînd ca obiectiv principal procurarea pe pieţele occidentale a minereului de fier. Preşedintele consiliului de* **administraţie** *al Reşiţei era în acea vreme generalul Baliff, administratorul domeniilor coroanei, om de încredere al palatului.*

Concernul a fost întemeiat de uzinele Reşiţa, Malaxa, Titan-Nadrag-Calan, o fabrică de locomotive vieneză şi o fabrică din Polonia. (La aceste două din urmă întreprinderi străine, Reşiţa deţinea pachete de acţiuni, cumpărate din masa falimentară a lui Kredit-Anstalt de la Viena). Reşedinţa acestui concern a fost stabilită la Monaco, minusculul principat apusean — vestit prin cazinoul şi opera de la Monte-Carlo şi mai ales prin impozitele minime percepute asupra beneficiarilor întreprinderilor de tot soiul, care îşi stabileau sediul în capitala principatului.

Capitalul acestui concern s-a alcătuit din acţiuni ale societăţilor participante la constituirea lui, fără a mai fi fost, deci, nevoie de vreo depunere în numerar. În chipul acesta, s-a realizat pentru participanţi şi avantajul de a avea depozitate în străinătate pachete importante de acţiuni ale societăţilor constitutive. Dr. Reway, fost director general al Reşiţei, a fost transferat la conducerea concernului.

Minereul de fier pentru producţia oţelului se comanda prin **Socomet** *(societate comercială pentru desfacerea produselor metalurgice), al cărei proprietar în fapt era Max Auschnitt, deţinătorul majorităţii acţiunilor. Banca Naţională plătea* **în valută forte** *aceste comenzi, aprobate de Comisia Guvernamentală, furnizorilor străini prin Concernul Monaco.*

Cum toate furniturile erau încheiate de concernul monachez cu piaţa apuseană **cu suprapreţ,** *diferenţa era depusă la dispoziţia stăpînilor Concernului Monaco la băncile străine. Şi astfel, milioane de franci elveţieni, lire sterline şi dolari s-au adunat în safeurile din Elveţia, Anglia şi S.U.A.*

O cotă din cuantumul acestor sume — rezultate din suprapreţuri — au fost depuse pe numele lui Carol II. Şi, iată, astfel, pe conducătorul statului român în complicitate cu doi magnaţi ai industriei naţionale, **furînd** *— acesta-i cuvîntul! — devizele Băncii Naţionale, ca să-şi mărească patrimoniul personal.*

De necrezut: regele, în tovărăşia profitorilor Concernului Monaco, îmbogăţindu-se în dauna avutului obştei româneşti, pe care el, cel dintîi, avea îndatorirea să-l apere împotriva spoliatorilor de toate categoriile!

De necrezut şi totuşi, acesta-i tragicul adevăr care stăruie, oglindindu-se sub nenumărate aspecte, caracterizînd pregnant deceniul de întunecată amintire a domniei carliste.

Fostul deputat radical-ţărănist, ing. Petre Petrescu — cunoscut specialist în problemele economiei naţionale — ne mărturisea în acea vreme: **„Înfiinţarea Concernului Monaco constituie cea mai iscusită metodă de a subtiliza, în forme legale, devizele Băncii Naţionale. Metoda însă n-ar fi dat rezultatele optime pentru cei interesaţi, fără patronajul regelui, el însuşi cointeresat personal în diabolica afacere".**

Iar fostul prim-ministru, C. Argetoianu, îmi spunea în 1939— cu brutalitatea-i caracteristică, frizînd cinismul: — **Istoria a cunoscut regi imbecili, asasini, invertiţi sexuali sau hermafroditi; dinastia noastră a zămislit însă o nouă specie princiară: regele-şperţar! Carol II este exemplarul purtînd sigiliul unicatului în apariţia acestei specii...**

În cele 100 milioane dolari — transferaţi în străinătate de Carol II sub diverse forme şi cu complicitatea guvernatorilor Băncii Naţionale, în răstimpul 1930—1940 — intră şi şperţurile vărsate de Concernul Monaco, în contul său, la băncile străine.

Pe drept cuvînt, s-a afirmat că în noianul de afaceri veroase, caracteristice trecutului regim, Carol II a oficializat şperţul, dîndu-i autoritatea prestigiului regal!

Petre GHIAŢĂ

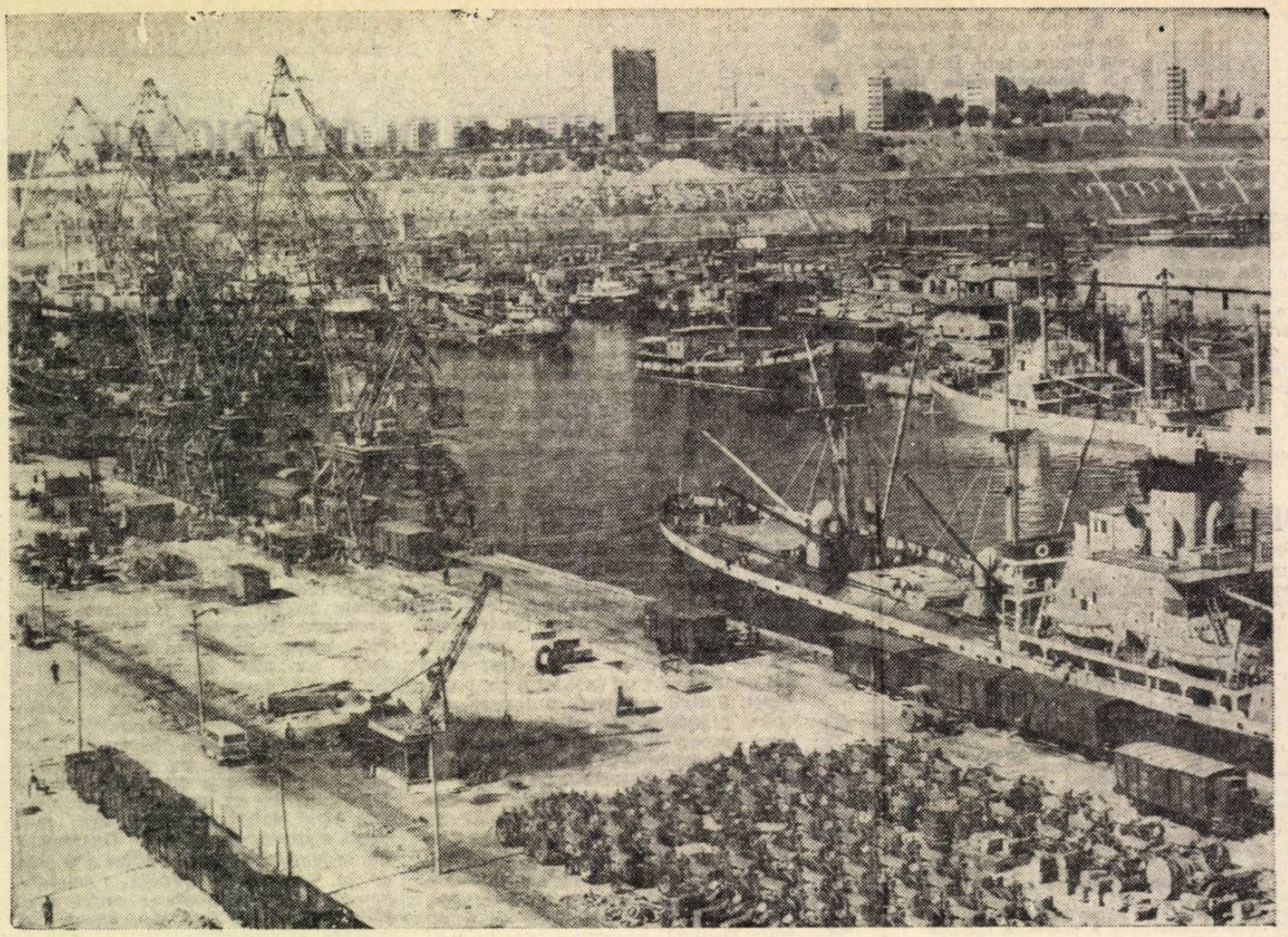

FILE DE MONOGRAFIE

CONSTANȚA — POARTA ȚĂRII SPRE OCEANE

CA urmare a dezvoltării rapide a economiei noastre naționale în ultimele două decenii, a extinderii și diversificării schimburilor comerciale, Constanța a devenit una din cele mai importante porți prin care se desfășoară traficul pe calea apelor. Aici este reședința sau „portul-bază" al flotei noastre comerciale maritime.

Portul Constanța cunoaște astăzi o viață trepidantă, clocotitoare, o activitate ce cumulează, în esență, munca neîntreruptă a mii de docheri, tehnicieni și ingineri. Cum s-a născut acest port ? Cum s-a dezvoltat în cursul vremurilor ?

● De la Tomis la Constanța

TĂRMUL Mării Negre, cunoscut în antichitate sub denumirea de Pontus Euxinus (Marea ospitalieră), este sărac în partea sa vestică în adăposturi naturale. Golful semieliptic, format de promontoriul peninsulei Constanța, în lungime de circa 1 500 m, se preta pentru amenajarea unui port. În secolul al VII-lea î.e.n., locuitorii Milet-ului au întemeiat aici o cetate cunoscută sub numele de Tomis. Ulterior, în secolul al VI-lea î.e.n., expansiunea elenă cuprinde întreaga coastă maritimă pînă la gura Bugului.

Coloniile (cetățile) grecești, din care amintim Histria și Callatis (Mangalia), întreținеau relații comerciale cu diferite insule și localități din Asia Mică. Obiectul schimburilor din acel timp îl constituiau, la import, produsele de metal și marmură, exportîndu-se în schimb aur și miere, cereale și ceară, precum și sclavi. În secolul I al erei noastre, sub ocupația romană, această regiune, denumită Scythia Pontica, iar apoi Scythia Minor, cunoaște o mare dezvoltare economică, relațiile comerciale ajungînd pînă în Italia. În timpul domniei împăratului Constantin cel Mare, cetatea își schimbă denumirea în Constanța (după numele surorii împăratului, Constantina).

Mai tîrziu, sub domnia lui Mircea cel Bătrîn, apoi a lui Ștefan cel Mare (care captura cu vasele sale în Marea Neagră corăbiile turcești cu robi pentru Constantinopol), pe pămîntul Dobrogei, populația românească și-a dezvoltat viața economică și culturală. Ulterior, dominația otomană, care a durat peste patru secole, va frîna progresul economic al acestei regiuni.

● Genovezii aduc aromate

DEZVOLTAREA ca port a Constanței s-a datorat activității mercantile a genovezilor (secolele al XIII—XIV-lea); urme vizibile de diguri s-au putut observa chiar la începutul lucrărilor de construcție a portului modern, la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Genovezii au amenajat un bazin de 70 × 40 m folosit de bărci și ambarcațiuni cu pescaj redus, care transportau piper și aromate din Orient. Începînd din secolul al XV-lea, sub stăpînirea otomană care a transformat Marea Neagră într-un „lac turcesc", activitatea portului Constanța a stagnat, portul fiind împotmolit.

Dezvoltarea comerțului internațional capitalist impune modernizarea căilor de transport și comunicații și în regiunile din răsăritul Europei. Astfel, după războiul Crimeei (1854), compania engleză „Danube and Black Sea Railway Company Ltd.", obținînd consimțămîntul guvernului otoman, a construit între anii 1858—1860 o linie ferată între Constanța și Cernavodă în lungime de 62 km. În continuare, ea organizează portul fluvial Cernavodă, prevăzut cu magazii din piatră pentru depozitarea cerealelor, aduse cu șlepurile și caiacele pe Dunăre. Aceste cereale se transportau apoi cu vagoanele la Constanța. Exportul de cereale impunea o nouă amenajare a portului Constanța : compania engleză construiește un mic port cu dig de 170 m lungime, apărat înspre est de un dig lung de 210 metri. (Pe aici a trecut în 1861 Alexandru Ioan Cuza spre Constantinopol pentru a-și primi investitura). În afară de cereale — exportul principal — se mai încărcau cantități foarte mici de brînzeturi (cașcaval) și berbeci dobrogeni. Pentru transportarea cerealelor și încărcarea navelor ce acostau la singurul chei de lemn al portului, vagoanele erau trase la vapoare cu cai, pe linii dispuse pe cheiul existent. Bazinul portului (de 6 ha) nu oferea un adăpost corespunzător : pe timpul vînturilor, navele trebuiau să iasă în larg. În anul 1860 s-a construit un atelier utilizat ca depou, precum și farul, care poate fi văzut și astăzi.

● Podul și portul

DUPĂ războiul de independență și reintegrarea Dobrogei în teritoriul statului român și datorită relațiilor capitaliste care se statorniceau, portul Constanța a căpătat o importanță mai mare. În 1884, guvernul român cumpără de la compania engleză, atît portul, cît și linia ferată Cernavodă-Constanța. Încă din anul 1880 începuseră studiile pentru construirea unui port modern, în stare să servească necesitățile economiei întregii țări. Este organizat un serviciu special pentru elaborarea proiectului și executarea lucrărilor. Primul proiect de îmbunătățire și mărire a portului Constanța a fost întocmit de sir Charles Hartley, cunoscutul inginer al lucrărilor portuare de la Sulina, care ocupa funcția de inginer șef al Comisiei europene a Dunării. Pentru ca portul Constanța să se poată dezvolta, potrivit necesităților întregii economii, se impunea în prealabil construirea unui pod peste Dunăre și Borcea, realizîndu-se astfel legătura între linia ferată București-Fetești și Fetești-Făurei, pe de o parte, și cea de la Cernavodă-Constanța pe de altă parte. Concursul ținut în 1882 neaducînd soluții corespunzătoare, un colectiv de ingineri români, conduși de inginerul Anghel Saligny, elaborează proiectul de construcție. La 9 octombrie 1890 a avut loc solemnitatea începerii construcției podului de la Cernavodă, dat în folosință la 14 septembrie 1895 *).

● Anii de creștere

PARALEL cu construirea acestui pod, au continuat și unele lucrări de amenajare a portului Constanța, începute în 1896 de firma franceză Hallier. Ritmul lucrărilor nefiind mulțumitor, ele sînt continuate din anul 1899 în regie proprie. Se trece la o soluție tehnică nouă privind accesul mărfurilor în port. Astfel, se construiește un tunel de 490 m lungime, care leagă portul direct cu linia Constanța-Cernavodă. Pentru a feri bazinul portuar de furtună, s-a adoptat soluția protejării lui nu numai cu digul din larg, ci și cu un altul în partea de sud și est. Ca amenajări interioare s-au prevăzut cheiuri de acostare a navelor, magazii de lemn pentru depozitare și 3 silozuri pentru cereale, concepute sub conducerea directă a ing. A. Saligny, care a și construit două dintre ele. (Primul a fost dat în folosință în anul 1909, iar al doilea în 1910). S-a prevăzut și construirea unui bazin petrolier la extremitatea de sud a portului, lucrările începînd în 1903.

În acea perioadă, exportul țării era alcătuit în cea mai mare parte din cereale, cherestea și produse petroliere neprelucrate. Nu e deci de mirare, că inaugurarea noului port în 1909 a fost marcată de încărcarea navei „Iași" cu cereale.

Lucrările de amenajare a portului au continuat între cele două războaie mondiale. În această perioadă s-au construit magaziile de mărfuri generale de pe cheiul de nord și danele 6—7, serviciul sanitar, gara maritimă. În 1934 a început să funcționeze șantierul naval, cu doc plutitor pentru nave de 8 000 tone. Deși portul a adus în trecut un venit deosebit statului, regimul burghezo-moșieresc nu a dat atenția cuvenită amenajării instalațiilor portuare. Lucrările de terminare completă a cheiurilor s-au făcut în zilele noastre.

● Tehnica își spune cuvîntul

ASTĂZI, numărul danelor din port a ajuns la 45, din care 38 operative. Bazinele portului plus avanportul se întind pe o suprafață de 74 ha, iar adîncimea prin dragare a crescut simțitor.

Au fost date în exploatare danele Molului nou, s-au amenajat platformele și s-au modernizat căile de acces ; portul a fost dotat cu utilaje moderne (autostivuitoare, macarale plutitoare, tractoare, remorci etc.) Cheiurile au fost înzestrate cu numeroase macarale electrice de diferite tonaje, care fac din Constanța unul din cele mai moderne porturi din Europa. Lucrările de dragare permit acostarea și operarea navelor cu un pescaj mult superior celui proiectat. (De exemplu, petrolierul „Hadrian", sub pavilion norvegian, a putut încărca la Constanța, în august 1965, 34 300 tone produse petroliere). Realizările actuale privind mecanizarea procesului de încărcare-descărcare asigură un ritm superior de operare și o productivitate sporită pe cap de docher. De la munca manuală și transportul cu căruțe cu cai, utilizat pînă în 1950, s-a trecut la metode mecanizate avansate în principalele activități ale manipulației portuare. În consecință, timpul de staționare a navelor s-a redus, în 1965, cu 15,8% față de anul 1964.

Traficul portului crește an de an. Planul de trafic pe 1966 prevede o nouă sporire a exportului față de anul 1965. Peste 90% din exportul derulat prin Constanța îl formează produsele industriale.

● Portul se extinde spre sud

ODATĂ cu mărirea volumului operațiunilor de încărcare-descărcare, s-a ivit și problema dezvoltării actualului port, a creării unor adîncimi corespunzătoare acostării navelor moderne, atît pentru produse petroliere (tancuri), cît și pentru mărfuri generale (cargouri). Soluția tehnică a fost găsită : extinderea portului Constanța spre sud.

Datorită poziției sale geografice, s-a impus în primul rînd construirea — care este în curs — a digurilor dinspre larg (direcția est—sud-est) și a celui de sud, diguri ce vor delimita suprafața adăpostită și implicit cîștigată mării. Avînd asigurat perimetrul noului port, vor începe lucrările de amenajare internă, în așa fel încît în următorii 5—6 ani să poată fi date în exploatare primele raioane. Lungimea totală a digurilor va fi de 5 334 m, din care digul de larg va avea 2 554 m și digul de sud 2 780 m ; suprafața pe care constructorii noului port o vor cîștiga de la mare, va fi de 523 ha. Teritoriul actual (uscatul) se va mări la 281 ha, din care se vor amenaja platforme pentru exploatarea portuară pe o suprafață de 91 ha., restul de 190 ha urmînd a fi utilizat pentru activități auxiliare. Cheiurile de acostare a navelor se vor mări cu peste 8 250 m.

Adîncimea apei din noul port va avea la canalul de intrare 13,50 m (peste 40 picioare), în bazinul de manevră — 13 m, la danele de acostare a tancurilor — 13 m și a cargourilor — 11,50 m. Aceste adîncimi vor permite acostarea tancurilor de petrol de 45 000 tdw și a cargourilor mineraliere de 16 000—35 000 tdw.

Reconstruit și modernizat, portul Constanța se va situa în categoria marilor porturi europene. Noile construcții și instalații, realizate la nivelul tehnicii mondiale, vor contribui la ridicarea indicelui de mecanizare a portului, la creșterea productivității muncii și reducerea termenelor de staționare a navelor sub operațiuni. În același timp, mărirea rețelei feroviare va fi însoțită de creșterea capacității de prelucrare a vagoanelor, de majorarea spațiului de depozitare. Șantierul naval Constanța, modernizat, își va mări capacitatea de andocare a navelor.

La dezvoltarea portului Constanța se ține seamă și de creșterea flotei noastre maritime. Pînă în anul 1980, ea va dispune de un tonaj care să asigure jumătate din traficul nostru maritim. Deja, în ultimii ani, numărul navelor noastre maritime a crescut considerabil, ele purtînd stindardul patriei din Constanța pînă în porturile întregului glob pămîntesc.

Virgil CĂTUNEANU

*) Vezi „Viața economică" nr. 37/1965.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

PREA PUȚIN FAȚĂ DE CONTRACT...

CONSTRUCȚIA

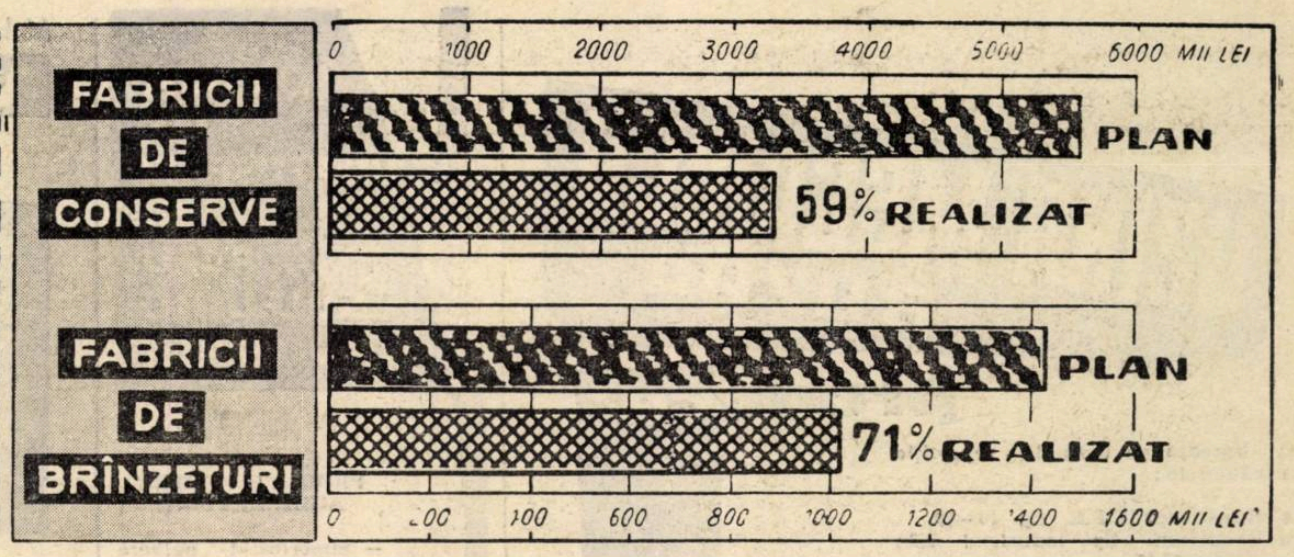

LA Caracal, se construiesc în prezent două obiective ale industriei alimentare care urmează să intre în funcțiune în prima parte a anului 1967 : Fabrica de conserve și Fabrica de brînzeturi.

Deși documentația de execuție a ambelor obiective a fost asigurată din timp, integral, totuși constructorul — **Întreprinderea 6 construcții-Craiova** — n-a realizat planul pe primul trimestru al anului conform graficului de execuție stabilit. Intreprinderea amintită n-a acordat destulă atenție construcției fabricilor din Caracal (așa cum acordă altor obiective din regiune) și astfel șantierele n-au avut în cursul trimestrului suficient personal tehnic (maiștri și ingineri). Tot din același motiv, la construcțiile din Caracal nu s-au adus o serie de utilaje importante (o macara „E-505", un autocran, 2 cilindri compresori) și aceasta a dus, bineînțeles, la frînarea ritmului planificat de execuție. Fără acestea, în șantiere nu s-au putut monta unele prefabricate, transportul în interior s-a făcut cu greutate. De altfel dintr-o proastă aprovizionare au lipsit chiar unele materiale de construcții : cărămidă, balast, bile manele, cherestea. La întîrzierea lucrărilor de construcții a contribuit efectiv însă și **Întreprinderea de prefabricate-Craiova** care n-a pus la dispoziție — conform graficelor și minutelor încheiate — o serie de elemente prefabricate. Astfel, deși pînă la 31 martie întreprinderea amintită trebuia să livreze 229 bucăți stîlpi prefabricați pentru corpul principal al Fabricii de conserve, 175 bucăți ferme pentru acoperiș, 420 de pane, tot pentru acoperiș, ea a livrat doar 40 de stîlpi.

Evident, față de o asemenea situație, Ministerul Industriei Construcțiilor, care a fost sesizat de mai multe ori de mersul greoi al lucrărilor, va trebui să ia măsuri urgente în vederea recuperării întîrzierilor din trimestrul I.

ÎNSEMNĂRI

CUPTORUL DE PÎINE

ÎN numeroase sate din țară am întîlnit de la o vreme încoace niște prezențe noi, din domeniul civilizației domestice și care — cred eu — egalează în semnificație și însemnătate apariția televiziunii. E vorba de brutării, de acele ateliere cu o frumoasă și atrăgătoare salubritate în care se coc zilnic șarjele de pîini rumene și pufoase.

Iată așadar, că se pregătește a intra la muzeul de lucruri vechi și fără trebuință niște obiecte casnice de o solitară și tragică poezie : covata de lemn, măturița de curățat vatra încinsă, capacul de tuci al testului și cuptorul, în forma unei căsuțe pentru pitici, zidit în colțul ogrăzii, spoit cu lutișor și cu var. Dar cine n-a zărit aceste cuptorașe în preajma cantoanelor feroviare, în ogrăzile caselor, învăluite de fum și arome ?

După ce-a prins a scăpa de albia de rufe și de maiul de lemn (la Biled sînt peste 100 de mașini de spălat rufe), femeia satelor noastre începe a scăpa și de acel extenuant exercițiu pugilistic care înseamnă frămîntatul aluatului pentru pîine. Bunica n-o să mai păstreze aluțelul (maiaua) într-un săculeț după grindă și n-o să mai apuce între degete aluatul din covată, săltîndu-l în sus și făcînd „țțț" (ca să crească !), pentru că așa cum au apărut la țară cinematograful, biblioteca, farmacia, magazinul universal, cooperativele meșteșugărești de frizerie, cismărie și croitorie, iată că încep să apară și brutăriile.

Din lucrurile vechi rămîne însă, fără moarte în durată și frumusețe, acel gest de ospitalitate, de întîmpinare în prag cu pîine și sare și acea străveche urare „bine-ați venit pe la noi", rostită în timp ce mîna rupe și dăruie cu delicatețe un coltuc de pîine pufoasă și aromitoare.

Petru VINTILĂ

CURIER

● PERFECȚIONĂRI TEHNICE

● Tractoarele românești vor dispune de **DINAMURI CU RELEU TRANSISTORIZAT.** După experimentări rodnice, care au pus în evidență calitățile superioare ale acestor dinamuri, **colectivul Uzinei „Electroprecizia" din Săcele a trecut la fabricarea lor în serie.**

● Boghiurile de la vagoanele basculante de 40 metri cubi (construite la Turnu Severin) se montează acum exclusiv pe bază de sudură automată.

● TURISM — 1966

● La Baia Mare, întreprinderile de industrie locală au deschis o expoziție la care sînt prezentate căsuțe prefabricate (demontabile) cu două pînă la șase locuri, remorci pentru autoturisme și numeroase obiecte mărunte pentru uzul turiștilor.

● S-au inaugurat **cursele turistice pe „marea alpină" creată la cheiurile Argeșului,** în apropierea noii hidrocentrale.

● **S-au extins la o capacitate de 600 locuri instalațiile turistice de la Praid** (lîngă Sovata), localitate bogată în băi sărate hidrotermale.

● A început construcția a **două noi complexe turistice : pe dealul Bucium** (lîngă Iași) **unde vor funcționa un hotel și restaurante,** iar pentru parcarea autoturismelor se amenajează construcții speciale; **la Gîrbova** (lîngă Predeal) **unde se ridică o cabană cu 2 etaje și un restaurant.**

„MICRORAIONUL 3" — SINAIA

Sinaia se va îmbogăți cu noi construcții. E vorba de „Microraionul 3" care va fi format din 480 apartamente. Blocurile „Microraionului 3" (situate în fața Uzinelor Mecanice) vor fi construite cu unele elemente specifice vilelor din localitățile de munte. (acoperișuri mai înalte, lucarne, partea inferioară a zidurilor exterioare căptușită, la unele din ele, cu piatră etc.).

Terenul ales, situat între străzile Calea Bucureștilor — Horia, Cloșca și Crișan — 1 Mai, este plasat într-un punct însorit, fără pante. Microraionul va cuprinde și un complex comercial. 60 de apartamente vor fi date în folosință pînă la sfîrșitul acestui an.

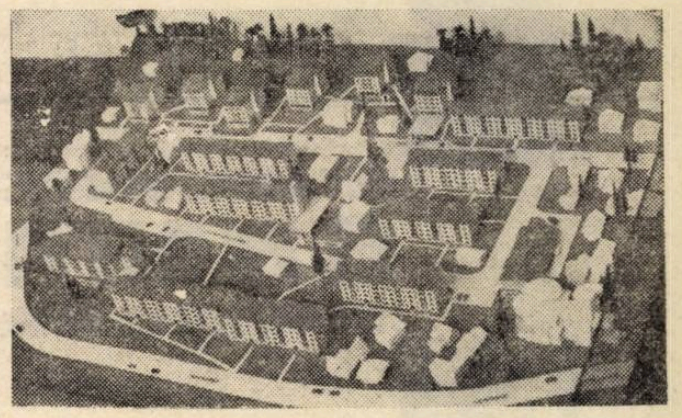

FOILETON

OMUL CARE MĂSOARĂ CONTINUU

ZICALA lăsată de străbuni ne povățuiește : măsoară de șapte ori și taie o dată. El, după ce a studiat timp îndelungat zicala, a reținut din înțelepciunea ei doar prima parte : să măsoare. Nu o dată, nu de două ori, nu de șapte ori. Nu ! El s-a hotărît să măsoare continuu. Și măsoară pînă la plictisirea unei generații, pînă la dispariția celui mai aprig susținător al rezolvării problemei respective, măsoară pînă cînd obiectul supus acestui supliciu se zdrențuiește, ajungînd să nu mai intereseze pe nimeni.

— De cînd te știu măsori, dar de tăiat cînd te hotărăști ?

Întrebarea nu l-a surprins pe Omul care măsoară continuu. *El a prevăzut-o încă înainte de a mă cunoaște și, ca atare, îmi răspunde candid, în cunoștință de cauză.*

— În curînd. Actualmente mai facem un studiu, apoi vom proceda la o nouă măsurătoare și, dacă toate vor ieși conform prevederilor stabilite în urma vechilor măsurători, vom cere aprobarea pentru a ne apuca de ultima măsurătoare în vederea „tăierii". În prealabil va trebui, firește, să măsurăm dacă concluziile stabilite anterior sînt judicioase. În caz contrar, și asta e mai mult decît sigur, va fi necesar să luăm totul de la capăt...

Să exemplificăm : La instituția unde lucrează Omul care măsoară continuu, *s-a primit o propunere. Mai mulți cetățeni sugerau ca tramvaiele care circulă noaptea, întrucît fac prea mare zgomot, să fie înlocuite cu troleibuze sau autobuze. Adică, să se asigure circulația de noapte cu vehicule pe pneuri, cuprinzîndu-se astfel și traseele care nu dispun de linii de tramvai.*

Propunerea fiind aprobată în principiu, i s-a trasat sarcină Omului care măsoară continuu *să se ocupe de studierea aplicării ei. Ca atare, el a început să măsoare lungimea tramvaielor care circulă noaptea. În continuare,*

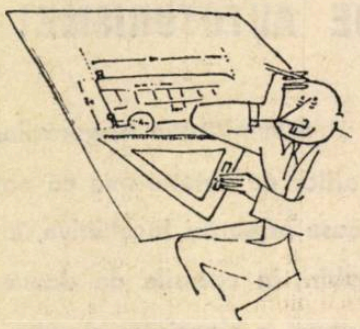

a măsurat diametrul roților, a numărat liniile, stabilind legătura directă dintre aceste elemente și înălțimea medie a călătorilor. A măsurat Omul nostru multe aspecte directe, concrete, similare și lăturalnice pînă cînd, într-o bună zi, cei ce răspundeau de munca lui și-au amintit de existența propunerii și i-au zis Omului care măsoară continuu :

— De ajuns ! Să „tăiem" nodul și să aplicăm propunerea.

Se părea că în urma acestei hotărîri funcția de măsurător continuu *e primejduită. Omul care o îndeplinea nu se impacienta însă. Dimpotrivă, zîmbea. Nu se tulbură nici atunci cînd află că Sfatul popular al orașului București, întrunit în ziua de 25 septembrie 1965 în cea de a treia sesiune, a aprobat în unanimitate hotărîrea în care, la articolul 6, se spune :* **„Actuala organizare a circulației de noapte, bazată pe rețeaua de tramvaie, dovedindu-se a fi depășită, Comitetul executiv prin Direcția generală I.T.B. va lua măsuri de înlocuirea lor** (a tramvaielor — n.a.) **cu vehicule pe pneuri și pentru interzicerea circulației tramvaielor în timpul nopții".** Omul care măsoară continuu, *nu se întunecă nici cînd citi în „România liberă" (nr.6515 din 26 septembrie 1965) articolul prin care se aducea la cunoștință cititorilor că* **„Circulația de noapte va fi organizată nu cu tramvaie, ci cu vehicule pe pneuri".**

Privindu-l cum zîmbea la aflarea acestor vești m-am gîndit că între timp Omul care măsoară continuu *și-o fi schimbat meseria. Dar, nu, după cîte am aflat, el s-a specializat doar în această branșă. Deci, a continuat să măsoare continuu și liniștit. Ce măsoară ? Noi și diverse elemente aflate în directă interferență cu aplicarea propunerii. Între altele, a măsurat cu exactitate lungimea aproximativă a unei rețele de transport pe timpul nopții, rețea care să fie deosebită de cea din timpul zilei. De ce să fie deosebită ? Dintr-un motiv simplu : ca să le măsoare continuu pe ambele, să facă diverse și interesante comparații, să constate care se mărește și care se micșorează.*

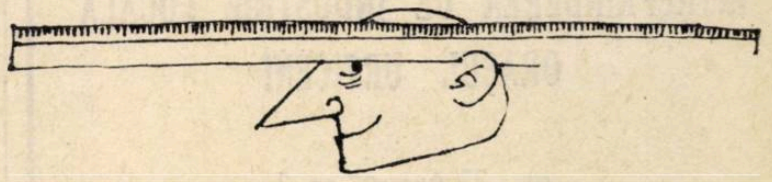

Desene de CIK DAMADIAN

Alaltăieri, l-am întîlnit pe Omul care măsoară continuu. *Radia de fericire.*

— Ce faci tovarășe ? îl întreb prietenește.

— Ce să fac, măsor !

— Ce anume ?

— Tot chestia aia cu tramvaiul și noaptea.

— Păi, parcă s-a hotărît o dată în sesiune. S-a publicat și în ziar, după cîte îmi amintesc. Nu s-a „tăiat" încă „nodul" problemei ?

— Încă nu. Abia am încheiat prima parte de măsurători. În curînd intrăm în etapa a doua.

Și, ca să mă convingă îmi întinse „România liberă" (nr. 6657) care reproduce următoarea declarație, referitoare la problema în discuție, făcută ziarului de către tov. C. Livezeanu, vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului București : **„Sînt propuneri, există și harta cu noile trasee, frecvența vehiculelor, numărul lor etc. S-au cerut și niște date statistice și se pare că nu sînt concludente (...). De aceea, foarte curînd (...) vom relua discuția".**

— Adică măsurătorile, precizează plin de importanță Omul care măsoară continuu.

Am solicitat acestui personaj un interviu. Dar, m-a amînat (se putea altfel ?). A găsit pe loc un motiv temeinic.

— Sînt grăbit. Merg la un schimb de experiență, la Omul care dezbate aceeași problemă de cîțiva ani. *El a realizat o performanță demnă de remarcat.*

— Aș dori să-l cunosc și eu pe acest campion.

— Altădată. Acum mă grăbesc...

D. TARNAUCEANU

UZINA MECANICĂ BUZĂU

produce:

și livrează pe bază de repartiție următoarele:

- **Ramificații C.F.R. tip 40—49**
- **Ramificații tip industrial 9,3; 13,75; 17,65**
- **Tirfoane tip A. I; A.3 : B. 1 : B. 2B3; B. 4**
- **Crampoane tip 8 x 8 x 100; 10 x 10 x 100; 12 x 12 x 120; 14 x 14 x 140; 16 x 16 x 160**
- **Stingătoare incendiu, pe roți, de 100 l.**
- **Tîrnăcoape, topoare, tîmplărie mecanică**

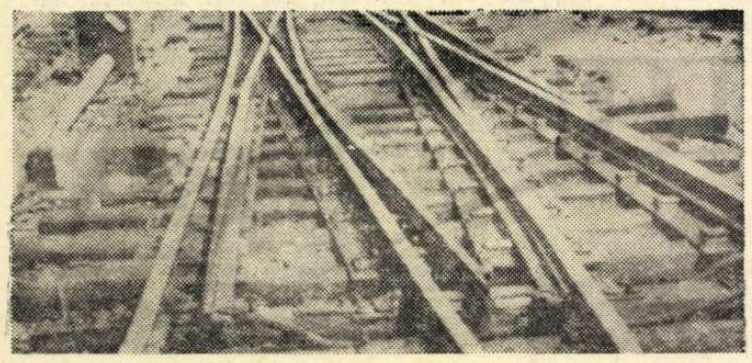

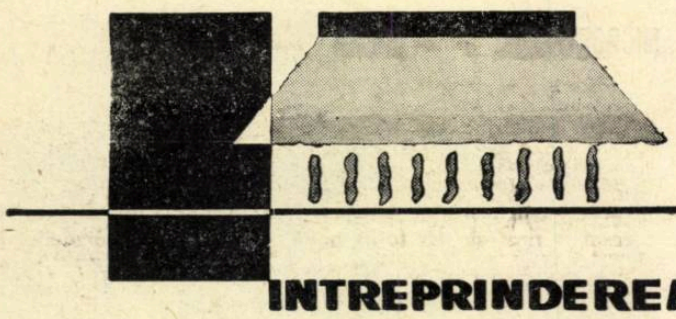

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIȘOARA

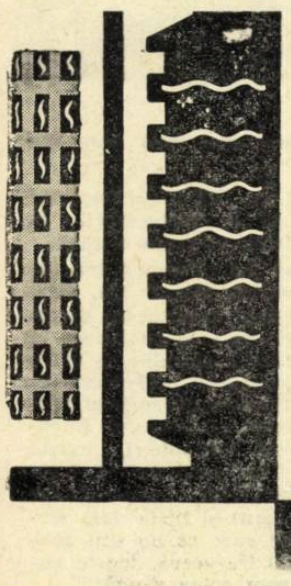

str. Circumvoluțiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N. elemente după comandă.

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ ORAȘUL URZICENI

str. „23 August" nr. 2,

telefon 372,

produce și livrează pe bază de comandă fermă:

– INLOCUITOR PIPER utilizabil la aromatizarea preparatelor de carne ca: mici, cîrnați, trandafiri, precum și a preparatelor de carne din grupa prospăturilor și semiafumatelor.

Pentru ... cu succes condimentele din im-
... REDUS CU 45%

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

- **Superfosfat pulbere**
- **Superfosfat granulat**

PENTRU INDUSTRIE:

- **Acid sulfuric**
- **Acid sulfuric chimic pur**
- **Fluosilicat de sodiu**
- **Fluorură de sodiu**
- **Acid fluosilicic 20%**
- **Utilaj chimic**

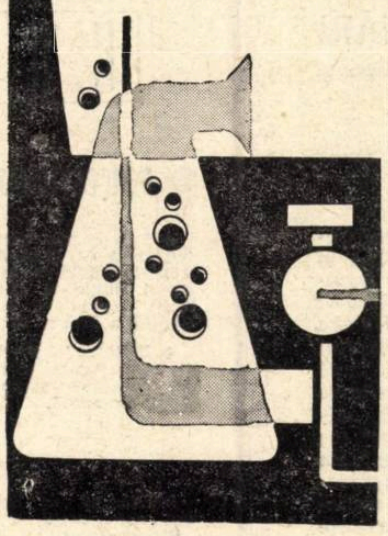

ÎNTREPRINDEREA DE ECHIPAMENT METALIC PENTRU BINALE ORADEA

PRODUCE:

- **echipament metalic pentru binale ca: broaște îngropate de siguranță; broaște îngropate cu cilindru de siguranță; broaște aplicate cu cilindru de siguranță; lacăte diverse.**
- **echipament metalic pentru mijloace de transport; piese și subansamble pentru vagoane de călători: piese pentru locomotiva Diesel electrică și hidraulică piese auto**

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

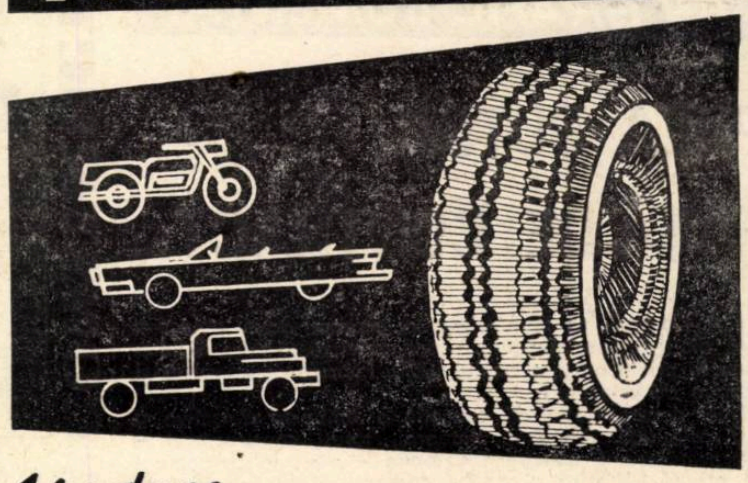

produce

ANVELOPE SI CAMERE DE AER

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești,
telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

INTREPRINDEREA

FLARO

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

IN ATENȚIA POSESORILOR DE AUTOTURISME!

Administrația Asigurărilor de Stat face cunoscut posesorilor de autoturisme că pot încheia, în condiții avantajoase asigurări facultative, în vederea obținerii de despăgubiri, în cazurile de daune produse autoturismelor, ca urmare a ciocnirilor cu alte mijloace de transport, derapărilor, sau altor cauze care pot produce pagube.

De asemenea, pot încheia asigurări și pentru cazurile în care sînt obligați la plata unor despăgubiri civile față de persoanele accidentate sau față de proprietarii bunurilor distruse ori deteriorate.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

The Economist

„AUX ARMES, CITOYENS!"

IN ultima vreme, încercările țărilor industrializate din Occident de a se emancipa în ceea ce privește construirea echipamentului electronic de dependența lor față de firmele americane sporesc. In această problemă, punctul de vedere exprimat de revista engleză ECONOMIST nu este lipsit de semnificație. Sub titlul de mai sus, ea publică următorul articol :

„După marea invazie americană de acum doi ani, sîfluł îngrijorării începe să pună în mișcare rămășițele industriei europene de mașini electronice de calcul.

În ultimii 10 ani, Europa a fost martora invaziei unor giganți americani ai industriei de mașini electronice de calcul ca, de pildă, «International Business Machines» cu vînzările sale insistente și vastele sale uzine ; ea a asistat la acapararea dintr-o singură lovitură a singurelor fabrici importante de calculatoare electronice din Italia și Franța («Olivetti» și «Machines Bull») și a văzut totodată cum companii mari ca «Honeywell», «Univac» și «Scientific Data Systems» s-au grăbit să acționeze pentru a face dependente firmele europene rămase prin acorduri privitoare la licențe și comercializare. Fără îndoială că americanii au umplut un vast și important gol, căci rivalii lor europeni acționau prea încet și nehotărît. Dar atacul dat a făcut ca Europa să devină cu adevărat dependentă de Statele Unite în ceea ce privește tehnologia calculatoarelor electronice. Singura țară a cărei industrie a rămas independentă este Anglia. Chiar și în această țară, majoritatea firmelor de calculatoare electronice se bizuie, într-o oarecare măsură, pe echipament american, însă independenții britanici, ca de pildă, «International Computers and Tabulators», concurîndu-i în mod direct pe americani, încearcă să se elibereze cît mai repede cu putință de această dependență. Iar acum se fac auzite pe continent chemări la arme. Europa începe să-și pună întrebarea dacă este înțelept să se bizuie complet pe America.

● Dependență costisitoare

În Franța, de la «afacerea Bull» (nimeni nu cunoaște încă toate implicațiile determinate de fuziunea cu compania americană «General Electric»), francezii nu mai au o industrie națională de calculatoare electronice cît de cît însemnată. Ei nu au asistat numai la preluarea efectuată de către «General Electric», dar au văzut și cum compania «International Business Machines» (care furnizează 80% din producția mondială) a construit fabrici automate cu care să producă calculatoare electronice și respectivele piese componente.

Și curînd, francezii au primit o lovitură neplăcută. A devenit evident faptul că Departamentul de Stat face greutăți în ceea ce privește exportul de mari calculatoare electronice cu aplicații în domeniul militar — calculatoare pe care Franța le-a comandat și pe care era sigură că le va primi. Planurile franceze de apărare ar putea fi mult afectate dacă nu le-ar primi, deoarece nu există vreo altă sursă, neamericană. Chiar și I.B.M. care are în Franța o întreprindere de cercetare în domeniul calculatoarelor electronice cu aplicații în sfera militară (pînă în momentul de față singura existentă în afara Statelor Unite, deși se zvonește că o întreprindere asemănătoare va fi construită și în Anglia) nu produce mașinile cele mai puternice decît în S.U.A..

O dată cu constatarea faptului că americanii ar putea să nu fie dispuși să livreze mari calculatoare electronice cu caracter strategic, sau să facă cu greu acest lucru, Franța și-a dat seama că nu mai posedă resursele pentru construirea unor asemenea mașini. Ceea ce a mai rămas din industria franceză de calculatoare electronice se împarte între trei companii a căror activitate este condiționată de acorduri complexe, atît în țară cît și în străinătate.

● Lupta pentru supraviețuire

Societățile europene caută să continue a exista, resimțind mai mult sau mai puțin lipsa de capital. CITEC a făcut o încercare de supraviețuire iarna trecută anunțînd o «înțelegere» cu companiile britanice ICT și «English Electric». Ideea era de a construi împreună un mare calculator electronic în scopuri de cercetare, de circa zece ori mai mare decît cel folosit la „British Atlas" pentru experimente și studii universitare (util poate și din punct de vedere strategic ?). Dar se pare că această idee a fost mai mult sau mai puțin abandonată, în parte deoarece companiile și-au dat seama că nu vor putea vinde mai mult de 30 de asemenea mașini, dar mai ales din cauză că francezii nu se hotărîseră încă ce formă voiau să dea industriei lor independente de calculatoare electronice. Ei mai aveau îndoieli în ceea ce privește proiectele comune cu Anglia, avînd în minte și experiența cu «Mirage IV» și cazul Concorde. În afară de aceste sondări deocamdată zadarnice, peste Canal nu a mai apărut nimic concret.

O comisie alcătuită din diferite departamente guvernamentale poartă acum discuții și se așteaptă unele informații în următoarele două luni.

Dacă Franța reușește să-și reorganizeze industria de calculatoare electronice, atunci va avea nevoie de parteneri. De aceasta ar putea beneficia în măsură considerabilă companiile britanice, în cazul cînd doresc să-și dezvoltate piețele lor den peste mare. ICT și-a și înființat mici baze în Europa, dintre care cele mai importante sînt bazele din Franța, Germania și Scandinavia (recent le-a scăpat din mîini Italia) Se pare că «English Electric» se mulțumește să-și concentreze majoritatea eforturilor în țară dar privește bucuros proiectele sugerate..

«British General Electric Company» are un acord separat cu CITEC în vederea comercializării mașinilor științifice ale companiei americane SDS — actualele «regine» ale pieței științifice — pe piețele țărilor membre EFTA pentru GEC și în Piața Comună pentru CITEC...

În ceea ce privește restul Europei, compania «Olivetti» din Italia este în parte contopită cu GE.

...Cea mai mare companie din Germania Occidentală, Siemens, are un acord prin care «Radio Corporation of America» îi dă dreptul să vîndă ultimele sale modele și se pare că se mulțumește cu atît. Compania «Telefunken» produce un mic număr de mașini mari, specializate (nu din cele foarte rentabile) și ar putea fi convinsă să se alăture unui proiect european. Există o singură companie elvețiană, «Brown Boveri», care produce pe scară mică mașini electronice de cercetare. Cea mai mare firmă olandeză de aparate electronice, «Electrologica», produce și ea mașini electronice de cercetare. Scandinavia este legată prin acorduri de exploatare a brevetelor, ne referim la «Saab» care are o înțelegere cu firma americană «Honeywell». Construirea, în afara orbitei americane, a unei industrii de mașini electronice, nu va fi o treabă ușoară...". **(19 martie 1966)**.

DIE TAT

„AMERICA TRĂIEȘTE PE CREDIT"

„FIȘA de credit a devenit un simbol al Americii moderne". *Este ea un element al bunăstării sau a devenit mai ales un mijloc de stoarcere de profituri suplimentare ? Articolul de mai jos, caută să răspundă la aceste întrebări, din punctul de vedere al consumatorului american.*

„Eu sînt domnul consumator, obișnuitul **mister** consumator. Mie îmi revin 1 600 dolari datorii personale, ceea ce înseamnă 315 miliarde dolari pentru întreaga populație. Eu și ceilalți consumatori obișnuiți plătim anual mai multe miliarde dolari dobînzi pentru aceste datorii și de fapt nu știm ce procentaj de dobînzi plătim într-adevăr pentru locuințele, pentru automobilele și celelalte achiziții ale noastre. Unele lucruri devin însă cu 50% mai scumpe prin creditul ce ni se acordă cu atîta ușurință. Eu nu-mi mai pun întrebarea cît costă într-adevăr o marfă, ci doar cîte luni și ce sumă am de plătit. În economia noastră americană, în care se înlătură din ce în ce mai mult plata în bani lichizi, s-a ajuns atît de departe, încît la noi nu mai dă cîinele din coadă, ci invers. Aceasta înseamnă că comerciantul nu mai cîștigă cel mai mult din vînzarea mărfii însăși, ci din dobînzile plătite în cursul achitării.

● O dobîndă de 36%

Aceasta este valabil mai ales la cumpărarea de automobile. Negustorul acceptă tîrgul numai dacă vreau să-mi plătesc mașina în rate mici timp de 36 de luni, căci el își recuperează pierderea din dobînzi, care se pot ridica pînă la 36%.

Eu, consumatorul normal, mențin de șase ani, prin instinctul meu impulsiv de cumpărare, economia americană într-o prosperitate ca niciodată. Căci eu sînt tînăr și nu vreau să aștept ani de zile pentru a avea bunurile de care vreau să mă bucur în tinerețea mea. Alții economisesc poate pentru zile negre, dar eu prefer să-mi cumpăr pe credit tot ce am nevoie. În loc de bani lichizi, buzunarele mele sînt pline cu fișe de credit. Ele îmi dau convingerea că creditul meu este bun. Mîncarea este mai gustoasă la restaurant dacă nota de plată nu trebuie decît s-o semnez și sînt mai generos și cu bacșișul dacă nu mă costă decît o trăsătură de condei. Fișa de credit a devenit un simbol al Americii moderne și de aceea a fost introdusă și în capsula timpului, îngropată la Expoziția internațională, pentru ca oamenii să poată vedea peste 1 000 de ani cît de înaintată era economia noastră financiară. Sfîrșitul lunii este o zi neagră pentru mine, mister consumator normal. Notele de plată devin scadente, punga mi se ușurează, dar guvernul ne arată de ani de zile minunile finanțării prin deficit, iar banca prietenoasă îmi prelungește cu plăcere termenul scadenței, căci eu sînt tînăr și am o funcție bună. Pentru cîteva procente de dobîndă în plus, banca îmi asigură viața și își micșorează riscul propriu, deoarece orice datorie se extrage firește, în caz de catastrofă, mai întîi din asigurare.

● Creditul și inflația

Această imagine trandafirie a consumatorului normal din America începe însă să-și arunce umbrele lungi. Oare creditul, care crește vertiginos, dezorganizează economia americană ? — se întreabă experții. Oare duce el la o inflație nelimitată în economia noastră nesigură de azi, care oscilează între război și pace ?

Consiliul consumatorilor, numit de președintele Johnson, este preocupat de aceste probleme, iar Senatului i-a fost prezentat un proiect de lege pentru o «practică a creditelor fidelă realității». Răul principal, declară senatorul Douglas (Ilinois), constă în trecerea sub tăcere a dobînzilor reale în plățile în rate și în acordarea de credit personal. Într-adevăr, sume cu dobînzi potrivite poate primi numai consumatorul care nu are de fapt nevoie și care poate oferi garanții bune pentru creditul său, ca de exemplu, conturi la bancă, asigurări pe viață sau un salariu garantat.

Pătura de mijloc, care de cele mai multe ori nu poate garanta decît cu leafa viitoare, nu mai primește aproape de loc creditul marilor bănci și trebuie să recurgă la institutele financiare specializate în acest domeniu, care iau dobînzi în proporție de circa 18%.

Și mai mult încă trebuie să plătească cetățeanul de rînd, care trebuie să cumpere, de exemplu, mobilă cu plata săptămînală, în rate de trei pînă la cinci dolari. Aceste bunuri au dobînzi de pînă la 100% și se strică de cele mai multe ori înainte de achitarea ultimei rate.

Pe ultima treaptă a scării creditelor se află așa-numitul «rechin al creditelor» sau «Loan Shark». El constituie refugiul muncitorilor zilieri, îndeosebi din porturi și nu se acordă fără o dobîndă de 10%,săptămînal, adică 500% pe an. Din instituția «Loan Shark» fac parte bande puternice de gangsteri care știu cum să ajungă la banii și la dobînzile lor. Firește că aceste credite acordate la negru nu sînt trecute în statistici, dar se pare că sumele se ridică la miliarde de dolari. Victimele acestor rechini sînt adesea jucătorii și opiomanii, dar și șomerii care încearcă să depășească o perioadă grea din punct de vedere financiar.

Proiectul de lege pentru o «practică a creditelor fidelă realității» nu cere decît ca la toate cumpărările și creditele să se menționeze clar cît de mare este dobînda reală.

Dacă clienții vor ști într-adevăr cît au ei de plătit în plus, mulți dintre ei vor renunța la cumpărare mai ales a unor bunuri de lux.

Celor care avertizează împotriva pericolului recurgerii pripite la credite, ceea ce poate duce la supraîncălzirea economiei, li se opun susținătorii acordării creditelor, care afirmă că întreaga prosperitate a Americii se bazează pe acest sistem și că o oprire a lor ar duce la catastrofă.

● „Sfătuitorul" datornicului

Cei care avertizează nu se gîndesc de loc să pună capăt acordării creditelor, ei atrag numai atenția asupra abuzurilor care se fac în acordarea de credite de către anumiți creditori lipsiți de conștiință și asupra supraproducției de bunuri de lux pentru păturile largi, care nu își pot permite pur și simplu acest lux. Creditul ușor, care ademenește pe cetățeni din anunțuri și vitrine, a creat a profesie cu totul nouă : sfătuitorul datornicilor ! Acest medic este chemat cînd oamenii slabi și-au luat asupra lor poveri prea mari. Acești sfătuitori, care colaborează adesea cu creditorii, încearcă să prelungească termenul datoriilor clienților lor și preiau bugetul familiei. Datornicilor li se iau toate fișele de credit, întregul proces se aseamănă cu o cură de tratament pentru cei intoxicați cu stupefiante, în care celui bolnav i se recomandă să se întindă cît îi este plapuma. Din procesul lent de însănătoșire face parte și plata onorarului pentru sfătuitorul datornicului". **(1.IV.1966)**.

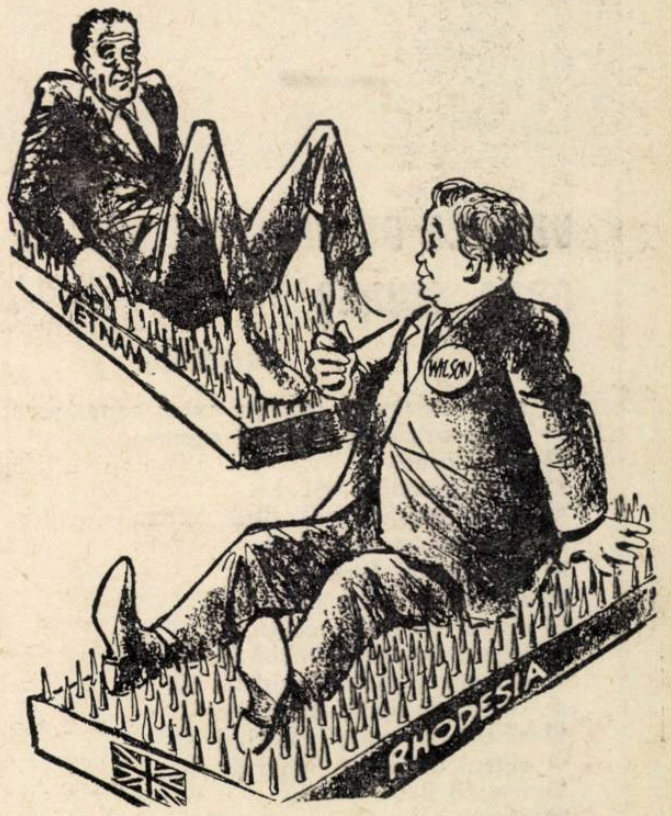

– „Altminteri mă simt foarte bine în funcția mea".
(Din „New York Herald Tribune")

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI produce

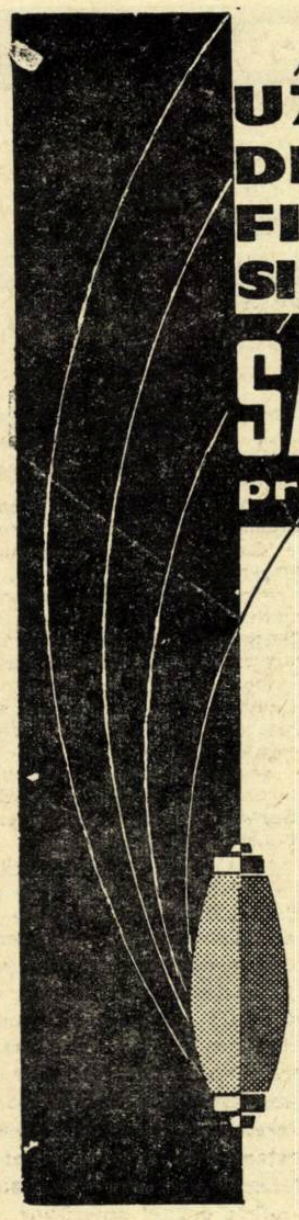

- RELON, fire și fibre poliamidice și MELANA, fibră poliacrilonitrilică
- RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul lînii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.
- MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: Fibre pentru țesături; Pale pentru tricotaje.

UZINA DE FIBRE SINTETICE — SĂVINEȘTI

produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu.

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ

AZOCHIM

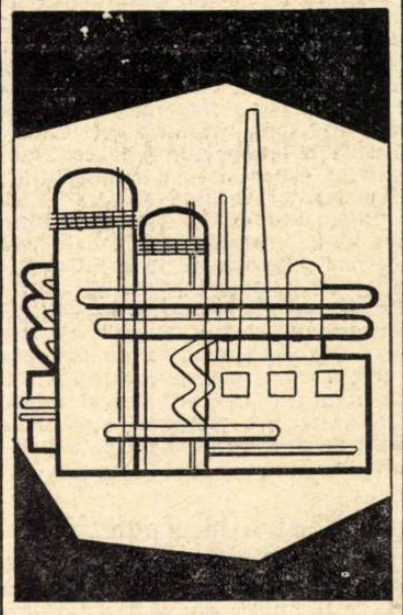

produce:

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99, 998%

UZINA LAMINORUL DE TABLĂ—GALAȚI

produce și livrează pe bază de repartiții:

- tablă neagră în formate de la 585–1000 mm lățime și 840–2000 mm lungime și 0,25–3,00 mm grosime.
- tablă zincată în formate de la 585–750 mm lățime și 840–1500 mm lungime și 0,30–0,75 mm grosime.
- tablă decapată în formate de la 535–800 mm lățime și 765–1600 lungime, 0,25–2,00 mm grosime,
- tablă cositorită în formate 512×712 mm și de la 0,25–0,30 mm grosime.
- tablă din oțel slab aliat în format 1000–2000 mm și de la 2–3 mm grosime în calitatea OL. 17 M, 13 Cu și S.M. 14.

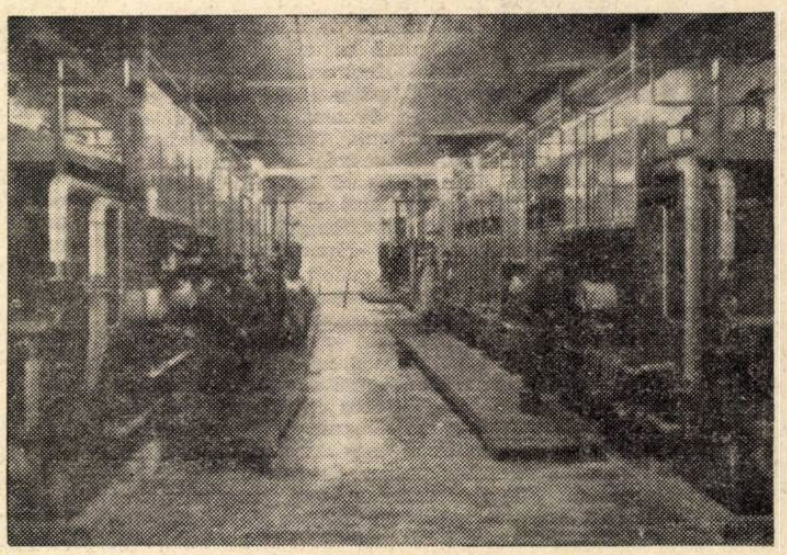

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE—BRĂILA

PRODUCE:

1. Celofibre:
   - tip bumbac.
   - tip lină.
2. Rețele cord de mare rezistență.
3. Celofan nelăcuit.
   Celofan confecționat în pungi de diferite dimensiuni pentru ambalaj.
4. Sulfat de sodiu.
5. Sulfură de carbon.

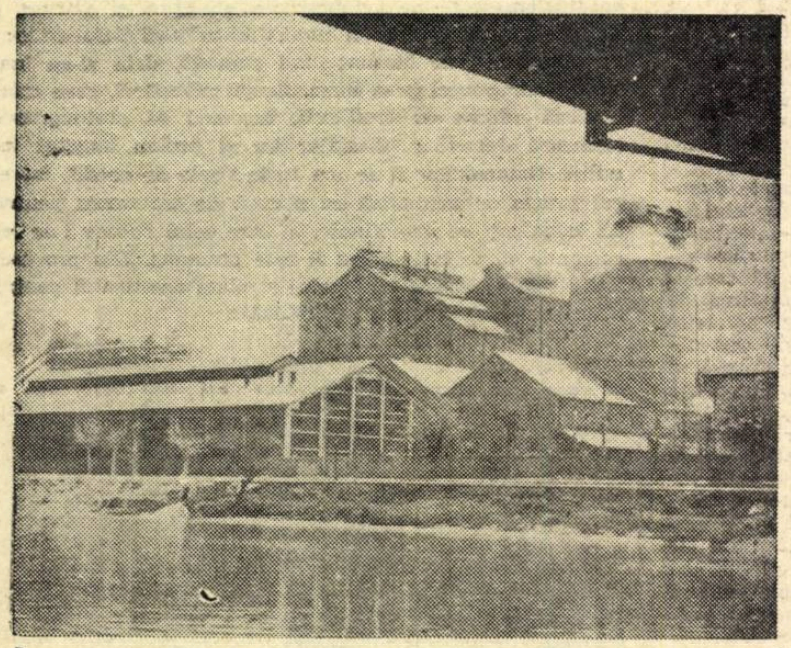

UZINELE DE PRODUSE SODICE — OCNA MUREȘ

PRODUC:

- sodă calcinată calitate extra superioară.
- sodă calcinată calitate superioară.
- sodă grea.
- sodă caustică cal. I-a.
- sodă caustică cal. II-a.
- bicarbonat alimentar.
- bicarbonat farmaceutic.
- silicat de sodiu solid 1/2.
- silicat de sodiu solid 1/3.
- silicat de sodiu lichid 38/40.
- silicat de sodiu lichid 58/60.
- silicat de sodiu lichid tip C.
- silicat de sodiu lichid tip. D.
- silicat de sodiu lichid tip E.
- ionosil 0,2–0,7 mm.
- clorură de calciu tehnică.
- clorură de calciu alimentară.
- oxid de magneziu tehnic.
- oxid de magneziu farmaceutic.
- carbonat de magneziu tehnic.
- carbonat de magneziu farmaceutic.

INTREPRINDEREA PREFABRICATE BETON-TURDA

produce și livrează pe bază de repartiție:

- Chesoane C_2 și C_6
- Plăci armociment A_3 și A_4
- Plăci P_2
- Stîlpi electrici precomprimați SE_4 și SE_8
- Spalier de vie de 2,40 m.

INTREPRINDEREA REGIONALĂ

Electrometal TIMIȘOARA

str. Popa Șapcă nr. 4 —telef. 16338

cumpără OXID DE TORIU, cu plata în virament sau în numerar. Cei care doresc să vîndă se vor adresa în scris sau telefonic

INTREPRINDEREA

11 IUNIE GALAȚI

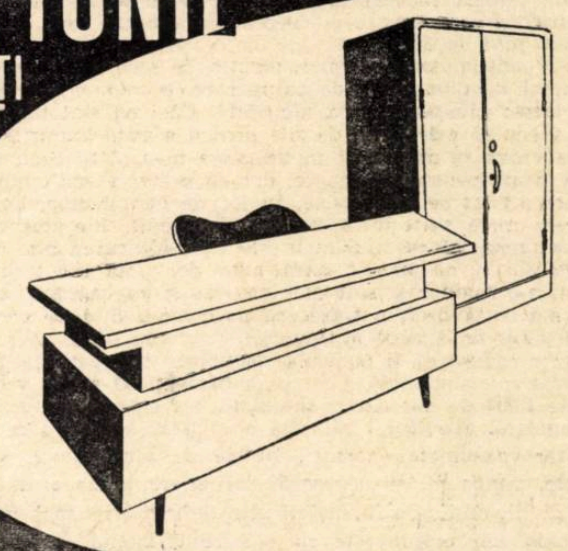

- Mobilier metalic pentru birouri.
- Găleți zincate cu asigurarea tablei negre de către beneficiari.

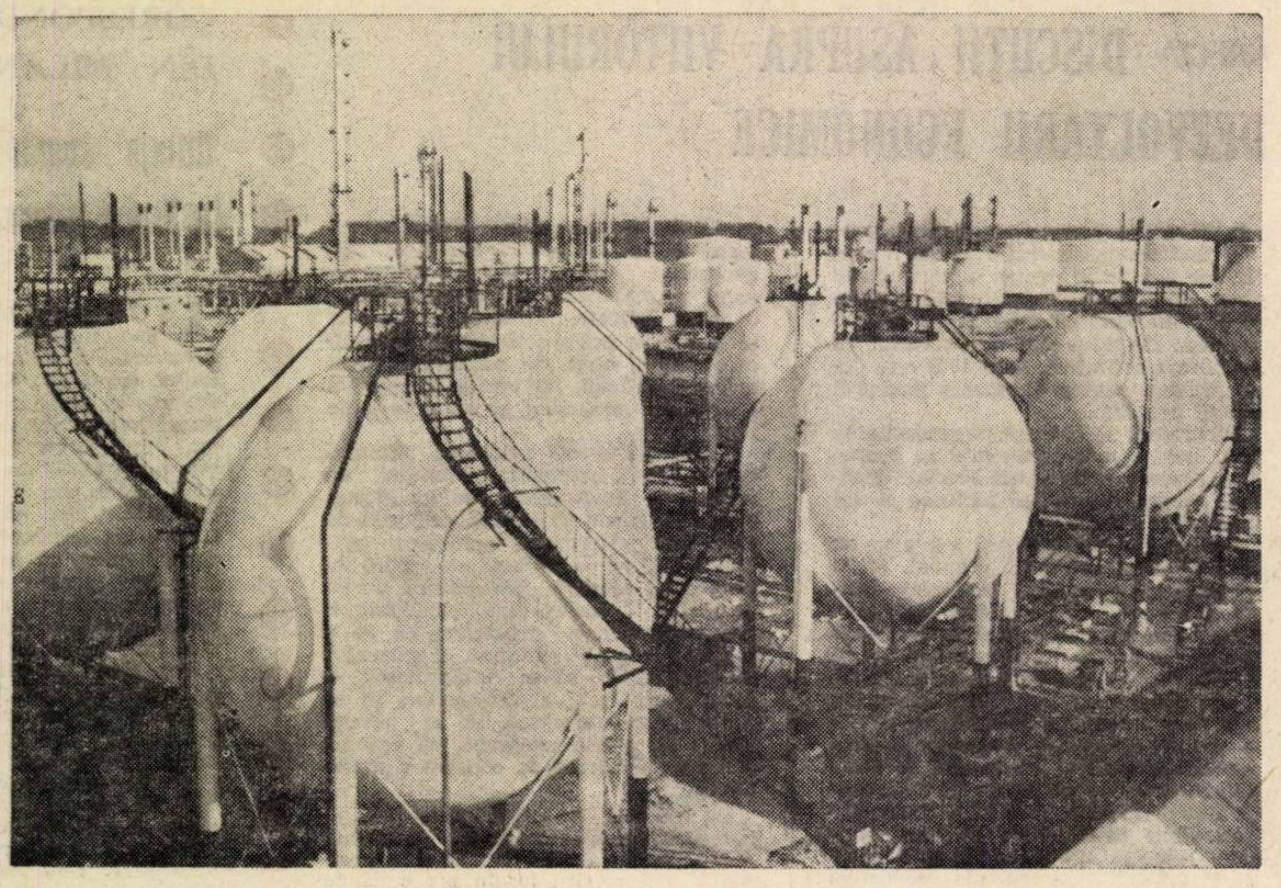

Aci se naște polietilena (Uzina chimică „OKI" din Zagreb)

R. S. F. IUGOSLAVIA

INDUSTRIA IN PLINĂ DEZVOLTARE

ÎN lupta pentru făurirea economiei socialiste, poporul iugoslaviei prietene a obținut, într-o perioadă istorică scurtă, succese importante. Dezvoltarea rapidă a industriei a modificat caracterul economiei iugoslave, în trecut puțin dezvoltată și în esență agrară. Venitul național pe un locuitor este astăzi de 2,5 ori mai mare decît cel dinainte de război.

Producția industrială actuală este de 8,5 ori mai mare decît cea antebelică. După război au fost construite numeroase unități de producție și dezvoltate ramuri industriale anterior inexistente. Printre acestea trebuie menționate construcția de utilaje energetice, industria electrotehnică, construcțiile navale, industria petrolului și altele.

Dinamica creșterii producției industriale reiese clar din următoarele cifre (1939 = 100):

1939	1954	1960	1962	1964
100	208	451	516	691

În anul 1965, producția industrială a sporit cu 8% față de anul precedent.

Creșterea rapidă a producției industriale — într-un ritm care a oscilat în anii 1955—1964 între 10% și 17% — a permis Iugoslaviei să se claseze printre țările cu cel mai înalt ritm de creștere industrială din lume.

În prezent, industria participă cu peste 50% la formarea produsului social total, devenind sectorul precumpănitor al economiei naționale. În cadrul acestui sector energetica, metalurgia, construcțiile de mașini și construcțiile navale, electrotehnica și industria chimică furnizează peste 60% din produsul social al industriei și minelor, ocupînd aproape 55% din numărul total al muncitorilor industriali.

Dezvoltarea industriei a determinat creșterea rapidă a producției de oțel. În perioada postbelică s-au construit noi capacități în industria siderurgică, printre care uzinele din Zenica (800 000 de tone oțel pe an), Sisak (150 000 de tone de țevi pe an), Niksic (140 000 de tone oțel de profile pe an); concomitent au fost extinse capacitățile uzinelor siderurgice existente. În 1964, producția de oțel a țării a atins aproape 1,7 milioane de tone.

Se prevede ca în perioada pînă în 1970 să se extindă și mai mult capacitățile siderurgiei. Se consideră că baza iugoslavă de materii prime existentă, oferă posibilitatea extinderii capacităților pînă la circa 5—6 milioane de tone de oțel brut pe an.

Industria metalelor neferoase cunoaște și ea o susținută dezvoltare. Între anii 1960—1965, producția de cupru, plumb, zinc, aluminiu, mercur etc., a sporit cu circa 50%. Importantele rezerve de minereu ale Iugoslaviei permit lărgirea în continuare a acestei industrii.

Ramura principală a industriei iugoslave a devenit prelucrarea metalelor și construcția de mașini, care ocupă cel mai mare număr de muncitori (în 1963 — peste 18% din totalul celor ocupați în industrie) și al cărei aport la produsul total al industriei este cel mai important (în 1963 — peste 17%).

Printre uzinele constructoare de mașini se numără fabricile „Ivo Lola Ribar"-Belgrad, „Pobeda"-Novi Sad, „Progres"-Zrenjanin, „Prvomaiska"-Zagreb (mașini-unelte), „Litostroj"-Liubliana, „Rade Koncar"-Zagreb (utilaj energetic), „Zmaj"-Belgrad (mașini agricole), „Radoje Dakic"-Titograd, „Fragram"-Smederevo (utilaj de construcție), „Crvena Zastava"-Krusevac, „FAP"-Briboi (autovehicule), „Metalna"-Maribor (construcții metalice) și multe altele. Un loc de frunte în construcția de mașini din Iugoslavia îl ocupă construcțiile navale: în șantierele navale din Rijeka au fost construite tancuri de 32 600 T.D.W., cargouri de 24 000 T.D.W.; echiparea tehnică a șantierelor permite astăzi executarea unor nave pînă la 70 000 T.D.W.

O atenție deosebită s-a acordat extinderii bazei energetice, îndeosebi construirii centralelor termice și hidraulice. Peste 20 de mari centrale hidroelectrice, printre care cele de la Split, Jablanica, Ozbolt, Dubrovnik, au fost construite în diferitele regiuni ale țării. Sistemul hidroenergetic de pe riul Neretva (care cuprinde și centrala Jablanica) va fi întregit cu 11 noi centrale hidroelectrice. Anul trecut producția energiei electrice a depășit 15 miliarde de kilowat-ore. Aproape 80% din toate localitățile iugoslave sînt în întregime electrificate.

În anii din urmă au fost construite o serie de unități ale industriei chimice, printre care fabrica de viscoză din Loznica, cu o producție anuală de 3 000 de tone fire de mătase și 16 200 tone fibre artificiale, fabrica de celuloză de la Banja Luka, cu o producție anuală de peste 40 000 de tone celuloză sulfatată și altele.

Această ramură care de ani de zile înregistrează ritmul cel mai înalt de creștere al producției (în 1965 — 21%), are perspective însemnate de dezvoltare, datorită sporirii extracției de țiței, premisă pentru dezvoltarea industriei petrochimice.

Principalele ramuri producătoare de bunuri de consum — industria ușoară și cea alimentară — și-au sporit producția în 1965, în comparație cu anul precedent, cu 7%. Participînd cu circa 12% la crearea produsului industrial total (1963), industria textilă ocupă locul al doilea în industria iugoslavă din punctul de vedere al valorii producției.

De la 300 000 înainte de război, numărul celor ocupați în industrie a crescut la peste 1,3 milioane în 1964. Paralel a avut loc un proces de creștere a productivității muncii, care a înregistrat între 1960—1964 un ritm mediu anual de 6,4%.

Perfecționarea și ridicarea nivelului tehnic al industriei iugoslave, asimilarea unui mare număr de noi produse a creat condițiile necesare participării ei mai largi în circuitul economic internațional.

Produsele industriale constituie în prezent 3/4 din totalul exportului iugoslav și sînt apreciate într-un număr tot mai mare de țări de pe toate continentele.

Planul mediu de dezvoltare pe perioada 1966—1970 prevede noi măsuri pentru creșterea industriei, pentru dezvoltarea întregii economii a Iugoslaviei vecine și prietene.

I. COSTEA

NOTE DE DRUM

PRIN ZONA „AURULUI VERDE"

FABRICA de celuloză și hîrtie „Drvar", una din cele mai moderne întreprinderi de acest fel din R.S.F. Iugoslavia, urmează să intre în curînd în producție. În prezent, are loc recepția mașinilor și agregatelor furnizate de întreprinderi iugoslave și japoneze. Aici se vor produce anual 25 000 tone celuloză și 22 000 tone hîrtie, valorificîndu-se importantele resurse de brad și fag din regiune. Prin intrarea în funcțiune a fabricii de celuloză și hîrtie, micul orășel Drvar, prima localitate din Iugoslavia eliberată de sub jugul cotropitorilor hitleriști la 27 iulie 1941 de către unitățile de partizani, va deveni un centru industrial.

Călătorim pe plaiurile Bosniei și Herțegovinei, printre munții acoperiți cu păduri de la Sarajevo la Mostar și mai departe spre Jaițe și Banja Luka, prin nesfîrșite păduri de brazi și fag, de pini și stejari.

În timpul războiului, aceste păduri oferau adăpost și bază de atac pentru luptătorii revoluției populare iugoslave; astăzi „aurul verde" constituie una din marile bogății ale economiei naționale iugoslave.

Pădurile ocupă în Iugoslavia o suprafață de circa 9 milioane ha (în cea mai mare parte foioase), iar întreaga masă lemnoasă se ridică la un miliard mc. Din această cantitate se valorifică anual 17—18 milioane mc. Produsele lemnoase reprezintă circa 13% din export. În ceea ce privește repartizarea masei lemnoase pe teritoriul țării, pe primul loc se situează Bosnia și Herțegovina, cu circa 30%. Urmează în ordine: Serbia, Croația, Macedonia, Slovenia și Muntenegru. Pentru valorificarea lemnului în Bosnia și Herțegovina s-au construit mai multe întreprinderi cum sînt: Fabrica de mobilă Sipad din Sarajevo, fabrici de celuloză, hîrtie și viscoză la Banja Luka, Priedor și cea nouă de la Drvar.

● Fagul devine viscoză

FABRICA de la Banja Luka se află într-o regiune bogată în special în fag. Fabrica are deci materia primă în cantități suficiente. Ea este o întreprindere modernă dotată cu instalații de un înalt nivel tehnic furnizate de firme din R. F. Germană, Franța și Suedia. Aici se produce celuloză și viscoză. Importanța fabricii reiese și din faptul că după intrarea în funcțiune, a încetat importul de fibre din celuloză și viscoză. Dimpotrivă, Iugoslavia a început să le exporte. În 1960, anul intrării în producție, fabrica a dat peste 40 000 de tone de produse; în prezent s-a ajuns la 60 000 de tone, fără a se atinge încă limita maximă a capacității de producție a întreprinderii. Pentru 1966 colectivul fabricii și-a propus să dea peste plan 7 000 de tone de produse, cifră considerată pe deplin realizabilă.

Urmînd fluxul tehnologic al producției, se vede că intervenția omului se reduce, în cele mai multe cazuri, la observarea de la tablourile de comandă a funcționării utilajelor. În cadrul întreprinderii funcționează și un institut de cercetări pentru transformarea chimică a lemnului, unde lucrează aproape numai tineri, proaspeți absolvenți ai Facultății pentru prelucrarea lemnului din Banja Luka. Ei au realizat multe îmbunătățiri ale procesului de producție care au adus însemnate economii.

● Împădurirea Muntelui Malien

PE versantul sudic al Muntelui Malien, o exploatare neraționalâ practicată de stăpînitorii din trecut n-a lăsat decît piatra spălată de vînt și de ploi. De la poale pînă la Țrni Vrih, vîrful pleșuv al muntelui, n-a rămas nici un copac.

Tocmai acest munte erodat a fost ales de prima brigadă a tineretului din Pojega pentru a-i reda veșmîntul verde de odinioară. La sediul Uniunii Tineretului din Pojega nu a rămas nimeni din conducere. Președintele comitetului a preluat conducerea brigăzii, iar secretarii au devenit responsabilii grupelor, stînd tot timpul în tabăra de la poalele muntelui. De aici, brigada pornea în fiecare dimineață la lucru. Condițiile nu erau ușoare; după zile cu soare, urmau altele cu ploi și vînt, iar noaptea, termometrul cobora adeseori sub zero grade. Asistați de specialiștii Ocolului silvic din Titovo Uzice, care le-au pus la dispoziție și materialul săditor, brigada a plantat puieți de pin pe o suprafață de 30 ha. I-au urmat alte și alte brigăzi, la fel de entuziaste care au împădurit o bună parte din versantul golaș al muntelui.

Acțiunile de împădurire, expresie a grijii pentru refacerea bogăției forestiere, se desfășoară azi pe scară largă în toată Iugoslavia.

N. PLOPEANU

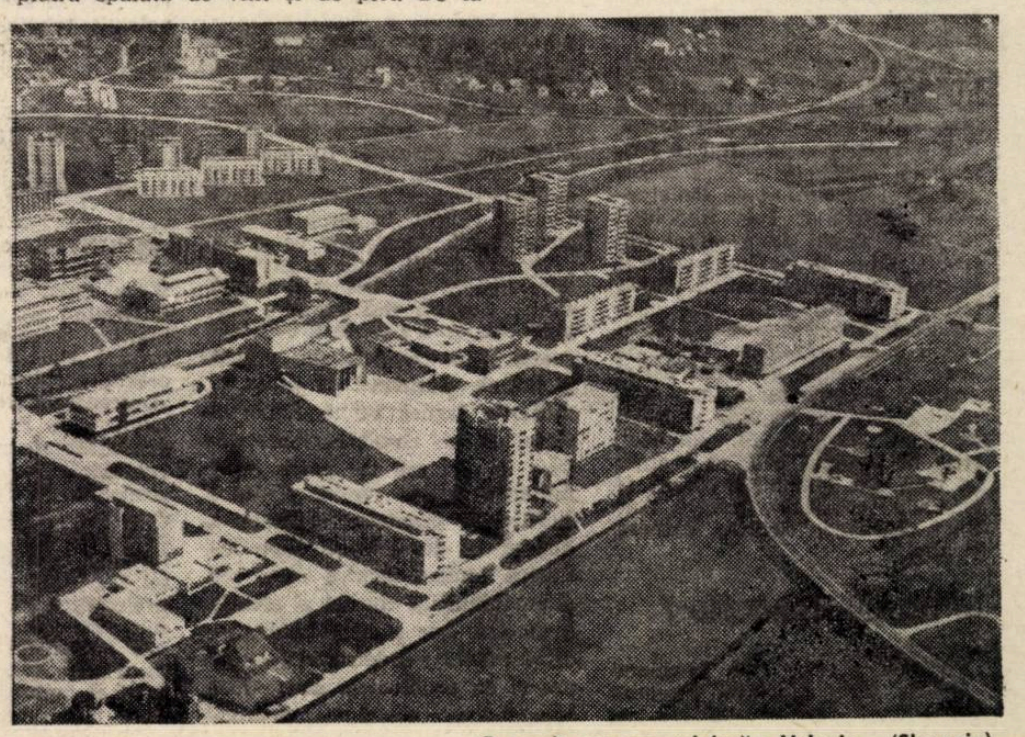

O nouă așezare minieră: Velenje (Slovenia)

DIN ŢĂRI SOCIALISTE

• În perioada 1945—1965 suprafeţele irigate şi drenate în R. P. Bulgaria au crescut de la 35 700 hectare la un milion hectare. În prezent, în întreaga ţară există 1 850 de bazine de apă şi 2 150 de staţii de pompare. În anii 1966—1967 vor fi construite numeroase obiective pentru irigarea a încă 150 000 hectare. Pînă la sfîrşitul anului în curs vor fi automatizate 70 de staţii de pompare.

• În condiţiile specifice ale R.P.D. Coreene, în trecut ţară colonială, problema cea mai importantă care s-a pus după eliberare a fost lichidarea înapoierii tehnice în economie. În acest scop, s-au pus bazele industriale ale înzestrării tehnice a economiei naţionale. Producţia industriei constructoare de maşini a crescut în 1964 de 63,6 ori în comparaţie cu 1948, ponderea ei în producţia industrială ajungînd la 25,8%.

S-au construit noi centrale electrice, linii pentru transportul energiei, menite să satisfacă cerinţele crescinde ale consumului de energie electrică necesare în desfăşurarea proceselor de producţie. Au intrat în funcţiune numeroase linii automate şi semiautomate, s-au construit uzine şi secţii dotate cu tehnică modernă. Ca urmare a dezvoltării cu succes a tehnicii, productivitatea muncii în perioada 1947—1965 a crescut de circa 8 ori.

În agricultură se desfăşoară ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor de irigaţii. Comparativ cu anul 1948, suprafeţele irigate au crescut de aproape 5 ori, lucrările de irigaţii fiind, în linii mari, terminate. S-au făcut progrese şi în înzestrarea agriculturii cu tractoare şi maşini agricole. Electrificarea a cuprins 98% din localităţile rurale.

• În Cuba a fost dat în folosinţă primul turbogenerator de 50 000 kW aparţinînd centralei termoelectrice Rente. Termocentrala, a cărei putere totală va fi de 100 000 kW, împreună cu centrala de la Mariel de 200 000 kW, fac parte din cele mai importante obiective din Cuba.

V. B.

GRECIA

DISCUŢII ASUPRA VIITORULUI DEZVOLTĂRII ECONOMICE

RECENT a fost dat publicităţii proiectul programului dezvoltării economice a Greciei pentru o perioadă de cinci ani : 1966—1970. Primele comentarii subliniază că întrucît se cere o perioadă de timp pînă ce proiectul va lua forma definitivă, anul 1966 este deja pierdut pentru începerea aplicării noului program.

Programul se bazează pe prezentarea unui model macroeconomic al economiei greceşti şi pe studii speciale separate asupra diferitelor sectoare şi ramuri ale economiei.

Pentru *venitul naţional* s-a ales un ritm de creştere de 7,5% anual. Mulţi comentatori economici în Grecia consideră că acest obiectiv este realizabil. Presa democratică adaugă că este realizabil un procent mai mare chiar de 7—8%, cu condiţia însă de a se „lega" şi coordona importurile cu exporturile, fapt care presupune modificarea actualei politici comerciale şi economice unilaterale, revizuirea, în special a acordului de asociere cu Piaţa Comună, precum şi o reformă a politicii financiare (reducerea cheltuielilor militare ridicate, repartizarea raţională a investiţiilor, prioritate pentru cele productive etc.). După cum subliniază observatorii economici, diferenţa (chiar cu un ritm mediu anual de 7—8% cît era şi pînă acum) dintre Grecia şi ţările din Piaţa Comună, referitor la venitul pe locuitor, va fi însă şi după această perioadă de 5 ani mare ; mai mare chiar şi nu mai mică.

O restructurare a producţiei ar urma să aibă loc în favoarea ramurilor industriei prelucrătoare, a întreprinderilor de interes public şi a construcţiilor edilitare, pe seama ramurilor din agricultură şi servicii. Ponderea agriculturii în produsul naţional brut urmează să scadă de la 27% la 24,1% (ritm anual de 5,1%) iar a serviciilor de la 45% la 43,1%. Comentatorii economici de cele mai diferite orientări consideră că realizarea acestor obiective nu va aduce schimbări esenţiale în structura economică a ţării.

În legătură cu previziunile privind creşterea *productivităţii* muncii în presa greacă se exprimă rezerve în legătură cu cifra formulată şi se fac referiri la unele urmări negative ale emigraţiei forţei de muncă. Săptămînalul *Ikonomicos Tahidromos* care exprimă părerile „Uniunii de centru" se ocupă în acest context de revendicarea unui nivel de salarizare mai mare, justificată de creşterea relativă a nivelului preţurilor în ultimele şapte luni.

Ziarul arată că reducerea ritmului emigraţiei şi accelerarea ritmului de repatriere prevăzute în proiect „vor fi greu de realizat în această perioadă de cinci ani" şi propune reducerea stagiului militar la 18 luni cu scopul de a face să crească disponibilul forţei de muncă. În acelaşi timp, comentatorii presei de stînga subliniază că cu o creştere anuală minimă a salariilor nu este posibil să se înfăptuiască o repartizare justă a veniturilor, să se descurajeze emigrarea, să se atragă înapoi în patrie emigraţii, să crească cererea şi puterea de consum a maselor etc.

În legătură cu previziunile privind investiţiile comentatorii îşi exprimă scepticismul în ceea ce priveşte posibilitatea acoperirii lor în proporţie de 90% din surse interne.

În problema balanţei de plăţi, programul prevede, între altele, reducerea importului de capitaluri străine şi reducerea deficitului balanţei comerciale într-un ritm anual de 5,2%. Comentariile presei exprimă rezerve faţă de posibilitatea realizării acestor obiective şi în special, în ceea ce priveşte reducerea deficitului comercial. Referindu-se la problema capitalului străin, presa de stînga apreciază că „politica faţă de capitalul străin rămîne pe aceeaşi bază" (Avghi 8 III), că aceasta oferă capitalului străin mari privilegii şi posibilităţi largi de controlare a economiei. Se arată, între altele, că pînă în anul 1965 volumul capitalului străin importat a ajuns la 282 milioane dolari, ceea ce depăşeşte volumul capitalului fix a 400 din principalele întreprinderi industriale greceşti. Se exprimă temeri că după cîţiva ani „producţia indigenă", prin aşa-zisa colaborare „îşi va pierde cu puţine excepţii, naţionalitatea".

Constantin LASCU

CORESPONDENŢĂ DIN MILANO

Utilaje româneşti la Tîrgul internaţional

LA Tîrgul Internaţional de la Milano, deschis oficial în prezenţa ministrului industriei şi comerţului al Italiei, dr. Giulio Andreotti, a corpului diplomatic şi a unui mare număr de oameni de afaceri şi ziarişti, s-au reunit, pe o suprafaţă de circa 400 000 mp, peste 14 000 de expozanţi, din care 3 600 străini din 85 de ţări. În cele 42 pavilioane, sînt expuse mai mult de 100 000 de exponate dintre cele mai variate, începînd cu maşini şi agregate complexe pentru industria prelucrătoare, continuînd cu utilaj agricol şi terminînd cu o gamă variată de bunuri de consum de tot felul.

Republica Socialistă România participă la acest tîrg pentru a 10-a oară, situîndu-se la actuala ediţie printre principalii expozanţi. Întreprinderile noastre de comerţ exterior expun în sectoarele : electrotehnică, maşini agricole, utilaj de construcţie, maşini-unelte şi industria chimică.

Încă din prima zi, numeroşi oameni de afaceri s-au interesat îndeaproape de maşinile şi utilajele româneşti. Sînt menţionate, în special, tractoarele U-450, U-520, U-650 şi U-651 care şi-au cîştigat un renume în lumea întreagă ; de asemenea, maşinile-unelte expuse — strunguri, şepinguri, maşini de găurit —, utilajele de construcţii şi rutiere, variata gamă de electromotoare atrag numeroşi specialişti şi reprezentanţi ai firmelor comerciale. Maşinile şi utilajele româneşti au participat cu succes la prima competiţie pe tărîmul calităţii, alături de produsele similare ale unor firme din Anglia, Franţa, R. F. Germană, Italia, Olanda, S.U.A., şi altele.

Rezultatele pozitive obţinute în primele zile ale Tîrgului ne permit să anticipăm, că prezenţa României la Milano va contribui la sporirea exporturilor de maşini şi utilaje ale ţării noastre.

Ion BAN

COASTA DE AZUR — ZONĂ INDUSTRIALĂ?

RELIEFUL Franţei prezintă în partea de sud-est a coastei sale meridionale, o armonioasă îmbinare între munte şi mare, separate între ele printr-o fîşie de pămînt, de circa 200 km. Clima blîndă şi strălucirea intensă a soarelui, au favorizat apariţia unei vegetaţii specifice şi au amplificat contrastul elementelor naturale, imprimînd calcarelor jurasice acea culoare alb-argintie care intensifică nuanţele albastre ale cerului şi mării, de unde şi numele de Coasta de Azur. În realitate, Coasta de Azur nu cuprinde decît porţiunea de litoral dintre Toulon şi Menton, întreaga regiune — în suprafaţă de 4 298 km² — reprezentînd departamentul Alpilor Maritimi (circa 650 000 locuitori).

Leagănul unor vechi civilizaţii greco-romane, regiunea Alpilor Maritimi a fost martora a numeroase pagini de istorie antică şi modernă, începînd cu frămîntata perioadă a războaielor punice şi terminînd cu debarcarea inopinată a lui Napoleon în golful Juan, după exilul din Insula Elba. Dar clima, relieful şi amplasarea geografică rămîn totuşi elementele de bază care au creat „vocaţia" turistică a regiunii în general, şi a Coastei de Azur în special, generînd astfel apariţia şi dezvoltarea unor centre turistice de renume mondial ca Saint Tropez, St. Raphael, Nisa (al cincilea oraş al Franţei în care s-a inaugurat recent şi prima universitate), Cannes, Antibes, Monaco, Cabris, Valberg şi altele.

• 21000 tone flori

DACĂ cineva şi-a imaginat că Alpii Maritimi înseamnă numai festivalurile de la Cannes, vacanţele miliardarilor de la Monaco sau Saint Tropez, sau convalescenţa de la Nisa a bolnavilor cu conturi la bancă şi cu blazon de aristocraţi, se înşeală. Această regiune este cunoscută şi printr-o serie de industrii aşa-zise tradiţionale, care i-au creat o bună reputaţie dincolo de graniţele ţării. Este adevărat că între ele turismul ocupă un loc preponderent, anul 1965 soldîndu-se cu peste 675 000 vizitatori, dintre care mai mult de jumătate turişti străini. Ca urmare, industria hotelieră a luat mare amploare, în prezent regiunea totalizînd 22 500 camere de hotel, de toate categoriile.

Dar dacă turismul este şi va rămîne cea mai importantă sursă de venituri a departamentului, nu este mai puţin adevărat că, în paralel, s-au dezvoltat şi forme complimentare ale economiei tradiţionale, materializate în special în cultura florilor şi plantelor aromate. În prezent, peste 2 350 ha sînt consacrate culturii florilor, a căror producţie s-a ridicat în anul 1964 la circa 21 000 tone, ceea ce a reprezentat o cifră de afaceri de aproximativ 18 miliarde franci vechi. Această îndeletnicire asigură ocuparea a peste 15 000 persoane şi antrenează un volum global de tranzacţii de peste 30 miliarde franci vechi. Exportul floral aduce anual regiunii devize în valoare de peste două miliarde franci vechi. Cultura florilor şi plantelor aromate a dus şi la dezvoltarea unor industrii anexe, printre care cea a parfumurilor merită o atenţie deosebită. Dar şi horticultura — ca şi celelalte îndeletniciri — îşi are şi ea problemele sale, mai ales cînd este vorba de concurenţa în materie, din cadrul Pieţei Comune (Olanda fiind principala concurentă). În consecinţă, o intensă activitate de modernizare a sistemelor de cultivare a florilor, fie în aer liber, fie în sere potrivit tehnicii celei mai moderne, reţine atenţia cultivatorilor.

Aerogara Nisa — Coasta de Azur

• „Fără coşuri şi fără fum"

PRINTRE obiectivele principale înscrise în cel de-al V-lea Plan, descentralizarea industrială şi descongestionarea marilor oraşe şi regiuni, ocupă primul loc. Referindu-se la această problemă în lucrarea sa „Descentralizarea şi progresul tehnic", J. F. Gravier remarca dezechilibrele regionale şi inconvenientele lor pentru viitorul economic al Franţei, luînd ca exemplu faptul că numai regiunea pariziană deţine : 18% din întreaga populaţie activă a Franţei ; 26,5% din efectivul industriei prelucrătoare ; 50% din sectoarele cele mai specializate ; 72% din institutele de cercetări industriale ; 48,6% din numărul total al inginerilor ; 64% din sediile întreprinderilor etc. Pentru departamentul Alpilor Maritimi, în general, şi pentru Coasta de Azur, în special, unde creşterea populaţiei cunoaşte un ritm remarcabil (1 860—194 600 locuitori, iar în 1965 — 618 265 locuitori) şi pentru care bariera Alpilor a dus la oarecare izolare de restul Franţei, crearea unor industrii proprii este considerată ca o necesitate. Industrializarea acestei zone trebuie să constituie un factor de diversificare şi un element complementar al ramurilor clasice „turism-flori", care nu vor putea ele singure face faţă, în primul rînd, asigurării locurilor de muncă populaţiei în continuă creştere. „Aceste industrii noi — sublinia Walter Stigler, preşedintele Camerei patronale a industriilor metalurgice, electrice şi conexe a Alpilor Maritimi — vor trebui, din cauza situaţiei geografice a departamentului, să asigure cu prioritate acoperirea necesităţilor locale (este în special cazul industriei metalurgice afectate construcţiilor) ; noi tindem însă şi la dezvoltarea unei industrii integrate în întreg ansamblul ţării".

În prezent, cultura florilor şi industria parfumurilor ocupă 1/3 din populaţia activă a regiunii, iar cele 2 112 întreprinderi industriale existente (81 047 salariaţi) asigură locuri de muncă permanente şi temporare a peste 30% din populaţia neagricolă. În anul 1980, cînd populaţia Alpilor Maritimi va atinge cifra de peste 1 000 000 de locuitori, noile industrii vor fi acelea care vor trebui să asigure locurile de muncă noilor generaţii (10 oraşe-satelit de cîte 10 000 de locuitori vor şi intra curînd în construcţie). Cît priveşte industrializarea unei regiuni ca cea a Alpilor Maritimi unde se cere (din considerente turistice) menajarea cadrului natural, organele locale studiază în prezent alegerea genului de industrie ce urmează a se dezvolta aici în condiţii optime, şi amplasarea ei. În satisfacerea primului deziderat, s-a hotărît construirea unor obiective industriale care să nu afecteze peisajul prin construcţii greoaie sau prin vicierea aerului (industrii „curate", adică „fără coşuri şi fără fum"). Aşadar, se consideră necesară orientarea către edificarea unor industrii profilate pe construcţiile aparatelor de măsură şi control, mecanică fină, electronică etc. Cît priveşte amplasarea obiectivelor industriale, acestea trebuie să fie suficient de îndepărtate de zona litoralului pentru a nu stînjeni activitatea turistică, dar şi destul de apropiate pentru a beneficia de atracţiile sale.

Iată, aşadar, cum şi acest departament din sudul Franţei, izolat oarecum de restul ţării prin lanţul Alpilor, (de unde şi numele dat popular de „Capătul pămîntului"), va putea fi socotit în scurtă vreme un adevărat centru industrial. Desigur însă că turismul îşi va păstra locul său preponderent în economia Coastei de Azur. Dar peste 5 sau 10 ani, noua Universitate din Nisa, oraşele-satelit, centrele de cercetare ale regiunii, nu vor atrage mai puţin atenţia vizitatorului, rătăcit prin regiunea pe care atît de plastic poeţii au denumit-o „Ţara agăţată de stele".

Dan BASILIADE

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

ELEMENTE NOI ÎN CRIZA RHODESIANĂ

HOTĂRÎREA lui Ian Smith de a rupe relațiile diplomatice cu Anglia, cererea acestuia adresată guvernului Wilson de „a închide porțile" ambasadei britanice de la Salisbury, precum și sprijinul fățiș pe care Portugalia și Republica Sud-Africană continuă să-l acorde guvernului rebel rhodesian, au deschis la Londra o vie activitate diplomatică în vederea elaborării unei „noi strategii" în problema rhodesiană. Dezbaterile ministeriale desfășurate luni la Downing Street, la care a participat și Hugh Stephenson, ambasadorul britanic la Pretoria, au depășit cazul izolat al navelor-pirat „Ioanna V" și „Manuela", ele referindu-se la reexaminarea ansamblului politicii britanice în problema rhodesiană.

Mandatul acordat de Consiliul de Securitate Angliei, care-i permite acesteia să folosească forța, la nevoie, pentru a împiedica aprovizionarea Rhodesiei cu petrol, via Mozambic, cît și renunțarea navei „Ioanna V" de a-și depune încărcătura în portul Beira, și a petrolierului „Manuela" de a-și mai continua drumul spre Durban, sînt rezultate apreciate în cercurile guvernamentale de la Londra drept succese „incontestabile" ale politicii britanice. Aceste rezultate par însă precare, deoarece soluția reală a rezolvării crizei rhodesiene rămîne încă de domeniul viitorului. Săptămîna trecută, reprezentanții statelor africane la O.N.U., nemulțumiți de faptul că în textul rezoluției adoptate nu a fost inclus amendamentul prezentat de Mali, Nigeria și Uganda, care cerea „să se folosească toate mijloacele, inclusiv forța armată, pentru a înlătura regimul rasist al coloniștilor din Rhodesia", și-au anunțat intenția de a relua demersurile pe lîngă Consiliul de Securitate în vederea adoptării unor sancțiuni eficace împotriva guvernului lui Ian Smith.

Comentatorii consideră că exercitînd presiuni pentru a convoca de urgență Consiliul de Securitate, Anglia a încercat să smulgă din mîna statelor africane inițiativa examinării problemei rhodesiene și să limiteze dezbaterile la episodul izolat al navelor-pirat și la atitudinea Portugaliei, în această problemă ; fără a implica pe cea a Republicii Sud-Africane, principalul susținător în realitate al regimului rebel de la Salisbury. Anglia s-a opus în trecut și continuă să se opună în prezent, aplicării de sancțiuni împotriva guvernului de la Pretoria și extinderii blocadei asupra întregii coaste a Africii australe. Observatorii subliniază că aceasta se datorează faptului că R.S.A. reprezintă un debușeu apreciabil pentru exporturile britanice (Africa de Sud este al 3-lea client al Angliei) și că investițiile engleze în economia sud-africană se ridică la impresionanta sumă de 1 miliard lire sterline. Așadar, Anglia se rezumă, deocamdată, la exercitarea de presiuni diplomatice pentru a determina o schimbare în atitudinea lui Verwoerd și mai ales o diminuare a livrărilor sale de petrol către Rhodesia.

Cu toate că la Londra nu se dau cifre oficiale cu privire la tonajul de petrol care trece zilnic frontiera rhodesiană, cercurile economice și financiare din City confirmă că a fost depășită contitatea de 160 000 litri pe zi. În același timp, din surse sud-africane se precizează că guvernul de la Pretoria se va menține, oricare va fi evoluția problemei petrolierelor, pe pozițiile „unei stricte neutralități", refuzînd să ia parte la sancțiuni. Pe de altă parte, se prespune că Hugh Stephenson, chemat de urgență la Londra pentru consultări, va înmîna la întoarcerea sa la Pretoria lui Verwoerd un mesaj personal al premierului Wilson în care se afirmă că Anglia se menține pe pozițiile reglementării prin mijloace pașnice a crizei rhodesiene. „Nici amenințări, nici ultimatum, ci o solicitare la colaborare", acesta este conținutul mesajului, menționează agenția France Presse. Sînt avansate, de asemenea, ipoteze potrivit cărora guvernul sud-african, fără să se ofere pentru o mediere propriu-zisă, încearcă să determine Londra să ia o atitudine mai conciliantă față de regimul lui Ian Smith. La Pretoria se insistă asupra faptului că discursul radiodifuzat al lui Ian Smith nu exclude complet orice posibilitate de reluare a dialogului cu Anglia.

În problema rhodesiană care va fi ridicată zilele următoare în parlamentul britanic, conservatorii intenționează să propună un amendament la mesajul tronului. Aceștia continuă să reclame inițierea de negocieri, fără condiții prealabile, cu actualii conducători rhodesieni.

Evoluția crizei rhodesiene nemulțumește însă profund țările africane care presează asupra guvernului britanic pentru ca acesta să ia măsuri capabile să asigure respectarea embargoului. Recent, cei 11 șefi de state africane întruniți la Nairobi au subliniat de comun acord că politica engleză a sancțiunilor este ineficace, iar comitetul de decolonizare al O.N.U., în dezbaterile care au avut loc înainte de convocarea Consiliului de Securitate, sublinia că „guvernul britanic trebuie să fie considerat pe deplin răspunzător pentru agravarea situației în Rhodesia". Luni, la sediul O.N.U., Comitetul și-a reluat dezbaterile în această problemă. Țările africane membre ale Comitetului au căzut de acord asupra rezoluției supuse examinării, în care se recomandă folosirea tuturor mijloacelor, inclusiv forța armată, pentru înlăturarea guvernului rebel al lui Smith.

Rodica GEORGESCU

MODIFICĂRI ÎN POLITICA AGRARĂ AMERICANĂ

ÎN atenția presei occidentale se află acum o modificare majoră în politica agrară a Statelor Unite. Este vorba de abandonarea oficială a planului lansat în 1963 de președintele J. Kennedy, și acceptat de fermieri, care încuraja reducerea suprafețelor însămînțate cu cereale. Așadar, administrația S.U.A. revine acum la politica de achiziționare a cerealelor inaugurată în 1931, cînd a instituit în acest scop **Federal Farm Board.** Sarcina acestui organism era achiziționarea surplusurilor de cereale dela fermieri. Această politică, în cadrul căreia în ultimii 30 de ani administrația S.U.A. a plătit multe miliarde de dolari, urmărea exercitarea unui control asupra prețului mondial al cerealelor și protejarea intereselor marilor fermieri americani.

Potrivit planului elaborat în prezent **Commodty Credit Corporation** este împuternicită să achiziționeze de pe piață cantitățile necesare constituirii rezervelor, spre deosebire de vechea legislație, care permitea numai cumpărarea surplusurilor. Pentru a încuraja și accelera însămînțarea milioanelor de acri neutilizați de fermieri, Ministerul Agriculturii a anunțat recent că va achiziționa 20 milioane bușeli de grîu de primăvară. Un element cu totul nou și semnificativ îl constituie accentul ce se pune pe culturile de orez, ale căror suprafețe vor fi sporite cu 10%.

In ultimii ani s-a manifestat o tendință de reducere continuă a stocurilor de cereale ale lumii capitaliste. Intr-adevăr, din 1961 și pînă în anul 1966, aceste stocuri au marcat o scădere de la 57 milioane de tone la 38 milioane de tone. Potrivit rapoartelor prezentate la ultima sesiune F.A.O. de la Roma reiese că, de cîtiva ani, în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare apare un decalaj anual de 1—2% între indicele creșterii demografice și cel al producției agricole. Această situație obligă țările vizate să sporească importurile și să reducă exporturile de produse alimentare, așa după cum procedează Brazilia, India, Pakistanul sau R.A.U.

In ce privește orezul, aliment principal pentru jumătate din populația globului, raportul F.A.O. arată că nu există stocuri propriu-zise în lumea capitalistă. Pornind dela această stare de lucruri și nu fără a ține seama de scopurile politicii sale externe, administrația S.U.A. preconizează extinderea suprafețelor cultivate cu orez.

In mesajul adresat congresului cu privire la ajutorul pentru străinătate pe exercițiul fiscal 1966/1967, președintele L. Johnson a subliniat că acordarea acestor ajutoare va fi condiționată de „angajamentul acelora care le vor primi de a aduce contribuții maxime la apărarea comună" și că ele „vor fi folosite pentru întărirea securității interne în țări unde se manifestă instabilitate și slăbiciune". Conferința de la Honolulu constituie cel mai edificator exemplu cu privire la aceste intenții.

Pe de altă parte, presa franceză semnalează că modificarea orientării politicii agrare americane va avea implicații și asupra unor țări vest-europene, deoarece, administrația S.U.A. urmărind consolidarea actualului preț mondial al cerealelor, — net inferior prețurilor din Europa occidentală, — are în vedere promovarea exporturilor sale de cereale.

Mircea DIMITRIU

38000 — X = 2507

Vor veni 38 000 ! — prorocea un institut pentru sondarea opiniei publice. Dar organizatorii au făcut un calcul mai modest. Ei au contat că vor veni numai 20 000. În consecință, a fost închiriat la Dortmund, cel mai mare complex de hale din R. F. Germană. Se pregătea prima și cea mai numeroasă adunare generală din cîte a văzut Europa a proprietarilor de „acțiuni populare" : Adunarea generală a acționarilor Societății unite de electricitate și minerit **(Veba),** reprivatizată în proporție de 60% în urmă cu opt luni.

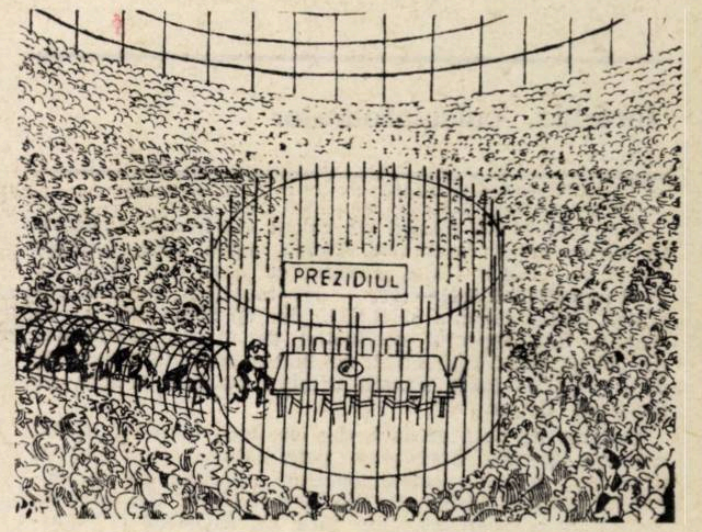

Cum o vedea VEBA și...

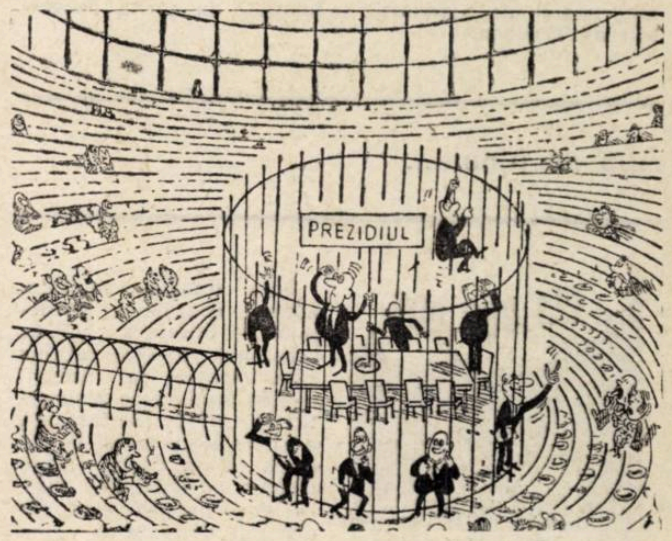

cum a fost.

In organizarea acestei grandioase montări, **Veba** a investit nu mai puțin de două milioane mărci vest-germane. Au fost mobilizați peste 1 500 oameni : plasatori, distribuitori de materiale, de buletine de vot și de bonuri pentru bufet, ingineri la mașina electronică de calcul, servicii de salvare etc. S-a pregătit un film înfățișînd activitatea întreprinderilor-fiice ale concernului, răspîndite de la Stuttgart pînă la Hamburg.

În ajunul adunării, evaluarea numărului participanților a scăzut din nou la 10 000. Totuși, cu o zi înainte de „marele eveniment", INDUSTRIEKURIER își mai făcea probleme : ce se va întîmpla dacă în loc de 10 000 vor porni în pelerinaj la Dortmund toți cei 2,4 milioane de acționari **Veba?**

Teama a fost zadarnică. N-a venit decît o miime : 2507 acționari. Într-o hală imensă, aproape goală, strînși în jurul mesei prezidiului, cîți au venit, au ascultat, punîndu-și răbdarea la grea încercare ore în șir, cifre și date despre activitatea întreprinderilor concernului. Pe unii, interesați după cum afirmă ziarul **Die Welt** în mod esențial în problema de a ști de ce cursul de emisiune al acțiunii **Veba** a fost stabilit la 210 mărci, cînd potrivit cotărilor actuale de la bursă ea valorează numai 185 mărci, reuniunea și prezidiul nu i-a lămurit.

Căror cauze li s-a datorat însă absența masivă a deținătorilor de „acțiuni populare" ? Nu cumva e vorba de lipsa de dorință a muncitorului „mic acționar" cu dreptul de vot limitat, dar cu ziua de muncă amenințată din nou a fi majorată, de a se preta jocului de-a „capitalismul popular" și de a presta ore suplimentare pînă și la adunarea generală a societății **Veba ?**

C. H.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **La Varșovia a fost încheiat un protocol comercial polono-suedez cu privire la schimburile comerciale între cele două țări pe anul în curs, care reflectă liberalizarea, introdusă de Suedia, la o parte a importului din țările socialiste. În 1966 aproximativ două treimi din exportul polonez în Suedia, în primul rînd utilaj și mărfuri de larg consum, nu vor fi supuse vreunor restricții.**

● **Între R. P. Bulgaria și Anglia a fost semnat la Sofia protocolul cu privire la schimbul de mărfuri pe perioada 1 aprilie 1966—31 martie 1967. Noile liste de mărfuri prevăd sporirea schimburilor comerciale cu 15% față de nivelul anului trecut și sporirea valorii lor la 28 milioane de lire sterline.**

● **O delegație sovietică în frunte cu A. M. Tarasov, ministrul industriei automobilelor, a sosit la Roma pentru a duce tratative cu firma italiană „Fiat".**

● **Cu prilejul vizitei sale în R.S. Cehoslovacă, ministrul afacerilor externe al Suediei, Tersten Nilsson, a discutat cu ministrul comerțului exterior al R.S.C.S. F. Hamouz, probleme referitoare la relațiile comerciale și la posibilitățile de extindere a colaborării economice dintre cele două țări.**

● **Volumul schimburilor comerciale dintre R. P. Ungară și Marea Britanie a crescut de la 20,1 milioane de lire sterline în 1961 la 28 milioane lire sterline în 1965.**

● **La Tîrgul internațional de primăvară de la Zagreb participă 443 firme din 24 de țări din Europa, Asia și America de Nord. Sînt prezentate bunuri de larg consum, utilaje industriale, instalații de automatizare etc.**

● **W Trampczynski, ministrul comerțului exterior al R. P. Polone, a avut o convorbire cu ministrul plenipotențiar al Canadei, Charles Wilson, cu privire la dezvoltarea relațiilor economice dintre cele două țări.**

PE GLOB

Fondul Monetar Internațional a fixat, de comun acord cu autoritățile din Ruanda, paritatea monetară a acestei țări la 100 franci locali pentru un dolar american.

★

Indicele prețurilor a atins la sfîrșitul lunii martie în Canada cifra de 142,4 — înregistrînd o creștere de 3,70% față de aceeași perioadă a anului trecut.

★

Producția industrială a țărilor membre O.C.D.E. a progresat în ultimii zece ani cu o medie anuală de 4,8%. Rata anuală de creștere a reprezentat însă 3,2% pentru țările A.E.L.S., 3,6% pentru cele din America de Nord, 6,5% pentru țările Pieței Comune, 15% pentru Japonia.

★

Costul vieții a crescut în Brazilia cu 13,7% în primul trimestru al acestui an, ceea ce a făcut pe președintele Băncii Centrale Braziliene să declare „că este imposibil de apreciat care va fi pînă la urmă rata de creștere a inflației în 1966".

★

Potrivit datelor Ministerului Comerțului și Industriei din Japonia, exporturile japoneze s-au soldat în anul fiscal încheiat la 31 martie 1966, cu o creștere de 18,6% față de anul precedent.

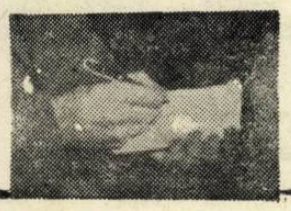

din bloc-notesul cronicarului

Ierarhia calculatoarelor

Din cele 26 600 mașini de calcul electronice instalate în țările lumii capitaliste, 20 200, adică 76%, funcționează în Statele Unite. Franța, cu ceva mai mult de 1000 de calculatoare — 4% — se situează pe locul al patrulea, după Japonia și R.F.G., dar cu puțin înainte de Anglia. Sub aspectul producției de mașini electronice de calcul, ponderea S.U.A. în lumea capitalistă este de 80% (date pe 1964), Franța urmînd de data aceasta pe locul al doilea.

Criteriu de dată recentă, dar de importanță în rapidă creștere, pentru aprecierea potențialului economic al unei țări, ierarhia calculatoarelor preocupă pe responsabilii politicii economice de pretutindeni. Cei care se avîntă în pronosticuri, cum face LE FIGARO (16 martie) pe baza unor materiale franceze semi-oficiale, susțin că în zece ani calculatoarele vor sta la comenzile hotărîtoare ale activității industriale în țările dezvoltate din Occident.

Apa de ploaie...

Spre uimirea multora, aceeași comisie a Academiei de Științe a S.U.A., care încă în 1963 califica experimentele de decenii pentru producerea ploii artificiale drept „șarlatanie", a ajuns acum totuși la părerea că se poate „face ploaie", cu condiția, însă, ca guvernul să majoreze alocările aferente de pînă acum de la 20 la 120 milioane dolari anual.

Cauza ce a determinat comisia Academiei să-și schimbe atît de radical concluziile a fost studiul rezultatelor unor experiențe efectuate recent. Potrivit ziarului HANDELSBLATT, prin 14 experimentări întreprinse în estul Statelor Unite (în scopuri comerciale) cu metoda „mulgerii norilor", s-a obținut un spor de precipitații atmosferice de 15—20%, iar în regiunile muntoase din vest 4 experimente au înregistrat un spor de zăpadă de 10%. În programul american pentru influențarea vremii, pe primul plan se situează producția de ploaie artificială în regiunile secetoase din nord-estul țării (regiunea New-York), dar pentru perspectivă este inclus și studiul unor măsuri pentru dirijarea furtunilor și potolirea cicloanelor, care bîntuie atît de frecvent în această parte a lumii.

Cum trăiește muncitorul japonez

Din datele oficiale prezentate într-un articol publicat de săptămînalul francez ARTICLES ET DOCUMENTS, rezultă că, în 1963, în industria prelucrătoare din Japonia un muncitor cîștiga în medie 0,43 dolari S.U.A., față de 0,54 dolari în Franța și Italia, 0,86 dolari în Anglia, 0,87 dolari în R.F.G. și 2,46 dolari în S.U.A. Respectiv, salariul său reprezenta circa 80% din cel al muncitorului francez sau italian, circa 50% din cel al muncitorului englez sau vest-german și doar 15% din cel al muncitorului american.

Comparînd nivelul de trai al muncitorilor din aceleași țări, rezultă o situație mai puțin defavorabilă pentru muncitorul japonez, datorită faptului că prețurile la o serie de bunuri de consum și servicii sînt mai reduse în Japonia decît în Occident. Astfel, nivelul de trai al muncitorului japonez se situează la aproximativ jumătate din cel al muncitorului american, depășind în schimb sensibil pe cel al muncitorului italian.

Cauciucul natural va lua drumul muzeului?

În 1936, cînd se împliniseră o sută de ani de la descoperirea vulcanizării, cauciucul natural stăpînea nestingherit piața mondială. Cele 2 000 000 de tone care se produceau atunci pe plantațiile din Asia și America de Sud, erau comercializate la prețurile rezultate din înțelegerea dintre marii producători. A venit însă războiul, care a stimulat introducerea cauciucului sintetic și, în cîțiva ani, configurația pieței mondiale s-a schimbat total în acest sector. În 1956 cauciucul natural înregistra o producție totală de 1 887 000 de tone, iar cel sintetic de 1 205 000 de tone.

În 1965 sinteticul ocupă, ferm, poziția de lider, cu 2 950 000 de tone, în timp ce naturalul ajunge numai la 2 300 000 de tone. Această răsturnare a vechilor poziții are și un aspect economic defavorabil cauciucului de plantații — scăderea prețului. Specializarea continuă a producției de cauciuc sintetic — astăzi se realizează peste 50 de sortimente cu calități egale cauciucului natural — duce la ieftinirea generală a fabricatelor, în timp ce cultura cauciucului natural se scumpește din cauza investițiilor de extindere a plantațiilor.

Lupta continuă și, dacă ritmul ei va fi același ca pînă acum, în cîțiva ani bătrînul cauciuc natural va lua poate drumul muzeului.

Un robot care cheamă poliția

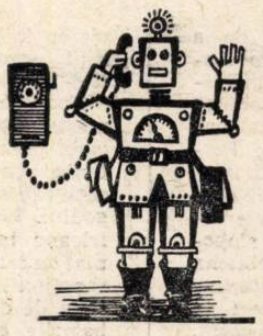

Printre cele opt sute de invenții expuse la cel de-al XV-lea Salon al invențiilor, deschis la Bruxelles (11 martie 1966), curiozitatea publicului a fost în mod special stîrnită de un robot care cheamă telefonic în ajutor poliția dacă cineva încearcă să deschidă ușa apartamentului în care este așezat.

Robotul face parte din secția franceză a expoziției care este cea mai vastă, avînd 250 de invenții (urmată de cea belgiană cu 130 invenții, de cea elvețiană cu 120, de cea italiană cu 100, de cea germană cu 95 și apoi de cele spaniolă, nordice, austriacă, engleză și portugheză).

Vizitatorii sînt invitați să voteze pentru aparatul care li s-a părut cel mai interesant ; acela care va reuni cel mai mare număr de sufragii va primi „premiul Oscar al invențiilor", care constituie atestarea majoră de popularitate.

În citeva minute, o locuință prefabricată

În R. F. Germană se experimentează în prezent o metodă de construire a locuințelor pe... bandă rulantă. Ea se bazează pe utilizarea, ca material de construcție, a unui produs realizat din masă plastică spongioasă și argilă, care a căpătat numele de „isoton". Comparativ cu betonul, isotonul este de șase ori mai ușor, iar capacitatea lui de izolare termică și fonică este de două ori și jumătate mai mare.

Prin aplicarea acestei metode, ponderea ansamblurilor și pieselor prefabricate crește de la circa 50% la 90—95%, pe șantier nemaifiind practic necesară decît munca montorilor. Alături de rapiditatea execuției și montajului, prin fabricarea în serie costul unei locuințe din material plastic ar putea scădea cu 20—25% sub cel al unei locuințe obișnuite.

Documentar

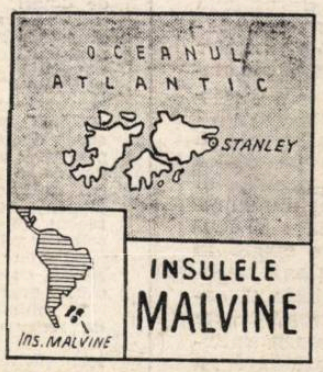

LA sfîrșitul lunii martie, peste 600 personalități politice din Argentina și alte țări latino-americane, întrunite la Buenos Aires, s-au pronunțat împotriva politicii coloniale engleze în insulele Malvine. Participanții au adoptat o hotărîre privind desfășurarea în luna iulie a Congresului latino-american pentru retrocedarea acestor insule către Argentina.

Cunoscute sub numele de insulele Falkland (în spaniolă — Malvinas) acest arhipelag se întinde în sudul Oceanului Atlantic pe o suprafață de 16 835 km², nedepășind însă o populație de 2500 locuitori. Insulele sînt alcătuite din două zone principale : insula Falkland occidentală sau Marea Malvină și insula Falkland orientală sau Soledad, care adăpostește și portul Stanley (sau Port Stanley) — capitala țării. Acoperite în general de turbării și avînd un climat rece și umed, insulele Malvine reprezintă mai mult baze de pescuit balene. Cu toate acestea, creșterea oilor aduce însemnate venituri locuitorilor. O serie de alte insule mărunte formează „dependențele" Malvinelor, printre care mai cunoscute sînt Georgia de sud, Shetland și Arcadele de sud și Țara lui Graham.

Descoperite de John Davis în 1592, insulele Falkland au fost colonizate în 1764 de malvini (după numele marinarilor din Saint Malo — malouins —, aduși aici de vestitul navigator francez, Bougainville) pe care apoi spaniolii îl expulzează în 1766, an în care se stabilește dealtfel aici și o colonie britanică. Recucerite de spanioli în 1770, insulele sînt abandonate patru ani mai tîrziu pînă cînd Louis Vernet în numele Republicii Argentina, a creat aici o nouă colonie (1829).

În 1932, englezii izgonesc pe argentinieni și se instalează din nou în insule, proclamîndu-le colonie britanică. De atunci și pînă în prezent, disputele dintre Anglia și Argentina pentru dreptul de posesiune asupra Malvinelor sînt mereu la ordinea zilei. Congresul latino-american din iulie — remarcă anumiți observatori — va reuși poate să aducă mai multă lumină în această problemă controversată.

C. GRIGORE

SEISMOGRAF

ÎN afară de diplomații țărilor N.A.T.O. care tratează criza acestui organism, cei mai ocupați oameni din Occident par a fi experții în problemele financiare internaționale din țările așa numitului grup al celor zece. Abia s-au despărțit luna trecută și în cursul acestei săptămîni ei s-au reunit la Washington. Luna viitoare experții sînt așteptați la Roma și o altă conferință este avută în vedere pentru iunie. Aceste discuții „non-stop" tind să pregătească o nouă rundă de tratative între miniștrii de finanțe în problemele reformei sistemului monetar occidental, la sesiunea din toamnă a Fondului Monetar Internațional.

Tranzacțiile lungi și întortocheate de pînă acum au apărut ca un veritabil dialog al surzilor. Adeseori o perdea de fum, alcătuită din controverse doctrinale și subtilități tehnice, a căutat să acopere fondul întregii chestiuni. La originea actualelor contradicții în legătură cu sistemul monetar internațional al lumii occidentale stă faptul că restabilirea economică și monetară a Europei occidentale a adus o schimbare categorică a poziției dolarului. Dacă la începutul deceniului trecut rezervele de aur american erau de cinci ori mai mari decît cele ale tuturor țărilor Europei occidentale, în prezent rolurile s-au inversat. Rezervele de aur ale Statelor Unite sînt cu un miliard de dolari mai mici decît cele ale țărilor Pieței Comune.

După cum se știe, Franța a fost prima țară care a ridicat problema necesității reformării sistemului monetar internațional al lumii occidentale, sistem în cadrul căruia dolarul are o situație privilegiată. Era vizat astfel unul dintre instrumentele principale ale înfăptuirii politicii externe a Statelor Unite. În acest fel, opoziția în legătură cu sistemul monetar internațional al lumii occidentale, s-a împletit strîns cu celelalte contradicții de natură economică și politică, militară și strategică, concentrate în prezent spectaculos ca într-un focar, în criza N.A.T.O. Implicațiile politice ale disputelor privind sistemul monetar sînt evidențiate și de faptul că ele formează obiectul preocupării permanente a unor conducători de state și a miniștrilor de externe din țările grupului celor zece. Se știe că problema reformei sistemului monetar a fost ridicată cu vigoare de generalul de Gaulle la conferința sa de presă din 4 februarie 1965. În concepția franceză, actualul sistem favorizează inflația pe scară mondială și perpetuează deficitul balanței de plăți americane, permițînd Statelor Unite să-și continue operațiunea „de colonizare" prin capitaluri, în diferite țări ale lumii.

„Exportul" american de inflație constituie acum în Europa occidentală, o preocupare destul de răspîndită, cu atît mai mult cu cît, tema pericolului inflației în economia americană a devenit un leit-motiv al experților economici și al presei de peste Ocean. „Dacă inflația nu a ajuns chiar între noi, ea se află în orice caz după colț ; președintele Johnson ar face bine dacă ar lua măsuri hotărîte pentru a o opri cît mai curînd posibil" (Time). Expansiunea, artificial menținută de agresiunea în Vietnam, stimulează acțiunea elementelor inflaționiste. Dar, tocmai posibilitatea „exportării" inflației întîrzie și reduce necesitatea măsurilor pe plan intern. De aceea, Statele Unite s-au ridicat prompt împotriva propunerilor franceze. Discuțiile de la Paris (7—9 martie) ale experților „celor zece" nu au rezolvat nimic. Ele au debutat însă în condițiile în care Statele Unite au recurs la o manevră tactică. S-a cerut grăbirea unei reforme menită să ducă la un declin relativ al aurului ca principal instrument de rezervă monetară. Se viza, prin creșterea cotelor la Fondul Monetar Internațional, formarea unei rezerve suplimentare de 2 miliarde de dolari anual și a unor noi instrumente neatașate aurului. Această poziție se află la polul opus celei franceze. Pentru Franța aurul rămîne singurul fundament valabil al sistemului monetar internațional. De asemenea, în concepția ei, neexistînd penurie de lichidități internaționale, nu apare necesitatea unor proiecte de a se crea alte instrumente, și, în consecință, este inutilă o unitate de rezervă colectivă (C.R.U.) inițial susținută de fostul ministru de finanțe francez. În această săptămînă, la Washington, experții s-au străduit să dreseze un raport asupra punctelor de convergență din poziția americană și a altor parteneri din „grupul celor zece". Prăpastia continuă însă să fie mare, deși celelalte țări ale clubului celor zece nu se aliniază Franței.

Contradicțiile în legătură cu sistemul monetar internațional al lumii occidentale rămîn, în consecință, un seismograf și un accelerator extrem de sensibil al confruntărilor din sfera politică.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 18 (142)
VINERI
6 mai 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

NECLINTIT ÎN SLUJBA INTERESELOR POPORULUI ROMÂN

OAMENII muncii sărbătoresc printr-un puternic avînt creator în toate domeniile construcției socialiste împlinirea a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, eveniment de importanță hotărîtoare pentru lupta de eliberare socială și națională a poporului nostru.

Partidul nostru are rădăcini adînci în trecutul de luptă al poporului. De la primii pași pe calea organizării politice, clasa muncitoare din țara noastră, o dată cu asimilarea ideilor marxismului, ale Internaționalei întîia și Comunei din Paris, a preluat și dus mai departe idealurile înflăcăraților revoluționari pașoptiști, ale luptătorilor pentru Unirea Principatelor și proclamarea independenței de stat a României. Continua dezvoltare a mișcării muncitorești și socialiste a dus, spre sfîrșitul secolului trecut, la organizarea sa pe scară națională prin crearea în 1893 a Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România. Toate acestea au permis clasei muncitoare să se afirme ca unul din factorii influenți ai vieții politice și ideologice, purtătoare legitimă a steagului democrației și progresului social.

Dezvoltarea relațiilor capitaliste în împletire cu puternice resturi feudale, pătrunderea tot mai accentuată a capitalului străin în economie, au adîncit contradicțiile sociale, au determinat puternice acțiuni de luptă ale clasei muncitoare, numeroase răscoale ale țărănimii, între care un loc deosebit ocupă marea răscoală a țăranilor din primăvara lui 1907.

În desfășurarea luptelor muncitorești și țărănești organizațiile proletariatului s-au manifestat în mod activ, constituind deseori factorul lor organizator și conducător. Mișcarea muncitorească acumula o bogată și prețioasă experiență revoluționară, pe care a folosit-o pentru îmbunătățirea neîncetată a formelor organizatorice și metodelor de luptă.

Cu deosebită forță s-a afirmat proletariatul în viața socială și politică a României în timpul și în anii imediat următori primului război mondial, cînd contradicțiile sociale înregistrează o maximă intensificare de pe urma căreia a luat naștere un puternic avînt revoluționar.

Pe acest fond, măreața victorie a Revoluției Socialiste din Octombrie — eveniment care a deschis o eră nouă în istoria universală — a avut un viu răsunet în rîndurile maselor muncitoare din țara noastră. Au avut loc numeroase acțiuni de solidaritate cu tînăra putere sovietică. Mii de muncitori și soldați români, aflați pe teritoriul Rusiei, s-au înrolat în detașamente revoluționare, luptînd pentru cauza socialismului. Prefacerile radicale înfăptuite în Rusia Sovietică sub conducerea partidului comunist au exercitat o influență însemnată asupra conștiinței oamenilor muncii și a militanților revoluționari.

Desen de Eugen MIHAESCU

Desfășurarea aproape neîntreruptă a manifestațiilor, demonstrațiilor, luptelor greviste și ciocnirilor cu autoritățile burghezo-moșierești în întreaga perioadă a anilor 1917—1920, al căror moment culminant a fost greva generală din 1920, una din cele mai impresionante acțiuni de luptă, la care a participat aproape totalitatea proletariatului din țara noastră și alte pături ale populației, au determinat o continuă sporire a maturității politice și ideologice a mișcării muncitorești. Întreaga dezvoltare a mișcării muncitorești din țara noastră și, în special învățămintele grevei generale, demonstrau necesitatea obiectivă a transformării partidului socialist într-un partid cu adevărat revoluționar. Masa membrilor partidului socialist, cei mai buni militanți ai mișcării muncitorești, devin tot mai conștienți de faptul că se impunea adoptarea unor principii ideologice, organizatorice și tactice noi, marxist-leniniste, că era necesară crearea unei avangărzi revoluționare a proletariatului din România. A revenit Congresului partidului socialist, deschis la 8 mai 1921 la București, sarcina să realizeze această năzuință fierbinte a masei membrilor partidului socialist, a întregului proletariat revoluționar. Congresul a luat hotărîrea istorică de a transforma partidul socialist existent, în partid comunist. Astfel s-a născut, acum 45 de ani, din rîndurile clasei muncitoare, Partidul Comunist Român, statul major al mișcării revoluționare din România.

CREAREA Partidului Comunist Român a constituit rezultatul necesar al experienței de peste cinci decenii a mișcării muncitorești din țara noastră, o încununare a luptelor poporului nostru pentru libertate, independență și o viață mai bună.

De-a lungul celor patru decenii și jumătate care au trecut de la întemeierea sa, înfruntînd cu eroism și spirit de sacrificiu crîncena teroare dezlănțuită de guvernele burghezo-moșierești, biruind nenumărate dificultăți izvorîte din condițiile de ilegalitate în care a fost silit să activeze peste douăzeci de ani, Partidul Comunist Român și-a închinat toate forțele, întreaga sa capacitate eliberării clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii.

Partidul a fost organizatorul și inițiatorul a numeroase acțiuni muncitorești și țărănești în anii 1923—1929, ca de exemplu, acțiunile muncitorilor metalurgiști din București, Reșița, Cluj, ale forestierilor de pe Valea Mureșului și din Suceava, ale textiliștilor, tipografilor și lucrătorilor din porturi, a puternicei greve a minerilor de la Lupeni din 1929. Capacitatea organizatorică și forța de mobilizare a Partidului Comunist s-a manifestat puternic în perioada crizei economice din anii 1929—1933, în desfășurarea marilor bătălii de clasă purtate de mineri, petroliști, feroviști, de întreg proletariatul român, la care s-au alăturat largi pături ale populației, lupte al căror apogeu l-au constituit eroicele lupte din ianuarie—februarie 1933.

În condițiile ascensiunii fascismului pe plan european, ale activizării gărzii de fier — principala agentură a fascismului german în România — ale orientării vîrfurilor reacțiunii spre aservirea țării față de Germania hitleristă, ceea ce punea în primejdie independența și însăși ființa națională a poporului nostru, Partidul Comunist Român a desfășurat o puternică activitate în mase, inițiind numeroase acțiuni antifasciste cu larg ecou. El a reușit să realizeze acțiuni importante în cadrul Frontului Unic Muncitoresc, alianțe cu grupări și organizații politice, chiar și cu unele organizații locale ale partidelor burgheze, în scopul mobilizării tuturor forțelor democratice și patriotice la lupta împotriva fascismului, pentru apărarea intereselor vitale ale poporului. În întreaga țară se dezvolta o stare de spirit antifascistă crescîndă, forțe democratice largi, inclusiv unele personalități politice lucide din rîndul claselor dominante și cercurilor guvernante, văzînd pericolul pe care îl reprezenta fascismul pentru destinele țării, luau poziție împotriva hitlerismului. O puternică dragoste de țară i-a situat pe comuniști în primele rînduri ale acțiunilor forțelor patriotice îndreptate împotriva dictatului de la Viena, instaurării dictaturii militaro-fasciste și aducerii în țară a trupelor hitleriste, împotriva războiului antisovietic. Dictatura militaro-fascistă a fost profund nepopulară în țara noastră. Nu numai masele populare, dar și forțe largi democratice, patriotice și progresiste, unii oameni politici și anumite grupări din rîndul cercurilor conducătoare și-au manifestat ostilitatea față de regimul antonescian, de Germania fascistă și războiul hitlerist. Partidul nostru a fost sufletul luptei împotriva fascismului și a războiului hitlerist. Înfruntînd tereoarea siguranței fasciste și a gestapoului, comuniștii români au ridicat sus steagul salvării patriei organizînd mișcarea de rezistență și însuflețind masele în lupta pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste. Victoriile militare ale Uniunii Sovietice, care însuflețeau popoarele în lupta impo-

(Continuare în pag. 11)

ÎN ÎNTÎMPINAREA CELEI DE A 45-A ANIVERSĂRI A CREĂRII P. C. R.

ANGAJAMENTELE AU DEVENIT FAPTE

CU forțe sporite, cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut politica partidului de dezvoltare a economiei naționale, oamenii muncii din fabrici, uzine, din transporturi, construcții și de pe ogoare desfășoară întrecerea socialistă înscriind noi victorii în îndeplinirea planului din primul an al cincinalului. Angajamentele luate în întîmpinarea celei de-a 45-a aniversări a creării partidului au devenit fapte, numeroase colective de muncă reușind chiar să le depășească substanțial.

IMBUNĂTĂȚIREA PARAMETRILOR PROIECTAȚI

INTRAT în producție cu primele instalații în august 1960, combinatul nostru a realizat o producție mereu ascendentă, ajungînd ca în 1966, nivelul producției globale să reprezinte 675%, față de primul an.

Mărirea capacităților de producție la unele instalații, prin folosirea fondurilor de mică mecanizare, a dus la sporirea eficienței investițiilor acestora, realizîndu-se în același timp importante economii la prețul de cost. Astfel, **prin mărirea capacității de producție a instalației de monoclorbenzen de la 2 500 tone/an la 6 000 tone/an, cu o investiție de numai 21%, a sporit productivitatea investițiilor la dublu și a asigurat o mai înaltă rentabilitate a produselor. La instalațiile detoxan, creșterea de 2,5 ori a capacității de producție, cu o investiție de numai 20%, a ridicat eficiența investițiilor de la 3 lei producția de leu investit, la 6,2 lei, permițînd în același timp reducerea prețului de cost al produsului cu mult sub nivelul proiectului.** Extinderi de capacități au fost efectuate și la instalațiile de hexacloran și condiționări insecticide, care au dus la dublarea producției acestor instalații.

Îmbunătățirea continuă a parametrilor tehnologici proiectați, creșterea productivității muncii și reducerea permanentă a prețului de cost a dus la recuperarea integrală a investițiilor din Uzina de sodă pe seama beneficiilor realizate pînă la jumătatea anului 1965, fără a fi luate în considerare amortizările. **În felul acesta, termenul de recuperare a investițiilor a fost redus la 4,5 ani, față de 5,3 ani prevăzuți de proiect.**

Experiența acumulată, succesele obținute în folosirea capacităților de producție, asimilarea noilor produse pe baza celor mai perfecționate tehnologii s-au concretizat în rezultatele deosebite obținute în întrecerea socialistă desfășurată în cinstea aniversării partidului. **În trimestrul I al anului, s-a obținut o producție valorică peste plan de circa 12 milioane lei. Pînă în prezent, au fost depășite angajamentele privind producția peste plan la sortimentele de insecticide condiționate, sodă, detexan, P.V.C., acid clorhidric etc.**

Productivitatea muncii a sporit cu 5%, față de 1%, cît prevedea angajamentul. De asemenea, **prin reducerea prețului de cost s-au realizat economii de peste 13 milioane lei, iar beneficiile suplimentare se cifrează la circa 500 mii lei.**

ing. Sava COSTACHE
director general
Combinatul chimic-Borzești

PRODUSE SIDERURGICE PESTE PLAN

ÎN uzina noastră, marea majoritate a angajamentelor luate au fost nu numai îndeplinite, ci și depășite :

	Angajament	Realizat
Depășirea valorii producției globale	8 000 000 lei	8 450 000 lei
Depășirea valorii producției-marfă vîndută și încasată	8 000 000 lei	12 463 000 lei
Creșterea productivității muncii față de plan	2%	2,9%
Beneficii peste plan prin efort propriu	450 000 lei	600 000 lei

Depășirea sarcinilor de plan s-a concretizat în realizarea unor cantități suplimentare de produse necesare economiei naționale :

- **294 tone oțel lingou ;**
- **815 tone laminate ușoare ;**
- **366 tone sîrmă trefilată din oțel moale ;**
- **90 tone electrozi pentru sudură ;**
- **462 tone sîrmă zincată ;**
- **190 tone bare trase din oțel.**

La aceste realizări au contribuit măsurile tehnino-organizatorice aplicate, printre care : introducerea procedeului de zincare în flux continuu a sîrmelor, mecanizarea unor operații la fabricarea electrozilor de sudură, mărirea duratei de funcționare a unor utilaje de bază între două reparații planificate ș.a.

ing. Ion OLTEANU II
șeful serviciului de producție
Uzinele „Industria sîrmei"-Cîmpia Turzii

LA NIVELUL TEHNICII MODERNE

COLECTIVUL uzinei noastre — colectiv fruntaș pe țară pentru a treia oară consecutiv în întrecerea socialistă în ramura electrotehnică — a ținut să întîmpine cu realizări deosebite ziua de 8 Mai. Astfel **s-a realizat, peste plan, o producție globală în valoare de 5 milioane lei, iar la producție-marfă — de 3 milioane lei. Economiile suplimentare obținute la prețul de cost se ridică la 600 000 lei.**

În această perioadă, au fost realizate o parte însemnată din angajamentele luate pe întregul an : **s-a produs peste plan o locomotivă Diesel electrică de 2100 CP — cea de-a 351-a locomotivă livrată de uzină** — și un generator electric de curent continuu de 1340 kW. Prin realizările peste plan, nivelul total al producției realizate prezintă o creștere cu 25%, față de aceeași perioadă a anului precedent.

Un accent deosebit a fost pus în această perioadă pe realizarea unor produse cu parametri ridicați. Printre altele, a fost reproiectat transformatorul de 315 kVA-6/0,4 kV antigrizutos, în vederea ridicării performanțelor și s-a mărit rezistența mecanică prin îmbunătățirea construcției inelelor de gardă la transformatoare de 110 kV.

Alexandru DOMBI
director general
Uzinele „Electroputere"-Craiova

VITEZE SPORITE DE FORAJ — PRODUCTIVITATE INALTĂ

ÎNTREPRINDERILE de foraj aparținînd Trustului Tg. Jiu și-au luat în întîmpinarea celei de-a 45-a aniversări a creării partidului angajamente deosebite în întrecerea socialistă. În prezent, colectivele de muncă respective raportează că au fost îndeplinite și depășite considerabil, angajamentele privind sporirea vitezei de foraj, creșterea productivității muncii și economiile suplimentare la prețul de cost. Pe întreg trustul, **planul de producție pe primele 4 luni ale anului în curs a fost îndeplinit cu 16 zile mai devreme.**

Pentru îndeplinirea și depășirea angajamentelor luate, atenția a fost îndreptată, în primul rînd, spre extinderea unor procedee tehnologice noi : forajul cu jet, optimizarea regimului de foraj prin realizarea unor corelații strînse ale regimului de foraj (apăsare, debit, turație). Totodată, s-a accentuat grija pentru alegerea tipului de sapă corespunzătoare formațiilor traversate, precum și pentru folosirea unor fluide cu caracteristici adecvate desfășurării în condiții cît mai bune a procesului de foraj.

În scopul obținerii unor performanțe superioare s-au organizat sonde-model, urmărindu-se rezultatele obținute la acestea în vederea popularizării experienței înaintate și a unor metode noi. De asemenea, s-au luat măsuri pentru creșterea gradului de mecanizare a operațiilor manuale de la gura puțului, punîndu-se în funcție elemente telepneumatice la toate instalațiile.

ing. Ion STĂNICĂ
șeful serviciului plan
Trustul de foraj-Tg. Jiu

MOBILĂ MODERNĂ, CU CARACTERISTICI SUPERIOARE

DEȚINĂTOARE de 3 ori a drapelului de unitate fruntașă pe ramură, fabrica noastră își aduce tot mai mult contribuția la dotarea locuințelor cu mobilă aspectuoasă, estetică și trainică. An de an, sporește numărul garniturilor de mobilă destinată exportului.

La expozițiile organizate în București și în alte orașe din țară, întreprinderea a prezentat în ultimii doi ani peste o sută de garnituri sau piese separate. O bună parte din aceste tipuri de mobilă a fost acceptată de comerț și introdusă în fabricația de serie. Aceste tipuri sînt: dormitorul tip „Delfin", holul T.M. 3 și M. 319, camera combinată „Ilva", fotoliile tip 2 A, 2 B și altele.

În acest an, ca urmare a promovării continue a tehnicii moderne, colectivul nostru a dobîndit noi succese. **Întreaga cantitate de mobilă livrată a fost de calitate superioară, lucru ce a dus din nou aprecierii întreprinderii.** În întîmpinarea zilei de 8 Mai, s-a obținut peste plan economii de 1 167 000 lei și beneficii suplimentare în valoare de 672 000 lei.

La baza acestor succese a stat preocuparea pentru continua perfecționare a proceselor tehnologice, precum și dotarea cu noi utilaje moderne. Astfel, s-a dat în exploatare un agregat pentru prelucrarea panourilor de mobilă, care înlocuiește munca fizică a mai multor oameni și, în același timp, îmbunătățește calitatea operațiilor de lucru. S-au introdus o serie de materiale ca : lacul poliesteric pentru finisarea mobilelor care, pe lîngă scurtarea ciclului de fabricație, aduce o îmbunătățire calitativă a peliculei de lac, sporind luciul, precum și rezistența la diferiți agenți. La mobila tapisată s-au introdus materiale ca : poliuretanul și cauciucul spongios, prin care se asigură o calitate superioară și o productivitate a muncii sporită, în comparație cu tapiseria clasică.

Sigmund FRÖHLICH
director
IPROFIL „23 August" Tg. Mureș

CONFECȚII DE CALITATE SUPERIOARĂ

VLĂSTAR tînăr al industriei noastre, Fabrica de confecții din Focșani, devine tot mai cunoscută prin realizările peste plan ce le obține, prin calitatea produselor. Astfel, în întrecerea desfășurată în cinstea celei de-a 45-a aniversări a partidului, colectivul nostru a obținut :

- **depășirea planului la producția globală și marfă cu 514 000 lei față de 30 000 lei cît prevedea angajamentul ;**
- **sporirea productivității muncii pe salariat cu 207 lei, față de 134 lei prevedere inițială ;**
- **economii suplimentare în valoare de aproape 60 000 lei, față de 30 000 lei, cît prevedea angajamentul.**

Alături de aceste realizări putem consemna și îmbunătățirea continuă a calității confecțiilor. Deși cu puțină experiență, colectivul nostru face progrese continue în realizarea confecțiilor la nivelul exigențelor cumpărătorilor. În cadrul fabricii au fost luate măsuri care să ducă la întărirea controlului interfazic și final, cît și în ce privește acordarea asistenței tehnice, atît pe parcursul procesului tehnologic, cît și pe fiecare schimb de muncă. În același timp, un accent deosebit s-a pus și se pune pe calificarea și ridicarea calificării cadrelor, prin cursuri fără scoatere din producție.

În viitor, colectivul nostru se va strădui ca — o dată cu realizările cantitative peste plan — să obțină progrese și mai consistente la capitolul calității.

Ion ALTIPARMAC
ing. șef adjunct
G. IMBREA
șeful serviciului plan
Fabrica de confecții Focșani

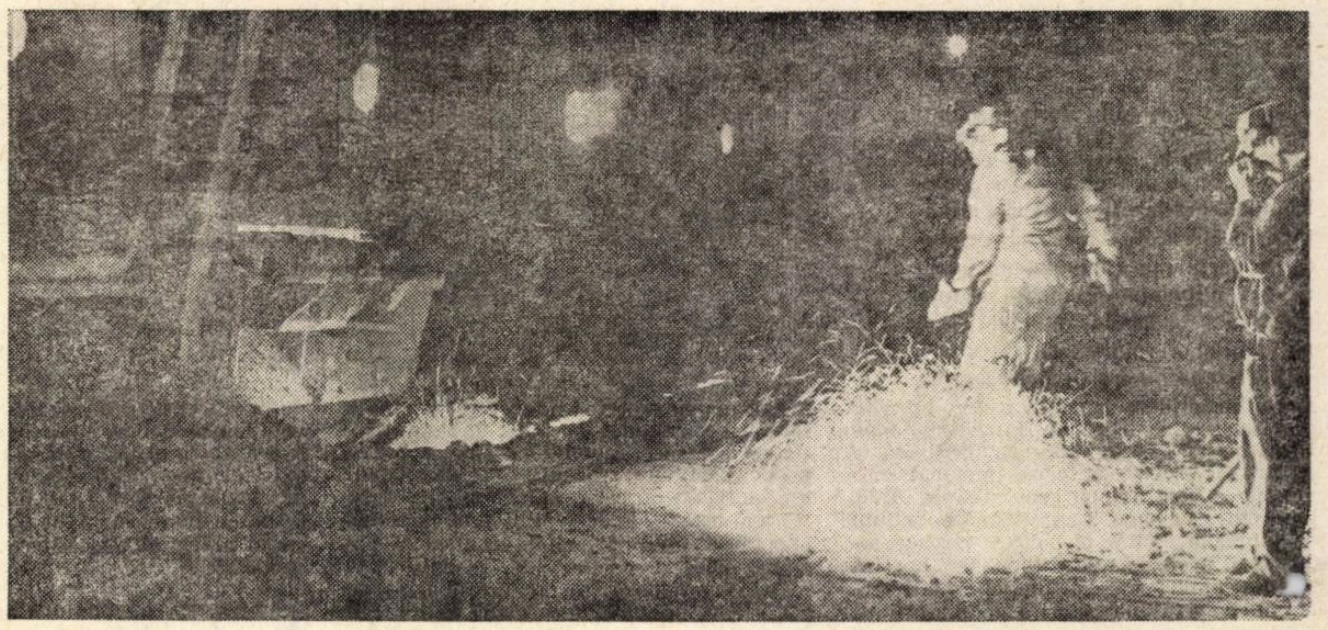

Folosind din plin capacitățile agregatelor și instațiilor de care dispun, siderurgiștii hunedoreni au produs peste plan de la începutul anului și pînă în prezent : 2 000 tone de cocs, circa 15 000 tone de fontă, aproape 13 000 tone de oțel și 30 000 tone de blumuri, semifabricate și profile. În același interval, pe ansamblul combinatului, productivitatea muncii planificată a fost depășită cu 2%. Concomitent au fost realizate economii suplimentare de 5,5 milioane lei și beneficii peste plan de 4,9 milioane lei.

În primul trimestru s-a livrat suplimentar beneficiarilor produse siderurgice în valoare de 5,2 milioane lei.

În fotografie : la Oțelăria Martin nr. 2 se pregătește elaborarea unei noi șarje. Foto : Victor MATEI

P. C. R. — INIȚIATOR ȘI CONDUCĂTOR AL CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

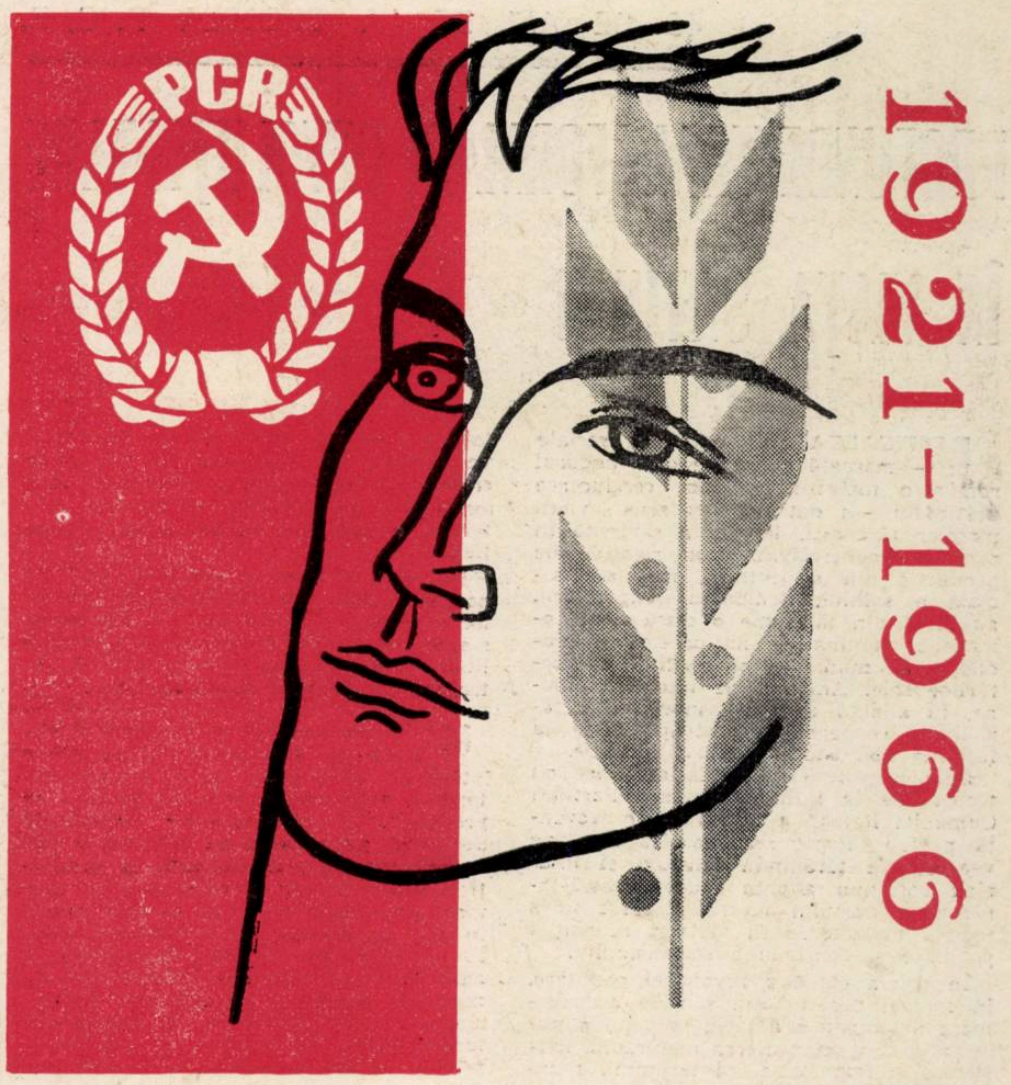

(Desen de I. COVA)

ÎN anii care au trecut de la eliberarea de sub jugul fascist, țara noastră a cunoscut profunde prefaceri pe toate tărîmurile: politic, economic, social-cultural. Sub conducerea partidului s-a făurit România socialistă de astăzi, în care puterea aparține oamenilor muncii de la orașe și sate, iar economia națională, cunoscînd o continuă și multilaterală înflorire, face pași repezi pe drumul progresului și civilizației, al bunăstării și fericirii poporului. În acești ani a fost străbătut un drum lung de lupte și victorii, care, — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul cu privire la Proiectul de Constituție, — sintetizează o întreagă epocă istorică. **„De la o țară cu o industrie slabă în care monopolurile imperialiste dețineau poziții dominante, cu o agricultură înapoiată în care mai continuau să existe rămășițe ale relațiilor feudale, la țara socialistă, de azi, cu o industrie dezvoltată și o agricultură în continuu progres; de la monarhia burghezo-moșierească — la Republica Socialistă România — este o întreagă epocă istorică pe care poporul român a străbătut-o cu succes sub conducerea Partidului Comunist Român".**

Victoriile obținute de țara noastră sînt rodul activității creatoare a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, a întregului popor, care, strîns unit, înfăptuiește cu hotărîre politica partidului. Rolul conducător al P.C.R. în toate domeniile de activitate, unirea muncitorimii, țărănimii, intelectualității, și celorlalte categorii de oameni ai muncii, indiferent de naționalitate, în jurul partidului, constituie factorul hotărîtor al marilor biruințe dobîndite de poporul nostru în construcția socialistă.

EXCLUZÎND orice dezvoltare spontană, procesul extrem de complex al edificării economiei socialiste ar fi fost de neconceput fără rolul de călăuză al Partidului Comunist Român. Pentru ca principiile generale ale marxism-leninismului să capete viață, trebuiau găsite răspunsuri concrete la problemele unei realități vii, cu trăsături specifice și în continuă schimbare; trebuiau găsite cele mai potrivite forme și metode de mobilizare a maselor muncitoare la transpunerea în viață a acestor soluții; trebuia asigurată victoria forțelor noului asupra forțelor retrograde, reacționare; trebuia asigurată o profundă revoluție nu numai în condițiile vieții sociale, dar și în gîndirea celor ce aveau menirea să le transforme din temelii. O asemenea sarcină era pe măsura numai a unui partid comunist cu adînci rădăcini în popor, înzestrat cu o profundă înțelegere a istoriei țării, a condițiilor și particularităților economiei românești.

După cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, sub conducerea partidului, a fost deschis larg — prin naționalizarea principalelor mijloace de producție din industrie, transporturi, a sistemului financiar și bancar, — drumul socialismului. P.C.R. a elaborat programul multilateral al făuririi noii orînduiri și a mobilizat toate energiile poporului la înfăptuirea lui. Atenția neslăbită acordată de către partid întăririi alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, întăririi și dezvoltării statului socialist, i-au permis acestuia să îndeplinească cu succes rolul de instrument principal al construirii socialismului.

Pornind de la aprecierea științifică a structurii social-economice a României, de la rolul revoluționar al forțelor de producție în cadrul modului de producție și desprinzînd veriga principală din multitudinea problemelor care stăteau în fața poporului pentru construirea socialismului, partidul a orientat statornic eforturile spre industrializarea socialistă a țării, dezvoltarea cu precădere a industriei grele și îndeosebi a construcției de mașini, ca mijloc de făurire a bazei tehnico-materiale a socialismului și de asigurare a progresului țării, a independenței, a suveranității naționale. Pe o asemenea temelie, forțele de producție, a căror sporire constituie, — după cum spunea Lenin — „interesul principal și fundamental al proletariatului", au cunoscut un ritm susținut de dezvoltare, a crescut continuu potențialul economic al țării. Aceasta a oferit o bază trainică pentru rezolvarea celorlalte sarcini, politice, economice și social-culturale, pe care le implica construirea noii orînduiri sociale.

A fost necesar să fie organizat întregul sistem concret al relațiilor de producție socialiste, ceea ce a presupus cooperativizarea agriculturii, organizarea pe baze socialiste a producției și a relațiilor de repartiție în unitățile socialiste din industrie și agricultură. A fost rezolvată dificila problemă a înlocuirii mecanismelor economice spontane întemeiate pe profit și concurență cu mecanismele proprii socialismului. Celulele vieții economice au fost integrate într-un aparat nou, socialist, de producție, condus unitar pe bază de plan, după principiile centralismului democratic. Astfel, într-un termen istoric scurt, paralel cu dezvoltarea forțelor de producție, a fost creat ansamblul atotcuprinzător al formelor economice care a transformat întreaga economie națională în cîmpul de acțiune a legilor socialismului. Ceea ce astăzi este cuprins în formula succintă „victoria deplină și definitivă a socialismului", sintetizează astfel un întreg proces de restructurare radicală a întregii vieți sociale, în cursul căruia partidul a confruntat necontenit formele și metodele cu rezultatele obținute, cu sarcinile dezvoltării viitoare. Dacă pe căile dezvoltării spontane, capitalismul a avut nevoie de secole pentru a obține victoria asupra orînduirii precedente, creația conștientă a maselor conduse de partid a asigurat trecerea de la capitalism la socialism a țării noastre în mai puțin de un deceniu și jumătate. Așa cum s-a subliniat la Congresul al IX-lea al partidului, triumful deplin al socialismului la orașe și sate, lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om reprezintă cea mai mare victorie politică a partidului nostru obținută după cucerirea puterii.

În toată această operă, prin întreaga sa activitate, partidul a asigurat folosirea în scopul progresului, atît a factorilor obiectivi ai vieții sociale — condițiile materiale, cît și a factorilor subiectivi — conștiința și organizarea maselor. Dragostea nețărmurită, respectul și devotamentul cu care clasa noastră muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor înconjoară astăzi partidul nostru, conducerea sa și urmează politica partidului, sînt expresia și recunoașterea justeței acestei politici, a însuși rolului său conducător în opera de făurire a unei vieți noi.

PROGRAMUL continuării pe o treaptă superioară a operei de desăvîrșire a construcției socialiste în toate domeniile de activitate economică, științifică și culturală, trasat de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., pune la baza progresului general al societății dezvoltarea continuă a economiei.

Creșterea complexității problemelor legate de dezvoltarea sistematică a forțelor de producție și de perfecționarea continuă a relațiilor de producție, extinderea sferei de acțiune a legilor economice în condițiile victoriei depline a socialismului, sporirea rolului activității de îndrumare științifică, sarcinile legate de mobilizarea largă a muncii creatoare a întregului popor, determină în mod legic creșterea rolului clasei muncitoare și a rolului conducător al avangărzii sale — Partidul Comunist Român.

Partidul nostru pornește de la faptul, verificat de practica construcției socialiste, că împletirea factorilor obiectivi și subiectivi, a economicului și politicului în conducerea procesului de construcție socialistă, privește nu numai determinarea liniilor fundamentale politico-economice de perspectivă, ci și munca practică, concretă, din fiecare etapă de înfăptuire a acestora. Activitatea teoretică și programatică, de orientare asupra problemelor și sarcinilor din fiecare etapă, este însoțită de o vastă muncă politică, ideologică, organizatorică și educativă, pe care o desfășoară partidul pentru găsirea formelor și metodelor, a căilor pentru înfăptuirea programului dezvoltării economice și sociale a țării.

În condițiile actuale are loc o creștere a rolului statului ca instrument al realizării programului de desăvîrșire a construcției socialiste, sporesc și mai mult atribuțiile sale în organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale, în dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii, al educării în spirit socialist a maselor. Pe baza studierii profunde a realității, a cerințelor noii etape de dezvoltare, partidul inițiază direcțiile și formele principale ale perfecționării activității statului socialist de conducere planificată a economiei naționale.

Perioada scurtă care s-a scurs de la Congresul al IX-lea al partidului este bogată în evenimente, hotărîri și măsuri inițiate de conducerea de partid, de Comitetul Central, ale căror semnificații atestă convergența lor către același țel — crearea condițiilor menite să ducă la îndeplinirea optimă a Directivelor adoptate de Congres pentru dezvoltarea economiei naționale. Adoptarea noii Constituții, care, consacrînd actualele realități politico-sociale și economice ale societății noastre socialiste, asigură cadrul constituțional al desăvîrșirii construcției socialiste și pregătirii condițiilor pentru trecerea treptată la comunism; măsurile preconizate de Plenara C.C. din noiembrie 1965, cu privire la perfecționarea formelor de conducere și planificare a agriculturii și dezvoltării bazei sale tehnico-materiale; ampla analiză a muncii desfășurate în domeniul investițiilor, comerțului exterior, hotărîrile și măsurile adoptate în aceste domenii; hotărîrile și măsurile luate de sesiunea Marii Adunări Naționale din decembrie, anul trecut, pe baza Directivelor Congresului și indicațiilor Plenarei C.C., privitoare la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică; inițierea consfătuirilor pe țară a lucrătorilor din construcții și din comerț; toate acestea, fără a epuiza sfera largă a activității politico-organizatorice desfășurate în prezent de partid, demonstrează consecvența cu care el se preocupă de perfecționarea continuă a mecanismului de acțiune a legilor economice și de funcționare a economiei noastre socialiste, pentru ridicarea eficienței economice a activității în toate domeniile.

Analizele ample, minuțios pregătite, la care partidul nostru supune formele și metodele de muncă a unor întregi sectoare de activitate au drept scop ridicarea întregii activități la un nivel calitativ superior, sporirea eficienței producției sociale, corespunzător sarcinilor mari ale noului cincinal.

CONDUCEREA de către partid este o cerință esențială a ridicării maselor la creația istorică. Lenin sublinia că partidul trebuie: **„1) Să trezească pe cît mai mulți... (la luptă conștientă — n. a.); 2) Să-i lămurească asupra sarcinilor luptei lor și asupra condițiilor acesteia; 3) Să-i organizeze într-o forță capabilă să obțină victoria; 4) Să-i învețe să se folosească în mod just de roadele victoriei".**

Înfăptuirea sarcinilor tot mai complexe

conf. univ. dr. Gh. CREȚOIU

(Continuare în pag. 11)

PROFUNDE TRANSFORMĂRI REVOLUŢIONARE ÎN VIAŢA SATULUI

EDIFICAREA noii orînduiri sociale — măreaţă operă pe care poporul român o înfăptuieşte sub conducerea partidului —a dat un nou sens vieţii maselor ţărăneşti. Revoluţia săvîrşită în procesul cooperativizării în relaţiile de producţie din agricultură, în viaţa socială a satului, lichidarea exploatării, au făcut din ţărănime o clasă nouă, omogenă, stăpînă pe mijloacele de producţie, pe munca şi pe rezultatele eforturilor sale. Animată de interese comune, în alianţă cu clasa muncitoare, ţărănimea cooperatistă participă activ la făurirea noii istorii a patriei noastre.

De-a lungul celor 45 de ani care au trecut de la înfiinţarea sa, Partidul Comunist Român a luptat cu consecvenţă pentru împlinirea aspiraţiilor de veacuri ale ţărănimii. Făurind şi întărind continuu alianţa muncitorească-ţărănească, partidul nostru a creat forţa socială hotărîtoare în victoria revoluţiei populare şi construirea socialismului.

În prima etapă a revoluţiei populare, în centrul programului său de transformare democratică a ţării, partidul a pus lupta pentru exproprierea pămîntului moşieresc şi împărţirea lui ţărănimii muncitoare, pentru înfăptuirea reformei agrare. Înfăptuită de către ţărănimea muncitoare cu sprijinul şi sub conducerea clasei muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist Român, reforma agrară a avut un caracter de revoluţie agrară. Ea a însemnat desfiinţarea proprietăţii moşierimii şi lichidarea acesteia ca clasă.

O dată cu trecerea la construirea noii orînduiri, rezolvarea problemei agrare în ţara noastră a căpătat un cadru nou, înscriindu-se în procesul general de făurire a economiei socialiste. Partidul a pus la baza întregii munci de transformare socialistă a agriculturii programul elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949. Acest program, care a stat la temelia întregii munci desfăşurate de partid la sate, a fost îmbogăţit ulterior cu noi soluţii, rod al examinării temeinice a fenomenelor noi, a generalizării experienţei pozitive acumulate de-a lungul anilor.

Aplicarea neabătută a liniei politice a partidului s-a oglindit în creşterea şi consolidarea continuă a sectorului cooperatist, fiind încoronată de încheierea, în 1962, a cooperativizării agriculturii — revoluţie profundă în viaţa ţărănimii. Această victorie de importanţă istorică este rezultatul muncii politice şi organizatorice desfăşurate de partid la sate, rodul măsurilor luate pentru crearea şi dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii şi pregătirea de specialişti, pentru ridicarea nivelului de conştiinţă al ţărănimii, folosirea diverselor forme de cooperare în vederea asocierii trep-

TEODOR BOGOI — Roadele cîmpiei (Din ciclul „Bărăgan")

tate a ţăranilor muncitori în cooperative agricole de producţie, îmbunătăţirea şi lărgirea sistematică a schimbului dintre oraş şi sat, sporirea cointeresării materiale a ţărănimii în creşterea producţiei.

În mod creator a rezolvat partidul nostru problemele specifice ale ţăranilor înstăriţi. Faţă de această categorie, s-a dus o politică de îngrădire a posibilităţilor ei de exploatare şi apoi de atragere pe drumul cooperativizării.

UN factor esenţial al progresului obţinut în agricultură îl constituie întărirea continuă a bazei tehnico-materiale, aplicarea cuceririlor ştiinţei în producţie. Ţinînd seama de importanţa deosebită pe care o au mijloacele de muncă mecanice în dezvoltarea producţiei, statul nostru a orientat cea mai mare parte a investiţiilor — care numai în anii şesenalului au reprezentat peste 29 miliarde lei în direcţia înzestrării agriculturii cu tractoare şi alte maşini; numărul tractoarelor fizice din agricultură a crescut la 81 000, al semănătorilor mecanice la 66 000, al combinelor pentru cereale păioase la aproape 37 000. Progresele realizate în înzestrarea tehnică a agriculturii se oglindesc în reducerea suprafeţei arabile ce revine pe un tractor fizic de la 270 de hectare în 1959 la 85 hectare în anul 1965.

Dezvoltarea puternică a forţelor de producţie formînd suportul material necesar pentru organizarea agriculturii pe baze socialiste, a constituit, în acelaşi timp, una din condiţiile hotărîtoare pentru creşterea producţiei agricole. In perioada 1956—1960, producţia globală agricolă a sporit cu 14,4%, iar în perioada 1961—1965 — cu 30,8% faţă de perioada 1951—1955. Creşterea permanentă a producţiei reprezintă o caracteristică a procesului de cooperativizare a agriculturii în ţara noastră care subliniază cu tărie politica agrară creatoare a partidului nostru.

Lărgirea şi perfecţionarea bazei tehnico-materiale a agriculturii constituie unul din obiectivele principale adoptate de Congresul al IX-lea al partidului. În următorii cinci ani, investiţiile pentru agricultură din partea statului socialist şi a ţărănimii (investiţii care însumează aproximativ 60 miliarde lei) sînt îndreptate cu precădere spre intensificarea mecanizării lucrărilor agricole, ridicarea substanţială a gradului de chimizare a agriculturii, înfăptuirea unor importante lucrări de îmbunătăţiri funciare şi, în primul rînd, de irigaţii. Se creează astfel condiţii ca pînă în 1970, să se rezolve în linii generale problemele mecanizării complexe şi ale chimizării agriculturii, factori esenţiali în modernizarea şi sporirea producţiei agricole.

COMPLEXITATEA problemelor ridicate de continuarea pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrşire a construcţiei socialiste, amplifică rolul statului în organizarea, planificarea şi conducerea economiei naţionale.

Ţinînd seama de acest lucru, Congresul al IX-lea al partidului a luat un complex de măsuri pentru ca în agricultură, la fel ca în toate domeniile de activitate, să se perfecţioneze continuu formele organizatorice şi metodele de conducere în funcţie de prefacerile care au loc în domeniul forţelor şi relaţiilor de producţie. Pe această linie se înscriu măsurile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965 cu privire la îmbunătăţirea formelor de organizare şi a metodelor de muncă ale Consiliului Superior al Agriculturii şi consiliilor agricole regionale şi raionale ca organe ale statului de conducere a agriculturii, la sporirea răspunderii lor în rezolvarea problemelor complexe ale producţiei agricole.

În îmbunătăţirea conducerii şi planificării agriculturii, partidul a avut în vedere, în acelaşi timp, multitudinea şi complexitatea problemelor ce decurg din caracteristicile şi particularităţile proprietăţii obşteşti care stau la baza cooperativelor agricole, din natura relaţiilor economice statornicite între stat şi ţărănime. Experienţa anilor trecuţi a arătat că numărul mare al cooperativelor agricole, diversitatea condiţiilor naturale şi economice în care îşi desfăşoară activitatea, gradul diferit de dezvoltare economică şi organizatorică a cooperativelor, cerinţele producţiei şi activităţii financiare şi gospodăreşti, organizarea colaborării intercooperatiste şi încadrarea organică a tuturor cooperativelor în procesul dezvoltării generale a agriculturii, utilizarea cu maximum de eficienţă a mijloacelor tehnice moderne, ridică probleme deosebit de complexe de conducere şi îndrumare.

În vederea soluţionării acestor probleme, pe baza indicaţiilor date de partid, ţărănimea cooperatistă şi-a creat organizaţii economice obşteşti proprii: uniunile cooperatiste raionale, regionale şi Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie. Crearea acestor uniuni corespunde cerinţelor obiective ale dezvoltării agriculturii cooperatiste în etapa actuală şi reprezintă o contribuţie a partidului nostru la îmbunătăţirea formelor şi metodelor de organizare a activităţii cooperativei agricole.

Uniunilor cooperatiste le revine sarcina de a asigura aplicarea politicii partidului de dezvoltare şi modernizare a agriculturii în cooperativele agricole, de a orienta producţia acestora corespunzător condiţiilor şi posibilităţilor de care dispun, nevoilor şi necesităţilor economiei naţionale. În felul acesta, prin constituirea uniunilor cooperatiste, s-au creat condiţii organizatorice mai bune pentru încadrarea în mod armonios a agriculturii cooperatiste în procesul general al dezvoltării întregii economii, pentru avîntul agriculturii şi sporirea aportului ei la progresul întregii ţări.

TRANSFORMĂRILE radicale petrecute în viaţa satelor din ţara noastră îşi au un semnificativ şi grăitor corespondent în ridicarea nivelului de trai al ţărănimii muncitoare. În perioada 1960—1965, consumul de produse alimentare cu conţinut nutritiv ridicat a crescut — la carne cu circa 33%, la ulei cu 62%, la zahăr cu 50%, la orez cu 76% etc. În anul 1965, ţăranii cooperatori au cumpărat mărfuri prin magazinele din mediul rural în valoare de aproape două ori mai mare decît în 1960. O expresie evidentă a ridicării nivelului de viaţă al ţărănimii este volumul mare al construcţiilor de locuinţe; în perioada 1951—1965 au fost construite din fondurile proprii ale ţărănimii peste 1 milion de case, ceea ce înseamnă că din fiecare 4 familii ţărăneşti, una s-a mutat în locuinţă nouă.

Traiul ţărănimii muncitoare, viaţa ei spirituală capătă tot mai mult valenţele civilizaţiei moderne socialiste. Dezvoltarea învăţămîntului, îmbunătăţirea radicală a asistenţei medicale, bogata activitate cultural-artistică de masă întregesc fizionomia de astăzi a ţăranului român care a schimbat hîrleţul cu manetele tractoarelor şi maşinilor agricole, lampa de gaz şi opaiţul: cu curentul electric, lipsa de carte, cu bibliotecile şi căminele culturale etc. Toate aceste schimbări petrecute în viaţa satelor noastre au condus la lichidarea opoziţiei dintre oraş şi sat. Prin înfăptuirea măsurilor economice şi social-culturale stabilite de partid va avea loc treptat lichidarea deosebirilor esenţiale dintre sat şi oraş şi dintre munca fizică şi intelectuală. Se vor apropia condiţiile de muncă şi de trai de la sat de cele de la oraş, ţărănimea bucurîndu-se tot mai mult de binefacerile civilizaţiei.

Alianţa muncitorească-ţărănească, făurită în lupta pentru desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice, dezvoltată şi întărită continuu în activitatea desfăşurată pentru construirea socialismului se ridică pe o treaptă nouă, superioară. Aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Congresul cooperativelor agricole de producţie *„clasa muncitoare şi ţărănimea — clase ce deţin rolul hotărîtor în producţia bunurilor materiale şi în dezvoltarea societăţii — sînt unite printr-o prietenie şi alianţă trainică, cimentată prin lupta socială comună, bazată pe relaţii socialiste de producţie existente atît în industrie cît şi în agricultură"*. Întărirea alianţei muncitoreşti-ţărăneşti — temelia orînduirii noastre — asigură progresul şi prosperitatea patriei.

conf. univ. dr. Marin POPESCU
I. CHIRCULESCU

Creşterea producţiei globale a agriculturii în 1965 şi 1970 (plan) faţă de 1938.

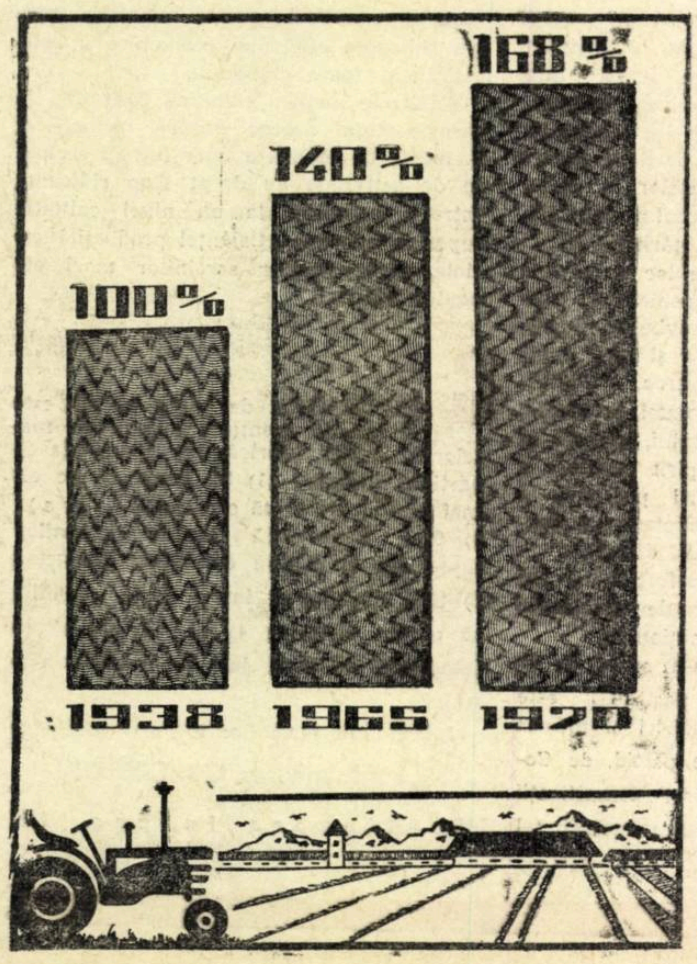

CONDIȚII ȘI PERSPECTIVE NOI ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

prof. Roman MOLDOVAN
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

NICIODATĂ știința nu a ocupat un loc atît de important în viața socială, nu a avut un rol atît de hotărîtor în practica socială, în condițiile de existență și viață, de sănătate și cultură.

De pe la jumătatea veacului nostru asistăm la o nouă transformare radicală a bazei tehnico-materiale a societății, transformare indisolubil legată de prefaceri revoluționare în cunoașterea omenească, în știință, în cercetarea științifică fundamentală și aplicativă. „**Trăim** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. — **în perioada celei mai ample revoluții tehnico-științifice care modifică în mod radical condițiile producției materiale și posibilitățile de valorificare a bogățiilor naturale în folosul omului, asigură fabricarea pe scară industrială a unor noi și largi game de produse**".

Această revoluție tehnico-științifică are multe trăsături caracteristice care o deosebesc de evoluția din trecut a științei, una esențială dintre acestea fiind **legătura indestructibilă dintre știință și tehnică**, cu tot ceea ce implică aceasta sub aspectul aplicativității în activitățile productive și cu serviciile pentru sănătatea omului, a timpului mult mai scurt față de cel ce se scurgea în trecut de la cunoașterea teoretică la utilizările practice, a extinderii disciplinelor de frontieră și graniță, a noi discipline științifice, a necesității de a promova cercetările complexe în activitatea științifică și multe altele.

Este de la sine înțeles, că în astfel de împrejurări ca cele pe care le trăim noi, sînt necesare eforturi serioase pentru a promova știința, pentru a stăpîni cuceririle sale, pentru a merge în ritm cu progresele ei, în sensul ca în întreaga dezvoltare socială să-și găsească aplicare cuceririle științifice. Orice apreciere greșită a rolului științei poate avea consecințe negative imediate și mai ales de lungă durată asupra condițiilor în care se desfășoară viața materială, culturală și sănătatea în comunitatea națională.

Ținînd seama de rolul științei în rezolvarea marilor sarcini trasate de Congresul al IX-lea, s-a luat un complex de măsuri de îmbunătățire a organizării și îndrumării cercetării științifice, astfel încît să se asigure mobilizarea largă a eforturilor oamenilor de știință și a forțelor materiale spre obiectivele principale ale progresului științific, îmbinarea armonioasă a cercetării fundamentale cu cea aplicativă. Concentrînd activitatea științifică din țara noastră spre avîntul neîntrerupt al societății și culturii socialiste, măsurile au totodată în vedere crearea și dezvoltarea continuă a bazei materiale a cercetării științifice, precum și pregătirea cadrelor necesare desfășurării acestor activități.

PE lîngă Consiliul de Miniștri a fost creat Consiliul Național al Cercetării Științifice, care, potrivit legii sale de constituire, coordonează — în condiții organizatorice și de colaborare adecvate acestei sarcini — activitatea de cercetare științifică desfășurată în cadrul Academiei, instituțiilor de învățămînt superior, precum și în cadrul ministerelor și celorlalte organe centrale.

Una din sarcinile principale ale Consiliului Național al Cercetării Științifice este **elaborarea programului de perspectivă și a planurilor de cercetare științifică**, al căror conținut trebuie orientat spre soluționarea problemelor hotărîtoare pentru desăvîrșirea bazei tehnico-materiale a economiei, pentru înflorirea și avîntul neîntrerupt al culturii și științei în societatea noastră socialistă.

Consiliul Național al Cercetării Științifice se preocupă în momentul de față de elaborarea programului de cercetare științifică pe perioada 1966—1970 și pe anul 1967. Cu activul concurs al oamenilor de știință, al specialiștilor din diferite domenii, Consiliul a clarificat cu acest prilej unele probleme metodologice și a stabilit o serie de criterii care să ducă la elaborarea unei tematici de cercetare cu un conținut corelat cu cerințele cele mai actuale și de perspectivă ale economiei noastre naționale, ale culturii noastre.

Rezolvarea unei atari sarcini nu este desigur ușoară și, cu atît mai mult, cînd avem de elaborat un program al cercetării în perspectivă. Este necesară o **ierarhizare** a problemelor și teoriilor care fac obiectul cercetării — pas necesarmente premergător **coordonării.** În acest scop, au fost elaborate unele criterii de sistematizare, în funcție de care să judecăm prioritatea care trebuie dată unor cercetări în raport cu altele.

Într-adevăr, sîntem în fața unui front foarte larg al cercetării, care pornește de la nevoile dezvoltării materiale a societății, de la legitățile interne ale dezvoltării științei, dar care se manifestă în forme multiple asupra cărora își pun pecetea și formația cercetătorului, afinitățile, pasiunea sa pentru anumite probleme. Din cadrul acestui front care, într-o însumare preliminară, constituie necesarul de cercetare, trebuie să desprindem printr-o primă selectare ceea ce este **posibil** în funcție de condițiile materiale și umane și apoi mai departe, printr-o selectare în continuare, să dăm prioritate la ceea ce este foarte și mult mai **necesar.**

ÎN lumina acestora, temele de cercetare sînt analizate prin prisma măsurii în care conținutul lor răspunde și este **corelat cu problemele actuale ale economiei și cu cerințele de dezvoltare ale științei și culturii, cu dezvoltarea în perspectivă a societății noastre socialiste,** activitatea de cercetare științifică fiind cauză și efect în același timp în acest proces complex. În cadrul promovării științei în general — fundamentale și aplicative — în funcție de direcțiile de dezvoltare ale științei mondiale și de tradițiile științei românești, cercetările științifice — problemele și temele din domeniul științelor tehnice îndeosebi — sînt apreciate și în funcție de contribuția la rezolvarea mai apropiată și în perspectivă a problemelor referitoare la diversificarea producției, la valorificarea superioară a materiilor prime, la îmbunătățirea calității produselor, la economisirea continuă de muncă vie și materializată, la perfecționarea permanentă pe baze științifice a organizării producției etc.

Acest conținut tematic este, desigur, corelat cu **posibilitățile** pe care le creează **baza materială** existentă și în devenire și bineînțeles cu **baza umană și posibilitățile de documentare,** de informare referitoare la nivelul la care s-a ajuns la rezolvarea problemei în alte țări.

Se are în vedere, de asemenea, problema legată de **perspectivele concrete de finalizare a cercetărilor,** de faptul dacă ele se desfășoară pe o durată care să permită **valorificarea rezultatelor în termene utile,** ținînd seama de cerințele dezvoltării economice și de evoluția rapidă a tehnicii și științei contemporane.

O problemă importantă este aceea a realizării unei **economii în eforturile** pe care le facem în procesul cercetării. În acest sens, este necesară o acțiune de **eliminare a paralelismului și dispersării forțelor de cercetare.** Trebuie avute în vedere cu prioritate temele de cercetare cu caracter complex, la a căror rezolvare sînt antrenate cadre de cercetare din diferite domenii. Putem astfel folosi, mai rațional decît facem uneori, baza materială, unitatea de cercetare, precum și capacitatea cadrelor noastre de specialitate. De asemenea, este necesară concentrarea cît mai eficientă a efortului de cercetare prin colaborarea largă între diversele unități, pentru a evita dispersarea tematicii pe un număr mare de teme. Trebuie avute în vedere posibilitățile de cercetare existente în laboratoarele uzinale ale întreprinderilor care dispun de dotații și cadre necesare, degrevînd astfel într-o anumită măsură tematica institutelor centrale.

O deosebită însemnătate în aprecierea temelor de cercetare urmează să acordăm măsurii în care tema respectivă continuă și extinde cercetările **în domeniile în care există o bogată și valoroasă tradiție a științei noastre românești,** în care s-au format în decursul timpurilor școli proprii care sînt în prezent binecunoscute și acreditate și pe plan mondial. Este limpede că cercetările în aceste direcții beneficiază de o ambianță favorabilă și că ele pot asigura succese remarcabile interne și pe plan mondial, cu consecințe rodnice pentru economia și cultura noastră.

Avem în vedere, desigur, orientarea cercetărilor spre domeniile moderne ale științei și alinierea conținutului lor la nivelul atins în etapa actuală de știința mondială în domeniul respectiv. În acest sens, este important — pentru prezent și îndeosebi pentru viitor — să favorizăm cercetările la punctele de contact între diferitele științe, unde apar și se dezvoltă așa-numitele „științe de graniță". Desigur, că toate aceste criterii de judecată, în funcție de care încercăm să sistematizăm, să ierarhizăm temele și problemele din planul și din programul de cercetare, se aplică foarte diferențiat, avînd fiecare o pondere deosebită după natura domeniului de cercetare.

O PARTICULARITATE a științei contemporane este că, o dată cu pătrunderea ei tot mai eficientă în sfera activității practice, ea tinde totodată spre rezolvarea unor probleme de mare generalitate, a căror abordare este posibilă numai la un nivel teoretic de înaltă abstracțiune. Această accentuare a caracterului teoretic al științei contemporane, paralel cu adîncirea legăturilor ei cu producția, duce la necesitatea clarificării — pentru nevoile de judecată în procesul promovării lor — a cercetărilor științifice în cercetări fundamentale, care au drept scop descoperirea de noi fenomene și legi ale naturii, și cercetări aplicative, care studiază căile de aplicare în practica de producție a rezultatelor cercetării.

Este bine să precizăm cît mai mult aceste noțiuni, pentru ca nu cumva să fie favorizată una din cercetări în detrimentul celeilalte, fiindcă s-ar putea risca, dîndu-se o prioritate absolută uneia din ele, să culegem, de pildă, unele avantaje imediate în domeniul cercetării aplicative, dar să avem repercusiuni nedorite în viitor. Între cele două feluri de cercetări trebuie menținut tot timpul un echilibru just. Este necesar, tocmai în vederea acestui echilibru, să se subdivizeze cele două grupări în așa fel, încît, pornind de la cea mai pură cercetare fundamentală, să se ajungă treptat la cea mai pură cercetare aplicativă. Gruparea lor în cîteva categorii principale ține seama de faptul că nu se poate face o demarcare netă între diferitele categorii de cercetare, între acestea existînd numeroase întrepătrunderi.

Pentru a orienta și facilita munca de analiză a problemelor și temelor de cercetare, s-a efectuat în consecință, divizarea cercetărilor fundamentale în cercetări fundamentale pure (teme în care predomină nevoile de dezvoltare ale științei și tradițiile științei românești) și cercetări fundamentale orientate (în care predomină aplicativitatea în perspectivă); cercetările aplicative au fost subdivizate în cercetări aplicative propriu-zise (teme cu aplicativitate apropiată), cercetări pentru dezvoltare (teme care au ca obiect îmbunătățirea imediată a proceselor și procedeelor tehnologice, a utilajelor, instalațiilor și produselor) și asistență științifică (urmărirea aplicării rezultatelor cercetării proprii și participarea la rezolvarea unor probleme curente ale producției).

O problemă deosebit de importantă și complexă este aceea a formării cadrelor de cercetători. Aci trebuie să anticipăm foarte mult și să ne îndreptăm atenția spre cei care, în momentul de față, sînt încă studenți sau elevi și vor ajunge în producție sau în domeniul cercetării după anii 1970—1975. În această privință, o problemă deosebit de dificilă privește faptul că noi sîntem obișnuiți să gîndim oarecum izolat, fiecare preocupîndu-se de nevoile cercetării în domeniul său de specialitate. Acum însă, dat fiind nivelul științei moderne, sînt ceruți, de pildă, foarte mulți matematicieni în domenii care, la prima vedere, nu ar avea nevoie de ei — biologie, chimie, psihologie etc. Același lucru se petrece și cu alți specialiști. Trebuie să avem în vedere faptul că diferitele specialități nu-și mai găsesc utilizarea doar în domeniile lor tradiționale, ci și în multe alte domenii.

PROGRAMUL cercetării științifice, elaborat pe baza propunerilor venite de la cei în cauză și analizate împreună cu organele de lucru ale Consiliului Național al Cercetării Științifice, va fi, odată terminat și aprobat, o cuprinzătoare imagine a cercetării științifice ce se desfășoară în țara noastră în perioada 1966—1970 și anul 1967, el centralizînd contribuția activă pe care o dau oamenii de știință la dezvoltarea științei, economiei, culturii și sănătății.

Găsind formele cele mai potrivite pentru înfăptuirea hotărîrilor partidului cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării cercetării științifice, orientarea nouă dată științei nu va întîrzia să dea depline și bogate roade. Știința românească răspunde astfel în tot mai mare măsură menirii sale, contribuie la menținerea și accentuarea caracterului dinamic al economiei noastre, la înflorirea societății noastre socialiste. Oamenii de știință au, în acest fel, satisfacția morală și politică că — sub conducerea Partidului Comunist Român — își servesc cu dragoste patria și poporul lor.

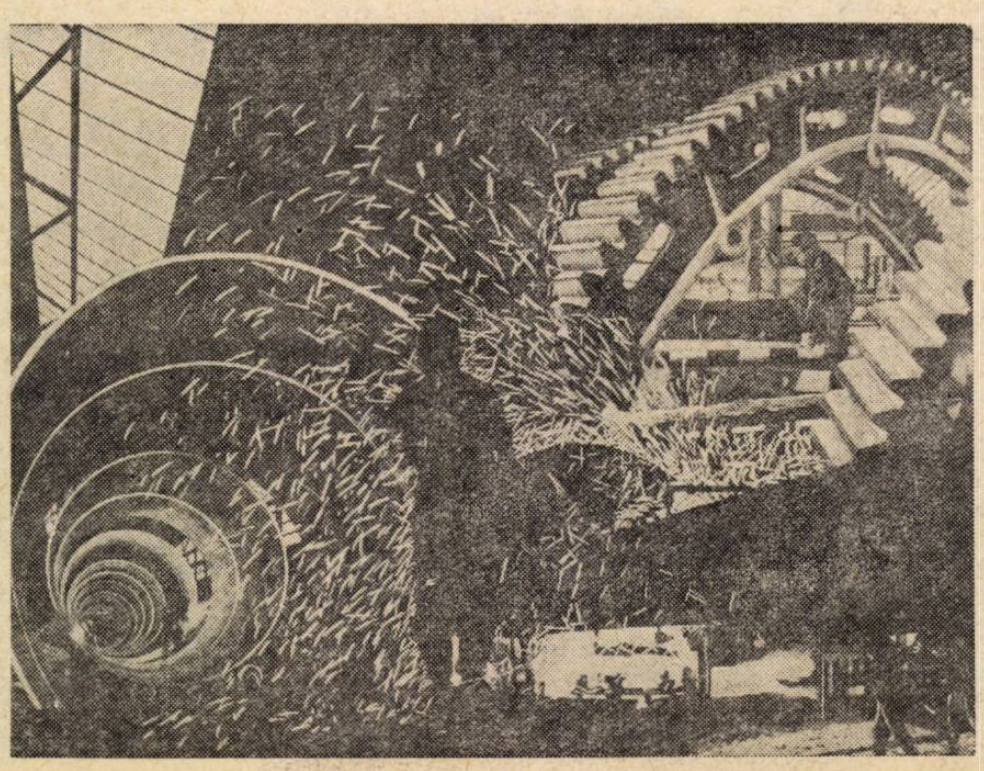

Desen de CONSTANTIN COBÎRZAN

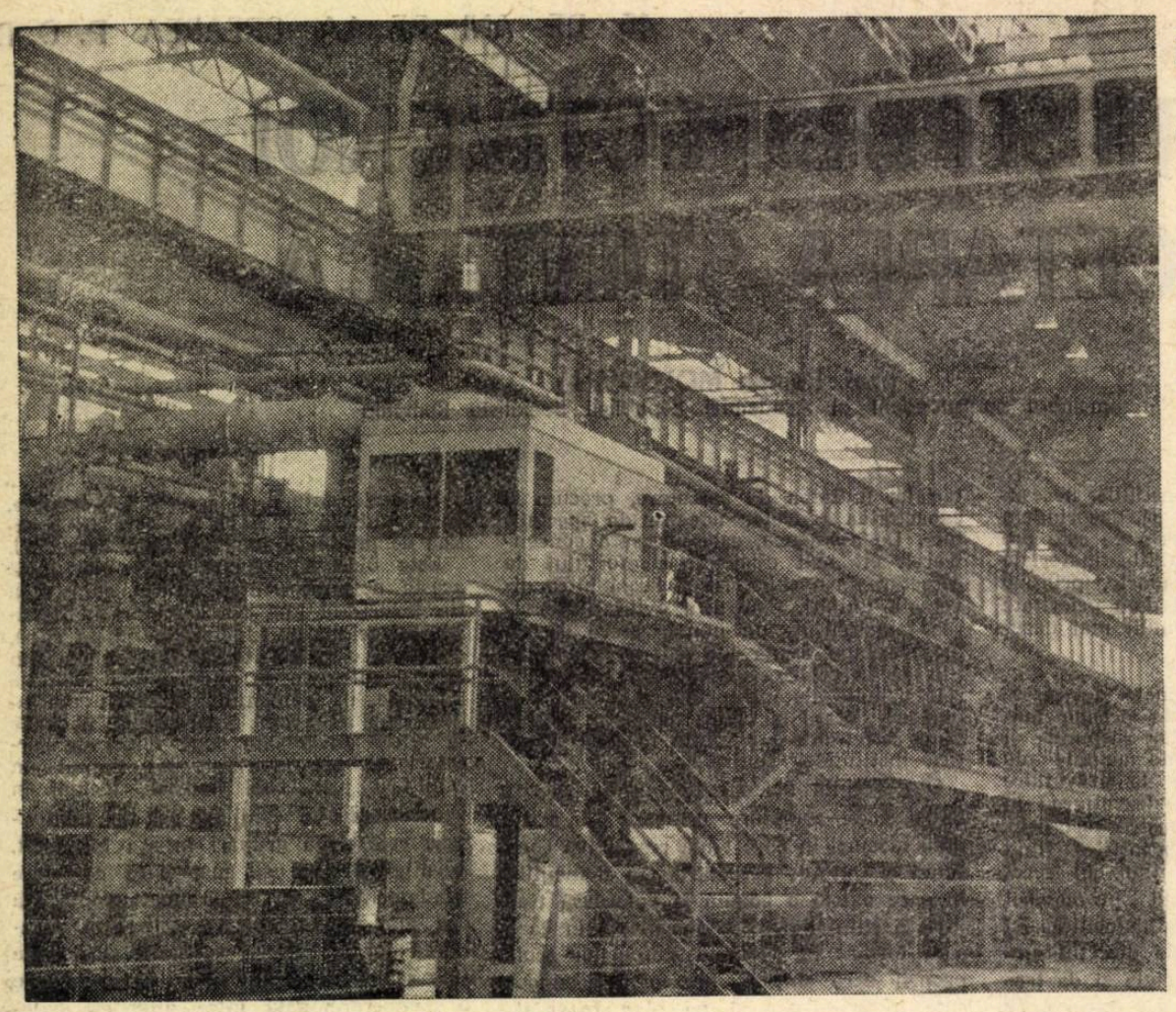

Cuptoarele cu propulsie ale laminorului de tablă groasă (Foto : M. Cioc)

GIGANTUL DE LA GALAŢI

CÎND numai cu cîţiva ani în urmă, la tribuna celui de-al VIII-lea Congres al P.C.R., se hotăra construirea Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej", în partea de apus a oraşului Galaţi, pe locurile cunoscute odinioară sub numele de „terenurile de la Smîrdan", se legănau încă întinse lanuri de grîu şi de secară. Nimeni pînă la această dată nu şi-a imaginat că pe acest platou va prinde viaţă „Cetatea de foc a Galaţilor".

Dar gîndu-i gînd şi vorba-i faptă : mii de ingineri şi tehnicieni au proiectat la planşetă complexul despre care Buletinul de informaţii al oţelăriilor şi atelierele Creuzot (Franţa) spunea nu demult : „Il faut prononcer Galatz, le nom de la plus grande et la plus moderne tôlerie forte du monde".

● Cifre „biografice"

ÎNTR-ADEVĂR, dacă ne gîndim la cele circa 620 de hectare pe care se ridică astăzi construcţiile uriaşelor sectoare, afirmaţia de „unul din cele mai mari complexe siderurgice din lume" este susţinută convingător de cifre şi realităţi. **O fabrică de aglomerare** alimentînd în flux continuu furnalele pe benzi de aglomerare de mare capacitate de 166 mp (benzile care funcţionează în prezent în ţară sînt pînă la 100 mp suprafaţă) ; un **sector de furnale** construit pe etape cu furnale de 1700 mc fiecare (faţă de 1000 mc ale furnalelor de la Hunedoara). Un asemenea furnal produce circa 1 000 000 tone de fontă anual. O **oţelărie** dotată cu convertizoare de 130—150 tone oţel fiecare ; un **sector de laminoare** din care **laminorul slebing** de 1150 mm va avea o capacitate de producţie de circa 4 milioane tone lingouri pe an (lingouri în greutate pînă la 30 de tone pe bucată) ; **laminorul de tablă groasă** — care va produce tablă groasă de 4—40 mm — cu o capacitate de 1 milion tone/an la care se adaugă un **laminor de benzi la cald** de 1,5 pînă la 12 mm grosime şi o **secţie de laminare la rece** care va produce tablă subţire ; **sectoarele de deservire ale combinatului** — de refractare, electro şi termoenergetice etc. Combinatul siderurgic de la Galaţi este profilat pentru a produce în exclusivitate produse plate (tablă şi benzi laminate la cald şi la rece), oţeluri necalmate, calmate în proporţie de 40% şi o gamă largă de oţeluri slab aliate şi aliate, inclusiv oţeluri pentru tablă „dinamo" utilizată la transformatoare.

Se spune, în general, că una din tendinţele principale în dezvoltarea actuală a producţiei de metal o constituie creşterea proporţiei de produse plate în totalul producţiei de laminate. În ţările puternic industrializate, procentul de produse plate atinge în medie 45 şi uneori chiar 60%. Dacă la ora actuală ţara noastră nu produce decît circa 15% din totalul produselor laminate, intrarea în funcţiune a combinatului va ridica procentajul respectiv la circa 40%, în 1970.

Bineînţeles că asemenea rezultate nu sînt legate numai de proporţiile construcţiei, ci şi de aplicarea pe scară largă a unei tehnici avansate, la nivel mondial. La fabrica de aglomerare şi la sectorul de furnale, de exemplu, pregătirea materiilor prime se face într-un depozit dotat cu agregate de mare capacitate : maşini pentru stivuirea şi scoaterea materiei prime, cu o capacitate de 1 000—1 500 tone/oră ; furnalele vor lucra cu parametri tehnologici ridicaţi, cu temperatura aerului cald insuflat la 1 200—1 250°C şi cu o presiune la gîtul furnalului de 1,5—2,5 atmosfere ; secţiile de elaborare a oţelului vor fi dotate cu convertizoare, cu insuflare de oxigen, iar oţelul se va turna în lingouri pînă la 30 de tone fiecare ; laminorul slebing este dotat cu o caje de laminare universală, puterea motoarelor de acţionare pentru cilindrii orizontali fiind de 2 x 6 000 kW, iar a cilindrilor verticali de 2 x 2 000 kW.

Pentru încălzirea lingourilor, laminorul slebing este dotat cu o secţie de cuptoare adînci, compusă în etapa finală din 56 de celule, cu o capacitate de 150 tone fiecare, iar la laminorul de tablă groasă — ale cărui lucrări se află într-un stadiu foarte avansat, fiind aproape de faza probelor tehnologice — întregul proces tehnologic este condus prin elemente de tehnică la nivel mondial. Se foloseşte astfel televiziunea industrială, în care scop sînt instalate 9 camere de luat vederi. Pentru conducerea procesului de producţie, se utilizează peste 120 000 de elemente tranzistorizate, iar o serie de acţionări electrice se fac în curent continuu, numărul motoarelor electrice din cadrul acestei secţii depăşind cifra de 3 000 (puterea instalată depăşind astfel puterea instalată a întregului Combinat siderurgic de la Reşiţa). Caracteristic pentru secţia termoenergetică din cadrul sectoarelor de deservire ale combinatului este gradul înalt de automatizare, acţionarea tuturor întrerupătorilor de 110 kW executîndu-se prin telecomandă.

● Un bloc în subteran

GAZETAR sau turist, ajuns la Galaţi, nu poţi rezista tentaţiei de a vizita întregul şantier al combinatului. Ceea ce are în felul ei — de ce n-am spune-o — elemente de acţiune temerară. Poate aşa a gîndit şi acel vizitator străin care după ce a străbătut hala de 1 km lungime a laminorului de tablă groasă, pentru a-l putea prezenta cît mai sugestiv compatrioţilor săi, l-a raportat la scara Parisului, înfăţişîndu-l ca jumătate din cea mai largă şi mai lungă arteră a bătrînei capitale.

Aşadar, tentaţia începe cu intrarea în laminorul de tablă groasă — această imensă hală din sticlă şi beton în care luminile se schimbă după culorile vitraliilor şi ale utilajelor, în albastru, galben sau portocaliu (principiile ergonometrice sînt aici la loc de cinste !). Hala laminorului este, de altfel, şi cea mai spectaculoasă, lucru explicabil şi prin faptul că aici totul este aproape gata pentru trecerea la probele tehnologice. Ingrată sarcină de a transpune pe hîrtie tot ceea ce impresionează într-o asemenea hală. Despre ce să scrii mai întîi — şi vezi doamne — fără a ignora principiile esteticii literare. Despre cele 26 poduri rulante în stare unele să transporte geuţăţi pînă la 160 de tone ? Despre elegantele cabine automate de comandă s-au despre imensele motoare ce acţionează cajele de circa 6 500 c.p. fiecare ?

Restul construcţiilor din combinat ? Unele într-un stadiu mai avansat de lucrări, altele abia la început. Peste tot însă un adevărat furnicar de oameni şi maşini. În hala turnătoriei mixte, ai cărei pereţi şi acoperiş au fost ridicate, se lucrează intens pe variate fronturi : două excavatoare încarcă încă pămînt în autobasculante, în timp ce în altă parte, se face sudură la scheletul metalic sau se toarnă beton.

Ne apropiem de gospodăria de apă, care va furniza laminorului circa 100 000 m³ apă în 24 de ore, consum recirculat, adică de 9 ori mai mult decît consumă în prezent locuitorii oraşului Galaţi. Decantoarele de apă (în număr de 3), ating recordul profunzimii pe şantier. Puţul excavat la o adîncime de 36 m („săracile fîntîni adînci !") şi la un diametru de 20 m — adus la suprafaţă, ar echivala nici mai mult nici mai puţin, decît cu un bloc de 10 nivele.

La construcţia acestei secţii s-au utilizat :
- **24 000 tone construcţii metalice**
- **25 000 tone utilaje**
- **3 250 tone poduri rulante.**

Oţelăria, deocamdată doar o adîncă săpătură, formează cu îndărătnicie piloţi cu bulb ai viitoarelor fundaţii. În preajmă, furnalul de 1 700 m³ pare o imensă urzeală de fire de metal în carcasa de armătură care se betonează. Un imens masiv de fier, rodul a mii de ore de muncă, dar care n-a răzbătut încă la suprafaţa pămîntului. Tot ce s-a executat pînă acum (la înălţimea primelor două etaje ale blocului-turn „Union" din Bucureşti) este sub nivelul solului.

● Omagiu celor 45 de ani

AM vizitat combinatul la sfîrşitul lui aprilie, deci numai la cîteva zile înainte de 8 mai. Din faptele comuniştilor, ale oamenilor muncii de aici, se desprinde clar dorinţa tuturor de a cinsti cea de-a 45-a aniversare a P.C.R. cu succese în munca de construcţie a combinatului. „...8 mai — citeam într-o gazetă de perete a şantierului — ne-a mobilizat la înfăptuiri deosebit de importante pentru istoria Cetăţii de foc gălăţene..." Şi cuvintele cuprinse în cele cîteva rînduri erau însoţite de cifre şi fapte convingătoare : planul de investiţii pe trimestrul I a fost îndeplinit în proporţie de 106,8%..., se apropie de sfîrşit lucrările de pregătire a laminorului de tablă groasă..., au intrat în funcţiune liniile de alimentare aeriene şi a cablului de 110 kilovolţi, magistrala de gaz metan din laminorul de tablă groasă, cuptoarele adînci nr. 1 şi 2, căile cu role şi liniile aferente fluxului,... priza Siret a intrat în probe tehnologice... etc.

...Sînt rezultate demne de laudă ale muncii celor aproape 15 000 muncitori, ingineri şi tehnicieni de pe şantierele combinatului. Ei şi-au sporit eforturile pentru a cinsti astfel aniversarea celui care a deschis drum nou şi luminos României.

Viorica BABA
Modesto FERARINI

UN GIGANTESQUE COMPLEXE SIDÉRURGIQUE EN ROUMANIE

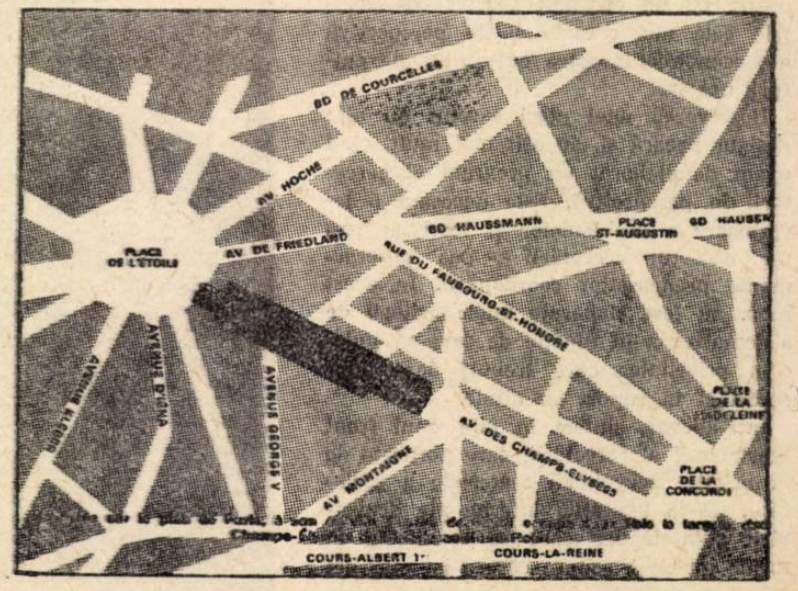

ZILE MARI PE ARGEȘ

AM poposit pe șantierul marii Hidrocentrale de pe Argeș într-o zi obișnuită. Cel puțin așa credeam. După forfota și ritmul de muncă de peste tot n-ai fi crezut că în aceste locuri urma să aibă loc un eveniment deosebit. La Corbeni am aflat că mai jos, — în aval cum spun cei de pe șantier, — la Rotunda, se străpunge tronsonul Rotunda—Sterescu, cea mai dificilă parte din galeria de fugă. Lungă de 11,330 Km, avînd diametrul de 5,15 m această conductă subterană, pentru crearea căreia s-a săpat cel mai lung tunel din țara noastră, urmează să găzduiască apele eliberate de agregate, de sus, de la Cetățuia și pînă la punctul de debușare de la Oești, unde apele reintră în vechea matcă a Argeșului.

Așadar, aci, la cîteva sute de metri amonte de Rotunda, strigătul artificierului I. Lupoian: „Ardee!", o apăsare de buton și bubuitul exploziilor anunță una dintre cele mai însemnate victorii obținute în lupta cu muntele care atît de greu s-a lăsat biruit.

Angajamentul luat în cinstea zilei de 1 Mai și a celei de-a 45-a aniversări a creării P.C.R. fusese îndeplinit. Prilej de bucurie pentru toți, temei de mîndrie pentru cei care nemijlocit au excavat din puțuri și galerii 460 000 mc de steril și au introdus 200 000 mc de beton-materiale care ar putea umple un tren lung de 1 500 km.

Era o zi mare.

Dar sus, la baraj în aceeași zi, aveau să se petreacă alte două fapte marcînd etape însemnate din minunata istorie a Hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej". În timp ce mecanicii betoniști demontau ultimele silozuri și înlăturau cele din urmă „ruine" a ceea ce a fost fabrica de beton, în Cheile Argeșului ecoul dădea răspuns strigătului:

— Gata! Gata! Întrerupeți robinetii!

Se termina operația de injectare a cimentului între rosturile și floturile (adică blocurile de beton turnat care alcătuiesc uriașul din Chei).

Și pentru cei de aici era o zi mare, așa cum de altfel au mai fost și vor mai fi altele.

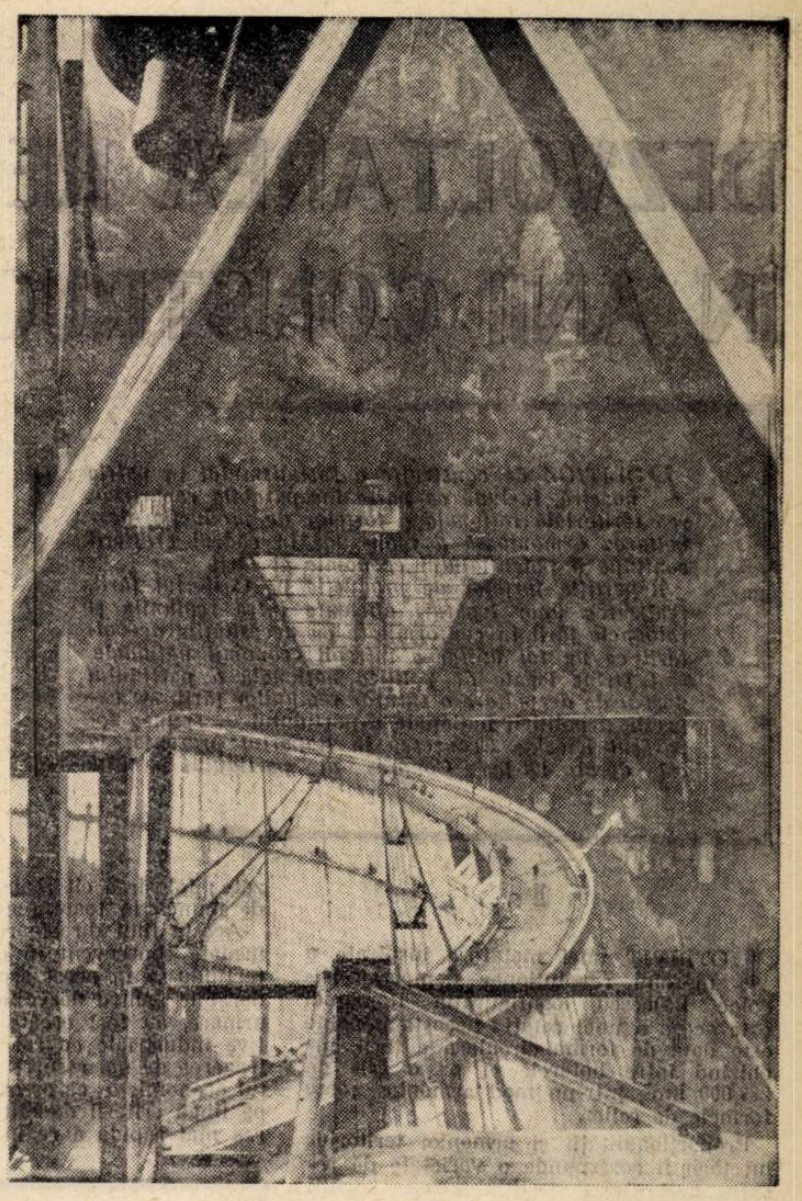

Foto : V. Godeanu

Panduraș, termenii tehnici și meșterii cei mari

Ion Panduraș lucrează la puțul Rotunda. Are numai 18 ani și este din Buleta Vîlcii. A venit aici de cîteva luni lăsînd acasă vechile îndeletniciri ale țăranului român. Păstrează întreagă sfioșenia tînărului nedeprins încă bine cu oamenii străini, cu vălmășagul de mașini și materiale specifice unui șantier de asemenea dimensiuni.

Ceea ce și-a însușit repede sînt termenii tehnici. Îi utilizează cu dezinvoltură și explicațiile sale abundă în cuvinte care necesită explicații.

— De unde le știi?

— Le-am învățat de la tovarășii în timpul lucrului.

Precis nu se poate ști la cine se referă Ion Panduraș cînd vorbește despre tovarășii de muncă. Poate la maistrul Iuhasz Ștefan, venit de la Bicaz, poate la ajutorul de miner Alexandru Baciu, care la cei 19 ani ai săi lucrează pe un excavator în subteran, sau poate la inginerul șef al lotului, comunistul Mihai Sterescu, cu numai zece ani mai mare decît el, venit aici încă de la începerea lucrărilor hidrocentralei.

Cu salopeta lui albastră, inginerul Sterescu (a nu se confunda cu punctul geografic botezat aidoma cu secole înainte de nașterea sa) este unul dintre meșterii care au contrazis legenda, contrariind muntele. Sectorul Rotunda—Sterescu aval a fost cel mai greu sector al galeriei de fugă. Cum ar spune Panduraș, aci este o formație geologică aligocen (marnă, gresii și pietrișuri elveține, adică o rocă mai dură cu granulație de pietriș) care a dat mult de furcă tuturor. Șeful brigăzii de mineri Rotunda — amonte, comunistul Pavel Oțet, care în 1949 a făcut prima străpungere la Salva Vișeu, a fost adus aci tocmai pentru priceperea-i deosebită.

Puțul Rotunda a fost atacat în toamna anului 1961, iar galeriile adiacente la sfîrșitul lui 1962. Primii 150 m de la rampa puțului constituie o reeditare modernă a legendei: „Ziua ce lucra, noaptea se surpa". Rezistenței rocii încăpățînate se adăuga presiunea muntelui, care făcea să se prăbușească sute de tone de steril, pe distanțe apreciabile. Dar oamenii s-au dovedit mai dîrzi decît muntele. În fața acestei situații, metodele clasice au fost abandonate și, pentru prima oară în țară, s-a trecut la utilizarea metodei de extracție la secțiune plină cu susținere prin ancore betonate, cintre și semicintre metalice (segmenți de cerc din oțel profilat) și spritz-beton. Rezultatul: după ce au fost învinse inerentele greutăți ale începutului, viteza de înaintare a excavației a crescut cam de patru ori, iar prețul de cost al metrului liniar de galerie s-a redus la o treime.

Iată cum meșterii cei mari ai zilelor noastre au isprăvit încă una dintre cele patru mari lucrări care alcătuiesc laolaltă ceea ce va fi hidrocentrala: turnarea barajului și începerea umplerii lacului, terminarea conductei de aducțiune a apei din lac la centrală, terminarea nodului de presiune (apele intră în centrală) și, în fine, perforarea galeriei de fugă.

Castelul subteran cu 565 de trepte

De fapt, un castel va exista. Dar el va fi mai degrabă... aerian. La propriu. Adică, se va înălța cu vreo 25 de metri deasupra muntelui. Castelul de echilibru, cum îl numesc constructorii, va îngădui ca de aici, din uzină, să se poată efectua un control și o supraveghere continuă a apelor lacului: presiune, temperatură, nivel etc.

La palatul subteran de beton și metal, aflat la o adîncime de 104 m în inima muntelui și pentru care s-au excavat peste 50 000 mc de rocă, conduc 565 de trepte. Aici sînt instalate cele 6 300 de tone de metal care alcătuiesc echipamentul uzinei. Deocamdată se montează și se finisează. Necesitățile au impus aici o concepție și structură arhitectonică deosebită, utilizarea de materiale speciale.

Cu puțină imaginație, observînd cele din jur și ascultînd explicațiile amănunțite ne putem închipui cum va arăta peste cîteva luni. Pardoseala de marmură neagră de Moneasa a intrării în blocul de comandă și plafonul suspendat executat din aluminiu eloxat, iluminat indirect, creează o atmosferă de liniște și vrajă. Galeria de acces în centrală, cu pereții îmbrăcați în plăci de polistiren, cu bolta tot de aluminiu, pardosită cu plăci de gresie-vernil și iluminată de două registre din neon, maseate în plafon, — face impresia unei săli de expoziție construită la suprafață. În sala mașinilor, bolta din plăci de aluminiu casetate, reflectă fluxul luminos, iar iluminarea devine verticală. Peretele aval e placat cu mozaic ceramic albastru ultramarin, iar peretele amonte din plăci de aluminiu plisate mărunt; înalte de șapte metri și puternic iluminate, ele dau impresia unor imense ferestre deschise către lumină.

Aici este palatul de lumină de unde vor porni în fiecare an 400 milioane kWh.

Cifre și proporții

Pentru amatorii de statistică, cîteva cifre semnificative și edificatoare. Aflat la 850 m deasupra nivelului mării, lacul de acumulare, a cărui umplere a început în martie, va cuprinde 500 milioane mc de apă. Barajul lat de 307 m, înalt de 165 m la coronament înglobează în corpu-i masiv 480 000 tone de beton. Pe acest șantier s-au săpat 45 000 metri de galerii și puțuri și s-au excavat 580 000 mc de steril la suprafață și 820 000 mc în subteran. Căderea totală a apei la distribuitor este de 324 m. S-au turnat 500 000 mc de beton pentru lucrările la suprafață și 540 000 mc în subteran.

Două elemente comparative: cu betonul înglobat numai în baraj, s-ar putea construi o șosea lată de 6 m, groasă de 15 cm și lungă de 530 km. S-au întrebuințat 135 000 tone de ciment, care ar încăpea în vagoanele de cîte zece tone ale unui tren lung de 108 km.

Să mai amintim că apele, după ce vor porni din lac, vor străbate conducta subterană de aducțiune lungă de 2 134 m, vor pune în mișcare turbinele, se vor scurge apoi prin galeria de fugă și vor ajunge iarăși în albia Argeșului, vor fi folosite pentru irigarea a peste 100 000 hectare.

Trebuie reamintit că lacul, care deocamdată primește numai apele Argeșului, va găzdui și pe ale altor rîuri: Topolog, Baciu, Doamnei, Cernat, Vîlsan, Bradu și altele. Pentru dirijarea apelor s-au forat puțuri, s-au construit zeci de kilometri de galerii și conducte (galeria Văsălat — 7 635 m, Doamnei — 18 889 m, Dobroneag—Vîlsan — 1 320 m ș.a.m.d.).

În afara barajului cel mare, vor mai fi încă șapte. Pe lîngă hidrocentrala cea mare, se vor construi încă alte șase: în punctul Cumpenița, la căderea apei din Topolog (la suprafață), la Vîlsan (în subteran) și patru pe Argeș în jos: Oești, Albești I, Albești II, Curtea de Argeș.

De pe Argeș pe Lotru

La 4 mai, muncitorii, inginerii și tehnicienii de la lotul Vîlsan au raportat că în cinstea celei de-a 45-a aniversări a creării Partidului Comunist Român a fost străbătut tronsonul Vîlsan aval — Valea cu Pești. Încă un angajament îndeplinit, încă un pas pe drumul desăvîrșirii ansamblului de lucrări de pe acest mare șantier.

La Rotunda, în ziua străpungerii, au venit oaspeți de departe. De pe Lotru, unde lucrează acum, venise inginerul Gh. Cocoș, care a condus ani de zile construcția magistralei subterane; de pe valea Topologului, maistrul Gavril Nuțaș, cel care în urmă cu cinci ani a săpat puțul; inginerul V. Dănilă, de la coronamentul barajului; inginerul N. Cernescu, participant la primele lucrări, profesorul universitar Cristea Mateescu, care și-a pus competența și experiența în slujba și întru ajutorul celor mai tineri, veniseră de la București. Toți se bucurau, împreună cu „localnicii" de izbînda cea nouă.

Printre ei era și topometrul Gheorghe Vlad, de fel din Capitală. Întrebat dacă, după terminarea lucrărilor hidrocentralei, se va întoarce acasă, răspunde:

— Da! Dar după un popas de cîțiva ani prin părțile Lotrului. Acolo e multă treabă... Așa gîndesc mulți, care curînd, se vor muta în satele din nordul Olteniei.

Fără îndoială însă că tot atît de mulți se vor întoarce cîndva, peste un an-doi, să revadă locurile în care au trudit și au trăit fericirea împlinirilor. Vor vedea, atunci, ca turiști, ceea ce constructorii de astăzi își pot doar închipui.

De pe terasa restaurantului ce se va înălța pe platforma unde era casa benelor (și de unde a făcut fotoreporterul nostru fotografia de sus), vor privi în depărtare, peste apele lacului atunci plin, către munții Negoiu și Capra, vara atît de rar neîncușmați cu zăpadă. Sau vor străbate cu mașina cei 60 de kilometri de șosea, care, trecînd pe la Cumpăna va înconjura complet lacul de acumulare, ca să ajungă iarăși la baraj. Vor fi oaspeți ai cabanelor ce urmează a se ridica aici pentru găzduirea creatorilor de viață nouă, vor pescui și se vor plimba cu barca sau cu șalupa pe apele lacului.

Vor fi ceasuri și zile de destindere și încîntare, prilejuri de mereu înnoită mulțumire pentru realizările obținute, temei pentru cele viitoare.

Mircea POSTELNICU

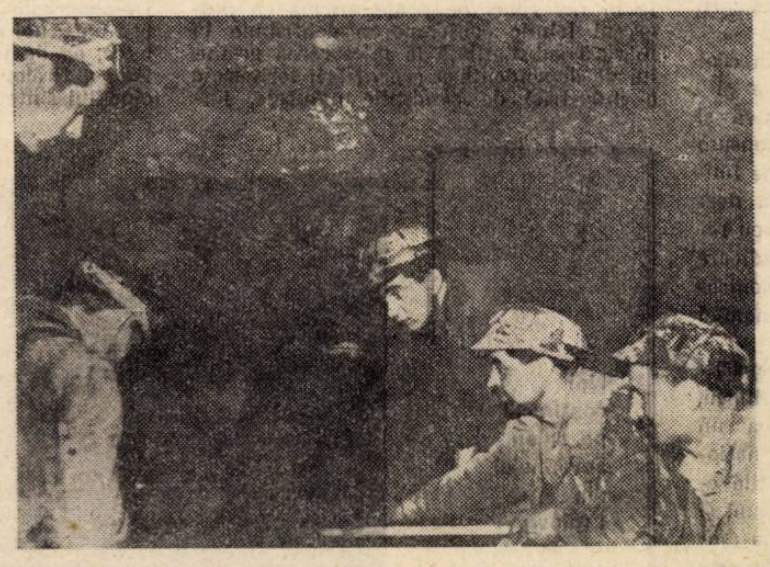

Tronsonul Rotunda amonte — Sterescu: peste cîteva minute galeria va fi străpunsă.

Foto : Traian Onofreiciuc

45 DE ANI DE LA CREAREA P. C. R.

DEZVOLTAREA REGIUNILOR ŢĂRII ÎN ANII CONSTRUCŢIEI SOCIALISTE

POLITICA de construire a socialismului în patria noastră, include ca parte inseparabilă repartizarea teritorială raţională a forţelor de producţie, dezvoltarea armonioasă a regiunilor în cadrul creşterii continue a potenţialului economic al ţării.

Repartiţia forţelor de producţie pe teritoriul ţării, realizarea unor legături eficiente între regiunile şi raioanele ţării în conformitate cu necesităţile dezvoltării ca un tot unitar a întregii economii naţionale sînt strîns legate de politica naţională a partidului nostru de dezvoltare a tuturor regiunilor ţării. **„O expresie a politicii naţionale a partidului** — *spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al partidului* — **este dezvoltarea forţelor de producţie în toate regiunile, industrializarea acestora ; pe această bază se asigură afirmarea multilaterală a tuturor cetăţenilor, adevărata lor egalitate".**

Îmbunătăţirea repartizării teritoriale a forţelor de producţie, ridicarea regiunilor altă dată mai înapoiate, nu sînt de conceput fără crearea şi dezvoltarea unei industrii puternice, moderne, capabile să-şi asume funcţia de ramură conducătoare a economiei naţionale, cu toate consecinţele ce decurg de aici pentru statornicirea de noi proporţii, mai raţionale, precum şi pentru valorificarea multilaterală a bogăţiilor naturale şi a resurselor de muncă ale ţării.

I

POTRIVIT unei metafore inspirate a marelui revoluţionar democrat Nicolae Bălcescu, configuraţia României este aceea a unei cetăţi : această imagine este dată de forma circulară a ţării, închizînd între hotarele ei pe o arie de 237 000 km², într-un mod armonios, toate formele de relief.

Proporţionalităţii şi armoniei teritoriului ţării îi corespunde o varietate de resurse naturale. Repartiţia acestor bogăţii pe cuprinsul întregii ţări, într-o îmbinare favorabilă din punct de vedere economic, creează premise din cele mai bune pentru o valorificare raţională a acestora, în vederea creşterii potenţialului economic al ţării şi a bunăstării poporului român.

Aceste condiţii nu au fost folosite în trecut în mod raţional. Nivelul relativ scăzut de dezvoltare a economiei naţionale, disproporţiile accentuate dintre ramurile ei erau însoţite de disproporţii nu mai puţin profunde în dezvoltarea economică şi social-culturală a regiunilor. Este suficient să arătăm că populaţia activă ocupată în industrie, în 1930, reprezenta doar 7,9% din întreaga populaţie activă a ţării ; aproape întreaga industrie (circa 70% din producţia industrială a ţării în 1938) era concentrată în 6 centre : oraşul Bucureşti, Valea Prahovei, Braşov, Hunedoara, Timişoara şi Reşiţa ; actualele regiuni Dobrogea, Oltenia, Iaşi, Crişana, Maramureş, Mureş-Autonomă Maghiară şi Suceava, în care trăia peste jumătate din populaţia ţării, participau cu mai puţin de o cincime în totalul producţiei industriale. Nici agricultura nu era mai raţional repartizată pe cuprinsul ţării. Culturile tehnice şi creşterea animalelor, erau concentrate mai cu seamă în anumite regiuni mai dezvoltate din punct de vedere industrial.

O asemenea situaţie era profund incompatibilă cu ţelurile şi esenţa socialismului : disproporţiile economice, însoţite de disparităţi în nivelul de trai al populaţiei, trădează o structură nefavorabilă a producţiei sociale, o folosire incompletă, neraţională, a bogăţiilor naturale şi a resurselor de muncă.

II

ELABORÎND politica de construire a societăţii noi, partidul a acordat o atenţie deosebită îmbunătăţirii repartizării teritoriale a forţelor de producţie.

Statornicirea unor proporţii noi în economia naţională — între industrie şi agricultură, între industria extractivă şi cea prelucrătoare, între fondul de consum şi fondul de acumulare — presupune făurirea unor proporţii adecvate şi în dezvoltarea regiunilor, în conformitate cu resursele existente şi obiectivele de ridicare economică a acestora, corelaţii armonizate cu proporţiile generale ale economiei ţării.

În scopul asigurării unei juste repartizări a forţelor de producţie pe teritoriu, potrivit necesităţilor dezvoltării ca un complex unitar a întregii economii naţionale, ţinînd seama de particularităţile economice şi naturale ale fiecărei regiuni şi fiecărui raion, partidul a arătat că la amplasarea noilor obiective industriale este necesar să se urmărească: obţinerea unei eficienţe economice maxime, folosind condiţiile economice şi naturale favorabile din fiecare regiune ; dezvoltarea economică a regiunilor mai puţin dezvoltate ; crearea unei baze industriale în oraşele lipsite de industrie sau slab industrializate ; folosirea cît mai judicioasă a forţei de muncă în toate regiunile ţării.

Aceste linii directoare generale au fost urmate consecvent în decursul anilor, afectîndu-se în acest scop investiţii considerabile pentru dezvoltarea industriei. Ca urmare, au fost create numeroase obiective industriale cu rol determinant în atragerea de noi resurse naturale în circuitul economic, a căror amplasare a urmărit, pe lîngă criterii de eficienţă, şi dezvoltarea mai rapidă a regiunilor în trecut rămase în urmă. Caracteristic este faptul că în anii 1956—1965 circa 50% din numărul total al întreprinderilor industriale au fost amplasate în regiunile în trecut mai puţin dezvoltate.

O trăsătură semnificativă a politicii de dezvoltare a tuturor regiunilor ţării, o constituie ritmurile diferenţiate cu care creşte producţia industrială, mai înalte la majoritatea regiunilor caracterizate printr-un grad mai scăzut de dezvoltare economică.

	Ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale (în %)	
	1951—1965	1960—1965
Republica Socialistă România	14,0	14,5
Regiunea :		
Argeş	14,9	15,4
Bacău	15,4	16,7
Bucureşti	14,8	17,3
Dobrogea	15,9	13,6
Galaţi	13,6	14,1
Iaşi	18,8	20,8
Maramureş	14,0	11,5
Mureş-Autonomă Maghiară	16,2	16,7
Oltenia	16,7	18,1
Suceava	11,1	12,3

Dacă în perioada 1951—1965 producţia industrială a ţării a crescut de 7,1 ori, în regiunea Iaşi ea a crescut de 13 ori, în Oltenia de 10 ori, în regiunea Dobrogea de 9,2 ori, în regiunea Bacău de 8,7 ori, în regiunea Argeş de 8 ori. Ca urmare a ritmurilor rapide de creştere a producţiei industriale ponderea acestor regiuni în producţia industrială a ţării a manifestat o tendinţă de creştere.

Un factor de accelerare a valorificării superioare a resurselor naturale, cu influenţe nemijlocite asupra repartizării teritoriale a forţelor de producţie, îl constituie promovarea multilaterală şi rapidă a tehnicii moderne. Permiţînd valorificarea a noi resurse naturale, atragerea în circuitul economic a unor resurse care în trecut nu-şi găseau utilizare sau a căror prelucrare cu tehnologia cunoscută în acea vreme nu era rentabilă, lărgirea continuă a gamei de produse fabricate etc., progresul tehnic creează premise favorabile amplasării întreprinderilor industriale în noi zone. Se poate afirma că progresul tehnic contemporan contribuie în măsură substanţială la micşorarea gradului de dependenţă a organizării teritoriale a industriei de condiţiile naturale, lărgind posibilităţile de amplasare a unităţilor industriale. De pildă, promovarea consecventă a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii contemporane au lărgit într-o mare măsură posibilităţile de valorificare a zonelor petrolifere din Oltenia, Argeş şi Moldova. Elaborarea metodelor tehnologice moderne de prelucrare a stufului şi paielor a făcut posibilă valorificarea bogatelor resurse de stuf şi paie de care dispune ţara noastră pentru fabricarea celulozei, hîrtiei, cartoanelor şi furfurolului. Ca urmare, regiunile Dobrogea, Galaţi şi Bucureşti au intrat în rîndul producătorilor de celuloză şi hîrtie, utilizînd ca materie primă stuful şi paiele. Numeroase alte exemple se pot da din toate ramurile industriale.

Totodată, progresul tehnic are o influenţă hotărîtoare în valorificarea superioară a unor materii prime prelucrate şi mai înainte. Exemplul devenit clasic este cel al valorificării superioare a resurselor de petrol şi al chimizării gazelor naturale. Descoperirile petrochimiei au permis crearea unor noi subramuri ale industriei chimice, ca de pildă industria maselor plastice, a firelor şi fibrelor sintetice, a cauciucului sintetic etc. Amplasarea noilor unităţi industriale a fost posibilă în zone mai puţin industrializate, ca de pildă, Oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Borzeşti, Roznov-Săvineşti, Craiova etc.

În cadrul politicii de repartizare raţională a forţelor de producţie pe teritoriu, un loc de seamă îl ocupă dezvoltarea producţiei agricole vegetale şi animale. Printr-o orientare judicioasă pe regiuni a investiţiilor alocate agriculturii s-a urmărit repartizarea raţională a bazei tehnico-materiale pe teritoriul întregii ţări, asigurîndu-se utilizarea cît mai deplină a condiţiilor pedoclimatice din fiecare regiune şi raion, folosirea forţei de muncă şi, implicit, dezvoltarea multilaterală şi intensivă a agriculturii.

În orientarea investiţiilor destinate agriculturii, s-au alocat fonduri relativ mai mari regiunilor în trecut mai slab dezvoltate, fiind astfel antrenate la viaţa nouă toate regiunile şi raioanele patriei.

O privire — fie şi numai fugară — asupra hărţii ţării noastre este suficientă pentru a sesiza cîteva schimbări semnificative. Datorită marilor investiţii pentru cercetările geologice şi descoperirea de noi rezerve geologice, au apărut la iveală, atrase fiind în procesul de valorificare, numeroase noi zăcăminte. Cazul cel mai tipic îl oferă industria energetică. În anul 1950 regiunile Ploieşti şi Hunedoara deţineau 88% din producţia globală a combustibilului, iar regiunea Ploieşti concentra 95% din industria petrolului. Ca urmare a investiţiilor efectuate în anii 1951—1965 pentru cercetări geologice, pe hartă a apărut o nouă repartizare teritorială a industriei combustibilului. Au fost deschise mine de cărbune în regiunile Crişana, Ploieşti, Argeş, Braşov. Regiunea Oltenia este astăzi identificată ca posedînd 90% din rezervele de lignit ale ţării. Mine noi au apărut la Rovinari, Girla-Bălăceşti, Valea Motrului şi altele. Industria petrolului este astăzi prezentă şi în regiunile Oltenia şi Argeş. Producţia de energie electrică a cunoscut şi ea o îmbunătăţire a repartizării teritoriale, după cum şi celelalte ramuri au simţit efectul traducerii în viaţă a politicii de repartizare teritorială judicioasă a forţelor de producţie.

III

SE schimbă înfăţişarea ţării şi în ceea ce priveşte oraşele : cele vechi se dezvoltă, se modernizează, oraşele care erau cîndva „locuri unde nu se întîmpla nimic" cunosc şi ele o viaţă nouă, apar noi oraşe. A sporit simţitor populaţia urbană nu numai pe întreaga ţară, ci şi în regiunile altădată mai rămase în urmă. Îmbunătăţirea repartizării teritoriale a forţelor de producţie, în contextul general al industrializării socialiste, are repercusiuni nemijlocite asupra structurii populaţiei ocupate în economia naţională şi asupra nivelului ei de trai.

Reafirmînd industrializarea socialistă a ţării ca obiectiv central al politicii economice a partidului, Congresul al IX-lea al P.C.R. a trasat printre sarcinile de bază ale planului economic pe anii 1966—1970 îmbunătăţirea continuă a repartizării forţelor de producţie pe teritoriul ţării. Numeroase obiective industriale noi vor apărea pe harta ţării în noul cincinal. O dată cu dezvoltarea industriei în oraşe, se vor construi întreprinderi industriale în raioanele agricole, creîndu-se noi centre muncitoreşti.

Regiunile altă dată mai înapoiate vor cunoaşte o continuă dezvoltare, integrîndu-se tot mai deplin în viaţa economică şi social-culturală a ţării. Participarea lor va deveni mai activă la valorificarea resurselor naturale ale ţării, cu consecinţe pozitive asupra bunăstării şi a nivelului cultural al populaţiei.

conf. univ. V. TREBICI

Noi construcţii pe calea Severinului din Craiova

PAGINI DE ISTORIE

CONSECVENT PE POZIŢIILE INDUSTRIALIZĂRII

Dezbaterea care a început în sec. XIX asupra direcţiilor de dezvoltare a economiei româneşti a prilejuit nu numai o amplă luptă de idei în cursul căreia interesele diferitelor clase şi grupuri sociale s-au manifestat cu o deosebită forţă, dar şi o confruntare a tuturor acestor poziţii cu viaţa, cu necesităţile poporului şi ale ţării.

Aşa cum s-a subliniat în Raportul de activitate al C.C. prezentat de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului, „Experienţa poporului român ca şi istoria dezvoltării societăţii omeneşti, demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres şi civilizaţie, spre ridicarea standardului de viaţă, asigură în fapt independenţa şi suveranitatea naţională".

Căutînd soluţii pentru a schimba situaţia social-economică grea a ţării şi a pune bazele dezvoltării ei independente, încă în a doua jumătate a sec. XIX minţile luminate, progresiste, au subliniat necesitatea creării unei industrii proprii. B. P. Haşdeu, P. S. Aurelian, A. D. Xenopol şi alţii au arătat în scrierile lor că a conserva caracterul agrar al economiei înseamnă a condamna ţara la sărăcie şi dependenţă faţă de străinate.

Datorită locului ocupat de ea în sistemul de producţie socială, clasa noastră muncitoare s-a plasat pe poziţia dezvoltării industriei încă de la începuturile ei. În procesul dezvoltării mişcării muncitoreşti şi al unirii ei cu socialismul ştiinţific, al analizei condiţiilor economice din ţară, concepţia clasei muncitoare din România cu privire la dezvoltarea şi rolul industriei, cu privire la necesitatea transformării României într-o ţară industrială, a căpătat o profunzime tot mai mare şi o semnificaţie revoluţionară.

„Întemeierea industriei — scria în 1895 «Lumea nouă» — se impune la noi cu atita seriozitate, încît nepăsarea în această privinţă poate aduce cele mai mari nenorociri asupra ţării. România nu poate rămîne ţară agricolă".

Dezvăluind exploatarea capitalistă, încă în cursul deceniului 9 al secolului trecut, publicaţiile socialiste au ridicat cu o deosebită forţă ideea legăturii între industrializare şi necesitatea trecerii mijloacelor de producţie în proprietatea socială, spre a lichida contradicţia dintre caracterul social al producţiei şi însuşirea privat-capitalistă a rezultatelor. Pe această linie, va fi pusă problema şi în Manifestul-program al „partidei muncitorilor" publicat în 1891. Pe lîngă proteguirea industriei el cerea ca „toate instrumentele de muncă, pămîntul, minele, fabricile, atelierele etc. să fie proprietate colectivă a societăţii întregi şi în care regulatoriu al producţiei, în loc de concurenţa de astăzi, anarhică şi ucigătoare, să fie însăşi societatea care să reguleze producţia după un plan hotărît" [1].

Exprimînd punctul de vedere al socialiştilor, C. Dobrogeanu Gherea arăta la începutul secolului nostru că o ţară eminamente agricolă nu poate fi decît o ţară eminamente săracă, înapoiată şi din punct de vedere economic şi din punct de vedere cultural. Mai mult, dezvoltarea industriei, continua el, constituie o condiţie de existenţă în viitor a ţării, o condiţie de a fi sau a nu fi şi deci „trebuie să devenim o ţară industrială". Totodată, el sublinia că dezvoltarea industriei crea condiţii materiale pentru făurirea noii societăţi socialiste.

La sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, clasa noastră muncitoare avea cea mai înaintată concepţie în sînul societăţii româneşti cu privire la însemnătatea, locul şi rolul industriei în dezvoltarea economică, socială şi politică a poporului român.

În condiţiile orînduirii burghezo-moşiereşti, datorită intereselor înguste, egoiste ale claselor exploatatoare, ideile înaintate, progresiste, cu privire la dezvoltarea economică a ţării nu-şi puteau găsi aplicarea, ceea ce a avut drept rezultat rămînerea în urmă a României faţă de statele dezvoltate din punct de vedere industrial.

Singurul partid care în problema căilor dezvoltării economiei ţării a pornit consecvent de la interesele poporului, de la cerinţele progresului în epoca noastră a fost partidul marxist-leninist al clasei noastre muncitoare.

FAURIREA în 1921 a Partidului Comunist Român a ridicat lupta clasei muncitoare din ţara noastră pe o treaptă nouă, superioară. Bazat pe învăţătura marxist-leninistă, P.C.R. a dezvăluit exploatarea intensă la care erau supuse masele de la oraşe şi sate, a scos în evidenţă factorii care frînau dezvoltarea forţelor de producţie, progresul economic, social şi politic al ţării, arătînd totodată şi căile de ieşire din respectiva situaţie. În legătură cu aceasta, merită subliniat faptul că, încă în 1925, P.C.R. punea ca o primă condiţie a călirii leniniste a rîndurilor sale „studierea şi cunoaşterea pe deplin a realităţii de la noi în procesul dezvoltării ei", şi aci un loc important îl ocupa „dezvoltarea industrială".

În perioada dintre cele două războaie mondiale, problema structurii şi direcţiei de dezvoltare a economiei româneşti a continuat să fie în centrul luptei ideologice şi politice.

Astfel P.N.Ţ., pentru a rupe ţărănimea de clasa muncitoare şi a i-o contrapune, a elaborat un program special, cunoscut sub denumirea de teoria „statului ţărănesc". Teoreticienii „statului ţărănesc" susţineau „primatul agriculturii" în economie, „trăinicia micii gospodării ţărăneşti" şi afirmau că condiţiile de existenţă naturale ale ţării noastre n-ar fi deschis perspective dezvoltării ei dintr-un stat agrar într-un stat industrial.

Partidul Comunist Român a supus pseudoteoria „statului ţărănesc" unei critici ştiinţifice nimicitoare. El a demonstrat scopul de clasă al acestei teorii : acela de a împiedica făurirea alianţei muncitoreşti-ţărăneşti şi de a menţine astfel masele largi de ţărani săraci şi mijlocaşi sub dominaţia moşierilor şi chiaburilor. P.C.R. a dezvăluit concret, pe viu, falsitatea tezei „trăiniciei micii gospodării ţărăneşti" punînd în evidenţă procesul diferenţierii de clasă la sate, proces în decursul căruia majoritatea ţăranilor se ruinau în favoarea unei minorităţi exploatatoare. Totodată, P.C.R. a demonstrat clar că mica gospodărie ţărănească seminaturală se dovedise în practica istorică incapabilă să scoată ţărănimea din mizerie şi incultură ; ea, dimpotrivă, o condamna la această stare. P.C.R. a demonstrat, de asemenea, că dacă atunci cînd era vorba de industrializarea ţării P.N.Ţ. nega existenţa bogăţiilor naturale necesare, acesta nu a uitat totuşi de ele atunci cînd le-a pus — începînd cu adoptarea legii minelor din 1929 — la dispoziţia monopolurilor străine cu care avea strînse legături.

PE baza analizei făcute, P.C.R. a arătat că numai alianţa muncitorească-ţărănească, lichidarea rămăşiţelor feudale ca şi a exploatării omului de către om în general, lichidarea dominaţiei capitalului străin, dezvoltarea puternică a forţelor de producţie ale ţării vor putea scoate ţara din situaţia economică grea în care se afla şi că în această direcţie industrializarea României în folosul poporului muncitor reprezenta pîrghia principală.

Paralel, P.C.R. a subliniat faptul că monopolurile străine aveau interese contrare industrializării României. Încă în 1928, cînd naţional-ţărăniştii prezentau capitalul străin ca pe „colacul de salvare" a ţării, P.C.R. sublinia că „oricare ar fi condiţiile, capitalul străin nu va veni în ţară nici pentru a rezolva criza economică, nici pentru a industrializa sau democratiza ţara" [2]. Pe această linie, de exemplu, presa muncitorească a dezvăluit caracterul dăunător al activităţii controlorilor străini în timpul crizei din 1929—1933. „Ţările capitaliste industriale — arăta P.C.R. în 1932 — cer de la ţările agrare să renunţe la tarifele vamale pentru importul industrial şi la menţinerea industriei proprii (propunerea comisiei Rist, rezoluţia Conferinţei de la Stresa" [3]).

Partidul Comunist vedea dezvoltarea industriei în strînsă legătură cu independenţa ţării. Iată de ce, de pildă, în august 1936, el examina „interesele de dezvoltare a forţelor de producţie ale României şi independenţa economică şi politică a ei".

Dezvăluind sensul ultimatului economico-politic dat de hitlerişti României în martie 1939, Raportul Comitetului Central la Plenara a VI-a a C.C. al P.C.R. sublinia că „prin acest ultimatum Germania hitleristă cerea României pur şi simplu renunţarea la orice independenţă economică." [4]). Ocupîndu-se apoi de „tratatul economic" impus de Germania României în martie 1939, Partidul Comunist scotea în relief că prin acest tratat „Germania caută să lichideze industria românească, să-i monopolizeze produsele, să-i folosească teritoriul..." [5]).

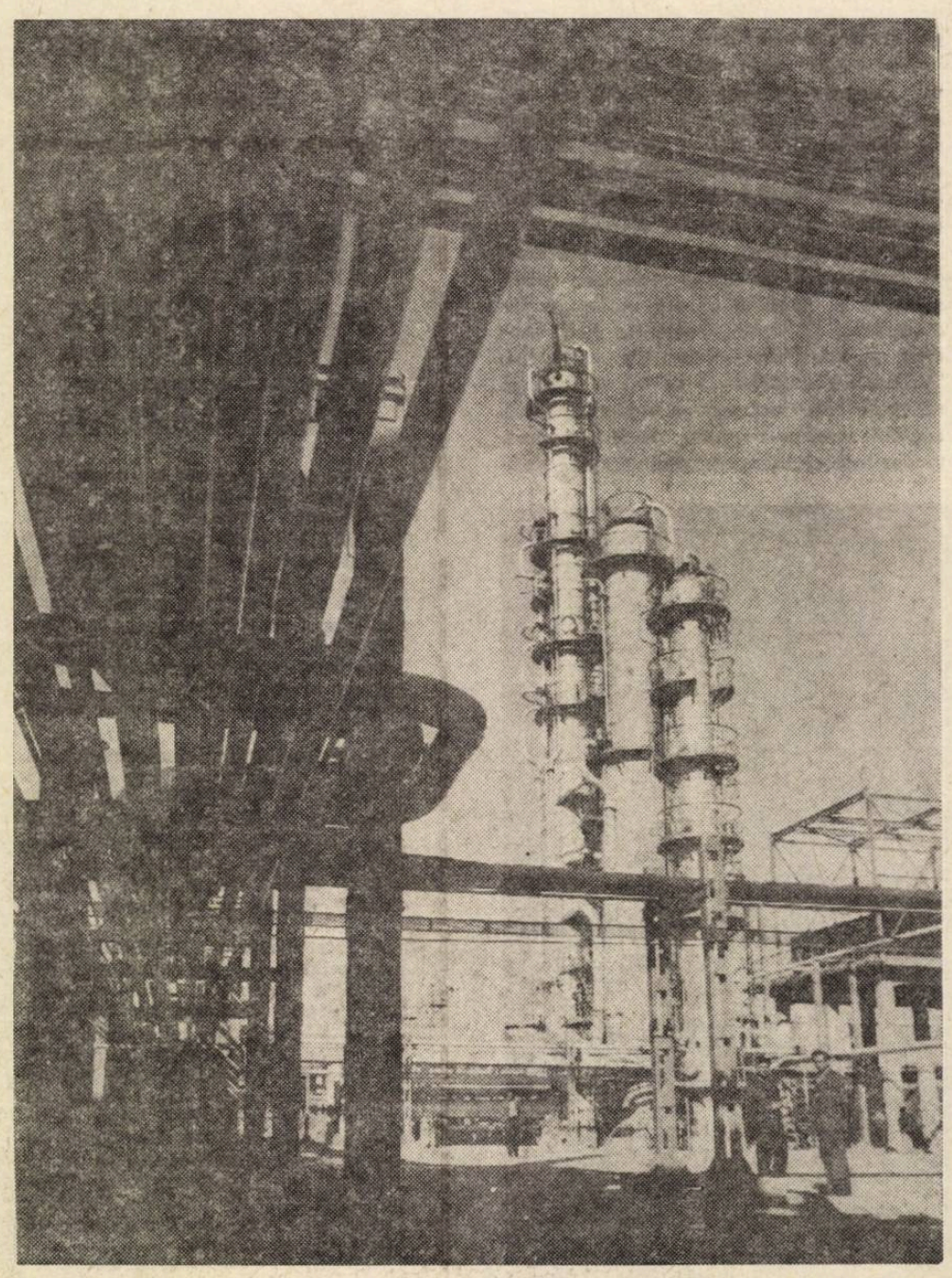

Coloane argintii (Foto : NICU VASILE)

ÎN tot acest timp, P.C.R. nu a scăpat nici un prilej pentru a demasca uneltirile fascismului, acaparările germane de întreprinderi în România, scopurile şi consecinţele lor. În broşura „Pentru pace şi independenţa naţională a poporului român", editată în ianuarie 1941, Partidul Comunist scria : „În economia ţării, capitalul german ia locul celui anglo-francez (petrol, industria de război etc). Guvernul legionar anunţă prin programul său economic desfiinţarea industriei „parazitare", adică a industriei pe care capitalul german nu o tolerează. Întreaga agricultură va fi transformată după nevoile războinice ale Germaniei. Prin încheierea noului tratat economic cu Germania pe timp de 10 ani, România e sortită să devină o anexă economică a Germaniei" [6]).

P.C.R. nu s-a mulţumit însă doar să demaşte ; el a chemat masele muncitoare la luptă pentru apărarea intereselor vitale ale poporului, pentru independenţa şi progresul ţării.

În fruntea clasei muncitoare, exprimînd interesele poporului român şi reuşind să realizeze o coaliţie largă a tuturor forţelor interesate în lichidarea dictaturii militaro-fasciste, P.C.R. a fost organizatorul şi conducătorul insurecţiei naţionale victorioase din august 1944, care a pus capăt dictaturii militaro-fasciste, a eliberat ţara de sub jugul Germaniei hitleriste şi a deschis o epocă nouă în istoria patriei noastre, marcînd începutul revoluţiei populare.

Aceasta este epoca în cursul căreia partidului nostru, aflat în fruntea clasei muncitoare aliată cu ţărănimea, i-a revenit misiunea istorică de a schimba faţa României, de a o transforma într-o ţară socialistă, cu o industrie dezvoltată, puternică şi cu o agricultură înaintată.

Cu claritate şi profunzime, Partidul Comunist Român a demonstrat încă de la începutul revoluţiei că numai pe baza industrializării (incluzînd aici şi electrificarea), în condiţiile dezvoltării cu precădere a industriei grele cu ramurile ei de bază, vor putea fi create condiţii pentru lichidarea înapoierii economice moştenite de la regimul burghezo-moşieresc, pentru ridicarea agriculturii, pentru ducerea ţării noastre pe drumul larg al progresului economic şi social.

Referindu-se la susţinătorii teoriei „România — ţară eminamente agricolă", Gh. Gheorghiu-Dej sublinia în raportul Comitetului Central la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1945 : *„Împotriva acestor teoreticieni reacţionari care căutau să facă din ţara noastră un apendice al marilor state industriale, ne-am ridicat din totdeauna noi, marxiştii, comuniştii, susţinînd că progresul ţării noastre este în directă şi nemijlocită legătură cu progresul industrializării ţării şi că de tăria industrială a ţării depinde în mare măsură însăşi independenţa statului nostru"* [7]).

Meritul P.C.R. este atît acela de a fi făurit o concepţie marxist-leninistă creatoare privind dezvoltarea modernă a României pentru a o scoate din starea în care era ţinută pe timpul regimului burghezo-moşieresc şi a o apropia tot mai mult de nivelul statelor înaintate din punct de vedere economic, cît şi acela de a fi apărat această concepţie ştiinţifică şi de a fi mobilizat, organizat şi condus cu succes poporul român la înfăptuirea ei.

Rod al acestei politici, producţia industrială a României este astăzi de aproape 10 ori mai mare decît în 1938, agricultura este aşezată pe baze tehnice moderne, iar economia noastră este una din cele mai dinamice din Europa. Triumful politicii de industrializare socialistă a ţării înseamnă nu numai zdrobirea definitivă în practică, de către viaţă, a tuturor teoriilor neştiinţifice din ţară sau de peste hotare, care negau poporului român posibilitatea de a face din ţara sa o ţară industrială, dar şi afirmarea strălucită a energiei sale creatoare, a capacităţii sale de a contribui la îmbogăţirea tezaurului teoretic şi de experienţă al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale.

prof. univ.
dr. N. N. CONSTANTINESCU

1) Munca, 10 martie 1891.
2) FRONTUL UNIC nr. 1 din 1 august 1928.
3) A se vedea hotărîrile C.C. al P.C.R. din octombrie 1932 în „Sarcinile imediate ale partidului în momentul actual".
4) LUPTA DE CLASĂ nr. 6 din august 1939.
5) Loc. cit.
6) Documente din istoria Partidului Comunist din România, ed. a II-a, Editura Politică, 1953, pag. 333—334.
7) Gheorghe Gheorghiu-Dej : Articole şi Cuvîntări, ed. a IV-a, E.S.P.L.P., 1956. pag. 62.

VIITORUL INSTITUT POLITEHNIC DIN BUCUREȘTI

● S-AU EVITAT SOLUȚIILE CLASICE

● ÎN ATENȚIE: DICTONUL „MENS SANA...“

● ÎNTÎLNIRE ÎNTRE TEHNICA CEA MAI AVANSATĂ ȘI ARHITECTURA TRADIȚIONALĂ

INSTITUTUL Politehnic — marele ansamblu care va conține cel mai important nucleu de învățămînt universitar tehnic din țară — va constitui o amplă dotare culturală a Capitalei noastre. Această nouă valoare urbană, legată de centrul orașului prin artere importante (Splaiul Dîmboviței și Șoseaua Grozăvești) se încadrează, cu cele 175 ha de teren ale sale, în zona verde — de vest — a orașului (între Grădina Botanică și viitoarea zonă a lacului Ciurel) aducîndu-i acesteia vioiciune și dinamism, atît prin varietatea volumelor construite cît și prin tinerețea masei de studenți pe care o va găzdui.

Bineînțeles că organizarea și modelarea acestui mare volum construit (850 000 mc în prima etapă), cu diversele și multiplele lui funcțiuni didactice și administrative cerute de instruirea teoretică și practică a celor **10 000 de studenți** în 63 specializări tehnice diferite, într-un ansamblu unitar și reprezentativ, a cerut un studiu laborios din partea colectivului de proiectare. Au fost părăsite soluțiile utilizate în mod curent pentru astfel de edificii: soluția concentrată pe înălțime cu circulație verticală mecanizată sau soluția „compus“ cu facultățile risipite într-un mare spațiu verde în afara orașului. Ultima soluție n-a fost aleasă, întrucît ar fi fost vorba de un fel de „cetate“ ruptă de viața socială și culturală a orașului și în plus, nu ar fi adus nici o contribuție urbanistică Bucureștiului.

Dispoziția arhitecturală nouă în funcționalitatea ei adună întreaga suprafață construită în 5 grupări didactice de specialități înrudite și o unitate a învățămîntului comun, organizate toate pe maximum patru nivele. Se înlătură astfel circulațiile greoaie pe verticală — este vorba doar de o frecvență foarte intensă — precum și dispersarea și risipa de spațiu adusă de construcția izolată a fiecărei facultăți în parte.

Compunerea acestor grupări — profile de învățămînt — pe teren, s-a realizat în jurul unui centru de interes imprimat de funcțiunile comune centrale — învățămîntul general, aula mare cu 1 500 locuri și rectoratul — exprimate și plastic printr-un volum mai puternic și viguros. Acestui miez central i se supun, în ordinea legăturilor funcționale, profilele: Mecanică, Metalurgie-transporturi. Chimie, Electrotehnică și Electronică, legate spațial prin relații de volume, înălțimi, grupări înalte de arbori etc.

Fiecare profil își are un miez de formare, cu hall-ul central al amfiteatrelor și vestiarelor din care pornesc apoi grupările laboratoarelor pe catedre. S-a căutat să se rezerve în jurul fiecărui profil, spații pentru extinderi viitoare, care să răspundă schimbărilor aduse de evoluția rapidă a științei și tehnicii.

● Toate profilele de învățămînt însumează împreună spațiile pentru învățămîntul teoretic **care cuprind:**

29 AMFITEATRE (între 100 și 250 locuri fiecare)

270 SĂLI DE CURS (seminar, proiecte).

5 BIBLIOTECI mici pe profile, în afara bibliotecii centrale **cu peste 1 milion volume.**

Jumătate din întreaga suprafață este destinată laboratoarelor (570 de tipuri) a căror multitudine și diversitate reprezintă de fapt, la scară redusă, varietatea principalelor sectoare ale industriei țării noastre. Pornind de la tipul „hală“, pentru tehnologia construcțiilor de mașini sau turnătorie, trecînd la laboratoarele de chimie cu alimentările lor speciale de instalații, la cele tip clasă și terminînd cu cele speciale pentru tehnica tensiunilor înalte, pentru cazane și turbine sau electronică, toate trebuie cunoscute și stăpînite în toată complexitatea proceselor lor tehnologice. Cuprinderea lor în volume armonioase, diverse, dar nu disparate, pentru a păstra caracterul unitar și reprezentativ al ansamblului, a constituit una din datele dificile ale acestei teme noi și foarte complexe.

Cele peste 1 600 cadre didactice care vor conduce această diversitate de instruire, își au rezervate spații speciale de cercetare științifică și cabinete de lucru. Se vor crea astfel condiții ca viitorul Institut Politehnic să devină și un important centru științific al țării.

După terminarea construirii spațiilor de învățămînt, va urma realizarea zonei sportive a institutului, cu sălile ei de gimnastică și jocuri, bazin de înot, stadion, nenumărate terenuri de sport etc. Terenurilor amintite li se va alătura și un mare club recreativ al studenților din această zonă a orașului, unde recrearea și destinderea binemeritate vor găsi spații variate și plăcute, în apropierea căminelor de pe malul sting al Dîmboviței.

Din această diversitate funcțională a clădirii, proiectul a căutat să extragă varietatea necesară spațiilor interioare, să le exprime specificul tehnic, controlînd în același timp, justa proporție a suprafețelor direct utile, cu cele auxiliare de circulație (55%).

Proiectul a urmărit ca acest nou și important edificiu să fie construit de pe pozițiile tehnice cele mai avansate în etapa noastră actuală de edificare. Structura generală este de beton armat, cu planșee casetate, de înălțime uniformă, modulate la 60 și 90 cm, care permit o mobilitate a spațiului, ce poate să prelia diversitatea mărimii spațiilor interioare și posibile la schimbare în viitor.

Se urmărește o raționalizare a traseelor circulațiilor, o adaptabilitate a acestora la diversele schimbări pe care evoluția tehnicii le aduce an de an.

Materialele de finisaj, ceramică, parțial piatra, linoleumul, tratamentele acustice pentru noile amfiteatre, betonul aparent, urmăresc rezistența la uzură produsă de circulația a peste 14 000 persoane, care își schimbă frecvent locul de lucru.

Tratarea arhitecturală a volumelor și fațadelor acestei teme, noi prin programul și organizarea ei, aduce primul caracter de specificitate. Căutăm ca prin dinamismul și vigoarea volumelor, prin exprimarea caracterului și tehnicității, prin tratarea formelor la scara omului, să ne înscriem în caracterele esențiale care dau atita farmec arhitecturii noastre tradiționale.

În încheiere trebuie amintit de efortul și pasiunea cadrelor didactice ale Institutului Politehnic, pentru stabilirea temei la nivelul cerințelor didactice actuale. Bineînțeles că în continuare, este nevoie de același sprijin prețios pentru proiectarea utilajelor didactice ce vor da viață sutelor de laboratoare, vor contribui la edificarea viitorului Institut Politehnic.

prof. arh. O. DOICESCU
arh. P. IUBU
„Proiect“-București

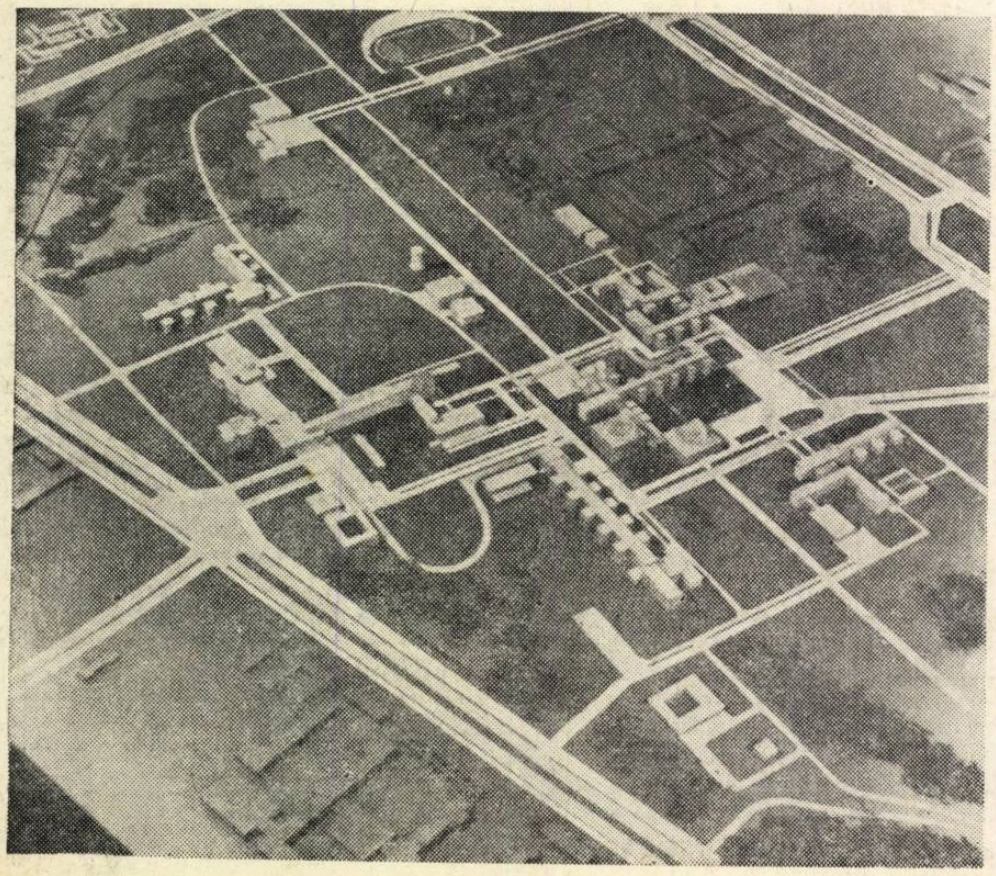

CURIER

● Jubilee industriale

— Pe banda de montaj a Uzinei „Steagul roșu“ din Brașov se află **autocamionul cu numărul de fabricație 100 000.** Aici, la fiecare 10 minute iese pe rampa de expediție cîte un autocamion.

— La noua Uzină de aluminiu din Slatina a fost produsă cea de-a **15 000-a tonă de aluminiu românesc.**

— De pe banda de montaj a Uzinei „Electronica“ a ieșit **aparatul de radio cu numărul 1 500 000.**

— O dată cu lansarea la apă a unui cargou de 12 500 tone, șantierul naval din **Galați** a sărbătorit construcția celei **de-a 600-a navă realizată aici din anul 1950.**

— Întreprinderea regională de electricitate **Argeș** și-a înscris în palmaresul său cel **de-al 600-lea sat electrificat.**

— Constructorii de locuințe din **Baia Mare** au predat beneficiarilor cel **de-al 10 000-lea apartament ridicat aici începînd din anul 1959.**

● Noi capacități de producție

● Și-au înscris primele produse în circuitul economic al țării:

— FABRICA DE CAPROLACTAMĂ **a uzinei de fire de relon Săvinești** (această unitate va permite dublarea producției de fire de relon);

— FABRICA DE AZOTAT DE AMONIU **a marelui Combinat chimic din Tîrgu Mureș;**

— FABRICA DE BIOXID DE CARBON **din Constanța** (capacitate anuală — 450 tone);

— FABRICA DE ANHIDRIDĂ FTALICĂ **a Combinatului Petrochimic din Ploiești,** proiectată pentru o producție anuală de 6 000 tone.

● Obiective industriale în faza intrării în producție:

— CEL DE-AL DOILEA GRUP DE 50 DE MEGAWAȚI **al Termocentralei electrice București-Sud.**

— ULTIMUL HIDROAGREGAT AL CENTRALEI BACĂU I care capătă astfel o forță de 23 megawați.

— DOUĂ NOI LINII TEHNOLOGICE **ale Uzinei centrale de preparare a minereului din Baia Mare** (capacitate de preparare: 1 000 tone de minereu pe zi).

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Un nou contract a fost perfectat recent de întreprinderea „Mașinexporat“ pentru livrarea în U.R.S.S. a 4 200 electromotoare de diferite tipuri și puteri. Printre ultimele exporturi efectuate figurează un lot de mașini de găurit de tip G. 25 în R. D. Germană și strunguri SN-320 în Iran, 360 de electromotoare de diferite puteri în Elveția și 100 de electromotoare cu flanșe în execuție specială în R. F. Germană.

● „Tehnoimport“ a contractat un import de autotrenuri frigorifice de la firma C. Blumhardt din R. F. Germană, termostate pentru agregate frigorifice de la firma „Danfoss A. S.“ din Danemarca, fire de asbest de la firma „Rex Asbestwerke“ din R. F. Germană.

● Întreprinderea „Metalimport“ a încheiat recent un contract cu organizația sovietică „Promsirioimport“ pentru exportul în acest an în U.R.S.S. a 83 500 tone țevi petroliere. S-au perfectat exportul a 15 000 de tone de lingouri de oțel SM cu firmele „Transmet“ din Franța și „Eisenexportgesellschaft“ din Austria, exportul a 1 600 de tone de plumb moale și antimonios cu firma „Oxyde“ din Olanda, precum și exportul a 1 000 de tone de aluminiu blocuri în Belgia și 4 000 de tone de oțel beton în Elveția.

● Contracte încheiate de „Chimimport“ prevăd livrarea de sondafin (pămînt decolorant pentru decolorarea uleiurilor minerale) în Iran și R. P. Polonă, bamarin (decolorant pentru uleiuri vegetale) în R. P. Polonă și cărbune activ în U.R.S.S. S-au perfectat exporturi de anvelope și camere în valoare totală de circa 500 000 de dolari în R. D. Germană, Anglia, Cipru, Grecia, Liban, Libia, Sudan, Turcia, de acid salicic farmaceutic în Turcia, benzoat de sodiu în R.S.F. Iugoslavia și India, streptomicină sulfat în Anglia și Olanda, fenacetină în Belgia, rinofug în U.R.S.S., ulei de vaselină în R. P. Bulgaria, Italia, R.A.U., vaselină naturală în R.A.U.

● Întreprinderea „Mineralimport-export“ a contractat exportul a 32 000 mp de geamuri în Italia, a 4,5 milioane de țigle în R.P. Ungară, 200 mc de marmură de Rușchița în R. F. Germană.

● „Cartimex“ a încheiat recent contracte privind livrarea de diverse împletituri în R. F. Germană și Suedia, violoncele și ghitare în Anglia, pianine „Doina“ în Italia și Turcia, covoare românești de tip oriental, lucrate de mînă, în Liban.

● Prin portul Constanța au fost livrate la export 2 050 de tone de oțel beton și 2 500 de tone de țagle în Libia, 1 050 de tone de xilen și toluen în Izrael, 10 000 de tone de lingouri de oțel în Italia; au sosit din import 12 000 de tone de minereu de fier din India, 750 de tone de instalații de cracare din S.U.A., 1 140 de tone de heringi sărați din Islanda, 530 de tone de fuior de iută din Pakistan, 200 de tone de sulfură de sodiu din R. P. Chineză, 380 de tone de bumbac din Grecia.

NECLINTIT ÎN SLUJBA INTERESELOR POPORULUI ROMÂN

(Urmare din pagina 1)

triva cotropitorilor fasciști, provocau derută în rîndul clicii militaro-fasciste, contribuiau la creșterea avîntului de luptă antifascistă a poporului nostru. Partidul Comunist Român are meritul istoric de a fi izbutit să coalizeze forțe sociale și politice dintre cele mai diverse, în acțiunea de răsturnare a dictaturii militaro-fasciste, scoaterea țării din războiul antisovietic și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

ORGANIZATĂ și condusă de P.C.R., insurecția armată din August 1944 a marcat o cotitură radicală în destinele țării. Armata română, alături de armata sovietică și-a adus o însemnată contribuție la victoria finală asupra Germaniei naziste.

Insurecția armată a marcat începutul revoluției populare în desfășurarea căreia, prin mari bătălii de clasă, poporul nostru, condus de partid, a înlăturat de la putere clasele exploatatoare, și-a luat soarta în propriile mîini, a reconstruit din temelii întreaga țară.

Lupta de decenii a comuniștilor, cei mai buni fii ai clasei muncitoare, pentru unitatea politică și organizatorică și-a găsit încununarea în 1948 prin făurirea partidului unic al muncitorimii române, clădit pe principiile ideologice, politice și organizatorice ale marxism-leninismului. Întărindu-și continuu rîndurile, dezvoltînd legăturile cu masele, partidul și-a îndeplinit cu succes rolul de forță conducătoare în opera de transformare socialistă a țării.

ANII care au trecut de la eliberarea țării de sub jugul fascist sînt anii unor bogate înfăptuiri, de o amploare și profunzime fără precedent. Într-o perioadă istorică scurtă, relațiile de producție socialiste s-au generalizat în întreaga economie națională, a fost desființată pentru totdeauna exploatarea omului de către om, socialismul a învins deplin și definitiv.

În elaborarea programului de construire a socialismului, partidul a stabilit ca obiectiv central industrializarea țării ca temelie a dezvoltării întregii societăți, creșterii bunăstării poporului, asigurării independenței și suveranității naționale. Luptînd cu înflăcărare pentru traducerea în viață a politicii partidului, oamenii muncii s-au convins prin propria lor experiență că numai crearea unei industrii moderne este capabilă să asigure dezvoltarea rapidă a tuturor ramurilor economiei naționale, creșterea productivității muncii sociale și a bunăstării poporului.

România de astăzi este o țară cu o economie dinamică, ale cărei ritmuri de dezvoltare industrială sînt printre cele mai înalte din lume.

ÎN prezent, poporul român își consacră toate forțele înfăptuirii programului de dezvoltare multilaterală a patriei, elaborat de Congresul al IX-lea al P.C.R., în centrul căruia se află continuarea industrializării. Pe această cale, se va asigura creșterea în viitorii cinci ani a volumului producției industriale cu 65% față de nivelul anului 1965. Partidul desfășoară o amplă activitate de perfecționare permanentă a conducerii economiei, ridicării la un nivel mai înalt a cercetării științifice și învățămîntului, sporirii contribuției lor la progresul general al țării.

Pe făgașul socialismului și al marii producții moderne a pășit și agricultura. Ca urmare a măsurilor luate de partid, procesul cooperativizării agriculturii s-a desfășurat în condițiile creșterii producției agricole. Măsurile elaborate de Comitetul Central al partidului pentru îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii duc la dezvoltarea democrației cooperatiste, la continua întărire a alianței muncitorești-țărănești.

Progresul economiei naționale pe un drum echilibrat și armonios a dus la creșterea an de an a venitului național. Pe această bază, partidul și guvernul au înfăptuit măsuri importante pentru ridicarea bunăstării materiale și culturale a întregului popor. S-au obținut succese de seamă în construcția de locuințe, modernizarea orașelor și înfrumusețarea satelor. O dată cu îndeplinirea măreților obiective economice ale noului plan cincinal vor fi luate noi măsuri pentru sporirea veniturilor salariaților și țărănimii, pentru lărgirea activității social-culturale, îmbunătățirea condițiilor de locuit la orașe ca și la sate. Binefacerile socialismului se vor răsfrînge astfel tot mai puternic în viața fiecărui cetățean, în fiecare familie, pe întreg cuprinsul patriei.

TRANSFORMĂRILE petrecute în anii revoluției și construcției socialiste au dus la întărirea continuă a orînduirii noastre socialiste. Au fost desființate pentru totdeauna clasele exploatatoare. Clasa muncitoare stăpînă, împreună cu întregul popor, asupra mijloacelor de producție, și-a sporit rîndurile cu noi detașamente, a crescut necontenit nivelul de calificare profesională și orizontul de cultură al muncitorilor. Experiența, capacitatea mobilizatoare, spiritul de disciplină și organizare care îi sînt proprii și pe care le imprimă întregului popor, consecvența și fermitatea politică, înalta conștiință revoluționară situează clasa muncitoare pe pozițiile cele mai înaintate ale luptei pentru socialism.

În urma încheierii procesului de cooperativizare, țărănimea a devenit o clasă nouă, omogenă, unită prin interesele comune ale dezvoltării și înfloririi proprietății cooperatiste. Intelectualitatea, ale cărei rînduri au sporit, își pune cunoștințele și talentul în slujba construcției socialiste. Una din marile victorii ale politicii partidului nostru o constituie rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale, asigurarea egalității depline în drepturi a tuturor cetățenilor țării, cimentarea frăției dintre oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, care formează astăzi marea familie unită a României socialiste.

Dispariția claselor exploatatoare, schimbările petrecute în economie și cultură, în viața socială și de stat au dus la dezvoltarea națiunii și cimentarea unității sale. Socialismul asigură comunitatea de interese economice, cultura socialistă comună a tuturor cetățenilor țării, ceea ce duce la dezvoltarea și înflorirea continuă a națiunii socialiste, la creșterea rolului ei în progresul societății.

Caracteristica fundamentală a societății noastre este lărgirea continuă a democrației socialiste, participarea maselor populare la dezbaterea principalelor probleme ale politicii interne și externe, la conducerea treburilor obștești. Crește tot mai mult rolul statului, sporesc considerabil atribuțiile sale în organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale, în domeniul învățămîntului, științei și culturii, al educării socialiste a maselor.

SUCCESELE obținute de poporul nostru în opera de făurire a noii orînduiri sociale reprezintă contribuția sa internaționalistă la dezvoltarea sistemului socialist mondial, la întărirea forțelor care luptă pentru pace și progres social în întreaga lume.

În centrul politicii externe a partidului și statului nostru se află întărirea prieteniei și colaborării frățești cu toate statele socialiste. Însuflețit de înaltele idealuri ale solidarității internaționale a celor ce muncesc, partidul nostru întreține și dezvoltă relațiile cu partidele comuniste din țările socialiste, cu partidele comuniste din celelalte țări, își manifestă activ simpatia față de lupta tuturor forțelor și mișcărilor progresiste ale contemporaneității. P.C.R. a depus și va depune și în viitor toate eforturile pentru întărirea unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste internaționale pe baza marxism-leninismului și a internaționalismului proletar.

România socialistă militează activ pentru respectarea strictă în relațiile internaționale a dreptului sfînt al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, de a-și afirma ființa națională, de a-și alege nestingherit calea dezvoltării politice și economice.

Poporul nostru își manifestă deplina adeziune la cauza dreaptă a poporului vietnamez, sprijină lupta sa eroică pentru libertate și independență. Condamnînd agresiunea Statelor Unite în Vietnam, România se pronunță ferm pentru încetarea bombardamentelor împotriva R. D. Vietnam, pentru retragerea tuturor trupelor străine din Vietnamul de Sud și aplicarea acordurilor de la Geneva, pentru recunoașterea Frontului de Eliberare Națională ca unicul reprezentant al poporului sud-vietnamez. În fața agresivității crescînde a cercurilor imperialiste sînt mai necesare ca oricînd întărirea vigilenței popoarelor, acțiuni hotărîte în vederea preîntîmpinării războiului, lupta unită a tuturor forțelor iubitoare de pace.

Manifestîndu-se activ pe arena mondială, România desfășoară o activitate perseverentă pentru îmbunătățirea climatului internațional, asigurarea securității europene, promovează raporturi de bună vecinătate între țările balcanice, dezvoltă relații de colaborare cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială. La baza politicii sale externe, țara noastră situează principiile suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Poporul român își exprimă convingerea că prin acțiunea unită și hotărîtă a tuturor celor cărora le sînt scumpe interesele fundamentale ale umanității, cauza păcii va triumfa!

BILANȚUL bogat al înfăptuirilor înnoitoare cu care se prezintă Partidul Comunist Român la cea de-a 45-a aniversare a înființării sale reprezintă o strălucită confirmare pe care viața, practica socială — acest suprem criteriu de verificare a activității fiecărui partid — o dă liniei sale politice.

Poporul nostru urmează și înfăptuiește cu neclintită încredere politica partidului, fiind profund convins că slujirea devotată a intereselor patriei, a cauzei socialismului și păcii este cea mai înaltă misiune a sa. Adeziunea hotărîtă a maselor la politica partidului își găsește o puternică expresie în faptul că cei mai buni muncitori, țărani, intelectuali, ingineri și tehnicieni, oameni de știință, de artă și cultură consideră drept cea mai înaltă cinste încadrarea lor în rîndurile comuniștilor. Sporindu-și continuu efectivul, întărindu-se din punct de vedere politic și organizatoric, formînd numeroase cadre devotate cu trup și suflet cauzei socialismului, Partidul Comunist Român este puternic prin coeziunea rîndurilor sale, prin unitatea de nezdruncinat în jurul Comitetului Central. Unind înflăcărarea revoluționară cu realismul, îndrăzneala creatoare cu analiza lucidă a fenomenelor vieții, Partidul Comunist Român își îndeplinește cu cinste rolul de conducător devotat al poporului român pe calea luminoasă a socialismului și comunismului.

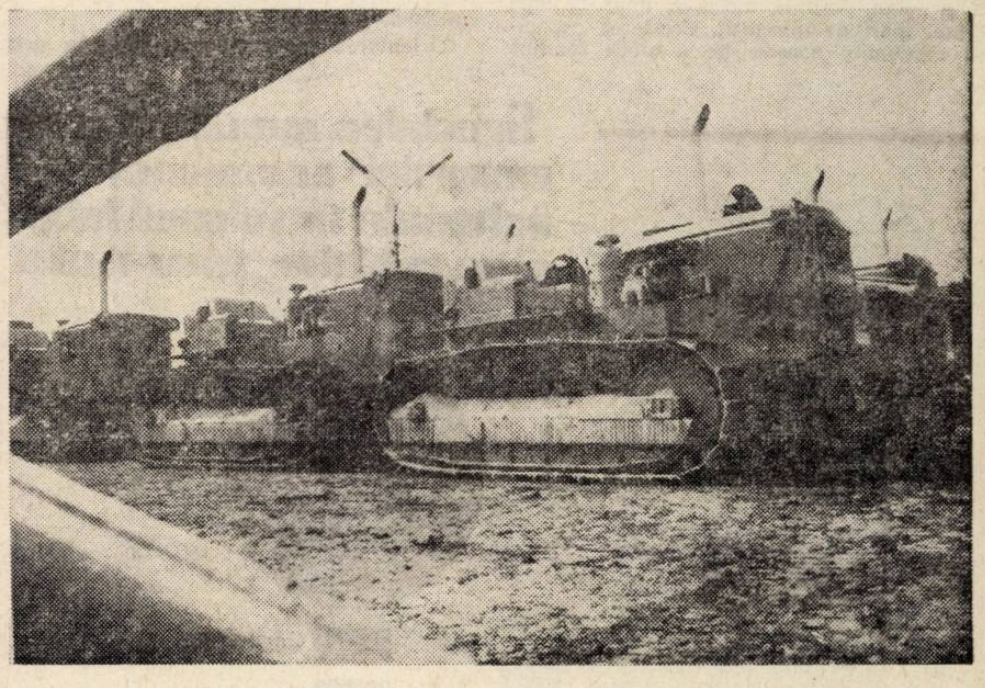

Uzinele „Tractorul"-Brașov: Un nou lot de tractoare S-1300 gata de expediție

P.C.R. — INIȚIATOR ȘI CONDUCĂTOR AL CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

(Urmare din pag. 3)

ale desăvîrșirii construcției socialiste și trecerii la comunism — proces istoric conștient — este indisolubil legată de creșterea rolului maselor, a inițiativei acestora, a unității poporului în jurul partidului. Aceasta nu se realizează de la sine, ci este legată de elaborarea metodelor și formelor corespunzătoare pentru mobilizarea maselor, pentru stimularea energiei lor creatoare, pentru punerea în valoare a experienței și înțelepciunii lor colective.

Însușirea liniei politice a partidului, transformarea sarcinilor de dezvoltare a economiei naționale într-o necesitate înțeleasă nu numai de către avangarda clasei muncitoare, ci de către toți oamenii muncii, constituie, în acest context, o sarcină de cea mai mare răspundere, care nu poate fi realizată decît prin vasta activitate politico-ideologică desfășurată de partid. Ținînd seama de aceste cerințe, cel de-al IX-lea Congres a subliniat că scopul principal al activității politico-ideologice este de a asigura înarmarea membrilor de partid și a maselor largi cu ideile marxism-leninismului, cu linia politică a partidului în problemele interne și internaționale, în vederea mobilizării lor la înfăptuirea sarcinilor ce le revin în opera de construire a socialismului.

O metodă care a intrat în stilul de muncă al partidului nostru este sfătuirea cu poporul în cele mai importante probleme ale politicii interne și internaționale, atragerea largă a oamenilor de știință, a specialiștilor, a activiștilor de partid și de stat la elaborarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale, a măsurilor de perfecționare a activității într-un domeniu sau altul al economiei, al vieții sociale.

Pe această bază, partidul nostru pune în valoare experiența și gîndirea colectivă a maselor, înțelepciunea acestora, hotărîrile adoptate fiind rodul gîndirii și muncii colective a conducerii partidului și statului, a activiștilor de partid și de stat, a maselor largi de oameni ai muncii.

Linia fermă spre promovarea consecventă a principiului muncii colective în activitatea tuturor organelor de partid și de stat, de sus și pînă jos, dezvoltarea pe toate căile a democrației socialiste, sînt menite să asigure o cît mai deplină concordanță între soluțiile ce se adoptă și cerințele reale ale dezvoltării, orientarea tuturor energiilor și talentelor poporului spre îndeplinirea obiectivelor stabilite de partid în noua etapă de dezvoltare în care se află țara noastră.

Expresie a cerințelor obiective ale dezvoltării societății noastre, creșterea rolului conducător al partidului în procesul desăvîrșirii construcției socialiste și al pregătirii condițiilor trecerii treptate spre comunism, constituie o chezășie că sarcinile amplului program de înflorire multilaterală a țării, elaborat de Congresul al IX-lea al P.C.R., vor fi îndeplinite cu succes.

ROADE ALE POLITICII PARTIDULUI DE INDUSTRIALIZARE

IN anii construcției socialiste forțele de producție au cunoscut o continuă înflorire; s-a dezvoltat impetuos industria și pe această bază au progresat și celelalte ramuri economice, întreaga noastră societate.

Dinamismul economiei noastre naționale, modernizarea continuă a structurii de ramură a producției sociale, perfecționarea bazei tehnice materiale a agriculturii, sporirea venitului național, creșterea potențialului economic al țării, ridicarea nivelului de trai, sînt în mod hotărîtor legate de aplicarea cu consecvență, de către partid, a politicii de industrializare a țării. **„Experiența poporului român, ca și istoria dezvoltării societății omenești, — *a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de-al IX-lea Congres al Partidului* —, demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională".**

UN VAST PROGRAM DE INVESTIȚII

SPORIREA potențialului economic al țării a făcut posibilă alocarea unor fonduri tot mai mari de investiții. Creșterea capacității economiei noastre de a aloca fonduri sporite pentru dezvoltarea forțelor de producție și ridicarea nivelului de trai se oglindește în mărirea volumului anual al investițiilor de la 5,7 miliarde lei în 1950 la 44,4 miliarde lei în 1965.

Orientarea investițiilor a ținut în permanență seamă de necesitatea industrializării socialiste, de promovarea cu consecvență a progresului tehnic. Totodată se urmărește gospodărirea judicioasă a fondurilor alocate, creșterea eficienței economice a investițiilor, ca și a întregii activități de producție.

Greutatea specifică a ramurilor economiei naționale în volumul total al investițiilor 1961-1965

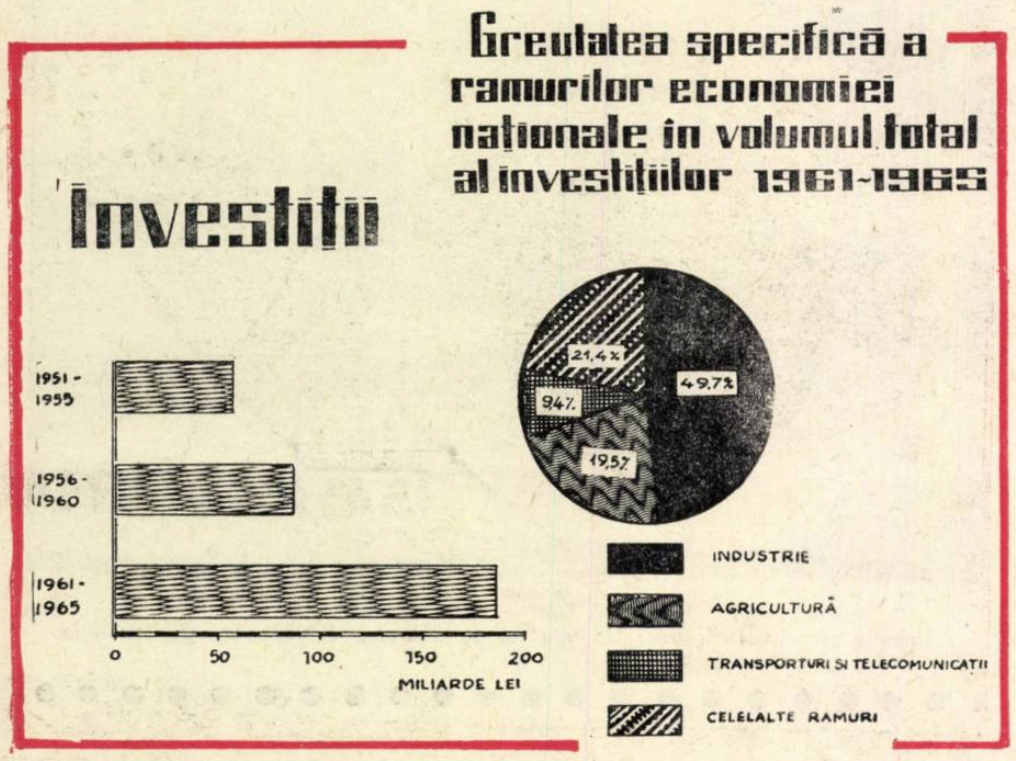

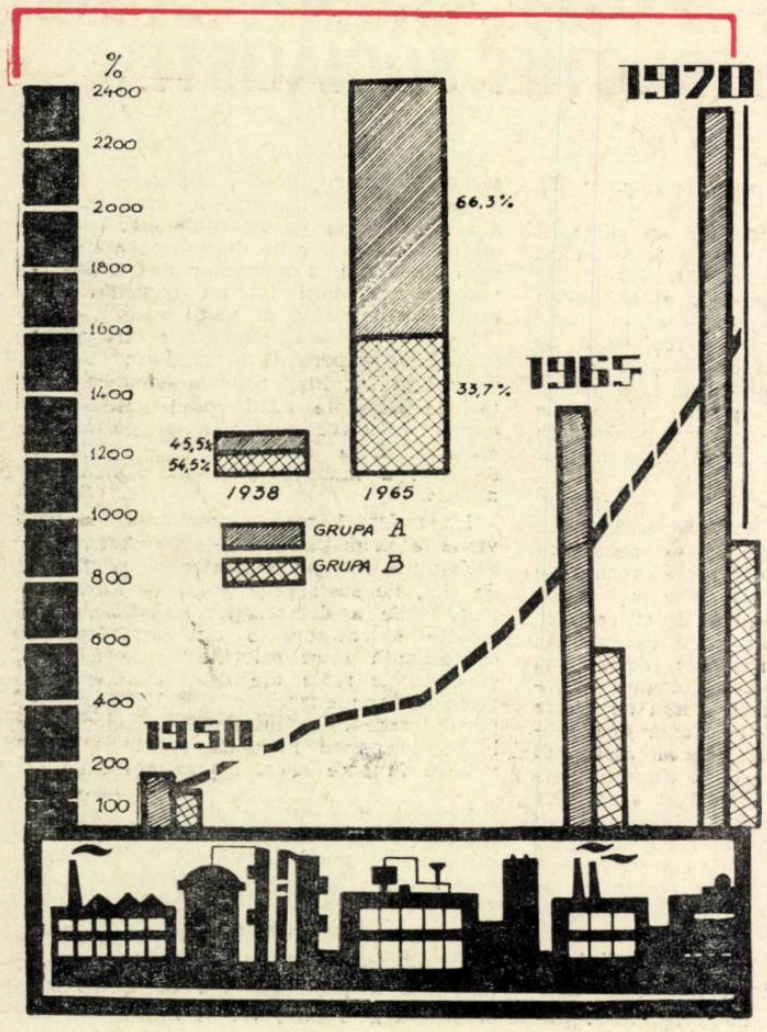

Producția globală industrială pe grupele A și B (1938 = 100)

- **În perioada 1950—1965 s-au investit în economia națională 338 miliarde lei. În următorii cinci ani (1966—1970) se vor investi din fondurile statului 250—260 miliarde lei, ceea ce este egal cu volumul investițiilor din cei 10 ani anteriori.**

- **Circa jumătate din totalitatea fondurilor investite în perioada 1950—1965 — 164 miliarde lei — au fost destinate dezvoltării industriei. Patru cincimi din investițiile industriale au fost orientate spre ramurile hotărîtoare, de care depinde promovarea progresului tehnic în întreaga economie națională: dezvoltarea bazei energetice, metalurgice, a construcției de mașini și a industriei chimice.**

- **760 de obiective industriale noi**

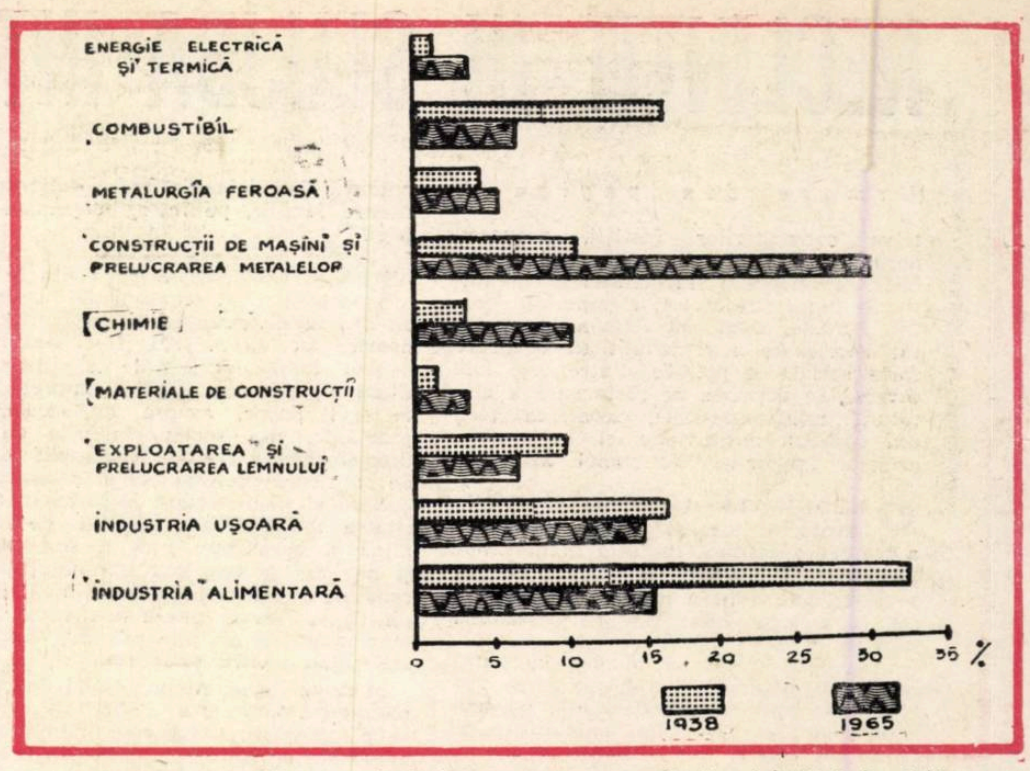

Greutatea specifică a principalelor ramuri în producția globală industrială

RITM SUSȚINUT DE CREȘTERE A PRODUCȚIEI

ROADELE politicii de industrializare sînt tot mai evidente; creșterea într-un ritm înalt a producției industriale, dezvoltarea prioritară a ramurilor producătoare de mijloace de producție, creșterea gradului de valorificare a resurselor naturale, au imprimat dinamism, forță și vitalitate întregii economii naționale.

- **De la o creștere medie anuală de pînă la 4% în perioada 1929—1938, la o creștere medie de 13,3% în perioada 1951—1965.**

- **În 5 săptămîni se realizează astăzi întreaga producție a anului 1938; producția construcțiilor de mașini — în numai 15 zile, iar a chimiei în 10 zile.**

Ca urmare a industrializării, a cunoscut o continuă lărgire procesul de diversificare a ramurilor și subramurilor industriale, s-a lărgit varietatea și s-a îmbunătățit calitatea produselor.

- **În comparație cu producția medie zilnică din 1938 în fiecare zi a anului 1965 s-au produs: 9 400 tone oțel, față de 780 tone; 5 500 tone fontă, față de 365 tone; 6 400 tone laminate finite pline, față de 880 tone; 47 200 000 kWh energie electrică, față de 3 100 000 kWh; 14 800 tone ciment, față de 1 400 tone; 1 600 tone produse sodice, față de 100 tone; 1 400 000 mp țesături, față de 415 000 mp.**

- **În 1965, pe porțile uzinelor construite în anii puterii populare au ieșit zilnic 52 tractoare, 51 de autocamioane și autobuze, 23 mașini-unelte pentru așchierea metalelor, la circa 3 zile o locomotivă Diesel electrică de 2100 CP, zilnic 1 050 aparate radio, 328 televizoare, 410 frigidere, 243 mașini electrice de spălat rufe etc., produse care în 1938 nu se fabricau în țara noastră.**

Prin asigurarea unor ritmuri de creștere superioare ritmului mediu anual înregistrat pe întreaga industrie în anii 1951—1965 (18,5% în construcția de mașini, 17,2% în industria energiei electrice și termice, 13,4% în siderurgie, 22,3% în industria chimică) s-a modificat structura producției industriale, România apropiindu-se din acest punct de vedere de țările mai dezvoltate din punct de vedere industrial.

În perioada 1966—1970 se va menține în continuare un ritm susținut de dezvoltare industrială a țării. Astfel, în anul 1970 volumul producției industriale va fi de circa 1,6 ori mai mare față de 1965 și de circa 15,8 ori mai mare decît în 1938.

DEZVOLTAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE A AGRICULTURII

IN anii construcției socialiste, ca urmare a cooperativizării agriculturii, s-au produs profunde transformări social-economice în viața satului românesc. Producția agricolă a cunoscut o creștere însemnată. Un rol hotărîtor în acest proces îl are creșterea bazei tehnico-materiale a agriculturii, faptul că în-

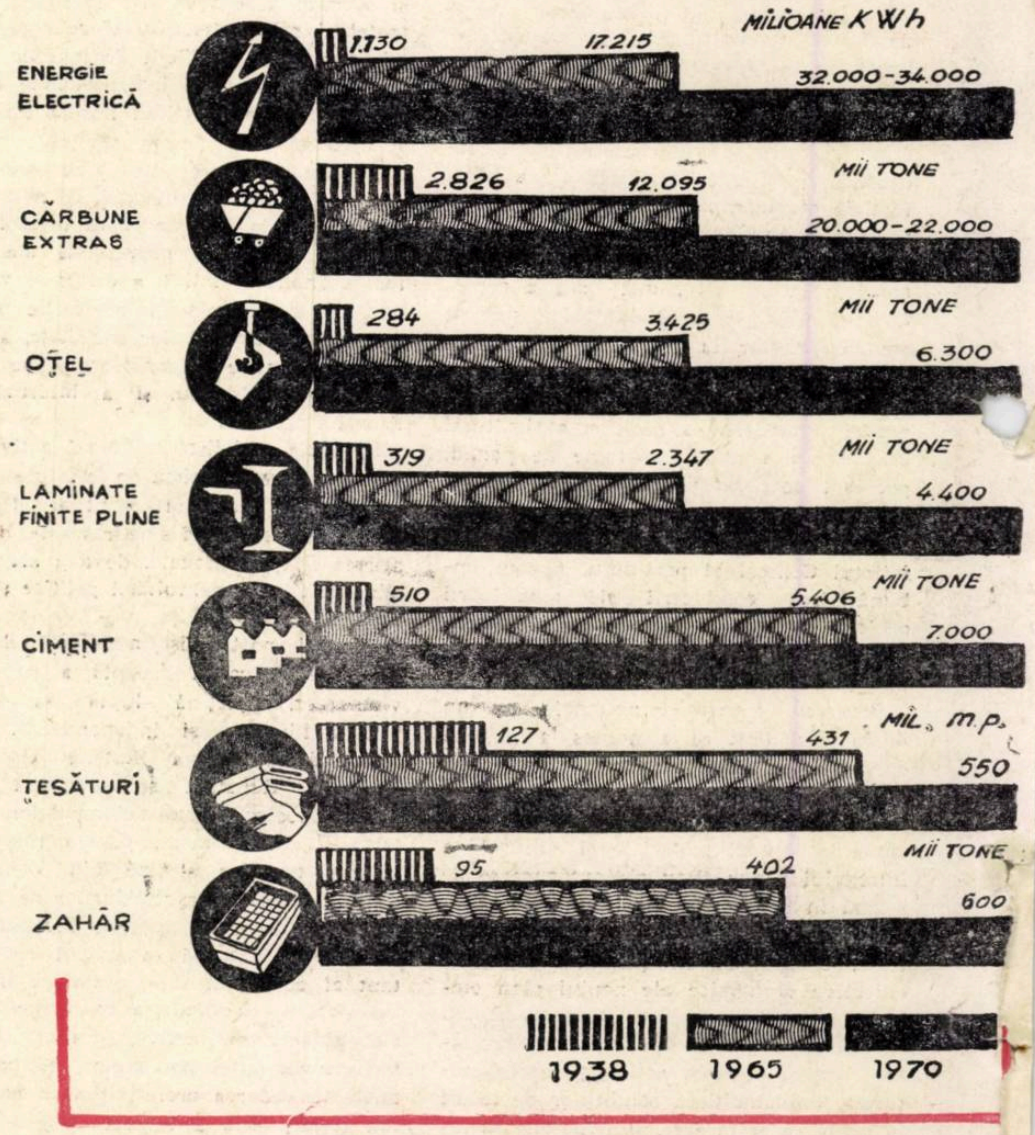

Producția unor produse industriale

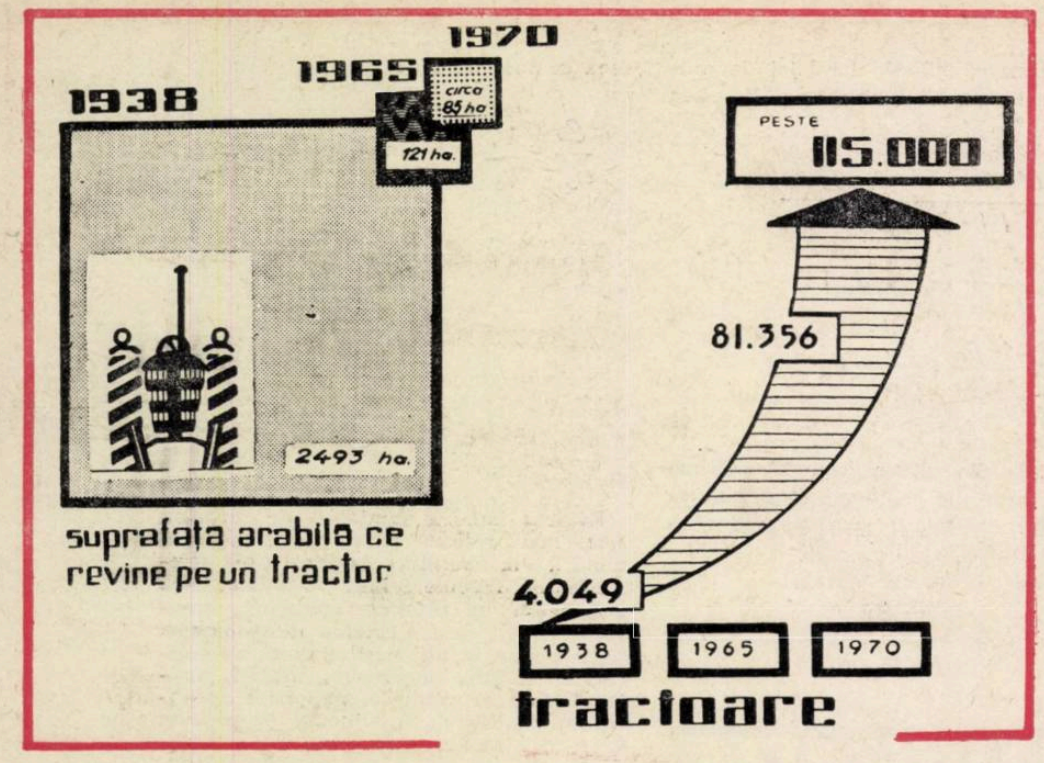

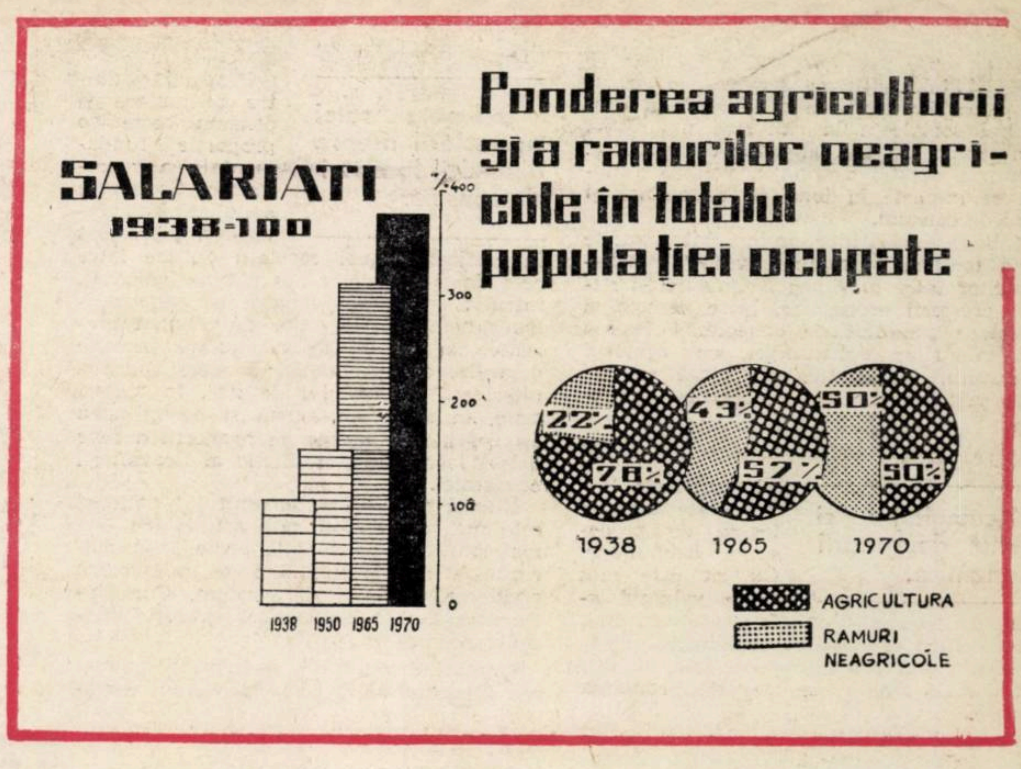

dustria pune la dispoziția acestei ramuri un număr tot mai mare de mașini și tractoare, cantități sporite de îngrășăminte chimice etc.

• La sfîrșitul anului 1965 în agricultura României existau 81 356 tractoare față de 4 049 în 1938, 65 960 semănători mecanice față de 6 350 în 1950, peste 36 800 combine pentru păioase față de 188 în 1950.

• În anul 1935 s-au aplicat în agricultură de 3,6 ori mai multe îngrășăminte decît în 1959, iar în perioada 1966—1970 volumul îngrășămintelor chimice furnizate agriculturii va crește față de 1965 de 3,5 ori.

• Producția totală de cereale a fost în 1965 de 12,6 milioane tone, cea mai mare producție obținută pînă în prezent în agricultura țării noastre.

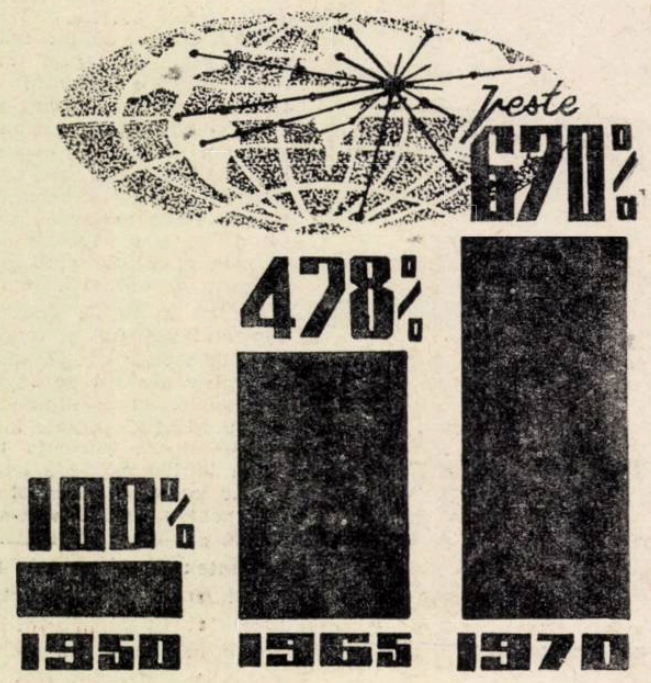

Volumul comerțului exterior

• Pentru obținerea producției de grîu și porumb din anul 1965, în condițiile producției medii la hectar din perioada 1934—1938, ar fi fost necesar să se cultive în plus întreaga suprafață cultivată cu cereale din anul 1950.

DINAMICĂ ASCENDENTĂ ȘI DIVERSIFICAREA SCHIMBURILOR EXTERNE

DEZVOLTAREA armonioasă și în ritm susținut a economiei naționale, valorificarea superioară a resurselor naturale, au determinat lărgirea continuă a schimburilor externe de mărfuri, în condițiile unor însemnate modificări în structura exporturilor și importurilor.

• Față de 1950, exportul de mașini și utilaje a crescut în anul 1965 de 23 ori, cel de produse chimice de 20 ori. Peste patru cincimi din volumul total al exportului îl reprezentau în 1965 produsele industriale.

BUNĂSTAREA POPORULUI — SCOP SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI

CA urmare a sporirii venitului național, simultan cu mărirea fondului de acumulare a crescut fondul de consum, s-a ridicat nivelul de trai material și cultural al poporului.

Urmare a politicii de industrializare, a progresului tehnic în agricultură, o parte tot mai mare din populația activă a țării este ocupată în ramurile neagricole ale economiei, în special în industrie, crește ponderea populației urbane în totalul populației.

Binefacerile socialismului sînt tot mai evidente în viața întregului nostru popor.

• În decurs de 15 ani (1950—1965) au fost alocate pentru finanțarea acțiunilor social-culturale 180 miliarde lei, peste 20% din totalul cheltuielilor bugetare. În 1965, cheltuielile social-culturale de la bugetul de stat pe un locuitor s-au ridicat la 1 150 lei, de 5,4 ori mai mult decît în 1950. În 1970, ele vor ajunge la circa 5 000 lei pe familie.

• 7,6 paturi de asistență medicală la 1 000 de locuitori în 1965, față de 2,2 paturi în 1938.

• De 3,4 ori mai mulți medici în 1965 decît în 1938. În 1965 reveneau — 682 locuitori la un medic față de 1 895 în 1938.

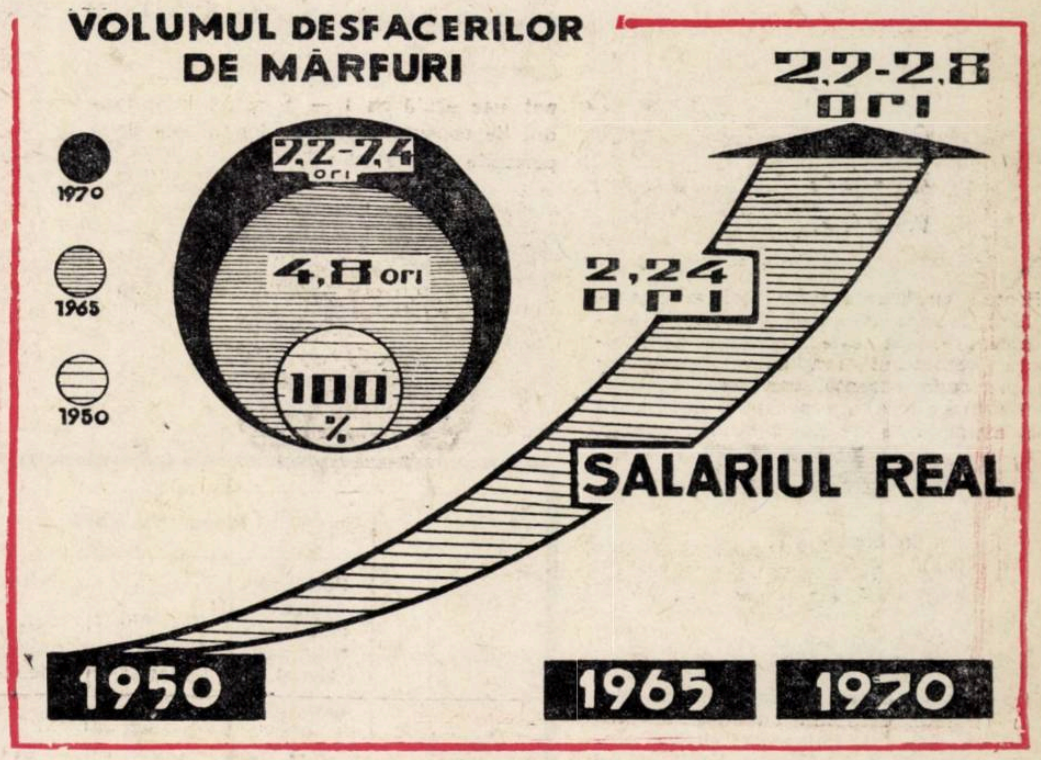

Creșterea salariului real și a desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist (1950 — 100)

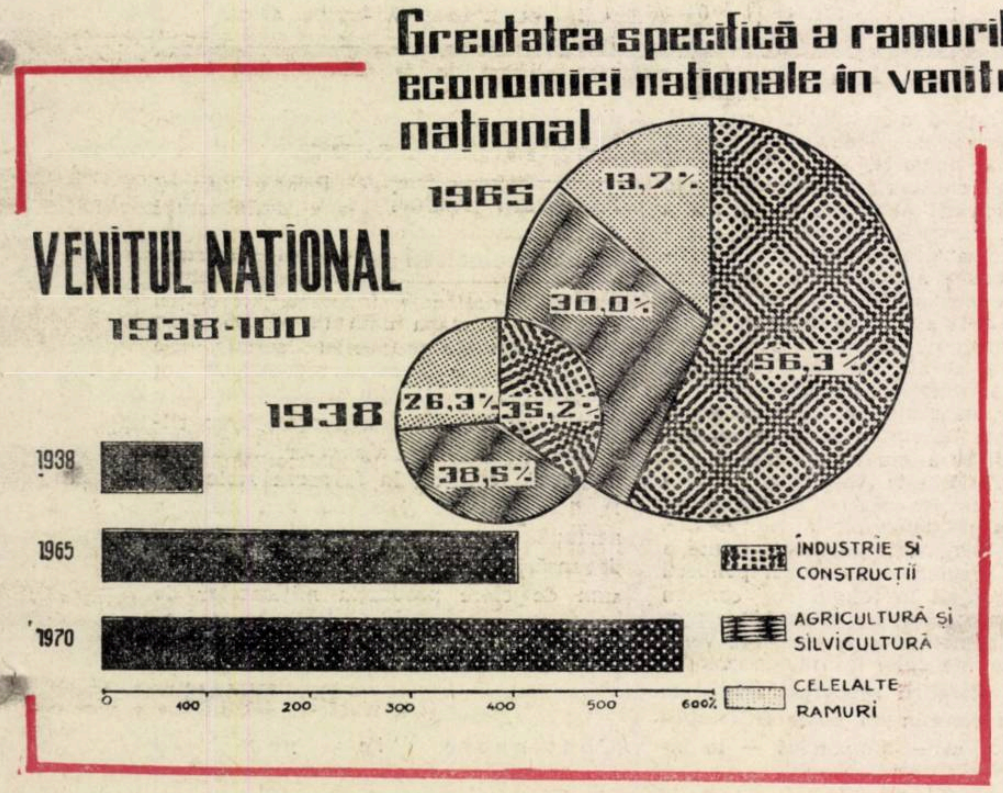

Dinamica și structura pe ramuri a venitului național

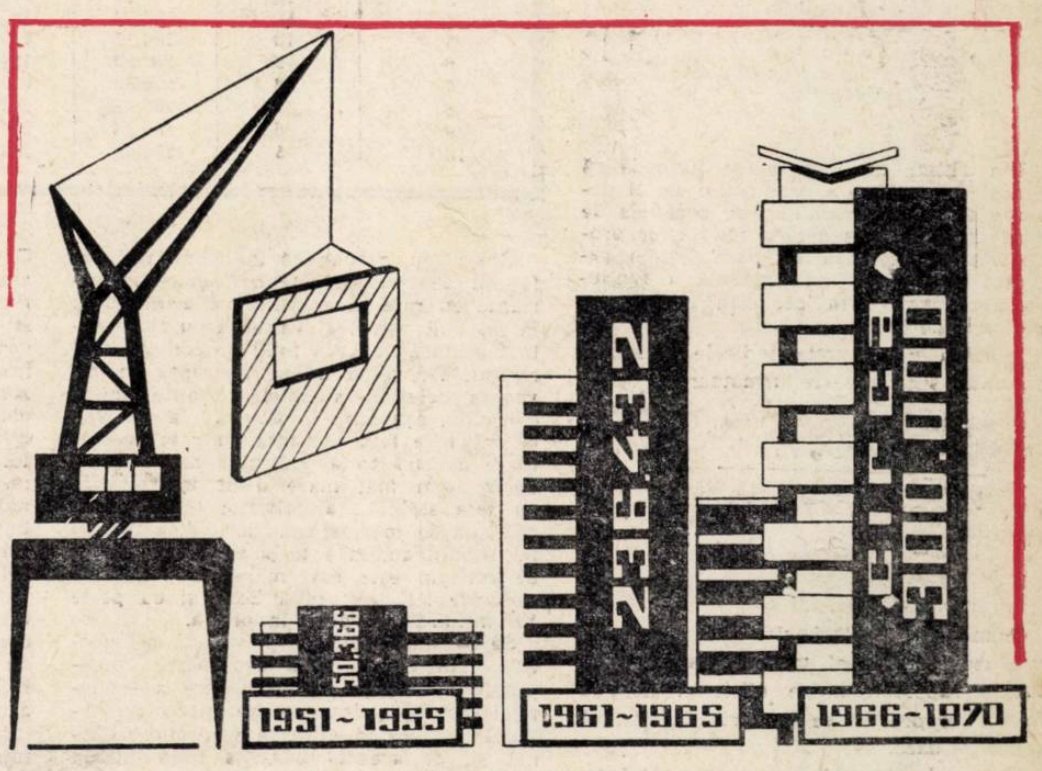

Construcții de locuințe din fondurile statului (apartamente convenționale)

Mărețele realizări obținute de oamenii muncii sub conducerea Partidului Comunist Român au deschis perspectiva luminoasă a unui nou avînt al înfloririi multilaterale a patriei. Înfăptuirea amplului program trasat prin Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. — va însemna un nou și important pas înainte în creșterea puterii economice a țării, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului român.

CONSULTAȚIE

ACUMULARE ȘI CONSUM

Legități și corelații

VENITUL național servește în socialism la dezvoltarea continuă a producției sociale și la ridicarea neîncetată a nivelului de trai al celor ce muncesc. Conform acestei destinații, venitul național se împarte în **fond de acumulare și fond de consum.**

Analiza corelațiilor optime între aceste două fonduri presupune evidențierea legăturilor între mărimea acumulării și ritmul creșterii economice, între acestea și creșterea fondului de consum. Folosirea determinărilor cantitative, cu ajutorul aparatului matematic, subliniază și mai bine justețea concluziilor analizei calitative.

Acumularea și ritmul dezvoltării economice.

Reproducția lărgită este organic legată de procesul acumulării. Cu cît este mai mare volumul acumulării, cu atît există posibilități mai mari pentru dezvoltarea cantitativă și calitativă a bazei tehnico-materiale, cu atît mai rapid, așadar, se mărește producția socială.

Volumul acumulării depinde de mărimea venitului național și de rata acumulării. De aici decurge o concluzie importantă: factorii de mărire a venitului național reprezintă în același timp factori de sporire a fondului de acumulare.

Notăm volumul produsului social prin Q; volumul venitului național prin V; volumul fondurilor productive prin F; eficiența globală a fondurilor productive, adică raportul dintre produsul social și totalul fondurilor productive utilizate, prin d; eficiența netă a fondurilor productive, adică raportul dintre venitul național și totalul fondurilor productive utilizate, prin e; ponderea acumulării de fonduri productive în venitul național prin a; perioada de bază prin indicele 0 și perioada curentă prin indicele 1. Pornind de la aceste elemente, rezultă că:

$$Q_0 = F_0 d_0$$
$$Q_1 = F_1 d_1$$
$$V_0 = F_0 e_0$$
$$V_1 = F_1 e_1$$

Pentru explicarea influenței ratei acumulării asupra ritmului dezvoltării economice, evident este necesară determinarea volumului fondurilor productive din perioada curentă, care este egal cu volumul acestora din perioada anterioară plus acumularea de noi fonduri; așadar,

$$F_1 = F_0 + a_0 V_0$$

În consecință,

$$Q_1 = (F_0 + a_0 V_0) d_1, \text{ iar}$$
$$V_1 = (F_0 + a_0 V_0) e_1.$$

Putem trece acum la formularea relațiilor căutate, începînd cu indicele produsului social, adică raportul dintre produsul social din perioada curentă și cel din perioada de bază:

$$\frac{Q_1}{Q_0} = \frac{(F_0 + a_0 V_0) d_1}{F_0 d_0} = (1 + a_0 e_0) \frac{d_1}{d_0} \qquad (1)$$

Din ultima formulă reiese limpede că ritmul de creștere a produsului social depinde de: rata acumulării în perioada de bază (a_0), eficiența netă a fondurilor productive în perioada de bază (e_0) și raportul dintre eficiența globală a fondurilor productive în perioada curentă și perioada de bază.

În ceea ce privește indicele venitului național, situația este următoarea:

$$\frac{V_1}{V_0} = \frac{(F_0 + a_0 V_0) e_1}{F_0 e_0} = (1 + a_0 e_0) \frac{e_1}{e_0} \qquad (2)$$

Primii doi factori sînt aceiași ca la produsul social; al treilea, însă, îl constituie raportul dintre eficiența netă a fondurilor productive în perioada curentă și cea de bază.

Formulele de mai sus au avantajul nu numai de a evidenția direct influența diferiților factori asupra dinamicii produsului social, ci și de a exprima precis intensitatea acestei influențe.

Influența ratei acumulării asupra dinamicii fondului de consum.

Proporția dintre acumulare și consum este o proporție fundamentală a reproducției. Societatea socialistă este profund interesată în realizarea unei corelații optime între cele două fonduri ale venitului național, întrucît fondul de consum servește pentru satisfacerea nevoilor de consum prezente, iar fondul de acumulare permite dezvoltarea producției și deci sporirea ulterioară a nivelului de trai. În același timp, în socialism există și posibilitatea asigurării unei asemenea proporții optime datorită caracterului planic al dezvoltării economiei.

Ritmul de creștere a venitului național este mai mare cînd rata acumulării este mai ridicată; pe de altă parte, însă, mărindu-se rata acumulării se micșorează ponderea fondului de consum. Cum influențează rata acumulării evoluția fondului de consum?

Menținînd notațiile anterioare, ponderea fondului de consum în venitul național este egală cu 1 — a, astfel încît fondul de consum (notat cu B) în cele două perioade reprezintă:

$$B_0 = (1 - a_0) V_0 = (1 - a_0) F_0 e_0$$

$$B_1 = (1 - a_1) V_1$$
$$= (1 - a_1)(F_0 + a_0 V_0) e_1$$

Prin urmare, indicele fondului de consum, adică raportul dintre B_1 și B_0 este:

$$\frac{B_1}{B_0} = \frac{(1 - a_1)(F_0 + a_0 V_0) e_1}{(1 - a_0) F_0 e_0}$$
$$= \frac{1 - a_1}{1 - a_0} \left(\frac{1}{e_0} + a_0\right) e_1 \qquad (3)$$
$$= \frac{1 - a_1}{1 - a_0} \left(\frac{e_1}{e_0} + a_0 e_1\right)$$

Paranteza din ultima formulă exprimă indicele venitului național, ceea ce se poate ușor constata prin revederea relației [2]. Așadar, cînd

$a_1 < a_0$, fracția $\frac{1 - a_1}{1 - a_0}$ este supraunitară,

de unde rezultă că $\frac{B_1}{B_0} > \frac{V_1}{V_0}$

Cînd $a_1 = a_0$, raportul $\frac{1 - a_1}{1 - a_0} = 1$

ceea ce înseamnă că

$$\frac{B_1}{B_0} = \frac{V_1}{V_0}$$

În sfîrșit, în cazul $a_1 >$

a_0, fracția $\frac{1 - a_1}{1 - a_0} < 1$

astfel că $\frac{B_1}{B_0} < \frac{V_1}{V_0}$

Evident indicele fondului de consum este mai ridicat cînd ponderea acumulării în venitul național se micșorează. Trebuie însă subliniat că acesta este un fenomen vremelnic, deoarece rata descrescătoare a acumulării duce treptat la scăderea ritmului de creștere a fondului de consum, întrucît limitează sporirea venitului național; de altfel, în momentul cînd fondul de consum ar ajunge să absoarbă întregul venit național, reproducția ar deveni simplă. Dimpotrivă, rata stabilă asigură sporirea fondului de consum în același ritm cu venitul național, astfel că la un moment dat indicele fondului de consum, în condițiile ratei stabile, îl depășește pe cel realizat cu o rată descrescătoare. Remarcabil este și faptul că deși la început indicele fondului de consum obținut cu rata crescătoare a acumulării este sub cel obținut în varianta cu rata constantă a acumulării, există un punct cînd acest indice îl egalează pe cel cu rata stabilă. După acest moment, rata crescătoare a acumulării asigură un indice al fondului de consum superior celui care se obține în condițiile cînd ponderea acumulării nu se schimbă.

Pentru a ilustra dependența dinamicii venitului național și fondului de consum de rata acumulării, să analizăm un exemplu cifric alcătuit pe baza unor date convenționale. Să presupunem că fondurile fixe productive inițiale însumează 100 miliarde lei, că eficiența lor netă este 1, adică la 100 miliarde lei fonduri fixe se obține un venit național de 100 miliarde lei; pentru simplificare, să considerăm această eficiență constantă. Comparăm trei variante: în prima, rata acumulării scade anual cu cîte un procent, în a doua, rămîne tot timpul aceeași, iar în a treia, crește în fiecare an cu un procent. Rezultatele calculului sînt cuprinse în tabelul următor:

Anii	Prima variantă			A doua variantă			A treia variantă		
	Ponderea acumulării în venitul național	Venit național (miliarde lei)	Fondul de consum (miliarde lei)	Ponderea acumulării în venitul național	Venit național (miliarde lei)	Fondul de consum (miliarde lei)	Ponderea acumulării în venitul național	Venit național (miliarde lei)	Fondul de consum (miliarde lei)
Anul de bază	15	100	85	15	100	85	15	100	85
1	14	115	98,90	15	115	97,75	16	115	96,60
2	13	131,10	114,06	15	132,25	112,41	17	133,40	110,72
3	12	148,14	130,36	15	152,09	129,28	18	156,08	127,99
4	11	165,92	147,67	15	174,90	148,67	19	184,17	149,18
5	10	184,17	165,75	15	201,13	170,96	20	219,16	175,33
6	9	202,59	184,36	15	231,30	196,61	21	262,99	207,76
7	8	220,82	203,15	15	265,99	226,09	22	318,22	248,21
8	7	238,49	221,80	15	305,89	260,01	23	388,23	298,94
9	6	255,18	239,87	15	351,77	299,00	24	477,52	362,92
10	5	270,49	256,97	15	404,54	343,86	25	592,12	444,09

Observăm, așadar, că în primii trei ani fondul de consum este mai mare în varianta cu rata descrescîndă a acumulării; în anul al patrulea, varianta cu rata stabilă asigură deja un fond de consum mai ridicat, iar după aceea diferența în favoarea celei de-a doua variante crește continuu, ajungînd în anul 10 la aproape 87 miliarde lei; varianta cu rata crescătoare asigură în al patrulea an un fond de consum mai mare decît în varianta cu rata stabilă, iar ulterior proporțiile acestuia se măresc considerabil, astfel că în ultimul an, în a treia variantă, fondul de consum este mai mare cu peste 100 miliarde lei decît în a doua și cu peste 187 miliarde lei decît în prima.

Se constată, deci, că privită în perspectivă rata crescîndă a acumulării corespunde necesității de dezvoltare a economiei socialiste, deoarece permite o importantă creștere în viitor a venitului național și, pe această bază, a fondului de consum. Din avantajele pe care le creează rata crescîndă a acumulării nu trebuie trasă însă concluzia că totdeauna ar fi neapărat necesară ridicarea permanentă a ponderii acumulării în venitul național. O creștere rapidă a venitului național, respectiv a celor două fonduri în care el finalmente se împarte, se poate realiza și cu o rată constantă a acumulării, în condițiile ridicării eficienței economice a investițiilor. În cele trei variante analizate s-a făcut abstracție de sporirea eficacității economice a investițiilor, adică de posibilitatea creșterii mai rapide a venitului național la același fond de acumulare. Or, economiei socialiste îi sînt proprii numeroase și permanente pîrghii de îmbunătățire a utilizării acumulărilor.

Economia socialistă se caracterizează prin existența unei rate înalte a acumulării. În vederea asigurării acesteia, o problemă esențială este corelarea justă a creșterii veniturilor reale ale populației cu creșterea productivității muncii sociale. Necesitatea menținerii unei rate înalte a acumulării, precum și a sporirii ponderii consumului social în fondul de consum total impune o creștere mai rapidă a productivității muncii față de creșterea veniturilor reale ale celor ce muncesc.

Problema stabilirii proporției dintre acumulare și consum nu poate fi soluționată abstract, ci — dimpotrivă — în indisolubilă legătură cu sarcinile etapei în care se află economia națională.

Principalii factori care influențează rata acumulării

Printre factorii care influențează rata acumulării, un rol important revine structurii economiei naționale, îndeosebi corelației existente în etapa dată între cele două subdiviziuni ale producției sociale. Se poate stabili următoarea regularitate: în condițiile aceluiași ritm al dezvoltării economiei, unui decalaj mai mare între ritmurile de creștere ale celor două subdiviziuni, (evident, în favoarea sectorului I), îi corespunde și o rată mai înaltă a acumulării. Aceasta, deoarece accentuarea devansării producției bunurilor de consum de către producția mijloacelor de producție, accentuare determinată de cerințele reproducției lărgite într-o etapă

D. EMILIAN

(Continuare în pag. 20)

POPORUL ROMÂN — PARTICIPANT ACTIV LA VICTORIA ASUPRA FASCISMULUI

ACUM 21 de ani poporul nostru întîmpina Ziua Victoriei asupra Germaniei hitleriste cu un sentiment de profundă satisfacție și legitimă mîndrie patriotică, izvorît din conștiința înaltă a datoriei împlinite. Dînd glas acestui sentiment înălțător, ziarul „Scînteia" scria: „Am contribuit... cu hotărîre fățișă și sinceră la grăbirea ceasului răsplătitor pe care îl trăim acum alături de întreaga omenire... Participăm cu entuziasm la bucuria impetuoasă a omenirii, prilejuită de victoria militară asupra fascismului [1]).

În lupta pentru eliberarea de sub jugul fascist, în războiul pentru înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste, pe care țara noastră l-a purtat alături de coaliția antifascistă a cărei forță principală era Uniunea Sovietică, poporul român a participat cu toate forțele și resursele sale.

Efectivul total al armatei române participante la războiul contra Germaniei hitleriste, între 23 August 1944 și mai 1945, s-a ridicat la peste 538 000 de militari.

Însuflețiți de cauza nobilă pentru care luptau, ostașii români au dovedit înalte calități morale și de luptă. Fără a-și cruța forțele și chiar viața, înfruntînd greutăți de nedescris și luptînd împotriva unui dușman înverșunat, ei au săvîrșit glorioase fapte de vitejie și eroism ce vor rămîne veșnic nești în milenara istorie a poporului român.

Sîngele vărsat de vitejii ostași români și sovietici, lupta lor comună împotriva fascismului, a dezvoltat și întărit prietenia frățească, de nezdruncinat româno-sovietică. Amintirea celor care și-au dat viața în această luptă eroică va fi de-a pururi cinstită în patria noastră.

Fermitatea și gradul înalt de conștiință cu care poporul nostru a luptat pentru zdrobirea fascismului au fost puse cu putere în evidență și de munca neobosită pe care a desfășurat-o pentru aprovizionarea frontului antihitlerist, mobilizînd în slujba acestuia întreaga economie a țării.

LA chemarea Partidului Comunist **„Totul pentru front, totul pentru victorie!"** oamenii muncii din industrie, transporturi, țărănimea, intelectualii progresiști, micii meseriași și funcționarii — vîrstnici și tineri —, întregul popor, și-au încordat puterile și plini de însuflețire au asigurat sporirea producției, susținerea multilaterală a efortului de război împotriva Germaniei fasciste. Rețeaua de căi ferate, materialul rulant pe care îl poseda atunci România, precum și celelalte mijloace de comunicație și transport ale țării — navale, fluviale și maritime, transportul auto și aero, conductele petroliere, rețeaua telefonică și telegrafică etc. au fost puse aproape în întregime la dispoziția frontului antihitlerist. Cea mai mare parte a producției industriei carbonifere și petroliere, siderurgice, metalurgice ș.a. a fost destinată aprovizionării frontului. Cantități însemnate de produse agroalimentare au fost folosite în același scop.

Efortul economic al țării noastre în războiul pentru înfrîngerea Germaniei fasciste s-a cifrat, după calcule încă incomplete, la peste un miliard de dolari (valută 1938), ceea ce echivalează cu mai mult de patru ori bugetul anului 1937—1938.

Acest efort, adăugat celui militar — esențial și de neevaluat în cifre —, a situat țara noastră și din punct de vedere economic, în rîndul participanților activi la lupta pentru zdrobirea nazismului.

Pe tot timpul războiului antihitlerist, baza de aprovizionare a armatei române a constituit-o economia țării, iar România și-a îndeplinit, și în unele direcții a depășit chiar, sarcinile de sprijinire a efortului de război pe care și le-a asumat alături de puterile aliate și asociate participante la coaliția antihitleristă.

ÎN fruntea luptei maselor populare pentru sprijinirea efortului de război al țării a stat în permanență eroica noastră clasă muncitoare. Fapte cum au fost cele ale muncitorilor mineri, care deși desculți, dezbrăcați și flămînzi au asigurat ridicarea producției, ale ceferiștilor, care au mers pînă în primele linii ale frontului și au îndeplinit fără șovăială misiunile primite, ale muncitorilor care au luptat cu arma în mînă pentru apărarea întreprinderilor împotriva vandalilor hitleriști s-au înscris în istoria poporului nostru ca pagini de strălucit eroism.

Pe lîngă munca fără preget depusă pentru ridicarea producției, muncitorii, unindu-și eforturile cu oamenii de știință, cu inginerii și tehnicienii legați de interesele poporului, au rezolvat probleme de însemnătate esențială pentru aprovizionarea frontului cu armament și muniții, înlocuind cu produse ale industriei românești o serie de materii prime care înainte de 23 August 1944 erau aduse din import. Astfel, în producția de armament au fost înlocuite oțelurile speciale crom-nichel și altele cu oțeluri produse în țară, au fost aduse îmbunătățiri armamentului de infanterie și artilerie, s-a realizat producția pieselor de schimb pentru tunurile din dotarea artileriei antiaeriene cu ajutorul materiilor prime proprii, s-a trecut la producția de serie a tunului antitanc model 75/43 etc. Din inițiativa comuniștilor de la Întreprinderea „Voina" a fost modificată tehnologia de fabricație a aruncătorului, ceea ce a determinat o economie de material de 30% față de consumul inițial și o reducere cu 50% a timpului de execuție.

ȚĂRĂNIMEA muncitoare a urmat cu încredere Partidul Comunist și a îndeplinit cu cinste sarcinile ce-i reveneau în sprijinirea frontului antihitlerist.

Principala contribuție a țărănimii române la înfrîngerea fascismului a fost lupta cu arma în mînă pe front. **Dînd o înaltă apreciere acestui aport, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., arăta că în războiul antihitlerist... „țărănimea a dat cel mai greu tribut de sînge, înscriind numele multor eroi în cartea de aur a patriei" [2]).**

Pe lîngă aceasta, masele țărănești au aprovizionat frontul cu însemnate cantități de produse agroalimentare, furaje și grăunțe, cu zeci de mii de cai rechiziționați pentru nevoile armatei, a efectuat numeroase transporturi pentru unitățile militare, unele pînă în primele linii ale frontului, a lucrat la refacerea drumurilor, șoselelor, căilor ferate.

CONTINUÎND tradițiile înaintate ale intelectualității românești, în timpul războiului antihitlerist oamenii de știință și cultură legați de năzuințele poporului, tot ce avea mai bun intelectualitatea țării, au răspuns apelului Partidului Comunist, punîndu-și cunoștințele și capacitatea lor în slujba transformărilor democratice cerute de masele populare și a cauzei nobile a războiului eliberator. Semnificativ din acest punct de vedere este și exemplul echipei de specialiști chirurgi de la clinica chirurgicală a Facultății de medicină din Cluj (evacuată în timpul ocupației hortyste la Sibiu), echipă care a plecat în mod voluntar pe front în războiul împotriva hitleriștilor.

TINERETUL patriotic al țării, în frunte cu partea sa cea mai înaintată, mai conștientă și mai combativă — Uniunea Tineretului Comunist —, a participat cu bărbăție, alături de cei vîrstnici, la lupta poporului pentru eliberarea și independența țării, pentru progres social, aducînd o contribuție prețioasă la marele efort al întregului popor.

CONDUCĂTORUL și organizatorul luptei maselor populare pentru sprijinirea frontului antihitlerist a fost Partidul Comunist Român. Uriașa muncă politică, educativă și organizatorică desfășurată de Partidul Comunist a unit și a îndreptat spre un țel comun eforturile poporului muncitor, subordonîndu-le cauzei eliberării patriei, zdrobirii dușmanului fascist, apărării și dezvoltării libertăților cucerite prin insurecția armată din august 1944.

Este meritul istoric al Partidului Comunist Român că în lupta împotriva reacțiunii din țară și din afară a reușit să întărească unitatea de acțiune a clasei muncitoare, să încheie alianța dintre clasa muncitoare și țărănime, să înfăptuiască o legătură strînsă între luptătorii de pe front și oamenii muncii din țară și să insufle ostașilor și maselor populare înalta conștiință că lupta lor duce la făurirea unei Românii democratice, libere și independente, deschide drumul viitorului luminos al poporului romîn.

La cea de-a XXI-a aniversare a Victoriei asupra Germaniei hitleriste, poporul român — participant activ la obținerea acestei victorii —, liber și stăpîn pe soarta sa, urmează neabătut călăuza sa încercată, partidul comuniștilor și, înfăptuind cu succes sarcinile istorice trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., își înalță patria spre culmile socialismului și comunismului, ale bunăstării și fericirii celor ce muncesc, sporindu-și neîncetat contribuția la lupta întregii omeniri progresiste pentru victoria cauzei socialismului și păcii în lumea întreagă.

colonel V. ANESCU

1) **Scînteia**, organ al C.C. al P.C.R., din 11 mai 1945.

2) **Expunere la Congresul Cooperativelor Agricole de Producție**, 7 martie 1966. București, Editura Politică, pag. 11—12.

1945 — Mitraliori români acționînd în Munții Tatra Mică

ACUM 89 DE ANI ROMÂNIA ȘI CUCEREA INDEPENDENȚA DE STAT

DEȘI petrecută în urmă cu aproape nouă decenii, proclamarea independenței de stat a României la 9 mai 1877 și gloriosul război care a consacrat-o își păstrează nealterat ecoul în inima poporului român. Moment important în procesul făuririi statului național modern român, dobîndirea independenței a fost pregătită de întreaga evoluție a Principatelor și constituia o necesitate obiectivă a dezvoltării mai departe a societății românești. În concepțiile și aspirațiile democraților revoluționari de la 1848, desființarea relațiilor feudale, realizarea unității naționale și cucerirea independenței de stat constituiau etape indispensabile pentru progresul României.

După Unirea Principatelor Române forțele de producție se dezvoltau într-un ritm mai viu. Au început să se dezvolte unele ramuri ale industriei, s-au creat primele instituții de credit și de asigurare, s-a extins rețeaua de șosele și căi ferate, piața internă s-a lărgit, a crescut volumul comerțului exterior. Dezvoltarea economiei românești era însă frînată de dependența față de Imperiul Otoman. Convenția de la Paris, semnată la 7/19 august 1858, stabilea ca tratatele internaționale care se vor încheia de curtea suzerană cu puterile străine să fie aplicabile și Principatelor. Industria românească, care se afla la începuturile ei, era împiedicată în dezvoltarea ei de concurența produselor străine. Condiție a dezvoltării economice și politice a societății românești, a posibilității statului român de a avea o politică externă proprie, cucerirea independenței devenise o cauză a întregului popor.

Proclamarea independenței la 9 mai de către Adunarea deputaților încheia o primă etapă a luptei pentru cucerirea suveranității naționale.

POPORUL român avea să consolideze apoi actul de la 9 mai printr-o acțiune proprie cu arma în mînă. Făcîndu-se ecoul sentimentelor populare, ziarul ROMÂNUL scria la 12 mai 1877: „Națiunea întreagă a tresăltat la știrea că dorința ei de atîtea secole urmărită, ca marea aspirațiune pe care ea voia s-o vadă tradusă în fapt, din momentul ce fiii ei au păsit la fruntarie în contra Turciei, a fost în fine împlinită..."

În cursul războiului, la care a participat împreună cu armatele rusești, poporul român a înscris pagini nepieritoare de vitejie la Grivița, Smîrdan, plătind în schimbul independenței țării sale un important tribut de sînge.

De spirit de sacrificiu au dat dovadă masele populare și în spatele frontului. În țară ia naștere o întreagă mișcare de sprijinire economică a războiului.

asist. univ. M. TOTU

(Continuare în pag. 17)

Pe marginea unui raid-anchetă privind perfecționarea organizării producției și a muncii

ORGANIZARE = EFICIENȚĂ

PROBLEMĂ majoră a economiei naționale, de care depinde valorificarea unor însemnate rezerve de sporire a productivității muncii și reducerea prețului de cost — **organizarea superioară a producției și a muncii** *preocupă în prezent zeci și sute de cadre de specialiști din întreprinderi, institute de cercetări și proiectări, din ministere.*

În legătură cu această problemă, **„Viața economică"** *a efectuat recent un raid-anchetă în 36 de întreprinderi ale industriei construcțiilor de mașini și industriei ușoare din regiunile Brașov, Ploiești și București. Din discuțiile purtate cu numeroși specialiști, conducători de întreprinderi și cadre care se ocupă nemijlocit de organizarea superioară a producției și a muncii, a reieșit că de la începutul acestui an s-au întreprins largi studii fructuoase, că punerea în practică a unor măsuri s-a soldat cu bune rezultate, dar că mai sînt lipsuri, neclarități, acțiuni pripite, ineficiente.*

• DE LA PRINCIPII — LA FORME CONCRETE, PRACTICE

DACĂ pînă nu demult **se** enunțau diferite teze **și** principii generale despre necesitatea organizării superioare **a** producției și **a** muncii, **în prezent într-un număr de 16 întreprinderi cuprinse în raidul-anchetă, am constatat că s-a trecut la forme concrete, practice de observare, analiză, selecție, sinteză, experimentare și la controlul aplicării diferitelor măsuri menite să asigure optimizarea producției, ridicarea eficienței economice.**

În întreprinderile respective **s**-au constituit grupe de organizare a producției formate din ingineri, tehnicieni, proiectanți și economiști — specialiști în acest domeniu. Utilizînd larg sprijinul maselor de salariați, **s-a trecut la** stabilirea de planuri concrete cu termene precise cuprinzînd, pe de o parte, probleme impuse de cerințele imediate ale producției, iar pe de altă parte, unele de perspectivă care implică studii mai îndelungate. Aria obiectivelor este cuprinzătoare, observările și cercetările fiind îndreptate spre teme care privesc atît organizarea procesului de fabricație, organizarea muncii, cît și perfecționarea structurii și coordonării întregii activități a întreprinderii. Cîteva aprecieri a unor specialiști :

• **Ing. DUMITRU NISTOR,** director tehnic la Uzinele **„Independența"**-Sibiu : „Activitatea grupei de organizare a producției înființată cu aproape două luni în urmă — avînd sprijinul unor colective permanente de observare în secții — își arată de pe acum roadele. Studiind, de pildă, la secția cazangerie resectorizarea spațiilor de producție, s-a ajuns la necesitatea organizării unui nou atelier de execuție a subansamblelor de la fabricația diversă. În colaborare cu serviciul tehnolog-șef, au fost calculate și stabilite fluxurile tehnologice la producția de betoniere, printr-un amplasament mai rațional al mașinilor și instalațiilor. În urma acestor măsuri, **productivitatea muncii la cazangerie crește cu 2%.**

O altă măsură eficientă a **fost** luată la secția II-a mecanică, în atelierul de execuție a lanțului Gall. Ca urmare a studiului efectuat, a elaborării și aplicării unor noi norme de deservire a liniilor de mașini automate (trecerea la deservirea a două mașini de către un singur muncitor), rezultă **un spor de producție de 7%. Economia anuală se ridică la aproape 380 000 lei".**

• **VALERIAN HAVRICIUC,** inginer-șef Uzinele **„Emailul roșu"**-Mediaș : „Caracterul de masă al preocupărilor pentru perfecționarea organizării producției și a muncii în uzina noastră a scos la iveală nenumărate rezerve în domeniul transportului intern, tehnologiei de fabricație, repartizării forței de muncă etc. Specialiștii de la serviciul de organizare a producției și a muncii au efectuat studii pentru mecanizarea transportului intern. Pe baza acestora **s-au** înlocuit cărucioarele manuale cu conveiere și benzi. Folosind acest sistem, s-a organizat și un flux rațional tehnologic continuu de la sectorul mecanic și pînă la sectorul final de acoperiri cu email a suprafețelor metalice. **Înlocuirea transportului manual cu cel mecanic se soldează cu economii anuale de circa 1 300 000 lei.**

Cu sprijinul tehnologilor și al laboratorului uzinal, specialiștii de la organizarea producției **au** studiat și îmbunătățirea rețetelor de emailare, care să permită reducerea structurilor aplicate pe produse. S-a ajuns astfel la folosirea unor emailuri cu tensiuni superficiale scăzute în amestecuri — rețetă care asigură aplicarea unui singur strat pe produs, concomitent cu îmbunătățirea calității. **Noul procedeu a permis sporirea capacității de producție cu 15% la secția email și economisirea de materiale de 1 200 000 lei anual".**

• **VASILE GAGIU,** economist, șeful serviciului organizarea producției și a muncii — **Fabrica de postav**-Azuga : „Printre alte teme studiate în fabrica noastră a fost și aceea a determinării unor fluxuri tehnologice raționale. Lucrarea este terminată. Aplicarea ei în practică **în cadrul sectorului apretură se va solda cu o economie de 69 000 lei provenită din reducerea spațiilor de transport ale semifabricatelor, cît și din micșorarea numărului muncitorilor auxiliari".**

Asemenea studii și cercetări valoroase s-au desfășurat și la **„Uzinele de pompe"** și **„Industria bumbacului"** din București **„Uzina mecanică"**-Sinaia, și **„Dorobanțul"**-Ploiești, **„Vitrometan"** și **„Automecanica"**-Mediaș, **„Partizanul roșu"** și **„Tractorul"**-Brașov, **„Libertatea"** și **„Automecanica"**-Sibiu etc. În toate aceste întreprinderi ,prin valorificarea unor importante rezerve interne, ca urmare a organizării superioare a producției, au fost obținute în primele patru luni ale anului însemnate sporuri de producție și economii peste plan.

• METODE ȘTIINȚIFICE DE OBSERVARE ȘI CERCETARE

CEEA ce caracterizează în prezent acțiunile desfășurate pentru organizarea superioară a producției și a muncii din multe întreprinderi, este utilizarea unor metode științifice. **În întreprinderile constructoare de mașini din Sibiu, de exemplu, s-a experimentat cu bune rezultate, în ultimele luni, metoda drumului „critic". Aplicarea ei a permis, în multe cazuri, determinarea unor fluxuri tehnologice optime, utilizarea rațională a capacităților de producție, stabilirea căilor de scurtare a timpului de realizare a unor produse etc.**

La Uzinele **„Automecanica"** trecîndu-se la studierea optimizării fabricației unui reper — crucea cardanică — pe baza drumului „critic", s-au desprins o serie de deficiențe în organizarea producției : randament scăzut la folosirea mașinilor datorită amplasării lor nerație nale, S.D.V.-uri necorespunzătoare, locuri de muncă înguste etc. Cu ajutorul unui grafic, s-au prevăzut măsuri care să permită eliminarea tuturor acestor deficiențe. Înainte de toate s-a trecut la stabilirea unui flux tehnologic mai rațional, mergîndu-se pînă la organizarea fiecărui loc de muncă. S-au redus în acest fel distanțele de transport cu circa 800 m. Prin cunoașterea rezervelor de timp la operațiile necritice s-a creat posibilitatea folosirii mai raționale a forței de muncă. În sfîrșit, s-a îmbunătățit sistemul de urmărire a producției de către conducătorii tehnici (șef de atelier, de sector etc). **Toate aceste măsuri au dus, în final, la creșterea productivității muncii la acest reper cu 15,7% și la reducerea prețului de cost cu 16,2%, față de 1965.**

În prezent, metoda respectivă este utilizată și în analizarea condițiilor concrete de desfășurare a procesului de producție la încă 6 repere.

Schimbul de păreri ce are loc periodic între organizatorii producției din întreprinderi din inițiativa Comitetului Orășenesc P.C.R.-Sibiu, face ca experiența căpătată de unele colective să fie însușită și extinsă de altele, eliminîndu-se treptat metodele empirice.

Cu ocazia raidului-anchetă întreprins am găsit însă și întreprinderi (Uzinele textile-Cisnădie, Uzina mecanică nr.2-Brașov, Uzina de utilaj chimic-Ploiești, Fabrica de cabluri și materiale electroizolante-București etc), unde preocupările pentru introducerea unor metodologii înaintate de observare și cercetare sînt reduse, se recurge numai la folosirea unor metode învechite (planificarea după încărcare valorică, urmărirea producției după grafice întocmite nerațional, organizarea în flux pe baze empirice etc). Utilizarea unor asemenea metode, care nu corespund cerințelor actuale ale dezvoltării întreprinderilor, duce la obținerea unor realizări sub posibilitățile de înzestrare tehnică.

Este cunoscut că unei probleme de organizare, comportînd mai mulți parametri, i se pot găsi mai multe soluții. **Organizarea nu trebuie să se mulțumească însă cu alegerea unei soluții mai bune decît cea care există, ci cu ajutorul analizei economice complexe să se determine pe cea mai eficientă. Ținînd seama de aportul deosebit pe care îl pot aduce matematicile în optimizarea unor activități, se simte nevoia ca, în cadrul serviciilor de organizare, să existe un compartiment sau un specialist care să se ocupe de acest domeniu de activitate.**

• PROFIL ȘI PRECIZĂRI CONCRETE DE ATRIBUȚIUNI

ACȚIUNEA pornită pe un front larg în întreprinderi privind organizarea superioară a producției și a muncii, s-ar bucura de un succes mai mare, dacă ar exista un regulament de funcționare a serviciilor care se ocupă de aceste probleme. Ce se constată în prezent :

• într-un număr mare de întreprinderi ale industriei construcțiilor de mașini există servicii de organizare a producției, dar care de fapt se ocupă de probleme de organizare a muncii (normare, salarizare, legislația muncii, statistică etc). Paralel cu acestea, au fost înființate grupe de organizare științifică a producției (5—9 specialiști), care în parte își desfășoară activitatea sub îndrumarea directorului sau inginerului-șef, iar altele au fost integrate și sînt coordonate de serviciul de organizare a producției și a muncii ;

• în întreprinderile din industria ușoară există servicii de organizare a muncii sau servicii de plan și normare a muncii, care se ocupă numai de problemele normării muncii și aplicării rețelelor tarifare de salarizare. Și aici au luat ființă grupe de organizare a producției care în marea lor majoritate, acționează independent, pe baza unor planuri tematice stabilite de conducerile întreprinderilor ;

• în toate întreprinderile, indiferent de ramură, de problemele care privesc organizarea producției și a muncii se ocupă (direct sau indirect), pe lîngă serviciul de organizare a muncii, serviciul de organizare a producției, grupele de organizare științifică a producției și alte servicii (serviciul administrativ, serviciul de cadre, serviciul de personal, serviciul social etc).

După cum se poate desprinde din enumerarea făcută, există pentru una și aceeași atribuțiune mai multe servicii, paralelisme în activitate, neclarități în delimitarea sarcinilor. O răspundere concretă, precisă, nu este fixată, **lipsește un regulament de funcționare, care să precizeze denumirea exactă a serviciului și atribuțiile sale concrete.** Inexistența acestor preciziuni creează confuzii care, pe alocuri, au repercusiuni negative asupra activității întreprinderilor. Astfel, grupele de organizare științifică a producției de la (Uzinele **„Steagul roșu"**-Brașov, Uzinele textile **„Dorobanțul"**-Ploiești, Uzinele **„Electroaparataj"**-București **etc.),** în afara unor probleme specifice organizării producției, se ocupă concomitent cu serviciile funcționale, dar separat, de rezolvarea acelorași obiective.

Se simte nevoia — acest lucru este, de altfel, solicitat și de întreprinderi — **ca, atît ministerele, cît și Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii să acționeze mai operativ în privința stabilirii profilului și denumirii serviciului care se ocupă de organizare, elaborării regulamentului de funcționare a acestuia.** Concepția asupra organizării moderne și profilul serviciului de organizare sînt două aspecte care se cer analizate împreună. **Ar fi indicat** — și interesele dezvoltării industriei noastre socialiste o impun — **ca în concepția și profilul acestor servicii să intre o arie largă de probleme, cum ar fi, de pildă, cele privind perfecționarea structurii și coordonării în întreprinderi, întocmirea, modificarea și adoptarea curentă a schemelor și regulamentelor, organizarea conducerii** (numărul treptelor, delegarea responsabilităților, delimitarea competențelor și răspunderilor, perfecționarea sistemului informațional și a circuitului documentelor etc.).

• NU INGUSTIME, CI APRECIERI REALISTE

PE baza unor dispoziții elaborate de ministerele coordonatoare, conducerile întreprinderilor au îndrumat spre serviciile de organizare a producției și a muncii sau spre grupele de organizare, ingineri-șefi de concepție, ingineri-șefi ai serviciului tehnologic, șefi de servicii și șefi de secții — oameni care pot avea un cuvînt greu și calificat în elucidarea acestor probleme. Unii dintre ei își păstrează și vechile atribuții, împărțindu-și munca după nevoi ; alții, au fost trecuți definitiv în cadrul grupelor sau serviciilor de organizare.

Nefiind elaborată o schemă de salarizare pentru noile organisme înființate, conducerile întreprinderilor au rezolvat retribuirea cadrelor respective folosind diferite subterfugii. Mai mult chiar, în contradicție cu cele ce se așteaptă în problema definitivării schemei de salarizare, în unele întreprinderi ale industriei construcțiilor de mașini s-a primit o circulară (nr. 333262/12, aprilie 1966), prin care se face cunoscut că normele de salarizare ale celor de la organizarea producției se încadrează în limitele H.C.M. nr. 120/1965 — ceea ce echivalează cu salarizarea existentă la vechiul serviciu de organizare a muncii. Această adresă a creat, pe drept cuvînt, serioase neajunsuri. În primul rînd, nivelul de calificare a cadrelor atrase la grupa de organizare este evident mai înalt decît al celor care se ocupă de problemele de normare și salarizare. De asemenea ,vechile posturi de conducere ce erau ocupate de cadrele repartizate în munca de organizare erau retribuite mult mai bine. De aici o situație căreia cu greu i se poate găsi în întreprinderi o rezolvare favorabilă. De la o măsură inițial bună, prin aplicarea alteia cu conținut îngust se ajunge la subaprecierea unei activități de certă importanță.

Merită menționat și faptul că în grupele de organizare a producției, ca și în serviciile de organizare a muncii, se merge pe linia atragerii în prea mică măsură a economiștilor. O asemenea concepție — ținînd seama de contribuția pe care îl poate aduce economistul specializat în asemenea probleme — nu este deloc justă.

O cerință pe deplin justificată a specialiștilor din întreprinderi este adresată și Institutului de documentare tehnică și anume : de a edita mai multe caiete sau broșuri cu materiale de specialitate și de experiență practică în domeniul organizării producției și a muncii, atît din țară, cît și din străinătate. Risipirea informărilor în diferite tipărituri nu dă putința cuprinderii acestora, comparării din punct de vedere al eficienței a celor mai avansate metode.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

N.R. — „Viața economică" a publicat în mai multe numere materiale de experiență în problemele de organizare a producției și a muncii. Socotim util să lărgim sfera cuprinderii diferitelor aspecte din acest domeniu, în care scop solicităm colaborarea largă a specialiștilor din întreprinderi și din organizațiile economice centrale.

CURIER

■ În Editura Politică a apărut lucrarea prof. univ. Bucur Schiopu, **Gospodăriile agricole de stat – organizare, tehnică, eficiență,** 1966, 298 pag. Autorul analizează multilateral activitatea gospodăriilor agricole de stat, urmărind în special evidențierea rolului bazei tehnico-materiale și al organizării științifice a muncii în intensificarea producției agricole. După cum constată autorul, practica a confirmat întru totul justețea orientării date de partid cu privire la concentrarea producției în unități specializate.

■ Lucrarea **Problems in economic development** (Probleme ale dezvoltării economice), Londra, Mc Millan & Co. Ltd., 1965, 626 pag., sub redacția lui E. A. G. Robinson, cuprinde referatele prezentate de 35 autori la Congresul asupra **Teoriei economice a dezvoltării** din toamna anului 1962, precum și rezumatul dezbaterilor ce au avut loc. Printre autori se numără : G. U. Papi, N. Kaldor, K. Plotnikov, H. Houthakker, J. Tinbergen, I. Svennilson, A. Maddison, P. Massé, L. Dupriez, G. Sorokin și alții. Referatele sînt grupate în 4 secțiuni referitoare la : determinantele dezvoltării economice ; industrializarea și metodele de mărire a productivității muncii ; tehnici și probleme de planificare economică ; stabilizarea economiilor producătoare de produse primare.

■ Noțiunea de ritmicitate a producției este interpretată diferit și, în consecință, și indicatorii ce se propun pentru urmărirea ei variază. În lucrarea **Studierea statistică a ritmicității producției industriale,** Moscova, 1965, 188 pag., N. E. Adamov teoretizează noțiunea de ritmicitate și elaborează un sistem propriu de indicatori corelați de **aritmicitate** pentru urmărirea procesului de producție în diferite întreprinderi industriale. Drept bază de referire, autorul propune folosirea **capacității de producție a întreprinderii,** ca fiind o mărime constantă. Caracterul dinamic al acestui indicator și stabilitatea lui relativă în intervale scurte de timp favorizează – după autor – urmărirea tendințelor dominante ale procesului de producție, ceea ce permite folosirea lui și pentru urmărirea nivelului de ritmicitate.

■ Cartea lui Don Fuller, **Manage or be managed** (A conduce sau a fi condus), 1964, Industrial Education Institute, Boston, Mass., S.U.A., 282 pag., este un îndreptar privind modul cum se poate deveni un bun conducător. Autorul face o netă delimitare între specialist și conducător. Specialistului i se cer cunoștințe. Directorul creează **condiții** pentru ca „oamenilor să le facă plăcere să colaboreze și să fie cît mai mult împreună". Pentru subalterni, directorul va crea **condiții** ca să-și poată valorifica cunoștințele și să promoveze în serviciul lor

■ În Editura **Franz Steiner Gm.b.H.** din Wiesbaden (R. F. Germană) a apărut recent lucrarea **Die Entwicklungsstand der Unternehmensforschung** (Stadiul de dezvoltare a cercetării operaționale), în care se expun începuturile acestei discipline, precum și dezvoltarea procedeelor sale de lucru, concomitent cu perfecționarea aparatajului de calcul electronic. Lucrarea constituie, în același timp, o prezentare a posibilităților foarte largi de aplicare a cercetării operaționale, de la compartimentele productive, circulația mărfurilor și comunicații, pînă la variata gamă a serviciilor publice și de asistență socială.

■ Revista engleză THE ECONOMIC JOURNAL își deschide numărul său din martie 1966 cu studiul economistului E. Victor Morgan **Este inflația inevitabilă ?** Studiul dă un răspuns negativ la această dificilă întrebare, care în ultimele două decenii ocupă un loc de seamă în politica economică promovată de statele occidentale. Autorul combate opinia larg răspîndită de unii economiști, după care inflația ar fi un însoțitor inevitabil al unui grad înalt de ocupare a forței de muncă sau al unui ritm rapid de creștere economică. Pentru evitarea inflației, E. Victor Morgan preconizează o politică de stabilitate a prețurilor.

■ În Editura Științifică a apărut recent o **Culegere de instrucțiuni date de Primul Arbitru de Stat,** comentată și adnotată de N. Manolescu și I. Cioară. Lucrarea cuprinde în ordine cronologică, începînd cu anul 1952, toate instrucțiunile emise de Primul Arbitru de Stat, nefiind reținute acelea care nu mai sînt în vigoare sau nu mai au aplicare în prezent ; altele, deși au un caracter temporar, au fost incluse, întrucît fac aplicarea unor principii de drept și astăzi valabile în situații similare.

Datorită importanței problemelor la care se referă – respectarea disciplinei contractuale și de plan, întărirea proprietății socialiste etc. – lucrarea interesează un cerc larg de lucrători din domeniul juridic și economic.

■ În editura Akadémiai Kiadó, Budapesta, 1965, a apărut lucrarea monografică **Prețul de cost în agricultura socialistă** (800 pag.), elaborată de un colectiv de 16 autori sub redacția lui F. Erdei și F. Fekete. Volumul sintetizează rezultatele unor cercetări făcute pe această temă de Academia de Științe și de Institutul de cercetări agricole din Ungaria. În carte se prezintă modalitățile de aplicare a calculului prețului de cost în agricultura socialistă. În mod detaliat este tratată problema amortizării fondurilor fixe.

■ **Centrul de cercetări de economie rurală** din Louvain a publicat lucrarea lui G. Bublot **L'Exploitation Agricole. Économie – Gestion – Analyse** (Louvain, Ed. Nauwelaerts, 1965, 647 pag.), care examinează sub aspect economic problemele agricole. Problemele de gestiune propriu-zisă, care urmează unei părți analitice, sînt abordate la nivelurile micro-economic (al exploatației) și macro-economic. Autorul schițează tendințele noi din agricultura belgiană.

În ziua de 4 mai 1966 a avut loc ședința Consiliului Științific al Institutului de Cercetări Economice care a analizat vol. II al lucrării „Istoria sistemului bănesc al leului și precursorii lui" de Costin Kirițescu.

În cursul dezbaterilor au luat cuvîntul tov. *B. Comisioneru*, director în Ministerul Finanțelor, *D. Iordan*, din Institutul de Cercetări Economice, *D. Patapievici*, de la Banca Națională, *P. Ercuță*, de la catedra de monedă și credit a I.S.E. „V. I. Lenin", *B. Zaharescu*, *I. Rachmuth* și *Costin Murgescu*, membri corespondenți ai Academiei și alții.

În legătură cu observațiile făcute de referenți și vorbitori, autorul a făcut unele precizări.

Consiliul a apreciat nivelul științific al lucrării și contribuția pe care aceasta o aduce la elucidarea științifică a problemelor abordate, recomandînd conducerii institutului tipărirea ei.

■ În Editura **Lesnaia Promîșlennosti** a apărut în decembrie 1965 lucrarea colectivă **Primenenie aerofotosiomki v lesoinjenernom dele** (Folosirea aerofotogrametriei în tehnica forestieră), 354 pag. În munca de proiectare se folosesc metode aerofotogrametrice, cu alte cuvinte fotografieri din avion a solului pentru stabilirea celor mai judicioase amplasări a exploatărilor forestiere și a unităților de industrializare a lemnului. Fotografiile aeriene permit a se trage concluzii și cu privire la împăduriri, amenajări, construcții de drumuri forestiere etc. Lucrarea prezintă rezultatele obținute în U.R.S.S. în domeniul aerofotogrametriei. În prezent, aerofotogrametria se dezvoltă în mod impetuos și în țara noastră.

MERCUR PRINTRE MUZE

RADIO CONTRA TELEVIZIUNE

APRIGA întrecere dintre televiziune și celelalte mijloace moderne de comunicație de masă determină consecințe dintre cele mai variate. Nu s-au confirmat și sîntem convinși că nu se vor confirma nici în viitorul apropiat sau îndepărtat previziunile pesimiștilor care proroceau prăbușirea presei tipărite și a radioului, principalele concurente ale micului ecran, handicapate de posibilitățile mult mai largi și mai directe de influențare ale acestuia, tot așa cum nu s-au confirmat acum cîteva decenii prezicerile cu privire la „lichidarea" teatrului de către cinematografie. Așa cum cinematograful a contribuit doar la accelerarea lichidării unor modalități vetuste ale artei teatrale și a ajutat pînă la urmă teatrul să-și regîndească mijloacele și să ajungă astfel la renașterea și înflorirea din zilele noastre, tot așa televiziunea, prin necesitățile și deprinderile pe care le cultivă în omul contemporan, obligă în definitiv presa și radioul să-și înnoiască în bună măsură formele de expresie, să-și precizeze mai clar domeniile proprii de activitate. Desigur, această influență nu urmează totdeauna o traiectorie simplă. Adesea s-au impus în primul rînd nu aspectele cele mai pozitive ale televiziunii, după cum alteori au fost erijate drept modele rezolvări conjuncturale sau pur și simplu determinate de lipsa de experiență a celor ce folosesc arta transmiterii la distanță a imaginilor.

Procesul de influențare este abia la începutul desfășurării sale și concluzii definitive nu se pot, bine înțeles, trage. E adevărat că, în concurență cu televiziunea, multe publicații occidentale au fost nevoite să-și înceteze apariția ; în cele mai multe cazuri televiziunea a acționat doar ca un factor accelerator al unui fenomen care are rădăcini economice și sociale mai profunde. Dezvoltarea presei ilustrate și a ilustrației în presă poate fi de asemenea pusă în legătură cu ascendentul pe care imaginile televizate le-au cîștigat asupra publicului.

Nu puține și nu neinsemnate sînt urmările pe care această situație le-a provocat în activitatea radioului. În țările cu o televiziune mai dezvoltată, radioul a încetat să mai fie centrul în jurul căruia se reunește familia, ceea ce influențează simțitor și asupra structurii programelor. În schimb, aparatul de radio a căpătat un caracter mai individual și mai mobil (principalele creșteri se înregistrează în sectorul aparatelor montate în automobile și a celor cu tranzistori).

În legătură cu preluarea de către radiodifuziune a unor modalități puse în valoare de televiziune, experții radiofoniști și sociologi occidentali au analizat recent marele succes de public înregistrat în ultimul timp de către una dintre cele mai importante stațiuni de radio particulare care acționează la „periferia" Franței. E vorba de postul „Europe nr. 1", instalat la Felsberg, în Saar (R.F.G.), la cîțiva kilometri de granița franceză și care este urmărit zilnic de multe milioane de auditori de pe o mare parte a teritoriului Franței ; larga sa audiență a determinat o creștere apreciabilă a publicității contractate. În numai un an societatea „Europe nr. 1 — Images et Son", proprietatea postului „Europe 1" și a stației Télé—Monte-Carlo și-a sporit cifra de afaceri cu aproape 11%. Postul și-a obținut consacrarea ziaristică la 19 decembrie 1965, cînd la numai cinci minute după închiderea birourilor de vot, a anunțat, cu o eroare de numai cîteva sutimi de procent, rezultatul alegerilor prezidențiale din Franța.

Pentru a face față concurenței televiziunii, „Europe nr. 1" a renunțat în practică la toate tipurile de emisiuni complexe : piese radiofonice, montaje literar-artistice, conferințe, evocări etc., în care de fapt radioul nu poate atinge forța de impresionare, comunicare și convingere a televiziunii și și-a organizat întreg programul pe două tipuri de emisiuni : muzică și știri. Obiectivul urmărit este acela de a bate televiziunea în ce privește transmiterea cît mai operativă a unor informații cît mai variate. Structura tradițională a programului radiofonic a fost dată peste cap ; nici un considerent calendaristic sau orar nu poate împiedica difuzarea unei știri în clipa în care a fost obținută. Nici minutajul emisiunilor de informații nu este rigid ; o asemenea emisiune poate dura o jumătate de minut sau cîteva ore, după importanța știrilor pe care le cuprinde. Cînd președintele Kennedy a fost asasinat, „Europe nr. 1" a transmis de fapt un buletin de știri care a durat 48 (patruzeci și opt) de ore, din cînd în cînd întrerupt prin cîteva minute de muzică. Dar chiar și în împrejurări mai puțin dramatice, redacția dovedește aceeași lipsă de prejudecăți ; în timpul alegerilor, prezidențiale din Franța s-a transmis timp de ore în șir dezbaterea dintre cunoscuții oameni politici Michel Debré și Pierre Mendès-France, dezbatere care a pasionat opinia publică franceză. Pentru a asigura un flux continuu și bogat de informații, „Europe nr. 1" utilizează toată gama mijloacelor moderne de comunicații și dispune de un corp de reporteri bine pregătit, nu numai din punct de vedere ziaristic, ci și tehnic (toți știu să mînuiască magnetofonul și să conducă automobilul). Contractele cu institutele de sondare a opiniei publice permit redacției să prezinte sinteze sau anticipări (așa cum s-a întîmplat la 19 decembrie) care îi măresc serios prestigiul. Rezultatul : sute de mii de telespectatori întrerup vizionarea emisiunilor pe micul ecran pentru a capta știrile de la „Europe nr. 1".

În ce privește restul programului, postul se axează în special pe muzică ușoară și mai ales pe cîntăreții care la un moment dat beneficiază de favoarea unui public larg. O metodă de succes este așa-numitul „tube", repetarea de zece-douăsprezece ori pe zi a aceleiași melodii îndrăgite de ascultători, lucru pe care televiziunea nu-l poate în nici un caz face. Iată deci că și în acest caz obiectivul este distanțarea de televiziune și găsirea unor formule în care aceasta din urmă să se afle pe poziții de inferioritate.

Desigur, experiența lui „Europe nr. 1" poartă amprenta condițiilor sociale și comerciale în care își desfășoară activitatea. Ea nu este și nu poate fi singura și, cu atît mai puțin, cea mai bună soluție în abordarea întrecerii cu televiziunea. Dar ea vorbește despre o preocupare realmente importantă în actualul stadiu de dezvoltare a mijloacelor de comunicație de masă.

H. DONA

ACUM 89 DE ANI ROMÂNIA ÎȘI CUCEREA INDEPENDENȚA DE STAT

(Urmare din pag. 15)

În orașe și sate, în instituții publice și întreprinderi s-au strîns prin contribuții voluntare sume însemnate de bani pentru cumpărarea de armament, alimente, îmbrăcăminte, echipament sanitar etc. Românii din Transilvania aflați sub jugul austro-ungar au participat și ei la acțiunea de susținere a războiului. S-au creat, în acest scop, în comunele și orașele Transilvaniei comitete speciale. De asemenea, în calitate de voluntari au participat la război numeroși români din Transilvania.

Istoria a consemnat numeroase exemple ca cel al elevilor din Suceava, aflată pe atunci în stăpînirea Austriei, care dorind să participe ca voluntari la război, au trecut clandestin granița spre România și au parcurs mai mult pe jos drumul pînă în Oltenia.

CUCERIREA independenței de stat pe calea luptei armate a avut o însemnătate istorică deosebită din punct de vedere economic, politic și cultural. După 1878, s-au creat condiții mai favorabile pentru dezvoltarea capitalismului. România, ca stat independent, putea să încheie tratate vamale și comerciale, să ducă o politică protecționistă, în vederea stimulării dezvoltării industriei naționale.

Folosind victoria în interesul ei, burghezia a ieșit din război întărită. Raportul de forțe în cadrul coaliției burghezo-moșierești se schimbă în favoarea acestei clase.

Dezvoltarea producției capitaliste într-un ritm mai intens a avut ca urmare, pe de altă parte, creșterea proletariatului, mai ales a proletariatului de fabrică.

Stimulînd geniul și talentul poporului român, cucerirea independenței și-a găsit reflectarea în dezvoltarea științei, literaturii și artei.

Evenimentele istorice de la 1877 au sporit în rîndurile întregii populații românești sentimentul comunității intereselor naționale, au dat impuls procesului de formare a statului național unitar român, desăvîrșit în 1918. Dezvoltarea proletariatului, ascuțirea contradicțiilor sociale în condițiile intensificării dezvoltării capitaliste, ale penetrației capitalismului străin aveau să ducă la creșterea luptelor muncitorești și țărănești, la dezvoltarea mișcării socialiste. În cursul evoluției din ultima treime a secolului trecut și de la începutul secolului nostru aveau să se maturizeze condițiile economice și social-politice pe baza cărora, exprimînd o necesitate istorică arzătoare, lua ființă în 1921 Partidul Comunist Român.

Stăpîn deplin pe destinele patriei sale libere și înfloritoare, poporul român se înclină plin de recunoștință în fața jertfelor înaintașilor săi, care acum 89 de ani au cucerit independența de stat a țării.

FABRICA DE CIMENT BICAZ

produce și livrează pe bază de repartiție următoarele produse:

- ciment
- var pentru construcții
- agrocalcare
- produse din azbociment (plăci, turnuri ăcire, tuburi).

În ce privește cimentul, avem mai multe sortimente:

P 400 E
Pz 400
M 400
R I M
B S S
P 500
F 300

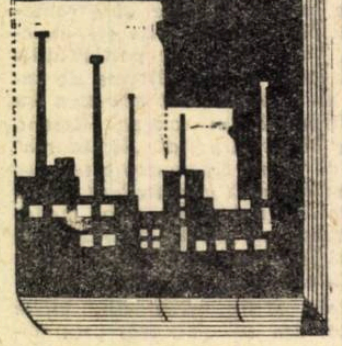

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

— Superfosfat pulbere
— Superfosfat granulat

PENTRU INDUSTRIE:

— Acid sulfuric
— Acid sulfuric chimic pur
— Fluosilicat de sodiu
— Fluorură de sodiu
— Acid fluosilicic 20%
— Utilaj chimic

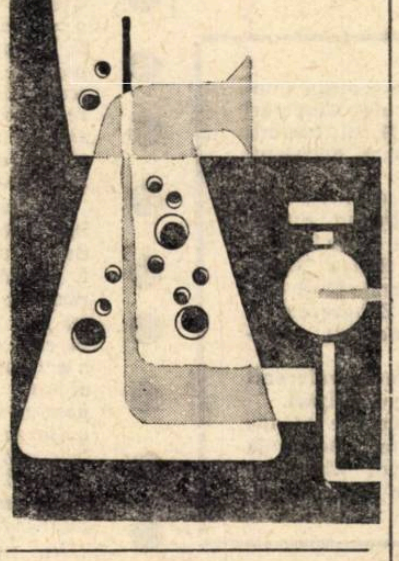

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

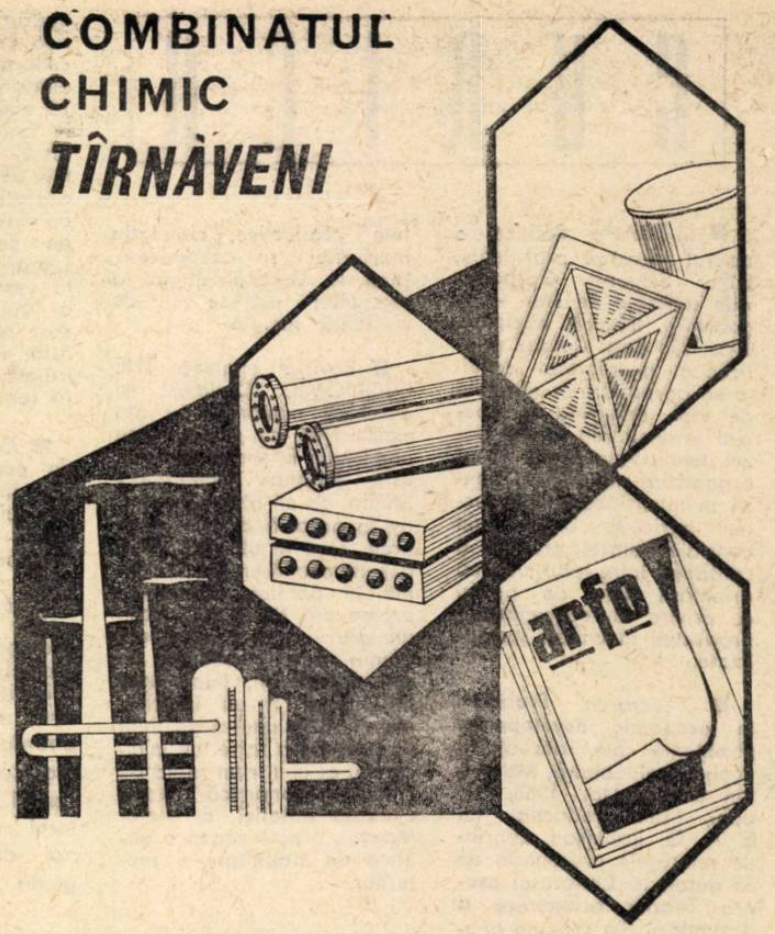

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

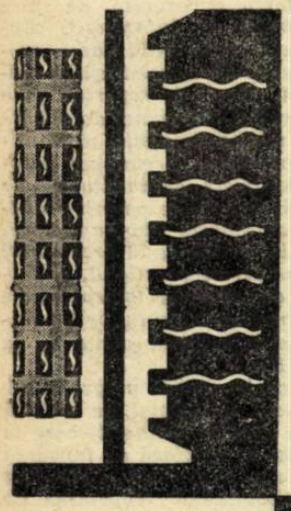

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIȘOARA

str. Circumvoluțiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N. elemente după comandă.

UZINA BALANȚA SIBIU

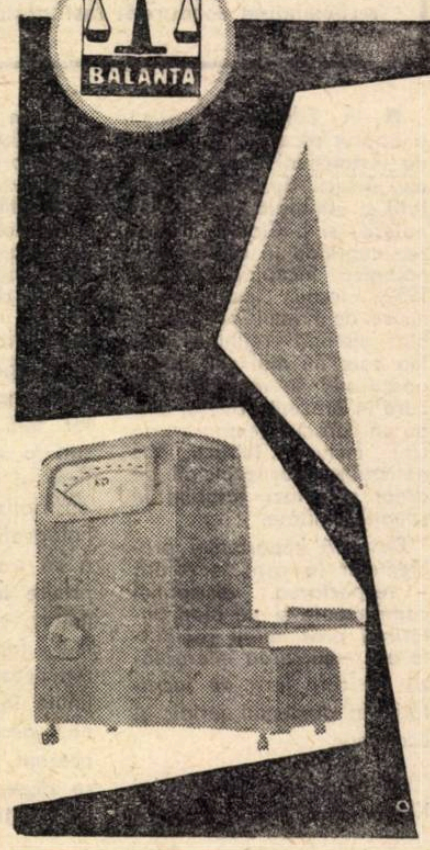

execută balanțe și bascule de la 1 kg la 200 tone, etalon — tehnice, semiautomate și automate, bascule romane de masă și bascule romane pod pentru vehicule rutiere, de 10, 15 și 20 tone, bascule vite de 2 000 kg.

Pentru comenzi, întreprinderile se vor adresa direct Uzinei „Balanța" Sibiu, calea Gușteriței nr. 21—23, telefon 6200, serviciul desfacere, telefon 1035.

Cîntarele se livrează fără repartiție.

Gospodăriile agricole de stat și cooperativele agricole de producție se vor adresa cu comenzile lor, prin întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii.

INTREPRINDEREA FLARO

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

Fabrica de cuie sîrmă și lanțuri GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

livrează:

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcții gama 1,8—4,0 mm
- Tinte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

INTREPRINDEREA

VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

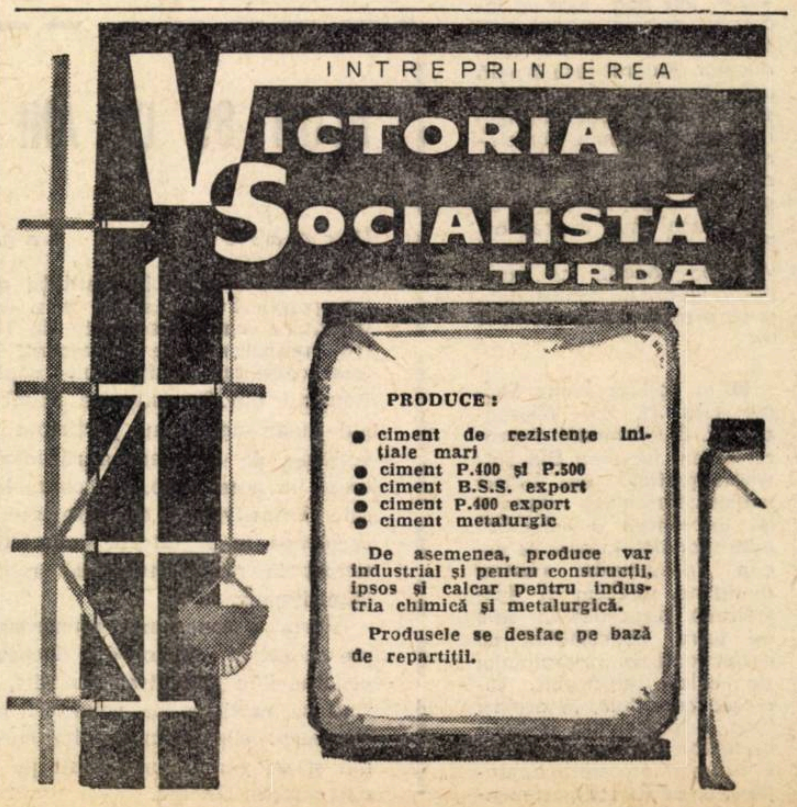

PRODUCE:

- ciment de rezistențe inițiale mari
- ciment P.400 și P.500
- ciment B.S.S. export
- ciment P.400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiții.

ECONOMIA ȘTIINȚEI

ВОПРОСЫ ЭКОНОМИКИ

O VERIGĂ HOTĂRITOARE A PROGRESULUI

L. GATOVSKI, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., semnează în nr. 12/1965 al revistei un articol intitulat „Știința economică și problemele progresului tehnic" în care se arată, printre altele :

„Avînd în vedere că în epoca contemporană dezvoltarea științei devine tot mai mult o verigă hotărîtoare a progresului tehnic, a sporirii eficienței producției sociale și un factor tot mai important al întrecerii dintre cele două sisteme mondiale, problemele economice ale științei, sau cum s-ar putea numi ele, economia științei, capătă o însemnătate crescîndă. Ea este strîns legată de toate problemele economice ale dezvoltării și introducerii tehnicii... În fond ea constituie o parte integrantă a problematicii progresului tehnico-științific, dar are și aspecte specifice.

Esența economiei științei constă în cercetarea factorilor îmbunătățirii rezultatelor tehnico-economice ale dezvoltării cercetărilor științifice... Printre problemele specifice ale economiei științei, care constituie un singur tot, se numără următoarele :

- știința ca forță de producție nemijlocită ; eficiența economică a cercetărilor științifice (metodologia determinării acesteia, analiza dinamicii perspectivelor și a căilor creșterii eficienței), influența efectelor cercetărilor științifice asupra ritmurilor creșterii venitului național ;
- planificarea cercetărilor științifice cu luarea în considerație a efectului lor economic (asigurîndu-se în măsură maximală dezvoltarea cercetărilor fundamentale, a cercetărilor teoretice ce au în vedere perspectiva, a cercetărilor aplicative, a lucrărilor experimentale etc.) ;
- determinarea, fundamentată din punct de vedere economic, a cotei-părți din venitul național ce se alocă pentru dezvoltarea științei, a structurii celei mai eficiente a cheltuielilor legate de cercetarea științifică pe ramuri și tipuri de cercetări, a dinamicii acestor cheltuieli corespunzător cu necesitățile ce suferă schimbări, a reproducției lărgite a bazei materiale și a cadrelor științifice ;
- problemele economice ale industriei științei, economia producției experimentale, aspectul economic al invențiilor ;
- sistemul introducerii în practică a rezultatelor cercetării științifice, problema reducerii termenelor și a creșterii eficienței operațiilor, mecanismul planificării și economiei legăturilor științei cu producția ;
- locul, rolul și formele gospodăriei socialiste în sfera științei, combinarea resurselor bugetare cu cele obținute din gospodărirea socialistă, planul și inițiativa economică a institutelor științifice ;
- stimularea materială a lucrătorilor din domeniul științei pentru progresul tehnic, pentru aplicarea rezultatelor științifice.

Aceste probleme care capătă în prezent o deosebită acuitate se află, de regulă, în faza incipientă a elaborării lor. Cercetarea lor devine în momentul actual una din principalele sarcini ale științei economice. Totodată, în împrejurările actuale, analiza aspectelor economice ale eficienței lucrărilor tehnico-științifice devine pentru orice știință un element indispensabil, obligator, al fiecărei cercetări, ale cărei rezultate sînt destinate să fie introduse în economia națională".

„În primul rînd — *scrie în continuare autorul* — trebuie duse la bun sfîrșit lucrările pentru determinarea eficienței economice a cercetărilor științifice. Trebuie generalizată experiența multilaterală acumulată (în țară și în străinătate) în acest domeniu, trebuie să se ia în considerare pe deplin natura specifică a cercetărilor științifice, particularitățile caracterului ei creator, problema riscului în cercetările științifice, asigurarea unei abordări diferențiate a diferitelor tipuri de cercetări.

Totodată, trebuie să se țină seama de caracterul de multe ori convențional și relativ al calculării efectelor cercetărilor științifice, al lucrărilor experimentale. Aceasta se referă în special la lucrările ale căror efecte urmează să se vădească într-o perspectivă relativ îndepărtată (semnificația calculului gradului de probabilitate a obținerii unui efect sau altuia etc.). Caracterul complex al acestor probleme metodologice ale determinării eficienței economice a cercetărilor științifice, impune folosirea largă a metodelor științei matematice moderne".

DEFINIȚII

● CERCETĂRI : Lucrări sistematice avînd scopul de a extinde limitele cunoașterii fără a avea în vedere o aplicare practică specifică (cercetări fundamentale) sau avînd în vedere o aplicare practică (cercetări aplicative).

● DEZVOLTARE : Utilizarea sistematică a rezultatelor cercetării aplicative și a cunoștințelor empirice pentru introducerea unor noi materiale, dispozitive, produse, sisteme și procese sau pentru a îmbunătăți cele existente, de exemplu : prototipuri, uzine-pilot etc.

● Trebuie să fie incluse în cîmpul lucrărilor de cercetare și dezvoltare :
— realizarea și probele prototipurilor ;
— construcția și utilizarea instalațiilor-pilot ;
— studii și proiecte.

● CERCETĂTORI : Cadre științifice și tehnice care își consacră întreg timpul lucrărilor de cercetare și dezvoltare. Cadrele științifice cuprind în special cercetători și ingineri, inclusiv directori de laborator sau de centru de cercetare. Calificarea acestor cadre este la nivelul licenței în științe sau echivalentul acesteia.

Fac parte din cadrele științifice și unii ingineri, care, deși nu întreprind ei înșiși cercetări, au activități auxiliare în serviciul cercetării și dezvoltării : punerea în funcțiune a unor aparate complexe, conducerea laboratoarelor sau birourilor de calcul lucrînd pentru cadrele de cercetători propriu-zise.

(După L'USINE NOUVELLE)

REVUE D'ÉCONOMIE POLITIQUE

CONCENTRAREA CERCETĂRII

ARTICOLUL „Cercetarea în industrie" de M. Fardeau se ocupă de problema dependenței activității de cercetări de posibilitățile materiale-financiare ale întreprinderilor care o desfășoară. Desprindem din acest articol :

„Prima constatare care se impune este concentrarea cercetării în marile întreprinderi.

În Franța, majoritatea cercetătorilor (56%) lucrează în întreprinderile cu peste 5 000 salariați. Aceste mari firme efectuează 61% din cheltuielile de cercetare. În Olanda repartiția cheltuielilor pentru cercetare este asemănătoare (întreprinderile cu peste 1 000 salariați efectuează 81% din cheltuielile de cercetare). În S.U.A., concentrarea este și mai mare, dat fiind că acolo 85% din cheltuielile pentru cercetare sînt realizate de întreprinderile cu peste 5 000 salariați.

...În Anglia, concentrarea este mai accentuată decît în S.U.A., avînd în vedere că 93% din cheltuielile pentru cercetare sînt făcute de întreprinderile care au peste 2 000 salariați.

Aceste constatări apar confirmate de faptul că în fiecare dintre aceste țări fac cercetare numai un număr redus de întreprinderi :

— în S.U.A., 340 întreprinderi efectuează 85% din cheltuielile pentru cercetare (1958) ;

— în Anglia, 340 întreprinderi efectuează 90% din cheltuielile pentru cercetare (1959) ;

— în Franța, 520 întreprinderi efectuează 87% din cheltuielile pentru cercetare (1963).

...Concentrarea cercetărilor și a cheltuielilor pentru cercetare într-o serie de mari firme se explică prin natura specifică a problemei rentabilității cercetării. *(Autorul are în vedere economia principalelor țări capitaliste* — n. r.). Marile întreprinderi sînt mai bine dotate pentru a suporta riscul suplimentar pe care îl comportă cheltuielile investite în activitatea de cercetare, față de cheltuielile făcute cu investițiile tradiționale. Ele au posibilitatea să gestioneze cu mai multă siguranță un buget destinat cercetării, grație repartizării riscurilor, grație faptului că pot aștepta o perioadă mai lungă, necesară investițiilor respective de a deveni rentabile, grație unor posibilități mai largi de a utiliza rezultatele cercetărilor și, însfîrșit, grație faptului că dispun de facilități de finanțare.

S-ar putea presupune că este deajuns un cercetător, un tehnician și cîteva aparate pentru a constitui o celulă de cercetare. Dar este sigur că o echipă atît de limitată nu ar putea să lucreze, de fiecare dată, decît la un singur proiect. Activitatea ei, în caz de eșec, ar avea pentru întreprindere o rentabilitate nulă.

O gestiune eficientă a unui buget de cercetare necesită, în mod evident, o echipă și un material mai important. Urmărirea mai multor proiecte sau studierea pe mai multe căi a aceleiași probleme diminuează substanțial riscurile cercetării, dar o asemenea activitate depășește posibilitățile unei întreprinderi mici".

„Ținînd seama de importanța sarcinilor care revin unei echipe de cercetare chiar mai restrînse — scrie autorul — se poate deduce că există un cuantum, sub care, un buget destinat cercetărilor nu-și poate îndeplini funcția.

Riscul se micșorează, de altfel, pe măsură ce cercetarea se aplică, mai de aproape, în scopul dezvoltării sectoarelor productive, deoarece termenul în care se ajunge la rentabilitate se scurtează. S-a constatat, în adevăr, că numai cîteva mari firme își permit să consacre fonduri pentru cercetarea fundamentală care nu poate fi rentabilă decît după o perioadă de timp foarte lungă. Celelalte firme nu fac decît cercetare aplicată (perioadă medie) și acțiuni de dezvoltare (perioadă mai scurtă). Această activitate (dezvoltarea) este, adesea, singura formă de cercetare a întreprinderilor mai puțin mari. În S.U.A., din ansamblul de firme, care participă la activități de cercetare și dezvoltare, numai 16% din întreprinderile mijlocii (1 000 la 5 000 de salariați) fac cercetare fundamentală, în timp ce dintre întreprinderile mari (cu peste 5 000 salariați) fac această cercetare 47%".

IPARGAZDASÁG

CONTROLUL ECONOMIC

UN colectiv de autori analizează în revista ungară (nr. 2/1966) probleme economice legate de activitatea de cercetare și de perfecționare a produselor în industria de aparataj, arătînd :

„Controlul economic curent al muncii de cercetare, respectiv de perfecționare a producției — după părerea noastră — se împarte în două etape mai importante :

a) analiza economică, care precede cercetarea sau perfecționarea ;

b) verificarea tehnică și economică a modelului și prototipului în funcțiune.

Analiza economică, efectuată pe baza prospectării pieței și coordonării precedînd cercetarea respectiv perfecționarea produsului, determină direcția muncii de cercetare și perfecționare.

În cadrul acestui proces are o importanță deosebită evaluarea posibilităților de valorificare și asigurarea capacităților de fabricație.

Rezultatul acestei analize — ca o parte a studiului de plan — constituie una din bazele deciziei privind includerea sau respingerea temei.

...Analiza economică, care precede cercetarea și perfecționarea produsului, începe cu descoperirea necesităților. Aceasta este o activitate tehnico-economică. Descoperirea nevoilor interne începe cu evaluarea cererilor intrate la întreprinderile comerciale și cu studiul problemelor tehnologice ale diferitelor ramuri industriale.

În cursul descoperirii nevoilor, găsim la consumatori o mulțime de probleme care își așteaptă rezolvarea. Trebuie subliniate, în primul rînd, acele probleme, al căror rezultat economic prezintă cea mai mare însemnătate".

„O altă fază importantă a analizei economice, care precede munca de cercetare sau de perfecționare a produsului — *se arată, în continuare, în articol* — este pregătirea obiectivului de plan... Aceasta trebuie să răspundă — printre altele — la următoarele întrebări :

— prețul de cost și de vînzare estimat ;

— graficul termenelor cercetării și perfecționării (pînă la elaborarea prototipului inclusiv) ;

— suma alocată pentru cheltuielile de cercetare și perfecționare ;

— aprecierea uzurii morale ;

— denumirea întreprinderii profilate pentru fabricație, respectiv a întreprinderii contractante ;

— denumirea, valoarea, posibilitatea de achiziționare a noii investiții sau a aparatului-model necesar pentru munca de cercetare și perfecționare.

Evaluarea eficienței economice cuprinde și aprecierea tehnico-economică complexă a rezultatelor economice (posibilităților de valorificare) probabile, necesare pentru a se decide asupra însușirii sau respingerii temei respective.

...Analiza tehnico-economică este eficientă, dacă precede munca de cercetare și de perfecționare și determină parametrii, indicatorii tehnico-economici, care trebuie să fie atinși în cursul muncii de perfecționare. În acest fel, se poate asigura folosirea capacităților de cercetare-perfecționare existente potrivit intereselor economiei naționale".

„A doua etapă a controlului economic al muncii de cercetare și de perfecționare a produselor — *scriu apoi autorii* — este evaluarea tehnico-economică a modelului și a prototipului în funcțiune. Prima etapă nu poate fi strict delimitată de cea de-a doua. În timpul muncii de cercetare și de perfecționare pot să intervină modificări tehnologice mai importante la beneficiar, schimbări pe piață etc. Corespunzător acestor schimbări, se va modifica pe parcurs și obiectul de plan.

În concluzia articolului se arată : „Legarea interesului material al întreprinderilor industriale și al institutelor de cercetare de rezultatele din întreprindere sau de sporul de beneficiu este utilă. Această metodă va stimula însă elaborarea produselor de bună calitate și moderne numai în cazul în care sporul de beneficiu, care constituie baza aprecierii, depinde în mod real de calitatea și modernitatea produselor..."

STRUCTURA CHELTUIELILOR PENTRU CERCETĂRI

După datele UNESCO, structura cheltuielilor totale, ilustrată prin tabelul de mai jos, referitor la cîteva țări industriale, dovedește, pe de o parte, rolul dominant al cercetărilor realizate în industrie, iar pe de altă parte, diferențierile ce se manifestă în aceste țări.

	U.M.	S.U.A. 1960	Belgia 1961	Franța 1961	Japonia 1960	Anglia 1961
Centre de cercetări ale industriei	mrd. dolari	9,55	0,032	0,36	1,1	0,35
	%	76	40	51	61	67
Centre de cercetări ale statului	mrd. dolari	1,83	0,013	0,20	0,50	0,08
	%	14	16,	28	28	16
Universități	mrd. dolari	1,00	0,015	0,05	0,09	0,08
	%	8	17	8	5	17
Altele	mrd. dolari	0,24	0,0222	0,09	0,09	—
	%	2	27	13	—	6

(După „Gospodarka Planowa")

ACUMULARE ȘI CONSUM

(Urmare din pag. 14)

sau alta, este indisolubil legată de alocarea unei părți sporite din venitul național pentru dezvoltarea ramurilor sectorului I. Această teză poate fi demonstrată matematic.

În acest scop, notăm prin P — producția mijloacelor de producție, prin C — fondul de înlocuire, prin a — ponderea acumulării de noi mijloace de producție în venitul național, prin Q — produsul social și prin d — eficiența globală a mijloacelor de producție consumate; o și 1 indică perioadele. Evident, venitul național este egal cu diferența dintre produsul social și fondul de înlocuire, adică dintre Q și C.

Producția mijloacelor de producție trebuie să acopere fondul de înlocuire și acumularea de noi mijloace de producție,

adică $P_1 = C_1 + a_1 (Q_1 - C_1)$

Produsul social (Q) poate fi exprimat și ca produs între volumul mijloacelor de producție consumate și eficiența globală a lor, astfel că formula devine:

$$\frac{P_1}{P_0} = \frac{C_1 + a_1 C_1 (d_1 - 1)}{C_1} = 1 + a_1 (d_1 - 1)$$

Principial se poate considera că volumul mijloacelor de producție consumate în perioada curentă, adică fondul de înlocuire din această perioadă, este egal cu producția mijloacelor de producție din perioada precedentă, că, așadar $C_1 = P_0$. De aici deducem:

$$P_1 = C_1 + a_1 (C_1 d_1 - C_1)$$
$$= C_1 + a_1 C_1 (d_1 - 1)$$

Pornind de la $Q_1 = C_1 d_1$, dar știind că $C_1 = P_0$, care, la rîndul său, se exprimă prin

$$P_0 = C_0 + a_0 (Q_0 - C_0)$$
$$= C_0 [1 + a_0 (d_0 - 1)]$$

și raportînd pe Q_1 la Q_0, egal cu $C_0 d_0$, obținem:

$$\frac{Q_1}{Q_0} = \left[1 + a_0 (d_0 - 1)\right] \frac{d_1}{d_0}$$

Creșterea cu precădere a producției mijloacelor de producție poate fi exprimată prin inegalitatea $\frac{P_1}{P_0} > \frac{Q_1}{Q_0}$ în condițiile cînd eficiența globală a mijloacelor de producție consumate este constantă, atunci

$$1 + a_1 (d_1 - 1) > \left[1 + a_0 (d_0 - 1)\right] \frac{d_1}{d_0}$$ devine

prin simplificare

$$a_1 > a_0$$

și cu cît este mai mare indicele producției mijloacelor de producție $\left(\frac{P_1}{P_0}\right)$ față de indicele produsului social $\left(\frac{Q_1}{Q_0}\right)$ cu atît este mai însemnată și diferența dintre a_1 și a_0.

Am subliniat că aceste relații sînt pe deplin valabile numai cînd eficiența fondurilor utilizate este considerată constantă. Atunci, însă, cînd eficiența lor sporește, realizarea unui anumit ritm de creștere a producției sociale presupune o acumulare de noi fonduri relativ mai mică. Cu alte cuvinte, rata acumulării este influențată și de modificarea eficienței fondurilor de producție.

Desigur, rata acumulării se formează și în funcție de nivelul, comparativ cu alte țări, al dezvoltării economice. Statul nostru, în utilizarea finală a venitului național, ține seama de faptul că România trebuie să recupereze rămînerea în urmă față de țările avansate din punct de vedere economic, ceea ce necesită anumite eforturi suplimentare. Pornind de la analiza științifică multilaterală a sarcinilor fiecărei etape a dezvoltării pe drumul socialismului, Partidul Comunist Român a stabilit proporția dintre acumulare și consum în așa fel încît, o dată cu ridicarea necontenită a nivelului de trai al poporului, să se asigure progresul rapid al economiei naționale pe temelia solidă a industrializării socialiste. În perioada 1956—1960 fondul de acumulare a constituit circa 1/5, iar fondul de consum 4/5; în șesenal, pentru fondul de acumulare a fost repartizată o pătrime și pentru consum trei pătrimi; în actualul cincinal, se prevede ca mai mult de o pătrime din venitul național să se aloce acumulării și aproape trei pătrimi pentru fondul de consum.

Stabilirea judicioasă a proporției dintre acumulare și consum a chezășuit, în măsură însemnată, rezolvarea cu succes a sarcinilor dezvoltării societății noastre socialiste.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• O delegație engleză de specialiști în domeniul planificării economiei a purtat la Sofia și la Varșovia convorbiri cu privire la principiile planificării economice în R. P. Bulgaria, respectiv R. P. Polonă, și la dezvoltarea relațiilor economice dintre Marea Britanie și cele două țări.

• Ministrul comerțului exterior al U.R.S.S., N. Patolicev, a discutat cu președintele Consiliului director-rial al firmei „Marubeni Iida", Sinobu Itikava și cu vicepreședintele firmei japoneze „Mitsubisi Sedzi", Etiro Terao, despre dezvoltarea în continuare a relațiilor de afaceri dintre firmele japoneze și organizațiile sovietice de comerț exterior.

• La Budapesta a fost semnat un nou acord pe termen lung cu privire la schimburile de mărfuri și plăți între Ungaria și Suedia. S-a ajuns, de asemenea, la o înțelegere cu privire la colaborarea industrială și comercială între întreprinderile celor două țări.

• Cu prilejul convorbirilor purtate la Londra de ministrul comerțului exterior al R. S. Cehoslovace, F. Hamouz, cu ministrul comerțului Marii Britanii, D. Jay, și ministrul tehnologiei, F. Cousins, părțile și-au exprimat dorința de a lărgi substanțial legăturile economice cehoslovaco-britanice atît în domeniul comerțului, cît și pe calea diverselor forme de cooperare și de colaborare tehnică.

• Importurile R. F. Germane din țările socialiste din Europa (fără U.R.S.S., R.S.F.I. și R.D.G.) au însumat în anul 1965, 1 514 milioane mărci față de 1 264 milioane în 1964 (creștere de 20%), iar exporturile ei în aceste țări — 1 765 milioane mărci față de 1 432 milioane (creștere de 23%).

• La Sofia a fost semnat un acord pe termen lung în domeniul colaborării tehnico-științifice între R. P. Bulgaria și Suedia.

• În primele trei luni ale acestui an, exporturile Iugoslaviei în țările cu valută convertibilă au înregistrat o creștere de 40% în raport cu aceeași perioadă a anului trecut.

• La Ankara a fost semnat un Protocol privind schimbul de mărfuri între R. S. Cehoslovacă și Turcia pe anul 1966/1967, care prevede o lărgire a livrărilor reciproce cu 15% față de anul precedent.

• Reprezentanții Camerelor de comerț ale R. P. Albania și Greciei au semnat un acord comercial provizoriu între cele două țări, care prevede pentru anul 1966 livrări reciproce în valoare de 2 milioane dolari de fiecare parte.

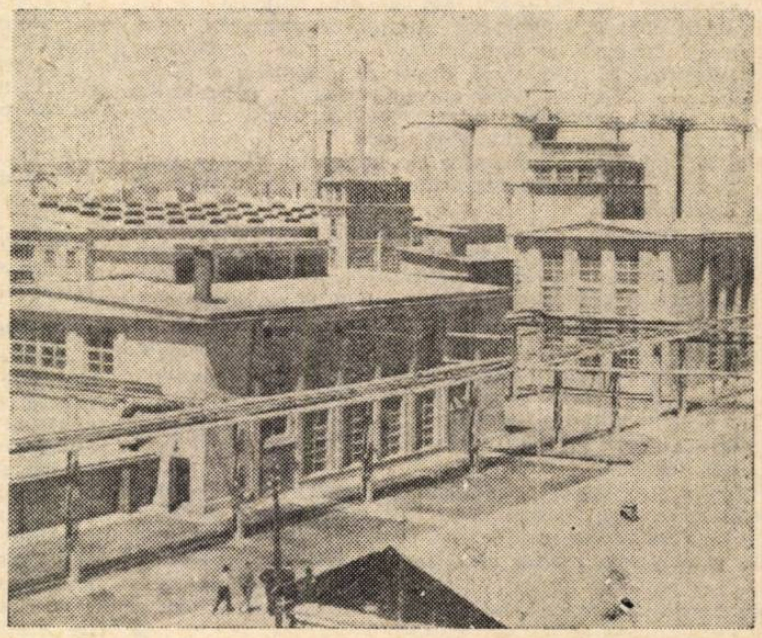

UZINELE CHIMICE
TURDA

PRODUC:

- PRODUSE CLOROSODICE:
  - hidroxid de sodiu leșie.
  - acid clorhidric soluție 32%.
  - acid clorhidric pro analisy.
  - clorură de var.
  - hipoclorit de sodiu.
  - sodă caustică tehnică 98—90%
- INSECTICIDE CLORURATE:
  - detexan.
  - hexaclorciclohexan.
- PRODUSE CLORURATE:
  - cloroform farmaceutic.
  - toluen clorurat.
  - clorură ferică.
- MASE PLASTICE:
  - policlorură de vinil suspensie și emulsie.

De asemenea oferă spre vinzare fără repartiție:
- cloroform farmaceutic.
- toluen clorurat.
- hidroxid de calciu (șlam).

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

CARNET CEHOSLOVAC

ORIENTĂRI ECONOMICE

LEGAT de introducerea pe scară largă, începînd cu 1 ianuarie 1966, a noului sistem de conducere și planificare a economiei (în industrie, construcții, comerț, deservire; experimental în transporturi; deocamdată nu s-a introdus în agricultură), problemele ridicate de aplicarea sa preocupă intens toate cercurile și verigile vieții economice a R. S. Cehoslovace. Vizitatorul are numeroase prilejuri de a observa diferite aspecte ale acestor probleme.

● Cauze și obiective

NECESITATEA trecerii la un sistem de conducere economică, care să mobilizeze toate resursele în vederea asigurării unei creșteri sistematice a economiei naționale este explicată aici, în primul rînd, prin faptul că economiei, și înainte de toate industriei cehoslovace, trebuie să i se asigure o dezvoltare **intensivă** printr-o utilizare mai rațională a resurselor existente, întrucît nu ar mai exista posibilități de dezvoltare **extensivă**. Această situație se prezintă ca urmare mai ales a insuficienței forței de muncă, care frînează lărgirea producției pe calea extinderii practicate în trecut.

Dinamica forței de muncă utilizate în economia R. S. Cehoslovace arată că între 1950 și 1964 numărul brațelor de muncă utilizate în toate ramurile a crescut cu 14%, iar numărul muncitorilor industriali — cu 45%; creșterea numărului total al celor ocupați în sfera productivă a fost de numai 6%. În această situație, creșterea productivității muncii rămîne pîrghia principală și aproape exclusivă a măririi producției. De aci, necesitatea stimulării acestei creșteri printr-o serie de măsuri, printre care luarea în considerare a diferitelor metode de cointeresare materială. O dată cu creșterea productivității muncii, se insistă asupra necesității de a se asigura o mai mare rentabilitate a întreprinderilor, care să oglindească o eficiență economică mai ridicată a investițiilor.

Promovîndu-se inițiativa întreprinderilor în planificarea producției și a realizării produselor, li se va asigura o parte din beneficiile realizate pentru mărirea cointeresării salariaților și pentru efectuarea unor investiții curente. (Investițiile mari, de importanță națională, se stabilesc și în viitor de organele centrale). În cadrul unor indicatori de plan, reduși la număr, primiți de la centru, întreprinderile își vor elabora singure planurile anuale de producție, coordonate însă de trusturile (uniunile) de ramură; la întocmirea planului ele vor trebui să țină seamă de cererile beneficiarilor (productivi) și de necesitățile pieței.

Noul sistem urmărește, deci, producerea de sortimente care să corespundă cerințelor consumatorilor, îmbunătățirea aprovizionării economiei și a pieței, lichidarea stocurilor nevandabile și îmbunătățirea însemnată a calității producției. Se are în vedere, după o expresie folosită, „consolidarea poziției consumatorului" față de industrie și față de comerț.

Principalul indicator de plan, obligator pentru întreprindere, este așa-zisul **„venit brut"**, reprezentînd totalul realizărilor întreprinderii, după scăderea cheltuielilor pentru munca materializată (materii prime, materiale, energie, transport și amortizări). El cuprinde deci salariile și beneficiul. Partea din beneficii, care rămîne după vărsămintele către stat și achitarea altor obligații scadente, se va putea utiliza, pe de o parte, pentru investiții productive, pe de altă parte, pentru premii și suplimentarea remunerării muncii.

● Experimentarea

INAINTE de introducerea generală a noului sistem, acesta a fost experimentat, în cursul anului 1965, la un număr de circa 100 întreprinderi industriale. O astfel de întreprindere — pe care am avut prilejul s-o vizitez — a fost Uzina constructoare de mașini și utilaje pentru industria chimică „Kralevopolska Strojirna" din Brno. Uzina, care face parte din trustul construcției de mașini pentru industria chimică și alimentară, se ocupă de fabricarea și livrarea de utilaj chimic și pentru rafinării, pentru industria alimentară, a prelucrării lemnului și alte utilaje, inclusiv livrări de instalații complete. Ea are 7 000 de muncitori și salariați.

De la 1 ianuarie 1965, întreprinderea a lucrat experimental, pe baza noului sistem. Experimentul — după cum a arătat directorul economic, A. Liska — a fost limitat: el nu a comportat modificarea sistemului de finanțare a producției, iar programul de producție a rămas planificat de la centru. Obiectivul principal a fost introducerea indicatorului venitului brut, urmărindu-se dezvoltarea inițiativei colectivului întreprinderii și creșterea productivității muncii.

Rezultatele experimentului pe trei trimestre ale anului 1965 se oglindesc în următoarele cifre: producția globală a crescut, în comparație cu perioada corespunzătoare din 1964, cu 5,9%, iar producția-marfă — cu 12,1%; prețul de cost pe 1 coroană de producție-marfă a scăzut cu 5,1%. În timp ce în 1964 întreprinderea a fost deficitară, în 1965 ea a și realizat beneficii. În același timp, valoarea materiilor prime și a materialelor în stoc a scăzut, iar productivitatea muncii a crescut cu 6% la producția globală și cu 12% la producția-marfă. Totodată, s-a redus consumul supranormativ de materiale (cu circa 2/3), consumul supranormativ de muncă (cu circa 1/3) și rebuturile (cu circa 1/5). În mod corespunzător s-au mărit veniturile muncitorilor și personalului tehnic-administrativ.

● Categoriile de preț

O DATĂ cu aplicarea celorlalte măsuri economice, anul acesta începe trecerea la un nou sistem de prețuri. Se prevede introducerea diferitelor categorii de prețuri, în funcție de importanța și specificul produselor: a) prețuri fixe, stabilite de organele centrale, care se vor aplica îndeosebi materiilor prime și materialelor de bază, energiei, precum și celor mai importante bunuri de consum; b) prețuri plafonate (cu stabilirea limitei superioare sau a limitei superioare și inferioare), care se vor aplica unor produse standard, mijloace de producție sau bunuri de consum; stabilindu-se, în limitele fixate, prin înțelegere între producător și beneficiar (cumpărător), ele sînt menite să mobilizeze pe producător la reducerea prețului de cost și la îmbunătățirea calității produselor; c) prețuri libere, care se vor aplica în comerțul cu ridicata numai în cazurile, în care apare economicește rațional ca nivelul prețurilor să fie determinat exclusiv de condițiile de piață: în această categorie intră unele grupe de mărfuri de consum, precum și anumite materiale pentru producție, ca de pildă, chimicale pentru prelucrarea metalelor, produse de hîrtie pentru ambalaj etc. În comerțul cu amănuntul, prețurile libere se vor aplica la unele produse alimentare, articole de modă, la noutățile tehnice etc.

Diferitele categorii de prețuri vor fi stabilite și introduse treptat, în perioada 1966—1969; se manifestă multă precauție în trecerea la noul sistem de prețuri, prețurile fixe păstrînd încă o pondere covîrșitoare. Astfel, la 1 ianuarie 1966, structura prețurilor produselor industriale se prezintă astfel: prețuri cu ridicata: fixe — 64%, plafonate — 28,8%, libere — 7,2%; prețuri cu amănuntul: fixe — 77,7%, plafonate — 11,4%, libere — 10,9%.

După cum rezultă din discuțiile purtate în cursul vizitei mele, reglementarea actuală a prețurilor păstrează încă un caracter experimental. Părerea generală este, că viața va arăta realitatea și justețea măsurilor luate în acest domeniu și că trecerea cu prudență la noul sistem va permite îndreptarea pe parcurs a unor eventuale dificultăți sau consecințe negative.

★

FĂRĂ a se ascunde dificultățile și incertitudinile care se pot ivi, îndeosebi la început, la introducerea noului sistem de conducere și planificare, se apreciază, în general, că experimentul aplicat la diferitele întreprinderi a dat rezultate pozitive, îndeosebi în ce privește creșterea productivității muncii și rentabilizarea producției. Măsurile pregătitoare și provizorii aplicate în anul 1965 par a fi contribuit la creșterea mai rapidă a producției industriale (7,5% în 1965, față de 4% în 1964) și a veniturilor populației (6% în 1964—1965). Se consideră că creșterea răspunderii întreprinderilor pentru realizarea producției lor a și început să declanșeze lupta pentru sortimente mai adecvate, pentru îmbunătățirea calității producției, pentru mobilizarea mai completă a rezervelor interne.

dr. Ion KUN

NOTE DE DRUM DIN R. D. GERMANĂ

PRIN SAXONIA ȘI TURINGIA

AM intrat pe teritoriul Republicii Democrate Germane prin Bad Schandau, pitorească deschidere saxonă spre țara care îți prezintă o sinteză de aspecte economice, culturale și de frumuseți ale naturii. Curînd, trenul ne duce la Dresda, principalul oraș al Saxoniei, cîndva capitală a barocului european.

● Dresda

COMORILE arhitecturale ale orașului de pe Elba au fost nimicite de război, dar opera de construcție și reconstrucție alungă tot mai mult în uitare spectrul sinistru al bombardamentelor. Cu o rară perseverență, edilii orașului restaurează celebrele palate din dantele de piatră. De pildă, pentru găsirea planurilor unei case din secolul al XVIII-lea s-au făcut cercetări care au ajuns pînă la București, la ultimul descendent al arhitectului.

Elba are astăzi pe malurile ei nu numai renumitul Palat baroc Zwinger și Pinacoteca, unde se află faimoasa colecție de picturi mereu îmbogățită de-a lungul timpurilor, dar și o industrie în plină dezvoltare, care îmbrățișează construcția de mașini, electrotehnica, mecanica fină și optica, uzine chimice, o mare fabrică de țigarete, industria mobilei, de confecții, a sticlei și ceramicii. În ultimii ani, în Dresda au apărut noi industrii: tehnica frigului și termică, șantiere navale.

Luăm prînzul la un restaurant pe o terasă înaltă a orașului; ne izbesc figurile concentrate ale tinerelor fete care ne servesc, atenția și încordarea lor, care amintesc ajutoarele unui chirurg în timpul operației. Ne lămurim imediat: sînt eleve ale unei școli de ospătari care fac practică sub ochii necruțători ai profesioniștilor experimentați.

În drum spre Lipsca, poposim la Meissen, localitate cu dublă celebritate: porțelanurile cunoscute și așezările arhitecturii gotice — castelul și fastuoasa catedrală înaltă de 85 m, construcție începută în 1220. Meissen a fost înaintea Dresdei capitala Saxoniei, iar catedrala era destinată, ca și Putna noastră, să adăpostească mormintele domnitorilor.

● Lipsca

LA cea de-a 801-a ediție a Tîrgului, Lipsca este într-o efervescență și un aflux de populație perfect explicabile Pe străzi în care arhitectura veche cu cea nouă sînt în perpetuu dialog, circulația este intensă, iar pietonii disciplinați respectă scrupulos, în grupuri compacte, semnalizările traficului, Tîrgul e o amplă trecere în revistă a realizărilor industriei din R.D.G. și o confruntare în același timp cu alte producții industriale din aproape 70 de țări. Reprezentanții comerciali ai țării noastre au încheiat operațiuni importante, atît în domeniul importului, cît mai ales în cel al exportului.

Mîndru de privilegiul pe care-l are în fiecare primăvară și toamnă de a expune înfăptuirile economiei naționale și de a face comerț pe această bază cu diferite țări, Lipsca înfățișează privitorului o juxtapunere de modernism și tradiționalism edilitar. O densă rețea de magazine, în marea lor majoritate specializate, mai ales de tip mic și mijlociu, ne amintește că R.D.G. este o țară cu o medie de 72 de locuitori deserviți de o unitate comercială. „Urbs Libzi", cum se numea Lipsca în evul mediu, a fost un centru de aprovizionare și pentru negustorii bucureșteni — de unde mărfuri de lipscănerie (articole textile, blănărie, pielărie, galanterie) și strada Lipscani. La industriile tradiționale s-au adăugat însă numeroase altele: prelucrarea metalelor, construcții de mașini (mai ales mașini tipografice de tot felul), chimie, farmaceutică, vopsele.

Economia se împletește cu cultura la tot pasul. Universitatea, una din cele mai vechi din Germania, se simte de bună seamă întinerită de tovărășia institutelor de învățămînt superior pentru pregătirea cadrelor din economie, comerț, construcții, transporturi ,arte grafice; institutele de cercetări în diferite ramuri economice stau alături de școlile superioare pentru teatru, literatură, sport. Celebra orchestra „Gewandhaus", corul de copii „Tomanerchor", care ne-a fermecat cu un concert în catedrala ce adăpostește mormîntul lui Johann Sebastian Bach, și alte formații muzicale prestează industriei discurilor, radioului și televiziunii din Lipsca, o „producție" de cea mai înaltă calitate. Cartea de artă — în mare cinste — și o tehnică superioară a reproducerii tablourilor celebre ale culturii universale arată privitorilor că orașul este azi centrul editorial și al comerțului de carte din R.D.G., sediul principal al producției poligrafice.

Lipsca — Centrul Presei

Un loc cu rezonanțe umanistice și literare este restaurantul Auerbachs Keller. În pivnițele acestea, singura localizare geografică reală din Faust, au țîșnit, după tradiție, flăcări din mesele circiumii sub ochii studenților, după care eroul, însoțit de Mefisto, a zburat călare pe un butoi.

● Weimar

PE o largă autostradă ne îndreptăm spre Weimar, oraș al unei glorii spirituale, literare și muzicale nepieritoare: Luther, Goethe, Schiller, Wieland, Herder, Liszt, R. Strauss. Alături de instituții de învățămînt și culturale menite să îngrijească această neprețuită moștenire a trecutului, alături de muzee, case memoriale, palate din goticul tîrziu și din baroc, s-a impus viața economică: aici se construiesc mașini agricole, aparataj de mecanică fină, optică și ceasornice, armături electrice pentru minerit, se produc jucării, mobile, materiale de construcții, articole chimice. Trepidația industriei moderne în vecinătatea parcului idilic cu căsuța de vară a lui Goethe: trecutul se îmbină cu prezentul.

Părăsim amabilele noastre gazde și pornim, printr-un peisaj de cîmpii nu prea fertile, dar din care munca rodnică a țăranilor germani scoate recolte ridicate, spre nord. Trecem prin Eisenhüttenstadt, un oraș nou al siderurgiei construit de regimul socialist în 1951, cu multe asemănări cu Hunedoara noastră. În furnalele combinatului intră anual 1,4 milioane tone de fontă brută. Oțelul brut realizat într-o săptămînă reprezintă întreaga cantitate produsă în anul 1938 pe actualul teritoriu al R.D.G. În jurul combinatului au prins viață școli, dispensare, creșe, magazine, restaurante, un teatru, două hoteluri, parcuri și blocuri de locuințe cu încălzire centrală termoficată. E un spectacol optimist și viguros care ne amintește de orașele nou apărute pe harta țării noastre.

Reluăm apoi, drumul spre Berlin, capitala R. D. Germane. Oraș al muncii, el este un simbol înaintat, în inima Europei, al construcției socialismului și al păcii.

M. C. DEMETRESCU

R. P. Bulgaria

PERFECŢIONAREA CONDUCERII ECONOMIEI NAŢIONALE

ÎNTRE 26—28 aprilie a avut loc Plenara C.C. al P.C. Bulgar. Ea a discutat principiile de bază ale noului sistem de conducere a economiei naţionale, care s-a verificat sub formă experimentală în toate ramurile economiei. Todor Jivkov, prim secretar al C.C. al P.C. Bulgar, preşedintele Consiliului de Miniştri al R.P. Bulgaria, a arătat în raportul său, că în prezent Bulgaria se află într-o nouă etapă de dezvoltare social-economică şi politică, — etapa construirii societăţii socialiste dezvoltate. Noua etapă se caracterizează prin ritmuri înalte ale construcţiei socialiste, desăvîrşirea construcţiei bazei tehnico-materiale a socialismului, un grad mai înalt de maturizare a relaţiilor de producţie socialiste.

Raportorul a arătat în continuare că noul sistem urmăreşte realizarea unei corelaţii mai depline între interesele societăţii, ale colectivului şi ale fiecărui lucrător, aplicarea deplină a gospodăririi socialiste, întărirea stimulenţilor materiali şi îmbinarea justă a acestora cu stimulenţii morali, înlocuirea metodelor administrative de conducere prin metode economice, asigurarea participării în masă şi eficace a colectivelor de muncă la îndrumarea producţiei.

Ar fi greşit, a spus raportorul, a se opune noul sistem celui de pînă acum. Noul sistem reprezintă însă un fenomen calitativ nou, el înlocuieşte în mod legic, vechiul sistem ca urmare a schimbărilor cantitative şi calitative care au survenit în economia naţională

T. Jivkov a relatat că tezele cu privire la noul sistem de conducere, publicate anterior au fost analizate amănunţit în întreprinderile industriale, în gospodăriile cooperatiste, în gospodăriile de stat şi în organizaţiile economice, în institutele ştiinţifice, în institutele de învăţămînt superior. După cum s-a arătat în aceste teze, scopul noului sistem este de a asigura dezvoltarea mai rapidă şi mai eficientă a forţelor de producţie, a ridica productivitatea muncii sociale şi pe această bază, a spori avuţia socială, a crea un mecanism economic mai perfecţionat.

Planul va juca un rol primordial şi va constitui în continuare principala pîrghie în conducerea economiei naţionale. Proporţiile principale în economia naţională vor fi stabilite de stat pe calea promovării unei politici unitare în domeniul progresului tehnic, al investiţiilor, comerţului exterior, salarizării şi finanţelor.

Raportorul a subliniat importanţa problemei conducerii de ramură a economiei. El a arătat că sistemul conducerii de ramură corespunde cerinţelor actuale ale dezvoltării forţelor de producţie şi relaţiilor de producţie socialiste, cerinţelor asigurării unităţii în conducerea economiei, tehnicii şi cercetărilor ştiinţifice.

Referindu-se la problemele legate de structura şi sarcinile organelor de stat privind conducerea economiei, raportorul a subliniat că lărgirea drepturilor ministerelor nu trebuie să împiedice autonomia economică a uniunilor şi întreprinderilor. Perfecţionarea organizării şi metodele de conducere, a subliniat el, mecanizarea şi automatizarea activităţii de dirijare în toate verigile muncii vor contribui la lichidarea birocratismului.

T. Jivkov a acordat o mare atenţie problemelor cointeresării materiale, repartizării veniturilor întreprinderilor şi reglementării salariilor. Principiul de bază — s-a arătat în teze — este de a stabili dimensiunea salariului în funcţie de rezultatul final al activităţii organizaţiilor economice.

Referindu-se la problema sistemului de preţuri, raportorul a arătat că este necesar să se alcătuiască preţurile în aşa fel, încît ele să reprezinte măsura ştiinţifică a muncii şi un criteriu de apreciere a eficienţei producţiei.

Acţiunea noului sistem, a spus în încheiere T. Jivkov, va contribui la dezvoltarea continuă a democraţiei socialiste, la dezvoltarea şi îmbogăţirea formelor şi metodelor de participare activă şi conştientă a oamenilor muncii în toate sferele activităţii sociale, la conducerea construcţiei socialiste în R.P. Bulgaria.

ŞTIRI DIN R. P. CHINEZĂ

● Recent a fost terminat un nou canal care aprovizionează cu apă întreprinderile industriale din capitala Chinei şi agricultura din suburbiile oraşului. Canalul, terminat cu doi ani şi jumătate înainte de termenul stabilit, are o lungime de 110 kilometri.

● La Expoziţia agricolă din Pekin s-a deschis pavilionul consacrat mecanizării agriculturii din R. P. Chineză. În afară de hărţi, afişe şi fotografii, sînt expuse 1 300 de diferite tipuri de maşini agricole şi unelte agricole semimecanizate folosite în zone variate de sol.

● Oraşul Harbin, din nord-estul Chinei, care în trecut nu dispunea de o industrie, s-a transformat în prezent într-un centru al industriei uşoare şi chimice. Întreprinderile industriale din acest oraş fabrică un larg sortiment de produse ca : mase plastice, cauciuc, sticlă, hîrtie, piele, produse din metal, din mătase şi din bumbac, tricotaje, fibre sintetice, medicamente şi îngrăşăminte chimice.

● Stridii şi alte diferite moluşte comestibile renumite din Fukien sînt acum crescute pe o suprafaţă de 14 000 ha în bancurile de nisip de pe coasta acestei provincii. Fermele de coastă din Fukien au dat anul trecut o producţie record de 45 000 de tone din aceste delicatese.

Creşterea de alge marine comestibile este o altă „industrie" care se dezvoltă rapid. Lăptuci de mare şi Laminaria japonica s-au găsit numai în apele reci de coastă ale Chinei, la nordul paralelei 40 ; pe baza cercetărilor s-a obţinut introducerea lor şi în apele din sud. Anul trecut au fost recoltate de pe cele 400 ha ale gospodăriilor maritime din această parte, 2 500 tone de Laminaria japonica şi 100 tone de lăptuci de mare.

R. D. Vietnam

DEZVOLTAREA ECONOMIEI IN CURSUL PRIMULUI PLAN CINCINAL

DUPĂ cum rezultă din raportul lui Nguyen Con, preşedintele Comitetului de Stat al Planificării al R.D. Vietnam, cu privire la dezvoltarea economiei ţării în cursul primului cincinal care s-a încheiat în 1965, în anii cincinalului a fost desăvîrşită, în linii mari, transformarea socialistă a satului. Direcţiile principale ale dezvoltării agriculturii au fost folosirea metodelor intensive şi creşterea productivităţii la hectar. În ultimii doi ani au fost irigate 73% din totalul suprafeţelor însămînţate ; ca urmare, s-a creat posibilitatea să se obţină recolte de primăvară garantate la orez şi alte culturi.

Sarcina principală a primului cincinal a constituit-o industrializarea socialistă, crearea bazei tehnico-materiale a socialismului. Pornind de la aceasta, investiţiile de stat în construcţia capitală au crescut de aproape trei ori faţă de cei cinci ani precedenţi. În această perioadă au fost create principalele întreprinderi ale tinerei industrii vietnameze. S-au dezvoltat ramuri industriale de cea mai mare importanţă ca : energetica, metalurgia, construcţia de maşini şi chimia.

Producţia de energie electrică în ultimii cinci ani a crescut de 2,5 ori.

În vederea satisfacerii cerinţelor crescînde ale industrializării socialiste în R.D. Vietnam, se arată în raport, în cinci ani au fost pregătiţi 21 000 de specialişti cu studii superioare şi 55 000 de specialişti cu pregătire medie specială.

Deşi o serie de întreprinderi industriale au fost supuse atacurilor aviaţiei americane, electroenergetica, industria cărbunelui şi construcţia de maşini au asigurat în 1965, ultimul an al cincinalului, necesarul economiei naţionale a ţării, producţia lor crescînd chiar în comparaţie cu anii de pace.

În raportul Preşedintelui Comitetului de Stat al Planificării al R.D. Vietnam sînt formulate, de asemenea, sarcinile construcţiei socialiste în 1966—1967. Principala sarcină economică a viitorilor doi ani va fi mobilizarea tuturor forţelor şi posibilităţilor, nefolosite încă, pentru zdrobirea agresiunii.

O atenţie deosebită se va acorda dezvoltării agriculturii şi industriei în vederea satisfacerii mai depline a cerinţelor în timp de război.

PE GLOB

Împăratul Haile Selasie al Etiopiei şi preşedintele Republicii Senegal Senghor au decis ca la viitoarea conferinţă la nivel înalt a organizaţiei Statelor Africane să susţină ideea unei conferinţe economice a celei de „a treia lumi", care să grupeze ţările în curs de dezvoltare din Africa, Asia şi America Latină.

Între 26 aprilie şi 9 mai, la sediul O.N.U. din New York se desfăşoară lucrările celei de-a VI-a sesiuni a Comitetului pentru dezvoltarea industrială.

Cea mai rapidă rotativă din lume se construieşte în prezent la o uzină din Berna (Elveţia). În lungime de 17 metri şi cîntărind aproape 170 de tone, această rotativă va putea imprima, la o viteză de 40 000 de rotaţii, nu mai puţin de 160 000 exemplare de ziare pe oră.

Ponderea Statelor Unite în comerţul mondial a scăzut în 1965 la 16,7%, faţă de 17,5% în 1964. Potrivit datelor Ministerului Comerţului al S.U.A., valoarea exportului american în 1965 a fost de 26,6 miliarde dolari.

Investiţiile Japoniei în străinătate s-au cifrat, la sfîrşitul lunii martie, la 745 800 000 dolari. Ele s-au îndreptat spre 70 ţări. 95% din investiţii sînt făcute în ţările Americii Latine, Orientului Mijlociu şi Apropiat

După cum anunţă Camera de comerţ din Köln, comerţul R.F.G. cu S.U.A. marchează o continuă tendinţă de creştere. În ianuarie 1966 importul R.F.G. din S.U.A. a crescut cu 4% faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, atingînd 205 milioane dolari. Exportul R.F.G. în S.U.A. a crescut în ianuarie 1966 cu 26%, comparativ cu ianuarie 1965, atingînd 124 milioane dolari.

NOTE

ÎN ADULMECAREA UNEI PIEŢE NOI

UNUL din aspectele cele mai inedite ale programului Administraţiei americane pentru războiul împotriva sărăciei este că el deschide de pe acum perspective de activitate deosebit de profitabilă întreprinderilor particulare. Aşa cum rezultă din două lucrări de curînd apărute în S.U.A. **Marile cercuri de afaceri se înrolează în războiul împotriva sărăciei şi Rolul cercurilor de afaceri în Marea Societate [1]),** *acestea se pregătesc să furnizeze pe lîngă tunuri şi... servicii sociale.*

„Anul trecut — spunea în 1963 defunctul preşedinte Kennedy, preocupat de problema unui nivel necorespunzător în pregătirea tineretului — 306 073 tineri, în vîrstă medie de la 22 la 23 de ani, s-au prezentat consiliilor militare de revizie. 152 424 dintre aceştia (49,8%) au fost declaraţi inapţi ; 75 043 (24,5%) nu au trecut testele intelectuale. Deficienţa cea mai răspîndită era că nu ştiau să citească, nici să facă socotelile aritmetice cele mai simple". Dintr-un număr de probă de 2 500 respinşi pentru insuficienţă intelectuală — după cum rezultă din studiul unui „grup de lucru", mandatat să cerceteze cauzele şi remediile analfabetismului — 31% nu lucrau şi 5%, după declaraţia lor, nici nu căutau de lucru. Eliminînd aceşti 5% din numărul de probă, el cuprinde 28% şomeri (în sensul legii pentru a fi socotit şomer este necesar ca să fi formulat o cerere pentru a căpăta de lucru) — cînd media naţională pentru bărbaţi din acelaşi grup de vîrstă era de 7%. Tinerii analfabeţi sînt de două categorii : aceia care au părăsit şcoala (cunoscutul fenomen al dezertării de la şcoală, denumit „drop-out", care îi preocupă pe sociologi) şi aceia cărora învăţătura nu le-a intrat în cap, şi care sînt cei mai numeroşi (deşi jumătate dintre ei urmaseră şcoala cel puţin 9 ani şi jumătate).

Dată fiind importanţa acestui fenomen, Administraţia S.U.A. a creat un birou special „Office of Economic Opportunity" care are misiunea de a oferi noi posibilităţi acestor tineri. Forma de realizare este instruirea lor în unităţi de formaţiune profesională — „Job Corps". În concepţia iniţială, aceste „Job Corps" trebuiau puse sub auspiciile universităţilor ; preşedintele Johnson, a hotărît însă să încredinţeze, prin contract, conducerea lor întreprinderilor particulare. Iar la ora actuală, o serie de întreprinderi gigant — ca de pildă General Electric, I.B.M. Xerox, Philco, Raytheon — au şi primit asemenea contracte, care le aduc nu numai milioane de dolari (valoarea tipică a unui asemenea contract este de circa 10 000 000 dolari) dar şi perspectiva unor activităţi încă mai profitabile. Distribuirea de comenzi particularilor pentru programe de pregătire intelectuală ; comanda pentru studiul potenţialului economic al S.U.A., încredinţată firmei „Lutton" ; studiul unui proiect de combatere a poluării apei şi aerului încredinţat lui „Qerpet" etc., sînt numai unele exemple de furnituri de servicii care angajează sume fabuloase.

Lipsa de perspectivă actuală a problemei reducerii cheltuielilor militare nu-i linişteşte, după cît se pare, pe oamenii de afaceri a căror activitate este direct sau indirect legată de înarmări[2]). De aceea, luarea în sarcină a tinerilor inapţi de către întreprinderile particulare, chiar dacă aceasta în prezent nu constituie proporţional decît... „o pîată" slabă li se pare acestora un teren de activitate care în viitor s-ar putea dezvolta.

A. THEODORU

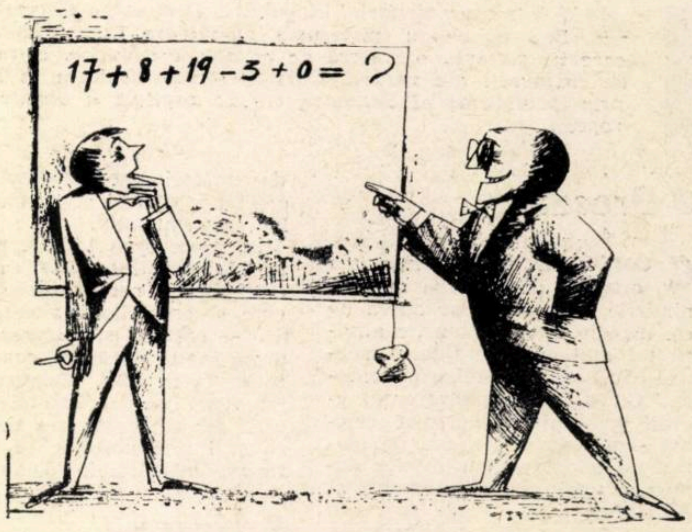

– Nu ştii cît face socoteala tinere ? 10 000 000 dolari !

(Desen de CIK DAMADIAN)

1) Gerald Terhorst, The Business Role in the great Society, The Reporter, 21 oct. 1965. John McHale, Big Business enlists for the War on Poverty, Trans-Action, mai-iunie 1965.

2) Vezi : W. Leontieff, Q. Mongan ş.a. : „The Economic Impact — industrial and regional — of an armscut". In : The Review of Economics and Statistics", august 1965.

CORESPONDENŢĂ DIN LONDRA

NOUL BUGET AL ANGLIEI

Ministrul de finanţe englez James Callaghan a prezentat marţi în Camera Comunelor un buget nou. Rămîne de văzut dacă acesta va reuşi să rezolve principala problemă a Angliei, aceea a unei sporiri importante a producţiei, fără înrăutăţirea simultană a situaţiei balanţei de plăţi.

În buget sînt stabilite următoarele priorităţi: menţinerea puterii lirei sterline, creşterea producţiei şi folosirea deplină a forţei de muncă. Avînd în vedere că bancherii străini, „principalii creditori ai Angliei", urmăreau cu atenţie prevederile bugetului, s-a considerat necesar a se arăta că Anglia este gata să adopte măsuri hotărîte. În acelaşi timp însă, un buget prea deflaţionist, ar fi putut să descurajeze investiţiile, să mărească şomajul şi, desigur, ar fi făcut şi mai puţin posibilă înfăptuirea politicii preţurilor şi veniturilor în care guvernul îşi pune speranţe mari. O sporire a impozitelor asupra unor astfel de articole de larg consum cum sînt: berea, tutunul, băuturile spirtoase, ar fi dus inevitabil la noi revendicări de salarii, de natură să acopere creşterea costului vieţii. De aceea, una din principalele surprize ale bugetului a fost, că deşi aşteptate, nu s-au introdus sporuri de impozite pe venituri sau la cele indirecte. Totuşi, ministrul de finanţe şi-a rezervat dreptul unei sporiri a „impozitelor indirecte" dacă acest lucru va deveni necesar.

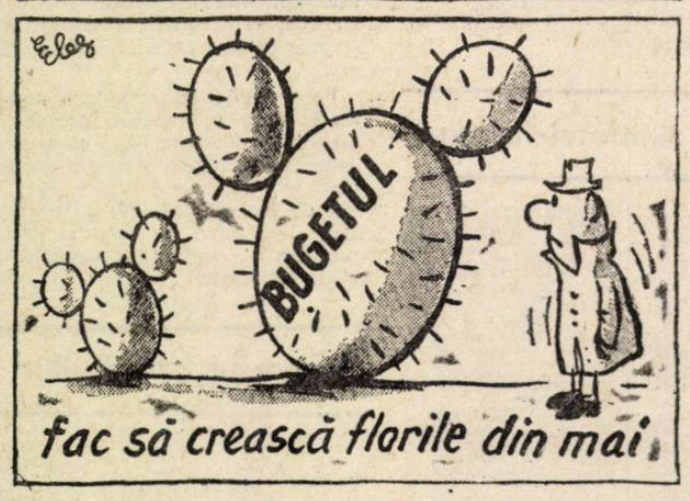

(După „Morning Star").

Aşa cum se prezintă acum bugetul, el va furniza venituri noi de circa 386 milioane lire, ceea ce ar urma să-i convingă pe bancherii străini că Anglia este gata să ia măsuri severe în vederea echilibrării economiei sale.

● O preocupare centrală: exportul

Un element central al bugetului este impozitul „selectiv" pe folosirea forţei de muncă — care reprezintă o inovaţie în sistemul de impunere englez. Scopul noului impozit, după cum s-a arătat, nu este de a crea şomaj, ci de a duce la o redistribuire a muncii, îndreptînd-o spre industriile mai importante, care duc lipsă în prezent de forţă de muncă. Diferite ramuri ale sectorului serviciilor, precum şi industria de construcţii, vor trebui să plătească un impozit pentru fiecare muncitor folosit, în timp ce industriile prelucrătoare vor căpăta o primă pentru fiecare dintre ei. Acest lucru trebuie să ducă la sporirea forţei de muncă în industriile prelucrătoare — principala sursă de export a Angliei — şi să sporească competitivitatea acestor industrii pe piaţa externă.

Noul impozit va da naştere neîndoielnic la critici în legătură cu natura sa foarte selectivă, dar şi foarte discriminatorie. Unele ramuri, cum sînt băncile sau societăţile de asigurări care — după cum arată acestea — au contribuit la ameliorarea situaţiei balanţei de plăţi engleze, sînt excluse de la prime. După spusele ministrului de finanţe, noul impozit va duce la creşterea costului vieţii cu 1%.

Deşi nu s-au prevăzut măsuri directe pentru a îmbunătăţi situaţia balanţei de plăţi, se consideră că unele elemente ar putea totuşi contribui la ameliorarea acesteia, guvernul apelînd la limitarea investiţiilor în străinătate.

● Desfiinţarea supratаxei

Guvernul îşi propune, de asemenea, să întreprindă noi demersuri pentru ca toate cheltuielile în devize, implicate de întreţinerea trupelor engleze în R.F.G., să fie suportate în viitor de guvernul acesteia.

Hotărîrea anunţată, de a desfiinţa în octombrie supratаxa de 10%, a fost salutată de partenerii comerciali ai Angliei; se consideră că aceştia vor renunţa acum la măsurile de represalii împotriva exporturilor engleze despre care s-a făcut caz. Dar este în acelaşi timp evident că unii importatori vor amîna operaţiunile lor, aşteptînd lichidarea supratаxei.

Bugetul stabileşte un impozit pe corporaţii de 40%. El prevede de asemenea emisiunea unor noi **obligaţii naţionale**, destinate încurajării economiilor şi stimulării dezvoltării.

Ministrul de finanţe a pus accentul pe întărirea industriilor producătoare, mai curînd decît pe limitarea consumului, dar impozitele aşezate asupra corporaţiilor vor fi suportate în cele din urmă tot de consumatori. Ministrul finanţelor a prezentat un buget care nu seamănă cu celelalte; numai timpul va arăta dacă acesta va reuşi într-adevăr să rezolve principalele probleme ale Angliei.

Anila GRAHAM

IN PREAJMA CELEI DE-A 13-A CONFERINŢE MONETARE INTERNAŢIONALE

BULETINUL de presă al Casei Albe anunţă hotărîrea ministrului de finanţe american, Henry Fowler de a participa la cea de-a 13-a Conferinţă monetară internaţională anuală, care se va întruni în Spania între 24 şi 27 mai, avînd la ordinea de zi reforma sistemului monetar interoccidental. Deosebita atenţie acordată de oficialităţile S.U.A. acestei conferinţe, la care vor participa peste 130 de delegaţi, este interpretată de comentatorii de presă din Occident drept o încercare de a redresa poziţia tezei americane în urma eşecului convorbirilor de la Washington în cadrul „Clubului celor 10".

Discuţiile de la Washington au arătat că în rîndul ţărilor din Europa Occidentală se apreciază că deteriorarea continuă a balanţei de plăţi a S.U.A. constituie un temeinic motiv pentru a se opune proiectului american de creare a unor noi lichidităţi internaţionale. Ţări ca Franţa, Elveţia, Belgia şi Olanda subliniază că S.U.A. continuă să pompeze, pe scară largă, propria sa monedă pe piaţa internaţională. În ciuda declaraţiilor şi asigurărilor date în ultimii opt ani de oficialităţile americane că vor reuşi să elimine deficitul balanţei de plăţi, faptele arată că, din contra, aceasta se înrăutăţeşte. În acest an soldul negativ al balanţei va fi de două miliarde de dolari, faţă de 1,3 miliarde dolari în 1965. Sporirea cheltuielilor legate de extinderea escaladării din Vietnam, împreună cu creşterea importurilor, dau noi impulsuri deficitului.

Privitor la efectele acestui proces, comentatorul Lombard de la ziarul FINANCIAL TIMES scrie: „Pare a fi foarte probabil că ţările care primesc scurgerile de dolari vor fi mult mai înclinate de a se alătura poziţiei franceze, insistînd asupra convertirii în aur a cîtorva noi surplusuri de dolari ce vor apare în rezervele lor. Dacă îngrijorarea faţă de dolar, generată de noi deteriorări în balanţa de plăţi a S.U.A., va deveni realmente acută, atunci nu este de neconceput că s-ar putea manifesta o tendinţă generală din partea băncilor centrale de a exercita presiuni pentru convertirea în aur şi a vechilor lor stocuri de dolari, tocmai în scopul de a se apăra împotriva unei devalorizări a dolarului în raport cu aurul". Aceste presiuni, scrie Lombard „vor fi sporite, cu certitudine, de către reacţia pieţei libere a aurului, care va refuza să mai acorde încredere dolarului".

După toate aparenţele, oficialităţile S.U.A. vor încerca, la viitoarea conferinţă din Spania, — unde participarea este mult mai largă decît în cadrul „Clubului celor 10", — să realizeze de partea lor ţări avînd balanţe de plăţi deficitare cu care să iniţieze acţiuni comune pentru adoptarea unei reforme monetare internaţionale potrivit tezei americane, adică excluzînd legătura directă a noii monede cu aurul. S.U.A. speră să obţină ajutorul din partea acestor ţări pornind de la ideea că ele sînt foarte interesate să-şi remedieze deficitele în balanţele lor de plăţi cu ajutorul soluţiei preconizate de experţii americani.

Mircea DUMITRIU

FINANŢAREA COMPENSATORIE ŞI ŢĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

FINANŢAREA compensatorie are ca scop să corecteze dezechilibrul produs în balanţele de plăţi ale ţărilor în curs de dezvoltare ca urmare a deteriorării termenilor de schimb, a fluctuaţiilor serioase ce se înregistrează în nivelul preţurilor de comerţ exterior la produsele de bază şi care conduc la diminuarea încasărilor în valută ale balanţelor cronic deficitare ale acestor ţări.

Este cunoscut că datorită slabei diversificări a producţiei, veniturile realizate de ţările în curs de dezvoltare din comerţul exterior, se sprijină de fapt pe exportul cîtorva produse de bază, în bună parte produse agricole, ceea ce face ca situaţia balanţelor lor de plăţi să fie destul de fragilă, foarte sensibilă la variaţiile conjuncturale ale pieţei produselor de bază. Pe de altă parte, preţurile produselor manufacturate pe care aceste ţări le importă, au o tendinţă fermă sau în creştere.

Golurile de balanţă generate de această situaţie nu permit ţărilor în curs de dezvoltare să-şi realizeze programele lor de dezvoltare, obligîndu-le să reducă o serie de obiective şi să încetinească ritmul dezvoltării lor economice.

Deşi exportul ţărilor în curs de dezvoltare a crescut de la 23,9 miliarde dolari în 1955 la 34 miliarde dolari în 1964, ritmul de creştere al exporturilor acestor ţări fiind inferior dinamicii mondiale, partea care revine ţărilor în curs de dezvoltare în exporturile mondiale a coborît de la 26% în 1955 la 20% în 1964.

Dinamica realizărilor din comerţul exterior are o influenţă însemnată asupra ratei de creştere, care, potrivit statisticilor O.N.U. a coborît sub 5% după 1960, adică sub nivelul socotit ca minim necesar de atins în medie pe an în cadrul Deceniului dezvoltării (1961—1970).

În prezent, sursa principală de acordare de credit pe termen scurt ţărilor în curs de dezvoltare este F.M.I. În 1963, F.M.I. a introdus finanţarea compensatorie în scopul arătat mai sus. Modul în care se practică în prezent finanţarea compensatorie de către F.M.I. are neajunsuri legate de condiţiile de finanţare, de volumul sumelor alocate şi de perioada scurtă pentru care se acordă aceste credite. Ţările beneficiare, pentru a restitui creditele, trebuie nu numai să elimine deficitele de balanţă, dar să realizeze şi excedente. Faptul că multe ţări în curs de dezvoltare care au balanţe deficitare nu au recurs la facilităţile oferite de F.M.I., pare să indice că acestea sînt mai mult decît costisitoare.

În vederea îmbunătăţirii finanţării compensatorii, Conferinţa pentru comerţ şi dezvoltare a recomandat în anul 1964 ca suma pe care F.M.I. o afectează acesteia să crească de la 25% la 50% din cota-parte a fiecărei ţări membre.

Este importantă şi recomandarea Conferinţei O.N.U. pentru comerţ şi dezvoltare, care invită B.I.R.D. să studieze un mecanism care „ar avea ca obiectiv să rezolve problemele puse de mişcările defavorabile a încasărilor din exporturi, care datorită naturii sau duratei lor nu pot fi corectate prin măsuri de susţinere pe termen scurt a balanţei de plăţi".

Studiul întocmit de B.I.R.D. conţine o serie de lipsuri, între care cea mai însemnată este aceea care rezultă din poziţia faţă de „ansamblul de principii" pe care ţările beneficiare ar urma să le respecte şi care ar permite de fapt instituţiei însărcinate să administreze mecanismul de finanţare respectiv, de a se amesteca în economia lor internă. Mai sînt şi alte probleme pe care studiul le lasă deschise, deşi ele sînt esenţiale pentru finanţare, cum este aceea a dobînzii şi a duratei de acordare a creditelor.

Suma care s-ar afecta anual de către mecanismul de finanţare studiat, şi care ar funcţiona în afara F.M.I., este de 300—400 milioane dolari anual, faţă de circa 1,4—1,6 miliarde dolari anual cît reprezintă pierderile înregistrate de ţările în curs de dezvoltare în medie pe an în perioada 1960—1964, potrivit aprecierii făcute de B.I.R.D.

Studiul elaborat de B.I.R.D. a fost supus examinării Comisiei pentru invizibile şi pentru finanţarea legată de comerţ, a cărei sesiune s-a ţinut recent la Geneva. Deşi supus unor critici serioase, studiul a fost acceptat ca bază de discuţii, urmînd ca el să fie aprofundat de către un grup de experţi guvernamentali.

Pare evident că finanţarea compensatorie şi, în genere, orice finanţare, trebuie să se facă pe baza respectului politicii economice naţionale a fiecărei ţări. Fără a subestima importanţa finanţării compensatorii, de care ţările în curs de dezvoltare au realmente nevoie, este însă necesar a se examina cu atenţie cauzele care conduc la finanţarea compensatorie, în vederea atenuării şi eliminării acestora.

Clement GAVRILESCU

INFLAŢIA ŞI „NOUL CRUZEIRO"

CA şi în privinţa alegerilor prezidenţiale şi de guvernatori, guvernul brazilian nu se poate decide asupra unei date ferme nici în ceea ce priveşte introducerea „noului cruzeiro". Perspectivele unei stabilităţi economice şi financiare, pe care să se sprijine în luarea acestei măsuri, deocamdată nu se întrezăresc. Chiar dacă s-a înregistrat o oarecare frînare a inflaţiei — deşi mult sub cifra de 10% fixată în plan ca nivel maxim de creştere a inflaţiei în 1966 — aceasta s-a obţinut cu sacrificii grele. Impozitele au crescut în mare măsură şi, după cum arată ziarul elveţian **Neue Zürcher Zeitung**, cei mai „loviţi au fost salariaţii lipsiţi de orice mijloace de apărare. Din cauza scăderii nivelului salariilor, s-a ajuns la o reducere considerabilă a puterii de cumpărare, iar salariile muncitorilor necalificaţi nu mai sînt de mult suficiente nici pentru un foarte modest minim de existenţă".

În această situaţie, unii corespondenţi occidentali n-au putut să treacă sub tăcere că „prezenţa Statelor Unite în evenimentele politice şi economice din Brazilia a stîrnit nemulţumirea chiar şi a acelor cercuri, cărora naţionalismul le este complet străin".

Din datele oficiale reiese că în 1965 producţia industrială a crescut doar cu 1,6%, iar sporul producţiei agrare este apreciat la 17,6% (datorită unei recolte excepţional de bune). Creşterea modestă a producţiei industriale a fost însoţită de o sporire însemnată a circulaţiei băneşti şi a creditului. Potrivit ziarului mai sus-citat, „la 31 ianuarie 1966 cursul dolarului era cu 69% mai ridicat decît cu doi ani în urmă. În acelaşi timp circulaţia fiduciară crescuse cu 139%, iar indicele costului vieţii cu 164%".

Printre măsurile de redresare, preşedintele Castelo Branco, în mesajul său anual către Congres, a anunţat un program de investiţii pe 1966 de 5000 miliarde cruzeiro (2,5 miliarde dolari) în cadrul planului de dezvoltare economică pe 10 ani în curs de elaborare. Din această sumă, aproximativ trei pătrimi vor fi destinate finanţării unor lucrări de mari proporţii în domeniul energeticii, construcţiei rutiere şi industriei petrolului; alte sectoare industriale vor beneficia de credite în valoare de 692 miliarde (300 milioane dolari), iar agricultura de 533 miliarde cruzeiro (200 milioane dolari).

Cu toate că efectuarea unei reforme monetare în condiţiile actuale, lipsite de premisele necesare, a surprins cercurile economice, totuşi pregătirile sînt avansate: o mare parte din cantitatea de două miliarde a noului cruzeiro este tipărită şi a început ştampilarea vechilor bancnote. Noua monedă va avea o valoare de 1:1000 faţă de cea aflată în circulaţie din 1946. După informaţiile ziarului vest-german DIE WELT, se pare că guvernul Braziliei va proceda la reforma monetară în lunile următoare, fără să aştepte o redresare deplină, mulţumindu-se cu unele rezultate parţiale în domeniul combaterii inflaţiei.

C. H.

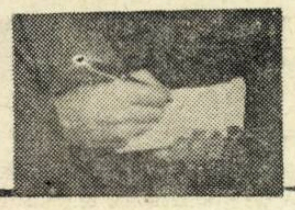

din bloc-notesul cronicarului

Incertitudinile comerțului internațional

Comerțul internațional nu pare a fi în prezent cîtuși de puțin jenat de insuficiența lichidităților mondiale — aceasta este opinia formulată în ultima sa scrisoare economică lunară de cunoscuta instituție bancară americană „First National City Bank". Totodată, însă, perspectivele comerțului internațional sînt umbrite de incertitudini, ale căror cauze principale — după aprecierea experților băncii — sînt, între altele :

— Orientarea către protecționismul financiar, al cărui exemplu frapant îl constituie restricțiile impuse investițiilor private de capital în străinătate.

— Tendința de creștere mai rapidă a comerțului dintre țările industriale decît între aceste țări și regiunile mai puțin dezvoltate din lume.

În ceea ce privește evoluția exporturilor mondiale, în 1965 acestea au crescut cu numai 8%, față de 1964, comparativ cu o creștere de 13% în acest din urmă an. Printre principalele țări capitaliste dezvoltate, cel mai rapid ritm de creștere a exporturilor l-a înregistrat în 1965 Japonia — 27%, urmată de Italia — 21%, Franța — 12%, R.F.G. — 10% și Anglia — 7%, în timp ce Statele Unite au înregistrat un spor de numai 3% (față de 15% în 1964).

Cînd tehnica veche o înlocuiește pe cea nouă

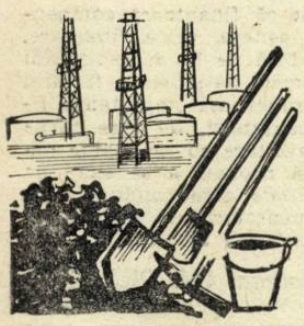

Greutățile și disperarea dau uneori curaj. Așa s-a întîmplat și cu Al. Smith, un mic antreprenor din statul Wyoming, care a reușit să descopere un zăcămînt de petrol cu ajutorul... lopeții. Smith obținuse un permis de prospecțiune petrolieră, care era însă în primejdie să-i fie anulat dacă nu începeau imediat lucrările de foraj. Aparatura unei întreprinderi specializate nefiind disponibilă, el a început să sape cu o lopată și un hîrleț și, spre surprinderea lui, ca și a celor din jur, după cîteva zile, la o adîncime de 7 metri a găsit petrol. Pomparea „aurului negru" a început imediat cu ajutorul unei... mașini de spălat.

De la începutul exploatării petrolului în S.U.A., în urmă cu un secol, au fost forate peste două milioane de puțuri. Dar este pentru prima oară cînd o „tehnică" atît de primitivă este încununată de succes.

Căsătorii din interes

Mișcarea de concentrare în Franța se accelerează și în industria ușoară. Un nou grup, care ia naștere din fuziunea Așezămintelor «Frații François Masurel» cu industria lînii din Roubaix, proprietatea Prouvost, atinge o cifră de afaceri de aproape 700 milioane de franci. El se situează pe locul doi în Europa. Exportul francez de produse ale industriei lînii este și în prezent de 30%.

Timp de secole în Franța, după tradiția flamandă, operațiunile în prelucrarea lînii erau separate. O strictă ierarhie fusese stabilită : în vîrf „nobilii" care se ocupau cu dărăcirea și filatura, iar la poale „plebeimea" căreia îi revenea tricotajul (98% din industria de dărăcire se află la Roubaix-Tourcoing). A trece la fabricarea șosetelor era o decădere.

Astăzi însă, cînd după cum se exprimă revista L'EXPRESS «nu mai ajunge oaia» și cînd petrolul și cărbunele furnizează industriei lînei mai mult de o treime din materia sa primă, se schimbă multe, și în primul rînd interesele. Astfel Jean Prouvost, marele filator de lînă și fire sintetice de la Roubaix, — în același timp director al publicațiilor PARIS-MATCH, MARIE-CLAIRE, TELE-JOURS, unindu-se cu frații Masurel, stăpînește azi mărci faimoase de ciorapi ca **Pinguin, Stemm, Welcome-Moro, Karrigan, Jil** și controlează **Industria Franceză de Tricotaj, Țesătoriile Radier** și **Lesur** etc. După cum se vede, o căsătorie de interes, aducătoare de mari profituri ca zestre, în cadrul concentrării monopoliste, considerată de oficialități azi în țările capitaliste ca un act de legitimă apărare în fața concurenței străine.

Cu mănuși albe și cu zimbetul pe buze

Cele mai aglomerate gări din lume sînt în Japonia, pe linia Tokio-Osaka. Prin gara Tokio trec zilnic un milion de călători, care pleacă și vin din toate direcțiile, cu 2 092 de trenuri. Ora de vîrf în această gară — 8—9 dimineața — înseamnă prezența a 100 000 de călători. Pe linia Tokio-Osaka, lungă de 500 de km — locuiesc 43 000 000 de oameni, ea fiind astfel porțiunea de pe glob cu cea mai densă populație. Pentru nevoile de transport ale celor ce se deplasează în ambele sensuri ale rutei, ar fi necesare — după calculele specialiștilor — 1 000 de trenuri pe zi. Circulă însă numai 340 și acestea au de rezolvat problema aproape în chip miraculos. Miracolul îl realizează cei 2 500 de „împingători" angajați de administrație pentru încărcarea la maximum a vagoanelor.

Economiile aduse de împingători sînt considerabile pentru căile ferate japoneze, aceștia suplinind, efectiv, trenurile suplimentare necesare, care întîrzie a fi puse în circulație. Îmbrăcați în uniforme elegante, purtînd mănuși albe în mîini și zîmbete prietenești pe buze, acești onorabili funcționari împing fără cruțare, în vagoane, mii și mii de călători, care fără ajutorul lor ar rămîne pe peroane. În orele de vîrf, în îmbulzeala vagoanelor se strecoară și cîțiva împingători cu misiunea de a... arunca din vagoane pe călătorii blocați, care le solicită ajutorul ca să coboare.

La Hanovra, Bruxelles, Göteborg

România participă în acest an pentru prima oară la Tîrgul industrial de la Hanovra (30 aprilie — 8 mai), unde mașinile și utilajele românești vor sta alături de produsele a vreo 5 000 de exponenți din 30 de țări. Întreprinderile românești de comerț exterior prezintă utilaje petroliere (instalații de foraj), utilaje pentru construcții, echipament energetic și electrotehnic, tractoare și mașini agricole, motoare electrice, transformatoare etc.

În aceeași perioadă, țara noastră este prezentă la ediția actuală a Tîrgului internațional de la Bruxelles (29 aprilie — 10 mai), cu o expoziție de mașini, utilaje, aparate, instrumente, articole metalice de uz casnic și industrial, produse chimice etc., iar la Tîrgul internațional de la Göteborg (6—15 mai) ea prezintă un sortiment larg de bunuri de consum ca : produse agroalimentare, produse ale industriei ușoare, ale industriei lemnului și de artizanat.

Congresul poliglo ților

În august a.c. 300 de experți în lingvistică se vor reuni la Lahti (Finlanda), în cadrul celui de-al 5-lea Congres al Federației internaționale a traducătorilor. Fiind vorba de traducători profesioniști cu experiență, organizatorii congresului apreciază că se vor putea dispensa de instalația specială pentru traducerea simultană a cuvîntărilor ce vor fi ținute de delegați.

„Ajutor" pentru țările industriale

Facultățile de medicină din S.U.A. sînt absolvite anual de 7 000 tineri medici, dar spitalele S.U.A. au nevoie anual de 10 000 medici noi. În prezent, acest gol este acoperit în bună măsură de cei 20 000 medici și de alt personal medical, din țări străine, care lucrează în S.U.A., printre care numai din Chile, 400 de surori medicale.

În ce privește inginerii — s-a evaluat că pînă în 1970 vor fi necesare încă 700 000 noi cadre, în timp ce în S.U.A. sînt calificați anual numai 30 000 ingineri. Lipsa lor va fi de asemenea suplinită prin „import" de cadre străine, legile de imigrație prevăzînd înlesniri speciale în acest sens.

De altfel, S.U.A. nu este o excepție. Alte țări industriale importă și ele intens „materie cenușie" ; astfel Togo furnizează mai mulți medici Franței decît Franța în Togo.

4 000 de specialiști din alte țări lucrează în Anglia. Numărul specialiștilor din țările Commonwealth-ului care lucrează în Anglia este mai mare decît acela al specialiștilor englezi care lucrează în Commonwealth.

Această tendință de scurgere a „materiei cenușii" din țările în curs de dezvoltare spre țările industriale este relatată într-un raport, întocmit la cererea O.N.U., de sociologul iranian Ehsan Naraghi. Acesta atrage atenția asupra pericolului pe care îl prezintă fenomenul respectiv pentru țările în curs de dezvoltare, pe care le lipsește de cadrele absolut necesare lor.

C. GRIGORE

URECHILE

AR putea părea paradoxal, dar telegramele de presă cele mai rapide în lumea occidentală, consemnează cota acțiunilor bursiere și analizele despre fluctuațiile de bursă. La 28 aprilie, agenția REUTER, a inclus în valul de informații transmis, o asemenea relatare : „Știrea despre convorbirile exploratoare între Marea Britanie și Rhodesia au făcut azi bursa din Londra mai fermă. Creanțele rhodesiene au urcat cu cinci puncte. Acțiunile companiilor care au interese în Rhodesia au fost ferme — în special Turner and Newall, Unilever și (al companiilor care negociază) tutun. Acțiunile (companiilor) aurifere au urcat".

Premierul Wilson anunțase, în ajun, în Camera Comunelor, reluarea contactelor cu rebelii rasiști din Rhodesia, precizînd că „aceste întrevederi nu sînt negocieri" ci „convorbiri neoficiale pentru a vedea dacă există o bază de negocieri propriu-zisă".

La Londra, vestea a fost interpretată drept o schimbare esențială în atitudinea guvernului britanic față de însuși principiul negocierilor cu Salisbury, ceea ce a atras pe dată felicitări din partea conservatorilor. Dacă din telegrama agenției REUTER, se pot vedea „urechile" cel puțin ale unora dintre interesații într-o asemenea evoluție, treptat au apărut din culise și „urechile" altora. În primul rînd, ale premierului Republicii Sud-Africane, Verwoerd, deghizat în „misit cinstit". S-a dezvăluit astfel că la 16 aprilie, exact în ziua în care de la Salisbury a parvenit într-o atmosferă de tam-tam vestea suspendării relațiilor „diplomatice cu Londra", premierul sud-african a trimis un mesaj secret în capitala Angliei. Trei zile mai tîrziu, Oliver Wright, secretar particular al premierului britanic, sosește la Pretoria. După alte cinci zile, acesta face un popas la Salisbury unde în decurs de 48 ore, are două întrevederi cu Ian Smith. În sfîrșit, se anunță oficial, convorbirile secrete anglo-rhodesiene. În legătură cu acestea, la Londra se susține partitura trimfului politicii de embargo. La Salisbury o astfel de interpretare e primită cu sarcasm. Petrolul continuă să fie pompat prin cei doi plămîni situați la Beira (Mozambic) și Beit Bridge (punct de frontieră cu Republica Sud-Africană pe unde se scurge jumătate din petrolul consumat în Rhodesia). Autoritățile rhodesiene au găsit un împrumut de 20 milioane de lire pentru a achiziționa recolta de tutun care urmează să fie plasată ulterior în străinătate. În pofida embargoului, vînzările de azbest și crom rhodesian au fost menținute anul trecut la nivelul anterior de 30 milioane de lire sterline. Unii observatori occidentali interpretează ultima acțiune a Londrei drept o manevră pentru a menține inițiativa și a împiedica o soluție africană a problemei rhodesiene. În ce privește pe „misitul cinstit", el este de asemenea interesat să se deschidă o nouă supapă în problema rhodesiană, în momentul în care, presiunea africană se află într-o oarecare scădere, ca urmare a faptului că după rebeliunea de la Salisbury, în diferite țări ale continentului, elemente de dreapta și-au intensificat activitatea. Totodată, el vrea să se sustragă unui conflict direct cu statele care insistă pentru rezolvarea urgentă a problemei rhodesiene, ceea ce, indiscutabil, ar afecta citadela colonialismului din sudul Africii, formată din coloniile portugheze, Republica Sud-Africană și Rhodesia, în care trăiesc 25 milioane de africani. Toate acestea fac și mai încîlcit ghemul rhodesian și departe de a dezamorsa bomba creată de rebeliunea de la Salisbury, apropie și mai mult flacăra de fitilul ei. Răspunderile rămîn evidente.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 19 (143)
VINERI
13 mai 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

CONGRESUL SINDICATELOR

PESTE cîteva zile vor începe în București lucrările celui de-al V-lea Congres al sindicatelor din țara noastră, care va analiza activitatea desfășurată în ultimii ani de organizațiile sindicale, va dezbate și adopta proiectul noului Statut și va alege organele de conducere ale Uniunii Generale a Sindicatelor.

Organizații profesionale de masă ale clasei muncitoare — clasa conducătoare în statul nostru socialist — sindicatele au adus o contribuție de seamă la realizările istorice dobîndite de poporul nostru în cele două decenii care au trecut de la eliberare. Călăuzite în întreaga activitate de indicațiile date de partid, sindicatele organizează participarea maselor celor ce muncesc la planificarea și conducerea producției, la îndeplinirea planurilor de dezvoltare a economiei naționale ; organizează întrecerea socialistă și consfătuirile de producție, mișcarea inovatorilor și raționalizatorilor, mobilizează pe muncitori, ingineri, tehnicieni și funcționari să-și pună talentul și întreaga lor capacitate în slujba operei de desăvîrșire a construcției socialiste. Totodată, sindicatele din țara noastră participă efectiv la elaborarea și înfăptuirea tuturor măsurilor legate de satisfacerea tot mai deplină a intereselor economice și social-culturale ale salariaților, organizează activitatea cultural-educativă în rîndul maselor muncitoare.

Ca urmare a dezvoltării impetuoase a economiei și culturii țării, pe măsura creșterii rîndurilor clasei muncitoare, ale inginerilor tehnicienilor, funcționarilor și ale altor categorii de angajați din întreprinderi, instituții, organizații obștești a sporit an de an și numărul membrilor organizațiilor sindicale ajungînd la peste 4 milioane, față de 2 180 311 în 1950. Desfășurînd larg întrecerea socialistă și axînd-o pe principalele sarcini fixate prin planul economic de stat, organizațiile sindicale din întreaga țară au adus și aduc o contribuție însemnată la îndeplinirea și depășirea sarcinilor de producție, la mărirea productivității muncii, la ridicarea calității produselor și reducerea prețului de cost. Organizînd schimburi de experiență, con-

(Continuare în pag. 5)

■ Printre întreprinderile din raionul „23 August" din Capitală, care folosesc din plin mașinile și utilajele, se numără și Uzinele „Republica". Aici, datorită organizării judicioase a procesului de producție, se obțin indici înalți de utilizare a agregatelor și, pe această bază, depășiri însemnate a sarcinilor de plan. În primele 4 luni s-au produs în plus 889 tone țevi finite.

În clișeu : de la patul de răcire, țevile sînt transportate la magazia de produse finite pentru a lua apoi drumul spre beneficiari. (Foto : V. Godeanu)

DIN SUMAR

În pagina a 3-a :

● **Dezbateri – MOTIVAREA ECONOMICĂ, LA BAZA APLICĂRII RETRIBUIRII SUPLIMENTARE**

În pagina a 5-a :

● **Economia construcțiilor – CELE 4 COORDONATE... NECOORDONATE**

În pagina a 6-a :

● **Agenda economistului**

În pagina a 7-a :

● **Ecouri la ancheta noastră – PERIPEȚIILE AMBALAJULUI**

În paginile 8-9 :

● **Știință, tehnică, producție – COSMOSUL ȘI ECONOMIA**

În pagina a 15 :

● **Faptele săptămînii**

CUM FOLOSIM MAȘINILE ȘI UTILAJELE?

— Prin întreprinderile din raionul „23 August" - București —

Raionul „23 August" deține o pondere însemnată în producția industrială a Capitalei patriei noastre. În vederea dezvoltării într-un ritm susținut a unităților industriale din acest raion, numai în 1965 s-au alocat pentru achiziționarea de utilaje, fonduri de investiții de circa 340 milioane lei, iar în anul 1966 sînt prevăzute peste 240 milioane lei. În decursul ultimilor ani, au fost date în funcțiune noi fabrici și secții dotate cu mașini și utilaje de înaltă productivitate și s-a desfășurat în mod susținut acțiunea de modernizare a unor ateliere și secții.

● Factorul hotărîtor: organizarea producției

DOTAREA întreprinderilor cu tehnică înaintată nu înseamnă totul. Principalul este ca mașinile și utilajele să fie folosite cît mai din plin, astfel încît pe această bază să crească producția și productivitatea muncii, să fie reduse cheltuielile de producție.

În multe întreprinderi din raion se vădește această preocupare majoră, fapt ce își găsește oglindirea în indicii de utilizare realizați, în depășirea constantă a sarcinilor de plan. La Filatura românească de bumbac, de pildă, ca urmare a progreselor realizate pe linia organizării mai bune a procesului de fabricație și planificării operative a producției, indicii de utilizare planificați ai mașinilor au fost depășiți cu regularitate, obținîndu-se astfel însemnate sporuri de producție, așa cum se poate vedea din tabelul nr. 1.

(Tabel nr. 1)

	Trimestrele anului 1965				1966	
	I	II	III	IV	ian.	febr.
Indici de utilizare *) (în %)	102,10	100,06	100,01	100,04	100,08	100,60
Producția globală (în %)	100,36	100,06	100,65	100,04	100,60	100,90

*) La Filatura românească de bumbac se lucrează în trei schimburi.

Organizarea corespunzătoare a transporturilor interne în secții și între secții — prin care se asigură o mai bună aprovizionare a locurilor de muncă cu materii prime și materiale — repartizarea corespunzătoare a lucrului pe formații de muncă și acordarea asistenței tehnice în toate schimburile, determină utilizarea rațională a fondului de timp al

Gheorghe ȘERBAN
asistent I.S.E.
Ion BUNEA
șef serviciu plan – Uzina de Pompe-București

(Continuare în pag. 4)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ACTUALIZAREA CONDIȚIILOR FUNDAMENTALE

În nr. 2/1966 al revistei a fost publicat un comentariu referitor la necesitatea actualizării Condițiilor Fundamentale ale fostului M.M.C.M. din 1956. Modificarea actualelor Condiții Fundamentale interesează întreprinderea noastră sub 3 aspecte: denumirea produselor; cantitățile minimale; ambalajele.

În privința denumirii produselor, este de reținut faptul că ,din anul 1956, întreprinderea noastră s-a dezvoltat continuu, perfecționîndu-și produsele și trecînd la fabricarea altora noi. Noile produse au noi denumiri, indicînd și o calitate superioară.

Cele mai multe din produsele noastre necesită operații de derulare după ieșirea din fabricație la pregătirea expedierii lor către beneficiari. Actualele cantități minimale îngreunează operațiile de livrare, obligînd la derulări pentru lungimi derizorii, care normal se procură din baze sau chiar din magazinele de desfacere a bunurilor de larg consum. Pentru a putea face față sarcinii de mărire continuă a planului de producție, considerăm că trebuie revizuite toate cantitățile minimale de livrare a conductorilor, cablurilor și materialelor electroizolante, pe care le vindem.

Ultimul aspect, al modificării Condițiilor Fundamentale ale M.I.C.M., este acela privind ambalajele la care nu sînt prevăzute cotele de restituire cantitativă obligatorie. Fabrica noastră consideră că trebuie scoase din cadrul ambalajelor restituibile și bidoanele cu care livrăm lacuri electroizolante. Aceste bidoane nu se pot spăla decît la o instalație specială, a cărei construcție și materiale de spălare necesită fonduri și cheltuieli reprezentînd operații neeconomicoase.

Ion NOVAC
contabil-șef, Fabrica de cabluri și materiale electroizolante-București

Cursurile postuniversitare

Am urmărit cu atenție discuția inițiată de redacția „Vieții economice" despre cursurile postuniversitare. Interesul meu mare se explică mai ales prin faptul că și subsemnatul se numără printre absolvenții cursurilor postuniversitare pentru ingineri (promoția 1965, fără frecvență). Ar fi bine să se analizeze și modul în care sînt folosiți și stimulați cei care au absolvit cursurile. Astfel, vor avea de cîștigat și viitorii absolvenți.

Gh. Fl. DUMITRESCU
inginer agronom
C. A. P. „Aurora"-Slobozia

Pregătirea postuniversitară a economistului trebuie să rezolve două probleme esențiale: prima — perfecționarea și specializarea, axate pe cele mai noi cunoștințe în domeniul economic, cu accent deosebit pe matematică, calcul economic, mașini de calcul și analiză economică; și a doua — pregătirea tehnică axată pe tehnologie, mașini-unelte-agregate și desen tehnic. Numai rezolvarea sintetică, armonioasă a acestor două aspecte justifică cursurile postuniversitare.

În ultimă instanță, nu titlul ce-l primesc absolvenții acestor cursuri este esențial, ci volumul și profunzimea cunoștințelor asimilate, capacitatea de concepție, de analiză și de rezolvare a problemelor concrete.

Vasile IRIMIE
economist
Uzina „1 Mai"-Ploiești

La aceste cursuri propun să se studieze teme de sinteză, metode de conducere și organizare științifică a muncii și a producției, aplicarea matematicii în economie cu ajutorul mașinilor electrice și electronice de calcul etc.

Sînt de părere ca învățămîntul postuniversitar economic să se desfășoare cu frecvență și să fie creat în toate centrele universitare cu institute și facultăți economice, iar în cadrul acestora să se înființeze secții de specialitate. Durata maximă cred că nu trebuie să depășească pe aceea a unui an universitar (10 luni), fiind o durată optimă, care nu va încărca programul de învățămînt și nici nu va crea dificultăți întreprinderilor sau instituțiilor.

Petru ALEXANDRU
economist
Sucursala reg. Iași a Băncii de Investiții

După o perioadă de timp de la absolvire, cursurile postuniversitare devin o necesitate pentru toți economiștii, pentru că se mai uită din cele învățate la facultate, în plus mai trebuie și cunoștințe noi. Din aceste motive, cursurile postuniversitare ar fi bine să fie organizate periodic, cu scurtă durată (de exemplu, 1 an), cu frecvență și fără frecvență. După părerea mea, trebuie admiși economiștii care au cel puțin 5 ani de practică în producție.

Ștefan BUZAȘ
economist
Direcția comercială regională-Crișana

Aceste cursuri, cu durata de minimum 1 an, ar trebui organizate pe centre universitare, pentru a se crea posibilitatea cuprinderii unui număr cît mai mare de economiști. Cursanții să fie cadre de economiști recomandate de forul tutelar al întreprinderii unde lucrează. Materialul de bază să se axeze în primul rînd pe probleme de: economie generală, economie mondială, contabilitate, planificare, analiza activității economice, matematică etc. Pregătirea să se facă pe ramuri, iar în cadrul acestora — pe secții distincte.

Daniel FLOREA
șef serviciu C.F.I.
Trustul Gostat Deta

O primă cale de perfecționare a pregătirii profesionale ar fi împrospătarea cunoștințelor tuturor cadrelor economice de conducere (șefi servicii, contabili șefi, ingineri șefi, directori adjuncți, directori), existente în economia națională, prin organizarea de cursuri de scurtă durată (una lună), cu scoatere din producție. Aceste cursuri ar putea să fie înființate pe lîngă facultățile de științe economice, în perioada de vară, pe ramuri de activitate și pe specialități. În întreprinderi ar urma să se țină, de către cadrele școlarizate, cursuri profesionale la locul de muncă (o oră săptămînal).

Constantin DIACONU
contabil șef, ORAD-Cluj

Sînt absolvent al acestor cursuri (promoția anului 1963, cursuri de zi, secția agricolă), beneficiind, după terminarea lor, de promovarea în funcție de director la G.A.S.-Dumitra.

Propun ca în lumina H.C.M. nr. 645/1961, organele superioare să elaboreze nomenclatoare de funcțiuni, în care să se precizeze posturile care reclamă și absolvirea cursurilor postuniversitare.

ing. economist Edmund HALASZ
directorul G.A.S. Dumitra, regiunea Cluj

ANALIZE ECONOMICE

— Opinii ale unui tînăr economist —

Am observat, în unele întreprinderi industriale, că analiza economică ceva mai completă se face în urma dărilor de seamă anuale și ceva mai puțin în urma dărilor de seamă trimestriale. În urma dărilor de seamă lunare, analiza economică se neglijează, organele noastre care lucrează în sectorul financiar-contabil mulțumindu-se să dea cîteva explicații pentru indicatorii economici de bază, în rapoartele explicative anexe (la aceste dări de seamă).

E adevărat că actuala formularistică de dări de seamă permite într-un fel să fie școși la iveală o serie de indicatori economici. Dar analiza economică nu trebuie să se oprească aici. Ea trebuie adîncită pe cauze și efecte, pînă la cele mai mici subdiviziuni ale factorilor și, respectiv, indicatorilor analizați. Neglijarea aplicării în practică a întregii metodologii de analiză este o soluție greșită.

De aceea, propun să se studieze posibilitățile de a spori importanța analizei economice în întreprinderile industriale. Cel mai bun mijloc ar fi înființarea, pe lîngă fiecare serviciu financiar-contabil, a unui birou de analiză economică cu un număr de economiști limitat la gradul de complexitate, la specificul producției din fiecare întreprindere. În sarcina acestui birou ar reveni culegerea tuturor datelor necesare unei analize complete și complexe, apelîndu-se la întreaga metodologie de analiză economică promovată în literatura de specialitate. Sursele de date le-ar oferi dările de seamă anuale, trimestriale și, în special, cele lunare, completate cu date din evidența contabilă lunară și date din afara evidenței.

Nicolae DASCĂLU
student, anul V — Facultatea de Finanțe — I.S.E. „V. I. Lenin"-București

Pe firul unor scrisori

ȘINE LA DOSARUL BIROCRAȚIEI

În calitate de economist, convins de posibilitățile de economisire a metalului, tov. Gh. Lăzanu, contabil șef la T.R.C. Instalații 4-Cluj, a făcut propunerea ca șinele de dosare (pentru clasarea documentelor) ce se confecționează în prezent din bandă de oțel laminată la rece OL 38 să fie executate din material plastic. Ideea sa a adus-o la cunoștința întreprinderii „Flamura roșie" din Sibiu și ICECHIM București încă din anul 1963. Într-un răspuns primit de la ICECHIM (scrisoarea era semnată de ing. N. Goldenberg) se arăta:

„Soluția propusă este bună. Se folosește în străinătate. Materialul P.V.C. rigid calandrat se fabrică în prezent, în diferite dimensiuni, la Fabrica de mase plastice din București".

La acea dată se pare că și întreprinderea sibiană intenționa să experimenteze șinele de dosar propuse. De altfel, în acest scop s-a și procurat materialul P.V.C., s-au confecționat 30 de șine care au fost trimise la Fabrica de hîrtie „Prundul Bîrgăului" pentru încercări. Într-o scrisoare de răspuns către „Flamura roșie"-Sibiu, conducerea de la „Prundul Bîrgăului" scria:

„Șinele din P.V.C. primite de la dv. au fost date în secție și s-au confecționat dosare fără a avea o greutate față de șinele din metal".

Într-o convorbire avută recent cu tov. ing. Victor Cupșa, responsabilul cabinetului tehnic de la „Flamura roșie" din Sibiu, acesta ne-a spus:

„Am considerat propunerea ca foarte bună. De fapt, nu este o noutate. Am văzut unele dosare cu șină din P.V.C. care aveau un aspect plăcut mai ales că materialul respectiv nu ruginește. În condițiile în care Fabrica „Prundul Bîrgăului" și-ar executa singură aceste șine, atunci prețul de cost ar fi mult mai scăzut decît al șinelor din metal".

Din păcate experimentările n-au mai continuat. Un lapidar referat pus de conducerea întreprinderii sibiene, pe o scrisoare a tov. Gh. Lăzanu a avut un efect negativ.

„Avînd în vedere transferul produsului în cauză, nu ne mai creăm probleme care nu ne mai privesc".

Așadar, pentru un timp, soarta a zeci de mii de kg de metal, consumate inutil în fiecare an, era hotărîtă. Demn de relevat este faptul că numai în 1965 la „Flamura roșie" s-au consumat 25 000 kg bandă oțel pentru cele 4.600.000 de șine; adunînd și metalul consumat de „Stăruința"-București pentru cele aproape 6.000.000 dosare livrate tot anul trecut, și pe cel consumat pentru șinele de la bibliorafte, putem să ne dăm seama de metalul care s-ar putea economisi.

Din cele relatate mai sus se desprinde că: metalul, în cazul de față, poate fi înlocuit cu succes; prețul de cost al noilor șine din P.V.C. ar fi mai scăzut, iar aspectul dosarelor mai frumos. Ar fi necesară, însă, mai multă preocupare din partea specialiștilor. Mai întîi, Fabrica de mase plastice din București să ajungă la un acord cu beneficiarii; producția șinelor din P.V.C. să se facă centralizat. N-ar fi rău dacă și forurile tutelare ale unităților amintite mai sus s-ar interesa de această problemă și ar lua măsurile necesare.

Emil ZAMFIRESCU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

TRAIAN R. TOMA, muncitor, Șantierul 32 Construcții-Timișoara — Potrivit prevederilor Regulamentului școlilor de cultură generală, examenul de maturitate se poate da de cel mult 3 ori în sesiunile primilor 5 ani de la absolvirea liceului. Absolvenții liceului din seria 1963 au dreptul să susțină examenul de maturitate de cel mult 3 ori pînă în anul 1967 inclusiv.

Ing. MARIUS TITU, „Cablul Românesc" - Ploiești — Activitatea de producere a cablurilor este specifică ramurii construcții de mașini, deoarece este o activitate de prelucrare, respectiv de confecționare a produselor metalice. Datorită specificului producției realizate, Întreprinderea „Cablul Românesc"-Ploiești, care prelucrează materiale metalice (sîrme și alte semifabricate metalice), este încadrată în industria construcțiilor metalice și produselor metalice.

Salarizarea muncitorilor și personalului tehnico-administrativ din industria construcțiilor metalice și a produselor metalice se face pe baza salariilor tarifare aprobate pentru ramura construcții de mașini. Salarizarea care se aplică la această întreprindere a fost, deci, determinată de specificul muncii prestate de salariații de bază. În ce privește stabilirea nivelului de salarizare al rețelei ramurii construcții de mașini, aceasta se face în funcție de importanța întreprinderii în cadrul economiei naționale. Întreprinderea „Cablul Românesc"-Ploiești intră în cadrul întreprinderilor ce utilizează nivelul B al rețelei de salarizare.

MIHAI FURDU, U.F.S. Săvinești — Întrucît ați fost încadrat în trecut în ultima categorie tarifară de calificare ca muncitor într-o întreprindere forestieră și sînteți absolvent al unei școli medii tehnice, puteți ocupa o funcție de tehnician I, însă numai în unități forestiere.

În cadrul Uzinei de fibre sintetice-Săvinești puteți ocupa postul de tehnician I numai după un stagiu de cel puțin 5 ani în funcții tehnice. Funcția deținută în cadrul serviciului mecanic șef al acestei uzine nu face parte din ramura de producție unde ați lucrat ca muncitor.

NICOLAE ZOROASTRU, contabil șef secție, Uzina mecanică-Sinaia — Potrivit dispozițiilor normative în vigoare (art. 94 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 292/1959), la stabilirea pensiei se ia ca bază de calcul salariul tarifar lunar de încadrare. În salariul tarifar se cuprind, prin excepție, numai sporurile acordate pentru munca în condiții deosebite, precum și unele drepturi de salarii care — potrivit hotărîrilor Consiliului de Miniștri care le instituie — se includ în salariul tarifar.

Premiile, adaosul pentru depășirea normelor de acord, indemnizația de șantier, sporul la salariu pentru munca în timpul nopții și alte drepturi de salarii nu se includ în salariul tarifar, constituind elemente ale salariului (cîștigului) mediu. Aceste drepturi sînt impozabile, fără ca prin aceasta să capete caracter de salariu tarifar.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

CREȘTEREA PONDERII RĂZBOAIELOR DE ȚESUT AUTOMATE

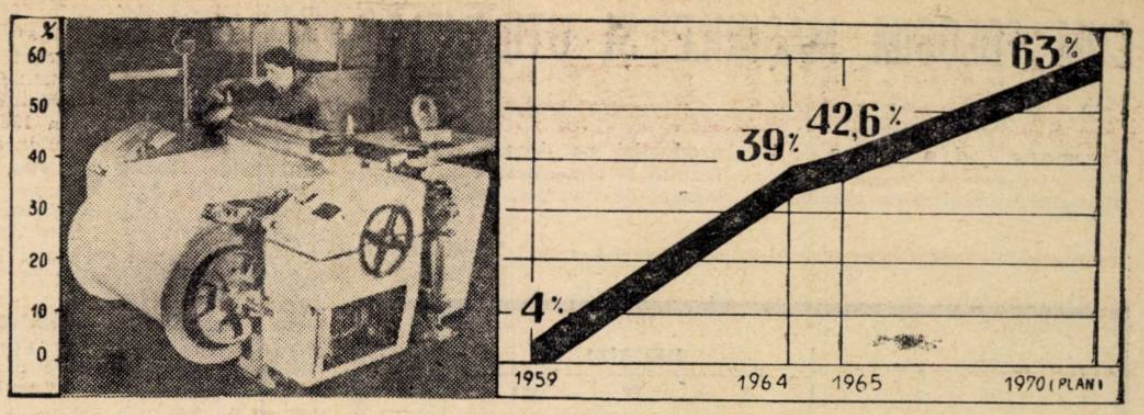

Extinderea tehnicii noi în țesătoriile de bumbac s-a realizat – printre altele și prin înlocuirea vechilor războaie de țesut, cu războaie de țesut automate. Așa după cum se vede din graficul nostru, acțiunea de înlocuire cunoaște în prezent o extindere mare, astfel că în industria ușoară se semnalează creșterea continuă a ponderii războaielor de țesut bumbac automate.

Importanța acestei creșteri este dată de avantajele economice ale noilor mijloace tehnice. Un război de țesut automat, de pildă, are o viteză mărită cu circa 30% față de un război de țesut mecanic. Ținînd seama că și randamentul unui război de țesut automat este mai mare decît la unul mecanic, aceasta permite ca pe războiul de țesut automat să se obțină într-o **oră cu circa 40% mai** mulți metri de tesături.

Bineînțeles, este influențată productivitatea muncii și prețul de cost. Astfel, productivitatea muncii este de circa 2,5 ori mai mare, iar prețul de cost al operațiilor de țesut este cu 50–70% mai redus față de cel al țesăturilor realizate la războaiele mecanice.

Ca urmare a acestor avantaje, prin creșterea cu 1% a ponderii războaielor de țesut bumbac automate, se obține o economie anuală de un milion lei.

MOTIVAREA ECONOMICĂ, LA BAZA APLICĂRII RETRIBUIRII SUPLIMENTARE

RETRIBUIREA suplimentară are rolul de a întregi sistemul de retribuire a muncii din cooperativele agricole. Ea sporește cointeresarea materială a cooperatorilor agricoli în creșterea producției, **legînd mai mult retribuirea muncii lor de rezultatele obținute în producție.** Acest rol, retribuirea suplimentară nu-l îndeplinește prin sine însăși, ci numai printr-o temeinică organizare a aplicării ei, care să asigure legarea mai strînsă **a veniturilor fiecărui cooperator de contribuția adusă de el la obținerea producției.**

În cooperativele agricole din raionul Caracal, regiunea Oltenia, care aplică de mai mulți ani retribuirea suplimentară, (în prezent aceasta este extinsă la majoritatea culturilor, precum și în sectorul creșterii animalelor) **acordarea retribuirii suplimentare** din producția obținută peste plan **este condiționată** de depășirea (de către cooperatorul respectiv) **a numărului mediu de zile-muncă pe echipă.** Considerăm că acest procedeu nu este cel mai indicat. Și iată de ce:

Să analizăm un exemplu concret de acordare a retribuirii suplimentare după criteriul menționat mai sus. După cum observăm din datele tabelului prezentat, 30% din producția obținută peste plan este destinată retribuirii suplimentare. Însă, nu toți cooperatorii din echipe au dreptul la retribuirea suplimentară, ci numai aceia care au depășit numărul mediu de zile-muncă pe echipă. De exemplu dintre cei 34 membri ai echipei nr. 1, 32 au dreptul la retribuire suplimentară, ei depășind numărul mediu de 101 zile-muncă cît revine pe cooperator (3 451 zile-muncă realizate: 34 cooperatori). Astfel, la plata suplimentară intră numai zilele-muncă efectuate de membrii cooperatori care au dreptul la această retribuire (de exemplu, la echipa I-a 3 302 zile-muncă și nu 3 451, cît a efectuat întreaga echipă). Retribuirea suplimentară la zi-muncă se determină prin împărțirea cuantumului de 30% din producția peste plan la numărul de zile-muncă realizate de întreaga echipă (21 691 : 3 451 = 6,28) și nu la zilele-muncă efectuate de cooperatorii care au dreptul la retribuire suplimentară, astfel că nu întreg cuantumul de 30% din depășirea planului de producție este acordat ca retribuire suplimentară. Aceasta ar avea loc **numai** în condițiile în care toți cooperatorii din echipă ar fi depășit numărul mediu de zile-muncă pe echipă. Care sînt plusurile și minusurile unui astfel de criteriu de aplicare a retribuirii suplimentare?

Un asemenea criteriu de retribuire suplimentară constituie, fără îndoială, un mijloc important de mobilizare a cooperatorilor la muncă. Dar, după părerea noastră, rolul retribuirii suplimentare este, în primul rînd, acela de a cointeresa membrii cooperatori în **efectuarea lucrărilor de calitate**, care să se reflecte în creșterea producției.

● O formă transformată a retribuirii de bază

Considerăm că împărțirea plusului de producție sau de venituri peste plan, între membrii cooperatori, după criteriul zilelor-muncă — în general — și cu atît mai mult, după criteriul depășirii numărului mediu de zile-muncă pe echipă, ca în cazul citat, nu răspunde pe deplin scopului de a cointeresa cooperatorii în creșterea producției. Ea nu asigură legarea veniturilor fiecărui cooperator de contribuția acestuia la creșterea producției. Aceasta, deoarece acordarea retribuirii suplimentare după zilele-muncă efectuate și, mai mult, cu condiția depășirii unui anumit număr de zile-muncă, poate cultiva în rîndul cooperatorilor preocuparea pentru efectuarea unui număr cît mai mare de zile-muncă. În acest fel, se ivește posibilitatea trecerii pe planul al doilea a grijii pentru calitatea muncii, pentru cheltuirea eficientă a zilelor-muncă. Astfel numărul de zile-muncă efectuat are pentru cooperatori un „preț" mai mare.

Acest criteriu ține seama numai de cantitatea de muncă cheltuită, nu și de calitatea ei. Din această cauză, acei cooperatori care nu efectuează un număr mai mare de zile-muncă decît media pe echipă, dar fac lucrări de calitate, care contribuie la creșterea producției, nu primesc o asemenea retribuire.

DEZBATERI

Rezultă că, prin acordarea retribuirii suplimentare — după criteriul menționat — nu se răspunde în măsura necesară scopului de a îmbunătăți sistemul de retribuire a muncii în cooperativele agricole. Retribuirea suplimentară devine, în ultima instanță, o formă transformată a retribuirii de bază după zile-muncă.

Pentru ca retribuirea suplimentară să răspundă cît mai bine scopului și anume cointeresarea membrilor cooperatori în creșterea producției, este necesar să se aplice forme și criterii care s-o lege în mod direct de rezultatele obținute de fiecare membru cooperator în producție, de calitatea muncii depuse. În acest sens, considerăm judicioasă metoda folosită de acele cooperative agricole care repartizează sarcinile de producție pe grupe de familii sau pe membri cooperatori, planifică în mod riguros numărul de zile-muncă pentru fiecare cultură și sector de activitate.

● De două ori cheltuieli sau de două ori economie

Așa, după cum vedem din tabel, deși echipa a VI-a a depășit consumul de zile-muncă planificat la suprafața atribuită (cu 245 zile-muncă), totuși retribuirea suplimentară acordată (col. 12) reprezintă aproximativ aceeași proporție din cea calculată (col. 4), echipei a V-a, care a realizat față de plan o economie de zile-muncă (de 462 zile-muncă). Menționăm totodată, că la un consum sporit de zile-muncă, echipa a VI-a a depășit planul de producție în proporție de 231,2%, în vreme ce echipa a V-a, care a realizat economie de zile-muncă planul este depășit în proporție de 234,7%. Aceasta înseamnă, că producția obținută de echipa a VI-a a necesitat mai multe cheltuieli cu munca cooperatorilor (retribuire de bază și suplimentară) decît cea obținută de echipa a V-a (respectiv 0,79 lei și 0,67 lei/kg.).

Cooperatorii din echipa a VI-a au fost retribuiți, atît sub forma retribuirii de bază, cît și a celei suplimentare pentru zilele-muncă făcute peste plan, deși acestea nu s-au reflectat — așa cum vedem din tabelul prezentat — într-o creștere corespunzătoare a producției; în același timp, cooperatorii din echipa a V-a n-au primit retribuire pentru economia de zile-muncă.

Dacă echipa a V-a efectua numărul de zile-muncă planificat, (nefăcînd economie, existînd și acoperire pentru aceasta, deoarece producția a fost depășită) ei urma să i se plătească în plus numai ca retribuire de bază 10 495 lei (462 z.m. x 22,50 val. z. m.). Această sumă pe care ea a economisit-o a fost încasată de echipa a VI-a, care a depășit numărul de zile-muncă. Realizînd o cantitate mai mare de produse cu mai puține zile-muncă, cooperatorii din echipa a V-a au contribuit la creșterea generală a valorii zilei-muncă în cooperativă, ceea ce face ca și zilele-muncă, mai multe la număr și mai puțin eficiente ale cooperatorilor din echipa a VI-a, să fie retribuite mai bine.

Toate acestea ne arată că motivarea economică deplină pentru retribuirea suplimentară o aveau cooperatorii din echipa a V-a, precum și cooperatorii din celelalte echipe, în funcție de gradul de eficiență a muncii lor.

Tr. LAZĂR

ECHIPA	SUPRAFAȚA CULTIVATĂ	PRODUCȚIA PLANIFICATĂ TOTAL Kg	PRODUCȚIA REALIZATĂ TOTAL Kg	RETRIBUIRE SUPLIMENTARĂ 30% CALCULATĂ ÎN LEI	COOPERATORI TOTAL	COOPERATORI CU DREPT DE RETRIBUIRE SUPLIMENT. *)	ZILE-MUNCĂ PLANIFICAT	ZILE-MUNCĂ REALIZAT	ZILE-MUNCĂ MEDIA PE COOPERATOR	ZILE-MUNCĂ RETRIBUITE SUPLIM **)	RETRIBUIREA SUPLIMENTARĂ ACORDATĂ LA ZI-MUNCĂ (LEI)	RETRIBUIREA SUPLIMENTARĂ ACORDATĂ TOTAL (LEI)
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	4,25	63 750	124 895	21 691	34	32	3 704	3451	101	3 302	6,28	20 736
II	4,25	63750	135 265	25 108	34	29	3704	3 126	92	2937	8,03	23 584
III	4.25	63 750	136 285	24 294	37	34	3704	3462	94	3403	7,02	23889
IV	4,55	68 250	138 738	24 735	39	34	3966	3182	82	2993	7,77	23 255
V	3,65	54 750	128 505	25 875	31	28	3181	2719	88	2648	9,51	25 182
VI	4,55	68 250	157 798	31 369	41	39	3966	4211	103	4129	7,45	30 161

*) CEI CE AU DEPĂȘIT NUMĂRUL MEDIU DE ZILE-MUNCĂ PE ECHIPĂ (col. 9)

**) CELE EFECTUATE DE COOPERATORII CARE AU DREPTUL LA RETRIBUIRE SUPLIMENTARĂ (col. 6)

Retribuirea suplimentară la cultura de roșii, în 1965, la cooperativa agricolă Gostavățu, raionul Caracal

Înainte de termen

În ultima săptămînă au atins parametrii proiectați:

● **Uzina de preparare a minereului de la Complexul minier Leșul Ursului.** O dată cu realizarea celei de a 5 000-a tonă de pirită peste plan, uzina lucrează cu toată capacitatea prevăzută în proiect.

● **Instalația pentru producerea plumbului și zincului de la Combinatul chimico-metalurgic din Copșa Mică.**

● **Instalația de azotat de amoniu de la Combinatul chimic Craiova** care a produs, de la punerea sa în funcțiune, aproape 100 000 de tone de azotat de amoniu.

Nume noi în nomenclator

● Uzina „Progresul" din Brăila și-a lărgit gama produselor cu **mașina semiautomată de manevrat lingourile la laminare,**

CURIER

Prima mașină a fost expediată Combinatului siderurgic din Hunedoara.

● Constructorii de utilaj petrolier de la **Uzinele „1 Mai" din Ploiești au realizat o instalație de prevenire a erupțiilor cu dimensiunea de 9 țoli,** rezistentă la o presiune de 700 de atmosfere.

● De la Uzina „Unirea" din Cluj au fost expediate la Iași **primele mașini de filat din noul tip** asimilat de curînd. Mașinile au un randament cu **30% mai mare** decît cele realizate pînă acum.

● Cu o lună înainte de termen a fost lansat la Șantierul naval din Brăila **un nou tip de șlep de 1 700 de tone.**

● De la începutul anului, tînăra întreprindere forestieră din Turnu Severin a produs **7 noi tipuri de mobilă** cu calități superioare.

Construcții

● S-a pus piatra de temelie a unui **nou cartier brașovean în apropierea Uzinei „Hidromecanica".** Aici se vor construi **2 000 DE APARTAMENTE.**

● În două orașe a început construcția a **DOUĂ MICRORAIOANE:** unul la **Iași,** în Tătărași pentru **1 000 DE APARTAMENTE,** celălalt la **Petroșani** pentru **2 000 DE APARTAMENTE.**

● **S-a încheiat construcția celui de-al 1 000-lea bloc în noul cartier Gheorghieni din Cluj.**

● În ultima săptămînă au fost date în folosință **noi complexe comerciale** la Cîmpia Turzii și Săsar (Baia Mare) **supermagazine** la Ploiești, Arad și Pitești și **28 de magazine universale sătești** în regiunile București și Oltenia.

Consfătuiri

● La fabrica din Zărnești, Ministerul Industriei Chimice a inițiat o **consfătuire pe țară pe tema îmbunătățirii calității hîrtiei și celulozei.**

● **Organizarea științifică a producției în industria confecțiilor** a făcut obiectul unei consfătuiri desfășurate la Iași sub egida Ministerului Industriei Ușoare.

● Bogata experiență acumulată în **construcția liniilor electrice alpine** a fost multilateral analizată la consfătuirea care a avut loc la Cîineni, din inițiativa Ministerului Energiei Electrice.

● La Filiala din Iași a Academiei, într-o consfătuire s-au pus în evidență **rezultatele înregistrate la centrul de calcul în vederea extinderii folosirii metodelor matematice în economie.**

● **Marile avantaje ale cultivării lucernei pe terenuri irigate** (dublarea și triplarea producției față de terenurile neirigate) au fost relevate cu prilejul unei consfătuiri desfășurate la Alexandria.

CUM FOLOSIM MAȘINILE ȘI UTILAJELE?

(Urmare din pag. 1)

utilajelor și realizarea ritmică a producției pe decade, așa cum rezultă și din datele cuprinse în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 2
(în %)

	DECADA			Total
	I	II	III	
Ianuarie :				
Indici de utilizare	100,02	100,03	100,03	100,08
Producția globală	100,50	100,60	100,70	100,60
Februarie :				
Indici de utilizare	100,50	100,60	100,80	100,60
Producția globală	100,60	101,04	101,20	100,90

Și în alte fabrici din raion ca, de pildă, la Uzinele „Republica", datorită organizării corespunzătoare a procesului de producție, se obțin rezultate bune în ce privește indicii de utilizare a utilajelor.

● Rezerve ce se cer mai bine valorificate

ANALIZA modului de folosire a mașinilor și utilajelor a scos în evidență faptul că, la unele întreprinderi ale industriei construcțiilor de mașini din raion, indicii de utilizare a mașinilor sînt, în general coborîți, că în unele cazuri există tendință de scădere a acestora de la un an la altul. Iată cum se prezintă situația în cîteva întreprinderi mai importante :

Tabel nr. 3
(în %)

Uzina	Indicatori	Trimestrele anului 1965				ian. 1966
		I	II	III	IV	
Uzinele „23 August"	**Indici de utilizare**	49,5	50,1	47,4	48,5	44,7
	Producția globală	106,09	98,93	103,90	96,89	100,30
Fabrica de mașini-unelte și agregate	**Indici de utilizare**	39,5	45,6	48,4	47,8	43,7
	Producția globală	101,43	101,46	101,80	102,11	101,06
Uzina de mecanică fină	**Indici de utilizare**	44,0	45,0	45,0	48,0	42,5
	Producția globală	101,39	100,29	111,55	116,47	101,11
Uzina de pompe	**Indici de utilizare**	37,0	38,3	39,2	43,0	39,1
	Producția globală	102,1	104,2	102,2	102,9	100,9

Ce se desprinde din situația de mai sus ? În primul rînd, faptul că **în aceste întreprinderi există încă mari rezerve de creștere a producției și productivității muncii,** deoarece producția globală este de regulă realizată, fără ca mașinile și utilajele să fie folosite la întreaga lor capacitate. În al doilea rînd, reiese că **utilizarea mașinilor prezintă oscilații de la un trimestru la altul,** în funcție de organizarea procesului de producție.

La Uzinele „23 August", de exemplu, se înregistrează o tendință de scădere a indicilor de utilizare a mașinilor. Față de 51,3%, cît s-a obținut în 1964 la mașinile de bază, în 1965 s-a realizat numai 50,8%. În secția mecanică ușoară a acestei uzine, indicele de folosire a capacităților a scăzut de la 48,3% în 1964 la 44,9% în 1965, cînd s-au înregistrat peste 130 000 ore stagnare. Schimburile de producție sînt neomogene, marea majoritate a muncitorilor lucrînd în schimbul I. Pe total uzină, schimbul I reprezintă 74%, schimbul II 19%, iar schimbul III 7%.

În planificarea operativă și programarea executării producției pe decade și zile la nivelul secțiilor și, în special, al maiștrilor — element de seamă în mai buna folosire a mașinilor — **se manifestă încă deficiențe serioase ce se cer înlăturate.**

Uneori, programele lunare cu termene decadale se transmit cu întîrziere în secții și, din această cauză, la unele locuri de muncă, graficele de producție, precum și încărcarea utilajelor se face după ce începe perioada de plan. Dacă pentru mașinile mari defalcarea se face pentru fiecare în parte, pe bază de grafic — fapt care permite încărcarea și folosirea lor în mod corespunzător — pentru restul mașinilor nu se face defalcarea propriu-zisă, sarcinile fiind transmise oamenilor de către maiștri, de pe o zi pe alta, sau săptămînal. Încă un element esențial care contribuie la folosirea insuficientă a capacității mașinilor și utilajelor : datorită rebuturilor se fac adesea modificări ale sarcinilor stabilite inițial prin grafice ; uneori începe lucrul pe bază de urgențe în funcție de schimbările survenite sau de posibilitățile de aprovizionare. Asemenea situații sînt frecvente la Fabrica de mașini-unelte și agregate, Fabrica de cabluri și materiale electroizolante, Uzina de pompe și altele.

● De ce lipsesc cataloagele de manoperă

O IMPORTANȚĂ deosebită pentru utilizarea cît mai completă a mașinilor și utilajelor în întreprinderi, au **calculele de încărcare a capacităților existente.** Pentru stabilirea cît mai corectă a încărcării diferitelor grupe de mașini și utilaje **este necesar să existe cataloage de manoperă specifică pe produs, pe grupe de mașini, să fie stabilite corect duratele ciclurilor de fabricație, loturile optime** etc. În unele întreprinderi din raion însă calculele de încărcare a diferitelor utilaje se fac empiric, cataloagele de manoperă specifică pe produse și pe grupe de mașini sînt înlocuite uneori cu fișe tehnologice ; nu se stabilește sau se stabilește neriguros științific durata ciclurilor de fabricație pe repere și produse. Din această cauză, dispecerii și planificatorii din secții întîmpină greutăți în stabilirea încărcării mașinilor.

Pentru lichidarea strangulărilor ce se manifestă la unele mașini și utilizarea cît mai rațională a întregului parc de utilaje, se impune organizarea mai bună a procesului de producție pe principiul liniilor tehnologice. Acest lucru implică însă reanalizarea fișelor tehnologice, astfel încît, acolo unde este posibil, unele operațiuni care se execută în prezent pe mașini la care se manifestă strangulare, să fie trecute pe alte mașini. La Fabrica de mașini-unelte și agregate, atît în 1965, cît și pentru 1966 nu s-a întocmit un studiu temeinic fundamentat asupra capacităților de producție și un program real, bazat pe acest studiu, de încărcare a tuturor mașinilor. Datorită faptului că în uzină nu se ține seama, la întocmirea tehnologiei de fabricație, de încărcarea rațională a tuturor mașinilor, unele dintre acestea sînt supraîncărcate, iar altele abia folosite. În această situație se află mașinile de mortezat care sînt supraîncărcate cu operații ce pot fi executate și pe mașini de frezat dantura.

● Implicațiile nivelului tehnic al utilajelor achiziționate

FOLOSIREA din plin a capacității mașinilor și utilajelor aflate în funcțiune este adeseori strîns legată **de atenția ce se acordă — la întocmirea studiilor tehnico-economice, a proiectelor de ansamblu și de execuție a noilor capacități de producție — alegerii unor utilaje perfecționate, la nivelul tehnicii mondiale ; totodată, deosebit de important este ca achiziționarea utilajelor să fie astfel eșalonată încît aducerea lor să concorde cu lucrările de construcții-montaj.** Practica arată însă că, uneori, se produc abateri de la aceste principii de ordin tehnico-economic. La Fabrica de mașini-unelte și agregate, de pildă, față de proiectul de ansamblu au fost achiziționate unele utilaje care, ținînd seama de nivelul de dezvoltare atins de producția uzinei, sînt deja depășite. Urmarea : 13 mașini-unelte au fost date disponibile ; alte 10 mașini nu au încărcare corespunzătoare sau nu pot fi utilizate în prezent — urmînd a fi folosite pe măsura dezvoltării producției, a asimilării unor noi produse prevăzute în planul uzinei.

Pentru ca noile capacități create să poată intra cît mai repede în funcțiune, **este necesar să se termine rapid lucrările de montaj și să se scurteze pe cît posibil termenele de fixare a amplasamentelor, probele tehnologice** etc. În prezent, la unele întreprinderi din raion există numeroase mașini și utilaje importate sau achiziționate din țară, care nu au fost încă montate. Numai la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante stau nemontate 176 utilaje din import și 31 utilaje achiziționate din țară. Unele din acestea sînt pentru Fabrica de cabluri telefonice și urmează să fie montate și date în funcțiune pînă la sfîrșitul semestrului I. Restul, vor fi montate pe măsura terminării lucrărilor de construcții la Fabrica de piese și baterii galvanice, stația de compresoare și secția conductori. După părerea conducerii întreprinderii însă, modul cum se desfășoară, în prezent, lucrările de construcții, nu numai că nu permite scurtarea termenelor de montaj și darea în exploatare a Fabricii de cabluri telefonice, dar periclitează chiar realizarea acestui obiectiv la termenele prevăzute în planul de stat. Printr-o colaborare mai strînsă între beneficiar și constructor și prin adoptarea unor măsuri eficiente, termenul de montaj și dare în exploatare ar putea fi scurtat. Situații asemănătoare se întîlnesc și la Uzina „23 August" și Filatura românească de bumbac. Dacă se ține seama că la Uzinele „23 August" revine anual circa 1500 lei producție globală pe 1 000 valoare mijloace fixe, rezultă că întîrzierile în montarea utilajelor respective, conduc la o pierdere însemnată a producției globale.

O deosebită însemnătate pentru ridicarea nivelului eficienței activității întreprinderilor, are și modul cum sînt folosite mașinile și utilajele la care faza montajului s-a terminat, fiind trecute în exploatare. Sînt cazuri, ca acela de la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante, unde o instalație pentru fabricarea micalexului și o presă pentru fabricarea termomicanitelor nu sînt încărcate întrucît nu există comenzi. Valoarea acestor instalații este de peste 800 000 lei, iar amortismentul anual se ridică la circa 170 000 lei.

Achiziționarea de mașini și utilaje se cere făcută cu maximum de exigență în ce privește calitatea lor. Altfel se ajunge la situații să fie montate utilaje cu defecțiuni, care lucrează cîteva săptămîni și apoi stau nefolosite vreme îndelungată, făcîndu-se fel de fel de cheltuieli pentru înlăturarea defecțiunilor. Așa s-au petrecut lucrurile la Uzina de pompe cu o mașină bohrwerk, care a fost montată în prima parte a anului 1965. După cîteva săptămîni de funcționare, au apărut o serie de defecțiuni ce nu au fost înlăturate definitiv nici pînă în prezent. Ce fel de recepție s-a făcut la cumpărarea acestei mașini ?

★

În întreprinderile analizate există așadar nenumărate posibilități de îmbunătățire substanțială a indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor. E nevoie numai ca, printr-o preocupare sporită, aceste posibilități să fie valorificate la maximum, în interesul îndeplinirii exemplare și cu eficiență economică sporită a sarcinilor de plan.

FOILETON

CORECTAREA UNEI ERORI

*OMUL care a inventat mașina de fabricat motive *) se ocupă actualmente de problema invențiilor și inovațiilor în domeniul îmbutelierii apei gazoase. După lungi și laborioase cercetări a făcut unele descoperiri interesante. Dar, să-l ascultăm...*

— Încă de acum cîțiva ani, ne informează el cu patos, am stabilit teoretic ordinea apariției invențiilor și inovațiilor în domeniul îmbutelierii sifonului. Fixasem patru perioade :

1. **Era** *sticlei cu dop de cocean ;*
2. **Era** *sticlei cu dop de plută ;*
3. **Era** *sticlei cu bușon și ghivent din material plastic ;*
4. **Era** *sifonului clasic.*

În urma cercetărilor efectuate am descoperit însă o eroare ; sifonul clasic, pe care îl găseam odinioară în orice bodegă bucureșteană, fusese descoperit... mult prea devreme. După sticla cu dop de cocean și aceea cu dop de plută, trebuia să urmeze sticla cu bușon și ghivent din plastic...

— Și ce-i rău că i-a luat-o înainte sifonul clasic ? Era doar foarte apreciat de consumatori...

— Da, dar descoperirea lui prea timpurie era cît pe ce — dacă nu interveneam — să anuleze apariția și existența erei sticlei cu bușon din plastic. Ca atare, a fost nevoie de măsuri energice pentru a restabili ordinea în acest domeniu...

— Despre ce măsuri e vorba ?

— Întîi și întîi, am hotărît să „acoperim"... descoperirea sifonului clasic. Măsură, îndeplinită cu succes : din toate unitățile de alimentație publică din București a dispărut cu desăvîrșire sifonul apărut prea timpuriu. Concomitent am inițiat unele acțiuni pentru a urgenta descoperirea sifonului cu bușon și ghivent din plastic. A fost un lucru deosebit de greu, însă cu perseverență am reușit să-l ducem la capăt. Avînd ajutorul unui colectiv de inovatori de la secția de industrie locală a Sfatului popular orășenesc și de la Întreprinderea de produse alimentare, am realizat inovația „Introducerea unui nou sistem de îmbuteliere a apei gazoase". După ce inovația a fost acceptată și s-au plătit drepturile bănești cuvenite inovatorilor, sifonul cu bușon din material plastic a fost fabricat și introdus în toate unitățile de alimentație publică din București și din unele orașe din țară. Prin această inovație am restabilit mersul firesc al progresului tehnic : de la bine la mai bine și în viitor la foarte bine...

— Bine, bine, dar consumatorii se pling de apa chioară din sifoanele cu bușon din material plastic...

— Vina nu e a lor ci a celor care au încurcat țițele istoriei. Consumatorii continuă să compare sifonul cu bușon din plastic cu sifonul clasic. Ei nu știu că acesta a sărit treptele progresului tehnic, venind mai devreme. Acum ne aflăm doar în era a treia. Normal ar trebui să se compare sifonul cu bușon din plastic cu sticlele cu dop de cocean și de plută — din prima și cea de-a doua eră. În acest caz, avantajele ar fi vizibil în favoarea sifonului incriminat.

— Și sifonul din era a patra cînd va fi descoperit ?

— În momentul cînd va fi uitat definitiv, vom lua măsuri pentru descoperirea lui. Va fi o realizare importantă ! Să vedeți atunci elogii (și premii bănești) pentru cei ce-l vor inventa. Apropo, nu vrei să devii coautor la născocirea acestui nou tip de sifon ? Îți garantez reușita lui.

— Știu eu, se poate ?

— Încearcă !

D. TĂRNĂUCEANU

P. S. Am încercat și am reușit. Am și fost primit în colectivul pentru inventarea sifonului din cea de-a patra eră. Cu acest prilej am stabilit și sifonul care va fi utilizat în cea de-a cincea eră. E vorba de autosifon, care folosește cartușe cu acid carbonic la încărcarea lui. Precum se știe, și acesta s-a grăbit cu apariția, sărind cîteva trepte. (Din această cauză nu se găsesc, uneori, cartușe cu acid carbonic). Cei ce-l posedă să nu-l arunce însă. Îi vom asigura funcționarea în cea de-a cincea eră. Aveți puțintică răbdare ! Ne aflăm doar în era a treia — era sifonului cu bușon și ghivent din plastic.

D. T.

*) Vezi „Viața economică" din 29 aprilie a.c.

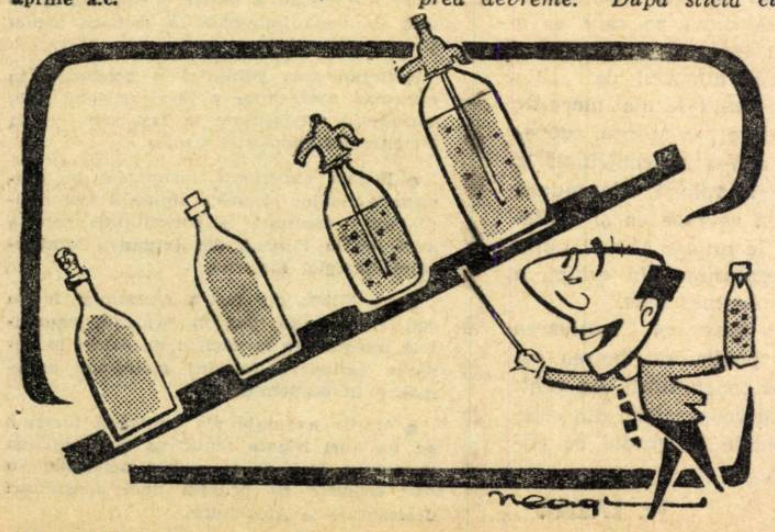

Dificultăți în aprovizionarea șantierelor cu materiale de zidărie

CAPACITATE
PRODUCȚIE
CONSUM
PLAN

CELE 4 COORDONATE ...NECOORDONATE

În primele 4 luni ale anului, la numeroase șantiere de construcții din toate regiunile țării, s-a resimțit o serioasă lipsă de cărămizi. Ea a dus la nerealizarea unor stadii ale lucrărilor preconizate, la prelungirea duratei de execuție a unor obiective.

Există o explicație imediată. Stocul de cărămizi existent la 1 ianuarie a.c. a fost cu aproape o cincime mai mic decît cel de la începutul lui 1965 — în condițiile unor nevoi de consum considerabil sporite, față de cele din perioada corespunzătoare a anului precedent.

Analiza structurii cererii și a perspectivelor de satisfacere a acesteia la nivelul întregului an, pune însă în evidență fenomene care necesită măsuri imediate.

● Fluctuațiile cererii?

PROGRESUL tehnic în construcții limitează în mod firesc ponderea cărămizilor în rîndul materialelor de construcții, în favoarea unei utilizări tot mai largi a betonului armat-monolit și prefabricat. În decursul șesenalului, consumul specific de materiale de zidărie la 1 milion de lei lucrări de construcții-montaj a scăzut continuu, de la 62,4 mii bucăți (în echivalent cărămizi normale) în 1959, la 38,5 mii în 1965. Aceasta a făcut ca în ultimii ani cererile să fie, în general, mai mici decît producția planificată. Ca urmare, industria locală a sistat activitatea unor unități.

Anul 1966 aduce, cel puțin pînă acum, o răsturnare a acestei evoluții. **Cererile de materiale de zidărie cresc în proporție mai mare decît volumul de construcții-montaj prevăzut; ele ar echivala cu un consum specific de 41,8 mii bucăți la 1 milion de lei valoare a lucrărilor.** A intervenit oare un regres în soluțiile constructive? Nu poate fi vorba de așa ceva. Explicația este alta (o confirmă, printre altele, faptul că o serie de ministere constructoare — Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Economiei Forestiere, Ministerul Căilor Ferate au majorat, în cursul lunii martie, cantitățile solicitate cu circa 100 milioane de bucăți). **La data întocmirii necesarului de aprovizionare, ca și la data introducerii în plan a lucrărilor noi, constructorul nu posedă decît în puține cazuri documentația de execuție. De aceea, la baza cererii de repartiții stau nu nevoile reale, reieșite din proiecte, ci indici de consum raportați la valoare care nu reflectă și nu pot reflecta fidel structura și perfecționarea soluțiilor constructive.** Este, deci, de așteptat ca pe parcursul anului, situația să se schimbe întrucîtva.

Cum ar putea fi înlăturată această situație? Unele soluții au fost propuse la Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din construcții. Și anume:

— realizarea decalajului necesar între proiectare și execuție, astfel ca la data stabilirii planului de construcții-montaj pe anul următor, documentația să existe la constructor. Rezolvarea în ansamblu a problemei este de durată, dar progrese substanțiale în acest sens se pot face de pe acum;

— determinarea cu aproximația posibilă a modului cum va evolua în cincinal ponderea fiecăruia din principalele sisteme de realizare a structurilor constructive. Elaborarea unei previziuni bine fundamentate din punct de vedere tehnico-economic de către Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare va permite și o mai justă dimensionare, pe etape, a producției de materiale din zidărie, de prefabricate etc. — și, totodată, va constitui o valoroasă orientare pentru proiectanți.

● Capriciile „modei"

LA lipsa de cărămizi din acest an, deficitul cel mai important s-a resimțit la sortimentele eficiente — cărămizi de format mai mare și cu goluri, care prezintă însemnate avantaje tehnice și economice.

Cu toate că exista o indicație precisă, **producția de cărămizi eficiente nu a fost dezvoltată suficient în ultimii ani.** Asemenea cărămizi sînt livrate în prezent numai de 8—9 fabrici republicane, nesatisfăcător repartizate teritorial (din care cauză **șantierele de la Timișoara**, de pildă, se aprovizionează de la **Tîrgu-Mureș**, cele din Craiova — de la **Tîrnăveni** etc.). În plus, investițiile special făcute în aceste fabrici întîrzie uneori să dea rezultatele scontate. Cazul cel mai elocvent este cel al fabricii de la **Sighișoara**, unde producția de cărămizi eficiente a fost întreruptă, procesul tehnologic nefiind încă pus la punct. O unitate relativ nouă — cea de la **Roman** — după ani de tatonări, nu realizează nici azi cărămidă eficientă (și n-a reușit să asigure o calitate corespunzătoare nici măcar la cărămida plină).

În ce privește unitățile industriei locale, în majoritatea cazurilor ele nu pot să rezolve cerințele tehnologice ale acestui sortiment pretențios. Ele nici nu sînt îndeajuns ajutate de către Ministerul Industriei Construcțiilor și de institutul său de cercetări, în cadrul obligațiilor de coordonare și de asistență tehnică.

Să nu neglijăm însă un alt aspect esențial. Anul trecut, cînd Ministerul Industriei Construcțiilor a introdus unele măsuri pentru mărirea ponderii sortimentelor eficiente în producția globală de materiale de zidărie, constructorii au cerut — masiv și cu precădere — cărămidă plină. De aici au rezultat dificultăți în desfacere, necesitatea de a schimba programul de fabricație la o serie de unități. În mod cu totul neprevăzut, față de un consum de numai circa 35% din total în 1965, anul acesta cererile de cărămizi eficiente reprezintă însă aproximativ 60%. **Proiectanții noilor construcții ale Ministerului Industriei Metalurgice și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini sînt printre cei care au lansat noua „modă '66".** Spunem modă, pentru că la baza ei stă nu vreo schimbare a normativelor de proiectare, ci o acumulare mai mult sau mai puțin întîmplătoare de soluții care solicită acest sortiment.

Un fenomen similar ca semnificații îl constituie ceea ce am numi „înlocuirea... înlocuitorilor". Betonul ușor sau semigreu în blocuri mici, pline sau cu goluri, înlocuiește avantajos cărămida la o serie de categorii de construcții. Tehnologia de confecționare simplă (și care economisește însemnate cantități de combustibil), calitățile termoizolante, sporul de productivitate la punerea în operă explică folosirea lui tot mai largă în toate țările avansate.

Cu investiții destul de însemnate, bazate în mare parte pe import, s-au creat și la noi — cu ani în urmă — capacități de producție pentru astfel de înlocuitori de cărămidă, echivalente cu 8—10 fabrici ceramice de mărime mijlocie. În ultimul timp au intrat, de asemenea, în funcțiune două fabrici de elemente (inclusiv blocuri de zidărie) din beton celular autoclavizat; o a treia fabrică este în construcție.

Consumul de înlocuitori a reprezentat în 1962 un echivalent de 114 milioane de cărămizi, iar în anul următor — 162 milioane. În 1964 s-a înregistrat o cădere bruscă: 88 milioane. Anul trecut, Mnisterul Industriei Construcțiilor a realizat 36,6 milioane, cu peste 12 milioane mai puțin decît prevedea planul — diferență ce n-a putut fi acoperită cu comenzi; iar pentru 1966, la un plan de 100 de milioane lei, pînă acum cererile abia depășesc 20 de milioane.

Vibropresele pentru confecționarea blocurilor stau, la o serie de fabrici, „în conservare". Capacitatea de producție a fabricii de la Bircea a fost reprofilată, ceea ce a atras după sine și lipsa de desfacere a zgurii de furnal expandate de la Hunedoara. Secția de blocuri din beton de granulit de la Tîrgu-Mureș, la care investiția putea fi acum aproape amortizată, n-a produs nimic de la darea ei în exploatare. Exploatările de roci vulcanice ușoare, deschise și dezvoltate cu destule cheltuieli, și-au încetat activitatea. Și toate acestea, pentru că în proiectare „se preferă" cărămida plină, ca acum două mii de ani!

Obligat să respecte proiectul, constructorul ar putea fi totuși un promotor mai activ al noului, cerînd schimbarea soluțiilor. Dar, cel mai adesea, n-o face. Ba, mai mult: Trustul regional de construcții-Banat a protestat împotriva repartiției de beton celular autoclavizat ce i s-a dat, pretextînd că n-are la ce folosi acest material. Solicitat de producător să arbitreze din punct de vedere tehnic, C.S.C.A.S. se menține într-o rezervă exprimată în modul cel mai prudent cu putință: prin tăcere...

Și totuși, C.S.C.A.S. — care a avizat investițiile pentru producția de înlocuitori de cărămidă — este acela care avizează și proiectele-tip, proiectele majorității clădirilor, precum și planurile tehnice departamentale pentru problemele de proiectare și execuție a construcțiilor. Dispune, deci, de instrumentele necesare (la care se adaugă normativele și instrucțiunile tehnice obligatorii pe care le elaborează), pentru a stimula folosirea întregii producții de blocuri de zidărie ușoară și blocuri din beton celular autoclavizat.

● În urgența I-a

ÎNTR-UN termen scurt pot fi luate măsurile de primă urgență, menite — cu posibilitățile actuale — să reducă la minimum deficitul din balanța totală de resurse (deficit evaluat pe 1966, judecînd după cererile unităților de construcții, la un echivalent de 117,5 milioane de cărămizi normale).

● În spiritul unei reglementări (din martie a.c.) a condițiilor în care se poate depăși planul de producție la anumite materiale, producția de cărămizi nu poate depăși cantitățile contractate. Aceasta ar însemna ca pînă la contractarea întregii cantități planificate (inferioară celei cerute), capacitățile existente să fie folosite doar parțial, iar apoi să nu mai poată face față necesarului. Credem că nu mai trebuie demonstrată nevoia unei reconsiderări pe baze realiste, de către organele în drept, a acestei dispoziții, în ce privește materialele de zidărie.

● Ministerul Industriei Construcțiilor urmează să producă în acest an cu 88 milioane de cărămizi (în echivalent) mai mult decît în 1965. La această sarcină, se mai poate adăuga rezerve de cel puțin 20 de milioane. Dar în aceste cifre se includ, cu pondere majoritară, înlocuitorii. Deci, este necesar să se schimbe de urgență soluțiile de proiect ce prevăd cărămida pentru construcții în cazurile în care, potrivit normativelor în vigoare, se pot folosi blocurile ușoare sau autoclavizate.

● Oricît ar părea de ciudat în lumina celor arătate, planul principalului producător de cărămizi — sfaturile populare — este, în 1966, cu 100 milioane de bucăți mai mic decît cel din 1965. Considerăm că o realizare în plus față de cum s-a prevăzut, de minimum 40—45 milioane de bucăți (ținînd seama de ciclul de fabricație) este posibilă, dacă industria locală va repune cît mai repede în funcțiune capacitățile a căror producție a întrerupt-o temporar.

Dorin CONSTANTINESCU

CONGRESUL SINDICATELOR

(Urmare din pag. 1)

sfătuiri de producție, sesiuni tehnico-științifice și alte manifestări cu caracter economic, organizațiile sindicale și-au orientat activitatea spre problemele esențiale de producție, contribuind la extinderea experienței pozitive dobîndite în întrecerea socialistă, canalizînd inițiativa creatoare a oamenilor muncii în scopul dezvoltării și înfloririi patriei socialiste.

Citeva cifre sînt edificatoare. Astfel, numai în anii 1960—1965 sindicatele au organizat în întreaga țară sute de mii de conferințe tehnico-economice, la care au luat parte peste 19 000 000 de salariați; numărul lectoratelor tehnice și de cultură generală — în cadrul cărora se desfășoară o intensă activitate — a crescut de la 800 în 1961, la 3 150; cursurile care au loc la cele aproape 200 de universități muncitorești organizate în marile combinate, în uzine și centre industriale, sînt frecventate de peste 35 000 de salariați. A sporit simțitor numărul fruntașilor în întrecerea socialistă, ajungînd anul trecut la aproape 300 000 și al inovatorilor care au prezentat și aplicat în producție, numai în cursul anului trecut, peste 44 000 inovații; economiile postcalculate, ca urmare a aplicării acestor inovații, se ridică la 543 560 000 lei. O rodnică muncă, cu bune rezultate, desfășoară sindicatele și pe linia asigurării protecției muncii.

*Înfăptuirea mărețului program de înflorire multilaterală a României socialiste, trasat de cel de-al IX-lea Congres al partidului pune în fața sindicatelor sarcini sporite. Mobilizînd toate forțele de care dispun sindicatele din țara noastră, cea mai largă organizație a clasei muncitoare, trebuie — așa după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al partidului — **„să desfășoare o muncă susținută, pentru mai buna organizare a întrecerii socialiste, să mobilizeze mai larg oamenii muncii la îndeplinirea obiectivelor planului de stat, la exercitarea controlului obștesc. Ele au datoria să se preocupe permanent de îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale celor ce muncesc".***

Analizînd activitatea de pînă acum și stabilind sarcinile generale ale organizațiilor sindicale privind îndeplinirea planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale, ridicarea bunăstării materiale și a nivelului cultural al oamenilor muncii. Congresul al V-lea al Sindicatelor din țara noastră va constitui un nou și important prilej de mobilizare a clasei muncitoare la măreața operă de desăvîrșire a construcției socialismului pe care o desfășoară poporul nostru sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Contracte de import încheiate de Întreprinderea „Metalimport" cu firme din R. F. Germană, prevăd cumpărarea de la firma „Contistahl" a 700 de tone de țevi de precizie și 130 de tone de oțel arc, de la firma „Habag" a circa 600 de tone de tablă pentru cazane și 630 de tone de sîrmă pentru cabluri, de la firma „Coutinho C." a 500 de tone de cabluri de tracțiune și 480 de tone de sîrmă blanc pentru cabluri, de la firma „Comex" a circa 2 000 de tone de sîrmă-oțel pentru beton precomprimat. Cu firma vest-germană „Frantz Kirchfeld" s-a contractat exportul a 20 000 de tone de fontă de turnătorie și a 40 000 de tone de fontă veche.

● „Exportlemn" a încheiat noi contracte pentru exportul a 114 tone de mangal de retortă în R.F. Germană și Elveția, 26 de tone de mangal de bocșe în Austria, 105 000 mp de plăci aglomerate în Belgia, Cipru, Grecia, Liban, Tunisia, 2 700 de tone de plăci fibrolemnoase în Cipru, R. F. Germană, Malta, Siria, Sudan, 35 700 mc de lemn de fag și alte esențe pentru celuloză în Austria și Italia, 22 000 mc de bile/manele în Grecia și Tunisia, 21 000 mc de cherestea de fag în Anglia, Cipru, Grecia, Italia, Norvegia, 4 700 mc de cherestea de stejar în Cipru, Italia, Suedia, mobilă în valoare de 1,3 mil. lei valută în R. F. Germană și S.U.A., scaune și mic mobilier în valoare de circa 1,3 mil. lei valută în Anglia, Austria, Norvegia, Sudan, Suedia.

● Exporturile recente de mașini-unelte, efectuate în cadrul contractelor existente de Întreprinderea „Mașinexport", au cuprins 5 strunguri carusel în U.R.S.S., strunguri paralele în R. S. Cehoslovacă, mașini de găurit în R. D. Germană, diferite mașini-unelte în Turcia.

● „Românoexport" a perfectat contracte cu firme din Suedia pentru livrarea a circa 52 000 mp de țesături din in în amestec cu bumbac.

● Printre livrările efectuate de Întreprinderea „Agroexport" se înscriu 25 de tone de mac în S.U.A., 60 de tone de coreandru în Malaya, 350 de tone de tutun în U.R.S.S., R. P. Ungară, Franța, Italia, Izrael.

● „Cartimex" a semnat contracte pentru exportul de jucării în Anglia, Franța, Italia, Suedia, de hîrtie kraft pentru ambalaj în Suedia, de șervețele de hîrtie litografiate în R.S.F. Iugoslavia, de hîrtie carbon în U.R.S.S.

● În portul Constanța au sosit din import 1 400 de tone de cacao boabe din Ghana, 10 400 de tone de minereu de fier din India; au fost livrate la export 5 000 de tone de ciment în Libia, 5 200 de tone de lingouri de oțel în Italia, 700 de tone de untură de porc în Anglia. Din U.R.S.S. au sosit pe cale ferată 203 700 de tone de minereu de fier, 32 000 de tone de cărbuni, 50 000 de tone de cocs furnal, 111 000 de tone de metale, 48 500 de tone de apatită.

OMOLOGAREA UTILAJELOR, INSTALAŢIILOR ŞI MOBILIERULUI IN COOPERAŢIA DE CONSUM

ÎNTĂRIREA şi dezvoltarea bazei tehnico-materiale a cooperaţiei de consum se realizează şi prin înzestrarea organizaţiilor şi întreprinderilor sale cu utilaje, instalaţii şi mobilier, avînd caracteristici constructive superioare, siguranţă în exploatare şi durată îndelungată de funcţionare. Pentru a se verifica dacă un produs nou corespunde proiectului şi se poate trece la fabricarea seriei zero, sau în cazul unicatelor dacă acestea corespund proiectului şi pot fi date în exploatare, este necesară omologarea prototipurilor.

Prin decizia Centrocoop nr. 55/1966 s-au aprobat instrucţiuni care prevăd cadrul general de omologare a produselor noi din ramura construcţiilor de maşini, utilaje, instalaţii şi mobilier în cooperaţia de consum.

Noua reglementare defineşte noţiunea de „produs nou" în ramura construcţiilor de maşini, utilaje şi mobilier, prin care se înţelege orice maşină, utilaj, instalaţie, aparat sau obiect realizat de către întreprinderile de producţie cooperatiste, avînd o funcţie bine precizată ca unitate separată sau în componenţa unor agregate complexe, care se execută pentru prima dată.

● Condiţiile pentru omologarea şi organizarea comisiei de omologare

La omologarea unui produs nou se va avea în vedere în principal îndeplinirea următoarelor cerinţe :

- calitatea proiectului de execuţie şi respectarea în elaborarea acestuia a recomandărilor Consiliului tehnico-ştiinţific şi a altor avize de specialitate ;
- realizarea prototipului potrivit proiectului şi caietului de sarcini ;
- concepţia corespunzătoare a proiectului pentru asigurarea funcţionării în condiţii optime a utilajului ;
- calitatea materialelor, toleranţele prescrise în documentaţie, tratamente termice.

Lucrările de omologare se preconizează a fi realizate printr-o comisie de omologare a prototipurilor, în care sînt atraşi ingineri şi tehnicieni din cadrul direcţiilor din Centrocoop, întreprinderilor de producţie, organizaţiilor beneficiare şi a proiectantului, cu experienţă în domeniul concepţiei şi execuţiei maşinilor, utilajelor şi mobilierului. La omologarea unor produse cu regim special (aparate de măsură şi control, utilaje de ridicat etc.) în componenţa comisiei se vor include obligatoriu şi delegaţii organelor tehnice de stat.

Pentru îndeplinirea lucrărilor curente ale comisiei de omologare, s-a preconizat organizarea la Centrocoop a unui secretariat, care va avea ca atribuţii principale : planificarea datelor de omologare, convocarea delegaţiilor şi invitaţiilor, întocmirea procesului-verbal de omologare, elaborarea fişelor cu caracteristicile produselor omologate, precum şi alte lucrări.

● Lucrările premergătoare omologării produselor noi

Pregătirile pentru omologare constituie o importantă sarcină pentru întreprinderea producătoare. Executarea prototipului şi recepţionarea acestuia de către o comisie care funcţionează la producător constituie prima condiţie necesară prezentării la omologare. Scopul recepţiei interne este acela de a verifica calitatea prototipului, comportarea sa comparativ cu prevederile caietului de sarcini şi înlăturarea eventualelor defecte constatate. O altă condiţie este aceea ca întreprinderea executantă să organizeze locul de lucru al comisiei de omologare, să asigure materialele, aparatura, sculele necesare probelor de omologare şi să verifice şi etaloneze la organele Direcţiei generale de metrologie, standarde şi invenţii, aparatele de măsură şi control. De asemenea, se vor verifica uleiurile, combustibilul şi celelalte materiale care se consumă în timpul perioadei de experimentare. Întreprinderea mai are şi îndatorirea de a prezenta la omologare dosarul care conţine actele referitoare la prototip.

● Efectuarea probelor la omologare şi concluziile comisiei de omologare

Instrucţiunile stabilesc în amănunţime verificările şi probele care se execută la omologare. Printre acestea s-au prevăzut : verificarea concordanţei dintre proiectul de execuţie şi caietul de sarcini, cu studiul tehnico-economic aprobat şi recomandările C.T.S. sau alte avize de specialitate ; constatarea dacă prototipul corespunde cu desenele de execuţie şi caietul de sarcini ; determinarea calităţii execuţiei prototipului ; efectuarea probei de mers în gol, a probei funcţionale sub sarcină şi aceea de funcţionare de durată. În cazul cînd unele probe şi verificări s-au efectuat la un institut specializat sau în cadrul unui laborator de întreprindere, acestea se pot considera valabile numai dacă există un document oficial, în care s-au consemnat rezultatele obţinute. Comisia de omologare nu este însă obligată să accepte aceste rezultate, deoarece i s-a conferit dreptul de a putea dispune o nouă verificare sau probă în condiţiile ce urmează să le stabilească de la caz la caz.

Concluziile comisiei de omologare, care se consemnează prin procese-verbale, pot fi : omologarea (cu sau fără observaţii) sau respingerea omologării. Dacă în cursul lucrărilor comisiei se constată că recomandările au drept consecinţă completări sau schimbarea unor soluţii constructive, care afectează funcţionarea utilajului sau instalaţiei, concluziile asupra omologării se vor formula numai după refacerea acestor soluţii constructive şi reefectuarea probelor. După aprobare, certificatul de omologare constituie documentul legal în baza căruia întreprinderea producătoare poate trece la fabricarea seriei zero, unicatului sau producţiei de serie.

● Omologarea seriei zero

Obligativitatea omologării seriei zero prevăzută de noua reglementare creează posibilitatea prelucrării, asamblării şi controlului calitativ al produsului, potrivit cerinţelor tehnice prevăzute la omologarea prototipului şi asigură verificarea şi organizarea procesului tehnologic proiectat pentru producţia de serie. În acest scop se stabileşte constituirea unei comisii speciale, cu participarea inginerului-şef, şefului serviciului producţie şi responsabilului C.T.C. de la întreprinderea executantă, a delegaţiilor direcţiilor din Centrocoop şi proiectantului. Procesul verbal de omologare a seriei zero se aprobă de către Direcţia generală de producţie.

Aplicarea cu începere de la 15 aprilie 1966 a noii reglementări privind omologarea produselor noi, va asigura condiţiile necesare executării la un nivel tehnic superior a utilajelor, instalaţiilor şi mobilierului destinat dotării organizaţiilor cooperaţiei de consum.

Pompiliu IONESCU

CRITERII PENTRU VERIFICAREA CALITĂŢII LUCRĂRILOR DE CONSTRUCŢII-MONTAJ

PÎNĂ în prezent, verificarea calităţii lucrărilor de construcţii-montaj se făcea pe baza prevederilor din diferite prescripţii tehnice şi stasuri. Prin **instrucţiunile tehnice pentru verificarea calităţii lucrărilor de construcţii montaj la clădiri civile şi industriale,** aprobate prin ordinul C.S.C.A.S. nr. 167 din 8 aprilie 1966, organele care au sarcina de a verifica calitatea lucrărilor, indiferent de faza în care se găseşte lucrarea de construcţii, primesc baza pe care în viitor urmează să-şi desfăşoare activitatea.

Instrucţiunile aprobate, care vor intra în aplicare de la data publicării lor în Buletinul C.S.C.A.S., sînt corelate cu prescripţiile tehnice în vigoare.

Domeniul de aplicare a instrucţiunilor se referă la toate lucrările de construcţii-montaj pentru clădirile civile şi industriale indiferent de stadiul lor de execuţie, precum şi la lucrările de construcţii-montaj privind reparaţiile capitale a acestor grupe de lucrări. Instrucţiunile vor fi utilizate de conducătorii lucrărilor, de organele de control ale constructorilor, de proiectanţi, cît şi de organele de control şi recepţie ale beneficiarului lucrărilor. La verificarea calităţii lucrărilor vor trebui avute în vedere, atît normele de tehnică a securităţii (publicate în Buletinul C.S.C.A.S. nr. 11—12—13/1965), cît şi normativul pentru proiectarea şi executarea construcţiilor din punct de vedere al prevenirii incendiilor (N.P.C.I. 1—1964—C 5764, publicat în Buletinul C.S.C.A.S. nr. 9—10—11/1964).

În dispoziţiile comune se precizează că verificarea calităţii lucrărilor se face din două puncte de vedere şi anume :

a. corespondenţa acestora cu prevederile proiectelor ;

b. verificarea calitativă a lucrărilor executate.

Verificarea corespondenţei cu prevederile proiectelor se face vizual şi prin compararea dimensiunilor lucrărilor real executate cu cele din proiecte, în acest scop făcîndu-se măsurătorile corespunzătoare. Se precizează că organele de execuţie au obligaţia de a pune la dispoziţia organelor de verificare toate piesele proiectelor şi modificările efectuate de proiectanţi pe parcursul lucrărilor.

La verificarea oricărei lucrări de construcţii se va efectua, atît verificarea scriptică, cît şi verificarea fizică.

La verificarea instalaţiilor, motoarelor, agregatelor şi mecanismelor va trebui examinat dacă prin funcţionarea lor se asigură prevederile tehnologice sau de confort din proiecte.

În partea a 2-a a instrucţiunilor sînt prevăzute metodele şi procedeele practice de verificarea calităţii lucrărilor de construcţii-montaj. Acestea sînt cuprinse în fascicole separate pe capitole de lucrări.

Fascicolele cuprind : menţionarea normativelor şi instrucţiunilor tehnice, după care trebuie să se execute articolele respective de lucrări ; modul cum se face verificarea dimensională şi abaterile admise ; documentele ce trebuie examinate în cadrul verificării scriptice ; metodele şi procedeele pentru verificarea fizică.

Precizarea în cadrul unor instrucţiuni a modului de verificare a calităţii lucrărilor de construcţii-montaj va contribui la depistarea şi prevenirea pe parcursul execuţiei a unor defecţiuni de calitate şi în general la îmbunătăţirea în continuare a calităţii construcţiilor.

ing. M. WEINTRAUB

CONTRACTAREA PRODUSELOR TEXTILE PENTRU TRIMESTRELE IV/1966 ŞI I/1967

LA 3 mai 1966 s-a definitivat metodologia de încheiere a contractelor de furnizare la fondul pieţei, pentru trimestrele IV/1966 şi I/1967, privind produsele din subramurile industriale tricotaje, confecţii şi ţesături. Contractările vor avea loc între 6 mai — 7 iulie 1966 la Poiana Braşov.

● Graficul de desfăşurare a lucrărilor de contractare

— Între 6—20 mai 1966, fabricile de confecţii prezintă modelele ce se oferă spre contractare, iar după alegere, întreprinderile comerciale beneficiare lansează comenzile către furnizori. În această fază beneficiarii, bazaţi pe cunoaşterea cererii de consum specifice regiunii (modele, desene, poziţii coloristice), îşi desfăşoară atribuţiile în alegerea celor mai adecvate modele, influenţînd astfel industria să producă sortimentele solicitate de consumatori.

— Între 21 mai — 5 iunie 1966, fabricile de confecţii (la sediul lor) centralizează comenzile primite, după care determină materiile prime necesare şi posibilităţile de producţie, în funcţie de capacităţi, totalizează cantităţile pe modele comandate în vederea stabilirii minimului posibil de realizat industrial etc.

— Între 6 — 14 iunie (din nou la Poiana Braşov) fabricile de confecţii contractează cu furnizorii de ţesături materia primă necesară, după care definitivează fondul de marfă (confecţii), pe care pot să-l realizeze din totalul comenzilor lansate de beneficiari.

— Între 20 — 30 iunie 1966 se încheie, între furnizorii de confecţii şi beneficiarii comerţului, contractele de furnizare pentru fondul pieţei.

— Între 6 — 20 mai 1966, în baza colecţiei de tricotaje prezentată de fiecare fabrică de tricotaje, se determină de către întreprinderile comerciale beneficiare gama sortimentală (modele, culori) după care se lansează comenzile definitive, urmate de încheierea contractelor.

— Între 28 iunie — 7 iulie 1966, se efectuează aceleaşi operaţiuni ca mai sus, între întreprinderea furnizoare de ţesături şi întreprinderile comerciale beneficiare, pentru ţesăturile-metraje destinate fondului pieţei.

● Emiterea dispoziţiilor de contractare

După determinarea în adîncime a produselor care urmează a fi contractate, direcţiile generale industriale de resort din Ministerul Industriei Uşoare vor emite la locul contractării acte administrative de planificare, sub forma dispoziţiilor de contractare, în care se vor exprima cantităţile exacte — pe grupe de produse — care urmează a se contracta în totalitate de o întreprindere furnizoare, precum şi cu fiecare întreprindere comercială cu ridicata în parte.

Dispoziţiile de livrare se vor emite separat pe trim. IV/1966 şi separat pentru trimestrul I/1967.

Ca urmare a faptului că dispoziţiile de contractare se emit după determinarea fondului de marfă în adîncime, dar înainte de încheierea contractelor, se realizează o îmbinare pozitivă între **acţiunea de planificare şi lărgirea considerabilă a influenţei pe care trebuie să o aibă întreprinderile direct beneficiare asupra structurii fondului de marfă** ce urmează a fi planificat a se produce, evitîndu-se totodată deficienţele provocate de emiterea lor cu mare întîrziere (semnalate în „Viaţa economică" nr. 37/1965).

Dispoziţiile de contractare sînt astfel concepute încît să poată fi semnate şi de organul tutelar al beneficiarilor, creîndu-se astfel posibilitatea realizării unui alt imperativ legal : **emiterea coordonată a actelor administrative de planificare.**

● Întocmirea şi semnarea contractelor

Continuînd experimentul din trimestrele II şi III/1966, cînd a fost elaborat un proiect de contract unic, care a dus la rezultate pozitive prin eliminarea multor divergenţe şi **la actualele contractări se vor difuza întreprinderilor furnizoare formulare de contracte tipărite centralizat,** îmbunătăţite în urma observaţiilor făcute de părţile interesate.

Ca urmare a faptului că perioada de contractare semestrial sezonieră — 1 octombrie 1966 — 31 martie 1967 — cuprinde perioade anuale de plan diferite, **urmează să se încheie două rînduri de contracte şi anexe,** unele pentru trimestrul IV/1966 şi altele pentru trimestrul I/1967.

De asemenea, pentru a veni în ajutorul cooperaţiei de consum, pentru livrările în tranzit ce se vor efectua acestor subbeneficiari, se vor încheia anexe aparte, care însă vor face parte, **ca analitice,** din anexele încheiate cu întreprinderile comerţului cu ridicata beneficiare.

Menţionăm că încheierea contractelor pe trimestrul I/1967 încă din luna mai—iunie 1966, face ca acestea **să preceadă cu mult definitivarea planului de stat pe anul care urmează,** ceea ce prezintă importante avantaje economice (vezi şi ancheta „Contractarea poate precede definitivarea planului ?", din „Viaţa economică" nr. 14/1966), înscriindu-se, totodată, pe linia indicaţiilor rezultate din materialele Conferinţei pe ţară a lucrătorilor din comerţ.

● Concilierea divergenţelor

La semnarea contractelor şi a anexelor se ridică multiple probleme care dacă nu sînt soluţionate la locul contractării, prin contact direct, conduc la multiple litigii, cunoscută fiind eficienţa limitată a concilierii prin corespondenţă.

Pentru aceste motive, la locul contractării vor funcţiona colective de jurişti delegaţi de organele centrale ale întreprinderilor furnizoare şi beneficiare, care vor urmări efectuarea pe loc a procedurii de conciliere, cu concursul organelor economice şi tehnice tutelare competente.

Prin indicaţiile scrise date întreprinderilor furnizoare şi care au fost aprobate de conducerea Ministerului Industriei Uşoare, **s-a recomandat acestora să concilieze, pe cît posibil, divergenţele formulate de beneficiari,** pentru ca astfel să plece de la locul contractării cu obligaţii de livrare precis determinate, sub toate aspectele.

Alexandru DETEŞAN

FIŞIER

ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR ECONOMICE PLANIFICATE

● Obligaţia de a se încheia contracte scrise : **H.C.M. nr. 524/1951, art. 8; Instrucţiunile P.A.S. nr. 6/1958.**

● Procedura şi principiile generale privind încheierea contractelor : **H.C.M. nr. 524/1951, art. 8. Instrucţiunile P.A.S. nr. 207/1952, nr. 3/1956, nr. 52/1956, nr. 3/1957, nr. 15/1964.**

● Semnarea contractelor de alte persoane decît conducătorul întreprinderii : **Decretul 199/1949, art. 13 şi 17; Decizia P.A.S. nr. 834/1961, publicată în revista „Arbitrajul de stat", nr. 2/1965, pag. 65.**

● Data încheierii contractului : **Instrucţiunile P.A.S. nr. 14/1960.**

● Stabilirea termenelor de livrare pe zile fixe : **H.C.M. nr. 116/1962, art. 16.**

● Inadmisibilitatea încheierii contractelor după livrare : **Instrucţiunile P.A.S. nr. 2926/1952.**

● Amenzi pentru necontractare — pînă cînd pot fi urmărite : **Instrucţiunea P.A.S. nr. 22/1957.**

Notă : **Toate instrucţiunile Primului Arbitru de Stat citate în fişier sînt publicate în lucrarea „Culegeri de Instrucţiuni date de Primul Arbitru de Stat". Comentate şi adnotate de N. Manolescu şi I. Cioară apărută în Editura Ştiinţifică — 1966.**

ECOURI LA ANCHETA NOASTRĂ

PERIPEȚIILE AMBALAJULUI

ANCHETA întreprinsă de redacția revistei noastre, avînd ca obiect modul în care se desfășoară producerea, folosirea și circulația ambalajelor („Viața economică" nr. 1/1966), a fost urmată de numeroase scrisori și materiale ce au sosit la redacție, în care relevîndu-se și alte deficiențe, se fac totodată propuneri și sugestii cu privire la perfecționarea sistemului de reglementare a problemelor ambalajelor.

● Restituirea obligatorie a ambalajelor este depășită de viață

ÎMPĂRTĂȘESC întru totul ideile expuse în materialul **„Peripețiile ambalajului"**, care — într-o formă deosebit de sugestivă — tratează un subiect de o mare actualitate, ajungîndu-se la concluzii profund realiste.

Pornind de la analiza dificultăților de ordin economico-financiar și organizatoric, ce decurg din actualul sistem de circulație a ambalajelor, de la necesitatea perfecționării acestui sistem, în cele ce urmează dorim să facem unele propuneri și sugestii.

Criteriul principal: simplitate și economisirea muncii sociale

— Este necesar să fie unificată legislația referitoare la ambalaje, căci în prezent există mai multe acte normative, instrucțiuni, decizii ale Primului Arbitru de Stat etc. care, în mod disparat și uneori contradictoriu, reglementează materia.

● *De lege ferenda*, propunem suprimarea principiului de restituire a ambalajelor, pentru următoarele motive :

— Circulația în gol a ambalajelor încarcă traficul feroviar cu numeroase transporturi voluminoase dar neeconomicoase, blocînd un mare număr de vagoane care ar putea fi folosite pentru nevoi mult mai importante ale economiei naționale.

— În cursul transportului, ambalajele goale (restituite) sînt supuse unor multiple și grave deteriorări, pentru că sînt manipulate cu mai puțină grijă decît în timpul circulației lor cu produse.

— La primirea ambalajelor cu mărfuri beneficiarul execută o recondiționare superficială a ambalajelor spre a le putea restitui furnizorului. Operațiunile de recondiționare se efectuează în micile ateliere proprii ale beneficiarilor, care cheltuiesc sume importante pentru înființarea și menținerea acestora.

— Sistemul restituirii ambalajelor necesită forță de muncă, ocupată cu ținerea anumitor evidențe : termene de restituire, plata la timp a facturilor etc. Acest personal ar putea fi degrevat de asemenea lucrări și să fie folosit pentru îndeplinirea altor sarcini mai utile.

Circulația tuturor ambalajelor prin întreprinderi specializate

Credem că este indicat să se generalizeze pe economie aplicarea art. 47 alin. penultim din Condițiile fundamentale M.I.U., care prevede că : „Se consideră corespunzătoare calitativ ambalajele care asigură integritatea produselor din punct de vedere calitativ și cantitativ, pe tot timpul transportului, pînă la destinație, precum și depozitarea în bune condițiuni, conform standardelor și normelor interne în vigoare, chiar dacă în timpul transportului și manipulărilor au suferit unele deprecieri".

De asemenea, considerăm indicat să apară o dispoziție legală care să interzică refuzarea la plată a ambalajelor dacă la destinație nu s-au constatat lipsuri cantitative și calitative la produsele transportate.

Considerăm binevenită ideea exprimată în articolul din revistă de a fi lărgite atribuțiile întreprinderii pentru recuperarea și valorificarea ambalajelor (I.R.V.A.).

În această privință, sîntem de părere că I.R.V.A. ar trebui să fie obligată a prelua de la unitățile socialiste toate felurile de ambalaje, indiferent de tipul acestora și de faptul că ele sînt standardizate sau numai autorizate.

De asemenea, opinăm că I.R.V.A. trebuie să fie astfel reorganizată încît să devină o întreprindere puternică, aptă să aprovizioneze cu ambalaje toate unitățile socialiste din raza ei teritorială de activitate.

Considerăm că ideile realiste exprimate în materialul publicat în „Viața economică", completate și adîncite, vor putea servi la soluționarea definitivă a deficiențelor existente în domeniul circulației ambalajelor.

S. MOLDOVAN
director, Întreprinderea „Flamura roșie"-Sibiu

● Se impune revizuirea cadrului legislativ existent

MATERIALELE publicate în **Viața economică**, avînd ca obiect modul în care se efectuează circulația ambalajelor, au supus analizei o problemă complexă, de mare însemnătate și actualitate pentru activitatea economică a întreprinderilor. Numeroasele acte normative elaborate în decursul timpului, care reglementează producția, circulația și gospodărirea ambalajelor nu cuprind în totalitate și unitar multiplele probleme ridicate de activitatea în continuă creștere a organizațiilor și întreprinderilor în livrarea produselor ambalate la beneficiari. Practicarea modalităților diferite de circulație a ambalajelor, existența mai multor criterii de stabilire a termenelor de restituire a acestora (nu în toate cazurile corespunzătoare condițiilor specifice de activitate ale organizațiilor beneficiare), termenele diferite de la care începe să curgă obligația de restituire etc., au determinat unele greutăți în circulația și gospodărirea ambalajelor.

Pentru îmbunătățirea substanțială a circulației ambalajelor se impune luarea unor măsuri corespunzătoare, atît în cadrul legislativ actual, cît și în perspectivă.

De ce avantaje numai pentru furnizor ?

● În condițiile actuale facturarea și refacturarea ambalajelor de transport se face în funcție de condiția de preț a produsului. Includerea valorii ambalajului în prețul produsului, conferă la restituire organizației beneficiare dreptul la o cotă de 30% din valoarea ambalajului, în timp ce ambalajele necuprinse în prețul produselor se facturează de către întreprinderea furnizoare separat, organizația beneficiară avînd obligația să le refactureze în limita unor cote valorice prevăzute în unele condiții fundamentale de livrare sau conform cotelor valorice stabilite prin contracte. Aplicarea acestui regim de facturare avantajos întreprinderii furnizoare, în ambele ipoteze menționate, sporește munca aparatului din economie și creează uneori neînțelegeri în stabilirea cotelor valorice la restituirea ambalajelor între părțile contractante. De asemenea, nu este justificată suportarea de către organizația beneficiară a uzurii repetate a ambalajelor, în cazul cînd valoarea acestora nu este inclusă în prețul produselor, dacă se are în vedere faptul că întreprinderea furnizoare prin mai multe livrări și în consecință facturări, realizează și depășește costul inițial al ambalajului.

Cele de mai sus scot în evidență necesitatea revizuirii sistemului de facturare a ambalajelor și a modului de amortizare a acestora.

„Termen unic" pentru restituirea ambalajelor și...

● Potrivit normelor în vigoare termenele de la care începe să curgă obligația de restituire a ambalajelor, diferă de la un produs la altul și nu au întotdeauna în vedere condițiile specifice de activitate a organizațiilor beneficiare (viteza de circulație a produselor, numărul verigilor pînă la consumator etc.). **Propunem stabilirea unui „termen unic" pentru toate tipurile de ambalaje și anume : „de la data primirii efective a produselor de către organizația beneficiară, respectiv subbeneficiară".**

...nomenclator unic pentru condițiile minime de calitate

● Condițiile de calitate pe care trebuie să le îndeplinească ambalajele de transport refolosibile nu sînt stabilite unitar (unele condiții fundamentale consideră corespunzător ambalajul care asigură integritatea produselor, în timp ce alte condiții fundamentale apreciază calitatea acestuia numai dacă are toate părțile componente, curate și apte reutilizării etc.), dînd astfel posibilitatea întreprinderilor furnizoare și organizațiilor beneficiare să interpreteze diferit noțiunea de calitate la livrarea și restituirea ambalajelor și ducînd uneori nejustificat la litigii arbitrale. Prin instrucțiunile nr. 2/1963 elaborate în aplicarea H.C.M. nr. 1690/1960, s-a soluționat în parte această problemă, în sensul precizării condițiilor minime de calitate pentru unele ambalaje care circulă pe baza principiului vînzării-cumpărării : butoaie, putini, lăzi, saci etc. **Apreciem însă utilitatea elaborării de către ministerele și organizațiile centrale furnizoare și beneficiare, împreună cu Oficiul de ambalaje a unui nomenclator unic care să prevadă în amănunțime condițiile minime de calitate pe care trebuie să le îndeplinească fiecare tip de ambalaj, pentru a fi considerat corespunzător transportării și depozitării produselor.**

În perspectivă, pe baza unui studiu aprofundat, considerăm oportună **stabilirea unei noi reglementări a circulației ambalajelor, unitară, simplificată și corespunzătoare stadiului actual de dezvoltare a economiei naționale. În acest sens sugerăm adoptarea ca principiu de bază în circulația ambalajelor vînzarea-cumpărarea și recuperarea acestora prin întreprinderi specializate,** organizate în cadrul Ministerului Comerțului Interior.

Emil VICOL
consilier juridic, Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum

● Păstrarea calității produselor transportate — criteriu principal la recepția ambalajelor

COMPLEXITATEA actelor normative și modul defectuos cum este organizată circulația ambalajelor creează și întreprinderii noastre foarte multe greutăți.

● Una din cauzele ce conduc la un număr important de litigii între destinatarul și expeditorul ambalajelor de transport ce se restituie este modul defectuos al manipulării și depozitării acestora de către organele C.F.R.

Ambalajele restituite în București sosesc prin gara Progresul. În cea mai mare parte a cazurilor însă, cînd te prezinți să ridici ambalajele pentru care ai fost avizat, acestea nu se mai găsesc, ele fiind eliberate altui destinatar, iar ție ți se oferă la alegere ori ce alt ambalaj de aceeași natură. Delegații întreprinderilor ce merg să ridice ambalajele din gări (însoțitori de mașini sau șoferi) se lasă de multe ori influențați și ridică alte ambalaje, dar care nu mai corespund cu cele folosite de întreprindere sau, dacă corespund ca tip, nu corespund și calitativ. Astfel iau naștere refuzurile la recepție, litigiile la arbitraje ce duc în ultimă instanță la muncă și cheltuieli inutile.

De ce sînt refuzate la recepție ambalaje bune

● În alte cazuri, ambalajele de transport expediate cu produse de întreprinderile producătoare către organizațiile comerciale, chiar dacă ajung la destinație în stare bună, sînt refuzate de acestea la recepție, în scopul de a nu mai suporta diferența de 25% dintre prețul cu care o primește și prețul cu care o restituie.

Este adevărat că modul în care este reglementată azi această problemă nedreptățește organele comerțului, care sînt în situația să plătească integral unele ambalaje de transport de două sau trei ori, în cazul cînd ele, din fericire, au o viață mai lungă ; dar aceasta, nu le îndreptățește totuși, ca pe motive neprincipiale, să refuze la recepție ambalajele de transport primite cu mărfuri.

În vederea reglementării acestei probleme, propunem ca **ambalajele de transport să nu mai circule pe principiul restituirii între beneficiar și furnizor, ci să se valorifice prin I.R.V.A.** după următorul principiu :

— furnizorul să factureze beneficiarului ambalajul de transport la preț de achiziție ;

— beneficiarul să-l predea la I.R.V.A. cu 75% din acest preț ;

— I.R.V.A. să-l revîndă întreprinderilor consumatoare cu 90% din prețul inițial.

Prețurile indicate propun a se aplica numai la ambalajele recuperate ce se află în stare bună. Pe măsură ce ambalajul este mai deteriorat, procentul valoric cu care se predă la I.R.V.A. să scadă, astfel ca această întreprindere să-și poată acoperi cheltuielile de recondiționare și să-l revîndă tot cu 90% din prețul de achiziție.

Metoda actuală de a se procura ambalaje recuperate de la I.R.V.A. la preț de achiziție inițial, determină ca întreprinderile să fie tentate să utilizeze numai ambalaje noi care au același preț și dau naștere la mai puține probleme în relațiile cu beneficiarii.

Cum se pot lichida litigiile

● Consider că noua reglementare ar trebui să prevadă ca ambalajele de transport să fie admise sau respinse la recepție în funcție de faptul dacă produsele ambalate au ajuns sau nu în stare bună la destinație.

Apreciem că peste 90% din litigiile pe teme de ambalaje ar dispare dacă calitatea acestora ar fi determinată de criteriul expus mai sus.

● În vederea reducerii spațiului de depozitare, a volumului de muncă în manipulări și a utilizării mai raționale a mijloacelor de transport, propun să se introducă utilizarea lăzilor de transport pliante.

Nicolae TUDORACHE
contabil șef, Fabrica de mase plastice „Muntenia"-București

„Cimitirul" ambalajelor, sau cum arată depozitul din gara Progresul-București

DINCOLO DE GRANIȚELE TERREI...

Depășirea limitelor Terrei, este poate cea mai semeață realizare tehnică a omului. Prin această izbîndă, el sfărîmă dimensiunile sale pămîntești și devine **cetățean al Cosmosului.**

Departe de a fi o simplă aventură, este un efort științific amplu, muncă perseverentă, înaltă tehnicitate, care – lăsînd la o parte efectele indirecte în diverse ramuri industriale, – au început de pe acum să fie încununate de rezultate economice directe : cu sprijinul sateliților, televiziunea este pe cale să devină mondială ; în curînd sateliții vor prevesti vremea, vor descoperi zăcăminte necesare industriei și vor rezolva probleme geodezice ; vor putea fi captați asteroizii pentru prețioasele metale care îi alcătuiesc ; se deschid perspective pentru valorificarea solului lunar.

COSMOSUL ȘI ECONOMIA

LA cinci ani de la lansarea primului om în Cosmos, după ce multiplele experiențe sovietice și americane au rezolvat probleme complexe, printre care ieșirea omului direct în spațiul cosmic, „întîlnirea" spațială a navelor cosmice, căderea lină pe suprafața Lunei etc., stația automată sovietică „Luna-10" înscrie un nou pas hotărîtor pe calea deschiderii rutei interplanetare Pămînt-Lună. Primul satelit artificial al Lunei, lansat cu această ocazie, este destinat să ne transmită informații precise despre satelitul natural al Pămîntului din imediata sa vecinătate. Ne apropiem, așadar, în progresie geometrică, de evenimentul științific și tehnic al secolului al XX-lea : primul popas al omului pe un alt corp ceresc !

Desigur că eforturile Omenirii în această direcție, deloc neglijabile sub aspectul lor financiar, ridică o multitudine de întrebări cu privire la aspectul economic al escaladării Cosmosului. Ne gîndim deci, la o „Economie cosmică" ! Realizările în domeniul cercetării spațiului cosmic, însă, ne asigură încă de pe acum că, dincolo de amploarea extraordinară și fără precedent pe care a dat-o cercetătorilor în toate ramurile științei și tehnicii, era cosmică afectează și probleme imediate ale producției.

● Justifică investițiile pentru cucerirea lui!

Mijloacele cosmice de zbor exercită o influență dublă : pe de o parte, ele realizează mult așteptatele călătorii interplanetare, pe de altă parte, ele pot fi folosite la rezolvarea unor importante probleme pe care le ridică economia. Amintim astfel că cercetarea spațiului cosmic, ca cea mai complexă investigație științifică și tehnică actuală, antrenează dezvoltarea multilaterală a tuturor ramurilor și specialităților, începînd, de exemplu, cu probleme stricte de metalurgie și terminînd cu cele mai moderne experiențe biologice. Acest proces **determină un mare avînt al tehnicii și al inovației științifice,** care se desfășoară într-un ritm susținut, ținînd seama de rapiditatea pe care o impun evenimentele în problema cuceririi Cosmosului.

În legătură cu problema costului unui zbor cosmic, trebuie să amintim faptul că orbitele sateliților artificiali ne vin de data aceasta în ajutor. Un zbor spre Lună, de pildă, efectuat „în linie dreaptă" — așa cum își închipuia în secolul trecut Jules Verne în fantastica sa călătorie „De la Pămînt la Lună", trecînd peste faptul că practic nu-i posibil la ora actuală — datorită unor piedici serioase, ca acțiunea zonelor de radiație ale Pămîntului asupra organismelor vii etc. —, ar fi cel mai costisitor dintre toate traiectoriile spre Lună. În acest caz, motoarele-rachetă ar trebui să funcționeze zile întregi, pînă ce vehiculul cosmic ar ajunge în zona de egală atracție dintre Pămînt și Lună, situată la circa 347 000 de km de centrul planetei noastre. Folosirea însă în zborul spre Lună a unor orbite de satelit artificial foarte alungite, astfel ca să cuprindă la apogeul lor — punctul cel mai depărtat de Pămînt — și Luna, sînt cele mai economice traiectorii. În aceste cazuri, zonele active, în care funcționează motoarele-rachetă, sînt acoperite în perioade de ordinul a cel mult zeci de minute. Consumul de combustibil în aceste cazuri va fi minim.

Elementele tehnice noi, apărute în acest proces de cucerire a Cosmosului, pot fi folosite în cele mai diferite ramuri ale industriei, transportului, ocrotirii sănătății etc. Acest aspect reprezintă un mare avantaj economic al cuceririi Cosmosului. De exemplu, valorificarea imensei rezerve de energie oferite de radiațiile din spațiul cosmic a început prin punerea la punct a bateriilor solare montate pe navele și stațiile cosmice automate, pentru alimentarea în permanență a acestora cu energie electrică. De altfel, fără folosirea energiei solare, vehiculele cosmice ar fi fost cu mult mai costisitoare.

Să ne gîndim acum la un viitor ceva mai îndepărtat ; va veni cu siguranță timpul cînd zborurile cosmice vor fi foarte obișnuite ! De fapt nu viteza mare de zbor — de peste 8 km/s — este aceea care permite azi numai unor organisme sănătoare și special antrenate să-și ocupe locul în nava cosmică, ci variația de viteză, la lansare și la aterizare, în unitatea de timp, adică mărimea fizică denumită accelerație. Aplicarea în viitor însă, la zborurile cosmice, a energiei atomice — în această privință se fac acum experiențe —, va permite asigurarea unei accelerații în faza activă a zborului, cînd funcționează motoarele-rachetă, în limitele suportabile, în general, pentru orice organism omenesc.

În această situație, **sateliții artificiali își vor găsi o foarte largă aplicabilitate practică: observatoare astronomice și laboratoare științifice cu personal de cercetare la bord, dar mai ales un fel de sateliți-sanatorii.** Într-adevăr, starea de imponderabilitate care se manifestă pe bordul sateliților artificiali va veni — după aprecierile specialiștilor — în ajutorul medicinii ! Astfel, o serie de afecțiuni cardiovasculare, precum și paraliziile vor fi înfrînte în acest mediu imponderabil. De asemenea, medicina va putea beneficia de toată gama de radiații (directă sau filtrată artificial, după caz) aflată în spațiul cosmic.

● Sateliții — geologi

Privind bătrîna noastră planetă din noua perspectivă pe care ne-o oferă sateliții artificiali ai Pămîntului, întrezărim și rezolvarea unor probleme economice de mare importanță : ne referim la resursele industriale ale Pămîntului. Sînt foarte cunoscute metodele, devenite clasice, de descoperire a marilor rezerve de minereuri feroase din scoarța terestră prin metoda magnetică aplicată la fenomenul anomaliilor magnetice. **Instalînd însă pe bordul sateliților artificiali magnetometre sensibile și urmărind în permanență prin radio de la sol indicațiile acestora, nu numai că se pot descoperi noi regiuni cu mari anomalii magnetice deasupra cărora trec sateliții respectivi — dar este posibilă descoperirea legilor de repartiție a anomaliilor magnetice și întocmirea planisferului cu marile regiuni de zăcăminte feroase de pe întreaga suprafață a Pămîntului.**

● Televiziunea universală

Iată însă două domenii de mare importanță economică, în care folosirea sateliților artificiali va deveni deosebit de rentabilă. După cum se știe, transmiterea imaginilor de televiziune la mari distanțe nu este posibilă decît prin intermediul unor relee de transmisie. Rețelele acestor relee, care practic nu pot acoperi decît regiunile de uscat, sînt foarte costisitoare. Și mai costisitoare sînt turnurile de televiziune — cu înălțimi de sute de metri și construite în întregime din metal — care transmit direct imaginile de la postul de emisie.

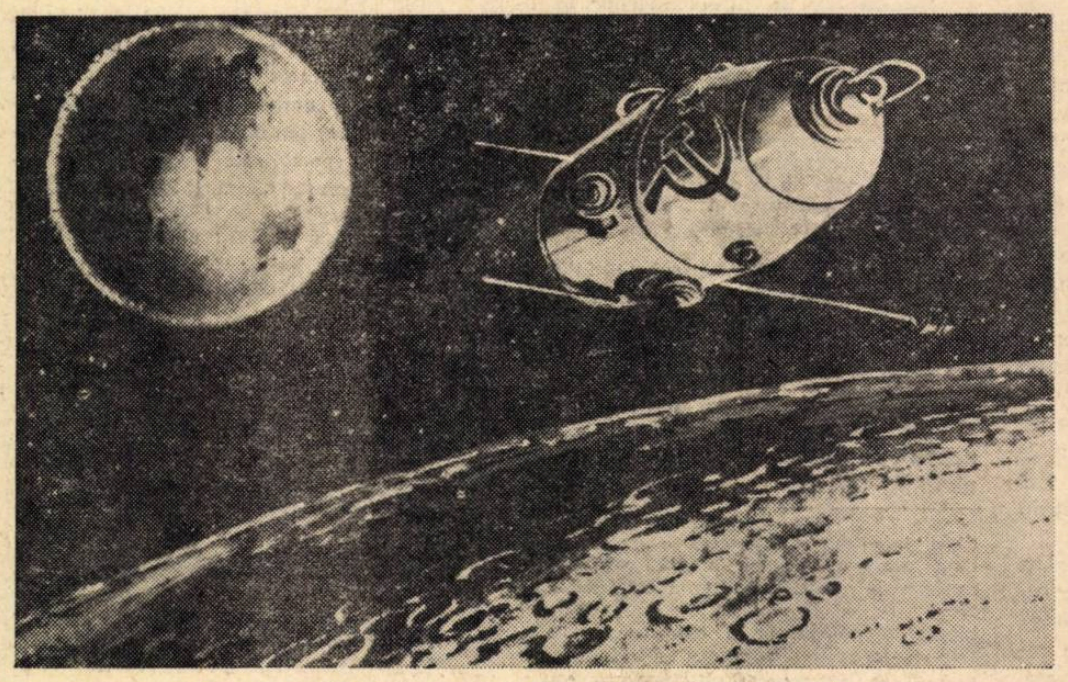

Schița prezintă satelitul sovietic Luna-10 circulînd în jurul Lunei

Sateliții artificiali, însă, oferă înălțimi de sute de mii de kilometri. Condiția principală care se pune este ca acești sateliți să fie staționari ; adică să aibă pe orbita lor cît mai circulară, o viteză egală cu viteza de rotație a Pămîntului ; practic, ei să rămînă deasupra aceluiași punct de pe suprafața Pămîntului. În felul acesta, ei ar înlocui incomparabil mai eficient cele mai înalte turnuri de televiziune posibile. **Trei astfel de sateliți-relee, distanțați unghiular față de centrul Pămîntului la cîte 120° unul de altul, ar putea realiza „televiziunea universală".** În acest caz, un post de emisie de televiziune, prin intermediul acestor sateliți-relee, ar putea acoperi întreg globul pămîntesc. Pentru prima dată, astfel de sateliți staționari — lansați din Statele Unite — și-au arătat eficacitatea în retransmiterea imaginilor de televiziune cu ocazia Jocurilor Olimpice de la Tokio la Washington, pe o distanță foarte mare, satelitul-releu fiind situat într-un punct deasupra Oceanului Pacific. Experiențele au continuat și în prezent sînt promițătoare.

Mai eficienți decît sateliții-relee de televiziune, sînt, în prezent, **sateliții de radiocomunicații transoceanice. Ei înlocuiesc costisitoarele cabluri de pe fundul oceanelor care leagă telefonic continentele !** Viitorul comunicațiilor telefonice la mari distanțe revine acestor sateliți artificiali speciali, de radiocomunicații. Aceste mijloace ultramoderne sînt foarte economice, pe de o parte, și pot transmite un volum de convorbiri pe minut net superior mijloacelor clasice. În Occident s-au făcut încercări de comercializare a lor. Amintim, din seria sateliților de radiocomunicație, sateliții pasivi de tip „Echo" (fără instalație de radio la bord), sau sateliții activi (cu instalație radio la bord) „Telstar", „Syncom", „Early Bird" lansați de S.U.A. și cei doi sateliți „Molnia" lansați de Uniunea Sovietică.

● „Vremea exactă"

Al doilea mare interes practic imediat îl prezintă **sateliții meteorologici. Este cunoscută marea importanță economică pe care o are cunoașterea mersului vremii, în special, în trei ramuri principale ale economiei : agricultură, transporturi în aer, pe apă și pe uscat — și în domeniul construcțiilor.** La ora actuală însă, datorită mijloacelor tehnice relativ reduse de observare permanentă a fenomenelor atmosferice la mari înălțimi, prevederea vremii se face cu o probabilitate destul de scăzută ; nu întîmplător se folosește termenul de „vreme probabilă" ! Va veni oare timpul cînd meteorologii vor prevede o „vreme exactă" ? Sateliții artificiali meteorologici — acum în fază de experimentare — ne dau mari speranțe. În plus, mișcarea generală a atmosferei terestre va putea fi probabil urmărită cu aparatură puternică, poate chiar și de la suprafața Lunei ! Ceea ce va avea repercusiuni importante asupra unor ramuri ale economiei fiecărei țări.

● Resursele industriale ale Lunei

Trecînd peste faptul că Luna, după vizitarea ei de către pămînteni, va deveni un adevărat laborator de cercetare științifică directă, trecînd, de asemenea, peste faptul că, într-un viitor relativ mai îndepărtat, satelitul nostru natural va deveni o adevărată „gară cosmică" a Pămîntului, de unde își vor lua startul puternice rachete spre alte planete — acest lucru fiind foarte avantajos în comparație cu plecarea spre alte planete direct de pe Pămînt —, ne punem problema resurselor industriale ale Lunei și chiar ale altor planete. La ora actuală, această problemă, referitoare în special la Lună, nu este de loc fantastică. Cercetările de pînă în prezent, asupra suprafeței lunare, au stabilit că roca lunară, formîndu-se în condiții diferite de cele de pe Pămînt, are caracteristici relativ diferite de cea pămîntească, fiind denumită în mod convențional „lunit". Anumite indicații conduc la faptul că această rocă conține elemente radioactive ca : uraniu, toriu și izotopul de kaliu, concentrarea de elemente radioactive în „lunit" fiind de 4—5 ori mai mare decît în substanța terestră. Iată deci că putem pune problema unor bogății naturale în solul lunar ! Peste zeci de ani, problema unor construcții de prelucrare industrială la suprafața Lunei, va fi probabil actuală.

Ion Corvin SINGEORZAN
Observatorul astronomic al Academiei

UTILIZAREA SPAȚIULUI EXTRATERESTRU

Treptat, folosirea spațiului cosmic în scopuri pașnice interesează tot mai multe țări și apare clară necesitatea cooperării internaționale în acest domeniu. Între 15 și 20 noiembrie ,anul trecut, a avut loc la Moscova o Consfătuire a reprezentanților a 9 țări socialiste, printre care și țara noastră, în vederea unei colaborări pentru construirea și lansarea în comun a sateliților, subînțelegînd și elaborarea în comun a aparaturii și a instalațiilor de cercetare de la bordul acestora ; de asemenea, în vederea participării la un program comun de cercetare și explorare spațială, în domeniul fizicii, meteorologiei, telecomunicațiilor la mari distanțe, televiziunii cosmice, bioastronauticii.

In cadrul Comitetului politic al Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, la 20 decembrie 1965, reprezentantul permanent al țării noastre la O.N.U. a subliniat din nou necesitatea ca toate statele să beneficieze de cuceririle științei și tehnicii în valorificarea posibilităților spațiului extraatmosferic și a cerut să se elaboreze o Convenție care să cuprindă principiile după care va fi condusă activitatea spațială a statelor.

Oxigen pentru astronauți

O firmă americană a elaborat un procedeu pentru obținerea oxigenului din bioxidul de carbon provenit din respirația omului. In felul acesta, astronauții din navele cosmice nu vor mai fi dependenți de sistemele de stocare a oxigenului.

Corpul uman are nevoie de 1125 gr de oxigen zilnic, din care 900 gr provin din aer, iar restul din alimente. Aproape tot oxigenul din organism se transformă în bioxid de carbon, fiind eliminat prin plămîni. Potrivit metodei americane, bioxidul de carbon expirat este asociat cu hidrogen pur la o temperatură ridicată : se formează apă și carbon. Printr-un sistem simplu de electrozi, apa se descompune în elementele sale constitutive, adică în hidrogen și oxigen. In interiorul navei cosmi va fi dirijat din bina în care se nauții, iar hidr refolosit pentru procesului de tra bioxidului de ca

Mai are Pă satelit ?

In ultimul timp tot mai mult în r liștilor că Pămîn să mai aibă un ral, dar de dime mici, din care c a putut fi obser prezent.

Se preconizează nor sateliți artif zuți cu camere luat vederi, care fieze spațiul înc în felul acesta presupusul sate Descoperirea sate tic ar avea o ma

Călătoria pentru cercetarea planetei roşii este prevăzută de S.U.A. pentru anul 1986, cu ajutorul acestui vehicul locuit de 6 cosmonauţi şi va dura circa 19 luni, dus-întors plus şederea pe Marte de 3 săptămîni.

DETECTAREA VIEŢII PE ALTE PLANETE

În prezent se întreprind cercetări serioase care urmăresc modul de comportare a plantelor şi animalelor în condiţii mult diferite de cele normale de pe Pămînt, dar asemănătoare întrucîtva cu cele care ar putea fi pe planeta Marte. De altfel, doi oameni de ştiinţă americani au anunţat că, în urma cercetărilor întreprinse de ei, au ajuns la concluzia că pe planeta Venus ar exista regiuni întinse „unde omul poate găsi o temperatură confortabilă" ceea ce ar duce la ipoteza că pe această planetă ar exista viaţă aşa cum o cunoaştem pe Pămînt.

Ca rezultat al cercetărilor efectuate, se pare că, în ciuda condiţiilor extrem de neprielnice, nu este exclus ca pe Marte să existe forme rudimentare de viaţă. Cercetările au constat în special în crearea pe un cîmp experimental, special amenajat, a unor condiţii cît mai apropiate de cele care există pe Marte. În aceste condiţii atît de diferite faţă de atmosfera Pămîntului, dar foarte apropiate de cea a planetei Marte, s-a constatat că pot rezista şi se pot dezvolta unele forme de viaţă. Ceea ce este interesant şi important, în acelaşi timp, este faptul că nu numai lichenii se pot dispensa cu uşurinţă de oxigen, ci şi unele legume, cum sînt fasolea şi bobul. Fasolea a crescut bine, deşi în aer nu există decît 5% oxigen, în loc de 20% cît există în mod obişnuit în atmosfera terestră, dar compoziţia ei chimică s-a modificat considerabil. Unele plante, care în mod obişnuit nu suportau frigul climatului temperat, au reuşit să se adapteze şi să se dezvolte în condiţii de frig intens, dacă se micşorează cantitatea de oxigen, respectiv în condiţii echivalente cu cele de pe Marte.

Toate acestea duc la concluzia că, pe de o parte, nu este exclusă viaţa pe Marte, iar pe de altă parte, că în viitor, cînd navele cosmice vor atinge suprafaţa planetei vecine şi primii oameni vor coborî pe solul marţian, se va putea chiar întreprinde cultivarea anumitor plante.

Se preconizează şi efectuarea unor experienţe directe, în sensul trimiterii pe aceste planete a unor aparate menite să constate în mod precis existenţa vieţii. In acest sens, în S.U.A., s-au construit mai multe tipuri de asemenea aparate capabile să întreprindă cercetări biochimice şi care aşteaptă să fie expediate pe Marte sau pe Venus.

Unul din aceste aparate este Multivatorul, menit să detecteze viaţa şi care funcţionează ca un aspirator. Un tub, în contact cu solul marţian sau venusian aspiră praf şi microorganisme care sînt apoi insuflate prin nişte canale radiale de distribuţie în camere de reacţie conţinînd substanţe chimice speciale care reacţionează cu proteinele. Dacă în praful aspirat de pe solul planetei există organisme vii, are loc reacţia chimică şi — în momentul acela — un semnal radio transmite informaţia pe Pămînt. Există şi alte tipuri de aparate preconizate şi realizate. Problema dificilă care trebuie rezolvată este aceea ca semnalul radio să nu fie alterat şi să nu se transmită informaţii eronate.

Gh. IACINTE

MOTORUL CU IONI

SE ştie că forţa de propulsie a motorului cu reacţie este produsul masei ejectate prin viteza de ejecţie. Deci, pentru a obţine o forţă de propulsie ridicată, se pot ejecta mari mase cu viteze mijlocii, fie mase mici dar la viteze foarte mari.

Este posibil să se accelereze electroni sau ioni negativi, atrăgîndu-i cu electrozi pozitivi, care pot fi sub forma unor ţevi în afara cărora ei vor fi ejectaţi înapoi cu viteze cu atît mai mari, cu cît curentul furnizat electrozilor va fi mai mare.

În prezent, se întreprind cercetări în vederea punerii la punct a unui asemenea motor cu largi posibilităţi viitoare în astronomie. Astfel, Oficiul Francez de Studii Atomice (O.N.F.R.A.) a procedat la o probă de durabilitate a unui propulsor cu ioni de mercur într-un cheson de similare spaţială.

Pe de altă parte, doi fizicieni germani au realizat de curînd un motor cu ioni care va putea fi folosit pentru o serie de operaţii spaţiale.

De asemenea, la probele efectuate în simulatorul spaţial din Giessen, s-a dovedit că 80% din energia electrică investită în motorul cu ioni va putea fi utilizată pentru propulsia unei rachete.

În S.U.A., s-a lansat chiar, pe o orbită înaltă de peste 1 000 km, un satelit de formă conică, pe bordul căruia se află un reactor nuclear şi un motor ionic. S-a comunicat că reactorul şi-a dezvoltat întreaga capacitate electrică de 580 waţi şi va funcţiona timp de un an; energia produsă va fi folosită pentru alimentarea aparatelor şi a motorului ionic. S-a calculat că un motor ionic care ar dezvolta o forţă de tracţiune de un kg, dar ar funcţiona continuu, ar putea transporta pe Lună, în 120 de zile, o încărcătură utilă de 4 t. În timpul zborurilor cosmice mai lungi, aparatul cu un asemenea motor va putea dezvolta viteze de peste 100 000 km pe oră.

ing. T. BARBU

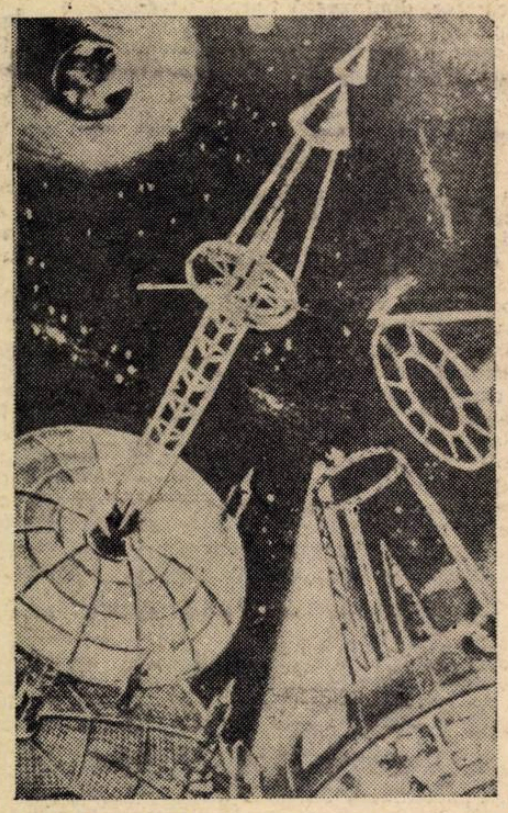

Staţiile orbitale pe care vor fi montate vehiculele cosmice ale viitorului, aşa cum sînt văzute de cercetătorii sovietici.

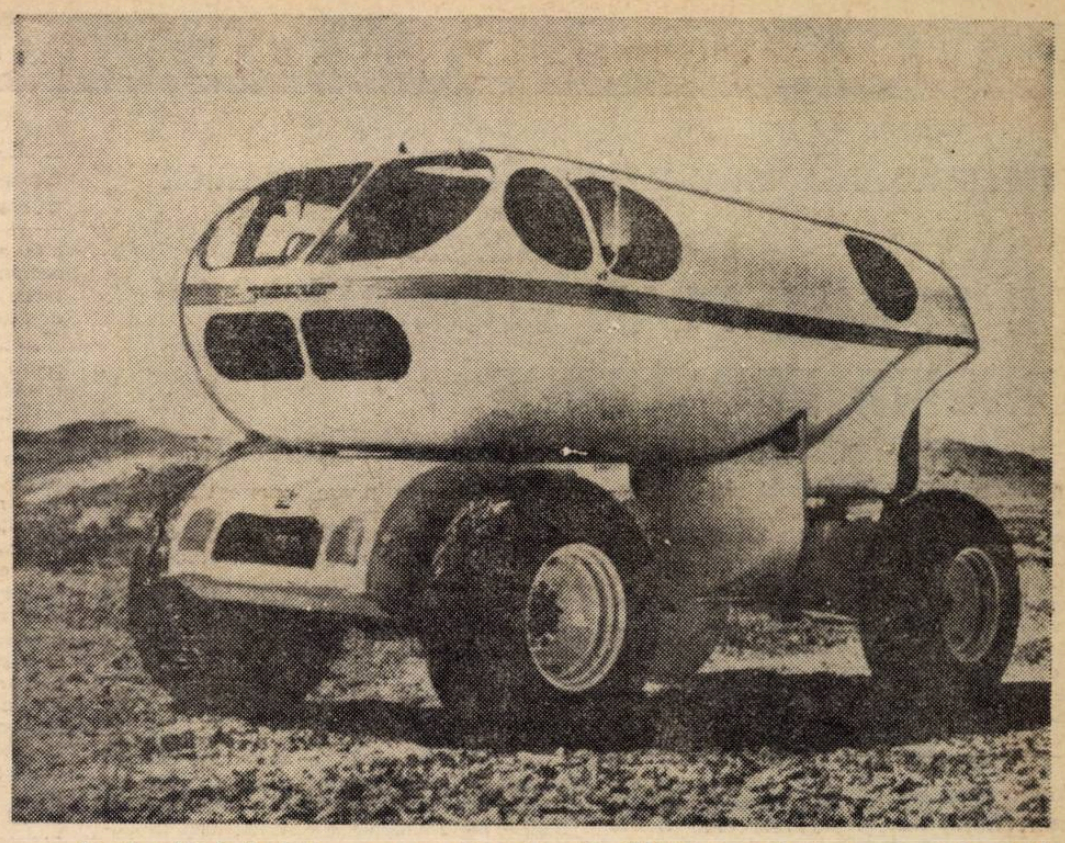

Acest vehicul de 8 tone cu aspect neobişnuit, (S.U.A.), este destinat explorării solului lunar; deocamdată, serveşte la experimentarea aparaturii cu care vor fi prevăzute rachetele de aselenizare.

PRIMUL OBIECTIV — LUNA

PLANURILE actuale pentru cucerirea spaţiului cosmic prevăd ca primă etapă principală zborul omului pe Lună. Este firesc să fie aşa, deoarece Luna este astrul cel mai apropiat de Pămînt, la circa 380000km. Primele încercări de apropiere s-au făcut de navele sovietice de tip „Lunnik". Luna-1, lansată la 2 ianuarie 1959, deschide „campania" de apropiere a omului. Nava a trecut la o depărtare de 3700 mile de Lună, rămînînd în Cosmos ca primă planetă artificiată. Peste cîteva luni, în septembrie 1959, Luna-2 atinge suprafaţa Lunei, iar în octombrie acelaşi an, Luna-3 transmite primele fotografii ale suprafeţei nevăzute. În 1964 şi 1965, navele americane Ranger-7, Ranger-8 şi Ranger-9 obţin cîteva mii de fotografii ale suprafeţei lunare, iar staţia sovietică Sonda-3 a fotografiat în continuare suprafaţa nevăzută a Lunei care nu fusese prinsă în obiectivul navei Luna-3.

Au urmat apoi încercările de aselenizare lină, încununate cu succes în luna februarie 1966, cînd Luna-9 reuşeşte să aselenizeze lin şi să transmită primele imagini ale solului lunar. În ziua de 3 aprilie, Luna-10 se plazează pe o orbită circumlunară, devenind satelit artificial al Lunei. În stadiul acesta, zborul omului pe Lună nu mai este o ipoteză de domeniul fantasticului, ci un proiect realizabil.

Lansarea primilor cosmonauţi spre Lună este prevăzută pentru anul 1970, în cadrul programului american Apollo. Unul din conducătorii acestui program a spus în legătură cu aceasta: „Ne ducem să rămînem şi rămînem ca să putem studia mai eficient Universul, fără a mai fi stingheriţi de atmosfera pămîntească. Luna va deveni foarte repede baza principală a viitoarelor comunicaţii interplanetare".

Într-adevăr, Luna este o platformă naturală foarte prielnică pentru viitoarele etape de cucerire a Cosmosului, de cunoaştere a planetelor sistemului nostru solar. Avînd o forţă de atracţie mult mai mică decît a Pămîntului, lansarea unor nave de pe Lună spre alte planete necesită o forţă mai redusă decît lansarea de pe Pămînt

Un laborator ideal

Se ştie că cele trei bariere care despart Pămîntul de spaţiul interplanetar — atmosfera, ionosfera şi magnetosfera — deformează imaginile despre Universul înconjurător. Pe Lună, condiţiile de studiu sînt ideale, asemănătoare celor din Cosmos, astfel că Omul se poate pregăti aici pentru zboruri îndepărtate: cele trei bariere nu mai împiedică studierea directă a Cosmosului; aici forţa de gravitaţie este foarte redusă, temperatura prezintă variaţii foarte mari, radiaţiile cosmice sînt deosebit de intense.

Aselenizarea primilor cosmonauţi, în programul american, se va face cu ajutorul unei rachete gigantice de tip Saturn V, a unei capsule-mame şi a unui vehicul special pentru aselenizare, pe care îl vom numi „LEM" după iniţialele denumirii americane: Lunar Execursion Module. Acest lem este prevăzut cu nişte ghiare, asemenea unui uriaş păianjen. Racheta Saturn V plasează capsula şi lemul, ambele legate între ele, pe o orbită terestră cît mai depărtată. În capsulă se află trei cosmonauţi, iar lemul este gol. Se părăseşte apoi orbita terestră şi, cu o viteză de 36 000 km pe oră, ansamblul capsula-lem este dirijat spre Lună. Pe acest traseu se execută următoarele manevre de precizie: mai întîi se desprinde învelişul protector al lemului, după care capsula în care se află cei trei cosmonauţi se desprinde la rîndul ei efectuînd în acelaşi timp o rotire de 180° pentru a se întoarce cu vîrful către lem. Aceste manevre foarte delicate au fost experimentate cu succes în cadrul zborului de „rendez-vous" spaţial al capsulelor Gemini VI şi Gemini VII, în cursul lunii decembrie 1965.

După executarea rotirii de 180°, capsula se leagă din nou de lem şi se creează un tunel de legătură între ambele vehicule, încît cosmonauţii pot trece dintr-unul în altul. În acelaşi timp, lemul îşi desface ghiarele şi este acum gata de aselenizare. Dar pînă în momentul acela mai sînt circa 65 de ore de mers prin spaţiu. La timpul prestabilit, doi din cei trei cosmonauţi trec din capsula-mamă în lem, după care acesta se desprinde din nou de capsulă. Acum începe propriu-zis aselenizarea. Capsula va rămîne pe o orbită circumlunară, iar lemul începe coborîrea spre suprafaţa Lunii. Datorită sistemelor de frînare, aselenizarea lină este perfect asigurată şi cosmonauţii vor avea posibilitatea chiar de a-şi alege locul unde vor face atingerea cu solul lunar. Îndată ce lemul s-a stabilizat pe sol, primul cosmonaut coboară.

În legătură cu acest moment, subliniind competiţia care există acum între S.U.A. şi U.R.S.S., academicianul Alexandr Mihailov a spus că primul om sovietic va pune piciorul pe lună nu mai tîrziu de 2—3 ani, iar cînd primul american va sosi acolo, „noi vom fi destul de numeroşi pentru a-l saluta şi primii în sovietul nostru".

Pentru înapoiere, se foloseşte puterea rachetelor instalate pe lem, suficiente pentru a permite acestuia să reîntîlnească iar capsula mamă.

In excursie... pe Lună

Ce va face omul pe suprafaţa Lunei? La primele zboruri, lemul va fi prea mic pentru a permite cercetări mai aprofundate. Se vor lua probe de sol din imediata apropiere a locului de aselenizare a lemului, se vor face scurte observaţii şi apoi cosmonauţii vor reveni pe Pămînt. Dar ulterior, se preconizează lansarea unor nave mai mari, capabile să transporte vehicule speciale de deplasare pe Lună. În programul american, se prevede chiar construirea unor adăposturi speciale, capabile să permită staţionarea a doi cosmonauţi cîteva zile. Se preconizează şi construirea unor vehicule care să permită circulaţia pe o distanţă de cîteva sute de km în jurul adăpostului şi explorarea sistematică a resurselor solului lunar.

Problema apei este poate una din cele mai importante. Optimiştii afirmă că ceea ce pe Pămînt nu e posibil decît în poveste, pe Lună să fie o realitate: apa se va obţine din... piatră seacă. Ei se bazează pe ipoteza că în interiorul Lunei sursele radioactive liberează vapori de apă care se ridică spre straturi mai mici, spre suprafaţă, unde se adună în cavităţile rocilor şi îngheaţă. Nu ne rămîne decît să sfărîmăm roca, s-o încălzim şi să obţinem apa. În cazul cînd această ipoteză nu s-ar dovedi exactă, apa ar urma să fie obţinută din anumite plante aduse de pe pămînt şi care pot creşte în soluţii chimice sau poate chiar în solul lunar ameliorat. Aceste plante vor furniza şi oxigenul necesar cosmonauţilor.

Energia necesară pentru diverse lucrări ce urmează a fi întreprinse se va obţine probabil din energia solară, dar încă nu s-a precizat modul exact în care aceasta va putea fi captată şi utilizată. Poate că se va recurge la energie nucleară.

Proiecte mai ambiţioase prevăd, pentru alte etape, crearea unor laboratoare internaţionale în care o echipă de cosmonauţi-savanţi să rămînă pe Lună timp de un an sau doi.

Şi poate, cine ştie, peste 10—15 ani, vom putea petrece concediul de odihnă într-o excursie Pămînt-Lună şi retur!

ing. M. MINESCU

CURIER

oxigenul în cosmoul este tinuarea rmare a

tul un

vorbeşte speciaır putea it natuıi foarte nici nu pînă în

sarea uprevăiale de fotograător şi detecteze natural. ai ipoteportan-

ţă, întrucît acesta ar putea constitui o platformă intermediară naturală pentru zborurile interplanetare.

Cuptoare solare

In Pirineii francezi, se află în curs de construcţie unul din cele mai mari cuptoare solare, pe o suprafaţă de 16 ha, dotat cu 11 000 de oglinzi, care vor reflecta lumina şi căldura solară spre o oglindă parabolică înaltă de 45 m şi lată de 60 m. In focarul oglinzii, temperatura va atinge circa 3500°C. Acest cuptor va fi utilizat pentru cercetări în legătură cu materialele şi motoarele cu care vor fi dotate vehiculele cosmice.

O firmă americană a prezentat de asemenea proiectul unui cuptor solar pentru dotarea sateliţilor. După cum se ştie, celulele solare care servesc la alimentarea instrumentelor de la bordul sateliţilor sînt deseori deteriorate din cauza bombardării permanente cu particule care străbat cu mare viteză spaţiul cosmic. Cu ajutorul acestui cuptor, celulele vor putea fi regenerate prin încălzire, timp de cîteva minute, la o temperatură de 300°C.

Steloplanul — vehiculul viitorului

Se pare că giganticele rachete de astăzi vor fi în curînd piese de muzeu. Cucerirea propriu-zisă a Cosmosului, a marelui Cosmos, va reveni unor alte tipuri de nave spaţiale. Unul din acestea va putea fi şi steloplanul, nava de proporţii fantastice, lungă de 10 000 metri, constituită din patru etaje de oglinzi convexe pentru reflectarea razelor soarelui şi unirea lor într-un fascicul care va ridica la o temperatură foarte înaltă fluidul de propulsie al navei. Toate oglinzile — cea de la bază avînd un diametru de 3500 m — vor fi acoperite cu o peliculă ultrasubţire. Cabina propriu-zisă a steloplanului va fi plasată în vîrful navei. Viteza sa a fost calculată în jurul cifrei de 300 000 km/secundă!

Recent, la Copenhaga, s-a deschis chiar o Expoziţie internaţională — prima de acest gen — a prototipurilor de vehicule care vor fi folosite pentru explorarea Lunei.

PERFECŢIONAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ECONOMIC SUPERIOR

PE PRIMUL PLAN FORMAREA GÎNDIRII ECONOMICE

DISCUŢIILE vizînd problemele îmbunătăţirii învăţămîntului economic, purtate de revista „Viaţa economică", evidenţiază multitudinea de aspecte pe care complexitatea vieţii noastre economice, ritmul ei rapid de dezvoltare, le ridică şi în faţa celor chemaţi să formeze specialiştii de mîine. În lumina acestor necesităţi, în cele ce urmează voi exprima cîteva opinii privind perfecţionarea învăţămîntului economic.

Acumulare de cunoştinţe, dar şi formarea gîndirii economice

Buna pregătire a economistului este asigurată atunci cînd acesta a reuşit să-şi însuşească un sistem închegat de cunoştinţe, cînd posedă mecanismul gîndirii economice care-i permite sesizarea legăturilor de cauzalitate dintre fenomenele economice şi, deci, justa sa orientare în problemele practicii economice.

Realizarea acestui deziderat depinde, în primul rînd, de modul de a-l introduce pe student în multitudinea problemelor economice şi de a-i da acea viziune de ansamblu asupra lor. Organizarea justă a materiei pe discipline de studii în planurile de învăţămînt, pe capitole şi subcapitole în programele analitice, adoptarea unei succesiuni logice în tratarea problemelor sînt condiţii principale pentru introducerea treptată a studentului în domeniul de cunoştinţe legat de viitoarea sa profesie.

Evoluţia planurilor de învăţămînt şi a programelor analitice dovedeşte preocupările susţinute manifestate în ţara noastră pe linia îmbunătăţirii conţinutului învăţămîntului superior economic. Analiza lor amănunţită în lumina cerinţelor actuale ale dezvoltării economiei noastre, a experienţei acumulate de cadrele noastre didactice îndreptăţeşte însă concluzia că ele sînt în continuare susceptibile de unele îmbunătăţiri.

Activitatea didactică ne permite să constatăm că marea majoritate a studenţilor reuşesc **să acumuleze** un bagaj mulţumitor de cunoştinţe economice. Pregătirea economiştilor rămîne totuşi deficitară pe linia formării acelui mecanism al gîndirii economice care asigură viitorului economist capacitatea de a se orienta în problemele complexe şi variate ale meseriei sale.

După părerea mea, o asemenea cerinţă ar putea fi împlinită, în parte, prin introducerea unei discipline care să dea bazele metodologice ale cunoaşterii în domeniul ştiinţelor economice. Această disciplină, denumită eventual „bazele cercetării economice", ar urma să trateze noţiuni de logică formală şi logică matematică cu caracter introductiv, ca treaptă a cunoaşterii în domeniul ştiinţelor economice. Ca şi materialismul dialectic şi istoric, o asemenea disciplină ar crea un fundament de gîndire propice pentru asimilarea noţiunilor economiei politice însăşi, ar facilita însuşirea cunoştinţelor la toate celelalte discipline şi ar permite sesizarea într-o măsură sporită a legăturilor de cauzalitate dintre fenomene. Introducerea ei se poate face prin micşorarea proporţională a numărului de ore afectat pentru alte discipline (geografie economică, istoria economiei naţionale ş.a.) sau chiar integral pe seama geografiei economice, disciplină de cultură generală pentru care studentul a căpătat sau ar trebui să capete, mai ales în condiţiile şcolii de 12 ani, cunoştinţe suficiente. Introducerea materialismului dialectic şi istoric în anul I s-ar putea face prin schimbare de eşalonare (din anul II în anul I), cu dreptul socialist.

Concentrare, nu pulverizare

Formarea unei gîndiri economice temeinice este îngreunată şi de alte aspecte ale învăţămîntului nostru economic ca lipsa de unitate în transmiterea cunoştinţelor şi supraîncărcarea studenţilor.

Actualele planuri de învăţămînt organizează materia ce trebuie însuşită pe **un număr prea mare de discipline**, lucru constatat, pe bună dreptate, de tovarăşul conf. univ. A. Negucioiu, în articolul „Cum trebuie predate ştiinţele economice" publicat în revista „Viaţa economică" (nr. 29 din 16 iulie 1965). De pildă, la secţia finanţe şi credit apar în planul de învăţămînt, în mod separat, discipline înrudite ca: „circulaţia bănească şi creditul" şi „organizarea şi planificarea creditului şi a circulaţiei băneşti"; „finanţe" şi „finanţele întreprinderilor şi ramurilor"; „bugetul de stat" şi „evidenţa bugetară" sau „organizarea şi planificarea întreprinderilor industriale", „organizarea şi planificarea gospodăriilor agricole de stat" ş.a.m.d., şi asemenea exemple de fărîmiţare a disciplinelor se pot da la majoritatea secţiilor de specializare. Sînt întru totul de acord cu tovarăşul Negucioiu, că o asemenea dispersare, fărîmiţare a unor cursuri şi discipline nu este de natură să contribuie la îmbunătăţirea pregătirii viitorilor specialişti. Ideea specializării prea înguste a cadrului didactic într-un anumit domeniu al ştiinţelor economice, sau în economia unei ramuri sau alta, are desigur avantaje de necontestat, dar şi unele neajunsuri.

Tematica disciplinelor economice, indiferent de sfera problemelor pe care le cercetează, include atît cunoştinţe proprii, care îi definesc profilul, cît şi cunoştinţe asociate, aparţinînd altor discipline. Includerea acestora din urmă izvorăşte din necesitatea de a asigura unitatea interioară a obiectului respectiv şi de a-l încadra în sistemul general al cunoştinţelor economice.

Pulverizarea materialului de însuşit pe un număr prea mare de discipline generează în mod firesc fenomene de paralelism, de repetări inutile, de la care nu putem sconta în nici un caz rezultate favorabile.

Astfel, paralelismele fac ca prelegerile să fie încărcate, diminuează timpul necesar aprofundării problemelor de importanţă principală, micşorează receptivitatea auditoriului, consumă un număr mare de ore care ar putea fi utilizate în mod folositor pentru studiul unor tratate sau periodice de specialitate. Paralelismele generează, de asemenea, în mod frecvent, o lipsă de unitate în transmiterea cunoştinţelor, ceea ce, la rîndul său, creează confuzii în mintea studentului şi îngreunează acel salt calitativ necesar în formarea gîndirii acestuia.

Îmbunătăţirea actualelor planuri de învăţămînt ar trebui să pornească într-o mai mare măsură de la ideea că învăţămîntul superior economic trebuie să dea studentului **esenţa viitoarei sale meserii — mecanismul gîndirii economice.** Deci obiectivul principal al învăţămîntului superior economic să-l constituie formarea gîndirii economice a studentului, concomitent cu transmiterea unui volum de cunoştinţe corespunzător.

Descongestionarea învăţămîntului prin contopirea şi evident restructurarea unor discipline înrudite (exemplele amintite mai sus nu sînt singurele) ca şi renunţarea la orele de seminar afectate unor discipline fără dificultăţi în asimilare (pedagogie, istoria economiei naţionale etc.) va da posibilitate studentului să stea mai mult timp în bibliotecă, să înveţe să studieze, să filtreze la un nivel superior cunoştinţele care-l interesează.

În aceste condiţii, absolventul se va încadra uşor şi cu randament sporit în munca pe care va fi pus să o presteze. Deprinderile practice vor fi însuşite într-un timp scurt, iar adîncirea specializării se va face prin munca ulterioară şi — dacă munca sa o va reclama — prin cursurile postuniversitare.

Cele arătate mai sus sînt doar cîteva din problemele a căror rezolvare ar contribui la îmbunătăţirea conţinutului învăţămîntului superior economic. Desigur aplicarea lor în practică este legată de rezolvarea unui complex de probleme, ce se cer temeinic studiate şi rezolvate în funcţie de gradul de asigurare a posibilităţilor concrete. Cred însă că asemenea discuţii în probleme legate de îmbunătăţirea profilului şi conţinutului învăţămîntului superior economic suscită un real interes pentru cristalizarea opiniilor şi alegerea soluţiei optime.

lector univ. Petre GAVRILIU
Facultatea de ştiinţe economice
a Universităţii „Babeş-Bolyai"-Cluj

O anchetă asupra „moralului" agricultorilor francezi

RECENT Revista franceză de sociologie, a publicat rezultatele unei anchete făcute asupra moralului agricultorilor din Franţa.

Se ştie că ţărănimea franceză a organizat în ultima vreme o serie de acţiuni de masă: greve, demonstraţii etc. Pentru a analiza acest fenomen social, Comitetul de Analiză Demografică, Economică şi Socială (C.A.D.E.S.) a cerut în 1962 Institutului Francez de Opinie Publică (I.F.O.P.) să execute o anchetă asupra problemei, pentru a-i analiza formele şi cauzele.

Ancheta a avut loc în două etape:

1. O CERCETARE CANTITATIVĂ, executată prin metoda, clasică azi, a „sondajului". S-a făcut mai întîi un număr de 50 de „convorbiri libere" pe baza cărora s-a stabilit un chestionar de anchetă statistică, cuprinzînd 60 de întrebări. În septembrie 1962 acest chestionar s-a aplicat, de către 134 anchetatori, unui „eşantion naţional" de 3 000 capi de exploatare agricolă, domiciliaţi în 200 comune, aleşi prin tragere la sorţi, pe ansamblul teritoriului ţării.

2. O ANCHETĂ CALITATIVĂ, prin patru monografii de zone, făcîndu-se în fiecare 70—75 interviuri libere. Aceste zone au fost alese potrivit criteriilor stabilite de Klatzman: o zonă **săracă** (în Cantal), o zonă **bogată** (în Calvados-Normandia), o zonă în **expansiune** (în Aube-Champagne) şi o zonă în **declin** (în Hérault). Într-o primă fază s-au executat, în noiembrie 1963, interviuri în patru sate din Cantal. În faza a doua, în celelalte trei zone, s-au analizat cîte 1—5 comune prin interviuri „non-directive", care au servit la elaborarea unor „îndrumătoare de convorbiri", stringîndu-se în plus şi informaţiile necesare pentru alcătuirea unor „monografii" (geografie, demografie, aşezări, agricultură, transporturi, timp liber, mecanizare, centre de convergenţă, învăţămînt, migraţii, turism, politică, religie etc.).

Articolul dare de seamă, iscălit de Jean Géraud şi Gérard Spitzer, rezumă rezultatele anchetei de opinie, semnalînd următoarele:

DIVERSITATE ŞI COEZIUNE. Există particularităţi locale foarte importante, punînd probleme diverse. Viticultura domină în Hérault, marea cultură cerealieră în Champagne, creşterea de vite în Normandia şi policultura săracă în Cantal. În plus, există diferenţe pe structură socială (mari şi mici proprietari) precum şi pe generaţii. Dar există şi o coeziune, obţinută psihologic prin sentimentul negativ comun faţă de inegalitatea existentă între lumea rurală şi lumea oraşelor, ultima unanim socotită a înlesni o viaţă mai bună decît cea a satelor.

SATISFACŢIILE nu lipsesc totuşi, 84% din agricultori declară a-şi iubi meseria, 61% nici gîndindu-se măcar că ar putea să o schimbe, 40% dorind chiar ca şi fiii lor să o continue. Se amestecă în această satisfacţie teama că nu ar putea face faţă altei meserii; sentimentul de libertate pe care îl acordă agricultura faţă de regimul de muncă strict al uzinelor; 71% sînt mîndri de felul în care îşi duc întreprinderea, deşi sînt nemulţumiţi de relaţiile lor cu piaţa. Recunosc că nivelul lor de viaţă a crescut faţă de cel al părinţilor lor, dar socotesc că pe nedrept au rămas în urmă faţă de nivelul oraşelor. Au şi unele satisfacţii de ordin tehnic, bucuria de a lucra cu mecanisme sau de a se organiza în cooperative de vînzare sau în „Societăţi de interes colectiv agricol" (S.I.C.A.).

NEMULŢUMIRILE însă copleşesc. 61% se plîng de diferenţa dintre preţurile agricole şi cele industriale, de preţul cu care li se cumpără produsele şi preţul lor de vînzare la consumator. Pentru a se putea trece la o agricultură mecanizată, trebuie sporite suprafeţele puse în cultură. Dar preţul terenurilor creşte şi acaparatorii profită. Femeile în special sînt nemulţumite de greutatea muncilor agricole, fetele tinere preferă să se mărite cu neagricultori. 47% se tem de zilele bătrîneţii. Se constată o dorinţă a ţăranilor de a avea şi ei vacanţe, întocmai ca şi muncitorii industriali, dorinţă irealizabilă totuşi. Doar 5% din ţărani au putut să-şi acorde o vacanţă. În special, în timpul verii, cînd sosesc turiştii şi viligiaturiştii, tocmai în toiul muncilor agricole, se adînceşte sentimentul unui decalaj nedrept care ar despărţi cele două moduri de viaţă, rural şi urban. Ţăranii au şi un sentiment de izolare psihică, de abandon din partea societăţii, la care se adaugă şi tristeţea provocată de exodul celor tineri, de casele rămase în urma lor, pustii. Sentimentul de mîndrie că ţărănimea este totuşi cea care hrăneşte întreaga ţară, este însoţit de umilinţa de a socoti agricultura ca cea din urmă dintre meserii. Rugaţi să claseze în ordine ierarhică 7 meserii, mai mult de jumătate au pus agricultura pe treapta cea din urmă. 23% din agricultori doresc de aceea ca fiii lor să îmbrăţişeze cariere administrative, acestea fiind socotite ca bucurîndu-se de mai mult prestigiu social.

ŢAPII ISPĂŞITORI. Această stare de nemulţumire şi de tristeţe nu este însoţită de o dorinţă de a-i găsi soluţii de remediere. Ţăranii nu caută totdeauna să analizeze situaţia agriculturii, modul ei de încadrare în economia naţională, formele în care s-ar putea asocia între ei; de multe ori ei se mărginesc să caute ţapi ispăşitori. Funcţionează din plin mecanismul clasic al psihologiei sociale, la o frustraţiune răspunzîndu-se cu o acuzaţie. Eşecul lor, de care îşi dau seama, în probleme de bunăstare şi nivel intelectual, îl răscumpără printr-un efort de a descoperi şi denunţa vinovaţii. În primul rînd, Statul e **socotit a fi răspunzător. 51% din** ţărani se declară ostili politicii guvernului acuzat că s-ar interesa exclusiv de industrie şi nu de agricultură. Sînt apoi acuzaţi intermediarii, concurenţa străină în cadrul Pieţei Comune, diferiţii proprietari, străini de meseria agricolă, care acaparează terenuri; municipalitatea este şi ea vinovată de a nu face lucrările urbanistice necesare. Dar cei mai des învinuiţi sînt personagiile locale: primarul, măcelarul, negustorul etc.

Tot atît de puternic este însă şi curentul de opinie care socoteşte crizele economice, scăderea preţurilor, greutăţile plasării mărfii pe piaţă, drept o calamitate naturală, inexplicabilă, faţă de care rămîi dezarmat, ca în faţa secetei sau grindinei.

ILUZIA TEHNICĂ. O altă trăsătură a moralului ţărănimii franceze rezultă din faptul că ei îşi dau seama de diferenţa de nivel tehnic existent între industrie şi agricultură. Impresionaţi de maşinile moderne, încurajaţi de negustorii acestor maşini, agricultorii francezi au arătat un entuziasm deosebit faţă de mecanizarea întreprinderilor lor agricole. S-au îndatorat greu pentru a cumpăra tractoare şi alte mecanisme, fără să ţină seama de felul în care aceste tehnici noi se pot încadra în forma lor de organizare economică. Au văzut în tractor o posibilitate de a se scuti de animale de tracţiune şi de muncitori salariaţi, păstrînd în continuare vechiul lor mod de viaţă. N-au calculat rentabilitatea unor astfel de maşini faţă de micile întinderi de pămînt puse în lucrare. S-au supratehnicizat neeconomic, fără să facă efortul de a-şi adapta forma economică a întreprinderilor lor, la noile condiţii, nici tehnice, nici ale pieţei. Au păstrat organizaţia lor tradiţională, socotind că o pot salva tehnicizînd-o, de pe o zi pe alta. Ei nu pot încă concepe pămîntul, clima, animalele, uneltele, ca tot atîtea mijloace de producţie calculabile economic şi nici nu pot să transforme activitatea lor zilnică într-o succesiune de operaţii de producţie şi comercializare, trebuind să fie făcute obligatoriu, metodic şi continuu, întocmai ca în industrie. În lipsa unei cunoaşteri a pieţei, au intensificat producţia unor produse tradiţionale, care s-au vădit inutile pieţei. Prea puţini au început să înţeleagă necesitatea de a se organiza, de a se grupa şi cooperativiza, de a mări exploatările la dimensiunile cerute de agricultura modernă.

ÎN CONCLUZIE, anchetatorii au stabilit că problema moralului în industrie, se deosebeşte esenţial de cea a moralului din agricultură. În industrie, moralul unei întreprinderi este un fenomen colectiv. În agricultură problema se pune mult mai individualizat, important fiind optimismul sau pesimismul fiecărui agricultor în parte, capacitatea sa de a se asocia şi integra în viaţa societăţii industrializate.

Deosebit de interesantă ni se pare a fi concluzia-dilemă a acestei anchete, pe care o reproducem integral:

„Dacă puterile publice doresc ca exodul rural actual să continue cu tot ceea ce comportă, atunci studiile viitoare vor trebui să se centreze asupra condiţiilor reconversiunii emigranţilor, asupra factorilor unei mai bune inserţiuni a lor în societatea urbană. Dacă, dimpotrivă, se doreşte ca, făcînd posibilă totuşi o mărire a productivităţii agricole, ţăranii să rămînă numeroşi la ţară, atunci trebuie studiată natura şi originea frînelor care împiedică pe micii exploatatori să adere la formula cooperativizării, astfel ca să se pună la punct măsurile potrivite pentru a ridica aceste piedici".

H. H. STAHL

CURIER

■ În zilele de 10–11 mai a.c. a avut loc Sesiunea de referate științifice a Secției de economie agrară din Institutul Central de Cercetări Agricole. Comunicările și referatele prezentate au cuprins probleme principale cum sînt : organizarea și repartiția producției agricole, organizarea, normarea și retribuirea muncii, ridicarea eficienței economice a investițiilor în agricultură ș.a. Dezbaterile au evidențiat rolul cercetărilor din domeniul economiei agrare în perfecționarea activității economice a întreprinderilor agricole socialiste.

■ În culegerea de articole apărute în **editura Dunod**, Paris, **Aspects économiques et sociaux du progrès technique et de la recherche scientifique** (Aspecte economice și sociale ale progresului tehnic și ale cercetării științifice), Pierre Piganiol se întreabă dacă este posibilă evaluarea cheltuielilor și a rezultatelor cercetării. Se ajunge la concluzia că deși o astfel de evaluare este extrem de dificilă, ea este necesară. Pe baza datelor disponibile pentru anul 1959, se evaluează ponderea acestor cheltuieli în venitul național al diferitelor țări. Pentru Franța se face mențiunea că în anii următori ponderea acestor cheltuieli s-a dublat.

■ A apărut primul număr al revistei economice bilunare IKONOMICESKI JIVOT, editată de Comitetul Central al Partidului Comunist din Bulgaria. Noua revistă își propune să trateze problemele teoretice și practice ale economiei naționale, aspecte legate de introducerea noului sistem de

ИКОНОМИЧЕСКИ ЖИВОТ

conducere, informații din viața economică internațională. Spicuim cîteva articole din primul număr al revistei : „Construcția de mașini în centrul atenției", „Pot fi reduse schimburile de noapte în industria textilă ?", „Dolarul nord-american și francul francez", „Stimularea materială și progresul tehnic".

■ În Editura Politică a apărut volumul DOCUMENTE DIN ISTORIA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI DIN ROMÂNIA. 1916–1921. (792 pag.). Documentele cuprinse în acest volum – în mare parte inedite – ilustrează principalele acțiuni ale clasei muncitoare, ale organizațiilor sale din perioada premergătoare creării P.C.R., pregătirea și desfășurarea Congresului din mai 1921, care a hotărît transformarea partidului socialist în partid comunist. Din documente rezultă poziția mișcării muncitorești din România față de problemele fundamentale ale vieții politice și sociale interne și internaționale.

■ PRESA MUNCITOREASCĂ ȘI SOCIALISTĂ DIN ROMÂNIA, vol. II. 1900–1921, partea I. 1900–1907. (920 pag.), apărută în Editura Politică, înmănunchiază materiale din 31 de ziare apărute pe teritoriul țării între anii 1900 și 1907. Ele oglindesc evoluția mișcării muncitorești și socialiste din această perioadă, problemele fundamentale social-economice și politice la ordinea zilei, lupta pentru : refacerea partidului clasei muncitoare, organizarea mișcării sindicale pe principii de clasă, îmbunătățirea stării materiale și culturale a poporului, solidarizarea mișcării muncitorești cu marea răscoală a țăranilor din 1907 etc.

■ Lucrarea FALANSTERUL DE LA SCĂENI de I. Cojocaru și Z. Ornea, apărută zilele acestea în Editura Politică (536 pag.), este alcătuită dintr-un studiu monografic și o culegere de documente. Ea tratează unul din momentele de început ale socialismului premarxist în țara noastră : înființarea, activitatea și dizolvarea falansterului de la Scăeni (1835–1836), una din puținele încercări practice din lume (a doua și ultima experiență asociaționistă realizată în timpul vieții lui Fourier) în aplicarea concepției socialist-utopice. O parte din documente au ca obiect aspecte din viața și activitatea protagoniștilor fourierismului la noi – T. Diamant și Em. Bălăceanu.

MERCUR PRINTRE MUZE

ÎN SEZONUL FESTIVALURILOR

LA ora cînd apar aceste rînduri, Festivalul cinematografic de la Cannes, aflat la a 20-a sa ediție, este în plină desfășurare, marcînd astfel începutul perioadei de vîrf a „stagiunii festivalurilor".

Aceste simpatice și fără îndoială utile întîlniri ale creatorilor și creațiilor de artă cinematografică au devenit în ultimii ani elemente cvasiobligatorii ale vieții cinematografice internaționale și aceasta nu numai din punct de vedere artistic, ci și economic. De la război încoace, numărul festivalurilor n-a încetat să sporească. Alături de mai vechile manifestări de la Veneția și Cannes, s-au impus și alte festivaluri internaționale, cum ar fi cele de la Karlovy Vary și Moscova (organizate alternativ), Locarno (Elveția), Berlinul Occidental, San-Sebastian (Spania), Mannheim (R.F.G.), Mar del Plata (Argentina), San Francisco (S.U.A.), Melbourne (Australia), Beirut (Liban) și multe altele. Au apărut și numeroase festivaluri specializate, ca de pildă, pentru scurt-metraje la Leipzig (R.D.G.) și Oberhausen (R.F.G.), filme de animație la Annency (Franța) și Mamaia, filme umoristice la Bordighera (Italia), filme pe bandă îngustă la Meran (Italia), festivaluri de filme științifice, medicale, turistice și alte zeci și zeci de manifestări de același tip. A apărut chiar necesitatea organizării la Acapulco (Mexic) a unui festival al festivalurilor la care pot participa numai filme premiate la alte festivaluri. La toate acestea se adaugă și zecile de premii acordate în numeroase țări, atît pentru filme (naționale și străine), cît și pentru actori și printre care am putea aminti vestitele premii Oscar (S.U.A.), premiile FIPRESCI (Federația internațională a presei cinematografice), Marele premiu feminin, premiul Marilyn Monroe și „Victoria de la Samothrace" în Franța, „David al lui Donatello", „Mercurul de aur" și „Panglica de argint" în Italia, premiul „Bambi" în R.F.G., premiile Oficiului catolic de cinema ; lista ar putea fi prelungită la infinit. În momentul de față a devenit o chestiune de prestigiu pentru fiecare cinematografie națională participarea la cît mai numeroase festivaluri și, desigur, obținerea a cît mai multe distincții. Cariera internațională a unui film ca și a unui actor de cinema este legată de obținerea a cel puțin unui premiu. Singura excepție cunoscută, aceea a actriței franceze Brigitte Bardot, nu face decît să confirme regula ; tocmai pentru a exploata din punct de vedere publicitar această situație neobișnuită, reprezentanții vestitei vedete au depus și depun eforturi pentru a împiedica premierea ei la vreun festival.

Bineînțeles, nu toate festivalurile și nu toate premiile se bucură de același renume și stîrnesc același ecou. Uneori, considerente comerciale, presiuni de tot felul, anumite criterii mai mult sau mai puțin diplomatice, determină alcătuirea unor palmaresuri în care nu calitatea artistică este factorul determinant. Această situație a condus pe unii critici cinematografici la concluzia că ar exista prea multe festivaluri și că numai o reducere a numărului competițiilor ar putea asigura o ridicare a nivelului calitativ. Acești critici se întîlnesc astfel, poate fără să vrea, pe aceeași poziție cu majoritatea patronilor marilor companii cinematografice care doresc limitarea festivalurilor, ceea ce ar facilita eliminarea producătorilor mai slabi și le-ar permite să fie prezenți cu filme importante la cele cîteva festivaluri rămase. S-a propus chiar să nu mai fie recunoscute decît cîte un festival internațional pentru fiecare zonă geografică : unul pentru Europa Occidentală (Cannes), unul pentru Europa Răsăriteană (Moscova alternativ cu Karlovy Vary), unul pentru America de Nord (San Francisco sau Hollywood), unul pentru America de Sud (Mar del Plata) și unul pentru Asia și Africa (Tokio sau Calcutta). Această propunere a stîrnit îndreptățite obiecții, căci ea ar constitui o împietare inadmisibilă asupra dreptului fiecărei țări, fiecărei cinematografii, de a căuta cît mai multe contacte internaționale, de a-și afirma inițiativa în promovarea unor asemenea întîlniri. În plus, adoptarea acestei propuneri ar duce la lichidarea unor manifestări de indiscutabil prestigiu, cum este de pildă Festivalul de la Veneția.

De fapt, remarcă mulți comentatori, nu numărul festivalurilor constituie o problemă — să nu uităm că anual se produc în lume peste 10 000 filme artistice de lung metraj — ci existența în jurul acestor festivaluri — ne referim la cele din lumea occidentală — a unui întreg complex de servituți comerciale și de altă natură care le împiedică să-și îndeplinească pe deplin satisfăcător rolul lor în promovarea artei și a înțelegerii între oameni. Nu întîmplător nemulțumirile business-ului cinematografic față de festivaluri coincid cu succesele tot mai mari în ultimii ani a filmelor cu tematică socială. Pînă și în Spania, la ultimul Festival de la San Sebastian, marele premiu a fost atribuit unui film dintr-o țară socialistă, situație care s-a repetat anul acesta cu ocazia acordării „Oscar"-ului pentru cel mai bun film neamerican.

Deși propunerea de reducere a numărului festivalurilor nu s-a bucurat pînă acum de o primire prea bună, disputa în jurul căreia — așa cum am văzut — sînt antrenate interese importante, continuă.

H. DONA

FILE DE DOSAR

Un model de afacere „productivă": „Ferro-Chimica"

ERA imediat după războiul din 1914—1917. Un invalid de război, care-și pierduse ambele picioare, primea o pensie I.O.V.R. de ...30 lei pe lună. Nu tot același lucru se petrecea și cu unii „eroi", care-și petrecuseră anii de război prin diverse birouri ale Statului Major, în spitalele de „elită", sau se făcuseră de ris pe front. Cum a fost cazul celebrului — pe acea vreme — general Dumitru Iliescu-Turtucaia, autorul dezastrului militar din localitatea care i-a adus renumele.

Lipsit de geniu strategic, D. Iliescu-Turtucaia îl avea cu prisosință pe cel al afacerilor. Mirajul îmbogățirilor peste noapte viețuia și în imaginația sa.

● În recunoaștere...

După război, în forturile aflate la marginea Bucureștiului, transformate în depozite de armament, se afla o imensă cantitate de obuze, șrapnele, gloanțe etc. De asemenea, pe fostul cîmp de bătălie, de la Dunăre la Mărășești și Carpați, se găseau resturi din aceste materiale — parte neexplodate —, care constituiau un pericol pentru populația civilă. Iată deci locul... unde se putea da „lovitura". Un grup de ofițeri, în frunte cu generalul D. Iliescu-Turtucaia, într-un subit acces de „umanitarism", se adresează Ministerului de Război și se oferă să colecteze materialele de pe fostele cîmpuri de luptă și de oriunde se găsesc și să facă inofensive pe cele neexplodate. Bineînțeles, „generozitatea" nu putea fi gratuită. Și pentru exploatarea ei se înființează ad-hoc „Ferro-Chimica", societate pe acțiuni.

Respectiva societate încheie cu statul un contract, în care se prevede : „materialele care vor rezulta din distrugerea munițiilor vor deveni, prin executarea distrugerii, proprietatea societății „Ferro-Chimica", cu excepția materialelor explozibile din care societatea „Ferro-Chimica" se obligă să predea ministerului de Război 70% din cantitatea rezultată".

În general, toată lumea făcea o afacere bună. Populația scăpa de pericol, statul recupera o parte din explozibil, iar „Ferro-Chimica" se alegea cu 30% din el. Dar mai era ceva. În toate marile „afaceri" ale epocii, mai era un „dar". Exista și metalul în care se găsea explozibilul: tuburi de artilerie, șrapnele, gloanțe etc. Toate deveneau proprietatea colectorilor. Iar foștii militari din conducerea societății nu stăteau degeaba. Era în 1922.

● „La atac!" comandă generalul

Și atunci... fortul Cățelu a sărit în aer. Neglijență sau mînă criminală ? Nimeni nu izbutea să deslege misterul. Paguba statului era cu atît mai mare cu cît la Cățelu se găseau, în apropierea bombelor de Zepelin (circa 7 vagoane), 200 vagoane elemente de aramă noi, care urmau să fie întrebuințate la fabricarea muniților. Bineînțeles că, fiind în apropierea bombelor, au fost distruse — în bună parte — de suflu. Un singur fapt, precis, de minimă importanță: pe ruinele fortului au apărut cîteva echipe de lucrători, resturile au fost declarate „șantier" de lucru, iar la intrare a fost bătută o firmă: „Ferro-Chimica" — „Intrarea oprită".

...Și nici nu se terminase încă ancheta de la Cățelu, cînd sare în aer Pulberăria Dudești—Cioplea. Iar ancheta, iar vinovați presupuși, de data aceasta unul în plus: soarele (era vară) și iar la intrare a fost bătută o firmă: „Ferro-Chimica" — „Intrarea oprită".

Apoi — din senin — e mai literar așa — o puternică bubuitură, urmată de explozii la fel de tari, a cutremurat întreaga capitală, zeci și sute de geamuri s-au făcut țăndări ; populația se ascundea îngrozită de frica unor noi bombardamente prin pivnițe. Izbucnise oare din nou războiul ? Nu. Ediția specială a „Universului", lămurea lucrurile: Pirotehnia sărise în aer.

Și din nou o echipă de lucrători și o firmă pe ruinele Pirotehniei : „Ferro-Chimica" — „Intrarea oprită".

...Societatea „Ferro-Chimica" era în plină activitate. De o parte se colectau metalele rămase, de cealaltă pulberea și tuburile neexplodate. De data aceasta, însă, nu se mai „colectau" (cum prevedea contractul) ici, colo, cîte un șrapnel sau un tub de artilerie. Sute și sute de vagoane de deșeuri luau calea uzinelor metalurgice.

● C. Ionescu-Clopotaru trage clopotul... de alarmă

...Și acum a început scandalul. El a fost declanșat de un fabricant de clopote de biserică, C. Ionescu-Clopotaru, care a sesizat presa și guvernul că o imensă avere a statului a fost cedată unor particulari, foști militari, pe un preț de nimic. Societatea „Ferro-Chimica" răspunde printr-un comunicat, publicat în rubricile de anunțuri ale ziarelor, că ea adună „gunoi". C. Ionescu-Clopotaru vine cu precizări. Deșeurile — adică „gunoiul", al cărui preț și manoperă nu putea depăși 2 lei kilogramul, este vîndut industriei metalurgice la următoarele prețuri : arama : 700 000 lei vagonul, alama : 250 000 lei vagonul, iar zincul : 250 000 lei vagonul.

Aceasta era însă numai o parte a afacerii. Mai exista și explozibilul recuperat ; puțin, dar totuși exista, și din care 70% se cuvenea statului. Sutele de milioane de lei realizate de pe urma deșeurilor nu îndestulau pofta „eroilor" de la „Ferro-Chimica". Așa că — în afară de cota de 30% cuvenită conform contractului — societatea cumpără de la Ministerul de Război, direcția IV armament, și cota de 70% cuvenită acestuia, cu prețuri variate, pînă la 2,50 lei kilogramul. Aici intervine, din nou, geniul comercial al conducătorilor societății. De explozibil aveau nevoie minele, iar prețul acestuia era foarte mare. Prea urcat ca să poată fi facturat direct. Era nevoie de un intermediar.

A fost găsit un oarecare Bender. Așa că întreaga cantitate de explozibil, cumpărată la 2,50 lei kilogramul, este vîndută (și facturată) lui Bender la 5 lei kilogramul. Acesta o revinde — credeți, nu credeți, așa a fost — societății de exploatare a minelor de cărbuni „Lonea" (societate aparținînd integral statului) la 80 de lei kilogramul.

Evident că scandalul public izbucnit nu mai putea fi oprit. Ziarele „România" (director Liviu Rebeanu) și „Aurora" (director Dr. N. Lupu) au ridicat mușamaua ce se întinsese, așa că Ministerul de Război a trebuit să dea lămuriri.

Un comunicat — care se ocupa de explozia de la Pirotehnie — arăta că „Ferro-Chimica" a cercetat numai 1518 vagoane muniții. Din acestea, 179 vagoane au fost găsite bune, iar restul de 1339 au fost preluate de „Ferro-Chimica".

Comunicatul nu preciza însă că cele 1339 vagoane de tuburi, căci de ele era vorba, au fost preluate la prețul de lei 1,80 tubul (circa 15 bani kilogramul), așa că numai din această explozie societatea colectoare realiza un beneficiu de cîteva sute de milioane, deși paguba statului depășea cu mult acest beneficiu.

● Generalul și-a făcut datoria, „Ferro-Chimica" poate să piară

Campania de presă continuînd, și nemaiexistînd nici depozite neexplodate, ministrul de război hotărăște dizolvarea societății „Ferro-Chimica". Despre sancțiuni nici o aluzie : nimeni nu contest că a fost un furt nerușinat care a păgubit țara cu cîteva miliarde de lei, dar el a fost făcut cu... contract întărit de toate formele legale. În același timp, s-a ordonat o anchetă, care a trecut faptele prin filiera a trei comisii și care a ajuns la concluzia că vinovată este și direcția armament din Ministerul de Război condusă de generalul Lucescu.

● Un alt general își schimbă haina

Liberalii — sub ei se petrecuse panamaua — erau „necruțători" cînd era vorba de avutul statului și de cinste. Așa că generalul Lucescu și subalternii lui au părăsit haina militară. Dar — deși nu era un secret pentru nimeni, și în special pentru „comisiile de anchetă", că-și asiguraseră o bătrînețe îmbelșugată — nu puteau fi lăsați pe drumuri. Așa că toți au primit posturi civile echivalente. Șeful, generalul Lucescu, a devenit director al fabricii de arme Copșa Mică-Cugir, cu un salariu anual de un milion.

După plecarea liberalilor de la putere, Virgil Madgearu, interimar la Ministerul de Război, a cerut tribunalului militar să redeschidă ancheta. A fost un moment de greu zbucium sufletesc pentru toți eroii acestei afaceri. Dar — spre fericirea tuturor — interimatul lui Madgearu a fost de scurtă durată. La conducerea ministerului a venit un titular, așa că tribunalul militar a hotărît că nu este cazul să intervină, întrucît „Ferro-Chimica" a cumpărat ieftin, ceea ce i s-a oferit ieftin... cu toate formele legale.

Un model de afacere „productivă" din acea epocă, cu nimic diferită de alte zeci de cazuri asemănătoare.

L. G. LEGREL

UZINELE SODICE GOVORA

• RAION R. VÎLCEA REGIUNEA ARGEȘ

OFERĂ

spre vînzare :

- Sodă calcinată 98,0–99,0% CO_3Na_2
- Sodă caustică 96,0–99,0% Na OH
- Silicat de sodiu solid neutral (1/3)
- Silicat de sodiu solid alcalin (1/2)
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Bé
- Silicat de sodiu lichid Tip C
- Carbonat de calciu precipitat

Produsele noastre întrunesc toate condițiile de puritate putînd fi utilizate cu succes în :

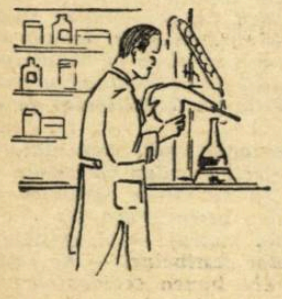

- industria sticlei
- industria chimico-farmaceutică
- industria metalurgică
- industria celulozei, mătasei artificiale, supercordului
- industria metalelor neferoase
- industria petrochimică
- industria minieră
- industria electrotehnică

FABRICA DE CIMENT BICAZ

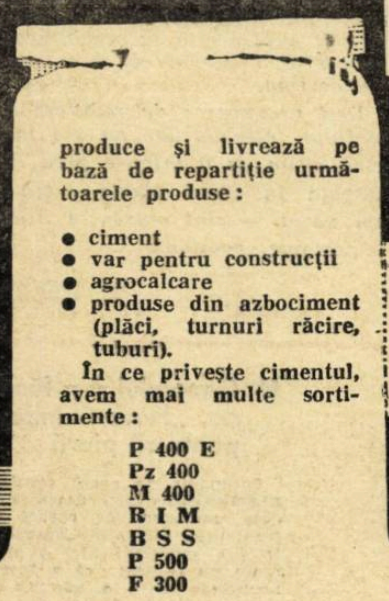

produce și livrează pe bază de repartiție următoarele produse :

- ciment
- var pentru construcții
- agrocalcare
- produse din azbociment (plăci, turnuri răcire, tuburi).

În ce privește cimentul, avem mai multe sortimente :

P 400 E
Pz 400
M 400
R I M
B S S
P 500
F 300

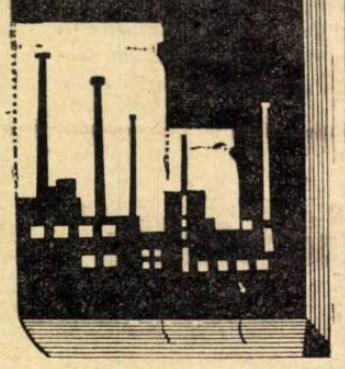

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE VICTORIA

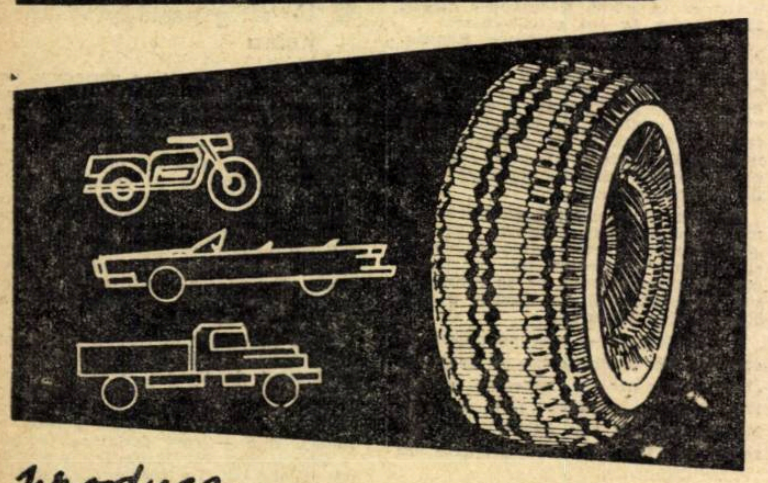

produce

ANVELOPE SI CAMERE DE AER

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

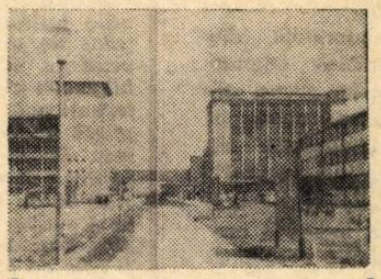

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex, triplex
- hipoclorid de sodiu
- acid clorhidric

COMBINATUL DE INGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ

AZOCHIM

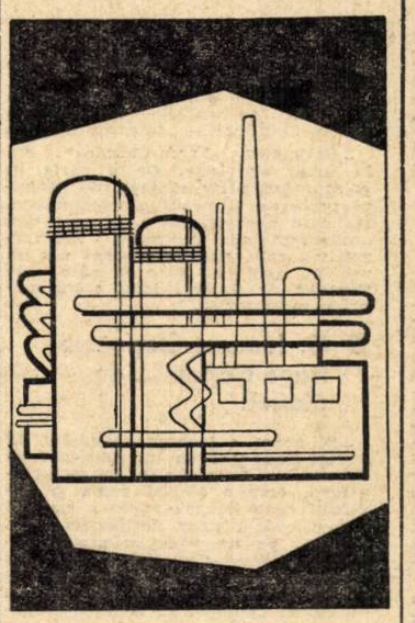

produce :

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99.998%

UZINA LAMINORUL DE TABLĂ—GALAȚI

produce și livrează pe bază de repartiții :

- tablă neagră în formate de la 585–1000 mm lățime, 840–2000 mm lungime și 0,25–3.00 mm grosime.
- tablă zincată în formate de la 585–750 mm lățime, 840–1500 mm lungime și 0,30–0,75 mm grosime.
- tablă decapată în formate de la 535–800 mm lățime și 765–1600 lungime, 0,25–2,00 mm grosime,
- tablă cositorită în formate 512×712 mm și de la 0,25–0,30 mm grosime.
- tablă din oțel slab aliat în format 1000–2000 mm și de la 2–3 mm grosime în calitatea OL. 17 M, 13 Cu și S.M. 14.

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

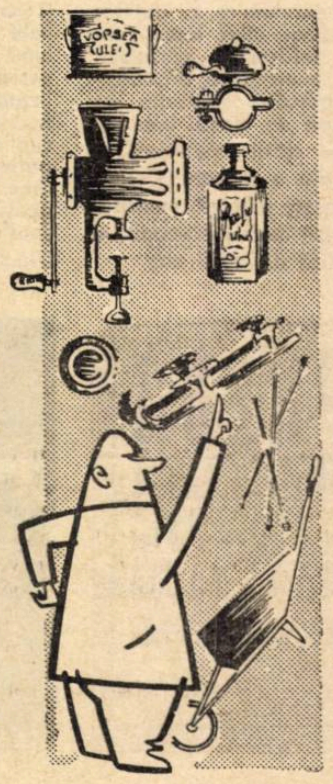

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe :

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav • Bureți zugravi • Diferite garnituri presate din cauciuc • Vopsele frecate în ulei • Grund galben • Ulei pentru mașini cusut și bicicletă de 50 și 100 g • Chit acoperiș nastic • Săpun de rufe de 45% • Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți • Spițe bicicletă • Sonerii bicicletă • Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini de tocat fructe • Prese struguri de 5 și 10 l • Prese cartofi • Răzător pătrat și plat • Rișnițe de porumb.

Folosind zilnic peria și pasta de dinți asigurați :

- dezinfecția gurii ;
- combaterea cariilor dentare, a gingivitelor și a inflamațiilor din cavitatea bucală ;
- înlăturarea pietrei de pe dinți ;
- curățirea și albirea dinților.

Pasta de dinți preferată, precum și perii de dinți pentru copii și adulți. găsiți la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM.

DIN PRESA INTERNAŢIONALĂ

„MAREA INTREBARE — DEZVOLTAREA COMERŢULUI MONDIAL IN 1966"

Sub titlul de mai sus, comentatorul economic al ziarului, Lombard, îşi exprimă unele îngrijorări în legătură cu perspectivele comerţului mondial din anul acesta.

„Răcirea climatului economic mondial provocată de avalanşa de politici deflaţioniste de anul trecut, nu a provocat din fericire o încetinire a creşterii schimburilor comerciale mondiale, aşa cum existaseră temeri că se va întîmpla. Trebuie să se recunoască însă că multe din ţările care iniţial au stimulat această mişcare ascendentă, prin sporirea cumpărăturilor lor din străinătate, frînează astăzi activitatea economică internă. S-ar putea, aşadar, ca, dezvoltarea schimburilor comerciale internaţionale să fie anul acesta mai puţin uşoară, afară de cazul cînd acele ţări, unde perioadele deflaţioniste iau sfîrşit, ar manifesta un mai mare entuziasm ca pînă acum, faţă de sporirea importurilor lor.

Cifrele F.M.I. arată că importurile totale ale ţărilor nesocialiste au crescut anul trecut cu 12 miliarde dolari, atingînd nivelul record de 172 miliarde dolari. Aceasta a însemnat un ritm de creştere mai redus decît în cele 12 luni anterioare. În expresie fizică însă, importurile nu au fost sub media primilor cinci ani ai deceniului 1960—1970. În parte, această situaţie se explică desigur prin creşterea generală a preţurilor. Cum însă în lume, în general, această creştere nu pare să fi fost mult mai rapidă în 1965, decît în anii precedenţi, acest lucru înseamnă că şi în termeni reali, ritmul de creştere al comerţului internaţional a fost de fapt menţinut.

Examinarea cifrelor pentru fiecare ţară în parte arată totuşi că dezvoltarea importurilor, care explică această creştere, nu a fost deloc bine repartizată. Nu mai puţin de jumătate din mişcarea ascendentă totală se datoreşte activităţii numai a două ţări — S.U.A. şi Germania Occidentală — ţări cărora le revine numai o cincime din curentul total de schimburi. Din restul de 6 miliarde dolari, Canadei îi revine peste un miliard, Spaniei o sumă aproape egală, Suediei şi Olandei împreună tot un miliard dolari ; la rest au contribuit în cea mai mare parte Australia şi cîteva dintre ţările mai avansate din punct de vedere economic. Importurile ţărilor mai puţin dezvoltate au crescut cu numai aproximativ 1 miliard dolari, — o cifră disproporţionat de mică dacă se ţine seama de faptul că acestor ţări le revine peste o cincime din importurile totale ale lumii.

● Măsurile deflaţioniste şi urmările lor

Caracterul inegal al creşterii importurilor în anul trecut nu ar fi atîta un motiv de îngrijorare, dacă nu ar fi faptul că aşa de multe dintre ţările care au contribuit la progresul din acest domeniu pun în aplicare

THE FINANCIAL TIMES
INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

programe îndreptate împotriva expansiunii, sau adoptă alte măsuri de natură să reducă importurile sau dau semne serioase că se vor îndrepta în această direcţie într-un viitor apropiat.

Autorităţile germane au iniţiat anul trecut o mişcare deflaţionistă considerabilă pentru a combate pericolul tot mai mare de supraîncălzire. De curînd Canada şi-a anunţat intenţia de a recurge la o acţiune similară. Suedezii, australienii şi spaniolii iau toţi în momentul de faţă măsuri pentru a încetini creşterea activităţii economice, iar S.U.A., şi-au manifestat desigur şi ele intenţia de a păşi pe calea unei politici economice mai rigide, scumpind în acest scop şi mai mult creditul.

Nu rezultă desigur că, în toate cazurile, aceste politici îşi vor găsi expresia într-o totală nivelare a curbei importurilor, — Germania de Vest de pildă, cu programul său deflaţionist în plină desfăşurare, a continuat să înregistreze sporiri ale importurilor sale, în primele luni ale acestui an, în comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului 1965, — cu 12%. Dar în unele cazuri aceste politici par să aibă asemenea efecte.

● Cine ar putea să asigure menţinerea comerţului pe o linie ascedentă

În ultimele luni ale anului trecut, în comparaţie cu anul precedent, cumpărările făcute de Australia din restul lumii s-au redus şi acelaşi lucru este valabil şi pentru Africa de Sud. Şi deoarece în toate cazurile apare inevitabilă o încetinire a ritmului, este evident că principalele ţări care au stimulat menţinerea comerţului mondial pe o linie ascendentă în anul trecut, nu vor fi nici pe departe la fel de dispuse să facă acest lucru şi în viitorul imediat.

Desigur, marea întrebare este dacă această activitate va fi preluată de alte ţări. Iar răspunsul la această întrebare va fi el însuşi determinat în mare măsură de evoluţia importurilor acelor ţări care au şi ieşit, sau vor ieşi în curînd, din fazele deflaţioniste şi care ar urma, în consecinţă, să fie dispuse să-şi sporească cumpărările din celelalte ţări.

Cele trei ţări care se află în primul rînd în această situaţie sînt Franţa, Italia şi Japonia. Împreună ele însumează aproape o şesime din schimburile mondiale. În ultimul an toate aceste trei ţări au jucat un rol mult mai mic decît de obicei în menţinerea comerţului mondial pe o linie ascendentă prin importuri sporite, şi aceasta s-a datorat, în special, efectului depresiv pe care programele de stabilizare le-au avut asupra activităţii economice interne. Dar toate trei se îndreaptă acum, din nou, spre reluarea expansiunii sau au şi făcut acest lucru.

Din nefericire pînă acum importurile lor nu au marcat tendinţa de a răspunde noului stimulent. Mai recent însă, situaţia a început să apară mai favorabilă. Chiar şi aşa, pare foarte neprobabil că activitatea de import sporită a acestor trei ţări şi a altor ţări care s-au angajat pe calea expansiunii va fi suficientă pentru a compensa reducerea importurilor acelor ţări care se situau în frunte anul trecut. Se speră că diferenţa nu va fi chiar atît de serioasă".

(29 aprilie 1966).

NEW YORK Herald Tribune

Pentru a se preveni creşterea deficitului balanţei de plăţi, cetăţenii americani au fost solicitaţi de administraţie să renunţe la călătoriile peste graniţă. Presa arată însă că apelurile rămîn fără urmări.

Planurile noastre pentru o vacanţă în străinătate depind de preşedintele Johnson : dacă el este împotrivă, mergem.

FEBRA CUPRULUI

CUPRUL este, fără îndoială, metalul care a cunoscut conjunctura cea mai agitată de pe piaţa mondială în ultima vreme. Preţurile la care se încheiau tranzacţiile la principalele burse de metale au înregistrat salturi şi căderi spectaculoase, nu numai de la o săptămînă la alta, ci de la zi la zi, şi chiar în cursul aceleiaşi zile. Astfel, la Londra, după ce preţurile au urcat treptat pînă la nivelul record de 787,5 lire sterline tona engleză, în prima săptămînă a lunii aprilie, ele au scăzut pînă aproape de 500 lire. În schimb, cursul acţiunilor societăţilor care posedă mine de cupru a cunoscut, în general, urcări însemnate.

Ce fapte au contribuit la crearea unui dezechilibru, fie şi temporar, pe piaţa capitalistă a cuprului ? În primul rînd, rămînerea în urmă a producţiei faţă de nevoile mereu sporite ale consumului. Încă anul trecut, producţia mondială de cupru atinsese doar 4 890 000 tone, în timp ce consumul este evaluat la 5 045 000 tone. În S.U.A., de pildă, pentru a satisface cererea crescîndă de cupru, provocată în bună parte de extinderea livrărilor de armament pentru războiul de agresiune din Vietnam (10% din cuprul rafinat intern este rezervat uzinelor care execută comenzi militare), Administraţia a dispus anul trecut utilizarea a 105 000 tone de cupru din stocurile guvernamentale şi a interzis exportul acestui metal.

Principalii producători de cupru din lumea capitalistă sînt (în 1965, în tone) :

Statele Unite	1 230 000
Zambia	680 000
Chile	580 000
Canada	465 000
Congo	280 000
Peru	175 000
Japonia	110 000

Or, industria cuprului din Zambia, Chile şi, mai recent, Congo-Léopoldville (care, la un loc, furnizează mai mult de o treime din producţia mondială capitalistă) a cunoscut, recent, o atmosferă de tensiune. Grevele de la principalele mine de cupru din Chile (dintre care cea mai lungă a durat 88 de zile) au provocat, numai în primul trimestru 1966, reducerea volumului exporturilor chiliene de cupru cu 65 000 de tone.

Ele au fost urmate de greva de două săptămîni a celor 30 000 de mineri negri de la minele din Zambia, care fac parte din aşa-numita „centură a cuprului" ; această grevă a determinat societăţile exploatatoare (Anglo-American Corp. şi Roan Selection Trust) să anunţe că nu-şi vor putea respecta angajamentele. Ca urmare, producţia mondială capitalistă a scăzut simţitor în primele două luni ale acestui an (redresîndu-se întrucîtva în luna martie), fapt care s-a repercutat în continuare asupra scăderii stocurilor mondiale de cupru.

Promulgarea, în Chile a unei legi care permite statului să se asocieze cu societăţile străine pentru exploatarea cuprului şi determină participarea acestora din urmă la dezvoltarea economică şi socială a regiunilor în care activează ; majorarea cu circa 50%(la 496 lire sterline/tonă) a preţului la cuprul exportat de Chile şi Zambia, precum şi alinierea preţurilor de către Union Minière du Haut-Katanga ; stabilirea de către guvernele Zambiei şi Congo-ului a unor taxe asupra exporturilor de cupru etc. — toate aceste măsuri, care exprimă dorinţa ţărilor respective de a-şi spori beneficiile de pe urma valorificării cuprului, n-au rămas nici ele fără ecou pe piaţa mondială.

Numeroasele comentarii din presa occidentală, subliniază, înainte de toate, consecinţele pe care le va avea majorarea, fie şi temporară, a preţurilor la cupru. Este de notat confuzia care domneşte în prezent pe piaţa mondială capitalistă, datorită practicării concomitente a patru preţuri la cupru : preţul chilian-zambian, preţul altor producători, preţul pe piaţa S.U.A. şi preţul de la bursa metalelor din Londra. Pe acest fundal se intensifică tendinţa spre substituirea progresivă a cuprului în diferitele sale utilizări (aparataj electrotehnic, articole de menaj, maşini etc.), în primul rînd, cu aluminiu (care este de două ori şi jumătate mai ieftin) şi cu mase plastice. În Anglia, una din principalele consumatoare de cupru din lume, guvernul încurajează în prezent cercetările asupra posibilităţilor de înlocuire a cuprului cu alte metale mai ieftine şi nedeficitare, întrucît — la nivelul lor actual — importurile de cupru ar aduce balanţei comerciale britanice numai în cursul acestui an un deficit suplimentar de peste 70 milioane de lire sterline.

În timp ce unii evaluează pagubele, iar alţii beneficiile rezultate din fluctuaţia preţurilor la cupru, în întreaga lume se desfăşoară lucrări pentru sporirea producţiei acestui metal, atît prin perfecţionarea metodelor de prelucrare a minereului, cît şi prin descoperirea de noi zăcăminte sau prin punerea în exploatare a celor cunoscute — mai sărace, dar devenite acum rentabile. Aceasta, cu condiţia ca „boom"-ul cuprului să se menţină un timp mai îndelungat, ceea ce este însă puţin probabil avîndu-se în vedere experienţa primilor ani ai acestui deceniu.

N. POPOV

Relaţii economice internaţionale

● A. Tarasov, ministrul industriei de automobile al U.R.S.S. şi preşedintele concernului „Fiat", V. Valletta, au semnat la Torino un Protocol care prevede participarea concernului italian „Fiat" la construirea în Uniunea Sovietică a unui complex de întreprinderi pentru producţia de autoturisme, cu o capacitate de circa 2 000 automobile pe zi. Se preconizează producerea unui autoturism care să aibă la bază tipul de maşină „Fiat-124", model 1966. O dată cu protocolul, a fost semnat un Acord financiar, conform căruia Societatea italiană de credit de stat „IMI" va oferi un credit Băncii de Comerţ Exterior a U.R.S.S., pentru realizarea programului de colaborare în domeniul construcţiilor de automobile dintre „Fiat" şi instituţiile sovietice corespunzătoare.

● La invitaţia guvernului francez, o delegaţie a aviaţiei civile din R. P. Chineză, condusă de Sen Du, director general adjunct al Administraţiei generale a aviaţiei civile, face o vizită la Paris, purtînd convorbiri în legătură cu organizarea serviciilor aeriene chino-franceze.

● Specialişti din R. S. Cehoslovacă şi Franţa colaborează în prezent la construirea unei instalaţii de lubrifianţi, cu o capacitate anuală de prelucrare de 50 000 tone de petrol. la Fabrica de uleiuri minerale din Lützkendorf (R. D. Germană). Firma „Chimie" din Paris livrează o instalaţie pentru dozarea amestecului de uleiuri, iar firma „ZPA" din Praga va monta instalaţiile de măsură şi control.

R. P. CHINEZĂ

La inceput de cincinal

ANUL 1966 marchează primul an al celui de al treilea plan cincinal al R. P. Chineze. Veștile sosite din China populară vorbesc despre noi realizări obținute de oamenii muncii chinezi în diverse ramuri ale economiei.

O mare atenție se acordă în noul cincinal industriei extractive. În bazinul carbonifer din provincia Hănan a fost dată în funcțiune o mină cu o capacitate anuală de 600 000 de tone. Aici toate procesele de producție sînt complet mecanizate. Zilele trecute în provincia Șensi a fost dat în exploatare un nou puț cu o producție de 450 000 tone de cărbune pe an. Se anunță că în toate bazinele carbonifere sînt în curs de deschidere zeci de noi mine de mare capacitate, dotate cu tehnică modernă, ceea ce va face să crească considerabil producția de cărbune a țării.

Colectivele întreprinderilor din Șanhai își aduc contribuția la progresul tehnic al industriei. Zeci de noi mașini, utilaje și agregate complexe, proiectate aici, au și intrat în producție de serie. Printre altele, la uzina de turbine a fost produs un nou model de motor Diesel cu o suprasarcină de 2 200 cp. Datorită calităților sale,motorul poate fi folosit pentru locomotive, nave și centrale electrice.

În primul trimestru al acestui an producția de laminate la Anșan — cel mai important centru siderurgic din R. P. Chineză — a fost cu 8% mai mare decît cea prevăzută inițial. Producția de oțel, fontă, cocs și alte țevi a crescut considerabil față de anul trecut. În diferite unități ale combinatului siderurgic au fost introduse noi procedee tehnologice, precum și utilaj nou. În urma unor asemenea măsuri, laminorul de tablă și-a sporit capacitatea de producție cu 20%.

E. S.

R. P. POLONĂ

Noi măsuri în domeniul investițiilor

DEZVOLTAREA economiei poloneze se desfășoară pe fundalul unor importante investiții alocate tuturor ramurilor economiei naționale. Astfel, în perioada planului cincinal 1961—1965 investițiile în economia socialistă au totalizat 549,5 miliarde zloți, din care 78% reveneau sferei productive (în anul 1965 — 80%). În acest din urmă an, 50,9% din totalul investițiilor au fost alocate lucrărilor de construcții-montaj, iar 42,2% au fost investite în mașini și utilaje.

În noul cincinal 1966—1970 investițiile ce urmează a fi afectate dezvoltării economiei naționale sînt prevăzute în suma de 840 miliarde zloți, din care 760 miliarde în sectorul socialist al economiei.

În vederea realizării în condiții optime a volumului crescut de investiții, recenta Plenară a C.C. al P.M.U.P. a dezbătut aspecte legate de politica de investiții și a adoptat o serie de măsuri pentru îmbunătățirea muncii în acest domeniu, îndeosebi în sectorul construcțiilor.

Constatînd că realizarea planurilor de investiții presupune o creștere medie anuală a capacității de producție a întreprinderilor de construcții-montaj cu 9—10%, față de 6% în cincinalul anterior, Plenara a subliniat necesitatea înlăturării unor lipsuri ce se vădesc în privința capacităților de producție ale întreprinderilor de construcții-montaj și a aprovizionării cu materiale de construcție.

În viitorii cinci ani — se arată în rezoluția Plenarei — politica investițiilor se va axa pe două direcții principale. Prima direcție o reprezintă „utilizarea cît mai completă a capacităților de producție existente și obținerea unor creșteri importante a acestor capacități prin măsuri tehnico-organizatorice, precum și prin modernizarea și reconstrucția uzinelor existente". A doua direcție este concentrarea mijloacelor financiare și a resurselor materiale în vederea respectării termenelor de dare în funcțiune a obiectivelor, prin scurtarea ciclului de realizare a investițiilor și reducerea numărului obiectivelor ce sînt construite în același timp, pe baza unei ordini de prioritate.

În vederea realizării acestor deziderate, Plenara a pus accentul pe necesitatea aplicării de metode științifice în programarea investițiilor, ca analiza economică a variantelor pentru alegerea variantei optime, adîncirea studiului eficienței economice a investițiilor etc.

În domeniul construcțiilor, principalele sarcini trasate de Plenară sînt reducerea termenelor de executare și îmbunătățirea calității lucrărilor, scăderea în continuare a cheltuielilor. Se prevede luarea de măsuri cu privire la concentrarea și specializarea întreprinderilor de construcții-montaj, îmbunătățirea utilării lor, organizarea modernă a producției și a aprovizionării (programare liniară etc.).

Rezoluția recomandă utilizarea unei serii de indicatori pentru caracterizarea activității întreprinderilor de construcții-montaj (producția-marfă măsurată prin valoarea obiectelor date în folosință, beneficiul, rentabilitatea) și prevede măsuri pentru ridicarea cointeresării materiale a colectivelor din aceste întreprinderi, îmbunătățirea aprovizionării cu materiale de construcție și utilaje a șantierelor, perfecționarea pregătirii cadrelor de constructori.

L. H.

LA EXPOZIȚIA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI DE LA MOSCOVA

SPECIALIȘTII AU CUVÎNTUL

ÎN fiecare zi, între orele zece și douăsprezece, expoziția economică a țării noastre la Moscova, inaugurată la 4 mai, își deschide porțile pentru specialiștii din întreprinderi și organizații economice. Ingineri și tehnicieni români prezenți la fiecare stand răspund la întrebările care li se pun, oferă colegilor lor sovietici prospectele mașinilor care-i interesează, fac demonstrații practice de funcționare a mașinilor și agregatelor. Într-un cuvînt, în aceste ore are loc în pavilionul expoziției și pe platformele deschise din jurul lui, un intens schimb de experiență tehnică.

M-am adresat unuia dintre vizitatori cerîndu-i părerea despre expoziție. Îl cheamă *Vladimir Popovici* și este specialist în foraj din cadrul Ministerului Geologiei al U.R.S.S.

— Mă voi referi la principalul ei exponat — răspunde interlocutorul meu — instalația de foraj pentru adîncimi mari, pînă la 7000 metri, o realizare deosebit de reușită a industriei românești constructoare de utilaj petrolier. Conducerea instalației mi se pare ușoară și comodă, întrucît toate comenzile sînt acționate pneumatic și centralizate pe un panou de comandă aflat pe podul turlei. După închiderea expoziției ea va rămîne în Uniunea Sovietică întrucît a fost achiziționată de organele noastre de comerț exterior.

Un grup de specialiști de la Institutul de cercetări și experimentări în domeniul construcției de mașini a apreciat în mod deosebit strungul carusel de 2000 mm. Ei au remarcat în special soluția originală a comandării ei de la un panou central de telecomandă atîrnat de un braț metalic ce se rotește în jurul mașinii, astfel ca muncitorul să poată executa comenzile din orice poziție de lucru, precum și dotarea strungului cu un variator continuu, datorită căruia viteza de tăiere se păstrează constantă.

Iată ce ne-a declarat *V. A. Adrianov*, director adjunct al întreprinderii sovietice „Mașinoimport" : „Am văzut expoziția românească organizată la Moscova în anul 1950. Azi am vizitat noua dv. expoziție. Sînt deci în situația de a face o comparație și să constat cît de mult s-a dezvoltat în acest răstimp economia românească ; a crescut considerabil nomenclatorul dv. de export. M-a impresionat mult instalația de foraj 4 DH-315 ; mi-au reținut de asemenea atenția autocamioanele expuse. Acestea sînt succese incontestabile ale industriei românești constructoare de mașini".

„Eroul" standului de mașini agricole este tractorul U-650. Toți specialiștii în mașini agricole vor să-l vadă să-i cunoască performanțele. Vizitatorii avizați remarcă cu plăcere, uneori chiar cu surprindere consumul mic de combustibil pe cal-putere/oră, forța de tracțiune la cîrlig, dotarea tractorului cu un amplificator de cuplu care permite trecerea de la o viteză la alta fără debreierea ambreiajului principal, sistemul modern de servodirecție.

Referindu-se la gama largă de mașini agricole pe care le produce industria românească, *Alexandr Ustin*, profesor la Școala tehnică agricolă din localitatea Tersa, regiunea Saratov, a arătat că a văzut multe lucruri bune aici care ar putea fi preluate de industria de mașini agricole. Inginerul mecanic *Lev Jitomirski*, specialist în mașini agricole la Întreprinderea „Ukrselhoztehnika" din Kiev, a examinat amănunțit fiecare mașină, a cerut să se pună în funcțiune combina de recoltat porumb, a cercetat apoi pe rînd și celelalte mașini agricole din stand. Rugîndu-l să-și spună părerea, el mi-a declarat :

— Apreciez pozitiv unificarea pieselor, subansamblelor, instalațiilor electrice la diversele tipuri de tractoare românești. Se vede nivelul tehnic înalt al execuției. Găsesc foarte bun ridicătorul hidraulic universal cu care sînt dotate tractoarele. Foarte interesantă este și combina de recoltat porumb, cu soluții constructive originale și bine gîndite. Am văzut aici și alte mașini agricole simple dar ingenioase, cum este cea pentru dislocat sfecla din pămînt, cum sînt discuitoarele și grapele stelate, plugurile cu trei brăzdare și cu scormonitoare pentru afînarea pămîntului sub brazdă, mașinile pentru împrăștiat îngrășămintele prin centrifugare, încărcătorul pivotant atașabil la tractor și altele.

...Zilnic, un mare număr de specialiști se perindă prin expoziție. Zilnic continuă schimbul larg de experiență tehnică.

Silviu PODINĂ

ȘTIRI DIN R. D. VIETNAM

● Întreprinderea constructoare de mașini „Tran Hung Dao" din Hanoi a înregistrat anul trecut succese importante în îndeplinirea sarcinilor de plan, reducînd totodată cu 4% prețul de cost al producției. În primele luni ale acestui an, uzina a produs numeroase motoare Diesel destinate cooperativelor agricole. Producția de motoare a fost de două ori mai mare decît cea din primele luni ale anului trecut.

Montarea unei linii de înaltă tensiune

● În provincia Phu Tho au fost construite noi centrale electrice, zeci de noi stații de transformare, linii electrice de înaltă tensiune. Noi instalații electrice de pompare permit desfășurarea la timp a irigațiilor pe mari suprafețe de pămînt.

● Față de numai 41 de întreprinderi industriale existente în R. D. Vietnam în anul 1954, în prezent numărul lor a ajuns la 1014. În ultimii 10 ani numărul muncitorilor din întreaga țară a crescut de la 76 600 la 580 000, adică de aproape 8 ori.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

TENDINȚE NOI PE PIAȚA DE MAȘINI-UNELTE

DATE recent publicate în revista AMERICAN MACHINIST arată că în anul 1965 producția mondială de mașini-unelte a crescut cu 6% față de 1964, valoarea ei atingînd 5 miliarde de dolari. În anul 1963 producția se cifrase la 4,4 miliarde, iar în 1964 la 4,7 miliarde dolari.

Pe lîngă tendințele cu caracter economic care se manifestă pe piața mașinilor-unelte (creșterea producției, a volumului comerțului, a prețurilor, modificări ale politicii comerciale etc.), se pot observa și o serie de tendințe cu caracter tehnic, care se vor face simțite probabil și în anii următori, chiar pînă în 1970, atît în structura producției mondiale de mașini-unelte, cît și în cea a comerțului exterior.

După cum se știe, mașinile-unelte se împart în două mari grupe : mașini-unelte care lucrează prin așchiere și mașini-unelte care lucrează prin formare. Pînă în anul 1963 s-a înregistrat pe pietele internaționale o evoluție ascendentă a cererii pentru mașinile-unelte așchietoare, în detrimentul celor de formare. Începînd de la sfîrșitul anului 1963, continuînd în 1964 și intensificîndu-se în 1965, s-a manifestat o tendință inversă. Cumpărătorii de mașini-unelte dau dovadă de un interes crescînd pentru mașinile-unelte lucrînd prin formare (prese).

Această nouă tendință se concretizează în creșterea mai rapidă a producției mașinilor-unelte de formare în comparație cu producția mașinilor-unelte așchietoare. Ca urmare, ponderea mașinilor-unelte lucrînd prin formare a crescut în 1965, atît în producția mondială, cît și în producția principalelor țări producătoare. Astfel, dacă în 1964 mașinile-unelte de formare reprezentau 33,3% din valoarea producției mondiale de mașini-unelte, în 1965 ponderea lor a crescut la 36,2%. În anul 1965 producția mondială de mașini-unelte lucrînd prin așchiere a crescut cu numai 0,5% față de cea din 1964, în timp ce la mașinile-unelte de formare, creșterea a depășit 19%. În producția totală de mașini-unelte a S.U.A. ponderea mașinilor-unelte lucrînd prin formare a crescut de la 16,8% în 1964 la 26,8% în 1965, în R.F.G. de la 30% la 32%, în Franța de la 23% la 25%, iar în Japonia de la 17% la 27,6%.

Creșterea așteptată în continuare a cererii pentru mașinile-unelte de formare se atribuie următorilor factori : în general principalii cumpărători s-au orientat în anii trecuți spre mașinile-unelte așchietoare, fapt ce a dus actualmente la o vechime considerabilă a parcului de mașini-unelte lucrînd prin formare ; s-au creat noi tipuri de prese, cu un înalt nivel tehnic, care asigură o productivitate ridicată, rebuturi scăzute în producție și obținerea unor piese de mare precizie ; s-au creat dispozitive de schimbare automată a matrițelor ; au apărut prese de o mare complexitate putînd produce piese care cer un grad tehnic de prelucrare înalt ; precizia, forța și siguranța cu care lucrează în prezent presele asigură nu numai o reducere a timpului de lucru, dar permite ca numărul pieselor obținute pe o matriță să fie de 3–10 ori mai mare ca înainte.

Cererea mare, manifestată în ultimul timp pentru mașinile-unelte lucrînd prin formare, a și influențat creșterea exportului de asemenea mașini. Astfel, exportul de prese al S.U.A. a crescut de la 22 046 unități în 1960 la 32 500 unități în 1965.

Se poate prevedea că această tendință se va manifesta pe un termen mai lung. În Anglia, de exemplu, s-a calculat că în timp ce desfacerile de mașini-unelte lucrînd prin așchiere vor crește pînă în 1970 cu 55% față de 1960, desfacerile de mașini-unelte lucrînd prin formare se vor dubla.

Victor DUCA

PIAŢA COMUNĂ: ESENŢA CONTRADICŢIILOR RĂMINE

În disputele reuniunii Consiliului ministerial al Pieţei Comune din 4 şi 5 mai, ca şi ale celei din 9 şi 10 mai, problemele elaborării poziţiilor comune ale C.E.E. în negocierile rundei Kennedy au ocupat un loc aparte. Fără să fi avut locul de «vedetă», aceste probleme au constituit totuşi un fundal, date fiind implicaţiile lor deosebit de largi asupra vieţii economice occidentale.

După cum este ştiut, Germania Occidentală se străduieşte să-şi convingă partenerii asupra însemnătăţii primordiale a rundei Kennedy, insistînd ca ţările Pieţei Comune să-şi fixeze un punct de vedere comun în tratativele tarifare ce se desfăşoară în cadrul G.A.T.T. Ceea ce dă impuls guvernului vest-german în această direcţie este interesul său de a se ajunge la o reducere generală a taxelor vamale asupra produselor industriale în ţările membre ale G.A.T.T., de pe urma căreia industria sa — care datorită unor împrejurări specifice dispune de o serioasă putere competitivă — ar putea beneficia de mari avantaje.

Singurele produse în legătură cu care „cei şase" au găsit pînă în prezent un limbaj comun în cadrul negocierilor de la Geneva, sînt cele chimice. Nici acestea, fără liste de excepţii.

● Discriminări arbitrare

Partea franceză a atras însă atenţia că, deocamdată, ţările vest-europene au foarte puţine motive să preia iniţiativa. Ea consideră că Statele Unite trebuie să precizeze, dacă sînt dispuse să anuleze practica discriminatorie a „selling price"-ului, în conformitate cu care taxele vamale americane la produsele chimice nu sînt calculate la preţul real inclus în facturile sau documentele pe baza cărora se face importul mărfurilor respective în S.U.A., ci pe baza preţului unui produs similar fabricat în Statele Unite. Conform acestei practici, în care arbitrariul instituţiilor vamale americane joacă un rol hotărîtor, mărfurile chimice vest-europene devin necompetitive la intrarea lor pe piaţa S.U.A.

Totodată, Piaţa Comună urmează să-şi precizeze intenţiile în privinţa produselor tropicale, a hîrtiei de ziar şi aluminiului, deoarece, în ciuda unui oarecare acord de principiu la care s-a ajuns la o reuniune anterioară a C.E.E., lucrurile nu au făcut nici un pas înainte ; aceasta datorită faptului că acceptarea acordului a fost condiţionată de compromisul din domeniul fundamental : finanţarea pieţei agricole comune.

Tocmai această problemă a frînat pînă în momentul de faţă atît negocierile din sînul Pieţei Comune, cît şi pe acelea din cadrul rundei Kennedy. „Dosarul" agricol al tratativelor din cadrul G.A.T.T. cuprinde — la cererea expresă a Statelor Unite şi a altor exportatori de produse agricole — un plan de organizare a pieţei mondiale a cerealelor. Acordul internaţional cu privire la grîu şi la celelalte cereale, pe care-l implică o asemenea organizare a pieţei mondiale, era însă condiţionat în practică de o prealabilă punere la punct a politicii agrare comune în cadrul C.E.E. Acest acord nu putea fi realizat înainte de a se da răspunsuri la cîteva probleme-cheie : La ce preţuri urmează să aibă loc schimburile internaţionale de cereale ? Dacă apar excedente peste cererea pieţei mondiale, ce trebuie făcut, pentru a le resorbi ? Şi, cine va finanţa această operaţiune ?

● Problema finanţării agricole

Orice pas înainte era, deci, condiţionat de adoptarea unui „plan" al Pieţei Comune, care să constituie „oferta" acesteia la tratativele de la Geneva ale G.A.T.T. Adoptarea unui punct de vedere comun era însă dificilă, atîta vreme cît nu se ajunsese la un acord cu privire la finanţarea Pieţei agrare comune, problemă extrem de complexă şi generatoare de contradicţii între membrii C.E.E. şi, în primul rînd, între Franţa şi R.F.G.

Gerhard Schroeder, ministrul de externe al R.F.G., într-o declaraţie făcută vinerea trecută la Hamburg, ţinea să precizeze că, — după părerea sa — prin adoptarea propunerilor de finanţare a Pieţei agrare comune „Franţa ar primi de două ori mai mult decît ar da, Italia nu ar pierde, dar nici nu ar cîştiga nimic, pe cînd Germania Occidentală ar suporta cea mai mare parte a cheltuielilor". La rîndul lor, oficialităţile franceze spuneau : „noi ne-am deschis frontierele automobilelor vest-germane, frigiderelor italiene, biscuiţilor olandezi etc. Urmează să suprimăm în curînd orice bariere şi să preluăm astfel toate riscurile industriale ale Pieţei Comune, care sînt enorme ; este normal ca noi să cerem ca ceilalţi să accepte riscurile agricole".

Franţa nu putea afla vreun sens participării ei la Piaţa Comună cîtă vreme nu-şi vedea asigurată desfacerea excedentelor ei de produse agricole în cadrul C.E.E. Pe de altă parte R.F.G. ar fi dorit desfacerea produselor ei industriale pe piaţa comunitară dar şi posibilitatea de a-şi procura produsele agricole şi în afara Comunităţii, aşa cum, de pildă, şi pînă în prezent ea îşi cumpără grîul din S.U.A. şi Canada.

În mod paradoxal, tocmai existenţa acestor contradicţii a creat terenul pentru realizarea unui compromis, întrucît niciuneia din părţi nu-i convine în momentul de faţă o eşuare a tratativelor care să-i poată fi imputată în mod public. Tocmai de aceea, soluţia la care s-a ajuns în cursul nopţii de 10 spre 11 mai reprezintă conciliere a unor puncte extreme.

Compromisul fixează data intrării în vigoare a pieţei comune industriale la 1 iulie 1968, adică nici la 31 decembrie, cum ceruse Franţa, nici la 1 ianuarie 1968, cum, mai grăbită, ceruse R. F. Germană.

În ceea ce priveşte finanţarea pieţei comune agricole, s-a ajuns, de asemenea, la un compromis, în aşa fel încît de la 1 iulie 1968 produsele agricole şi cele industriale urmează să circule în cadrul Comunităţii, scutite de taxe vamale. „Casa comună", care are drept destinaţie să finanţeze politica agricolă a „celor şase", va avea — potrivit celor convenite acum — un anumit plafon, stabilindu-se şi cota fixă ce va fi vărsată fondului de fiecare ţară.

După cum relatează observatorii, discuţiile purtate au avut mai mult un caracter tehnic comercial şi au fost departe de a implica temele „integrării".

● Cum va arăta comisia unică

Nu s-a putut ajunge la vreun acord în problema compoziţiei viitoarei comisii unice, care ar urma să rezulte din fuzionarea celor trei executive (a Pieţei Comune, Euratomului şi Comunităţii Europene a Cărbunelui şi Oţelului). Este cunoscut că pînă în prezent fusese propusă şi susţinută de către unii parteneri candidatura actualului preşedinte al Comisiei C.E.E., reprezentantul vest-german Walter Hallstein, socotit drept „campionul" integraţionismului politic şi economic. Din motive lesne de înţeles, Franţa a propus ca deocamdată să fie reînnoit mandatul actualelor comisii, iar problema să fie rezolvată ulterior.

Esenţa contradicţiilor dintre parteneri rămîne, chiar dacă au fost stabilite unele platforme comune într-o serie de probleme nevralgice ale Pieţei Comune.

Nicolaie STAN

SESIUNEA A.E.L.S.

În ajunul sesiunii A.E.L.S. care a început ieri 12 mai la Bergen-Norvegia, comentatorii apreciau că ea este crucială pentru viitorul Asociaţiei. „Ziariştii vor avea probabil motive să dea titluri senzaţionale" — scria ziarul englez GUARDIAN, referindu-se la numeroasele chestiuni litigioase ce urmează a fi discutate la Conferinţă. Pe ordinea de zi se află asemenea subiecte ca :

— suprataxa engleză la importuri care, în cele 18 luni de la introducerea sa, a stînjenit într-o măsură considerabilă exporturile partenerilor Angliei şi despre care s-a afirmat că ea contravine întregii evoluţii A.E.L.S. într-adevăr, la sfîrşitul acestui an, urmau să fie complet abolite tarifele vamale şi contingentările la produsele industriale în comerţul dintre ţările membre ;

— influenţa zonei anglo-irlandeze a liberului-schimb asupra exporturilor daneze în Anglia ;

— legăturile comerciale cu ţările membre ale Pieţei Comune.

În preajma Conferinţei A.E.L.S. nemulţumirile partenerilor şi situaţia creată au părut suficient de grave guvernului englez pentru ca acesta să hotărască, cu riscul efectului evident nefavorabil pe care această măsură o va avea asupra balanţei sale de plăţi, desfiinţarea suprataxei, — e adevărat că abia în luna octombrie. Ceea ce nu va rezolva însă, după cum apreciază observatorii, ansamblul dificultăţilor în faţa cărora continuă să se afle Asociaţia Europeană a Liberului Schimb.

„DRUMUL TUTUNULUI"

Un trafic ilicit de un milion dolari pe zi, o pierdere anuală de 30 milioane dolari pentru statul New York, iată rezultatul contrabandei cu ţigări între statul Carolina de Nord, unde acestea nu sînt impozabile şi costă 19 cenţi pachetul, şi oraşul New York unde, datorită impozitelor, un pachet costă 45 cenţi.

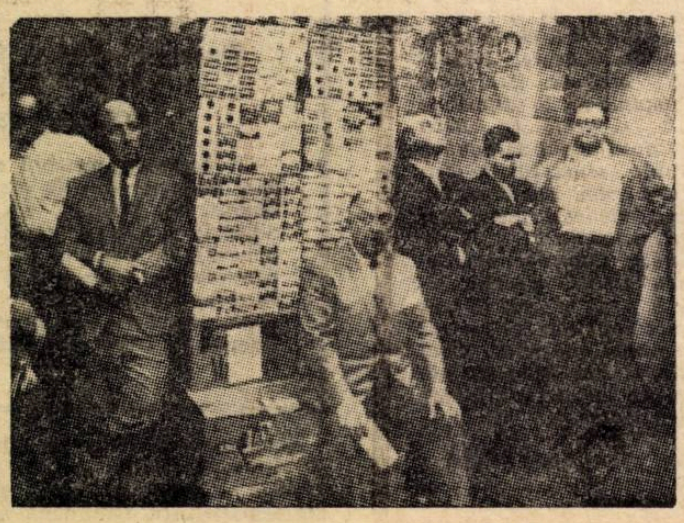

În foto : **După captură, marfa de contrabandă este vîndută la licitaţie.**

PE GLOB

Investiţiile străine în industria australiană au atins pînă în prezent suma de 4 730 803 000 dolari australieni, 41,6% din acestea provenind din Anglia, iar 37,8% din S.U.A.

★

Deficitul balanţei comerciale a Argentinei s-a ridicat în primul trimestru al acestui an la 128 milioane dolari, faţă de 63,3 milioane în aceeaşi perioadă a anului trecut.

★

Un important zăcămînt de cupru a fost descoperit recent în Spania, producţia sa fiind evaluată la 10 000 tone pe an. Numeroase societăţi engleze, vest-germane, franceze şi canadiene au şi început bătălia pentru obţinerea de concesiuni.

★

Autorităţile economice olandeze au afirmat că preţurile vor creşte anul acesta în Olanda cu 5% (faţă de 4,5% cît fusese prevăzut), iar deficitul balanţei de plăţi va atinge suma de 100 milioane de florini.

★

Pe şantierele navale de la Malmoe (Suedia) va fi realizată o cală uriaşă, care va permite construirea — începînd din 1968 — a unor nave cu un deplasament de peste 300 000 t.r.b.

★

La sfîrşitul lunii martie, rezervele de aur ale S U.A. au însumat 13 738 milioane de dolari, respectiv cu 73 milioane mai puţin decît în luna precedentă, tendinţa de reducere menţinîndu-se şi în cursul lunii aprilie.

★

Volumul comerţului exterior al Elveţiei pe trimestrul I/1966 a crescut cu peste 9%, comparativ cu aceeaşi perioadă a anului trecut, deficitul balanţei comerciale scăzînd de la 931,4 la 775,2 milioane de franci elveţieni

★

În primul trimestru al anului 1966, balanţa de plăţi a R.F.G. s-a soldat cu un deficit de 2 008 milioane mărci, depăşind cu 457 milioane mărci deficitul din perioada corespunzătoare a anului precedent.

★

Preşedintele Algeriei, H. Boumedienne, a anunţat naţionalizarea a 11 mine de fier, plumb şi zinc, proprietate a unor societăţi străine.

H. Boumedienne a declarat că existenţa societăţilor străine „constituia o contradicţie anacronică, incompatibilă cu suveranitatea noastră".

SFÎRŞITUL GREVEI DE LA HERSTAL

PRESA a informat opinia publică despre îndelungata grevă a muncitoarelor din întreprinderea naţională de armament a Belgiei de la Herstal, care cereau la muncă egală, salariu egal. Greva celor trei mii de femei a început la 16 februarie şi s-a terminat la 6 mai, cu făgăduiala ministrului muncii de a le mări salariul pe oră cu 2,75 franci (27 centime franceze) începînd de la 1 ianuarie 1967. Ca răspuns la principala lor revendicare, acordul prevede instituirea unei comisii care să stabilească o ierarhie unică a salariilor, înglobînd şi pe bărbaţi şi pe femei.

Ecourile puternice ale grevei nu au ţinut numai de durata sa excepţională şi de dîrzenia pe care au manifestat-o grevistele, ci, de asemenea, de implicaţiile sale pe planul angajamentelor luate în Europa Occidentală de semnatarii Tratatului de la Roma. Într-adevăr, articolul 119 al acestui Tratat prevedea în mod formal că participanţii înţelegerii vor aplica în ţările lor principiul „la muncă egală, salariu egal". La 30 decembrie 1961 fusese adoptată o rezoluţie care stabilea un calendar pentru realizarea acestei prevederi, avîndu-se în vedere desigur, nu atît echitabilitatea socială şi morală a principiului, cît numărul mare de femei folosite în producţie şi importanţa problemelor legate de forţa de muncă în economie. Diferenţele de salarizare urmau să fie reduse la 15% pînă la 30 iunie 1962, la 10% un an mai tîrziu şi să fie lichidate total la 31 decembrie 1964. Dacă alte prevederi ale Tratatului, de însemnătate primordială pentru semnatarii lui, au rămas literă moartă — cum era să fie pusă în aplicare tocmai aceasta ? !

Încă o dată însă a căpătat relief discrepanţa existentă în ţările capitaliste între garantarea formală şi lipsa în fapt a drepturilor oamenilor muncii. Revendicările de egalitate ale femeilor se pot prevala de articolul 119 al Tratatului de la Roma, poate mai virtos în Belgia, ţară a cărei capitală serveşte ca sediu organizaţiei căreia acesta i-a dat naştere — Piaţa Comună ; în R.F.G. ele pot invoca pe planul legal articolul 3 al „legii fundamentale" ; în Franţa preambulul Constituţiei ; în Italia — articolul 37 al Constituţiei. Parlamentul european a făcut şi el repetate referinţe scrise, rapoarte şi recomandări în această problemă. Comisia Executivă a Pieţei Comune a constituit, în legătură cu necesitatea aplicării principiului „la muncă egală, salariu egal" un grup special de experţi.

Aşadar, prevederile legale există şi, cum remarca ziarul francez LE MONDE, „nici documentele, nici statisticile nu lipsesc". Iar cele şase ţări „au fost puse în temă şi îndemnate să-şi adapteze la nevoie legislaţia".

La fabrica din Herstal un muncitor necalificat cîştiga înainte de grevă echivalentul a 4,4 franci francezi pe oră faţă de 3,18 franci cît cîştiga o femeie făcînd aceeaşi muncă. Un bărbat, lucrînd la o maşină, cîştiga 5—7 franci, iar o femeie la maşină 3,64 franci. Pe ansamblul Belgiei, femeile din industrie cîştigă în medie 58,8% din salariul primit de bărbaţi.

Grevistele de la Herstal au denunţat practica menţinerii femeilor în categoriile inferioare sau periferice ale ierarhiei funcţiunilor şi au subliniat faptul că în timp ce în muncile „superioare" raportul între bărbaţi şi femei este de 5 la 1, în cele subalterne el este de 1 bărbat la 8 femei.

Timp de aproape trei luni greva celor 3 000 de femei de la fabrica din Herstal — al cărei număr total de muncitori este de 10 000 — a paralizat în mod practic întreaga activitate. Acum munca va fi reluată în mod progresiv. Importantele manifestări de solidaritate cu femeile în grevă, care au avut loc în Belgia şi în numeroase ţări ale Europei, au contribuit la afirmarea unor drepturi care dacă în ţările capitaliste sînt, în general, recunoscute pe hîrtie, în practică continuă a fi nesocotite.

A. A.

din bloc-notesul cronicarului

Italia: Concentrarea societăților pe acțiuni

Conform unor date recent publicate, în cursul anului 1965 dinamica activității societăților italiene pe acțiuni a fost puternic influențată de conjunctura economică nefavorabilă. Constituirea de noi societăți pe acțiuni (care în 1963 atinsese cifra de 4419 unități, iar în 1964 de 2799 unități) a înregistrat în cursul anului trecut o sensibilă scădere : în total, în 1965 au fost înființate 2130 noi societăți pe acțiuni. În același timp a sporit numărul societăților care și-au încetat activitatea prin lichidare sau fuzionare : 1527, față de 1509 în 1964 și 1153 în 1963. Procesul de fuzionare a societăților pe acțiuni a cunoscut în 1965 un ritm incomparabil mai rapid decît în anii precedenți : el a cuprins un număr de 287 de societăți, față de 139 în 1964 și 122 în 1963.

Încetinirea ritmului de constituire a unor noi societăți pe acțiuni, paralel cu intensificarea lichidărilor și a fuzionărilor au drept consecință sporirea concentrării capitalurilor. Capitalul mediu al societăților pe acțiuni a crescut de la 195,8 milioane în 1963 la 205 milioane în 1964 și la 213,7 milioane în 1965.

„Goliat"

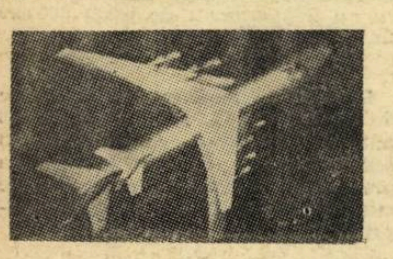

Recent, firma *Pan American World Airways* a semnat comanda pentru 25 de avioane de pasageri de cel mai mare tip existent azi în lume, Boeing-747. Execuția acestui avion pe care presa americană îl numește „Goliat" va dura aproximativ trei ani și jumătate. El va transporta 490 pasageri sau 214 000 livre greutate (1 livră = 453 g) și este o dată și jumătate mai lung decît giganticul Boeing-707 actualmente în cursă (care transportă numai 187 pasageri sau 76 400 livre greutate). Viteza de zbor a avionului va fi de 633 mile pe oră și va folosi trasee aeriene mai înalte cu o milă. Costul tichetului de călătorie va fi mai ieftin

cu 35% decît pe Boeing 707. Iată o machetă a avionului în zbor și una a interiorului prevăzut cu 10 locuri în linie.

Meteorologie și marketing

Progresele înregistrate în prognoza meteorologică pe termen lung cu ajutorul satelitilor artificiali interesează în mare măsură pe cei care se ocupă de studiul pieței. După cum remarcă. REVUE FRANCAISE DU MARKETING, factorul meteorologic exercită influențe de ordinul a 30-50% în domeniul producției și vînzărilor. Din categoria mărfurilor ale căror vînzări sînt supuse cel mai mult oscilațiilor pe piață datorită condițiilor meteorologice, fac parte textilele, confecțiile, băuturile, cărbunii, aparatele de încălzit, într-o mai mică măsură automobilele și, bineînțeles, toate „industriile" legate de turism și de concedii.

München: 1972

De îndată ce la Roma Comitetul olimpic internațional a ales München-ul ca loc pentru desfășurarea jocurilor olimpice de vară în 1972, în acest oraș pregătirile au și început. S-a calculat că cheltuielile minime legate direct de organizarea Olimpiadei se vor ridica la 560 milioane de mărci vest-germane. În privința numărului vizitatorilor, previziunile specialiștilor oscilează între 1,5 și 3 milioane de persoane. Pentru asigurarea cazării lor, se vor acorda credite destinate construirii unor noi hoteluri.

În vederea ușurării circulației, o linie ferată subterană, traversînd centrul orașului, va lega gara principală de gara de est. Această linie, proiectată inițial să fie dată în exploatare în 1973, va fi terminată cu un an mai devreme. Costul ei este evaluat la 490 milioane de mărci. Pînă în 1972 se va amenaja și un nou aeroport, care va costa aproximativ 100 milioane de mărci. Stadioanele și „satul olimpic" vor forma un complex. „Satul" va putea găzdui 8 000 de sportivi și 2 000 de persoane oficiale, urmînd a fi transformat ulterior într-un cartier de locuințe pentru populația orașului.

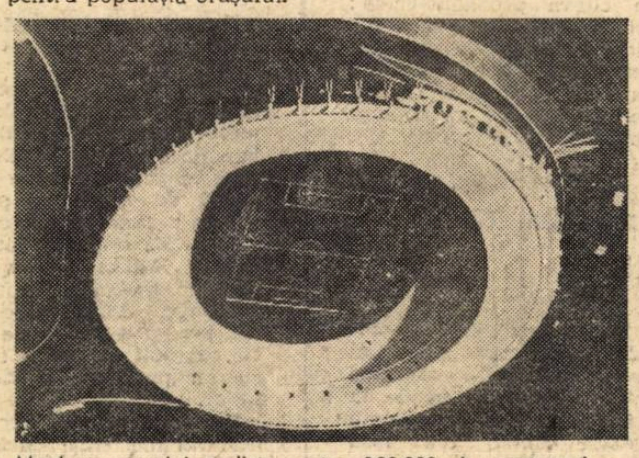

Macheta marelui stadion pentru 100 000 de spectatori

Între timp, la München au și început să sosească primele comenzi de reținere de camere pentru vara lui 1972.

Tama — orașul ideal

După informația ziarului JOURNAL DE GENÈVE, cel mai mare oraș-satelit din lume va intra în construcție în 1968 pe colinele riului Tama, la periferia orașului Tokio. Conceput ca un „oraș-ideal" Tama (care se va întinde pe 3 200 ha și va fi dat în folosință în 1973) va trebui să adăpostească circa 300 000 locuitori. Un centru comercial va reuni peste 5 300 magazine de desfacere iar trei universități vor fi transferate în noul oraș ,cărora urmează să li se adauge cinci școli secundare și trei spitale (cu centrele respective de cercetare).

O grijă specială va fi acordată păstrării specificului regiunii Tama : peste 530 ha de pădure vor fi rezervate parcurilor naturale, iar fiecare locuitor urmează să dispună de 18 m² de teren verde în jurul casei și de circa 30 m² spații verzi comunale.

Noul oraș care va costa 450 miliarde yeni va fi construit în proporție de 6/10 de firma Japan Housing Corp. și de 4/10 de municipalitatea orașului Tokio.

Lactoduct

În Uniunea Sovietică, în Munții Caucaz, a fost construită prima conductă de... lapte. Lungă de 2,2 km, ea leagă pășunile greu accesibile, cu centrul de prelucrare a laptelui din orașul Karakaievsk. Orașul însuși se află la o înălțime de 2 000 m deasupra nivelului mării.

Conducta este compusă din două țevi din materiale sintetice, prin care laptele trece în 18—20 minute ; de

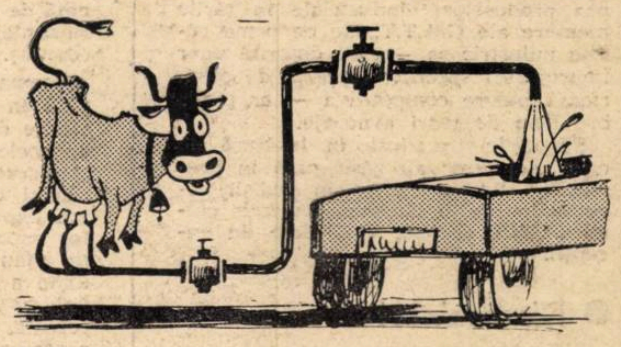

trei ori pe zi, la capătul inferior al conductei se umplu autocisternele care duc laptele la centru. Cei 5 muncitori — 3 la „predare" și 2 la „primire" — care deservesc conducta, pot să spună, că supraveghează primul „riu de lapte"...

Documentar — COSTA RICA

Agențiile de presă au publicat recent numeroase știri în legătură cu scandalurile provocate în Costa Rica de firmele străine aflate în țară în baza diferitelor contracte, a căror neîndeplinire a dus la crearea de prejudicii statului costarican. Este vorba în special de compania britanică, „Northern Railways" și de societatea nord-americană de construcții „Foster Williams", care, după ce a terminat lucrările, a plecat pur și simplu fără să plătească impozitele și salariile muncitorilor.

Republică a Americii Centrale, scăldată de apele oceanelor Pacific și Atlantic, Costa Rica (cu capitala — San José) este situată între Nicaragua și Republica Panama. Pe cei 51 011 km² ai săi, trăiește o populație de peste 1 250 000 locuitori, în cea mai mare parte albi (urmașii vechilor coloniști spanioli — circa 80%), restul fiind reprezentat de indienii guatusos, votos și talamancas.

Descoperită de Columb, Costa Rica a fost vizitată de mulți navigatori de seamă. În 1564 Juán Vazguez de Conrado întemeia aici orașul Cartago, care deveni și capitala țării pînă în 1825. Dominația colonială a dat însă naștere de-a lungul anilor la numeroase revolte (cunoscute în special cele din Talamanca — 1709).

În 1821, Costa Rica se separă de Spania și se declară stat independent ,iar cîțiva ani mai tîrziu (1824—1839) deveni unul din cele cinci state ale Uniunii Americii Centrale. Între 1835—1842, Braulio Carrillo a introdus cu precădere cultura arborelui de cafea (de altfel și astăzi principalul produs de export al țării), iar în 1871 președintele Guardia acordă lui Minor C. Keith unul din creatorii societății americane „United Fruit Company", prima concesiune pentru exploatarea culturilor de banane. Formele variate de relief au dat însă și posibilitatea culturii cerealelor, bananelor, arborelui de cacao, trestiei de zahăr, precum și creșterii vitelor.

Principala bogăție a subsolului o constituie aurul. Economia republicii Costa Rica este însă dominată de influența Statelor Unite, către care se îndreaptă de altfel și peste jumătate din schimburile sale externe.

Scandalurile recente provocate de firmele străine au dus la nemulțumirea muncitorilor (primii loviți de această situație), care protestează împotriva nelegalităților și samavolniciilor, și revendică majorarea salariilor și lărgirea drepturilor sindicale.

C. GRIGORE

NĂRAVURI

ÎNTR-UN an electoral, tradiția reclamă în Statele Unite dezvăluiri mai mult sau mai puțin senzaționale. 1966 fiind an electoral pentru membrii Congresului și numeroși guvernatori, reacția în lanț a scandalurilor a și început. Senatorul Thomas Dodd urmează să fie audiat în fața „Comitetului pentru etică" al Senatului. Deși se pare că publicul va fi privat de spectacolul propriu-zis, televiziunii nepermițîndu-i-se transmisiile directe de la audieri, scandalul capătă de pe acum proporții asemănătoare bulgărelui de zăpadă care se rostogolește cu mare viteză pe o pantă foarte înclinată.

Ce i se impută senatorului Dodd ? În anii 1961—1963 el și-a însușit suma de 100 de mii de dolari, colectați oficial, cu prilejul unor banchete în vederea campaniei sale electorale. De asemenea, în martie 1965, contul senatorului a sporit cu 100 de mii de dolari adunați de prietenii săi politici. Colegii senatorului nu-i impută obținerea acestor fonduri, mai ales că acest gen de „banchete" „a ajuns o parte a felului de viață american" (REUTER). Ei sînt „scandalizați" doar de faptul că senatorul nu a plătit... impozitele. În legătură cu această afacere, presa americană a dezgropat și alte amănunte. Un mare bijutier newyorkez a oferit soției senatorului un inel cu safir, după care acesta a încercat să-i obțină un post de ambasador în Belgia sau Luxemburg. Senatorul a mai primit „cadouri" de la diferite mari monopoluri.

Faptul în sine nu are nimic senzațional, înscriindu-se perfect în folclorul politic american. Totuși, el are darul de a ridica din nou cortina asupra unor aspecte în general obscure ale mecanismului politic.

Senatorul va fi audiat, între altele, asupra legăturilor sale cu un oarecare Julius Klein. Între aceste două personaje se pare că a avut loc următorul troc : senatorul a primit niște „cadouri", iar Klein i-a redactat niște discursuri. Pasiunea lui Klein pentru a redacta discursuri a mai fost reliefată în 1964, cînd acest jurist de profesie, general maior în retragere și în prezent conducătorul unei societăți de publicitate politică a compus cuvîntările unor membri ai Camerei Reprezentanților în favoarea politicii Republicii Federale Germane. De altfel, mai sus-pomenitul este înregistrat în mod oficial ca „lobbyst" al intereselor vest-germane. După cum aflăm din „Encyclopedia Americana", Tomul XVII, pagina 516 : „Lobby-ul este un grup de persoane care se străduie să exercite o influență asupra legislației în afara procedurilor obișnuite". În Statele Unite, ansamblul acestor grupuri este supranumit ironic „a treia Cameră a Congresului". Publicistul newyorkez Max Lerner, în cartea sa „America as a Civilization" precizează : „Numărul animatorilor lobby-urilor înregistrate la Washington (fără a-i socoti pe cei care operează clandestin) depășește pe cel al membrilor Congresului... Mijloacele lor financiare sînt nelimitate".

Anul trecut, agenția ASSOCIATED PRESS, evalua prezența la Washington a 1 200 de „lobby-ști", printre care 20 de foști senatori și 80 de foști membri ai Camerei Reprezentanților. Fie că este vorba de intervenția în Vietnam sau în Republica Dominicană, de opoziția față de comerțul cu țările socialiste sau de politica în Congo, de obținerea unor contracte pentru cursa înarmărilor sau de blocarea importului unor produse, țețele trec mai întotdeauna pe la diferitele „lobby-uri". În urmă cu cîțiva ani, senatorului Dodd i se spunea în mod ironic „senatorul de Katanga", după cum senatorul H. Jackson era etichetat „senatorul de Boeing" ș.a.m.d.

Președintele Comisiei senatoriale pentru afaceri externe, W. Fulbright, a spus o dată despre acest gen de activități de culise : „Zahărul atrage mușțele". Cînd și cînd, din motive lesne de bănuit, deasupra lor presa aprinde o puternică lampă.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 20 (144)
VINERI
20 mai 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

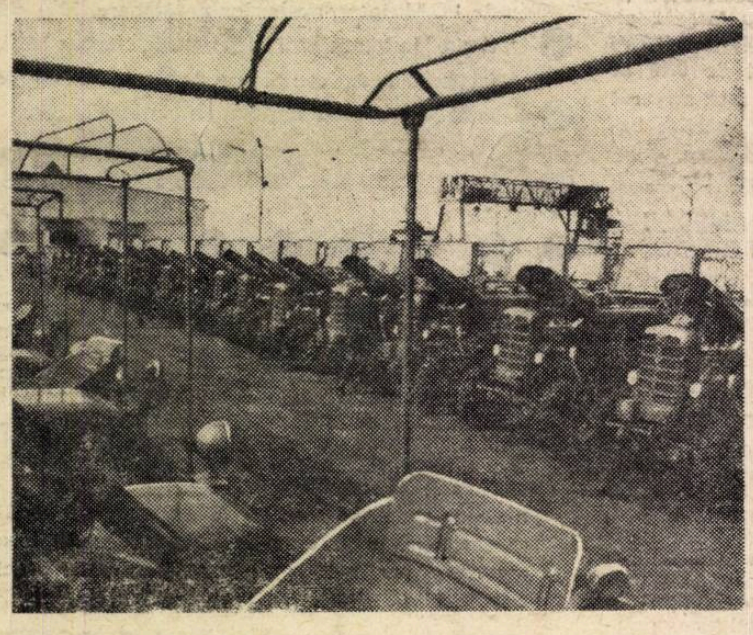

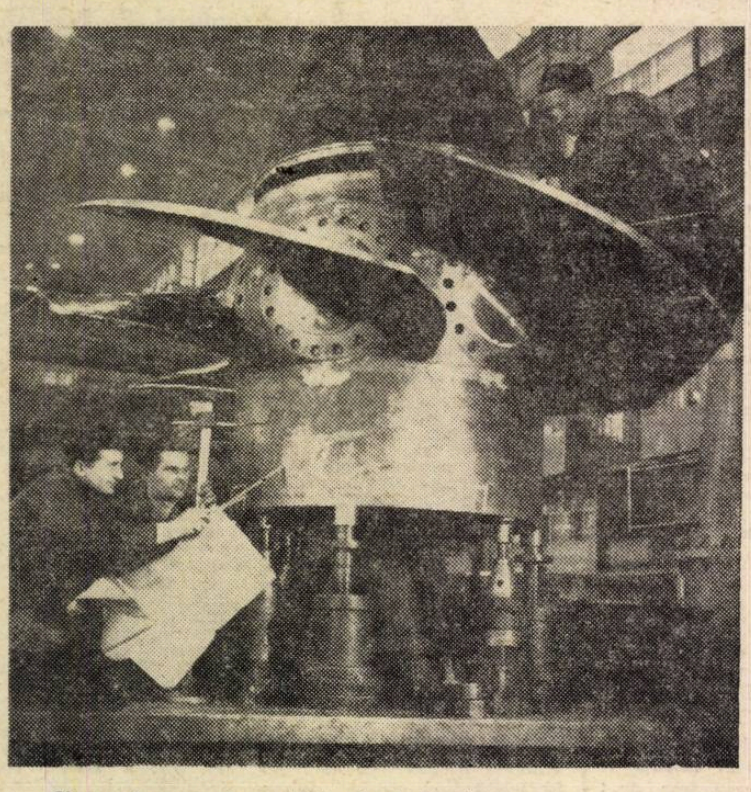

Cîteva importante unități ale industriei noastre constructoare de mașini care, prin produsele pe care le realizează, aduc o importantă contribuție la dotarea cu tehnica nouă a diferitelor ramuri ale economiei naționale. Fabrica de mașini-unelte și agregate-București a asimilat și produce familia de strunguri carusel (fotografia de sus). **Uzina de tractoare din Brașov asigură aproape toate nevoile agriculturii și a altor sectoare ale economiei naționale; aproape a cincea parte din totalul tractoarelor produse pînă la sfîrșitul anului 1965 au fost exportate în 30 de țări** (fotografia din mijloc). **Constructorii de mașini din Reșița realizează, printre alte produse, echipamente pentru hidrocentrale** (fotografia de jos).

ÎN SLUJBA DESĂVÎRȘIRII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

TIMP de patru zile, reprezentanții celor peste 4 milioane de membri — muncitori, ingineri și tehnicieni, oameni de știință, artă și cultură, funcționari, activiști au dezbătut cu un înalt spirit de răspundere în cadrul Congresului sindicatelor rezultatele activității în perioada de bogate transformări și victorii din ultimii ani, căile ridicării activității sindicale la nivelul marilor sarcini pe care Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. le pun în fața poporului nostru în noua etapă a desăvîrșirii construcției socialiste. Cu un sentiment de îndreptățită mîndrie, numeroși vorbitori au arătat realizările obținute de colectivele în care lucrează, au împărtășit experiența amplă acumulată de sindicate.

Dezbaterile generale, ca și cele din comisii, au prilejuit un larg schimb de experiență, făcîndu-se numeroase propuneri valoroase pentru îmbunătățirea colaborării sindicatelor cu conducerile economico-administrative, în vederea perfecționării continue a organizării producției și muncii, promovării progresului tehnic; au fost larg dezbătute măsurile privind lărgirea sprijinului acordat mișcării inovatorilor și raționalizatorilor, ridicării calificării și specializării cadrelor, perfecționării formelor de organizare a întrecerii socialiste și stimulării evidențiaților și fruntașilor în producție, întocmirii contractelor colective în funcție de condițiile specifice ale diferitelor ramuri.

Congresul a adoptat Statutul Uniunii Generale a Sindicatelor din România care, prin prevederile sale, exprimă transformările adînci petrecute în viața societății noastre, stadiul actual al dezvoltării mișcării sindicale din țara noastră. Noul Statut sintetizează experiența acumulată în decursul anilor, precizează scopul și sarcinile fundamentale ale sindicatelor ,rolul lor în cadrul orînduirii noastre, creînd condițiile necesare pentru perfecționarea continuă a activității sindicatelor din România.

Înfăptuirea acestor prevederi dezvoltă în sînul sindicatelor democrația muncitorească, contribuie la procesul general de dezvoltare a democrației noastre socialiste.

În cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., mișcarea sindicală din țara noastră a căpătat un prețios izvor de îndrumări călăuzitoare, un însuflețitor îndemn la obținerea de noi succese în sporirea puterii economice a patriei, în îmbunătățirea continuă a condițiilor materiale și culturale ale poporului.

Punînd în centrul preocupărilor lor lupta pentru dezvoltarea continuă a bazei tehnice materiale a socialismului, canalizînd spre îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan energiile milioanelor de membri, participînd larg la activitatea de conducere și planificare a economiei naționale, acordînd o deosebită atenție ridicării nivelului de pregătire a cadrelor din producție, înfăptuirii politicii partidului și statului de cointeresare materială, îmbunătățirii condițiilor de muncă și educației socialiste și patriotice a celor ce muncesc, sindicatele își vor spori contribuția la înflorirea patriei noastre și înaintarea ei spre culmile civilizației socialiste.

Prin întreaga sa desfășurare, Congresul sindicatelor a demonstrat încrederea nestrămutată a făuritorilor de bunuri materiale și spirituale în politica Partidului Comunist Român, hotărîrea lor fermă de a nu precupeți nici un efort pentru transformarea acestei politici într-o realitate vie.

În întîmpinarea Consfătuirii pe țară a constructorilor de mașini

AUTOMATIZAREA

Coordonate ale promovării ei în industrie

UNA din liniile principale ale progresului tehnic în etapa actuală este introducerea automatizării proceselor de producție; aceasta determină condiții noi de muncă și constituie esența revoluției științifico-tehnice ce se desfășoară în zilele noastre.

Urmînd indicațiile partidului de introducere a progresului tehnic în industrie la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, s-au luat măsurile corespunzătoare pentru asimilarea în țară a echipamentelor moderne de automatizare. **Astfel, se află în curs de construcție Fabrica de elemente de automatizare, care urmează să producă, începînd cu anul 1967, un nomenclator larg de produse. La aceasta se adaugă dezvoltarea unor capacități suplimentare de producție în uzinele producătoare de elemente de automatizare.**

Experiența cîștigată pînă în prezent în acest domeniu de activitate, cît și realizările pe plan mondial, permit abordarea, în continuare, a acestei acțiuni la un nivel superior, călăuziți fiind de unele coordonate care să stea în permanentă atenție a specialiștilor noștri.

PE PRIM PLAN: ASIMILAREA ELEMENTELOR DE AUTOMATIZARE

ÎNDEPLININD sarcinile trasate de Congresul partidului, specialiștii în automatizare din întreprinderi și din institute de cercetare și proiectare au datoria să-și concentreze eforturile spre elaborarea și asimilarea de noi elemente și instalații de automatizare, spre perfecționarea celor existente. **Se poate spune că acțiunea de introducere a automatizării depinde din ce în ce mai mult de felul în care este organizată producția de elemente de automatizare.**

Prin intrarea în funcțiune a Fabricii de elemente de automatizare ,nu vor putea fi acoperite integral necesitățile de elemente și echipamente de automatizare.

Gama aparatelor de automatizare existente în instalațiile din țara noastră este mare și, evident, nu este economică asimilarea ei în întregime. Ca orice producție, și fabricația elementelor de automatizare trebuie să fie rentabilă. **Dar în acest caz, rentabilitatea are un caracter mai complex, aparatura de automatizare condiționînd funcționarea la parametrii proiectați a unor importante obiective industriale.** Or, tocmai acest aspect nu este pe deplin înțeles de conducerile unor întreprinderi producătoare de elemente de automatizare, care consideră de multe ori organizarea acestei fabricații ca o acțiune secundară.

Automatizarea poate fi realizată pe bază de elemente mecanice, hidraulice, pneumatice, electrice, electronice. Ultimele, extrem de sensibile, lipsite de inerție, adaptabile la diverse condiții de muncă, admit amplificarea semnalelor, culoarea și transmiterea informației la distanță. Din această cauză, ele au căpătat în prezent o largă răspîndire în automatizare.

Conf. univ.
ing. Gh. TUNSOIU
directorul Institutului de proiectări pentru automatizare

(Continuare în pag. 4)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

EXEMPLUL UNITĂȚILOR FRUNTAȘE

Articolul **Nivele asemănătoare de lucru — dar rezultatele ? („Viața economică“,** nr. 11) compară unii indicatori de plan pe anul 1965 între unitatea noastră și cea din Bacău. Cele semnalate în articol sînt juste și ele au stat în atenția noastră. Dovadă sînt rezultatele bune înregistrate de noi pe primul trimestru al acestui an. Dintre măsurile luate amintim : întocmirea de grafice de execuție pe fiecare lucrare însoțite de grafice de eșalonare a aprovizionării cu materiale, grafice de asigurare cu utilaje și forțe de muncă, precum și urmărirea acestora printr-o analiză bilunară.

Este cunoscut faptul că T.R.C.-Bacău este, de mulți ani, o întreprindere fruntașă. Socotim că în presă, inclusiv în „Viața economică“, ar trebui să se arate mai pe larg factorii care au contribuit la rezultatele bune obținute de unele unități. Aceasta ar duce la extinderea lor, iar întreprinderile similare ar putea găsi, fiecare în interiorul ei, rezerve nefolosite.

ing. Nicolae FÎNTÎNĂ
director, T.R.C.-Crișana

„INGENIOASĂ“ MĂSURĂ !

Nu știu cui i-a venit ideea de a pune la dispoziția întreprinderii noastre hîrtie de scris numai în coli tipografice, dar consecința n-a întîrziat să se vadă : în fiecare lună salariați tehnico-administrativi își rezervă o jumătate de zi pentru a tăia colile în dimensiunile necesare așa că — pe lîngă timpul irosit — un sfert din fiecare coală se aruncă la coș. Ingenioasă măsură ! Scriind aceste rînduri, sper ca cei vizați să țină seama în viitor și să prețuiască mai mult timpul nostru de muncă.

P. V. ALEXANDRESCU
jurisconsult, I.I.S. „Tehnica textilă“-București

PRACTICA STUDENȚILOR

Asemeni multor studenți, am încheiat de curînd practica în producție, o verificare a cunoștințelor teoretice acumulate de-a lungul celor 5 ani de studii superioare, înainte de a intra în producție ca economist.

În acest an am fost repartizată să efectuez practica de „Economia și planificarea comerțului“ în cadrul Comitetului de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole, la Direcția plan economic. Trebuie să arăt că la C.S.V.P.A. ne-am bucurat de tot sprijinul. Colectivul Direcției plan economic ne-a ajutat la cunoașterea problemelor generale din sectorul valorificării cerealelor, leguminoaselor-boabe și oleaginoaselor, apoi la adîncirea problemelor pe capitolele de plan (planul economic, planul de muncă și salarii, planul cheltuielilor de circulație și planul financiar), facilitîndu-ne înțelegerea mai aprofundată a înlănțuirii firești dintre ele și a modului cum sînt fundamentate.

Întrucît am remarcat preocuparea revistei pentru pregătirea viitorilor economiști, pentru perfecționarea specializării economiștilor și instruirea lor matematică, pentru pregătirea în cadrul cursurilor postuniversitare etc., sugerez ideea unei discuții în paginile revistei pe tema „Practica studenților economiști“.

Ady IONESCU
studentă anul V, I.S.E. „V. I. Lenin“-București

FUNICULAR DUBLU LA PORȚILE DE FIER

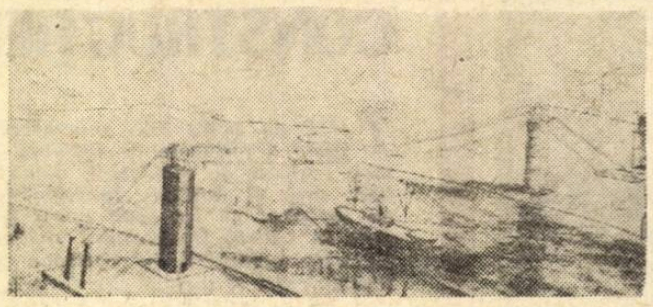

Barajul de la Porțile de Fier va consuma un volum important de beton, în a cărui compoziție intră, în afara cimentului, însemnate cantități de nisip și pietriș.

Proiectantul a găsit o sursă foarte apropiată de balast într-un ostrov din fața portului Gura Văii. Acest ostrov este format din nisip și pietriș depus de Dunăre de-a lungul timpului. Balastul deosebit de necesar în construcția barajului de la Porțile de Fier va fi transportat de un funicular unic — în felul lui — în țara noastră.

Funicularul cu linie dublă, conceput la Institutul de studii și proiectări forestiere din București, are o capacitate de transport de 500 tone/oră, folosind vagoane cu încărcătură utilă de 2 000 kg.

Principala problemă a acestei instalații era traversarea Dunării în zona navigabilă pe o deschidere liberă de 465 m. Traversarea se va realiza între 2 piloni înalți de 43 m, din care 34 reprezintă turnuri circulare din beton armat cu diametrul de 9,40 m. În interiorul acestor turnuri, transportul este asigurat de o scară și un lift. După terminarea lucrărilor barajului și demontarea funicularului, platforma superioară a turnurilor va fi amenajată pentru turiști.

arh. Șt. MOCOFĂNESCU
proiectant I.S.P.F.

UN LEXICON ECONOMIC

Lexiconul tehnic Român, a intrat în cel de-al zecelea an de apariție. Pornind de la exemplul acestei lucrări, propun să se examineze posibilitatea publicării unui Lexicon economic de o amploare similară celui tehnic.

Oportunitatea acestei lucrări nu are nevoie de demonstrație. Mase din cele mai variate de cititori — studenți ai institutelor economice sau tehnice, practicieni din industrie, cadre economico-financiare, cercetători, ba chiar și cadre ale altor specialități ori activități : juriști, medici, ziariști etc. — ar putea afla înțelesul și dezvoltarea diferitelor noțiuni economice.

Lexiconul economic trebuie conceput ca o enciclopedie. El trebuie să conțină termeni de economie politică, economie generală și economie aplicată, precum și termeni necesari din domeniul științelor adiacente economiei. Spre deosebire de Lexiconul tehnic, ar fi de mare folos dacă **Lexiconul economic** ar include și scurte biografii ale unor economiști cunoscuți din țara noastră și din străinătate, titluri de publicații economice cu caracterizarea activității acestora etc. De asemenea, cititorii ar avea de cîștigat dacă în **Lexiconul economic** s-ar include și prezentarea principalelor întreprinderi din țară.

Gabriel F. POPESCU
inginer-șef, Exploatarea minieră Șuior – Baia Sprie

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

DEȘEURILE METALICE

În legătură cu scrisoarea tov. Georgică Popovici, contabil șef la I.C.M.A.-București, intitulată „Deșeurile metalice : dispoziții contradictorii“, apărută în nr. 13 al revistei noastre, Comitetul de Stat al Planificării ne răspunde printre altele :

Sîntem de părere că stimularea predărilor în cazul depășirii sarcinilor planificate a contribuit în măsură însemnată la mobilizarea resurselor de fier vechi. Sistemul utilizat îl considerăm corespunzător și în prezent. Nivelul stimulării materiale este astfel stabilit, încît nu poate avea ca rezultat mărirea intenționată a cantității de deșeuri și nici casarea prematură a unor utilaje. Premiile acordate stimulează, însă, strîngerea cu grijă și predarea la timp a metalelor vechi rezultate în producție. În legătură cu aceasta, observăm că modificarea propusă de autorul scrisorii apărute în „Viața econmică“ — și anume : trecerea la o stimulare în funcție de cantitățile de metale predate, indiferent de realizarea planului — nu ar contribui la eliminarea contradicției între tendința de reducere a consumului de metal și de predare în cantități cît mai mari. Pe de altă parte, stimularea predătorilor de fier vechi, în funcție de cantitățile de metal predate, ar duce la premieri nejuste, efortul personalului însărcinat cu predarea fierului vechi din întreprinderi cu un volum de activitate diferit, nefiind proporțional cu cantitățile de metal rezultat.

Pentru strîngerea sortată a deșeurilor metalice și metalelor vechi neferoase, în Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 695/1962, sînt prevăzute stimulente mai mari decît pentru metalele feroase, deșeurile amestecate cu impurități fiind excluse de la orice stimulare. Din fondurile de premiere date de I.C.M. întreprinderilor predătoare, 50% sînt destinate îmbunătățirii depozitării, mecanizării, confecționării de containere, amenajării de boxe și instalații pentru degresarea deșeurilor etc.

ing. Em. MITESCU
vicepreședinte al C.S.P.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

PACHE LOGHIADE, Brăila — Potrivit Instrucțiunilor nr. 1578 din 30 decembrie 1965 emise de Ministerul Finanțelor și de Direcția pentru problemele organelor locale ale administrației de Stat, perioadele de timp lucrate înainte de data de 1 octombrie 1965 în calitate de „remizieri“, înregistrate ca atare în carnetul de muncă, constituie vechime în muncă, fiind luate în calculul vechimii necesare la stabilirea pensiei.

Perioadele de timp lucrate de remizierii din cadrul secțiilor financiare, utilizați pentru încasarea amenzilor aplicate de instanțele judecătorești, a cheltuielilor penale de judecată și a despăgubirilor și imputațiilor, precum și pentru încasarea taxelor locale — fără debit, a taxelor pentru folosirea locurilor publice de desfacere și a taxelor pentru tăierea ovinelor sau bovinelor, perioade de timp care n-au fost înregistrate în carnetele de muncă pînă la 1 octombrie 1965, se înregistrează în aceste carnete numai pe baza adeverințelor eliberate de unitățile unde cei în cauză au prestat munca.

Pentru cei care n-au carnete de muncă, dovada perioadelor lucrate de remizieri pînă la 1 octombrie 1965 se face cu aceleași adeverințe. Eliberarea acestor adeverințe se face pe baza procesului verbal al comisiei formate în acest scop din delegatul conducerii unității, responsabilul cu problemele de organizare a muncii, jurisconsultul unității și un delegat al comitetului sindicatului.

Comisia cercetează dacă personalul astfel remunerat :

a) a desfășurat o activitate cu caracter permanent, indiferent de natura contractelor de muncă (durata nedeterminată sau determinată);

b) a desfășurat munca în cadrul programului de lucru al unității respective sau a îndeplinit sarcina de încasare în volum egal cu cel stabilit în perioada de timp respectivă pentru angajații retribuiți pe bază de salariu tarifar cu activități similare;

c) a fost supus normelor stabilite prin regulamentul de ordine interioară al unității respective, dacă aceste unități au aplicat, la acele perioade, asemenea regulamente sau alte dispoziții privind disciplina muncii.

EMILIAN CIUREA, comuna Potcoava, regiunea Argeș. — Stagiul de muncă în funcțiile de calculator și calculator principal, care sînt considerate funcții administrative, nu se poate lua în considerare ca stagiu în funcții economice. În consecință, absolventul școlii medii de cultură generală, care a ocupat funcția de calculator principal, poate fi numit în funcția de contabil II și nu în aceea de contabil principal (respectiv contabil I).

Întrucît proveniți din cîmpul muncii, salariul dv. tarifar de încadrare va putea fi stabilit de la început între limitele de salarizare prevăzute pentru funcția de contabil II.

GH. NEGRU, tehnician, Brașov. — Timpul consumat de conducătorii auto pentru remedierea micilor deranjamente survenite la autovehiculele deservite, este cuprins în norma de lucru. Reviziile tehnice se planifică periodic și se execută în ateliere.

În cadrul unităților Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, șoferii pot fi folosiți în ateliere maximum 16 ore pe lună, pentru a participa alături de meseriași la remedierea unor defecțiuni tehnice sau chiar la executarea reviziilor tehnice. În cazul în care imobilizarea autovehiculului depășește acest timp, unitățile sînt obligate să asigure șoferilor respectivi un alt autovehicul, pentru a-și putea exercita meseria.

În perioada în care lucrează la reparații, respectiv la revizii tehnice, șoferii primesc salariul tarifar lunar de încadrare prevăzut pentru munca în regie. Șoferii de pe autobasculante sînt remunerați cu salariul tarifar de încadrare, în regie, corespunzător categoriei autobasculantei și calificării șoferului.

Ing. I. PERȘINARU, C.A.P. Goicea Mare, reg. Oltenia — Referitor la scrisoarea dv. : În ultimii doi ani s-a îmbunătățit proporția între îngrășămintele azotate și fosfatice destinate cooperativelor agricole de producție, ceea ce se reflectă și în cantitățile repartizate de Consiliul Superior al Agriculturii regiunii Oltenia. Astfel, în anul 1965, cooperativele agricole de producție din regiunea Oltenia au primit 20 000 tone îngrășăminte azotate (brute) și 24 800 tone superfosfat, ceea ce în substanță activă înseamnă un raport de 1:0,67 ($N:P_2O_5$); pentru anul 1966 s-au repartizat acestei regiuni 34 000 tone îngrășăminte cu azot, 4 000 tone îngrășăminte complexe și 34 000 tone superfosfat. Raportul $N:P_2O_5$ este de 1:0,65 (un raport normal). Cauzele deficiențelor semnalate în scrisoare trebuie discutate cu consiliile agricole locale (regional și raional), pentru a lămuri de ce nu păstrează o proporție justă în azot și fosfor la repartiția îngrășămintelor pe unități.

În ce privește criteriile de repartizare a îngrășămintelor chimice propuse de dv., nu se poate ține seama întrutotul de ele, deoarece cantitățile sînt limitate și nu se pot acoperi nevoile pentru toate culturile.

S-au repartizat în acest an, îngrășăminte chimice pentru întreaga suprafață cultivată cu sfeclă de zahăr, cartofi-legume, în fuior, cînepă fuior, ricin, tutun, plante medicinale, precum și importante cantități pentru grîu. La cultura porumbului și floriisoarelui s-au dat cantități mai mici, destinate unor suprafețe restrînse. La repartiția pe regiuni a îngrășămintelor pentru fiecare cultură se are în vedere și aportul regiunii respective la realizarea fondului centralizat. Pentru anul agricol 1966 regiunii Oltenia i s-au repartizat 150 kg/ha azotat de amoniu și 200 kg/ha superfosfat la sfeclă de zahăr, 150 kg/ha azotat de amoniu și 151 kg/ha superfosfat pentru legume, precum și pentru multe alte culturi.

GH. TURCEA, Sfatul popular al regiunii Argeș. — Aveți dreptate. Textul menționat trebuia completat astfel : **valoarea pagubei se calculează prin aplicarea asupra acestor prețuri, a unor coeficienți stabiliți prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri (H.C.M. nr. 532/1963 cu lista anexă respectivă).** Mulțumim pentru semnalare.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

SĂPTĂMÎNAL –

UN GRAFIC COMENTAT

PONDEREA DESFACERII ULEIULUI ÎMBUTELIAT POATE FI MĂRITĂ

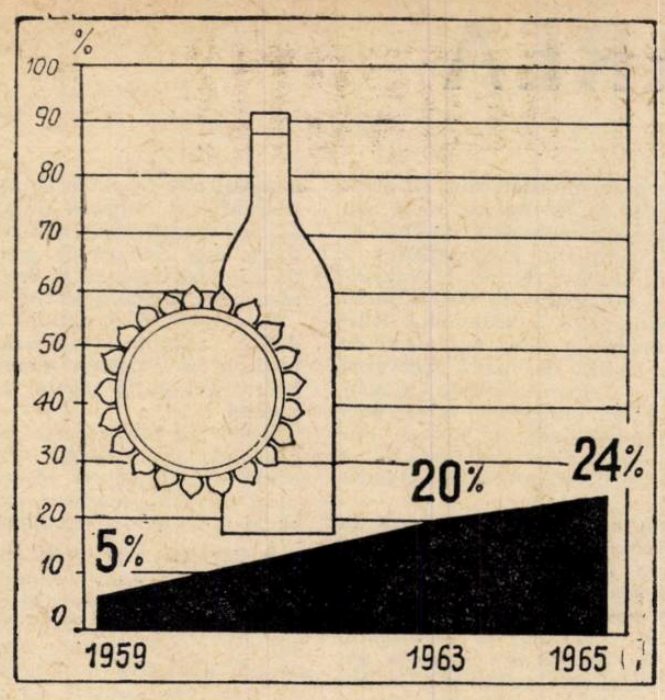

ESTE cunoscut că uleiul comestibil se vinde către populație, atît îmbuteliat, cît și neîmbuteliat.

Datele din graficul nostru arată că ponderea desfacerii uleiului comestibil în butelii a crescut sensibil în ultimii ani, de la 5 la sută în 1950 la 24 la sută în 1965. Creșterea aceasta nu satisface însă cerințele pentru această formă de vînzare a unui produs de largă și permanentă cerință, ponderea respectivă (aproape un sfert din total) fiind mult prea mică.

Creșterea procentului de îmbuteliere este importantă, atît pentru asigurarea unor condiții igienice cît mai corespunzătoare, cît și a unei eficacități sporite în desfacerea acestui produs. Prin această operațiune se va realiza o reducere a timpului de deservire a cumpărătorului, precum și creșterea volumului de desfacere a produselor pe un salariat în decurs de 8 ore.

Totodată, considerăm oportun ca această operație (de îmbuteliere), să se efectueze nu la întreprinderile producătoare, ci în centrele mari de consum, la unitățile comerciale. Evident că pentru satisfacerea nevoilor variate, ar trebui utilizate și sticle de ½ litru, nu numai de un litru, ca în prezent.

Prin îmbutelierea uleiului comestibil în unitățile comerțului se vor reduce cheltuielile necesare pentru transportul și manipularea sticlelor și navetelor (atît în interiorul fabricii cît și de la fabrică la consumator și invers). Îmbutelierea făcîndu-se la comerț se va reduce gradul de încărcare a spațiilor necesare în prezent unităților productive pentru depozitarea sticlelor și navetelor (pline sau goale) și, în același timp, se va elibera de aceste sarcini actualul intermediar (I.R.V.A.), care colectează sticlele goale (această operațiune urmînd a se realiza prin intermediul organizațiilor comerciale locale). Trecerea operațiunilor de îmbuteliere la comerț va crea posibilitatea măririi ponderii uleiului îmbuteliat în totalul vînzărilor din acest produs.

Vasile STAN
doctorand în economie

ȘI PRODUSELE AU NEVOIE DE TRANSPORT ȘI „CAZARE“ CONFORTABILE

ÎN ultimul timp, au sosit la redacție cîteva scrisori care tratează aceeași problemă: **conservarea calității produselor pe drumul ce-l parcurg de la producător la cumpărător.** *Concluziile ce se desprind din aceste scrisori: unele produse își pierd în cadrul acestei curse o seamă de calități cu care au fost înzestrate inițial. Unde se pierd? Această întrebare ne-a însoțit în raidul-anchetă pe care l-am efectuat în aceste zile și ale cărui constatări le consemnăm în cele ce urmează.*

● De ce nu-i uritul frumos?

TRICOTAJUL ROȘU“-București. Tovarășii care lucrează la serviciul de desfacere ne vorbesc despre străduințele colectivului întreprinderii pentru ca produsele ce le realizează să ajungă la cumpărători avînd toate calitățile cu care le înzestrează.

Spre confirmare ni se aduc cîteva mostre: o cutie de carton cu o cămașă de „lux“ și una cu cîteva bluze. Produsele din cutii sînt preambalate, fiecare în parte, în cîte o pungă de polietilen. În acest mod, produsul este bine protejat. Constatăm însă urîțenia pungilor care au aceeași culoare...

— *Nu ar fi bine ca acest ambalaj să fie de culori diferite, în armonie cu produsul, și să aibă imprimat pe el marca fabricii sau a magazinului, precum și texte de reclamă pentru popularizarea produselor realizate de întreprindere?*

— Ar fi bine, ni se răspunde, și noi am făcut unele încercări în această privință. Mai demult am folosit pungi imprimate cu desene. Acum nu le mai folosim din două motive: 1) Culorile imprimate se „luau“ și pătau produsul; 2) Nu ni se asigură întotdeauna sorturile de pungi corespunzătoare produselor destinate. Ca urmare, acum folosim un singur sortiment de pungi fără culoare, cu care se pot împacheta și cămăși, și bluze, și multe alte produse. În acest fel, Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice nu mai are bătaie de cap pentru a căuta cerneluri corespunzătoare, iar pentru noi e mult mai practic...

— *...și mai comod, adăugăm, nu cu intenția de a supăra, ci pentru a zgîndări amorul propriu al celor ce nu se străduiesc să facă uritul frumos.*

● Se poate și altfel

NE-O dovedește Întreprinderea „Adesgo“. Aici, binecunoscuții ciorapi de relon se bucură de o ambalare care le asigură conservarea integrală a calităților inițiale. (Din păcate, sînt încă dese cazuri cînd se conservă și... defecte evidente, care nu se pierd pe drum). În punga în care se împachetează ciorapii se află un cartonaș cu desene atrăgătoare și cu indicații utile pentru clientelă. E un model demn de urmat: reclamă adecvată în interesul cumpărătorului și al întreprinderii producătoare.

Interes deosebit pentru asigurarea conservării calității produselor se depune și la Întreprinderea „Arta modei“ din București. În depozitul acestei întreprinderi, produsele finite, aranjate pe umerașe, stau pe stendere, așteptînd parcă cumpărătorii...

...Cumpărătorii nu vin însă aici, ci se duc la magazin, unde produsele ajung uneori — din cauza transportului și a depozitării în condiții necorespunzătoare la întreprinderile beneficiare — cu o altă înfățișare.

● Ambalaje?

SÎNT încă multe întreprinderi în care nu se acordă importanța cuvenită ambalării produselor, în vederea protejării lor. Țesăturile de la Întreprinderea „Bumbacul“ din Timișoara, bunăoară, sînt împachetate — mai multe cupoane la un loc — în aceeași hîrtie, cu care se acoperă capetele bucăților. La recepție, hîrtia se rupe, iar țesăturile ajung la destinatar fără nici o „haină“ de protecție. Nu ar fi mai bine ca astfel de produse să fie transportate și depozitate în huse cu fermoare?

La Fabrica de ciorapi „București“ se folosește ca ambalaj pentru produsele din bumbac doar o... sfoară. Cu aceasta sînt legate pachetele de ciorapi, care călătoresc în acest fel pînă în cel mai îndepărtat colț de țară. E lesne de înțeles în ce stare ajunge acest produs la cumpărător după zeci de manipulări și depozitări îndelungate!

În loc să se opună unor astfel de practici, unele întreprinderi comerciale cu ridicata le stimulează. Astfel, prin divergențe la contracte, acestea solicită întreprinderilor furnizoare ca articolele de tricotaje (ciorapi, bluze, furouri etc.), să fie legate în pachete de 6 sau 12 bucăți, care în unele cazuri se realizează prin trecerea unei sfori prin mijlocul lor. Aceasta ușurează numărarea produselor și înlătură litigiile datorate unor eventuale lipsuri cantitative. În virtutea acestor avantaje se sacrifică însă calitatea produselor, care se degradează.

Ce-i de făcut? Soluții există și se practică. La Fabrica „Tricotajul roșu“ din București, de exemplu, pungile de polietilenă, în care se ambalează un anumit număr de produse, sînt sudate la capăt. În acest fel, se îmbină avantajele unei recepții operative și se asigură conservarea integrală a calității produselor. Întrebarea care se pune: de ce nu se iau măsuri pentru extinderea acestei metode?

● Rezultatele unei experimentări... care n-a avut loc

FURNIZORII și beneficiarii, adică reprezentanții întreprinderilor producătoare și comerciale, cu care am stat de vorbă, au fost unanimi în a aprecia că o problemă încă nerezolvată o constituie asigurarea unui transport corespunzător pentru confecții, transport care să nu dăuneze calității acestor produse. Problema a fost și este dezbătută. Se pare însă că nu cu toată seriozitatea. Iată un exemplu concludent.

La Fabrica de confecții și tricotaje „București“ se află 1 700 containere, destinate transportului confecțiilor. Unitatea respectivă este grevată cu o sumă importantă — 465 716 lei, costul containerelor. Containerele nu sînt însă ale ei. Ea nu le-a comandat. Ea nu le folosește. Ea le-a plătit doar. Cum au apărut aceste containere și ce se întîmplă cu ele? În dorința de a se îmbunătăți condițiile de transport a confecțiilor, organele de resort din M.C.I. au propus M.I.U. să se construiască astfel de containere, care s-au realizat prin F.C.T.-București. După construirea lor, reprezentanții celor două ministere au hotărît, în ședința comună din 30 octombrie 1965, să experimenteze timp de 6 luni folosirea containerelor, pentru a se constata utilitatea și eficiența lor.

Au trecut cele 6 luni. Care sînt concluziile experimentării? Se fac și acum pregătiri pentru începerea experimentării!

Cele relatate pînă acum ar fi suficiente pentru a ilustra „preocuparea“ celor ce au datoria să rezolve această problemă. „Cazul“ în sine necesită însă și alte amănunte. Repartizate unor întreprinderi furnizoare și beneficiare, containerele cu pricina n-au fost încă ridicate pentru a fi experimentate. De ce? Iată ce ne-au răspuns la această întrebare tovarășii de la Întreprinderea bucureșteană „Arta modei“:

— Nouă ni s-au repartizat 240 containere. Nu le-am preluat și

Alexandru DETEȘAN
D. TARNĂUCEANU

(Continuare în pag. 4)

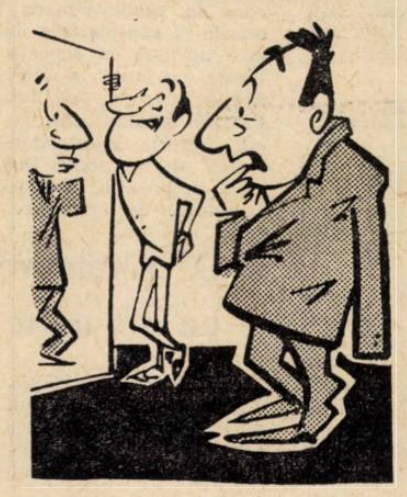

ÎNTRE VIS ȘI REALITATE

Cumpărătorul: **Nu mai „ține“ să crezi în vise, cînd îți cumperi produse din cele care își fac stagiul în unele depozite.**

ÎN ÎNTUNERIC

– Ce cauți cu lumînarea în depozitul nostru?
– Un om care să-l gospodărească cum trebuie.

(Desene de NEAGU RADULESCU)

● DINAMICA INDUSTRIALĂ

● **Mai multă energie electrică în zonele industriale ale Moldovei: AL 6-LEA GRUP TURBOGENERATOR DE LA BORZEȘTI** a intrat în funcțiune sporind cu 50 de megawați puterea termocentralei; a fost pusă sub tensiune **LINIA ELECTRICĂ DOROHOI-DARABANI** (pe o distanță de 38 km) și racordată la sistemul energetic național; s-a terminat **BETONAREA DIGULUI DE LA LACUL DE ACUMULARE AD HIDROCENTRALEI BACĂU I.**

● În întîmpinarea obiectivului, prevăzut în planul cincinal: sporirea producției de cărbune **ÎN BAZINUL VĂII JIULUI** cu 2—2,3 milioane tone s-au tăiat în subteran **10 KM DE NOI GALERII;** s-a pus în funcțiune **la mina Vulcan o mare stație de ventilare** cu o capacitate de 5 000 mc aer pe minut.

● **A început montarea utilajului la numeroase obiective industriale** de amploare dintre care citîm: **marele complex de reformare catalitică de la Brazi** (proiectat pentru prelucrarea a 1 100 000 tone de fracții grele rezultate din distilarea primară a țițeiului), **fabrica de anozi necesară obținerii cuprului electrolitic de la Baia Mare** (producție zilnică 100 tone anozi); **marele complex de morărit și panificație de la Cluj** (va realiza 220 tone produse pe zi).

● **A intrat în funcțiune la Uzinele „Tractorul“ din Brașov, un complex de încercare a motoarelor de tractor** (22 de standuri). În acest mod, timpul de încercare pe motor se reduce în comparație cu randamentul instalațiilor vechi cu 80 de minute. Complexul este proiectat pentru încercarea a 12 000 motoare pe an.

● **La Galați, pe șantierul Combinatului siderurgic a început TURNAREA FUNDAȚIEI MARELUI FURNAL DE 1700 mc.**

ROADE ALE CREAȚIEI TEHNICE

● **În întreprinderile industriei constructoare de mașini se află în diferite faze de asimilare peste 200 de noi tipuri de mașini și utilaje.** Dintre acestea au intrat în circuitul economic, de la începutul anului: **linii continue de fabricare a piinii cu o capacitate zilnică de 20 de tone; vagoane de marfă pe 20 de osii cu o capacitate de 280 tone, strunguri carusel de 1000 milimetri, utilaje petroliere pentru foraj, extracție și intervenții** (printre care instalația de intervenție transportabilă IC-5).

● **La Uzina „Electroputere“ a intrat în stadiul final montajul primei locomotive electrice de 6580 cai putere.**

● **Pe șantierul naval din Giurgiu, au fost lansate la apă platforme plutitoare necesare lucrărilor de excavații și betonare de la nodul hidroenergetic Porțile de Fier.**

● **În vederea protejării pieselor metalice în timpul transportului și depozitării,** colectivul de creație al Fabricii „Transilvania“ din Oradea, a realizat **un nou tip de lac detașabil cu proprietăți calitativ superioare.**

● **De la începutul anului, fabricile de confecții din Iași și Birlad,** au introdus în producție **300 de modele noi de confecții pentru femei, copii și bărbați.**

AUTOMATIZAREA

(Urmare din pag. 1)

Lărgirea bazei industriei electronice trebuie să constituie o preocupare permanentă, de ea depinzînd extinderea automatizării proceselor de producție. Pe această linie, **realizarea în perioada 1966—1970 a prevederilor cuprinse în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. privind dezvoltarea producției de piese și elemente electronice, crearea unei fabrici de electronică industrială și a unui institut de cercetări în acest domeniu, reprezintă condiția hotărîtoare.**

O importanță deosebită are în perioada imediat următoare, problema asimilării elementelor de automatizare pneumatice, fără de care — pînă la elaborarea și asimilarea elementelor electronice cu protecție intrinsecă — nu se pot introduce pe scară largă instalațiile de automatizare fabricate în țară în industria petrolului și chimiei. Nu mai puțin importantă este și asimilarea elementelor de execuție pentru instalațiile de automatizare.

Rezultă, deci, că fabricația în cantități și la nivel corespunzător a elementelor de automatizare este condiționată — pe lîngă asimilarea completă a aparaturii electronice la Fabrica de elemente de automatizare — și de asimilarea unui sistem de elemente de reglare pneumatică, care să folosească parțial elementele sensibile sau traductoarele din sistemul electronic și de realizarea unei game variate de ventile necesare instalațiilor (ventile cu acțiune pneumatică, electromagnetică), de fabricația aparaturii specifice anumitor instalații de automatizare și extinderea sortimentului existent (regulatoare speciale de temperatură, presiune etc.). La aceasta mai trebuie adăugată și necesitatea completării a ansamblului UNIDIN, precum și organizarea fabricației aparaturii de telemecanică și a blocurilor de comutație statică.

În acest fel, în 1970 vor fi rezolvate necesitățile de aparatură de automatizare din țară în proporție de circa 75%. Fiind o problemă majoră, desfășurarea acțiunii implică evident o urmărire consecventă și aprofundată din partea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

● Cercetarea științifică proprie la cel mai înalt nivel

DEZVOLTAREA contemporană a producției bunurilor materiale arată că această producție depinde de progresul tehnicii, care — la rîndul său — este determinat de dezvoltarea științei, devenită o puternică forță creatoare, transformatoare, o forță nemijlocită de producție.

Specificul automatizării proceselor de producție necesită, mai mult decît în alte domenii, îmbunătățirea conținutului și organizării activității de cercetare științifică. Și în acest domeniu, sporirea eficienței muncii științifice se poate realiza numai prin îmbinarea armonioasă a cercetărilor fundamentale și de perspectivă cu cele aplicative, concrete. Dezvoltarea cercetării în automatizare este cu atît mai necesară, cu cît introducerea automatizării în țara noastră fiind la început, multe soluții se introduc pentru prima dată, implicînd verificarea experimentală înainte de definitivare. Aceasta se face fie sub forma verificării unor soluții pe model, în laborator, fie sub forma elaborării unor montaje sau modele experimentale, care să fie încercate în condițiile de exploatare.

Cercetările în domeniul automatizărilor în țara noastră se desfășoară, în principal, în institutul de specialitate din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și sînt orientate în spre elaborarea elementelor și echipamentelor de automatizare de înaltă tehnicitate, a căror fabricație să se asigure treptat în țară. **La baza acestei orientări trebuie să stea însă criteriul obținerii unei eficiențe cît mai ridicate a cercetărilor făcute, în strînsă legătură cu necesitățile economiei naționale, ale diferiților beneficiari.** Eficacitatea instalațiilor de automatizare este strîns legată de folosirea elementelor și blocurilor funcționale tipizate, interșanjabile, ceea ce asigură acestor instalații maleabilitatea și economicitatea în proiectare, fabricație și exploatare. De aceea, **cercetarea se cere axată de la început pe elaborarea de elemente și sisteme automate unificate.**

Pînă acum, cercetarea s-a limitat la elaborarea unor tipuri de aparatură și echipamente de automatizare, în special, pentru telemecanica industrială (transport gaze, transport feroviar și urban, mașini de ridicat), acționări electrice, comanda-program a mașinilor-unelte, optimizarea proceselor tehnologice în industria chimică etc. Ținînd seama însă de domeniul larg al automatizărilor se impune o preocupare multilaterală. În acest sens, este necesară elaborarea unor noi sisteme de reglare automată (numerice, de impulsuri, neliniare, autoadaptive), a echipamentelor pentru controlul centralizat al datelor referitoare la desfășurarea proceselor tehnologice a sistemului logic unificat pneumatic, a unor noi elemente de comutație statică de înaltă frecvență și mare putere, a elementelor de automatizare cu protecția intrinsecă. Într-o perspectivă mai îndepărtată, se impune studiul utilizării circuitelor integrate și a microminiaturizării aparaturii de automatizare.

Paralel, **este necesar ca cercetarea în domeniul automatizării să fie orientată spre abordarea unor probleme de principiu, care să ducă la îmbunătățirea calității și performanțelor aparaturii elaborate** (indici de stabilitate la perturbații, de siguranță în funcționare etc.), **la generalizarea experienței acumulate, la extinderea domeniului de aplicare a rezultatelor obținute.** În felul acesta, se vor asigura cercetării, perspectiva necesară și corelarea ei cu ritmul și necesitățile economiei naționale și cu tendințele actuale pe plan mondial ale tehnicii automatizării.

Pe măsura complicării instalațiilor și a utilizării unui număr din ce în ce mai mare de piese și subansambluri legate între ele într-un anumit sistem, crește importanța problemei siguranței în funcționare a acestui ansamblu în întregul său. Dacă acest lucru este, în general, valabil pentru toate domeniile tehnicii moderne, el se pune cu deosebită acuitate pentru instalațiile de automatizare.

Asemenea probleme de principiu cu aplicabilitate imediată și studiul eficienței economice a automatizării, trebuie să-și găsească reflectarea în tematica de cercetare, lărgind baza activității de elaborare a aparaturii de automatizare și asigurînd fundamentul științific al acestei activități, cît și al celei de proiectare a instalațiilor de automatizare. Se cere, de asemenea, **mărită contribuția cercetătorilor la modernizarea licențelor de elemente și echipament de automatizare.** Nu este normal ca această contribuție să se limiteze numai la înlocuirea pieselor din licență cu cele de fabricație indigenă. Firește, acesta este un lucru bun, întrucît asigură continuitatea fabricației, dar astfel nu se poate împiedica uzura morală a licenței. De aceea e necesară o activitate de cercetare proprie continuă.

● O rămînere în urmă ce se cere recuperată

CALCULATOARELE electronice se utilizează în prezent masiv în economia țărilor cu industrie dezvoltată, reprezentînd valori de investiții însemnate din bugetele țărilor respective.

Statisticile arată că sînt instalate circa 30 000 unități și în curs de instalare circa 15 000 unități calculatoare. Calculatoarele electronice se utilizează în peste 100 de domenii ale activității economice, marea majoritate (circa 60%) pentru calcule de conducere economică, 15—25% pentru calcule tehnico-științifice și 10—20% pentru conducerea proceselor tehnologice. Dinamica de creștere anuală este de circa 50%, atît ca număr de calculatoare electronice, cît și ca valoare de investiții.

În ansamblu, situația tehnicii de calcul electronic în țara noastră se caracterizează în prezent printr-o rămînere în urmă. Există încă un număr redus de calculatoare electronice la nivel tehnic mondial; o anchetă recentă — 1966 — indică un necesar de cel puțin 100 calculatoare numerice pînă în 1975.

S-au realizat în țară, de mai multe colective, calculatoare electronice (circa 15) ale căror caracteristici sînt însă, în ansamblu, inferioare celor obținute pe plan mondial atît ca performanțe, cît și ca posibilități de utilizare (limitate la calcule tehnico-științifice de amploare redusă). Situația este cauzată de greutățile inerente de aprovizionare, cît și de lipsa de colaborare între aceste colective.

Se impun, deci, acțiuni hotărîte în vederea asimilării industriale a unui tip modern de calculator numeric, care să satisfacă cel puțin parțial necesitățile economiei.

Problema introducerii calculatoarelor în economia țării noastre, trebuie axată în etapa actuală, după părerea noastră, pe două direcții principale în ansamblul general al introducerii automatizării:

● **CONDUCEREA OPERATIVĂ A PRODUCȚIEI** (inclusiv conducerea proceselor tehnologice), prin care se preconizează introducerea de sisteme electronice de prelucrare a informațiilor care, pe baza culegerii operative a datelor de producție, să elaboreze soluțiile optime tehnico-economice de conducere a producției.

Modul actual de conducere al fabricației se caracterizează, în multe întreprinderi, prin neutilizări importante de capacități de producție, datorită ritmicității neuniforme a producției (astfel numai în întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini minimele estimate sînt de ordinul a 2%, maximele ajungînd pînă la 30—40%). **Ponderea principală nu o au peste tot deficiențele de ordin organizatoric, ci se datoresc și volumului enorm de informații care trebuie culese, memorate și prelucrate în timp foarte scurt, nerealizabil fără sisteme de conducere integrate cu calculatoare electronice.**

● **AUTOMATIZAREA CALCULELOR TEHNICO—ȘTIINȚIFICE ȘI DE PROIECTARE.** Volumul acestor calcule este considerabil (numai în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini depășește 1 milion ore/om pe an). **Prin automatizarea lor s-ar putea realiza o reducere substanțială (circa 50%) a prețului lor de cost.** La aceasta trebuie adăugat efectele obținute prin posibilitatea optimizării soluțiilor și reducerea ciclului de proiectare.

În realizarea acestor obiective și pentru lichidarea rămînerii în urmă se impune, pe lîngă importul de calculatoare, **organizarea unei producții interne de calculatoare, astfel încît, după perioada 1970, industria să fie capabilă să furnizeze economiei naționale calculatoare electronice numerice.**

Apreciem că eforturile de asimilare se cer îndreptate către producția unui calculator numeric de viteză medie (pînă la 30 000 adunări/sec.) și cu posibilități de racordare cu periferie variată (unități cu bandă magnetică, lectoare de cartele și bandă perforată etc), capabile să rezolve și problemele de conducere operativă a producției. Totodată, ținînd seama de specificul de mecanică fină ce ar fi necesar în fabricația dispozitivelor periferice, socotim că eforturile de asimilare trebuie îndreptate spre fabricarea unității centrale, dispozitivele periferice urmînd a fi importate.

Ținînd seama de ritmul rapid de dezvoltare a tehnicii în acest domeniu, se impune ca alegerea performanțelor calculatorului ce se va asimila să fie astfel făcută, încît să asigure performanțe corespunzătoare în perioada de fabricație.

ASPECTELE legate de introducerea automatizării în industrie în etapa actuală, sînt multiple. Punctînd cele mai importante și punîndu-le în atenția preocupărilor specialiștilor din acest domeniu pentru rezolvarea lor favorabilă, vom crea condiții din ce în ce mai bune pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român în domeniul automatizărilor industriale.

● Și produsele au nevoie de transport și „cazare" confortabile

(Urmare din pag. 3)

nu le preluăm pentru că, după un calcul sumar, ridică enorm costul transportului.

Iată acum și părerea unor tovarăși din conducerea magazinului „Victoria":

— Și nouă ni s-au repartizat 100 de containere. Folosirea acestora nu este eficientă și iată de ce: cu ele nu se pot transporta decît circa 120 costume cu o mașină de 4 tone. Într-o mașină cu stendere se pot transporta de cinci ori mai mult. Deci, folosirea acestor containere nu este avantajoasă. Noi am comandat totuși 30 de containere, ca să le experimentăm și să confirmăm ineficiența lor...

O concluzie — **Deși experimentarea folosirii containerelor nu s-a făcut, rezultatul e vizibil: cînd nu se chibzuiește bine o măsură, preocupările se consumă în van cu cheltuieli inutile.**

Și o întrebare: Cine suportă aceste cheltuieli?

*

După ce este pregătit în cele mai bune condiții, produsul finit trece în magazia fabricii; de aici se transportă în magaziile comerțului. După constatările făcute, în unele magazii, în special la cele din întreprinderile producătoare, se asigură produselor o „cazare" corespunzătoare. În unele depozite însă, în cele ale comerțului în special, produsele — după peripețiile transportului — cunosc o nouă și nedorită metamorfoză.

Iată-ne bunăoară, în depozitul destinat tricotajelor din mătase de pe str. Gabroveni nr. 6, din București. Lăzile, stivuite una peste alta, fără a se ține seama de legea gravitației, se deformează din cauza greutății. Produsele sînt scoase de aici ca de sub un puternic calandru. Adăugați la aceasta lipsa de lumină, crăpăturile din pereți și din plafon și atmosfera îmbîcsită. Aceeași situație o întîlnim și la alte depozite aparținînd I.C.R.T.I.-București.

Folosite ani îndelungați fără a fi întreținute, aceste depozite au ajuns de... nefolosit. Ca atare, produsele depozitate își pierd o bună parte din calitățile inițiale. Și-i păcat că truda celor ce, în fabrici, depun eforturi pentru ridicarea calității este, în acest caz, zadarnică.

Cu puține eforturi, dar cu mai multă inițiativă, lucrurile ar sta mai bine.

*

LA recenta consfătuire a lucrătorilor din comerț s-a subliniat în mod deosebit rolul întreprinderilor producătoare și al celor comerciale în acțiunea de aprovizionare a pieței cu produse de cea mai înaltă calitate, care să corespundă întru totul exigențelor sporite ale cumpărătorilor. Conservarea calității produselor pe drumul de la producător la cumpărător este o sarcină de primă importanță. Să sperăm că s-au tras concluziile necesare, și pe această linie, de către întreprinderi și organele lor coordonatoare.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Industrialimport" a încheiat două contracte cu firma „Didier Werke" din R. F. Germană pentru importul unei instalații pentru fabricarea acidului azotic cu o capacitate de 241 000 de tone/an și a unei instalații pentru producerea nitratului de amoniu cu o capacitate de 300 000 de tone/an.**

● **Printre contractele de export perfectate de „Petrolexport" în ultima perioadă se înscriu contractele cu firma „Turmoel" din Austria pentru exportul a 10 000 de tone de benzină auto și 60 000 de tone de păcură, cu firmele vest-germane „Mülheimer" pentru 20 000 tone benzină și „Teerchemie" pentru 42 000 tone motorină.**

● **Întreprinderea „Metalimport" a contractat importul a circa 1 600 de tone de țevi de construcție de la firmele vest-germane „Fr. Kirchfeld" și „Salzgitter", 1 000 de tone de tablă pentru dinam de la firma „Dobbertin", bandă laminată la rece și sîrmă oțel pentru beton precomprimat de la firma „Comex"; de la firmele italiene „Acciaieria Valbruna" și „Bolzano" importul a peste 600 de tone de oțel rapid și oțel pentru rulmenți.**

● **„Mașinexport" a semnat recent contracte pentru exportul a 12 grupuri electrogene de 30 KVA în R.A.U., a 227 tone armături sanitare din fontă în R. S. Cehoslovacă.**

● **În ultima perioadă au fost livrate la export prin portul Constanța 34 000 de tone de ciment în Arabia Saudită, Spania, Libia, 9 700 de tone de zahăr în Iran, 7 400 de tone de sodă caustică în Brazilia, 2 150 de tone de fontă în Izrael. Din import au sosit în aceeași perioadă 10 400 de tone de minereu de fier din India, 1 760 de tone de bumbac din Iran, 1 220 de tone de lămîi din Spania, 1 160 de tone de bumbac din Siria și Grecia.**

Pe cale terestră au fost expediate 48 000 tone ciment cu destinația R.S. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R. S. F. Iugoslavia, 93 000 m de geamuri în R. S. Cehoslovacă, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Ungară. Au fost importate din U.R.S.S. 78 300 de tone de minereu de fier, circa 42 000 de tone de metale, 20 000 de tone de apatită, 7 840 de tone de cărbuni cocsificabili, 15 300 de tone de cocs furnal.

TURISM - 1966

● La mare

VILEGIATURIȘTII s-au obișnuit ca în fiecare sezon să găsească ceva nou în stațiunile noastre maritime înșirate de-a lungul unei plăji de circa 60 km, de la Mamaia pînă la Mangalia. Multe noutăți se întîlnesc la Constanța. La aeroportul internațional „M. Kogălniceanu" după cum se știe, anul trecut a fost dat în folosință pentru turiștii în tranzit și personalul navigant un hotel cu o capacitate de 180 locuri, dotat cu elementele necesare pentru crearea unei ambianțe plăcute, un restaurant modern și un complex comercial, prin care se va pune la dispoziția turiștilor o serie de produse de larg consum, articole de artizanat, diferite alte cadouri.

Pentru vara anului 1966, Constanța va fi înzestrată cu un nou bar de zi ce se amenajează pe terasa hotelului Continental. Aici va funcționa, de asemenea, și o braserie-terasă, iar restaurantul Continental va funcționa cu specific național.

Pentru amatorii de piese muzeistice, tot la Constanța, a fost amenajat complet mozaicul roman. Au fost scoase la suprafață noi piese ale vechii cetăți, astfel că acesta prezintă un interes sporit.

La Mamaia, în zilele prielnice din anotimpul rece, horticultorii s-au ocupat de extinderea suprafețelor plantate cu arbori ornamentali. Astfel, la tabăra Mamaia-Nord au fost plantați mii de arbori. Pe plajă, în porțiunea cuprinsă între Casino și Internațional, au fost plantați măslini sălbatici care fac ca aspectul litoralului să se apropie tot mai mult de cel al plajelor sudice. Acțiuni similare pentru sporirea suprafețelor ocupate de spații verzi și plante tropicale au fost întreprinse și în celelalte stațiuni maritime.

Mamaia va avea în acest an încă trei hoteluri noi cu o capacitate totală de 1 000 locuri. Amplasamentul acestora se află între hotelul Pelican și tabăra camping. Cele trei hoteluri, cu linii arhitecturale specifice zonei, sînt găzduite în blocuri cu patru nivele (parter și trei etaje), și dispun de condiții de confort superioare. Acest grup de hoteluri are un restaurant cu plafon descoperit și terasă.

Alături de aceste construcții noi, în stațiunea Mamaia se montează un nou lot de căsuțe prefabricate, cu o capacitate de 1 000 de locuri. Mamaia va intra deci în sezonul estival cu o capacitate de circa 17 000 locuri și cu un punct de atracție din care nu lipsește un restaurant construit în stil românesc pe insula Ovidiu de pe Siutghiol.

Tot în această stațiune, restaurantul Casino, reprofilat în restaurant specific pescăresc, va atrage turiștii prin felul deosebit în care va fi asigurată deservirea. Aici, consumatorii își vor putea prinde singuri peștele (din bazinul existent în mijlocul restaurantului) și încredința specialiștilor pentru a fi pregătit conform dorinței.

Pentru amatorii de sport, în afară de terenurile existente pentru practicarea unor discipline sportive, la Mamaia, în apropierea plajei, vor fi amenajate în vara acestui an, numeroase terenuri sportive (tenis, microgolf). Parcul de ambarcațiuni de pe lacul Siutghiol se va prezenta îmbogățit, completat fiind cu bărci de mare viteză, schiuri pentru apă și două vaporașe: „Luceafărul" și „Steluța". O ultimă noutate: amatorii de plimbări ecvestre sau întreceri hipice, vor putea folosi caii puși la dispoziția stațiunii de G.A.S. Mangalia.

La Eforie Nord, în zona complexului Perla, va fi dat în folosință un nou hotel cu o capacitate de 500 locuri, care va dispune de un restaurant propriu. Tot în stațiune, pe terasa hotelului Belvedere, va funcționa un bar de zi.

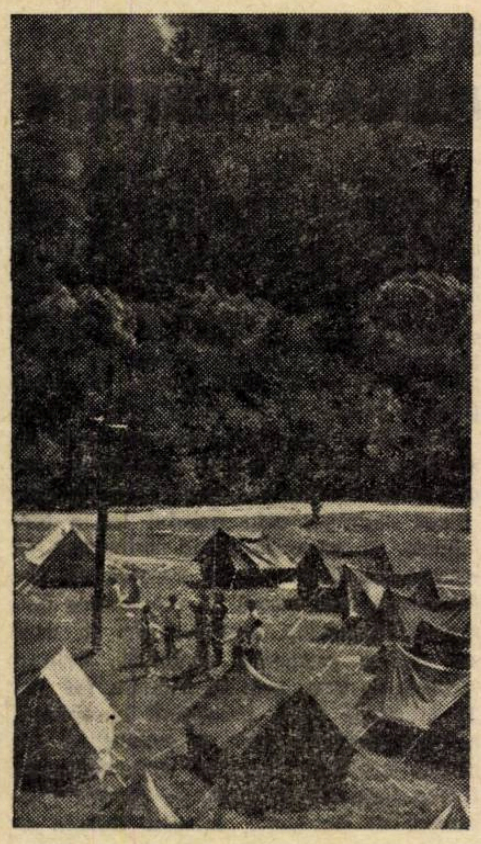

Camping la Tușnad

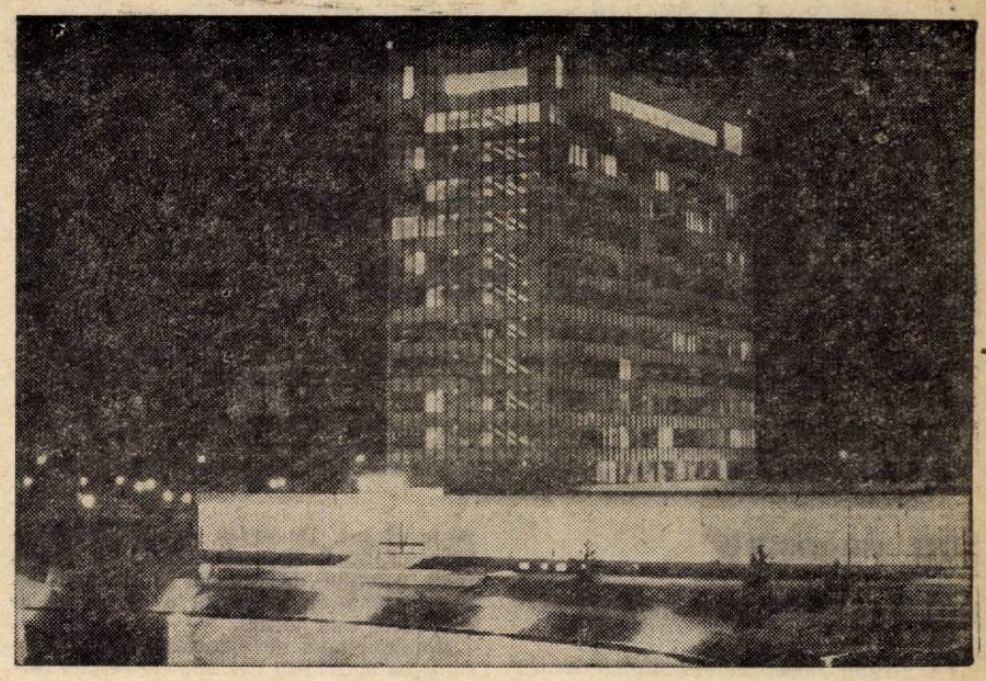

Mamaia – hotelul „Perla Mării"

● Campinguri, moteluri

IN anul 1966, de-a lungul marilor șosele din țară, vor funcționa campinguri. Ele se vor organiza la Căciulata, Caransebeș, Timișoara, Sighișoara, Suceava, Bucium-Iași, Snagov, Ploiești, Craiova, Deva, pe șoseaua București — Giurgiu, București — Pitești, București — Băneasa.

O nouă formă de deservire turistică va fi asigurată în viitor de moteluri — construcții amplasate pe traseele turistice, amenajate pentru cei ce călătoresc cu mijloace proprii de transport auto-moto. Aceste construcții turistice se compun din spații de cazare, cu o capacitate de cîteva zeci de locuri, cu confortul necesar, precum și locuri de parcare. Masa turiștilor va fi asigurată de restaurantele ce fac corp comun cu motelul. În cursul acestui an vor fi construite moteluri la Bucium-Iași, Căciulata și Snagov.

● În zona monumentelor de artă feudală din nordul Moldovei

AVÎND în vedere afluența spre punctele de mare interes turistic (Ilișești-Suceava, Agapia, Văratec, Moldovița), în acest an va începe construcția a 11 hanuri, unități comerciale în stilul secolului XVII, în care se vor servi preparate culinare specifice locului. Arhitecții urmăresc să asigure reliefarea liniilor arhitecturale caracteristice zonei și chiar utilizarea materialelor care să redea atmosfera rustică specifică. Bineînțeles, fără a le vitregi de confortul zilelor noastre.

Vor mai fi construite hanuri la Bran, Rucăr, Piatra Craiului, Oradea, Săvîrșin, Mehadia, Herculane și Geoagiu-băi.

★

Sînt numai cîteva din noutățile menite să asigure condiții optime practicării turismului. Lor li se adaugă multe altele — exprimate prin amenajări, renovări, noi construcții, prin mii și milioane de flori etc. — rezultat al preocupării de a face orașele, stațiunile climaterice, cît mai frumoase, mai primitoare.

Ion ISTRATE

„BUNELE RELAȚII" SLĂBESC DISCIPLINA FINANCIARĂ

— Sau cum se formează unele stocuri supranormative —

ANALIZA modului în care se constituie stocurile supranormative în unele întreprinderi scoate în evidență un întreg lanț al slăbiciunilor, în care nu este exclusă și prezența unor cauze obiective, dar cele mai frecvente sînt cele subiective. Să vedem cîteva cazuri concrete.

● Analiza minuțioasă a planului și apoi... restructurare

Desfășurarea ritmică a procesului de producție este condiționată, în principal, de efectuarea unor aprovizionări raționale. Modificările repetate ale planurilor de producție atît ca volum cît și ca structură, dispuse de direcțiile generale la sfîrșit de lună sau trimestru — în unele cazuri neîntemeiate —, fac dificilă elaborarea unor planuri de aprovizionare stabile.

Să vedem, pentru exemplificare, cum s-au petrecut lucrurile la Fabrica de lacuri și vopsele „Transilvania"-Oradea, aparținînd Ministerului Industriei Chimice. După definitivarea planului financiar pe 1966, și trimiterea acestuia la direcția generală, întreprinderii i s-a cerut efectuarea unor modificări ale planului de producție. Astfel, ea a fost obligată să preia de la Uzina „Color"-București, din cadrul aceleeași direcții generale, sarcina de fabricație a 880 tone grund miniu, fiind totodată eliberată de sarcina de a fabrica 450 tone de diverse grunduri și emailuri pe bază de rășini alkidice. De aici **a rezultat, pe de o parte, aprovizionarea unor materii prime în cantități insuficiente, concomitent cu formarea unor stocuri supranormative, pe de altă parte,** cu toate consecințele economico-financiare care decurg din aceasta. O întrebare se impune: nu puteau fi evitate aceste modificări ținînd seamă că planul — așa cum rezultă din declarațiile celor vizați — a fost elaborat pe baza unei analize minuțioase făcută în comun cu delegații direcției generale?

● Aprovizionare „sui generis"

În activitatea de aprovizionare a unor întreprinderi se manifestă uneori tendința procurării de materii prime și materiale peste necesitățile producției. Uneori, ele sînt antrenate la aceasta și de **organele de aprovizionare din ministere, care acordă cu „larghețe" repartițiile de materiale sau nu iau în considerare renunțările la unele aprovizionări din partea întreprinderilor.** În așa fel s-a procedat și cu Fabrica „Transilvania" din Oradea. Pentru anul 1965, Direcția generală de aprovizionare și desfacere din Ministerul Industriei Chimice a repartizat acestei întreprinderi 42 de tone de bicromat de potasiu în cote trimestriale egale. În funcție de sarcinile de producție reanalizate și stocurile de materii prime preliminate la începutul anului 1965, fabrica a cerut anularea întregii cantități repartizate. Se poate afirma că întreprinderea a luat măsuri de evitare a formării de stocuri supranormative, dar, preocupările ei gospodărești au rămas fără rezultat. Motivul: Direcția generală de aprovizionare și desfacere, procedînd în mod curios, a anulat cantitățile repartizate întreprinderii pe primele trei trimestre și totodată a suplimentat cu o cantitate considerabilă de bicromat de potasiu aprovizionarea pe ultimul trimestru. În consecință, întreprinderea s-a aprovizionat cu 32,8 tone bicromat de potasiu din care însă n-a consumat decît 7,7 tone, restul de 25,1 tone urmînd a fi folosite abia pînă la sfîrșitul anului 1966. De menționat că fabrica a avut în tot cursul anului 1965 stocuri supranormative și de ulei de tung, datorită necorelării planului de aprovizionare cu stocurile neconsumate în anul anterior. Această situație se va repeta cu siguranță și în acest an, deoarece nu au fost anulate cele 56 tone ulei de tung repartizate peste necesar. Mai sînt oare necesare comentarii? Se vede clar că nu e vorba de criterii științifice, ci de „larghețe" sau mod funcționăresc de a rezolva problemele aprovizionării.

● Plata cu ochii închiși

Evitarea formării stocurilor supranormative depinde, evident, și de modul în care se respectă contractele economice. Deși H.C.M. nr. 116/1962, prevede că întreprinderile furnizoare și cele beneficiare sînt obligate să prevadă în contracte termene calendaristice de livrare a mărfurilor corespunzătoare desfășurării normale a proceselor de producție, Întreprinderea de desfacere a produselor chimice-București a introdus în contractele încheiate cu beneficiarii clauza ca mărfurile din import să fie livrate în proporție de 1/3 din cota trimestrială la termenul de 25 ale fiecărei luni. **Cu toate că procesele de producție reclamau alte scadențe de livrare, beneficiarii au acceptat cu prea mare ușurință pretenția furnizorului în virtutea „bunelor relații" pe care doresc să le aibă cu acesta.**

Unii furnizori neținînd seama de dispozițiunile legale în vigoare și profitînd de „timiditatea" beneficiarilor, pretind plata unor mărfuri chiar dacă au fost livrate după expirarea termenelor contractuale. Astfel, pentru o cantitate de hidroxid de potasiu livrată cu întîrziere, Întreprinderea de desfacere a produselor chimice-București a cerut Fabricii „Transilvania"-Oradea să remită un grafic de consum în baza căruia urmau să fie făcute și plățile. Ea și-a sprijinit această pretenție prin interpretarea eronată a circularei Direcției plan financiar și îndrumare contabilă din Ministerul Industriei Chimice nr. 6317/1961 (este adevărat că și circulara nu este suficient de clară și ar trebui pusă de acord cu reglementările în vigoare). Stocul de 2600 kg hidroxid de potasiu a fost achitat la scadențele stabilite prin grafic, fără să fie consumat, ceea ce denotă că graficul a fost întocmit formal, din complezență. Pentru evitarea unor asemenea situații, trebuie să se țină seama de hotărîrea că, **mărfurile din import care se livrează de către baze după expirarea termenelor contractuale trebuie primite și păstrate în custodie de către beneficiar, urmînd ca achitarea unor astfel de materiale — pentru care bazele beneficiază de credite — să se facă numai pe măsura consumului.**

Un rol important în întărirea disciplinei financiare și buna gospodărire a fondurilor materiale și bănești ale întreprinderilor revine și organelor bancare. **Reflectarea în credite restante a tuturor imobilizărilor, aplicarea sancțiunilor și penalităților bancare, folosirea mai eficientă a pîrghiilor controlului bancar (credite, decontări, operațiuni bănești etc.), sînt numai cîteva din căile prin care aparatul bancar poate influența lichidarea deficiențelor și totodată, să contribuie la îmbunătățirea activității economico-financiare a întreprinderilor.**

Corneliu BADEA
inspector principal în Banca Națională

Aplicarea sistemului analitic de amortizare

SE POATE ŞI FĂRĂ CREŞTEREA CHELTUIELILOR DE MUNCĂ!

RECENT a fost experimentat, la un număr de peste 200 de întreprinderi dintre cele mai mari din diferite ramuri ale economiei naţionale, un sistem analitic de amortizare a fondurilor fixe.

În numărul 13 (137) al revistei **Viaţa economică**, *Vasile Gruia, contabil şef adjunct al Combinatului chimic-Făgăraş, apreciază că aplicarea noului sistem de amortizare a fondurilor fixe „reclamă un volum mai mare de muncă şi complică într-o anumită măsură sistemul de evidenţă".*

Sînt necesare noi metode de calcul

La nivelul întreprinderii, ţinînd seama de structura fondurilor fixe pe care le deţine, aplicarea noului sistem de amortizare, aşa cum a rezultat din experimentare, înseamnă înainte de toate trecerea de la 18 norme de amortizare, folosite în sistemul actual, la 180 de norme de amortizare pentru înlocuire şi respectiv circa 150 de norme de amortizare pentru reparaţii capitale. Deşi media pe economie se situează, dată fiind mărimea întreprinderilor cuprinse în experimentare, sub aceste cifre, există totuşi întreprinderi la care numărul grupelor analitice folosite atinge 400—500.

Se înţelege că aplicarea mecanică a metodelor actuale în calculul amortizării după noile norme ar duce la creşterea volumului de muncă proporţional cu numărul normelor de amortizare, adică de peste 10 ori. De aceea, a apărut necesitatea utilizării **unor noi metode de calcul**, încît volumul de muncă să nu crească. Experimentarea efectuată a arătat că acest lucru este posibil.

Volumul total de muncă rezultă din însumarea activităţii desfăşurate pentru calculul lunar al amortizării, elaborarea planului de amortizare, repartizarea amortizării pe locuri de muncă (secţii) şi evidenţa uzurii fondurilor fixe.

În ce priveşte **calculul lunar al amortizării**, noua metodă constă în stabilirea acesteia **per sold**, adică luînd în calcul numai intrările şi ieşirile de fonduri fixe supuse amortizării din luna curentă, rezultatul adăugîndu-se la amortizarea calculată în perioada precedentă. Pentru aplicarea acestei metode se impune ca la introducerea sistemului să se determine fondul de amortizare în mod analitic pentru toate grupele de fonduri fixe existente în cadrul întreprinderii.

Numărul de grupe folosit, lună de lună, aşa cum a rezultat din experimentare, se poate vedea din următorul tabel :

Nr. grupelor folosite	Numărul întreprinderilor	Ponderea întreprinderilor (în %)	Ponderea întreprinderilor cumulat (în %)
pînă la 5	65	31,7	31,7
6—10	64	31,2	62,9
11—15	39	19,0	81,9
16—20	11	5,4	87,3
21—25	10	4,9	92,2
26—30	7	3,4	95,6
31—35	4	2,0	97,6
36—40	—	—	97,6
41—45	2	1,0	98,6
46—50	2	1,0	99,6
51—55	1	0,4	100,0
Total	205	100,0	—

Rezultă că, în medie, o întreprindere va folosi în calculul lunar al amortizării, în condiţiile metodologiei simplificate, un număr de norme chiar mai redus decît în sistemul actual. Dacă se ţine seama de faptul că fişele fondurilor fixe intrate şi ieşite de la amortizare în cursul lunii se separă zilnic, pe măsura înregistrărilor contabile curente, rezultă că la sfîrşitul lunii nu este necesară decît gruparea şi însumarea valorii acestora pe grupele analitice din catalogul de norme şi aplicarea normelor corespunzătoare. Această operaţiune, dat fiind numărul grupelor folosite arătat mai sus, nu constituie o problemă din punct de vedere al volumului absolut de muncă.

Întocmirea planului de amortizare ridică în sistemul analitic două probleme deosebite : **calculul valorilor medii pe grupe analitice, operaţiune care în prezent se face numai la nivelul celor 9 categorii şi determinarea amortizării fondurilor fixe ce vor fi puse sau scoase din funcţiune în cursul anului, în condiţii cînd nu se cunosc în mod analitic intrările şi ieşirile acestora, nefiind precizate în detaliu, pe obiecte de evidenţă, planurile de investiţii.**

În aceste condiţii, planul de amortizare în sistemul analitic nu poate fi elaborat decît după un procedeu mixt şi anume **pe bază de norme analitice în ceea ce priveşte fondurile fixe existente la începutul anului şi pe bază de norme medii în ceea ce priveşte mişcările din cursul anului.**

Fondul de amortizare aferent fondurilor fixe existente la începutul anului nu necesită nici un calcul, fiind preluat ca atare din fişa lunară întocmită în ultima lună din anul de bază. Pentru mişcările din cursul anului, întreprinderile vor calcula valoarea medie a acestora pe categorii, adică exact ca şi în sistemul actual, iar fondul de amortizare aferent va fi stabilit pe baza normelor medii pe fiecare categorie rezultate din situaţia de la începutul anului. Aceste norme medii, fiind determinate chiar de către întreprindere, vor reflecta structura reală a fondurilor fixe pe care ea le deţine. În aceste condiţii, întreprinderea va folosi la elaborarea planului, în toate cazurile, numai 9 norme de amortizare pe categorii, adică chiar mai puţin decît în prezent (cînd se folosesc circa 18 norme).

Evidenţa valorică şi calculul amortizării fondurilor fixe pe locuri de muncă (secţii) poate fi de asemenea organizată astfel încît să nu ducă la sporirea volumului de muncă. În prezent această evidenţă se ţine cu ajutorul unui formular care se deschide pe secţii, iar în cadrul acestora pe fiecare categorie de fonduri fixe. În formular se înregistrează fiecare obiect de evidenţă (număr de inventar) în parte — situaţia de pornire — şi apoi fiecare obiect de evidenţă intrat sau ieşit. Fondul de amortizare se stabileşte „per sold", adică adăugînd la amortizarea din luna precedentă, amortizarea aferentă mişcării fondurilor fixe din cursul lunii.

Întrucît chiar în sistemul actual această evidenţă are la bază înregistrarea fiecărui obiect de evidenţă în parte, ea nu prezintă implicaţii deosebite nici în condiţiile sistemului analitic. Cum mişcările de fonduri fixe în decursul lunii nu sînt numeroase, iar înregistrările se fac zilnic, deci se eşalonează pe întreaga perioadă, volumul de muncă în plus este practic neglijabil, chiar în întreprinderile mari.

Evidenţa uzurii fondurilor fixe în condiţiile actuale — ale normelor globale de amortizare — implică un volum mare de muncă, întrucît aceasta trebuie calculată anual pentru fiecare obiect de evidenţă în parte, deci în medie pe 1500 de fişe individuale, iar adesea pentru 15—20 000 de fişe.

În condiţiile sistemului analitic se creează posibilitatea ca această evidenţă să fie în mod radical îmbunătăţită şi simplificată. Întrucît se ia în considerare uzura fondurilor fixe numai la nivelul normelor de înlocuire, dispare practic necesitatea calculării uzurii fondurilor fixe pe fişele individuale, întrucît elementele pe care aceasta le conţine : anul punerii în funcţiune şi norma de înlocuire, permit în orice moment calcularea uzurii oricărui fond fix. Pe total fonduri fixe, amortizarea pentru înlocuire va reprezenta în acelaşi timp şi uzura fondurilor fixe. Deoarece însă chiar în condiţiile sistemului analitic mai poate apărea fenomenul supraamortizării, se impune calculul uzurii numai pentru acele fonduri fixe care au depăşit durata normată şi numai începînd din acest moment, deci pentru un număr de fonduri fixe incomparabil mai redus decît în prezent.

Mai există posibilităţi de simplificare

La experimentare, volumul de muncă a fost mare, atît din cauza unor operaţiuni inerente legate de introducerea sistemului, care pe parcurs nu se mai execută, cît şi din cauză că într-o perioadă scurtă — de circa 15 zile — întreprinderile au elaborat toate lucrările care în mod normal se eşalonează pe un an întreg : calculul analitic, planul de amortizare şi fişele lunare de calcul pentru 12 luni consecutive.

Totodată, însă, din experimentarea făcută se desprinde faptul că o serie de prevederi ale noului sistem sînt de natură să complice munca în întreprinderi, impunîndu-se în consecinţă unele simplificări.

Astfel, numărul grupelor de fonduri fixe din catalogul de norme se poate reduce, după părerea noastră, cu circa 30% prin comasarea grupelor care prezintă o pondere cu totul neînsemnată, concomitent cu extinderea catalogului la toate fondurile fixe existente în întreprinderi, astfel încît acestea să nu aibă probleme de asimilări. În mod corespunzător se va reduce deci şi volumul de muncă.

Se pot elimina din catalogul de norme numărul de schimburi pentru acele grupe de fonduri fixe care prin natura lor lucrează în regim continuu sau în cazul cînd folosirea lor în regim discontinuu are efecte negative asupra uzurii.

Se studiază posibilitatea eliminării în general a coeficienţilor de corecţie pentru schimburi, ţinînd seama de faptul că normele de amortizare a fondurilor fixe au fost stabilite ţinînd seama de regimul caracteristic de folosire. În orice caz, redarea normelor de amortizare în catalog pentru toate grupele de fonduri fixe în acelaşi regim de lucru (de exemplu numai în 2 schimburi), va aduce o simplificare importantă, deoarece, pe de o parte, întreprinderile care lucrează efectiv în acest regim nu vor mai face nici o recalculare a normelor, iar celelalte vor putea aplica normele din catalog, urmărind să corecteze numai per total fondul de amortizare cu coeficientul corespunzător.

O serie de simplificări se impun, de asemenea, şi în ceea ce priveşte formularele ca atare.

E. NIŞULESCU
doctor în economie

Grigore NEDELCU

COMPETENŢA STABILIRII TERMENELOR DE GARANŢIE A MIJLOACELOR DE PRODUCŢIE

CREŞTEREA continuă a calităţii produselor dă naştere în practică unor aspecte care necesită o reglementare juridică. Legată de calitatea produselor este problema termenului lor de garanţie. O importanţă deosebită o are stabilirea termenului de garanţie a mijloacelor de producţie.

Modul de stabilire a acestor termene este reglementat de H.C.M. nr. 1211/1955 cu privire la măsurile pentru asigurarea şi ridicarea calităţii produselor din industria de stat şi cooperatistă.

În această Hotărîre se arată că problema ridicării calităţii produselor este o sarcină de prim ordin a industriei de stat şi cooperatiste, art. 1 stabilind că ministerele, organizaţiile economice centrale şi comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi al Capitalei sînt obligate să vegheze ca produsele fabricate în serie sau a căror fabricaţie se repetă — mijloace de producţie sau bunuri de consum — să fie fabricate numai pe bază de documentaţie tehnologică aprobată şi în conformitate cu standardele sau normele interne obligatorii. Art. 26 din aceeaşi Hotărîre prevede că pentru mijloacele de producţie se vor stabili termene de garanţie de către ministere în mod obligatoriu, cu consultarea principalilor consumatori, în conformitate cu anexa nr. 1, în decursul cărora defectele de fabricaţie, precum şi înlocuirile corespunzătoare, rămîn în sarcina producătorului. Aceste termene de garanţie se vor înscrie în mod obligatoriu în contractele locale.

În practică s-au ivit cazuri în care, prin divergenţa formulată, beneficiarii au căutat să obţină prin intermediul Arbitrajului stabilirea unor termene de garanţie pentru produsele ce urmau să le fie livrate. Astfel, beneficiara, B.A.C.M.-Ploieşti, a cerut furnizoarei, Fabrica de ţevi sudate-Bucureşti, ca termenul de garanţie pentru ţevile sudate livrate să înceapă a curge de la data punerii în funcţiune a ţevilor şi nu de la data livrării.

Dată fiind importanţa acestor termene, actul normativ nu lasă la latitudinea unităţilor furnizoare sau beneficiare posibilitatea stabilirii prin acordul lor a termenelor de garanţie. Fiind confruntat, în exercitarea dreptului de control, cu soluţionarea unei cereri de rearbitrare formulată împotriva unei hotărîri în care s-a pus o asemenea problemă, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 449 din 24 februarie 1966, procedînd în spiritul actului normativ citat, a stabilit că organele arbitrale nu sînt competente să fixeze termene de garanţie pentru mijloacele de producţie, întrucît fixarea acestui termen este de competenţa exclusivă a organului tutelar al furnizorului, care urmează să se consulte cu principalele organe centrale beneficiare.

În consecinţă, unităţile interesate pot obţine stabilirea termenelor de garanţie numai prin intervenţii la organele administrative competente.

Elisabeta DUMITRACHE

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

Stabilirea vechimii în muncă a foştilor debitanţi C. A. M.

RĂSPUNDEM la unele întrebări ridicate cu privire la condiţiile ce trebuie îndeplinite de foştii debitanţi C.A.M. pentru stabilirea vechimii în muncă în vederea calculării sau recalculării drepturilor la pensia de bătrîneţe în cadrul asigurărilor sociale de stat.

• Cum este reglementat modul de stabilire a vechimii în muncă pentru foştii debitanţi C.A.M. ?

Potrivit prevederilor art. 3 din H.C.M. nr. 802/1965 şi a instrucţiunilor de aplicare nr. 13962/1965 (avizate de C.S.M.S., Ministerul Finanţelor şi Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale), precum şi a avizului C.S.M.S., Ministerului Finanţelor şi Ministerului Sănătăţii şi Prevederilor Sociale nr. 2475/1966, activitatea foştilor debitanţi C.A.M. care s-a desfăşurat în condiţiile prevăzute de art. 1 din H.C.M. nr. 802/1965, constituie vechime în muncă. Acesta conţine următoarele prevederi :

— Lucrătorul în cauză să fi desfăşurat o activitate cu caracter permanent, indiferent de natura contractelor de muncă (durată determinată sau nedeterminată).

— Lucrătorul să fi desfăşurat munca în cadrul programului de lucru al unităţii respective.

— Lucrătorul în cauză să fi fost supus normelor stabilite prin regulamentul de ordine interioară al unităţii respective (dacă aceste unităţi au aplicat la acele perioade, asemenea regulamente) sau altor dispoziţii privind disciplina muncii.

Activitatea foştilor debitanţi C.A.M. se consideră că s-a desfăşurat în condiţiile arătate mai sus. Ca atare, angajaţilor sau foştilor angajaţi (în prezent pensionari) ai organizaţiilor comerciale, care în trecut au activat în calitate de debitanţi C.A.M. remuneraţi pe bază de cotă procentuală (denumită atunci remiză), li se poate înregistra în carnetele de muncă această perioadă de timp, pe baza adeverinţelor eliberate de unităţile în care lucrătorii respectivi au prestat munca.

• Ce trebuie să cuprindă aceste adeverinţe şi cum se eliberează ?

Adeverinţele ce se prezintă organizaţiilor comerciale de foştii debitanţi trebuie să cuprindă, pe lîngă perioada de timp lucrată în calitatea de debitant C.A.M. şi atestarea că cel în cauză a prestat muncă în calitate de remizier, desfăcînd în exclusivitate produse de tutun, timbre şi efecte poştale. Rezultă de aici că aceste adeverinţe nu se eliberează persoanelor care desfăceau în propriul lor local (băcănie, bîrt, restaurant, cîrciumă etc.) şi produse C.A.M.

Savin DOBRESCU

MEDALION

MARCEL EMERIT

prof. G. ZANE
membru corespondent al Academiei

MARCEL Emerit, membru corespondent al Institutului Franței, profesor la Universitatea din Lille, unul dintre cei mai de seamă istorici francezi de azi, a revenit în România, la invitația Academiei, după ce cu vreo patru decenii în urmă, ca un bun prieten al țării noastre, a cercetat aci, la noi, timp de trei ani, istoria poporului român. Ca urmare a cercetărilor sale, el a dat în cadrul vastei sale opere de istorie, socială și economică, remarcabile lucrări asupra istoriei românilor.

Marcel Emerit a venit în România întîia oară în 1924, prin intermediul Institutului francez de Înalte Studii din București. A rămas aci, pentru cercetări istorice trei ani. N. Iorga l-a luat asistent ; în 1926 a fost numit profesor la Facultatea de litere din Capitală. Reîntors în Franța, a reintrat în învățămîntul superior, trecînd din învățămîntul secundar, în care funcționase înainte de a veni în România. În Universitățile franceze a făcut o carieră strălucită ; mai întîi la Lille, după aceea, ca mulți alți savanți francezi la Alger, și în ultimul timp, din nou la Lille.

La Alger, în cadrul reputatei Universități franceze, a fondat o adevărată școală de cercetări istorice. Lucrările istorice l-au consacrat de mult în lumea științifică franceză și internațională ; în 1954, a fost ales membru corespondent al Institutului Franței (Academia de științe morale și politice).

Opera sa de istorie este variată și foarte bogată. În cuprinsul ei găsim tratate probleme de istorie feudală, dar în special instituții – și probleme de istorie modernă.

În România a avut prilej să ia contact direct cu realitățile a căror istorie o cerceta ; a putut cunoaște reprezentanții de seamă ai culturii noastre, a cercetat îndelung și cu răbdare arhivele și bibliotecile. A învățat limba română ; regretatul Const. Moisil l-a inițiat în paleografia chirilică, N. Iorga i-a fost în acești ani de tinerețe îndrumător în cercetările sale. Marcel Emerit a păstrat o vie amintire acestei epoci, și o recunoscătoare amintire marelui nostru învățat ; în 1933 a colaborat la volumul omagial pe care l-au închinat lui N. Iorga prietenii acestuia din Franța și din țările de limbă franceză.

Marcel Emerit a cercetat istoria românilor într-un spirit de simpatie pentru poporul român și de înțelegere a problemelor și revendicărilor sale. În istoriografia franceză, Emerit este astfel continuatorul unei mari tradiții, căci numeroși istorici și publiciști francezi, începînd încă din secolul al XVIII-lea și chiar mai înainte, și-au consacrat eforturile asupra istoriei poporului român ; D'Hauterrive în sec. al XVIII-lea, J. A. Vaillant, F. Colson, P. Bataillard, J. A. Ubicini în secolul trecut, ultimii doi membri de onoare ai Academiei Române, Paul Henri, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

Asupra istoriei românilor, Marcel Emerit, în afară de o serie de studii referitoare la unele instituții feudale, și-a îndreptat cercetările în două direcții : asupra epocii lui Cuza Vodă și asupra chestiei țărănești. Încă din 1927 a început să publice rezultatele sale în **Revue historique du Sud-Est Européen,** publicație fondată de N. Iorga, și a tipărit aici ca și în alte colecții, numeroase studii și articole. Lucrarea sa asupra chestiunii țărănești în România, sub titlul **Les paysans roumains depuis le traité l'Andrinople jusqu'à la libération des terres** (1829–1864), Paris 1937, 577 pag., – este o lucrare fundamentală, de care orice cercetare a chestiunii țărănești trebuie să țină seamă. Autorul și-a propus, o operă de sinteză, pe care a construit-o pe o vastă informație documentară. M. Emerit a încercat nu numai să stabilească faptele, dar să le și explice. Concluzia sa asupra dezvoltării vieții economice românești, și în special a relațiilor agrare, este că reforma de la '64 n-a avut rezultatele așteptate de inițiatorii și realizatorii ei. N. Iorga a scris la apariția acestei lucrări, că ea poate sta cu cinste în seria de opere fundamentale pe care cercetătorii străini le-au consacrat istoriei României. Desigur, în interval de 30 de ani literatura noastră istorică agrară s-a îmbogățit considerabil, mai ales în ultimii 15–20 de ani ; materiale noi au fost publicate și istoriografia marxistă a reușit să dea în lumina concepției materialismului istoric o nouă și viguroasă interpretare faptelor, dar caracterizarea pe care N. Iorga a făcut-o asupra acestei opere rămîne valabilă, ca și valoarea ei pentru cercetările noastre actuale. Asupra epocii lui Cuza Vodă menționăm lucrarea de deosebit interes : **Victor Place et la politique française en Roumanie à l'epoque de l'Union**, București, 1931, 193 pag., care s-a bucurat, de asemenea, de aprecieri elogioase din partea lui N. Iorga.

În opera lui Marcel Emerit consacrată istoriei Franței, un loc considerabil, îl ocupă cercetările sale asupra istoriei moderne a Franței. Dintre lucrările sale în această direcție, ilustrative în același timp pentru orientarea sa ideologică democrată sînt cele privitoare la pătrunderea saint-simonismului în fostele colonii franceze. Este știut că urmașii lui Saint-Simon, marele socialist critico-utopic, constrînși la un moment dat să părăsească Franța, s-au împrăștiat în lume, ducînd cu ei învățătura saint-simonistă, împreună cu proiecte de reorganizare a societății. Enfantin, „părintele", a trecut și prin Algeria. În locul cotropirii coloniale a burgheziei, el a lansat lozinca, atît de utopică atunci : **„pace și muncă"**, propovăduind în apostolatul său o societate nouă, „asociația economică" întemeiată pe modele autohtone în cooperare cu munca franceză. Cartea lui Marcel Emerit : **Les Saint-Simoniens en Algérie**, Paris 1941, 350 pag., a avut un mare succes. Institutul Franței a premiat-o. Emerit între timp și-a continuat studiile, asupra saint-simonismului în Algeria, Tunis, Maroc, dînd astfel o operă originală al cărui interes este de prim ordin, nu numai pentru cultura franceză, dar pentru întreaga istorie universală a gîndirii economice.

Marcel Emerit este azi, ca și în trecut, în plină forță creatoare. La masa de lucru din sala de manuscrise a Academiei, ca și acum 40 de ani, cercetînd vechi arhive, el pregătește noi lucrări asupra istoriei României.

PAGINI DIN ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE

UN MILITANT PE TĂRÎMUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI AGRICOL

PRINTRE figurile de economiști agrari de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și din primele decenii ale secolului nostru, se remarcă personalitatea profesorului N. O. Popovici-Lupa prin activitatea neobosită pentru organizarea învățămîntului agricol, cît și prin contribuțiile aduse privind ridicarea nivelului tehnic al agricuturii și îmbunătățirea situației țărănimii.

N. O. POPOVICI-LUPA s-a născut la 24 octombrie 1864, în comuna Coasta Lupei, situată în apropierea tîrgului Nicorești-Tecuci.

După absolvirea cursului primar, frecventează cursurile școlii secundare din orașul Tecuci. La terminarea gimnaziului (în 1882) urmează studiile agronomice la Școala centrală de agricultură „Herăstrău".

În 1885 obține o bursă în străinătate, prin Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, pe baza căreia urmează cursurile Institutului agronomic al universității Halle an der Saale, din Germania.

Aci el obține titlul de doctor cu teza : „Uber den Anbau des Mäis in Rumanien und seine Verwertung" (Cultura porumbului în România și valorificarea sa). Deși această cultură era recent introdusă în Europa, el a sesizat importanța porumbului pentru țara noastră, atît datorită condițiilor optime de cultură, cît și posibilităților largi de valorificare în interiorul țării și pentru export.

La întoarcerea în țară i se încredințează diferite funcții : subdirector la Școala de la Herăstrău, asistent la Stațiunea agricolă Herăstrău etc. În 1899 ocupă, prin concurs, postul de profesor de economie politică, statistică și economie rurală, în locul lui P. S. Aurelian care se retrăsese din activitatea didactică. Profesoratul lui N. O. Popovici-Lupa, continuă pînă la 25 octombrie 1936 cînd, în vîrstă de 72 de ani și după o muncă didactică de 37 de ani, este scos la pensie. A încetat din viață în anul 1949.

● Cadre cu înaltă pregătire agricolă

ACTIVITATEA prof. N. O. Popovici-Lupa s-a desfășurat în primul rînd, în direcția ridicării și organizării învățămîntului superior agricol.

Încă în primele sale lucrări ca de exemplu, „Considerații asupra învățămîntului agricol" (editată în 1896 în colaborare cu Max Popovici) și „Transformarea școlii de la Herăstrău într-un Institut Agricol al Universității" (1913), el justifică necesitatea învățămîntului superior agricol,

N. O. POPOVICI-LUPA

arătînd că progresul agriculturii impune creșterea numărului de cadre cu pregătire teoretică și practică superioră. El propune transformarea școlii de la Herăstrău în Institut al Universității.

O atenție deosebită a acordat N. O. Popovici-Lupa necesității pregătirii economice a studenților în agronomie, în cadrul pregătirii lor generale agronomice. Într-un „Memoriu privitor la organizarea studiului economiei rurale adresat D-lui Ministru al Agriculturii și Domeniilor", redactat în 1928, pe baza unor considerații personale și a unui schimb larg de experiență, întreprins la un număr mare de institute agronomice din diferite țări, arăta că în alte țări economiei rurale i se acordă aceeași importanță ca și celorlalte discipline principale : cultura pămîntului și a plantelor. În propunerea făcută Ministerului, el cerea înființarea unui Institut de economie rurală.

Lipsa manualelor de agricultură și economie rurală, pentru școlile de toate gradele, îl determină să scrie o serie de manuale școlare și universitare. Astfel, în anul 1902, la îndemnul lui Spiru Haret, scrie „Agricultura", care va apărea în șase ediții. Ediția a II-a și a IV-a au fost premiate de Academia Română. În prefață la ediția I autorul scria : „Aș fi foarte mulțumit, dacă lucrarea de față se va fi apropiat cît de puțin de ținta ei cea din urmă : îmbunătățirea plugăriei săteanului nostru și ridicarea gospodăriei lui".

Printre manualele scrise de prof. N. O. Popovici-Lupa, un rol însemnat îl ocupă cele de economie rurală. Primul curs *„Elemente de economie rurală"* apare în anul 1912. Pentru școlile superioare de agricultură scrie în anul 1929 un Manual de economie rurală împreună cu E. Grințescu.

● „Îmbunătățirea plugăriei"

ÎN aceste manuale el se ocupa de instruirea sătenilor în privința folosirii pămîntului arabil, al îmbunătățirii compoziției solului, acordînd o importanță deosebită problemelor de organizare a producției agricole.

O atenție deosebită acorda transmiterii cunoștințelor științifice referitoare la dezvoltarea unei agriculturi intensive în țara noastră. Astfel, în manualele sale, el vorbește pe larg de avantajele mecanizării lucrărilor agricole, a folosirii îngrășămintelor naturale și chimice etc. În același timp, prof. N. O. Popovici-Lupa sublinia necesitatea ridicării nivelului cultural al țăranilor. „Săteanul nostru — scria el — are nevoie de cultură generală care să-l îmboldească pe el însuși de a propăși, precum și de cultură profesională, care să-l înarmeze cu cunoștințele trebuitoare unei activități economice mai rodnice".

În manualele de care amintim, precum și în alte lucrări de-ale sale, cu caracter pur tehnic-agronomic sau economic, la N. O. Popovici-Lupa se întîlnesc anumite limite, care constau, între altele, în idealizarea relațiilor dintre țărani și marii proprietari de pămînt, în exagerarea rolului întreprinzătorului individual în dezvoltarea agriculturii.

Activitatea sa consecventă, îndeosebi pentru dezvoltarea învățămîntului agricol și popularizarea cunoștințelor agricole, în vederea ridicării nivelului tehnic al agriculturii noastre, îl situează însă printre figurile de înaintași,a căror viață și activitate merită să fie cunoscute.

Aura JALBA
Gh. CIULEI
Institutul agronomic „N. Bălcescu"

PRIMELE VAPOARE COMERCIALE ROMÂNEȘTI

PRINCIPALA piatră de hotar din istoria navigației noastre comerciale moderne a fost pusă în anul 1834, cînd cei doi domni — Alexandru Ghica, al Munteniei și Mihail Sturdza, al Moldovei — au obținut recunoașterea dreptului celor două principate de a-și trimite corăbiile pe Dunăre și pe Marea Neagră, sub pavilioane naționale. Prima navă ieșită în apele internaționale cu steagul Munteniei a fost corabia Maria, pe care a construit-o hatmanul Alecsandru Vilara, la Giurgiu. Din jurnalul de bord al acestei corăbii — aflat astăzi în arhivele statului — se cunoaște și data „întîiei sale plutiri pe mare" — 7 decembrie 1834, cînd a plecat de la Sulina, încărcată cu 300 de chile mari de grîu, spre Constantinopol.

În fiecare an luau drumul străinătății 25 000 000 de oca de sare, care erau transportate cu carele, de la ocne pînă la Dunăre și apoi, mai departe, cu corăbiile. Multe decenii acest transport a constituit o problemă grea pentru exportatori. Abia în 1857 negustorul bucureștean Ciocan, modernizează transportul între ocnă și Dunăre, prin folosirea unui remorcher cu șase șlepuri. Remorcherul a fost adus de la Viena și botezat cu numele caimacamului de atunci al Moldovei, **Prințul Conachi Vogoride.** Era un vaporaș lung de 35 metri, lat de 6 metri și cu pescajul de 60 de centimetri — tocmai bun pentru apele Siretului. Zbaturile care-i imprimau mișcarea aveau înălțimea de 1,50 m. **Acesta a fost primul vapor comercial românesc.** Cu ei îndrăznețul Ciocan a transportat, numai în anul 1858, peste 3 000 000 de kg de sare, de la Vadul Roșca (Moldova), unde erau depozitele, pînă la Galați. În mod obișnuit remorcherul cobora pe Siret trăgînd după el patru șlepuri de lemn, fiecare fiind încărcat cu cîte 100 000 de kg de sare.

În anul 1860 remorcherul **Prințul Conachi Vogoride**, a ajuns în patrimoniul statului. Modernizat, transformat și înarmat cu două tunuri, el a luat un nou nume, **România**, și a fost lansat la Giurgiu, la 2 august 1864, devenind astfel primul vapor militar românesc.

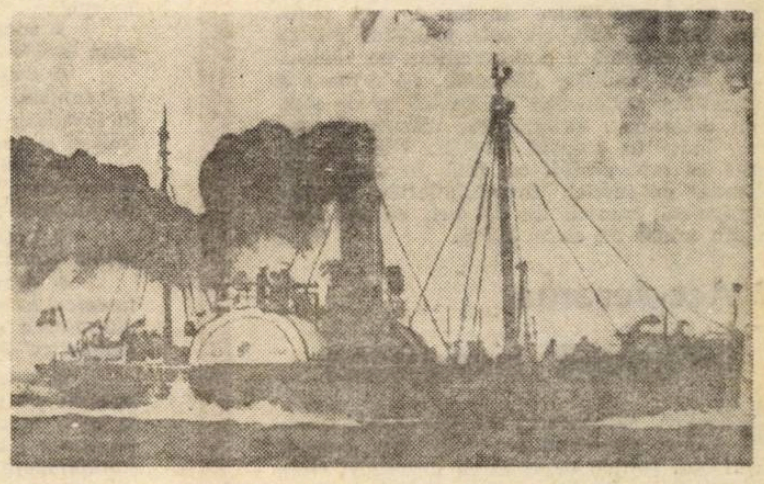

Remorcherul „Prințul Conachi Vogoride" (Reconstituire de pictorul D. Știubei, după documentele vremii)

În anul 1895 — la 1 august — a fost lansat la Galați primul nostru vapor de pasageri, **Orient**, folosit pentru cursele zilnice dintre Galați și Brăila. Pe mare, navigația noastră comercială cu aburi a început tot în anul 1895, cu vapoarele **Medeea** și **Meteor**, pe rutele : Brăila — Constantinopol și Constanța — Constantinopol.

Ion MUNTEANU

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONSFĂTUIRII PE ŢARĂ A CONSTRUCTORILOR DE MAŞINI

INDUSTRIA ELECTROTEHNICĂ ÎN PAS CU CERINŢELE ECONOMIEI

- **O producţie globală de peste 4 ori mai mare în 1965 faţă de 1959. Mai bine de 90% din nomenclatorul actual al produselor este format din produse noi sau modernizate în anii şesenalului.**
- **Pentru dezvoltarea în ritm susţinut a industriei electrotehnice, în anii 1967–1970 vor fi alocate fonduri de investiţii de 3,5 ori mai mari decît în cei 5 ani precedenţi. Vor intra în funcţiune 8 întreprinderi noi, iar altele vor fi dezvoltate substanţial.**
- **Producţia de televizoare va creşte de 3 ori, iar cea de aparate de radio – de 1,3 ori.**
- **De la 18,8% în 1965, ponderea producţiei întreprinderilor electrotehnice în ansamblul producţiei Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini se va ridica în 1970 la 25%.**
- **Exportul de produse electrotehnice va spori în 1970 de peste 3 ori, faţă de 1965.**

DEZVOLTĂRII rapide a tehnicii contemporane îi este caracteristică, printre altele, pătrunderea electricităţii în cele mai diverse domenii de activitate. Industria electrotehnică este chemată să livreze tuturor sectoarelor industriale, agricole, de transporturi şi comunicaţii etc, maşinile şi aparatele pentru acţionarea electrică, telecomandarea şi automatizarea proceselor de producţie. Ritmul rapid al dezvoltării tehnice impune, deci, o dezvoltare corespunzătoare cantitativă, o lărgire neîncetată a sortimentului produselor electrotehnice şi îmbunătăţirea calitativă a acestora, manifestată în special prin creşterea siguranţei în funcţionare.

● În şase ani — 1600 tipodimensiuni de produse

DEZVOLTAREA industriei electrotehnice s-a accentuat în ţara noastră în mod deosebit în anii şesenalului. În această perioadă, urmînd indicaţiile partidului de introducere a progresului tehnic în industrie, la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, s-a început şi dezvoltat fabricaţia unor noi produse ca: locomotive Diesel electrice (inclusiv întregul echipament electric al acestora), transformatoare electrice pentru tensiuni de 220 kV şi puteri pînă la 200 000 kVA; instalaţii de curenţi purtători pentru transmiterea simultană a mai multor convorbiri pe o singură cale telefonică, piese radio, elemente cu semiconductori, televizoare, aparate de radio tranzistorizate, noi tipuri de surse de lumină cu mare eficienţă (lămpi fluorescente, lămpi cu vapori de mercur), cabluri electrice de forţă în înveliş de policlorură de vinil, noi tipuri de materiale electroizolante şi altele.

În perioada 1960—1965, întreprinderile electrotehnice au asimilat circa 1 600 tipodimensiuni de produse. Pe lîngă grupele de produse amintite, noile produse au avut ca scop să ridice performanţele tehnice şi economice ale produselor realizate anterior, pe care le-au înlocuit treptat. **Ele se bazează pe folosirea de metode de calcul moderne, pe cercetări pe modele, pe folosirea de materiale magnetice şi izolante noi, cu proprietăţi superioare şi pe tehnologii avansate.** Noile produse sînt încadrate, în general, în serii unitare, bazate pe un grad ridicat de unificare constructivă, din care derivă şi produsele cu destinaţie specială cerute de anumite utilizări. Printre produsele de nivel tehnic deosebit realizate în cursul şesenalului pot fi menţionate: transformatoarele de măsură în răşini epoxidice, transformatoarele de putere rezistente la impuls şi la scurtcircuit, elemente de comutaţie statică şi altele. **Peste 90% din nomenclatorul actual al industriei electrotehnice este format din produse noi sau modernizate în cursul şesenalului.**

Volumul producţiei întreprinderilor electrotehnice a crescut rapid în cursul şesenalului. Producţia globală realizată în 1965 a fost de 4 ori mai mare decît în 1959. **Ca urmare, ponderea producţiei întreprinderilor electrotehnice în producţia globală a Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini a crescut de la 12,9% în anul 1960, la 18,8% în 1965.**

Creşteri însemnate ale volumului de producţie au înregistrat în această perioadă produsele:

Produsul	U/M	1959	1965	%
— motoare electrice peste 0,25 kW	kW	436 243	1 218 059	279,4
— transformatoare de forţă	MVA	1 241	4 115	331,6
— conductori bobinaj	to	1 357	4 571	336,8
— aparate radio	mii buc.	166,9	323,1	193,6
— aparataj automat de joasă tensiune	mii buc.	57,6	170,0	295,3

● Ritm insuficient faţă de creşterea rapidă a cererilor

DEŞI ritmul de creştere a producţiei electrotehnice a fost ridicat, el s-a dovedit insuficient faţă de creşterea rapidă a cererilor, determinată de gradul de echipare cu produse electrotehnice a tuturor maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor folosite în economie. Ca urmare a cererilor sporite, a faptului că uneori aceste cereri nu au fost prevăzute din timp, iar unele măsuri de sporire a capacităţilor de producţie nu s-au luat la vreme, o serie de sortimente nu au putut fi produse în cantităţile necesare. **Din aceste cauze, în ultimii 2—3 ani s-a ajuns să se importe diferite categorii de produse electrotehnice asimilate în ţară, pentru care în anii precedenţi capacităţile existente acoperiseră integral cererile, ca:** aparate electrice pentru automobile şi tractoare, precum şi aparataj de joasă tensiune. De asemenea, a sporit deficitul la izolatori ceramici, cabluri electrice şi alte cîteva produse.

După cum este cunoscut, în cadrul lucrărilor Congresului al IX-lea al P.C.R. a fost examinată această rămînere în urmă. **Directivele Congresului stabilesc ca, în perioada 1966—1970, ritmul mediu de creştere a producţiei electrotehnice să fie de cel puţin 16%, faţă de 12% cît este prevăzut pentru întreaga ramură a construcţiilor de maşini.**

Pe baza studiilor efectuate, ca urmare a indicaţiilor conducerii de partid şi de stat, s-au determinat principalele măsuri ce trebuie luate în această direcţie. **Din ele rezultă că este posibil ca, pînă în anul 1970, volumul producţiei întreprinderilor electrotehnice să crească de 2,6 ori, cu un ritm mediu anual de circa 21,5%.**

● Accelerarea înfăptuirii investiţiilor

PENTRU satisfacerea cît mai rapidă a nevoilor economiei naţionale, este necesar ca efortul pentru dezvoltarea industriei electrotehnice să fie făcut cît mai curînd. **Efectuarea investiţiilor într-un ritm accelerat şi asigurarea intrării în funcţiune a obiectelor cu deplina lor capacitate, sînt măsurile principale ce se impun.** Această activitate de dezvoltare are totuşi limitele sale, datorită capacităţii de proiectare şi construcţii, posibilităţilor de obţinere a utilajelor şi ciclului normal de desfăşurare a investiţiilor care — în special atunci cînd este vorba de fabrici sau secţii complet noi — depăşeşte 2 ani.

În afară de aceasta, în elaborarea planului de investiţii trebuie să se ţină seama de posibilităţile de finanţare în cadrul satisfacerii tuturor cererilor economiei. **Spre a se asigura dezvoltarea rapidă a industriei electrotehnice, s-a prevăzut alocarea pentru anii 1966—1970 a unor fonduri de investiţii de 3,5 ori mai mari decît în cei cinci ani precedenţi şi repartizarea acestora într-o măsură cît mai mare cu putinţă în anii imediat următori.** După calculele făcute, o eşalonare corespunzătoare a fondului alocat, pe ani, ar fi următoarea:

	1966	1967	1968	1969	1970
% din suma alocată pentru cincinal	9,7	18,6	32,2	25,1	14,4

PRINCIPALELE DEZVOLTĂRI VOR URMĂRI:

- **sporirea producţiei de maşini rotative prin dezvoltarea Uzinei „Electroputere"-Craiova; sistematizarea şi dezvoltarea întreprinderii „Electromotor"-Timişoara şi a Uzinei de maşini electrice-Bucureşti şi darea în funcţiune a unei noi fabrici de micromotoare şi motoare asincrone mici (pînă la 7 kW) la Piteşti, a cărei construcţie a şi început;**
- **sporirea capacităţii de producţie şi asimilarea de transformatoare de tensiuni pînă la 400 kV la Uzina „Electroputere";**
- **creşterea de peste 5 ori a producţiei de aparataj de înaltă tensiune şi lărgirea substanţială a sortimentului produs în cadrul noii fabrici de aparataj intrată parţial în funcţiune în cadrul Uzinei „Electroputere", la începutul acestui an, prin completarea utilării şi sporirea capacităţii acesteia;**
- **mărirea de peste 3 ori a producţiei de aparataj de joasă tensiune, prin dezvoltarea întreprinderii „Electroaparataj" şi construirea unei noi fabrici de aparataj de instalaţii;**
- **profilarea şi dezvoltarea întreprinderii „Electroprecizia"-Săcele pentru echipamente electrice pentru autovehicule şi tractoare;**
- **dezvoltarea de aproape 4 ori a capacităţii de producţie de centrale telefonice, trecerea la producţia de centrale cu contacte statice (tip Crosbar) şi creşterea corespunzătoare a producţiei şi la celelalte sortimente din profilul întreprinderii „Electromagnetica"-Bucureşti;**
- **sporirea de 3 ori a producţiei de televizoare şi de 1,3 ori a producţiei de aparate de radio, concomitent cu sporirea sortimentelor de piese radio ce se execută în ţară. În acest scop, se va profila pe subansamble actuala Uzină „Electronica", se va construi o nouă hală de montaj, vor spori de circa 5 ori capacităţile şi producţia întreprinderii de piese, radio şi semiconductori-Băneasa şi vor fi create noi fabrici pentru producţia de ferite şi cinescoape;**
- **înfiinţarea unui institut de cercetări electronice şi a unei întreprinderi specializate pentru produsele din domeniul radiotehnicii profesionale, a electronicii industriale şi a aparatelor de măsuri electronice;**
- **intrarea în funcţiune, în anul 1967, a unei fabrici noi de elemente de automatizare electronice, a cărei construcţie e în prezent în plină desfăşurare;**
- **darea în funcţiune de noi capacităţi pentru producţia de cabluri, conductori electrici şi materiale electroizolante. O primă unitate, ce va intra în funcţiune încă în anul acesta, este secţia de cabluri telefonice, cu o capacitate de 5 500 km/an, în cadrul Fabricii de cabluri şi materiale electroizolante-Bucureşti;**
- **dezvoltarea de peste 3 ori a producţiei de izolatori a Fabricii „Electroceramica"-Turda şi a celei de acumulatori cu plumb a Fabricii „Acumulatorul"-Bucureşti, prin reconstruirea acestor întreprinderi.**

● O cifră semnificativă: de la o pondere de 18,8% la 25%

CA urmare a investiţiilor ce se vor face şi a folosirii mai intense în 3 schimburi a capacităţilor, va fi posibil să sporească, an de an, ritmul de creştere al producţiei, după cum urmează:

	1965	1966	1967	1968	1969	1970
% faţă de 1965	100	110,9	126,2	149,8	206,4	264,8
% de creştere anuală	—	10,9	13,8	18,7	37,9	28,3

În acest mod, începînd din anii 1968—1969, se va lichida deficitul existent la sortimentele televizoare, cabluri, acumulatoare, izolatori ceramici, echipament electric auto şi tractor, aparataj de înaltă şi joasă tensiune, creîndu-se totodată posibilităţi de export la majoritatea acestor sortimente.

Prin dezvoltarea arătată, **ponderea producţiei întreprinderilor electrotehnice, în ansamblul producţiei Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, se va ridica în anul 1970 la 25% faţă de 18,8% în 1965, iar exportul de produse electrotehnice va creşte de peste 3 ori.**

Realizarea în practică a acestor însemnate sarcini necesită un efort tehnic şi organizatoric deosebit din partea cadrelor de ingineri şi tehnicieni, care lucrează în şi pentru această ramură spre a asigura:

- **elaborarea la timp şi de bună calitate a proiectelor noilor secţii şi uzine;**
- **organizarea raţională şi desfăşurarea rapidă a lucrărilor de construcţii şi montaj al utilajelor, în vederea dării lor în funcţiune la termenele planificate şi atingerea rapidă a parametrilor şi capacităţilor proiectate;**
- **crearea sau dezvoltarea secţiilor de autoutilare, pentru înzestrarea uzinelor cu utilaje specifice nestandardizate;**
- **organizarea şi dezvoltarea laboratoarelor uzinale, a laboratoarelor specializate şi a centrelor de cercetări uzinale, care să asigure menţinerea permanentă a produselor industriei electrotehnice în pas cu progresul tehnic şi aplicarea în producţie a unor procese tehnologice şi materiale noi, economice şi eficiente.**

În scopul ridicării activităţii întreprinderilor electrotehnice, astfel încît să ţină pasul cu cerinţele economiei naţionale şi să asigure o calitate superioară a produselor, **se impune organizarea unor puternice scule-rii, capabile să producă S.D.V.-urile necesare.** Există în acest domeniu o experienţă pozitivă, care merită studiată şi generalizată. La Uzina „Electroputere"-Craiova, s-a creat,

forțe proprii, o sculărie capabilă să
i față cu succes necesităților producției.
aici și rezultatele bune dobîndite de co-
ivul uzinei în privința îmbunătățirii ca-
ții produselor. Direcția noastră generală
ajuta toate întreprinderile să-și dezvolte
ăriile, astfel încît produsele realizate să
ridice la nivelul produselor similare din
le cu o tehnică avansată.

EZVOLTAREA în ritm susținut a indus-
triei electrotehnice, astfel încît să țină
ul cu cerințele economiei, constituie, în prezent, preocuparea tuturor colectivelor întreprinderilor din această ramură care depun toate eforturile pentru a munci mereu mai bine, pentru a valorifica din plin rezervele și posibilitățile existente în scopul sporirii producției, îmbunătățirii calității și reducerii prețului de cost.

ing. R. VLĂDOIANU
director general în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

PROBLEME CARE SE CER OLUȚIONATE

ÎNTĂRIREA RĂSPUNDERII CONSILIULUI COORDONATOR

ZINA „Autobuzul" din București a asi-
milat, în decursul anilor, fabricația
i număr însemnat de mijloace de trans-
în comun — autobuze, troleibuze și au-
ilitare, îmbunătățind continuu perfor-
țele lor tehnico-economice. O contribu-
însemnată la aceste rezultate au avut
ele colaboratoare, dintre care amintim:
a „Steagul roșu"-Brașov, „Uzina meca-
" Muscel-Cîmpulung „Uzina de piese
"-Colibași, „Uzina mecanică-Mija", Fa-
a „Electroprecizia"-Săcele și altele.
ată facem o analiză asupra felului cum
îndeplinesc întreprinderile colaboratoare
gațiile contractuale, fixate de comun a-
l, constatăm din partea majorității preo-
are și interes. Așa, de exemplu, se poate
arca contribuția Uzinei „Steagul roșu"
mbunătățirea ambreiajului și la consoli-
a fuzetelor pentru autobuze, a Uzinei
anice-Mija, privind însușirea în fabrica-
a unui diferențial consolidat, sprijinul
de Fabrica de cauciuc-Brașov în îmbu-
ățirea calității garniturilor și profilelor
auciuc etc.
nt însă și întreprinderi care acordă mai
nă atenție respectării termenelor de li-
e, calității diferitelor piese și subansam-
precum și asimilării în fabricație a unor
ții tehnice superioare. Uzina de piese
-Colibași, de pildă, n-a respectat gra-
le de livrare a cutiilor de viteză către
ele Steagul roșu-Brașov și Uzinele me-
ce-Muscel și astfel a împiedicat livrarea
ică și la timp a motoarelor necesare uzi-
noastre pentru autobuze și autoutilitare.
similarea fabricației de noi subansamble,
le întreprinderi manifestă lipsă de preo-
are și chiar de interes. Uzina „Automeca-
"-Sibiu tărăgănează din anul 1963 asimi-
a amortizoarelor telescopice pentru auto-
e. Nici calitatea cutiilor de viteză, a tri-
or valve, a aparatajului de bord și a al-
piese ce le primim de la diferiți colabo-
ri, nu se ridică la nivelul cerințelor ac-
e.

eși întreprinderile în cauză invocă „în
are" fel de fel de scuze, considerăm că
te din problemele menționate puteau fi
ționate operativ pe parcurs, cu o condi-
Consiliul coordonator să folosească îm-
rnicirile acordate prin Hotărîrea partidu-
și guvernului din anul 1960 cu privire
idicarea nivelului tehnic al producției.
nsiliul coordonator al producției de au-
ze și troleibuze nu și-a dus însă activi-
a în mod organizat. La multe din ședințele
te în ultimii ani, nu participau cadrele
conducere prevăzute în hotărîre — di-
ori tehnici, ingineri-șefi și șefii servi-
r producție ai întreprinderilor colabora-
e — ci, în majoritatea cazurilor, delegați
funcții de mai mică răspundere, care nu
au dreptul să angajeze întreprinderile re-
entate atunci cînd erau chemați să con-
ie la rezolvarea unor probleme impor-
e tehnice, economice sau organizatorice.
asemenea condiții, hotărîrile luate de
siliul coordonator nu au fost respectate.
direcțiile generale din Ministerul In-
riei Construcțiilor de Mașini nu au solu-
at problemele ridicate de Consiliul co-
nator — probleme care depășeau po-
itățile întreprinderilor componente. Da-
tă ineficacității întrunirilor Consiliului,
psei de coordonare, a nesoluționării pro-
nelor ridicate pentru a fi rezolvate la
lul ministerelor, activitatea Consiliului în
mii doi ani a fost, practic, inexistentă.
ntru a-și putea îndeplini în mod cît mai
ce sarcinile ce-i revine, întreprinderea
donatoare trebuie să primească împuter-
ri corespunzătoare. **În acest scop este
sar, după părerea noastră, să se stabi-
că, pe baza propunerilor întreprinderii
donatoare, componența consiliului: în-
rinderile respective să fie incluse în con-
pe baza unor decizii date de conducă-
ministerelor care le coordonează, iar relațiile dintre întreprinderea coordonatoare și întreprinderile colaboratoare să se desfășoare pe baza unui regulament aprobat de ministerele de care aparțin toate întreprinderile ce fac parte din Consiliul coordonator.** Totodată, trebuie găsite și mijloacele corespunzătoare care să garanteze punerea în aplicare a hotărîrilor luate de Consiliul coordonator.

Pentru rezolvarea operativă a problemelor care se ivesc în activitatea consiliului și depășesc competența lui, **ar fi indicat să se înființeze un organ care să analizeze periodic această problemă la nivelul ministerelor.** Acesta ar urma să fie compus din directorii tehnici și șefii serviciilor de producție ai direcțiilor generale ce coordonează întreprinderile componente și, sub conducerea directorului general de care depinde întreprinderea coordonatoare, să rezolve în timp util problemele ridicate de consiliu.

Avînd o formă organizatorică îmbunătățită și împuterniciri corespunzătoare sarcinilor, sprijin operativ din partea forului superior, consiliile coordonatoare ar putea desfășura o activitate fructuoasă. S-ar crea astfel posibilități reale pentru reducerea timpului necesar asimilării de noi produse, introducerii în fabricație, în ritm rapid, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ar crește gradul de competitivitate a produselor noastre pe piețele externe și elasticitatea în adaptarea produselor și a producției la cerințele tot mai diferențiate ale economiei naționale.

Tiberiu HIDA
economist
Constantin DEACONU
inginer-șef de concepție
Uzinele „Autobuzul"-București

MAI MULTĂ ELASTICITATE ÎN STABILIREA PLANULUI DE MUNCĂ ȘI SALARII

DOCUMENTELE Congresului al IX-lea al P.C.R. au scos în evidență necesitatea de a lărgi drepturile și atribuțiile conducătorilor de întreprinderi, sporindu-le competența în organizarea și conducerea întreprinderilor, prin adoptarea unor măsuri și metodologii mai elastice.

Am vrea să ne oprim asupra actualei metodologii de calcul, întocmire și aprobare a planului de muncă și salarii care, după părerea noastră, conține încă unele elemente de încorsetare, cu influență negativă asupra bunului mers al producției.

Iată despre ce este vorba: prin planul de muncă și salarii, direcțiile generale transmit întreprinderilor numărul total al salariaților necesari pentru realizarea planului și fondul de salarii respectiv. Ambii indicatori sînt defalcați pe structuri și activități — adică personal muncitoresc și personal tehnic-administrativ — cu fondurile de salarii respective, și personal pentru alte activități (cămine, cantine, construcții-montaj etc.), de asemenea cu fondurile necesare.

În funcție de această situație (deși de cîțiva ani s-a făcut un pas înainte, în sensul că sarcina de productivitate a muncii se calculează și se stabilește pe „salariat") uzinele constructoare de mașini sînt nevoite să întocmească și să depună organelor bancare în fiecare lună și de multe ori chiar de două-trei ori pe lună, file de plan modificatoare, care trebuie să reflecte orice schimbare survenită față de situația dată. Greutatea cea mai mare nu este de fapt aceasta.

Uzinei i se stabilește un număr total de salariați în vederea realizării unei anumite sarcini de plan. Împărțirea acestui număr total în personal muncitoresc și în personal tehnic-administrativ ar trebui făcută, în mod normal, de conducerea întreprinderii, în funcție de necesitățile și specificul fiecărei unități. Or, prin împărțirea numărului total de salariați în personal muncitoresc și personal tehnic-administrativ, cu fondurile respective, se ajunge uneori în situații paradoxale: **deși au nevoie de muncitori, uzinele nu pot angaja deoarece numărul planificat și fondul de salarii nu le permite, în timp ce la personal tehnic-administrativ, există și număr și fonduri neacoperite, dar acestea nu pot fi folosite la angajarea de muncitori.**

Lucrurile se petrec uneori și altfel: apare nevoia stringentă de a se angaja îndeosebi ingineri și tehnicieni pentru serviciile de concepție, în vederea măririi capacității în acest domeniu. Dar asemenea angajări nu se pot face, întrucît nu există planificat numărul și fondurile necesare, în timp ce la personal muncitoresc — datorită unor mecanizări introduse în procesul de producție — rămîn libere și locuri de muncă și fonduri.

Necesitatea îmbunătățirii actualei metodologii în ce privește planul de muncă și salarii apare și mai evidentă, dacă se ține seama de faptul că o serie de muncitori tineri sînt îndrumați, fie spre școlile de cultură generală și institutele de învățămînt superior, fie spre diferite școli de specialitate, îndeosebi de maiștri. Dar după ce termină școlile respective sînt nevoiți să plece în alte întreprinderi, deoarece unitățile care i-au îndrumat să-și termine școala sau să-și ridice calificarea, nu-i pot angaja întrucît n-au planificat numărul și fondurile de salarii corespunzătoare la personalul tehnic-administrativ — deși au planificat, peste necesar, numărul și fondul de salarii la personalul muncitoresc.

Tot în legătură cu planul forțelor de muncă se ridică o altă problemă: metodologia actuală permite ca, pentru personalul muncitoresc, fondul de salarii să poată fi recalculat pe baza depășirii planului de producție globală. Pentru personalul tehnic-administrativ acest lucru nu este permis. **„Înghețarea" fondului de salarii pentru personalul tehnico-administrativ pune însă uzinele în situația de a veni în fiecare lună cu repetate cereri la direcțiile generale care, pînă la urmă, acordă cu țîrîita fondul de salarii pentru acoperirea schemei personalului tehnic-administrativ.**

Produce mirare faptul că, în timp ce fondul de salarii pentru personalul muncitoresc poate fi utilizat de la o lună la alta în cadrul trimestrelor — existînd deci posibilitatea ca economia realizată într-o lună să fie folosită în celelalte luni ale trimestrului — la personalul tehnic-administrativ nu există o asemenea posibilitate, economiile la fondul de salarii realizate într-o lună neputînd fi folosite decît cu aprobarea expresă a direcției generale tutelare care, la rîndul său, trebuie să ia o serie de aprobări de la C.S.P. și alte organe.

Ținînd seama de progresul făcut în ce privește calculul creșterii productivității muncii pe salariat, **propunem elaborarea unei metodologii de aprobare a planului forțelor de muncă, care să dea mai multă libertate de acțiune conducătorilor de întreprinderi.** De exemplu, Direcția generală coordonatoare să **nu mai planifice decît numărul total de salariați și fondul total de salarii,** fără defalcarea pe structuri, iar **economiile realizate de pe o lună pe alta la fondul de salarii să poată fi folosite pentru cointeresarea personalului,** indiferent dacă este vorba de personal muncitoresc sau personal tehnico-administrativ. În felul acesta s-ar crea o mai mare elasticitate, iar autoritatea și competența conducătorilor de întreprinderi în ce privește folosirea forțelor de muncă și a fondurilor de salarii încredințate de stat, ar fi simțitor sporite.

Nicolae STOICA
director adjunct
Ion BUNEA
șef serv. planificare
Uzina de pompe-București

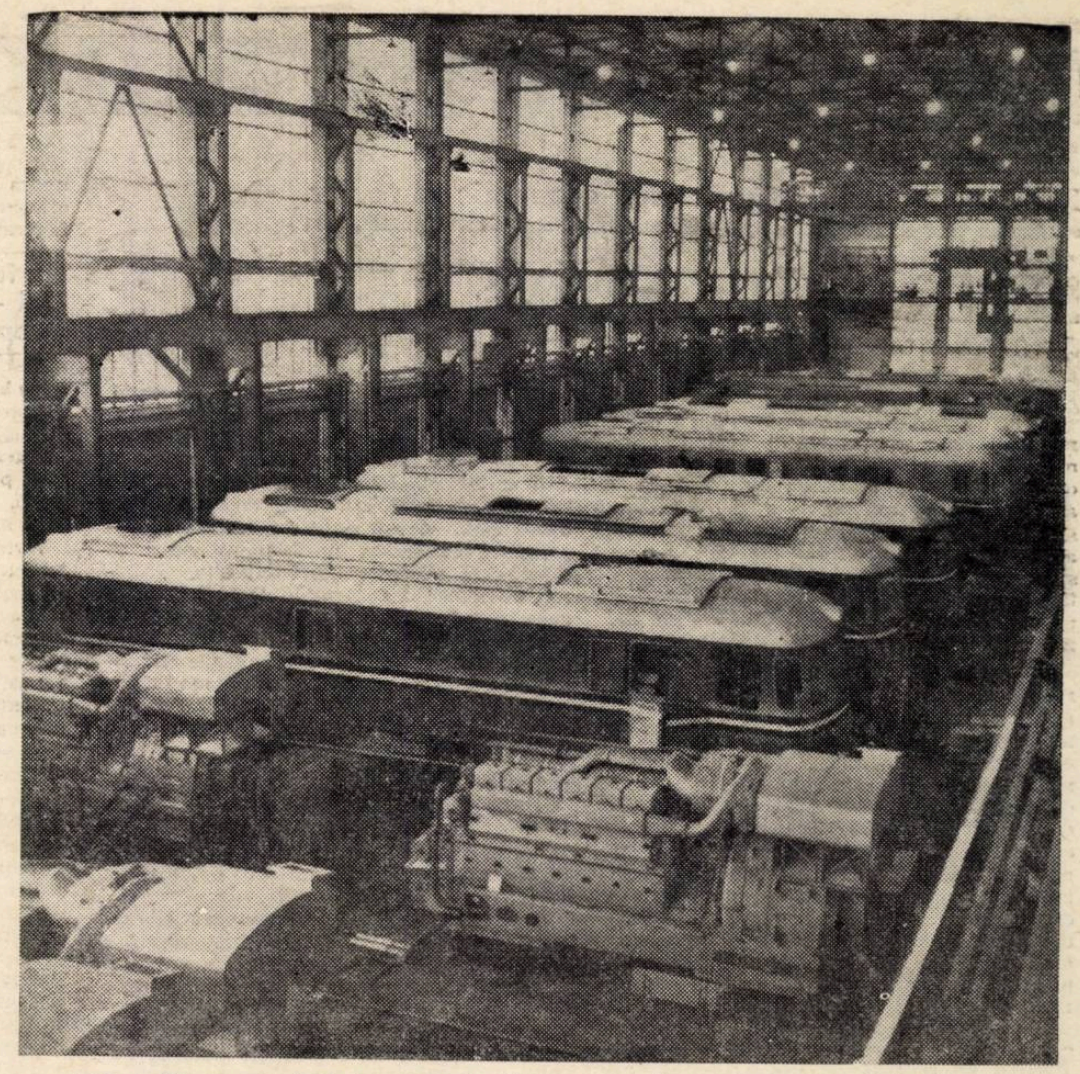

Uzina „Electroputere"-Craiova: Secția de montaj a locomotivelor Diesel-electrice

OXIGENUL... ȘI EFICIENȚA ECONOMICĂ

CAUTĂRILE sînt mereu binevenite, mai ales atunci cînd ai satisfacția împlinirii lor. Sînt însă cazuri cînd, deși ele aduc elemente prețioase pentru economisirea unei valori importante, trebuie să stea în așteptare în dosare ca simple acte documentare. Un asemenea document, bazat pe calcule și studii, îl prezintă cel cu privire la oxigen, acest valoros element dătător de viață nu numai pentru ființele vii, ci și pentru industrie.

Uzina noastră consumă anual cantități mari de tuburi de oxigen. Procurarea acestuia — mai ales în ultimii ani — a devenit o adevărată problemă... Camioanele și camionetele uzinei aleargă, zi de zi, prin țară, aducînd din Medgidia, Ploiești, Cluj și București tuburile de oxigen pentru ca activitatea sudorilor noștri să nu înceteze, să nu pună în „pericol" realizarea planului. Te întrebi, pe drept cuvînt: de ce este necesar atîta efort pentru un produs care ar trebui dirijat astfel, încît uzina să-l primească fără eforturi, fără atîtea cheltuieli de energie și de bani?

Răspunsul...

Prin repartiție, uzina trebuie să primească cantitatea necesară de oxigen de la stația existentă în Făgăraș. Solicitările însă, nu numai ale uzinei noastre, depășesc cu mult posibilitățile acesteia. Și atunci nu rămîne decît să căutăm în țară suplimentări.

Problema aceasta nu este nouă. În ultimii doi ani, am ridicat-o la diferite nivele. Ni s-au cerut studii bazate pe calcule, din care să rezulte economicitatea creării unei stații de oxigen la Sibiu. Calculele au arătat că pentru procurarea oxigenului, Uzina „Independența" cheltuiește anual peste 700 000 lei numai pentru transport. Dacă la aceste cheltuieli se adaugă și cele pe care le fac celelalte uzine, se ajunge la irosirea a peste 2 milioane lei anual. Dacă am ține seama și de consecințele negative în producție cauzate de lipsa oxigenului în anumite perioade, de uzura mijloacelor de transport, cheltuielile cu telefoanele și deplasarea delegaților, ajungem la o sumă demnă de apreciat.

Consider că ministerul nostru ar trebui să acorde atenție mai mare la repartizarea investițiilor, urmărind și satisfacerea unor cerințe socotite „nu mari", dar care, rezolvate, s-ar solda cu eficiență mare.

D. NISTOR
director tehnic,
Uzinele „Independența"-Sibiu

Perfecţionarea învăţămintului economic superior

DE LA EXERCIŢIU LA CERCETARE

SEMINARUL special, introdus recent în planurile instituţiilor de învăţămînt superior economic, în ultimul semestru de studii, este utilizat ca o verigă de trecere de la însuşirea didactică, la o analiză mai complexă, de ansamblu, care să valorifice cunoştinţele studenţilor. El are menirea să faciliteze trecerea de la şcoală la activitatea practică. Studentul trebuie să treacă **de la exerciţiu**, caracter pe care-l au lucrările practice ce se fac în seminariile obişnuite, **la investigaţie.**

Seminarul special este menit să **călăuzească pe student în abordarea calificată a problemelor lucrării de diplomă** — pas imediat următor şi final în pregătirea universitară a economistului. Deşi are multe afinităţi cu viaţa practică, lucrarea de diplomă nu beneficiază în programul de studii de o activitate premergătoare, care să pună pe student în temă cu cerinţele, metodica şi posibilităţile ei de realizare. Prin locul său în programă şi inclusiv prin nivelul atins al pregătirii studenţilor în acest moment, seminarul special constituie în mod necesar **o verigă pregătitoare**, care duce pe student în anticamera lucrării de diplomă.

Pentru ce formă să ne orientăm?

Locul şi orientarea seminarului special implică şi unele discuţii privind formele în care acesta să se desfăşoare. El nu trebuie să se identifice şi nici să se suprapună diverselor etape parcurse de student (lucrărilor practice, de pildă), ci să antreneze pe student către muncă independentă, de cercetare ştiinţifică, să-l introducă într-o sferă nouă de probleme sau să asigure valorificarea pe un plan nou a cunoştinţelor sale.

În seminariile speciale la secţiile care pregătesc cadre ale căror cunoştinţe au o aplicativitate mai directă (evidenţa contabilă, în special), se foloseşte pe larg MONOGRAFIA.

În acest caz, se propune rezolvarea de către studenţi a unei teme, întocmite în prealabil de către cadrele didactice, care va include descrierea amănunţită a unei succesiuni de operaţiuni, efectuate într-o unitate economică pe o anume perioadă. Elementele monografiei, luate parţial, constituie o reluare a temelor lucrărilor practice pe care studenţii le-au parcurs în anii anteriori. Monografia rămîne totuşi în **sfera exerciţiului**, care, repetat, poate uşura studentului însuşirea anumitor deprinderi, cîştigarea unei operativităţi în efectuarea operaţiunilor contabile. Obiectul preocupărilor rămîne deci limitat la ceea ce cadrul didactic a desprins din realitate şi pentru care există dinainte soluţii unice, la care studentul va ajunge neapărat singur sau călăuzit. Însuşi modul de lucru, efectuarea aceloraşi operaţii de către fiecare student în parte, afectează munca sa independentă, îi imprimă un caracter mecanic, schematizant.

Ţinînd seama de aceste elemente, monografia este, după părerea mea, mai puţin potrivită ca formă de activitate care să ajute pe student în trecerea de la şcoală la realitatea directă.

O formă asemănătoare monografiei este PROIECTUL DE PLAN, utilizat la unele secţii profilate pe economia de ramură. Obiectul seminarului special îl constituie de această dată întocmirea a cîteva variante de plan (la nivelul întreprinderii şi ramurii) potrivit condiţiilor date de cadrele didactice. În cadrul seminarului se prezintă mai întîi modelele în care lucrarea-temă este complex elaborată şi astfel se dau studenţilor coordonatele şi procedeele generale de lucru, se subliniază corelaţiile principale etc. După studierea modelului şi a materialului bibliografic, studentul trece la elaborarea unei lucrări individuale, diferită de a celorlalţi colegi, prin variaţii ale uneia sau alteia din datele temei, care, în ansamblu, păstrează o serie de termeni comuni.

În acest caz, proiectul se eliberează de unele din neajunsurile monografiei (de pildă, caracterul individual al lucrării devine formal mai pregnant, existînd o temă personală), dar păstrează o mare parte a lor. Reluarea materialului parcurs în anii anteriori, limitarea studentului la termenii temei în contextul dat de cadrul didactic şi deci caracterul de exerciţiu pune, în esenţă, pe proiectul de plan, amprenta unora din lipsurile monografiei şi scade eficienţa acestei forme ca metodă de desfăşurare a seminarului special.

Un factor primordial – investigaţia independentă

Elemente vădite de superioritate au, după părerea mea, SEMINARIILE SPECIALE *desfăşurate pe bază de lucrări cu caracter de studiu.* Acestea pot fi axate pe o disciplină de specialitate pe care studentul a parcurs-o, integral sau în mare măsură. Din tematica propusă, fiecare student îşi alege o temă, pe care urmează să o studieze în cele mai concrete aspecte ale sale.

Avînd ca premisă elemente de ordin teoretic, lucrarea urmează să analizeze în mod amplu aspectele cu caracter practic, aşa cum rezultă ele din datele de la întreprinderi şi organele de control, să reflecte dezvoltarea fenomenului în dinamica sa, să releve aspectele pozitive şi deficienţele existente, să aprecieze critic munca organelor în sfera fenomenului studiat şi să facă propuneri privind îmbunătăţirea activităţii lor.

Lucrarea, o dată elaborată, se susţine, potrivit unui plan întocmit în prealabil, în seminar, fiind urmată de dezbateri şi de concluziile conducătorului de seminar.

Munca individuală şi confruntarea rezultatelor ei se îmbină astfel în cursul seminarului, constituind fiecare în parte elemente noi de experienţă care vin să îmbogăţească orizontul studentului. Studentul este pus astfel să facă apel la toate cunoştinţele acumulate, să-şi afirme capacitatea de muncă, orientarea sa, personalitatea sa profesională. Susţinerea şi dezbaterea lucrărilor în şedinţele de seminar constituie o completare armonioasă şi necesară a activităţii de investigaţie individuală.

S-ar putea obiecta că seminarul special ar avea prea multe asemănări, ca manieră de lucru, cu cercurile ştiinţifice studenţeşti. Aceasta subliniază şi mai mult caracterul înaintat al acestei forme. Totodată, în raport cu cercurile ştiinţifice, care în mod excepţional pot cuprinde maximum 20% dintre studenţi ca membri participanţi şi cel mult 5% ca referenţi, seminarul special are avantajul antrenării tuturor studenţilor, caracterul lui obligatoriu solicitînd întregul colectiv să-şi verifice posibilităţile într-o activitate cu pregnant caracter de cercetare şi orientare practică.

lector univ. C. BASNO

PRACTICA ŞI TEORIA EVIDENŢEI CONTABILE BUGETARE

RECENT a apărut în Editura Ştiinţifică lucrarea elaborată de G. Topciu i „Evidenţa bugetară". Spre deosebire de cursul predat la I.S.E. de către autor şi publicat în Editura Pedagogică, lucrarea recentă este destinată cadrelor economico-financiare care lucrează în instituţiile bugetare, precum şi celor care cercetează sistemul de organizare a evidenţei contabile şi a dărilor de seamă bugetare.

Autorul a reuşit să redea într-o formă concisă, atît principiile generale ale organizării evidenţei contabile bugetare, cît şi specificul tehnico-organizatoric al acesteia în cadrul instituţiilor de stat. Completarea explicaţiilor de ordin teoretic cu exemplificări de ordin practic, precum şi tratarea problemelor evidenţei contabile bugetare în strînsă corelaţie cu cele de planificare bugetară constituie calităţi ale lucrării, care îi sporesc utilitatea.

Delimitare mai precisă a obiectului de studiu

Lectura lucrării ne-a prilejuit cîteva reflecţii.

Este vorba, în primul rînd, de obiectul evidenţei contabile bugetare. Acesta este definit în lucrare în treacăt, arătîndu-se că procesul execuţiei bugetare „trebuie oglindit şi urmărit în toate fazele lui de evidenţa contabilă bugetară" care „înregistrează volumul veniturilor realizate şi cheltuielile efectuate, furnizează datele necesare pentru urmărirea şi controlul mersului execuţiei bugetare şi stabileşte, cu ajutorul dărilor de seamă, indicatori generalizaţi ai rezultatelor executării bugetului de stat" (pag. 6).

În cursul „Evidenţa contabilă bugetară" acelaşi autor considera că „obiectul evidenţei contabile bugetare derivă din însuşi obiectul evidenţei contabile socialiste" (pag. 5). „Evidenţa contabilă bugetară — se arată în curs — înregistrează cu ajutorul conturilor sale intrarea şi ieşirea mijloacelor economice în totalitatea lor şi pe feluri de operaţii" (pag. 5). Tratînd elementele componente ale obiectului evidenţei contabile bugetare, în cursul mai sus-citat se indică, că acestea sînt constituite din veniturile încasate la buget şi din cheltuielile bugetului. De asemenea, se afirmă că obiectul evidenţei contabile bugetare se extinde şi prin centralizarea datelor (pag. 5—7).

Incontestabil că în clarificarea teoretică a obiectului acestei discipline, toate cele arătate trebuie luate în seamă. Conturarea cît mai exactă şi mai aproape de realitate a obiectului disciplinei cercetate foloseşte deopotrivă, atît activităţii de cercetare ştiinţifică, cît şi îmbunătăţirii continue a activităţii practice.

Era deci de aşteptat ca autorul, pe baza studiilor efectuate între timp, să vină cu noi precizări în acest domeniu.

Desigur, s-ar putea afirma că utilitatea unei tratări pregnante a aspectelor practice era mai stringentă. Cu toate acestea, considerăm că fundamentarea teoretică a problemelor abordate trebuie să ocupe un loc mai mare în acest context.

În general, prin procesul execuţiei bugetare se înţelege un ansamblu de operaţiuni cu caracter economic, financiar şi juridic care cuprinde realizarea veniturilor bugetare şi folosirea acestora pentru efectuarea cheltuielilor bugetare potrivit destinaţiei aprobate. Dacă admitem că în obiectul evidenţei contabile s-ar cuprinde înregistrarea existenţei, mişcărilor şi transformărilor de valori materiale şi băneşti, precum şi a rezultatelor activităţii desfăşurate, nu se poate ajunge la concluzia că procesul execuţiei bugetare trebuie oglindit numai de evidenţa contabilă bugetară. Aşa cum activitatea economică este urmărită, atît în ansamblu, cît şi într-un anumit cadru, prin toate cele trei forme ale evidenţei economice: evidenţa tehnico-operativă, evidenţa contabilă şi evidenţa statistică, la fel şi la oglindirea procesului execuţiei bugetare contribuie aceleaşi forme ale evidenţei economice. (Considerăm că şi utilizarea, în lucrare, atît a termenului de „evidenţă contabilă bugetară", cît şi a celui de „evidenţă bugetară", pentru a desemna una şi aceeaşi formă de evidenţă, provoacă confuzii).

Dacă ţinem seama că fiecare formă a evidenţei economice îşi are metode proprii, era absolut necesară o mai strictă delimitare a noţiunilor respective; această delimitare este utilă şi în munca practică, ea reprezentînd o importantă contribuţie la stabilirea condiţiilor organizatorice necesare realizării fiecărei forme de evidenţă, a corelaţiei între datele furnizate şi a caracterului unitar final de reflectare.

Indicarea drept obiect al evidenţei contabile bugetare „înregistrarea veniturilor şi cheltuielilor efectuate" dă o imagine prea generală şi vagă asupra acestuia. Este cunoscut că în procesul execuţiei bugetare intervin operaţiuni de primire (încasarea veniturilor, achiziţionarea mijloacelor materiale destinate îndeplinirii acţiunilor finanţate etc.), operaţiuni de consum (plăţi în numerar şi prin virament în cadrul creditelor aprobate, consum efectiv de mijloace materiale etc.), precum şi operaţiuni de repartizare a mijloacelor respective, care depăşesc limitele arătate. Aceste operaţiuni prezintă caracteristici diferite, după natura instituţiei. De exemplu, la secţiile financiare ale sfaturilor populare, în procesul execuţiei bugetare intervin numai mişcări de mijloace băneşti în cadrul unui an bugetar; la instituţiile care au calitatea de ordonatori de credite apar, atît mişcări de mijloace băneşti în cadrul anului bugetar, cît şi mişcări de mijloace materiale, care au loc de la primirea şi pînă la consumarea efectivă.

Obiect sau metodă?

Autorul a considerat în lucrarea anterioară că obiectul evidenţei contabile bugetare se extinde şi prin centralizarea datelor. Legat de aceasta, ar trebui avut în vedere că de fapt centralizarea şi generalizarea datelor contabile constituie o metodă proprie evidenţei contabile şi nu un element component al obiectului acesteia. Distincţia netă între obiect şi metodă la o disciplină ştiinţifică este, evident, de o importanţă capitală.

Străduinţa de cercetare a acestui domeniu puţin abordat în literatura noastră de specialitate este totuşi meritorie şi contribuţia este importantă. Autorul are meritul de a fi sintetizat din practică şi din reglementările în vigoare problemele de evidenţă contabilă bugetară cele mai importante din punct de vedere practic şi de a le fi prezentat într-o formă accesibilă tuturor celor interesaţi în îmbunătăţirea continuă a activităţii lor profesionale.

GH. BOULESCU

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

• **Volumul PROGRAMAREA MATEMATICĂ (de general-locotenent Titus Lupescu, conf. univ. Alexandru Roşu, conf. univ. Mihu Cerchez), cu o prefaţă de acad. Gh. Mihoc, apărut în Editura militară, Bucureşti 1965, 448 pag., popularizează rezultatele cercetării ştiinţifice româneşti obţinute în ultimii ani în domeniul programării matematice. Pornind de la orientarea probabilistică generală evidenţiată de academicienii Octav Onicescu şi Gh. Mihoc, cartea cuprinde ansamblul programărilor matematice (liniare, neliniare, în numere întregi, parametrică, stocastică, dinamică), ceea ce se realizează întîia oară în ţara noastră. Totodată sînt abordate capitole noi ca programarea tridimensională, problema transporturilor generalizată, metoda acoperirii zerourilor, un algoritm pentru determinarea timpului parţial minim în problemele de transport, metoda simplex revizuită. Autorii dau interpretarea geometrică problemelor expuse de fiecare dată cînd acest lucru este posibil — merită a fi relevată de pildă interpretarea geometrică a problemei duale — ceea ce sporeşte claritatea expunerii soluţiei care se desprinde în mod intuitiv direct din figură. Volumul abundă în aplicaţii, dintre care unele sînt originale. Chiar şi aplicaţiile care nu sînt direct economice pot fi cu uşurinţă transformate şi utilizate în industrie, agricultură, construcţii, transporturi, aşa cum se arată de altfel în lucrare.**

• **ADUNAREA NAŢIONALĂ DE LA BLAJ de V. Cheresteşiu, apărută recent în Editura Politică (672 pag.) reprezintă o monografie de proporţii, avînd drept obiect elaborarea programului revoluţiei de la 1848 din Transilvania. Pe fondul a numeroase documente, în parte inedite, a numeroase articole de presă, memorii şi referiri contemporane şi postume, se prezintă complexitatea situaţiei social-economice şi politice a Transilvaniei în prima jumătate a secolului al XIX-lea, începuturile revoluţiei din 1848 (care în prima sa fază a culminat cu Adunarea Naţională de la Blaj), comunitatea sa cu revoluţia din celelalte două ţări române, precum şi locul ei în contextul revoluţiei general europene.**

CURIER

■ In ziua de 17 mai, prof. **dr. Werner Kalweit,** şeful catedrei de economie politică la Institutul de ştiinţe sociale de pe lîngă C.C. al P.S.U.G., a ţinut la redacţia noastră o expunere pe tema „Probleme ale planului de perspectivă şi ale sistemului

de planificare şi conducere a economiei în Republica Democrată Germană". După expunere, vorbitorul a răspuns la întrebări. Au participat cercetători ştiinţifici ai Institutului de cercetări economice şi redactori ai revistelor „Probleme economice" şi „Viaţa economică".

■ În volumul **Gold or Credit?** (Aur sau credit?) London, Pall Mall Press, 1965, 216 pag., F. Cassel critică actualul sistem monetar internaţional pe care-l consideră o sursă de mari primejdii. Sistemul aur–devize se bazează, după autor, pe o incompatibilitate inerentă în trinitatea cursurilor de schimb rigid fixate, a rezervelor inelastice şi a politicilor diferitelor ţări. Rezervele diferitelor ţări capitaliste nu pot fi alimentate decît cu preţul unor deficite periodice ale balanţei de plăţi a S.U.A. Dar rezervele pe care S.U.A. le pot elibera au şi ele o limită. Cassel consideră că va trebui să se ajungă din timp la o revizuire a întregii baze a lichidităţii internaţionale.

■ Institutul de ingineri-economişti din Leningrad „Palmiro Togliatti" a publicat o a doua culegere de studii, **Probleme ale aplicării matematicii în economia socialistă** (Leningrad, 1965), cansacrată îndeosebi modelelor formării planificate a preţurilor în condiţiile planificării economiei naţionale. Ţinînd seama de necesitatea rezolvării în acest scop a sistemelor de ecuaţii liniare, s-a inclus în culegere un articol de prezentare a metodei lui P. D. Crout pentru evaluarea determinanţilor şi rezolvarea sistemelor de ecuaţii liniare cu coeficienţi reali sau complecşi.

■ **The impact of science on technology** (Incidenţa ştiinţei asupra tehnologiei) este o lucrare colectivă editată sub îngrijirea lui A. W. Warner, Dean Morse şi Alfred Eichner, în colaborare cu I. I. Rabi, Harvey Brooks, Alvin Weinberg, Frederic de Hoffman, J. H. Holloman, John Brademas şi Ralph S. Halford (Columbia University Press, New York, 1965, 217 pag.).

În acest volum, cuprinzînd studiile ce au fost prezentate la Seminarul Universităţii din Columbia asupra tehnologiei şi schimbărilor sociale, se analizează factorii care duc la progresul ştiinţific, modul în care ştiinţa se transpune în tehnologie, măsura în care tehnologia poate accelera creşterea economiei, iar statul poate dirija dezvoltarea ştiinţifică, precum şi răspunderea oamenilor de ştiinţă pentru repercusiunile sociale ale descoperirilor lor.

■ Cartea autorului cehoslovac Ján Auerhan, **Technika, kadry, vzdelani** (Tehnică, cadre, pregătire), 1965, tratează probleme referitoare la: determinarea corelaţiei dintre nivelul de dezvoltare a mijloacelor de producţie şi structura optimă a forţei de muncă; legătura dintre diferitele nivele de dezvoltare a forţelor de producţie; planurile de durată avînd în vedere pregătirea cadrelor.

tor. În lucrarea lui J. G. Roth, **Parking Space of Cars** (Spaţiul de parcare pentru autovehicule), se încearcă elaborarea unei metodologii a calculării necesarului de spaţii de parcare. În cea de-a doua lucrare, a aceluiaşi autor, intitulată **Paying for Parking** (Plata pentru parcare), se face o analiză a influenţei mecanismului pieţei asupra necesarului de spaţii de parcare.

■ Dr. docent Ion I. Mărculescu, şeful catedrei de „Evidenţă contabilă generală", a fost numit, prin ordinul ministrului învăţămîntului, prorector al Institutului de ştiinţe economice „V. I. Lenin" din Bucureşti.

■ Lucrarea publicată de L. J. Zimmerman — **Poor lands, Rich Lands. The Widening Gap** (Ţări sărace, ţări bogate. Decalajul crescînd), New York, Randon House, 1965, 170 pag., analizează enormele diferenţe de venit per capita care deosebesc ţările dezvoltate de ţările slab dezvoltate sub prisma unei analize istorice a distribuţiei veniturilor mondial între 1860 şi 1960. Autorul încearcă să descopere factorii favorabili creşterii veniturilor pe locuitor, precum şi cauzele stagnării, care sînt la origina decalajului crescînd dintre cele două categorii de ţări, cu ajutorul conceptelor de creştere, dezvoltare şi progres economic.

■ Sporirea continuă a numărului autovehiculelor a prilejuit ivirea unor noi preocupări în ştiinţa economică, în legătură cu aspectele economice ale parcării maşinilor. Două instituţii britanice cu renume — Institutul de economie aplicată al Universităţii din Cambridge şi Institutul de probleme economice din Londra — au publicat recent două lucrări care abordează această problemă din puncte de vedere diferite, deşi datorate aceluiaşi au-

FIŞIER FILOLOGIC

DIN ISTORIA LIMBAJULUI ECONOMIC (II)

AMENII noştri de cultură au ezitat adesea să împrumute un cuvînt străin pentru a denumi noţiunile întîlnite în texte cu caracter economic. Un cuvînt ca manufactură, **cu care ne-am deprins de mult, li s-a părut unor economişti din secolul trecut că sună prea „străin", şi l-au românizat pe jumătate** (manufăptură) **sau cu totul** (mînăfăptură); **tot aşa** schimbăcioşie **a fost preferat** variabilităţii, începătură **lui** principiu, cîtăime **lui** cantitate, classificăciune **lui** clasificaţie.

Unii autori au avut grijă să însoţească neologismele cu echivalentele lor uzuale, sigur cunoscute de cititori. Astfel, Gh. Bariţiu scrie: „împlinirea diverselor servitii (robote)**", „agrii** (lanurile) **domneşti", „custozii** (păzitorii)**", „dreptul de proprietate la tezaurele** (comorile) **aflate în sinul pămîntului". Trebuie să recunoaştem că pentru unii termeni ai vremii simţim şi noi nevoia unei traduceri în paranteză:** a demustra **n-are nici o legătură semantică cu** a mustra, **ci e forma veche pentru** a demonstra; modul computării valoarei **înseamnă „modul de calculare a valorii", iar** a exclude **era redat acum o sută de ani prin** a eschide **(„ca să eschidă comerciul englez", scrie Dionisie Pop Marţian).**

Cînd cuvîntul vechi a fost dat uitării, sau nu înţelegem textul sau ne amuzăm observînd asemănările cu un cuvînt actual total diferit ca sens. Aşa se întîmplă, de exemplu, cînd citim, la acelaşi Dionisie Pop Marţian, despre „sprijinirea egală a trîmbelor ramuri ale industriei"! (trîmbele = toate trei).

Sorin STATI

DEMOSCOPIA

O METODĂ de cercetare care tinde să se aplice tot mai mult în prezent este demoscopia, studierea opiniei publice. Prof. Elisabeth Noelle, de la Universitatea Mainz (R.F.G.), a publicat recent un manual de demoscopie[1]) pe care îl semnalăm pentru valoarea ştiinţifică a expunerilor metodologice şi îndrumărilor concrete privind executarea anchetelor statistice.

Autoarea, profesoară de publicistică, conduce din 1947 Institutul pentru demoscopie Allensbach şi s-a făcut cunoscută mai de mult prin unele succese de prognoze preelectorale în R.F.G., ca şi printr-o intensă activitate desfăşurată în cercetarea opiniei publice.

Lucrarea la care ne referim prezintă noţiunile de bază din acest domeniu în retrospectiva gîndirii ştiinţifice statistice şi matematice.

Cercetarea demoscopică are drept scop observarea şi chestionarea populaţiei în vederea obţinerii de informaţii asupra obiectului cercetării. Anchetele demoscopice îşi găsesc aplicaţii în studierea cererii de consum, a pieţei, în sociologie, prognoze electorale, ancheta în întreprinderi privind personalul, intenţii de investiţii etc., în domeniul publicisticii şi al comunicaţiilor de masă (cercetarea publicului cititor, auditor şi privitor), apărării drepturilor profesionale, informării administraţiei de stat; în general, ele pot fi considerate ca un instrument de cercetare în ştiinţele sociale. Demoscopia este folosită şi în alte ştiinţe, de pildă, în medicină.

Pe lîngă obţinerea de informaţii pe calea chestionarelor, demoscopia are drept sarcină cuantificarea şi măsurarea lor, transformarea rezultatelor în date statistice, atît pentru a înţelege realitatea, cît şi pentru a găsi caracterizările generalizatoare prin cifre. Ideile, reprezentările şi, în general, gîndurile oamenilor sînt descompuse în dimensiunile formative de bază, pentru fiecare din acestea căutîndu-se apoi indicatori care pot fi supuşi unui tratament numeric. În prezent, principalul obiectiv al cercetărilor metodologice în demoscopie este elaborarea unui sistem de studii experimentale care să poată examina influenţa subiectivităţii cercetătorului, anchetatorului şi a persoanei chestionate. Interviurile devin tot mai mult experimente statistice ale reacţiilor psihologice.

Demoscopia mai cuprinde domeniul prelucrării analitice şi interpretării datelor. Scopul analizei este descoperirea regularităţilor şi interdependenţelor cauzale, trecerea de la simpla descriere a acestor relaţii la investigarea şi depistarea factorilor explicativi şi de influenţă şi în final obţinerea unor previziuni. Nivelul înalt de prelucrare analitică a datelor pe care îl reclamă cercetările demoscopice se realizează practic prin utilizarea maşinilor electromagnetice şi electronice cu cartele şi benzi perforate. La rîndul lor, instrumentele analizei statistico-matematice, ca analiza corelaţională, regresională, analiza factorilor, scalogramele şi analiza latentelor influenţează tehnic chestionarele.

Unul din meritele lucrării este că explorează diferitele posibilităţi de „împăcare" a procedeului cotelor de selecţie neprobabiliste cu exigenţele teoretice. Este justificată propunerea ca să se determine dispersia empirică a rezultatelor anchetelor pe baza cotelor şi pe acest temei să se elaboreze tabele pentru erorile (toleranţele) empirice. Elisabeth Noelle are în fond dreptate cînd scrie că asemenea tabele de erori empirice se impun în orice caz chiar la selecţiile pur aleatoare, fiindcă există o serie de influenţe psihosociologice cărora nu le corespund în practică niciodată premisele teoretice probabiliste. Numai confruntarea cu asemenea „tabele de erori empirice" permite o justă apreciere asupra preciziei diferitelor procedee de selecţie utilizate.

M. C. DEMETRESCU

1) Elisabeth Noelle: Unfragen in der Massengesellschaft. Einführung in der Demoskopie (Anchetele în societatea de masă. Introducere în demoscopie). Hamburg, Rowolt 1965, 332 pag.

MERCUR PRINTRE MUZE

„TIMES" LA ORA GEROVITALULUI

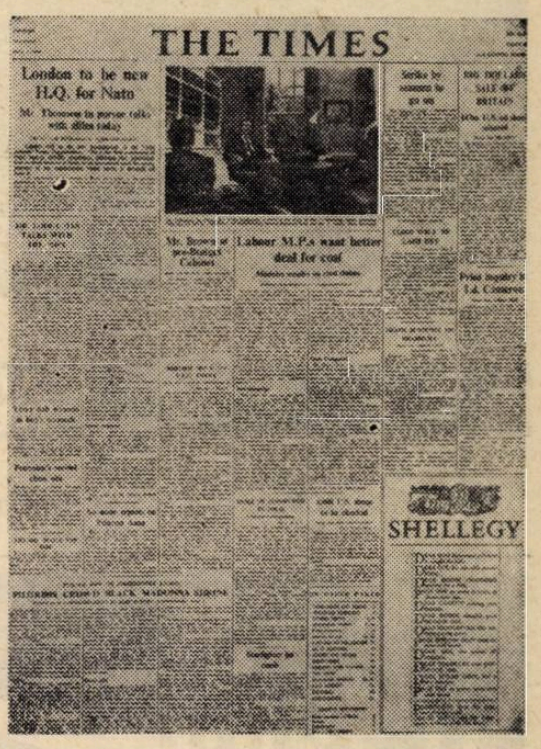
THE TIMES

London to be new H.Q. for Nato

Labour M.P.s want better deal for coal

SHELLEGY

ÎN sfîrşit, după o pregătire de cîteva luni, la 3 mai a avut loc în presa britanică un eveniment pe care comentatorul staţiilor de radio BBC n-a ezitat să-l numească „o piatră de hotar în istoria naţiunii". Caracterizarea este emfatică şi, fără îndoială, exagerată; nu ştim în ce măsură evenimentul în cauză — modificarea sistemului de paginaţie a ziarului „Times" — va determina schimbări esenţiale în viaţa naţiunii engleze, dar e clar că tocmai anumite aspecte noi ale societăţii britanice au obligat pînă la urmă cel mai influent dintre ziarele londoneze să-şi schimbe înfăţişarea.

Această schimbare, calificată de unii observatori entuziaşti drept „revoluţionară", ar putea să pară cititorilor din afara hotarelor Angliei drept pur şi simplu banală; începînd de la 3 mai, la fel cu toate ziarele din lume, „Times" publică pe pagina întîi ştirile cele mai importante. Transformarea îşi capătă întreaga semnificaţie numai pentru cine cunoaşte particularităţile tradiţionale ale acestui ziar devenit de mult o adevărată instituţie naţională britanică.

De la înfiinţarea sa în 1785, „Times", cu foarte rare excepţii (la moartea amiralului Nelson în 1805 sau la moartea lui Churchill în 1965) şi-a consacrat, zi de zi, prima sa pagină nu ştirilor, ci anunţurilor (naşteri, căsătorii, decesuri şi alte inserţii din domeniul micii publicităţi). Tipărite cu o literă foarte mică, aceste anunţuri puteau oferi observatorului atent un tablou nu lipsit de interes asupra evenimentelor mondene şi a preocupărilor aşanumitului „Establishment" (vîrfurile marii burghezii şi ale aristocraţiei). Plasarea pe pagina întîi a anunţurilor se voia şi o manifestare sui-generis a calmului şi imperturbabilităţii unei anumite Anglii conservatoare care nu renunţă la tabieturile ei şi nu arată nerăbdare nici în faţa celor mai senzaţionale evenimente politice, militare sau economice. Aceste anunţuri nu erau lipsite uneori de un oarecare umor involuntar provenit din discrepanţa dintre tonul serios, chiar solemn şi conţinutul cîteodată abracadabrant. Se citează în această privinţă multe inserate privind cîini de rasă (preocuparea tradiţională a aristocraţiei engleze) sau anunţul apărut acum un an şi în care se putea citi „Importantă societate cinematografică caută urgent un spion versat, posedînd certificate demne de încredere, în vederea angajării drept consilier tehnic pentru un film de spionaj".

Dar toate acestea reprezintă doar partea anecdotică a unui anume stil de gazetărie care corespundea tot mai puţin realităţilor Angliei contemporane.

Întreaga înfăţişare tradiţională a „Times"-ului, cu rubricile sale imuabile, cu lipsa sa totală de semnături, cu aerul său grav şi distant, era o expresie a unor vremuri în care Marea Britanie, „stăpînă a mărilor", deţinea primul loc printre puterile mondiale. „Times", pentru a supravieţui, trebuie, să încerce a se situa în pas cu zilele de azi.

Directorii din City, membrii cluburilor închise, gentlemenii amatori de curse de cai şi vînători de vulpi, care formează o parte însemnată şi caracteristică a cititorilor ziarului, au putut citi, dacă nu cu surprindere, cel puţin cu melancolie, următoarele rînduri în articolul de fond (publicat în pagina a 17-a) a numărului din 3 mai: „Schimbarea este legea existenţei. Ceea ce nu evoluează, moare. „Times" de ieri nu era nici el acelaşi cu „Times" din 1916 sau din 1856. Toate ziarele trebuie să evolueze permanent... A fi „unic" nu mai este o virtute, ci devine o excentricitate. Un ziar care a ajuns piesă de muzeu nu mai are viitor".

Într-adevăr, chiar istoria „Times"-ului confirmă aceste adevăruri. La înfiinţarea sa de către John Walter, în anii premergători revoluţiei franceze, „Times" era pur şi simplu o foaie de scandal, mereu în conflict cu autorităţile. Ziarul care are astăzi un tiraj de 250 000 exemplare (într-o ţară în care marile cotidiene au tiraje de la 4 milioane în sus) realiza la începutul secolului al XIX-lea o vînzare mai mare decît a tuturor celorlalte ziare engleze la un loc. Treptat, în cursul războaielor napoleoniene şi mai tîrziu, în timpul domniei reginei Victoria, „Times" s-a transformat în exponentul celor mai influente cercuri din Anglia, într-un ziar rezervat numai „elitei". În 1865, Abraham Lincoln, preşedintele Statelor Unite, putea să spună că „Times" este cea mai mare putere a lumii. Mai puternic decît el e numai fluviul Mississippi". Legăturile ziarului cu cercurile conducătoare ale Angliei sînt şi astăzi puternice. Se spune că acum cîteva săptămîni, cînd unul dintre redactorii „Times"-ului a fost făcut lord şi cooptat în guvernul britanic în calitate de ministru al aprovizionării, redactorul şef al ziarului, Sir William Haley, i-ar fi declarat la despărţire: „Te felicit, dar trebuie să-ţi amintesc că atunci cînd cineva părăseşte „Times"-ul pentru a intra în guvern, pierde de fapt orice influenţă reală asupra politicii guvernamentale".

Că lucrurile nu stau chiar aşa, o dovedesc şi transformările despre care ne-am ocupat mai sus. Nu e lipsit de semnificaţie că actualul proprietar al ziarului „Times", lordul Astor of Hever, este de fapt un american, născut la New York. Iar dintre schimbările petrecute în paginaţia ziarului, cea care a impresionat cel mai dureros pe nostalgicii imperiului britanic a fost suprimarea de pe capul primei pagini a stemei cu inscripţia „Dieu et mon droit" („Dumnezeu şi dreptul meu"). Aceasta nu mai este doar o problemă de grafică gazetărească...

H. DONA

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

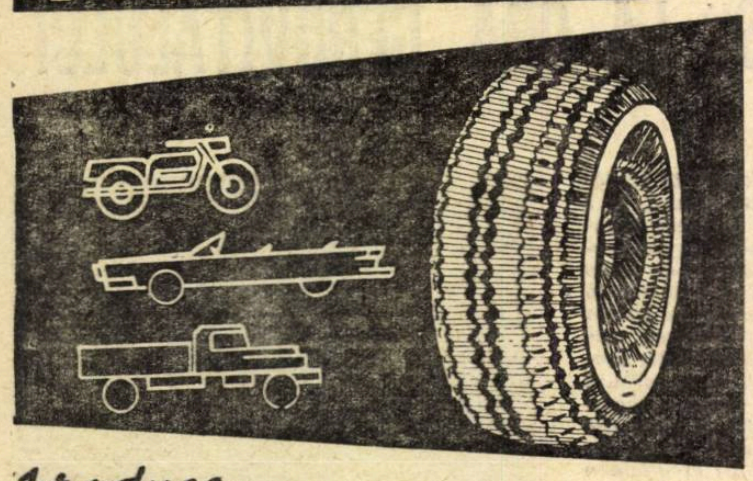

produce

ANVELOPE SI CAMERE DE AER

Floreşti, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiesti, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

---

INTREPRINDEREA

11 IUNIE

GALAŢI

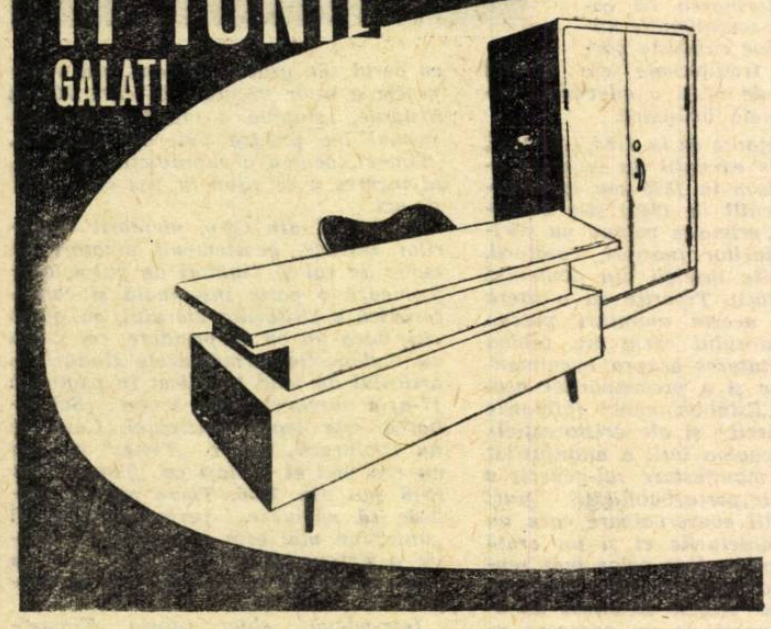

- Mobilier metalic pentru birouri.
- Găleţi zincate cu asigurarea tablei negre de către beneficiari.

INTREPRINDEREA REGIONALĂ

Electrometal

TIMIŞOARA

str. Popa Şapcă nr. 4 —telef. 16338

cumpără **OXID DE TORIU**, cu plata în virament sau în numerar. Cei care doresc să vîndă se vor adresa în scris sau telefonic

---

M. I. C. M. — D. G. U. P. M.

UZINA „1 MAI" - Ploieşti

str. Democraţiei nr. 121 – Telefoane : 1 03 00, 1 38 59, 1 68 99, 1 68 72

VINDE DIN STOC DISPONIBIL întreprinderilor socialiste, următoarele materiale :

- Oţeluri carbon, de calitate, aliate şi de scule ;
- Ţevi de instalaţii, construcţii şi burlane ;
- Laminate neferoase ;
- Table oţel ;
- Cabluri de forţă ;
- Lacuri şi vopsele ;
- Curele trapezoidale ;
- Rulmenţi şi bile ;
- Materiale abrazive ;
- Materiale de sudură ;
- Materiale siderurgice ;
- Materiale electrice ;
- Piese schimb utilaj petrolier

Cei interesaţi se vor adresa serviciului aprovizionare al uzinei unde se pot consulta listele pe sortimente de materiale disponibile ; de asemenea, se oferă informaţii telefonice la numerele indicate

---

COMBINATUL DE CELULOZĂ ŞI HÎRTIE — BRĂILA

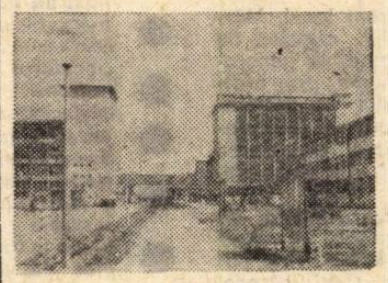

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorid de sodiu
- acid clorhidric

COMBINATUL DE INGRĂŞĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMŢ

AZOCHIM

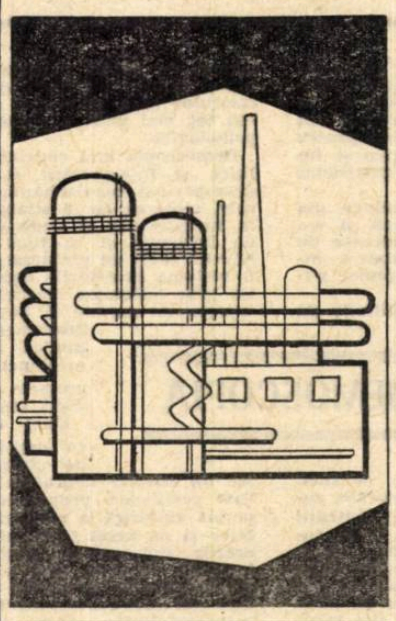

produce :

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99.998%

UZINA BALANŢA SIBIU

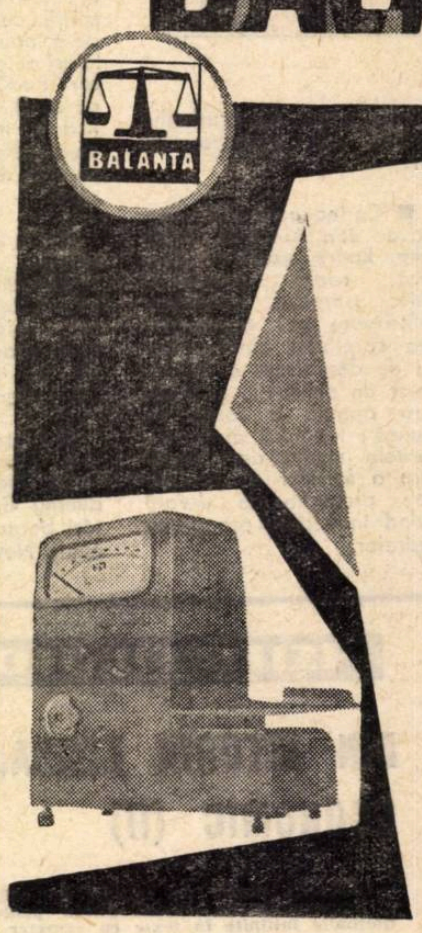

execută balanţe şi bascule de la 1 kg la 200 tone, etalon — tehnice, semiautomate şi automate, bascule romane de masă şi bascule romane pod pentru vehicule rutiere, de 10, 15 şi 20 tone, bascule vite de 2 000 kg.

Pentru comenzi, întreprinderile se vor adresa direct Uzinei „Balanţa" Sibiu, calea Guşteriţei nr. 21—23, telefon 6200, serviciul desfacere, telefon 1035.

Cîntarele se livrează fără repartiţie.

Gospodăriile agricole de stat şi cooperativele agricole de producţie se vor adresa cu comenzile lor, prin întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii.

INTREPRINDEREA METALURGICĂ

„ENERGIA"

CONSTANŢA

- Reparaţii auto
- Produse din cauciuc cu şi fără inserţie
- Confecţii tîmplărie mecanică
- Rezervoare pentru depozitarea apei şi a combustibilului
- Piese turnate din fontă
- Maşini de gătit cu cuptor înalt şi format masă
- Maşina T. 8 (maşină universală de tîmplărie, cu 7 operaţiuni).

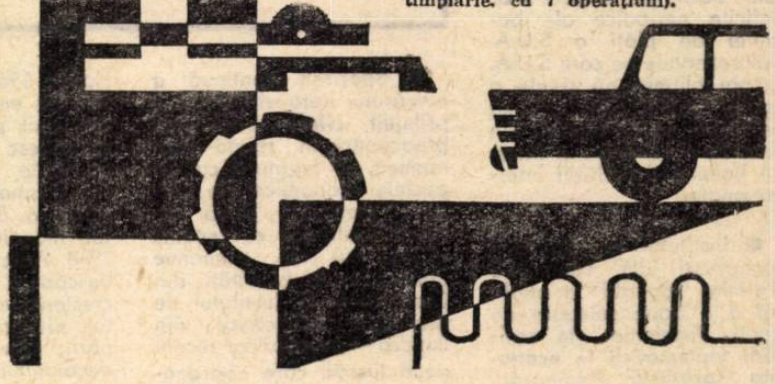

INCHEIND ASIGURĂRI MIXTE DE PERSOANE

- luaţi o măsură de prevedere ;
- realizaţi economii planificate ;
- participaţi la tragerile lunare de amortizare.

Suma asigurată, durata asigurării şi modul de plată a primelor de asigurare, le stabileşte asiguratul, în limita condiţiilor prevăzute în regulament.

Suma asigurată se plăteşte la expirarea termenului pentru care s-a încheiat asigurarea sau mai înainte de expirare, în toate celelalte cazuri asigurate.

La asigurările mixte de persoane primele plătite se restituie, în orice caz la expirarea contractului, iar pe durata acestuia sînt acoperite riscurile prevăzute în contractele de asigurare.

Pentru cunoaşterea tuturor avantajelor pe care le oferă asigurarea şi pentru încheierea acesteia, adresaţi-vă agenţilor de asigurare, responsabililor cu munca ADAS din întreprinderi şi instituţii, sau direct inspectoratelor ADAS.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

DE două săptămîni bursa newyorkeză înregistrează scăderi precipitate. După o alunecare de 30,85 puncte în prima săptămînă a lunii mai și de 26,72 puncte în a doua săptămînă, indicele acțiunilor industriale, Dow Jones, scăzuse la 876,11 ,după ce doar cu cîteva luni în urmă depășise nivelul record de 1 000.

Grevată pe condițiile inflaționiste, nervozitatea bursei s-a intensificat în urma succesiunii dramatice a veștilor din industria de automobile, care arătau că între 4 și 14 mai vînzările au fost cu 15% mai reduse decît cu un an în urmă.

Numeroase comentarii cu privire la semnificația acestor fenomene, din care reproducem unele în pagina noastră, se opresc fie asupra recomandărilor ce se fac pentru o politică deflaționistă, incluzînd urcarea imediată a impozitelor, fie asupra pericolului unei eventuale alunecări din inflație direct în recesiune. După cum scria ziarul londonez FINANCIAL TIMES, orice veste neliniștitoare provoacă nervozitate la bursă, căci „chiar după 37 ani, amintirea lui 1929 este încă vie".

The New York Times.

O SĂPTĂMÎNĂ NELINIȘTITĂ

„A FOST O SĂPTĂMÎNĂ DE NATURĂ SĂ PROVOACE CONFUZIE, în rîndurile tuturor acelora care încearcă să stabilească în ce stadiu se află economia Statelor Unite, încotro se îndreaptă ea și ce măsuri intenționează guvernul să adopte. Două oficialități de frunte ale guvernului și-au exprimat păreri contradictorii despre necesitatea unei majorări a impozitelor. O altă înaltă oficialitate a afirmat că profiturile cresc, probabil prea mult, dăunînd economiei și, totuși, la bursa de acțiuni cursurile au înregistrat scăderi masive.

Vînzările de automobile au continuat să atingă niveluri aproape record și totuși, General Motors a concediat muncitori. Statisticile privind folosirea brațelor de muncă, situația stocurilor și a noilor comenzi în industria prelucrătoare au arătat o continuare a existenței forțelor boom-ului, dar la acele mărfuri care au indici mai sensibili aceștia au scăzut mult sub nivelurile de vîrf de la începutul anului.

În Congres, în momentul în care Administrația, începînd cu președintele, avertiza că o sporire a alocărilor ar putea, numai ele, provoca o majorare a impozitelor, mîna stîngă părea să nu știe ce face dreapta. În aceeași zi în care Camera Reprezentanților vota o lege prin care cererile de cheltuieli ale Administrației erau admise, chiar în volum sporit, Comitetul pentru alocații introducea unele reduceri importante ale cheltuielilor într-o altă lege cu caracter financiar.

Confuzia, sau cel puțin nesiguranța, nu s-a manifestat numai în rîndurile observatorilor particulari ai vieții economice. Ea a existat și în sînul guvernului. Acest lucru s-a reflectat în cererea extrem de neprecisă adresată de președinte, Comitetului consultativ al industriașilor și muncitorilor (Labor-Management Advisory Committee) de a prezenta unele idei noi în legătură cu felul în care sectorul particular al economiei ar putea contribui la rezolvarea «problemei interne — cheie a zilei — menținerea prosperității... laolaltă cu stabilitatea economică (înțelegîndu-se prin aceasta stabilitatea prețurilor)...».

TOTUL A ÎNCEPUT cu un discurs ținut la Camera de Comerț a Statelor Unite de Gardner Ackley, președintele Consiliului economic al Președintelui S.U.A. Menționînd creșterea continuă a profiturilor și unele dovezi, în sensul că prețurile au sporit într-o măsură mai mare decît era necesar, în raport cu cheltuielile întreprinderilor pentru mînă de lucru și materiale, Ackley a spus : «Este timpul să ne întrebăm, dacă o nouă sporire a proporției profiturilor în venitul național este în interesul sănătății economiei țării, sau chiar în interesul lumii de afaceri».

Ackley părea să sugereze că lumea de afaceri este răspunzătoare în oarecare măsură de recenta creștere a nivelului prețurilor. Dar la ședința Camerei de Comerț s-au putut auzi numeroase discursuri, care afirmau că vina inflației o poartă — așa cum s-a întîmplat totdeauna, în întreaga lume — guvernul, deoarece permite ca cheltuielile totale în economie să crească prea repede. Acest punct de vedere a fost împărtășit fățiș de majoritatea economiștilor, care consideră că situația cere unele măsuri de frînare, ca, de exemplu, o sporire a impozitelor.

Acestui curent i s-a alăturat în mod public, la sfîrșitul săptămînii, președintele Băncii Federale de Rezerve, William McChesney Martin. Acesta, împreună cu colegii săi din Consiliul băncii, au considerat de multă vreme că guvernul ar trebui să majoreze impozitele, pentru a strămuta în felul acesta o parte din povara antiinflaționistă ce apasă asupra politicii monetare, controlată de Banca Federală — dar aceasta a fost prima oară cînd William Martin a declarat-o în mod public.

În ziua următoare însă, Administrația și-a spus cuvîntul. Ministrul Trezoreriei, Henry H. Fowler a declarat că tendințele economice și posibilitatea unor noi presiuni inflaționiste nu sînt «încă certe». Așa cum a făcut-o și în trecut, el a subliniat pericolul unui «tratament prea drastic». O majorare a impozitelor, aplicată într-un moment nepotrivit, și-ar putea manifesta efectul atunci cînd alte forțe ar acționa deja în direcția încetinirii boomului...

ÎN WALL-STREET, agenții de bursă au încercat să înțeleagă sensul tuturor acestor declarații provenite din cercurile guvernamentale înalte și se pare că au ajuns la concluzia că în ultimă instanță ele înseamnă vești proaspete. După discursul lui Ackley, bursa a înregistrat scăderi în cursul zilei de 3 mai, iar joi 5 mai, scăderile s-au accelerat, acțiunile cele mai bine cotate înregistrînd pierderi simțitoare.

Semnala oare plata că, departe de a indica o tendință de inflație, perspectivele din ultima parte a acestui an sînt mai degrabă acelea ale unei încetiniri, sau chiar ale unei recesiuni ? Aceste din urmă perspective au reieșit cînd General Motors a surprins pe toată lumea prin vestea scurtării săptămînii de lucru în cîteva din uzinele sale de asamblare, pentru a reduce masivele stocuri ale unităților de desfacere, în special de automobile Chevrolet și Corvair...

În felul acesta, evenimentele indică existența unui sentiment de nesiguranță în întreaga țară, cu privire la starea economiei. S-a manifestat preocuparea că inflația s-a și instalat dar nu s-a putut ajunge la o părere unanimă asupra măsurilor de combatere a ei".

(9 mai 1966)

Herald NEW YORK Tribune

ADMINISTRAȚIA PUSĂ LA ÎNCERCARE

SUB titlul de mai sus, Walter Lippmann publică un articol în care, între altele, scrie :

„...Administrația a greșit în ianuarie cînd a dat țării un buget care părea să permită, atît tunuri pentru un război în Vietnam, cît și unt pentru progresul Marii Societăți, — aceasta fără o creștere a impozitelor și fără un deficit inflaționist...

S-a dovedit de pe acum că argumentele Administrației din ianuarie s-au bazat pe calcule greșite. Ea a promis un deficit bugetar de numai 1,8 miliarde dolari. La sfîrșitul săptămînii trecute, Biroul bugetului, se spune, ar fi informat pe președinte că Congresul a insistat pentru noi cheltuieli în scopuri civile, care ar adăuga deficitului încă cel puțin 3 miliarde dolari. Mai mult, promisiunea — tunuri și unt — din ianuarie, presupunea că în cea mai mare parte efortul pentru războiul din Vietnam nu va mai fi necesar spre mijlocul verii acestui an. Ministrul apărării, McNamara tocmai ne-a spus însă că efortul va trebui să fie mai mare și de mai lungă durată decît se considerase inițial și a refuzat să stabilească vreo limită, fie în ceea ce privește cifrele, fie în ceea ce privește timpul...

Astfel, forțele inflaționiste capătă amploare. Ceea ce explică străduința Administrației de a convinge pe muncitori să nu ceară salarii mai mari, pe oamenii de afaceri să-și reducă investițiile și să-și limiteze profiturile, pe consumatori — să cumpere mai puțin...

Dar astăzi, cînd situația inflaționistă există și prețurile cresc, nu este rezonabil să se ceară indivizilor să nu-și apere nivelul de viață și nu este eficient dacă li se cere altora să nu tragă profiturile pe care inflația le face posibile ; să acționeze adică în conformitate cu cerințele președintelui mai curînd decît în conformitate cu judecata lor proprie despre ceea ce este cu adevărat în interesul lor economic".

(6 mai 1966)

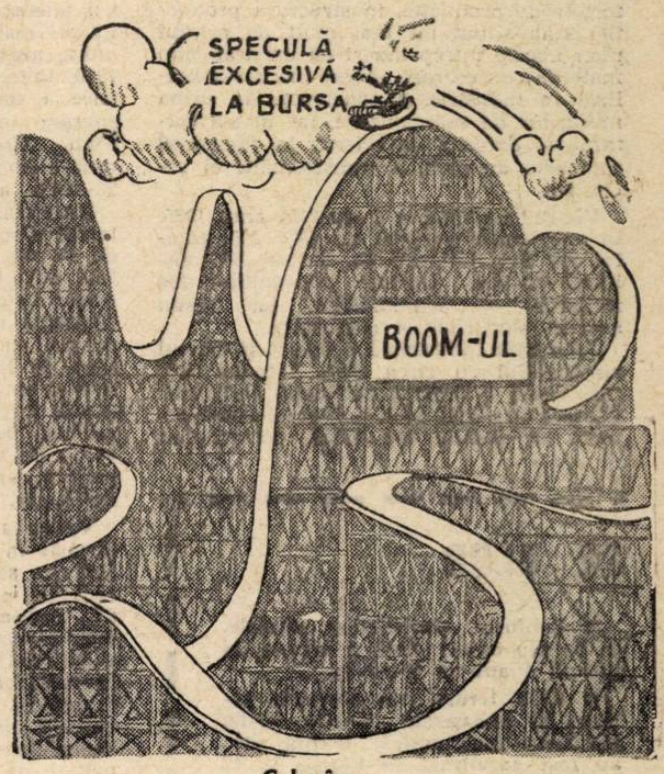

Coborîre
(după NEW YORK HERALD TRIBUNE)

A mări sau a nu mări impozitele, aceasta este întrebarea...
(după NEW YORK HERALD TRIBUNE)

TEAMA IN FAȚA PIEȚEI COMUNE

LA 4 și 5 mai Consiliul ministerial al Pieței Comune a căzut de acord asupra datei de 1 iulie 1968 pentru desființarea taxelor vamale la produsele industriale și agricole. Urmările acestui acord îngrijorează însă cercuri ale opiniei publice din Occident și în special din Franța, unde Georges Villiers, președintele Consiliului Național al Patronatului Francez lansa, alarmat, încă în preajma reuniunii, un avertisment. Articolul din 9—15 mai, pe care îl reproducem parțial, exprimă aceeași îngrijorare.

„Piața Comună îi sperie pe patronii francezi. Faptul nu este nou dar, de curînd, el a devenit de notorietate publică. În ziua de 13 mai, puteam citi în FIGARO : «Șocul concurenței va fi atît de puternic, adaptările sociale atît de brutale, încît ele riscă să trezească reacții vii în opinia publică și să repună în discuție eforturile depuse timp de 10 ani».

Nu este vorba de aprecierea unui ziarist. Omul care se exprimă astfel este dl. Georges Villiers, președintele Consiliului Național al Patronatului Francez...

La 66 de ani, după 20 de ani de conducere a organizației patronale și poate în preajma retragerii, dl. Villiers nu este omul acela care să se lanseze într-o declarație de ultim moment, ca să facă vîlvă. Strigătul de alarmă pe care îl lansează este strigătul a zeci de mii de conducători de întreprinderi francezi. Teama lor este de a fi măturați de concurență. Dintr-odată vechiul atavism protecționist reînvie în ei. El a ieșit la suprafață, înlăturînd imaginea pașnică a convingerilor pro-europene care, în alegerile prezidențiale, i-a determinat chiar pe mulți «patroni» să-l voteze pe Lecanuet.

Dar teama este explicabilă. În anul trecut industria vest-germană și-a sporit cu peste 8% investițiile, timp în care în Franța progresul rămînea nul. Planul de stabilizare a accentuat întîrzierea noastră,mai veche, din acest domeniu. Constatăm că distanța crește. În afară de aceasta, dacă Piața Comună a reușit să se înfăptuiască,

L'EXPRESS

ca uniune vamală, ea rămîne încă în fașă în ce privește realizarea uniunii economice.

De la intrarea în vigoare a Tratatului de la Roma, cu opt ani în urmă, tarifele vamale au fost reduse cu 80%. Acolo unde tarifele la import grevau altădată prețul cu 30%, acum nu-l mai sporesc decît cu numai 5%. Totuși aceste 5% îi mai apără încă pe industriașii francezi, deoarece ele reprezintă mult mai mult decît marja lor de beneficii.

În schimb, condițiile de producție nu s-au egalizat, nici din punctul de vedere al salariilor, nici al fiscalității și nici al impozitelor. Patronii francezi consideră competiția ca fiind viciată la bază. În astfel de condiții ea ar însemna în Franța închiderea uzinelor și somaj.

● Risc dublu

Aflîndu-se în posesia unui studiu amănunțit, care arată că acest dublu risc există în numeroase ramuri industriale, dl. Villiers a colindat în ultimul timp ministerele. El i-a vizitat pe domnii Maurice Couve de Murville și Edgar Faure, care urmau să ducă negocierile la Bruxelles, pe domnii Georges Pompidou și Michel Debré, care au în sarcina lor economia franceză. Neobținînd o adeziune oficială la teza sa, conducătorul patronilor francezi a hotărît să alarmeze opinia publică...

...Europa agricolă ar putea să ia naștere din 1968. Dar în același moment se va naște de asemenea o Europă a uzinelor, anulînd ceea ce a rămas din protecția acordată la frontiere. De acest lucru se tem patronii francezi. Sînt ei oare singurii care se tem ?...

...În realitate cercurile din Paris își dau seama din ce în ce mai mult că politica agricolă comună cerută de Franța riscă să ducă la un puseu inflaționist. Autorii proiectului de raport asupra agriculturii în cel de-al cincilea plan francez considerau chiar că această politică comună ar duce la «sinuciderea economică a Europei celor șase»".

(9—15 mai 1966)

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

R. P. UNGARĂ

REZULTATELE CELUI DE-AL DOILEA PLAN CINCINAL

DUPĂ cum rezultă din Comunicatul Oficiului Central de Statistică al R. P. Ungare cu privire la îndeplinirea celui de-al doilea plan cincinal, în perioada 1961—1965 au continuat să crească forțele de producție, în structura producției s-au situat tot mai mult pe primul plan marile întreprinderi cu un grad mai înalt de concentrare. Acest lucru s-a realizat în industrie și construcții în urma măsurilor de reorganizare, iar în agricultură — datorită încheierii, la începutul perioadei de plan, a transformării ei socialiste.

Venitul național a crescut în anul 1965, în comparație cu 1960, cu 25%. Din totalul de 813 miliarde de forinți, 601 miliarde au fost afectate consumului, 154 miliarde — acumulărilor, iar restul sporirii stocurilor și rezervelor.

Producția industrială a sporit în cursul cincinalului cu circa 47%. Într-un ritm mai rapid a crescut producția industriei chimice (cu 91%) și a industriei constructoare de mașini (cu 59%), determinînd modificări corespunzătoare în structura industriei. Ponderea construcției de mașini în producția industrială totală reprezintă în 1965 28% ; în acest an s-au fabricat de 2,3 ori mai multe produse pentru telecomunicații și tehnica vidului, de 1,9 ori mai mult aparataj, de 1,6 ori mai multe mașini și aparate electrice decît în 1960. Puterea instalată în centralele electrice a sporit cu 600 MW, producția de energie electrică atingînd 11 miliarde kWh. Producția ramurilor industriei ușoare a crescut în 1965, față de 1960, cu 26—35%, a industriei alimentare cu 44%.

Dezvoltarea industrială oglindește rezultatele alocării unor investiții în valoare de 87 de miliarde de forinți, reprezentînd 40% din totalul investițiilor în economia națională (206 miliarde). O dată cu creșterea numărului celor ocupați în industrie cu 15% (ajungînd în 1965 la un total de 1,5 milioane lucrători), productivitatea muncii a crescut cu 27%. În felul acesta 64% din sporul de producție s-a realizat pe seama creșterii acesteia din urmă. În industria construcțiilor a continuat să crească gradul de mecanizare a lucrărilor.

Valoarea producției globale agricole a depășit în ultimii cinci ani în medie cu 10% pe aceea a perioadei cincinale precedente, producția vegetală sporind cu 6%, cea animală cu 14%. Agriculturii i s-au alocat investiții de 40 miliarde forinți (19,4% din total), respectiv dublul investițiilor alocate în cei cinci ani premergători. La sfîrșitul anului 1965 agricultura dispunea de 64 000 de tractoare, suprafețele irigate au atins aproape jumătate de milion de holzi ; în cincinalul 1961—1965 s-a utilizat de 2,5 ori mai multe îngrășăminte chimice decît în cel precedent.

Veniturile reale ale salariaților (pe un lucrător) au crescut cu peste 18% ; numărul salariaților în întreaga economie s-a mărit cu circa 400 000 de persoane. Cu circa 18% a sporit valoarea reală a consumului individual al țărănimii. În perioada planului cincinal au fost construite 282 000 de locuințe.

În intervalul analizat comerțul exterior a crescut mai repede decît producția : exportul s-a mărit cu 73%, iar importul cu 56%. Numărul turiștilor străini care au vizitat Ungaria, a atins în anii 1961—1965 4 milioane.

PE GLOB

• Conform statisticilor oficiale, în Suedia costul vieții a crescut în ultimii 4 ani cu 20—25%.

• Căile ferate, transporturile aeriene și orășenești, băncile, poșta, industria metalurgică, textilă etc., au fost paralizate în Franța la 17 mai de greva celor 7 milioane de salariați aparținînd serviciilor publice și unor întreprinderi industriale particulare și de stat. Greviștii cer sporirea salariilor, pentru a face față creșterii prețurilor.

Anul 1966 a cunoscut pînă acum o însemnată intensificare a mișcării greviste în Franța. Numai în primele 5 luni ale anului, numărul de ore de grevă a fost egal cu acela din întregul an 1963.

• Cel mai mare conflict de muncă în Anglia de la greva generală din 1926, greva celor 63 000 de marinari din marina comercială începută la 15 mai a dus la cea mai importantă scădere a cursului lirei din ultimele 8 luni. Marinarii revendică urcarea salariilor și reducerea săptămînii de lucru.

R. P. Mongolă

ECONOMIA ÎN 1966-1970

RECENTA plenară a C.C. al Partidului Popular Revoluționar Mongol a dezbătut și aprobat Proiectul Directivelor celui de-al XV-lea Congres al P.P.R.M. cu privire la cel de-al IV-lea cincinal de dezvoltare a economiei naționale și a culturii R.P. Mongole pe anii 1966—1970.

Principala sarcină economică în noul plan cincinal, se spune în Proiectul de Directive, este asigurarea dezvoltării accelerate a agriculturii, a industriei și a celorlalte ramuri ale economiei naționale prin întărirea și lărgirea, pe toate căile, a bazei tehnico-materiale, prin industrializarea continuă a țării ,ridicarea productivității muncii și obținerea pe această bază a ridicării necontenite a bunăstării materiale și a nivelului cultural al poporului. Pe anii 1966—1970 se prevede sporirea venitului național cu 30—31%, creșterea producției agricole cu 38—40% și sporirea volumului producției industriale cu 70—80% ; sporirea productivității muncii în industrie cu 33—40%, iar în agricultură — cu 30%.

În domeniul dezvoltării agriculturii, Proiectul de Directive prevede că în decursul următorilor cinci ani efectivul de vite să crească cu 7—9%, ajungînd la 25,5—26 milioane capete, suprafețele însămînțate să sporească cu 22—28%, printre care pentru culturi cerealiere — cu 13—19%. În scopul îndeplinirii sarcinilor trasate se vor livra agriculturii, în decursul cincinalului, 3 500 de tractoare, 1 500 de combine și alte mașini și mecanisme agricole.

În domeniul dezvoltării industriei, Proiectul de Directive arată că producția de energie electrică va trebui să sporească de la 221,3 milioane kWh, cît a fost în anul 1965, la 430—460 milioane kWh în anul 1970, extracția de cărbune — de la 989,5 mii tone la 2 000—2 050 mii tone. Se prevede ca în anul 1970, valoarea producției industriei ușoare să crească pînă la 575—590 milioane de tugrici, față de 371 milioane de tugrici în anul 1965.

În Proiectul de Directive se mai subliniază, că pe baza ritmului accelerat al dezvoltării producției industriale și agricole și a sporirii venitului național se prevede înfăptuirea unei serii de măsuri în domeniul ridicării continue a bunăstării materiale și a nivelului cultural al poporului. Veniturile reale pe cap de locuitor urmează să sporească cu 16—17%, veniturile bănești ale membrilor uniunilor agricole — de 1,6 ori, fondul de salarii al muncitorilor și funcționarilor aproximativ cu 30%, pensiile de bătrînețe — cu cel puțin 20%.

În legătură cu perfecționarea sistemului învățămîntului public, se prevede trecerea la învățămîntul general de 7 ani ; numărul elevilor din școlile de cultură generală va crește pînă la 226 000 în anul 1970, respectiv cu 45% față de 1965. Se va realiza extinderea continuă a asistenței medicale specializate pentru populație, sporirea măsurilor medicale și profilactice și întărirea bazei materiale a instituțiilor medicale.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• La Varșovia a fost semnat un Protocol referitor la schimbul de mărfuri între Polonia și R. F. Germană pe anii 1966—1969. Protocolul prevede creșterea schimbului de mărfuri și îmbunătățirea structurii acestui schimb.

• La Moscova a fost semnat un Protocol referitor la suplimentarea livrărilor reciproce de mărfuri între U.R.S.S. și Franța. În anul 1965 schimbul de mărfuri dintre cele două părți a sporit considerabil, iar în 1969 el se va dubla față de 1964.

• O delegație economică franceză condusă de Jean Mion, directorul general al firmei „Renault Energique", a purtat convorbiri la Sofia în vederea lărgirii pe mai departe a relațiilor economice dintre R. P. Bulgaria și Franța.

• Proiectul de lege privind liberalizarea comerțului cu mărfuri nestrategice al S.U.A. cu țările socialiste europene, trimis spre aprobare Congresului, propune autorizarea Președintelui S.U.A. de a negocia în mod separat tratate comerciale cu țările socialiste, cu aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate.

• Exportul R.S.F. Iugoslavia în R. F. Germană a însumat în anul 1965, 95,6 milioane de dolari, iar importul din această țară — 117 milioane de dolari.

URUGUAY-UL IERI ŞI ASTĂZI

Articol scris pentru VIAȚA ECONOMICĂ

de Mario GARCIA DOBAL
doctor în științe economice — Uruguay

FORMA deosebită pe care a luat-o colonizarea Americii Latine în secolele XVI și XVII, de către spanioli și portughezi, s-a exprimat de fapt și prin așezarea primelor baze ale monoculturii, rău endemic al continetului, care a cuprins și Uruguay-ul. Într-adevăr, cei sosiți pe aceste meleaguri nu erau coloniști cu meserii și profesii, sau familii, ci aventurieri și oameni lipsiți de scrupule, care au venit să se îmbogățească ușor. Negăsind aur și argint, sau după ce au epuizat extracția acestora, au început să exploateze în fiecare zonă alte bogății ale subsolului. Uruguay-ul era o țară care oferea condiții minunate pentru creșterea vitelor, dar mari suprafețe de pămînt au fost astfel pierdute. Lipsa unor familii de coloniști și, in schimb, prezența aventurierilor, au conferit exploatărilor agricole un caracter extensiv și nu intensiv. Astfel s-au pus primele baze ale latifundiilor.

Cînd Uruguay-ul și-a dobîndit, în 1825, independența politică, existau deja marile „estancias" sau moșii, pe care stăpînii lor le lărgeau prin achiziționarea de noi pămînturi, exploatarea continuînd să aibă caracterul extensiv de la început, în vederea creșterii vitelor.

Acesta a fost un factor negativ, avînd ca rezultat o populație rurală salariată redusă, fără mari centre populate în zonele din interiorul țării, și o excesivă concentrare a populației în jurul capitalei, care cuprinde azi, cu împrejurimile, jumătate din populația Uruguay-ului.

Prima industrie cunoscută în țară, la începutul acestui secol, a fost tocmai industria cărnii, întreprinderile engleze sau americane creînd aici mari antrepozite frigorifere.

Structuri neschimbate

DUPĂ primul război mondial, au început să apară industriile de tip meșteșugăresc, care au luat o adevărată dezvoltare în timpul celui de-al doilea război mondial, în special industria textilă. Țara a cunoscut o perioadă de dezvoltare, dar structura sa a rămas neschimbată. Devizele adunate în anii aceia și ulterior, au fost risipite, fiind folosite în cea mai mare parte la achiziționarea unor bunuri de consum neesențiale și nu a unor bunuri capitale — utilaje pentru modernizarea și dezvoltarea industriei etc.

Anii 1952 și 1953 au găsit Uruguay-ul cu o industrie slabă care nu putea concura cu cea străină și care nu avea nici o piață internă. Populația redusă a țării (la o suprafață de 187 000 km² sînt 2 600 000 locuitori) se caracterizează printr-unul din procentele cele mai scăzute de creștere demografică din lume.

Beneficiile obținute în timpul războiului au fost îndreptate spre achiziționarea de noi pămînturi, ceea ce a dus la concentrarea capitalului din agricultură în mîini tot mai puține. S-a ajuns ca 1% din populație să dețină 80% din pămînturi.

În relațiile externe Uruguay-ul s-a concentrat asupra exportului de materii prime (lînă, carne și derivate). Uruguay-ul a rămas deci o țară cu mari latifundii, cu o industrie subdezvoltată, cu o piață internă redusă și, cu un șomaj în creștere.

La acestea se adaugă existența unei mari birocrații care a dus la creșterea nemăsurată a bugetului, înghițit aproape în întregime de sectorul serviciilor publice. În cadrul cheltuielilor bugetului de stat, 80% revine salariilor și pensiilor și 20% pentru cheltuieli de investiții.

Elementul dominant — inflația

ÎNCEPÎND cu anii 1954—1957, dezorganizarea comerțului nostru exterior și acumularea deficitelor bugetare succesive au dus la accentuarea inflației care macină azi țara.

În timp ce 1 dolar era egal în 1935 cu 1 pesos, în 1951 raportul ajunsese la 1 dolar egal cu 2 pesos, în 1962 — 1 dolar egal cu 11 pesos, în 1964 — 1 dolar egal cu 24 pesos și în prezent 1 dolar este egal cu 67 pesos !

Acest proces de deteriorare continuă. Pentru a echilibra balanța de plăți guvernul a încercat să încurajeze exportul plătind prețuri mai mari producătorilor de lînă și carne, ceea ce a contribuit la o nouă devalorizare a monedei. Un exemplu tipic este faptul că în ultimul an s-au produs 3 devalorizări succesive ale monedei, însoțite de urcarea extrem de rapidă a costului vieții. Numai în 1965 acesta a crescut cu 100%. Muncitorii au obținut unele creșteri de salarii, dar acestea rămîn permanent în urma costului vieții, astfel încît eforturile muncitorilor de a ține pasul cu cheltuielile sporite nu duc la rezultatul dorit, ci se aseamănă mai curînd cu goana după o umbră pe care n-o poți ajunge niciodată.

Unele măsuri au fost luate. Importurile au fost sistate, în afara celor esențiale ; Banca Republicii, care funcționează ca bancă centrală și care are datorii externe de 300 000 000 dolari, — caută să-și creeze oarecari rezerve de devize pentru a opri devalorizarea continuă o monedei noastre.

Vindem ieftin, cumpărăm scump

UNUL din aspectele caracteristice — ca de altfel pentru toate țările subdezvoltate — este acela al raporturilor de schimb. Pe termen scurt sau lung ele evoluează în defavoarea noastră. Trebuie să livrăm tot mai multe produse de ale noastre pentru produsele necesare nouă din străinătate. Prețurile mărfurilor pe care le cumpărăm sînt fixate de cei care ni le vînd, în general de marile consorții internaționale, prețurile mărfurilor pe care le vindem ni le fixează cei ce le cumpără, respectiv aceleași țări care ne vînd mărfurile pe care le importăm.

Atunci cînd unele țări dezvoltate (vezi relațiile dinlăuntrul „Alianței pentru progres") vorbesc despre necesitatea schimbării structurale, se știe că totuși ele sînt cele interesate în menținerea acestei structuri. Criza din țara noastră este totodată și criza Americii Latine. Există mari bogății potențiale în țara noastră ca și în celelalte țări ale Americii Latine. Valorificarea lor trece prin cucerirea independenței economice.

SESIUNEA DE LA BERGEN

A.E.L.S. LA RĂSCRUCE

OPUSĂ Pieței Comune, activitatea A.E.L.S. (Asociația Europeană a Liberului Schimb) făcuse, încă la înființarea acesteia, să apară nu numai ciocnirile de interese dintre cele două organizații, dar și propriile ei contradicții. Anularea barierelor vamale la produsele industriale între partenerii acestei organizații fusese eșalonată pe o perioadă de zece ani, cu începere din 1960, iar pentru produsele agricole se preconiza sporirea contingentelor cantitative, în mod global și fără discriminări. În realizarea acestor măsuri dificultățile s-au manifestat de la început. Danemarca își manifestă și azi încă nemulțumirea că nu se reduc taxele la produsele agricole și alimentare și că nu se înlătură astfel barierele din calea exporturilor ei spre piața engleză ; Anglia continuă să prefere pe vechii săi parteneri din Commonwealth : Australia și Noua Zeelandă. În afară de aceasta, exporturile agricole ale Danemarcei în țările membre ale A.E.L.S. mai sînt împiedicate și prin livrările subvenționate ale surplusurilor provenind din Piața Comună.

UN alt aspect al intereselor divergente în A.E.L.S. îl constituie dificultatea unora dintre produsele de bază ale industriei suedeze de a pătrunde pe piața engleză, unde intră în aprigă concurență cu cele ale unui alt membru avantajat al Commonwealthului : Canada.

Faptul că Suedia și Elveția sînt interesate mai mult în circulația liberă a produselor lor industriale decît a produselor agricole în care este interesată Danemarca, constituie o sursă principală de contradicții. În ce privește Portugalia, ea a protestat în mod continuu că nu poate reduce taxele vamale asupra produselor industriale, din cauza nivelului scăzut al dezvoltării sale economice, iar Austria și Elveția au preferat să-și intensifice relațiile comerciale cu Germania Federală și cu alte țări membre ale Pieței Comune.

Suprataxa de 15% (redusă ulterior la 10%) pe care o așezase în octombrie 1964 Anglia asupra importurilor sale, ca urmare a greutăților întîmpinate în balanța sa de plăți, i-a atras criticile aspre ale tuturor partenerilor din A.E.L.S. și a agravat considerabil criza organizației.

ÎN ultimul an, aprecia un corespondent al ziarului TIMES din Geneva, Anglia nici nu s-a preocupat de aplanarea divergențelor între membrii A.E.L.S. și a neglijat schimburile cu aceste țări, fiind atrasă de potențialul de consum oferit de țările Pieței Comune. Corespondentul remarcă faptul că în anul 1959 Anglia deținuse 35% din comerțul cu A.E.L.S., iar acum, deși schimburile între ceilalți membri ai zonei s-au dublat, proporția participării ei este de numai 29%. În locul mărfurilor britanice și-au făcut apariția pe piața țărilor A.E.L.S. cele de proveniență vest-germană, fenomen despre care TIMES scrie : „În momentul actual, piața A.E.L.S. absoarbe întregul surplus al Germaniei Federale în comerțul exterior. Germania Federală este deficitară în comerțul cu toți partenerii săi, cu excepția A.E.L.S.".

În aceste condițiuni s-a reunit la 12 și 13 mai la Bergen, în Norvegia, Consiliul Ministerial al A.E.L.S. care avea să fie confruntat în sesiune nu numai cu vechile sale probleme, dar și cu cele noi cărora le-au dat naștere compromisurile realizate de „cei șase" în recenta sesiune a Consiliului Ministerial de la Bruxelles. Acordul în ceea ce privește finanțarea politicii agrare a Pieței Comune și cu privire la fixarea unui termen pentru uniunea vamală, a fost interpretat de comentatorii din Londra și ca o invitație, indirectă, adresată Angliei de a adera la Piața Comună. Observatorii politici subliniază că nu este vorba numai de rațiuni economice, ci și de dorința unora dintre membrii Pieței Comune de a cantrabalansa pozițiile vest-germane în această organizație, precum și de influența crizei relațiilor din N.A.T.O., asupra atitudinii franceze.

Încă mai demult, din primăvara lui 1965, se manifestase inițiativa A.E.L.S.-ului de a găsi o formă de colaborare cu Piața Comună. După compromisul de la Bruxelles, această inițiativă s-a manifestat acum din nou în sesiunea A.E.L.S. de la Bergen. Pozițiile arată însă că, mai mult decît o apropiere între cele două organizații, se manifestă o tendință de dezertare individuală a membrilor A.E.L.S. Reluarea discuției despre intrarea Angliei în Piața Comună a avut darul să reliefeze și mai puternic vechile divergențe existente între membrii A.E.L.S. în ceea ce privește oportunitatea, condițiile și formele de cooperare între cele două organizații economice vest-europene.

PENTRU curmarea speculațiilor cu privire la o candidatură imediată a Angliei la Piața Comună, delegatul britanic, ministrul George Brown, a declarat : „Au fost unele indicii de modificare a atitudinii franceze față de Marea Britanie, dar această modificare nu merge pînă la întîmpinarea favorabilă a Marii Britanii în Piața Comună, sau pînă la a arăta că Franța este gata să facă concesiile necesare intereselor vitale ale Marii Britanii. Drumul spre Europa nu este nici scurt, nici ușor". Totuși, George Brown a recunoscut că, deși nu există o invitație oficială, au început sondaje în vederea adeziunii Angliei la Piața Comună, promițînd totodată că va proceda în „cel mai strîns acord" cu partenerii săi din A.E.L.S.

În situația dată, faptul că Anglia a anunțat anularea supratаxei asupra importurilor sale, cu începere de la 1 noiembrie, nu s-a bucurat în rîndurile membrilor A.E.L.S. de ecoul la care s-ar fi putut aștepta.

Dr. Hans Schaffner, ministrul elvețian al economiei, reafirmînd rezervele țării sale față de colaborarea A.E.L.S. cu Piața Comună, a apreciat că nu există o modificare reală în poziția Franței și că nici nu poate întrevedea o astfel de schimbare într-un viitor apropiat. Incidentul cel mai remarcat a fost provocat însă la sesiune de delegatul austriac, vicecancelarul Fritz Bock, care, exprimîndu-și scepticismul în legătură cu succesul negocierilor franco-britanice, a arătat totodată că în cazul cînd se vor preciza pînă la sfîrșitul anului perspectivele Austriei pentru un acord direct cu Piața Comună, aceasta nu va mai aplica reducerea prevăzută (de 20%) a taxelor vamale în relațiile sale comerciale cu membrii A.E.L.S. Ascultînd această declarație, scrie LE MONDE, ceilalți delegați „au auzit primele pîrîituri ale edificiului Asociației". Poziția Austriei este interpretată drept o denunțare clară a Tratatului de la Stockholm.

Sesiunea A.E.L.S. care s-a încheiat vineri, a arătat așadar, că această grupare, care-și propusese să anuleze pînă la 31 decembrie anul acesta, taxele vamale în relațiile țărilor membre după 8 ani de existență este departe de a-și fi atins scopurile propuse, și că divergențele ce s-au manifestat de la bun început au condus evoluția ei spre o etapă la care organizația își pune hamletiana întrebare : a fi sau a nu fi.

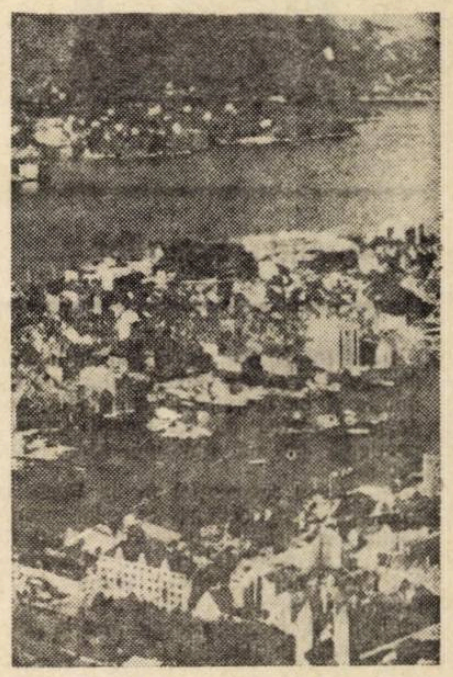

Norvegia – portul Bergen

Miniștrii celor șase țări ale A.E.L.S. — scrie ziarul DIE WELT — au părăsit portul norvegian Bergen, fără speranțe. Vor regăsi ei oare vreuna în octombrie, la Lisabona, cînd urmează să se întrunească din nou ?

Mircea DIMITRIU

„DRUM LIBER PENTRU TEXACO"

Soarta societății DEA — un caz special?

GUVERNUL federal, relata la 12 mai toată presa vest-germană, nu mai vede nici o posibilitate de a-și asuma vreun angajament în favoarea lui Deutsche Erdöl-Aktiengesellschaft (DEA) și de a favoriza crearea unui grup german competitiv pe piața produselor petroliere. Astfel era ridicat de fapt veto-ul pe care guvernul R.F.G. păruse hotărît, cu puțin timp înainte, să-l opună preluării controlului asupra societății DEA de către o mare firmă petrolieră străină.

● Misterul achizițiilor de acțiuni

Care era această firmă se aflase abia către sfîrșitul lunii aprilie. Începînd de prin martie, dar mai frecvent în aprilie, s-au semnalat la bursele de valori vest-germane achiziționări sporite de acțiuni DEA. Faptul a fost remarcat și a dus curînd la speculații. Cursul acțiunilor a crescut de la 115 mărci la peste 170 de mărci bucata. Evoluția părea cu atît mai enigmatică, cu cît se cunoștea că situația financiară a societății nu este din cele mai strălucite, oglindindu-se în dividende de numai 6% — circa jumătate față de cele plătite de multe alte întreprinderi.

La sfîrșitul lunii aprilie, misterul s-a lămurit. Puternica firmă americană Texaco a făcut cunoscut că este pe cale să preia societatea germană. Texaco ocupă locul al doilea printre marile trusturi petroliere din S.U.A., iar achiziționarea unei întreprinderi ca DEA e socotită în totul pe măsura posibilităților ei. În 1964 Texaco a obținut un profit net de 577 milioane de dolari, din care 281 milioane au fost trecute la rezerve. Această sumă este ea însăși mai mult decît suficientă pentru operația proiectată : capitalul nominal al societății DEA fiind de 357 milioane de mărci, suma necesară — chiar dacă acțiunile ar fi cumpărate la un curs de 200% — ar fi de 714 milioane de mărci, adică mai puțin de 200 milioane de dolari (1 dolar = 4 mărci).

● Ce reprezintă DEA

Speculațiile de la bursă s-au intensificat bineînțeles după ce intențiile firmei Texaco au devenit oficiale, dar ele au fost potolite aproape imediat ; guvernul R.F.G. a dat a înțelege că are rezerve față de preluarea firmei germane, ceea ce a avut drept urmare că Texaco și-a retras oferta, iar negocierile au fost întrerupte.

Pentru înțelegerea reacțiilor diverse ale cercurilor de afaceri trebuie cunoscute cîteva date suplimentare cu privire la DEA. Societatea deține circa 20% din extracția de țiței a R.F.G., posedă rafinării de petrol cu o capacitate de peste 5 milioane tone, instalații petrochimice, precum și diferite participații în industria cărbunelui, în fabricarea cocsului și în producția de energie electrică. Dar ceea ce îi conferă o „putere de atracție magică", cum se exprima INDUSTRIEKURIER (la 26 aprilie) este rețeaua ei de stații de benzină. În această privință, DEA, cu cele aproape 5 000 de unități ale ei, figurează pe locul al patrulea în R.F.G., și preluarea lor ar da posibilitate lui Texaco — stăpînă, printr-o firmă mixtă, peste 1 530 de stații — să treacă pe locul al doilea în rețeaua vest-germană, luînd-o înainte concurenților săi Shell și Esso. Valoarea celor 5 000 de stații de benzină ale societății DEA este apreciată la 1 miliard de mărci, ceea ce înseamnă, după același INDUSTRIEKURIER, că dacă achizitorul american ar plăti acțiunile DEA chiar la un curs de 280%, tot ar mai obține, ca pe un simplu cadou, celelalte întreprinderi și participații ale societății germane. „În nici o altă țară industrială dezvoltată din lume, cu o piață energetică în expansiune, comenta ziarul, nu s-ar putea găsi o mare rețea de desfacere a benzinei la un asemenea preț de nimic".

● Politicul și economicul

Dacă această apreciere anticipa în mod faborabil asupra poziției pe care o schițase guvernul R.F.G. la sfîrșitul lunii aprilie și care a dus la retragerea temporară a ofertei Texaco, alte reacții ale cercurilor de afaceri s-au arătat a fi ostile acestei poziții. Ei i s-a opus, înainte de toate, consiliul de supraveghere al societății DEA, care a protestat public împotriva „împiedicării acționarilor de a-și exercita liber dreptul de dispoziție asupra averii lor". Președintele consiliului, Ulrich, reprezintă însă în acest for pe Deutsche Bank, al cărei conducător este Hermann Abs. Or, Abs a fost acela care, ca primul dintre exponenții marelui capital vest-german, și-a exprimat public temerile față de o „înstrăinare" posibilă a economiei R.F.G., ca urmare a afluxului de capitaluri americane. De aceea, unele organe de presă vest-germane nu au întîrziat să sesizeze contrazicerea între această luare de atitudine, determinată — cum s-a apreciat — de considerente politice, și calea aleasă de conducătorii DEA, determinată în mod mărturisit de considerente exclusiv economice. Într-un interviu luat lui Ulrich, DER SPIEGEL (9 mai) a obținut din partea lui unele declarații interesante, cu privire la gradul de dependență în care riscă să ajungă economia vest-germană din cauza unor astfel de operațiuni. „Într-adevăr, a arătat Ulrich, ar fi o situație nu lipsită de elemente critice, dacă întregi ramuri-cheie ar încăpea în mîna unor societăți din alte țări. Dar — a adăugat el — nu cred că ne aflăm, în general, în această situație. Petrolul este un caz special. Aici pur și simplu nu putem concura, pentru că în Republica Federală ne lipsesc premisele necesare" (adică o extracție proprie corespunzătoare de țiței). Întrebat însă, dacă R.F.G. nu ar putea fi pusă într-o bună zi într-o situație ca aceea a Rhodesiei, căreia i se stopează aprovizionarea cu petrol, Ulrich a trebuit să admită : „Comparația cu Rhodesia nu este chiar nepotrivită".

● O victimă a politicii energetice ?

Dacă reacțiile cercurilor de afaceri vest-germane față de atitudinea guvernului federal în afacerea DEA sînt astfel destul de divergente, există în schimb un consens în privința reproșurilor care se adresează politicii sale generale în domeniul energetic. Acestei politici i se atribuie situația existentă în momentul de față în ramura petrolului, unde lucrurile se prezintă astfel : Din capacitatea rafinăriilor din R.F.G., diversele monopoluri internaționale dețin 45,3%, iar alte firme străine 17,1%, la un loc deci 62,4%, în timp ce societățile germane participă cu 37,6%. Din rețeaua de stații de benzină, concernele internaționale posedă peste 40% — dar, ca și în cazul rafinăriilor, *înainte* de preluarea societății DEA. Numai în extracție, firmele germane predomină net, ceea ce este însă lipsit de importanță practică, deoarece extracția de țiței vest-germană acoperă mai puțin de 10% din necesar. Nu este de mirare, așadar, că ziarul INDUSTRIEKURIER scrie fără ocoluri despre DEA că ea este „o nouă victimă a politicii energetice a guvernului federal".

Situația care s-a creat este caracterizată pe scurt și cuprinzător de titlul unei relatări din ziarul DIE WELT (12 mai) : „Drum liber pentru Texaco". „DEA, scrie ziarul într-un editorial, nu este un caz izolat. Și celelalte întreprinderi germane din industria petrolului suferă de «boala DEA». Bilanțurile pe care acestea urmează să le publice, vor arăta cui îi vine rîndul".

I. PĂDUREANU

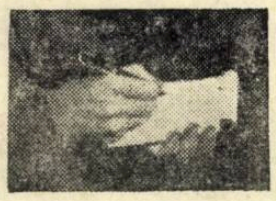

din bloc-notesul cronicarului

Pe agenda tîrgurilor

Între 18—30 mai, la **Tîrgul de la Paris,** — care de peste 60 de ani prezintă sinteza celor mai mari sectoare de producție și de activitate comercială, constituind și un important centru de informare tehnică, — țara noastră participă cu un pavilion care ocupă o suprafață de 600 m².

În parcul Expoziției de la Porte de Versailles, întreprinderile de comerț exterior românești prezintă diferite produse, ca tractorul U-650 (omologat în Franța de centrul național de experimentare și cercetări agricole) și tractorul U-651, camionul „Bucegi" de 5 tone, strunguri carusel, instalații de foraj petrolier, alte mașini și utilaje, produse chimice și petroliere, materiale de construcții, textile etc.

Pe agenda din luna mai figurează și participarea la **Tîrgul internațional de la Budapesta,** care are loc între 20 și 30 mai. La cea de-a 41-a ediție a acestui tîrg, România este prezentă cu un oficiu comercial.

1966 — Perspective economice în vestul Europei

Un recent studiu al lui „Chase Manhattan Bank" socotește ca fiind „diversificate și incerte" perspectivele economice ale Europei Occidentale în 1966. În ansamblu, conform estimațiunilor cuprinse în studiul mai sus-amintit, produsul național global al țărilor Europei Occidentale ar urma să crească anul acesta cu 3—3,5%, față de 3,7% în 1965. Scăderi ar urma să fie înregistrate în economia Angliei, Republicii Federale Germane și Suediei, în care ritmurile de dezvoltare scontate vor fi de, respectiv, 1,5, 3,5 și 4%. Staționară ar urma să rămînă economia Olandei, iar creșteri sînt probabile în economiile Franței și Italiei, cu sporuri de 4 și 4,5%.

90 de țări fac bilanțul mondial al apei

Anul trecut, U.N.E.S.C.O. a lansat **Deceniul hidrologic internațional,** al cărui consiliu de coordonare și-a încheiat recent lucrările la Paris. În 90 de țări, comitete naționale active își definesc programele în cadrul „Deceniului", urmînd să fie puse în practică o serie de mari proiecte. E vorba, printre altele, de studierea bazinului lacului Ciad, a păturilor de apă subterane din Sahara de sud, Tunisia și Libia.

Sarcina principală a Deceniului hidrologic internațional va fi însă aceea de a realiza un bilanț al apei în lume. Începînd cu anul viitor se va publica un anuar în care specialiștii vor putea afla debitul a 1 000 dintre fluviile cele mai mari din lume și a 750 bazine reprezentative. Un anuar pare puțin lucru. Problema este însă de a face să progreseze cunoștințele existente despre circuitul apei pe glob.

În ceea ce privește lipsa de apă care se resimte tot mai mult în unele țări industrializate, delegații au subliniat dificultățile produse de poluarea apei și lipsa unor procedee practice adecvate pentru combaterea ei. Problema de a se găsi noi cantități de apă se complică deci cu dificultatea de a se ajunge la utilizarea rațională a rezervelor de care dispune planeta noastră.

Azot + pastă de lemn = lapte

În Finlanda se experimentează în ultimii ani o nouă metodă de furajare a vacilor, menită să mărească producția de lapte, fără a prejudicia calitatea laptelui obținut.

Această metodă, preconizată de profesorul A. I. Virtanen, laureat al premiului Nobel, prevede înlocuirea pro-

teinelor din alimentația vacilor cu compuși ai azotului (care pot fi fabricați industrial, folosindu-se drept materie primă — aerul), combinați cu hidrați de carbon sau materii feculente, ca de pildă, pastă de lemn, paie tulpini de trestie de zahăr etc.

Servit de la gheață!

Industria congelării alimentelor este considerată în prezent de specialiști drept una dintre cele mai marcante realizări ale tehnicii moderne, putînd fi clasată printre ramurile cu o largă perspectivă. Tendința generală este ca toate produsele perisabile să treacă în comerț numai în stare congelată, inclusiv zarzavaturile, deoarece acestea din urmă — dacă sînt ținute mai mult de trei zile în stare proaspătă — își pierd vitaminele în proporție de 30—80%, în timp ce în stare congelată această pierdere se reduce la mai puțin de jumătate.

În anul 1908, cînd s-a ținut primul congres internațional al frigului, desfacerea produselor congelate în toată lumea nu trecea de 250 000 de tone (din care mai mult de jumătate erau banane, iar restul carne). În 1963 această cifră a fost depășită în așa fel încît numai cantitatea peștelui congelat de navele de pescuit ale Uniunii Sovietice, este de zece ori mai mare. În ceea ce privește nivelul consumului anual de alimente congelate pe cap de locuitor, cîteva cifre sînt edificatoare : în S.U.A. — 20 kg, în Suedia — 5 kg, în Anglia — 4 kg etc.

După plac

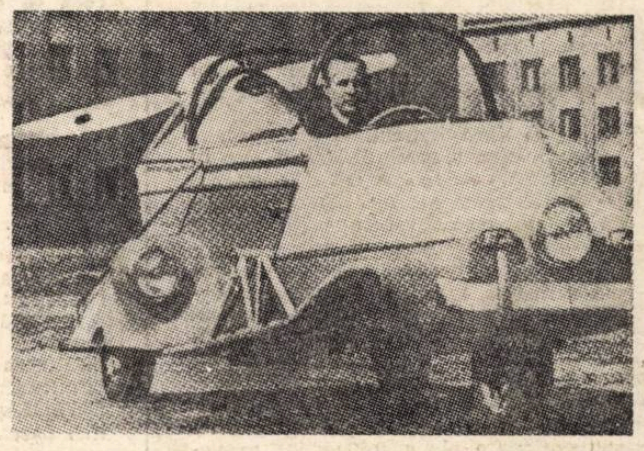

Prototipul înfățișat mai sus este acela al unui autovehicul care își poate purta călătorii, după plac, și pe pămînt, și pe zăpadă și pe apă, cu viteză de pînă la 130 km/oră, 88 km/oră sau, respectiv, 56 km/oră. Autovehiculul a fost realizat în Uniunea Sovietică.

Cele mai mari bănci ale lumii

REVISTA „ENTREPRISE" publică următoarea listă a principalelor 25 bănci din lume, cu indicarea stocului de depuneri în miliarde franci (la 31.12.1964). Printre acestea 10 sînt americane, 5 engleze, 4 japoneze, 3 canadiene, 2 franceze și 1 italiană.

1. Bank of America	S.U.A.	70,0
2. Chase Manhattan Bank	„	56,7
3. First National City Bank N. Y.	„	54,0
4. Manufacturers Hanover Trust	„	30,1
5. Barclays Bank	Anglia	30,1
6. Midlands Bank	„	27,3
7. Chemical Bank N. Y.	S.U.A.	26,4
8. Royal Bank of Canada	Canada	24,2
9. Morgan Guaranty Trust	S.U.A.	23,9
10. Canadian Imperial Bank of Commerce	Canada	23,8
11. Banca Nazionale del Lavoro	Italia	22,7
12. Lloyds Bank	Anglia	22,6
13. Continental Illinois National Bank	S.U.A.	21,5
14. Credit Lyonnais	Franța	21,2
15. Security First National Bank	S.U.A.	21,1
16. Bank of Montreal	Canada	21,0
17. National Provincial Bank	Anglia	20,6
18. Westminster Bank	„	20.0
19. Bankers Trust	S.U.A.	19,5
20. Fuji Bank	Japonia	19,4
21. Mitsubishi Bank	„	18,7
22. Sanwa Bank	„	18,3
23. Sumitomo Bank	„	18,1
24. First National Bank	S.U.A.	18,0
25. Société Générale	Franța	17,7

Investiții rentabile

După calculele dr-ului Mustafa El-Gabali, profesor la Facultatea de agronomie a Universității din Alexandria (R.A.U.), investițiile totale necesare pentru construcția barajului de la Assuan și valorificarea prin irigare a 1,5 milioane de fedani (1 fedan = 4 200 mp) de terenuri agricole se ridică la 462 milioane de lire egiptene. Această sumă va putea fi rambursată doar în decurs de 2 ani după încheierea lucrărilor, ca urmare a sporirii producției agricole și piscicole a țării. Astfel, numai suprafețele cultivate cu orez se vor extinde cu 1/3, iar producția anuală de pește va putea să crească — datorită utilizării marelui lac de acumulare — de la 42 000 tone, în prezent, la 105 000 tone.

C. GRIGORE

NISIPURI

GENERALUL Ky, personaj care se îmbracă în galben cînd se întîlnește cu fotoreporterii pentru a le furniza un element contrastant la filmele color, a dat duminică ceea ce agențiile de presă au denumit „o lovitură de pocher". La adăpostul întunericului, folosind baza aeriană americană din apropierea Da Nang-ului, parașutiști saigonezi au pus mîna pe oraș în încercarea de a lichida disidența budistă și a unităților armate locale din Vietnamul central. Ulterior infanteria marină a fost debarcată în direcția orașului Hue. Încărcătura explozivă a crizei regimului saigonez a crescut.

Ultimele acțiuni survin după o serie de „cacialmale" ale juntei militare saigoneze. Mai întîi, pentru a cobori temperatura politică ajunsă la punctul critic, Ky a promis alegeri și se părea că un armistițiu a intervenit cu budiștii și generalii din zona platourilor centrale. Apoi, acționînd după principiul „dacă voi nu mă vreți eu vă vreau", Ky a anunțat că el va rămîne oricum cel puțin încă un an prim-ministru. Presiunile din interiorul regimului saigonez s-au intensificat. A urmat „lovitura de pocher".

Autoritățile americane de la fața locului au mimat surprindere. Dar, atrage atenția agenția France Presse, nimic nu se întîmplă în zona de activitate a regimului saigonez fără aprobarea sau neutralitatea comandamentului american. Între timp la Washington ambasadorul Lodge avea întrevederi la cel mai înalt nivel în problema vietnameză. Plecînd spre Saigon el a declarat : „Politica noastră nu se va schimba. Însă mă voi strădui să îmbogățesc și să îmbunătățesc toate programele noastre". Ce înseamnă aceasta se va putea vedea în viitorul foarte apropiat. Dar să fi fost oare o referire la planurile despre care relatează presa americană asupra intensificării angajării trupelor Statelor Unite ? Lipsa de realism a unor asemenea calcule a devenit o axiomă. În ultima vreme, ca o contrapondere la criza crescîndă a regimului saigonez. Statele Unite au intensificat bombardamentele. Dar această criză s-a amplificat.

Întregul efectiv al trupelor americane în Vietnamul de Sud se află pe nisipuri mișcătoare. Agenția Associated Press consemnează că „pe măsură ce americanii se angajează tot mai mult în război, creditul lor pe lîngă populație scade". Distrugerea satelor proletarizează forțat mase de țărani care, obligate să se strămute în jurul orașelor, creează centuri ostile singurelor bastioane ale regimului saigonez. Chiar în orașe, după cum a arătat greva din Saigon, conflictele se ascut. În ce privește armata saigoneză cadența dezertărilor se menține la 6 000 de oameni pe lună. Pe de altă parte, după cum arată agenția mai sus-menționată, conform rapoartelor din ultimele luni Frontul Național de Eliberare controlează din ce în ce mai mult și economia Vietnamului de Sud, în special în delta Mekongului. Măsurile luate în vederea intensificării luptei împotriva patrioților sud-vietnamezi se întorc împotriva inițiatorilor lor ca un bumerang. Desigur acesta este numai un aspect al problemei.

Senatorul Fulbright scria : „In ce privește Vietnamul onoarea noastră națională se află într-adevăr în joc. Dar acest lucru se datorează mai ales faptului că noi înșine am aruncat-o în balanță. Ceea ce ne-a determinat să facem acest lucru stă, din punct de vedere juridic, pe picioare slabe și a fost, din punct de vedere politic, destul de nechibzuit. Modul în care ne-am pus în joc prestigiul nostru în Vietnam a fost neînțelept, determinînd o pierdere corespunzătoare a prestigiului nostru... Atît în ce privește națiunile, cît și în ce-i privește pe oameni, o alură războinică constituie mai degrabă un semn de slăbiciune și îndoială asupra forțelor proprii decît un semn de tărie și siguranță". Este un punct de vedere care luminează și el nisipurile mișcătoare pe care se situează politica aventurilor.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 21 (145)
VINERI
27 mai 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 3, 4, 5, 12, 13:

CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI

REALIZĂRI - PERSPECTIVE

5,5 ORI
1970
(PREVEDERI)

PRODUCȚIA GLOBALĂ

2,7 ORI
1965

100%
1959

SCRISORI DIN ÎNTREPRINDERI

CÎT DUREAZĂ ASIMILAREA PRODUSELOR NOI?

LA accelerarea ritmului pe șantierele de construcții, o contribuție importantă aduce și uzina noastră prin gama largă de utilaje ce le producem — buldozere, defrișătoare acționate hidraulic, excavatoare universale pe pneuri, rulouri compresoare, concasoare, utilaje pentru linii ceramice, utilaje pentru linii de ciment și altele. **Pînă în 1970, colectivul uzinei — conform prevederilor de plan — va trebui să asimileze și să producă în serie 40 de utilaje noi, nu numai pentru construcții, ci și pentru industria chimică și economia forestieră.**

Eforturile ce le depunem pentru scurtarea ciclului de asimilare nu se soldează întotdeauna cu rezultatele dorite. Aceasta, pe de o parte, pentru faptul că nu se asigură posibilități de experimentare operativă a prototipurilor, iar pe de altă parte, datorită unor deficiențe în cooperare. Sînt semnificative în această privință următoarele exemple. Mașinile de extracție 2 T 2500 și 2 T 2000, ale căror prototipuri au fost executate în 1963—1964 și omologate în 1965, ca urmare a faptului că beneficiarii nu au avut pregătite condițiile necesare pentru montare și punere în funcțiune, ciclul de fabricație a fost mult prelungit. Același lucru s-a întîmplat și cu o instalație de tăiat și transportat cărămida, executată și livrată încă în 1964 fabricii de cărămizi din Roman și care nu este omologată nici în prezent.

Asigurarea condițiilor necesare pentru experimentarea în timp scurt a prototipurilor fabricate — sarcină ce se cere în viitor cuprinsă și în planul tehnic al beneficiarilor — va înlătura prelungirea termenelor de asimilare și omologare a produselor noi.

Asimilarea de noi tipuri de excavatoare și rulouri compresoare la un nivel tehnic ridicat, impune ca și uzinele colaboratoare să diversifice producția, livrîndu-ne sortimente variate și îmbunătățite. Din lipsa unor motoare termice adecuate, uzina noastră este pusă în momentul de față în situația de a folosi un singur tip de motor la șase tipuri de utilaje, fără a le putea asigura performanțe superioare.

O situație și mai defavorabilă există în privința procurării echipamentelor hidraulice, întrucît gama de pompe și motoare fabricate este restrînsă. Deoarece mașinile moderne rutiere și de construcții nu pot fi concepute fără echipamente hidraulice, uzina noastră este nevoită să execute o bună parte din ele în secție. Rezultatul? Produsul realizat este mai scump, mai greu, ciclul de fabricație mai lung, iar mașinile specializate din secție sînt folosite neeconomic.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, care se răsfrîng negativ și asupra activității altor întreprinderi, **propunem ministerului nostru să studieze posibilitatea specializării unor întreprinderi în domeniul fabricării aparatajului hidraulic.** Totodată, **va trebui rezolvată problema specializării unor întreprinderi în producția de elemente de cauciuc și semifabricate din oțeluri slab aliate.**

ing. Nicu CONSTANTIN
director general Uzinele „Progresul" – Brăila

ÎN ATENȚIA NOASTRĂ— ORGANIZAREA PRODUCȚIEI

ORGANIZAREA rațională a fluxurilor de producție, introducerea de tehnologii avansate și micșorarea distanțelor de transport uzinal, au permis colectivului nostru ca, în șesenalul trecut, 82,3% din sporul de producție să-l realizeze pe seama creșterii productivității muncii.

Folosind experiența căpătată, atenția noastră este îndreptată și în actualul cincinal spre valorificarea, în continuare, a rezervelor amintite. În acest sens, un colectiv format din cadre cu înaltă calificare și experiență practică, studiază în fiecare secție, la fiecare produs, organizarea producției și metodele utilizate. Astfel, au fost depistate nenumărate posibilități ce se cer mai bine folosite în domeniul îmbunătățirii planificării și repartizării sarcinilor pe om și mașină, perfecționării unor tehnologii, reorganizării fluxurilor la unele produse, extinderii tipizării și a tehnologiei de grup, programării și urmăririi producției pe loturi optime de repere și stabilirii ciclurilor corespunzătoare, organizării sectorului de debitare etc.

Valorificarea posibilităților interne reclamă, totodată, rezolvarea unor probleme mai mari. Pentru utilizarea mai intensivă a mașinilor-unelte, o problemă deosebit de importantă o constituie dotarea secțiilor productive cu scule normale de calitate superioară, cu instrumente de măsurat și dispozitive universale de atelier. **În prezent, întîmpinăm neajunsuri din acest punct de vedere, întrucît le putem procura numai în proporție de 70%.** De aceea, socotim utilă **profilarea și specializarea unor întreprinderi în fabricația de scule, instrumente de măsurat universale de atelier la un nivel calitativ superior.** De asemenea, se simte nevoia **organizării unor întreprinderi sau sectoare specializate în fabricația pieselor standardizate și tipizate, dotate cu utilaje și instalații speciale.** În momentul de față, din lipsa unor asemenea întreprinderi, uzina noastră este nevoită să execute piese tipizate în cantități mici, cu o productivitate scăzută și la un preț de cost de 3 ori mai mare.

O îmbunătățire substanțială a activității întreprinderilor constructoare de mașini ar aduce **mecanizarea pregătirii fabricației, a planificării operative și a conducerii proceselor de producție.** Asemenea mijloace moderne — cerute de nivelul actual al dezvoltării tehnice — nu sînt utilizate în prezent decît în mică măsură în uzina noastră, cît și în alte întreprinderi constructoare de mașini. Trecerea la mecanizarea proceselor de planificare și urmărire a conducerii și execuției producției implică, fără îndoială, un studiu aprofundat al formelor organizatorice, care să îmbrățișeze întregul domeniu de activitate — de la serviciile de concepție pînă la depozitele de expediere a produselor finite. Ea impune însă, totodată, dotarea întreprinderilor cu mașini adecvate mecanizării acestor operații.

Rezolvarea favorabilă a problemelor enunțate, ar avea darul să ducă la o organizare științifică a producției, la valorificarea mai largă a rezervelor interne existente.

ing. Iosif OPRIȘ
director general Uzinele de mașini-Reșița

PE LÎNGĂ UZINĂ, UN CENTRU DE CERCETĂRI ȘI STUDII

UZINA „Tehnofrig"-Cluj, a asimilat în decursul ultimilor ani peste 180 de utilaje, mașini și linii tehnologice necesare industriei cărnii, laptelui, piinii, vinificației, uleiului, conservelor, cît și instalații frigorifice complexe pentru diverse folosințe. Bazate pe documentații tehnice-științifice, elaborate de proiectanții uzinei, pe tehnologii de fabricație adecuate, pe un riguros control al calității materialelor utilizate etc., mașinile, utilajele și liniile tehnologice realizate au fost perfecționate continuu.

În perioada 1966—1970, pe lîngă îmbunătățirea calitativă, prin reproiectarea produselor pe care le fabricăm, **uzina noastră va însuși și fabrica cel puțin 160 de tipuri de utilaje noi.** În acest scop, se va dezvolta continuu baza tehnică a serviciilor de concepție și de pregătire a fabricației. De subliniat că, în prezent, în activitatea de asimilare de produse sînt angajați peste 200 de proiectanți, tehnologi și muncitori.

Sporirea producției și diversificarea ei continuă, impun însă întărirea activității de concepție. De aceea, **socotim oportun să propunem ca pe lîngă uzina noastră să ia ființă un centru de studii, cercetare, proiectare și experimentare a utilajelor tehnologice pentru industria alimentară și frigorifică.** Acest centru ar aduce o mare contribuție la asimilarea în timp scurt și la un nivel tehnic avansat a noilor produse. El va putea contribui totodată la întărirea legăturilor între beneficiari și uzinele producătoare de utilaje și instalații — în scopul ținerii pasului cu realizările existente pe plan mondial.

Dezideriu JENEI
Laureat al Premiului de Stat
inginer-șef Uzinele „Tehnofrig"-Cluj

CURIER

PRODUSE NOI

● **La uzina 1 Mai-Ploiești a fost asimilată instalația de foraj DH-125-160 tf; sarcina utilă la cîrlig pentru adîncime de foraj 3500-4000 m; acționare cu 2 motoare Diesel de 800 CP.**

● **Uzinele „23 August"-București au început să fabrice locomotiva Diesel hidraulică de ecartament îngust, 760 mm, cu motor Diesel de 350 CP supraalimentat. Sarcina maximă pe osie 7 tone, echipat cu transmisie hidraulică L 26 cu comenzi electropneumatice. Viteza maximă 35 km oră, greutatea totală 28 tone.**

● **Fabrica de mașini-unelte și agregate-București a început fabricația strungului carusel tip SC-1000. Diametrul platoului 900 mm; diametrul maxim al piesei 1000 mm; înălțimea maximă de prelucrat 800 mm; greutatea maximă a piesei prelucrată 5000 kg.**

● **Uzinele „Electroputere"-Craiova au pus în fabricație și au livrat transformatoare bloc de 40 MVA la 220 kW, destinate centralei hidroelectrice de pe Argeș.**

PERFORMANȚE

● **În 1959, în sectorul de mașini-unelte, s-au fabricat doar 25 tipodimensiuni de construcție relativ simplă: strunguri paralele Ø 320 și Ø 400, mașini de găurit, ferăstrău alternativ circular. În 1965, s-au fabricat 72 tipodimensiuni de mașini-unelte din care unele de complexitate ridicată: strunguri carusel, mașini de rectificat universale și plan, ferăstraie circulare cu ciclu automat și semiautomat, mașini de alezat și frezat etc.**

● **Au fost asimilate instalații de foraj cu performanțe sporite, prin adoptarea acționării cu motoare Diesel, transmisia prin convertizoare hidraulice de cuplu, dotarea cu pompe puternice de noroi. Aceste soluții tehnice moderne au permis micșorarea costului pe metru forat și creșterea considerabilă a adîncimii de foraj. Prin asimilarea, an de an, a unor noi tipuri de instalații, adîncimea maximă de foraj a crescut de la circa 3 000 m în anul 1959, la circa 7 000 m în 1965.**

● **Combina de recoltat cereale C. 1., construită inițial numai pentru această operație, a trecut pe parcurs prin mai multe faze de modernizare și în prezent poate executa, cu ajutorul unor dispozitive speciale, un număr sporit de lucrări: seceratul și treieratul cerealelor, precum și treieratul altor culturi. Ea este echipată cu dispozitive auxiliare, cum sînt ciclonul pentru captarea pleivei, triorul pentru sortarea boabelor, tăvălugul pentru descărcarea sacilor, ridicătorul — adunător etc.**

PLAN ȘI REPARTIȚII

PRACTICA din întreprinderea noastră arată că numai dispunînd la timp de materii prime și materiale, în cantitățile, sortimentele și calitatea necesară, se poate asigura folosirea integrală a mașinilor, utilajelor și a forței de muncă, ritmicitatea producției. Dificultățile care apar adesea în procesul de producție, din lipsa de ritmicitate în aprovizionare, impun găsirea unor noi căi și soluții de îmbunătățire a metodologiei actuale.

În ce ne privește, socotim că lărgirea atribuției Institutului de cercetare și proiectare de utilaje complexe, în sensul de a întocmi și specificațiile de materiale (după proiectele de execuție), ar ușura mult sistemul de aprovizionare a întreprinderilor. De asemenea, s-ar crea condiții ca serviciul de aprovizionare din cadrul direcției generale să predea comenzi centralizate bazelor regionale de aprovizionare, în funcție de introducerea produselor în planurile anuale. Bazele regionale ar urma să asigure aceste materiale din țară sau din import, avînd legătură directă cu întreprinderile furnizoare sau cu unitățile pentru comerțul exterior.

O dată cu definitivarea planurilor trimestriale, direcțiile generale ar trebui să predea uzinelor, în afara planului de producție, și repartițiile pentru obținerea materialelor din bază necesare fiecărui produs introdus în plan. În acest fel, bazele de aprovizionare vor livra materialele, conform repartiției, fără să mai încheie contracte separate pentru fiecare în parte, avînd ca document numai contractul general încheiat cu direcția generală.

Un asemenea sistem nu numai că ar ajuta întreprinderile să lucreze ritmic, dar ar elimina și o serie de verigi intermediare în domeniul aprovizionării. În plus, existența bazelor regionale de aprovizionare va determina scăderea numărului de contracte încheiate cu furnizorii, precum și reducerea cheltuielilor de transport, deoarece majoritatea materialelor în cantități vagonabile vor fi transportate de la uzinele furnizoare spre baze în cantitățile ce vor asigura necesarul mai multor întreprinderi.

Ar fi bine ca, la cererea întreprinderilor — și sub rezerva efectuării ulterioare a formalităților — bazele regionale să livreze unele materiale în cantități mici, dar absolut necesare bunei desfășurări a producției, indiferent dacă au fost înscrise în planul de aprovizionare al unităților respective, sau cuprinse în cotele fixate prin repartiții.

În prezent sînt create condiții ca prin cunoașterea planului de producție pe întregul cincinal, să se întocmească repartițiile și să se încheie contractele de aprovizionare pe termene mai lungi — pe unul sau mai mulți ani. Ministerul nostru ar trebui să acționeze cu mai multă operativitate la îmbunătățirea sistemului actual de aprovizionare.

ing. Gheorghe IOAN
director tehnic Uzinele „Griviția roșie"-București

CONSUMUL DE METAL, FURNIZORII ȘI STASUL

SPECIALIZATĂ pe producerea de organe de asamblare pentru autocamioane, tractoare, motoare termice, locomotive Diesel electrice și mașini agricole, fabrica noastră produce șuruburi și piulițe în cantități și sortimente mari. Dotată cu utilaje de înaltă productivitate și precizie, ca urmare a investițiilor primite, uzina reușește să obțină rezultate bune și în ce privește calitatea produselor realizate.

Una din preocupările actuale ale colectivului nostru o constituie reducerea consumurilor specifice de metal, în condițiile respectării prescripțiilor de calitate a produselor. Aceasta derivă din faptul că ponderea materiei prime în prețul de cost al elementelor de asamblare reprezintă peste 60%. Așadar, orice reducere a consumurilor specifice se reflectă pozitiv în micșorarea cheltuielilor de producție.

În acțiunea de micșorare a consumurilor specifice, uzina noastră întîmpină însă și unele greutăți din partea uzinelor furnizoare de materii prime. Barele și colacii de sîrmă livrați de uzinele **„Industria Sîrmei"**-Cîmpia Turzii și **„Laminorul"**-Brăila, nu corespund întotdeauna probelor de recepție. Ele prezintă fisuri, incluziuni nemetalice, sufluri etc. În această direcție nu fac excepție nici **combinatele siderurgice din Hunedoara și Reșița.** La unele materii prime livrate de acestea, compoziția chimică nu este respectată. Depășirea în special a conținutului de carbon duce la creșterea durității metalului, la îngreunarea procesului de deformare plastică la rece și a operației de așchiere.

Anul trecut, volumul materiei prime livrate necorespunzător de către întreprinderile amintite s-a ridicat la 112 tone.

Depășiri însemnate ale consumului specific, ca urmare a pierderilor de capete, se înregistrează și datorită livrării barelor în lungimi de 3—4 m, conform stasurilor în vigoare. **Socotim indicat ca prevederile stasurilor actuale să fie corelate mai bine cu noile necesități ale tehnologiei de fabricație, în sensul ca lungimile barelor să fie cuprinse între 5—7 m.**

ing. Vasile TRIF
directorul Fabricii de șuruburi-Brașov

ÎN GRAFICUL DIN PRIMA PAGINĂ A REVISTEI, nivelul anului 1970 față de anul 1959 s-a determinat avînd în vedere dublarea producției globale în anul 1970 față de 1965 – în prețuri comparabile 1963

PROMOTOR AL PROGRESULUI TEHNIC IN ÎNTREAGA ECONOMIE

PESTE cîteva zile se deschide în Capitală prima Consfătuire pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini — eveniment de mare însemnătate pentru industria noastră socialistă, pentru întreaga economie națională. Pornind de la realizările dobîndite pînă acum, consfătuirea va dezbate, în lumina Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., măsurile ce se impun a fi luate pentru înfăptuirea sarcinilor prevăzute în planul cincinal, în vederea măririi contribuției acestei ramuri la înzestrarea economiei naționale cu mașini, utilaje și instalații tehnologice moderne de înalt nivel tehnic și calitativ, cît și pentru lărgirea ponderii ei în export.

Făurirea unei industrii puternice, dezvoltarea cu precădere a industriei grele, a ramurilor de care depinde progresul economiei naționale, au constituit neabătut axul întregii politici de construire a socialismului, sub steagul căruia Partidul Comunist Român a unit toate energiile și forțele creatoare ale celor ce muncesc. În cadrul dezvoltării cu prioritate a industriei grele, o atenție deosebită a fost acordată construcțiilor de mașini.

Crearea unei puternice industrii constructoare de mașini a permis ca ea să furnizeze astăzi două treimi din necesarul de mașini, utilaje și instalații ale economiei, asigurînd în proporții largi echiparea întreprinderilor, mecanizarea agriculturii, dotarea transporturilor și construcțiilor, creșterea producției și modernizarea industriei bunurilor de consum. Pe ansamblul întreprinderilor ministerului, nivelul producției globale a fost în 1965 de 2,86 ori mai mare decît în 1959, realizîndu-se un ritm mediu anual de creștere de 19,2%, față de 14% cît era stabilit în Directivele Congresului al VIII-lea pentru întreaga ramură. **De la 10% în 1938, ponderea ramurii în producția industrială a țării a crescut la aproape 28%.**

Realizări de seamă au fost dobîndite și în îndeplinirea principalilor indicatori economici. **Productivitatea muncii pe salariat a crescut în șesenal cu 80,7%, astfel că 68,7% din sporul producției s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii. Prețul de cost al producției comparabile a fost redus cu 34,5%, obținîndu-se o economie de peste 4 miliarde lei.**

Mergîndu-se pe linia diversificării producției și realizării de mașini și utilaje cu parametri înalți, au fost asimilate peste 760 mașini și utilaje și s-a modernizat fabricația a 1 600 produse ale industriei electrotehnice. **Valoarea mașinilor și utilajelor exportate a crescut de 3 ori, iar comparație cu 1959, participarea ramurii la export sporind de la 15%, la aproape 20% în 1965.**

În anii șesenalului au fost construite unități industriale noi pentru fabricația de mașini-unelte, echipamente metalice și obiecte sanitare, piese radio și semiconductori și s-au dezvoltat și reutilat uzinele existente.

ANALIZÎND rezultatele obținute în dezvoltarea economiei naționale și raportînd aceste rezultate la posibilitățile existente și la nevoile dezvoltării viitoare, Congresul al IX-lea al Partidului a constatat că într-o serie de domenii ale activității construcțiilor de mașini există rămîneri în urmă. Astfel, cu toată sporirea accentuată a producției de mașini și utilaje, a producției electrotehnice, a pieselor de schimb, nu au fost acoperite în măsură suficientă cerințele diverselor sectoare ale economiei naționale. Din această cauză, s-au procurat din import și produse care puteau fi realizate în țară. A existat, de asemenea, un ritm nesatisfăcător în asimilarea unor produse noi și punerea lor în fabricația de serie.

Pentru ca în cincinal industria construcțiilor de mașini să-și realizeze sarcinile stabilite, s-a elaborat un vast program de măsuri. În scopul reînnoirii și creșterii continue a parcului de mașini-unelte **pînă la sfîrșitul lui 1970 vor fi introduse în fabricație peste 120 de tipodimensiuni.** Mașinile existente în producție, precum și tipurile ce vor fi însușite în fabricația de serie vor fi echipate cu dispozitive de acționare hidraulică, pneumatică, electrică și cu comandă-program. Totodată, vor fi intensificate eforturile pentru asimilarea de linii tehnologice complete, necesare industriei chimice, ușoare și alimentare.

În 1966—1970 vor fi asimilate noi tipuri de mașini și utilaje, care să acopere în măsură din ce în ce mai mare sfera mecanizării muncilor agricole. **Paralel cu sporirea și diversificarea producției de tractoare, vor fi asimilate și introduse în fabricația de serie peste 100 de noi tipuri de utilaje.**

ing. Mihai MARINESCU
ministrul industriei construcțiilor de mașini

Urmînd indicațiile partidului de introducere a progresului tehnic în industrie la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, **industria electrotehnică va înregistra cel mai înalt ritm de dezvoltare din ramura construcțiilor de mașini.** Principalele direcții de dezvoltare în cincinal vor fi: creșterea capacităților de producție la sortimentele de largă utilizare — motoare electrice, aparataj de joasă tensiune, cabluri telefonice și de forță, însușirea în fabricație a unor produse electrotehnice cu parametri înalți (transformatoare și aparataj de 400 kilovolți). O dezvoltare puternică va cunoaște producția de aparatură radiotehnică și electronică, de aparate și instalații pentru automatizări și telecomunicații.

Întrucît în anii precedenți uzinele constructoare de mașini n-au satisfăcut, la nivelul planului, prevederile de livrări de piese de schimb, au fost luate măsuri pentru ca, începînd din 1966, situația să se îmbunătățească. **Uzinele producătoare vor asigura întregul necesar de piese de schimb destinat mașinilor, utilajului și aparatelor din producția curentă cît și, în bună măsură, pentru instalațiile importate.** O deosebită atenție va fi acordată măririi durabilității acestora.

Înfăptuirea sarcinilor prevăzute pentru cincinal, presupune diversificarea largă a produselor, concomitent cu ridicarea continuă a performanțelor acestora. De comun acord cu ministerele interesate, au fost stabilite măsuri ca industria constructoare de mașini să asimileze și să producă utilaje și instalații pentru a satisface într-o măsură tot mai mare necesitățile de înzestrare cu tehnica modernă a tuturor ramurilor economiei. **Întreaga atenție va fi îndreptată spre reducerea ciclurilor de asimilare și îmbunătățirea calității, astfel ca produsele realizate de industria constructoare de mașini să fie, într-o măsură tot mai mare, competitive pe piața externă.**

Pentru continua dezvoltare a ramurii, statul nostru a alocat în cadrul planului de cinci ani, un volum de investiții cu 50% mai mare decît în perioada 1959—1965, în vederea construirii de noi obiective, modernizării celor existente, dotarea întreprinderilor cu mașini și utilaje din cele mai moderne.

OBIECTIVELE mari care stau în fața constructorilor de mașini vor putea fi realizate cu deplin succes în măsura în care va fi îmbunătățită activitatea întreprinderilor în toate verigile. În etapa actuală se pune cu deosebită stringență necesitatea organizării științifice a producției și a muncii, în scopul valorificării mai largi a rezervelor interne. Peste tot se cer studiate, elaborate și aplicate măsuri care să ducă la mai buna folosire a capacităților de producție și a forței de muncă — elemente esențiale în sporirea continuă a productivității muncii. Aplicarea pe scară tot mai largă a tehnologiei moderne, respectarea întocmai a proceselor tehnologice, precum și utilizarea cu maximum de economie a materiei prime, vor avea drept efect îmbunătățirea calității produselor și realizarea de economii și beneficii peste plan. Vor trebui îmbunătățite, în continuare, legăturile de cooperare între întreprinderi și aprovizionarea tehnico-materială.

Măsurile luate pînă în prezent în întreprinderi pe aceste linii, au început să dea roade. Desfășurînd larg întrecerea socialistă **în cinstea celei de-a 45-a aniversări a creării partidului, muncitorii, inginerii și tehnicienii din industria constructoare de mașini au îndeplinit cu succes sarcinile de plan prevăzute pentru primele 4 luni ale anului. Planul producției industriale, pe ansamblul ministerului, a fost realizat în proporție de 101,6%, iar productivitatea muncii în proporție de 101%. Peste prevederile planului a fost realizat un spor de producție de 157 milioane lei.** S-au înregistrat progrese însemnate în îmbunătățirea ritmicității producției și a respectării obligațiilor contractuale.

Dezbaterile care au avut loc în uzine în întîmpinarea primei Consfătuiri pe țară a constructorilor de mașini, reliefînd experiența pozitivă acumulată, au prilejuit totodată o analiză temeinică, aprofundată, a lipsurilor și a posibilităților de perfecționare sub toate aspectele a activității întreprinderilor. Cu acest prilej au fost făcute numeroase propuneri — cea mai mare parte dintre acestea, fiind incluse în planurile de măsuri tehnico-organizatorice.

Consfătuirea pe țară va constitui un puternic imbold în munca constructorilor de mașini pentru înfăptuirea marilor sarcini trasate de partid, pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste.

MUNCA DE CONCEPȚIE — PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ

PROBLEMA organizării muncii de cercetare și proiectare preocupă un cerc larg de specialiști din industria constructoare de mașini. **Se întărește din ce în ce mai mult ideea că etapa actuală de dezvoltare a industriei constructoare de mașini din țara noastră,** — caracterizată prin creșterea volumului producției și, în același timp, printr-o diversificare largă a sortimentelor fabricate, în cadrul cărora produsele complexe, realizate pe baza cooperării între numeroase uzine, capătă o pondere din ce în ce mai importantă — **trebuie să ducă la adoptarea unor forme superioare de organizare a muncii de concepție.**

● Institute sau centre de concepție pe lîngă întreprinderi

Este necesar ca, menținînd serviciile de proiectare (constructor-șef) existente în uzine, **să se organizeze, pe lîngă uzinele coordonatoare ce realizează produse complexe pe baza unei largi cooperări, sau pe lîngă grupuri de uzine specializate în fabricarea unor produse complexe, institute sau centre de concepție, care să funcționeze ca unități gospodărite independent.** S-a propus organizarea unor astfel de unități pentru **autovehicule și tractoare, mașini-unelte, cazane de abur și instalații de ardere, mașini de ridicat, electronică etc.**

Care sînt considerentele pe care se bazează aceste propuneri? În primul rînd, necesitatea de a asigura — pentru produse complexe care să realizeze pe baza unei cooperări largi între uzine — fiecăreia revenindu-i fabricarea unor anumite părți componente — **un cadru care să permită desfășurarea coordonată și unitară a muncii de cercetare și proiectare.** În al doilea rînd, **necesitatea de a concentra într-un singur loc** — deci cu minimum de cheltuieli — **baza materială strict necesară activității de cercetare și proiectare, la nivelul ridicat solicitat de exigențele tehnicii actuale, sub forma de laboratoare și platforme de încercări.** În al treilea rînd, **necesitatea de a folosi cît mai rațional cadrele de specialiști, într-o organizație profilată exclusiv pentru activitatea de concepție.**

Aceste considerente devin mai clare, dacă încercăm să detaliem structura organizatorică întrevăzută pentru aceste unități.

● Detaliile structurii organizatorice

În cadrul fiecărui institut sau centru va funcționa un **sector de cercetare,** cuprinzînd laboratoare de cercetări specifice activității de profil. Cercetarea științifică care se va desfășura în cadrul acestor unități va fi axată, în special, pe pregătirea bazei științifice necesare proiectării și asimilării în fabricație a produselor noi sau modernizate din profilul respectiv, pe introducerea unor procedee tehnologice sau a unor noi metode de încercări de calitate, specifice produselor din profil și care necesită studii și cercetări. Aceste lucrări reprezintă faze premergătoare proiectării constructive sau tehnologice, cu un pronunțat caracter de experimentare. **Întrucît ele deservesc activitatea de proiectare și folosesc în mare măsură aceeași bază materială ca și aceea a proiectării** (atelier de prototipuri, platforme de încercări), **este rațională o structură organizatorică care să asigure legătura cea mai strînsă între cercetare și proiectare.**

În acest fel, se creează cele mai bune condiții pentru valorificarea cercetării — valorificare ce urmează să înceapă prin trecerea la faza următoare de asimilare, în cadrul **sectorului de proiectare** al aceluiași institut sau centru. Sectorul de proiectare va fi constituit din ateliere de proiectare organizate fie într-o structură orizontală (ateliere specializate pe părți componente de același fel ale produselor din profil), fie într-o structură verticală (ateliere specializate pe grupe de produse), fie într-o structură mixtă (orizontală și verticală). Structura orizontală prezintă avantaje însemnate în ce privește ciclul de proiectare și unitatea de concepție.

ing. I. CRIȘAN
Laureat al Premiului de Stat

(Continuare în pag. 4)

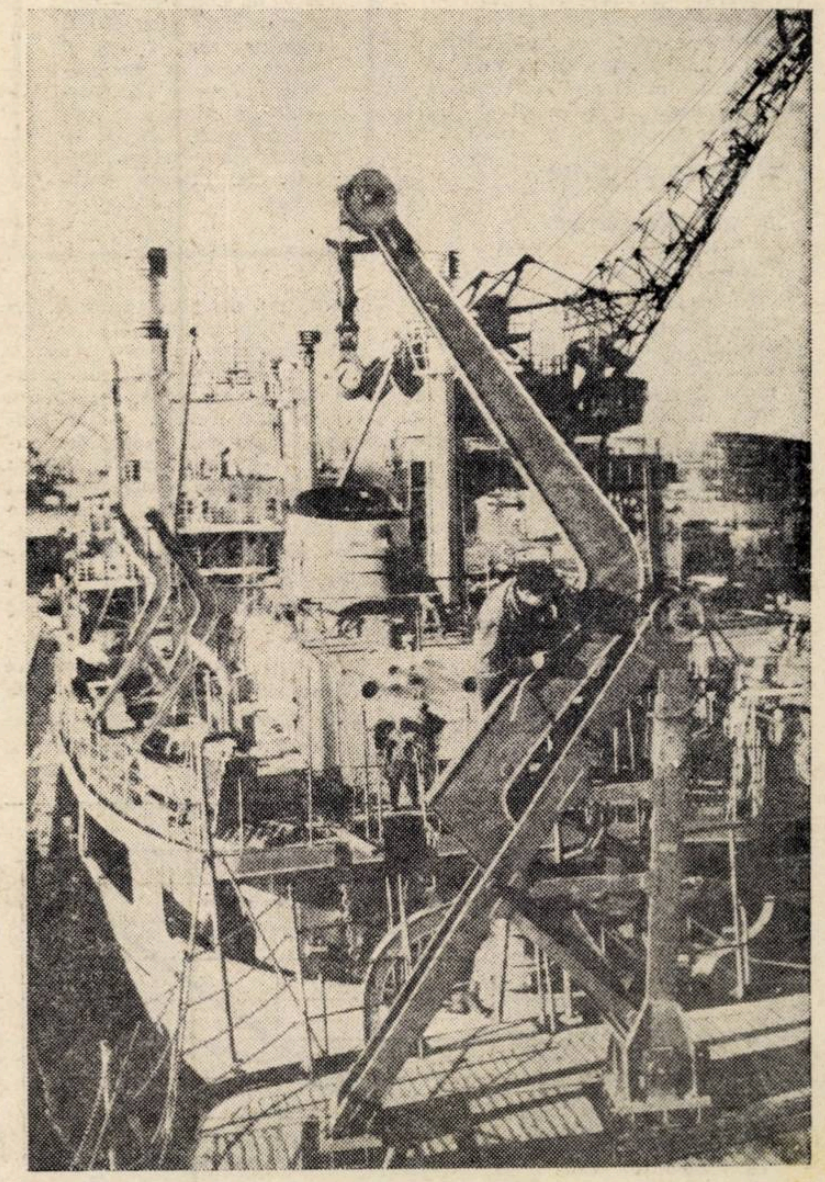

Șantierul Naval Galați: un nou cargou de 4500 t d w., în curs de construcție.

PRECIZIE – CALITATE

Cum sînt folosite aparatele de măsură și control

(Urmare din pag. 3)

Firește, se impune ca fiecare institut sau centru să fie dotat cu un **atelier de prototipuri**, acesta constituind baza materială pentru realizarea în termene optime a prototipurilor necesare verificării soluțiilor proiectate. În același timp, atelierele de prototipuri vor deservi și sectorul de cercetări cu lucrările de atelier strict necesare muncii de cercetare. Gradul de integrare al acestor ateliere va diferi de la caz la caz, în funcție de posibilitățile de dotare, în prima etapă cu locuri de lucru de montaj și cu unele mașini universale.

Trebuie avut în vedere dotarea acestor unități și cu **platformele de încercări** necesare verificării calitative a prototipurilor sau modelelor experimentale, atît prin încercări de tip, cît și prin încercări de studiu. Dotarea lor va consta în instalații de încercări pentru ansamble componente și instalații de încercări pentru produsul finit.

● Finalizarea prin proiecte de execuție și prototipuri omologate

Cum se vor racorda aceste unități la structura organizatorică actuală a întreprinderilor? Desigur, soluțiile concrete necesită o studiere de la caz la caz. Pot fi enunțate — pe baza experienței altor organizații de acest fel — unele posibilități. **Institutele sau centrele de cercetări—proiectări vor putea fi subordonate unei mari uzine coordonatoare sau unei direcții generale, care coordonează uzinele de specialitate.** Consilii de conducere, în care să fie reprezentate toate uzinele beneficiare, ar urma să asigure dirijarea obiectivă și competentă a activității lor. Pentru toate lucrările, ar urma să se încheie contracte economice între institut și uzinele beneficiare. Ar fi de finanțat de la buget numai lucrările de cercetare cu aplicabilitate în perspectivă mai îndepărtată.

Activitatea de cercetare se va finaliza, de regulă, prin modele experimentale de soluții constructive sau prin documentații tehnologice (rețete, instrucțiuni, instalații), verificate experimental. Activitatea de proiectare ar urma să se finalizeze, în general, prin proiecte de execuție și prototipuri omologate. Ar rămîne să se stabilească, de la caz la caz, pentru fiecare temă, durata de timp pînă la care institutul sau centrul va răspunde în întregime de orice modificare adusă documentației ,asigurînd uzinei producătoare ,în tot acest interval, asistența tehnică necesară. După trecerea acestui interval, care trebuie să corespundă în principiu cu termenul necesar organizării fabricației noului produs, acesta trece în grija serviciului de proiectări al uzinei producătoare.

Independent de unele detalii de organizare, susceptibile, cu siguranță, de îmbunătățiri, consider că ideile schițate mai sus merită un studiu amănunțit. **Apreciez că ele pot aduce o contribuție la crearea de condiții superioare îndeplinirii unei sarcini de bază a industriei constructoare de mașini în etapa actuală: asigurarea unui ritm rapid de promovare a tehnicii noi, prin coordonarea și desfășurarea optimă a muncii de cercetare și dezvoltare tehnică.**

● Cum rămîne cu precizia?

CU toate că aparatele de măsurat sînt o pîrghie importantă în realizarea și controlul calității produselor, în unele întreprinderi nu se acordă importanța cuvenită dotării cu aparatura necesară de măsură și control a tuturor locurilor de muncă, nu există preocupare pentru buna funcționare a laboratoarelor metrologice și, ca urmare, nu se asigură funcționarea normală a mijloacelor de măsurare.

La Uzina „Progresul"-Brăila, din lipsa unor aparate din domeniul lungimi, nu se pot măsura o serie de parametri ai roților dințate, iar temperatura se determină eronat, ceea ce are ca urmare rebutarea unui număr mare de piese. (Valoarea acestora s-a ridicat pe trimestrul I/1966 la 930 mii lei, adică la 12% din valoarea rebuturilor pe 1965). La Uzinele „Timpuri noi"-București, la turnătorie și la tratamente termice lipsesc aparatele pentru analiza gazelor de ardere în cuptoare și aparate de precizie pentru controlul calității la măsurarea lungimilor pe flux — ceea ce determină consumuri neraționale de materie primă și fabricarea unor piese sau subansamble de calitate necorespunzătoare.

În alte locuri, deși există aparate de măsurat, ele nu sînt bine întreținute. Așa se prezintă lucrurile la secția laminoare a Uzinei de țevi din Roman. Aici, din 7 instalații pirometrice, numai 2 funcționează corect, ceea ce duce la consum mare de combustibil, iar la secția tratamente termice ale sculelor — la produse cu duritate necorespunzătoare. De asemenea, la Uzina „Victoria"-Călan există panouri cu un număr mare de aparate de măsură și control defecte, expuse degradării din cauza mediului de praf și umezeală. Din 8 debitmetre montate la stația de epurare a apei, funcționează numai unul. Lipsuri asemănătoare se fac simțite și la Fabrica de țevi sudate-București, la Întreprinderea de electricitate-Iași și altele.

La Combinatul de cauciuc sintetic-Onești se folosesc 14 000 aparate, la Uzinele de anvelope „Danubiana" 22 000 aparate, la Combinatul chimic-Craiova circa 50 000 aparate etc. În cadrul întreprinderilor Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini se utilizează circa 400 000 aparate de măsură și control de diferite sortimente.

Completarea dotării cu aparatele necesare proceselor tehnologice, buna întreținere și folosirea corectă a acestora se impune ca o cerință imediată. Numai astfel muncitorii, tehnicienii și inginerii vor putea să respecte toți parametrii prescriși în documentația tehnică și să asigure produse de bună calitate.

Aparatele de măsurat trebuie să asigure uniformitatea și precizia indicațiilor, cît și siguranța că rezultatele obținute sînt juste.

Veriga principală de legătură care asigură uniformitatea măsurării în uzină, este laboratorul metrologic uzinal. Menirea lui este să păstreze continuu fidelitatea măsurilor și aparatelor de măsurat, să controleze dacă există aparate în toate locurile unde este necesar; tot ele au datoria să vegheze dacă mijloacele și metodele de măsurare practicate în întreprinderi corespund preciziei stabilite de standarde, normele departamentale sau de întreprinderi, să colaboreze cu organele tehnice la stabilirea locurilor și metodelor de măsurare, să participe la munca de îndrumare a controlului tehnic etc.

În prezent, **laboratoarele metrologice autorizate ale uzinelor din întreaga economie verifică anual circa 5 milioane aparate de măsurat, asigurînd buna funcționare a acestora în producție.** Trebuie menționat însă că **circa 15% din aparatele existente rămîn necontrolate, întrucît lipsesc laboratoarele metrologice uzinale; în cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, din peste 117 întreprinderi, numai 69 au laboratoare metrologice autorizate.** Drept urmare, se folosesc în procesul de producție unele aparate defecte, fără a se ține seamă că ele generează în fiecare minut erori. **Să nu uităm nici un moment că în condițiile unei industrii moderne, specializate, cînd la realizarea unui produs participă un mare număr de întreprinderi, uniformitatea și precizia măsurării au devenit o necesitate, a cărei rezolvare nu îngăduie nici o aminare.**

● Se impune o reprofilare și specializare

CUI se datorește faptul că se găsesc încă în unele întreprinderi locuri în procesele tehnologice unde lipsesc aparate de măsurat, iar în altele aparate defecte, rău întreținute?

În primul rînd, unele cadre din conducerea întreprinderilor și unii ingineri păstrează încă mentalitatea că producția poate să meargă și fără asemenea aparate. Așa se explică și faptul că atunci cînd este vorba de investiții, fac rotunjirea fondurilor pe seama și în detrimentul aparatelor de măsurat, întîrzie să organizeze laboratoare metrologice, iar în unele cazuri — cînd există laboratoare — le încadrează cu personal necorespunzător.

O altă cauză principală a lipsei aparatelor, este aceea că **cu toată dezvoltarea industriei noastre constructoare de aparate** (care a reușit în ultimii ani să realizeze aparate de bună calitate) **ea nu satisface în prezent toate necesitățile economiei.** Importăm încă un număr mare de aparate electrice, termotehnice, debitmetre etc. Din păcate, importăm și aparate care au fost asimilate cu bune rezultate la noi, însă se produc într-un număr mult sub cerințele producției. Astfel, deși calitatea contorilor electrici realizați de Fabrica „Electromagnetica"-București este satisfăcătoare, importăm totuși zeci de mii de contori electrici. De asemenea, importăm manometre, debitmetre și altele, care se produc în țară.

Considerăm că, printr-o mai bună organizare a unor întreprinderi, reprofilarea și specializarea altora, actualul potențial al uzinelor constructoare de aparate de măsurat ar putea acoperi mai bine cerințele economiei. Ar fi indicat să se studieze asimilarea de noi aparate de măsurat, chiar cu utilajul existent în unele din uzinele constructoare de aparate. Asimilarea de voltmetre, ampermetre, noi tipodimensiuni de manometre, debitmetre, ar înlătura o mare parte din import și ar asigura o dotare mai operativă a industriei cu asemenea aparate. În același timp, **e nevoie să se lărgească capacitățile de producție pentru fabricarea de aparate de măsurat în domeniul termotehnic, aparate electronice, pe bază de semiconductori etc.**

● Ateliere de deservire comună

LA neajunsurile metrologice din uzine se adaugă și faptul că nu există suficiente ateliere pentru reparat aparate de măsurat. Din lipsa pieselor de schimb și a atelierelor specializate în acest scop, stau nefolosite un număr mare de aparate. **De menționat că, în cadrul întreprinderilor Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, au fost autorizate să funcționeze doar 76 ateliere de reparat aparate.**

O măsură bună luată de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini încă din anul 1964 — de a fixa anumite ateliere corespunzătoare ale unor uzine care să deservească un grup de uzine din același oraș, sau pentru unele domenii speciale, pe regiune — nu a fost dusă pînă la capăt. Experiența a arătat că **deservirea mai multor întreprinderi de către unele ateliere specializate în repararea aparatelor este o metodă bună care trebuie să fie generalizată.**

La un volum de peste 8 milioane aparate de măsurat folosite în prezent în economia națională, atelierele specializate care deservesc uzine sau grupe de uzine, nu pot rezolva însă în întregime problema reparației și întreținerii curente a aparaturii de măsură și control, mai ales dacă ținem seama de gama largă de sortimente a acestor aparate. De aceea, **apare necesară înființarea unor întreprinderi specializate de reparare a aparatelor la nivelul regiunilor** (pentru aparate ce se întrebuințează în număr mare în producție), **de servicii la nivel republican, de minister sau grupe de ministere** (pentru aparate speciale folosite într-un număr redus). Existența acestora ar fi de mare ajutor pentru asigurarea bunei funcționări a aparatelor de măsurat și ar duce la îmbunătățirea tehnicii măsurării și calității produselor.

ing. Nicolae ILIOIU
director general adjunct al Direcției generale pentru metrologie, standarde și invenții

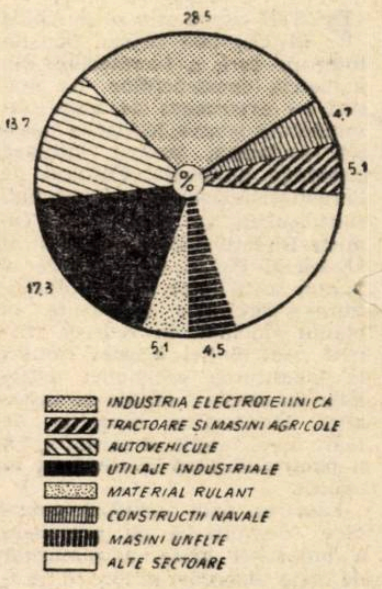

Repartizarea investițiilor pe principalele sectoare de producție în perioada 1966–1970 (% față de totalul investițiilor în construcțiile de mașini)

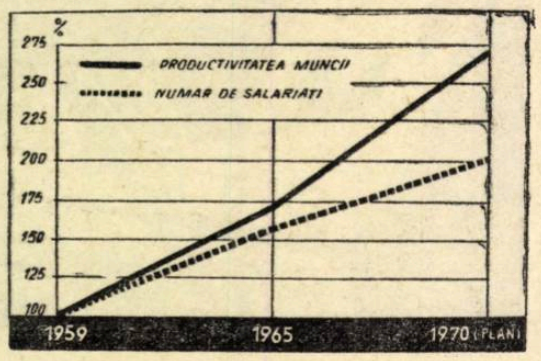

Creșterea productivității muncii și a numărului de salariați în industria constructoare de mașini (1959 = 100)

Uzina „Înfrățirea" – Oradea este specializată în producția de mașini-unelte. În fotografie: **Un nou lot de mașini de găurit, în ultima fază de montaj**

Ce împiedică folosirea deplină a capacității sculăriilor din întreprinderi?

UNUL din factorii de bază, care contribuie la realizarea importantelor sarcini ce revin industriei constructoare de mașini, îl constituie asigurarea producției cu scule, dispozitive, verificatoare. Este cunoscut faptul că însușirea celor mai noi produse depind de nivelul tehnic și de viteza de pregătire a fabricației, implicit de realizarea rapidă și cantitativă a SDV-urilor necesare echipării corespunzătoare a proceselor tehnologice.

În vederea dezvoltării cît mai rapide a producției sculăriilor din uzine, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a introdus planificarea și urmărirea realizării acestei producții în mod centralizat. Planificarea producției de SDV-uri a început în 1961, obținîndu-se în anul 1964 dublarea capacității sculăriilor față de 1960, considerat ca an de bază (așa cum se vede în tabelul de mai jos).

Parametri	Creșterea față de anul 1960 (%)					Planificat
	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Producția de SDV-uri în scularii	31	59	82	101	105	104
Numărul de mașini-unelte din scularii	13	30	33	45	50	65
Numărul de muncitori sculeri	22	42	63	76	84	87

Din tabel reiese că cele mai importante creșteri ale producției de SDV-uri în cadrul sculăriilor uzinelor s-au obținut în primii patru ani de planificare (1961—1964). **Ele se datoresc, atît măsurilor organizatorice luate în cadrul uzinelor prin înființarea serviciului sculer-șef, sau a grupei de SDV-uri (în cadrul uzinelor mai mici), eliminarea lucrărilor de producție curentă sau a execuției de scule standardizate din sculării, cît și acordării unei atenții mai mari din partea conducerilor întreprinderilor pentru sporirea capacității de producție a sculăriilor.** Totodată, **s-a desfășurat și se desfășoară o susținută acțiune pentru mărirea corespunzătoare a efectivului de muncitori sculeri, astfel ca mașinile-unelte să fie acoperite de două schimburi complete.**

În multe întreprinderi s-a mers și se merge pe linia înlocuirii unor mașini-unelte din sculării cu altele noi, extinderii folosirii de elemente tipizate în construcția SDV-urilor, aplicării metodelor de tehnologie avansată, dotării secțiilor productive cu ateliere de întreținere și reparare a SDV-urilor etc.

Față de cele arătate mai sus, se pune întrebarea firească: s-a făcut oare totul din partea întreprinderilor pentru sporirea capacităților sculăriilor?

Faptele arată că în marea majoritate a întreprinderilor din cadrul ministerului, există încă nenumărate rezerve interne în domeniul folosirii mai depline a capacităților din sculării — rezerve care nu sînt însă pe deplin puse în valoare.

Producție curentă în locul realizării de scule

O practică dăunătoare care stăruie încă la conducerea multor întreprinderi este aceea **de a admite executarea în mod sistematic pe mașinile-unelte din sculării a producției curente** (deși există capacități disponibile în celelalte sectoare), **în detrimentul realizării producției de SDV-uri.** Asemenea situații au fost înregistrate în trimestrul I 1966 la Uzina „1 Mai" din Ploiești, unde s-au efectuat lucrări de producție reprezentînd 11,6% din capacitatea sculăriei, la Uzinele „23 August" din București — 6% (iar în luna aprilie 16,6%), Uzina „Automatica" din Mediaș — 7,3%. Situații similare au fost semnalate la Uzina de mașini electrice din București, Atelierele de reparat material rulant din Pașcani și altele. Sînt și cazuri cînd în unele uzine **pentru executarea pieselor de producție în sculării se folosesc mașini-unelte de precizie, cum este cazul Uzinei „Progresul" din Brăila, unde operații obișnuite de găurire sînt efectuate pe mașina de găurit în coordonate.**

Firește că în întreprinderile respective, capacitățile sculăriilor sînt mult diminuate, iar gradul de utilare cu SDV-uri a unor produse este sub nivelul cerut. **Toate acestea se răsfrîng negativ, atît asupra calității produselor, cît și asupra productivității muncii în secții.**

De ce nu crește coeficientul de schimburi?

FOLOSIREA mai din plin a capacităților de producție din sculării, este nemijlocit legată de mărirea numărului de schimburi de lucru. În multe locuri se acționează pozitiv în acest sens. La Uzina constructoare de mașini din Reșița, coeficientul de schimburi a ajuns la 2,17. Progrese însemnate în acest sens a făcut și Uzina mecanică Cîmpina, coeficientul schimburilor ajungînd la 1,96. **În marea majoritate a uzinelor însă, coeficientul la schimburi se menține între 1,35 și 1,8.** În acest fel, importante capacități de producție din sculării rămîn nefolosite.

Această situație își găsește explicația în faptul că multe conduceri de întreprinderi preferă să-și acopere, în primul rînd, necesarul de forță de muncă pentru secțiile productive, subapreciind în bună măsură rolul important al sculăriilor. La Uzina „Hidromecanica"-Brașov, numărul muncitorilor din sculărie a scăzut în trimestrul I al acestui an față de ultimul trimestru al anului 1966 cu 8,2%, coeficientul de schimb ajungînd la 1,57.

Dar mai există și alte cauze care frînează creșterea coeficientului de schimburi. Prima, se referă la modul cum este planificată productivitatea muncii pe întreprinderi. **Faptul că sporirea productivității muncii este planificată pe salariat, iar productivitatea muncii sculerilor este îndeobște mai redusă** (ținîndu-se seama că aici se efectuează lucrări de înaltă tehnicitate și de mare finețe), **conducerile întreprinderilor țin să-și asigure îndeplinirea acestui indicator prin încadrarea în primul rînd cu forța de muncă a secțiilor de producție.** A doua este strîns legată de cointeresarea materială. **Muncitorii sculeri, lucrînd în regie, deși au, în general, o calificare înaltă, nu pot atinge de multe ori cîștigul celor din secțiile de producție, deși beneficiază de sistemul premial.** În această situație, mulți preferă să lucreze în aceste secții și nu în sculării.

După părerea mea, ar trebui să se ia în considerație aceste două probleme și, printr-un studiu atent, să se găsească și soluțiile cele mai corespunzătoare. **La planificarea creșterii productivității muncii, sculerii să fie luați într-un calcul separat, iar în privința salarizării lor să se găsească o modalitate de încadrare corespunzătoare.**

Normarea lucrărilor în sculării — factor important

ÎNTRUCÎT în sculării lucrările se execută în regie, multe întreprinderi cum sînt: Uzinele „23 August" și altele, au înțeles să „simplifice" problema normării acestor lucrări, aplicînd principiul unei normări globale aproximative pe obiect. În felul acesta, muncitorii care execută operații distincte, nu cunosc timpul necesar realizării operației respective, iar maiștrii nu au posibilitatea să aprecieze termenul real de execuție. Pe de altă parte, premierea lunară a sculerilor nu se poate face decît după simpla apreciere a maiștrilor care, de multe ori, poate fi subiectivă. Aceasta duce la scăderea productivității muncii în sculării, făcînd ca regimurile de lucru la mașini-unelte să fie în general scăzute.

În același timp apare și o altă dificultate. **Lipsind o normare tehnico-științifică a lucrărilor, prețul de cost al SDV-urilor se calculează uneori eronat și astfel secțiile productive renunță, în unele cazuri, la folosirea unor SDV-uri, pentru a nu depăși cheltuielile de atelier planificate.**

Că există posibilitatea aplicării unei normări mai juste pe operații la executarea SDV-urilor ne-o dovedește experiența mai multor uzine. Astfel, la Uzina mecanică din Plopeni, Uzina mecanică-Sinaia și altele — pe baza unei normări juste a lucrărilor — se urmărește în mod organizat încărcarea mașinilor-unelte și realizarea sarcinilor de către muncitori.

Extinderea executării în mod centralizat de S. D. V.-uri normalizate

ÎN toate uzinele constructoare de mașini, procesele tehnologice necesită o serie de SDV-uri normalizate. Pentru

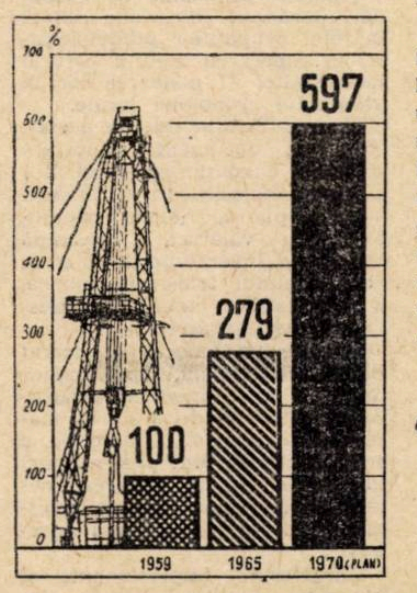

Dinamica exportului de mașini și utilaje a industriei construcțiilor de mașini. (1959 = 100)

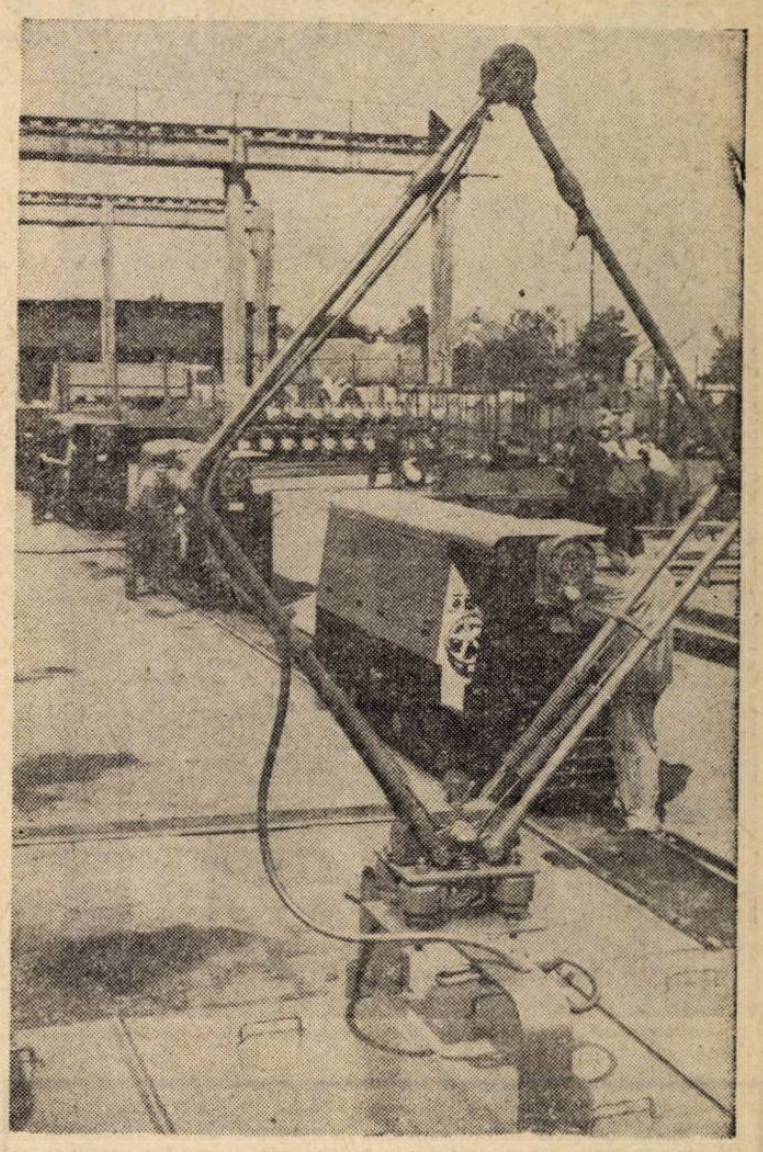

Uzinele „Unio" — Satu Mare produc locomotive Diesel electrice necesare transporturilor în industria minieră

sporirea productivității și ridicarea calității acestora, la Uzina mecanică fină din București s-au creat capacități de execuție a calibrelor normale, lise și filetate pentru toate dimensiunile și clasele de precizie. Din păcate însă, **capacitățile create la această întreprindere nu sînt folosite integral, deoarece în prezent multe uzine preferă să le execute în sculăriile proprii, bineînțeles cu un randament scăzut și la un preț de cost ridicat.** Dacă ținem seama că în momentul de față Uzina mecanică fină are capacități disponibile în trimestrul III pentru executarea calibrelor filetate în volum de circa 15 000 ore-normă și 2 500 ore-normă pentru calibre lise, iar în trimestrul IV de 24 000, respectiv 4 000 de ore-normă, ne putem da seama că sculăriile uzinelor pot fi degrevate în mod corespunzător la încărcarea mașinilor-unelte de mare precizie, folosindu-le mai eficient pentru executarea altor SDV-uri speciale.

De asemenea, această întreprindere poate executa și elementele tipizate de ștanțe și matrițe.

Pentru a se putea obține o eficacitate economică mai înaltă la execuția centralizată de SDV-uri, considerăm că este absolut necesar ca această fabricație să fie realizată în cadrul unor comenzi pe stoc. În felul acesta, comenzile uzinelor vor putea fi satisfăcute în timpul cel mai scurt, prin obținerea directă a sortimentelor și cantităților din depozite.

Utilizarea cît mai rațională a sculelor

FOLOSIREA rațională a capacităților sculăriilor este în mare măsură influențată și de consumurile de SDV-uri în secțiile productive. De aceea, se impune un riguros control asupra modului cum sînt utilizate sculele prevăzute în procesul tehnologic, crearea unui ciclu de reîmprospătare a lor la locurile de muncă, în funcție de consumurile stabilite etc. Ca exemplu pozitiv în acest sens, poate fi dată Uzina „Electronica" din București. Aici, în cadrul serviciului sculer-șef funcționează grupa de exploatare a SDV-urilor, care verifică modul de folosire, repararea și controlul tuturor SDV-urilor din secțiile productive. În felul acesta, durata de funcționare a ștanțelor este mult prelungită, iar capacitatea sculăriei este folosită pentru execuția altor SDV-uri noi.

Cu toate că s-au dat din partea ministerului îndrumări concrete, prin instrucțiunile de organizare a gospodăriei de SDV-uri, **majoritatea uzinelor constructoare de mașini nu acordă atenția cuvenită acestei importante probleme, lăsînd ca secțiile productive să folosească, în cele mai multe cazuri la discreție, cantități importante de scule, fără a avea stabilite consumurile specifice.**

★

Din enumerarea sumară a unor aspecte, reiese limpede că în întreprinderile industriei constructoare de mașini mai sînt importante rezerve pentru folosirea deplină a capacităților sculăriilor. Valorificarea acestor rezerve, prin luarea de măsuri corespunzătoare, va contribui la îmbunătățirea generală a dotării proceselor tehnologice cu SDV-uri și, deci, la îmbunătățirea tuturor indicatorilor de plan.

ing. Victor RADEȚCHI
din Direcția generală tehnică, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

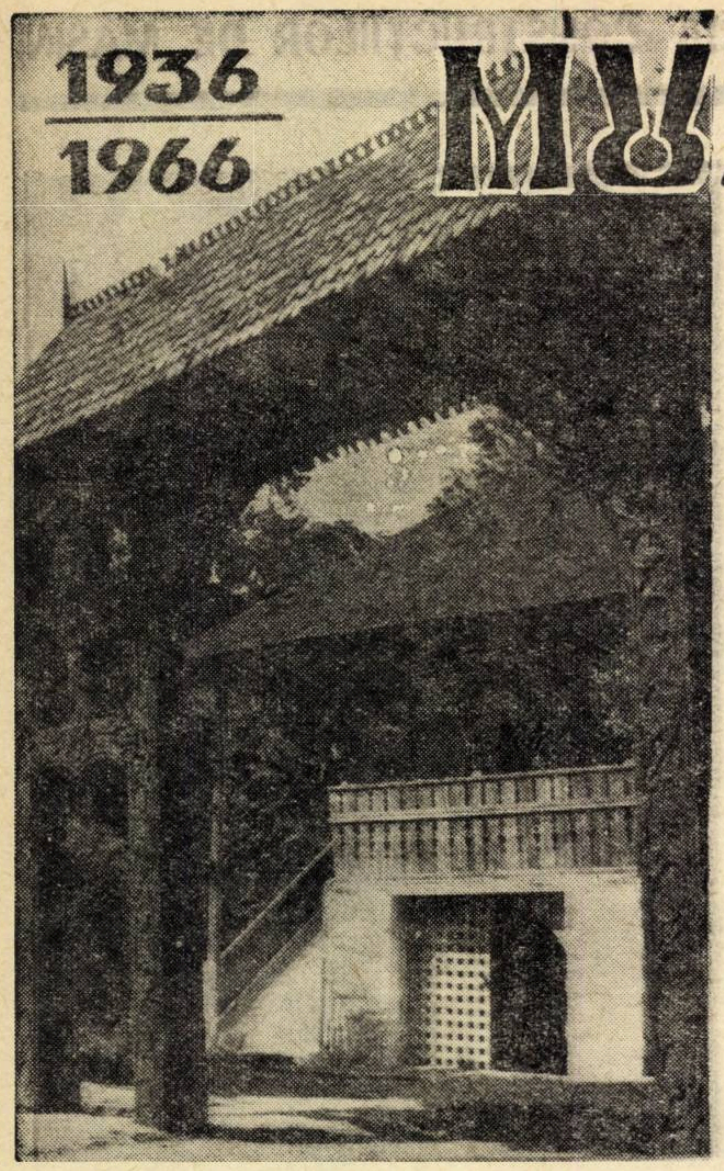

MUZEUL SATULUI

O LECŢIE VIE

IDEEA unui muzeu în aer liber are în România antecedente istorice mai vechi. Încă în 1867, Al. Odobescu considera indicată prezentarea în expoziţii a culturii tradiţionale populare prin unităţi caracteristice complexe — prin gospodării ţărăneşti complete — cu locuinţe, construcţii anexe şi inventarele lor originale. O dată cu înfiinţarea în 1902 a *Muzeului etnografic şi de artă naţională*, prof. Al. Tzigara-Samurcaş — rezervat faţă de ideea muzeelor în aer liber — a adus în Bucureşti şi a expus în muzeul pe care-l conducea, vestita casă a meşterului Mogoş din Oltenia de nord şi mai tîrziu biserica Turea din regiunea Cluj, cărora le-a acordat o importanţă reprezentativă maximă. În anii 1922—1923 prof. Romulus Vuia a pus bazele unui început de muzeu în aer liber pe colina împădurită de la Hoia în preajma oraşului Cluj.

Începînd din anul 1925 s-au desfăşurat la sate cercetările sociologice concrete organizate, în cadrul Universităţii din Bucureşti, de către profesorul Dimitrie Gusti, cu largi colective de specialişti şi studenţi, ceea ce a condus treptat la ideea organizării Muzeului Satului. Acesta a prins viaţă printr-un larg efort colectiv, în anul 1936, din iniţiativa prof. D. Gusti, cu concursul scriitorului Victor Ion Popa, al lui H. H. Stahl, Mihai Pop, Fl. Florescu, subsemnatul şi mulţi alţii.

În ultimii ani cercetările Muzeului Satului au fost cu precădere orientate spre cunoaşterea transformărilor multilaterale survenite în viaţa satelor cooperativizate şi a modului în care se reflectă progresele realizate în structura satelor şi în locuinţa ţărănească de astăzi. Cercetările de teren au constituit în anii 1948—1966 calea necesară pentru realizarea şi dezvoltarea Muzeului Satului.

Unităţile muzeale locale, selecţionate pe bază istorică, geografică, economică, socială, tehnică şi estetică, transferate din cele mai originale zone etnografice ale ţării, cu aplicarea unor reguli speciale, au fost plasate în parc după locurile de origine, grupate pe principalele regiuni istorico-administrative ale ţării. Expoziţia permanentă a muzeului cuprinde în prezent 62 complexe alcătuite din 223 construcţii diferite (faţă de 24 complexe cu 71 de construcţii rămase din 1936) — în care sînt rînduite după regula satelor de origine peste 17 000 obiecte etnografice originale (faţă de 4500 exponate iniţiale). Construită sistematic, echilibrată şi bine conturată, cu o mare diversitate de forme arhitectonice, această expoziţie este unitară şi armonioasă în ansamblul ei. Unitatea sa rezultă din similitudinile formelor culturale ale poporului român.

Tipurile principale de gospodării ţărăneşti aduse aici reflectă felul ocupaţiilor predominante, în raport cu mediul natural înconjurător şi ponderea lor în ansamblul economiei locale.

Muzeul Satului este în acelaşi timp un document important pentru cunoaşterea tehnicilor populare folosite în construcţii — din piatră, lemn, pămînt, chirpici, vălătuci, cărămidă etc. —, a inventivităţii în crearea utilajului folosit în muncă, a instalaţiilor tehnice, industriale, meşteşugăreşti etc.

El este un valoros *document de istorie socială*, care oglindeşte în mod pregnant ierarhizarea ţărănimii după starea materială şi socială în care ea a trăit în trecut. Sînt prezente aici locuinţele foştilor grăniceri, nemeşi, răzeşi sau moşneni, mijlocaşi, iobagi, clăcaşi sau „porţiesi".

Caracterul impresionant al Muzeului Satului rezultă din *autenticitatea tuturor construcţiilor şi obiectelor* transferate aici, din ordonarea lor în concordanţă cu viaţa reală.

Paralel cu dezvoltarea patrimoniului muzeului, a crescut şi interesul manifestat de public, marcat prin saltul de la 15 000 vizitatori în anul 1952 la 200 000 în 1965. În ultimii zece ani (1955—1965), muzeul a însumat cifra globală de 1 246 921 vizitatori, dintre care 791 152 români şi 455 769 străini. Muzeul joacă astfel un rol important ştiinţific, educativ şi politic, el face cunoscut poporul român altor popoare din lume.

Pentru documentarea largă în cercetările istorico-etnografice multilaterale, muzeul mai oferă, un important lot de *fişe etnografice* întocmite în cercetarea de teren pentru toate monumentele şi obiectele expuse, precum şi colecţia de *peste 60 000 documente fotografice* privind aspectele esenţiale ale culturii săteşti a poporului român.

Un personal cu pregătire ştiinţifică de specialitate, cercetători şi îndrumători, desfăşoară o activitate multilaterală, individuală şi colectivă de studiere a formelor de cultură materială şi spirituală de la sate, avînd drept obiectiv, pe de o parte, întregirea cunoştinţelor referitoare la unităţile expuse iar, pe de altă parte, depistarea de noi unităţi şi obiecte exponabile. Anul acesta, de pildă, unele cercetări de depistare se referă la o casă ţărănească din zona Lăpuş şi la o stînă din zona munţilor Retezatului. Cercetări colective se fac pe teme ca *Viaţa satului contemporan, Monografia regiunii Bucureşti ş.a.* Alte teme de studiu se referă la tipul de organizare a interiorului ţărănesc, centre de ceramică populară, ocupaţiile poporului român reprezentate în Muzeul Satului, teme ce vor constitui de altfel, obiecte de comunicări la sesiunea ştiinţifică consacrată aniversării a 30 de ani de la înfiinţarea Muzeului. Documentele, monumentele şi obiectele originale adunate în Muzeul Satului înlesnesc descifrarea aspectelor esenţiale ale dezvoltării noastre social-istorice şi definirea specificului etnic în cultura poporului nostru.

Gh. FOCŞA
directorul Muzeului Satului

...AVEM astăzi nemăsurata bucurie să inaugurăm acest Muzeu al satului, de gospodării ţărăneşti aduse din toate unghiurile ţării...

El este în stare să oglindească mai bine decît orice altceva, bogăţia şi varietatea de viaţă ţărănească, ideile, de atîtea ori adînci, de stil arhitectonic ţărănesc, marea ştiinţă a adaptării la mediu şi a prelucrării mediului, originalitatea în împodobire şi siguranţa instinctivă sau chibzuită a folosirii spaţiului mai larg pentru oameni, vite şi lucruri ; arta şi tehnica românească de la brazdă îşi dau mîna.

O viaţă de sute şi poate de mii de ani ne pătrunde, trecînd pe uliţele acestui sat ciudat, făcut din toate satele ţării. Tot ce este mai al nostru vorbeşte din ei cu un glas care nu se poate să nu zguduie chiar şi pe cel mai nepăsător, pentru că este însuşi glasul trecutului anonim al neamului românesc. Muzeul se transformă astfel într-o şcoală de cunoaştere şi de iubire a satului şi ţăranului nostru...

Pentru că noi nu facem cercetarea satelor decît în vederea unei munci de îmbunătăţire şi de înfrumuseţare, care, credem însă cu tărie şi, aceasta este noutatea felului nostru de lucru, nu se poate face fără cunoaşterea satului.

(Din cuvîntarea rostită la inaugurare de prof. **DIMITRIE GUSTI**).

Zilele acestea sărbătorim un eveniment de o deosebită semnificaţie : 30 de ani de la înfiinţarea Muzeului Satului, o creaţie originală a muzeografiei româneşti, printre puţinele de acest gen pe plan mondial. Păşind pragul acestui muzeu, vizitatorul se află de fapt la izvoarele specificului românesc, exprimat în modele nepieritoare de meşteşug şi artă populară. Exponatele sale compun un impresionant film al creaţiei artistice a talentatului nostru popor, ne vorbesc despre condiţiile de viaţă şi de muncă ale ţărănimii, reflectînd originalitatea, unitatea şi continuitatea culturii noastre de-a lungul istoriei.

„Leagăn al tradiţiilor şi al artei minunate a poporului, ţărănimea — *spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Expunerea la Congresul cooperativelor agricole de producţie* — **este creatoarea comorilor poeziei populare, a Mioriţei, a doinelor şi baladelor. În furtunile veacurilor, ţărănimea a rămas neclintită, păstrînd şi dezvoltînd limba strămoşilor, obiceiurile, portul naţional, conservînd nealterat marile calităţi ale poporului român : hărnicia şi omenia, vitejia şi dîrzenia".**

În procesul revoluţiei culturale, activitatea muzeistică, bucurîndu-se de o permanentă îndrumare din partea partidului şi a statului, a dobîndit o importanţă din ce în ce mai mare în lărgirea orizontului de cultură al maselor. Instituţiile muzeale constituie un însemnat sector al frontului ştiinţifico-ideologic, al revoluţiei culturale.

Problema păstrării şi valorificării patrimoniului cultural-ştiinţific stă în centrul atenţiei partidului şi statului nostru. Căci, în făurirea viitorului, trebuie să îngemănăm noul cu ceea ce este nepieritor, asigurînd continuitatea şi perenitatea culturii noastre. Noua orînduire, care se clădeşte sub ochii noştri, se bazează pe tot ce omenirea a dat mai bun în toate domeniile de activitate, de-a lungul veacurilor.

Muzeul modern — şi aceasta o ilustrează minunat Muzeul Satului — a încetat să mai fie o colecţie de exponate, el se transformă într-un institut de cercetare, într-un focar de cultură şi educaţie patriotică, el apără de pierdere şi valorifică tezaurul culturii, ştiinţei şi artei noastre, este o fereastră deschisă spre trecut, prin care poţi privi, înţelege şi reconstitui societăţi dispărute. În această privinţă, muzeistica se bucură în ţara noastră de o tradiţie valoroasă. Muzeul nu are rolul numai de a acumula şi clasifica, ci şi pe cel de a spori cunoştinţele prin noi cercetări, de a le corela cu cele din trecut, pentru a fi transmise generaţiilor viitoare. În etapa actuală, această latură a activităţii muzeelor capătă, sub îndrumarea partidului şi statului, o mare amploare, constituind o pîrghie puternică în înfăptuirea revoluţiei culturale în patria noastră.

Casa meşterului Mogoş, din lemn de stejar, cu prispă şi foişor, ridicată în anul 1875 (satul Ciaur-Gorj, regiunea Oltenia)

ORIGINEA IDEII

NU-MI amintesc ca profesorul D. Gusti să fi avut preocupări muzeistice de specialitate, înainte de anul 1925, cînd a iniţiat, împreună cu Seminarul său de la Universitatea din Bucureşti, cercetări concrete de sociologie rurală.

Cercetările de sociologie rurală, aşa cum erau concepute de şcoala Gusti, aveau, în acelaşi timp, un caracter concret şi complex. Ele constau în studiul foarte minuţios al satului, casă de casă, om de om, cu toate organizaţiile, instituţiile, grupările, activităţile şi împrejurările, studiu efectuat din cît mai multe puncte de vedere ştiinţifice existente, de la geologie, geografie, zoologie, botanică, la economie, administraţie, drept, religie, morală, artă, psihologie. Cum „echipa monografică" se compunea din zeci de cercetători (uneori peste o sută), care munceau organizat, timp de mai multe săptămîni, pînă la 2—3 luni, în acelaşi sat, uneori cu reveniri, este uşor de înţeles că nimic nu scăpa din ceea ce merita să fie văzut sau auzit. Aşa au ajuns „sociologii" din acea vreme, cunoscători mai mult ai doctrinelor decît ai realităţilor, să ia contact cu faptele care, atunci cînd aveau o înfăţişare materială, erau unelte, produse ale industriei casnice, produse meşteşugăreşti, mobilier, obiecte de artă, de îmbrăcăminte, de magie, de cult, podoabe de corp, etc. Unele dintre acestea erau arhaice, păstrate numai ici-colo, ca prin minune, insular, supravieţuiri fragmentare ale unor tipare de viaţă în ansamblul lor de mult dispărute.

DE LA MUZEE LOCALE...

S-a pus deci colectivelor de „cercetări monografice" una dintre problemele cele mai delicate. Ce este de făcut cu asemenea materiale, foarte variate, foarte vechi, foarte rare, foarte preţioase, dar în acelaşi timp perisabile şi condamnate pieirii ?

O soluţie — practicată mai ales de către „echipele studenţeşti", — era strîngerea lor în colecţii sau muzee locale (şcolare, parohiale, ale căminelor culturale etc.).

Altă soluţie ar fi fost strîngerea şi depozitarea lor la muzeele existente, dar acestea nu erau, pe atunci, pregătite să le primească şi să le valorifice.

Aceste materiale însă căpătaseră o însemnătate sociologică, locul lor normal fiind acolo unde se făcea sociologie. La Fundul Moldovei (Cîmpulung-Bucovina), în cea de-a patra campanie, întreprinsă în vara anului 1928, s-au cules pentru prima dată în chip sistematic, de către întreg colectivul de monografişti, cu fişe de identificare uniform redactate, după reguli ştiinţifice, obiectele destinate unui studiu ulterior. Tot atunci s-a organizat prima expoziţie de acest gen — primul „muzeu" al Seminarului, — într-una din sălile şcolii din localitate, cu concursul unui specialist de seamă, al sculptorului şi muzeologului Mac Constantinescu, monografist şi el, laureat al „Şcolii Luvrului".

...LA EXPOZIŢIA DE LA BARCELONA ŞI MARELE PREMIU, a fost numai o „repetiţie generală". Materialele de la Fundul Moldovei au fost transportate la Bucureşti şi expuse din nou, laolaltă cu materialele ştiinţifice adiacente şi cu obiectele aduse vara precedentă de la Nereju, în sălile Seminarului de sociologie, de astădată într-un „muzeu sociologic", adresat unui public mai larg. Parte

FRESCĂ SOCIALĂ ŞI TEZAUR AL CREAŢIEI POPULARE

din acele materiale au fost trimise anul următor la standul României de la Expoziţia de la Barcelona, obţinînd, ca un bun augur, premiul ei cel mare (Grand Prix).

„ODAIA DRĂGUŞANĂ"

După cea de-a cincea „campanie monografică", de la Drăguş (Făgăraş), din 1929, s-a organizat o nouă expoziţie, tot în sălile Seminarului de sociologie, cu rezultate, fără îndoială, superioare. Prof. D. Gusti i-a spus, în cuvîntarea inaugurală, muzeu sociologic. „Odaia drăguşană", dusă ulterior la Expoziţia de igienă socială de la Dresda, a obţinut şi ea „Diploma de Onoare".

În anii următori, preocupările muzeistice s-au deplasat de la catedra de sociologie spre acţiunea culturală, desfăşurată de către „echipele studenţeşti".

Păstrez vie în minte „Expoziţia echipelor studenţeşti" din 1934 şi din anii următori. După expoziţiile Seminarului de sociologie, expoziţiile acestea au constituit a doua etapă pregătitoare a Muzeului Satului, care avea să adăpostească toate materialele strînse şi expuse pînă atunci de către echipele monografice şi cele studenţeşti. Se ducea astfel pînă la capăt, în forma instituţională de amploare şi durată, o idee care s-a conturat şi s-a realizat în forme modeste şi temporare încă de la primele cercetări monografice.

Ceea ce aş dori să subliniez în încheiere, este faptul că Muzeul acesta nu este o copie a nici unei instituţii similare mai vechi sau de peste hotare. El s-a născut dintr-o experienţă exclusiv românească şi constituie, în consecinţă, o mîndrie naţională pe deplin îndreptăţită.

Traian HERSENI

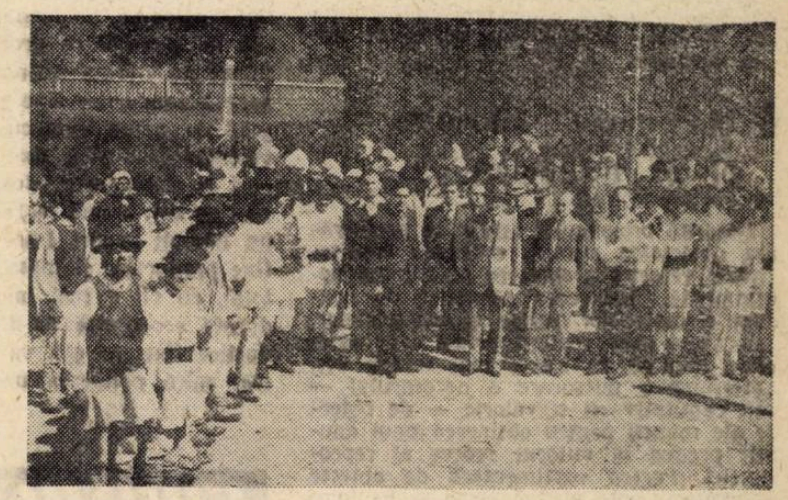

Solemnitatea încheierii lucrărilor celei dintîi şcoli de îndrumări sociale organizate de o echipă studenţească în satul Leşu — 1935

SINTEZĂ A CERCETĂRILOR DE TEREN

PRIN Muzeul Satului, D. Gusti a urmărit să oglindească viaţa contemporană a satului românesc, nu prin obiecte disparate de artă ţărănească, ci prin prezentarea unor gospodării mutate în întregime la Bucureşti.

Cei mai mulţi dintre cercetătorii utilizaţi de Gusti în alegerea gospodăriilor pentru Muzeul Satului erau formaţi în activitatea de cercetare a echipelor studenţeşti, alcătuite în decurs de 5 ani din peste 1600 de studenţi şi peste 900 de tehnicieni. În perioada anilor 1934—1938, cercetările efectuate reprezentau cea mai de seamă cercetare de teren realizată vreodată în sociologia mondială de pînă atunci. Merită să reamintim că cei peste 850 de cercetători din vara anului 1938, a căror lucrare colectivă s-a concretizat în cele 5 volume intitulate „60 de sate româneşti cercetate de echipele studenţeşti" predaseră la sfîrşitul cercetării recensămîntul demografic şi economic a 42 sate, bugetele a 340 de gospodării din 57 de sate, monografiile sumare a 30 de sate, anchetele medico-sociale şi asupra alimentaţiei în 328 de gospodării din 53 de sate şi tot pentru aceste sate anchete asupra mortalităţii infantile şi anchete asupra învăţămîntului şi cititului etc.

Această cercetare de teren apare chiar şi azi ca una din realizările de seamă ale sociologiei româneşti şi nu este deci întîmplător că, sociologii de peste hotare au ales pe prof. Gusti ca preşedinte al celui de-al XIV-lea Congres Internaţional de Sociologie prevăzut a se ţine la Bucureşti în 1939. Se urmărea astfel ca sociologii din toată lumea să poată cunoaşte la faţa locului realizările concrete ale şcolii sociologice româneşti. În cadrul acestor realizări ar fi figurat ca una din cele mai semnificative înfăptuiri Muzeul Satului, dacă deschiderea Congresului n-ar fi fost împiedicată de izbucnirea războiului.

În cursul călătoriei sale în America, în prelegerile ţinute la universităţile din Harvard, Wisconsin, Chicago, Yale etc., Gusti a prezentat profesorilor şi studenţilor americani experienţele sale, care au stîrnit un interes deosebit. La Harvard, prelegerea lui Gusti a fost deschisă de Talcott Parsons, renumitul sociolog american contemporan. Impresia puternică lăsată de Gusti sociologilor de peste hotare se verifică şi prin scrisorile unor personalităţi ştiinţifice marcante, ca Robert Mac Iver, Jacques Lassaigne şi alţii, trimise în legătură cu volumul de „Pagini alese" din opera prof. Gusti apărut recent.

Pentru sociologia contemporană, Dimitrie Gusti rămîne un precursor al cercetărilor efectuate pe teren cu echipe complexe, multidisciplinare. Răsunetul lucrărilor sale a determinat participarea directă la anchetele din România a unor sociologi polonezi, cehi, maghiari, germani, americani etc., care veneau să studieze şi să-şi însuşească metodele de lucru româneşti. Experienţa dobîndită de ei este aplicată în lucrările sociologice contemporane din ţările amintite.

Octavian NEAMŢU

UN IZVOR DE INSPIRAŢIE PENTRU ARHITECŢI

PRIN aducerea la Bucureşti a celor mai reprezentative tipuri de construcţii populare din ţară, Muzeul Satului realizează o culegere de creaţii populare de cultură materială şi spirituală milenară, care constituie azi un izvor de inspiraţie şi pentru arhitecţii din ţara noastră.

Arhitecţi de renume — ca Ion Mincu, Cristofi Cerchez — au folosit arhitectura populară ca bază de inspiraţie. Totuşi, este cunoscut că foarte puţini arhitecţi, în trecut, s-au aplecat asupra arhitecturii populare, s-au inspirat din ea.

Muzeul Satului constituie, astăzi, pentru arhitecţi, un extras, o sinteză ştiinţific orînduită, a creaţiei poporului nostru. El pune în evidenţă o unitate stilistică pe ţară în ce priveşte unele piese arhitecturale (prispă, foişor, polată, streaşină, acoperiş), specific româneşti, atît funcţional cît şi plastic. De asemenea, reliefează deosebiri regionale şi locale ale acestora în ce priveşte proporţiile, materialele, finisajul şi detaliile corespunzătoare reliefului, climei, ocupaţiilor etc. Iar, dacă pot să apară unele asemănări cu arhitecturile populare vecine, arhitectura noastră populară are un anumit joc de forme şi proporţii — simplu şi graţios în acelaşi timp — care-i conferă specificul naţional românesc. Mai mult, simplitatea şi rezolvarea raţională a formelor, imprimă arhitecturii populare româneşti, o anume „modernitate" uşor de recunoscut.

Muzeul Satului nu numai că pune la dispoziţie o amplă documentare de arhitectură pe specificuri regionale, zonale şi locale, dar o şi prezintă adîncit în contextul ei, pe de o parte, gospodăresc, în afara casei şi, pe de altă parte, în interiorul casei: utilaj casnic, meşteşugăresc şi de cîmp, mobilier, covoare şi vase. Arhitectul este condus la o sursă tipologică clară care îl îmbie la o analiză proprie de teren, la o însuşire directă a fenomenului de arhitectură populară în mediul său geografico-istoric şi social-economic. Deşi Muzeul Satului reuşeşte să redea şi atmosfera satului românesc (casele, curţile, aleile şi vegetaţia formînd un tot unitar şi viu), arhitectul este încă obligat să străbată plaiurile, cîmpiile şi munţii cu satele şi oraşele lor mai vechi şi mai noi, cu atît mai mult, cu cît trebuie să se ridice la arhitectură, la urbanistică, care şi ea trebuie să fie specific locală şi naţională.

conf. univ. arh.
Adrian GHEORGHIU

DIN APRECIERILE OASPEŢILOR STRĂINI

● **„E un lucru pe care-l văd pentru întîia oară, cu toate că am călătorit mult. Opera d-voastră, admirabilă prin ideea ei fundamentală, produce o impresie adîncă asupra vizitatorului şi deşteaptă întrînsul inspiraţii mari şi nobile...**

Institutul Balcanic pe care am cinstea să-l prezidez va urmări cu cea mai mare simpatie munca d-voastră şi o va indica, ori de cîte ori se va ivi prilejul, ca exemplul unei înalte activităţi culturale, sociale şi nobile".

Din scrisoarea prof. R. PAREZANIN, preşedintele Institutului Balcanic, adresată prof. D. Gusti. (Sociologia românească I, 1936 nr. 10)

● **„M-a impresionat mult „Muzeul Satului", oferindu-mi prilejul să văd remarcabila creaţie populară «la ea acasă». Eu care m-am născut la ţară, aş fi trăit bucuros în oricare din aceste case care demonstrează înaltul simţ estetic, talentul poporului român".**

Serghei GHERASIMOV
artist al poporului U.R.S.S.

● **„Cea mai frumoasă idee realizată cu autenticitate şi originalitate. Fie ca toate naţiunile să prezinte cu aceeaşi fineţe artele şi munca poporului".**

Pablo NERUDA

● **„Am vizitat în România, în scurta mea călătorie, un muzeu în aer liber — Muzeul Satului, unic în lume, care reflectă o mare grijă pentru păstrarea culturii populare".**

René MAHEU
Director general ad-interim al UNESCO

● **„Construit din elemente autohtone, autentic izvorît din solul românesc, acest muzeu are o valoare de umanitate universală; ar merita să facă obiectul unei publicaţii universale cu difuzare mondială de către UNESCO a cărei sarcină esenţială este să facă cunoscute în lume operele de artă ale tuturor popoarelor, din toate epocile".**

Henri LANGIER
prof. onorar-Sorbona

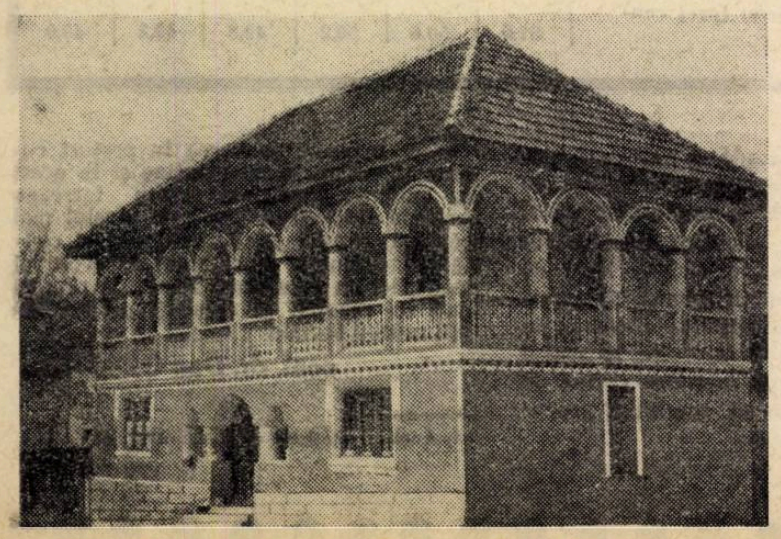

Casă nouă din satul Ţicleni, regiunea Oltenia

SATUL DE AZI ŞI DE MÎINE

TRANSFORMĂRILE fundamentale în viaţa satului, îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale ţărănimii în procesul de edificare a orînduirii socialiste au fost însoţite de creşterea construcţiei de locuinţe şi a construcţiilor social-culturale în mediul sătesc. Numai în anii 1951—1965 au fost construite din fonduri proprii ale ţărănimii peste 1 milion de case noi, ceea ce înseamnă că din fiecare patru familii una s-a mutat în locuinţă nouă.

Satele noastre prezintă însă aspecte caracteristice rezultate din apariţia, în general, spontană a acestor aşezări, în decursul istoriei. Astfel, în zonele de cîmpie găsim localităţi situate la distanţe mari, cu o populaţie numeroasă, însă cu densităţi reduse. Cu totul altfel se prezintă satele din zonele de deal şi din regiunile de podiş care sînt situate pe firul văilor sau în lungul căilor de comunicaţie. Ele au un număr mai mic de locuitori (în jurul a 1 000 de locuitori). Cu cît creşte altitudinea la care se găsesc, satele sînt mai risipite pe dealuri şi au o populaţie numeroasă.

Partidul nostru, ţinînd seama de cerinţele actuale şi de perspectivă ale îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă ale ţărănimii, a trasat sarcina trecerii, pe bază de studii, la sistematizarea satelor care, aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului, trebuie să creeze posibilitatea pentru locuitorii satelor de a folosi în condiţii cît mai bune unităţile comerciale, şcoala, dispensarul, căminul cultural, electrificarea şi alimentarea cu apă. Aceasta va duce, în acelaşi timp, la economisirea terenurilor, la îmbunătăţirea, în general, a condiţiilor de viaţă de la sate.

În prezent, au fost elaborate studii pentru sistematizarea raioanelor Slatina, Călăraşi, Slobozia, Negru Vodă, Gherla şi altele.

În acelaşi timp, au fost elaborate de către organele de proiectare ale sfaturilor populare regionale un număr de 30 de schiţe de sistematizare de sate în regiunea Dobrogea (satele Băneasa, Ostrov, Mihai Viteazu etc.); de asemenea, au fost întocmite schiţe de sistematizare şi pentru unele sate din regiunile Bucureşti şi Galaţi. Aceste schiţe de sistematizare de sate, au fost utilizate la amplasarea noilor construcţii de locuinţe, construcţii social-culturale, precum şi ca orientare în problemele de dezvoltare viitoare a localităţilor.

Fiecare localitate necesită o analiză sub aspecte multiple: ca bază de producţie, ca amplasament faţă de celelalte aşezări, ca mărime şi grad de dotare social-culturală, ca posibilităţi şi necesităţi de dezvoltare în viitor. De aceea, este necesar să se urmărească încă de pe acum unele principii fundamentale de care să se ţină seamă în procesul continuu de construcţie şi reconstrucţie.

Unul din aceste principii este acela de a obţine o mărire continuă a densităţii populaţiei şi locuinţelor în cadrul vetrelor de sat. Acestea se pot obţine printr-o utilizare cît mai raţională a terenurilor libere din vatră, precum şi printr-o dimensionare chibzuită a loturilor de casă. Suprafeţele mari de loturi şi numărul redus de locuitori conduc la ridicarea pe cap de locuitor, a cheltuielilor pentru electrificare, pentru construcţii social-culturale sau de interes obştesc. De asemenea, utilizarea construcţiilor social-culturale este mai bună, dacă populaţia este concentrată în jurul acestora, decît dacă e răspîndită la distanţe mari. De aici rezultă importanţa amplasării construcţiilor de locuit, atît în vatra satului cît şi în jurul centrului social-administrativ al acestuia precum şi a folosirii cît mai economice a terenurilor libere, fie pentru construirea de locuinţe, fie pentru construcţii social-culturale.

Organizarea centrului social-administrativ, în cadrul satelor în curs de transformare, este o problemă care necesită încă conturări mai precise, pentru care sînt necesare studii experimentale din care să se reflecte cît mai mult caracteristicile specifice zonei şi arhitecturii locale tradiţionale, adaptate noului mod de viaţă şi metodelor de construcţie actuale.

arh. Ioan BAUCHER

CONSULTAȚIE

FONDUL DE ÎNLOCUIRE

IN sensul cel mai general, fondul de înlocuire constituie o categorie economică a reproducției simple, servind înlocuirii în natură și valorice a mijloacelor de producție consumate într-un proces de producție dat. Analizînd însă atent structura materială și valorică a fondului de înlocuire constatăm că definiția dată mai sus acestei categorii apare nesatisfăcătoare.

● Nu numai înlocuire, ci și acumulare

Datorită progresului tehnic în prelucrarea obiectelor muncii, mărimea cantitativă și valorică a acestora nu rămîne neschimbată. Reducerea normelor de consum a materiilor prime și materialelor, înlocuirea unor materii prime sau materiale scumpe cu altele mai ieftine etc. determină o micșorare a necesarului — atît cantitativ cît și valoric — de obiecte ale muncii pentru obținerea unui anumit produs în viitorul proces al reproducției. Partea suplimentară de obiecte ale muncii, care virtual urma să fie folosită tot ca fond de înlocuire, își schimbă inevitabil destinația, devenind un element component al fondului de acumulare. Deși această schimbare are loc, din punctul de vedere al procesului de producție încheiat și al evidenței contabile și statistice *partea respectivă continuă să figureze la fondul de înlocuire.*

Și mai pregnant apare acest proces în ce privește cealaltă parte a fondului de înlocuire, concretizată din punct de vedere material în uzura mijloacelor de muncă, iar din punct de vedere valoric în fondul de amortizare.

Progresul tehnic actual acționează rapid în direcția perfecționării mijloacelor de muncă, atît sub aspect cantitativ (gabarit) și calitativ (parametri tehnici ai randamentului), cît și valoric. Ca urmare, după trecerea perioadei de funcționare a unui mijloc de muncă, fondul de amortizare constituit se dovedește de regulă mai mare decît este necesar pentru înlocuirea mașinilor respective. Partea suplimentară servește și în acest caz la sporirea fondului de acumulare, deși din punctul de vedere al procesului de producție pentru care a fost folosit mijlocul de muncă ce se cere înlocuit, această parte, în evidență, continuă să constituie un element component al fondului de înlocuire. Mai mult, fondul de amortizare constituit în vederea înlocuirii peste o anumită perioadă de ani a mijloacelor de muncă folosite capătă o utilizare productivă imediată, stimulînd și pe această cale ritmul reproducției lărgite.

Cu cît este mai accentuată pătrunderea progresului tehnic în economie și se manifestă necesitatea sporirii nivelului și ratei acumulării, cu atît sporește mărimea fondului de amortizare. În același timp, însă, cu cît crește fondul de amortizare, sporește și partea acestuia ce poate fi folosită pentru reproducția lărgită.

Nu trebuie uitat că în practică, unele mijloace de muncă pot fi amortizate peste valoarea lor. Este limpede că după amortizarea integrală, valoarea ce continuă să fie alocată la fondul de amortizare constituie în esență o acumulare. În aceeași direcție influențează operațiunile de modernizare a utilajelor, precum și reparațiile capitale care măresc durata de funcționare a mijloacelor de muncă, uneori peste cea luată în calcul la stabilirea normelor de amortizare.

Situațiile de mai sus ne obligă să lărgim în mod corespunzător definirea fondului de înlocuire și anume că ***el este o sursă de acumulare cu o pondere tot mai ridicată în procesul reproducției lărgite.***

● Factori ce influențează mărimea și structura

La un anumit nivel al dezvoltării forțelor de producție, volumul fondului de înlocuire este condiționat de mărimea normelor de consum a obiectelor muncii, a echivalentului uzurii mijloacelor de muncă, precum și de viteza de rotație a mijloacelor circulante. Accelerarea vitezei de rotație atrage nemijlocit sporirea fondului de înlocuire. Or, viteza de rotație a obiectelor muncii fiind de regulă mult mai mare decît a mijloacelor de muncă, ponderea primelor ocupă o poziție hotărîtoare în structura fondului de înlocuire (cu unele excepții, ca de exemplu, în transporturi). Această afirmație este confirmată întru totul de structura prețului de cost al producției industriale. Astfel, — deși datele nu sînt întru totul comparabile — în 1964, în industria republicană ponderea materiilor prime, materialelor, combustibilului, energiei și apei în prețul de cost reprezenta 73,5%, iar a amortizării 6,6%, în timp ce în 1951, prima reprezenta 66,6%, iar secunda — 7,5% [1]).

În aceeași direcție acționează adîncirea diviziunii sociale a muncii în cadrul economiei.

Ponderea mijloacelor de muncă în fondul de înlocuire depinde de: a) relația între valoarea fondurilor fixe productive folosite și valoarea produsului social obținut; b) durata economică de funcționare a fondurilor fixe productive. La un grad de uzură dat, cu cît e mai mare valoarea fondurilor fixe productive în raport cu valoarea produsului social reprodus, cu atît e mai mare ponderea lor. La un anumit raport între masa fondurilor fixe productive și masa produsului social total, cu cît e mai mică sau mai mare durata economică de funcționare a fondurilor fixe, cu atît va fi mai mare sau mai mică ponderea uzurii și, respectiv, mai mare sau mai mică ponderea fondului de înlocuire în produsul social total.

Întrucît, după cum s-a arătat, viteza de rotație a valorii obiectelor muncii este mai mare decît a valorii mijloacelor de muncă în cadrul unei perioade date pentru care se determină fondul de înlocuire (un an), ritmul de *creștere a primelor* în expresie valorică este mai rapid decît ritmul de creștere a fondului de înlocuire pe ansamblu; implicit, ritmul de creștere în expresie valorică a mijloacelor de muncă este mai lent. Ponderea mai ridicată a valorii obiectelor muncii în cadrul fondului de înlocuire, ca urmare a înregistrărilor repetate, față de ponderea valorică a mijloacelor de muncă, din cauzele menționate, nu poate fi confundată nici un moment cu structura producției sociale, unde, dimpotrivă, ponderea mijloacelor de muncă depășește ponderea obiectelor muncii. De aici apare cu o deosebită pregnanță importanța indicatorului produsul social final, care, curățind produsul social total de dublele înregistrări provocate de extinderea continuă a diviziunii sociale a muncii și a implicațiilor ei, dă o imagine concludentă a relației dintre obiectele muncii și mijloacele de muncă pe ansamblul economiei.

Pentru justa determinare a fondului de înlocuire, o importanță deosebită prezintă determinarea pe baze științifice a normelor de consum și a normelor de amortizare, precum și cunoașterea influențelor unui anumit tip de progres tehnic asupra procesului de economisire. În condițiile în care progresul tehnic acționează asupra economisirii muncii vii, el nu exercită în general nici o influență asupra valorii fondului de înlocuire din anul respectiv, ci din anii următori. Dacă însă paralel cu acțiunea sa pe linia economisirii muncii vii, are loc și o economisire a muncii materializate, aceasta influențează inevitabil mărimea fondului de înlocuire din acel an. Influența progresului tehnic asupra economisirii muncii materializate poate fi de asemenea distinctă — numai asupra obiectelor muncii sau numai asupra mijloacelor de muncă — după cum poate fi simultană asupra ambelor.

Determinînd creșterea masei și diversificarea structurii mijloacelor de muncă, progresul tehnic acționează direct asupra măririi fondului de înlocuire. În anumite împrejurări, el poate determina o *creștere relativă* sau, dimpotrivă, o *scădere relativă* a ponderii fondului de înlocuire în produsul social total.

Necesitatea stabilirii precise a ponderii fondului de înlocuire în produsul social total ne determină să nu fim de acord cu includerea în fondul de amortizare (fie chiar și cu norme micșorate) a sumelor rezultate din amortizările repetate ale unuia și aceluiași mijloc de muncă. *Considerăm că sumele ce continuă să se recupereze prin prețul de cost după ce mijlocul de muncă a fost total amortizat să fie prinse într-un fond distinct ce ar juca rolul unui fond de compensare pe economie, avînd în vedere că datorită uzurii morale, unele mijloace de muncă trebuie înlocuite înainte de a-și amortiza în întregime valoarea.* În această ipoteză, fondul de compensare propus își păstrează natura sa economică ca fond de înlocuire. În cazul în care sumele rezultate din amortizările repetate nu sînt folosite pentru constituirea unui fond distinct de compensare în scopul menționat mai sus, ele trebuie deduse din fondul de amortizare și incluse în fondul de acumulare, corespunzător cu natura lor reală. Sporind mărimea beneficiului la nivelul întreprinderilor aceasta ar putea servi ca sursă suplimentară de cointeresare materială.

● Corelația cu produsul social total

Un interes deosebit prezintă analiza evoluției fondului de înlocuire pe total și pe principalele ramuri, precum și ponderea ce o deține în produsul social total. În acest scop, am calculat dinamica fondului de înlocuire și ponderea sa după metodologia folosită de E. Dobrescu, în articolul publicat în Probleme economice, nr. 6/1963. Din calculele efectuate, rezultă că în perioada 1950—1964, fondul de înlocuire a înregistrat un ritm mediu anual de creștere egal cu cel al produsului social total. Indicii în lanț relevă însă creșteri procentuale mai mari ale fondului de înlocuire decît ale produsului social total în unii ani (de pildă, 1952, 1954, 1956, 1958), sau mai mici în alți ani (de pildă, 1953, 1955, 1957, 1963). Evident și ponderea fondului de înlocuire în produsul social total a oscilat în jurul celei din 1950.

În industrie, dinamica produsului social a depășit permanent dinamica fondului de înlocuire. În agricultură, în majoritatea anilor, fondul de înlocuire a înregistrat creșteri procentuale mai mari decît produsul social. În general, în anii cu recolte bogate, ritmul creșterii fondului de înlocuire este inferior sau apropiat cu cel al produsului social din această ramură, iar în anii cu recoltă mai slabă — mai rapid. Ca urmare, în timp ce ponderea fondului de înlocuire în industrie, construcții și transporturi marchează o tendință de scădere (deși absolut crește) în agricultură ponderea fondului de înlocuire, îndeosebi in ultimii ani, a crescut.

Menționăm că datele privind, atît dinamica fondului de înlocuire, cît și ponderea lui față de produsul social total, au un caracter cu totul indicativ, datorită modificărilor sensibile de structură ce au intervenit în cadrul acestor ramuri și implicit pe total în perioada 1950—1964, precum și influenței reașezării prețurilor cu ridicata din 1955 și 1963. Tocmai pentru a reliefa aceste influențe, dăm mai jos evoluția ponderii fondului de înlocuire pe total și pe principalele ramuri în prețuri curente și constante (pentru prețuri curente datele sînt luate din Anuarul statistic).

PONDEREA FONDULUI DE ÎNLOCUIRE ÎN PRODUSUL SOCIAL

Anul	din industrie		din agricultură		Total	
	preț crt.	preț const.	preț crt.	preț const.	preț crt.	preț const.
1950	51,6	51,6	44,3	44,3	48,8	48,8
1955	55,0	47,5	37,5	41,9	49,2	47,3
1959	59,6	47,7	34,7	44,6	51,0	42,7
1960	59,2	46,7	34,8	45,6	51,5	47,9
1964	62,8	44,3	41,7	50,6	56,5	49,0

Dacă pe total, diferențele sînt în general mai reduse, observîndu-se în toți anii o mărime mai scăzută a ponderii în prețuri constante, pe cele două ramuri principale ale economiei evoluția ponderii în prețuri curente și constante prezintă tendințe opuse.

În industrie, ponderea fondului de înlocuire în prețuri constante este sensibil mai redusă decît în prețuri curente, tendința accentuîndu-se în mod deosebit în anii șesenalului. Fenomenul exprimă în principal creșterea productivității muncii sociale. Întrucît industria are ponderea principală în produsul social total, precum și în cadrul fondului de înlocuire, această evoluție a determinat și tendința pe total menționată mai sus. În agricultură, dimpotrivă, ponderea fondului de înlocuire în prețuri constante este permanent mai mare decît ponderea în prețuri curente.

Procedînd la examinarea fenomenului numai pentru perioada șesenalului și luînd anul 1959 = 100, situația pe total se prezintă astfel:

	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Produsul social	100	111	123	131	142	159
Fond de înlocuire	100	110,1	121,1	127,9	137	153
Ponderea fondului de înlocuire în prod. social (preț curent).	51,0	51,5	51,7	52,9	55,6	56,5
Ponderea fondului de înlocuire în prod. social (preț constant).	51,0	50,6	50,2	49,8	49,2	49,0

Și în această perioadă se păstrează tendința dominantă, relevată mai înainte, de creștere mai rapidă a produsului social față de fondul de înlocuire, ceea ce relevă un proces pozitiv, strîns legat de creșterea productivității muncii. El exprimă în același timp creșterea eficienței în utilizarea fondului de înlocuire, în sensul că la 1 leu fond de înlocuire revine de la an la an o mărime sporită a produsului social.

În ce privește ponderea în prețuri curente și constante, se menține și în acest caz tendința semnalată pentru întreaga perioadă 1950—1964, respectiv nivelul mai scăzut al acestei ponderi în prețuri constante, tendințele divergente ale evoluției ponderilor în cele două feluri de prețuri fiind un rezultat al creșterii productivității muncii sociale.

conf. dr. Dan GRINDEA

1) Anuarul statistic al R.P.R. 1965, pag. 199.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

INVESTIȚIILE DIN FONDURILE STATULUI ÎN TRIMESTRUL I 1966 COMPARATIV CU TRIMESTRUL I 1965

Planul cincinal de dezvoltare a economiei noastre naționale pe perioada 1966/1970 prevede ritmuri înalte de dezvoltare în toate sectoarele de activitate. Pentru aceasta este necesară înfăptuirea unui vast program de investiții, în condițiile unei eficiențe economice cît mai ridicate.

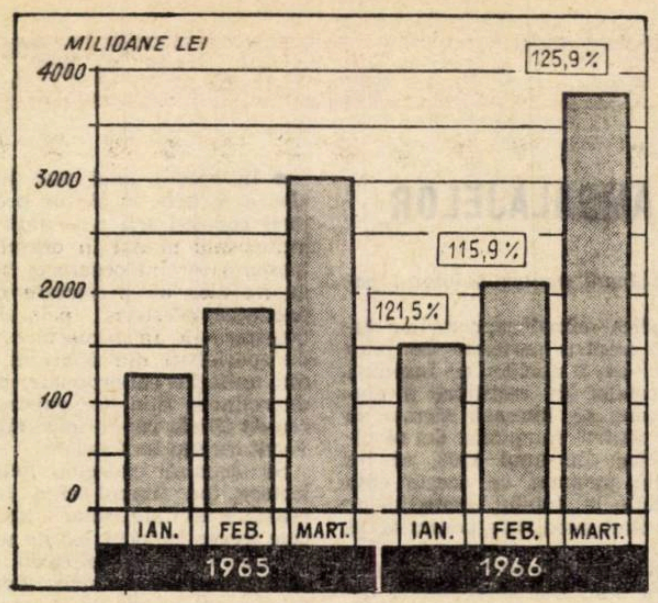

În anul 1966 – primul an al cincinalului – se prevede ca investițiile din fondurile centralizate să crească față de anul 1965 cu 14%.

În primul trimestru al anului 1966 s-au investit din fondurile centralizate peste 7,5 miliarde lei, ceea ce reprezintă o creștere de 22% față de investițiile realizate în trimestrul corespunzător al anului precedent. În fiecare lună din acest trimestru – așa după cum se vede din grafic – se înregistrează o creștere a investițiilor din fondurile centralizate față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Față de creșterea totală a investițiilor din fondurile centralizate în trimestrul I.1966 comparativ cu trimestrul I.1965 (22%) în unele regiuni s-au obținut creșteri mai mari: Dobrogea 47%, Galați 35%, Ploiești 46%. În orașul București investițiile realizate în acest trimestru din fondurile centralizate au crescut față de trimestrul I.1965 cu 34%, iar în orașul Constanța cu 37%.

Cu toate realizările sporite față de perioada corespunzătoare din anul trecut, dacă avem în vedere volumul important de investiții alocat pe întregul an 1966, rezultă că sînt necesare, în continuare, eforturi pentru asigurarea unui ritm și mai susținut de desfășurare a lucrărilor pe șantierele de construcții, astfel încît să se asigure integral realizarea obiectivelor de investiții în conformitate cu graficele stabilite.

COMERȚ ȘI TURISM

OSPITALITATE ȘI RENTABILITATE

AM intrat pe înserate la crama „Cerbul carpatin" din Brașov. De la prima ușă un zîmbet, în stare să prefacă în scrum orice amărăciune, ne-a îndemnat să-l urmăm. Zîmbetul era pe chipul unei ospătărițe, care ne-a urat bun sosit

Am luat loc la o masă și am încercat să avem o convorbire cu tov. Șerban Andreescu, directorul T.A.P. „Carpați"-Brașov.

O întrebare care ne ațița curiozitatea era: ospitalitatea și buna deservire pot face casă bună cu rentabilitatea? Dintre însemnările noastre spicuim cîteva care ne-au reținut atenția în mod deosebit.

● Unități noi în localuri vechi

Un progres remarcabil: de la un restaurant cu 300 de locuri și două hoteluri cu 250 de paturi s-a ajuns astăzi la 30 de unități de alimentație publică (cu peste 11 000 de locuri) și aproape 40 de vile, hoteluri și cabane cu aproape 2 500 de locuri. Grija pentru calitate, estetică și bună deservire constituie în același timp amprenta caracteristică a acestei unități fruntașe pe țară în activitatea hotelieră și de alimentație publică.

De remarcat că numai 3 din noile unități au fost înființate în construcții noi (restaurantele din Poiana-Brașov, Valea Cetății Rîșnov și „Ruia" — ultimul, de fapt a fost extins), restul fiind amenajate în clădiri vechi care au fost reparate și modernizate. S-a avut în vedere ca prin investiții minime să se obțină maximum de randament, confort și bună deservire. Este suficient să arătăm că prin modernizarea bufetului automat „Carpați" din Brașov, cu o investiție de un milion lei, s-a reușit să se sporească volumul desfacerii unității cu peste 50%, realizîndu-se totodată un beneficiu de peste 7% din vînzare.

● De la simplu la complex

UN lucru esențial care s-a urmărit: crearea unei mari varietăți de unități. Se caută ca fiecare unitate să aibă ceva specific, care s-o deosebească de celelalte. Aceasta înlătură monotonia, asigurînd surse de atracție pentru clienți. Așa, de pildă, numai în cadrul celor șapte unități din Brașov s-au asigurat diferite forme de servire ca: restaurant clasic, braserie, autoservire la mese cu scaune, autoservire la mese în picioare, bar de zi, bar de noapte, cramă cu degustarea vinurilor etc. În unitățile mari există mai multe secții și saloane, fiecare cu un profil propriu. Numai la „Cerbul carpatin", bunăoară, funcționează un restaurant, o braserie, o secție de cafe-cofetărie-bar cu scaune, o cramă cu vînărie, o sală de degustare și o vinotecă, un bar expres etc.

Ca forme noi de servire aplicate în T.A.P. „Carpați", remarcăm cu deosebire cunoscuta cramă „Cerbul carpatin".

Pentru banchetele mari, pentru grupurile de turiști se practică sistemul efectuării unei largi degustări de vinuri, în sala special amenajată și dotată în acest scop, cu care ocazie se servesc la degustare vinuri din diferitele podgorii ale țării, de la vinurile din regiunile Tîrnavelor, Drăgășanilor și pînă la cele din Odobești, Murfatlar și Cotnar; consumatorilor oferindu-li-se posibilitatea să aleagă vinul pe care îl doresc, de la cele mai seci și pînă la cele de desert, fiecare cu caracteristicile și buchetul specific varietății.

În anul 1964 s-a introdus, pentru prima dată, forma de servire a barului de zi, în prezent funcționînd numai în T.A.P. „Carpați" șase secții de acest gen, ele luînd amploare și în țară.

● Un indicator important: zîmbetul

ARE deosebită importanță felul în care sînt primiți oaspeții în unitățile hoteliere, cît și în cele de alimentație publică. Personalul de serviciu trebuie să lase o impresie plăcută. În ultimul timp, se practică sistemul ca clientul să fie primit la intrarea în local de către un șef de sală, bine pregătit profesional, și care-l conduce pînă la masa preferată. În acest timp, se fac discuții utile, pe linia dorințelor consumatorului și a posibilităților de satisfacere a lor, în scopul acomodării clientului și pentru evidențierea ospitalității noastre tradiționale. Prin acest sistem, prin stabilitatea personalului de înaltă calificare profesională, se reușește să se cunoască de la început preferințele consumatorilor care frecventează des unitățile respective, procedîndu-se în consecință.

Pentru satisfacerea cerințelor turiștilor individuali și în grupuri, care stau mai multe zile în unitățile noastre, se procedează la întocmirea meniurilor zilnice, după ce în prealabil sînt consultați asupra preferințelor, înlăturîndu-se sistemul meniului uniform pentru toți membrii grupului.

În prezent este în curs de experimentare sistemul de servire „francez", în care organizarea servirii mesei se face numai prin intermediul șefului de sală, cu întocmirea notei de plată la casă, de personal specializat, chiar în momentul terminării mesei. În acest fel, ospătarului îi rămîne la dispoziție timp suficient pentru efectuarea unei serviri de calitate, permanente fără părăsirea salonului și a meselor clientelei sale.

Tendința este de a forma personalul în așa fel, încît fiecare să devină — pe lîngă elementul de servire al vizitatorilor — un adevărat sfătuitor și consilier tehnic al turistului.

— Precum se vede la „indicatorul" ospitalitate planul se îndeplinește cu succes. Ne-ar interesa, în acest caz, „reacția" celorlalți indicatori... Ne referim la eficiența economică a ospitalității...

— N-avem depășiri senzaționale la nici un indicator. Planul însă a fost realizat, iar la indicatorii de bază depășit. Iată cîteva cifre de pe primul trimestru al acestui an: planul de desfacere la unitățile de alimentație publică — realizat 115,8%; planul la unitățile hoteliere — realizat 120·4%; beneficii peste plan — 367 000 lei.

Subliniem că e vorba de primul trimestru cînd sezonul nu este specific activității turistice. Sperăm ca în următoarele două trimestre — cînd ne găsim în plin sezon turistic — cifrele principalilor indicatori economici să progreseze pe măsura eforturilor depuse.

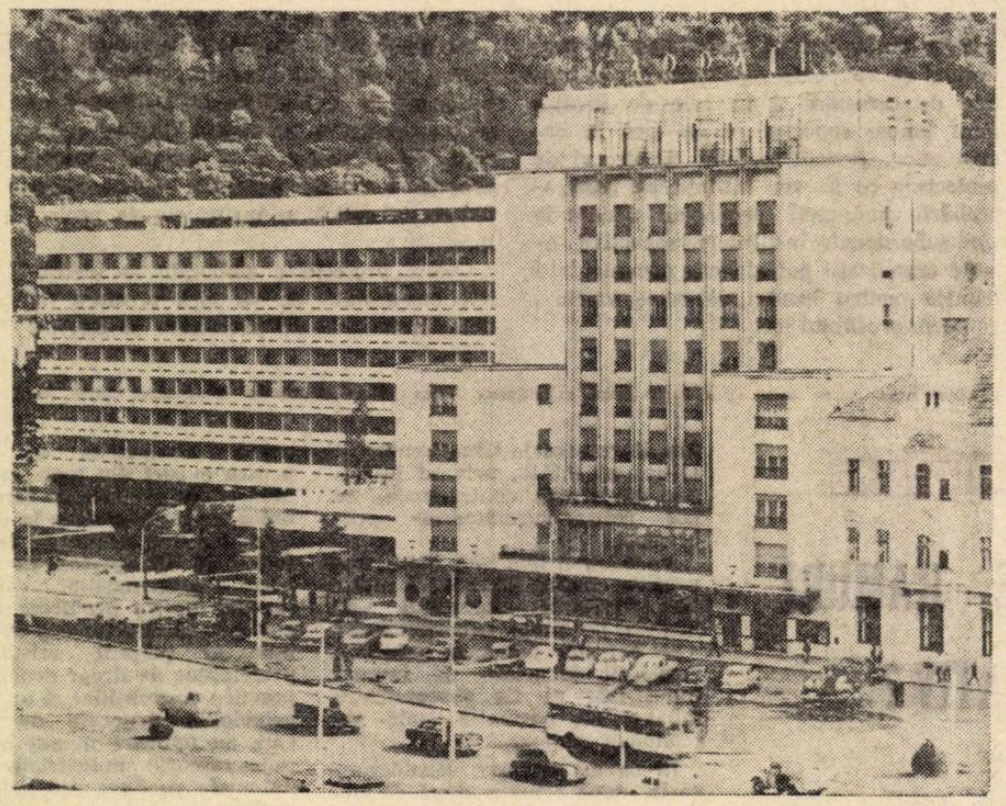

Hotelul „Carpați"-Brașov

★

EXPERIENȚA lucrătorilor de la trustul brașovean, unde comerțul face casă bună cu turismul, unde tradiționala ospitalitate românească se armonizează perfect cu rentabilitatea, merită să fie bine cunoscută și reluată de cît mai multe unități din celelalte localități ale țării. Căci, locuri atractive pentru turiștii din țară și de peste hotare există și la Suceava, și la Iași, există în Maramureș și în Argeș, la Bacău și la Cluj. Deci, comerțul, serviciul în unitățile hoteliere și de alimentație publică, trebuie să țină pasul cu atractivitatea mereu sporită a obiectivelor turistice. Nu-i un lucru imposibil. Brașovul continuă să o dovedească.

D. TĂRNĂUCEANU
Stan VLAD

IN CONSTRUCȚIE

● Pe șantierul hidrocentralei de pe Argeș, **paralel cu lucrările de la uzina centrală, se desfășoară CONSTRUCȚIA MICROCENTRALELOR DE PE RÎURILE AFLUENTE. Pe rîul Vîlsan a început betonarea barajului, iar pe rîul Doamnei barajul a atins 22 de m, depășind jumătatea înălțimii finale.**

● **În regiunea Crișana, la Marghita se construiește CEA MAI MARE AUTOBAZĂ DIN VESTUL ȚĂRII. Aici se va asigura, prin instalații moderne, întreținerea a 300 de vehicule simultan.**

● **S-a încheiat MONTAJUL UTILAJULUI ȘI INSTALAȚIILOR** la Uzina chimică din Pitești, **profilată pentru producerea negrului de fum de înaltă abrazivitate.**

IN PROBE TEHNOLOGICE

...LINIA DE AMONIAC de la Combinatul chimic din Turnu Măgurele. **Linia va produce anual 100 000 de tone de amoniac.**

...FABRICA DE ANHIDRIDĂ FTALICĂ din cadrul COMBINATULUI PETROCHIMIC DIN PLOIEȘTI. Producția anuală 6 000 de tone.

...STAȚIA CENTRALĂ DE COMPRESOARE de la Paroșeni. **Capacitatea stației este echivalentă cu toate stațiile existente în Valea Jiului în 1955.**

...FABRICA DE CELULOZĂ DIN STUF de la Combinatul de hîrtie și celuloză

CURIER

Brăila. **Noua fabrică va dubla producția de celuloză a combinatului.**

PERFECȚIONĂRI TEHNICO-ORGANIZATORICE

● **La mina Aninoasa a fost pusă în funcțiune o INSTALAȚIE COMPLET AUTOMATIZATĂ de extracție și transportare a cărbunelui. Capacitatea zilnică: 6 000 de tone.**

● **Uzina metalurgică din Iași s-a îmbogățit** cu linia tehnologică automată pentru profile îndoite — **prima de acest fel din țară.**

URBANISM

● **La Iași a început construcția a două importante obiective: un nou pod peste Bahlui (profilat pentru transporturi grele) și un mare hotel în Piața Unirii.**

● **O magistrală termică de trei kilometri va asigura la Oradea termoficarea a încă 1 600 de apartamente și a numeroase grupuri de deservire social-culturală.**

● **În vederea măririi debitului de apă potabilă pentru oraș, în apropiere de** Bacău, **se desfășoară intense** lucrări pentru foraje stații de pompare și conducte.

CONSFĂTUIRI, SESIUNI ȘTIINȚIFICE

● **Filiala din Cluj a Academiei a organizat o consfătuire cu tema: „Noi aspecte ale cercetării științifice în industrie" la care au participat academicieni, cercetători științifici, specialiști din regiune. Printre problemele dezbătute s-au înscris cercetarea complexă prin colaborarea specialiștilor din domenii limitrofe și aplicațiile industriale ale mașinilor electronice de calcul.**

● **A avut loc sesiunea științifică anuală a Institutului de cercetări științifice din silvicultură, care a dezbătut, în principal aspecte privind valorificarea superioară a masei lemnoase.**

● **În localitatea Geoagiu — regiunea Hunedoara, s-a desfășurat o consfătuire pe țară a horticultorilor la care s-a adoptat planul de cercetări științifice în acest domeniu pe anii 1966—1967.**

SOLUȚII NOI IN CIRCULAȚIA AMBALAJELOR

PRIN Decizia nr. 2 din 26 februarie 1966 Primul Arbitru de Stat în temeiul art. 4 din H.C.M. nr. 1622/1957 a modificat art. 47, 48 și 49 din Condițiile fundamentale pentru livrarea produselor din metal, mașini și utilaje, produselor refractare, minereurilor și cocsului metalurgic, în sensul că, ambalajele (lăzi de lemn) în care se livrează sîrmă de oțel bobinată, folosită de unitățile agricole socialiste pentru balotatul paielor, se restituie într-o cotă minimală de 90% din totalul ambalajelor primite.

Cît privește termenele de restituire s-a statuat că acestea sînt : 15 iulie pentru 30%, 31 iulie pentru 40% și 31 octombrie pentru 20% din ambalajele ce urmează a fi restituite.

Sus-citata decizie a intrat în vigoare pe data de 1 aprilie 1966.

În practică s-au ivit neînțelegeri cu privire la faptul dacă, din moment ce Decizia nr. 2/1966 a intrat în vigoare de la data de 1 aprilie 1966, termenele prevăzute de aceasta sînt aplicabile și contractelor încheiate anterior acestei date sau numai celor încheiate după 1 aprilie a. c.

Avînd a se pronunța asupra acestui aspect, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 887 din 19 aprilie 1966 dată în exercitarea dreptului de control, *a statuat că prevederile Deciziei nr. 2/1966 nu pot fi aplicate numai raporturilor juridice stabilite pentru perioadele de plan ulterioare datei de 1 aprilie 1966, ci tuturor raporturilor juridice privitoare la livrarea sîrmei de oțel bobinată pentru balotatul paielor.*

Dacă s-ar aplica numai raporturilor juridice stabilite pentru perioade de plan ulterioare datei de 1 aprilie, ar însemna că stabilirea cotelor de restituire a ambalajelor în care se livrează sîrma de oțel bobinată pentru campania de recoltare a păioaselor din anul 1966, să nu fie posibilă din moment ce aceste cote trebuie raportate la totalul ambalajelor în care s-au primit produsele pentru anul 1966.

Tot în legătură cu circulația ambalajelor, în practică s-au dat interpretări diferite situației în care sînt de restituit *ambalaje din material plastic* ce nu figurează în condițiile fundamentale cu privire la cota valorică de restituire.

Fiind confruntat, în exercitarea dreptului de control, cu soluționarea unei cereri de rearbitrare în care s-a pus o asemenea problemă, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 964 din 30 aprilie 1966, *a precizat că ambalajele din material plastic nu se încadrează în prevederile Deciziei Primului Arbitru de Stat nr. 20/1959 privind modificarea Condițiilor fundamentale pentru livrarea produselor chimice și, în acest caz, cota valorică pe care furnizorul este ținut să o achite beneficiarei la restituirea ambalajelor va fi stabilită de părți prin contract, iar în caz de dezacord între părți, de către Arbitraj.*

Valentin PRISĂCARU

MĂSURI PENTRU MĂRIREA CAPACITĂȚII DE LUCRU A ORGANIZAȚIILOR DE PROIECTARE

PENTRU a asigura realizarea volumului sporit de investiții la timp și în bune condițiuni, recent, prin H.C.M. nr. 722 din 25 aprilie a. c., s-au aprobat unele măsuri pentru mărirea capacității de lucru a organizațiilor de proiectare și îmbunătățirea activității lor, modificîndu-se în felul acesta și H.C.M. nr. 191/1963. Față de prevederile vechii Hotărîri, noua reglementare cuprinde o serie de elemente noi pe care le prezentăm în cele ce urmează :

● Se mărește astfel, de la 5.000.000 la 10.000.000 lei, valoarea proiectelor pe care le pot elabora serviciile, secțiile, atelierele și birourile de proiectare înființate pe baza aprobării date de conducătorii ministerelor, a celorlalte organe centrale de stat și de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale, la lucrări de amenajări, dezvoltări și lucrări noi, precum și la proiecte de execuție din cadrul unor complexe noi sau existente care au proiecte de ansamblu. Se dă dreptul acestor unități să proiecteze și lucrări de reutilare a întreprinderilor existente cu valori pînă la 25 000 000 lei, din care cel mult 6.000.000 lei lucrări de construcții-montaj, iar pe baza aprobărilor date de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale să întocmească proiecte pentru construcții de locuințe, lucrări social-culturale și administrative cu valori pînă la 10.000.000 lei, care se elaborează pe bază de proiecte tip sau refolosibile.

● Se precizează că activitatea de proiectare ce se poate desfășura în institutele de cercetări și în cele de învățămînt tehnic superior se va face în cadrul unor servicii, secțiuni și birouri de proiectare ce se vor înființa pe baza aprobării conducerii organelor cărora le sînt subordonate institutele respective. Aceste organizații pot elabora documentații tehnice pentru lucrări de orice valoare, conform profilului lor.

● În scopul unei mai judicioase utilizări a forțelor locale de proiectare și evitării concentrării activității de proiectare industrială numai în orașul București, se trasează sarcini organelor tutelare ale organizațiilor de proiectare de a mări capacitatea acestora, prin detașarea sau transferarea în proiectare a unor cadre de specialiști din aparatul lor central și din unitățile subordonate, precum și prin dezvoltarea filialelor existente și înființarea de filiale noi în localitățile centre universitare sau industriale.

Se asigură cadrelor detașate în proiectare, pe timpul cînd lucrează în această activitate, salarii tarifare egale cu cele avute la locul lor de muncă de unde au fost detașați, în cazul cînd acolo au avut salarii mai mari. Personalul detașat în proiectare va fi premiat din fondul de premiere al organizației de proiectare respective, în aceleași condiții ca și personalul din proiectare.

● Se prelungesc pînă în anul 1970, prevederile privind reducerea stagiului în producție a absolvenților din învățămîntul superior și anume : de la 3 ani la cel puțin 1 an pentru ingineri și la cel puțin 6 luni pentru arhitecți.

Organizațiile de proiectare vor lua măsuri ca absolvenții repartizați direct la aceste organizații să efectueze stagiul în producție în cel mult 3 ani după absolvire. Perioada de stagiu se va putea face fracționat, în cel mult 4 etape și numai într-o activitate efectivă de producție. În timpul perioadei de stagiu în producție, absolvenții vor putea fi salarizați de către organizația de proiectare la care sînt încadrați.

● Se prelungește pînă în anul 1970, dreptul organelor tutelare ale organizațiilor de proiectare de a aproba angajarea în activitatea de proiectare prin cumul, pînă la o jumătate de normă, a unor cadre cu funcția de bază în alte activități. În aceleași condiții pot fi angajate prin cumul și cadrele din aceeași organizație de proiectare, precum și cele din serviciile, secțiile, atelierele și birourile din unitățile respective.

Organizațiile de proiectare vor putea angaja personal prin cumul în limita numărului de salariați și a fondului de salarii planificat.

Pentru elaborarea documentațiilor tehnice pot fi angajate prin cumul și cadre din organele de avizare și aprobare, cărora însă nu le revin în competență, prin funcția sau atribuțiile ce le au, avizarea sau aprobarea documentațiilor respective.

Personalul din învățămîntul tehnic superior și din institutele de cercetări, care va lucra în activitatea de proiectare ce se va desfășura în cadrul acestor instituții, va fi salarizat și premiat pentru această activitate pe baza reglementărilor ce se aplică în institutele de proiectare.

Costul proiectelor elaborate în institutele sus-arătate se va vira acestora de către institutele de proiectare și DSAPC împreună cu fondul de salarii aferent, iar cheltuielile determinate de procesul de proiectare vor fi suportate, pe baza sistemului mijloacelor speciale extrabugetare, din sumele primite în acest scop, conform instrucțiunilor ce se vor elabora de CSP și MF.

● Pentru contribuția deosebită adusă în activitatea de proiectare, personalul ce lucrează în această activitate, va putea beneficia de premii speciale dintr-un fond de 1%, calculat asupra fondului de salarii planificat al personalului tehnico-administrativ din institutele de proiectare respective.

Un angajat va putea fi premiat din acest fond anual pînă la două salarii tarifare lunare. Conducătorul institutului de proiectare poate aproba angajaților premii de 20%—100% din salariul tarifar lunar, iar organul ierarhic superior peste un salariu tarifar lunar, dar nu mai mult de două salarii tarifare lunare.

Premiile menționate se acordă peste plafoanele individuale de premiere stabilite în regulamentul de premiere în vigoare. Fondul de premiere pentru realizări deosebite se constituie trimestrial, în cadrul fondului de salarii planificat. Sumele rămase neconsumate în acest fond pot fi reportate în trimestrele următoare ale aceluiași an. Acest fond e la dispoziția conducătorului institutului de proiectare.

● Se acordă dreptul serviciilor de proiectare ale întreprinderilor de electricitate din cadrul Ministerului Energiei Electrice să întocmească în afara documentațiilor ce le elaborau pînă în prezent, următoarele :

— documentații tehnice pentru racorduri și branșamente, precum și pentru instalațiile electrice interioare în mediul urban și rural cu prioritate pentru populație și pentru cooperativele agricole de producție ;

— documentații tehnice pentru ramificații din magistralele de termoficare.

Se acordă în plus, trusturilor și întreprinderilor de construcții-montaj, dreptul de a elabora și următoarele proiecte :

— adaptarea de proiecte tip și refolosibile, precum și proiecte pentru investiții proprii, cu excepția proiectelor unicate pentru construcțiile de locuințe, lucrările social-culturale și cele administrative ;

— lucrări de investiții din planul lor de producție cu valori pînă la 10 milioane lei.

● În industria minieră, Trustul minier-Oltenia primește dreptul de a elabora aceleași proiecte ca și Combinatul carbonifer-Valea Jiului. De asemenea, vor putea elabora documentații tehnice trusturile miniere Cluj și Ardealul în aceleași condiții ca Trustul minier-Baia Mare.

ing. M. WEINTRAUB

PUNCTE DE VEDERE

CONVENȚII ANUALE PE RAMURI SAU ACT UNIC NORMATIV ?

ACTIVITATEA economică internă de livrări pentru export desfășurată între întreprinderile producătoare-furnizoare și întreprinderile pentru comerțul exterior beneficiare se realizează în cadrul unor raporturi contractuale care au un izvor complex : Hotărîrea Consiliului de Miniștri care reglementează această materie, convențiile anuale pentru livrări de mărfuri destinate exportului și fișele tehnice de export, care fac parte integrantă din aceste convenții.

Potrivit dispozițiilor legale, între Ministerul Comerțului Exterior și ministerele sau organele centrale furnizoare se încheie anual convenții pentru produse destinate exportului — prin care se stabilesc norme obligatorii privind încheierea și executarea contractelor de furnizare — precum și fișe tehnice de export în care se înscriu condițiile de livrare ale unui produs sau a unei grupe de produse : parametri tehnici, condiții de ambalare, marcare, expediere etc.

Încheierea anuală a convențiilor pentru livrări de mărfuri destinate exportului, pe lîngă faptul că impune utilizarea de multă energie și timp (elaborare, divergențe, arbitrare), ceea ce în final înseamnă cheltuieli, provoacă totodată și unele neajunsuri întreprinderilor, din care arătăm : de regulă se perfectează cu întîrziere, respectiv după începerea anului de plan și după încheierea contractelor (pentru anul 1966 aproape toate divergențele la convențiile anuale au fost soluționate de organul de arbitraj în cursul trimestrului I); din cauza modificării unor norme de la an la an, acestea nu sînt temeinic cunoscute de către cei care trebuie să le pună în aplicare, provocînd uneori divergențe și litigii inutile ; fiind încheiate pe ramuri industriale, unele principii generale capătă rezolvări diferite, de la convenție la convenție.

Plecînd de la aceste realități și pe linia indicațiilor rezultate din Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., privind întărirea disciplinei contractuale, se pot ridica următoarele probleme :

— Nu ar fi mai bine dacă convențiile pentru livrări de mărfuri destinate exportului s-ar încheia pe timp nedeterminat ?

— Nu s-ar putea ca actualele convenții încheiate pe ramuri industriale să fie sistematizate într-un act normativ unic pe economia națională ?

În ce ne privește, **considerăm că în etapa actuală, după ce ministerele și celelalte organe centrale au încheiat 13 convenții anuale, ar fi indicat ca experiența acumulată să fie concretizată într-un act normativ pe timp nedeterminat.** Dacă acest act normativ ar fi unificat pe economia națională, rezolvînd totodată și unele particularități privind ramurile industriale, s-ar realiza o operă legislativă de deosebită importanță economică. **Dintre avantajele previzibile reliefăm următoarele : normele juridice care determină în mare parte conținutul contractelor de furnizare pentru export, nemaifiind de aplicație anuală și de natură convențională, s-ar transforma în instituții juridice încadrate în marea familie a normelor privind disciplina contractuală cu aplicație generală și nelimitate în timp ; normele de drept comun din convențiile anuale, aplicabile contractelor de livrare pentru export din toate ramurile industriale, ar primi o formulare unică, ceea ce ar duce la cunoașterea lor mai profundă de către juriști și, în special, de marea masă a economiștilor care au contingență cu probleme de export ; în sfîrșit, un act normativ unic ar permite cristalizarea principiilor de drept generate de practica convențiilor și ar separa principiile generale de acelea care au aplicare numai în anumite ramuri industriale legate de unele produse sau grupe de produse și care ar urma să fie reglementate prin fișele tehnice de export.**

Desigur, în această ipoteză, fișele tehnice de export — care cuprind precizări privind un anumit produs sau grupe de produse — ar urma să se întocmească în continuare anual. Pentru ca aceste fișe să-și îndeplinească însă rolul — de indicarea parametrilor tehnici — trebuie să fie încheiate în timp util.

Care este termenul pînă cînd pot fi încheiate și ce măsuri legale pot fi luate pentru încheierea lor ?

Față de scopul pentru care au fost create, fișele tehnice trebuie **să fie perfectate și difuzate întreprinderilor la o dată care să preceadă campania de încheiere a contractelor de furnizare pentru produse destinate exportului, dată care după experiența anilor precedenți, nu trebuie să depășească luna octombrie a anului premergător anului de plan pentru care se încheie.** Numai în modul acesta întreprinderile producătoare și beneficiare vor avea posibilitatea să ia cunoștință de nivelul minim al condițiilor tehnice de calitate, de marcare, ambalare, expediere etc., la care sînt obligate să se angajeze prin contractele pe care urmează a le încheia. Numai astfel fișele tehnice își ating rolul pe care îl au.

Consecințele negative ale întîrzierilor în perfectarea fișelor tehnice și trimiterea lor întreprinderilor nu se rezumă numai la necunoașterea de către întreprinderi a condițiilor de calitate înscrise în fișe pentru acele produse deja contractate, dar întîrzie și perfectarea unor contracte. Astfel, soluționarea divergenței la contractul încheiat de Întreprinderea „Metaloglobus" cu I.S.C.E. Românoexport a fost aminată de organul de arbitraj de mai multe ori din lipsa fișei tehnice privind produsul care face obiectul acestui contract, ceea ce desigur duce și la suspendarea executării obligației în litigiu.

Remedierea unor asemenea situații este strîns legată de elaborarea unor norme unice, care să reglementeze pe lîngă regulile de încheiere și executare a contractelor și următoarele : conținutul pe care trebuie să-l aibă fișele tehnice de export ; termenele pînă cînd trebuie perfectate ; penalități aplicabile părții din culpa căreia nu s-au respectat aceste termene.

Alexandru DETEȘAN
consilier juridic principal
în Ministerul Industriei Ușoare

CONTRIBUȚII ROMÂNEȘTI LA TEHNICA VEACULUI NOSTRU

SPIRITUL DE INVENTIVITATE — FACTOR DE PROGRES

acad. dr. ing. Aurel AVRAMESCU
director al Centrului de documentare științifică

PROSPERITATEA economică și culturală a unui popor depinde, poate mai mult ca altădată, — în condițiile competitivității tehnice internaționale de astăzi, — și de capacitatea sa inventivă, considerată nu numai în sens tehnic, ci luată în sensul său general. Poporul nostru a dat dovadă neîndoioasă de acest spirit inventiv și aportul său la cultura și tehnica mondială nu poate fi contestat. Și găsesc foarte util să reamintesc cu această ocazie cîteva momente glorioase din istoricul invențiilor și inovațiilor românești.

Există o istorie multimilenară a creației tehnice a băștinașilor. Unelte din bronz și din argint prelucrate de geto-daci au atras de mult atenția arheologilor.

La începuturile industriei petroliere, țara noastră s-a aflat, prin anul 1857, pe primul loc în ce privește producția de petrol. Tehnicienii români au adus o contribuție însemnată în această ramură nouă de activitate industrială și numele lui Beldiman legat de motorul de fund acționat hidraulic, al lui Cantili legat de sapa cu lărgitor, sînt de asemenea mărturii ale spiritului inventiv al poporului nostru.

Autor a peste 2 000 de brevete de invenție, Gogu Constantinescu, părintele sonicității, a fost plasat între primii 17 corifei ai progresului științific, alături de Graham Bell, Marconi, Edison etc.

Puțini știu că soții Curie s-au folosit în lucrările lor care au dus la descoperirea radiului de un electrometru perfect izolat, cu scară gradată, inventat și construit de prof. Dragomir Hurmuzescu, de la a cărui naștere s-a sărbătorit anul trecut, sub auspiciile U.N.E.S.C.O., o sută de ani.

Numărul celor care cu spiritul lor inventiv au contribuit la progresul științei și tehnicii pe plan național și chiar mondial nu se poate limita la cele cîteva nume citate mai sus. Nu am făcut decît să enumăr pe cei mai accesibili marelui public, cu dorința de a pune în evidență acest spirit de inventivitate, necesar progresului și evident prezent în sînul poporului nostru.

Constructori români de avioane

— De la „drăcia lui Stoica" la discurile zburătoare ale lui Coandă —

LA începutul secolului, ideea zborului cu aparate mai grele decît aerul începuse să capete tot mai mulți aderenți și cîțiva îndrăsneți încercau să realizeze practic acest vis al omului; frații Wright reușiseră în 1903 chiar să zboare. Era un triumf al rațiunii și tehnicii umane și ne mîndrim că poporul nostru a fost prezent în aceste începuturi glorioase. Semnificativ este faptul — menționat în lucrarea „Focul viu" — că un țăran român, de prin părțile Zarandului, construiește o „mașină de zburat" pe care o trimite la expoziția din 1884 a Asociației pentru literatura română și cultura poporului român din Transilvania. Ion Stoica se înscrie astfel printre primii precursori ai ideii zborului cu o mașină mai grea decît aerul. Mai tîrziu, în 1901, el construiește o altă „drăcie", de data aceasta cu elice și pe care reușește s-o facă să zboare [1]). Erau desigur un fel de jucării, ultima nu mai mare de 12 cm lungime, dar vădesc prezența inventatorului român în mijlocul unor preocupări ce pasionau atunci cele mai luminate minți.

● Creatorul primului avion modern

Primele aparate erau greoaie și aveau nevoie de mijloace suplimentare pentru a se desprinde de pămînt. Nici un avion nu reușise să se desprindă singur de sol. Atunci apare Traian Vuia care propune Academiei Franceze planul unui avion ce reușește să se ridice singur de la sol. Noul sperie întotdeauna și planul este respins. Departe de a se descuraja și luptînd cu greutăți materiale enorme, Vuia reușește să-și construiască un avion cu care face o demonstrație practică la 18 martie 1906. În acea zi, pentru prima dată în lume, un aparat se ridică de la sol și zboară prin propriile sale mijloace de bord. Noutatea aparatului consta în existența trenului de aterizaj pe roate cu pneuri, care permite aeroplanului să ruleze singur, nemaiavînd nevoie de a fi tractat, ca pînă atunci, cu alte mijloace.

Realizarea lui Vuia este nemaipomenit de importantă: ideea lui deschide cu adevărat era aviației moderne, face din avion o mașină absolut independentă, fără de care aviația nu ar mai fi putut progresa.

În vara anului 1910, pe cîmpul de la Cotroceni se ridica în aer prima mașină de zburat construită în țară. Era avionul lui Vlaicu. Prin Vlaicu țara noastră se plasa printre primele țări din lume în cucerirea aerului.

● ... și al primului turboreactor

De prestigiu internațional se bucură și Henri Coandă, născut la București în 1886, realizatorul primului avion cu reacție din lume, al primului „turboreactor" cum el însuși l-a denumit, — în anul 1910. Într-o vreme cînd avionul clasic încă nu-și găsise forma definitivă, geniul constructorului român aduce o formulă care abea peste patru-cinci decenii avea să devină o realitate curentă. Pentru meritele sale și ca o recunoaștere a aportului pe care l-a adus dezvoltării aviației cu reacție, Henri Coandă este sărbătorit la New York în anul 1956 și consacrat drept realizator al primului zbor din lume cu un avion propulsat de un motor cu reacție.

Tot Coandă este și descoperitorul așa-numitului „efect Coandă", brevetat la Paris în 1938, cu ajutorul căruia el reușește să facă o demonstrație practică uimitoare pentru vremea aceea: în fața unui grup de prieteni el face să zboare cu o viteză foarte mare un obiect din oțel de forma unui castron, o aerodină lenticulară, cum o numește. Este, pe drept cuvînt, prima „farfurie zburătoare" din lume.

În perioada dintre cele două războaie mondiale au existat o serie de constructori români, printre care putem cita pe Radu Onciul, creatorul avioanelor RO de turism, construite între 1925 și 1936 —, iar după 1944, trebuie menționat colectivul de constructori, în frunte cu ing. Radu Manicatide, care a proiectat și construit avioane românești, originale, de instructaj și pilotaj sportiv, avioane de turism și transport curieri, avioane sanitare și agricole.

Prin aceste realizări recente, constructorii din aviație, pe linia glorioasei tradiții a primilor pionieri, se înscriu ca participanți activi în efortul general de dezvoltare a economiei naționale.

ing. Ion SEBE
Intreprinderea de reparat material aeronautic

1) Dinu Moroianu și I. M. Ștefan „Focul viu", București, 1963.

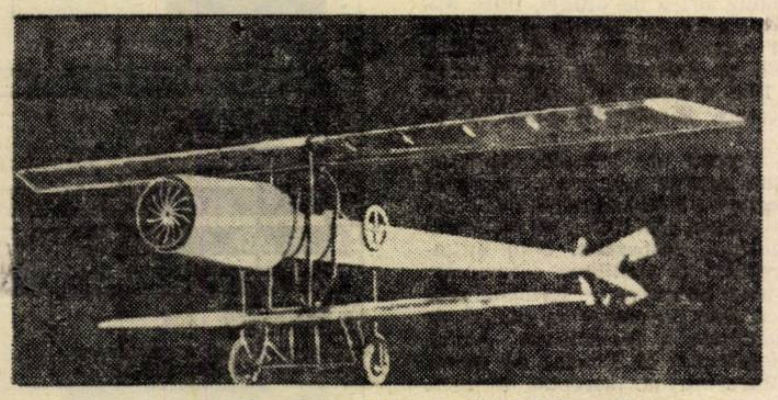

Modelul turboreactorului lui Coandă

O ȘTIINȚĂ NOUĂ ȘI IMPORTANTE APLICAȚII

TRANSMITEREA puterii mecanice prin vibrații și unde elastice, într-un mediu fluid, precum și transmiterea energiei acustice prin vibrații sonore, constituie preocupările noii științe— sonicitatea —, formulată teoretic și fundamentată matematic de un român, la începutul acestui secol.

O interesantă și deosebit de utilă aplicație a principiilor sonicității — avînd efecte economice foarte valoroase — a fost realizată în domeniul forajului sondelor pentru extracția țițeiului la sondele de pompaj.

La metoda de forare rotary, sapa cu garnitură de foraj este pusă în mișcare de rotație de la suprafață, cu ajutorul unui dispozitiv acționat de un motor, prin transmisii intermediare și lanț. Un lichid este circulat de o pompă prin intermediul garniturii de foraj și iese prin găurile sapei, antrenînd materialul săpat și tansportîndu-l la suprafață pentru a fi evacuat.

Cu ajutorul acestei metode, s-a ajuns pînă la adîncimi de 2—3 kilometri în scoarța terestră, însă găurile erau deviate față de verticală, datorită unei greșite interpretări și aplicări a principiului lui Arhimede.

Ieșirea din impas s-a putut face numai după nenumărate și minuțioase cercetări practice și teoretice prin care s-a arătat că principiul lui Arhimede, așa cum era enunțat în tratate, nu mai corespundea la lucrări care se execută la mii de metri în lichid. În cazul prăjinilor de foraj introduse în lichid, forța conform principiului lui Arhimede se aplică la capătul de jos al prăjinilor, adică la sapă, și nu în centrul de greutate al intregii garnituri de forare introduse în lichid ,sau egal repartizată de-a lungul prăjinilor de foraj, așa cum se credea.

Folosind prăjini grele proporționale cu presiunea arhimediană, în greutate egală cu greutatea volumului de lichid dislocuit, la care se adaugă greutatea sapei, se amortizează rezultanta negativă a presiunilor hidromecanice, iar greutatea concentrată în piesele de la capătul de jos al garniturii se va mări treptat o dată cu creșterea adîncimii. Astfel, s-au obținut găuri perfect verticale, evitînd devierea și ruperea prăjinilor, iar randamentul economic prezintă o îmbunătățire de 30—50%, față de metodele anterioare.

O creștere importantă a avansării sapei s-a obținut însă prin aplicarea teoriei sonicității, adică obligînd sapa să vibreze în timpul rotirii ei, ceea ce duce la obținerea unor percuții asupra tălpii. Aceasta se realizează prin aplicarea unor vibrații la capătul de sus — de la suprafață — al garniturii de foraj, transmise cu 5 000 m/sec la sapa care intră astfel în oscilații verticale, simultan cu rotirea și avansarea sa. Prin aceste șocuri dinamice pe care sapa le transmite continuu terenului, îi slăbește rezistența și îl fărîmițează. Procedeul sporește considerabil viteza forajului și îi reduce costul, îmbunătățind totodată calitatea forării și creînd importante economii de exploatare.

Invenția a obținut brevetul românesc din 18 mai 1934 și a fost brevetată și în S.U.A., în 1937. În cursul acestor ani, s-au înregistrat rezultate pozitive la aplicarea practică efectuată atît în țară, cît și în U.R.S.S. și S.U.A.

Prin brevetul românesc din ianuarie 1945 ,procedeul este îmbunătățit cu imprimarea unor lovituri de ciocan date sapei simultan cu rotația, eventual prin intermediul unui balansier montat deasupra macaralei de susținere a garniturii de foraj. În prezent, forajul sonic este considerat baza forajului modern, cu perspective de continuă dezvoltare. Cu ajutorul său se execută foraje între 10 și 15 km, adevărate laboratoare științifice pentru cercetare.

dr. ing. Ion BASGAN

„O foarte importantă aplicație cu privire la foraj a fost dezvoltată în România de către dr. ing. Basgan Ion. El a aplicat teoria sonicității la analiza observațiilor sale și a reușit să stăpînească curenții sonici din oțelul care formează coloana de conducte, pentru a produce lovituri puternice pe fundul sondei în sincronism cu frecvența".

dr. ing. Gogu CONSTANTINESCU
„Sonics", Londra, 1959

Invenții, perfecționări

MARILOR inventatori cu prestigiu internațional ca Henri Coandă, Traian Vuia, Gogu Constantinescu etc., vin să li se alăture o pleiadă întreagă de alți inventatori, nume mai puțin cunoscute sau chiar de loc, dar care, fiecare în parte, a adus o contribuție la progresul tehnicii românești.

Cîțiva dintre aceștia au fost citați în prezentarea pe care a făcut-o revista VIAȚA ECONOMICĂ în numărul său din 12 decembrie anul trecut. Se cuvine să fie pomeniți aici și alții.

Încă în 1906, inginerul A. A. Beldiman obține un brevet intitulat „Aparat hidraulic cu daltă de percuție pentru sondaje adînci", experimentat în 1910 la Cîmpina, iar în 1909, inginerul Constantin Cantili obține brevetul „Aparat de sondaje sistem Cantili". Numeroase invenții și perfecționări în tehnica forajului a avut în acea vreme și inginerul Mihail Victor Bodnărescu, unele din ele fiind brevetate și în străinătate.

Printre precursorii dezvoltării automobilului de azi trebuie să amintim pe inginerul Dumitru Văsescu, cel ce a construit un automobil cu aburi, care a circulat în capitala Franței pe la 1880... În domeniul perfecționării automobilului a lucrat inginerul Aurel Persu, autor a 13 invenții brevetate în diverse țări. În anul 1921, el construiește un automobil pe care îl brevetează în Germania și S.U.A., la care nu există diferențial. De asemenea, este primul vehicul la care cele patru roți se află plasate în interiorul formei aerodinamice, iar motorul este așezat în spate. Tot în domeniul construcției de automobile, inginerul Radu Manicatide proiectează și realizează la Uzinele I.A.R.-Brașov mai multe tipuri de automobile ușoare cu puteri variind între 5 și 100 CP, cu unele noutăți mecanice importante pentru vremea respectivă, adică spre sfîrșitul celui de-al doilea război mondial.

Tache Brumărescu este acela care inventează și construiește una dintre primele mașini de tăiat stuful, din lume.

Continuarea tradițiilor inventatorilor în construcția de mașini este una din condițiile importante în ținerea pasului cu progresul tehnic contemporan, ce se desfășoară din ce în ce mai rapid, în întreaga lume.

ing. Ion IACOVACHI
Oficiul de Stat pentru Invenții

CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI — PIVOT AL INDUSTRIALIZĂRII ȚĂRII

Congresul al IX-lea al P.C.R. a stabilit programul dezvoltării multilaterale a țării în noua etapă de desăvîrșire a construcției socialiste. În centrul politicii economice a partidului stă continuarea neabătută a industrializării țării, creșterea puternică a industriei grele și, în special, a industriei constructoare de mașini, hotărîtoare pentru întreaga economie națională. Dezvoltarea puternică a industriei construcțiilor de mașini, diversificarea producției, asigură înzestrarea tuturor ramurilor cu mașini, utilaje și instalații moderne, de înaltă productivitate — condiție esențială pentru promovarea multilaterală și în ritm accelerat a progresului tehnic, pentru sporirea continuă a eficienței întregii activități de producție.

Industria petrolului

INSTALAȚII ȘI ECHIPAMENTE CU EFICIENȚĂ MAXIMĂ

ing. Ion TUDOSE
adjunct al ministrului industriei petrolului

PRODUCȚIA de utilaj petrolier din țara noastră a cunoscut în anii construcției socialiste o dezvoltare impetuoasă. România numărindu-se printre principalele țări exportatoare de asemenea produse.

Datorită activității laborioase a unităților constructoare de mașini, au fost asimilate pentru nevoile sectorului foraj-extracție, o serie de instalații și echipamente cu un nivel tehnic ridicat. Menționez gama completă din **instalațiile de foraj, de medie și mare adîncime, instalația de intervenție la sonde de 16 tone, instalațiile de prevenire a erupțiilor de 210 și 350 kgf/cm², agregate de cimentare de 400 atm** și altele. Printr-o colaborare rodnică cu Institutul de proiectări, instalații petroliere, rafinării, s-a reușit să se realizeze în uzinele constructoare de mașini, instalații complete de distilare primară a țițeiului, reformare catalitică, cocsare, utilajele și aparatele componente acestor instalații, care înainte vreme se importau.

Crearea unei puternice industrii de mașini și utilaje petroliere, a permis introducerea unor tehnologii moderne în foraj-extracție și în rafinării, ceea ce a dus la ridicarea nivelului tehnic al producției și la obținerea unor indicatori tehnico-economici superiori. Astfel, a fost posibilă **creșterea vitezei mecanice de foraj cu 50% în 1965, față de 1959,** introducerea forajului cu jet, extinderea metodelor de recuperare secundară în extracția țițeiului și altele.

Cu toate aceste realizări s-au manifestat **și neajunsuri care privesc, în special, fabricarea unor scule perfecționate pentru mecanizarea muncilor grele, fabricarea de utilaje și accesorii de presiuni înalte necesare forajului de mare adîncime.**

În perioada 1966—1970, sarcinile construcției de utilaj petrolier sînt orientate în direcția asimilării de utilaje, echipamente și scule pentru acoperirea întregii game de tipodimensiuni necesare în extracția și transportul țițeiului, cît și a gazelor naturale. Sînt prevăzute, de asemenea, modernizarea unor instalații de foraj, modernizarea unor scule și dispozitive pentru foraj-extracție, ca și a unor utilaje și aparate necesare prelucrării țițeiului.

Față de aceste sarcini, Ministerul Industriei Petrolului, prin Institutul de proiectări și cercetări pentru utilaj petrolier, a luat măsuri de realizare a documentațiilor tehnice necesare, stabilind — pe baze de studii — eficiența economică și nivelul tehnic al acestor produse noi.

Volumul mare de produse ce vor trebui asimilate și modernizate, impune uzinelor constructoare de utilaj petrolier să-și concentreze eforturile spre scurtarea termenelor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, conlucrarea mai strînsă cu unitățile beneficiare.

Experimentările făcute în ultima vreme au arătat că este posibil să se obțină rezultate și mai bune pe linia ridicării calității. Bunăoară noul tip de sape cu role realizat, permite creșterea cu 50% a numărului de metri forați cu aceeași sapă, obținîndu-se astfel, însemnate economii. Aceste acțiuni vor trebui continuate.

Pentru realizarea planului de asimilări de noi produse, este necesar ca, în afara măsurilor de creștere a capacităților de lucru a institutelor de proiectare și uzinelor constructoare de mașini, **să se asigure o mai mare operativitate în avizarea tazelor de proiectare, reducerea duratei de realizare și de experimentare a prototipurilor în vederea omologării.** Practica arată că este necesară **revizuirea actualei metodologii de lucru,** în sensul de a se acorda atribuții mai largi uzinelor constructoare de mașini și întreprinderilor beneficiare.

Industria minieră

REDUCEREA EFORTULUI FIZIC — SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

ing. Traian BÎRSAN
adjunct al ministrului minelor

OBȚINEREA unor ritmuri înalte în dezvoltarea industriei miniere, în scopul valorificării mai largi a resurselor naturale, este strîns legată de dezvoltarea unei industrii proprii, care să asigure mașinile și instalațiile miniere.

În anii din urmă, industria noastră constructoare de mașini a produs pentru exploatările miniere ciocane de abataj, perforatoare pneumatice și electrice, diferite transportoare cu raclete și cu bandă de cauciuc, mașini de încărcat, vagonete, trolii, locomotive Diesel și electrice, ventilatoare, pompe și multe altele.

Modernizarea continuă a exploatărilor miniere necesită însă utilaje de înalt nivel tehnic. Ținînd seama de aceasta, trebuie să arătăm că industria construcțiilor de mașini a asimilat un număr limitat de utilaje, iar unele din cele fabricate nu au ținut pasul cu progresul tehnic pe plan mondial. Datorită acestor neajunsuri, industria minieră a recurs în anii trecuți la suplimentarea importurilor.

Pentru remedierea acestor situații, Ministerul Minelor, împreună cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, au întocmit un program de asimilare a unor noi utilaje și aparate necesare industriei miniere. În conformitate cu acest program, **industria constructoare de mașini va trebui să asimileze, în perioada 1966—1970, un număr de 49 de noi produse de înaltă tehnicitate.** Printre acestea se numără : combina cu tobă de tăiere pentru abataj, stîlpi metalici de abataj hidraulici, mașini de încărcat cu siloz și altele. De asemenea, în această perioadă, un număr însemnat de utilaje asimilate în anii anteriori urmează să fie modernizate, aducîndu-li-se o serie de îmbunătățiri, atît din punct de vedere constructiv, cît și al caracteristicilor tehnice.

Desigur, asimilarea unui număr atît de însemnat de uitlaje nu este o sarcină ușoară și ea va necesita eforturi susținute din partea specialiștilor ambelor ministere. Bazîndu-se pe experiența din trecut și pentru a evita unele deficiențe care au existat, considerăm că ar trebui să fie luate din timp o serie de măsuri, dintre care amintim :

- îmbunătățirea calității documentației tehnice, pentru utilaje și cercetarea temeinică a utilajelor model ;
- simplificarea formelor privind procesul de asimilare, în scopul reducerii duratei, în special cînd există modele ;
- urmărirea permanentă a comportării utilajelor prototip, în vederea omologării și a modului de funcționare a utilajelor din fabricație curentă, în scopul modernizării lor.

O atenție deosebită se cere acordată dotării uzinelor constructoare de utilaj minier cu mașini-unelte moderne, cu instalații corespunzătoare de tratament termic și cu standuri de încercări. De asemenea, pentru reducerea duratei de asimilare a produselor noi, va trebui îmbunătățită colaborarea între uzinele constructoare de utilaj minier și celelalte uzine, în special, cele producătoare de echipament electric.

Industria chimică

CONCEPȚII UNITARE ÎN LĂRGIREA PRODUCȚIEI DE UTILAJE COMPLEXE

ing. Nicolae VULCAN
secretar general în Ministerul Industriei Chimice

PENTRU asigurarea unui ritm rapid de dezvoltare, în acest cincinal s-au alocat industriei chimice investiții de 1,6 ori mai mari decît în perioada 1959—1965. Pînă în 1970 se vor construi combinate chimice la Pitești și Rm. Vîlcea, unități de îngrășăminte de mare capacitate la Combinatul chimic din Craiova, la combinatele de la Turnu Măgurele și Tg. Mureș, se vor dezvolta uzinele de alumină de la Oradea și de aluminiu din Slatina, Uzina de anvelope, „Danubiana" ș.a. Realizarea acestor noi unități și dotarea lor se poate asigura numai cu sprijinul nemijlocit al uzinelor constructoare de mașini din țara noastră.

În șesenal, uzinele constructoare de mașini au livrat circa 85 000 tone de utilaje tehnologice, circa 40 000 tone construcții metalice și cantități importante de utilaje standardizate și aparatură diversă, care au contribuit la construirea uzinelor și instalațiilor chimice. Aportul uzinelor din țara noastră ar fi putut să fie însă mai mare. Două cauze au împiedicat aceasta : pe de o parte, insuficienta preocupare a industriei chimice pentru asigurarea prin posibilități interne a liniilor de fabricație, iar pe de altă parte, nedezvoltarea în cadrul industriei constructoare de mașini a capacităților de proiectare și execuție a utilajelor la nivelul cerut. Au fost, de asemenea, frecvente cazurile cînd nu s-au respectat termenele de livrare a unor utilaje pentru marile complexe industriale în construcție, ceea ce a provocat întîrzieri în punerea lor în funcțiune. În această privință amintim Uzinele „Grivița roșie"-București care, în mod frecvent, au livrat cu întîrziere utilajele pentru Combinatul de îngrășăminte din Turnu Măgurele. Uzinele „Unio"-Satu Mare nu au acordat atenție calității utilajelor livrate și astfel, după punerea lor în funcțiune ,unele s-au defectat și au provocat stagnări în producție.

Experiența căpătată de uzinele constructoare de mașini, dotarea tehnică actuală, ne îndreptățesc să sperăm că în anii cincinalului, ele vor răspunde mai bine cererilor. Industria chimică are nevoie de un volum mare de utilaje : peste 120 000 tone de utilaje tehnologice, circa 90 000 tone construcții metalice și peste 12 000 tone de utilaje standardizate și aparatură. Deosebit de important este faptul că livrarea acestor utilaje trebuie făcută în termene strînse, impuse de respectarea graficelor de punere în funcțiune a noilor instalații.

În scopul realizării unui volum cît mai mare de utilaje și instalații în țară, au și fost stabilite unele măsuri concrete. Astfel, elaborarea în comun, de către beneficiar și executant, a unei concepții unitare, în perspectivă, pentru realizarea fiecăruia dintre obiectivele din plan, cît și concretizarea răspunderii fiecărei părți la proiectarea și executarea diferitelor obiective, vor înlătura neajunsurile de pînă acum.

Totodată, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini va trebui să dezvolte în mod corespunzător capacitățile de proiectare pentru realizarea de utilaje tehnologice complexe necesare industriei chimice. Prin lucrări proprii de cercetare se vor putea crea condiții de fabricare în țară — așa cum este stabilit în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. — a unor utilaje cu parametri funcționali din ce în ce mai ridicați, corespunzători cerințelor deosebite ale tehnologiei utilizate în industria chimică. Socotim necesar să subliniem că întreprinderile producătoare de utilaje chimice vor trebui să depună eforturi mult mai mari decît pînă acum pentru respectarea strictă a termenelor de livrare prevăzute.

În ce ne privește ,vom depune toate străduințile pentru a întări colaborarea și ajutorul reciproc.

Industria alimentară

TEHNICĂ ÎNAINTATĂ ÎN TOATE SECTOARELE DE PRODUCȚIE

ing. Ion PLÎNGU
secretar general în Ministerul Industriei Alimentare

LA baza dezvoltării și introducerii progresului tehnic în industria alimentară, stă dotarea acesteia cu mașini și linii moderne de fabricație românească. La nivelul anului 1965, circa 70% din valoarea utilajelor necesare dezvoltării și construirii noilor fabrici, precum și completării cu utilaje a unităților existente, au fost asigurate de uzinele constructoare de mașini din țară. Nomenclatorul de utilaje pentru industria alimentară ce se realizează în România cuprinde astăzi peste 900 poziții din care numai în ultimii trei ani au fost asimilate din acestea circa 600.

Utilajele și instalațiile, în special cele asimilate și fabricate în ultimii ani, sînt în majoritate la un nivel tehnic ridicat. Ne referim îndeosebi la liniile pentru conserve de mazăre și fasole verde, instalații pentru fierberea și afumarea produselor de carne, linii de panificație de 5, 10 și 20 tone/24 ore, utilaje pentru industria laptelui, a băuturilor și a frigului.

Pentru realizarea în cît mai bune condițiuni a volumului mare de utilaje, între Ministerul Construcțiilor de Mașini și Ministerul Industriei Alimentare s-a creat o strînsă colaborare. Ea se reflectă în contractarea pentru anul 1966 a circa 96% din volumul utilajelor necesare satisfacerii planului de investiții.

Activitatea depusă de uzinele constructoare de mașini pentru asigurarea utilajelor ce ne sînt necesare s-a îmbunătățit an de an. Termenele de livrare stabilite prin contracte au fost, în general, respectate. S-au întîmpinat însă greutăți la stabilirea termenelor de livrare a unor obiective — termene care să concorde cu cele prevăzute în planul de punere în funcțiune a investițiilor. Astfel, Uzina mecanică-Topleț și Fabrica de ventilatoare din București au acceptat termene de livrare pentru unele utilaje necesare la morile cu secții de degerminare numai în trimestrul IV 1966, deși necesitățile legate de punerea în funcțiune impuneau ca ele să fie livrate în trimestrul III 1966. O greutate în asigurarea cu utilaje o constituie faptul că durata de asimilare pînă la începerea fabricației, este încă mare. Așa, de exemplu, se întîrzie asimilarea instalațiilor de pasteurizare a laptelui (3 000 și 5 000 litri/h), precum și a unor utilaje pentru industria panificației.

În ce privește calitatea, deși se constată o preocupare permanentă în această direcție din partea uzinelor constructoare de mașini, totuși se mai execută unele utilaje cu abateri față de prototipul omologat. Ne referim, de pildă, la mașina de rulat cornuri și franzele, la mașinile de modelat aluat livrate de Uzinele „Tehnofrig"-Cluj.

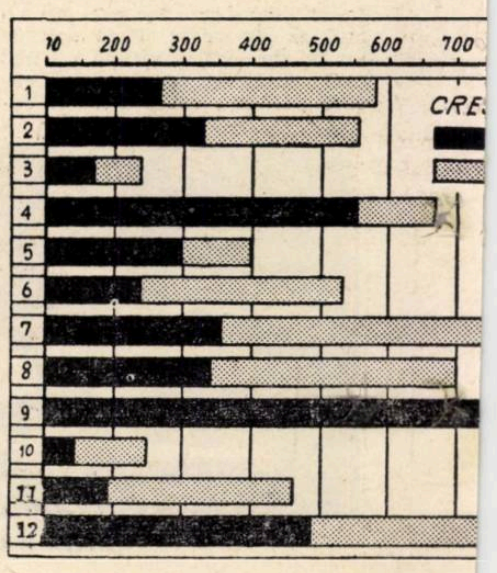

Ministerul Industriei Alimentare a analizat și lipsurile proprii, luînd măsuri în vederea îmbunătățirii calității studiilor tehnico-economice pentru utilaje ce urmează a fi asimilate. De asemenea, pentru a da posibilitate uzinelor furnizoare să-și facă din timp pregătirea producției, s-au luat măsuri de a se preda la vreme comenzile de utilaje, documentația și specificațiile necesare.

Industria ușoară

RANDAMENTE RIDICATE, CALITATE SUPERIOARĂ

Ion POPESCU
adjunct al ministrului industriei ușoare

ÎN ultimii ani, au fost asimilate pentru industria ușoară utilaje din verigile conducătoare ale procesului de producție și, în mod special, pentru industria textilă: războaie pentru bumbac, mașini de filat, carde, mașini de pieptănat lînă etc. Industria constructoare de mașini a asimilat și produce un număr de 12 mașini de bază pentru sectorul industriei ușoare. **Ținînd seamă de faptul că mașinile și utilajele sînt de complexitate ridicată, realizările obținute pot fi considerate, pe drept cuvînt, un însemnat succes al industriei noastre constructoare da mașini.**

Dezvoltarea pe care o va lua industria ușoară în perioada 1966—1970 impune industriei constructoare de mașini să asimileze noi tipuri de mașini. În 1970 numărul tipurilor de mașini pentru industria ușoară va trebui să se ridice la 25.

În afara măsurilor tehnico-organizatorice ce se vor lua în vederea asimilării de noi produse, sînt necesare și altele pentru înlăturarea unor defecțiuni apărute pînă în prezent în producția de mașini specifice industriei ușoare.

Asimilarea noilor mașini și utilaje obligă întreprinderea executantă la o studiere atentă și aprofundată a soluțiilor constructive, a materialelor folosite, a gradului de precizie etc. În procesul de producție trebuie să se respecte proiectele de execuție, aplicîndu-se cu strictețe prescripțiunile privind: calitatea materialelor, tratamentele termice, toleranțele etc.

Datorită specificului lor (viteze mari de lucru, momente mari de pornire și opriri frecvente), mașinile pentru industria textilă au nevoie de aparatură și instalații electrice corespunzătoare acestor caracteristici. Trebuie să arătăm că **aparatura electrică folosită în prezent la aceste mașini, nu dă în toate cazurile satisfacție.** Releele de timp, contactoarele, întrerupătoarele, precum și o parte din motoarele electrice ce se folosesc la mașinile textile, provoacă încă greutăți în exploatare prin uzură prematură, deteriorări etc.

O altă problemă asupra căreia trebuie îndreptată atenția este îmbunătățirea pe parcurs a utilajului pentru a-l aduce la nivelul performanțelor obținute în alte țări. Pentru realizarea acestui deziderat, este necesar să fie cunoscute și studiate toate noutățile ce apar la mașinile similare realizate în țări cu tradiție în construcția de mașini textile. În caz contrar, un utilaj corespunzător la un moment dat, cu timpul poate fi depășit. Așa este cazul mașinii de filat lînă pieptănată și a mașinii de răsucit, care a rămas în urmă datorită apariției unor subansamble mai perfecționate ca, de pildă, variatorul de viteză, instalația de absorbție etc.

Un aport deosebit în rezolvarea acestor probleme importante îl poate da organizarea unui nucleu de cercetări tehnico-științifice pentru problemele ridicate de utilajele specifice industriei ușoare și, în special, pentru cele ale industriei textile. În programul de lucru al acestui nucleu ar putea intra o serie de probleme actuale cum ar fi: tipizarea elementelor componente (batiuri pentru mașini de filat, răsucit, batiuri pentru războaie etc.), probleme de automatizare sau mecanizare, crearea de noi tipodimensiuni, perfecționarea continuă a unor subansamble etc.

Avînd în vedere dezvoltarea de viitor a industriei ușoare, investițiile ce i se alocă, este necesar ca aceste probleme să-și găsească o cît mai justă rezolvare. Bineînțeles că în întreaga activitate, constructorii de mașini vor avea tot sprijinul și colaborarea specialiștilor tehnologi din industria ușoară.

Agricultura

MECANIZAREA COMPLEXĂ A LUCRĂRILOR AGRICOLE

ing. Petre MOLDOVAN
primvicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii

DEZVOLTAREA puternică a industriei noastre constructoare de mașini asigură, la fel ca în celelalte ramuri ale economiei naționale, înzestrarea tehnică a agriculturii care, an de an, capătă valențe noi, atît sub raport cantitativ, cît și calitativ. Este suficient să amintim **tractoarele U-650 și S-1300, precum și o serie de mașini ogricole care prin caracteristicile lor constructive superioare se situează la nivelul tehnicii celei mai noi. Mașina de semănat S.P.C.-6, de pildă, are o productivitate de 3—4 ori mai mare decît semănătoarea 2-S.P.C.-2 și oferă posibilitatea executării concomitente a 3 lucrări:** semănatul, aplicarea îngrășămintelor chimice și combaterea dăunătorilor. De asemenea, **mașina pentru administrarea îngrășămintelor chimice prin centrifugare este de două ori mai ușoară decît vechiul tip cu talere și are o productivitate de 4—6 ori mai mare.**

Paralel cu fabricarea de noi tractoare și mașini agricole, are loc perfecționarea tipurilor aflate în exploatare. Astfel, combina C1, prin mărirea capacității de recoltare și treier, va avea un debit cu circa 40% mai mare. Pe această bază, randamentul la recoltare a două combine perfecționate va fi egal cu acela a trei combine actuale. Ca urmare, în perioada de recoltare, la fiecare trei tractoare, unul va rămîne liber pentru efectuarea altor lucrări. Totodată, această combină va avea și echipamentul necesar pentru recoltarea florii-soarelui, recoltarea și baterea porumbului din lan. Ea va fi prevăzută și cu un aparat pentru tocarea cocenilor de porumb.

Gradul de înzestrare tehnică a agriculturii noastre socialiste va crește simțitor în următorii 5 ani. Potrivit Directivelor Congresului al IX-lea al partidului, o parte importantă din investițiile statului ce se vor efectua în agricultură va fi folosită pentru **extinderea și diversificarea mecanizării lucrărilor agricole. În această perioadă urmează să se producă peste 100 de tipuri de tractoare și mașini agricole, printre care se numără tractoare de diferite puteri, mașini pentru modelat solul, semănători pentru semințe mici de legume, pentru plantat răsaduri, burghie pentru săpat gropi, mașini pentru combaterea dăunătorilor ș.a.**

Dotarea agriculturii cu o gamă mai variată de tractoare și mașini agricole va asigura mecanizarea completă a culturii grîului, porumbului, cartofilor, sfeclei de zahăr, extinderea mecanizării, în producția și pregătirea furajelor, în legumicultură, viticultură și pomicultură.

Obiectivele mari pe care partidul nostru le-a pus în domeniul mecanizării agriculturii reprezintă pentru industria construcțiilor de mașini o sarcină de mare răspundere, deoarece această ramură hotărîtoare a economiei naționale este chemată să asigure înzestrarea producției agricole cu o gamă tot mai variată de tractoare și mașini agricole de înaltă tehnicitate și eficiență economică.

Aportul hotărîtor pe care industria noastră constructoare de mașini îl are la mecanizarea agriculturii poate fi simțitor mărit. De mare însemnătate în această direcție este echiparea tractoarelor cu mașini agricole care să folosească pe deplin forța motrică debitată de motor. Amintim, printre altele, necesitatea rezolvării sistemei de mașini a tractorului pe șenile de 65 CP. Datorită lipsei unui plug corespunzător, acest tractor nu poate fi folosit pentru executarea arăturilor pe terenurile în pantă. Multe lucruri se pot face pe linia îmbunătățirii performanțelor mașinilor agricole aflate în exploatare. De exemplu, continuă să se producă o mașină pentru combaterea dăunătorilor de mică productivitate, complicată și greu de întreținut.

Constituie încă o problemă asigurarea pieselor de schimb care se livrează de către industrie în cantități insuficiente, uneori de calitate slabă și nu în sortimentul solicitat de unitățile agricole. Aceasta este una din marile greutăți în întreținerea și utilizarea parcului de tractoare și mașini agricole, ceea ce are repercusiuni asupra executării la timp a lucrărilor agricole.

Îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului în domeniul mecanizării agriculturii este organic legată de întărirea colaborării dintre Ministerul Construcțiilor de Mașini și Consiliul Superior al Agriculturii. Acesta din urmă are datoria să stabilească din timp tipurile de mașini și tractoare necesare agriculturii.

Dinamica producției principalelor produse ale industriei constructoare de mașini (1959 — 100)

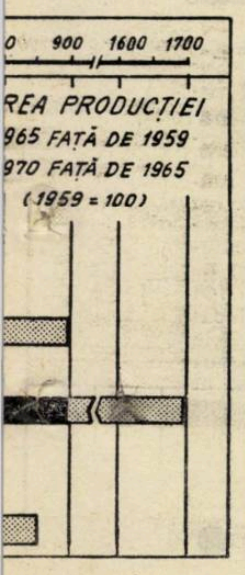

1. Motoare electrice peste 0,25 Kw
2. Transformatori de forță
3. Utilaj minier
4. Utilaj chimic de prelucrore a țițeiului stufului, hîrtiei și celulozei
5. Utilaj pentru industria metalurgică
6. Utilaj pentru industria alimentară
7. Utilaj pentru industria lemnului
8. Utilaj pentru construcții rutiere
9. Excavatoare
10. Tractoare – total
11. Autocamioane – total
12. Autoutilitare

Transporturile pe calea ferată

DIESELIFICARE, ELECTRIFICARE AUTOMATIZARE

ing. Aron DUDAȘ
adjunct al ministrului căilor ferate

APORTUL industriei constructoare de mașini la modernizarea căilor ferate, este substanțial. Mă voi opri asupra cîtorva exemple care ilustrează nivelul înalt al industriei românești constructoare de mașini, măiestria muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din acest sector de activitate. Un asemenea exemplu îl constituie **locomotiva Diesel electrică de 2100 CP,** căreia constructorii români i-au adus o serie de perfecționări, reușind să producă o mașină cu parametri tehnico-economici superiori. **Vagoanele de călători și marfă** pe care le primește calea ferată se caracterizează, de asemenea, printr-o construcție modernă și indici tehnico-economici ridicați. Se remarcă perfecționările tehnice aduse în construcția boghiurilor, suspensiei, aparatelor de rulare, frînelor etc. În ultimii ani au fost asimilate **noi tipuri de vagoane de marfă și de călători, vagoane pentru transportul mărfurilor pulverulente cu descărcare pneumatică, vagoane tip gondolă, autodescărcătoare de mare capacitate etc.**

În ce privește automatizarea în circulația feroviară prin centralizarea electrodinamică a stațiilor, centralizarea telecomandată a secțiilor de circulație, blocul automat de linii și altele, industria constructoare de mașini are o foarte mare contribuție. **Au fost asimilate, trecîndu-se la producția de serie, instalații de înalt nivel tehnic, cu parametri la nivelul tehnicii mondiale.** Merită să fie apreciate preocupările uzinelor pentru lărgirea gamei de produse introduse în fabricație. **A început construcția unor noi tipuri de locomotive Diesel cu transmisie hidraulică pe patru osii.**

Modernizarea continuă a transportului pe căile ferate, perfecționarea tehnologiei de exploatare feroviară, ridică, însă, unele probleme pe care lucrătorii din industria constructoare de mașini sînt chemați să le rezolve. În primul rînd, este vorba de asimilarea pe bază de licență și de construirea cît mai grabnică a locomotivelor electrice, necesare înfăptuirii programului de electrificare a căilor ferate. Deși, în general, cerințele căii ferate sînt satisfăcute la producția unor repere, durata de asimilare este încă foarte mare. Așa stau lucrurile cu locomotivele Diesel hidraulice.

În transportul feroviar se simte lipsa echipamentelor de frînă modernă Knorr-Ke, a unor vagoane de cale îngustă sau pentru transportul mărfurilor negabaritice. Întîmpinăm, de asemenea, greutăți în obținerea unor variante la unele produse asimilate. De pildă, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a acceptat asimilarea instalațiilor de semnalizare automată cu cumpene de 4 m, dar n-a acceptat aceleași instalații cu cumpene de 2,5 și 3 m. Am dori ca la unele tipuri de relee, produse de Uzinele „Electromagnetica"-București, caracteristicile electrice să fie mai constante în timp, să se dea o mai mare atenție cablajului la ramele de relee ale instalațiilor de centralizare electrodinamică.

O problemă deosebită o constituie piesele de schimb pentru repararea și întreținerea noilor mijloace și instalații de transport. Stadiul livrărilor pieselor de schimb pe primele patru luni ale anului este nesatisfăcător, datorită faptului că Uzinele „Grivița Roșie" și „23 August"-București n-au respectat contractele încheiate. Uzinele „23 August" n-au livrat pînă acum nici unul din cele 28 de repere din piesele de schimb pentru locomotivele Diesel electrice contractate pe trimestrele I și II, iar din piesele de schimb pentru instalațiile de frînă au livrat doar 41 de repere din cele 86 contractate pe trimestrul I.

Pînă la construirea atelierului central de reparații generale și capitale ale locomotivelor Diesel electrice, Ministerul Căilor Ferate și-a asumat obligația de a realiza, cu sprijinul Ministerului Construcțiilor de Mașini, reparațiile capitale. Este necesar ca organele de resort din acest minister să-și respecte întocmai angajamentele luate de a asigura piesele de schimb și asistența tehnică necesară.

Transporturile auto, navale și aeriene

MIJLOACE MODERNE, RAPIDE, CU CAPACITATE SPORITĂ

ing. Nicolae STERE
adjunct al ministrului transporturilor auto, navale și aeriene

FABRICAREA unei game mai largi de tipuri de autovehicule a început în urmă cu cîțiva ani. Eforturile depuse de constructorii de mașini au permis ca sectorul de transporturi auto să fie dotat în măsură tot mai mare cu diferite tipuri de mijloace ca: **autocamionul S.R.-131 „Carpați", autocamionul S.R.-113 „Bucegi", autocamionul basculant S.R.-116, autotractorul S.R.-115, precum și o serie de autocamioane specializate, autobuze, remorci** etc.

O participare largă are industria noastră constructoare de mașini și la dotarea transporturilor pe apă. De la construcția de nave cu tonaj redus, cu ani în urmă, astăzi în șantierele din țara noastră se lansează la apă vase pentru flota maritimă și fluvială pînă la 12 500 tdw.

În lumina sarcinilor care revin în viitor sectorului de transporturi auto, se face simțită necesitatea lărgirii gamei de tipuri de autovehicule. Astfel, se cere continuată și dezvoltată specializarea mijloacelor de transport, în funcție de natura mărfurilor, precum și sporirea capacității utile a mijloacelor auto. În acest sens, este necesară asimilarea în fabricație a familiei de semiremorci destinate tractării cu autotractorul S.R.-115. În vederea sporirii capacității de transport, este, de asemenea, necesară studierea posibilităților de asimilare a unui autocamion cu sarcină utilă de 8 tone. În privința transporturilor de călători se simte nevoia unui autobuz cu număr redus de locuri cu capacitate mare de trecere — pentru transportul pe drumuri încă nemodernizate.

O problemă foarte importantă pentru activitatea de transport cu mijloace auto o constituie mecanizarea lucrărilor de încărcare-descărcare. Asimilarea în fabricație a unor autocamioane cu macara hidraulică, oblon ridicător etc., ar crea condiții optime pentru sporirea productivității transporturilor în exploatările forestiere, pe șantierele de construcții.

Industria constructoare de mașini și-a lărgit sfera de activitate și în domeniul asimilării unor utilaje noi de construcții. Pentru a se face față însă necesităților șantierelor noastre, este necesară mărirea capacității de producție la cilindrii compactori pe pneuri, a tractoarelor S-1300, grupuri de sudură cu motor termic și grupuri electrogene de 100 KVA. De asemenea, considerăm necesară asimilarea, într-un timp cît mai scurt, a plăcii vibratoare, cilindrului compactor vibrator și, în special, a instalațiilor de preparare a mixturilor asfaltice cu o productivitate de 30—40 tone pe oră.

O problemă majoră ce se cere rezolvată de către industria constructoare de mașini este asigurarea pieselor de schimb (și pentru sectorul auto), în special pentru produsele noi. Se impune, totodată, îmbunătățirea calității unor utilaje ce prezintă defecțiuni dese în exploatare: motoarele D-110 montate pe excavatoarele de 0,5 mc, motocompresoarele de 9 mc/minut și betonierele cu amestec forțat de 250 și 500 l.

Mergînd pe linia diversificării și perfecționării utilajelor și mașinilor din sectorul transporturi, industria constructoare de mașini va da, în viitor, un sprijin și mai substanțial acestei activități.

DOCUMENTAR

RITMURILE EUROPEI

PRIMĂVARA este nu numai un anotimp al promisiunilor, ci şi al bilanţurilor, inclusiv al celor economice. Adevărul acesta are valabilitate generală în lumea contemporană şi se aplică şi pe malurile lacului Leman : anul acesta, ca în toţi anii începînd din 1948, pe ordinea de zi a sesiunii Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa (13—29 aprilie) a figurat şi un punct privitor la evoluţia economiei ţărilor europene în anul precedent. Ca de obicei, discuţiile s-au purtat, în principal, pe baza unui studiu întocmit de Divizia de studii şi programe a Secretariatului C.E.E. Ca urmare a sugestiilor făcute la sesiunile precedente de diverse delegaţii (printre care şi delegaţia română), în studiul din acest an analiza conjuncturală pe termen scurt a fost încadrată în tendinţele şi perspectivele economiei europene, pe termen mai lung.

● Aprecieri despre România

Capitolul întîi se ocupă de evoluţia economiei ţărilor socialiste din Europa. După calculele autorilor, producţia totală a crescut în aceste ţări în 1965 cu 8,5% (tabelul nr. 3), „contribuţia principală la creşterea venitului naţional aducînd-o în toate cazurile expansiunea producţiei industriale" (pag. 4).

În capitolul consacrat economiei ţărilor socialiste se fac referiri şi la evoluţia economiei româneşti în anul 1965. Studiul subliniază că „...economia României a continuat să se dezvolte în mod viguros, realizînd din nou ritmul de creştere cel mai înalt al regiunii" (cap. I. pag. 2). De asemenea, se menţionează îndeplinirea sarcinilor planului de şase ani de dezvoltare a economiei naţionale (1960—1965).

În perioada planului, se constată în studiu, industria românească a crescut cu un ritm mediu anual de 14,5%, în comparaţie cu 13,2% cît a fost planificat. Printre alte aprecieri cu privire la dezvoltarea diverselor ramuri industriale, se atrage atenţia asupra ritmurilor ridicate realizate în industria energetică, chimică, constructoare de maşini. În legătură cu aceasta din urmă, se menţionează că dezvoltarea ramurii „a fost caracterizată de o continuă diversificare a producţiei, prin crearea de noi subramuri şi fabricarea unei game mai largi de produse de o mai mare complexitate" (cap. I, pag. 24).

Studiul C.E.E. menţionează rezultatele obţinute în agricultura românească, subliniind că, în ciuda condiţiilor climaterice neprielnice (distribuţia precipitaţiilor în cursul anului nu a fost favorabilă culturilor de primăvară), recolta de cereale a fost superioară celei din anii precedenţi.

Cu privire la rezultatele creşterii producţiei materiale în ţara noastră, autorii studiului scriu : „În România, rezultatele bune obţinute de sectorul agricol în ultimii doi ani şi menţinerea în 1965 a unui ritm înalt de creştere a producţiei industriale, în general, şi a producţiei industriei bunurilor de consum, în special, au permis ca nivelul consumului şi al veniturilor gospodăriilor să crească mai departe" (cap. I, pag. 92). După calculele făcute de autorii studiului, consumul a crescut în 1965, comparativ cu anul precedent, cu 7—8%, „o cifră pe care pare s-o confirme creşterea anunţată a venitului naţional (cu 8%) şi volumul sporit al desfacerilor în comerţul cu amănuntul (cu peste 7%)".

● In Vest: continuă „expansiunea relativ lentă"

Cu privire la ţările capitaliste europene, autorii studiului apreciază că cea mai mare parte a Europei Occidentale trece în prezent printr-o fază de expansiune economică relativ lentă, în comparaţie cu rezultatele obţinute în anii anteriori, fază care a început încă în 1964.

Potrivit unor estimări provizorii, produsul naţional total în ansamblul ţărilor industrializate ale Europei Occidentale a fost în 1965 cu circa 3,5% mai mare decît în 1964. Cu excepţia anilor de recesiune economică din perioada postbelică (1952 şi 1958), ani în care ritmul de creştere a producţiei a fost de circa 2,5%, ritmul de 3,5% realizat în 1965 este probabil cel mai redus din ultimele două decenii (cap. II, pag. 3).

Expansiunea apare lentă în 1965 şi, în continuare, în 1966, prin raportarea la ritmul mediu de creştere postbelic, care a fost în Europa Occidentală de 4,5—5%. În cursul perioadei de expansiune care a început în 1958, ritmul mediu de creştere a fost cu puţin sub 5%, puncte maxime fiind atinse în 1960 (6,5%) şi în 1964 (5,5%). În tabelul nr. 1 sînt date ritmurile de creştere ale „produsului naţional brut" în unele ţări vest-europene, calculate în preţurile constante ale pieţei.

Tabel nr. 1

DINAMICA „PRODUSULUI NAŢIONAL BRUT"

(în procente, faţă de anul precedent)

	1963	1964	1965	1966 (estimativ)
Anglia	4,6	5,3	2,0	2,0
Austria	4,4	6,0	3,5	4,0
Belgia	4,8	5,0	2,5	3,5
Danemarca	0,9	7,0	4,0	...
Elveţia	4,5	5,1	4,0	3,5
Finlanda	2,5	6,5	5,0	3,5
Franţa	5,1	5,4	2,5	4,5
Irlanda	4,3	4,2	2,5	3,0—3,5
Italia	4,8	3,0	3,0	4,5
Norvegia	4,8	6,3	6,0	4,0—5,0
Olanda	3,1	8,2	5,0	5,5
R.F.G.	3,5	6,6	4,5	4,0
Suedia	4,6	7,3	3,5	4,0
Ţările Pieţei Comune	4,3	5,6	4,0	4,5

Creşterea economică a rămas în 1965 relativ rapidă în trei ţări : Finlanda, Norvegia şi Olanda, singurele ţări occidentale industrializate în care ritmul a atins sau a depăşit 5%. Finlanda şi Norvegia au fost singurele ţări în care ritmul de creştere din 1965 a depăşit media anuală a perioadei 1952—1965.

Pe de altă parte, producţia n-a crescut decît cu 2—3% în 1965 în cinci ţări : Italia care, datorită efectelor tîrzii ale politicii de stabilizare, a înregistrat — pentru al doilea an consecutiv — ritmul de creştere cel mai redus de 12 ani încoace (3%, în 1964 şi 1965), şi aceasta cu tot începutul de relansare economică din cursul anului ; Franţa, unde abia spre mijlocul anului s-au constatat semne de relansare; Belgia, a cărei economie pare să se fi animat spre sfîrşitul anului 1965 ; Anglia, unde noi restricţii au intrat în vigoare la începutul anului 1965 şi unde producţia n-a făcut decît puţine progrese începînd din acel moment ; Irlanda, care a resimţit cel mai mult efectele suprataxei britanice asupra importurilor.

● Perspectivele producţiei industriale

În ceea ce priveşte producţia industrială, sensul evoluţiei indicilor anuali a fost în linii mari identic cu cel al „produsului naţional brut" ; totuşi, producţia industrială a cunoscut fluctuaţii mai mari (vezi tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2

DINAMICA PRODUCŢIEI INDUSTRIALE

(în % faţă de anul precedent)

	1963	1964	1965
Anglia	3,9	7,1	2,7
Austria	4,2	7,8	3,2
Belgia	7,7	7,0	2,5
Danemarca	0,8	13,4	6,4
Elveţia	5,2	5,0	...
Finlanda	4,5	5,8	4,8
Franţa	4,9	7,8	1,4
Irlanda	5,1	10,0	3,8
Italia	8,8	1,1	4,2
Norvegia	5,8	7,3	6,7
Olanda	4,5	8,6	6,8
R.F.G.	3,8	8,4	5,5
Suedia	2,3	6,6	2,6
Ţările Pieţei Comune	5,1	6,7	5,0

În cadrul politicilor economice actuale, se aşteaptă ca, în general, ritmurile de creştere a producţiei să se apropie unele de altele, rămînînd însă — pentru cele mai multe din ţările occidentale — sub media înregistrată în perioada anilor 1960—1965.

În două ţări în care ritmul de creştere este în curs de accelerare, prevederile oficiale indică sporirea producţiei industriale în 1966 cu 4,5%. Este vorba de Franţa, unde ritmul prevăzut este apropiat de ritmul mediu obţinut în întreaga perioadă, şi de Italia. În Belgia semnele relansării economice sînt încă foarte discrete. În Anglia, prevederile rezultate din tendinţele actuale nu indică decît o creştere de 2%, presupunînd că nu vor fi luate noi măsuri de restrîngere a cererii. În R. F. Germană se aşteaptă în general, din nou, o uşoară încetinire a ritmului de creştere a producţiei ; sporul va fi probabil de 4%, adică sub media perioadei (6%).

În alte ţări occidentale, ritmul de creştere a producţiei în 1966 se va situa în jurul indicilor anului 1965, cu diferenţe în plus sau în minus de circa 0,5%. Pentru ansamblul Europei Occidentale, producţia totală a anului 1966 va depăşi cu circa 4% producţia anului 1965.

● Tendinţe in evoluţia ramurilor

Studiul C.E.E. cu privire la situaţia economică din 1965 constată că încetinirea expansiunii înregistrată în cursul anului a atins aproape toate ramurile industriale.

Pe ansamblul Europei Occidentale, producţia a scăzut în industria extractivă, industria textilă şi de confecţii ; a rămas constantă în industria alimentară şi de băuturi şi în industria tutunului ; n-a crescut decît foarte puţin în industria prelucrării metalelor. În industria metalurgică de bază şi în industria chimică progresele au fost simţitor mai reduse decît în anul 1964.

Scăderea producţiei a fost aproape generală în industria cărbunelui, fiind însoţită de creşterea stocurilor. Acest fenomen a fost parţial compensat — pe ansamblul industriei extractive — de creşterea producţiei de minereu de fier (în special în Suedia) şi de gaze naturale (în Olanda).

Producţia industriei de prelucrare a metalelor a urmat cam aceeaşi evoluţie ca şi ansamblul producţiei industriale. În ceea ce priveşte metalurgia de bază, cele mai mari variaţii au existat în Italia. În celelalte ţări, producţia de oţel a rămas aproape neschimbată, în comparaţie cu 1964 (vezi tabelul nr. 3).

Tabel nr. 3

PRODUCŢIA DE OŢEL ŞI DE CĂRBUNE

(în milioane tone)

	OŢEL		CĂRBUNE	
	1964	1965	1964	1965
Belgia	8,7	9,2	21,3	19,9
R.F.G.	37,3	36,8	148,4	141,6
Franţa	19,8	19,6	53,0	51,0
Luxemburg	4,6	4,6	...	...
Italia	9,8	12,6	0,5	0,4
Olanda	2,6	3,1	11,8	11,7
Anglia	26,7	27,4	196,7	190,7

Din toate ramurile industriale, industria chimică şi-a păstrat elanul din anii precedenţi, fiind ramura cea mai dinamică.

● Incetinire şi in comerţul exterior

Încetinirea creşterii economice a fost însoţită în Europa Occidentală de o oarecare încetinire şi a importurilor regiunii, în timp ce exportul a mai fost accelerat în strădania de a echilibra balanţele comerciale (vezi tabelul 4).

Tabel nr. 4

COMERŢUL INTERNAŢIONAL AL ŢĂRILOR VEST-EUROPENE

(în milioane dolari)

	Valoare totală 1964	Creşteri faţă de perioada corespunzătoare a anului precedent			
		1964		Ian.-sep. 1965	
		Valoare	%	Valoare	%
IMPORT					
Total :	82 614	9 139	12	4 946	8
Proveniența :					
— Europa Occidentală	46 958	5 596	13	3 214	9
— Ţările socialiste europene	3 357	262	8	266	11
— S.U.A. şi Canada	11 422	1 273	13	595	7
— Ţările în curs de dezvoltare.	16 741	1 394	9	678	5
EXPORT					
Total :					
Direcţia :	70 738	7 451	9	5 887	11
— Europa Occidentală	45 975	5 453	12	3 407	10
— Ţările socialiste europene	2 750	215	—	440	23
— S.U.A. şi Canada	6 117	573	3	861	20
— Ţările în curs de dezvoltare.	11 856	680	3	899	10

Comerţul între ţările Europei Occidentale a continuat să se dezvolte în 1965 într-un ritm ridicat, dar sub nivelul anului precedent. Au cunoscut o creştere însemnată (cu aproximativ 15% pe ansamblu) schimburile comerciale între ţările Europei Occidentale şi ţările socialiste europene. Acordurile comerciale şi contractele încheiate în ultima vreme indică faptul că schimburile comerciale Est-Vest vor continua să crească şi în anul 1966. Pe de altă parte, e de semnalat tendinţa comerţului vest-european cu ţările în curs de dezvoltare, tendinţă caracteristică anului 1965 : diminuarea simţitoare a creşterii importurilor din aceste ţări, paralel cu accelerarea considerabilă a exporturilor. O tendinţă asemănătoare a ritmurilor se înregistrează de altfel şi în comerţul cu America de Nord.

Deşi în 1965 exporturile au crescut mai mult decît importurile, totuşi, pe ansamblul ţărilor vest-europene, balanţa comercială continuă să rămînă deficitară. În acest an, numai R.F.G. şi Belgia au reuşit să aibă o balanţă comercială activă şi anume de 425, respectiv 61 milioane de dolari. Pe ansamblul ţărilor Pieţei Comune deficitul balanţei comerciale a fost de 1 034 milioane de dolari, în primul rînd sub influenţa deficitului de 1 075 milioane al Olandei. În celelalte ţări, deficitele s-au situat între 219 milioane de dolari în cazul Finlandei şi 2 427 de milioane în cazul Angliei.

M. MARIUS

INDUSTRIALIZAREA ȘI MIGRAȚIA INTERNĂ A POPULAȚIEI

dr. I. RĂVAR
director general adjunct
în D.C.S.

STUDII ȘI CERCETĂRI DEMOGRAFICE

ÎNFĂPTUIREA consecventă a procesului de industrializare socialistă a țării a adîncit și adîncește continuu legăturile multiple dintre regiuni, raioane, centre industriale, creează noi legături între acestea. Paralel cu dezvoltarea vechilor centre industriale, au apărut și s-au dezvoltat noi centre în regiuni care erau în trecut lipsite complet sau aproape complet de industrie, ca Bacău, Dobrogea, Oltenia. Pe lîngă reducerea decalajului în ce privește nivelul de dezvoltare existent între regiunile patriei și mai buna valorificare a bogățiilor țării, îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție are drept efect intensificarea procesului de urbanizare.

● SCĂDEREA MIGRAȚIEI INTERREGIONALE

Industrializarea țării generează modificări importante în repartiția între ramurile economiei naționale a populației ocupate, în repartizarea teritorială a populației. În anii construcției socialiste migrația interregională a căpătat o nouă orientare, s-au creat noi afluxuri de populație spre centrele urbane.

Procesul de industrializare a țării a fost însoțit de creșterea absolută și relativă a numărului, atît al clasei muncitoare, cît și al celor ocupați în celelalte ramuri neagricole.

O parte din forța de muncă ocupată în agricultură a fost atrasă în industrie și alte ramuri neagricole, unde au apărut noi și largi posibilități de utilizare, în urma realizării unui însemnat volum de investiții. Dacă în anul 1938 peste 76% din populația activă a țării era ocupată în agricultură, în 1965 în această ramură a economiei nu mai lucra decît 57% din această populație. În decursul perioadei 1950—1965, ponderea populației active ocupată în industrie a crescut de la 12% la 19,2%.

Totodată, îmbunătățirea continuă a repartizării teritoriale a forțelor de producție, a avut drept rezultat, pe lîngă valorificarea mai eficientă a resurselor naturale și de muncă, în special în regiunile în trecut mai slab dezvoltate din punct de vedere economic, reducerea continuă a migrației, în general, și a migrației spre regiunile și centrele urbane cu un nivel de industrializare mai ridicat, în special. Este cunoscut că în trecut zonele mai dezvoltate din punct de vedere industrial — orașul București, Valea Prahovei, Brașov, Hunedoara, Banat — constituiau și centre de atracție ale migrației interne a forței de muncă, în special din mediul rural, generînd un mare aflux de forță de muncă, superior posibilităților reale de utilizare a acesteia. Semnificativ în această privință este faptul că în perioada 1931—1940 circa 50% din afluxul de populație rurală spre orașe a fost absorbit de orașul București, deși acest centru cunoștea un surplus permanent de forță de muncă.

Pe măsura înaintării pe calea construcției socialiste, datorită creării de noi posibilități de ocupare a forței de muncă în toate regiunile și raioanele patriei, migrația internă a scăzut continuu în intensitate. Datele statistice arată că în anul 1964 numărul persoanelor care și-au schimbat domiciliul stabil [1]) s-a redus cu 25% față de anul 1956, proporția lor la 1 000 locuitori scăzînd de la 21 în 1956 la 14,5 în anul 1964.

Mai mult, ca rod al politicii partidului de ridicare economică a regiunilor în trecut mai înapoiate și, deci, excedentare în forța de muncă, unele din acestea s-au transformat în centre de atracție pentru populația din alte regiuni. Concludent este exemplul regiunii Bacău. Cunoscută în trecut ca dispunînd de un mare surplus de forță de muncă, în perioada 1956—1964 (ultimul an pentru care avem date definitive) a avut o balanță a mișcării migratorii permanent activă (peste 11 000 persoane). S-a redus, de asemenea, soldul negativ al balanței forței de muncă și în alte regiuni și desigur că liste proporția schimbării domiciliului stabil în interiorul regiunilor a fost mai mare în raport cu același proces din cadrul economiei naționale în ansamblu.

Concluzia care se desprinde — și a cărei importanță economică și socială este deosebit de mare — este că **procesul de repartizare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării — parte integrantă a operei de construire a socialismului — se înfăptuiește fără transmutări mari de populație.**

● URBANIZAREA ȘI FACTORII EI

Procesul de industrializare a țării joacă un rol hotărîtor și în ceea ce privește migrația populației rurale către orașe, ceea ce a dus la schimbări în procesul de urbanizare. În anii construcției socialiste, procesul de urbanizare a țării a cunoscut o dezvoltare rapidă. În timp ce în 1930 procentul populației urbane față de populația totală era de 21%, în 1965 acesta reprezenta peste 33%.

În perioada 1956—1965 populația urbană a crescut în medie pe an cu 1,8%, în timp ce populația rurală a crescut numai cu 0,5%. Creșterea populației urbane s-a făcut prin excedentul natural al populației orășenești, prin trecerea unor comune în categoria orașelor, prin afluxul de populație spre orașe, aceasta din urmă constituind sursa principală.

Contribuția migrației în ceea ce privește creșterea numărului populației urbane prezintă însă o tendință generală de scădere. Astfel, înainte de cel de-al doilea război mondial aproape 91% din creșterea efectivă a numărului populației urbane s-a realizat pe seama afluxului de populație rurală spre orașe; în perioada 1948—1956 această proporție a scăzut la 69%, scădere ce s-a accentuat continuu în anii următori.

A crescut în schimb contribuția excedentului natural al populației în această direcție. Astfel, în perioada 1931—1940 excedentul natural al populației urbane a fost de 72 320, în 1948—1955 de 291 540, iar în 1956—1965 de 409 640.

Modificări importante au avut loc și în orientarea afluxului de populație rurală spre centrele urbane, în sensul că o parte din ce în ce mai însemnată a acestuia se dirijează către orașele mici și mijlocii. Dacă în perioada 1948—1956, orașelor cu o populație sub 50 mii locuitori le reveneau numai 35% din excedentul migrator al centrelor urbane, în perioada 1956—1962 această proporție este de 63%. Ca urmare a amplasării unor obiective industriale în mediul rural, care au reținut forța de muncă eliberată din agricultură, absorbind chiar și o parte din forța de muncă excedentară din alte regiuni, afluxul populației rurale către orașe a fost mai redus în perioada 1948—1964 decît în perioada dinainte de război (1931—1940). Trebuie avut însă în vedere faptul că afluxurile către anumite categorii de orașe se modifică de la an la an.

Perfecționarea repartiției teritoriale a forțelor de producție prin amplasarea noilor obiective industriale în orașe mai mici, sau mai puțin industrializate, diversificarea ramurilor de producție, au dat naștere și unui schimb de forță de muncă între orașele țării cu un număr mai mic de locuitori. În 1964 numărul persoanelor din mediul urban ce și-au schimbat domiciliul tot în mediul urban a fost de 53 103, din care 46% s-au stabilit în orașe din aceeași regiune. Acest proces este mai accentuat în regiunile în curs de intensă dezvoltare.

● REDUCEREA DISTANȚEI DE DEPLASARE

Rezultă deci că **dezvoltarea industrială constituie un factor de seamă de reducere a distanței de deplasare și de evitare a aglomerării populației în orașele mari.**

Ca urmare a dezvoltării economice și sociale a localităților de tip rural a avut loc și o oarecare deplasare a populației urbane în mediul rural. Astfel, în 1961 și 1962 numărul locuitorilor din mediul rural proveniți din orașe a fost de 51 800 persoane, iar în anii 1963—1964 de 49 190 persoane.

Ritmul rapid al industrializării țării a permis ca în ultimii ani sporul numărului de salariați angajați pentru prima dată să fie superior excedentului natural al populației. Astfel, în anul 1963 sporul natural a fost de 139 mii persoane, în timp ce sporul salariaților a fost de 191 mii; în anul 1964 sporul natural a fost de 135 mii persoane, iar cel al salariaților de 184 mii; în 1965 sporul natural a fost de 115 mii persoane, iar al salariaților de 189 mii.

Pe harta țării noastre, în urma procesului de industrializare, au apărut noi orașe și centre industriale ca: Gheorghe Gheorghiu-Dej, Lucăcești, Victoria, Năvodari, Săvinești, Roznov și altele, iar multe orașe, care în trecut au cunoscut o slabă dezvoltare, fiind doar reședințe administrative sau mici centre comerciale sau industriale au devenit centre industriale, importante. De exemplu, orașul Hunedoara, care în anul 1948 nu avea decît 7 000 locuitori, a ajuns în anul 1965 (1 iulie) — ca urmare a dezvoltării industriei siderurgice — la o populație de peste 63 000 locuitori.

Și în viitor industrializarea țării va constitui mijlocul principal pentru crearea de noi locuri de muncă în economia națională, nu numai prin creșterea numărului de salariați din industrie, ci și prin faptul că industrializarea duce la dezvoltarea celorlalte activități neagricole.

În viitorii cinci ani numărul salariaților va ajunge la peste 5 milioane, sporind cu 900 000, **din care circa 400 000 persoane vor proveni din populația ocupată în agricultură.** În 1970 în agricultură va lucra 50% din populația activă a țării.

Îndeplinirea prevederilor planului de cinci ani de dezvoltare a economiei noastre naționale va avea consecințe favorabile asupra structurii forței de muncă și, indiscutabil, va influența pozitiv, în continuare, asupra fenomenului migrației interne.

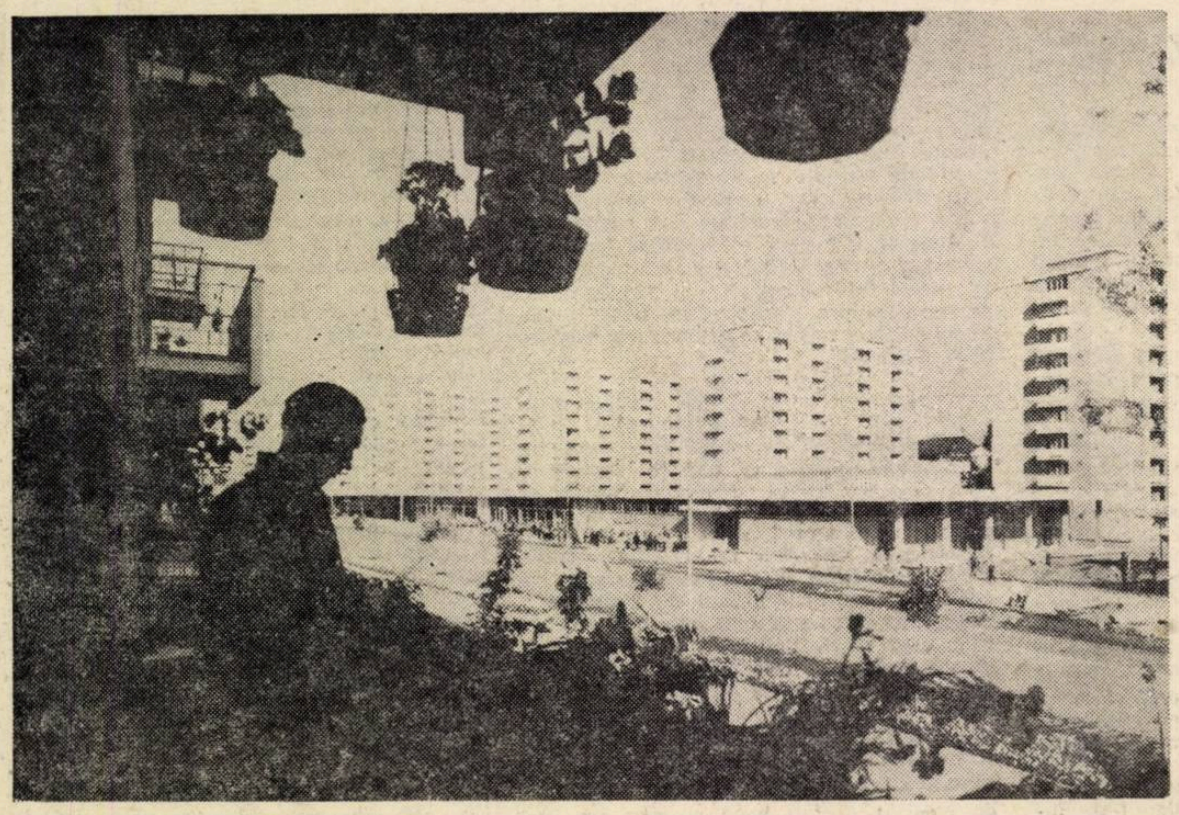

În noul oraș „Gh. Gheorghiu-Dej"

1) Se consideră migrație internă numai schimbarea domiciliului stabil.

Noutăți la „Electronica"

La sfîrșitul săptămînii trecute Uzinele „Electronica" au prezentat pentru public, specialiști, reprezentanți ai comerțului și cooperației, produsele proprii pentru anii 1966—1967.

Aducînd la cunoștința cititorilor noștri cele aflate cu acest prilej, ne vom opri mai întîi la:

Aparate de radiorecepție

● **„Mamaia" — Este primul receptor tranzistorizat prevăzut cu posibilitatea de a recepționa emisiuni — din gama ultrascurte. Tranzistorul, cu un aspect foarte reușit, a și fost pus în fabricație în cursul acestui an. Primele loturi au fost trimise în magazine încă din luna februarie. Producția continuă.**

● **Aceleași subansamble principale alcătuiesc osatura unui alt tip de receptor staționar (deci nu portabil) numit „Nordic" (după stilul cu același nume, culoare mată și lipsa ornamentelor). El se alimentează fie de la rețea, fie cu baterii, dispunînd de performanțe îmbunătățite. La acest aparat se pot asculta discuri. În plus, poate fi cuplat la magnetofon în vederea înregistrării și reproducerii programelor. Fabricația aparatului va începe în luna august.**

● **Un alt receptor staționar este „Dunărea". Ca prezentare el se încadrează tot în stilul nordic. Este de fapt o prezentare nouă a unui aparat deja cunoscut („Delta"). „Dunărea" nu va mai avea casetă de plastic, ci de lemn — audiția va fi astfel îmbunătățită. Ca o îmbunătățire trebuie remarcat că aparatul se va putea alimenta fie cu baterii, fie de la rețeaua electrică. Producția va începe în septembrie. Un amănunt: toate aparatele amintite mai sus vor fi tranzistorizate.**

● **Dîndu-se curs tendinței de a se extinde gama de ultrascurte și la aparatele de dimensiuni mici — receptorului „Carmen" i s-a introdus gama ultrascurte. Aparatelor din noua serie i se aduc mai multe modificări. Astfel — printre altele — în locul tubului redresor cu vid s-a introdus o punte de redresare cu seleniu. Noul „Carmen" va începe să fie produs în trimestrul IV.**

...Va continua fabricarea receptoarelor de buzunar, iar pentru receptoarele clasice cu tuburi se fac îmbunătățiri. De exemplu, „Select 3" va avea reglaje de ton separate pentru frecvențe joase și înalte.

Televizoare

● **„E.47.C" — Intrat în fabricație în luna februarie, este realizat în proporție de 80% din piese românești reprezentînd o dezvoltare a predecesorului „E.47.B". Prezentarea exterioară a televizorului — care place mult cumpărătorilor — va rămîne aceeași.**

S-a avut în vedere însă, mărirea siguranței în funcționare față de tipul precedent. Prin adăugarea unui reglaj accesibil exterior — se oferă posibilitatea unei adaptări mai bune la condițiile de recepție foarte variate în ceea ce privește cîmpul. În plus a fost îmbunătățit simțitor regimul termic.

● **„Dacia" („E.59") — Conceput în laboratorul uzinei, reprezintă baza de plecare pentru dezvoltarea viitoare a producției de televizoare în Uzina „Electronica" pentru următorii 5—7 ani. Scheletul televizorului — din punct de vedere constructiv — este astfel ales încît să permită îmbunătățiri ulterioare.**

Noul televizor conține o serie de automatizări: menținerea constantă a dimensiunilor pentru orizontală și verticală la anumite variații de tensiune în rețea: menține strălucire independent de contrast. Este prevăzut cu tub cinescop autoprotector. (Deci ecranul nu mai are geam protector). Aceasta duce la mărirea contrastului și evită reflexele provocate de surselе de lumină din interiorul camerei. Utilarea cu tub cinescop permite și îngustarea casetei.

Pentru cutie a fost ales un stil de mobilă fără ornamente, simplu, ușor adaptabil la diferite interioare. Se va produce în nuanțe diferite.

În final o veste bună pentru tehnicienii care se ocupă de întreținerea și repararea lui. Șasiul este realizat integral pe cablaj imprimat și este rabatabil în jurul unui ax orizontal. Se facilitează astfel operațiile de depanare.

Intră în producție în luna septembrie.

★

Dezvoltarea producției Uzinei „Electronica" a fost mult ușurată și datorită produselor Întreprinderii de piese radio și semiconductori — Băneasa **care a introdus în fabricație produse noi, la nivelul tehnicii moderne, ca de exemplu: condensatori electrolitici multibloc (folosiți la televizoarele „E 47" și „E 59") — iar pentru receptoare: condensatoare ceramice de tip miniatură și subminiatură și o producție de tranzistoare care să satisfacă exigența unor produse de calitate, cu performanțe superioare.**

M. F.

DIRECŢIILE CONSUMULUI, DEPLASAREA STRUCTURILOR ŞI MĂSURAREA LOR

ANALIZA bugetelor de familie arată că pe măsura creşterii veniturilor familiilor, ponderea cheltuielilor pentru alimente, în cadrul cheltuielilor generale ale gospodăriei, se micşorează în favoarea cheltuielilor nealimentare. Această legitate, formulată de statisticianul german Ernst Engel ca una dintre trăsăturile caracteristice ale interdependenţei veniturilor şi cheltuielilor populaţiei, este confirmată şi de experienţa ţării noastre.

Industrializarea socialistă a ţării şi transformarea socialistă a satului au fost însoţite de profunde schimbări structurale în consumul maselor, ca urmare pe de o parte, a sporirii veniturilor populaţiei, iar pe de altă parte, a lichidării cheltuielilor îndreptate spre procurarea de mijloace de producţie — de pildă, unelte agricole, iar mai înainte şi de pământ, de către ţărani. Acelaşi efect asupra consumului îl are şi faptul că statul asigură efectuarea de servicii cu caracter social-cultural (asistenţă medicală, învăţământ etc.) în mod gratuit sau cu plată redusă. O dată cu aceasta a crescut consumul alimentar şi nealimentar devenind tot mai diversificat, corespunzător exigenţelor sporite ale populaţiei, rafinării gusturilor şi preferinţelor acesteia.

Expansiunea nealimentarelor

Dacă examinăm structura cheltuielilor familiilor de muncitori din ţara noastră, între anii 1948 şi 1964 (vezi graficul), constatăm că greutatea specifică a cheltuielilor alimentare prezintă o tendinţă clară de scădere, concomitent cu creşterea ponderii cheltuielilor nealimentare. Această scădere se referă numai la mărimile relative, întrucît mărimile absolute arată dezvoltarea consumurilor alimentare.

În cadrul scăderii generale a ponderii cheltuielilor alimentare, scade mult mai puţin ponderea cheltuielilor pentru alimente cu valoare nutritivă ridicată, surse de proteine superioare, de calorii şi principii nutritive ; la unele dintre acestea ea, de pildă, la şuncă, unt, brînzeturi superioare, fructe exotice etc., s-au înregistrat creşteri nu numai absolute ci şi relative. În mod corespunzător a scăzut consumul, atît relativ cît şi absolut, al unor alimente sărace în calorii şi valori nutritive.

Realitatea acestei tendinţe, de înlocuire în consumul alimentar a produselor de calitate inferioară cu produse de ordin superior şi de deplasare a cererii spre alte mărfuri mai valoroase, este confirmată de o analiză în profil static. O atare analiză arată că în aceeaşi perioadă de timp între grupele de familii ale salariaţilor ordonate crescător, după mărimea veniturilor pe o persoană, se dezvoltă fenomene similare. Pe măsură ce cresc veniturile de la o grupă de familii la alta, descreşte regulat procentul cheltuielilor pentru produse alimentare şi creşte în mod corespunzător ponderea altor cheltuieli. În grupa cu veniturile cele mai mari, procentul cheltuielilor pentru pîine, în totalul cheltuielilor, scade cu aproape o treime, faţă de grupa cu veniturile cele mai mici ; în schimb, se dublează la unt.

Coeficienţii de elasticitate arată că, în prezent, la creşterea veniturilor cu 1% în familiile de salariaţi o serie de cumpărături sporesc diferit : cu 0,2% cele pentru pîine, paste făinoase, orez, cartofi, cu 0,3% cheltuielile pentru ulei, cu 0,5% cele pentru untură, cu 0,4% cele pentru lapte, cu 0,6% cele pentru brînzeturi, cu 0,5% cele pentru zahăr etc.

În baza acestor tendinţe, salariaţii incluşi azi în grupe de venituri mai mici vor exprima, pe măsura creşterii veniturilor lor, o cerere asemănătoare cu aceea a celor care fac parte din grupele de venituri mai mari.

Tendinţe asemănătoare, corespunzătoare aceloraşi legităţi statistice, se observă şi în consumul alimentar al ţărănimii. Pe măsura dezvoltării şi întăririi cooperativelor agricole de producţie şi respectiv a sporirii veniturilor obţinute de ţărănime, aceasta îşi îndreaptă tot mai mult consumul alimentar spre produse de calitate ridicată. Totodată, se evidenţiază un proces de denaturalizare a consumului, proces pozitiv care face ca populaţia să beneficieze în măsură tot mai largă de mărfuri care au un grad mai înalt de prelucrare.

Din această analiză reiese creşterea greutăţii specifice a cheltuielilor nealimentare, în condiţiile creşterii generale a veniturilor şi consumului populaţiei.

Disecţia unei creşteri

Analizînd deplasările şi schimbările de structură ale consumului populaţiei între anii 1958 şi 1964 se constată, de pildă, o creştere cu 48,86% a cheltuielilor familiilor de salariaţi pentru produse nealimentare. Pe categorii de cheltuieli, creşterile au fost foarte diferite şi anume : cu peste 50% la îmbrăcăminte, cu circa 25% la încălţăminte, cu peste 103% la mobilă şi obiecte de gospodărie, cu peste 107% la mărfuri de cultură-sport, cu 13% la articole de parfumerie, cosmetică, igienă şi medicamente şi cu 15% la restul mărfurilor nealimentare. Examinînd structura cheltuielilor din 1964 comparativ cu cea din 1958 se constată o deplasare accentuată în sus a cererii de mobilă şi obiecte de gospodărie, a celei de mărfuri de cultură şi sport. În mod corespunzător, au loc deplasări structurale în jos la restul categoriilor de cheltuieli, mai accentuat la grupa „alte mărfuri nealimentare", la combustibil şi materiale de iluminat, la articole de parfumerie şi medicamente.

Analiza efectelor deplasărilor structurale asupra creşterii cheltuielilor pentru mărfurile nealimentare cu ajutorul descompunerii acestui spor (prin ponderarea creşterii fiecărei categorii de cheltuieli cu greutăţile specifice ale categoriei de cheltuieli respective în structura cheltuielilor din 1958) arată că la creşterea totală de 48,86% contribuie cu 18,47% cheltuielile de îmbrăcăminte, cu 15,33% cele pentru mobilă şi obiecte de gospodărie, cu 9,37% cele pentru mărfuri de cultură şi sport, cu 2% alte mărfuri nealimentare. Deşi în această perioadă cheltuielile pentru încălţăminte au crescut cu aproape 25%, contribuţia lor la creşterea generală a cheltuielilor pentru mărfurile nealimentare, este mai puţin de 3%.

Analiza făcută presupune implicit că structura cheltuielilor în perioada 1958—1964 nu s-a schimbat, ca şi cum deci familiile ar cumpăra în 1964 după aceeaşi ordine de importanţă ca şi în 1958. **Dacă ponderăm creşterile fiecărei categorii de cheltuieli cu greutăţile specifice ale structurii din 1964 şi apoi le însumăm, rezultă pentru totalul mărfurilor nealimentare o creştere nu de 48,86% ca în primul caz, ci de 57,30%.** Respectiv, dacă familiile ar fi cumpărat în 1958 după structura din 1964, creşterea ar fi fost de 57,30% şi în această creştere mobila şi obiectele de gospodărie ar fi avut un loc de 21% (faţă de 15,33%), mărfurile de cultură şi sport de 13% (faţă de 9,37%), îmbrăcămintea de 18,7% etc. **Concluzia este că achiziţiile bunurilor de uz îndelungat, pentru înzestrarea gospodăriei, pentru cultură şi sport au modificat profund structura cererii între cele două perioade, ceea ce se evidenţiază prin diferenţele între cele două sisteme de comparaţii.**

Greutatea specifică a principalelor grupe de cheltuieli în bugetele familiilor de muncitori

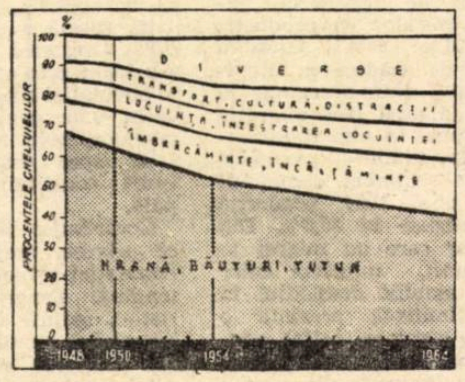

Sursa : pentru 1948—1954 Mircea Biji şi V. Trebici, Calculul indicelui costului vieţii. Probleme Economice nr. 5/1957; pentru 1964 calcule pe baza datelor D.C.S.

Între anii 1954 şi 1964 au intervenit profunde modificări în structura consumului de mărfuri industriale nealimentare al ţărănimii. În totalul cheltuielilor pentru mărfurile nealimentare în perioada menţionată, greutatea specifică a cheltuielilor pentru mărfurile de cultură a crescut de circa 10 ori, greutatea specifică a cheltuielilor pentru materiale de construcţii a crescut de peste două ori, a celor pentru igienă şi medicamente s-a dublat, a celor pentru mobilă şi obiecte de uz casnic a crescut cu jumătate din vechea pondere. Aceste deplasări structurale în sus au avut loc, cum era şi firesc, pe seama unor deplasări în direcţie opusă, şi anume, pe seama micşorării greutăţii specifice a cheltuielilor pentru petrol, ţigări, tutun şi alte articole.

De la retrospectiva consumului, la prospectivă

Se constată că datorită modei şi diversităţii sortimentelor oferite, elasticitatea la total îmbrăcăminte, la ţesături, tricotaje, articole de galanterie, creşte pe măsură ce cresc veniturile. Întrucît în acest domeniu nu există saţietate, ci, dimpotrivă, o expansiune continuă a cererii, creşterea veniturilor populaţiei stimulează mereu consumul, iar sensibilitatea la această stimulaţie se lărgeşte mereu.

Preferinţa crescîndă a populaţiei pentru mărfurile de calitate superioară, care în mod corespunzător au şi un preţ mai ridicat, este ilustrată de creşterea mai mare a cheltuielilor populaţiei pentru mărfuri faţă de creşterea cantitativă a cumpărăturilor. Analiza desfacerilor comerţului socialist confirmă acest fenomen [1]).

Cu toate că venitul este principalul factor care generează cererea pentru bunurile de uz îndelungat, trebuie să ţinem seama de faptul că sistemul de vînzare cu plata în rate a dat o largă accesibilitate familiilor cu venituri mici de a-şi procura aceste mărfuri.

Tendinţele desprinse din analiza bugetelor de familie vor acţiona şi în viitor, în cursul cincinalului 1966—1970. Creşterea salariului real în această perioadă cu 20—25% faţă de 1965, în special pe calea sporirii salariilor nominale, va avea ca urmare sporirea cererii de produse alimentare cu valoare nutritivă ridicată deşi în ansamblu greutatea specifică a cheltuielilor pentru hrană va continua să scadă. Această scădere va permite ca o mai mare parte a venitului să fie afectată cheltuielilor nealimentare. Un proces asemănător va avea loc în bugetele de familie ale ţărănimii, ale cărei venituri reale vor creşte în viitorul cincinal cu 20%.

Atît populaţia urbană cît şi cea rurală vor destina o parte tot mai importantă din plusurile de venit mărfurilor nealimentare şi în special bunurilor de uz îndelungat, de confort, cultură etc.

M. C. DEMETRESCU

[1]) vezi M. Vasilescu, *Schimbări intervenite în cererea de consum a populaţiei*, „Revista de Statistică" nr. 11/1965 pag. 56.

Perfecţionarea învăţămîntului economic superior

CADRE PENTRU FUNCŢIA DE „ECONOMIST PROIECTANT"

PRIN specificul ei, activitatea de proiectare foloseşte rezultatele a numeroase ştiinţe şi discipline şi manifestă tot mai mult tendinţa de a-şi stabili principii şi metode proprii de lucru. Pentru rezolvarea optimă a problemelor de proiectare este necesar să se cerceteze efectele întregului complex de factori tehnici şi economici care acţionează asupra investiţiei date, în interdependenţa şi condiţionarea lor reciprocă. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la recenta Consfătuire pe ţară a lucrătorilor din construcţii, marea răspundere pentru cheltuirea unei părţi importante a venitului naţional destinată dezvoltării continue a economiei, progresului şi propăşirii patriei, impune beneficiarilor, proiectanţilor şi constructorilor să chibzuiască profund la întocmirea fiecărui proiect, la executarea fiecărei construcţii, astfel ca orice ban investit şi material consumat, orice lucrare executată să-şi atingă scopul, să răspundă unor necesităţi reale, să contribuie la creşterea avuţiei naţionale a poporului.

Pentru a se asigura studiul mai profund al problemelor economice ce apar în activitatea de proiectare, a fost creată funcţia de *economist proiectant. Economiştii sînt astfel chemaţi să conlucreze cu tehnicienii pe tot parcursul elaborării diferitelor proiecte şi să contribuie la alegerea celor mai bune variante, asigurînd prin aceasta garanţia că soluţiile adoptate sînt deopotrivă avantajoase, atît din punct de vedere tehnic, cît şi economic*.

O soluţie incompletă

Pentru însuşirea cunoştinţelor privind partea economică din activitatea de proiectare s-a prevăzut în planurile pentru învăţămîntul superior economic în ultimul an, mai precis în semestrul al IX-lea, un seminar special — „Proiecte tehnico-economice în industrie".

După părerea noastră, soluţia adoptată este incompletă şi nu va putea da roadele aşteptate. Deşi numărul de ore afectat acestei discipline este suficient, studenţii nu sînt în măsură să analizeze şi să întocmească studii tehnico-economice şi proiecte în diferite faze de elaborare — pe linia adîncirii cercetării şi fundamentării soluţiilor economice preconizate — întrucît *le lipseşte baza teoretică corespunzătoare, cunoştinţele de specialitate în domeniul proiectării. Asemenea cunoştinţe nu sînt cuprinse în programele analitice ale celorlalte discipline care se predau în învăţămîntul superior economic.*

Pentru ca studenţii să poată întocmi în mod independent, în cadrul seminarului special, lucrări practice cu un conţinut complex şi în domenii atît de variate, considerăm că îşi găseşte o deplină justificare introducerea, în planul de învăţămînt al facultăţilor economice, a unor cunoştinţe şi discipline cum ar fi : energetica, tehnologia, proiecte tehnico-economice.

Transmiterea cunoştinţelor respective depinde, în mare măsură, de felul cum aceste discipline vor fi predate studenţilor. Lipsa unor cursuri sau manuale pentru disciplinele tehnice, adaptate la cerinţele învăţămîntului economic, duce la creşterea rolului cadrelor didactice, care trebuie să depună o muncă susţinută în vederea selecţionării cu mult discernămînt a problemelor ce urmează să fie incluse în lecţii. Este deosebit de important ca studenţilor să li se prezinte problemele tehnice determinante, accentuîndu-se asupra caracteristicilor principale, asupra rolului acestora în procesul de producţie şi, în mod deosebit, asupra influenţei pe care acestea o exercită asupra mărimii indicatorilor economici. Trebuie să se insiste îndeosebi asupra procedeelor de determinare a unor parametri, măsurării cantitative şi calitative a acestora, asupra rezultatelor financiare la nivelul întreprinderilor, ramurii şi economiei naţionale.

Un „addendum" la seminarul special

Şi desfăşurarea seminarului special este susceptibilă de îmbunătăţiri. Pentru desfăşurarea în condiţii normale a procesului de învăţămînt, în vederea obţinerii de rezultate bune pe această linie, este absolut necesar ca orele afectate prin planul de învăţămînt disciplinei „Proiecte tehnico-economice în industrie" *să fie defalcate în ore de curs şi ore de lucrări practice.* Îmbinarea cunoştinţelor însuşite la diferitele discipline de specialitate ca : economia, organizarea şi planificarea întreprinderilor industriale, tehnologie, analiză, statistică, matematică, calcul economic etc. *este greu de realizat fără a avea o orientare generală în munca de proiectare, care să corespundă situaţiei reale din economie, atît la nivelul întreprinderilor, cît şi la nivelul ramurilor respective.*

După părerea noastră, este indicat ca în programa analitică, disciplina „Proiecte tehnico-economice" *să fie completată cu o parte teoretică, în cadrul căreia să fie cuprinse cele mai importante probleme din domeniul proiectării. În cadrul acestei programe trebuie să se asigure : însuşirea metodelor utilizate pentru rezolvarea diferitelor probleme de proiectare ; conţinutul-cadru şi modul de elaborare a studiilor tehnico-economice şi a proiectelor legate de fabricarea produselor şi a pieselor, de asimilarea noilor produse şi stabilirea tehnologiei pentru acestea ; întocmirea studiilor tehnico-economice şi a proiectelor pentru întreţinerea, exploatarea şi repararea fondurilor fixe şi pentru realizarea unor lucrări sau acţiuni din credite de mică mecanizare sau alte fonduri în afara investiţiilor.* Un capitol important trebuie să-l ocupe conţinutul-cadru şi modul de elaborare a studiilor tehnico-economice şi a fazelor de proiectare pentru lucrările ce se realizează din fondurile de investiţii, criteriile de bază ale utilizării acestora, precum şi metodele de alegere a variantelor optime pe baza indicatorilor din studiul tehnico-economic.

Faptul că această disciplină se predă în ultimul an de studiu face posibilă şi deosebit de necesară predarea aspectelor teoretice în strînsă legătură cu reglementările în vigoare şi cu modul de rezolvare a diferitelor probleme de proiectare, aşa cum apar în viaţa economică.

Prin însuşirea temeinică a acestor probleme şi prin efectuarea de lucrări practice în cadrul seminarului special, absolvenţii economişti vor putea îndeplini cu rezultate bune funcţia de „economist proiectant".

lector univ. Roman CRIŞAN
Facultatea de ştiinţe economice-Cluj

CURIER

■ În articolul **Acumulare și consum în cooperativele agricole de producție,** apărut în revista **Lupta de clasă** nr. 5/1966, Vasile Vilcu, președintele Uniunii naționale a cooperativelor agricole de producție, arată, printre altele, că în legătură cu noile norme de alcătuire a fondului de acumulare și a celui de consum se ridică o serie de probleme metodologice, cum ar fi necesitatea de a se determina cît mai corect conținutul unor categorii economice, ca valoarea producției globale și nete, fondul de acumulare și fondul de consum, amortizarea mijloacelor de bază, cheltuielile materiale, venitul net, pretul de cost în cooperative s.a. Consiliul Superior al Agriculturii, Uniunea națională a cooperativelor agricole și alte organe centrale au ajuns la unele concluzii privitoare la metodologia de calcul ce merită a fi adoptată, avîndu-se în vedere perfecționarea ei ulterioară. După părerea autorului, lucrul esențial în această privință este introducerea în toate cooperativele a metodologiei îmbunătățite, care oferă o bază temeinică pentru calculul producției nete, deci și pentru stabilirea cît mai judicioasă a fondurilor de acumulare și de consum.

■ După ce a publicat lucrarea **Initiation à l'organisation et à la recherche opérationelle** (Inițiere în organizare și în cercetare operatională), în care problemele de organizare și de cercetare operațională sînt prezentate în mod teoretic, Yves Müller a scos de curînd în Editions Eyrolles **Exercices d'organisation et de recherche operationelle** (Exerciții de organizare și de cercetare operatională), 1965, 240 pag. Plecînd de la situații concrete, problemele indicate în carte sînt de fapt modele **reduse** ale realității. Dar, arată autorul, indiferent de volumul fenomenelor supuse cercetării, mersul rezolvării întrebărilor ridicate de practică nu se schimbă.

■ In R. S. Cehoslovacă a luat ființă recent, pe lîngă Comisia de stat pentru tehnică, **Societatea de estetică industrială.** De la acest centru întreprinderile vor solicita sugestii pentru proiectarea produselor lor. Specialiști și proiectanți ai centrului (sau invitați de peste hotare) vor ține în întreprinderea solicitantă conferințe, vor organiza expoziții documentare și proiecții de filme. Din inițiativa centrului a fost lansată competiția „Produsul excepțional al anului" și organizată o expoziție permanentă a produselor premiate.

■ Gestiunea stocurilor este un domeniu de cercetare care prezintă interes, atît pentru întreprinderile industriale, cît și pentru întreprinderile comerciale. În acest domeniu sînt cuprinse nu numai probleme de minimizare a stocurilor și de optimizare a perioadelor de reaprovizionare, ci și probleme de organizare a evidentei și de manipulare a materialelor și mărfurilor în depozite. În **La gestion des stocks. Théorie et pratique** (Gesitunea stocurilor. Teorie și practică) de M. K. Starr și P M. Miller (Dunod, Paris), după ce se expun principiile teoriei stocurilor, se propune o clasificare a modelelor construite în cadrul acestei teorii, în modele statice și modele dinamice. Pentru fiecare din aceste două grupe de modele, se expune posibilitatea a trei situații: certă, aleatoare și incertă. In a doua parte a lucrării se expun problemele de organizare ce se ridică în legătură cu gestiunea stocurilor. O ultimă parte este consacrată problemelor de evidentă și tehnicilor de stimulare în materie de stocuri.

■ Lucrarea **Praktische Einführung in die Nomographie** (Introducerea practică în nomografie) de R. Schroeder, publicată în editura C. Hauser Verlag München (1965, 148 pag.), examinează problema ușurării și raționalizării muncii de calcul în întreprindere. Ca mijloace ajutătoare de calcul, autorul indică tabelarea, prezentarea grafică, scara, rețelele, rigla de calcul, abaca și nomograma combinată. Prin nomograme procesele de calcul sînt executate rapid, ceea ce creează un efect de rationalizare în domeniul calculelor efectuate în întreprindere. Ținînd seama de utilitatea ei, autorul recomandă includerea nomografiei în programul școlar al institutelor superioade economice.

■ **METODI I PRAKTIKA OPREDELENIA EFEKTIVNOSTI KAPITALNIH VLOJENII I NOVOI TEHNIKI** (Metodele și practica determinării eficienței investițiilor capitale și a tehnicii noi) este titlul culegerii de studii și informații științifice pe această temă editate de Academia de Științe a U.R.S.S., Ed. Nauka, Moscova 1965. V. P. Krasovschi – unul din semnatarii studiilor – scoate în evidentă faptul că folosirea indicatorilor de eficacitate economică trebuie să se facă diferențiat, în funcție de deosebirile ce există între munca de planificare și de proiectare : a) în proiectare, obiectele sînt analizate în forma lor finală, în timp ce în planificare grupurile de întreprinderi apar în diferite stadii de construcție ; b) în proiectare, eficacitatea se determină pentru un an oarecare, convențional, pe cînd în planificare pentru o perioadă de plan concretă ; c) în planificare eficacitatea se determină nu numai și nu atît pentru o singură întreprindere, cît pentru grupul de întreprinderi, ramuri și ansamblul economiei naționale.

■ Din însărcinarea Comitetului de Cercetare Științifică al O.C.D.E., C. Freeman și A. Joung, de la Institutul Național de Cercetare Economică și Socială din Londra, au redactat, cu concursul a o serie de specialiști lucrarea **L'effort de recherches et de dévellopement en Europe Occidentale, Amerique du Nord et Union Sovietique** (Efortul de cercetare și de dezvoltare în Europa Occidentală, America de Nord și Uniunea Sovietică) (Paris, O.C.D.E., dec. 1965, 163 pag.), apărută concomitent în mai multe limbi. Din cauza dificultăților practice, compararea internațională privind cheltuielile și cadrele destinate cercetării se referă la anul 1962, iar „Europa Occidentală" se reduce în fapt la numai cinci țări (Marea Britanie, Franța, R. F. Germană, Belgia și Olanda). Autorii stabilesc inferioritatea netă a cheltuielilor de cercetare-dezvoltare ale „Europei" față de cele ale Statelor Unite și ale U.R.S.S.

MERCUR PRINTRE MUZE

O SENTINȚĂ ȘI UN „AUTOCONTROL"

După dezbateri care au durat mai multe luni, Curtea Supremă de Justiție a Statelor Unite a adoptat, nu de mult, trei hotărîri, care au avut imediat un ecou profund în rîndurile opiniei publice. Toate cele trei hotărîri privesc o singură chestiune : aceea a editării și difuzării literaturii pornografice.

Problema nu este nici nouă, nici puțin importantă în S.U.A. În ultimii ani s-au înmulțit considerabil luările de poziții ale unui număr tot mai mare de pedagogi, sociologi, psihologi sau diferiți reprezentanți ai opiniei publice, alarmați de invazia pornografiei în cinematografie, televiziune, publicitate, presă și editare de cărți. Acum cîteva luni am relatat în aceste coloane unele date despre succesul exorbitant al revistei „Playboy", care a reușit să atingă un tiraj de cîteva milioane și care constituie și centrul unei rețele de localuri „specializate". După cifrele comunicate de autoritățile guvernamentale, Ministerul Poștelor, care reprezintă principala (dar nu singura, căci mai există chioșcurile de ziare, librăriile și vînzarea la domiciliu) arteră prin care circulă materialul obscen, a primit în ultimul an nu mai puțin de 130 000 de plîngeri de la americani, cărora le-a fost trimisă (lor sau copiilor lor) literatură pornografică prin poștă. Cifra e într-adevăr impresionantă, dacă ținem seama că după evaluările experților, cel mult unul din douăzeci de primitori înaintează o asemenea plîngere. După cum relatează ziarul austriac „Die Presse", numai din inițiativa autorităților poștale au fost întreprinse aproape 17 000 de anchete, care au dus la condamnarea a 696 persoane din cauza „folosirii poștei în scopul răspîndirii de material tipărit cu conținut indecent".

Curtea Supremă a confirmat sentințele prin care editorul revistei pornografice „Eros" a fost condamnat la cinci ani închisoare și o amendă de 28 000 dolari, iar un alt editor de literatură sadică a fost condamnat la trei ani închisoare și o amendă de 12 000 de dolari. În sfîrșit o sentință a Tribunalului din Massachusetts privind interzicerea cunoscutului roman englez „Fanny Hill" a fost casată.

Sentința Curții din Washington a avut un mare răsunet, căci ea ridică în fața torentului literaturii pornografice zidul celei mai înalte autorități judiciare nord-americane și face să planeze asupra afaceriștilor din lumea „sex-business"-ului pericolul unor sancțiuni aspre. Adoptarea hotărîrii n-a fost nici ușoară, nici simplă. Cele două sentințe au fost confirmate numai cu o majoritate infimă de voturi ; nu mai puțin de patrusprezece „opinii separate" au fost exprimate asupra diverselor puncte de către cei nouă judecători ai Curții. Dezbaterea a fost destul de confuză și din pricina presiunilor exercitate de unele cercuri de afaceri care au invocat sacrosanctul principiu capitalist al „liberei inițiative", dar și din cauza poziției multor intelectuali democrați care se tem ca îngrădirile aduse editării și difuzării unei anumite literaturi să nu constituie o bază pentru noi atentate împotriva libertății de exprimare. Unii dintre cei care și-au exprimat astfel de opinii în presă au amintit nu numai avatarurile unor opere ale scriitorilor James Joyce, D. H. Lawrence sau H. Miller, ci și declararea drept „pornografică" de către funcționari ignoranți, animați de un puritanism echivoc, a unei sculpturi a marelui nostru Brâncuși.

Presa a remarcat totuși că marele business nu s-a agitat prea mult în apărarea afacerilor cu obscenități. Explicația trebuie căutată în faptul că în ultima vreme se observă în această privință nu numai o saturație a pieței, ci chiar reacții tot mai categorice din partea publicului. Vînzările de literatură și presă pornografică și-au încetinit ritmul, comanditarii de publicitate cer reclame mai decente pentru că celelalte au început să plictisească pe consumatori, unele reviste, sesizînd noul curs, au abandonat în mare măsură temele și fotografiile prea șocante. Pînă și în ce privește moda, se remarcă în ultimul an predominanța unei linii mai reținute.

E interesant că un fenomen asemănător se înregistrează și în Germania Occidentală, care a cunoscut și ea în ultimii ani o invazie a literaturii pornografice. Marile reviste ilustrate vestgermane dădeau tonul în această privință. După date publicate de „Der Spiegel", într-o singură săptămînă „obișnuită", cele douăsprezece mai importante reviste ilustrate și pentru femei au publicat 12 610 rînduri pe teme sexuale. Patru dintre cele mai mari magazine ilustrate (tiraj global de aproape 6 milioane exemplare) au publicat în anul 1965, 99 de coperți, reprezentînd femei foarte sumar îmbrăcate. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît, de pildă, autoritățile austriece au interzis afișarea cîtorva din aceste magazine.

Dar și în R.F.G. reacția publicului se face simțită. E interesant că una dintre revistele ilustrate, spre a se deosebi de concurentele ei, a hotărît să renunțe la fotografiile indecente ; tirajul ei a depășit astăzi 1 200 000 exemplare. Repercusiunile comerciale ale reacției publice au determinat conducerile marilor reviste ilustrate să înceapă tratative pentru instituirea unui așa-zis „autocontrol" menit să mai tempereze valul indecenței. Deocamdată, discuțiile sînt încă în curs. Ca și cele ce se petrec în Statele Unite, ele dovedesc însă că opinia publică este doritoare de o schimbare și în acest domeniu.

H. DONA

AMINTIRI DESPRE VIRGIL N. MADGEARU

Pe V. N. Madgearu l-am cunoscut în toamna anului 1926, cu ocazia ședințelor de comunicări organizate în cadrul **Institutului Social Român** *și al* **Asociației Economiștilor.** *La început, asistam ca observator la discuțiile angajate pe marginea comunicărilor. De multe ori ele se prelungeau după miezul nopții, în sala de la etajul III (sub cupolă) din clădirea fostei Academii Comerciale. Intervențiile lui V. Madgearu cucereau prin logică și documentare ; la început, acest fapt, mă făcea să mă abțin de la discuțiile contradictorii. Uneori ele se aprindeau și durau mai mult decît însăși comunicarea. Cu timpul, am început să fac unele modeste intervenții, la care îmi răspundea cu o binevoitoare atenție.*

Adesea, după terminarea ședințelor, plecam împreună, conducîndu-l pe jos în liniștea nopții, de la Piața Romană pînă în str. Vasile Conta nr. 8 de unde ne despărțeam cu regretul pentru mine, că timpul în compania lui a trecut atît de repede. Pe drum, discutam diferite probleme, în special despre nivelul gîndirii economice de la noi.

Prelegerile sale se bucurau de o popularitate puțin cunoscută de alți profesori. Avea o vorbire spontană, vioaie, dinamică, de o originalitate caracteristică. Parcă îl văd. Cu un mers legănat, un ușor, dar permanent zîmbet pe față, semn de prietenie pentru cei pe care îi considera ca atare, dar care tot atît de ușor se transforma în semn al ironiei și disprețului pentru adversari atunci cînd îi avea în față.

În vacanța de vară din 1938 plănuisem cu el, să facem, cu un grup de studenți, o excursie în U.R.S.S. pentru a ne documenta, chiar la fața locului, asupra sistemului economic sovietic. Deși, atît Ambasada Sovietică cît și autoritățile românești dăduseră încuviințările necesare și acordarea vizelor respective, inițiativa noastră a fost zădărnicită din cauza evenimentelor internaționale.

Era binevoitor față de cei care îi solicitau sprijinul, loial și sincer față de cei care îi cereau păreri. În schimb, era de o brutalitate rar întîlnită, față de cei pe care îi detesta. Era aspru cu el, dur, drept și prietenos cu colaboratorii. Temperament neastîmpărat, combativ, era gata imediat să dea replică. Nu se dădea înlături de la nici o greutate. Pe adversari, cei mai mulți politicieni de ocazie, îi lovea fără cruțare. Era considerat omul cu cei mai mulți dușmani. Cînd era atacat, dădea drumul temperamentului său tumultuos, năpustindu-se ca un trăsnet asupra celui care trebuia înlăturat. Era circumspect în alegerea colaboratorilor, dar mai ales a prietenilor. Adesea l-am auzit vorbind de aversiunea ce o avea față de oamenii **simpatici** *și* **politicoși,** *spunînd : „nici o dată nu poți ști ce se ascunde sub masca lor, nici pe cine ai în față". Prefera oamenii duri, sinceri și loiali.*

Avea metoda sa de lucru, în cadrul unui program fixat, pe care el îl respecta întîi, pretinzînd să fie respectat și de cei cu care lucra.

Studia problemele în colaborare cu specialiștii. Își exprima părerile sprijinite întotdeauna pe argumente logice. Simțea nevoia să se verifice cu părerile altora. Numai după ce își forma o convingere, lua o hotărîre.

Ca ministru de finanțe a procedat la promovarea cadrelor tinere, selecționate prin concurs, alegînd pe cei mai buni din foștii săi studenți.

Convenția de la Lausanne prevedea o Reuniune la Stressa, în 1932 a țărilor europene unde urma să se discute unele propuneri și măsuri favorabile țărilor din Europa centrală și de răsărit, printre care : suprimarea treptată a regimului restrictiv și de control al plăților și restabilirea schimbului comercial între aceste țări cu celelalte state ; înlăturarea greutăților cauzate țărilor agrare din cauza prețului scăzut al cerealelor.

Delegația **română** *din care am făcut parte ca expert, a fost condusă de V. Madgearu. Procesul dezbătut la Stressa a fost cîștigat de grupul țărilor Europei centrale și de răsărit ale căror interese au fost apărate și susținute de V. Madgearu. Rapoartele întocmite cu acest prilej constituie o remarcabilă afirmare a tendinței țărilor agrare spre independență prin industrializare.*

Ultima lui apariție pe arena internațională a fost Conferința de la Bergen (Norvegia) din 27 august — 2 septembrie 1939 unde, ca vice-președinte la a XII-a sesiune a **„Conférence Permanente des Hautes Études Internationales"** *a prezentat* **„Mémoire Roumain sur le Contrôle des Changes en Roumanie". (Étude collective par un Comité d'Experts — St. Dumitresco, D. Iordan et M. Vulcanesco, sous la Direction de Virgile Madgearu).**

Spirit combativ, adversar al abuzurilor regale, a scris o lucrare critică asupra economiei de război, fapt care i-a atras o condamnare, cu domiciliul obligatoriu la Mănăstirea Bistrița, pentru „acte săvîrșite împotriva acțiunii de pacificare internă și unire națională întreprinsă de guvern".

Virgil Madgearu a fost suprimat de gheara fascistă, acum un sfert de veac. El își cunoștea soarta ce i se pregătea. Fără a renunța sau abate de la convingerile sale, de la tribuna parlamentului, s-a adresat ministrului de interne cu următoarele cuvinte : **„Se încearcă a se crea o justificare a atentatului ce se urzește contra mea. Fac parte dintre proscrișii de la Tg. Mureș. Aștept echipa de tineri să-și execute jurămîntul. După 20 de ani de activitate profesională, în care, de la catedră și prin scrieri, am lucrat în numele adevărului și al științei, pentru ridicarea tineretului intelectual și după 20 de ani de muncă închinată binelui public în România nouă, constat că, cuvîntului nu i se mai răspunde prin cuvînt, ci prin asasinarea adversarului".**

Tot el spunea : „dacă totuși peste așteptările noastre, vom fi chemați să ne jertfim, să o facem cu bucuria datoriei împlinite, să stăm neclintiți în slujba poporului".

Cum a prevăzut așa s-a întîmplat.

Am scris aceste rînduri ca un omagiu adus lui V. N. Madgearu, pentru a contribui la cunoașterea personalității sale de către generațiile care îi urmează.

prof. dr. docent Ștefan DUMITRESCU

I.R.I.L.

VICTORIA

TÎRGOVIȘTE

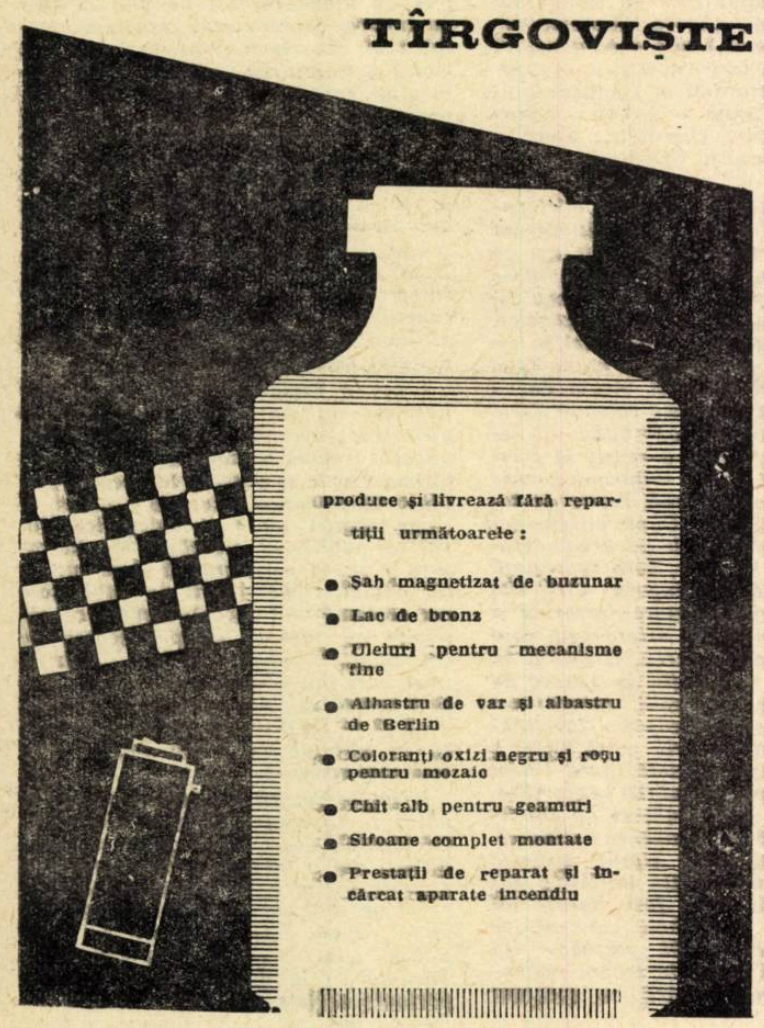

produce și livrează fără repartiții următoarele :

- Șah magnetizat de buzunar
- Lac de bronz
- Uleiuri pentru mecanisme fine
- Albastru de var și albastru de Berlin
- Coloranți oxizi negru și roșu pentru mozaic
- Chit alb pentru geamuri
- Sifoane complet montate
- Prestații de reparat și încărcat aparate incendiu

UZINA MECANICĂ BUZĂU

produce și livrează pe bază de repartiție :

- Ramificații C.F.R. tip 40—49
- Ramificații tip industrial 9,3 ; 13,75 ; 17,65
- Tirfoane tip A. I ; A. 3 ; B. 1 ; B. 2B2 ; B.
- Crampoane tip 8 x 8 x 100 ; 10 x 10 x 100 ; 12 x 12 x 120 ; 14 x 14 x 140 ; 16 x 16 x 160
- Stingătoare incendiu, pe roți, de 100 l.
- Tirnăcoape, topoare, tîmplărie mecanică

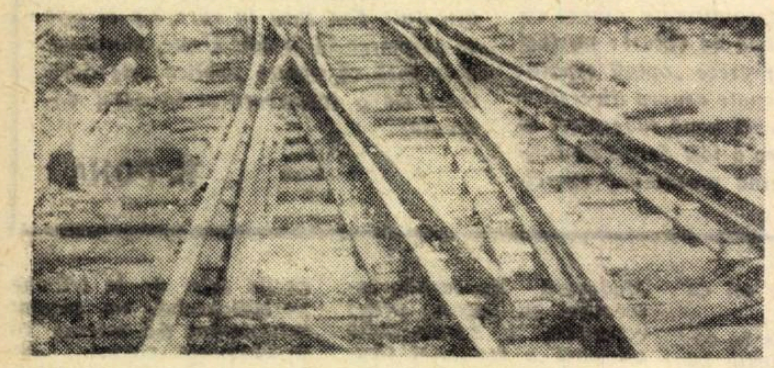

INTREPRINDEREA 11 IUNIE GALAȚI

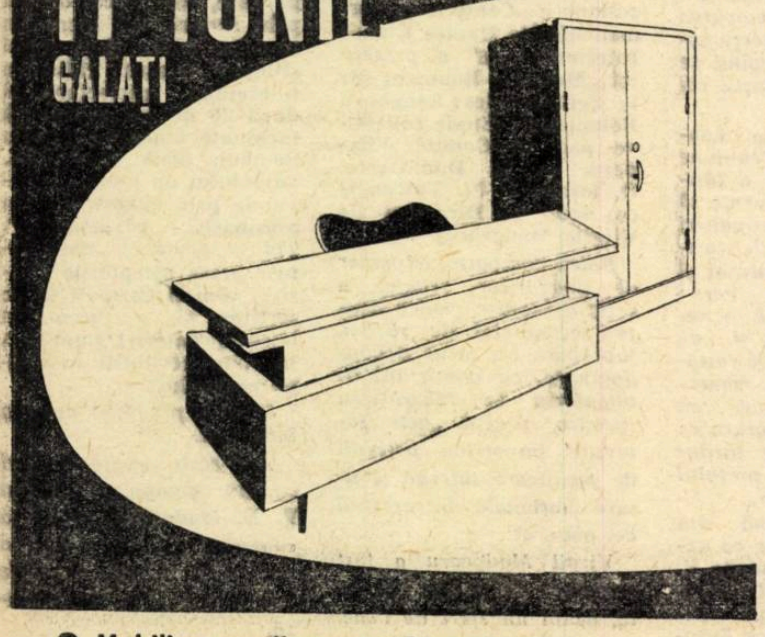

- Mobilier metalic pentru birouri.
- Găleți zincate cu asigurarea tablei negre de către beneficiari.

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ

AZOCHIM

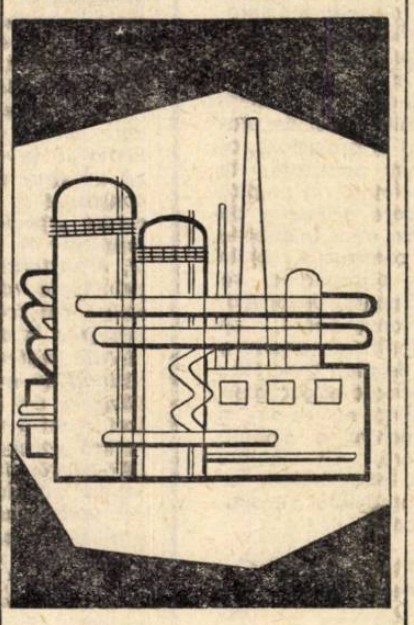

produce :

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99.998%

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

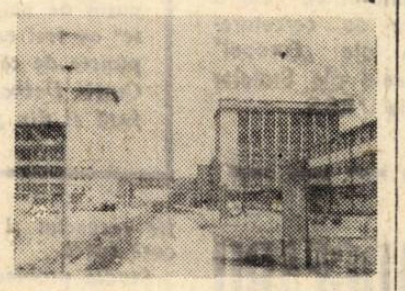

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorid de sodiu
- acid clorhidric

23 MAI—1 IUNIE 1966
cadouri frumoase și utile găsiți la
MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

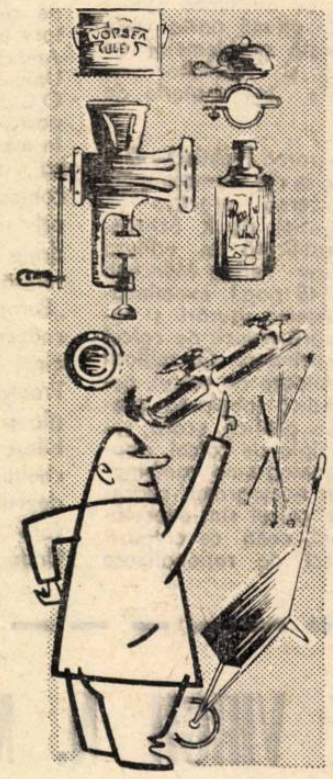

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe :

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și bicicletă de 50 și 100 g ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

INTREPRINDEREA METALURGICĂ „ENERGIA" CONSTANȚA

- Reparații auto
- Produse din cauciuc cu și fără inserție
- Confecții tîmplărie mecanică
- Rezervoare pentru depozitarea apei și a combustibilului
- Piese turnate din fontă
- Mașini de gătit cu cuptor înalt și format masă
- Mașina T. 8 (mașină universală de tîmplărie, cu 7 operațiuni).

MAȘINILE ELECTRONICE DE CALCUL ÎN ACTUALITATE

PROGRESUL tehnic care caracterizează epoca noastră, automatizarea crescîndă a proceselor de producție și gradul tot mai înalt de mecanizare a lucrărilor administrative au dus la dezvoltarea impetuoasă a producției de aparatură electronică, baza modernizării calculului economic. Înzestrarea întreprinderilor cu mașini electronice de calcul ridică noi probleme, legate de nivelul producției, dar și de gradul de utilizare — astăzi încă destul de incomplet — a tehnicii electronice de calcul. Reproducem în cele ce urmează unele din aspectele menționate, așa cum ele se desprind din presa internațională.

DER SPIEGEL

VICTORIA MICROSECUNDELOR

Sub titlul de mai sus, revista vest-germană publică în nr. 22/1965 un articol din care extragem :

„Ca și automatizarea în halele uzinelor, la fel și creierii de sîrmă din birouri înlătură tot mai mult forța de muncă omenească.

Ceea ce funcționarul, care întocmește facturile, contabilul expert sau chiar și mașina cu fișe perforate calculează ore de-a rîndul, impulsurile electrice rezolvă cu o viteză de 300 000 km pe secundă, în cîteva clipe. În afară de aceasta ,ele oferă dimensiuni cu totul noi conducerii întreprinderii.

Tehnica și randamentul calculatorului electronic sînt atît de revoluționare, încît pînă acum numai o mică parte din experți a putut să aprecieze adevărata capacitate a mașinilor de gîndit. Profesorul dr. Bernhard Hartmann de la Universitatea tehnică din Berlin avertizează : «Calculatorul electronic nu este, după cum se crede adeseori, o mașină de birou îmbunătățită ; este vorba de un nou sistem organizatoric al întregii activități a administrației».

...Calculatorul efectuează în trei ore și jumătate 4 000 de contabilizări curente de depuneri la filiala din Berlin a «Dresdner Bank A.G.», pentru care aparatele cele mai moderne cu fișe perforate au nevoie de 100 de ore. Încheierea anuală a 80 000 de conturi de economii se efectuează în zece ore.

La «Mannesmann A.G.», contabilul electronic calculează în 30 de minute 11 000 de salarii cu toate suplimentele și reținerile individuale.

Pentru firma «Edeka» din Berlin, efectuarea cu ajutorul mașinilor electronice a inventarului cu 30 000 de poziții, amortizări și sume intermediare este o chestiune de o oră.

Calculatorul electronic de la «Asigurările-Bayern» din München operează 10 500 conturi de plăți pe oră. În 24 de ore se rezolvă lucrări care înainte necesitau 185 de ore.

La asemenea lucrări, calculatorul electronic intră în concurență cu acele aparate, care pînă acum contau ca cel mai modern ajutor în muncile administrative din birouri — mașinile cu fișe perforate.

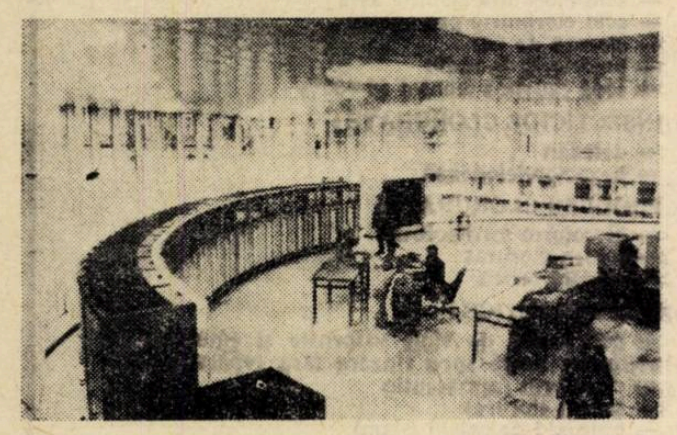

Echipamentul electronic de calcul al Facultății de Științe a Universității din Paris.

(Din „ENTREPRISE")

...Viteza de calculare a minunilor electronice se măsoară astăzi în microsecunde și nanosecunde (o milionime, respectiv o miliardime de secundă). Ele pot să rezolve deci mai repede nu numai sarcinile indicate, dar fac posibile metode de conducere cu totul noi.

Printre altele, cu ajutorul lor este posibilă observarea concomitentă, centralizată, a proceselor de producție multiple și complicate și corectarea și dirijarea lor prin calculator. Pentru această simultaneitate a informației, ramura calculatoarelor electronice a preluat expresia americană «real time».

Înainte de toate, mașinile de prelucrare a datelor au putut să facă vizibilă în «real time» fluxul de materiale începînd din depozit, prin procesul de producție și pînă la desfacerea produselor finite și să înlăture costisitoarele sinuozități, blocări și timpi morți. ...Totuși, asemenea întrebuințări ideale ale calculatorului electronic în «real time» sînt rare chiar și în America, întrucît numeroasele racordări («Tele-Processing-System») sînt foarte costisitoare. Sisteme asemănătoare, prin care rezultatele producției sînt înregistrate în mod curent pe fișa perforată sau banda perforată, comunicate într-un timp scurt la calculator și prelucrate de acesta, sînt folosite și în Germania Occidentală.

...Majoritatea calculatoarelor electronice vest-germane, circa 1 700, lucrează încă pentru automatizare în halele uzinelor. Totuși, roboții pătrund impetuos în birouri : din cele 1 000 de mașini de prelucrare a datelor, comandate, partea cea mai mare este destinată pentru administrație.

Faptul că calculatoarele-fulger se înmulțesc rapid nu se datorește numai utilității lor. Acolo unde au fost introduse, ele se și autoreproduc. Matematicianul Dieter Hohlfeld, șeful secției «operations research» de la firma «Esso A.G.» spunea : «Dacă te afli o dată pe vapor, cu greu mai poți cobori».

«O nouă ramură de prestări de servicii — *se arată în continuare în articol* — începe să se grupeze în jurul mașinilor de calcul. Astfel, «Automation Center International (AC-Service)» oferă în 15 orașe europene, printre care și la Frankfurt pe Main, calculatoarele sale electronice pentru lucrări curente ca și pentru rezolvarea unor probleme speciale de producție.

De altfel, chiar și firmele care efectuează calculele electronice la ele acasă, închiriază aproape întotdeauna aparatele de la producători. Pentru conducere este mai ușor să prevadă o cheltuială lunară curentă de 180 000 de mărci — atît costă, de exemplu, chiria pentru robotul-Esso — decît o investiție de nouă milioane mărci — cam de patru ori chiria anuală, cît ar fi trebuit să plătească firmei Esso ca preț de cumpărare".

Arătînd apoi că munca umană de pregătire, care comunică calculatorului cunoștința și capacitatea sa, este întotdeauna indispensabilă, și la probleme complexe deosebit de voluminoase, revista apreciază totuși, că „un calculator electronic bine dresat lucrează după modelul de funcționare a creierului omenesc, dar mai sigur. Capacitatea de a măsura o stare de fapt sub aspectul tuturor datelor relevante disponibile, face din mașina electronică un colaborator ideal al conducerii la nivel superior și pentru principala sarcină a acesteia : determinarea cursului în perspectivă mai îndelungată".

THE TIMES INDUSTRY

PREȚUL ȘI EFICIENȚA

Dezvoltarea industriei mașinilor de calcul electrice preocupă și presa britanică. Revista de specialitate editată de „The Times", a publicat în februarie 1966 un articol intitulat „În focar : mașinile de calcul", în care se arată, printre altele :

„Este important de a considera perspectiva mașinilor de calcul în cadrul industriei electronice. În 1964 totalul producției de aparate electronice fabricate în Marea Britanie a atins peste 200 de milioane de lire sterline, din care mașinile de calcul reprezentau doar circa un sfert. Producția de radare și alte dispozitive de navigație a fost mai mare decît aceea a mașinilor de calcul. Alte produse electronice demne de menționat sînt echipamente de radio și telecomunicații, instrumente de măsură, încercare și control etc. Valoarea de export a tuturor acestora a fost de 60 de milioane de lire sterline, din care mașinile de calcul reprezentau numai 5 milioane.

Cu numai trei ani în urmă, producția totală de mașini de calcul britanice n-a depășit circa 10 milioane de lire sterline ; de atunci, între 1961 și 1964 creșterea producției și a vînzărilor a fost și continuă a fi spectaculoasă.

...Adeseori, și nu numai în Marea Britanie, instalațiile costisitoare de calcul sînt folosite numai la o fracțiune a capacității lor. Există și o lipsă serioasă de personal operațional de specialitate la toate nivelurile, precum și alte dificultăți.

Dificultățile provin mai ales în urma a doi factori importanți : 1) La multe întreprinderi mari, mașinile de calcul au fost instalate pentru a rezolva problemele numai ale unui singur sector administrativ (ca de exemplu : listele de salarii, controlul stocurilor etc.). În felul acesta mașina de calcul e redusă a fi o parte a sistemului actual, «pre-mașinist». Aceasta apare ca o soluție cu totul greșită, pentru că mașina de calcul creează un punct de pornire absolut nou în prelucrarea datelor și cere o organizare complet deosebită a muncii de cea bazată pe calculatori manuali sau chiar electrici.

Al doilea obstacol important decurge din primul : tocmai pentru că mașina de calcul este plasată într-un mediu necorespunzător, conducerea întreprinderilor adesea nu știe ce să ceară noii mașini. De multe ori acesta este rezultatul unei politici neclarvăzătoare, întrucît după ce au cheltuit sume mari pentru echipament, proprietarii adeseori nu mai sînt dispuși să ceară concursul unor experți (care este costisitor tocmai din cauza deficitului în experți).

Aproximativ 40% din numărul mașinilor de calcul instalate în Marea Britanie sînt de origine străină, iar restul de producție britanică.

...Societatea engleză Electric-Leo-Marconi a anunțat în septembrie lansarea unei mașini electrice mult perfecționate, primul model care nu se bazează pe tranzistori. Prima generație a mașinilor de calcul a avut tuburi electronice, a doua (și actuală) tranzistori, și se aștepta de mult că generația următoare va avea circuite integrate. Acest sistem de circuite integrate este baza noii serii anunțate, produsă în Marea Britanie, dar bazată parțial pe o convenție de colaborare cu o companie americană.

Circuitele integrate înseamnă că mașina de calcul (adică mașina centrală de prelucrare a datelor dintr-o instalație completă) poate să fie mai mică și mai rapidă și, se poate aștepta să fie mai de nădejde și eventual mai ieftină (producătorii speră să poată oferi instalații de calcul la un preț unitar cu circa 20% sub prețurile actuale). Perfecționările tehnice ale noii serii de mașini electronice britanice le pot asigura un avantaj util, dacă noutatea lor tehnică va fi valorificată printr-un marketing abil.

...Viitorul industriei britanice de mașini electronice pare să fie legat de fabricarea de echipamente mai specializate și dispozitive automate, de controlul proceselor productive conduse de mașini de calcul (ceea ce cere mai mult decît numai fabricarea și vînzarea de instalații de calcul), precum și de o colaborare mărită între întreprinderile engleze. Proiecte executate în colaborare cu producători străini vor putea, de asemenea, să intre în discuție într-o anumită formă, și primii pași spre forme variate de cooperare s-au și făcut".

Hospodářské noviny

PROBLEMA CENTRALĂ: ÎNZESTRAREA TEHNICĂ

Referindu-se la existența a două păreri cu privire la posibilitatea aplicării largi a mașinilor electronice de calcul în R. S. Cehoslovacă — unii susțin că mărirea producției și a importului acestor mașini nu este actuală, nefiind create încă condițiile pentru utilizarea lor eficientă, iar alții propun lărgirea bazei tehnicii moderne de calcul, argumentînd că tocmai insuficienta utilare cu această tehnică împiedică ridicarea nivelului prelucrării datelor și a informațiilor, — revista (nr. 8/1966) publică articolul lui K. Stetka „Avem nevoie de 100 de mașini electronice de calcul ?" în care se scrie :

„Utilizarea mașinilor de calcul în conducerea și administrarea întreprinderilor industriale ar trebui să fie eficientă chiar de la început, chiar la nivel redus. Este neîntemeiată teama de a se instala un număr mai mare (de ordinul zecilor) de mașini de calcul. Chiar dacă nu ar exista și alte motive care să pledeze pentru introducerea lor, însăși prelucrarea agendelor curente de evidență ar trebui să fie la noi la fel de eficientă ca și în întreprinderile capitaliste.

În această situație este oare exagerat deziderатul, ca fiecare întreprindere constructoare de mașini să aibă pînă în 1970 cel puțin o mașină electronică de calcul mijlocie ? Evident că nu ; în aceeași situație sînt și celelalte întreprinderi productive. Nu trebuie deci să ne fie teamă că cele 20 de mașini electronice mijlocii în construcția de mașini și cele 100 pe întreaga economie națională, ce urmează să fie instalate pînă la finele anului 1970, ar constitui o exigență exagerată. Nu trebuie să existe temeri pentru incompleta lor utilizare, chiar dacă în prima etapă am rămîne, în mod provizoriu, la metoda «primitivă» de încărcare a calculatorului.

Acesta nu este însă nici pe departe scopul nostru și nu reprezintă, de fapt, prima noastră etapă. Automatizarea trebuie înțeleasă mai complex, calculatoarele electronice să fie utilizate și în munca de planificare, ceea ce va contribui la mărirea eficienței lor. Transformarea sistematică a organizării și a metodologiei prelucrării informațiilor, împreună cu prelucrarea mai completă sau integrală a evidenței curente necesare este și scopul nostru ; la aceasta se adaugă și alte posibilități de utilizare a automatizării în domeniul cooperării între întreprinderi și ramuri industriale.

Cele 100 de calculatoare pe care se contează pînă în 1970 pot fi utilizate într-un mod, care indiscutabil este în avantajul societății. Totul depinde numai de faptul dacă numărul prevăzut va putea fi pus la dispoziția beneficiarilor sau nu, și într-un termen în care să se asigure cel puțin un grad minim de uitlizare. Ne întoarcem deci din nou la sfera livrărilor — respectiv la sfera producției de calculatoare. Experiența noastră de pînă acum (de pildă la CKD-Praha, la NHKG ș.a.) confirmă faptul indiscutabil, că îndată ce livrarea unui calculator este asigurată, întreprinderea face tot posibilul pentru a-i asigura și o exploatare eficientă".

În concluzia articolului se arată : „Centrul de greutate al problemei privind tehnica de calcul nu este de domeniul utilizării și valorificării acestor mijloace, ci de domeniul livrării la timp și în număr suficient de mașini de calitate ; siguranța livrărilor va constitui o condiție pentru efectuarea pregătirilor în vederea asigurării utilizării lor, fiind și o garanție a succesului.

Pregătirea de cadre calificate pentru primul și al doilea grad de automatizare, care să asigure utilizarea calculatoarelor în conducere și administrație, nu este o problemă atît de grea cum ni s-a părut cu cîțiva ani în urmă. Există de pe acum peste 1 000 de specialiști în birourile pentru organizarea și tehnica conducerii și în celelalte birouri care se ocupă de pregătirea mecanizării și automatizării, iar în centrele de calcul din întreaga economie națională, peste 17 000. Pe o astfel de bază poate fi construit viitorul necesar de specialiști".

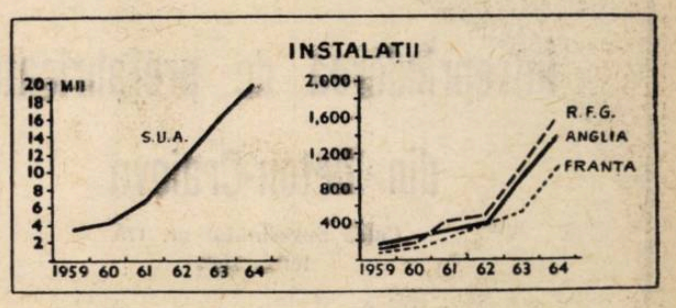

Instalații electronice de calcul existente în S.U.A., R. F. Germană, Marea Britanie și Franța

(Din „REVIEW OF INDUSTRY")

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

SCHIMBURILE COMERCIALE ALE ROMÂNIEI CU R. F. GERMANĂ

PE măsura creşterii şi dezvoltării producţiei în procesul de industrializare, a dezvoltării complexe şi multilaterale a economiei naţionale, sporeşte participarea României la schimburile comerciale internaţionale. Se dezvoltă continuu relaţiile comerciale şi colaborarea economică cu toate ţările socialiste. În întreaga lume printre partenerii noştri de comerţ se numără peste 100 de ţări, cu care România întreţine, în condiţii de deplină egalitate în drepturi, relaţii reciproc avantajoase, întemeiate pe respectarea suveranităţii şi independenţei naţionale, pe neamestec în afacerile interne. Ea participă la afirmarea tendinţei pozitive de dezvoltare a relaţiilor comerciale dintre ţările socialiste şi cele capitaliste, tendinţă care stimulează creşterea economică generală şi înlesneşte întărirea încrederii între popoare.

Între ţările capitaliste, unul dintre principalii noştri parteneri este R. F. Germană, în care ministrul comerţului exterior al României, Gheorghe Cioară, face în prezent o vizită la invitaţia ministrului economiei al R.F.G., Kurt Schmücker.

Schimburile comerciale dintre România şi R. F. Germană, care se desfăşoară în prezent în cadrul acordului comercial încheiat în 1963, valabil pînă în 1969, au cunoscut în ultimii ani o continuă creştere. În anul 1965 volumul comerţului româno-vest-german a fost de 4 ori mai mare decît în 1959, evoluînd în felul următor (în milioane lei valută) :

1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
256	539	680	790	781	848	1050

România, ale cărei livrări cresc şi se diversifică, exportă în R. F. Germană produse ale industriei lemnului, produse agroalimentare (printre care legume proaspete, fructe prelucrate etc.), produse petroliere, semifabricate de oţel, produse chimico-farmaceutice, produse ale industriei constructoare de maşini ş.a. Din R.F.G. se importă, în primul rînd, maşini şi instalaţii pentru înzestrarea diferitelor obiective industriale din industria siderurgică, chimică, a hîrtiei şi celulozei şi din alte ramuri, produse siderurgice, chimice, fibre şi fire sintetice, aparatură optică, de măsură şi control etc.

Înfiinţarea, în anul 1963, pe bază de reciprocitate, a reprezentanţelor comerciale a R.F.G. la Bucureşti, respectiv a României la Frankfurt am Main, a contribuit la crearea condiţiilor pentru lărgirea în continuare a comerţului dintre cele două ţări. O expresie a interesului reciproc în dezvoltarea schimburilor comerciale o constituie şi participarea ţării noastre la diferite tîrguri şi expoziţii din R.F.G. (Frankfurt, Hanovra, Köln, München), ca şi Expoziţia tehnică a R. F. Germane, organizată la Bucureşti în mai 1965.

Cunoaşterea mai bună a posibilităţilor şi cerinţelor fiecărei părţi creează premise pentru găsirea de forme reciproc avantajoase de colaborare economică de natură să îmbogăţească conţinutul relaţiilor comerciale bilaterale.

I. C.

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „Industrial-import" a încheiat un contract cu firma „Oerlikon" din Elveţia, privind importul unei instalaţii pentru fabricarea electrozilor de sudură cu o capacitate finală de 32 000 tone/an.

● În cadrul Tîrgului internaţional de la Hanovra, „Maşinexport" a perfectat exportul în R.F. Germană de electromotoare tip A.S.I. de puteri cuprinse între 0,8 şi 100 kW în valoare de 3,5 milioane de mărci. Un contract încheiat recent prevede exportul în Turcia a 37 de strunguri, 34 de ferăstraie alternative, 24 de şapinguri, 21 de maşini de găurit.

● Întreprinderea „Metalimport" a semnat contracte pentru vînzarea a 600 de tone de zinc către firma „Rudolf Wolff & Co." şi a 300 tone de plumb moale 99,8% către firma „Oakland Metal Co. Ltd", ambele din Anglia.

● Printre contractele încheiate recent de „Petrolexport", se înscriu contractele pentru exportul a 8 000 de tone de uleiuri lubrefiante în R.A.U. şi a 500 de tone de acizi naftenici către firma „Petroderivate" din Anglia.

● Întreprinderea „Tehnoimport" a angajat importul de vitezometre de la firma „Deuta Werke", divers instrumentar chirurgical dentar şi truse de bronhoesofagoscopie de la firma „H. Pfau", ambele din R.F. Germană, precum şi aparate de anestezie şi reanimare de la firma „R. Pesty S.A." din Franţa.

● „Mineralexportimport" a exportat 24 000 de tone de ciment în R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Polonă, 70 000 mp de geamuri mecanic trase în R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Canada, Cipru, Italia, Irak, Libia, S.U.A., 16 000 mp covor PVC, pe suport textil, în U.R.S.S.

● Prin portul Constanţa au fost livrate la export circa 2 000 de tone de oţel cornier şi 1 400 tone de ţagle în Libia. Din import au sosit 3 200 de tone de laminate din R.F. Germană, 4 250 de tone de cauciuc natural din Indonezia, 2 660 tone de şrot de soia din Olanda, 1 110 tone de caolină din Anglia.

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● Deschizînd Expoziţia „Tehnica nouă în Italia", organizată la Varşovia, P. Jaroszewiecz, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al R. P. Polone, a relevat dezvoltarea colaborării tehnico-ştiinţifice dintre R. P. Polonă şi Italia.

● Între R. D. Germană şi Marea Britanie a fost semnat un Acord comercial pe anii 1966—1967, care prevede o creştere a volumului schimburilor cu 37% faţă de acordul pe perioada anterioară corespunzătoare.

● La Budapesta a fost semnat un Acord cu privire la schimburile de mărfuri între R. P. Ungară şi Turcia în perioada 1 aprilie 1966 — 31 martie 1967, care prevede sporirea cu 40% a schimburilor comerciale, faţă de anul trecut.

● O delegaţie a firmei japoneze „Marubeni Idia Ltd.", a discutat la Sofia posibilităţile stabilirii unor relaţii comerciale cu R. P. Bulgaria.

UZINA PROGRESUL BRAILA

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ PE BAZA DE REPARTIŢII :

- Reductor 1000 kW
- Rulou compresor R. 12 şi R. 13
- Excavatoare 0,3 m.c.
- Utilaj rafinării
- Concasor 4 A şi 6 A
- Concasor mobil pe pneuri
- Utilaj pentru fabrici de ciment
- Osii montate

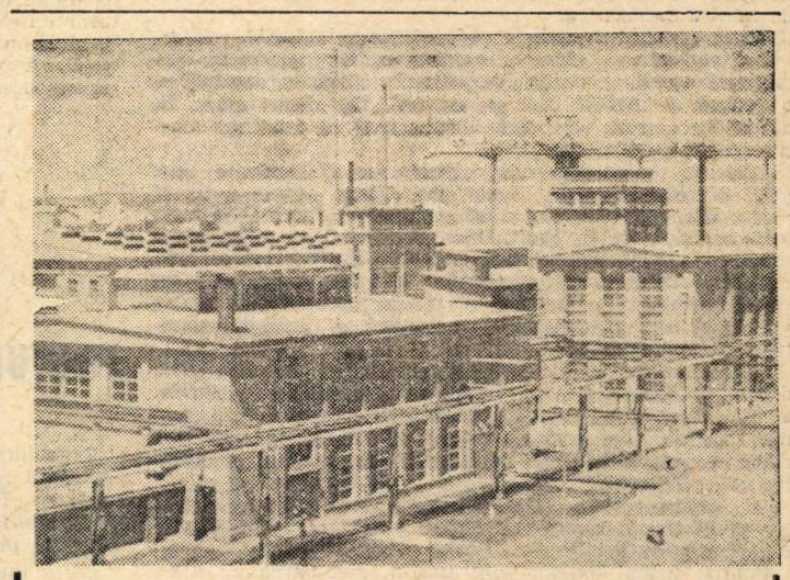

UZINELE CHIMICE TURDA

PRODUC :

- PRODUSE CLOROSODICE :
  - hidroxid de sodiu leşie
  - acid clorhidric soluţie 32%
  - acid clorhidric pro analisi
  - clorură de var
  - hipoclorit de sodiu
  - sodă caustică tehnică 98—90%
- INSECTICIDE CLORURATE :
  - detexan
  - hexaclorciclohexan
- PRODUSE CLORURATE :
  - cloroform farmaceutic
  - toluen clorurat
  - clorură ferică
- MASE PLASTICE :
  - policlorură de vinil suspensie şi emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiţie :
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- hidroxid de calciu (şlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

Întreprinderea de prefabricate din beton-Craiova

Calea Severinului nr. 170, telef. 5162

vinde din stoc, fără repartiţie :

- tuburi precomprimate de rezistenţă şi de canal cu diametrul de 600 mm, 800 mm şi 1000 mm.
- dale exagonale.

UZINA TRIUMF CLUJ

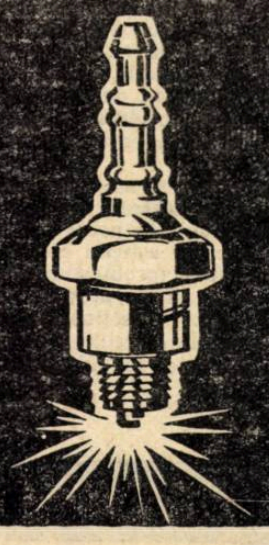

● BUJIILE „TRIUMF" :

- asigură un consum minim de carburant ;
- permit un reglaj uşor ;
- au o durată de funcţionare sporită ;
- elimină panele sistemului de aprindere ;
- garantează siguranţa de funcţionare.

Corespondenţă din R. S. Cehoslovacă

DEZVOLTAREA ECONOMIEI PÎNĂ ÎN 1970

IN anul 1966 economia naţională a Cehoslovaciei începe un nou cincinal. Proiectul de directive privind dezvoltarea în perspectivă (1966—1970) a economiei, aprobate de Comitetul Central al P.C.C. şi de Guvernul R. S. Cehoslovace, orientează evoluţia în viitorii cinci ani în următoarele direcţii principale :

● Reconstrucţia tehnică a economiei naţionale va fi accelerată prin crearea, de către industria constructoare de maşini, a condiţiilor pentru creşterea gradului de mecanizare şi automatizare a producţiei. Totodată industria chimică urmează să se dezvolte într-un ritm mai rapid decît celelalte ramuri.

● Industria bunurilor de consum şi industria alimentară vor asigura condiţii mai favorabile pentru ridicarea nivelului de trai al populaţiei, precum şi pentru îndeplinirea sarcinilor comerţului exterior ; se va acorda precădere dezvoltării ramurilor industriale pentru care ţara dispune de o bază de materii prime proprii.

● În agricultură se vor aplica, într-o măsură mai largă decît pînă acum, metode industriale, în primul rînd pentru dezvoltarea industriei de furaje ; diferitele ramuri industriale urmează să contribuie într-un mod mai eficient la lărgirea bazei tehnice a agriculturii.

Îndeplinirea acestor sarcini şi obiective, cere folosirea mai eficientă a combustibilului, energiei, metalelor, materiilor prime chimice, textile şi agrare etc., din producţia internă şi din import. Totodată modernizarea industriei, îndeosebi a industriei prelucrătoare, va contribui la slăbirea tensiunii legate de forţa de muncă şi de consumul de materiale.

În industrie

urmează să se realizeze între anii 1966—1970 o creştere a volumului producţiei globale cu 32—33%. Aceasta înseamnă un ritm mediu anual de creştere de 5,5%. În întreaga industrie se prevăd schimbări structurale mai rapide, orientate, în domeniul diferitelor ramuri industriale, în direcţie progresistă. Schimbarea cea mai manifestă va avea loc în industria chimică (inclusiv industria farmaceutică), a cărei pondere va ajunge la 12,6% din producţia totală industrială. Va creşte de asemenea şi ponderea energeticii (la 4,1%), iar cota-parte a construcţiei de maşini va atinge 32,2%, ponderea construcţiei de maşini generale crescînd într-un ritm mai rapid.

În cadrul industriei bunurilor de consum se va dezvolta îndeosebi ramura sticlei şi a ceramicii ; industria alimentară, urmărind asigurarea dezvoltării alimentaţiei raţionale a populaţiei, se va orienta spre transformarea structurii alimentaţiei. În ceea ce priveşte

producţia agricolă

concepţia de bază pentru dezvoltarea ei constă în asigurarea unei mai bune folosiri a solului. Directivele creează condiţii pentru intensificarea producţiei vegetale şi animale, printr-o sporire considerabilă a producţiei de îngrăşăminte minerale, a producţiei industriale a furajelor, a mijloacelor de mecanizare, precum şi prin executarea unor lucrări de desecare şi prin realizarea altor obiective agricole.

Politica de investiţii

porneşte de la resurse reale, în primul rînd de la capacitatea industriei de construcţii. Ea are în vedere realizarea unor investiţii în valoare de 243 miliarde coroane, cu o cincime mai mult decît valoarea investiţiilor în perioada 1961—1965.

Noile investiţii vor asigura în primul rînd chimizarea treptată a economiei, în consecinţă industria chimică va avea ponderea cea mai mare în volumul total al investiţiilor. Mijloace importante de investiţii se vor aloca şi industriei bunurilor de consum şi alimentare, care vor primi 18% din totalul investiţiilor, faţă de 14% din anii 1961—1965, valoarea investiţiilor aferente sporind cu jumătate. În afară de aceste modificări structurale, în cadrul planului de investiţii se rezolvă o serie de sarcini şi probleme urgente privind baza energetică, transporturile şi alte sectoare.

Întrucît dezvoltarea economiei depinde tot mai mult de importul de materii prime, de utilaje moderne şi, invers, de creşterea exportului, se prevede ca volumul comerţului exterior să sporească în anii 1966—1970 cu 29%.

Dezvoltarea economiei naţionale urmăreşte, în final,

ridicarea nivelului de trai.

În noul cincinal se prevede un spor al consumului personal de 17—18%, cu o creştere substanţială a volumului vînzărilor de mărfuri industriale. Se preconizează totodată accelerarea şi îmbunătăţirea prestaţiilor de servicii, crearea condiţiilor pentru soluţionarea mai activă a problemei locuinţelor, prin construirea a 460 000 apartamente noi.

Directivele prevăd, de asemenea şi rezolvarea unei probleme fundamentale de perspectivă a economiei cehoslovace şi anume egalizarea nivelului economic al Slovaciei şi al provinciilor cehe. Industria din Slovacia îşi va mări volumul producţiei cu mai mult de jumătate şi va participa cu mai mult de un sfert în totalul producţiei cehoslovace ; ponderea Slovaciei în investiţiile capitale va atinge aproape o treime.

ing. Vladimir LUKEŠ

U.R.S.S.. La Kremenciug, pe Nipru, s-a ridicat o nouă rafinărie de petrol. In fotografie : **La instalaţia de desalinizare electrică a noii rafinării.**

Corespondenţă din Varşovia

„OPINIA“

— Intre „vocea clientului“ şi „conştiinţa producătorului“

DE curînd, „Opinia" a împlinit un an de existenţă. „Opinia" nu este numai... „judecata pe care ne-o facem asupra unei persoane, a unui lucru..." precum glăsuieşte enciclopedia, ci şi o instituţie poloneză care are misiunea de a media între „vocea clientului" şi „conştiinţa producătorului". Titlul ei oficial sună astfel : „Biroul de colaborare cu consumatorul «Opinia» de pe lîngă Ministerul Comerţului Interior".

La începutul activităţii sale, „Opinia" se ocupa în special de verificarea practică a calităţii mărfurilor care se găsesc pe piaţă, de sondarea opiniei consumatorului şi informarea industriei şi a comerţului asupra acestor cerinţe, de popularizarea produselor demne de a fi recomandate, precum şi de informarea consumatorului asupra modului de a se folosi de produsele noi şi necunoscute.

În ultima vreme „Opinia" şi-a lărgit activitatea, cercetînd, printre altele, cum funcţionează aspiratoarele, frigiderele, fiarele de călcat şi alte aparate casnice, cum se comportă materialele textile şi din piele şi de a aduce la cunoştinţa întreprinderilor rezultatele.

În explorarea pe care o face biroul „Opinia" între cei trei factori principali care participă la circuitul mărfurilor — producătorul, comerţul şi consumatorul, — s-a constatat, cu ajutorul sociologilor şi psihologilor, că aceşti factori pot emite păreri diferite asupra aceluiaşi lucru.

„Şi de tine depinde producţia"

Tîrgurile bianuale de la Poznan s-au dovedit a fi deosebit de utile pentru aceste explorări. La Tîrgul din toamna anului 1965, bunăoară, biroul „Opinia" a supus anchetei produsele cîtorva ramuri de producţie. La secţia de încălţăminte domina lozinca „şi de tine depinde încălţămintea care se va găsi pe piaţă în anul viitor". A fost supusă sondajului public încălţămintea de damă şi pentru tineret. Ancheta se compunea din două părţi: în prima parte vizitatorii erau rugaţi să indice — dintre cele 300 de modele de încălţăminte supuse sondajului — 5 modele care le plac mai mult, menţionînd : de ce optează pentru un anumit model (că au fason frumos, că sînt practici — că sînt moderni — ieftini — că sînt fabricaţi din material corespunzător) ; în a doua parte a anchetei, publicul trebuia să selecţioneze tot 5 articole care plac cel mai puţin, cu motivarea corespunzătoare.

Au fost înregistrate 2 247 de chestionare corect completate. Cu acest prilej, s-a constatat că subiectivismul publicului s-a manifestat, în special, în ceea ce priveşte fasonul : 94,4% din persoanele întrebate au răspuns negativ, urmînd apoi, în ordine, elementul practic, preţul şi materialul. Tineretul sondat ignoră, de asemenea, elementul practic, optînd pentru formele „interesante", de „avangardă". Persoanele mai vîrstnice, după cum era şi de aşteptat, au optat raţional pentru încălţăminte tradiţională, solidă şi comodă. O altă constatare interesantă a fost aceea că sătenii polonezi preferă şi ei să se orienteze după moda urbană.

Un rezultat neaşteptat a fost înregistrat la expoziţia lămpilor cu cele trei moduri de iluminare : din plafon, din perete sau de pe masă. Publicul, atît cel urban, cît şi cel rural, a optat pentru iluminatul din perete, pe care comisia de esteţi plasticieni a decretat-o prea „agresivă". S-a văzut, în felul acesta, că nu întotdeauna gustul creatorilor plastici coincide cu acela al masei consumatorilor.

Sondaje psihologice cu efecte practice

Sondajele care se întreprind fac incursiuni în cele mai diferite ramuri ale industriei şi ale vieţii sociale. Acestea au multe contingenţe cu psihologia oamenilor, şi concluziile care se pot trage din aceste contacte lărgesc mereu orizontul problemelor. Ca să enumerăm cîteva domenii : al îmbrăcămintei, al iluminării raţionale şi estetice a locuinţelor, al mobilelor combinate, analiza materiilor prime sintetice din gospodăria casnică, analiza tîrguielilor în scopuri turistice, a îmbunătăţirii ambalajului etc.

O altă acţiune a „Opiniei", denumită „acasă şi la şcoală", se ocupă de problematica copiilor şi a tineretului. A fost organizată şi o expoziţie cu acest titlu în sălile Palatului culturii şi ştiinţei din Varşovia, care a atins problema îmbrăcămintei, hranei, igienei, utilajului de gospodărie casnică şi a mobilatului din punct de vedere al necesităţilor copiilor şi tineretului. La această expoziţie şi-au dat concursul efectiv 45 de instituţii între care ministere, asociaţii, centrale industriale şi comerciale etc.

Printre proiectele de viitor, biroul „Opinia" îşi propune să organizeze în această toamnă, în marele centru muncitoresc de la Katowice, expoziţia „tinerei perechi". Se va demonstra acolo problematica unui cămin proaspăt întemeiat de doi tineri căsătoriţi, cu recomandări practice în ce priveşte organizarea unei locuinţe funcţionale, a unei gospodării bine chibzuite, care să găsească răspunsul cel mai bun la complexele probleme ce se pun în faţa unui nou cămin.

Gh. GHEORGHIŢĂ

R. P. D. Coreeană

De la strung la echipamente complexe

IN construcţia economică a R.P.D. Coreene accentul principal se pune pe dezvoltarea cu precădere a industriei grele şi în special a ramurii constructoare de maşini, menită să contribuie, la rîndul ei, la progresul celorlalte ramuri ale economiei. Pentru a-şi dezvolta economia, ţara avea nevoie de un mare număr de maşini şi utilaje. În urma organizării, în primul plan cincinal, a producţiei de maşini-unelte, încă în 1959 planul de producţie a fost depăşit (s-au produs peste plan 13 mii de maşini-unelte), ceea ce a permis consolidarea bazei construcţiei de maşini.

O singură fabrică pentru repararea de vagoane existentă înainte de război, dotată doar cu cîteva maşini-unelte, nu putea să asigure producţia de utilaje necesare transporturilor. În 1960, noua uzină de locomotive din Phenian a început să construiască prima locomotivă electrică. De atunci au fost construite şi altele, printre care şi locomotiva cu o forţă de tracţiune de 2 700 de tone.

Autobuze, troleibuze, maşini miniere, excavatoare, tractoare pe şenile sau pe roţi, prese pînă la 3 000 de tone, motoare electrice între 185 W şi 250kW, compresoare, aparate de măsurat şi de precizie se adaugă listei produselor noi, fabricate în proporţii din ce în ce mai mari de industria constructoare de maşini. Cu ajutorul aparatelor de măsurat şi de precizie, în industrie se trece la automatizarea totală sau parţială a unor procese de producţie.

O importantă schimbare s-a produs, treptat, în structura sortimentelor de maşini fabricate : dacă pînă în 1956 se produceau mai ales strunguri, maşini de frezat, motoare electrice, transformatoare, astăzi se fabrică utilaje mai complexe, echipamente pentru industria siderurgică, chimică, extractivă şi uşoară.

Următoarele cifre comparative atestă creşterea volumului industriei constructoare de maşini : în perioada 1946—1960 producţia acestei ramuri a înregistrat o creştere de 99 de ori ; în 1967 ea va spori de 3,3 ori faţă de 1960. Valoarea globală a producţiei industriei constructoare de maşini a reprezentat în 1964 25,8% din valoarea întregii producţii industriale. În timp ce înainte de eliberare Coreea trebuia să importe aproape toate echipamentele mecanice necesare, astăzi cea mai mare parte a necesarului de maşini şi utilaje necesare economiei naţionale a R.P.D. Coreene este asigurată din producţia internă.

Drumul parcurs în anii de construcţie socialistă de ramura constructoare de maşini este ilustrat prin numeroasele ei exponate prezentate la Expoziţia industrială şi agricolă, deschisă la Phenian.

V. BRĂNEANU

GHEMUL CONTINUĂ SĂ SE ROSTOGOLEASCĂ

LA Bruxelles au loc tratative financiare între Belgia și Congo. Ele se desfășoară într-o atmosferă de ostilitate și recriminări. Cel puțin presa internațională a dat zi de zi, în ultimele două săptămîni, informații abundente cu privire la manifestările antibelgiene de la Leopoldville și la limbajul cominatoriu al factorilor oficiali de la Bruxelles.

Înainte de a pleca spre Belgia, primul ministru congolez, generalul Malamba, declarase unui ziar că acordurile financiare belgo-congoleze, semnate în februarie 1965 de către Moise Chombe, — acest „belgian cu pielea neagră", — sînt contrare intereselor țării. Pe de altă parte, un săptămînal de dreapta belgian, procongolez, care apare la Bruxelles, Special, *îl acuza în aceeași vreme pe șeful de cabinet al ministrului de externe, Davignon, de a fi declarat că „actualul guvern din Congo se află plasat sub autoritatea generalului Mobutu, acest fost sergent al forței publice, care nu este un strateg și care crede că poate rezolva totul cu ajutorul manualului bunului infanterist".*

Desmințind cuvintele atribuite șefului său de cabinet, ministrul de afaceri externe belgian, Harmel, a izbutit în ceasul al unsprezecelea să potolească spiritele și să reunească conferința tratativelor gata să eșueze. La Bruxelles se arăta însă că aceasta nu înseamnă că Belgia are intenția să revină asupra acordurilor din anul trecut.

Potrivit acestor acorduri, pe care, după cum se arată la Leopoldville, parlamentul nu le-a ratificat, guvernul congolez s-a obligat să achite și plătește lunar Belgiei o „rată a datoriei" în valoare de 25 milioane de franci belgieni. Despre condițiile în care decurg tratativele actuale vorbește fără ocoluri declarația de la 21 mai a guvernului congolez, care a anunțat că dacă Belgia „nu va acționa în mod corespunzător" datoriile vor fi anulate.

Dificultățile Congo-ului par să fie multiple și de natură diferită. Faptul că șeful statului congolez, generalul Mobutu, a dat zilele trecute publicității o ordonanță cuprinzînd măsuri severe în domeniul economiei, mărturisește despre o serie de alte probleme de care țara trebuie să țină seama. Au fost blocate prețurile produselor industriale, ale mărfurilor și serviciilor, la nivelul din 1 aprilie 1966. Dar aspectul politic al relațiilor cu Belgia și reapariția lui Chombe în spatele unor noi țesături de intrigi, atribuite faimoasei companii belgiene Union Minière, dau circumstanțelor în care se poartă tratativele, tensiunea prezentă, susceptibilă de surprize. Observatorii din capitalele occidentale evocă două elemente explozive: cererea generalului Mobutu de a se muta sediul societății miniere în Congo și intenția pe care ar avea-o societatea de a-l înlătura pe Mobutu.

Rolul lui Moise Chombe în planurile față de Congo nu a fost dezvăluit în amănunte, dar un comunicat guvernamental îl învinuia recent că ar fi făcut declarații, nu la Bruxelles, ci la Paris, „care frizează trădarea". Somat să se întoarcă în țară, el a refuzat s-o facă, sub pretextul unor tratamente medicale. Drept urmare, parlamentul congolez i-a ridicat imunitatea parlamentară.

Multe ziare occidentale arătau că Chombe s-ar afla în centrul unor planuri pentru o nouă secesiune în Katanga și că acestea sînt puse la cale de „anumite cercuri belgiene". Pe de altă parte, ultimul număr al revistei franceze L'EXPRESS, de la 22 mai, consideră că sînt de semnalat serioase nemulțumiri ale guvernului de la Bruxelles față de guvernul de la Leopoldville și citează ziarul belgian LE SOIR care îl acuză pe generalul Mobutu că nu se mai deplasează decît „flancat de consilieri francezi". L'EXPRESS crede că poate asocia unele fapte și anume i de curînd s-ar fi reunit la Bruxelles oficialități de frunte, politice și militare, într-o conferință în care se presupune că s-a hotărît retragerea asistenței militare pentru Congo, rechemarea cetățenilor belgieni, înființarea unei linii aeriene directe Bruxelles — Elisabethville (Katanga) prin Angola.

Fapt este că interzicerea avioanelor aparținînd unor societăți de aviație străine să aterizeze pe oricare aeroport al Congo-ului în afară de cel de la Leopoldville, — anunțată zilele acestea de guvernul congolez — indică o îngrijorare reală.

Discuțiile de la Bruxelles arată, așadar, că ghemul intereselor contradictorii care se întîlnesc în Congo, mereu încîlcit, continuă să se rostogolească.

Alexandru ANCA

NOTE DE DRUM

IMAGINI DIN TEHERAN

DE la înălțimea etajului 14 al luxosului hotel Hilton, construit pe o colină la marginea orașului, Teheranul îți apare ca un mare oraș în care contrastele sînt evidente. Panorama sa reliefează distinct acest lucru: în partea de nord și cea răsăriteană clădiri moderne, vile înconjurate de grădini în mijlocul cărora luciul apei piscinelor se reflectă ca o oglindă: alei și străzi asfaltate, arbori umbroși înaintează pînă la poalele munților. În partea de sud a orașului clădirile de dimensiuni mici, care predomină, îți dau impresia unei aglomerări care se zbate să devină modernă. Istoria Teheranului explică într-o anumită măsură aceste diferențe în dezvoltare. Pînă acum 150 de ani orașul fusese doar un sat al districtului Rey. Astăzi, el se întinde pe o suprafață de 300 km² și cuprinde peste 2 milioane de locuitori.

Marele Teheran — cum i se spune în prezent orașului — se remarcă prin magistrale largi, clădiri moderne ca sediul Organizației naționale a petrolului, Banca Kar, cinematografele Empire și Atlantic; altele, ca Palatul de marmură (reședința șahinșahului), Banca Mehli, Adunarea Națională, Palatul Golestan, clădirea gării centrale, sînt reprezentative pentru stilul arhitecturii persane.

Alături de magazine moderne și elegante, cu firme în limba engleză și farsi, baruri, magazine universale și cu autoservire, întîlnești puzderie de mici prăvălii de antichități și artizanat. Un loc deosebit îl ocupă ceainăriile în care, după cum se spune, se servesc zilnic peste 10 milioane de pahărele din licoarea aburindă. Negustori ambulanți își desfac chiar pe trotuare marfa din desagii purtați pe spinarea măgarilor. Astfel, contrastul dintre modern și vechi este vizibil aproape în toate domeniile. La Teheran istoria se schimbă brusc cînd treci colțul unei străzi și uneori trecutul dispare cu totul, revărsîndu-se în aleile largi ale viitorului.

Întrucît în viața economică a țării bazarele ocupă încă un loc de seamă, este interesant să vizitezi și pe cel din Teheran, considerat a fi cel mai vast bazar acoperit din lume. Pe o suprafață imensă se înșiruie galerii acoperite cu bolți care adăpostesc mii de tarabe de unde se pot cumpăra atît produse tradiționale iraniene, cît și produsele cele mai noi ale industriei moderne. Elocvența vînzătorilor în dorința de a-i convinge pe cumpărători este uimitoare. Aici s-a păstrat nealterată una din trăsăturile specifice negoțului oriental.

● Eforturi de modernizare

Printre construcțiile recente din capitala Iranului, remarcăm, chiar la sosire, noul aeroport internațional Mehrabad, dotat cu tehnica cea mai modernă, capabil să primească orice tip de avion. Situată pe un platou la circa 4 km de oraș, această monumentală aerogară, îmbrăcată în marmură albă, este construită cu mult gust și pricepere.

O expresie a efortului de modernizare o constituie și Universitatea din Teheran, alcătuită din mai multe corpuri dispersate în mijlocul unor grădini cu terenuri de sport și piscine. Peste 15 000 de studenți iranieni învață în cadrul a 13 facultăți împreună cu studenți din 12 țări străine. Cea mai importantă dintre facultăți este cea de medicină, pe lîngă care funcționează un spital numărînd 2 300 de paturi. Instalații moderne, cum ar fi sistemul de televiziune în circuit, permite urmărirea de către studenți a operațiilor efectuate la spitalul de pe lîngă Universitate. În prezent este în curs de realizare un plan care prevede dezvoltarea Universității din Teheran. Construirea unui oraș recreativ universitar, a unui mare amfiteatru cu 1 000 de locuri, a unei biblioteci cuprinzînd 1 200 000 de volume — sînt cîteva din prevederi. Extinderea instituțiilor de învățămînt corespunde, de altfel, unei acute necesități de culturalizare. Lupta pe scară națională împotriva analfabetismului — se apreciază că Teheranul numără 450 000 neștiutori de carte — a devenit sarcină de prim ordin.

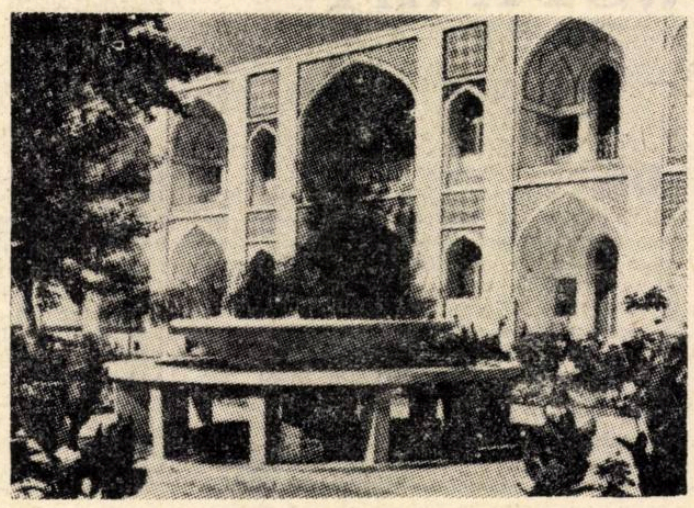

Clădire în stilul secolului al XIII-lea, în Teheran

● Expoziția produselor iraniene

Cel mai recent punct de atracție al Teheranului îl constituie Expoziția produselor iraniene inaugurată la sfîrșitul lui octombrie 1965. Ea reflectă, după cum s-a declarat la inaugurare, „marele progres industrial și artistic înfăptuit de către Iran în ultimii 25 de ani". Pe o suprafață de 50 000 m², expoziția grupează 175 de pavilioane aparținînd firmelor particulare, unor organisme guvernamentale, precum și diferitelor provincii ale țării. Pavilionul Societății naționale iraniene a petrolului este cel mai mare și cel mai remarcabil. Aici este reprodusă în miniatură întreaga activitate pe care o desfășoară o rafinărie. Pavilionul „Atelierelor industriale Ghandtchi" reflectă noi posibilități ale industriei iraniene. Trei piese — două camionete și o remorcă — pot transporta încărcături de 100 tone pe distanțe lungi. În afara motorului și a cîtorva piese, toate celelalte sînt de provenință iraniană.

Fiecare din pavilioane oferă imaginea muncii și creației poporului iranian, cu atît mai mult cu cît aici sînt expuse produse ale unor industrii pe care Iranul, cu doar cîțiva ani în urmă, nu le poseda. Realizările prezentate în cadrul expoziției sînt un rezultat al traducerii în viață a prevederilor celui de-al treilea plan de dezvoltare economică a țării (1962—1966).

Peisajului nou al Teheranului i se adaugă construcțiile de locuințe noi. La Valiabad, în partea de sud a orașului, s-a construit un orășel cu 2 000 de apartamente a două camere, care va înlocui cocioabele existente. Locuitorii sînt îndemnați să planteze copaci și flori pe porțiunile de străzi din fața locuinței lor pentru a înfrumuseța orașul. Numeroasele planuri și studii pe termen scurt privind dezvoltarea Teheranului vor fi înglobate într-un plan-directivă. Acest plan va determina direcțiile principale de dezvoltare a Teheranului și va stabili „codul" construcțiilor, menit să dea capitalei Iranului o înfățișare tot mai modernă.

Nicolae PUICEA

FRĂMÎNTĂRI ÎN WALL STREET

BURSA de valori din New York, cea mai mare din lume, cunoaște de cîteva săptămîni importante scăderi ale cursului acțiunilor care se reflectă în reducerea indicelui industrial Dow Jones, ce caracterizează nivelul mediu al cursului acțiunilor la bursă.

● Tendința de scădere se menține

După ce la începutul anului, indicele Dow Jones tindea să se apropie de 1 000, la 22 aprilie în preajma actualelor scăderi, el se afla la nivelul de 959,83. Succesiv el a înregistrat scăderi, în așa fel, că la 3 mai a coborît într-un ritm care a produs o serioasă îngrijorare cercurilor de afaceri din S.U.A. Această scădere s-a produs după ce General Motors a anunțat scăderea producției de automobile. Ulterior, Chrysler și Ford au dat anunțuri similare. La 9 mai indicele Dow Jones a coborît la 883,18, reprezentînd cea mai puternică scădere care s-a înregistrat de la 22 noiembrie 1963, data asasinării Președintelui Kennedy. La închiderea ședinței din ziua de 9 mai, toate ramurile industriale suferiseră pierderi, cu excepția minelor de aur — refugiu obișnuit al investitorilor în astfel de situații — și a valorilor din industria tutunului. Volumul operațiunilor a atins la un moment dat 13 100 000 titluri. Pierderi grele au suferit companiile aeriene ca și industria siderurgică, cu toate că producția de oțel este în creștere. Din 15 valori considerate ca cele mai active, 13 au fost în scădere și numai 2 în creștere. A doua zi, s-a produs o redresare, indicele urcînd la 895,48. Dar scăderile au continuat, indicele industrial coborînd la 885,57 la 12 mai și 876,11 la 13 mai. După o ușoară redresare, s-a înregistrat o nouă scădere în ziua de 16 mai. După această dată nu s-au mai produs modificări deosebite, însă tendința de scădere a cursului acțiunilor continuă să se mențină.

În ultimii ani au mai avut loc scăderi la bursa din New York, dar ceea ce este caracteristic pentru scăderile care s-au înregistrat începînd cu a doua jumătate a lunii aprilie și îndeosebi de la data de 3 mai este faptul că ele s-au produs, cu ușoare redresări, pe o perioadă de cîteva săptămîni cuprinzînd aproape totalitatea valorilor socotite ca cele mai active. Importanța fenomenului care s-a produs la bursa din New York s-a repercutat într-o măsură mai mică s-au mai mare la bursele canadiene ca și la cele din Amsterdam, Londra, Tokio, Paris, Milano și Frankfurt am Main.

Ceea ce se petrece la bursa din New York nu poate fi explicat, desigur, decît prin prisma dificultăților prin care trece în prezent economia americană și care generează o anumită nesiguranță, orice dezechilibru dintr-o anumită ramură putînd avea, în conjunctura actuală, repercusiuni asupra ansamblului economiei. Economia americană în care și-au făcut apariția fenomene cu caracter inflaționist este mai sensibilă la tulburările ce pot avea loc într-un sector sau altul și la consecințele care decurg din ele, deși conjunctura se menține încă favorabilă datorită, în special, continuării războiului în Vietnam

● Un barometru sensibil

Scăderile de la bursă nu sînt decît un reflex al situației concrete din economie la un moment dat și al evoluției în perioada imediat următoare. După cum se cunoaște, la bursele de valori se negociază efecte comerciale ca biletele la ordin și cambiile, efecte publice (obligațiuni emise de stat și de societăți), valute și uneori și metale prețioase. Bursa este un barometru destul de sensibil al economiei capitaliste, scăderile care au loc, după natura, profunzimea și amploarea lor, prevestind anumite fenomene nesănătoase care se produc sau se vor produce în economie.

Cursurile la Wall Street din ianuarie 1966 (din „Express")

GREVA MARINARILOR ŞI POLITICA ECONOMICĂ A ANGLIEI

VIAŢA politică şi socială a Angliei este dominată în prezent de greva marinarilor din marina comercială, considerată prin implicaţiile ei drept cel mai important conflict de muncă de la greva generală din 1926. Cei 60 000 de marinari revendică în esenţă reducerea săptămînii de lucru (care în prezent este, oficial, de 56 ore), în condiţiile menţinerii salariului mediu lunar la 60 de lire şi ale unei remunerări sporite pentru orele prestate suplimentar. După cum recunoaşte ziarul TIMES, marinarii englezi sînt mai prost plătiţi şi au un orar de muncă mai lung decît, de exemplu, personalul marinei comerciale americane, suedeze, daneze sau vest-germane.

Acţiunea marinarilor se încadrează în mişcarea revendicativă generală a oamenilor muncii din Anglia, determinată de scumpirea continuă a costului vieţii. În luna aprilie, indicele preţurilor cu amănuntul la bunurile de consum a marcat creşterea cea mai rapidă din ultimul an, ajungînd la 116 (1962 = 100). Amploarea mişcării revendicative se poate deduce şi din faptul că numai în primele două luni ale acestui an 3 375 000 de salariaţi au putut obţine sporiri de salarii, iar 2 milioane reduceri ale programului de lucru. Într-o serie de ramuri salariaţii încă aşteaptă rezolvarea promisă a cererilor lor. Pînă în prezent, guvernul laburist a reuşit să evite izbucnirea unor greve de amploare, făcînd apel la sprijinirea de către sindicate a politicii sale în domeniul veniturilor, prezentată drept o condiţie esenţială a reuşitei planului de însănătoşire a economiei britanice. Greva marinarilor reprezintă o primă breşă în sprijinul pe care sindicatele l-au acordat pînă acum guvernului laburist.

● Punctii deflaţioniste

„Atîta timp cît şomajul se menţine atît de scăzut ca în prezent — 1,2% din forţa de muncă — va fi practic imposibil să se împiedice o creştere a salariilor..." — scria ziarul OBSERVER la 24 aprilie, pronunţîndu-se în favoarea unui control al salariilor şi al ratei de folosire a forţei de muncă printr-un buget deflaţionist, care singur ar da posibilitatea atingerii obiectivelor formulate de politica veniturilor. Acest punct de vedere exprimă poziţia Confederaţiei Industriaşilor Britanici care susţine că limitarea creşterii salariilor va fi realizată cel mai sigur printr-o politică economică deflaţionistă şi prin sporirea ofertei de forţă de muncă pe piaţă.

Bugetul adoptat la 10 mai pare să fi urmat acest punct de vedere. Deşi el nu a adus împozite noi, precum era dat ca sigur de cercurile financiare şi industriale, el are totuşi „un pronunţat caracter deflaţionist", scria revista TRIBUNE (13 mai), arătînd că impozitul „selectiv" asupra forţei de muncă — principalul element nou din buget — va aduce tezaurului încasări sporite.

Comentariile asupra perspectivelor aplicării impozitului „selectiv", care este o formă indirectă de subvenţionare a industriei prelucrătoare engleze, subliniază repercusiunile profunde pe care le-ar putea avea acesta asupra economiei engleze. Beneficiare vor fi îndeosebi ramurile industriei grele. S-a evaluat, de pildă, că un gigant al industriei britanice ca Imperial Chemical Industries va cîştiga anual 2—2,25 milioane de lire sterline, iar altul — British Motor Corp. — circa 1,7 milioane.

După cum arăta ziarul LE MONDE (5 mai), prin instituirea acestui impozit, se urmăreşte concomitent :

— o puncţie deflaţionistă, apreciată la ordinul a 240 milioane de lire sterline, care să aibă efect echivalent cu introducerea unor impozite indirecte, acestea inevitabil impopulare ;

— o redistribuire a sarcinilor fiscale între diferitele sectoare de activitate economică, ca o măsură de sporire a competitivităţii industriei britanice ;

— favorizarea unui aflux de forţă de muncă din sectorul prestărilor de servicii, precum şi din agricultură, către industria prelucrătoare.

Se arată însă că masele muncitoare vor cunoaşte reversul mult mai puţin atrăgător al medaliei. Chiar după recunoaşteri oficiale, aplicarea impozitului „selectiv" va atrage după sine o urcare a costului vieţii, o sporire temporară a şomajului şi, ca urmare, o presiune asupra nivelului salariilor.

● Eforturi de echilibrare

Prin reducerea cererii de consum pe piaţa internă, politica deflaţionistă a guvernului laburist urmăreşte în acelaşi timp îmbunătăţirea situaţiei balanţei comerciale şi de plăţi a Angliei. Cu atît mai mult, cu cît evoluţia balanţei comerciale este apreciată ca deceptionantă. Astfel, pe primele patru luni ale acestui an deficitul mediu lunar s-a situat la 23 milioane de lire, faţă de 22 milioane în perioada corespunzătoare a anului 1965. Această situaţie constituie încă un motiv de îngrijorare ţinînd mai ales seama de faptul că guvernul s-a angajat să desfiinţeze la 1 noiembrie suprataxa la importuri.

Pe linia eforturilor de echilibrare a balanţei de plăţi se încadrează şi insistenţa guvernului britanic de a obţine sporirea contribuţiei vest-germane pentru acoperirea cheltuielilor necesitate de întreţinerea trupelor engleze din R. F. Germană, problemă care s-a situat şi pe agenda tratativelor anglo-vest-germane în cadrul recentei vizite a cancelarului Erhard la Londra.

Nu mai puţine preocupări creează guvernului britanic situaţia lirei sterline, care a reacţionat la declanşarea grevei marinarilor prin scăderea bruscă a cursului său. Ca şi în alte ocazii, Banca Angliei a fost nevoită să intervină masiv pe piaţă, şi totuşi cursul lirei s-a situat la nivelul cel mai scăzut din ultimele opt luni, readucînd în discuţia cercurilor financiare problema devalorizării.

● Este starea de urgenţă o soluţie?

Prelungirea grevei marinarilor, ca urmare a refuzului armatorilor de a satisface revendicările lor, ar putea duce la perturbarea activităţii economice în întreaga ţară. Prin reducerea crescîndă a aprovizionării pe cale maritimă, stocurile existente la o serie de bunuri de consum şi materii prime necesare industriei riscă să se epuizeze în săptămînile viitoare, iar mărfurile destinate exportului (îndeosebi automobile şi maşini) încep să aglomereze porturile sau curţile uzinelor. Perspectiva penuriei unor alimente pe piaţă provoacă fenomene de stocare şi speculă, în ciuda apelurilor liniştitoare ale organelor guvernamentale.

Sub presiunea cercurilor de afeceri, care susţin că dacă revendicările marinarilor ar fi satisfăcute „din politica veniturilor n-ar mai rămîne nimic" (FINANCIAL TIMES, 10 mai), guvernul laburist a recurs la o măsură extremă : proclamarea stării de urgenţă. Ridicîndu-se împotriva poziţiei cercurilor de afaceri, presa de stînga arată că în prezent se practică „o politică a veniturilor pentru cei săraci şi alta pentru cei bogaţi" (TRIBUNE, 20 mai), ale căror profituri sînt lăsate neatinse.

Proclamarea stării de urgenţă ar putea agrava şi mai mult conflictul social actual, întrucît — după cum a declarat William Hogarth, secretarul general al Uniunii naţionale a marinarilor — respingerea revendicărilor acestora şi recurgerea la măsuri extreme „ar crea condiţii care ar putea duce la o grevă generală".

I. VIANU
N. POPOV

Pentru încheierea operaţiunilor la bursă se ţin, în genere, şedinţe zilnice în care, în urma ofertelor şi cererilor rezultate din strigările făcute de cei ce negociază, se stabilesc preţurile oficiale de închidere pentru ziua respectivă şi apoi cursul mediu, care se transmite imediat în toată lumea, după care membrii bursei iau legătura cu clienţii interesaţi pentru a lua decizia de cumpărare sau vînzare. Posesorii de acţiuni al căror curs este în scădere caută să se debaraseze de ele şi să-şi investească veniturile în valori al căror curs este ferm sau în creştere.

În situaţia de „supraîncălzire" în care evoluează economia americană şi în care înseşi autorităţile de la Washington vorbesc tot mai mult de combaterea tendinţelor inflaţioniste, a fost suficientă anunţarea hotărîrii unor producători de automobile de a reduce producţia pentru ca în această stare de spirit generală să se provoace neîncrederea care a antrenat scăderea valorilor chiar în ramurile în care producţia este în creştere.

Unii economişti sfătuiesc de mai multă vreme forurile în cauză să încetinească expansiunea prin impozite şi prin restrîngerea creditului, alţii să se reducă cheltuielile Administraţiei deoarece se consideră că programul „şi tunuri, şi unt" promis cu ocazia prezentării şi votării bugetului nu este realizabil. După cum a arătat presa americană, din considerente electorale — data alegerilor fiind apropiată — Casa Albă a ezitat să recurgă la soluţia impozitelor. Cum însă prelungirea războiului din Vietnam nu mai îngăduie menţinerea ritmului de expansiune fără o serioasă urcare a preţurilor, unii comentatori cred că încetinirea pe cale să se producă de la sine va fi salutată de Administraţie.

Presa americană a făcut în ultimul timp frecvente analogii între perioada actuală şi aceea a boom-ului din 1922—1929. Fapt este că cercurile industriale îşi propun acum, ca în lunile următoare să frîneze ritmul afacerilor lor şi să-şi reducă proiectele de investiţii.

● Citeva date edificatoare

Balanţa de plăţi externe a S.U.A. se anunţă pentru acest an cu un sold deficitar de cel puţin 2 miliarde dolari, faţă de 1,3 miliarde dolari cît a fost în anul 1965 ; aurul continuă să se scurgă peste graniţă, rezervele de aur atingînd în prezent cel mai scăzut nivel din anul 1938 şi anume 13,6 miliarde dolari ; datoria pe termen scurt a S.U.A. se ridică la circa 24 miliarde dolari căreia îi corespunde o foarte slabă acoperire în aur (13,6 miliarde dolari), în timp ce în 1938 rezervele de aur depăşeau cu mai mult de 7 ori datoria pe termen scurt ; costul vieţii este în creştere, în timp ce marile monopoluri continuă să realizeze beneficii din ce în ce mai mari ; cheltuielile militare sînt de asemenea în creştere, datorită războiului din Vietnam.

Preşedintele S.U.A. a invitat în cursul acestei luni Comitetul său consultativ, cerîndu-i să examineze „toate faptele şi toate soluţiile posibile" în legătură cu apariţia semnelor, pe care le numea „neliniştitoare", în economia ţării. Deşi aceasta continuă să se dezvolte, în ansamblul ei, atîta timp însă cît cauzele care generează „semnele neliniştitoare" de care vorbeşte preşedintele S.U.A. nu sînt înlăturate, nici surprizele de genul acelora care se produc în prezent la bursa din New York nu pot fi evitate.

Clement GAVRILESCU

Pe termometrul economiei engleze...

Reproducem din ziarul britanic FINANCIAL TIMES cîteva grafice privind producţia de oţel, curba preţurilor alimentare în luna mai, construcţia de locuinţe şi presiunea asupra lirei sterline.

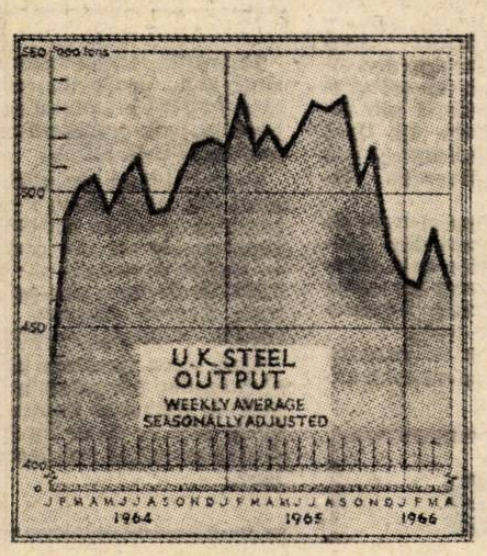

Departamentul Fierului şi Oţelului din Anglia a anunţat că producţia de oţel în luna aprilie, ţinînd seama şi de influenţa factorilor sezonieri, s-a cifrat în medie la 466,200 tone pe săptămînă ; ceea ce reprezintă o producţie mai mică cu 4% decît în luna martie şi cu 11% mai mică decît cu un an înainte.

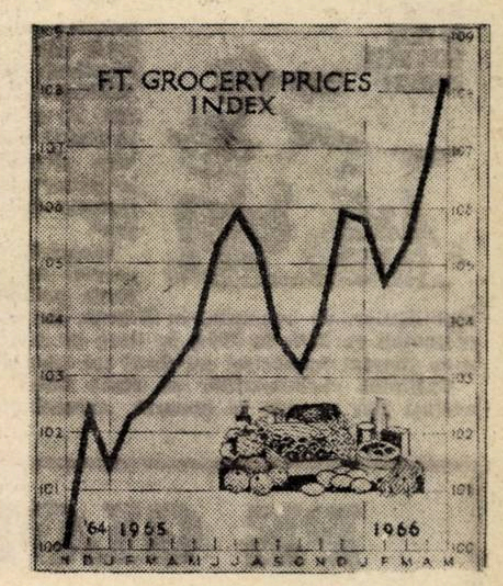

Indexul preţurilor alimentare în Anglia a cunoscut luna aceasta o nouă urcare, atingînd nivelul de 108,21, ceea ce reprezintă o creştere de 1,43 în patru săptămîni. FINANCIAL TIMES din care reproducem aceste grafice prevede că în iunie indicele preţurilor va urca încă mai mult.

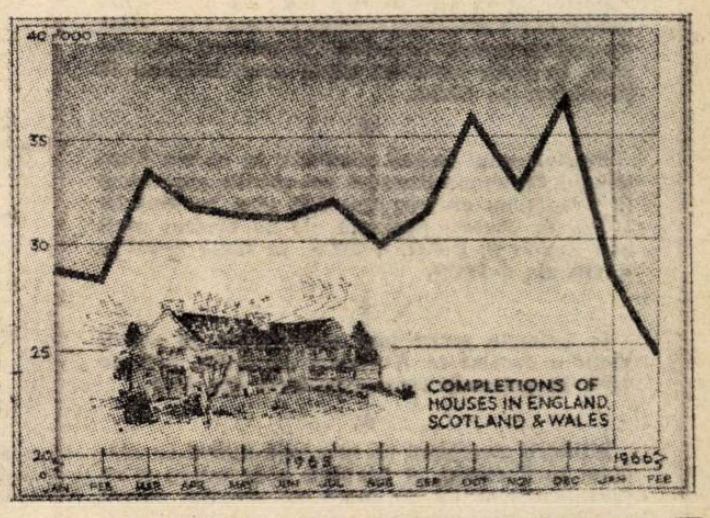

Potrivit raportului recent al Ministerului Locuinţelor şi Administraţiei Locale, în luna februarie construcţia de case a scăzut simţitor faţă de luna februarie a anului trecut. În timp ce în februarie 1965 cifra era de 28,312, în februarie anul acesta ea este de 24,722.

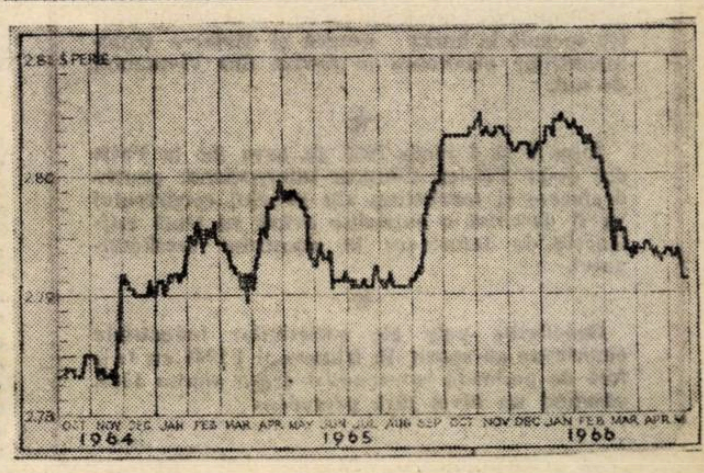

Zilele trecute, lira sterlină s-a aflat din nou sub mare presiune pe piaţa străină a schimbului. Nivelul de 2,79 1/16 dolari lira, reprezintă punctul cel mai scăzut atins din perioada septembrie 1965, cînd pentru sprijinirea monedei sale, Anglia a fost nevoită să facă apel la sprijin internaţional.

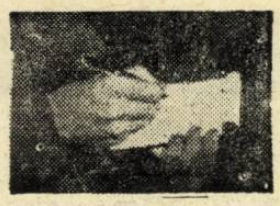

din bloc-notesul cronicarului

Factorii eficacității

Recent, la Facultatea de științe din Paris, dl.Danzin, directorul general al Companiei generale de telegrafie fără fir, a ținut o prelegere pe tema progresului științific și tehnic, a perspectivelor acestuia în țările europene. El a arătat, printre altele, că rezolvarea problemei atît de importante a perfecționării continue a calității producției este condiționată la rîndul ei, de eficiența eforturilor depuse în diferitele laboratoare de cercetări.

După opinia conferențiarului, patru factori principali determină eficacitatea cercetărilor, și anume :

— *calitatea oamenilor, a cercetătorilor*, care presupune îmbunătățirea metodelor de recrutare și selecționare a cadrelor, de formare sau reclasare a acestora, de remunerare și organizare a muncii lor ;

— *dotarea corespunzătoare*, care ridică problema volumului optim al investițiilor, condiționat și el de concentrarea rațională a cercetărilor ;

— *stabilirea unei colaborări judicioase* între laboratoare și industrie, precum și între laboratoarele profilate pe diferite discipline, tangente între ele, ceea ce ridică și problema concentrării teritoriale a laboratoarelor ;

— *elaborarea unor metode variate*, adaptate la caracterul cercetărilor, dar care să fie aplicate după criterii comune, ca : munca în echipă, continuitatea în timp, controlul cheltuielilor și al rezultatelor obținute, valorificarea acestora din urmă etc.

„Operația Tigru"

Una din campaniile de reclamă cele mai spectaculoase din ultimii ani — menționa ziarul LES ECHOS — a fost aceea lansată de societatea petroliera ESSO Standard, sub deviza „Puneți-vă un tigru în motor", cunoscută și sub numele de „Operația Tigru".

Încasările înregistrate de această societate din vînzarea poduselor sale automobiliștiior. de exemplu, în Franța, au crescut (în urma reclamei) cu 22% în 1964, în timp ce societățile franceze n-au marcat în același an decît un spor de 8,3%.

Calitatea carburanților pe piața franceză — remarca același ziar — este în general aceeași; ceea ce contează este locul amplasării punctelor de distribuție și bineînțeles.. reclama. Cele 100 000 tone de carburanți vînduți în 1965 de Esso în plus față de 1964 pe piața franceză, i-au adus societății Marele Premiu al Publicității, decernat în 1966. Obținînd 739 de „voturi" din totalul de 2 018 răspunsuri la întrebările puse parizienilor pentru selecționarea societăților cu publicitatea cea mai remarcată în 1965, Esso Standard a cîștigat „concursul" cu cel mai mare număr de răspunsuri înregistrat de la inițierea acestui concurs (1952) pînă în prezent ; de unde se verifică încă o dată autenticitatea dictonului că „reclama este sufletul comerțului".

PE GLOB

O nouă ședință a grupului „celor zece" însărcinat să studieze o eventuală reformă a sistemului monetar internațional capitalist s-a încheiat zilele trecute la Roma. Se arată că a fost creat un comitet de redacție care să-l ajute pe dr. Emminger, administrator al Băncii Federale Germane, la elaborarea raportului destinat adunării anuale a F.M.I. Se apreciază că raportul se va strădui mai mult să dreseze un tablou exact al divergențelor, deoarece un punct de vedere comun cu privire la reformă este exclus. În iunie va avea loc o nouă întîlnire la Frankfurt pe Main.

★

Potrivit unui raport prezentat în cadrul Consiliului Economic Francez, investițiile americane în Franța au crescut din 1958 pînă în 1964 cu 163%. În aceeași perioadă ele au crescut mult mai rapid : în R.F.G. + 212%, în Italia + 202%, în Olanda + 184%.

★

În primele patru luni ale acestui an costul vieții a crescut în Argentina cu 2,4%, față de 4,5% în perioada corespunzătoare din 1965.

★

Militarii americani nu se ocupă numai cu războiul în Vietnam, ei continuă a se ocupa și cu specula. Agențiile de presă au anunțat recent că 40 militari americani au fost sancționați pentru speculă la bursa neagră și violarea reglementărilor privitoare la devize din Vietnamul de sud.

★

Între 1 și 4 iunie 1966 va avea loc la Paris cel de-al VII-lea Congres internațional pentru desfacere și marketing. Cu prilejul congresului va fi deschisă o expoziție avînd ca temă mijloacele de informare în domeniul marketingului.

★

Beneficiile nete ale societăților industriale americane au sporit în trimestrul I 1966 cu 11% față de perioada corespunzătoare a anului 1965, atingînd un nivel fără precedent.

Oceanul în serviciul umanității

Exploatarea integrală a resurselor Oceanului lumii ar putea asigura hrana permanentă pentru zece miliarde de oameni, iar cunoașterea detaliată a tuturor curenților oceanici ar face posibilă organizarea optimă a navigației mondiale. Iată două din problemele majore care vor fi dezbătute în cadrul celui de-al doilea Congres internațional de oceanografie, organizat la Moscova (între 30 mai și 9 iunie) de guvernul U.R.S.S., în colaborare cu F.A.O., cu Organizația meteorologică internațională, Agenția internațională pentru energia atomică și Consiliul internațional al Uniunii societăților științifice.

Tema generală a congresului este „Oceanul în serviciul umanității". Au fost invitați la Congres 1 200 de savanți și de specialiști oceanografi, care vor prezenta 500 de comunicări, în majoritatea lor bazate pe rezultatele expedițiilor oceanografice întreprinse în ultimii doi ani.

Expansiunea aluminiului

Chimiștii au semnalat prezența aluminiului încă din anul 1801, producția industrială a început în 1854, dar abia în 1886 aluminiul a putut fi fabricat la prețuri accesibile, prin procedeul electrolitic pus la punct simultan în Franța și în S.U.A.

Primul bilanț mondial al producției de aluminiu datează din anul 1889 : 9 tone ! Peste o jumătate de secol acesta a ajuns la 688 000 de tone, continuînd să crească rapid an de an. Cel mai recent bilanț — al anului 1965 — indică o creștere de 5% față de 1964, respectiv la 6 395 000 de tone, din care America a produs 3 280 000 de tone, Europa (inclusiv U.R.S.S.) — 2 616 000, Asia — 360 000, Australia — 87 000 și Africa — 52 000 de tone.

Dată fiind tendința generală de extindere a utilizării aluminiului (de pildă în industria automobilelor, consumul de aluminiu pentru un vehicul a crescut de la 13 kg în 1956 la 40 de kg în prezent), se estimează că producția mondială va depăși în 1966 cifra de 7 000 000 de tone.

Construcții din gheață

În U.R.S.S. este privită cu mult interes posibilitatea de a folosi gheața ca material de construcție, știut fiind că o parte din teritoriul țării este acoperit de ghețuri în majoritatea lunilor anului.

În momentul de față, pe rîul Naledinaia este în funcțiune un dig construit dintr-un amestec de particule minerale și apă înghețată Diguri construite din gheață se întîlnesc și în portul Dudinka, situat la Oceanul Înghețat.

„Moneda rea alungă moneda bună"

Peste patru secole au trecut de cînd fondatorul bursei de mărfuri din Londra, sir Thomas Gresham, afirma în 1558 : „Moneda rea alungă moneda bună". El rezuma astfel ceea ce mai tîrziu s-a denumit legea lui Gresham : dacă într-o țară se află în circulație concomitent mai multe monede cu aceeași valoare nominală, dar executate din metale sau aliaje cu valori reale diferite, moneda „mai valoroasă" va fi tezaurizată și va dispărea din circulație. Acțiunea acestei legi n-a încetat să se manifeste nici în zilele noastre.

Pentru a frîna scăderea puternică a rezervelor sale de argint, guvernul S.U.A. a fost nevoit să renunțe anul trecut la o reglementare aflată în vigoare din 1792, potrivit căreia monedele americane mai importante (de 50 și 25 de cenți) trebuie să conțină în proporție de 90% argint. Conform noii reglementări, conținutul de argint al monedei de 50 de cenți a fost redus la 40%, iar noile piese de 25 de cenți sînt bătute din aramă cu un înveliș de nichel. Care a fost urmarea ? S-a observat că monedele de 50 de cenți emise pînă în 1964, cu un conținut de 90% argint, au dispărut practic din circulație. Iar în ceea ce privește moneda de 25 de cenți, Banca Federală de Rezerve a arătat că, de la emiterea noilor monede din metale comune, a început tezaurizarea de către particulari și a vechilor monede de 25 de cenți, aflate încă în circulație.

Supliment de confort

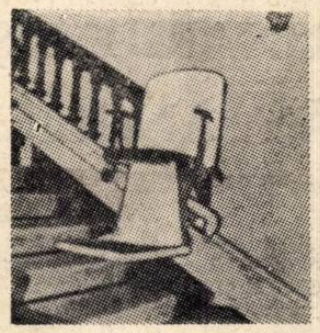

Firma olandeză „I. de Reus N. V." a construit un ascensor individual, sub forma unui fotoliu care circulă pe o șină plasată de-a lungul scării. Montarea sa la o distanță de 15—30 cm de la perete sau parapet lasă liberă pentru „pietoni" partea cea mai mare a scării. Încărcătura utilă — 100—150 kg, viteza 0,18 m/secundă, puterea motorului — 0,75 CP.

Permițînd „mecanizarea" urcușului pe scări în case (și mai ales în vile) care nu dispun de ascensor, noul ascensor pe scară aduce un supliment de confort pentru... cei care trăiesc și acum confortabil.

Piața Comună și capitalul uman

Institutul pentru studii universitare al țărilor din Piața Comună, a publicat recent, în cadrul unui raport, rezultatele analizei comparative a organizării și gradul de dezvoltare a sistemului de învățămînt superior în aceste țări, precum și în U.R.S.S., S.U.A. și Anglia.

Cifrele ilustrează rămînerea în urmă a țărilor vest-europene în domeniul pregătirii cadrelor cu înaltă calificare. Astfel, în decursul unui singur an, în cadrul Pieței Comune au fost acordate 101 000 de diplome de studii superioare (la 180 000 000 de locuitori), față de 450 000 diplome în S.U.A. (la 190 000 000 de locuitori) și 345 000 în U.R.S.S. (la 223 000 000 de locuitori). Tendința este aceeași și în cazul cînd se compară numai disciplinele științifice și tehnice : în Piața Comună au fost formați în decurs de un an numai 25 000 de specialiști, față de 17 700 în Anglia, 78 000 în S.U.A. și 130 000 în U.R.S.S.

Perspectivele pentru viitorul apropiat nu sînt nici ele mai bune. După opinia autorilor raportului, „situația capitalului uman al Pieței Comune în ceea ce privește persoanele cu înaltă calificare va fi mai puțin bună în 1970 și în 1975 decît a fost în 1940 sau în 1950".

Avantajele încălzirii centrale

După cum anunță săptămînalul englez OBSERVER, societatea britanică de asigurări Garthwaite Ltd. intenționează să reducă cu 10% cotele de asigurare pe viață pentru asigurații care au locuințe cu încălzire centrală. Nu este vorba aici de o glumă și nici de o tainică înțelegere cu constructorii instalațiilor de încălzire centrală, ci acțiunea respectivă se datorește cercetărilor dr.-lui Taylor. Acesta a constatat că oamenii în vîrstă, care trăiesc în locuințe bine încălzite, au șanse să-și prelungească viața cu 5 ani. Potrivit părerii lui Taylor, „hipotermia" și temperatura prelungit scăzută a mediului au un efect dăunător pentru viața oamenilor bătrîni.

Tranzacția asistenței

„Un calcul superficial arată că profiturile realizate anual de americani în Orientul Mijlociu sînt egale cu suma totală a asistenței militare și economice din ultimii 15 ani" — scrie, în cadrul unui studiu consacrat asistenței S.U A. pentru țările străine, ziarul iranian „PEYGHAME EMROUZE". Astfel, scrie ziarul, volumul total al asistenței militare a Statelor Unite pentru țările Orientului Mijlociu s-a ridicat la 5 miliarde dolari, în timp ce profiturile nete realizate numai de companiile petroliere americane in această regiune, în cursul anului trecut, s-au cifrat la 660 milioane dolari.

Iată un randament de nesperat în altă parte pentru capitalurile investite de S.U.A., și care arată că asistența americană nu e în fond decît o simplă „tranzacție" — conchide ziarul, adăugînd că țările din Orientul Mijlociu au toate motivele să promoveze în viitor o politică de independență, bazată pe salvgardarea propriilor lor interese.

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.
40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 22 (146)
VINERI
3 iunie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

CONSFĂTUIREA PE ȚARĂ
A LUCRĂTORILOR
DIN CONSTRUCȚIILE DE MAȘINI

ÎN CINCINAL — PRODUSE DE ÎNALT NIVEL TEHNIC ȘI CALITATIV

ÎN zilele de 30 mai — 1 iunie a.c., a avut loc Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini, convocată de Comitetul Central al Partidului și de Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România. La consfătuire au participat peste 900 de delegați ai muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și specialiștilor din această ramură, reprezentanți ai altor ramuri ale economiei naționale, oameni de știință, activiști de partid și ai sindicatelor.

Înscriindu-se pe linia practicii partidului nostru de a se sfătui cu masele, Consfătuirea a analizat multilateral nivelul de dezvoltare atins de industria construcțiilor de mașini, cît și măsurile ce se impun a fi luate pentru asigurarea progresului tehnic continuu al întregii economii naționale. **Prezența la consfătuire a conducerii partidului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., aprecierile făcute cît și prețioasele îndrumări date, constituie un imbold puternic pentru mobilizarea eforturilor lucrătorilor din construcțiile de mașini în scopul înfăptuirii exemplare a sarcinilor de mare răspundere ce le revin.**

Relevînd cu mîndrie marile realizări obținute de oamenii muncii în înfăptuirea politicii consecvente a partidului de industrializare socialistă a țării, participanții la consfătuire au evidențiat rezultatele obținute în lunile ce au trecut din acest prim an al cincinalului, afirmîndu-și hotărîrea de a îndeplini marile sarcini ce le revin din vastul program de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970.

În urma dezbaterilor și analizelor ce au avut loc în întreprinderi, a consultării cu departamentele beneficiare și cu Comitetul de Stat al Planificării s-a stabilit — în lumina Directivelor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. — contribuția în perspectivă a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini la înzestrarea tehnică a celorlalte ramuri. Astfel, **față de Directive, care prevăd o creștere a producției de 75% în 1970 în raport cu realizările anului 1965 și un ritm mediu anual de 12%, propunerile îmbunătățite pentru planul cincinal prevăd ca întreprinderile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini să realizeze o creștere de 97,5% și un ritm mediu anual de 14,6%. Volumul producției întreprinderilor electrotehnice urmează să crească în 1970 de 2,64 ori, într-un ritm anual de 21,5%, față de 16% stabilit inițial.**

Consfătuirea a prilejuit nu numai un bogat și rodnic schimb de experiență, dar și o examinare aprofundată, multilaterală și complexă a neajunsurilor și greutăților, precum și a problemelor ce urmează a fi rezolvate, astfel încît această ramură de bază să-și sporească contribuția la dotarea cu tehnica nouă

(Continuare în pag. 3)

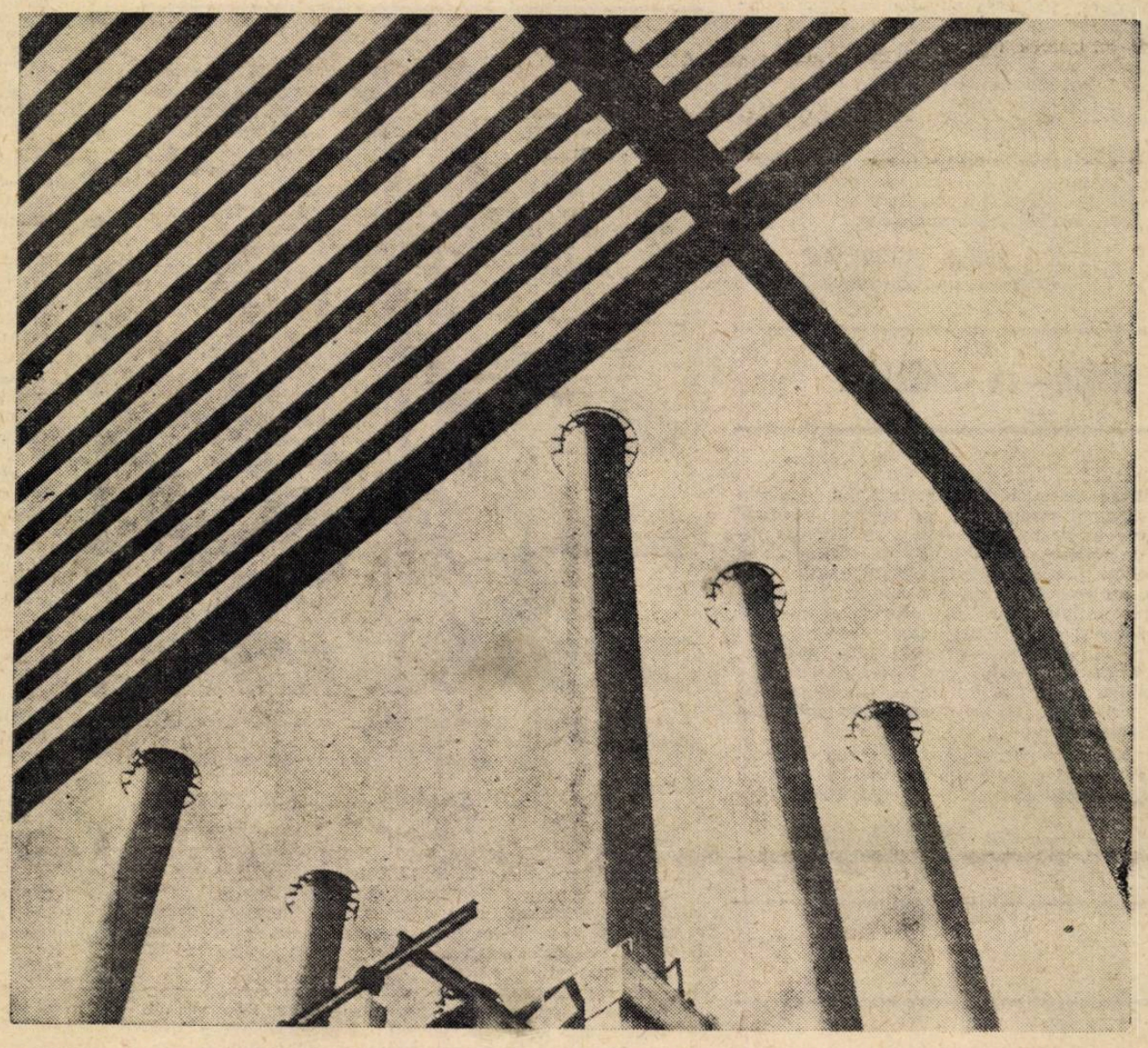

Chimie și geometrie

(Foto : Edmund Höfer)

ANCHETA NOASTRĂ

ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE CONTRACTARE

CARE sînt pîrghiile care ar mai trebui declanșate pentru îmbunătățirea sistemului de contractare ? Ce frîne ar mai trebui deblocate pentru sporirea eficienței metodologiei de contractare ? În ce direcții ar trebui să se mai acționeze pentru mai multă suplețe și operativitate în operațiunea de determinare a fondului de marfă ? *Acestea sînt cîteva din obiectivele anchetei pe care redacția revistei noastre a inițiat-o printre participanții la lucrările de contractare a fondului de marfă (tricotaje, confecții, țesături) pe trim. IV.1966 și trim.I/1967, ce se desfășoară începînd de la data de 6 mai a.c. la Poiana Brașov.*

• Consultare centralizată sau pe plan local ?

„CU toate progresele realizate în metodologia de contractare — **arată tov. Gh. Constantinescu, șeful serviciului tricotaje din Direcția generală pentru comerțul de textile — încălțăminte din M.C.I.** — apreciez că aceasta poate fi în continuare îmbunătățită. O deficiență a actualului sistem de contractare o constituie faptul că întreprinderile și organele comerciale regionale nu au posibilitatea să formuleze comenzi reale bazate pe colecțiile de modele oferite de întreprinderile producătoare care, în prezent, se expun numai în mod centralizat la locul contractării. Atîta timp cît colecțiile de modele vor fi vizionate și examinate în mod centralizat numai de 3—4 reprezentanți dintr-o regiune, evident, alegerea modelelor se va face sub amprenta subiectivismului acestora. Pe de altă parte, albumele cu modele fotografiate nu pot sta la baza unor comenzi ferme, întrucît acestea nu sugerează imaginea completă a calității modelelor în cauză, ca să nu mai vorbim de faptul că ele nu permit cîtuși de puțin sondarea gustului și preferințelor consumatorilor. **Apreciez că singura soluție este multiplicarea și difuzarea modelelor de către întreprinderile producătoare la cele 18 întreprinderi comerciale cu ridicată.** Aceasta ar da posibilitatea organizării unor expoziții regionale precontractuale, cu care ocazie s-ar efectua un studiu al cererii de consum pe plan regional".

Trebuie arătat că existența în fiecare regiune a unor colecții de modele ar avea în plus și alte avantaje economice cum sînt : **comenzile ar putea fi formulate prin corespondență, iar întreprinderile furnizoare, în funcție de capacitățile de producție și de planul de aprovizionare tehnico-materială, ar întocmi anexele la contracte la sediul lor, fapt ce ar avea ca urmare reducerea considerabilă a timpului necesar perfectării acestora la locul contractării.** Această reducere de timp, — de la 15—20 zile la 3—4 zile — raportată la numărul de participanți, înseamnă —

Eduard BIBIRI
Alexandru DETEȘAN

(Continuare în pag. 4)

DIN SUMAR

• În pagina a 3-a :
În forje și turnătorii
TEHNOLOGII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

• În pagina a 5-a :
APLICAREA RETRIBUIRII SUPLIMENTARE

• În paginile 8–9 :
PREOCUPĂRI ÎN CERCETĂRILE SOCIOLOGICE
de Costin Murgescu

• În paginile 14–15 :
ANGLIA ȘI PIAȚA COMUNĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

REFUZURILE

Procedeul actual de raportare către Banca Națională a întregului volum de refuzuri pentru mărfuri de calitate necorespunzătoare, sau din alte motive, poate să ducă la concluzii care să nu reflecte situația reală. Dacă, de exemplu, analizăm situația refuzurilor pe trimestrul I/1966 la combinatul nostru, se constată că din totalul refuzurilor înregistrate și raportate pe această perioadă, numai 28% s-au produs din vina întreprinderii, restul datorîndu-se altor cauze: 34% unor motive neintemeiate, iar 23% pentru marfă ajunsă cu întîrziere la client, din cauza timpului nefavorabil din iarnă.

Avînd în vedere aceste considerente și pentru simplificarea operațiunilor administrative, propunem să nu se mai raporteze organelor competente decît refuzurile de plată din vina întreprinderii.

Ștefan SGĂRCITU
economist principal, C.I.L.-Brăila

50% DIN LITIGII — LA AMBALAJE

Menținerea cutiilor de carton pentru încălțămintea din cauciuc în sistemul recuperării nu se mai justifică. Această părere se bazează pe faptul că livrarea încălțămintei de cauciuc în cutii pliante, recuperabile, urîțește aspectul acestui gen de încălțăminte. În același timp, nu este asigurată nici ritmicitatea aprovizionării prin unitățile I.R.V.A., iar rulajul mare al cutiilor de mucava, duce la degradarea acestora, ceea ce dă naștere la numeroase litigii. Pentru ilustrare, o singură cifră: din totalul proceselor înscrise pe agenda Oficiului juridic al întreprinderii noastre, în ultimii ani, peste 50% au avut ca obiect problema ambalajelor recuperate.

Propunem să se analizeze scoaterea din regimul recuperării a cutiilor pliante din mucava, urmînd ca ele să se vîndă consumatorului o dată cu încălțămintea.

Ion TROACĂ
contabil șef, I.I.S. Cauciucul „Quadrat"–București

B. I. T.

Informarea curentă în domeniul construcțiilor și al arhitecturii este semnalată, în prezent, în trei publicații distincte și prelucrată în trei centre de documentare. Consider că este necesar ca, prin cooperarea celor trei centre, semnalarea literaturii din țară și din străinătate să fie cuprinsă numai în B.I.T. (Buletinul de informare tehnică). În acest fel, se vor elimina unele paralelisme existente, se va realiza o mai judicioasă colaborare pe linia prelucrării, în așa fel încît multe materiale necesare proiectării și cercetării să nu mai rămînă nesemnalate.

Sugerăm, totodată, ca Centrul de documentare pentru construcții, arhitectură și sistematizare să insereze, în buletinul său, o rubrică pentru semnalarea eficienței economice realizată în institute și întreprinderi prin folosirea materialului documentar, stimulînd în felul acesta interesul pentru aplicarea în practică a soluțiilor propuse în aceste materiale.

Paul CARAVIA
documentarist, Institutul de arhitectură „Ion Mincu"-București

COMPLETARE LA UN ARTICOL

Aș dori să fac o completare la articolul **Și produsele au nevoie de transport și „cazare" confortabile** (apărut în nr. 20 al revistei). Și eu cred că problema transportului în bune condiții a confecțiilor de la producător la magazin nu-i încă rezolvată pe deplin. Soluția cea mai bună ar fi să se efectueze acest transport cu mașini cu ștendere. Este, însă, adevărat că actualmente întreprinderile comerciale nu dispun de suficiente mijloace de acest fel. Dar cum sînt folosite cele pe care le au în dotare? Un calcul făcut pe o perioadă de trei trimestre ne-a dus la următoarea constatare: I.C.R.T.I.-București ar fi putut să transporte cu autodubele de care dispune circa 186 000 tone/km, însă a transportat numai 95 000 tone/km; s-ar fi putut transporta cu automobile circa 75 000 tone/km, dar s-au transportat numai 26 000 tone/km.

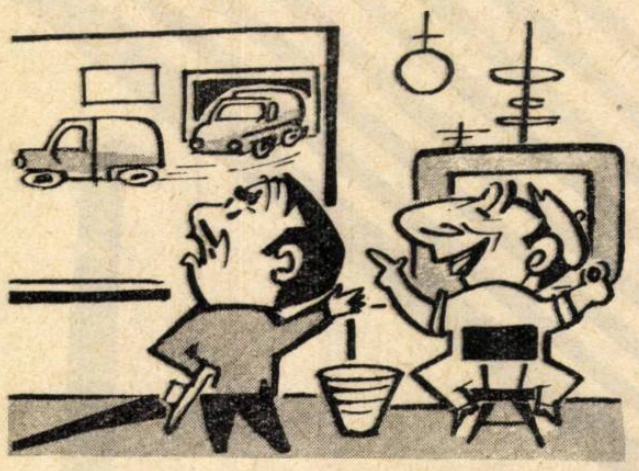

– O instalație automată pentru folosirea capacității integrale a mașinilor?
– Da, dar nici aceasta nu funcționează cu întreaga capacitate...

(Desen de NEAGU RĂDULESCU)

Deși puține, mijloacele de transport auto de care dispun întreprinderile comerciale sînt folosite sub capacitatea lor reală. Or, utilizarea rațională a acestor mijloace ar asigura dublarea volumului de produse ce pot fi transportate.

Gh. SECĂREANU
economist – București

ECONOMIȘTI PENTRU SILVICULTURĂ

Se face din ce în ce mai necesară prezența — alături de ingineri — și a economiștilor forestieri, specialiști în cultura și gospodărirea pădurilor, în exploatarea și valorificarea masei lemnoase. Propunem să se studieze posibilitatea înființării — în cadrul I.S.E. „V. I. Lenin"-București — a unei secții de economie forestieră. În acest fel, se va satisface o cerință imperioasă solicitată tot mai mult de una din ramurile importante ale economiei noastre naționale.

Constantin B. BELDIANU
economist, Institutul de studii și proiectări forestiere – Brașov

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

Producția-marfă vîndută și încasată

În numărul 7 al revistei noastre, tov. Gheorghe Popescu, director general în Ministerul Finanțelor, încheia un articol astfel: „Importanța pe care o prezintă desfacerea și încasarea producției în cadrul economiei noastre, ne face să considerăm, că ar fi util, atît pentru întreprindere, cît și pentru economie, ca, ținîndu-se seama de particularitățile de ramură, INDICATORUL PRODUCȚIA-MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ să devină indicator obligatoriu în planul de stat".

Pe marginea semnalărilor critice din materialul respectiv am primit, e drept — cu întîrziere, cîteva răspunsuri, din care se desprinde importanța îndeplinirii acestui indicator. Iată ce ne răspund **MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE ȘI MINISTERUL INDUSTRIEI ALIMENTARE:**

● „Unitățile vizate în articol au avut într-adevăr greutăți financiare datorită faptului că au prezentat decalaj între îndeplinirea planului de producție-marfă și a celui de producție-marfă vîndută și încasată. Acestea au fost reflectate prin împrumuturi care au încărcat prețul de cost al produselor datorită dobînzilor penalizatoare aplicate. Este, de asemenea, justă constatarea că o parte din produsele rămase în stoc provin în special de la instalațiile noi, la care nu s-a atins calitatea solicitată de beneficiarii interni și externi.

Colegiul ministerului nostru a analizat aceste probleme și a hotărît o serie de măsuri, atît pentru îmbunătățirea calității produselor, cît și pentru realizarea volumului de desfacere planificat. Ținînd seama de particularitățile de ramură sîntem în principiu de acord cu propunerea ca indicatorul de producție-marfă vîndută și încasată să devină un indicator obligatoriu în planul de stat".

ing. I. VELEA
prim-adjunct al ministrului industriei chimice

★

● „Sîntem de acord cu conținutul materialului **PRODUCȚIA-MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ.** Menționăm că, pe lîngă lipsurile în muncă ale întreprinderilor, la nerealizarea acestui important indicator a contribuit și necorelarea planului financiar cu planul de producție și de desfacere.

Considerăm că măsurile luate de minister și completate cu un control mai exigent al calității produselor și al ritmicității livrărilor, vor duce la realizarea planului de producție-marfă vîndută și încasată, asigurîndu-se în același timp îndeplinirea planului de acumulări și realizarea vitezei de rotație planificate".

ing. I. CRISTEA
director general în Ministerul Industriei Alimentare

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

CORNEL DOCHIA, Mangalia. — Anul trecut, tractorul românesc a participat la tîrgurile internaționale de la: Salonic, Viena, Zagreb, Leipzig (unde a fost distins cu medalia de aur), Montevideo, Tripoli, Pekin și Izmir.

TRAIAN R. TOMA, Timișoara. — Dacă un muncitor, cu cel puțin un an vechime în muncă, fiind absolvent al școlii medii, este trecut pe o funcție de contabil II, este îndreptățit să primească salariul tarifar prevăzut pentru această funcție. Stabilirea concretă a salariului tarifar de încadrare, între limitele de salarizare stabilite pentru funcția de contabil II este de competența exclusivă a conducerii unității unde salariatul este angajat. Faptul că acest salariat n-are examenul de maturitate nu determină reducerea limitei maxime a salariului tarifar prevăzut pentru funcția pe care o ocupă.

GHEORGHE P. LAZANU, contabil șef, T.R.C.-Cluj, Întreprinderea instalații 4. — Cu privire la propunerea dv. — ca plata salariului în sectorul construcții-montaj să se facă o singură dată pe lună —, Direcția circulației bănești din Banca Națională răspunde:

Stabilirea termenelor de plată a salariilor s-a făcut după ce în prealabil au fost consultate o serie de ministere, organe centrale, întreprinderi și organizații economice de stat și cooperatiste. Majoritatea acestora au optat ca salariile să se plătească de două ori pe lună, iar unele întreprinderi din sectorul construcții-montaj au venit cu propunerea ca plata acestor drepturi să se facă chiar săptămînal, pe considerentul că în acest sector de activitate se folosesc foarte mulți muncitori sezonieri. Ca atare, considerăm că propunerea nu poate fi aplicată în condițiile actuale.

VASILE C. MOGA, învățător, comuna Ștefănești, raionul Drăgășani.

1. Potrivit instrucțiunilor fostului Minister al Învățămîntului și Culturii pentru aplicarea Hotărîrii nr. 1059/1959 privind salarizarea și instituirea gradelor pentru cadrele didactice, perioada de efectuare a stagiului militar — indiferent de activitatea desfășurată înainte de încadrarea în învățămînt — nu se ia în considerare la stabilirea vechimii în învățămînt (în specialitate).

2. Profesorii și instructorii de practică din școlile de cultură generală sînt retribuiți cu 35—40% din salariul tarifar al funcției didactice îndeplinite. Cota de retribuire de 35% se calculează pentru cadrele didactice care predau prin cumul pînă la 3 ore (inclusiv) săptămînal, iar cota de 40% pentru cadrele didactice care cumulează peste 3 ore săptămînal.

NEȚOI ST. ȘTEFĂNESCU, electrician, Combinatul siderurgic-Hunedoara — Pentru muncitorii care s-au prezentat în fața comisiei tehnice de încadrare (din întreprinderea unde lucrează), procesul-verbal eliberat de această comisie cu privire la promovarea într-o anumită categorie tarifară de calificare constituie temeiul pe baza căruia întreprinderea poate elibera o adeverință. Din această adeverință rezultă categoria tarifară în care muncitorul este încadrat, respectiv calificarea pe care acesta o are.

În cazul în care stăruiți în obținerea unui duplicat după actul de calificare, în locul adeverinței care vi se poate elibera de întreprindere, urmează să vă adresați Direcției personal și învățămînt, din Ministerul Industriei Metalurgice, care urmează să dispună fie eliberarea duplicatului, fie măsurile care trebuie luate în vederea obținerii lui.

NICOLAE PELE, economist, I.M. Dobrești, reg. Crișana — Cataloagele de prețuri și nomenclatoarele de produse le puteți procura de la forul dv. tutelar, respectiv de la Ministerul Minelor.

ALEXANDRU HORNARU, șeful biroului contabil, C.I.L. Blaj — Electromotoarele înregistrate la fonduri fixe, care urmează a fi montate la diferite utilaje și nu au aprobare de a fi trecute în rezervă sau conservare (și nici nu li se cunoaște destinația precisă), trebuie amortizate cu normele de amortizare prevăzute pentru categoria a III-a. Precizarea aparține Direcției generale a bugetului din Ministerul Finanțelor.

VICTOR N. DIJMĂRESCU, tehnician, Uzina mecanică Sadu, Gorj — Prin Decizia nr. 4 din 5 februarie 1965, Primul Arbitru de Stat, în temeiul art. 4 din H.C.M. nr. 1622/1957, a modificat Condițiile Fundamentale pentru livrarea produselor chimice și articolelor din cauciuc, în sensul că: „Se exceptează de la restituire ambalajele pentru colofoniu (butoaie și lăzi) din lemn sau metal, **ambalajele pentru vopsele pe bază de vinacet și copolimeri vinilici, lacuri poliesterice nesaturate, emailuri cu melarom și urezit și emailuri pe bază de clor și cauciuc** și ambalajele pentru adezivi (prenadez, siladez, oramin și epadur C și P)".

Modificarea de mai sus s-a făcut la propunerea Ministerului Industriei Chimice, organul tutelar al fabriciior de lacuri și vopsele. În motivarea propunerii de exceptare de la recuperare, s-a arătat că ambalajele respective nu mai pot fi utilizate după golirea lor de conținut. Comitetul de Stat al Planificării a avizat favorabil propunerea amintită.

Ing. GH. GRĂDINARU, C.A.P. „Bilea" — Streza, raionul Făgăraș — În cazul în care un specialist agricol necăsătorit, transferat într-o unitate de producție agricolă ca urmare a aplicării Hotărîrii 427/1962, s-a căsătorit ulterior redistribuirii, a fost îndreptățit să beneficieze de drepturile prevăzute la pct. 8 litera g, pînă la asigurarea spațiului corespunzător de locuit și cel mai tîrziu pînă la 31 decembrie 1964. Aceste drepturi se acordau de la data căsătoriei. De asemenea, în condițiunile Hotărîrii 127/1962, acest specialist are dreptul și la alocația pentru copii.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

CE SE ASCUNDE SUB 100%

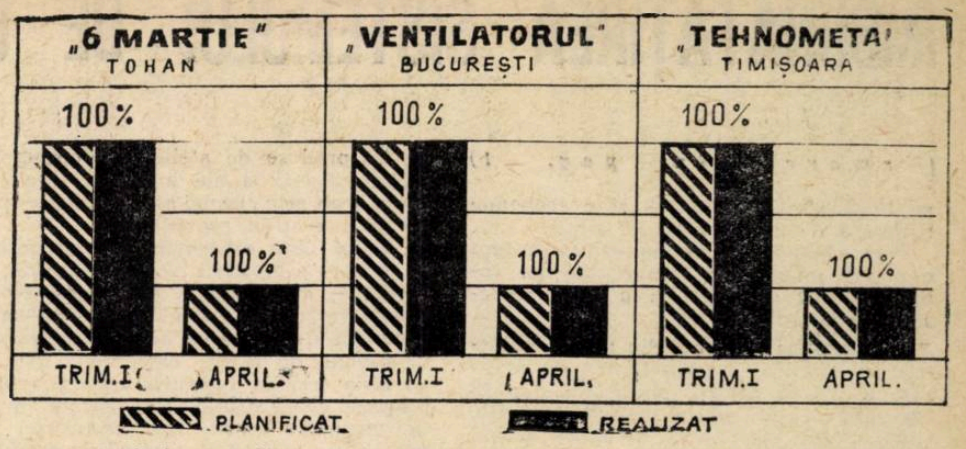

GRAFICUL nostru reprezintă de astă dată gradul de realizare a planului de colaborare între trei unități din țară – ca furnizoare și Uzina de mașini agricole „Semănătoarea" din București – ca beneficiară.

La prima vedere se pare că totul merge bine și că întreprinderile furnizoare și-au îndeplinit cu succes obligațiile contractuale. Și, totuși, situația este alta. Analizînd mai atent ce se ascunde sub acest „liniștitor" 100%, afli cu totul altceva. De pildă, că pe primul trimestru al anului, unele ansamble: „cardane 1550" („6 Martie") ventilatoare, cicloane („Ventilatorul"), marcatoare („Tehnometal") au fost trimise Uzinei „Semănătoarea" neritmic, uneori la alte termene decît cele prevăzute în contracte. De obicei în jurul datei de 15, ba chiar în decada a III-a a lunii. Unde a dus această livrare neritmică este ușor de înțeles: Uzina „Semănătoarea" a avut greutăți mari în realizarea planului său de producție, respectiv în construcția combinei „C.1.", a ventilatorului de pleavă, a semănătorii de porumb etc. Pentru îndeplinirea planului – din cauze obiective – „Semănătoarea" n-a putut produce ritmic, ba uneori a fost nevoită să lucreze în „asalt".

In dorința de a vedea dacă livrările în afara termenelor au fost doar un „accident" inerent trimestrului I al anului, am urmărit care este situația în primele două luni ale trimestrului II, respectiv aprilie și mai. Din păcate – cu o singură excepție – nu se poate spune că lucrurile s-au schimbat prea mult. In aprilie livrările s-au făcut tot în a doua jumătate a lunii, iar în mai, pînă în ziua de 26, Uzina „6 Martie", și „Ventilatorul" nu livraseră decît aproximativ 50–60% din ansamblele și subansamblele datorate. In mai, doar „Tehnometal" își realizase în întregime planul la data amintită.

Ajunge oare să se realizeze planul – indiferent de datele prevăzute în contracte? Evident că nu, motiv pentru care sînt necesare măsuri în vederea realizării unor livrări ritmice, conform cu cerințele și nevoile uzinei beneficiare.

IN FORJE ȘI TURNĂTORII

TEHNOLOGII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

ÎNTRE multiplele probleme majore dezbătute în Consfătuirea pe țară a constructorilor de mașini, un loc de seamă l-au ocupat și tehnologiile de fabricație. Și pe drept cuvînt. Sarcina de a ridica continuu nivelul tehnic, calitatea, randamentul și economicitatea mașinilor, utilajelor și instalațiilor pe care le realizează industria constructoare de mașini este condiționată nemijlocit de perfecționarea continuă a tehnologiei de executare a pieselor, subansamblelor și ansamblelor.

● Criteriul de bază: compararea rezultatelor

REALIZAREA unor piese brute cu caracteristici tehnico-economice ridicate, în forme și dimensiuni cît mai apropiate de piesele finite, care să necesite un volum mai mic de operații de așchiere și finisare, reprezintă o condiție principală în activitatea sectoarelor calde din întreprinderi — turnătorii, forje, tratamente termice, acoperiri galvanice și sudură.

Dotarea cu utilaje tehnologice moderne, precum și preocuparea tot mai susținută a tehnologilor pentru introducerea și extinderea tehnicii noi în producție, au făcut ca, an de an, să se aplice în aceste sectoare o serie de metode noi, cu mare eficiență.

În turnătorii se aplică numeroase metode avansate de turnare. La Uzina „Grivița roșie"-București, de pildă, la **90%** din producția de piese turnate din oțel, se utilizează **maselotele exoterme.** Pe această bază, consumul de metal se reduce cu circa 40%. Metoda se aplică și se extinde tot mai mult și la Uzinele „1 Mai"-Ploiești, „Progresul"-Brăila, „Steagul roșu"-Brașov și în alte uzine.

În secțiile forje, sistemul de forjare liberă — caracterizat printr-o productivitate redusă și generator de risipă de metal, ca urmare a adaosurilor mari de prelucrare a pieselor — **este înlocuit tot mai mult prin metode moderne de forjare în matrițe cu figuri multiple.** La Uzinele „Steagul roșu"-Brașov se utilizează metoda de forjare precisă a axelor, pe mașini radiale de forjat. Comparativ cu procedeul prin așchiere sau prin forjare liberă, se obține o creștere a indicelui de utilizare a metalului de la 50—60%, la 80—90%. **Experiența dobîndită de această uzină face necesară extinderea și, eventual, centralizarea fabricării axelor prin noul procedeu.**

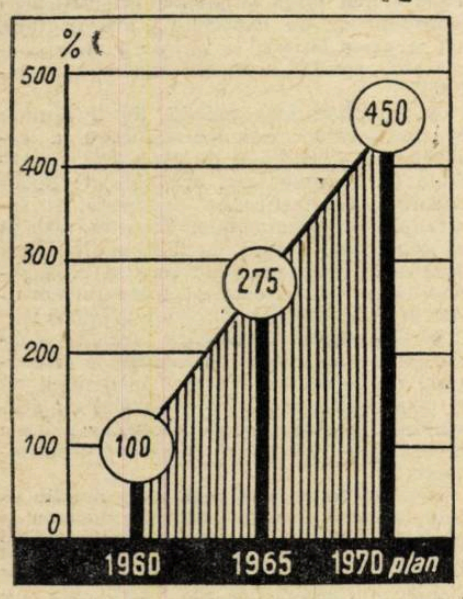

Extinderea utilizării curenților de inducție la topirea metalelor și încălzire pentru tratamente termice și forjare.

La tratamentele termice, se poate aprecia că, în prezent, **țara noastră se situează printre țările în care încălzirea prin curenți de înaltă frecvență (CIF) se extinde într-un ritm susținut în uzinele constructoare de autovehicule, mașini-unelte, mașini agricole și utilaj petrolier.** În prezent, procedeul se aplică cu succes la Uzina „Tractorul"-Brașov, Fabrica de mașini-unelte și agregate, „Timpuri noi" și „Semănătoarea" din București, Uzina mecanică-Sinaia, Uzina „Strungul"-Arad și multe altele. **El se caracterizează prin îmbunătățirea rezistenței la uzură a pieselor în exploatare, iar productivitatea crește pînă la 5—6 ori (îndeosebi la piesele de serie mare).** În plus, se elimină unele operații, astfel încît prețul de cost se micșorează uneori chiar pînă la jumătate.

Realizări de seamă au fost obținute și în domeniul acoperirilor galvanice. De exemplu, **cromarea dură a matrițelor de formare sau forjare, a condus la o creștere a durabilității lor cu peste 2,5 ori, iar calitatea pieselor turnate sau forjate s-a îmbunătățit.**

Tabloul sumar schițat nu a cuprins — și nici nu și-a propus să cuprindă — multitudinea de metode noi, moderne, ce se aplică în sectoarele calde. Important de subliniat este faptul că, în multe uzine, alegerea unei tehnologii sau a alteia se bazează pe un studiu aprofundat, criteriul de bază fiind acela al comparării, pentru a se vedea care este tehnologia cea mai economică și asigură o calitate înaltă a semifabricatelor.

● Un decalaj ce se cere micșorat

ANALIZĂ aprofundată a tehnologiilor aplicate în sectoarele calde, precum și a dotării acestor sectoare, **arată totuși o rămînere în urmă față de sectoarele de prelucrare.** Cerințele mereu crescînde ale economiei naționale de mașini și utilaje la un înalt nivel tehnic, **impun mobilizarea tuturor posibilităților și rezervelor pentru a micșora acest decalaj și a-l înlătura treptat.**

Pe lîngă necesitatea extinderii unor metode care și-au dovedit eficacitatea, se impune și rezolvarea unor probleme noi. **Cu o deosebită acuitate se impune elaborarea unor fonte cenușii nealiate, cu rezistență mecanică superioară pentru turnarea pieselor mari de mașini-unelte — piese care să prezinte asemenea indici de duritate, rezilință, rezistență mecanică și uzură, încît să fie capabile să reziste în timp, să nu se deformeze și să amortizeze vibrațiile.** Realizarea acestor fonte de către uzinele care toarnă astfel de piese, cu sprijinul Institutului de cercetări tehnologice pentru construcția de mașini (I.C.T.C.M.) ,ar veni să întregească eforturile depuse în ce privește creșterea nivelului tehnic de execuție mecano-electrică a acestora. Cu alte cuvinte, s-ar obține un material metalic la nivelul tehnicii acestor mașini.

Un procedeu tehnologic care nu se bucură de suficientă atenție este **extruziunea la rece a pieselor.** Aplicarea lui prezintă mari avantaje economice, întrucît piesele realizate astfel au o suprafață curată, pierderile de metal prin oxidare sînt nule și nu necesită decît prelucrări ulterioare minimale. Experimentat sporadic la Uzina „Tractorul"-Brașov la bolțuri de piston, procedeul nu s-a extins pe măsura posibilităților, cu toate că specialiștilor în deformări plastice le este cunoscută larga lui extindere în străinătate, tocmai pentru calitatea suprafețelor, precizia dimensională și de formă, productivitatea muncii ridicate și prețul de cost redus pe care le oferă.

Același lucru se poate spune și despre **procedeul de călire prin inducție a arborilor motoarelor de mare putere** — arbori care, în prezent, au o durabilitate în exploatare încă scăzută. **Rezultatele experimentărilor efectuate de I.C.T.C.M., în colaborare cu un grup de cercetători de la Uzinele „23 August", privind aplicarea încălzirii prin C.I.F. la călirea arborilor motori fabricați de uzină — după procedeul**

ing. Vasile TUDOR
ing. Gheorghe SUCEVEANU
Institutul de cercetări tehnologice în construcția de mașini

(Continuare în pag. 4)

CURIER

● **Tehnica nouă în acțiune**

● Colectivul întreprinderii de construcții montaj numărul 5 București a trecut, pe scară industrială, la **FOLOSIREA COFRAJELOR METALICE SPAȚIALE CU ÎNCĂLZIRE TERMICA.** În acest mod se reduce durata execuției și se economisesc importante cantități de cherestea și tencuieli umede.

● COANTOVAC — este numele unui aparat ultrarapid de analiză a compoziției oțelului, folosit cu succes la Combinatul siderurgic din Hunedoara. În două minute se determină cu precizie maximă caracteristicile a 15 elemente din compoziția oțelului.

● PRAFUL DE KLINKER — altă dată absorbit de amosferă — va fi de acum înainte utilizat **PENTRU FABRICAREA CIMENTULUI.** O instalație pusă în **funcțiune la Fabrica de ciment-Bicaz** reține și recuperează în 24 de ore 270 de tone de materie primă pentru producerea cimentului.

● **Cifre – jubileu**

● **Combinatul pentru industrializarea lemnului din Blaj** a împlinit cinci ani de existență. Cu acest prilej a fost produsă aici cea de-a **30.000-a garnitură de mobilă.**

● **Uzina „Indepedența" din Sibiu a livrat cea de-a 3.000-a betonieră** de la asimilarea acestui produs (trimestrul IV — 1965).

● **De pe rampa de expediție a Uzinei de utilaj minier din Baia Mare** a luat drumul exploatărilor miniere **cel de-al 200-lea produs fabricat aici: colivia de extracție cu patru etaje.**

ÎN CINCINAL – PRODUSE DE ÎNALT NIVEL TEHNIC ȘI CALITATIV

(Urmare din pag. 1)

a tuturor ramurilor economiei naționale și să creeze totodată disponibilități crescînde de produse pentru export. Atît raportul, cît și discuțiile ce au urmat, au subliniat cu tărie necesitatea valorificării marilor rezerve interne de care dispun întreprinderile industriei construcțiilor de mașini, pentru sporirea producției, a productivității muncii, îmbunătățirea calității și reducerea prețului de cost.

O mare atenție a fost acordată necesității scurtării ciclului de asimilare a noilor produse și de diversificare continuă a producției. *La asimilarea noilor tipuri de mașini și instalații va trebui să se întocmească studii tehnico-economice aprofundate, care să justifice necesitatea, oportunitatea, urgența și rentabilitatea fiecărui produs, prevăzîndu-se totodată măsuri pentru menținerea permanentă a tuturor produselor la nivelul tehnic cel mai înalt.*

În etapa actuală, ridicarea continuă a calității produselor fabricate, mărirea durabilității și siguranței lor în exploatare, reprezintă o sarcină centrală a industriei construcțiilor de mașini. *Consfătuirea a analizat multilateral căile și metodele ce se cer folosite în acest scop, punînd un accent deosebit pe* **dezvoltarea cercetării științifice proprii, pe valorificarea largă și fără întîrziere a rezultatelor cercetării.**

S-a sugerat de asemenea, crearea unor institute de cercetări pe lîngă marile uzine sau pe lîngă grupe de uzine, care să ajute efectiv la însușirea într-un termen mai scurt a noilor produse, la promovarea de tehnologii înaintate de fabricație.

Ținînd seama de proporțiile și nivelul la care a ajuns industria noastră constructoare de mașini, de complexitatea crescîndă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor ce urmează a fi fabricate, **s-a relevat necesitatea trecerii la forme superioare, științifice de organizare a producției și a muncii,** *menite să asigure rezultate economice mereu mai bune în activitatea uzinelor.*

Sfera discuțiilor a îmbrățișat și alte probleme majore legate de **realizarea la termen și în condiții eficiente a investițiilor și atingerea într-o perioadă cît mai scurtă a parametrilor proectați, de profilarea și adîncirea specializării producției în această ramură, de îmbunătățire a aprovizionării tehnico-materiale etc.** *Pentru înfăptuirea noilor sarcini ce stau în fața construcțiilor de mașini este necesar, așa cum s-a subliniat și în consfătuire, ca celelalte ramuri să-și îndeplinească cu mai multă promptitudine obligațiile ce le revin.*

Prin amploarea dezbaterilor, prin propunerile și sugestiile făcute și măsurile ce vor fi adoptate, Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini va stimula puternic inițiativa creatoare a oamenilor muncii de a realiza neabătut sarcinile de mare răspundere puse în fața lor de cel de al IX-lea Congres al partidului.

ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE CONTRACTARE

(Urmare din pag. 1)

pe lîngă alte avantaje — și o economie bănească de circa 50 000 lei zilnic.

Cele relatate mai sus reprezintă de fapt o părere unanimă a reprezentanților comerțului, ca de altfel și a unor reprezentanți ai industriei.

Există totuși reticențe din partea industriei cu privire la posibilitatea de realizare a acestor colecții multiplicate în 18 exemplare. Iată ce ne declară tov. Gh. Gima, șeful serviciului desfacere de la Fabrica „Tînăra gardă" — București: „Fără a contesta utilitatea multiplicării și difuzării colecțiilor tuturor beneficiarilor comerțului cu ridicata, țin să arăt că această multiplicare este greu de realizat. Multiplicarea modelelor în liniile tehnologice de serie ar duce la o diminuare a productivității muncii, la micșorarea rentabilității și implicit la creșterea costurilor de producție".

● Interesele economice ale furnizorilor pot fi armonizate cu cele ale beneficiarilor

ȘADAR, descentralizarea operațiunii de alegere a modelelor la nivel regional apare ca o necesitate obiectivă. Concomitent, se impune găsirea unor soluții pentru trecerea la acest sistem fără ca consecințele economice semnalate de întreprinderile producătoare să influențeze negativ activitatea acestora.

„O primă soluție — *arată tov. I. Smeu, șef serviciu produse industriale din Direcția generală a marilor magazine din M.C.I.* — ar fi aceea ca **în cadrul serici O modelul unicat să fie realizat într-un număr de pînă la 100 de bucăți, urmînd ca acelea ce depășesc numărul necesar colecțiilor regionale să fie preluate de marile magazine.** Realizîndu-se în loc de 18 bucăți o serie de 100 bucăți, multiplicarea modelelor în acest număr devine mai economicoasă, iar pe de altă parte prin sporul de 10% la prețul de bază s-ar acoperi, parțial sau chiar integral, cheltuielile suplimentare ocazionate de seria O".

La cele de mai sus trebuie adăugat avantajul deosebit pe care l-ar aduce desfacerea unor produse de serie mică prin magazine etalon: **sondarea cererii de consum cu privire la modelele noi create încă în faza precontractuală. Urmărirea ritmului desfacerii pe baza unei fișe tehnice, ar constitui un mijloc de examinare a modului în care modelul în cauză a fost primit de consumatori. Un ultim avantaj al multiplicării unicatelor, semnalat de specialiștii din industrie, constă în faptul că prin realizarea seriei mici se verifică tehnologia concepută și consumurile specifice proiectate încă înainte de definitivarea normelor interne.**

● Serie mare... dar și serie mică

Oveche dispută între industrie și comerț care revine în discuție la fiecare contractare a articolelor de modă o constituie problema cantităților minime la comandă, adică limitele cantitative minime pe fiecare articol în parte care pot fi produse în mod rentabil de industrie. În această dispută apar interese contradictorii: industria tinde spre serii cît mai mari, evident mai rentabile, iar comerțul caută să obțină serii cît mai mici, desigur în dorința de a păstra originalitatea articolelor de modă.

Acest conflict, nesoluționat pînă în prezent, are ca primă consecință neintroducerea pe piață a unor modele noi — reușite sub aspectul creației — deoarece nu întrunesc o cantitate minimă de comandă. Dar lucrurile nu se limitează numai la atît. Cantitățile minime nefiind stabilite printr-un act normativ, ele sînt apreciate diferit de părțile contractante și de foarte multe ori disputa se transformă în litigii în fața organelor de arbitraj.

Iată cîteva păreri asupra acestor aspecte:

„Evident, fiind un reprezentant al industriei — *ne declară tov. A. Spornic, șeful serviciului desfacere din Direcția generală industrială tricotaje, confecții din M.I.U.* — nu pot fi de acord ca întreprinderile noastre să accepte comenzi mici cum sînt cele de 50—100 bucăți dintr-un model. Trebuie reținut că toate întreprinderile noastre se bazează pe un proces tehnologic cu flux continuu, ceea ce presupune o producție în serie mare. În funcție de acest proces tehnologic se planifică și productivitatea muncii, rentabilitatea etc., fiind bine cunoscut faptul că an de an primim sarcini de plan sporite. Date fiind cele de mai sus, consider că seriile mici, mult solicitate de comerț, trebuie să fie produse de atelierele cooperației meșteșugărești și ale industrei locale, al căror scop este tocmai să completeze producția industriei republicane".

„Astăzi cînd exigențele consumatorilor, ca urmare a creșterii nivelului de trai, au sporit, — *arată tov. I. Rădulescu, economist principal la I.C.R.T.I. — Craiova* — industria trebuie să-și adapteze producția în funcție de aceste exigențe. Evident, pe linia creației industria ușoară a făcut progrese remarcabile. Din păcate, multe din modelele reușite ale industriei se pierd din cauză că se pretind de producători comenzi mult prea mari. Ori, pentru păstrarea originalității, la articolele de modă, sub aspectul satisfacerii judicioase a cererii de consum, se impune producerea acestora într-un număr limitat de exemplare. Desigur, aceasta nu exclude seria mare chiar și la articolele de modă dar care sînt de larg consum".

Evident se impune găsirea unei soluții. Din consultarea diferitelor păreri, atît din comerț cît și din industrie rezultă că industria ușoară trebuie să găsească forme noi de adaptare a proceselor de producție în scopul executării unor modele în serie mică. **Soluția care se conturează în prezent este aceea a înființării unor secții de serie mică pe lîngă întreprinderile care produc articole de modă, în cadrul cărora — cu o productivitate și rentabilitate adecvată — să se realizeze asemenea articole.**

Pentru evitarea disputei în legătură cu cantitățile minime de comandă — generatoare de permanente litigii — **se impune totodată revizuirea actualelor anexe la condițiile fundamentale** — desuete și depășite de viață — **prin care să se stabilească limite minime în funcție, atît de interesele industriei, cît și ale comerțului,** dar care desigur să nu afecteze producția secțiilor de serie mică ce ar urma să ia ființă.

● Omologare... cine, unde, cînd și cum?

O PROBLEMĂ mult controversată care continuă să rețină atenția, atît a lucrătorilor din comerț, cît și a celor din industrie este omologarea produselor destinate fondului pieței.

Deși, formal, nu există o nouă reglementare a procedurii de omologare, în fapt Comisia mixtă de avizare ce funcționa pe plan central a încetat să-și mai exercite atribuțiile, ca urmare a confirmării punctului de vedere potrivit căruia acțiunea de omologare sub formă descentralizată prezintă unele avantaje economice față de omologarea pe plan central.

Ca urmare a suspendării activității Comisiei mixte de avizare, fabricile producătoare, după o sumară verificare a forurilor tutelare, au prezentat la actualele contractări întreaga colecție de modele, revenind astfel beneficiarilor atributul de a hotărî care anume modele să ajungă în rafturile magazinelor. **În felul acesta s-a confirmat punctul de vedere al specialiștilor care susțineau că omologarea trebuie să aibă loc la locul contractării, vizionarea și examinarea modelelor de un cerc larg de lucrători din comerț și industrie fiind cea mai reală omologare (vezi „Viața economică" nr. 29/1965 — „O acțiune controversată — OMOLOGAREA").**

Faptul că s-a renunțat la omologare pe plan central — pozitiv apreciat de toate persoanele consultate — ridică problema dacă trebuie să se renunțe complet la omologare.

„Din experiența pe care o am — *arată tov. D. Iosif, director comercial la I.C.R.T.I.-București* — consider că nu trebuie renunțat complet la omologare. Practica a dovedit că multe din sugestiile comerțului, făcute cu ocazia omologării, au dus la îmbunătățirea creației. **Consider, deci, că ar fi util în continuare să se găsească o modalitate de influențare și orientare a industriei de către comerț și în domeniul creației".**

Exprimînd o părere larg împărtășită, se ridică problema în ce condiții s-ar putea realiza acest lucru. Din diferitele consultări avute în acest sens a rezultat că influențarea creației trebuie să se manifeste în faze cu totul diferite de omologare și anume: **într-o primă fază la întocmirea planurilor de creație, cînd comerțul trebuie să aibă un cuvînt greu la determinarea numărului și structurii modelelor în cadrul grupelor de mărfuri, după care în faza următoare trebuie să fie din nou consultat în mod orientativ înainte de definitivarea colecțiilor, în așa fel încît eventualele observații critice, însușite de creatorii de modele, să poată fi traduse în practică.**

În aceste condiții, omologarea se reduce la vizionarea largă a colecțiilor de către beneficiarii direcți, suprapunîndu-se implicit cu contractarea modelelor alese.

● Mobilitate... dar în interesul cererii de consum

AȘA după cum arătam într-un număr precedent (vezi „Viața economică" nr. 11/1966 — „Suplețe și operativitate în relațiile reciproce"), o condiție de bază a unei aprovizionări corespunzătoare a rețelei comerciale o constituie mobilitatea contractelor de furnizare la fondul pieței. Aceasta prespune adaptarea pe parcursul executării acestora la modificările intervenite în cererea de consum a populației.

La actualele contractări s-a putut constata că textul contractului elaborat în comun de M.I.U. — M.C.I. conține prevederi exprese cu privire la acest drept al părților direct contractante. Desigur, aceste prevederi vizează în primul rînd adaptarea contractelor în funcție de anumite modificări obiective apărute în cererea de consum. În același timp ele dau posibilitatea corectării unor clauze legate de obiectul contractului (mărimi, talii, poziții coloristice) precum și a termenelor de livrare.

Din păcate, obiectul contractului se modifică adesea, dar mai puțin în scopul adaptării producției la cererea de consum și mai mult pentru a pune de acord o situație „de facto" cu o situație „de jure". Să ne explicăm: În fapt, chiar cu ocazia contractărilor, asistăm la o adevărată bursă a concesiilor. Delegați ai diferitelor întreprinderi producătoare, împreună cu delegați ai întreprinderilor comerciale beneficiare „adaptează" unele prevederi ale contractului, încheiat cu ocazia contractărilor precedente, la situația reală a livrărilor furnizorului. Anumite sortimente, contractate anterior, nu sînt livrate pe parcursul executării contractelor în modelele, pozițiile coloristice, mărimile sau taliile prevăzute în anexele la contracte. Prin „bunăvoința" și „largheța" beneficiarilor, precum și printr-un întreg lanț de concesii reciproce, multe din produsele contractate nu mai ajung astfel în rafturile magazinelor. Ajung în schimb altele, în funcție de înțelegerile dintre furnizor și beneficiar. Pentru a exista forma juridică corespunzătoare, contractele se „adaptează" și toată lumea este mulțumită, cu excepția celui care trebuie într-adevăr să fie mulțumit — **consumatorul.**

Nu vrem să intrăm în amănunte și să înșirăm diferitele argumente în justificarea acestor practici. Un lucru este cert. Clauza prevăzută în noul tip de contract nu a fost inclusă pentru a da cîmp liber nerespectării disciplinei contractuale, ci, în mod expres, în scopul unei mai mari mobilități, în scopul adaptării producției la modificările reale și obiective intervenite în cererea de consum. Pentru aceasta, beneficiarii trebuie să dovedească mai multă fermitate în respectarea clauzelor inițiale prevăzute în contracte și să lupte cu hotărîre pentru modificarea acestor clauze, atunci cînd cererea de consum impune acest lucru. Este de neconceput și complet neeconomic, ca în virtutea unor clauze stabilite cu multe luni înainte, unele întreprinderi să continue să producă anumite articole depășite de modă, numai pentru faptul că „așa prevede contractul". În același timp, este cu atît mai nejustificat, ca o serie de articole de modă și sezon care se cer la un moment dat (fie și numai datorită unui capriciu al modei „de import"), să nu fie produse decît după ce valul modei a trecut și aceasta de multe ori din comoditatea de a nu adapta fluxul tehnologic la cererea de consum.

Actualele contractări de la Poiana-Brașov, pun încă o dată în evidență posibilitățile care continuă să existe în direcția îmbunătățirii sistemului de contractare a fondului de marfă destinat pieței. Evident, aspectele ridicate, cu ocazia acestei anchete, nu epuizează rezervele de perfecționare a lucrărilor de contractare, existînd încă posibilități în acest sens.

TEHNOLOGII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

(Urmare din pag. 3)

simultan-succesiv — pledează pentru introducerea și extinderea lui de către toate uzinele care fabrică asemenea arbori și alte piese similare. Totodată, experiența pe care o are țara noastră în aplicarea procedeelor de încălzire prin inducție, face posibil ca, fără eforturi prea mari de cercetare și experimentare, ele să fie aplicate la șinele și aparatele de cale ferată, cunoscut fiind că, în țările unde s-au aplicat asemenea procedee, durabilitatea acestora s-a dublat.

O rămînere în urmă se manifestă **în domeniul tratamentelor termice și forjării și în ce privește procesele de încălzire în atmosferă de protecție, ca și utilizarea acestora din urmă în tratamentele termochimice** E drept, la Uzina mecanică-Sinaia, „Rulmentul"-Brașov și alte cîteva uzine, s-a acumulat o oarecare experiență în acest domeniu, dar extinderea lor se face greoi și nedirijat. **Socotim necesar ca, pe baza unui studiu tehnico-economic bine fundamentat, să se treacă la introducerea cu curaj a metodei de încălzire și de tratament termochimic, știut fiind că în țări înaintate din punct de vedere industrial, ea tinde spre generalizarea în uzinele cu producție de serie.** Bineînțeles, extinderea acestei metode trebuie corelată cu trecerea neîntîrziată la asimilarea unei game raționale de generatoare de atmosferă de protecție și a cuptoarelor speciale aferente necesare.

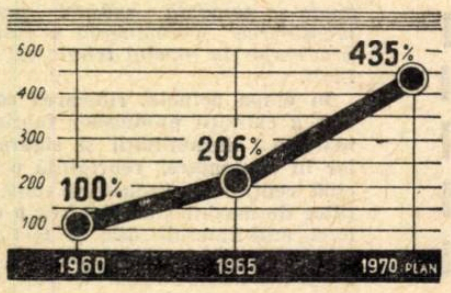

Dinamica formării mecanice a pieselor în turnătorii.

● Mobilizarea rezervelor existente în fiecare uzină — dar și măsuri pe plan central

DESIGUR, promovarea largă a tehnologiei moderne — latură importantă a progresului tehnic — presupune o mai serioasă preocupare din partea tehnologilor, o activitate mai susținută pentru folosirea din plin a rezervelor și posibilităților existente în fiecare uzină. Ea implică însă și luarea unor măsuri tehnice și organizatorice pe plan central. Printre altele, se impune:

- dotarea sectoarelor calde cu utilajul și aparatura tehnologică necesară la nivelul tehnicii mondiale. **Aceasta ar contribui la reducerea treptată a decalajului existent între sectoarele de uzinare și cele calde;**
- ridicarea calificării cadrelor la nivelul impus de procedeele tehnologice și de utilajele moderne și complexe, utilizate. Acțiunea trebuie pornită, pe de o parte, de la nivelul școlilor profesionale, tehnice și institute de învățămînt superior, iar pe de altă parte, de la aprofundarea cunoștințelor teoretice și practice prin cursuri și studiu individual al cadrelor în uzine. În acest sens, **se cere o preocupare mai largă și pentru intensificarea schimburilor de experiență, atît în țară, cît și peste hotare,** organizarea unor consfătuiri, sesiuni, simpozioane pe specialități;
- îmbunătățirea muncii de informare și documentare tehnico-științifică a cadrelor de specialitate de către I.D.T., centrele de documentare, organele de documentare din institutele Academiei și Institutele departamentale. Socotim util să se organizeze centre de documentare puternice la nivel regional, care să aibă posibilitatea să deservească toate întreprinderile și instituțiile din raza acestora;
- extinderea colaborării uzinelor constructoare de mașini cu institutele și centrele de cercetări, atît ale Academiei, cît și cele departamentale — paralel cu dezvoltarea și dotarea laboratoarelor uzinale proprii cu utilaje și cadre corespunzătoare.

Rezolvarea acestor deziderate menite să impulsioneze și mai mult introducerea și extinderea tehnologiei moderne, este înlesnită astăzi de existența Consiliului Național al Cercetărilor Științifice care are în preocuparea sa coordonarea planurilor de cercetare, în vederea promovării a tot ce e nou în domeniul științei și tehnicii.

APLICAREA RETRIBUIRII SUPLIMENTARE

PE marginea dezbaterii deschise de către redacție prin articolul „Motivarea economică, la baza aplicării retribuirii suplimentare", apărut în nr. 19 a.c. al revistei „Viața economică" publicăm în continuare puncte de vedere ale unor specialiști cu privire la folosirea acestei forme importante de cointeresare materială.

ACELEAȘI DATE, O ALTĂ METODĂ DE CALCUL

CONSIDER pe deplin întemeiat punctul de vedere potrivit căruia retribuirea suplimentară nu poate fi transformată într-o formă a retribuirii de bază. În același timp, nu pot fi de acord cu soluția preconizată de tov. Tr. Lazăr în articolul său din care rezultă că **retribuirea suplimentară poate răspunde cît mai bine scopului ei, în condițiile aplicării acesteia pe grupe de familii, sau pe membrii cooperatori.**

Atît statutul cooperativei agricole de producție, cît și recomandările Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole cu privire la retribuirea suplimentară arată că **această formă de cointeresare se poate aplica pe brigăzi, echipe, grupe de familii sau pe cooperatori.** O asemenea elasticitate în aplicarea retribuirii suplimentare, care răspunde condițiilor diferite din cooperativele agricole, este rezultatul experienței practice dobîndite de-a lungul anilor. A căuta să îngustezi acest cadru, înseamnă a nu ține seama de nivelul diferit existent în organizarea producției și a muncii din cooperativele agricole, a micșora posibilitățile de perfecționare a activității acestor unități.

În continuare, folosind datele cuprinse în articolul amintit, țin să demonstrez modul în care se poate aplica retribuirea suplimentară pe echipe și brigăzi, fără ca aceasta să se transforme într-o formă a retribuirii de bază. Așa cum rezultă din tabelul de mai jos, retribuirea a fost calculată în raport cu producția obținută. Astfel, membrii cooperatori care compun brigada legumicolă primesc drept retribuire de bază 453 397 lei (20 151 z.m. × 22,50 lei). În plus, brigăzii i se cuvine ca retribuire suplimentară 154 072 lei, adică 30% din valoarea producției obținute peste plan.

Pentru a se înlătura inadvertențele reliefate în articolul amintit și a se lega retribuirea membrilor cooperatori de producția realizată, este necesar următorul calcul: la suma de 453 397 lei (retribuția de bază după numărul zilelor-muncă efectuate), s-au cumulat 154 072 lei (retribuția suplimentară). rezultînd 607 469 lei. Prin urmare, pentru fiecare tonă produsă se cuveneau 739,47 lei (607 469 lei : 821,486 tone). În acest fel, cunoscînd suma cuvenită pe o tonă, fiecărei echipe i se calculează retribuirea totală, în funcție de producția pe care a obținut-o. Scăzîndu-se apoi retribuirea de bază acordată prin numărul de zile-muncă calculat, diferența reprezintă retribuirea suplimentară cuvenită echipei. În cadrul echipelor, aceasta se acordă membrilor cooperatori, în funcție de numărul zilelor-muncă realizate de fiecare dintre ei.

Prin folosirea acestui procedeu, veniturile membrilor cooperatori sînt corelate cu producția realizată, deoarece fiecare este retribuit în funcție de cantitatea și calitatea muncii depuse. Totodată, se elimină tendința realizării unui număr cît mai mare de zile-muncă. Edificatoare în acest sens sînt datele cuprinse în tabel. Pornind de la datele pe care tov. Lazăr le folosește în articolul său, calculele noastre reflectă o situație radical deosebită. Următorul exemplu este cît se poate de concludent. După cum se arată în articolul amintit, deși echipa a VI-a a depășit consumul de zile-muncă planificat la suprafața atribuită cu 245 zile-muncă, retribuirea suplimentară este aproximativ egală cu aceea calculată echipei a V-a, care a realizat față de plan o economie de 462 zile-muncă. În cazul nostru, echipa a V-a care a depășit planul de producție în proporție cu 234,7%, beneficiază de o retribuire suplimentară în valoare de 33 848 lei, revenind 12,44 lei la o zi-muncă. În schimb, la echipa a VI-a, care a depășit planul de producție în proporție de 231,2%, retribuirea suplimentară însumează 21 940 lei, ceea ce pe o zi-muncă reprezintă 5,21 lei. Prin urmare, o muncă mai productivă este retribuită mai bine.

Iată deci, pe baza acelorași date expuse în articolul amintit, însă folosind o altă metodă de calcul, se poate aplica retribuirea suplimentară pe brigăzi și echipe, asigurîndu-se totodată o corelație mai bună între veniturile membrilor cooperatori și producția realizată, iar pe această cale, creșterea productivității muncii și folosirea eficientă a zilelor-muncă.

ing. I. CIOLCA

În aceste zile, prășitul porumbului se desfășoară în ritm susținut la cooperativa agricolă din Plopșoru, regiunea București

MAI MULTĂ CHIBZUINȚĂ ÎN STIMULAREA MEMBRILOR COOPERATORI

REALIZAREA numărului mediu de zile-muncă pe echipă și cu atît mai mult depășirea lui nu poate constitui o condiție în acordarea retribuirii suplimentare, ea fiind o frînă în creșterea veniturilor unor cooperatori, care își aduc contribuția la realizarea și depășirea producției planificate. Iată de ce ne exprimăm acordul cu punctul de vedere expus în articolul „Motivarea economică la baza retribuirii suplimentare" publicat în nr. 19 a.c. al revistei „Viața economică".

Acest acord îl întemeiem pe experiența noastră, care ne arată că aplicarea retribuirii suplimentare după procedeul Cooperativei agricole din Gostavățu, raionul Caracal, ce a fost expus în articolul amintit, poate aduce prejudicii cointeresării materiale a membrilor cooperatori. Ne referim în acest sens la două situații concrete din cooperativa noastră, care fără îndoială se întîlnesc și la alte unități.

Este cunoscut faptul că în cadrul brigăzilor de producție, îndeosebi în legumicultură și culturi de cîmp, în afară de cooperatorii apți de muncă înscriși la începutul anului mai lucrează, cînd pot, și cooperatori peste sau sub limita de vîrstă, mai ales în vîrf de campanie. Or, aceștia, care lucrează în cadrul familiilor lor, nu pot realiza numărul mediu de zile-muncă pe echipă. Un alt caz. Concomitent cu lucrările de întreținere a culturilor prășitoare se efectuează și alte lucrări de mare importanță pentru sectorul zootehnic, cum sînt cositul plantelor furajere, transportul și depozitarea acestora. Deoarece aceste lucrări, pentru a se executa în timpul optim, reclamă forță de muncă în plus, în multe cooperative agricole, ca de altfel și la noi, se recurge la dislocarea cosașilor din rîndul altor echipe. Prin urmare, acești membri cooperatori, independent de voința lor, nu mai pot realiza numărul mediu de zile-muncă pe echipă (așa cum se procedează la Cooperativa agricolă din Gostavățu) la culturile unde se acordă retribuirea suplimentară, ca de pildă, la porumb, floarea-soarelui, sfecla de zahăr. Nerealizarea numărului mediu de zile-muncă pe echipă, ca urmare a folosirii membrilor cooperatori respectivi la alte lucrări se datorește în acest caz unor măsuri organizatorice luate de cooperativă și nu membrilor cooperatori. Bineînțeles că aceste măsuri răspund intereselor obștești, ele nefiind rezultatul unor deficiențe organizatorice. În ambele cazuri prezentate rezultă că, potrivit procedeului folosit de către cooperativa agricolă din Gostavățu, membrii cooperatori respectivi nu trebuie să beneficieze de retribuirea suplimentară pentru producția realizată peste plan de către echipele unde ei lucrează.

Întrucît asemenea situații sînt frecvente în majoritatea cooperativelor agricole, considerăm că și acești membri cooperatori sînt pe deplin îndreptățiți să primească retribuția suplimentară cuvenită, indiferent de numărul de zile-muncă efectuate la cultura respectivă.

Pornind de la necesitatea stimulării și mai puternice a membrilor cooperatori în sporirea producției agricole prin acordarea retribuției suplimentare, adunarea generală din cooperativa noastră a hotărît ca în acest an, **repartizarea culturilor să se facă pe brigăzi, echipe și grupe de familii proporțional cu numărul de cooperatori apți de muncă.** Retribuirea suplimentară se acordă **proporțional cu depășirea producției pe grupe de familii, în raport cu numărul de zile-muncă efectuat de fiecare membru cooperator și în funcție de participarea la recoltarea și depozitarea produselor.**

Sarcinile de plan au fost defalcate diferențiat, pe brigăzi, echipe și grupe de familii, în funcție de fertilitatea fiecărei parcele, iar în creșterea animalelor, producția a fost stabilită pe grupe de animale și îngrijitori.

Țin să arăt că pentru stimularea membrilor cooperatori în sporirea producției, **la stabilirea cotelor procentuale ce li se atribuie din producția obținută peste plan s-a avut în vedere ca acestea să fie corelate cu ponderea muncii manuale în volumul total al lucrărilor ce se execută.**

În acest an aplicăm retribuirea suplimentară și la cultura plantelor furajere și, în primul rînd la fînuri, a căror producție și în special valoare nutritivă sînt condiționate de executarea în perioada optimă a recoltării, transportului, depozitării și conservării.

Aplicarea justă a retribuirii suplimentare reclamă, printre altele, **o evidență corectă a zilelor-muncă efectuate pe culturi de către fiecare cooperator.** Pentru aceasta noi am înființat un registru de evidență a zilelor-muncă în care membrii cooperatori sînt înscriși pe brigăzi, echipe și grupe de familii, cu rubrici corespunzătoare culturilor și categoriilor de animale, la care se aplică retribuirea suplimentară. Fiecare cultură și grupă de animale are atîtea rubrici, cîte lucrări se efectuează într-un ciclu de producție. Evidențierea zilelor-muncă în acest registru se face chenzinal, după fișele de pontaj.

În unele cooperative agricole au fost găsite probabil și alte forme de acordare a retribuirii suplimentare. Apreciem că ar fi util să fie prezentate în paginile revistei. În felul acesta s-ar realiza un prețios schimb de experiență care poate contribui la stabilirea celor mai adecvate forme de retribuire suplimentară, corespunzătoare etapei actuale.

ing. M. VILĂU
cooperativa agricolă Siliștea Crucii, regiunea Oltenia

CORELAȚIE CU GRADUL DE DEPĂȘIRE A PRODUCȚIEI

SÎNT întru totul de acord că aplicarea retribuirii suplimentare nu trebuie să se facă **în funcție de depășirea de către fiecare membru cooperator a numărului mediu de zile-muncă pe echipă.** Acest procedeu poate genera o serie de neajunsuri, deoarece reduce rolul stimulativ al retribuirii suplimentare în executarea lucrărilor de calitate, în creșterea producției.

Pentru a asigura întărirea rolului stimulativ al retribuirii suplimentare, consider util să se studieze posibilitatea **unei mai bune corelări a acestei forme de cointeresare cu gradul de depășire a producției.** Pînă în prezent, în cooperativele agricole, la începutul fiecărui an, adunarea generală stabilește — în cadrul limitelor prevăzute în statut — cotele procentuale de premiere, fără a se ține seama în mod strict de gradul depășirii producției. În cazul cînd **cota procentuală de premiere ar fi corelată direct cu gradul de depășire al producției, în sensul creșterii acesteia, pe măsură ce depășirea devine mai mare, retribuirea suplimentară** — după părerea noastră — ar mobiliza și mai mult pe membrii cooperatori în sporirea producției. Aceasta ar crea condiții mai bune pentru întărirea simțului de răspundere al membrilor cooperatori în planificarea producției și în stabilirea cotelor procentuale din depășirea obținută peste producția stabilită la începutul anului.

Gh. ANGHEL

Echipele	PRODUCȚIA REALIZATĂ (tone) TOTALĂ	Depășirea de plan	Nr. z.m. atrib. pentru producția totală	VALOAREA z.m. atrib. prin retrib. de bază (Lei)	RETRIB. TOTALĂ cuvenită (de bază + suplim.) pentru întreaga producție	RETRIB. SUPLIM. de plată (Lei)	RETRIB. SUPLIM. pt. 1 z. m. (Lei)	RETRIB. TOTALĂ la 1 z.m. (Lei)	PRODUCȚIA ce revine pe 1 z.m. (Kg)
I	124,895	61,145	3 451	77 647,50	92 357	14 710	4,26	26,76	36,19
II	135,265	71,515	3 126	70 435, 0	100 025	29 590	9,49	31,99	43,27
III	136,285	72,535	3 462	77 895, 0	100 780	22 885	6,61	29,11	39,36
IV	138,738	70,488	3 182	71 595, 0	102 594	30 999	9,74	32,24	43,60
V	128,505	73,755	2 719	61 177,50	95 025	33 848	12,44	34,94	47,26
VI	157,798	89,584	4 211	94 747,50	116 688	21 940	5,21	27,71	37,47
TOTAL	821,486	439,022	20 151	453 397,50	607 469	154 072	—	—	—

REGLEMENTĂRI PRIVIND CALITATEA PRODUSELOR ALIMENTARE PENTRU EXPORT

CONFORM dispozițiilor normative în vigoare, furnizorii interni trebuie să livreze mărfurile contractate la export în condițiile calitative, formele și ambalajele indicate de întreprinderea de stat pentru comerțul exterior.

La încheierea contractelor, unitățile au obligația de a indica produsul conform cu nomenclatura și poziția din plan. Legea prevede unele reguli importante în legătură cu determinarea calitativă a mărfurilor. Aceasta se face prin indicarea stas-ului sau a normei interne obligatorii sau poate fi precizată și pe bază de mostre sau buletine de analiză anexate la contract. Mostrele trebuie puse la dispoziția beneficiarului în cantități suficiente, contra cost. În situația în care standardul de stat sau norma internă nu corespund necesităților de export, calitatea va fi descrisă cu preciziune în caietul de sarcini anexă la contract.

Importante precizări în legătură cu calitatea produselor agroalimentare și industriale ce se livrează la export în anul 1966, au fost aduse prin Convenția anuală dintre Ministerul Comerțului Exterior și Ministerul Industriei Alimentare, definitivată prin Hotărîrea nr. 993/1966 a Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri. S-a statuat astfel că indicii calitativi ai mărfurilor, stabiliți prin contracte reprezintă condiții calitative minime, unitățile furnizoare trebuind să se preocupe continuu de îmbunătățirea lor, pentru realizarea unor produse de calitate și de prezentare superioară, la nivelul pieței mondiale. În același scop, cu acordul prealabil al furnizorului, beneficiarul va putea trimite delegați temporari sau permanenți, la unitatea direct furnizoare, pentru a urmări executarea calitativă și în termen, precum și condițiile de conservare a produselor depozitate, fără a avea însă dreptul să intervină în problemele de producție sau administrație ale unității furnizoare.

Indiferent de metoda de predare-preluare adoptată prin contract, unitatea furnizoare va emite certificat de calitatea mărfii livrate. Totodată, beneficiarul este în drept ca, anterior sau cu ocazia recepției mărfii, să efectueze pe cheltuiala sa și un control calitativ prin organele O.C.M. În cazul cînd se prezintă pentru control mărfuri constatate necorespunzătoare, taxele respective de control se vor suporta de unitatea furnizoare, proporțional cu marfa respinsă. De asemenea — potrivit Convenției anuale M.C.E. — M.I.A. pe anul 1966 — furnizorul are obligația de a pregăti marfa pentru control în sortarea corespunzătoare comenzii primite, executînd pe cheltuiala sa toate operațiunile de manipulare necesare controlului. Se prevede obligația reglementării prin contracte a termenelor de garanție a mărfurilor, în raport cu acordurile contractuale externe și în funcție de posibilitățile reale ale furnizorului, precizîndu-se că acesta nu are drept a se opune prevederilor standardelor de stat sau normele sale interne.

Răspunderea furnizorului în această materie este reglementată cu deosebită exigență de către dispozițiile legale, prevăzîndu-se în caz de nerespectare a normelor de calitate, o penalitate egală cu cea prevăzută pentru nelivrare (5% din valoarea mărfii), distinct de daunele ce s-ar produce din această cauză.

În preocuparea pentru asigurarea calității produselor destinate exportului, Arbitrajul de Stat [1]) a impus stabilirea în contracte a prevederilor sus-menționate, de natură a mobiliza părțile la obținerea unor indici calitativi superiori ai mărfurilor furnizate, stabilind că nerespectarea condițiilor de calitate astfel precizate angajează răspunderea lor în mod corespunzător. Totodată, practica arbitrală [2]) în aplicarea dispozițiilor legale, a statuat că controlul calitativ efectuat de întreprinderea de export, atunci cînd acesta este posibil, atrage și participarea acesteia la răspundere, în raport cu gradul de vinovăție, fără a-l scuti pe furnizor de responsabilitatea față de întreprinderea de export. Pe acest temei s-a angajat răspunderea, atît a furnizorului, cît și a beneficiarului, ori de cîte ori s-a reținut în sarcina acestora neîndeplinirea atentă a obligațiilor, cu privire la controlul și recepția produselor anterior exportării lor.

H. FAIBIȘ

1) Hotărîrile nr. 1496 și 1613/1966 ale Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri.
2) Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 642/22.III.1966.

TRANSPORTUL AUTO PENTRU INSTITUȚIILE DE SPECTACOLE ARTISTICE

ÎN scopul asigurării unei bune deserviri a beneficiarilor și pentru folosirea rațională a mijloacelor de transport auto, prin H.C.M. nr. 107/1960 și instrucțiunile de aplicare a acestei hotăriri, aprobate prin H.C.M. nr. 329/1960 s-a organizat un parc auto public, centralizat, de deservire generală. Acest parc aparține Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene — pentru efectuarea transporturilor de mărfuri și călători în trafic interurban, direct și combinat, a transporturilor internaționale de mărfuri și a unor transporturi de mărfuri urbane — și comitetelor executive ale sfaturilor populare, pentru executarea transporturilor locale de mărfuri și călători.

Ministerele, instituțiile, organizațiile economice de stat, obștești și cooperatiste, precum și organizațiile locale pot avea un parc auto pentru transporturile interne care, în genere, au drept scop să deservească producția sau procesul tehnologic în cadrul șantierului, uzinei, întreprinderii, gospodăriei agricole sau cooperativei de producție agricolă respectivă.

Ținînd seama de condițiile speciale în care se efectuează transportul formațiilor artistice, H.C.M. nr. 34 din 18 ianuarie 1966, prin derogare de la sistemul de organizare a transporturilor auto prin parcul public de deservire generală, *a prevăzut constituirea de parcuri proprii auto, pe lîngă instituțiile artistice de spectacole, formate din autobuze, microbuze și autocamioane, destinate a efectua transportul ansamblurilor artistice, a decorurilor, costumelor, recuzitei și instrumentelor muzicale necesare prezentării spectacolelor și concertelor programate în turnee sau a altor spectacole și concerte organizate de instituțiile artistice de spectacole în afara sediului lor.*

Aceste transporturi se efectuează pe bază de autorizații permanente eliberate de Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, fiind interzise transporturile în alte scopuri decît cele artistice proprii.

De asemenea, instituțiile artistice de spectacole dotate cu parc propriu nu pot executa transporturi pentru beneficiari străini. Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, poate însă autoriza efectuarea de transporturi pentru instituții artistice de spectacole ce nu au parc propriu.

Recent, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă împreună cu Comitetul de stat pentru îndrumarea și controlul organelor locale ale administrației de stat, au emis Instrucțiunile comune nr. 304/1966 din 10 aprilie 1966 prin care se iau o serie de măsuri destinate a asigura utilizarea rațională și cu maximă eficiență a parcului auto aflat în administrarea instituțiilor artistice de spectacole.

Pe baza planurilor de turnee și deplasări ale instituțiilor artistice de spectacole se face programarea mijloacelor de transport auto, realizîndu-se în caz de nevoie și o redistribuire între diferitele instituții de spectacole.

Instrucțiunile stabilesc modalitatea de folosire a mijloacelor de transport auto pentru întreaga rețea de instituții artistice de spectacole, pe baza planificării Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, în funcție de planurile de turnee și deplasări.

Instituțiile artistice de spectacole care folosesc autovehiculele ce sînt în administrarea altor instituții artistice de spectacole, vor suporta cheltuielile aferente deplasării și anume costul carburanților și lubrifianților și cota-parte din cheltuielile lunare planificate pentru întreținerea autovehiculului și cota-parte a drepturilor ce se cuvin șoferului.

Noua reglementare a folosirii mijloacelor de transport auto de către instituțiile artistice de spectacole va contribui la desfășurarea în mai bune condițiuni a muncii artistice în turnee și deplasări, asigurînd totodată rațională folosire a mijloacelor de transport auto.

Radu ECONOMU

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

CASAREA ȘI DECLASAREA MIJLOACELOR FIXE ÎN COOPERAȚIA DE CONSUM

ÎN aplicarea normelor legale privind casarea și declasarea mijloacelor fixe și circulante existente în cooperația de consum se solicită lămuriri în legătură cu unele condiții specifice, necesare scoaterii din exploatare a acestor mijloace.

• În ce condiții nu se casează mijloacele fixe care îndeplinesc cerințele de a fi scoase din exploatare potrivit dispozițiilor în vigoare ?

Mijloacele fixe în stare de funcționare și utilizate în procesul de producție, care îndeplinesc condițiile de casare pot fi folosite în continuare, dacă se constată că nu există posibilități certe de înlocuire (import, cheltuieli neeficiente etc.) și sînt strict necesare activității întreprinderii sau organizației respective. Exploatarea în continuare a acestor mijloace fixe urmează să fie aprobată de către conducătorul întreprinderii, la propunerea motivată în scris a inginerului șef (conducătorul tehnic) sau a șefului serviciului (resortului) tehnic sau de producție. De asemenea, întreprinderile și organizațiile deținătoare au îndatorirea de a lua măsurile necesare pentru asigurarea exploatării corespunzătoare, aplicînd prescripțiile de tehnica și securitatea muncii. În ceea ce privește autovehiculele, acestea pot fi menținute în activitate numai cu acordul prealabil al Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene.

• Mijloacele fixe supuse casării pot fi transmise cu plată altor întreprinderi și organizații socialiste ?

Mijloacele fixe — cuprinse în nomenclatoarele elaborate de către Comitetul de Stat al Planificării și ministerele coordonatoare — care îndeplinesc condițiile de casare, respectiv sînt disponibile și sînt amortizate în întregime sau au depășit durata de serviciu corespunzătoare duratei de amortizare, sau exploatarea lor la întreprinderea care le deține nu mai este eficientă din cauza uzurii morale, se oferă pentru valorificarea înainte de casare, altor întreprinderi sau organizații socialiste, cărora le mai pot fi necesare în procesul de producție. Întreprinderile și organizațiile cooperatiste care propun spre casare mijloacele fixe prevăzute în nomenclatoarele sus-amintite, le vor comunica prin organizația superioară la Centrocoop, care transmite lista acestora la celelalte organizații cooperatiste din alte regiuni, precum și ministerelor sau organizațiilor centrale. Dacă aceste ministere și organizații nu le solicită într-un interval de 30 de zile de la data oferirii lor, se consideră că nu le sînt necesare. După expirarea acestui termen, comunicarea Centrocoop către întreprinderile deținătoare de mijloace fixe care nu au fost acceptate de alte organizații socialiste constituie temeiul pentru întocmirea propunerilor de casare.

• Cum se transmit de către întreprinderile deținătoare mijloacele fixe supuse casării altor întreprinderi și organizații socialiste ?

Mijloacele fixe proprietate de stat, prevăzute în nomenclatoarele sus-menționate, aflate în administrarea operativă a întreprinderilor și organizațiilor de stat și supuse casării se pot transmite cu plată în proprietatea organizațiilor cooperatiste, în condițiile ce se stabilesc prin Hotărîre a Consiliului de Miniștri. La rîndul lor aceste mijloace fixe proprietatea organizațiilor cooperatiste se pot transmite cu plată întreprinderilor și organizațiilor de stat cu aprobarea organelor de conducere cooperatiste, competente după valoarea fiecărui mijloc fix în parte.

• Construcțiile și instalațiile care împiedică realizarea unor lucrări de sistematizare, construcții noi etc., se pot casa ?

Potrivit normelor în vigoare construcțiile și instalațiile care împiedică realizarea unor lucrări de sistematizare sau construcții (noi, dezvoltări, reconstrucții) aprobate de organele competente și care nu pot fi mutate în altă parte se propun pentru casare (demolare). Este de reținut că aceste construcții se pot casa și parțial dacă lucrările noi aprobate nu necesită demolarea sau desființarea totală a construcțiilor și instalațiilor existente. În vederea casării este necesar avizul Consiliului tehnico-științific din care să reiasă necesitatea demolării și autorizația de demolare, prevăzută în Decretul nr. 144/1958. Menționăm că se mai pot casa și construcțiile sau instalațiile care nu pot fi utilizate în scopul inițial și nici pentru alte destinații.

• În ce împrejurări se casează sau declasează elementele materiale ale mijloacelor circulante ?

Elementele materiale ale mijloacelor circulante (materii prime, materiale, ambalaje, combustibil, piese de schimb, obiecte de inventar de mică valoare și scurtă durată, producția neterminată, semifabricatele etc.), se propun la casare atunci cînd și-au pierdut integral calitatea inițială și nu mai pot fi utilizate în alte scopuri, putînd fi valorificate ca deșeuri. Dacă ele pot fi folosite cu altă destinație, întreprinderile și organizațiile respective le propun pentru declasare, prin reducerea prețului în raport cu gradul de pierdere al însușirilor calitative inițiale. Subliniem că sînt supuse casării și elementele materiale ale mijloacelor circulante în bună stare, dar care nu pot fi utilizate în întreprinderea deținătoare și nici în altă întreprindere sau organizație din cooperația de consum, ca urmare a introducerii unui nou proces tehnologic superior celui existent. De asemenea, atît piesele de schimb, cît și subansamblele pentru mașini și instalații se pot casa, dacă acestea sînt superioare necesarului, pînă la scoaterea din uz a mașinilor și instalațiilor și nu au fost valorificate la alte întreprinderi și organizații. Confirmarea acestor împrejurări se dă de către Centrocoop pentru organizațiile din sistemul cooperatist.

Emil VICOL

FIȘIER

ACTE NORMATIVE CARE REGLEMENTEAZĂ CASAREA MIJLOACELOR FIXE

- **HCM nr. 771/24 iulie 1962** pentru aprobarea Regulamentului privind declasarea și casarea bunurilor aflate în administrarea operativă a întreprinderilor, organizațiilor economice de stat și a instituțiilor bugetare.
- **HCM 116/25 februarie 1962** privind unele măsuri pentru lichidarea stocurilor supranormative și preîntîmpinarea formării lor.
- **Decizia Centrocoop nr. 38/11 aprilie 1963** privind declasarea și casarea bunurilor aparținînd organizațiilor și întreprinderilor cooperației de consum.
- **Instrucțiuni** privind declasarea și casarea lucrurilor aparținînd organizațiilor și întreprinderilor cooperației de consum, aprobate prin Decizia nr. 38/1963.
- **Instrucțiuni** privind casarea autovehiculelor, remorcilor auto, agregatelor, pieselor și accesoriilor de schimb pentru autovehicule și remorci, proprietatea organizațiilor cooperației de consum, aprobate prin Decizia nr. 38/1963.
- **Decizia Centrocoop nr. 134/6 august 1965** și regulamentului privind planificarea, proiectarea, producția, aprovizionarea și finanțarea utilajelor, instalațiilor și mobilierului în cooperația de consum.

GIMNASTICA ÎN PRODUCȚIE

Factor al creşterii forţei productive a muncii

DESPRE necesitatea introducerii şi extinderii gimnasticii în producţie s-au scris numeroase articole, subliniindu-se îndeosebi rolul său în eliminarea oboselii — ca stare fiziologică trecătoare a organismului. Într-o măsură mai mică s-a încercat însă să se cuantifice efectele gimnasticii în producţie asupra forţei productive a muncii. Influenţează gimnastica în producţie sensibil reducerea micropauzelor din timpul programului de lucru şi accelerează efectuarea diferitelor mînuiri ? Iată o întrebare la care articolul de faţă caută să răspundă pe baza experimentărilor făcute la trei întreprinderi industriale.

● Citeva coordonate generale

OBOSEALA este unul din excitanţii automaţi ai procesului de inhibiţie, care previne pericolul surmenajului funcţional al centrilor nervoşi, activi. Ea constituie o stare fiziologică trecătoare a organismului, concretizată prin scăderea capacităţii de muncă.

În anumite perioade, legată de durata şi intensitatea procesului de muncă, în funcţie de starea organismului şi a condiţiilor igienice-sanitare, activitatea muncitorului poate fi însoţită de starea de oboseală, manifestată prin slăbirea coordonării mişcărilor, încetinirea reflexelor, dereglarea ritmicităţii muncii, turburări în activitatea marilor funcţiuni, la care se adaugă scăderea nivelului activităţii organelor de simţ, a capacităţii de concentrare a atenţiei şi a capacităţii de memorare. Experimentările făcute, au scos în evidenţă faptul că oboseala creşte în mod considerabil la muncitorii care deservesc benzile rulante, din cauza monotoniei, a repetării aceloraşi mişcări, care contribuie la o dezvoltare rapidă a reacţiilor de inhibiţie.

Pentru menţinerea în condiţii normale a capacităţii de muncă — care presupune o sănătate perfectă a muncitorilor, o bună funcţionare a organismului —, precum şi a creşterii capacităţii de muncă, atît sub aspectul fizic — forţă, viteză, îndemînare — cît şi psihic — putere de concentrare, atenţie, spirit de observaţie, imaginaţie, memorie, voinţă, curaj etc. — o mare importanţă are, printre altele, practicarea gimnasticii în producţie.

Rezultatele experimentărilor făcute în ultimii ani au arătat că gimnastica în producţie, organizată judicios, în raport cu specificul şi condiţiile fiecărui sector de muncă, accelerează adaptarea organismului pentru muncă, sporeşte capacitatea vitală, previne oboseala, grăbeşte începerea stării de odihnă — cu alte cuvinte ajută la refacerea şi creşterea capacităţii de muncă şi respectiv la creşterea productivităţii muncii.

● Micropauzele pot fi reduse, fără ca organismul să obosească

CREŞTEREA capacităţii de muncă, în urma practicării gimnasticii în producţie, duce la creşterea productivităţii muncii, fie prin reducerea duratei întreruperilor din timpul programului de lucru, fie prin accelerarea ritmului de efectuare a mînuirilor.

Întreruperile din timpul programului de lucru, de care ne vom ocupa în continuare, sînt cele de cîteva secunde sau minute distribuite neregulat în decursul celor 8 ore de lucru şi care se datoresc necesităţii lucrătorului de a se odihni puţin, de a-şi reface capacitatea de muncă. Secunde, minute... Da ! *Pe zi şi om aceste micropauze se ridică la zeci de minute, iar pe o perioadă mai îndelungată şi pe toţi muncitorii, la numeroase ore.*

În experimentele făcute au fost luate în studiu sectoare similare care se deosebeau numai prin aceea că, în unele colective, muncitorii practicau gimnastica în producţie de cîţiva ani. Astfel s-au făcut experimentări la 3 ateliere de confecţii-textile cu circa 20 persoane la Fabrica de confecţii-Bucureşti şi 2 ateliere de prelucrare mecanică cu circa 30 persoane din 2 secţii de la Uzinele „23 August".

Experimentul a scos în evidenţă următoarea situaţie :

Tabelul nr. 1

Elementele observării	Fabrica de confecţii-Bucureşti			Uzinele „23 August"	
	PRACTICA GIMNASTICĂ				
	Da	Sporadic	Nu	Da*)	Nu**)
Număr de persoane observate	21	18	22	36	28
Număr de observări (n)	1346	1152	1452	3 240	4 233
Observări pe persoană	64	64	66	90	155
Durata schimbului minute/schimb	480	480	480	480	480
Munca productivă minute/schimb	455,7	443	442,5	402,4	365,3
Pauze tehnologice (în care maşina merge în sarcină) minute/schimb	—	—	—	43,2	46,5
Întreruperi, total minute/schimb	24,3	37	37,5	24,4	68,2
din care :					
— pauze de gimnastică	***)	***)	—	10	—
— cu caracter de odihnă	2,5	4,2	3,3	6,8	20,7
— din cauze tehnice	5,4	6,6	5,6	3,3	23,5
— altele	16,4	26,2	28,6	4,3	24

x) Scularie generală ;
xx) Mecanic şef ;
xxx) Pauza de gimnastică în aceste sectoare se practică în afara schimbului de 480 minute.

Comparînd datele, se constată că la Fabrica de confecţii-Bucureşti întreruperile la sectorul 5, care practică gimnastica, sînt cu 13,2 minute pe schimb şi om mai mici decît în sectorul 8, care nu practică gimnastica în producţie.

La Uzinele „23 August" se constată o reducere a întreruperilor cu 43,8 minute pe schimb şi om. Ţinînd însă seama de întreruperile din cauze tehnice din sectorul mecanic-şef, care sînt mai mari ca la scularie (datorită caracterului unicat al produselor), va rămîne o reducere de 23,6 minute pe schimb şi om, generată de practicarea gimnasticii în producţie.

Se desprinde şi faptul că practicarea sporadică a gimnasticii (sectorul 7) este echivalentă cu nepracticarea ei.

● Înainte şi după introducerea gimnasticii în producţie

PENTRU determinarea creşterii ritmului de efectuare a mînuirilor, încă în anul 1964 a fost făcut un experiment la Uzinele „Electromagnetica"-Bucureşti. Măsurătorile s-au făcut înainte de introducerea gimnasticii şi o lună după introducerea ei în 3 ateliere de către 20 persoane (asamblare, contoare, etalonare şi mecanisme).

Măsurătorile comparative ale indicatorilor fiziologici au scos în evidenţă îmbunătăţirea condiţiilor fizice, ca urmare a practicării gimnasticii. În acelaşi timp, aşa cum rezultă din datele cuprinse în tabelul nr. 2, a crescut cu 9% *debitul de contoare montate pe schimb şi bandă, o dată cu introducerea gimnasticii.*

Tabelul nr. 2

Perioada *)	Producţia **) (bucăţi)	Număr de schimburi	Debit (bucăţi pe schimb)	%
14 martie-13 aprilie	18 160	82	222	100
14 aprilie-13 mai	15 505	64	242	109

x) Gimnastica s-a introdus la 14 martie.
xx) Bucăţi contoare echivalente cu cele monofazice. Scăderea numărului de bucăţi se datoreşte celor 3 zile nelucrătoare de la începutul lunii mai.

Ritmul general de lucru se desprinde însă din graficul pe care au fost înscrise rezultatele cronometrării operaţiilor de pe banda de ansamblare a contoarelor [1]).

Din graficul de mai jos, rezultă o creştere vădită a ritmului general de lucru cu 19% [2]).

Contoarele asamblate trec la etalonare unde lucrau 15 muncitori în acord individual. În urma controlului efectuat contoarelor, cele care depăşesc toleranţele prescrise, se returnează pentru reetalonare. S-a constatat că la fiecare 100 contoare care reuşesc de la prima etalonare, 60 se reetalonează, iar din acestea, numai o parte neînsemnată sînt determinate de alte cauze decît cele care depind de etalonare.

În atelierul de etalonare unde gimnastica s-a introdus de la 20 aprilie, situaţia trimiterilor la reetalonare se prezintă astfel :

Tabelul nr. 3

Perioada	Produse (buc.)		% reetalonare	Indice
	De reetalonat	Bune		
20 martie-19 aprilie	10 212	15 874	64,2	100
20 aprilie-19 mai	5 163	10 079	51,3	80

Deşi tabelul exprimă creşterea atenţiei etalonatoarelor, trebuie însă să ţinem seama că asupra reetalonărilor mai influenţează şi alţi factori (cantitate mai mică de contoare şi, deci, creşterea atenţiei etc.).

Iată de ce s-a urmărit în continuare modul de realizare a normelor în lunile aprilie-mai de 6 muncitoare etalonatoare, paralel cu dinamica capacităţii lor de muncă apreciată prin 2 indicatori : nivelul capacităţii de muncă ; oboseala instalată în cursul zilei de muncă.

Tabelul nr. 4

Nr. crt.	Numele şi pronumele	Realizarea normei (%)			Capacitatea de muncă *)			
					Înainte de introducerea gimnasticii		După introducerea gimnasticii	
		aprilie	mai	indice	Nivelul capacităţii de muncă	Starea de oboseală	Nivelul capacităţii de muncă	Starea de oboseală
1.	M. E.	153	170	111	mediu	medie	bun	mică
2.	L. M.	138	145	105	bun	medie	f. bun	mare
3.	G. V.	149	124	84	mediu	medie	mediu	medie
4.	R. A.	140	131	94	slab	medie	slab	medie
5.	R. A.	128	141	110	slab	medie	slab	medie
6.	C. A.	116	107	92	slab	mare	slab	medie

x) Nivelul capacităţii de muncă şi starea de oboseală sînt stabilite din punct de vedere fiziologic, prin măsurători făcute la începutul şi sfîrşitul zilei de muncă. S-au făcut explorări cu privire la : funcţia respiratorie (respirografic) şi toate volumele respiratorii (capacitate vitală, debit respirator, frecvenţă respiratorie, consum de oxigen etc.); viteza de reacţie sau timpul de latentă etc.

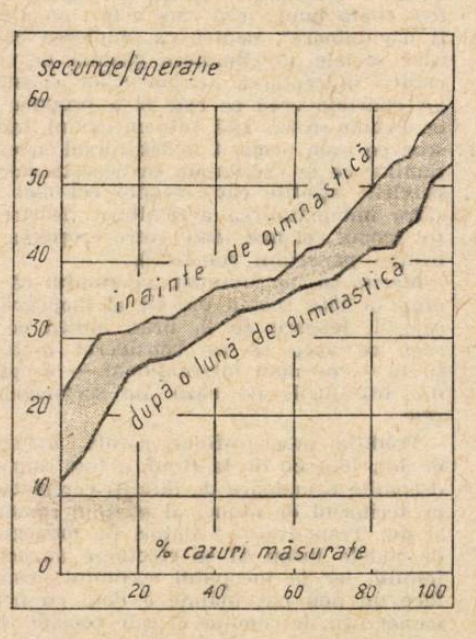

Analizînd datele din tabelul nr. 4 constatăm existenţa unor legături între capacitatea de muncă şi realizările în producţie, între creşterea capacităţii de muncă şi creşterea realizărilor în producţie (cazurile 1 şi 2). Se desprinde, de asemenea, că din cei doi indicatori, cel al rezistenţei la oboseală exercită o influenţă mai puternică asupra realizărilor în producţie (cazul 1).

Totodată, din observaţiile făcute a rezultat că muncitoarele care nu au executat corect exerciţiile de gimnastică, nu şi-au îmbunătăţit nivelul capacităţii de muncă (cazurile 3 şi 4).

Desigur că problema influenţei gimnasticii în producţie asupra creşterii productivităţii muncii mai trebuie fundamentată, în continuare, prin experimentări viitoare, care să scoată în evidenţă influenţa ce o exercită asupra productivităţii muncii, în mod distinct de nivelul capacităţii de muncă. Independent de aceste experimentări, se poate afirma cu certitudine că practicarea gimnasticii în producţie are o influenţă pozitivă asupra capacităţii de muncă şi productivităţii muncii şi că trebuie să i se dea mai multă atenţie în toate întreprinderile şi instituţiile.

Alexandrina STĂNCIOIU
Efrem CHERTES

1) S-au făcut 70 de cronometrări înainte de introducerea gimnasticii în producţie şi 65 de cronometrări după introducerea gimnasticii, considerate în ambele cazuri, pentru comparabilitate, egale cu 100%. Rezultatele au fost înscrise pe grafic în ordinea crescîndă a numărului de secunde pe operaţie — de la 12" la 62".

2) Această creştere rezultă din relaţia (6,25: 32,5)x100=19%.

PREOCUPĂRI ÎN CERCETĂRILE SOCIOLOGICE

— Cu privire specială la sociologia rurală —

Costin MURGESCU
membru corespondent al Academiei

PLEDOARIE PENTRU O ISTORIE A CERCETĂRILOR SOCIALE DIN ROMÂNIA

ANIVERSAREA a 30 de ani de la înființarea Muzeului Satului — indisolubil legat de activitatea de cercetare monografică a satelor prin care „Școala sociologică de la București" a dat prestigiu și notorietate internațională sociologiei rurale românești — reprezintă un prilej binevenit pentru reamintirea cîtorva aspecte ale tradițiilor progresiste în cercetările sociale din România.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care a deschis o vastă perspectivă de activitate creatoare tuturor științelor sociale, a subliniat în mod special datoria pe care o avem de a valorifica tot ce este progresist în istoria gîndirii social-politice din țara noastră. Or, în domeniul sociologiei, în mod special al sociologiei rurale, asemenea tradiții nu numai că există, dar ele au marcat și contribuții ale cercetătorilor români la patrimoniul științei mondiale. Nu mai departe decît acum doi ani, o lucrare editată de Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură, lucrare sugestiv intitulată „Sociologia rurală în acțiune", menționa în mod special România, alături de Franța, Germania, Anglia și U.R.S.S., apreciind că aceste cinci țări au adus cea mai importantă contribuție europeană în sociologia rurală [1]).

Momentul cel mai important în această privință este reprezentat de monografiile rurale întocmite sub conducerea prof. D. Gusti. Înțelegerea deplină a locului ocupat de „Școala sociologică de la București" în istoria cercetărilor sociale din România n-ar fi însă cu putință dacă am privi-o (așa cum, din păcate, se mai întîmplă uneori) fără precursori și fără urmași, fără trecut și fără viitor, ca un moment izolat în cultura noastră. Școala de monografii rurale întemeiată de prof. D. Gusti — cu concepția și metodele originale de investigație care-i sînt proprii — a apărut și s-a dezvoltat în contextul unei îndelungate tradiții de cercetare a realităților sociale din România, reprezintă un moment de vîrf în activitatea desfășurată de-a lungul unui întreg secol pentru studierea societății românești, și în mod special, a satului.

Dacă Dimitrie Cantemir, cu a sa „Descriptio Moldaviae", poate fi socotit drept un precursor îndepărtat al acestor preocupări, și dacă la sfîrșitul secolului XVIII — începutul secolului XIX înregistrăm ceea ce unii istorici ai sociologiei numesc „prima fază a părerilor personale", sub forma notelor de călătorie în care cărturari luminați consemnau condițiile grele de muncă și de viață ale țăranului, revine generației care a înfăptuit revoluția de la 1848 și statului modern român, **meritul de a fi creat tradiția monografiilor rurale în România.** Avem în vedere lucrarea lui Nicolae Bălcescu „Despre starea socială a muncitorilor plugari în Principatele Române în deosebite timpuri", considerată drept primul nostru studiu de istorie socială, în care apar și primele idei în legătură cu ceea ce avea să devină mai tîrziu sociologia rurală și mai ales activitatea lui Ion Ionescu de la Brad care — în faza de transformare a relațiilor agrare sub impulsul dezvoltării capitalismului — pune bazele cercetării sociale a vieții rurale.

Cred că nu scădem cu nimic din meritele lui Ion Ionescu de la Brad dacă vom reaminti că monografiile sale agrare (asupra județelor Dorohoi, Mehedinți și Putna) nu sînt rezultatul unei inițiative individuale izolate, ci fac parte dintr-un plan mai larg de acțiune inițiat de forțele progresiste grupate în jurul Domnitorului Al. I. Cuza în vederea cunoașterii stărilor social-economice reale ale țării. Ideea a fost exprimată imediat după înfăptuirea reformei agrare de la 1864, prin ordonanța domnească din 28 noiembrie 1864 care instituia obligația pentru inspectorii de agricultură de a face inspecții de teren timp de șase luni pe an „spre a se putea cunoaște toate izvoarele de avuție ale țării, toate îmbunătățirile ce sînt de făcut în deosebitele localități și toate încurajările ce urmează a se da particularilor care se silesc a face să prospere economia țării". Concomitent cu aceste inspecții generale, „inspectorii vor fi datori a face în fiecare an și descrierea unuia din județele ce i se va însemna. Acest studiu se va face din punct de vedere agricol, comercial, industrial și va cuprinde osebitele îmbunătățiri ce vor trebui introduse în fiecare din aceste ramuri" [2]).

Îndeplinind cu pasiune obligația care-i revenea ca inspector de agricultură, folosind experiența personală pe care o căpătase prin studiul anterior asupra agriculturii Dobrogei, I. Ionescu de la Brad — vechiul militant al revoluției de la 1848 și constant apărător al intereselor țărănimii — deschidea drumul pe care avea să se dezvolte cercetarea sociologică rurală din țara noastră în deceniile următoare. Cîteva aspecte ale monografiilor sale rurale ne reținem, în primul rînd, atenția:

a) **Convingerea că soluțiile de politică economică trebuie găsite pornind de la studierea atentă a realităților concrete, a experienței practice a poporului.** „Românii... posedă, aceasta este învederat, un întreg șir de cunoștințe atît de multe și de variate asupra pămîntului lor și mijloacelor de a-l exploata, încît este peste putință ca un observator inteligent să nu găsească materialele cu care să compună știința agricolă a Românilor... Adunarea acestor cunoștințe, descrierea combinațiunilor ce se fac spre a dobîndi profitul cel mai mare cu cheltuiala cea mai mică este lucrarea de constatare a stării actuale a agriculturii române. Și lucrarea aceasta este necesară, este absolut indispensabilă dezvoltărilor și îmbunătățirilor ulterioare ale agriculturii; căci, cum se va ști ceea ce este mai bine de făcut, dacă nu se va ști mai întîi ceea ce se face? Constatarea aceasta a stării actuale este punctul de purcedere a îmbunătățirilor ce trebuie să se realizeze în agricultura română" [3]).

b) **Concepția investigației directe, a contactului nemijlocit al cercetătorului cu realitatea.** „Umblînd din sat în sat și vorbind cu toate treptele de producători, am cules cu scrupulozitate toate observațiile și experiența lor, toate împrejurările, în fine, cîte contribuiesc la producerea agricolă, la crearea avuției muncitorului de pămînt, la succesele sau reversele întreprinzătorului industriei agricole" [4]).

c) **Folosirea tehnicii chestionarelor,** la complectarea cărora antrenează și intelectualitatea rurală.

d) **Scopul practic al cercetării.** Pentru Ionescu de la Brad, monografiile rurale nu sînt simple fotografii, ci prilej de a analiza stările de lucruri spre a distinge între „lucruri bune și folositoare" și lucruri „care vor fi fost odată bune, însă care astăzi au ajuns a fi păgubitoare", pentru ca studierea realităților sociale să stimuleze găsirea de soluții pentru îndreptarea neajunsurilor constatate. „A constata ceea ce este și a propune ceea ce trebuie să fie, iată, într-un cuvînt, îndoitul scop ce l-am urmărit în tot cursul investigațiunilor ce le prezentăm în această carte cu privirile ațintite către scopul cel mai înalt, către îmbunătățirea agriculturii noastre, către scopul cel mai înalt, către creșterea civilizației poporului român" [5]).

Merită să fie subliniat amănuntul că definind la 1866 scopul practic al monografiilor sale, I. Ionescu de la Brad indică de fapt ceea ce avea să fie considerat mult mai tîrziu — pe plan internațional — drept una din trăsăturile de bază ale sociologiei rurale.

Tradiția monografiilor rurale, inaugurată de Ion Ionescu de la Brad, a fost reluată în deceniile următoare de diferiți cercetători de pe teritoriul de atunci al statului român, cît și din Transilvania; alături de monografiile de județe încep să se efectueze anchete pe familii, iar la începutul secolului nostru se face un nou pas înainte o dată cu primele monografii de comune și sate considerate de cercetătorii din epocă drept unitățile cele mai caracteristice pentru cercetările de sociologie rurală [6]). Sub impulsul agravării chestiunii agrare și a chestiunii țărănești, activitatea în acest domeniu este stimulată uneori chiar de oficialități, ceea ce contribuie însă, împreună cu unele deficiențe în tehnica investigației, și la o oarecare tocire a spiritului analitic-critic în examinarea materialului documentar adunat [7]).

O contribuție de seamă la răspîndirea interesului pentru cercetările monografice, la propagarea ideii că orice măsură de politică economică trebuie să se întemeieze pe studierea atentă a realităților de pe teren cu ajutorul anchetelor social-economice și a recensămintelor, aduce în secolul trecut Petre S. Aurelian care după 1870 începe să militeze pentru întocmirea a ceea ce numea „inventarul economic-statistic al României". „Întîia trebuință într-un stat modern, pentru bărbați politici și pentru fiecare cetățean — scria el în articolul „Ancheta economică" — este cunoașterea cît mai perfectă a țării. Nici o îmbunătățire, nici o creațiune, nici o formă nu înfățișează sorți de a produce rezultate corespunzătoare atențiunii, decît atunci cînd se procedează în urma unei desăvîrșite cunoașteri a stării trecute și a celei prezente" [8]).

Ridicîndu-se împotriva improvizațiilor în cercetarea realităților sociale, criticînd practica unor chestionare din birou făcute „fără șir", „cu totul necomplet" și „mărginite la agricultură", Aurelian cere anchete social-economice ample în domeniul agriculturii, industriei și comerțului; pledează pentru întocmirea acestor anchete de către cadre pregătite deoarece „pentru ca o lucrare să înfățișeze oarecare seriozitate trebuie încredințată celor care se pricep a o face, iar nu a se cere de la un om ceea ce nu știe" [9]); subliniază meritele raportului întocmit de Dr. Felix asupra igienei publice în București și apelează la toți medicii „să înzestreze literatura noastră cu monografii" privind starea de sănătate a poporului român [10]); propune lui Alexandru Odobescu înființarea unui muzeu al industriei române, (prin industrie înțelegînd toate activitățile productive, agricultură, meșteșuguri etc.), și subliniază că un asemenea muzeu nu trebuie să reprezinte „o adunătură de cămăși brodate frumos și de alte obiecte de felul acesta", ci o operă „adevărat științifică și de mare interes istoric... care să permită generațiilor viitoare să prețuiască fazele prin care au trecut diferitele industrii din România și celor prezente să se folosească de ceea ce se va găsi bun în operele predecesorilor noștri" [11]).

Problema anchetelor sociologice preocupă încă de la începuturile ei și mișcarea muncitorească din România. Una din rezoluțiile Congresului al II-lea al Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România, cere tuturor asociațiilor și cluburilor muncitorești din țară să întocmească materiale documentare amănunțite asupra raporturilor dintre patroni și lucrători spre a alcătui cu ele „un dosar deschis, pe care Consiliul General îl va ține veșnic la dispoziția militanților și teoreticienilor partidului, care vor voi să facă broșuri, conferințe etc., asupra chestiunii industriale la noi" [12]); trei ani mai tîrziu, Congresul al IV-lea al P.S.D.M. cere Consiliului General să facă anchete agricole și să studieze, prin aceleași mijloace, situația lucrătorilor din fabrici și porturi [13]); iar în 1906 prima conferință a mișcării muncitorești din România după refacerea ei, cere ziarului „România muncitoare" să rezerve un loc cît mai mare anchetelor muncitorești și inițiază chiar un proiect de asemenea anchete [14]). În acest cadru de preocupări vor trebui studiate și anchetele privind condițiile de lucru și de viață ale muncitorilor efectuate de Ștefan Gheorghiu.

Se cuvine, de asemenea, să amintim interesul sociologic al anchetelor asupra condițiilor de alimentație și igienă ale țăranilor întreprinse între 1906 și 1936 de o serie de medici și oameni de știință ca dr. Proca și Kirileanu, dr. N. Lupu, dr. A. Urbeanu, prof. D. Mezincescu, dr. M. Enescu și dr. A. Radenschi, dr. D. Stanca, dr. D. C. Georgescu și mai ales lucrările conduse de acad. prof. Gr. Benetato. Concomitent cu acestea, după primul război mondial se efectuează anchete rurale la Iași (prof. G. Zane), în Banat; alți cercetători efectuează interesante anchete sociologice în mediul muncitoresc la Cluj, în Valea Jiului, București și alte centre industriale.

O istorie a cercetărilor sociale de teren desfășurate în țara noastră de-a lungul unui secol întreg nu s-a scris încă; nu avem încă nici măcar o bibliografie completă a lor, cu atît mai puțin o cercetare asupra concepțiilor care s-au confruntat și succedat, a metodicelor și tehnicilor de investigație folosite, sau o analiză critică a rezultatelor obținute. Cele cîteva referințe pe care mi-am îngăduit să le fac nu au decît scopul de a stimula interesul pentru un asemenea studiu de o deosebită actualitate, mai ales în momentul cînd se pregătește alcătuirea unei ample istorii a științei românești, lucrare înscrisă în proiectul de program al Consiliului Național al Cercetării Științifice.

Cred, de asemenea, că în lumina acestor tradiții ale cercetărilor sociale va putea să apară în întreaga ei semnificație contribuția importantă pe care a adus-o „Școala sociologică de la București" la progresul sociologiei rurale prin amploarea investigațiilor sale de teren, prin impresionantul material documentar adunat, prin tehnicile sale originale de lucru și, în special, prin ideea monografiei complexe, rod al unei echipe formată din specialiști veniți din domenii diferite dar care, printr-o muncă colectivă, să poată surprinde fenomenul social în întreaga lui complexitate.

UN HANDICAP DE RECUPERAT ȘI UN CÎMP NELIMITAT DESCHIS ÎN FAȚĂ PENTRU AFIRMAREA SOCIOLOGIEI ROMÂNEȘTI

ÎN perioada revoluției populare, tradiția cercetărilor întemeiate pe observarea directă, nemijlocită, a realităților, a fost continuată în cadrul mai multor institute departamentale și institute de cercetări științifice ale Academiei, prin anchete de teren pe diferite probleme ale construcției socialiste, elaborarea de monografii de întreprinderi industriale și agricole, sate, regiuni etc.

Majoritatea acestor cercetări nu au fost inițiate ca cercetări sociologice propriu-zise, ci au abordat problemele din unghiul de vedere al altor științe sociale particulare. Totuși, prin aceasta nu se poate contesta interesul lor sociologic (este drept, în unele cazuri, numai tangențial), deoarece, efectuate de cercetători marxiști, ele nu puteau pierde din vedere conexiunea obiectivă, naturală, dintre fenomenul specific studiat și celelalte fenomene sociale.

Caracteristica principală și generală a cercetărilor la care ne referim constă în utilizarea metodei dialectice, singura metodă cu adevărat științifică. În procesul efectuării lor pe o nouă bază teoretică, marxist-leninistă, a fost totodată îmbogățită tematica abordată, a fost lărgită sfera de investigație și a fost perfecționată metodica cercetării. Cred că nu greșesc dacă, în acest cadru, rezerv un loc special monografiilor rurale întocmite în perioada 1954—1958, mai întîi de către Direcția Centrală de Statistică și apoi de către Institutul de cercetări economice al Academiei, cu ajutorul unor brigăzi complexe formate din cercetători cu specialități diferite [15]).

Menționez special aceste monografii din două motive. Întîi, deoarece ele au reluat, în condițiile transformării socialiste a agriculturii, studierea unor comune și sate cercetate și în 1938 de echipele „Școlii sociologice de la București"; scopul era de a surprinde **asupra aceleeași unități sociale investigate** transformările care au loc în procesul trecerii de la o orînduire social-economică la alta. În al doilea rînd, deoarece tocmai în perioada cînd erau elaborate monografiile rurale la care mă refer, F.A.O. edita un manual special de anchete sociologice rurale; întocmit cu concursul unui mare număr de specialiști din diferite țări și apărut sub egida unei instituții specializate a O.N.U., manualul reflecta stadiul atins pe plan mondial în acest domeniu [16]). Or, pentru cineva care compară modul în care se desfășura la noi activitatea în domeniul monografiilor rurale cu concluziile și observațiile manualului amintit, devine evident că cercetările de sociologie rurală din România puteau, pînă nu de mult, să susțină cu succes orice confruntare pe plan internațional. Materialul adunat în monografiile citate și experiența care se acumula treptat, n-au mai fost însă valorificate în mod corespunzător în anii următori. La aceasta a contribuit în cea mai

mare măsură faptul că nu s-a înțeles importanța sociologiei ca știință socială, iar unii au ajuns pînă la a decreta chiar noțiunea de sociologie ca o noțiune „burgheză", negînd astfel rolul ei în societatea socialistă.

Criticînd asemenea manifestări de îngustime de vederi și de miopie ideologică, conducerea partidului a dat indicații privind dezvoltarea în continuare și intensificarea cercetărilor sociologice. Pentru transpunerea în fapt a acestor indicații a fost organizată o comisie specială pentru științe economice și cercetări sociologice la Consiliul Național al Cercetării Științifice, iar la Academie s-a disjuns o secție științifică cu același profil și s-au luat măsuri pentru înființarea unui **Centru de cercetări sociologice.** În învățămîntul superior se introduce disciplina „sociologie" și se creează o secție specială de sociologie la Facultatea de filozofie cu rol important în pregătirea viitoarelor cadre de sociologi marxiști.

Am amintit aceste prime măsuri cu caracter organizatoric, deoarece ele reflectă grija partidului și statului nostru pentru dezvoltarea cercetărilor sociologice, pentru crearea condițiilor necesare activității în acest domeniu. Depinde acum de toți cei care lucrăm în institute de cercetări și în învățămînt să folosim condițiile create pentru a da, cu forțe unite, **o nouă strălucire sociologiei românești,** CA SOCIOLOGIE MARXISTĂ.

În munca pe care o avem de dus trebuie să pornim însă de la aprecierea lucidă a faptului că, în timp ce am irosit ani întregi pentru a discuta despre sociologie, despre compatibilitatea sau incompatibilitatea ei cu socialismul, despre obiectul și locul ei în sistemul științelor sociale — discuții adeseori scolastice și fără eficiență practică — pe plan mondial, sociologia a existat, s-a diversificat și și-a perfecționat mijloacele de investigație. S-au dezvoltat nu numai ramurile ei tradiționale (sociologia rurală, sociologia industrială, sociologia cooperației, sociologia culturii etc.), dar anumite probleme de cercetare au început să se autonomizeze în cadrul sociologiei, să se constituie ca discipline de sine stătătoare, cu preocupări și tehnici specifice. Au luat astfel amploare — pentru a cita numai cîteva exemple — disciplina studiilor de opinie publică, sociologia comunicațiilor de masă („mass communnication"), a relațiilor externe ale întreprinderilor sau instituțiilor („public relations"), „brainstorming"-ul (care-și propune tehnici speciale de stimulare a ideilor economice noi în întreprinderi pe baza gîndirii colective) etc. Cercetările sociologice se dezvoltă de asemenea, indiferent de domeniul lor specific, pe calea utilizării metodelor matematice și a cibernetici. Se pot da desigur diferite explicații, extrem de corecte, privind împrejurările specifice unor țări sau altora care au stimulat această dezvoltare. Nu se poate nega însă că dezvoltarea amintită își are izvorul în principal în complexitatea tot mai mare a relațiilor sociale, în condițiile transformărilor social-politice care au loc în lume, ale progresului științific, tehnic și economic contemporan.

Am amintit, de pildă, despre sociologia comunicațiilor de masă. Cine poate nega oare că această fiică nouă a sociologiei contemporane a apărut ca urmare a dezvoltării considerabile pe care au luat-o mijloacele de informație și comunicație moderne: presa de mare tiraj, radioul, televiziunea, cinematograful, cărțile editate în tiraje de masă etc. Pînă nu de mult distanțele geografice, nivelul mijloacelor de transport și comunicație, necunoașterea limbilor străine etc. constituiau bariere serioase în transmiterea informațiilor și cunoștințelor, bariere pe care nu le puteau străpunge decît un număr redus de oameni. Astăzi, un concert dintr-un mare centru cultural al Europei sau o operație efectuată într-un spital din America pot fi urmărite la televizor, chiar în timp ce se desfășoară, din mijlocul Africii sau al Asiei, iar un grup de studenți din Europa poate purta discuții cu un grup aflat în Mexic privindu-se reciproc la televizor și fiind în același timp urmăriți în întreaga lume. Rolul comunicațiilor de masă crește în întreaga lume în ritm rapid. După calculele experților Conferinței Națiunilor Unite pentru aplicarea științei și tehnicii în interesul regiunilor slab dezvoltate pe plan mondial, cererea de mijloace de informații se va tripla în 1975 față de 1963. Nimeni nu poate să ignore influența comunicațiilor moderne de masă asupra nivelului cultural, concepțiilor, comportamentelor, atitudinii față de muncă, de familie, de viață ale omului contemporan, influență care se exercită de-a lungul întregii sale vieți și crește cu dezvoltarea timpului liber.

Am menționat cîteva exemple nu pentru a sugera imitări mecanice și lipsite de sens, ci numai pentru a avea mai limpede imaginea handicapului pe care-l avem astăzi de recuperat pentru a promova sociologia românească în concordanță cu dezvoltarea pe care această știință o ia pe plan mondial. Este un proces care trebuie însă urmărit și îndrumat cu întreaga atenție pentru a așeza cercetările noastre pe o solidă temelie marxistă și a le da o finalitate practică în concordanță cu cerințele construcției socialiste a României.

Lichidarea rămînerii în urmă a sociologiei nu este de altfel numai o problemă a acestei științe ci a tuturor științelor sociale. Într-un raport pe care un grup de experți îl făceau cu privire la rămînerea în urmă a științelor sociale în țările occidentale, se subliniau în mod special neajunsurile pe care le creează dezvoltarea inegală a diferitelor discipline. „Această dezvoltare inegală — citim în raport — constituie un grav handicap pentru aplicarea rezultatelor dobîndite de disciplinele mai avansate, pentru că rămînerea în urmă a celorlalte limitează prin aceasta posibilitatea unei acțiuni coordonate, atunci cînd nu expune la greșeli în adoptarea deciziilor" [17]).

Fie-mi îngăduit să consider această remarcă valabilă pentru interdependența existentă în dezvoltarea științelor sociale, independent de orînduirea în care se dezvoltă și de concepțiile care le stau la bază.

În țara noastră, științele sociale au obținut succese importante, de seamă, în anii construcției socialiste. Succesele obținute și cu care trebuie să ne mîndrim, nu ne pot face să uităm însă că — cu toate eforturile făcute — mai există încă și neajunsuri. Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a criticat astfel persistența tendințelor de a se înlocui analiza științifică a unor fenomene sociale reale și actuale cu repetarea mecanică a unor teze depășite sau infirmate de viață, ca și unele manifestări de schematism, de șablonizare, de vulgarizare și de transformare în canoane a ideilor vii ale marxism-leninismului, deoarece toate acestea frînează gîndirea creatoare a cercetătorului și progresul științelor sociale.

Considerăm că cercetările de teren în toate științele sociale și cercetările sociologice în mod deosebit au de jucat un rol important în remedierea acestor neajunsuri, deoarece ele îndreaptă pe cercetător cu fața spre viață, spre realitățile epocii în care trăim. În locul unor construcții adeseori artificiale, cu ipoteze de lucru și concluzii rezultînd din diverse combinări de citate, contactul cu terenul îl stimulează pe cercetător la studierea experienței vii a maselor, care ele făuresc istoria. În cazul cercetărilor sociologice, înfăptuite prin observații în comun și prin gîndire colectivă în brigăzi mixte, reunind specialiști din domenii diferite, aceste avantaje se amplifică înlesnind studierea mai profundă, în întreaga lor complexitate, a proceselor care au loc în cursul transformării revoluționare a societății.

Fără îndoială, pentru ca cercetările sociale concrete să fie eficiente, să justifice eforturile considerabile materiale și de cadre pe care le implică, trebuie să aibă o orientare ideologică limpede, să se întemeieze pe o metodologie științifică, pe tehnici de lucru moderne, pe o metodică corespunzătoare. Pentru a sprijini cercetările care vor fi efectuate în anii viitori, prima problemă de sociologie înscrisă în proiectul de program unitar al cercetării științifice pe perioada 1966—1970 a fost formulată chiar în acest sens: „Perfecționarea metodologiei și tehnicilor de investigație în cercetările sociologice de teren". Lucrarea urmează să fie elaborată sub conducerea Centrului de cercetări sociologice al Academiei cu participarea unor catedre din învățămîntul superior, a Direcției Centrale de Statistică ,a unor instituții din sistemul Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, atrăgîndu-se bineînțeles la întocmirea ei și alți sociologi care ar putea aduce contribuția experienței lor.

Un alt aspect care se cuvine menționat atunci cînd ne referim la perspectivele deschise astăzi în fața cercetării sociologice privește însăși realitatea de investigat. Evident, cercetări sociologice se pot face și sînt necesare în orice societate și în orice etapă a existenței acesteia. Nici o epocă nu poate fi însă mai propice avîntului cercetărilor sociologice ca epoca unor profunde transformări revoluționare în întreaga viață economică, socială, politică și culturală a unei țări. Sub conducerea comuniștilor, le este dat generațiilor noastre să înfăptuiască cele mai profunde transformări cunoscute vreodată în istoria poporului român, să înfăptuiască „visurile cele mai cutezătoare ale înaintașilor" și să făurească un nou viitor patriei. Sub ochii noștri, cu participarea noastră, se înfăptuiește industrializarea României și are loc un larg proces de urbanizare; a apărut și se dezvoltă o nouă agricultură, cooperatistă, modernă; clasa muncitoare s-a eliberat de exploatare și a devenit clasa conducătoare a întregii noastre societăți, la sate s-a format o nouă clasă socială, omogenă, a țărănimii cooperatiste, s-a schimbat rolul intelectualității în societate; se desfășoară o amplă revoluție culturală, științifică și tehnică; are loc procesul de formare și dezvoltare a națiunii socialiste; se întărește statul socialist și se dezvoltă democrația socialistă prin participarea tot mai largă a maselor la conducerea treburilor obștești etc. Oricine își dă seama, chiar dintr-un asemenea tablou sumar, ce șir nesfîrșit de implicații sociale au toate aceste transformări și implicit ce cîmp nelimitat este deschis astăzi în fața investigațiilor noastre sociologice, ce cîmp fertil pentru afirmarea geniului creator al cercetătorilor care-și propun să studieze atent societatea noastră și să-i valorifice pe plan teoretic experiența.

Sîntem la începutul unei noi etape în dezvoltarea cercetărilor sociologice, inclusiv a cercetării sociologice a satului, la care m-am referit în mod particular în legătură cu aniversarea Muzeului Satului, fără a pierde însă din vedere că probleme tot atît de actuale și importante se pun și în domeniul sociologiei industriale și a vieții urbane, sociologiei culturii etc., probleme de care ne propunem să ne ocupăm cu alt prilej.

Pășim în această etapă cu convingerea profundă că sub îndrumarea partidului, sociologii români își vor uni forțele pentru, ca printr-o activitate susținută și perseverentă, să-și aducă întreaga contribuție de care sînt capabili la realizarea și în acest sector, a acelui înalt obiectiv fixat pentru întregul front științific al țării în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, la Congresul al IX-lea al P.C.R.: **„Dovedind îndrăzneală creatoare pentru deschiderea unor căi noi în cunoașterea naturii și societății, pentru abordarea unor probleme de înaltă valoare științifică și practică, ducînd mai departe tradițiile progresiste ale științei românești, oamenii noștri de știință vor spori aportul la îmbogățirea patrimoniului științific național și mondial".**

★

Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. și lucrările Congresului de constituire a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție reprezintă un ghid de seamă pentru ca cercetările de sociologie rurală să selecționeze din multitudinea de teme ce așteaptă să fie studiate, pe cele mai actuale menite să contribuie la mersul înainte al satului românesc în procesul de desăvîrșire a construcției socialiste. Subliniez acest lucru deoarece dacă în decursul procesului îndelungat de dezvoltare a sociologiei rurale românești, concepțiile, metodele tehnicile și temele de cercetare s-au schimbat, scopul lor practic îndreptat spre progresul satului (menționat încă de Ion Ionescu de la Brad) rămîne o cerință permanentă și tot mai actuală.

OBIECTUL CERCETĂRILOR DE SOCIOLOGIE RURALĂ: PROCESUL COMPLEX DE RIDICARE GENERALĂ A SATULUI

ÎN literatura de specialitate apar din cînd în cînd studii privind **problematica preocupărilor de sociologie rurală.** Un cercetător american — cu pasiunea tradițională în sociologia rurală americană pentru aprecierile cantitative — încerca să dea răspuns întrebării prin inventarierea temelor articolelor apărute în decurs de 7 ani în „Rural Sociology". Bineînțeles, el a putut determina astfel preocupările **unei reviste, într-o anumită perioadă** și nicidecum cîmpul necesar de investigații în sociologia rurală. Din acest punct de vedere este mult mai semnificativă o evaluare a lui Henri Mendras care, studiind tematica de cercetare dintr-un număr de țări europene, constată că aceasta diferă în funcție de situația social-economică specifică fiecărei țări [18]).

Într-adevăr, dacă acceptăm teza că obiectul sociologiei rurale este însăși realitatea socială rurală în întreaga ei complexitate, atunci trebuie să conchidem că direcțiile ei de cercetare și dezvoltare sînt determinate tocmai de această realitate, permanent diferențiată după țară, după orînduire, etapă a orînduirii etc.

Cîteva exemple ne vor ajuta, poate, să ne apropiem mai ușor de răspuns. Condițiile proprii agriculturii din S.U.A. au făcut ca sociologia rurală americană să se dezvolte în jurul problematicii fermei și fermierului. Condițiile proprii agriculturii din România în timpul regimului burghezo-moșieresc au făcut ca în centrul sociologiei rurale românești să stea satul cu toate relațiile dintre moșier sau arendaș și țărănime, dintre diferitele clase și pături sociale în care se stratifica țărănimea etc. Tot astfel, condițiile actuale ale agriculturii din România pun în mod firesc în centrul cercetărilor noastre de sociologie rurală cooperativa agricolă de producție — care reunește imensa majoritate a populației noastre sătești — cu tot ansamblul de relații care se dezvoltă în cadrul cooperativei, relațiile dintre cooperativă și unitățile de stat, relațiile intercoopeartiste etc.

Dacă cineva ar încerca să descrie transformările intervenite în satul românesc în anii puterii populare ,ar ajunge la concluzia că o enumerare sistematică devine imposibilă prin multitudinea și varietatea aspectelor care ar trebui menționate și ar fi nevoit, pînă la urmă, să recurgă la formulări metaforice: trecerea de la plugul cu tracțiune animală la tractor, de la opaiț la televizor, de la prezența omnipotentă și apăsătoare a moșierului, perceptorului cu toba sau jandarmului la adunarea generală a cooperativei care rezolvă pe baza democrației cooperatiste toate problemele unei mari gospodării cu mii de hectare ș.a.m.d. Dezvoltarea forțelor de producție din agricultură în procesul modernizării ei în ritm rapid; formarea clasei omogene a țărănimii cooperatiste, unită în muncă prin proprietatea comună asupra mijloacelor de producție; dezvoltarea învățămîntului, îmbunătățirea asistenței sanitare și ridicarea nivelului de cultură — în cadrul avîntului general al economiei naționale — schimbă din temelii atitudinea țărănimii, mentalitatea și comportamentele ei.

Toate acestea generează o infinitate de teme pentru cercetările de sociologie rurală. Nu delimitarea lor mi se pare ca atare esențială, ci precizarea unghiului din care urmează să fie analizate. Este evident că oricare dintre aspectele la care ne-am referi, luat separat, reprezintă obiectul de cercetare al unei anumite științe (economice, juridice, etice etc.); problema care se pune sociologiei rurale este nu de a repeta sau a se suprapune acestor cercetări, ci de a studia condiționările reciproce dintre diferitele laturi ale acestui PROCES SOCIAL COMPLEX DE RIDICARE GENERALĂ A SATULUI.

Evident, prin această optică specifică sociologiei ,atenția trebuie îndreptată în primul rînd spre fenomenele principale legate de procesul de formare a noii clase a țărănimii cooperatiste, de adîncirea democrației cooperatiste, de aspectele atît de complexe ale mobilității sociale la sate (în sensul larg al termenului de mobilitate spațială și profesională), de transformările în condițiile de muncă și de viață etc.

---

1) „Rural sociology in action", Roma, 1964, pag.7.

2) Citat după introducerea la „Agricultura română în județul Dorohoi", București, 1866, pag. I—II.

3) Op. cit. pag. VI—VII.

4) Agricultura română din județul Mehedinți, București, 1868, pag. 7.

5) Agricultura română în județul Dorohoi, pag. VII.

6) Trebuie să se aibe în vedere acest lucru, în special cînd se vorbește despre unele inspirații din doctrina lui Fr. Le Play în monografiile rurale din Romînia.

7) Pentru inițiativele oficiale se poate menționa, de exemplu chestionarul trimis în 1884 de Ministerul Agriculturii unui număr de 1280 persoane, alese cîte 40 de fiecare județ (cf. S. P. Radianu, Județul Bacău. Studiu agricol și economic, București, 1889. pag. 13 nota 2) sau monografiile de comune inițiate în 1903 de Vasile Lascăr. Pentru referințe asupra lucrărilor din această perioadă vezi: O Bădina, Dimitrie Gusti, București 1965, pag. 93—106 și Gh. Retegan „O fază nouă în cercetarea directă a realității economico-sociale din România" (Probleme Economice nr. 2/1958) și „Programul de cercetare monografică al lui A. V. Gîdei" (Viața economică, nr. 15/1965).

8) „Economia Națională" din 15 iulie 1885.

9) Op. cit.

10) „Revista Științifică" nr. 4/1876.

11) „Revista Științifică" din 1 noiembrie 1873.

12) „Munca" din 24 aprilie 1894.

13) „Lumea nouă" din 10 aprilie — 5 mai 1897.

14) „România Muncitoare" din 4—11 iunie 1906.

15) O prezentare mai detaliată a acestor monografii am făcut în articolele și notele: „Cercetările monografice în România". (Contemporanul din 9 și 23 august 1957); „O culegere de cercetări monografice". (Caiet de cercetări monografice, mai 1958); „Field Research Work as conducted by the Economic Research Institute of Academy" (The Rumanian Journal of Sociology, nr. 1/1962).

16) F.A.O. „Enquêtes rurales"; Manuel d'enquêtes sociologiques, Roma, 1957.

17) „Les sciences sociales et la politique des gouvernements", Paris, 1966, pag. 25.

18) Henri Mendras. Les études de sociologie rurale en Europe, Sociologia ruralis, 1960, Journal of the European Society for Rural Sociology, 1:15—34. Conf. Rural sociology in action, pag. 16—17.

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ECONOMIC

FORMĂ ORGANIZATĂ DE RIDICARE A PREGĂTIRII PROFESIONALE

de acad. Aurel AVRAMESCU

AM urmărit cu mult interes în coloanele revistei „Viața economică" dezbaterea problemei învățămîntului postuniversitar. Această discuție este de cea mai mare utilitate și prezintă largi semnificații, atît pentru învățămîntul propriu-zis și pentru dezvoltarea cercetărilor științifice, cît și pentru economia națională, pentru creșterea cadrelor de specialiști și diversificarea calificării acestora.

În condițiile contemporane, menținerea la nivelul mondial al progresului științei și tehnicii nu se poate face decît printr-o continuă informare, prin însușirea cunoștințelor noi, prin studiul neîncetat. Ritmul de dezvoltare a științei se caracterizează prin înzecirea cunoștințelor în orice domeniu de activitate în timp de 50 de ani, respectiv dublarea lor într-un deceniu. Acest ritm, contrariu de ceea ce s-ar putea crede, este constant și nu exploziv, același de 300 de ani de la Leibniz. Totodată, apar specialități și discipline noi, iar la granițele dintre cele învecinate există mereu tendința alcătuirii altora.

Nu este suficient studiul individual !

Ținerea la curent cu cele mai noi cuceriri, asimilarea acestui volum mare de informații, nu pot fi făcute în condiții satisfăcătoare numai prin studiu individual. Acesta cere o metodă deosebită și o disciplină de fier în organizarea eforturilor personale, dar chiar și în acest fel sistemul individual de instruire nu e scutit de avatarele iraționalității și irosirii ineficiente de timp și energie.

Absolvenții învățămîntului universitar nu au posibilitatea de a selecta din cantitatea imensă, torențială aș spune, de informații științifice pe acelea care urmează a fi inspectate în mod general de acelea care trebuie studiate în detaliu, pentru ca noile cunoștințe, axate pe scopul urmărit, să fie cît mai complexe și mai eficace. Numai puțini specialiști și-au putut însuși o metodă de informare curentă atît de eficientă încît să nu aibă nevoie de *forme raționale organizate pe plan colectiv* prin aplicarea metodelor de pedagogie modernă și de informatologie.

Problema învățămîntului postuniversitar depășește sfera de interese a desăvîrșirii individuale și capătă o importanță de masă și din punctul de vedere al orientării și dezvoltării pregătirii de cadre cu o calificare deosebită, spre domeniile în care există cerințe speciale din partea producției și a vieții.

Concepție, organizare, eficiență

Învățămîntul postuniversitar trebuie să fie foarte bine conceput, potrivit scopului urmărit.

Ne asociem întru totul opiniilor exprimate cu privire la *caracterul organizat* pe care trebuie să-l capete pregătirea postuniversitară. Este evident că perfecționarea specialiștilor din domeniul conducerii economiei — căci la aceștia se face referință în primul rînd — presupune un studiu sistematic, judicios și efectuat într-un timp suficient pentru acumularea cunoștințelor (1—2 ani); este indiscutabil că în numai 2—3 luni, la cît au apreciat unii participanți la discuții durata de studiu în învățămîntul postuniversitar, nu se vor putea transmite suficiente cunoștințe, nu vor putea fi însușite temeinic, astfel incit posesorul lor să fie capabil a lua cele mai potrivite decizii în variatele probleme pe care le ridică practica desăvîrșirii construcției noastre socialiste. În afară de un volum important de cunoștințe noi, este nevoie de reîmprospătarea și completarea anumitor noțiuni predate în facultate pe care se bazează noile progrese și direcții de dezvoltare ale științei și tehnicii, pentru ca acestea să poată fi urmărite logic și consecvent în desfășurarea lor. Ar fi greșit ca învățămîntul postuniversitar să se efectueze însă prin reeditarea sau rezumarea cursurilor care se țin în prezent în timpul facultății. Dimpotrivă, în învățămîntul postuniversitar trebuie reconsiderate selectiv numai *anumite capitole* din acele discipline care, în dezvoltarea lor ulterioară, au dus la aplicații sau realizări însemnate. Această alegere trebuie să țină seama de necesitățile prioritare ale construcției economice și de stat, de problemele ce trebuie rezolvate în ramurile economiei naționale.

În concluzie, *reîmprospătarea cunoștințelor urmează să se facă numai în măsura în care ele pot contribui la achiziționarea masei de noi cunoștințe care interesează.*

Alegerea tematicii cursurilor este în sine o problemă, dar calea de rezolvare nu poate fi decît în sensul cadrului de relații dintre învățămînt și nevoile economiei, culturii și statului.

Nu mai puțin grea este alegerea cadrelor de predare. Mulți dintre cursanții învățămîntului postuniversitar în anumite domenii au căpătat mai multe cunoștințe și experiență decît pot avea chiar unii lectori foarte buni, ceea ce este foarte firesc. De aceea, cadrele de predare trebuie luate dintre specialiștii care, datorită efortului lor de specializare, informării complete și contribuțiilor personale în rezolvarea unor probleme științifice și din activitatea de producție, dețin cunoștințele ultime despre cele mai noi rezultate și descoperiri în domeniul respectiv. Nu trebuie omiși nici specialiștii care s-au făcut cunoscuți la diverse manifestări științifice internaționale sau care au dobîndit cunoștințe speciale prin vizite documentare în alte țări.

Nu ar fi lipsit de interes ca *eficacitatea învățămîntului postuniversitar* să poată fi măsurată direct prin rezultatele activității absolvenților întorși la locul de producție, oglindite în raționalizări, idei organizatorice, procedee noi etc.

LICEELE ECONOMICE. CULTURĂ ȘI SPECIALIZARE

ÎNFIINȚAREA liceelor economice, în cadrul liceelor de specialitate care urmează să ia ființă conform sarcinii trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R., a suscitat numeroase și interesante dezbateri în presa noastră. Acestea atestă interesul lucrătorilor din domeniul învățămîntului ca și al practicii noastre economice, pentru o problemă de prim ordin : **formarea cadrelor de specialiști cu pregătire medie.**

Exprimînd o necesitate reală pentru economia noastră națională (conform unui studiu întreprins, la 1 iunie 1964 numai 24% din posturile care cereau pregătire economică medie erau ocupate de cadre cu pregătire corespunzătoare), organizarea lor pune probleme dificile și complexe, de a căror rezolvare judicioasă depinde reușita deplină a acestei acțiuni.

Suplețe în pregătire

O problemă foarte importantă vizind conținutul activității viitoarelor licee economice o constituie profilarea lor. În această privință s-au exprimat două **păreri : prima, să se organizeze licee** economice cu secții profilate pe contabilitate, planificare-statistică, finanțe, comerț, merceologia produselor industriale și merceologia produselor alimentare, iar **a doua**, să se organizeze licee economice cu profil mai larg, care să ofere o pregătire economică de bază. În ceea ce mă privește, sînt adeptul celei de-a doua păreri, bazindu-mă pe o serie de considerente, pe care le voi expune mai jos.

La nivelul mediu, cadrele economice îndeplinesc funcții pentru care este necesar să aibă în primul rînd o pregătire economică teoretică temeinică (metodele practice de lucru fiind mult mai ușor de însușit decît în specialitățile tehnice). Pentru rezolvarea aspectelor practice ale muncii, absolvenții bine pregătiți teoretic se adaptează ușor la locul de muncă, avînd la îndemînă materiale legislative și metodologice specifice (instrucțiuni, îndrumătoare, indicații metodologice etc.).

Este știut că liceele economice vor trebui să asigure acoperirea necesarului de cadre medii economice din toate întreprinderile și instituțiile, de pe tot teritoriul țării. Experiența a arătat că uneori cadrele medii și superioare nu lucrează în specialitatea strictă, îngustă în care s-au pregătit, ci în specialități înrudite sau uneori chiar diferite. Atari situații au apărut în procesul de repartizare și de asigurare a stabilității în muncă a cadrelor, în funcție de interesele lor personale sau de necesitățile economiei noastre în continuă dezvoltare. Profilarea mai largă a cadrelor economice medii ușurează de asemenea posibilitatea organizării școlilor în toate regiunile și în unele raioane mai dezvoltate. Ea va asigura cu cadre necesare toate întreprinderile și instituțiile, diminuînd deplasările de elevi dintr-o regiune în alta, precum și necesitățile de internate, care comportă investiții în plus. În concluzie o pregătire exagerat îngustată poate limita în mod nejustificat posibilitățile de utilizare a forței de muncă calificate în cadrul economiei naționale.

O simbioză strict necesară

Elaborarea unor planuri de învățămînt pentru liceele economice, corespunzător cu necesitățile actuale și de perspectivă ale dezvoltării societății socialiste, impune luarea în considerare a două elemente fundamentale. Este vorba, în primul rînd, de asigurarea unei culturi generale satisfăcătoare. După părerea mea, această pregătire nu trebuie să fie inferioară nivelului de cunoștințe dobîndite în liceele teoretice. În al doilea rînd, este necesar să se asigure o pregătire temeinică în disciplinele economice de bază, care să ofere absolvenților posibilitatea de a se adapta cu ușurință, în scurt timp, la orice loc de muncă din întreprinderi sau instituții, pentru care se cere studii medii.

Cum putem ajunge să satisfacem aceste două necesități ? Evident că în cadrul unui învățămînt cu o durată de 4 ani, așa cum s-a preconizat de către unii, nu este posibilă o îmbinare satisfăcătoare a cunoștințelor de cultură generală cu cele de specialitate, dezvoltarea acestora din urmă neputîndu-se efectua decît prin diminuarea pregătirii de cultură generală. De aceea, consider că pentru atingerea acestui scop trebuie să se aibă în vedere o durată de cinci ani. În acest caz se va putea realiza mai ușor predarea și în liceele economice a unor cunoștințe temeinice de matematică, de limba și literatură română, de chimie, geografie, istorie, fizică ș.a., ca și a unor noțiuni de biologie, psihologie, logică etc.

Pentru orientare, sugerez să se analizeze schița de mai jos a planului de învățămînt.

Amploarea crescîndă a folosirii mașinilor de evidență, calcul și a metodelor matematice în economie, la care participă și cadrele medii economice, solicită o pregătire matematică temeinică. În acest scop, am propus ca matematica să se predea într-un volum de ore aproximativ egal cu cel de la liceele de cultură generală.

În ceea ce privește obiectele de specialitate, cred că trebuie să se aibă în vedere îndeosebi : economia politică, cu un număr dublu de ore decît la liceele de cultură generală, organizarea și planificarea întreprinderilor, noțiuni de planificarea economiei naționale, contabilitate, statistică, finanțe, drept, analiza economică a activității întreprinderilor și stenodactilografia.

Noile licee economice vor da, atît pregătire medie de cultură generală, ca și liceele teoretice, cît și pregătire profesională medie, avînd caracterul de **școli integrate**, în timp ce școlile tehnice profesionale vor avea un **caracter complementar.**

Dezvoltarea deprinderilor practice

Pentru a crea și dezvolta deprinderile practice necesare, consider oportun ca elevii, mai ales în ultimii doi ani de școală, să elaboreze **lucrări practice (monografii) în școală și acasă**, sub supravegherea directă a cadrelor didactice. De asemenea, la sfîrșitul fiecărui an școlar, s-ar putea organiza practica în întreprinderi timp de două săptămîni, adică în total 10 săptămîni (față de 15 săptămîni prevăzute pentru practică în planurile școlilor tehnice, existente), pentru familiarizarea cu lucrările și viața colectivului de muncă din întreprindere.

Obiectele de studiu	Total ore pe obiecte și ani de studii					Total ore liceu econ.	Total ore la liceu de cult. generală
	I 33 ore	II 33 ore	III 34 ore	IV 36 ore	V 34 ore		
1	2	3	4	5	6	7	8
I. *Obiecte de cultură generală*							
1. Limba și literatura română	93	93	93	93	—	372	396
2. Limba modernă (în continuare)	62	62	62	62	62	310	396
3. A doua limbă modernă	62	62	62	62	62	310	396
4. Limba latină	62	—	—	—	—	62	66
5. Istoria	62	62	62	62	—	248	264
6. Psihologia	—	—	—	31	—	31	33
7. Logica	—	—	—	31	—	31	33
8. Economia politică	—	—	124	—	—	124	66
9. Socialism științific	—	—	62	—	—	62	66
10. Matematica	124	124	155	124	124	651	660
11. Fizică și lucrări de laborator	124	124	—	—	—	248	462
12. Chimia	124	124	—	—	—	248	264
13. Biologia	62	62	31	—	—	155	231
14. Geografia	62	62	—	62	—	186	198
15. Desenul	31	31	—	—	—	62	66
16. Muzica	31	31	31	—	—	93	99
17. Ed. fizică	62	62	62	62	62	310	264
18. Dirigenția	31	31	31	31	31	155	132
*II. Obiecte de specialitate *)*							
1. Org. și planificarea întreprinderilor	—	62	62	62	62	248	255
2. Planificarea econom. naționale	—	—	—	—	31	31	—
3. Tehnologia principalelor ramuri	—	—	93	93	—	186	124
4. Merceologie	—	—	—	62	62	124	560
5. Contabilitate	—	—	62	93	186	341	610
6. Statistica	—	—	62	62	62	186	143
7. Dreptul	—	—	62	31	31	124	143
8. Finanțe (finanțele întreprinderilor, bugetul de stat, tehnica bancară)	—	—	—	62	124	186	280
9. Analiza economică a activ. întreprinderilor	—	—	—	—	124	124	125
10. Stenodactilografia	31	31	31	31	31	155	—

*) La această grupă de materii, comparația (datele din coloana 8) se referă la orele respective predate la școlile profesionale economice de 2 ani.

Folosirea experienței dobîndite de învățămîntul nostru mediu ca și a tradiției existente în țara noastră în domeniul învățămîntului profesional, a priceperii cadrelor noastre didactice vor duce cu siguranță la rezolvarea optimă a acestei acțiuni dificile, dar de incontestabilă utilitate.

Petre BURLOIU
director adjunct în C.S.P.

CURIER

■ În ziua de 31 mai a.c. a avut loc ședința Consiliului Științific al Institutului de cercetări economice al Academiei care a discutat lucrările : (1) **„Caracteristici generale și tendințe principale ale comerțului mondial capitalist în anii de după al doilea război mondial"**, autori : dr. Iosif Anghel și Sorica Sava ; (2) **„Criterii de clasificare a țărilor slab dezvoltate după nivelul dezvoltării lor industriale"**, autor : Maria Desmireanu ; (3) **„Rolul sectorului de stat în țările în curs de dezvoltare"**, autori : dr. docent Ion Veverca și N. Mihăileanu.

La discuții au participat tov. Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului de cercetări economice, I. Rachmuth și Gh. Zane, membri corespondenți ai Academiei, dr. N. Belli, dr. M. Horovitz, I. Burstein, I. Lemnij, dr. C. Iacobovici, dr. Gh. Dobre, C. Grigorescu.

Vorbitorii au reliefat contribuția autorilor la cunoașterea temelor puse în discuție făcînd totodată o serie de sugestii pentru definitivarea lor.

Consiliul Științific a adoptat măsuri pentru valorificarea lucrărilor analizate.

■ La Moscova a apărut postum ediția a doua, refăcută și completată, a lucrării lui V. S. Nemcinov, **Ekonomiko - matematiceskie metodî i modeli** (Metode și modele economico-matematice), Editura Misli, 1965, 478 pag. In afara îmbunătățirilor redacționale ale textului primei ediții, aduse de către autor în urma observațiilor cititorilor, cartea cuprinde un nou capitol : **Un model static al diviziunii sociale a muncii,** terminat dar nu redactat în formă definitivă. Prin noțiunea „model al diviziunii sociale a muncii", Nemcinov a înțeles sistemul modelelor producției planificate optime, ale circulației, formării prețurilor și repartiției produsului social.

■ Lucrarea **Foundations of British Monetary Policy** (Temeliile politicii monetare britanice) de M. J. Artis (Oxford : Basil Blackwell, 1965, 114 pag.) descrie activitatea diferitelor tipuri de instituții care alcătuiesc piețele financiare și monetare ale Londrei : băncile de clearing, piața scontului, casele de acceptare, casele de emisiune, comitetul emisiunilor de capital, companii de asigurare, trusturi de investiții, societăți de construcții, societăți de închiriere-cumpărare și alte asemenea instituții.

■ Dr. A. Gosh de la Departamentul economic al Universității din Calcutta a aplicat într-un studiu recent programarea liniară la probleme din industria cimentului în scopul obținerii unor modele optime pentru industrie cu cele mai favorabile costuri. Studiul său **Efficiency in Location and Interregional Flows, The Indian Cement Industry during the Five Year Plans 1955-1959,** Amsterdam, 1965, 102 pag., se încheie cu o discuție generală referitoare la posibilitatea unui model multisectorial, multiregional care să trateze problemele dezvoltării regionale la nivel național.

SESIUNE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

30 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA MUZEULUI SATULUI

ÎN ziua de 30 mai a.c. a avut loc, sub egida Comitetului național de sociologie, a Comisiei de științe economice și cercetări sociologice a Consiliului Național al Cercetării Științifice, a Secției de științe economice și cercetări sociologice a Academiei și a Consiliului muzeelor din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, o sesiune de comunicări științifice, cu prilejul împlinirii a 30 de ani de la înființarea Muzeului Satului.

In cadrul comunicărilor caracterul, specificul și sensul dezvoltării Muzeului Satului au fost evidențiate în contextul analizei experienței pozitive a Școlii monografice de la București, a cercetărilor sociologice de teren din anii regimului democrat-popular și a obiectivelor actuale în domeniul cercetării sociologice.

Cuvîntul de deschidere a sesiunii a fost rostit de Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă.

In comunicarea **„Școala monografică de la București și cercetarea sociologică a satului"**, conf. univ. dr. **Ovidiu Badina** a făcut o analiză multilaterală a metodelor de cercetare folosite de echipele complexe de sub conducerea profesorului Dimitrie Gusti înainte și după 23 August 1944, **Prof. H. H. Stahl** a dezvoltat în comunicarea **„Importanța științifică și originalitatea Muzeului Satului"** concepția prof. Gusti referitoare la Muzeul Satului ca „muzeu social" și a subliniat superioritatea ei în raport cu ideile sociologului francez din veacul trecut **F. Le Play** și cu creațiile muzeale de acest gen din alte țări. In comunicarea **„Dezvoltarea Muzeului Satului în anii puterii populare", Gheorghe Focșa,** directorul Muzeului Satului, a evidențiat creșterea substanțială ca amploare a muzeului, cît și elementele noi de concepție ce și-au găsit întruchiparea muzeistică după 23 August 1944 pe linia etnografică și sociologică. Sociologul **Octavian Neamțu** a relevat în comunicarea **„Realități ale satului românesc oglindite în lucrările Școlii monografice de la București"**, caracterul militant al sociologiei lui Gusti, axat pe convingerea că „adevărul sociologic îndeamnă la acțiune". Momentul cînd realitatea social-economică se reflectă mai pregnant în studiile școlii monografice este apreciat pozitiv — menționa autorul — și de revista ERA NOUĂ — cu orientare marxistă. In comunicarea **„Transformări în viața satului reflectate în cercetările sociologice românești", Vasilescu Marinache,** director la Direcția Centrală de Statistică, a analizat rezultatele cercetărilor sociologice efectuate în anii regimului democrat-popular, punînd în lumină profundele schimbări progresiste în viața materială și culturală a satului nostru actual.

In încheierea sesiunii, în comunicarea **„Obiectivele actuale în domeniul cercetării sociologice a satului", Costin Murgescu,** membru corespondent al Academiei, președintele Comisiei de științe economice și cercetări sociologice a Consiliului Național al Cercetării Științifice, a dezvoltat, în lumina hotărîrilor Congresului al IX-lea al partidului, ideea necesității extinderii, pe baza experienței românești și mondiale, a cercetărilor sociologice de teren, evidențiind direcțiile în care ele urmează să se desfășoare.

MERCUR PRINTRE MUZE

PRESA ITALIANĂ LA RĂSCRUCE

ÎN mai multe rînduri am avut prilejul să ne ocupăm în aceste coloane de situația presei din diferite țări occidentale. În comparație cu ceea ce se întîmplă în Anglia, Franța, Germania Occidentală sau în țările scandinave, presa italiană prezintă pe lîngă unele trăsături asemănătoare și aspecte deosebit de caracteristice.

Mai întîi, trăsăturile comune. Și în Italia, ca și în restul Occidentului, numărul ziarelor și în special al cotidienelor continuă să scadă în mod permanent. Printre cele mai recente dispariții de gazete poate fi citată cea a lui „Il Corriere Lombardo" din Milano, ziar influent, cu orientare conservatoare, aparținînd marelui consorțiu al companiilor de materiale de construcții „Italcementi", ca și contopirea, tot la Milano, a celor două mai importante cotidiene economice italiene „Il Sole" și „24 Ore", ambele controlate de asociația marii industrii, așa-numita „Confindustria". Alte ziare, ca de pildă, „Il Popolo" sau „Il Momento-Sera" se zbat în mari dificultăți.

Și în Italia, ca și în restul Occidentului, ziarele și în special cotidienele, au de înfruntat concurența puternică a televiziunii, mai ales în ce privește publicitatea, adică tocmai în domeniul fundamental din punct de vedere economic. Dacă încă în 1960 din 48 miliarde lire cheltuite pentru publicitate, presa a absorbit 34 miliarde, adică circa 70%, dintre care jumătate revenea cotidienelor și jumătate revistelor, în 1965, partea cotidienelor — deși crescută în valoare absolută cu peste 50% — nu mai reprezenta decît 17% din total, fiind cu mult depășită de încasările televiziunii și ale revistelor ilustrate.

Dar, dacă acestea sînt fenomene comune și altor țări, altele dau presei italiene o notă aparte. În primul rînd, în Italia apar, proporțional cu celelalte state occidentale, mult mai multe ziare. Numai cotidiene sînt peste nouăzeci. Dar, marea lor majoritate sînt ziare cu tiraje mici sau foarte mici. Unele cotidiene nu vînd mai mult de 5—10 mii exemplare pe număr ; numai zece dintre ele au un tiraj care depășește 100 000 exemplare. Cel mai mare ziar italian, „Corriere della Sera", are un tiraj de 500 000 exemplare, în timp ce în Anglia, țară cu o populație aproximativ egală cu cea a Italiei, principalul cotidian are peste 5 milioane de exemplare. Aceste cifre pot fi corelate cu cele care stabilesc că Italia ocupă unul din ultimele locuri din Europa Occidentală în ce privește numărul de ziare vîndute la suta de locuitori (10,1 în comparație cu 50,6 în Anglia, 30,7 în R.F.G., 25,2 în Franța etc.). În același timp, — e bine de precizat — Italia se află aproximativ la nivelul celorlalte țări vest-europene în domeniul răspîndirii radioului și a televiziunii, iar în ce privește frecvența medie pe persoană la cinematograf, chiar pe primul loc.

În al doilea rînd, spre deosebire de ce se întîmplă în restul lumii occidentale, ziarele locale au in Italia o situație destul de precară și nu reușesc să canalizeze nici un aflux mare de cititori, nici o cotă însemnată din cheltuielile de publicitate. Dimpotrivă, în ultimii ani a crescut ponderea ziarelor pe care le-am putea numi „centrale", adică a celor care apar la Roma și în cele două „capitale economice", Milano și Torino.

În al treilea rînd, deosebirea tot mai netă, pe care o întîlnim în tot Occidentul între ziarele informative de masă și așa-zisele ziare „serioase", destinate „elitei", se manifestă în Italia într-o măsură foarte redusă. În mod tradițional, toate cotidienele italiene publică articole, comentarii, analize și nu vor să se mulțumească cu un rol pur informativ. Italia este singura țară occidentală în care tirajul cel mai mare este realizat tocmai de cel mai caracteristic ziar „serios", „Corriere della Sera". Se știe că în alte părți ziare de acest tip, ca de pildă, „New York Times" „Le Monde", „Frankfurter Allgemeine" au tiraje restrînse.

În sfîrșit, în Italia, procesul de constituire al unor mari monopoluri de presă este oarecum rămas în urmă, principalele ziare burgheze depinzînd direct de concernele industriale sau bancare. Astfel, „Corriere della Sera" este în fapt un organ al Confindustriei, „La Stampa" aparține Fiat-ului, „Il Giorno" — companiei publice E.N.I. (Ente Nazionale Idrocarburi).

Această situație, pe care am prezentat-o sumar în rîndurile de mai sus, se explică prin existența în societatea italiană contemporană a unor fenomene complexe, determinate de existența paralelă și deseori contradictorie a unor structuri capitaliste moderne (exprimate, de pildă, printr-un înalt grad de concentrare în anumite ramuri) și a altora învechite, legate mai ales de seculara rămînere în urmă a sudului. Din această pricină, presa italiană, în ansamblu bine făcută și compusă la un nivel publicistic ridicat, nu a urmat decît parțial sau într-un ritm mai scăzut anumite procese, anumite tendințe astăzi larg generalizate în lumea occidentală. În același timp, aceste tendințe, în esență caracteristice capitalismului monopolist dezvoltat, contracarate dinspre „dreapta" de structurile vechi de care aminteam, sînt contracarate și dispre „stînga" de puternica opinie publică progresistă din Italia (inclusiv de puternica presă democrată și muncitorească) care caută alte căi decît acele de tip „american" pentru a crea o presă modernă, populară în adevăratul sens al cuvîntului.

H. DONA

„PORTRET DE ȘOMER"

Permanența unei preocupări sociologice în S. U. A.

RAPORTUL președintelui Statelor Unite cu privire la forța de muncă (1966 Manpower Report), prezentat nu de mult Congresului, stăruie asupra reducerii proporțiilor șomajului în economia americană. Pe ansamblul anului 1965, se arată în raport, șomerii au reprezentat 4,5% din totalul forței de muncă — cifra anuală cea mai scăzută din 1957 încoace.

175 de milioane

În expresie absolută, șomerii formează însă, în continuare, o mare armată numărînd în jurul a 3 milioane de oameni. Calcule referitoare la anul 1964, efectuate de Departamentul Muncii al S.U.A., arată că s-au pierdut din cauza șomajului 175 de milioane de săptămîni-om de lucru. Pierderea este socotită egală cu numărul de săptămîni-om complete, prestate în trei din ramurile industriale principale ale economiei americane — siderurgia, industria de autovehicule și construcția de mașini electrice. Nu e de mirare că în numeroase lucrări editate în S.U.A. se discută posibilitatea utilizării mai bune a forței de muncă pentru menținerea unui ritm satisfăcător de creștere a producției. Pe de altă parte, se impune atenției permanența unei preocupări — determinată evident, înainte de toate, de persistența fenomenului — pentru incidența șomajului în diferitele pături ale populației, situația materială a șomerilor înainte și în timpul perioadei de inactivitate, posibilitățile de revenire printre cei ocupați etc.

Șomaj voluntar ?

Anchete ample întreprinde în ultimii ani în această direcția Departamentul Muncii al S.U.A. Publicația sa, MONTHLY LABOR REVIEW a tipărit recent (vol. 89, nr. 1) o sinteză a constatărilor făcute în cursul ultimei dintre aceste anchete. Concluziile ei trebuie desigur privite cu rezerve, înainte de toate, din cauza unei îngustări mai mult sau mai puțin arbitrare a sferei de cuprindere : metodologia folosită de serviciile Departamentului Muncii face îndeobște distincție între ceea ce se cheamă, în terminologia keynesistă, „șomaj voluntar" și „șomaj involuntar" și elimină astfel din cîmpul de observare în special categorii foarte dezavantajate de lucrători potențiali — persoane mai vîrstnice, femei, tineri. Nu mai puțin, ancheta rămîne interesantă, începînd chiar cu o considerație care pare să-i fi călăuzit pe autori și care e astfel formulată în sinteza amintită :

„Pentru muncitorul individual și pentru familia sa, șomajul poate fi orice — de la un inconvenient temporar pînă la o criză de proporții zguduitoare... De prea multe ori statistica șomajului este privită în lumina uneia din aceste două extreme : ca și cum ar fi vorba numai de oameni aflați temporar între două posturi bine plătite sau numai de persoane care trăiesc în sărăcie continuă. Or, seriozitatea șomajului pentru individ nu poate fi evaluată decît în contextul situației sale economice de ansamblu. Durata șomajului său, frecvența cu care este lovit de șomaj, numărul persoanelor pe care le întreține, cîștigurile sale atunci cînd lucrează, abilitatea sa în căutarea și găsirea unei slujbe noi, toate au o influență directă asupra gravității situației atunci cînd cineva rămîne fără lucru".

Coborîre pe scara profesională

Trăsături marcante ale „Portretului de șomer" (titlul sintezei din MONTHLY LABOR REVIEW) rezultă tocmai din urmărirea unor astfel de aspecte. Cu privire la durata șomajului, de pildă, se arată că în momentul efectuării anchetei, din totalul persoanelor în vîrstă de cel puțin 18 ani și cu un șomaj de cel puțin 5 săptămîni în anul calendaristic precedent, peste o treime rămăseseră fără lucru timp de 27 de săptămîni sau mai mult. Aproape jumătate din numărul celor neocupați în momentul anchetei avuseseră de lucru în cursul celor 4 luni premergătoare, dar 15% dintre ei nu lucraseră de loc în ultimele 12 luni. În privința cîștigurilor în locurile de muncă găsite după o perioadă de șomaj, ancheta a arătat că într-o perioadă de trei ani, salariul celor cu perioade de șomaj a rămas de fapt neschimbat între primul și ultimul post deținut (ceea ce înseamnă un regres nu numai relativ, față de celelalte categorii de salariați, dar și absolut, ca urmare a creșterii prețurilor), iar salariul la ultimul loc de muncă era cu aproape 10% mai mic decît cel de la locul de muncă cel mai bun deținut în intervalul de trei ani.

Ancheta demolează și prin alte date teza care revine mereu, în special în presa patronală, și după care vina pentru proporțiile șomajului au purtat-o și salariile prea mari cerute de muncitori. Cei în căutare de lucru cereau, în medie, un salariu caracterizat în materialul de sinteză ca „situat de-abia peste nivelul de sărăcie" și în orice caz mai mic decît cîștigul mediu de la locul de muncă cel mai bun ocupat în cei trei ani premergători. De altfel, ancheta a relevat și o tendință de coborîre a celor afectați de șomaj pe scara profesională. S-a constatat o ușoară mișcare de la profesiunile calificate și semicalificate din industrie spre comerț, servicii și muncă necalificată în agricultură, ca și o mișcare netă de la industrie și transporturi la servicii și agricultură (ramuri cu salarii mai mici).

Și sub un alt aspect, „mobilitatea" e denegăduit : ancheta, relevînd că muncitorii privesc cu aprehensiune plecarea dintr-o localitate în alta — oricît de lungă ar fi perioada de șomaj —, din cauza implicațiilor morale și materiale dureroase, constată totuși că 55% din șomeri sînt dispuși să facă și acest pas.

Dacă includem „recidiviștii"

Incidența șomajului a fost urmărită cu atenție, pare-se, de autorii anchetei. Ei au constatat că cei 5 milioane de capi de familie rămași fără lucru într-un moment sau altul al perioadei de care se ocupă ancheta, aveau de întreținut — incluzîndu-i pe ei înșiși — 19 milioane de persoane (soție, copii sub 18 ani etc.). În total, șomerii și persoanele în grija lor reprezentau 26 de milioane de suflete.

După date mai noi și mai complete (Work Experience of the Population, MONTHLY LABOR REVIEW, vol. 89, nr. 2), în 1964 au avut cel puțin o perioadă de șomaj 14 052 000 de oameni, adică 16,2% din totalul acelora care au lucrat sau au căutat de lucru în decursul anului. Dacă includem și „recidiviștii", la cifra menționată se adaugă : 2 342 000 de persoane care au avut două perioade de șomaj și cel puțin 2 413 000 × 2 = 4 826 000 de persoane cu trei sau mai multe perioade de șomaj. Numărul total al celor afectați de șomaj va fi deci de 14 052 000 + 2 342 000 + 4 826 000 = 21 220 000 de oameni, și aceasta fără membrii de familie.

Preocuparea pentru întocmirea unui „portret de șomer" cît mai detaliat este inteligibilă în lumina acestor cifre. Din păcate însă, grija pentru detalii nu poate înlocui în pictură profunzimea psihologică, iar în cazul de care ne ocupăm nu poate suplini căutarea în adîncime a cauzelor fenomenului.

S. DĂNESCU

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE—BRĂILA

PRODUCE:

1. Celofibre:
   — tip bumbac.
   — tip lînă.
2. Rețele cord de mare rezistență.
3. Celofan nelăcuit.
   Celofan confecționat în pungi de diferite dimensiuni pentru ambalaj.
4. Sulfat de sodiu.
5. Sulfură de carbon.

INTREPRINDEREA DE PREFABRICATE DIN BETON-CRAIOVA

Calea Severinului nr. 170, telefon 5162

vinde din stoc fără repartiție:

- tuburi precomprimate de rezistență și de canal, cu diametrul de 600 mm, 800 mm și 1000 mm.
- dale exagonale.

INTREPRINDEREA

FLARO

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

— Superfosfat pulbere
— Superfosfat granulat

PENTRU INDUSTRIE:

— Acid sulfuric
— Acid sulfuric chimic pur
— Fluosilicat de sodiu
— Fluorură de sodiu
— Acid fluosilicic 20%
— Utilaj chimic

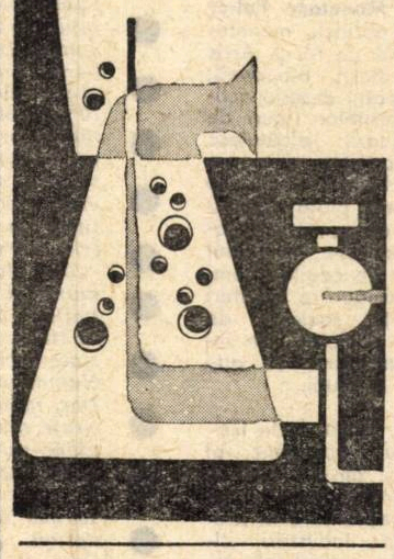

INTREPRINDEREA DE ECHIPAMENT METALIC PENTRU BINALE

ORADEA

PRODUCE:

- echipament metalic pentru binale ca: broaște îngropate de siguranță; broaște îngropate cu cilindru de siguranță; broaște aplicate cu cilindru de siguranță: lacăte diverse.
- echipament metalic pentru mijloace de transport; piese și subansamble pentru vagoane de călători: piese pentru locomotiva Diesel electrică și hidraulică; piese auto

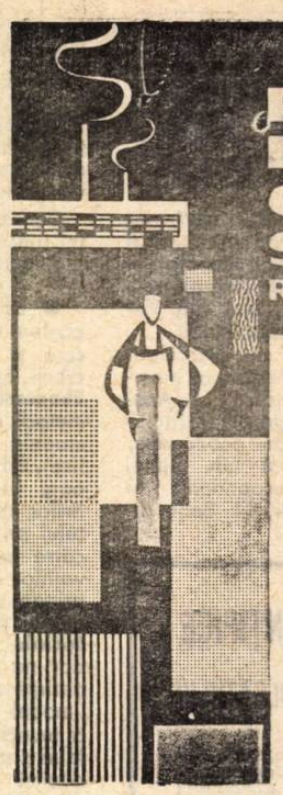

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

livrează fără repartiție:

- GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.

Caracteristici: lățime 120–140 cm
lungime 160–200 cm

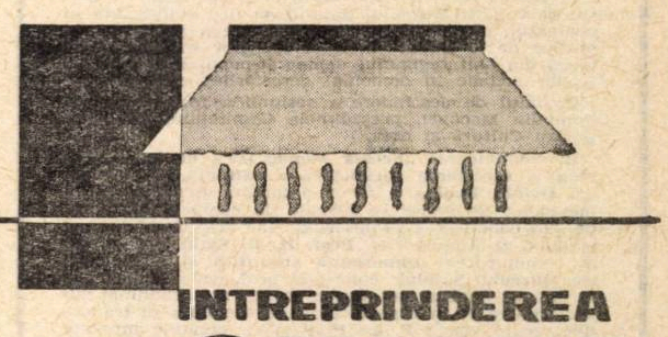

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIȘOARA

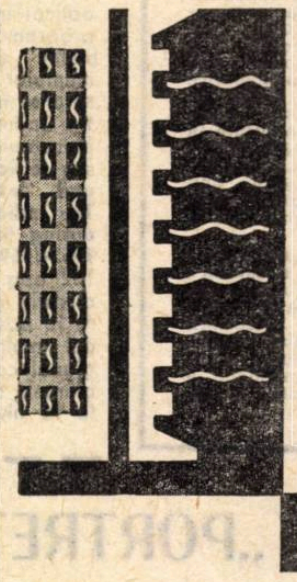

str. Circumvoluțiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N. elemente după comandă.

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

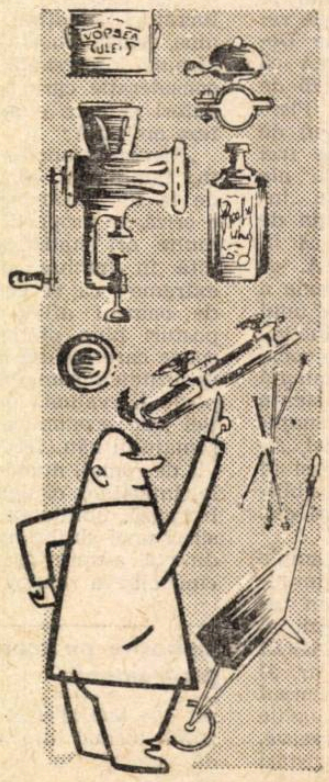

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și biciclete de 50 și 100 g ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

BALANȚA DE PLĂȚI TEHNOLOGICĂ

O noțiune nouă economică este exprimată prin termenul de „balanță tehnologică". Unele implicații ale balanței tehnologice în dezvoltarea industrială fac obiectul unui articol din THE TIMES, din care reproducem parțial :

„Este sigur că progresele tehnologice vor juca în anii viitori un rol tot mai important în balanța comercială. În acest context, balanța de plăți tehnologică constituie un important indicator pentru viitor — ea reprezintă diferența dintre ceea ce plătește și ceea ce încasează o țară pentru patente, licențe și cunoștințe tehnice. «Nu poate încape îndoială că Statele Unite dispun de un excedent masiv și din ce în ce mai mare, în timp ce țările Europei Occidentale înregistrează un important deficit, care se datorește în cea mai mare parte tranzacțiilor lor cu Statele Unite», scrie OBSERVER, publicația Organizației pentru colaborare și dezvoltare economică într-un număr închinat științei. Unul din articolele principale se ocupă de constatările unui studiu întreprins pentru O.C.D.E. de către Institutul Național de Economie și Cercetări Sociale (al Angliei).

Se apreciază că raportul dintre plăți și încasări este de 2,7 pentru Franța și R.F.G., dar de 4,8 și respectiv 5,0 pentru tranzacțiile acestora cu Statele Unite. Pentru Anglia, raportul dintre plăți și încasări în schimburile cu Statele Unite a fost de 5,1 în 1961, dar balanța cu celelalte țări a fost probabil mai favorabilă decît în cazul R.F.G. sau Franței. Într-adevăr studiul apreciază că balanța Angliei este probabil excedentară atît cu R.F.G. cît și cu Franța.

● Emigranți de inaltă valoare

Situația este agravată de binecunoscutul exod al savanților. În această privință, Anglia are cel mai mult de suferit, dintre țările Europei, dacă socotim numărul oamenilor de știință care emigrează. Situația apare ceva mai bună dacă numărul oamenilor de știință care părăsesc țara este comparat cu acela al licențiaților în științe și inginerie care ies în fiecare an din institutele de învățămînt superior. Dar această comparație nu este atît de încurajatoare pe cît s-ar părea, deoarece calitatea oamenilor de știință atrași dincolo de Atlantic, este de obicei foarte înaltă.

Ritmul progresului tehnologic în orice țară este determinat, desigur, de măsura în care ea dispune de resurse financiare și de oameni pentru cercetări. În privința numărului de cercetători, O.C.D.E., apreciază că în 1962, la fiecare 1 000 persoane lucrau în acest domeniu 10,4 în America, 6,1 în Anglia, 4,6 în Europa Occidentală luată în ansamblu (incluzîndu-se numai Belgia, Franța, R.F.G., Olanda și Anglia) — și între 7,3 și 10,4

THE TIMES

în Uniunea Sovietică... Anglia apare, așadar, cu cea mai ridicată proporție de efective științifice din Europa Occidentală, dar mult sub nivelul Statelor Unite sau al U.R.S.S.

O imagine asemănătoare apare în ce privește cheltuielile, S.U.A. și U.R.S.S. alocînd pentru cercetări și dezvoltare proporțional mai mult decît celelalte țări, și incomparabil mai mult ca valoare absolută...

Amploarea diferenței existente între capacitățile științifice și tehnice ale celor două mari puteri (Statele Unite și Uniunea Sovietică) și cele ale Europei Occidentale, chiar considerată ca un întreg, este formidabilă. Rămîne îndoielnic dacă această diferență va putea fi înlăturată într-un viitor previzibil. Amploarea efortului în domeniul cercetărilor depinde în mare măsură de personalul științific disponibil și în această privință Europa Occidentală a rămas cu mult în urma S.U.A. și a Uniunii Sovietice.

● O triplă diviziune a lumii

Publicația O.C.D.E. — OBSERVER — atrage atenția că situația nu va fi neapărat îmbunătățită prin transferarea unei mai mari proporții a acestor oameni prețioși spre domeniul cercetărilor, întrucît ar putea avea de suferit alte sectoare vitale ca ,de exemplu, acela al învățămîntului și al conducerii întreprinderilor. Numai 20% din «stocul» de personal științific este folosit pentru cercetări in Europa Occidentală, față de o treime în Statele Unite, dar numărul celor care pot fi destinați acestui scop depinde, desigur, într-o oarecare măsură de numărul absolut de cadre pe care le avem la dispoziție.

Această analiză ridică unele probleme dificile pentru politica actuală și pentru dezvoltarea viitoare a comerțului mondial. Efectele au și fost văzute în Anglia în mod deosebit de clar în domeniul industriei «britanice» de avioane, și mai tîrziu a industriei «britanice» de mașini electronice de calcul. Se pare că ne îndreptăm spre o triplă diviziune economică a lumii, cei superindustrializați, cei industrializați și cei în curs de dezvoltare, cu problemele valutare rezultate pentru aceștia din urmă din obligația de a rambursa marile puteri care au acordat ajutor. Așa cum a rezultat în mod clar în cazul țărilor în curs de dezvoltare, problemele valutare se pot adeseori agrava în felul acesta — și acest lucru va putea fi din ce în ce mai valabil și pentru țările care ocupă poziții intermediare".

(13 mai 1966)

ECONOMIA JAPONEZĂ

Evoluția economiei japoneze de la război incoace, realizările și dificultățile ei, precum și deosebirile ce se manifestă în perioada actuală, față de aceea de imediat de după război, constituie obiectul unui interesant articol semnat în suplimentul ziarului englez de Shozo Hotta, președintele Băncii japoneze Sumitomo. Reproducem din articol :

„După spectaculoasa sa dezvoltare economică postbelică, Japonia a devenit în 1964 membră a Organizației pentru colaborare și dezvoltare economică (O.C.D.E.) făcîndu-și astfel în mod formal debutul pe scena internațională, ca partener al țărilor dezvoltate. Este o ironie faptul că, tocmai în acea perioadă, energica dezvoltare a economiei japoneze a început să se încetinească, manifestîndu-se simultan, în diferite domenii, o penurie de capital social și creșteri ale prețurilor la bunurile de consum.

În consecință, menținerea înaltului ritm de dezvoltare a devenit din ce în ce mai dificilă. Mai mult, în anul 1963 a fost aplicată și o politică monetară restrictivă, pentru a putea face față dezechilibrului balanței de plăți externe. În felul acesta, economia japoneză a intrat într-o lungă perioadă de ajustare economică.

● S-au schimbat condițiile de bază

Eforturile unite ale guvernului și cercurilor de afaceri în vederea ieșirii din recesiune, ca de pildă, reducerea producției industriale și stimularea activității de afaceri prin măsuri fiscale, au început mai tîrziu să dea rezultate. În lunile din urmă, economia japoneză părea să fi ajuns la capătul încercărilor și cercurile de afaceri manifestă un sentiment de ușurare. Se poate spune că economia japoneză se află acum pe calea spre o reînviorare.

Pe de altă parte, se pare totuși că actuala stagnare economică nu reprezintă o simplă pauză în desfășurarea unui ciclu scurt. În consecință, redresarea va fi în mod necesar diferită de cele din trecut. Recunoaștem că s-au schimbat condițiile de bază ale economiei.

Primul impuls puternic al ritmului înalt de dezvoltare din trecut a fost creșterea puternică a cheltuielilor pentru capital fix, făcute de cercurile de afaceri, care deveniseră necesare din cauza schimburilor tehnologice. În ultimii 10 ani, investițiile pentru utilaj au crescut de șase

THE FINANCIAL TIMES

ori, spre deosebire de ritmul de dezvoltare al economiei, în general, care a crescut numai de trei ori.

Pe măsură ce capacitatea de producție a industriei japoneze făcea mari pași înainte, modernizarea și raționalizarea producției progresau rapid. Acestea sînt fenomenele cărora li se datorează întru totul faptul că Japonia a devenit una din principalele țări industriale ale lumii.

● Factorii stagnării

Trecînd în revistă importantele realizări economice ale țării trebuie să menționăm printre factorii ajutători : în primul rînd, faptul că, în condițiile unei economii închise, întreprinderile japoneze au fost apărate de apriga concurență externă, în timp ce ele introduceau noile metode tehnologice ale țărilor avansate ; în al doilea rînd, existența unei abundente forțe de muncă, de bună calitate, a creat posibilitatea dezvoltării producției, în al treilea rînd, pe măsură ce veniturile personale creșteau, a crescut cererea pentru bunuri de larg consum...

În anii din urmă, însă, a scăzut influența acestor factori, care generaseră ritmul înalt de dezvoltare. Prima schimbare a fost stagnarea cheltuielilor întreprinderilor pentru mașini și utilaje. După război economia japoneză resimțise aproape în permanență o cerere puternică de bunuri de investiții capitale. În ultimul timp însă, o dată cu o încetinire a introducerii noilor metode tehnologice, s-a încheiat primul capitol al acestor transformări. În consecință, s-au redus cheltuielile pentru utilaje ale întreprinderilor și numeroase din acestea au constatat că dispun de un excedent de capacități de producție, lucru care a acționat, la rîndul său, în sensul amînării unor noi investiții.

În al doilea rînd, cheltuielile personale, care reprezentau mai mult decît jumătate din volumul brut al cererii interne s-au redus mult față de trecut...

După cum s-a arătat, cauza apariției capacității excedentare de producție a industriei este atribuită, în primul rînd, faptului că doi factori-cheie ai cererii din sectorul privat, cum sînt investițiile pentru utilaje și cheltuielile populației, au început să stagneze. Se pare că încetinirea din domeniul investițiilor capitale și al cererii de bunuri de consum va dura destul de mult.

În al treilea rînd, situația cererii și ofertei de forță de muncă s-a modificat radical... De aci înainte nu se poate anticipa o ofertă importantă de forță de muncă suplimentară, dată fiind structura populației.

În contrast izbitor cu creșterea de 14 milioane a populației active în ultimii zece ani, pentru următorii zece ani, se prevede o sporire a acesteia cu numai circa 6,5 milioane. În anii care vor urma, oferta descrescîndă a forței de muncă va constitui în mod inevitabil un factor de frînare a dezvoltării economice a Japoniei.

A patra schimbare drastică a situației din Japonia o constituie trecerea la o economie deschisă. Liberalizarea comerțului exterior și a schimburilor valutare, efectuată în Japonia în anul 1964, a determinat economia japoneză să treacă la noi ajustări și să introducă măsuri noi în două direcții.

● Concentrări in industrie, măsuri monetare și fiscale

Prima este întărirea forței competitive a întreprinderilor japoneze. În acest scop, industria japoneză a trebuit să lichideze situația în care prea multe firme concurau pentru desfacerea acelorași produse, orientîndu-se spre fuziuni sau alte feluri de asociere...

A doua măsură care trebuia înfăptuită era introducerea unei politici monetare restrictive. Dezvoltarea economică după război a fost finanțată, în primul rînd, prin credite acordate de către Banca centrală, băncilor comerciale. Deși această practică a dat rezultate bune, o dată cu liberalizarea comerțului exterior a devenit indispensabilă modificarea acestui sistem.

Japonia a fost nevoită să abandoneze principiul unui buget echilibrat și să emită obligațiuni de stat. În aceste condiții, politica monetară trebuie să fie dirijată într-un mod mai conservator și mai ortodox. Și din acest punct de vedere, ritmul ridicat de dezvoltare economică și-a pierdut baza financiară.

După cum s-a arătat mai sus, apar schimbări fundamentale în sectoarele care au constituit în trecut sprijinul principal al înaltului ritm de dezvoltare a economiei. În consecință, deși economia japoneză se va redresa fără îndoială, este puțin probabil un avînt imediat și puternic așa cum s-a întîmplat după sfîrșitul perioadelor de ajustare din trecut...

În ceea ce privește bugetul, creșterea cu 1 000 000 de milioane yeni (circa 1 000 milioane lire sterline) a cheltuielilor publice pe anul fiscal 1966, în comparație cu bugetul inițial al precedentului an fiscal, va acționa ca un stimulent al cererii particulare.

Autoritățile speră că se va obține un avînt al activității întreprinderilor care să ducă la o creștere de 8—9% a producției și de 7—8% a produsului social total. Este probabil că această prevedere va fi realizată. Dar aceste cifre sînt inferioare celor care au caracterizat ritmul de redresare din trecut.

(16 mai 1966)

Într-un interviu acordat la 29 mai săptămînalului WELT AM SONNTAG, cancelarul Erhard a declarat : „Nu *se pune problema ca noi să suportăm staționarea trupelor aliate. Este din ce în ce mai greu pentru noi să menținem echilibrul balanței de plăți întrucît bilanțul comerțului nostru exterior s-a înrăutățit".*

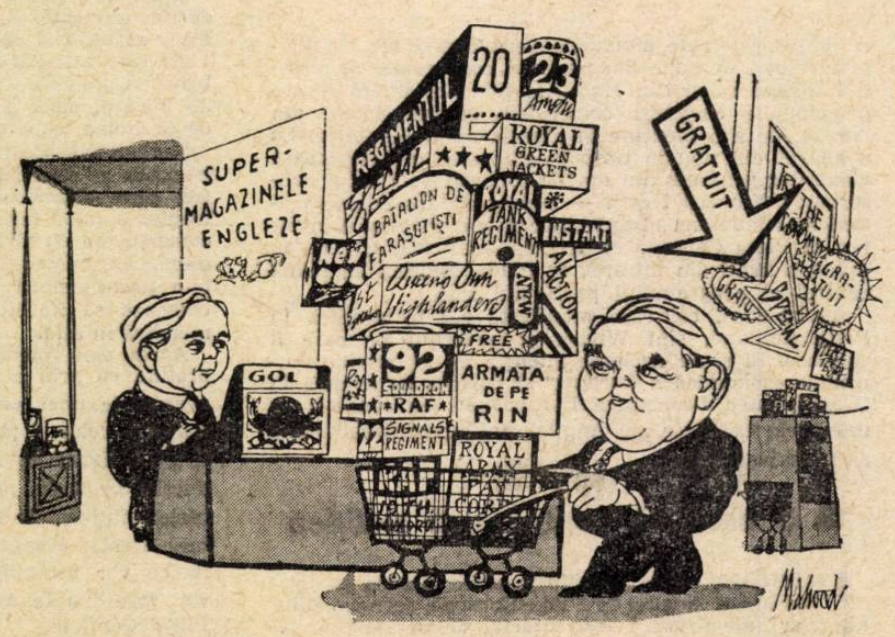

– Domnule Wilson, dacă-mi cereți să plătesc, voi fi nevoit să-mi fac cumpărăturile în altă parte...

(Din TIMES)

U. R. S. S.

OBIECTIVUL: SPORIREA PRODUCŢIEI AGRICOLE

Vaste lucrări de ameliorare a solului

Plenara C.C. al P.C.U.S., care a avut loc în 25—27 mai a.c., a dezbătut şi a adoptat un program de dezvoltare a îmbunătăţirilor funciare pentru perioada următorilor 10 ani, care să creeze premisele pentru obţinerea unor recolte bogate şi stabile de culturi cerealiere şi de alte culturi agricole.

Pornind de la considerentul că nivelul atins în dezvoltarea economică a ţării permite să se înfăptuiască un complex de măsuri importante pentru ridicarea fertilităţii solului şi a nivelului agrotehnic, atît pe scara întregii ţări cît şi în fiecare colhoz şi sovhoz, Plenara a adoptat o hotărîre prin care se prevede efectuarea, în proximul deceniu, a următoarelor lucrări de ameliorare a solului : extinderea suprafeţei terenurilor irigate cu 7—8 milioane ha, iar a suprafeţelor drenate cu 15—16 milioane ha, astfel încît în 1975 aceste suprafeţe să ajungă la 37—39 milioane ha.

Hotărîrea prevede, de asemenea, înfăptuirea în perioada 1966—1970 a unui şir de măsuri privind îmbunătăţirea păşunilor şi fîneţelor şi alimentarea cu apă a păşunilor, prevenirea eroziunii solului prin plantări de perdele forestiere etc.

Plenara a subliniat importanţa folosirii cît mai eficiente a investiţiilor alocate lucrărilor de hidroameliorare, a înfăptuirii lor pe baze tehnico-ştiinţifice şi industriale, precum şi a ridicării cointeresării materiale a lucrătorilor din domeniul hidroamelioraţiilor.

Pînă în anul 1969 urmează să fie elaborate propuneri economic-fundamentate privind direcţiile dezvoltării agriculturii Uniunii Sovietice în următorii 10—15 ani.

Plata garantată a muncii în colhozuri

Îmbunătăţirii muncii în agricultură îi este menită să slujească şi recenta Hotărîre a C.C. al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., care recomandă ca de la 1 iulie 1966 să se introducă retribuirea garantată a muncii colhoznicilor. Această retribuire va fi stabilită pe baza salariilor tarifare ale categoriilor corespunzătoare de lucrători din sovhozuri şi adaptată la condiţiile concrete din colhoz. La repartiţia veniturilor în colhozuri se vor rezerva, în primul rînd, fonduri pentru plata muncii colhoznicilor. Retribuţia garantată în bani urmează să fie plătită lunar. Hotărîrea recomandă, de asemenea, formarea în colhozuri a unui fond în natură garantat pentru repartiţia după muncă, rezervîndu-se în acest scop o parte din recolta de cereale şi alte produse, printre care nutreţ pentru animalele — proprietate personală a colhoznicilor. În acelaşi timp, se preconizează ca retribuţia să se determine nu numai după volumul lucrărilor efectuate, ci ţinîndu-se seamă şi de rezultatul final al muncii : cantitatea şi calitatea producţiei obţinute sau venitul global obţinut.

Corespondenţă din R. D. Germană

ANALIZA ŞTIINŢIFICĂ A CONSUMULUI

ODATĂ cu creşterea veniturilor băneşti şi cu aprovizionarea tot mai completă a pieţei, în R. D. Germană, mai cu seamă cu produse alimentare şi mărfuri industriale de primă necesitate, cumpărătorii manifestă exigenţe mai ridicate faţă de calitatea, sortimentul şi nivelul tehnic al bunurilor de consum. Structura cererii se modifică mai repede decît înainte, ea devine tot mai diferenţiată

Faţă de această situaţie, a devenit necesar să se folosească prin mijloace predominant economice posibilităţile materiale crescînde ale economiei naţionale în scopul îmbunătăţirii calităţii sortimentului, a însuşirilor funcţionale şi a esteticii bunurilor de consum.

O însemnătate fundamentală pentru rezolvarea acestei probleme are cunoaşterea pieţei bunurilor de consum şi a tendinţelor sale de dezvoltare, ceea ce impune o cercetare intensivă în acest domeniu.

● În slujba planificării

LA elaborarea unei concepţii pe termen lung cu privire la dezvoltarea nivelului de trai, cercetările privind evoluţia necesităţilor de produse şi servicii şi modificările fundamentale în structura acestora, au o mare însemnătate. Ele ne furnizează puncte de sprijin pentru luarea de hotărîri în probleme ca : ce necesităţi trebuie stimulate şi satisfăcute cu precădere, dacă ele trebuie acoperite din fonduri individuale sau sociale etc.

Pentru rezolvarea unor asemenea probleme, practica noastră de pînă acum în cercetarea pieţei nu este suficientă. Este necesar să se examineze posibilităţile îmbunătăţirii calitative a dezvoltării obiective a necesităţilor oamenilor muncii. Dezvoltarea necesităţilor, depinde, cum se ştie, de o mulţime de factori economici, sociologici, psihologici şi alţii ; analiza şi combinarea lor cere metode variate, aşa cum le folosesc disciplinele ştiinţifice corespunzătoare.

Începuturi în acest sens există la noi în domeniul produselor alimentare. Printr-o colaborare dintre oameni de ştiinţă din domeniul alimentaţiei şi cercetători ai pieţei a fost stabilit necesarul de substanţe nutritive şi vitamine pentru alimentaţia sănătoasă a unor anumite grupe de populaţie, în funcţie de greutatea muncii. De aici s-a calculat consumul corespunzător de alimente, ceea ce constituie o importantă bază de pornire pentru planificarea consumului nostru de alimente şi pentru influenţarea activă a acestuia.

În afară de aceasta, pentru îmbunătăţirea planificării se elaborează criterii de consum pentru anumite domenii de aprovizionare, respectiv repere de bază de aprovizionare (ca, de pildă, textile, confecţii de copii, uşurarea muncilor casnice, organizarea timpului liber). Aceste materiale conţin, atît date cu privire la evoluţia pieţei în ansamblu cît şi la grupe importante de mărfuri (de pildă, confecţii pentru bărbaţi, confecţii de damă, tricotaje şi lenjerie), cuprinzînd : volumul valoric şi cantitativ al consumului pe ansamblu şi pe grupe de produse şi ramuri industriale (pe Uniuni ale întreprinderilor de stat) ; structura de consum probabilă pe clase şi pături, în expresia valorică şi pe cît posibil cantitativă ; indicatori ai consumului valoric şi cantitativ la unele poziţii importante.

Punctul de plecare al unor asemenea cercetări este dezvoltarea de pînă acum a consumului. Cu ajutorul analizei de regresie, se urmăreşte determinarea legăturilor dintre evoluţia fondului de cumpărare şi a consumului la diferitele grupe de mărfuri, care să fie folosite pentru stabilirea necesarului, ţinînd seama de evoluţia prevăzută a venitului. Pentru comparaţie se operează şi cu coeficienţii de elasticitate ai calculului economic şi se iau în consideraţie nivelul de consum atins, valori de comparaţie internaţionale şi alte date ale pieţei.

Institutul pentru cercetarea cererii a şi realizat în ultima vreme anumite lucrări în acest domeniu şi a acumulat primele experienţe. Astfel, de pildă, a început elaborarea unui model de consum şi optimizare pentru produse alimentare. Acest model oferă o privire de ansamblu asupra proceselor complexe ale consumului individual şi social de alimente şi interdependenţele sale cu alte părţi componente ale procesului social de reproducţie. Întocmirea modelului permite folosirea tehnicii moderne de calcul.

● Cercetarea operativă a pieţei

ACEASTĂ cercetare serveşte în esenţă realizării operative a planului. Noi includem aici stabilirea necesarului pentru aprovizionarea comerţului cu ridicata şi cu amănuntul, observarea şi analiza sistematică a pieţei şi sistemul operativ de semnalizare al organelor comerciale şi de stat.

Analiza sistematică (periodică) a pieţei se efectuează corespunzător nevoilor de informare ale organizaţiilor comerciale şi serveşte doar în al doilea rînd ca informaţii pentru alte instituţii. Din practica comercială de pînă acum s-au dezvoltat două feluri de analize ale pieţei : analiza centrală a pieţei şi analiza pe ramuri.

Analiza centrală a pieţei se întocmeşte pe trimestre. Ea oferă o privire de ansamblu asupra dezvoltării pieţei în cadrul dezvoltării economice generale a R. D. Germane, asupra tendinţelor principale de dezvoltare, inclusiv specificurile regionale. Această analiză este chemată să descopere disproporţiile existente şi cele ce-şi croiesc drum cîntre ofertă şi cerere, să arate cauzele esenţiale ale acestor fenomene şi să conţină concluzii, respectiv propuneri în vederea rezolvării problemelor care se ridică.

Analiza pieţei pe ramuri se ocupă cu analiza ofertei şi cererii, cu raporturile reciproce dintre acestea şi alţi factori ai pieţei (de pildă, evoluţia preţurilor), precum şi cu determinarea cauzelor unor modificări ce se conturează pe piaţa unei ramuri pe plan republican sau regional (raional).

Analizele furnizează elemente importante pentru pregătirea mai bună a aprovizionării, pentru introducerea unor măsuri care să orienteze cererea şi — prin efectuarea lor sistematică în cursul unor perioade mai lungi — pentru fundamentarea planificării circulaţiei de mărfuri şi a fondului de mărfuri în diferite ramuri.

După părerea noastră, analizele de piaţă pe ramuri trebuie să cuprindă sistematic şi continuu principalele date şi informaţii asupra pieţei, printre care : evoluţia mişcării mărfurilor, a stocurilor, a cererii nesatisfăcute, a ofertei, a capacităţii de livrare a industriei, a fondului de cumpărare,a preţurilor etc. şi să conţină experienţa industriei bunurilor de consum, a comerţului cu ridicata şi cu amănuntul. Datele pieţei trebuie să fie completate prin sondaje reprezentative în industria bunurilor de consum.

dr. Willi KÖPPERT
directorul Institutului pentru cercetarea cererii — Leipzig

R. P. ALBANIA

Planul economic pe anul 1966

ANUL acesta marchează începutul celui de-al IV-lea plan cincinal al dezvoltării economiei naţionale a R. P. Albania (1966—1970). În primul an al noului cincinal — 1966 — producţia industrială urmează să crească cu 9% faţă de anul 1965. Se prevede ca industria de cupru să-şi mărească producţia cu 42%, industria fier-nichel cu 36%, industria mecanică cu 27%, de ţiţei cu 11% etc. În 1966 urmează să se producă mai mult faţă de anul 1965 : carburanţi — cu 20%, cocs — cu 79%, sîrmă de cupru — cu 94%, maşini şi instalaţii — cu 23%, piese de schimb pentru tractoare — cu 44%, produse metalice de larg consum — cu 24%, tricotaje — cu 18%, produse din material plastic — cu 37% etc.

Pentru anul 1966 este prevăzută intrarea în funcţiune a unei uzine de piese de schimb pentru tractoare (la Tirana), a unei uzine metalurgice (la Elbasan), a unei uzine de superfosfaţi (la Laci), a Combinatului de textile de la Berat, a Hidrocentralei II pe Bistriţa (în sudul Albaniei) ; se vor termina lucrările principale de construcţii-montaj la uzina de îngrăşăminte azotoase şi va fi pusă în exploatare prima etapă a termocentralei din oraşul Fieri.

Producţia agricolă urmează să crească cu 15% faţă de anul 1965, atît prin lărgirea suprafeţelor însămînţate, cît şi prin sporirea randamentului pe hectar. În comparaţie cu anul 1965, se prevede ca producţia de cereale să crească cu 25%, de cartofi — de 2,8 ori, sfecla de zahăr — cu 25%, floarea-soarelui — cu 20%. Vor fi desţelenite 15 600 de hectare de pămînturi noi.

În anul 1966 urmează să fie pregătie aproximativ 1 100 de cadre superioare şi 3 600 de cadre medii. Numărul celor ocupaţi în diferite sectoare ale economiei şi culturii va trebui să sporească cu 19 600 oameni, faţă de anul 1965.

CORESPONDENŢĂ DIN LONDRA

ANGLIA ŞI PIAŢA COMUNĂ

PROBLEMA dacă Anglia trebuie să se alăture sau nu Pieţei Comune, apare din nou pe primul plan al vieţii politice britanice. Există toate indicaţiile că această problemă va ocupa, în viitoarele luni, un loc preponderent pe scena politică. Hotărîrea de „a adera sau a nu adera“ va avea efectele cele mai largi, influenţînd întregul curs al viitoarei dezvoltări economice a Angliei, nivelul de trai al poporului său şi întregul sistem al comerţului său exterior.

Sînt trei ani de cînd un guvern conservator, avînd în frunte, în acea vreme, pe primul ministru Harold McMillan, a încercat să aducă Anglia în Piaţa Comună. Încercarea a eşuat deoarece generalul de Gaulle s-a opus admiterii Angliei, pe motivul că această ţară nu era dispusă, — după părerea sa — să accepte toate obligaţiile unui membru al Comunităţii Europene şi avea să joace rolul de „cal troian“ al Washington-ului Încercarea a dat greş şi pentru că mişcarea laburistă britanică a manifestat opoziţie faţă de acceptarea condiţiilor impuse de membrii Pieţei Comune. Intrării în Piaţa Comună i s-au opus şi sectoare importante ale partidului conservator şi ale **big-business**-ului britanic — în special sectoarele orientate în mod tradiţional spre comerţul cu Commonwealth-ul — ca şi fermierii englezi.

În anii care au urmat, problema a căzut pe planul al doilea, cu toate eforturile permanente ale campionilor Pieţei Comune din partidul conservator şi partidul liberal ca şi din rîndurile liderilor unora dintre principalele carteluri comerciale şi industriale din Anglia, de a o menţine în atenţia opiniei publice. Ea a apărut din nou în timpul campaniei premergătoare alegerilor generale din aprilie. Liderul partidului conservator, Edward Heath — care a condus echipa britanică la îndelung tărăgănatele negocieri pentru intrarea în Piaţa Comună cu trei ani în urmă, şi care au eşuat, a făcut din intrarea în Piaţa Comună un punct central al programului partidului său.

Astăzi însă, cei care manifestă zel în a intra în Piaţa Comună, sînt Wilson şi guvernul pe care îl conduce. Ei şi-au declarat intenţia de „a promova unitatea economică a Europei“ şi dorinţa de a intra în „Comunitatea Economică Europeană“, cu condiţia ca interesele esenţiale ale Angliei şi Commonwealth-ului să fie salvgardate.

● O ascuţită controversă politică

IMPRESIA că se pregăteşte calea pentru posibila intrare a Angliei în Piaţa Comună, într-un viitor nu prea îndepărtat, a fost întărită de declaraţiile recente ale ministrului de externe Michael Stewart şi de un discurs ţinut de regina Angliei în cursul recentei vizite de stat în Belgia. THE DAILY EXPRESS, ziar care oglindeşte părerile sectorului orientat spre Commonwealth al marelui business britanic şi care se opune aderării la Piaţa Comună, a scris : „Discursul a însemnat un angajament precis şi ferm, în sensul că Anglia doreşte să intre în Piaţa Comună“.

„Dar, scrie mai departe ziarul, problema nu este nicidecum aranjată. Este o problemă de controversă politică ascuţită şi chiar înverşunată“.

Că este într-adevăr vorba de „o problemă de controversă politică ascuţită şi chiar înverşunată“, nu este de mirare, dacă ţinem seama de clauzele Tratatului de la Roma, care trebuie subscris.

Semnatarii acestui tratat au acceptat desfiinţarea treptată a tarifelor vamale pentru mărfurile care trec dintr-o ţară-membră, în alta şi adoptarea în mod treptat a unor tarife stabilite de comun acord pentru comerţul cu cu ţările nemembre. Tratatul prevede, de asemenea, mişcarea, fără restricţii, a muncitorilor dintr-o ţară-membră în alta. De asemenea, capitalurile urmează să fie libere să se deplaseze dintr-o ţară-membră în alta.

Aceia care pledează în favoarea aderării Angliei, pretind că prin aceasta industria britanică ar obţine avantajele unei asemenea pieţe întinse ca Piaţa Comună a celor 6 ţări. Citînd exemplul Statelor Unite şi al Uniunii Sovietice, ei subliniază foloasele producţiei pe scară mare, pe care le conferă accesul la pieţele întinse. Ei subliniază că nereuşita de a se alătura acestei organizaţii va însemna că mărfurile britanice vor întîmpina bariere tarifare înalte, care le vor face inapte să concureze în ţările membre ale Pieţei Comune.

La Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist din Cehoslovacia

DIRECŢIILE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

MARŢI au început la Praga lucrările celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist din Cehoslovacia.

Raportul de activitate al C.C. al P.C.C. a fost prezentat de Antonin Novotny, prim-secretar al C.C. al P.C.C. care a înfăţişat succesele obţinute de poporul cehoslovac în perioada care a trecut de la Congresul precedent, precum şi direcţiile principale ale activităţii în viitor.

Dezvoltarea rapidă şi multilaterală a economiei noastre, a spus printre altele raportorul, a avut un caracter foarte extensiv. După lichidarea treptată a stagnării vremelnice, începînd din a doua jumătate a anului 1964, economia îşi reia lent evoluţia ascendentă. Trebuie să analizăm în mod lucid rezultatele obţinute, a spus vorbitorul, şi să pornim de la faptul că pînă acum nu a fost realizată cotitura dorită în ceea ce priveşte eficienţa producţiei.

În continuare, A. Novotny s-a ocupat de principalele sarcini ale celui de-al IV-lea plan cincinal (1966—1970). Apreciem, a subliniat raportorul, că pînă în 1970 volumul consumului individual va putea să crească cu 17—18%, în comparaţie cu anul 1965, iar volumul consumului social cu 19—20%. Ponderea investiţiilor în fondurile fixe va rămîne aproximativ la nivelul actual. Pentru realizarea acestor proporţii este necesară o creştere a venitului naţional de 22—24%. Productivitatea muncii în sfera producţiei va trebui să crească cu 22—25%. Ponderea principală în această dezvoltare va reveni în viitor în special industriei, volumul producţiei fiind urmînd să crească cu 28—30%. În anii cincinalului producţia agricolă va trebui să sporească cu 15%, iar producţia-marfă — cu 19%; baza dezvoltării agriculturii va continua să rămînă creşterea cu precădere a producţiei vegetale.

Vorbind apoi despre problemele conducerii economiei, A. Novotny a amintit că de la începutul acestui an principiile sistemului perfecţionat de conducere planificată a economiei naţionale sînt aplicate pe o scară tot mai largă în industrie şi în construcţii. Ne aflăm la începutul unor schimbări importante, a spus vorbitorul. Le înfăptuim nu numai în metodele de conducere, ci şi în gîndirea economică, îndeosebi în metodele şi conţinutul politicii economice a statului socialist. Situaţia generală din economia naţională, a continuat el, faptul că nu reuşim întotdeauna să depăşim în mod eficace caracterul extensiv al dezvoltării, au impus adoptarea hotărîrii privind accelerarea aplicării principiilor noului sistem, începînd cu anul viitor.

Raportorul a mai arătat că s-a micşorat substanţial deosebirea între nivelurile economice ale regiunilor ceh şi slovac. Pe această bază a crescut considerabil nivelul de trai al poporului slovac.

A. Novotny a relevat că încadrarea R. S. Cehoslovace în comunitatea mondială a ţărilor socialiste şi participarea ei activă la Consiliul de Ajutor Economic Reciproc determină în măsură hotărîtoare condiţiile colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice externe a Cehoslovaciei.

SIRIA

DEMARAJ ECONOMIC ŞI SOCIAL

ŞTIRILE difuzate recent de agenţiile internaţionale de presă au informat opinia publică asupra apariţiei unui nou focar de încordare politică în Orientul Apropiat. De astă dată, în centrul atenţiei se află Siria. Îndelungata luptă pentru independenţă naţională a poporului sirian a fost însoţită — mai ales în ultimele două decenii — de o continuă înfruntare între forţele reacţiunii şi cele democratice, între încercările de instaurare a diferitelor dictaturi de dreapta şi aspiraţiile maselor largi ale populaţiei spre progres naţional, economic şi social.

Poporul sirian consideră constituirea — la sfîrşitul lunii februarie — a guvernului actual, care s-a format pe baza aripei de stînga a partidului Baas, drept un moment important în istoria sa. Orientarea politică a noului guvern, măsurile social-economice adoptate sau preconizate de acesta nemulţumesc însă, atît reacţiunea internă, cît şi anumite cercuri imperialiste, îndeosebi cele din S.U.A. Promotorii unei „alianţe islamice" în această parte a lumii încearcă să activizeze forţele interne şi externe ostile intenţiilor actualei conduceri a statului sirian.

● O moştenire dificilă

ECONOMIA siriană poartă încă pecetea subdezvoltării, în ciuda progreselor realizate în cele două decenii de independenţă naţională. Preponderenţa agriculturii, care contribuie (în 1964) cu 38% la formarea venitului naţional global, fiind urmată de comerţ (cu 15%) şi abia pe locul trei de industrie (cu 12,7%), se resimte şi în structura comerţului său exterior. În exportul sirian predomină net bumbacul (43% din valoarea totală), urmat de cereale (orz, linte, grîu) şi vite, iar balanţa comercială a prezentat în ultimii 10 ani deficite cronice. În ce priveşte venitul naţional, deşi volumul său global a crescut simţitor în ultimii ani, raportat pe cap de locuitor el se menţine, după date oficiale, la un nivel scăzut (171 dolari în 1964).

Noul guvern a fost confruntat, chiar de la instalarea sa, cu un complex de probleme economice şi sociale de a căror justă rezolvare depinde întreaga perspectivă a demarajului energic al economiei siriene, a înaintării ţării pe calea progresului.

● Măsuri în agricultură

ÎN domeniul agriculturii, programul guvernului prevede continuarea reformei agrare, începută anterior, cînd în guvernul din 1963 căpătaseră treptat o influenţă preponderentă elementele democratice de stînga, suprafaţa totală a terenurilor care vor fi expropriate de la moşieri şi împărţite ţăranilor sau transformate în gospodării de stat urmînd să atingă 1,5 milioane ha. Ca o primă etapă, 49 000 ha au şi fost repartizate la peste 20 000 de ţărani. Totodată, guvernul preconizează reorganizarea agriculturii prin lichidarea treptată a relaţiilor feudalo-capitaliste, existente încă la sate, prin crearea de mari gospodării şi utilizarea unor metode moderne, ştiinţifice de cultură.

Prin naţionalizarea instituţiilor bancare şi de asigurări, a întreprinderilor industriale mai importante, precum şi a comerţului exterior, în Siria a fost creat sectorul de stat în economie. În anii viitori, programul guvernamental prevede consolidarea lui, prin înfiinţarea unor noi ramuri industriale (petrolieră, construcţii de maşini, chimie), sprijinindu-se concomitent extinderea mişcării cooperatiste.

● Al doilea plan cincinal

RECENT a fost încheiată elaborarea celui de-al doilea plan cincinal de dezvoltare, care vizează, atît agricultura, industria şi comunicaţiile, cît şi urbanistica şi serviciile publice. Printre principalele sale obiective se numără construirea barajului de pe Eufrat (care va permite irigarea a circa 600 000 ha şi instalarea unei hidrocentrale cu o capacitate de 200 000 kW), valorificarea rezervelor de ţiţei (evaluate la 800 milioane de tone) etc.

În prezent, Siria acordă o atenţie deosebită îmbunătăţirii conducerii economice, utilizării modelor ştiinţifice de planificare şi a unor cadre de conducere calificate, combaterii sabotajului economic, a evaziunii capitalului autohton peste hotare. Conferinţa extraordinară a Direcţiei regionale (siriene) a partidului Baas, care s-a ţinut la Damasc între 10 şi 27 martie, a subliniat, printre altele, importanţa realizării unităţii tuturor forţelor progresiste din ţară, a lărgirii drepturilor şi rolului sindicatelor.

*

Pe plan extern, guvernul sirian promovează o politică de lărgire şi consolidare a legăturilor de prietenie şi colaborare cu ţările arabe prietene, cu ţările socialiste, cu toate ţările din lume pe baza respectării suveranităţii naţionale şi neamestecului în treburile interne. Totodată, pentru a preîntîmpina uneltirile cercurilor imperialiste, recent a fost creat „Comitetul suprem pentru apărarea populară", care este sprijinit de masele largi ale populaţiei, de sindicate şi de armată. Siria s-a adresat şi Consiliului de Securitate printr-o notă în care atrage atenţia asupra agravării încordării la graniţele sale.

V. POPOV

4 000 de gospodine au demonstrat recent pe străzile din Rio de Janeiro, ca protest împotriva ridicării preţurilor alimentare. La această campanie iau parte şi femeile din Sao Paulo, Bello Horizonte şi din alte oraşe.

Deşi în fiecare zi mii şi mii de femei se adaugă celor 6,4 milioane care lucrează în uzine, ateliere, birouri, ele continuă a fi supuse discriminării faţă de bărbaţi, în funcţiuni, salarizare şi pe plan social în general. Acţiunii pentru egalitate i s-a alăturat şi Asociaţia femeilor cu diplome, care cer o lege prin care să se interzică orice discriminare bazată pe sex.

(Din NEWSWEEK)

● Cel puternic şi cel slab

DAR în uniunile vamale de tipul Pieţei Comune, victoria revine celui puternic, iar cel slab ajunge la faliment. Experienţa primilor ani ai Pieţei Comune a scos deplin în evidenţă următorul lucru: ţările bogate şi puternice au devenit şi mai bogate şi puternice, iar cele slabe şi cele nu prea bogate, în cel mai bun caz, au bătut pasul pe loc şi, în cazul cel mai rău, au regresat.

Istoria primilor ani de activitate ai Pieţei Comune a fost marcată de puterea şi influenţa tot mai mare a monopolurilor vest-germane, care au putut să-şi reconstruiască uzinele după cel de-al doilea război mondial graţie ajutorului financiar generos al Statelor Unite.

Intrarea Angliei în Piaţa Comună va însemna ca mărfurile din ţările Pieţei Comune, în care nivelul salariilor este de obicei mai redus, să poată fi importate şi vîndute la noi concurînd mărfurile din propria noastră fabricaţie.

Aderarea la Piaţa Comună ar însemna, de asemenea, desfiinţarea sistemului preferinţelor din cadrul Commonwealth-ului. În cadrul acestui sistem, produsele din Commonwealth, în special alimentele şi materiile prime, se bucură de condiţii favorabile de intrare în Anglia, în timp ce aceasta exportă, în special, produse industriale şi se bucură de condiţii deosebit de favorabile în ţările Commonwealth-ului. Desfiinţarea acestui sistem ar putea însemna pentru Anglia o creştere simţitoare a costului vieţii, datorită majorării substanţiale a preţurilor unor produse alimentare, cum ar fi carnea, fructele din regiunile calde şi produsele lactate, care sînt de obicei mai scumpe în ţările Pieţei Comune.

Problema preferinţelor din cadrul Commonwealth-ului a fost unul din principalele obstacole în calea intrării Angliei în Piaţa Comună. Acesta a fost într-adevăr unul din principalele motive pentru care Anglia nu s-a alăturat Pieţei Comune la începuturile acesteia şi a încercat în schimb să înfiinţeze o organizaţie rivală proprie, Asociaţia Europeană a Liberului Schimb (A.E.L.S.).

Desfiinţarea sistemului preferinţelor din cadrul Commonwealth-ului nu va avea numai consecinţe serioase pentru economia britanică şi pentru costul vieţii; ea va avea consecinţe serioase pentru unele ţări ale Commonwealth-ului, ca de exemplu, Noua Zeelandă, a cărei agricultură este organizată în mare măsură pentru a satisface cererile consumatorului britanic.

Rămîne de văzut dacă Wilson şi Stewart vor fi în măsură să negocieze condiţii de intrare în Piaţa Comună, care să apere interesele economiei britanice, ale gospodinei din Anglia şi ale producătorilor din Commonwealth. Experienţa din trecut sugerează că o asemenea încercare nu va reuşi şi că, în cazul cînd Anglia va intra în Piaţa Comună, aceasta se va face în condiţiile stabilite de Piaţa Comună.

● Independenţa politică ameninţată

NU trebuie să se uite, de asemenea, că Piaţa Comună nu este un club economic. Ea urmăreşte scopuri politice de mare amploare — eventuala integrare politică totală a Europei Occidentale sub dominaţia trusturilor şi cartelurilor capitaliste. Ziarul londonez FINANCIAL TIMES, care exprimă interesele marilor cercuri de afaceri britanice, scria în această privinţă, încă la 1 august 1961: „Importanţa politicii care va trebui adoptată la urmă, cu greu poate fi exagerată. Implicaţiile integrării economice sînt şi ele de o mare importanţă: libertatea schimburilor comerciale, urmată de mobilitatea mîinii de lucru şi capitalurilor şi armonizarea politicilor sociale vor produce pe termen lung, în mod inevitabil, schimbări substanţiale în economia britanică şi vor impune limitări considerabile libertăţii guvernelor britanice de a-şi stabili în mod independent politica lor".

Viitorul industriei britanice şi bunăstarea a milioane de muncitori britanici vor deveni pioni într-un joc dus de comisii şi comitete invizibile, dominate de marii oameni de afaceri străini.

Vor fi serios afectate nu numai legăturile tradiţionale ale Angliei cu ţările Commonwealth-ului, ci şi comerţul său cu alte ţări care nu fac parte din Piaţa Comună.

Aceia care vorbesc, de exemplu, de avantajele marii pieţe reprezentate de ţările Pieţei Comune, uită de piaţa şi mai mare oferită de ţările socialiste. În plus, ţările socialiste înregistrează ritmuri de creştere economică mult superioară şi mult mai sigure ca acelea ale ţărilor din Piaţa Comună. Dar, în timp ce înalţii funcţionari şi oamenii de afaceri britanici au depus eforturi enorme pentru „a pătrunde în Europa", — cu alte cuvinte, în Europa Occidentală, capitalistă — s-a acordat regretabil de puţină atenţie stabilirii unor legături economice, mutual avantajoase, cu ţările socialiste din Europa Răsăriteană.

Cei care pledează în favoarea Pieţei Comune vorbesc de necesitatea de „a uni" Europa. De fapt însă, Piaţa Comună născută, întocmai ca şi N.A.T.O., din războiul rece, serveşte la perpetuarea actualei divizări dureroase a Europei.

Interesele economice ale Angliei şi ale populaţiei sale ca şi interesele păcii şi ale unei adevărate cooperări internaţionale în Europa, impun o altă orientare.

Dennis OGDEN

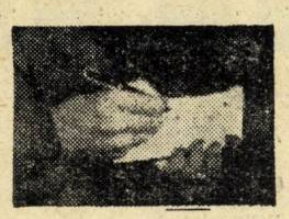

din bloc-notesul cronicarului

O sursă inepuizabilă

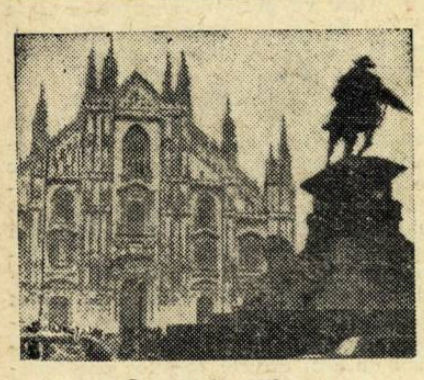

Domul din Milano

Italia, țară cu o veche tradiție turistică, cunoaște o dezvoltare tot mai amplă a acestei activități, care a devenit una din principalele ramuri ale economiei sale. Anul trecut numărul turiștilor străini care au vizitat Italia s-a ridicat la 23 795 000 de persoane, încasările respective cifrîndu-se la 805 miliarde de lire. După cum arăta recent ministrul italian al turismului, A. Corona, aceste încasări au avut un rol hotărîtor în acoperirea deficitului comercial și asigurarea stabilității lirei. Dacă în 1958 excedentul balanței turistice a acoperit deficitul balanței comerciale în proporție de 86,3%, în 1965 raportul a fost de 223,8%, ceea ce a permis Italiei să-și încheie balanța de plăți pe 1965 cu un confortabil sold activ de 1594,2 milioane de dolari.

Considerat ca „activitate de export", turismul este devansat doar de industria constructoare de mașini (care a exportat în 1965 produse însumînd 1 567 miliarde de lire), depășind în schimb ramuri importante ca industria chimică (679 miliarde), textilă (551,5 miliarde) etc. Pe plan intern, cifra de afaceri a industriei turistice — evaluată la circa 2000 miliarde de lire — este superioară celei a principalelor întreprinderi publice, ca I.R.I. (1600 miliarde) și E.N.I. (842 miliarde), sau particulare, ca, de pildă, concernul Fiat (1000 de miliarde).

Valorificarea pe cale turistică a bogăției peisajului Italiei, a valorilor sale istorice și culturale constituie o sursă de venituri, a cărei contribuție la dezvoltarea economică generală a țării se face tot mai mult simțită în ultimii ani.

Metrici și nemetrici

Hotărîrea anunțată recent de guvernul englez de a trece la sistemul decimal și metric în luna februarie 1971 — a făcut să curgă cantități de cerneală ce ar putea fi măsurate cu litrul. S-a amintit, în special, cu acest prilej, marșul — ce nu poate fi calificat drept triumfal — al sistemului metric în lume. Inceput în vremea Revoluției franceze, acest marș nu a ajuns la capătul său logic și inevitabil nici pînă azi. Măsura guvernului englez este acum justificată în discuția care are loc prin argumentul că exportul britanic se îndreaptă în proporție de 75% spre țări „metrice". Dar „nemetricii" nu închină încă steagul. Deși au introdus de mult sistemul zecimal în domeniul monetar, S.U.A. continuă să măsoare valoarea aurului în dolari per uncie, producția de grîu în busheli și producția de țiței în barili.

Este util să reamintim că România a fost a opta țară din lume care a adoptat sistemul metric, în 1864, urmată de Elveția (în 1868), de Germania (în 1872), de Danemarca (în 1907) etc. În Japonia, unde o primă hotărîre de a se trece la sistemul metric a făcut obiectul unui edict imperial încă în 1891, abia cu începere de la 1 aprilie 1966 metrul a înlocuit definitiv „yard-ul" și „tsubo-ul".

De la poșta călare, la poșta aeriană

Vastul teritoriu al R. P. Mongole — 1,5 milioane km², cu răspîndirea populației pe toată această întindere — ridică probleme serioase în fața serviciilor poștale ale republicii. Serviciul poștal regulat a fost organizat după victoria revoluției populare, începînd din 1921. Dacă pînă în anul 1950 legătura poștală dintre centrele regionale și celelalte localități și sălașe se făcea prin... călăreți, astăzi transportul corespondenței, presei și coletăriei se efectuează în toată țara cu trenul, avionul și autovehicule.

„Avantaje" ale mașinii electronice de programare

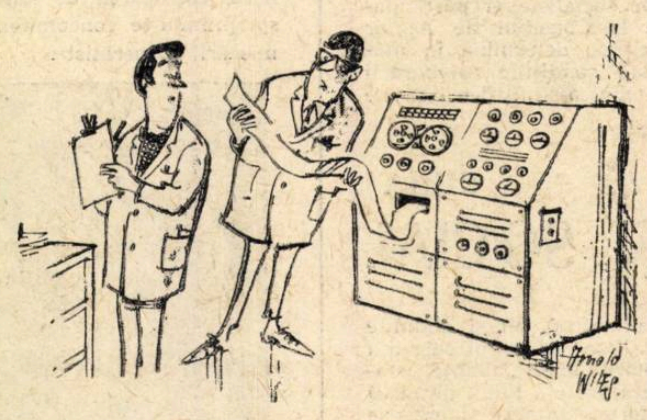

— Ce spune ?
— Doar că s-a trecut prima pe lista de concedii...

(Din EXPRESS).

Autostradă în Sahara

Se pare că lucrurile au depășit stadiul unor planuri inițiale. Federația automobilistică internațională a întocmit proiectele necesare. Cele trei țări ale Magrebului, Egiptul, Mauritania, Mali, Republica Ciad și Nigeria întreprind demersuri pentru a strînge fondurile necesare : 635 de milioane de franci francezi.

Pe plan tehnic, cea mai mare dificultate o prezintă prevenirea pericolului de invadare a șoselei de către nisipul purtat de vînt. O soluție recent preconizată și considerată cu toată seriozitatea de cei interesați : răspîndirea de ambele părți ale șoselei a unui produs petrolier neinflamabil care, amestecîndu-se cu nisipul, ar crea suprafețe de protecție.

Perspective electronucleare

În prezent, în țările occidentale, centralele nucleare acoperă numai 1% din întregul consum de energie electrică. Din cei 600 de reactori nucleari în activitate, o treime doar furnizează electricitate pe scară industrială, consumul lor de uraniu nedepășind 20% din producția actuală de uraniu.

Dar cum se prevede că în anii următori energia electrică produsă în centralele atomice va deveni competitivă, o serie de țări industriale își propun să înmulțească construirea de asemenea centrale. Astfel că, în perioada 1965—1968, din totalul investițiilor pentru energie electrică, sumele investite în centrale nucleare vor atinge 14% în Franța și Anglia, 8% în Belgia, 5% în R.F.G. și Italia. Se apreciază că puterea instalată a centralelor nucleare va trece în aceste țări de la 2000 MW, cît era în 1963, la 20 000 MW în 1970 și la aproape 200 000 MW în 1980, cînd centralele nucleare vor acoperi 20% din consumul de energie electrică.

Cine pierde, cîștigă...

Anul viitor, la sfîrșitul lunii aprilie, se va deschide la Montréal (Canada) o expoziție universală și internațională care va dura 6 luni.

Bilanțul precedentelor expoziții (cheltuieli și încasări privind expoziția propriu-zisă) a fost deficitar. Cea de la Bruxelles din 1958, de exemplu, s-a soldat cu un deficit de circa 7 milioane dolari. Expoziția de la Montréal se apreciază că se va solda cu un deficit mai important : conform ultimului proiect, amplificat, 82 milioane dolari.

Dar nu după această strictă contabilitate trebuie evaluate incidențele economice și financiare, imediate sau de lungă durată ale expoziției. Numai încasările fiscale provenite din activitatea ei sînt estimate la cel puțin 100 milioane dolari. Se apreciază, de asemenea, că în 1967 turiștii vor cheltui în Canada cu 400 milioane dolari mai mult decît anul acesta, iar guvernele țărilor participante vor angaja în această țară cheltuieli de peste 200 milioane dolari. În plus, în regiunea Montréal-ului va fi realizată o nouă rețea rutieră. Aceste implicații favorabile, și altele, vor aduce, deci, importante cîștiguri de pe urma unei expoziții... deficitare.

Superstițioșii împotriva superstițiilor

Pentru a lupta împotriva superstițiilor, scrie revista L'EXPRESS, Comitetul Celor 13, constituit împotriva „trischedecafobiei", propune înlocuirea calendarului gregorian cu un calendar de 13 luni, în care ziua de vineri va cădea de 13 ori în ziua de 13.

Cu această propunere Comitetul s-ar fi adresat președintelui de Gaulle, președintelui Johnson, primului ministru Wilson și secretarului general al O.N.U., arătînd că realizarea ei reprezintă „singurul mijloc de a se evita încetinirea pe care această dată **fatidică** *o provoacă în economia tuturor țărilor".*

În multe din țările pe care autorii le-au avut desigur în vedere, adresîndu-și propunerea Americii, Angliei și chiar O.N.U.-ului, încetinirea fiind o realitate, mai rămîne să fie și remediul pe măsura ei. S-ar liniști în grabă, cine știe, și Bursa de la New York ! În plus, o nouă valoare, mai sigură (!) s-ar adăuga pe lista ei de cotațiuni.

C. GRIGORE

RĂSPÎNTIA

UNUL din nașii Blocului N.A.T.O., Dean Acheson, a pretins, în fața camerelor televiziunii, că istoria umanității s-ar afla la o „cotitură tragică". Și aceasta fiindcă se năruie „visul" generat de ceea ce „s-a întîmplat în cursul ultimilor 15 ani în Europa" și care ar fi reprezentat „cea mai mare șansă pentru ea de la Imperiul Roman încoace". Dacă este evident că istoria nu constituie partea tare a acestui om politic, nu-i mai puțin adevărat că, „tragedia" la care se referă, afectează doar pe inspiratorii și promotorii politicii blocurilor militare agresive. Cît privește umanitatea, ea n-ar putea decît să răsufle ușurată dacă ar scăpa definitiv de ele.

Apropierea sesiunii de primăvară a Consiliului N.A.T.O., programată pentru începutul săptămînii viitoare la Bruxelles, a generat nu numai o avalanșă de declarații ca cea mai sus-citată și de declarații care exprimă punctul de vedere opus, ci și o intensă activitate diplomatică. Se poate afirma cu deplin temei că, nici o astfel de sesiune nu a fost precedată de un asemenea volum de întrevederi și de corespondență oficială. Mulți observatori consideră că pe miniștri îi așteaptă la Bruxelles veritabile munci ale lui Herculе.

Problema esențială o va constitui implicațiile retragerii Franței din structurile militare N.A.T.O. În ajunul sesiunii, reprezentanții a 14 state, deci fără Franța, urmează să abordeze chestiunea mutării cartierului general militar de la Paris, multitudinea de aspecte fizice și financiare ce decurg din retragerea bazelor și comandamentelor de pe teritoriul francez, locul viitorului sediu politic al N.A.T.O. și așa mai departe. Într-un anume sens, acestea sînt aspecte cu caracter mai mult tehnic, deși implicațiile lor politice sînt majore.

Esențialul îl constituie găsirea unui răspuns la întrebarea ce apare multor observatori occidentali mai dramatică chiar decît cea pe care și-o punea Hamlet, și pe care ei o formulează lapidar astăzi : „Care va fi soarta N.A.T.O." ? De fapt, tocmai aci se află răspîntia.

Criza acestui bloc nu a fost declanșată de Franța, ea se află înrădăcinată în structura lui, în natura relațiilor dintre țările membre, în faptul că secolul nostru a demonstrat că el nu poate aparține, așa cum susținea H. Luce, imediat după război, unei singure țări, oricît de mari și de puternice ar fi. În cartea sa „The Troubled Partnership" apărută anul trecut, expertul american Henry Kissinger scria despre esența acestei crize : „Schimbări fundamentale s-au produs, atît în importanța comparată a Europei și Statelor Unite, cît și în natura alianțelor și strategiei". Dacă ar fi să luăm un singur exemplu pentru a ilustra, exemplu care este departe de a epuiza întregul complex de factori ce au acționat în această direcție, să arătăm doar că, în 1948, rezervele de aur american se cifrau la 24,4 miliarde de dolari, iar în februarie anul acesta la 13,8 miliarde de dolari ; ca să nu mai vorbim de faptul că, în această săptămînă, s-a anunțat că în luna aprilie, rezervele au scăzut cu încă 70 de milioane de dolari. Astfel, în timp ce din ansamblul stocurilor de aur ale lumii capitaliste, partea Statelor Unite s-a redus de la 71 la 31%, cele ale Pieței Comune au crescut la 36%.

Franța, prin inițiativele sale, a accelerat ritmul crizei în care se află N.A.T.O. „Strategic vorbind, o astfel de organizație n-are sens", conchide la ora actuală săptămînalul vest-german DER STERN. Indiscutabil că realitățile pertinente ale vieții internaționale sugerează drept singură alternativă reală organizarea temeinică și deplină a securității colective. Formulele de integrare militară în continuare preconizate în unele capitale occidentale, sînt în același timp paleative periculoase și nerealiste. În fața efervescenței din rîndurile membrilor N.A.T.O. față de rolul viitor al acestei organizații, se atribuie Statelor Unite intenția de a strînge rîndurile, de a cere o mai mare împărțire a „poverii comune", de a-și menține rolul conducător. Ziarul londonez TIMES se îndoiește că Statele Unite ar dori ca N.A.T.O. să se ocupe de acțiuni pozitive privind pacea în Europa, ele dorind mai curînd să prevină ca alți parteneri să ia inițiativa în această direcție.

În legătură cu apropiata sesiune, cărțile n-au fost date încă pe față. Dar oricare ar fi rezultatele acestui consiliu, primul din istoria N.A.T.O. în care un membru important e pe cale să părăsească organizația militară, tendința centrifugă se va accentua.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 23 (147)
VINERI
10 iunie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 8-9

ÎN PIAȚA COMUNĂ NU TOATE DRUMURILE DUC LA „ROMA"

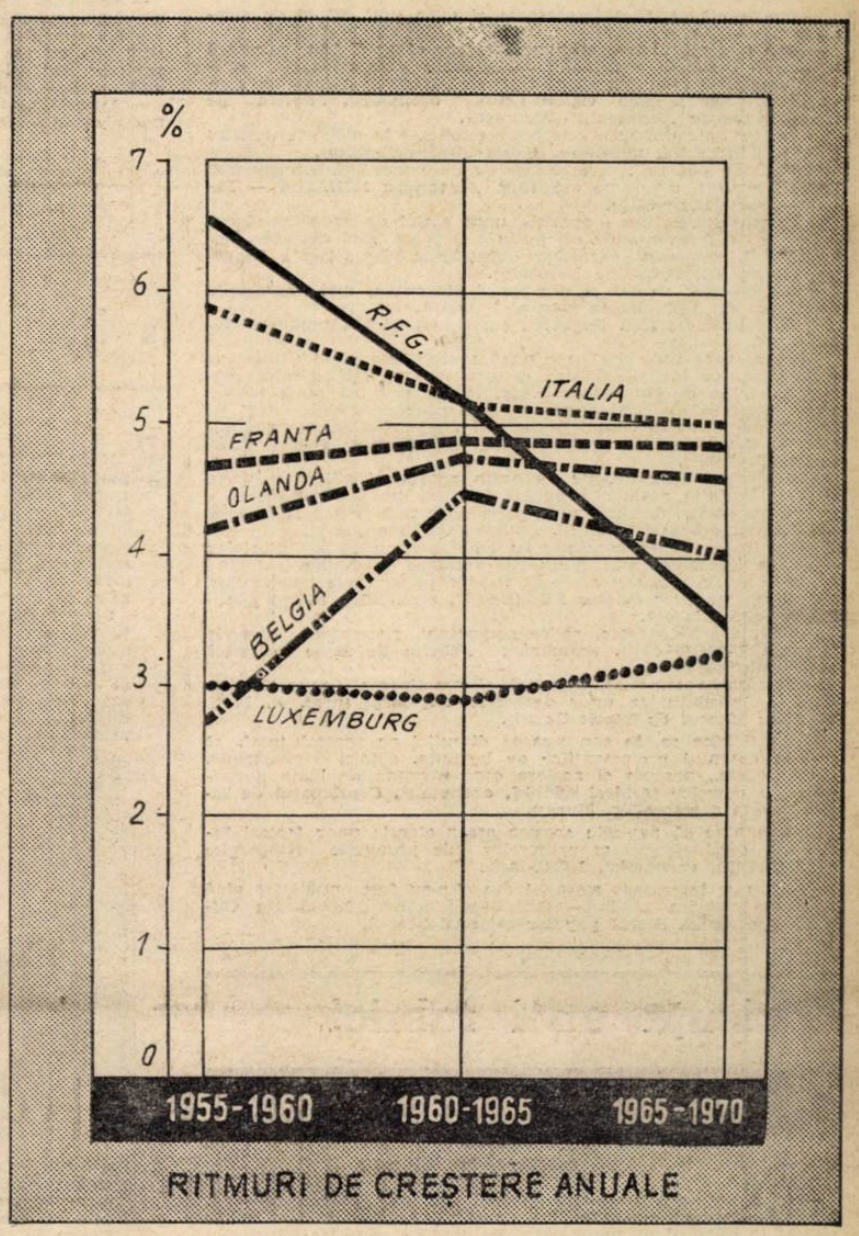

RITMURI DE CREȘTERE ANUALE

UNIUNE VAMALĂ SAU UNIUNE ECONOMICĂ?

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

22 DE SCRISORI — DESPRE 2 ARTICOLE

Răsunetul... „Zgomotului"

CUM APRECIAȚI CELE 2 PAGINI DIN NR. 16 INTITULATE „ZGOMOTUL — FACTOR ANTIECONOMIC" ?

— Ne-au plăcut. Sînt interesante și utile (toți cei 22 de semnatari).

— Am fost plăcut impresionat. Socotesc că ar fi fost necesară ilustrarea detaliată a faptului că zgomotul este un factor antieconomic. Mă așteptam să văd tabele statistice elocvente, concluzii practice precise **(Ignat LUCA, economist, Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia"-București).**

— A fost unul din articolele bune publicate în ultimele numere **(Ilie BERGHEZAN, tehnician, Uzina „Balanța"-Sibiu).**

— Paginile puteau fi completate cu un material ilustrativ mai bogat : grafice, diagrame etc **(ing. Alexandru MIHĂILĂ — Fabrica „Porțelanul"-Cluj).**

— Consider binevenită apariția unor astfel de articole, cărora le-aș dori o frecvență de cel puțin o dată pe lună **(Nicolae DAVIDEANU, economist, cercetător științific la Filiala Iași a Academiei Republicii Socialiste România).**

— Reușite sub aspect publicistic și, de aceea, mai accesibile **(ing. Dan JILAVU, Uzina mecanică-Galați).**

— Bine ilustrate **(Ion Popovici, economist I.I.S. „Vinalcool"-Timișoara).**

— Oferă date utile despre o noxă socială, ale cărei urmări ar trebui mai pe larg dezbătute, concomitent cu luarea unor măsuri eficiente de combatere a lor. Mărturisesc că acest articol mi-a servit ca material documentar la pregătirea unor lecții pe care le-am ținut în cadrul disciplinei „Legislația și igiena muncii", la Grupul școlar petrol-Ploiești **(ing. Ioan F. POPA, Rafinăria „Ploiești").**

— Răspunde unor cerințe de ordin practic și științific. Vrem să mai întîlnim asemenea pagini tematice pe probleme economice importante, dar care reflectă și grija față de om **(Gheorghe BĂLTEAN, economist, O.C.L. „Alimentara"-Timișoara).**

— Ar trebui să se continue cu analiza concretă a efectelor negative ale zgomotului în diferite sectoare de muncă, începînd cu hala industrială sau atelierul și pînă la birourile instituțiilor, ale întreprinderilor **(Victor NEGOESCU, economist, Sfatul popular regional-Brașov).**

— De mare actualitate, scrise competent, prezentate atractiv **(Nicolae TUDORACHE, economist, Fabrica de mase plastice „Muntenia"-București).**

— Abordarea tematică ușurează sistematizarea cunoștințelor, deschide posibilitatea unor dezbateri mai largi **(prof. P. PĂLTĂNEA, Muzeul de istorie-Galați).**

— Ar fi bine ca, în continuarea discuției pe această temă, să se dea cuvîntul proiectanților de locuințe, clădiri industriale, drumuri etc., precum și acelora care răspund de buna gospodărire a orașelor **(Andrei COZOȘ, economist, Combinatul de îngrășăminte azotoase-Tg. Mureș).**

— Este bine că paginile acestea atrag atenția unor factori interesați, conducători ai proceselor de producție **(Gheorghe CHIORĂSCU, economist, I.R.E.-Iași).**

— Cel mai interesant material din cîte-au fost publicate pînă acum la rubrica „Știință—tehnică—producție" **(Constantin CUCOȘ, economist, Sfatul popular regional-Bacău).**

— Mai greu accesibil decît „Zgomotul..." **(L. PENESCU).**

— Trebuie indicații bibliografice asupra lucrărilor recent apărute. De asemenea, lărgirea cadrului enunțat de autor **(prof. P. PĂLTĂNEA).**

— Greu accesibil economiștilor care fac parte din seriile mai vechi de absolvenți **(A. COZOȘ).**

— De ce nu se recenzează, prezentîndu-se pe larg, cărțile de matematici economice ? În revistă, ar urma să se relateze despre experiențe privind aplicarea la specificul unei ramuri sau întreprinderi, adăugînd eventual și fișiere tematice **(Gh. CHIORĂSCU).**

ÎN CE FEL AM PUTEA AJUTA CITITORII LA INSTRUIREA LOR MATEMATICĂ ?

— Publicînd un scurt curs de inițiere (sînt de părere **cei mai multi corespondenți).**

— Nu consider oportun un curs de inițiere. Majoritatea cititorilor revistei au un minim de cunoștințe necesar înțelegerii articolelor, iar cei care nu-l au se pot pregăti, apelînd la manualele existente **(ing. Al. MIHĂILĂ).**

— A-nvăța nu-i nici o dată prea tîrziu. Continuați cu publicarea unor articole ca „Programarea..." **(Gh. BĂLTEAN).**

P.S. Redacția mulțumește celor care și-au exprimat părerile despre cele două articole, cît și pentru interesantele propuneri făcute, precizînd că spațiul n-a permis semnalarea întregii corespondențe primite.

În locul vechilor poteci

BAZINELE hidrografice Doamnei, Cernat, Vîlsan și Topologul (situate la nord de hidrocentrala de pe Argeș) sînt cuprinse între cordonul munților Cozia, Frunții, Ghițu, Iezer și lanțul Făgărașilor într-un relief foarte accidentat. Accesul în aceste bazine hidrografice, în același timp și mari bazine forestiere, era asigurat, pînă nu de mult, doar prin poteci de picior. Exploatarea materialului lemnos din aceste locuri se făcea foarte greu, iar transportul lemnului era asigurat numai prin plutit sălbatic.

Pentru dezvoltarea gospodăriei silvice și exploatarea rațională a lemnului, s-a hotărît, în urmă cu cîțiva ani, construcția unei rețele de drumuri forestiere (de 123 kilometri). Astăzi, această rețea, aproape terminată, permite aplicarea de metode mecanizate la exploatările forestiere, transportul mecanizat cu rolii și autocamioane făcîndu-se în proporție de 100%. În acest fel, s-a redus aproape total pierderea de masă lemnoasă și s-a realizat o însemnată îmbunătățire a

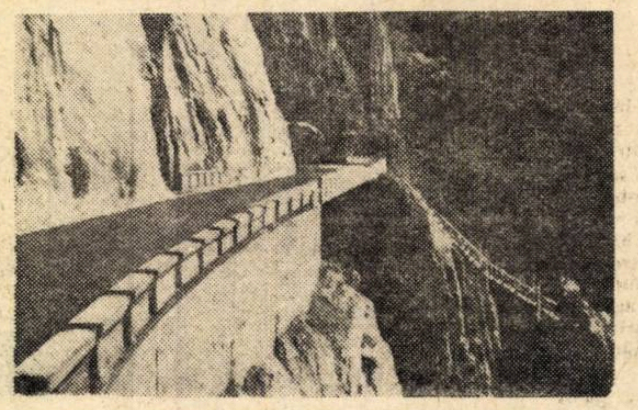

indicelui de utilizare a lemnului exploatat. Întinderea drumurilor forestiere pînă aproape de golul alpin pe văile Vîlsan și Doamnei va permite accesul turiștilor și pe versantul sudic al munților Făgăraș.

Demn de remarcat este faptul că drumul de acces la coronamentul barajului Vidraru reprezintă o lucrare unică sub aspectul dimensiunilor și al spectaculozității (fotografia alăturată este edificatoare). Pe conturul lacului de acumulare, în lungime de 49 km, este în curs de execuție un drum cu o singură bandă de circulație care, împreună cu întreaga rețea de drumuri forestiere din această parte a țării, va pune în valoare un important bazin forestier, iar pentru turiști — noi locuri pitorești.

arh. Șt. MOCOFĂNESCU
Institutul de studii și proiectări forestiere — București

Eficiența unei rubrici

ÎN CE PRIVEȘTE PAGINILE „PROGRAMAREA LINIARĂ" DIN ACELAȘI NUMĂR AL REVISTEI, CE OBSERVAȚII AVEȚI ?

— Ar fi necesară o execuție grafică mai îngrijită a formulelor. Nu mă satisface concluzia, că programarea liniară s-ar aplica numai în sectorul de planificare. Eu cred că se poate folosi și-n sectorul de aprovizionare tehnico-materială. Mai multe exemple din practică **(I. LUCA).**

— Foarte utile, interesante. S-ar fi putut insista mai mult asupra folosirii mașinilor de calcul în rezolvarea problemelor de programare liniară **(ing. Al. MIHĂILĂ).**

— Articolul mi-a prilejuit constatarea că și un economist poate înțelege și aplica matematica la soluționarea problemelor economice, că el nu trebuie, deci, transformat în matematician, ci numai să se familiarizeze cu cele mai utilizate metode matematice **(N. DAVIDEANU).**

— O tematică foarte puțin accesibilă **(I. POPOVICI).**

— Prezentarea excelentă, clară : tocmai ceea ce lipsește altor articole de matematică **(Gh. BĂLTEAN).**

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

Balastul rămîne totuși „balast"

Referindu-se la articolul **„Balastul — un balast care frînează ritmul lucrărilor"** (din nr. 15 al revistei noastre), D.R.T.A.-Suceava ne scrie :

„Șantierul Complexului avicol de lîngă Suceava a avut aprobat un plan de transport pe luna februarie a.c. într-un volum de 5 000 tone de produse balastiere. Autobaza Suceava a executat transporturile unei cantități de 1 383 tone, iar diferența de 3 617 tone a fost anulată din caz de forță majoră. Față de această stare de lucruri, este surprinzător faptul că dv. afirmați că vina ar fi a D.R.T.A.-Suceava. Vă mulțumim, totuși, pentru sesizarea făcută în acest sens".

N. FLOREA
director
L. RUSU
șef serviciu exploatare

★

N.R. De ce primim mulțumiri, nu știm. O dată ce în răspuns se contestă faptul că construcția șantierului amintit a rămas în urmă datorită și lipsei mijloacelor de transport pentru balast. Am reanalizat situația la data respectivă. Care este realitatea ?

În completarea celor arătate în nr. 15 al revistei noastre, subliniem că, din cauza lipsei de balast, la Șantierul avicol Suceava nu s-au executat în lunile ianuarie și februarie a.c. peste 300 m betoane, 64 stîlpi și 64 grinzi prefabricate etc. Chiar din procesul-verbal încheiat cu șeful de șantier rezultă nerespectarea obligațiilor pe care le-a avut D.R.T.A.-Suceava. În luna martie, din cauza nerespectării acestor obligații, constructorul a recurs la o soluție : Întreprinderea de construcții-montaj din Iași a adus pe șantier 7 autobasculante și 4 tractoare cu remorci și, cu autorizația binevoitoare a D.R.T.A.-Suceava, a început să-și care singură balastul necesar.

Comentariile sînt, deci, de prisos.

Cointeresarea materială și calitatea produselor

Articolul cu titlul de mai sus („Viața economică", nr. 12) a prezentat unele forme de salarizare experimentate și, o parte din ele, generalizate în întreprinderile industriei ușoare. Aceste forme de salarizare, la elaborarea și aplicarea cărora a participat și Comitetul nostru, sînt axate pe specificul activităților din aceste întreprinderi. În prezent, se studiază posibilitățile de extindere și în alte activități și întreprinderi ale industriei ușoare.

Menționăm că în cadrul Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii se studiază posibilitatea aplicării unor principii, folosite la experimentările menționate, și în unele sectoare de activitate din alte ramuri ale economiei, adaptîndu-le la condițiile specifice acestora.

P. COPPELOVICI
director în C.S.M.S.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

GH. COVALCIUC, Fălticeni. În aplicarea Decretelor nr. 285/1960 și 422/1964, Ministerul Finanțelor și Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii au întocmit Instrucțiunile nr. 1515. În aceste instrucțiuni se prevăd următoarele : În cazul că ambii soți se încadrează în vreuna din categoriile prevăzute la art. 1 din Decret, respectiv cap. I din Instrucțiuni, beneficiar al alocației este soțul. Prin excepție, soția este beneficiară de alocație, în cazul cînd soțul este student bursier, doctorand cu scoatere de la locul de muncă sau militar în termen, cum și în cazul cînd soțul este angajat cu contract de muncă pe durată nedeterminată, sau este cooperator și nu a împlinit încă 90 de zile în această calitate. În perioada acestor 90 zile, drepturile de alocație pe care le primește soția nu pot depăși drepturile ce s-ar cuveni soțului. Drepturile la alocație neîncasate pot fi încasate retroactiv pentru cel mult 12 luni de la data cînd au fost pretinse.

IULIUS BODONI, economist principal, Tg. Mureș. Potrivit art. 20 lit. b. și a art. 20[1] din Codul Muncii, contractul de muncă al unui angajat se poate desface, dacă se reduce personalul din administrație sau din producție. Desfacerea contractului de muncă, în asemenea cazuri, se poate face numai dacă reducerea se referă la posturi ocupate și de aceeași natură cu postul angajatului al cărui contract de muncă urmează să fie desfăcut. În ipoteza în care în unitate sînt mai mulți angajați care ocupă posturi de aceeași natură, conducerea unității este îndreptățită să procedeze la o redistribuire de personal, în sensul de a dispune reținerea în muncă a celor mai corespunzători angajați. Prevederile referitoare la posibilitatea desfacerii contractului de muncă a angajatului (determinată de reducerea personalului) fiind de strictă interpretare, nu poate fi extinsă la alte situații.

Atunci cînd un angajat s-a dovedit necorespunzător în muncă, i se poate aplica o altă prevedere a Codului Muncii, și anume : art. 20, lit. d. De asemenea, dacă un angajat a avut abateri repetate de la serviciu, contractul lui de muncă poate fi desfăcut pe baza art. 20, litera e.

Instrucțiunile în vigoare nu condiționează eliberarea certificatului medical pentru primele 7 zile, de cerința ca angajatul să prezinte documente asupra situației sale medicale din ultimele 12 luni.

VALENTIN MUNTEANU, elev, Craiova. Ne bucurăm că citești revista „Viața economică". Trecînd la obiect, îți comunicăm că Republica Socialistă România face comerț atît pe baza unor acorduri guvernamentale, cît și prin înțelegeri, tranzacții cu firme particulare, prin întreprinderile noastre de stat specializate (de comerț exterior). O serie de amănunte, care te interesează, le vei găsi în rubrica pe care o cunoști, precum și în articolele *„Cu ce ne prezentăm la export în 1966"*, apărute în nr. 12 și 14 ale revistei noastre.

EMILIAN CIUREA, Schela de extracție Ciurești, raionul Slatina. 1) În nomenclatorul de funcții care se aplică pentru personalul de la centrul de librării și difuzare a cărții sînt prevăzute mai multe funcții de îndrumători. Pentru unele dintre acestea (îndrumător principal și îndrumător I), este prevăzută condiția ca angajații să fie absolvenți ai unor institute de învățămînt superior. Pentru funcțiile de îndrumător standuri I și îndrumător standuri II, este prevăzută cerința studiilor medii, respectiv a studiilor elementare. Activitatea desfășurată de acești din urmă îndrumători nu se ia în considerare la stabilirea stagiului în specialitate pentru încadrarea în funcția de contabil I (principal).

2) Absolventul școlii medii de cultură generală poate fi încadrat, pe baza verificării cunoștințelor tehnice, ca tehnician II, numai dacă are un stagiu de patru ani în funcții tehnice, în specialitatea respectivă. Absolventul școlii profesionale poate fi încadrat în această funcție, pe baza verificării cunoștințelor tehnice, numai dacă are o vechime de cel puțin cinci ani în funcții tehnice de specialitate sau opt ani în producție, ca muncitor de înaltă calificare. Reglementarea în vigoare nu prevede reducerea stagiului necesar în producție pentru absolventul școlii profesionale care este în același timp și absolvent al unei școli medii de cultură generală.

D. VORNICESCU, șef gară C.F.R. Ilișești, raionul Gura Humorului, regiunea Suceava. Cetățenii vor putea să solicite executarea unei locuințe proprietate personală, numai în orașul unde își au domiciliul permanent. Neavînd buletin de identitate din orașul București, nu vă încadrați în prevederile legale. Locuințele proprietate personală ce se construiesc pe baza Hotărîrii nr. 26/1966, sînt exceptate de la aplicarea dispozițiilor privind repartizarea și folosirea spațiului respectiv. În consecință, fiica dv. avînd buletin de identitate din orașul București, poate folosi locuința construită și pentru cazarea părinților săi, respectînd însă normele de intrare în orașul București. Pentru ultimul punct, cereți lămuriri de la Direcția Miliției orașului București.

Ing. VALENTIN BILȚIU, Sighetul Marmației. Vă mulțumim pentru scrisoarea trimisă.

DAN STĂNESCU, Reșița. Pentru prima întrebare vă rugăm să consultați răspunsul dat tov. Cornel Dochia în nr. 22 al revistei noastre. La restul întrebărilor — ne pare rău ! — nu vă răspundem ; cererea dv. depășește cadrul preocupărilor noastre.

E. COLGIU și L. ALEXIU, economiști, București. Propunerile dv. de simplificare constituie, în prezent, obiectul unor studii la forurile de resort.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

CE ÎNSEAMNĂ 1/3

Despre ritmicitatea realizării planului în construcții - montaj

Grupul de șantiere nr. 5-Făgăraș al Trustului regional de construcții-Brașov a încheiat primele luni ale anului cu un bilanț — aparent — foarte pozitiv la producția terminată : 128,14% față de plan. Cît reprezintă însă volumul de lucrări realizat din sarcina totală pe 1966 ? Abia 25,06%. Dacă producția pe perioada respectivă s-ar fi menținut în limitele planului, proporția de realizare a sarcinii pe întregul an ar fi fost de numai 1/5, la un consum de 1/3 din fondul total anual de timp de lucru.

În construcții, unde producția este influențată în mod sensibil de factori cum sînt condițiile de lucru (inclusiv condițiile meteorologice), structura lucrărilor, repartizarea în timp a termenelor de punere în funcțiune etc, eșalonarea acestei producții pe trimestre nu se poate face în mod strict egal. Este necesară o încărcare cît mai echilibrată a unităților de execuție, pentru a se evita stagnările și lucrul în asalt.

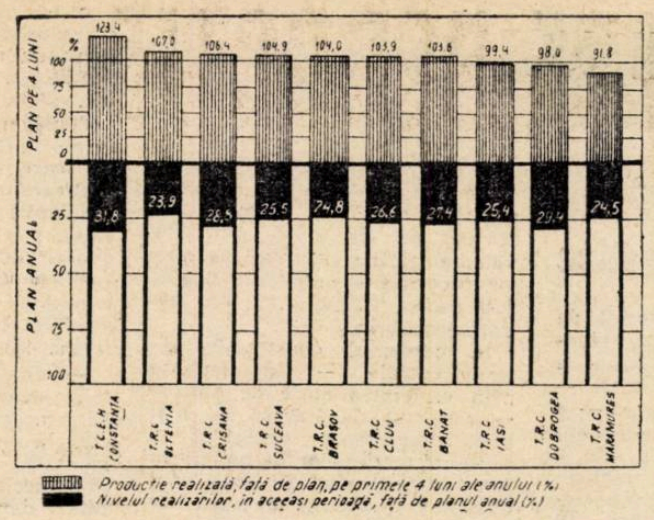

Producție realizată, față de plan, pe primele 4 luni ale anului (%)
Nivelul realizărilor, în aceeași perioadă, față de planul anual (%)

Iată în graficul alăturat, care a fost, efectiv situația la cîteva unități de construcții ale sfaturilor populare pe perioada 1 ianuarie — 30 aprilie 1966

După cum se remarcă (de pildă, comparînd rezultatele trusturilor din regiunile Oltenia și Crișana, sau Oltenia și Maramureș), raportul dintre producția realizată în primele patru luni ale anului curent, față de nivelul prevăzut, cît și față de sarcinile de plan pe întregul an 1966, nu este în toate cazurile direct proporțional. Aceasta denotă, pe de o parte, faptul că uneori organele de planificare nu au apreciat just posibilitățile de producție din prima parte a anului, prevăzînd cu bună știință o dinamică necorespunzătoare ; iar pe de altă parte, că unele trusturi nu au folosit în mod rațional resursele existente, pentru a realiza încă din primele luni un volum de lucrări cît mai mare.

În prezent, una din principalele cauze ale rămînerii în urmă a unor unități — asigurarea cu documentație — este pe cale de a fi rezolvată. Volumul de lucrări planificat pe 1966 era acoperit cu proiecte de execuție, la începutul lunii mai, în proporție de 77,5% la T.R.C.-Brașov, 90,3% la T.R.C.-Dobrogea, 91,3% la T.R.C.-Iași, 88,1% la T.R.C.-Suceava etc. S-au deschis numeroase șantiere noi, s-au lărgit posibilitățile de aprovizionare cu unele materiale a căror lipsă s-a resimțit în primul trimestru. Există, deci, condiții pentru ca fiecare unitate de construcții-montaj să-și dezvolte producția, organizînd lucrul în 2 schimburi, lărgind mecanizarea lucrărilor, astfel ca realizările din lunile următoare să fie cît mai echilibrate.

Dorin CONSTANTINESCU

LA ORDINEA ZILEI: PREGĂTIREA RECOLTĂRII

ing. N. IONESCU
vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii

ÎN aceste zile, pregătirea recoltării cerealelor păioase constituie obiectivul principal asupra căruia își concentrează eforturile gospodăriile de stat, stațiunile de mașini și tractoare, cooperativele agricole, luînd ultimele măsuri pentru strîngerea și depozitarea producției.

Modul cum este pregătită recoltarea constituie cheia succesului, deoarece în această perioadă, trebuie făcut față unui volum mare de lucrări. Printre acestea se numără : întreținerea culturilor prășitoare, recoltarea culturilor furajere, arăturile de vară, însămînțarea culturilor furajere în miriște, lucrări în cultura legumelor, viței de vie și a pomilor. De o deosebită importanță economică este organizarea judicioasă a urmăririi și combaterii dăunătorilor.

Recoltarea cerealelor, concomitent cu executarea celorlalte lucrări în timpul optim, este condiționată în cea mai mare măsură de organizarea temeinică a muncii. **Experiența a demonstrat că planul de lucru întocmit pe baze reale creează posibilitatea desfășurării unei activități ritmice. În această ordine de idei o deosebită importanță are** repartizarea din timp a mijloacelor mecanice. **Astfel, unitățile agricole sînt în măsură să-și organizeze forțele proprii pentru strîngerea recoltei în bune condițiuni. În acest scop, consiliile agricole și uniunile cooperatiste au datoria să asigure o repartizare judicioasă a tractoarelor și combinelor în cadrul cooperativelor agricole. Pentru a înlătura deplasările la distanțe mari, planul de mișcare a combinelor, mai ales la începutul recoltărilor, trebuie făcut între unități apropiate și cu o consultare prealabilă a conducerilor cooperativelor agricole. O dată cu aceasta, consiliile agricole și uniunile cooperatiste sînt chemate să asigure aprovizionarea cooperativelor agricole cu materialele și piesele necesare.**

Succesul muncilor agricole este hotărît în mare parte de folosirea rațională și din plin a timpului de lucru **al tractoarelor și mașinilor agricole. Ținînd seama de acest lucru este necesar să se acorde toată atenția** instruirii mecanizatorilor **astfel încît ei să stăpînească temeinic minuirea și reglarea mașinilor agricole. Nereglarea mașinilor, pe lîngă randamentul scăzut, produce și pagube nebănuit de mari prin risipa de recoltă. Așa, de pildă, dacă combina nu este reglată să batozeze bine spicele de cereale, recolta poate fi diminuată cu 200—400 kg/ha. Nu mai puțină importanță are asigurarea, într-o formă cît mai operativă,** a asistenței tehnice **pentru remedierea defecțiunilor ivite la tractoare și mașini, în timpul lucrului.**

O grijă deosebită se impune să se acorde necesarului de sămînță pentru viitoarele însămînțări. În acest scop, în funcție de raionarea soiurilor și de rezultatele obținute în producție, cadrele tehnice împreună cu conducerile cooperativelor agricole, au datoria să definitiveze structura soiurilor care urmează să se cultive în anul următor, să analizeze temeinic posibilitățile de acoperire a necesarului din producția proprie, ținînd seama de puritatea biologică a lanurilor.

Pregătirea temeinică a recoltării cerealelor creează cadrul necesar obținerii succesului, răsplătind astfel eforturile pe care oamenii muncii de pe ogoare le fac pentru obținerea unei producții agricole cît mai mari.

PUNCTE DE VEDERE

UN DRUM CARE POATE FI MULT SCURTAT: INTRODUCEREA TEHNICII NOI ÎN CONSTRUCȚII

În „Viața economică" nr. 13, inginerul Șt. Angelescu, Laureat al Premiului de Stat, a semnat un articol în care se analizau diferitele cauze care îngreunează în prezent introducerea tehnicii noi în construcții, obținerea unei înalte eficiențe. Subliniind posibilitatea de scurtare a drumului de introducere a tehnologiilor înaintate cît și a materialelor noi în construcții, autorul a propus ORGANIZAREA UNEI ÎNTREPRINDERI SPECALIZATE PENTRU EXPERIMENTAREA ȘI GENERALIZAREA TEHNICII NOI. În legătură cu punctele de vedere exprimate în articol, redacția noastră a primit numeroase scrisori semnate de specialiști, care susțin și întregesc prin noi idei valoroase necesitatea organizării unei asemenea întreprinderi. Publicăm cîteva din acestea.

Cum poate fi realizată concepția integrală a unui proiect

Introducerea tehnicii noi, reprezintă una din principalele sarcini — care condiționează realizarea la timp și în bune condițiuni a volumului de construcții prevăzut în anii următori. Iată de ce, în prezent, se impune luarea unor măsuri care să accelereze ritmul de aplicare pe șantiere a unor procedee moderne de înaltă productivitate, cît și a unor materiale cu eficiență sporită. În articolul publicat în „Viața economică" sub semnătura inginerului Șt. Angelescu, se face în acest sens o analiză fundamentată în urma căreia se propune înființarea unei unități de executare a lucrărilor experimentale pe șantiere — întreprindere care ar fi puntea de legătură între partea de cercetare, proiectare și generalizarea practică a rezultatelor cercetării. Dificultățile întîmpinate pînă în prezent în introducerea tehnicii noi justifică în mod practic necesitatea unei astfel de unități.

Consider însă că înființarea acestei noi unități, trebuie să constituie O PARTE DINTR-UN ANSAMBLU DE MĂSURI necesare introducerii tehnicii noi în construcții. În acest sens, mă voi referi la ceea ce se numește **concepția integrală a unui proiect**.

Introducerea tehnicii noi în construcții are o caracteristică diferită față de modul general în care se tratează această problemă în alte sectoare industriale. Aceasta, întrucît produsul finit nu este cel ieșit din fabrică, ci un ansamblu alcătuit, total sau parțial, cu elemente noi : construcția. Deci, atunci cînd se introduce, spre exemplu, un material nou — să zicem produsele din beton celular autoclavizat — trebuie să existe inițial o **concepție de sinteză**, care să înceapă cu modul general de alcătuire a unei construcții din astfel de elemente. Pe baza acestei concepții de sinteză, se cer apoi trasate planurile de studii, cercetare și proiectare analitică, urmînd în principal 3 cicluri paralele care trebuie să meargă în strînsă corelație — și anume :

- **ciclul de studii, cercetare și proiectare a noului material de construcții**, prin care se studiază sortimentele și caracteristicile proprii ale materialului ;
- **ciclul de studii, cercetare și proiectare a producției industriale pentru noul material**, în care se urmărește producția acestuia în fabrici și uzine ;
- **ciclul de studii, cercetare și proiectare a construcțiilor**, care urmează să folosească elementele sau materialele noi.

Neglijarea unuia din cicluri poate provoca greutăți mari în introducerea noilor elemente în construcții. Din păcate, însă, aceasta a fost situația generală în sectorul de construcții. Eludarea primului ciclu poate duce la realizarea de sortimente de calitate necorespunzătoare, fără eficiență economică, sau fără aplicabilitate în sectorul de construcții. Ciclul al doilea, dacă nu se înfăptuiește în mod corespunzător, va duce la realizarea de linii tehnologice necorespunzătoare, fie sub aspect tehnic, fie sub aspectul indicatorilor tehnico-economici. În sfîrșit, ciclul al treilea — de obicei cel mai neglijat — (cazul folosirii elementelor din beton celular), dacă nu este tratat la timp și în mod corespunzător, duce la blocarea fabricilor noi prin imposibilitatea asigurării desfacerii produselor. Aceasta atrage după sine importante pagube economiei naționale.

Sinteza celor trei cicluri trebuie făcută din nou la generalizarea introducerii în practică a diferitelor procedee sau materiale, iar numai după generalizarea completă, sarcina de introducerea tehnicii noi poate fi considerată terminată. **Aceasta este concepția integrală a unui proiect.**

Noua unitate propusă este cea menită să perfecteze operația de sinteză a celor trei cicluri. Revenind însă la concepția integrată, împreună cu desfășurarea celor 3 cicluri, trebuie să arăt că acestea au lipsit în bună parte datorită, în special, modului cum au fost organizate pînă în prezent cercetarea, proiectarea, experimentarea și aplicarea producției industriale pe șantiere.

ing. M. ANDONIE
I.P.C.M.C.

(Continuare în pag. 4)

CURIER

● Principalul atribut : modern

● DOTĂRI TEHNICE : Uzina „7 Noiembrie" din Craiova a livrat agriculturii cea de-a **2000-a mașină de împrăștiat îngrășăminte chimice;** uzinele constructoare de mașini din țară au înzestrat întreprinderile textile din regiunea Crișana cu peste 200 de utilaje perfecționate.

● SOLUȚIE TEHNOLOGICĂ ORIGINALĂ : la uzina „Tractorul" din Brașov s-a elaborat **soluția unui nou tip de liant** pentru prepararea amestecurilor de turnare. Realizat pe bază de rășini sintetice, liantul permite reducerea ciclului de uscare la jumătate față de liantul „clasic".

● PRODUSE NOI : un colectiv de specialiști de la gospodăria agricolă de stat „Mureș" din Arad, a conceput și realizat **o mașină de sortat legume și fructe** (capacitatea de sortare : 3 vagoane pe zi) ; fabrica de produse refractare din Alba Iulia a asimilat în producție **un nou tip de cărămidă aluminoasă** pentru oalele de turnare ; **plăcile ondulate din policlorură de vinil pentru construcții ușoare,** se înscrie ca cel mai recent produs al fabricii de mase plastice din Iași ; la uzina de anvelope „Victoria" din Florești, se produce în serie un nou sortiment, **anvelope pentru tractoare.**

● Energie

● A intrat în funcțiune **hidrocentrala electrică de pe Bistrița, ridicată în apropierea orașului Bacău.** Conectată la sistemul energetic național, hidrocentrala își aduce contribuția cu o capacitate de 23 megawați.

● A fost atinsă **cota finală a batardoului celular de pe șantierul hidroenergetic de la Porțile de Fier.** Șase stații de pompare cu un debit de 20 mii metri cubi pe oră au evacuat apele Dunării pe o suprafață de 200 de mii de m. p., ceea ce va permite începerea fără întîrziere a lucrărilor de fundații la marea cetate a luminii.

● Construcții și finalizări

● Exploatarea minieră Bălan s-a îmbogățit cu **o nouă galerie subterană principală** cu o lungime de 3000 de metri.

● Combinatul chimico-metalurgic de la Copșa Mică își va mări în mod substanțial producția cu două **noi instalații de înaltă tehnicitate,** una pentru producerea cuprului și cealaltă pentru decuparea plumbului.

● A început la Gherla construcția celei de-a 11-a stațiuni de mașini și tractoare din regiunea Cluj. Stațiunea va deservi 17 unități agricole. La Tecuci a fost dat în exploatare cel de-al 2-lea S.M.T. din regiunea Galați.

● **Elemente urbanistice :** la Petroșeni s-a pus piatra de temelie a unui nou microraion care va cuprinde 600 de apartamente.

● Consfătuiri

● Din inițiativa Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini s-a desfășurat la Brașov consfătuirea pe țară consacrată extinderii transporturilor mecanizate în cifre. Baza dezbaterilor în acest domeniu a constituit-o experiența pozitivă acumulată la uzina „Tractorul".

● Șefii cabinetelor tehnice și bibliotecarii din întreprinderile de industrie ușoară din Capitală și regiunea București au avut un schimb de experiență pe tema: **Documentarea tehnică — mijloc important de dezvoltare a cercetărilor științifice în întreprinderi.**

● Noutăți în industria chimică

POLIETILENA DE MARE REZISTENȚĂ. La Combinatul petrochimic Ploiești, a început producția industrială a unei polietilene de mare rezistență, utilizate la confecționarea sacilor pentru ambalarea cimentului și a produselor chimice. Noul produs mai poate fi folosit la fabricarea conductelor de mare presiune, la izolațiile cablurilor de înaltă tensiune și în agricultură.

SORTIMENTE DE PAPETARIE. La fabrica de cartoane din Cluj a intrat în funcțiune o secție de confecții papetare pentru obținerea blocurilor de desen, a caietelor școlare, a blocurilor de masă și a unor confecții la care se utilizează mucavaua (bibliorafte, ierbare, mape de semnături etc.).

Prin intrarea în producție a unei mașini cu o capacitate de 300 plicuri pe minut, la Fabrica de hîrtie-Petrești se obțin 12 modele de noi plicuri Pentru confecționarea plicurilor căptușite a fost montată aici o mașină nouă care contribuie la ridicarea calității și la îmbunătățirea aspectului.

ANILINĂ — DE CALITATE SUPERIOARĂ ȘI MAI IEFTINĂ. Unul din roadele colaborării dintre cercetătorii Institutului de cercetări chimice București și a celor de la Combinatul chimic Făgăraș este noua tehnologie de fabricare a anilinei prin trecerea unui amestec de vapori de nitrobenzen și hidrogen peste catalizatorul încălzit la o anumită temperatură.

Noua tehnologie prezintă numeroase avantaje : produsul obținut este de calitate superioară, prețul de cost este cu 20% mai scăzut, iar produsul poate fi obținut în mod continuu într-o singură fază de fabricație.

INTRODUCEREA TEHNICII NOI ÎN CONSTRUCȚII

Nu numai idei — ci măsuri concrete, practice

(Urmare din pag. 3)

Activînd în domeniul proiectării tehnologiei de execuție a lucrărilor, am constatat că în munca de documentare și de elaborare a unor proiecte în care sînt prevăzute tehnologii noi însușite și aprobate de forurile competente, acestea devin de cele mai multe ori simple deziderate. Aceasta se explică prin aceea că unele dintre tehnologiile noi :

— rămîn numai în proiect ca documentație cu caracter consultativ ;

— capătă în principiu caracter experimental, dar nu există unitatea care să facă experimentarea, necesitînd uneori ani de zile pînă la obținerea unor rezultate ;

— sînt sortite compromiterii deoarece sînt încredințate spre experimentare unor întreprinderi ce nu au personal pregătit corespunzător ;

— rezultatele experimentării rămîn nedifuzate.

Constatările făcute se bazează pe numeroase exemple din practică. În anii 1962—1963, de pildă, în institutul nostru s-a studiat printr-un proiect de ansamblu posibilitatea realizării unui set de panouri de cofraj din diverse materiale (lemn, produse din lemn, metal și materiale plastice) concepute pentru a satisface cele mai variate forme de construcții. Pentru elaborarea lucrării s-a analizat stadiul de dezvoltare în domeniul respectiv a țărilor cu tehnica cea mai avansată, adaptîndu-se soluțiile la nivelul posibilităților de realizare la noi în țară. Documentația a fost avizată favorabil cu recomandarea însă de a fi păstrată în arhivă ca material de consultat. În 1965 Direcția Generală de Construcții Montaje a Sfatului Popular al Capitalei — fără a cunoaște acest studiu — a dispus folosirea cu caracter experimental pe șantierele sale a panourilor cutii pentru realizarea planșeelor casetate, confecționate din bare metalice. În proiectul elaborat în 1962—1963 se demonstra că la confecționarea acestui tip de panouri este mai eficientă folosirea materialelor plastice sau a tablei ambutisate.

Într-un alt studiu, intitulat „Căi de rulare-tip pentru macarale-turn" a fost elaborat în anul 1964 proiectul experimental însușit și aprobat de forurile de avizare, dar nici pînă azi nu s-a găsit constructorul care să efectueze această experimentare.

În 1963 s-a proiectat și s-a experimentat în cadrul unui șantier experimental-siloz, cofrajul glisant pentru realizarea casei mașinilor. Conform proiectului, cu agregatul proiectat s-a realizat o construcție înaltă de 47 m, cu planșee din elemente prefabricate montate concomitent cu glisarea, folosindu-se utilajele prevăzute pe cofraj. Deși experimentarea a dovedit eficiența agregatului, acesta a fost folosit o singură dată, cu toate că erau asigurate condițiile de refolosire.

Față de această situație, ideea realizării unei întreprinderi specializate pentru experimentarea și generalizarea tehnicii noi în construcții, este nu numai bine venită, dar și o necesitate practică de mare importanță.

ing. Valentin IVANOVSCHI
proiectant șef — I.P.C.M.C.

cazurile cînd le acceptă, nu reușesc de obicei să pună în valoare părțile pozitive ale noilor procedee experimentate, nici sub aspect tehnic, nici sub aspect economic.

În domeniul construcției de termocentrale — caracterizate prin varietatea mare de obiecte — volumul de lucrări și, mai ales, importanța deosebită a scurtării termenelor de punere în funcțiune, precum și lipsa unei unități de execuție a lucrărilor experimentale, au contribuit la întîrzierea sensibilă a introducerii tehnicii noi. Iată unele exemple :

● introducerea folosirii prefabricatelor grele la structura de rezistență a clădirilor principale a întîrziat, generalizarea procedeului se face cu mare greutate, nefiind încă bine pusă în evidență eficiența economică a acestui procedeu ;

● nu s-a studiat pînă în prezent procedee de execuțare în cofraje glisante sau din prefabricate a turnurilor de răcire hiperbolice — procedee de la care sînt de așteptat avantaje importante față de procedeul utilizat în prezent (cofraje pășitoare) ;

● nu s-a delimitat domeniul de aplicație al folosirii cofrajelor glisante la diverse părți ale clădirii principale sau la alte obiecte tehnologice ;

● nu s-a ajuns la o rezolvare corespunzătoare a construcției rezervoarelor din beton armat prevăzute cu protecții anticorozive etc.

Consider că înființarea unei întreprinderi speciale de execuție, care să nu aibă sarcini de realizare a numeroși indicatori economici, ci numai experimentarea și stabilirea condițiilor de generalizare a noilor procedee tehnice, va duce la obținerea de rezultate mai eficiente în construcții. Această întreprindere va trebui să aibă în formația sa :

— un serviciu de proiectare tehnologică, care să studieze și să proiecteze tehnologiile de execuție a diverselor lucrări experimentale, aprofundindu-le mai mult decît se poate face în institutele de proiectare ;

— cadre tehnice de execuție — ingineri, maiștri, muncitori calificați — oameni cu pregătire superioară, cu multă inițiativă și imaginație și deosebit de conștiincioși, care să fie stimulați printr-un sistem de salarizare corespunzător la realizări calitative, nu numai cantitative ;

— un serviciu tehnico-economic, care să studieze eficiența economică a procedeelor propuse spre generalizare.

— un serviciu de valorificare tehnică a lucrărilor experimentale, care să redacteze instrucțiuni, norme, materiale didactice și demonstrative, necesare generalizării procedeului studiat ;

ing. Nicolae BORZA
consilier I.S.P.E.

cepte pe cele noi. Aceasta a dus la scumpirea lucrărilor, în comparație cu costul la care acestea ar fi revenit dacă ar fi fost realizate de o întreprindere cu experiență în acest domeniu, dotată cu utilajele necesare și încadrată cu personalul calificat necesar. Dacă ar fi existat cel puțin o întreprindere care să fi înregistrat și materializat experiența acumulată anterior la executarea acestui gen de lucrări și să asigure asistența tehnică necesară organizării și executării lor de către alte întreprinderi, greutățile întîmpinate puteau fi evitate.

Pentru eliminarea neajunsurilor actuale și obținerea unei mai înalte eficiențe în construcții prin generalizarea procedeelor de tehnică modernă, considerăm necesare :

● crearea unei unități de construcții dotate corespunzător, care să execute lucrări speciale de aplicare restrînsă, fie deosebit de avantajoase din punct de vedere economic, fie nerezolvabile tehnic prin alte sisteme ;

● organizarea și dotarea unor întreprinderi specializate pentru executarea de lucrări de largă aplicare ce necesită utilaje și tehnologie specială ;

● înființarea unei unități care să poată acorda consultații și asistență tehnică întreprinderilor de construcții-montaj, în vederea executării de către acestea a unor lucrări de tehnică nouă, de aplicare restrînsă ce nu necesită utilaje și calificare specială.

Acordîndu-se importanța cuvenită laturii tehnice și practice a introducerii tehnicii noi în construcții, prin luarea măsurilor organizatorice propuse, se asigură finalizarea productivă a activității de cercetare tehnico-științifică.

ing. ST. DIMA
director tehnic

ing. ST. POPOVICI
director tehnic
Ministerul Industriei Construcțiilor

O cerință vitală: crearea de unități specializate

Considerăm că problema ridicată în articol este de o deosebită importanță, atît pentru asigurarea unui cadru organizat de introducere în ritm rapid a tehnicii noi în construcții, cît și pentru asigurarea concentrării întreprinderilor curente de construcții-montaj asupra sarcinilor principale de producție ce le revin.

Includerea de lucrări experimentale în programul de lucru al întreprinderilor productive nu duce la obținerea datelor necesare generalizării lor, întîrzie desfășurarea lucrărilor, are consecințe nefavorabile asupra eficienței și aprecierii activității acestora. Astfel, cu ocazia aplicării unor soluții tehnologice noi cum sînt piloții secanți și filtrele aciculare, cu toate că în țară asemenea procedee se experimentaseră în cadrul altor șantiere, am întîmpinat dificultăți provenite, atît din cauza lipsei de date tehnologice, cît și a personalului calificat. Din punct de vedere tehnico-economic aceste soluții puteau fi înlocuite cu altele uzuale — chiar dacă erau mai scumpe. Specificul lucrărilor însă nu permitea aplicarea altor soluții, astfel că întreprinderile de construcții-montaj respective au fost obligate să accepte pe cele noi.

Legătură strînsă între cercetare, proiectare și execuție

Din lucrările Consfătuirii pe țară a lucrătorilor din construcții, a reieșit clar că pentru a se putea realiza sarcinile de construcții-montaj ale planului cincinal — constînd din volume de lucrări deosebit de mari ce se cer realizate în condiții calitative și de eficiență economică mai ridicate decît în trecut — trebuie folosite mai multe căi, printre care și introducerea tehnicii noi în construcții. La această acțiune colaborează mai multe sectoare de activitate : cercetarea științifică, proiectarea și execuția. Fiecare din aceste sectoare sînt organizate pentru a-și rezolva problemele de producție specifice, iar proiectarea și execuția sînt legate și de realizarea productivității maxime și de reducerea continuă a prețului de cost al producției.

În aceste condiții organizatorice nu a fost găsită încă posibilitatea organizată și sistematică de a se face legătura între cele 3 sectoare pentru a valorifica prin trecerea în producția largă procedeele noi propuse de cercetarea științifică și de proiectare. Unitățile de execuție, obligate să realizeze cifre de plan și indicatori economici, acceptă cu mare greutate să execute lucrări cu caracter experimental ; în

Bază pentru pregătirea temeinică a viitorilor specialiști

Articolul „Introducerea tehnicii noi în construcții", în afara informării cu privire la cauzele întîrzierii generalizării în practică a procedeelor de tehnică nouă experimentate și a propunerilor de eliminare a acestor cauze prin măsuri organizatorice — pe care le consider judicioase — mi-a sugerat o măsură ce se încadrează în obiectivele țintite de autor și care poate contribui, atît la realizarea propriilor propuneri, cît și la perfecționarea activității de pregătire a noilor cadre de ingineri constructori.

Este evident că viitorii constructori — proiectanți și executanți — sînt cei ce, în activitatea lor, vor aplica procedeele de tehnică nouă ce se experimentează în perioada formării lor. Pornind de la această constatare, găsesc că practica acestora într-o întreprindere de tipul celei propuse în articol și încadrarea lor în întreprinderile specializate ce urmează să se înființeze, vor asigura condiții superioare de folosire a lor, atît în perioada de practică, cît și în perioada de activitate de producție.

Consider că astfel cadrele își vor însuși în perioada lor de formare acea disciplină și conștiinciozitate ce caracterizează stilul de muncă specific proceselor tehnologice moderne.

prof. ing. M. PETRESCU
Institutul de construcții — București

FAȚĂ ÎN FAȚĂ

POSIBILITĂȚI SIMILARE — PRODUCTIVITATE DIFERITĂ

FABRICILE noi de furnire construite în ultimii ani, ca și majoritatea celor vechi au fost dotate cu instalații și utilaje moderne, de mare productivitate. Acestea nu sînt însă peste tot utilizate la întreaga lor capacitate. De aici și un consum de manoperă diferit pentru realizarea aceluiași produs. Așa este cazul fabricilor de furnire din cadrul Combinatelor de industrializare a lemnului de la Gherla, Rm. Vîlcea și IPROFIL Balta Sărată. Deși înzestrate cu instalații și utilaje asemănătoare, consumul de manoperă (ore/1 000 mp) este mult diferit de la o unitate la alta :

	U/M	CIL Gherla		CIL Rm. Vîlcea		IPROFIL Balta Sărată	
		x	x_2	x_1	x_2	x_1	x_2
Realizări — luna februarie a.c.	ore/1 000 mp.	38,5	57,0	40,2	69,5	47,7	76,1
Consum de manoperă în plus față de CIL Gherla	ore/1 000 mp.	—	—	4,4	12,5	11,9	19,1

x_1 = furnir estetic de fag, stejar, diverse esențe decupate tangențial ; x_2 = furnir de nuc decupat tangențial și alte esențe decupate radial.

De menționat că, față de media trimestrului IV.1965, C.I.L. Gherla a realizat în luna februarie a.c. un consum de manoperă cu 11% mai mic.

Rezultatele inferioare obținute de C.I.L. Rm. Vîlcea și IPROFIL Balta Sărată au făcut ca prețul de cost să fie încărcat (comparativ cu C.I.L. Gherla) cu cheltuieli suplimentare de salarii.

	U/M	CIL Rm. Vîlcea	IPROFIL Balta Sărată
Ore de muncă economisite (dacă s-ar fi realizat o productivitate ca la C.I.L. Gherla de 38,5 și, respectiv, 57,0 ore pentru 1 000 mp de furnir)	ore de muncă	2 200	5 500
Fond de salarii ce s-ar fi economisit	lei	9 000	22 000

Consumul diferit de manoperă pe produs își are originea în defectuoasa organizare a muncii din întreprinderile amintite la operațiile principale ale procesului de producție.

În depozitul de bușteni se consumă în plus la IPROFIL Balta Sărată, spre exemplu, un timp dublu.

E drept, IPROFIL Balta Sărată are unele condiții obiective de a avea un consum ceva mai ridicat la această fază. Totuși, pentru furnir de fag și pentru furnir de nuc, depășirile sînt extrem de mari. C.I.L. Rm. Vîlcea nu are însă nici o justificare pentru consumul mai mare la furnir de fag față de C.I.L. Gherla.

Dar nici la alte operații lucrurile nu se prezintă mai bine.

Căror cauze se datoresc consumurile foarte diferite de muncă ?

La cele două întreprinderi nu s-au asigurat condiții normale de lucru (viteze, temperatură, presiune, turații și viteze de avans), astfel încît mașinile-unelte și instalațiile să producă la parametri proiectați. În plus, locurile de muncă nu sînt aprovizionate întotdeauna ritmic cu bușteni și semifabricate — lucru care determină stagnări la diferite operații și perturbații în desfășurarea normală a întregului proces de producție.

Situații diferite față de C.I.L. Gherla pot fi consemnate în cele două întreprinderi și în ce privește **exploatarea, întreținerea și repararea utilajului.** Întreținerea și repararea utilajelor lăsînd adesea de dorit, se înregistrează stagnări frecvente — fapt care influențează negativ sporirea productivității muncii.

În sfîrșit, un timp prețios — variind între 16—60 de minute — se pierde la preluarea schimburilor fiecărui utilaj.

Înlăturarea acestor deficiențe, prin luarea unor temeinice măsuri tehnico-organizatorice și întărirea disciplinei în muncă, ar crea condiții ca, atît la Rm. Vîlcea cît și la Balta Sărată productivitatea la fabricarea furnirelor estetice să crească cu cel puțin 15%.

ing. Ștefan RUSU
șef de serviciu, Ministerul Economiei Forestiere

METAMORFOZA RENTABILITĂȚII

În structura producției gospodăriilor agricole de stat din cadrul trustului Gostat al orașului București, îngrășarea porcilor ocupă un loc principal. Astfel, numărul mediu de porci destinat îngrășării a ajuns anul trecut la peste 50 000 ; în același timp, cantitatea de carne de porc livrată pe întregul trust a fost de 5 552 de tone, cu 36,4% mai mare decît în 1963. Ridicarea eficienței economice în acest sector de producție are, prin urmare, o însemnătate deosebită pentru creșterea rentabilității gospodăriilor de stat respective și reducerea prețului de cost al produselor.

În această direcție, trustul Gostat amintit are mari rezerve care însă nu sînt folosite. Ba mai mult, se pare că mobilizarea acestora este lăsată pe un plan secundar, deoarece rezultatele obținute în ultimii ani nu sînt de natură să ateste preocuparea necesară pentru creșterea eficienței producției în acest sector.

Analiza dinamicii producției de carne de porc, a prețului de cost, precum și a beneficiilor pe perioada 1963—1965 este, în acest sens, cît se poate de semnificativă.

Tabel nr. 1

Anii	Prod. totală carne-tone		Preț de cost/tonă-Lei		Beneficii total lei	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
1963	5 764	4 068,4	8 205	8 249	5 847 000	2 305 000
1964	7 294	6 673.0	8 337	8 864	5 808 000	180 000
1965	6 433	5 552.0	8 498	9 283	4 331 000	— 623 000

Este de remarcat faptul că, în toți cei trei ani, obiectivele valorice planificate a se obține la indicatorii respectivi nu au fost îndeplinite, ci dimpotrivă. Astfel, planul la producția de carne nu s-a realizat. În același timp, prețul de cost pe o tonă fiind depășit, ca urmare a nerealizării producției medii planificate și a creșterii cheltuielilor, beneficiile au scăzut an de an, în 1965 înregistrîndu-se în acest sector o pierdere de 623 000 lei.

Pe bună dreptate, se pune întrebarea : de ce dăinuie această stare de lucruri și cum este posibil ca ea să fie trecută cu vederea de către organele respective ? Și această întrebare capătă valențe noi, dacă se ține seama că an de an, deși au fost planificate (deci, cu posibilități de realizare) beneficii însemnate, acestea nu s-au obținut ; dimpotrivă, ele au scăzut continuu, ajungîndu-se în cele din urmă la pierderi. Avem de-a face — după cum se observă — cu un mod curios de a privi problemele legate de eficiența producției, atît în ceea ce privește planificarea cît și în ceea ce privește îndeplinirea planului.

O analiză mai atentă demonstrează din plin acest lucru. Ea scoate în evidență totodată nu numai cauzele care au dus la această stare de lucruri, **dar și posibilitățile reale aflate la îndemîna trustului Gostat pentru preîntîmpinarea efectelor negative.**

● Plan formal sau o formalitate... planificată

Cunoașterea posibilităților reale și luarea lor în considerare reprezintă nu numai un atribut al unei bune planificări, ci și un mijloc de a scoate la iveală noi rezerve de creștere a producției. La trustul Gostat al Capitalei lucrurile nu stau tocmai așa. Aici, gospodăriilor de stat care au îngrășătorii li se stabilește prin plan cantitatea de carne ce trebuie să o producă și s-o livreze, însă nu li se asigură în același timp și numărul necesar de porci. Astfel, în cei trei ani 1963—1965, ele au primit drept sarcină să realizeze 5 764 tone, 7 294 tone și respectiv 6 433 tone carne. Totodată, lor nu li s-a asigurat — corespunzător cantităților de carne stabilite, — efectivul de porci planificat pentru îngrășătorie : în 1963 cu peste 17 800, în 1964 cu aproape 8 600, iar în 1965 cu mai bine de 15 000. Este de înțeles că o astfel de situație nu numai că a dereglat ritmicitatea procesului de îngrășare, dar a dus la creșterea prețului de cost și micșorarea beneficiilor.

Cele de mai sus confirmă **un adevăr destul de bine cunoscut și anume : cifrele de plan devin o forță mobilizatoare și un puternic instrument de dezvoltare a producției în măsura în care ele reflectă realitatea în complexitatea ei, condițiile concrete și tendințele procesului economic respectiv.** În cazul de față însă, planul are un caracter formal, deoarece el nu ține seama de posibilități. Așa se și explică de ce îngrășătoriile din cadrul trustului Gostat nu au fost populate la întreaga lor capacitate, în nici unul din anii analizați. Faptul că, trustul nu dispune de creșcătoriile de porcine necesare, fiind nevoit să achiziționeze materialul biologic pentru îngrășare din alte zone, nu poate constitui un motiv întemeiat de justificare. Dimpotrivă, acest lucru scoate și mai bine în evidență deficiențele muncii în domeniul planificării și organizării producției, care țin în bună măsură și de Departamentul Gostat. Acesta din urmă nu a reușit să asigure o strînsă colaborare între îngrășătoriile și creșcătoriile din cadrul sistemului Gostat. Din această cauză, gospodăriile de stat din cadrul trustului Gostat al Capitalei au fost nevoite ca, în ultimii doi ani (1964—1965), să achiziționeze cu numerar, porci pentru îngrășat din cooperativele agricole sau direct de pe piață.

Deficiențele care se manifestă în domeniul planificării se repercutează asupra întregii activități a gospodăriilor de stat respective. Ținem să subliniem următorul aspect. Potrivit H.C.M. nr. 1228 din 1960, nerealizarea sortimentului principal (în cazul de față, carnea de porc) duce la anularea dreptului de constituire a fondului întreprinderii din beneficiile obținute peste plan și la reducerea cu 40% a fondului întreprinderii planificat din beneficiul realizat în cadrul planului. Datorită faptului că gospodăriile de stat amintite nu sînt în măsură să se încadreze în prevederile acestei hotărîri, ele își reduc posibilitățile de îmbunătățire a condițiilor de viață ale lucrătorilor, ceea ce micșorează cointeresarea materială a acestora și generează fluctuația cadrelor.

● Ritmicitate în plan neritmicitate în procesul de producție

Capacitatea mare de îngrășare de care dispun gospodăriile de stat din cadrul trustului amintit impune cu atît mai mult asigurarea ritmicității producției pe parcursul întregului an. În condițiile însă cînd, an de an, numărul planificat de porci la îngrășat nu s-a realizat, nu a fost posibilă nici organizarea unei producții ritmice, cu toate consecințele care decurg de aici. Astfel, în multe luni și chiar trimestre îngrășătoriile, ori au fost slab populate — din care cauză cheltuielile fixe au fost mai ridicate pe unitate de produs ori au fost supraaglomerate, fapt care a influențat negativ sporul mediu zilnic de creștere în greutate. În ambele cazuri, rezultatul a fost același, și anume, creșterea prețului de cost pe unitatea de produs.

Următorul exemplu de la Gospodăria de stat-Roșia este edificator. În anul 1964 a fost planificat un număr de 5 600 porci la îngrășat și s-au realizat 9 092, iar în 1965, deși s-a prevăzut îngrășarea a 9 300 de porci, efectivul lor a fost de numai 7 150. Mult mai semnificativă este analiza pe trimestre care ne oferă o imagine completă a modului în care au fost folosite îngrășătoriile și s-a asigurat ritmicitatea producției. De exemplu, în 1965, efectivul planificat de porci la îngrășat a fost în trimestrul I — 1 900, în trimestrul II — 3 550, în trimestrul III — 2 350, iar în trimestrul IV — 1 500. Practic însă, au intrat și au fost îngrășați 2 283 în primul trimestru, 1 622 în al doilea, 824 în al treilea și 2 421 în al patrulea.

Asemenea salturi de la un trimestru la altul au dereglat și nu puteau să nu deregleze procesul tehnologic de îngrășare, ceea ce a determinat cheltuieli în plus de muncă vie și materializată, nejustificate din punct de vedere economic. Această activitate neritmică, cu toate consecințele ce decurg de aici, a fost conjugată cu o serie de deficiențe în domeniul organizării muncii. Printre acestea se numără slaba permanentizare a îngrijitorilor. Mulți dintre aceștia nu stau decît cîteva luni. Din această cauză organizarea producției are de suferit, iar calificarea cadrelor este mult stînjenită și cu rezultate nesatisfăcătoare.

Toate acestea la un loc au atras după sine neîndeplinirea an de an a obiectivelor principale ale acestui sector și anume : sporul mediu zilnic de creștere în greutate și reducerea prețului de cost/kg.

Tabel nr. 2

Anii	Spor mediu zilnic (kg)		Preț de cost/kg spor (lei)	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat
1963	0,550	0,538	6,33	6,74
1964	0,530	0,512	6,51	6,85
1965	0,520	0,517	6,77	7,92

Datele cuprinse în tabelul nr. 2 care reflectă situația pe trust ilustrează nu numai neîndeplinirea obiectivelor planificate, dar și faptul că, față de 1963, în 1965 sporul mediu zilnic realizat este mai mic cu 4% ! de asemenea, în aceeași perioadă, prețul de cost realizat pe kg spor crește cu 17,5%.

● Ce valoare poate avea 1,50 lei/kg

Practica a demonstrat eficiența mult mai ridicată pe care o asigură organizarea sistemului de îngrășare pe baza materialului biologic produs în gospodăria respectivă sau într-una învecinată. În aceste condiții, pe lîngă faptul că se asigură o mai bună organizare și dirijare a proceselor de producție, se fac economii însemnate la cheltuielile de transport.

Din acest punct de vedere, gospodăriile de stat din cadrul trustului Gostat al Capitalei, specializate în îngrășarea porcilor, au însemnate rezerve. Astfel, în afară de gospodăria de stat din Afumați care dispune de maternitate de scroafe, toate celelalte sînt nevoite să-și procure porcii pentru îngrășătorii din alte zone. Transportul și scăzămintele în greutate pe timpul deplasării tineretului porcin sub 30 de kg însumează circa 2 000 000 lei pe an. Potrivit unor calcule, aceste cheltuieli măresc prețul de cost al unui kg de carne cu 1,50 lei. La aceasta se mai adaugă o serie de dificultăți cum sînt : nelivrarea la timp și în întregime a tineretului porcin, ceea ce atrage după sine neîndeplinirea indicilor de plan ; livrarea grăsunilor la o greutate de 18—22 kg în loc de 25—30 kg, din care cauză în fiecare an perioada de îngrășare se prelungește cu pînă la 22 de zile, ceea ce bineînțeles aduce însemnate prejudicii.

Toate aceste aspecte menționate înseamnă milioane de lei irosite anual și multe tone de carne în minus. Iată de ce considerăm util să se găsească o soluție eficientă **pentru producerea pe plan local a materialului biologic necesar îngrășătoriilor.** Rezultatele obținute numai în ultimii trei ani pledează în favoarea acestei sugestii, iar calculele demonstrează nu numai necesitatea, dar și eficiența unei asemenea investiții.

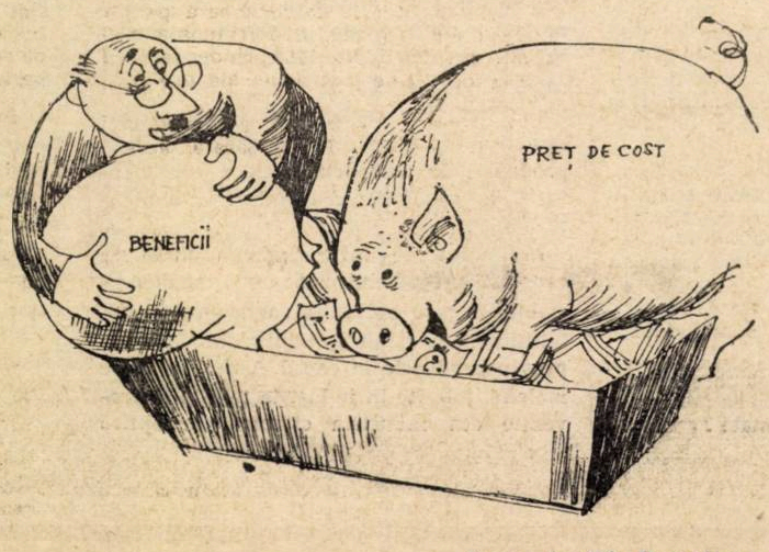

Desen de Cik Damadian

Mircea HĂLMU
Anastase MARINACHE
Banca Națională a Republicii Socialiste România,
filiala V. I. Lenin — București

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Industrialimport" a încheiat cu firma vest-germană „Friedrich Uhde" un contract pentru importul unei instalații de producere de alcooli superiori (2-etilhexanol din propilenă și metan), prin oxosinteză, cu o capacitate de 20 000 tone/an 2-etilhexanol.**

● **„Chimimport" a perfectat contracte pentru livrarea de fenol și policlorură de vinil praf de tip suspensie și emulsie în R.P. Ungară, 2 000 de tone de uree tehnică (46,3% N) în Anglia, peste 500 de tone carbid în Anglia, Grecia, Irak, Iran, Liban, Malaia.**

● **Întreprinderea „Metalimport" a semnat cu firma Comex din R. F. Germană un contract pentru exportul a 9 000 de tone de fontă de oțelărie. Contracte de import încheiate recent cu firme vest-germane, prevăd importul de la firma „Kirchfeld" a 850 de tone de țevi de construcție, 400 de tone de țevi de precizie, 680 de tone de tablă subțire ; de la firma „Dobbertin" — a peste 500 de tone de țevi de precizie ; de la firma „Felten & Guillaume" — a 290 de tone de sîrmă pentru beton precomprimat. De la firma „Contistahl" din Belgia se vor importa 2 300 de tone de bandă laminată la rece pentru țevi sudate.**

● **„Exportlemn" a angajat livrarea a 1 800 mc de bile/manele în Italia, 1 300 mc de cherestea de fag în Anglia, Islanda, Italia, Sudan, 300 mc de cherestea de stejar în Belgia, 11 300 mc de lăzi de fag în Algeria, Anglia, Cipru, Grecia, 780 mc de placaj în Belgia și Grecia, 136 200 mp de plăci aglomerate în Australia, Elveția, R. F. Germană, Grecia, 4 700 de tone de plăci fibrolemnoase dure în R. F. Germană, Grecia, Malta, 116 mc de lemn de celuloză, esențe moi în Izrael, mic mobilier în Anglia, scaune curbate tîmplărești și pliante în Anglia, Belgia, Franța, R. F. Germană, mobilă corp în Austria, Franța, R. F. Germană și Olanda.**

● **Întreprinderea „Mineralimportexport" a semnat contracte pentru exportul a circa 40 000 mp de geamuri în R.S.F. Iugoslavia, Irak, Italia, S.U.A. S-au exportat 37 000 mp de geamuri în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Franța, Italia, 60 000 de tone de ciment în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Polonă, Spania, 600 de tone de piatră de gips, 500 de tone de ipsos, 50 000 de unități convențională cahle în R. P. Ungară, 15 tone de obiecte sanitare în R. D. Germană, 20 000 mp de covor pvc în U.R.S.S.**

● **Au sosit din import în portul Constanța 500 de tone de cauciuc natural din Anglia, 160 de tone de piper din Indonezia, 90 de tone de iută din Pakistan, 500 de tone de magnezită și 1 540 de tone de caolină din Grecia, 500 de tone de extract de valonee din Turcia, 350 de tone de tesături de bumbac și 10 190 de tone de orez decorticat din R. P. Chineză, 930 de tone de măsline din Algeria, 470 de tone de cafea boabe din Brazilia, 250 de tone de saci de iută din India, 500 de tone de plută brută din Portugalia, 130 de tone de seturi televizoare și piese din Japonia, 3 100 de tone laminate din R. F. Germană.**

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ A ANGAJAȚILOR

În cele ce urmează ne vom referi la unele întrebări venite la redacție cu privire la răspunderea materială a angajaților.

● Cine stabilește răspunderea materială și în ce termen?

Stabilirea răspunderii materiale a angajaților se face sau prin dispoziție de reținere, sau prin acțiune la organele de jurisdicție a muncii, de cei care angajează, în condițiile legii.

Prin cei care angajează, nu se înțelege unitatea ca persoană juridică, ci numai conducătorul ei (directorul sau președintele).

In cazurile de răspundere materială a angajaților cu funcții de conducere, dispoziția de reținere se dă de conducătorul organului superior care i-a angajat.

Faptul că alte organe din întreprinderi (șeful serviciului contabilității, administrativ, ori jurisconsultul) au luat cunoștință de existența pagubei, nu determină curgerea termenelor de emiterea dispozițiilor de reținere conform art. 69 din Codul Muncii, sau de sesizare a organelor de jurisdicție prevăzute de art. 69[1] din Codul Muncii (Comisia pentru soluționarea litigiilor de muncă sau Tribunal popular după caz).

Decizia de îndrumare a plenului Tribunalului Suprem nr. 8/1965 precizează că ziua în care s-a primit la registratura generală a unității actul prin care se stabilește sau se aduce la cunoștință conducerii existența pagubei, este considerată data în raport de care se calculează termenele prevăzute de art. 69 și 69[1] din Codul Muncii și anume:

— înlăuntrul primelor 30 de zile de la cunoașterea faptelor pentru emiterea dispoziției de reținere (art. 69 Codul Muncii);

— înlăuntrul următoarelor 30 de zile de la expirarea primelor, pentru sesizarea organelor de jurisdicție (Comisia pentru soluționarea litigiilor de muncă sau Tribunal popular — după caz).

Dar care sînt consecințele faptului că, de exemplu, un organ în subordine a adus la cunoștința directorului existența pagubei printr-un raport neînregistrat, sau raportul înregistrat a fost prezentat directorului mai tirziu de salariatul însărcinat cu primirea și înregistrarea corespondenței?

Ambele ipoteze au fost soluționate prin Decizia Tribunalului Suprem — Colegiul civil nr. 1290/4.IX.1963 care stabilește următoarele:

— în lipsa înregistrării raportului, instanța trebuie să-și exercite rolul activ spre a stabili pe bază de probe data exactă cînd cel ce angajează a luat cunoștință de comunicarea făcută;

— în ceea ce privește faptul că i s-a remis directorului lucrarea cu întîrziere, acesta este fără eficiență juridică, deoarece actul fiind înregistrat la unitatea din care face parte cel ce angajează, prezumția de cunoaștere a pagubei operează de la data înregistrării actului.

O altă problemă care s-a pus, a fost de a ști dacă după anularea unei prime dispoziții de reținere, organizația socialistă mai este în drept ca pentru același fapt să emită o nouă dispoziție de reținere, după depășirea termenului prevăzut de lege.

În asemenea situație, nu se poate emite o nouă dispoziție de reținere, iar unitatea poate folosi numai calea acțiunii la organele de jurisdicție, cerîndu-le eventual și repunerea în termen (Tribunalul Suprem, Colegiul civil — Decizia nr. 1230 din 12.X. 1964).

În ipoteza în care cel ce angajează a luat cunoștință de hotărîrea Arbitrajului de Stat pe baza căruia organizația socialistă a fost obligată la plata unei sume de bani care constituie o pagubă pentru ea, faptul că a dispus efectuarea cercetărilor pentru stabilirea răspunderilor, nu este de natură să întrerupă cursul prescripției. Ca urmare, în cazul în care acesta nu a emis dispoziția de reținere în termen de 30 de zile de la înregistrarea hotărîrii organului arbitral prin care întreprinderea a fost obligată la plată, recuperarea pagubei se va putea face ulterior numai prin acțiune introdusă la organele de jurisdicție în următoarele 30 de zile (Tribunalul Suprem, Colegiul civil, Decizia nr. 1153 din 25.IX.1964).

S-a pus și problema dacă este posibil să se schimbe temeiul de fapt și de drept al dispoziției de reținere emisă în baza art. 69 din Codul Muncii.

Tribunalul Suprem, Colegiul civil prin Decizia nr. 258/16.III.1965 a stabilit că litigiul referitor la o imputație nu poate fi soluționat pe alte temeiuri de fapt și de drept decît cele cuprinse în dispoziția de reținere emisă.

Procedeul de a schimba temeiul dispoziției de reținere, în care s-a arătat inițial în ce constă paguba, în care s-a arătat cadrul juridic al măsurilor luate de întreprindere, contravine art. 69 din Codul Muncii, litigiul neputîndu-se soluționa pe baza unor temeiuri străine dispoziției de reținere emisă.

● Care este forța probantă a actelor de constatare și de gestiune?

Organele care fixează răspunderea materială a angajaților sînt: organele C.F.I. proprii ale organizațiilor socialiste sau ale forului ierarhic superior (H.C.M. nr. 1934/1957), organele de revizie și control din M.F. (Dec. nr. 120/1959 și H.C.M. nr. 513/1959).

Decizia de îndrumare a plenului Tribunalului Suprem nr. 8/1965, menține principiile generale stabilite anterior în legătură cu forța probantă pînă la proba contrarie a proceselor verbale întocmite de organele de control și revizie.

Deoarece principiul de bază al dreptului nostru socialist este stabilirea adevărului material, organele de control și revizie au datoria să încheie acte de constatare bine motivate.

În cazul lipsurilor în gestiune sarcina probei se inversează deoarece există o prezumție „simplă" de culpă în sarcina gestionarului, punct de vedere confirmat și prin Decizia nr. 986/29.IX.1965 a Tribunalului Suprem, Colegiul civil.

Gestiunea bunurilor trebuie să fie justificată cu actele legale de intrare și ieșire a mărfurilor din depozit, potrivit regulamentului aprobat prin Ordinul Ministerului de Finanțe nr. 392/16.V.1957; dovada cu martori poate fi făcută numai în situații bine justificate ca: forță majoră, imposibilitatea de ținere a unei evidențe etc.

În lumina acestui text, pot oare constitui bonurile de mînă, act justificativ al mijloacelor materiale gestionate?

Problema s-a pus cu ocazia transferării unor mărfuri între două unități socialiste pe bază de simple bonuri de mînă și fără viza de control preventiv. Tribunalul Suprem, Colegiul civil prin Decizia nr. 924/13.VII.1964 a stabilit că nu se poate refuza orice forță probantă bonului de mînă, care va trebui să fie ținut în seamă dacă se va verifica și stabili că se referă la o operație reală.

● Cum se determină valoarea prejudiciului?

Prejudiciul reprezentînd o micșorare a patrimoniului unității cu care angajatul se află în raporturi de muncă, este un element al răspunderii materiale.

Stabilirea valorii prejudiciului urmează a se face în toate cazurile cu deosebită atenție, potrivit dispozițiilor Decretului nr. 220/20.X.1960 și H.C.M. nr. 532/27.VI.1963, referitoare la modul de stabilire a valorii pagubelor cauzate avutului obștesc pentru bunurile care nu au prețuri cu amănuntul legal stabilite.

La bunurile care au prețuri de vînzare cu amănuntul legal stabilite, valoarea pagubei se calculează luîndu-se ca bază aceste prețuri.

Dacă prețurile cu amănuntul sînt diferite, se va lua ca bază prețul cu amănuntul valabil pentru organizația socialistă păgubită, sau prețul cel mai mare în ipoteza în care prețurile diferite sînt practicate în anumite condiții preferențiale.

La bunurile care nu au prețuri de vînzare cu amănuntul, dar au prețuri de vînzare cu ridicata ale întreprinderii sau ale industriei, sau au prețuri de contractare ori de achiziții, valoarea pagubei se calculează prin aplicarea asupra acestor prețuri a coeficienților prevăzuți în anexa H.C.M. nr. 532/26.VII.1963, în raport cu ramura industrială de unde provin acestea. (Exemplu: coeficientul 1,5 la produsele din industria lînii, coeficientul 3 la produsele din industria chimică, coeficientul 2 la produsele din industria alimentară etc.).

Indiferent de întreprinderea unde se constată prejudiciul, valoarea pagubei se stabilește prin aplicarea coeficienților stabiliți pentru ramura industrială de unde provin produsele în cauză. Astfel, la firele melană, folosite în industria textilă și provenite din industria chimică, se aplică coeficientul 3 al acestei ultime ramuri industriale în toate cazurile de stabilire a valorii pagubei.

● Cum se poate face compensarea plusurilor cu minusurile din gestiune?

Compensarea plusurilor cu minusurile rezultate din nepotrivirea cantitativă a sorturilor poate fi admisă în mod excepțional numai între sorturile acelorași mărfuri și materiale, din aceeași perioadă verificată și privind aceeași persoană responsabilă materialmente, principiu înscris la pct. 3 al Deciziei de îndrumare a Tribunalului Suprem nr. 8/3.VIII.1965.

Unii gestionari au susținut că se pot compensa beneficiile realizate cu pagubele cauzate. Tribunalul Suprem, Colegiul civil prin Decizia nr. 175/17.II.1965 a respins această apărare, considerînd că o asemenea compensare contravine sistemului planificat al activității desfășurate de organizațiile socialiste și gestiunii socialiste.

Instanța de judecată poate să constate că minusurile la inventar au fost nereale și s-ar datora unei erori cantitative la determinarea stocului sau unor denumiri greșite date mărfurilor înregistrate. În virtutea acestui principiu, Tribunalul Suprem Colegiul civil prin Decizia nr. 145/12.II. 1965 a stabilit că nu sînt întrunite condițiile stabilite de lege atunci cînd paguba nu constă din lipsa unei cantități de marfă constatată în gestiunea magaziei, ci din trimiterea unei mărfi cu lipsă unității beneficiare a livrării (art. 41, lit. a din regulamentul aprobat prin Ordinul Ministerului de Finanțe nr. 249/1957).

● În ce condiții se face recuperarea fără dispoziție de reținere?

Angajamentul de plată dat de gestionar conform art. 6 din Decretul 145/1960, înlocuiește dispoziția de reținere și constituie titlu executor.

El nu poate fi privit ca o convenție între gestionar și unitatea prejudiciată, ci are caracterul unei declarații unilaterale prin care gestionarul se obligă să acopere lipsa din gestiune.

Valabilitatea angajamentului de plată prevăzut de regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 463/1960, nu este condiționată de întocmirea lui de către cel în cauză, fiind suficient ca angajamentul scris de el sau de alte persoane să fie semnat de gestionar. Această precizare a fost făcută prin Decizia Tribunalului Suprem, Colegiul civil nr. 792/8.VIII.1965, care arată în plus că nu este necesar nici ca angajamentul să fie formulat în anumiți termeni, precizînd că ceea ce este esențial este faptul ca din angajament să rezulte fără echivoc voința gestionarului de a acoperi lipsurile constatate în sarcina sa. Astfel dacă de exemplu gestionarul a semnat procesul verbal de revizie contabilă în care s-a menționat că se obligă să plătească lipsa stabilită, această mențiune trebuie reținută ca un angajament scris.

În cazul în care gestionarul cere anularea angajamentului (scris) de plată luat, pe motiv de eroare, acțiunea sa este supusă termenului de 30 zile prevăzut de art. 118 al. 1 din Codul Muncii, care curge de la data cînd a cunoscut eroarea, respectiv de cînd a luat cunoștință de împrejurarea care a determinat litigiul, însă cel mai tîrziu la împlinirea a 18 luni de la data încheierii actului. Această soluție a fost dată de Tribunalul Suprem, Colegiul civil prin Decizia nr. 1451/1965.

S-a pus problema competenței de soluționare a acțiunii de anulare a angajamentului de plată luat de gestionar și a termenului în care poate fi cerută anularea.

În această privință, Tribunalul Suprem, Colegiul civil prin Decizia nr. 1273/23.X. 1964 a precizat că Tribunalul popular este competent a soluționa acțiunea în anularea angajamentului de plată atunci cînd paguba depășește salariul tarifar net al gestionarului pe ultimele trei luni, iar termenul în care poate fi cerută anularea angajamentului de plată este de 30 zile și curge în principiu de la semnarea lui de către gestionar.

Alexandru DETEȘAN
Octavian POPESCU
Constantin SESCEOREANU

FIȘIER

● Dispoziții normative de bază.

— Codul Muncii cap. IX. art. 67—71.

● Dispoziții normative speciale.

— Instrucțiunea Ministerului de Finanțe nr. 2061/8.VII.1957 (I.L.F. vol. 2 pag. 452).

— Decretul nr. 145/1960 privind răspunderea materială a gestionarilor din organizațiile socialiste (B.O. nr. 6/1960).

— Regulamentul privind angajarea, drepturile, obligațiile și răspunderea gestionarilor de bunuri materiale din organizațiile socialiste, aprobat prin HCM nr. 463/1960 (C.H.D. 14/1960).

— Instrucțiunea Ministerului de Justiție și Ministerului de Finanțe nr. 1547/385/1962 (supliment Finanțe și credit nr. 5/1962).

— Decretul nr. 120/17.IV. 1959 privind stabilirea imputațiilor pentru pagubele constatate de organele de control și revizie ale M.F. B.O. nr. 12/1959).

— H.C.M. nr. 513/1959 privind reglementarea stabilirii imputațiilor pentru pagubele constatate de organele de control și revizie ale M.F. (C.H.D. nr. 19/1959).

— Decretul nr. 220/1960 pentru stabilirea valorii pagubelor cauzate avutului obștesc (B.O. nr. 22/1960).

— H.C.M. nr. 532/1963 privind modul de stabilire a valorii pagubelor cauzate avutului obștesc pentru bunurile care nu au prețuri cu amănuntul (C.H.D. nr. 24/1963).

— H.C.M. și a C.C.S. nr. 1050/1960 privind organizarea și funcționarea comisiilor pentru soluționarea litigiilor de muncă (C.H.D. nr. 20/1960).

— Instrucțiunile Prezidiului C.C.S. privind sarcinile comitetelor sindicatelor pe întreprinderi sau instituții pentru soluționarea litigiilor de muncă (broșură).

● Decizii de îndrumare ale plenului Tribunalului Suprem:

Nr. 25/1960 publicată în Legalitatea Populară Nr. 12/1960; Nr. 3/1961 publicată în Legalitatea Populară Nr. 3/1961; Nr. 13/1961 publicată în Legalitatea Populară Nr. 8/1961; Nr. 19/1961 publicată în Legalitatea Populară Nr. 9/1961; Nr 22/1961 publicată în Legalitatea Populară Nr. 10/1961; Nr. 23/1961 publicată în Legalitatea Populară Nr. 10/1961; Nr. 26/1961 publicată în Legalitatea Populară Nr. 10/1961; Nr. 27/1961 publicată în Legalitatea Populară Nr. 11/1961; Nr. 4/1962 publicată în Justiția nouă Nr. 2/1962; Nr 9/1962 publicată în Justiția nouă Nr. 2/1962; Nr. 11/1962 publicată în Justiția nouă Nr. 2/1962; Nr. 29/1962 publicată în Justiția nouă Nr. 10/1962; Nr. 6/1963 publicată în Justiția nouă Nr. 3/1963; Nr. 13/1963 publicată în Justiția nouă Nr. 6/1963; Nr. 15/1963 publicată în Justiția nouă Nr. 7/1963; Nr. 5/1964 publicată în Justiția nouă Nr. 4/1964; Nr. 8/1965 publicată în Justiția nouă Nr. 8/1965.

Personalitatea culturală a stolnicului CONSTANTIN CANTACUZINO

S-A împlinit, în noaptea de 6 spre 7 iunie, un sfert de mileniu de la moartea tragică, la Constantinopol, a stolnicului Constantin Cantacuzino, cea mai de seamă personalitate culturală a Țării Românești în epoca brîncovenească. Fiu al postelnicului Cantacuzino, sfetnicul credincios al lui Matei Basarab și al Elenei sau Ilincăi, deci nepot, prin mamă, al voevodului Radu Șerban, viitorul stolnic a avut parte, încă de la început, din copilărie, de condiții excepționale în ce privește învățătura. În casa părintească se afla cea mai de seamă bibliotecă din țară, cuprinzînd cărți și manuscrise românești, grecești, franțuzești, slave, italienești și turcești cu caracter istoric, literar, teologic, geografic, filologic, și filozofic. Amintirea acestei biblioteci era încă vie pe vremea lui Constantin Mavrocordat, în secolul al XVIII-lea; o însemnare din această vreme arată că ea întrecea biblioteca mitropoliei, precum și pe cele întemeiate mai tîrziu la mănăstirile Sf. Sava și la Văcărești. Pentru a învăța carte pe cei șase feciori ai săi, între care și Constantin, postelnicul adusese ca profesor pe unul din cei mai de seamă dascăli al vremii, pe învățatul Pantelimon Ligaridi, rectorul noii Academii din Constantinopol, care a predat, la Tîrgoviște, ani de zile, făcînd cursuri în limba greacă și latină. După ce ascultă cursurile acestuia, tînărul Constantin pleacă în străinătate spre a-și desăvîrși studiile. Zăbovește aproape doi ani — din martie 1665 pînă în ianuarie 1667 — la Adrianopol și Constantinopol — învățînd cu dascălii greci, călugări, ca Gherasim Cretanul, viitorul mitropolit al Filadelfiei. Pornește apoi pe mare, la Veneția, unde debarcă la 13/23 martie 1667. După un popas de o lună și ceva în cetatea dogilor, ajunge, în sfîrșit, la Padova, sediul uneia din cele mai vestite universități italiene. Aci ia lecții, sîrguincios, cu profesorii renumiți ai locului, ca, de pildă, *Albanius Albanesius*, profesorul de logică, sau *Valeriano Bonvicino*, profesorul de filozofie și matematică. Își cumpără, în același timp, cărți, în special operele clasicilor greci și romani, precum și diferite gramatici, dicționare și manuale. Știm toate aceste detalii din *ziarul său de călătorie* care, din fericire, ni s-a păstrat. În 1668, spre sfîrșitul anului, se întoarce în țară, tot prin Veneția. Trimis în misiune diplomatică în Polonia, în 1675, sub voevodul Gheorghe Duca, el ajunge, prin cultura și abilitatea sa, la o deosebită influență în timpul domniei fratelui său Șerban Cantacuzino (1678—1688), pentru ca apoi să devie cel mai influent boier din divan — deși rangul său era numai de stolnic, dregătorie mai puțin importantă — sub nepotul său Constantin Brîncoveanu (1688—1714). Se poate spune că stolnicul a fost, de fapt, conducătorul politicii externe a Țării Românești timp de două decenii și jumătate.

Dar nu prin această activitate politică — care, după îndelungate succese, s-a terminat tragic, printr-o dublă catastrofă, aceea a lui Brîncoveanu (1714) și apoi, doi ani mai tîrziu, a lui însuși și a fiului său Ștefan (1716) — rămîne stolnicul vestit în istoria noastră, ci prin activitatea și opera sa culturală. Lui i se datorește ***cea dintîi hartă detaliată a Țării Românești***, hartă care, ținînd seama de epoca alcătuirii ei, poate fi considerată drept o capodoperă a genului. A fost tipărită, în 1700, la Padova, orașul în care urmase studiile universitare, și s-a bucurat de o largă răspîndire. A fost utilizată de epigrafistul englez *Edmont Chisthull* care străbate Țara Românească în aprilie 1702; e citată de *Meletie*, profesor al lui Dimitrie Cantemir, mai tîrziu mitropolit de Arta, apoi de Atena. O folosește, în a sa „Introducere în geografie", Hrisant Notara, unul din geografii de seamă ai vremii, care va ajunge patriarh al Ierusalimului; de altfel, Notara este cel ce are grijă de tipărirea hărții stolnicului la Padova. Del Chiaro, secretarul italian al lui Brîncoveanu și al urmașului acestuia pe tron Ștefan Cantacuzino, o reproduce la începutul „Istoriei" sale apărute în 1718. Este, în sfîrșit, exclus ca Dimitrie Cantemir să n-o fi cunoscut, deși n-o menționează niciodată: felul în care învățatul domn redă în harta sa, terminată în 1716, dar tipărită abia în 1737, la Amsterdam, rîurile mai însemnate, munții, pădurile, orașele și mănăstirile principale ale Moldovei dovedește influența hărții stolnicului.

CEEA ce impresionează în primul rînd în această ultimă hartă — al cărei text și legendă s-a tipărit în două limbi: grecește și latinește — este *bogăția de date geografice*. Ea cuprinde nu mai puțin de 133 de cursuri de apă — de la Dunăre la pîraiele munților — dintre care 115 cu nume proprii iar 18 nenumite. Cuprinde, de asemenea, o serie de bălți, lacuri și fîntîni; între acestea din urmă *Fîntîna Doamnei* în județul Săcuieni și *Fîntîna Craiului*, în Mehedinți. Sînt arătate șirurile de munți din Carpați, de la Munții Tismenii, Bistriții, Olăneștilor și Coziei pînă la „Vîrful lui Craiu", Munții Buzăului și Munții Vrancii din Moldova. Orașele sau tîrgurile sînt în număr de 23, între care *Orașul de Floci*, de la Gura Ialomiței, azi dispărut, apoi *Cerneții*, *Brîncovenii*, *Gherghița* și *Hodivoaia*, tuspatru cu o evoluție regresivă, fiind în zilele noastre comune rurale sau chiar simple sate. Sînt indicate 17 județe — inclusiv *Săcuienii* desființat la 1 ianuarie 1845 — precum și cele trei raiele turcești: Brăila, Giurgiu și Turnu. În Dobrogea se indică tîrgurile de pe malul Dunării, între care *Dăienii* și *Rasova*. Impresionează apoi marele număr de sate — 526; e adevărat că ele nu reprezintă decît o fracțiune din numărul satelor existente atunci în Țara Românească — circa a șasea parte — dar față de ceea ce dau celelalte hărți contemporane, alcătuite de străini, harta stolnicului e de o bogăție excepțională.

O deosebită valoare prezintă *elementele economice* ale hărții. Sînt arătate mai întîi *pădurile*, ele acoperă *întreaga regiune muntoasă*, de la Orșova pînă la hotarul Moldovei, formează apoi *masive considerabile* în multe județe și *păduri mai mici* în toate județele. La unele din masivele păduroase se dau și nume proprii, cum e masivul *Groși* de la sud-vest de Pitești, masivul *Lumini* din răsăritul județului Olt sau masivul *Plopii Rumânești-lor* din județul Dîmbovița. Harta indică apoi nu mai puțin de 15 podgorii vestite, începînd cu cele oltene, de la Rîmnic și Caracal, continuînd cu cele de la Pitești, Tîrgoviște, Slatina, Greaca și isprăvind cu podgoriile din județele Prahova, Săcuieni și Buzău, care cuprind, între altele, pe cele de la Cernătești, Șchei, Sărata, Năieni. În legenda specială ce însoțește numele acestor 15 podgorii se specifică: „Dealurile, adică locurile înalte unde se fac vinurile cele mai bune" (optima vina). Sarea e arătată în cinci locuri: la Ghitioara și la Teiușani, în județul Săcuieni, la Telega și la răsărit de satul Glodeni, în județul Prahova, la Ocnele Mari, în Vîlcea. Slănicul, marea salină de azi, nu e menționat, deoarece exploatarea sării va începe aci tocmai în această vreme, sub Brîncoveanu. Se indică prezența aramei în Mehedinți, în regiunea Băii de Aramă, precum și a fierului în munții Gorjului, la nord de satul Cernădia. Sulful e trecut în județul Buzău, între rîurile Slănic și Recele, la nord-est de mănăstirea Tîrcov; tot în Buzău și anume între rîurile Buzău și Recele, spre est de Pătîrlage găsim o indicație privind gazul metan; harta notează aci: „pîcle adică noroi care clocotește". Nu sînt trasate drumurile — de fapt simple șleauri, fără piatră —; se arată în schimb, element prețios, podurile de peste ape. Ele sînt în număr de 24, dintre care 5 peste Ialomița și 3 peste Colentina, inclusiv cel din marginea Bucureștilor, de lîngă mănăstirea Plumbuita. La Dunăre, în dreptul Celeiului, citim următoarea însemnare: „Aci a fost odinioară pod", aluzie la podul construit acolo, în veacul al patrulea, de împăratul roman Constantin cel Mare. Alături de această indicație arheologică, harta mai cuprinde și altele, de o deosebită importanță. E reprezentat astfel *drumul pietruit roman de-a lungul Oltului*; prevăzut din loc în loc cu *castre*, el începe la Dunăre, prin două brațe, unul de la Celei, altul de la Islaz, care se reunesc puțin mai la sud de Caracal și continuă de-a lungul rîului pînă la Rîmnicu Vîlcei. Sînt înfățișate apoi picioarele podului roman de la Turnu Severin, ruinele cetății medievale de aci, precum și alte ruine romane la apus de oraș. Nu lipsește nici cetatea de la Turnu Roșu, nici aceea de lîngă Dunăre, aproape de actualul Turnu Măgurele. În sfîrșit, la Călugăreni, la vest de pod, e desenată o mică movilă avînd deasupra o cruce: reprezentarea simbolică a luptei și biruinței lui Mihai Viteazu asupra turcilor.

TOT așa de însemnate ca preocupările geografice sînt și cele istorice ale stolnicului. El strînge un vast material documentar în vederea alcătuirii unei istorii a Țării Românești începînd cu cele dintîi timpuri și mergînd pînă în vremea sa. Pe temeiul acestui material, comunică el, la 4 martie 1694, o serie de date — între ele și lista domnilor Munteniei și Moldovei de la întemeiere și pînă la zi — generalului Marsigli care, pregătind o mare lucrare asupra Dunării, îi pusese o sumă de întrebări asupra geografiei și istoriei Principatelor. Redactarea operei sale de sinteză, intitulată „Istoria Țării Românești dintru început", are loc după septembrie 1706; din nefericire, stolnicul n-a izbutit s-o ducă pînă la sfîrșit; ea a rămas, ca atîtea alte opere ale istoriografiei românești, vechi și moderne, neterminată. Totuși, atîta cît a fost redactată — pînă în secolul al V-lea (stăpînirea hunilor și domnia lui Attila), ea prezintă o deosebită însemnătate deoarece se ocupă de problema originii, a unității și a continuității noastre. „Noi românii — afirmă stolnicul — sîntem adevărați romani și aleși romani în credință și în bărbăție, din care Ulpie Traian i-au așezat aici, în urma lui Decheval... Însă românii — continuă el — înțeleg nu numai cestia de aici, ci și den Ardeal, care încă și mai neaoși sînt, și moldovenii și toți cîți și într-altă parte se află și au această limbă, măcar fie și cevași osebită în nește cuvinte... (aluzie la aromâni pe care i-a cunoscut bine!). Pe aceștia — încheie stolnicul — tot români îi ținem că toți aceștia dintr-o fîntînă au izvorît și cură". Trebuie relevat că această sinteză bogat documentată citînd o serie întreagă de clasici și moderni, precede „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor" al lui Dimitrie Cantemir, închinat acelorași probleme.

Adăugăm, în sfîrșit, contribuția stolnicului la traducerile de texte religioase; emerit cunoscător al limbii grecești și al controverselor teologice, el a ajutat cu sfatul său pe traducătorii contemporani — frații Radu și Șerban Greceanu de pildă care, împreună cu arhiereul Ghermano de la curtea domnească, au tradus „Biblia lui Șerban Cantacuzino". Uneori, a tradus el însuși, în întregime texte din grecește; alteori a îndemnat pe alții s-o facă. Istoric, geograf, cartograf, teolog și filolog, stolnicul Constantin Cantacuzino s-a bucurat, ca învățat, de un prestigiu deosebit; mărturiile contemporanilor străini și localnici sînt, în această privință, unanime.

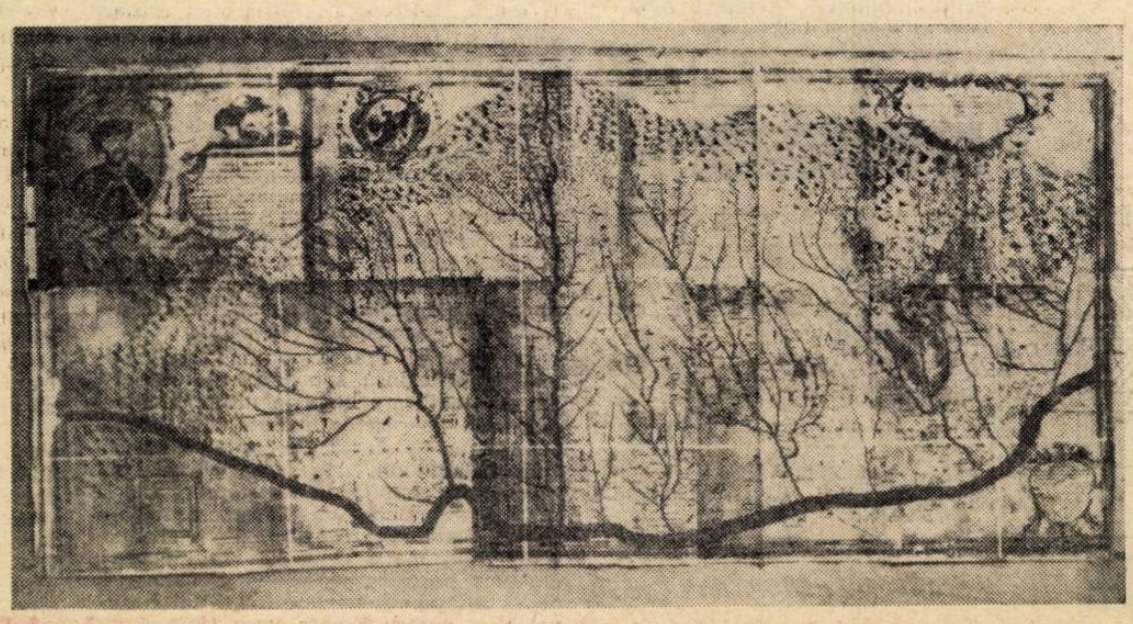

Harta Țării Românești, întocmită de stolnicul Constantin Cantacuzino și tipărită la Padova în 1700

Constantin C. GIURESCU
profesor la Universitatea din București

DOCUMENTAR

PIAȚA COMUNĂ ASTĂZI—ȘI ÎN „AVANPROIECT"

- *Uniune vamală sau uniune economică?*
- *Teama de „probele de rezistență"*

PE baza Tratatului de la Roma, semnat în martie 1957 de reprezentanții Franței, R. F. Germane, Italiei, Olandei, Belgiei și Luxemburg-ului, a început după cum se știe procesul „integrării" economiei acestor țări în Piața Comună. La 1 ianuarie 1958 — data intrării în vigoare a tratatului — a luat însă de fapt ființă organizația Comunității Economice Europene formată din cele șase state. Pentru crearea Pieței Comune propriu-zise — denumirea este dată curent Comunității, dar exprimă numai o latură a obiectivelor ei: uniunea vamală între participanți — s-a hotărît instituirea unei perioade de tranziție, împărțită în trei faze de cîte patru ani, cu reducerea succesivă a taxelor vamale în schimburile intracomunitare.

La 31 decembrie 1965 s-a încheiat deci, calendaristic vorbind, a doua fază de tranziție. Numai calendaristic, pentru că deciziile comune care trebuiau să marcheze trecerea la faza a treia nu au putut fi luate atunci: Comunitatea se afla încă în impasul în care intrase la 30 iunie 1965, cînd Franța hotărîse să nu mai participe la lucrările organismelor Pieței Comune. Abia la 11 mai 1966, deci aproape după un an de zile, miniștrii „celor șase" au putut să încheie un acord care să echivaleze în fond cu intrarea Pieței Comune în cea de-a treia fază de tranziție.

INCIDENT LA BRUXELLES

Ce element al celei mai recente — și al celei mai grave — crize a Comunității Economice Europene ne poate ajuta să înțelegem mobilurile părților în cauză? S-a remarcat pe drept cuvînt că înfruntările majore ale „celor sase" au fost în general legate de discutarea problemelor agriculturii. Așa s-a întîmplat cu ocazia trecerii de la prima la a doua fază, cînd acordul ce trebuia să poarte data de 31 decembrie 1961 a fost încheiat — după maratonuri nocturne rămase de pomină — în zorii zilei de 14 ianuarie 1962. Așa s-a întîmplat și acum — pentru a nu cita decît aceste două cazuri —, cînd întîrzierea față de scadența inițial stabilită a fost încă mult mai mare.

Și în primul caz, și în al doilea, Franța a fost aceea care a condiționat continuarea „integrării" de găsirea unor soluții, satisfăcătoare pentru ea, în problemele agricole. Explicația economică evidentă este că, avînd cea mai importantă producție agricolă dintre țările Comunității, Franța este primordial interesată în simultaneitatea creării pieței comune agricole și a celei industriale. Dar nu numai aceasta explică dificultatea cu care s-au realizat de fiecare dată acordurile. În timp ce crearea pieței comune a produselor industriale necesită doar reducerea succesivă a taxelor vamale respective de către fiecare țară în parte — ceea ce s-a putut face de regulă fără dificultăți, chiar cu devansări de termen —, crearea pieței comune pentru produsele agricole cere hotărîri comune de politică economică, în vederea apropierii și concilierii unor sisteme, reglementări și interese foarte divergente ale țărilor participante. Este vorba deci de hotărîri care țin prin excelență de exercitarea suveranității naționale de către fiecare țară, și Franța a subliniat acest lucru cu toată fermitatea în repetatele dispute intracomunitare.

S-a spus că problemele agriculturii au servit ca simplu pretext diplomației franceze, pentru afirmarea opoziției sale față de principiul supranaționalității promovat de Comisia Pieței Comune; dar de fapt, numai în problemele agricole „integrarea" a cerut pînă acum hotărîri care depășeau propriu-zis sfera uniunii vamale. Se poate spune, de aceea, că crizele majore ale Comunității, legate de agricultură și de tendințele spre supranaționalitate, au fost legate nu în mai mică măsură de faptul că era abordat domeniul uniunii economice.

Reacțiile puternice pe care le-au declanșat și continuă să le declanseze încercările de a aborda acest domeniu, de a lua hotărîri comune de politică economică în afara sferei vamale, arată că „integrarea" se desfășoară pe o scară mult mai restrînsă decît prevedeau promotorii ei inițiali. Aceștia vorbeau — și mai vorbesc — de un triptic: „integrare" vamală, economică și, în cele din urmă, politică. Or, nu numai cea politică este din ce în ce mai puțin actuală în prezent, ci și cea economică, ale cărei firave începuturi — în aceleași probleme agricole — tind mereu să fie repuse în discuție.

A arătat-o un incident petrecut la Bruxelles, la numai 15 zile după acordul, atît de greu realizat, de la 11 mai. În plin desiș al amănuntelor tehnice — prețuri, cote, finanțări — a răsărit deodată în fața miniștrilor agriculturii ai „celor șase", reuniți în sesiune, o problemă politică prin excelență: stabilirea unei poziții comune în vederea tratativelor în cadrul rundei Kennedy pentru încheierea unui acord asupra cerealelor. Delegatul Franței, Edgar Faure, a adus obiecții formulei propuse de Comisia Pieței Comune, ca fiind prea dezavantajoasă producătorilor agricoli comunitari (în mare parte francezi, cum se știe). Discuția a pornit aproape imediat pe o pantă dramatică, delegatul olandez a vorbit de un risc de criză gravă, de posibilitatea repunerii în cauză a acordului de la 11 mai etc. A doua zi, negociatorii au fost iar dornici de calmul detaliilor tehnice, preferînd să amîne pentru o altă sesiune ministerială problema „prea delicată" a acordului asupra cerealelor. Iar ziarul LE MONDE (28 mai), relatînd incidentul, se întreba într-un subtitlu: „O simplă neînțelegere trecătoare?"

INEGALITĂȚI DE DEZVOLTARE

Fapt este că deosebirile de interese dintre „cei șase" își găsesc o sursă de alimentare, între altele, în evoluția destul de diferită a economiei țărilor Pieței Comune în cele două faze de tranziție parcurse pînă acum. Să luăm, de pildă, producția lor industrială.

Tabel nr. 1

INDICII PRODUCȚIEI INDUSTRIALE A ȚĂRILOR PIEȚEI COMUNE (1958 = 100)

	1958	1961	1964	1965
Franța	100	116	138	140
R.F.G.	100	127	149	157
Italia	100	140	167	169
Olanda	100	126	151	161
Belgia	100	119	145	145*)
Luxemburg	100	117	124	125*)

*) 10 luni.
Sursa: U. N. Monthly Bulletin of Statistics, aprilie 1966.

După opt ani de „integrare", Franța are ritmul cel mai lent de dezvoltare a producției industriale — excepînd Luxemburg-ul — în cadrul Pieței Comune. Ca ritm, ea este depășită nu numai de R.F.G., dar — în primul rînd — de Italia, de Olanda și chiar de Belgia. R. F. Germană, deși pe locul al treilea sub aspectul ritmurilor industriei, continuă să dețină potențialul cel mai mare pe acest tărîm, poziție pe care nici Italia și cu atît mai puțin Olanda nu i-o pot amenința.

O situație similară există în domeniul comerțului exterior.

Tabel nr. 2

EXPORTURILE ȚĂRILOR PIEȚEI COMUNE ÎN ANII 1958—1965 (ÎN MILIOANE DOLARI)

	1958	1961	1965	1965/1958 sporul în %
Piața Comună, total	23 440	32 320	48 040	105
Franța	5 380	7 210	10 051	87
R.F.G.	9 220	12 687	17 895	94
Italia	2 577	4 183	7 188	179
Olanda	3 218	4 307	6 393	99
Belgia-Luxemburg	3 046	3 924	6 513	113

Sursa: U. N. Monthly Bulletin of Statistics, aprilie 1966.

În ceea ce privește ritmul exporturilor, Franța este deci și mai net în dezavantaj față de partenerii ei din Comunitate decît în cazul producției industriale. Ponderea ei în exportul total al țărilor Pieței Comune a scăzut de la 23% în 1958 la 21% în 1965. Și ponderea R.F.G. a scăzut în acest interval — de la 39% la 37% —, dar se menține la un nivel aproape de două ori mai ridicat decît aceea a Franței. Italia, la rîndul ei, se apropie de aceasta din urmă, mărindu-și ponderea de la 11% în 1958 la 15% în 1965.

Inegalitățile semnalate se înscriu într-o conjunctură economică generală la rîndul ei foarte diferențiată și, în orice caz, mult schimbată față de perioada inițială a Pieței Comune. Economia „celor șase" cunoaște în ultimii ani aceeași tendință de încetinire a ritmurilor, care se manifestă și în ansamblul Europei capitaliste. „Produsul național brut" pe întreaga Comunitate a crescut în 1965 cu 4,0% față de anul precedent, în comparație cu 5,6% în 1964 și 4,3% în 1963. Scăderea ritmului a fost mai accentuată în Franța (2,5% în 1965, față de 5,4% și respectiv 5,1% în anii precedenți), în Belgia (2,5% față de 5,0%, respectiv 4,8%) și în Italia (3,0% față de 3,0%, respectiv 4,8%).

În Italia și Franța conjunctura continuă să stea încă sub influența măsurilor de stabilizare luate în ultimii doi-trei ani, cînd apăruseră tendințe inflaționiste accentuate. La sfîrșitul primului trimestru 1966, situația din cele două țări este caracterizată prin formulele „precizare a reluării activității, totuși foarte lentă" — pentru Italia, respectiv „depășirea punctului celui mai scăzut al conjuncturii, angajare pe calea redresării, grevată însă de ezitări persistente ale investițiilor private" — pentru Franța (vezi Chroniques d'actualité SEDEIS, 20 martie 1966).

În Belgia atenția observatorilor este reținută îndeosebi de carența investițiilor private care, după o încetinire a creșterii în 1964, au scăzut cu 1% în 1965. Pe de altă parte, o evoluție defavorabilă — lentă, dar insistentă — își face loc în conjunctura vest-germană, unde producția industrială manifestă o tendință de scădere, iar carnetele de comenzi se descompletează. În sfîrșit, în Olanda, fără să se fi produs deocamdată vreo deteriorare, se constată semne de încordare pe piața capitalurilor. „Situația conjuncturală a Comunității Economice Europene continuă să fie incertă", conchide buletinul SEDEIS, nu fără a constata însă că nu este vorba de scăderi brutale ale producției, ci doar de încetiniri ale ritmului de creștere.

ÎN CĂUTAREA „TALIEI INTERNAȚIONALE"

Evoluția descrisă a conjuncturii economice în țările Pieței Comune nu poate, desigur, decît să contribuie la acea intensificare a luptei de concurență pe care o aduce cu sine reducerea treptată a barierelor vamale între membrii Comunității. Iar lupta sporită pentru piețe face ca procesul de centralizare a capitalului să se accelereze considerabil.

În R.F.G. mișcarea este intensă în siderurgie, în industria automobilelor, în construcțiile navale: Daimler-Benz a ales calea unei „colaborări "cu Volkswagenwerk; Hoerder-Hüttenunion din Dortmund s-a contopit cu grupul Hoesch etc. Dar și în industria electrotehnică: se regrupează grupurile Siemens și A.E.G. Nu sînt ferite nici industria tutunului, nici cea textilă.

Siderurgia franceză face eforturi pentru a ține pas cu evoluția evidentă nu

TARIFE MEDII

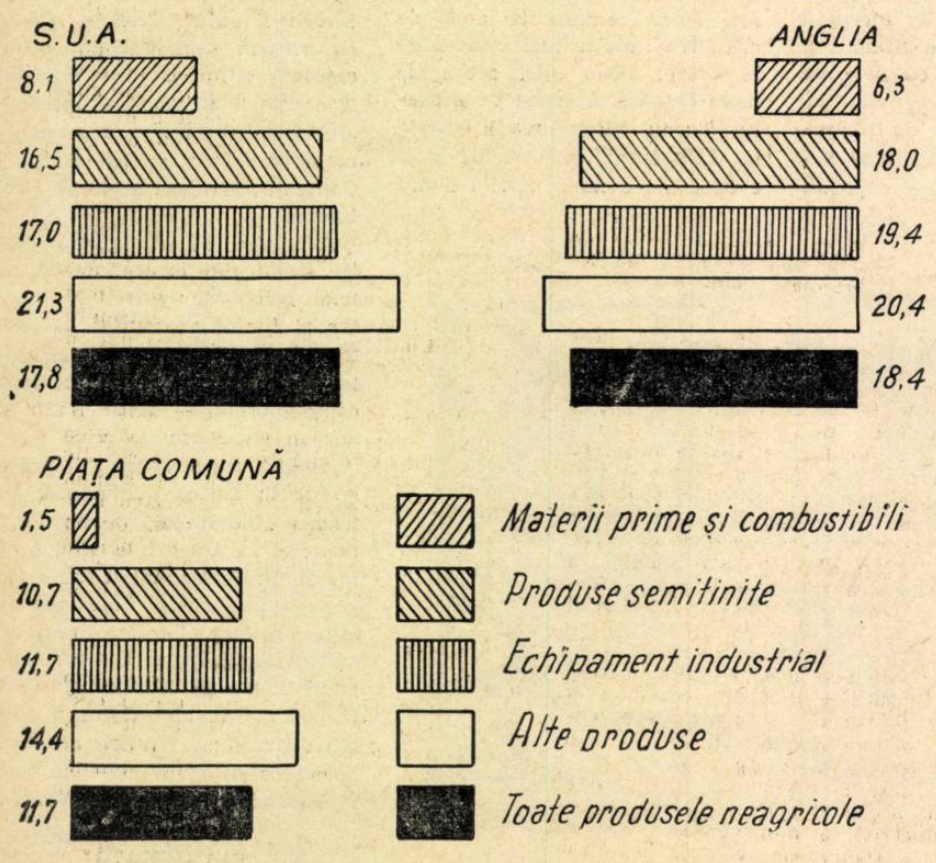

Reducerea uniformă a tarifelor cu același procent ar menține de fapt barierele vamale care apără piața Statelor Unite

numai în R.F.G., ci și în Belgia, Olanda, Luxemburg. În industria automobilelor s-a conturat o colaborare Peugeot-Renault. În chimie o operație foarte recentă unește firmele Ugine și Kuhlmann, ele însele rezultate din fuziuni mai vechi.

Și în privința nivelului atins de concentrarea capitalului și a producției, industria vest-germană continuă să dețină poziții deosebit de puternice în cadrul Pieței Comune. Următoarea listă a celor mai mari 30 de firme care își desfășoară activitatea în țările Pieței Comune este rezultatul unei anchete a C.E.C.O.:

Tabel nr. 1

	Firma	Țara	Ramura	Cifra de afaceri în 1964, milioane mărci
1.	Royal Dutch-Shell	Olanda-Anglia	Petrol	39 048
2.	Unilever	„ „	Grăsimi, detergenți	18 912
3.	I.R.I.	Italia	Siderurgie, constr. mașini	10 384
4.	Volkswagenwerk	R.F.G.	Automobile	7 996
5.	Philips	Olanda	Electrotehnică	7 736
6.	Siemens	R.F.G.	Electrotehnică	6 532
7.	Electricité de France	Franța	Energie electrică	6 496
8.	Aug. Thyssen-Hütte	R.F.G.	Siderurgie	6 052
9.	Fiat	Italia	Automobile, siderurgie	5 812
10.	Saint-Gobain	Franța	Sticlă, chimie	5 760
11.	Daimler-Benz	R.F.G.	Automobile	5 236
12.	Bayer	R.F.G.	Chimie	5 016
13.	Mannesmann	R.F.G.	Siderurgie, cărbune	4 924
14.	E.N.I.	Italia	Petrol	4 872
15.	Fr. Krupp	R.F.G.	Siderurgie, constr. mașini	4 836
16.	Farbwerke Hoechst	R.F.G	Chimie	4 500
17.	Rhône-Poulenc	Franța	Chimie	4 268
18.	R.W.E.	R.F.G.	Energie electrică	4 168
19.	Française de Raffinage	Franța	Petrol	4 100
20.	Rheinische Stahlwerke	R.F.G.	Siderurgie	4 100
21.	Charbonnages de France	Franța	Cărbune	4 024
22.	Salzgitter	R.F.G.	Cărbune, siderurgie	3 924
23.	Esso	R.F.G.	Petrol	3 864
24.	A.E.G.-Telefunken	R.F.G.	Electrotehnică	3 804
25.	B.A.S.F.	R F.G.	Chimie	3 756
26.	Adam Opel	R F.G.	Automobile	3 744
27.	Petrofina	Belgia	Petrol	3 712
28.	Gutehoffnungshütte	R.F.G.	Siderurgie, constr. mașini	3 592
29.	Renault	Franța	Automobile	3 456
30.	VEBA	R.F.G.	Cărbune, energie electrică	3 416

Sursa: Der Spiegel nr. 20, 9 mai 1966, pag. 21.

Din cele 30 de firme prezentate în tabel, nu mai puțin de 17 sînt vest-germane, abia șase sînt franceze și numai trei — italiene. Și alte date confirmă că întreprinderile din R.F.G. sînt mai apropiate decît cele ale rivalilor lor comunitari de acea „talie internațională" sau „europeană", atît de dorită astăzi în Piața Comună ca mijloc de a exploata mai devreme și mai bine decît concurenții, situațiile noi care se creează prin dispariția treptată a barierelor vamale dinăuntrul Comunității. Cifra de afaceri comparată a celor mai mari cinci întreprinderi din ramuri industriale importante ale R.F.G. și Franței arată, de pildă, că în R.F.G. ea este de 2—3 ori mai mare: în chimie 15,6 miliarde de franci în R.F.G. față de 8,8 miliarde în Franța, în metalurgie 24 miliarde față de 7,3, în industria automobilelor 22,3 față de 6,5, în industria alimentară 7,1 față de 3,4 (HANDELSBLATT, 21—22 ianuarie 1966).

Pe de altă parte, însă, atît în R.F.G., cît și în Franța și în celelalte țări ale Pieței Comune, procesul de concentrare și centralizare a capitalului și a producției s-a intensificat considerabil nu numai sub impulsul concurenței intracomunitare, ci și sub acela al pătrunderii capitalului american în țările respective. Din 1960 pînă în 1964, investițiile private directe ale S.U.A. în economia „celor șase" s-au dublat — de la 2 645 milioane de dolari la 5 398 de milioane — și au ajuns la 2 077 milioane în R.F.G., 1 437 milioane în Franța, 845 milioane în Italia, 587 milioane în Olanda, 452 milioane în Belgia și Luxemburg. Ceea ce provoacă îngrijorare în cercurile industriale din Comunitate este tendința capitalului american de a pătrunde în ramuri-cheie ale economiei — construcția de mașini, electronica, industria automobilelor, chimia — și de a pune stăpînire pe întregi sfere de activitate. Sub impulsul unor astfel de acțiuni se intensifică bineînțeles procesul de centralizare a capitalului autohton din diferitele țări, în căutarea „taliei internaționale" care să-i mărească gradul de competitivitate față de capitalul american și bineînțeles față de concurenții, mai apropiați, din celelalte țări membre ale Comunității.

„MOBILITATE" DIN IMPORT

Sporirea competitivității întreprinderilor, pentru a face față luptei de concurență mult întețite pe piața comunitară, este urmărită evident și prin numeroase alte mijloace proprii producției capitaliste, înainte de toate prin eforturile continue de reducere a costurilor, de ridicare a ratei plusvalorii. O doleanță permanentă a capitalului sub acest aspect a fost și în țările Pieței Comune pretinsa insuficiență a mobilității muncitorilor, adică a deplasării lor între ramuri, regiuni și țări în funcție de nevoile capitaliștilor. Este un fapt că în unele țări membre ale Comunității s-a făcut simțită în diferiți ani o anumită lipsă de brațe de muncă, spre exemplu, în R.F.G. sau în Franța. Dar este de asemenea un fapt că un număr mare de muncitori s-au deplasat spre țările cu penurie de forță de muncă, acceptînd — în lipsă de ocupație în propria țară — neajunsurile morale și materiale ale vieții de migrant.

Comisia Economică O.N.U. pentru Europa (C.E.E.) constată în ultima ei analiză a situației economiei vest-europene că în cinci țări ale Pieței Comune existau în 1965 circa 3 milioane de muncitori străini: 1 400 000 în Franța, 1 217 000 în R.F.G., 250 000 în Belgia, 40 000 în Luxemburg, 83 000 în Olanda. Din totalul de 3 milioane, 815 000 de muncitori proveneau din Italia — cel mai mare exportator de forță de muncă vest-european (în total au lucrat în 1965 în alte țări europene peste 1 500 000 de italieni).

Pe lîngă aceste evaluări asupra proporțiilor migrației, studiul C.E.E. — ca și alte materiale publicate în ultimul timp — relevă și o serie de consecințe social-economice negative ale procesului. Muncile pe care le capătă migranții în țările „importatoare" sînt de regulă cele care cer mai puțină calificare și sînt mai prost remunerate. Cifre cu privire la R.F.G. citate în studiu arată că în anii 1960—1965 migranții au furnizat numai 13% din sporul de brațe de muncă în comerț, transporturi și diverse servicii, pe cînd în ramurile producție, în care forța de muncă autohtonă a o tendință de scădere, ei au furnizat totalitatea sporului. Semnificativă este situația din industria minieră, în care migranții ajung să reprezinte un procentaj foarte ridicat din cei ocupați, în Belgia chiar aproape totalitatea lor.

Aceasta nu este decît o latură a ceea ce înseamnă migrația forței de muncă, încurajată și promovată de politica de „integrare". Ea ridică probleme grave, atît pentru viața fiecărui muncitor în parte, cît și pentru dezvoltarea economică a țărilor „exportatoare". În bilanțul migrației se înscriu desigur și aspecte cum sînt de pildă trimiterile de bani ale celor plecați să caute de lucru pe alte meleaguri, dar aceasta nu poate compensa dezechilibrele demografice, sociale, economice etc., pe care le cauzează și nici pierderea de substanță vitală, ceea care echivalează dacă e privită pe perspectiva economică a țărilor de proveniență.

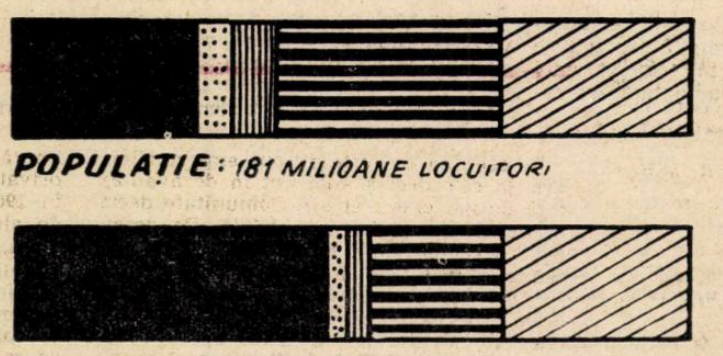

Franța, cu 27% din populația țărilor Pieței Comune, posedă 46,5% din suprafețele cultivabile ale „celor șase". R.F.G. are situația tocmai opusă: 32,5% din populație și 19,5% din suprafețele cultivabile.

„ECHILIBRUL NEMULȚUMIRII" ȘI DESIȘUL TERMENELOR

Locul central printre preocupările actuale ale „celor șase" îl ocupă necontestat calendarul care s-a cristalizat la 11 mai la Bruxelles în legătură cu viitoarele reglementări agricole comunitare și un alt calendar înrudit — al rundei Kennedy.

Acordul de la Bruxelles prevede, cum se știe, în esență următoarele: 1) Cu începere de la 1 iulie 1967, un fond comunitar preia totalitatea cheltuielilor pricinuite de politica agrară comună (intervenții pe piață pentru susținerea cursurilor, subvenții pentru exportatori etc.). 2) Cu începere de la 1 iulie 1968 se desființează ultimele taxe vamale rămase încă în comerțul dintre „cei șase", atît pentru produsele agricole, cît și pentru cele industriale.

Imperecherea aceasta de termene și stipulații nu este întîmplătoare, ea reflectă tocmai esența compromisului la care s-a ajuns la 11 mai. Franța a obținut satisfacție pentru interesele sale agricole, în primul rînd, pentru dorința sa de a găsi în însăși Piața Comună posibilități de desfacere prioritară a produselor agriculturii sale, destinate exportului. R. F. Germană a obținut în schimb acordul Franței pentru desființarea restului de taxe vamale încă în vigoare (20% din tarifele inițiale) cu un an și jumătate înainte de termenul stabilit prin Tratatul de la Roma (1 ianuarie 1970). Necesitatea de a concilia interesele divergente ale celor două țări — R. F. Germană avînd preferințe mărturisite pentru importuri agricole din țări terțe, iar Franța avînd evidente motive de aprehensiune față de desființarea taxelor vamale, care expune industria ei competitivității mai mari a produselor vest-germane —, necesitatea de a concilia aceste interese era imperioasă dacă se dorea continuarea procesului de „integrare". Și este clar în orice caz că nici unul din parteneri nu era pregătit de data aceasta să blocheze procesul, cum s-a întîmplat anul trecut. Nu este desigur la fel de clar că ambele părți ar socoti ca echivalente concesiile făcute reciproc. În timp ce în presa franceză acordul de la 11 mai a fost îndeobște apreciat ca „echilibrat", ministrului economiei al R.F.G., Schmücker, i se atribuie o altă apreciere în momentul ridicării ultimei ședințe de la Bruxelles: „Echilibrul nemulțumirii a fost realizat".

Oricum ar fi, problema pe care și-o pun acum responsabilii economiei ai „celor șase" este soarta graficului calendaristic stabilit.

Pe miniștrii agriculturii ai țărilor Pieței Comune îi așteaptă un volum mare de muncă pînă la 1 iulie 1966 — atît de mare încît încă de pe acum se fac auzite îndoieli cu privire la posibilitatea realizării lui. Ei trebuie, în primul rînd, să-și definitiveze poziția față de acordul asupra cerealelor, amintit mai sus, în cadrul rundei Kennedy. Apoi, trebuie duse la capăt deliberările cu privire la prețul comun al laptelui, cărnii de vită, orezului, zahărului, semințelor oleaginoase și uleiului de măsline, precum și reglementările pieței la cîteva produse. „Pentru timpul scurt pînă la 31 iulie 1966, scrie DER VOLKSWIRT (nr. 20/1966), volumul de muncă este mare. În plus, detaliile care trebuie puse la punct conțin și o serie de capcane". În special aceste „capcane", accidentele și incidentele atît de obișnuite în tratativele din organismele Pieței Comune, fac pe diverși observatori să-și exprime de pe acum îndoieli cu privire la posibilitatea respectării termenului fixat. „Nimeni, scrie STATIST (20 mai), nu crede cu adevărat că lucrările pot fi efectuate în termen". Și, adaugă săptămînalul londonez, „punctul acesta are o certă importanță, întrucît orice slăbire net conturată a politicii agricole ar veni imediat în conflict cu liberalizările prevăzute la produsele industriale — principala revendicare a vest-germanilor atunci cînd au acceptat reglementările agricole".

Există însă și o altă revendicare a R.F.G. cu același titlu compensator, și anume ducerea la bun sfîrșit a rundei Kennedy. „Trebuie să avem grijă, scria acum cîteva săptămîni DER VOLKSWIRT (nr. 15/1966), ca Franța să nu mai pună piedici în calea desăvîrșirii Pieței Comune și să participe în măsura cuvenită la runda Kennedy, ca pendant al creării Pieței Comune". Dar: „Mai are runda Kennedy vreo șansă?" se întreabă STATIST. Chiar atunci cînd problema nu e pusă atît de ascuțit, există un consens printre observatori asupra faptului că tratativele de la Geneva sînt în criză de timp: ele au intrat de curînd în al patrulea an, și mandatul pe baza căruia negociază partea americană expiră la 1 iulie 1967. Disensiunile din Piața Comună au avut un rol important în apariția acestei crize de timp, deoarece Comunitatea se poate prezenta la Geneva numai cu un singur glas, din cauza tarifului său vamal extern comun (care urmează să intre definitiv în vigoare o dată cu desființarea taxelor vamale intracomunitare). Poziția Franței, care cere mai multă fermitate față de S.U.A. în runda Kennedy, este explicată prin aceea că alinierea la tariful extern comun implică reduceri substanțiale ale tarifelor vamale franceze de pînă acum, în timp ce pentru R.F.G. și Olanda alinierea a însemnat, dimpotrivă, urcări de taxe. În plus, rămîne faptul că, taxele medii ale Pieței Comune fiind mai mici decît cele ale S.U.A. și ale Angliei, reducerea lor liniară (cu același procent) cerută de negociatorii americani menține barierele de care este înconjurată piața americană, în timp ce deschide și mai mult Piața Comună mărfurilor transoceanice.

UTILITATE MARGINALĂ ÎN SCĂDERE

Problemele legate de scadențele decisive care se apropie în evoluția Pieței Comune arată încă o dată că dificultatea rezolvării lor crește cu atît mai mult, cu cît se trece de la aspecte ale uniunii vamale la o latură sau alta a unei politici economice comune. Concluzia aceasta o sugerează și avanproiectul unui „program de politică economică pe termen mediu", al cărui conținut stabilit de Comisia Pieței Comune a devenit cunoscut la începutul lunii mai.

Este interesant istoricul ideii însăși de „politică economică pe termen mediu". Aceasta s-a născut ca o soluție de compromis, în urma dorinței exprimate cîndva de Franța de a se întocmi planuri economice pe ansamblul Pieței Comune, după modelul francez, și a refuzului R.F.G. de a accepta sugestia. „Astăzi, comentează DER VOLKSWIRT (nr. 19/1966), acel membru al Pieței Comune care cu ani în urmă a considerat întocmirea comună de planuri pe mai mulți ani ca premisă a unei politici comunitare, este cel mai puțin interesat într-o astfel de politică comună".

Nu se poate spune că documentul publicat acum nu reflectă această schimbare. Este vorba deci, înainte de toate, de un avanproiect, care urmează să fie supus spre avizare Consiliului ministerial al Comunității, apoi Adunării și Comitetului economic și social. Pentru aprobarea lui va fi nevoie nu numai de consimțămîntul Consiliului ministerial, ci și al fiecărei țări membre în parte. Deși președintele comisiei de lucru care a elaborat avanproiectul l-a prezentat ca „un pas important pe calea integrării", aprecierile observatorilor sînt de cu totul altă natură. „Programele încă nu echivalează cu o politică economică", își intitulează un comentariu DIE WELT (26 mai). Lucrul cel mai prețios în avanproiect îl văd diverse publicații în extrapolarea pe următorii patru ani (programul îmbrățișează anii 1966—1970) a unor tendințe ce se observă în prezent în economia „celor șase" (extrapolarea tendinței de încetinire a ritmului dezvoltării industriale se reflectă în graficul de la pag. 1). În rest, el este apreciat ca o simplă ipoteză, care nu angajează pe nimeni, cu privire la dezvoltarea economică din perioada următoare și ca un compendiu de recomandări pentru politica valutară, regională și în domeniul cercetării științifice. Referindu-se la numeroasele instanțe pe care va trebui să le parcurgă de aici încolo avanproiectul, DER VOLKSWIRT se întreabă: „Amploarea acestei prelucrări va face oare ca perspectivele să devină mai precise și recomandările mai întemeiate, sau va acționa pur și simplu legea utilității marginale descrescinde și cea a costului crescînd al muncii birocratice?"

În multe publicații din Occident, comentatorii nu fac un secret din părerea lor că Piața Comună continuă să se afle într-un cîmp de mine politic. Ei își pun speranța în aceea că interesele economice vor reuși să ferească Comunitatea de un deznodămînt spre care par s-o împingă divergențele de natură politică. „Acei care știu ce este primatul politicului, scrie de pildă revista citată, și nu supraapreciază îngemănarea economică de pînă acum din sînul Comunității, nu ar trebui să o supună în perioada următoare unor probe de rezistență economice prea grele".

Fapt este că Piața Comună mai are de parcurs deocamdată destule probe de rezistență chiar de natură pur vamală, ale căror rezultate, de asemenea, nu sînt certe.

I. PĂDUREANU

STATISTICA ŞI CALITATEA PRODUCŢIEI

de acad. Gh. MIHOC şi V. URSEANU

INSTRUMENT modern de dirijare a procesului de producţie, cu efecte remarcabile în perfecţionarea caracteristicilor tehnice şi economice ale acestuia, controlul statistic capătă o tot mai largă aplicabilitate. Un loc de prim ordin îl ocupă controlul statistic în îmbunătăţirea calităţii producţiei, domeniu ce se înscrie tot mai mult în sfera de preocupări a oamenilor noştri de ştiinţă, cadrelor didactice, ca şi a lucrătorilor din domeniul practicii economice.

Pe linia acestor preocupări, ce răspund unor cerinţe majore ale economiei noastre naţionale, se înscrie cursul *Statistica calităţii producţiei industriale*)*, elaborat de un colectiv compus din prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, conf. L. Tövissi, N. Rancu şi I. Marcus.

Orientat spre problemele cele mai importante pe care le pune teoria modernă a statisticii calităţii producţiei, cursul universitar reprezintă o îmbinare a interesului didactic cu un interes mai general, de investigare teoretico-ştiinţifică, ambele inspirate nemijlocit din nevoile practice ale producţiei.

Contribuţii teoretice

Autorii au rezolvat şi sistematizat în mod original, din punct de vedere ştiinţific şi didactic, cele mai importante probleme ale statisticii calităţii producţiei industriale, aducînd o preţioasă contribuţie la elaborarea şi fundamentarea unor principii şi metode corespunzătoare condiţiilor concrete de producţie din ţara noastră. Ne vom mărgini să relevăm cîteva dintre acestea.

Definind conţinutul noţiunii de calitate a producţiei, autorii fac o interesantă precizare teoretică, cu multiple implicaţii practice, în legătură cu momentele care jalonează procesul de cunoaştere statistică a calităţii producţiei. Pe bună dreptate se arată că reflectarea statistică a calităţii producţiei are ca punct de plecare nivelul atins de parametrii de calitate (durabilitate, rezistenţă la anumite solicitări, încadrare între anumite limite dimensionale) şi ca moment final, gradul de satisfacere a unei anumite cerinţe sau utilităţi. În funcţie de aceste cerinţe, statistica este chemată să elaboreze diferite criterii de cantificare pentru a caracteriza nivelul calitativ al produselor şi al producţiei, ceea ce constituie, în esenţă, sistemul de indicatori ai acestui domeniu complex de cercetare ştiinţifică.

Interesantă şi originală este, de asemenea, interpretarea pe care o dau autorii acţiunii de îmbunătăţire a calităţii producţiei, în funcţie de mărimea cheltuielilor de producţie. Se ştie că uneori o asemenea acţiune poate duce, în cadrul unei întreprinderi, la mărirea cheltuielilor de producţie. Cheltuielile suplimentare se recuperează în procesul întrebuinţării produsului respectiv, astfel încît pe ansamblul economiei pot fi create însemnate economii. Semnificativ este în această privinţă exemplul folosit în curs, în care se ilustrează grafic, pe de o parte, variaţia cheltuielilor de producţie în funcţie de mărimea gradului de precizie cu care se execută unele repere ale motorului cu combustie internă, iar pe de altă parte, variaţia economiilor rezultate în procesul de folosire a acestui tip de motor, în funcţie de primele două caracteristici.

O atenţie pe deplin justificată se acordă în curs prezentării siguranţei în funcţionare, metodelor statistice de analiză şi control al acestui criteriu de calitate etc. Pe măsura dezvoltării progresului tehnic şi a creşterii complexităţii produselor industriale, *siguranţa în funcţionare* devine un indicator statistic calitativ de sine stătător, de mare importanţă. Capacitatea unui produs industrial de a funcţiona ireproşabil, potrivit destinaţiei pentru care a fost fabricat, pe durata şi în condiţiile de exploatare date, constituie tocmai siguranţa în funcţionare a acestui produs care, din punct de vedere statistic, al controlului calităţii produselor industriale, este influenţată de numeroşi factori întîmplători. Această împrejurare face ca la baza evaluării siguranţei în funcţionare şi a exprimării ei numerice să stea *metodele teoriei probabilităţilor şi statisticii matematice.*

Modelul matematic al acestui tip de control statistic este acela pe care-l oferă schema selecţiei în timp, măsurată în ore, cuprinzînd, atît timpul de funcţionare a produsului, cît şi timpul necesar pentru înlăturarea căderilor. Prin analogie cu selecţiile efectuate la controlul procesului de fabricaţie, este deosebit de importantă şi aici metodologia de estimare a intervalului de încredere, în care va fi cuprins timpul mediu dintre cele două căderi t_m.

Se folosesc în acest scop repartiţiile teoretice ale lui X^2, Poisson sau Lapiace şi se dau exemple ilustrative de calcul bine alese.

Pentru prima dată se expune într-un curs universitar în ţara noastră *problema selecţiilor în timp parţiale*, formă specifică şi totodată mai avantajoasă de verificare a siguranţei în funcţionare, aplicată îndeosebi la controlul diferitelor prototipuri de produse. Deciziile care se iau cu acest prilej, de acceptare sau respingere a produsului, sînt generatoare de erori, cunoscute în teoria probabilităţilor şi statistica matematică ca erori de genul I (de a fi respinse produse cu siguranţă corespunzătoare, implicînd, deci, un anumit risc pentru producătorul furnizor), sau erori de genul II (de a fi acceptate produse cu siguranţă în funcţionare necorespunzătoare, implicînd de data aceasta un anumit risc din partea beneficiarului).

Un capitol inedit

Un domeniu nou prin esenţa aplicativă a cercetării în domeniul controlului calităţii produselor, care-şi găseşte loc, de asemenea, pentru prima dată într-un curs universitar de statistică, îl constituie *planificarea experienţelor* (capitolul 6 din curs).

Un fenomen complex oarecare este determinat de *n* factori. Fiecare din aceşti factori poate fi pus în condiţii de a acţiona la două nivele diferite, fie izolat, fie simultan cu ceilalţi factori, exercitîndu-şi astfel influenţa asupra fenomenului complex supus cercetării. În cercetările fundamentale, de pildă, al căror scop final este acela de a descoperi şi formula legile fundamentale care acţionează într-un anumit domeniu sau de a verifica unele ipoteze deosebit de importante referitoare la conexiunea dintre fenomene, se impune, desigur, aplicarea procedeului cercetării izolate a fiecărui factor. Nu acelaşi lucru este util însă în cazul unor lucrări, în care interesul major îl reprezintă rezultatele influenţei simultane şi combinate a mai multor factori puşi în condiţii experimentale identice de a acţiona. În mod natural, ajungem astfel la ideea unei experimentări multifactoriale, în care seria de obiecte sau fenomene cercetate este destul de mare pentru a fi experimentate toate combinările posibile ale nivelelor în care acţionează diferiţi factori.

În practică se ivesc probleme complexe în care modelul tip 2^n (în care fiecare factor are două nivele), nu mai poate fi satisfăcător, impunîndu-se aplicarea schemelor mai complexe de tip 3^n, 4^n etc., iar dificultăţile apar mai ales în cazul cînd fiecare factor în parte apare cu un număr diferit de nivele. Rezultatul realmente util pe care-l putem obţine prin aplicarea diferitelor procedee de analiză factorială, ca şi interpretarea acestuia, depind, evident, de caracterul problemei pe care o examinăm.

Autorii au reuşit să prezinte, atît esenţa acestor metode, cît şi problemele specifice, noi, pe care le ridică aplicarea acestei metode în studiul influenţei diferiţilor factori de producţie asupra calităţii şi nivelului tehnic al produselor industriale, dîndu-le rezolvări corespunzătoare.

Nu putem încheia fără a sublinia încă una din calităţile cursului şi anume, expunerea logică, clară şi concisă a problemelor. Prin contribuţia adusă la rezolvarea unor probleme de stringentă actualitate ,prin ţinuta sa ştiinţifică, lucrarea capătă o largă utilitate, atît pentru studenţi, cît şi pentru un larg cerc de lucrători din domeniul practicii economice.

*Editura Didactică şi Pedagogică, 1965, 296 pag.

BREVET DE INVENŢIE SAU CERTIFICAT DE AUTOR?

ÎN cadrul planului tehnic, un aspect important îl constituie introducerea în producţie a celor mai noi cuceriri ale tehnicii, introducere care, în cadrul legislaţiei noastre actuale, se poate realiza pe două căi : prin încheierea de contracte de licenţă cu titularii de brevete şi prin folosirea invenţiilor apărate prin certificate de autor.

În timp ce contractele de licenţă pot cuprinde clauze care să îngrădească dreptul de folosire a invenţiei în timp sau în spaţiu, certificatul de autor asigură folosirea nelimitată a invenţiei pe întreg teritoriul ţării şi chiar în străinătate, fără posibilitatea pentru cel care cere eliberarea certificatului de autor de a limita sau condiţiona cesiunea către stat a drepturilor sale asupra invenţiei, cesiune care se produce în virtutea legii.

Mai adăugăm că, de cele mai multe ori, preţul licenţei, fixat prin convenţie, depăşeşte recompensa ce s-ar cuveni pentru aceeaşi invenţie titularului certificatului de autor, recompensă stabilită pe baza unor criterii obiective, sub forma unui procent din economiile realizate prin aplicarea invenţiei.

Interpretare care nu stimulează

Cu toate acestea, practica actuală interpretează dispoziţiile legale în vigoare într-un sens care nu este de natură a stimula cererile de certificat de autor, atît româneşti, cît şi străine şi drept urmare folosirea în condiţiile cele mai avantajoase pentru economia naţională a cuceririlor tehnicii.

Eliberarea certificatelor de autor este reglementată în prezent de dispoziţiile Regulamentului de funcţionare a Comitetului pentru invenţii şi descoperiri (astăzi Oficiul de Stat pentru Invenţii) — aprobat prin H.C.M. nr. 943 din 7 septembrie 1950 — şi se produce în temeiul unei oferte a inventatorului, acceptată de organul competent.

Regulamentul din 1950 nu stabileşte nici condiţiile de fond şi nici pe cele de formă pe care o propunere tehnică trebuie să le îndeplinească pentru a putea fi calificată invenţie, aceste condiţii fiind, potrivit interpretării constante, şi în cazul cererilor de certificate de autor, condiţiile prevăzute de legea din 1906, pentru cererile de brevete.

Spre deosebire însă de cererile de brevete, care, în sistemul legii din 1906 nu sînt supuse unui examen prealabil pentru a se stabili dacă condiţiile de fond prevăzute de lege sînt îndeplinite, rămînînd ca orice interesat să poată contesta ulterior validitatea brevetului eliberat, în cazul cînd aceste condiţii n-ar fi îndeplinite, în cazul cererilor de certificate de autor, regulamentul din 1950 consacră, numai pentru aceste cereri, sistemul examenului prealabil.

Este evident însă că, în lipsa unei dispoziţii exprese care să adauge special, pentru cererile de certificate de autor, condiţii noi, la condiţiile prevăzute de legea din 1906, **examenul prealabil nu va putea fi efectuat decît din punctul de vedere al condiţiilor prevăzute de legea din 1906**, adică al condiţiilor „clasice" de brevetabilitate. Or, printre aceste condiţii nu figurează şi „utilitatea" invenţiei, stabilită de ministerul de resort şi comunicată Oficiului pentru invenţii. Cu toate acestea, practica în stadiul actual consideră utilitatea, alături de noutate şi pe acelaşi plan, o condiţie a **eliberării certificatului de autor**, deci a **protecţiei** invenţiei prin acest titlu.

Dezavantajele unei practici

Pe ce s-ar părea că se întemeiază această practică pe care o socotim neconformă, atît literei, cît şi scopului legii noastre ? Pe dispoziţiile art. 9 şi 10, precum şi 5 lit. a, din regulamentul din 1950.

Ceea ce rezultă însă din art. 9 şi 10 este numai că, spre deosebire de obiectul cererilor de brevete, obiectul cererilor de certificat de autor va fi supus unui examen prealabil pentru a se stabili caracterul său de invenţie. De nicăieri nu rezultă însă că acest examen s-ar face sub raportul altor condiţii, decît cele prevăzute de legea din 1906.

Iar art. 5 lit. a, stabilind sarcinile Comitetului pentru invenţii şi descoperiri, menţionează şi „examinarea invenţiilor pentru care se cer certificate de autor, din punct de vedere al noutăţii, al utilităţii şi posibilităţii de realizare" (sarcina de a examina utilitatea a fost ulterior trecută asupra ministerelor).

Din această dispoziţie nu rezultă că utilitatea ar fi instituită ca o condiţie pentru caracterizarea unei propuneri drept invenţie.

De altfel un text care ar fi consacrat o asemenea condiţie nici nu ar fi avut ce căuta în secţiunea din regulament care reglementează **organizarea** Comitetului **şi sarcinile** sale. Locul ei ar fi fost în secţiunea următoare, privind invenţiile.

Adăugăm că interpretarea contrară, consacrată pînă în prezent în practică, a fost sistematic respinsă în literatura de specialitate a ţărilor socialiste pe consideraţia de principiu, de cea mai mare importanţă, că orice invenţie, care îndeplineşte condiţia de noutate, îmbogăţeşte tehnica existentă şi posibilităţile de stăpînire a naturii şi de aceea trebuie să se bucure de protecţie juridică. O asemenea interpretare ar duce nu numai la respingerea unor invenţii care prezintă un important aport la dezvoltarea tehnicii, şi în toate cazurile a invenţiilor de perspectivă, dar şi la întîrzieri în rezolvarea cererilor de eliberare de certificate de autor, întrucît expertiza utilităţii durează mai mult decît aceea a noutăţii şi are un mai accentuat caracter subiectiv.

Dezavantajele practicii actuale sînt evidente : duce la întîrzieri în rezolvarea cererilor de invenţii ; nu stimulează punerea invenţiilor la dispoziţia întregii societăţi prin intermediul certificatului de autor ; îndepărtează cererile străine, care ar permite folosirea invenţiilor în condiţii mai avantajoase decît cele ale unui contract de licenţă.

Singura interpretare justă, după părerea noastră, a dispoziţiilor legale în vigoare este că expertiza noutăţii şi aceea a utilităţii sînt **două momente diferite**, de care se leagă **efecte diferite.**

Eliberarea certificatului **de autor** nu poate depinde decît de rezultatul **expertizei noutăţii.**

Cît priveşte utilitatea propunerii, ea este, nu o condiţie a eliberării certificatului de autor, deci a caracterizării propunerii ca invenţie, ci exclusiv o condiţie a acceptării spre aplicare a propunerii şi deci de naştere a dreptului la recompensă.

Socotim că interpretarea pe care o propunem este de natură a stimula pe plan intern activitatea de invenţii, şi, totodată, a permite folosirea în cele mai avantajoase condiţii, a cuceririlor tehnicii.

În sfîrşit, interpretarea pe care o propunem este în concordanţă cu poziţia statului nostru privind asimilarea cererilor de certificat de autor cu cererile de brevet din punctul de vedere al efectelor asupra priorităţii internaţionale, poziţie care se sprijină, printre altele, pe identitatea condiţiilor de fond de caracterizare a invenţiilor, atît în cazul cererii de certificat de autor, cît şi al cererii de brevet.

dr. docent Yolanda EMINESCU

CURIER

■ În lucrarea sa **Forschung und Entwicklung als unternehmerische Aufgabe** (Cercetarea și dezvoltarea ca sarcină a întreprinderii), publicată în editura Westdeutscher Verlag, Köln und Opladen (1965, 226 pag.), G. Schätzle se referă la necesitatea creării unei economii a cercetărilor sau a unei teorii generale a producerii progresului tehnic. Autorul arată că nu există o formulare exactă și general-valabilă a unei relații input-output pentru aprecierea noilor cunoștințe tehnice. Măsura în care într-o întreprindere se efectuează muncă de cercetare și dezvoltare ar fi stabilită în funcție de rentabilitatea progresului tehnic.

■ La Praga a apărut lucrarea **Reseni ekonomickych uloh na samocinnych pocitacich** (Rezolvarea problemelor economice cu ajutorul mașinilor electronice de calcul), elaborată de un colectiv de autori, Praga, 1965, SNTL, SUTL, 312 pag. Nucleul cărții îl constituie programarea problemelor economice, autorii înțelegînd această temă în mod complex, atît în ceea ce privește formularea problemelor economice, alegerea și construcția modelelor matematice, cît și în ce privește metoda programării în vederea rezolvării lor cu ajutorul calculatorului electronic. Cartea cuprinde și noțiuni de bază privind tehnica construcției și mînuirea calculatorului electronic.

■ Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică (O.C.D.E.) a publicat volumul **Techniques de prévision économique** (Tehnici de previziune economică), Paris, 1965, 197 pag., în care sînt expuse metodele oficiale de stabilire a previziunilor economice pe termen scurt, folosite de Administrațiile publice din Canada, S.U.A., Franța, Olanda, Suedia și Anglia.

■ Un grup de colaboratori ai Institutului de economie mondială și relații internaționale al Academiei de Științe a U.R.S.S. a publicat în Editura Nauka, Moscova, 1965 cartea: **Agrarnokrestianski vopros v stranah Azii, Afriki i Latinskoi Americhi** (Problema agrar - țărănească în țările Asiei, Africii și Americii Latine), 215 pag. Ocupîndu-se de calea necapitalistă de dezvoltare, autorii apreciază că aceasta nu este o a treia cale, care se situează undeva, între capitalism și socialism, și că prin ea se poate ajunge numai la triumful relațiilor de producție socialiste.

■ Broșura **Selling Library services to Commerce and Industry** (Vînzarea de servicii din partea bibliotecilor către întreprinderile industriale și comerciale), London 1965, cuprinde o dare de seamă asupra unei consfătuiri organizate de Asociația bibliotecarilor din Anglia. Principala problemă dezbătută de această consfătuire a fost definirea căilor și mijloacelor cu ajutorul cărora conducerile întreprinderilor industriale și comerciale pot fi convinse că bibliotecile și serviciile de documentare pot contribui la creșterea eficienței activității lor. Accentul este pus pe considerarea serviciilor oferite de biblioteci conducerii întreprinderilor ca o parte necesară a activității lor.

■ La 6 iunie au început la Madrid lucrările celui de-al VII-lea **Congres Forestier Mondial** pe tema **Rolul economiei forestiere în cadrul economiei mondiale în dezvoltare.** La Congres participă 2 000 de delegați. Țara noastră este reprezentată de o delegație compusă din șase specialiști în frunte cu dr. ing. Ion Milescu.

La Festivalul internațional al filmelor forestiere, ce se organizează cu prilejul congresului, țara noastră participă cu filmele documentare „Stăvilirea torenților" și „Poiana urșilor".

■ O lucrare cuprinzătoare despre problemele calculării avuției naționale a fost publicată de **Biroul național de cercetări economice** din S.U.A. Lucrarea **(Measuring the Nation's Wealth**, The U. S. Government Printing Office, 1965, 835 pag.) reprezintă raportul final întocmit de un grup de studii asupra avuției naționale. Scopul propus este de a înlocui estimările ce se fac sporadic asupra volumului și structurii avuției naționale, cu un sistem de lucru destinat să actualizeze continuu aceste estimări. In afară de obișnuitele aspecte ale definiției, surselor de date, criticii datelor etc., ce le comportă problema avuției naționale, lucrarea Biroului național de cercetări economice prezintă și o discuție asupra învățămintelor oferite de experiența de pînă acum în acest domeniu.

■ Editura Dietz Verlag, Berlin, a publicat lucrarea **Industrieforschung und Ökonomie** (Cercetare industrială și economie) de H. Kusicka și W. Leupold, 1966, 236 pag. Autorii analizează rolul cercetării industriale în R.D.G. și posibilitățile de sporire a eficienței economice în acest domeniu. După autori, eficiența economică a activității de cercetare și dezvoltare este determinată în mod esențial de structura personalului științific și de concentrarea capacităților de cercetare. Se acordă importanță și formelor de cointeresare materială în vederea sporirii eficacității muncii pe acest tărîm.

O CULEGERE UTILĂ

INSTRUCȚIUNILE Primului Arbitru de Stat sînt acte normative date pentru aplicarea sau interpretarea dispozițiilor legale referitoare la reglementarea diferitelor aspecte ale raporturilor economice dintre organizațiile socialiste, constituind pentru acestea un îndrumar în respectarea disciplinei de plan și contractuale. Așa sînt, spre exemplu, instrucțiunile referitoare la importanța contractelor economice, la influența directă și indirectă asupra contractelor a restructurării unor sarcini de plan etc. In unele cazuri, pentru reglementarea problemelor care interesează sfere deosebite de activitate, instrucțiunile sînt emise în comun cu conducătorii altor organe centrale. Din această categorie fac parte instrucțiunile date împreună cu Comitetul de Stat al Planificării referitoare la campania contractuală sau la posibilitatea modificării planului de aprovizionare, cu Ministerul Finanțelor pentru stabilirea modalității de recuperare a debitelor restante mici și altele.

Instrucțiunile Primului Arbitru de Stat se adresează organelor arbitrale în activitatea de prevenire și de soluționare a litigiilor, în scopul de a se asigura o practică arbitrală unitară. Ele interesează de asemenea cadrele de juriști din ministere și din întreprinderi, care trebuie să cunoască dispozițiile în vigoare în ce privește reglementarea relațiilor economice dintre organizațiile socialiste și în special a celor contractuale și să lupte pentru justa lor interpretare și aplicare. Economiștii din organele centrale și din întreprinderi, care conduc sau răspund de diferitele sectoare ale activității economice, și mai ales lucrătorii din aprovizionarea tehnico-materială, găsesc în aceste instrucțiuni un îndreptar util. De aceea considerăm binevenită inițiativa Editurii științifice de a publica aceste instrucțiuni, într-un volum[1])

Prezentarea cronologică (începînd cu anul 1952) a instrucțiunilor are avantajul că redă, în timp, reglementările privind sfere deosebite de activitate, în funcție de etapele diferite de dezvoltare a economiei noastre naționale. Pentru uzul practic al lucrătorilor de specialitate, ar fi fost poate util ca materialul să fi fost sistematizat pe probleme. Această necesitate a fost simțită de altfel și de comentatori, care, la sfîrșitul volumului, au publicat un index alfabetic general, cuprinzînd gruparea instrucțiunilor pe aspectele mai importante pe care le tratează, ca cele referitoare la ambalaje, contracte, penalizări, recepție etc.

Relațiile economice dintre organizațiile socialiste, în special, în ce privește aprovizionarea tehnico-materială, reprezintă un domeniu de activitate foarte vast și care necesită reglementări multiple. De cunoașterea acestor reglementări și de modul în care ele trebuie interpretate și aplicate în activitatea practică, depinde buna desfășurare a raporturilor dintre organizațiile socialiste.

Merită subliniată deci strădunța comentatorilor care au întocmit această culegere de instrucțiuni și care, prin adnotări și comentarii proprii, dau răspuns multor probleme ce apar în relațiile dintre organizațiile socialiste.

Valeria FLORU

1) Culegere de instrucțiuni date de Primul Arbitru de Stat, comentată și adnotată de N. Manolescu și I. Cioară, 588 pag.

MERCUR PRINTRE MUZE

ZIARELE DIN SUBURBII

GREVA ziariștilor și tipografilor newyorkezi — a treia grevă de mare amploare din ultimii șapte ani — se apropie de sfîrșit fără a fi putut să împiedice noul proces de fuzionare al ziarelor, de pe urma căruia New York-ul a rămas cu numai cinci cotidiene, iar aproape 50% din personalul redacțional, tehnic și administrativ al ziarelor „New York Herald Tribune", „New York World Telegraph and Sun" și „New York Journal-American" a fost concediat.

Noua reducere a numărului cotidienelor se înscrie în cadrul unui fenomen tipic pentru întreaga presă occidentală a ultimelor decenii, fenomen despre care am avut ocazia — și nu numai o singură dată — să ne ocupăm în aceste coloane. Comentînd acest fenomen, arătam că el este, în primul rînd, o consecință a accentuării procesului de concentrare monopolistă în lumea presei, a creșterii considerabile a cheltuielilor de producție și difuzare, a intensificării dependenței față de portofoliul publicitar și a „distanțării" de publicul cititor. Concurența acerbă a televiziunii (și într-o măsură și a radioului) accentuează și accelerează acest proces.

Ar fi însă greșit să se considere că, în general, presa tipărită (ne referim aici doar la țările capitaliste dezvoltate) și-a pierdut definitiv pozițiile importante de altă dată și devine un instrument de mîna a doua sau a treia în ansamblul mijloacelor de comunicare de masă. În fapt, procesul este mai complex. Pe de o parte, are loc un proces de eliminare a unităților slabe din punct de vedere profesional și mai ales economic, precum și a celor care, dintr-un motiv sau altul, nu mai pot sau nu mai știu să facă față condițiilor gazetăriei contemporane sau care nu mai satisfac sau nu mai interesează pe stăpînii monopoliști ai presei. Pe de altă parte — și acesta este totuși fenomenul principal — are loc o redistribuire a diferitelor sectoare din interiorul presei. Scade rolul acelor publicații care sînt mai direct concurate — și depășite — de către televiziune și crește ponderea celor care într-o mai mare măsură aduc altceva decît televiziunea. Dacă numărul și ponderea cotidienelor sînt în scădere, revistele săptămînale (în special cele ilustrate) și alte publicații de specialitate înregistrează creșteri și succese importante. Între ziarele centrale și cele locale, cele din urmă sînt beneficiarele reîmpărțirii despre care vorbeam.

Statistica de ansamblu a presei nordamericane ne oferă în această privință unele date interesante. Dacă în urmă cu douăzeci de ani apăreau în S.U.A. 1749 cotidiene, astăzi apar 1751, adică cu două mai mult. Ținînd însă seama de faptul că populația a crescut în aceeași perioadă cu peste 25 milioane de locuitori, numărul ziarelor (calculat la un milion de locuitori) a înregistrat de fapt o flexiune. Nu la fel stau lucrurile în ce privește tirajul; în urmă cu două decenii, deci înainte ca televiziunea să fi devenit un fenomen de masă, se vindeau zilnic în S.U.A. 48 milioane exemplare de ziare, iar astăzi se vînd 61 milioane exemplare pe zi. În raport cu aceeași creștere a populației, sporirea tirajului, fără a fi prea importantă, este, totuși, reală. Dacă în marile orașe, numărul ziarelor și tirajul lor este în continuă scădere (în New York de la 15 la 5 cotidiene, existînd și orașe cu peste un milion de locuitori în care apare un singur ziar), centrul de greutate al presei s-a deplasat spre localitățile mijlocii și mici și spre periferiile marilor orașe.

După cum se știe, în ultimele două decenii, în structura urbanistică a principalelor orașe americane s-a înregistrat un fenomen caracteristic: un număr tot mai mare de locuitori și-au stabilit reședința nu în zona centrală, ci în suburbii (uneori pînă la o distanță de 100—120 kilometri de orașul propriu-zis). Această deplasare, interesînd la început doar păturile avute, a cuprins mai tîrziu și așa-zisele „pături mijlocii", precum și importante grupe din populația muncitorească. În jurul orașelor s-au creat localități-satelit numite și „orașe-dormitor", deoarece locuitorii lor lucrează în oraș și vin acasă doar ca să înnopteze. La început în aceste localități periferice, viața socială era destul de rudimentară și subordonată, în toate coordonatele ei principale, metropolei. Cu timpul însă și aici a început să se dezvolte o activitate de sine-stătătoare, mai întîi comercială, apoi și socială și culturală, ceea ce a dus și la dezvoltarea unei prese proprii. E interesant de subliniat că astăzi numai în periferiile New York-ului apar 40 de ziare. Astfel, dacă din 1950 pînă azi, tirajul ziarelor din New York a scăzut cu aproape 30%, tirajul ziarelor din suburbii a crescut cu 45%. Se citează, de pildă, cazul cotidianului „Newsday" din suburbia newyorkeză Long Island, care a ajuns în scurt timp la un tiraj de 400 000 exemplare. Dacă altădată — remarcau unii observatori — ziarele din suburbii se luptau să fie citite ca al doilea ziar, alături de marile gazete ale orașului, astăzi primele ocupă de obicei locul de ziar principal și doar familiile mai pretențioase se mai abonează și la un ziar din oraș.

Succesul ziarelor din suburbii se explică și prin interesul manifestat față de ele de către cei care comandă reclame. Comanditarii publicității au constatat că zdrobitoarea majoritate a cumpărăturilor (cu excepția, poate, a articolelor de lux) sînt făcute în magazinele din periferii și că deci e mai eficientă o reclamă care semnalează consumatorului locul de vînzare aflat în imediata sa apropiere.

În același timp, ziarele din suburbii (ca și majoritatea ziarelor locale) oferă informații abundente dintr-un domeniu care, cel puțin deocamdată, nu intră în sfera de preocupări a televiziunii: așa-numita cronică locală, știrile mărunte din viața unei comunități restrînse (nașteri, căsătorii, decese, angajări, pensionări, rezultate școlare, avansări în funcții, solemnități și festivități locale, „politica de cartier", știri polițienești de mică importanță etc., etc.). Este și aceasta o încercare de a delimita mai precis sferele de preocupări ale presei tipărite și ale televiziunii.

H. DONA

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

În Editura agro-silvică a apărut **Asigurările de stat în agricultură** de Ion Tulpan, adjunct al ministrului finanțelor.

În fondul de rezervă sau asigurare pe ansamblul economiei — arată autorul — se încadrează în primul rînd fondul centralizat, corespunzător proprietății socialiste de stat. Specificînd că rezervele create separat de fiecare organizație cooperatistă constituie o formă a organizării fondului de rezervă sau asigurare — anume forma autoasigurării (formă descentralizată) — I. Tulpan arată necesitatea participării organizațiilor cooperatiste, împreună cu

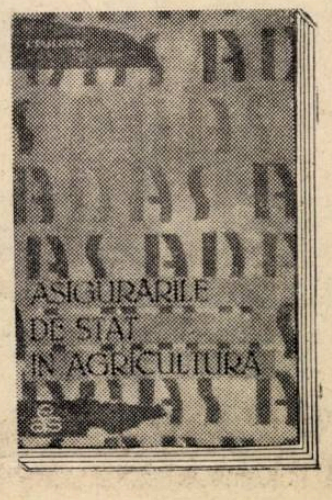

alte unități economice și cu cetățeni, la formarea fondului de rezervă sau asigurare, în cadrul asigurărilor de stat pe baza faptului că o unitate economică nu poate să constituie un fond de rezervă sau asigurare propriu, în măsură să acopere toate pagubele ce s-ar produce eventual în acea unitate. În carte se prezintă organizarea asigurărilor de stat în țara noastră și reglementarea lor pentru cooperativele agricole de producție, pentru membrii lor, precum și asigurarea facultativă pausală a gospodăriilor familiale ale țăranilor cooperatori.

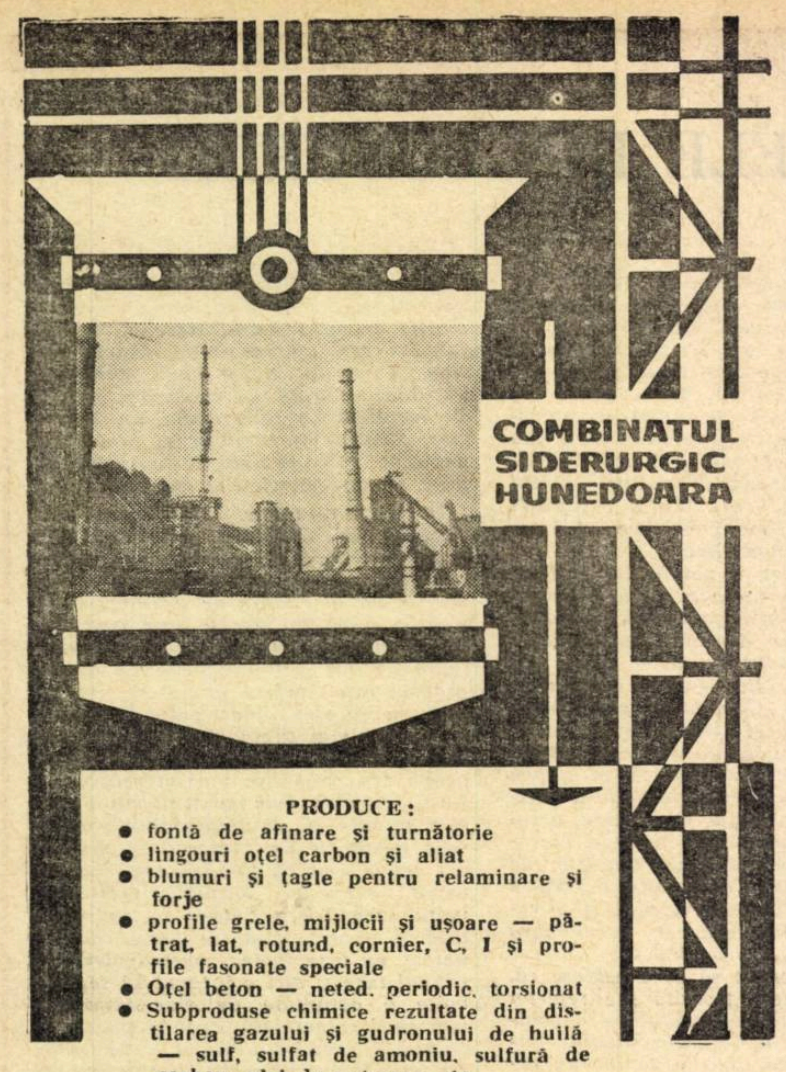

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

PRODUCE:

- fontă de afinare și turnătorie
- lingouri oțel carbon și aliat
- blumuri și tagle pentru relaminare și forje
- profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C, I și profile fasonate speciale
- Oțel beton — neted, periodic, torsionat
- Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

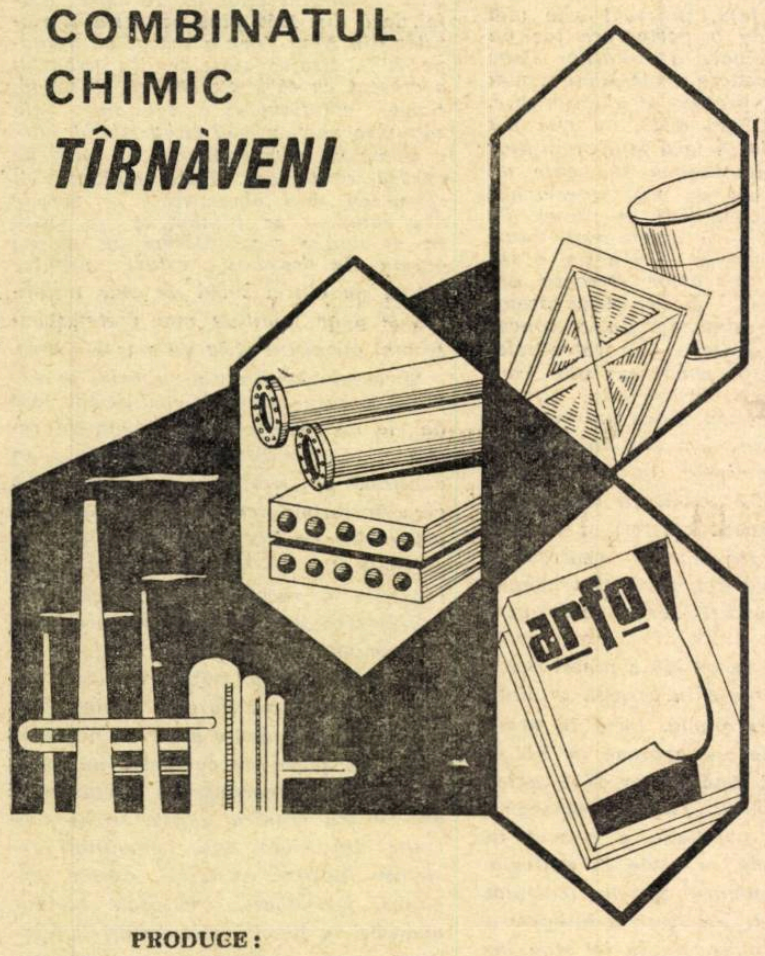

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

INTREPRINDEREA MECANICĂ

CEAHLĂU

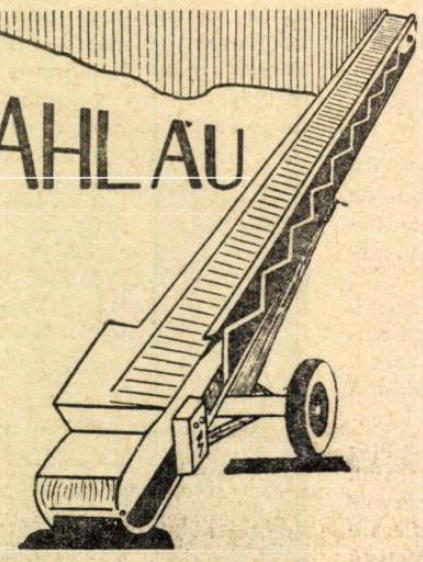

str. Aurel Vlaicu 34 — Piatra Neamț
Telefon 1110

EXECUTA PE BAZA DE REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

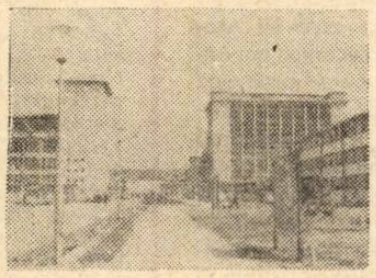

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex, triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ

AZOCHIM

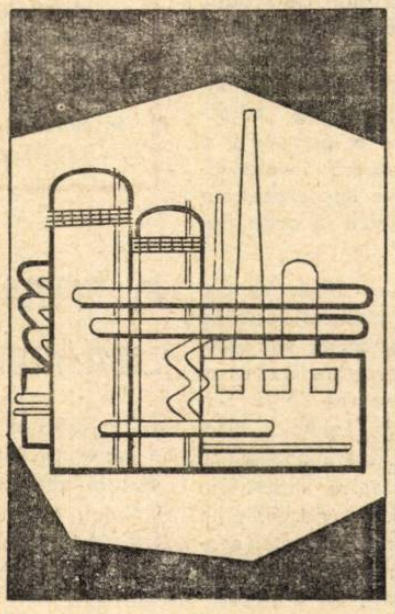

produce:

— amoniac comprimat
— azotat de amoniu granulat
— uree tehnică
— oxigen tehnic
— azotat de puritate 99,998%

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE SUCEAVA

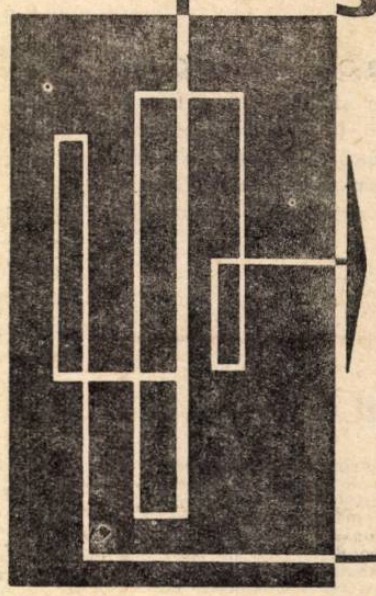

- Saci de hîrtie
- Pungi de hîrtie
- Sfoară de hîrtie
- Hîrtie sulfat de polietilenă
- Hîrtie acoperită cu poliacetat de vinil
- Hîrtie parafinată
- Pînză cașerată cu polietilenă pe hîrtie
- Hîrtii bituminate
- Hîrtii creponate
- Hîrtii cașerate cu folii metalice
- Hîrtii gumate
- Hîrtie sulfat pentru saci
- Hîrtie ambalaj superior
- Hîrtii acoperite cu copolimeri de clorură de vinil-viniliden
- Hîrtii imprimate cu desene continue

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ „CIOCANUL" TÎRGOVIȘTE

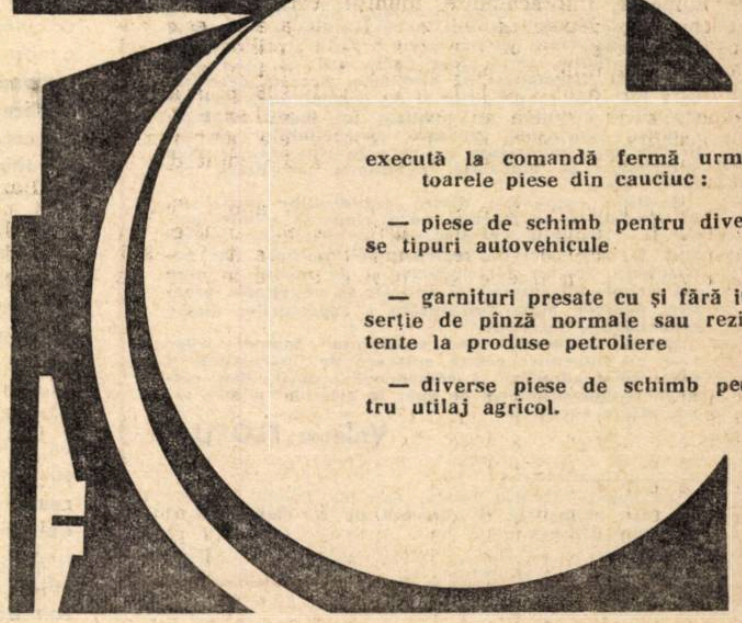

execută la comandă fermă următoarele piese din cauciuc:

— piese de schimb pentru diverse tipuri autovehicule

— garnituri presate cu și fără inserție de pînză normale sau rezistente la produse petroliere

— diverse piese de schimb pentru utilaj agricol.

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE VICTORIA

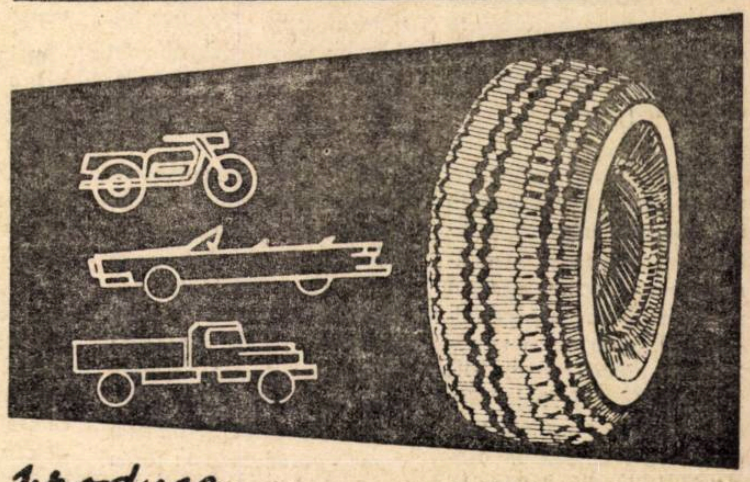

produce

ANVELOPE SI CAMERE DE AER

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

Newsweek

POVARA CRESCINDĂ A RĂZBOIULUI DIN VIETNAM

„De-a lungul lunilor de dezbateri cu privire la situația economiei S.U.A., economiștii Administrației au insistat că nu se poate face o adevărată evaluare a acesteia fără să se țină seama de cheltuielile enorme ale războiului din Vietnam. Ei au avertizat că ar mai putea avea loc chiar o sporire a impozitelor, în cazul cînd aceste cheltuieli vor depăși așteptările Washington-ului.

În realitate, cheltuielile Pentagonului depășesc de pe acum ritmul prezis de Administrație în ianuarie. În anul fiscal care se termină la 30 iunie, contractele militare vor totaliza 36 miliarde dolari — cu 8 miliarde mai mult decît în anul fiscal 1965. Ritmul creșterii comenzilor va ajunge la un punct record în cursul lunilor mai și iunie; numai în iunie, comenzile militare ar putea atinge 6 miliarde dolari. Și, ca un rezultat al achiziționărilor militare sporite, al soldelor și al altor cheltuieli de război, bugetul militar total pentru anul fiscal 1966 ar putea depăși cu 500 milioane pînă la 1 miliard de dolari limita stabilită, de 54.2 miliarde dolari.

● „Recolta" de toamnă

Nu există, de asemenea, nici un semn că cheltuielile se vor reduce după mijlocul anului, așa cum prevăzuse președintele Consiliului economic. «S-ar putea să avem o recoltă bogată de contracte de apărare și în tot restul verii pînă în toamnă» — a declarat o înaltă oficialitate a Pentagonului. Pentru întregul an fiscal 1967, prevederile oficiale continuă să indice reducerea comenzilor militare la 34 miliarde dolari. Dar, dacă războiul va continua în ritmul său actual, pare foarte probabil că contractele se vor menține la nivelul din anul acesta; dacă va avea loc o și mai mare escaladare a războiului, reprezentanții oficiali avertizează în particular că s-ar putea ca aceste comenzi să depășească suma de 40 miliarde dolari.

Încercînd să mențină cheltuielile la un nivel scăzut, ministrul apărării, Robert McNamara, are de făcut față unei triple presiuni:

— Trimiterile de trupe în Vietnam continuă. Conform planurilor actuale, efectivele vor fi sporite cu aproximativ 125 000 de oameni pînă la sfîrșitul anului. În medie, un soldat folosește în fiecare zi 34,5 livre de alimente, îmbrăcăminte, muniții, carburanți și alte articole din depozitele militare. În fiecare zi este doborît în medie 1 avion care costă 1—2,5 milioane dolari fiecare; munițiile și bombele folosite costă în medie 4 miliarde de dolari anual. În anul fiscal 1966, pînă acum, comenzile de avioane au revenit la 4,8 miliarde dolari, înregistrînd o creștere de 40%; contractele pentru muniții au crescut cu 229%, ajungînd la 1,6 miliarde de dolari.

— Structurile militare se extind și în afara Vietnamului. La mijlocul anului 1967, forțele armate vor număra cu 500 000 oameni mai mult decît în 1965. O divizie de infanterie are nevoie de echipament în valoare de minimum 100 milioane dolari. O divizie de infanteriști ai marinei necesită cheltuieli de trei ori mai mari.

— Ministrul apărării, McNamara, a folosit stocurile militare de rezervă, dar aceste stocuri încep să se epuizeze. Noile unități în curs de organizare continuă să folosească sursele existente de aprovizionare sau «împrumută» de la unitățile existente, dar se comandă echipament nou.

În aceste condiții, de presiune, Pentagonul ajunge pur și simplu să ducă lipsă de bani, chiar și pentru cheltuielile mărunte. Planul McNamara de a-i înlocui pe militarii care îndeplinesc munci de birou prin civili, nu a putut fi extins. Din lipsă de bani pentru deplasări, comandamentul aviației a ordonat unora dintre ofițerii săi să nu participe la o întrunire a Asociației ofițerilor de rezervă, care urmează să se țină luna viitoare la New York. Deși președintele poate folosi împuternicirile sale speciale în domeniul cheltuielilor și să amîne data plăților, pentru a înlesni situația pînă după alegerile din toamna aceasta, la Pentagon există aproape certitudinea că, în cursul acestui an, McNamara va fi obligat să ceară Congresului alocații suplimentare, de aproximativ 5 miliarde dolari.

● Incetinire

Ce înseamnă pentru economie, în întregul ei, cheltuielile de război tot mai mari? Săptămîna trecută, nu mai existau îndoieli, că boom-ul prelungit începe să slăbească. La o întrunire a acționarilor ținută la Detroit, președintele Uzinelor Ford, Henry Ford II, a prevăzut că reducerea vînzărilor, înregistrată de această industrie, va continua (General Motors așteptă «încă un an bun»). Și alte indicații lasă să se prevadă o încetinire. Este adevărat că indicele prețurilor de consum a crescut din nou cu 4 zecimi dintr-un procent în aprilie, înregistrînd astfel cea mai masivă creștere trimestrială din ultimii 8 ani. Dar acest indice a oglindit, de fapt, efectele acumulate ale unei îndelungate perioade inflaționiste. Alte cifre înregistrate în această lună au arătat beneficii mult reduse și chiar ușoare pierderi în domenii care reflectă condițiile actuale — producția industrială, veniturile personale, folosirea mîinii de lucru neagricole și vînzările cu amănuntul.

Ce implicații ar putea avea pînă la urmă Vietnamul pentru economie, nu este încă stabilit; săptămîna trecută, i s-au imputat chiar noile dificultăți ale balanței de plăți a S.U.A. Pare însă sigur, că efectele cheltuielilor de război asupra economiei se vor prelungi în 1966 și mult timp în 1967. Economiștii afirmă că, pentru o perioadă scurtă, cheltuielile de apărare suplimentare ar mai putea fi suportate, în special dacă economia civilă continuă să-și încetinească ritmul.

● Deficitul provocat de război

Una dintre victimele cele mai lovite de războiul din Vietnam este balanța de plăți a S.U.A. Ministrul Trezoreriei, Henry H. Fowler, a anunțat săptămîna trecută că, după ce s-a redus la 366 milioane dolari în ultimul trimestru al anului 1965, deficitul plăților externe a sporit din nou în primul trimestru al acestui an, la 582 milioane de dolari. Dacă nu s-ar fi sporit cheltuielile în Vietnam, a subliniat el, bilanțul «ar fi putut să se apropie mult mai mult de un echilibru».

Deoarece războiul va costa S.U.A. un «minimum» de 700 milioane dolari în devize în cursul acestui an, Fowler a sugerat că guvernul ar putea să fie nevoit să renunțe complet la obiectivul său inițial, de a realiza un echilibru al plăților în 1966". *(30 mai 1966).*

„Este acum limpede că războiul a putut fi înfățișat ca nedureros, deoarece adevăratele sale costuri au fost ascunse", scria recent Walter Lippmann într-un articol publicat în revista NEWSWEEK, referindu-se la atitudinea opiniei publice americane față de agresiunea în Vietnam.

Într-adevăr, în fața asprelor realități ale unui război considerat la început ca implicînd eforturi ușor suportabile, Administrația S.U.A. este acum în situația de a cere mereu mai multe fonduri.

În stadiul în care se află astăzi economia S.U.A. — confruntată de tensiuni inflaționiste și de unele semne ale încetinirii dezvoltării, — uriașele costuri ale acestui război „nedureros", reprezintă o povară din ce în ce mai grea.

După evaluările lui Walter Heller, fost președinte al Consiliului economic al președintelui S.U.A., cererile multiple ale războiului din Vietnam adaugă în prezent 15 miliarde dolari la cererea globală, ceea ce nu poate decît să accelereze urcarea spiralei inflaționiste.

Articolele din această pagină dezvăluie amploarea problemelor de care sînt confruntate S.U.A.

FORTUNE

MAI COSTISITOR DECIT SE CREDE...

„Războiul din Vietnam este deosebit de costisitor, mult mai mult decît se crede în general. Cheltuielile depășesc 13 miliarde dolari pe an și continuă să crească...

Modul în care va evolua economia Statelor Unite în anul viitor sau în viitorii doi ani, modul în care vor evolua cererea și producția, prețurile și impozitele, va depinde în mare măsură de costurile războiului din Vietnam. Dacă există cineva la Pentagon care cunoaște suma reală a cheltuielilor în momentul de față, nimeni nu dă în vileag această cifră și, desigur, nimeni nu vorbește de cheltuielile pe care le vor necesita operațiunile viitoare. De aceea, revista FORTUNE a încercat să calculeze singură costurile — prezente și viitoare — ale războiului din Vietnam. Acest război costă de pe acum mult mai mult decît își poate închipui cineva din afara Pentagonului.

În momentul de față, cu aproximativ 235 000 de militari americani în Vietnamul de Sud, costul războiului pentru Statele Unite a ajuns la un ritm anual de peste 13 miliarde dolari. Trebuie să observăm de la bun început că costurile nu pot fi asimilate mecanic cu cheltuielile; recurgerea la stocuri de rezervă implică anumite costuri, dar poate să nu implice încă cîtva timp vreo cheltuială. Totuși, dacă războiul va continua chiar în ritmul actual în decursul anului fiscal 1967 (anul care începe la 1 iulie) cheltuielile Ministerului Apărării care vor rezulta de aci, vor depăși probabil cifra de 10 miliarde de dolari, pe care bugetul de apărare sporit pe anul 1967 le prevede oficial pentru războiul din Vietnam.

Dar, după cît se pare, războiul se va extinde. Senatori americani, care cunosc declarațiile reprezentanților Ministerului Apărării în audierile cu uși închise ale Congresului, prezic că numărul de militari trimiși în Vietnam va spori. Cu atîția militari americani în Vietnamul de sud costul războiului va ajunge la 21 miliarde dolari anual — și chiar mai mult — dacă bombardamentele și sprijinul aerian tactic al trupelor va spori în raport cu înmulțirea efectivelor terestre. Ajuns la o asemenea amploare, războiul din Vietnam va determina presiuni economice mai mari decît cele prevăzute de majoritatea economiștilor și decît cele care par să fie anticipate de aceia care trasează politica de stat. Încordarea va duce inevitabil la presiuni mai mari pentru sporirea impozitelor..."

În continuare revista FORTUNE *prezintă o analiză amănunțită a tuturor cheltuielilor, în străinătate și în S.U.A., legate de războiul din Vietnam, precum și o evaluare a modului în care aceste cheltuieli vor crește în viitor. Revista menționează că datele sînt luate din documente date publicității și că aprecierile sînt în toate cazurile moderate. In concluzie autorul scrie:*

„Reiese că, dacă masările de trupe și echipament ale S.U.A. în Vietnamul de sud vor ajunge la un nivel mult mai ridicat, pînă la încheierea anului fiscal 1967 se vor cere alocații suplimentare de multe miliarde de dolari. Și, deoarece instituțiile militare vor trebui să procure o mare cantitate de echipament și provizii suplimentare și vor fi atrași mulți oameni noi în producție în scopuri militare, cheltuielile militare vor crește cu miliarde de dolari peste evaluările prezentate Congresului în ianuarie trecut.

Astfel, bugetul pe 1967 oferă cu greu o idee cu privire la nivelul probabil al cheltuielilor viitoare pentru războiul din Vietnam. Bugetul nu poate înșela pe nimeni dacă ipotezele din subtextul său, lipsite — cum sînt — de claritate, vor fi înțelese, dar în general ele nu sînt înțelese și Administrația nu a făcut eforturi speciale să le facă înțelese. Desigur că, veștile proaste în legătură cu costurile războiului, cu impozitele și inflația, care vor fi probabil aflate în anul acesta și în anul viitor ,vor stîrni o uimire crescîndă..." *(aprilie 1966).*

LA VIE FRANÇAISE

„DOUĂ NECUNOSCUTE"

„Două «necunoscute» domină conjunctura economică pe termen scurt și lung în Statele Unite.

1. Eventualitatea unei angajări mai adînci a forțelor americane în sud-estul asiatic;

2. Aceea a unei dezangajări pe care ar face-o inevitabilă imposibilitatea de a găsi la Saigon un guvern dispus să continue lupta împotriva Vietcongului.

De aceste două necunoscute este legată o a treia: care va fi volumul investițiilor făcute pînă la sfîrșitul anului, în scopul modernizării și expansiunii? Superior sau egal față de previziunile anterioare în primul caz, el ar fi net inferior lor în al doilea caz. În situația actuală nimeni nu poate răspunde la aceste întrebări.

În afara oricăror considerente de alt ordin, acestea provoacă marile frămîntări ale Wall Street-ului.

...Fiecare se consolează de încetinirile actuale, relativ mici, spunîndu-și că ritmul expansiunii în primul trimestru, nu putea fi menținut și că dacă nu ar fi intervenit o încetinire, pentru a evita inflația, guvernul ar fi fost nevoit să reintroducă o parte sau toate impozitele care fuseseră suprimate în anul trecut. În același timp, Federal Reserve Board ar fi trebuit să restrîngă creditul

● Recesiune in 1967?

Acum e posibil ca să fie inutil să se recurgă la asemenea mijloace și că în forurile respective vor fi întocmite planuri pentru a insufla economiei doze noi de energie, spre a o menține în 1967 la un nivel satisfăcător. Oamenii de afaceri întruniți recent la Hot Springs (Virginia) socotesc că anul viitor ar putea să se simtă amenințarea unei recesiuni.

Rămîne de văzut, cum va face față Washington-ul dezechilibrului balanței de plăți. După dl. Schweitzer, directorul Fondului Monetar Internațional, reintroducerea unor impozite în S.U.A. nu s-ar justifica numai în scopul de frînare a inflației, dar ea ar putea servi, de asemenea, la reducerea importurilor.

...Se pare însă că această părere nu este acceptată de președintele Johnson. Pare și mai îndoielnic faptul, ca el să obțină sprijinul Congresului în încercarea de a spori impozitele înainte de noiembrie a.c. Un sondaj de opinie recent arată că 76% din populație se opune acestei perspective.

...Știind că aceleași cauze produc efecte identice, ne putem imagina că deficitul balanței de plăți, care ajunsese în cursul primului trimestru la o rată anuală de 2 300 milioane de dolari, va fi cel puțin de ordinul a 2 miliarde în exercițiul 1966, deci cu 700 milioane mai mult decît în 1965. Această deteriorare, după cum recunoaște ministrul finanțelor, H. Fowler, contrazice speranțele pe care le nutrea guvernul în septembrie, cînd gîndea că va reuși să echilibreze anul acesta balanța de plăți. Dar, după cum s-a pronunțat și secretarul de stat, dezechilibrul provine în primul rînd din exporturile de dolari inerente operațiunilor militare în sud-estul asiatic.

Fără ca să precizeze volumul cheltuielilor în Vietnam, dl. Fowler a avansat cifra de 700 milioane de dolari, ca fiind imputabilă direct războiului. În forurile superioare se vorbește de fapt de 1 miliard, ceea ce pare mai aproape de adevăr".

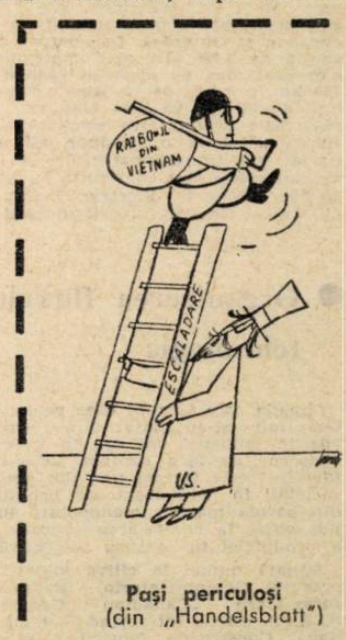

Pași periculoși
(din „Handelsblatt")

La Congresul al XV-lea al P. P. R. M:

REALIZĂRILE ŞI PERSPECTIVELE ECONOMIEI MONGOLE

În raportul de activitate prezentat celui de-al XV-lea Congres al Partidului Popular Revoluționar Mongol, care s-a deschis marți la Ulan-Bator, J. Țedenbal, prim-secretar al C.C., s-a oprit, printre altele, la realizările și sarcinile în domeniul construcției economice.

Vorbind în primul rînd despre dezvoltarea continuă a agriculturii, raportorul a arătat că a fost lărgită și întărită baza tehnico-materială a agriculturii, îmbunătățită organizarea și retribuția muncii în uniunile agricole, au fost introduse în practica agricolă realizările științei și ale experienței înaintate. Volumul global al producției animaliere a crescut în cincinalul 1961—1965 cu 13%, iar al producției agricole globale cu 29,7%. Numărul de animale a ajuns la 23,8 milioane capete. Suprafețele arabile au crescut în ultimii 5 ani cu 81%, producția globală de cereale sporind cu 38%, cea de cartofi cu 31%, de legume de două ori.

În directivele noului cincinal — a relevat vorbitorul — se prevede o creștere considerabilă a sporului și a producției de carne, lapte, lînă și alte produse. Se va dezvolta baza furajeră, animalele vor fi asigurate cu surse de apă și de adăposturi. În vederea sporirii producției de cereale, cartofi, legume va continua procesul de mecanizare a agriculturii, va fi îmbunătățită exploatarea parcului de mașini, ridicată calificarea și răspunderea mecanizatorilor, consolidată baza de reparații a mașinilor agricole.

Referindu-se la industrie și construcții, J. Țedenbal a subliniat că sarcinile de bază ale planului cincinal precedent au fost îndeplinite. Volumul global al producției industriale a crescut în anul 1965 de 1.6 ori față de anul 1960. Investițiile în industrie au crescut în ultimii 5 ani de 2,4 ori, față de perioada 1956—1960, noile întreprinderi fiind construite în principal în acele regiuni unde industria nu a fost de loc sau a fost insuficient dezvoltată. Numărul muncitorilor a crescut în cincinal cu 13%, a specialiștilor cu studii superioare de 2,7 ori, iar a celor cu pregătire medie de 2,1 ori.

Al patrulea plan cincinal — a arătat raportorul — va fi o nouă etapă importantă în industrializarea socialistă a țării. În anii cincinalului volumul producției globale industriale va crește de 1,7—1,8 ori. Se va acorda o atenție deosebită îmbunătățirii repartiției teritoriale a forțelor de producție și structurii industriei, întăririi în continuare a bazei energetice și de combustibil, dezvoltării în ritm susținut a industriei ușoare și alimentare.

Vorbind despre ridicarea bunăstării oamenilor muncii, primul secretar a menționat că în cursul cincinalului trecut veniturile reale socotite pe un salariat au crescut cu 30%, iar cele ale membrilor uniunilor agricole de 1,7 ori. Noul plan cincinal prevede sporirea venitului național cu 30%, față de 1965, asigurîndu-se creșterea în continuare a veniturilor oamenilor muncii.

R. P. Ungară:

REFORMA MECANISMULUI ECONOMIC

REZOLUȚIA adoptată la Plenara C.C. al P.M.S.U. din 25—27 mai a.c. cu privire la reforma mecanismului economic, ale cărei principii fundamentale urmează să fie introduse începînd de la 1 ianuarie 1968, subliniază că principala însemnătate politică a reformei constă în aceea că ea trebuie să asigure pe viitor un ritm mai rapid de ridicare a nivelului de trai al maselor, care să depindă în mai mare măsură de munca utilă socială depusă de fiecare om al muncii, de eficiența muncii acestuia și a colectivului. Scopul reformei este de a stimula inițiativa și de a ridica răspunderea personală, de a dezvolta în continuare democrația socialistă.

Esența noului sistem de conducere și planificare a economiei constă în aceea că în conducerea economiei naționale vor fi preponderente nu metodele administrative, ci mijloacele economice. Rezoluția subliniază că trăsătura principală a reformei trebuie să devină legătura organică dintre conducerea centrală planificată a economiei naționale și relațiile de marfă-bani, piață. În cadrul noului mecanism se va urmări concentrarea treptată, în continuare, a forțelor de producție și totodată promovarea întrecerii economice dintre întreprinderi în interesul economiei naționale și al consumatorilor.

În conducerea centralizată a economiei naționale, se arată în rezoluție, accentul trebuie pus pe planurile de perspectivă. În domeniul investițiilor se preconizează o conducere mai elastică de la centru și dezvoltarea cointeresării și inițiativei întreprinderilor, ridicarea rolului rentabilității.

Rezoluția trasează sarcini cu privire la crearea unui sistem mai rațional și mai elastic de prețuri. La 1 ianuarie 1968 va fi înfăptuită revizuirea generală a prețurilor cu ridicata, care să reflecte mai bine cheltuielile reale de producție. Rezoluția subliniază că reforma cere dezvoltarea independenței și a drepturilor și, o dată cu aceasta, a răspunderii întreprinderilor.

În partea referitoare la cooperative, rezoluția subliniază că statul acordă o mare atenție dezvoltării în continuare a cooperativelor de producție și a cooperativelor de consum de la sate, subliniindu-se oportunitatea creării, pe baza principiului teritorial, de uniuni ale cooperativelor, în scopul lărgirii colaborării intercooperatiste.

Noul mecanism economic, se relevă în rezoluție, trebuie să asigure o legătură organică între piața internă și piața externă. În cadrul reformei se urmărește ca piața externă să stimuleze într-o mai mare măsură producția, comerțul și întreaga dezvoltare economică a R. P. Ungare.

Vorbind despre rolul conducător al partidului în activitatea economică, rezoluția arată că centrul de greutate al activității organizatorice a partidului trebuie să-l constituie elaborarea obiectivelor economice și politice și a principiilor fundamentale ale politicii economice, precum și înfăptuirea acestor principii și obiective.

I. K.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• O delegație a concernului de automobile „Renault" a discutat la Moscova posibilitățile participării la dezvoltarea construcțiilor auto în Uniunea Sovietică, prin vînzări de utilaje și procese tehnologice, în special pentru reconstrucția Uzinei de automobile de mic litraj „Moskvici". A fost realizat un acord cu organizațiile sovietice privind colaborarea tehnico-științifică.

• În ultimii cinci ani schimburile de mărfuri ale R. P. Bulgaria cu țările scandinave (Suedia, Norvegia, Danemarca și Finlanda) au sporit de la 1 637 000 dolari la 20 876 000 dolari.

• Între R.D. Germană și Uniunea economică belgo-luxemburgheză a fost încheiat un nou acord comercial. Volumul livrărilor reciproce însumează circa 250 milioane mărci valută.

NOTE DE DRUM DIN CANADA

KILOVAȚII DE LA MANICOUAGAN — OUTARDES

PRIMUL contact cu Canada, țara marilor lacuri și a nordului înghețat de pe continentul celor două Americi, n-a știrbit cu nimic senzația de imensitate încercată atunci cînd i-am urmărit adeseori granițele pe atlas. Ba dimpotrivă, am rămas cu impresia că între lacurile nesfîrșite de la izvoarele fluviului Sf. Laurențiu, întinderile nu se mai termină. Totuși, obiectivul călătoriei noastre ne-a obligat să ne restrîngem orizontul la cele trei localități, — Niagara Falls, Montréal și Guelph Ontario — amplasate însă toate trei în triunghiul de uscat cuprins între lacurile Huron, Erie și Ontario din sudul provinciilor Québec și Ontario. Dintre acestea două, Québec, socotită cea mai mare din cele zece provincii ale Canadei a cunoscut de-a lungul anilor o puternică dezvoltare industrială. Un asemenea fenomen a impus cu necesitate și dezvoltarea industriei energiei electrice. Uriașele resurse hidroenergetice au fost folosite din plin în Canada, care dispune la ora actuală de linii de transport de energie la cea mai înaltă tensiune de pe glob. Întreprinderea de stat Hydro-Québec, de exemplu, exploatează complexul de centrale hidroelectrice și sistemul de rețele care le leagă de centrele de consum de pe o parte importantă a teritoriului Canadei. Totuși, cea mai mare parte a abonaților lui Hydro-Québec sînt concentrați în sudul provinciei cu același nume de ambele părți a fluviului Sf. Laurențiu, 85% din energia consumată revenind regiunii dintre orașele Québec și Montréal. Potrivit estimațiilor făcute de L. Cahill, specialist din cadrul Comisiei hidroelectrice din Québec, cererea și producția totală de energie în 1963 a rețelei de stat, atingea 5 900 MW și 35 miliarde kWh, la care se adăuga și puterea generată de mariile industrii, evaluată și ea la 2 000 MW. Luînd ca bază rata de creștere din ultimii 15 ani, sarcina Complexului Hydro-Québec va atinge 11 000 MW în 1972 și 16 000 MW în 1977, în timp ce cererea de consum se va ridica la 64 și 88 miliarde kWh. Pentru a putea satisface această cerere de energie electrică mereu în creștere, pe lîngă centralele de la Bersemis (1 587 MW), Beauharnois (1 858 MW) și Carillon (650 MW) date deja în funcțiune, alte 7 hidrocentrale sînt proiectate a intra în construcție pe Manicouagan și Outardes. Dar pentru a putea transporta cei 5 300 MW ai Complexului Manicouagan—Outardes pe distanțe variind între 650—700 km, o rețea de transport compusă din trei linii de 735 kV va lega Manicouagan de Montréal. Este prima rețea electrică din lume care funcționează la o tensiune atît de înaltă. O parte din transformatoarele de 735 kV ale acestei rețele sînt construite în Canada la „Canadian General Electric Comp. Ltd." din Guelph — Ontario, obiectivul călătoriei noastre.

• Organizarea fluxului tehnologic

Canada este țara în care vecinii săi din Statele Unite și-au plasat fără restricții capitalurile în industrii noi sau în extinderea unor concerne de larg răsunet. „Canadian General Electric" este tocmai una din acele numeroase societăți în care asemenea gen de participații din partea marilor monopoluri din S.U.A., au dus chiar la controlarea aproape în întregime a producției în ramura respectivă.

Situată numai la cîțiva kilometri în afara orașului Guelph-Ontario, Fabrica de transformatoare „Canadian General Electric" (G.E.C.), este o întreprindere modernă și foarte nouă. Construcția fabricii a început în septembrie 1952, cursurile de desenatori au fost deschise în iulie 1953, iar primele angajări de muncitori au avut loc cîteva luni mai tîrziu. La numai un an (iulie 1954), a și fost livrat primul transformator produs în uzină. Pentru aprecierea ritmului de creștere al gradului de tehnicitate al fabricii, trebuie arătat că în februarie 1956 a fost livrat primul transformator la tensiunea de 345 kV, în ianuarie 1957 a fost realizată prima unitate de 200 MVA, iar în septembrie, primul transformator la tensiunea de 735 kV.

În programul de fabricație al uzinei (care în luna mai 1965 nu depășea numărul de 775 salariați), se află transformatoare de putere de la 300 KVA la 500 MVA cu tensiuni pînă la 735 kV inclusiv, în ulei sau piranol ; transformatoare uscate ; transformatoare de cuptoare; transformatoare de redresoare ; echipament pentru reglaj sub sarcină etc. Din enumerarea succintă a sortimentelor aflate în programul de fabricație, rezultă diversitatea mare de produse realizate de către uzină, ceea ce presupune o calificare corespunzătoare, atît în sectoarele de pregătire, cît și de execuție. Întîiul popas a fost la hala de fabricație. Ceea ce atrage îndeosebi atenția este organizarea rațională a fluxului tehnologic. Sistemul de organizare a procesului de producție a fost studiat cu minuțiozitate, astfel încît pierderile de timp, întîrzierile în aprovizionarea cu materiale, transportul intern în general, se desfășoară în ritm și exactitate aproape matematică. Introducerea materialelor grele în ateliere și evacuarea produselor finite se face pe cale ferată, iar pentru impregnarea și umplerea cu ulei a transformatoarelor s-a prevăzut o gospodărie de ulei avînd o capacitate de înmagazinare de peste 500 tone.

Vizitarea atelierelor fabricii a permis constatarea simplității soluțiilor tehnice adoptate, rezultatul unei intense și continue munci de cercetare.

Un element de noutate în procesul tehnologic, îl reprezintă uscarea și impregnarea părții active a transformatorului. Nu e locul să se intre aici în unele detalii, dar e interesant de arătat că durata necesară pentru uscarea și impregnarea unui transformator de mare putere (circa 200 MVA) este aici de numai 6 zile. Pentru același transformator, utilizînd metodele aplicate în general în Europa și la noi, durata este de 15 pînă la 20 zile. Procedeul constituie un patent și pentru aplicare e nevoie ca hîrtiile și cartoanele utilizate ca izolații să aibă o stabilitate termică mai ridicată decît cele folosite în prezent la noi. Este totuși ușor de realizat acest sistem care reprezintă o creștere de trei ori a productivității muncii la cuptoare.

• „Noul" intr-o... anexă

N-am fost privați nici de surpriza cunoștinței cu „noul". Și acest „nou", care pentru un necunoscător ar putea trece neobservat într-o... anexă a fabricii, este de fapt laboratorul de foarte înaltă tensiune, ce reprezintă într-adevăr o realizare tehnică mai rar întîlnită chiar și în marile întreprinderi cu renume mondial.

Terminat și dat în folosință în martie 1964, laboratorul de foarte înaltă tensiune a fost atașat vechii construcții în fața standurilor de încercări existente. Construcția, complet fără geamuri, așa încît să poată fi observate ușor descărcările corona atunci cînd se sting luminile, pare mai degrabă o uriașă cutie de beton ; sala este complet ecranată cu tablă din oțel inoxidabil (atît pereții, cît și plafonul), iar sub stratul de linoleum al pardoselii a fost instalat un ecran continuu din folie de cupru. Tot ansamblul de ecranare este pus la pămînt cu foarte multă grijă.

Principalele utilaje ale acestui laborator sînt în primul rînd generatorul de impuls, montat pe un cărucior ce poate fi deplasat pe o linie decovil. Detectarea defectelor la încercările de impuls, se face prin măsurarea curentului pe nul și, ca verificare, prin detector de ultrasunete. Un circuit special de temporizare prin eclatoare permite controlul momentului de tăiere la încercările cu undă tăiată. Reactoare care produc curentul reactiv necesar fac încercările cu tensiune indusă iar un voltmetru electronic măsoară cu exactitate matematică tensiunea. La acest echipament redus ca număr dar de înaltă precizie trebuie adăugate și... „accesoriile" pentru măsurarea perturbațiilor radio produse de utilajele încercate, precum și pentru tensiunea aplicată a izolatorilor de separare, întrerupătoare, descărcătoare etc. În cazul încercării bornelor de trecere pentru transformatoare în ulei, partea inferioară a acestora este scufundată într-o cuvă de ulei, cuvă ce se află amplasată sub nivelul pardoselii. Acest stand, în fața căruia atît vizitatorul de rînd, cît și specialistul este tentat să întîrzie mai multă vreme, este prevăzut și cu dispozitive de ploaie artificială standardizată, precum și aparate de control și comandă necesare etc...

Am încercat această dublă senzație și am păstrat despre vizita la „Canadian General Electric" amintirea unui schimb de experiență în egală măsură interesant și necesar, asupra unor aspecte ale dezvoltării actuale ale producției transformatoarelor de putere și asupra posibilității comparării soluțiilor organizatorice, constructive și tehnologice.

ing. Tiberiu CIUBOTARU

NEW YORK: Conferința pentru cacao

PRODUSELE PRIMARE AU NEVOIE DE O PIAȚĂ STABILĂ

ÎNCEPÎND de la 22 mai se desfășoară la New York, în cadrul U.N.C.T.A.D., lucrările Conferinței pentru încheierea unui acord internațional cu privire la cacao. Conferința urmează să se încheie la 22 iunie. Eforturile pentru încheierea unui acord internațional cu privire la cacao datează din anii 1952—1953, cînd problema a fost ridicată la Oficiul internațional de ciocolată și cacao. Mai tîrziu, a fost creată o grupă de studii în cadrul F.A.O., care s-a întrunit periodic, din vara anului 1956 pînă în primăvara anului 1958, ca și după aceea, dar care a activat mai puțin intens pe linia încheierii acordului pentru cacao.

Potrivit datelor publicate de F.A.O. COMMODITY REVIEW, producția mondială de cacao a crescut de la 806 000 tone, cît a fost media anilor 1953—1955, la 1 260 000 tone în anul 1965. Principalele regiuni producătoare din lume sînt Africa (în special Ghana și Nigeria) care în 1965 a furnizat 3/4 din producția mondială, și America Latină (în special Brazilia), care a produs restul de 1/4. Cei mai mari importatori de cacao din lume sînt țările capitaliste dezvoltate (peste 80% din totalul importurilor mondiale), și în special S.U.A., R.F.G., Olanda și Anglia, după care urmează țările socialiste (circa 14%) și țările în curs de dezvoltare (circa 6%).

Cu prilejul celei de-a treia sesiuni a Consiliului O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, care s-a ținut la New York între 25 ianuarie — 17 februarie 1966, reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare au subliniat necesitatea încheierii neîntîrziate a unui acord internațional, care să contribuie la stabilizarea pieței pentru cacao. Ei au subliniat atunci faptul că, problema fiind binecunoscută, pentru a realiza încheierea unui acord este suficient „a avea voința politică de a o face" (Documentul TD/B/66, pag. 33, versiunea franceză). Tot atunci, țările în curs de dezvoltare au prezentat un proiect de rezoluție în care se face apel la țările consumatoare să coopereze la realizarea și aplicarea proiectului de acord ce va fi prezentat la Conferința pentru cacao, la rezolvarea problemelor finanțării operațiunilor legate de stocuri și de determinarea nivelului prețurilor. Prin același proiect de rezoluție, care a fost adoptat în unanimitate de Consiliul O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, secretarul general al O.N.U. a fost invitat a convoca o conferință cu privire la cacao în luna mai 1966.

• Punctul nevralgic

CONFERINȚA care are loc în prezent la New York ar putea fi considerată ca o continuare a lucrărilor conferinței pentru încheierea unui acord privitor la cacao, care a avut loc în toamna anului 1963, cînd, după cinci săptămîni de dezbateri, nu s-a putut realiza o înțelegere asupra nivelului prețului. Țările producătoare de cacao au propus atunci un preț minim de vînzare de 216 șilingi pen-

Corespondență din Geneva

O. I. M.: INDUSTRIALIZAREA — CONDIȚIE ESENȚIALĂ A DEZVOLTĂRII

IN raportul prezentat la trecuta conferință de către directorul general al O.I.M., David A. Morse, se schițau trei jaloane principale ale activității organizației: resursele umane și dezvoltarea economică; dezvoltarea instituțiilor sociale; condițiile de viață și de muncă. Dezbaterile de atunci în jurul raportului l-au obligat însă să facă o precizare care viza însăși concepția acestei activități: „Va trebui să revizuim programul și metodele noastre de acțiune în domeniul industrializării pentru a defini mai clar și în mod mai concret rolul pe care O.I.M. poate și trebuie să-l joace în cadrul efortului comun al familiei Națiunilor Unite". Acum, Conferința Internațională a Muncii discută de cîteva zile raportul directorului general intitulat „Industrializare și muncă".

Conferința se axează, în primul rînd, pe problemele industrializării în țările în curs de dezvoltare, scoțînd în evidență implicit factorii sociali, care influențează direct ritmul procesului de industrializare.

Sesiunea O.I.M. a trebuit să facă și ea constatarea că secolele de exploatare colonialistă au lăsat o moștenire tragică în țările actualmente în curs de dezvoltare, care trebuie totuși să acumuleze în cîteva decenii cuceririle obținute de țările avansate în decurs de două veacuri.

● Obiectivele sint aceleași

Este oare posibilă o asemenea performanță? Aceasta este și întrebarea care a polarizat discuțiile în conferință. A reieșit încă o dată că economia unui mare număr de țări în curs de dezvoltare are, încă, un caracter esențialmente agricol. În Filipine, spre pildă, aproximativ trei cincimi din populația productivă aparțin sectorului agricol, iar guvernul acestei țări nu-și propune trecerea de la o economie agrară la una industrială, ci exclusiv la ceea ce el numește „industrializarea rurală". În Ciad, țară eminamente agricolă și pastorală, problema este pusă în aceiași termeni.

Cantitățile de produse primare nefiind nelimitate, activitatea agricolă neputînd asigura, prin sine însăși, continua creștere a venitului național, obiectivele țărilor în curs de dezvoltare sfîrșesc prin a coincide. Serierea lor ține seama de necesitatea modernizării agriculturii, valorificării industriale a produselor primare, diversificării produselor manufacturate și semimanufacturate. Conferința a reliefat încă o dată dificultățile. Delegatul Ceylonului a pus sub reflectorul unei analize pătrunzătoare datele esențiale ale dezechilibrului între țările în curs de dezvoltare și țările industrializate. Peste 50% din venitul național al acestei țări provine din produse primare ale agriculturii, exportul de produse de bază reprezentînd aproape o treime din produsul național brut. Dar pe piața mondială prețurile produselor de bază sînt instabile, în timp ce tehnica necesară industrializării este mereu mai scumpă. Factorilor care determină fluctuația prețurilor li se adaugă efectul descumpănitor al concurenței produselor sintetice.

După cum a arătat delegatul Ceylonului, negocierile tarifare din cadrul G.A.T.T. se desfășoară aproape exclusiv în favoarea produselor manufacturate ale țărilor industrializate. Barierele vamale nu numai că stînjenesc exporturile țărilor în curs de dezvoltare, dar sugrumă implicit eforturile lor de industrializare, interzicînd obținerea de devize. Dacă nivelul de creștere anuală a producției industriale a țărilor în curs de dezvoltare a fost de 8,1% în anii 1955—1960, între 1960—1964 el a scăzut la 7%. Decalajul dintre țările industriale avansate și cele în curs de dezvoltare se adîncește continuu.

● Proiect de rezoluție al delegației române

În cuvîntul său, reprezentantul României, Dumitru Petrescu, președintele Comitetului de Stat pentru protecția muncii, a vorbit despre experiența țării noastre în domeniul industrializării, arătînd că aceasta constituie o bază sigură a progresului permanent al economiei, culturii, nivelului de trai ca și garanția independenței economice. O altă problemă deosebit de importantă pentru procesul industrializării, asupra căreia s-a oprit reprezentantul român, a fost aceea a formării unor cadre naționale. România a prezentat proiecte de rezoluții în acest sens la a 39-a sesiune a Consiliului economic și social al O.N.U. și la a 20-a Adunare Generală a acestei organizații. Și de data aceasta România a supus Conferinței un proiect de rezoluție în acest sens.

De asemenea, în spiritul unei alte rezoluții adoptate de Adunarea Generală O.N.U. la propunerea țării noastre — „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene, aparținînd unor sisteme social-politice diferite", șeful delegației române a propus convocarea unei conferințe regionale europene a O.I.M. pentru examinarea problemelor discutate.

„Am învățat la școală — spunea delegatul R.A.U. — că țara noastră este o țară agricolă și că nu va putea deveni niciodată o țară industrială. Astăzi teoria este infirmată prin existența la noi a unei industrii siderurgice, metalurgice, petrochimice, mecanice, textile. Venitul național a crescut între anii 1959—1960 și 1964—1965 de la 1 285,2 milioane lire egiptene la 1 762,2 milioane lire egiptene". El a adăugat „Fără industrializare nu am fi putut realiza independența economică".

Este azi axiomatic că independența economică constituie o condiție fundamentală a independenței politice. Aceasta este și concluzia majoră care se poate degaja din dezbaterile asupra industrializării care se desfășoară la Conferința Organizației Internaționale a Muncii.

Horia LIMAN

Republica Dominicană

POLITICĂ ȘI ECONOMIE

După alegeri

Actualitatea dominicană se prezintă în continuare într-un climat confuz și încordat, deoarece recentele alegeri prezidențiale nu par să constituie un factor de destindere în viața politică și economică a republicii. Ținînd seama de faptul că majoritatea observatorilor și comentatorilor interni și externi care au urmărit desfășurarea evenimentelor din Republica Dominicană, înainte de data alegerilor, prevedeau victoria detașată a liderului partidului revoluționar dominican — Juan Bosch, rezultatele despuierii urnelor electorale au constituit o surpriză. Relevînd condițiile în care s-au desfășurat alegerile, îndeosebi în regiunile rurale, forțele democratice contestă valabilitatea rezultatelor anunțate și subliniază că acestea nu reprezintă adevărata voință a poporului dominican.

Alegerea lui Joaquim Balaguer, neașteptată, scrie ziarul LE MONDE, „se explică, înainte de toate, printr-o incontestabilă și îndelungată presiune morală a reprezentanților Washingtonului la Santo Domingo". Statele Unite, mai scrie ziarul, „n-au ascuns niciodată preferința lor pentru ministrul fostului dictator Trujillo și nu i-au precupețit sprijinul". Pe de altă parte, se arată, nici Juan Bosch nu s-a mai prezentat ca, de pildă, în septembrie 1965, cînd cerea Statelor Unite despăgubiri pentru intervenția lor, denunțînd ocupația țării sale, ci ca un Juan Bosch „concesiv și preconizînd din nou colaborarea amicală cu S.U.A. și combătînd pe comuniști și pe participanții mișcării de la 14 iunie".

Dificultățile economice

Concomitent cu încordarea politică, se agravează și dificultățile economice ale țării. Republica Dominicană este țară agrară, cu o dezvoltare unilaterală a agriculturii, iar economia sa se află sub dominația capitalului nord-american. Agricultura contribuie cu peste 40% la formarea produsului social brut al țării, ocupă 2/3 din populația ei activă, iar produsele de origine vegetală și animală reprezintă mai mult de 90% din totalul exportului dominican. Cultivarea și prelucrarea trestiei de zahăr constituie activitatea economică principală a țării; zahărul reprezintă aproximativ 60% din întregul export, producția sa anuală oscilînd între 850 și 1 000 mii tone.

În mare măsură, agricultura este dominată de monopolurile străine. Numai societatea nord-americană „The Puerto Rico Sugar Co." dispune de 49 000 ha plantații de trestie de zahăr și de peste 300 000 ha de pășuni, care servesc la creșterea pe scară mare a vitelor de rase selecționate. Pe de altă parte, concentrarea pămîntului în mîinile unei pături restrînse de latifundiari autohtoni și fărîmițarea micilor proprietăți țărănești constituie factori de stagnare în dezvoltarea agriculturii.

Într-un raport publicat de Ministerul Comerțului al S.U.A. se arată că investițiile nord-americane în această țară se ridică la apreciabila sumă de 108 milioane dolari; conform surselor oficiale dominicane, cifra lor reală este mult mai mare: 250 milioane dolari. În virtutea acordului semnat în 1962 privind „securitatea capitalului american", Republica Dominicană a devenit o piață sigură pentru băncile și monopolurile din S.U.A., care controlează cea mai mare parte a comerțului său exterior și 60% din industria prelucrătoare.

Industria și monopolurile străine

Industria este foarte slab dezvoltată, fiind orientată în special spre prelucrarea materiilor prime agricole și extracția minieră. Practic, țara nu dispune de o industrie prelucrătoare de bază, iar produsele prelucrate (exceptînd zahărul) reprezintă 2% din întregul export.

Deși Republica Dominicană dispune de variate rezerve de minereuri, exploatarea acestora se face în proporții reduse. În majoritatea cazurilor, ea este concesionată unor societăți străine; „Aluminium Company of America" (Alcoa), de pildă, are concesionată pe timp de 50 de ani (începînd din 1957) întreaga extracție de bauxită.

Finanțele

Evoluția situației financiare a țării se caracterizează prin creșterea continuă a volumului circulației fiduciare, prin deficite bugetare, scăderea rezervelor de aur și devize și creșterea datoriei externe. Numai pe anul în curs, deficitul bugetar este evaluat la 113,7 milioane de pesos dominicani. Venitul național pe cap de locuitor era apreciat în 1964 la 220 dolari, iar produsul intern brut crescuse — după date oficiale — cu 9,8% în perioada 1961—1964. Totodată, însă, au sporit continuu și prețurile la bunurile de consum, iar numărul șomerilor a variat în ultimii ani între 12 și 15% din totalul populației active.

Sprijinită de opinia publică progresistă din lumea întreagă, imensa majoritate a celor 4 milioane de locuitori ai Republicii Dominicane cere tot mai insistent evacuarea forțelor de ocupație „interamericane"; ceea ce ar constitui un prim pas către normalizarea vieții poporului dominican, care s-a pronunțat și se pronunță cu fermitate pentru o reală independență economică și politică a țării sale.

Victor DOBRAN

---

tru 1 ctu (1 ctu = 50,8 kg), adică aproximativ 600 dolari tona, preț apropiat de cele care se practică în prezent, dar care nu a fost acceptat de principalele țări consumatoare, ceea ce a făcut ca dezbaterile să rămînă fără rezultat.

După terminarea Conferinței pentru cacao din toamna anului 1963, șase țări producătoare care dau circa 4/5 din producția mondială au semnat la 1 octombrie 1964 un acord între producători, prevăzînd un preț orientativ de 190 șilingi/ctu. Acordul n-a putut fi însă aplicat cu succes, întrucît — datorită recoltei record de cacao din 1964—1965 — prețurile la cacao au scăzut de la 195 șilingi/ctu în ianuarie 1965, la mai puțin de 90 șilingi/ctu în iulie 1965 (cel mai scăzut nivel din 1947 și cu mai mult de 50% inferior mediei din 1955—1957). În ultimele luni, prețurile sînt în creștere, situație ce se poate explica prin recolta actuală slabă cît și prin sporirea cererii de consum

● Balanțe cronic deficitare

ACESTE țări întîmpină serioase dificultăți datorită faptului că balanțele lor comerciale și de plăți sînt, în general, cronic deficitare, ceea ce le lipsește de rezervele valutare, necesare asigurării importurilor și acoperirii unor goluri mai profunde care pot surveni neașteptat în balanță. Fragilitatea balanțelor de plăți ale acestor țări se explică prin aceea că resursele lor valutare se sprijină pe exportul cîtorva produse de bază, în bună parte produse agricole (cafea, cacao, banane ,iută, bumbac etc), care se găsesc sub presiunea unei duble fluctuații, de preț și de volum de producție. De exemplu ,scăderea prețului la cacao pînă la circa 50% a avut ca rezultat crearea unui gol în balanța de plăți a țărilor în cauză, pentru acoperirea căruia ar fi fost necesar exportul unei cantități duble, spre a se obține aceeași sumă în valută ca mai înainte. La fel zahărul, un alt produs de bază, care în 1963 atinsese la un moment dat prețul de 105 lire sterline tona, a ajuns în septembrie 1965 la cel mai coborît nivel de după cel de-al doilea război mondial, și anume la 17.3 lire/tona, adică a șasea parte din prețul atins în 1963.

Dar producția agricolă a țărilor în curs de dezvoltare n-a progresat de circa 10 ani cu mai mult de 2,5% pe an. Aceste țări nu produc suficiente produse alimentare și ,în condițiile unor deficite în balanță și ale unei vii creșteri demografice, ele se văd obligate să importe asemenea produse pentru a face față consumului populației, cheltuind în acest scop în ultimii 3 ani circa 4 miliarde de dolari anual.

Dificultățile legate de creșterea datoriei publice a țărilor în curs de dezvoltare la peste 26 miliarde dolari în 1965, de nevoile crescînde la importul produselor industriale și de exportul redus de produse finite și semifinite (circa 10% din totalul exportului) — ca urmare a slabei diversificări a producției interne, ca și a restricțiilor pe care le întîmpină desfacerea acestora pe piața externă — sînt cu atît mai mari, cu cît produsele primare care constituie baza exportului suferă mari variații de preț. Iar fluctuațiile sînt cu atît mai dăunătoare, cu cît rezervele lor valutare sînt mai slabe. Astfel, în timp ce în 1948, la un volum de importuri de circa 17,7 miliarde dolari, rezervele în devize și aur ale țărilor în curs de dezvoltare erau de 12,4 miliarde dolari ,adică 70%, în 1965 acest procent a scăzut sub 40% (INTERNATIONAL FINANCIAL STATISTIC 1964/1965).

● Importanța acordurilor internaționale

SE înțelege de aci stringența cu care se pune, pentru țările în curs de dezvoltare, problema încheierii de acorduri internaționale la produsele de bază, între care se situează și cel cu privire la cacao. Aceasta le-ar da posibilitatea să se pună la adăpost de fluctuațiile dăunătoare ale prețurilor pe piața externă, ca și de riscul nedesfacerii întregii producții. (De menționat că pentru a se împiedica scăderea prețului în Ghana au fost arse cantități mari de cacao).

Necesitatea încheierii de acorduri internaționale pentru diverse produse de bază, cum este, de pildă, cazul acordurilor încheiate pentru cafea și zahăr, a fost recunoscută de Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare din anul 1964.

Proiectul de acord pentru cacao care se dezbate în prezent are la bază textul proiectului prezentat la Conferința din 1963, cu o serie de modificări.

Proiectul actual prevede stabilirea unui preț minim și maxim pentru cacao și a unui stoc regulator, care intervine în scopul menținerii prețului în limitele respective. Dacă, de exemplu, prețul pe piață este egal sau superior prețului maxim (plafon), se pun în vînzare pe piață cantități suplimentare de cacao; dacă prețul este egal sau inferior prețului minim (art. 39 din proiect), se determină prin stocul regulator o scădere a ofertei. Stocul regulator de cacao se prevede a fi finanțat pe bază de credite obținute în condiții favorabile. Stocul, care este conceput și ca o instituție care îl administrează, are venituri sub forma contribuțiilor percepute la tranzacțiile privind cacaua. Autoritatea supremă a organismului ce se creează este Consiliul internațional de cacao, care se compune din toți membrii organizației.

În prezent, par să existe suficiente elemente, pentru ca să se înregistreze progrese pe linia realizării unui acord pentru cacao, stabilirea prețului minim constituind problema-cheie a proiectului de acord. În jurul acestei probleme se și poartă cele mai vii dezbateri.

Clement GAVRILESCU

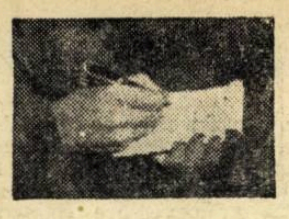

din bloc-notesul cronicarului

Franța: măsuri în domeniul electronicii

Consiliul economic și social al Franței a aprobat recent un voluminos raport întocmit de Kuhn de Chizelle. Pe scurt, acesta propune: „Crearea unui organ la nivel înalt, avînd misiunea să pregătească o politică, care să îngăduie Franței să-și păstreze o autonomie îndestulătoare în domeniul calculului".

În cadrul dezbaterilor pe marginea raportului s-a arătat că, mai ales de cînd General Electric a absorbit, acum doi ani, Compania Bull, piața franceză a mașinilor electronice de calculat este dominată în mod autoritar de marile societăți americane din această ramură, și în special, de I.B.M. Raportul citat propune trei soluții menite să remedieze această situație, și anume:

1) Inițierea unui centru de studii asupra mașinilor electronice de calculat, întrucît — se subliniază în raport — în acest domeniu cercetarea este de o importanță primordială (de menționat, că în timp ce Franța a alocat în 1963 pentru cercetările în domeniul electronicii 605 milioane de franci, S.U.A. a investit în același scop 13,3 miliarde franci); realizarea proiectelor ar putea fi încredințată ulterior unor firme franceze.

2) Crearea unei întreprinderi economice mixte de tipul Regiei Renault.

3) Fuzionarea societăților franceze, care produc în momentul de față un număr limitat de mașini electronice de calculat și nu pot, fiecare în parte, concura cu I.B.M. sau satisface cerințele speciale ale cercetării științifice moderne.

Mobilă din... hîrtie

Pe zi ce trece, hîrtia dobîndește noi și noi întrebuințări. După ce nu de mult a pătruns în industria de îmbrăcăminte, acum își face intrarea într-o altă ramură: industria de mobilă. În Anglia și Statele Unite au apărut pe piață mobile confecționate din acest material „nou" — mese, scaune, birouri etc. Ele sînt confecționate

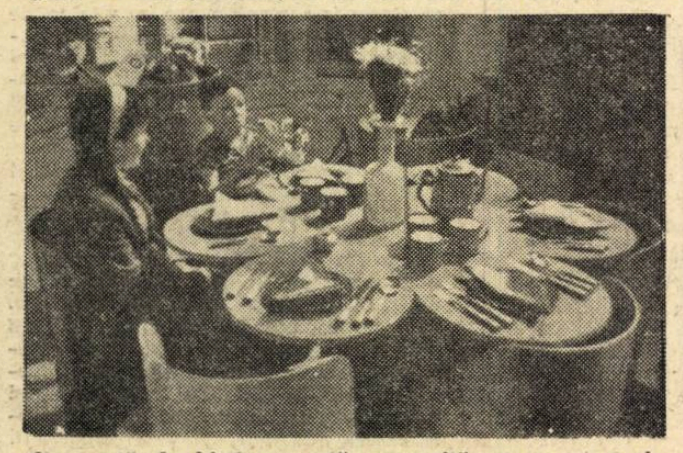

din pastă de hîrtie presată, acoperită cu un strat de email. Mobila de hîrtie are multiple avantaje. Pe lîngă faptul că este mai ieftină decît cea de lemn, poate fi spălată, arde mai greu decît lemnul, are o bună stabilitate.

În fotografie: O masă de sufragerie și scaune fabricate din hîrtie, după proiectul desenatorului englez B. Holdaway.

60% sub medie

O anchetă efectuată de Institutul central de statistică din Italia asupra bugetului familiilor italiene a relevat o serie de cifre semnificative. Astfel, suma medie anuală a cheltuielilor unei familii este de 1,425 milioane lire. Analiza acestui indice pe diferitele categorii ale populației relevă însă o discrepanță pregnantă în ceea ce privește nivelul lor de trai. Astfel, din numărul total al familiilor italiene:

11% cheltuiesc mai puțin de 0,6 milioane lire
18% cheltuiesc între 0,6 și 0,9 milioane lire
18% cheltuiesc între 0,9 și 1,2 milioane lire
16% cheltuiesc între 1,2 și 1,5 milioane lire
12% cheltuiesc între 1,5 și 1,8 milioane lire
8% cheltuiesc între 1,8 și 2,1 milioane lire
9% cheltuiesc între 2,1 și 2,7 milioane lire
8% cheltuiesc peste 2,7 milioane lire

De unde rezultă că circa 60% din familii au un buget inferior mediei pe țară.

Trufandale din Alaska

Locuitorii din Alaska aveau parte pînă de curînd de legume vestede, aduse din alte regiuni. La clima ei nu puteau pretinde lăptuci verzi, zemoase, proaspete. Negustorul care înainte aducea trufandalele cu mare cheltuială de pe coasta de apus a Statelor Unite, un anume Zell Wright, a luat într-o zi o hotărîre plină de curaj: să le cultive pe loc. Era însă posibil s-o facă într-un ținut cu clima aspră a peninsulei? Era! Pe o suprafața de 150 de ari, el a pus să se construiască niște sere întinse și arătoase. Lipsa razelor solare, rare, a compensat-o instalînd 4 000 tuburi fluorescente de circa 800 000 wați; variația obișnuită a climei a regularizat-o printr-un sistem de climatizare garantînd o temperatură constantă de 30°; irigația s-a asigurat cu apă caldă la care s-au mai adăugat și substanțe fertilizatoare. Cît a costat instalația? 400 000 dolari. Succesul e însă deplin. Legumele îl costă acum pe Zell Wright mai ieftin, calitatea este incomparabil mai bună. Lăptucile, ridichile, castraveții sînt mai mari, mai frumoase și mai gustoase. Ba cresc chiar mai repede, dînd trei recolte pe an.

Nu s-ar putea spune că negustorul Wright nu se pricepe la investiții eficiente. Dar informația despre performanțele sale nu arată cît de piperate sînt acum prețurile legumelor și cu cît participă consumatorii la recuperarea investiției.

Din cont curent...

Concernul ESSO a instalat în împrejurimile orașului Stockholm stații de benzină automate, care funcționează zi și noapte. Sistemul constă dintr-un aparat de descifrare a fișelor perforate și din pompe cu autoservire. Solicitantul introduce fișa sa perforată în aparat și apasă pe butoanele cu cifre, indicînd astfel contul său de la bancă. Valorile descifrate de pe fișa perforată sînt transmise electronic pe o bandă perforată la banca de credit, unde se verifică contul clientului și un calculator electronic facturează comanda. Dacă contul are acoperire, pompa furnizează numaidecît cantitatea de combustibil comandată.

Dimensionarea orașelor

Cu o medie de 104 locuitori pe kmp, R. S. Cehoslovacă se numără printre țările cu densitate demografică mare. Localitățile cu peste 2 000 locuitori cuprind 58% din întreaga populație a țării, iar 23% din aceasta locuiește în orașe cu peste 20 000 locuitori.

La întrebarea: cum trebuie să se prezinte un oraș ca să asigure condiții optime de viață, specialiștii cehoslovaci răspund că, pentru ca orașele viitorului să poată fi amenajate și utilate cu tehnica modernă în condiții optime și cu maximum de eficiență și totodată să devină și centre culturale valoroase, ele ar trebui să aibă o populație între 50 000 și 300 000 de locuitori. În această direcție urmează să fie orientată dezvoltarea viitoare a așezărilor urbane din R. S. Cehoslovacă.

Televiziunea și cinematograful

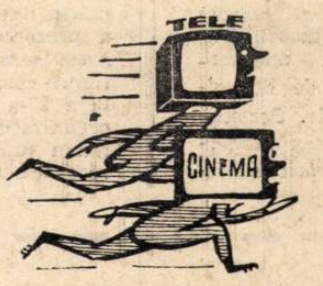

Disputa dintre cele mai răspîndite sisteme moderne de informare audio-vizuală a omului continuă, fiecare avînd adepții săi mai mult sau mai puțin fervenți. Conform datelor statistice publicate recent în Anuarul statistic al O.N.U. pe 1965, numărul televizoarelor aflate în funcțiune în lume a crescut de la 143,6 milioane la sfîrșitul anului 1963 la 162 milioane la finele anului 1964. (+12,8%). Din acestea, 72 milioane de televizoare se află în America de Nord, 65 milioane în Europa, 18 milioane în Asia, 5 milioane în America de Sud, iar restul în Africa și Oceania.

În ceea ce privește numărul filmelor de lung metraj produse în cursul anului 1964, pe primul loc se situează Japonia (629 de filme), urmată de India (304), Italia (270) etc., cu mici oscilații în plus sau în minus de la an la an. Comparînd evoluția numărului anual al spectatorilor în primele 5 țări clasate, se constată că acesta se menține aproape constant în U.R.S.S. (3,9 miliarde) și S.U.A. (circa 2,18 miliarde), crește în India (peste 1,8 miliarde) și scade treptat în Italia (0,7 miliarde) și Japonia (0,43 miliarde).

C. GRIGORE

E.L.D.O.

INIȚIALELE engleze ale Organizației europene pentru construcții și lansarea rachetelor spațiale (ELDO) au fost scoase brusc din semianonimat. Aceasta tocmai în preajma întîlnirii din 9—10 iunie, de la Paris, a membrilor ei, prin hotărîrea guvernului englez de a abandona participarea la proiectul unui grup de țări occidentale de a intra în cursa cosmică, mai precis spus, a telecomunicațiilor cosmice. Decizia britanică lasă deocamdată proiectul la care mai participau Franța, Republica Federală Germană, Italia, Belgia, Olanda, Australia, într-o adevărată nebuloasă.

Preistoria ELDO se împletește cu tendința unora din țările Europei Occidentale de a submina politica Statelor Unite de instituire a unui monopol absolut în lumea capitalistă asupra telecomunicațiilor spațiale. Deși în acest domeniu au fost întreprinși abia primii pași, rezultatele obținute de Uniunea Sovietică și de Statele Unite evidențiază că într-un viitor pe deplin previzibil revoluția tehnico-științifică contemporană va aduce schimbări esențiale în domeniul telecomunicațiilor la mari distanțe, îndeosebi prin folosirea sateliților artificiali. Inițial, în direcția unei competiții care să nu permită un monopol absolut al telecomunicațiilor spațiale al Statelor Unite, a manifestat un rol dinamic chiar Marea Britanie. Cînd în 1960 guvernul englez a ajuns la concluzia inutilității folosirii rachetei Blue Streak în scopuri militare, autoritățile de resort au căutat o cale care să permită recuperarea cel puțin parțială a celor 65 de milioane de lire sterline investite în această rachetă. Ele au început tatonări pentru a găsi o altă întrebuințare rachetei. În 1962 a fost creat ELDO, iar Blue Streak urma să servească drept prima treaptă a unei rachete puternice capabilă să plaseze pe orbită un satelit suficient de greu pentru scopuri utilitare. Deja în acea perioadă se cunoștea foarte bine că Statele Unite vor refuza să lanseze orice satelit realizat de o țară străină destinat scopurilor militare sau de telecomunicații. Instituirea COMSAT (Communication Satellite Corporation), agent al guvernului american pentru telecomunicațiile spațiale internaționale și punct de reunire al celor mai puternice monopoluri din industria aerospațiului Statelor Unite, a intensificat preocupările participanților la ELDO spre găsirea unor soluții practice.

Dintre țările Europei Occidentale, cele mai mari eforturi în vederea asigurării unei independențe în cercetările spațiale au fost făcute de Franța. Această țară urma de altfel să furnizeze a doua treaptă a rachetei Europa-1 planuită de ELDO, care să se adauge primei trepte engleze, ultima treaptă urmînd să fie furnizată de Germania Occidentală. Separat, specialiștii francezi au elaborat așa-numitul proiect Safran: realizarea unui satelit de telecomunicații, dispunînd de 144 de căi telefonice între Franța, Africa, Orientul Mijlociu și America Latină. Un astfel de satelit avînd o greutate de 180 de kilograme, avea nevoie pentru lansare de o rachetă de tipul celei planuite prin intermediul ELDO. În această organizație contribuțiile financiare erau distribuite astfel: Anglia 39%, Franța 24%, Republica Federală Germană 22%.

Bismark obișnuia să spună că în diplomație nu poți întreprinde un nou pas fără a-l fi terminat pe cel precedent. În sfera ELDO un pas a fost încheiat. O dată cu aceasta, Anglia, care a întreprins în ultima vreme o serie de deschideri politice și economice spre Piața Comună, părăsește, invocînd rațiuni financiare, singurul cap de pod pe care îl deținea în organismele tehnice ale Europei Occidentale. Foștii ei parteneri sînt puși în fața unor alegeri serioase. Pașii care îi vor întreprinde urmează abia să fie cunoscuți. Cert este că ghemul contradicțiilor intraoccidentale s-a încîlcit. Implicațiile nu vor întîrzia a se dezvălui, atît pe plan economic, cît și politic.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 24 (148)
VINERI
17 iunie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 8-9

CONSTRUCȚIILE INDUSTRIALE ȘI DE LOCUINȚE - LA TERMEN ȘI DE BUNĂ CALITATE !

1966 - 1970

DIN FONDURILE STATULUI

- 250-260 MLD. LEI INVESTIȚII PENTRU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI MATERIALE
- 300 000 APARTAMENTE

„...Este necesar să se ia toate măsurile pentru ca fiecare obiectiv să fie dat la timp în funcțiune, realizat la parametrii tehnici proiectați, să se acorde o atenție mai mare proiectării, amplasării judicioase a investițiilor, studierii și adoptării soluțiilor optime atît din punct de vedere tehnologic, cît și din cel al eficienței economice".

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Consfătuirea lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini).

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

„MOMENTELE" APROVIZIONĂRII

Indeplinirea sarcinilor de plan, a obligațiilor contractuale și realizarea integrală a indicatorilor sintetici, sînt determinate în ultimă instanță de bunul mers al aprovizionării. Acolo unde producția este de serie, adaptarea necesarului se poate face „din mers". Probleme mai mari se pun, însă, la produsele complexe, exprimate în planurile de producție în tone sau mii lei. La aceste produse, care la uzina noastră au o pondere mare, nu se pot planifica materialele, decît dacă sîntem în posesia comenzilor și a documentației de la beneficiar. Deci, prima și cea mai importantă condiție care generează o bună sau proastă aprovizionare este aceea a stabilirii perioadei de planificare, pentru care se impune o soluție legalizată.

Considerăm că este posibil ca beneficiarul să aibă obligația de a preda cu un an de zile înainte comenzile și documentația pentru utilajele ce vor trebui executate. După părerea noastră, aceasta este singura cale care ar remedia deficiențele în planificarea aprovizionării tehnico-materiale.

„Procesul" aprovizionării are și un al doilea „moment", care s-ar putea desfășura în bune condițiuni, dacă ministerul ar respecta sarcina de a emite repartițiile cu 45 de zile înainte de începerea trimestrului Pentru a susține afirmația, exemplificăm modul cum au fost emise repartițiile la metal pe trimestrul II din acest an, față de termenul-limită de 15 februarie. La 1 martie ,volumul repartiției reprezenta 6,71%; la 9 martie — 40%; iar la 15 martie — 44,1%. Intr-o asemenea situație. sînt ușor de presupus consecințele.

Cele mai mari dificultăți le avem, însă, în procurarea materialelor descentralizate. Această problemă își va găsi rezolvarea prin perfecționarea sistemului de aprovizionare cu asemenea materiale.

I. CHIRIȚĂ
șeful serviciului de aprovizionare
Uzinele „23 August"-București

INCERPRONAV

NAVELE fluviale și maritime, prin natura lor, reprezintă construcții de mare complexitate, la elaborarea cărora participă mulți și diferiți specialiști. De la construcția metalică complexă, în stare să preia cu toată siguranța multiplele solicitări ce se ivesc în timpul navigației, și pînă la ultima piesă de inventar, o navă cuprinde, în totalitatea ei, produse a numeroase industrii. Alegerea acestor produse, amplasarea lor pe navă, cer o pregătire multilaterală, la un nivel tehnic înalt.

Socotim că — așa cum s-a subliniat și la recenta consfătuire a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini — centralizarea activității de proiectare și organizarea cercetării proprii în diferite domenii, constituie una din măsurile ce se impun. Pe această linie, este necesar să se studieze și organizarea unui institut de cercetări și proiectări pentru construcții navale (cu o eventuală denumire prescurtată : INCERPRONAV). Ar fi nimerit ca institutul să fie organizat la Galați, unde există cel mai puternic nucleu de proiectare, cel mai mare șantier de construcții navale, Institutul politehnic Galați

ing. Traian BALAEȘ
ing. Cornel CLOȘCĂ
șefi de proiect
Șantierul naval-Galați

DOINA 7

Asemenea multor altor produse noi fabricate în țara noastră, pianele românești și-au trecut cu succes „examenul de maturitate" în fața sutelor de mii de vizitatori prezenți la numeroase expoziții și tîrguri internaționale. Că este așa ne-o atestă, de pildă, și faptul că, după expoziția de la Frankfurt am Main, aproape întreaga noastră producție de pianine „Doina 7" a fost contractată de diverse țări, printre care Italia, Olanda, R. F. Germană.

„Secretul" se explică prin înseși calitățile pianinei : sunetul amplu, nobil, echilibrat în toate registrele ; tușeul plăcut și sensibil ; construcția robustă, care-i asigură stabilitatea îndelungată a acordajului ; dimensiuni reduse ; aspect exterior modern etc., adică tocmai ceea ce-o plasează la nivelul produselor similare de pe piața mondială și-o face competitivă.

ing. Eugen NĂSTĂȘEL
director, I.I.S. „Doina"-București

TURISM LA SIBIU

Așezat la poalele Carpaților, orașul nostru oferă resurse turistice multiple, de un pitoresc deosebit și de valoare instructiv-educativă, locuri de agrement și de odihnă. Muzeul Bruckenthal, ansamblul urbanistic central ale cărui clădiri datează de sute de ani, zidurile vechii cetăți, pădurea Dumbrava unde există cunoscutul camping — iată numai o parte din ceea ce poate fi vizitat la Sibiu. În apropiere, de asemenea, se află obiective interesante — Complexul de la Sîmbăta — Făgăraș, lacul Bilea, cabana Negoiul, diverse itinerarii de creastă, atît pe munții Făgărașului, cît și pe munții Cibinului, și încă multe altele.

Față de cele atît de succint relatate, evident că merită să fie recunoscute eforturile O.N.T.-ului de a asigura condiții corespunzătoare dezvoltării turismului în zona Sibiului. Dar — gîndindu-mă la cerințele existente și la perspective — sînt de părere c-ar trebui să se acorde mai multă atenție sporirii spațiului hotelier. creșterii numărului mijloacelor de transport, îndeosebi al microbuzelor, atît de necesare pentru organizarea excursiilor în grupuri mici.

De asemenea, judecînd tot prin prisma transformării turismului într-o activitate economică și cultural-educativă importantă, apreciez c-ar fi timpul să se analizeze posibilitatea ca pe plan central, prin grija și sub egida O.N.T. „Carpați", să se editeze o revistă lunară intitulată **TURISM.**

Ilie BERGHEZAN
Uzina „Balanța"-Sibiu

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ARH. T. BANTAȘ, director, Direcția plan economic din M.I.C. — În legătură cu scrisoarea **Pe cînd noile cataloage** (V. E. nr. 15), sectorul de sinteză din C.S.C.A.S. ne răspunde :

„C.S.C.A.S. a întocmit — ca urmare a sarcinii trasate prin H.C.M. nr. 523/1965 — un proiect de hotărire, care a fost avizat de C.S.P. și Ministerul Finanțelor. In prezent, proiectul pentru noile cataloage este remis ministerelor și celorlalte organe centrale, care au în subordine unități de proiectare și execuție, pentru obținerea acordului acestora".

ION ROCERIC, economist, București — Referitor la propunerile făcute de dv. în scrisoarea **Centru de publicitate (nr. 17)**, Direcția organizării comerțului din M.C.I. precizează :

„Problemele menționate în „Viața economică" sînt în atenția Ministerului Comerțului Interior. Atît problema pregătirii cadrelor de specialitate, cît și aceea a înființării unui institut de studii pentru comerț au fost înscrise printre măsurile ce se vor lua într-un timp apropiat".

PETRE DANCIU, economist Cluj — Pe marginea sugestiei dv. din scrisoarea **Atlase regionale** (nr. 15), am primit două răspunsuri. De la Centrala editurilor și difuzării cărții : „Propunerea colaboratorului dv. va sta în atenția noastră și a editurilor de specialitate. In acest sens, se va organiza o discuție specială privind situația editării hărților și atlaselor". De la Direcția Centrală de Statistică : „Considerăm că editarea unor atlase geografice ar contribui în măsură și mai mare la cunoașterea realizărilor obținute în dezvoltarea economică și social-culturală a țării noastre. In prezent se lucrează la **Atlasul național,** iar în curînd va ieși de sub tipar un nou atlas geografic, în Editura Didactică și Pedagogică.

GABRIEL F. POPESCU, inginer șef, Exploatarea minieră Suior, Baia Sprie — Vă informăm că Editura Politică are în pregătire un Dicționar economic, care urmează să apară în cursul anului 1967.

ING. ILIE IONIȚĂ, proiectant principal, I.P.F.E. Ploiești — In cadrul Ministerului Petrolului s-a elaborat un nou normativ pentru maiștri, în care s-a prevăzut ca, pentru asigurarea asistenței tehnice permanente, maiștrii să fie organizați pe schimburi. Normativul urmează să fie avizat de C.S.M.S. In colaborare cu acest for urmează să fie soluționate și alte probleme legate de organizarea maiștrilor la schimb (salarizare, premiere, spor de noapte, concedii etc).

INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „Argeș" — potrivit art. II din Decretul 259 publicat în Buletinul Oficial nr. 22 din 17 august 1959, „litigiile dintre organizațiile socialiste de o valoare mai mică de 1 000 lei (cu excepția celor născute din neîndeplinirea obligației de a contracta și a divergențelor ivite cu prilejul încheierii contractelor) se rezolvă de organele tutelare ale debitorilor. In situația expusă, valoarea litigiului fiind de 243 lei, soluționarea aparține în mod exclusiv Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, ca organ central tutelar al filiței I.R.T.A. Bacău. Același articol prevede că „împotriva hotărîrilor pronunțate nu există nici o cale de atac. Reclamațiile privind asemenea hotăriri se rezolvă de organul care le-a dat". Fabrica de hîrtie „Steaua roșie" din Bacău are dreptul — în cazul planului operativ — să solicite transportul pentru beneficiar (H.C.M. nr. 57/1952). Pentru ultima problemă din scrisoare, consultați H.C.M. 1.279/1962 și nu H.C.M. 941/1960.

ELENA B., contabilă, București — Intrucît, pe lîngă funcția pe care o aveți în întreprindere, sînteți utilizată — în afara programului dv. de lucru — pentru a ține contabilitatea creșei (care este o unitate bugetară separată), sînteți îndreptățită să primiți o îndemnizație lunară ce nu poate depăși 1/4 din salariul dv. tarifar actual. Activitatea ce o desfășurați la creșă nu este supusă condițiilor prevăzute de H.C.M. nr. 175/1959 privind reglementarea cumulului de funcții. Sumele încasate pentru această activitate nu se includ la calculul îndemnizației pentru concediul de odihnă.

GHEORGHE P. LAZANU, contabil șef, T.R.C. Instalații 4 Cluj — Confirmînd primirea ultimei dv. corespondențe, prin care vă exprimați dorința de-a colabora activ cu revista noastră, vă venim bucuroși în întîmpinare cu o tematică orientativă ce vi s-a expediat prin poștă.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ȘI CRITICI

O sursă valoroasă de economii

„PRELUNGIREA VIEȚII METALULUI este titlul articolului semnat de ing. N. Vescan din Direcția generală construcții-montaj a Ministerului Industriei Chimice („Viața economică" nr. 16). In legătură cu opiniile semnatarului articolului, publicăm punctele de vedere ale Direcției Centrale de Statistică, Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare și Ministerului Industriei Chimice (Direcția tehnică).

● DIRECȚIA CENTRALĂ DE STATISTICĂ. — Credem că s-ar putea introduce dări de seamă specifice, axate pe evidențele tehnic-operative, care să dea posibilitate ministerelor interesate să urmărească periodic problemele coroziunii. În acest fel s-ar putea stabili principalii indicatori pentru caracterizarea fenomenului și măsurile ce s-ar impune pentru remediere. Nu considerăm necesar, însă, să se întocmească centralizări la nivelul Direcției Centrale de Statistică, deoarece fiecare organ tutelar poate face aceasta și poate lua — pe baza analizării situațiilor — măsurile necesare La cererea D.C.S., ministerele vor analiza centralizatoarele respective, pentru a se face eventual o analiză pe întreaga industrie în problema prelungirii vieții metalului.

ing. I. MARCUS
consilier

● C.S.C.A.S. — În legătură cu punctul de vedere exprimat în „Viața economică" (după care C.S.C.A.S. ar trebui să redacteze normative de protecție împotriva coroziunii), precizăm că atîta timp cît industria — și, în special, industria chimică — nu va produce materialele corespunzătoare acestui scop, nu se vor putea redacta nici normativele necesare. Elaborarea unor normative care nu au la bază cercetări, experimentări și materiale cu calități constante, nu poate duce decît la agravarea aspectelor negative arătate de autor în articolul său. De aceea, sîntem de acord cu propunerile făcute. la care adăugăm : studierea în cadrul fiecărei ramuri industriale a agresivității mediului, în vederea stabilirii condițiilor cerute fiecărui material și element de construcție și a gamei de materiale de protecție strict necesare ; întocmirea unor planuri de cercetare bine corelate, care să mărească eficiența cercetărilor și să ducă cît mai curînd la finalizarea acestora ; înființarea sau organizarea unor întreprinderi producătoare de materiale anticorozive, dotate corespunzător, care să acopere întreg necesarul intern ; organizarea de întreprinderi de execuție specializate exclusiv în executarea de protecții anticorozive ; la avizarea proiectelor noilor întreprinderi industriale, extinderilor, reparațiilor capitale, să se acorde o atenție deosebită măsurilor de protecție anticorozivă etc.

ing. C. POPOVICI
șef sector tehnic

● MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE — Combaterea coroziunii este o problemă deosebit de grea și de dificilă. În acest domeniu sîntem la început, atît în privința cercetării, cît și a producerii de materiale utilizate în protecții anticorozive. In industria chimică, s-au obținut, totuși, o serie de rezultate valoroase, asigurîndu-se funcționarea instalațiilor cu materiale de protecție fabricate în țară Este adevărat că, în unele cazuri, protecțiile nu au dat rezultate scontate, fie din cauza soluției greșite date de proiectant, fie din cauza unei execuții necorespunzătoare, a exploatării defectuoase a instalațiilor etc. Înlăturarea acestor defecțiuni este în atenția ministerului nostru, fiind o preocupare principală a colectivului nostru de combatere a coroziunii.

Pentru perioada 1966—1970, s-au nominalizat în planurile de cercetări temele enumerate de autor. În planurile de cercetări au fost cuprinse o serie de probleme pentru realizarea de noi materiale cu proprietăți anticorozive, care să acopere gama celor fabricate pe plan mondial. Pe măsura terminării fazei de cercetare, se va trece la producerea lor pe scară industrială. În planurile tehnice ale institutelor de proiectare sînt cuprinse lucrări privind elaborarea normativelor și proiectelor tip legate de protecția anticorozivă a instalațiilor și construcțiilor, studii-anchetă, instrucțiuni de protecție etc. Propunerea autorului de a se înființa o unitate economică cu profil complex de specialitate este în planul de lucru al colectivului de coroziune și va fi discutată și analizată împreună cu toți specialiștii. Acest colectiv are în plan editarea de lucrări de specialitate în acest domeniu. În cursul acestui an, se vor organiza cursuri de specializare în domeniul protecției contra coroziunii pentru un număr mare de muncitori, tehnicieni și ingineri recrutați din toate sectoarele industriei chimice.

ing. A. CONSTANTINESCU
director tehnic

● MINISTERUL INDUSTRIEI METALURGICE — Considerăm că măsurile propuse în articolul **Prelungirea vieții metalului** sînt utile și absolut necesare, avînd în vedere importanța ce trebuie acordată problemelor de coroziune. Ministerul nostru dă o deosebită atenție problemelor de coroziune, atît în unitățile de cercetări, cît și în cele de proiectare. La Institutul de cercetări metalurgice s-a înființat un laborator, care se ocupă exclusiv de problemele de coroziune a metalelor. În planul pe anul 1966, sînt cuprinse teme ca : **studiul ansamblului de proprietăți fizico-mecanice și modificările structurale la oțelurile anticorozive și refractare ; studiul statistic comparativ privind proprietățile oțelurilor folosite în țara noastră** (produse în țară și importate) ; **studiul coroziunii chimice și electrochimice a oțelurilor feritice.**

În planul de perspectivă 1966—1970, I.C.M. se va preocupa de cercetări pentru obținerea (elaborarea, deformarea plastică, tratamentul termic) și determinarea proprietăților fizice, chimice și mecanice ale oțelurilor anticorozive necesare industriei chimice, alimentare și petroliere. Menționăm că la I.C.M., se pot da consultații tehnice de către cercetătorii institutului privind probleme de coroziune chimică, coroziune generală în diferite medii agresive. coroziune intercristalină și fisurantă. In această ordine de idei, **apreciem ca foarte bună propunerea de a se înființa puncte de consultații la producătorii de materiale de protecție contra coroziunii.**

Pe linie de proiectare, la Institutul nostru — I.P.R.O.M.E.T. — s-au luat, de asemenea. măsuri ca de pildă : cunoașterea de către proiectanții de construcții metalice și de utilaje a proceselor tehnologice (agresivitatea mediului constituind unele din punctele obligatorii în temele interne de proiectare) ; în cadrul unui studiu intern. într-un capitol special se analizează pe larg mijloacele de protecție anticorozive, se tratează tehnologia lucrărilor de protecție și se analizează actualele vopsitorii, făcîndu-se recomandări pentru alegerea soluțiilor ce trebuie cuprinse în proiect.

În concluzie, socotim că traducerea în viață a propunerilor expuse în articolul din „Viața economică" va constitui un pas înainte în activitatea de combatere a coroziunii și de economisire a metalelor.

ing. C. POPESCU
director general

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

CORELAŢIE RAŢIONALĂ ÎN DOTAREA GOSPODĂRIILOR DE STAT CU TRACTOARE ŞI MIJLOACE DE TRANSPORT AUTO

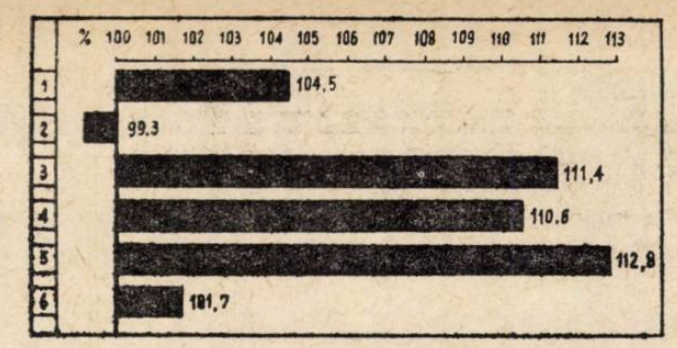

1. Numărul tractoarelor fizice existente (31.XII) ; 2. Suprafaţa arabilă scriptică pe tractor fizic ; 3. Ha a.n. executaţi pe tractor fizic din care : 4. — în producţia agricolă (lucrări) ; 5. — în transporturi ; 6. Suprafaţa arabilă efectivă pe tractor fizic care a lucrat în producţia agricolă

POTRIVIT Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, în următorii ani, înzestrarea tehnică a gospodăriilor de stat va cunoaşte o creştere însemnată. Pe această bază, în perioada 1966–1970, gospodăriile de stat urmează să sporească producţia agricolă la suta de hectare cu peste 50% faţă de perioada precedentă.

O latură principală a creşterii gradului de înzestrare tehnică a gospodăriilor de stat este extinderea pe scară largă a mecanizării complexe a lucrărilor agricole. În vederea atingerii acestui scop, în viitor, aceste unităţi vor primi tipuri variate de tractoare şi un sortiment mai larg de maşini agricole.

Este de remarcat însă, existenţa unei **slabe corelări între numărul de tractoare şi cel al mijloacelor de transport auto.** Astfel, în prezent la 6 tractoare revine un autocamion. Datorită acestui fapt, atît în 1964, cît şi în 1965, circa o treime din numărul de ore de lucru efectuate de tractoarele fizice existente a fost folosit în domeniul transportului. Drept urmare, suprafaţa de teren arabil care a revenit pe un tractor fizic folosit la lucrările executate în producţia vegetală a fost de fapt 112 ha în 1964 şi 114 ha în 1965.

Fără îndoială că, în asemenea condiţii, efectuarea lucrărilor agricole în perioadele optime are de suferit, mai ales dacă se ţine seama de faptul că aproape 65% din volumul transporturilor se execută concomitent cu lucrările de vară şi de toamnă.

Perspectiva anilor viitori, cînd gospodăriile de stat îşi măresc în mod substanţial volumul producţiei agricole, atestă nu numai importanţa pe care o capătă creşterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, dar şi necesitatea asigurării unei corelări judicioase între numărul şi tipurile de tractoare pe de o parte, şi al autocamioanelor, pe de altă parte.

Creşterea numărului de autocamioane este justificată, dacă se ia în consideraţie faptul că, majoritatea transporturilor se execută pe distanţe ce depăşesc 6–7 km. Or, în aceste condiţii, transporturile efectuate cu autocamioanele sînt mai eficiente. Din analiza efectuată în cadrul a 11 gospodării de stat din lunca Dunării, a reieşit că la transportul porumbului, preţul de cost a fost de 16,20 lei/oră la tractorul U-650 şi de 13,10 lei/oră, la autocamionul Carpaţi.

ÎN COOPERAŢIA DE CONSUM:

REPARTIZARE NESTIMULATORIE A RABATULUI COMERCIAL

ÎN cooperaţia de consum beneficiul se formează în cea mai mare parte pe seama rabatului comercial realizat la vînzarea mărfurilor. Rolul stimulatoriu al beneficiului pentru cooperative este legat de aceea de repartizarea rabaturilor comerciale între uniunile cooperatiste şi cooperative.

● Cînd nu se ţine seama de volumul desfacerilor

Potrivit metodologiei actuale, sînt supuse repartizării numai rabaturile comerciale aferente mărfurilor livrate cooperativelor prin întreprinderile comerciale cooperatiste. Această repartizare a rabaturilor comerciale se începe de la nivelul uniunii regionale şi se termină la veriga de bază — cooperativa ,avîndu-se în vedere o serie de criterii.

Calculul repartizării rabatului comercial pe verigile cooperatiste se face astfel :

— se determină suma rabatului comercial ce urmează a fi repartizată pe întreaga uniune regională ;

— se stabileşte suma cheltuielilor ce urmează a fi acoperite din rabatul comercial la nivelul regiunii ;

— se calculează rabatul comercial de repartizat prin scăderea cheltuielilor din suma totală a rabatului comercial.

Rabatul comercial de repartizat reprezintă beneficiul planificat la nivelul uniunii regionale şi se repartizează în proporţie de maximum 20% uniunilor şi 80% cooperativelor.

La repartizarea acestui beneficiu pe uniuni raionale, uniunea regională **nu ţine seamă şi de volumul desfacerilor,** ci de puterea economico-financiară a uniunilor raionale. Aceasta înseamnă că în cazul în care unele uniuni raionale au o situaţie economico-financiară bună, ele vor primi o cotă-parte mai mică din beneficiu, iar uniunile raionale, cu o situaţie economico-financiară mai slabă vor primi cota cea mai mare din beneficiu. Acelaşi criteriu îl are în vedere şi uniunea raională la repartizarea beneficiului planificat pe cooperative.

Pe baza acestei repartizări, întreprinderile comerciale raionale sau interraionale, la facturarea mărfurilor livrate cooperativelor, acordă acestora cotele medii de rabat stabilite, indiferent de cotele de rabat primite de la furnizori cu ocazia aprovizionării cu mărfuri. În acest caz, la întreprinderile comerciale rezultă situaţii anormale, concretizate în apariţia de rabaturi peste necesar la unele întreprinderi comerciale şi sub necesar, la altele. Situaţia menţionată este echilibrată de uniunea regională prin colectarea rabaturilor peste necesar de la unele întreprinderi comerciale şi redistribuirea lor lunară acelor întreprinderi comerciale la care au apărut rabaturi sub necesar.

Această metodologie de repartizare a rabatului comercial este prezentată în practică ca principalul mijloc de planificare a rentabilităţii din operaţiunile comerciale la toate organizaţiile şi întreprinderile cooperatiste.

Evident, nu spunem un lucru nou cînd afirmăm că, în procesul de consolidare economico-financiară a organizaţiilor cooperatiste criteriul de bază trebuie să fie creşterea eficienţei întregii activităţi economice a acestor organizaţii, pe seama măririi productivităţii muncii, reducerii continue a cheltuielilor de circulaţie, organizării mai raţionale a activităţii comerciale. În condiţiile actuale însă, întărirea puterii economico-financiare a unor organizaţii cooperatiste se realizează, în principal, pe seama eforturilor întregii reţele comerciale cooperatiste din cadrul unei regiuni, ceea ce duce implicit la nerespectarea cerinţei esenţiale a gospodăririi socialiste care presupune acoperirea cheltuielilor fiecărei organizaţii cooperatiste din venituri realizate prin efort propriu. În prezent, beneficiul obţinut de fiecare organizaţie cooperatistă nu este rezultatul eforturilor proprii, ci consecinţa modului de repartizare diferenţiată a rabatului comercial în funcţie de criterii care nu contribuie la stimularea activităţii economice.

● Beneficii care ignoră eforturile proprii

O altă deficienţă a actualei metodologii constă în faptul că repartizarea diferenţiată a rabatului comercial duce la stabilirea unor beneficii disproporţionate, în raport cu eforturile depuse. Acest fapt contribuie la constituirea unor fonduri speciale care nu mai au efect stimulativ pentru unele organizaţii cooperatiste. Astfel, unele cooperative deşi depun o activitate economică deosebită, sînt stimulate într-o măsură mai mică datorită constituirii unor fonduri speciale reduse, în timp ce prin redistribuirea pe plan regional a rabatului comercial, la unele organizaţii cooperatiste care nu desfăşoară o activitate economică corespunzătoare se înregistrează o creştere a fondurilor speciale.

Iată ,spre exemplu, situaţia concretă la Cooperativa de consum „Voluntari", comparativ cu Cooperativa de consum „Cornetu" (regiunea Bucureşti).

Cooperativele menţionate prezenta pe anul 1965 următoarea situaţie :

— mii lei —

Nr. crt.	Indicatori	Cooperativa „Voluntari"		Cooperativa „Cornetu"	
		Plan	Realizat	Plan	Realizat
1	Volumul desfacerilor	13 420	13 800	12 400	12 950
2	Cota medie de rabat ce s-a acordat	8,67%	8,67%	9,75%	9,75%
3	Rabatul cuvenit	1 164	1 196	1 210	1 262
4	Cheltuieli	716	730	705	731
5	Beneficiu	448	466	505	531

Din prezenta situaţie rezultă că datorită acordării unor cote medii de rabat diferite, respectiv 8,67% şi 9,75%, în conformitate cu criteriile arătate mai înainte, Cooperativa „Voluntari" realizează la un volum de desfacere mai mare — 13 800 mii lei — deci, la o activitate sporită, un beneficiu de 466 mii lei, iar Cooperativa „Cornetu" realizează la un volum al desfacerilor mai mici — 12 950 mii lei — un beneficiu mai mare — 531 mii lei — decît Cooperativa „Voluntari". De notat că volumul cheltuielilor de circulaţie este aproximativ acelaşi. Este justă o asemenea repartizare ?

Dacă analizăm mai departe consecinţele acestei metodologii de repartizare a rabatului comercial, vom observa că la cele două cooperative, cu un volum al desfacerilor diferit, se vor forma şi fonduri speciale stimulative diferite ca mărime, însă nu în raport de activitatea depusă, ci în raport de cota medie de rabat ce le-a fost repartizată. Deci, stimulente fără a se avea în vedere volumul activităţii depuse.

În aceste condiţii, repartizarea beneficiului la cele două cooperative va prezenta diferenţieri mari.

Dacă luăm, spre exemplu, „Fondul pentru premierea activiştilor", vom observa că la Cooperativa „Voluntari", la un volum al desfacerilor de mărfuri de 13 800 lei, se formează un fond de 9 320 lei, iar la Cooperativa „Cornetu", la un volum al desfacerilor de mărfuri de 12 950 mii lei (mai mic), se formează un fond de 10 620 lei (mai mare). Aşadar, o a doua întrebare : **De ce la un volum al desfacerilor de mărfuri de 13 800 lei se formează un fond pentru premierea activiştilor de 9 320 lei (la Cooperativa „Voluntari"), iar la un volum al desfacerilor de mărfuri de 12 950 lei (la Cooperativa „Cornetu"), un fond de 10 620 lei ?**

Aceeaşi situaţie apare şi la formarea celorlalte fonduri.

În practică, se pot ivi şi alte situaţii anormale, cînd cooperative de consum cu aceeaşi sarcină de plan să aibă realizări diferite şi anume, cea căreia i s-a repartizat o cotă de rabat mai redusă, să-şi îndeplinească planul de desfacere a mărfurilor, iar cea căreia i s-a repartizat o cotă de rabat mai mare, să nu-şi îndeplinească într-o anumită proporţie planul de desfacere. Cu toate acestea, cooperativa care nu şi-a îndeplinit planul formează fonduri stimulative ca mărimi absolute mai mari decît cea care şi-a îndeplinit planul în întregime.

● Un nou criteriu ● Avantaje însemnate

Pe baza observaţiilor făcute, se poate trage concluzia că repartizarea rabatului comercial după criterii economice judicios

Gheorghe POPESCU
doctor în economie

Mircea N. BOULESCU

(Continuare în pag. 6)

● Primele schele...

ÎN ultimul timp s-au deschis numeroase şantiere care anticipează noi obiective economice :

● **FABRICA DE FĂINĂ DIN LEMN de la Combinatul pentru industrializarea lemnului din Piteşti.**

● **COMPLEXUL DE DEPOZITARE, CONDIŢIONARE ŞI ÎMBUTELIERE A VINULUI de la Tîrgu Mureş.** Capacitate : 470 tone.

● **A PATRA INSTALAŢIE DE EXTRACŢIE A SĂRII LICHIDE la Tîrgu Ocna.** Sarea lichidă va fi furnizată Combinatului chimic de la Borzeşti, prin saleducte.

● ...şi dincolo de schele

se conturează obiective economice finalizate :

● **NOI CAPACITĂŢI ENERGETICE : intrarea în funcţiune a unui grup de 50 de megawaţi** care încheie prima etapă a lucrărilor pe şantierul Uzinei electrice şi de termoficare Craiova (puterea instalată pînă în prezent : 350 megawaţi) ; **începerea probelor la al doilea transformator de 25 megawaţi** la centrala electrică din Iaşi.

CURIER

● **INSTALAŢII AUTOMATIZATE ŞI SEMIAUTOMATIZATE INTRATE ÎN PROBE : două linii pentru producerea amoniacului** la Combinatul chimic din Turnu Măgurele (6000 de tone pe an), **linia de secţionare şi cojire a lemnului** la Fabrica de hîrtie şi celuloză din Zărneşti (se economisesc astfel anual 50 de mii m.c. masă lemnoasă), **linia de acid monoclor acetic** de la Borzeşti.

● **Darea în exploatare a atelierelor de reparaţii auto** din Tecuci, proiectate pentru deservirea a 6000 autovehicule pe an.

● Cercetarea ştiinţifică şi producţia

● **A început constituirea comisiilor teritoriale de coordonare a activităţii de cercetare ştiinţifică.** Cu prilejul constituirii comisiei regionale Ploieşti — care a avut loc în această săptămînă — s-a adoptat planul de cercetare regional în care mai mult de jumătate din teme sînt consacrate perfecţionării producţiei.

● **Institutul politehnic din Iaşi a încheiat contracte de colaborare ştiinţifică cu 100 de întreprinderi.** Printre obiectivele înscrise în aceste contracte se află elaborarea de oţeluri speciale de scule, ridicarea parametrilor tehnico-economici ai unor maşini-unelte, modernizarea operaţiilor de prelucrare a pielei, spălarea alcalină a lînii.

● Specialiştii Laboratorului siderurgic de la Hunedoara au întocmit **tehnologii pentru producerea a 190 de mărci noi de oţeluri şi 240 noi tipodimensiuni de laminate.**

● Produse noi

● Ritmul asimilării de noi produse la Uzina „Electroputere" creşte rapid. **Primul transformator de mare putere** (40 megawaţi amperi) a fost trimis din halele de montaj pe rampa de expediţie.

● La Uzina „Hidromecanica" din Braşov, în procesul diversificării continue a producţiei, s-au realizat **noi mecanisme pe înaltă tehnicitate : instalaţia** automată de reglaj a turbinelor pentru hidrocentrală şi transmisiile pentru locomotivele Diesel de 350 şi 700 cai putere.

● In ultima săptămînă au intrat în producţia de serie a Uzinei „Armătura" din Cluj, **aspersoare pentru irigaţii.** Noile produse au raza de acţiune cuprinsă între 17 şi 50 m. In luna iulie, vor fi livrate 3000 de aspersoare din cele 16 000 planificate pe acest an.

● Specialiştii Uzinei de aluminiu din Slatina au elaborat reţeta tehnologică a unui nou produs : **aliajul eloxibil** pentru mărirea rezistenţei suprafeţelor metalice.

PERSONALITATEA

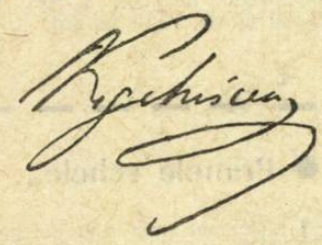

„...Factor principal în îndeplinirea tuturor actelor mari cărora se datorește România de astăzi, fruntașul între fruntașii țării, Kogălniceanu lasă în urmă-i un gol care nu știm cînd va putea fi împlinit.

Cu geniul său, cu cultura sa superioară și variată, cu neasemănata sa cunoștință de oameni și de lucruri, ilustrul bărbat a fost tipul adevăratului bărbat de stat.

Economia națională, interesele economice ale României, pierd în Kogălniceanu pe cel mai convins și mai fără preget apărător.

Cu graiul și fapta, Kogălniceanu a dat singur exemplul pentru înălțarea economică a țării. Agricultor și industrial de frunte, marele bărbat de stat a fost unul dintre antemergătorii industriei naționale.

Țara pierde pe fiul cu care s-a mîndrit și se va mîndri cît va trăi neamul românesc".

(Necrologul lui M. Kogălniceanu, Economia Națională, anul XV, 1 iulie 1891, nr. 13)

S-A născut în orașul Iași, la 1817. A studiat în Franța, la Luneville și în Germania, la Berlin. Primele lui lucrări, cu caracter istoric, datează din perioada studiilor în străinătate. Întors în țară, el intră în viața publicistică și obștească, manifestîndu-se pe planuri multiple ca: istoric, economist, jurist, orator, om de stat. Pînă în anul 1848, M. Kogălniceanu desfășoară o fecundă activitate, cu precădere pe tărîm publicistic. Editează și conduce reviste, tipărește cronici, colaborează intens la publicațiile românești înaintate cu studii și articole de istorie și literatură. Sub conducerea sau cu colaborarea sa activă apar: Foaea Sătească, Dacia literară, Arhiva românească, Propășirea ș.a. **Editează** Calendare **pentru răspîndirea culturii în popor. Pe linia aceloraşi preocupări, el tipărește în acest timp** Letopisețele țării Moldovei **(3 vol.), 1845—1852 și o seamă de scrieri pe teme social-istorice ca:** Despre pauperism, **1845; Ochire istorică asupra sclaviei,** prefața la Coliba lui Moșu Toma **sau viața negrilor, Iași, 1853; Sclavie, vecinătate și boieresc, 1855 ș.a.**

În 1843 este numit profesor la Academia Mihăileană din Iași. A fost și membru al Academiei Române. Suspectat de regim sub domnia lui Mihai Sturdza, el este silit să plece din țară, astfel că nu participă nemijlocit la mișcarea revoluționară din 1848, începută la Iași. Este însă un membru activ al emigranților revoluționari moldoveni. Din însărcinarea „Comitetului Revoluționar Moldovenesc", M. Kogălniceanu întocmește programul mișcării pașoptiste din Moldova, „Dorințele partidei naționale din Moldova".

După 1848 ajunge deputat în Divanul ad-hoc al Moldovei, deputat în diverse Adunări legislative, președinte al Consiliului de Miniștri într-o anumită perioadă a domniei lui Alex. I. Cuza și ministru de externe în timpul războiului de la 1877—1878. A luat parte activă, în unele momente jucînd un rol primordial, la evenimentele de seamă ale epocii: alegerea lui Alex. I. Cuza ca domn al Principatelor, Unirea Principatelor, secularizarea averilor mănăstirești, lovitura de stat de la 1864, războiul pentru independență. Îl găsim prezent și în viața economică concretă, preocupat fiind de crearea de întreprinderi moderne, în țara noastră: a condus o tipografie, a întemeiat o fabrică de postav, s-a asociat la diverse afaceri comerciale, a militat pentru înființarea de bănci etc.

M Kogălniceanu a fost în vremea lui un orator inegalabil.

Pe tărîm literar a scris poezii, note de călătorie, nuvele etc. A încetat din viață la 20 iunie 1891.

Gh. STOICA
Universitatea A. I. Cuza – Iași

MIHAIL KOGĂLNICEANU ŞI PROBLEMA NAŢIONALĂ

G. ZANE
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

M. KOGĂLNICEANU este atît de prezent în conștiința românească contemporană, încît ori de cîte ori evocăm amintirea sa, viața și opera lui, avem sentimentul că el însuși este în mijlocul nostru, aproape de noi, că trebuie să-l vedem apărînd, cu înfățișarea lui impunătoare, cu gestul său impetuos.

Permanența lui M. Kogălniceanu a creiat-o inegalabila sa operă politică, uriașa lui sforțare în curs de jumătate de veac pentru înaintarea poporului român. Identificînd națiunea cu poporul, cauza națională cu cauza socială, el a asigurat astfel o bază socială inebranlabilă luptei naționale și a dat o înaltă semnificație națională luptei sociale. De aceea, toate cauzele mari pe care el le-a susținut au triumfat, iar în luptele sale, oricît ar fi fost de aprige, M Kogălniceanu a fost un învingător.

Cu drept cuvînt, el este socotit cel mai de seamă bărbat de stat român din secolul al XIX-lea, o personalitate excepțională căreia cu greu i s-ar fi putut găsi un egal în Europa. O personalitate de asemenea dimensiuni, ar fi putut conduce spre glorie, după cum se exprima Xenopol, chiar destinele unei mari împărății. Contemporanii săi de tinerețe au fost uluiți de precocitatea tînărului care la 20 de ani a compus într-o limbă străină o carte de peste 400 pagini despre istoria patriei sale, și nu știm dacă vreunul din ei a putut prevedea atunci rolul covîrșitor pe care avea să-l aibă tînărul student în viața românească, după cum contemporanii săi de mai tîrziu n-au avut întotdeauna nici cea mai exactă și nici cea mai dreaptă judecată despre valoarea lui. Singură posteritatea l-a putut vedea, în perspectiva istoriei, în adevăratele sale dimensiuni. „Nici o dată minte de român — a spus N. Iorga — n-a cuprins atîtea cunoștințe bine rînduite, atîta înțelepciune de caracter practic, n-a cuprins atîta spontaneitate genială, atît avînt al cuvîntului ca și al ideii, n-a cuprins atîta cavalerism, gata să alunge orice scrupul și orice prejudecăți cînd era vorba de marile interese naționale, ca Mihail Kogălniceanu".

M. Kogălniceanu a privit toate problemele mari ale epocii sale de pe pozițiile națiunii, le-a apreciat în măsura în care el considera că satisfac interesele naționale de orice ordin și a luptat pentru rezolvarea lor în direcția acestor interese. În toate marile probleme politice, sociale și culturale, el vede cu prioritate latura lor națională: Unirea este necesară pentru a desăvîrși națiunea, împroprietărirea clăcașilor pentru a consolida naționalitatea română, dezvoltarea culturii, în diversele ei forme, pentru a dezvolta conștiința națională și a consolida statul național. Ideologia națională a lui M. Kogălniceanu a îmbrățișat întregul cîmp al activității românești, și ea și-a tras rădăcinile cele mai adînci, nu din principii abstracte, dintr-o concepție raționalistă, ci din realitățile naționale, din masa mare a poporului. Căci poporul este pentru el ca și pentru N. Bălcescu, izvorul tuturor faptelor mari. Așa a văzut faptele trecutului, așa a văzut faptele contemporane. Încă din 1843, la cursul de Istorie națională de la Academia Mihăileană el proclama forța creatoare a poporului, „Izvorul" tuturor înfăptuirilor, eroul colectiv al istoriei omenești. N-a fost ocazie mai tîrziu cînd să nu repete aceeași idee. În 1863, în Parlament, în fața diverselor revendicări de paternitate ale Unirii, el, factor principal al marelui act, a spus atunci: „Unirea, domnilor, eu nu recunosc nimănui dreptul să zică că Unirea e actul său individual, proprietatea sa exclusivă. Unirea e actul energic al întregii națiuni române, e marea noastră cucerire. De aceea, domnilor, nici chiar domnitorului, dar încă unui singur particular nu-i recunosc și nici nu-i voi da dreptul acesta de a zice că el a făcut singur Unirea. Nu, domnilor, Unirea, națiunea a făcut-o, națiunea care a ales un domn pentru ambele țări, cu misiunea de a realiza Unirea..."

★

IN problema națională românească, sub dubla ei înfățișare, Unirea și independența, opera lui M. Kogălniceanu este atît de prodigioasă încît elocventă este chiar numai amintirea faptelor sale. Reflectînd aspirațiile maselor, el a fost un purtător de cuvînt inegalat, un conducător abil și curajos. Ca în toate problemele mari el în Unire a văzut cu prioritate interesele generale ale națiunii: „Nația este o creație a lumii moderne; nația s-a făcut și se face numai acolo unde este unitate. Această mare idee ne-a făcut să cerem unirea țărilor noastre". De aceea, pentru Unire, astfel înțeleasă, M. Kogălniceanu s-a aruncat în apriga bătălie care a realizat-o, ca ideolog și militant pentru a o pregăti și înfaptui, ca om de stat pentru a o consolida. *„Unire* și *Unire*, mai presus de toate *Unire*", a fost lozinca sa. „Unirea este salvarea noastră, Unirea va fi fericirea patriei comune".

Ca și N. Bălcescu, el a văzut Unirea dezvoltîndu-se în două etape: prima, Unirea celor două principate, a doua, Unirea cu Transilvania. Încă din 1843 el a definit patria ca unitatea politică a tuturor românilor și istoria națională ca istorie a întregului popor român: „eu privesc ca patrie a mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește" — spunea dînsul la primul său curs — și ca istorie a românilor, istoria Moldovei, a Valahiei și a fraților din Transilvania. Această patrie el o vrea patrie a tuturor celor care locuiesc în cuprinsul ei, români de neam sau locuitori ai altor naționalități, căci spunea cu înțelepciunea care-l caracteriza: „Niciodată însă, nici unirea, nici națiia noastră nu vor fi tari, în cîtă vreme pe pămîntul nostru vom avea deosebite aglomerații de locuitori, pe care noi îi vom ținea despărțiți de noi, prin escluzia lor de la bunurile, de la drepturile ce țara dă fiilor ei".

Cea de-a doua latură a problemei naționale românești, independența, a fost pentru M. Kogălniceanu de aceeași însemnătate capitală, și in rezolvarea ei el a dovedit o uimitoare clarviziune, susținută cu îndemînare, ardoare și îndrăzneală. A avut de înfruntat trei mari imperii potrivnice: imperiul turcesc, imperiul țarist, monarhia austro-ungară; rînd pe rînd, după momentul istoric, el a condus bătălia cu o țintă precis determinată. A combătut protectoratul țarist, instituit prin Regulamentul Organic, pledînd pentru autonomia principatelor; a combătut, mai tîrziu, pe turci, contestîndu-le dreptul de ingerință în afacerile interne ale principatelor, susținînd, ca și la 1848, autonomia integrală a țărilor române în afacerile lor interne; i-a combătut, la urmă, prin război atunci cînd momentul a fost potrivit pentru ca România să-și dobîndească independența deplină. A combătut cu înverșunare pretențiile Austro-Ungariei de a institui asupra României un adevărat protectorat economic, în locul suzeranității turcești lichidate. A apărat cu tărie și demnitate, integritatea teritorială a țării noastre.

M. Kogălniceanu a avut sarcina istorică de a conduce politica externă a României în timpul războiului de la 1877, ca ministru al afacerilor străine; la 9 mai 1877, el a declarat, în Camera deputaților: „independența absolută a României" și a anunțat intrarea țării noastre în război împotriva turcilor, pentru a sfărîma prin arme un jug secular. Ca ministru, a avut de întîmpinat grele dificultăți, din partea puterilor care susțineau pe turci sau a acelora care pîndeau să preia succesiunea turcească în țara românească. A înfruntat îndrăzneț pe unele, a ocolit cu dibăcie pe altele. A avut zile bune și zile rele. Principalul țel al războiului, independența, a fost însă cîștigat. Dar, pacea de la San Stefano și Congresul de la Berlin l-au revoltat și l-au amărît. La Berlin, unde România nu a fost primită ca membră a Congresului, ci numai ascultată, M. Kogălniceanu a apărat cu demnitate interesele României.

Împotriva Austro-Ungariei, Kogălniceanu s-a ridicat cu energie neconcesiv, în două rînduri, apărînd interesele economice ale României, baza independenței ei politice. Întîia oară în 1875, cu ocazia convenției comerciale încheiate de guvernul conservator cu monarhia habsburgică, a doua oară în anii 1880—1883, cu ocazia așa-zisei chestiuni a Dunării. La 1875 și în următorii ani Kogălniceanu a denunțat politica economică externă a Austro-Ungariei, care urmărea încorporarea economică a României în imperiul ei, pe calea unor așa-zise avantaje comune, care ar fi fost realizate prin intermediul convențiilor de la stat la stat. Nu a reușit să împiedice încheierea acestei convenții, dar a reușit, împreună cu alți intelectuali să creeze un curent de opinie publică, total ostil politicii Austro-Ungariei și să facă astfel imposibil reînnoirea convenției la expirarea ei. Rezultatele nefaste ale politicii din 1875 au dovedit temeinicia previziunilor lui Kogălniceanu. În același timp, a înfruntat o nouă tentativă a Austro-Ungariei de a-și consolida pozițiile cîștigate prin faimoasa convenție și de a-și crea un adevărat protectorat economic asupra României. Monarhia habsburgică, urmărind planuri vechi vieneze, a încercat în repetate rînduri să-și asigure o supremație asupra navigației pe Dunăre, principala arteră de comerț a României la acea epocă. Astfel, folosind regimul de internaționalizare a Dunării, creat în 1856 și completat la 1878, Austro-Ungaria a pretins, și la Londra în 1883, a obținut, cu concursul unor mari puteri, un control exclusiv al ei, asupra porțiunii de la Galați la Porțile de Fier, care pînă atunci nu cădea sub competența comisiei internaționale C.E.D. Kogălniceanu a combătut cu o deosebită vigoare pretențiile austriece. În fața faptului împlinit la Londra, în absența României, ale cărei calități indiscutabile de membră a conferinței, ca și la Berlin, nici acum n-au fost recunoscute, statul român n-a avut altă soluție decît rezistența cu orice risc, refuzul de a aplica dispozițiile noii hotăriri internaționale. M. Kogălniceanu a fost unul dintre promotorii politicii de rezistență și România a cîștigat. Convenția n-a putut fi aplicată. Vorbind despre acțiunea sa în această problemă, M. Kogălniceanu a făcut următoarea confesiune care caracterizează nu numai politica sa în problema națională, dar merită să fie bine cunoscută și de generațiile actuale: „Combătînd, din toată inima și din toate puterile ce mi-au mai rămas încă, încercările guvernului austro-maghiar de a ne domina economicește, de a intra în viața noastră politică, comercială, socială, de a se insinua în toți porii organismului nostru, cred că-mi fac datoria de bun român, cred că-mi îndeplinesc o datorie către acele generațiuni energice și generoase care cu lungi trude și sacrificii au făcut România de astăzi. Cred că tot prin aceasta îmi îndeplinesc o datorie de conservațiune către urmașii noștri, apărîndu-le și conservîndu-le o țară liberă și de sine stătătoare".

Deputații țărani sau „pontași" din Divanul Ad-Hoc moldovean (Fotografie dăruită de M. Kogălniceanu lui C. A. Rosetti, cu explicația autografă a celui dintîi: **„Temelia casei").**

LUI MIHAIL KOGĂLNICEANU

FIGURĂ MARCANTĂ A GÎNDIRII ECONOMICE ROMÂNEȘTI

ÎNTR-O scriere literară din 1850 ca *Tainele inimei* M. Kogălniceanu scria : „Orașele noastre sînt numai niște sate mari. N-avem drumuri, n-avem canaluri, producturile noastre putrezesc pe loc, comorile noastre zac necunoscute în vinele pămîntului. În mijlocul celor mai mari bogății, cu pămîntul cel mai roditor, cu apele cele mai vii, cu pădurile cele mai frumoase, sîntem săraci". Lichidarea sărăciei de care vorbea M. Kogălniceanu în aceste rînduri a constituit tema majoră a preocupărilor lui economice ; asupra ei el a revenit constant pe parcursul a mai bine de jumătate de veac de activitate publică. Tema este întîlnită curent în epocă în rîndurile gînditorilor înaintați români. Lui M. Kogălniceanu îi revine însă meritul istoric incontestabil de a fi făcut din ea o chestiune de ordin național și de a fi militat, cu o consecvență rar întîlnită printre contemporani, pentru realizarea ei în spiritul și de pe pozițiile înaintate ale pașoptismului românesc.

În cadrul acestei lupte M. Kogălniceanu a fost confruntat cu multiple și complexe probleme de natură economică. Două dintre ele ni se par însă mai semnificative pentru evidențierea contribuției marelui om de stat la dezvoltarea gîndirii economice științifice românești : prima ar fi problema agrar-țărănească și a doua, problema dezvoltării industriale a României.

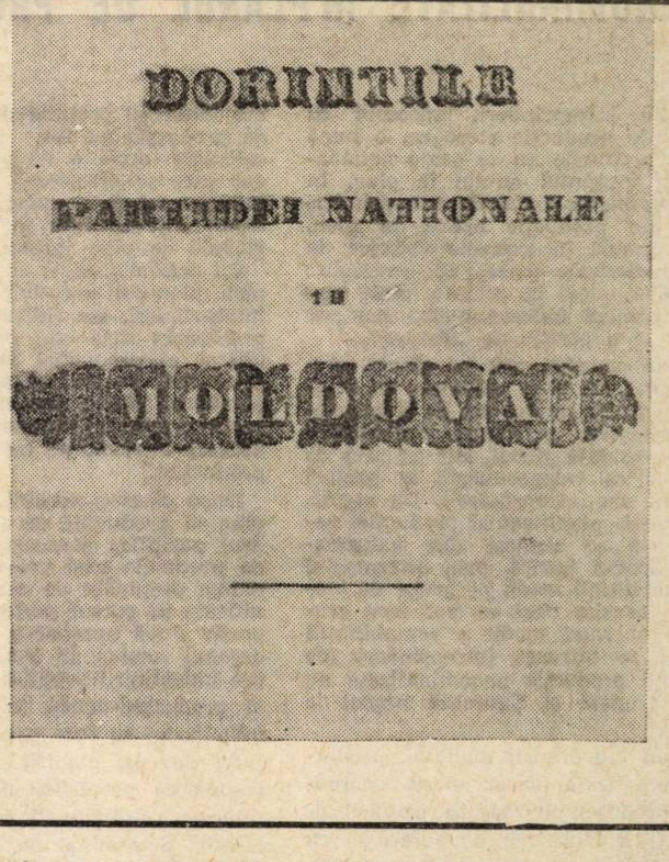

„Am îndrăznit a face atîrnată fericirea României de fericirea țăranilor"

mărturisea M. Kogălniceanu într-unul din memorabilele sale discursuri din perioada luptei cu moșierimea reacționară pentru înfăptuirea reformei agrare.

M. Kogălniceanu a manifestat interes pentru rezolvarea progresistă a acestei probleme încă din tinerețe. Ani de-a rîndul, prin publicațiile pe care le edita sau la care colabora, el a militat pentru modernizarea agriculturii, stăruind cu înflăcărare ca în procesul de producție agricol să se folosească cuceririle științei, iar producătorilor nemijlociți din satele țării să li se ridice necontenit nivelul cunoștințelor tehnice și cultural-științifice în vederea folosirii competente a acestor cuceriri. Mai tîrziu, în calitate de ministru sau deputat, el a sprijinit activ luarea de măsuri concrete pentru a facilita realizarea în practică a acestui deziderat. De timpuriu însă el și-a dat seama că o schimbare hotărîtoare a situației agriculturii românești nu poate avea loc atîta timp cît nu se va produce o schimbare corespunzătoare a situației *social-economice* a țărănimii. Ca și N. Bălcescu el a înfățișat pe larg tragedia țărănimii române înjosite din vremea lui : „...țeranul n-are nemică al lui subt soare, nici măcar bordeiul unde își odihnește obositele mădulari" scria el în programul revoluției pașoptiste din Moldova în *Dorințele Partidei naționale din Moldova*. Ca și N. Bălcescu, el a văzut că izvorul, cauza hotărîtoare a unei asemenea tragedii constă în exploatarea țărănimii de către moșierimea feudală prin boieresc, prin clacă. De aceea, M. Kogălniceanu împreună cu întreaga generație revoluționară pașoptistă a cerut lichidarea acestei exploatări. „Ca și robia, boierescul trebuie desființat..." declara el la 1848, iar în 1862, reluînd ideea spunea : „Clacа este muncă silită, este un vestigiu al feudalității". Spre deosebire de exponenții moșierimii și burgheziei liberale, M. Kogălniceanu, în spiritul ideilor lui N. Bălcescu și a celorlalți democrați revoluționari pașoptiști, a formulat și susținut teza lichidării vechiului regim agrar prin eliberarea țăranilor de sub iobăgie și împroprietărirea lor cu pămînt, sau cum spunea el „făcîndu-se proprietari pe toți gospodarii săteni".

Lupta lui M. Kogălniceanu pentru înfăptuirea acestui program a culminat cu Reforma agrară de la 1864, legiferată în timpul domniei lui A. I. Cuza, iar el era prim-ministru.

Adoptarea acestei legi a durat ani de zile, în care timp M. Kogălniceanu, alături de alți exponenți marcanți ai forțelor sociale românești înaintate, în frunte cu domnitorul A. I. Cuza, au avut de purtat lupte dintre cele mai dramatice cu reprezentanții moșierimii reacționare. M. Kogălniceanu ca autor al proiectului de lege amintit și apoi ca principal executant al textului de lege adoptat și-a apărat magistral poziția, dînd dovadă de un remarcabil curaj civic și talent politic. În această apărare, el a demascat necruțător reacțiunea. Referindu-se la aserțiunile lansate de reprezentanții moșierimii feudale, după care reforma ar trebui să se mărginească doar la o simplă eliberare a țăranilor de obligații față de marele proprietar, M. Kogălniceanu spunea că aceasta nu ar fi însemnat altceva pentru țăran decît : „libertatea paserilor care se gonesc de pe un copaciu plin cu fructe pe un copaciu cu crengile goale". Partea cea mai tare a apărării legii amintite de către M. Kogălniceanu a constituit-o însă argumentarea și punerea necesității reformei pe temei național. „Toată lumea știe că aici nu este vorba de Kogălniceanu, nu este vorba de Minister, este vorba că nu voiți un Minister care să trateze chestiunea aceasta subt un punct de vedere național, care s-o apere ca o chestiune națională, care să facă o lege pentru țară, iar nu pentru proprietari" spunea M. Kogălniceanu într-o aprinsă filipică cu adversarii reformei agrare. Ideea că „în îmbunătățirea soartei țăranilor văd tot viitorul țării mele, văd fondarea naționalității române" străbate ca un fir roșu în toate pledoariile sale în favoarea reformei amintite.

Reforma agrară din 1864 a fost primită de reprezentanții politici ai reacțiunii române cu injurii și defăimări la adresa autorului ei, nelipsind pînă și apeluri de intervenție a armatei turcești în Principate ca să-i apere de domnitor și de ministrul său M. Kogălniceanu. În schimb, țărănimea, beneficiară nemijlocită a reformei, a întîmpinat-o cu o bucurie emoționantă și sărbătorească.

Legea agrară din 1864, într-o seamă de prevederi ale sale, nu a fost ferită de concesivități, iar modalitatea de aplicare în practică a fost de natură să nu dea toate rezultatele scontate. Fapt pentru care în epocă și chiar mai tîrziu reforma a fost criticată. De menționat însă că însuși autorul ei s-a ridicat în repetate rînduri, în anii următori adoptării legii de la 1864, împotriva procedeelor defectuoase de aplicare a ei. Privită în perspectiva istorică, Reforma agrară de la 1864 a jucat un rol de seamă în dezvoltarea social-economică și politică a țării noastre. Alături de alte evenimente însemnate în viața poporului nostru din secolul trecut, reforma amintită a „stimulat — după cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — mersul înainte al societății, creșterea forțelor de producție ale țării". M. Kogălniceanu ca autor și combatant neînfricat al înfăptuirii acestei legi înscrie astfel în istoria gîndirii social-economice românești una din paginile ei nemuritoare.

„Industria națională... pretutindene s-a considerat ca o mare necesitate pentru fiecare țară, ca cel mai puternic ram al avuției țărei"...

declara M. Kogălniceanu la 1860. Se sintetiza aci opinii similare mai vechi ale lui M. Kogălniceanu și totodată se releva poziția înaintată pe care el se va situa în deceniile următoare cînd va interveni alături de D. P. Marțian, B. P. Hașdeu, P. S. Aurelian, A. D. Xenopol și alții, cu prestigiul și competența sa de netăgăduit într-o problemă centrală a gîndirii și activității economice românești în acel timp și anume în problema dezvoltării industriale a României.

Ca și ceilalți exponenți ai curentului industrializant din România de atunci, M. Kogălniceanu va susține că „o țară care este numai agricolă nu poate să prospere în avuția sa publică și privată" și va milita cu consecvență pentru crearea de industrii în România. El va susține, de asemenea, necesitatea dezvoltării industriale a țării ca fiind reclamată de cerințele obiective ale dezvoltării forțelor de producție, ale însăși dezvoltării agriculturii. „Dezvoltarea industriei — spunea el în 1865 — are o influență considerabilă asupra agriculturii, aceste două ramuri fiind strins legate". Iar în 1874, reluînd, pe alt plan aceeași idee, afirma : „Să facem o dată ca și în țara aceasta să se nască o industrie, fără care agricultura noastră nu poate fi astăzi de ajuns". Ca și în chestiunea agrară, M. Kogălniceanu a abordat problema necesității dezvoltării industriale a României mai ales prin prisma apărării și promovării intereselor naționale ale poporului român, legînd-o de trebuința imperioasă a cîștigării și apoi a menținerii și întăririi independenței și suveranității de stat a României. În 1874 el afirma : „Astăzi popoarele fără industrie sînt peritoare de foame, sînt sleite de acelea care o posed și le face să plătească scump ceea ce ele nu pot să producă".

În lupta ce se ducea între reprezentanții curentului protecționist și cei ai curentului liberului-schimb, M. Kogălniceanu s-a declarat fără echivoc de partea protecționiștilor. Vorbind de necesitatea promovării unei politici economice protecționiste, pentru crearea unei industrii românești, M. Kogălniceanu arăta : „Au însuși copacii și florile, cînd sînt tinere, cînd se răsădesc, nu se ocrotesc de grădinar, nu se udă, nu se apără în contra arșiței sau a gerului ?".

Partizan al protecționismului în domeniul politicii industriale, M. Kogălniceanu s-a opus exponenților curentului liberului-schimb, denunțîndu-le, cu talentul său neîntrecut, inconsistența teoretică a aserțiunilor lor și scopul real, păgubitor țării, urmărit prin aceste aserțiuni. „Liberul schimb — spunea el în 1875 — este o teorie ce o preconiză mai cu deosebire națiunile acelea care au și ajuns a fi în capul industriei, care nu mai au concurenți în această materie și prin urmare au nevoie de a-și deschide noi tîrguri, noi debușeuri pentru productele fabricilor și a manufacturelor lor". România, după el, nu ajunsese încă la acest stadiu de dezvoltare și ca atare ea nu avea dreptul să ducă o politică similară statelor dezvoltate din punct de vedere industrial. Liberul-schimb, conchidea M. Kogălniceanu „ar fi moartea dezvoltării noastre industriale".

Consecvent acestor principii, M. Kogălniceanu a formulat, în 1875, două mari cerințe care trebuie să fie luate în seamă la stabilirea de legături economico-comerciale cu alte state : „Cea dintîi condițiune este că vom fi recunoscuți ca stat liber și independinte în tot ce privește afacerile și interesele noastre înnăuntru și în afară ; al doilea, că nu vom sacrifica pentru o concesiune de formă interesele materiale ale națiunii, adică comerțul și industria noastră prezentă și viitoare".

Contribuția lui M. Kogălniceanu în problema dezvoltării industriale a României este un veritabil spor în tezaurul moștenirii noastre culturale pe care noi astăzi, de pe pozițiile invincibilei învățături marxist-leniniste, avem datoria nu numai de a-l păstra, ci și de a-l fructifica mai departe, în interesul dezvoltării științei economice românești, în interesul înfloririi patriei noastre socialiste.

dr. Gh. DOBRE

ÎNCEPUTURILE INDUSTRIEI NOASTRE TEXTILE

ÎN anul 1853 fabrica de la Neamț, înființată de Mihail Kogălniceanu, producea primii coți de postav românesc. Kogălniceanu, sperînd că se va bucura de sprijinul statului, ceruse, în 1852, aprobarea înființării acestei fabrici. Cu cîteva mii de galbeni împrumutați, construiește la confluența apei Ozanei, cu cea a Neamțului, o clădire mare, cuprinzătoare și aduce de la Paris și Viena mașinile trebuincioase. Produsele fabricii au obținut la Expoziția din 1868, de la Paris, una din medaliile acordate pentru cele mai bune postavuri din Europa.

Dar fabrica de la Neamț nu putea produce mai mult de 100 000 de coți de postav pe an. Postavul românesc căpătase renume și consumul intern solicita cantități din ce în ce mai mari. Aceasta era situația în anul 1866, cînd se înființează Fabrica de postav de la Azuga. Forța motrică îi era dată de : „apa zglobie a rîului Azuga, care pune toate mașinile în horă, învîrtindu-le cu neastîmpăr toată ziua, de cîte 140 de ori pe minută, prin ajutorul unei turbine de 75 de cai, așezată în cuib de stîncă, la o adîncime de 10 metri", *după cum ne informează o publicație a timpului. Fabrica folosea ca materie primă, lîna românească. În primii ani de funcționare se fabricau : postavuri, țesături și împletituri de lînă, flanele, iței, lodenuri, pături, mintene, pantaloni și ciorapi. În anul 1905, Fabrica de la Azuga s-a extins, înființîndu-se între altele și o secție de stofe fine, „de modă", din lînă și o altă secție pentru cuverturi colorate.*

Ion MUNTEANU

AGENDA ECONOMISTULUI

PREŢUL DE COST PLANIFICAT AL PRODUCŢIEI NENOMINALIZATE IN PLANUL DE PRODUCŢIE

ÎN multe întreprinderi, îndeosebi cu profil de producţie eterogen, o bună parte din producţie nu se poate nominaliza de la începutul anului în plan. În mod inevitabil, în astfel de întreprinderi o parte din producţie apare, în plan, global şi numai în expresie valorică, la poziţii caracterizate general (de exemplu : utilaj minier, piese de schimb, piese turnate, echipament industrial etc.) sau pur şi simplu la o poziţie de „diverse".

În aceste condiţii, atît în planul preţului de cost, cît şi în balanţele de venituri şi cheltuieli întocmite de întreprinderile respective, producţia nenominalizată este evaluată global, atît ca preţ de cost, cît şi ca valoare-marfă în preţuri cu ridicata ale întreprinderii. De regulă, preţul de cost planificat al producţiei nenominalizate se deduce din valoarea-marfă a acestei poziţii, prin intermediul ratei rentabilităţii medii pe grupe de produse (în cazurile cînd se pot face grupări) sau al ratei medii a rentabilităţii planificate pe întreaga întreprindere (de regulă cînd producţia nenominalizată nu poate fi grupată şi figurează numai la „diverse").

În cursul îndeplinirii planului, producţia nenominalizată începe să se concretizeze în produse, pe măsura primirii de comenzi şi a încheierii de contracte cu clienţii. Potrivit reglementărilor în vigoare, pentru fiecare produs ce se nominalizează din producţia planificată global, se întocmeşte o calculaţie de plan, respectiv se determină preţuri de cost planificate, individuale, pentru fiecare produs în parte. În legătură cu aceasta, „Regulile de bază pentru planificarea, evidenţa şi calcularea preţului de cost al producţiei industriale" prevăd că „pentru produsele nenominalizate, cuprinse iniţial în planul de producţie al întreprinderii la poziţia «diverse» şi pentru care în planul iniţial al preţului de cost, cheltuielile de producţie au fost prevăzute global, calculate după o metodă convenţională, dar care se precizează (concretizează) pe măsura primirii comenzilor, se vor întocmi antecalculaţii în locul calculaţiilor globale de plan iniţiale".

Cu ocazia analizei şi aprecierii îndeplinirii planului preţului de cost de către întreprinderi, s-a ridicat însă următoarea problemă : care este preţul de cost planificat al producţiei fabricate în cadrul producţiei nenominalizate ? Cel iniţial planificat global sau cel ce rezultă din suma preţurilor de cost individuale planificate ulterior, pe măsura nominalizării producţiei ?

După părerea noastră, preţul de cost de plan al producţiei ce s-a fabricat în cadrul poziţiilor nenominalizate din planul de producţie este cel rezultat din însumarea preţurilor de cost individuale planificate în cursul perioadei de plan, respectiv după aprobarea planului de către organul tutelar. În consecinţă şi aprecierea îndeplinirii preţului de cost planificat al producţiei-marfă (al producţiei nenominalizate) se face prin compararea preţului de cost planificat (determinat prin însumarea preţurilor de cost planificate ulterior, individual) cu preţul de cost efectiv, determinat de asemenea prin însumarea preţurilor de cost individuale efective. În nici un caz, aprecierea îndeplinirii planului nu se poate face pe baza preţului de cost global planificat iniţial. În afară de faptul că o astfel de comparaţie neglijează prevederile legale menţionate, ea nu ţine seamă nici de faptul că între producţia efectivă şi cea planificată iniţial nu există de regulă nici o identitate, adică tocmai elementul esenţial al oricărei comparaţii şi analize.

N. LUCA

LIVRAREA PRODUSELOR IN VAGON COMUN

FURNIZORILOR de mărfuri le revine obligaţia de a utiliza cu ocazia expedierii produselor mijloacele de transport cele mai economice. Aceasta nu exclude desigur, posibilitatea de a se folosi — la cererea beneficiarilor — mijloace de transport rapide, dar mai puţin economicoase, atunci cînd necesităţile justificate ale beneficiarilor reclamă efectuarea livrării în cel mai scurt timp.

Astfel, prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 331/1966, s-a reţinut că „pentru a se utiliza în primul rînd mijlocul de transport cel mai economicos, unităţile furnizoare au obligaţia de a expedia produsele prin C.F.R., fie în cantităţi vagonabile, fie în cantităţi nevagonabile, prin livrări în vagon comun sau în coletărie.

Numai atunci cînd expedierea produselor prin C.F.R., utilizîndu-se una din modalităţile de mai sus, nu este posibilă, furnizorul poate să recurgă la un alt mijloc de transport mai costisitor".

Folosirea modalităţii de expediere în vagon comun, în vederea utilizării cît mai economicoase a mijloacelor de transport, este reglementată de unele condiţii fundamentale. Astfel, în art. 53 din Condiţiile fundamentale pentru livrarea produselor din metal, maşini şi utilaje, se prevede că în cazul cînd cantitatea destinată unui beneficiar este inferioară capacităţii vagonului, „furnizorul va combina transportul furniturii cu aceea destinată altui cumpărător din aceiaşi localitate, destinatar principal fiind acela care are tonajul cel mai mare sau linie de garaj, destinatarul principal fiind obligat să predea cantităţile respective conform avizului furnizorului fiecăruia dintre beneficiarii colectivi".

Obligaţiile părţilor participante la livrări prin vagon comun sînt precis delimitate prin pgr. 447 din Instrucţiunile nr. 1/1964 date de Ministerul Finanţelor şi Banca Naţională a Republicii Socialiste România.

Furnizorul are obligaţia : să comunice beneficiarului destinatar principal denumirea şi adresa celorlalţi beneficiari ai mărfurilor expediate în vagon comun; să înştiinţeze despre expedierea mărfurilor şi pe ceilalţi beneficiari, menţionînd şi în facturile emise asupra acestora adresa la care a fost expediat vagonul comun.

Beneficiarul destinatar principal al vagonului are îndatorirea ca la sosirea vagonului să-i înştiinţeze şi pe ceilalţi beneficiari, în vederea ridicării mărfurilor.

Beneficiarii mărfurilor, de îndată ce au fost înştiinţaţi, pe oricare din căile de mai sus, despre expedierea mărfurilor, sînt obligaţi să urmărească la destinatarul vagonului sosirea mărfurilor respective, să le ridice de îndată şi să le deconteze la timp.

Neîndeplinirea obligaţiilor de mai sus este de natură să împiedice realizarea normală a livrării şi decontării valorii bunurilor. Astfel, prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 81/1966, s-a reţinut că furnizoarea, Uzina metalurgică-Iaşi, nu a făcut comunicările de mai sus în legătură cu produsele expediate Uzinei „Electrometal"-Timişoara în vagon comun, pe adresa destinatarului principal Trustul regional de construcţii-Banat-Timişoara. De asemenea, destinatarul principal nu a invitat uzina menţionată să ridice produsele ce-i erau destinate. Datorită acestor omisiuni şi modului defectuos în care a urmărit O.R.A.D.-Banat efectuarea livrărilor, a fost întîrziată nu numai ridicarea produselor de la destinatarul principal, dar şi plata preţului către furnizor.

Mai este de arătat că odată ce prin expedierea produselor în vagon comun furnizorul şi-a îndeplinit în mod corespunzător, sub aspect cantitativ şi calitativ, obligaţia contractuală de livrare şi a făcut comunicările amintite mai sus, el este îndreptăţit să încaseze contravaloarea produselor livrate, eventualele neînţelegeri determinate de neexecutarea obligaţiilor ce revin destinatarului principal urmînd să fie rezolvate de acesta direct cu beneficiarul respectiv.

În acest sens, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 451/1966, pronunţîndu-se asupra unei situaţii de speţă, în care refuzul beneficiarului de a plăti valoarea produselor s-a întemeiat pe împrejurarea că acestea s-ar fi depreciat din cauza depozitării necorespunzătoare la destinatarul principal, a reţinut că refuzul de plată al beneficiarului nu era întemeiat, deoarece din actul de constatare a rezultat că furnizoarea a livrat produse care au corespuns din punct de vedere calitativ, „oxidarea lor producîndu-se din cauza modului cum au fost depozitate de către pîrîta-destinatară principală. În această situaţie, beneficiara avea îndatorirea de a achita fără întîrziere suma cuvenită reclamantei (furnizoare) care şi-a îndeplinit în mod corespunzător obligaţiile contractuale, urmînd să formuleze eventuale pretenţii faţă de pîrîtă pentru daunele cauzate prin executarea necorespunzătoare a obligaţiilor ce-i reveneau în calitate de destinatară principală."

Ivan ICZKOVITS

REPARTIZARE NESTIMULATORIE A RABATULUI COMERCIAL

(Urmare din pag. 3)

alese este un factor important în formarea beneficiilor organizaţiilor cooperatiste. **De aceea, îmbunătăţirea actualei metodologii de repartizare a rabatului comercial se impune ca o condiţie a stimulării reale a organizaţiilor cooperatiste în rezultatele activităţii lor. Ţinînd seama de cele arătate, apreciem că ea ar putea fi realizată prin repartizarea rabatului comercial în funcţie de volumul planificat al desfacerilor de mărfuri prevăzut pentru fiecare organizaţie cooperatistă, respectîndu-se principiul acoperirii integrale din rabat a cheltuielilor planificate.**

Pentru exemplificarea procedeului propus, redăm în continuare, un calcul de principiu al repartizării rabatului comercial :

		C_1	C_2	Total
1	Plan de desfaceri cu amănuntul	4 000	6 000	10 000
2	Rabat comercial planificat	—	—	1 000
3	Cheltuieli planificate	300	400	700
4	Rabat (beneficiu) de repartizat	—	—	300
5	Beneficiul cuvenit uniunilor (20%)	—	—	60
6	Beneficiu cuvenit cooperat. (80%)	—	—	240

REPARTIZAREA RABATULUI COMERCIAL PE COOPERATIVE

		C_1	C_2	Total
1	Plan desfaceri cu amănuntul	4 000	6 000	10 000
2	Cheltuieli planificate	300	400	700
3	% cheltuieli planificate faţă de plan desfaceri	7,50%	6,66%	—
4	Cota de repartizare a beneficiului	2,40%	2,40%	2,40%
5	Beneficiu cuvenit cooperativelor	96	144	240
6	Rabat planificat de primit de la I.C.R.	396	544	940
7	Cota medie de rabat	9.9 %	9,06%	—

Procedeul propus de repartizare a rabatului comercial între organizaţiile cooperatiste prezintă o serie de avantaje.

- Astfel, se asigură o corelaţie strînsă între beneficiu şi eforturile economice ale fiecărei organizaţii cooperatiste.
- De asemenea, fondurile speciale care se constituie în fiecare organizaţie cooperatistă vor avea un puternic efect stimulativ asupra dezvoltării şi îmbunătăţirii activităţii economice.
- Dispariţia rabaturilor peste şi sub necesar la întreprinderile comerciale raionale şi interraionale şi pe această bază, a volumului de lucrări contabile legate de colectarea şi redistribuirea rabaturilor peste necesar.

FIŞIER TEMATIC

EXECUTAREA CONTRACTELOR DE FURNIZARE

● **Principiul executării în natură :** H.C.M. 524/1951 — art. 10 al. ultim; Instr. P.A.S. nr. 10073/25.VI.1954 — Comerţ exterior. Executarea contractelor ce privesc produsele destinate exportului ; Instr. P.A.S. nr. 2926/11.IX.1952, pct. 2 — Diferite soluţii de principiu ; Instr. P.A.S. nr. 23/30.IV.1957. Forţa majoră temporară. Condiţiile în care se poate dispune executarea în natură a contractului, după încetarea forţei majore în cursul aceluiaşi an de plan ; Instr. P.A.S. nr. 9/21.IX.1958, pentru unele măsuri privind secţiunile referitoare la executarea în natură a contractelor şi la creanţele a căror plată a fost acceptată.

● **Livrarea cu anticipaţie — necesitatea acordului comun:** H.C.M. 524/1951, art. 10, al. 1; Instr. P.A.S. nr. 3/21.VI.1956. Importanţa contractelor economice.

● **Prioritatea în livrări :** Instr. P.A.S. nr. 254/28.I.1955 privind încheierea contractelor pe 1955.

● **Livrarea în tranzit:** Instr. P.A.S. nr. 2177/20.III.1953. Repararea prejudiciului viitor. Acţiunea în daune formulată de baze şi de cumpărători ; Instr. comune nr. 1/11.I.1958, ale C.S.P. şi P.A.S. privind campania contractuală pe anul 1958.

● **Livrarea de produse necorespunzătoare — respectarea sortimentelor :** Instr. P.A.S. nr. 23/30.IX.1955, Calitatea produselor ; Instr. comune nr. 1/11.I.1958, ale C.S.P. şi P.A.S. privind campania contractuală pe 1958.

● **Modificarea sortimentelor de livrat :** H.C.M. 524/1951 — art. 10, al. 1 ; Instr. P.A.S. nr. 651/11.I.1954 — Aplicarea art. 10 din H.C.M. 524/1951 — Rezilierea sau modificarea contractelor ; Instr. comună nr. 6/4.IV.1955 a C.S.P. şi P.A.S. privind aplicarea art. 10 din H.C.M. 524/1951 ; Instr. comună nr. 1/15.I.1966 a C.S.P. şi P.A.S. pentru modificarea planului de aprovizionare tehnico-materială pe anul 1966.

● **Livrarea cu întîrziere — imputarea loturilor livrate — renunţarea la loturi restante :** H.C.M. 524/1951 — art. 10, al. 2 ; Instr. P.A.S. nr. 3207/27.IX.1952 — Diferite soluţii de principiu ; Instr. P.A.S. nr. 4/28.III.1955 — Diferite îndrumări date organelor arbitrale. Instr. P.A.S. nr. 33/6.VII.1957. — Imputaţia livrărilor între organizaţiile socialiste făcute în cadrul unui contract de furnizare.

● **Majorarea sau diminuarea obligaţiilor de livrare :** H.C.M. 524/1951, art. 11 ; Instr. P.A.S. nr. 7357/10.VIII.1953. Efectele anulării unor restanţe din repartiţiile pe tr. I. 1953 — carne ; Instr. nr. 1 bis din 29.I. 1957 a C.S.P. şi P.A.S. Aplicarea în 1958 a unor prevederi din H.C.M. 2782/1956 şi H.C.M. 2784/1956.

● **Inadmisibilitatea livrărilor de produse fără preţ legal stabilit :** Instr. P.A.S. nr. 19/8.XI.1965, privind contractarea şi livrarea unor produse care nu au fost omologate sau care nu au preţ legal fixat.

● **Inadmisibilitatea livrărilor după expirarea anului de plan :** H.C.M. 524/1951 — art. 9 ; Instr. P.A.S. nr. 2353/25.III.1953, Contracte planificate şi contracte reglementate. Consecinţele neexecutării lor în cursul anului de plan ; Instr. P.A.S. nr. 10377/24.X.1953. Livrări după expirarea anului de plan, consecinţe.

INVENȚII
ȘTIINȚĂ • TEHNICĂ • PRODUCȚIE
ȘI INVENTATORI

ÎN numărul său din 10 decembrie 1965, „Viața economică" s-a ocupat de problema invențiilor, ca „măsură a potențialului creator" al unei țări. Cu acest prilej, au fost semnalate unele aspecte ale activității de invenții și inovații din țara noastră.

De data aceasta, revista noastră prezintă două **propuneri menite să stimuleze și mai mult munca de creație inventivă, să găsească forme noi, capabile să asigure condițiile unei desfășurări cît mai largi a muncii de invenții și inovații.**

● Spre noi forme de organizare

TREI miliarde de lei venituri pentru stat din aplicarea parțială a propunerilor de invenții avizate de Oficiul de Stat pentru Invenții în intervalul 1955—1964, — și totuși, această cifră nu indică decît 53% din numărul de 1 173 propuneri avizate ca invenții de la înființarea O.S.I. pînă în anul 1964. În aceeași perioadă însă, 1 678 propuneri au rămas nerezolvate în cadrul instituțiilor și întreprinderilor, 1 228 propuneri au rămas în stadiul de studii tehnico-economice, 937 propuneri au depășit termenul de aplicare și 297 propuneri mai așteaptă încă rezolvarea.

Este evident că efortul creator al nenumăraților ingineri, arhitecți, tehnicieni, medici etc. nu este utilizat la un nivel corespunzător de eficiență. Nu mai vorbim de miile sau chiar zecile de mii de propuneri care zac în dosarele instituțiilor din țară, nerezolvate sau rezolvate necorespunzător și despre care nimeni nu mai știe nimic.

O asociație a inventatorilor

Lipsa unei suficiente organizări și îndrumări duce, așa cum am arătat, la pierderea a nenumărate idei, care s-ar putea concretiza în venituri importante pentru economia națională ; iar, pe de altă parte, ne-ar reduce sau chiar scuti de **importul de inteligență** care ne costă mult. Stimularea și sprijinirea eficace a inițiativei se poate face numai prin îndrumarea în mod organizat și colectiv a tuturor inventatorilor, inovatorilor și descoperitorilor din țara noastră sub forma unei **Asociații a inventatorilor, inovatorilor și descoperitorilor** — A.I.I.D.

Asociația ar activa, după părerea noastră, pe filiale de regiuni, raioane, zone de activitate, pentru sprijinirea și îndrumarea dezvoltării mișcării de masă, pentru realizarea și aplicarea invențiilor, inovațiilor și descoperirilor. Ar stabili contacte concrete și eficiente cu organele de stat, pentru participarea la efortul comun în rezolvarea celor mai importante probleme necesare introducerii și aplicării progresului în toate domeniile de activitate.

Colaborarea cu celelalte asociații similare din țară sau străinătate, organizarea și participarea la sesiuni științifice și culturale, conferințe și congrese naționale și internaționale ar duce la ridicarea prestigiului și la un fructuos schimb de experiență.

Avînd o privire de ansamblu, Asociația ar putea juca un rol deosebit de important în răspîndirea și generalizarea invențiilor, inovațiilor, descoperirilor. De asemenea, asociația ar avea posibilități mult mai largi și mai eficace pentru valorificarea rapidă, la justa valoare, în țară sau străinătate, a tuturor invențiilor, inovațiilor și descoperirilor realizate de membrii ei, pentru obținerea de brevete, certificate de autor etc.

Propuneri concrete

Statutele și regulamentele de organizare vor stabili ,fără îndoială, modul de activitate a Asociației, care ar fi persoană juridică. Aș sugera, ca mod de lucru, printre altele, ca la primirea unei propuneri din partea unui membru, comitetul de conducere să studieze propunerea în cadrul unei comisii de specialitate, să ia legătura cu eventualii beneficiari, iar la nevoie, să ceară ajutorul unui specialist, om de știință, academician — chiar și din afara Asociației — pentru definitivarea propunerii, după care să o trimită la beneficiar pentru însușire și aplicare. Cele ce vor fi cuprinse în planurile tematice de invenții, inovații și descoperiri ale beneficiarilor ar deveni obligatorii pentru aceștia. Asociația ar urmări la beneficiari aplicarea întocmai a propunerii și generalizarea ei. Ar întocmi toate actele necesare pentru valorificarea la justa valoare a propunerilor la benificiari, ar întocmi textele și formele necesare pentru obținerea de brevete, certificate ; s-ar putea ocupa de intervenții și sprijinirea membrilor săi în justiție, arbitraj etc.

O problemă importantă este aceea a finanțării Asociației. Plecăm de la ideea autofinanțării. Asociația nu ar fi finanțată din bugetul statului, ci ar trăi prin propriile mijloace : membrii Asociației care ar conduce Asociația și ar lucra pentru scopul ei (salariați în afara orelor de program, pensionari) și s-ar ocupa de corespondență și coordonare, ar putea fi retribuiți trimestrial, semestrial sau anual, din fondul de cotizații.

Membrii Asociației sau nemembrii care ar da avize tehnice de specialitate, ar întocmi proiecte și ar completa propunerile, ar urmări realizarea prototipului — acolo unde ar fi cazul — și aplicarea propunerilor, ar fi retribuiți din fondurile beneficiarilor, cota de 25% față de recompensa cuvenită propunătorilor, în conformitate cu H.C.M. 943/1950 (art. 29, 61), H.C.M. 2267/1953 și H.C.M. 1481/1957 (art. 29, 49, 108, 118).

În acest fel s-ar veni în ajutorul colectivelor de invenții și inovații din institute, întreprinderi și diverse organizații, iar încercările nereușite și introducerea unei propuneri nepotrivite ar fi reduse la minimum, sau chiar înlăturate.

Desigur, acest mod de punere în practică mai poate fi studiat și îmbunătățit.

Îndrumată de către organele de stat, Asociația ar putea fi un organism viu, mobil, eficace în stimularea forței creatoare, dar și în apărarea drepturilor inventatorilor și inovatorilor, avînd ca efect venituri considerabile pentru stat.

ing. Gh. STOICA

● Și încă o propunere

MODUL actual de atragere în munca de invenții și inovații, precum și sistemul de finanțare mai au încă lacune serioase, prin aceea că, eliberînd pe executant — inventator sau inovator — de riscul unei cercetări sau experimentări nereușite, se ajunge la birocratizarea, scumpirea, **întîrzierea sau chiar frînarea experimentărilor,** la dezinteresarea executanților și la rezervă în acordarea fondurilor necesare experimentării.

O propunere interesantă, care ar putea duce la înlăturarea acestor aspecte negative, consider că ar fi „Celula eterogenă de creație", propunere care a apărut în revista „Viața economică" nr. 50/1965. Într-adevăr, membrii celulei — muncitori, ingineri, tehnicieni — asociați voluntari pentru experimentarea unei invenții, fiind plătiți pentru această muncă numai după realizarea pozitivă a experimentului și în funcție de performanțele obținute, celula însăși devine un mediu efervescent, care cere din partea fiecăruia să caute cele mai bune rezolvări. Aceste condiții determină **preocuparea asiduă a membrilor celulei în munca de invenții și apariția, în cadrul ei, a eficienței maxime a muncii și a studiului,** ceea ce va determina, la rîndul său, accelerarea aplicării invențiilor.

O sumară analiză comparativă pune în evidență interesante efecte economice ale acestei celule. Dacă luăm în considerare un cost mediu pentru o experimentare de 2 000 lei (din care 1/10 materiale și 9/10 manoperă), fondul de invenții și inovații al unei întreprinderi cu 1 000 de salariați (0,2% din fondul de salarii, adică circa 4 000 lei lunar) poate asigura două încercări pe lună. Prin aplicarea celulei, manopera fiind plătită din fondul de producție numai în caz de reușită, — fondul de invenții și inovații dă posibilitatea realizării a 20 de experimente lunar. Totodată, numărul participanților la munca de creație se poate înzeci, iar economiile realizabile, — considerînd o eventuală dublare a eșecurilor — pot fi de cinci ori mai mari decît acum.

Datorită eficienței maxime a muncii și studiului precum și spiritului de echipă și cointeresării membrilor în celulă, dispare fuga de răspundere, controlul exagerat și formularistica birocratică, ce apar în condițiile actuale de creație din întreprinderi. Consider că celula determină perfecționarea continuă a cunoștințelor, dinamica meseriei și a meseriașului, eliberează pe muncitor de automatism și pe specialist de unilateralitate.

Dinamica producției materiale necesită reprofilarea muncitorilor. În condițiile existenței în întreprindere a acestei celule, deoarece muncitorii participă la crearea dispozitivelor sau produselor de serie de la propriile lor locuri de muncă, reprofilarea este mult mai eficientă și nu întrerupe munca productivă, deci nu trebuie suportată de întreprindere. Ca orice element nou, prin discutare și experimentare, forma celulei de creație va putea fi mult îmbunătățită.

ing. Traian IONESCU

- **Modernă, dar igienică**
- **elegantă, însă comodă**
- **durabilă și ușoară**

ÎNCĂLȚĂMINTE - 1966

DACĂ întrebi pe un orădean cîte fabrici de încălțăminte adăpostește orașul său natal, îți răspunde cu o anume nuanță de legitimă mîndrie : „cîte Crișuri brăzdează pămîntul țării noastre".

O recentă vizită la „Crișul", „Solidaritatea" și „Arta", importante unități în arta cismăriei, meșteșug cu veche tradiție în orașul de pe malul Crișului, ne-a permis să consemnăm cîteva aspecte semnificative.

● „Afluxul" și „refluxul" modei

S-AR părea paradoxal dar, uneori, moda înaintează... întorcîndu-se la o seamă de elemente și expresii abandonate cîndva. Faptul se verifică în mod concludent în domeniul încălțămintei. Linia nouă în acest domeniu reprezintă o puternică revenire la încălțămintea mai comodă, cu tocuri mai joase (și mai sigure), cu vîrfuri mai late, cu o moliciune mai accentuată a fețelor de piele. Îndelunga pledoarie a medicilor ortopezi pentru o încălțăminte sănătoasă, prinde teren și se face auzită în cîmpul cu atît de mari oscilații și curiozități ale modei. Purtatul unei perechi de pantofi, mai ales pentru femei (al căror spirit receptiv față de „amperajul" modei este universal recunoscut), tinde să devină, dintr-o „tortură" impusă de modă, o plăcere.

Transformarea încălțămintei într-un element mai comod pentru relaxarea piciorului după „chinurile" modei, face apel atît la restabilirea unui format al calapodului cît mai comod, cît și la folosirea unor materiale și semifabricate corespunzătoare acestui țel. Din ce în ce mai mult se evidențiază pe plan mondial diversificarea încălțămintei, în funcție de sezon și mediu. Astfel, formatul calapoadelor pentru pantofii de primăvară și toamnă urmărește să realizeze, de pildă, vîrful rotunjit, aplatizat, cu tocuri ceva mai groase, sau de mărime moderată, pentru a îmbina armonios eleganța și frumosul cu utilul.

Acestor cerințe de „reflux" ale modei, exprimate de altfel în însești solicitările pentru încălțămintea românească de export (din volumul căreia fabricile „Crișul" și „Solidaritatea" execută o parte însemnată), cît și de gusturile cumpărătorilor noștri, fabricile orădene le răspund cu promptitudine.

● Grupe pentru promovarea tehnicii noi

URMĂRIND diagrama creșterii producției la Fabrica „Solidaritatea", constați că în 1966, față de 1959 ea se dublează. Expresia în cifre însemnează, pentru anul în curs, o producție zilnică de 10 600 perechi de încălțăminte (pentru femei, copii și băieți), față de 5 000 perechi în 1959. Anul acesta fabrica va realiza peste 2 800 000 perechi de încălțăminte, iar în perspectiva anilor 1966—1970 va putea produce mai mult de 18 milioane perechi.

De altfel, la „Solidaritatea" s-au dat în folosință, de curînd, noi spații de producție, prin care s-a reușit să se regrupeze parțial unele secții dispersate și s-au creat noi capacități productive prin utilarea lor cu mașini aflate disponibile în ramură.

Fabrica „Crișul" realizează zilnic 4 600 perechi de încălțăminte (numai pentru femei). Cu 45 de ani în urmă cea mai veche fă-

Insemnări de la fabricile „Crișul", „Solidaritatea" și „Arta"-Oradea

bricuță din Oradea, producea zilnic numai cîteva zeci de perechi de ghete și pantofi.

Pîrghia acestor importante realizări cotidiene se identifică cu dotarea tehnică — mașini și utilaje moderne — de care se bucură aceste unități ale industriei noastre ușoare. Dar, ceea ce se cere subliniat, este faptul că în fabricile amintite tehnica nouă — cu manifestările ei specifice în arta cismăriei — se afirmă viguros în domeniul folosirii de materiale și semifabricate noi, al promovării unor tehnologii avansate. **În rîndul materialelor noi folosite pe scară largă de fabricile de aici este tesconul.** Caracteristicile lui (grosime uniformă, flexibilitate mărită și greutate redusă), fac să înlocuiască economicos pielea sau talpa artificială pentru branțuri, fiind de trei ori mai ușor decît materialele clasice. În atenția colectivului Fabricii „Solidaritatea" se află utilizarea tocurilor din material plastic, în locul celor de lemn, care permite să se realizeze tocuri cu dimensiuni precise (tocurile din lemn sînt supuse unor deformări sensibile, deoarece lemnul „lucrează" sub acțiunea căldurii sau a umezelii).

La Fabrica „Arta", pe linia introducerii tehnicii noi, se situează producția de încălțăminte cu rama cusută și talpa lipită, care determină o mai mare flexibilitate și rezistență față de sistemul clasic „C.R." (cusut pe ramă).

Investigațiile pentru promovarea noului sînt reliefate și de studiile și cercetările întreprinse în fabricile de încălțăminte din Oradea, care țintesc realizarea unor produse elegante, comode, trainice și ușoare. Pentru ușurarea încălțămintei concurează și recenta inovație „executarea branțului din două bucăți" (partea din spate din plastic, iar jumătatea din față din texon sau piele) a unui colectiv de la „Solidaritatea". Punerea la punct a noului sistem va influența sporirea productivității muncii, reducerea greutății piesei respective (branțuri pentru încălțăminte femei) și îmbunătățirea calității.

● La nivelul exigențelor cumpărătorilor

EXPORTUL de încălțăminte — ca de altfel al oricărei alte mărfi — reclamă ca unitățile furnizoare să fie receptive la cerințele pieței externe, să țină seamă de criterii selective pentru diferite țări, de moda și gustul beneficiarilor din străinătate.

Indicatorul cel mai bun pentru a aprecia calitatea muncii la producția pentru export — în cazul de față — **este măsura în care este solicitat modelul contractat.** Faptul că la Fabrica „Solidaritatea" dintr-un singur model de pantofi de damă, Belgia a cerut 20 000 de perechi, din altul U.R.S.S. a solicitat 30 000 de perechi, iar Austria 20 000 de perechi etc. — este concludent.

În multe magazine de specialitate din Anglia, Belgia, R.S.C.S., R.D.G., Danemarca, U.R.S.S., Olanda, pantofii și cismulițele pentru femei provenite de la Fabrica „Crișul", suscită interesul cumpărătorilor, pentru calitatea și linia lor modernă.

Exigență sporită manifestă fabricile orădene de încălțăminte și pentru producția internă. Colectivele lor de creație depun o activitate intensă pentru a realiza noi modele, în ton cu moda, atractive prin linia și aspectul lor, comode și sănătoase. Iată cîteva cifre. La „Solidaritatea" s-au creat, anul trecut, 502 modele, din care s-au produs 219 ; în trimestrul I/1966 au fost create 143 modele, fiind lansate în producție 43 modele (între creație și producție există un decalaj de circa 6 luni). Creatorii de la „Crișul" au realizat în 1965 nu mai puțin de 274 modele, din care s-au produs 55 modele, iar în trimestrul I/1966, au conceput 72 modele, din acestea 16 modele aflîndu-se pe bandă de fabricație. Cît privește Fabrica de încălțăminte „Arta", care produce pantofi bărbătești în exclusivitate pentru desfacerea internă, ea realizează trimestrial 35—40 modele (semn că și exigența bărbaților în materie de modă a evoluat).

Și dacă vrem să aducem la un numitor comun activitatea celor trei fabrici de încălțăminte din Oradea, operațiunea este simplificată de la sine, referindu-ne la cel mai principal indice de plan : **CALITATEA**. În ultimii trei ani, la fiecare din aceste unități reclamațiile de calitate sînt într-o accentuată scădere, iar două fabrici — respectiv „Crișul" și „Arta" — lucrează de un an fără recepționeri din partea comerțului.

ing. I. ALEXANDRESCU

CONSTRUCȚIILE INDUSTRIALE ȘI DE LOCUINȚE — LA TERMEN ȘI DE BUNĂ CALITATE!

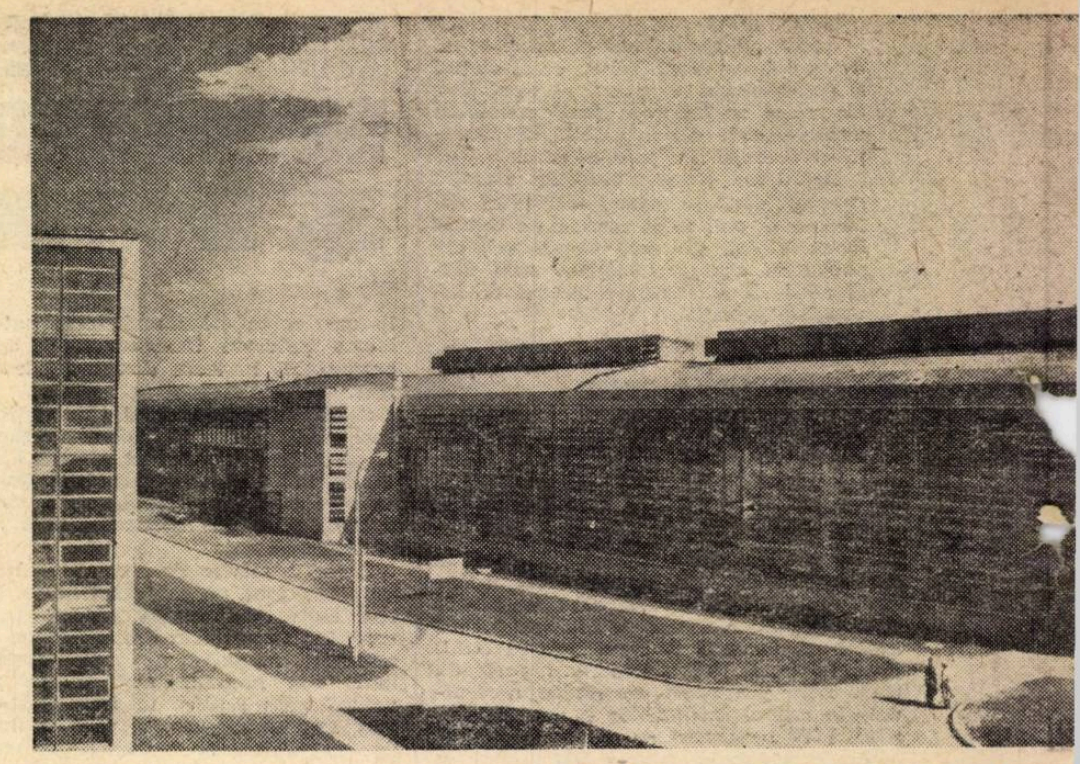

Uzina de metale și aliaje neferoase — București

NU NUMAI REALIZĂRI GLOBALE — CI ÎNDEPLINIREA PLANULUI LA FIECARE OBIECTIV

- **Tehnologia avansată își spune cuvîntul**
- **Întîrzie documentația, întîrzie și execuția**
- **Cînd organizarea muncii este subapreciată**
- **Utilajele, cît mai deplin folosite**

În vederea dezvoltării pe mai departe în ritm susținut a industriei constructoare de mașini, partidul și guvernul au alocat, an de an, însemnate mijloace materiale și bănești. În perioada 1966—1970, investițiile alocate industriei construcțiilor de mașini sînt cu peste 50% mai mari decît în perioada 1961—1965.

Aceste fonduri vor fi utilizate, atît pentru construirea de noi întreprinderi, cît și pentru dezvoltarea și modernizarea unor unități existente. Astfel, în industria electrotehnică vor fi puse în funcțiune încă în acest an: secția de aparataj electric de înaltă tensiune de la Uzina „Electroputere"-Craiova; secția de cabluri telefonice de la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante-București și altele. În anii următori, vor intra în funcțiune un număr mare de uzine noi și vor fi dezvoltate și modernizate unitățile existente, printre care: Fabrica de elemente de automatizare-București și Fabrica de motoare electrice-Pitești — a căror lucrări de execuție sînt în plină desfășurare — și vor fi începute alte obiective noi.

Dezvoltări însemnate vor cunoaște și celelalte sectoare ale industriei construcțiilor de mașini. Va fi extinsă fabricația de utilaj petrolier, scule de foraj, agregate de transmisie și acționări hidraulice etc.; se vor dezvolta capacitățile de fabricație de tractoare și mijloace de transport, de locomotive electrice, Diesel hidraulice, precum și de vagoane de clasă și marfă, mașini-unelte și mașini-agregat, mașini agricole, utilaje de construcții, chimice, siderurgice, miniere, precum și utilaje și echipamente pentru hidro și termocentrale etc.

Pentru buna întreținere în exploatare a echipamentelor, agregatelor, utilajelor și a mașinilor produse de industria construcțiilor de mașini, o importanță deosebită va fi acordată în această perioadă dezvoltării unităților de producție a pieselor de schimb.

În primele patru luni ale acestui an, volumul de construcții-montaj prevăzut a fi executat în antrepriză generală de către unitățile proprii ale ministerului a fost realizat.

Eficiența aplicării tehnologiei avansate

La obținerea acestor rezultate au contribuit, atît proiectanții, cît și constructorii, care au pregătit și organizat mai bine execuția și au aplicat o serie de metode tehnologice avansate. La unele obiective — Fabrica de elemente de automatizare, Hala de cabluri telefonice și altele — de pildă, s-au proiectat și executat structurile de rezistență la halele industriale din beton armat prefabricat și precomprimat, cu un grad mare de industrializare. Aceasta a făcut posibil ca lucrările de montaj să fie executate pe timp friguros și cu durate minime. De asemenea, s-au proiectat și executat lucrările de închidere a halelor industriale cu panouri mari de fațadă, construcții speciale din beton armat prefabricat și placate cu plăci ceramice glazurate în atelierul de prefabricate. Executate pentru prima dată la noi în țară, ele au permis închiderea halelor de la Fabrica de elemente de automatizare într-un timp foarte scurt, eliminîndu-se în același timp procesele tehnologice-umede de finisare a fațadelor.

Mai merită relevat și faptul că s-au executat lucrări de montaj prin metoda asamblării elementelor la sol și ridicarea în pachete a elementelor la locul de montaj, s-a extins prepararea centralizată a betoanelor etc.

Analiza periodică a modului în care se desfășoară pe șantiere procesul de producție — cu participarea proiectanților și beneficiarilor — **urmărirea zilnică a activității prin dispeceri, cît și analizele decadale la nivelul conducerii ministerului au fost, de asemenea, factori importanți care au contribuit la obținerea rezultatelor.**

Și totuși rămîneri în urmă

DACĂ pe ansamblul activității unităților de construcții din minister s-au înregistrat rezultate mulțumitoare, **nu același lucru se poate spune despre realizarea stadiilor fizice la unele obiective și a indicatorilor calitativi ai planului** (productivitatea muncii și prețul de cost).

Nerealizarea acestor indicatori se datorește atît unor deficiențe interne ale constructorilor, cît și greutăților provocate de proiectanți, beneficiari și întreprinderile furnizoare. Printre principalele cauze **trebuie menționată introducerea în plan a unor lucrări cu finanțare derogatorie, fără ca pentru acestea beneficiarii și proiectanții să ia din timp măsuri corespunzătoare asigurării documentației de execuție a lucrărilor de bază.** Acest fapt a determinat organizarea cu întîrziere a execuției și începerea unor lucrări fără o pregătire prealabilă temeinică. Așa s-au prezentat lucrurile la Fabrica de motoare electrice-Pitești. Aici, șantierul și-a început activitatea atacînd în lunile de iarnă numai lucrările de terasamente (plan general și drumuri) — lucrări neadecvate perioadei de iarnă; pentru obiectele de bază (hale și rețele tehnologice), proiectele au fost predate parțial abia la sfîrșitul lunii martie a.c. — deși deschiderea șantierului a fost prevăzută pentru luna decembrie 1965. Evident, predarea documentațiilor de execuție cu asemenea întîrzieri, nu putea fi de natură să asigure o activitate ritmică.

Pentru preîntîmpinarea unor asemenea situații, **beneficiarii ar trebui să analizeze cu mai mult simț de răspundere condițiile tehnico-materiale ce urmează să fie asigurate constructorului în vederea realizării ritmice a investițiilor proiectate și finanțate în condiții derogatorii.**

La nerealizarea stadiilor fizice prevăzute a **contribuit și nerespectarea obligațiunilor contractuale de către unii furnizori, cît și contractarea cu termene de livrare necorespunzătoare a diferitelor furnituri.** La Hala de cabluri telefonice, Fabrica de elemente de automatizare, Uzina metalurgică-București etc., lucrările pe timp friguros nu au putut fi pregătite corespunzător, deoarece Întreprinderea de industrie locală „1 Mai"-Satu Mare nu și-a respectat obligația de a livra în trimestrul IV/1965 tîmplăria metalică necesară închiderii acestor obiective. La hala de cazangerie a Uzinei „Grivița roșie" nu s-au putut efectua lucrările de la cota zero, întrucît Uzina mecanică-Buzău, care aparține, de altfel, de ministerul nostru, nu a livrat în anul 1965 și nici în trimestrul I/1966 încrucișările și ramificațiile pentru executarea liniilor de cale ferată.

Rămîneri în urmă s-au înregistrat și la construcția unor hale industriale ca, de exemplu, hala sculăriei de la Uzina mecanică-Cugir, hala principală de la Fabrica de elemente de automatizare-București, Secția de ansamble sudate de la Uzinele „Electroputere"-Craiova și altele. Și aici cauzele trebuie căutate în nelivrarea la termen a elementelor prefabricate din beton armat de către unitățile de prefabricate din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor.

Deficiențele enumerate, pe lîngă faptul că au provocat greutăți serioase în realizarea volumului producției și a stadiilor fizice, au avut drept efect și crearea unor vîrfuri de montaj, la care constructorul a putut face față cu greu.

Cînd pregătirea lucrului este privită cu ușurință

ALATURI de greutățile obiective, nu poate fi omisă nici influența negativă a condițiilor în care unitățile de construcții ale ministerului nostru au pregătit execuția lucrărilor din acest an. Pe lîngă faptul că un număr mare de documentații de execuție au fost predate de către proiectanți și beneficiari abia în lunile noiembrie și decembrie 1965 (documentații pentru a căror execuție nu s-au mai putut prevedea specificațiile necesare de materiale), **serviciile de pregătire a lucrului de pe șantiere și din întreprinderi au tratat organizarea muncii cu ușurință și fără o analiză temeinică a documentațiilor de execuție pentru lucrările în continuare.** Urmarea: pe șantiere s-au creat mari neajunsuri în desfășurarea ritmică a activității. Asemenea deficiențe s-au făcut și se fac simțite îndeosebi pe unele șantiere ale Întreprinderii de construcții speciale industriale și montaj (I.C.S.I.M.). De altfel, față de sarcinile de plan ce-i reveneau pe perioada care a trecut din acest an, întreprinderea nu a realizat un volum important de lucrări.

Predarea cu întîrziere a documentațiilor de execuție au creat greutăți și beneficiarilor în asigurarea condițiilor de finanțare. **Astfel, din volumul producției terminate în trimestrul I, sumele încasate de la beneficiari au reprezentat numai 92,4%.**

Productivitatea muncii a fost realizată în trimestrul I numai în proporție de 94,2%. Aceasta, deoarece a lipsit nu numai un volum mare de construcții metalice și prefabricate din beton armat, dar au existat și unele defecțiuni organizatorice interne ale întreprinderilor de execuție, datorită cărora timpul de lucru a fost utilizat doar în proporție de 92,5%.

Neexistînd pregătite fronturi de lucru și înregistrîndu-se defecțiuni accidentale în timpul lucrului, **utilajele de construcții au avut un număr mare de ore de întrerupere.** În trimestrul I, la excavatoare, s-au înregistrat 10 387 ore întrerupere, iar la macarale — 1 824 ore. Efectele negative asupra sporirii productivității muncii puteau fi mult diminuate dacă, atît conducerile întreprinderilor, cît și conducerile șantierelor ar fi dovedit o mai mare preocupare pentru organizarea formațiilor minime de lucru, extinderea micii mecanizări etc.

Firește, unele deficiențe semnalate puteau fi în bună măsură atenuate sau chiar înlăturate, dacă direcția noastră generală ar fi acționat cu mai mare promptitudine la unele constatări sau sesizări primite de pe șantiere, dacă ar fi ajutat în mai mare măsură întreprinderile în organizarea muncii, dacă ar fi acționat mai insistent în direcția întăririi legăturilor și a colaborării între constructori, proiectanți, beneficiari și furnizori de materiale.

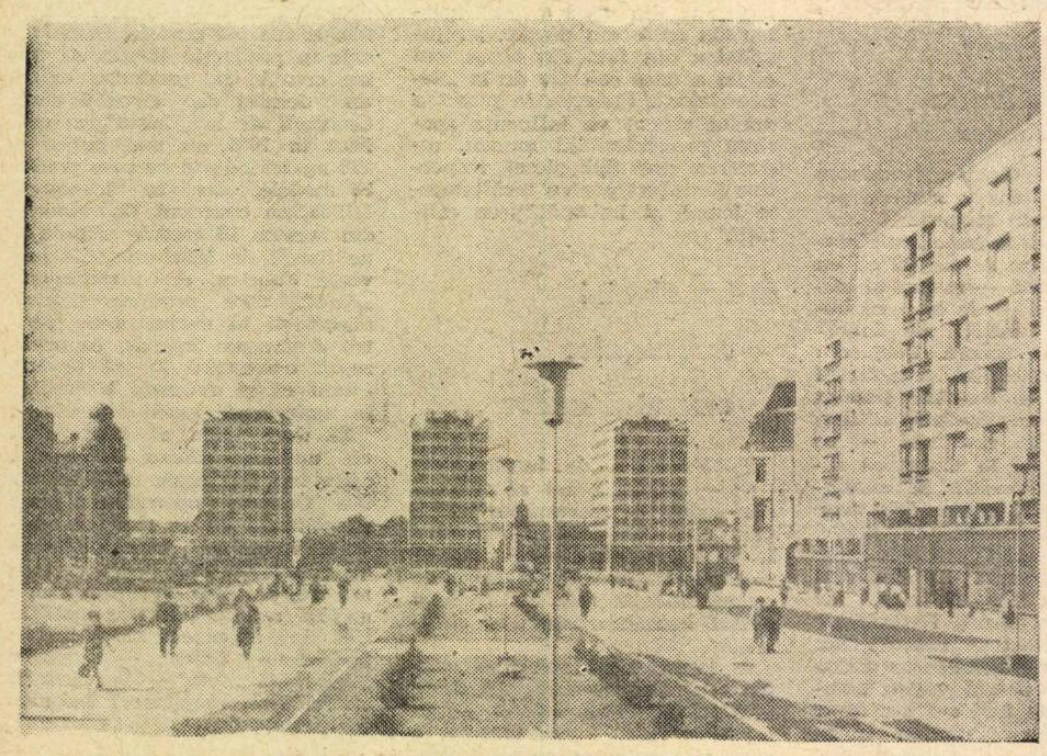

Ansamblul arhitectonic Piața Unirii din Iași.

RITMUL DE EXECUȚIE — ELEMENT HOTĂRÎTOR

- **Darea în folosință la termen – element principal de apreciere.**
- **Cauze vechi – măsuri în așteptare**
- **O mai judicioasă planificare a lucrărilor**
- **Experiența înaintată larg extinsă**

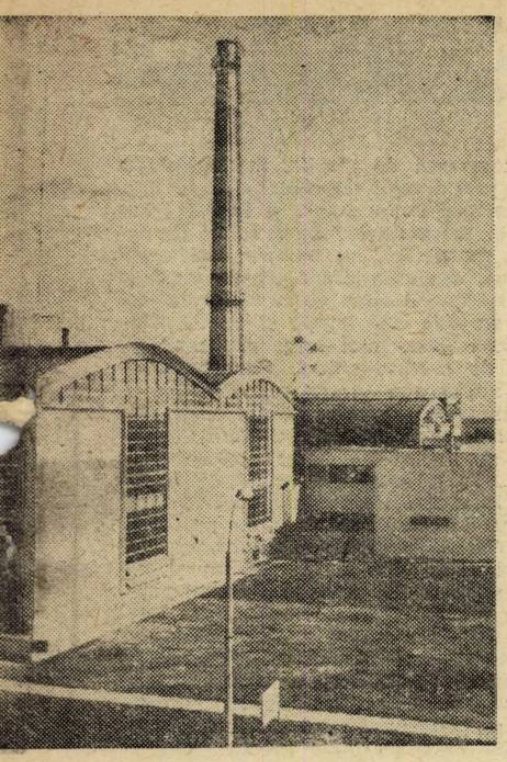

Măsuri pentru intensificarea ritmului lucrărilor

LA Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini, alături de multiplele probleme majore dezbătute, **s-a pus un accent deosebit pe necesitatea reducerii duratei de execuție a obiectivelor, astfel incît să se asigure creșterea eficienței economice a fondurilor cheltuite.**

În lumina acestor sarcini și ținînd seama de neajunsurile înregistrate în primul trimestru, direcția noastră generală a luat și va lua, în continuare, măsuri care să asigure o mai bună desfășurare a muncii pe șantiere, grăbirea ritmului construcțiilor. Printre altele **au fost întocmite schemele generale și proiectele de organizare a șantierelor, pentru cuprinderea în mai bune condițiuni a sarcinilor de plan din 1966 și următorii ani ai cincinalului. Totodată, au fost efectuate studii tehnico-economice de dotare cu utilaje de construcții, mijloace de transport și dispozitive de mică mecanizare a unităților de construcții pe perioada 1966—1970.**

Pentru sprijinirea concretă a șantierelor și întreprinderilor au fost formate brigăzi care să analizeze și să **stabilească măsuri corespunzătoare de îmbunătățire a organizării științifice a producției.**

Concentrarea unor cadre tehnico-inginerești cu experiență îndelungată în activitatea de construcții-montaj în serviciile de concepție — pentru a efectua pregătirea execuției la un nivel cît mai înalt, a întocmi scheme de mecanizare a lucrărilor de construcții și montaj și a concepe și proiecta anumite dispozitive necesare executării și mecanizării lucrărilor speciale etc. — este o altă măsură luată în scopul sporirii producției pe șantiere.

Paralel, s-au efectuat analize și stabilit măsuri de eliminare a deficiențelor și de îmbunătățire a activității în institutele de proiectare, uzinele beneficiare și furnizoare de utilaje, echipamente industriale, construcții metalice etc. din cadrul ministerului nostru.

Măsurile luate, cît și cele preconizate pentru etapele viitoare, alături de întărirea răspunderii tuturor factorilor, vor contribui la realizarea în termen a investițiilor prevăzute.

ing. Mihai ANDREI
director tehnic al Direcției generale lucrări construcții - montaj
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

Cum să termini azi ce vei începe mîine?

CELE 4 blocuri tip B din ansamblul Libertății — **Tg. Mureș**, n-au fost puse la dispoziția locatarilor, așa cum era prevăzut, la 30 aprilie. Judecînd după mărimea lor și după timpul scurt de la începerea execuției, puteau fi gata la termen. Clădirile fiind însă atacate abia în perioada dintre sfîrșitul lui septembrie și începutul lui noiembrie 1965, sezonul friguros le-a găsit într-un stadiu fizic care nu permitea organizarea lucrului la interior. La fel s-a întîmplat pe o serie de șantiere de locuințe din **regiunile Banat și Maramureș.**

Mai mult decît lipsa de prevedere a constructorului, **a dus la acest rezultat pregătirea tîrzie a investiției de către beneficiar.** Problema asigurării din vreme a documentației cu toate avizele și aprobările, a amplasamentelor libere, a finanțării revine destul de serios și în acest an. La **Craiova** trebuia predată, pînă la 31 martie, o suprafață locuibilă de 15 000 mp, iar în trimestrul II încă pe atît — apartamente semifinisate pentru constructorii și salariații viitoarei fabrici de confecții din localitate. Din cauză că **D.S.A.P.C.-Oltenia** n-a rezolvat la timp detaliul de sistematizare, întregul ciclu de proiectare a fost decalat, astfel că șantierul s-a deschis doar în a doua jumătate a lunii februarie din acest an. La sfîrșitul trimestrului trecut, în ansamblu pe **Trustul regional de construcții-Oltenia** lipseau proiecte complete și alte condiții de execuție pentru două cincimi din valoarea anuală a locuințelor.

Într-o situație și mai proastă se află acoperirea cu documentație a lucrărilor de locuințe din planul Ministerului Industriei Construcțiilor, Ministerului Industriei Chimice. **La Constanța, Sfatul popular orășenesc** a tărăgănat multă vreme soluționarea problemelor legate de aprobarea investiției pentru ansamblul Tomis-Nord. Ca urmare, execuția acestuia a început foarte lent, în plină iarnă, cu finanțarea deschisă provizoriu pe baza proiectului de ansamblu — și abia din martie, cînd a primit mai masiv proiecte de execuție, constructorul și-a putut lărgi frontul de activitate. La 1 martie a început lucrul și la cei 2 100 mp de locuințe semifinisate pentru constructorii și salariații fabricii de mobilă de la Palas-Constanța, blocuri pentru care termenul de predare este de 30 iunie 1966.

Fie din vina institutelor de proiectare, fie din cauza greșitei corelări a termenelor acordate acestora pentru predarea documentației, fie, în sfîrșit, datorită deficiențelor, constructorii n-au putut începe o serie de locuințe și lucrări edilitare aferente la **Hunedoara** (microraionul IV), **Galați** (microraionul 16 a), **Iași** (microraioanele I și III), precum și diferite localități din regiunile **Maramureș, Argeș și București.**

Faptele arată că există încă numeroase cazuri în care, dacă se acordă atenție folosirii depline a capacității de proiectare pe întreg parcursul anului, se poate pune la timp la dispoziția constructorului documentația necesară desfășurării în bune condițiuni a activității de execuție. Iată un exemplu. Anul trecut, profitînd de o perioadă în care unele din atelierele sale erau mai puțin încărcate, **Direcția de sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor a regiunii București** — la indicația comitetului executiv al sfatului popular regional — a pregătit proiectul de ansamblu al unui nou microraion în **orașul Călărași.** În toamnă, intervenind sarcina de a se asigura locuințe pentru constructorii și salariații fabricii de prefabricate aflată azi în curs de execuție, proiectul microraionului, s-a avizat, aprobat și s-a trecut la elaborarea proiectelor de execuție ; șantierul s-a deschis. În prezent, pe acest șantier se lucrează din plin. S-au cîștigat astfel cîteva luni.

Așa s-ar putea proceda și pentru alte localități. **Asigurîndu-și proiecte pentru lucrările „în rezervă", pe baza planului de perspectivă care în prezent este precizat pînă în 1970, sfaturile populare și ceilalți beneficiari de locuințe vor putea deschide în mod ritmic frontul de lucru necesar constructorilor pentru o execuție normală și o predare eșalonată a apartamentelor.**

Propriile lipsuri pot fi cauze... obiective?

A FOST iarnă. Au lipsit proiecte. Industria n-a livrat cantități suficiente de cărămizi, materiale de instalații, prefabricate de beton armat. Au persistat dificultăți serioase provocate de nerespectarea obligațiilor de prestații de către întreprinderile regionale de transporturi auto. Cu acestea se epuizează în linii mari, lista greutăților obiective invocate de constructori, dar nu și cauzele care duc la neritmicitatea predării locuințelor.

Este cunoscut faptul că forța de muncă în construcții, calificată ca și necalificată, devine din ce în ce mai insuficientă, față de volumul de lucrări în continuă creștere. Cu toate acestea, **nu pretutindeni efectivele de muncitori existente sînt bine folosite.** Un exemplu elocvent îl oferă șantierul ansamblului de locuințe Mazepa, din **Galați** — cel mai important obiectiv pe care-l execută trustul regional de construcții. La cele 2 grupuri de șantiere care activează aici, fondul de timp de lucru a fost utilizat, în primul trimestru, doar în proporție de 94,5% — adică mai puțin decît în ultimele luni din 1965.

Și **grupul de șantiere nr. 1-Deva** al Trustului regional de construcții-Hunedoara, duce lipsă de muncitori. Pentru ca aceasta să nu aibă ca efect tărăgănarea lucrărilor și nerespectarea termenelor de punere în funcțiune, aici s-a adoptat metoda concentrării forțelor existente la un număr redus de blocuri, după terminarea acestora, trecîndu-se în lanț pe categorii de lucrări, la alte clădiri. Noua organizare lasă timp suficient pentru realizarea finisajelor de bună calitate. Aplicată mai intensiv din a doua jumătate a anului trecut, ea a dat roade în trimestrul I din 1966 : 132 apartamente predate — cu 12 mai multe decît era prevăzut, alte 430 în diferite stadii de roșu și de finisaj, 200 apartamente în lucru peste plan.

Originea unei concepții greșite

T.R.C.-OLTENIA trebuie să predea, în trimestrele I—II.1966 peste 10 250 mp suprafață locuibilă în ansamblul de pe Calea București (etapa IV) din Craiova, dar în 4 luni a realizat doar ceva mai mult de un sfert din această sarcină. Nu au fost date în folosință nici locuințele prevăzute în cartierul Kiseleff din Turnu-Severin, iar la construcția noului oraș Motru s-a îndeplinit numai o cincime din planul valoric anual.

Intrînd în iarnă cu un front de lucru de peste 60 000 mp de suprafață locuibilă, din care o parte însemnată aflată în finisaj, **T.R.C.-Ploiești** a obținut în ianuarie—aprilie, la locuințe, o producție globală suplimentară de peste 5 milioane de lei — fără să dea însă în folosință decît 240 de apartamente.

În afară de orice elemente materiale, **la originea acestei rămîneri în urmă se află și concepția greșită a unor cadre de conducere din organizațiile de construcții, că în primul trimestru nu trebuie insistat pe punerea în funcțiune a locuințelor, pentru a putea menține la lucru, în condiții de iarnă, efectivele reduse de muncitori.** Oricît de ciudat ar părea, această poziție este indirect acceptată de către unii beneficiari, prin practica de a prevedea în plan și în contracte termene de predare care nu țin seama de durata normată de execuție. Astfel, în planul T.R.C.-Cluj termenele de predare sînt prevăzute semestrial, deși blocurile sînt începute la date diferite. Avînd „oficial" rezerve de timp, constructorii au realizat pînă la începutul lunii mai, din sarcina prevăzută pentru semestrul I, 29% pe întreaga regiune și 14% în orașul Cluj...

Un exemplu opus oferă trustul din **regiunea Bacău.** Iată cum este eșalonată pe trimestre predarea apartamentelor în planul pe 1966 al T.R.C. : I — 200, II — 408 III — 348 IV — 195. Ritmic, cu un vîrf justificat în perioada cea mai favorabilă de lucru Trustul a predat înainte de termen 320 de apartamente, iar zilele acestea, a anunțat realizarea planului semestrial. Pînă la sfîrșitul lunii iunie a.c., din planul anual prevăzut se vor realiza peste 54%.

★

Există condiții pentru îndreptarea situației, pentru a ușura sarcinile ce se acumulează către sfîrșitul anului. Lucrul intensiv în două schimburi, extinderea folosirii prefabricatelor (inclusiv a celor mărunte) de construcții și de instalații, exploatarea judicioasă a utilajelor, buna organizare a muncii — iată numai cîteva căi care pot duce la intensificarea ritmului de lucru, la realizarea în termen a numărului de locuințe planificate.

Practica arată că pentru viitor se cer luate încă de pe acum unele măsuri care să prevîntîmpine repetarea lipsurilor de la începutul acestui an.

Dorin CONSTANTINESCU

Deocamdată, doar atît cît reprezintă o bucătărie!

IN acest an urmează să fie puse la dispoziția oamenilor muncii circa 58 000 de apartamente. Terminarea și predarea lor ritmică — pe trimestre, iar în cadrul fiecărui trimestru, pe luni — are o mare însemnătate socială și economică. Socială, pentru că se asigură condiții mai bune pentru rezolvarea cererii de locuințe ; economică, pentru că fondurile, materialele, mijloacele tehnice, forța de muncă necesare în construcția de locuințe sînt folosite rațional.

Logica acestui imperativ nu poate fi negată. Dar, după cum o dovedește practica, ea poate fi ocolită sau neglijată, prin crearea și repetarea unor situații care fac ca repartizarea pe luni a volumului locuințelor date în folosință să marcheze o curbă aplatizată, scăzută la începutul anului și puternic ascendentă către sfîrșitul acestuia. Pînă la finele trimestrului I nu fusese predat nici un apartament din cele prevăzute în planul sfaturilor populare ale **orașului Constanța, regiunilor Mureș-Autonomă Maghiară și Suceava,** al Ministerului Industriei Ușoare ; la alți titulari de investiții, ca Ministerul Minelor, Ministerul Petrolului, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Economiei Forestiere, sfaturile populare ale **orașului București, regiunilor Argeș și Oltenia,** pînă la începutul lunii trecute, se realizase mai puțin de a 25-a parte din suprafața locuibilă planificată pe 1966.

În ansamblu, bilanțul primei treimi a anului consemnează cu peste 1 500 apartamente predate mai mult decît în perioada corespunzătoare din 1965. Este însă insuficient pentru a îmbunătăți dinamica realizărilor. Din totalul locuințelor prevăzute în planul de punere în funcțiune, pe ianuarie—aprilie a fost terminată și recepționată o fracțiune care, raportată la suprafața unui apartament, reprezintă... ceva mai puțin decît bucătăria !

Situația se repetă de mai mulți ani. Analiza ei a dus la concluzia formulată în raportul la Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din construcții : **„Lipsa de ritmicitate este, în principal, efectul metodei de planificare pe un singur an a lucrărilor de construcții-montaj și a mijloacelor necesare realizării lor, precum și al pregătirii necorespunzătoare de către trusturi, întreprinderi, șantiere, a condițiilor de lucru pentru timpul friguros".**

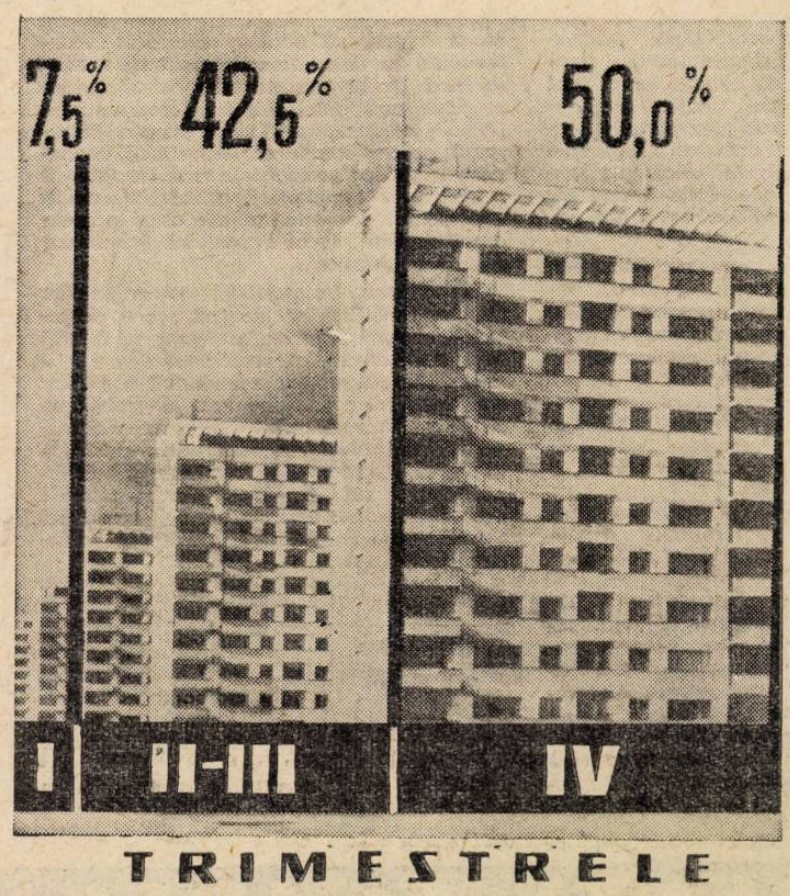

Dinamica trimestrială a dării în folosință a locuințelor, în medie pe anii 1960–1965 ; o situație care nu trebuie să se mai repete.

PREŢURI ŞI TARIFE

IN sistemul nostru de preţuri şi tarife termenul „preţ“ este legat de noţiunea produs-obiect, iar termenul „tarif“ de noţiunea produs-activitate, denumit în limbajul curent „serviciu“. O serie de confuzii care apar în delimitarea sferei de aplicare a acestor noţiuni solicită anumite precizări de ordin teoretic şi practic.

Produs-obiect şi produs-activitate

Distincţia între produs-obiect şi produs-activitate a fost făcută de K. Marx [1]). În prima categorie intră produse care îmbracă forma de sine stătătoare a unor obiecte şi care, o dată obţinute, există ca atare, separate de actul producerii lor, indiferent dacă ajung imediat la consumator sau sînt temporar depozitate. Aceste produse-obiect pot fi, atît mijloace de producţie, cît şi bunuri de consum. A doua categorie de activitate economică — serviciile — se caracterizează prin faptul că produsul rezultat este inseparabil de actul producerii lui, prin existenţa unei legături directe între producător şi consumator, prestarea unui serviciu neputîndu-se concepe fără această legătură. Un spectacol nu se poate concepe fără spectatori ; un serviciu de transporturi în comun, de exemplu, presupune existenţa unei producţii de transporturi, dar şi existenţa simultană a celor ce folosesc mijloacele de transport, activitatea de transport neexistînd faptic decît în măsura în care mijloacele de transport intră în contact direct cu călătorii şi numai pe timpul acestui contact.

Particularităţile celor două feluri de activitate economică determină anumite trăsături caracteristice în stabilirea preţurilor. Atît în cazul produselor-obiect, cît şi în cel al serviciilor, nivelul preţului va fi determinat de cantitatea de muncă socialmente necesară pentru producerea lor, numai că structura elementelor componente va fi diferită. În timp ce la produsele-obiect, preţul poate varia după numărul verigilor prin care trece produsul respectiv, fiind necesară acoperirea succesivă prin preţ a cheltuielilor de producţie şi de circulaţie pe fiecare din aceste verigi (de unde existenţa preţului cu ridicata al întreprinderii, a cotei bazei de aprovizionare şi desfacere cu ridicata, a rabatului comercial şi a preţurilor formate prin însumarea succesivă a acestor elemente), un serviciu, care nu trece prin verigi intermediare de la producător la consumator, nu poate avea decît preţ unic pe categorii de consumatori.

O deosebire esenţială există în ceea ce priveşte unitatea de măsură la care se raportează costurile şi acumulările cuprinse în preţ şi tarif. Pentru produsele-obiect, această unitate de măsură se referă la caracteristicile fizice ale produsului (bucată, kg, litru, metru etc.) ; în cazul serviciilor — unitatea de măsură cea mai reprezentativă este persoana (cazul transporturilor de călători, al spectacolelor) ; după caz, se utilizează şi alte unităţi de măsură specifice, cum este tona-kilometru pentru transportul mărfurilor. Acest specific leagă pentru foarte multe servicii rentabilitatea prestării lor de numărul unităţilor deservite simultan sau într-o unitate de timp. Un spectacol privit în ansamblu are acelaşi cost independent de numărul spectatorilor ; el va fi rentabil numai în cazul cînd numărul biletelor de intrare vîndute va acoperi costurile, dînd şi un beneficiu.

Am spus mai sus că în practica noastră, pentru produse-obiect se stabilesc preţuri, iar pentru servicii tarife. Este limpede că aici nu deosebirile terminologice contează (în loc de „tarif“ putîndu-se spune foarte bine „preţul serviciului), ci deosebirea între cele două feluri de activităţi economice.

Iluzia livrării de servicii

În practică însă nu este totdeauna lesne de făcut această deosebire, iar termenii „preţ“ şi „tarif“ nu numai că nu ne ajută s-o facem, ci constituie chiar în unele cazuri o piedică. Să exemplificăm. Apa industrială şi potabilă, furnizată pentru nevoile de producţie şi de consum de întreprinderi speciale, este un produs-obiect cu toate caracteristicile ce-i sînt proprii : are existenţă fizică autonomizată şi poate circula ca orice produs-marfă. Cu toate acestea, pentru livrările de apă se practică „tarife“. O existenţă fizică de un gen deosebit are şi curentul electric. Pentru toate acestea se practică totuşi „tarife“. Deci, una din două : ori furnizarea de apă, curent electric reprezintă servicii, ori denumirea de „tarif“ (ca preţ al unui serviciu) nu este corespunzătoare.

Confuzia se datoreşte faptului că în cazurile menţionate livrarea produsului se efectuează concomitent cu utilizarea lui, de unde iluzia că ceea ce se livrează nu este produsul-obiect, ci produsul-activitate, serviciul. Livrarea apei, electricităţii se face cu contoare care funcţionează numai pe timpul folosirii sursei şi care coincide cu timpul de producere a serviciului : spălat, încălzit, iluminat etc. Şi totuşi, ceea ce, în aceste cazuri, se livrează nu sînt servicii, ci doar produse-obiect, la rîndul lor folosite ca agent mecanic, chimic, fizic, pentru producerea de servicii. Serviciile respective (productive în industrie, neproductive la populaţie) nu sînt produse de producătorul de apă, energie electrică, ci de cumpărătorul lor, care le dă o utilizare sau alta, după nevoi. La cele de mai sus s-ar mai putea adăuga, pentru explicarea folosirii termenului „tarif“ pentru livrările produselor-obiect citate, faptul că aceste livrări sînt legate de folosirea unui serviciu foarte important, cel de locaţiune, furnizarea de apă, curent electric formînd un fel de accesoriu al acestuia şi urmîndu-i soarta (conform vechiului adagiu juridic latin: **accesorium sequitur principale**).

Ce concluzie se desprinde din cele de mai sus ? Termenul de „tarif“, în măsura în care este încetăţenit, nu-şi găseşte justificare decît pentru servicii propriu-zise şi apare nelogic în cazul livrărilor de apă, energie electrică. Cînd se produc însă direct servicii, ca încălzitul, spălatul şi altele de acelaşi fel, se poate desigur folosi termenul de „tarif“, înţelegîndu-se prin el preţul unui serviciu.

În legătură cu preţurile şi tarifele, privite prin prisma celor două feluri de activitate economică, nu trebuie desigur să uităm că, aşa cum producţia de produse se îmbină cu folosirea de servicii, producţia de servicii este legată şi ea de folosirea unei game mai largi sau mai restrînse de produse-obiect. Caracterul de produs-obiect sau produs-activitate va fi determinat de proporţia conţinutului material şi al conţinutului activitate în producţia şi livrarea de produse-obiect şi servicii. Toate produsele-activitate încorporate în costul unui produs-obiect intră în preţul de cost al acestuia. La prestarea unui serviciu, produsele-obiect încorporate în serviciu şi greu de identificat şi decontat separat (de exemplu, costul coloranţilor folosiţi pentru vopsirea unui articol de îmbrăcăminte la întreprinderile de vopsitorie, costul articolelor de toaletă în vagoanele de călători), se includ în preţul serviciului respectiv. Aşa cum la stabilirea preţului unui produs-obiect se prevăd toate caracteristicile tehnico-materiale ale acestuia, la stabilirea tarifului serviciilor se determină exact ce anume operaţii şi materiale intră în componenţa serviciului şi se includ în tariful stabilit şi care dintre ele se decontează separat.

Utilizarea diferiţilor termeni ca „preţ“, „tarif“, „taxă“, o varietate a „tarifului“ constînd în caracterul uniform, convenţional al preţului serviciului (la tramvai, muzee, poştă etc.), este determinată de obicei de tradiţie şi uzanţe şi nu corespunde în toate cazurile conţinutului real al noţiunilor. În toate împrejurările este necesar să se aibă în vedere drept criteriu al justeţei termenului întrebuinţat, natura, felul activităţii economice desfăşurate — producţia de produse-obiect sau de servicii —, aceasta fiind singura condiţie determinantă pentru justa rezolvare a problemelor legate de caracteristicile specifice ale naturii lor economice, de calculul preţului de cost şi al rentabilităţii, de eficienţa economică a organizării şi prestării lor.

M. MAIEVSCHI

1) K. Marx, Teorii asupra plusvalorii, Partea I-a, Editura Politică, Buc. 1959 pag. 298—318.

VARIAŢIUNI NOI PE TEMA REVOLUŢIEI INDUSTRIALE

ŢĂRILE subdezvoltate folosesc din ce în ce mai puţin metodele utilizate în ţările occidentale în perioada iniţială a dezvoltării lor economice, cînd agricultura nu era numai ramura fundamentală a economiei, ci îngloba întreaga economie, ca un trunchi de pe care se desprindeau treptat diverse ramuri — meşteşugurile, transportul etc. Însăşi dezvoltarea agriculturii condiţiona, în acea perioadă, formarea de noi ramuri ale economiei, aflate în interdependenţă cu agricultura. Pe drept cuvînt, ţările subdezvoltate îşi îndreaptă atenţia tot mai insistent spre metodele folosite în acea fază a dezvoltării economiei ţărilor occidentale, cînd ritmul acestei dezvoltări a devenit mai rapid, ca urmare a apariţiei marii industrii mecanizate, adică spre metodele folosite în perioada de dezvoltare cunoscută sub numele de revoluţia industrială.

Făcînd acest lucru sau străduindu-se să-l facă, ţările subdezvoltate au în vedere experienţa relativ recentă a unor ţări socialiste care, pentru a rezolva problema lichidării înapoierii economice pe care au moştenit-o, au trecut de îndată la introducerea şi dezvoltarea marii industrii mecanizate, în vederea creării bazei tehnico-materiale necesare unei economii moderne.

O concepţie mecanicistă

În ultimul timp, economişti şi istoriografi burghezi se străduiesc însă să demonstreze că revoluţia industrială care a avut loc în Occident s-ar confunda în realitate cu întregul proces multisecular al dezvoltării agriculturii, al desprinderii manufacturii de agricultură şi al trecerii de la manufactură la marea industrie mecanizată şi că acest proces ar fi indivizibil [1]). Ei consideră, de aceea, că introducerea şi dezvoltarea unei industrii mecanizate, înainte ca ţările subdezvoltate să fi trecut prin aceleaşi faze prin care a trecut economia ţărilor occidentale, ar fi sortite eşecului, ba ar putea avea chiar efecte dezastruoase.

La baza acestei teze stă concepţia mecanicistă, statică, după care aceleaşi efecte nu pot fi obţinute decît pe aceleaşi căi, ca şi cum istoria ar sta pe loc, iar desfăşurarea sa nu ar influenţa, nu ar schimba, de cele mai multe ori radical, natura şi rolul căilor care, la un moment dat, au avut o eficienţă incontestabilă în determinarea creşterii economice a ţărilor occidentale. Tendinţa de a privi problema ridicării economice a ţărilor subdezvoltate prin prisma întregului proces istoric al dezvoltării economice a ţărilor occidentale este însoţită de retuşări, de denaturări vădite ale acestei experienţe, de omisiuni ale unor procese esenţiale din istoria dezvoltării economice a ţărilor amintite.

Preocuparea majorităţii istoriografilor şi economiştilor occidentali, care cercetează această istorie, nu pare a fi atît căutarea adevărului, a căii celei mai eficiente de dezvoltare economică a ţărilor subdezvoltate ; ea pare mai degrabă excluderea, uneori mărturisită, alteori sugerată mai mult sau mai puţin subtil, a experienţei recente, cu rezultate pe cît de vizibile, pe atît de răsunătoare, legată de declanşarea creşterii economiei unor ţări socialiste, în condiţiile existente la jumătatea secolului al XX-lea.

Anacronism ascuns, anacronism faţiş

Cînd istoriografii şi economiştii occidentali opun căii de dezvoltare industrială a economiei ţărilor socialiste experienţa istorică a ţărilor occidentale, cu dezvoltarea prealabilă a agriculturii, a meşteşugurilor, a manufacturii, pentru a ajunge treptat la formarea şi dezvoltarea marii industrii mecanizate, ei propovăduiesc anacronismul unei reconstituiri a procesului multisecular prin care au trecut ţările occidentale, în condiţiile cu totul deosebite ale epocii contemporane.

Substratul acestei poziţii anacronice, în general nemărturisit, apare uneori faţiş. Astfel, profesorul Raymond Barre subliniază că „în creşterile economice observabile, fenomenul revoluţiei industriale a reţinut prea exclusiv atenţia. Astăzi încă, ţările pe cale de dezvoltare tind să concentreze eforturile lor asupra industriei în dauna agriculturii“ [2]). În lumina experienţei Angliei, Franţei, S.U.A. etc., se critică eforturile acestor ţări, exemplul Angliei din secolul al XVIII-lea fiind considerat „deosebit de instructiv“ [3]) din punctul de vedere al rolului agriculturii în procesul de creştere.

Copierea istoriei

Deplasarea centrului de greutate al dezvoltării economice de la industrie la agricultură, prioritatea dezvoltării acesteia din urmă, sub cuvînt că istoriceşte agricultura s-a dezvoltat mai întîi, creînd astfel premisele formării şi dezvoltării industriei, înseamnă, în realitate, nu a folosi creator istoria, ci a o copia pur şi simplu. Înseamnă a nu învăţa din paginile ei că marea industrie mecanizată poate determina creşterea producţiei şi productivităţii agriculturii într-un ritm mult mai rapid decît cel pe care agricultura şi l-ar putea asigura numai prin forţele sale de producţie. În acelaşi timp, înseamnă a închide ochii la realităţile de azi cînd există posibilitatea de a folosi de la începutul dezvoltării economice marea industrie mecanizată, posibilitate ce nu a fost la îndemîna ţărilor occidentale în perioada iniţială a dezvoltării lor economice. A nu folosi această posibilitate, oricare ar fi dificultăţile care trebuie învinse pentru aceasta, sub cuvînt că toate sinuozităţile, întortocherile şi dibuirile pe care le-a cunoscut dezvoltarea economiei ţărilor occidentale nu pot şi nu trebuie să fie evitate, fiindcă de ele ar depinde atingerea unui nivel economic înalt, înseamnă a confunda accidentalul cu esenţialul experienţei ţărilor occidentale, elementele ei perimate cu ceea ce a rămas valabil în condiţiile epocii noastre.

Afirmaţia lui Raymond Barre despre concentrarea eforturilor ţărilor subdezvoltate asupra industriei „în dauna agriculturii“ se izbeşte de faptul că dezvoltarea industriei a oferit întotdeauna şi pretutindeni agriculturii o piaţă mai largă şi posibilităţi mai mari pentru echiparea ei cu utilaj modern. Agricultura unei ţări lipsite de industrie mecanizată a fost şi va rămîne înapoiată, pe cînd agricultura unei ţări, care dispune de o astfel de industrie se dezvoltă, chiar dacă nivelul producţiei agricole nu corespunde întotdeauna cerinţelor tot mai mari ale unei industrii în plină dezvoltare.

Încercările de a da agriculturii prioritate în asigurarea creşterii economice a ţărilor subdezvoltate nu rezistă, fie că se ţine seama de ceea ce este valabil astăzi în experienţa istorică a dezvoltării economice a ţărilor occidentale, fie că se ţine seama de experienţa recentă a ţărilor socialiste care se industrializează.

Variaţiunile noi pe care le oferă istoriografii şi economiştii occidentali susmenţionaţi pe tema revoluţiei industriale diferă de variaţiile pe o temă dată ale compozitorilor muzicali, prin aceea că ele nu numai că nu permit să se recunoască tema originală pe care sînt brodate, dar tind s-o elimine pur şi simplu.

Armand POPPER

1) Vezi **Shepard B. Clough :** The Economic Development of Western Civilization. New York, 1959, pag. 235 ; **Milton M. Snodgrass, Luther T. Wallace :** Agriculture, Economics, and Growth, New York, 1964, pag. 27 ; A Dictionary of the Social Sciences, Compiled under the auspices of UNESCO, London, 1964, pag. 326 ; **W. W. Rostow :** The Stages of Economic Growth, Cambridge, 1960, pag. 58 ; **Paul Bairoch :** Révolution industrielle et sous-développement, Paris, 1964, pag. 12 etc.

2) **Raymond Barre :** Eléments d'analyse economique, Paris, 1964, pag. 428.

3) **Idem**, pag. 429.

CURIER

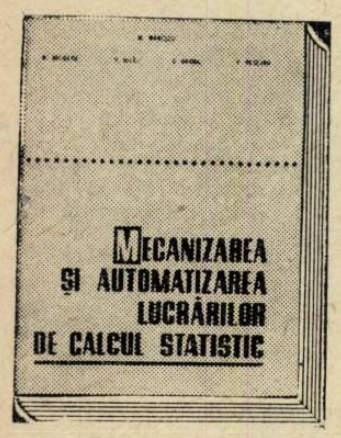

■ Editura Didactică și Pedagogică a publicat recent cursul **Mecanizarea și automatizarea lucrărilor de calcul statistic** (436 pag.), elaborat de un colectiv format din prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, conf. M. Bulgaru, ing. V. Bițâ, ing. G. Grama și ing. V. Pescaru. În lucrare se face o descriere analitică a modului de funcționare și a caracteristicilor tehnice ale diferitelor tipuri de mijloace de calcul ce se folosesc în mecanizarea și automatizarea lucrărilor statistice, de la riglă la cele electronice utilizate în țara noastră, precum și la tipurile mai recente și mai eficiente existente pe plan mondial.

Cursul tratează totodată problemele organizării și eficienței economice a procesului de mecanizare și automatizare a evidenței și planificării.

■ În lucrarea lui Angus Maddison **Assistance technique et développement économique,** publicată la Paris, în 1965, de către Centrul de dezvoltare O.C.D.E., găsim, în afară de recomandările de a se elabora de către fiecare țară insuficient dezvoltată planuri de ansamblu prin care să se determine coordonat nevoile lor, dezideratul ca țările industrializate să-și stabilească la rîndul lor programele de ajutor în funcție de nevoile țărilor beneficiare și nu în funcție numai de propriile lor disponibilități de moment.

■ În lucrarea **Tempî i proporții obștestvennovo proizvodstva v S.S.A.** (Ritmurile și proporțiile producției sociale în S.U.A.), Ed. Mîsl, Moscova, 1965, 238 pag., V. Kudrov și G. Spilko scot în evidență creșterea însemnată a cheltuielilor pentru cercetarea științifică. Se constată că cheltuielile pentru cercetarea științifică în S.U.A. reprezintă sume atît de mari, încît ele pot fi comparate cu volumul investițiilor efectuate în industrie. De pildă, cheltuielile pentru cercetarea științifică în industria prelucrătoare a S.U.A. reprezintă 2/3 din investițiile efectuate în această ramură, iar în industria electrotehnică și de aviație ele au depășit de 3–6 ori volumul investițiilor

■ Institutul de cercetări economice de pe lîngă Academia de Științe a R. S. Cehoslovace a publicat recent **Metodika mikrorozboru a projekce vlivu nove techniky na pracovni sily** (Metoda microanalizei și proiectarea influenței tehnicii noi asupra forțelor de muncă), de un colectiv de autori, condus de Fr. Kuta și Sv. Rufert. Autorii dezbat scopul și sarcinile microanalizei structurii cadrelor din punctul de vedere al profesiunii, calificării și numărului acestora în raport cu un anumit grad de dezvoltare tehnică.

■ **Économie et socialisme** este titlul unei colecții de studii despre planificare și construirea socialismului, care apare în Franța sub directia cunoscutului economist Charles Bettelheim. Pînă în prezent au apărut în această colecție trei lucrări : Charles Bettelheim : „Planification et croissance accélerée ; Ch. Bettelheim, I. Charrière, H. Marchisio : „La construction du socialisme en Chine" ; Lê Chân : „L'économie vietnamienne – La période de transition dans la construction du socialisme au Vietnam". Studiul lui Charles Bettelheim despre planificare și creșterea accelerată, apărut recent într-o ediție completată, tratează despre planificarea socialistă, legea valorii și construirea socialismului, problematica subdezvoltării, o schemă de model pentru elaborarea unui plan cincinal, surplusul economic ca factor de bază a unei politici de dezvoltare, populare și dezvoltare, tehnica planificării.

derînd opera lui Kantorovici de o valoare incontestabilă, autorul este de părere că, deși modelul lui nu este pe deplin satisfăcător, principala sa deficiență fiind absența relațiilor intertemporale, este totuși indicat, cînd se ia o decizie să se reexamineze optimalitatea ei cu ajutorul acestui model.

■ Lucrarea **Japan and the United States in World Trade** (Japonia și Statele Unite în comerțul mondial), New York, Harper and Rowe, 1965, 492 pag., de W. Hunsberger, se ocupă de : 1. Dezvoltarea postbelică a economiei Japoniei, cu o analiză a penetrației capitalului și a tehnologiei străine și a reluării rolului ei de investitor în străinătate ; 2. Creșterea comerțului exterior al Japoniei, compoziția importurilor și exporturilor, principalele piețe și surse de aprovizionare, rolul S.U.A. ca piață a mărfurilor japoneze și influența exporturilor de bumbac japonez asupra industriei textile americane; 3. Politicile economice externe ale Japoniei și Statelor Unite.

■ „Mecanizarea și automatizarea completă, care își croiește tot mai mult drum în producție, impune – sub sancțiunea neeconomicității – reducerea timpilor morți printr-o mai bună organizare a lucrărilor de întreținere și mai ales prin aplicarea planică a întreținerii preventive" – subliniază Günter Kuciack în cartea sa **Technische Revolution und Instandhaltung der Grundfonds** (Revoluția tehnică și întreținerea fondurilor fixe, publicată în editura **Die Wirtschaft,** Berlin, 1965, 147 pag. Lucrarea se ocupă de influența gradului de mecanizare a muncii și a mijloacelor de bază asupra formării personalului de întreținere.

■ Revista franceză **Revue d'économie politique** nr. 2 din martie-aprilie 1966 publică studiul **Le modèle de Kantorovitch et la méthode soviétique des balances,** elaborat de economistul indian N. K. Chandra. Consi-

SONDAREA OPINIEI PUBLICE ȘI VIAȚA SOCIALĂ

ÎNTR-UN articol apărut în revista Társadalmi szemle nr. 4/1966, semnat de S. Molnár Edit, se arată că cercetarea opiniei publice nu se limitează la a ști care este părerea unei mari părți a oamenilor în anumite probleme actuale. Este necesară cunoașterea exactă a factorilor care determină formarea opiniei publice — fenomen social specific, avînd un anumit mecanism, tendințe și curente clar identificabile asupra cărora acționează forțe de diferite intensități.

Părerea unui individ poartă amprenta grupului, mai concret grupurilor din care face parte concomitent : familie, loc de muncă, organizații obștești, clasă socială, precum și alte grupări caracterizate prin pregătire școlară, vîrstă, sex, domiciliu urban sau rural etc. La măsurarea opiniei publice într-o problemă dată trebuie să se țină seama și de alte două aspecte : a) oamenii, chiar și în cadrul unui grup, diferă unul de altul prin mod de viață, situație materială, temperament, personalitate etc ; b) mijloacele de informație de masă — filmul, presa, radioul, televiziunea — inundă în fiece moment al zilei tot globul cu cantități enorme de informații, devenind astfel un factor în mare măsură determinant al tendinței și curentelor de opinie.

Și întrucît opinia publică se alimentează din informații, o sarcină primordială a cercetării opiniei publice este determinarea mecanismului, prin care conținutului informațiilor ajunge la cunoștința publicului, efectul acestuia, adică, cum se cristalizează acesta în opinie publică.

Reușita investigației depinde de pregătirea ei, de modul în care sînt puse întrebările, de comportarea anchetatorului etc. În ce privește sinceritatea răspunsurilor, un rol important îl joacă măsura în care populația s-a obișnuit cu sondajul opiniilor, faptul dacă a avut posibilitatea de a cunoaște rezultatul acestuia, prestigiul de care instituția care face sondajul se bucură în rîndurile populației.

Ținînd seama de faptul că măsurarea sistematică a opiniei publice ajută la rezolvarea diferitelor probleme de interes comun, autorul, propune organizarea cercetării sistematice a opiniei publice și în probleme economice, sociale și altele.

MERCUR PRINTRE MUZE

DISCUȚIE ÎN JURUL „CĂRȚILOR DE BUZUNAR"

ÎNTR-O însemnare recentă evocam cîteva aspecte caracteristice ale situației presei în Italia contemporană. Arătam cu acel prilej cum anumite particularități ale dezvoltării economiei italiene și ale societății italiene, în general, determină apariția (sau persistența) unor fenomene care dau presei italiene un caracter deosebit în ansamblul ziaristicii occidentale

Fenomene asemănătoare, provocate în bună măsură de aceleași condiții pot fi remarcate și în alte sectoare ale vieții culturale.

Iată, de pildă, nu de mult a avut loc la Teramo o consfătuire națională a scriitorilor italieni consacrată problemelor ridicate de editarea în masă a „cărților de buzunar". Tema este, firește, cum nu se poate mai interesantă și mai actuală. Pare curios, dar asemenea discuție, cel puțin la acest nivel și de la această amploare, nu s-a mai desfășurat pînă acum în niciuna dintre celelalte țări occidentale dezvoltate. Și aceasta poate pentru că în Statele Unite, în Anglia, în Franța prezența a zeci și zeci de colecții de „cărți de buzunar" a devenit un fenomen cît se poate de firesc, o determinantă majoră a procesului de editare și difuzare a cărților, o situație în care scriitorul se inserează în mod normal. În Italia, în schimb, „cărțile de buzunar" au apărut de numai cîțiva ani și existența lor n-a fost încă pe deplin asimilată în viața culturală a țării. În această situație se exprimă tocmai una dintre specificile rămîneri în urmă ale structurilor economice italiene față de celelalte țări capitaliste occidentale. (Subliniem că e vorba de o rămînere în urmă în ce privește unele modalități moderne ale raporturilor de piață și nu în ce privește valoarea producției literare. A mai face elogiul marii literaturi italiene, trecute și prezente, ni se pare inutil). În același timp — și aceasta este de asemenea caracteristic pentru Italia contemporană, în care unele fenomene învechite se împletesc, aparent paradoxal, cu manifestări înaintate — luarea de poziție a scriitorilor italieni se explică și prin combativitatea și spiritul de organizare, caracteristice unei mari părți a intelectualității din patria lui Dante.

Această combativitate s-a manifestat din plin și la consfătuirea de la Teramo. Încă din prima zi a dezbaterilor, atmosfera a fost dominată de intervențiile cunoscuților scriitori Alberto Moravia și Goffredo Parise. Primul i-a calificat pe editori drept „lacomi", iar lansarea „cărților de buzunar" drept o „operație piratească". Și Parise a vorbit despre „cinism vulgar", despre „lăcomie de bani", despre „cretinism cultural" și așa mai departe.

Cum se explică faptul că răspîndirea „cărților de buzunar", pe care cei mai mulți dintre observatorii obiectivi îl apreciază drept un fenomen pozitiv care — cu toate deficiențele semnalate în mai toate țările occidentale, deficiențe de care ne-am ocupat și noi altădată — contribuie la culturalizarea maselor largi, la atragerea spre carte a milioane și milioane de noi cititori, a provocat o asemenea iritare a scriitorilor italieni ? Răspunsul îl putem găsi în condițiile concrete în care s-a desfășurat operațiunea lansării „cărților de buzunar".

În urmă cu patru sau cinci ani, toți scriitorii italieni protestau vehement împotriva lipsei „cărților de buzunar". Și iată, în 1964, marea editură Mondadori a lansat prima colecție „Oscar". Cea dintîi carte tipărită, „Adio arme" a lui Hemingway, prevăzută pentru o vînzare maximă de 60—70 000 exemplare, a atins în scurt timp un tiraj de 280 000 exemplare. Șase luni mai tîrziu, cinci edituri se și instalaseră pe piața „cărților de buzunar" și tipăreau asemenea cărți într-un tiraj total de 5—600 000 exemplare săptămînal. Multe opere italiene — între care și „Il prete bello" a lui Parise — care-și epuizaseră succesul de librărie — au cunoscut o nouă și incomparabil mai largă audiență, concretizată în tiraje de circa 200 000 exemplare. Oameni care altădată nu călcaseră vreodată pragul unei librării, au ajuns să-i cunoască (și să-i îndrăgească) pe Tolstoi, Balzac, Vega sau Lampedusa.

Dar nu peste mult timp condițiile economice la care ne-am referit au început să-și manifeste influența. Atrase de „boom", pe piață au năvălit zeci de edituri, fără o bază financiară cît de cît solidă (o situație analogă, după cum ne aducem aminte, există și în domeniul presei și în cel al caselor de discuri) care au scos la iveală fel de fel de colecții insuficient profilate, cuprinzînd și cărți selectate fără multă exigență. Rezultatul : azi, tirajul săptămînal al „cărților de buzunar" a scăzut la 450 000 exemplare, iar proporția celor nevîndute s-a urcat pînă la 30%. Pentru a putea supraviețui într-o concurență tot mai haotică și mai acerbă, editurile au început să facă economii la două capitole. Întîi, drepturile de autor au fost reduse pînă la 3%, iar în al doilea rînd, a fost micșorată drastic publicarea de opere ale debutanților sau tinerilor scriitori (opere, care totdeauna reprezintă un risc financiar pentru edituri). Pierderi mari înregistrează și librăriile, pentru că numărul cumpărăturilor de cărți în format clasic a scăzut mult, iar „cărțile de buzunar" se vînd mai ales în chioșcuri, debite, standuri volante etc.

După cum se vede, scriitorii nu vor să plătească oalele sparte ale unei operațiuni întemeiate, înainte de toate, pe munca și renumele lor. Dar, întreaga istorie a relațiilor capitaliste ne arată că numai cu greu pot fi constrînși patronii să suporte ei, măcar o parte din prețul amar al introducerii unor metode economice noi.

H. DONA

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „Tehnoimport" a contractat cu firma „Conex Eisen u.Stahl" din R. F. Germană importul a circa 200 000 de burghii spirale cu coadă conică, cu firma „C. Olivetti" din Italia importul a 93 de mașini electrice de calcul, iar cu firma „Schumag-Aachen" din R. F. Germană importul a 950 000 axe de oțel inoxidabil.

● „Mașinexport" a perfectat contracte pentru exportul a 800 de tone de armături industriale în U.R.S.S., de electromotoare în Turcia. În ultima perioadă au fost livrate 160 de vagoane de marfă descoperite, pe 4 osii, în R. D. Germană, transformatori însumînd circa 117 000 KVA în U.R.S.S. și R. S. Cehoslovacă, 97 000 de diode și tranzistori în R. S. Cehoslovacă și R. D. Germană, peste 14 000 de lămpi cu vapori de mercur în U.R.S.S.

● Contracte de import încheiate de Întreprinderea „Metalimport" prevăd cumpărarea a 290 de tone de electrozi de sudură de la firma „Böhler & Co." din Austria și a 1 754 de tone de la firma „Tokyo Boeki" din Japonia, precum și importul din R. F. Germană a 1 780 de tone de țevi de precizie și construcție (de la firma „Contistahl"), a 740 de tone de tablă groasă și 110 000 de tone de țevi de precizie (de la firma „Höschexport"), a 250 de tone de tablă subțire (de la firma „Salzgitter"), a 773 tone țevi de construcție (de la firma „F. Kirchfeld").

● „Chimimport" a semnat contracte pentru exportul a 1 000 de tone tripolifosfat de sodiu în Spania și 1 500 de tone în R.A.U., de reactivi chimici, produse cosmetice și de parfumerie în U.R.S.S.

● Întreprinderea „Exportlemn" a angajat exportul a 1 560 mc de cherestea de fag în Austria, R.F. Germană, Suedia, 40 mc de cherestea de stejar în Italia, 20 000 mc de bile/manele în R.A.U., 9 270 mc de lăzi de fag în Grecia și R.A.U., 43 400 mp de plăci din particule de lemn în Liban, Suedia, Tunisia, 28 000 mc de lemn pentru celuloză din esențe moi în Italia.

● Contracte încheiate de „Mineralimportexport" în luna mai, prevăd importul a 133 000 de tone de cocs de furnal din R. S. Cehoslovacă, 35 500 de tone de cocs de turnătorie din R. S. Cehoslovacă și R. F. Germană, 508 000 de tone de minereu de fier din India, 62 600 de tone de apatită din U.R.S.S., 660 de tone de cărbuni cocsificabili din S.U.A.

● Întreprinderea „Cartimex" a încheiat un contract pentru livrări de discuri în valoare de 20 000 de dolari în R.S.F. Iugoslavia, de hîrtie de scris în valoare de 41 000 lire sterline în Irak, de hîrtie Kraft în Iran.

● Din import au sosit în portul Constanța 3 100 de tone de laminate din Italia, 560 de tone de bumbac din Siria, 736 de tone de cauciuc natural și 500 de tone de latex din Anglia, 2 225 de tone de bumbac și 100 de tone de iarbă de mare din R.A.U., 470 de tone de cafea boabe din Brazilia, 285 de tone de piper boabe, 130 de tone de fire de bumbac și 8 850 de tone de minereu de fier din India, 800 de tone de laminate din R.F. Germană, 750 de tone de laminate din Franta

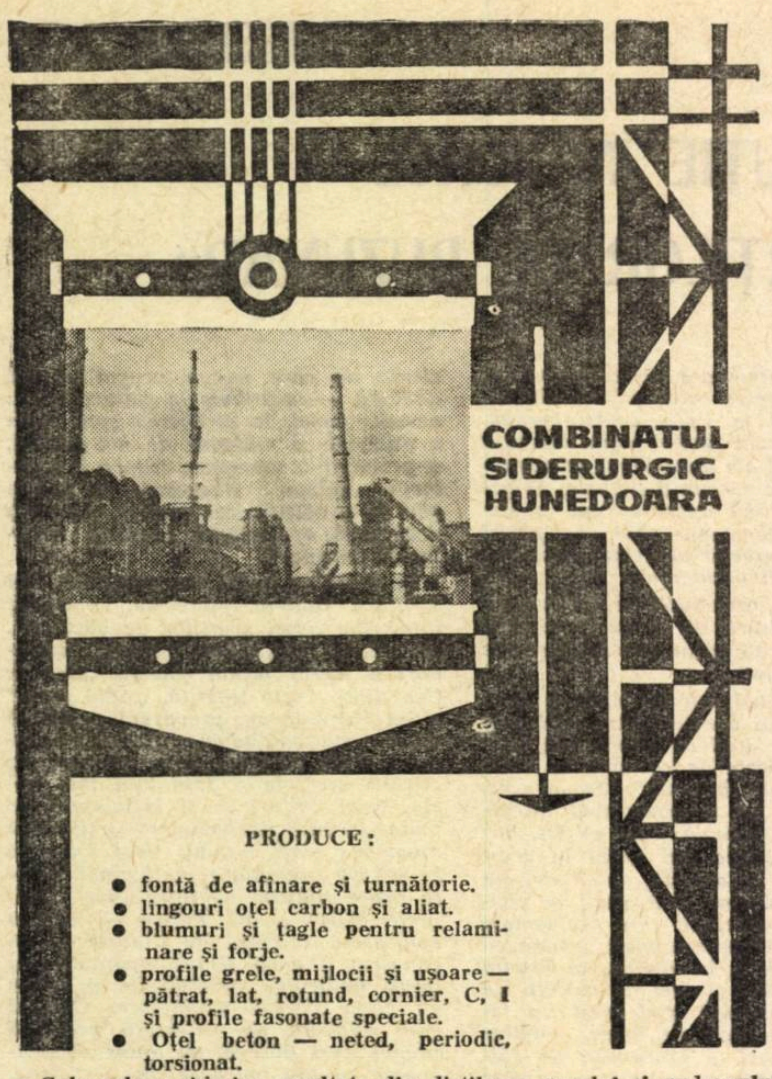

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

PRODUCE:

- fontă de afinare și turnătorie.
- lingouri oțel carbon și aliat.
- blumuri și țagle pentru relaminare și forje.
- profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C, I și profile fasonate speciale.
- Oțel beton — neted, periodic, torsionat.
- Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă, — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

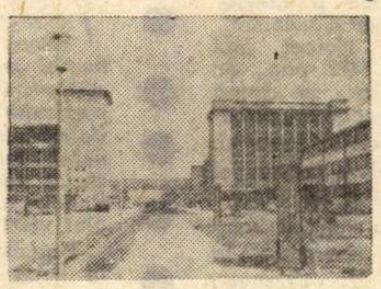

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

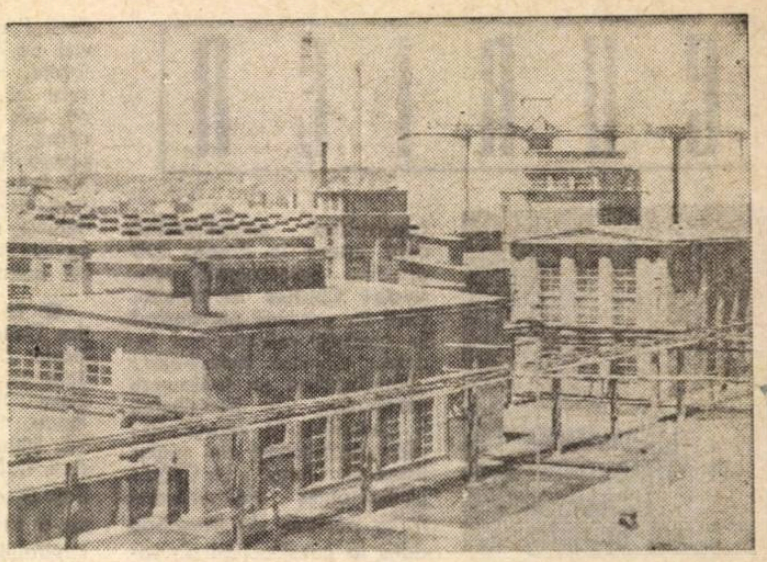

UZINELE CHIMICE — TURDA

PRODUC:

- **PRODUSE CLOROSODICE:**
  - — hidroxid de sodiu leșie.
  - — acid clorhidric soluție 32%.
  - — acid clorhidric pro analisi.
  - — clorură de var.
  - — hipoclorit de sodiu.
  - — sodă caustică tehnică 98—99%.
- **INSECTICIDE CLORURATE:**
  - — detexan.
  - — hexaclorciclohexan.
- **PRODUSE CLORURATE:**
  - — cloroform farmaceutic.
  - — toluen clorurat.
  - — clorură ferică.
- **MASE PLASTICE:**
  - — policlorură de vinil suspensie și emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție:

- — cloroform farmaceutic.
- — toluen clorurat.
- — hidroxid de calciu (șlam).

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE — BRĂILA

PRODUCE:

- Celofibre:
  - — tip bumbac
  - — tip lină
- Rețele cord de mare rezistență.
- Celofan nelăcuit.
- Celofan confecționat în pungi de diferite dimensiuni pentru ambalaj.
- Sulfat de sodiu.
- Sulfură de carbon.

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ

AZOCHIM

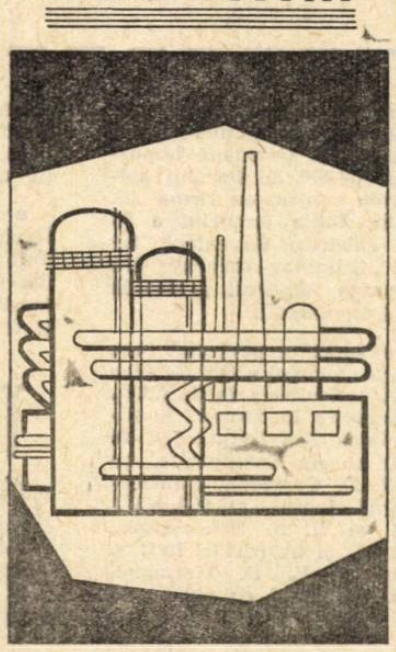

produce:

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99,998%.

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

livrează fără repartiție:

- **GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.**

Caracteristici: lățime 120–140 cm
lungime 160–200 cm

FABRICA DE CIMENT BICAZ

produce și livrează pe bază de repartiție următoarele produse:

- ciment.
- var pentru construcții
- agrocalcare.
- produse din azbociment (plăci, turnuri răcire, tuburi).

În ce privește cimentul, avem mai multe sortimente:

P 400 E
Pz 400
M 400
R I M
B S S
P 500
F 300

CEAHLĂU

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ
str. Aurel Vlaicu, 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

EXECUTĂ CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Bărăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

THE FINANCIAL TIMES

BILANȚUL GREVEI DIN TRANSPORTURILE MARITIME BRITANICE

GREVA marinarilor britanici a intrat în a 5-a săptămînă. Greviștii au respins propunerile de compromis ale Comisiei guvernamentale de anchetă și au hotărît să continue lupta pînă la satisfacerea totală a revendicărilor.

În ciuda atitudinii potrivnice a Congresului General al Sindicatelor care refuză să sprijine pe marinarii în grevă, muncitorii portuari au hotărît să se solidarizeze cu ei.

Agențiile de presă anunță că 3 000 docheri au încetat lucrul și că 42 vase sosite în port rămîn nedescărcate.

În articolul pe care îl publicăm sînt prezentate date cu privire la prima jumătate a lunii mai.

În prezent sînt cunoscute datele pentru cea de-a doua jumătate a lunii. Din acestea rezultă o hemoragie de devize în valoare de 70 milioane lire sterline și că Banca Angliei a fost nevoită să arunce pe piață 50 milioane lire pentru a sprijini cursul acesteia.

„Pînă acum, principala implicație vizibilă a grevei din transporturile maritime britanice este aceea asupra situației lirei sterline. După ce, în prima jumătate a lunii mai, autoritățile au încasat cantități destul de considerabile de valută, s-a produs un brusc reviriment care, nu numai că a anulat cîștigurile precedente, dar a provocat o pierdere de 38 milioane lire sterline pe întreaga lună. De atunci, presiunile asupra lirei sterline au continuat. Trebuie să avem în vedere, de asemenea, că această situație are loc într-o perioadă cînd factorii sezonieri sînt în favoarea lirei sterline și cînd ar fi fost de așteptat ca rezervele monetare să înregistreze cîștiguri substanțiale, nu numai în luna mai, ci și în iunie.

● Încredere zdruncinată

Pierderile de rezerve se datoresc aproape în întregime faptului că încrederea în lira sterlină a fost zdruncinată. Faptul care a determinat vînzările de lire sterline este convingerea că consecințele grevei — indiferent de felul în care ea va fi aplanată pînă la urmă — sînt de natură să influențeze inevitabil în rău balanța de plăți. Pierderea reală, datorată efectelor materiale ale grevei, a fost pînă acum redusă. Cel mai evident lucru este că acțiunea nu a provocat o serioasă dezorganizare. Desigur, situația s-ar putea schimba foarte curînd. Orice împiedicare a aprovizionării cu petrol sau oprirea activității chiar într-unul din porturile importante ar avea implicații majore.

Pentru moment, însă, nu s-a produs o întrerupere a importurilor și cea mai mare parte a exporturilor au putut să fie livrate. Se înregistrează acum o oarecare întîrziere a livrărilor pentru Australia și Noua Zeelandă și pentru una sau două alte piețe îndepărtate, întrucît aceste transporturi se fac în special cu vase britanice. Dar transporturile aeriene și transporturile maritime pe vase străine au făcut ca livrările de mărfuri pentru Europa să se desfășoare în mod lin. Și pînă acum toate exporturile care nu au putut fi executate intră, în general, în categoria tranzacțiilor amînate mai degrabă decît în categoria celor pierdute. Fără îndoială, că stocurile de mărfuri britanice ale unor negustori din străinătate sînt pe cale să se termine dar, cu condiția ca aprovizionările să le parvină înainte ca stocurile să fi fost complet epuizate, nu se va produce o nouă pagubă permanentă.

● Presupuneri

Una din dificultățile aprecierii situației constă desigur în faptul că orice evaluare a pagubelor implicate de grevă ține doar de domeniul presupunerilor. Cifrele privitoare la comerțul exterior pe luna mai nu vor oferi nici un fel de indicație în această privință. Ele vor cuprinde numai vreo 10 zile ale grevei și s-ar putea prea bine să reiasă că exporturile au atins o cifră ridicată în luna mai, datorită faptului că societățile au făcut un efort de a combate greva prin livrări timpurii... Institutul Național a evaluat că după o lună, pagubele provocate balanței de plăți — sub formă de exporturi pierdute, navluri mai mari plătite vaselor străine și neîncasarea de venituri de pe urma transporturilor maritime britanice, se vor ridica la o rată anuală de peste 250 milioane lire sterline. Desigur, însă, în stadiile inițiale, pierderile nu depășesc o asemenea rată anuală...

● Perioadă critică

Pe de altă parte, este clar că dacă greva va continua, economia va suferi o serioasă dezorganizare. În plus, trebuie să ne dăm seama că marinarii pot să prelungească greva o perioadă îndelungată. Fie că greva va fi aplanată în curînd, în condiții apropiate de acelea puse de marinari, fie că ea se va tărăgăna, încrederea în economia britanică va fi și mai mult zdruncinată... Indiferent de ceea ce se va întîmpla, trebuie să admitem faptul că următoarele cîteva săptămîni ar putea fi critice pentru întreaga strategie economică a guvernului".

(7 iunie 1966)

Lira sterlină se află din nou sub presiune. Pentru susținerea ei se fac din nou apeluri la credite bancare.

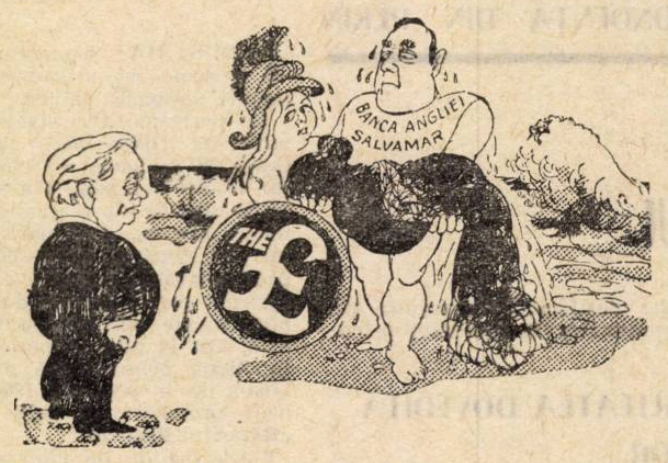

– „Oare nu e timpul să învețe a înota singură?"
(după Times)

Frankfurter Allgemeine

INDUSTRIA AMERICANĂ PESTE HOTARE

ARTICOLUL de mai jos este semnat de Frederick H. Rosenstiel, corespondentul ziarului la New York:

„Expansiunea industriei americane, în special în Europa, dar și în alte părți ale lumii, continuă. Îndemnurile președintelui Johnson spre moderare în investițiile făcute în străinătate au dus pînă acum doar la reduceri neînsemnate. Potrivit unei anchete a Ministerului Economiei, încheiate încă în februarie, întreprinderile-fiice din străinătate ale concernelor americane proiectau să-și ridice investițiile în anul în curs la suma-record de 8,8 miliarde dolari, față de 7,1 miliarde în 1965 și 6,1 miliarde în 1964. Din această sumă, în Europa urmau să fie cheltuite 3,5 miliarde, cu alte cuvinte 40% mai mult decît în anul trecut. O cotă deosebit de mare revine R.F.G. care, cu investiții directe americane de 2,1 miliarde dolari la sfîrșitul anului 1964, este întrecută în Europa numai de Marea Britanie. Chiar dacă planurile nu vor fi întru totul realizate, investițiile americane în Europa vor fi și în anul acesta considerabile.

Cum se împacă aceste intenții, însă, cu directivele pentru restrîngerea exportului de capital, pe care guvernul american le-a introdus în februarie 1965, în colaborare cu industria? În primul rînd, aceste directive sînt prea blînde chiar și în versiunea revizuită din decembrie 1965. Căci ele permiteau industriei să investească în străinătate, atît în 1965, cît și în 1966 cu 35% mai mult decît media anuală din 1962—1964. Calculele preliminare, pe care marile întreprinderi le înaintează trimestrial Ministerului Economiei, prevăd pentru 1966 o sporire a investițiilor în străinătate cu peste 400 milioane dolari, ajungînd astfel la 2 920 milioane dolari. Faptul că din această sumă 600 milioane dolari, adică mult mai mult decît în 1965, urmează să fie finanțate în străinătate, ar putea să aducă o oarecare degrevare a balanței de plăți americane, în comparație cu anul trecut. Raportînd aceste 2,9 miliarde la suma sus-amintită, de 8,8 miliarde pentru totalul investițiilor întreprinderilor-fiice, reiese că acestea vor fi finanțate în măsură covîrșitoare din profiturile nedistribuite și din amortizări.

● Despre tact se vorbește mai puțin

De fapt, ministrul economiei, Connor, se declară întrucîtva satisfăcut de reacțiile industriei față de directive. În calitate de fost conducător al unei mari firme farmaceutice, el subliniază cu orice ocazie cît de importantă este pentru America continuarea expansiunii investițiilor directe în străinătate. Despre tact, care de asemenea, ar trebui să joace un rol în această chestiune, se amintește puțin în America.

Guvernatorul Robertson de la Federal Reserve Board, care urmărește îndeplinirea directivelor pentru limitarea creditelor acordate de bănci pentru străinătate, poate, în schimb, să informeze despre rezultate mult mai bune în domeniul său. La sfîrșitul lunii martie, aceste credite, de 9,4 miliarde dolari, au fost cu peste 500 milioane inferioare celor din anul trecut și chiar cu 700 milioane inferioare sumei prevăzute ca limită maximă în cadrul directivelor. În primul trimestru al anului 1966, creditele acordate de bănci în străinătate au scăzut aproape cu 300 milioane. Firește că pentru Federal Reserve Board este mai ușor să supravegheze 15—20 de bănci, cărora le revine cea mai mare parte a creditelor pentru străinătate, decît îi este ministrului economiei să țină în frîu 1 000 de întreprinderi industriale. Mai importante decît directivele au fost însă modificările în situația creditelor. Băncile sînt astăzi mult mai zgîrcite și dobînzile ce pot fi obținute în țară sînt mult mai ridicate decît în februarie 1965. Prin urmare, părerile care afirmau că o mărire a nivelului dobînzilor va contribui în mod esențial la asanarea balanței de plăți și cărora guvernul nu le acordase mult timp crezare, s-au confirmat. Robertson a arătat, că în ceea ce privește băncile, s-ar putea lua în considerare o reducere a limitei stabilite în directive.

● Balanța de plăți deocamdată fără șanse

În acest caz, însă, guvernul ar trebui să fie împuternicit ca impozitul pentru egalizarea ratei dobînzii, care astăzi se aplică numai la plasarea de acțiuni și împrumuturi ale unor țări dezvoltate, precum și la credite bancare pe termen mai lung, să fie generalizat, lăsîndu-i la discreție reducerea impozitului de 15% sau chiar desființarea lui. Potrivit noii reglementări, impozitul special s-ar aplica și la investițiile directe ale industriei, lucru împotriva căruia s-au opus pînă acum cu toată puterea industria și ministrul economiei. Sporește însă convingerea că contribuția industriei la această politică este dezamăgitoare. O reglementare nouă, în modul sugerat de Robertson, nu este de așteptat în cursul acestui an și ar putea fi împiedicată chiar și după aceea, datorită influenței industriei la Washington. Nu se poate spera ca situația balanței de plăți să se amelioreze de la sine în mod satisfăcător, atîta timp cît continuă războiul în Vietnam și conjunctura ridicată în țară.

În raportul său pe luna mai, First National City Bank se ocupă de efectele neplăcute pe care le-a produs solicitarea în măsură crescîndă a piețelor europene de capital de către societățile americane. În cele nouă luni care s-au încheiat la sfîrșitul lunii martie, ea s-a ridicat la 570 milioane dolari, față de o sumă infimă în cele nouă luni precedente. Ea a echivalat cu peste 40% din totalul împrumuturilor contractate în Europa. Valul de împrumuturi a dus la o înrăutățire rapidă a condițiilor în care sînt acordate. Banca din New York amintește de critica europenilor că această solicitare a fost prea mare și că a contribuit la creșterea nivelului dobînzii în Europa, ei propunînd ca acordarea împrumuturilor să fie efectuată în funcție de aprobarea unor comisii speciale. Banca arată mai departe că asemenea propuneri nu ar trebui să provoace mirare, după ce, prin introducerea impozitului pentru egalizarea ratei dobînzii (care se îndreaptă, în principal, împotriva plasării de împrumuturi și acțiuni europene) și prin directivele din februarie, America a dat un exemplu rău. Avînd în vedere rezultatele dezamăgitoare ale ultimei anchete, ministrul economiei, Connor, a trecut cu vederea critica europeană și a făcut din nou apel la industrie să-și finanțeze investițiile în străinătate, în mare măsură din capitaluri străine. După cum relevă First National City Bank, este însă îndoielnic că în acest fel balanța de plăți americană va fi degrevată realmente în mod considerabil, deoarece o mare parte a fondurilor necesare pentru împrumuturi europene ale societăților americane se va procura prin vînzarea de hîrtii de valoare americane. Poate și aici piața se va dovedi mai puternică decît birocrații. Din cauza înrăutățirii condițiilor, diferite societăți au și renunțat la lansarea împrumuturilor proiectate în Europa, finanțîndu-și activitatea pe altă cale..."

(9—10 iunie 1966)

Aprecierea că S.U.A. își finanțează deficitul balanței de plăți printr-un intenționat buget de caracter inflaționist este răspîndită nu numai în Europa, dar chiar și dincolo de Atlantic.

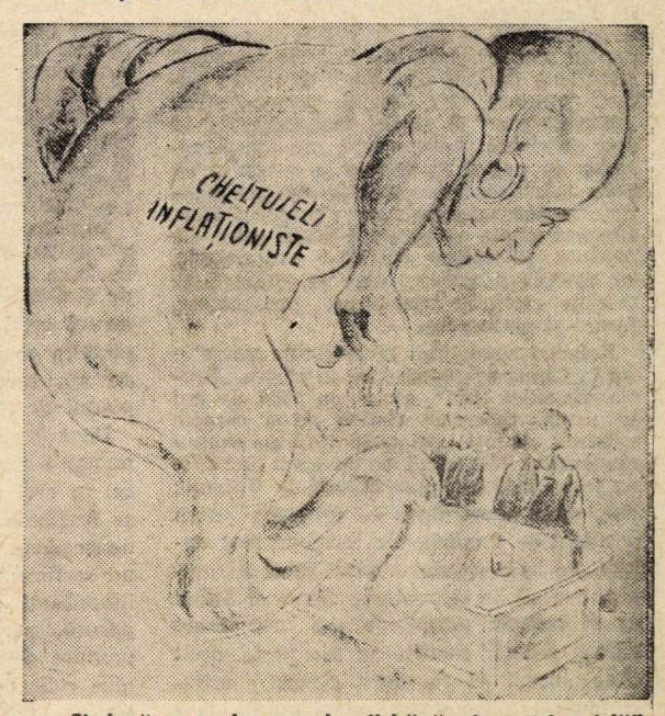

– „Și după ce ne face treaba, îl băgăm înapoi în sticlă".
(după Christian Science Monitor)

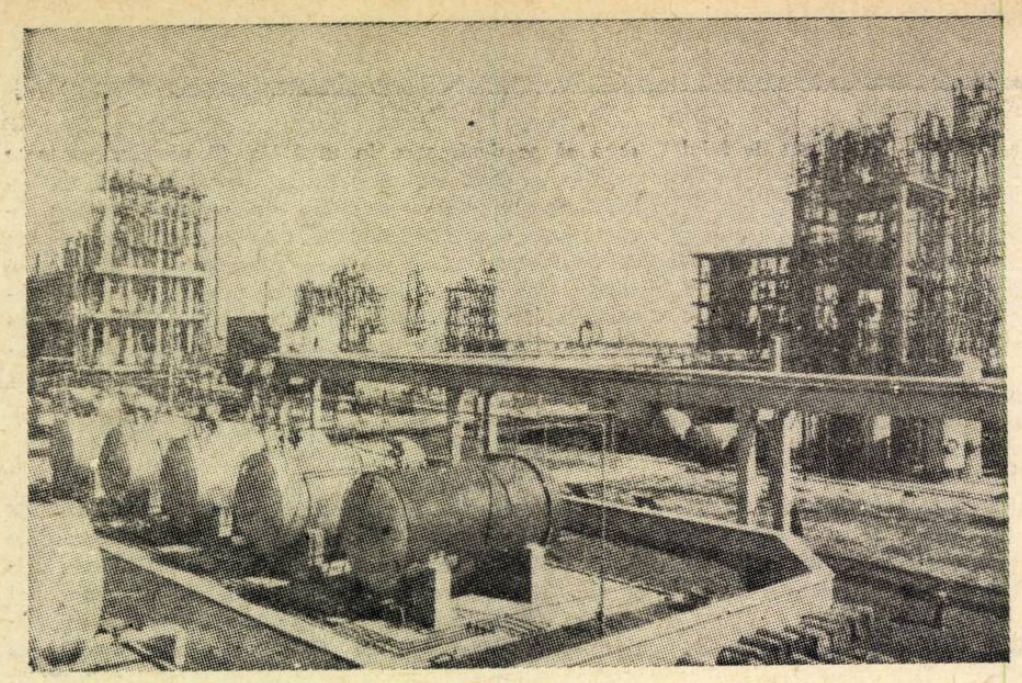

O nouă unitate a industriei petrochimice chineze

CORESPONDENȚĂ DIN PEKIN

O RAMURĂ TÎNĂRĂ: INDUSTRIA PETROLULUI

IN luna februarie a acestui an, în marele Palat al Adunării Populare din Pekin, Van Tsin-chi, directorul adjunct al exploatării petrolifere de la Takin a vorbit în fața a 13 000 de oameni despre istoricul punerii în valoare a zăcămintelor de țiței din acea regiune.

În trecut sondor-șef la Exploatarea petroliferă din Iumen, provincia Kansu, Van Tsin-chi a sosit în 1960, împreună cu echipa sa de 32 de oameni la Takin — pe atunci un loc pustiu. Au lucrat și au dormit la început sub cerul liber, lîngă prima lor sondă forată. Își dădeau seama că vor avea de biruit numeroase greutăți, dar știau tot atît de bine că țara are nevoie de petrol, iar regiunea Takin îl ascundea în adîncuri. În prealabil, pentru studierea minuțioasă a structurii geologice a rocilor și a rezervelor de țiței, s-au forat numeroase puțuri cu titlu experimental, s-au luat multe probe de roci pentru analiză. Treptat, echipa lui Van — supranumit, datorită caracterului său dîrz și „omul de fier" —, a reușit să smulgă pămîntului „aurul negru". După șase ani de muncă eroică, peisajul Takinului a ajuns azi de nerecunoscut: el este dominat de sonde, uriașe rezervoare și vagoane-cisterne, căi ferate și de comunicație. Regiunea petroliferă Takin a fost dată în exploatare.

PĂREREA UNOR „EXPERȚI"

Decenii de-a rîndul „experții" americani și englezi, reprezentanți ai marilor concerne petrolifere „Standard Oil Company", „Texaco Inc.", „Asiatic Petroleum Corporation", care timp de 75 de ani au folosit piața chineză pentru desfacerea produselor lor, înregistrînd profituri fabuloase, au încercat să acrediteze ideea că subsolul Chinei este sărac în resurse de țiței, că nu merită să fie continuate cercetările pentru descoperirea de rezerve. Această situație a dăinuit pînă la instaurarea puterii populare, cînd teoriile, pronosticurile „specialiștilor" în slujba monopolurilor au fost infirmate. Leitmotivul „nu există rezerve de petrol în China", s-a spulberat. Stau mărturie importantele succese obținute în acest domeniu, care arată că R. P. Chineză poate să producă toată gama de produse petroliere de care are nevoie, că petroliștii chinezi sînt în măsură să rezolve sarcinile bazate pe prospectare, forare și prelucrare.

Referiri cu privire la existența petrolului în China se găsesc încă în cartea „Istoria dinastiei Han", scrisă cu 1800 de ani în urmă. Incercări timide de a cerceta subsolul au fost inițiate în 1878, pe timpul guvernului Kin, cînd au început lucrările de foraj în localitatea Miaoli, în Taivan; dar, după scurt timp — în urma unui accident — lucrările de foraj au fost sistate. Pe la începutul acestui secol se presupunea că în provinciile Șensi și Tehol ar fi resurse petroliere. Au fost forate cîteva puțuri, pentru ca nu peste mult timp, lucrul să fie oprit și aici, apreciindu-se că „exploatarea pe scară mare nu este avantajoasă". Monopolurile străine, o dată prezente în China, au reușit s-o împiedice să-și dezvolte propria ei industrie petrolieră. Mitul inexistenței de resurse petroliere în China a fost propovăduit chiar și după proclamarea R. P. Chineze în 1950, o publicație americană de specialitate clasifica China printre țările „fără perspective în domeniul petrolului"

...ȘI REALITATEA DOVEDITĂ DE POPOR

Oamenii progresiști chinezi nu dădeau însă crezare afirmațiilor „experților" străini. Încă înainte de eliberare, în 1937, un grup de geologi a descoperit țiței la Iumen, în provincia Kansu. S-a dovedit astfel, că teoria, potrivit căreia China este săracă în zăcăminte petrolifere, nu are nici o bază științifică: în realitate, aproape jumătate din subsolul Chinei este format din structuri în care se pot găsi resurse petrolifere. Industria petrolului nu a putut să se dezvolte în China în trecut și datorită nivelului slab de dezvoltare a forțelor de producție. O dată cu izgonirea de către poporul chinez a forțelor imperialiste, răsturnarea regimului reacționar al lui Cian-Kai-și și angajarea Chinei pe drumul socialismului, dezvoltarea generală a economiei țării a creat premisele pentru un progres hotărît și în acest domeniu. Dominația monopolurilor străine în China a fost lichidată la sfîrșitul anului 1951, cînd guvernul R. P. Chineze a hotărît ca toate instalațiile companiilor „Standard Oil", „Texaco" și „Asiatic Petroleum Corporation" să fie preluate de stat. În cei 16 ani care au trecut, an de an au fost aplicate noi metode de prospectare și de explorare a subsolului, potrivit condițiilor geologice și posibilităților tehnice ale țării.

Baza petroliferă de la Takin, dată în exploatare în cursul cincinalului 1960—1965, nu este singurul exemplu. În urma amplei campanii de cercetări geologice desfășurate în întreaga țară, au fost descoperite noi zăcăminte petrolifere și de gaze, printre care importantele raioane Iumen și Karamai (în China de nord-vest); ele sînt astăzi de peste 10 ori mai mari în comparație cu cele cunoscute în China înainte de eliberare. Se presupune existența unor bogate zăcăminte în partea centrală a provinciei Seciuan și în depresiunea Tzaidam.

Încă la sfîrșitul primului plan cincinal, producția de țiței brut a atins 1 470 000 de tone, depășind de peste 3 ori producția de vîrf din China înainte de eliberare. În cursul celui de-al doilea plan cincinal și pînă în prezent, producția a crescut an de an, sarcinile de extracție fixate în planul de stat fiind depășite.

Dacă înainte de eliberare s-au produs numai 9 sortimente de produse petrolifere, în anii puterii populare s-a ajuns să se realizeze o gamă largă de cîteva sute de produse. În prezent, rafinăriile produc un sortiment variat de benzine, motorine, lubrefianți pentru automobile și nave, păcură, parafină etc. Au fost realizate produse de înaltă calitate, cu cifre octanice ridicate. În anul 1963, industria petrolului din R. P. Chineză a putut să asigure necesarul țării.

Acest rezultat a devenit posibil datorită faptului că paralel cu creșterea extracției de țiței au intrat în funcțiune noi rafinării. Altele sînt în curs de construcție sau extindere. Astfel, a fost mărită capacitatea Uzinei de cracare termică de la Rafinăria din Șanhai; Uzina petrolieră nr. 1 din Fuciuen a fost modernizată și extinsă, devenind un mare combinat pentru rafinarea petrolului. S-au creat noi centre ale industriei petrolului.

SE FABRICĂ UTILAJ PETROLIER

Dacă înainte de eliberare, cea mai mare parte a utilajului necesar industriei petroliere trebuia importat, în anii construcției socialiste, o dată cu dezvoltarea industriei metalurgice și a construcțiilor de mașini, o serie de întreprinderi au fost profilate pentru producerea de utilaj destinat industriei petrolului. În prezent, China poate să producă utilaj pentru prospectare, foraj, extracție și rafinare.

Progresul industriei petroliere nu se oprește aici. Trecînd la valorificarea mai înaltă a țițeiului, R. P. Chineză pune bazele industriei petrochimice. Astfel, recent a intrat în probă de funcționare una din noile uzine care transformă gazele reziduale ale industriei petrolului în materii prime pentru fabricarea fibrelor sintetice și a maselor plastice. Aici se produc polinitrilacrilat pentru fibre de tipul lînii, polietilenă pentru materiale plastice, polistiren pentru materii izolante ș.a. Instalațiile uzinei au fost realizate prin cooperarea a peste 200 de întreprinderi din R. P. Chineză. Industria chineză produce azi țevi petroliere, vagoane-cisterne, tancuri petroliere.

Noi sarcini sporite stau în fața tinerei industrii petroliere chineze în cel de-al treilea cincinal (1966—1970). Nevoile crescînde ale economiei naționale în dezvoltare au tot mai mult combustibil, îngrășăminte, fibre sintetice ș.a. Nu încape îndoială că Van Tsin-chi și mii de muncitori înaintați ca el, vor face față acestor sarcini.

Ion GĂLĂȚEANU

ÎNZESTRAREA TEHNICĂ A AGRICULTURII CHINEZE

INDUSTRIA constructoare de mașini agricole este o ramură tînără a economiei naționale chineze.

În perioada de refacere a economiei naționale (1950—1952) au fost produse peste 59 milioane de unelte de arat de tip tradițional pentru a satisface necesitățile urgente ale regiunilor în care aceste unelte lipseau. A urmat perioada primului plan cincinal (1953—1957) în care s-au produs încă 10 milioane de diferite unelte agricole ca: brăzdare duble cu antetrupiță, unelte agricole cu tracțiune mecanică. Tot în această perioadă a intrat în funcțiune prima uzină de tractoare din Loian, iar în perioada 1958—1962 s-a realizat producția în serie a tractoarelor „Răsăritul Roșu-28".

Dacă înainte de eliberare, în întreaga Chină nu existau decît 1 000 de tractoare, provenite din import, în 1964 numărul tractoarelor produse în țară a depășit 100 000. În urma studiilor și experiențelor făcute s-a trecut la diversificarea producției tractoarelor, pentru a putea fi adaptate condițiilor variate de climă, sol și culturi agricole.

În cadrul măsurilor de înzestrare tehnică a agriculturii se acordă o mare însemnătate lucrărilor de hidroameliorații, în special din sudul Chinei. Numeroase instalații de irigație și drenaj, utilate cu stații de pompare electrică au fost construite mai ales în delta fluviului Ianțzî și fluviul Perlelor. Așa se face că mari întinderi de pămînt arabil pot asigura o recoltă bună, în pofida secetei și a inundațiilor. Pompele hidraulice folosite de cîțiva ani în sudul țării la irigații, au un randament ridicat.

Cu toate succesele obținute, presa chineză consideră că înzestrarea tehnică a agriculturii trebuie să se dezvolte și mai mult. În această perioadă o mare amploare a luat construcția de unelte destinate diferitelor lucrări semimecanizate. În 1964 s-au produs 30 milioane de astfel de unelte agricole pentru arat, pentru construcția puțurilor de apă, secerat, decorticat, pentru transportul și ridicarea produselor etc.

Industria mașinilor agricole a primit un sprijin material și tehnic important din partea altor ramuri industriale. În timp ce în anul 1958 R. P. Chineză era nevoită să importe 60% din oțelul necesar, în anul 1964, construcția tractoarelor s-a făcut în întregime din oțel de producție chineză. Totodată, combustibilul necesar punerii în funcțiune a mașinilor agricole este asigurat din producție proprie.

Baza tehnico-materială pentru dezvoltarea construcțiilor de mașini agricole a fost creată: s-au lărgit și pus în funcțiune parțial sau în întregime peste 1000 de fabrici și uzine noi, care vor contribui la creșterea capacității de producție a acestei ramuri vitale pentru agricultură.

V. B.

R. F. GERMANĂ

FRÎNAREA CONJUNCTURII ȘI CRITICII EI

DATA de 22 iunie este socotită în momentul de față termenul limită pentru definitivarea de către cabinetul vest-german a proiectului „legii pentru asigurarea stabilității economice", care urmează să fie prezentat parlamentului înainte de intrarea sa în vacanță. Ideea unei astfel de legi este vînturată mai de mult în cercurile guvernamentale și parlamentare, concretizîndu-se însă acum, după cîte se pare, sub influența degradării conjuncturii și a altor evoluții înrudite.

● Prețurile și producția

Creșterea prețurilor se situează în prim plan. La mijlocul lunii aprilie — ultima situație cunoscută — costul vieții crescuse cu 4,5% față de aceeași perioadă din 1965. DIE ZEIT (3 iunie) afirmă că este „cel mai mare spor de la crearea mărcii". Față de 1958=100, costul vieții s-a mărit astfel cu 21,6%, iar față de 1950=100— cu 43,0%.

Față de deprecierea persistentă a mărcii vest-germane în ultimele luni, pe unii observatori îi intrigă faptul că în același timp dă dovadă de slăbiciune și producția. Cum scrie un alt săptămînal din R.F.G., DER SPIEGEL (6 iunie), „e infirmată vechea regulă după care industria face afaceri înfloritoare atunci cînd scade încrederea în stabilitatea prețurilor". Pretinsa regulă nu se află însă, de fapt, la prima infirmare: și în „recesiunile" postbelice din S.U.A., prețurile au continuat să crească în timp ce producția scădea. Experiența R.F.G. arată acum din nou că deprecierea monetară nu poate fi socotită doar ca un „preț necesar" al unei conjuncturi favorabile, cum a fost prezentată de atîtea ori, conexiunile reale fiind mult mai complexe.

Fapt este că conjunctura economică vest-germană este în curs de „răcire". Pe ansamblul industriei, aceasta se exprimă în încetinirea ritmului de creștere a producției și a comenzilor. Toate evaluările scot însă în relief mai ales modificarea structurii factorilor care susțin încă această creștere încetinită; pe primele locuri se situează acum ramurile producătoare de bunuri de consum, în timp ce industria grea are ritmurile cele mai lente și cele mai descompletate carnete de comenzi. În aprilie producția de oțel s-a aflat sub nivelul lunii corespunzătoare din 1965 — reprezentînd 2 892 000 tone față de 2 981 000 anul trecut —, iar producția de automobile era practic la același nivel — 257 000 de bucăți față de 255 000. Pentru structura factorilor conjuncturii este de asemenea apreciată ca semnificativă slăbiciunea deosebită a cererii interne, în timp ce din afară comenzile s-au redus mai puțin. Pentru prima dată comenzile interne au fost în aprilie cu 2% sub nivelul comparabil din anul trecut.

● „Culmea fazei restrictive"

În această situație a intervenit la 26 mai ridicarea ratei scontului de către Banca federală și anume de la 4% la 5%. Proporțiile urcării au frapat — se credea că scontul se va mări numai cu jumătate de procent —, dar măsura ca atare nu a fost neașteptată. De fapt,

ITALIA

RITMURI LENTE SAU OBOSEALĂ?

LA 12 și 13 iunie, s-au desfășurat în Italia alegerile administrative (provinciale, orășenești și comunale) la care au fost chemați să voteze circa 5 milioane de locuitori. Principalele grupări care au participat la alegeri au fost comuniștii și socialiștii unitari, gruparea de centru stînga, cuprinzînd pe socialiști, social-democrați, republicani și democrații creștini, precum și gruparea de dreapta, reprezentată de liberali, monarhiști și neofasciști. Principalul înfrînt al acestor alegeri sînt neofasciștii și monarhiștii. Atît mișcarea socială cît și noul partid denumit „Noua Republică" au suferit o înfrîngere complectă. După cum a scris PAESE SERA „Succesele P.C.I. și P.S.I.U.P. indică faptul că o parte mereu crescîndă a corpului electoral se îndreaptă spre o politică de stînga". Din consultarea electorală, coaliția de centru-stînga care constituie guvernul, după aprecierile de pînă acum ale votului, a ieșit întărită.

În timpul campaniei electorale, au fost puse în discuție poziția guvernului în politica externă și stadiul în care se află la ora actuală programul de dezvoltare economică a țării. În general, ca și în celelalte domenii de activitate, politica economică a guvernului italian n-a suferit modificări ca urmare a constituirii celui de-al 3-lea cabinet Moro. În programul prezentat nu de mult parlamentului pentru a obține învestitura, președintele Consiliului de miniștri a declarat că el se va menține pe linia enunțată încă de la formarea precedentelor coaliții de centru-stînga pe care le-a condus. În ceea ce privește situația economică actuală, Moro a apreciat că perspectivele se conturează mai bune la începutul anului 1966 decît cele care au caracterizat primul trimestru al anului 1965, cu excepția sectorului construcțiilor, unde situația este încă dificilă. Principalele elemente care au permis reluarea, după părerea sa, sînt pe de o parte reîntoarcerea la o mai mare stabilitate monetară și creșterea producției industriale, iar pe de altă parte, o oarecare expansiune a exporturilor. Dar aceasta nu este suficient.

În rapoartele privind evoluția conjuncturală întocmite concomitent de Institutul național pentru studiul conjuncturii (ISCO), Camera de Comerț din Milano și ancheta lunară comună a C.E.E. și ISCO, deși se apreciază ca pozitive cele cîteva succese înregistrate la începutul acestui an, se recomandă mai multă „prudență" în ceea ce privește evoluția de ansamblu a economiei italiene. În general se reține că majoritatea sectoarelor productive se află în fază de „întărire sezonieră", dar că ritmul în care se desfășoară această relansare aduce mai degrabă a „oboseală" sau „lîncezeală", și aceasta nu fără a remarca în același timp dezechilibrele între un sector sau altul, dintre care cel al construcțiilor continuînd să rămînă cel mai prejudiciat. Într-un articol publicat sub titlul: „Lentă redresare economică", MONDO ECONOMICO arăta pe de altă parte că dacă se manifestă o oarecare tendință de normalizare în domeniul orariilor de lucru (reduse în ultima vreme de întreprinzătorii care n-au utilizat întreaga capacitate de producție), problema asigurării locurilor de muncă în ansamblu, rămîne încă deficitară.

Totodată, deși la începutul acestui an a avut loc o oarecare creștere a exporturilor și a cererii interne în sectorul bunurilor de consum, în ceea ce privește investițiile, acestea continuă să rămînă încă slabe. Deficitar este și sectorul lucrărilor publice, iar în ceea ce privește prețurile, se prevăd unele tendințe de urcare în special la produsele alimentare și chirii. În expunerea sa, făcută cu ocazia adunării anuale a Institutului de emisie, Guido Carli, guvernatorul Băncii Italiei adăuga la cele de mai sus și creșterea continuă a cheltuielilor publice. Între 1958 și 1965 cheltuielile statului au crescut în medie cu 13%, procentaj considerabil mai ridicat decît cel al venitului național. Îngrijorător — arăta Carli — este faptul că numai o infimă parte din aceste cheltuieli destinate investițiilor sînt efectiv productive.

Cadrul economic în care s-au desfășurat actualele alegeri administrative poate fi așadar, definit prin aprecierea revistei MONDO ECONOMICO: o reluare care într-o optică mai prudentă nu poate face abstracție de umbrele ce înconjoară cele cîteva simptome pozitive.

Viorica BABA

ARGENTINA

SUB SEMNUL INSTABILITĂȚII POLITICE ȘI ECONOMICE

CEEA CE atrage în mod deosebit atenția observatorilor interni și externi este accentuarea climatului de instabilitate politică, economică și socială în Argentina. Recentele măsuri luate de președintele Arturo Illia pe linia „disciplinării unor cadre militare" fac să se vorbească chiar în imediata apropiere a cercurilor militare și guvernamentale despre „deteriorarea situației". Agenția Associated Press menționa nu de mult că între președintele țării și militari „au apărut disensiuni în legătură cu modul în care guvernul său abordează problemele economice și politice ale țării".

Instabilitatea politică argentiniană are la bază în primul rînd greutățile economice și financiare prin care trece țara.

● Tendințe contradictorii

Prin nivelul atins de economia sa, Argentina depășește majoritatea țărilor latino-americane, ea dispunînd de o agricultură dezvoltată (cu un procent ridicat de producție-marfă) și de o industrie relativ dezvoltată.

După perioada de criză din anii 1961—1963, în 1964 precum și anul trecut economia argentiniană a manifestat o tendință de redresare. Datorită, în special, obținerii unor recolte bogate de grîu și plante industriale și conjuncturii favorabile pe piața mondială pentru principalele mărfuri de export argentiniene, produsul național brut al Argentinei a crescut în 1965 cu 7,8%, (+8,4% în 1964). O evoluție favorabilă s-a înregistrat în industrie (+11%), agricultură (+4,2%), în sectorul construcțiilor (+10,2%) și în comerțul exterior (+7,5%).

Dar, înviorarea activității în unele sectoare a avut loc pe fondul instabilității altor sectoare, al inegalității ritmurilor de dezvoltare și al agravării dificultăților financiare interne și externe ale țării. În ciuda creșterilor obținute într-o serie de ramuri industriale, capacitățile de producție au fost incomplet folosite, iar utilizarea forței de muncă și volumul investițiilor n-au sporit decît cu 2—3%. Dezvoltarea agriculturii este frînată de existența unor rămășițe ale relațiilor de tip feudalo-colonial. Dacă în 1965 producția agricolă, favorizată de condițiile climatice optime, a contribuit cu cantități sporite de materii prime industriale și de cereale la exportul țării, previziunile pentru anul în curs sînt puțin optimiste, ca urmare, atît a pagubelor provocate de inundațiile de la începutul anului, cît și datorită reducerii suprafețelor însămînțate de către fermieri.

● Povara datoriei externe

Una din problemele cele mai grele ale economiei argentiniene o constituie instabilitatea financiară, care se concretizează în special pr. accentuarea procesului inflaționist și creșterea datoriei externe. În 1965 deficitul bugetar s-a urcat la 126 miliarde pesos, ceea ce reprezintă 39% din totalul cheltuielilor bugetare. Efectuarea a patru emisiuni succesive a sporit cu 27,5% volumul circulației fiduciare, care s-a cifrat la 31 decembrie 1965 la 347,4 miliarde pesos. În ultimele 17 luni moneda națională a fost devalorizată de patru ori, cursul oficial al peso-ului fiind actualmente stabilit la 202 pesos per dolar, față de 150,9 pesos per dolar la 1 ianuarie 1965.

Presiunile monopolurilor străine asupra economiei argentiniene sporesc pe măsura creșterii datoriei externe a țării, care se ridică la 3,6 miliarde dolari (din această sumă, 15% reprezintă dobînzi și diferite speze). Problema creditelor externe constituie punctul nevralgic al economiei Argentinei, întrucît țara nu dispune de capacitatea de plată necesară pentru a face față obligațiilor financiare externe; rezervele sale de aur — folosite îndeosebi pentru rambursarea creditelor respective — au scăzut de la 190 milioane dolari în 1961 la 66 milioane dolari în prezent.

● Reacții sociale

Toate aceste dificultăți s-au repercutat pe plan social prin creșterea costului vieții cu 40,3% față de anul precedent, ceea ce a anulat practic majorările de salarii obținute de unele categorii de salariați la mijlocul anului 1965. Ca urmare a acestei situații — arată ziarul italian IL MESSAGGERO — „nemulțumirea pe tărîm social s-a manifestat tot mai mult". Astfel, în ultima vreme, în Argentina s-au produs un val de greve: greva celor 240 000 de salariați din sectorul transporturilor și telecomunicațiilor, greva muncitorilor din industria zahărului în regiunea Tucuman; greva întregului efectiv de funcționari din administrația publică, cea a studenților, a cadrelor didactice și personalului medical, greva din 7 iunie a muncitorilor din industrie și transpoturi etc.

Organizațiile democratice, masele largi ale populației se pronunță în favoarea unor măsuri concrete și eficiente ale guvernului pentru redresarea situației țării, pentru eliminarea instabilității economice și politice.

Victor DOBRAN

---

eforturile restrictive ale băncii începuseră încă în urmă cu doi ani. În primele luni ale anului 1964 a fost îngreunat întrucîtva accesul capitalului de împrumut străin pe piața vest-germană. Apoi, în august 1964, s-a recurs la ridicarea rezervelor minime obligatorii ale băncilor din R.F.G., cu scopul de a restrînge posibilitățile lor de expansiune a creditului. În sfîrșit, a fost atacată direct rata scontului, printr-o primă ridicare a ei de la 3% la 3,5%, în ianuarie 1965, urmată de urcarea la 4% în august 1965 și acum la 5%. „Punctul culminant al fazei restrictive", numește HANDELSBLATT (31 mai) această ultimă măsură.

Rezultatele eforturilor depuse astfel timp de doi ani și mai bine sînt însă sărace, privite în lumina evoluției amintite a prețurilor. Criticilor în acest sens, Banca federală le răspunde că politica de frînare poate da roade în sfera prețurilor abia după „răcirea" conjuncturii în ansamblul ei, după „domolirea" investițiilor. Numai prin continuarea aceleiași politici vor putea fi strunite „într-un viitor nu prea îndepărtat" și prețurile, a declarat Karl Blessing, președintele băncii.

● Pericolele frînării

În viziunea oponenților săi, însă, lucrurile amenință să ia cu totul altă întorsătură. Nivelul exorbitant al ratei dobînzii și o anumită derută pe piața capitalurilor sînt, după ei, singurele rezultate obținute pînă acum prin frînare. DER VOLKSWIRT (3 iunie), care face această constatare, își exprimă părerea că prețurile ar putea fi stabilizate numai printr-o asemenea reducere a investițiilor încît de fapt economia va ajunge în stare de criză.

Ideea se regăsește în toate criticile la adresa frînării conjuncturii. Ultima ridicare a ratei scontului, se arată în asemenea luări de poziție, a survenit într-un moment cînd starea economiei nu mai cerea „domolirea" investițiilor, ci, dimpotrivă, o nouă încurajare a lor, pentru a se putea spori din nou ritmul de creștere. „Drepresiunea prevestită de atîtea ori, dar care din fericire nu s-a produs pînă acum, scrie DIE ZEIT, o depresiune cu concedieri în masă, falimente și prăbușiri de firme, se apropie acum serios de zona posibilului". Mai puțin dramatic, HANDELSBLATT se întreabă: „Oare politica ei (a Băncii federale — n.n.) nu este cumva de asemenea natură, încît încetinirea conjuncturii se va transforma într-o recesiune în toată regula?"

● Salt peste propria umbră

Un concept cuprinzător de politică conjuncturală este de aceea, în mod firesc, un deziderat des întîlnit acum în viața publică din R.F.G. Banca federală are, prin însuși statutul ei, sarcina să vegheze asupra stabilității monedei. I se contestă însă de către numeroși critici capacitatea de a vedea dincolo de orizontul măsurilor de ordin monetar. În felul acesta a reapărut pe primul plan al discuțiilor proiectul mai vechi, bazat pe o idee lansată cu vreo doi ani în urmă, al unei legi pentru asigurarea stabilității economice.

Legea ar fi menită să instituie un control mai riguros asupra finanțării cheltuielilor publice, să permită elaborarea de previziuni bugetare pe termen lung (cinci ani) și să creeze pîrghii financiare și de credit suplimentare pentru influențarea conjuncturii. Între altele urmează să se introducă variabilitatea amortizărilor în industrie, în funcție de situația economică, să se plafoneze creditele acordate de instituțiile bancare și să se mărească rezervele lor minime obligatorii. În cadrul bugetului statului se propune să ia ființă o rezervă pentru egalizarea conjuncturii, creată din prelevări fiscale efectuate în faza avîntului conjunctural.

Va mulțumi oare proiectul de lege pe criticii actualei politici de frînare? Purtători de cuvînt ai cercurilor industriale au și făcut cunoscut că nu consideră acceptabilă variabilitatea cotelor de amortizare și nici sporirea impozitelor pe care o lasă să se întrevadă celelalte măsuri propuse. Sînt voci care cer măsuri „mai radicale", înțelegînd prin aceasta sprijin sporit din partea statului împotriva revendicărilor păturilor salariate, reducerea unor capitole „sociale" din bugetul de stat etc.

Pe de altă parte, cum se știe, cancelarul Erhard este un adept al liberalismului un adversar declarat al dirijismului. Or, măsurile preconizate în proiect antrenează guvernul federal, după părerea unor observatori, tocmai pe calea amplificării intervenției statului în economie. Ceea ce încearcă să facă șeful guvernului, dînd girul său proiectului de lege, consideră HANDELSBLATT, echivalează cu un salt peste propria umbră.

În sfîrșit, nemaivorbind de îndoielile pe care le provoacă consistența unor încercări de a legifera pur și simplu stabilitatea economică, se pune evident și problema factorului timp. Cum am arătat, proiectul de lege urmează a fi definitivat de cabinet pînă la 22 iunie și apoi prezentat parlamentului, care îl va discuta însă în fond abia după vacanța de vară. Or, este puțin probabil că și conjunctura va intra în vacanță. Poate chiar dimpotrivă.

I. PĂDUREANU

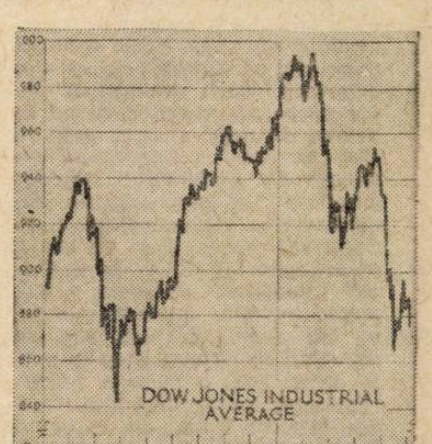

Departamentul Muncii a anunțat că șomajul în S.U.A. a crescut în luna mai de la 3,7% la 4% (cu 140 000, atingînd cifra de 2 900 000), cea mai mare creștere lunară în timp de un an. Arthur Ross, reprezentantul guvernului pentru statistica muncii, a atribuit sporul de șomaj încetinirii ritmului de creștere în lunile aprilie și mai. Este concludent și graficul de mai sus, reprodus din „Financial Times", care arată o nouă coborîre a indicelui industrial Dow Jones. După ce la 6 iunie căzuse cu 6,1 puncte, nivelul său se afla iar aproape de 864,14 la care coborîse în 17 mai. Se arată că cercurile industriale sînt îngrijorate de măsurile pe care guvernul le-ar putea lua pentru a evita noi amenințări inflaționiste, între care o substanțială sporire a impozitului pe venit.

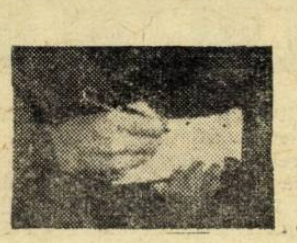

din bloc-notesul cronicarului

Producția mondială de combustibili

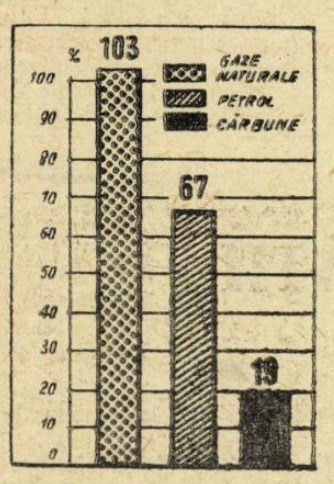

Creșterea producției mondiale (1956–1964)

Conform Anuarului statistic al O.N.U. pe 1965, producția mondială de combustibil s-a ridicat în 1964, la 5 093 milioane de tone (echivalent cărbune), ceea ce reprezintă o creștere cu 46% față de anul 1956. Cărbunele intră cu 44% în acest total și petrolul brut cu 37%, restul provine din alte surse.

Între 1956 și 1964, producția mondială de energie obținută din petrol și gaze naturale s-a mărit cu 67% și, respectiv, 103%, în timp ce energia obținută din cărbune nu a crescut decît cu 19%.

Mafia cafelei

Contrabanda cu cafeaua columbiană a adus acestei țări în cursul unui singur an o pierdere de 30 milioane dolari, respectiv o zecime din valoarea întregului export de cafea ; o sumă importantă, ținînd seama că 80% din devizele obținute de Columbia provin din exportul său de cafea.

Revista EL ESPECTADOS, care apare la Bogota, arată că mii de saci de cafea se îndreaptă clandestin spre trei orașe de pe litoralul atlantic al S.U.A. : New York, New Orleans și Houston. În ciuda măsurilor extreme luate de autoritățile columbiene — ca, de pildă, aceea de a acorda celor care ar contribui la capturarea contrabandiștilor o recompensă egală cu 85% din valoarea mărfii confiscate — aceștia continuă să opereze nestingheriți. Acțiunile lor — scrie revista — sînt dirijate de o „mafie a cafelei", avînd strînse legături de afaceri cu case de comerț din S.U.A. Această organizație este dotată cu elicoptere, avioane și aerodromuri particulare, camuflate în junglă.

Sentimente canadiene

Printre oratorii care s-au succedat la tribuna Congresului Asociației directorilor de ziare din Statele Unite, ținut recent la Montréal, s-a numărat însuși primul ministru al Canadei, Lester Pearson. Din punct de vedere tematic, discursul său a depășit limitele tradiționalului cuvînt de salut.

Cu privire la mult discutata problemă a perspectivei relațiilor canadiano-americane, L. Pearson a subliniat — referindu-se la interesele naționale — că acestea „determină marea majoritate a canadienilor să respingă noțiunea uniunii economice cu Statele Unite". Vorbind de rolul pe care capitalul american l-a jucat și-l joacă în dezvoltarea țării, primul ministru n-a putut trece sub tăcere neliniștea resimțită de canadieni în fața faptului că industria prelucrătoare a Canadei este controlată în proporție de 60% de capitalul străin, în esență american, precum și a faptului că, în ultimul deceniu, balanța schimbului de mărfuri și servicii între S.U.A. și Canada a fost defavorabilă acesteia din urmă cu peste un miliard de dolari anual.

De aceea, a precizat L. Pearson, Canada va căuta să se protejeze pe cît îi va fi posibil „împotriva măsurilor economice care pot să-i dăuneze, încurajînd accentuarea controlului și lărgirea proprietății asupra producției și resurselor țării".

O construcție originală

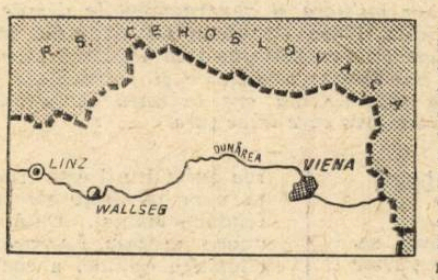

La Wallsee, în Austria, se află în plină desfășurare construcția unei mari hidrocentrale pe Dunăre. Particularitatea ei constă în faptul că ea se construiește pe uscat și nu în albia fluviului. La nord de Wallsee, un cot al Dunării va fi străpuns pe o distanță de 3 km. În sectorul canalului de scurgere, care rămîne deocamdată fără legătură cu cursul superior și inferior al Dunării, a fost săpată o groapă de fundație cu o suprafață de 43 de hectare. Pînă în prezent, s-au excavat mai mult de 10 milioane metri cubi de pămînt. Aici se ridică centrala electrică, stăvilarul și o ecluză dublă. După terminarea construcțiilor, canalul de scurgere va fi racordat la Dunăre, iar vechea albie va fi zăgăzuită, formîndu-se un braț mort.

Construcția hidrocentralei, proiectată să furnizeze 1,29 miliarde kWh pe an, a fost începută în august 1965, ea urmînd să producă curent din primăvara anului 1968.

Studiul pieței

I.B.M., cea mai importantă întreprindere constructoare de mașini de calcul din lume, a încheiat recent un acord cu firma Dun and Bradstreet, specialistul nr. 1 american în domeniul informațiilor comerciale. I.B.M. va clasa, programa și exploata cu mașinile sale informațiile culese de Dun and Bradstreet cu privire la 390 000 întreprinderi americane. Aceasta în scopul efectuării unor studii ale pieței care să fie mai ieftine, automate și care să fie ținute permanent la zi. În funcție de principalele lor date comerciale (produse, rețele, repartizare regională etc.), întreprinderile vor putea cunoaște situația piețelor lor, numărul și importanța întreprinderilor concurente, prevederile cu privire la cumpărările clientelei, repartizarea geografică a acesteia etc.

Acordul încheiat este urmarea faptului că șefii de întreprinderi americani se află în prezent copleșiți de multitudinea informațiilor ce le primesc. S-a calculat că i-ar trebui unui om 5 secole, fără a dormi, pentru a citi toate articolele economice și tehnice apărute anul trecut în S.U.A.

Bilanțul cooperării internaționale

Cooperarea internațională a cunoscut, în ultimul deceniu, o puternică activizare și extensiune geografică. Iată două dintre cele mai concludente cifre : în 1954 UNESCO număra 52 de țări membre — astăzi are 120 ; numărul congreselor și simpozioanelor internaționale, care în 1954 era de 1 094, a ajuns în anul 1964 la 2 114. Analizînd această evoluție, revista ASSOCIATIONS INTERNATIONALES (aprilie 1966) publică o serie de date referitoare la organizarea reuniunilor internaționale ale anului 1964.

Repartiția lor pe continente a fost următoarea : 1 439 în Europa (68% din total), 229 în America de Nord, 183 în Asia, 170 în America de Sud, 74 în Africa, 19 în Australia și Oceania. Pe țări, Franța deține locul întîi, cu 269 de congrese și simpozioane (14% din total).

Primele cinci orașe gazdă ale acestor manifestări sînt : Paris — 147 ; Londra — 97 ; Bruxelles — 67 ; Viena 66 și New York — 47.

Fără aripi...

Avioanele cu reacție au scos din circulație quadrimotoarele cu elice. Pentru „motive de prestigiu" nici măcar țările în curs de dezvoltare nu le mai cumpără. Drept care, societatea Lufthansa s-a hotărît să vîndă cu aproximativ numai 120 000 de mărci vest-germane un **Super G**, *care, nou fiind, valora aproximativ 800 000. Clientul pe care l-a găsit este un... barman. Acesta tăindu-i aripile, a prefăcut avionul într-un debit de băuturi.*

Încă o dovadă, la propriu, că uzura morală taie aripile.

C. GRIGORE

Corespondență din Poznan

A 35-A EDIȚIE

EDIȚIA din acest an a Tîrgului internațional de la Poznan, deschis la 12 iunie a.c. în prezența delegației guvernamentale poloneze condusă de Josef Cyrankiewicz, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Polone și a numeroase delegații oficiale străine, printre care și delegația română condusă de Mihai Levente, ministrul comerțului interior, — are un caracter jubiliar, fiind a 35-a manifestare de la înființarea tîrgului, în 1921. În ultimii ani Tîrgul de la Poznan a cunoscut o dezvoltare continuă, în care se remarcă caracterul tehnic din ce în ce mai predominant. Astăzi, peste 60% din exponatele prezentate sînt produse industriale, de nivel tehnic ridicat, din diferite sectoare, ca cel al construcțiilor de mașini energetice, utilaj petrolier, industria lemnului, transporturi ; industria bunurilor de consum se remarcă în special prin obiecte de folosință îndelungată.

Organizat pe o suprafață de aproape 120 000 mp, tîrgul întrunește în acest an 2 600 expozanți din 49 de țări. În afară de țara gazdă, care expune pe mai mult de 40% din suprafață, sînt prezente pe lîngă țările socialiste, și numeroase țări capitaliste și țări în curs de dezvoltare. Se așteaptă ca numărul vizitatorilor să depășească 400 000.

La ediția actuală a Tîrgului, țara noastră participă cu un birou comercial, care încă din prima zi a fost vizitat de reprezentanți ai diferitelor întreprinderi de comerț exterior din țările socialiste și de numeroși oameni de afaceri din alte țări.

Radu TĂNASE

GAUDEAMUS

DOCTOR Max Milikin de la Massachusetts Institute of Technology a anunțat că începînd cu luna curentă, Centrul de studii internaționale pe care-l conduce va pune capăt contractelor sale cu serviciul de spionaj american, C.I.A. Anunțul ar putea părea surprinzător, avînd în vedere că, acest centru, creat în 1950 pe lîngă o importantă instituție de învățămînt superior americană, se specializase în studii asupra... comunismului. Conducătorul său a fost de altfel, vicedirector al C.I.A. În schimbul „studiilor" elaborate, C.I.A. plătea anumite fonduri. Situația nu era singulară. După cum s-a dezvăluit în ultimul timp în presa americană, o parte a fondurilor unor universități proveneau din bugetul C.I.A., în schimbul unei activități de „cuvertură". Revista RAMPARTS a indicat de pildă că universitatea statului Michigan a contribuit la propulsarea în viața politică sud-vietnameză a fostului dictator Diem și a participat la un program de antrenar a poliției saigoneze pe baza unor contracte finanțate de C.I.A. Astfel de revelații au mărit efervescența în universitățile americane. La universitatea Standford a început o mișcare de „eliberare de contractele cu C.I.A.".

Mișcarea s-a răspîndit și în alte universități, exercitînd presiuni în direcția renunțării la acele fonduri care implică antrenarea vieții academice în activitățile de spionaj. Este o continuare firească a participării la manifestările pentru drepturile civile și împotriva agresiunii în Vietnam.

Gaudeamus... Să ne bucurăm. Primăvara aceasta studenții din multe țări capitaliste s-au bucurat mai puțin de cireșii în floare, de apropierea încheierii unui nou an universitar...

În Statele Unite au avut loc manifestații importante împotriva examenului de selectare în rîndurile studenților a recruților pentru armată, metodă care după aprecierea cunoscutului ziarist James Reston urmărește să-i trimită pe săraci la război împotriva Vietnamului, iar pe bogați să-i mențină în universități. Testele folosite de Pentagon, chipurile pentru stabilirea gradului aptitudinilor intelectuale, începea cu luarea amprentelor digitale.

Efervescența din universități se încadrează în acele curente din adîncul societății americane, care acum răzbat la suprafață și agită valurile vieții politice. Sînt curente care se propagă împotriva agresiunii în Vietnam, pentru o politică de respectare a demnității umane. O înaltă personalitate oficială din Statele Unite a pus această situație pe seama faptului că „americanii au tendința de a se lăsa surprinși de neliniște atunci cînd nu văd lumina care anunță sfîrșitul tunelului"

Dacă rămînem strict pe planul manifestărilor studențești „tunelele" din diferite țări capitaliste nu sînt desigur aceleași. În cazul Statelor Unite, fermentul principal îl constituie acum agresiunea în Vietnam. În Argentina, ciocnirile dintre studenți și poliție au avut la rădăcină cererile de fonduri pentru universități. În Italia, asasinarea unui student democrat a provocat demisia rectorului universității din Roma, care după cum afirmă presa italiană, favorizase pe neofasciști. În capitala Mexicului, rectorul universității a trebuit să-și dea demisia după o grevă de solidaritate a studenților cu colegii lor exmatriculați pentru activități democratice. Este de relevat faptul că în Spania manifestările studenților înscriu un cerc mult mai larg de revendicări, decît anterior, printre care abrogarea „listelor negre" din întreprinderi și punerea în libertate a muncitorilor arestați.

Suita exemplelor ar putea continua incluzînd și alte țări capitaliste unde în această primăvară, studenții s-au înrolat mai activ decît în ultimii ani, pentru ca „Gaudeamus", să răsune împletind aspirația de recunoștință pentru cetățile științei cu răspunderea civică. Înaintea examenelor de sfîrșit de an, studenți din multe țări au trecut în această primăvară proba maturității în viață.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 25 (149)
VINERI
24 iunie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 8-9

START LA SECERIȘ!

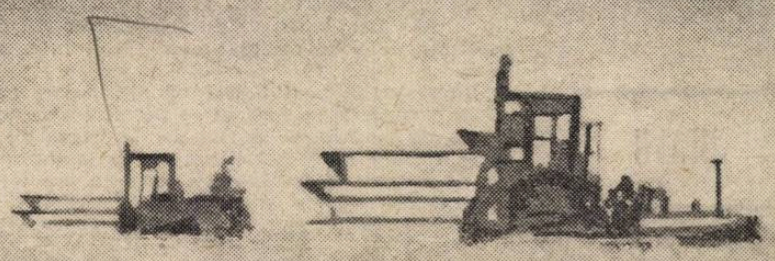

37000

1738

1956

1966

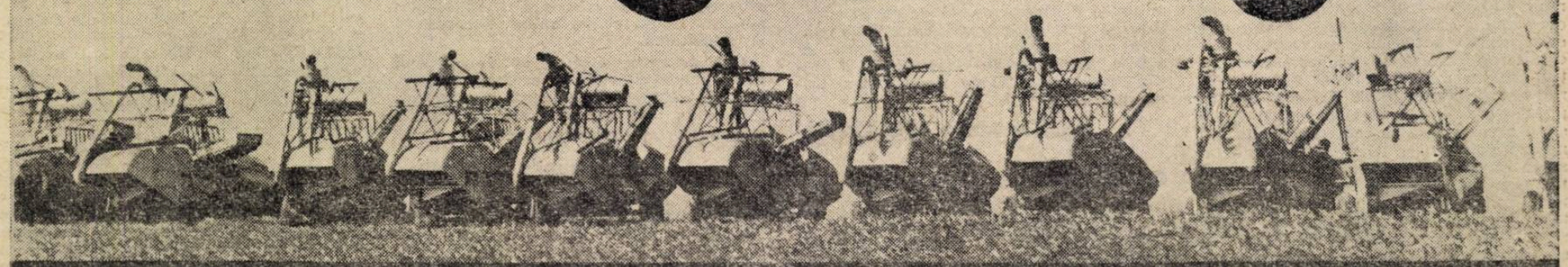

CREȘTEREA NUMĂRULUI DE COMBINE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

FONDUL DE SIGURANȚĂ

CALCULUL fondului de constituire a stocurilor de siguranță la piese de schimb și materiale, în funcție de numărul de tractoare și categoria de sol — metodă care se practică în prezent în stațiunile de mașini și tractoare — nu satisface în mod egal nevoile fiecărei unități.

Limitarea fondului pentru o grupă de utilaj după categoria de sol nu rezolvă în întregime nevoile stațiunilor în ce privește consumul de piese și materiale. Același lucru se poate spune și despre stațiunile care, deși au același număr de tractoare, au o diversitate mai mare a tipurilor. Cu cît crește diversitatea cu atît scade eficiența stocurilor de siguranță. De asemenea, sînt stațiuni (în cadrul aceleași categorii de sol) la care sarcina de producție pe un tractor este diferită. În aceste condiții este posibil ca stațiunile cu un număr mic de tractoare să aibă un volum de reparații egal sau aproape egal cu cele care au un număr mai mare de tractoare.

Cum numărul reparațiilor este cel care influențează direct consumul de piese de schimb și materiale, nu este necesar ca la stabilirea stocurilor de siguranță să se aibă în vedere și volumul de reparații ? Aprovizionarea S.M.T.-urilor este mult influențată și de distanța de baza de aprovizionare. De ce nu se ia în considerație și acest lucru ?

Sînt de părere că la calcularea acestui fond de siguranță să se aibă în vedere un fond fix care apoi să fie multiplicat cu coeficienți care să țină seama de condițiile sus-amintite.

ing.. M. VOLVOREANU
șeful serviciului reparații
S.M.T. Deta

ÎN DEZACORD CU TOV. ING. JILAVU

În numărul 10 al revistei „Viața economică", a fost publicată scrisoarea tov. ing. Dan Jilavu de la Uzina mecanică din Galați care arăta că la această unitate s-a considerat mai utilă descentralizarea lansării producției pe secții.

Doresc să arăt de la început că sînt în dezacord cu punctul de vedere exprimat. Uzina mecanică din Galați n-a studiat și n-a experimentat niciodată organizarea lansării centralizate a producției, cu toate că i s-a recomandat acest lucru și deci nu are o bază de comparație pentru a considera mai eficientă descentralizarea. Dintre principalele avantaje ale metodei lansării centralizate, utilizate cu mult succes de șantierul naval din același oraș, notăm : unitatea de concepție a lucrărilor de lansare corelată cu documentația tehnică de execuție, economie considerabilă de muncă, operativitatea lucrărilor în cadrul compartimentului de resort și în legăturile cu lucrările celorlalte compartimente din ansamblul sistemului de evidență și informare etc. Aceste considerente au determinat organele competente să reglementeze — prin nomenclatoare de funcțiune — organizarea centralizată a lansării producției, prevăzînd funcțiunile corespunzătoare în structura serviciului „dispecer șef".

Considerăm că și la Uzina mecanică din Galați, o întreprindere cu secții mici, se impune organizarea centralizată a lansării producției.

Gr. DUNCA
din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

„UZURA MORALĂ" A CUNOȘTINȚELOR

Din literatură am dedus că „uzura morală" a cunoștințelor inginerești este discutată cu interes în multe țări.

După unii autori — ca, de pildă, Charles H. Vervalin în **Ce reprezintă cu adevărat problema „îmbătrînirii" inginerilor ?** „Petroleum Reifner", vol. 44, nr. 8, august 1965 —, profesia de inginer progresează atît de repede încît ritmul de învechire a cunoștințelor tehnice este apreciat la aproximativ 5% pe an. Acest lucru se mai poate exprima și altfel : un inginer care nu continuă să-și modernizeze cunoștințele tehnice, va îmbătrîni din punct de vedere profesional în 12—15 ani. Astăzi se dispune de un volum de cunoștințe de două ori mai mare decît în urmă cu 15 ani.

Interesant este și faptul că alți autori au propus chiar ecuații, prin care să se permită aprecierea timpului de învățătură în funcție de viteza cu care învață fiecare individ, de timpul consacrat învățăturii și de ritmul de îmbătrînire. Ecuația are forma unei ecuații diferențiale și se prezintă astfel :

$$\frac{dN}{dt} = -RN + KF$$

în care :

N = cunoștințele utile și competența tehnică a inginerului la timpul ± ;
t = timpul ;
R = ritmul de învechire a cunoștințelor în unități din fracțiunea cunoștințelor totale în orice moment, ce se învechesc într-un an ;
K = ritmul de învățătură, unități pe an ;
F = fracțiunea timpului total util consumat în învățătură.

Alți autori afirmă că este foarte greu „a se menține la zi", deoarece totalul cunoștințelor în lume pare să crească exponențial, și anume proporțional cu e^{kt}, în care t reprezintă timpul, iar K o constantă. În același timp, trebuie să se admită că omul uită conform unei funcții e^{ct}, în care t reprezintă timpul, iar c un coeficient care depinde de dificultate, interes și folosirea materialului.

În unele țări s-au întreprins studii asupra inginerilor din mai multe domenii de activitate. Rezultatele au indicat că 5% din categoria inginerilor fără muncă de organizare și 14% din categoria inginerilor cu muncă de supraveghere-conducere, consideră că îmbătrînirea tehnică constituie o problemă, iar 24% din fiecare grup a precizat că este o problemă serioasă.

Uzura morală a cunoștințelor este deci o realitate. Pentru a evita aceasta, este necesar studiul permanent, pentru a fi la curent cu noutățile din diferitele domenii de activitate.

ing. Ioan F. POPA
șef serviciu plan și organizarea muncii — Rafinăria Ploiești

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

I. MARINESCU. București. — Absolvenții unui institut de învățămînt superior — fără frecvență — au dreptul la un singur concediu de studii plătit de 30 de zile calendaristice în vederea prezentării la examenul de stat. Indemnizația de concediu este egală cu salariul mediu pe ultimele trei luni fără să depășească 1 000 lei lunar.

IOAN ZAHARIA, fochist, Atelierele centrale de reparații, Alba Iulia — În conformitate cu art. 133¹ din Codul Muncii, angajatul care se reîncadrează în muncă în termen de 90 de zile de la desfacerea contractului de muncă în baza art. 19, se consideră că are vechime neîntreruptă dacă această situație se datorește faptului că angajatul dorește să-și urmeze soția care are locul de muncă în altă localitate. Cooperativa de producție agricolă unde lucrează soția dv. se află în altă localitate decît aceea unde sînteți reîncadrat, astfel că dispoziția legală menționată mai sus n-are aplicabilitate. În aceste condiții vechimea dv. în muncă se consideră întreruptă.

UN GRUP DE INGINERI CONSTRUCTORI, Bacău. — Angajații organizațiilor de construcții-montaj care au domiciliul permanent în altă localitate decît aceea a șantierelor unde lucrează, au dreptul la cazare gratuită, în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 1053/1959, care se asigură prin grija întreprinderii respective. Întreprinderile n-au obligația să asigure locuință absolvenților ce le sînt repartizați nici în orașul București și nici în altă parte.

COSTICĂ IONIȚĂ, Grupul 103 șantiere Ploiești — Pensionarii — cadre militare — beneficiază în timpul incapacității temporare de muncă de pensia care li s-a stabilit. Acești pensionari — neprestînd muncă în perioada concediului medical — n-au dreptul la salariu aferent. În conformitate cu art. 4 din HCM nr. 880/1965 ei nu beneficiază de ajutoare materiale pe linia asigurărilor sociale de stat.

NICOLAE MANDIN, Balș — În cadrul studiilor care se elaborează se va examina și problema expusă de dv. în scrisoarea trimisă redacției.

N. IONESCU, Ploiești. — Ne întrebați care este sculptura lui C. Brîncuși, la care s-a făcut aluzie în articolul **O ședință și un „autocontrol"** apărut la rubrica **Mercur printre muze** din nr. 21 al revistei noastre. Este vorba de una din variantele operei „Prințesa X", lucrată în anul 1916, din bronz lustruit și care se găsește, în prezent, în colecția Louise și Walter Arensberg din Muzeul de artă din Philadelphia (S.U.A.). Sculptura a fost expusă întîia oară la Salonul Independenților din Paris (Grand Palais, între 28 ianuarie și 29 februarie 1920). Considerată de către unii funcționari zeloși și nepricepuți drept „obscenă", a fost îndepărtată pentru cîteva zile din expoziție, înainte de vizita oficială a Președintelui Republicii Franceze. Această măsură abuzivă a stîrnit legitime proteste în cercurile artistice ale vremii. După știința noastră, o reproducere fotografică a sculpturii n-a fost inclusă în albumele apărute în țară.

ECOURI

Un drum care poate fi mult scurtat: INTRODUCEREA TEHNICII NOI IN CONSTRUCȚII

Articolul cu titlul de mai sus, apărut în numărul 13 al revistei noastre, la rubrica „Puncte de vedere", s-a bucurat de o atenție deosebită din partea specialiștilor din domeniul construcțiilor. După ecourile publicate în nr. 23, revenim cu altele în speranța că ele vor avea darul să scurteze într-adevăr drumul de introducere a tehnologiilor înaintate și a materialelor noi în construcții.

● O întreprindere de lucrări experimentale

Progresul tehnic este uluitor de rapid în epoca noastră. A cheltui timp și bani cu lucrări experimentale pentru ca, în final, să se ajungă la rezultate depășite, este un fapt care trebuie să dea de gîndit. În acest cadru, propunerea tov. ing. St. Angelescu este interesantă, deoarece este menită să corecteze actualul sistem de introducere a tehnicii noi.

O categorie de lucrări experimentale, mult vitregite — deși pentru constructori constituie o problemă vitală — sînt cele de organizare a tehnologiei execuției, precum și cele de construcții provizorii pentru cazarea muncitorilor. O altă categorie sînt dispozitivele de inventar pentru prinderea diverselor elemente prefabricate și acelea pentru asigurarea securității muncii pe santiere. Greutatea constă în aceea că, după ce se realizează proiectele tip, experimentările se fac necorespunzător. Realizarea prototipurilor, experimentarea acestora, valorificarea rezultatelor și stabilirea cadrului organizat în care să se efectueze producția lor centralizată, sînt atît de mult trenate, încît constructorii, împinși de realizarea planului, recurg la posibilitățile pe care le au și la improvizațiile ce le permit baza materială și pregătirea tehnică respectivă. Acest lucru duce la risipirea de materiale, de forță de muncă și de gîndire. De aceea considerăm că **organizarea unei întreprinderi de lucrări experimentale apare justificată**, întrucît s-ar crea premisele producerii lor pe scară republicană și astfel executanții ar putea să le comande și să se doteze așa cum o fac cu oricare alt utilaj.

Prin însăși menirea ei, întreprinderea ar face ca aceste dispozitive de inventar să fie în permanență perfecționate prin realizarea de noi tipuri, la nivelul tehnicii actuale. Totodată, funcționarea lor ar putea fi binecunoscută de constructori, datorită acțiunii întreprinderii de a elabora fișele tehnologice de exploatare, de a face instructaje cu personalul și a pregăti materialul tehnic documentar (filme, prospecte etc.).

ing. Constantin RĂDULESCU

● Greutăți în calea experimentării

După cum se știe, în domeniul instalațiilor din clădiri și, în special, a instalațiilor de încălzire, ventilație și condiționare, există serioase rămîneri în urmă față de tehnica modernă. Cu toate acestea, introducerea sistemelor, aparatajelor și metodelor tehnologice noi întîmpină și în prezent lipsă de interes din partea întreprinderilor de execuție, ele fiind preocupate, aproape în totalitate, de realizarea principalilor indicatori ai planului de producție (termenele de punere în funcțiune, productivitate, fondul de salarii, prețul de cost).

Chiar și în cazurile în care pentru anumite lucrări aprobate ca experimentale de către C.S.C.A.S. se alocă fonduri de experimentare, acestea nu pot suplini lipsa fondului de salarii și, în consecință, nu reprezintă un stimulent pentru a fi încercate de întreprindere. Mai mult, întreprinderea avînd termene ferme de execuție a investițiilor, nu-și poate permite să treacă la diverse experimentări, în dauna realizării planului de producție.

Greutățile în experimentarea pe șantiere a unor tehnologii sau materiale noi provin și din alte cauze. Marea majoritate a întreprinderilor care execută instalații, nu posedă aparatură de măsură necesară diverselor genuri de experimentări. De asemenea, găsirea personalului tehnic de specialitate, care să asimileze modul de lucru cu aparatura deosebit de sensibilă și pretențioasă și să prelucreze datele măsurătorilor, este foarte anevoioasă, iar salarizarea deosebită a acestor specialiști nu poate fi asigurată în cadrul întreprinderilor de construcții-montaj. Asistența tehnică cu aparatură și personalul de specialitate al INCERC-ului s-a dovedit, în cursul anilor, neoperativă și insuficientă.

Iată de ce consider și eu de cea mai mare importanță pentru promovarea progresului tehnic în domeniul instalațiilor, înființarea unei întreprinderi specializate pentru lucrări experimentale.

ing. Laurențiu ANTOHI

● Ajutor eficient unităților

Crearea unei întreprinderi speciale, căreia i-ar reveni sarcina exclusivă de a verifica experimental măsurile de tehnică nouă în construcții și generalizarea acestora, ar fi binevenită. Desigur, pentru a se obține rezultatele scontate într-o asemenea acțiune, nu poate fi neglijat factorul esențial : **calitatea și conștiinciozitatea cadrelor** care vor activa în acest domeniu. Pentru realizarea acestor obiective, se impune asigurarea unui sistem stimulator de salarizare a cadrelor și urmărirea obținerii de economii prin generalizarea măsurilor experimentate.

Consider, deci, că punctul de vedere al tov. ing. St. Angelescu ar trebuit analizat la nivelul forurilor de specialitate, în vederea realizării unei întreprinderi speciale care să asigure și să grăbească introducerea tehnicii noi în construcții.

ing. Mircea MIULESCU

● O soluție

Considerăm că diversitatea mare a lucrărilor de experimentare necesită în continuare utilizarea șantierelor experimentale (conf. H.C.M. nr. 2775/1956, a cărei revizuire e însă necesară), mărindu-se competența și răspunderea C.S.C.A.S., utilizarea posibilităților financiare oferite de fondul tehnicii noi (conf. H.C.M. 121/1963), precum și întărirea controlului asupra realizării planului tehnic și de cercetări științifice.

O serie de idei și propuneri din articolul tov. St. Angelescu trebuie reținute și studiate. Merită a fi subliniat, însă, faptul că, deși problema a fost analizată de nenumărate ori, soluționarea ei nu a fost formulată pînă acum prin măsuri, cum ar fi de exemplu, înființarea unei întreprinderi de specialitate.

ing. V. BUSUIOC

N.R. Întrucît în coloanele revistei noastre au fost publicate, pe tema *Introducerea tehnicii noi în construcții* un număr mare de materiale care susțin ideea creării unei întreprinderi specializate pentru experimentarea și introducerea tehnologiei și materialelor noi în construcții, așteptăm cuvîntul forurilor centrale de specialitate, respectiv : Ministerul Industriei Construcțiilor și Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Participante active la construcția socialistă

SOCIALISMUL a adus, împreună cu celelalte adînci prefaceri revoluționare, și schimbarea radicală a situației femeii în societate. Au fost lichidate în întregime și pentru totdeauna rădăcinile inegalității și asupririi femeii. O dată cu deplina egalitate în drepturi, cu asigurarea respectării demnității de om și cetățean, pe temeiul politicii partidului nostru de construire a socialismului în România, s-au creat toate condițiile pentru dezvoltarea și afirmarea aptitudinilor și capacității creatoare a femeilor. Femeia zilelor noastre se afirmă tot mai mult în producția bunurilor materiale, în știință, artă și cultură, în activitatea obștească și de stat, în toate domeniile vieții, manifestîndu-și puterea de muncă, talentul organizatoric și spiritul de inițiativă.

Anul trecut, din totalul femeilor în vîrstă de muncă, cea

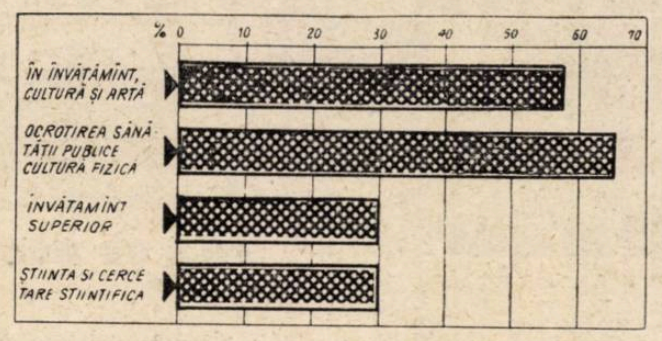

mai mare parte era ocupată în diverse ramuri ale economiei. Milioane de femei — inginere, tehniciene, muncitoare și țărănci — aduc prin munca lor rodnică o contribuție valoroasă la dezvoltarea întregii economii naționale. Numărul salariatelor a crescut în perioada 1951—1965 de circa 2,5 ori.

Condițiile create de orînduirea noastră pentru instruirea profesională, libertatea de a-și alege o ocupație în concordanță cu aptitudinile și înclinația lor, accesul larg în învățămîntul mediu și superior, au făcut posibilă creșterea impresionantă a prezenței femeilor în tehnică și știință, în întreaga viață spirituală în plin avînt a patriei noastre. În numai 6 ani, numărul femeilor ingineri și tehnicieni a crescut cu 44%; din totalul inginerilor care lucrează azi în economie, circa 18% sînt femei. Concludente sînt cifrele din graficul nostru care arată procentul femeilor care lucrează în patru importante sectoare de activitate. Femeile din patria noastră se manifestă activ în viața politică și obștească a țării noastre. Este suficient, pentru a ilustra aceasta, să ne referim la activitatea desfășurată de cele 40 697 deputate în sfaturile populare și 67 deputate în Marea Adunare Națională.

Începînd de ieri, femeile de pe întreg cuprinsul țării își exprimă, prin reprezentantele lor întrunite în Conferința Națională, sentimentul lor de adîncă bucurie pentru marile izbînzi repurtate de poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român, și în același timp, mîndria că în toate aceste cuceriri există însumat aportul femeilor, contribuția lor conștientă și devotată.

ÎN INDUSTRIA MINIERĂ

PE PRIMUL PLAN: ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

ing. Victor GÎRJOABĂ
secretar general al Ministerului Minelor

ÎN perioada 1966—1970, prin sporirea capacităților de producție a minelor existente și prin deschiderea unor mine noi, urmează să se realizeze creșteri importante în extracția de cărbune, de minereuri feroase și neferoase, sare și diferite substanțe nemetalifere. **Față de anul 1965, producția pe ansamblul ministerului nostru va spori în 1970 de 1,6 ori. Se prevede ca aproximativ 50% din creșterea producției pe anul 1970, față de 1965, să fie obținută pe seama creșterii productivității muncii, iar cheltuielile pentru 1000 lei producție-marfă să scadă în 1970, față de planul pe anul 1966, cu aproape 10%.**

Este clar că atingerea acestor obiective importante presupune o preocupare deosebită din partea tuturor lucrătorilor din industria minieră pentru introducerea și extinderea unor metode moderne de pregătire și exploatare a minelor, pentru ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor grele și cu volum mare de muncă, precum și pentru perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii — problemă de mare actualitate în etapa actuală, de a cărei soluționare favorabilă depinde valorificarea mai deplină a rezervelor interne ale producției.

„Organele centrale economice și conducerile întreprinderilor — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfătuire pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini — **au datoria să acorde o atenție deosebită organizării științifice a producției și a muncii, întăririi ordinei și disciplinei în producție — condiție de bază pentru creșterea continuă a productivității muncii".**

În acțiunea de perfecționare a organizării producției și a muncii se cer îmbrățișate, deopotrivă, toate laturile activității care condiționează obținerea unor rezultate cantitative și calitative superioare, începînd cu documentarea și cercetarea științifică, realizarea lucrărilor de investiții și terminînd cu procesul de producție propriu-zis.

● O mai bună profilare și organizare teritorială

DUPĂ Congresul al IX-lea al P.C.R., conducerea Ministerului Minelor a luat sau are în vedere o serie de măsuri menite să asigure introducerea largă a progresului tehnic, precum și îmbunătățirea organizării producției și a muncii. În acest sens, concomitent cu reorganizarea ministerului, pe lîngă o profilare mai adîncă a direcțiilor generale pe ramuri de specialitate (cărbune, minereuri neferoase, minereuri de fier și mangan, substanțe nemetalifere, metale rare etc.), **s-a realizat o mai bună organizare teritorială a întreprinderilor.** Cu această ocazie, au fost desființate 5 trusturi cu activitate industrială și unul cu activitate geologică, care nu-și justificau pe deplin existența; în scopul unei mai bune utilizări a cadrelor tehnice și a capacităților de producție, prin comasarea a două trusturi și a unei întreprinderi de construcții-montaj s-a format un singur trust de construcții și montaje miniere. **De altfel, rezultatele obținute în trimestrul I al anului de către aceste unități, confirmă pe deplin justețea măsurilor luate.** Paralel, prin înființarea oficiului de documentare și publicații tehnice, s-au creat condiții mai bune personalului care activează în cercetare, proiectare și producție de a fi la curent cu progresul tehnic.

● Direcții ale cercetării științifice

ÎN cadrul perfecționării formelor de organizare **s-a pus un accent deosebit pe activitatea de cercetare științifică.** Astfel, prin transformarea Stației de cercetări pentru securitate minieră din Petroșeni în Institut de cercetare, au fost create premise pentru dezvoltarea cercetărilor care intră în profilul acestei unități. **La sfîrșitul trimestrului I din acest an, au fost stabilite și măsuri pentru organizarea, coordonarea și ridicarea nivelului calitativ al cercetărilor pe întreg ansamblul industriei miniere.** Prin măsurile adoptate se urmărește dezvoltarea bazei materiale, asigurarea și specializarea cadrelor de cercetare, extinderea activității de cercetări miniere (fundamentale și aplicative) în domeniul mecanizării, automatizării și perfecționării utilajului minier, dar mai ales aplicarea operativă în producție a rezultatelor și urmărirea eficienței lor economice. **Se apreciază că organizarea a 6 centre de cercetări pe lîngă marile întreprinderi și a 11 servicii de studii și cercetări pe lîngă întreprinderile mijlocii și mici, va avea un rol pozitiv în rezolvarea multiplelor probleme, în special, de cercetări aplicative, care se pun în fața industriei miniere.**

Ținînd seamă de condițiile specifice fiecărui zăcămînt, cercetarea va trebui să aducă o contribuție mai substanțială la îmbunătățirea metodelor de exploatare și a tehnologiilor de preparare, experimentare și introducere în producție a unor utilaje și materiale noi, la perfecționarea susținerii lucrărilor miniere, la asecarea formațiunilor acvifere, la determinarea conținutului limită de exploatare economică a unor filoane metalifere etc.

Pentru executarea unui volum de investiții în perioada 1966—1970, mai mare în medie cu circa 30% față de realizările anului 1965, a fost necesar să se ia încă din anul trecut unele măsuri privind asigurarea cu documentații, amplasamente și utilaje, cît și pentru creșterea capacităților de execuție. Analizele efectuate au scos în evidență necesitatea de a se dezvolta într-o măsură și mai mare unitățile de proiectare de pe lîngă întreprinderi și de a li se lărgi competențele în elaborarea documentațiilor, spre a se putea asigura decalajul necesar față de execuție. Acest decalaj poate fi asigurat și pe seama reducerii timpului necesar pentru avizarea și aprobarea documentațiilor care, în unele cazuri, depășește cu mult limitele normale. Tot din analizele efectuate a rezultat că pentru întocmirea la timp și îmbunătățirea calității documentațiilor în ansamblu, este necesar să se acorde atenție, în primul rînd, predării la termen și la un bun nivel calitativ a documentațiilor geologice, a rezultatelor cercetărilor tehnologice, a studiilor geotehnice și hidrogeologice, care stau la baza proiectării, cît și unei bune colaborări pe parcurs între cercetători, proiectanți, beneficiari și constructori.

Complexul de măsuri întreprinse a avut în vedere — cum era și firesc — să ridice pe o treaptă mai înaltă nivelul de organizare a producției și muncii în celula de bază a ramurii — întreprinderea — în scopul îndeplinirii în bune condițiuni a sarcinilor de plan, pe seama valorificării mai intense a marilor rezerve interne existente. În acest sens, în cadrul fiecărei exploatări miniere s-a pus un accent deosebit pe întărirea disciplinei în muncă și în producție, pe justa repartizare a cadrelor tehnice și asigurarea asistenței tehnice pe schimburi, pe îmbunătățirea condițiilor de lucru și a deservirii locurilor de muncă cu materiale și energie — toate în scopul creării condițiilor de folosire mai din plin a timpului de lucru și a capacităților de producție existente.

Eficiența acestor acțiuni se oglindește în îmbunătățirea simțitoare a ritmicității, în îndeplinirea planului de investiții și de producție și în realizarea principalilor indicatori calitativi de plan de către marea majoritate a întreprinderilor și exploatărilor miniere, Merită relevat încă un fapt semnificativ: în luna ianuarie 1966, efectivele de muncitori din activitatea industrială erau mai mari cu aproape 2% față de cele planificate. **Prin dirijarea treptată a acestor plusuri spre activitatea de construcții-montaj, în aprilie activitatea industrială s-a desfășurat cu efectivele prevăzute în plan, iar pe trimestrul I productivitatea muncii a fost realizată în proporție de 102,1%.**

● Scopurile și rezultatele unor analize

ÎN scopul studierii condițiilor — pe baza cărora să se treacă la îmbunătățirea organizării producției și a muncii — **în trimestrul I au fost organizate, sub îndrumarea organelor locale de partid, analize în principalele unități miniere, la care au participat cadre de specialiști din unitățile respective, cît și din minister.**

Analizele efectuate au urmărit îndeosebi concentrarea producției, prin utilizarea din plin a fronturilor existente; extinderea unor metode de mare productivitate; modificarea dimensiunilor fronturilor de lucru și a distanțelor dintre suitorii de compartimentare a panourilor de exploatare; îmbunătățirea deservirii fronturilor de lucru, a condițiilor de climat și iluminat și a sistemului de susținere a unor lucrări miniere cu condiții deosebite; raționalizarea transportului de personal în subteran și mărirea capacității de extracție la unele puțuri; îmbunătățirea formațiilor de lucru; organizarea mai bună a depozitelor și hălzilor de la suprafața minelor; introducerea și extinderea unor mecanizări; folosirea mai din plin a fondului de timp calendaristic prin micșorarea absențelor de la lucru. De asemenea, s-a studiat posibilitatea măririi cointeresării materiale a personalului, prin sistemul de normare și premiere, simplificarea evidenței operative la personalul tehnico-administrativ, precum și precizarea în mai mare măsură a atribuțiilor și răspunderilor.

Aceste studii, care constituie de fapt un început de studiere sistematică în scopul găsirii unor forme mai bune de organizare a producției și a muncii, au scos în evidență o serie de deficiențe — unele cu caracter mai general în cadrul anumitor unități miniere. De exemplu, durata mare în care se face evacuarea gazelor din fronturile de lucru după pușcare (peste o oră, față de 15—20 minute cît este necesar în situații normale), determină, în

(Continuare în pag. 4)

● INCEPUT DE DRUM

● Cea de-a patra unitate a **COMBINATULUI CHIMIC DIN TÎRGU MUREȘ a început să producă.** Este **linia tehnologică,** complet automatizată, **pentru fabricarea amoniacului.**

● **S-au încheiat probele tehnologice la instalațiile FABRICII DE MASE PLASTICE DIN BUZĂU.** Fabrica este proiectată pentru a realiza 3 000 de tone de produse de polietilenă pe an.

● **Secția de electroliză a COMBINATULUI DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE DIN BRĂILA, a atins,** cu 6 luni mai devreme, **parametrii proiectați,** respectiv produce zilnic 35 de tone de clor și 40 de tone de sodă caustică.

● **LA MINA LONEA,** din bazinul Văii Jiului, au fost date în exploatare **două noi abataje.** De aici se vor extrage zilnic 6 000 de tone de cărbune.

● S-au încheiat lucrările de construcție la **ÎNTREPRINDEREA DE REPARAȚII AUTO DIN LUNCA SUCEVEI,** cea mai mare unitate de acest profil din nordul Moldovei. Întreprinderea va putea executa **anual reparații capitale pentru 6 000 de autovehicule.**

CURIER

● **A început să producă** cu întreaga capacitate **FABRICA DE TUBURI DIN BETON DE LA BRAȘOV.** Primele 300 de metri liniari de tuburi au fost realizate în ziua punerii depline în funcțiune.

● În vederea asigurării transportului minereului extras la Moldova Nouă a fost dat **în exploatare PORTUL INDUSTRIAL DE LA MOLDOVA VECHE.** Pe cheiul dotat cu instalații moderne se pot încărca simultan două șlepuri de mare tonaj.

● **A fost terminată construcția primei sere a marelui COMPLEX LEGUMICOL DE LÎNGĂ PLOIEȘTI.** Cu acest prilej a început însămînțarea răsadurilor.

● **În regiunea Banat** s-au creat la Bozovici și Moldova Nouă, **două NOI STAȚIUNI DE MAȘINI AGRICOLE ȘI TRACTOARE.** Cu acestea, numărul S.M.T.-urilor din regiune a ajuns la 26.

● NOI PRODUSE

● **LA ȘANTIERUL NAVAL DIN BRĂILA** a fost lansat la apă cel de **al 5-lea șlep de 1 700 de tone,** construit aici de la începutul anului.

● **COLECTIVUL UZINEI „1 MAI" DIN PLOIEȘTI** lărgește continuu gama instalațiilor și utilajelor petroliere. Pe platoul de montaj a fost asamblată **o nouă instalație de foraj DH-125** pentru adîncimi cuprinse între 3 500 și 4 000 de metri.

● Specialiștii **COMBINATULUI CHIMIC DIN FĂGĂRAȘ** au pus la punct **tehnologia de fabricație a bachelitei electrotehnice.** În prezent s-a trecut la producția de serie.

● TEHNOLOGII AVANSATE

● La turnătoria Uzinei constructoare de mașini din Reșița a început folosirea unui **nou tip de model.** Lemnul sau aluminiul au fost înlocuite cu deplin succes cu **POLICLORURA DE VINIL DURVINIDUR. Avantaje:** mare rezistență la umiditate și presiune și constanța dimensiunilor în orice condiții de turnare.

● S-a elaborat, la Fabrica de fire și fibre sintetice din Săvinești, **UN NOU PROCEDEU DE PRODUCERE A LACTAMEI** — materia primă pentru întregul proces tehnologic.

● URBANISM

● O dată cu înălțarea **a 3** blocuri turn, a fost încheiată, în cartierul Săsar din **BAIA MARE** construcția celor **trei microraioane** care însumează 2 300 de apartamente. La **IAȘI,** de asemenea, s-a terminat **construcția microraionului Tătărași-I,** iar **la PITEȘTI, PIATRA NEAMȚ, CRAIOVA ȘI GALAȚI s-au dat în folosință în ultima săptămînă peste 700 de apartamente** în cartierele din apropierea noilor zone industriale.

● La **PLOIEȘTI** au început **lucrări pentru TERMOFICAREA COMPLETĂ A ORAȘULUI.** Avînd izvorul la Centrala electrică de termoficare din Brazi, aburul va călători pe magistralele orașului în conducte ce însumează 27 de km.

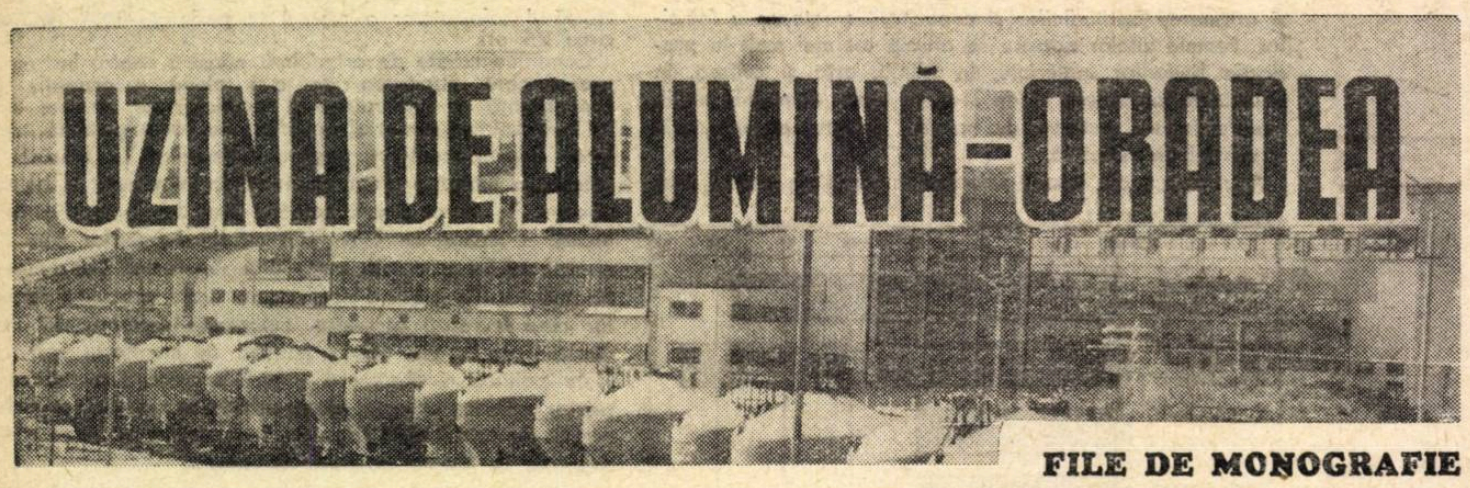

FILE DE MONOGRAFIE

COLECTIVUL Uzinei de alumină din Oradea a sărbătorit, recent, împlinirea unui an de cînd a înscris, în istoria industriei româneşti, actul de naştere al primei şarje. Cu fiecare tonă de alumină, zămislită în uriaşa retortă a uzinei de la malul Crişului, au prins să se adune şi filele de monografie ale acestei noi unităţi ale chimiei noastre.

S-ar putea spune că de pe aceste prime file nici nu s-a uscat cerneala. E drept. Dar socotind că dacă alumina produsă în acest scurt răstimp, s-ar aşterne pe toată suprafaţa uzinei (14 ha), ar rezulta un strat gros de 45 centimetri — timpul capătă parcă alte dimensiuni. Cine a înfrînt hotarele lui? Virtuozitatea gîndirii tehnice româneşti, care se afirmă cutezătoare şi în plină ascensiune pe frontul larg al desăvîrşirii construcţiei socialiste. Şi această riguroasă afirmaţie se verifică şi la Uzina de alumină de la Oradea — unde, în mai puţin de 2 ani de la turnarea fundaţiei, a fost elaborată prima şarjă de alumină.

● Comoara coboară din munţi

PÎNĂ să poposim la uzina metalului alb din Cîmpia Crişului se cade, dacă vrem să cunoaştem genericul aluminei, să călătorim, hăt sus, spre Apuseni, în Pădurea Craiului. Pe culmile de aici, cu păduri seculare de stejar şi fag, tăinuite locuri ale sălbăticiunilor de odinioară, se spune c-a existat o comoară rară; ea nu era ferecată în pîntecele muntelui, nici ascunsă nu se ştie unde, ci se dăruia luminii soarelui, filtrată de pădure, ce-i punea în evidenţă învelişu-i roşu, pămîntiu. Comoara aceasta era bauxita — „mama" aluminei — cum spun minerii exploatării de la Pădurea Craiului.

O dată captată, comoara a prins să coboare din munţi în cîmpia Crişului şi să-şi împlinească menirea sorocită de stăpînul ei legitim: poporul. Desprins din cuibul lui montan, minereul roşu — bauxita — a cărei exploatare se face „la zi", întrucît minele acestea din Apuseni au o notă a lor aparte, împrumutînd şi păstrînd ceva din poezia naturii, face un scurt popas, înaintea coborîşului ireversibil, să-şi mai spele pentru ultima oară faţa în apa de munte — la staţia de preparare de la Dobreşti.

Cel care vede pentru prima oară o asemenea unitate industrială — îngemănare masivă de beton şi fier, reunind utilaje şi înlănţuind benzi transportatoare lungi de peste o jumătate de kilometru — este tentat s-o compare cu un imens amfiteatru ancorat la înălţimi. După ce şi-a luat rămas bun de la munţii care au ţinut-o la sînul lor din vremuri risipite în calendarul geologic al genezei, bauxita — spălată, sfărîmată şi sortată după granulaţie — îşi începe călătoria...

● Cale de 70 kilometri

DACĂ la Dobreşti minereul din Pădurea Craiului a primit, cum s-ar spune, „botezul industriei, la Uzina de la Oradea el va face legămînt pe viaţă cu făuritoarea de minuni a secolului: chimia modernă".

Dar, pînă ca bauxita să ajungă alumină e cale lungă şi-i obligată să-şi ia de ajutor leşii de sodă caustică de la Ocna Mureş, Borzeşti, Turda, Govora, var de la Alejd (regiunea Crişana), făină de secară, celuloză, păcură şi abur, mult abur de 35 atmosfere şi de 8 atmosfere. Să-i urmărim metamorfoza...

La bauxita concasată, furnizată de mineri, se adaugă var şi se macină în mori cu bile, în prezenţa soluţiilor de sodă caustică în concentraţii şi raporturi bine determinate. Noroaiele de bauxită astfel obţinute (pulpe crude) se supun, în autoclave în care se injectează abur, unor condiţii de temperatură şi presiune ridicată (peste 240° C şi 30 atmosfere). In aceste condiţii, oxidul de aluminiu din bauxită intră în reacţie cu soda caustică, formînd aluminatul de sodiu solubil.

După răcirea noroaielor, se separă soluţia de faza solidă nedizolvată, prin operaţiunile de decantare şi filtrare. Soluţiile care conţin aluminat de sodiu clare se însămînţează cu cristale fine de hidroxid de aluminiu, care joacă un rol de germene de cristalizare. Menţinînd această soluţie cu germeni timp de circa 3 zile şi la o temperatură de 60° C—44° C, descrescîndă după un anumit program, aluminatul de sodiu din soluţie hidrolizează, formîndu-se hidroxid de aluminiu solid cu regenerarea sodei caustice.

Din suspensie, hidroxidul de aluminiu se separă, prin decantare şi filtrare, cristale mai mari de hidroxid de aluminiu şi cristale mai mici; ultimele se refolosesc în proces ca germen de cristalizare (amorsaj). Soluţiile din care s-a separat hidroxidul de aluminiu se supun operaţiei de evaporare, concentrîndu-se, pentru a putea fi redate la măcinare. Cristalele mari de hidroxid de aluminiu se calcinează într-un cuptor rotativ la circa 1400°C, obţinîndu-se oxid de aluminiu, denumit tehnic alumină.

Bauxita intrată în „hora" chimiei, generează alumină după circa 5 zile. Schimbarea la faţă a roşiei bauxite în granulele albe de alumină, cu largi utilizări în industria ţării (la fabricarea aluminiului, a cărămizilor refractare pentru oţelării, în petrochimie etc.) — reprezintă un proces tehnologic complex, desfăşurat într-un conglomerat de mari instalaţii şi recipienţi parţial în aer liber. Conductele tehnologice pe care vehiculează bauxita de la un recipient la altul (imaginaţi-vă numai 18 decompozoare fiecare de 1 100 mc capacitate), de la o secţie la alta (secţiile de bază — măcinare, leşiere, descompunere şi calcinare pot constitui fiecare o întreprindere ca atare) însumează 70 kilometri, deci mai mult cît distanţa între Bucureşti şi Ploieşti.

● Efervescenţa talentului şi pasiunii

ALUMINA românească vine să sporească nomenclatorul produselor autohtone şi să certifice, în acelaşi timp, capacitatea creatoare de asimilare tehnică a inginerilor, tehnicienilor şi muncitorilor noştri, care au învăţat din mers cum să stăpînească instalaţiile tehnice moderne ce intră în dotaţia uzinei — unică în felul ei — în ţara noastră. Uzina, devenită „şcoală" încă de la prima şarjă, a statornicit o lege, nescrisă, dar unanim însuşită de colectivul ei: continua consolidare a cunoştinţelor tehnice, perfecţionarea la nivelul tehnicii mondiale.

Este firesc, deci, ca organizarea de cursuri pentru ridicarea calificării personalului muncitoresc şi tehnico-ingineresc să se situeze în centrul preocupărilor conducerii uzinei. Aşa se face că în uzină funcţionează 11 cursuri pentru ridicarea calificării personalului muncitoresc, 3 cursuri de specializare pentru cadre medii — maiştri şi tehnicieni — şi un curs de perfecţionare pentru cadrele cu pregătire superioară, unde se dezbat aspecte şi probleme de perfecţionări în tehnologia de specialitate.

Oboseala nu-i fără rost. Eforturile pe făgaşul unei acţiuni de continuă şcolarizare, de cunoaştere şi însuşire a ultimelor noutăţi din literatura de specialitate, se reflectă, în ultimă instanţă, în producţie, în rezolvarea operativă şi eficientă a anumitor probleme de tehnologie. Efervescenţa talentului şi pasiunii, a unei fecunde gîndiri tehnice, este ancorată de sporirea capacităţii uzinei, de continua îmbunătăţire a calităţii aluminei, făgaş pe care s-au înscris succese. De pildă, sectorul de cercetare uzinal, cu sprijinul unui colectiv larg de specialişti, a reuşit ca — prin schimbări de soluţii tehnologice, fără să modifice cu nimic aparatura de bază — să majoreze încă de la începutul anului în curs capacitatea secţiei de măcinare a bauxitei cu 80% faţă de potenţialul proiectat iniţial. De asemenea, în ultimul timp, s-a obţinut pe baza unor laborioase cercetări, primele loturi de alumină de cea mai înaltă calitate, cu parametri specifici aluminei, prin folosirea adaosului de mineralizatori în faza de calcinare a aluminei.

Ne-am limitat numai la două exemple, întrucît a vorbi de investigarea noului, de promovarea lui la uzina de alumină înseamnă a aborda un subiect cu largi resurse şi cu o vastă perspectivă, ca însăşi perspectiva ce se deschide sectorului de fabricare a aluminei — tînăr vlăstar al industriei noastre. Şi această perspectivă se apropie o dată cu extinderea capacităţii de producţie a actualei uzine cu încă 50% — lucrările urmînd a fi atacate anul acesta şi încheiate în 1968.

Şi astfel peste 9 ani, cînd Uzina de alumină de la Oradea va împlini un deceniu de activitate, paharul sărbătoresc de şampanie va putea fi ciocnit de pe o platformă de aluminiu groasă de 16 m, dacă toată întinderea actuală a uzinei va fi aşternută cu alumina ce va fi produsă în această perioadă. Atunci grosimea stratului de alumină va fi cît jumătate din cota celei mai înalte clădiri ale uzinei.

ing. I. ALEXANDRESCU

PILULE

● *Lucrurile se desfăşoară cam aşa: Întreprinderea de reparaţii auto-Craiova face contract cu Baza de aprovizionare a M.T.A.N.A. din acelaşi oraş, solicitînd diverse piese de schimb care îi sînt necesare pentru repararea de autocamioane şi autobuze. Contractul se semnează, însă... nu se onorează în întregime, aşa că I.R.A. trimite de urgenţă delegaţi prin ţară pentru procurarea pieselor de care are nevoie. După ce le procură — bloc-cilindru, radiator ş. a. — şi repară cu ele maşinile, se „gîndesc" şi cei de la bază să respecte contractele trimiţînd piesele restante. De obicei, pe la sfîrşitul lunii sau trimestrului cînd nu mai sînt necesare. I.R.A. le ia ca să nu fie penalizată şi astfel iau naştere mereu stocuri supranormative, întreprinderea îşi blochează fonduri însemnate.*

Curios, dar adevărat!

● *A apărut în urmă cu cîţiva ani, o cerneală foarte bună pentru stilouri: „Super". Calităţile ei? Uniformitate, fluiditate mare, uscare rapidă ş.a. Ba după o vreme s-a îmbunătăţit şi ambalajul. Pe lîngă sticluţa rotundă „Super" a apărut sticluţa bec „Pescăruşul".*

Dar în timp ce se îmbunătăţea ambalajul, se strica iar cerneala. Şi azi scrisul nu se mai usucă. După 20—30' cerneala se ia, foaia se mizgăleşte prin simpla atingere.

Rîndurile de faţă au rămas fiindcă n-au fost scrise cu... „Super".

● *Vinovat e clientul că i-a trebuit mobilă. Nu magazinul de mobilă din str. Batiştei colţ cu str. Alex. Sahia, unde i s-a spus: „...Recamierul o să-l ridicaţi de la magazinul din şos. Ialtului, masa de la o unitate din calea Rahovei, iar scaunele de la noi".*

N-a plecat încă bietul om în turul Bucureştiului după piesele de care are nevoie, fiindcă nu şi-a revenit încă din uimire.

● *Socoteala-i simplă. Spălatul unui autoturism — indiferent că este foarte mare sau un „Fiat 600" — costă 12 lei. Gresatul tot preţ fix — 17 lei — chiar dacă un autoturism are 17 gresoare (Moskvici) sau două (Fiat 850).*

Deci tarife nediferenţiate care se cer revizuite.

M. F.

PE PRIMUL PLAN: ORGANIZAREA ŞTIINŢIFICĂ A PRODUCŢIEI ŞI A MUNCII

(Urmare din pag. 3)

anumite cazuri, folosirea incompletă a zilei de lucru, iar în altele nu face posibilă organizarea fronturilor în trei schimburi de lucru. Asemenea situaţii, care sînt determinate de unele deficienţe în aerajul general şi secundar, au fost constatate la aproape o treime din fronturile de la Întreprinderea minieră Barza şi Exploatarea minieră Săsar. Datorită aceloraşi cauze, la peste 10% din fronturile de lucru de la întreprinderile citate mai sus se lucrează uneori în condiţii de microclimat cu temperaturi mai înalte decît cele admise, ceea ce duce la obţinerea unei productivităţi mai scăzute cu pînă la 10% în fronturile respective. Remedierea acestei situaţii necesită realizarea unor volume importante de lucrări menite să îmbunătăţească aerajul general şi secundar — lucrări la executarea cărora trebuie să se ţină seama de necesitatea asigurării unei eficienţe corespunzătoare. La exploatarea minieră Petrila şi Întreprinderea minieră Comăneşti, presiunea aerului comprimat este sub 3,5 atmosfere la peste 40% din fronturile de lucru, în loc ca, prin dimensionarea corespunzătoare a instalaţiilor, să fie asigurată o presiune apropiată de 4 atmosfere. Aceasta ar duce la obţinerea unei productivităţi sporite la lucrările de perforare cu cel puţin 50%.

În exploatările miniere Petrila, Filipeşti, Deva şi Întreprinderea minieră Barza, printr-o mai justă redistribuire a efectivelor între sectoare şi prin uşurarea efortului fizic, pe baza mecanizării şi raţionalizării unor munci, a fost posibil să se realizeze o reducere a numărului de salariaţi, în medie, cu aproape 2% faţă de efectivele planificate — surplusul fiind utilizat în alte activităţi.

● Măsuri eficiente în toate verigile

ANALIZELE efectuate au scos totodată în evidenţă un fapt deosebit de însemnat şi anume: faţă de sfera largă de probleme ce se pun pe linia îmbunătăţirii organizării producţiei şi a muncii, în prezent nici în cadrul întreprinderilor, nici pe plan central, nu este asigurată studierea şi rezolvarea acestora într-un cadru corespunzător. **Actualele servicii de organizare a muncii din întreprinderi şi exploatări sînt profilate, în primul rînd, pentru elaborarea, aplicarea şi îmbunătăţirea normelor de muncă şi pentru rezolvarea problemelor de salarizare şi de aplicare a legislaţiei muncii.** În cadrul ministerului, situaţia este asemănătoare, cu deosebire că aici există, în plus, un serviciu de studii privind economia muncii — care însă nefiind încadrat cu personal suficient, îndeplineşte, în principal, sarcini asemănătoare unui serviciu de organizare a întreprinderilor şi numai în mică măsură elaborează şi unele studii economice. De aici, **apare necesar să se asigure în primul rînd, pe plan central, coordonarea şi îndrumarea metodologică sistematică a problemelor de organizare a producţiei şi a muncii.**

Rezolvarea complexelor probleme de organizare a producţiei şi a muncii, nu poate fi despărţită de activitatea compartimentelor şi factorilor care au răspunderea respectivă. În acelaşi timp, **pentru cercetarea competentă şi sistematică a posibilităţilor de îmbunătăţire a organizării producţiei şi a muncii a rezultat necesitatea creării unor grupe de specialitate.** Acestor grupe, care ar putea să funcţioneze în cadrul actualelor servicii de organizare a muncii, le-ar reveni sarcina să colaboreze la elaborarea unor studii de ordin general, la depistarea cauzelor care determină unele aspecte deficitare în cadrul unităţii respective, cu scopul de a găsi şi propune soluţii; în acelaşi timp, ele ar putea să orienteze organele de conducere a procesului de producţie spre îmbunătăţirea continuă a organizării producţiei şi a muncii prin furnizarea unor date care să demonstreze eficienţa anumitor măsuri şi să contribuie la popularizarea şi generalizarea experienţei înaintate.

Rezultatele analizelor menţionate, precum şi concluziile care s-au desprins, au fost discutate în minister, stabilindu-se modul de organizare şi tematica problemelor de ordin general privind îmbunătăţirea organizării producţiei şi a muncii. Măsurile luate vor asigura folosirea mai deplină, în fiecare exploatare şi întreprindere, a posibilităţilor existente pentru sporirea producţiei şi a productivităţii muncii, îmbunătăţirea calităţii produselor şi reducerea preţului de cost.

FINALITATEA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

acad. prof. ing. Aurel BELEȘ

IN stadiul actual al progresului omenirii, dezvoltarea științei și tehnicii este strins legată de îmbinarea judicioasă a acestor două laturi ale activității omenești.

La începuturile civilizației, activitatea intelectuală era rezervată unor privilegiați, iar producerea bunurilor materiale revenea mulțimii și constituia o activitate în general disprețuită. Xenofon, considera că arta, tehnica din vremea lui poartă un „stigmat social" și „este cu drept cuvînt disprețuită în cetățile noastre".

● Practica — sursă și stimulent

La început, progresul științei s-a realizat în cea mai mare parte pe baza experienței acumulate și numai rareori ,izolat, prin unele cercetări speciale. Egiptenii foloseau unele proprietăți geometrice ale figurilor pentru împărțirea pămînturilor sau pentru stabilirea elementelor de construcție ale piramidelor și monumentelor lor. De abia în secolul III î.e.n., Euclid formulează principiile teoretice ale proprietăților figurilor geometrice în celebrul său tratat de geometrie.

Experiența și practica, ajutate de gîndirea logică, de filozofie, au stat la baza formării științei. O serie de principii fundamentale ale științei moderne au rezultat din nevoia soluționării unor probleme practice. Astfel, principiul hidrostatic al acțiunii exercitate de lichide asupra corpurilor a fost formulat de Arhimede (287—212 î.e.n.) cînd Hieron, regele Siracuzei, i-a cerut să determine dacă giuvaergiul ce îi executase coroana amestecase argint în aurul dat pentru confecționare. Tot așa, principiul proporționalității între efort și deformație, care stă la baza teoriei rezistenței materialelor și a teoriei elasticității, formulat în a doua jumătate a veacului al XVII-lea de Robert Hooke în Anglia și Edme Mariotte în Franța, a rezultat din nevoia soluționării unor probleme pur practice. Robert Hooke, de pildă, preparator în 1662 în laboratorul Academiei engleze de știință Royal Society, avea nevoie, pentru realizarea unor experiențe, să producă forțe îndreptate după altă direcțiune decît a greutății, forțe pe care să le poată și măsura. Folosind în acest scop resoarte, el a constatat că deformațiile erau direct proporționale cu greutățile atîrnate, de unde a dedus principiul formulat în adagiul „ut tensio sic vis", pe care l-a aplicat tuturor corpurilor solide elastice. Abatele Edme Mariotte (1620—1684) a stabilit cam în aceeași epocă această proporționalitate între forțe și deformații, cînd a avut de construit rețeaua de alimentare cu apă a Palatului de la Versailles. În epoca mai recentă, în anul 1842, inginerul Juravski, avînd de construit poduri pentru calea ferată Moscova—Petrograd și folosind pentru aceasta bușteni mari din lemn, care, cum se întîmpla în mod obișnuit, prezentau crăpături puternice la mijlocul lor, s-a întrebat care este efectul acestor crăpături asupra rezistenței grinzilor. El a stabilit metoda de determinare a lunecării longitudinale în grinzile supuse la încovoiere, care nu putuse fi limpezită de Navier și alți cercetători.

Și la noi în țară s-au realizat lucrări valoroase încă de la sfîrșitul veacului trecut, lucrări care au dus departe peste hotare faima științei și tehnicii românești. În cea mai mare parte, acestea își aveau obîrșia în problemele nemijlocite ale practicii.

Progresele științei, ca și ale tehnicii, nu au fost, cum vedem, rezultatul unei cercetări dinainte planificate și organizate. Ele erau mai mult un rezultat al necesității de a soluționa vreo problemă ivită pe parcurs.

● Imperativul organizării cercetării

Conlucrarea dintre știință și tehnică nu a apărut decît de vreun veac și jumătate, și de abia de o jumătate de veac s-a accentuat, devenind astăzi o necesitate pentru dezvoltarea științei și tehnicii. Iar conlucrarea presupune organizarea cercetării. Astăzi, cînd știința și tehnica au căpătat o amploare atît de mare, s-a dovedit că cercetarea organizată este indispensabilă pentru progresul și dezvoltarea științei și tehnicii și de aceea cercetarea a dobîndit o importanță deosebită.

În anii construcției socialiste, cercetarea a fost puternic sprijinită de stat. Ținînd seama de rolul actual al științei, partidul și guvernul au luat un complex de măsuri de perfecționare a organizării și îndrumării cercetării științifice, care s-au întruchipat în crearea Consiliului Național al Cercetării Științifice, elaborarea programului de perspectivă și a planurilor de cercetare științifică ș.a.

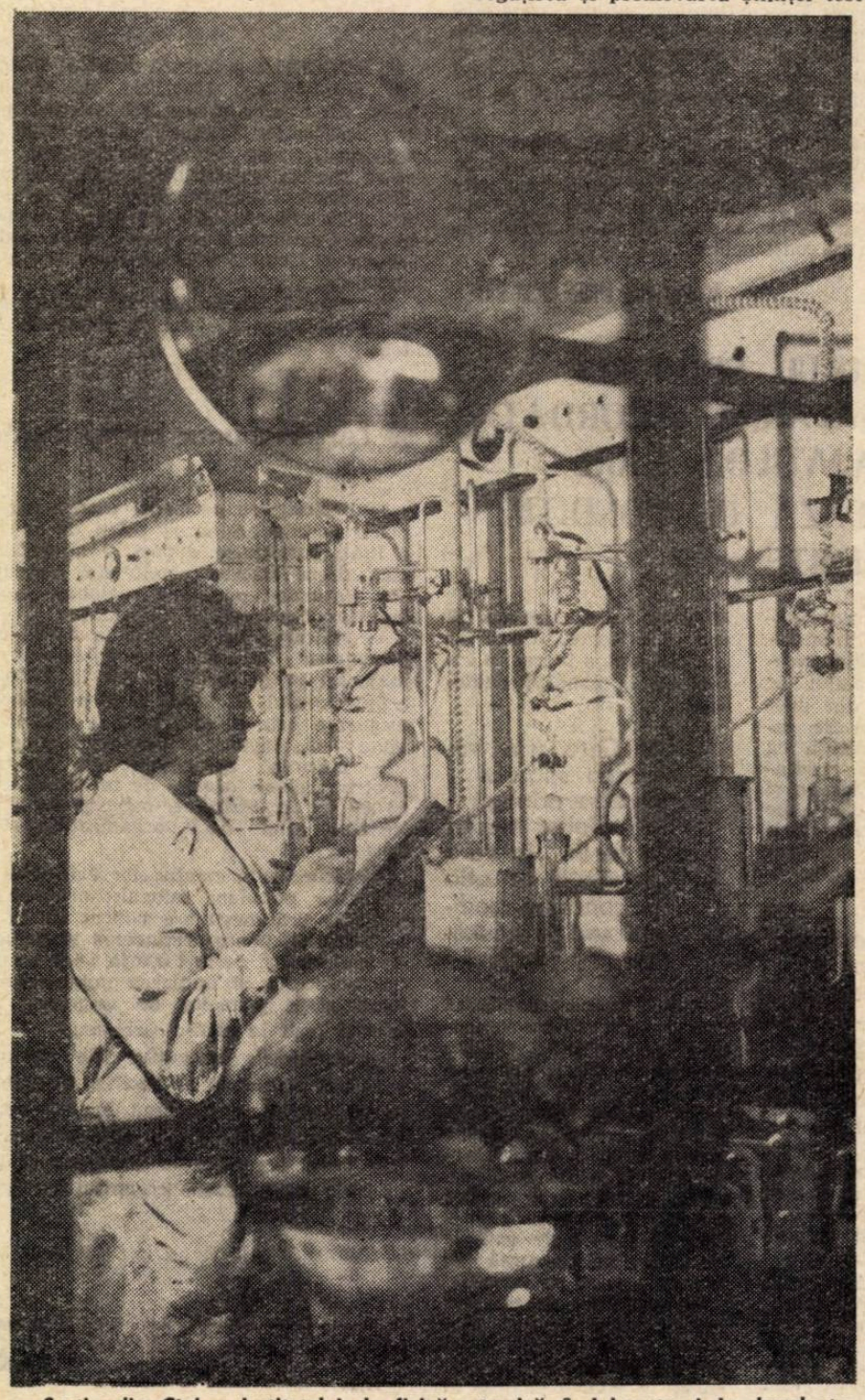

Secția din Cluj a Institutului de fizică atomică: În laboratorul de abundențe izotopice, se urmărește purificarea unei probe în vederea analizei izotopice

● Formularea concretă a temei — condiție a finalizării ei

Separația între știință și tehnică se menține desigur și astăzi, ceea ce de altfel se exprimă și în clasificarea cercetării în două categorii : cercetarea științifică fundamentală și cercetarea aplicativă.

Este greu de a da o definiție acestor două categorii de cercetări. Căci, cum am menționat, istoria științei ne-a arătat că adesea o cercetare pornită în scopul rezolvării unei probleme de pură aplicație imediată, a condus la obținerea unor legi fundamentale ale științei. Pe de altă parte, se constată că în decursul timpului multe din progresele științei se datoresc și lucrărilor teoretice inițiate și dezvoltate în cadrul institutelor de învățămînt superior și al laboratoarelor lor.

În domeniul construcțiilor, de pildă, istoria tehnicii ne arată că foarte multe cadre din învățămîntul superior fuseseră angrenate în soluționarea tehnică a problemelor ce se puneau în domeniul realizării construcțiilor, după cum mulți constructori distinși prin realizările lor practice erau atrași în rîndurile corpului didactic superior. Și la noi în țară trebuie să observăm că foarte multe din cadrele de specialitate angrenate în realizarea și promovarea construcțiilor, au activat și activează în domeniul învățămîntului tehnic superior. Aceste cadre, venind în contact cu problemele ce nu au căpătat o rezolvare corespunzătoare sau cu aspecte generatoare de drumuri noi, îndrumează, în căutarea soluțiilor, cercetarea pe noi făgașe.

Cercetarea trebuie să aibă finalitate, adică să fie îndreptată, fie spre îmbogățirea și promovarea științei teoretice, fie spre soluționarea problemelor aplicative. În analiza activității de cercetare, în fața Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R., arăta că, deși în perioada 1961—1965 cercetătorii Academiei au abordat peste 6 mii de teme științifice, numai 29 au fost cuprinse în planul tehnic de stat, iar din acestea numai 15 au fost finalizate. Este locul să amintim că institutele Academiei sînt conduse în general de profesori universitari, că și planurile de cercetare ale catedrelor se cuprind multe teme care nu se finalizează, așa încît o asemenea observație se poate face desigur și referitor la cercetarea din cadrul învățămîntului superior.

Este evident că această constatare denotă o lipsă în alegerea și îndrumarea cercetării și, ca urmare, se resimte nevoia unei îndreptări. Analizînd planurile de cercetare științifică ale unora din institutele de cercetări, trebuie să remarcăm că adesea enunțarea temei este foarte vagă, neputîndu-se preciza care este în esență problema ce se cercetează, ce se urmărește prin tema enunțată și care este scopul cercetării. Este limpede că o temă de cercetare, formulată de pildă „Materiale noi", nu spune nimic și nu îndeamnă la nimic. **Cred că s-ar putea realiza un progres în efectuarea cercetărilor dacă temele ar fi concretizate, specificîndu-se de la început : problema exactă care face obiectul cercetării ; stadiul actual al problemei cu soluțiile existente și lipsurile pe care acestea le prezintă ; părțile nelămurite ce urmează a se cerceta sau noul aspect ce îmbracă problema ce se cercetează cu indicarea scopului urmărit ; posibilitățile de executare a cercetării.**

● Contactul cu realitatea

Directorul general al cercetării în construcții din Franța, Robert L'Hermite, remarca într-un studiu asupra cercetării : „A face o cercetare înseamnează a formula întîi problema, adică a alege subiectele. Cercetătorul lăsat în voia lui, va fi tentat de probleme corespunzînd gustului și înclinărilor sale. Poate face minuni în sensul speculației, dar care riscă să fie de o eficacitate îndoielnică. Se va spune că este în nori... A întreține asemenea cercetători este un lucru necesar, căci trebuie întreținută cultura generală... Dar acest tip de cercetare, plasament, pe termen lung și cu rezultat nesigur trebuie limitat. Cercetarea tehnică trebuie, prin esența ei, să fie rentabilă".

În învățămîntul superior cercetările, fie fundamentale, fie aplicative, trebuie axate în special pe specificul institutului, chiar dacă ele se desfășoară în cadrul unor catedre cu profil teoretic general, cum ar fi matematica, fizica ș.a.

Referindu-ne la domeniul construcțiilor, unde execuția lucrărilor nu poate merge pe prototipuri, trebuie să subliniem că aci, după părerea noastră, cercetările ar trebui orientate pe problemele ridicate de realizarea construcției în **condiții de siguranță deplină.** Probleme importante nu sînt suficient elucidate și de aceea cercetările, atît cele cu caracter fundamental, cît și cele aplicative, trebuie intensificate. Pentru aceasta se cere însă corpului didactic să păstreze contactul cu realitatea. Trebuie să observăm, de asemenea, că datorită condițiilor de climă, particularităților materiei prime pentru construcții, obiceiurilor și tradiției culturale, problemele de construcții au și ele un **specific național,** lucru de care trebuie să țină seama cercetarea. Experiența ne-a arătat că soluții importate din străinătate pentru silozuri sau pentru crame pentru depozitarea vinurilor, nu au dat totdeauna rezultate satisfăcătoare din cauza deosebirilor climaterice dintre țara de origine și țara noastră. Cercetările trebuie să aibă în vedere și **posibilitățile practice existente.** Astfel, o serie întreagă de probleme legate de efectul forțelor dinamice asupra construcțiilor sînt de mare importanță pentru țara noastră, dar implică o aparatură de laborator, al cărei import ar trebui bine cumpănit în funcție de valoarea și eficacitatea rezultatelor ce s-ar putea obține.

Aș vrea să atrag atenția asupra necesității **alegerii cu mult discernămînt a personalului de cercetare.** Dorința de a activa în domeniul cercetării, deși condiție necesară, nu este întotdeauna suficientă. Ea trebuie să se bazeze pe calități intelectuale deosebite (vocație, spirit creativ, spirit intuitiv, asimilarea experienței, cultură generală ș.a.). De multe ori, unele cadre din domeniul construcțiilor sînt atrase spre cercetare numai de avantajele pe care le oferă aceasta din urmă. Căci meseria de cercetător pune la adăpost pe inginer și de riscurile inevitabile legate de realizarea unor lucrări. Este mult mai ușor să stai în laborator — departe de greutățile, riscurile, răspunderile și greutățile create de intemperii pe șantiere —, lucrînd la o cercetare care adesea se termină printr-un raport, un protocol sau un articol cu concluzii neverificate și adeseori neverificabile, decît să înfrunți natura cu vicisitudinile ei, inevitabil legate de realizarea unei lucrări. De aceea este necesară o largă muncă de formare și de selecționare a cadrelor de cercetători.

Activitatea industrială, agricolă, umanistică și socială din țara noastră are nevoie de un larg sprijin din partea cercetării. Învățămîntul superior, prin cadrele și posibilitățile pe care le are, poate aduce un sprijin substanțial și valoros în promovarea acesteia. Pentru aceasta trebuie însă să luăm în fiecare domeniu în parte măsurile necesare spre a mări eficiența cercetării.

ROLUL BĂNCII DE INVESTIŢII IN IMBUNĂTĂŢIREA CALITĂŢII IN CONSTRUCŢII

POTRIVIT dispoziţiilor legale Banca de Investiţii are dreptul şi obligaţia de a exercita controlul decontării investiţiilor în tot cursul executării şi posterior executării lor. În cazurile în care organele Băncii de Investiţii au constatat că nu s-a respectat devizul, în sensul că s-au decontat materiale ce nu sînt încorporate în construcţia respectivă, sau că unele materiale încorporate nu au fost decontate, vor dispune reducerea devizului şi retragerea din contul furnizorului şi respectiv, virarea în contul beneficiarului (în primul caz) sau (în cel de-al doilea caz) obligarea beneficiarului la plata contravalorii produselor încorporate şi neachitate.

În practică, s-a pus problema dacă rezultatul controlului efectuat de organele Băncii de Investiţii poate fi supus organelor arbitrale.

Fiind confruntat cu soluţionarea unei cereri de rearbitrare formulată împotriva unei hotărîri arbitrale în care s-a pus o asemenea problemă, **Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 117/1966 a precizat că, împotriva controlului efectuat de organele Băncii de Investiţii, constructorul sau beneficiarul pot acţiona potrivit art. 40 lit. f din Statutul Băncii de Investiţii, numai pe cale administrativă şi nu pe calea unei acţiuni arbitrale.**

Dacă lucrările constatate ca neexecutate figurează ca executate în procesul verbal de recepţie definitivă, încheiat de cele două părţi, faptul este neconcludent, întrucît măsura luată de Bancă, ca urmare a exercitării dreptului de control conferit de lege, are caracter de act administrativ. Valabilitatea acestuia nu poate fi discutată în faţa Arbitrajului de Stat şi, ca atare, organul arbitral sesizat nu poate decît să ceară relaţii Băncii de Investiţii ; cu această ocazie, Banca îşi va arăta punctul de vedere în legătură cu probatoriile făcute. Organul arbitral nu va putea însă să înlăture măsurile luate de Bancă, deoarece, potrivit Instrucţiunilor comune nr. 5/1959 date de Primul Arbitru de Stat şi Banca de Investiţii, în soluţionarea litigiului, organul arbitral va ţine seama, în mod obligatoriu, de răspunsurile Băncii de Investiţii.

Soluţia de principiu dată de Primul Arbitru de Stat are menirea, printre altele, de a scoate în evidenţă rolul organelor Băncii de Investiţii în asigurarea calităţii construcţiilor, sarcină de mare actualitate pentru constructor.

Valentin PRISĂCARU

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

CALCULUL SPORULUI LA SALARIUL ACORDAT ANGAJAŢILOR CARE LUCREAZĂ ÎN CONDIŢII DEOSEBITE

În cele ce urmează, răspundem la unele întrebări prin care se cer lămuriri în legătură cu modul de calcul al sporului la salariu care se acordă pentru munca în condiţii deosebite, atunci cînd se stabileşte dreptul la pensie.

● Care sînt sporurile la salariu care se iau în considerare la stabilirea pensiei?

Potrivit dispoziţiilor normative în vigoare, asemenea sporuri sînt : cele acordate conform regulamentelor avizate de Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă şi Salarii şi de Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, pe baza anexei a III-a la Hotărîrea nr. 1051/1959 ; cele acordate angajaţilor care lucrează la înălţimi mari, pentru montajul de turnuri, piloni şi antene pentru staţii radio ; sporul acordat angajaţilor care lucrează în cadrul Institutului de fizică atomică, celor care lucrează în mediu radioactiv etc.

Pentru a se asigura o corectă aplicare a acestor dispoziţii normative, lista completă a sporurilor la salariu **care se includ în calculul acestuia, atunci cînd se stabileşte dreptul la pensie**, a fost comunicată oficiilor de prevederi sociale. Acestea au îndatorirea de a verifica dacă înregistrările din carnetul de muncă, respectiv, din adeverinţele eliberate de întreprinderi şi instituţii cu privire la salariile tarifare lunare de încadrare şi la sporurile la salariu pe care angajaţii le-au primit, sînt sau nu cuprinse în lista ce li s-a comunicat.

● Cum se procedează dacă valoarea sporului la salariu se modifică în raport de numărul zilelor lucrătoare din fiecare lună ?

Dacă angajaţii lucrează numai o parte din luna calendaristică în asemenea condiţii, valoarea sporului se reduce în mod proporţional.

Atunci cînd salariatul lucrează luna întreagă, sporurile stabilite, fie în sume fixe, fie în cote procentuale din salariu, se iau în calcul la valoarea integrală, **indiferent de numărul zilelor lucrătoare din fiecare lună în parte.**

Astfel, un angajat care beneficiază de un spor lunar de 125 lei, beneficiază de sporul integral, atît în luna februarie care are 24 de zile lucrătoare, **cît şi** în luna iulie care are 27 zile lucrătoare, dacă în ambele luni a lucrat în întregime în condiţii deosebite.

● Care este valoarea sporului care se adaugă la salariul tarifar în lunile în care angajaţii se află în concediu medical sau în concediu de odihnă ?

Atunci cînd angajatul este în incapacitate temporară de muncă, el are dreptul la un ajutor care se calculează pe baza salariului tarifar lunar de încadrare, **la care se adaugă sporul de care beneficiază** aferent zilelor de boală. La suma rezultată se aplică cotele procentuale de 50—90% în raport de anii de vechime neîntreruptă în muncă a celui în cauză.

De asemenea, în calculul indemnizaţiei pentru concediul anual de odihnă, se iau în considerare şi sporurile la salariu primite în cursul celor 12 luni premergătoare plecării în concediu.

Atunci cînd se calculează salariul tarifar mediu pe baza căruia se stabileşte pensia, pentru lunile în care angajaţii au primit ajutoare materiale pentru incapacitate temporară de muncă, respectiv, indemnizaţia de concediu, **se ia în considerare salariul tarifar lunar de încadrare şi nu cel realizat.** La fel, în lunile în care angajaţii care beneficiază de sporuri au fost în concediu medical, respectiv, în concediu de odihnă, în calculul salariului tarifar mediu **se include valoarea integrală a sporurilor la care au dreptul şi nu sumele încasate efectiv.**

Să presupunem, de pildă, că un angajat care beneficiază de un spor de 100 lei lunar se pensionează la 1 septembrie 1966. El a fost boinav în luna ianuarie 15 zile lucrătoare, iar în luna aprilie a fost în concediu 18 zile lucrătoare. Sporurile primite în aceste luni au fost de 41 lei, respectiv, 31 lei. La calculul pensiei, în ambele luni, se ia în considerare **sporul la valoarea integrală, respectiv, de 100 lei şi nu sumele efectiv primite.**

I. STROESCU

AMÎNĂRI, EŞALONĂRI, REDUCERI ŞI RESTITUIRI DE SUME DATE IN DEBIT

Competenţele organelor financiare

PROBLEMA a format obiectul instrucţiunilor nr. 1652/1960 ale Ministerului Finanţelor şi ale Ministerului pentru Problemele Organelor Locale ale Administraţiei de Stat, instrucţiuni care şi-au încetat valabilitatea de la 1 iunie 1966, fiind înlocuite prin instrucţiunile nr. 1523/1966 ale Ministerului Finanţelor şi ale Comitetului de Stat pentru Îndrumarea şi Controlul Organelor Locale ale Administraţiei de Stat.

În esenţă, îmbunătăţirile aduse prin noua reglementare pot fi rezumate astfel :

● Lărgirea unor competenţe :

— prelungirea perioadei pentru care se poate acorda aminarea plăţii de la 3 la 6 luni, putîndu-se depăşi şi anul financiar, drept acordat comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa ;

— ridicarea de la 2 500 la 5 000 lei a plafonului reducerilor şi anulărilor de majorări şi de la 5 000 lei la 7 500 lei a impozitului pe venit şi a primelor de asigurare prin efectul legii la clădiri urbane — în favoarea aceloraşi organe ;

— mărirea competenţei de restituire pentru aceleaşi organe de la 10 000 lei la 20 000 lei în cazul persoanelor fizice sau juridice, altele decît organizaţiile socialiste ;

— competenţa comitetelor executive ale sfaturilor populare raionale, orăşeneşti şi raionale orăşeneşti s-a ridicat de la 500 la 1 000 lei, pentru reducerea şi anularea de majorări şi de la 1 000 la 1 500 lei pentru reducerea şi anularea impozitelor pe venit şi a primelor de asigurare prin efectul legii la clădiri urbane ;

— comitetele executive ale sfaturilor populare comunale au căpătat competenţa de a restitui sume pînă la 500 lei, în cazul persoanelor fizice sau juridice, altele decît organizaţiile socialiste şi pînă la 2 500 lei în cazul organizaţiilor socialiste.

Cele de mai sus nu pot fi însă aplicate mecanic şi ori de cîte ori apar situaţii care impun o altă soluţie ele se adaptează în mod corespunzător. Astfel, comitetele executive ale sfaturilor populare nu mai au dreptul să anuleze sau să reducă taxele de timbru pentru eliberarea carnetelor de conducere auto şi a carnetelor de identitate a vehiculelor aparţinînd unor persoane fizice.

● Precizarea unor soluţii

Practica de aplicare timp de aproape 6 ani a dovedit necesitatea stabilirii unor norme unitare în situaţii în care au existat ezitări sau oscilări în căutarea celei mai bune soluţii. Astfel, s-a precizat că :

— în cazul anulării sau eşalonării, încetează de drept orice măsuri de executare silită, cu excepţia măsurilor menţinute prin rezoluţia organului care aprobă înlesnirea ;

— beneficiarii înlesnirii decad de drept din beneficiul ei dacă nu respectă termenele acordate ;

— în cazul reducerilor sau anulărilor de impozite şi taxe, suma care determină competenţa, este aceea existentă în rol ca rămăşiţă şi debit pe anul în curs, debitată şi neachitată pînă la data cererii şi nu numai suma scadentă pînă la aceeaşi dată ;

— sumele, care determină competenţa, se consideră inclusiv.

Noua reglementare prevede ca rezolvarea cererilor pentru acordarea înlesnirilor să se facă nu numai pe bază de cercetări şi propuneri ale organelor financiare, cum prevedea textul anterior, ci şi cu tot discernămîntul, ţinînd seama de situaţia contribuabililor, de necesitatea respectării disciplinei financiare şi a realizării veniturilor înscrise în bugetele locale.

I. KIRMAIER
N. VASILESCU

FIŞIER TEMATIC

MARCA FABRICII ŞI CERTIFICATUL DE CALITATE

● Atribuirea de mărci de fabrică întreprinderilor de stat şi cooperatiste : **H.C.M. 1211/1955, publicată în C.H.D. nr. 36/1955 ; Legea asupra mărcilor de fabrică şi de comerţ din 15 aprilie 1879.**

● Înscrierea (întabularea) mărcilor de fabrică la Tribunalul Popular al raionului în care îşi au sediul: **Art. 7 din Legea asupra mărcilor de fabrică şi de comerţ.**

● Înscrierea internaţională a mărcilor de fabrică : **Decretul 427 din 19 octombrie 1963, publicat în B.O.M.A.N. nr. 19/1963 ; Convenţia Uniunii de la Paris pentru Protecţia proprietăţii industriale, publicată în B.O.M.A.N. nr. 19/1963 ; Aranjamentul de la Madrid, publicat în B.O.M.A.N. nr. 19/1963.**

● Interdicţii legale în alegerea şi folosirea mărcilor de fabrică : **Art. 2 din Legea asupra mărcilor de fabrică şi de comerţ ; art. 6 din Convenţia Uniunii de la Paris.**

● Prioritatea legală decurgînd din înregistrarea mărcilor de fabrică : **Art. 4 şi 6 din Legea asupra mărcilor de fabrică şi de comerţ ; art. 4 din Convenţia de la Paris ;** Practică arbitrală : **Hotărîrea nr. 1722 din 14 decembrie 1958 a Arbitrajului Regiunii Bucureşti. Revista „Arbitrajul de Stat", nr. 2/1960, pag. 60.**

● Transmiterea dreptului de proprietate privind mărcile de fabrică : **Art. 5 din Legea asupra mărcilor de fabrică şi de comerţ ; art. 6 din Convenţia Uniunii de la Paris ; art. 9 din Aranjamentul de la Madrid.**

● Obligaţia de a emite certificate de calitate : **pct. 22 din H.C.M. nr. 36/1955, pct. 8 din Instrucţiunile pentru aplicarea H.C.M. nr. 1211/1955 ; pct. 33 din anexa II la H.C.M. nr. 587/1952, Decizia P.A.S. nr. 3200/1960, Revista „Arbitrajul de Stat" nr. 5/1960, pag. 60 ; Decizia P.A.S. nr. 860/1964, Revista „Arbitrajul de Stat" nr. 3/1964, pag. 75.**

● Certificatele de calitate, documente obligatorii pentru plata preţului — amînare şi refuz de plată : **Dacă este prevăzut în contract ca document de plată se aplică pct. 457 şi 467 din Instrucţiunile nr. 1/1964 ale Băncii Naţionale a Republicii Socialiste România şi ale Ministerului Finanţelor.**

● Literatură de specialitate: **Yolanda Eminescu — Rolul dreptului civil în îmbunătăţirea calităţii produselor, pag. 63—64, 66—68 ; Gheorghe Fekete — Dreptul la marca de fabrică, revista „Justiţia Nouă" nr. 4/1964, pag. 65 ; Stelian Marinescu şi Alexandru Deteşan — Regimul juridic al mărcilor de fabrică, editată de M.I.U. — 1965 ; Articole privind „Marca fabricii" apărute în „Viaţa economică" nr. 51/1964; 9/1965; 14/1965 ; 15/1965 ; 22/1965; 35/1965.**

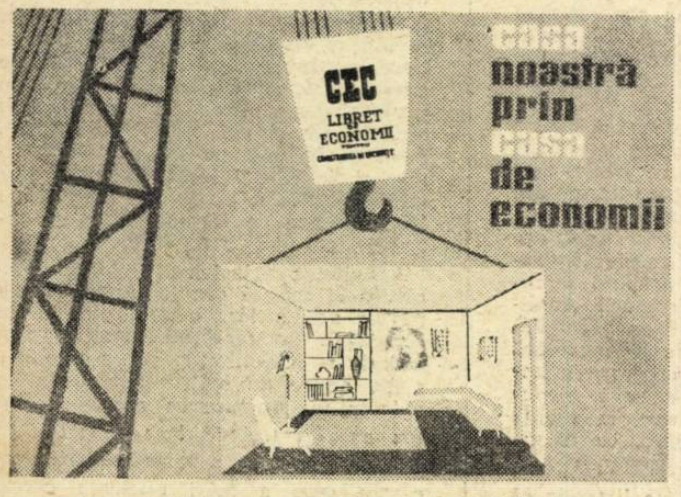

Pentru sumele depuse pe LIBRETUL DE ECONOMII PENTRU CONSTRUIREA DE LOCUINŢE, Casa de Economii şi Consemnaţiuni acordă cîştiguri în bani, prin trageri la sorţi trimestriale.

Titularii libretelor ieşite cîştigătoare sau soţul (soţia) şi părinţii titularului, care doresc să-şi construiască locuinţe, sînt preferaţi la încheierea contractelor pentru construirea acestora, indiferent de mărimea avansurilor şi de vechimea depunerilor, dacă folosesc în întregime, la constituirea avansurilor, sumele cîştigate.

Depunerile pentru participarea la tragerea la sorţi pentru trimestrul III/1966 a LIBRETELOR DE ECONOMII PENTRU CONSTRUIREA DE LOCUINŢE se pot face pînă la data de 30 iunie a.c. inclusiv.

NOUL AEROPORT INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI

Spre sfîrșitul anului 1967 va intra în funcțiune Aeroportul internațional București, despre a cărui construcție dăm unele amănunte în rîndurile de mai jos :

De ce a fost necesar ?

În primul rînd pentru că transporturile aeriene din țara noastră au înregistrat o creștere continuă. (Ritmul anual de creștere a volumului transporturilor aeriene numai în primii patru ani ai șesenalului, de pildă, a fost — în medie — de 12% pe liniile aeriene interne și 21% pe liniile aeriene internaționale). Prin această activitate s-au asigurat legături aeriene regulate între orașul București și 16 centre principale din țară, precum și cu 23 orașe mari ale lumii. Și nu numai atît.

În prezent întreaga activitate de transport aerian intern și internațional, pentru deservirea Capitalei, se desfășoară pe Aeroportul Băneasa. Acesta nu mai poate face față nici nevoilor actuale, din diferite cauze : pista de decolare-aterizare are o lungime de 1950 m utilizabili, față de 3500 m cît este necesar avioanelor moderne folosite în prezent pe linii aeriene internaționale ; construcțiile și instalațiile înalte din vecinătate constituie obstacole, impunînd o minimă meteorologică ridicată ; culoarul aerian de acces trece peste importante zone de locuințe, în care liniștea locatarilor este perturbată de zgomotul avioanelor etc.

Toate acestea au dus la necesitatea construirii aeroportului central București, pe un alt amplasament.

Despre noul aeroport

La Otopeni — locul noului aeroport — lucrările de amenajare au început, pe baza proiectului realizat de Institutul de proiectări al Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene.

Lungimea pistelor betonate de aterizare și decolare : 3,5 km. Rezistența la presiunea pe roată izolată va fi de 45 tone (Băneasa 16 t) la nivelul celor mai mari aeroporturi din lume. Pista va avea numeroase platforme de îmbarcare, debarcare și staționare. În timp ce Băneasa poate primi simultan doar 3 avioane, cu ajutorul platformelor amintite noul aeroport va putea primi 12 avioane.

Aparatele electronice de protecție a navelor aeriene vor asigura aterizarea și decolarea în condiții meteorologice vitrege. Grație lor, în timpul nopții, pe vînt puternic, ceață sau nori, aeroportul București nu va mai fi niciodată „închis". Din turnul central, înalt de 40 m, se va coordona și dirija circulația aeriană. Într-o oră se vor putea efectua 40 de aterizări și decolări.

Pentru companiile străine noul aeroport prezintă deosebit interes pentru că :

- **Liniile aeriene între Europa de Nord, Nord Est și Orientul Apropiat se scurtează cu circa 500—800 km.**
- **Orașul București este amplasat la cea mai convenabilă distanță tehnică și economică pe rutele arătate mai sus, constituind astfel un avantajos punct de escală.**
- **Punct de alimentare cu carburanți.**

Confort călătorilor

Modernul aeroport va oferi călătorilor deosebite condiții de confort ; spre avioanele care urmează să plece se va merge prin culoare acoperite. În sălile de așteptare vor fi ecrane luminoase pe care se va putea urmări în permanență toate amănuntele privind circulația avioanelor.

Transportul pasagerilor către nivelele superioare ale clădirii se va face pe scări rulante, iar al bagajelor pe benzi rulante pentru bagaje. Pereții și tavanele aerogării vor fi tratate acustic.

Modesto FERARINI

EXTINDEREA CLĂDIRII INSTITUTULUI DE ȘTIINȚE ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

ACTUALUL local al Institutului de Științe economice „V. I. Lenin" din București se va extinde.

Lucrările de pregătire a noilor construcții — după un proiect realizat de „Proiect-București", încep în luna iulie a.c. și urmează să se desfășoare în etape.

În prima etapă se va construi un bloc linie (bară) cu 6 etaje pe str. M. Eminescu între străzile Cihoschi, Alex. Macedonschi și calea Dorobanți. El va acoperi o suprafață de 100 m/18 m. În cea de-a doua etapă se va completa frontul actualei clădiri, închizindu-se astfel sectorul de cerc al Pieței Romane, pînă în str. M Eminescu (4 etaje). Încă o anexă urmează a se construi pe calea Dorobanți între străzile M. Eminescu și Alex Macedonschi. În total 13 700 mp construcții, din care 7 600 utili.

În noile construcții — ce se vor termina în 1972 — se amenajează în exclusivitate spații pentru învățămînt : săli de cursuri, seminarii și laboratoare.

Arhitectura frontului din Piața Romană va fi identică cu cea a restului clădirii. Blocul-bară va fi cu 25 m retras față de str. M. Eminescu avînd în față spații verzi și locuri de parcare. Partea exterioară a clădirii va fi înfrumusețată cu fresce. Între clădirea centrală și blocul-linie va exista o pasarelă.

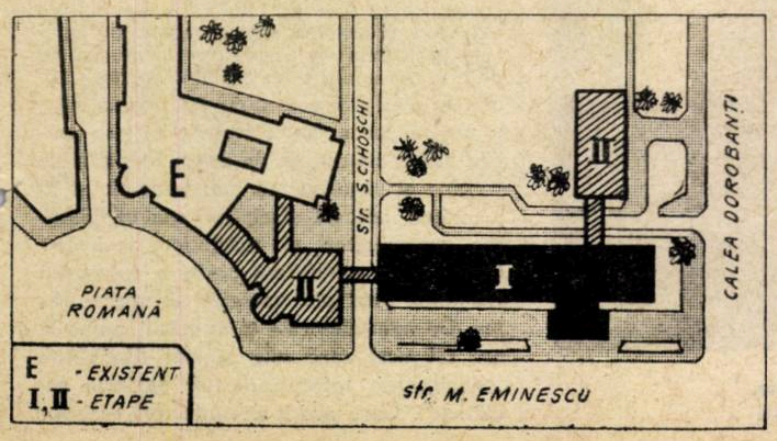

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

DUGHENILE COMERȚULUI MOLDOVENESC DE ALTĂDATĂ

CE poate fi mai reconfortant decît o excursie retrospectivă, o călătorie cu gîndul în trecut, aplecat peste hrisoave și zapise.

Nici tropotul cailor nu se aude, nici zdruncinul hîrtoapelor nu se face simțit. Doar colbul drumului se mai stîrnește ici colo, un colb mărunt și des pe care-l cerne vremea peste oameni, întîmplări și hîrtii vechi.

Să poruncim bicigașilor să oprească rădvanul acum aproape trei veacuri...

Sîntem la porțile Iașului... E un oraș cu uliți strîmte, pline de glod și cu o lume pestriță care forfotă ca un mușuroi de furnici. Importul de mărfuri apusene și turcești a rămas la fel de mare ca și în trecut. Negustori pămînteni fac transporturi de mătase orientală în Polonia, călătorind adesea și la Mosc, pe obișnuitele drumuri de comerț. Se aduc postavuri străine și dughenile tîrgului sînt pline cu stofe de preț.

● O PRĂVĂLIE DIN 1679

Ce nu găsești aici ? Se vînd zilnic mătăsuri, pînzeturi și postavuri de soi, de la cele mai simple și mai la îndemînă oricărui tîrgoveț, pînă la cele mai scumpe și mai pretențioase țesături lucrate în fir, venite din Asia, din Țara Nemțească, din Lehia ori chiar de la Frînci... Se mai pot afla în rafturi catifele strălucitoare și văluri străvezii, pentru podoaba capului femeiesc...

Să răsfoim catastiful de datornici al unei astfel de dughene ieșene [1]). Parcă-i vedem pe cumpărători intrînd pe ușă, la 25 august 1679...

Iat-o pe Stoeneasa din Slobozia cerînd negustorului un văl bun. Un galben rămîne dator Stoian, nepotul lui Strat de la Orhei, care venise cu muierea lui pentru o cumpărătură mai mare.

Mulți dintre cei care vin să tîrguiască nu au toți banii și rămîn datori sau își zălogesc inelele de aur și de argint, după obiceiul timpului. Cristea se oferă chezaș pentru o cumpărătură de postav de Flandra...

Se perindă printre filele îngălbenite ale catastifului nu eroi imaginari, ci oameni care au trăit în vremea Ducăi Vodă, o lume pestriță de tîrgoveți, meșteșugari, grămătici, țărani, răzeși instăriți, de-a valma...

Poate de aici, din dugheana aceasta, va fi cumpărat mai de mult și Paraschiva lui Dumitrașco „o rochie verde de taftă", o „cămașă cu mătase verde" și cele „cinci șiruri de curele" pe care le lăsă acum, drept a ei agonisită, cocoanei celei tinere a lui Ignat [2]).Dar nu putem fi siguri de acest lucru.

Ceea ce știm însă e că dintr-o astfel de dugheană ori abagerie din Iași „ca un om de jos ce era", cum scrie Mustea cronicarul [3]), va fi pornit și Gheorghe Duca Voievod să urce treptele tronului Moldovei.

● MAGAZIILE IAȘULUI ÎN VEACUL PREFACERILOR

Să facem cîțiva pași mai departe, pe această întindere fără sfîrșit a timpului și să vedem cum arăta un magazin ieșean, două secole mai tîrziu, prin 1846.

Vom pătrunde acum în prăvăliile negustorilor Ghiță Căliman și fraților Bogusz și vom număra pe tarabele lor doar mărfuri scumpe : mănuși fine, ciubote de glanț, pacheți de zgîrci, adică bretele de cauciuc etc. Antereele și işlicele fuseseră lepădate și orășenii începuseră să adopte fracul și pălăria tare. Oamenii noștri purtau capele cibus (un fel de jobene, cum se vor numi mai tîrziu după numele negustorului francez așezat în București, Monsiu Jobin), bastoane rococo și altele.

Priviți un tînăr îmbrăcat după ultima modă, cu mărfuri aduse de la Paris, în frumoasa acuarelă făcută după natură și semnată, în vara anului 1847, de pictorul ieșean Alex. Kogălniceanu [4]).

El poartă *fracul* scump al oamenilor „de lume", pe care tinerii și-l doreau, cel mai adesea zadarnic :

*„Așa de gol în toate cum m-am născut în lume / Trăiesc și pînă astăzi muncesc dar n-am putut / Să-mi fac trăsură, haine, **parale** și un nume / Dar însă am pus ieu minte ș-un* **frac** *mi-am făcut"...*[5]).

Casele bogate se mobilează cu paturi (sofalele fuseseră părăsite), cu pendule și etajere, cu lămpi de gaz moderne...

Se consumă, de către cei mai cu stare, tot băcălii străine, brînzeturi franțuzești și marinate, salamuri de Bolonia, macaroane de Napoli, pateuri și posmagi de Strassbourg, fructe zaharisite și vinaturi scumpe, așa cum arată gazetele timpului, în acest an („Albina Românească", februarie 1846).

● CUPEȚI, PRĂVĂLIAȘI, LIPSCANI

Ni s-au păstrat și chipuri de negustori pămînteni din aceste vremuri. Pictorii străini i-au zugrăvit așa cum îi întîlniseră prin orașele țării sau în „imperio", la Viena, începînd din veacul al XVIII-lea și pînă către mijlocul secolului al XIX-lea, cu îmbrăcămintea largă a timpului, cu aspectul lor prosper de boiernași proaspăt căftăniți, păstrîndu-și portul de tradiție pînă tîrziu de tot.

Unii toptangii sînt văzuți în fața boltelor din Lipsca, tîrguind marfă, alături de comercianți turci și ruși, ca în acuarelele lui Georg Emanuel Opiz, 1825 [6])

Alții, exact în același an, pozează în plină uliță bucureșteană, cavalerului Auguste de Henikstein [7]), stînd la taifas cu boierii de starea a treia.

Și desenatorii apuseni îi menționează invariabil prin inscripții italienești sau nemțești, precum Vestiario Ecce Turchi-Communi, din bogata colecție a Cabinetului de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, sau cunoscutele icoane în culori, executate chiar în inima tîrgului de toamnă din Leipzig...[8]).

Al. ALEXIANU

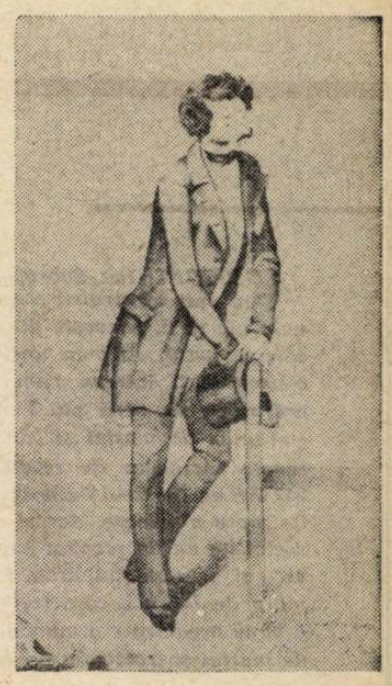

Alex. Kogălniceanu : Un tînăr elegant, în 1847 (acuarelă) — Cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România

Negustor valah (acuarelă italiană de la începutul secolului trecut) — Cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România

Negustori și boiernași bucureșteni, în 1825 — (Din albumul Henikstein) — Cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei

[1]) C. Turcu : Catastivul de datorii al unei dughene din Iași la 1679. (Studii și cercetări științifice, Iași 1955, nr. 2—4).

[2]) Gh. Ghibănescu: Surete și izvoade vol. XXII, Iași, 1929.

[3]) M. Kogălniceanu: Cronicile României vol. III, București 1874 și N.A. Bogdan : Orașul Iași odinioară și azi, Iași, 1915, pag. 120.

[4]) Cabinetul de stampe. Biblioteca Academiei, cota D.R.I./Kogălniceanu, Al — 1.

[5]) ms. 2234 Biblioteca Academiei, fila 15 v – 16 r.

[6]) Wernner Starke : Georg Emanuel Opiz, Ein Zeichner der leipziger Messe, Leipzig, 1965.

[7]) Cabinetul de stampe. Biblioteca Academiei cota A, D, II, 54.

[8]) „Welt und Heimat" Sibiu, 1924, nr. 7.

RITM SUSȚINUT, ORGANIZARE TEMEINICĂ

DIN EXPERIENȚA REGIUNII DOBROGEA

AGRICULTURA dobrogeană, a cărei înfățișare s-a schimbat radical în anii construirii socialismului, devenind una din principalele grinare ale țării, cunoaște din plin în aceste zile freamătul lucrărilor agricole de vară. Aidoma unei simfonii, pe întinsele ogoare se desfășoară concomitent, într-un ritm susținut, recoltarea, întreținerea culturilor, arăturile de vară ș.a. Țelul mecanizatorilor din gospodăriile de stat, stațiunile de mașini și tractoare și al membrilor cooperatori este **efectuarea lucrărilor de recoltare a griului de pe întreaga suprafață de 313 618 ha în 12—14 zile lucrătoare.** *O dată cu efectuarea acestei lucrări de mare amploare, dar și de o deosebită importanță, unitățile agricole socialiste au de recoltat suprafețe întinse cultivate cu orz, ovăz, mazăre etc., și de executat arături pe 240 000 de hectare. Un asemenea volum mare de lucrări, care trebuie executat într-o perioadă scurtă, necesită o bună organizare a muncii și a producției, folosirea integrală a parcului de mașini și tractoare, precum și a timpului de lucru.*

FOLOSIREA DIN PLIN A TRACTOARELOR ȘI MAȘINILOR AGRICOLE

SUCCESUL muncilor agricole este organic legat și determinat în mare parte de **gradul în care sînt folosite tractoarele și mașinile agricole.** Acest adevăr este binecunoscut de către mecanizatorii și membrii cooperatori din regiunea Dobrogea, care valorifică tot mai bine experiența acumulată de-a lungul anilor.

Exigență la reparații, siguranță în exploatare

De la bun început este de remarcat faptul că reparațiile tractoarelor și mașinilor agricole au fost terminate cu mult mai devreme de data începerii lucrărilor de recoltare; în medie cu circa 14 zile în gospodăriile de stat și 10 zile în stațiunile de mașini și tractoare și cooperativele agricole. Drept urmare, în fiecare unitate agricolă **a existat timpul necesar pentru verificarea minuțioasă a calității reparațiilor mașinilor și recepționarea lor.** De un real ajutor pentru sporirea exigenței la lucrările de recepționare a fost indicația comitetului regional de partid de a se organiza comisii alcătuite din specialiști din gospodăriile de stat și stațiunile de mașini și tractoare, care să verifice reciproc calitatea reparațiilor.

Rezultatele bune obținute în pregătirea parcului de mașini și tractoare sînt rodul activității anterioare temeinice care printre altele a cuprins: schimbul de experiență efectuat la S.M.T. Castelu cu cadrele de ingineri și mecanizatori, pe tema organizarea reparațiilor și urmărirea calității lor; analiza periodică de către conducerile unităților agricole a stadiului reparațiilor; atenția deosebită acordată recondiționării pieselor.

Preocupările susținute pentru buna funcționare a mașinilor agricole și tractoarelor își pot găsi însă pe deplin materializare eficientă în condițiile existenței **necesarului de piese de schimb.** Deși an de an a crescut volumul pieselor recondiționate, lipsa pieselor de schimb absolut necesare s-a accentuat, mai ales ca urmare a măririi parcului de mașini și tractoare. La fel ca în anii trecuți, și în acest an, o serie de unități agricole au început lucrările de recoltat fără a dispune de piesele de schimb de rezervă cum sînt: pînze transportoare, rulmenți, plăcuțe contratăietoare, batiuri ș.a. Or, este știut că asemenea piese se defectează sau se uzează mai repede, ceea ce impune înlocuirea lor. Anul trecut s-a pierdut un însemnat număr de ore de lucru tocmai datorită nefuncționării unor combine. La S.M.T. Sibioara, de exemplu, acest timp a reprezentat circa 8% din totalul orelor de funcționare a combinelor.

Lipsa pieselor de schimb îmbracă însă și alte aspecte. Astfel, potrivit anexei nr. 12 din Regulamentul de finanțare a stațiunilor de mașini și tractoare, organele Băncii Naționale nu aprobă plata manoperei la lucrările de reparații în cazul cînd acestea nu se încadrează în termenele stabilite. Această măsură este justă deoarece determină unitățile să acorde atenția cuvenită reparațiilor. Lucrurile se schimbă însă atunci cînd, din lipsa pieselor de schimb, nu este posibilă efectuarea reparațiilor în termenul prevăzut. Așa cum sublinia tovarășul M. Mirea, director la S.M.T. Topraisar, în discuția purtată în legătură cu pregătirea lucrărilor agricole, conducerea unității pierde mult timp pentru a întocmi documentația necesară prin care să demonstreze că neîncadrarea reparațiilor în termenele stabilite se datorește unor cauze obiective.

Pentru remedierea acestor lacune este necesară **îmbunătățirea sistemului de aprovizionare** a unităților cu piesele de schimb necesare. Actualul sistem, după care necesarul de piese se calculează pe baza consumurilor din anul precedent, a devenit necorespunzător, deoarece nu mai răspunde cerințelor din fiecare unitate. Iată de ce el propunea ca **aprovizionarea unităților cu piese de schimb să se facă pe baza listelor întocmite de către acestea,** întrucît ele sînt cele mai în măsură să cunoască sortimentul necesar de piese.

Ca urmare a dezvoltării și consolidării lor economice, multe cooperative agricole din regiunea Dobrogea își procură, cu sprijinul uniunilor cooperatiste, utilajul necesar în procesul de producție, ca de pildă: mori cu ciocănele, selectoare, elevatoare, motoare stabile etc., pentru care se investesc importante sume de bani. Or, pentru buna funcționare a acestor utilaje, este nevoie, după cum relata tov. **N. Hudițeanu,** președintele cooperativei agricole din Comana, de mecanici capabili să le mînuiască și să le întrețină. În prezent multe cooperative agricole nu dispun de mecanicii necesari. Iată de ce considerăm necesar ca uniunile cooperatiste să studieze posibilitatea asigurării cooperativelor agricole cu astfel de cadre.

Arta de a stăpîni tehnica se învață

La fel ca în celelalte regiuni ale țării și în agricultura din Dobrogea progresul tehnic pătrunde an de an pe o scară tot mai largă. Noile tipuri de tractoare și mașini agricole, care se caracterizează prin indici tehnici și economici superiori, cer din partea mecanizatorilor cunoștințe temeinice cu privire la exploatarea și întreținerea acestora. Aceste cunoștințe, trebuie împrospătate an de an corespunzător cu progresul tehnic respectiv.

Îndrumate de Comitetul regional de partid Dobrogea, organele agricole locale se preocupă an de an de ridicarea nivelului profesional al mecanizatorilor. Pentru buna desfășurare a lucrărilor agricole de vară a fost elaborat și aplicat un complex de măsuri al cărui scop a fost instruirea mecanizatorilor, a cadrelor de conducere și a specialiștilor cu privire la organizarea muncii și folosirea mijloacelor tehnice. Ținînd seama de experiența anilor trecuți, un accent deosebit s-a pus pe **instruirea** mecanizatorilor, a inginerilor agronomi și a președinților cooperativelor agricole, cu privire la funcționarea și reglarea principalelor mașini, îndeosebi a combinei C1 și a presei de balotat PMT 5. De exemplu, la S.M.T. Nazarcea, timp de 3 zile un număr de 242 mecanizatori s-au perfecționat în mînuirea presei de balotat.

Producțiile medii la hectar

	CULTURA	MEDIA PE PERIOADĂ (Kg/ha)		ÎN PROCENTE 1964-1965 FAȚĂ DE 1962-1963
		1962-1963	1964-1965	
GOSPODĂRII AGRICOLE DE STAT	GRÎU	2110	2640	125,1
	PORUMB	2680	2760	102,9
	FL.SOARELUI	1520	1640	107,8
COOPERATIVE AGRICOLE DE PRODUCȚIE	GRÎU	1630	2220	136,1
	PORUMB	2220	2690	121,1
	FL.SOARELUI	1270	1330	104,7

Procesul de instruire care a cuprins pe toți mecanizatorii și celelalte cadre s-a încheiat cu aproape o săptămînă înaintea începerii lucrărilor de recoltat. Este de remarcat faptul că această **instruire s-a făcut diferențiat,** în funcție de nivelul de pregătire al cadrelor, de funcția pe care fiecare o deține în procesul de producție. Acest mod de pregătire, care în trecut a fost mai puțin folosit, lărgește competența și răspunderea fiecăruia la locul de muncă.

Instruirea periodică a cadrelor din unitățile agricole și-a dovedit din plin utilitatea. Legat de aceasta se ridică însă o problemă de ordin mai general și anume bagajul de cunoștințe pe care îl capătă elevii din școlile profesionale de mecanici agricoli de pe lîngă stațiunile de mașini și tractoare. Datele culese din mai multe unități pe lîngă care funcționează aceste școli evidențiază o pregătire incompletă a tinerilor absolvenți. Această stare de lucruri își are izvorul în mai multe cauze dintre care următoarele le considerăm mai importante. Programa analitică suferă de o serie de lacune; astfel, pe parcursul celor trei ani, în timp ce pentru exploatarea tractoarelor și mașinilor agricole programa analitică prevede numai 60 de ore, desenului tehnic îi sînt afectate 112 ore. În mod firesc se pune întrebarea dacă viitorului mecanizator trebuie să i se predea atîtea cunoștințe de desen tehnic și ce trebuie el să cunoască mai temeinic și în principal, această disciplină sau exploatarea tractoarelor și mașinilor agricole? Considerăm că ultima parte a întrebării răspunde profilului meseriei de mecanizator. De neînțeles este și numărul redus de ore (30 ore) care este afectat disciplinei „organizarea întreprinderilor agricole socialiste". Oare acești mecanizatori, care vor

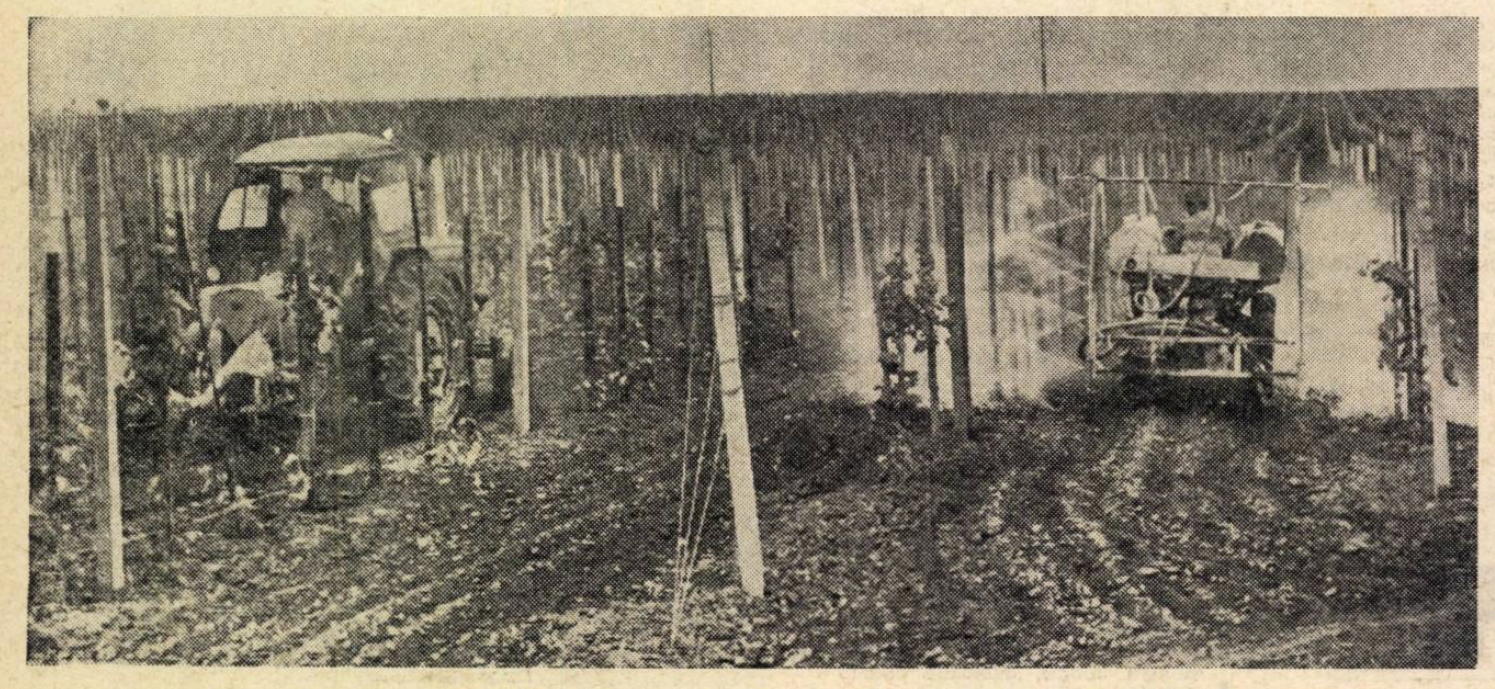

În vestita podgorie Murfatlar calitatea strugurilor și a licoarei lor se pregătesc din vreme. Cu mijloace mecanizate se execută lucrările de stropit la stațiunea experimentală Dobrogea

lucra în cadrul unităților agricole nu trebuie să cunoască temeinic tocmai problemele conducerii și organizării producției acestora ? Fără îndoială că da. Prin urmare se vădește **necesitatea îmbunătățirii programei analitice corespunzător cu cerințele actuale pe care le reclamă meseria de mecanizator**

O dată cu aceasta considerăm utilă studierea de către Consiliul Superior al Agriculturii, a posibilităților de îmbunătățire a sistemului de calificare prin aceste școli. De exemplu, în regiunea Dobrogea, deși există 11 școli, numai una singură — aceea de la S.M.T. Nazarcea — oferă condiții optime de pregătire. De asemenea, practica elevilor nu coincide cu perioadele de lucrări, iar o bună parte din personalul didactic lucrînd în stațiunea de mașini și tractoare respectivă nu are posibilitatea practică de a se încadra în programul școlii.

Munca bine organizată – cheia succeselor

Realizarea unui grad înalt de eficiență în folosirea mijloacelor tehnice și a forței de muncă, **depinde într-o măsură — am putea spune hotărîtoare — de nivelul organizării muncii.**

Experiența acumulată în decursul anilor de către unitățile agricole din regiunea Dobrogea în acest domeniu este extrem de valoroasă. Un exemplu grăitor îl constituie modul cum este organizată munca la lucrările agricole de vară. Ca și în anii trecuți, în fiecare unitate agricolă s-a întocmit din timp un plan concret pe brigăzi și echipe care cuprinde, pe lîngă suprafețele respective, ordinea lucrărilor, forța de muncă necesară, numărul mașinilor agricole și graficul lor de lucru, aprovizionarea cu materiale etc. **Acest plan este menit să asigure executarea concomitentă a recoltării împreună cu celelalte lucrări din perioada actuală.**

Ținînd seama de experiența dobîndită în regiunea Dobrogea s-a generalizat metoda de lucru în grup a combinelor și preselor de balotat. Astfel, combinele lucrează grupat în număr de 6—10 în raport cu mărimea parcelei, ceea ce exclude deplasările în gol. De asemenea, presele de balotat lucrează în grupe de 4—5, ceea ce permite eliberarea rapidă a unor suprafețe întinse în vederea executării arăturilor de vară.

Pentru asigurarea operativă a asistenței tehnice în fiecare unitate agricolă sînt organizate ateliere mobile dotate cu materialele și utilajele necesare intervențiilor la mașinile care se defectează în timpul lucrului. La S.M.T. Adamclisi, de exemplu, s-a organizat o astfel de echipă compusă din doi mecanici și un electrician care, pe baza unui grafic, asigură zilnic întreținerea a două brigăzi de tractoare.

O asemenea organizare s-a dovedit eficientă deoarece asigură folosirea cît mai deplină a capacității de lucru a mijloacelor tehnice și a forței de muncă, precum și intervenția operativă a atelierelor mobile în cazul apariției unor defecțiuni tehnice.

Deși în toate unitățile s-a asigurat în general aprovizionarea fiecărui sector de lucru cu materialele necesare se întîlnesc greutăți din punct de vedere al calității unora dintre acestea. Astfel, datorită ușurinței cu care întreprinderea regională O.C.A.T.M.-ul a recepționat sîrma de balotat paie, multe unități agricole au de suferit, deoarece sîrma fiind neuniformă și cu un procent prea mare de oțel provoacă defectarea aparatului de înnodat al preselor. În plus, bobinele de sîrmă sînt prea mari, din care cauză ele nu încap în cutiile de la presa de balotat. Toate acestea provoacă întreruperi în funcționarea preselor de balotat întîrziind astfel executarea lucrărilor.

COORDONAREA ÎNTREGII ACTIVITĂȚI ȘI EXECUTAREA CONCOMITENTĂ A LUCRĂRILOR

IMPORTANT pentru reușita lucrărilor agricole de vară este **executarea lor concomitentă** astfel încît să se respecte perioada optimă. Desigur că atingerea acestui scop, în condițiile cînd într-o perioadă scurtă se realizează un mare volum de lucrări (recoltat, prășit, arat, transportul și depozitarea furajelor), necesită o bună coordonare a muncii și a activității mijloacelor mecanice.

Unitățile agricole socialiste din regiunea Dobrogea, au acumulat în această direcție o bogată experiență.

Grafic pentru coordonarea lucrărilor

Pentru a face față volumului mare de lucrări în raport cu posibilitățile de care dispune, fiecare unitate agricolă și-a întocmit un grafic de lucrări. Acesta prevede, pe lîngă felul lucrărilor ce trebuie executate, mijloacele tehnice și forța de muncă necesară. În prezent, o dată cu lucrările de recoltare se desfășoară din plin prașila a treia la porumb, prășitul și stropitul plantațiilor viticole, precum și irigarea culturilor.

O mare atenție se acordă totodată eliberării terenurilor în vederea executării arăturilor de vară. Este cunoscută importanța acestor arături care au menirea să păstreze apa în sol și să distrugă buruienile : „Pentru noi — spunea tov. ing. Octavian Ciobanu, directorul G.A.S. Pietreni — eliberarea rapidă a terenului și efectuarea în cel mai scurt timp a arăturilor de vară constituie o acțiune tot atît de importantă ca și recoltatul, mai ales că noi practicăm monocultura grîului pe o suprafață de 4 000 ha ; imediat după transportul paielor, pe întreaga suprafață, miriștile sînt arse în scopul distrugerii germenilor bolilor precum și a ouălor și larvelor de dăunători care atacă cultura de grîu".

Echilibrarea balanței mijloacelor de transport

Pentru a suplini numărul insuficient de tractoare care este afectat în perioada recoltării, arăturilor de vară, unitățile agricole aplică o serie de măsuri organizatorice. Astfel, în primele ore ale fiecărei dimineți tractoarele sînt folosite la arat pînă în momentul cînd combinele pot pătrunde în lan. Pe scară largă se folosește schimbul doi care execută numai arături.

Cu toate acestea nu se poate spune că executarea arăturilor de vară în termenul optim este asigurată în toate gospodăriile de stat și în cooperativele agricole. Anul trecut, de exemplu, gospodăriile de stat din cadrul trustului Constanța au efectuat arături de vară în termen optim numai pe 2 600 ha. Datorită acestui fapt, la pregătirea terenului pentru însămînțările de toamnă au fost necesare lucrări în plus care au mărit cu circa 200 lei/ha cheltuielile de producție.

La fel stau lucrurile și cu transportul cerealelor la bazele de recepție, care sînt efectuate cu autocamioanele puse la dispoziție de către D.R.T.A.-Dobrogea. Experiența din anii trecuți, cînd nu s-a asigurat numărul de autocamioane și remorci solicitate ridică problema dacă și în acest an transporturile nu vor mai avea de suferit. Aceasta, cu atît mai mult cu cît pentru satisfacerea cererilor unităților agricole, D.R.T.A.-Dobrogea care nu este dotată decît cu 1 500 autocamioane, va trebui să asigure 2 426 autocamioane și 275 remorci. Pe de altă parte este nevoie de asigurarea condițiilor necesare bunei funcționări a mașinilor. Anul trecut, acest lucru a lăsat de dorit deoarece au fost unele perioade cînd circa 30% din autocamioanele repartizate trustului gostat Constanța erau defecte ; toate acestea sînt de natură să atragă atenția conducerii D.R.T.A.-Dobrogea pentru o mai bună pregătire și întreținere a mijloacelor de transport.

Insuficiența autocamioanelor face ca în perioadele de vîrf o parte însemnată din tractoare să fie utilizată ca mijloace de transport, ceea ce mărește cheltuielile de transport și sustrage aceste mijloace mecanizate de la celelalte munci agricole.

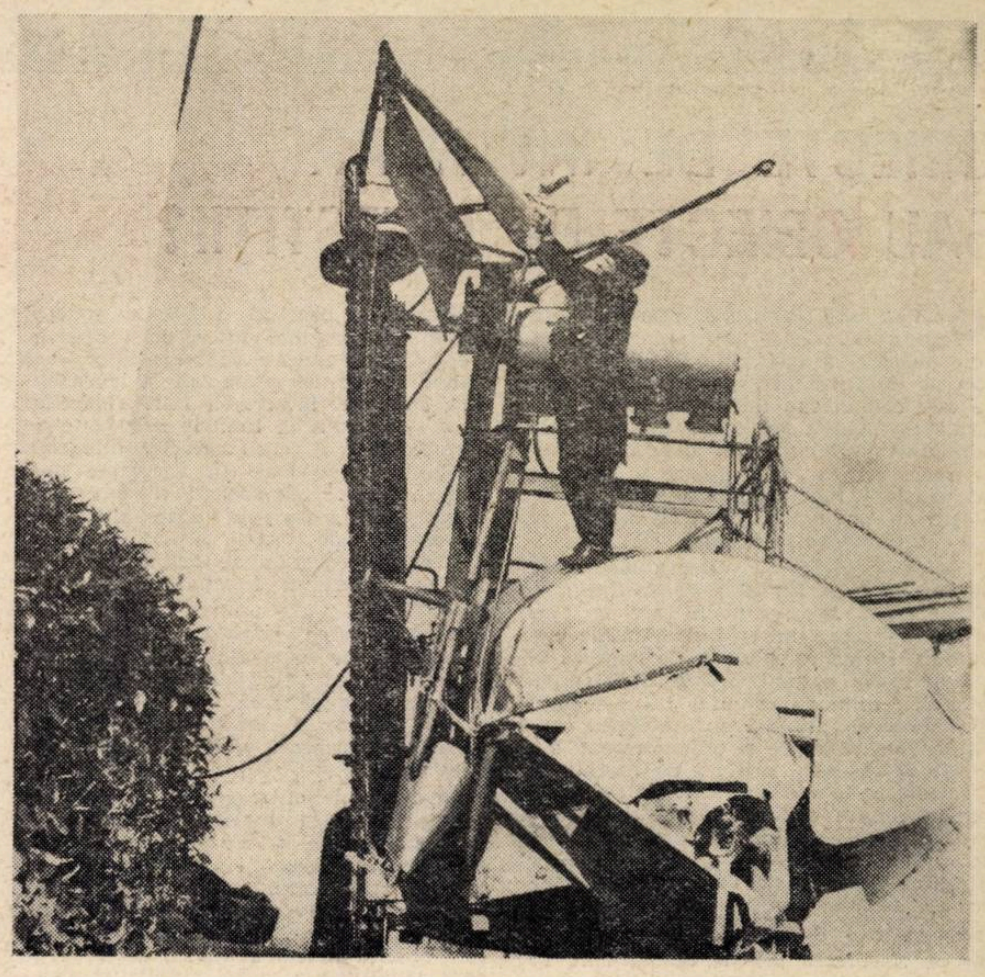

O ultimă revizie a combinei

FORME EFICIENTE DE STIMULARE MATERIALĂ

PE baza indicațiilor Comitetului regional de partid Dobrogea, uniunile cooperatiste au organizat generalizarea formei de retribuire suplimentară, potrivit prevederilor statutului cooperativei agricole. Un astfel de exemplu îl constituie uniunea raională a cooperativelor agricole din raionul Adamclisi. În cadrul acestei activități uniunea raională a îndrumat totodată unitățile să aplice retribuirea suplimentară și la strînsul plevei știut fiind că, anul acesta din cauza condițiilor obiective, cantitatea de paie este mai mică.

Cerințele mereu crescînde ale dezvoltării producției agricole implică în același timp **îmbunătățirea formelor de cointeresare materială a mecanizatorilor.** În această privință atrage atenția inițiativa unor cooperative agricole **de a acorda mecanizatorilor premii în raport cu depășirea producției planificate.** Izvorîtă din practică, inițiativa amintită are drept scop legarea mai strînsă a mecanizatorului de interesele creșterii producției obștești.

Experiența multor stațiuni de mașini și tractoare din regiunea Dobrogea evidențiază necesitatea sporirii cointeresării materiale a mecanizatorilor prin îmbunătățirea, printre altele, a normelor. Întrucît aceste norme nu corespund în măsura necesară condițiilor concrete de lucru din cooperativele agricole, ele influențează negativ cointeresarea materială a mecanizatorilor. O asemenea situație se întîlnește, de exemplu, la S.M.T. Adamclisi. În raza de activitate a acestei unități o serie de cooperative agricole au terenurile situate în pantă. Or, pe aceste terenuri lucrările agricole se desfășoară cu mai multă greutate, necesitînd un efort mai mare din partea mecanizatorilor și o solicitare în plus a mașinilor. Cu toate acestea, normele de lucru sînt aceleași, atît pentru terenurile în pantă, cît și pentru cele plane.

Pentru conducerile stațiunilor de mașini și tractoare constituie încă o problemă premierea mecanizatorilor care lucrează la recoltat cu combinele. Potrivit prevederilor regulamentului actual de premiere se poate acorda mecanizatorilor pînă la 50 lei/tona de grîu realizată în plus față de norma zilnică, însă tot conform aceluiaș regulament, suma acordată ca plată a acestor premii nu poate depăși 15% din fondul de salarii. De exemplu, la S.M.T.-Castelul, S.M.T.-Topraisar și altele nu s-a putut acorda mai mult de 25 lei/tonă. Apreciem că ultima prevedere din regulament nu dă posibilitate conducerilor stațiunilor de mașini și tractoare să stimuleze pe mecanizatori pentru efectuarea lucrărilor în epoca optimă și de calitate superioară.

În activitatea de producție a gospodăriilor agricole de stat se simte lipsa unor tarife de plată a muncitorilor la lucrări de mare importanță. De pildă, lipsește tariful pentru plata muncitorilor care lucrează la încărcatul și descărcatul baloților de paie și fîn. Asimilarea tarifelor de plată folosite de către unitățile din cadrul Ministerului Transporturilor, soluție la care au recurs unele gospodării de stat, nu poate, după cum s-a dovedit în practică, să rezolve această problemă. Prin adaptarea acestor tarife, în cazul citat, pentru o tonă de paie sau fîn balotat se plătește 3 lei. Condițiile grele de muncă (baloții au 18—20 kg) și posibilitățile de retribuire a muncitorilor, nu îi stimulează pe aceștia să participe la o astfel de lucrare.

I. CHIRCULESCU
I. CIOLCA

Productivitatea muncii (Kg. / Z. o) în gospodăriile agricole de stat (1963 = 100)

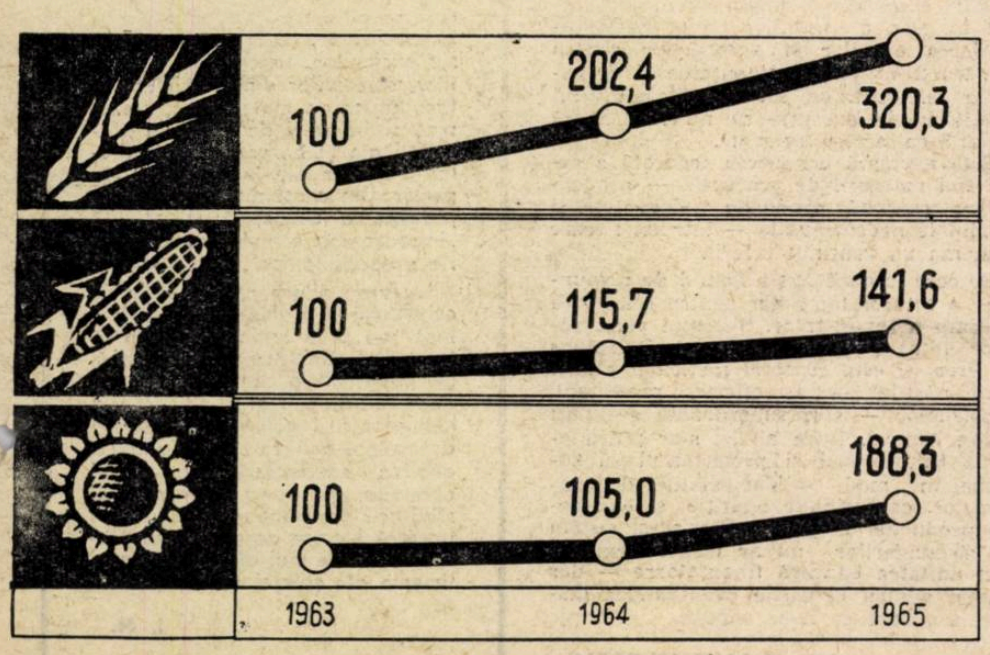

OBIECTE DE INVENTAR SAU OBIECTE DE INVESTIŢII?

O importantă problemă practică este justa delimitare din punct de vedere teoretic a conţinutului noţiunii de „obiect de inventar", precum şi a ceea ce este comun sau nu cu conţinutul noţiunii de „obiect de investiţie". Ambele noţiuni sînt folosite cu ocazia acţiunii de reevaluare şi determinare a gradului de uzură a fondurilor fixe ce se efectuează în prezent în întregul sector de stat al economiei naţionale.

De altfel, în lucrarea **Reevaluarea fondurilor fixe în R.P.R.** *) de I. Craiu, I. Mihai şi E. Nişulescu, în care se face prima încercare în ţara noastră de delimitare ştiinţifică a sferei de cuprindere a celor două noţiuni, determinării corecte a obiectului de inventar i s-a atribuit caracterul de premisă în stabilirea condiţiilor metodologice şi organizatorice necesare desfăşurării acţiunii de reevaluare generală a fondurilor fixe. Într-adevăr, pentru reuşita deplină a acestei acţiuni, era necesar a se utiliza noţiuni clare, determinate riguros din punct de vedere ştiinţific, astfel încît să nu existe posibilităţi de interpretare diferită a aceloraşi categorii de fonduri fixe de către cei ce efectuează practic operaţiunile de reevaluare.

Criteriul de bază: funcţia fondurilor fixe

În accepţiunea dată de autori obiectului de inventar, se consideră ca atare „obiectul singular sau complexul de obiecte, cu toate dispozitivele şi accesoriile lui, destinat să îndeplinească independent, în totalitatea lui, o funcţie distinctă" (pag. 158). Elementul principal în considerarea obiectului de inventar este, după cum remarcă autorii, **funcţia** determinată a fondului fix în totalitatea lui.

S-ar putea obiecta dificultăţile de adaptare a definiţiei bazată pe acest criteriu la unele ramuri ale economiei, mai ales la industria chimică. Pe de altă parte, aplicarea în practică a acestui concept a dat naştere unor interpretări diferite, datorită mai multor cauze, printre care stadiul actual de organizare a contabilităţii analitice, încercarea întreprinderilor de a se încadra în limitele prevăzute de normele legislative cu caracter financiar, posibilitatea de dare în funcţiune parţială a noilor construcţii şi de casări parţiale. La aceasta, se poate adăuga şi un element de ordin tehnic şi anume dificultăţile concrete de definire şi aplicare a criteriului funcţia principală a fondului fix.

După părerea noastră, acest criteriu trebuie să fie elementul esenţial în delimitarea strict ştiinţifică a obiectului de inventar. Completarea elementelor definiţiei, precum şi soluţionarea cazurilor particulare urmează să fie făcută tot pe baza lui.

De altfel, delimitarea obiectului de inventar pe baza legăturii esenţiale cu funcţia pe care o îndeplineşte permite, după părerea noastră, să se asigure o încadrare mai exactă a fiecărui obiect de inventar în sistemul funcţional general al fondurilor fixe. O asemenea încadrare este absolut necesară pentru aşezarea pe baze ştiinţifice a însăşi circulaţiei valorii fondurilor fixe, pentru determinarea cît mai corectă a cotelor de amortizare, corespunzător procesului real de uzură a mijloacelor de muncă.

Desigur că justa determinare a obiectului de inventar nu se poate limita numai la cadrul organizatoric şi metodologic al reevaluării fondurilor fixe. Ea vizează şi justa gospodărire a fondurilor fixe şi implicit, mărimea unor categorii economice — preţ de cost, preţ, rentabilitate — modul de organizare a contabilităţii analitice a fondurilor fixe etc.

Premisele unei modificări necesare

Metodologia în vigoare, aşa cum se remarcă şi în lucrarea menţionată, nu asigură un conţinut identic şi o formă corespunzătoare a celor două concepte: obiect de investiţii şi obiect de inventar, primul concept reflectînd un conţinut mai cuprinzător decît al doilea. Din această cauză, apar numeroase probleme cînd obiectul de investiţii din contabilitatea investiţiilor devine obiect de inventar în contabilitatea întreprinderilor beneficiare. Concluzia autorilor că este necesar a se ajunge la o identitate de conţinut a celor două concepte, ni se pare pe deplin întemeiată.

După părerea noastră, această problemă poate fi rezolvată numai în urma unei analize temeinice la care să concure cadrele tehnice, economice şi contabile. Ar fi foarte util şi ar favoriza într-o largă măsură determinarea pe baza unui criteriu unic a fondurilor fixe ca unitate de evidenţă, dacă costurile efective ar fi colectate pe obiecte de investiţii cu conţinut identic cu cel al obiectelor de inventar încă din faza de realizare a investiţiei. Desigur că o astfel de organizare a contabilităţii investiţiilor implică măsuri de natură tehnico-economică mai largi, care să conducă la elaborarea documentaţiei tehnico-economice (P.A. şi P.E.), a devizelor, a planurilor de finanţare etc., pe obiecte de investiţii, în aşa fel încît să nu mai necesite recalculări cînd sînt înregistrate ca obiecte de inventar. Evident, vor trebui rezolvate în practică o serie de dificultăţi.

Dificultăţile de ordin tehnic ce ar putea fi invocate de către proiectant şi alte organe tehnice nu ni se par insurmontabile. În schimb, efectele practice ar fi destul de mari, cu implicaţii pozitive multiple în domeniul contabilităţii analitice a investiţiilor şi fondurilor fixe, în formarea corectă a valorii acestora şi respectiv a fondului de amortizare, în stabilirea exactă a structurii şi destinaţiei investiţiilor etc.

Considerăm că dacă s-ar porni de la delimitarea obiectului de inventar dată de clasificarea analitică a fondurilor fixe utilizată la lucrările de reevaluare a fondurilor fixe, s-ar putea, bineînţeles, pe baza unor măsuri în consecinţă, adapta conţinutul conceptului obiecte de investiţii în concordanţă cu cel de obiecte de inventar în întreaga documentaţie tehnico-economică şi de deviz.

Ţinînd seama de efectele pe care le-ar avea identificarea conţinutului celor două concepte, fără să nesocotim dificultăţile sus-menţionate, considerăm că problemele pot şi trebuie soluţionate, în concordanţă cu natura investiţiilor şi fondurilor fixe şi cu realităţile din economia noastră naţională.

D. MĂRGULESCU
doctor în economie

*) Editura Ştiinţifică, 1965, 256 pag.

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

Modernizarea utilajelor şi eficacitatea ei economică

Lucrarea inginerilor Aurel A. Ghilezan, Radu V. Apostol şi Alexandru M. Popovici, MODERNIZAREA UTILAJELOR ŞI EFICACITATEA EI ECONOMICĂ (Editura tehnică, 1966, 195 pag.) tratează o problemă majoră a industriei constructoare de maşini — problema îmbunătăţirii caracteristicilor funcţionale, tehnice şi economice ale utilajului pentru a-l aduce la nivelul tehnicii actuale.

În prima parte, se tratează problemele economice şi tehnice privind modernizarea utilajelor, acordîndu-se o deosebită atenţie determinării eficacităţii economice a modernizării utilajelor. Autorii sînt de părere că o apreciere obiectivă şi multilaterală a eficacităţii economice a modernizării utilajelor poate fi realizată numai cu condiţia folosirii nu a unui singur indicator, oricare ar fi el, ci a unui **sistem** de indicatori tehnico-economici, a căror sferă trebuie să fie determinată pentru fiecare caz concret în parte şi poate varia pentru diferitele tipuri de utilaje. Acest sistem de indicatori se poate stabili pentru două ipoteze: o maşină modernizată şi o maşină nouă cu aceeaşi destinaţie tehnologică şi de cel mai recent tip. Dacă indicatorii primei variante sînt apropiaţi de cei ai celei de-a doua variante, rezultă că modernizarea este justificată din punct de vedere economic. O altă posibilitate de a determina eficacitatea economică a modernizării utilajului cu ajutorul unui sistem de indicatori este metoda comparării indicatorilor tehnico-economici ai utilajului respectiv înainte şi după modernizare.

În partea a doua a lucrării, se examinează problemele legate de aplicarea acţiunii de modernizare a utilajelor în întreprinderile constructoare de maşini, inclusiv realizările obţinute pe această linie în ţara noastră.

M. H.

■ Volumul **TEORIA PROBABILITĂŢILOR ŞI STATISTICA MATEMATICĂ** de acad. Gheorghe Mihoc, Marius Iosifescu şi Radu Theodorescu (Editura tehnică, 1966, 483 pag.) se remarcă prin forma riguroasă şi totodată accesibilă de prezentare a conceptelor fundamentale ale obiectului lucrării. Teoria probabilităţilor şi statistica matematică sînt discipline matematice, dar legile statistice de care ele se ocupă sînt prezente în orice ştiinţă. De aceea, autorii au urmărit şi au realizat o lucrare care se adresează deopotrivă matematicienilor, ca şi economiştilor, statisticienilor, fizicienilor, chimiştilor, studenţilor din ultimii ani ai facultăţilor de matematică, mecanică şi fizică şi de la unele facultăţi ale I.S.E., precum şi cadrelor didactice din învăţămîntul superior. Din acest punct de vedere prezintă o deosebită importanţă „introducerea elementară în teoria probabilităţilor".

Lucrarea aduce apoi o serie de contribuţii în probleme neabordate încă sau prea puţin tratate în literatura ştiinţifică românească. De pildă, într-o concepţie proprie este înfăţişată teoria modernă a lanţurilor cu legături complete. De asemenea, analiza dispersională şi analiza secvenţială, regresia şi corelaţia, din punct de vedere al statisticii matematice, devin prin această lucrare accesibile lucrătorilor din cele mai diferite compartimente ale ştiinţei româneşti.

I. N.

ÎN CONSTRUCŢII-MONTAJ

FINIT DAR... NETERMINAT

POTRIVIT normelor statistice, „producţie de construcţii-montaj neterminată" înglobează o varietate de operaţiuni aflate în diferite stadii de execuţie, alături de lucrări terminate, a căror finanţare este depăşită şi necesită suplimentare, lucrări prevăzute în planul de stat care au fost executate fără documentaţia aprobată potrivit normelor legale şi fără finanţare deschisă etc. După părerea noastră, un atare mod de raportare a unui indicator al cărui conţinut este atît de eterogen nu este concludentă.

Identificare nejustificată

Practica dovedeşte că cea mai mare parte a valorilor incluse în acest indicator sînt mai ales lucrări nedecontate sau nedecontabile şi numai în mică măsură lucrări cu adevărat neterminate în sensul arătat.

Producţia neterminată, în sensul ştiinţific al noţiunii — cuprinzînd operaţiuni la care nu a fost executat întregul complex de lucrări — constituie, în anumite limite, o necesitate pentru fiecare şantier. Indiferent de motivele care o generează, producţia neterminată cauzează unităţilor de execuţie prejudicii de ordin economic şi financiar.

Rezultatele economico-financiare ale unităţilor de construcţii sînt în mod nefiresc afectate direct şi ca urmare a considerării ca producţie neterminată a lucrărilor efectiv executate, dar care nu pot fi decontate datorită activităţii nesatisfăcătoare a celorlalţi factori care concură la realizarea investiţiei — beneficiar, proiectant — şi chiar a sucursalei Băncii de Investiţii care execută decontările. Pentru a înţelege mai bine această situaţie sînt necesare cîteva explicaţii.

Sînt numeroase situaţii în care unităţile de construcţii, în scopul scurtării termenelor de execuţie şi pentru o cît mai raţională folosire a mijloacelor materiale şi circulante, execută lucrări pentru care nu au toată documentaţia legal aprobată sau finanţarea asigurată integral.

Cîteva cauze

Astfel, legislaţia prevede posibilitatea ca momentul introducerii în plan a unui titlu de investiţii să nu corespundă cu cel al deschiderii finanţării pentru întreg ansamblul de obiecte componente. Sub imperativul sarcinilor de plan fizice şi valorice, constructorul este nevoit să ia din timp măsuri pentru a asigura condiţiile materiale şi de muncă necesare executării lucrărilor. Dacă deschiderea finanţării întîrzie, lucrările se încep în limita sarcinilor de plan primite.

Producţia realizată integral în asemenea condiţii nu va putea fi decontată datorită lipsei de finanţare şi se va regăsi, în ciuda realităţii, în categoria „producţie neterminată".

Deseori, datorită ritmului intens de execuţie a lucrărilor, este necesară atacarea unor obiecte în cadrul valorilor planificate pe baza proiectelor de execuţie, dar pentru care documentaţia economică — devizele — nu este elaborată, verificată sau aprobată. Deşi lucrările respective pot fi terminate fizic, ele nu sînt decontate din cauză că lipsesc devizele aprobate şi finanţarea deschisă. Ca atare, ele sînt incluse în categoria unică a „producţiei neterminate".

Tot în această categorie sînt considerate şi lucrările terminate, dar care nu pot fi decontate din cauza lipsei disponibilului de finanţare pe obiecte sau pe ansamblul poziţiei în cadrul planului anual şi depăşirea valorilor pe obiecte în cadrul devizului general.

Sînt frecvente cazuri — în special în faza finală a lucrărilor — cînd lipsa fondurilor disponibile împiedică perfectarea notelor de comandă suplimentare şi obţinerea avizelor necesare, ceea ce, în final, conduce la nedecontarea acestor lucrări.

Normele economico-financiare prevăd pentru anumite categorii de lucrări — beneficiarii aplică acest principiu „în extenso" — posibilitatea de a se reţine anumite sume din cele datorate constructorului, pentru perioada de garanţie. Contravaloarea acestor lucrări — **efectiv executate, recepţionate, acceptate şi, adeseori, puse în funcţiune de către beneficiar** — îşi găseşte reglementarea ca „producţie neterminată".

Interpretarea diferită a unor acte normative de către organele bancare şi constructori se soldează cu reducerea automată din situaţiile de plată acceptate de beneficiari a valorilor ce fac obiectul divergenţei. Pînă la rezolvarea divergenţelor şi restituirea sumelor — atunci cînd e cazul — respectivele valori se raportează ca „producţie neterminată".

Trei probleme

Deşi lichidarea unor atari situaţii nu depinde de constructor, el este însă singurul care suportă consecinţele pentru „producţia neterminată" rezultată: imobilizări de fonduri, credite restante, dobînzi penalizatoare etc.

Pentru remedierea acestei stări de lucruri se impun a fi rezolvate **3 probleme.**

Este necesar să se asigure o perfectă unitate între dispoziţiile privind includerea în plan a sarcinilor de producţie acordarea avizelor şi aprobărilor pentru construcţii-montaj şi finanţarea şi decontarea investiţiilor, astfel ca la nivelul unităţilor de execuţie să nu mai apară situaţii ca acelea relevate.

Este necesară urmărirea separată a celor trei categorii de producţie — producţie neterminată, producţie nedecontată şi producţie nedecontabilă — întrucît fiecare exprimă un conţinut diferit.

Se cere îmbunătăţit sistemul de răspundere a tuturor factorilor pentru realizarea la timp a investiţiilor. Sistemul penalizărilor între părţi funcţionează îndeajuns de greoi şi este cu totul ineficient atunci cînd părţile — beneficiar, proiectant, constructor — sînt subordonate aceluiaşi organ central. Între altele, s-ar putea obliga beneficiarul şi proiectantul să suporte, în mod solidar, alături de constructor, consecinţele apariţiei şi existenţei producţiei litigioase. Din acest sistem al răspunderilor nu ar trebui exclusă nici unitatea bancară finanţatoare — dar numai pentru urmările eventualelor măsuri arbitrare ce le-ar adopta.

Virgil ANGHELESCU

CURIER

■ Cu prilejul celei de-a 15-a aniversări a **Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor** (INCERC), va avea loc, între 30 iunie și 2 iulie a.c., la Institutul de construcții, o **Sesiune științifică festivă.** După ședința plenară de deschidere, lucrările sesiunii se vor desfășura pe secții : I. Betoane, structuri, mecanica și încercarea construcțiilor ; II. Finisaje, protecția anticorozivă a construcțiilor, instalații ; III. Organizare, mecanizare, economia construcțiilor. În cea de-a III-a secție vor fi prezentate comunicări referitoare la perfecționarea bazei normative în economia construcțiilor, aplicarea metodelor matematice moderne în economia construcțiilor, mecanizarea complexă, asimilarea de noi utilaje și prepararea și transportul betonului.

■ O nouă lucrare editată de O.C.D.E. sub titlul **Retraining and further training** (Recalificare și îmbunătățirea calificării) se ocupă de problemele ce le pune revoluția tehnică a zilelor noastre în domeniul formației profesionale. Lucrarea, elaborată de canadianul dr. Schonning, acordă principala atenție problemei împrospătării cunoștințelor tehnice ale salariaților cu cîțiva ani de vechime în muncă. Propunerile autorului se bizuie pe studiul cîtorva „cazuri" privitoare la recalificarea salariaților din unele întreprinderi care și au modernizat procesele tehnologice. Aceste propuneri tind să stabilească rolul ce revine statului, întreprinderilor și salariaților respectivi, în vederea recalificării lor, în cazul cînd vechea lor calificare nu mai corespunde noilor cerințe.

■ În editura **Die Wirtschaft,** Berlin, a apărut lucrarea economiștilor Herbert Ehrlich și Horst Tiedtke **Die Marktforschung im Aussenhandel der D.D.R.** (Studiul pieței în comerțul exterior al R. D. Germane), 1966, 155 pag., în care se tratează despre metodele și organizarea studierii piețelor externe. Metodele de cercetare a pieței sînt clasificate în trei categorii : de perspectivă, pe termen scurt și operative. Din punct de vedere organizatoric, se evidențiază problema diviziunii muncii, între industrie și comerț în cercetarea piețelor externe. Lucrarea depășește conținutul obișnuit al manualelor de studiere a conjuncturii de pe piețele capitaliste de mărfuri, tratînd studiul pieței, atît în comerțul cu țările socialiste, cît și cu țările nesocialiste.

■ O analiză largă a problemelor repartizării teritoriale a producției, a dezvoltării complexe și a specializării diferitelor raioane economice o găsim în lucrarea lui V. V. Kistanov : **Kompleksnoe razvitie i spețializația hoziaistva ekonomiceskih raionov** (Dezvoltarea complexă și specializarea raioanelor economice), Edit. Ekonomika, Moscova, 1965, 198 pag. În concepția autorului, raionul economic trebuie privit ca o parte a economiei naționale.

■ De curînd a fost publicată la Londra a doua ediție a cunoscutei lucrări a economistului englez William J. Baumol – **Welfare Economics and the Theory of State** (Teoria optimului economic și a statului), completată cu un amplu studiu ce trece în revistă noile dezvoltări ale acestei teorii. „Welfare Economics" este o „analiză" abstractă a naturii și cerințelor alocării eficiente a resurselor între diferitele utilizări concurente. Studiul nou al profesorului Baumol examinează această teorie, în primul rînd, sub aspectul „economiilor externe" și al „economiilor negative", adică al avantajelor, respectiv dezavantajelor pe care le trag gratuit întreprinderile din prezența în vecinătatea lor a unor factori de producție sau a altor întreprinderi.

■ Cartea recent apărută a lui G. Kaufmann și G. Desbazeille, intitulată **La Méthode du chemin critique** (Metoda drumului critic), Paris, Dunod, 1966, 178 pag., este, după cum o indică subtitlul său, o „aplicație la programele de producție și de studii a metodei PERT și a variantelor sale.

■ În Editura economică și juridică din Budapesta a apărut recent **Vállalatgazdasági Lexikon** (Lexiconul economiei întreprinderii), în două volume. Lucrarea cuprinde aproximativ 7 000 de titluri. În lexicon sînt tratate problemele de planificare, de organizare a producției, a muncii, a întreprinderii și a conducerii, problemele financiare, de gestiune și control în întreprindere, ca și noțiunile mai importante din domeniul economiei politice. Lucrarea se referă în special la industrie și construcții, dar ea îmbrățișează și agricultura, transporturile, comerțul și prestațiile de servicii.

■ Editura **Mîsl** publică o culegere în două volume **Sotiologhia v S.S.S.R.** (Sociologia în U.R.S.S.) vol. I, 530 pag. și vol. II, 501 pag.). În ce privește cunoscutele deosebiri de păreri dintre oamenii de știință sovietici, precum și dintre marxiștii din alte țări, referitoare la noțiunea de sociologie marxistă, se arată că apariția unor puncte de vedere diferite în jurul aspectelor teoretice și metodologice ale științei marxiste despre societate este un fenomen legic. În momentul actual nu pot fi ignorate procesele adînci de diferențiere în științele sociale. Tocmai acest lucru – se subliniază în prefața lucrării menționate – trebuie avut în vedere, atunci cînd se precizează obiectul sociologiei marxiste.

Econometrie în sec. XVII?

SPRE surprinderea cititorului, J. A. Schumpeter și-a intitulat al 5-lea capitol din Istoria analizei economice — capitolul în care se ocupă de gîndirea economică de la sfîrșitul secolului al XVII-lea și din secolul al XVIII-lea —: „Econometricienii și Turgot". Cine sînt econometricienii de acum 2—3 sute de ani, cînd, așa cum se scrie în toate manualele, însuși termenul de econometrie a fost inventat de norvegianul Ragnar Frisch la începutul deceniului al patrulea al veacului nostru ? J. A. Schumpeter a avut în vedere în primul rînd, pe promotorii „artimeticii politice", care, după definiția unuia dintre ei, Charles Davenant, practicau „arta de a raționa asupra conducerii treburilor pe baza cifrelor". După Davenant, William Petty a fost primul care i-a dat numele menționat și i-a definit regulile și metodele.

Unul din cele mai semnificative rezultate obținute de promotorii „artimeticii politice" este așa-numita „lege a lui King". (1696), de la formularea căreia se împlinesc 270 de ani. „Legea lui King" constată existența elasticității prețului grîului în funcție de cererea existentă în fiecare an ; ea afirmă că atunci cînd recolta de grîu scade sub un anumit nivel, considerat normal, cu 1, 2, 3, 4 sau 5 zecimi, prețul va crește peste normal cu 3, 8, 16, 28, 45 zecimi.

Prin lucrarea sa Natural and Political Observations and Conclusions upon the State and Condition of England în 1696, Gregory King a făcut, după expresia lui Schumpeter, „o operă de pionier în domeniul economiei cantitative". În lucrarea sa Essai sur la loi de King, francezul Henri Guitton îi atribuie lui King paternitatea ideii efectului neproporțional în economie, idee care a găsit numeroase aplicații în zilele noastre prin calculul elasticităților în cele mai diferite domenii.

În afară de contribuția ce a adus-o prin aceeași lucrare la dezvoltarea demografiei, King este considerat, așa cum arată M. O. Piguet-Marchal în „Revue Economique" nr. 2/1965 „un precursor al contabilității naționale". King ajunge la stabilirea unor scheme rezumînd contabilitatea mijloacelor necesare producției și contabilitatea fluxurilor, care au o mare asemănare cu schemele contabilității naționale din zilele noastre. Scriind în timpul războiului numit al „Ligii de la Augsburg", el își propune să calculeze care va fi evoluția Angliei, a Franței, și a Țărilor de Jos în ipoteza continuării războiului și în ipoteza încetării lui. Azi am spune că King a încercat o previziune pe termen mediu : el are în vedere termene de 5 sau 10 ani. Tendința este clară : el pune în lumină prejudiciile aduse de război economiei celor trei țări prin frînarea investițiilor.

Contribuția lui King, deși importantă, rămîne totuși de ordin secundar, față de opera lui Petty „părintele economiei politice" sau față de opera lui François Quesnay, considerat a fi degajat principiile contabilității naționale.

A. LEON

În 20 iunie redacția noastră a fost vizitată de Toivo Ryhänen, ziarist din Finlanda, membru al redacției ziarului KANSAN UUTISET. El a fost primit de Gh. Crețoiu, redactor șef adjunct și Dinu Hervian, șef de secție la „Viața economică", cu care a avut o discuție despre problemele dezvoltării economiei naționale a României în etapa actuală.

MERCUR PRINTRE MUZE

ÎN ZODIA ZODIILOR

PENTRU cine urmărește ziarele și revistele occidentale (ne referim, desigur, la publicațiile de masă și nu la revistele de profil științific sau literar artistic și nici la ziarele de prestigiu destinate unui public restrîns) o rubrică reține neapărat atenția. Dincolo de deosebirile, adesea foarte mari, dintre o publicație și alta, această rubrică se prezintă ca o trăsătură comună, ca un element obligatoriu și indispensabil. Este vorba, oricît ar putea să mire aceasta pe cei care nu cunosc îndeajuns mijloacele caracteristice ale așa-zisei „culturi de masă" din țările capitaliste, de rubrica „horoscopului".

Zi de zi sau săptămînă de săptămînă, după periodicitatea publicației, cititorii sînt serviți cu un tabel de prezîceri raportate la diferite semne ale zodiacului. După cum sînt născuți sub semnul taurului, peștilor sau scorpionului, cititorii află cam ce poate să li se întîmple în ziua sau săptămîna respectivă. În unele ziare horoscoapele sînt mai amănunțite, în altele mai sumare, în unele există referiri nu numai la zodii, ci și la diferite conjuncții de planete, în altele prezicerile sînt diferențiate după cum se adresează bărbaților sau femeilor. Ceea ce frapează de la început și dă măsura înaltei „precizii" a „științei" astrologice este că aceste prezîceri nu seamănă de la un ziar la altul. S-ar părea deci că destinul oamenilor e determinat nu numai de stele, ci și de publicația pe care o citesc, ceea ce constituie, trebuie să recunoaștem, o cinste deosebit de mare pentru slujitorii presei.

Să prezentăm, pentru exemplificare, un horoscop publicat de una dintre cele mai importante reviste ilustrate vest-europene, revistă care de altfel inserează și multe reportaje și comentarii serioase. Horoscopul este precedat de un avertisment prin care se anunță că „previziunile noastre se deosebesc în mod net de obișnuitele horoscoape, pentru că sînt stabilite printr-un procedeu cosmopsihologic (sic ! — n.n.) pe baza efemeridelor astronomice zilnice pentru 1966". În dreptul fiecărui semn al zodiacului, există trei rubrici : „sentimente", „interese" și „sfaturi". Diferitele indicații sînt alcătuite în așa fel încît să se potrivească de fapt oriunde și oricui. Ceea ce stelele comunică prin intermediul procedeelor cosmopsihologice nu depășește nivelul bunului simț cel mai plat, amintind de celebra formulă „N-ar fi rău să fie bine". Iată cîteva mostre : „Concentrați-vă interesele într-o singură direcție și totul va merge bine", „Nu lăsați ca gelozia să tulbure relațiile dv. cu persoana iubită", „Nu vă lăsați copleșit de dificultăți", „Dacă aveți spirit practic și organizatoric, veți reuși în activitatea dv." etc., etc. După cum se vede, milioane de oameni au ajuns la aceleași înțelepte (și banale) concluzii fără a fi astrologi calificați și fără a fi consultat efemeridele astronomice. „Prezicerile" sînt astfel formulate, încît să nu poată fi dezmințite și să nu tulbure pe nimeni ; în horoscoapele publicate nici un necaz serios, nici o nenorocire nu se anunță la orizont.

Aceasta constituie, ca să spunem așa, activitatea curentă a fabricanților de horoscoape. În plus, „magii" și „astrologii" reputați se mai lansează din cînd în cînd (mai ales în preajma Anului Nou) și în prezîceri de amploare. Dezinvoltura acestor previziuni se bazează pe convingerea fermă (și justă) că nimeni nu va mai controla la sfîrșitul anului în ce măsură ele s-au realizat sau nu. Rezultatul unei confruntări (unii au încercat-o) ar fi de-a dreptul lamentabil. Istoria se întoarce cu rea voință împotriva bieților astrologi, neconfirmînd nici una dintre prezicerile lor (printre altele, în fiecare an se prevede și cîte un război mondial !) și dînd naștere la evenimente la care nici nu s-au gîndit.

Tradiția publicării în presă a horoscoapelor e relativ recentă. Primele au apărut acum treizeci și cinci de ani în săptămînalul britanic SUNDAY EXPRESS, dar moda a căpătat amploare abia în anii de după război, exploatînd sentimentele unei opinii publice traumatizate de suferințele fără număr ale marii conflagrații mondiale.

O statistică recentă arată că numai în Anglia (în Statele Unite lucrurile au proporții incomparabil mai mari) funcționează peste două mii de șarlatani oficiali (astrologi, chiromanți, cartomanți etc.) cu firmă în regulă. Cei mai reputați și-au instalat cabinetele pe Harley Street unde-și au sediile și cei mai vestiți medici londonezi. Această vecinătate dă, oricum, un aer mai științific.

Confecționarea horoscoapelor a devenit o afacere de amploare. Pe lîngă cele cîteva mii de ziare și reviste care, în Europa Occidentală, publică regulat cîte un horoscop, au apărut și reviste specializate. Astfel, în Anglia, trei publicații de acest tip au fost apreciate, la întocmirea bilanțului pe 1965, drept „afaceri ziaristice prospere". E vorba de revistele „FATE", „PREDICTION", specializate în horoscoape ale actrițelor de cinema, cîntăreților de muzică ușoară și oamenilor politici și „HOROSCOPE", care publică horoscoape cotidiene.

Și toate acestea se petrec în a doua jumătate a secolului al XX-lea, în vremea călătoriilor în Cosmos și a cibernetici...

H. DONA

ACORDURI

● La 17 iunie, a fost semnat la Praga, acordul de lungă durată privind schimbul de mărfuri și plățile pe perioada 1966—1970 între Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă, care prevede creșterea livrărilor reciproce de mărfuri în perioada 1966—1970 cu circa 30% în comparație cu volumul schimburilor realizat în perioada 1961—1965.

● La 20 iunie a.c. a avut loc semnarea protocolului pe 1966 privind schimburile directe de mărfuri între ministerele comerțului interior din România și Polonia, a căror valoare înregistrează o creștere importantă față de anul 1965.

● La 21 iunie 1966 s-a semnat la București acordul între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste privind transportul rutier internațional de mărfuri.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Contracte încheiate de Întreprinderea „Tehnoimport" prevăd importul de milivoltmetre în miniatură, de la firma „Norma" din Austria, 86 000 de segmenți ferodo și 80 de tone de fir asbest de la firma „Asbestos" din Izrael, scule aschietoare de la firma „FERT" din Italia.

● „Industrialexport" a încheiat un contract cu Întreprinderea poloneză „Centromor" pentru livrarea în R. P. Polonă, în perioada 1968—1970, a 12 cargouri de mărfuri generale de 1520/1990 tdw.

● Întreprinderea „Metalimport" a semnat contracte pentru importul a 2 130 de tone de tablă transformator cu cristale orientate de la firma „Coprosid" din Franța, a 350 de tone de țevi conductă de la firma „Siderexport" din Italia, a 124 de tone de oțel pentru scule din Austria, precum și a 4 300 de tone de tablă subțire de la firma „Tokyo Boeky" și 90 de tone de oțel pentru ventile de la firma „Nikko Boeky" din Japonia.

● „Mineralimportexport" a perfectat contracte pentru exportul a 5.2 tone articole sanitare în Libia, 120 000 ml tapet semilavabil în R. P. Ungară. Au fost livrate la export 49 000 de tone de ciment în R. D. Germană, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Insulele Canare, Libia, Spania, 92 000 mp de geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Canada, Italia, 660 de tone de piatră de gips, 530 de tone de ipsos, 350 de tone de var, 14 400 mc cahle, 10 800 bucăți țigle în R. P. Ungară, 4 000 mp covor din p.v.c. în U.R.S.S.

● Printre contractele încheiate de Întreprinderea „Românoexport" se înscriu exportul de lenjerie de pat în S.U.A., de diferite confecții în Canada. Cu prilejul Tîrgului internațional de la Tripoli s-au vîndut diverse confecții, tricotaje din bumbac și fibre sintetice, circa 1,2 milioane ml de țesături de bumbac și celofibră și 104 000 ml de țesături din mătase artificială.

● „Cartimex" a încheiat contracte pentru exportul de covoare de tip oriental în Danemarca, de pianine în Olanda, de împletituri diverse din papură, în Anglia.

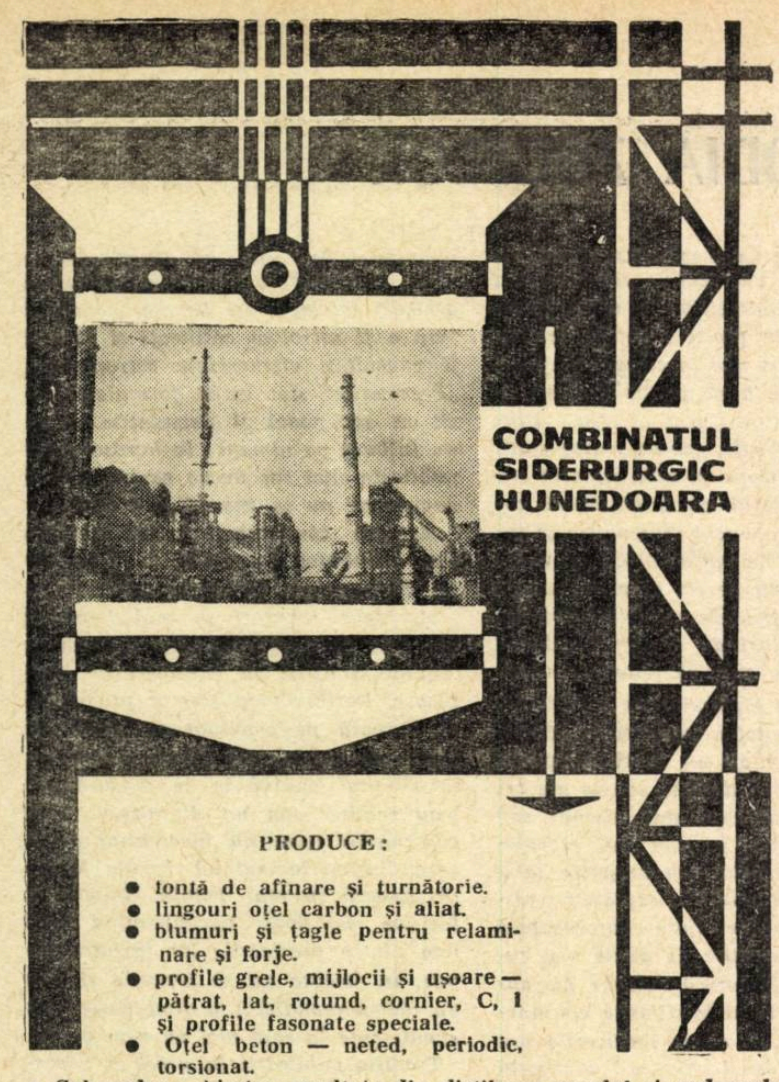

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

PRODUCE:

- fontă de afinare și turnătorie.
- lingouri oțel carbon și aliat.
- blumuri și tagle pentru relaminare și forje.
- profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C, I și profile fasonate speciale.
- Oțel beton — neted, periodic, torsionat.
- Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă, — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

UZINA PROGRESUL BRAILA

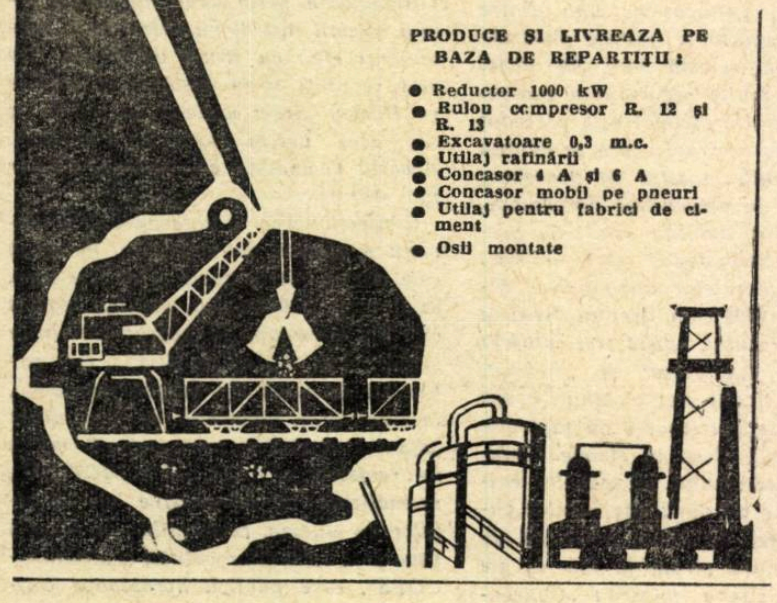

PRODUCE ȘI LIVREAZA PE BAZA DE REPARTIȚIU:

- Reductor 1000 kW
- Rulou compresor R. 12 și R. 13
- Excavatoare 0,3 m.c.
- Utilaj rafinării
- Concasor 4 A și 6 A
- Concasor mobil pe pneuri
- Utilaj pentru fabrici de ciment
- Osii montate

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE SUCEAVA

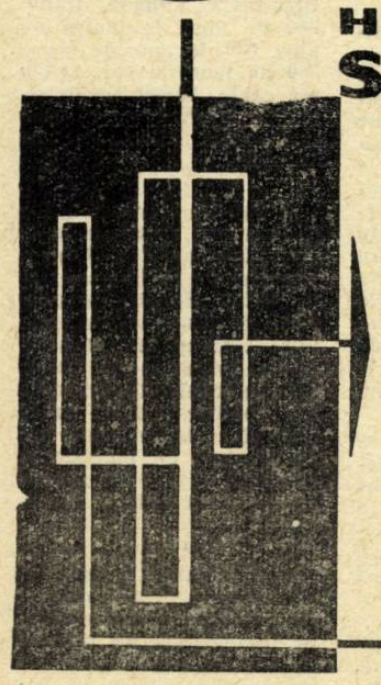

- Saci de hîrtie
- Pungi de hîrtie
- Sfoară de hîrtie
- Hîrtie sulfat de polietilenă
- Hîrtie acoperită cu poliacetat de vinil
- Hîrtie parafinată
- Pînză cașerată cu polietilenă pe hîrtie
- Hîrtii bituminate
- Hîrtii creponate
- Hîrtii cașerate cu folii metalice
- Hîrtii gumate
- Hîrtie sulfat pentru saci
- Hîrtie ambalaj superior
- Hîrtii acoperite cu copolimeri de clorură de vinil-viniliden
- Hîrtii imprimate cu desene continue

Fabrica de cuie sîrmă și lanțuri GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219 livrează:

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcții gama 1,8—4,0 mm
- Ținte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ

AZOCHIM

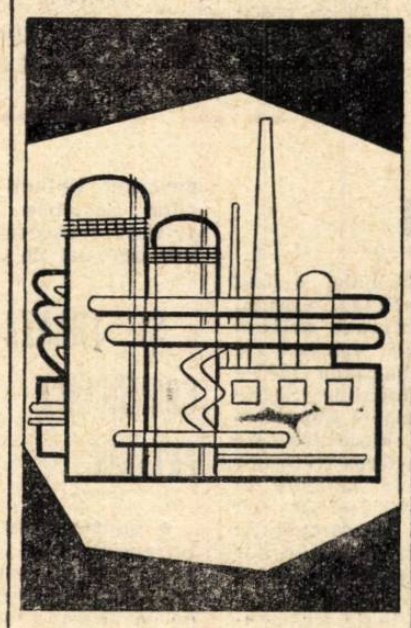

produce:

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99,998%.

M. I. C. M.—D. G. U. P. M.

UZINA „1 MAI" - Ploiești

str. Democrației nr. 121 – Telefoane: 1 03 00, 1 38 59, 1 68 99, 1 68 72

VINDE DIN STOC DISPONIBIL întreprinderilor socialiste, următoarele materiale:

- Oțeluri carbon de calitate, aliate și de scule;
- Țevi de instalații construcții și burlane;
- Laminate neferoase;
- Table oțel;
- Cabluri de forță;
- Lacuri și vopsele;
- Curele trapezoidale;
- Rulmenți și bile;
- Materiale abrazive;
- Materiale de sudură;
- Materiale siderurgice;
- Materiale electrice;
- Piese schimb utilaj petrolier

Cei interesați se vor adresa serviciului aprovizionare al uzinei unde se pot consulta listele pe sortimente de materiale disponibile; de asemenea, se oferă informații telefonice la numerele indicate

---

I. O. I. L. METAL-LEMN ORADEA

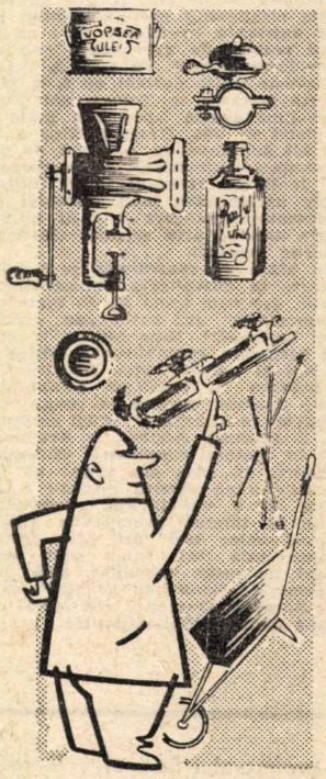

Piața Cetății nr. 18 produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

Roluri zugrav ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini cusut și biciclete de 50 și 100 g ● Chit acoperiș nastic ● Săpun de rufe cu 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rîșnițe de porumb

---

UZINA BALANȚA SIBIU

Execută: balanțe și bascule de la 1 kg la 200 tone, etalon — tehnice semiautomate și automate, bascule romane de masă și bascule romane pod pentru vehicule rutiere, de 10, 15 și 20 tone, bascule vite de 2 000 kg.

Pentru comenzi, întreprinderile se vor adresa direct Uzinei „Balanța" Sibiu, calea Gușteriței nr. 21—23, telefon 6200, serviciul desfacere, telefon 1035

Cîntarele se livrează fără repartiție.

Gospodăriile agricole de stat și cooperativele agricole de producție se vor adresa cu comenzile lor, prin întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

R. P. BULGARIA

UNIUNILE ECONOMICE DE RAMURĂ

Sub acest titlu, revista bulgară (Nr. 1/1966) se ocupă de unele aspecte ale noilor măsuri de organizare a conducerii economiei naționale, arătînd printre altele :

„Necesitatea grăbirii introducerii progresului tehnic și consolidării concentrării, specializării și coordonării producției impune să se acorde o mai mare atenție perfecționării formelor organizatorice și metodelor de conducere, în scopul asigurării unei conduceri mai raționale și mai competente. De aceea alături de aplicarea noului sistem de planificare și conducere a economiei naționale are loc formarea de uniuni economice de stat.

La 1 aprilie au existat în economia națională a Bulgariei 40 de uniuni cuprinzînd 650 000 de salariați. Aproximativ 30% din salariații industriali sînt organizați în uniunile economice, care realizează peste 35% din producția industrială totală.

Uniunile economice de stat sînt forme organizatorice calitativ noi ale conducerii centralizate a întreprinderilor din aceeași ramură sau din ramuri înrudite. Gruparea întreprinderilor se efectuează pe baza identității procesului tehnologic al producției, a succesiunii în prelucrarea sau utilizarea complexă a materiilor prime, pe baza combinării sau cooperării în producție etc.

Întreprinderile încadrate în uniuni își păstrează complet independența juridică și economică, întrucît legăturile dintre ele se realizează pe bază de relații contractuale și de relații comerciale. Uniunile sînt conduse de un aparat special, subordonat direct comitetului respectiv de ramură sau ministerului. Această formă de conducere diferă de conducerile economice de pînă acum, independent de faptul dacă este vorba de întreprinderi economice sau bugetare.

...Uniunile economice vor utiliza în activitatea lor, în primul rînd, mijloace și metode economice de conducere, prin care însă nu se intervine în activitatea operativă a întreprinderilor.

În noul sistem de planificare, activitatea conducerii uniunilor se va împleti strîns cu activitatea întreprinderilor încadrate, întrucît retribuția pentru muncă se va face în funcție de rezultatele economice obținute de aceste întreprinderi.

Pentru conducerea uniunilor au luat ființă Consiliile economice, care analizează și iau hotărîri în problemele legate de dezvoltarea în perspectivă a uniunilor și de politica de producție, tehnică și comercială. Ele anali-

ИКОНОМИЧЕСКИ ЖИВОТ

zează planurile anuale, urmăresc realizarea lor, rezolvă problemele privind formarea fondurilor centralizate și folosirea lor rațională etc. Directorul general este conducătorul unic și răspunde de desfășurarea generală a activității economice și de producție a uniunii, de îndeplinirea hotărîrilor Consiliului economic.

Deși au o scurtă perioadă de existență, din activitatea de pînă acum a acestor uniuni se pot trage unele concluzii. În primul rînd, trebuie să se sublinieze că uniunile economice de stat realizează o conducere mai directă, mai competentă pe planul ramurii, a unităților încadrate în ele. Aceasta duce la un rapid progres tehnic, la creșterea productivității muncii și la îmbunătățirea rezultatului final al activității economice de producție".

„Alături de problemele legate de metodele și mijloacele prin care uniunile economice de stat realizează conducerea unităților cuprinse în aceste uniuni — *se arată mai departe în articol* — merită atenție și problema organelor care înfăptuiesc această conducere, structura lor, numărul și componența personalului de conducere ș. a.

În vederea unificării structurii organizatorice a uniunilor economice de stat și a stabilirii juste a recompenselor pentru cadrele de conducere și specialiști, s-a aprobat un stat provizoriu și cîteva variante de scheme model în scopul întocmirii structurii ei. Majoritatea uniunilor economice de stat și-a organizat activitatea conform cu aceste scheme. Ele prevăd pe lîngă funcția de director general și directorii care îndeplinesc funcțiile de bază ale conducerii — și funcții pentru problemele tehnice, de producție, economice și comerț.

...Noul sistem în care se folosesc metodele economice de conducere și înființarea de uniuni ca formă de bază pentru conducerea ramurilor și subramurilor economiei naționale, impune introducerea modificărilor corespunzătoare cu privire la sarcinile, activitatea și metodele de lucru ale instituțiilor centrale. O serie de funcțiuni, care pînă în prezent erau îndeplinite de comitetele de ramură și de ministere și le asumă acum uniunile economice de stat.

Comitetele de ramură și ministerele, ca organe centrale de stat, capătă noi funcții și sarcini corespunzătoare actualei etape de dezvoltare. Ele trebuie să se ocupe, în primul rînd de aplicarea politicii partidului și a statului cu privire la dezvoltarea ramurilor respective, să rezolve problemele de bază cu caracter de perspectivă, să coordoneze și să orienteze activitatea unităților economice și de producție subordonate și să contribuie la introducerea mai accelerată a progresului tehnic. Vor mai avea sarcina de a efectua un control competent al activității unităților privind îndeplinirea și respectarea documentelor guvernamentale și a altor acte normative. Comitetele de ramură și ministerele, îndeplinind funcțiile mai sus-trasate ale organelor centrale de stat, trebuie să aibă o structură simplificată și un aparat redus, compus din specialiști cu înaltă calificare".

U. R. S. S.

NOILE PREȚURI IN RAMURA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

SUB titlul de mai sus revista publică în numărul 24/1966 un articol semnat de A. Koșuta din care extragem :

„Corelarea prețurilor în funcție de cerințele noului sistem de planificare și stimulare economică este dictată de necesitatea unei oarecari schimbări în principiile de bază ale alcătuirii prețurilor și, în primul rînd, în alegerea bazei pentru calcularea normativului de rentabilitate, precum și în determinarea dimensiunii acestui normativ. Sistemul de alcătuire a prețurilor, care a fost în vigoare pînă acum și în care unica bază de repartiție a beneficiului între ramurile industriale și calcularea normativului în prețurile producției a fost prețul de cost al producției globale dintr-o ramură sau alta, nu corespunde întru totul noului sistem de economie.

În noile condiții, cea mai acceptabilă bază pentru calcularea normativului de rentabilitate în prețuri devine necesarul de fonduri pentru producția ramurii. Acest principiu este luat drept bază pentru pregătirea noilor prețuri. În indicațiile-instrucțiuni cu privire la sistemul de elaborare a noilor prețuri cu ridicata la produsele industriale, se arată că dimensiunile rentabilității pe anumite ramuri și subramuri industriale trebuie stabilite în procente față de suma valorii medii de balanță pe ramură a fondurilor fixe de producție și a mijloacelor circulante proprii, în limitele normativului.

În ceea ce privește normativul rentabilității în prețurile unor produse concrete, pentru stabilirea lui este necesar să se calculeze coeficientul „de trecere" de la beneficiul pe ramură, stabilit în funcție de fondurile acesteia, la beneficiul stabilit față de prețul de cost al produsului global al ramurii.

Această situație este determinată de faptul că în prezent nu pare posibilă scoaterea în evidență a necesarului de fonduri pentru un produs concret. Noi putem ști cu exactitate numai prețul de cost al produsului. Iată de ce beneficiul, calculat pentru ramură pe baza valorii fondurilor ei de producție, se repartizează în prețurile de producție prin intermediul normativului rentabilității, în procente față de prețul de cost al produsului concret.

Astfel, suma beneficiului pentru ramură în ansamblu se stabilește în conformitate cu fondurile ei de producție, iar în prețurile unor produse concrete el se repartizează în procente față de prețul lor de cost. În aceasta constă una din particularitățile principale ale formării prețurilor în etapa respectivă.

Care este procentul rentabilității acceptat pentru calcularea noilor prețuri ? Rentabilitatea trebuie să fie suficientă pentru ca întreprinderea să poată face vărsă-

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

mintele după fondurile de producție și să formeze fondurile de stimulare.

...În noile prețuri la utilajul energetic, introduse începînd cu luna iulie a acestui an, nivelul de rentabilitate conform planului este prevăzut în proporții de la 11 la 14,5% față de fondurile de producție, sau de la 10,4 la 16,8% față de prețul de cost. Totodată a fost lichidat caracterul nerentabil al producției diferitelor tipuri de utilaje ; cu toate acestea nivelul general al prețurilor în comparație cu cel actual a fost redus cu peste 7%. Diferențierea rentabilității în listele de prețuri este condiționată de faptul că în complexul de utilaje energetice intră produse din diferite ramuri industriale, cu sume diferite ale fondurilor de producție și cu o eficacitate diferită de utilizare.

Munca de cercetare legată de diferențierea rentabilității pe subramuri și feluri de producție în construcțiile de mașini, n-a fost încă terminată. Ministerele, în colaborare cu Comitetul de prețuri, mai au mult de muncit în această direcție pentru elaborarea listelor de prețuri ce urmează a fi pregătite pînă în iulie 1967.

În primul rînd, trebuie arătat că pentru determinarea normativului de rentabilitate, în prețurile produselor trebuie să se includă numai o parte a fondurilor de producție de care dispune o ramură sau alta, iar nu toate. Cu alte cuvinte, întreprinderea va plăti pentru toate fondurile de care dispune (cu excepția anumitor grupe de fonduri fixe de producție), iar în prețuri se va specifica numai partea lor socialmente necesară. În caz contrar, prețurile vor pierde rolul de stimulator economic pentru o mai bună utilizare a fondurilor fixe și mijloacelor circulante ale întreprinderii.

...În noile liste de prețuri s-a reușit într-o oarecare măsură, să se înlăture diversitatea nejustificată în ceea ce privește nivelurile de rentabilitate.

Una din problemele principale care apar la elaborarea noilor liste de prețuri constă în a se include în prețuri *calitatea produselor*. Prețul trebuie nu numai să compenseze cheltuielile întreprinderii pentru îmbunătățirea caracteristicilor de calitate ale mașinilor, ci și să stimuleze producția și consumul unor produse îmbunătățite.

...Printre altele se prevăd adaosuri la prețuri pentru transformatoare, dacă indicatorii lor de calitate au crescut în comparație cu condițiile tehnice prevăzute și fixate în lista de prețuri.

...La pregătirea noilor liste de prețuri se pune și o altă problemă : să se stimuleze, cu ajutorul prețurilor, o mai justă amplasare a producției. Prețurile trebuie să contribuie activ la specializarea fundamentată economic și cooperarea interuzinală în construcțiile de mașini, să împiedice transmiterea nejustificată a producerii unor produse de la o uzină la alta.

...Pentru a se preveni asemenea fenomene — *conchide autorul* — pentru produsele a căror producție este predată de la o uzină la alta, va fi valabil prețul cu ridicata aprobat anterior".

R. P. UNGARĂ

INDICATORI DE PLAN PE 1966

REVISTA prezintă într-un articol publicat în nr. 19/1966 principalele modificări efectuate în acest an în sistemul indicatorilor de plan :

„Oficiul Național de Planificare a inițiat deja din anul 1966 simplificarea sistemului de aprobare a planului economiei naționale. În consecință :

(1) A scăzut simțitor numărul indicatorilor de plan aprobați în planul economic. Astfel, printre altele, nu se mai indică în mod obligator valoarea totală a producției industriale, planul valoric al circulației mărfurilor în comerțul interior, planul de export pe produse al comerțului exterior, fondul de salarii defalcat pentru activitățile principale, nivelul cheltuielilor și reducerea lor, fondurile de reînnoire din întreprinderi, mai mulți indicatori privind prestații social-culturale etc.

(2) S-a renunțat la defalcarea pe trimestre a tuturor indicatorilor valorici, care se aprobă în continuare la nivelul anului întreg (de exemplu, livrările pentru comerțul interior și exterior, volumul de export și de import etc.).

(3) A scăzut numărul produselor care se menționează și se repartizează în mod centralizat în cadrul planului economiei naționale. Numărul produselor special aprobate în plan a scăzut față de anul trecut la producție de la 440 la 363, la livrări pentru export de la 159 la 141, la import de la 339 la 305.

(4) La o parte a produselor evidențiate în plan și supuse repartizării centralizate, graficele trimestriale au fost înlocuite cu grafice semestriale sau cu prevederi anuale.

...Planul pe 1966 cuprinde și doi indicatori noi : sarcina de export prescrisă producătorilor, în forinți-valută, și, pentru industria construcțiilor, anul de terminare a lucrărilor de construcții care depășesc limita de valoare.

Planul economiei naționale pe 1966 nu prescrie departamentelor indicatorul producției industriale totale. Acest indicator este nepotrivit pentru aprecierea volumului realizărilor întreprinderilor și mai ales a volumului total al produselor realizate de întreaga industrie.

...Economia națională este interesată nu în creșterea pur cantitativă a producției industriale, ci în valorificarea producției în mod eficient în direcția și în cantitățile urmărite de plan, în promovarea acestei valo-

Figyelő

rificări în anumite direcții. De aci rezultă necesitatea de a determina sarcinile de producție nu prin cantitatea producției, ci prin realizarea acesteia.

...S-a adoptat soluția ca planul să prescrie în mod obligator sarcinile de valorificare numai în direcțiile aprobate și pînă în prezent, adică către comerțul interior și comerțul exterior. În interesul asigurării ritmicității livrărilor corespunzător cerințelor, s-a renunțat la aprobarea indicatorilor pe trimestre. Aceasta corespunde și noului sistem al contractelor de livrare.

...O modificare asemănătoare, pentru industria de construcții constă în introducerea, în locul graficului anual al construcțiilor de investiții care depășesc plafonul valoric, a termenului de dare în exploatare a construcțiilor. Planul economiei naționale nu mai prevede pentru industria de construcții indicatori obligatorii privind defalcarea sarcinilor de construcții după categorii (de pildă, construcții cu caracter de investiții, de reînnoiri etc.).

În ce privește comerțul exterior, planul economic cuprindea în trecut planul de livrări pentru export de produse, în unități naturale. Anul acesta planul de livrări pentru export s-a aprobat numai pe grupe principale de mărfuri (fără grafic trimestrial), urmînd ca comerțul exterior să-și îndeplinească sarcinile prin folosirea fondului de marfă care i se asigură în plan.

...Trebuie remarcat că în unele sectoare ale economiei naționale, ca de exemplu în agricultură, în transporturi și în telecomunicații, planul economic nu mai prevedea nici în anii trecuți indicatori valorici, obligatori, centralizați.

...Spre deosebire de anii trecuți, nu se prevăd indicații obligatorii cu privire la nivelul cheltuielilor (prețului de cost), respectiv la reducerea acestuia. Realizarea calculelor respective ale planului se va înfăptui prin reglementarea sistemului de cointeresare și stimulare.

În trecut planul economic a prescris diferitelor departamente planificatoare, în cadrul planului fondului general de salarii, și fondul de salarii pentru activitatea principală. În 1966 s-a aprobat numai fondul general de salarii.

...Pregătirea introducerii noului sistem de conducere a economiei naționale determină necesitatea simplificării în continuare a sistemului de aprobare a planului. Acest lucru — susține în încheiere autorul — devine posibil chiar pentru anul de plan 1967".

Note de drum din R. P. Chineză

COMBINATE INDUSTRIALE ȘI COLECTIVE DE MEȘTERI

ÎN cursul călătoriei făcute în China am vizitat unele întreprinderi mari, printre care Combinatul siderurgic de la Uhan — cu secții de furnale, oțelărie, laminoare —, fabrica de mașini-unelte mari din același oraș, uzina de construcții de mașini grele din apropiere de Șanhai, fabrica de tuburi electronice din Pekin.

Marilor întreprinderi construite din fonduri centrale de investiții le revin sarcini importante în echiparea industriei și a altor ramuri economice cu produse care cer o tehnologie mai complexă: utilaj minier și pentru industria chimică, mașini-unelte, motoare mari, tractoare, autovehicule etc. În general, ele sînt orientate spre producția în serii mari.

Cerințele pe care le ridică dezvoltarea economiei chineze și satisfacerea nevoilor de consum ale populației nu puteau fi satisfăcute însă numai de întreprinderile mari, construite prin efortul autorităților centrale. De aceea, s-a acordat o atenție deosebită creării și dezvoltării de întreprinderi finanțate din resurse locale. Despre rolul industriei mijlocii ne-am dat mai bine seama în cursul vizitei în orașul Sian.

● Înflorește o veche capitală

Situat în nord-vestul Chinei, Sianul a cunoscut, după o perioadă de înflorire — cînd, în timpul mai multor dinastii, a fost capitala Chinei — o pronunțată decădere. După victoria revoluției populare, în cadrul acțiunii de dezvoltare a industriei, s-a acordat o atenție sporită regiunilor din interiorul Chinei, practic lipsite de industrie. Se știe că, în vechea Chină, întreprinderile industriale erau concentrate îndeosebi în orașele din apropierea coastei maritime (Șanhai, Tientsin, Nankin).

În Sian au apărut, în ultimii ani, numeroase întreprinderi mari. Unul din cartierele orașului, Fantzîtzen, e un veritabil oraș al textiliștilor, grupînd 15 întreprinderi textile, filaturi, țesătorii, vopsitorii în care lucrează 30 000 de oameni. Am poposit la una dintre ele — la întreprinderea de finisaj textil și vopsitorie, în care se prelucrează zilnic 460 000 mp țesături de bumbac. Parcurgînd halele întreprinderii, am văzut cum talentul creatorilor de modele, care are bogate surse de inspirație în tradițiile milenare ale picturii chineze, se relevă în realizarea a sute de modele de țesături, în desene pline de fantezie și cu o reușită îmbinare de culori.

În Sian au fost construite și alte întreprinderi mari — de echipament electric de înaltă tensiune, de motoare electrice, de mașini-unelte, de îngrășăminte azotoase.

Industria locală joacă un rol important în îmbogățirea fondului de mărfuri destinat populației, într-un sortiment variat, potrivit obiceiurilor fiecărei regiuni. Am vizitat la Sian fabrica de obiecte casnice emailate. Organizată într-un vechi atelier, fabrica producea în 1952 doar 10 sorturi de obiecte. Treptat, paralel cu producția, muncitorii au construit noi hale și cuptoare, diferite utilaje. Întreprinderea obține acum rezultate bune, valoarea producției a sporit de 15 ori, sortimentul s-a lărgit, aducînd o contribuție importantă la satisfacerea cerințelor pieței.

● Fluviul Perlelor

La Canton, o șalupă ne-a purtat pe apele Fluviului Perlelor, cale de mai mulți kilometri, printre sutele de jonci și șlepuri, care constituie mijlocul principal al transportului de mărfuri pentru întreprinderile orașului. Între brațele fluviului, o fîșie de pămînt: e Insula Florilor. Aici fiecare colțișor de pămînt este acoperit cu iasomii și trandafiri, cu arbori de magnolia și portocali; recolta de flori e prelucrată de fabrica de esențe situată în apropiere, pe malul fluviului. La fabrică, florile își pierd individualitatea, ele se socotesc nu în fire, ci în kilograme (un kilogram de flori de iasomie cuprinde circa 4 000 flori). Din 350 kg de flori se obține în instalațiile fabricii un kilogram de ulei de iasomie, al cărui preț pe piața mondială este de circa 400 de dolari. Esența de trandafiri este și mai valoroasă, pentru obținerea unui kilogram fiind necesare 10 000 kg de flori. Pe lîngă esențele naturale, fabrica produce într-o altă secție esențe sintetice, folosite, atît în industria cosmetică, cît și în industria alimentară și cea a tutunului.

Industria locală se preocupă de valorificarea unor deșeuri și materii prime locale. La Canton, întreprinderile locale produc hîrtie de înaltă calitate din rămășițele rezultate după extragerea zahărului din trestia de zahăr. La Șanhai, ele produc cărămizi din zgura de la întreprinderile siderurgice, altele recuperează metale neferoase din deșeurile întreprinderilor chimice.

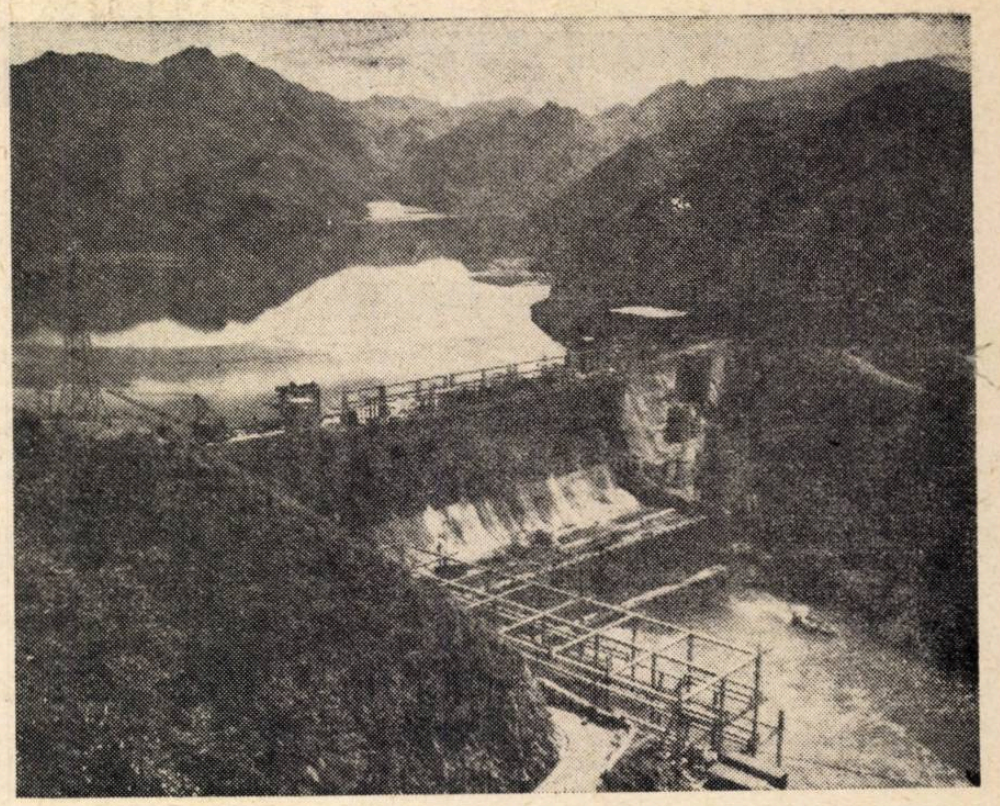

Vederea centralei hidroelectrice construite pe fluviul Sinan.

Călătorind în delta Fluviului Perlelor, ne-am oprit în orășelul Șivan. Aci, de 7—800 de ani, locuitorii sînt vestiți prin îndeminarea lor în producerea obiectelor de artă și de uz casnic din ceramică. După eliberare, meșterii, care lucrau izolați în ateliere, au devenit nucleul în jurul căruia s-au alcătuit colectivele a 15 fabrici de ceramică. Cabinete de creație reunesc pe modelori, care, dezvoltînd tradițiile seculare, realizează obiecte de artă și de uz casnic de o mare expresivitate.

În orașul Fușan, situat în regiunea subtropicală din apropiere de Canton, unde se practică pe scară largă agricultura irigată, industria locală a fost orientată spre producerea pompelor de irigație, a utilajului agricol destinat orezăriilor și grădinilor de legume.

Marile uzine furnizează agriculturii tractoare, autocamioane, combine, motoare și pompe. Se acordă însă o atenție și uneltelor și mașinilor simple, menite să permită semimecanizarea lucrărilor agricole. Între anii 1960 și 1965, s-au produs peste 20 milioane de prășitoare, pulverizatoare, mașini cu tracțiune animală și alte mașini simple, precum și un mare număr de pompe și motoare, aducînd astfel o contribuție de seamă la ridicarea productivității muncii și sporirea producției agricole.

Sorin STRUJAN

● Specialiștii chinezi au creat cîteva tipuri de dispozitive de măsurat, care folosesc izotopii radioactivi. Acestea sînt folosite în industria metalurgică, în industria chimică și în industria ușoară. Dispozitivele funcționează împreună cu un sistem de control automat și sînt folosite pentru controlul și reglementarea grosimii produselor în procesul de fabricație.

● În bazinul carbonifer Hunciuan din provincia Anhoi, din estul R. P. Chineze, a fost dată în exploatare o nouă mină de cărbuni. În vederea amenajării acestei mine au fost folosite cu succes metode tehnice avansate pentru a face față condițiilor grele existente în această regiune cu nisipuri mișcătoare și roci dure.

● Numărul produselor noi realizate în primele cinci luni ale acestui an de întreprinderile din Șenian, principalul centru industrial din nord-estul Chinei, este mai mare decît numărul total al produselor noi realizate în întregul an 1965. Printre noile produse se află un transformator de 240 000 kilovolți/amperi, un tip special de pompă de injecție folosită în industria chimică, o balanță de mare precizie și un motor cu viteză variabilă folosit în industria hîrtiei și textilă.

ANGLIA LA ORA GAZULUI METAN

ULTIMELE foraje încununate de succes vin să adeverească previziunile geologice, că sub apele Mării Nordului s-ar afla un uriaș zăcămînt de hidrocarburi gazoase. Prima țară care va beneficia din plin de această descoperire este Marea Britanie. Conform unor aprecieri mai mult sau mai puțin optimiste, rezervele de gaze naturale identificate în cadrul sectorului englez al platoului continental, și chiar pe teritoriul propriu-zis al țării (la vest de orașul Scarborough, în comitatul Yorkshice), vor permite modificarea radicală în anii următori a balanței engleze de combustibil.

De avantajele utilizării gazului metan urmează să beneficieze îndeosebi în regiunile din nord-estul Angliei și din Scoția, respectiv zona mai puțin industrializată a țării. Singura ramură direct afectată de recentele descoperiri este industria carboniferă, care se află în criză de mai mulți ani. După aprecierea cercurilor oficiale, ea va fi nevoită să reducă în continuare extracția: de la 223 milioane tone, cît era media anuală pe perioada 1953—1957, la circa 160 milioane tone în 1970. Ceea ce va provoca închiderea unei serii de mine și licențierea a 15 000 de mineri și alți salariați.

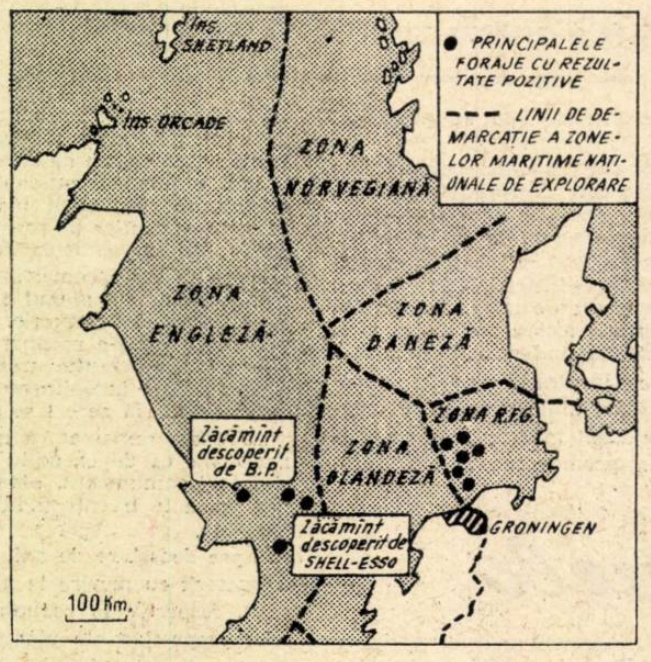

În momentul de față, însă, „febra" gazului metan se manifestă din plin. Guvernul britanic tratează cu societățile concesionare — British Petroleum, Philips Petroleum, Petrofina, Shell-Esso ș. a. — în vederea accelerării la maximum a lucrărilor de exploatare a zăcămintelor. Prima dintre aceste societăți a și trecut la instalarea unei conducte submarine, în lungime totală de 70 km.

Un nou peisaj industrial începe să se contureze pe litoralul răsăritean al Marii Britanii.

PERSPECTIVELE „RUNDEI KENNEDY" DUPĂ SESIUNEA PIEȚEI COMUNE

DUPĂ aprecierile unor observatori occidentali, hotărîrile luate de sesiunea Consiliului ministerial al Pieței Comune, care a avut loc săptămîna trecută la Bruxelles, vor permite reluarea negocierilor în cadrul rundei Kennedy într-un ritm mai accelerat. Dar chiar la Washington se manifestă un optimism moderat în ceea ce privește negocierile, despre care se crede că vor fi deosebit de dure, deoarece hotărîrile „celor șase" fac prea puține concesii. Într-adevăr, la Bruxelles, „cei șase" au căzut de acord, fără prea multe dificultăți, să respingă ultimele propuneri americane prezentate la Geneva cu privire la produsele chimice. Ele se referă la mult discutatul „American Selling Price" care implică un nivel extrem de ridicat al taxelor vamale la intrarea în S.U.A., îndeosebi a produselor chimice organice. S.U.A. s-au angajat acum să suprime acest sistem de taxare — care constă în calcularea drepturilor vamale nu asupra prețului de vînzare la export al produsului, ci în raport cu prețul intern american al aceluiași produs, fabricat în S.U.A. — aceasta în chip formal însă, deoarece în noile propuneri, sistemul este menținut sub forma unei majorări a drepturilor vamale propriu-zise care pot varia între 35 și 170%. Așadar, „American Selling Price" va fi suprimat, dar înlocuit cu taxe vamale tot atît de prohibitive, deși S.U.A. se arată dispuse — fără a-și asuma riscuri prea mari — să acorde la acestea o reducere de 50%. „Cei șase", Anglia și Japonia, participanți la negocierile rundei Kennedy, consideră propunerile americane ca inacceptabile.

Există premisele reale ale unui acord?

De altfel, chiar cercurile oficiale din S.U.A. nu și-au putut fixa în această privință o poziție definitivă. În cursul audierilor publice din cadrul Comisiei de tarife a Congresului, s-au prezentat avize divergente referitoare la înlocuirea sistemului „American Selling Price". Purtătorii de cuvînt ai producătorilor, opunîndu-se reprezentanților firmelor importatoare, susțin cu vehemență că nu se poate renunța la sistemul actual. Pentru a ieși din impas, Christian Herter, șeful delegației americane care negociază la Geneva, a propus Congresului ca acesta să ratifice tot ceea ce va putea fi hotărît în cadrul tratativelor rundei Kennedy, independent de concluzia la care va ajunge Comisia de tarife a Congresului. El a adăugat că orice discuție referitoare la modificarea sistemului „American Selling Price" trebuie să fie separată de ansamblul negocierilor rundei Kennedy, astfel încît Congresul S.U.A. să nu fie implicat în numeroasele și complexele probleme ale acestor negocieri. De aici rezultă că Herter urmărește, în primul rînd, să obțină cît mai multe concesii din partea țărilor participante la negocieri, și numai în raport cu aceste rezultate să se modifice și sistemul american de taxare a produselor chimice.

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

Corespondență din Roma

F. A. O. — REFORMA AGRARĂ, O CONDIȚIE A DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE

În cuvîntul introductiv rostit la ședința de deschidere a Conferinței mondiale a reformei agrare, dl. B. R. Sen, directorul general al F.A.O., sublinia că ea are loc „într-un moment în care se poate vorbi de o adevărată criză mondială a alimentației și a agriculturii și cînd este necesar, înainte de toate, printr-un efort susținut, să se declanșeze o revoluție agrară în țările în curs de dezvoltare, în scopul creșterii producției alimentare potrivit cu nevoile".

Reforma agrară este considerată, în ciuda tuturor deosebirilor de concepții, ca una din condițiile fundamentale nu numai a creșterii producției agricole, ci și a progresului economic și social general, în țările în curs de dezvoltare.

Dl. Philipe de Seynes, subsecretarul O.N.U. pentru problemele economice și sociale, arăta că reforma agrară trebuie concepută ca o măsură de primă însemnătate în mecanismul dezvoltării economice și sociale. În acest context a subliniat că reforma agrară trebuie să fie, în primul rînd, rezultatul efortului propriu al fiecărei țări interesate. Sprijinul din partea organizațiilor O.N.U. sau a altor organisme internaționale, cu toată importanța sa, nu poate juca decît un rol auxiliar.

Conferința mondială pentru reforma agrară a fost organizată în scopul efectuării unui schimb de experiență și al sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare la elaborarea unor programe de reformă. Cei peste 300 de specialiști, din peste 71 de țări, care participă la lucrări, înfățișează în cadrul grupelor de discuții organizate, problemele complexe pe care le ridică efectuarea unor reforme agrare reale, confruntînd măsurile și rezultatele obținute pînă în prezent.

Pornind de la obiectivele care stau în fața acestei conferințe, delegația noastră, în cadrul grupelor de discuții, a prezentat unele aspecte esențiale ale experienței României în înfăptuirea reformei agrare și în transformarea socialistă a agriculturii.

În intervenița sa, profesorul David Davidescu, membru corespondent al Academiei, vicepreședinte al Comitetului Național F.A.O., a arătat că guvernul român a privit transformările structurale în agricultură ca o parte componentă, esențială, a ansamblului de măsuri necesare pentru asigurarea progresului economic și social. Pornind de la realitățile din țara noastră, în cadrul vastului program de dezvoltare elaborat, o atenție deosebită a fost acordată de aceea agriculturii.

În intervenția sa, D. Dumitriu, șef de sector la Institutul de cercetări economice, a subliniat că în țara noastră s-a obținut creșterea producției agricole chiar în cursul procesului de organizare a agriculturii socialiste, ceea ce a permis să se îmbunătățească aprovizionarea populației cu alimente și a industriei cu materii prime și, de asemenea ,să se creeze unele disponibilități pentru export.

În zilele următoare, pînă la închiderea Conferinței, care va avea loc la 2 iulie, participanții vor dezbate în continuare problemele regimurilor funciare, aspecte economice și financiare legate de reformele agrare și de dezvoltarea diferitelor forme folosite în organizarea agriculturii.

D. IANCULESCU

PE GLOB

Banca Națională a Suediei a mărit rata scontului de la 5,5 la 6% (în aprilie 1965 aceasta a fost majorată de la 5 la 5,5%).

★

Conform statisticilor Ministerului Comerțului din S.U.A., exporturile americane de produse finite au crescut în 1965 cu 5,5%, ajungînd la 17,3 miliarde dolari. Totuși, ponderea S.U.A. în comerțul mondial cu aceste articole a scăzut de la 23,5% în 1964 la 22,5%, întrucît exporturile de produse finite ale celorlalte țări au progresat în 1965, în medie, cu 11,5%.

★

Indicele oficial al prețurilor la bunurile de consum a crescut în Elveția de la 222,5 puncte la sfîrșitul lunii aprilie la 225,3 puncte la sfîrșitul lunii mai.

★

Producția mondială de bumbac în anul 1965/1966 este evaluată de Ministerul Agriculturii din S.U.A. la 52 milioane de baloturi. În timp ce producția țărilor capitaliste a scăzut cu 600 000 de baloturi față de perioada 1964/1965, cea a țărilor socialiste a crescut cu 700 000 de baloturi

Amsterdam : Demonstrația din 14 iunie s-a soldat cu morți și răniți

OLANDA: URMĂRILE „INFLAȚIEI TÎRÎTOARE"

DIN frumoasa „țară a florilor" sosesc aproape zilnic vești despre revendicări sociale și demonstrații, despre ciocniri violente între muncitori și poliție, despre gloanțe și victime. Pe străzile din Rotterdam, Haga și Amsterdam muncitorii constructori, textiliști, metalurgiști, cer sporirea salariilor, indemnizații de concediu și sistarea concedierilor.

La 17 iunie, ministrul de interne al Olandei a anunțat în Parlament înființarea unui „departament special pentru menținerea ordinei publice", pentru care se detașează pe lîngă poliția din Amsterdam 3 500 soldați și ofițeri. În aceeași zi ,aproximativ jumătate din muncitorii constructori din Haga și Amsterdam au încetat lucrul.

● „De o amploare nemaiintîlnită"

Care sînt cauzele care au dus la această îndîrjită luptă de mase „de o amploare nemaiîntîlnită de mult", după cum se exprimă observatorii ?

Sprijinind eforturile industriei olandeze de a face față concurenței străine, și, în primul rînd, concurenței produselor din celelalte țări membre ale Pieței Comune, care, în pas cu reducerea barierelor vamale, s-a ascuțit an de an, guvernul a dus o politică expansionistă, stimulînd dezvoltarea prin importante cheltuieli publice și prin bugete deficitare. Astfel, Olanda a reușit în ultimii ani să înregistreze unul din ritmurile de creștere cele mai ridicate în rîndurile țărilor Pieței Comune (indicele producției industriale a sporit de la 100 în 1958 la 161 în 1965), fiind întrecută numai de Italia. Și aici însă, ca și în alte țări vesteuropene, „prețul acceptat" al expansiunii a fost existența unei „inflații tîrîtoare", care a dus la o sporire a prețurilor cu 4—5% pe an.

În ultimele cîteva luni, „prețul" pare să devină mai împovărător : costul vieții urcă rapid, piața creditelor se îngustează, investițiile scad, deficitul balanței comerciale crește. După cum scria ziarul francez LES ÉCHOS — tendințele inflaționiste au început să ia „proporții îngrijorătoare". Statisticile oficiale arată o creștere a costului vieții cu 10% în ultimul an și tendința este în plină dezvoltare. Ultimul raport conjunctural al Comisiei Pieței Comune subliniază și el gravitatea momentului economic prin care trece Olanda, cerînd măsuri severe de frînare a inflației care, în caz contrar, ar putea afecta și economia celorlalte țări membre.

● Un program de „austeritate"

Supus unor critici vehemente în legătură cu subestimarea pericolului inflaționist, începînd din luna mai, guvernul a adoptat o serie de măsuri care își propun să limiteze circulația monetară și să frîneze urcarea prețurilor. La 2 mai a fost anunțată mărirea ratei scontului de la 4,5%, la 5%. La sfîrșitul lunii, după dezbateri aprinse, Parlamentul a hotărît adoptarea altor măsuri de austeritate. Se prevede aminarea proiectelor de investiții ale statului pînă în octombrie, sistarea angajărilor de funcționari în aparatul de stat, obligativitatea pentru întreprinzători de a anunța în prealabil urcările intenționate de prețuri. După cum remarca ziarul italian 24 ORE, nu este prevăzută însă o limitare în domeniul cheltuielilor militare. Principalul obiectiv — și cel mai precis formulat — al programului de austeritate, este aplicarea unei severe „politici a veniturilor", care, ca și în alte țări capitaliste, se dovedește a fi în practică doar o „politică a salariilor" vizînd în principal reducerea veniturilor muncitorilor.

Programul de austeritate a hotărît înghețarea salariilor pînă la 15 iulie, iar după această dată limitarea sporului de salarii în acest an la un plafon de 7%. După cum scria însă cu cîtva timp în urmă revista elvețiană INFORMATIONS ÉCONOMIQUES, „comparat cu curba creșterii prețurilor în ultimele luni, acest procent pare de pe acum inacceptabil". Date fiind greutățile pe care le cunoaște clasa muncitoare olandeză, lucru recunoscut și de presa burgheză din Occident, în acest an peste 1 milion de muncitori au revendicat sporuri de salarii ajungînd pînă la 15% și chiar 20%.

● O altă direcție de atac

Sindicatele muncitorești sînt profund îngrijorate de o altă direcție de atac împotriva nivelului lor de viață și a însăși sursei lor de existență. Este vorba de ampla mișcare de concentrare industrială care se desfășoară în ultimii ani în Olanda și care, creînd întreprinderi mai mari, menite să reziste mai bine concurenței, a dus și duce la închiderea a numeroase întreprinderi textile, miniere și metalurgice, care aruncă în stradă mii de muncitori. Din 1958 încoace au fost efectuate 258 fuziuni industriale, multe din ele cu întreprinderi americane sau engleze.

În ceea ce privește dificultățile balanței comerciale, după un deficit de 4 miliarde florini în 1965, numai în primele două luni ale anului 1966 deficitul s-a ridicat la aproximativ 1 miliard de florini.

Acest fapt demonstrează la rîndul său că integrarea, și politica economică pe care aceasta a determinat-o, departe de a feri Olanda de urmările concurenței necruțătoare au plasat-o într-o situație în care drumurile nu sînt presărate cu trandafiri.

Irina VIANU

În ce-i privește pe „cei șase" și problema celorlalte produse industriale care formează obiectul negocierilor de la Geneva, reprezentanții lor au primit mandat din partea Consiliului ministerial :

1. să refuze orice reducere a tarifului lor exterior comun fixat la 9% în ceea ce privește aluminiul și să propună deschiderea unui contingent comunitar de 100 000 tone anual cu taxa redusă la nivelul de 5%. Este vorba aici de o concesie a părții franceze, care inițial acceptase doar jumătate din această cantitate ;

2. să ofere, în ceea ce privește pasta de hîrtie, o reducere a taxelor de la 6 la 3% în etape eșalonate pe o perioadă de 5 ani. Pentru a se putea adapta concurenței, producătorii din C.E.E. vor primi subvenții regresive timp de 10 ani ;

3. să propună în ceea ce privește hîrtia de ziar, deschiderea unui contingent comunitar de 420 000 pînă la 750 000 tone pe an.

Problema cerealelor

La Bruxelles Franța a acceptat proiectul serviciilor conduse de vicepreședintele Mansholt, în ceea ce privește propunerile „celor șase" în cadrul negocierilor de la Geneva pentru încheierea unui „acord mondial asupra cerealelor", cu toate că nu a obținut asigurări prea precise asupra modului în care partenerii ei din C.E.E. vor participa la finanțarea așa-ziselor surplusuri. Fiind țara cu excedentele agricole cele mai importante în Piața Comună, Franța a obținut deocamdată un angajament de principiu că sarcina finanțării surplusurilor va fi suportată de toate țările membre ale C.E.E. „Cei șase" au căzut de acord ca nivelul autoaprovizionării lor să ajungă la 90%. Potrivit datelor statistice, producția actuală este de 570 milioane chintale, cota Franței fiind de 270 milioane chintale. Cu acest volum C.E.E. satisface acum 85% din nevoile sale, restul fiind importat din S.U.A., Canada, Australia și Argentina. Așa după cum remarcă ziarul LE MONDE, în urma fixării plafonului la 90%, „se așteaptă aprige discuții la Geneva".

Concurența pe piața mondială a cerealelor este aprigă în pofida tendinței manifestate în ultimii ani de creștere a prețurilor. Propunerile pentru un acord mondial pornesc de la constatarea că oferta de cereale, tinzînd mereu a depăși cererea solvabilă, riscă să exercite o presiune constantă asupra pieței. Deoarece proiectul Mansholt are în vedere ca țările producătoare să finanțeze sustragerea din circuitul comercial normal a cantităților de cereale excedentare : fie prin „denaturare" (soluție șocantă, cum scrie LE MONDE, într-o lume prost hrănită), fie prin stocări în vederea anilor cu recolte slabe, fie prin acordarea de ajutoare, în alimente, pentru țările slab dezvoltate, finanțarea acestor operațiuni rămîne evident problema cea mai spinoasă.

Comentatorii occidentali apreciază că împuternicirile primite de comisia ce negociază la Geneva în numele „celor șase" vor da un nou impuls tratativelor, care au fost reluate cu o lună în urmă, după o blocare îndelungată, urmare a incapacității Pieței Comune de a stabili o poziție unică față de runda Kennedy.

Între intenții și realitate

Inițiată în 1963, runda Kennedy își propunea o reducere generală, fără prea multe excepții, a tarifelor vamale cu 50% și o liberalizare a comerțului cu produse agricole. Dar faptul că în prezent tratativele pentru reducerea tarifelor vamale la produsele industriale, tratative în care sînt angajate 50 de țări, se poartă în mod curent pe baze bilaterale, denotă că excepțiile sînt acelea care predomină, datorită diversității intereselor aflate în confruntare și mai ales tendinței țărilor în curs de dezvoltare de a-și apăra industriile naționale de concurența țărilor capitaliste dezvoltate. Pe de altă parte, procesul accelerat de concentrare care are loc în prezent în țările capitaliste arată că ele se pregătesc să înfrunte de pe poziții mai avantajoase, în cazul liberalizării preconizate de runda Kennedy, o concurență intensificată în mod extrem.

Negocierile în cadrul rundei Kennedy atît pentru produsele industriale cît și pentru cele agricole se vor desfășura din plin la toamnă, iar realizarea unui acord real este așteptată de parteneri abia pentru începutul anului 1967. Delegația S.U.A. nu neglijează să amintească mereu că legea prin care administrația americană este împuternicită să negocieze reducerile de taxe vamale expiră la 30 iunie 1967 și că nu sînt șanse ca Congresul S.U.A. să prelungească acest termen. Mulți comentatori occidentali sînt de părere că presiunile americane pentru accelerarea tratativelor trebuie înțelese în lumina problemelor ce li se pun Statelor Unite în domeniul redresării balanței lor deficitare de plăți. Deși, cei mai mulți observatori se pun de acord în a aprecia că balanța lor deficitară nu se datorează reducerii exporturilor americane și subliniază. ca factor determinant în afara investițiilor externe mereu sporite, cheltuielile necesitate de agresiunea din Vietnam.

Date fiind contradicțiile multiple și complexitatea problemelor aflate în discuție, în Occident persistă îndoieli că se va putea ajunge la un acord general de reducere a taxelor vamale în termenele așteptate de partea americană.

Mircea DUMITRIU

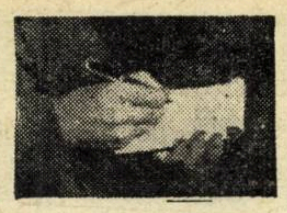

din bloc-notesul cronicarului

Investiții și exporturi

În anul 1964 exporturile către filiale americane și alte societăți cu participații americane din străinătate au reprezentat 1/4 din totalul exportului S.U.A. Poate și mai elocvent este faptul că aceste produse au constituit 35% din exportul S.U.A. de produse industriale — după cum relatează revista SURVEY OF CURRENT BUSINESS. După părerea ziarului TIMES, datele citate fundamentează poziția acelora care susțin că a restrînge investițiile în străinătate, echivalează cu „tăierea gîștii care aduce ouă de aur".

Analizate pe categorii de mărfuri, exporturile către filialele S.U.A. se prezintă astfel : 44% din vînzări constau din produse finite care urmează să fie revîndute în străinătate. O altă categorie importantă de exporturi este formată din bunuri care urmează a fi prelucrate sau asamblate în străinătate (28%). În afară, de aceasta, însești utilajele folosite de aceste societăți în străinătate sînt achiziționate în S.U.A. Același lucru, chiar dacă în măsură mai mică, se aplică și la combustibil și alte materii prime. Proporția de mărfuri pe care societățile-mame din S.U.A. le exportă prin filialele lor europene crește continuu. În 1964 exporturile lor spre întreprinderile din Europa au reprezentat 78% din totalul exportului pe continent față de numai 69% în 1962.

Drumurile și industria

Ministrul francez al echipamentului, Edgard Pisani, a anunțat cu prilejul lansării unui împrumut de 400 milioane de franci de către Casa Națională a Autostrăzilor, că pînă la sfîrșitul acestui an, Franța va dispune de 800 km de autostrăzi. Ritmul de construcție, a spus el, este de 200 km pe an. Franța se află totuși în întîrziere față de R.F.G. (care va avea pînă la sfîrșitul anului 3 500 km) sau față de Italia (care va avea peste 2000 km). Marea autostradă în construcție Lille-Paris-Lyon-Marsilia, va fi gata abia în 1970.

Rezultatele obținute pînă în prezent sînt considerate a fi importante, dar Camera sindicală a constructorilor de automobile a atras atenția că insuficiența rețelei rutiere franceze riscă să împiedice dezvoltarea industriei.

Performanțe aviatice

Bilanțul activității pe anul 1965, publicat de Organizația Internațională a Aviației Civile (O.A.C.I.) — din care face parte și România — menționează, între altele, următoarele cifre record : avioanele celor 110 țări membre ale organizației au transportat, în toată lumea, 180 000 000 de pasageri, cu 16% mai mult decît în 1964 ; în afară de pasageri au mai fost transportate 5 010 000 de tone de mărfuri și colete poștale (plus 28%). Totalul kilometrilor parcurși de avioanele comerciale : 4 510 000 000, respectiv peste 15 curse Pămînt-Soare și înapoi.

Vînzători... prin corespondență

Vînzarea prin corespondență ia amploare în țările vest-europene. Cifra de afaceri a întreprinderilor care practică această formă de desfacere reprezintă 8% din întregul volum al comerțului cu amănuntul în R. F. Germană, peste 4% în S.U.A., 2,5% în Suedia și 0,85% în Franța.

Deși se estimează că cifra de afaceri realizată în 1965 de cele 47 de întreprinderi franceze care se ocupă cu vînzarea prin corespondență (1,5 miliarde franci) va fi mai mult decît triplată în decurs de cinci ani, cercurile de afaceri sînt nemulțumite de rămînerea în urmă a acestui sector comercial în Franța. La recenta Adunare generală a Sindicatului întreprinderilor de vînzare prin corespondență a fost preconizată printre altele, concentrarea activității lor pentru a putea îmbunătăți condițiile de desfacere și a rezista concurenței crescînde din partea firmelor străine.

Factorul evaziune

Ziarul TIMES publica recent un tabel edificator cu privire la disparitatea dintre beneficiile reale și cele declarate ale principalelor 7 bănci engleze. Tabelul este întocmit pe baza evaluării rezultatelor activității băncilor în anul 1965, făcută de agenți de bursă :

BĂNCILE	Beneficii reale	Beneficii declarate	Proporția beneficiilor declarate față de cele reale
Barclays	51,0	21,0	41,0
Lloyds	38,0	14,4	39,0
Martins	39,0	19,6	50,0
Midland	53,0	18,0	34,0
National Provincial	48,0	28,9	60,0
Royal of Scotland	36,0	27,3	76,0
Westminster	43,0	22,5	52,0

Ziarul recomandă călduros cititorilor săi să achiziționeze acțiuni ale băncilor deoarece, chiar dacă impozitele vor spori, acest lucru nu va afecta în măsură importantă dividendele. Ceea ce confirmă faptul că, în pofida impozitelor, capitaliștii reușesc totuși să-și mențină cea mai mare parte din profituri. Mai mult chiar, practica declarării unor profituri mai mici decît cele reale are răspîndire curentă.

După zece ani

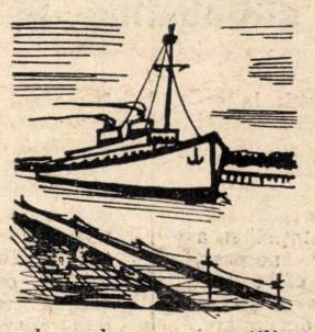

Se împlinesc curînd (în iulie a.c.) zece ani de la naționalizarea Canalului de Suez. Dacă la naționalizare în cercurile de afaceri din Occident au fost formulate o mulțime de previziri alarmiste privind viitorul traficului prin această arteră vitală a navigației internaționale, faptele au contrazis chiar și pe cei mai puțin pesimiști. Numărul vaselor care au utilizat canalul a crescut mereu, trecînd de la 14 666 în 1955 la cifra record de 19 150 în 1965. Valoric, încasările au crescut de la 89 milioane dolari în 1955 la 197 milioane în 1965. În 1964, în urma unor lucrări de adîncire a albiei canalului, el a devenit accesibil pentru vase cu un deplasament pînă la 55 000 tone.

C. GRIGORE

Documentar — BIRMANIA

Situată în sud-estul continentului asiatic, între India și Pakistan la vest, R.P. Chineză, Laos și Tailanda la nord și nord-est și Oceanul Indian la sud-vest, Birmania formează împreună cu statele Chans, Karen, Kayalos și Kakins, — Uniunea Birmană. Înconjurată de lanțuri de munți și platouri, suprafața sa se întinde pe 678 000 km², iar populația, foarte eterogenă (în majoritate mongoloizi de origine tibetană), atinge circa 21 milioane de locuitori. Ca importantă punte de legătură între Orientul Îndepărtat și Occident, Birmania a suferit de-a lungul secolelor influența popoarelor venite din India, Japonia și de peste ocean, reușind abia în secolul XI să devină, pentru puțină vreme, stat independent. După această dată, lupte îndelungate au tins să reinstaureze independența, care este recîștigată abia în secolul al XVIII-lea, prin reorganizarea statului birman în jurul orașului Rangoon (capitala de azi a țării). După moartea suveranului birman Alompra, conflictele interne dau posibilitatea englezilor să-și asigure în mai multe etape posesiunea acestui stat, alipindu-l Imperiului Indiilor Orientale.

Cel de-al doilea război mondial (care a adus mari distrugeri acestui stat) se soldează însă cu ocuparea Birmaniei de către Japonia (1943—1945). Recucerită la puțină vreme de lordul Mountbatten, Birmania a fost asociată Commonwealth-ului pînă în 1947—1948 cînd se constituie în Uniunea Birmană, devenind în 1948 republică.

Deși bogată, atît în resurse minerale (petrol, gaze, tungsten, cositor, plumb argintifer și pietre prețioase), cît și vegetale (cauciuc, lemn de teak), istoria sa zbuciumată nu i-a permis o industrializare la nivelul acestor resurse. Din această cauză, multă vreme Birmania a fost caracterizată ca o țară ale cărei venituri se bazau pe monocultură (în special orez — care reprezintă circa 70% din totalul exporturilor).

În ultimii ani însă, Consiliul Revoluționar al Uniunii Birmane, a dus o politică de încadrare în sectorul de stat a diverselor ramuri industriale și prestări de serviciu. Au fost luate măsuri de naționalizare a unor companii străine (printre care și societatea anglo-birmaneză „Burma Oil Comp") a unor importante bănci și terenuri etc. Prin reorganizarea industriei s-a ajuns la mărirea ritmului mediu de creștere a producției industriale, care numai între 1960—1964 a reprezentat 7% (ritm superior creșterii întregului produs național — 5,2%). În programul de dezvoltare economică (1961—1965) obiectivele principale au vizat sporirea producției de petrol și gaze, cărbuni, cupru, plumb, zinc etc. și lărgirea rețelei hidroenergetice prin construirea complexului Baluchanng.

Principala preocupare în anii următori, se îndreaptă spre industrializarea țării și în special către explorarea și exploatarea resurselor petroliere, pentru a putea satisface pînă în 1970 necesarul cererii de pe piața internă. În acest scop, în cadrul următorului program de dezvoltare, o atenție deosebită va fi acordată explorării zăcămintelor submarine ale coastei Arakan și construirii de laboratoare pentru studii petrologice, geochimice etc; de asemenea, s-a început și construirea unei uzine de prelucrare a țițeiului și a alteia pentru lubrifianți.

PARAVANUL

PE o colină din apropierea Seulului, în stațiunea cu denumire americană — Walker Hill — s-a consumat, în decurs de trei zile, o conferință care s-a autointitulat „a țărilor din Asia și regiunea Pacificului". Dacă se examinează însă mai îndeaproape lista participanților (Coreea de Sud, Thailanda, Filipine, Japonia, Australia, Noua Zeelandă, Malayezia, Vietnamul de Sud, ciancaișistul), se constată că majoritatea au reprezentat-o țări din clientela Statelor Unite, sau legate de acestea prin blocurile S.E.A.T.O. și A.N.Z.U.S., ori prin aranjamente militare bilaterale. O privire pe hartă ar mai arăta că țările participante formează un arc lung de mii de kilometri de-a lungul coastei asiatice a Oceanului Pacific și a unei bune părți a sud-estului acestui continent.

Oficial, scopul conferinței a fost definit de asemenea natură încît să se lase impresia că ar fi vorba doar de realizarea unei cooperări mai strînse pe plan economic. În comunicatul final s-a anunțat chiar constituirea unui așa-numit „Consiliu al Asiei și Pacificului" (A.SP.A.C.). Ar urma ca acest consiliu să se reunească, la nivel ministerial, cu regularitate. Pînă la prima întîlnire din 1967 la Bangkok, se va elabora un proiect de cooperare în domeniul economic și cultural.

Ambianța reală a desfășurării conferinței și intențiile mai puțin publice evidențiază însă că formulările la care s-a ajuns în comunicat reprezintă doar un paravan. Convocarea conferinței se încadrează în vastele manevre diplomatice care își au epicentrul la Washington și care țintesc la formarea unui nou bloc politico-militar, ca instrument al planurilor Statelor Unite în Asia. La ora actuală, trăsătura comună a acestor planuri o constituie consolidarea, sub stindardul anticomunismului, a dispozitivului din Extremul Orient și Asia de Sud-Est, într-un moment cînd în toate blocurile militare agresive inițiate de Statele Unite au loc seisme politice puternice. Pe această linie, Statele Unite ar dori să atragă alături de ele noi țări în aventura lor politico-militară din Vietnam.

Conferința de la Seul a fost precedată în luna aprilie la Tokio, de o întîlnire cu caracter similar și va fi urmată la 27—29 iunie de sesiunea blocului S.E.A.T.O. la Canberra, după care în aceeași capitală, vor avea loc conciliabulele blocului A.N.Z.U.S. De la aceste din urmă două întîlniri, secretarul de stat american se va deplasa la Tokio pentru a trece în revistă cu omologul său japonez relațiile economice bilaterale aflate într-un proces de încordare. Starea de spirit în capitala niponă a fost caracterizată de ziarul JAPAN TIMES drept o „sfîșiere între dorința de a juca un rol sporit în problemele asiatice și conștiința faptului că libertatea de acțiune este limitată". Unul din frînturile pe care se ciocnesc interesele japoneze cu cele americane este cel al relațiilor economice internaționale. Dacă volumul schimburilor comerciale ale Japoniei cu Asia de Sud-Est s-a triplat în ultimii zece ani, partea acestei zone în exporturile japoneze a scăzut în aceeași perioadă de la 36,2% la 26%, iar în importuri de la 26,8% la 17,1%. Cercurile oficiale ar dori să mărească substanțial ponderile amintite mai sus, recurgînd și la diferite mijloace de presiune politică. În ce privește poporul japonez, acesta are, după cum consemna ziarul HOKKAIDO SHIMBUN, o atitudine potrivnică operațiunilor de tipul conferinței de la Seul, deoarece ele sînt „în contradicție cu speranțele popoarelor Asiei și îndreptate împotriva țărilor comuniste". Contradicțiile între participanții la conferința de la Seul au împiedicat deocamdată înființarea publică a unui bloc militar, deși Coreea de Sud și alte țări au insistat în această direcție. Oricum, conferința a confirmat încă odată că anticomunismul este un prost consilier.

Inițiatorilor din culise ai conferinței ca și participanților li se aplică comparația pe care Walter Lippman o făcea în legătură cu orientarea Statelor Unite în politica privind Vietnamul. E ca și cum cineva care dorește să se descurce la New York — spunea el — ar folosi o hartă a orașului Chicago : cu cît va merge mai departe, cu atît se va rătăci mai mult.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470